

Bisale-i Nur Külliyyatından

Sualar

İNDEKS-DİPNOT-SÖZLÜK-KRONOLOJİK BİLGİ

Müellifi
Bediüzzaman
SAİD NURSÎ

İçindekiler

Takdim	9
Bediüzzaman Said Nursî kimdir?	11
İkinci Şua	15
Allah'ın <i>Ehad</i> İsm-i Azamını izah eden ve Allah'ın birliği hakikatini gayet ikna edici bir tarzda beyan eden harika bir risaledir. Üç Makamdır.	
BİRİNCİ MAKAM	17
İKİNCİ MAKAM	36
ÜÇÜNCÜ MAKAM	51
Üçüncü Şua	70
Cenab-ı Hakkın varlığının gerekliliğini, birliğini ve kudretinin azametini gayet tatlı bir şekilde izah ve ispat eden parlak bir risaledir.	
Dördüncü Şua	99
“ <i>Hasbünallahü ve ni'me'l-vekil</i> ” ayetinin mana, hikmet ve insan hayatındaki önemini gayet güzel izah eder.	
Altıncı Şua	156
Namazda teşehhütte okunan <i>Ettahiyyatü</i> duasının bir tefsiri olup, namazın müminin bir nevi miracı olduğu hakikatini harika olarak izah eder.	
Yedinci Şua	163
Yaratıcısını kâinattan soran bir şahsın müşahedelerini anlatan temsili bir ifade ile birçok tabiat olayları ve varlıklarının diliyle Allah'ı tanıtan harika bir risaledir. Bir Mukaddime ve İki Baptan müteşekkildir.	
MUKADDİME	166
BİRİNCİ BAP	173
İKİNCİ BAP	240
Dokuzuncu Şua	284
Öldükten sonra dirilmeye ve ahirete iman, insanın hem şahsî, hem de cemiyet hayatının huzuru için ne kadar gereklidir? Bu hususu, öldükten sonra dirilmenin delilleriyle beraber izah ve ispat eden önemli bir tefsirdir.	
Onuncu Şua	301
On Beşinci Lem'adan buraya kadar olan risalelerin fihristesi olup, her eserin kendilerine ait fihristi, kendi sonlarına ilave edilmiştir. Buraya derç edilmemiştir.	

On Birinci Şua 302

Denizli hapsinin bir nevi müdafaası hükmündeki meyvesi olup, aynı zamanda iman, ibadet ve tevhide dair gayet ehemmiyetli meseleleri izah ve ispat eden On Bir Meseleden ibaret harika bir tefsirdir.

MEYVENİN BİRİNCİ MESELESİ 303

İKİNCİ MESELENİN HÜLASASI 305

ÜÇÜNCÜ MESELE 310

DÖRDÜNCÜ MESELE 316

BEŞİNCİ MESELE 320

ALTINCI MESELE 322

YEDİNCİ MESELE 329

SEKİZİNCİ MESELENİN BİR HÜLASASI 349

DOKUZUNCU MESELE 371

ONUNCU MESELE (Emirdağ Çiçeği) 381

ON BİRİNCİ MESELE 403

On İkinci Şua 434

Denizli Mahkemesi müdafaalarından alınmış, Risale-i Nur meslek ve meşrebiyle Nur Cemaatinin mahiyetini izah eden parçalardır.

On Üçüncü Şua 466

Üstat Bediüzzaman Hazretlerinin talebelerine gönderdiği gayet kıymetli ve nurlu mektuplar olup, Risale-i Nur'un parlak mücahedesini parlak bir şekilde gösterirler.

On Dördüncü Şua 546

Üstat Hazretlerinin ve talebelerinin Ayfon Mahkemesinde yaptıkları müdafaalar ile, o dönemde üstat Bediüzzaman'ın talebelerine yazdığı gayet parlak mektuplardır.

Beşinci Şua 902

Peygamber Efendimizin kıyamet alametleri ve şartları hususunda buyurdıkları hadislerin gayet güzel bir tefsiridir.

On Beşinci Şua 933

Elhüccetüzzehra namında, tevhit hakikatine dair tefekkürî gayet hakikattar ve nurlu bir risaledir.

BİRİNCİ MAKAM	20
FATİHA-İ ŞERİFENİN BİR MUHTASAR HÜLASASI	20
İKİNCİ MAKAM	20
Birinci Şua	1055
Kur'an'ın bu zamanda manevî bir mu'cizesi ve harika bir tefsiri olan Risale-i Nur hakkında Kur'an'ın hükmünün ne olduğunu yirmi dokuz ayetin işarı manalarını ve-rerek gösteren gayet nurlu bir risaledir.	
Sekizinci Şua	1112
Hazret-i Ali'nin (r.a.) Risale-i Nur'a dair kerametkârâne müjdelerinden üçüncüsünü izah eden bir risaledir. Bu arada, Üstat Bediüzzaman Said Nursî, Risale-i Nur'un kıymet ve ehemmiyetini gösteren hakikatleri beyan etmesinin sebep ve hikmetle-rini de burada açıklamaktadır.	
Yirmi Dokuzuncu Lem'adan İkinci Bap	1147
“Elhamdülillah” cümlesinin mana ve ehemmiyetiyle beraber, bu cümleyi insanlara dedirten imanın sonsuz fayda ve nurlarından sekiz-dokuz tanesini izah ve ispat eden harika bir tefekkür risalesidir.	
Eddai	1159
Fihrist	1161
EKLER	1235
Şuaların Telif Tarihleri	1234
Şahıs Bilgileri	1235
Yer Bilgileri	1285
Ayet ve Arapça Metin İndeksi	1299
Hadis İndeksi	1341
Şahıs İndeksi	1349
Yer İndeksi	1357
Genel İndeks	1361
Tarihsel Gelişim ve Olaylar İçinde Bediüzzaman Said Nursî	1579

* * *

Takdim

“Doğrudan doğruya Kur’ân’dan alıp ilhamı, / Asrın idrakine söyletmeliyiz İslâmı.”

Din, vatan ve hürriyet şairi Mehmed Akif’in, Kur’ânî bir nur ve mukaddes kitabımızdan müjdeli bir mesaj beklentisi içindeki İslâm dünyası adına bu mısralarla dile getirdiği ideal, elinizdeki eserin müellifi Bediüzzaman Said Nursî tarafından telif edilen *Risale-i Nur Külliyyatı* ile gerçekleşmiş; Kur’ân’ın çağımız insanına verdiği mesajlar bu eserlerle ortaya konulmuştur.

Modern çağ insanının aradığı Kur’ân yorumunu, en mükemmel şekliyle *Risale-i Nur*’da bulmak mümkündür. Bu yorum, “ruh-u aslî”yi rencide etmeden, asrın idrakine uygun izahları ihtiva eden bir hususiyete sahiptir. *Risale-i Nur*, Kur’ân’ın bu asra bakan mesajını anlayıp yorumlama hususunda “tecdit” vazifesini ifa etmiştir.

Çağımızın hususiyetlerini derin bir vukufla tahlil ve manevî hastalıklarını isabetle teşhis eden Bediüzzaman, “Zaman iman kurtarmak zamanıdır” formülü çerçevesinde kaleme aldığı *Risale-i Nur*’la, bu zamanın manevî ihtiyaçlarına tatminkâr cevaplar veren bir iman hazinesini ortaya koymuştur.

Neden zaman, iman kurtarmak zamanıdır?

Çünkü çağımızda iman, eski devirlerde görülmemiş hücum ve taarruzlara maruzdur. Eskiden iman, böylesine büyük tehlikelerle karşı karşıya değildi. Cemiyetlere, büyük ölçüde teslimiyete dayalı bir iman hâkimdi. O itibarla, büyük zatların sözleri, delilsiz de olsa kabul ediliyordu. Bugün ise, materyalist cereyanların yaygın hâle gelmesi sebebiyle, bu imanı tehdit eden şüpheler birçok zihni meşgul edecek seviyeye ulaşmıştır. Asırlardır Kur’ân aleyhine yığılagelen şüphe, itiraz ve evhamlar, bu asrın çalkantıları içinde yol bulup, çağın modern imkânları kullanılarak birçok insana mal edilebilmiştir.

İşte Bediüzzaman Said Nursî, bu gelişmelerin, Müslümanların dahi imanını tehlikeye sokacağını görerek, bir sel gibi gelen inançsızlık telkinleri karşısında, doğrudan doğruya Kur’ân’dan ilham alarak telif ettiği *Risale-i Nur* gibi muhkem bir seddi tesise muvaffak olmuştur.

Bu eserlerde, her insanın zihnini meşgul eden ve modern çağ insanlarının da bigâne kalamayacağı, “Ben kimim? Nereden geldim? Nereye gidiyorum? Bu dünyadaki vazifem nedir?” suallerine doyurucu izahlar getirilmekte; başta Allah’a iman olmak üzere bütün iman esasları izah ve ispat edilmekte; bu konularda fen ve felsefe adına ortaya konulan şüphe ve sualler ikna edici bir üslûpla cevaplandırılmakta; ilimle dinin uzlaşmazlığı yolundaki iddialar püskürtülerek, ilme din namına sahip çıkılmakta; İslâmî dejenere etmek maksadıyla girilen tahrifatçı tahrir teşebbüsleri boşa çıkarılmakta; maddeci anlayışa bina edilen medeniyetin insanlığı sürüklediği manevî buhranlar, Kur’ân’ın tevhit ve haşır gibi geniş hakikatlerine dair akli doyuran, ruhu okşayan, kalbi tatmin eden tatlı izahlarla tedavi edilmekte; ruhun ve kalbin vazifesizliğinden doğan sıkıntıların sürüklediği sefa-hat ve başıboşluk hâli, Kur’ân mesajıyla izale edilmektedir.

Risale-i Nur’un çok büyük önem taşıyan bir diğer özelliği de, çağımızın sosyal ve siyasî problemlerine; din ve demokrasi, din ve siyaset, cihad, terör gibi tartışma konularına

küresel boyutta ve kalıcı geçerlilik taşıyan ufuk açıcı yorumlarıyla sağlam ve tutarlı çözümler getirmesi; demokrasiyi, hak ve hürriyetleri, sivil toplumu önceleyen ve müspet hareket esasına dayanan orijinal ve örnek bir hizmet metoduna kaynaklık etmesidir.

Risale-i Nur'un pek çok dünya diline çevrildiği; dünya üniversitelerinde tezlere ve ilmi araştırmalara konu olduğu; hakkındaki peşin hükümlerin sür'atle yıkılmaya yüz tuttuğu; muhteva ve mesajının her geçen gün daha iyi anlaşıldığı şu günlerde, bu paha biçilmez kıymetteki eserleri orijinal bir tanzimle ve istifadeyi kolaylaştıracak yeniliklerle tekrar neşrederek, önemli bir hizmeti daha ifa ettiğimiz inancındayız.

Yapılan yenilikleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Metinde geçen bilinmeyen kelimelerin anlamları aynı sayfada verilmiş; kelimelerin seçiminde 8-11. sınıf öğrenci düzeyi esas alınmıştır. Kelimeye, geçtiği yerdeki anlamın verilmesine özen gösterilmiş; farklı anlamları peş peşe sıralanmıştır. Ayrıca, bilinen sözlük anlamının dışında, *Risale-i Nur*'un orijinal üslubu içinde kendisine has bir anlamda kullanılan kelime veya kelime gruplarının açıklaması da, buna uygun şekilde yapılmıştır.

2. *Risale-i Nur*'un metni, üslûp ve özelliği de dikkate alınarak, Türkçenin imlâ kurallarına göre dizilmiştir.

3. Müellif Bediüzzaman Said Nursî'nin kısa biyografisinden başka; onun hayatında önem taşıyan tarihlerin sıralandığı bir tarih cetveline, ayrıca yer verilmiştir. Bu cetvel, aynı tarihlerde Türkiye'de ve dünyada meydana gelen önemli olayları da ihtiva etmektedir. Bu tercih ile, *Risale-i Nur*'a taallûk eden önemli olayların, cereyan ettikleri konjonktür çerçevesinde değerlendirilebilmesi hedeflenmiştir.

4. *Risale-i Nur*'da geçen şahıs ve mekân bilgilerinin yer aldığı listelerle birlikte, "şahıs ve mekân indeksi" de mevcuttur. Böylece okuyucu, şahıs ve mekânlar hakkında bilgilenmekle birlikte, onların metindeki yerlerine de kolaylıkla ulaşabilecektir.

5. Metinde geçen ayet ve hadisler için iki ayrı başlık altında indeks hazırlanmıştır. İndekslerin alfabetik sıralanışında, metinlerin Türkçe okunuşları esas alınmıştır. Böylece, Arap alfabesini bilmeyenlerin de indeksten istifade edebilmesi hedeflenmiştir.

6. Genel indeks, konu başlıkları belirlenirken alt başlıkların da dikkate alındığı bir titizlikle hazırlanmıştır.

7. Her risalenin "telif tarihi" ile ilgili olarak elde bulunan bilgiler hem o risalenin başlangıcına, hem de liste olarak eserin sonuna konulmuştur.

YENİ ASYA NEŞRİYAT

Bediüzzaman Said Nursî kimdir?

1878'de Bitlis'in Hizan ilçesinin Nurs köyünde doğan Bediüzzaman, ilk eğitimini ağabeyi Molla Abdullah'tan aldı. Değişik medreselerde kısa aralıklarla kalarak beş yıl süren tahsil hayatına, Tağ Köyünde sekiz yaşında başladı. Sonunda, Doğubayazıt'ta Şeyh Mehmet Celâlî'nin medresesinde üç ay süren bir eğitimden sonra icazetini aldı ve Doğubayazıt'tan ayrıldı. İlmî münazaralardaki başarısı, genç yaşta ulaştığı seviye, anlaşılması en zor konuları kolaylıkla anlaması ve mütalâa ettiği kitapları kolaylıkla ezberine alması gibi farklılıkları sebebiyle, zamanın âlimleri ona "Bediüzzaman" lâkabını uygun gördüler.

Bitlis'e gelen Bediüzzaman, Vali Ömer Paşanın konağında iki yıl kaldıktan sonra Van'a gitti. Burada kaldığı on yıl boyunca, çalışmalarını pek çok farklı ilimde derinleştirirken, Horhor Medresesini kurarak dersler de vermeye başladı. Eğitim çalışmaları sırasında, fen ilimleri ile din ilimlerinin birlikte okutulacağı, "Medresetüzzehra" adını verdiği üniversite projesinin eğitim esasları ve yönetim şeklini de belirledi.

Vali konağında bir gazetede okuduğu haber üzerine Bediüzzaman, hayatının bir gayesi olarak "Kur'ân'ın bu asra bakan manevî mu'cizesini insanlara ispat ederek gösterme" kararını verdi. Bu haber, İngiliz Sömürgeler Bakanı Gladstone'un ağzından bir "oyun"u dile getiriyordu: "İslâm dünyasına hâkim olmak için, ya Kur'ân Müslümanların elinden alınmalı, ya da Müslümanlar Kur'ân'dan soğutulmalı." Van'daki uzun ikametinin neticesi olan bu karar ve Şarkta kurulmasını istediği üniversite fikri, Said Nursî'nin bundan sonraki hayatını şekillendiren en önemli iki hedefti.

Üniversite düşüncesini hükümete iletmek isteyen Said Nursî, Van valisi İskodralı Tahir Paşanın teşviki ve referansıya, 1907 yılının başlarında İstanbul'a gitti. İlk iş olarak, Doğuda kurulmasını istediği üniversite ile ilgili bir dilekçeyi padişahın özel kalem dairesi olan Mabeyn-i Hümayuna sundu. Ancak, hükümet dilekçenin konusunu gerçekleştirmek için hiçbir girişimde bulunmadı. Gelişinden iki ay sonra Fatih'teki Şekerci Handa kalmaya başladı. "Burada her suale cevap verilir, her müşkül hallolunur; fakat sual sorulmaz" şeklinde bir daveti kapısına asması, kısa sürede bütün İstanbul'da değişik çevrelerde yankı buldu. Evhamlanan hükümet tarafından birkaç kere tutuklanan Bediüzzaman, hukukî açıdan suç isnat edilemeyince, serbest bırakıldı. Ancak, suçsuzluğu onu Toptaşı Timarhanesine gönderilmekten kurtaramadı.

Doktorların "sağlam" raporu vermesine rağmen, o gözetimde kalmaya devam etti, sadece yeri değişti; tımarhaneden tekrar hapishaneye gönderildi. Çünkü, hükümet ile uzlaşmamıştı. Zaptiye Nazırı Şefik Paşanın, "ihsan-ı şahane" ile birlikte getirdiği Padişah selâmını reddetmişti—kurulmasını önerdiği üniversitenin rektörü tayin edilmesine ve rektörlük maaşının hemen ödenmeye başlanacağı sözünü almasına rağmen. Bu arada, elbette, eğitim hakkındaki teklifi Bakanlar Kurulunun gündemine alınacak ve görüşülmesi sağlanacaktı. Bediüzzaman, bu teklifleri sus payı olarak gördüğünden kabul etmedi ve hapishaneye gönderilmeyi tercih etti.

23 Temmuz 1908'de II. Meşrutiyetin ilân edilmesiyle serbest bırakılan Bediüzzaman Said Nursî, İstanbul'da çok hareketli bir siyasî hayat yaşamaya başladı. Gazetelerde, "Hürriyete Hitap" adıyla yayınlanan nutkunu, önce hürriyetin üçüncü gününde Sultanahmet'teki mitingde, daha sonra İttihatçıların ileri gelenleriyle birlikte Selânik Meydanında okudu.

İstanbul'daki sosyal hareketlilik devam ederken, cemiyetlere üye oluyor, gazetelerde makaleler yazıyor, konferanslara ve toplantılara katılıyor, kendisine yakın bulduğu toplumsal gruplara görüşlerini aktarıyordu. Meşrutiyetin ilânı ile birlikte, çeşitli çevrelerde meydana gelen tepkiyi ortadan kaldırmak için, önemli teşebbüslerde bulundu. Bediüzzaman imzasıyla Sadrazamlık aracılığı ile Doğu illerindeki nüfuzlu şahıslara telgraflar çekti. İstanbul'un muhtelif yerlerindeki avcı taburlarını dolaştı. Medrese mensuplarının toplandıkları yerlere gitti. Meşrutiyetin ve anayasal sistemin İslâmîyete aykırı olmadığını, Asr-ı Saadet'teki yönetim ruhuna uygunluğunu anlatarak, gerilimi hayli yatıştırdı.

Tarihe 31 Mart Vak'ası olarak geçen ayaklanmada yatıştırıcı bir rol oynamasına rağmen, Bediüzzaman da, sıkıyönetim mahkemesinde, diğerleri gibi idam talebiyle yargılandı.

Meşrutiyetin İslâmiyete olan uygunluğunu ve ülke için gerekliliğini içeren kapsamlı bir savunmanın sonunda beraat etti. Serbest bırakıldıktan sonra İstanbul'dan ayrıldı. Bu müdafaası, *İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi* veya *Divan-ı Harb-i Örfi* adıyla neşredildi.

1910 yılı baharında Van'a ulaşan Bediüzzaman, birkaç ay Horhor Medresesinin yeniden düzenlenmesi işiyle meşgul oldu. Hakkâri, Bitlis, Muş, Diyarbakır ve Urfa yörelerindeki aşiretleri ziyaret etti. Meşrutiyeti, hürriyeti, anayasayı ve bunların İslâmî temellerini, meşrutiyetin nimetlerinden faydalanmaları için gayret göstermelerinin gerekliliğini anlattı. Daha sonra bu görüşmelerin ve açıklamaların özetini *Münazarat* adı altında yayınladı.

Kış mevsiminin girmesiyle Şam'a giden Said Nursî, âlimlerin daveti üzerine Emeviye Camiinde, sonradan *Hutbe-i Şamiye* adı ile neşredilen, İslâm dünyasının siyasî, ekonomik ve sosyal sorunları ve çözüm yollarını anlattığı bir hutbe okudu.

Üniversite projesini iletme amacıyla İstanbul'a dönen Bediüzzaman, Sultan Reşad'a, Rumeli seyahatinde Doğu Vilâyetlerini temsilen, eşlik etti. Daha sonra, Balkan Savaşının başlamasıyla inşası durdurulan Üsküp Üniversitesi için ayrılan tahsisatın aktarılması ile birlikte Bediüzzaman'ın "Doğuda bir üniversite kurulması" teklifi, hükümetçe kabul edildi. Üniversitenin temeli, 1913 yılında atıldıysa da, I. Dünya Savaşının başlaması bu projenin de ertelenmesine sebep oldu.

Birinci Dünya Savaşının başlamasıyla birlikte Doğu illerimizin Ruslar tarafından işgal edilmesi üzerine, talebeleriyle beraber Doğu Milis Teşkilâtını kurdu ve Van-Bitlis cephesinde gönüllü alay komutanı olarak Ermenilere ve Ruslara karşı savaştı. Bitlis savunması sırasında Ruslara esir düşünce, Kosturma'ya sevk edildi. Şubat 1917'de başlayan Rus ihtilâli sırasında firar ederek, Kosturma, Petersburg, Varşova, Viyana, Sofya üzerinden, Kasım 1918'de İstanbul'a ulaştı.

Gelişi büyük bir ilgiyle karşılanan Bediüzzaman, Harbiye Nazırı Enver Paşanın teklifi üzerine, İstanbul'da kurulma aşamasında olan Dârülhikmeti'l-İslâmiyeye üye tayin edildi. Şeyhülislâm Mûsa Kâzım Efendinin teklifi ile de, Sultan Vahdettin tarafından kendisine ilmiyede "Mahreç" payesi verildi. "Mahreç Mevleviyyeti" olarak da anılan bu paye, Osmanlı ülkesindeki bütün resmî ulemanın reisi olan "Başmüdderris'ten sonraki ilmî rütbe anlamına geliyordu.

Çamlıca'da, Yusuf İzzettin Paşa Köşkünde kalan Bediüzzaman, Kur'ân'ın mu'cizeliğini çağın insanına göstermek için yazdıklarını neşretmeye başladı.

İman rükünlerinin ispatına dair *Nokta*, çeşitli ayet ve hadisleri tefsir eden *Sünûhat*, Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliğini ispat eden *Şuaat*, Kur'ân'ın mu'cizeliğini anlatan *Rumuz*, sosyal konularda *Tulûat*, tevhidin ispatı hakkında *Katre*, özlü sözleri içine alan *Hakikat Çekirdekleri*, ahlâk ve ubudiyet derslerini ihtiva eden *Habbe*, *Zerre* ve *Şemme* adlı risalelerini yazdı ve yayınladı.

Bu sırada Birinci Dünya Savaşı da bitmiş ve İngilizler payitahtı işgal etmekle kalmamış, Türkiye'de kendi politikalarını destekleyecek bir kamuoyu da oluşturmaya başlamışlardı. Kamuoyunda ciddî kuvvet kazanan İngiliz taraftarlığı, etkisini, Bediüzzaman'ın *Hutuvat-ı Sitte* adlı eserini İstanbul'un önemli yerlerinde dağıtmasıyla, kaybettti.

Anadolu'da başlayan İstiklâl Savaşının ve Kuva-i Milliye'nin aleyhine, İngilizlerin etkisinde kalan bazı çevrelerin baskısıyla çıkarılan Şeyhülislâm fetvasına karşı bir fetva yayınladı. Yazı ve makalelerinde İstiklâl Savaşını "cihad," Kuva-i Milliye'cileri de "mücahit" ilân ederek istiklâl mücadelesini destekledi. Büyük Millet Meclisi Hükûmeti de, Bediüzzaman'ı yakından takip ettiğinden, ısrarla Ankara'ya davet etti.

Bediüzzaman, 25 Kasım 1922'de Ankara'da Büyük Millet Meclisinde düzenlenen resmî "hoş geldin" merasimiyle karşılandı. Bir yandan meclis çalışmalarına katılıyor, bir yandan da milletvekilleriyle önemli konuları tartışıyordu. Yeni kurulan devletin yapılanmasına katkıda

bulunmak için 10 maddelik bir beyanname hazırlayarak milletvekillerine dağıttı. Bu faaliyetleri bazı çevreleri oldukça rahatsız ettiğinden, Büyük Millet Meclisi başkanı Mustafa Kemal Paşa ile aralarında ciddi bir tartışmaya yol açtı. Mustafa Kemal özür dileyip tartışmayı daha fazla uzatmasa da, bu olay Bediüzzaman ve yeni rejimin kurucuları arasındaki görüş farklılıklarının ilk işareti oldu.

Ankara'da kaldığı sırada, tabiatçılığı ve inkârcılığı ortadan kaldırmayı hedef alan, *Hubab* ve *Zeylû'z-Zeyil* gibi eserlerini yayınladı. Sultan Reşad döneminde karar verildiği hâlde, savaş yüzünden inşası sürdürülemeyen Medresetüzzehra'nın yeniden kurulması için TBMM'ne sunulan teklif kabul edilerek kanunlaştı.

Bediüzzaman, bu çalışmaları sırasında, yeni rejimin önde gelenlerinin farklı bir yolda olduğunu ve onlarla birlikte hareket etmenin mümkün olmadığını anladı. Kendisine Ankara'da kalma karşılığında sunulan, Büyük Millet Meclisi Hükümetinin en yüksek dinî makamı olan Şark Umumî Vazilîği ve milletvekilliği imkânlarını reddederek 1923 yılının Mayıs ayı başlarında Van'a gitti.

Bir süre sonra Ereğ Dağında, talebeleriyle ders yapmaya başladı. Bu arada Ankara'ya karşı tepkiler artıyordu. Mektup yazarak ayaklanmada kendisinden destek isteyen Şeyh Said'i plânından vazgeçirmeye çalıştı. Hamidiye paşalarından Kör Hüseyin Paşayı Şeyh Said'e destek kararından vazgeçirtti. Yatıştırıcı bir rol oynamasına rağmen, Şeyh Said Hâdisesi sonrası, Doğudaki diğer nüfuzlu kimseler gibi, o da Burdur'da zorunlu ikamete gönderildi.

1925 yılının Mayıs ayı ortalarında getirildiği Burdur'da *Nurun İlk Kapısı* adı ile kitaplaştırdığı iman hakikatlerini anlatmaya başladı. Daha önce Arapça olarak yazdığı *Şemme* ve *Şule* risalelerinin ek parçalarını kaleme aldı. Yine hükümetin emriyle, 25 Ocak 1926'da önce Isparta'ya, sonra da ücra bir köy olan, Barla'ya nakledildi.

Öldükten sonra dirilişi ispatlayan *Haşir Risalesi*, Kur'ân-ı Kerim'i esas alan ve insanların imanlarını kurtarmalarına vesile olan *Sözler* ve *Mektubat* tamamen, *Lem'alar* ise 26. Lem'aya kadar, Barla'da yazıldı.

Bu sırada Ankara'da, yeni yönetim dinden uzak dünyevî bir temel üzerine oturtulmaya çalışılıyordu. 1928 yılında gerçekleşen harf inkılâbı ile, Arap harfleriyle kitap yayınlamak yasaklanınca, risaleler el yazısıyla yüz binlerce yazılarak çoğaltılmaya başlandı.

Sekiz yıllık Barla hayatından sonra Bediüzzaman 1934 yılının yaz aylarında Isparta'nın merkezine getirildi. 20 Nisan 1935'de savcının talimatıyla evi aranan Said Nursî'nin kitaplarına el konuldu. Bediüzzaman'la birlikte Isparta ve havalisinden 120 Nur Talebesi, tutuklanarak askerî araçlarla Eskişehir hapisanesine gönderildi.

Bediüzzaman, Eskişehir hapisanesinde Yirmi Yedinci, Yirmi Sekizinci, Yirmi Dokuzuncu ve Otuzuncu Lem'alar ile Birinci ve İkinci Şua risalelerini yazarak *Risale-i Nur*'un telifine devam etti. Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesi, 19 Ağustos 1935 tarihinde verdiği kararla, Said Nursî'ye, hukukî bir suç isnat edilememesine rağmen, *Tesettür Risalesi* bahanesiyle, ancak "kanaat-i vicdaniye"ye dayanarak, 11 ay hapisle birlikte Kastamonu'da "mecburî ikamet" cezası verdi. On beş talebesini ise altışar ay hapis ile cezalandırdı.

Tahliye edildiğinde serbest bırakılmayarak, polis gözetimi altında mecburî ikamet için Kastamonu'ya gönderildi. Üçüncü Şua olan *Münacat Risalesi*, Dördüncü Şua olan *Hasbiye Risalesi*, Altıncı Şua ve Yedinci Şua olan *Ayetü'l-Kübra* Risalesi burada yazıldı.

Bediüzzaman, 20 Eylül 1943'de Isparta Savcısından gelen talimat üzerine yeniden tutuklanıp, 3 Ekim 1943 tarihinde Isparta'ya gönderildi. Önce askerî konvoy eşliğinde kara yoluyla Çankırı üzerinden Ankara'ya, sonra Isparta'ya getirildi. *Risale-i Nur* ile ilgili davaların birleştirilmesi kararı alındığı için, Isparta, Kastamonu ve Denizli'deki Nur Talebeleriyle beraber 25 Ekim 1943'te Denizli'ye sevk edildi.

Tecrit altında başlayan Denizli hapsinde On Birinci Şua, On İkinci ve On Üçüncü Şuaları yazdı. 15 Haziran 1944 günü Denizli Ağır Ceza mahkemesinden beraat ve tahliye kararı çıkmasına rağmen serbest bırakılmadı. Bakanlar Kurulu kararıyla Emirdağ'da zorunlu ikamete tâbi

tutuldu. Burada, camie gitmesine bile müsaade edilmeyecek kadar ağır takip ve tarassuda uğruyordu. Bediüzzaman, hayatı boyunca yirmi üç defa denenecek zehirleme teşebbüslerinin ilk üçünü Emirdağ'da yaşadı.

Bu arada Yargıtay Birinci Ceza Dairesi, 30 Aralık 1944 tarihinde verdiği kararla, savcı tarafından temyiz edilen Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin beraat kararını onayladı. 1946 yılından itibaren Isparta ve İnebolu'da *Risale-i Nur*'lar teksir edilmeye başlanmış ve 1947 yılında, hacin sınırlı da olsa serbest bırakılmasıyla, Nurların İslâm âlemine yayılması sağlanmıştı. Yeni yazı ile teksir edilen *Asa-yı Mûsa* ve baskısı yapılan *Gençlik Rehberi* gibi risaleler Hristiyan misyonerlere verilmiş ve *Risale-i Nur*'lar Amerika'ya kadar gönderilmişti.

Bu tür gelişmelerden duyulan rahatsızlıkla, 17 Ocak 1948 günü Said Nursî ve *Risale-i Nur* Talebeleri Afyon Ağır Ceza Mahkemesine sevk edildi. Denizli mahkemesinde gizli cemiyet kurma, rejim aleyhinde olma, inkılâpların kabul etmeme, Mustafa Kemal'i tahkir, v.b. gibi iddialarla yargılanıp beraat kararı almalarına rağmen, Afyon Ağır Ceza Mahkemesinde de aynı iddialarla yargıldılar. Said Nursî, Afyon Cezaevinin bütün ağır ve zor şartlarına rağmen, On Dördüncü ve On Beşinci Şualları burada yazarak *Risale-i Nur*'ların telifini tamamladı.

Mahkeme, 6 Aralık 1948 tarihinde Said Nursî hakkında 20 ay ağır hapis cezasına hükmetti. Temyiz edilen kararı Yargıtay, Bediüzzaman'ın lehine bozdu. Ancak, Afyon Ağır Ceza Mahkemesi yargılamayı uzatarak, 20 aylık sürenin cezaevinde geçmesini sağlayıp 20 Eylül 1949'da serbest bıraktı. 72 gün Afyon'da polis kontrolünde iskâna tâbi tutulup, ancak 28 Aralık 1949 tarihinde mecburî ikamet yeri Emirdağ'a dönebildi.

Bediüzzaman, 14 Mayıs 1950'de başlayan çok partili dönemi, 23 Ağustos 1953'e kadar kaldığı Emirdağ'da karşılamıştı. Türkiye'de 27 yıl aradan sonra yeniden başlayan demokratikleşme dönemini büyük bir sevinç ve ümitte karşılayan Bediüzzaman, talebeleriyle birlikte demokratlara çok önemli bir destek sağladı. Toplumun iç dinamiklerine ve bünyesine uygun değişiklikleri teşvik eden Bediüzzaman, hayatının sonuna kadar Demokratlardan ve demokrasi-den yana olan tavrını korudu. 1952 yılında İstanbul'da, *Gençlik Rehberi* adlı kitabı hakkında Bediüzzaman'a bir dava daha açıldı. 5 Mart 1952'de yapılan son duruşmada, dava konusu kitabın 1943 yılında Denizli mahkemesinden beraat kararı aldığı ve bu kararın da Yargıtayca onaylanmış olduğu anlaşıldığından, men-i muhakeme kararı verilerek dava sonuca bağlandı. Ardından, Said Nursî Emirdağ'a döndü.

Daha sonra 1953 yılı başlarında İstanbul'a gelen Bediüzzaman, Fener Rum Patrikhanesini de ziyaret etti. Patrik Athenagoras ile görüşmesinde Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliğini, Kur'ân-ı Kerim'in de Allah'ın kitabı olduğunu kabul etmeleri hâlinde, Hristiyanları kastederek, ehl-i necat olacaklarını bildirdi.

23 Ağustos 1953'te yerleşmek üzere geldiği Isparta'da açılan bir davanın daha sorgu hâkimliğinde iken reddedilmesi ile Bediüzzaman'la ilgili mahkemeler devri kapandı.

Bu arada biyografisi talebeleri tarafından kaleme alındı; Bediüzzaman tarafından düzeltilmeler yapılarak *Tarihçe-i Hayat* ismi ile *Risale-i Nur Külliyyatına* dahil edildi.

Bediüzzaman, bundan sonraki hayatını ziyaretle geçiriyor, gittiği yerlerde talebelerine dersler yapıyordu. Takvimler 21 Mart 1960 tarihini gösterirken, ağır hasta bir vaziyette, yanındaki talebeleriyle Urfa'ya gitti. Seksen iki yıllık ömrünü 23 Mart 1960 günü, İpek Palas Oteli 27 numaralı odada sabaha karşı tamamladı.

Ömrü boyunca verdiği iman ve hürriyet mücadelesi yüzünden baskı altında kalan Bediüzzaman, 27 Mayıs 1960'daki hükümet darbesinden sonra kabrinde de rahat bırakılmadı. Halilürrahman Dergâhına defnedilen naaşı, 12 Temmuz 1960 gecesi kabrinden alınarak Isparta-Afyon civarında kimsenin bilmediği bir mezara defnedildi.

Dayanılması güç baskılara maruz bırakılmasına rağmen, hayat tarzıyla bir destan yazan Bediüzzaman, arkasında miras olarak Kur'ân'ın çağa dersi ve mesajı olan *Risale-i Nur Külliyyatı* ile milyonlarca Nur Talebesini bıraktı. □

İkinci Şua

Eskişehir Hapishanesinin Son Meyvesi
OTUZ BİRİNCİ LEM'ANIN İKİNCİ ŞUAI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ 1

On altı sene evvel, Eskişehir Hapishanesinde, arkadaşlarımın tahliyeleriyle yalnız kaldığım bir vakitte şu Şua gayet acele, pek noksan kalemimle, sıkıntılı, rahatsızlık bir zamanda telif edildiğinden bir derece intizamsız olmakla beraber, bugünlerde tashih ederken iman ve tevhid noktasında pek çok kıymetler ve kuvvetli ve ehemmiyetli gördüm.

Gaid Nursi

“Allahü Ehad” İsm-i Azamına dair Yedinci Nükte-i Azam ve altı İsm-i Azamın altı nüktelerinin yedincisi

İhtar

Bu risale benim nazarımda çok mühimdir. Çünkü, içinde çok mühim ve ince olan esrar-ı imaniye inkişaf ediyor. Bu risaleyi anlayarak okuyan adam, imanını kurtarır inşaallah. Maatteessüf, ben burada kimse ile görüşemediğimden kendime tebyiz edip yazdıramadım. Bu risalenin kıymetini anlamak istersen, başta bulunan İkinci ve Üçüncü Meyveyi ve ahirdeki Hatimeyi ve Hatimeden iki sahife evvelki meseleyi evvelce dikkatle okuduktan sonra tamamını teenni ile mütalâa eyle.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

ahir: son.
Allahü Ehad: Allah birdir.
ehemmiyetli: önemli.
esrar-ı imaniye: iman sırları, imana ait sırlar.
evvel: daha önce.
evvel: önce.
hatime: son söz, bir eserin sonuç kısmı.
ihtar: hatırlatma, bir konuda hatırlatma yapma.

iman: inanma, itikat.
inkişaf: ortaya çıkma, keşfolunma.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
intizamsız: düzensiz, düzgün olmama.
İsm-i Azam: Cenab-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşatmış olanı.

maatteessüf: ne yazık ki, üzülerken belirtiyim ki.
mecele: önemli konu.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
mütalâa: bir şeyi etrafıca düşünme, dikkatli okuma.
nazar: bakış, nezdinde.
noksan: kusurlu, nakıs.
nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

* İkinci Şua, Eskişehir hapsinde 1936'da Türkçe olarak telif edilmiştir.

nükte-i azam: en büyük nükte, çok büyük mana içeren söz.
Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.
Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
sahife: sayfa.
tahliye: tutukluyu serbest bırakma.
tashih etme: düzeltme.
tebyiz: müsveddeyi temize çekme, beyaza çekme.
teenni: acele etmeden, dikkatli ve düşünerek davranma.
telif edilmek: yazılma.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

Altı İsm-i Azamın altı nüktelelerinin Allahü Ehad'e dair Yedinci Nükte-i Azamıdır

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَبِهِ نَسْتَعِينُ¹

² فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ³ ayetinin bir muhteşem nüktesiye-

le, meşhur bir kase-i Nebevînin işaretiyle ve ilhamıyla hissettiğim gayet güzel ve çok şirin ve nihayet derecede lâtif üç meyve-i tevhid ve üç muktazisi ve üç hüccetine dair bir nüktedir.

İşte, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm yemin ettiği vakit, en çok istimal ve tekrar ile her zaman ferman ettiği şu³ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ kasemidir. Ve bu kasem

gösteriyor ki, şecere-i kâinatın en geniş dairesi ve en müntehası ve nihayâtı ve teferruatı dahi Zat-ı Vahid-i Ehad'in kudretiyle ve iradesiyledir. Çünkü, mahlûkatın en müntehap ve en müstesnası olan Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın nefsi kendi kendine malik olmazsa ve ef'alinde serbest bulunmazsa ve harekâtı başka bir ihtiyara bağlı ise, elbette hiçbir şey, hiçbir şe'n, hiçbir hâl, hiçbir keyfiyet, cüz'î olsun küllî olsun, o muhit iktidarın, o şamil ihtiyarın daire-i tasarrufunun haricinde olamaz.

Evet, bu çok manidar kasem-i Muhammedînin (a.s.m.) ifade ettiği gayet muazzam ve muhit bir tevhid-i rububiyettir. Ve bu tevhidin ispatına dair yüz, belki bin bâhir

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
bâhir: apaçık, aşikâr.
cüz'î: az, parçaya ait olan.
daire-i tasarruf: tasarruf sahası.
ef'al: fiiller, ameller.
ferman: emir, buyruk.
gayet: son derece.
harekât: hareketler, davranışlar.
hariç: bir şeyin dışında kalma.
hüccet: delil.
ihtiyar: irade, tercih.
iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.
ilham: belli bilgi vasıtalarına baş vurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma veya yapmama konusunda karar verebilme ve bu kararın yerine getirme gücü.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istimal: kullanma.
kasem: yemin, ahit.
kasem-i Muhammedî: Hz. Muhammed'in yemini, sözü.
kasem-i Nebevî: Hazret-i Peygamberin yemini.
keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, durum, iç yüz.
kudret: Allah'ın bütün varlığı çevreleyen ezeli kuvveti.
külli: umumî, genel.
lâtif: güzel, hoş.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
malik: sahip.
manidar: nükteli, ince manalı.
meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.
meyve-i tevhid: tevhid hakikatinin güzel neticesi, Allah'ın birliğinin meyvesi.
muazzam: çok büyük, ulu, yüce.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. • Ve sadece Ondan yardım dileriz.
2. Bil ki, Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)
3. Muhammed'in nefsi kudret elinde bulunan Allah'a yemin ederim. (Müsned, 4:16.)

muhit: ihata eden, kuşatıcı.
muhteşem: haşmetli, yüce.
muktazî: gerektiren, icap ettiren.
münteha: bir şeyin ulaşabildiği son yer, nihayet.
müntehap: seçkin, güzide, mümtaz.
müstesna: benzerlerinden

üstün olan, seçkin, mümtaz.
nefis: kişinin kendisi, şahsı.
nihayat: nihayetler, sonlar, neticeler.
nihayet: son.
samil: içine alan, kapsayıcı.
şecere-i kâinat: kâinat ağacı.
şe'n: iş.
teferruat: ayrıntılar, dallar,

bölümler.

tevhid-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın kâinatın terbiye, tedbir ve idaresinde bir olduğunu, yardımcı veya ortağının bulunmadığını kabul etme.

Zat-ı Vahid-i Ehad: tek ve benzersiz olan Cenab-ı Hak.

bürhanlar, siracünnur olan *Risale-i Nur*'da beyan edildiğinden, bu hakikat-i âliyenin tafsîlât ve ispatını ona havale ederek, bu İkinci Şuada muhtasar Üç Makam içinde, bu çok ehemmiyetli hakikat-i imaniyenin Birinci Makamında gayet lâtif ve tatlı ve çok kıymettar ve nurlu, hadsiz semerelerinden üç küllî meyvelerini gayet muhtasar bir surette beyanla, o meyvelere benim kalbimi sevk eden zevklerime ve hislerime işaret edilecek.

İkinci Makamda ise, bu kudsi hakikatin üç küllî muktazisi ve esbab-ı mucibesi beyan edilir. Ve o üç muktazi, üç bin muktazilerin kuvvetindedirler.

Ve Üçüncü Makamda, o hakikat-i tevhidiyenin üç alâmetleri zikredilecek. Ve o üç alâmet, üç yüz alâmet ve emare ve delil kuvvetindedirler.

Birinci Makamın

Birinci Meyvesi

Tevhid ve vahdette cemel-i İlâhî ve kemal-i Rabbanî tezahür eder. Eğer vahdet olmazsa, o hazine-i ezeliye gizli kalır.

Evet, hadsiz cemel ve kemalât-ı İlâhiye ve nihayetsiz mehasin ve hüsn-i Rabbanî ve hesapsız ihsanat ve baha-i Rahmanî ve gayetsiz kemal-i cemel-i Samedânî, ancak vahdet âyinesinde ve vahdet vasıtasıyla şecere-i hilkatin

alâmet: iz, belirti, işaret, nişan.

âyine: ayna.

baha-i Rahmani: Rahmani kıymet, güzellik.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

cemel-i İlâhî: İlâhî güzellik, Allah'ın zatına mahsus güzelliği.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

emare: alâmet, belirti, nişan.

gayetsiz: nihayetsiz, sonsuz.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat-i âliye: yüce, ulu gerçek.

hakikat-i imaniye: imana ait olan gerçek.

hakikat-i tevhidiye: tevhide, birliğe dair hakikat.

havale: bir şeyi başka bir yere veya zamana bırakma.

hazine-i ezeliye: başlangıcı

ve sonu olmayan Cenab-ı Hakkın zatı ve hazineleri.

hesapsız: sınırsız, sonsuz.

hüsn-i Rabbanî: terbiye ve idaredeki güzellik.

ihsanat: ihsanlar, bağışlar, nimetler.

kemalât-ı İlâhiye: İlâhî güzellik ve mükemmellikler.

kemal-i cemel-i Samedânî: hiç bir şeye muhtaç olamayıp, her şey kendisine muhtaç olan Allah'a mahsus sonsuz kemal ve güzellik.

kemal-i Rabbanî: İlâhî mükemmellikler, Cenab-ı Hakkın rububiyetine ait tam mükemmellik.

kıymettar: kıymetli, değerli.

küllî: umumî, genel.

makam: yer, durak.

mehasin: güzellikler, iyilikler.

muhtasar: kısaca, özetle.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nurlu: ışıklı, parlak.

semere: meyve, güzel netice.

sevk: önüne katıp sürme, yöneltme.

siracünnur: nurun lâmbası, nur kandili.

suret: biçim, tarz.

şecere-i hilkat: yaratılış ağacı.

tafsîlât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

vahdet: bir ve tek olma.

vasıta: aracılık.

nihayatındaki cüz'iyatın simalarında temerküz eden cilve-i esmada görünür.

• *Meselâ*, iktidarsız ve ihtiyarsız bir yavrunun imdadına umulmadık bir yerden, yani kan ve fışkı ortasından, beyaz, safî, temiz bir süt göndermek olan cüz'î fiil ise, tevhid nazarıyla bakıldığı vakit, birden bütün yavruların pek çok harikulâde ve pek çok şefkatkârâne olan küllî ve umumî iaşeleri ve validelerini onlara musahhar etmele-riyle, rahmet-i Rahman'ın cemal-i lâyezalîsi kemal-i şa-şaa ile görünür. Eğer tevhid nazarıyla bakılmazsa, o ce-mal gizlenir ve o cüz'î iaşe dahi esbaba ve tesadüfe ve ta-biata havale edilir; bütün bütün kıymetini, belki mahiye-tini kaybeder.

• *Hem meselâ*, müthiş bir hastalıktan şifa bulmak, eğer tevhid nazarıyla bakılsa, birden zemin denilen has-tahane-i kübrada bulunan bütün dertlilere, âlem denilen eczahane-i ekberden ilâçları ve dermanlarıyla şifa ihsan etmek yüzünde, Rahîm-i Mutlak'ın cemal-i şefkati ve mehasin-i rahîmiyeti küllî ve şaşaalı bir surette görünür. Eğer tevhid nazarıyla bakılmazsa, o cüz'î fakat alimâne, basîrâne, şuurkârâne olan şifa vermek dahi, camit ilâçla-rın hasiyetlerine ve kör kuvvete ve şuursuz tabiata veri-lir; bütün bütün mahiyetini ve hikmetini ve kıymetini kaybeder.

Bu makam münasebetiyle hatıra gelen bir salâvatın bir nüktesini beyan ediyorum. Şöyle ki:

âlem: dünya, cihan.

alimâne: ilmen bilerek.

basîrâne: görerek, iç yüzünü gö-rür şekilde.

camit: ruhsuz, cansız.

cemal: güzellik, Cenab-ı Hak'ın lütuf ve ihsanı ile tecellisi.

cemal-i lâyezalî: zevali olmayan, sonsuz güzellik.

cemal-i şefkat: Cenab-ı Hak'ın şefkat ve merhametindeki güzel-lik.

cilve-i esma: Allah'ın isimlerinin varlıklardaki tecellisi, görüntüsü.

cüz'î: küçük, az.

cüz'iyat: parçaya ait olan şeyler.

derman: ilâç, çare.

eczahane-i ekber: en büyük ec-zane, kâinat.

esbap: sebepler, vasıtalar.

fışkı: taze hayvan gübresi.

fiil: iş, hareket.

harikulâde: görülmedik derece-de, olağanüstü, mükemmel.

hasiyet: hususî fayda, özellik.

hastahane-i kübra: en büyük hastahane.

hatır: zihin, fikir.

havale: bir şeyi başkasının üstü-ne bırakma.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

iaşe: geçindirme, besleme, yaşat-ma.

ihsan: verilen, bağışlanan şey.

ihtiyarsız: bir işi yapabilmek hu-susunda iktidar ve gücün bulun-maması.

iktidarsız: güç yetirememe, bir işi gerçekleştirecek derecede gü-cün olmaması.

kemal-i şaşa: parlaklığın son derecesi, kusursuz parlaklık.

kıymet: değer.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, ne-den ibaret olduğu.

mehasin-i rahimiyet: çok şefkat-li olan Allah'ın bahsettiği güzellik-ler.

meselâ: örneğin.

musahhar etme: boyun eğdirmе,

birine bağlanma.

münasebet: vesile, -dan do-layı.

müthiş: çok rahatsız eden, dayanılmaz, korkunç.

nazar: bakış, fikir.

nihayat: nihayetler, sonlar, neticeler.

nükte: ince manalı, düşündü-rücü söz.

Rahîm-i Mutlak: mutlak merhamet sahibi olan Cenab-ı Hak.

rahmet-i Rahman: Rahman

olan Allah'ın rahmeti, yaratıl-mışlara sonsuz şefkat ve merhametle muamele eden Allah'ın rahmeti.

safî: saf olan, katışıksız, duru.

salâvat: Hz. Muhammed'e rahmet ve esenlik dileme, sa-lât ve selâm etme.

sima: yüz, çehre.

suret: biçim, görünüş.

şaşaalı: parlak, gösterişli.

şefkatkârâne: şefkatli ve merhametli bir şekilde.

şifa: bedenî ve ruhî bir hasta-

lığın son bulması, sağlığın kavuşma.

şuurkârâne: şuurluca, şuurlu bir şekilde.

şuursuz: idraksiz, bilgisiz.

tabiat: maddî âlem.

temerküz: bir merkezde top-lanma.

tesadüf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gel-mesi.

umumî: herkese ait, genel.

valide: ana, anne.

zemin: yeryüzü.

Namaz tesbihatının ahirinde Şafiîlerde gayet müstamel ve meşhur bir salâvat olan

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَعْدَ كُلِّ دَاءٍ
وَدَوَاءٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ كَثِيرًا كَثِيرًا¹

'nin ehemmiyeti yüzündendir ki; insanın hikmet-i hilkati ve sırr-ı camiiyeti ise, her zaman, her dakika Hâlık'ına iltica ve yalvarmak ve hamd ve şükür etmek olduğundan, insanı dergâh-ı İlâhiyeye kamçı vurup sevk eden en keskin ve müessir saik hastalıklar olduğu gibi, insanı kemal-i şevk ile şükre sevk eden ve tam manasıyla minnettar edip hamd ettiren tatlı nimetler ise, başta şifalar ve devalar ve afiyetler olduğundan, bu salâvat-ı şerife gayet müşerref ve manidar olmuştur. Ben bazen² dedikçe, küre-i arzı bir hastahane surtinde ve maddî ve manevî bütün dertlerin ve ihtiyaçların dermanlarını ihsan eden Şâfi-i Hakikî'nin pek aşikâr bir mevcudiyetini ve küllî bir şefkatini ve kudsî ve geniş bir rahîmiyetini hissediyorum.

• *Hem meselâ*, dalâletin gayet müthiş manevî elemi hissedenden bir adama iman ile hidayet ihsan etmek; eğer tevhid nazarıyla bakılsa, birden o cüz'î ve fânî ve âciz adam, bütün kâinatın hâlıkı ve sultanı olan Ma'bud'unun muhatap bir abdi olmak ve o iman vasıtasıyla bir saadet-i ebediyeyi ve şahane ve çok geniş ve şaşıaali bir mülk-i bâkî ve bâkî bir dünyayı ihsan etmek ve onun gibi

hikmet-i hilkat: yaratılış hikmeti.
iltica: sığınma, güvenme, dayanma.

iman: inanma, itikat.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kemal-i şevk: tam ve kusursuz bir istek.

küre-i arz: yer küre, dünya.

Ma'bud: kendisine ibadet edilen, tapınılan, kulluk edilen Allah.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

manevî: maddî olmayan, içe ait, mana ile ilgili.

manidar: nükteli, ince manalı.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

muhatap: kendisine hitap olunan.

müessir: tesirli.

mülk-i bâkî: daimî, kalıcı olan mülk; daima tasarruf altında bulunan mülk.

müstamel: istimal edilen, kullanılan.

müşerref: şerefli, yüce.

nimet: Allah'ın bağışladığı maddî ve manevî lütuf ve ikramlar.

rahimiyet: merhamet edicilik.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

saik: sebep olan, güdüleyen, amil.

salât: Hz. Peygambere dua; Hz.

salâvat-ı şerife: Hz. Muhammed (a.s.m.) için yapılan dualar.

selâm: barış, rahatlık, selâmet, esenlik.

sevk: önüne katıp sürme, yöneltme.

sırr-ı camiiyet: camiiyet sırrı; pek çok mana ve şeyleri içinde bulundurma ve toplamadaki maksat, sır.

sultan: mutlak iktidar sahibi olan; Allah.

Şâfi-i Hakikî: hakikî şifa verici, esas şifayı veren, iyileştiren, Cenab-ı Hak.

Şafii: Şafii mezhebinden olan kimse.

şahane: mükemmel, muhteşem.
şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

1. Allah'ım, Efendimiz Muhammed'e ve Efendimiz Muhammed'in Âline bütün hastalıklar ve ilâçlar sayısınca çok çok salât, bereket ve selâm eyle.

2. Bütün hastalıklar ve ilâçlar sayısınca...

abd: kul.

âciz: gücü yetmez, zavallı.

afiyet: sağlık, esenlik.

ahir: son.

aşikâr: açık, belli, meydanda.

bâkî: artan, artık, fazla. Medine mezarlığının adı.

bereket: mübareklik, bolluk, saadet.

dalâlet: Hak ve hakikatten

sapma, doğru yoldan ayrılma, azma.

dergâh-ı İlâhiye: Cenab-ı Hakkın dergâhı, kapısı, katı.

deva: ilâç, çare.

ehemmiyet: pek önemli olma.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırab.

fânî: ölümlü, geçici.

gayet: son derece.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hamd: Allah'a karşı olan şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme, Allah'ın yüceliğini övme.

hidayet: doğru inanç ve yayaşış üzere olmak.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

asfiya: safiyet ve takva sahibi olan, Hz. Peygamberin (a.s.m.) vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye çalışan âlim zatlar.

âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.

azamet-i kibriya: haşmetin, azamet, celâlin büyüklüğü.

celâl-i Sübhani: bütün noksanlardan münezze olan Cenab-ı Allah'ın celâli, haşmeti, yüceliği.

cemal: güzellik, Cenab-ı Hakkın lütuf ve ihsanı ile tecellisi.

cemal-i ilâhî: ilâhî güzellik, Allah'ın zatına mahsus güzelliği.

Cennet: Allah'ın insanlara müjdelediği, ölümden sonraki âlemde bulunan, Allah'a inanan, günah işlememiş veya günahlarından temizlenmiş olanların gireceği, ebediyen içinde kalacakları yer.

cihet: yön.

cüz'i: az bir parça.

cüz'iyat: parçaya ait olan şeyler.

cüz'iyat-ı ahval: hâllerin incelikleri, ayrıntıları.

daire-i kesret: bolluk, ziyadeli ve çokluk dairesi.

ehl-i has: sevgi ve duygu dolu olan.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri, İslâm dinini kabul edenler.

enva: çeşitler, türler, neviler.

esbap: sebepler, vasıtalar.

ferman: emir, buyruk.

hodbin: kendini düşünen, kendi menfaatinin ön plâna çıkaran, bençil.

hüs-n-i ezeli: ezeli güzellik, başlangıcı ve sonu olmayan güzellik.

ihsan-ı ekber: büyük iyilikler, bağışlar.

kalben: kalp ile, kalpten.

Kelime-i Tevhid: tevhid-i ilâhîyi ifade eden lâ ilâhe illâ Allah Muhammedün Resulullah cümlesi.

kemal-i ilâhî: Allah'ın mükemmelliği.

kemal-i Rabbanî: ilâhî mükemmellikler, Cenab-ı Hakkın rububiyetine ait tam mükemmellik.

kıyasen: kıyas ederek.

kudsi: mukaddes, yüce.

lem'a: parlıt.

lütuf: güzellik, hoşluk, iyilik, ihsan.

mazhar: nail olma, şereflenme.

Mutezile: Emevîler devrinde ortaya çıkan, meseleleri sırf akılla izaha çalışan, akli esaslara dayanarak kul, fiilin yaratıcısıdır demekle kaderi inkâr yoluna giden ve hak mezheplerden ayrılan itikadî bir fırka.

bütün mü'minleri dahi derecelerine göre o lütfa mazhar etmek olan bu ihsan-ı ekber yüzünde ve simasında, bir Zat-ı Kerîm ve Muhsîn'in öyle bir hüs-n-i ezeli ve öyle bir cemal-i lâyezali görünür ki, böyle bir lem'asıyla bütün ehl-i imanı kendine dost ve has kısmını da âşık yapıyor. Eğer tevhid nazarıyla bakılmazsa, o cüz'i iman, ya mütehakim ve hodbin Mutezileler gibi, kendi nefesine veya bazı esbaba havale eder ki, hakikî fiyatı ve pahası Cennet olan o Rahmanî pırlanta bir cam parçasına inip, âyinedarlık ettiği kudsi cemalin lem'asını kaybeder.

İşte bu üç misale kıyasen, daire-i kesretin müntehasındaki cüz'iyatın cüz'iyat-ı ahvalinde, tevhid noktasında, cemal-i ilâhînin ve kemal-i Rabbanînin binler enva ve yüz bin çeşitleri onlarda temerküz cihetinde görünür, anlaşılır, bilinir, tahakkuku sabit olur.

İşte, tevhidde cemal ve kemal-i ilâhînin kalben görünmesi ve ruhen hissedilmesi içindir ki, bütün evliya ve asfiya, en tatlı zevklerini ve en şirin manevî rızıklarını Kelime-i Tevhid olan ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ zikrinde ve tekrarında buluyorlar.

Hem, Kelime-i Tevhidde azamet-i kibriya ve celâl-i Sübhani ve saltanat-ı mutlaka-i rububiyet-i Samedâniye tahakkuk etmesi içindir ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etmiş:

² أَفْضَلُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)

2. Keşfü'l-Hafâ, 1:153.

mü'min: iman eden, inanan.

münteha: bir şeyin ulaşabildiği son yer, nihayet.

mütehakim: zorbalık eden, hükümünü zorla yürüten.

nefis: kişinin kendisi, şahsı.

paha: fiyat, değer.

Rahmani: bütün varlıkların rızıklarını münasip bir şekilde karşılayan Allah'a ait.

rızık: Allah'ın lütuf ve ihsan ettiği nimetler.

ruhen: ruh ile.

saltanat-ı mutlaka-i rububiyet-i Samedâniye: her şeyin kendisine muhtaç olduğu ve kâinata hükümferma olan Cenab-ı Hakkın tek ve mutlak saltanatı.

tahakkuk: gerçekleşme,

meydana gelme, olma.

temerküz: merkez tutma, merkez edinme.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

Zat-ı Kerîm ve Muhsin: cömert, kerîm, sonsuz ihsan ve ikram sahibi olan Allah.

zikir: Allah'ın adlarını anarak dua etme, Allah'ı anma.

Yani: “Ben ve benden evvel gelen peygamberlerin en ziyade faziletli ve kıymetli sözleri ‘Lâ ilâhe illâllah’ kelâmıdır.”

Evet, bir meyve, bir çiçek, bir ışık gibi küçücük bir ih-san, bir nimet, bir rızık; bir küçük âyine iken, tevhidin sırrıyla birden bütün emsaline omuz omuza verip ittisal ettiğinden, o nevi büyük âyineye dönüp o nev’e mahsus cilvelenen bir çeşit cema-i İlâhîyi gösterir ve fânî, muvakkat olan güzellik ile bâkî bir nevi hüsn-i sermediyi irae eder. Ve Mevlâna Celâleddin’in dediği gibi,

آن خیالاتی که دام اولیاست ۝ عکس مهر و یان بوستان خداست

sırrıyla, bir âyine-i cema-i İlâhî olur. Yoksa, eğer tevhid sırrı olmazsa, o cüz’î meyve, tek başına kalır; ne o kudsî cema, ne de o ulvî kemali gösterir. Ve içindeki cüz’î bir lem’a dahi söner, kaybolur. Âdeta baş aşağı olup, elmas-tan şişeye döner.

Hem, tevhid sırrıyla, şecere-i hilkatın meyveleri olan zihayatta, bir şahsiyet-i İlâhiye, bir ehadiyet-i Rabbaniye ve sıfât-ı seb’aca manevî bir sima-i Rahmanî ve temerküz-i esmaî ve

’deki hitaba muhatap olan Zatın bir cilve-i taayyünü ve teşahhusu tezahür eder. Yoksa, o şahsiyet, o ehadiyet, o sima, o taayyünün cilvesi inbisat ederek, kâinat nispetinde genişlenir, dağılır, gizlenir. Ancak, çok büyük ve ihatalı kalbî gözlerle görünür. Çünkü, azamet ve kibriya perde olur; herkesin kalbi göremez.

1. Evliyanın tuzağı olan hayaller, Allah’ın bir bahçesi olan kâinatta cemalinin akisleridir.

2. Ancak Sana kulluk eder, ancak Senden yardım dileriz. (Fatiha Suresi: 5.)

âdeta: sanki.

âyine: ayna.

âyine-i cema-i İlâhî: İlâhî güzellik aynası, Allah’ın güzelliğini gösteren ayna.

azamet-i kibriya: .

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

cilve: güzel ve hoş bir biçimde görünme.

cilve-i taayyün ve teşahhus: belirgin ve tarif edilebilir olma cilvesi, görüntüsü.

ehadiyet: Allah’ın her bir şeyde birliğinin tecelli etmesi, görünmesi.

ehadiyet-i Rabbaniye: terbiye edici Rabbimizin her bir şeyde birliğinin görünmesi.

elmas: çok kıymetli bir mü-

cevher.

emsal: eşler, benzerler.

evvel: önce.

fânî: ölümlü, geçici.

fazilet: değer.

hitap: söz söyleme, topluluğa

veya birisine karşı konuşma.

hüsn-i sermedi: sonsuz güzellik.

ihatalı: kuşatıcı.

ih-san: verilen, bağışlanan şey.

ilâh: kendisine ibadet edilen ve tapınılan şey.

inbisat: yayılma, genişleme.

irae etmek: göstermek.

ittisal: bitişme, birleşme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kalbî: samimî, içten, gönülden.

kelâm: İlâhî söz.

kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.

kıymet: değer.

lâ ilâhe illâllah: Allah’tan başka ilâh yoktur.

mahsus: başkasında bulunmayan, bir şeye has olan.

muhatap: kendisine hitap olunan, söz söylenilen kimse.

muvakkat: geçici.

nevi: cins, çeşit, tür.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

nispetinde: oranında, ölçüsünde.

perde: örtü.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek İlâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

sıfat-ı seb’a: yedi sıfat; Cenab-ı Hakkın hayat, ilim, sem’, basar, irade, kudret, kelâm sıfatları.

sır: gizli hakikat.

sima: yüz, çehre.

sima-i Rahmanî: Cenab-ı Hakkın her varlığa ihtiyacı olan rızıkını yetiştiren Rahmanî vechesi, manevî yüzü.

sure: Kur’an-ı Kerim’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şahsiyet: değerli, yüksek kişi.

şahsiyet-i İlâhiye: İlâhî şahsiyet.

şecere-i hilkat: yaratılış ağacı.

taayyün: ortaya çıkma, belirgin olma.

temerküz-i esmaî: Allah’ın isimlerinin tecellilerinin, cilvelerinin bir merkezde toplanması.

tezahür etmek: ortaya çıkma, belirme, görünme.

ulvî: yüksek, yüce.

zat: kendi.

zihayat: hayat sahibi.

ziyade: çok, fazla.

Hem, o cüz'î zihayatlarda, pek zahir bir surette anlaşılır ki, onun Sâniî onu görür, bilir, dinler, istediği gibi yapar. *Âdetâ o zihayâtın masnuiyeti arkasında muktedir, muhtar, işitici, bilici, görücü bir Zatın manevî bir teşahhusu, bir taayyünü imana görünür.*

Ve bilhassa, zihayattan insanın mahlûkiyeti arkasında, gayet aşikâr bir tarzda, o manevî teşahhus, o kudsî taayyün, sırr-ı tevhid ile, imanla müşahede olunur. Çünkü, o *teşahhus-i ehadiyetin esasları olan ilim ve kudret ve hayat ve sem' ve basar gibi manaların hem numuneleri insanda var; o numuneler ile onlara işaret eder.*

Çünkü, meselâ, gözü veren Zat, hem gözü görür, hem ince bir mana olan gözün gördüğünü görür, sonra verir. Evet, senin gözüne bir gözlük yapan gözlükçü usta, göze gözlüğün yakıştığını görür, sonra yapar.

Hem kulağı veren Zat, elbette o kulağın işittiklerini işitir, sonra yapar, verir. Sair sıfatlar buna kıyas edilsin.

Hem, esmanın nakışları ve cilveleri insanda var; onlar ile o kudsî manalara şahadet eder.

Hem, insan, zaafıyla ve acziyle ve fakrıyla ve cehliyle diğer bir tarzda âyinedarlık edip, yine zaafına, fakrına merhamet eden ve medet veren Zatın kudretine, ilmine, iradesine ve hakeza sair evsafına şahadet eder.

İşte, daire-i kesretin müntehasında ve en dağınık cüz'iyatında, sırr-ı vahdetle bin bir esma-i İlâhiye zihayat denilen küçücük mektuplarda temerküz edip, açık okunduğundan, o Sâni-i Hakîm zihayat nüshalarını çok

akis: yansıma.
basar: Allah'ın kendi şanına lâyık bir tarzda görme sıfatı.
bilhassa: özellikle.
cemal: güzellik, Cenab-ı Hakkın lütuf ve ihsanı ile tecellisi.
cüz'i: bir bütünü meydana getiren parçalardan her biri.
daire-i kesret: bolluk, ziyadelik ve çokluk dairesi.
esma: isimler.
evliya: velîler, Allah dostları.

ilim: bilme, bilgi.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
mahlûkiyet: yaratılmışlık, yaratılmış olma.
masnuiyet: sanatlılık, sanat değeri olma.
meselâ: örneğin.
muhtar: hükmü elinde tutan, hareketinde serbest olan, dilediğini yapan.
muktedir: iktidarlî, gücü yeten.
münteha: bir şeyin ulaşabildiği son yer, nihayet.
müşahede olunmak: görülmek.
nakış: resimli, renkli süsleme, bezeme.
numune: örnek.
sair: diğer, başka, öteki.
Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.
sem': işitme.
sıfat: vasıf, nitelik.
sırr-ı tevhid: Allah'ın birliği-

nin sırrı.
sırr-ı vahdet: Cenab-ı Allah'ın umum esyada birden tecelli eden birliğinin sırrı.
suret: biçim, görünüş.
tarz: biçim, şekil.
teşahhus: şahıslanma, şahıs hâline girme.
teşahhus-i ehadiyet: Cenab-ı Hakkı tarif eden birlik tecellilerinin gösterilmesi, tarif edilmesi.
zahir: açık, görünür.
zihayat: hayat sahibi, canlı.

teksir ediyor. Ve bilhassa zihayatlardan küçüklerin taifelerini pek çok tarzda nüshalarını teksir eder ve her tarafa neşreder.

Bu Birinci Meyvenin hakikatine beni isal ve sevk eden, zevkî bir hissimdir. Şöyle ki:

Bir zaman, ziyade rikkatimden ve fazla şefkatten ve acımak duygusundan, zihayat ve hususan onlardan zîşur ve bilhassa insanlar ve bilhassa mazlûmlar ve musibete giriftar olanların hâlleri çok ziyade rikkatime ve şefkatime ve kalbime dokunuyordu. Kalben diyordum: “Bu âciz ve zayıf biçarelerin dertlerini, âlemde hükmeden bu yeknesak kanunlar dinlemedikleri gibi, istilâ edici ve sağır olan unsurlar, hâdiseler dahi işitmezler. Bunların bu perişan hâllerine merhamet edip, hususî işlerine müdahale eden yok mu?” diye ruhum çok derin feryat ediyordu. Hem, “O çok güzel memlûkların ve çok kıymettar malların ve çok müştak ve minnettâr dostların işlerine bakacak ve onlara sahabet edecek ve himayet edecek bir malikleri, bir sahipleri, bir hakikî dostları yok mu?” diye kalbim bütün kuvvetiyle bağırıyordu.

İşte ruhumun feryadına ve kalbimin vaveylâsına vâfi ve kâfi ve teskin edici ve kanaat verici cevap ise:

Sırr-ı tevhid ile, Rahman ve Rahîm olan Zat-ı Zülcelâl’in, umumî kanunların tazyikatları ve hâdisatın tehecümâtı altında ağlayan ve sızlayan o sevimli memlûklarına, kanunların fevkinde olarak, ihsanat-ı hususiyesi ve imdadat-ı hassası ve doğrudan doğruya her şeye karşı

âciz: zayıf, güçsüz.
âlem: dünya, cihan.
biçare: çaresiz, zavallı.
bilhassa: özellikle.
feryat: sızlanma, şikâyet.
fevkinde: üstünde.
hâdisat: hâdiseler, olaylar.
hâdis: olay.
hakikat: gerçek, esas.
hakiki: gerçek.
himayet: koruma, esirgeme.
hususan: bilhassa, özellikle.
hususî: özel.
hükmetme: hâkim olma, iş-

leme.
ihsanat-ı hususiye: Cenab-ı Hakkın her bir mahlûkuna hususî ihsanları, ikramları.
imdadat-ı hassa: özel yardımlar, imdatlar.
isal: ulaştırma, eristirme.
istilâ etmek: kaplamak, ele geçirmek, üstün gelmek.
kâfi: yeter, el verir.
kalben: kalp ile, kalpten.
kanaat verici: inandırıcı.
kanun: tabiat olaylarının bağlı bulunduğu değişmez kaide.

kıymettar: kıymetli, değerli.
malik: sahip.
mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.
memlûk: köle, kul, esir.
minnettâr: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.
musibet: felâket, belâ.
müdahale: karışma, araya girme, sokulma.
müştak: arzulu, fazla istekli, iştiaak gösteren.
Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen,

koruyan, acıyan Allah.

rikkat: merhamet, acıma, başkalarının düştüğü durumdan dolayı müteessir olma hasleti.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sahabet: sahip çıkma, koruma, arka çıkma.

sevk: ulaştırma, yöneltme.

sırr-ı tevhid: Allah'ın birliğinin sırrı.

tazyikat: tazyikler, baskılar, zorlamalar.

tehecümât: hücumlar, saldırılar.

teksir etmek: çoğaltmak, artırmak.

teskin: sakinleştirme, yatıştırma.

umumî: herkesle ilgili, genel.

unsur: birleşik bir şeyi meydana getiren elemanlardan her biri, esas, asıl.

vâfi: yeterli, tam.

vaveylâ: çığlık, feryat.

yeknesak: tek düzen, değişmez.

Zat-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi olan zat, Allah.

zevk: zevkle ilgili, zevke ait.

zihayat: hayat sahibi.

zîşur: şuurlu, şuur sahibi.

ziyade: fazlasıyla.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
azap: büyük sıkıntı, şiddetli acı.
bizzat: kendisi, şahsen.
cihet: yön.
cürüm: hata, suç.
ecdad: dedeler, büyük babalar, atalar.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
gafil: gaflette bulunan, endişesiz, nefesine uyarak Allah'ın emirlerini unutan.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hamî: himaye eden, koruyan, gözeten.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
hicap: utanma, utanma duygusu, mahcubiyet.
iftihar etme: övünme.
iftihar: övünme.
inkılâp: bir hâlden diğer bir hale geçme, değişme, dönüşme.
inkîşaf: ortaya çıkma, keşfolunma.
irae: gösterme.
izzet: değer, itibar, şeref, yücelik.
kabir: mezar.
kesbetme: kazanma.
kıymet: değer.
mağlûp etme: yenme, galip gelme.
mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.
makam: manevî mevki.
Malik-i Zülcelâl: Sonsuz büyüklük sahibi olan, her şeyin maliki Allah.
memlûkiyet: kulluk, kölelik.
mensubiyet: mensup olma, bağlı oluş.
mensup olma: bağlı olma, ait olma.
mesruriyet: mesrur olma, sevinme, sevinçlilik.
me'yusiyet: ümitsizlik.

rububiyet-i hususiyesi ve her şeyin tedbirini bizzat Kendisi görmesi ve her şeyin derdini bizzat dinlemesi ve her şeyin hakikî maliki, sahibi, hamîsi olduğunu sırr-ı Kur'ân ve nur-i iman ile bildim; o hadsiz me'yusiyet yerinde nihayetsiz bir mesruriyet hissettim. Ve her bir zihayat, öyle bir Malik-i Zülcelâl'e mensubiyeti ve memlûkiyeti cihe-tiyle, nazarımda binler derece bir ehemmiyet, bir kıymet kesbettiler.

Çünkü, madem herkes efendisinin şerefiyle ve men-sup olduğu zatın makamıyla ve şöhretiyle iftihar eder, bir izzet peyda eder; elbette nur-i iman ile bu mensubiyetin ve memlûkiyetin inkîşafı suretinde, bir karınca bir Fira-vunu o mensubiyet kuvvetiyle mağlûp ettiği gibi, o men-subiyet şerefiyle dahi, gafil ve kendi kendine malik ve ba-şboş kendini zanneden ve ecdadıyla ve mülk-i Mısır ile iftihar eden ve kabir kapısında o iftiharını sönen bin Fira-vun kadar iftihar edebilir. Ve sinek dahi Nemrut'un seke-rat vaktinde azaba ve hicaba inkılâp eden iftiharına kar-şı kendi mensubiyetinin şerefini irae edip, onunkini hiçe indirebilir.

İşte ¹ **إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ** ayeti, şirkte hadsiz ve çok bü-yük bir zulüm bulunduğunu ifade ile bildirir. *Şirk öyle bir cürümdür ki, her bir mahlûkun hakkına ve şerefine ve haysiyetine bir tecavüzdür. Ancak onu Cehennem temiz-ler.*

1. Şüphesiz, şirk büyük bir zulümdür. (Lokman Suresi: 18.)

mülk-i Mısır: Mısır toprağı, Mısır ülkesi.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
nur-i iman: iman nuru, Al-lah'ın varlığına, yaratıcılığına inanmadaki gönül, kalp ve fi-kir aydınlığı.
peyda etme: açığa çıkma, meydana çıkma.
rububiyet-i hususiye: Ce-nab-ı Hakkın hususî terbiyesi.

sekerat: ölmek üzere olan bir kişinin kendinden geçmesi.
sırr-ı Kur'ân: Kur'an'ın sırrı.
suret: biçim, görünüş.
şeref: manevî büyüklük, yü-celik, övünülecek şey.
şirk: Allah'a ortak koşma, Al-lah'tan başka yaratıcının bu-lunduğuna inanma, birden çok tanrı bulunduğunu kabul etme, Allah'tan başka şeylere

tapma, müşriklik, küfür.
şöhret: herkesçe bilinme, ta-nınma durumu, ün.
tecavüz: saldırma, sataşma, başkasının hakkına dokun-ma.
tedbir: idare etme, çekip çe-virme.
zat: kişi, şahıs.
zulüm: haksızlık.

Tevhidin İkinci Meyvesi

Birinci Meyve, hâlık-ı kâinat olan Zat-ı Akdes'e baktığı gibi, İkinci Meyve dahi kâinatın zatına ve mahiyetine bakar.

Evet, sırr-ı vahdetle kâinatın kemalâtı tahakkuk eder ve mevcudatın ulvî vazifeleri anlaşılır ve mahlûkatın netice-i hilkatleri takarrür eder ve masnuatın kıymetleri bilinir; ve bu âlemdeki makasid-ı İlâhiye vücut bulur ve zîhayat ve zîşuurların hikmet-i hilkatleri ve sırr-ı icatları tezahür eder; ve bu dehşetengiz tahavvülât içinde kahharâne fırtınaların hiddetli, ekşi simaları arkasında rahmetin ve hikmetin güler, güzel yüzleri görünür; ve fenâ ve zevalde kaybolan mevcudatın, neticeleri ve hüviyetleri ve mahiyetleri ve ruhları ve tesbihatları gibi çok vücutları, kendilerine bedel âlem-i şahadette bırakıp sonra gittikleri bilinir. Ve kâinat, baştan başa gayet manidar bir kitab-ı Samedânî; ve mevcudat, ferşten arşa kadar gayet mu'cizâne bir mecmua-i mektubat-ı Sübhaniye; ve mahlûkatın bütün taifeleri, gayet muntazam ve muhteşem bir ordu-yı Rabbanî; ve masnuatın bütün kabileleri, mikroptan, karıncadan tâ gergedana, tâ kartallara, tâ seyyarata kadar, Sultan-ı Ezeli'nin gayet vazifeperver memurları olduğu bilinmesi; ve her bir şey, âyinedarlık ve intisap cihetiyle binler derece kıymet-i şahsiyesinden daha yüksek kıymet almaları ve "Seyl-i mevcudat ve kafil-i mahlûkat nereden geliyor ve nereye gidecek ve ne için gelmişler ve ne yapıyorlar?" diye halledilmeyen tılsımlı suallerin

âlem-i şahadet: gözle gördüğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.
arş: göğün en yüksek katı.
âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.
bedel: karşılık.
cihet: yön.
dehşetengiz: çok dehşet verici, ürktücü, korkunç.
fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.
ferş: yeryüzü, zemin, dünya.
gayet: son derece.

gergedan: büyük cüsseli, ağır, kuvvetli, sıcak ülkelerde yaşayan, burnunun üzerinde bir veya iki boynuz bulunan memeli hayvan.
hâlık-ı kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hikmet-i hilkat: yaratılış hikmeti.
hüviyet: benlik, kimlik.

intisap: mensup olma, bağlanma, girme.
kabile: aynı kökenden gelen canlılar topluluğu.
kafil-i mahlûkat: yaratıkların kafilisi.
kahharâne: kahredercesine, kahharcasına.
kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
kıymet: değer.
kıymet-i şahsiye: şahsî kıymetler, değerler.
kitab-ı Samedânî: hiç bir şe-

ye muhtaç olmayan Cenab-ı Hak-
kın kitabı, kâinat.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, neden ibaret olduğu.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
makasid-ı İlâhiye: Allah'ın makasatları, yaratıcının gayeleri.
manidar: nükteli, ince manalı.
masnuat: sanatla yapılmış şeyler.
mecmua-i mektubat-ı Sübhaniye: bütün kusur ve noksanlardan münezze olan Allah'ın mektuplarının mecmuası, toplamı.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
muhteşem: haşmetli, yüce.
muntazam: düzenli ve düzgün bir biçimde.
netice: sonuç.
netice-i hilkat: yaratılışın neticesi, meyvesi.
ordu-yı Rabbanî: terbiye edip ırzık veren Allah'ın ordusu.
seyl-i mevcudat: varlıkların sel gibi akıp gitmesi; akıp giden, sürekli değişen ve gelişen mahlûklar.
seyyarat: gezegenler.
sırr-ı icat: yaratılmanın, meydana gelmenin sırrı.
sırr-ı vahdet: Cenab-ı Allah'ın umum eşyada birden tecelli eden birliğinin sırrı.
sima: yüz, cehre.
Sultan-ı Ezeli: ezeli sultan; kudret, kuvvet ve hükümlanlığının başlangıcı olmayan Allah.
tahavvülât: tahavvüller, değişmeler.
taife: takım, güruh, familya.
takarrür: yerleşme, kararlı hale gelme.
tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hak-
kın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.
tezahür etmek: ortaya çıkma, belirme, görünme.
tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır.
ulvî: yüksek, yüce.
vazife: görev.
vazifeperver: vazife sever, çalışmayı seven, vazifesini sevip ona bağlı olan.
vücut: varlık.
Zat-ı Akdes: en mukaddes zat, her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat; Allah.
zeval: sona erme, yok olma, ölme.

acaibü'l-mahlûkat: yaratılmışların şaşırtıcı, hayret verici durumları, hâller.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

anasır: unsurlar, esaslar.

arz: yer, dünya.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

aza: organlar, uzuvlar.

cesim: iri, büyük, kocaman.

cihazat: uzuvlar, organlar.

cismanî: manevî ve ruhanî karşılığı, maddî ve cisimli olmak.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

ehl-i küfür: Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayanlar, dinsizler, imansızlar.

ehl-i şirk: Allah'a ortak koşanlar.

fert: tek olan, birey.

gark etme: boğma, suya batırma.

hakikat: gerçek.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hilkat: yaratılış.

hukuk: haklar.

hüceyrat: hürecikler.

hükmünde: değerinde, yerinde.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.

inkışaf etme: keşfolunma, açılma, ortaya çıkma.

İsrafil-misal: Sur'u üfleyen melek gibi.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kavm-i Nuh: Hz. Nuh'un peygamber olarak gönderildiği kavim.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kudsî: mukaddes, yüce.

mahv: yok etme, ortadan kaldırma, batma.

makam: manevî mevki.

melâike: melekler.

menzil: durak, konak yeri.

meselâ: örneğin.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

misal: örnek.

Mülk Suresi: Kur'an-ı Kerim'in 67. suresi. Mekke'de nazil olmuştur. 30 ayettir.

nevi: çeşit, tür.

numune: örnek.

Sânî: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

semavat: semalar, gökler.

manaları ona inkışaf etmesi, ancak ve ancak sırr-ı tevhid iledir. Yoksa, kâinatın bu mezkûr yüksek kemalâtları sönecek ve o ulvî ve kudsî hakikatleri zıtlarına inkılâp edecek.

İşte şirk ve küfür cinayeti, kâinatın bütün kemalâtına ve ulvî hukuklarına ve kudsî hakikatlerine bir tecavüz olduğu cihetledir ki, ehl-i şirk ve küfre karşı kâinat kızıyor ve semavat ve arz hiddet ediyor ve onların mahvına ana-sır ittifak edip, kavm-i Nuh Aleyhisselâm ve Âd ve Semud ve Firavun gibi ehl-i şirki boğuyor, gark ediyor.

1 **تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ** ayetinin sırrıyla, Cehennem dahi ehl-i şirk ve küfre öyle kızıyor ve kızışıyor ki, parçalanmak derecesine geliyor.

Evet, şirk kâinata karşı büyük bir tahkir ve azîm bir tecavüzdür. Ve kâinatın kudsî vazifelerini ve hilkatin hikmetlerini inkâr etmekle şerefini kırıyor. Numune için binler misallerinden bir tek misale işaret edeceğiz.

Meselâ, sırr-ı vahdet ile kâinat öyle cesim ve cismanî bir melâike hükmünde olur ki, mevcudatın nevileri adedince yüz binler başlı ve her başında o nevide bulunan fertlerin sayısınca yüz binler ağız ve her ağzında o ferdin cihazat ve ecza ve aza ve hüceyratı miktarınca yüz binler diller ile Sâniini takdis ederek tesbihat yapan İsrafil-misal ubudiyette ulvî bir makam sahibi bir acaibü'l-mahlûkat iken, hem sırr-ı tevhid ile ahiret âlemlerine ve

1. Neredeyse öfkeden parçalanacak. (Mülk Suresi: 8.)

Semud: kendilerine Hz. Salih'in peygamber olarak gönderildiği müşrik bir kavmin adı.

sır: gizli hakikat.

sırr-ı tevhid: Allah'ın birliğinin sırrı.

sırr-ı vahdet: Cenab-ı Allah'ın umum esyada birden tecelli eden birliğinin sırrı.

sual: soru.

Sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğuna inanma, birden çok tanrı bulunduğunu kabul etme, Allah'tan başka şeylere tapma, müşriklik, küfür.

takdis: yüceltme, mukaddes sayma, kudsî ve mübarek sayma.

tecavüz: saldırma, sataşma, başkasının hakkına dokunma.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

tılsım: gizli sır.

ubudiyet: kulluk.

ulvî: yüksek, yüce.

vazife: görev.

menzillerine çok mahsulât yetiştiren bir mezraa ve dâr-ı saadet tabakalarına a'mal-i beşeriye gibi çok hâsılatıyla levazimat tedarik eden bir fabrika ve âlem-i bekada, hususan Cennet-i Âlâdaki ehl-i temaşaya dünyadan alınma sermedî manzaraları göstermek için mütemadiyen işleyen yüz bin yüzlü sinemalı bir fotoğraf iken; şirk ise, bu çok acip ve tam mutî, hayattar ve cismanî melâikeyi camit, ruhsuz, fânî, vazifesiz, hâlik, manasız, hâdisatın hercümerci altında ve inkılâpların fırtınaları içinde adem zülûmatında yuvarlanan bir perişan mecmua-i vâhiyesi; hem bu çok garip ve tam muntazam, menfaattar fabrikayı mahsulatsız, neticesiz, işsiz, muattal, karmakarışık olarak şuursuz tesadüflerin oyuncağı ve sağır tabiatın ve kör kuvvetin mel'abegâhı ve umum zîşuurun matemhanesi ve bütün zihayâtın mezbahası ve hüzüngâhı suretine çevirir.

İşte, ¹ **اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ** sırıyla, şirk bir tek seyyie

iken, ne kadar çok ve büyük cinayetlere medar oluyor ki, Cehennemde hadsiz azaba müstahak eder. Her ne ise, *Siracünnur*'da bu İkinci Meyvenin izahatı ve hüccetleri mükerreren beyan edildiğinden, o uzun kıssayı kısa bıraktık.

Bu İkinci Meyveye beni sevk edip isal eden acip bir his ve garip bir zevktir. Şöyle ki:

Bir zaman, bahar mevsiminde, temaşa ederken gördüm ki; zemin yüzünde haşır ve neşr-i azamın yüz binler numunelerini gösteren bir seyeran ve seyelân içinde

hüccet: delil.
hüzüngâh: üzüntü yeri.
isal: ulaştırma, eristirme.
izahat: izahlar, açıklamalar.
kıssa: ibret verici hikâye.
levazimat: lüzumlu maddeler, ihtiyaç maddeleri.
mahsulât: meyveler, ürünler, topraktan yetişen şeyler.
matemhane: yas tutulan ev, matem evi.
medar: dayanak noktası, sebep, vesile.
mel'abegâh: oyun yeri.
menfaattar: menfaat ve fayda gören.
menzil: durak, konak yeri.
mezbaha: hayvan kesilen yer, salhane.
mezraa: ziraat yapılacak yer, tarla, ekilecek yer.
muattal: terk edilmiş, kullanılmaz olmuş.
muti: itaat eden, boyun eğen.
mükerreren: mükerrer olarak, tekrar olarak, tekrar be tekrar.
müstahak: hak eden, hak etmiş.
mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.
neşr-i azam: en büyük neşir, lâhî neşir, baharda bitkilerin yeşertilip yaygınlaştırılması, çoğaltılması.
netice: sonuç.
sermedî: ebedî, daimî, sürekli.
sevk: yöneltme.
seyelân: akma, cereyan etme.
seyeran: bakma, bakıp görme, seyretme, temaşa.
seyyie: suç, günah.
suret: biçim, görünüş.
şuursuz: idraksiz, bilgisiz.
tabaka: kat, katman.
tedarik: sağlama, temin etme, karşılama.
temaşa: bakma, bakıp seyretme.
tesadûf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.
umum: bütün.
zemin: yeryüzü.
zihayat: hayat sahibi.
zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.
zulûmat: karanlıklar.

1. Şüphesiz, şirk büyük bir zulümdür. (Lokman Suresi: 18.)

a'mal-i beşeriye: insanların yaptıkları işler.
acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adem: yokluk.
âlem-i beka: sonsuzluk âlemi, ahiret.
azap: günahlara karşı ahirette çekilecek ceza.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
camit: ruhsuz, cansız.

Cennet-i Âlâ: Cennet katlarının en yükseği, sekizinci Cennet, Cennet-i Vesile.
cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.
dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri, Cennet.
ehl-i temaşa: seyredenler, iletile izleyenler.
fânî: ölümlü, geçici.
garip: tuhaf, şaşılacak.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hâlik: helâk olan, mahvolan, fenâya giden, yok olan.
hâsılat: gelir, kazanç, kâr.
haşr-i azam: büyük haşır, büyük diriliş ve toplanma yeri.
hayattar: canlı, yaşayan.
hercümerç: karmakarışık olma, alt üst olma.
hususan: bilhassa, özellikle.

akıbet: sonuç, netice.

âşık: bir şeye tutkun, çok aşırı se-

ven, şiddetli muhabbet besleyen.

beter: daha fena, daha kötü.

bîçare: çaresiz, zavallı.

bilhassa: özellikle.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiya-

yaç duyulan maddî manevî alet-

ler.

derakap: hemen, derhal, akabin-

de.

deveran: dönme, dönüp dolaş-

ma.

elim: çok dert ve keder veren, çok acı verici, acıklı.

faaliyet-i müthişe: müthiş işler, faaliyetler, ürkütücü işler.

felek: talih, baht, kader.

fenâ: yok olma, ölümlülük, geçi-

cilik.

feryat: yardım istemek için yük-

sek sesle bağırma, çağırma.

gayet: son derece.

hayvanat: hayvanlar.

hazin: hüzünlü, acıklı.

icâ: vücuda getirilme, yoktan var

edilme.

idam edilme: yok olma.

ihtimam: dikkat ve özen göster-

me.

kafîle kafîle: sıra sıra, takım ta-

kım.

kemalât: faziletler, kemaller, ol-

gunluklar, mükemmellikler.

keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu,

durum, iç yüz.

kıymettar: kıymetli, değerli.

lâtife: kalbe bağlı hassas bir duy-

gu.

levha: manzara, görünüş.

mahvolma: yok olma, ortadan

kalkma, batma.

masnu: sanatla yapılmış eşya,

varlık.

meftun: tutkun, müptelâ, aşırı

kafîle kafîle arkasında gelen geçen mevcudatın ve bilhas-
sa zîhayat mahlûkatın, hususan küçücük zîhayatların kı-
sa bir zamanda görünüp derakap kaybolmaları ve daimî
bir faaliyet-i müthişe içinde mevt ve zeval levhaları bana
çok hazin görünüp, rikkatime şiddetle dokunarak beni
ağlatıyordu. O güzel hayvancıkların vefatlarını gördükçe
kalbim acıyordu. “Of, yazık! Ah, yazık!” diyerek bu
“ah”ların, “of”ların altında derinden derine bir vaveylâ-i
ruhî hissediyordum. Ve bu akıbete uğrayan hayat ise,
ölümünden beter bir azap gördüm. Hem, nebatat ve hay-
vanat âleminde gayet güzel, sevimli ve çok kıymettar sa-
natta olan zîhayatların bir dakikada gözünü açıp bu sey-
rangâh-ı kâinata bakar, dakikasıyla mahvolur, gider. Bu
hâli temaşa ettikçe ciğerlerim sızlıyordu. Ağlamak ile
şekva etmek istiyor, “Neden geliyorlar, hiç durmadan gi-
diyorlar?” diye feleğe karşı kalbim dehşetli sualler soru-
yor ve böyle faydasız, gayesiz, neticesiz, çabuk idam edi-
len bu masnucuklar, gözümüz önünde bu kadar ihtimam
ve dikkat ve sanat ve cihazat ve terbiye ve tedbir ile kıy-
mettar bir surette icat edildikten sonra, gayet ehemmi-
yetsiz paçavralar gibi parçalanıp, hiçlik karanlıklarına
atılmalarını gördükçe, kemalâta meftun ve güzelliklere
müptelâ ve kıymettar şeylere âşık olan bütün lâtifelerim
ve duygularım feryat edip bağırıyorlardı ki: “Neden bun-
lara merhamet edilmiyor? Yazık değil mi? Bu baş dön-
dürücü deverandaki fenâ ve zeval, nereden gelip bu bî-
çarelere musallat olmuş?” diye mukadderat-ı hayatiyenin
dış yüzünde bulunan elim keyfiyetleriyle kadere karşı

bağlanmış.

merhamet etmek: acımak, şefkat etmek, korumak, esir-
gemek.

mevt: ölüm.

mukadderat-ı hayatiye: ka-
der kalemiyle yazılmış haya-
tın programı; kader, alın yazı-
sı.

musallat: çok rahatsızlık ve-
ren, aşırı derecede satasan.

müptelâ: tutkun, bir şey
düşkün ve tutulmuş olan.

nebatat: bitkiler.

rikkat: merhamet, acıma, başkalarının düştüğü durum-
dan dolayı müteessir olma
hasleti.

seyrangâh-ı kâinat: kâinatın
seyir ve temaşa yer.

sure: Kur’ân-ı Kerim’in ayrıldı-
ğı 114 bölümden her biri.

suret: biçim, tarz.

şekva etme: şikâyet etme,
yakınma, memnuniyetsizliği-
ni bildirme.

sirk: Allah’a ortak koşma, Al-
lah’tan başka yaratıcının bu-

lunduğuna inanma.

tedbir: idare etme, çekip çe-
virme.

temaşa: hayretle ve dikkatle
bakıp seyretme.

vaveylâ-i ruhî: ruh çığılığı, ru-
hun vaveylâsi, ruhun feryadı.

vefat: ölüm.

zeval: sona erme, yok olma,
ölme.

zeval: sona erme, yok olma,
ölme.

zîhayat: hayat sahibi.

zulûm: haksızlık.

müthiş itirazlar başladığı hengâmda, birden nur-i Kur'ân, sırr-ı iman, lütf-i Rahman ile tevhid imdadıma yetişti, o karanlıkları aydınlattı; benim bütün o ah ve oflarımı ohlara ve o ağlamalarımı sürurlara ve “Yazık!” demelerimi ¹ **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى نُوْرِ الْاِيْمَانِ**, ² **مَا شَاءَ اللّٰهُ، بَارَكَ اللّٰهُ** lara çevirdi, dedirtti. Çünkü, sırr-ı vahdetle şöyle gördüm ki:

Her bir mahlûk, hususan her bir zîhayatın sırr-ı tevhid ile çok büyük neticeleri ve umumî faydaları vardır. Ez-cümle:

Her bir zîhayat, meselâ bu süslü çiçek ve şu tatlıcı sinek, öyle manidar, İlâhî, manzum bir kasidediktir ki, hadsiz zîşuurlar onu kemal-i lezzetle mütalâa ederler; ve öyle kıymettar bir mu'cize-i kudrettir ve bir ilânname-i hikmettir ki, Sâniinin sanatını nihayetsiz ehl-i takdire cazi bedarâne teşhir eder.

Hem, kendi sanatını kendisi temaşa etmek ve kendi cema-i fîtratını kendisi müşahede etmek ve kendi cilve-i esmasının güzelliklerini âyineciklerde kendisi seyretmek isteyen Fâtır-ı Zülcelâl'in nazar-ı şuhuduna görünmek ve mazhar olmak, gayet yüksek bir netice-i hilkatidir.

Hem, kâinattaki hadsiz faaliyeti iktiza eden tezahür-i rububiyete ve tebarüz-i kemalât-ı İlâhiyeye, Yirmi Dördüncü Mektupta beyan edildiği gibi, beş vecihle hizmeti

ve tayin etmesi.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şekli.

kemal-i lezzet: lezzetin mükemmelliği, tam ve mükemmel lezzet.

lütf-i Rahman: mahlûkatına hayır ve rahmet irade eden Allah'ın lütfu.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

manidar: nükteli, ince manalı.

manzum: ölçülü, sıralı, düzenlenmiş, vezinli.

mazhar: nail olma, şereflenme.

meselâ: örneğin.

mu'cize-i kudret: Cenab-ı Hakkın kudretinin mu'cizesi.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyrederek anlama, seyretme.

mütalâa: bir şeyi etraflıca düşünme, tetkik etme.

müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.

nazar-ı şuhut: şahitlerin görüş ve düşünceleri.

netice-i hilkat: yaratılışın neticesi, meyvesi.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nur-i Kur'ân: Kur'ân-ı Kerim'in nuru, aydınlığı, ışığı.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

sırr-ı iman: iman sırrı, iman hakikatı.

sırr-ı tevhid: Allah'ın birliğinin sırrı.

sırr-ı vahdet: Cenab-ı Allah'ın umum eşyada birden tecelli eden birliğinin sırrı.

sürur: sevinç, mutluluk.

tebarüz-i kemalât-ı İlâhiye: İlâhî mükemmelliklerin açık bir şekilde görünmesi, gösterilmesi.

teşhir: gösterme, sergileme.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

tezahür-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın terbiye, tedbir ve idare ediciliğinin ortaya çıkması, görünmesi.

umumî: herkese ait, genel.

vecih: cihet, yön.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

1. Allah dilemiş, ne güzel yaratmış ne mübarek yaratmış!

2. İman nurundan dolayı Allah'a hamd olsun.

âyine: ayna.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cazibedarâne: çekici bir şekilde, cezp edici bir hâlde.

cema-i fîtrat: yaratılıştaki güzellik.

cilve-i esma: Allah'ın isimlerinin varlıklardaki tecellisi, görünümlü.

ehl-i takdir: takdir edenler, bir şeyin değerini biçenler.

ezcümle: bu cümleden olarak.

Fâtır-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük sahibi ve benzeri olmayan şeyleri yaratan Allah.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hengâm: zaman, sıra.

hususan: bilhassa, özellikle.

iktiza etme: gerektirme.

İlâhî: Allah'la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.

ilânname-i hikmet: Cenab-ı Hakkın hikmetini gösteren vasıta.

imdat: yardım.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

kader: Cenab-ı Hakkın takdir

dahi, ulvî bir vazife-i fıtratıdır. Ve böyle faydaları ve neticeleri vermekle beraber; kendi yerinde, bu âlem-i şahadette, zîruh ise ruhunu ve hadsiz hafızalarda ve sair elvah-ı mahfuzalarda suretini ve hüviyetini ve tohumlarında ve yumurtacıklarında mahiyetinin kanunlarını ve bir nevi müstakbel hayatını ve âlem-i gaypta ve daire-i esmada âyinedarlık ettiği kemalleri ve güzellikleri bırakıp, mesrurâne terhis manasında bir zahirî mevt ile bir zeval perdesi altına girer; yalnız dünyevî gözlerden saklanır mahiyetinde gördüm; “Oh, elhamdülillâh!” dedim.

Evet, kâinatın bütün tabakatında ve umum nevilerinde göz ile görünen ve her tarafa kök salan gayet esaslı ve çok kuvvetli ve kusursuz ve nihayet derecede parlak olan bu cemaller ve güzellikler, elbette şirkin iktiza ettiği çok çirkin ve haşin ve gayet menfur ve perişan olan evvelki vaziyet muhal ve mevhum olduğunu gösteriyor. Çünkü, böyle çok esaslı bir cemel perdesi altında böyle dehşetli bir çirkinlik saklanamaz ve bulunamaz. Eğer bulunsa, o hakikatli cemel, hakikatsiz, asılsız, vahi ve vehmî olur. Demek şirkin hakikati yok, yolu kapalı, bataklıkta saplanır; hükmü muhal, mümtenedir. Bu mezkûr hissî olan hakikat-i imaniye, tafsilâtla ve kat’î bürhanlar ile Siracün-nur’un müteaddit risalelerinde beyan edildiğinden, burada bu kısaca işaretle iktifa ederiz.

âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.

âlem-i şahadet: gözle gördüğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.

âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

cemal: güzellik, Cenab-ı Hakkın lütuf ve ihsanı ile tecellisi.

daire-i esma: isimler dairesi, Cenab-ı Hakkın isimlerinin tecelli ettiği daire.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

dünyevi: dünyaya ait.

elhamdülillâh: Allah’a hamd olsun, hamd Allah’a aittir.

elvah-ı mahfuza: korunmuş, muhafaza edilmiş levhalar.

evvel: önce.

faide: fayda.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-i imaniye: imana ait olan gerçek.

haşin: kırıcı, kalp kırıcı, sert, katı.

hissî: hisle ilgili, hisse ait, duyguya ait.

hüküm: verilen karar.

hüviyet: benlik, kimlik.

iktifa etme: yeterli bulma, kâfi görme, yetinme.

kat’î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, neden ibaret olduğu.

menfur: kendisinden nefret edilen, sevilmeyen, iğrenç.

mesrurâne: sevinçli bir şekilde, sevinerek, memnun olarak.

mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.

mevt: ölüm.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

muhal: imkânsız.

mümtene: imkânsız, olamaz.

müstakbel: gelecek.

müteaddit: çeşitli.

nevi: çeşit, tür.

nihayet: son derece.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sair: diğer, başka, öteki.

tabakat: tabakalar.

tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

ulvî: yüksek, yüce.

umum: bütün.

vâhi: boş, faydasız, zararsız, ehemmiyetsiz şey.

vazife-i fıtrat: fıtrat vazifesi, yaratılış vazifesi.

vaziyet: durum.

vehmî: vehimle ilgili, aslında var olmadığı hâlde varmış gibi görülen her hangi bir şeye ait.

zahirî: görünürde.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

Üçüncü Meyve

Zîşuura, ve bilhassa insana bakar.

Evet, sırr-ı vahdet ile, insan, bütün mahlûkat içinde büyük bir kemal sahibi ve kâinatın en kıymettar meyvesi ve mahlûkatın en nazenini ve en mükemmeli ve zîhayatın en bahtıyarı ve en mes'udu ve Hâlık-ı Âlem'in muhatabı ve dostu olabilir. Hatta bütün kemalât-ı insaniye ve beşerin bütün ulvî maksatları tevhid ile bağlıdır ve sırr-ı vahdetle vücut bulur. Yoksa, eğer vahdet olmazsa, insan mahlûkatın en bedbahtı ve mevcudatın en süflisi ve hayvanatın en bîçaresi ve zîşuurun en hüznülüsü ve azaplısı ve gamlısı olur. Çünkü, insan nihayetsiz bir aczi ve nihayetsiz düşmanları ve hadsiz bir fakrı ve hadsiz ihtiyaçları bulunmakla beraber, mahiyeti öyle çok ve müte-nevvi alâtlarla ve hissiyatla teşhiz edilmiş ki, yüz bin çeşit elemeleri hisseder ve yüz binler tarzlarda lezzetleri zevk ederek, ister; ve öyle maksatları ve arzuları var ki, bütün kâinata birden hükmü geçmeyen bir zat o arzuları yerine getiremez.

• Meselâ, insanda gayet şedit bir arzu-i beka var. İnsanın bu maksadını öyle bir zat verebilir ki, bütün kâinatı bir saray hükmünde tasarruf eder; bir odanın kapısını kapayıp, diğer bir menzilin kapısını açmak gibi kolay bir surette, dünya kapısını kapayıp ahiret kapısını açabilsin. Beşerin, bu arzu-i beka gibi, ebed tarafına uzanmış ve aktâr-ı âleme yayılmış binler menfi ve müspet arzuları var ki; onları vermekle beşerin iki dehşetli yaraları olan

acz: zayıflık, güçsüzlük.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aktâr-ı âlem: âlemin her tarafı, âlemin dört bir yanı.

alât: aletler, vasıtalar, aygıtlar.

arzu-i beka: sonsuzluğu arzu etme duygusu, ebedî yaşama isteği.

azap: büyük sıkıntı, şiddetli acı.

bahtıyar: bahtlı, tâlî'li, mes'ut,

mutlu.

bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.

beşer: insan, insanlık, âdemoğlu.

beşer: insanlık.

bîçare: çaresiz, zavallı.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ebed: sonsuzluk, daimîlik.

fakr: fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.

gam: keder, üzüntü.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hâlık-ı Âlem: âlemin yaratıcısı, bütün âlemi yaratan, Allah.

hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.

hayvanat: hayvanlar.

hissiyat: hisler, duygular.

hükmünde: değerinde, yerinde.

hüküm: karar, emir, hâkimiyet.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kemalât-ı insaniye: insana ait mükemmellik ve olgunluklar.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

maksat: gaye.

maksat: gaye.

menfi: olumsuz, müspet olmayan.

menzil: oda, yer, mekân.

mes'ut: saadetli, bahtlı, bahtıyar, kutlu.

meselâ: örneğin.

muhatap: kendisine hitap olunan, söz söylenilen kimse.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müspet: olumlu, yapılması memnuniyet veren.

mütenevvi: aynı cinsten olmayan, nevi nevi, çeşit çeşit.

nazenin: nazlı, nazik, narin, ince yapılı.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

suret: biçim, tarz.

süflî: aşağılık, bayağı, adi.

şedit: şiddetli.

tarz: biçim, şekil.

tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.

teçhiz: cihazlama, donatma, hazırlama.

vahdet: birlik ve teklik.

vücut: varlık.

zat: kişi, şahıs.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

aczini ve fakrını tedavi eden zat ise, ancak sırr-ı vahdetle bütün kâinatı kabzasında tutan Zat-ı Ehad olabilir.

Hem beşerde, kalbinin selâmetine ve istirahatine ait öyle incecik ve gizli ve cüz'î matlâpları ve ruhunun bekasına ve saadetine medar öyle büyük ve muhit ve küllî maksatları var ki; onları öyle bir zat verebilir ki, kalbin en ince ve görünmez perdelerini görür, lâkayt kalmaz; hem en gizli ve işitilmez gayet mahfî seslerini işitir, cevapsız bırakmaz; hem, semavat ve arzı iki mutî nefer gibi emrine musahhar ederek, küllî hizmetlerde çalıştıracak derecede muktedir olabilsin.

Hem, insanın bütün cihazatları ve hissiyatları, sırr-ı vahdet ile gayet yüksek bir kıymet alırlar ve şirk ve küfür ile gayet derecede sukut ederler. Meselâ, insanın en kıymettar cihazı akıldır. Eğer sırr-ı tevhid ile olsa, o akıl, hem İlâhî kudsî defineleri, hem kâinatın binler hazinelerini açan pırlanta gibi bir anahtarı olur. Eğer şirk ve küfre düşse, o akıl, o hâlde, geçmiş zamanın elim hüznülerini ve gelecek zamanın vahşî korkularını insanın başına toplattıran meş'um ve sebep-i taciz bir alet-i belâ olur.

• Hem meselâ, insanın en lâtif ve şirin bir seciyesi olan şefkat, eğer sırr-ı tevhid onun yardımına yetişmezse, öyle müthiş bir hırkat, bir firkat, bir rikkat, bir musibet olur ki, insanı en bedbaht bir dereceye indirir. Tek bir güzel yavrusunu ebedî kaybeden bir gafil valide, bu hırkati tam hisseder.

acz: zayıflık, güçsüzlük.
alet-i belâ: belâ sebebi, belâ aleti.
arz: yer, dünya.
beka: bâkîlik, ebedîlik, sonsuzluk.
cihaz: aza, organ.
cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.
cüz'î: küçük, az.
define: kıymet ve değeri yüksek olan şey, hazine.
elim: çok dert ve keder veren, çok acı verici, acıklı.
emir: buyruk.
fakr: ihtiyaç içinde olma, yoksulluk, fakirlik.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
hırkat: yanma.
İlâhî: Allah'la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.
istirahat: dinlenme, rahatlama.
kabza: tutamak yeri, el.
kıymet: değer.
kıymettar: kıymetli, değerli.
kudsî: mukaddes, yüce.
küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, Ona yakışmayacak sıfatlar yükleme.
küllî: umumî, genel.
lâkayt: kayıtsız, ilgisiz.
lâtif: güzel, hoş.
mahfî: gizli, saklı.
matlâp: arzu, istek.

medar: sebep, vesile.
meş'um: kötü, uğursuz, bedbaht.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
muktedir: iktidarlı, gücü yeten.
musahhar etme: boyun eğdirme, birine bağlanma.
mutî: itaat eden, boyun eğen.
müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.
nefer: asker, er.
pırlanta: foyasız, yuvarlakça, parlak, kıymetli elmas.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
saadet: mutluluk.
sebeb-i taciz: rahatsızlık vermenin, tedirgin etmenin nedeni.
seciye: iyi huy, karakter.
selâmet: salımlık, eminlik; sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.
semavat: semalar, gökler.
sırr-ı tevhid: Allah'ın birliğinin sırrı.

sırr-ı vahdet: birlik sırrı.
sükût: değerden düşme, değerini yitirme.
şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.
şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğuna inanma.
tedavi: hastalığı iyileştirme için yapılan bakım.
vahşî: ürkütücü, korkutucu.
Zat-ı Ehad: tek ve hiçbir şeye muhtaç olmayan zat, Allah.

• Hem meselâ, insanın en lezzetli ve tatlı ve kıymetli hissi olan muhabbet, eğer sır-ı tevhid yardım etse bu küçücük insanı kâinat kadar büyüttürür ve genişlik verir ve mahlûkata nazenin bir sultan yapar. Eğer şirk ve küfre düşse, eliyazübillâh, öyle bir musibet olur ki, mütemadiyen zeval ve fenâda mahvolan hadsiz mahbuplarının ebedî fırakları ile biçare kalb-i insanîyi her dakika parça parça eder; fakat, gaflet veren lehviyatlar, muvakkaten iptal-i his nev'inden, zahiren hissettirmiyor.

İşte, bu üç misale yüzer cihazat ve hissiyat-ı beşeriye-yi kıyas etsen; vahdet, tevhid ne derece kemalât-ı insaniye-yeye medar olduğunu anlarsın.

Bu Üçüncü Meyve dahi Siracünnur'un belki yirmi risalelerinde gayet güzel bir tafsil ve hüccetli bir surette beyan edildiğinden burada kısa bir işaretle iktifa ederiz. Beni bu Meyveye sevk ve isal eden şöyle bir histir:

Bir zaman yüksek bir dağ başında idim. Gafleti dağıtacak bir intibah-ı ruhî vasıtasıyla, kabir tam manasıyla, ölüm bütün çıplaklığıyla ve zeval ve fenâ ağılattırıcı levhalarıyla bana göründü. Herkes gibi fıtratımdaki fitrî aşk-ı beka, birden zevale karşı isyan edip galeyana geldi. Ve muhabbet ve takdir ile pek çok alâkadar olduğum ehl-i kemalât ve meşahir-i enbiya ve evliya ve asfiyanın sönmelerine ve mahvolmalarına karşı mahiyetimdeki rikkat-i cinsiye ve şefkat-i nev'iyeye dahi kabre karşı tuğyan edip feveran etti. Ve altı cihete istimdatkârâne baktım; hiçbir teselli, bir medet göremedim. Çünkü, zaman-ı mazi

gafletten sıyrılmış.

iptal-i his: hissin iptali, duyarlılığı yitirme.

isal: ulaştırma, eristirme.

istimdatkârâne: yardım istercesine, yardım umarak.

isyan: başkaldırı, itaatsizlik.

kabir: mezar.

kalb-i insanî: insan kalbi, insana has ve ait kalp.

kemalât-ı insaniye: insana ait mükemmellik ve olgunluklar.

kıyas etmek: bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme, karşılaştırma.

küfür: inkârcılık.

lehviyat: nefsi azdıran oyun ve eğlenceler.

mahbup: sevgili, sevilen, muhabbet edilen.

mahvolma: yok olma, ortadan kalkma, batma.

medet: inayet, yardım, imdat.

meşahir-i asfiya: safiyet, kemalât ve takva sahibi olan İslam âlimlerinin meşhurları.

meşahir-i enbiya: Peygamberlerin meşhurları.

meşahir-i evliya: velîlerin, Allah dostlarının meşhurları.

mezar-ı ekber: çok büyük mezar.

muhabbet: sevgi, sevmeye.

musibet: felâket, belâ.

muvakkaten: geçici olarak.

müstakbel: gelecek.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

nazenin: nazlı, nazik, narin, ince yapılı.

nevi: çeşit, tür.

rikkat: acıma, incelik, yumuşaklık.

rikkat-i cinsiye: cinsî şefkat, insanın kendi cinsinden olana acıması.

ruhi: ruha ait, ruhla ilgili.

sevk: yöneltme.

sultan: padişah, hükümdar.

şefkat-i nev'iyeye: kendi nev'ine, kendi cinsine karşı duyulan şefkat, merhamet ve sevmeye hissi.

şirk: Allah'a ortak koşma; yaratmanın birliğini kabul etmeme

tafsil: etraflıca bildirme, uzun uzadıya anlatma, açıklama.

takdir: beğenme.

teselli: avunma.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

tuğyan: azma, azgınlık, hiddetlenme.

valide: ana, anne.

vasıta: aracı, araç.

zahiren: görünüşte.

zaman-ı mazi: geçmiş zaman.

zeval: sona erme, yok olma.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

aşk-ı beka: ebedî hayat aşkı, sonsuzluk aşkı.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

biçare: çaresiz.

cihazat ve hissiyat-ı beşeriye: insanın organları ve hisleri.

cihet: yön.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ehl-i kemalât: olgun ve değerli kişiler, kemal sahibi olanlar.

eliyazübillâh: Allah esirgesin, Allah korusun.

fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.

feveran: kaynama, fışkıрма.

fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.

fitrî: tabiî, yaratılıştaki, doğuştan olan.

fırak: ayrılık.

firkat: ayrılma.

gafil: gaflette bulunan, endişesiz, nefesine uyarak Allah'ın emirlerini unutan.

gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.

galeyan: tuğyan ve azgınlık.

hadsiz: sınırsız.

his: duyu, algı.

hissettirme: algılatma, farkına vardırma.

hüccet: delil.

iktifa etmek: yeterli bulma, kâfi görme, yetinme.

intibah-ı ruhi: ruhi uyanış,

âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.

âlem-i şahadet: gözle gördüğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.

âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.

bağistan-ı cinan: Cennet bağları, bahçeleri.

cemal-i rububiyet: Allah'ın Rablığına has olarak bütün mahlûkatı besleme, büyütme ve terbiye etmedeki güzelliği.

cevelân: dolaşma, dolanma, gezinme.

cihet: yön.

cilve: Esmâ-i İlâhînin tecellisi; eşya ve insanda, İlâhî kudret eserlerinin belirip görünmesi.

dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri, Cennet.

davet: çağırma, çağrı.

dehşet: büyük tehlike karşısında korkma ve şaşırıp kalma.

ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın adları, Allah'ın doksân dokuz güzel ismi.

fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.

hakeza: böylece, bunun gibi.

hakikat-i hâl: işin aslı.

hasnâ: çok güzel ve ıtinalı?

hayat-ı bakîye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.

hazîn: hüznünlü, acıklı.

hikmettarâne: hikmetlice.

huzur-ı Rahman: Rahman'ın huzuru, Allah'ın katı.

hüsn-i sermedi: sonsuz güzellik.

imdat: yardım.

inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

mecalis-i münevver: aydın, faziletli meclisler.

mecma-ı ahhap: ahhapların toplandığı yer, dostların toplandığı yer, dost meclisi.

menazır-ı nuraniye: nuranî, aydınlık manzaralar.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

mevt: ölüm, vefat.

mezar-ı ekber: çok büyük mezar.

misillü: gibi, benzeri.

mukabil: karşılık.

mukaddime: başlangıç.

muzır: zararlı, zarar veren.

nuranî: nurlu, aydınlık, parlak.

seyeran: gezme, gezinme, gezinti.

tarafı, bir mezar-ı ekber; ve müstakbel, bir karanlık; ve yukarı, bir dehşet ve aşağı ve sağ ve sol taraflarından elim ve hazin hâller, hadsiz muzır şeylerin tehacümatını gördüm.

Birden sır-ı tevhid imdadıma yetişti; perdeyi açtı, hakikat-i hâlin yüzünü gösterdi: “Bak!” dedi. En evvel beni çok korkutan ölümün yüzüne baktım. Gördüm ki, “Ölüm ehl-i iman için bir terhistir; ecel terhis tezkeresidir, bir tebdil-i mekândır, bir hayat-ı bâkiyenin mukaddimesi ve kapısıdır, zindan-ı dünyadan çıkmak ve bağistan-ı Cîna-na bir uçmaktır. Hizmetinin ücretini almak için huzur-i Rahman’a girmeye bir nöbettir ve dâr-ı saadete gitmeye bir davettir” diye kat’î anladığımdan, ölümü ve mevti sevmeye başladım.

Sonra zeval ve fenâya baktım. Gördüm ki, “Sinema perdeleri gibi ve güneşe mukabil akan kabarcıklar misillü, lezzet verici bir teceddüd-i emsaldır, bir tazelenmektir; ve Esmâ-i Hüsnanın çok hasnâ ve güzel cilvelerini tazelandirmek için âlem-i gayptan gelip, âlem-i şahadette vazifedarâne bir seyerandır, bir cevelândır; ve cemal-i rububiyetin hikmettarâne bir tezahüratıdır; ve mevcudatın hüsn-i sermediye karşı bir âyinedarlığıdır,” yakinen bildim.

Sonra altı cihete baktım. Gördüm ki, sır-ı tevhid ile o kadar nuranîdir ki, göz kamaştırıyor. Geçmiş zaman bir mezar-ı ekber olmadığını, belki zaman-ı istikbale inkılâp eden, binler mecalis-i münevvere ve mecma-ı ahhap, binler menazır-ı nuraniye gördüm. Ve hakeza, bu iki

sır-ı tevhid: Allah'ın birliği-nin sırrı.

tebdil-i mekân: yer değişikliği.

teceddüd-i emsal: benzerlerinin yenilenmesi, tazelenmesi.

teahacümat: hücumlar, saldırılar.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

tezahürat: görünüşler, belirmeler, ortaya çıkmalar.

tezkere: belge, görevin bittğini belgeleyen izin kâğıdı.

vazifedarâne: vazifeli olarak.

yakinen: yakın olarak, şüpheye düşmeden bilme.

zaman-ı istikbal: gelecek zaman.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

zindan-ı dünya: dünya zindanı, ehl-i iman için Cennete nispeten zindan hükmündeki dünya hayatı.

madde gibi binler maddelerin hakikî yüzlerine baktım; sürur ve şükürden başka bir tesir, bir keyfiyet vermediklerini gördüm.

Bu Üçüncü Meyveye ait bu zevkimi ve hissimi *Sira-cünnur*'un belki kırk risalelerinde cüz'î, küllî deliller ile beyan etmişim. Ve bilhassa Yirmi Altıncı Lem'a olan *İhtiyarlar Risalesi*'nin on üç adet Ricalarında o derece kat'î ve güzel izah edilmiştir ki, daha fevkinde izah olmaz. Onun için bu pek uzun kıssayı bu makamda pek çok kısastım.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.	izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.	luk ve minnettarlık ifade etme, teşekkür.
bilhassa: özellikle.	keyfiyet: durum, nitelik.	tesir: etki.
cüz'î: bütüne ait olmayan, özel.	kıssa: anlatılan olay, hikâye.	
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.	küllî: umumî, genel.	
fevkinde: üstünde.	sürur: sevinç, mutluluk.	
hakikî: gerçek.	şükür: görülen bir iyiliğe karşılık hoşnutluk, memnun-	

İkinci Makam

Tevhidi ve vahdaniyeti ve vahdeti kat'î bir surette iktiza ve istilzam ve icap eden ve şirki ve iştiraki kabul etmeyen ve müsaade vermeyen deliller hadsizdirler. Onlardan yüzler, belki binler bürhanlar *Risale-i Nur*'da tafsilen ispat edildiğinden, burada muktazileri üç adedine icmalen işaret edilecek.

Birincisi

Bu kâinatda, gözle görünen hakîmâne ef'alın ve basîrâne tasarrufatın şahadetiyle, bu masnuat, bir Hâkim-i Hakîm'in, bir Kebir-i Kâmil'in hudutsuz sıfât ve isimleriyle ve nihayetsiz mutlak olan ilim ve kudretiyle yapılıyor, icat ediliyor.

Evet, bir hads-i kat'î ile, bu eserlerden, o Sâniin hem rububiyet-i amme derecesinde hâkimiyeti ve amiriyeti, hem ceberutiyet-i mutlaka derecesinde kibriyası ve azamet-i ulûhiyet-i mutlaka derecesinde kemali ve istiğnası, hem hiçbir kayıt altına girmeyen ve hiçbir hadd-i nihayet bulunmayan faaliyeti ve saltanatı var olduğu anlaşılır ve kat'î bilinir, belki görünür. Hâkimiyet ve kibriya ve kemal ve istiğna ve ıtlak ve ihata ve nihayetsizlik ve hadsizlik ise, vahdeti istilzam edip, iştirake zıttırlar. Amma hâkimiyet ve amiriyetin vahdete şahadetleri ise, *Risale-i Nur*'un çok yerlerinde gayet kat'î bir surette ispat edilmiş; hülâsatü'l-hülâsası şudur ki:

amiriyet: kumandanlık, amirlik, buyuruculuk.
amma: ama, lâkin, ancak.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
basîrâne: görerek, iç yüzünü görür şekilde.
bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.
ceberutiyet-i mutlaka: Cenab-ı Allah'ın sonsuz azameti, büyüklüğü.
ef'al: fiiller, işler.
gayet: son derece.
hadd-i nihayet: son sınır.
hads-i kat'î: uzunca araştırmaya gerek olmadan elde edilen kesin bilgi.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakîmâne: hikmetli bir şekilde.
Hâkim-i Hakîm: her şeyi hikmetle yapan hükmedici, Allah.
hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.
hudutsuz: sınırsız.
hülâsatü'l-hülâsa: hülâsanın hülâsası, özünün özü.
ıtlak: serbest olup her tarafta bulunma.
icap: gerekme hâli, lâzım, gerekli, lüzum.
icat: vücuda getirilme, yoktan var edilme.
icmalen: kısaltarak, kısaca, özetle.
ihata: kuşatma, içine alma.
iktiza etme: gerektirme.
ilim: bilme, bilgi.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istiğna: ihtiyaçsızlık, gerek duymazlık.
istilzam: gerektirme.
iştirak: ortak olma, ortaklık etme.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kebir-i kâmil: mükemmel bü-

yük.

kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.

kibriya: azamet, büyüklük, ululuk, celâl.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

muktazi: gerektiren, icap ettiren.

mutlak: her hangi bir kayda bağlı olmayan, bir şeye bağlı bulunmayan, kayıtsız, şartsız.

müsaade: izin.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

rububiyet-i amme: Cenab-ı Allah'ın her şeyi içine alan terbiye ediciliği.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

sıfât: vasıflar, nitelikler.

suret: biçim, tarz.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şirk: Allah'a ortak koşma, Al-

lah'tan başka yaratıcının bulunduğuna inanma.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

tasarrufat: tasarruflar, idare etmeler.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

ulûhiyet-i mutlaka: hiçbir kayda ve şarta bağlı olmaksızın ilâh olma, mutlak ilâhlık.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

vahdet: bir ve tek olma.

Hâkimiyetin şe'ni ve muktezası istiklâliyet ve infirattır ve gayrin müdahalesini reddir. Hatta, aczleri için muavenete fitraten muhtaç olan insanlar dahi, o hâkimiyetin bir gölgesi cihetiyle, gayrin müdahalesini ret ve istiklâliyetini muhafaza etmek için, bir memlekette iki padişah, bir vilâyette iki vali, bir nahiyede iki müdür, hatta bir mahallede iki muhtar bulunmuyor. Eğer bulunsa hercümerç olur, ihtilâl başlar, intizam bozulur.

Madem, hâkimiyetin bir gölgesi, âciz ve muavenete muhtaç olan insanlarda bu derece müdahale-i gayri ve iştiraki reddedip kabul etmezse; elbette aczden münezze bir Kadîr-i Mutlak'ta, rububiyet suretindeki hâkimiyet, hiçbir cihetle iştiraki ve müdahale-i gayri kabul etmez. Belki gayet şiddetle reddeder ve şirki tevehhüm ve itikat edenleri gayet hiddetle dergâhından tard eder. İşte, Kur'an-ı Hakîm'in ehl-i şirk aleyhinde gayet şiddet ve hiddetle beyanatı bu mezkûr hakikatten ileri geliyor.

Amma, kibriya ve azamet ve celâlin vahdete şahadetleri ise, o dahi *Risale-i Nur*'da parlak bürhanlarıyla beyan edilmiş. Burada gayet muhtasar bir mealine işaret edilecek.

Meselâ, nasıl ki, güneşin azamet-i nuru ve kibriya-i ziyası, perdesiz ve yakınında bulunan başka zayıf nurlara hiçbir cihetle ihtiyaç bırakmadığı ve tesir vermediği gibi; öyle de, kudret-i İlâhiyenin azamet ve kibriyası dahi, ayrı hiçbir kuvvete, hiçbir kudrete ihtiyaç bırakmadığı gibi, onlara hiçbir icadı, hiçbir hakikî tesiri vermez. Ve bilhassa kâinattaki bütün makasid-ı Rabbaniyenin temerküz

Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

kibriya: azamet, büyüklük, ululuk, celâl.

kibriya-i ziya: ziyadaki, ışıktaki büyüklük.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kudret-i İlâhiye: Allah'ın kudreti, Allah'ın kudretiyle yaptığı işler, fiiller, tasarruflar.

Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'an.

madem: çünkü, için, değil mi ki,...den dolayı, böyle ise, hele.

makasid-ı Rabbaniye: terbiye edici olan Cenab-ı Hakkın makasatları.

meal: mana, mefhum.

meselâ: örneğin.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

muavenet: yardım.

muhafaza: koruma.

muhtar: köy veya mahallelerin idarî işlerini yürüten halkın seçtiği kimse.

muhtasar: kısaca, özetle.

mukteza: iktiza eden, gereken.

müdahale: karışma, araya girme, sokulma.

müdahale-i gayr: hariçten müdahale, başkasının karışması.

münezzeh: arınmış, tenzih edilmiş, uzak.

nahiye: idarî teşkilâtlanmada kaza ile köy arasındaki kademe; buca.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

red: reddetme, kabul etmeme.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şe'n: durum, özellik, yapı.

şiddet: sertlik, katılık, peklilik.

tard: kovma, çıkarma, uzaklaştırma, sürme.

temerküz: merkezleşme, bir merkezde toplanma.

tesir: etki.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

vahdet: bir ve tek olma.

vilâyet: il.

zaif: zayıf.

âciz: zayıf, güçsüz.

acz: zayıflık, güçsüzlük.

aleyh: karşı, karşıt.

amma: ama, lâkin, ancak.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

azamet-i nur: nurun büyüklüğü.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

beyanat: açıklamalar, izahlar.

bilhassa: özellikle.

bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.

cihet: yön.

dergâh: makam.

ehl-i şirk: Allah'a ortak koşanlar.

fitraten: fitrî olarak, yaratılıştan, yaratılış itibarıyla.

gayet: son derece, oldukça.

gayr: başka.

hakikat: gerçek.

hakiki: gerçek.

hâkimiyet:

hercümerç: karmakarışık olma, alt üst olma.

hiddet: öfke, kızgınlık.

icat: vücuda getirilme, yoktan var edilme.

ihtilâl: bozulma, karışıklık, intizamsızlık.

ihtiyaç: gereklilik, lüzum.

infirac: teklik, bir oluş, yalnızlık hâli.

intizam: düzen, düzenlilik.

istiklâliyet: istiklâl üzere bulunma, hür ve müstakil olma, başlı başına buyruk olma, bağımsızlık.

itikad: bir inanca, bir fikre bağlanma, inanma.

acz: zayıflık, güçsüzlük.
ahval: hâller, durumlar, oluşlar.
bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.
celâl: nihayet derecede büyüklük, azamet, ululuk.
cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.
cihet-i imkân: mümkün olma yönü, imkân tarafı. bir şeyin olabilirlilik tarafı, yönü.
cüz'i: az bir parça.
cüz'iyat: parçaya ait olan şeyler.
enva-ı nimet: nimet çeşitleri, türleri.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
havale: bir işi veya bir şeyi başka birine bırakma, üstüne bırakma, ısmarlama.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
hidayet: doğru inanç ve yaşayış üzere olmak.
hilkat-i insaniye: insanın, insanlığın yaratılışı.
ıtlak: serbest olup her tarafa bulunma.
ihata: kuşatma, içine alma.
iktiza etme: gerektirme.
istilzam: gerektirme.
kabil: mümkün, ihtimal dairesinde.
kavi: kuvvetli, güçlü.
kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.
kemal-i mutlak: her yönüyle mükemmel olan.
kudret-i mutlaka: mutlak kudret, sonsuz ve sınırsız kudret.
lâzım: gerek, gerekli, lüzumlu.
ma'budiyyet-i mutlaka: kayıtsız ve şartsız ma'bud olan, kendisine kayıtsız şartsız ibadet edilmeye layık olan (Allah c.c.).
medar: yöre, yöre.
medih: övmek.
menşe: esas, kaynak.
minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.
muhal: imkânsız.
müberra: temize çıkmış, aklanmış; müstesna, azade.
münezzeh: anılmış, tenzih edilmiş, uzak.
müteessir: teessüre kapılan, et-

ettiği yeri ve medarları olan zihayat ve zîşuurları başkalarına havalesi kabil değil. Hem, hilkat-i insaniyenin ve hadsiz enva-ı nimetin icadındaki gayelerin tezahür ettiği yerleri, menşeleri olan zihayatların cüz'iyatındaki ahval ve semeratı ve neticeleri başka ellere havalenin hiçbir cihet-i imkânı yoktur. Meselâ, bir zihayat, cüz'î bir şifası veya bir rızkı veya bir hidayeti için Cenab-ı Hak'tan başkasına hakikî minnettar olmak ve başkasına perestîşkârâne medih ve sena etmek, rububiyetin azametine dokunur ve ulûhiyetin kibriyasına ilişir ve ma'budiyyet-i mutlakının haysiyetine dokundurur, celâlini müteessir eder.

Amma, kemalin sırr-ı vahdete işareti ise, yine *Risale-i Nur*'da çok parlak bürhanlarıyla beyan edilmiştir. Gayet muhtasar bir mealî şudur ki:

Semavat ve arzın hilkatı, bilbedahe gayet kemalde bir kudret-i mutlakayı ister. Belki, her bir zihayatın acaip ci hazatı dahi kemal-i mutlakta bir kudreti iktiza eder. Ve aczden münezzeh ve kayıttan müberra bir kudret-i mutlakadaki kemal ise, elbette vahdeti istilzam eder. Yoksa, kemaline nakisa ve ıtlakına kayıt konmak ve nihayetsizliğine nihayet vermek ve en kavi bir kudreti en zayıf bir acze sukut ettirmek ve nihayetsiz bir kudrete, nihayetsiz olduğu bir vakitte, bir mütenahi ile nihayet vermek lâzım gelecek. Bu ise, beş vecihle muhal içinde muhaldır.

Amma, ıtlak ve ihata ve nihayetsizliğin vahdete şahadetleri ise, o dahi *Siracünnur* risalelerinde tafsilân zikredilmiş. Bir muhtasar mealî şudur:

kilenmiş.

mütenahi: nihayet bulan, nihayete eren, biten, sona eren.

nakisa: eksiklik, noksanlık, kusur.

nihayet: son, sınır.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

perestîşkârâne: taparcasına, aşırı derecede seyerek.

rızık: Allah'ın lütf ve ihsan ettiği nimetler.

rububiyet: Cenab-ı Hakkin her zaman, her yerde, her

mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

semerat: semereler, meyveler.

sena: methetme, övme.

sırr-ı vahdet: Cenab-ı Allah'ın umum esyada birden tecelli eden birliğinin sırrı.

sükût: düşme, düşüş, aşağı inme.

şifa: bedenî ve ruhî hastalığın son bulması, sağlığına

kavuşma.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

ulûhiyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimiyeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.

vecih: cihet, yön.

zihayat: hayat sahibi.

zikretmek: anmak, bildirmek.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

Madem, kâinattaki ef'alın her biri, kendi eserinin etrafı istilâkârâne yayılmasıyla her bir fiilin ihatasını ve ıtlakını ve hadsiz bulunduğunu ve kayıtsızlığını gösterir. Ve madem iştirak ve şirk ise, o ihatayı inhisar altına ve o ıtlakı kayıt altına ve o hadsizliği had altına alıp, ıtlakın hakikatini ve ihatanın mahiyetini bozuyor; elbette mutlak ve muhit olan o ef'alde, iştirak muhaldır, imkânı yoktur.

Evet, ıtlakın mahiyeti iştirake zıttır. Çünkü, ıtlakın manası, hatta mütenahi ve maddî ve mahdud bir şeyde dahi olsa, yine istilâkârâne ve istiklâldarâne, etrafa, her yere yayılır, intişar eder. Meselâ, hava ve ziya ve nur ve hararet, hatta su, ıtlaka mazhar olsalar, her tarafa yayılırlar. Madem ıtlak ciheti cüz'îde dahi olsa, maddîleri, mahdutları böyle müsteavlî yapıyor; elbette küllî bir ıtlak-ı hakikî, böyle hem nihayetsiz, hem maddeden münezzehe, hem hudutsuz, hem kusurdan müberra olan sıfatlara öyle bir istilâ ve ihata verir ki, şirk ve iştirakin hiçbir cihet-i imkânı ve ihtimali olamaz.

Elhâsıl, kâinatta görünen binlerle ef'al-i umumiyenin ve cilveleri görünen yüzer esma-i İlâhiyenin her birinin hem hâkimiyeti, hem kibriyası, hem kemali, hem ihatası, hem ıtlakı, hem nihayetsizliği, vahdetin ve tevhidin gayet kuvvetli birer bürhanıdır.

Hem nasıl ki, bir fevkalâde kuvvet, faaliyete girmek için istilâ etmek ister, başka kuvvetleri dağıtır; öyle de, her bir fiil-i rububiyet ve her bir cilve-i esma-i ulûhiyet, o derece fevkalâde kuvvetleri, eserlerinde görünüyor ki,

cihet-i ihtimal: bir şeyin olabirlik, ihtimal yönü.
cilve: tecelli, görüntü.
cilve-i esma-i ulûhiyet: Allah'ın büyüklüğüne işaret eden isimlerinin cilvesi, tecellisi.
ef'al: fiiller, işler.
ef'al-i umumiye: genel işler, umumî faaliyetler.
elhâsıl: hâsılı, netice itibarıyla, kısaca.
esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.

fevkalâde: olağanüstü.
fiil: iş, hareket.
fiil-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın tedbir, terbiye ve idareye ait işleri.
had: sınır.
hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.
hararet: sıcaklık, sıcak, ateş.
hudutsuz: sınırsız.
inhisar: hasredilme, tahsis olunma.
intişar: yayılma, dağılma, neşrolunma.

istiklâldarâne: istiklâlini, bağımsızlığını ilân ederek.
istilâ: kaplama, yayılma.
istilâkârâne: istilâ ederek, yayılarak.
iştirak: ortak olma, ortaklık etme.
kuvvet: fizikî güç, kudret.
maddî: madde ile alakalı, cismanî.
mahdud: sınırlı, belirli.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.
mazhar: nail olma, şereflenme.

me.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
mutlak: her hangi bir kayda bağı olmayan, bir şeye bağlı bulunmayan, kayıtsız, şartsız.
müsteavlî: istilâ eden, ele geçiren, zapteden, hükmü altına alan.
sıfat: vasıf, nitelik.
şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğu inanma.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.
ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

eğer hâkimiyet-i amme ve adalet-i mutlaka olmasa idi ve onları durdurmasa idi, her biri umum mevcudatı istilâ edecekti.

Meselâ, kavak ağacını umum zeminde halk eden ve tedbirini gören bir kuvvet, hiç mümkün müdür ki, onun yanında ve efradı içinde yayılmış ve karışmış olan ceviz ve elma ve zerdali misillü ağaçların kavağa bitişik olan cüz'î fertlerini, o kavak nev'ini tamamen, birden zapt eden küllî kuvveti altına ve tedbiri içine almasın ve istilâ etmesin ve başka kuvvetlere kaptırsın?

Evet, her bir nevi mahlûkatta, belki her bir fertte tasarruf eden öyle bir kuvvet ve kudret hissediliyor ki, bütün kâinatı istilâ ve bütün eşyayı zapt ve bütün mevcudatı hükmü altına alabilir bir mahiyette görünüyor. Elbette böyle bir kuvvet, iştiraki hiçbir cihette kabul edemez, şirke meydan vermez.

Hem, nasıl ki bir meyvedar ağacın sahibi, o ağaçtan en ziyade ehemmiyet verdiği ve alâkadarlık gösterdiği cihet ve madde, o ağacın meyveleri ve dallarının uçlarındaki semereleri ve tohumluk için o meyvelerin kalplerinde ve bizzat kalpleri olan çekirdekleridir. Ve onun maliki, aklı varsa, o dallardaki meyveleri başkalara daimî temlik edip, boşu boşuna malikiyetini bozmaz. Aynen öyle de, şu kâinat denilen ağacın dalları olan unsurlar ve unsurların uçlarında bulunan ve çiçekleri ve yaprakları hükmünde olan nebatat ve hayvanat ve o yaprakların ve çiçeklerin en yukarısındaki meyveler olan insanlar ve o

adalet-i mutlaka: tam adalet, sonsuz adalet.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
bizzat: kendisi, şahsen.
cihet: yön.
daimi: sürekli, devamlı.
efrat: fertler.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
hâkimiyet-i amme: umuma hâkim olma, genel hâkimiyet.
halk: yaratma, yaratış.
hayvanat: hayvanlar.
hükmünde: değerinde, yerinde.

hüküm: karar, emir, hâkimiyet.
istilâ: kaplama, yayılma.
iştirak: ortak olma, ortaklık etme.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kuvvet: fizikî güç, kudret.
küllî: umumî, genel.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.
mahlûkat: Allah tarafından

yaratılanlar.
malik: sahip.
malikiyet: maliklik, malik ve sahip olma.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
meyvedar: meyveli, yemişi.
misillü: gibi, benzeri.
nebatat: bitkiler.
nevi: çeşit, tür.
semere: meyve, yemişi.
şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğuna inanma.

tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.
tedbir: idare etme, çekip çevirme.
temlik: mülk olarak verme.
umum: bütün.
unsur: madde, esas, kök.
zapt: idaresi altına alma, tutma.
zemin: yeryüzü.
zerdali: san erik, zerdali.
ziyade: çok, fazla.

meyvelerin en mühim meyveleri ve semereleri ve netice-i hilkatleri olan ubudiyetlerini ve şükürlerini ve bilhassa o meyvelerin cemiyetli çekirdekleri olan kalplerini ve zahr-ı kalp denilen kuvve-i hafızalarını başka kuvvetlere hiçbir cihetle kaptırmaz ve kaptırmakla saltanat-ı rububiyetini kırmaz ve kırmakla ma'budiyetini bozmaz.

Hem daire-i mümkinatın ve kesretin en müntehasında bulunan cüz'iyatta, belki o cüz'iyatın cüz'iyat-ı ahvalinde ve keyfiyatında makasid-ı rububiyet temerküz ettiğinden, hem de ma'budiye uzanan ve Ma'bud'a bakan minnettarlıkların ve teşekküratların ve perestişliklerin menşeleri onlar olduğundan, elbette onları başka ellere vermez ve vermekle hikmetini iptal etmez ve hikmetini iptal etmekle ulûhiyetini ıskat etmez. Çünkü, *mevcudatın icadındaki en mühim makasid-ı Rabbaniye, kendini zışuurlara tanıttırmak ve sevdirmek ve methüsenasına ettirmek ve minnettarlıklarını kendine celp etmektir.*

Bu ince sır içindir ki, şükürü ve perestîşi ve minnettarlığı ve muhabbeti ve methi ve ubudiyeti intaç eden rızık ve şifa ve bilhassa hidayet ve iman gibi daire-i kesretin en ahirindeki cüz'î ve küllî bu gibi fiiller ve in'amlar, doğrudan doğruya Kâinat Hâlıkı'nın ve umum Mevcudat Sultani'nin eseri ve ihsanı ve in'amı ve hediyesi ve fiili olduğunu göstermek için, Kur'an-ı Mu'cizülbeyan (HÂŞİYE) tekrar ile rızık ve hidayeti ve şifayı Zat-ı Vacibü'l-Vücut'a veriyor ve "Onları ihsan etmek Ona mahsus ve Ona

HÂŞİYE: Meselâ, ¹ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِّينِ

1. Şüphesiz ki rızık veren, mutlak kudret ve kuvvet sahibi olan Allah'tır. (Zariyat Suresi: 58.)

ahir: son.
bilhassa: özellikle.
celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.
cemiyetli: bir çok şeyi bir arada bulunduran, pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.
cüz'î: küçük, az.
cüz'iyat: parçaya ait olan şeyler.
cüz'iyat-ı ahval: hâllerin in-

celikleri, ayrıntıları.
daire-i kesret: bolluk, ziyadelik ve çokluk dairesi.
daire-i mümkinat: kâinat, imkân âlemi, yaratılanların tamamının teşkil ettiği âlem.
fiil: iş, hareket.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hasiye: dipnot.
hidayet: doğru inanç ve ya-

sayış üzere olmak.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
iskat: düşürme, hükümsüz bırakma.
icat: vücuda getirilme, yoktan var edilme.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
iman: inanç, itikat.
in'am: nimetlendirme, ihsan etme.

intaç: neticelendirme, sonuçlandırma.

keyfiyat: nitelikler.

Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'an-ı Kerim.

kuvve-i hafıza: hafıza gücü.

Ma'bud: kendisine ibadet edilen, tapınılan, kulluk edilen Allah.

ma'budiye: ilâh oluş, kendisine ibadet edilmeye lâyık oluş.

mahsus: başkasında bulunmayan, bir şeye veya kişiye has olan.

makasid-ı Rabbaniye: terbiye edici olan Cenab-ı Hakkın maksatları.

makasid-ı rububiyet: Allah'ın kâinatı bütünü varlıkları idare ve beslemesindeki maksatlar ve gayeler.

medih: övmek.

menşe: esas, kaynak.

methüsenâ: methedip övmek.

minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

muhabbet: sevgi, sevmek.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müntehâ: bir şeyin ulaşabildiği son yer, nihayet.

netice-i hilkat: yaratılışın neticesi, meyvesi.

perestîş: tapma, tapınış, ibadet.

rızık: Allah'ın lütuf ve ihsan ettiği nimetler.

saltanat-ı rububiyet: kâinatı terbiye ve idare edici olan Allah'ın saltanatı.

sır: gizli hakikat.

sultan: padişah, hükümdar.

şifa: bedenî ve ruhî bir hastalığın son bulması, sağlığına kavuşma.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

temerküz: merkezleşme, bir merkezde toplanma.

teşekkürat: teşekkürler, minnet, memnuniyet ve şükür ifade etmeler.

ubudiyet: kulluk.

ulûhiyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimiyeti ile kâinata her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.

umum: bütün.

zahr-ı kalp: hafıza duygusu, ezber gücü.

Zat-ı Vacibü'l-Vücut: varlığı mutlaka gerekli olan zat, Cenab-ı Allah.

zışuur: şuurlu, suor sahibi.

münhasırdır” diyor. Ve gayet şiddetle gayrin müdahalesini reddediyor.

Evet, ebedî bir dâr-ı saadeti kazandıran iman nimetini veren, elbette ve her hâlde, o dâr-ı saadeti halk eden ve imanı ona anahtar yapan bir Zat-ı Zülcelâl’in nimeti olabilir. Başkası bu derece büyük bir nimetin mün’imi olarak ma’budiyyetin en büyük penceresini kapayıp, en ehemmiyetli vesilesini kapamaz ve çalamaz.

Elhâsıl, şecere-i hilkatın en müntehasındaki en cüz’î ahval ve semerat, iki cihetle tevhide ve vahdete işaret ve şahadet ederler:

• *Birincisi:* Rububiyetin kâinattaki maksatları onlarda tecemmu ve gayeleri onlarda temerküz ve ekser Esma-i Hüsnanın cilveleri ve zuhurları ve taayyünleri ve hilkat-i mevcudatın neticeleri ve faydaları onlarda içtima ettiğinden, onların her birisi bu temerküz noktasından der: “Ben bütün kâinatı halk eden Zâtın malıyım, fiiliyim, eseriyim.”

• *İkinci cihet* ise, o cüz’î meyvenin kalbi, hem hadisçe “zahr-ı kalp” denilen insanın hafızası, ekser envain bir çeşit muhtasar fihristesi ve bir küçük numune haritası ve şecere-i kâinatın bir manevî çekirdeği ve ekser esma-i İlâhiyenin incecik bir âyinesi olduğu; hem o kalbin ve hafızanın emsalleri ve sikkeleri bir tarzda bulunan bütün kalplerin ve hafızaların kâinat yüzünde müstevliyâne in-tişarları, elbette bütün kâinatı kabza-i tasarrufunda tutan bir Zata bakar ve “Yalnız Onun eseriğim ve Onun sanatıyım” derler.

ahval: hâller, durumlar.

âyine: ayna.

cilve: tecelli, görüntü.

dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri, Cennet.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ehemmiyetli: önemli.

ekser: pek çok.

elhâsıl: hâsıl, netice itibarıyla, kısaca.

emsal: benzerler.

enva: çeşitler, türler, neviler.

Esma-i Hüсна: Allah’ın adları, Allah’ın doksan dokuz güzel ismi.

esma-i İlâhiye: Allah’ın isimleri.

faide: fayda.

fihriste: bir kitapta bulunan şeyleri sırayla gösteren liste, katalog.

gayet: son derece.

gayr: başka.

hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

halk: yaratma, yaratış.

hilkat-ı mevcudat: varlıkların yaratılışı.

içtima: toplanma.

intişar: yayılma, dağılma, neşrolunma.

kabza-i tasarruf: idare eli, tasarrufu altında olma.

maksat: gaye.

manevî: maddî olmayan, içe ait, mana ile ilgili.

muhtasar: kısaca, özetle.

müdahale: karışma, araya girme, sokulma.

münhasır: hasredilmiş, ayrılmış, bir şeye veya kimseye mahsus.

mün’im: nimet veren, ikram eden, Allah.

müstevliyâne: istilâ ederce-sine.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

numune: örnek.

red: reddetme, kabul etme-me.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

semerat: semereler, meyveler.

sikke: alâmet, nişan, turra.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şecere-i hilkat: yaratılış ağacı.

şecere-i kâinat: kâinat ağacı.

taayyün: ortaya çıkma, belirgin olma.

tarz: biçim, şekil.

tecemmu: toplanma.

tevhid: Allah’ın bir olduğuna inanma, birleme.

vahdet: birlik ve teklîk.

vesile: aracı, vasıta.

zat: azamet ve ululuk sahibi.

Zat-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi olan zat, Allah.

zuhur: görünme, meydana çıkma.

Elhâsıl: Nasıl ki bir meyve, faydalılığı cihetiyle, tamam ağacının malikine bakar ve çekirdeği cihetiyle bütün o ağacın ecza ve aza ve mahiyetine nazar eder ve bütün emsalinde aynı bulunan yüzündeki sikkesi cihetiyle o ağacın bütün meyvelerini temaşa eder, “Biz biriz ve bir elden çıkmışız, bir tek Zatın malıyız. Ve birimizi yapan, elbette umumumuzu o yapar” derler; öyle de, daire-i kesretin nihayetlerindeki zihayat ve zihayatın ve hususan insanın yüzündeki sikke ve kalbindeki fihristiyet ve mahiyetindeki neticelik ve meyvelik cihetiyle, doğrudan doğruya bütün kâinatı kabza-i rububiyetinde tutan Zata bakar ve vahdetine şahadet eder.

Vahdaniyetin İkinci Muktazisi

Vahdette vücup derecesinde bir sühulet, bir kolaylık ve şirkte imtina derecesinde bir suubet ve müşkülât bulunmasıdır. Bu hakikat ise, İmam-ı Ali Radıyallahü Anhın tabirince, *Siracünnur*’un çok risalelerinde ve bilhassa Yirminci Mektupta tafsilen ve Otuzuncu Lem’anın Dördüncü Nüktesinde icmalen gayet kat’î ve parlak bir surette ispat ve izah edilmiş ve gayet kuvvetli bürhanlar ile gösterilmiştir ki:

Bütün eşya bir tek Zata verilse, bu kâinatın icadı ve tedbiri, bir ağaç kadar kolay; ve bir ağacın halkı ve inşası, bir meyve kadar sühuletlî; ve bir baharın ibdâ ve idaresi, bir çiçek kadar asan; ve hadsiz efradı bulunan bir nev’in terbiyesi ve tedbiri, bir fert kadar müşkülâtsiz olur.

asan: kolay.
aza: organlar, uzuvlar.
bilhassa: özellikle.
bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.
cihet: yön.
daire-i kesret: bolluk, ziyadelik ve çokluk dairesi.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.
efrat: fertler.
emsal: eşler, benzerler.
fihristiyet: listeleniş, katalog hâline getiriliş.

gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek.
halk: yaratma, yaratış.
hususan: bilhassa, özellikle.
ibda: örneksiz olarak, eşsiz şekilde yaratma.
icat: vücuda getirilme, yoktan var edilme.
icmalen: kısaltarak, kısaca, özetle.
imtina: imkânsızlık, olamayış.
ihâs: vücuda getirme, yaratma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kabza-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın terbiye eli.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat’î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.

muktazi: gerektiren, icap ettiren.
müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar, çetinlikler.
nazar: bakmak.
nevi: çeşit, tür.
nihayet: son, sınır.
sikke: alâmet, nişan, turra.
suret: biçim, tarz.
suubet: güçlük, zorluk.
sühulet: kolaylık.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
şirk: Allah’a ortak koşma, Allah’tan başka yaratıcının bulunduğu inanma.
tabir: ifade.
tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.
tedbir: idare etme, çekip çevirme.
temaşa: hayretle ve dikkatle bakma, seyretme.
umum: hep, herkes.
vahdaniyet: Allah’ın birliği ve varlığı, Allah’ın bir oluşu.
vahdet: birlik ve teklik.
vücup: vacip ve lüzumlu olma, gereklilik.
zat: azamet ve ululuk sahibi olan.
zihayat: hayat sahibi.

Eğer, şirk yolunda esbap ve tabiata verilse, bir ferdin icadı, bir nev'i, belki neviler kadar; ve bir çiçeğin hayat-tar ibdai ve teşhizi, bir bahar, belki baharlar kadar; ve bir meyvenin inşa ve ihyası, bir ağaç belki yüz ağaç kadar; ve bir ağacın icat ve inşa ve ihyâ ve idare ve terbiye ve tedbiri, kâinat kadar, belki daha ziyade müşkül olur.

Madem *Siracünnur*'da hakikat-i hâl böyle ispat edilmiş; ve madem, bilmüşahede gözümüz önünde görüyoruz ki, gayet derecede sanatlı ve kıymettarlıkla beraber nihayet derecede bir mebzuliyet var; ve her bir zîhayat fevkalâde mu'cizâne ve harika ve çok cihazatları bulunan birer makine-i acibe olmakla beraber, sahavet-i mutlaka içinde, kibrit çakar gibi bir sür'at-i harika ile gayet derecede kolaylık ve sühulet ve külfetsiz bir surette vücuda geliyorlar; elbette, bizzarure ve bilbedahe gösterir ki, o mebzuliyet ve o sühulet, vahdetten ve bir tek Zatın işleri olmasından ileri geliyor. Yoksa, değil ucuzluk ve çokluk ve çabukluk ve kolaylık ve kıymettarlık, belki şimdi beş para ile alınan bir meyve, beş yüz lira ile alınmayacaktı; belki bulunmayacak derecede nadir olacaktı. Ve şimdi saati kurmak ve elektriğin düğmelerine dokunmakla işleyen muntazam makineler gibi, vücutları, icatları kolay ve asan olan zîhayat şeyler, imtina derecesinde suubetli, müşkülâtli olacak; ve bir günde ve bir saatte ve bir dakikada bütün cihazat ve şerait-i hayatıyla vücuda gelen bir kısım hayvanlar, bir senede, belki bir asırda, belki hiç gelmeyecek idi.

asan: kolay.

asr: yüzyıl, asır.

bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.

bilmüşahede: görerek, bizzat şahit olarak.

bizzarure: zarurî olarak, ister istemez, mecburen.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.

esbap: sebepler, vasıtalar.

fert: tek olan, birey.

fevkalâde: olağanüstü.

hakikat-i hâl: işin aslı.

harika: olağanüstü.

hayattar: canlı, yaşayan.

icat: vücuda getirilme, yoktan var

edilme.

idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.

ihya: diriltme, hayat verme.

imtina: imkânsızlık, olamayış.

kıymettar: kıymetli, değerli.

külfet: zahmet, sıkıntı.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

makine-i acibe: acayip, harika makine, hayret edilecek düzen, sistem.

mebzuliyet: bol bol verme, esirgememe.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.

muntazam: nizamlı, intizamlı, sıralanmış, sıralı, düzgün, tertipli.

müşkül: güç, zor, çetin.

müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar, çetinlikler.

nadir: seyrek, az, ender bulunan.

nevi: çeşit, tür.

sahavet-i mutlak: tam bir cömertlik; sonsuz, kayıtsız, şartsız cömertlik.

suubet: güçlük, zorluk.

sür'at-i harika: harika sür'at, hayret uyandıran, şaşırtıcı çabukluk.

şerait-i hayat: hayat şartları.

tabiat: maddî âlem.

teçhiz: cihazlama, donatma, hazırlama.

terbiye: besleme, yetiştirme, büyütme; besleyip büyütme.

vücut: varlık.

zîhayat: hayat sahibi.

ziyade: fazlasıyla.

Siracünnur'un yüz yerinde, en muannit bir münkiri dahi susturacak bir kat'iyetle ispat edilmiş ki, bütün eşya bir tek Zat-ı Vahid-i Ehad'e verilse, bir tek şey gibi kolay ve çabuk ve ucuz olur. Eğer, esbaba ve tabiata dahi hisse verilse, bir tek şeyin icadı bütün eşya kadar çetin ve geç ve ehemmiyetsiz ve pahalı olacak.

Bu hakikatin bürhanlarını görmek istersen, Yirminci ve Otuz Üçüncü Mektuplara ve Yirmi İkinci ve Otuz İkinci Sözlere ve tabiata dair Yirmi Üçüncü ve İsm-i Azama dair Otuzuncu Lem'alara ve bilhassa Otuzuncu Lem'anın ism-i Ferd ve ism-i Kayyum'a dair Dördüncü ve Altıncı Nüktelerine baksan göreceksin ki, iki kere iki dört eder kat'iyetinde bu hakikat ispat edilmiştir. Burada, o yüzer bürhanlarından bir tanesine işaret edilecek. Şöyle ki:

Eşyanın icadı ya ademden olur, ya terkip suretinde sa-ir anasırdan ve mevcudattan toplanır.

Eğer bir tek zata verilse, o vakit, her hâlde o zatın her şeye muhit bir ilmi ve her şeye müstevli bir kudreti bulunacak. Ve bu surette onun ilminde suretleri ve vücud-i il-mîleri bulunan eşyaya vücud-i haricî vermek ve zahir bir ademden çıkarmak ise, bir kibrit çakar gibi veya göze görünmeyen bir yazı ile yazılan bir hattı göze göstermek için gösterici bir maddeyi üstüne geçirmek ve sürmek gi-bi veya fotoğrafın âyinesindeki sureti kâğıt üstüne nakle-den kolay ameliyat gibi gayet kolay bir surette, Sâniin ilminde plânları ve programları ve manevî miktarları

adem: yokluk.
ameliyat: operasyon.
anasır: unsurlar, esaslar.
âyine: ayna.
bilhassa: özellikle.
bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
esbap: sebepler, vasıtalar.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek.
hat: yazı, el yazısı.
ilim: bilme, bilgi.

İsm-i Azam: Cenab-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşatmış olanı.
İsm-i Ferd: tek, yalnız, eşi bulunmayan anlamında Allah'ın bir ismi.
İsm-i Kayyum: varlığı ve diriliği her an için olup, gökleri ve yeri her an için tutan, daimî her şeye her hususta iktidar sahibi olan anlamında Allah'ın bir ismi.
ispat: doğruyu delillerle gös-

terme.
kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
muannit: inatçı, ayak direyen.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, iman-sız, dinsiz.
müstevli: her tarafı kaplayan,

her tarafa dağılan, yayılan.
nakil: bir şeyi başka bir yere gö-türme, taşıma.
plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.
sair: diğer, başka, öteki.
Sâni: her şeyi sanatlı olarak yara-tan Allah.
suret: biçim, tarz.
tabiat: maddî âlem.
terkip: bir kaç şeyi birleştirerek yeni bir şey meydana getirme.
vücud-i haricî: haricî vücut, varlı-ğı ortaya çıkan, dışarıda varlığı bi-linen, nesnel.
vücud-i ilmi: ilmî varlık, bilgiden ibaret varlık, sadece bilgi olarak var olan.
zahir: açık, görünür.
zat: azamet ve ululuk sahibi olan.
Zat-ı Vahid-i Ehad: tek ve ben-zersiz olan Cenab-ı Hak.

bulunan eşyayı, emr-i ¹ كُنْ فَيَكُونُ ile adem-i zahirîden vücud-i haricîye çıkarır.

Eğer inşa ve terkip suretinde olsa ve hiçten, ademden icat etmeyip, belki anasırdan ve etraftan toplamak suretiyle yapsa, yine nasıl ki bir taburun istirahat için her tarafa dağılmış olan efratlarının bir boru sedasıyla toplanmaları ve muntazam bir vaziyete girmeleri ve o sevkîyatı teshil ve o vaziyeti muhafaza hususunda bütün ordu kendi kumandanının kuvveti ve kanunu ve gözü hükmünde olduğu gibi; aynen öyle de, Sultan-ı Kâinat'ın kumandası altındaki zerreler, Onun kaderî ve ilmî düsturlarıyla ve müstevli kudretinin kanunlarıyla ve temas ettikleri sair mevcudat dahi o Sultanın kuvveti ve kanunu ve memurları gibi teshilâtçı olarak o zerreler sevk olunup gelirler, bir zihayâtın vücudunu teşkil etmek için, ilmî, kaderî birer manevî kalıp hükmünde bir miktar-ı muayyen içine girerler, dururlar.

Eğer, eşya ayrı ayrı ellere ve esbaba ve tabiat gibi şeylere havale edilse, o hâlde, bütün ehl-i aklın ittifakıyla, hiçbir sebep, hiçbir cihetten, hiçten, ademden icat edemez. Çünkü, o sebebin muhit bir ilmi, müstevli bir kudreti olmadığından, o adem ise, yalnız zahirî ve haricî bir adem olmaz, belki adem-i mutlak olur. Adem-i mutlak ise, hiçbir cihetle menşe-i vücut olamaz. Öyle ise, her hâlde terkip edecek. Hâlbuki, inşa ve terkip suretinde bir sineğin, bir çiçeğin cesedini, cismini zeminin yüzünden toplamak ve ince bir elek ile eledikten sonra binler

adem-i mutlak: mutlak yokluk, tam yokluk.
adem-i zahirî: görünürde olma, dışardan gözükmeme.
ceset: cisim.
cihet: yön.
düstur: kanun, kaide.
ehl-i akıl: akıllı olanlar, akıl sahipleri.
haricî: dışarıya ait.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hükmünde: değerinde, yerinde.
ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

1. "Ol" der; olurur. (Yâsin Suresi: 82.)

inşa: vücuda getirme, yaratma.
istirahat: dinlenme, rahatlatma.
itîfak: birleşme, fikir birliği etme.
kaderî: kader ile alâkalı, ilgili.
kanun: yasa.
kumanda: komuta.
kumandan: komutan.
kuvvet: fizikî güç, kudret.
menşe-i vücud: vücudun kaynağı.
miktar-ı muayyen: belirli, kararlaştırılmış miktar.
muhafaza: koruma.
seda: ses.
sevk: önüne katıp sürme.
sevkîyat: sevk işi, gönderme işi.
Sultan: padişah, hükümdar.
Sultan-ı Kâinat: kâinatın sultanı ve sahibi olan Allah.
tabur: dört bölükten meydana

na gelen düzenli askerî birlik.
teshil: kolaylaştırma, kolay hale getirme.
teshilât: kolaylaştırmalar.
teşkil: vücut verme, şekillendirme.
vaziyet: durum.
zahirî: görünürde.
zemin: yer.
zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

müşkülâtla o mahsus zerreler gelebilirler. Hem, geldikten sonra dahi, o cisimde dağılmadan muntazam bir vaziyeti muhafaza etmek için —manevî ve ilmî kalıpları bulunmadığından— maddî ve tabîî bir kalıp, belki azaları adedince kalıplar lâzımdır; tâ ki o gelen zerreler, o cism-i zî-hayatı teşkil etsinler.

İşte, bütün eşya bir tek zata verilmesi, vücup ve lüzum derecesinde bir kolaylık; ve müteaddit esbaba verilmesi, imtina ve muhal derecesinde müşkülâtlar bulunduğu gibi, her şey Zat-ı Vahid-i Ehad'e verilse, nihayet derecede ucuzluk içinde gayet derecede kıymettar ve fevkalâde sanatlı ve çok manidar ve gayet kuvvetli olur. Eğer şirk yolunda müteaddit esbaba ve tabiata havale edilse, nihayet derece pahalılık içinde gayet derecede ehemmiyetsiz, sanatsız, manasız, kuvvetsiz olur.

Çünkü, nasıl bir adam askerlik haysiyetiyle bir kumandan-ı azama intisap ve istinat ettiğinden, hem bir ordu onun arkasında —lüzumu olursa— tahşit edilebilir bir kuvve-i maneviyeyi, hem o kumandanın ve ordunun kuvveti onun ihtiyat kuvveti olmasıyla, kuvvet-i şahsiyesinden binler defa ziyade maddî bir kudreti, hem o ehemmiyetli kuvvetinin menabiini ve cephanesini —ordu taşıdığı için— kendisi taşımaya mecbur olmadığından, fevkalâde işleri yapabilecek bir iktidarı kazandığından, o tek nefer, düşman olan bir müşiri esir ve bir şehri tehcir ve bir kaleyi teshir edebilir. Ve eseri harika ve kıymettar olur. Eğer askerliği terk edip kendi kendine kalsa, o harika kuvve-i maneviyeyi ve o fevkalâde kudreti ve o

aza: organlar, uzuvlar.
cephane: her türlü mermi.
cism-i zîhayat: canlıların şekil ve cisimleri, hayat sahiplerinin vücudu.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehemmiyetli: önemli.
esir: savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak.
fevkalâde: olağanüstü.
gayet: son derece.
harika: olağanüstü.
havale: bir şeyi başkasının

üstüne bırakma.
haysiyet: mesnet, mertebe.
ihtiyat: tedbirli hareket etme.
iktidar: güç yetme, yapabilme, bir işi gerçekleştirmek için gereken kuvvet.
intisap: mensup olma, bağlanma, girme.
istinat: dayanma, güvenme.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kumandan: komutan.
kumandan-ı azam: en büyük kumandan.

kuvve-i maneviy: manevî güç, moral.
kuvvet: fizikî güç, kudret.
kuvvet-i şahsiye: şahsa ait kuvvet, şahsın kendi kuvveti.
kıymettar: kıymetli, değerli.
lüzum: ihtiyaç, gereklilik.
maddi: madde ile alakalı, cismanî.
mahsus: ayrı, başlı başına, müstakil.
manidar: nükteli, ince manalı.
mecbur: zorunda kalma.

menabi: menbalar, kaynaklar, pınarlar.
muhal: imkânsız.
müşir: en yüksek askerî derece, mareşal.
müşkülât: zorluklar, sıkıntılar, imkânsızlıklar.
müteaddit: çeşitli.
nefer: asker, er.
nihayet: son.
şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğu inanca inanma.
tabiat: maddî âlem.
tabîi: tabiatı icabı olan.
tahsit: yığma, biriktirme.
tehcir: yurdundan çıkarma, sürme, zorla göç ettirme.
teshir: zaptetme, ele geçirme.
vücup: vacip ve lüzumlu olma, gereklilik.
zerre: pek ufak parça, en küçük parça.
ziyade: çok, fazla.

mu'cizekâr iktidarı birden kaybederek, adi bir başıbozuk gibi, kuvvet-i şahsiyesine göre cüz'î, kıymetsiz, ehemmiyetsiz işleri görebilir. Ve eseri de o nispette küçülür.

Aynen öyle de, tevhid yolunda her şey Kadîr-i Zülcelâl'e intisap ve istinat ettiğinden, bir karınca bir Firavunu, bir sinek bir Nemrut'u, bir mikrop bir cebbarı mağlûp ettikleri gibi, tırnak gibi bir çekirdek, dağ gibi bir ağacı omzunda taşıyarak o ağacın bütün alât ve cihazatının menşei ve mahzeni bir tezgâh olmakla beraber; her bir zerre dahi, yüz bin sanatlarda ve tarzlarda bulunan cisimleri ve suretleri teşkil etmek hizmetinde bulunmak olan hadsiz vazifeleri o intisap ve istinat ile görebilir. Ve o küçücük memurların ve bu incecik askerlerin mazhar oldukları eserler gayet mükemmel ve sanatlı ve kıymettar olur. Çünkü, o eserleri yapan zat, Kadîr-i Zülcelâl'dir; onların ellerine vermiş, onları perde yapmış.

Eğer şirk yolunda esbaba havale edilse, karıncanın eseri karınca gibi ehemmiyetsiz; ve zerrenin sanatı zerre kadar kıymeti kalmaz; ve her şey manen sukut ettiği gibi, maddeten dahi o derece sukut edecekti ki, koca dünyayı beş para ile kimse almazdı.

Madem hakikat budur ve madem her şey nihayet derecede hem kıymettar, hem sanatlı, hem manidar, hem kuvvetli görünüyor, gözümüzle görüyoruz; elbette tevhid yolundan başka yol yoktur ve olamaz. Eğer olsa, bütün mevcudatı değiştirmek ve dünyayı ademe boşaltıp,

adem: yokluk.

adi: bayağı, aşağı, değersiz.

alât: âletler, vasıtalar, aygıtlar.

cebbar: zorba.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.

cüz'î: kıymetsiz, önemsiz, teferuat.

esbap: sebepler, vasıtalar.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek.

Kadîr-i Zülcelâl: sonsuz büyüklük, haşmet ve kudret sahibi, Allah.

kıymet: değer.

maddeten: madde ve cisim olarak.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mağlûp etme: yenme, galip gelme.

mahzen: içinde eşya saklanacak yer, yer altı, bodrum.

manen: mana bakımından, manaca.

manidar: nükteli, ince manalı.

mazhar: nail olma, şereflenme.

menşe: esas, kaynak.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

mu'cizekâr: mu'cizeli, mu'cize hâlinde.

nispet: oran, ölçü.

suret: biçim, görünüş, yüz, çehre.

sükût: değerden düşme, değerini yitirme.

şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğuna inanma.

tarz: biçim, şekil.

teşkil: vücut verme, şekillendirme.

tevhid: birleme, birleştirme.

vazife: görev.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

yeniden ehemmiyetsiz müzahrefatla doldurmak lâzım gelecek; tâ ki, şirke yol açılabilsin.

İşte, İmam-ı Ali'nin (r.a.) tabirince “*Siracünnur*” ve “*Siracüssürc*” olan *Resailü'n-Nur*'da tevhide dair beyan ve izah edilen yüzler bürhanlardan bir tek bürhanın icmalini işittin; ötekileri kıyas edebilirsin.

Tevhidin Üçüncü Muktazisi

Her şeyde, hususan zîhayat masnulardaki hilkat fevkalâde sanatkârâne olmakla beraber, bir çekirdek bir meyvenin; ve bir meyve bir ağacın; ve bir ağaç bir nev'in; ve bir nevi, bir kâinatın bir küçük numunesi, bir misal-i musağgarası, bir muhtasar fihristesi, bir mücmel haritası, bir manevî çekirdeği ve ilmi düsturlar ile ve hikmet mizanları ile kâinattan süzülmüş, sağılmış, toplanmış birer cami noktası ve mâyelik birer katresi olduğundan, onlardan birisini icat eden zat, her hâlde bütün kâinatı icat eden aynı zattır. Evet, bir kavun çekirdeğini halk eden zat, bilbedahe kavunu halk edendir, ondan başkası olmaz ve olması muhal ve imkânsızdır.

Evet, biz bakıyoruz, görüyoruz ki, kanda her bir zerre o kadar muntazam ve çok vazifeleri görüyor ki, yıldızlardan geri kalmıyor. Ve kanda bulunan her bir küreyvat-ı hamra ve beyza, o derece şuurkârâne, ceset için muhafaza ve iase hususunda öyle işleri görüyor ki, en mükemmel erzak memurlarından ve muhafaza askerinden daha mükemmeldir.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.
bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.
camî: cem eden, toplayan, içine alan.
ceset: vücut, beden.
düstur: kanun, kaide.
erzak: yiyecek, içecek; yenilecek, içilecek şeyler, azıklar.
fihriste: bir kitapta bulunan şeyleri sırayla gösteren liste,

katalog.
halk: yaratma, yaratış.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hilkat: yaratılış.
hususan: bilhassa, özellikle.
iase: geçindirme, besleme, yaşatma.
icat: vucûda getirilme, yoktan var edilme.
icmal: öz, özet.
ilmi: ilim ile ilgili, ilme dair.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, ek-

siksiz anlatma.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
katre: damla.
küreyvat-ı beyza: akyuvarlar.
küreyvat-ı hamra: alyuvarlar.
kıyas etmek: bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme, karşılaştırma.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.

masnu: sanarla yapılmış eşya, varlık.
mâye: maya, asıl ve gerekli madde; temel, esas, asıl, öz.
misal-i musaggar: küçültülmüş örnek, bir şeyin bütün özelliklerini taşıyan, ondan daha küçük olan örneği.
mizan: terazi, ölçü.
muhafaza: koruma.
muhal: imkânsız.
muhtasar: kısaltılmış, özet.
muktazi: gerektiren, icap ettiren.
muntazam: düzenli ve düzgün bir biçimde.
mücmel: öz olarak anlatılmış, kısaca ve az sözle ifade edilmiş, öz, özet.
müzahrefat: süprüntüler, pislikler, çöpler.
nevi: çeşit, tür.
numune: örnek.
sanatkârâne: sanatkarca, bir sanatkâra yakışacak yolda.
şuurkârâne: şuurluca, şuurlu bir şekilde.
tabir: ifade.
zîhayat: hayat sahibi.

Ve cisimdeki hüceyrelerinin her birisi, o derece muntazam muamelâta ve varidat ve sarfiyata mazhardır ki, en mükemmel bir cesetten ve bir saraydan daha mükemmel idare edilir.

Ve hayvanatın ve nebatatın her bir ferdi, yüzünde öyle bir sikkeyi ve içinde ve sinesinde öyle bir makineyi taşıyor ki, bütün hayvanları ve nebatları icat eden bir zat, ancak o sikkeyi o yüzde ve o makineyi o sine içinde yapabilir.

Ve zihayattan her bir nevi, o derece zemin yüzünde muntazaman yayılmış ve sair nevilere münasebettarâne karışmış ki, bütün o envayı birden icat, idare, tedbir, terbiye etmeyen ve zemin yüzünü örten ve dört yüz bin nebatî ve hayvanî olan atkı ipleriyle dokunan gayet nakışlı ve sanatlı hayattar bir haliçeyi nesç ve icat edemeyen, o tek nev'i icat ve idare edemez.

Daha bunlara başka şeyler kıyas edilse, anlaşılır ki, kâinat mecmuası, halk ve icat cihetinde tecezzi kabul etmez bir külldür ve tedbir ve rububiyet cihetinde inkısamı imkânsız bir küllüdür.

Bu Üçüncü Muktazi Siracünnur'un çok risalelerinde, hususan Otuz İkinci Sözün Birinci Mevkıfında o kadar kat'î ve parlak izah ve ispat edilmiştir ki, güneşin akisleri gibi, her şeyin âyinesinde bir bürhan-ı vahdet temessül ve bir hüccet-i tevhid in'ikâs ediyor. Biz, o izaha iktifaen burada o uzun kıssayı kısa kestik.

* * *

akis: yansıma.
âyine: ayna.
bürhan-ı vahdet: Allah'ın birliğini gösteren delil.
cihet: yön.
enva: çeşitler, türler, nevilere.
gayet: son derece.
haliçe: ince dokunmuş küçük halı.
halk: yaratma, yaratış.
hayattar: canlı, yaşayan.
hayvanat: hayvanlar.
hayvanî: hayvanla ilgili, hayvana ait.
hususan: bilhassa, özellikle.
hüccet-i tevhid: tevhid delili, Allah'ın birliğinin delili.
hüceyre: hücrecik, küçük hücre.
icat: vucûda getirilme, yoktan var edilme.
iktifaen: yeterli görerek.
in'ikâs: aksetme, yansıma.
inkısam: bölünme, parçalanma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
küll: bütün.
küllî: bütün olan, tümel.
kıssa: anlatılan olay, hikâye.
kıyas etmek: bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme, karşılaştırma.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.
mevkıf: durak.
muamelât: muameleler, işlemler.
muktazi: gerektiren, icap ettiren.
muntazaman: düzgün, düzenli ve devamlı olarak.
münasebettarâne: irtibatlı bir şekilde, alâkalı, bağlı olarak.
nebat: topraktan biten, yeti-

şen her türlü şey, bitki.
nebatat: bitkiler.
nebatî: bitkisel.
nesç: örme, dokuma.
nevi: çeşit, tür.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.
sair: seyreden, harekette olan, yürüyen, hareketli.
sarfiyat: harcamalar, giderler.

sikke: alâmet, nişan, turra.
sine: göğüs.
tecezzi: parçalara ayrılma, bölünme, ufalanma, cüzlere ayrılma.
tedbir: idare etme, çekip çevirme.
temessül: bir şekil ve surete girme, cisimlenme.
terbiye: besleme, yetiştirme, büyütme; besleyip büyütme.
varidat: gelirler.
zemin: yer.
zihayat: hayat sahibi.

Üçüncü Makam

Bu Makam, tevhidin üç küllî alâmetini icmalen beyan edecek.

Vahdetin tahakkukuna ve vücuduna delâlet eden deliller ve alâmetler ve hüccetler had ve hesaba gelmez. Onlardan binler bürhanlar Siracünnur'da tafsilen beyan edildiğinden, bu Üçüncü Makamda yalnız üç küllî hüccetlerin icmalen beyanıyla iktifa edildi.

BİRİNCİ ALÂMET VE HÜCCET ki, **وَحْدَهُ**¹ kelime-

si onun neticesidir.

Her şeyde bir vahdet var. Vahdet ise, bir vahide delâlet ve işaret eder.

Evet, vahit bir eser, bilbedahe vahit bir Sâni'den sudûr eder. Bir, elbette "Bir"den gelir. Her şeyde bir birlik bulunduğundan, elbette bir tek Zâtın eseri ve sanatı olduğunu gösterir.

Evet, bu kâinat, bin birlikler perdeleri içinde sarılı bir gül goncası gibidir; belki, esma ve ef'al-i umumiye-i İlâhiyenin adedince vahdetleri giymiş bir tek insan-ı ekberdir; belki, enva-ı mahlûkat sayısınca, dallarına vahdetler, birlikler asılmış bir şecere-i tuba-i hilkattir.

Evet, kâinatın idaresi bir ve tedbiri bir ve saltanatı bir ve sikkesi bir; bir, bir, bir, tâ binbir bir birler kadar. Hem bu kâinatı çeviren isimler ve fiiller bir iken, her biri kâinatı veya ekserini ihata eder. Yani, içinde işleyen hikmeti bir ve inayeti bir ve tanzimatı bir ve iâşesi bir ve

insan-ı ekber: büyük ve en makbul olan insan, kâinat.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

sikke: alâmet, nişan, turra.

sudûr: sâdir olma, meydana çıkma, çıkma, olma.

şecere-i Tuba-i hilkat: Tuba misali yaratılış ağacı, silsilesi.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tanzimat: tanzimler, nizam vermeler, düzenlemeler.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

vahdet: birlik ve teklik.

vahit: zatında ve sıfatlarında tek ve yegâne olan.

vücüt: varlık.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

1. Allah birdir.

alâmet: belirti, işaret, iz.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.

bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.

delâlet: delil olma, gösterme.

delil: bir davayı ispata yara-

yan şey, bürhan.

ef'al-i umumiye-i İlâhiye: her tarafı kuşatan İlâhî fiiller, işler.

ekser: pek çok.

enva-ı mahlûkat: yaratılmış olanların türleri, çeşitleri.

esma: adlar, isimler.

fiil: iş, hareket.

had ve hesaba gelmeme: sayısız ve sınırsız olma.

hikmet: İlâhî gaye, gizli sebep.

hüccet: delil.

iâşe: geçindirme, besleme, yaşatma.

icmalen: kısaltarak, kısaca, özetle.

ihata: kuşatma, içine alma.

iktifa: yeterli bulma, kâfi görme, var olanla yetinme.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

muhtaçlarının imdatlarına koşan rahmet bir ve o rahmetin bir şerbetçisi olan yağmur bir ve hakeza, bir, bir, bir; tâ binler bir birler. Hem, bu kâinatın sobası olan güneş bir, lâmbası olan kamer bir, aşçısı olan ateş bir, levazımat deposu ve hazineli direği olan dağ bir, sakacı ve sucusu bir ve bağları sulayan süngeri bir ve hakeza, bir, bir, bir; tâ bin bir birler kadar.

İşte, âlemin bu kadar birlikleri ve vahdetleri, güneş gibi zahir bir tek Vahid-i Ehad'e işaret ve delâlet eden bir hüccet-i bâhiredir.

Hem, kâinat unsurlarının ve nevilerinin her birisi, bir olmasıyla beraber zeminin yüzünü ihata etmesi ve birbirinin içine girmesi ve münasebettarâne ve belki muavenetkârâne birleşmesi, elbette Malik ve Sahip ve Sâni'lerinin bir olmasına bir alâmet-i zahiredir.

İKİNCİ ALÂMET VE HÜCCET ki, ¹ لَا شَرِيكَ لَهُ keli-

mesini intaç ediyor; bütün kâinata, zerrelere tâ yıldızlara kadar her şeyde kusursuz bir intizam-ı ekmel ve noksansız bir insicam-ı ecmel ve zulümsüz bir mizan-ı âdilin bulunmasıdır.

Evet, *kemal-i intizam, insicam-ı mizan ise, yalnız vahdetle olabilir; müteaddit eller bir tek işe karışır, karıştırır.*

Sen gel, bu intizamın haşmetine bak ki; bu kâinatı gayet mükemmel öyle bir saray yapmış ki, her bir taşı bir saray kadar sanatlı; ve gayet muhteşem öyle bir şehir

1. Allah bir olur, ortağı yoktur.

alâmet-i zahire: zahirdeki işaret, görünen belirti; açık alâmet.
âlem: dünya, cihan.
hakeza: böylece, bunun gibi.
haşmet: ihtişam, heybet, büyüklük.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
hüccet-i bâhire: büyük, apaçık delil.

imdat: yardım isteme.
insicam-ı ecmel: tam uyum, en güzel uygunluk, tutarlılık.
insicam-ı mizan: dengeli, ölçülü ve bütünlük içinde.
intaç: neticelendirme, sonuçlandırma.
intizam: düzen, düzenlilik.
intizam-ı ekmel: mükemmel sistem, düzen.
kamer: Ay.

kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.
levazımat: lüzumlu maddeler, ihtiyaç maddeleri.
malik: sahip.
mizan-ı âdil: adaletli terazi.
muavenetkârâne: yardımlaşarak.
muhteşem: haşmetli, yüce.
müteaddit: çeşitli.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
unsur: madde, esas, kök.
vahid-i ehad: bir olan ve birliği her bir şeyde tecelli eden Allah.
zahir: açık, belli, meydanda.
zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.
zulüm: haksızlık.

etmiş ki, hadsiz olan varidat ve sarfiyatı ve nihayetsiz kıymettar malları ve erzakı, bir perde-i gayptan kemal-i intizamla, vakti vaktine umulmadığı yerlerden geliyor; ve gayet manidar öyle mu'cizâne bir kitaba çevirmiş ki, her bir harfi yüz satır ve her bir satırı yüz sahife ve her sahifesi yüz bab ve her babı yüz kitap kadar manaları ifade eder, hem bütün babları, sahifeleri, satırları, kelimeleri, harfleri birbirine bakar, birbirine işaret ederler.

Hem sen gel, bu intizam-ı acip içinde şu tanzimin kemaline bak ki; bu koca kâinatı tertemiz medenî bir şehir, belki temizliğine gayet dikkat edilen bir güzel kasır, belki yetmiş süslü hulleleri birbiri üstüne giymiş bir hûri'l-ıyn, belki yetmiş lâtif, ziynetli perdelere sarılmış bir gül goncası gibi pak ve temizdir.

Hem sen gel, bu intizam ve nezafet içindeki bu mizanın kemal-i adaletine bak ki; bin derece büyütmeyle ancak görülebilen küçücük ve incecik mahlûkları ve huveynatı ve bin defa küre-i arzdan büyük olan yıldızları ve güneşleri, o mizanın ve o terazinin vezniyle ve ölçüsüyle tartılır ve onlara lâzım olan her şeyleri noksansız verilir. Ve o küçücük mahlûklar, o fevkalâde büyük masnular ile beraber o mizan-ı adalet karşısında omuz omuzadırlar. Hâlbuki, o büyüklerden öyleleri var ki, eğer bir saniye kadar muvazenesini kaybetse, muvazene-i âlemi bozacak ve bir kıyameti koparacak kadar bir tesir yapabilir.

Hem sen gel, bu intizam, nezafet, mizanın içinde bu fevkalâde cazibedar cemale ve güzelliğe bak ki; bu koca kâinatı gayet güzel bir bayram ve gayet süslü bir meşher

bab: bir kitabın bölümlerinden her biri.
cazibedar: çekici, cazibeli, alımlı, cezp edici.
cemal: güzellik, Cenab-ı Hakkın lütuf ve ihsanı ile tecellisi.
erzak: yiyecek, içecek; yenilecek, içilecek şeyler, azıklar.
fevkalâde: olağanüstü.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hulle: Cennet elbisesi.
hûri'l-ıyn: ahu gözlü ve güzelliği tarif edilemeyecek de-

recede olan Cennet kızları.
huveynat: mikroplar.
intizam: düzen, düzenlilik.
intizam-ı acip: şaşırtıcı düzen, tertip.
kasır: saray, köşk.
kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.
kemal-i adalet: adaletin en mükemmeli, eksiksiz ve noksansız bir adalet.
küre-i arz: yer küre, dünya.
kıyamet: bütün kâinatın Al-

lah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.
kıymettar: kıymetli, değerli.
lâtif: güzel, hoş.
mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.
manidar: nükteli, ince manalı.
masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.
medenî: uygar, modern.
meşher: teşhir yeri, sergi, gösterme yeri.
mizan: terazi.

mizan-ı adalet: adalet terazisi.
mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
muvazene: denge.
muvazene-i âlem: dünyanın, âlemin, kâinatın dengesi.
nezafet: temizlik, paklık, taharet.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
pak: temiz, arık, tahir.
perde-i gayp: gayp perdesi, gizli perde; insanların bilmeyip sadece Allah'ın bildiği gayp âlemdeki manevî perde.
sahife: sayfa.
sarfiyat: harcamalar, giderler.
tanzim: düzenleme, tertipleme.
tesir: etki.
varidat: gelirler.
vezin: ölçü.
zinyet: süs, bezek.

ve çiçekleri yeni açılmış bir bahar şeklini vermiş ve koca baharı gayet güzel bir saksı, bir gül destesi yapmış ki, her bahara, zeminin yüzünde mevsim be mevsim açılan yüz binler nakışlı bir muhteşem çiçek suretini vermiş ve o baharda her bir çiçeği çeşit çeşit ziynetlerle güzelleştirmiş.

Evet, nihayet derecede hüsün ve cemalleri bulunan Esmâ-i Hüsnanın güzel cilveleriyle kâinatın her bir nev'i, hatta her bir ferdi, kabiliyetine göre öyle bir hüsne mahar olmuşlar ki, Hücetü'l-İslâm İmam-ı Gazalî demiş: **لَيْسَ فِي الْإِمْكَانِ أَبَدٌ عُمَّا كَانَ** Yani, “Daire-i imkânda bu mükevvenattan daha bedî daha güzel yoktur.”

İşte, bu muhit ve cazibedar olan hüsün ve bu umumî ve harikulâde nezafet ve bu müstevli ve şümüllü ve gayet hassas mizan ve bu ihatalı ve her cihetle mu'cizâne intizam ve insicam, vahdete ve tevhide öyle bir hüccettir, bir alâmettir ki, gündüzün ortasındaki ziyanın güneşe işareteninden daha parlaktır.

Bu Makama ait gayet mühim iki şıklı bir suale gayet muhtasar ve kuvvetli bir cevaptır.

Sualin Birinci Şıkkı

Bu Makamda diyorsun ki: “Kâinatı hüsün ve cemel ve güzellik ve adalet ihata etmiştir. Hâlbuki, gözümüz önünde bu kadar çirkinliklere ve musibetlere ve hastalıklara ve beliyelere ve ölümlere ne diyeceksin?”

adalet: düzenli ve dengeli oluş.
alâmet: belirti, işaret, iz.
bedî: eşsiz güzel.
beliyye: felâket, musibet.
cihet: yön.
cilve: tecelli, görüntü.
daire-i imkân: imkân âlemi, kâinat ve varlıklar âlemine ait âlem.
Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.
harikulâde: görülmedik derecede, olağanüstü, mükemmel.
hassas: incelikli, en ufak ölçüleri

sağlıklı ve kesin olarak veren.
hüccet: delil.
Hücetü'l-İslâm: İslâmın delili, hücceti, İmam-ı Gazalî'nin lâkabı.
hüsün: güzellik.
ihata: kuşatma, içine alma.
insicam: birbirini tutma, bir-birileyi uyuma, uygunluk, tutarlılık.
kabiliyet: beceriklilik, yetenek.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
mazhar: nail olma, şereflenme.
mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
muhtasar: kısaltılmış, özet.
musibet: felâket, belâ.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
mükevvenat: yaratılmışların tamamı, bütün mahlûkat, kâinat, mevcudat.
müstevli: istilâ eden, her ta-

rafı kaplayan, yayılan.
nevi: çeşit, tür.
nihayet: son derece.
sual: soru.
suret: biçim, görüntü, yüz, çehre.
şümül: içine alma, kapsam.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.
umumî: herkesle ilgili, genel.
vahdet: birlik ve teklik.
zemin: yer.
ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

Elcevap: Çok güzellikleri intaç veya izhar eden bir çirkinlik dahi, dolayısıyla bir güzelliştir. Ve çok güzelliklerin görünmemesine ve gizlenmesine sebep olan bir çirkinliğin yok olması, görünmemesi, yalnız bir değil, belki müteaddit defa çirkindir.

Meselâ, vahid-i kıyasî gibi bir kubuh bulunmazsa, hüsnün hakikati bir tek nevi olur, pek çok mertebeleri gizli kalır ve kubhun tedahülü ile mertebeleri inkişaf eder. Nasıl ki soğğun vücuduyla hararetin mertebeleri ve karanlığın bulunmasıyla ziyanın dereceleri tezahür eder; aynen öyle de, cüz'î şer ve zarar ve musibet ve çirkinliğin bulunmasıyla, küllî hayırlar ve küllî menfaatler ve küllî nimetler ve küllî güzellikler tezahür ederler.

Demek, çirkinin icadı çirkin değil, güzeldir; çünkü, neticelerin çoğu güzeldir.

Evet, yağmurdan zarar gören tembel bir adam, yağmura rahmet namını verdiren hayırlı neticelerini hükümden ıskat etmez, rahmeti zahmete çeviremez.

Amma, fenâ ve zeval ve mevt ise, Yirmi Dördüncü Mektupta gayet kuvvetli ve kat'î bürhanlar ile ispat edilmiş ki, onlar umumî rahmete ve ihatalı hüsn ve şümül-lü hayra münafi değiller, belki muktezalarıdır. Hatta, şeytanın dahi manevî terakkiyat-ı beşeriye'nin zembereği olan müsabakaya ve mücahedeye sebep olduğundan, o nev'in icadı dahi hayırdır, o cihette güzeldir. Hem, hatta kâfir küfür ile bütün kâinatın hukukuna bir tecavüz ve şerefini tahkir ettiğinden, ona Cehennem azabı vermek

amma: ama, lâkin, ancak.
azap: günahlara karşı ahirette çekilecek ceza.
bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.
cihet: yön.
cüz'î: küçük, az.
elcevap: cevap olarak.
fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.
hakikat: gerçek, esas.
hararet: sıcaklık.
hukuk: haklar.
hüküm: verilen karar.

hüsün: güzellik.
ıskat: düşürme, hükümsüz bırakma.
icat: vücuda getirilme, yoktan var edilme.
ihata: kuşatma, içine alma.
inkişaf: ortaya çıkma, keşfolunma.
intaç: netice verme, sonuçlandırma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
izhar: açığa vurma, meydana çıkarma, aşikâr etme.

kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat'i: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
kubuh: çirkinlik.
küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, Ona yakışmayacak sıfatlar yükleme.
külli: umumî, genel.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.

menfaat: fayda.
mertebe: derece.
meselâ: örneğin.
mevt: ölüm.
mukteza: iktiza eden, gereken.
mücade: savaşma, mücadele.
münafi: zıt, aykırı.
müsabaka: yarışma.
müteaddit: çok, bir çok.
nam: ad, isim.
nevi: çeşit, tür.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
rahmet: lütuf, nimet, faydalı yağmur için söylenir.
şer: kötülük.
şeref: onur, haysiyet.
şümül: içine alma, kapsam.
tahkir: hakaret etme, küçük görme, şeref ve haysiyetini incitme.
tecavüz: saldıрма, sataşma, başkasının hakkına dokunma.
tedahül: içine girme.
terakkiyat-ı beşeriye: insana ait yükselişler, ilerlemeler.
tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.
vahid-i kıyasî: ölçmeye esas olan şey, birim, ölçü birimi.
vücut: var olma, varlık.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.
zemberek: hareketi sağlayan güç kaynağı, hareket yaptıran alet.
zeval: sona erme, yok olma, ölme.

güzelidir. Başka risalelerde bu iki nokta tamamen tafsil edildiğinden burada bir kısa işaretle iktifa ediyoruz.

Sualin İkinci Şıkkı (HAŞİYE)

“Haydi şeytana ve kâfire ait bu cevabı umumî noktada kabul edelim; fakat, Cemîl-i Mutlak ve Rahîm-i Mutlak ve hayr-ı mutlak olan Zat-ı Ganî-i Alelîtlak, nasıl oluyor ki, bîçare cüz’î fertleri ve şahısları musibete, şerre, çirkinliğe müptelâ ediyor?”

Elcevap: Ne kadar iyilik ve güzellik ve nimet varsa, doğrudan doğruya o Cemîl ve Rahîm-i Mutlak’ın hazinesi rahmetinden ve ihsanat-ı hususiyesinden gelir. Ve musibet ve şerhler ise, saltanat-ı rububiyetin, âdetullah namı altında ve küllî iradelerin mümessilleri olan umumî ve küllî kanunlarının çok neticelerinden tek tük cüz’î neticeleri olmasından, o kanunlar cereyanının cüz’î muktezaları olduğundan, elbette küllî maslahatlara medar olan o kanunları muhafaza ve riayet etmek için, o şerhli, cüz’î neticeleri dahi halk eder. Fakat o cüz’î ve elim neticelere karşı, imdadat-ı hassa-i Rahmaniye ve ihsanat-ı hususiye-i Rabbaniye ile musibete düşen efradın feryatlarına ve beliyelere giriftar olan eşhasın istigaselerine yetişir. Ve Fail-i Muhtar olduğunu ve her bir şeyin her bir işi, Onun meşietine bağlı bulunduğunu ve umum kanunları dahi, daima irade ve ihtiyarına tâbi bulunmalarını ve o

âdetullah: Allah’ın tabiata koyduğu yaratılışa ait kanunlar.
beliyye: felâket, musibet.
bîçare: caresiz, zavallı.
Cemîl -i Mutlak: her şeyiye güzel olan Cenab-ı Allah.
cereyan: akış, akıntı.
cüz’î: bütüne ait olmayan, özel.
efrat: fertler.
elcevap: cevap olarak.
elim: çok dert ve keder veren, çok acı verici, acıklı.
eşhas: şahıslar, adamlar, kişiler, kimseler.
evham: vehimler, zanlar, kuşku- lar, esassız şeyler, kuruntular.
Fail-i Muhtar: işlerine karışıl- mayan, istediği gebe yapan Allah.
feryat: haykırma, çığlık.
giriftar: tutkun, düşkün, müptelâ.
halk: yaratma, yaratış.
haşiye: dipnot.
hayr-ı mutlak: mutlak hayır, iyilik.
hazine-i rahmet: rahmet hazinesi.
ihsanat-ı hususiye: Cenab-ı Hak- kın her bir mahlûkuna hususî ih- sanları, ikramları.
ihsanat-ı hususiye-i Rabbaniye: bütün varlıkları terbiye ve idare eden Allah’ın özel iyilikleri ve bağışları.
ihtiyar: arzu, istek, dileme, tercih.
iktifa etme: yeterli bulma, kâfi görme, yetinme.
imdadat-ı hassa-i Rahmaniye: Cenab-ı Hakkın mahlûkatın özel yardımına koşması, rızıklarını on- lara yetiştirmesi.
irade: dileme, isteme, bir şeyi ya-

HAŞİYE: Bu ikinci şıkkın cevabı çok mühimdir, çok evhamı izale eder.

pip yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
istigase: medet umma, yar- dım isteme.
izale: giderme, ortadan kal- dırma.
kanun: yasa.
küllî: umumî, genel.
maslahat: ehemmiyetli iş, yerine göre icap eden iş, dav- ranış.
medar: sebep, vesile.
meşiet: irade, dileme.
muhafaza: koruma.

mukteza: iktiza eden, gere- ken, lâzım gelen, lüzumlu.
musibet: felâket, belâ.
mühim: önemli, ehemmiyet- li.
mümessil: temsil eden, tem- silci.
müptelâ: tutkun, bir şeye düşkün ve tutulmuş olan.
nam: ad, isim.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
Rahim-i Mutlak: mutlak mer- hamet sahibi olan Cenab-ı Hak.

riayet: uyma, tâbi olma.
saltanat-ı Rububiyet: kâinatı terbiye ve idare edici olan Al- lah’ın saltanatı.
sual: soru.
şahıs: birey, fert.
şer: kötülük.
riayet: uyma, tâbi olma.
tafsil: etraflıca bildirme, uzun uzadıya anlatma, açıklama.
umumî: herkesle ilgili, genel.
Zat-ı Gani-i Alelîtlak: eksik- siz ve mutlak gengilik sahibi olan Cenab-ı Hak.

kanunların tazyikinden feryat eden fertleri, bir Rabb-i Rahîm dinlediğini ve imdatlarına ihsanıyla yetiştğini göstermekle, Esmâ-i Hüsnanın kayıtsız ve hadsiz cilvelerine, hadsiz ve kayıtsız bir meydan açmak için, o küllî âdetullah düsturlarının ve o umumî kanunların şüzuzatıyla ve hem şerli cüz'î neticeleriyle hususî ihsanat ve hususî teveddûdat, yani sevdirmekle hususî tecelliyat kapılarını açmıştır.

Bu İkinci Alâmet-i Tevhid, *Siracünnur*'un belki yüz yerlerinde beyan edildiğinden, burada hafif bir işaretle iktifa ettik.

ÜÇÜNCÜ ALÂMET VE HÜCCET: **لَهُ الْمُلْكُ وَكَهُ الْحَمْدُ**¹

ile işaret edilen had ve hesaba gelmeyen tevhid sikkelelidir.

Evet, her şeyin yüzünde, cüz'î olsun küllî olsun, zerrattan tâ seyyarata kadar öyle bir sikke var ki, âyinede güneşin cilvesi güneşi gösterdiği gibi, öyle de, o sikke âyinesi dahi, Şems-i Ezel ve Ebed'e işaret ederek, vahdetine şahadet eder. O hadsiz sikkelerden pek çokları *Siracünnur*'da tafsilen beyan edildiğinden burada yalnız kısa bir işaretle üç tanesine bakacağız. Şöyle ki:

Mecmu-i kâinatın yüzüne, envain birbirine karşı gösterdikleri teavün, tesanüt, teşabüh, tedahül den mürekkep geniş bir sikke-i vahdet konulduğu gibi, zeminin yüzüne de, dört yüz bin hayvanî ve nebatî taifelerden mürekkep bir ordu-yı Sübhanînin ayrı ayrı erzak, esliha, elbise, talimat, terhisat cihetinde, gayet intizam ile,

1. Mülk Onundur ve ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet Ona mahsustur.

alâmet: belirti, işaret, iz.
alâmet-i tevhid: tevhit belirtileri, birlik nişanı; Allah'ın birliğini gösteren işaretler.
âyine: ayna.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cilve: tecelli, görüntü.
cüz'î: küçük, az.
düstur: kanun, kaide.

enva: çeşitler, türler, neviler.
erzak: Cenab-ı Hakkın her türlü varlığın ihtiyacını karşılamak için verdiği rızıklar, yiyecekler.
esliha: silâhlar.
Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.
feryat: bağırma, inleme, ağlama.

gayet: oldukça, pek fazla, son derece.
had ve hesaba gelmeme: sayısız ve sınırsız olma.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hususî: özel.
hüccet: delil.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

ihsanat: ihsanlar, bağışlar, nimetler.
ihtiyar: irade, tercih.
imdat: yardım isteme.
intizam: düzgünlük, tertiplilik.
kayıtsız: sınır ve huduta bağlı olmayan; sınırsız.
mecmu-i kâinat: kâinatın bütünü.
meşiet: dileme, irade, istek.
mürekkep: den oluşmuş, -den olma.
nebat: bitki.
ordu-yı Sübhânî: Cenab-ı Hakkın ordusu.
Rabb-i Rahîm: şefkat ve merhamet sahibi olan Cenab-ı Hak.
seyyarat: gezegenler.
sikke: alâmet, nişan, turra.
sikke-i vahdet: vahdet mührü, Allah'ın birliğini gösteren kendi zatına has alâmet ve işaret.
Siracünnur: Risale-i Nur'un "nur lâmbası" anlamına gelen bir diğer ismi.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
Şems-i Ezel ve Ebed: bütün zamanları ve mekânları isimleri ile aydınlatan, zaman ve mekânla da kayıtlı olmayan Cenab-ı Hak.
şerli: fena olan, kötü.
şüzuzat: kural dışı olanlar, kuralla uymayanlar.
tâbi: boyun eğen, uyan, itaat eden.
tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.
taife: nevi, tür, çeşit, ırk.
talimat: alıştırma, öğretme.
tazyik: zorlama, baskı.
teavün: yardımlaşma, birbirine yardım etme.
tecelliyat: tecelliler, görüntüler.
tedahül: iç içe olma, birbiri içine girme.
terhisat: bir işten paydos etmeler, göndermeler, izin vermeler.
tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma, birbirinden destek alma, omuzdaşlık.
tesabüh: birbirine benzeme, benzeşme.
teveddûdat: teveddütler, sevgi göstermeler, kendini sevdirmeler.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.
umum: bütün.
vahdet: birlik ve teklik.
zemin: yer.
zerrat: zerreler, çok ufak parçalar, molekül, atomlar.

alâmet-i farika: farklılık belirtisi, işareti.

bağ: bahçe, her türlü ağaç ve bitki yetiştirilen yer, bostan.

bilhassa: özellikle.

ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimilik.

erzak: yiyecek, içecek; yenilecek, içilecek şeyler, azıklar.

esliha: silâhlar.

ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.

ferman: emir, buyruk.

ferman-ı Sübhani: yaratıcının fermanı.

gayet: son derece.

hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.

hatem: mühür, damga.

hatem-i ehadiyet: ehadiyet mühürü, Allah'ın birliğini gösteren mühür.

hatem-i samediyet: her şeyin kendisine muhtaç olup, Allah'ın hiç bir şeye muhtaç olmadığı gerçeğinin tescili.

hatem-i vahdet: birlik mühürü.

hayvani: hayvanla ilgili, hayvana ait.

intizam: düzen, düzenlilik.

kâtip: yazar, yazıcı.

kitab-ı Rahmani: her varlığın bir kitap tarzında vücuda getirip Allah tarafından şefkat ve merhamet edilmesi.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

mahsus: başkasında bulunmayan, bir şeye veya kişiye has olan.

masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.

mebde: kaynak, başlangıç.

mektub-i Rabbani: Rabbani mektup, her biri mükemmel bir sanat ve hikmetle yaratılan Rabbani varlıklar.

minnet: iyiliğe karşı duyulan şükür hissi.

misillü: gibi, benzeri.

müht-i ehadiyet: Allah'ın birliğini her bir şeyde gösteren damga, mühür.

müht-i ehadiyet: Allah'ın birliğini her bir şeyde gösteren damga, mühür.

münteha: bir şeyin ulaşabildiği son yer, nihayet.

müşahede: lâhî sırları ve tecellileri seyretme.

nebat: topraktan biten, yetişen her türlü şey, bitki.

nebatî: bitkisel, bitki ile ilgili, bitkiye ait.

nevi: çeşit, tür.

hiçbirini şaşırmayarak, vakti vaktine verilmesiyle koydu-ğu o sikke-i tevhid misillü; insanın yüzüne de her bir yüzün umum yüzlere karşı birer alâmet-i farika bulunmasıyla koyduğu sikke-i vahdaniyet gibi, her bir masnuun yüzünde —cüz'î olsun küllî olsun— birer sikke-i tevhid ve her bir mahlûkun başında —büyük olsun, küçük olsun, az ve çok olsun— birer hatem-i ehadiyet müşahede edilir. Ve bilhassa zihayat mahlûkların sikkeleri çok parlaktırlar. Belki her bir zihayat, kendisi dahi birer sikke-i tevhid, birer hatem-i vahdet, birer müht-i ehadiyet, birer turra-i samediyettirler.

Evet, her bir çiçek, her bir meyve, her bir yaprak, her bir nebat, her bir hayvan öyle birer müht-i ehadiyet, birer hatem-i samediyettir ki, her bir ağacı birer mektub-i Rabbanî ve her bir bahçeyi birer ferman-ı Sübhani suretine çevirerek, o ağaç mektubuna çiçekleri adedince mühürler ve meyveleri sayısınca imzalar ve yaprakları miktarınca turrarlar basılmış ve o nevi ve taife kitabına dahi, onun kâtibini göstermek, bildirmek için fertleri adedince hatemler basılmış. Ve o bahçe fermanına, onun sultanını tanıttırmak, tarif etmek için, o bağ içinde bulunan nebat, ağaç, hayvan sayısınca sikkeler basılmış; hatta her bir ağacın mebedinde ve müntehasında ve üstünde ve içinde ¹ **هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ** isimlerinin işaret ettikleri dört sikke-i tevhid var.

1. O Evveldir, Ahir'dir, Zahir'dir, Bâtın'dır. (Hadid Suresi: 3.)

ordu-yı Sübhani: her türlü eksiklik ve noksanlıktan uzak olan Cenab-ı Hakkın ordusu.

sikke: alâmet, nişan, turra.

sikke-i tevhid: tevhit sikkesi.

sikke-i vahdaniyet: vahdaniyet sikkesi, mühürü, Cenab-ı Allah'ın birliğini ve varlığını gösteren hususî alâmet, nişan.

sultan: padişah, hükümdar.

suret: biçim, görünüş.

sükûr: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

taife: takım, guruh, familya.

taife: takım, guruh, familya.

taife-i mahlûkat: yaratılmışlar tairesi.

talimat: bir iş görülmesi için üst makam tarafından verilen yazılı veya sözlü emir, direk-

tif.

terhisat: terhisler, izin vermeler, serbest bırakmalar.

turra: mühür, damga, tuğra.

turra-i samediyet: samediyet turrası; Allah'ın, her şeyin Ona muhtaç olduğu hâlde, Onun hiçbir şeye muhtaç olmadığı gerçeğini gösteren damgası.

zihayat: hayat sahibi.

İsm-i *Evvel* ile işaret edildiği gibi, her bir meyvedar ağacın menşe-i aslîsi olan çekirdek **(HAŞİYE)** öyle bir sandukçadır ki, o ağacın programını ve fihristesini ve plânını ve öyle bir tezgâhtır ki, onun cihazatını ve levazımâtını ve teşkilâtını; ve öyle bir makinedir ki, onun iptidada-ki incecik varidatını ve lâtifâne masarifini ve tanzimatını taşıyor.

Ve ism-i *Ahîr* ile işaret edildiği gibi, her bir ağacın neticesi ve meyvesi öyle bir tarifenamedir ki, o ağacın eşkâlîni ve ahvalîni ve evsafını; ve öyle bir beyannamedir ki, onun vazifelerini ve menfaatlerini ve hassalarını; ve öyle bir fezlekedir ki, o ağacın emsalîni ve ensalîni ve nesl-i atisini o meyvenin kalbinde bulunan çekirdekler ile beyan ediyor, ders veriyor.

Ve ism-i *Zahîr* ile işaret edildiği gibi, her ağacın giydiği suret ve şekil, öyle musanna ve münakkaş bir hulle- dir, bir libastır ki, o ağacın dal ve budak ve aza ve ecza- sıyla tam kametine göre biçilmiş, kesilmiş süslendirilmiş. Ve öyle hassas ve mizanlı ve manidardır ki, o ağacı bir kitap, bir mektup, bir kaside suretine çevirmiştir.

Ve ism-i *Bâtın* ile işaret edildiği gibi, her ağacın içinde işleyen tezgâh öyle bir fabrikadır ki, o ağacın bütün ecza ve azasını teşkil ve tedvir ve tedbirini gayet hassas

HAŞİYE: Eski zamandan beri darbimesel olarak umumun dilinde ve li- san-ı nâsta gezen şu “çekirdekten yetişme” sözü, bu risalenin müellifine bir işaret-i gaybiye-i örfiye denilebilir. Çünkü, Risale-i Nur hadimi olan şa- hıs, Kur’ân’ın feyziyle, çekirdek ve çiçekte tevhid için iki mirac-ı marifet keşfederek tabiiyyunları boğan aynı yerde âb-ı hayat bulmuş ve çekirdek- ten hakikate ve nur-i marifete yetişmiş. Ve bu iki şeyin Risale-i Nur’da zi- yade tekrarları, bu hikmete binaendir.

ahval: haller, durumlar.
aza: uzuvlar, parçalar.
beyan etmek: açıklamak, bil- dirmek, izah etmek.
beyanname: bildiri, tebliğ.
cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî mane- vî aletler.
ecza: cüz’ler, parçalar, kısımlar.
emsal: benzerler.
ensal: nesiller, soylar, zürri- yetler, sülâleler.
eşkâl: biçimler, suretler, şe-

killer, tarzlar.
evsaf: vasıflar, nitelikler, özel- likler.
fezleke: hülâsa, netice, muh- tasar, özet.
fihriste: bir kitapta bulunan şeyleri sırayla gösteren liste, katalog.
gayet: son derece.
hâssa: bir kimseye, ya da bir şeye özel olan nitelik.
hassas: ince, kusursuz, dakik.
haşiye: dipnot.
hulle: Cennet elbisesi.

iptida: baş, başlangıç.
ism-i Ahîr: her şeyin sonrası- nı en iyi bilen Cenab-ı Hak.
İsm-i Bâtın: gizli, görünmeye- ni de bilen anlamında Allah’ın ‘Bâtın’ ismi.
İsm-i Evvel: her şeyin öncesi- ni en iyi bilen Cenab-ı Hak.
İsm-i Zahîr: Esma-yı Hüsnadan Cenab-ı Hakkın varlığının eserleriyle ve delilleriyle aşî- kâr ve görünür olduğunu ifa- de eden ismi.
kamet: boy, endam.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şek- li.
lâtifâne: lâtif bir şekilde, lâtif ola- rak, hoş ve güzel bir şekilde.
levazimat: lüzumlu maddeler, ih- tiyaç maddeleri.
libas: elbise.
manidar: nükteli, ince manalı.
masarif: masraflar, harcamalar, giderler.
menfaat: fayda.
menşe-i aslî: asıl kaynak, öz, menşe.
meyvedar: meyveli, yemişli.
mizan: ölçü.
musanna: sanatla yapılmış, sa- natlı.
münakkaş: nakışlı, süslemeli.
nesli ati: gelecek nesil.
sandukça: küçük sandık.
sikke-i tevhid: tevhid sikkesi.
tanzimat: tanzimler, nizam ver- meler, düzenlemeler.
tarifename: bir şeyin yapılışını, kullanılışını anlatan yazı.
tedbir: idare etme, çekip çevir- me.
tedvir: çekip çevirme, idare et- me.
teşkil: vücut verme, şekillendir- me.
teşkilât: bir işin görülmesi ve yü- rütülmesi için meydana getirilen yapı, kuruluş, örgüt.
tezgâh: ağır, ayallı dokuma ve çalışma masası.
varidat: gelirler.
vazife: görev.

Ahir: her şeyden sonra da var olan, varlıkların sonrasına da hâkim olan Allah.

arş: hareket emri.

Bâtın: bütün varlıkların içini yaratan ve dâhiline hükmeden Allah.

bâtın: iç, karın.

bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cihet: yön.

elhâsıl: hâsıl, netice itibarıyla, kısaca.

emanet: geçici olarak verilen.

Evvel: her şeyden önce var olan ve yaratıkların önceki hâllerine de hükmeden Allah.

fabrika: sanayi kuruluşu, üretim evi.

feyiz: bolluk, bereket, ihsan, bağış.

fıtrî: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.

güz: sonbahar.

hadim: hademe, hizmetçi.

hakikat: gerçek.

hatem-i vahdet: birlik mührü.

hayret: şaşkınlık hâli.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hububat: taneli bitkiler, buğday, arpa v.b. tahıl.

hulle: elbise.

hurî'l-ıyn: ahu gözlü ve güzelliği tarif edilemeyecek derecede olan Cennet kızları.

intizam: düzen, düzenlilik.

İsm-i Azam: Cenab-ı Hakkın bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşatmış olanı.

işaret-i gaybiye-i örfiye: örfe dayalı gaybî, gizli işaretler.

keşif: gizli bir şeyi bulma, gizli bir şeyi bulup meydana çıkarma.

kiyâsen: kıyas ederek.

libas: elbise, giyecek.

lisan-ı nâs: insanların dili.

matbah: mutfak.

mecmu: toplam, tüm.

mirac-ı marifet:

misal: örnek.

misillü: gibi, benzeri.

mizan: ölçü.

musanna: sanatlı yapılmış olan.

müellif: eser telif eden, kitap yazarı.

münakkas: işlenmiş, süslü, nakışlı.

nakış: işleme, süsleme.

numune: örnek.

nur-ı marifet: Allah'ı tanımanın, bilmenin sebep olduğu nur, aydınlık.

Rabbânî: terbiye ve idare eden Cenab-ı Hak.

Rahmanî: bütün varlıkların rızıklarını münasip bir şekilde karşılayan Allah'a ait.

rızık: Allah tarafından her canlı

mizanlı ölçtüğü gibi, bütün ayrı ayrı azalarına lâzım olan maddeleri ve rızıkları, gayet mükemmel bir intizam altında sevk ve taksim ve tevzi ile beraber akılları hayret içinde bırakan şimşek çakmak gibi bir sür'at ve saati kurmak gibi bir sühulet ve bir orduya arş demek gibi bir birlik ve beraberlik ile o harika fabrika işliyor.

Elhâsıl: Her bir ağacın evveli öyle bir sandukça ve program; ve ahiri öyle bir tarifename ve numune; ve zahiri öyle bir musanna hulle ve bir münakkas libas; ve bâtını öyle bir fabrika ve tezgâhtır ki, bu dört cihet öyle birbirine bakıyorlar ve dördün mecmuundan öyle bir sikke-i azam, belki bir İsm-i Azam tezahür eder ki, bilbedahe, bütün kâinatı idare eden bir Sâni-i Vahid-i Ehad'den başkası o işleri yapamaz. Ve ağaç gibi, her zîhayatın evveli, ahiri, zahiri, bâtını birer sikke-i tevhid, birer hatem-i vahdet, birer mühr-i ehadiyet, birer turra-i vahdaniyet taşıyor.

İşte bu üç misaldeki ağaca kıyasen, bahar dahi çok çiçekli bir ağaçtır. Güz mevsiminin eline emanet edilen tohumlar, çekirdekler, kökler, ism-i Evvel'in sikkesini; ve yaz mevsiminin kucağına dökülen ve eteğini dolduran meyveler, hububat ve sebzematlar ism-i Ahir'in hatemini; ve bahar mevsimi, hürî'l-ıyn misillü birbiri üstüne giydiği sündüs-misal hulleler ve yüz bin nakışlar ile süslenmiş fıtrî libaslar ism-i Zahir'in mührünü; ve baharın içinde ve zeminin batnında işleyen Samedânî fabrikalar ve kaynaayan Rahmanî kazanlar ve yemekleri pişirtiren Rabbânî matbahlar, ism-i Bâtın'ın turrasını taşıyorlar.

çin ayrılmış ve takdir edilmiş olan nimet, yiyecek içecek ve giyecek ile ilgili şeyler.

Samedânî: Allah'a, Onun ezelî kuvvet ve kudretine mensup, her şey kendisine muhtaç olmayan Allah ile ilgili olan.

sandukça: küçük sandık.

Sâni-i Vahid-i Ehad: tek ve yardımcısız olarak her şeyi sanatla yaratan Allah.

sebzemat: sebzeler.

sevk: önüne katıp sürme, yö-

neltme.

sikke-i azam: büyük damga, mühür.

sühulet: kolaylık.

sündüs-misal: sündüs gibi, ipekli kumaş gibi.

tabiiyyun: tabiatçılar, materyalistler, tabiata tapanlar.

taksim: bölme, paylaştırma.

tarifename: prospektüs, kılavuz.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

tevzi: dağıtma, herkese payı-

nı verme.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

turra-i Vahdaniyet: Allah'ın tek ve benzersiz olduğunu gösteren mühür, turra.

umum: herkes.

Zahir: bütün varlıkların dış yüzünü yaratan ve dışına da hükmeden" manasında Allah'ın ismi.

zemin: yeryüzü.

zihayat: hayat sahibi.

ziyade: fazlasıyla.

Hatta her bir nevi —meselâ, nev-i beşer— dahi bir ağaçtır. Kökü ve çekirdeği mazide ve semereleri, neticeleri müstakbelde olarak hayat-ı cinsiye ve beka-i nev’î içinde gayet muntazam kanunların bulunması gibi, hâl-i hazır vaziyeti dahi, hayat-ı şahsiye ve hayat-ı içtimaiye düsturlarının hükmü altında bir sikke-i tevhid ve zahiri karışıklıklar altında gizli, muntazam bir hatem-i vahdet ve müşevveş ahval-i beşeriye altında mukadderat-ı hayatiye denilen kaza ve kaderin düsturlarının hükmü altında bir mühr-i vahdaniyet taşıyor.

SIRR-I TEVHİD İÇİNDE SAİR ERKÂN-I İMANİYEYE BİRER KELÂMLA KISACIK BİRER İŞARETTİR.

Ey insan-ı gafil! Gel, bir kere düşün ve bu risalenin Üç Makamında beyan edilen Üç Meyve, Üç Muktazi, Üç Hücceti nazara al, bak ki:

Bu kâinatta tasarruf eden ve en cüz’î bir şifayı, en küçük bir şükrü dahi nazara alan ve sinek kanadı gibi en az bir sanatı başkalarına havale etmeyen ve vermeyen ve lâkayt kalmayan ve en basit bir tohumu bir ağaç kadar vazifeler ve hikmetler takan ve kendi rahmaniyetini ve rahîmiyetini ve hâkimliğini her bir sanatıyla ihsas eden ve kendini her bir vesile ile tanıttıran ve her bir nimetle sevdiren bir *Sâni-i Kadîr*, *Hakîm*, *Rahîm*, *Alîm*, hiç mümkün müdür ki ve hiçbir cihetle kabil midir ki,

ahval-i beşeriye: insanların halleri, durumları.
Alîm: her şeyi hakkıyla bilen Allah.
beke-i nev’î: bir canlı türün, bir cinsin devamlılığı.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cihet: yön.
cüz’î: az bir parça.
düstur: kanun, kaide.
erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.
gayet: son derece.

Hakîm: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan, hikmet sahibi Allah.
hâl-i hazır: şimdiki durum.
hatem-i vahdet: birlik mührü.
hatime: son söz, bir eserin sonuç kısmı.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hayat-ı cinsiye: türün devamı, hayatı.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, cemiyet hayatı, toplum

hayatı.
hayat-ı şahsiye: şahsa ait hayat, özel yaşama biçimi.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hüccet: delil.
hüküm: karar, emir.
ihsas: açık anlatmadan üstü kapalı olarak dile getirme, hissettirme.
insan-ı gafil: unutan, dikkatsiz insan.
kabil: mümkün, ihtimal da-iresinde.

kader: Cenab-ı Hakkın ezelî ilmi ile, kâinatta olmuş ve olacak bütün şeylerin varlık ve yokluğunu, geçmiş ve geleceğini bilmesi.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kanun: yasa.
kaza: olacağı Cenab-ı Hak tarafından bilinen ve takdir olunan şeylerin zamanı gelince yaratması.
kelâm: söz, ibare, fıkra.
lâkayt: kayıtsız, ilgisiz.
makam: yer, durak.
mazi: geçmiş zaman, yaşanılan- dan önceki zaman.
meselâ: örneğin.
mukadderat-ı hayatiye: kader kalemıyla yazılmış hayatın programı; kader, alın yazısı.
muktazi: gerektiren, icap ettiren.
muntazam: düzenli ve düzgün bir biçimde.
mühr-i vahdaniyet: birlik mührü, Cenab-ı Hakkın birliğini gösteren özellik, işaret, imza.
müstakbel: gelecek zaman, istikbal.
müşevveş: teşevvüşe uğramış, düzensiz, karmakarışık.
nazar: dikkat.
nev-i beşer: insanoglu, insan soyu; insanlar.
nevi: çeşit, tür.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.
rahîmiyet: merhamet edicilik.
rahmaniyet: Cenab-ı Hakkın kullarını beslemesi, koruması ve merhamet etmesi vasfı.
sair: diğer, başka, öteki.
Sâni-i Kadîr: her şeye gücü yeten ve her şeyi sanatlı yaratan Allah.
semere: meyve, güzel netice.
sikke-i tevhid: tevhit sikkesi.
sirr-i tevhid: Allah’ın birliğinin sırrı.
şifa: bedenî ve ruhî bir hastalığın son bulması, sağlığına kavuşma.
şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.
vazife: görev.
vaziyet: durum.
vesile: aracı, vasıta.
zahiri: görünürde.

arz: yer, dünya.
asr: yüzyıl, asır.
âyine: ayna.
bilâfasıla: fasilasız, aralıksız, durmadan.
Cemal-i Mutlak: sonsuz ve kursosuz güzellik.
dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri, Cennet.
ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.
enbiya: nebîler, peygamberler.
envar-ı İslamiye: İslam'ın nurlu, aydınlatan esasları.
fevkalâde: olağanüstü.
hakikat: gerçek.
Hâlık-ı Hakîm-i Rahîm: Rahîm ve hakîm olan yaratıcı, Allah.
Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı, Allah.
hâşâ: asla, kat'iyen, hiç bir vakit.
haşîr: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın, ölüleri diriltip mahsere çıkarması, kıyamet.
idam etme: yok etme.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
istilâ etmek: kaplamak, ele geçirmek, üstün gelmek.
kellâ: hiç bir zaman, asla, kat'iyen, kesinlikle.
kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
kubh-ı mutlak: mutlak çirkinlik.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
küre-i arz: yer küre, dünya.
mahbup: sevgili, sevilen, muhabbet edilen.
mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
maksat: gaye.
manen: mana bakımından, manâca.
masnuat: sanatla yapılmış şeyler.
mehasin-i hakikat-i Muhammediye: Muhammedi hakikatlerdeki güzellikler.
menzil-i beka: ebedî, sonu olmayan menzil, yer.
mu'cizat-ı enbiya: peygamberlerin mu'cizeleri.

kâinatı manen istilâ eden mehasin-i hakikat-i Muhammediye (a.s.m.) ve tesbihat-ı Ahmediye (a.s.m.) ve envar-ı İslâmiye karşı lâkayt kalsın?

Ve hiçbir cihetle mümkün müdür ki, bütün masnuatını yaldızlayan ve bütün mahlûkatını sevindiren ve kâinatı ışıklandıran ve semavat ve arzı velveleye veren ve küre-i arzın yarısını ve nev-i beşerin beşten birisini on dört asır bilâfasıla saltanat-ı maddiye ve maneviyesi altına alan ve daima o muhteşem saltanatı Hâlık-ı Kâinat hesabına ve namına süren risalet-i Ahmediye (a.s.m.), o Sâniin en mühim bir maksadı, bir nuru, bir âyinesi olmasın! Hem Muhammed (a.s.m.) gibi aynı hakikate hizmet eden enbiyalar dahi o Sâniin elçileri ve dostları ve memurları olmasın? Hâşâ, mu'cizat-ı enbiya adedince hâşâ ve kellâ!

Hem hiçbir cihetle mümkün müdür ki, dal ve budak gibi en cüz'î bir şeye yüz hikmetleri ve meyveleri takan ve kendi rububiyetini fevkalâde hikmetleriyle ve umumî rahmaniyetiyle tanıttırıp sevdiren bir Hâlık-ı Hakîm-i Rahîm, kudretine nispeten bir bahar kadar kolay olan haşîri getirmeyerek, bir dâr-ı saadet, bir menzil-i beka açmayıp, bütün hikmetlerini ve rahmetlerini hatta rububiyetini ve kemalâtını inkâr etsin ve ettirsin ve çok sevdiği bütün mahbup mahlûklarını ebedî bir surette idam etsin? Hâşâ, yüz bin defa hâşâ! O Cemal-i Mutlak, böyle bir kubh-ı mutlaktan yüz binler derece münezzeh ve mukaddestir.

muhteşem: haşmetli, yüce.
mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
münezzeh: arınmış, tenzih edilmiş, uzak.
nam: ad, isim.
nispeten: nispetle, kıyaslayarak.
nur: aydınlık, parıltı, ışıık.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
risalet-i Ahmediye: Peygam-

ber Efendimizin (a.s.m.) peygamberliği.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.
saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.
saltanat-ı maddiye: maddî hükümdarlık, maddî saltanat.
saltanat-ı maneviye: manevî saltanat; madde dışı olan, ru-

ha ve içe ait olan saltanat.
Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.
semavat: semalar, gökler.
suret: biçim, tarz.
tesbihat-ı Ahmediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) tesbihleri.
umumî: herkesle ilgili, genel.
velvele: gürültü, patırtı, yaya-gara.
yaldız: esyaya altın ve gümüş görüntüsü vermek için yapılan süs.

Uzunca Bir Haşiye

Haşır münasebetiyle bir sual:

Kur'an'da mükerreren ¹ **إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً** hem ² **وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ** fermanları gösteriyor ki, haşr-i azam bir anda, zamansız vücuda geliyor. Dar akıl ise bu hadsiz derece harika ve emsalsiz olan meseleyi iz'an ile kabul etmesine medar olacak meşhut bir misal ister.

Elcevap: Haşırde ruhların cesetlere gelmesi var, hem cesetlerin ihyası var, hem cesetlerin inşası var. Üç Meseledir.

BİRİNCİ MESELE: Ruhların cesetlerine gelmesine misal ise, gayet muntazam bir ordunun efradı istirahat için her tarafa dağılmış iken, yüksek sedalı bir boru sesiyle toplanmalarıdır.

Evet, İsrafil'in borusu olan *Sur*'u, ordunun borazanın-
dan geri olmadığı gibi, ebedler tarafında ve zerreler âle-
minde iken, ezel canibinden gelen ³ **أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ** hitabı-
nı işiten ve ⁴ **قَالُوا بَلَىٰ** ile cevap veren ervahlar, elbette or-
dunun neferatından binler derece daha musahhar ve
muntazam ve mutidirler. Hem, değil yalnız ruhlar, belki
bütün zerreler dahi bir ordu-yı Sübhanî ve emirber

veya birisine karşı konuşma.

ihya: diriltme, hayat verme.

inşa: vücuda getirme, yaratma.

İsrafil: dört büyük melekten biri, kıyamet günü "sur"u üflemele görevli olan melek.

istirahat: dinlenme, rahatlama.

iz'an: basiret, anlayış, kavrayış, akıl, zekâ.

kıyamet: bütün kâinatın Allah ta-
rafından tayin edilen bir vakitte
yıkılıp mahvolması.

medar: sebep, vesile.

mesele: önemli konu.

meşhut: gözle görülmüş, gözle
görülen, müşahede olunan.

misal: örnek.

musahhar: boyun eğen, emir al-
tına giren.

muti: itaat eden, boyun eğen.

mükerreren: mükerrer olarak,
tekrar olarak, tekrar be tekrar.

münasebet: vesile, -dan dolayı.

Nahl Suresi: Kur'an'ın 16. suresi.
Mekke'de nazil olmuştur. 128
ayettir.

neferat: neferler, fertler, rütbesiz
askerler, erler.

ordu-yı Sübhanî: her türlü eksik-
lik ve noksanlıktan uzak olan Ce-
nab-ı Hakkın ordusu.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın te-
meli ve sebebi olan manevî var-
lık.

seda: ses.

sual: soru.

Sur: kıyamette, Allah'ın emri ile
Hz. İsrafil'in üfleyeceği ve üfleme-
siyle birlikte kıyametin kopup
bütün canlıların öleceği; ikinci üf-
leyişle bütün canlıların tekrar di-
rileceği mahiyeti bizce bilinme-
yen boru.

Sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı
114 bölümden her biri.

vücut: var olma, varlık.

zerre: pek ufak parça, en küçük
parça.

1. [Kıyametin kopması] yalnız tek bir sesledir... (Yâsin Suresi: 53.)

2. Kıyametin gerçekleşmesi ise, ancak göz açıp kapayıncaya kadardır. (Nahl Suresi: 77.)

3. Ben sizin Rabbiniz değil miyim? (A'raf Suresi: 172.)

4. Evet, Rabbimizsin. (A'raf Suresi: 172.)

âlem: varlık sınıflarından her
biri.

canip: yan, yön, cihet, taraf.

ceset: ölü vücut, naaş.

ebed: sonsuzluk, daimilik.

efrat: fertler.

elcevap: cevap olarak.

emirber: emir eri.

emsalsiz: benzersiz.

ervah: ruhlar, canlar, hayatın
cevhreleri.

ezel: başlangıcı olmayan geç-
miş zaman, öncesizlik.

ferman: emir, buyruk.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

harika: olağanüstü.

haşiye: dipnot.

haşr-i azam: kıyamet kop-
tuktan sonraki en büyük ha-
şır, toplanma.

hitap: söz söyleme, topluluğa

neferleri olduğunu, gayet kat'î bürhanlar ile Otuzuncu Söz ispat etmiş.

İKİNCİ MESELE: Cesetlerin ihyası misali ise, çok büyük bir şehirde, şenlik bir gecede, bir tek merkezden, yüz bin elektrik lâmbaları, âdeta zamansız, bir anda canlanmaları ve ışıklanmaları gibi, bütün küre-i arz yüzünde dahi, bir tek merkezden yüz milyon lâmbalara nur vermek mümkündür. Madem, Cenab-ı Hakkın, elektrik gibi bir mahlûku ve bir misafirhanesinde bir hizmetkârı ve bir mumdarı, Hâlık'ından aldığı terbiye ve intizam dersiyse, bu keyfiyete mazhar oluyor; elbette elektrik gibi, binler nuranî hizmetkârlarının temsil ettikleri hikmet-i İlâhiyenin muntazam kanunları dairesinde, haşr-i azam, tarfetülâynda vücuda gelebilir.

ÜÇÜNCÜ MESELE: Ecsadın def'aten inşasının misali ise, bahar mevsiminde, birkaç gün zarfında, nev-i beşerin umumundan bin derece ziyade olan umum ağaçların bütün yapraklarıyla beraber evvelki baharın aynı gibi birden mükemmel bir surette inşaları ve yine umum ağaçların umum çiçekleri ve meyveleri ve yaprakları, geçmiş baharın mahsulâtı gibi, berk gibi bir suretle icatları; hem o baharın mebdeleri olan hadsiz, tohumcukların, çekirdeklerin, köklerin birden beraber intibahları ve inkişafı ve ihyaları; hem, kemiklerden ibaret olarak ayakta duran emvat gibi bütün ağaçların cenazeleri bir emir ile def'aten “ba'sü ba'delmevt” sırrına mazhariyetleri ve neşirleri; hem, küçücük hayvan taifelerinin hadsiz

âdeta: sanki.

ba'sü ba'delmevt: ölümden sonra tekrar dirilme.

berk: şimşek.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

ceset: ölü vücut, naaş.

def'aten: birdenbire, bir defada, anî olarak.

ecsat: cesetler, cisimler, tenler, vücutlar.

emvat: ölüler.

evvel: önce.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

haşr-i azam: kıyamet koptuktan sonraki en büyük haşır, toplanma.

hikmet-i İlâhiye: Allah'ın hikmeti, mahlûkâtın yaratılışında Allah'ın gayeleri.

hizmetkâr: hizmet yapan kimse, hizmetçi.

ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.

icat: vücuda getirilme, yoktan var edilme.

ihya: diriltme, hayat verme.

inkışaf: ortaya çıkma, keşfolunma.

inşa: vücuda getirme, yaratma.

intibâh: uyanıklık.

intizam: düzen, düzenlilik.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kanun: yasa.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

keyfiyet: durum, nitelik.

küre-i arz: yer küre, dünya.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

mahsulât: meyveler, ürünler, topraktan yetişen şeyler.

mazhar: nail olma, şereflenme.

mazhariyet: nail olma, şereflenme.

mebde: kaynak, başlangıç.

mesale: önemli konu.

misafirhane: misafirlerin kaldığı ev, geçici bekleme yeri.

misal: benzer, örnek.

mumdar: aydınlatan, ışıklandıran, mum tutan.

muntazam: düzenli ve düzgün bir biçimde.

nefer: asker, er.

neşir: kıyametten sonra bütün insanların dirilip toplanıktan sonra dağılıp yayılmaları.

nev-i beşer: insanoğlu, insan soyu; insanlar.

nur: aydınlık, parlaklık.

nurani: nurlu, ışıklı, parlak,

münevver.

suret: biçim, tarz.

sır: gizli hakikat.

taife: takım, güruh, familya.

tarfetülây: bir kere göz açıp kapayıncaya kadar olan an.

temsil: birinin, bir topluluğun adına hareket etme.

terbiye: besleme, yetiştirme, büyüme; besleyip büyüme.

umum: bütün.

vücut: var olma, varlık.

zarfında: süresince.

ziyade: çok, fazla.

efratlarının gayet derecede sanatlı bir surette ihyaları; hem, bilhassa sinekler kabilelerinin haşirleri ve bilhassa daima yüzünü, gözünü, kanadını temizlemekle bize abdesti ve nezafeti ihtar eden ve yüzümüzü okşayan gözümüz önündeki kabilenin bir senede neşrolan efradı, benîâdem'in Âdem zamanından beri gelen umum efradından fazla olduğu hâlde, her baharda sair kabileler ile beraber birkaç gün zarfında inşaları ve ihyaları, haşirleri, elbette kıyamette ecsad-ı insaniyenin inşasına bir misal değil, belki binler misaldirler.

Evet, dünya dârülhikmet ve ahiret dârülkudret olduğundan, dünyada *Hakîm, Mürettip, Müdebbir, Mürebbî* gibi çok isimlerin iktizasıyla, dünyada icad-ı eşya bir derece tedricî ve zaman ile olması, hikmet-i Rabbaniyenin muktezasıyla olmuş. Ahirette ise hikmetten ziyade kudret ve rahmetin tezahürleri için, maddeye ve müddete ve zamana ve beklemeye ihtiyaç bırakmadan, birden eşya inşa ediliyor. Burada bir günde ve bir senede yapılan işler, ahirette bir anda ve bir lemhada inşasına işareten Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan

وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ¹

ferman eder. Eğer haşrin gelmesini gelecek baharın gelmesi gibi kat'î bir surette anlamak istersen, haşre dair “Onuncu Söz” ile “Yirmi Dokuzuncu Söz”e dikkat ile bak, gör. Eğer baharın gelmesi gibi inanmaz isen, gel parmağını gözüme sok!

1. Kıyametin gerçekleşmesi ise, ancak göz açıp kapayıncaya kadar, yahut ondan da yakındır. (Nahl Suresi: 77.)

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
benîâdem: âdemoğulları, insanlar.
bilhassa: özellikle.
dârülhikmet: hikmet yeri, işlerin bir sebep ve hikmete bağlı olarak görüldüğü yer.
dârülkudret: kudretin tecelli ettiği yer.

ecsad-ı insaniye: insan cemetleri.
efrat: fertler.
ferman: emir, buyruk.
Hakim: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan, hikmet sahibi Allah.
haşr: yeniden dirilip toplanmak, ikinci diriliş.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi.

hikmet-i Rabbaniye: Cenab-ı Hakkın terbiye ve idaresinin gayeli ve maksatlı olması.
icad-ı eşya: eşyanın yoktan yaratılması.
ihtar: hatırlatma, bir konuda hatırlatma yapma.
ihtiyaç: gereklilik, lüzum.
iktiza: lazım gelme, gerekme.
işareten: işaret ederek, belirtmek.

kabile: aynı kökenden gelen canlılar topluluğu.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.

lemha: bir anda, sür'atle.

mukteza: iktiza etme, gerekme.

müddet: süre, zaman.

Müdebbir: tedbir alan, tedbirli, her şeyi önceden düşünen.

Mürebbî: terbiye eden, besleyip büyüten Allah.

Mürettip: tertip eden, düzenleyen, hazırlayan, sıraya koyan.

Nahl: Kur'ân'ın 16. suresi. Mekke'de nazil olmuştur. 128 ayettir.

nezafet: temizlik, paklık, taharet.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

sair: diğer, başka, öteki.

Sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

tedricî: tedricle olan, yavaş yavaş, derece derece yapılan.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

AMMA BİR DÖRDÜNCÜ MESELE olan mevt-i dün-

ya ve kıyamet kopması ise, bir anda bir seyyare veya bir kuyruklu yıldızın emr-i Rabbanî ile küremize, misafirhanemize çarpması, bu hanemizi harap edebilir —on sene-de yapılan bir saray, bir dakikada harap olması gibi.

Bu haşrın dört meselesinin icmalî şimdilik yeter; yine sadedimize dönüyoruz.

Hem hiç mümkün müdür ki, kâinatın bütün hakikî ve âlî hakikatlerinin belîğ tercümanı ve Hâlık-ı Kâinat'ın bütün kemalâtının mu'ciz lisanı ve bütün maksatlarının harika mecmuası olan Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan, o Hâlık'ın kelâmı olmasın? Hâşâ, âyâtının esrarı adedince hâşâ!

Hem hiç mümkün müdür ki, bir Sâni-i Hakîm, bütün zîhayat, zîşuur masnularını birbiriyle konuştursun ve dillerinin binler çeşitleriyle birbiriyle söyleştirsün ve onların sözlerini ve seslerini bilsin ve işitsin ve ef'aliyle ve in'amıyla zahir bir surette cevap versin, fakat kendisi konuşmasın ve konuşmasın? Hiç kabil midir ve hiç ihtimali var mı? Madem bilbedahe konuşur ve madem konuşmasına karşı tam anlayışlı muhatap en başta insandır; elbette başta Kur'ân olarak meşhur kütüb-i mukaddese, Onun konuşmalarıdır.

Hem hiç mümkün müdür ki, bir Sâni-i Hakîm, kendini tanıttirmek ve sevdirmek ve methüsenasını ettirmek ve enva-ı ihsanatıyla zîhayatları mesrur ve memnun etmekle minnettarlıklarını ve şükürlerini rububiyetine mühim bir medar yapmak için koca kâinatı envaıyla, erkânıyla zîhayata musahhar bir hizmetkâr, bir mesken, bir

âli: yüce, yüksek, ulu.

amma: ama, lâkin, ancak.

âyât: Kur'ân ayetleri.

belîğ: belâgatle anlatılan, düzgün ve sanatlı.

bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.

ef'al: fiiller, işler.

emr-i Rabbanî: Allah'ın emri.

enva: çeşitler, türler, neviler.

enva-ı ihsanat: iyiliklerin çeşitleri, bağışların türleri.

erkân: rûkûnler, esaslar.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

hakikat: gerçek.

hakikî: gerçek.

Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı, Allah.

hane: ev, mesken, dünya.

harap etme: yıkma.

hârika: olağanüstü.

hâşâ: asla, kat'iyyen, hiç bir vakit.

hizmetkâr: hizmet yapan kimse, hizmetçi.

icmal: öz, özet.

in'am: nimetlendirme, ihsan etme.

kabil: mümkün, ihtimal dairesinde.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kelâm: söz, konuşma, nutuk.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kütüb-i mukaddese: mukaddes kitaplar (Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'ân-ı Kerim).

lisan: dil.

maksat: gaye.

masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

medar: dayanak noktası, sebep, vesile.

memnun: hoşnut, razı.

mesken: oturulan, ikamet olunan yer.

mesrur: sevinçli, memnun, şen, şürrürlü.

meşhur: şöretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

methüsenâ: methedip övme.

mevt-i dünya: dünyanın ölümlü.

minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

mu'ciz: insanı âciz bırakan iş, aynısını yapmakta başkalarını acze düşüren, kimsenin yapamayacağı yolda olan.

muhatap: kendisine hitap

olunan, söz söylenen kimse.

musahhar: boyun eğen, emir altına giren.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

rububiyet: Cenab-ı Hak'ın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

sadet: konuşulan madde, asıl konu.

Sâni-i Hakîm: hikmet sahibi

olan, her şeyi sanatla ve hikmetle yaratan Allah.

Sâni-i Hakîm: hikmet sahibi olan, her şeyi sanatla ve hikmetle yaratan Allah.

seyyare: gezegen.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

tercüman: tercüme eden, çeviren.

zahir: açık, aşikâr.

zîhayat: hayat sahibi, canlı.

zîşuur: şürrürlü, şuur sahibi.

meşher, bir ziyafetgâh yaptıktan sonra zîhayatların çeşit çeşit, binlerce envalarının nüshalarını o derece teksirini istiyor ki, kavak ve karaağaç gibi meyvesizlerin bir kısım yapraklarından her bir yaprağı bir tabur sineklere, yani havada zikreden zîhayatlara hem beşik, hem rahm-ı mader, hem erzaklarının mahzeni yaptığı hâlde; bu ziynetli semavatı ve bu nuranî yıldızları sahipsiz, hayatsız, ruhsuz, sekenesiz, boş, hâlî, faydasız, yani melâikesiz, ruhanîsiz bıraksın? Hâşâ, melekler ve ruhanîler adedince hâşâ ve kellâ!

Hem hiç mümkün müdür ki, bir Sâni-i Hakîm-i Müdebbir, en ehemmiyetsiz bir nebatın, en küçük bir ağacın mebdelerini ve muntehalarını, kemal-i intizam içinde, mukadderat-ı hayatiyesini çekirdeğinde ve meyvesinde kalem-i kader ile yazmakla beraber, koca baharı bir tek ağaç gibi, mukaddematını ve neticelerini kemal-i imtiyaz ve intizam ile yazsa ve en ehemmiyetsiz şeylere de lâkayt kalmazsa, fakat kâinatın neticesi ve arzın halifesi ve enva-ı mahlûkatın nazırı ve zabiti olan insanın çok ehemmiyetli bulunan ef'alini ve harekâtını yazmasın, daire-i kaderine almasın, onlara lâkayt kalsın? Hâşâ, insanların mizana girecek olan amelleri adedince hâşâ ve kellâ!

Elhâsıl, kâinat bütün hakaikıyla bağırarak diyor:

أَمْتُ بِاللَّهِ وَمَلَكَّتْهُ وَكُتِبَ وَرُسُلُهُ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ
وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ

amel: fiil, iş.

arz: yer, dünya.

daire-i kader: kader dairesi.

ef'al: fiiller, işler.

ehemmiyetli: önemli.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

elhâsıl: hâsıl, netice itibarıyla, kısaca.

enva-ı mahlûkat: yaratılmış olanların türleri, çeşitleri.

erzak: yiyecek, içecek, yenilecek, içilecek şeyler, azıklar.

hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.

hâlî: تنها, boş, ıssız.

halife: yeryüzünde bazı hususlarda Allah adına ve yine Allah'ın izniyle hareket eden.

harekât: hareketler, davranışlar.

hâşâ: asla, kat'iyen, hiç bir vakit.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kalem-i kader: kader kalemi, Allah'ın olacak hâdiseleri olmadan önce bilip yazması,

takdir etmesi.

kellâ: hiç bir zaman, asla, kat'iyen, kesinlikle.

kemal-i imtiyaz: tam imtiyaz, özellik, hususilik.

kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.

lâkayt: kayıtsız, ilgisiz.

mahzen: içinde eşya saklanan yer.

mebde: kaynak, başlangıç.

melâike: melekler.

mesher: teşhir yeri, sergi,

gösterme yeri.

mizan: ahirette günah ve sevapların, iyilik ver kötülüklerin ölçüleceği terazi, manevî ölçü aleti.

mukaddemat: başlangıçlar.

mukadderat-ı hayatiye: kader kalemiyle yazılmış hayatın programı; kader, alın yazısı.

münteha: akıbet, netice.

nazır: nezaret eden, bakan, gözeten.

nebat: topraktan biten, yetişen her türlü şey, bitki.

nurani: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

nûsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

rahm-ı mader: anne rahmi.

ruhani: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.

Sâni-i Hakîm-i Müdebbir: hikmetle tedbir ve irade eden Sâni, Allah.

sekene: sakin olanlar, ikamet edenler, oturanlar.

semavat: semalar, gökler.

tabur: düzgün sıralar halinde ard arda dizilmiş topluluk.

teksir: çoğaltma, artırma.

zabit: idare etme gücü olan.

zikretmek: anma.

ziyaretgâh: ziyaret yeri.

ziynet: süs, bezek.

اَللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَعَلٰى اٰلِهٖ
وَصَحْبِهٖ وَاٰخِرَانِهٖ وَسَلِّمْ اٰمِيْنَ¹

Tevhidi Bir Mûnacat ve Mukaddimesi

Hazret-i İmam-ı Ali Râdiyallahü Anh ve Kerremallahü Vechehu, kaside-i *Celcelûtiye*'sinde kerametkârâne *Risale-i Nur*'dan haber verdiği yerde, *Risale-i Nur*'u “*Siracünnur*” ve “*Siracüssür*” namlarıyla tesmiye ederek, *Risale-i Nur*'un üç ismine iki isim ilâve etmesi cihetiyle ve bu risalede “*Siracünnur*” namı tekrarı münasebetiyle, bu risalenin ahirinde İmam-ı Ali Râdiyallahü Anhın en mühim bir mûnacatını iki derece tevsi ederek onun ulvî lisanıyla ve dilimizi onun bir dili hesabıyla istimal edip, bu gelen mûnacatı dergâh-ı Vahid-i Ehad'e takdim ederiz.

Mûnacat

اَللّٰهُمَّ اِنَّهُ لَيْسَ فِي السَّمَوَاتِ دَوْرَاتٌ وُّنُجُومٌ وَّمُحَرَّكَاتٌ سَيَّارَاتٌ ❀
وَلَا فِي الْجَوِّ سَحَابَاتٌ وَّبُرُوقٌ مُّسْبِحَاتٌ وَّرَعْدَاتٌ ❀ وَلَا
فِي الْاَرْضِ غَمَرَاتٌ وَّحَيَوَانَاتٌ وَّعَجَائِبُ مَّصْنُوعَاتٌ ❀ وَلَا
فِي الْبَحَارِ قَطْرَاتٌ وَّسَمَكَاتٌ وَّغَرَائِبُ مَخْلُوقَاتٍ ❀ وَلَا

ahir: son.

cihet: yön.

dergâh-ı Vahid-i Ehad: bir, tek ve benzersiz olan Allah'ın dergâhı.

ilâve: ekleme, katma.

istimal: kullanma.

kaside-i Celcelûtiye: Hz. İmam-ı Ali'nin Hz. Peygamberin derslerine istinaden kaleme aldığı ve aslı cifir ve ebced hesabı ile alâkalı olarak telif edilen Süryanice kasidesi.

kerametkârâne: kerametli bir şekilde, keramet gösterircesine.

kerremallahü vechehu: Allah vecchini mükerrem kılsın, anlamında dua olup Hz. Ali çocukluktan beri, Allah'a secde ettiğinden; hiç putlara secde ve ibadet etmediği için onun ismi anıldığında söylenir.

lisan: dil.

mukaddime: ön söz, başlangıç.

1. Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere ve hayrın da şerhin de Yüce Allah'tan olduğuna, öldükten sonra dirilişin hak olduğuna iman ettim. Şahadet ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. Ve yine şahadet ederim ki, Muhammed Allah'ın resulüdür. Allah ona, Âline, Ashabına ve ihvanına salât ve selâm etsin, âmin.

mûnacat: Allah'a dua ve yalvarma maksadıyla yazılan şiir.

mûnasebet: vesile, -dan dolayı.

nam: ad, isim, lâkap.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı

geçtiğinde söylenilen “Allah ondan razı olsun” manasında dua. Tek erkek için söylenir.

siracünnur: nurun lâmbası, nur kandili.

siracüssür: kandillerin kandili, lâmbaların lâmbası, en parlak nur, en parlak lâmba.

takdim: arz etme, sunma.

tesmiye: isimlendirme, ad verme.

tevhi: tevhide dair, tevhidle ilgili.

tevsi: genişletme.

ulvî: yüksek, yüce.

فِي الْجِبَالِ حَجَرَاتٌ وَنَبَاتَاتٌ وَمُدَّخَرَاتٌ مَّعْدَنِيَّاتٌ ❀ وَلَا
 فِي الْأَشْجَارِ وَرَقَاتٌ وَزَهْرَاتٌ مُزَيَّنَاتٌ وَثَمَرَاتٌ ❀ وَلَا
 فِي الْأَجْسَامِ حَرَكَاتٌ وَالْأَلْتُ وَمُنْظَمَاتٌ جِهَازَاتٌ ❀ وَلَا
 فِي الْقُلُوبِ خَطَرَاتٌ وَالْهَامَاتُ وَمُنُورَاتُ اعْتِقَادَاتُ الْآوَهَى
 كُلُّهَا عَلَى وُجُوبٍ وَجُودِكَ شَاهِدَاتٌ وَعَلَى وَحْدَانِيَّتِكَ دَلَالَاتٌ
 وَفِي مُلْكِكَ مُسَخَّرَاتٌ فَبِالْقُدْرَةِ الَّتِي سَخَّرْتَ بِهَا الْأَرْضِينَ
 وَالسَّمَوَاتِ سَخَّرْ لِي نَفْسِي وَسَخَّرْ لِي مَطْلُوبِي وَسَخَّرْ لِي لِرِسَائِلِ
 النُّورِ لَخِدْمَةِ الْقُرْآنِ وَالْإِيمَانِ قُلُوبَ عِبَادِكَ وَقُلُوبَ الْمَخْلُوقَاتِ
 الرُّوحَانِيَّاتِ مِنَ الْعُلُويَّاتِ وَالسُّفْلِيَّاتِ يَا سَمِيعُ يَا قَرِيبُ يَا مُجِيبُ
 الدَّعَوَاتِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ¹

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ²

1. Allah'ım, göklerde dönen hiçbir yıldız ve hareket eden hiçbir seyyare, cev-v-i semada tesbih eden hiçbir bulut, şimşek ve gök gürlütüsü, yeryüzünü dolduran hayvanattan ve acib-i masnuattan hiçbir fert, denizlerde hiçbir katre, balıklarından ve garaib-i mahlûkatından hiçbirisi, dağlarda hiçbir taş, hiçbir nebat ve iddihar olunan madeniyattan hiçbirisi, ağaçlarda hiçbir yaprak ve hiçbir müzeyyen çiçek ve meyve, hayvanatın cisimlerinde âlât ve muntazam cihazattan hiçbirisi, kalplerde hiçbir hatırat ve ilhamat ve münevver itikadat yoktur ki, külliye Senin vücub-i vücuduna ve vahdaniyetine şahitler olmasın.

Yerleri ve gökleri teshir eden kudretinin hakkı için, nefsimi bana musahhar eyle ve matlûbumu bana musahhar kıl. Kur'ân'a ve iman hizmeti için kullarının kalplerini ve ulvî ve süflî bütün ruhlu mahlûkatının kalplerini Risale-i Nur'a musahhar et, yâ Semî, yâ Karîb, yâ Mucibe'd-Daavat!

Hamd, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

2. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

* Üçüncü Şua, Kastamonu'da 1937'de Türkçe olarak telif edilmiştir.

Üçüncü Şua

Mukaddime

Bu Sekizinci Hücet-i İmaniye, vücut-i vücuda ve vahdaniyete delâlet ettiği gibi; hem, delâil-i kat'îye ile, rububiyetin ihtasına ve kudretinin azametine delâlet eder. Hem hâkimiyetinin ihtasına ve rahmetinin şümülüne dahi delâlet ve ispat eder. Hem kâinatın bütün eczasına hikmetinin ihtasını ve ilminin şümülünü ispat eder.

Elhâsıl, bu Sekizinci Hücet-i İmaniye'nin her bir mukaddimesinin sekiz neticesi var. Sekiz mukaddimelerin her birinde, sekiz neticeyi delilleriyle ispat eder ki, bu cihette bu Sekizinci Hücet-i İmaniyede yüksek meziyetler vardır.

Said Nursî

azamet: büyüklük.

cihet: yön.

delâil-i kat'îye: kesin deliller, değişmez, şüphesiz deliller.

delâlet: delil olma.

delil: bilinmeyi keşfetmek veya bilinenin doğruluğunu göstermek için aracı olarak kullanılan şey.

ecza: cüzler, parçalar.

hâkimiyet: hükmediş, kontrol ve emir altında bulundurma, itaat ettirme.

hikmet: belirli gayelere yönelik, anlamlı, faydalı yerli yerinde oluş.

hücet-i imaniye: iman ile ilgili deliller, ispatlar; imanı deliller.

ihata: kuşatma, sarma, içine alma.

ilim: bilis, bilgi.

ispat etmek: doğruyu delil göstererek ortaya koymak.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün varlıklar.

kudret: güç, kuvvet.

meziyet: bir kişiyi başkalarından ayıran ve yücelten vasıf, üstünlük vasfı, üstünlüğü.

mukaddime: başta ve asıl maksada girmeden önce söylenen veya yazılan şey, ilk söz, ön söz, başlangıç.

netice: sonuç.

rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıyıp esirgeme.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın

her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.

şua: ışık kaynağından uzanan ışık demeti.

şümül: kaplama, kuşatma.

vahdaniyet: Allah'ın bir oluşu.

vücut-i vücud: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.

Münacat

Bu Risale-i Münacat, hem vücub-i vücud, hem vahdet, hem ehadiyet, hem haşmet-i rububiyet, hem azamet-i kudret, hem vüs'at-i rahmet, hem umumiyet-i hâkimiyet, hem ihata-i ilim, hem şumul-i hikmet gibi en mühim esasat-ı imaniyeyi harika bir icaz içinde fevkalâde bir kat'iyet ve halisiyet ve yakiniyet ile ispat eder. Haşre işaretleri ve bilhassa ahirdeki şiddetli işaretleri çok kuvvetlidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا اَنْزَلَ اللَّهُ
مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَاحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ
كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ
وَالْاَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ¹

ÜÇÜNCÜ ŞUA OLAN BU MÜNACAT RİSALESİ, MEZKÛR AYETİN BİR NEVİ TEFİRİDİR.

Yâ İlâhî ve yâ Rabbî!

Ben, imanın gözüyle ve Kur'ân'ın talimiyle ve nuruyla ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın dersiyile ve ism-i Hakîm'in göstermesiyle görüyorum ki, semavatta

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Göklerin ve yerin yaratılmasında, gecenin ve gündüzün değişmesinde, insanlara faydalı şeylerle denizde akıp giden gemilerde, Allah'ın gökten su indirip onunla yeryüzünü ölümden sonra diriltmesinde, her türlü canlıyı yeryüzüne yaymasında, rüzgârları sevk etmesinde ve gökle yer arasında Allah'ın emrine boyun eğmiş bulutlarda, aklını kullanan bir topluluk için Allah'ın varlık ve birliğine, kudret ve rahmetine işaret eden nice deliller vardır. (Bakara Suresi: 164.)

ahir: son, sonraki, en son.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

azamet-i kudret: kudretin

büyüklüğü.

bilhassa: özellikle.

ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğini göstermesi.

esasat-ı imaniye: imanın

esaları.

fevkalâde: olağanüstü.

halisiyet: doğruluk, halislik, hilesizlik.

harika: olağanüstü, hayranlık

uyandıran.

haşir: toplanma, cem' etme bir araya gelme.

haşmet-i rububiyet: Rab'lığın, idare ve terbiye ediciliğinin haşmeti, heybeti, büyüklüğü

icaz: az sözle çok mana ifade etme.

ihata-i ilim: ilmin kuşatıcılığı, ilmin genişliği, ilmin kapsayıcılığı.

iman: inanç, itikat.

ism-i Hakîm: her şeyi belirli gayelere yönelik, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde yapan Allah'ın Hakîm ismi.

ispat etmek: doğruyu delil göstererek ortaya koymak.

işarat: işaretler, izler, belirtiler.

kat'iyet: kesinlik.

mühim: önemli.

münacat: dua, yazarış.

münacat: dua, yazarış.

Resul-i Ekrem: en cömert, kerîm olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m).

risale-i Münacat: Münacat risalesi.

semavat: gökler.

şumul-i hikmet: Cenab-ı hakkın hikmetli gayelerle yaratıcılığının her şeyi, her zerreyi kaplaması.

talim: öğretme, ders verme.

umumiyet-i hâkimiyet:

vahdet: birlik.

vücub-i vücud: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.

vüs'at-i rahmet: acımanın, şefkat ve merhametin genişliği.

yâ İlâhî: ey Allah'ım!

yâ Rabbî: ey Rabbim; ey beni besleyen, büyüten ve terbiye eden Allah'ım!

yakiniyet: kesin olarak bilinen şey.

hiçbir deveran ve hareket yoktur ki, böyle intizamıyla Senin mevcudiyetine işaret ve delâlet etmesin.

Ve hiçbir ecram-ı semaviye yoktur ki, sükûtuyla, gürültüsüz vazife görerek direksiz durmalarıyla, Senin rububiyetine ve vahdetine şahadeti ve işareti olmasın.

Ve hiçbir yıldız yoktur ki, mevzun hilkatiyle, muntazam vaziyetiyle ve nuranî tebessümüyle ve bütün yıldızlara mümasalet ve müşabehet sikkesiyle Senin haşmet-i ulûhiyetine ve vahdaniyetine işaret ve şahadette bulunmasın.

Ve on iki seyyareden hiçbir seyyare yıldız yoktur ki, hikmetli hareketiyle ve itaatli musahhariyetiyle ve intizamlı vazifesiyle ve ehemmiyetli peykleriyle Senin vücub-i vücuduna şahadet ve saltanat-ı ulûhiyetine işaret etmesin.

Evet, gökler sekeneleriyle, her biri tek başıyla şahadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla, derece-i bedahette —*ey zemin ve gökleri yaratan Yaratıcı!*— Senin vücub-i vücuduna öyle zahir şahadet ve —*ey zerratı muntazam mürekkebatıyla tedbirini gören ve idare eden ve bu seyyare yıldızları manzum peykleriyle döndüren, emrine itaat ettiren!*— Senin vahdetine ve birliğine öyle kuvvetli şahadet ederler ki, göğün yüzünde bulunan yıldızlar sayısınca nuranî bürhanlar ve parlak deliller, o şahadeti tasdik ederler.

bürhan: delil, ispat edici.

delâlet etmek: delil olmak.

delil: bilinmeyi keşfetmek veya bilinenin doğruluğunu göstermek için aracı olarak kullanılan şey.

derece-i bedahet: ap açıklık derecesi.

deveran: dönüş, dolaşma, devretme.

ecram-ı semaviye: gök cisimleri.

ehemmiyet: önem.

haşmet-i ulûhiyet: Allah'ın ilâhlığının büyüklüğü, heybeti, haşmeti.

hey'et-i mecmua: bir şeyin tamamı, parçalarına bakılmaksızın bir bütün olarak görünüşü.

hikmetli: belirli gayelere yönelik, faydalı, anlamlı, yerli yerinde olan.

hilkat: yaratılış.

idare etmek: yönetmek.

intizam: düzen, düzenlilik, tertip.

işaret: gösterme, bildirme.

işaret etmek: göstermek, bildirmek.

itaat ettirmek: emrine boyun eğdirmek.

itaat: söz dinleme, emre göre hareket etme.

manzum: düzenlenmiş, ölçülü.

mevcudiyet: varlık, var olma.

mevzun: ölçülü, düzgün.

muntazam: düzenli, düzenlenmiş.

musahhariyet: emre boyun eğme hâli.

mümasalet: benzerlik, ben-zeme.

mürekkebat: parçaların birleşmesiyle meydana gelmiş şeyler.

müşabehet: benzeme, ben-zeyiş.

nuranî: nurlu, aydınlık, parlak.

peyk: uydu.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi,

uyum içinde sevk ve idare etmesi.

saltanat-ı ulûhiyet: ortaklık kabul etmeyen Allah'ın saltanatı, hâkimiyeti.

sekene: sakinler, bir yerde oturanlar, kalanlar.

seyyare: gezegen.

sikke: damga, mühür.

sükût: suskunluk, sessizlik.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

tasdik etmek: doğrulamak, onaylamak.

tebessüm: gülümseme.

tedbir: idare etme, çekip çevirme.

vahdaniyet: Allah'ın bir oluşu.

vahdet: birlik.

vazife: iş, görev.

vaziyet: durum, duruş.

vücub-i vücud: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.

zahir: açık, görünen.

zemin: yer, yeryüzü.

zerrat: zerreler, atomlar, en küçük parçalar.

Hem bu safî, temiz, güzel gökler, fevkalâde büyük ve fevkalâde sür'atli ecramıyla, muntazam bir ordu ve elektirik lâmbalarıyla süslenmiş bir saltanat donanması vaziyetini göstermek cihetiyle, Senin rububiyetinin haşmetine ve her şeyi icat eden kudretinin azametine zahir delâlet; ve hadsiz semavatı ihata eden hâkimiyetinin ve her bir zihayâtı kucağına alan rahmetinin hadsiz genişliklerine kuvvetli işaret; ve bütün mahlûkat-ı semaviyenin bütün işlerine ve keyfiyetlerine taallûk eden ve avucuna alan, tanzim eden ilminin her şeye ihtasına ve hikmetinin her işe şümülüne şüphesiz şahadet ederler. Ve o şahadet ve delâlet o kadar zahirdir ki, güya yıldızlar, şahit olan göklerin şahadet kelimeleri ve tecessüm etmiş nuranî delilleridirler.

Hem, semavat meydanında, denizinde, fezasındaki yıldızlar ise, mutî neferler, muntazam sefineler, harika tayyareler, acaip lâmbalar gibi vaziyetiyle, Senin saltanat-ı ulûhiyetinin şaşaasını gösteriyorlar.

Ve o ordunun efradından bir yıldız olan güneşimizin seyyarelerinde ve zeminimizdeki vazifelerinin delâlet ve ihtarıyla, güneşin sair arkadaşları olan yıldızların bir kısmı ahiret âlemlerine bakarlar ve vazifesiz değiller; belki bâkî olan âlemlerin güneşleridirler.

Ey Vacibü'l-Vücut, ey Vahid-i Ehad!

Bu harika yıldızlar, bu acip güneşler, aylar, Senin mülkünde, Senin semavatında, Senin emrin ile ve kuvvetin ve kudretin ile ve Senin idare ve tedbirin ile teshir ve

acayıp: şaşırtıcı ve hayret verici.
acip: hayret verici.
ahiret: dünya hayatından sonra sonra başlayıp sonsuza kadar devam edecek olan hayat.
âlem: dünya.
azamet: büyüklük.
bâkî: devamlı ve kalıcı, yok olmayan, sonsuz.
cihet: yön.
delâlet: delil olmak.
delil: bilinmeyen keşfetmek

veya bilinenin doğruluğunu göstermek için aracı olarak kullanılan şey.
donanması: bir devletin deniz kuvvetleri, savaş gemileri.
ecram: gök cisimleri, yıldızlar.
efrat: fertler, bireyler.
fevkalâde: olağanüstü.
feza: uzay.
güya: sanki.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hâkimiyet: hükmediş, kontrol ve emir altında bulundurma, itaat ettirme.

harika: olağanüstü, hayranlık uyandıran.
haşmet: büyüklük, heybet.
hikmet: belirli gayelere yönelik, anlamlı, faydalı yerli yerinde oluş.
icat eden: yoktan var eden, yaratan.
idare: yönetme, yönetim.
ihata etmek: kuşatmak, sarmak.
ihata: kuşatma, sarma, içine alma.
ihtar: hatırlatma, dikkat çek-

me.
ilim: bilgi, bilgi.
işaret: gösterme, bildirme.
keyfiyet: durum; nitelik, özellik.
kudret: güç, kuvvet.
mahlûkat-ı semaviye: gökyüzündeki yaratılmışlar.
muntazam: düzenli, düzene girmiş.
mutî: itaat eden, söz dinleyen.
mülk: sahip olunan üzerinde tasarruf hakkı bulunan şey.
nefer: asker, er.
nuranî: nurlu, parlak, aydınlık.
rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıyıp esirgeme.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.
safî: temiz, duru.
sair: diğer.
saltanat: sultanlık, padişahlık; hâkimiyet.
saltanat-ı ulûhiyet: Cenab-ı Hakkın ilâhî saltanatı, hâkimiyeti.
sefine: gemi.
semavat: gökler.
seyyare: gezegen.
sür'at: hız.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şaşaa: parlaklık.
şümül: kaplama, kuşatma.
taallûk eden: alâkalı olan.
tanzim etmek: düzenlemek.
tayyare: uçak.
tecassüm etmek: cisimleşmek, maddeleşmek.
tedbir: idare etme, çekip çevirme.
teshir: itaat ettirme, boyun eğdirmeye.
Vacibü'l-Vücut: varlığı zorunlu ve gerekli olan ve yokluğu düşünilemeyen; varlığı Zâtî, ezeli, ebedî olup vücut tabakalarının en sağlamı, en kuvvetlisi, en esaslı ve en mükemmeli olan Allah.
Vahid-i Ehad: bir olan ve birliği her bir şeyde tecelli eden Allah.
vazife: iş, görev.
vaziyet: durum.
zahir: açık, görünür.
zemin: yer, yeryüzü.
zihayât: hayat sahibi, canlı.

âb-ı hayat: hayat suyu; hayat için gerekli sıvı.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

Allah-ı ekber: Allah en büyük ve en yücedir.

azamet-i kibriya: haşmetin, azamet, celâlin büyüklüğü.

camit: ruhsuz, cansız.

cevv-i sema: hava boşluğu, atmosfer, gökyüzü.

ecram-ı ulviye: yüksekteki kütleler, yıldızlar ve gezegenler.

fevaid-i tenviriye: nurlandırmanın, aydınlatmanın faydaları.

feza: gökyüzü boşluğu; uzay.

Hâlik: yaratıcı, her şeyi yoktan yaratan Allah.

hikmet: belirli gayelere yönelik, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde olma.

idare etmek: yönetmek.

ihfâ etmek: gizlenmek.

imdat: yardım.

istifade: yararlanma, faydalanma.

işaret etmek: göstermek, bildirmek.

Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta bağlı olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi Allah.

Kadîr-i Zülcelâl: her şeye gücü yeten, sonsuz haşmet, büyüklük ve yücelik sahibi olan Allah.

kudret: güç, kuvvet.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.

lisan-ı hâl: bir şeyin duruşu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

lisan-ı kâl: konuşma dili, söz ile anlatım.

mevcudiyet: varlık, var olma.

muhtaç: ihtiyaç duyan.

ra'd: gök gürültüsü.

ra'dat: gök gürültüleri.

rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.

sühbanallah: Allah her türlü eksiklikten uzak ve bütün üstün sı-

tanzim ve tanzif edilmişlerdir. Bütün o ecrâm-ı ulviye, kendilerini yaratan ve döndüren ve idare eden bir tek Hâlik'a tesbih ederler, tekbir ederler, lisan-ı hâl ile ¹ **سُبْحَانَ اللَّهِ أَكْبَرُ** derler. Ben dahi onların bütün tesbihatıyla Seni takdis ederim.

Ey şiddet-i zuhuruından gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından ihtifâ etmiş olan Kadîr-i Zülcelâl, ey Kadîr-i Mutlak!

Kur'ân-ı Hakîm'in dersiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın talimiyle anladım: Nasıl ki gökler, yıldızlar Senin mevcudiyetine ve vahdetine şahadet ederler; öyle de, cevv-i sema, bulutlarıyla ve şimşekleri ve ra'dları ve rüzgârlarıyla ve yağmurlarıyla, Senin vücub-i vücuduna ve vahdetine şahadet ederler.

Evet, camit, şuursuz bulut âb-ı hayat olan yağmuru muhtaç olan zihayatların imdadına göndermesi, ancak Senin rahmetin ve hikmetin iledir; karışık tesadûf karışmaz.

Hem, elektriğin en büyüğü bulunan ve fevaid-i tenviriyesine işaret ederek ondan istifadeye teşvik eden şimşek ise, Senin fezadaki kudretini güzelce tenvir eder.

Hem, yağmurun gelmesini müjdeleyen ve koca fezaı konuşturan ve tesbihatının gürültüsüyle gökleri çınlatan ra'dat dahi, lisan-ı kâl ile konuşarak Seni takdis edip rububiyetine şahadet eder.

1. Allah her türlü noksan sıfattan münezzehtir. · Allah en büyüktür, en yücedir.

fatlara sahiptir.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

şiddet-i zuhur: çok kuvvetli ve şiddetli şekilde görünme.

şuur: anlayış, bilinc, idrak.

takdis etmek: Allah'ı her türlü kusur ve noksandan uzak tutmak, temiz ve yüce kabul etmek.

talim: öğretme, eğitime.

tanzim: düzene koyma, düzenleme.

tavzif: görevlendirme, vazifelendirme.

tekbir etmek: Allah'ın büyüklüğünü dile getirmek

tenvir: nurlandırma, aydınlatma.

tesadûf: rastlantı.

tesbih etmek: Allah'ın şanını yüceltmek, bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutmak.

tesbihat: Cenab-ı Hakkın bü-

tün noksan sıfatlardan uzak ve bütün mükemmel sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

teşvik etmek: şevklendirmek, istek ve arzu uyandırmak.

vahdet: birlik.

vücub-i vücud: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.

zihayat: hayat sahibi, canlı.

Hem, zihayatların yaşamasına en lüzumlu rızkı ve istifadece en kolayı ve nefesleri vermek, nüfusları rahatlandırmak gibi çok vazifeler ile tavzif edilen rüzgârlar dahi, cevvi âdetâ bir hikmete binaen “Levh-i Mahv ve İspat” ve “yazar, ifade eder, sonra bozar tahtası” suretine çevirmekle, Senin faaliyet-i kudretine işâret ve Senin vücuduna şahadet ettiği gibi, Senin merhametinle bulutlardan sağıp zihayatlara gönderilen rahmet dahi, mevzun, muntazam katreleri kelimeleriyle, Senin vüs’at-i rahmetine ve geniş şefkatine şahadet eder.

Ey Mutasarrıf-ı Fa'al ve ey Feyyaz-ı Müteal!

Senin vücub-i vücuduna şahadet eden bulut, berk, ra'd, rüzgâr, yağmur, birer birer şahadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla, keyfiyetçe birbirinden uzak, mahiyetçe birbirine muhalif olmakla beraber, birlik, beraberlik, birbiri içine girmek ve birbirinin vazifesine yardım etmek haysiyetiyle, Senin vahdetine ve birliğine gayet kuvvetli işâret ederler.

Hem koca fezayı mahşer-i acaip yapan ve bazı günlerde birkaç defa doldurup boşaltan rububiyetinin haşmetine ve o geniş cevvi, yazar değiştirir bir levha gibi ve sıkar ve onunla zemin bahçesini sulattırır bir sünger gibi tasarruf eden kudretinin azametine ve her bir şeye şümülüne şahadet ettikleri gibi, umum zemine ve bütün mahlûkata cev perdesi altında bakan ve idare eden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine ve her şeye yetişmelerine delâlet eder.

azamet: büyüklük.
berk: şimşek.
cev: hava, yer ile gök arası.
delâlet: delil olma, gösterme.
faaliyet-i kudret: Allah'ın sonsuz kudretinin faaliyeti, iş görmesi.
Feyyaz-ı Müteal: çok feyz ve bereket veren, büyük ve yüce olan Allah.
feza: gökyüzü boşluğu.
gayet: son derece, çok.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hâkimiyet: hükmediş, kontrol

ve emir altında bulundurma, itaat ettirme.
haşmet: heybet, büyüklük.
haysiyet: itibar, özellik.
hey-et-i mecmua: bir şeyin tamamı, parçalarına bakılmaksızın bir bütün olarak görünüşü.
hikmet: herkesin bilmediği gizli sebep; gizli, bilinmeyen nokta, ilâhî gaye.
idare etmek: yönetmek.
ifade etmek: anlatmak.
istifade: yararlanma, faydalanma.

lanma.
işâret etmek: göstermek, bildirmek.
işâret: gösterme, bildirme.
katre: damla, yağmur taneleri.
keyfiyet: nitelik, özellik; durum.
kudret: güç, kuvvet.
levha: resim, tablo.
Levh-i Mahv ve İspat: Cenab-ı Allah'ın yazar, ifade eder, sonra bozar tahtası hükmünde olan işleri.

lüzumlu: gerekli.
mahiyet: bir şeyin aslı, iç yüzü, esası; nitelik, özellik.
mahlûkat: yaratıklar, yaratılmışlar.
maşher-i acaip: hayret verici şeylerin toplandığı yer.
merhamet: acıma, şefkat gösterme, koruma, iyilik etme.
mevzun: ölçülü, düzgün.
muhalif: uymayan, zıt olan.
muntazam: düzenli, düzenlenmiş.
Mutasarrıf-ı Fa'al: her an zatına has ve lâyük iş yapan, devamlı işleyen, her an çekip çeviren, idare eden, yöneten Cenab-ı Hak.
nüfus: nefisler; canlar.
ra'd: gök gürültüsü.
rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.
rızık: Allah'ın herkese lütuf ve ihسان ettiği nimet.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.
suret: şekil, biçim.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şefkat: karşılıksız sevmeye, acıma, merhamet etme.
şümül: kaplama, kuşatma.
tasarruf etmek: bir şeyin sahibi olup, mülkünü istediği gibi kullanmak.
tavzif edilmek: görevlendirilmek, vazifelendirilmek.
umum: bütün.
vahdet: birlik.
vazife: görev.
vücub-i vücüt: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.
vücüt: varlık, var olma.
vüs'at-i rahmet: acımanın, şefkat ve merhametin genişliği.
zemin: yer, yeryüzü.
zemin: yer, yeryüzü.
zihayat: hayat sahibi, canlı.

Hem fezadaki hava, o kadar hakîmâne vazifelerde istihdam ve bulut ve yağmur, o kadar alîmâne ifadelerde istimal olunur ki, her şeye ihata eden bir ilim ve her şeye şamil bir hikmet olmazsa, o istimal, o istihdam olmaz.

Ey Fa'alûn Lima Yürüd!

Cevv-i fezadaki faaliyetinle her vakit bir numune-i haşır ve kıyamet göstermek, bir saatte yazı kışa ve kışı yazıya döndürmek, bir âlem getirmek, bir âlem gayba göndermek misillü şuunatta bulunan kudretin, dünyayı ahirete çevirecek ve ahirette şuunat-ı Sermediyeyi gösterecek işaretini veriyor.

Ey Kadîr-i Zülcelâl!

Cevv-i fezadaki hava, bulut ve yağmur, berk ve ra'd, Senin mülkünde, Senin emrin ve havlinle, Senin kuvvet ve kudretinle musahhar ve vazifedardılar. Mahiyetçe birbirinden uzak olan bu feza mahlûkatı, gayet sür'atlı ve ani emirlere ve çabuk ve acele kumandalara itaat ettiren amir ve hâkimlerini takdis ederek, rahmetini methüsena ederler.

Ey arz ve semavatın Hâlık-ı Zülcelâl'i!

Senin Kur'ân-ı Hakîm'inin talimiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın dersıyla iman ettim ve bildim ki:

ahiret: kıyametten sonra kurulacak olan âlem, dünya hayatından sonra başlayıp sonsuza kadar süreceğ olan ikinci hayat.

âlem: dünya.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

alîmâne: her şeyi bilircesine.

âmir: emreden, emir veren.

anî: birden bire.

arz: yer, yeryüzü.

berk: şimşek.

cevv-i feza: gökyüzündeki boşluk.

Fa'alûn Lima Yürüd: dilediği işi kesintisiz ve mükemmel bir şekilde yapan, işleyen.

faaliyet: iş görme, iş yapma.

faide: fayda.

feza: gökyüzü boşluğu.

gayp: gizli olan, görünmeyen.

hâkim: hükmeden, kontrol ve emir altında bulunduran, itaat ettiren

hakîmâne: hikmetli bir şekilde; belirli gayelere yönelik, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde olarak.

Hâlık-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük, haşmet ve heybet sahibi olan bütün varlıkları yaratan Allah.

havl: güç, kuvvet.

hikmet: belirli gayelere yönelik, anlamlı, faydalı ve yerli yerinde oluş.

ihata etmek: kuşatmak, sarmak.

ilim: biliş, bilgi.

iman etmek: inanmak, kabul etmek.

istihdam: hizmet ettirme, çalıştırma, kullanma.

istimal: kullanılma, kullanma.

itaat ettirmek: boyun eğdirmek, emre uydurmak.

Kadîr-i Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi, her şeye gücü yeten Allah.

kudret: güç, kuvvet.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve su-

resinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.

mahiyet: bir şeyin aslı, iç yüzü, esası; nitelik, özellik.

mahlûkat: yaratıklar, yaratılmışlar.

methüsena etmek: methetmek, övmek, yüceltmek.

misillü: gibi, benzeri.

mülk: sahip olunan üzerinde tasarruf hakkı bulunan şey.

numune-i haşır ve kıyamet:

kâinatın yıkılıp mahvolması, ölmesi ve sonra bütün insanların diriltilip bir yerde toplanmalarının örneği.

âlem: dünya.

ra'd: gök gürültüsü.

rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıyıp esirgeme.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerîm olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

semavat: gökler.

sür'at: hız.

samil: kaplayan, kuşatan.

şuunat: işler, filler.

şuunat-ı sermediye: Cenab-ı Hakkın, ebedî ve sonsuz olan ahirette görülecek olan işleri, filleri.

takdis etmek: Allah'ı her türlü kusur ve noksandan uzak tutmak, temiz ve yüce kabul etmek.

talim: öğretme, eğitime.

vakit: zaman.

vazife: görev.

vazifedar: vazifeli, görevli, iş gören.

Nasıl semavat yıldızlarıyla ve cev-v-i feza müştemilâtıyla Senin vücub-i vücuduna ve Senin birliğine ve vahdetine şahadet ediyorlar; öyle de, arz bütün mahlûkatıyla ve ahvalıyla Senin mevcudiyetine ve vahdetine, mevcudatı adedince şahadetler ve işaretler ederler.

Evet, zeminde hiçbir tahavvül ve ağaç ve hayvanların da her senede urbasını değiştirmek gibi hiçbir tebeddül —cüz'î olsun, küllî olsun— yoktur ki, intizamıyla Senin vücuduna ve vahdetine işaret etmesin.

Hem, hiçbir hayvan yoktur ki, zaafiyet ve ihtiyacının derecesine göre verilen rahîmâne rızıkıyla ve yaşamasına lüzumu bulunan cihazatın hakîmâne verilmesiyle, Senin varlığına ve birliğine şahadeti olmasın.

Hem, her baharda gözümüz önünde icat edilen nebatat ve hayvanattan hiçbir tanesi yoktur ki, sanat-ı acibesıyla ve lâtif ziynetiyle ve tam temeyyüzüyle ve intizamıyla ve mevzuniyetiyle Seni bildirmesin. Ve zemin yüzünü dolduran ve nebatat ve hayvanat denilen kudretinin harikaları ve mu'cizeleri, mahdut ve maddeleri bir ve müteşabih olan yumurta ve yumurtacıklardan ve katrelerden ve habbe ve habbeciklerden ve çekirdeklerden, yanlışsız, mükemmel, süslü, alâmet-i farikalı olarak yaratılışları, Sâni-i Hakîm'lerinin vücuduna ve vahdetine ve hikmetine ve hadsiz kudretine öyle bir şahadettir ki, ziyanın güneşe şahadetinden daha kuvvetli ve parlaktır.

Hem, hava, su, nur, ateş, toprak gibi hiçbir unsur yoktur ki, şuursuzluklarıyla beraber, şuurkârâne mükemmel vazifeleri görmesiyle, basit ve istilâ edici, intizamsız,

ahval: hâller, durumlar.
alâmet-i farika: bir şeyi diğerlerinden farklı kılan, ayıran özellik.
arz: yer, yeryüzü.
cev-v-i feza: gökyüzündeki boşluk.
cihazat: cihazlar, organlar.
cüz'î: az, küçük, parçaya ait olan.
derece: miktar.
habbe: tohum, tane.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakîmâne: hikmetli bir şekil-

de; belirli gayelere yönelik, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde olarak.
harikalar: olağanüstü olan, hayranlık uyandıran eserler.
hayvanat: hayvanlar.
hikmet: belirli gayelere yönelik, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde oluş.
icat edilen: vücuda getirilen, yoktan yaratılan.
intizam: düzen, tertip.
intizamsız: düzensiz.
istilâ edici: yayılan, kaplayan,

kuşatan.
işaret etmek: göstermek, bildirmek.
katre: damla.
kudret: güç, kuvvet.
küllî: çok, büyük, bütüne ait olan.
lâtif: güzel, hoş.
lüzumu bulunan: gerekli olan.
mahdut: sınırlandırılmış, sınırlı.
mahlûkat: yaratıklar, yaratılmışlar.

mevcudat: yaratılmış şeylerin tamamı, varlıklar.
mevcudiyet: varlık, var olma.
mevzuniyet: ölçülü, düzgün, düzenli olma.
mu'cize: Allah'ın sonsuz kudretiyle meydana gelen ve benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.
mükemmel: kusursuz, eksiksiz.
müştemilât: içindekiler, içinde bulunanlar.
müşteşabih: birbirine benzeyen.
nebatat: bitkiler.
nur: ışık; aydınlık.
rahîmâne: şefkat ve merhametle, acıyarak, esirgeyerek.
rızık: Allah'ın ihsan ettiği, verdiği nimetler, yiyecekler.
sanat-ı acibe: hayranlık uyandıran ve hayret veren sanatlı yapı-
lı.
Sâni-i Hakîm: her şeyi gayeli, faydalı, anlamlı, yerli yerinde ve sanatlı olarak yaratan Allah.
semavat: gökler.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şuur: bilinç, olup bitenin farkında olma.
şuurkârâne: şuurlu ve bilinçli olarak, olup bitenin farkındaymış gibi.
tahavvül: hâl değiştirme, başka hâle geçme.
tebeddül: değişme, değişim.
temeyyüz: benzerlerinden farklı, üstün olma, seçilme.
unsur: madde, bir şeyi oluşturan parçalardan her biri.
urba: elbise.
vahdet: birlik.
vazife: görev.
vücub-i vücut: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.
vücut: varlık, var olma.
zaafiyet: zayıflık.
zemin: yer, yeryüzü.
ziya: ışık.
ziynet: süs.

arz: yeryüzü, dünya.
bedahet: açıklık.
cihazat: cihazlar, organlar.
cihet: yön.
delâlet etmek: delil olmak, göstermek.
efrat: fertler, bireyler.
ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğini göstermesi.
evamir-i Rabbaniye: bütün varlıkları, besleyen, yetiştiren, büyüten, uyum içinde sevk ve idare eden Allah'ın emirleri.
Fa'al-i Hallâk: her şeyi yaratan, dilediğini dilediği gibi yapan Allah.
Fâtır-ı Kadîr: varlıkları farklı fitratlarda, farklı yaratılış özellikleriyle, benzersiz ve harika şekilde yaratan, her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi Allah.
Fettah-ı Allâm: her şeyi en ince ayrıntılarına varıncaya kadar bilen ve her şeye ayrı ayrı suretler veren Allah.
fırka: topluluk, grup.
fiil: iş, oluş, hareket.
gayet: son derece, çok.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hâkimiyet: hükmedis, kontrol ve emir altında bulundurma, itaat ettirme.
Hâlik: yaratıcı, her şeyi yoktan yaratan Allah.
Hannan-ı Mennan: merhamet ve ihsanı bol olan Allah.
haşmet: heybet, büyüklük.
hayat: dirilik, canlılık.
hayvanat: hayvanlar.
hazine-i gayb: gayb hazinesi.
idare: yönetilme; yönetme.
ihata: kuşatma, sarma.
itaat: alınan emre göre hareket etme, uyma.
kafile: topluluk, grup.
kemal-i musahhariyet: tam bir boyun eğmişlik.
kerîmâne: cömertçe, bol ihsan ile.
kudret: güç, kuvvet.
mahlûkat: yaratıklar, yaratılmışlar.
mahsul: ürün.
meşher: sergi yeri.
mevcudat: yaratılmış şeylerin tamamı, varlıklar.
mevt: ölüm.
muhtelif: farklı, çeşitli.
muntazam: düzenli, düzenlenmiş.
muntazaman: düzenli olarak.
münavebe: nöbetle iş görme.

her yere dağılmakla beraber, gayet muntazam ve müte-nevvi meyveleri ve mahsulleri hazine-i gayptan getirme-siyle, Senin birliğine ve varlığına şahadeti bulunmasın.

Ey Fâtır-ı Kadîr, ey Fettah-ı Allâm, ey Fa'al-i Hallâk!

Nasıl arz, bütün sekenesiyle Hâlik'ının Vacibü'l-Vücut olduğuna şahadet eder; öyle de, Senin —*ey Vahid-i Ehad, ey Hannan-ı Mennan, ey Vehhâb-ı Rezzak*— vahdetine ve ehadiyetine, yüzündeki sikkesiyle ve sekenesinin yüzlerindeki sikkeleriyle ve birlik ve beraberlik ve birbiri içine girmek ve birbirine yardım etmek ve onlara bakan rububiyet isimlerinin ve fiillerinin bir olmak cihetinde, bedahet derecesinde Senin vahdetine ve ehadiyetine şahadet, belki mevcudat adedince şahadetler eder.

Hem nasıl zemin, bir ordugâh, bir meşher, bir talim-gâh vaziyetiyle ve nebatat ve hayvanat fırkalarında bulunan dört yüz bin muhtelif milletlerin ayrı ayrı cihazatları muntazaman verilmesiyle, Senin rububiyetinin haşmeti-ne ve kudretinin her şeye yetişmesine delâlet eder. Öyle de, hadsiz bütün zihayatın ayrı ayrı rızıkları, vakti vakti-ne, kuru ve basit bir topraktan rahîmâne, kerîmâne verilmesi ve hadsiz o efradın kemal-i musahhariyetle evamir-i Rabbaniyeye itaatleri, rahmetinin her şeye şümulünü ve hâkimiyetinin her şeye ihatasını gösteriyor.

Hem, zeminde değişmekte bulunan mahlûkat kafi-le-rinin sevk ve idareleri, mevt ve hayat münavebeleri ve

müte-nevvi: çeşit çeşit, çeşitli.
nebatat: bitkiler.
ordugâh: ordunun konakladığı yer.
rahîmâne: şefkat ve merhametle, acıyarak, esirgeyerek.
rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.
rızık: Allah'ın verdiği, nimetler, yiyecekler.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi,

uyum içinde sevk ve idare etmesi.
sekene: bir yerde yaşayanlar, kalanlar.
sevk: yönlendirilme; yönlendirme.
sikke: damga, mühür.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şümul: kaplama, kuşatma.
talim-gâh: eğitim yeri.
Vacibü'l-Vücut: varlığı zorunlu ve gerekli olan ve yokluğu düşünilemeyen; varlığı zatî, ezeli, ebedî olup vücut

tabakalarının en sağlamı, en kuvvetlisi, en esaslı ve en mükemmeli olan Allah.
vahdet: birlik.
Vahid-i Ehad: bir olan ve birliği her bir şeyde tecelli eden Allah.
vakit: zaman, an, saat.
vaziyet: durum, hâl.
Vehhab-ı Rezzak: bol bol rızık veren, çok çok ihsanda bulunan Allah.
zemin: yer, yeryüzü.
zihayat: hayat sahibi, canlılar.

hayvan ve nebatatın idare ve tedbirleri dahi, her şeye taallûk eden bir ilimle ve her şeyde hükmeden nihayetsiz bir hikmetle olabilmesi, Senin ihata-i ilmine ve hikmeti-ne delâlet eder.

Hem, zeminde kısa bir zamanda hadsiz vazifeler gören ve hadsiz bir zaman yaşayacak gibi istidat ve manevî cihazat ile teşhiz edilen ve zemin mevcudatına tasarruf eden insan için, bu talimgâh-ı dünyada ve bu muvakkat ordugâh-ı zeminde ve bu muvakkat meşherde, bu kadar ehemmiyet, bu hadsiz masraf, bu nihayetsiz tecelliyat-ı rububiyet, bu hadsiz hitabat-ı Sübhaniye ve bu gayetsiz ihsanat-ı İlâhiye, elbette ve her hâlde, bu kısacık ve hüznü ömre ve bu karışık kederli hayata, bu belâlı ve fânî dünyaya sığışmaz. Belki, ancak başka ve ebedî bir ömür ve bâkî bir dâr-ı saadet için olabildiği cihetinden, âlem-i bekada bulunan ihsanat-ı uhreviyeğe işaret, belki şahadet eder.

Ey Hâlık-ı Külli Şey!

Zeminin bütün mahlûkatı, Senin mülkünde, Senin arzında, Senin havl ve kuvvetin ile ve Senin kudretin ve iradetin ile ve ilmin ve hikmetin ile idare olunuyorlar ve musahhardırlar. Ve zemin yüzünde faaliyeti müşahede edilen bir rububiyet, öyle ihata ve şümül gösteriyor ve Onun idaresi ve tedbiri ve terbiyesi öyle mükemmel ve öyle hassastır ve her taraftaki icraatı öyle birlik ve beraberlik ve benzemeklik içindedir ki, tecezzi kabul etmeyen bir küll ve inkısamı imkânsız bulunan bir küllî hükümünde

âlem-i beka: sonsuzluk âlemi; ahiret.
arz: dünya.
bâkî: devamlı, sonsuz.
belâ: musibet, sıkıntı.
cihet: yön.
dâr-ı saadet: mutluluk yeri; Cennet.
delâlet etmek: delil olmak, göstermek.
ebedî: sonsuz, bitmeyen.
ehemmiyet: önem.
faaliyet: işleyiş, çalışma.
fânî: geçici, son bulan.

gayetsiz: sonsuz.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
Hâlık-ı Külli Şey: her şeyin yaratıcısı olan Allah.
hassas: duyarlı.
havl: güç, kuvvet.
hayvanat: hayvanlar.
hikmet: yüksek bilgi; belirli gayelere yönelik, faydalı, anlamlı, yerle yerinde iş görme.
hitabat-ı Sübhaniye: kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın kendine has hitap ve konuşmaları.

hükümünde: gibi, yerinde.
hüzün: üzüntü, gam.
icraat: işler, faaliyetler.
idare olunmak: yönetilmek, çekip çevrilmek.
idare: yönetme, çekip çevirmesi.
ihata: kuşatma, sarma.
ihata-i ilim ve hikmet: ilim ve hikmetin her şeyi kuşatması, sarması.
ihsanat-ı İlâhiye: Allah'ın ihsanları, lütufları.
ihsanat-ı uhreviye: ahirette-

ki ihsanlar, ikramlar.
ilim: biliş, bilgi.
inkısam: kısımlara ayrılma, bölünme.
iradet: irade, istek, dileme.
istidat: kabiliyet, yetenek.
işaret: gösterme, bildirme.
keder: üzüntü.
kudret: güç, kuvvet.
küll: bütün.
küllî: parçalardan oluşmuş bir bütüne ait.
mahlûkat: yaratıklar, yaratılmışlar.
manevî cihazat: maddî olmayan cihazlar, donanımlar; duygular.
masraf: harcama.
meşher: sergi yeri.
mevcudat: yaratılmış şeylerin tamamı, varlıklar.
musahhar: boyun eğdirilmiş, emre verilmiş.
muvakkat: geçici; vakitli.
mükemmel: kusursuz, eksiksiz.
mülk: sahip olunan üzerinde tasarruf hakkı bulunan şey.
müşahade etmek: görmek, gözlemlemek.
nebatat: bitkiler.
nihayetsiz: sonsuz.
ordugâh-ı zemin: yeryüzü ordugâhı.
ömür: yaşama süresi, hayat müddeti.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şümül: kaplama, kuşatma.
taallûk eden: ilgili ve alakalı olan.
talimgâh-ı dünya: eğitim ve öğrenim yeri olan dünya.
taraf: yön, yan.
tasarruf etmek: idare etmek, kullanmak.
tecelliyat-ı rububiyet: Cenab-ı Hakkın varlıkları, beslemesi, büyümesi, yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesinin tecellileri, yansımaları.
tecezzi: bölünme, parçalanma.
teçhiz edilmek: cihazlandırılmak, donatılmak.
tedbir: idare etme, çekip çevirme.
terbiye: beslemek, yetiştirmek, büyütmek.
vazife: görev, iş.
zemin: yer, yeryüzü.

acz: güçsüzlük, kuvvetsizlik.
Aleyhissalâtü Vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
azamet-i kibriya: azamet ve heybetin büyüklüğü.
bahr: deniz.
bedahet: apaçık.
feza: uzay, gökyüzü.
garip: hayret veren, şaşırtıcı.
gayet: son derece, çok.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
Hâlik: yaratıcı, her şeyi yoktan yaratan Allah.
hamd: Allah'ı övmek, Ona şükretme.
hamd: şükretme.
hayvanat-ı bahriye: deniz hayvanları.
hilkat: yaratılış, yapı.
hususan: özellikle.
hükmünde: gibi, yerinde.
intizam: düzen, tertip.
istitar etmek: gizlenmek.
katre: damla.
kusur: eksiklik, hata.
lisan: dil, anlatma şekli.
lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
lisan-ı kâl: söz ile anlatım, konuşarak anlatma.
mahlûk: yaratık, yaratılmış.
menba-ı acayip: hayret verici şeylerin kaynağı.
menfaat: fayda.
methüsenâ: methedip övmek.
mevcut: varlık, var olan.
muntazam: düzenli, düzenlenmiş.
mükemmel: eksiksiz, kusursuz.
nihayetsiz: sonsuz.
nîmet: maddî ve manevî faydalı olan her şey, iyilik.
Rabbü'l-Berri ve'l-Bahr: karaların ve denizlerin Rabbi olan Allah.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).
Rezzak-ı Zülcelâl: her bir yaratığın rızasını veren haşmet ve büyüklük sahibi Allah.
rızık: Allah'ın verdiği ve ihsan ettiği nimetler, yiyecekler.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.

bir tasarruf, bir rububiyet olduğunu bildiriyor. Hem zemin, bütün sekenesiyle beraber, lisan-ı kâlden daha zahir hadsiz lisanlarla Hâlik'ını takdis ve tesbih ve nihayetsiz nimetlerinin lisan-ı hâlleriyle Rezzak-ı Zülcelâl'inin hamd ve methüsenasını ediyorlar.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından istitar etmiş olan Zat-ı Akdes!

Zeminin bütün takdisat ve tesbihatıyla, Seni kusurdan, aczden, şerikten takdis ve bütün tahmidat ve senalarıyla Sana hamd ve şükrederim.

Ey Rabbü'l-Berri ve'l-Bahr!

Kur'an'ın dersiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Ves-selâmın talimiyle anladım ki:

Nasıl gökler ve feza ve zemin Senin birliğine ve varlığına şahadet ederler; öyle de, bahirler, nehirler ve çeşmeler ve ırmaklar, Senin vücub-i vücuduna ve vahdetine bedahet derecesinde şahadet ederler.

Evet, bu dünyamızın menba-ı acaip buhar kazanları hükmünde olan denizlerde hiçbir mevcut, hatta hiçbir katre su yoktur ki, vücuduyla, intizamıyla, menfaatıyla ve vaziyetiyle Hâlik'ını bildirmesin.

Ve basit bir kumda ve basit bir suda rızıkları mükemmel bir surette verilen garip mahlûklardan ve hilkatleri gayet muntazam hayvanat-ı bahriyeden, hususan bir tanesi bir milyon yumurtacıları ile denizleri şenlendiren

sekenâ: bir yerde yaşayanlar, kalanlar.
sena: methetme, övmek.
suret: şekil, biçim.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şerik: ortak.
şiddet-i zuhur: çok kuvvetli ve şiddetli şekilde görünme.
şükür: Allah'ın verdiği nimetlere karşı memnunluğunu ifade etme.
tahmidat: Allah'ı övüp ona şükür ve hamd etmeler.
takdis: Allah'ı her türlü kusur

ve noksandan uzak tutma, temiz ve yüce kabul etme.
takdisat: Allah'ı her türlü kusur ve noksanlardan uzak tutmalar, temiz ve yüce kabul etmeler.
talim: öğretme, eğitme.
tasarruf: dilediği gibi kullanma, idare etme.
tesbih: Allah'ın şanını yüceltme, bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma.
tesbihat: Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak

ve bütün mükemmel sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.
vahdet: birlik.
vaziyet: durum, duruş.
vücub-i vücud: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.
vücüt: varlık, var olma.
zahir: görünür, açık.
Zat-ı Akdes: her türlü kusur ve noksandan uzak ve yüce olan Zat, Allah.
zemin: yer, yeryüzü.

balıklardan hiçbirisi yoktur ki, hilkatıyla ve vazifesiyle ve idare ve iâşesiyle ve tedbir ve terbiyesiyle Yaratanına işaret ve Rezzak'ına şahadet etmesin.

Hem, denizde kıymettar, hasiyetli, ziynetli cevherlerden hiçbirisi yoktur ki, güzel hilkatıyla ve cazibedar fitratıyla ve menfaatli hasiyetiyle Seni tanımasın, bildirmesin.

Evet, onlar birer birer şahadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla, beraberlik ve birbiri içinde karışmak ve sikk-i hilkatta birlik ve icatça gayet kolay ve efratça gayet çokluk noktalarından Senin vahdetine şahadet ettikleri gibi; arzı, toprağıyla beraber bu küre-i arzı kuşatan muhit denizlerini muallâkta durdurmak ve dökmeden ve dağıtmadan güneşin etrafında gezdirmek ve toprağı istilâ ettirmemek; ve basit kumundan ve suyundan, mütenevvi ve muntazam hayvanatını ve cevherlerini halk etmek; ve erzak ve sair umurlarını küllî ve tam bir surette idare etmek ve tedbirlerini görmek; ve yüzünde bulunmak lâzım gelen hadsiz cenazelerinden hiçbirisi bulunmamak noktalarından, Senin varlığına ve Vacibü'l-Vücud olduğuna, mevcudatı adedince işaretler ederek şahadet eder.

Ve Senin saltanat-ı rububiyetinin haşmetine ve her şeye muhit olan kudretinin azametine pek zahir delâlet ettikleri gibi, göklerin fevkindeki gayet büyük ve muntazam yıldızlardan, tâ denizlerin dibinde bulunan gayet küçücük ve intizamla iâşe edilen balıklara kadar her şeye yetişen ve hükmeden rahmetinin ve hâkimiyetinin

arz: yer, yeryüzü.
azamet: büyüklük.
cazibedar: çekici.
cenaze: ölü, ölü beden.
cevher: kıymetli taş.
delâlet: delil olmak, göstermek
efrat: fertler, bireyler.
erzak: rızıklar, yiyecekler.
fevkinde: üstünde.
fitrat: yaratılış.
gayet: son derece, çok.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hâkimiyet: hükmediş, kontrol

ve emir altında bulundurma, itaat ettirme.
halk etmek: yaratmak.
hasiyet: özellik.
haşmet: heybet, büyüklük.
hayvanat: hayvanlar.
hey'et-i mecmua: bir şeyin tamamı, parçalarına bakılmaksızın bir bütün olarak görünüşü.
hilkat: yaratılış, yapı.
iâşe edilmek: beslenme, yedirilip içirilmek.
iâşe: beslenme, yedirilip içiril-

me.
icat: vücuda getirmek, yoktan yaratmak.
idare: yönetilme, çekip çevrilme.
intizam: düzen.
istilâ etmek: kaplamak, yayılmak.
kıymettar: kıymetli, değerli.
kudret: güç, kuvvet.
küllî: umumî, bütün; hepsi, tamamı.
küre-i arz: yer küre; dünya.
lâzım: gerekli.

menfaat: fayda.
mevcudat: yaratılmış şeylerin tamamı, varlıklar.
muallâk: boşlukta, asılı.
muhit: her şeyi kuşatan ve her şeyi kaplayan.
muntazam: düzenli, intizamlı.
mütenevvi: çeşit çeşit, farklı.
rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.
Rezzak: bütün yaratılmışların çeşit çeşit rızıklarını veren ve ihtiyaçlarını karşılayan Allah.
sair: diğer, başka.
saltanat-ı rububiyet: bütün varlıkları, besleyen, yetiştiren, uyum içinde sevk ve idare eden Allah'ın bütün varlıkları kuşatan saltanatı, hâkimiyeti.
sikke-i hilkat: yaratılış mührü.
suret: şekil, biçim.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
tedbir: idare etmek, çekip çevirmek.
terbiye: beslenme, yetiştirilme, büyütülme.
umur: işler.
Vacibü'l-Vücud: varlığı zorunlu ve gerekli olan ve yokluğu düşünilemeyen; varlığı Zatî, ezeli, ebedî olup vücut tabakalarının en sağlamı, en kuvvetlisi, en esaslı ve en mükemmeli olan Allah.
vahdet: birlik.
vazife: görev.
zahir: görünür, açık.
ziynet: süs.

acayıp: hayret veren ve şaşırtan şeyler.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun

Allahü ekber: Allah en büyük ve en yücedir.

arz: dünya.

bilbedahe: apaçık bir şekilde.

dahili: içindeki, içe ait.

delâlet: delil olma, gösterme.

ebedi: sonsuz, sonu olmayan, bitmeyen.

faide: fayda.

fânî: geçici, son bulan.

gayet: son derece, çok.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hâlık: yaratıcı, her şeyi yoktan yaratan Allah.

han: yolcuların misafir olduğu bina.

harika: olağanüstü, hayranlık ve hayret uyandıran.

hikmet: belirli gayelere yönelik, anlamlı, faydalı ve yerli yerinde oluş.

idare: yönetilme, çekip çevrilme.

ikram etme: bağışlama, ihsan etme.

ilim: biliş, bilgi.

inkılâbat: değişimler, dönüşümler.

intizamât: düzenli olmalar.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma veya yapmama konusunda karar verebilme, ve bu kararı yerine getirebilme gücü.

istifade: yararlanma, faydalanma.

işaret etmek: göstermek, bildirmek.

Kadîr-i Zülcelâl: sonsuz haşmet ve büyüklük sahibi olan ve her şeye gücü yeten Allah.

kudret: güç, kuvvet.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve fayda bulunan Kur'ân.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

mahlûkat: yaratıklar, yaratılmışlar.

makarr-ı saltanat-ı ebediye: sonsuz saltanat merkezi; ahiret diyarı.

hadsiz genişliklerine delâlet; ve intizamâtıyla ve faydalarıyla ve hikmetleriyle ve mizan ve mevzuniyetleriyle, Senin her şeye muhit ilmine ve her şeye şamil hikmetine işaret ederler.

Ve Senin, bu misafirhane-i dünyada, yolcular için, böyle rahmet havuzların bulunması ve insanın seyrüse-yahatine ve gemisine ve istifadesine musahhar olması işaret eder ki, yolda yapılmış bir handa, bir gece misafirlerine bu kadar deniz hediyeleriyle ikram eden Zat, elbette makarr-ı saltanat-ı ebediyesinde öyle ebedî rahmet denizleri bulundurmuş ki, bunlar onların fânî ve küçük numuneleridirler.

İşte, denizlerin böyle gayet harika bir tarzda arzın etrafında vaziyet-i acibesiyile bulunması ve denizlerin mahlûkatı dahi gayet muntazam idare ve terbiye edilmesi bilbedahe gösterir ki, yalnız Senin kuvvetin ve kudretin ile ve Senin irade ve tedbirin ile, Senin mülkünde, Senin emrine musahhardırlar, Ve lisan-ı hâlleriyile Hâlık'ını takdis edip “Allahü ekber” derler.

Ey dağları zemin sefinesine hazineli direkler yapan Kadîr-i Zülcelâl!

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın talimiyle ve Kur'ân-ı Hakîm'inin dersiyile anladım ki:

Nasıl denizler acaipleriyle Seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar; öyle de, dağlar dahi, zelzele tesiratından zeminin sükûnetine ve içindeki dahilî inkılâbat fırtınalarından

mevzuniyet: düzenli ve ölçülü olma.

misafirhane-i dünya: dünya misafirhanesi.

mizan: ölçü, denge.

muhit: ihata eden, her şeyi kuşatan.

muntazam: düzenli, düzgün.

musahhar: emre verilmiş, boyun eğdirilmiş.

mülk: sahip olunan, üzerinde tasarruf hakkı bulunan şey; saltanat ve hâkimiyet.

numune: örnek.

rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerîm olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

sefine: gemi.

seyrüseyahat: hareket etme ve gezme, gezip dolaşma.

sükûnet: sakinlik, durgunluk, hareketsizlik.

şamil: kuşatan, kaplayan, çevreleyen.

takdis: Allah'ı her türlü kusur ve noksandan uzak tutma,

temiz ve yüce kabul etme.

talim: öğretme, eğitime.

tarz: şekil, biçim.

tedbir: idare etme, çekip çevirme.

terbiye edilme: beslenme, yetiştirilme, büyütülme.

tesirat: etkiler.

vaziyet-i acibe: hayret veren, şaşırtan hâl.

zat: büyüklük ve yücelik sahibi, Allah.

zelzele: sarsıntı, deprem.

zemin: yeryüzü.

sükûtuna ve denizlerin istilâsından kurtulmasına; ve havanın gazat-ı muzırradan tasfiyesine; ve suyun muhafaza ve iddiharlarına; ve zîhayatlara lâzım olan madenlerin hazinedarlığına ettiği hizmetleriyle ve hikmetleriyle Seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar.

Evet, dağlardaki taşların envaından ve muhtelif hastalıklara ilâç olan maddelerin aksamından ve zîhayata, hususan insanlara çok lâzım ve çok mütenevvi olan madeniyatın ecnasından ve dağları, sahraları çiçekleriyle süslendiren ve meyveleriyle şenlendiren nebatatın esnafından hiçbirisi yoktur ki, tesadüfe havalesi mümkün olmayan hikmetleriyle, intizamıyla, hüsn-i hilkatıyla, faydalarıyla, hususan madeniyatın tuz, limon tuzu, sülfato ve şap gibi, sureten birbirine benzemekle beraber, tatlarının şiddet-i muhalefetiyle ve bilhassa nebatatın basit bir top-raktan, çeşit çeşit envalarıyla, ayrı ayrı çiçek ve meyveleriyle, nihayetsiz kadîr, nihayetsiz hakîm, nihayetsiz rahîm ve kerîm bir Sâniin vücub-i vücuduna bedahetle şahadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasındaki vahdet-i idare ve vahdet-i tedbir ve menşe ve mesken ve hilkat ve sanatça beraberlik ve birlik ve ucuzluk ve kolaylık ve çokluk ve yapılmakta çabukluk noktalarından, Sâniin vahdetine ve ehadiyetine şahadet ederler.

Hem, nasıl ki, dağların yüzünde ve karnındaki masnular, zeminin her tarafında, her bir nevi aynı zamanda, aynı tarzda, yanlızsız, gayet mükemmel ve çabuk yapılmaları ve bir iş bir işe mâni olmadan, sair neviler ile beraber karışık iken karıştırmaksızın icatları, Senin rububiyetinin

akşam: kısımlar.
bedahetle: apaçık bir şekilde.
bilhassa: özellikle.
ecnas: cinsler, çeşitler.
ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğini göstermesi.
enva: türler, çeşitler.
esnaf: sınıflar, cinsler.
faide: fayda.
gayet: son derece, çok.
gazat-ı muzır: zararlı gazlar.
hakim: gayeli, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde iş gören;

hikmet ve yüksek bilgi sahibi olan.
havale: bir işi veya bir şeyi başka birisine bırakma.
hazinedar: hazine bekçisi.
hey'et-i mecmua: bir şeyin tamamı, parçalarına bakılmaksızın bir bütün olarak görünüşü.
hikmet: belirli gayelere yönelik, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde oluş.
hilkat: yaratılış.
hususan: özellikle.

hüsn-i hilkat: yaratılış güzelliği.
icat: vücuda getirmek, yoktan yaratmak.
iddihar: biriktirme, depolama.
intizam: düzen, tertip.
istilâ: kaplama, yayılma.
kadîr: her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi.
kerim: ikramı, ihsanı ve bağışı bol olan.
lâzım: gerekli.
madeniyat: madenler.

mâni: engel.
masnu: sanatlı olarak yaratılmış varlık.
menşe: kaynak, bir şeyin çıktığı yer.
mesken: kalınan, yaşanılan yer.
muhafaza: korunma.
muhtelif: çeşitli, farklı.
mütenevvi: çeşitli, farklı.
nebatat: bitkiler.
nevi: tür, cins.
nihayetsiz: sonsuz.
rahim: sonsuz şefkat ve merhamet sahibi, çok bağışlayıcı olan.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.
sahra: kır, ova.
sair: başka, diğer, öteki.
sanat: bir şeyi yapmada gösterilen ustalık; ustaca ve güzel yapılmış.
Sâni: her şeyi sanatlı yaratan Allah.
sureten: görünüşte, şekil ve biçim olarak.
sükût: suskunluk, sessizlik.
sülfato: sülfürik asit, tuz veya ester.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şap: alüminyum ve potasyum sülfatından meydana gelen renksiz madde.
şiddet-i muhalefet: çok çok farklı ve zıt olma.
tarz: şekil, biçim, yol.
tasfiye: saflaştırma, temizleme, arındırma.
tesadüf: rastlantı.
vahdet: birlik.
vahdet-i idare: idarenin tek elden yürütülmesi.
vahdet-i tedbir: neticelerini düşünerek idare etmenin tek elden olması.
vücub-i vücud: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.
zemin: yer, yeryüzü.
zîhayat: hayat sahibi, canlılar.

âlem: dünya.
ambar: depo.
azamet: büyüklük.
bedel: karşılık, yerine.
cihazat: cihazlar, donanımlar; ihtiyaç duyulan maddeler.
cihet: yön, taraf.
cihet: yön.
define: hazine.
delâlet etmek: delil olmak, göstermek.
delâlet: delil olma, yol gösterme.
ebedi: sonsuz, hiç bitmeyen.
eşcar: ağaçlar.
hacet: ihtiyaç.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakim: her şeyi bir maksatla, uygun, anlamlı, faydalı yaratan, yüksek bilgi sahibi.
hâkimiyet: hükmediş, kontrol ve emir altında bulundurma, itaat ettirme.
haşmet: heybet, büyüklük.
hazine: define, kıymetli şeylerin bulunduğu yer.
hikmet: yüksek bilgi; gayeli, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde iş görme.
iddiharar: depolanmalar, biriktirilmeler.
ihata: kuşatma, sarma.
ihsanat: ihsanlar, iyilikler, bağışlar.
ihiyat: her hangi bir konuda ileriye düşünerek ölçülü davranma.
ihzar etmek: hazırlamak.
ihzarat: hazırlanmalar.
ilim: biliş, bilgi.
inayet: yardım.
intizam: düzen, tertip.
istikbal: gelecek zaman.
işaret: gösterme, bildirme.
ištiha: istek, arzu, açlık, yemeğe karşı duyulan istek.
kadir: her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi.
kerim: ikram ve ihsanı bol olan.
kerimâne: cömertçe, bol ihsan ile.
kudret: güç, kuvvet.
letaif: güzelliğler, incelikler.
levazımat: lazım olan şeyler.
madeni: madenle ilgili.
madeniyat: madenler.
mahlûk: yaratık, yaratılmış.
mahzen: içinde eşya saklanacak yer altı deposu.
mehasin: güzelliğler, iyilikler.
misafirperver: misafir ağırlamayı seven.
muhtaç: ihtiyaç duyan.
muhtelif: farklı, birbirine uymayan.
muntazam: düzenli, düzene girmiş, tertipli.
mükemmel: kusursuz, eksiksiz.

haşmetine ve hiçbir şey ona ağır gelmeyen kudretinin azametine delâlet eder. Öyle de, zeminin yüzündeki bütün zîhayat mahlûkların hadsiz hacetlerini, hatta müte-nevvi hastalıklarını, hatta muhtelif zevklerini ve ayrı ayrı iştihalarını tatmin edecek bir surette, dağların yüzlerini ve içlerini muntazam eşcar ve nebatat ve madeniyatla doldurmak ve muhtaçlara teshir etmek cihetiyle, Senin rahmetinin hadsiz genişliğine ve hâkimiyetinin nihayetsiz vüs'atine delâlet; ve toprak tabakâtı içinde gizli ve karanlık ve karışık bulunduğu hâlde, bilerek, görerek, şaşırmayarak, intizamla, hacetlere göre ihzar edilmeleriyle, Senin her şeye taallûk eden ilminin ihatasına ve her bir şeyi tanzim eden hikmetinin bütün eşyaya şümulüne ve ilâçların ihzarâtı ve madenî maddelerin iddiharâtıyla, rububiyetinin rahîmâne ve kerîmâne olan tedabirinin, mehasinine ve inayetinin ihtiyatlı letaifine pek zahir bir surette işaret ve delâlet ederler.

Hem, bu dünya hanında, misafir yolcular için, koca dağları levazımatlarına ve istikbaldeki ihtiyaçlarına muntazam ihtiyat deposu ve cihazat ambarı ve hayata lüzumu olan çok definelerin mükemmel mahzeni olmak cihetinde, işaret, belki delâlet, belki şahadet eder ki, bu kadar kerîm ve misafirperver ve bu kadar hakîm ve şefkatperver ve bu kadar kadir ve rububiyetperver bir Sâniin, elbette ve her hâlde, çok sevdiği o misafirleri için, ebedî bir âlemde, ebedî ihsanatının ebedî hazineleri vardır. Buradaki dağlara bedel, orada yıldızlar o vazifeyi görürler.

müte-nevvi: türlü türlü, çeşitli, farklı.
nebatat: bitkiler.
nihayetsiz: sonsuz.
rahîmâne: şefkat ve merhametle, acıyarak, esirgeyerek.
rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.
rububiyetperver: beslemeyi, yetiştirmeyi, büyütmeyi, sevk ve idare etmeyi seven.
Sâni: her şeyi sanatla yaratan Allah.
suret: şekil, biçim.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şefkatperver: şefkat etmeyi seven.
şümul: kaplama, kuşatma.
taallûk etmek: alâkalı, ilgili olmak.
tabakat: tabakalar, katmanlar.

tanzim etmek: düzene koymak, düzenlemek, sıralamak.
tatmin etmek: doyurmak, ihtiyacını karşılamak.
tedabir: neticelerini düşünerek idare etmeler, iş görme-ler.
teshir etmek: itaat ettirmek, boyun eğdirmek.
vazife: görev, iş.
vüs'at: genişlik.
zahir: görünür, apaçık.
zemin: yer, yeryüzü.
zîhayat: hayat sahibi, canlı.

Ey Kadir-i Külli Sey!

Dağlar ve içindeki mahlûklar Senin mülkünde ve Senin kuvvet ve kudretinle ve ilim ve hikmetinle musahhar ve müdahhardırlar. Onları bu tarzda tavzif ve teshir eden Hâlıkını takdis ve tesbih ederler.

Ey Hâlık-ı Rahman ve ey Rabb-i Rahîm!

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın talimiyle ve Kur'an-ı Hakîm'inin dersiyile anladım: Nasıl ki sema ve feza ve arz ve deniz ve dağ, müştemilât ve mahlûklarıyla beraber Seni tanıyorlar ve tanıtıyorlar; öyle de, zemindeki bütün ağaç ve nebatat, yaprakları ve çiçekleri ve meyveleriyle, Seni bedahet derecesinde tanıtıyorlar ve tanıyorlar.

Ve umum eşcarın ve nebatatın cezbedarâne hareket-i zikriyede bulunan yapraklarından ve ziynetleriyle Sâniinin isimlerini tavsif ve tarif eden çiçeklerinden ve letafet ve cilve-i merhametinden tebessüm eden meyvelerinden her birisi, tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan harika sanat içindeki nizam ve nizam içindeki mizan ve mizan içindeki ziynet ve ziynet içindeki nakışlar ve nakışlar içindeki güzel ve ayrı ayrı kokular ve kokular içindeki meyvelerin muhtelif tatlarıyla, nihayetsiz rahîm ve kerîm bir Sâniin vücub-i vücuduna bedahet derecesinde şahadet ettikleri gibi; heyet-i mecmuasıyla, bütün zemin yüzünde birlik ve beraberlik, birbirine benzemeklik ve sikke-i hilkatte müşabehet ve tedbir ve idarede münasebet ve onlara taallûk eden icat fiilleri ve Rabbanî isimlerde

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun

arz: yer, yeryüzü.

bedahet: apaçık olma, açıklık.

cezbedarâne: kendinden geçmiş bir şekilde.

cihet-i imkân: bir şeyin olabilirlik yönü.

cilve-i merhamet: şefkat etme, acıma, bağışlamanın cilvesi, görüntüsü.

eşcar: ağaçlar.

Hâlık: yaratıcı, her şeyi yoktan yaratan Allah.

Hâlık-ı Rahman: bütün yaratılmışların rızıklarını veren ve ihtiyaçlarını gideren yaratıcı, Allah.

hareket-i zikriye: zikir hareketi.

harika: olağanüstü, hayret ve hayranlık uyandıran.

havale: bir işi veya bir şeyi başka birisine bırakma.

heyet-i mecmua: bir şeyin tamamı, parçalarına bakıl-

maksızın bir bütün olarak görünüşü.

hikmet: yüksek bilgi; gayeli, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde iş görme.

icat: vücuda getirmek, yoktan yaratmak.

idare: çekip çevirme.

Kadir-i Külli Sey: her şeye gücü yeten, sonsuz güç ve kuvvet sahibi Allah.

kerim: ikram ve ihsanı bol olan.

kudret: güç, kuvvet.

Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'an.

letafet: güzelliği, hoşluk.

mahlûk: yaratık, yaratılmış.

mizan: ölçü, denge.

muhtelif: çeşitli, farklı.

musahhar: emre verilmiş, boyun eğdirilmiş.

müdahhar: depolanmış, biriktirilmiş.

mülk: sahip olunan üzerinde tasarruf hakkı bulunan şey; saltanat, hâkimiyet.

münasebet: uyum, uygunluk; ilgi, ilişki.

müşabehet: benzeme, benzeyiş.

müştemilât: içindekiler.

nakış: işleme, süsleme.

nebatat: bitkiler.

nihayetsiz: sonsuz.

nizam: düzen.

Rabbani: varlıkları, besleyen, büyüten, yetiştiren, sevk ve idare eden Allah'a ait.

Rabb-i Rahîm: besleyen, büyüten, yetiştiren, sevk ve idare eden, sonsuz merhamet ve şefkat sahibi olan Allah.

rahim: sonsuz şefkat ve merhamet sahibi, çok bağışlayıcı olan.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

sanat: bir şeyi yapmada gösterilen ustalık; ustaca ve güzel yapılmış.

Sâni: her şeyi sanatla yaratan Allah.

sema: gök.

sikke-i hilkat: yaratılış mührü.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

taallûk etme: alâkalı, ilgili olma.

takdis: Allah'ı her türlü kusur ve noksandan uzak tutma, temiz ve yüce kabul etme.

talim: öğretme, eğitime.

tarif: bir şeyi belli noktalar ve işaretlerle inceden inceye anlatıp tanıtmak.

tarz: şekil, biçim.

tavsif: bir şeyin vasıflarını ve özelliklerini anlatma.

tavzif: vazifelendirme, görevlendirme.

tedbir: neticelerini düşünerek idare etme, çekip çevirme.

tesadüf: rastlantı.

tesbih: Allah'ın şanını yüceltme, bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma.

teshir: emrine itaat ettirme, boyun eğdirme.

vücub-i vücüt: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.

zemin: yer, yeryüzü.

zîynet: süs.

aksam: kısımlar, bölümler.
azamet: büyüklük.
bilbedahe: apaçık bir şekilde.
cemal: güzellik
cemal-i sanat: sanatın güzelliği, sanattaki güzellik.
cereyan: akım, hareket.
delâlet etmek: delil olmak, göstermek.
delâlet: delil olma, gösterme.
efrat: fertler, bireyler.
ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğini göstermesi.
enva: türler, neviler, çeşitler.
faide: fayda, yarar.
gayet: son derece, çok.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hâkimiyet: hükmediş, kontrol ve emir altında bulundurma, itaat ettirme.
haşmet: büyüklük, heybet.
hayvanat: hayvanlar.
hikmet: yüksek bilgi, gayeli, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde iş görme.
iaşe: beslemek, yedirip içirmek.
icat: vücuda getirme, yoktan yaratma.
icraat: iş, faaliyetler.
idare: yönetme, çekip çevirme.
ihata: kuşatma, sarma.
ihzar etmek: hazırlamak.
ilim: bilis, bilgi.
in'am: nimet verme, nimetlendirme.
işaret etmek: göstermek, bildirmek.
itaat: uyma, emre göre hareket etme.
kat'i: kesin.
kemal: mükemmellik.
kemal-i intizam: mükemmel ve kusursuz düzen.
kemal-i nimet: nimetlerin mükemmelliği.
kudret: güç, kuvvet.
maslahat: fayda; maksat.
methetmek: övmek.
musahhariyet: emre boyun eğme hâli.
muvafakat: uygunluk.
nebat: bitki.
nihayet: son.
Rabbani: varlıkları, besleyen, bü-

muvafakat ve o yüz bin envain hadsiz efratlarını birbiri içinde şaşırmayarak birden idareleri gibi noktalar o Vacibü'l-Vücut Sâniin bilbedahe vahdetine ve ehadiyetine dahi şahadet ederler.

Hem nasıl ki onlar Senin vücub-i vücuduna ve vahdetine şahadet ediyorlar; öyle de, rûy-i zeminde dört yüz bin milletlerden teşekkül eden zihayat ordusundaki hadsiz efradın yüz binler tarzda iaşe ve idareleri, şaşırmayarak, karıştırmayarak, mükemmel yapılmasıyla Senin rububiyetinin vahdaniyetteki haşmetine ve bir baharı bir çiçek kadar kolay icat eden kudretinin azametine ve her şeye taallükuna delâlet ettikleri gibi; koca zeminin her tarafında, hadsiz hayvanatına ve insanlara, hadsiz taamların çeşit çeşit aksamını ihzar eden rahmetinin hadsiz genişliğine; ve o hadsiz işler ve in'amlar ve idareler ve iaşeler ve icraatlar kemal-i intizamla cereyanları ve her şey, hatta zerreler o emirlere ve icraata itaat ve musahhariyetleriyle, hâkimiyetinin hadsiz vüs'atine kat'î delâlet etmekle beraber, o ağaçların ve nebatların ve her bir yaprak ve çiçek ve meyve ve kök ve dal ve budak gibi her birisinin her bir şeyini, her bir işini bilerek, görerek, faydalara, maslahatlara, hikmetlere göre yapılmakla, Senin ilminin her şeye ihatasına ve hikmetinin her şeye şümulüne pek zahir bir surette delâlet ve hadsiz parmaklarıyla işaret ederler. Ve Senin gayet kemaldeki cemal-i sanatına ve nihayet cemaldeki kemal-i nimetine hadsiz dilleriyle sena ve methederler.

yüten, yetiştiren, sevk ve idare eden Allah'a ait.
rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.
rûy-i zemin: yeryüzü.
Sâni: her şeyi sanatla yaratan Allah.
sena: methetme, övme, yü-

celtme.
suret: şekil, biçim, görünüş.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şümul: kaplama, kuşatma.
taallük: alâkalı, ilgili olma.
taam: yemek, yiyecek, gıda.
tarz: usul, şekil, biçim.
teşekkül etmek: meydana gelmek, oluşmak.
Vacibü'l-Vücut: varlığı zorunlu ve gerekli olan ve yokluğu düşünülemeyen; varlığı Zatî, ezeli, ebedî olup vücut tabakalarının en sağlamı, en

kuvvetlisi, en esaslısı ve en mükemmeli olan Allah.
vahdaniyet: Allah'ın bir oluşu.
vahdet: birlik.
vücub-i vücut: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.
vüs'at: genişlik.
zahir: görünür, açık.
zemin: yeryüzü.
zerre: atom, molekül; en küçük parça.
zihayat: hayat sahibi, canlı.

Hem bu muvakkat handa ve fânî misafirhanede ve kısaca bir zamanda ve az bir ömürde, eşcar ve nebatatın eleriyle, bu kadar kıymetli ihsanlar ve nimetler ve bu kadar fevkalâde masraflar ve ikramlar işaret, belki şahadet eder ki: Misafirlerine burada böyle merhametler yapan kudretli, keremkâr Zat-ı Rahîm, bütün ettiği masrafı ve ihsanı, kendini sevdirmek ve tanıttırmak neticesinin aksiyiyle, yani, bütün mahlûkat tarafından, “Bize tattırdı, fakat yedirmeden bizi idam etti” dememek ve dedirmek ve saltanat-ı ulûhiyetini iskat etmemek ve nihayetsiz rahmetini inkâr etmemek ve ettirmemek ve bütün müştak dostlarını mahrumiyet cihetinde düşmanlara çevirmemek noktalarından, elbette ve her hâlde, ebedî bir âlemde, ebedî bir memlekette, ebedî bırakacak abdlerine, ebedî rahmet hazinelerinden, ebedî Cennetlerinde, ebedî ve Cennete lâıyk bir surette meyvedar eşcar ve çiçekli nebatlar ihzar etmiştir. Buradakiler ise, müşterilere göstermek için numunelerdir.

Hem ağaçlar ve nebatlar, umumen yaprak ve çiçek ve meyvelerinin kelimeleriyle Seni takdis ve tesbih ve tahmit ettikleri gibi, o kelimelerden her birisi dahi ayrıca Seni takdis eder. Hususan meyvelerin bedî bir surette etleri çok muhtelif, sanatları çok acip, çekirdekleri çok harika olarak yapılarak, o yemek tablalarını ağaçların ellerine verip ve nebatların başlarına koyarak zihayat misafirlerine göndermek cihetinde, lisan-ı hâl olan tesbihatları, zuhurca lisan-ı kâl derecesine çıkar. Bütün onlar Senin mülkünde, Senin kuvvet ve kudretinle, Senin irade ve

tıklar.

mahrumiyet: dilediğini, istediğini elde edememe, yoksun kalma.

masraf: harcama.

merhamet: acıma, şefkat gösterme, koruma, iyilik etme.

meyvedar: meyveli.

misafirhane: misafirlerin kaldığı yer.

muhtelif: çeşitli, farklı.

muvakkat: geçici; vakitli, süreli.

mülk: sahip olunan üzerinde tasarruf hakkı bulunan şey.

müştak: çok isteyen, arzu eden.

nebat: bitki.

nebatat: bitkiler.

netice: sonuç.

nihayetsiz: sonsuz.

nimet: faydalı olan maddî ve manevî şeyler; ihsan, bağış.

numune: örnek, misal.

ömür: hayat süresi.

rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme; maddî ve manevî nimetler.

saltanat-ı ulûhiyet: ilâhîlik saltanatı, hâkimiyeti; Allah'ın ortak kabul etmeyen saltanatı, hâkimiyeti.

sanat: bir şeyi yapmada gösterilen ustalık; güzel yapı.

suret: şekil, biçim.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

tahmit: Allah'a hamd etme, Onu övmek, şükretme.

takdis: Allah'ı her türlü kusur ve noksandan uzak tutma, temiz ve yüce kabul etme.

tesbih: Allah'ın şanını yüceltme, bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma.

tesbihat: Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün mükemmel sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

umumen: bütünüyle.

Zat-ı Rahîm: şefkat ve merhamet sahibi olan Allah.

zihayat: hayat sahibi, canlı.

zuhur: ortaya çıkma, meydana çıkma.

abd: kul.

acip: hayret uyandıran.

âlem: dünya.

bedî: hayret verici güzellikte olan, harika.

cihet: yön.

ebedî: sonsuz, hiç bitmeyen.

eşcar: ağaçlar.

fevkalâde: olağanüstü.

han: yolcuların misafir olduğu yer; dünya.

harika: hayret ve hayranlık uyandıran.

hazine: kıymetli şeylerin sak-

landığı sağlam yer.

hususan: özellikle.

ıskat etmemek: düşürmek, hükümden kaldırmamak.

ihsan: iyilik, bağış, ikram.

ihzar etmek: hazırlamak.

ikram: gerekli olanı verme, değer verip ağırlama.

inkâr etmek: inanmamak, kabul etmemek.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma veya yapmama konusunda karar verebilme, ve bu

kararı yerine getirebilme gücü.

işaret: gösterme, bildirme.

keremkâr: ikram eden, cömert.

kıymetli: kıymetli, değerli.

kudret: güç, kuvvet.

lâıyk: uygun, yakışır.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

lisan-ı kâl: söz ile anlatım, konuşma dili.

mahlûkat: yaratılmış, yara-

acz: güçsüzlük, kuvvetsizlik.
alât: aletler; organlar.
aleyhissalâtu vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun me-alinde Peygamberimize yapılan dua.
aza: organ, uzuv.
basîrâne: görerek.
ceset: beden, vücut.
cihazat-ı bedeniye: vücudun, ci-hazları, organları.
cisim: vücut, beden.
dâhilî: içe ait.
Esma-i Hüsnâ: Allah'ın güzel isimleri.
eşcar: ağaçlar.
faide: fayda, yarar.
Fâtır-ı Kadîr: varlıkları farklı fit-ratlarda, farklı yaratılış özellikle-riyle, benzersiz ve harika şekilde yaratan, her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi Allah.
gayet: son derece, çok.
Hâlik-ı Rahîm: sonsuz şefkat ve merhamet sahibi, yoktan yaratan Allah.
hamdüsena etmek: şükretmek ve övmek.
haricî: dışa ait.
hassas: duyarlı.
hayvanat: hayvanlar.
hikmet: yüksek bilgi; gayeli, fay-dalı, anlamlı ve yerli yerinde iş görme.
hikmetli: gayeli ve faydalı, an-lamlı ve yerli yerinde.
ihsanat: ikramlar, iyilikler, bağış-lar.
iman etmek: inanmak.
kibriya-i azamet: Allah'a has ve ait olan son derece büyüklük ve kudret.
Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve su-resinde sayısız hikmet ve fayda-lar bulunan Kur'ân.
kusur: eksiklik, noksan.
mizan: ölçü, denge.
muntazam: düzenli, düzgün.
musahhar: emre verilmiş, boyun eğdirilmiş.
mutî: itaat eden, söz dinleyen, emre uyan.
muvazene: ölçü, denge.
müdebbirâne: her şeyi önceden düşünerek, tedbirli bir şekilde.
Müdebbir-i Hakîm: her şeyi be-lirli gayelere yönelik, faydalı, yer-li yerinde sevk ve idare eden, hik-met sahibi idareci.
mühim: önemli.
Mürebbi-i Rahîm: çok çok mer-hametli, terbiye edici Allah.
nazik: zarif, ince.

ihsanatınla, Senin rahmet ve hikmetinle musahhardırlar ve Senin her bir emrine mutîdirler.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey kibriya-i azametinden tesettür etmiş olan Sâni-i Hakîm ve Hâlik-ı Rahîm!

Bütün eşcar ve nebatatın, bütün yaprak ve çiçek ve meyvelerin dilleriyle ve adediyle, Seni kusurdan, aczden, şerikten takdis ederek hamdüsena ederim.

Ey Fâtır-ı Kadîr, ey Müdebbir-i Hakîm, ey Mürebbi-i Rahîm!

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın talimiyle ve Kur'ân-ı Hakîm'in dersiyile anladım ve iman ettim ki:

Nasıl nebatat ve eşcar Seni tanıyorlar, Senin Sıfât-ı Kudsiyeni ve Esma-i Hüsnanı bildiriyorlar. Öyle de, zîha-yatlardan ruhlu kısmı olan insan ve hayvanattan hiçbirisi yoktur ki, cisminde gayet muntazam saatler gibi işle-yen ve işletirilen dahilî ve haricî azalarıyla ve bedeninde gayet ince bir nizam ve gayet hassas bir mizan ve gayet mühim faydalar ile yerleştirilen alât ve duygularıyla ve cesedinde gayet sanatlı bir yapılaş ve gayet hikmetli bir tefriş ve gayet dikkatli bir muvazene içinde konulan ciha-zat-ı bedeniyesiyle, senin vücub-i vücuduna ve sıfatlarının tahakkukuna şahadet etmesin. Çünkü, bu kadar basîrâ-ne nazik sanat ve şuurkârâne ince hikmet ve müdebbirâ-ne tam muvazeneye, elbette, kör kuvvet ve şuursuz tabi-at ve serseri tesadüf karışamazlar ve onların işi olamaz

nebatat: bitkiler.

nizam: düzen.

rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerîm olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

sanat: ustalık, hüner; bir şeyi güzel yapmak.

Sâni-i Hakîm: her şeyi gayeli, faydalı, anlamlı, yerli yerinde ve sanatlı olarak yaratan Al-lah.

sıfât: nitelik, vasıf.

sıfât-ı kudsiye: Allah'ın her türlü kusur ve çirkinlikten uzak sıfatları, özellikleri.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

şerik: ortak.

şiddet-i zuhur: çok kuvvetli ve şiddetli şekilde görünme.

şuur: bilinç,

şuurkârâne: şuurluca, bilerek ve farkında olarak.

tabiat: doğa, yaratılmış şey-lerin tamamı.

tahakkuk: delil ile ispat edil-me, bir şeyin gerçekliğinin

anlaşılması.

takdis etmek: Allah'ı her tür-lü kusur ve noksandan uzak tutmak, temiz ve yüce kabul etmek.

talim: öğretme, eğitime.

tefriş: döşeme, düzenleme.

tesadüf: rastlantı.

tesettür etmek: örtünmek, gizlenmek.

vücub-i vücud: varlığı zorun-lu, gerekli ve şart olmak, ol-maması imkânsız olmak.

zihayat: hayat sahibi, canlı.

ve mümkün değildir. Ve kendi kendine teşekkül edip öyle olması ise, yüz derece muhal içinde muhaldır. Çünkü, o hâlde her bir zerresi, her bir şeyini ve cesedinin teşekkülünü, belki dünyada alâkadar olduğu her şeyini bilecek, görecek, yapabilecek, âdeta İlâh gibi ihatalı bir ilim ve kudreti bulunacak. Sonra, teşkil-i ceset ona havale edilir ve “Kendi kendine oluyor” denilebilir.

Ve heyet-i mecmuasındaki vahdet-i tedbir ve vahdet-i idare ve vahdet-i nev’iye ve vahdet-i cinsiye ve umurun yüzlerinde göz, kulak, ağız gibi noktalarda ittihak cihetinde müşahade edilen sikke-i fıtratta birlik ve her bir nev’in efradı simalarında görülen sikke-i hikmette ittihat ve iashede ve icatta beraberlik ve birbirinin içinde bulunmak gibi keyfiyetlerinden hiçbirisi yoktur ki, Senin vahdetine kat’î şahadette bulunmasın. Ve her bir ferdinde kâinata bakan bütün isimlerin cilveleri bulunmakla, vahidiyet içinde Senin ehadiyetine işareti olmasın.

Hem, nasıl ki insan ile beraber hayvanatın zeminin bütün yüzünde yayılan yüz bin envai, muntazam bir ordu gibi teşhiz ve talimat ve itaat ve musahhariyetle ve en küçükten tâ en büyüğe kadar, rububiyetin emirleri intizamla cereyanlarıyla o rububiyetinin derece-i haşmetine; ve gayet çoklukla beraber gayet kıymetli ve gayet mükemmel olmakla beraber gayet çabuk yapılmaları ve gayet sanatlı olmakla beraber gayet kolay yapılmalarıyla, kudretinin derece-i azametinde delâlet ettikleri gibi, şarktan garba, şimalden cenuba kadar yayılan, mikroptan tâ gergedana kadar, en küçücük sinekten tâ en büyük kuşa

alâkadar: alâkalı, ilgili.
cenup: güney.
cereyan: bir şeyin olması, yapılması.
ceset: beden, vücut.
cihet: yön.
cilve: görünme, akis, yansıma.
delâlet etmek: delil olmak, göstermek.
derece-i azamet: büyüklüğün derecesi.
derece-i haşmet: ihtişamın ve görkemin derecesi.

efrat: fertler, bireyler.
ehadiyet: Allah’ın her bir şeyde birliğini göstermesi.
emir: iş, faaliyet; buyruk.
enva: neviler, türler.
fert: birey, şahıs.
garb: batı.
gayet: son derece, çok.
havale: bir işi veya bir şeyi başka birisine bırakma, ısmarlama.
hayvanat: hayvanlar.
hey’et-i mecmua: bir şeyin tamamı, parçalarına bakıl-

maksızın bir bütün olarak görünüşü.
iase: beslenilmek, yedirilip içirilmek.
icat: vücuda getirilmek, yoktan yaratılmak.
ihatalı: her şeyi kuşatan, saran.
ilâh: tanrı.
ilim: bilis, bilgi.
intizam: düzen, tertip.
işaret: gösterme, bildirme.
itaat: emre uyma, söz dinleme.

ittifak: birleşme, birlik.
ittihat: birleşme, birlik.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün varlıklar.
kat’î: kesin.
keyfiyet: durum, nitelik, özellik.
kıymet: değer.
kudret: güç, kuvvet.
muhâl: imkânsız, olması mümkün olmayan.
muntazam: düzenli, düzene girmiş.
musahhariyet: emre boyun eğme.
müşahade etmek: görmek, gözlemlemek.
nevi: tür, cins.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.
sanatlı: ustalıkla ve güzel yapılmış.
sikke-i fıtrat: yaratılış mührü, damgası.
sikke-i hikmet: hikmet mührü; faydalı, gayeli ve yerli yerinde oluşu gösteren mühür.
sima: yüz, cehre.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şark: doğu.
şimal: kuzey.
talimat: eğitimler, öğretimler, yetiştirmeler.
teşhiz: cihazlandırma, donatma.
teşekkül etmek: meydana gelmek, şekillenmek.
teşekkül: meydana gelme, şekillenme.
teşkil-i ceset: insan ve hayvan bedenlerinin meydana gelmesi, şekillenmesi.
umum: bütün, hep.
vahdet: birlik.
vahdet-i cinsiye: cinsteki birlik, aynı cinsten oluş.
vahdet-i idare: idarenin tek elden yürütülmesi.
vahdet-i nev’iye: türdeki birlik, aynı türden oluş.
vahdet-i tedbir: neticelerini düşünenek idare etmenin tek elden olması.
vahidiyet: birlik.
zemin: yer.
zerre: maddenin en küçük parçası, atom.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun me-alinde Peygamberimize yapılan dua.

arzu: istek.

bahar: ilk bahar.

cemal: güzellik.

cihet: yön.

dakik: ince ve derin.

delâlet etmek: delil olmak, gös-termek.

ecza: cüzler, parçalar.

emirber: emre göre hareket eden.

gayet: son derece, çok.

güz: sonbahar.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâkimiyet: hükmediş, kontrol ve emir altında bulundurma, itaat ettirme.

harika-i hikmet: hikmetin olağa-nüstü, hayret ve hayranlık uyan-dıran eseri

hayvanat: hayvanlar.

heves: istek, arzu; zevk.

hikmet: belirli gayelere yönelik, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde oluş.

hususan: özellikle.

hükümünde: gibi.

ihata: kuşatma, sarma.

ilim: biliş, bilgi.

inayet: yardım, lütuf.

irşat: doğru yolu gösterme.

işaret: gösterme, bildirme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün varlıklar.

kat'i: kesin.

kemal-i hüsn: güzelliğin mü-kemmelliği.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve su-resinde sayısız hikmet ve fayda-lar bulunan Kur'ân.

Malik-i Yevmiddin: din gününün sahibi, herkesin dünyada yaptık-larının karşılığını göreceği yer olan ahiretin sahibi olan Allah.

misal-i musaggar: küçültülmüş örnek.

mu'cize-i sanat: sanat mu'cizesi.

nazdar: nazlı.

kadar bütün onların rızıklarını yetiştiren rahmetinin had-siz vüs'atine; ve her biri emirber nefer gibi vazife-i fitri-yesini yapmak ve zemin yüzü, her baharda güz mevs-i-minde terhis edilenler yerinde yeniden taht-ı silâha alın-mış bir orduya ordugâh olmak cihetiyle, hâkimiyetinin nihayetsiz genişliğine kat'î delâlet ederler.

Hem, nasıl ki hayvanattan her birisi, kâinatın bir kü-çük nüshası ve bir misal-i musaggarı hükmünde, gayet derin bir ilim ve gayet dakik bir hikmetle, karışık eczala-rı karıştırmayarak ve bütün hayvanların ayrı ayrı suretle-rini şaşırmayarak, hatasız, sehivsiz, noksansız yapılma-larıyla, ilminin her şeye ihtasına ve hikmetinin her şeye şümulüne, adetlerince işaretler ederler. Öyle de, her biri birer mu'cize-i sanat ve birer harika-i hikmet olacak ka-dar sanatlı ve güzel yapılmasıyla, çok sevdiğin ve teşhiri-ni istediğin sanat-ı Rabbaniyenin kemal-i hüsnüne ve ga-yet derecede güzelliğine işaret ve her birisi, hususan yav-rular, gayet nazdar, nazenin bir surette beslenmeleriyle ve heveslerinin ve arzularının tatmini cihetiyle, Senin inayetinin gayet şirin cemaline hadsiz işaretler ederler.

Ey Rahmaniirrahîm, ey Sadıku'l-Va'di'l-Emin, ey Malik-i Yevmiddin!

Senin Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmının tali-miyle ve Kur'ân-ı Hakîm'inin irşadıyla anladım ki:

nazenin: ince, nazik.

nefer: asker, er.

nihayetsiz: sonsuz.

noksan: eksiklik.

nüsha: birbirinin aynısı olan yazılı şeylerden her biri, yazılı bir şeyden çıkarılan suret.

ordugâh: ordunun konakladığı yer.

Rahman'r-Rahîm: sonsuz merhamet sahibi olan ve şef-katle bütün varlıkların rızıkla-rını veren Allah.

rahmet: şefkat ve merhamet

etme, acıma, nimetlendirme.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerîm olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

rızık: Allah'ın verdiği nimetler, yiyecek ve içecek şeyler.

Sadıku'l-Va'di'l-Emin: vaat ve sözünde mutlaka duran; vaadinin doğruluğundan emin olunan Allah.

sanat: ustalık, hüner, marifet.

sanat-ı Rabbaniye: her şeyi kendi ölçülerinde terbi-ye eden Allah'ın sanatı.

sehiv: hata, yanlış.

suret: şekil, biçim.

şümul: kaplama, kuşatma.

taht-ı silâh: silâh altı.

talim: öğretme, eğitime.

tatmin: doyurma, ihtiyacı karşılama.

terhis edilme: vazifelerine son verilme.

teşhir: sergileme, gösterme.

vazife-i fitriye: yaratılıştan gelen görev.

vüs'at: genişlik.

zemin: yer.

Madem kâinatın en müntehap neticesi hayattır ve hayatın en müntehap hülâsası ruhtur ve zîruhun en müntehap kısmı zîşuurdur ve zîşuurun en camii insandır; ve bütün kâinat ise, hayata musahhardır ve onun için çalışıyor; ve zihayatlar zîruhlara musahhardır, onlar için dünyaya gönderiliyorlar; ve zîruhlara insanlara musahhardır, onlara yardım ediyorlar; ve insanlar fıtraten Hâlık'ını pek ciddî severler ve Hâlık'ları onları hem sever, hem kendini onlara her vesile ile sevdendir; ve insanın istidadı ve cihazat-ı maneviyesi başka bir bâkî âleme ve ebedî bir hayata bakıyor; ve insanın kalbi ve şuuru bütün kuvvetiyle beka istiyor ve lisanı hadsiz dualarıyla beka için Hâlık'ına yalvarıyor; elbette ve her hâlde, o çok seven ve sevilen ve mahbup ve muhip olan insanları, dirilmemek üzere öldürmekle, ebedî bir muhabbet için yaratılmış iken, ebedî bir adavetle gücendirmek olamaz ve kabil değildir. Belki başka bir ebedî âlemde mes'udâne yaşaması hikmetiyle, bu dünyada çalışmak ve onu kazanmak için gönderilmiştir. Ve insana tecelli eden isimlerin bu fânî ve kısa hayattaki cilveleriyle, âlem-i bekada onların âyinesi olan insanların, ebedî cilvelerine mazhar olacaklarına işaret ederler.

Evet, Ebedî'nin sadık dostu, ebedî olacak; ve Bâkî'nin ayine-i zîşuuru, bâkî olmak lâzım gelir.

Hayvanların ruhları bâkî kalacağını ve hüdhüd-i Süleymanî (a.s.) ve nemli ve naka-i Salih (a.s.) ve kelb-i Ashab-ı Kehf gibi bazı efrad-ı mahsusa, hem ruhu, hem

adavet: düşmanlık.

âlem: dünya.

âlem-i beka: sonsuzluk âlemi; ahiret.

âyine: ayna.

âyine-i zîşuur: şuur sahibi ayna, bilinçli ayna.

bâkî: sonsuz, devamlı, kalıcı.

beka: sonsuzluk, devamlılık, varlığı devam ettirme.

camî: pek çok manaları ve hakikatleri kendinde toplayan, bir çok şeyle alâkalı olan.

ciddî: gerçek, hakikat.

cihizat-ı maneviye: manevî cihazlar; hisler ve duygular.

cilve: yansıma, görünme.

dua: Allah'a yalvarma, isteme.

ebedî: sonsuz, sonu olmayan.

efrad-ı mahsusa: özel fertler.

fânî: geçici, ölümlü.

fıtraten: yaratılış olarak, yaratılış bakımından.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hâlık: yaratıcı, her şeyi yoktan yaratan Allah.

hikmet: gaye, maksat, sebep.

hüdhüd-i Süleymanî: Hz. Süleyman'ın haberleşme vasıtası olarak kullandığı kuş.

hülâsa: öz, özet.

istidat: kabiliyet, yetenek.

işaret etmek: göstermek, bildirmek.

kabil: mümkün.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kelb-i Ashab-ı Kehf: Ashab-ı Kehf'in Kıtırmir isimli köpeği.

lisan: dil.

mahbup: sevilen.

mazhar olmak: kavuşmak, erişmek.

mes'udâne: mutlu bir şekilde.

muhabbet: sevgi, sevmek.

muhip: seven.

musahhar: emre verilmiş, boyun eğdirilmiş.

müntehap: seçilmiş.

müntehap: seçilmiş.

naka-i Salih: Hz. Salih'in devesi.

nemli: kanınca.

netice: sonuç.

sadık: dostluğu ve bağlılığı içten olan.

şuur: bilinç, anlayış.

tecelli etmek: görünmek, belir-mek.

vesile: sebep, vasıta, yol.

zihayat: hayat sahibi, canlı.

zîruh: ruh sahibi, canlı.

zîşuur: şuur sahibi, şuurlu; anlama, tanıma ve kavrama gücüne sahip.

acz: güçsüzlük, kuvvetsizlik.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

azamet-i kibriya: Allah'ın kendine has heybet ve haşmetinin büyüklüğü.

bâki: sonsuz, sonu olmayan

fitraten: yaratılış olarak, yaratılış bakımından.

fitri: yaratılıştan gelen, doğal.

galebe: üstün gelme.

hamd etmek: Allah'ı övmek, Ona şükretmek.

hikmet: yüksek bilgi; gayeli, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde iş görme.

ibadet-i mahsusa: her bir varlığın kendisine has ibadeti, kulluğu.

iktiza etmek: gerektirmek.

ilâhe'l-Evveline ve'l-Ahîrin: öncekilerin ve sonrakilerin, önce gelip gidenlerin ve sonra gelecek olanların ilâhî olan Allah.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma veya yapmama konusunda karar verebilme, ve bu kararı yerine getirebilme gücü.

istimal: kullanma.

Kadîr-i Kayyum: başlangıcı olmaksızın var olan, yarattıklarını ayakta, varlık âleminde tutan, her şeye gücü yeten sonsuz güç ve kuvvet sahibi Allah.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

lisan-ı kâl: söz ile anlatım, konuşma dili.

Ma'bud: kendisine ibadet edilen, tapınılan, kulluk edilen Allah.

musahhar olmak: boyun eğmek, emrine girmek.

mülk: sahip olunan üzerinde tasarruf hakkı bulunan şey.

nevi: tür, cins.

nimet: Allah'ın verdiği, faydalı olan maddî ve manevî şeyler.

Rabbe'l-Âlemîn: âlemlerin Rabbi; bütün âlemleri uyum içinde sevk ve idare eden Allah.

Rabbe's-Semavati ve'l-Aradîn: yerlerin ve göklerin Rabbi olan Allah.

rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

rivayat-ı sahiha: Peygamberimizden doğru olarak nakledilmiş rivayetler, sözler.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.

Sânî: her şeyi sanatla yaratan Allah.

cesediyle bâkî âleme gideceği ve her bir nev'in, ara sıra istimal için bir tek cesedi bulunacağı, rivayat-ı sahiha-dan¹ anlaşılacakla beraber; hikmet ve hakikat, hem rahmet ve rububiyet öyle iktiza ederler.

Ey Kadîr-i Kayyum!

Bütün zîhayat, zîruh, zîşuur, Senin mülkünde, yalnız Senin kuvvet ve kudretinle ve ancak Senin irade ve tedbirinle ve rahmet ve hikmetinle, rububiyetinin emirlerine teshir ve fitrî vazifelerle tavzif edilmişler. Ve bir kısmı, insanın kuvveti ve galebesi için değil, belki fitraten insanın zaafı ve aczi için, rahmet tarafından ona musahhar olmuşlar. Ve lisan-ı hâl ve lisan-ı kâl ile Sâni'lerini ve Ma'bud'larını kusurdan, şerikten takdis ve nimetlerine şükür ve hamd ederek, her biri ibadet-i mahsusasını yapıyorlar.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından perdelenmiş olan Zat-ı Akdes!

Bütün zîruhlara tesbihatıyla Seni takdis etmek niyet edip, **سُبْحَانَكَ يَا مَنْ جَعَلَ مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ** diyorum.

Yâ Rabbe'l-Âlemîn, yâ İlâhe'l-Evveline ve'l-Ahîrin, yâ Rabbe's-Semavati ve'l-Aradîn!

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın talimiyle ve Kur'ân-ı Hakîm'in dersiyle anladım ve iman ettim ki:

1. Mûsne'd-i Firdevs, 5:476; Cem'ü'l-Fevaid, 2:748.

2. Seni tenzih ederiz, ey her canlı şeyi sudan Yaratan! (Dua: Enbiya Suresi: 30. ayetten iktibas.)

şerik: ortak.

şiddet-i zuhur: çok kuvvetli ve şiddetli şekilde görünme.

şükür: Allah'ın verdiği nimetlere karşı memnunluğunu ifade etme.

takdis: Allah'ı her türlü kusur ve noksandan uzak tutma, temiz ve yüce kabul etme.

talim: öğretme, eğitime.

tavzif edilmek: görevlendirilmek.

tedbir: neticelerini düşünerek idare etme, çekip çevirme.

tesbihat: Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün mükemmel sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

teshir: boyun eğdirmeye, itaat ettirme.

zaaf: zayıflık.

Zat-ı Akdes: her türlü kusur ve noksandan uzak olan Zat, Allah.

zihayat: hayat sahibi, canlı.

zîruh: ruh sahibi.

zîşuur: şuurlu, anlama, tanıma, kavrama gücüne sahip.

Nasıl sema, feza, arz, ber ve bahir, şecer, nebat, hayvan, efradıyla, eczasıyla, zerratıyla Seni biliyorlar, tanıyorlar ve varlığına ve birliğine şahadet ve delâlet ve işaret ediyorlar; öyle de, kâinatın hülâsası olan zihayat ve zihayatın hülâsası olan insan ve insanın hülâsası olan enbiya, evliya, asfiyanın hülâsası olan kalplerinin ve akıllarının müşahadat ve keşfiyat ve ilhamat ve istihracatıyla, yüzer icma ve yüzer tevatür kuvvetinde bir kat'iyetle Senin vücub-i vücuduna ve Senin vahdaniyet ve ehadiyetine şahadet edip ihbar ediyorlar. Mu'cizat ve keramat ve yakînî bürhanlarıyla, haberlerini ispat ediyorlar.

Evet, kalplerde, perde-i gaypta ihtar edici bir Zata bakan hiçbir hatırat-ı gaybiye ve ilham edici bir Zata baktıran hiçbir ilhamat-ı sadıka; ve hakkalyakin suretinde sıfât-ı kudsiye ve Esma-i Hüsnanı keşfeden hiçbir itikad-ı yakine; ve enbiya ve evliyada bir Vacibü'l-Vücud'un envarını aynelyakin ile müşahade eden hiçbir nuranî kalp; ve asfiya ve siddikîn de bir Hâlık-ı Külli Şey'in ayat-ı vücubunu ve berahin-i vahdetini ilmelyakin ile tasdik eden, ispat eden hiçbir münevver akıl yoktur ki, Senin vücub-i vücuduna ve sıfât-ı kudsiyene ve Senin vahdetine ve ehadiyetine ve Esma-i Hüsnana şahadet etmesin, delâleti bulunmasın ve işareti olmasın. Ve bilhassa, bütün enbiya ve evliya ve asfiya ve siddikînin imamı ve reisi ve hülâsası olan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmin ihbarını tasdik eden hiçbir mu'cizat-ı bâhiresi ve hakkaniyetini gösteren hiçbir hakikat-i âliyesi ve bütün mukaddes ve hakikatli kitapların hülâsatü'l-hülâsası olan

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun

asfiya: Peygamberimizin yolundan giden, onun gayelerini hayata geçirmeye çalışan, kemalât ve takva sahibi âlim zatlar.

âyât-ı vücub: varlığı vacip ve mutlaka gerekli olan Allah'ın ayetleri, delilleri.

aynelyakin: görür derecede kesin olarak bilme, inanma.

bahir: deniz.

ber: kara, yer, toprak.

berahin-i vahdet: birlik delilleri.

bürhan: delil, ispat vasıtası.

delâlet: delil olma, gösterme.

ecza: cüzler, parçalar.

efrat: fertler, bireyler.

ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğini göstermesi.

enbiya: peygamberler.

envar: nurlar.

Esma-i Hüсна: Allah'ın güzel isimleri.

hakikat-i âliye: yüce ve yük-

sek hakikat.

hakkalyakin: yaşayarak bilme, bilginin en kesin hâli.

hakkaniyet: haktan ve doğruluktan ayrılmamak.

Hâlık-ı Külli Şey: her şeyin yaratıcısı olan Allah.

hatırat-ı gaybiye: görülemeyen, bilinmeyen âlemden kalbe gelen fikirler, bilgiler.

hülâsatü'l-hülâsa: özünün özü.

icma: fikir birliği.

ihbar: haber verme.

ihtar etmek: hatırlatmak.

ilham: Allah'tan kalbe ve zihne indirilen mana.

ilhamat: ilhamlar, Allah'tan kalbe ve zihne indirilen manalar.

ilhamat-ı sadıka: Allah tarafından kalbe ve zihne indirilen doğru manalar.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

istihracat: bir şeyden bir şey, bir sonuç, bir mana çıkarma.

işaret: gösterme, bildirme.

itikad-ı yakîn: şüphesiz ve kesin olarak bilme.

kat'iyet: kesinlik.

keramat: kerametler, Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâl ve hareketler.

keşfiyat: keşifler, Allah'ın ilhamıyla gizli bir şeyi bulma, bir sırı öğrenme.

mu'cizat: mu'cizeler, Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketler.

mu'cizat-ı bâhire: apaçık mu'cizeler.

münevver: nurlanmış, aydınlanmış.

müşahadat: gözlemler, görülen şeyler.

müşahade etmek: görmek, şahit olmak.

nebat: bitki.

nurani: nurlu, aydınlık, parlak.

perde-i gayp: gayp perdesi, görünmeyen âlemlerin görülmesini engelleyen perde.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

siddikîn: samimiyetle iman edip bunun gereğini tam olarak yerine getirenler.

sıfât-ı kudsiye: Allah'ın kutsalsız olan kutsal sıfatları.

suret: şekil, biçim.

şecer: ağaç.

tasdik eden: doğruluğunu kabul eden, onaylayan.

tevatür: bir haberin yalan söylemeleri mümkün olmayan bir topluluk tarafından aktarılması.

Vacibü'l-Vücud: varlığı zorunlu ve gerekli olan ve yokluğu düşünlümemeyen; varlığı Zatî, ezeli, ebedi olup vücut tabakalarının sağlama, en kuvvetlisi, en esaslı ve en mükemmeli olan Allah.

vahdaniyet: Allah'ın bir oluşu.

vahdet: birlik.

vücub-i vücud: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.

yakîn: şüphe edilmeyecek derecede kesin bir şekilde.

zerrat: zerreler, en küçük parçalar, atomlar.

âciz: güçsüz.

Arş-ı Azam: en büyük arş, Allah'ın büyüklüğünün tecelli ettiği yüceler yücesi ilâhî makam.

arzu: istek.

ayet-i tevhidiye-i kâtia: Allah'ın birliğini gösteren kesin ayeti, delili.

cüz'î: küçük.

delâlet: delil olma, gösterme.

derece-i azamet: büyüklüğün derecesi.

derece-i haşmet: büyüklük ve iltıhamın derecesi.

dua: Allah'a yalvarma, isteme.

ecza: cüzler, parçalar, bölümler.

ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğini göstermesi.

enva-ı mahlûkat: yaratıkların türleri, çeşitleri; çeşit çeşit yaratıklar.

esma: isimler, adlar.

fiil: iş, oluş, hareket.

gayet: son derece, çok.

hâdsiz: sınırsız, sonsuz.

hâkimiyet: hükmediş, kontrol ve emir altında bulundurma, itaat ettirme.

hatırat: hatıralar, hatırlananlar.

hususan: özellikle.

hüccet: delil.

icat etmek: vücuda getirmek, yoktan yaratmak.

icma: fikir birliği.

idare: yönetme, çekip çevirme.

ihbar: haber verme.

ihzar etmek: hazırlamak.

ilân: açıklama, herkese duyurma.

ins: insanlar.

ispat etmek: doğruyu delillerle ortaya koymak.

istinat etmek: dayanmak.

işaret: gösterme, bildirme.

itaat ettirmek: emre uydurmak.

ittifak: birleşme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

keramat: kerametler, Allah'ın ve-lî kullarında görülen olağanüstü hâl ve hareketler.

kitab-ı kebir: büyük kitap.

kudret: güç, kuvvet.

kudsi: kutsal, yüce, kusursuz.

Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'an külliyat-ı umur: işlerin tamamı, bütünü.

mâni: engel.

mesail-i imaniye: imanî meseleler.

mesele-i kudsiye: kutsal mesele.

mu'cizat: mu'cizeler, Peygamber-

Kur'an-ı Mu'cizülbeyan'ın hiçbir ayet-i tevhidiye-i kâtiası ve mesail-i imaniyeden hiçbir mesele-i kudsiyesi yoktur ki, Senin vücut-i vücuduna ve kudsi sıfatlarına ve Senin vahdetine ve ehadiyetine ve esma ve sıfâtına şahadet etmesin ve delâleti olmasın ve işareti bulunmasın.

Hem, nasıl ki bütün o yüz binler muhbir-i sadıklar, mu'cizatlarına ve keramatlarına ve hüccetlerine istinat ederek Senin varlığına ve birliğine şahadet ederler; öyle de, her şeye muhit olan Arş-ı Azamın külliyat-ı umurunu idareden tâ kalbin gayet gizli ve cüz'î hatıratını ve arzularını ve dualarını bilmek ve işitmek ve idare etmeye kadar, cereyan eden rububiyetinin derece-i haşmetini ve gözümüz önünde hâdsiz muhtelif eşyayı birden icat eden, hiçbir fiil bir fiile, bir iş bir işe mâni olmadan en büyük bir şeyi en küçük bir sinek gibi kolayca yapan kudretinin derece-i azametini icma ile, ittifak ile ilân ve ihbar ve ispat ediyorlar.

Hem, nasıl ki bu kâinatı, zîruha, hususan insana mü-kemmel bir saray hükmüne getiren ve Cenneti ve sadet-i ebediyeyi cin ve inse ihzar eden ve en küçük bir zîhayatı unutmayan ve en âciz bir kalbin tatminine ve taltifine çalışan rahmetinin hâdsiz genişliğini ve zerrattan tâ seyyarata kadar bütün enva-ı mahlûkatı emirlerine itaat ettiren ve teshir ve tavzif eden hâkimiyetinin nihayetsiz vüs'atini haber vererek, mu'cizat ve hüccetleriyle ispat ederler; öyle de, kâinatı eczaları adedince risaleler içinde bulunan bir kitab-ı kebir hükmüne getiren ve

ler tarafından ortaya konulan olağanüstü hâl ve hareketler.

muhbir-i sadık: doğru sözlü haber verici.

muhit: her şeyi kuşatan ve saran.

muhtelif: çeşitli, farklı.

nihayetsiz: sonsuz.

rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.

risale: belirli bir konuda yazılmış küçük kitap.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde ve her

varlığa muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onları yetiştirmesi, uyum içinde sevk ve idare etmesi.

saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk; Cennet hayatı.

seyyarat: gezegenler.

sıfât: nitelik, vasıf.

sıfât: nitelik, vasıf.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

taltif: iyilikle gönül alma, gönül okşama.

tatmin: doyurma, ihtiyacını karşılama.

tavzif: vazifelendirme, görevlendirme.

teshir: boyun eğdirmeye, itaat ettirme.

vahdet: birlik.

vücut-i vücud: varlığı zorunlu, gerekli ve şart olmak, olmaması imkânsız olmak.

vüs'at: genişlik.

zerrat: zerreler, en küçük parçalar, atomlar.

zihayat: hayat sahibi, canlı.

zîruh: ruh sahibi.

Levh-i Mahfuzun defterleri olan *İmam-ı Mübin* ve *Kitab-ı Mübin*'de bütün mevcudatın bütün sergüzeştlerini kaydedip yazan ve umum çekirdeklerde umum ağaçlarının fihristelerini ve programlarını ve zışuurun başlarında bütün kuvve-i hafızalarda sahiplerinin tarihçe-i hayatlarını yanlışsız, muntazaman yazdıran ilminin her şeye ihatasına ve her bir mevcuda çok hikmetleri takan, hatta her bir ağaçta meyveleri sayısınca neticeleri verdiren ve her bir zihayatta azaları, belki eczaları ve hüceyratları adedince maslahatları takip eden, hatta insanın lisanını çok vazifelerde tavzif etmekle beraber, taamların tatları adedince, zevki olan mizancıklar ile teşhiz ettiren hikmet-i kudsiyenin her bir şeye şümulüne; hem, bu dünyada numuneleri görülen celâlî ve cemalî isimlerinin tecellileri, daha parlak bir surette ebedülâbâdda devam edeceğine ve bu fânî âlemde numuneleri müşahede edilen ihsanatının daha şaşaalı bir surette dâr-ı saadette istimrarına ve bekasına ve bu dünyada onları gören müştakların ebedde dahi refakatlerine ve beraber bulunmalarına bilicma, bilittifak şahadet ve delâlet ve işaret ederler.

Hem yüzer mu'cizat-ı bâhiresine ve âyât-ı kâtiasına istinaden, başta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ve Kur'ân-ı Hakîm'in olarak, bütün ervah-ı neyyire ahabî olan enbiyalar ve kulûb-i nuraniye aktabı olan evliyalar ve ukul-i münevvere erbabı olan asfiyalar, bütün suhuf ve kütüb-i mukaddesede Senin çok tekrar ile ettiğin vaatlerine ve tehditlerine istinaden ve Senin kudret ve rahmet ve inayet ve hikmet ve celâl ve cemalin gibi kudsî

aktab: kutuplar, büyük zatlar.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.
asfiya: Peygamberimizin yolundan giden, onun gayelerini hayata geçirmeye çalışan, kemalât ve takva sahibi âlim zatlar.
ashap: sahipler.
âyât-ı kâua: kesin deliller.
aza: organ.

beka: devamlılık, sonsuzluk.
bilicma: toplu hâlde, bütünüyle.
bilittifak: ittifakla, beraberce, birlikte.
celâl: büyüklük, yücelik, haşmet.
celâlî isimler: Allah'ın celâl, büyüklük, haşmet, ululuk gösteren isimleri.
cemal: güzellik; lütuf, ihsan.
cemalî isimler: Allah'ın güzel, lütuf, ihsan gösteren isimleri.

dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri; Cennet.
delâlet: delil olma, gösterme.
ebed: sonsuzluk.
ebedülâbâd: sonsuzlukların sonsuzluğu; ahiret, ebedî hayat.
ecza: cüzler, parçalar.
enbiya: peygamberler.
erbap: sahipler.
ervah-ı neyyire: nur saçan ruhlar.
fânî: geçici, ölümlü.
fihriste: bir şeyin içinde nele-

rin bulunduğunu sırayla gösteren liste.

hikmet: yüksek bilgi; gayeli, faydalı, anlamlı, yerli yerinde iş görme.

hikmet-i kudsiye: kutsal, kusursuz ve eksiksiz hikmet.

hüceyrat: hücreler, hücrecikler.

ihata: kuşatma, sarma.

ihsanat: iyilikler, bağışlar, lütuflar.

İmam-ı Mübin: gayp âlemine; yani geçmiş ve geleceğe bakan, görünen vücuda değil; asla, nesle ve köke ve tohuma bakan ilâhî emrin bir nevi ünvanı; her hangi bir şeyin bütün özelliklerinin yaratıcının ilmindeki plan ve programının kaydı.

inayet: yardım.

istimrar: devamlılık.

istinaden: dayanarak.

Kitab-ı Mübin: her hangi bir şeyin yaratıcının ilmindeki plan ve programa göre gerçekleşme, vücut bulması kaydı; kâinattaki olayları nizam ve intizam içinde cereyan ettiren kudret kitabı.

kulûb-i nuraniye: nurlu, aydınlık kalpler.

kuvve-i hafıza: ezberleme kabiliyeti; hafıza duygusu.

kütüb-i mukaddese: kutsal kitaplar.

Levh-i Mahfuz: olmuş ve olacak her şeyin bütün ayrıntılarıyla yazıldığı kader levhası.

maslahat: fayda, maksat.

mevcudat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, varlıklar.

mizancı: ölçücü.

mu'cizat-ı bâhire: apaçık mu'cizeler.

müşahede edilmek: görülmek, seyredilmek.

müştak: çok isteyen, arzu eden.

rahmet: sefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.

refakat: arkadaşlık, beraberlik.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-
 rim olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

sergüzeşt: başa gelen hâller, maceralar.

suhuf: sahifeler.

suret: şekil, biçim.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

şaşaalı: parlak.

şümul: kaplama, içine alma.

taam: yemek, yiyecek, gıda.

tarihçe-i hayat: biyografi.

tavzif: vazifelendirme, görevlendirme.

tecelli: görünme, yansıma.

teçhiz ettirmek: donatmak.

ukul-i münevvere: nurlu, aydınlanmış akıllar.

zihayat: hayat sahibi, canlılar.

zışuur: şuur sahibi, şuurlu.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi.

âli: yüce, yüksek.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

aynelyakin: görür derecede kesin olarak bilme, inanma.

azamet: büyüklük.

azamet-i kibriya: haşmetin büyüklüğü.

celâl: büyüklük, yücelik, haşmet.

cemal: güzellik.

dava: takip edilen fikir, iddia

dellâl-ı saltanat: saltanatın, hâkimiyetinin ilâncısı.

ehl-i dalâlet: doğru ve hak yoldan sapanlar, iman ve İslâm'dan çıkmış olanlar.

ehl-i küfür: kâfirler, inkârcılar, inançsızlar.

hakkalyakin: yaşayarak bilme, bilginin en kesin hâli.

haşır: kıyametten sonra, ölen bütün varlıkların diriltilip Allah'ın huzurunda toplanmaları.

haysiyet: itibar, şeref.

ibad: kullar.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

iman etmek: inanmak, itikat etmek.

ins: insanlar.

itaat: söz dinleme, emre uyma.

itikat: inanma, inanç.

itimaden: güvenerek.

izzet: şeref, üstünlük.

izzet-i celâl: büyüklüğün izzeti ve şerefi.

Kadîr-i Hakîm: her şeyi hikmetle yaratan ve her şeye kudreti yeten Allah.

Kahhar-ı Zülcelâl: kayıtsız şartsız galip ve her an kahretmeye gücü yeten büyüklük sahibi Allah.

keşfiyat: keşifler, Allah'ın ilhamıyla gizli bir şeyi bulma, bir sırı öğrenme.

küfür: Allah'ın inkâr etme, inançsızlık.

mukaddes: kutsal, ayıp ve noksanlardan uzak.

mukteziyat: gereklilikler, gerektiren şeyler.

müjde: sevindirici, iyi haber.

münezzeh: kusur ve noksanlıktan uzak ve temiz olan.

müşahadat: gözlemler, görülen şeyler.

müteessir: etkilenmiş.

Rahman-ı Rahîm: dünya ve ahirette yarattığı varlıklara sonsuz rahmet, şefkat ve merhametle davranan Allah.

rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.

saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk; Cennet hayatı.

sadık: doğru, dostluğu ve bağlılığı içten olan.

sıfatlarına ve şe'nlerine ve izzet-i celâline ve saltanat-ı rububiyetine itimaden ve keşfiyat ve müşahadat ve ilmelyakin itikatlarıyla, saadet-i ebediyeyi cin ve inse müjdeliyorlar ve ehl-i dalâlet için Cehennem bulunduğunu haber verip ilân ediyorlar ve iman edip şahadet ediyorlar.

Ey Kadîr-i Hakîm, ey Rahman-ı Rahîm, ey Sadıku'l-Va'di'l-Kerîm, ey izzet ve azamet ve celâl sahibi Kahhar-ı Zülcelâl!

Bu kadar sadık dostlarını ve bu kadar vaatlerini ve bu kadar sıfat ve şuunatını tekzip edip, saltanat-ı rububiyetinin kat'î mukteziyatını ve sevdiğin ve onlar dahi Seni tasdik ve itaatle kendilerini Sana sevdiren hadsiz makbul ibadının hadsiz dualarını ve davalarını reddederek, küfür ve isyan ile ve Seni vaadinde tekzip etmekle Senin azamet-i kibriyana dokunan ve izzet-i celâline dokunduran ve ulûhiyetinin haysiyetine ilişen ve şefkat-i rububiyetini müteessir eden ehl-i dalâlet ve ehl-i küfrü, haşrın inkârında tasdik etmekten yüz bin derece mukaddessin ve hadsiz derece münezzeh ve âlisin. Böyle nihayetsiz bir zulümden, bir çirkinlikten Senin nihayetsiz adaletini ve cemalini ve rahmetini takdis ediyorum,

1 *سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا* ayetini vücudumun bütün zerratı adedince söylemek istiyorum.

Belki Senin o sadık elçilerin ve doğru dellâl-ı saltanatının hakkalyakin, aynelyakin, ilmelyakin suretinde

1. Allah onların söyledikleri şeylerden pek münezzehdir ve pek büyük bir yücelikle yücedir. (İsra Suresi: 43.)

Sadıku'l-Va'di'l-Kerîm: vaadinde ve sözünde mutlaka duran, cömertlik ve ikram sahibi olan Allah.

saltanat-ı rububiyet: bütün varlıkları besleyen, büyüten, yetiştiren, uyum içinde sevk ve idare eden Allah'ın saltanatı, hâkimiyeti.

sıfat: nitelikler, vasıflar.

suret: şekil, biçim.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

şefkat-i rububiyet: bütün varlıkları besleyen, büyüten, yetiştiren, uyum içinde sevk ve idare eden Allah'ın şefkati.

şe'n: Allah'ın zatına has, zatından ayrılmayan, zatının gereği olan mukaddes özellik.

şuunat: şuunlar, Allah'ın zatına has, zatından ayrılmayan, zatının gereği olan mukaddes

özellikler.

takdis etme: Allah'ı her türlü kusur ve noksandan uzak tutma, temiz bilme.

tekzip etmek: yalanlamak.

ulûhiyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimiyeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.

zerrat: zerreler, en küçük parçalar, atomlar..

Senin uhrevî rahmet hazinelerine ve âlem-i bekada ihsanatının definelerine ve dâr-ı saadette tamamıyla zuhur eden güzel isimlerinin harika güzel cilvelerine şahadet, işaret, beşaret ederler. Ve bütün hakikatlerin mercii ve güneşi ve hamîsi olan Hak isminin en büyük bir şuaı, bu hakikat-i ekber-i haşriye olduğunu iman ederek, Senin ibadına ders veriyorlar.

Ey Rabbü'l-Enbiya ve's-Siddikîn!

Bütün onlar Senin mülkünde, Senin emrin ve kudretin ile, Senin irade ve tedbirin ile, Senin ilmin ve hikmetin ile musahhar ve muvazzaftılar. Takdis, tekbir, tahmit, tehlil ile, küre-i arzı bir zikirhane-i azam, bu kâinatı bir mescid-i ekber hükmünde göstermişler.

Yâ Rabbi ve yâ Rabbü's-Semavati ve'l-Aradîn, yâ Hâlıkî ve yâ Hâlık-ı Külli Şey!

Gökleri yıldızlarıyla, zemini müstemilâtıyla ve bütün mahlûkatı bütün keyfiyatıyla teshir eden kudretinin ve iradetinin ve hikmetinin ve hâkimiyetinin ve rahmetinin hakkı için, nefsimi bana musahhar eyle. Ve matlûbumu bana musahhar kıl. Kur'an'a ve imana hizmet için, insanların kalplerini Risale-i Nur'a musahhar yap. Ve bana ve ihvanıma iman-ı kâmil ve hüsn-i hatime ver.

Hazret-i Musa Aleyhisselâma denizi ve Hazret-i İbrahim Aleyhisselâma ateşi ve Hazret-i Davud Aleyhisselâma dağı, demiri ve Hazret-i Süleyman Aleyhisselâma

âlem-i beka: sonsuzluk âlemi; ahiret.
aleyhisselâm: selâm onun üzerine olsun.
beşaret etmek: müjdelemek, sevindirici haber vermek.
cilve: görünme, yansıma.
dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri; Cennet.
define: hazine.
Hak: varlığı hak olan ve her hakkın sahibi olan anlamında Allah'ın ismi.
hakikat: gerçek, doğru.

hakikat-i ekber-i haşriye: en büyük diriliş hakikati.
hâkimiyet: hükmediş, kontrol ve emir altında bulundurma, itaat ettirme.
hamî: koruyan, sahip çıkan, gözeten.
harika: olağanüstü, hayranlık uyandıran.
hikmet: yüksek bilgi; gayeli, faydalı, anlamlı, yerli yerinde iş görme.
hükümünde: yerinde, değerinde.

hüsn-i hatime: güzel son; imanla ölme.
ibad: kullar.
ihsanat: iyilikler, bağışlar, lütuflar.
ihvan: kardeşler.
ilim: bilis, bilgi.
iman etmek: inanmak, itikat etmek.
iman-ı kâmil: mükemmel iman.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma veya yapmama konusunda karar verebilme, ve bu

kararı yerine getirebilme gücü.
iradet: irade, istek, dileme.
işaret: gösterme, bildirme.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
keyfiyat: durumlar, hâller.
kudret: güç, kuvvet.
küre-i arz: dünya, yeryüzü.
mahlûkat: yaratıklar, yaratılmışlar.
matlûp: istenen, arzu edilen.
mercî: kaynak, baş vurulacak yer.
mescid-i ekber: en büyük mescit.
musahhar: boyun eğdirilmiş, emre verilmiş, itaatkâr.
muvazzaf: vazifeli, görevli.
mülk: sahip olunan üzerinde tasarruf hakkı bulunan şey.
müstemilât: içindekiler, bir şeyin içinde bulunanlar.
nefis: kötü vasıfları, nitelikleri kendisinde toplayan, iyilikten alıkoyan, kötülüğe sevk eden güç.
Rabbü'l-Enbiya ve's-Siddikîn: peygamberlerin ve doğruluk sahibi büyük zatların Rabbi olan Allah.
rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şua: ışık kaynağından uzanan ışık demeti.
tahmit: Allah'a hamd etme, Onu övmek, şükretme.
takdis: Allah'ı her türlü kusur ve noksandan uzak tutma, temiz ve yüce kabul etme.
tedbir: neticelerini düşünerek idare etme, çekip çevirme.
tehlil: "Lâ ilâhe illâ Allah" sözünün tekrar edilmesi.
tekbir: "Allah en büyüktür" manasına gelen "Allahü Ekber" sözünü söyleme.
teshir etmek: itaat ettirmek, boyun eğdirmek.
uhrevî: ahirete dair, öteki dünyaya ait.
yâ Hâlık-ı Külli Şey: her şeyin yaratıcısı olan Allah!
yâ Hâlık: ey yaratıcı!
yâ Rabbe's-Semavati ve'l-Aradîn: ey yerlerin ve göklerin Rabbi olan Allah!
yâ Rabbi: ey bütün varlıkları terbiye ve idare eden Rabbim!
zemin: yeryüzü.
zikirhane-i azam: en büyük zikir yeri.
zuhur etmek: ortaya çıkmak, görünmek.

cinni ve insi ve Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Ves-selâma şems ve kameri teshir ettiğin gibi, Risale-i Nur'a kalpleri ve akılları musahhar kıl. Ve beni ve Risale-i Nur Talebelerini, nefis ve şeytanın şerrinden ve kabir azabından ve Cehennem ateşinden muhafaza eyle ve Cennetü'l-Firdevs'te mes'ut kıl. Âmin, âmin, âmin.

¹ سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ
² وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Kur'ân'dan ve münacat-ı Nebeviye olan Cevşenü'l-Kebir'den aldığım bu dersimi, bir ibadet-i te-fekkürîye olarak, Rabb-i Rahîm'imînin dergâhına arz etmekte kusur etmişsem, kusurumun affı için, Kur'ân'ı ve Cevşenü'l-Kebir'i şefaatchi ederek, rah-metinden, affımı niyaz ediyorum.

Said Nursî

Aleyhissalâtü Vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun me-alinde Peygamberimize yapılan dua.

âmin: "Yâ Rabbi! Öyle olsun, ka-bul eyle!" manasında duadan sonra söylenir.

arz etmek: sunmak.

Cennetü'l-Firdevs: altıncı Cennet tabakası.

Cevşenü'l-Kebir: büyük zırh; Pey-gamberimize gelen, içinde Al-lah'ın isimleri bulunan büyük ve önemli bir dua.

dergâh: makam; büyük bir huzu-ra girilecek kapı.

ins: insanlar.

kabir: mezar.

kamer: ay.

kusur: hata; eksiklik.

mes'ut: mutlu, saadetli.

musahhar: boyun eğdirilmiş, em-re verilmiş, itaatkâr.

1. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgi-miz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

2. Duaları ise şu sözlerle sona erer: "Ezelden ebade her türlü hamd ve övgü, şükür ve min-net, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur." (Yunus Suresi: 10.)

münacat-ı Nebeviye: Pey-gamberimize ait dua.

nefis: kötü vasıfları, nitelikleri kendisinde toplayan, iyilikten alıkoyan, kötülüğe sevk eden güç.

niyaz etmek: yalvarmak, ya-

karmak, dua etmek.

Rabb-i Rahim: sonsuz mer-hamet ve şefkat sahibi, her şeyi terbiye ve idare eden Al-lah.

rahmet: şefkat ve merhamet etme, acıma, esirgeme.

sefaat: af ve bağışlanma için sebep ve vesile olan.

şems: güneş.

şer: kötülük.

talebe: öğrenci.

teshir: itaat ettirmek, boyun eğdirmek.

Dördüncü Şua

* Dördüncü Şua, Kastamonu'da 1938'de Türkçe olarak telif edilmiştir.

Manen ve rütbeten Beşinci Lem'a ve sureten ve makamen Otuz Birinci Mektubun Otuz Birinci Lem'asının kıymettar Dördüncü Şuaı ve ayet-i hasbiyenin mühim bir nüktesidir.

İHTAR: Risale-i Nur, sair kitaplara muhalif olarak başta perdeli gidiyor; gittikçe inkişaf eder. Hususan bu risalede, Birinci Mertebe çok kıymettar bir hakikat olmakla beraber çok ince ve derindir. Hem, bu Birinci Mertebe bana mahsus gayet ehemmiyetli bir muhakeme-i hissî ve gayet ruhlulu bir muamele-i imanî ve gayet gizli bir mükâleme-i kalbî suretinde mütenevvi ve derin dertlerime şifa olarak tebarüz etmiş. Bana tam tevafuk eden tam hissedebilir; yoksa, tam zevk edemez.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹

Bir zaman, ehl-i dünya beni her şeyden tecrit ettiklerinden beş çeşit gurbetlere düşmüştüm. Ve ihtiyarlık zamanımda kısmen teessürattan gelen beş nev'î hastalıklara giriftar olmuştum.

Sıkıntıdan gelen bir gafletle Risale-i Nur'un teselli verici ve medet edici envarına bakmayarak doğrudan

medet: inayet, yardım, imdat.
mertebe: derece, basamak.
muamele-i imanî: imana dayalı davranış.
muhakeme-i hissî: hisse dayalı düşünme, akıl yürütme.
muhalif: zıt, karşıt.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
mükâleme-i kalbî: kalbe dayalı konuşma.
mütenevvi: aynı cinsten olmayan, nevi nevi, çeşit çeşit.
nevi: çeşit, tür.
nükte: ince manalı, düşündürücü söz.
rütbeten: rütbe olarak, rütbe bakımından.
sair: diğer, başka, öteki.
suret: biçim, tarz.
sureten: suret olarak, görünüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.
tebarüz: belli olma, görünme, bariz hale gelme.
tecrit: bir kişinin başka bir insan veya nesneyle olan ilişkisini kesme.
teessürat: teessürler, kederler, üzüntüler, elemeler, acılar.
teselli: avutma, acısını dindirme.
tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Sûresi: 173.)

ayet-i hasbiye: 'Allah bize yeter. O ne güzel vekildir' manasındaki 'Hasbünallahü ve ni'mel-vekil' ayet-i kerîmesi.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.
envar: nurlar, aydınlıklar, ışıklar.

gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.
gayet: son derece.
giriftar: tutkun, düşkün, müptelâ.
gurbet: gariplik, yabancılık.
hakikat: gerçek.
hususan: bilhassa, özellikle.
ihtar: hatırlatma, uyarı.

inkişaf: ortaya çıkma, keşfolunma.
kısmen: kısmî olarak, bazı yönden.
kıymettar: kıymetli, değerli.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
makamen: makam itibarıyla.
manen: mana bakımından, manaca.

doğruya kalbime baktım ve ruhumu aradım. Gördüm ki; gayet kuvvetli bir aşk-ı beka ve şedit bir muhabbet-i vücut ve büyük bir iştîyak-ı hayat ve hadsiz bir acz ve niha-yetsiz bir fakr bende hükmediyorlar. Hâlbuki müthiş bir fenâ o bekayı söndürüyor. O hâletimde yanık bir şairin dediği gibi dedim:

Dil bekası, hak fenâsı istedi mülk-i tenim.

Bir devasız derde düştüm, ah ki Lokman bîhaber!

Me'yusâne başımı eğdim. Birden,

¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** ayeti imdadıma geldi, dedi: “Beni dikkatle oku.” Ben günde beş yüz defa okudum. Benim için aynelyakin suretinde inkişaf eden çok kıymettar envarından bir kısmını ve yalnız dokuz nurunu ve mertebesini icmalen yazıp, eskiden aynelyakin ile değil, belki ilmelyakin ile bilinen tafsîlâtını Risale-i Nur’a havale ediyorum.

BİRİNCİ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE

Bendeki aşk-ı beka, bendeki bekaya değil, belki sebepsiz ve bizzat mahbup olan kemal-i mutlak sahibi Zat-ı Zülkemaîl’in ve Zülcemal’in bir isminin bir cilvesinin mahiyetinde bir gölgesi bulunduğundan, fîtratımda o Kâmil-i Mutlak’ın varlığına ve kemaline ve bekasına müteveccih olan muhabbet-i fitriye, gaflet yüzünden yolunu şaşırmış, gölgeye yapışmış, âyinenin bekasına âşık olmuştum. **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** geldi, perdeyi kaldırdı.

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

acz: zayıflık, güçsüzlük.

aşk-ı beka: ebedî hayat aşkı, sonsuzluk aşkı.

âşık: bir şeye tutkun, çok aşırı seven, şiddetli muhabbet besleyen.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

âyine: ayna.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.

beka: bâkîlik, ebedîlik, sonsuzluk.

bîhaber: habersiz, bilgisiz.

bizzat: kendisi, şahsen.

cilve: tecelli, görüntü.

deva: ilâç, çare.

fakr: fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.

fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.

fîtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâk: Allah.

hâlet: hal, durum.

havale: bir şeyi başka bir yere veya zamana bırakma.

hükmetme: hâkim olma, işleme.

icmalen: kısaltarak, kısaca, özetle.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

imdat: yardım.

iştîyakı hayat: hayatı aşk derecesinde sevmek.

Kâmil-i Mutlak: tam, noksanz, eksiksiz, tam mükemmel.

kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.

kemal-i mutlak: her yönüyle mükemmel olan.

mahbup: sevgili, sevilen, muhabbet edilen.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.

mertebe-i nuriye-i hasbiye: “Hasbünallahü ve ni’mel-vekil” ayetinin nurunun mertebesi, basamağı.

me'yusâne: ümitsizce, ümitsizlikle, ümitsiz bir şekilde.

muhabbet-i fitriye: fîtrata ait sevgi, yaratılıştan var olan sevgi.

muhabbet-i vücut: varlığın sevgisi var olma sevgisi. varlığı sevmek.

mülk-i ten: insan vücudu, bedeni

teşkil eden şeyler.

mütevaccih: teveccüh eden, bir tarafa, bir cihete dönen, yönelen.

müthiş: dehşet veren, ürktüten, dehşetli, korkunç.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nur: aydınlık, parlaklık, ışık.

Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

Sure: Kur’ân-ı Kerîm’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

sedid: şiddetli.

tafsîlât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

vekil: kullarının işlerine ve rızıkına kefil olan, her şeyi idaresi altında bulunduran, kendisine dayanan, gözetken, şahit ve koruyucu Allah.

Zat-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi olan zat, Allah.

Zat-ı Zülkemaîl: her türlü mükemmelliğin sahibi olan Cenab-ı Hak.

Gördüm ve hissettim ve hakkalyakin zevk ettim ki, beka-
nın lezzet ve saadeti, aynen ve daha mükemmel bir tarz-
da Bâkî-i Zülkemat'ın bekasına ve benim Rabbim ve İlâ-
hım olduğuna imanımda ve iz'anımda ve ikanımda var-
dır. Çünkü onun bekasıyla benim için lâyemut bir haki-
kat tahakkuk eder. Zira "Benim mahiyetim, hem bâkî,
hem sermedî bir ismin gölgesi olur; daha ölmez" diye şu-
ur-i imanıyla takarrür eder.

Hem o şuur-i imanla mahbub-i mutlak olan Kemal-i
Mutlak'ın varlığı bilinmekle, şedit ve fitrî olan muhabbet-i
zatî tatmin edilir. Hem, Bâkî-i Sermedî'nin bekasına ve
varlığına ait o şuur-i imanıyla kâinatın ve nev-i insanın
kematâtı bilinir ve bulunur ve kemalâta karşı fitrî meftu-
niyet, hadsiz elemelerden kurtulup zevk ve lezzetini alır.

Hem, o şuur-i imanî ile o Bâkî-i Sermedî'ye bir intisap
ve o intisabın im'aniyle umum mülküne bir münasebet
peyda olur ve o münasebet-i intisabî ile hadsiz bir mülke
bir nevi malikiyet gibi —iman gözüyle— bakar, manen
istifade eder.

Hem şuur-i imanî ile ve intisap ve münasebet ile
umum mevcudata bir alâka, bir nevi ittisal peyda olur. Ve
o hâlde, ikinci derecede vücud-i şahsîsinden başka had-
siz bir vücut, o şuur-i imanî ve intisap ve münasebet ve
alâka ve ittisal cihetinde güya onun bir nevi varlığıdır gi-
bi var olur; varlığa karşı fitrî aşk teskin edilir.

Hem o şuur-i imanî ve intisap ve münasebet ve alâka-
darlığı cihetiyle, bütün ehl-i kemalâta karşı bir uhuvvet

lanma, girme.

istifade: faydalanma, yararlan-
ma.

ittisal: bitişme, birleşme.

iz'an: basiret, anlayış, teslim olup
itaat etmek.

kemalât: faziletler, kemaller, ol-
gunluklar, mükemmellikler.

lâyemut: ölümsüz, sonu olma-
yan, hayatı sona ermez.

mahbub-i mutlak: mutlak olarak
sevilen, sevimye layık olan Al-
lah.

mahvolma: yok olma, ortadan
kalkma, batma.

malikiyet: sahiplik, sahip olma.

meftuniyet: hayranlık, aşırı dere-
cede tutkunluk, vurgunluk.

merbut: bağlı, raptedilmiş.

mevcudat: mevcutlar, var olan
her şey, mahlûklar.

muhabbet-i zatî: Allah'ın zatını
sevmek.

mülk: sahip olunan, üzerinde ta-
sarruf hakkı bulunan her şey.

münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.

münasebet-i intisabî: intisaptan,
bağlı olmaktan doğan münase-
bet.

nev-i insan: insan çeşidi, insan
cinsi, insanoglu.

peyda: meydana gelme, açığa
çıkma.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği
nimetlerle mahlûkatı ıslah ve ter-
biye eden Allah.

saadet: mutluluk.

sermedî: ebedî, daimî, sürekli.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı
114 bölümden her biri.

şuur-i iman: iman şuurı.

şuur-i imani: imana ait şuur,
iman şuurı.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile
ispat edilme, kesinleşme.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

takarrür: yerleşme, kararlı hale
gelme.

takdir: beğenme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tatmin: insanın kalbinin manevî
olarak doyması, huzur ve sükû-
nete ermesi.

teskin: sakinleştirme, yatıştırma.

uhuvvet: kardeşlik.

ulvî: yüksek, yüce.

umum: bütün.

vekil: kullarının işlerine ve rızına
kefil olan, her şeyi idaresi altında
bulunduran, kendisine dayanan,
gözetken, şahit ve koruyucu Allah.

vücud-i şahsî: kendi şahsî varlığı
ve vücudu.

vücut: var olma, varlık.

zayi: yitik, zarar, ziyan.

alâka: ilgi, ilişki, bağ.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münâ-
sebetli, bağlı.

aşk: şiddetli sevgi, sevdâ, gö-
nül verme.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve
kalıcı olan.

Bâkî-i Sermedî: ezel ve ebedî
kuşatan sonsuzluk sahibi Al-
lah.

Bâkî-i Zülkemat: ebedî olan
ve mükemmellik sahibi olan
Allah.

beka: bâkîlik, ebedîlik, son-

suzluk.

cihet: yön, sebep, vesile.

devam-ı kemalât: olgunluk-
ların, mükemmelliklerin de-
vam etmesi.

ehl-i kemal: olgun ve değerli
kişiler, kemal sahibi olanlar.

ehl-i kemalât: olgun ve de-
ğerli kişiler, kemal sahibi
olanlar.

elem: dert, üzüntü, maddî-
manevî ızdırab.

fitrî: tabîî, yaratılıştaki, do-
ğuştan olan.

güya: sanki, sözde.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakkalyakin: marifet merte-
besinin en yükseği; bir şeyi
yaşayarak, içine girerek, doğ-
ruluğundan şüpheye asla yer
bırakmayacak biçimde kesin
olarak bilme.

ikan: sağlam biliş, iyi bilme;
delil ve bürhan üzere kabul
ediş.

ilâh: kendisine ibadet edini-
len tapınılan Ma'bud, Allah.

intisap: mensup olma, bağ-

peyda olur. O hâlde Bâkî-i Sermedî'nin varlığıyla ve bekasıyla o hadsiz ehl-i kemal mahvolmayıp zayi olmadıklarını bilmekle, takdir ve tahsin ile merbut ve dost olduğu hadsiz dostlarının bekaları ve devam-ı kemalâtı o şuur-i imanî sahibine ulvî bir zevk verir.

Hem o şuur-i imanî ve intisap ve münasebet ve alâkadarlık ve uhuvvet vasıtasıyla bütün dostlarımın —ki hayatımı ve bekamı maalmemnuniye onların saadetleri için feda ediyorum— onların mes'udiyetleri ile hadsiz bir saadet kendimde hissedebilir gördüm. Çünkü, bir samimî dostun saadetiyle şefkatli dostu dahi saadetlenir ve lezzetlenir. Şu hâlde, Bâkî-i Zülkemaî'nin bekası ve varlığıyla, başta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ve Âl ve Ashabı olarak, umum sâdâtım ve ahababım olan enbiya ve evliya ve asfiya ve bütün sair hadsiz dostlarım idam-ı ebedîden kurtulduğunu ve bir saadet-i sermediyeye mazhariyetlerini o şuur-i imanî ile hissettim. Ve münasebet, alâka, uhuvvet, dostluk sırrıyla saadetleri bana in'ikâs edip saadettlendirdiğini zevk ettim.

Hem, o şuur-i imanî ile, rikkat-i cinsiye ve şefkat-i akraba yüzünden gelen hadsiz teellümattan kurtulup hadsiz bir zevk-i ruhanî duydum. Çünkü, hayatımı ve bekamı maalfithar onların tehlikelerden kurtulmaları için feda etmeyi fitrî arzu ettiğim, başta pederlerim ve validelerim ve bütün neslî ve nesebî ve manevî akrabalarım, Bâkî-i Hakikî'nin bekası ve varlığıyla mahvdan ve ademden ve idam-ı ebedîden ve hadsiz elemelerden kurtulup o

adem: yokluk.

ahbab: dostlar.

alâka: ilgi, ilişki, bağ.

aleyhissalâtu vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

asfiya: safiyet ve takva sahibi olan, Hz. Peygamberin (a.s.m.) vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye çalışan âlim zatlar.

Ashap: Sahabeler, Hz. Peygamberi (a.s.m.) görmüş ve onunla konuşmuş olan Müslüman kimseler.

Bâkî-i Hakikî: gerçek sonsuzluğun sahibi olan Allah.

Bâkî-i Zülkemaî: ebedî olan ve mükemmellik sahibi olan Allah.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırıp.

enbiya: nebîler, peygamberler.

evliya: velîler, Allah dostları.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

fitrî: tabîî, yaratılıştaki, doğuştan olan.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümlü ebedî yokluğa gitmek

olarak görme.

in'ikâs: aksetme, yansıma.

maalfithar: iftiharla, övünerek, iftihar ederek.

maalmemnuniye: memnuniyetle, memnunkulla, seve seve.

mahv: yok olma, ortadan kalkma, batma.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

mazhariyet: nail olma, şeref-lenme.

mes'udiyet: mutluluk, bahtı-

yarlık, kutluluk.

nesebî: soy ile ilgili, soyu ile alâkalı, soy sopa ait.

neslî: soya ait, soyla ilgili.

peder: baba, ata.

rikkat-i cinsiye: cinsî şefkat, insanın kendi cinsinden olana acıması.

saadet: mutluluk.

saadet-i sermediye: ebedî saadet, sonsuz mutluluk.

sâdât: seyyidler, Hz. Muhammed'in neslinden gelenler.

sair: diğer, başka, öteki.

sır: gizli hakikat.

şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.

şefkat-i akraba: akrabaya karşı olan şefkat.

teellûmat: teellümler, elem, keder, acı duymalar, tasalanmalar.

umum: bütün.

valide: ana, anne.

vasıta: aracılık.

zevk-i ruhanî: ruha ait zevk, ruhun hissedebildiği zevk.

hadsiz rahmetine mazhariyetlerini şuur-i imanî ile hissettim. Ve medar-ı gam ve elem olan cüz'î ve tesirsiz şefkatime bedel, nihayetsiz bir rahmet, onlara nezaret ve himayet ettiğini duydum, hissettim. Bir valide, veledinin lezzetiyle, zevkiyle, rahatıyla zevklenmesi gibi, ben de o bütün şefkat ettiğim zatların, o rahmetin himayeti altındaki necatlarıyla ve istirahatleriyle zevklendim ve ferahlandım ve çok derin şükrettim.

Hem, o şuur-i imanî ile, netice-i hayatım ve sebeb-i sadetim ve vazife-i fitratım olan Resail-i Nur dahi ziyadan, mahvdan, faydasız kalmasından ve manen kurumasından kurtulmalarını ve meyvedar, bâkî kalmalarını o intisab-ı imanî ile bildim, hissettim, kanaat getirdim; kendi bekamın lezzetinden çok ziyade bir manevî lezzet duydum, tam hissettim. Çünkü, iman ettim ki, Bâkî-i Zülkelmal'in bekası ve varlığıyla, Resailü'n-Nur yalnız insanların hafızalarında ve kalplerinde nakşolmuyor, belki hadsiz zîşuur mahlûkatın ve ruhanîlerin bir mütalâagâhları olmakla beraber, rıza-i İlâhîye mazhar ise, Levh-i Mahfuz'da ve elvah-ı mahfuzada irtisam ederek sevap meveleriyle tezeyyün eder. Ve bilhassa Kur'ân'a mensubiyeti ve kabul-i Nebvî ve inşaallah marzî-i İlâhî cihetiyle bir anda vücudu ve nazar-ı Rabbaniyeye mazhariyeti, umum ehl-i dünyanın takdirinden daha ziyade kıymettar bildim.

İşte, hayatımı ve bekamı, o resailin, hakaik-ı imaniyeyi ispat eden her bir risalenin bekasına, devamına, ifade-sine, makbuliyetine feda etmeye her vakit hazır

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
bedel: karşılık.
bilhassa: özellikle.
cihet: yön, sebep, vesile.
cüz'î: küçük, az.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.
elvah-ı mahfuz: korunmuş, muhafaza edilmiş levhalar.
faide: fayda.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imani gerçekler.

himayet: koruma, esirgeme.
iman: inanma, itikat.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
intisab-ı imanî: iman ederek Allah'a bağlanma.
irtisam: emredilen şeye uy- ma, emri yerine getirme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istirahat: dinlenme, rahatlatma.
makbul-i Nebvî: nebevî kabul, Hz. Peygamberin kabul

ve rızası.
kanaat: kanma, inanma.
kıymettar: kıymetli, değerli.
Levh-i Mahfuz: korunmuş levha, Allah'ın ezeli ilmiyle kâinatta olmuş ve olacak şeylerin yazılı olduğu levha.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
makbuliyet: makbüllük, be- ğenilmişlik, geçerlilik.
manen: mana bakımından, manaca.
marzî-i İlâhî: Allah'ın rızasına

muvafık hâl, hareket, iş, Allah'ın hoşnut olacağı şeyler.
mazhar: nail olma, şereflenme.
medar-ı elem: dert, keder, gam sebebi.
medar-ı gam: keder, üzüntü sebebi.
mensubiyet: mensup olma, bağlı oluş.
meyvedar: meyveli, yemişli.
mütalâagâh: mütalâa yeri, etraf- lıca düşünme, okuma ve incele- me yeri.
nakış: işleme, süsleme.
nazar-ı Rabbaniye: her şeyi ter- biye ve idare eden Cenab-ı Hak- kın bakışı, nezaret ve himayesi.
necat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.
netice-i hayat: hayatın neticesi ve gayesi.
nezaret: gözetme, gözden geçir- me.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
rahmet: şefkat etmek, merha- met etmek, esirgemek.
resail: risaleler.
ruhani: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan var- lıklar.
rıza-i İlâhî: Allah'ın rızası, hoşnut- luğu.
sebeb-i saadet: mutluluk vesile- si.
sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; se- vap.
şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duy- ma.
tezeyyün: ziynetlenme, süslen- me.
vazife-i fitrat: fitrat vazifesi, ya- ratılış vazifesi.
velet: çocuk, oğul.
vücut: var olma, varlık.
zat: kişi, şahıs.
zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.
ziyade: çok, fazla.
ziya: kayıp, yitim.

olduğumu ve saadetimi onların Kur'ân'a hizmet etmelerinde bildim. Ve o hâlde, beka-i ilâhî ile, yüz derece insanların tahsinlerinden daha ziyade bir takdire mazhariyetlerini o intisab-ı imanî ile anladım. Bütün kuvvetimle ¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** dedim.

Hem, o şuur-i imanî ile, ebedî bir beka ve daimî bir hayat veren Bâkî-i Zülcelâl'in bekasına ve vücuduna iman ve imanın a'mal-i salihâ gibi neticeleri, bu fânî hayatın bâkî meyveleri ve ebedî bir bekanın vesileleri olduğunu bildim. Meyvedar bir ağaca inkılâp etmek için kabuğunu terk eden bir çekirdek gibi, ben de o bâkî meyveleri vermek için bu beka-i dünyevînin kabuğunu bırakmaya nefsimi kandırdım. Nefsimle beraber, **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** Onun bekası bize yeter” dedim.

Hem, şuur-i imanî ve intisab-ı ubudiyetle toprak perdesinin arkası ışıklanmasını ve ağır tabaka-i türabiye dahi ölümlerin üstünden kalktığını ve kabir kapısıyla girilen yer altı dahi ademâlûd karanlıklar olmadığını ilmelyakin ile bildim. Bütün kuvvetimle **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** dedim.

Hem gayet kat'î bir surette hissettim ve o şuur-i imanî ile hakkalyakin bildim ki, fitratımda çok şiddetli olan aşk-ı beka, Bâkî-i Zülkemat'ın bekasına, varlığına iki cihetle bakarken, enaniyetin perde çekmesiyle mahbubunu kaçırmış, âyinesine perestiş etmiş bir serseme dönmüş gördüm. Ve o çok derin ve kuvvetli aşk-ı beka,

ademâlûd: yoklukla karışık, yoklukla iç içe oluş.

a'mal-i salihâ: salih ameller, Allah'ın rızasına uygun yapılmış iyi ve hayırlı işler.

aşk-ı beka: ebedî hayat aşkı, sonsuzluk aşkı.

âyine: ayna.

Bâkî-i Zülcelâl: heybet ve celâl sahibi olan Allah.

Bâkî-i Zülkemat: ebedî olan ve mükemmellik sahibi olan Allah.

beke: bakielik, ebedilik, sonsuzluk.

beke-i ilâhî: ilâhî olanın baki, ebedî oluşu.

cihet: yön.

daimî: sürekli, devamlı.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.

fânî: ihtiyar, yaşlı.

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

fitrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.

gayet: son derece.

hakkalyakin: marifet mertebesinin en yükseği; bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheye asla yer bırakmayacak biçimde kesin olarak bilme.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.

intisab-ı ubudiyet: ibadet ve kullukla Allah'a bağlanma.

kabir: mezar.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

mahbup: sevgili, sevilen, muhabbet edilen.

nefis: kötü vasıfları kendisinin

de toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.

perestiş: aşırı derecede sevmek, aşırı sevgi, düşkünlük, meftunluk.

suret: biçim, tarz.

şuur-i imani: imana ait şuur, iman şuuru.

tabaka-i türabiye: toprak tabakası.

vesile: araç, vasıta.

bizzat ve sebepsiz, fitraten sevilen ve perestiş edilen kemal-i mutlak bir isminin gölgesi vasıtasıyla mahiyetimde hükmedip, o aşk-ı bekayı vermiş. Ve muhabbet için hiçbir illet ve hiçbir garazı ve zatından başka hiçbir sebep iktiza etmeyen kemal-i Zatı perestişe kâfi ve vâfi iken, sabıkan beyan ettiğimiz ve her birisine bir hayat ve bir beka değil, belki elden gelse binler hayat-ı dünyeviye ve beka feda edilmeye lâyık olan mezkûr bâkî meyveleri dahi ihsan etmekle, o fitrî aşkı şiddetlendirmiş hissettim. Elimden gelse idi bütün zerrat-ı vücudumla

¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** diyecektim ve o niyetle dedim. Ve bekasını arayan ve beka-i İlâhîyi bulan o şuur-i imanî —ki bir kısım meyvelerine sabıkan “hem, hem, hem”ler ile işaret ettim— bana öyle bir zevk ve şevk verdi ki, bütün ruhumla, bütün kuvvetimle, en derin kalbimle nefsimle beraber **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** dedim.

İKİNCİ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE

Fitratımdaki hadsiz aczimle beraber, ihtiyarlık ve gurbet ve kimsesizlik ve tecridim içinde ehl-i dünya desiseleriyle, casuslarıyla bana hücum ettikleri hengâmda kalbimde dedim: “Elleri bağlı, zayıf ve hasta bir tek adama ordular taarruz ediyor. O bîçarenin (yani benim için) bir nokta-i istinat yok mu?” diye **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** ayeti-ne müracaat ettim. Bana bildirdi ki:

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

acz: zayıflık, güçsüzlük.
aşk: şiddetli sevgi, sevdâ, gönül verme.
ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
beka-i ilâhî: ilâhî olanın bâkî, ebedî oluşu.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

bîçare: çaresiz, zavallı.
bizzat: kendisi, şahsen.
casus: çeşitli konularda sır mahiyetindeki şeyleri öğrenip başkalarına bildiren kimse.
desise: hile, oyun, aldatmaca.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.
feda: gözden çıkarma, uğru-

na verme.
fitraten: fitrî olarak, yaratılıştan, yaratılış itibarıyla.
fitrî: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.
garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.
gurbet: gariplik, yabancılık.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.

hengâm: zaman, sıra.
hücum: saldırma.
hükmetme: hâkim olma, işleme.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
iktiza etme: gerektirme.
illet: sebep, gaye.
kâfi: yeter, kâfi gelir.
kemal-i mutlak: her yönüyle mükemmel olan.
kemal-i zat: zatının kemali, müşahhas ve görünen mükemmellik.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.
mertebe-i nuriye-i hasbiye: .
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
muhabbet: sevgi, sevrme.
müracaat: başvurma, danışma; başvuru.
nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.
niyet: bir işi yapmayı önceden düşünme.
nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.
ruh: can.
sabıkan: evvelce, bundan önce.
şevk: şiddetli arzu, aşırı istek ve heves.
taarruz: bir şeyin ve kimsenin üzerine şiddetle saldırma.
tecrid: bir kişinin başka bir insan veya nesneyle olan ilişkisini kesme.
vâfi: yeterli, tam.
vasıta: aracılık.
zaif: zayıf.
zat: kişi, şahıs.
zerrat-ı vücut: vücudun zerrelere, molekülleri.

“İntisab-ı imanî tezkeresiyle Kadir-i Mutlak öyle bir Sultana istinat edersin ki, zemin yüzünde her baharda dört yüz bin milletten mürekkep nebatat ve hayvanat ordularının bütün cihazatlarını kemal-i intizamla vermekle beraber, her sene eşcar ve tuyur denilen o iki muazzam ordusunun elbiselerini tazelandirerek yeni libaslar giydirebilir, urbalarını ve formlarını değiştirir. Ve tavuğun ve kuşun fistanlarını ve çarşafalarını tazelandirdiği gibi, dağın libasını ve sahranın yüz örtüsünü değiştirir. Ve başta insan olarak hayvanatın muazzam ordusunun bütün erzaklarını, değil medenî insanların son zamanda keşfettikleri et ve şeker vesaire taamların hülâsaları gibi, belki yüz derece o medenî hülâsalardan daha mükemmel ve bütün taamların her nev’inden tohum ve çekirdek denilen Rahmanî hülâsalarla koyup ve o hülâsaları dahi onların pişirmelerine ve inbisatlarına dair kaderî tarifeleri içine sarıp, muhafaza için küçücük sandukçalara koyup tevdi eder. O sandukçukların icadı kâf-nun fabrikasından o kadar çabuk ve kolay ve çoklukladır ki, Kur’ân der: ‘Bir emirle yapılır.’ Hem o umum hülâsalar bir şehri doldurmadığı ve birbirine benzedikleri ve aynı madde oldukları hâlde, Rezzak-ı Kerîm onlardan bir yaz mevsiminde pişirdiği gayet mütenevvi ve leziz taamlar, zeminin bütün şehirlerini bir cihette doldurabilir. İşte sen, intisab-ı imanî tezkeresiyle böyle bir nokta-i istinat bulabildiğinden, hadsiz bir kuvvete ve kudrete dayanabilirsin.”

Ben de, ayetten bu dersimi aldıkça öyle bir kuvve-i maneviyeyi buldum ki, değil şimdiki düşmanlarıma,

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.
cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.
cihet: yön.
erzak: yiyecek, içecek; yenilecek, içilecek şeyler, azıklar.
eşcar: ağaçlar.
fistan: kadınların bellerinden aşağı giydikleri geniş ve uzun elbise.
forma: hususî, özel giysiler.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hayvanat: hayvanlar.
hülâsa: bir şeyin özü, esası, temel kısmı.
icat: vücuda getirilme, yoktan var edilme.
inbisat: yayılma, genişleme.
intisab-ı imanî: iman ederek Allah’a bağlanma.
istinat: dayanma, güvenme.
kaderî: kader ile alakalı, ilgili.
Kadir-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.
kâf-nun: Allah’ın bir şeye ‘ol’ demesi ve anında olması anlamında ‘kûn’ emri.
kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.
keşif: bulma, meydana çıkarma.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.

Kur’ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed’e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.
kuvve-i manevîye: manevî güç, moral.
leziz: lezzetli, tatlı.
libas: elbise, giyilecek şey, giysi.
medenî: uygar, modern.
muazzam: çok büyük, ulu, yüce.
muhafaza: koruma.
mürekkep: den oluşmuş, -

den olma.
mütenevvi: aynı cinsten olmayan, nevi nevi, çeşit çeşit.
nebatat: bitkiler.
nevi: çeşit, tür.
nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.
Rahmanî: bütün varlıkların rızıklarını münasip bir şekilde karşılayan Allah’a ait.
Rezzak-ı Kerîm: ikram sahibi olan rızık verici; Cenab-ı Hak.
sahra: geniş ve susuz arazi,

çöl.
sandukça: küçük sandık.
Sultan: mutlak iktidar sahibi olan; Allah.
taam: yemek, yiyecek.
tevdi: emanet etme, teslim etme.
tezkere: belge, pusula.
tuyur: kuşlar.
umum: bütün.
urba: elbise, giysi.
vesaire: ve başkaları, bunun gibileri.
zemin: yer.

belki dünyaya meydan okutturabilir bir iktidar-ı imanî hissederek bütün ruhumla, ¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** dedim.

Ve hadsiz fakrım ve ihtiyacım cihetinde dahi bir nokta-ı istimdat için yine o ayete müracaat ettim. Bana dedi ki:

“Sen memlûkiyet ve ubudiyet intisabıyla öyle bir Malik-i Kerîm’e mensup ve iâşe defterinde mukayyetsin ki, her bahar ve yazda gayptan ve hiçten umulmadığı yerden ve kuru bir topraktan kaldırır, indirir tarzında yüz defa zemin sofrasını ayrı ayrı yemekleriyle tezyin eder, serer. Güya zamanın seneleri ve her senenin günleri, birbiri arkasından gelen ihsan meyvelerine ve rahmet taamlarına birer kap ve bir Rezzak-ı Rahîm’in küllî ve cüz’î ihsanat mertebelerine birer meşherdirler. İşte sen böyle bir Ganî-i Mutlak’ın abdisin. Abdiyetine şuurun varsa, senin elim fakrın leziz bir iştîha olur.”

Ben de, o dersimi aldım. Nefsikle beraber “Evet evet, doğrudur” deyip mütevekkilâne **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** dedim.

ÜÇÜNCÜ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE

Ben o gurbetler ve hastalıklar ve mazlumiyetlerin tazyikiyle dünyadan alâkamı kesilmiş bularak, ebedî bir dünyada ve bâkî bir memlekette, daimî bir saadete namzet olduğumu iman telkin ettiği hengâmda, “Of, of!”tan vazgeçtim “Oh, oh!” dedim. Fakat bu gaye-i hayal ve hedef-i ruh ve netice-i fıtratın tahakkuku ancak ve ancak

iman: inanma, itikat.
intisap: mensup olma, bağlanma, girme.
iştîha: fazla istek, arzu.
külli: umumî, genel.
Malik-i Kerîm: bol ihsan ve ikram sahibi olan, her şeyin gerçek sahibi Allah.
mazlumiyet: mazlumluk, zulüm görmüslük.
memlûkiyet: kulluk, kölelik.
mensup: bir şeye veya kimseye alâkası bulunan, bağlı olan.
mertebe- i nuriye- i hasbiye: .
mertebe: derece, basamak.
meşher: teşhir yeri, sergi, gösterme yeri.
mukayyet: kayıtlı, kaydedilmiş.
müracaat: başvurma, danışma.
mütevekkilâne: mütevekkil olarak, tevekkül ile, kadere boyun eğerek.
namzet: aday.
nefis: kişinin kendisi, şahsı.
netice-i fıtrat: yaratılışın gaye ve neticesi.
nokta-i istimdat: yardım ve medet isteme noktası.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
Rezzak-ı Rahim: merhametiyle rızık veren Allah.
ruh: can.
saadet: mutluluk.
şuur: bir şeyin inceliklerini iyice idrak etme, anlayış.
tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.
tarz: biçim, şekil, suret.
tazyik: sıkıntı verme, baskı yapma.
telkin: fikir aşılama, zihinde yer ettirme.
tezyin: süsleme, ziynetlendirme.
ubudiyet: kulluk.
zemin: yeryüzü.

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

abd: kul, köle.
abdiyet: kulluk.
alâka: ilgi, ilişki, bağ.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
cüz’î: bütüne ait olmayan, özel.
daimî: sürekli, devamlı.
ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.
elim: şiddetli.

fakr: fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.
Ganî-i Mutlak: sonsuz ve sınırsız zenginlik sahibi ve hiç bir şeye ihtiyacı olmayan Allah.
gaye-i hayal: hayal edilen gaye, ideal.
gayp: his ve aklın ötesinde kalan, insan tarafından kavranamayan.

güya: sanki, sözde.
hedef-i ruh: ruhun hedefi.
hengâm: zaman, sıra.
iâşe: geçindirme, besleme, yaşatma.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
ihsanat: ihsanlar, bağışlar, nimetler.
iktidar-ı imanı: imandaki kuvvet ve güç.

bütün mahlûkatın bütün harekât ve sekenatlarını ve ahval ve a'mallerini kavlen ve fiilen bilen ve kaydeden ve bu küçücük ve âciz-i mutlak olan insanı kendine dost ve muhatap eden ve bütün mahlûkat üstünde bir makam veren bir Kadîr-i Mutlak'ın hadsiz kudretiyle ve insana nihayetsiz inayet ve ehemmiyet vermesiyle olabilir diye düşünüp, bu iki noktada, yani böyle bir kudretin faaliyeti ve zahiren bu ehemmiyetsiz insanın hakikatli ehemmiyeti hakkında, imanın inkişafını ve kalbin itminanını veren bir izah istedim. Yine o ayete müracaat ettim. Dedi ki:

¹ حَسْبُنَا 'daki ² نَا 'ya dikkat edip, senin ile beraber li-

san-ı hâl ve lisan-ı kâl ile, kimler حَسْبُنَا 'yı söylüyorlar; dinle!" emretti.

Birden baktım ki, hadsiz kuşlar ve kuşçuklar ve sinekler ve hesapsız hayvanlar ve hayvancıklar ve nihayetsiz nebatlar, yeşilcıklar ve gayetsiz ağaçlar ve ağaçcıklar da hi benim gibi lisan-ı hâl ile, ³ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ 'in ma-

nasını yâd ediyorlar ve yâda getiriyorlar ki; bütün şerait-i hayatiyelerini tekeffül eden öyle bir vekilleri var ki, birbirine benzeyen ve maddeleri bir olan yumurtalar ve birbirinin misli gibi katreler ve birbirinin aynı gibi habbeler ve birbirine müşabih çekirdeklerden kuşların yüz bin çeşitlerini ve hayvanların yüz bin tarzlarını, nebatatın yüz bin nev'ini, ağaçların yüz bin sınıfını yanlışsız, noksansız, iltibassız, süslü, mizanlı, intizamlı, birbirinden ayrı, farikalı bir surette gözümüz önünde, hususan her baharda

âciz-i mutlak: tam âciz, her bakımdan güçsüz, zayıf.

ahval: hâller, durumlar.

a'mal: ameller, işler.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

farika: fark eden, ayrı.

fiilen: iş hâlinde, yaparak, işleyerek.

gayetsiz: nihayetsiz, sonsuz.

habbe: tahıl tanesi.

hakikat: gerçek, esas.

harekât: hareketler, davranışlar.

hesapsız: sınırsız, sonsuz.

hususan: bilhassa, özellikle.

iltibas: yanlışlık, karışıklık.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inkişaf: manevî bir sırın veya bir hâlin görülmesi, keşfolunması.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

itminan: inanma, güvenme, gönül rahatlığı içinde tereddütsüz kabul etme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

katre: damla.

kavlen: söz ile, sözlü olarak, fiilî olmayan.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

lisan-ı kâl: söz ile anlatılan mana, konuşma dili.

mahlûkat: Allah tarafından yara-

tılanlar.

makam: manevî mevki.

misil: benzer.

mizan: ölçü.

muhatap: kendisine hitap

olunan, söz söylenilen kimse.

müşabih: birbirine benzeyen,

aralarında benzerlik bulunan

şeylerden her biri.

nebat: topraktan biten, yetişen her türlü şey, bitki.

nebatat: bitkiler.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

sekenat: durma, hareket et-

meme.

suret: biçim, tarz.

serait-i hayatiye: hayat şartları.

tekeffül: birine kefil olma, kefalet etme, kefalet verme.

yâd: hatırlama, anma, hatıra getirme.

zahiren: görünüşte.

1. Bize yeter.

2. Bize.

3. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173:)

gayet çabuk, gayet kolay, gayet geniş bir dairede gayet çoklukla halk eder, yapar; kudretinin azamet ve haşmeti içinde beraberlik ve benzeyişlik ve birbiri içinde ve bir tarzda yapılmaları, vahdetini ve ehadiyetini bize gösterir. Ve böyle hadsiz mu'cizatı ibraz eden bir fiil-i rububiyete ve bir tasarruf-i hallâkiyete müdahale ve iştirak mümkün olmadığını bildirir, diye bildim.

Sonra, ¹ حَسْبَا 'daki ² نَا 'da bulunan ene'ye, yani nef-

sime baktım; gördüm ki hayvanat içinde beni dahi men-şeim olan bir katre sudan yaratan yaratmış, mu'cizâne yapmış, kulağımı açıp gözümü takmış. Kafama öyle bir dimağ sineme öyle bir kalp ağzıma öyle bir dil koymuş ki, o dimağ ve kalp ve dilde rahmetin umum hazinelerinde iddihar edilen bütün Rahmanî hediyeleri, atıyeleri tartacak, bilecek yüzer mizancıkları, ölçücükleri ve Esma-i Hüsnanın nihayetsiz cilvelerinin definelerini açacak, anlayacak binler aletleri yaratmış, yapmış, yazmış; kokuların, tatların, renklerin adedince tarifeleri o aletlere yardımcı vermiş.

Hem, kemal-i intizam ile bu kadar hassas duyguları ve hissiyatları ve gayet muntazam bu manevî lâtifeleri ve bâtinî hassaları bu cismimde derç etmekle beraber, gayet sanatlı bu cihazatı ve cevahihi ve hayat-ı insaniyece gayet lüzumlu ve mükemmel bu kadar aza ve aletleri bu vücudumda kemal-i hikmetle yaratmış. Tâ ki, nimetlerinin bütün nevilerini ve umum çeşitlerini bana tattırsın ve ihsas etsin ve hadsiz tecelliyat-ı esmasının ayrı ayrı

şeye özel olan nitelik.

haşmet: ihtişam, heybet, büyük-lük.

hayat-ı insaniye: insan hayatı, insana ait olan hayat.

hayvanat: hayvanlar.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hissiyat: hisler, duygular.

ibraz: meydana çıkarma, ortaya koyma, gösterme.

iddihar: biriktirme, toplama, yığma.

ihsas: beş duyu hassasıyla hissetme, duyma.

iştirak: ortak olma, ortaklık etme.

katre: damla.

kemal-i hikmet: hikmetin mükemmelliği, tam ve eksiksiz bir hikmet, mükemmel hikmet ve gaye.

kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.

lâtife: kalbe bağlı hassas bir duygu.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

menşe: esas, kaynak.

mizan: ölçü.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

müdahale: karışma.

nefis: kişinin kendisi, şahsı.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

Rahmanî: bütün varlıkların rızıklarını münasip bir şekilde karşılayan Allah'a ait.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

sine: göğüs.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

tasarruf-ı hallâkiyet: her şeyi yaratan Allah'ın kendi mülkündeki tasarrufu, kendi zatına mahsus icraatı.

tecelliyat-ı esma: isimlerin tecellileri, Cenab-ı Hakka ait isimlerin kâinat ve mahlûkat üzerinde görülen tecellileri, tezahürleri.

umum: bütün.

vahdet: birlik ve teklik.

vücut: beden, ceset.

1. Bize yeter.

2. Bize.

atıyye: hediye, bahşış.

aza: organlar, uzuvlar.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

bâtinî: içe ait, dâhilî.

cevarih: el, ayak gibi vücut organları.

cihaz: cenazenin kaldırılması için lâzım olan eşya.

cihazat: cihazlar, uzuvlar, or-

ganlar.

cilve: tecelli, görüntü.

define: kıymet ve değeri yüksek olan şey, hazine.

derç: toplama, biriktirme.

dimağ: akıl, suur.

ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğinin tecelli etmesi, görünmesi.

ene: ben.

Esma-i Hüсна: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.

fiil-i rububiyet: Cenab-ı Hak'ın tedbir, terbiye ve idareye ait işleri.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

halk: yaratma, yaratış.

hassa: bir kimseye, ya da bir

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlem: varlık sınıflarından her biri.
âlem-i ekber: en büyük âlem; kâinat.

âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.

âlem-i şahadet: gözle gördüğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.

âlem-i vücûp: Allah'ın zatı, isimleri ve sıfatlarını ifade eden âlem.

daire-i esma-i ilâhiye: Cenab-ı Hakkın isimlerinin tecelli ettiği, görüldüğü daire.

daire-i mümkinat: kâinat, imkân âlemi, yaratılanların tamamının teşkil ettiği âlem.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

fakir: zavallı, biçare, âciz.

fihriste: bir kitapta bulunan şeyleri sırayla gösteren liste, katalog.
hakir: küçük, ehemmiyetsiz, kıymetsiz.

hamdüsenâ: şükür ve övgü.

hassasiyet: hassaslık, dikkatlilik, ihtimamlılık.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi.

hitabat-ı Sühbaniye: Allah'ın kusursuz ve noksansız konuşması.

icraat: işler.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

iman: inanma, itikat.

iman-ı tahkiki: tahkiki iman, imana dair bütün meseleleri inceleyip delil ve bürhan ile inanma.

in'am: nimetlendirme, ihsan etme.

inbisat: yayılma, genişleme.

inkışaf: ortaya çıkma, keşfolunma.

insaniyet: insanlık mahiyeti, insan olma hâli, insana yakışır davranış.

İslâmiyet: Müslümanlık, semavî dinlerin sonuncusu.

istifade: faydalanma, yararlanma.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

zuhurlarını o duygular ve hissiyatla ve hassasiyetle bana bildirsin, zevk ettirsin ve bu ehemmiyetsiz görünen hakir ve fakir vücudumu -her mü'minin vücudu gibi- kâinata bir güzel takvim ve ruzname ve âlem-i ekbere muhtasar bir nüsha-i enver ve şu dünyaya bir misal-i musağgar ve masnuatına bir mu'cize-i ezhar ve nimetlerinin her nev'ine talip bir müşteri ve medar ve rububiyetinin kanunlarına ve icraat tellerine santral gibi bir mazhar ve hikmet ve rahmet atıyyelerine ve çiçeklerine numune bahçesi gibi bir liste, bir fihriste ve hitabat-ı sübhaniyesine anlayışlı bir muhatap yaratmış olmakla beraber, en büyük bir nimet olan vücudu, bu vücudumda büyütme ve çoğaltmak için hayatı verdi. Ve o hayat ile o nimet-i vücudum âlem-i şahadet kadar inbisat edebiliyor.

Hem, insaniyeti verdi. O insaniyet ile, o nimet-i vücut, manevî ve maddî âlemlerde inkişaf ederek, insana mahsus duygularla o geniş sofralardan istifade yolunu açtı.

Hem, İslâmiyeti bana ihsan etti. O İslâmiyet ile, o nimet-i vücut, âlem-i gayp ve şahadet kadar genişlendi.

Hem, iman-ı tahkikiyi in'am etti. O iman ile, o nimet-i vücut, dünya ve ahireti içine aldı.

Hem, o imanda, marifet ve muhabbetini verdi. Ve marifet ve muhabbetle, o nimet-i vücut içinde daire-i mümkinattan âlem-i vücuba ve daire-i esma-i ilâhiyeye kadar hamd ü senâ ile istifade için ellerini uzatabilir bir mertebe ihsan etti.

kanun: yasa.

maddi: madde ile alâkalı, cismanî.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

marifet: bilme, derin bilgi.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

mazhar: bir şeyin çıktığı yer, zuhur ettiği, görüldüğü yer.

medar: sebep, vesile.

mertebe: derece, basamak.

misal-i musağgar: küçültülmüş örnek, bir şeyin bütün

özelliklerini taşıyan, ondan daha küçük olan örneği.

mu'cize-i ezhar: en zahir, en açık bir mu'cize.

muhabbet: sevgi, sevme.

muhatap: kendisine hitap

olunan, söz söylenilen kimse.

muhtasar: kısaltılmış, özet.

mü'min: iman eden, inanan.

nevi: çeşit, tür.

nimet-i vücut: vücut ve varlık nimeti.

numune: örnek.

nüsha-i enver: çok nurlu ve

parlak nüsha.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

ruzname: günlük, günlük olayların yazıldığı kâğıt ya da defter.

talip: talep eden, isteyen, istekli.

zuhur: görünme, meydana çıkma.

Hem, hususî olarak bir ilm-i Kur'ânî ve hikmet-i imaniye verdi. Ve o ihsanı ile, çok mahlûkat üstüne bir tefevvuk verdi ve sabık noktalar gibi çok cihetlerle öyle bir camiiyet vermiş ki, ehadiyetine ve samediyetine tam bir âyine ve küllî ve kudsî rububiyetine geniş ve küllî bir ubudiyet ile mukabele edebilen bir istidat vermiş.

Ve enbiyalarla insanlara gönderdiği bütün mukaddes kitapların ve suhufların ve fermanların icmaıyla ve bütün enbiya ve evliya ve asfiyanın ittifakıyla, bu bendeki bulunan emaneti ve hediyesi ve atıyyesi olan vücudumu ve hayatımı ve nefsimi —ayet-i Kur'âniyenin nassı ile— benden satın alıyor. Tâ ki, elimde faidesiz zayi olmasın ve iade etmek üzere muhafaza edip, satmak pahasına, saadet-i ebediye ve Cenneti vereceğini kat'î bir surette çok tekrar ile vaat ve ahdettiğini ilmelyakin ve tam iman ile anladım. Ve böyle hadsiz hayvanat ve nebatatın yüz binler nevilerinin ve çeşitlerinin suretlerini Fettah ismiyle mahdud ve müteşabih katrelerden ve habbelerden gayet kolay ve çabuk ve mükemmel açan ve insana sabıkan beyan ettiğimiz gibi hayret verici bu kadar ehemmiyet veren ve rububiyetin ehemmiyetli işlerine medar yapan bir Zat-ı Zülcelâlî ve'l-İkram olan Rabbim, var olduğunu ve gelecek baharın icadı gibi kolay ve kat'î ve muhakkak bir surette haşri icat ve Cenneti ihsan ve saadet-i ebediye halk edeceğini bu ayet-i hasbiyeden ders aldım. Elimden gelseydi bilfiil ve gelmediği için binniyet, bittasavvur, bilhayal, bütün mahlûkat dilleriyle

ahit: söz verme.
asfiya: safiyet ve takva sahibi olan, Hz. Peygamberin (a.s.m.) vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye çalışan âlim zatlar.
ayet-i hasbiye: 'Allah bize yeter. O ne güzel vekildir' manasındaki 'Hasbünallahü ve ni'mel-vekil' ayet-i kerimesi.
ayet-i Kur'âniye: Kur'ân'ın ayeti.
âyine: ayna.
beyan etmek: açıklamak, bil-

dirmek, izah etmek.
bilfiil: bizzat kendi çalışması ile, kendi yaparak.
bilhayal: hayal ile.
binniyet: kastederek, niyetle, niyet ederek.
bittasavvur: tasavvur ile, niyet ederek, düşünerek.
camiiyet: toplayıcı, ihtiva ve ihata edicilik.
cihet: yön.
ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğinin tecelli etmesi, görünmesi.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehemmiyetli: önemli.
enbiya: nebîler, peygamberler.
evliya: velîler, Allah dostları.
faide: fayda.
ferman: emir, buyruk.
Fettah: kullarının kapalı işlerini açan, Cenab-ı Hak.
habbe: tahıl tanesi.
halk: yaratma, yaratış.
haşr: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplan-

maları, Allah'ın ölüleri diriltilip mahşere çıkarması.
hikmet-i imaniye: iman esaslarının hikmeti.
hususî: özel.
iade: geri döndürme, geri çevirme.
icat: vücuda getirilme, yoktan var edilme.
icma: fikir birliği etme.
ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.
ilm-i Kur'âni: Kur'ân'a dair ilim.
istidat: kabiliyet, yetenek.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kudsî: mukaddes, yüce.
küllî: umumî, genel.
mahdud: sınırlı, belirli.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
muhafaza: koruma.
muhakkak: hakikî, gerçek.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.
müteşabih: birbirlerinden ayırt edilemeyecek tarzda nitelik bakımından birbirine benzeyen.
nas: kesin delil, açık hüküm, hüccet, bürhan.
nebatat: bitkiler.
paha: fiyat, değer.
Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.
saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.
sabık: geçen, önceki.
sabıkan: evvelce, bundan önce.
samediyet: her şeyin Allah'a muhtaç olması, Allah'ın hiç bir şeye muhtaç olmaması; Cenab-ı Hak'ın Rab ve Kayyum olması.
suhuf: sahifeler, yapıtlar.
suret: biçim, tarz.
tefevvuk: üstün olma, üstünlük.
ubudiyet: kulluk.
vaat: söz verme, ahit.
Zat-ı Zülcelâl ve'l-İkram: ikram ve ihsan sahibi olan celâl ve bür-yüklük sahibi Cenab-ı Hak.
zayi: elden çıkmış, zarar, zıyan.

¹ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ dedim ve ebedü'l-ebedîn, daima tekrar etmek istiyorum.

DÖRDÜNCÜ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE

Bir vakit ihtiyarlık, gurbet, hastalık, mağlûbiyet gibi vücudumu sarsan arızalar, bir gaflet zamanıma rast gelip —şiddetli alâkadar ve meftun olduğum vücudum, belki mahlûkatın vücutları ademe gidiyor diye— elim bir endişe verirken, yine ayet-i hasbiyeye müracaat ettim.

Dedi: “Manama dikkat et ve iman dürbünüyle bak!”

Ben de baktım ve iman gözüyle gördüm ki; bu zerrecik vücudum, hadsiz bir vücudun âyinesi ve nihayetsiz bir inbisat ile hadsiz vücutları kazanmasına bir vesile ve kendinden daha kıymettar bâkî müteaddit vücutları meyve veren bir kelime-i hikmet hükmünde bulunduğunu ve mensubiyet cihetiyle bir an yaşaması ebedî bir vücut kadar kıymettar olduğunu ilmelyakin ile bildim. Çünkü, şuur-i iman ile, bu vücudum Vacibü'l-Vücut'un eseri ve sanatı ve cilvesi olduğunu anlamakla, vahşî evhamın hadsiz karanlıklarından ve hadsiz müfarakat ve firakların elemlerinden kurtulup mevcudata, hususan zîhayatlara taallûk eden ef'alde, esma-i İlâhiye adedince uhuvvet rabitalarıyla münasebet peyda ettiğim bütün sevdiğim mevcudata muvakkat bir firak içinde daimî bir visal var olduğunu bildim. Malûmdur ki, karyeleri ve şehirleri ve memleketleri veya taburları ve kumandanları ve üstatları gibi rabitaları bir olan adamlar, sevimli bir uhuvvet ve

adem: yokluk.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

arıza: bozukluk, engel.

ayet-i hasbiye: 'Allah bize yeter. O ne güzel vekildir' manasındaki 'Hasbünallahü ve ni'me'l-vekil' ayet-i kerimesi.

âyine: ayna.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

cihet: yön, sebep, vesile.

cilve: tecelli, görüntü.

daimî: sürekli, devamlı.

dürbün: uzak gören, uzağı gösteren.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ebedü'l-ebedîn: sonsuza kadar.

ef'al: fiiller, işler.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.

elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.

endişe: kaygı.

esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.

evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.

firak: ayrılık, hicran.

gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.

gurbet: yabancı yerlere gitme.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hususan: bilhassa, özellikle.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

iman: inanma, itikat.

inbisat: yayılma, genişleme.

karye: köy.

kelime-i hikmet: hikmet kelimesi, hikmetli söz.

kumandan: komutan.

kıymettar: kıymetli, değerli.

mağlûbiyet: yenilgi, yenilme.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

malûm: bilinen, bilinir olan.

meftun: tutkun, müptelâ, aşırı bağlanmış.

mensubiyet: mensup olma, bağlı oluş.

meretebe- i nuriye-i hasbiye: .

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

muvakkat: geçici.

müfarakat: uzaklaşma, ayrılık.

münasebet: ilişki, alâka.

müracaat: başvurma, danışma.

müteaddit: çok, bir çok.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

peyda etme: açığa çıkma, meydana çıkma.

rabita: münasebet, alâka,

bağ.

suur-i iman: iman şuuru.

taallûk: alâkalı, münasebetli olma.

tabur: düzgün sıralar hâlinde ard arda dizilmiş topluluk.

uhuvvet: kardeşlik.

üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının

varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.

vahşi: ürkütücü, korkutucu.

vesile: araç, vasıta.

visal: ulaşma, kavuşma.

vücut: beden, ceset.

zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

zihayat: hayat sahibi.

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173:)

dostâne bir arkadaşlık hissederler. Ve bu gibi rabitalardan mahrum olanlar, daimî, elim karanlıklar içinde azap çekiyorlar. Hem, bir ağacın meyveleri, şuurları olsa, birbirinin kardeşi ve birbirinin bedeli ve musahibi ve nazırı olduklarını hissederler. Eğer ağaç olmazsa veya ondan koparılsa, her biri o meyveler adedince firakları hissedecek.

İşte, iman ile, imandaki intisap ile, her mü'min gibi, bu vücudum dahi hadsiz vücutların firaksız envarını kazandır; kendisi gitse de, onlar arkada kaldığından, kendisi kalmış gibi memnun olur. Bununla beraber —Yirmi Dördüncü Mektupta tafsilen kat'î ispat edildiği gibi— her zîhayatın, hususan zîruhun vücudu bir kelime gibidir; söylenir ve yazılır, sonra kaybolur. Fakat, kendi vücuduna bedel ikinci derecede vücutları sayılan hem manası, hem hüviyet-i misaliyesi ve sureti, hem neticeleri, hem mübarek ise sevabı, hem hakikati gibi çok vücutlarını bırakır, sonra perde altına girdiği gibi; aynen öyle de, bu vücudum ve. Her zîhayatın vücudu, zahiri vücuttan gitse, zîruh ise hem ruhunu, hem manasını, hem hakikatini, hem misalini, hem mahiyet-i şahsiyesinin dünyevî neticelerini ve uhrevî semerelerini, hem hüviyet ve suretini hafızalarda ve elvah-ı mahfuzada ve sermedî manzaraların film şeritlerinde ve ilm-i Ezeli'nin meşherlerinde ve kendini temsil eden ve. Beka veren fitrî tesbihatını defter-i a'malinde ve esma-i İlahiyenin cilvelerine ve mukteziyatlarına fitrî mukabelelerini ve vücudî âyinedarlıklarını daire-i Esmada ve daha bunlar gibi zahirî vücudundan

âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.
azap: eziyet, işkence.
bedel: karşılık.
beka: bakiilik, ebedilik, sonsuzluk.
daire-i Esmâ: isimler dairesi, Cenab-ı Hakkın isimlerinin tecessülü ettiği daire.
defter-i a'mal: insanların işlediği ve yaptığı şeylerin kaydedildiği defter; amellerin defteri.
dostâne: dostlukla, dostça.

dünyevî: dünyaya ait.
elvah-ı mahfuza: korunmuş, muhafaza edilmiş levhalar.
envâr: nurlar, aydınlıklar, ışıklar.
fitrî: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.
hakikat: gerçek, esas.
hüviyet: benlik, şahsiyet, kimlik.
hüviyet-i misaliye: aynısının bir benzeri, misali.
ilm-i Ezeli: ezeli ilim, Cenab-ı Hakkın sonsuz ezeli ilmi.

intisap: mensup olma, bağlanma, girme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kat'î: kesin, şüpheye ve te reddüde mahal bırakmayan.
mahiyet-i şahsiye: şahsa ait olan mahiyet.
mahrum: bir şeye sahip olmayan, yoksun.
meşher: teşhir yeri, sergi, gösterme yeri.
misal: benzer, örnek.
mukabele: karşılık verme,

karşılama.

mukteziyat: iktiza edenler, gerektirenler.

musahip: arkadaş, birlikte bulunan; sohbet eden.

mübârek: feyizli, bereketli, kutlu.

mü'min: iman eden, inanan.

nazır: nezaret eden, bakan, gözetmen.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

semere: meyve, güzel netice.

sermedi: ebedî, daimî, sürekli.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suret: biçim, görünüş, yüz, cehre.

şuur: bir şeyi anlama, tanıma ve kavrama gücü; anlayış, idrak.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

temsil: birinin, bir topluluğun adına hareket etme.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

vücudî: vücutla ilgili, varlığa dair, var olan şey ile alakalı.

zahir: dış yüz, görünüş.

zahirî: görünürde.

zîruh: ruh sahibi, ruhlu, canlı, hayattar.

daha kıymettar müteaddit manevî vücutlarını kendi yerinde bırakır, sonra gider. İlmelyakin suretinde bildim.

İşte, iman ve imandaki şuur ve intisap ile, bu mezkûr bâkî, manevî vücutlara sahip olunabilir. İman olmazsa, bütün o vücutlardan mahrum olmakla beraber, zahirî vücudu dahi onun hakkında ademe ve hiçliğe gider gibi zayı olur.

Bir zaman bahar çiçeklerinin çabuk mahvolmalarına çok yazığım geliyordu; hatta, o nazeninlere acıyordum. Burada beyan edilen hakikat-i imaniye gösterdi ki, o çiçekler âlem-i manada çekirdeklerdir. Sabıkan beyan ettiğimiz ruhtan başka bütün o vücutları meyve veren birer ağaç, birer sümbül hükmünde, nur-i vücut noktasında kazançları bire yüzdür. Zahirî vücutları mahvolmaz, saklanır. Hem, bâkî olan hakikat-i nev'iyesinin tazelenen suretleridir. Geçen baharda yaprak, çiçek, meyve gibi mevcudatı, bu bahardakinin mislidirler. Fark yalnız itibarîdir. O itibarî fark dahi, bu hikmet kelimelerine ve rahmet sözlerine ve kudret harflerine ayrı ayrı, müteaddit manaları verdirmek içindir bildim. Yazıklar yerinde, “Maşallah, bârekâllah” dedim.

İşte imanın şuuruyla ve iman rabitasıyla, arz ve semavat sanatkârına intisap noktasında gökleri yıldızlarla, zemini çiçekler ve güzel mahlûklarla yapan, süslendiren ve böyle her bir sanatta yüzer mu'cize gösteren bir sanatkârın eser-i sanatı ve böyle hadsiz harikali bir ustanın yapılışı olmak, ne kadar antika ve kıymettar ve şuuru varsa ne kadar iftihar eder ve şereflenir diye uzaktan hissettim.

âlem-i mana: anlamların, manaların oluşturduğu âlem.

antika: değerli ve mükemmel sanat eseri.

arz: yer, dünya.

bârekâllah: Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

eser-i sanat: sanat eseri, sanat değeri olan eser.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat-i nev'iy: türünün hakikati.

hakikat-i imaniye: imana ait olan gerçek.

harika: olağanüstü vasıflar taşıyan ve hayranlık hissi uyandıran.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

iftihar: övünme.

iman: inanma, itikat.

intisap: mensup olma, bağlanma, girme.

itibarî: gerçek olmayan, var-sayılan.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kıymettar: kıymetli, değerli.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

mahvolma: yok olma, ortadan kalkma, batma.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

maşaallah: Allah'ın istediği gibi, Allah'ın istediği olur anla-

mında hayret ve memnunluk ifade eden bir ibare.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

misil: benzer.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların aciz kaldığı şey.

nazenin: nazlı, nazik, narin, ince yapılı.

nur-i vücut: varlığın aydınlığı, nuru.

rabita: bağlılık.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

sabıkan: evvelce, bundan önce.

sanatkâr: sanatçı, usta.

semavat: semalar, gökler.

sümbül: sümbül, zambakgillerden, salkım çiçekli, keskin kokulu bitki.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

şuur: bir şeyin inceliklerini iyice idrak etme, anlayış.

zayı: elden çıkmış, zarar, zıyan.

zemin: yeryüzü.

Hususan o nihayetsiz mu'cizekâr usta, koca semavat ve arzın büyük kitabını insan gibi küçük bir nüshada yazsa, belki insanı o kitaba müntehap ve mükemmel bir hülâsa yapsa, o insan ne kadar büyük bir şeref, bir kemal, bir kıymete medar ve iman ile mazhar ve şuur ve intisap ile o şerefe sahip olacağını bu ayetten ders aldığımdan, niyet ve tasavvur cihetinde, bütün mevcudatın dilleriyle

¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** dedim.

BEŞİNCİ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE

Yine bir vakit, hayatım çok ağır şerait ile sarsıldı; nazar-ı dikkatimi ömre ve hayata çevirdi. Gördüm; ömrüm koşarak gidiyor; ahire yakınlaşmış hayatım dahi tazyikat altında sönmeye yüz tutmuş. Hâlbuki, *Hayy* ismine dair risalede izah edilen hayatın mühim vazifeleri ve büyük meziyetleri ve kıymettar faydaları, böyle çabuk sönmeye değil, belki pek uzun yaşamaya lâyıktır diye müteellimâne düşündüm. Yine üstadım olan **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ**

ayetine müracaat ettim.

Dedi: “Sana hayatı veren Zat-ı Hayy-ı Kayyum’a göre hayata bak!”

Ben de baktım, gördüm ki; hayatımın bana bakması bir ise Zat-ı Hayy ve Muhyî’ye bakması yüzdür, bana ait neticesi bir ise Hâlık’ıma ait bindir. O cihet, uzun zaman, belki zaman istemez; bir an yaşaması yeter. Bu hakikat, Risale-i Nur’un risalelerinde bürhanlar ile izah edildiğinden burada Dört Mesele içinde kısa bir hülâsasını beyan edilecek.

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173:)

ahir: son.
ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.
bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.
cihet: yön.
faide: fayda.
hakikat: gerçek, esas.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

Hayy: gerçek hayat sahibi olan, Allah.
hususan: bilhassa, özellikle.
hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.
iftihar: övünme.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve ek-

siksiz olma.
kıymet: değer.
mazhar: nail olma, şereflenme.
medar: sebep, vesile.
mertebe- i nuriye- i hasbiye: .
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
meziyet: bir şeyi başkalarından ayıran vasıf, üstünlük ve

değerlilik vasfı.

mu'cizekâr: mu'cizeli, mu'cize hâlinde.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müntehap: seçkin, güzide, mûmtaz.

müracaat: başvurma, danışma.

müteellimâne: acı duyarak, elemli bir şekilde, içi sızlayarak.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

niyet: bir işi yapmayı önceden düşünme.

nûsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

sure: Kur’ân-ı Kerim’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şerait: şartlar.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

tasavvur: bir şeyi zihinde şekillendirme, tasarlama, kurma.

tazyikat: tazyikler, baskılar, zorlamalar.

üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.

vazife: görev.

Zat-ı Hayy ve Muhyî: hayat veren ve hayat sahibi olan Cenab-ı Hak.

Zat-ı Hayy-ı Kayyum: varlığı, diriliği her an için olup gökleri ve yerleri her an için tutan; her şeye, her hususta iktidarı yeten zat, Allah.

arz etme: sunma, takdim etme.
cilve: tecelli, görüntü.
define: kıymet ve değeri yüksek olan şey, hazine.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.
fehmetmek: anlamak, kavramak, idrak etmek.
fihriste: bir kitapta bulunan şeyleri sırayla gösteren liste, katalog.
hakiki: gerçek.
Hayy-ı Kayyum: her hususta iktidarı olan, her canlıya hayat veren ve onları ayakta tutan, Allah.
hukuk: belli bir konudaki kanunlar.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
i'lâ: yükseltme, yüceltme.
ilân: yayma, duyurma.
ilânname: ilân yazısı, içinde ilân yazılı olan kâğıt.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kelime-i hikmet: hikmet kelimesi, hikmetli söz.
kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
lisan-ı kâl: söz ile anlatılan mana, konuşma dili.
lisan-ı ubudiyet: kulluk lisanı.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.
mahiyet-i hayat: hayatın mahiyeti, özü, aslı yapısı.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
mahzen: içinde eşya saklanan yer.
manidar: nükteli, ince manalı.
mehasin-i rububiyet: rububiyetin güzelliği.
mikyâs: ölçek.
minnettarâne: minnet duyarak, yapılan bir iyiliğe karşı teşekkür hissi taşıyarak.
mizan: terazi, ölçü.

• *Birinci Mesele:* Hayatın mahiyeti ve hakikati Hayy-ı Kayyum'a baktığı cihetle baktım, gördüm ki; mahiyet-i hayatım esma-i İlâhiyenin definelerini açan anahatların mahzeni ve nakışlarının bir küçük haritası ve civelilerinin bir fihristesi ve kâinatın büyük hakikatlerine ince bir mikyas ve mizan ve Hayy-ı Kayyum'un manidar ve kıymettar isimlerini bilen, bildiren, fehmedip tefhim eden yazılmış bir kelime-i hikmettir anladım. Ve hayatın bu tarzdaki hakikati bin derece kıymet kazanıyor ve bir saat devamı bir ömür kadar ehemmiyet alır. Zamanı olmayan Zat-ı Ezeliye'ye münasebeti cihetinde uzun ve kısalığına bakılmaz.

• *İkinci Mesele:* Hayatın hakikî hukukuna baktım, gördüm ki; hayatım Rabbanî bir mektuptur, kardeşlerim olan zîşuur mahlûkata kendini okutturur, Yaratanı bildirir bir mütalâagâhtır. Hem, Hâlık'ımın kemalâtını teşhir eden bir ilânnameliktir. Hem, hayatı Yaratanın hayat ile ihsan ettiği kıymettar hediyeler ve nişanlar ile bilerek süslenip her gün tekerrür eden resm-i küşatta mü'minâne, şuurdarâne, şakirâne, minnettarâne Padişah-ı Bîmisal'inin nazarına arz etmektir. Hem, hadsiz zihayatların Hâlık'larına vâsifâne tahiyyatlarını ve şakirâne tesbihat hediyelerini anlamak, müşahede etmek ve şahadetle ilân etmektir. Hem, lisan-ı hâl ve lisan-ı kâl ve lisan-ı ubudiyet ile Hayy-ı Kayyum'un mehasin-i rububiyetini izhar etmektir. İşte bunlar gibi hayatın yüksek hukukları uzun zaman istemediği gibi, hayatı bin derece i'lâ eder ve

mü'minâne: inanarak, mü'min gibi.
münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.
müşahede: ilâhî sırları ve tecellileri seyretme.
mütalâagâh: mütalâa yeri, etrafıca düşünme, okuma ve inceleme yeri.
nakış: işleme, süsleme.
nazar: huzur, kat.
nişan: iz, belirti, alâmet.
Padişah-ı Bîmisal: eşi benzeri olmayan essiz padişah, Cenab-ı Hak.

nab-ı Hak.
Rabbanî: terbiye ve idare eden Cenab-ı Hak.
resmî küşat: resmî geçiş, geçiş töreni merasimi.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
şakirâne: şükrederek, şükredersine.
şuurdarâne: şuura dayalı olarak, şuurlu bir şekilde.
tahiyyat: tahiyyeler, selâmlar, dualar.
tarz: biçim, şekil, suret.

teffhim: anlatma, açıklama.
tekerrür: tekrarlanma.
tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.
teşhir: gösterme, sergileme.
vâsifâne: vasfederek, överek.
Zat-ı Ezeliye: zaman ve mekânla kayıtlı olmayan Cenab-ı Hak.
zihayat: hayat sahibi.
zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

dünyevî olan hukuk-ı hayatiyeden yüz derece daha kıymettardır diye ilmelyakin ile bildim ve dedim: “Sübhanallah, iman ne kadar kıymettar ve hayattardır ki, hangi şeye girse canlandırır ve bir şulesi böyle fânî hayatı, bâkiyâne hayatlandırır, üstündeki fenâyı siler!

• *Üçüncü Mesele:* Hayatımın Hâlık'ıma bakan fitrî vazifelerine ve manevî faydalarına baktım, gördüm ki; hayatım, hayatın Hâlık'ına üç cihetle âyinedarlık ediyor:

Birinci Vecih: Hayatım, acz ve zaafıyla ve fakr ve ihtiyacıyla Hâlık-ı Hayat'ın kudret ve kuvvetine ve ginâ ve rahmetine âyinedarlık eder.

Evet, nasıl ki açlık derecesiyle yemeğin lezzet dereceleri; ve karanlığın mertebeleriyle ışık mertebeleri; ve soğğun mikyasıyla hararetin mizan dereceleri bilinir; öyle de, hayatımdaki hadsiz acz ve fakr ile beraber hadsiz ihtiyaçlarımı izale ve hadsiz düşmanlarımı defetmek noktasında, Hâlık'ımın hadsiz kudret ve rahmetini bildim, sual ve dua ve iltica ve tezellül ve ubudiyet vazifesini anladım ve aldım.

İkinci Vecih: hayatımdaki cüz'î ilim ve irade ve sem' ve basar gibi manalarıyla, Hâlık'ımın küllî ve ihatalı sıfatlarına ve şuunatına âyinedarlıktır.

Evet, ben kendi hayatımda ve şuurlu fiillerimde bilmek, işitmek, görmek, söylemek, istemek gibi çok manalarıyla bildim ki, bu kâinatın şahsımdan büyüklüğü derecesinde daha büyük bir mikyasta, Hâlık'ımın muhit ilmini, iradesini, semi ve basar ve kudret ve hayat gibi

acz: zayıflık, güçsüzlük.
âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.
bâkiyâne: daimî, sonsuz bir şekilde.
basar: Allah'ın kendi şanına lâyık bir tarzda görme sıfatı.
cihet: yön.
cüz'î: küçük, az.
def: kovma, uzaklaştırma.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
dünyevî: dünyaya ait.
faide: fayda.
fakr: fakirlik, yoksulluk, muh-

taçlık.
fânî: ölümlü, geçici.
fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.
fitrî: tabîî, yaratılıştaki, doğuştan olan.
ginâ: zenginlik, bolluk.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
Hâlık-ı Hayat: hayatı yaratan, yoktan var eden Allah.
hararet: sıcaklık.

hayattar: canlı, yaşayan.
hukuk-ı hayatiye: yaşama hakkı.
ilim: bilme, bilgi.
ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.
iltica: sığınma, güvenme, dayanma.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
izale: giderme, ortadan kaldırma.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kuvvet: fizikî güç, kudret.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mertebe: derece, basamak.
mesele: önemli konu.
mizan: terazi, ölçü.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
sem': işitme.
sual: soru, isteme.
sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
Sübhanallah: Allah her türlü eksiklikten uzak ve bütün üstün sıfatlara sahiptir demek, tesbih etmek.
şule: alev, ateş.
tezellül: alçalma, küçülme.
ubudiyet: kulluk.
vazife: görev.
vecih: cihet, yön.
zaaf: zayıflık, kuvvetsizlik, dermansızlık.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
cilve: tecelli, görüntü.
esma-i İlahiye: Allah'ın isimleri.
evsaf: vasıflar, nitelikler, özellikler.
fevkalâde: olağanüstü.
fitrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.
fitri: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.
gaye: maksat, hedef.
gazap: kızgınlık, hiddet, öfke.
hakiki: gerçek.
halis: saf, temiz.
hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.
harika: olağanüstü.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hikâat: yaratılış.
hüsyar: akıllı, uyanık, akli kendisine yarayan.
iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.
ilâh: kendisine ibadet edinilen tapınılan Ma'bud, Allah.
ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.
iman: inanma, itikat.
işgüzar: becerikli, iş görür.
iştîyak: aşın isteme, çok fazla arzu etme.
kıymettar: kıymetli, değerli.
lütüfkâr: lütuf edici.
maharet: mahirlik, ustalık, beceriklilik, hüner.
mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.
marifet: bilme, derin bilgi.
masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.
memlûk: kul, köle.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.
mesele: önemli konu.
mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
muhabbet: sevgi, sevmek.
musahhar: boyun eğen, emir altına giren.
müşahede: bir şeyi gözle görme, seyrederek anlama, seyretme.
nakiş: işleme, süsleme.
nazar: bakış, dikkat.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkâtı ıslah ve terbiye eden Allah.
Rabb-i Rahim: şefkat ve merhamet sahibi olan Cenab-ı Hak.
saadet: mutluluk.
saf: halis, temiz.
şahvet: el açıklığı, cömertlik.
sanatkâr: sanatçı, usta.
sır: gizli hakikat.
şefkat: karşılıksız sevgi besleme,

evsafını ve muhabbet ve gazap ve şefkat gibi şuunatını anladım, iman ederek tasdik ettim ve itiraf ederek bir marifet yolunu daha buldum.

Üçüncü Vecih: hayatımda nakışları ve cilveleri bulunan esma-i İlahiye âyinedarlıktır.

Evet, ben kendi hayatıma ve cismime baktıkça, yüzer tarzda mu'cizâne eserler, nakışlar, sanatlar görmekte beraber, çok şefkatkârâne beslendiğimi müşahede ettiğimden, beni yaratan ve yaşatan Zat ne kadar fevkalâde sahavetli, merhametli, sanatkâr, lütüfkâr; ne derece harika iktidarlı —tabirde hata olmasın— maharetli, hüsyar işgüzar olduğunu iman nuruyla bildim; tesbih ve takdis ve hamd ve şükür ve tekbir ve tazim ve tevhid ve tehlil gibi fitrat vazifeleri ve hikat gayeleri ve hayat neticeleri ne olduğunu bildim; ve kâinatta en kıymettar mahlûk hayat olduğunun sebebini ve her şey hayata musahhar olmasının sırrını ve hayata karşı herkeste fitrî bir iştîyak bulunduğunun hikmetini ve hayatın hayatı iman olduğunu ilmelyakin ile anladım.

• *Dördüncü Mesele:* “Dünyadaki bu hayatımın hakiki lezzeti ve saadeti nedir?” diye, yine bu

¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** ayetine baktım, gördüm ki; bu hayatımın en saf lezzeti ve en halis saadeti imandadır. Yani, beni yaratan ve yaşatan bir Rabb-i Rahîm'in mahlûku ve masnuu ve memlûkü ve terbiyegerdesi ve nazarı altında olmasına ve Ona her vakit muhtaç bulunmasına; ve O ise, hem Rabbim, hem İlâhım, hem bana karşı

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173:)

ışten ve karşılıksız merhamet.
şefkatkârâne: şefkatli ve merhametli bir şekilde.
şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.
tabir: ifade.
takdis: yüceltme, mukaddes sayma, kudsî ve mübarek sayma.
tarz: biçim, şekil, suret.

tasdik: bir şeyin veya kimse-
nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tazim: hürmet, ululama, büyük sayma.
tehlil: Allah'tan başka ilâh olmadığını ifade etme; lâ ilâhe illâ Allah sözünü tekrarlama, lâ ilâhe illâ Allah deme.
tekbir: Ululama, yüceltme; Allah'ı ululama.

terbiyegerde: terbiye edilmiş, yetiştirilmiş.
tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hak'ı şanına layık ifadelerle anma.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.
zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

gayet merhametli ve şefkatli bulunduğu kat'î imanım öyle kâfi ve vâfi ve elemsiz ve daimî bir lezzet ve saadettir ki, tarif edilmez. Ve ¹ **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نِعْمَةِ الْإِيمَانِ** ne kadar yerindedir diye ayetten fehmettim.

İşte hayatın hakikatine ve hukukuna ve vazifelerine ve manevî lezzetine ait olan bu dört mesele gösterdiler ki, hayat, Zat-ı Bâkî-i Hayy-ı Kayyum'a baktıkça ve iman dahi hayata hayat ve ruh oldukça, hem beka bulur, hem bâkî meyveler verir. Hem öyle yükseklendir ki, sermediyet cilvesini alır; daha ömrün kısa ve uzunluğuna bakmaz diye bu ayetten dersimi aldım. Ve niyet ve tasavvur ve hayalce bütün hayatların ve zihayatların namına ² **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** dedim.

ALTINCI MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE

Müfarakat-i umumiye hengâmı olan harab-ı dünyadan haber veren ahir zaman hâdisatı içinde müfarakat-i hususiyemi ihtar eden ihtiyarlık ve ahir ömrümde bir hassasiyet-i fevkalâde ile fıtratımdaki cernalperestlik ve güzelliğim sevdası ve kemalâta meftuniyet hisleri inkişaf ettikleri bir zamanda, daimî ve tahribatçı olan zeval ve fenâ ve mütemadî ve tefrik edici olan mevt ve adem, dehşetli bir surette, bu güzel dünyayı ve bu güzel mahlûkatı hırpaladığını, parça parça edip güzelliğini bozduğunu fevkalâde bir şuur ve teessürle gördüm. Fıtratımdaki aşk-ı mecazî bu hale karşı şiddetli galeyan ve isyan ettiği zamanda bir medar-ı teselli bulmak için yine bu ayet-i hasbiyeye

gayet: son derece.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

hakikat: gerçek, esas.

harab-ı dünya: dünyanın yıkılması.

hassasiyet-i fevkalâde: fevkalâde duyarlılık, titizlik.

hengâm: zaman, sıra.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

inkişaf: ortaya çıkma, keşfolunma.

isyan: başkaldırma, itaatsizlik, emre karşı gelme.

kâfi: yeter, kâfi gelir.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

medar-ı teselli: ferahlık sebebi, teselli kaynağı.

meftuniyet: hayranlık, aşırı derecede tutkunluk, vurgunluk.

mevt: ölüm.

müfarakat-i hususiye: bir ferden ayrılığı, ölümü.

müfarakat-i umumiye: herkesin birbirinden ayrılma zamanı. kıyamet vakti.

mütemadî: aralıksız, sürekli, devamlı.

nam: ad, isim.

niyet: kalbin bir şeye karar vermesi, bir işin ne için yapılacağını bilmesi.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sermedi: ebedî, daimî, sürekli.

sermediyet: daimilik, süreklilik, sonsuzluk, ebedilik.

sevda: şiddetli aşk, güçlü sevgi.

suret: biçim, tarz.

tahribat: tahripler, yıkıp bozma.

tasavvur: bir şeyi zihinde şekillendirme, tasarlama, kurma.

teessür: kederlenme, üzülmeye, acı duyma.

tefrik: birbirinden ayırma, ayrı tutma.

vâfi: yeterli, tam.

Zat-ı Bâkî-i Hayy-ı Kayyum: varlığı ve diriliği her an için olup, kökleri ve yerleri her an için tutan, daimî her şeye her hususta iktidarı olan Cenab-ı Hak.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

zihayat: hayat sahibi.

1. İman nimetinden dolayı Allah'a hamd olsun.

2. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173:)

adem: yokluk.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

ahir: son.

aşk-ı mecazî: Allah sevgisine ulaşma yolunda Onun yarattığı geçici suretlerden birini sevmeye.

ayet-i hasbiye: 'Allah bize yeter. O ne güzel vekildir' manasındaki 'Hasbünallahü ve ni'me'l-vekil' ayet-i kerîmesi.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

beka: bâkîlik, ebedilik, sonsuzluk.

cecalperest: güzelliği seven, güzelliğ düşkünlü.

daimî: sürekli, devamlı.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırıp.

fahmetmek: anlamak, kavramak, idrak etmek.

fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.

galeyan: coşma, çalkalanma, azgınlık.

müracaat ettim.Dedi: “Beni oku ve dikkatle manama bak.” Ben de Sure-i Nur’daki Ayet-i Nurun rasathanesi-ne girip imanın dürbünüyle Ayet-i Hasbiyenin en uzak tabakalarına ve şuur-i imanî hurdebinî ile en ince esrarı-na baktım, gördüm:

Nasıl ki âyineler, şişeler, şeffaf şeyler, hatta kabarcıklar güneş ziyasının gizli ve çeşit çeşit cemalini ve o ziyanın elvan-ı seb’a denilen yedi renginin mütenevvi güzelliklerini gösteriyorlar. Ve teceddüt ve taharrükleriyle ve ayrı ayrı kabiliyetleriyle ve inkisaratlarıyla o cemali ve o güzellikleri tazelandiriyorlar. Ve inkisaratlarıyla güneşin ve ziyasının ve elvan-ı seb’asının gizli güzelliklerini izhar ediyorlar. Aynen öyle de, Şems-i Ezel ve Ebed olan Cemil-i Zülcelâl’in cemal-i kudüsine ve nihayetsiz güzel olan Esmâ-i Hüsnasının sermedî güzelliklerine âyinedarlık edip cilvelerini tazelandirmek için, bu güzel masnular, bu tatlı mahlûklar ve bu cemalli mevcudat hiç durmayarak gelip gidiyorlar. Kendilerinde görünen güzellikler ve cemaller kendilerinin malı olmadığını, belki tezahür etmek isteyen Sermedî ve mukaddes bir cemalin ve daimî tecelli eden ve görünmek isteyen mücerret ve münezzeh bir hüsnün işaretleri ve alâmetleri ve lem’aları ve cilveleri olduğu, pek çok kuvvetli delilleri ile Risale-i Nur’da tafsil ile izah edilmiş. Burada o bürhanlardan üç tanesine kısaca işaret edilecek.

• *Birinci Bürhan*: Nasıl ki işlenmiş bir eserin güzelliği, işleminin güzelliğine; ve işlemek güzelliği, ustalığın o sanattan gelen ünvanın güzelliğine; ve ustadaki

alâmet: belirti, işaret, iz.

ayet-i Nur: Nur ayeti; Nur Suresi 35. ayet.

âyine: ayna.

âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

cemal: güzellik.

cemal-i kudsi: Cenab-ı Allah’ın mukaddes güzelliği.

Cemil-i Zülcelâl: büyüklük, izzet ve azamet sahibi olan ve sonsuz güzellik sahibi Allah.

cilve: tecelli, görüntü.

daimi: sürekli, devamlı.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

elvan-ı seb’a: yedi renk.

Esmâ-i Hüsnâ: Allah’ın adları, Allah’ın doksan dokuz güzel ismi.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

fiil: iş, hareket.

hurdebinî: gözle görülmeyecek derecede küçük, mikroskobik.

hüsün: güzellik.

inkisarat: çoğalma, artma.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kabiliyet: istidat, yetenek.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

lem’a: parıltı.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

masnu: sanatla yapılmış esya, varlık.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

mikyas: ölçek.

muhit: ihata eden, kuşatıcı.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.

mücerret: saf, halis.

münezzeh: arınmış, tenzih edilmiş, uzak.

müracaat: başvurma, danışma.

mütenevvi: aynı cinsten ol-

mayan, nevi nevi, çeşit çeşit.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

rasathane: gözlem evi, rasat yapılan yer.

şeffaf: saydam.

Şems-i Ezel ve Ebed: bütün zamanları ve mekânları isimleri ile aydınlatan, zaman ve mekânla da kayıtlı olmayan Cenab-ı Hak.

şuur: bir şeyin inceliklerini iyice idrak etme, anlayış.

şuur-i imanı: imana ait şuur, iman şuur.

tabaka: kat, katman.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

taharrük: hareketlenme, kılmılama.

teceddüt: tazelenme, yenilenme.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tezahür etmek: ortaya çıkma, belirme, görünme.

ünvan: şöhret.

ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

sanatkârlık ünvanının güzelliği, o sanatkârın o sanata ait sıfâtının güzelliğine; ve sıfâtının güzelliği, kabiliyet ve istidadının güzelliğine; ve kabiliyetinin güzelliği, zatının ve hakikatinin güzelliğine derece-i bedahette gayet kat'î bir surette delâlet ettiği gibi, aynen öyle de, bu kâinatın baştan başa bütün güzel mahlûklarında ve yapıları güzel umum masnularındaki hüsün ve cemal dahi, Sanatkâr-ı Zülcelâl'deki fiillerinin hüsün ve cemaline kat'î şahadet; ve ef'alindeki hüsün ve cemal ise, o fiillere bakan ünvanların, yani isimlerin hüsün ve cemaline şüphesiz delâlet; ve isimlerin hüsün ve cemali ise, isimlerin menşei olan kudsî sıfatların hüsün ve cemaline kat'î şahadet; ve sıfatların hüsün ve cemali ise, sıfatların mebdei olan şüunat-ı zatiyenin hüsün ve cemaline kat'î şahadet; ve şüunat-ı zatiyenin hüsün ve cemali ise, fail ve müsemma ve mevsuf olan zatının hüsün ve cemaline ve mahiyetinin kudsî kemaline ve hakikatinin mukaddes güzelliğine bedahet derecede kat'î bir surette şahadet eder. Demek, Sâni-i Zülcemal'in kendi Zat-ı Akdes'ine lâayık öyle hadsiz bir hüsn-i cemali var ki, bir gölgesi bütün mevcudatı baştan başa güzelleştirmiş. Ve öyle münezzeh ve mukaddes bir güzelliği var ki, bir cilvesi kâinatı serbeser güzelleştirmiş ve bütün daire-i mümkinatı hüsün ve cemal lem'alarıyla tezyin edip ışıklandırmış.

Evet, işlenmiş bir eser fiilsiz olmadığı gibi, fiil dahi failsiz olamaz. Ve isimler müsemmasız olması muhal olduğu gibi, sıfatlar dahi mevsufsuz mümkün değildir. Madem bir sanatın ve eserin vücudu, bedahetle o eseri

alâmet: belirti, işaret, iz.
âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.
bedahet: açıklık, aşikâr, ıspatta ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.
bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.
cilve: tecelli, görüntü.
daimi: sürekli, devamlı.
daire-i mümkinat: kâinat, imkân âlemi, yaratılanların tamamının teşkil ettiği âlem.
delâlet: delil olma, gösterme.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
derece-i bedahet: açıklığın derecesi, apaçıklık derecesi.
ef'al: fiiller, işler.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızrap.
fail: özne, fiili yapan veya âmil olan unsur.
fiil: iş, hareket.
gayet: son derece.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, bir şeyin as-

lı, esası.
hüsn-i cemal: yüz güzelliği, kişinin kendi güzelliği.
hüsün: güzellik.
istidat: kabiliyet, yetenek.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kâfi: yeter, kâfi gelir.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.
kudsi: mukaddes, yüce.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
lem'a: parıltı.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.
mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.
masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.
mebde: kaynak, başlangıç.
menşe: esas, kaynak.
mevcudat: arınmış, tenzih edilen her şey, mahlûklar.
mevsuf: vasıflanmış, nitelenmiş.
muhal: imkânsız.
mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.
mücerret: saf, halis.
münezzeh: arınmış, tenzih edilmiş, uzak.
müsemma: isimlendirilmiş, ad verilmiş.
sanatkâr: sanatçı, usta.
Sanatkâr-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük, yücelik, haşmet, ululuk sahibi olan ve her şeyi sanatla yaratan Allah.
Sâni-i Zülcemal: sonsuz güzellik sahibi sanatlı yaratıcı; Allah.
serbeser: baştan başa, tamamıyla büsbütün.
sermedi: ebedî, daimî, sürekli.
suret: biçim, tarz.
sıfat: vasıf, nitelik.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
şüunat-ı zatiye: Allah'ın zatına has işleri ve emir dairesine ait kânunları.
tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.
tecelli: belirme, bilinme, görünme.
tezahür etmek: ortaya çıkma, belirme, görünme.
tezyin: süsleme, ziynetlendirme.
umum: bütün.
ünvan: şöhret.
vâfi: yeterli, tam.
vücut: var olma, varlık.
zat: kendi, asıl, öz.
Zat-ı Akdes: en mukaddes zat, her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat; Allah.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

cihet: yön, sebep, vesile.

daire-i mümkünat: kâinat, imkân âlemi, yaratılanların tamamının teşkil ettiği âlem.

ehl-i hakikat: hakikati arzulanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

esma: adlar, isimler.

evsaf: vasıflar, nitelikler, özellikler.

faaliyet-i daim: sürekli, devamlı olan faaliyet, sürekli çalışma, devamlı gayret etme.

fail: özne, fiili yapan veya âmil olan unsur.

fevkinde: üstünde.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hüsni-i cemal: yüz güzelliği, kişinin kendi güzelliği.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

intaç: netice verme, sonuçlandırma.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kudsiyet: 1 kutsallık, mukaddeslik, azizlik.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.

mahsus: başkasında bulunmayan, bir şeye has olan.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

meşrep: gidiş, hareket tarzı, tavır, tutum, meslek.

işleyenin fiiline delâlet; ve o fiilin vücudu, failinin ve ünvanının ve eseri intaç eden sıfatın ve isminin vücutlarına delâlet eder. Elbette bir eserin kemali ve cemali dahi, fiilin kendine mahsus kemal ve cemaline, o da ismin kendine münasip, muvafık güzelliğine, o dahi zatın ve hakikatin —fakat zata ve hakikate lââyık ve muvafık— kemaline ve cemaline ilmelyakin ile ve bedahetle delâlet eder.

Aynen öyle de, bu eserler perdesi altındaki faaliyet-i daim failsiz olması muhal olduğu gibi, bu masnuat üstünde cilveleri ve nakışları göz ile görünen isimler dahi müsemmasız hiçbir cihetle mümkün olmadığı ve müşahede derecesinde hissedilen kudret, irade gibi sıfatlar dahi mevsufsuz olması muhal olduğundan, şu kâinatta bütün eserler, mahlûklar, masnular, hadsiz vücutlarıyla, Hâlik ve Sâni ve Faillerinin vücud-i ef'aline ve esmasının vücuduna ve evsafının vücuduna ve şuunat-ı zatiyesinin vücuduna ve Zat-ı Akdes'inin vücub-i vücuduna kat'î bir surette delâlet ettikleri gibi, o masnuatın umumunda görünen muhtelif kemalât ve ayrı ayrı cemaller ve çeşit çeşit güzellikler, Sâni-i Zülcelâl'de olan fiillerin ve isimlerin ve sıfatların ve şe'nlerin ve Zatının kendilerine mahsus, münasip ve lââyık ve vacibiyetine ve kudsiyetine muvafık olarak, hadsiz kemalâtlarına ve nihayetsiz cemallerine ve ayrı ayrı ve umum kâinatın fevkinde güzelliklerine gayet sarîh şahadet ve gayet kat'î delâlet ederler.

• *İkinci Bîrhan*'ın beş noktası var:

Birinci Nokta: Meşreplerinde, mesleklerinde birbirinden ayrı ve uzak olan bütün ehl-i hakikatin reisleri, zevk

mevkuf: bağlı, başka bir şeye bağlı olan.

mevsuf: vasıflanmış, nitelenmiş.

muhal: imkânsız.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli, çeşit çeşit, farklı.

muvafık: yerinde, uygun.

münasip: uygun.

müsemma: isimlendirilmiş, ad verilmiş.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nakış: işleme, süsleme.

reis: başkan.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

Sâni-i Zülcemal: sonsuz güzellik sahibi sanatlı yaratıcı; Allah.

sarih: açık, aşikâr.

serbeser: baştan başa, tamamıyla büsbütün.

şe'n: iş.

şuunat-ı zatiye: Allah'ın zatına has işleri ve emir dairesine ait kanunları.

tezyin: süsleme, ziynetlendirme.

me.

vacibiyet: vacip oluş, zorunlu olma durumu.

vücub-i vücud: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

vücud-i ef'al: fiillerin varlığı, vücudu, meydana gelmesi.

vücud: var olma, varlık.

Zat-ı Akdes: en mukaddes zat, her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat; Allah.

ve keşfe istinat ederek, icma ile, ittifak ile iman edip hükmediyorlar ki, bütün mevcudattaki hüsün ve cemal, bir Zat-ı Vacibü'l-Vücut'da bulunan mukaddes hüsün ve cemalin gölgesi ve lemaatı ve perdelerin arkasında cilvesidir.

İkinci Nokta: Bütün güzel mahlûklar, kafil kafil arkasında durmayarak gelip gidiyorlar, fenâya girip kayboluyorlar. Fakat o âyineler üstünde kendini gösteren ve cilvelenen yüksek ve tebeddül etmez bir güzellik, tecellisinde devam ettiğinden kat'î bir surette gösterir ki, o güzellikler, o güzellerin malı ve o âyinelerin cemali değildir. Belki güneşin cemal-i şuaatı cereyan eden suyun üzerindeki kabarcıklarda görüldüğü gibi, sermedî bir cemalin ışıklarıdır.

Üçüncü Nokta: Nurun gelmesi elbette nuranîden, ve vücud vermesi her hâlde mevcuddan, ve ihsan ise gınâdan, ve sahavet ise servetten, ve talim ilimden gelmesi bedihî olduğu gibi, hüsün vermek dahi hasenden ve güzelleştirmek güzelden ve cemal vermek cemîlden olabilir, başka olamaz. İşte bu hakikate binaen iman ederiz ki, bu kâinattaki görünen bütün güzellikler öyle bir Güzelden geliyor ki, bu mütemadiyen değişen ve tazelenen kâinat, bütün mevcudatıyla âyinedarlık dilleriyle o Güzelin cemalini tavsif ve tarif eder.

Dördüncü Nokta: Nasıl ki ceset ruha dayanır, ayakta durur, hayatlanır; ve lâfız manaya bakar, ona göre nurlanır; ve suret hakikate istinat eder, ondan kıymet alır.

âyine: ayna.

âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.

bedihî: delil ve ispata muhtaç olamayacak derecede açık ve ortada olan.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cemal: güzellik.

cemal-i şuaat: parıltılar, nurlar, ışıltıların güzelliği.

cemîl: güzellik sahibi.

cereyan: akış, akıntı.

ceset: vücut, beden.

cilve: tecelli, görüntü.

fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.

gınâ: zenginlik, bolluk.

hakikat: gerçek, bir şeyin aslı, esası.

hasen: güzellik, güzel olma.

hükmetme: karar vermek, inanca varmak.

hüsün: güzellik.

icmal: öz, özet.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

ilim: bilme, bilgi.

iman: inanma, itikat.

istinat: dayanma, güvenme.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kafil kafil: sıra sıra, takım takım.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kat'i: kesin, şüpheyi ve te-reddüde mahal bırakmayan.

keşif: Allah tarafından ilham edilme, kalp gözüyle görme.

kıymet: değer.

lâfız: söz, kelime.

lemaat: lem'alar, parıltılar, parlayışlar.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

mevcut: var olan, bulunan, olan.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sahavet: el açıklığı, cömertlik.

sermedî: ebedî, daimî, sürekli.

servet: zenginlik, varlık, mal, mülk.

suret: biçim, tarz.

talim: ders verme, öğretme.

tavsif: vasıflandırma, bir şeyin iç yüzü ve özelliklerini anlatma.

tebeddül: başkalaşma, değişme.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

vücut: var olma, varlık.

Zat-ı Vacibü'l-Vücut: varlığı mutlaka gerekli olan zat, Cenab-ı Allah.

Aynen öyle de, bu maddî ve cismanî olan âlem-i şahadet dahi bir cesettir, bir lâfızdır, bir surettir; âlem-i gaybın perdesi arkasındaki esma-i İlâhiyeye dayanır, hayatlanır, istinat eder, can alır, ona bakar, güzelleşir. Bütün maddî güzellikler, kendi hakikatlerinin ve manalarının manevî güzelliklerinden ileri geliyor. Ve hakikatleri ise, esma-i İlâhiyeden feyiz alırlar ve onların bir nevi gölgeleridir. Ve bu hakikat, Risale-i Nur'da kat'î ispat edilmiştir.

Demek bu kâinatta bulunan bütün güzelliklerin envai ve çeşitleri, âlem-i gayb arkasında tecelli eden ve kusurdan mukaddes, maddeden mücerret bir cemalin esma vasıtasıyla cilveleri ve işaretleri ve emaratlarıdır. Fakat, nasıl ki Vacibü'l-Vücut'un Zat-ı Akdes'i, başkalarına hiçbir cihette benzemez ve sıfatları mümkünatın sıfatlarından hadsiz derece yüksektir; öyle de, Onun kudsî cemali, mümkünatın ve mahlûkatın hüsünlerine benzemez, hadsiz derecede daha âlidir.

Evet, koca Cennet bütün hüsün ve cemaliyle bir cilve-si bulunan ve bir saat müşahedesi ehl-i Cennete Cenneti unutturan bir cemal-i sermedî, elbette nihayeti ve şebih-i ve naziri ve misli olmaz.

Malûmdur ki, her şeyin hüsnü kendine göredir; hem binler tarzda bulunur ve nevilerin ihtilâfı gibi güzellikleri de ayrı ayrıdır. Meselâ, göz ile hissedilen bir güzellik, kulak ile hissedilen bir hüsün bir olmaması, ve akıl ile fehim edilen bir hüsn-i aklî, ağız ile zevk edilen bir hüsn-i tam bir olmadığı gibi; kalp, ruh vesair zahirî ve bâtinî duyguların istihsan ettikleri ve güzel hissettikleri güzellikler,

âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.

âlem-i şahadet: gözle gördüğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.

âli: yüce, yüksek, ulu.

bâtini: içe ait, dâhilî.

cemal-i sermedî: zaman ve mekân gibi bütün kayıtlardan bağımsız olan güzellik.

cihet: yön, sebep, vesile.

cismanî: maddî ve cisimli olmak.

ehl-i Cennet: Cennet ehli, Cennetlikler, Cennette bulunanlar ve ya oraya girmeye hak kazananlar.

emarat: emareler, alâmetler, işaretler.

enva: çeşitler, türler, nevilere.

esma: adlar, isimler.

Esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.

fehmetmek: anlamak, kavramak, idrak etmek.

feyiz: bolluk, bereket, verimlilik.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hüsni aklî: akla uygun olmanın güzelliği.

hüsn-i taam: güzel yemek.

ihtilâf: farklı oluş, iki şeyi arasın-

daki ayrılıklar.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istihsan: güzel bulma, beğenme.

kudsi: mukaddes, yüce.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

malûm: bilinen, bilinir olan.

manevî: maddî olmayan, içe ait, mana ile ilgili.

meselâ: örneğin.

misil: benzer, eş, nazır, tıpkısı.

mücerret: soyutlanmış olan, cisim hâlinde bulunmayan.

mümkinat: yaratılanlar, mümkün olanlar, imkân dâhilindekiler, olabilir şeyler.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nazir: benzer, eş.

nevi: çeşit, tür.

nihayet: son, sınır.

sıfat: vasıf, nitelik.

şebih: benzer, tıpkı.

tarz: biçim, şekil, suret.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.

vasıta: aracılık.

vesaire: ve başkaları, bunun gibileri.

zahiri: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.

Zat-ı Akdes: en mukaddes zat, her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat; Allah.

onların ihtilâfı gibi muhtelifdir. Meselâ, imanın güzelliği ve hakikatin güzelliği ve nurun hüsnü ve çiçeğin hüsnü ve ruhun cemali ve suretin cemali ve şefkatin güzelliği ve adâletin güzelliği ve merhametin hüsnü ve hikmetin hüsnü ayrı ayrı oldukları gibi; Cemîl-i Zülcelâl'in nihayet derecede güzel olan Esmâ-i Hüsnâsının güzellikleri dahi ayrı ayrı olduğundan, mevcudatta bulunan hüsünler ayrı ayrı düşmüş.

Eğer Cemîl-i Zülcelâl'in esmasındaki hüsünlerin mevcudat âyinelerinde bir cilvesini müşahade etmek istersen, zeminin yüzünü bir küçük bahçe gibi temaşa edecek bir geniş hayalî gözle bak. Ve hem bil ki, rahmaniyet, rahîmîyet, hakîmîyet, âdiliyet gibi tabirler, Cenab-ı Hakkın hem isim, hem fiil, hem sıfat, hem şe'nlerine işaret ederler.

İşte, başta insan olarak bütün hayvanatın muntazaman bir perde-i gayptan gelen erzaklarına bak, rahmaniyet-i İlâhiyenin cemalini gör.

Hem, bütün yavruların mu'cizâne iaşelerine ve başları üstünde ve annelerinin sinelerinde asılmış tatlı, safî Âb-ı Kevser gibi iki tulumbacık süte temaşa eyle, rahîmîyet-i Rabbaniyenin cazibedar cemalini gör.

Hem, bütün kâinatı envayıyla beraber bir kitab-ı kebir-i hikmet; ve öyle bir kitap ki, her harfi yüz kelime, her kelimesi yüzer satır, her satırı bin bab, her babı binler küçük kitap hükmüne getiren hakîmîyet-i İlâhiyenin cemal-i bîmisaline bak, gör.

Âb-ı Kevser: Cennetteki suların biri; Kevser suyu.
adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, hakkaniyet, âdillik.
âdiliyet: adalet edicilik, doğru ve hakkaniyetli oluş.
bab: kısım, bölüm, bahis.
cazibedar: çekici, cazibeli.
cemal: güzellik.
cemal-i bîmisal: misali, benzeri olmayan güzellik.
Cemîl-i Zülcelâl: büyüklük, izzet ve azamet sahibi olan

ve sonsuz güzellik sahibi Allah.
enva: çeşitler, türler, neviler.
erzak: yiyecek, içecek; yenilecek, içilecek şeyler, azıklar.
Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.
fiil: iş, hareket.
hakîmîyet: hikmetlilik, faydalılık, güzel gayelilik.
hakîmîyet-i İlâhiye: Cenab-ı Hakkın işlerinde ve faaliyetlerinde hikmetli, faydalı ve ga-

yeli oluşu.
hayalî: hayale ait, hayalle ilgili, hayale mensup.
hayvanat: hayvanlar.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
iaşe: geçindirme, besleme, yaşatma.
kitab-ı kebir-i hikmet: büyük hikmet kitabı.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.
mu'cizâne: mu'cizeli bir şekil-

de.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

muntazaman: düzgün, düzenli ve devamlı olarak.

perde-i gayp: gayp perdesi, gizli perde; insanların bilmeyip sadece Allah'ın bildiği gayp âlemdeki manevî perde.

rahimiyet: merhamet edicilik.

rahimiyet-i Rabbaniye: Cenab-ı Hakkın kullarına çokça merhamet etmesi.

rahmaniyet: Cenab-ı Hakkın kullarını beslemesi, koruması ve merhamet etmesi vasfı.

rahmaniyet-i İlâhiye: Cenab-ı Hakkın kullarını beslemesi, koruması ve merhamet etmesi vasfı.
safî: saf olan, katışıksız, duru.
sine: göğüs.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

şe'n: iş.

tabir: ifade, söz.

temaşa: hayretle ve dikkatle bakma, seyretme.

âdiliyet: adalet edicilik, doğru ve hakkaniyetli oluş.

alât: aletler, vasıtalar, aygıtlar.

cihaz: alet, edevat.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.

ecram-ı süfliye: alçaktaki cisimler, yeryüzündeki cisimler.

ecram-ı ulviye: yüksekteki küteller, yıldızlar ve gezegenler.

Fettah: kullarının kapalı işlerini açan, Cenab-ı Hak.

fettahiyet: her şeye lâyik bir şekil ve suret verme sıfatı, fethedicilik.

gayet: son derece.

habbe: tahıl tanesi.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hafiziyet: Cenab-ı Hakkın her mahlûkun başına gelecek vaziyetleri ve başından geçenleri muhafaza etme sıfatı.

hafiziyet-i Rabbaniye: her şeyi terbiye ve idare eden Cenab-ı Hakkın her mahlûkun başına gelecek vaziyetleri ve başından geçenleri muhafaza etme sıfatı.

hak-ı hayat: yaşama hakkı.

haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.

hayvanat: hayvanlar.

idame: devam ettirme, sürdürme.

ihkak-ı hak: haklıya hakkını verme, hakkı usulü dairesinde yerine getirme.

ihzar: hazır etme, hazırlama.

ikram: bağış, ihsan, bir şey sunma.

katre: damla.

Kerim-i Mutlak: yarattıklarına karşılık beklemeden mutlak olarak bağışta bulunan, kullarına nimetler ihsan eden, günahları örten, günah işleyen affeden, Allah.

kerimiyet-i Rabbaniye: her şeyi terbiye ve idare eden Cenab-ı Hakkın ikram ediciliği, cömertliği.

kuvve-i hafıza: hafıza gücü.

letafet: lâtiflik, hoşluk, incelik.

manidar: nükteli, ince manalı.

meselâ: örneğin.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

mizan: terazi, ölçü.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

muhafaza: koruma.

mutelif: türlü türlü, çeşitli.

Musavvir: yarattıklarını istediği

Hem, kâinatı bütün mevcudatıyla mizanı altına alan ve bütün ecram-ı ulviye ve süfliyenin muvazenelerini idame ettiren ve güzelliğin en mühim bir esası olan tenasübü veren ve her şeye en güzel vaziyeti verdiren ve her zîhayata hakk-ı hayatı verip ihkak-ı hak eden ve mütecavizleri durduran ve cezalandıran bir âdiliyetin haşmetli güzelliğine bak, gör.

Hem, insanın geçmiş tarihçe-i hayatını buğday tanesi küçüklüğündeki kuvve-i hafızasında ve her nebat ve ağacın gelecek tarihçe-i hayat-ı saniyesini çekirdeğinde yazmasına ve her zîhayatın muhafazasına lüzumu bulunan alât ve cihazata, meselâ arının kanatçıklarına ve zehirli iğnesine ve dikenli çiçeklerin süngücüklerine ve çekirdeklerin sert kabuklarına bak ve hafiziyet ve hâfiziyet-i Rabbaniyenin letafetli cemalini gör.

Hem, zemin sofrasında Kerim-i Mutlak olan Rahman-ı Rahim'in misafirlerine rahmet tarafından ihzar edilen hadsiz taamların ayrı ayrı ve güzel kokularına ve muhtelif, süslü renklerine ve mütenevvi, hoş tatlarına ve her zîhayatın zevk ve safasına yardım eden cihazlara bak, ikram ve kerimiyet-i Rabbaniyenin gayet şirin cemalini ve gayet tatlı güzelliğini gör.

Hem, *Fettah ve Musavvir isimlerinin tecellileriyle başta insan olarak bütün hayvanatın su katrelerinden açılan pek çok manidar suretlerine ve bahar çiçeklerinin habbe ve zerreciklerinden açtırılan çok cazibedar simalarına bak, fettahiyet ve musavviriyet-i İlâhiyenin mu'cizatlı cemalini gör.*

sıfat ve seçtiği -maddî, manevî- surette yaratan; Allah.

musavviriyet-i İlâhiye: Cenab-ı Hakkın her şeye kendine lâyik güzel şekil ve suretler vermesi keyfiyeti.

muvazene: denge.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mütecaviz: saldırgan, belli sınırları aşan.

mütenevvi: aynı cinsten olmayan, nevi nevi, çeşit çeşit.

nebat: topraktan biten, yeti-

sen her türlü şey, bitki.

Rahman-ı Rahim: Rahman ve Rahim olan Allah; dünya ve ahirette yarattıklarına sonsuz rahmet, şefkat ve merhametiyle muamele eden Allah.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

sima: yüz, çehre.

suret: biçim, tarz, görünüş.

taam: yemek, yiyecek.

tarihçe-i hayat: bir şeyin ve ya insanın doğumdan ölüme kadar başından geçen şeyler,

biyografi.

tarihçe-i hayat-ı saniye: bir şeyin ikinci hayatının tarihçesi, programı.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tenasüp: uyma, uygunluk, birbirini tutma.

vaziyet: durum.

zemin: yeryüzü.

zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

zihayat: hayat sahibi.

İşte, bu mezkûr misallere kıyasen Esmâ-i Hüsnanın her birisinin kendine mahsus öyle kudsî bir cemali var ki, birtek cilvesi koca bir âlemi ve hadsiz bir nev’i güzelleştiriyor. Birtek çiçekte bir ismin cilve-i cemalini gördüğün gibi; bahar dahi bir çiçektir ve Cennet dahi görülmedik bir çiçektir; baharın tamamına bakabilirsen ve Cenneti iman gözüyle görebilirsen, bak, gör; cemal-i sermedînin derece-i haşmetini anla. O güzelliğe karşı iman güzelliğiyle ve ubudiyet cemali ile mukabele etsen, çok güzel bir mahlûk olursun. Eğer dalâletin hadsiz çirkinliğiyle ve isyanın menfur kubhuyla mukabele edip karşılasan, en çirkin bir mahlûk olmakla beraber, bütün güzel mevcudatın manen menfuruları olursun.

Beşinci Nokta: Nasıl ki yüzer hüner ve sanat ve kemal ve cemalleri bulunan bir zat, her bir hüner kendini teşhir etmek ve her bir güzel sanat kendini takdir ettirmek ve her bir kemal kendini izhar etmek ve her bir cemal kendini göstermek istemesi kaidesince, o zat dahi bütün hünerlerini ve sanatlarını ve kemalatını ve gizli güzelliklerini tarif edecek, teşhir edecek, gösterecek olan bir harika sarayı yapmış; her kim o mu’cizeli sarayı temaşa etse, birden ustasının ve sahibinin hünerlerine ve mehasinine ve kemalatına intikal eder ve gözüyle görür gibi inanır, tasdik eder. Ve der ki: “Her cihetle güzel ve hünerli olmayan bir zat, böyle her cihetle güzel bir eserin masdarı, mucidi ve taklitsiz muhteri olamaz. Belki, onun manevî hüsneleri ve kemalleri bu saray ile tecessüm etmiş gibidir” hükmeder. Aynen öyle de, bu kâinat denilen

cemal-i Sermedî: zaman ve mekân gibi bütün kayıtlardan bağımsız olan güzellik.
cihet: yön, sebep, vesile.
cilve: tecelli, görüntü.
cilve-i cemal: güzellik görüntüsü.
dalâlet: Hak ve hakikatten sapma, doğru yoldan ayrılma, azma.
derece-i haşmet: ihtişam, azamet ve heybetin derecesi.
Esmâ-i Hüsnâ: Allah’ın adları, Allah’ın doksan dokuz güzel

ismi.
harika: olağanüstü.
hükmetme: karar vermek, inanca varmak.
hüner: marifet, bilgililik, ustalık, maharet.
hüsün: güzellik.
iman: inanma, itikat.
intikal: bir konudan başka konuya geçme, bir konu vasıtasıyla başka bir konuyu anlama.
isyan: başkaldırma, itaatsizlik, emre karşı gelme.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.
kaide: kural, esas, düstur.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.
kemâlât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
kubuh: çirkinlik.
kudsî: mukaddes, yüce.
kıyasen: kıyas ederek.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
manen: mana bakımından, manaca.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mastar: bir şeyin çıktığı yer, kaynak, temel.
mehasin: güzellikler, iyilikler.
menfur: kendisinden nefret edilen, sevilmeyen, iğrenç.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
misal: örnek.
mucit: yaratan, yoktan var eden.
mu’cize: benzerini yapmaktan insanların aciz kaldığı şey.
muhteri: icat eden, yeni bir şey bulan, yeni bir şey meydana getiren, mucit.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
nevi: çeşit, tür.
takdir: beğenme, beğendiğini belirtme.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tecessüm: cisimleşme, cisim hâline gelme.
teşhir: gösterme, sergileme.
ubudiyet: kulluk.
zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

dünyadan, meşher-i acaip ve saray-ı muhteşemin hüsünlerini gören ve aklı çürük ve kalbi bozuk olmayan, elbette intikal edecek ki, “Bu saray bir ayinedir; başkasının cemalini ve kemalini göstermek için böyle süslenmiş.”

Evet, madem bu saray-ı âlemin başka emsali yok ki; güzellikleri ondan iktibas edip taklit edilsin. Elbette ve her hâlde, bunun Ustası kendi zatında ve esmasında kendine layık güzellikleri var ki; kâinat ondan iktibas ediyor ve ona göre yapılmış ve onları ifade etmek için bir kitap gibi yazılmış.

• *Üçüncü Bürhan*’ın Üç Nüktesi var.

Birinci Nükte: Otuz İkinci Sözün Üçüncü Mevkıfında gayet güzel bir tafsil ve kuvvetli hüccetlerle beyan edilen bir hakikattir. Tafsilini ona havale ederek, burada kısa bir işaretle ona bakacağız. Şöyle ki:

Bu masnuata, hususan hayvanat ve nebatata bakıyoruz, görüyoruz ki; kasıt ve iradeyi gösteren ve ilim ve hikmeti bildiren daimî bir tezyin, bir süslemek ve tesadüfe hamli imkânsız bir tanzim, bir güzelleştirmek hükmediyor.

Hem, kendi sanatını beğendirmek ve nazar-ı dikkati celp etmek ve masnuunu ve seyircilerini memnun etmek için, her şeyde öyle bir nazik sanat ve ince hikmet ve âli ziyinet ve şefkatli bir tertip ve tatlı vaziyet görünüyor, bedahet derecesinde anlaşılır ki; kendini zişuurlara bildirmek ve tanıttırmak isteyen perde-i gayp arkasında öyle

âli: yüce, yüksek, ulu.

âyine: ayna.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

daimî: sürekli, devamlı.

emsal: eşler, benzerler.

esma: adlar, isimler.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

haml: isnat, atıf, yormak.

havale: bir şeyi başka bir yere veya zamana bırakma.

hayvanat: hayvanlar.

hikmet: İlâhî gaye, gizli sebep.

hususan: bilhassa, özellikle.

hüccet: delil.

hükmetme: karar vermek, inan-
ca varmak.

iktibas: alıntı.

ilim: bilme, bilgi.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yap-
pıp yapmama konusunda için
olan iktidar, güç.

kasıt: bir işi bile bile, isteyerek
yapma.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

madem: ... -den dolayı, böyle
ise.

masnu: sanatla yapılmış eş-
ya, varlık.

masnuat: sanatla yapılmış
şeyler.

memnun: hoşnut, razı.

meşher-i acayip: garip ve şa-
şılacak olan, hayrette bırakan
meşher, sergi yeri.

mevkıf: durak.

nazar-ı dikkat: dikkatli bak-
ma, dikkatli bakış.

nazik: narin, ince.

nebatat: bitkiler.

nükte: ince manalı, düşündü-
rücü söz.

perde-i gayp: gayp perdesi,
gizli perde; insanların bilme-
yip sadece Allah’ın bildiği
gayp âlemdeki manevî perde.

saray-ı âlem: âlem sarayı,
dünya sarayı.

saray-ı muhteşem: ihtişamlı
saray, muhteşem saray.

şefkat: acıyarak ve esirgeye-
rek sevmek, içten ve karşılıksız
merhamet.

tafsil: etraflıca bildirme, uzun
uzadıya anlatma, açıklama.

tanzim: düzenleme, tertiple-
me.

tertıp: dizme, sıralama, düze-
ne koyma.

tesadüf: rastlantı, bir şeyin
kendiliğinden meydana gel-
mesi.

tezyin: süsleme, ziyinetlendir-
me.

vaziyet: durum.

zişuur: şuurlu, şuur sahibi.

ziynet: süs, bezek.

bir sanatkâr var ki, her bir sanatıyla çok hünerlerini ve kemalatını teşhir ile kendini sevdirmek ve methüsenasını ettirmek ister.

Hem, zîşuur mahlukları minnettar ve mesrur ve kendine dost etmek için, tesadüfe havalesi imkân haricinde ve umulmadığı yerden leziz nimetlerin her çeşidini onlara ihsan ediyor.

Hem, derin bir şefkati ve yüksek bir merhameti ihsan eden maneû ve kerîmâne bir muamele, bir muarefe ve lisan-ı hâl ile ve dostâne bir mükâleme ve dualarına Rahîmâne bir mukabele görünüyor.

Demek bu güneş gibi zahir olan tanıttırmak ve sevdirmek keyfiyeti arkasında müşahede edilen lezzetlendirmek ve nimetlendirmek ikramı ise, gayet esaslı bir irade-i şefkat ve gayet kuvvetli bir arzu-yı merhametten ileri geliyor. Ve böyle kuvvetli bir irade-i şefkat ve rahmet ise, hiçbir cihette ihtiyacı olmayan bir Müstağni-i Mutlak'ta bulunması, elbette ve her hâlde, kendini ayinelerde görmek ve göstermek isteyen; ve tezahür etmek, mahiyetinin muktezası; ve tebarüz etmek, hakikatının şe'ni bulunan nihayet kemalde bir cema-i bîmisal ve ezeli bir hüsn-i layezalî ve sermedî bir güzellik vardır ki; o cema kendini muhtelif ayinelerde görmek ve göstermek için, merhamet ve şefkat suretine girmiş, sonra zîşuur ayinelerinde in'am ve ihsan vaziyetini almış, sonra tahabbüp ve taarrûf yani kendini tanıttırmak ve bildirmek keyfiyetini takmış, sonra masnuatı ziynetlendirmek, güzelleştirmek ışığını vermiş.

arzu-yı merhamet: merhamet etme arzusu, isteği.
âyine: ayna.
cema: güzellik.
cema-i bîmisal: misali, benzeri olmayan güzellik.
cihet: yön, sebep, vesile.
dostâne: dostlukla, dostça.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ezeli: ezele mensup, ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız.
hariç: bir şeyin dışında kalma.
hüner: marifet, bilgililik, usta-

lık, maharet.

hüsn-i lâyezalî: hiç bir şekilde yok olmayan güzellik.

hüsn-i sermedî: sonsuz güzellik.

ihsân: bağışlama, ikram etme, lütuf.

ikram: bağış, ihsan, bir şey sunma.

imkân: olabilecek hâlde bulunma, mümkün olma, olabilirlik.

in'am: nimetlendirme, ihsan etme.

irade-i şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevme isteği, iradesi.

kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kerîmâne: kerîmce, cömertçe, bol ihsan ve ikram ile.

keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, nitelik.

leziz: lezzetli, tatlı.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin

duruşu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

maneû: manaya ait, maddi olmayan.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

mesrur: sevinçli, memnun, şen, sürürlü.

methüsenâ: methedip övmek.

minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

muamele: davranma, davranış, birine karşı her hangi bir davranışta bulunma.

muarefe: karşılıklı görüşme, tanışma, bilişme, aşinalık, birbirini bilip tanıma.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

mukteza: iktiza eden, gereken.

mükâleme: konuşma, karşılıklı konuşma, söyleşme.

Müstağni-i Mutlak: hiçbir şekilde hiçbir şeye kesinlikle ve asla ihtiyacı olmayan Allah.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyrederek anlama, seyretme.

nihayet: son derece.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

rahîmâne: Rahîm olarak, merhamet ederek, merhametli olarak.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

sanatkâr: sanatçı, usta.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şe'n: iş.

tahabbüp: sevgi gösterme, muhabbet etme.

tearrûf: karşılıklı anlaşma, tanışma.

tebarüz: belli olma, görünme, bariz hale gelme.

teşhir: gösterme, sergileme.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

zahir: açık, belli, meydanda.

adem: yokluk.
aşk: şiddetli sevgi.
aşk-ı lâhutî: Cenab-ı Hakka olan sevgi ve muhabbet.
âşikane: âşikça, âşik gibi.
âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.
bilbedahe: açıktan, âşikâr olarak.
cazibe: cezp edicilik, çekicilik.
cazibedar: çekici, cazibeli.
cemal-i kudsi: Cenab-ı Allah'ın mukaddes güzelliği.
cezbe: çekme, çekim; Allah'ı zikredip Allah sevgisiyle kendinden geçerek bir hale gelme.
cezbedarâne: cezbeyle tutulmuş gibi, Allah sevgisi ile kendinden geçerek.
deveran: dönme, dönüp dolma.
ebedi: sonsuz, daimî, sürekli.
ecram: kütleler, cansız cisimler.
ehl-i akıl: akıllı olanlar, akıl sahipleri.
ehl-i kalp: maneviyata çok kıymet veren, kalben Cenab-ı Hakka çok yakınlık hissedip çok hikmetlerden anlayan zat.
ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, gerçeğin peşinden gidenler.
elcevap: cevap olarak.
elem: dert, üzüntü, ızdırap.
enaniyet: kendini beğenme, bencilik, egoistlik.
enaniyet-i nefsiye: nefsin benliği, gururu, enaniyet göstermesi.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatlar, imanî gerçekler.
hakikat-ı cazibedar: aslı ve esasıyla çekici olan hakikat, cazibeli gerçek.
hamd: medih, övgü, yüceltme.
harekât: hareketler, davranışlar.
hayr-ı mahz: mutlak hayır, hayrın ta kendisi.
hükümdarâne: hükümdar gibi, hükümdara yakışır bir surette.
hüsün: güzellik.
icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.
iktiza etme: gerektirme.
incizap: cezp edilme, kapılma, çekilme.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.
lisan-ı kâl: söz ile anlatılan mana, konuşma dili.
masiyet: günah, kötü şey.
menba: kaynak, her hangi bir şeyin çıktığı yer.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.
Mevlevî-misal: dönerek zikreden

İkinci Nükte: Nev-i insanda, hususan yüksek tabakasında, meslekleri ayrı ayrı hadsiz zatlarda gayet esaslı bir surette bulunan şedit bir aşk-ı lahutî ve kuvvetli bir muhabbet-i Rabbaniye, bilbedahe misilsiz bir cemale işaret, belki şahadet eder.

Evet, böyle bir aşk, öyle bir cemale bakar, iktiza eder; ve öyle bir muhabbet, böyle bir hüsün ister. Belki, bütün mevcudatta lisan-ı hâl ve lisan-ı kâl ile edilen umum hamd ve senalar, o ezeli hüsne bakıyor, gidiyor. Belki Şems-i Tebrizî gibi bir kısım âşıkların nazarında, bütün kâinatta bulunan umum incizaplar, cezbelere, cazibeler, cazibedar hakikatlar, ezeli ve ebedî bir hakikat-i cazibedar işaretlerdir. Ve ecreamı ve mevcudatı, Mevlevî misal pervane gibi raks ve semaa kaldıran cezbedarâne hareket ve deveran, o hakikat-ı cazibedarın cemal-i kudsisinin hükümdarâne tezahüratı karşısında âşikane ve vazifedarâne bir mukabeledir.

Üçüncü Nükte: Bütün ehl-i tahkikin icmasıyla, vücut hayr-ı mahzdır, nurdur; adem şerr-i mahzdır, zulmettir. Bütün hayırlar, iyilikler, güzellikler, lezzetler —tahlil neticesinde— vücuttan neş'et ettiklerini ve bütün fenalıklar, şerler, musibetler, elemeler, hatta masiyetler ademe raci olduğunu, ehl-i akıl ve ehl-i kalbin büyükleri ittifak etmişler.

Eğer desen: Madem bütün güzelliklerin menbaı vücuttur; vücutta, küfür ve enaniyet-i nefsiye dahi var?

Elcevap: Küfür ise, hakaik-ı imaniyeyi inkâr ve nefiy olduğundan, ademdir. Enaniyetin vücudu ise, haksız temellük ve ayinedarlığını bilmemek ve mevhumu muhakkak

Mevlevîler gibi.

misil: benzer, eş.

muhabbet: sevgi, sevmek.

muhabbet-i Rabbaniye: terbiye edici Allah'ı sevmek, Allah sevgisi.

musibet: felâket, belâ.

nazar: bakış, dikkat.

nefiy: inkâr etme, reddetme.

neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.

nev-i insan: insan çeşidi, insan cinsi, insanoğlu.

nur: aydınlık, parlaklık, ışık.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

raci: dair, ait, alakası olan.

raks: oynama, dans etme.

sema: Mevlevî ayinlerinde tarikât mensuplarının musiki eşliğinde cezbe hâlinde ayakta dönme hareketi.

sena: methetme, övme.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şedit: şiddetli.

şerr-i mahz: tamamen kötülük, iyi tarafı hiç olmayan; za-

ran, fenalığı yüzde yüz olan şer ve musibet.

tabaka: kat, katman.

tahlil: çeşitli yönlerden ve maddelerden oluşan bir şeyi çözümleme.

temellük: sahiplenme, kendine mal etme, mülk edinme, sahip olma.

tezahürat: görünüşler, belirmeler, ortaya çıkmalar.

vazifedarâne: vazifeli olarak.

vücut: var olma, varlık.

zulmet: karanlık.

bilmekten ileri geldiğinden, vücut rengini ve suretini almış bir ademdir. Madem bütün güzelliklerin menbaı vücuttur ve bütün çirkinliklerin madeni ademdir; elbette vücudun en kuvvetlisi ve en yükseği ve en parlağı ve ademden en uzağı vacip bir vücut ve ezeli ve ebedi bir varlık, en kuvvetli ve en yüksek ve en parlak ve kusurdan en uzak bir cemel ister, belki öyle bir cemali ifade eder, belki öyle bir cemel olur. Güneşe, ihatalı bir ziyanın lüzumu gibi, Vacibü'l-Vücut dahi sermedi bir cemel istilzam eder; onun ile ışık verir.

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نِعْمَةِ الْإِيمَانِ¹

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا²

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ³

İhtar: Ayet-i hasbiye-i nuriyenin meratibinden dokuz mertebesi yazılacaktı; fakat bazı esbaba binaen şimdilik üç mertebe tehir edildi.

Tembih: Risale-i Nur, Kur'an'ın ve Kur'an'dan çıkan bürhanı bir tefsir olduğundan, Kur'an'ın nükteli, hikmetli, lüzumlu, usandırmayan tekrarları gibi onun da lüzumlu, hikmetli, belki zaruri ve maslahatlı tekrarları vardır. Hem, Risale-i Nur, zevk ve şevk ile dillerde usandırmayan, daima tekrar edilen Kelime-i Tevhidin delilleri olmasından, zaruri tekrarları kusur değil; usandırmaz ve usandırmamalı.

1. İman nimetinden dolayı Allah'a hamd olsun.
2. Ey Rabbimiz! Unutur veya hataya düşer de bir kusur işlersek, bizi onunla hesaba çekme. (Bakara Suresi: 286.)
3. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

ayet-i hasbiye-i nuriye: 'Allah bize yeter. O ne güzel vekildir' manasındaki Hasbünallahü ve ni'me'l-vekil ayet-i kerimesi.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

bürhani: bürhana, delil ve ispata dayanarak.

cemal: güzellik.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

esbap: sebepler, vasıtalar.

hamd: Allah'a karşı şükran ve

memnuniyetini onu överek bildirme.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

ihatalı: kuşatıcı.

ihhtar: hatırlatma, uyarı.

İman: inanma, itikat.

istilzam: gerektirme.

Kelime-i Tevhid: tevhid-i ilâhiyi ifade eden lâ ilâhe illâllah Muhammedü'n-Resulullah cümlesi.

maden: asıl, esas, kaynak.

maslahat: uygun iş.

meratip: mertebeler, basamaklar.

mertebe: derece, basamak.

muhakkak: hakikî, gerçek.

nîmet: lütuf, ihsan, bağış.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

sermedi: ebedî, daimî, sürekli.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şevk: şiddetli arzu, aşırı istek ve heves.

tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, Kur'an'ın şerhi.

tehir: erteleme, sonraya bırakma.

tekrarât: tekrarlar.

tembih: uyarı, ihtar.

tenzih: Allah'ı şanına lâyık olmayan şeylerden, her türlü eksik ve noksandan uzak ve yüce tutma, münezzeh sayma.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.

vacip: zorunlu.

zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.

ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

آلْبَابُ الْخَامِسُ

فِي مَرَاتِبِ «حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ» وَهُوَ خَمْسُ نَكْتٍ

النُّكْتَةُ الْأُولَى:

فَهَذَا الْكَلَامُ دَوَاءٌ مُجَرَّبٌ لِمَرَضِ الْعَجْزِ الْبَشَرِيِّ وَسَقَمِ الْفَقْرِ
الْإِنْسَانِيِّ «حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ» ❀

إِذْ هُوَ الْمَوْجِدُ الْمَوْجُودُ الْبَاقِي فَلَا بَأْسَ بِزَوَالِ الْمَوْجُودَاتِ
لِدَوَامِ الْوُجُودِ الْمَحْبُوبِ بِبَقَاءِ مُوجِدِهِ الْوَاجِبِ الْوُجُودِ ❀

وَهُوَ الصَّانِعُ الْفَاطِرُ الْبَاقِي فَلَا حُزْنَ عَلَى زَوَالِ الْمَصْنُوعِ
لِبَقَاءِ مَدَارِ الْمَحَبَّةِ فِي صَانِعِهِ ❀

وَهُوَ الْمَلِكُ الْمَالِكُ الْبَاقِي فَلَا تَأْسَفَ عَلَى زَوَالِ الْمُلْكِ الْمُتَجَدِّدِ
فِي زَوَالِ وَذِهَابِ ❀

وَهُوَ الشَّاهِدُ الْعَالِمُ الْبَاقِي فَلَا تَحْسُرْ عَلَى غَيْبُوبَةِ الْمَحْبُوبَاتِ
مِنَ الدُّنْيَا لِبَقَائِهَا فِي دَائِرَةِ عِلْمِ شَاهِدِهَا وَفِي نَظَرِهِ ❀

Beşinci Bab¹

² حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ mertebelerine dair

Beş Nüktedir.

BİRİNCİ NÜKTE:

Bu **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** kelâmı, acz-i beşer marazına

ve fakr-ı insan hastalığına mücerrep bir devadır. Zira:

O *Mûcid* ki, *Mevcud-i Bâkî*'dir; öyle ise mevcudatın bâkî meyveler vermek için bu beka-i dünyeviyyenin kabuğunu bırakarak zeval bulmalarından müteessir olmamak gerektir. Çünkü *Vacibü'l-Vücud* olan *Mûcid*'in bekasıyla ve varlığıyla o sevimli mahlûkatın vücutları mahv ve ademden kurtulup devam eder.

O *Sâni* ki, *Fâtır-ı Bâkî*'dir; öyle ise masnuatın zevalinden mahzun olmamak gerektir. Çünkü medar-ı muhabbet olan bâkî isim ve sıfatların sahibi *Sâni-i Zülcelâl*'in varlığı ve bekasıyla masnuatın devam-ı vücutları tahakkuk eder.

O *Melik* ki, *Malik-i Bâkî*'dir; öyle ise mülkün teceddüdündeki zeval ve firaklardan teessüf etmemek gerektir. Çünkü *Bâkî-i Sermedî*'ye intisapla hadsiz bir mülke malikiyet gibi, manen istifade edilir.

O *Şâhid* ki, *Âlim-i Bâkî*'dir; öyle ise mahbubatin dünyadan kaybolup gitmelerinden tahassür etmemek gerektir. Çünkü o mahbubat, *Şâhid-i Ezeli*'nin bekası ve varlığıyla daire-i ilminde ve nazarında daimî bir vücut bulur.

habbet edilen.

Malik-i Bâkî: bâkî olan malik; varlığı daimî olan malik, Allah.

maraz: hastalık.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

medar-ı muhabbet: muhabbete sebep olan.

Melik: her şeyin sahibi olan Allah.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

Mevcud-i Bâkî: sonsuza kadar var olan, bâkî olan Allah.

mucib-i teessüf: üzüntü verici, üzüntüyü gerektiren.

mucip: icap eden, uyan, gereken, gerektiren.

Mucit: yaratan, yoktan var eden Allah.

mücerrep: tecrübe edilmiş, denenmiş.

mülk: sahip olunan, üzerinde tasarruf hakkı bulunan her şey.

nazar: bakış, dikkat.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

sebebiyet: sebep olma, icap ettirme, gerektirme.

sıfat: vasıf, nitelik.

Şâhid-i Bâkî: bâkî olan şahit; Allah.

Şâhid-i Ezeli: ezelden ebede her şeyi gören ve her şeye şahit olan Cenab-ı Hak.

tahassür: hasret çekme, özlem.

vücut: var olma, varlık.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

1. Bu **Beşinci Bab**'ın tercümesi Nur Talebeleri tarafından yapılarak, sonradan konulmuştur. (Naşirler)

2. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173)

acz-i beşer: beşerin aczı, insanın zayıflığı ve güçsüzlüğü.

Âlim-i Bâkî: sonsuz hayat sahibi ve sonsuz ilim sahibi olan Allah.

bab: kısım, bölüm, bahis.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

beis: sakinca, mahzur.

daimî: sürekli, devamlı.

daire-i ilim: ilim dairesi.

deva: ilaç, çare.

esma: adlar, isimler.

fakr-i insan: insanın muhtaç oluşu, ihtiyaçlarının sınırsız olup, pek çok şeylere muhtaç olması.

Fâtır-ı Bâkî: benzeri bulun-

mayan şeyleri yaratan ve faaliyetini durmayan Cenab-ı Hak.

hüzün: keder, tasa, gam, hüzn.

kelâm: söz, ibare, fıkra.

mahbubat: sevilenler, sevgililer, sevilen kimseler.

mahbup: sevgili, sevilen, mu-

وَهُوَ الصَّاحِبُ الْفَاطِرُ الْبَاقِي فَلَا كَدَرَ عَلَى زَوَالِ الْمُسْتَحْسَنَاتِ
لِدَوَامِ مَنْشَأِ مَحَاسِنِهَا فِي أَسْمَاءِ فَاطِرِهَا ❀
وَهُوَ الْوَارِثُ الْبَاعِثُ الْبَاقِي فَلَا تَلَهُّفَ عَلَى فِرَاقِ الْأَحْبَابِ
لِبَقَاءِ مَنْ يَرِثُهُمْ وَيَبْعَثُهُمْ ❀

وَهُوَ الْجَمِيلُ الْجَلِيلُ الْبَاقِي فَلَا تَحْزْنَ عَلَى زَوَالِ الْجَمِيلَاتِ الَّتِي
هُنَّ مَرَايَا لِلْأَسْمَاءِ الْجَمِيلَاتِ لِبَقَاءِ الْأَسْمَاءِ بِجَمَالِهَا بَعْدَ
زَوَالِ الْمَرَايَا ❀

وَهُوَ الْمَعْبُودُ الْمَحْبُوبُ الْبَاقِي فَلَا تَأْلَمَ مِنْ زَوَالِ الْمَحْبُوبَاتِ
الْمَجَازِيَةِ لِبَقَاءِ الْمَحْبُوبِ الْحَقِيقِيِّ ❀
وَهُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْوَدُودُ الرَّؤُوفُ الْبَاقِي فَلَا غَمَّ وَلَا
مَآيُوسِيَّةَ وَلَا أَهْمِيَّةَ مِنْ زَوَالِ الْمُنْعِمِينَ الْمُشْفِقِينَ الظَّاهِرِينَ
لِبَقَاءِ مَنْ وَسَّعَتْ رَحْمَتُهُ وَشَفَقَتُهُ كُلَّ شَيْءٍ ❀

وَهُوَ الْجَمِيلُ اللَّطِيفُ الْعَطُوفُ الْبَاقِي فَلَا حُرْقَةَ وَلَا عَبْرَةَ
بَزَوَالِ اللَّطِيفَاتِ الْمُشْفِقَاتِ لِبَقَاءِ مَنْ يَقُومُ مَقَامَ كُلِّهَا، وَلَا يَقُومُ
الْكُلُّ مَقَامَ تَجَلٍّ وَاحِدٍ مِنْ تَجَلِّيَّاتِهِ، فَبَقَائِهِ بِهَذِهِ الْأَوْصَافِ
يَقُومُ مَقَامَ كُلِّ مَا فَنى وَزَوَالٍ مِنْ أَنْوَاعِ مَحْبُوبَاتِ كُلِّ أَحَدٍ مِنَ
الدُّنْيَا «حَسْبَنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ» ❀

O *Sahib* ki, *Fâtır-ı Bâkî*'dir; öyle ise güzel şeylerin zevalinden kederlenmemek gerektir. Çünkü onların hüsunlerinin menşei olan bâkî esmanın sahibi *Fâtır-ı Mutlak*'ın bekası ve varlığıyla eşya-i müstahsene beka bulur.

O *Vâris* ki, *Bâis-i Bâkî*'dir; öyle ise ahabın firakından ahufizar etmemek gerektir. Çünkü her şeyi tekrar diriltcek olan ve bütün onlar kendisine dönen *Bâkî-i Zülcemal*'in bekası ve varlığıyla, umum ahab idam-ı ebedîden kurtulup bir saadet-i sermediyeye mazhar olur.

O *Cemil* ki, *Celîl-i Bâkî*'dir; öyle ise güzel şeylerin zevaliyle mahzun olmamak gerektir. Çünkü onlar öyle bir *Zat-ı Zülcemal*'in esmasının âyineleridir ki, kendilerinin zevalinden sonra da o güzel esmanın bekaları devam eder.

O *Ma'bud* ki, *Mahbub-i Bâkî*'dir; öyle ise mecazî mahbupların zevalinden elem çekmemek gerektir. Çünkü *Mahbub-i Hakikî*'nin bekası ve varlığıyla bütün o dostların vücutları beka bulur.

O *Rahmanürrahîm* ki, *Vedûd ve Raûf-i Bâkî*'dir; öyle ise zahirî mün'im ve müşfiklerin zevaline ehemmiyet vermemek, onlar için gam çekmemek ve me'yus olmamak gerektir. Çünkü rahmet ve şefkati her şeyi ihata eden *Zat-ı Zülcelâl* bâkîdir.

O *Cemil* ki, *Lâtif ve Atûf-i Bâkî*'dir; öyle ise zahirî lütf ve şefkat sahiplerinin zevalinden muazzep olmamak ve ehemmiyet vermemek gerektir. Çünkü onlara mukabil, hepsi Onun tecelliyatından bir tek tecellinin dahi yerini tutamayan *Fâtır-ı Zülcelâl* bâkîdir.

âh ü vah: ah edip ağlama.

ahbap: dostlar.

Atûf-i Bâkî: bâkî olan ve çok şefkat ve merhamet eden Allah.

azap: eziyet, işkence.

Bâis-i Bâkî: yeniden yaratan, ölüleri tekrar dirilten Allah.

bedel: karşılık.

beka: bâkîlik, ebedîlik, sonsuzluk.

Celîl-i Bâkî: azîm, mertebesi çok yüksek olan bâkî zat; Allah.

Cemil-i Bâkî: varlığı sonsuz ve sonsuz güzellik sahibi Allah.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.

Fâtır: benzersiz ve harika şeyleri yaratan, her şeyi farklı fitratlarda yaratan Allah.

firak: ayrılık, hicran.

gam: keder, üzüntü.

ihata: kuşatma, içine alma.

keder: kaygı, acı, hüzn.

Lâtif-i Bâkî: her işi en güzel şekilde yapan, çokça lütfe-den, sonsuz ve daimî olan Allah.

lütuf: güzellik, hoşluk, iyilik, ihsan.

Ma'bud-i Bâkî: Bâkî ma'bud, kendisine ibadet edilen sonsuz, daimî varlık; Cenab-ı Hak.

Mahbub-i Bâkî: daimî, ölümsüz sevgili, kalıcı sevgili; Allah.

Mahbub-i Hakikî: gerçek, doğru sevgili; Cenab-ı Allah.

mahzun: hüznü, kederli,

kaygılı, dertli, üzüntülü.

mecazi: mecaza ait, gerçek olmayan.

menşe: esas, kaynak.

Rahim-i bâkî: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan, sonsuz ve daimî olan Allah.

Rahman-ı Bâkî: rahmeti bütün herkese yayılan ve bütün yaratılmışların nızklarını ve geçim şekillerini içine alan rahmetin sahibi ve bâkî olan Allah.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

Raûf-i Bâkî: bâkî olan ve çok acıyıp esirgeyen Allah.

Sahib-i bâkî: bâkî olan gerçek sahip, Allah.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tecelliyat: tecelliler, görüntüler.

Vâris-i Bâkî: bâkî olan, her şeyin kendisine döneceği, vârislerin en hayırlısı Allah.

Vedûd-i Bâkî: çok şefkatli olan ve çok sevgi beslenen, seven, sevilen sonsuz ve daimî olan Allah.

yeis: ümitsizlik.

zahirî: görünürde.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

Zat-ı Bâkî: bâkî zat, Allah.

نَعَمْ، حَسْبِي مِنْ بَقَاءِ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا بَقَاءُ مَالِكِهَا وَصَانِعِهَا
وَفَاطِرِهَا ❀

النُّكْتَةُ الثَّانِيَةُ:

حَسْبِي مِنَ الْبَقَاءِ أَلِلَّهُ هُوَ إِلَهِي الْبَاقِي، وَخَالِقِي الْبَاقِي،
وَمُوجِدِي الْبَاقِي، وَفَاطِرِي الْبَاقِي، وَمَالِكِي الْبَاقِي، وَشَاهِدِي
الْبَاقِي، وَمَعْبُودِي الْبَاقِي، وَبَاعِثِي الْبَاقِي ❀ فَلَا بَأْسَ وَلَا حُزْنَ
وَلَا تَأْسَفَ وَلَا تَحْسُرَ عَلَى زَوَالِ وُجُودِي لِبَقَاءِ مُوجِدِي وَإِجَادِهِ
بِأَسْمَائِهِ وَمَا فِي شَخْصِي مِنْ صِفَةٍ إِلَّا وَهِيَ مِنْ شُعَاعِ اسْمٍ مِنْ
أَسْمَائِهِ الْبَاقِيَةِ فَرِوَالُ مُلْكِكَ الصِّفَةِ وَفَنَائِهَا لَيْسَ اِعْدَامًا لَهَا لِأَنَّهَا
مَوْجُودَةٌ فِي دَائِرَةِ الْعِلْمِ وَبَاقِيَةٌ وَمَشْهُودَةٌ لِخَالِقِهَا ❀

وَكَذَلِكَ حَسْبِي مِنَ الْبَقَاءِ وَلِذَلِكَ عَلِمِي وَادْعَانِي وَشُعُورِي وَإِيمَانِي
بِأَنَّهُ إِلَهِي الْبَاقِي الْمُتَمَثِّلُ شُعَاعُ اسْمِهِ الْبَاقِي فِي مِرَاتِ مَاهِيَّتِي وَمَا
حَقِيقَةُ مَاهِيَّتِي إِلَّا ظِلٌّ لِدَلِكِ الْأَسْمِ فَبَسْرٍ تَمَثَّلُهُ فِي مِرَاتِ حَقِيقَتِي
صَارَتْ نَفْسُ حَقِيقَتِي مَحْبُوبَةً لَا لِذَاتِهَا بَلْ بِسِرِّ مَا فِيهَا وَبَقَاءُ
مَا تَمَثَّلَ فِيهَا أَنْوَاعُ بَقَاءٍ لَهَا ❀

Keza, Onun bütün bu evsafıyla ve esmasıyla beraber bekası ve varlığı, dünyadaki her bir ferdin fenâ ve zeval bulan bütün enva-ı mahbubatına bedeldir. Öyle ise

¹ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ demeliyiz.

Evet, dünyanın ve içindekilerin devam ve bekası için, onun *Malik*'inin ve *Sâniinin* ve *Fâtır*'ının varlığı ve bekası yeter.

İKİNCİ NÜKTE:

Bekam için Allah bana yeter. Çünkü benim *İlâh*'ım bâkî, *Hâlık*'ım bâkî, *Mûcid*'im bâkî, *Fâtır*'ım bâkî, *Malik*'im bâkî, *Şâhid*'im bâkî, *Ma'bud*'um bâkî ve *Bâis*'im bâkîdir. Öyle ise, benim vücudumun zevalinde beis yok, hüznün yok, teessüf yok, tahassür yoktur. Zira *Mûcid*'imin bâkîliğiyle beraber, Onun esmasıyla icadı dahi bâkîdir. Benim şahısmdaki sıfatlar ise, Onun esma-i bâkîsinden bir ismin bir şuaıdır. O sıfatlar, *Hâlık*'ının daire-i ilminde mevcut ve nazar-ı şuhudunda bâkî olduğundan, onlar zeval ve fenâyâ gitmekle idam olmuyorlar.

Keza, bâkî olan *İlâh*'ımın *Bâkî* isminin benim mahiyetimin aynasındaki şuanın bâkî olduğuna; benim mahiyetimin hakikatının dahi o ismin bir gölgesinden başka bir şey olmadığına; ve o ismin, benim mahiyetimin aynasında temessülü sırrıyla, benim hakikatım dahi bizzat mahbup değil, onda olan ve onda bâkî kalan şeylerin çeşit çeşit bekalar olması hasebiyle mahbup olduğuna dair ilmin ve iz'anım ve şuurum ve imanım, beka ve lezzet-i beka itibarıyla bana yeter.

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173:)

Bais: yeniden yaratan, dirilti; Allah.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
beis: zarar, korku.
beka: bâkîlik, ebedîlik, sonsuzluk.
bizzat: kendisi, şahsen.
daire-i ilim: ilim dairesi.
esma: adlar, isimler.
Fâtır: benzersiz ve harika

şeyleri yaratan, her şeyi farklı fitratlarda yaratan Allah.
fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.
hakikat: gerçek, bir şeyin aslı, esası.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
haseb: dolayı, cihetince, gereğince.

hüzün: keder, tasa, gam, hüzn.
icat: vücuda getirilme, yoktan var edilmeye.
idam edilme: yok olma.
İlâh: kendisine ibadet edini- len tapınılan Ma'bud, Allah.
ilim: bilme, bilgi.
iman: inanma, itikat.
itibar: değer.
iz'an: basiret, anlayış, kavra-

yış, akıl, zeka.

keza: böyle, böylece; bu da öyle, aynı şekilde, öylece.

lezzet-i beka: sonsuzluk ve ebedîlik arzusunun içindeki lezzet.

Ma'bud: kendisine ibadet edilen, tapınılan, kulluk edilen Allah.

mahbup: sevgili, sevilen, muhabbet edilen.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, neden ibaret olduğu.

malik: sahip.

Malik: her şeyin gerçek sahibi olan Allah.

mevcut: var olan, bulunan, olan.

mucit: yaratan, yoktan var eden.

nazar-ı şuhut: şahitlerin nazarında, şahitlerin görmesi ile.

nevi: çeşit, tür.

sıfat: vasıf, nitelik.

sır: gizli hakikat.

şua: ışın, bir ışık kaynağından uzanan ışık telleri.

şuur: bir şeyin inceliklerini iyice idrak etme, anlayış.

tahassür: çok istenilen ancak elde edilemeyen şeye üzülmeye.

teessüf: üzülmeye, eseflenmeye, bir şeyin tesirini hissetmeye, acı duymaya.

temessül: bir şekil ve surete girme, cisimlenme.

vücüt: var olma, varlık.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

النُّكْتَةُ الثَّالِثَةُ:

«حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ» اذْهُوَ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِي مَا هَذِهِ الْمَوْجُودَاتُ السَّيَّالَاتُ إِلَّا مَظَاهِرُ لِتَجَدُّدِ تَجَلِّيَّاتِ اِيجَادِهِ وَوُجُودِهِ بِهِ بِالْاِنْتِسَابِ اِلَيْهِ وَبِمَعْرِفَتِهِ اَنْوَارُ الْوُجُودِ بِلَا حَدٍّ وَبِدُونِهِ ظُلُمَاتُ الْعَدَمَاتِ وَالْاَمُ الْفِرَاقَاتِ الْغَيْرِ الْمَحْدُودَاتِ ❀ وَمَا هَذِهِ الْمَوْجُودَاتُ السَّيَّالَةُ إِلَّا وَهِيَ مَرَايَا وَهِيَ مُتَجَدِّدَةٌ بِتَبَدُّلِ التَّعْيِّنَاتِ الْاِعْتِبَارِيَّةِ فِي فَنَائِهَا وَزَوَالِهَا وَبَقَائِهَا بِسِتَّةِ وُجُوهِ:

الْأَوَّلُ: بَقَاءُ مَعَانِيهَا الْجَمِيلَةِ وَهُوِّيَّاتِهَا الْمَثَالِيَّةِ ❀

وَالثَّانِي: بَقَاءُ صُورِهَا فِي الْأَلْوَابِ الْمَثَالِيَّةِ ❀

وَالثَّالِثُ: بَقَاءُ ثَمَرَاتِهَا الْأُخْرَوِيَّةِ ❀

وَالرَّابِعُ: بَقَاءُ تَسْبِيحَاتِهَا الرَّبَّانِيَّةِ الْمُتَمَثِّلَةِ لَهَا الَّتِي هِيَ نَوْعُ

وُجُودِ لَهَا ❀

وَالْخَامِسُ: بَقَاؤُهَا فِي الْمَشَاهِدِ الْعِلْمِيَّةِ وَالْمَنَاظِرِ السَّرْمَدِيَّةِ ❀

وَالسَّادِسُ: بَقَاءُ أَرْوَاحِهَا إِنْ كَانَ مِنْ ذَوِي الْأَرْوَاحِ ❀

وَمَا وَظِيفَتُهَا فِي كَيْفِيَّاتِهَا الْمُتَخَالِفَةِ فِي مَوْتِهَا وَفَنَائِهَا وَزَوَالِهَا

ÜÇÜNCÜ NÜKTE

¹ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ile intisap peyda edilen Zat

öyle bir *Vacibü'l-Vücut*'dur ki, bu mevcudat-ı seyyale Onun icat ve vücudunun daima teceddüt eden tecelliya-tının ancak birer mazharıdır. Onunla ve Ona intisapla ve Onun marifetiyle, hadsiz envar-ı vücut hâsıl olur. Ona iman ve intisap olmazsa, had ve hesaba gelmez zulûmat-ı adem ve âlâm-ı firak ortaya çıkar.

Bu mevcudat-ı seyyale, *Bâkî-i Sermedî*'nin birer âyi-nesi olduğundan, zeval ve fenâ ve bekalarında taayyûnat-ı itibariyelerinin tebeddülüyle teceddütleriyle beraber, altı cihetle bekaya mazhar olur:

Birincisi: Güzel manaları ve misalî hüviyetleri beka bulur.

İkincisi: Suretleri elvah-ı misaliyede bâkî kalır.

Üçüncüsü: Uhrevî semereleri beka kazanır.

Dördüncüsü: Onun için bir nevi vücut demek olan, elvah-ı mahfuzada temessül eden Rabbanî tesbihatı bâkî kalır.

Beşincisi: Meşahid-i ilmiye ve menazır-ı sermediyede bâkî kalır.

Altıncısı: Eğer zîruhlardan ise, ruhu beka bulur.

Zira onun mevtime, fenâsında, zevalinde, ademinde, zuhurunda ve sönüp gitmesindeki muhtelif keyfiyet ve vazifeleri, esma-i İlâhiyenin mukteziyatını izhar etmekten ibarettir. Bu vazife sırrıyladır ki, mevcudat, gayet sür'atlı

meşahid-i ilmiye: ilmî toplantı yerleri.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

mevcudat-ı seyyale: akıp giden varlıklar, aynı yerde ve hâlde kalmayıp devamlı değişen varlıklar.

mevt: ölüm.

misalî: misale ait, numuneye ait.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

mukteziyat: iktiza edenler, gerektirenler.

mütemessil: temessül eden, başka bir kimse veya şeyin şekline giren.

nevi: çeşit, tür.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

Rabbanî: terbiye ve idare eden Cenab-ı Hakka ait, Onunla ilgili.

semere: meyve, güzel netice.

suret: biçim, tarz, görünüş.

taayyûnat-ı itibariye: Allah'ın indinde ve ilm-i İlâhîde bir şeyin var olup henüz şeklen ortaya çıkmamış olması.

teceddüt: tazelenme, yenilenme.

tecelliyyat: tecelliler, görüntüler.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.

vazife: görev.

zîruh: ruh sahibi, ruhlu, canlı, hayattar.

zuhur: görünme, meydana çıkma.

zulûmat: karanlıklar.

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173:)

adem: yokluk.

cihet: yön.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırıp.

elvah-ı mahfuza: korunmuş, muhafaza edilmiş levhalar.

elvah-ı misaliye: örnek tablolar, misalî manzaralar.

envar-ı vücut: varlığın nurları.

esma-i İlâhiye: Allah'ın isim-

leri.

firak: ayrılık, hicran.

gayet: son derece.

had ve hesaba gelmeme: sayısız ve sınırsız olma.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâsıl: meydana gelme, ortaya çıkma.

hüviyet: asıl, mahiyet.

ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.

intisap: mensup olma, bağlanma, girme.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, nitelik.

marifet: bilme, derin bilgi.

mazhar: bir şeyin çıktığı yer, zuhur ettiği, görüldüğü yer.

menazır-ı sermediye: daimî, sürekli manzaralar.

وَعَدَمِهَا وَظُهُورِهَا وَأَنْطِفَائِهَا إِلَّا أَظْهَارُ الْمُقْتَضِيَّاتِ لِأَسْمَاءِ
الْهَيْئَةِ ❀ فَمِنْ سِرِّ هَذِهِ الْوُضُوفَةِ صَارَتْ الْمَوْجُودَاتُ كَسِيلٍ فِي
غَايَةِ السَّرْعَةِ تَتَمَوَّجُ مَوْتًا وَحَيَاةً وَوُجُودًا وَعَدَمًا ❀ وَمِنْ هَذِهِ
الْوُضُوفَةِ تَتَظَاهَرُ الْفَعَالِيَةُ الدَّائِمَةُ وَالْخَلَاقِيَةُ الْمُسْتَمِرَّةُ فَلَا بُدَّ لِي
وَلِكُلِّ أَحَدٍ أَنْ يَقُولَ: «حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ» ❀

يَعْنِي حَسْبِي مِنَ الْوُجُودِ أَنِّي أَثَرٌ مِنْ أَثَارِ وَاجِبِ الْوُجُودِ
كَفَانِي أَنْ سَيَّالٌ مِنْ هَذَا الْوُجُودِ الْمُنَوَّرِ الْمُظْهِرِ مِنْ مَلَائِينَ السَّنَةِ
مِنَ الْوُجُودِ الْمُرَوَّرِ الْأَبْتَرِ ❀

نَعَمْ، بِسِرِّ الْأَنْتِسَابِ الْإِيمَانِيِّ يَقُومُ دَقِيقَةٌ مِنَ الْوُجُودِ مَقَامَ
أَلُوفِ سَنَةٍ بَلَا أَنْتِسَابِ إِيْمَانِيٍّ بَلْ تِلْكَ الدَّقِيقَةُ أَتَمُّ وَأَوْسَعُ
بِمَرَاتِبٍ مِنْ تِلْكَ الْأَلُوفِ سَنَةٍ ❀

وَكَذَا حَسْبِي مِنَ الْوُجُودِ وَقِيَمَتُهُ أَنِّي صَنَعْتُ مِنْهُ فِي السَّمَاءِ
عَظَمَتُهُ وَفِي الْأَرْضِ آيَاتُهُ وَخَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي
سِتَّةِ أَيَّامٍ ❀

وَكَذَا حَسْبِي مِنَ الْوُجُودِ وَكَمَالِهِ أَنِّي مَصْنُوعٌ مِنْ زَيْنٍ وَنُورٍ
السَّمَاءِ بِمَصَابِيحِ وَزَيْنٍ وَبَهَرِ الْأَرْضِ بِأَزَاهِيرِ ❀

bir tarzda mevt ve hayat, vücut ve adem dalgaları arasında gayet sür'atle cereyan eden bir sel hâline getirmiştir. Kâinattaki faaliyet-i daimenin ve hallâkiyet-i müstemirrenin tezahürü, işte bu vazife sıyrından neş'et eder. Öyle ise, hep birlikte, ¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** demeliyiz.

Yani, *Vacibü'l-Vücut*'un âsârından bir eser olmak, vücut olarak bana yeter. Sûrî ve akim bir vücutta milyonlar sene geçirmektense, böyle mazhar ve münevver bir vücutta bir an-ı seyyale bana kâfidir.

Evet, intisab-ı imanî sırrıyla bir dakikalık vücut, intisab-ı imanîden mahrum binlerce seneye mukabil gelir. Hatta o bir dakika, meratib-i vücut itibarıyla diğer binler seneden daha etem ve daha genişdir.

Keza, semada azameti ve arzda ayetleri görünen ve gökleri ve yeri altı günde yaratan Zatın sanatı olmam, bana vücut ve kıymet-i vücut itibarıyla yeter.

Keza, semayı kandillerle süsleyip nurlandıran ve zemin-i çiçeklerle göz kamaştırıcı bir şekilde tezyin eden Zatın masnuu olmam, bana vücut ve kemali vücut itibarıyla yeter.

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

akim: neticesiz, sonu yok, başarısız.
an-ı seyyale: bir anda akıp giden zaman dilimi, su gibi geçen an.
arz: yer, dünya.
asar: eserler, izler, nişanlar.
ayet: açık alâmet, nişan, iz, işaret.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

cereyan: akış, akıntı.
etem: daha, en, pek tam, kusursuz, eksiksiz.
faaliyet-i daime: sürekli, devamlı olan faaliyet, sürekli çalışma, devamlı gayret etme.
hallâkiyet-i müstemirre: sürekli ve daimî olarak her şeyi yoktan yaratıcılık.
intisab-ı imanî: iman ederek Allah'a bağlanma.

itibar: değer.
kâfi: yeter, kâfi gelir.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kandil: lâmba.
kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.
keza: böyle, böylece; bu da öyle, aynı şekilde, öylece.

kıymet-i vücut: vücudun kıymeti, varlığın değeri.
mahrum: bir şeye sahip olamayan, yoksun.
masnu: sanatlara yapılmış eşya, varlık.
mazhar: ilâhî tecellilerin görüldüğü yer.
meratib-i vücut: vücut mertebeleri.
mukabil: karşılık.
münevver: nurlu, ışıklı, parlak.
neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
sema: gökyüzü, gök.
sûrî: görünüşte olan, gösterişte, şekli.
sır: gizli hakikat.
tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.
tezyin: süsleme, ziynetlendirme.
Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezelî ve ebedî olan Allah.
vücut: var olma, varlık.
zat: azamet ve ululuk sahibi olan.
zemin: yeryüzü.

وَكَذَا حَسْبِي مِنَ الْفَخْرِ وَالشَّرَفِ أَنِّي مَخْلُوقٌ وَمَمْلُوكٌ،
وَعَبْدٌ لِمَنْ هَذِهِ الْكَائِنَاتُ بِجَمِيعِ كَمَالَاتِهَا وَمَحَاسِنِهَا ظِلُّ
ضَعِيفٌ بِالنِّسْبَةِ إِلَى كَمَالِهِ وَجَمَالِهِ، وَمِنْ آيَاتِ كَمَالِهِ وَإِشَارَاتِ
جَمَالِهِ ❀

وَكَذَا حَسْبِي مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَنْ يَدَّخِرُ مَا لَا يُعَدُّ وَلَا يُحْصَى
مِنْ نِعَمِهِ فِي صُنَيْدَقَاتٍ لَطِيفَةٍ هِيَ بَيْنَ «الْكَافِ وَالنُّونِ» فَيَدَّخِرُ
بِقُدْرَتِهِ مَلَائِينَ قُنَطَارٍ فِي قُبْضَةٍ وَاحِدَةٍ فِيهَا صُنَيْدَقَاتُ لَطِيفَةٍ
تُسَمَّى بُدُورًا وَنَوَاتًا ❀

وَكَذَا حَسْبِي مِنْ كُلِّ ذِي جَمَالٍ وَذِي إِحْسَانٍ الْجَمِيلُ
الرَّحِيمُ الَّذِي مَا هَذِهِ الْمَصْنُوعَاتُ الْجَمِيلَاتُ إِلَّا مَرَايَا مُتَفَانِيَةٍ
لِتَجَدُّدِ أَنْوَارِ جَمَالِهِ بِمَرِّ الْفُصُولِ وَالْعُصُورِ وَالذُّهُورِ، وَهَذِهِ
النِّعَمُ الْمُتَوَاتِرَةُ وَالْأَنْمَارُ الْمُتَعَاقِبَةُ فِي الرَّبِيعِ وَالصَّيْفِ مَظَاهِرُ
لِتَجَدُّدِ مَرَاتِبِ أَنْعَامِهِ الدَّائِمِ عَلَى مَرِّ الْأَنَامِ وَالْأَيَّامِ وَالْأَعْوَامِ ❀

وَكَذَا حَسْبِي مِنَ الْحَيَاةِ وَمَاهِيَّتِهَا أَنِّي خَرِيطَةٌ وَفَهْرِسْتَةٌ
وَفَذْلُكَةٌ وَمِيزَانٌ وَمِقْيَاسٌ لِحُلُوتِ أَسْمَاءِ خَالِقِ الْمَوْتِ وَالْحَيَاةِ ❀

Keza, kâinat bütün kemalât ve mehasiniyle Onun kemal ve cemaline nispetle bir zayıf gölgeden ve Onun âyât-ı kemalinden ve işaret-ı cemalinden ibaret olan Zâtın mahlûku ve memlûkü ve abdi olmam, bana fahir ve şeref için yeter.

Keza, had ve hesaba gelmeyen nimetlerini kaf ve nun arasındaki lâtif sandukçalarda iddihar eden ve milyonlarla kantarı tohum ve çekirdek denilen bir avuç dolusu lâtif sandukçalarda kudretiyle toplayan Zat, her şey için bana yeter.

Keza, bütün cemal ve ihsan sahipleri yerine, bana o *Cemil* ve *Rahîm* olan Zat yeter ki, bu güzel masnuat, mevsimlerin ve asırların ve dehirlerin müruruyla Onun envar-ı cemalini tazelandirmek için fenâyâ mazhar olan âyinelerden başka bir şey değildir; ve bu bahar ve yaz mevsimlerinde tekrarlanan nimetler ve birbirini takip eden meyveler, mahlûkatın ve günlerin ve senelerin gelip geçmesiyle Onun daimî nimetlerinin teceddüdü için mazharlardan ibarettir.

Keza, *Hâlik-ı Mevt* ve *Hayat*'ın esmasının cilvelerine bir harita ve fihriste ve fezleke ve mizan ve mikyas olmam, bana hayat ve mahiyet-i hayat itibarıyla yeter.

abd: kul.
asr: yüzyıl, asır.
ayat-ı kemal: mükemmelliğin delilleri.
cemal: güzellik.
Cemil: güzellik sahibi olan zat, Allah.
cilve: tecelli, görüntü.
daimi: sürekli, devamlı.
dehir: zaman, çok uzun zaman, çağ, devir.
envar-ı cemal: güzelliğin nurları, aydınlığı.
esma: adlar, isimler.

fahir: övünme, şeref duyma.
fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.
fezleke: özet, netice.
fihriste: bir kitapta bulunan şeyleri sırayla gösteren liste, katalog.
had ve hesaba gelmeme: sayısız ve sınırsız olma.
Hâlik-ı Hayat: hayatı yaratan, yoktan var eden Allah.
Hâlik-ı Mevt: ölümün yaratıcısı, Allah.
ibaret: meydana gelen, olu-

şan, müteşekkil.
iddihar: biriktirme, toplama, yığma.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
işarat-ı cemal: güzellik işaretleri, belirtileri.
kâf-nun: Allah'ın bir şeye 'ol' demesi ve anında olması anlamında 'kûn' emri.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kantar: ağırlık ölçüsü aleti.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
lâtif: güzel, hoş.
mahiyet-i hayat: hayatın mahiyeti, özü, aslı yapısı.
mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
masnuat: sanatla yapılmış şeyler.
mehasin: güzellikler, iyilikler.
memlûk: kul, köle.
mikyas: ölçü aleti, ölçek.
mizan: terazi, ölçü.
mürur: geçme, geçip gitme.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
nispet: kıyaslama.
Rahim: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.
sandukça: küçük sandık.
şeref: övünülecek, iftihar edilecek şey.
teceddüt: tazelenme, yenilenme.

وَكَذَا حَسْبِي مِنَ الْحَيَاةِ وَوُظِفَتْهَا كَوْنِي كَكَلِمَةٍ مَكْتُوبَةٍ
بِقَلَمِ الْقُدْرَةِ، وَمُفْهِمَةٍ دَالَّةٍ عَلَى أَسْمَاءِ الْقَدِيرِ الْمُطْلَقِ الْحَيِّ الْقَيُّومِ
بِمَظْهَرِيَّةٍ حَيَاتِي لِلشُّعُونَ الذَّاتِيَّةِ لِفَاطِرِي الَّذِي لَهُ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنَى ❁

وَكَذَا حَسْبِي مِنَ الْحَيَاةِ وَحُقُوقِهَا اِعْلَانِي وَتَشْهِيرِي بَيْنَ
اِخْوَانِي الْمَخْلُوقَاتِ وَاِعْلَانِي وَاِظْهَارِي لِنَظَرِ شُهُودِ خَالِقِ
الْكَائِنَاتِ بِتَرْيُّنِي بِجَلَوَاتِ أَسْمَاءِ خَالِقِي الَّذِي زَيْنَنِي بِمُرْصَعَاتِ
حُلَّةِ وُجُودِي وَخَلَعَتْ فِطْرَتِي وَقِلَادَةَ حَيَاتِي الْمُنْتَظَمَةِ فِيهَا
مُزِينَاتٌ هَدَايَا رَحْمَتِهِ ❁

وَكَذَا حَسْبِي مِنْ حُقُوقِ حَيَاتِي فَهْمِي لِتَحِيَّاتِ ذَوِي الْحَيَاةِ
لِوَاهِبِ الْحَيَاةِ وَشُهُودِي لَهَا وَشَهَادَاتِي عَلَيْهَا ❁

وَكَذَا حَسْبِي مِنْ حُقُوقِ حَيَاتِي تَبَرُّجِي وَتَزْيِينِي بِمُرْصَعَاتِ
جَوَاهِرِ احْسَانِهِ بِشُعُورِ اِيْمَانِي لِلْعَرَضِ لِنَظَرِ شُهُودِ سُلْطَانِي
الْاَزَلِيِّ ❁

Keza, bütün Esmâ-i Hüsnanın müsemması olan *Fâtır*'ımın şuunat-ı zatiyesine hayatımın mazhariyeti sırrıyla, kalem-i kudretle yazılan ve o *Kadîr-i Mutlak* ve *Hayy-i Kayyum*'un esmasını gösterip anlatan bir kelime olmam, hayat ve vazife-i hayat itibarıyla bana yeter.

Keza, beni, hedâyâ-i rahmetinin müzeyyenatını muhtevi vücut hullemin ve fıtrat kaftanımın ve muntazam hayat gerdanlığımın murassaatiyla tezyin eden *Hâlık*'ımın esmasının cilveleriyle süslenerek kardeşlerim olan mahlûkata ilân ve teşhirim ve *Hâlık-ı Kâinat*'ın nazar-ı şuhuduna ilân ve izharım, hayat ve hukuk-ı hayat itibarıyla bana yeter.

Keza, hukuk-ı hayatım itibarıyla, zîhayatların *Vahib-i Hayat*'a olan tahiyyatlarını fehmetmem ve onlara şahit olup şahitlik etmem bana yeter.

Keza, *Sultan-ı Ezeli*'nin nazar-ı şuhuduna arz olunmanın şuur ve imanında olarak Onun cevahir-i ihsanatının murassaatiyla süslenip güzelleşmem, hayatımın hukuku olarak bana yeter.

cevahir-i ihsanat: iyilikler, bağışlar ve lütufların cevherleri, kaynakları.

Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.

Fâtır: benzersiz ve harika şeyleri yaratan, her şeyi farklı fıtratlarla yaratan Allah.

fehîm: anlama, anlayış, kavrayış.

fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.

Hâlık: yoktan yaratan, her

şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı, Allah.

Hayy-i Kayyum: her hususta iktidarı olan, her canlıya hayat veren ve onları ayakta tutan, Allah.

hedâyâ-i rahmet: rahmet hediyeleri.

hukuk: haklar.

hukuk-ı hayat: yaşama hakkı, hukuku.

hulle: Cennet elbisesi.

ilân: yayma, duyurma.

iman: inanma, itikat.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

kaftan: üste giyilen, çoğu ipek bir çeşit uzun, süslü elbise, hil'at, esvap.

kalem-i kudret: kudret kalemi.

mazhariyet: görünme ve tezahür yeri olma.

muhtevi: ihtiva eden, içine alan, içinde bulunduran, kapsayan.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

murassaat: murassalar, cevher ve inci gibi değerli taşlarla süslenmiş şeyler.

müsemma: isimlendirilmiş, ad verilmiş.

müzeyyenat: ziynetlendirilmiş, süslenmiş şeyler, süslü şeyler.

nazar-ı şuhut: şahitlerin nazarında, şahitlerin görmesi ile.

Sultan-ı Ezeli: ezeli sultan; kudret, kuvvet ve hükümlerinin başlangıcı olmayan Allah.

şuunat-ı zatiye: Allah'ın zatına has işleri ve emir dairelerine ait kânunları.

şuur: bir şeyin inceliklerini iyice idrak etme, anlayış.

tahiyyat: tahiyyeler, selâmlar, dualar.

teşhir: gösterme, sergileme.

Vahib-i Hayat: hayat veren, hayat başlatılan.

vazife-i hayat: hayat vazifesi.

zîhayat: hayat sahibi.

وَكَذَا حَسْبِي مِنَ الْحَيَاةِ وَلَذَاتِهَا عِلْمِي وَإِذْعَانِي وَشُعُورِي
وَهُوَ خَالِقِي رَحِيمٌ رَبِّي كَرِيمٌ لَطِيفٌ مُنْعِمٌ عَلَيَّ يَرْبِّينِي كَمَا يَلِيقُ
بِحِكْمَتِهِ وَرَحْمَتِهِ ❀

وَكَذَا حَسْبِي مِنَ الْحَيَاةِ وَقِيمَتِهَا مِقْيَاسِيَّتِي بِأَمْثَالِ عَجْزِي
أَلْطَلَقُ وَفَقَرِي أَلْطَلَقُ وَضَعْفِي أَلْطَلَقُ، لِمَرَاتِبِ قُدْرَةِ الْقَدِيرِ
أَلْطَلَقُ وَدَرَجَاتِ رَحْمَةِ الرَّحِيمِ أَلْطَلَقُ وَطَبَقَاتِ قُوَّةِ الْقَوِيِّ
أَلْطَلَقُ ❀

وَكَذَا حَسْبِي بِمَعَكْسِيَّتِي بِجُزْئِيَّاتِ صِفَاتِي مِنَ الْعِلْمِ
وَالْإِرَادَةِ وَالْقُدْرَةِ الْجُزْئِيَّةِ لِفَهْمِ الصِّفَاتِ الْمُحِيطَةِ لِخَالِقِي فَافْهَمُ
عِلْمُهُ الْمُحِيطَ بِمِيزَانِ عِلْمِي الْجُزْئِيِّ ❀

وَهَكَذَا حَسْبِي مِنَ الْكَمَالِ عِلْمِي بِأَنَّ الْهِيَ هُوَ الْكَامِلُ
أَلْطَلَقُ فَكُلُّ مَا فِي الْكُونِ مِنَ الْكَمَالِ مِنْ آيَاتِ كَمَالِهِ إِشَارَاتٌ
إِلَى كَمَالِهِ ❀

وَكَذَا حَسْبِي مِنَ الْكَمَالِ فِي نَفْسِي الْإِيمَانُ بِاللَّهِ، إِذَا الْإِيمَانُ
لِلْبَشَرِ مَنَعَ لِكُلِّ كَمَالَاتِهِ ❀

Keza, Onun abdi ve masnuu ve mahlûku olduğuma ve Ona muhtaç bulunduğuma ve Onun, hikmetine ve rahmetine lâıyk bir surette beni terbiye eden ve bana lûtuf-ta bulunup nimetlerini ihsan eden *Hâlık-ı Rahîm'im* ve *Rabb-i Kerîm'im* olduğuna dair iz'anım ve şuurum ve imanım, hayat ve lezzet-i hayat itibarıyla bana yeter.

Keza, acz-i mutlak ve fakr-ı mutlak ve zaaf-ı mutlakı-mın misaliyle o *Kadîr-i Mutlak'ın* meratib-i kudretine ve o *Rahîm-i Mutlak'ın* derecat-ı rahmetine ve o *Kavî-i Mutlak'ın* tabakat-ı kuvvetine mikyas teşkil etmem, hayat ve kıymet-i hayat itibarıyla bana yeter.

Keza, cüz'î ilim, irade ve kudret gibi sıfatlarımın cüz'îli-ğinin ma'kesiyetiyle Hâlık'ımın muhit sıfatlarını fehmet-mem bana yeter. Nitekim benim cüz'î ilmimin mizanıyla Onun muhit ilmini fehmederim.

Hakeza, benim *İlâh'ımın Kâmil-i Mutlak* olduğuna ve kâinatta kemalât olarak ne varsa Onun kemalinin ayet-lerinden bir ayet ve Onun kemalinin işaretlerinden bir işaret olduğuna dair ilmim, kemal olarak bana yeter.

Keza, nefsimde kemalât olarak iman-ı billâh bana ye-ter; çünkü beşer için iman bütün kemalâtın menbaıdır.

acz-i mutlak: mutlak zayıflık, güçsüzlük.
beşer: insanlık.
cüz'î: küçük, az.
derecat-ı rahmet: rahmet, merhamet ve şefkat etme dereceleri.
fakr-i mutlak: sonsuz fakirlik, tam muhtaçlık, mutlak çare-sizlik, yoksulluk.
hakeza: böylece, bunun gibi.
Hâlık-ı Rahîm: sonsuz mer-hamet ve şefkat sahibi yara-tıcı, Allah.

hikmet: İlâhî gaye, gizli se-bep.
ilâh: kendisine ibadet edini-len tapınılan Ma'bud, Allah.
ilim: bilme, bilgi.
iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinatta tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
iz'an: basiret, anlayış, teslim

olup itaat etmek.
Kâmil-i Mutlak: tam, nok-sansız, eksiksiz, tam mükem-mel.
Kavî-i Mutlak: mutlak güçlü olan.
kıymet-i hayat: hayatın kıy-meti, değeri.
lâyık: uygun, yakışır, münâ-sip.
lezzet-i hayat: hayatın zevk ve lezzetleri.
lütuf: güzellik, hoşluk, iyilik, ihsan.

ma'kesiyet: ayna oluş, bir şeyin yansıma yeri olma.
menba: kaynak, her hangi bir şe-yin çıktığı yer.
meratib-i kudret: kudret merte-beleri, dereceleri.
misal: eş, benzer.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
nefis: kişinin kendisi, şahsı.
Rabb-i Kerîm: ikram ve ihsanı bol olan ve her şeyi terbiye eden Allah.
Rahîm-i Mutlak: mutlak merha-met sahibi olan Cenab-ı Hak.
rahmet: şefkat etmek, merha-met etmek, esirgemek.
suret: biçim, tarz, görünüş.
sıfat: vasıf, nitelik.
tabakat-ı kuvvet: kuvvet taba-kaları.
terbiye: besleyip büyütme, yetiş-tirme.
teşkil: vücut verme, şekillendir-me.
zaaf-ı mutlak: mutlak zayıflık, kuvvetsizlik.

وَكَذَا حَسْبِي مِنْ كُلِّ شَيْءٍ لَأَنْوَاعِ حَاجَاتِي الْمَطْلُوبَةِ بِأَنْوَاعِ
الْسَّنَةِ جِهَازَاتِي الْمُخْتَلَفَةِ، إِلَهِي وَرَبِّي وَخَالِقِي وَمُصَوِّرِي الَّذِي
لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى الَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِي وَيُرِيْنِي وَيُدَبِّرُنِي
وَيُكَمِّلُنِي جَلَّ جَلَالُهُ وَعَمَّ نَوَالُهُ ❀

النُّتَّةُ الرَّابِعَةُ:

حَسْبِي لِكُلِّ مَطَالِبِي مِنْ فَتَحَ صُورَتِي وَصُورَةَ امْتَالِي مِنْ
ذَوِي الْحَيَاةِ فِي الْمَاءِ بِلَطِيفِ صُنْعِهِ وَلَطِيفِ قُدْرَتِهِ وَحِكْمَتِهِ
وَلَطِيفِ رُبُوبِيَّتِهِ ❀

وَكَذَا حَسْبِي لِكُلِّ مَقَاصِدِي مِنْ أَنْشَانِي وَشَقَّ سَمْعِي
وَبَصْرِي، وَأَدْرَجَ فِي جِسْمِي لِسَانًا وَجَنَانًا، وَأَوْدَعَ فِيهَا وَفِي
جِهَازَاتِي مَوَازِينَ حَسَّاسَةً لَأَتَعَدَّ لَوْزَنَ مُدَخَّرَاتِ أَنْوَاعِ خَزَائِنِ
رَحْمَتِهِ. وَكَذَا أَدْمَجَ فِي لِسَانِي وَجَنَانِي وَفِطْرَتِي آلَاتِ جَسَّاسَةٍ
لَأَتُحْصِيَ لِفَهْمِ أَنْوَاعِ كُنُوزِ أَسْمَائِهِ ❀

وَكَذَا حَسْبِي مَنْ أَدْرَجَ فِي شَخْصِي الصَّغِيرِ الْحَقِيرِ، وَأَدْمَجَ
فِي وُجُودِي الضَّعِيفِ الْفَقِيرِ، هَذِهِ الْأَعْضَاءَ وَالْآلَاتِ وَهَذِهِ
الْجَوَارِحَ وَالْجِهَازَاتِ وَهَذِهِ الْحَوَاسَّ وَالْحِسِّيَّاتِ وَهَذِهِ اللَّطَائِفِ

Keza, muhtelif cihazatımın lisanıyla istenilen enva-ı hacatımın hepsi için, bütün Esma-i Hüsnanın müsemması olan, beni yediren ve içiren ve terbiye ve tedbir eden ve benimle konuşan, celâli her şeyden nihayetsiz derecede yüce olan ve lütuf ve ihsanı her şeyi kuşatan *Îlâh*'ım ve *Rabbim* ve *Hâlık*'ım ve *Musavvir*'im bana yeter.

DÖRDÜNCÜ NÜKTE:

Benim suretimi ve emsalim olan zîhayatların suretlerini basit bir sudan lâtif sanatıyla ve her şeye nüfuz eden kudreti ve hikmetiyle ve her şeyi her şe'niyle ihata eden rububiyetiyle açan Zat, bütün metalibim için bana yeter.

Keza, beni inşa eden, kulağımı ve gözümü açan, cismime lisanımı ve kalbimi derç eden, vücuduma ve cihazatıma, rahmet hazinelerinin çeşit çeşit müddeharatını tartacak hesapsız mizanlar yerleştiren ve keza lisanıma ve kalbime ve fıtratıma, esmasının çeşit çeşit definelerini anlamaya yarayacak hesapsız hassas aletler yerleştiren Zat, benim bütün makasımda yeter.

Keza, bana bütün enva-ı nimetini ihsas etmek ve ekser tecelliyat-ı esmasını tattırmak için, celil ulûhiyetiyle ve cemîl rahmetiyle ve kebir rububiyetiyle ve kerîm re'fetiyle ve azîm kudreti ve lâtif hikmetiyle benim küçük ve hakir şahsımda ve zayıf ve fakir vücudumda bu aza ve

alet: vasıta.

azîm: büyük, yüce, ulu.

celâl: nihayet derecede büyüklük, azamet, ululuk.

celîl: celâl sahibi, büyük, ulu.

Cemîl: güzellik sahibi olan zat, Allah.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.

define: kıymet ve değeri yüksek olan şey, hazine.

derç: toplama, bir araya getirme.

ekser: pek çok.

emsal: eşler, benzerler.

enva-ı hacat: türlü türlü ihtiyaçlar.

enva-ı nimet: nimet çeşitleri, türleri.

esma: adlar, isimler.

Esma-i Hüсна: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.

fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.

hakir: aşağı, adî, bayağı.

Hâlık: yoktan yaratan, her

şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hesapsız: sınırsız, sonsuz.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

ihata: kuşatma, içine alma.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

ihsas: beş duyu hassasıyla hissetme, duyma.

ilâh: kendisine ibadet edinen tapınılan Ma'bud, Allah.

inşa: vücuda getirme, yaratma.

kebir: büyük, ulu, yüce.

kerîm: ihsan ve ikramı bol olan Allah.

keza: böyle, böylece; bu da öyle, aynı şekilde, öylece.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

lâtif: güzel, hoş.

lisan: dil.

lütuf: güzellik, hoşluk, iyilik, ihsan.

makasid: maksatlar, gayeler.

metalip: talep olunan, istenen şeyler, istekler, arzular.

mizan: terazi, ölçü.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

Musavvir: yarattıklarını istediği sıfat ve seçtiği-maddî, manevî-surette yaratan; Allah.

müddeharat: müddehar olanlar, biriktirilmiş şeyler.

müsemma: isimlendirilmiş, ad verilmiş.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nüfuz: geçerli, cari olma.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı islah ve terbiye eden Allah.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

re'fet: esirgeme, koruma, acıma, merhamet, şefkat etme.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şe'n: iş.

tecelliyat-ı esma: isimlerin tecellileri, Cenab-ı Hakka ait isimlerin kâinat ve mahlûkat üzerinde görülen tecellileri, tezahürleri.

tedbir: idare etme, çekip çevirme.

terbiye: besleyip büyütmek, yetiştirme.

ulûhiyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimiyeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.

vücut: beden, varlık.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zîhayat: hayat sahibi.

وَالْمَعْنَوِيَّاتِ، لِاحْسَاسِ جَمِيعِ أَنْوَاعِ نِعَمِهِ وَلِإِذَاقَةِ أَكْثَرِ
تَجَلِّيَّاتِ أَسْمَائِهِ بِجَلِيلِ أُلُوهِيَّتِهِ وَجَمِيلِ رَحْمَتِهِ وَبِكَبِيرِ رُبُوبِيَّتِهِ
وَكَرِيمِ رَأْفَتِهِ وَبِعَظِيمِ قُدْرَتِهِ وَلَطِيفِ حِكْمَتِهِ ❀

النُّكْتَةُ الْخَامِسَةُ:

لَا بُدَّ لِي وَلِكُلِّ أَحَدٍ أَنْ يَقُولَ حَالًا وَقَالًا وَمُتَشَكِّرًا وَمُفْتَخِرًا:
حَسْبِيَ مَنْ خَلَقَنِي، وَآخَرَجَنِي مِنْ ظُلْمَةِ الْعَدَمِ وَانْعَمَ عَلَيَّ
بِنُورِ الْوُجُودِ ❀

وَكَذَا حَسْبِيَ مَنْ جَعَلَنِي حَيًّا فَانْعَمَ عَلَيَّ نِعْمَةَ الْحَيَاةِ الَّتِي
تُعْطَى لِصَاحِبِهَا كُلِّ شَيْءٍ وَتُمَدُّ يَدُ صَاحِبِهَا إِلَى كُلِّ شَيْءٍ ❀
وَكَذَا حَسْبِيَ مَنْ جَعَلَنِي إِنْسَانًا فَانْعَمَ عَلَيَّ بِنِعْمَةِ الْإِنْسَانِيَّةِ
الَّتِي صَيَّرَتْ الْإِنْسَانَ عَالَمًا صَغِيرًا أَكْبَرَ مَعْنًا مِنَ الْعَالَمِ الْكَبِيرِ ❀
وَكَذَا حَسْبِيَ مَنْ جَعَلَنِي مُؤْمِنًا فَانْعَمَ عَلَيَّ نِعْمَةَ الْإِيمَانِ الَّتِي
يُصَيِّرُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ كَصَفْرَتَيْنِ مَمْلُوءَتَيْنِ مِنَ النِّعَمِ يُقَدِّمُهُمَا
إِلَى الْمُؤْمِنِ بِيَدِ الْإِيمَانِ ❀

وَكَذَا حَسْبِيَ مَنْ جَعَلَنِي مِنْ أُمَّةٍ حَبِيبَةٍ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ، فَانْعَمَ عَلَيَّ بِمَا فِي الْإِيمَانِ مِنَ الْمَحَبَّةِ وَالْمَحَبُوبِيَّةِ الْإِلَهِيَّةِ،

alâtı ve bu cevarih ve cihazatı ve bu havas ve hissiyatı ve bu letaif ve maneviyatı derç eden Zat bana yeter.

BEŞİNCİ NÜKTE

Ben ve her bir fert, hâlen ve kâlen, müteşekkîr ve müftehîr olarak, şöyle demeliyiz:

Beni halk eden ve adem zulmetinden çıkararak bana vücut nurunu in'am eden Zat bana yeter.

Keza, sahibine her şeyi veren ve onun elini her şeye uzatan hayat nimetini bana bağışlayarak beni hayat sahibi yapan Zat bana yeter.

Keza, insanı, âlem-i kebirden manen daha büyük bir küçük âlem yapan insaniyet nimetini bana bağışlayarak beni insan yapan Zat bana yeter.

Keza, dünya ve ahireti nimetlerle dolu iki sofrâ hâline getirerek iman eliyle mü'mine takdim eden iman nimetini bana bağışlayarak beni mü'min yapan Zat bana yeter.

Keza, beni habibi olan Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın ümmeti yaparak, imanda bulunan ve bütün kemalât-ı beşeriye meratibinin fevkinde olan muhabbet ve mahbubiyet-i İlâhiye nimetini bana bağışlayan ve bu

adem: yokluk.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

alât: aletler, vasıtalar, aygıtlar.

âlem-i kebir: büyük âlem, kâinat.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

aza: organlar, uzuvlar.

cevarih: el, ayak gibi vücut

organları.

fevkinde: üstünde.

habîp: sevilen, sevgili.

hâlen: hareket ve davranış olarak.

halk: yaratma, yaratış.

havas: hasseler, duygular, duygular.

hissiyat: hisler, duygular.

iman: inanma, itikat.

in'am: nimetlendirme, ihsan etme.

insaniyet: insanlık mahiyeti.

kâlen: sözle, söyleyerek.

kemalât-ı beşeriye: insanlara ait kemalât, insanların keşif, buluş ve hünerleri, insanların fazilet ve erdemleri.

letaif: güzellikler, incelikler.

mahbubiyet-i İlâhiye: Allah için sevilir olma.

manen: mana bakımından, manaca.

maneviyat: mana âlemine ait olanlar, hisse ve inanca ait şeyler.

meratip: mertebeler, basamaklar.

muhabbet: sevgi, sevmek.

müftehîr: iftihar eden, övünen.

mü'min: iman eden, inanan.

müteşekkîr: teşekkür eden, iyilik

bilen, iyiliğe karşı teşekkür eden.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

takdim: arz etme, sunma.

ümmet: Müslümanların tamamı;

bütün Müslümanlar.

zulmet: karanlık.

الَّتِي هِيَ مِنْ أَعْلَى مَرَاتِبِ الْكَمَالَاتِ الْبَشَرِيَّةِ، وَبِتِلْكَ الْمَحَبَّةِ
الْإِيمَانِيَّةِ الَّتِي هِيَ مِنْ أَعْلَى مَرَاتِبِ الْكَمَالَاتِ الْبَشَرِيَّةِ، وَبِتِلْكَ
الْمَحَبَّةِ الْإِيمَانِيَّةِ تَمْتَدُّ أَيَادِي اسْتِفَادَةِ الْمُؤْمِنِ إِلَى مَا لَا يَتَنَاهَى مِنْ
مُشْتَمَلَاتِ دَائِرَةِ الْإِمْكَانِ وَالْوُجُوبِ ❀

وَكَذَا حَسْبِي مَنْ فَضَّلَنِي جِنْسًا وَنَوْعًا وَدِينًا وَإِيمَانًا عَلَى كَثِيرٍ
مِنْ مَخْلُوقَاتِهِ، فَلَمْ يَجْعَلْنِي جَامِدًا وَلَا حَيَوَانًا وَلَا ضَالًّا، فَلَهُ
الْحَمْدُ وَلَهُ الشُّكْرُ ❀

وَكَذَا حَسْبِي مَنْ جَعَلَنِي مَظْهَرًا جَامِعًا لِتَجَلِّيَاتِ أَسْمَائِهِ
وَأَنْعَمَ عَلَيَّ بِنِعْمَةٍ لَا تَسَعُهَا الْكَائِنَاتُ بِسِرِّ حَدِيثِ: «لَا يَسْعُنِي
أَرْضِي وَلَا سَمَائِي وَيَسْعُنِي قَلْبُ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ.» يَعْنِي أَنَّ الْمَاهِيَّةَ
الْإِنْسَانِيَّةَ مَظْهَرٌ جَامِعٌ لِجَمِيعِ تَجَلِّيَاتِ الْأَسْمَاءِ الْمُتَجَلِّيَةِ فِي
جَمِيعِ الْكَائِنَاتِ ❀

وَكَذَا حَسْبِي مَنْ اشْتَرَى مُلْكَهُ الَّذِي عِنْدِي مِنِّي، لِيَحْفَظَهُ لِي
ثُمَّ يُعِيدَهُ إِلَيَّ، وَاعْطَانَا ثَمَنَهُ الْجَنَّةَ، فَلَهُ الشُّكْرُ وَلَهُ الْحَمْدُ بَعْدَ
ضَرْبِ ذَرَّاتٍ وَجُودِي فِي ذَرَّاتِ الْكَائِنَاتِ ❀

muhabbet-i imaniye ile, mü'minin istifadesini imkân ve vücup dairelerinin nihayetsiz müştemilâtına kadar genişleten Zat bana yeter.

Keza, beni camit kılmayıp, hayvan yapmayıp, dalâlette bırakmayarak, cins ve nevi ve din ve iman itibarıyla mahlûkatının pek çoğundan üstün kılan Zat bana yeter; hamd da Ona, şükür de Ona mahsustur.

Keza, ¹ لَا يَسْعُنِي أَرْضِي وَلَا سَمَائِي وَيَسْعُنِي قَلْبُ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ

hadis-i kudûsinin sırrıyla, arz ve semanın istiap edemediği *Zat-ı Zülcelâl*, bir mü'min kulunun kalbine yerleşir. Yani, bütün kâinata tecelli eden esma-i İlâhiyenin bütün tecelliyatına insanın cami bir mazhar olması sırrıyla, kâinata sığmayan bir nimeti bana bağışlayarak beni esmasının tecelliyatına cami bir mazhar yapan Zat bana yeter.

Keza, bende bulunan mülkünü muhafaza etmek üzere benden satın alarak sonra bana iade eden ve karşılığında bize Cenneti veren Zat bana yeter. Vücudumun zerrelerinin zerrat-ı kâinatla darbu adedince Ona şükür ve hamd olsun.

1. Ben ne arz, ne de semaya sığmam; fakat, mü'min bir kulumun kalbine sığarım. (Hadis-i kudûsî, Sözler, Yeni Asya Neşriyat, 2004, s. 212; *Müşnedü'l-Firdevs*, 3: 174; *Acîlûnî, Keşfü'l-Ha-fâ*, 2:165.)

camî: cem eden, toplayan, içine alan.
camit: ruhsuz, cansız.
cins: boy, soy, kavim.
dalâlet: iman ve Islâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
darp: çarpma.

esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.
hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hamd: methetme, övme, yüceltme.

iade: geri verme.
imkân: var olması ya da yok olması noktasında zorunlu olmama.
istifade: faydalanma, yararlanma.
itibar: değer.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler,

varlıklar.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

mazhar: İlâhî tecellilerin görüldüğü yer.

meal: mana, mefhum.

muhabbet-i imaniye: imanla ilgili sevgi, iman sevgisi.

muhafaza: koruma.

mülk: sahip olunan, üzerinde tasarruf hakkı bulunan her şey.

müştemilât: şümulünde olan şeyler, içinde bulunanlar.

nevi: çeşit, tür.

sır: gizli hakikat.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tecelliyat: tecelliler, görüntüler.

vücup: vacip ve lüzumlu olma, varlığı gerekli olma, gerekme.

zerrat-ı kâinat: kâinat zerreleri, kâinatın atomları.

zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

حَسْبِيَ رَبِّي جَلَّ اللَّهُ ❁ نُورُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ ❁ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ❁
حَسْبِيَ رَبِّي جَلَّ اللَّهُ ❁ سِرِّ قَلْبِي ذِكْرُ اللَّهِ ❁ ذِكْرُ أَحْمَدَ صَلَّى اللَّهُ ❁
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ❁

*Hasbî Rabbi Cellallah. • Nur Muhammed Sallallah. •
Lailahe illallah.*

*Hasbî Rabbi Cellallah. • Sirru kalbî zikrullah. • Zikrû
Ahmed Sallallah. • Lailahe illallah.*

Altıncı Şua

YALNIZ İKİ NÜKTEDİR.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

NAMAZDAKİ teşehhütte bulunan

¹ التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ ilâahirenin iki

noktasına gelen iki suale iki cevaptır. Teşehhüdün sair hakikatlerinin beyanı başka vakte talik edilerek bu Altıncı Şuada yüzer nüktesinden yalnız İki Nüktesi muhtasar bir surette beyan edilecek.

Birinci Sual: Teşehhüdün mübarek kelimatı, Miraç Gecesinde Cenab-ı Hak ile Resulünün bir mükâlemeleri olduğu hâlde, namazda okunmasının hikmeti nedir?

Elcevap: Her mü'minin namazı, onun bir nevi miracı hükmündedir. Ve o huzura lâyük olan kelimeler ise, Mirac-ı Ekber-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmda söylenen sözlerdir. Onları zikretmekle, o kudsi sohbet tahattur edilir. O tahatturla o mübarek kelimelerin manaları cüz'iyetten külliyete çıkar ve o kudsi ve ihatalı manalar tasavvur edilir veya edilebilir. Ve o tasavvur ile kıymeti ve nuru teâlî edip genişlenir.

1. Bütün canlıların hayatları boyunca yaptıkları tesbihat ve fitri hediyeler Allah'a mahsustur. Bereket ve tebrike sebep mübarek mahlûk, tohum, çekirdek, dâne, yumurta; ruh sahiplerinin hususî ibadetleri; kâmil insan ve Allah'a yakın meleklerin nuranî ve yüksek ibadetleri hep Allah'a mahsustur. (Müslim, Salât: 56, 60, 62; Tirmizî, Salât: 100; Neseî, Tatbik: 23; Darîmî, Salât: 84, 92.)

beyan: açıklama, bildirme, izah.
Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, Hakkın tâ kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.
cüz'iyet: azlık, cüz'î oluş, küçük-lük.
hakikat: gerçek, bir şeyin aslı, esası.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hükmünde: değerinde, yerinde.
ihatalı: kuşatıcı.
ilâahir: sona kadar, sonuna kadar.
kelimat: kelimeler, sözler, lâkırdılar.
kıymet: değer.
kudsi: mukaddes, yüce.
külliyet: bütünlük, tümlük.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
Mirac-ı Ekber-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm: Peygamberimizin (a.s.m) Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması, mu'cizesi.
Miraç: Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.m.) Efendimizin, Recep ayının 27. gecesinde Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması mu'cizesi.
muhtasar: kısaca, özetle.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
mükâleme: konuşma, karşılıklı konuşma, söyleşme.
mü'min: iman eden, inanan.
nevi: çeşit, tür.
nur: aydınlık, parıltı, ışıık.
nükte: ince manalı, düşündürücü söz.
resul: Allah tarafından kendisine

vahiy gelen, Allah'ın emirlerini insanlara bildirmekle vazifeli olan insan, peygamber.
sair: diğer, başka, öteki.
sual: soru.
suret: biçim, tarz, görünüş.
tahattur: hatırlama, hatıra

getirme.
talik: başka bir zamana bırakma, erteleme.
tasavvur: bir şeyi zihinde şekillendirme, tasarlama, kurma.
teâlî: yükselme, yücelme,

çok yüce olma.
teşehhüt: namazda her oturuşta tahiyat duasını okuma ve bu duayı okuyacak kadar oturma.
zikretmek: anmak, bildirmek.

Meselâ, “Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, o gecede Cenab-ı Hakka karşı selâm yerinde ¹ **التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ** de-

miş. Yani, “Bütün zîhayatların, hayatlarıyla gösterdikleri tesbihat-ı hayatiye ve Sâni’lerine takdim ettikleri fitrî hediye-ler, ey Rabbim, Sana mahsustur! Ben dahi bütün on-ları tasavvurumla ve imanımla Sana takdim ediyorum. “

Evet, nasıl ki Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, **التَّحِيَّاتُ** kelimesiyle bütün zîhayatın ibadat-ı fitriyelerini niyet edip takdim ediyor; öyle de, tahiyyatın hülâsası olan ² **الْمُبَارَكَاتُ** kelimesiyle de, bütün medar-ı bereket ve tebrik ve bârekâllah dediren ve mübarek denilen ve hayatın ve zîhayatın hülâsası olan mahlûklar, hususan tohumların ve çekirdeklerin, danelerin, yumurtaların fitrî mübarekiyetlerini ve bereketlerini ve ubudiyetlerini temsil ederek, o geniş mana ile söylüyor. Ve mübarekâtın hülâsası olan ³ **الْصَّلَوَاتُ** kelimesiyle de zîhayatın hülâsası olan bütün zîruhun ibadat-ı mahsusalarını tasavvur edip dergâh-ı İlâhiye o ihatalı manasıyla arz ediyor. Ve ⁴ **الطَّيِّبَاتُ** kelimesiyle de, zîruhun hülâsaları olan kâmil insanların ve melâike-i mukarrebînin, salâvatın hülâsası olan **طَيِّبَاتُ** ile nuranî ve yüksek ibadetlerini irade ederek Ma’bud’una tahsis ve takdim eder.

1. Bütün canlıların hayatları boyunca yaptıkları tesbihat ve fitrî hediye-ler Allah’a aittir.
2. “Allah ne mübarek yaratmış” dedirten, tebrik ve berekete sebep mübarek yaratık, tohum, çekirdek, dâne ve yumurtalar.
3. Ruh sahiplerinin hususî ibadetleri.
4. Kâmil insan ve Allah’a yakın meleklerin nuranî ve yüksek ibadetleri.

aleyhissalâtü vesselâm: ‘sa-lât ve selâm onun üzerine ol-sun’ anlamında Hz. Muham-med’e dua.
arz etme: sunma, takdim et-me.
bârekâllah: Allah mübarek

etsin, hayırlı ve bereketli ol-sun.
bereket: mübareklik, bolluk, saadet.
dâne: tane, tohum.
dergâh-ı ilâhî: ilâhî dergâh, sığınak, Allah kati.

fitrî: tabiî, yaratılıştaki, do-ğuştan olan.
hususan: bilhassa, özellikle.
hususî: özel.
hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.
ibadat-ı fitriye: fitrî ibadetler,

her bir varlığın kendi kabiliyetine göre Cenab-ı Hakka ibadet etme-si.

ibadat-ı mahsusa: her mahlûkun kendine göre yaptığı özel ibadeti.

iman: inanma, itikat.

irade: dileme, isteme, bir şeyi ya-pıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

kâmil: tam, olgun, eksiksiz, nok-sansız, mükemmel.

Ma’bud: kendisine ibadet edilen, tapınılan, kulluk edilen Allah.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

medar-ı bereket: bereket sebe-bi.

melâike-i mukarrebîn: büyük meleklerden bir zümre.

meselâ: örneğin.

mübarekât: bereketli, uğurlu ve hayırlı şeyler.

mübarekiyet: feyizlilik, bereket-lilik.

niyet: kalbin bir şeye karar ver-mesi, bir işin ne için yapılacağını bilmesi.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, mü-nevver.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın te-meli ve sebebi olan manevî var-lık.

salâvat: Hz. Muhammed’e rah-met ve esenlik dileme, salât ve selâm etme.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yara-tan Allah.

selâm: selâm, esenleme; Allah’ın rızasını kazanmak için mü’minle-rin birbirine ettiği selâmunaley-küm şeklindeki dua.

tahiyyat: namazın son oturuşla-rında okunan et-tehiyyatü duası.

tahsis: has kılma, ayırma.

takdim: arz etme, sunma.

tebrik: kutlama; uğurlu, hayırlı, mübarek olmasını dileme.

temsil: birinin, bir topluluğun adı-na hareket etme.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hak-kın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sa-hip olduğunu ifade eden sözler.

tesbihat-ı hayatiye: yaratıkların, varlıkların hayatları ile Cenab-ı Hakkı tesbih etmesi.

ubudiyet: kulluk.

zîhayat: hayat sahibi.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, ha-yattar.

Hem, nasıl ki o gecede Cenab-ı Hak tarafından,
¹ **الْسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ** demesi, istikbalde yüzer milyon insanların her biri, her gün, hiç olmazsa on defa
الْسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ demelerini amirâne iş'ar eder ve o selâm-ı İlâhî, o kelimeye geniş bir nur ve yüksek bir mana verir; öyle de, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın o selâma mukabil

² **الْسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ** demesi, istikbalde muazzam ümmeti ve ümmetinin salihleri selâm-ı İlâhîyi temsil eden İslâmiyete mazhar olmasını ve İslâmiyetin umumî bir şiarı olan mü'minler ortasındaki

³ **الْسَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَيْكَ السَّلَامُ** umum ümmet demesini racyâne, dâiyâne, Hâlık'ından istediğini ifade ve ihtar eder. Ve o sohbetinde hissedar olan Hazret-i Cebrail Aleyhisselâm, emr-i İlâhî ile o gece

⁴ **أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ** demesi, bütün ümmet kıyamete kadar böyle şahadet edeceğini ve böyle diyeceklerini mübeşşirâne haber verir. Ve bu mükâleme-i kudsiyeyi tahattur ile, kelimelerin manaları parlar, genişlenir.

Bu mezkûr hakikatin inkişafında bana yardım eden garip bir hâlet-i ruhiyedir:

Bir zaman, karanlıklı bir gurbette, karanlık bir gecede, zulmetli bir gaflet içinde, hâl-i hazırda olan bu koca

amirâne: emrederek, emredercesine, amirmiş gibi.

dâiyâne: dua edercesine.

emr-i İlâhî: Allah'ın emri.

gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.

garip: tuhaf, şaşılacak.

hakikat: gerçek, esas.

hâlet-i ruhiye: insanın ruh hâli, psikolojik durum, insanın manevî hâli, iç durumu.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hâl-i hazır: şimdiki durum.

hissedar: hisse sahibi, hissesi olan.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

inkışaf: manevî bir sırrın veya bir hâlin görülmesi, keşfolunması.

istikbal: gelecek.

iş'ar: anlatma, bildirme.

Kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

kul: Allah'ın yarattığı mahlûk, Allah'a nazaran insan; insan, abd.

mazhar: nail olma, şereflenme.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

muazzam: çok büyük, ulu, yüce.

mukabil: karşılık.

mübeşşirâne: müjdeleyerek.

mükâleme-i kudsiye: yüce ve yüksek konuşma.

1. Selâm olsun sana ey Peygamber!

2. Bize ve Allah'ın salih kullarına selâm olsun.

3. Selâm olsun Sana; Sana da selâm olsun.

4. Allah'tan başka hiçbir ilâh olmadığına şahadet ederim. Ve Muhammed'in, Allah'ın elçisi olduğuna da şahadet ederim.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek İlâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

racyâne: yalvarıncasına, yalvarır yollu.

salih: dinin emir ve yasakları-

na uygun hareket eden, takva sahibi, müttakî.

selâm-ı İlâhî: Allah'ın selâmı, Allah'ın rızasını kazanmak için mü'minlerin birbirine ettiği dua.

şahadet: şahit olma, şahitlik,

tanıklık.

şiar: ayırt edici âlâmet, sembol.

umumi: herkesle ilgili, genel.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

zulmet: karanlık.

kâinat, hayalime camit, ruhsuz, meyyit, boş, hâlî, müthiş bir cenaze görüldü. Geçmiş zaman dahi bütün bütün ölü, boş, meyyit, müthiş tahayyül edildi. O hadsiz mekân ve o hudutsuz zaman, karanlıklı bir vahşetgâh suretini aldı.

Ben, o hâletten kurtulmak için, namaza iltica ettim. Teşehhütte, ¹ **التَّحِيَّاتُ** dediğim zaman, birden kâinat canlandı, hayattar, nuranî bir şekil aldı, dirildi; Hayy-ı Kayyum'un parlak bir âyinesi oldu. Bütün hayattar eczasıyla beraber, hayatlarının tahiyyelerini ve hedâyâ-i hayatiyelerini daimî bir surette Zat-ı Hayy-ı Kayyum'a takdim ettiklerini ilmelyakin, belki hakkalyakin ile bildim ve gördüm.

Sonra ² **السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ** dediğim vakit, o hudutsuz ve hâlî zaman, birden Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın riyaseti altında, zihayat ruhlar ile vahşetzar suretinden ünsiyetli bir seyrangâh suretine inkılâp etti.

İkinci Sual: Teşehhüt ahirinde,

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ

'deki teşbih, teşbihlerin kaidesine uygun gelmiyor. Çünkü, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm, İbrahim Aleyhisselâmdan daha ziyade rahmete mazhardır ve daha büyüktür. Bunun sırrı nedir? Hem, bu tarzdaki salâvatın teşehhütte tahsisinin hikmeti nedir? Aynı dua, eski

yat veren ve onları ayakta tutan, Allah.

hedâyâ-i hayatîye: hayatın hedi-yeleri.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hudutsuz: sınırsız.

ilâh: kendisine ibadet edinilen tapınılan Ma'bud, Allah.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

iltica: sığınma, güvenme, dayanma.

inkılâp: bir hâlden başka bir hâle geçme, değişme, dönüşme.

mazhar: nail olma, şereflenme.

meyyit: ölmüş, ölü.

müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.

nurani: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilahî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

riyaset: reislik, başkanlık.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

salâvat: Hz. Muhammed'e rahmet ve esenlik dileme, salât ve selâm etme.

seyrangâh: seyr yeri, eğlence ve gezme yeri.

sır: gizli hakikat.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şekil: dış görünüş, biçim.

tahayyül: hayale getirme, hayalinde canlandırma.

tahiyye: namazın ikinci ve son rekâtlarındaki oturuşlarda okunan ettahiyyatü duası; selâm, dua.

tahsis: has kılma, ayırma.

takdim: arz etme, sunma.

tarz: biçim, şekil.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

teşbih: benzetme.

teşehhüt: namazda her oturuşta tahiyyat duasını okuma ve bu duayı okuyacak kadar oturma.

ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.

vahşetgâh: yalnızlık yeri, korku veren yer, ıssız yeri.

vahşetzar: yabani, ıssız yer.

zat-ı Hayy-ı Kayyum: varlığı, diriliği her an için olup gökleri ve yerleri her an için tutan; her şeye, her hususta iktidarı yeten zat, Allah.

zihayat: hayat sahibi.

ziyade: çok, fazla.

1. Bütün canlıların hayatları boyunca yaptıkları tesbihat ve fitrî hediyeleyer.

2. Selâm olsun sana ey Peygamber!

3. Allah'ım! İbrahim ve İbrahim ehl-i beytine rahmet ettiğin gibi, Muhammed'e ve Muhammed'in Ehl-i Beytine de rahmet eyle. (Buharî, Enbiya: 10.)

ahir: son.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

âyine: ayna.

camit: ruhsuz, cansız.

daimî: sürekli, devamlı.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

ehl-i beyt: bir zatın soyundan gelme ve onun neslinden olma.

fitrî: tabîî, yaratılıştaki, doğuştan olan.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakkalyakin: imanî meselelerin hakikatini tam olarak anlama.

hâlet: hâl, durum.

hâlî: تنها, boş, ıssız.

hayattar: canlı, yaşayan.

Hayy-ı Kayyum: her hususta iktidarı olan, her canlıya ha-

zamandan beri ve bütün namazda tekrar etmeleri —hâl-buki, bir dua bir defa kabule mazhar olsa yeter— milyonlarca duaları makbul olan zatlar musırrâne dua etmesi ve bilhassa o şey vaad-i İlâhîye iktiran etmiş ise...

Meselâ, ¹ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا Cenab-ı Hak

vadettiği hâlde, her ezan ve kametten sonra edilen mervî duada ² وَأَبْعَثْهُ مَقَامًا مَّحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ deniliyor; bütün ümmet o vadi ifa etmek için dua ederler. Bunun sırr-ı hikmeti nedir?

Elcevap: Bu sualde üç cihet ve üç sual var.

Birinci Cihet: Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm gerçi Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâma yetişmiyor, fakat onun âl'i enbiyadırlar; Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın âl'i evliyadırlar. Evliya ise, enbiyaya yetişemezler. Âl hakkında olan bu duanın parlak bir surette kabul olduğuna delil şudur ki:

Üç yüz elli milyon içinde, Âl-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmdan yalnız iki zatın, yani Hasan (r.a.) ve Hüseyin'in (r.a.) neslinden gelen evliya, ekser-i mutlak hakikat mesleklerinin ve tarikatlerinin pirleri ve mürşitleri onlar olmaları, ³ عُلَمَاءُ أُمَّتِي كَأَنْبِيَاءِ بَنِي إِسْرَآئِيلَ hadisinin mazharları olduklarıdır. Başta Cafer-i Sadık (r.a.) ve Gavs-ı Azam (r.a.) ve Şah-ı Nakşibend (r.a.) olarak, her biri ümmetin bir kısm-ı azamını tarik-ı hakikate ve hakikat-i İslâmiyete irşat edenler, bu, Âl hakkındaki duanın makbuliyetinin meyveleridirler.

aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

bilhassa: özellikle.

cihet: yön.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ekser-i mutlak: mutlak çoğunluk.

elcevap: cevap olarak.

enbiya: nebîler, peygamberler.

evliya: velîler, Allah dostları.

gerçi: her ne kadar...

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hakikat-ı İslâmiyet: İslâmiyetin aslı, esası, gerçeği.

ifa: bir işi yapma, yerine getirme.

iktiran: iki şeyin beraber gelmesi.

irşat: doğru yolu gösterme, gafletten uyandırma.

kamet: farz namazlara başlamadan önce "kad-kameti's-salâh" cümlesinin ilâvesiyle okunan ezan.

kısm-ı azam: büyük kısım, ekseriyet, çoğunluk.

makbul: kabul edilmiş olan, alınan, reddedilmeyen.

makbuliyet: makbüllük, beğenilmişlik, geçerlilik.

mervî: rivayet edilen, nakledilen.

meselâ: örneğin.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

musırrâne: ısrar ve inatla, ısrarlı bir şekilde.

mürşit: bir tarikatın başında bulunan, tarikat bağlılarını uyaran, onları manevî bir terbiyeyle ye-

1. Umulur ki Rabbin, seni övülmüş bir makam olan en büyük şefaata makamına kavuşturur. (İsra Suresi: 79.)

2. Onu, kendisine vaat ettiğin Makam-ı Mahmûda ulaştır. (Keşfü'l-Hafâ, 1:402.)

3. Ümmetimin âlimleri, Beniisrailin peygamberleri gibidir. (Keşfü'l-Hafâ, 2:64.)

tiştiren, marifet ve irfan nuruyla aydınlatan kimse, şeyh.

nesil: soy, zürriyet.

pir: bir tarikatın ilk kurucusu, veya o tarikate girmiş kimselerin kendisine bağlandıkları kimse, şeyh, mürşit.

sırr-ı hikmet: hikmet sırrı,

herkesin bilmediği gizli sebep.

tarikât: Allah'a ulaşmak için şeyhin gözetiminde müridin takip edeceği terbiye usul ve yolu.

tarik-ı hakikat: hak ve hakikat yolu.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

vaad-i ilâhî: Allah'ın verdiği söz.

vaat: söz verme, ahit.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

İkinci Cihet: Bu tarzdaki salâvatın namaza tahsis-i hikmet ise; meşahir-i insaniyenin en nuranî, en mükem-meli, en müstakimi olan enbiya ve evliyanın kabile-i kübrasının gittikleri ve açtıkları yolda, kendisi dahi o yüzer icma ve yüzer tevatür kuvvetinde bulunan ve şaşkırmaları mümkün olmayan o cemaat-i uzma, o sırat-ı müstakimde iltihak ve refakat ettiğini tahattur etmektir; ve o tahattur ile, şübehat-ı şeytaniyeden ve evham-ı seyyi-eden kurtulmaktır.

Ve bu kabile, bu kâinat Sahibinin dostları ve makbul masnuları; ve onların muarızları, Onun düşmanları ve merdut mahlûkları olduğuna delil ise, zaman-ı Âdem'den beri o kabileye daima muavenet-i gaybiye gelmesi ve muarızlarına her vakit musibet-i semaviye inmesidir.

Evet kavm-i Nuh ve Semud ve Âd ve Firavun ve Nemrut gibi bütün muarızlar, gadab-ı İlâhîyi ve azabını ihsas edecek bir tarzda gaybî tokatlar yedikleri gibi; kabile-i kübranın Nuh Aleyhisselâm, İbrahim Aleyhisselâm, Mûsa Aleyhisselâm, Muhammed Aleyhisselâtu Vesselâm gibi bütün kudsî kahramanları dahi, harika ve mu'cizâne ve gaybî bir surette mu'cizelere ve ihsanat-ı Rabbanîye-ye mazhar olmuşlar. Bir tek tokat hiddeti, bir tek ikram muhabbeti gösterdiği hâlde, binler tokat muarızlara ve binler ikram ve muavenet kabileye gelmesi, bedahet de-reesinde ve gündüz gibi zahir bir tarzda o kafilenin hakkanîyetine ve sırat-ı müstakimde gittiğine şahadet ve delâlet eder. Fatiha' da, ¹ **صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ** o

İsra: Kur'ân-ı Kerim'in 17. suresi-
dir. Mekke'de nazil olmuştur.

kabile-i kübra: en büyük kabile,
topluluk.

kavm-i Nuh: Hz. Nuh'un pey-
gamber olarak gönderildiği ka-
vim.

kudsi: mukaddes, yüce.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından
yaratılmış olan.

masnu: sanatla yapılmış eşya,
varlık.

mazhar: nail olma, şereflenme.

merdut: reddolunmuş, kovul-
muş.

meşahir-i insaniye: insanların
meşhurları.

muarız: muhalefet eden, karşı çı-
kan, muhalif.

muavenet: yardım.

muavenet-i gaybiye: gaybî, gizli
yardım.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.

mu'cize: benzerini yapmaktan
insanların âciz kaldığı şey.

muhabbet: sevgi, sevmek.

musibet-i semaviye: semavi
musibet, gökten gelen belâlar,
musibetler.

müstakim: doğru.

peygamber: Allah tarafından ha-
ber getirerek lâhî emir ve yasak-
ları insanlara tebliğ eden elçi, ne-
bî.

refakat: refiklik arkadaşlık.

Semud: kendilerine Hz. Salih'in
peygamber olarak gönderildiği
müşrik bir kavmin adı.

sırat-ı müstakim: Allah'ın göster-
diği hidayet yolu.

Sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı
114 bölümden her biri.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahadet: şahit olma, şahitlik, ta-
niklik.

şefaât: birinden başkasının ku-
surlarının veya suçunun bağışlan-
masını dileme.

şübehat-ı şeytaniye: şeytandan
gelen şüpheler.

tahattur: hatırlama, hatıra getir-
me.

tarz: biçim, şekil.

tevatür: içinde yalan ihtimali bu-
lunmayan ve birbirlerine kuvvet
veren haberlerden oluşan büyük
bir topluluğa ait haber.

ümme: hak dine davet etmek
için Allah tarafından kendilerine
peygamber gönderilen ve bu
peygambere inanıp bağlanan ce-
maat, topluluk.

vaat: söz verme, ahit.

zahir: açık, aşikâr.

zaman-ı Âdem: Hz. Âdem zama-
nı, insanlığın ilk devresi.

1. Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna. (Fatiha Suresi: 6.)

aleyhisselâtu vesselâm: 'sa-
lât ve selâm onun üzerine ol-
sun' anlamında Hz. Muham-
med'e dua.

aleyhisselâm: Allah'ın selâmı
onun üzerine olsun.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim
adamı.

azap: eziyet, işkence.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispa-
ta ihtiyaç olmayacak derece-
de açıklık.

Benîisrail: İsraioğulları, Ya-
hudiler.

cemaat-i uzma: çok büyük
cemaat, en büyük topluluk.

delâlet: delil olma, gösterme.

evham-ı seyyie: kötü kurun-
tular.

gadab-ı İlâhî: Allah'ın gazabı.

gaybî: gaypla ilgili, görünme-
yenlere ait.

hakkaniyet: hak ve adâlete
uygunluk.

harika: olağanüstü.

hiddet: öfke, kızgınlık.

icma: fikir birliği etme, görüş
birliğine varma.

ihsanat-ı Rabbanîye: her şe-
yi terbiye ve idare eden Ce-
nab-ı Hakkın iyilikleri, bağışla-
rı.

ihsas: hissettirme, sezdirme.

ikram: bağış, ihsan, bir şey
sunma.

iltihak: karışma, katılma.

ahir: son.

alâkadâr: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âlem-i bâkî: sonsuz olan ahiret âlemi.

ayn-ı hikmet: tamamen faydalı ve gayeli, hikmetin tâ kendisi.

azîm: büyük, yüce, ulu.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

Cihet: yön.

daavat-ı insaniye: insanın yapmış olduğu dualar.

dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri, Cennet.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

gazap: kızgınlık, hiddet, öfke.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-i azam: büyük hakikat, gerçek.

hakikat-i umumiye-i uzma: her şeyi kapsayan en büyük umumî gerçek.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hilkat-i kâinat: kâinatın yaratılışı.

ihitiya: içine alma, kapsama.

iştirak: ortak olma, ortaklık etme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

Kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

Makam-ı Mahmut: en yüksek şefaât makamı, Peygamberimizin (a.s.m.) kavuşacağı, Allah tarafından vaat edilen makam.

maksat: gaye.

meselâ: örneğin.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

saadet: mutluluk.

salâvat: Hz. Muhammed'e rahmet ve esenlik dileme, salât ve selâm etme.

sebebi-i vücud: varlık sebebi, bir şeyin var olma nedeni.

sırr-ı hikmet: hikmet sırrı, herkesin bilmediği gizli sebep.

şecere-i hilkat: yaratılış ağacı.

şefaât-i kübra: en büyük şefaât;

kafileyeye; ve ¹ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ muarızlarına

bakıyor. Burada beyan ettiğimiz nükte ise, Fatiha'nın ahirinde daha zahirdir.

Üçüncü Cihet: Bu kadar tekrar ile, kat'î verilecek olan bir şeyin vermesini istemesinin sırr-ı hikmeti şudur: İstenilen şey, meselâ Makam-ı Mahmut bir uçtur; pek büyük ve binler Makam-ı Mahmut gibi mühim hakikatleri ihtiva eden bir hakikat-i azamın bir dalıdır ve hilkat-i kâinatın en büyük neticesinin bir meyvesidir. Ve ucu ve dalı ve o meyveyi dua ile istemek ise, dolayısıyla, o hakikat-i umumiye-i uzmanın tahakkukunu ve vücut bulmasını; ve o şecere-i hilkatin en büyük dalı olan âlem-i bâkînin gelmesini ve tahakkukunu; ve kâinatın en büyük neticesi olan haşir ve kıyametin tahakkukunu; ve dâr-ı saadetin açılmasını istemektir. Ve o istemekle, dâr-ı saadetin ve Cennetin en mühim bir sebep-i vücudu olan ubudiyet-i beşeriye ve daavat-ı insaniyeye kendisi dahi iştirak etmektir. Ve bu kadar hadsiz derecede azîm bir maksat için, bu hadsiz dualar dahi azdır. Hem, Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâma Makam-ı Mahmut verilmesi, umum ümmete şefaât-i kübrasına işaretidir. Hem, o, bütün ümmetinin saadetiyle alâkadardır. Onun için, hadsiz salâvat ve rahmet dualarını bütün ümmetten istemesi, ayn-ı hikmettir.

² سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

* * *

1. Kendilerine gazap ettiklerinin ve yoldan sapmışların yoluna değil. (Fatiha Suresi: 7.)

2. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgi-miz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

en yüksek şefaât makamı.

tahakkuk: gerçekleşme, delil

ile ispat edilme, kesinleşme.

tenzih: Allah'ı şanına lâyık ol-

mayan şeylerden, her türlü

eksik ve noksandan uzak ve

yüce tutma, münezzeh say-

ma.

ubudiyet-i beşeriye: insan-ların ibadet ve kullukları.

umum: bütün.

vücut: var olma, varlık.

Yedinci Şua

Ayetü'l-Kübra

* Yedinci Şua, Kastamonu'da 1938'de Türkçe olarak telif edilmiştir.

MÜHİM BİR İHTAR VE BİR İFADE - İ MERAM

BU EHEMMİYETLİ RİSALENİN, herkes her bir meselesini anlamaz; fakat hissesiz de kalmaz. Büyük bir bahçeye giren bir kimsenin, o bahçenin bütün meyvelerine elleri yetişmez, fakat eline girdiği miktar yeter. O bahçe yalnız onun için değil. Belki elleri uzun olanların hisseleri de var.

Bu risalenin fehmini işkâl eden beş sebep var:

- *Birincisi:* Ben kendi müşahedatımı, kendi fehmi-me göre ve kendim için yazdım. Sair kitaplar gibi başkalarının fehmine ve telâkkisine göre yazmadım.
- *İkincisi:* İsm-i Azam cilvesiyle, tevhid-i hakikî azamî bir surette yazıldığından, meseleleri hem gayet geniş, hem gayet derin ve bazen çok uzun olduğundan, herkes, birden ihata edemez.
- *Üçüncüsü:* Her bir mesele büyük ve uzun bir hakikat olması sebebiyle, hakikati parçalamamak için,

ayetü'l-kübra: en büyük delil.
azamî: en fazla, en çok, nihayet derecede.
cilve: tecelli, görüntü.
ehemmiyetli: önemli.
fehîm: anlama, anlayış, kavrayış.
gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.
ifade-i meram: dilek ve maksadını anlatma, maksadı ifade etme.
ihata: kuşatma, içine alma.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
İsm-i Azam: Cenab-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşat-

mış olanı.
ışkâl: müşküllük, güçlük, zorluk.
mesele: önemli konu.
müşahadat: gözlemler.
sair: diğer, başka, öteki.
şua: ışın, bir ışık kaynağından uzanan ışık telleri.
telâkki: anlama, anlayış, gö-

rüş.
tevhid-i hakikî: araştırarak, delil ve bürhan ile Cenab-ı Hakkın varlığını ve birliğini kabul etme ve bunu anlayabilme.

bazen bir sayfa veya bir yaprak, bir tek cümle olur. Bir tek delil hükmünde çok mukaddemat bulunur.

• *Dördüncüsü*: Ekser meselelerinin her birisinin pek çok delilleri ve hüccetleri bulunduğundan, bazen on, bazen yirmi delili bir tek bürhan yapmak cihetiyle, mesele uzunlaşır. Kısa fehimler kavramaz.

• *Beşincisi*: Ben, Ramazan'ın feyiyle bu risalenin nurlarına mazhar olmaklığımla beraber, birkaç cihette hâlîm perişan ve birkaç hastalıkla vücudum sarsıldığı bir zamanda, acele yazılıp, birinci müsvedde ile iktifa edildi. Hem, yazdığım vakit irade ve ihtiyarım ile olmadığını hissettiğimden, kendi fikrimle tanzim veya ıslah etmeyi muvafık görmediğim için, bir parça fehmi işkâl edecek bir vaziyet aldı. Hem, Arabî fıkralar, içine çok girdi. Hatta "Birinci Makam" baştan başa Arabî olduğundan, içinden çıkarıldı, müstakil yazıldı.

Medar-ı kusur ve işkâl olan bu beş sebeple beraber, bu risalenin öyle bir ehemmiyeti var ki, İmam-ı Ali (r.a.) keramat-ı gaybiyesinde bu risaleye *Ayet-i Kübra* ve *Asa-yı Mûsa* namlarını vermiş. Risale-i Nur'un risaleleri içinde buna hususî bakıp, nazar-ı dikkati celp etmiş. **(HAŞİYE)**

HAŞİYE: Evet, İmam-ı Ali'nin (r.a.) *Ayetü'l-Kübra* hakkında verdiği haberi tam tamına Denizli hâdisesi tasdik etti. Çünkü, bu risalenin gizli tab'ı hapsimize bir vesile oldu. Ve onun kudsi ve çok kuvvetli hakikatının galbesi, beraat ve necatımıza ehemmiyetli bir sebep oldu. Ve İmam-ı Ali'nin (r.a.) keramet-i gaybiyesini gözlere gösterdi. Ve hakkımızdaki ¹ **وَبِآيَاتِ الْكُبْرَى أَمِنَ مِنَ الْفَجْتِ** duasını kabulünü ispat etti.

1. Yâ Rab! *Ayetü'l-Kübra* hürmetine beni kurtar, emân ve emniyet ver. (Celcelûtiye)

ğî, sonradan temize çekilmek üzere yazılan ilk yazı.
nam: ad, isim, lâkap.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.
nur: aydınlık, parlaklık, ışık.

tanzim: düzenleme, sıralama, tertipleme.
vaziyet: durum

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

cihet: yön, sebep, vesile.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ekser: pek çok.

fehim: anlama, anlayış, kavrayış.

feyiz: bolluk, bereket, verimlilik.

fıkra: kısım, fasıl, bölüm.

haşiye: dipnot.

hususî: özel.

hüccet: delil.

hükümünde: değerinde, yerinde.

ihtiyar: irade, tercih.

iktifa etme: yeterli bulma, kâfi görme, yetinme.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

ışkâl: müşküllük, güçlük, zorluk.

keramat-ı gaybiye: gaypla ilgili kerametler; gelecek, bilinmeyen ve görünmeyenlerle ilgili kerametler.

makam: yer, durak.

mazhar: nail olma, şereflenme.

medar-ı kusur: kusur ve noksanlık sebebi.

mukaddemat: başlangıçlar.

muvafık: yerinde, uygun.

müstakil: başlı başına, bağımsız.

müsvedde: karalama, yazı tasla-

“El-Ayetü’l-Kübra”nın bir hakikî tefsiri olan bu *Ayetü’l-Kübra* risalesi, Hazret-i İmamın (r.a.) tabirince, *Asa-yı Mûsa* namında “Yedinci Şua” kitabıdır.

Bu “Yedinci Şua” bir Mukaddime ve iki Makamdır. Mukaddimesi dört mesele-i mühimmeyi; Birinci Makamı, *Ayet-i Kübra*’nın tefsirinden Arabî kısmını; İkinci Makamı, onun bürhanlarını ve tercümesini ve mealini beyan ederler.

Bu gelen Mukaddime, lüzumundan fazla izah edilmekle beraber, bir derece uzun olması, ihtiyarsız olmuştur. Demek ihtiyaç var ki, öyle yazdırıldı. Belki de bir kısım insanlar bu uzunluğa kısa görürler.

Said Nursî

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.	bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.	mukaddime: ön söz, başlangıç.
hakiki: gerçek.	meal: mana, mefhum.	tabir: ifade.
ihtiyaç: gereklilik, lüzum.	mesele-i mühimme: mühim, önemli mesele.	tefsir: açıklama, tamamen açıklama, izah
izah: açıkça ortaya koyma,		

Mukaddime

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِعِبَادُونَ¹

BU AYET-İ UZMANIN SIRRILIYLA, insanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi, Hâlık-ı Kâinat'ı tanımak ve Ona iman edip ibadet etmektir. Ve o insanın vazife-i fıtrâtı ve farıza-i zimmeti, marifetullah ve iman-ı billâhtır. Ve iz'an ve yakin ile vücudunu ve vahdetini tasdik etmektir.

asır: yüzyıl, asır.
ayet-i uzma: en büyük ayet, en büyük delil.
biçare: çaresiz, zavallı.
daimî: sürekli, devamlı.
ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.
farıza-i zimmet: yapılması mutlak boynumuza borç olan vazife, boyun borcu.
fıtraten: fıtrî olarak, yaratılıştan, yaratılış itibarıyla.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı, Allah.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hayat-ı ebedîye: ahiret hayatı.
hikmet: ilahî gaye, gizli sebep.
iman: inanma, itikat.
iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinatta tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
iz'an: basiret, anlayış, kavrayış, akıl, zekâ.
kemâlât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
kıymet: değer.
marifetullah: Allah'ı tanıma, anlama, bilme.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
nispeten: nispetle, kıyaslayarak.
sır: gizli hakikat.

Evet, fıtraten daimî bir hayat ve ebedî yaşamak isteyen ve hadsiz emelleri ve nihayetsiz elemeleri bulunan biçare insana, elbette o hayat-ı ebediyenin üssülesası ve anahtarı olan iman-ı billâh ve marifetullah ve vesilelerinden başka olan şeyler ve kemâlâtlar, o insana nispeten aşağıdır; belki çoğunun kıymetleri yoktur.

Risale-i Nur'da bu hakikat kuvvetli bürhanlarla ispat edildiğinden, bu hakikati **Risale-i Nur'a** havale ederek, yalnız o yakin-i imanîyi bu asırda sarsan ve tereddüt veren iki vartayı Dört Mesele içinde beyan ederiz.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Cinleri ve insanları ancak Bana iman ve ibadet etsinler diye yarattım. (Zariyat Suresi: 56.)

tasdik: bir şeyin veya kimse-
nin doğruluğuna kesin olarak
hükmetme.
tereddüt: karar verememe,
şüphede kalma.
üssülesas: hakikî sağlam te-

mel.
vahdet: birlik ve teklik.
varta: tehlike, büyük tehlike.
vazife-i fıtrat: fıtrat vazifesi,
yaratılış vazifesi.
vesile: aracı, vasıta.

vücut: var olma, varlık.
yakin: kesin bilme, şüpheden
sınırlanarak son derece doğru
ve kuvvetli bilme.
yakin-i imanî: şüphesiz, sağ-
lam ve kesin iman

■ Birinci Vartadan Çare-i Necat:

İki meseledir.

• *Birinci Mesele:* Otuz Birinci Mektubun On Üçüncü Lem’asında tafsilen ispat edildiği gibi, *umumî meselelerde, ispata karşı nefyin kıymeti yoktur ve kuvveti pek azdır.* Meselâ, Ramazan-ı Şerifin başında hilâli görmek hususunda iki âmî şahit hilâli ispat etseler ve binlerle eşraf ve âlimler “Görmedik” deyip nefyetseler, onların nefiyle ri kıymetsiz ve kuvvetsizdir. Çünkü, ispatta birbirine kuvvet verir; birbirinde tesanüt ve icma var. Nefiyde ise, bir olsa, bin olsa, farkları yoktur; herkes kendi başına kalır, infiradî olur. Çünkü, ispat eden harice bakar ve nefsülemre göre hükmeder. Meselâ, misalimizde olduğu gibi, biri dese, “Gökte ay vardır”; diğer arkadaşı parmağını oraya basar, ikisi birleşip kuvvetleşirler. Nefiy ve inkârda ise, nefsülemre bakmaz ve bakamaz. Çünkü, “*Hususî olmayan ve has bir yere bakmayan bir nefiy ispat edilmez*” meşhur bir düsturdur. Meselâ, bir şey, dünyada var diye ben ispat etsem, sen de dünyada yok desen, benim bir işaretimle kolayca ispat edilebilen o şeyin sen nefyini, yani ademini ispat etmek için bütün dünyayı aramak ve taramak ve göstermek, belki geçmiş zamanların her tarafını dahi görmek lâzım geliyor. Sonra, “Yoktur, vuku bulmamıştır” diyebilirsin.

Madem nefiy ve inkâr edenler nefsülemre bakmazlar; belki, kendi nefislerine ve akıllarına ve gözlerine bakıp hükmediyorlar. Elbette birbirine kuvvet veremezler ve

adem: yokluk.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

âmî: bilgisiz, cahil.

çare-i necat: kurtuluş çaresi.

düstur: kanun, kaide.

eşraf: şeref ve itibar sahibi kimseler, ileri gelenler.

haric: dışarı.

hilâl: yeni ay.

husus: mevzu, konu.

hükmetme: karar vermek, inanca varmak.

icma: fikir birliği etme.

infiradî: yalnızlığa ait olan, yalnızlıkla ilgili.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

madem: ...-den dolayı, böyle ise.

meselâ: örneğin.

meshur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

misal: örnek.

nefis: kişinin kendisi, şahsı.

nefiy: inkâr etme, olumsuzlama.

nefsülemir: işin hakikati, aslı.

Ramazan-ı Şerif: mübarek, şerefli Ramazan ayı.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma, birbirinden destek alma, omuzdaşlık.

umumî: herkesle ilgili, genel.

vuku: olma, meydana gelme, ortaya çıkma, oluş

zahr olmazlar. Çünkü, görmeye ve bilmeye mâni olan perdeler, sebepler ayrı ayrıdır. Herkes, “Ben görmüyorum, benim yanımda ve itikadında yoktur” diyebilir; yoksa, “Vakide yoktur” diyemez. Eğer dese, hususan umum kâinata bakan iman meselelerinde, dünya kadar büyük bir yalan olur ki, doğru diyemez ve doğrultulmaz.

Elhâsıl: İspatta netice birdir, vahittir; tesanüt olur. Nefiyde ise, bir değildir, müteaddittir. Yâ “yanımda ve nazarımda” veya “itikadında” gibi kayıtların herkese göre taaddüdü ile, neticeler dahi taaddüt eder; daha tesanüt olmaz.

İşte bu hakikat noktasında, imana karşı gelen kâfirlerin ve münkirlerin kesretinin ve zahiren çokluğunun kıymeti yoktur. Ve mü'minin yakinine ve imanına hiç tereddüt vermemek lâzım iken, bu asırda, Avrupa feylesoflarının nefiy ve inkârları, bir kısım bedbaht meftunlarına tereddüt verip, yakınlerini izale ve saadet-i ebediyelerini mahvetmiş. Ve insandan, her günde otuz bin adama isabet eden ölümü, mevt ve eceli bir terhis manasından çıkarıp, idam-ı ebedî suretine çevirmiş. Kapısı kapanmayan kabir, daima idamını o münkire ihtar etmekle, lezzetli hayatını elim elemlerle zehirliyor. İşte, iman ne kadar büyük bir nimet ve hayatın hayatı olduğunu anla!

• *İkinci Mesele:* Bir fennin veya bir sanatın medar-ı münakaşa olmuş bir meselesinde, o fennin ve o sanatın haricindeki adamlar ne kadar büyük ve âlim ve sanatkâr da olsalar, sözleri onda geçmez. Hükümleri hüccet olmaz. O fennin icma-ı ulemasına dâhil sayılmazlar.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
asr: yüzyıl, asır.
bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.
dâhil: karışma, girme.
ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.
elhâsıl: hâsılı, netice itibarıyla, kısaca.
elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.
fen: tecrübî, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.
feylesof: felsefe ile uğraşan, filozof.
hakikat: gerçek, esas.
haric: dışarı.
hususan: bilhassa, özellikle.
hüccet: delil.
hüküm: karar, emir.
icma-ı ulema: âlimlerin her hangi bir konu veya mesele üzerinde aynı görüşü paylaşmaları.
idam: yok olma.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
iman: inanma, itikat.
isabet: rast gelme, rastlama.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
itikad: kesin inanma, iman.
izale: giderme, ortadan kaldırma.
kabir: mezar.
kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kesret: çokluk.

kıymet: değer.
mahv: yok etme, ortadan kaldırma, batma.
mâni: meneden, engel olan.
medar-ı münakaşa: münakaşaya, tartışmaya sebep olan.
meftun: tutkun, müptelâ, aşırı bağlanmış.
mesele: önemli konu.
mevt: ölüm.
mü'min: iman eden, inanan.
münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, dinsiz.
müteaddit: çok, bir çok.
nazar: bakış, dikkat.
nefiy: inkâr etme, olumsuzlama.
netice: sonuç.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.
sanatkâr: sanatçı, usta.
suret: biçim, tarz, görünüş.
taaddüt: birden çok olma, çoğalma, sayısı artma.
tereddüt: karar verememe,

şüphede kalma.
terhis: izin verme, serbest bırakma.
tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma, birbirinden destek alma, omuzdaşlık.
umum: bütün.
vahit: yalnız, tek, bir.
vaki: vuku bulan, olan.
yakin: kesin bilme, şüpheden sıynılarak son derece doğru ve kuvvetli bilme.
zahir: yardımcı, arka çıkan.
zahiren: görünüşte

Meselâ, büyük bir mühendisin, bir hastalığın keşfinde ve tedavisinde, bir küçük tabip kadar hükmü geçmez. Ve bilhassa maddiyatta çok tevaggul eden ve gittikçe maneviyattan tebaud eden ve nura karşı gabileşen ve kabalaşan ve aklı gözüne inen en büyük bir feylesofun münkirâne sözü, maneviyatta nazara alınmaz ve kıymetsizdir.

Acaba, yerde iken Arş-ı Azamı temaşa eden, harika bir deha-i kudsi sahibi olan ve doksan sene maneviyatta terakki edip çalışan ve hakaik-ı imaniyeyi ilmelyakin, aynelyakin, hatta hakkalyakin suretinde keşfeden Şeyh Geylânî (k.s.) gibi yüz binler ehl-i hakikatin ittifak ettikleri tevhidi ve kudsi ve manevi meselelerde, maddiyatin dağınık ve kesretin en cüz'î teferruatına dalan ve sersemleşen ve boğulan feylesofların sözleri kaç para eder? Ve inkârları ve itirazları, gök gürültüsüne karşı sivrisineğin sesi gibi sönük olmaz mı?

Hakaik-ı İslâmiyeye zıddiyet gösterip mübareze eden küfrün mahiyeti bir inkârdır, bir cehildir, bir nefiydir. Sureten ispat ve vücudî görülse de, manası ademdir, nefiydir. İman ise ilimdir, vücudidir, ispattır, hükümdür. Her bir menfi meselesi dahi bir müspet hakikatin ünvanı ve perdesidir. Eğer imana karşı mübareze eden ehl-i küfür, gayet müşkülât ile menfi itikatlarını kabul-i adem ve tasdik-i adem suretinde ispat ve kabul etmeye çalışsalar, o küfür, bir cihette yanlış bir ilim ve hata bir hüküm sayılabilir. Yoksa, irtikâbı çok kolay olan yalnız adem-i kabul ve inkâr ve adem-i tasdik ise, cehl-i mutlaktır, hükümsüzlüktür.

adem: yokluk.
adem-i kabul: kabul etme-me.
adem-i tasdik: tasdik etme-me, kabul edilmeyiş, kabul-süzlük.
Arş-ı Azam: en büyük arş, Allah'ın katı, Cenab-ı Hakkin kudret ve saltanatının en büyük dairesi.
aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyredererek bilme.
bilhassa: özellikle.

cehil: bilgisizlik, cehalet, cahillik.
cehl-i mutlak: kara cahillik, aşırı derecede bilgisizlik, sonsuz cehalet.
cihet: yön, sebep, vesile.
cüz'î: küçük, az.
deha-i kudsi: kudsi deha, Allah vergisi olan olağanüstü zekilik.
ehl-i hakikat: hakikati arzulayanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

ehl-i küfür: Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayanlar, dinsizler, imansızlar.
gabi: anlayışsız, ahmaklık.
gayet: son derece.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imani gerçekler.
hakaik-ı İslâmiye: İslâmiyetin gerçekleri, İslâma ait hakikatler.
hakkalyakin: marifet mertebesinin en yükseği; bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheye asla yer

bırakmayacak biçimde kesin olarak bilme.
harika: olağanüstü.
ilim: bilme, bilgi.
ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.
irtikâp: kötü, fena ve günah teşkil edecek bir iş yapma, kötü iş işleme.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
 kabul-i adem: yokluğu, hiçliği kabul etme.
kesif: bulma, meydana çıkarma.
kudsi: mukaddes, yüce.
küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.
maddiyat: maddî ve cismanî şeyler, gözle görülüp elle tutulur cinsten şeyler.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
maneviyat: mana âlemine ait olanlar, hisse ve inanca ait şeyler.
menfi: olumsuz, müspet olmayan.
meselâ: örneğin.
mübareze: çatışma, kavga.
münkirâne: inkâr edercesine, inkârcıya yakışacak şekilde.
müspet: olumlu, doğruluğu delille ispatlanmış.
müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar, çetinlikler.
nur: aydınlık, parıltı, ışıık.
Sureten: suret olarak, görünüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.
tabip: hasta tedavi eden kimse, hekim, doktor.
tasdik-i adem: yokluğun kabulü, yokluğu kabul etme.
tebaud: uzaklaşma, uzağa çekilme, birbirinden uzak düşme.
teferruat: ayrıntılar, dallar, bölümler.
temaşa: hayretle ve dikkatle bakma, seyretme.
terakki: yükselme, ilerleme.
tevaggul: çok uğraşma, meşgul olma.
tevhidi: tevhide dair, tevhidle ilgili.
ünvan: ad, isim, lâkap.
vücudî: vücutla ilgili, varlığa dair, var olan şey ile alakalı.
zıddiyet: birbirine muhalif, zıt olma hali

Elhâsıl, itikad-ı küfriye iki kısımdır:

- *Birisi*: Hakaik-ı İslâmiyeye bakmıyor. Kendine mahsus yanlış bir tasdik ve batıl bir itikat ve hata bir kabuldür ve zalim bir hükümdür. Bu kısım bahsimizden hariçtir. O bize karışmaz, biz de ona karışmayız.

- *İkincisi*: Hakaik-ı imaniyeye karşı çıkar, muaraza eder. Bu dahi iki kısımdır:

Birisi adem-i kabuldür; yalnız ispatı tasdik etmemektir. Bu ise, bir cehildir, bir hükümsüzlüktür ve kolaydır. Bu da bahsimizden hariçtir.

İkincisi kabul-i ademdir; kalben ademini tasdik etmektir. Bu kısım ise, bir hükümdür, bir itikattır, bir iltizamdır. Hem, iltizamı için nefyini ispat etmeye mecburdur.

Nefiy dahi iki kısımdır:

- *Birisi*, “Has bir mevkide ve hususî bir cihette yoktur” der. Bu kısım ise, ispat edilebilir. Bu kısım da bahsimizden hariçtir.

- *İkinci kısım ise*, dünyaya ve kâinata ve ahirete ve asırlara bakan imanî ve kudsî ve âmm ve muhit olan meseleleri nefiy ve inkâr etmektir. Bu nefiy ise, Birinci Meselede beyan ettiğimiz gibi, hiçbir cihetle ispat edilmez. Belki kâinatı ihata edecek ve ahireti görecek ve hadsiz zamanın her tarafını temaşa edecek bir nazar lâzımdır; tâ o gibi nefiyler ispat edilebilsin...

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
âmm: genel, umumî.
asr: yüzyıl, asır.
bahis: konu.
batıl: boş ve manasız olan, gerçeğe uymayan.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cihet: yön, sebep, vesile.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hariç: bir şeyin dışında kalma.
hususî: özel.
ihata: kuşatma, içine alma.
iltizam: birinin tarafını tutma, taraftarlık yapma, tarafgirlik.
imanî: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.
itikad-ı küfriye: küfre inanma.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kalben: kalp ile, kalpten.
kudsî: mukaddes, yüce.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
mecbur: zorunda kalma.
mesele: önemli konu.
mekî: yer, mekân.

muaraza: birbirine karşı gelme.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
nazar: bakış, dikkat.
nefiy: inkâr etme, olumsuzlama.
tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
temaşa: hayretle ve dikkatle bakma, seyretme.
zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan

■ İkinci Varta ve Çare-i Necat:

Bu dahi iki meseledir:

Birincisi: Azamet ve kibriya ve nihayetsizlik noktasında, ya gaflete veya masiyete veya maddiyata dalmak sebebiyle darlaşan akıllar, azametli meseleleri ihata edemediklerinden, bir gurur-i ilmî ile inkâra saparlar ve nefyederler.

Evet, o manen sıkışmış ve kurumuş akıllarına ve bozulmuş ve maneviyatta ölmüş olan kalplerine, çok geniş ve derin ve ihatalı olan imanî meseleleri sığdıramadıklarından, kendilerini küfre ve dalâlete atarlar, boğulurlar.

Eğer dikkatle kendi küfürlerinin iç yüzüne ve dalâletlerinin mahiyetine bakabilseler, görecekler ki, imanda bulunan makul ve lâıyk ve lâzım olan azamete karşı yüz derece muhal ve imkânsızlık ve imtina, o küfrün altında ve içindedir.

Risale-i Nur, yüzer mizan ve muvazenelerle, bu hakikatı, iki kere iki dört eder derecesinde kat'î ispat etmiş. Meselâ, Cenab-ı Hakkın vücub-i vücudunu ve ezeliyetini ve ihatalı sıfatlarını azametleri için kabul edemeyen adam, ya hadsiz mevcudata, belki nihayetsiz zerrelere o vücub-i vücudu ve ezeliyetini ve ulûhiyet sıfatlarını vermekle, küfrünü itikat edebilir. Veyahut ahmak Sofestaîler gibi, hem kendini, hem kâinatın vücudunu inkâr ve nefretmekle, akıldan istifa etmelidir.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
çare-i necat: kurtuluş çaresi.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
ezeliyet: geçmiş ve gelecek zamanı birden içine alıp, zamanla sınırlı olmamak.
gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.
gurur-u ilmî: ilmî gurur.

ihatalı: kuşatıcı.
imtina: imkânsızlık, olamayış.
itikat: kesin inanma, iman.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kibriya: Cenab-ı Allah'ın azameti ve kudreti, her cihetle büyüklüğü.
küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.
maddiyat: maddî ve cismanî şeyler, gözle görülüp elle tutulur cinsten şeyler.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.
makul: akla yakın, akla uygun, aklın kabul edeceği.
manen: mana bakımından, manaca.
maneviyat: mana âlemine ait olanlar, hisse ve inanca ait şeyler.
masiyet: asilik, itaatsizlik, isyan.
meselâ: örneğin.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

mizan: terazi, ölçü.
muhal: imkânsız.
muvazene: denge.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
sıfat: vasıf, nitelik.
Sofestâi: Allah'ı kabul etmemek için kâinatı ve kendi varlığını da inkâr eden.
ulûhiyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimiyeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.
varta: tehlike, büyük tehlike.
vücub-i vücud: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.
zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

İşte bunun gibi, bütün hakaik-ı imaniye ve İslâmiye, kendilerinin şe'nlerini, muktezaları olan azamete istinat ederek, karşılarındaki küfrün dehşetli muhalâtından ve vahşetli hurafatından ve zulmetli cehalâtından kurtarıp, kemal-i iz'an ve teslimiyetle selim kalplerde ve müstakim akıllarda yerleştirirler.

Evet, ezan ve namaz gibi ekser şair-i İslâmiyede, kesretle **اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ** azamet

ve kibriyasını her vakit ilânı; hem,

الْعِظْمَةُ إِزَارِي وَالْكِبْرِيَاءُ رِدَائِي hadis-i kudsinin fermanı;

hem, *Cevşenü'l-Kebir* münacatının seksen altıncı ukdesinde,

يَا مَنْ لَا مُلْكَ إِلَّا مَلِكُهُ ❀ يَا مَنْ لَا يُحْصِي الْعِبَادُ ثَنَاءَهُ
يَا مَنْ لَا تَصِفُ الْخَلَائِقُ جَلَالَهُ ❀ يَا مَنْ لَا يَنَالُ الْأَوْهَامُ كُنْهَهُ
يَا مَنْ لَا يَدْرِكُ الْأَبْصَارُ كَمَالَهُ ❀ يَا مَنْ لَا يَلْبِغُ الْأَفْهَامُ صِفَاتَهُ
يَا مَنْ لَا يَنَالُ الْأَفْكَارُ كِبْرِيَاءَهُ ❀ يَا مَنْ لَا يُحْسِنُ الْإِنْسَانُ نَعْوَتَهُ
يَا مَنْ لَا يَرُدُّ الْعِبَادُ قَضَاءَهُ ❀ يَا مَنْ ظَهَرَ فِي كُلِّ شَيْءٍ آيَاتُهُ
سُبْحَانَكَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْإِيمَانُ الْإِيمَانُ نَجِّنَا مِنَ النَّارِ

diye olan gayet arifâne münacat-ı Ahmediyenin (a.s.m.) beyanı gösteriyor ki; azamet ve kibriya, lüzumlu bir perdedir.

arifâne: arife yakışır surette, bile-ne yakışır şekilde, arıfçe.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

cehalât: cahillikler, bilgisizlikler.

Cevşenü'l-Kebir: büyük zırh anlamındaki Hz. Muhammed (a.s.m) Efendimize vahiyyle gelen, Esma-i Hüсна'yı içine alan emsalsiz bir münacat ve benzersiz bir dua.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ekser: pek çok.

ferman: emir, buyruk.

gayet: son derece.

hadis-i kudsi: kudsi hadis, manası Peygamberimize vahiy veya ilham edilen, sözü Peygamberimize ait olan hadis.

hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanı gerçekler.

hakaik-ı İslâmiye: İslâmiyetin gerçekleri, İslâma ait hakikatler.

hurafat: hurafeler, bätül inanışlar.

ilân: yayma, duyurma.

istinat: dayanma, güvenme.

kemal-i iz'an: mükemmel bir basiret, anlayış.

kesret: çokluk.

muhalât: muhaller, olması mümkün olmayanlar.

mukteza: iktiza eden, gereken.

münacat: Allah'a dua etme, yalvarma, Onun manevî huzurunda tazarru ve niyazda bulunma.

münacat-ı Ahmediye: Peygamberimizin (a.s.m.) Cenab-ı Hakka duaları; Peygamberimizin Cenab-ı Haktan ümmeti için dilekte bulunması, ümmetinin kurtuluşu için dua etmesi.

müstakim: doğru.

selim: kusuru, noksanı olmayan, sağlam, kusursuz, doğru.

seair-i İslâmiye: İslâma ait işaretler, İslâma sembol olmuş iş ve ibadetler.

şe'n: iş.

teslimiyet: kendini Allah'a veya başka birinin iradesine terk etme, boyun eğme.

ukde: düğüm, bağ.

vücut: var olma, varlık.

zulmet: karanlık

1. Allah en büyüktür, en yücedir. • Allah en büyüktür, en yücedir. • Allah en büyüktür, en yücedir. • Allah en büyüktür, en yücedir.

2. Azamet ve kibriya has sıfatımdır. (Ebu Davud, Libas: 225; İbni Mâce, Züht: 16.)

3. Ey saltanatından başka gerçek saltanat olmayan • Ey kullarınca senası saymakla bitmeyen.

Ey celâlini mahlûkatın vasfedemediği. • Ey kühnünü ihatada idraklerin âciz kaldığı.

Ey kemalini gözlerin idrak ve ihata edemediği. • Ey sıfatlarına ulaşmakta zekâların âciz kaldığı.

Ey kibriyasının hakikatine fikirlerin ulaşamadığı. • Ey sıfatlarını güzelce tavsifte insanların âciz kaldığı.

Ey hükmünü kullarının geri çeviremediği. • Ey Kendisini tanıtan delillerin her şeyde açıkça görüldüğü!

Sen bütün kusur ve noksanlardan münezzehsin. Senden başka ilâh yok ki, bize imdat etsin. Bize emân ver; emân diliyoruz. Bizi Cehennemden kurtar. (Cevşenü'l-Kebir, Bölüm: 86.)

Ayetü'l-Kübra

Kâinattan Hâlık'ını soran bir seyyahın müşahedatıdır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ
الَّذِي يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَقْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ
1 أَنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا

Bu **İkinci Makam**, bu ayet-i muazzamayı tefsir etmekle beraber, tayyedilen Arabî Birinci Makamın bürhanlarını ve hüccetlerini ve tercümesini ve kısa bir mealini beyan eder. Şöyle ki:

Bu ayet-i muazzama gibi pek çok âyât-ı Kur'âniye, bu kâinat Hâlık'ını bildirmek cihetinde, her vakit ve herkesin en çok hayretle bakıp zevkle mütalâa ettiği en parlak bir sahife-i tevhid olan semavatı en başta zikretmele-rinden, en başta ona başlamak muvafıktır.

Evet, bu dünya memleketine ve misafirhanesine gelen her bir misafir, gözünü açıp baktıkça görür ki, gayet keremkârâne bir ziyafetgâh ve gayet sanatkârâne bir teşhîrgâh ve gayet haşmetkârâne bir ordugâh ve talimgâh ve gayet hayretkârâne ve şevkengizâne bir seyrangâh ve temaşagâh ve gayet manidarâne ve hikmetperverâne bir mütalâagâh olan bu güzel misafirhanenin sahibini ve bu

hikmetperverâne: her şeyde fayda ve gaye gözetir şekilde.

hüccet: delil.

hüküm: karar, emir.

hürmet: haysiyet, şeref.

idrak: akıl erdirmeye, anlama, kavrama kabiliyeti.

keramet-i gaybiye: gaypla ilgili keramet, istikbal ile alâkalı keramet.

keremkârâne: cömertçe, el açıklığı ile.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

manidarâne: manalı şekilde.

meal: mana, mefhum.

misafirhane: misafirlerin kaldığı ev, geçici bekleme yeri.

muvafık: yerinde, uygun.

mütalâagâh: bir şeyi etrafıca düşünme, tetkik etme yeri.

neccat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.

ordugâh: ordu yeri, ordunun barınıp konakladığı yer.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı islah ve terbiye eden Allah.

Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

sahife-i tevhid: birlik sayfası; Allah'ın birliğini gösteren sayfa.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

sanatkârâne: sanatkârca, bir sanatkâra yakışacak yolda.

semavat: semalar, gökler.

sena: methetme, övme.

seyrangâh: seyr yeri, eğlence ve gezme yeri.

şevkengizâne: aşırı istek uyandırır bir şekilde, keyif ve neşe verecek şekilde.

tab: basma, baskı.

talimgâh: talim yeri, eğitim yeri.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tavsîf: vasıflandırma, bir şeyin iç yüzü ve özelliklerini anlatma.

tayyetme: geçme, atlama.

temaşagâh: temaşa yeri, seyr ve gezinti yeri.

teşhîrgâh: sergi yeri, herkese gösterme yeri.

vesile: aracı, vasıta.

zikretmek: anmak, bildirmek.

ziyafetgâh: ziyafet verilen yer.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Yedi gökle yer ve onların içindekiler Onu tesbih eder. Hiçbirşey yoktur ki Onu övüp tesbih etmesin; lâkin siz onların tesbihini anlamazsınız. Şüphesiz ki O Halîm'dir, ceza vermekte acele etmez; Gafûr'dur, günahları çokça bağışlar. (İsra Suresi: 44.)

âyât-ı Kur'âniye: Kur'an ayetleri.

ayet-i muazzama: büyük ayet.

bürhan: güçlü kanıt, delil.

celâl: nihayet derecede büyüklük, azamet, ululuk.

cîn: gözle görünmez, lâtif ci-

simlerden ibaret bir yaratık.

ehemmiyetli: önemli.

emân: eminlik, korkusuzluk.

emniyet: eminlik, güvenlik, korkusuzluk.

galebe: galip gelme, yenme, üstünlük.

gayet: son derece.

hâdise: olay.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

haşmetkârâne: haşmetlice, haşmetli bir şekilde.

hayretkârâne: hayret ederek.

kitab-ı kebirin müellifini ve bu muhteşem memleketin sultanını tanımak ve bilmek için şiddetle merak ederken, en başta göklerin nur yaldızı ile yazılan güzel yüzü görünür. “Bana bak, aradığını sana bildireceğim” der. O da bakar, görür ki:

Bir kısmı arzımızdan bin defa büyük ve o büyüklerden bir kısmı top gülesinden yetmiş derece sür’atlı yüz binler ecram-ı semaviyeyi direksiz, düşürmeden durduran ve birbirine çarpmadan fevkalhad çabuk ve beraber gezdiren; yağsız, söndürmeden mütemadiyen o hadsiz lâmbaları yandıran ve hiçbir gürültü ve ihtilâl çıkartmadan o nihayetsiz büyük kütleleri idare eden; ve güneş ve kame- rin vazifeleri gibi, hiç isyan ettirmeden o pek büyük mahlûkları vazifelerle çalıştıran; ve iki kutbun dairesinde- ki hesap rakamlarına sıkışmayan bir nihayetsiz uzaklık içinde, aynı zamanda, aynı kuvvet ve aynı tarz ve aynı sikke-i fitrat ve aynı surette, beraber, noksansız tasarruf eden; ve o pek büyük mütecaviz kuvvetleri taşıyanları, tecavüz ettirmeden kanununa itaat ettiren; ve o nihayet- siz kalabalığın enkazları gibi, göğün yüzünü kirletecek süprüntülere meydan vermeden, pek parlak ve pek gü- zel temizlettiren; ve bir muntazam ordu manevrası gibi manevra ile gezdiren; ve arzı döndürmesiyle, o haşmet- li manevranın başka bir surette hakiki ve hayali tarzları- nı her gece ve her sene, sinema levhaları gibi, seyirci mahlûkatına gösteren bir tezahür-i rububiyet ve o rubu- biyet faaliyeti içinde görünen *teshir*, *tedbir*, *tedvir*, *tan- zim*, *tanzif*, *tavzif*’ten mürekkep bir hakikat, bu azameti

arz: yer, dünya.
azamet: büyüklük, ululuk, yüce- lik.
ecram-ı semaviye: gök cisimleri, yıldızlar, gezegenler.
enkaz: bir şeyin yıkılması netice- sinde ortaya çıkan kalıntı, moloz.
fevkalhad: haddinden fazla, pek çok, haddin ötesinde, üstünde.
gülle: top mermisi.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, esas.
hakiki: gerçek.
haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.
hayali: hayale ait, hayalle ilgili, hayale mensup.
ihtilâl: isyan, ayaklanma, baş kal- dırma.
isyan: başkaldırma, itaatsizlik, emre karşı gelme.
itaat: boyun eğme, uyma, alınan emre göre hareket etme.
kamer: Ay.
kanun: yasa.
kitab-ı kebir: büyük kitap.
kuvvet: fizikî güç, kudret.
mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.
mahlûkat: Allah tarafından yara- tılanlar.
manevra: eğitim ve deneme için savaş taklidi olarak yapılan hare- ketler, tatbikat.
muhteşem: haşmetli, yüce.
muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.
müellif: eser telif eden, kitap ya- zan.
mürekkep: ... -den oluşmuş, ... - den olma.
mütecaviz: saldırgan, belli sınırını

aşan.
mütemadiyen: sürekli ola- rak, devamlı.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şey- leri vermesi, onu terbiye et- mesi ve idaresi altında bulun- durma vasfı.
sikke-i fitrat: yaratılış sikkesi.
sultan: padişah, hükümdar.
suret: biçim, tarz, görünüş.

tanzif: temizleme.
tanzim: düzenleme, sıralama, tertipleme.
tarz: biçim, şekil, suret.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.
tavzif: vazifelendirme, görev- lendirme.
tecavüz: saldırma, satışma, başkasının hakkına dokun- ma.
tedbir: idare etme, çekip çe- virme.

tedvir: çekip çevirme, idare etme.
teshir: emri altına alma, em- rine itaat ettirme, boyun eğ- dirme.
tezahür-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın terbiye, tedbir ve ida- re ediciliğinin ortaya çıkması, görünmesi.
vazife: görev.
yaldız: eşyaya altın ve gümüş görüntüsü vermek için yapı- lan süs.

ve ihatâtı ile o Semavat Hâlıkı'nın vücub-i vücuduna ve vahdetine ve mevcudiyeti semavatın mevcudiyetinden daha zahir bulunduğuna bilmüşahede şahadet eder manasıyla, *Birinci Makamın Birinci Basamağında*,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي
وَحْدَتِهِ السَّمَوَاتُ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا بِشَهَادَةِ عَظَمَةِ احَاطَةِ حَقِيقَةِ
التَّسْخِيرِ وَالتَّدْبِيرِ وَالتَّدْوِيرِ وَالتَّنْظِيمِ وَالتَّنْظِيفِ وَالتَّوْظِيفِ
الْوَاسِعَةِ الْمَكْمَلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ ¹

denilmiştir.

Sonra, dünyaya gelen o yolcu adama ve misafire, cevvi sema denilen ve mahşer-i acaip olan feza gürültü ile konuşarak bağırıyor:

“Bana bak! Merakla aradığını ve seni buraya göndere-ni benimle bilebilir ve bulabilirsin” der.

O misafir, onun ekşi fakat merhametli yüzüne bakar, müthiş fakat müjdeli gürültüsünü dinler, görür ki:

Zemin ile asuman ortasında muallâkta durdurulan bulut, gayet hakîmâne ve rahîmâne bir tarzda zemin bahçesini sular ve zemin ahalisine âb-ı hayat getirir ve harareti, yani yaşamak ateşinin şiddetini tadil eder ve ihtiyaca göre her yerin imdadına yetişir. Ve bu vazifeler gibi çok vazifeleri görmekle beraber, muntazam bir ordunun acele emirlere göre görünmesi ve gizlenmesi gibi, birden

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.
müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.
rahîmâne: rahîm olarak, merhamet ederek, merhametli olarak.
semavat: semalar, gökler.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
tadil: doğrultma, düzeltme, denkleştirme.
tarz: biçim, şekil, suret.
vahdet: birlik ve teklik.
vazife: görev.
vücub-i vücud: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.
zahir: açık, aşikâr.
zemin: yeryüzü.

1. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O öyle bir Vacibü'l-Vücud'dur ki, vüs'at ve mükemmeliyeti bilmüşahede görünen teshir, tedbir, tedvir, tanzim, tanzif ve tavzif hakikatlerinin azamet-i ihatasının şahadetiyle, semavat bütün içindekilerle beraber Onun vahdet içindeki vücub-i vücuduna delâlet eder.

âb-ı hayat: hayat suyu.
ahali: halk.
asuman: gökyüzü, sema.
bilmüşahede: görerek, bizzat şahit olarak.
cevvi sema: gökyüzü, hava âlemi, uzay boşluğu.
feza: kâinata, yıldızlar ara-

sındaki boşluk, uzay.
gayet: son derece.
hakîmâne: hikmetli bir şekilde.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hararet: sıcaklık.

ihatat: kuşatmalar, etrafını sarmalar, içine almalar.
imdat: yardım.
mahşer-i acayip: hayret verici şeylerin toplandığı yer.
mevcudiyet: mevcut olma, varlık.
muallâk: asılı, asılmış.

cevvi dolduran o koca bulut dahi gizlenir, bütün eczaları istirahat e çekilir, hiçbir eseri görülmez. Sonra, “Yağmur başına arş!” emrini aldığı anda, bir saat, belki birkaç dakika zarfında toplanıp cevvi doldurur, bir kumandanın emrini bekler gibi durur.

Sonra o yolcu, cevdeki rüzgâra bakar, görür ki: Hava o kadar çok vazifelerle gayet hakîmâne ve kerîmâne istihdam olunur ki, güya o camit havanın şuarsuz zerrelereinden her bir zerresi, bu Kâinat Sultanı’ndan gelen emirleri dinler, bilir ve hiçbirini geri bırakmayarak, o kumandanın kuvvetiyle yapar ve intizamla yerine getirir bir vaziyetle, zeminin bütün nüfuslarına nefes vermek ve zî-hayata lüzumu bulunan hararet ve ziya ve elektrik gibi maddeleri ve sesleri nakletmek ve nebatatın telkihine vasıta olmak gibi çok küllî vazifelerde ve hizmetlerde bir dest-i gaybî tarafından gayet şuurkârâne ve alîmâne ve hayatperverâne istihdam olunuyor.

Sonra yağmura bakıyor, görür ki: O lâtif ve berrak ve tatlı ve hiçten ve gaybî bir hazine-i rahmetten gönderilen katrelerde o kadar Rahmanî hediyeler ve vazifeler var ki; güya “Rahmet, tecessüm ederek katreler suretinde hazine-i Rabbaniyeden akıyor” manasında olduğundan, yağmura “rahmet” namı verilmiştir.

Sonra şimşeğe bakar ve ra’dı (gök gürültüsü) dinler, görür ki, pek acip ve garip hizmetlerde çalıştırılıyorlar.

Sonra gözünü çeker, aklına bakar, kendi kendine der ki: “Atılmış pamuk gibi bu camit, şuarsuz bulut, elbette

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

alîmâne: ilmen bilerek.

berrak: nurlu, pek parlak, duru, açık.

camit: ruhsuz, cansız.

cev: atmosfer, yer ile gök arası.

dest-i gaybî: görünmez el.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

garip: tuhaf, şaşılacak.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

gayet: son derece.

güya: sanki, sözde.

hakîmâne: hikmetli bir şekilde.

hararet: sıcaklık.

hayatperverâne: hayata düşkün

bir şekilde, hayata taparcasına.

hazine-i Rabbaniye: Allah’ın hazinesi.

hazine-i rahmet: rahmet hazinesi.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

istihdam: bir hizmette kullanma, çalıştırma.

istirahat: dinlenme, rahatlama.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

katre: damla.

kerîmâne: kerîmce, cömertçe, bol ihsan ve ikram ile.

kumandan: komutan.

külli: umumî, genel.

lâtif: güzel, hoş.

nakil: bir şeyi başka bir yere götürme, taşıma.

nam: ad, isim, lâkap.

nebatat: bitkiler.

nüfus: ruhlar, canlar.

ra’d: gök gürlemesi, gök gürültüsü.

Rahmanî: bütün varlıkların rızıklarını münasip bir şekilde karşılayan Allah’a ait.

rahmet: lütuf, nimet, faydalı yağmur için söylenir.

Sultan: mutlak iktidar sahibi olan; Allah.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şuurkârâne: şuurluca, şuurlu bir şekilde.

şuarsuz: idraksiz, bilgisiz.

tecessüm: cisimleşme, cisim

hâline gelme.

telkih: dişi meyveye erkek meyvenin tozunu asılama, döllendirme.

vasıta: aracı.

vaziyet: durum.

zarfında: süresince.

zemin: yeryüzü.

zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

zihayat: hayat sahibi.

ziya: ışıık, aydınlık, nur, parlaklık.

bizleri bilmez ve bize acıyıp imdadımıza kendi kendine koşmaz ve emirsiz meydana çıkmaz ve gizlenmez. Belki gayet Kadîr ve Rahîm bir Kumandanın emriyle hareket eder ki, bir iz bırakmadan gizlenir ve def’aten meydana çıkar, iş başına geçer. Ve gayet Fa’al ve Müteal ve gayet cilveli ve haşmetli bir Sultanın fermanıyla ve kuvvetiyle vakit be vakit cev âlemini doldurup boşaltır ve mütemadiyen hikmetle yazar ve paydos ile bozar tahtasına ve mahv ve ispat levhasına ve haşir ve kıyamet suretine çevirir. Ve gayet lütufkâr ve ihsanperver ve gayet keremkâr ve rububiyetperver bir Hâkim-i Müdebbir’in tedbiriyle rüzgâra biner ve dağlar gibi yağmur hazinelerini bindirir, muhtaç olan yerlere yetişir. Güya onlara acıyıp ağlayarak, göz yaşlarıyla onları çiçeklerle güldürür, güneşin şiddet-i ateşini serinlendirir. Ve sünger gibi, bahçelerine su serper ve zemin yüzünü yıkar, temizler.”

Hem o meraklı yolcu kendi aklına der: “Bu camit, hayatsız, şuursuz, mütemadiyen çalkanan, kararsız, fırtınalı, dağdağalı, sebatsız, hedefsiz şu havanın perdesiyle ve zahîr suretiyle vücuda gelen yüz binler hakîmâne ve rahîmâne ve sanatkârâne işler ve ihsanlar ve imdatlar bilbedahe ispat eder ki, bu çalışkan rüzgârın ve bu cevval hizmetkârın kendi başına hiçbir hareketi yok; belki gayet Kadîr ve Alîm ve gayet Hakîm ve Kerîm bir Amirin emriyle hareket eder. Güya her bir zerresi her bir işi bilir ve o Amirin her bir emrini anlar ve dinler bir nefer gibi, hava içinde cereyan eden her bir emr-i Rabbanîyi dinler, itaat eder ki, bütün hayvanatın teneffüsüne ve

âlem: varlık sınıflarından her biri.
Alîm: her şeyi hakkıyla bilen Allah.
amir: emreden, buyuran.
bilbedahe: açıktan, aşîkâr olarak.
cereyan: bir tarafa doğru akış, akıntı, akım.
cevval: daim, hareket hâlinde olan, koşan dolaşan.
cilve: tecelli, görüntü.
def’aten: birdenbire, bir defada, anî olarak.

emr-i Rabbanî: Allah’ın emri.
faal: çok işleyen, daima harekette bulunan, çok çalışan, aktif.
ferman: emir, buyruk.
Hakîm: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan, hikmet sahibi Allah.
Hâkim-i Müdebbir: her şeye hükmeden ve işleri düzenleyip idare eden, Allah.
haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.
haşir: kıyametten sonra büt-

tün insanların bir yere toplanmalarını, Allah’ın ölümleri diriltip mahşere çıkarması.
hayvanat: hayvanlar.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
hikmet: İlâhî gaye, yüksek bilgi.
hizmetkâr: hizmet yapan kimse, hizmetçi.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
ihsanperver: ihsan etmeyi sever, ihsan edici, yardım se-

ver.

imdat: yardım.

ispat: sağlamlaştırma, sağlam ve dayanıklı hâle getirme.

itaat: boyun eğme, uyma, alınan emre göre hareket etme.

Kadîr: kudret sahibi olan ve her şeye gücü yeten Allah.

keremkâr: kerem eden, lütfeden, eli açık olan, bağışlayan, cömert.

Kerîm: ihsan ve ikramı bol olan Allah.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

lütufkâr: lütuf edici.

mahv: yok etme, ortadan kaldırma, batma.

müteal: yüksek, yüce, ulu, âlî, büyük.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

nefer: asker, er.

Rahim: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.

rahîmâne: rahim olarak, merhamet ederek, merhametli olarak.

rububiyetperver: ihtiyaca cevap vermeyi ve terbiye etmeyi seven.

sanatkârâne: sanatkârca, bir sanatkâra yakışacak yolda.

sebat: sabit durma.

şiddet-i ateş: ateşin şiddeti, yakıcılığı.

tedbir: idare etme, çekip çevirme.

teneffüs: nefes alma, soluklanma, solunum.

vakitbevakit: vakit vakit, zaman zaman.

vücut: var olma, varlık.

zahîr: görünürde.

yaşamısına ve nebatatın telkihine ve büyümesine ve hayatına lüzumlu maddelerin yetiştirilmesine ve bulutların sevk ve idaresine ve ateşsiz sefinelerin seyrüseyahatine ve bilhassa seslerin ve bilhassa telsiz telefon ve telgraf ve radyo ile konuşmaların isaline ve bu hizmetler gibi umumî ve küllî hizmetlerden başka, azot ve müvellidülhumuza (oksijen) gibi iki basit maddeden ibaret olan havanın zerrelere, birbirinin misli iken zemin yüzünde yüz binler tarzda bulunan Rabbanî sanatlarda kemal-i intizam ile bir dest-i hikmet tarafından çalıştırılıyor görüyorum. Demek,

¹ **وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ**

ayetinin tasrihiyle, rüzgârın tasrihiyle hadsiz Rabbanî hizmetlerde istimal ve bulutların teshiriyle hadsiz Rahmanî işlerde istihdam ve havayı o surette icat eden, ancak Vacibü'l-Vücut ve Kadîr-i Küllî Şey ve Âlim-i Küllî Şey bir Rabb-i Zülcelâli ve'l-İkram'dır" der, hükmeder.

Sonra yağmura bakar, görür ki: Yağmurun taneleri sayınca menfaatler ve katreleri adedince Rahmanî cilveler ve reşhaları miktarınca hikmetler, içinde bulunuyor. Hem o şirin ve lâtif ve mübarek katreler, o kadar muntazam ve güzel halk ediliyor ki, hususan yaz mevsiminde gelen dolu, o kadar mizan ve intizam ile gönderiliyor ve iniyor ki, fırtınalar ile çalkanan ve büyük şeyleri çarpıştıran şiddetli rüzgârlar, onların muvazene ve intizamlarını bozmuyor; katreleri birbirine çarpıp, birleştirip, zararlı kütleler yapmıyor. Ve bunlar gibi çok hakîmâne işlerde ve bilhassa zihayatta çalıştırılan basit ve camit ve şuursuz

Âlim-i Küllî Şey: her şeyi bilen ve her şey ilmi dâhilinde olan Allah.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
bilhassa: özellikle.
camit: ruhsuz, cansız.
dest-i hikmet: hikmet eli, her şeyi hikmetle yapan el.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakîmâne: hikmetli bir şekilde.
halk: yaratma, yaratış.
hususan: bilhassa, özellikle.
hükmetme: karar vermek, inanca varmak.
ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkîl.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.
isal: ulaştırma, erişirme.
istimal: kullanma.
Kadîr-i Küllî Şey: her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.
katre: damla.
kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.
menfaat: fayda.
misil: benzer.
mizan: ölçü.

1. Ve rüzgârları sevk etmesinde ve gökle yer arasında Allah'ın emrine boyun eğmiş bulutlarda... (Bakara Suresi: 164.)

muvazene: denge.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müvellidülhumuza: oksijen.

Rabbanî: terbiye ve idare eden Cenab-ı Hakka ait.

Rabb-i Zülcelâli ve'l-İkram: büyüklük ve ikram sahibi olan Rab, Allah.

reşha: sızıntı, damla.

sefine: gemi.

sevk: önüne katıp sürme, yöneltme.

seyrüseyahat: hareket etme ve yolculuk.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasrif: istediği şekilde idare etme.

tasrih: açıkça ifade ederek şüphe ve tereddütlere silme.

teshir: emri altına alma, emrine itaat ettirme, boyun eğdirme.

umumî: herkese ait, genel.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.

zihayat: hayat sahibi.

müvellidülmâ ve müvellidülhumuza (hidrojen, oksijen) gibi iki basit maddeden tereküp eden bu su, yüz binlerle hikmetli ve şuurlu ve muhtelif hizmetlerde ve sanatlarda istihdam ediliyor. Demek, bu tecessüm etmiş ayn-ı rahmet olan yağmur, ancak bir Rahman-ı Rahîm'in hazine-i gaybiye-i rahmetinde yapılıyor ve nüzulüyle, ¹ **وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ** ayetini maddeten tefsir ediyor.

Sonra ra'dı dinler ve berke (şimşeğe) bakar, görür ki: Bu iki hâdis-i acibe-i cevviye tam tamına

² **يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ** ve ³ **وَيَسْبَحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ** ayetlerini maddeten tefsir etmekle beraber, yağmurun gelmesini haber verip, muhtaçlara müjde ediyorlar.

Evet, hiçten, birden harika bir gürültü ile cevvi konuş-turmak ve fevkalâde bir nur ve nâr ile zulmetli cevvi ışıkla doldurmak ve dağvari pamuk-misal ve dolu ve kar ve su tulumbası hükmünde olan bulutları ateşlendirmek gibi hikmetli ve garabetli vaziyetlerle, baş aşağı, gafil insanın başına tokmak gibi vuruyor, "Başını kaldır, kendini tanıttırmak isteyen fa'al ve kudretli bir Zatın harika işle-rine bak. Sen başıboş olmadığın gibi, bu hâdiseler de başıboş olamazlar. Her birisi çok hikmetli vazifeler peşinde koşturuluyorlar. Bir Müdebbir-i Hakîm tarafından istihdam olunuyorlar" diye ihtar ediyorlar.

İşte, bu meraklı yolcu, bu cevde, bulutu teshirden, rüz-gârı tasriften, yağmuru tenzilden ve hâdisat-ı cevviyeyi

harika: olağanüstü.

hazine-i gaybiye-i rahmet: gay-ba ait rahmet hazineleri, Cenab-ı Hakkın var olan fakat şu âlemde görünmeyen rahmet hazineleri.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

istihdam: bir hizmette kullanma, çalıştırma.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

maddeten: maddî olarak.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

Müdebbir-i Hakîm: hikmetli iş gören, her şeyi hikmet ve tedbirle sevk ve idare eden; Cenab-ı Hak.

müvellidülhumuza: oksijen.

müvellidülmâ: hidrojen.

nâr: ateş.

nur: aydınlık, parlaklık, ışık.

nüzul: yukarıdan aşağıya inme, iniş.

pamuk-misal: pamuk gibi.

ra'd: gök gürlemesi, gök gürültüsü.

Rahman-ı Rahîm: Rahman ve Rahîm olan Allah; dünya ve ahirette yarattıklarına sonsuz rahmet, şefkat ve merhametiyle muamele eden Allah.

şuur: bir şeyin inceliklerini iyice idrak etme, anlayış.

şuursuz: idraksız, bilgisiz.

tasrif: istediği şekilde idare etme.

tecessüm: cisimleşme, cisim hâline gelme.

tefsir: açıklama, tamamen açıklama, izah.

tenzil: indirme, peyderpey, yavaş yavaş indirme.

terekküp: karışıp birleşme, birden fazla şeyin birleşmesinden oluşma.

teshir: emri altına alma, emrine itaat ettirme, boyun eğdirmeye.

vaziyet: durum.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zulmet: karanlık.

1. İnsanlar ümitsizliğe düştüklerinde yağmuru indiren ve rahmetini her tarafa yayan da Odur. (Şûra Suresi: 28.)

2. Gök gürültüsü Onu hamd ederek tesbih eder. (Ra'd Suresi: 13.)

3. Şimşeğin parıltısı ise neredeyse gözleri alıverir. (Nur Suresi: 43.)

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

ayn-ı rahmet: rahmetin tâ kendisi.

berk: şimşek.

cev: atmosfer, yer ile gök arası.

dağvari: dağ gibi, yüksekçe

bir yer, dağ büyüklüğünde.

faal: çok işleyen, daima harekette bulunan, çok çalışan, aktif.

fevkalâde: olağanüstü.

gafil: gaflette bulunan, endişesiz, nefesine uyarak Allah'ın emirlerini unutan.

garabet: tuhaflık.

hâdisat-ı cevviye: gökyüzünde meydana gelen değişimler, olaylar.

hâdis: olay.

hâdis-i acibe-i cevviye: fe-zada, gökyüzünde meydana gelen şaşırtıcı olay.

tedbirden terekküp eden bir hakikatin yüksek ve aşikâr şahadetini işitir: **أَمَنْتُ بِاللّٰهِ** der. Yani, “Allah’a ve bunları yaratana ve tedbirini görene tam iman ettim” der. *Birinci Makamın İkinci Mertebesinde,*

**لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وَجُوبِ وُجُودِهِ
الْجَوُّ بِجَمِيعِ مَا فِيهِ بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ
وَالْتَّصْرِيفِ وَالتَّنْزِيلِ وَالتَّدْبِيرِ الْوَاسِعَةِ الْمَكْمَلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ**¹

fıkrası, bu yolcunun cevve dair mezkûr müşahedatını ifade eder. **(İHTAR)**

Sonra, o seyahat-i fikriyeye alışan o mütefekkir misafir, küre-i arz lisan-ı hâliyle diyor ki: “Gökte, fezada, havada ne geziyorsun? Gel, ben sana aradığımı tanıttıracağım. Gördüğüm vazifelerime bak ve sahifelerimi oku.” O da bakar, görür ki:

Arz, meczup bir Mevlevî gibi iki hareketiyle günlerin, senelerin, mevsimlerin husulüne medar olan bir daireyi, haşr-i azamın meydanı etrafında çiziyor. Ve zihayatin yüz bin envaini bütün erzak ve levazımatlarıyla içine alıp feza denizinde kemal-i muvazene ve nizamla gezdiren ve

İHTAR: Birinci Makamda geçen otuz üç mertebe-i tevhidi bir parça izah etmek isterdim. Fakat, şimdiki vaziyetim ve hâlimin müsaadesizliği cihetiyle, yalnız gayet muhtasar bürhanlarına ve mealinin tercümesine iktifaya mecbur oldum. Risale-i Nur’un otuz, belki yüz risalelerinde, bu otuz üç mertebe, delilleriyle, ayrı ayrı tarzlarda, her bir risalede bir kısım mertebeler beyan edildiğinden, tafsili onlara havale edilmiş.

arz: yer, dünya.

aşikâr: açık, belli, meydanda.

enva: çeşitler, türler, neviler.

erzak: yiyecek, içecek; yenilecek, içilecek şeyler, azıklar.

feza: kâinatta, yıldızlar arasındaki boşluk, uzay.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hakikat: gerçek, esas.

haşr-i azam: büyük haşır, büyük diriliş ve toplanma yeri.

husul: hâsıl olma, meydana gelme, peyda olma.

iman: inanma, itikat.

kemal-i muvazene: dengenin ve ölçünün kusursuzluğu, mükemmel derecede ölçülü ve dengeli olma.

küre-i arz: yer küre, dünya.

levazımat: lüzumlu maddeler, ihtiyaç maddeleri.

1. Allah’tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü’l-Vücud’dur ki, vüs’at ve mükemmeliyeti bilmüşahede görünen *teshir, tasrif, tenzil* ve *tedbir* hakikatlerinin azamet-i ihatasının şahadetiyle, cevvi-i sema bütün içindekilerle beraber Onun vücub-i vücuduna delâlet eder.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin duruşu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

mezcup: cezbeye tutulmuş, ilâhî aşkla aklı dengesi değişmiş kimse, divane.

medar: sebep, vesile.

mertebe: derece, basamak.

Mevlevî: Mevlevîlik tarikatına

mensup kimse.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

müşahadat: gözlemler.

mütefekkir: tefekkür eden, düşünen, her şeyi hikmetince, ibret almak ve kavramak üzere düşünen, düşünür.

nizam: düzgünlük, tertip.

sahife: sayfa.

seyahat-i fikriye: fikir seyahati.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tedbir: idare etme, çekip çevirme.

vazife: görev.

zihayat: hayat sahibi.

güneş etrafında seyahat eden muhteşem ve musahhar bir sefine-i Rabbaniyedir.

Sonra, sahifelerine bakar, görür ki: Bablarındaki her bir sahifesi, binler âyâtıyla arzın Rabbini tanıttırıyor. Umumunu okumak için vakit bulamadığından, yalnız bir tek sahife olan zihayatın bahar faslında icat ve idaresine bakar, müşahede eder ki:

Yüz bin envanın hadsiz efratlarının suretleri, basit bir maddeden gayet muntazam açılıyor; ve gayet rahîmâne terbiye ediliyor; ve gayet mu'cizâne, bir kısmının tohumlarına kanatçıklar verip, onları uçurmak suretiyle neşrettiliyor; ve gayet müdebbirâne idare olunuyor; ve gayet müşfikane iâşe ve it'am ediliyor; ve gayet rahîmâne ve rezzakane hadsiz ve çeşit çeşit ve lezzetli ve tatlı rızıkları, hiçten ve kuru topraktan ve birbirinin misli ve farkları pek az ve kemik gibi köklerden, çekirdeklerden, su katrelerinden yetiştiriliyor. Her bahara, bir vagon gibi, hazine-i gayptan yüz bin nevi et'ime ve levazimat, kemal-i intizam ile yüklenip zihayata gönderiliyor. Ve bilhassa o erzak paketleri içinde yavrulara gönderilen süt konserveleri ve validelerinin şefkatli sinelerinde asılan şekerli süt tulumbacıklarını göndermek, o kadar şefkat ve merhamet ve hikmet içinde görünüyor ki, bilbedahe bir Rahman-ı Rahîm'in gayet müşfikane ve mürebbiyâne bir cilve-i rahmeti ve ihsanı olduğunu ispat eder.

Elhâsıl, bu sahife-i hayatiye-i bahariye haşr-i azamın yüz bin numunelerini ve misallerini göstermekle,

âyât: işaretler, deliller; Allah'ın varlık ve birliğine işaret eden deliller.
bab: kısım, bölüm, bahis.
bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.
bilhassa: özellikle.
cilve-i rahmet: Cenab-ı Hakkın merhamet, şefkat ve lütfunun görüntüsü, rahmet tecellileri.
elhâsıl: hâsıl, netice itibarıyla, kısaca.
et'ime: yemekler, aslar, ta-

amlar.
fasıl: kısım, bölüm.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hazine-i gayp: gayp hazinesi, var olan fakat görünmeyen hazine.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi.
iâşe: geçindirme, besleme, yaşatma.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
ihsan: bağışlama, ikram et-

me, lütuf.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
it'am: yemek yedirme, yemek verme.
katre: damla.
kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.
misal: benzer, örnek.
misil: benzer.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
muhteşem: haşmetli, yüce.
muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.
musahhar: boyun eğen, emir altına giren.
müdebbirâne: müdebbir olana yakışır şekilde, tedbirlice.
mürebbiyâne: mürebbî olana yakışır şekilde, terbiye edecek şekilde, eğiterek.
müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.
müşfikane: şefkatle, merhametle, acıyarak.
neşretme: dağıtma, yayma, saçma.
nevi: çeşit, tür.
numune: örnek.
Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.
rahîmâne: rahîm olarak, merhamet ederek, merhametli olarak.
Rahman-ı Rahîm: Rahman ve Rahîm olan Allah; dünya ve ahirette yarattıklarına sonsuz rahmet, şefkat ve merhametiyle muamele eden Allah.
rezzakane: rızık verene, rezzaka yakışır surette.
rızık: Allah'ın lütuf ve ihsan ettiği nimetler.
sahife: sayfa.
sahife-i hayatiye-i bahariye: bahara ait hayat sayfası.
sefine-i Rabbaniye: Allah'ın yarattıklarını taşıyan gemi; dünya.
seyahat: yolculuk.
sine: göğüs.
suret: biçim, tarz, görünüş.
şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.
terbiye: besleyip büyütmek, yetiştirmek.
umum: bütün.
valide: ana, anne.

فَانْظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَةِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ¹

ayetini maddeten gayet parlak tefsir ettiği gibi; bu ayet dahi, bu sahifenin manalarını mu'cizâne ifade eder. Ve arzın, bütün sahifeleriyle, büyüklüğü nispetinde ve kuvvetinde² لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ dediğini anladı.

İşte, küre-i arzın yirmiden ziyade büyük sahifelerinden bir tek sahifenin yirmi vechinden bir tek vechinin muhtasar şahadeti ile, o yolcunun sair vecihlerin sahifelerindeki müşahedatı manasında olarak ve o müşahadatları ifade için, *Birinci Makamın Üçüncü Mertebesinde* böyle denilmiş:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ الْأَرْضَ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا وَمَا عَلَيْهَا بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ احِاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَالتَّدْبِيرِ وَالتَّرْبِيَةِ وَالْفَتْاحَةِ وَتَوَزُّعِ الْبُذُورِ وَالْمَحَافَظَةِ وَالْإِدَارَةِ وَالْإِعَاشَةِ لِجَمِيعِ ذَوِي الْحَيَاةِ وَالرَّحْمَنِ وَالرَّحِيمَةِ الْعَامَّةِ الشَّامِلَةِ الْمُكْمَلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ³

Sonra, o mütefekkir yolcu, her sahifeyi okudukça sadet anahtarı olan imanı kuvvetlenip ve manevî terakkiyatın miftahı olan marifeti ziyadeleşip ve bütün kemalâtın esası ve madeni olan iman-ı billâh hakikati bir derece daha inkişaf edip manevî çok zevkleri ve lezzetleri

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

hakikat: gerçek, esas.

iman: inanma, itikat.

iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinata tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.

inkışaf: ortaya çıkma, keşfolunma.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

küre-i arz: yer küre, dünya.

maddeten: maddî olarak.

maden: asıl, esas, kaynak.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

marifet: bilme, derin bilgi.

miftah: açan alet, anahtar.

muhtasar: kısaltılmış, özet.

müşahadat: gözlemler.

mütefekkir: tefekkür eden, düşünen, her şeyi hikmetince, ibret almak ve kavramak üzere düşü-

1. Şimdi bak Allah'ın rahmet eserlerine: Yeryüzünü ölümünün ardından nasıl diriltiyor? Bunu yapan, elbette ölüleri de böylece diriltecektir; O her şeye hakkıyla kadirdir. (Rum Suresi: 50.)
2. Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. (Bakara Suresi: 163, 255; Âl-i İmran Suresi: 2, 6; Kasas Suresi: 88.)
3. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü'l-Vücd'dur ki, umumiyeti, şümulü ve mükemmeliyeti bilmüşahede görünen teshir, tedbir, terbiye, tohumların fetih ve muhafazası, bütün zihayatın idare ve iâşesi, rahmaniyet ve rahîmiyet hakikatlerinin azamet-i iha-tasının şahadetiyle, arz bütün içindekiler ve üzerindekilerle birlikte Onun vahdet içindeki vücub-i vücuduna delâlet eder.

nen, düşünür.

nispet: oran, değer.

saadet: mutluluk.

sair: diğer, başka, öteki.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

terakkıyat: ilerlemeler, gelişmeler.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, Kur'ân'ın şerhi.

vech: cihet, yön.

ziyade: çok, fazla.

verdikçe onun merakını şiddetle tahrik ettiğinden; sema, cev ve arzın mükemmel ve kat'î derslerini dinlediği hâlde, ¹ **هَلْ مِنْ مَزِيدٍ** deyip dururken, denizlerin ve büyük nehirlerin cezbekârâne cûşuhuruşla zikirlerini ve hazin ve leziz seslerini işitir. Lisan-ı hâl ve lisan-ı kâl ile “Bize de bak, bizi de oku” derler. O da bakar, görür ki:

Hayattarâne mütemadiyen çalkanın ve dağılmak ve dökülmek ve istilâ etmek fıtratında olan denizler, arzı kuşatıp, arz ile beraber gayet sür'atli bir surette bir senede yirmi beş bin senelik bir dairede koşturulduğu hâlde, ne dağılırlar, ne dökülürler ve ne de komşularındaki toprağa tecavüz ederler. Demek, gayet kudretli ve azametli bir Zatın emriyle ve kuvvetiyle dururlar, gezerler, muhafaza olurlar.

Sonra denizlerin içlerine bakar, görür ki: Gayet güzel ve ziynetli ve muntazam cevherlerinden başka, binlerce çeşit hayvanatın iâşe ve idareleri ve tevellüdat ve vefiyatları o kadar muntazamdır; basit bir kum ve acı bir sudan verilen erzakları ve tayinatları o kadar mükemmeldir ki, bilbedahe bir Kadîr-i Zülcelâl'in, bir Rahîm-i Zülcemal'in idare ve iâşesiyle olduğunu ispat eder.

Sonra, o misafir, nehirlere bakar, görür ki: Menfaatleri ve vazifeleri ve varidat ve sarfiyatları o kadar hakîmâne ve rahîmânedir; bilbedahe ispat eder ki, bütün ırmaklar, pınarlar, çaylar, büyük nehirler, bir Rahman-ı Zülcelâli ve'l-İkram'ın hazine-i rahmetinden çıkıyorlar ve akıyorlar.

1. Daha yok mu? (Kaf Suresi: 30.)

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
cevher: esas, maya, öz.
cev: atmosfer, yer ile gök arası.
cezbekarâne: cezbeye tutulmuş gibi, Allah sevgisi ile kendinden geçerek.
cûşuhuruş: coşup taşma, kaynayıp taşma, neşe ve ahenk.

fevkalâde: olağanüstü.
fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.
hakîmâne: hikmetli bir şekilde.
hayattarâne: canlı bir şekilde, hayat sahibi olarak, hayat sahibi imişçesine.
hayvanat: hayvanlar.
hazin: keder meydana getiren, acı uyandıran, hüznü ve

ren.
hazine-i rahmet: rahmet hazinesi.
iddihar: biriktirme, toplama, yığma.
istilâ: kaplama, yayılma.
Kadîr-i Zülcelâl: sonsuz büyüklük, haşmet ve kudret sahibi, Allah.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

leziz: lezzetli, tatlı.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

lisan-ı kâl: söz ile anlatılan mana, konuşma dili.

menfaat: fayda.

muhafaza: koruma.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

Rahîm-i Zülcemal: isim ve sıfatları çok güzel olan ve yaratıklarına karşı sonsuz şefkat sahibi olan Cenab-ı Hak.

Rahman-ı Zülcelâli ve'l-İkram: son derece ikram ve büyüklük, haşmet sahibi Rahman, Allah.

sarf: harcama, masraf etme, gider.

sarfiyat: harcamalar, giderler.

sema: gökyüzü, gök.

tahrik: hareket ettirme, harekete geçirme, yola çıkartma.

tayinat: erzak, yiyecek, gıda, tayınlar, tayin edilen parça veya miktar.

tecavüz: saldırma, sataşma, başkasının hakkına dokunma.

tevellüdat: tevellütler, doğumlar.

varidat: gelirler.

vazife: görev.

vefiyat: ölümler, vefatlar.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zikir: tesbih ile çeşitli şekillerde Esma-i Hüsnayı söyleme, belli zamanlarda belli duaları belli miktarda ve belli şekilde okuma.

ziynet: süs, bezek.

Hatta o kadar fevkalâde iddihar ve sarf ediliyorlar ki, “Dört nehir Cennetten geliyorlar” diye rivayet edilmiş. Yani, “Zahirî esbabın pek fevkinde olduklarından, mane-vî bir Cennetin hazinesinden ve yalnız gaybî ve tükenmez bir menbain feyzinden akıyorlar” demektir.

Meselâ, Mısır’ın kumistanını bir Cennete çeviren Nil-i mübarek, cenup tarafından, Cebel-i Kamer denilen bir dağdan mütemadiyen küçük bir deniz gibi tükenmeden akıyor. Altı aydaki sarfiyatı dağ şeklinde toplansa ve buzlansa, o dağdan daha büyük olur. Hâlbuki, o dağdan ona ayrılan yer ve mahzen, altı kısımdan bir kısım olmaz. Varidatı ise, o mıntika-i harrede pek az gelen ve susamış toprak çabuk yuttuğu için mahzene az giden yağmur, elbette o muvazene-i vasiayı muhafaza edemediğinden, o Nil-i mübarek, âdet-i arziye fevkinde, “Bir gaybî Cennetten çıkıyor” diye rivayeti gayet manidar ve güzel bir hakikati ifade ediyor.

İşte, deniz ve nehirlerin denizler gibi hakikatlerinin ve şahadetlerinin binden birisini gördü. Ve umumu, bilicma, denizlerin büyüklüğü nispetinde bir kuvvetle ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ der ve bu şahadete, denizler mahlûkatı adince şahitler gösterir diye anladı. Ve denizlerin ve nehirlerin umum şahadetlerini irade ederek, ifade etmek manasında, *Birinci Makamın Dördüncü Mertebesinde*,

âdet-i arziye: yeryüzünün coğrafi kanun ve âdetleri.

bilicma: icma ile, birden, ittifakla, fikir birliğiyle.

Cebel-i Kamer: Kamer Dağı, Afrika’da Nil Nehrinin çıktığı dağın ismi.

cenup: güney, kıble.

esbap: sebepler, vasıtalar.

fevkalâde: olağanüstü.

fevkinde: üstünde.

feyiz: bolluk, bereket, verimlilik.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

iddihar: biriktirme, toplama, yığma.

kumistan: kumluk yer, çöl veya çok kumlu arazi.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

mahzen: içinde eşya saklanan yer.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

1. Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. (Bakara Suresi: 163, 255; Âl-i İmran Suresi: 2, 6; Kasas Suresi: 88.)

manidar: nükteli, ince manalı.

menba: kaynak, her hangi bir şeyin çıktığı yer.

meselâ: örneğin.

mintika-i harre: sıcak bölge.

muhafaza: koruma.

muvazene-i vâsia: geniş bir şekildeki denge, ihtiyacı olanlara bol ve kâfi miktarda ih-

sanda bulunarak dengeyi sağlayan Cenab-ı Hak, Allah’ın koyduğu denge.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

Nil-i mübarek: mübarek Nil, bereket veren Nil nehri, Mısır’a hayat veren mübarek Nil nehri.

nispet: oran, değer.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme.

sarf: harcama, masraf etme, gider.

sarfiyat: harcamalar, giderler.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

umum: bütün, hepsi.

varidat: gelirler.

zahiri: görünürde.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ
فِي وَحْدَتِهِ جَمِيعُ الْبِحَارِ وَالْأَنْهَارِ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ
إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ وَالْمُحَافَظَةِ وَالْإِدَارَةِ الْوَاسِعَةِ
الْمُنْتَظِمَةِ بِالشَّاهِدَةِ ❶

denilmiş.

Sonra, dağlar ve sahralar, seyahat-i fikriyede bulunan o yolcuyla çağırıyorlar, “Sahifelerimizi de oku” diyorlar. O da bakar, görür ki:

Dağların küllî vazifeleri ve umumî hizmetleri o kadar azametli ve hikmetlidirler; akılları hayret içinde bırakır. Meselâ, dağların zeminden emr-i Rabbanî ile çıkmaları ve zeminin içinde, inkılâbat-ı dâhiliyeden neş’et eden heyecanını ve gazabını ve hiddetini, çıkmalarıyla teskin ederek, zemin o dağların fışkırmalarıyla ve menfeziyle teneffüs edip, zararlı olan sarsıntılardan ve zelzele-i muzırradan kurtulup, vazife-i devriyesinde sekenesinin istirahatlerini bozmuyor. Demek, nasıl ki sefineleri sarsıntıdan vikaye ve muvazenelerini muhafaza için, onların direkleri, üstünde kurulmuş; öyle de, dağlar, zemin sefinesine bu manada hazineli direkler olduklarını, Kur’ân-ı Mu’cizülbeyan,

❷ ❸ ❹ وَالْجِبَالُ أَوْتَادًا ❶ وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِي ❷ وَالْجِبَالُ أَرْسِيهَا ❸

gibi çok ayetlerle ferman ediyor.

Hem meselâ, dağların içinde zihayata lâzım olan her nevi menbalar, sular, madenler, maddeler, ilâçlar o kadar

Kur’ân-ı Mu’cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur’ân-ı Kerîm.

külli: umumî, genel.

maden: asıl, esas, kaynak.

menfez: delik, aralık.

muvazene: denge.

neş’et: meydana gelme, oluşma, çıkma.

nevi: çeşit, tür.

sahife: sayfa.

sahra: geniş ve susuz arazi, çöl.

sefine: gemi.

sekeneye: sakin olanlar, ikamet edenler, oturanlar.

seyahat-i fikriye: fikir seyahati.

teneffüs: nefes alma, soluklanma, solunum.

teskin: sakinleştirme, yatıştırma.

umumî: herkesle ilgili, genel.

vazife: görev.

vazife-i devriye: devreden vazife.

vikaye: koruma, sahip çıkma.

zelzele-i muzırra: zararlı zelzele, zarar veren zelzele.

zemin: yeryüzü.

zihayat: hayat sahibi.

1. Allah’tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü'l-Vücud’dur ki, vüs’at ve intizamı bilmişahade görünen teshir, muhafaza, iddihar ve idare hakikatlerinin azamet-i ihatasının şahadetiyle, bütün denizler ve nehirler içindekilerin hepsi ile birlikte Onun vücub-i vücuduna delâlet ederler.

2. Dağları birer kazık (yapmadık mı?) (Nebe Suresi: 7.)

3. Onda sabit dağlar yarattık. (Kaf Suresi: 7.)

4. Dağları sapasağlam diktî. (Naziat Suresi: 32.)

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

emr-i Rabbanî: Allah’ın emri.

ferman: emir, buyruk.

gazap: kızgınlık, hiddet, öfke.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi.

inkılâbat-ı dâhiliye: dâhilî inkılâplar, içe ait değişimler ve dönüşümler.

istirahat: dinlenme, rahatlatma.

hakîmâne ve müdebbirâne ve kerîmâne ve ihtiyatkârâne iddihar ve ihzar ve istif edilmiş ki, bilbedahe, kudreti nihayetsiz bir Kadîr'in ve hikmeti nihayetsiz bir Hakîm'in hazineleri ve ambarları ve hizmetkârları olduklarını ispat ederler diye anlar. Ve sahra ve dağların dağ kadar vazife ve hikmetlerinden bu iki cevhere sairlerini kıyas edip, dağların ve sahraların umum hikmetleriyle, hususan ihtiyatî iddiharlar cihetiyle getirdikleri şahadeti ve söyledikleri ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ¹ tevhidini, dağlar kuvvetinde ve sebatında ve sahralar genişliğinde ve büyüklüğünde görür, ² اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ² der. İşte bu manayı ifade için, *Birinci Makamın Beşinci Mertebesinde,*

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ
جَمِيعُ الْجِبَالِ وَالصَّحَارَى بِجَمِيعِ مَا فِيهَا وَمَا عَلَيْهَا بِشَهَادَةٍ
عَظْمَةٍ احاطة حَقِيقَةِ الْاِدْخَارِ وَالْاِدَارَةِ وَنَشْرِ الْبُذُورِ وَالْمُحَافَظَةِ
وَالْتَدْبِيرِ وَالْاِحْتِيَاطِيَةِ الرَّبَّانِيَةِ الْوَاسِعَةِ الْعَامَّةِ الْمُنتَظِمَةِ الْمُكْمَلَةِ
بِالشَّاهِدَةِ³

denilmiş.

Sonra, o yolcu, dağda ve sahrada fikriyle gezerken, eşcar ve nebatat âleminin kapısı fikrine açıldı. Onu içeriye çağırdılar, “Gel dairemizde de gez, yazılarımızı da oku” dediler. O da girdi, gördü ki, gayet muhteşem ve müzeyyen bir meclis-i tehlil ve tevhid ve bir halka-i zikir

âlem: varlık sınıflarından her biri.
ambar: eşya saklanan ve depolanan yer.
bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.
cevher: esas, maya, öz.
cihet: yön.
eşcar: ağaçlar.
Hakîm: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan, hikmet sahibi Allah.
hakîmâne: hikmetli bir şekilde.
halka-i zikir: zikir halkası, zikir esnasında daire şeklinde oturma.
hizmetkâr: hizmet yapan kimse, hizmetçi.
hususân: bilhassa, özellikle.
ihtiyâtî: ilerisini düşünerek, tedbirlice.
ihtiyatkârâne: ihtiyatla, sakınganlıkla.
ihzar: hazır etme, hazırlama.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istif: düzgün şekilde sıralama ve yığma, muntazam yığın.
Kadîr: kudret sahibi olan ve her şeye gücü yeten Allah.
kerîmâne: kerimce, cömertçe, bol ihsan ve ikram ile.
kıyas: karşılaştırma, oranlama.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.

1. Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. (Kasas Suresi: 88; Bakara Suresi: 163, 255.)

2. Allah'a iman ettim.

3. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü'l-Vücud'dur ki, bilmüşahede görünen vâsi, âmm, muntazam ve mükemmel Rabbanî ihtiyat maddelerinin iddihar, idare, tohum ve çekirdeklerinin neşri, muhafaza ve tedbir hakikatlerinin azamet-i ihatasının şahadetiyile, bütün dağlar ve sahralar bütün içindekiler ve üzerindekilerle beraber Onun vücub-i vücuduna delâlet ederler.

meclis-i tehlil: tehlil meclisi; lâ ilâhe illâllah diyenlerin toplantısı.

muhteşem: haşmetli, yüce.

müdebbirâne: müdebbir ola-

na yakışır şekilde, tedbirlice.

müzeyyen: ziynetlendirilmiş, süslenmiş, süslü, bezenmiş, donanmış.

nebatat: bitkiler.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

sair: diğer, başka, öteki.

sebat: sabit durma.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

ve şükür teşkil etmişler. Bütün eşcar ve nebatatın enva-ları, bilicma, beraber ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ diyorlar gibi lisan-ı hâl-lerinden anladı. Çünkü, bütün meyvedar ağaç ve nebat-lar, mizanlı ve fesahatli yapraklarının dilleriyle ve süslü ve cezaletli çiçeklerinin sözleriyle ve intizamlı ve belâgatli meyvelerinin kelimeleriyle beraber, müsebbihâne şaha-det getirdiklerine ve ² لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ dediklerine delâlet ve şahadet eden üç büyük küllî hakikati gördü.

• **Birincisi:** Pek zahir bir surette kastî bir in'am ve ik-ram ve ihtiyarî bir ihsan ve imtinan manası ve hakikati her birisinde hissedildiği gibi, mecmuunda ise, güneşin zuhurundaki ziyası gibi görünüyor.

• **İkincisi:** Tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olma-yan kastî ve hakimâne bir temyiz ve tefrik, ihtiyarî ve rahîmâne bir tezyin ve tasvir manası ve hakikati o had-siz enva ve efratta gündüz gibi aşîkâre görünüyor. Ve bir Sâni-i Hakîm'in eserleri ve nakışları olduklarını gösterir.

• **Üçüncüsü:** O hadsiz masnuatın yüz bin çeşit ve ayrı ayrı tarz ve şekilde olan suretleri, gayet muntazam, mi-zanlı, ziynetli olarak, mahdut ve madut ve birbirinin mis-li ve basit ve camit ve birbirinin aynı veya az farklı ve ka-rışık olan çekirdeklerden, habbeciklerden o iki yüz bin nevilerin farikalı ve intizamlı, ayrı ayrı, muvazeneli, ha-yattar, hikmetli, yanlışsız, hatasız bir vaziyette umum efradının suretlerinin fethi ve açılışı ise öyle bir hakikat-tir ki, güneşten daha parlaktır. Ve baharın çiçekleri ve

ihtiyarî: mecburî olmayan, isteğe bağılı.

ikram: bağış, ihsan, bir şey sun-ma.

imtinan: minnet etme.

in'am: nimetlendirme, ihsan et-me.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

kastî: kastederek, isteyerek, bile bile yapılan.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin duru-şu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

madut: addedilen, sayılan.

mahdut: sınırlı, belirli.

masnuat: sanatlâ yapılmış şeyler.

mecmu: bütün hepsi.

meyvedar: meyveli, yemişli.

misil: benzer.

mizan: ölçü.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

muvazene: denge.

müsebbihâne: tesbih edene ya-kışır şekilde, tesbih ederek, süb-hanallah diyerek.

nakış: işleme, süsleme.

nebat: topraktan biten, yetişen her türlü şey, bitki.

nevi: çeşit, tür.

rahîmâne: rahîm olarak, merha-met ederek, merhametli olarak.

Sâni-i Hakîm: hikmet sahibi olan, her şeyi sanatlâ ve hikmetle ya-ratan Allah.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duy-ma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasvir: bir şeyi yazıyla veya baş-ka ifade tarzlarıyla anlatma.

tefrik: birbirinden ayırma, ayrı tutma.

temyiz: ayırma, dikkatle ayırma.

tesadüf: rastlantı, bir şeyin ken-diliğinden meydana gelmesi.

teşkil: vücut verme, şekillendir-me.

tezyin: süsleme, ziynetlendirme.

umum: bütün.

vaziyet: durum.

zahir: açık, aşîkâr.

ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

ziynet: süs, bezek.

zuhur: görünme, meydana çık-ma.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)

2. Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. (Kasas Suresi: 88; Bakara Suresi: 163, 255.)

aşîkâre: apaçık, belli, aşîkâr, meydanda, zahir.

belâgat: iyi, güzel, pürüzsüz söz söyleme.

camit: ruhsuz, cansız.

cezalet: ahenkli, akıcı ve gü-zel ifade.

cihet-i imkân: mümkün ol-ma yönü, imkân tarafı. bir şe-yin olabilirlik tarafı, yönü.

delâlet: delil olma, gösterme.

efrat: fertler.

enva: çeşitler, türler, nevilere.

farika: fark eden, ayrı.

fesahat: güzel ve açık konu-şabilme.

fetih: açma, açılma.

gayet: son derece.

habbe: tahlil tanesi.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hakimâne: hikmetli bir şekil-de.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hayattar: canlı, yaşayan.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi.

ihsan: bağışlama, ikram et-me, lütuf.

meyveleri ve yaprakları ve mevcudatı sayısınca o hakikati ispat eden şahitler var diye bildi,

¹ **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نِعْمَةِ الْإِيمَانِ** dedi.

İşte bu mezkûr hakikatleri ve şahadetleri ifade manasıyla, *Birinci Makamın Altıncı Mertebesinde*,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الوجودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ
فِي وَحْدَتِهِ إِجْمَاعُ جَمِيعِ أَنْوَاعِ الْأَشْجَارِ وَالنَّبَاتَاتِ الْمُسَبِّحَاتِ
النَّاطِقَاتِ بِكَلِمَاتِ أَوْرَاقِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْفَصِيحَاتِ وَأَزْهَارِهَا
الْمُزَيَّنَّاتِ الْجَزِيْلَاتِ وَأَثْمَارِهَا الْمُنتَظِمَاتِ الْبَلِيغَاتِ بِشَهَادَاتِ
عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْإِنْعَامِ وَالْإِكْرَامِ وَالْإِحْسَانِ بِقَصْدٍ وَرَحْمَةٍ
وَحَقِيقَةِ التَّمْيِيزِ وَالتَّرْتِيبِ وَالتَّصْوِيرِ بِإِرَادَةٍ وَحَكْمَةٍ مَعَ قَطْعِيَّةٍ
دَلَالَةٍ حَقِيقَةٍ فَتَحَ جَمِيعَ صُورِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْمُزَيَّنَّاتِ الْمُتَبَايِنَةِ
الْمُتَنَوِّعَةِ الْغَيْرِ الْمَحْدُودَةِ مِنْ نَوَاتَاتٍ وَحَبَّاتٍ مُتَمَاثِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ
² **مَحْصُورَةٍ مَعْدُودَةٍ**

denilmiş.

Sonra, seyahat-i fikriyede bulunan o meraklı ve terakki ile zevki ve şevki artan dünya yolcusu, bahar bahçesinden bir bahar kadar bir güldeste-i marifet ve iman alıp gelirken, hayvanat ve tuyur âleminin kapısı hakikatbin olan aklına ve marifetaşına olan fikrine açıldı.

âlem: varlık sınıflarından her biri.

güldeste-i marifet: Allah'ı tanıma ve marifet bilgilerinden derilmiş gül destesi, Allah'ı tanıma ve bilme buketi.

hakikatbin: hakikati gören, hakikati anlayan, hakikate inanan.

hayvanat: hayvanlar.

iman: inanma, itikat.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

marifetaşına: bilerek, üstün bilgiye sahip olarak, ustalıkla.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

mezkûr: zikredilen, adı geçen,

1. İman nimetinden dolayı, ezelden ebede kadar Allah'a hamd olsun.

2. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü'l-Vücud'dur ki, mevzun ve fasih yapıtlarının, süslü ve cezaletli çiçeklerinin, muntazam ve belîğ meyvelerinin kelimeleriyle konuşan ve tesbih eden bütün ağaç ve nebat nevilerinin icmaı, mütemasil, müteşabih, mahsur ve mahdud az bir kısım çekirdek ve tohumlardan mevzun, müzeyyen, mütebayın, mütenevvi ve gayr-i mahdud şekil ve suretlerinin hepsinin birden fethi hakikatinin kat'î delâletiyle beraber, bir kasıt ve rahmetle yapılan ihsan, ikram ve in'am hakikatinin ve bir irade ve hikmetle gerçekleştirilen temyiz, tezyin ve tasvir hakikatinin azamet-i ihatasının şahadetiyle ve icma ile Onun vahdet içindeki vücub-i vücuduna delâlet eder.

anılan.

seyahat-ı fikriye: fikir seyahati.

şahadet: şahit olma, şahitlik, ve heves.

tanıklık.

sevk: şiddetli arzu, aşırı istek

terakki: yükselme, ilerleme.

tuyur: kuşlar.

Yüz bin ayrı ayrı seslerle ve çeşit çeşit dillerle onu içeriye çağırdılar. “Buyurun” dediler. O da girdi ve gördü ki:

Bütün hayvanat ve kuşların bütün nevileri ve taifeleri ve milletleri, bilittifak, lisan-ı kâl ve lisan-ı hâllerile, **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ** deyip, zeminin yüzünü bir zikirhane ve muazzam bir meclis-i tehlil suretine çevirmişler; her biri biz-zat birer kaside-i Rabbanî, birer kelime-i Sübhanî ve manidar birer harf-i Rahmanî hükmünde Sâni'lerini tavsif edip hamdüsena ediyorlar vaziyetinde gördü. Güya o hayvanların ve kuşların duyguları ve kuvaları ve cihazları ve azaları ve aletleri, manzum ve mevzun kelimelerdir ve muntazam ve mükemmel sözlerdir. Onlar, bunlarla Hallâk ve Rezzak'larına şükür ve vahdaniyetine şahadet getirdiklerine kat'î delâlet eden üç muazzam ve muhit hakikatleri müşahede etti.

• *Birincisi:* Hiçbir cihetle serseri tesadüfe ve kör kuvvete ve şuursuz tabiata havalesi mümkün olmayan, hiçten hakîmâne icat ve sanatperverâne ibda ve ihtiyarkârâne ve alîmâne halk ve inşa ve yirmi cihetle ilim ve hikmet ve iradenin cilvesini gösteren ruhlandırmak ve ihya etmek hakikatidir ki, zîruhlar adedince şahitleri bulunan bir bürhan-ı bâhir olarak, Zat-ı Hayy-ı Kayyum'un vücub-i vücuduna ve sıfat-ı seb'asına ve vahdetine şahadet eder.

• *İkincisi:* O hadsiz masnularda birbirinden simaca farikalı ve şekilce ziynetli ve miktarca mizanlı ve suretçe intizamlı bir tarzdaki temyizden, tezyinden, tasvirden

1. Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. (Kasas Suresi: 88; Bakara Suresi: 163, 255; Âl-i İmran Suresi: 2, 6.)

alîmâne: ilmen bilerek.
aza: organlar, uzuvlar.
bilittifak: ittifakla, beraberce, el birliğiyle.
bizzat: kendisi, şahsen.
bürhan-ı bâhir: büyük ve geniş delil.
cihaz: aza, organ.
cihet: yön.
cilve: tecelli, görüntü.

delâlet: delil olma, gösterme.
güya: sanki, sözde.
halk: yaratma, yaratış.
Hallâk: yaratan, çokça yaratan, sürekli olarak yaratan, her şeyi halk eden, Allah.
hamdüsena: şükür ve övgü.
harf-i Rahmani: Allah'tan gelen ve ona ait olan söz.
hükmünde: değerinde, yerin-

de.
ibda: örneksiz olarak, eşsiz şekilde yaratma.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
ihtiyarkârâne: isteyerek, seçerek.
ihya: diriltme, hayat verme.
ilim: bilme, bilgi.
inşa: vücuda getirme, yarat-

ma.

kaside-i Rabbanî: Rabbanî kaside; Allah tarafından yaratılan ve birer kaside gibi yaratıcılarını tanıtır Onu öven her bir bitki ve hayvan.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kelime-i Sübhanî: tesbih edilen Allah'a ait kelime.

kuva: kuvvetler, hisler, meleke-ler.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

lisan-ı kâl: söz ile anlatılan mana, konuşma dili.

manidar: nükteli, ince manalı.

manzum: ölçülü, sıralı, düzenlenmiş, vezinli.

masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.

meclis-i tehlil: tehlil meclisi; lâ ilâhe illâ Allah diyenlerin toplantısı.

mevzun: ahenkli, biçimli, uygun.

muazzam: çok büyük, ulu, yüce.

muhit: ihata eden, kuşatıcı.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

Rezzak: bütün yaratılmışların rızasını veren ve ihtiyaçlarını karşılayan Allah.

sanatperverâne: sanata değer vererek, sanatı severcesine, sanatkârcasına.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

sıfat-ı seb'a: yedi sıfat; Cenab-ı Hakkın hayat, ilim, sem', basar, irade, kudret, kelâm sıfatları.

sima: yüz, çehre.

şuursuz: idraksiz, bilgisiz.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

tabiat: maddî âlem.

taife: takım, güruh, familya.

tavsif: vasıflandırma, bir şeyin iç yüzü ve özelliklerini anlatma.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

vahdet: bir ve tek olma.

vücub-i vücüt: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

Zat-ı Hayy-ı Kayyum: varlığı, diriliği her an için olup gökleri ve yerleri her an için tutan; her şeye, her hususta iktidarı yeten zat, Allah.

zemin: yeryüzü.

zikirhane: zikir yeri, zikir yapılan yer.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

öyle azametli ve kuvvetli bir hakikat görünür ki, Kadîr-i Külli Şey ve Âlim-i Külli Şey'den başka hiçbir şey, bu her cihetle binlerle harikaları ve hikmetleri gösteren ihtatalı fiile sahip olamaz ve hiçbir imkân ve ihtimal yok.

• **Üçüncüsü:** Birbirinin misli ve aynı veya az farklı ve birbirine benzeyen mahsur ve mahdud yumurtalardan ve yumurtacıklardan ve nutfeye denilen su katrelerinden o hadsiz hayvanların yüz binler çeşit tarzlarda ve birer mu'cize-i hikmet mahiyetinde bulunan suretlerini, gayet muntazam ve muvazeneli ve hatasız bir hey'ette açmak ve fethetmek öyle parlak bir hakikattir ki, hayvanlar adedince senetler, deliller o hakikati tenvir eder.

İşte bu üç hakikatin ittifakıyla, hayvanların bütün envayı, beraber öyle bir **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ**¹ deyip şahadet getiriyorlar ki, güya zemin, büyük bir insan gibi, büyüklüğü nispetinde **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ** diyerek semavat ehline işittiriyor mahiyetinde gördü ve tam ders aldı. *Birinci Makamın Yedinci Mertebesinde* bu mezkûr hakikatleri ifade manasıyla,

**لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ
فِي وَحْدَتِهِ اتِّفَاقُ جَمِيعِ أَنْوَاعِ الْحَيَوَانَاتِ وَالطَّيُورِ الْحَامِدَاتِ
الشَّاهِدَاتِ بِكَلِمَاتِ حَوَاسِّهَا وَقَوَاهَا وَحِسِّيَّاتِهَا وَلَطَائِفِهَا
الْمَوْزُونَاتِ الْمُنْتَظَّمَاتِ الْفَصِيحَاتِ وَبِكَلِمَاتِ جِهَازَاتِهَا**

Âlim-i Külli Şey: her şeyi bilen ve her şey ilmi dâhilinde olan Allah.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

cihet: yön.

enva: türler, çeşitler.

fethetmek: açmak, çatlatmak.

fiil: iş, hareket.

hakikat: gerçekler.

harika: olağanüstü.

hey'et: şekil, suret.

hikmet: herkesin bilmediği gizli sebep.

ifade: anlatım, deyiş.

ihatalı: kuşatıcı.

ihimal: bir şeyin olabilmek durumu, olabilirlik.

imkân: olabilecek hâlde bulun-

ma, mümkün olma, olabilirlik.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

Kadîr-i Külli Şey: her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

katre: damla.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası.

mahdud: sınırlanmış, sınırlı.

mahsur: hasredilmiş, sınırlan-

mış.

mana: anlam.

mezkûr: adı geçen, anılan, sözü edilen.

misil: eş, benzer; kat.

mu'cize-i hikmet: hikmet mu'cizesi.

muntazam: düzgün, intizamlı.

muvazene: denge, dengele-

me.

nispet: oran, ölçü.

nutfeye: döl suyu, meni.

semavat: semalar, gökler.

senet: kuvvetli delil olabilecek söz.

şahadet: tanıklık, şahitlik.

tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışılandırma.

وَجَوَارِحِهَا وَأَعْضَائِهَا وَالْأَنْهَاءُ الْمَكْمَلَةُ الْبَلِيغَاتُ بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ
 احَاطَةِ حَقِيقَةِ الْإِبْجَادِ وَالصَّنْعِ وَالْإِبْدَاعِ بِالْإِرَادَةِ وَحَقِيقَةِ
 التَّمْيِيزِ وَالتَّزْيِينِ بِالْقَصْدِ وَحَقِيقَةِ التَّقْدِيرِ وَالتَّصْوِيرِ بِالْحُكْمَةِ مَعَ
 قُطْعِيَّةِ دَلَالَةِ حَقِيقَةِ فَتْحِ جَمِيعِ صُورِهَا الْمُنتَزِمَةِ الْمُتَخَالِفَةِ الْمُتَنَوِّعَةِ
 الْغَيْرِ الْمَحْصُورَةِ مِنْ بَيِّضَاتٍ وَقَطَرَاتٍ مُتَمَاثِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ مُحْصُورَةٍ
 1 مَحْدُودَةٍ ❁

denilmiştir.

Sonra o mütefekkir yolcu, marifet-i İlâhiyenin hadsiz mertebelerinde ve nihayetsiz ezvakında ve envarında da-
 ha ileri gitmek için, insanlar âlemine ve beşer dünyasına
 girmek isterken, başta enbiyalar olarak onu içeriye davet
 ettiler; o da girdi. En evvel geçmiş zamanın menziline
 baktı, gördü ki:

Nev-i beşerin en nuranî ve en mükemmeli olan umum
 peygamberler (aleyhimüsselâm), bilicma, beraber
 2 لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ deyip zikrediyorlar ve parlak ve musaddak
 olan hadsiz mu'cizatlarının kuvvetiyle, tevhidi iddia edi-
 yorlar ve beşeri hayvanîyet mertebesinden melekîyet de-
 recesine çıkarmak için, onları iman-ı billâha davet ile
 ders veriyorlar gördü. O da, o nuranî medresede diz çö-
 küp, derse oturdu. Gördü ki:

Meşahir-i insaniyenin en yüksekleri ve namdarları olan
 o üstatların her birisinin elinde Hâlık-ı Kâinat tarafından

envar: nurlar, aydınlıklar, ışıklar.
evvel: önce, ilk.
ezvak: zevkler.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun
 içinde olan her şeyin yaratıcısı,
 Allah.
hayvanîyet: hayvanlık.
iddia: bir fikri ısrarla savunma,
 dava etme.
iman-ı billâh: Allah'a inanma, Al-
 lah'ı, onun kâinatta tecelli eden
 bütün sıfat ve isimleriyle beraber
 kabul ederek Ona inanma.
marifet-i İlâhiye: Allah'a mahsus
 ilim, İlâhî sanat; hiç kimsenin ya-
 pamadığı, sadece Allah'ın kudre-
 tinde olan bilgi.
medrese: ders okutulan yer.
melekîyet: meleklik.
menzil: yer, dünya, ev.
mertebe: derece, basamak.
meşahir-i insaniye: insanların
 meşhurları.
mu'cizat: mu'cizeler, Allah tara-
 findan verilip, yalnız peygamber-
 lerin gösterebilecekleri büyük
 harika işler.
musaddak: tasdik edilmiş, doğru-
 lanmış, doğruluğu kabul edilmiş.
mütefekkir: tefekkür eden, dü-
 şünen, her şeyi hikmetince, ibret
 almak ve kavramak üzere düşü-
 nen, düşünür.
namdar: meşhur, ünlü, şöhretli,
 namlı.
nev-i beşer: insanoğlu, insan so-
 yu; insanlar.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, mü-
 nevver.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna
 inanma, birleme.
umum: bütün.
üstat: bir ilim ve sanatta üstün
 olan kimse, öğretmen.
zikretmek: anmak, bildirmek.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü'l-Vücud'dur ki; mevzun, muntazam ve fasih hasselerinin, kuvvelerinin, hissiyat ve lâtifelerinin kelimeleriyle ve mükemmel cihaz-
 zat, cevarih, aza ve aletlerinin belîğ kelimeleriyle hamd ve şahadet eden bütün hayvanat ve kuş nevelerinin ittifakı, mütemasil, müteşabih, mahsur ve mahdud sayıda yumurta ve nutfelerden muntazam mütehalif, mütenevvi ve gayr-i mahsur bütün suretlerin fethi hakikatinin kat'î delâletiyle beraber, bir iradeye dayanan icat, sun' ve ibda hakikatinin ve bir kasıtlı vücuda gelen temyiz ve tezyin hakikatinin ve bir hikmetten kaynaklanan takdir ve tasvir hakikatinin azamet-i ihatasının da şahadetiyle, Onun vahdet içindeki vücub-i vücuduna delâlet eder.

2. Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. (Kasas Suresi: 88; Bakara Suresi: 163, 255.)

âlem: varlık sınıflarından her biri.
aleyhimüsselâm: Allah'ın se-
lâmı onların üzerine olsun.
beşer: insanlık.
bilicma: icma ile, birden, itti-
fakla, fikir birliğiyle.
enbiya: nebîler, peygamber-
 ler.

azap: günahlara karşı ahirette çe-kilecek ceza.

ciddî: mühim, önemli.

ciddiyet: ciddîlik.

cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.

dâhil: karışma, girme.

delâlet: delil olma, gösterme.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimse-ler.

erkân: rükünler, esaslar.

fedakâr: kendini veya şahsî men-faatlerini hiçe sayan, feda eden.

fiilen: fiille, davranış ve hareketle.

hakikat: gerçek, esas.

hakkaniyet: hak ve adalete uy-gunluk.

hüccet: delil.

hükmetme: karar vermek, inan-ca varmak.

hükümünde: değerinde, yerinde.

icma: fikir birliği etme, görüş bir-liğine varma.

ihbar: haber verme, bildirme, an-latma, duyurma.

iman: inanma, itikat.

inkâr: reddetme, inanmama, ka-bul ve tasdik etmeme.

ispat: doğruyu delillerle göster-me.

ittiba: tâbi olma, uyma, itaat et-me.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddü-de mahal bırakmayan.

kemalât: faziletler, kemaller, ol-gunluklar, mükemmellikler.

kıyas: karşılaştırma, oranlama.

kudsi: mukaddes, yüce.

kudsiyet: kutsallık, mukaddeslik, azizlik.

kuvvet: güç, kudret.

kuvvet-i iman: iman kuvveti.

mesele: önemli konu.

muarız: muhalefet eden, karşı çı-kan, muhalif.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı sey.

muhbîr: haber veren, haberci.

muhbîr-i sadık: doğru haberci; Allah ve ahiretle ilgili doğru ha-berler veren bütün peygamber-ler.

müspet: delille doğruluğu anlaşılmış, ispatlanmış.

müstahak: hak eden, hak etmiş.

nişane-i tasdik: doğruluğunu, ka-bul edilirliliğini gösteren alâmet, belirti.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

verilmiş nişane-i tasdik olarak mu'cizeler bulunduğundan, her birinin ihbarıyla beşerden bir taife-i azîme ve bir ümmet tasdik edip imana geldiklerinden, o yüz bin ciddî ve doğru zatların icma ve ittifakla hüküm ve tasdik ettikleri bir hakikat ne kadar kuvvetli ve kat'î olduğunu kıyas edebildi. Ve bu kuvvette, bu kadar muhbîr-i sadıkların hadsiz mu'cizeleriyle imza ve ispat ettikleri bir hakikati inkâr eden ehl-i dalâlet ne derece hadsiz bir hata, bir cinayet ettiklerini ve ne kadar hadsiz bir azaba müstahak olduklarını anladı. Ve onları tasdik edip iman getirenler ne kadar haklı ve hakikatli olduklarını bildi; iman kudsiyetinin büyük bir mertebesi daha ona göründü.

Evet, enbiyayı (aleyhimüsselâm) Cenab-ı Hak tarafından fiilen tasdik hükmünde olan hadsiz mu'cizatlarından; ve hakkaniyetlerini gösteren, muarızlarına gelen semavî pek çok tokatlarından; ve hak olduklarına delâlet eden şahsî kemalâtlarından; ve hakikatli talimatlarından; ve doğru olduklarına şahadet eden kuvvet-i imanlarından; ve tam ciddiyetlerinden ve fedakârlıklarından; ve ellerinde bulunan kudsî kitap ve suhurlarından; ve onların yolları doğru ve hak olduğuna şahadet eden ittibalılarıyla hakikate, kemalâta, nura vâsıl olan hadsiz tilmizlerinden başka, onların ve o pek ciddî muhbîrlerin müspet meselelerde icma ve ittifakı ve tevatür ve ispatta tevafuku ve tesanüd ve tetabuku öyle bir hüccettir ve öyle bir kuvvettir ki, dünyada hiçbir kuvvet karşısına çıkamaz ve hiçbir şüphe ve tereddüd bırakmaz. Ve imanın erkânında umum enbiyayı (aleyhimüsselâm) tasdik dahi dâhil

semavî: Allah tarafından olan, ilâhî.

suhuf: dört büyük kitap dışında sahifeler şeklinde, bazı peygamberlere vahiy ile gelen emirler.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

taife-i azîme: büyük bir taife, büyük bir grup.

talimat: talimler, eğitimler; bir iş hakkında hareket tarzı-

nı bildiren emirler.

tasdik: bir şeyin veya kimse-nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tereddüt: kararsızlık, şüphe-de kalma.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma, birbirinden destek alma, omuzdaşlık.

tetabuk: birbirine uygun gel-me, uyma.

tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

tevatür: içinde yalan ihtimali

bulunmayan ve birbirlerine kuvvet veren haberlerden oluşan büyük bir topluluğa ait haber.

tilmiz: öğrenci, talebe.

ümmet: hak dine davet etmek için Allah tarafından kendilerine peygamber gönderilen ve bu peygambere inanıp bağlanan cemaat, topluluk.

vâsıl: ulaşan, erişen, kavuşan.

zat: kişi, şahıs.

olması, o tasdik büyük bir kuvvet menbaı olduğunu anladı, onların derslerinden çok feyz-i imanî aldı.

İşte, bu yolcunun mezkûr dersini ifade manasında, *Birinci Makamın Sekizinci Mertebesinde*,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وَجُوبِ وَجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ اِجْمَاعُ
جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ بِقُوَّةِ مُعْجَزَاتِهِمُ الْبَاهِرَةِ الْمُصَدِّقَةُ الْمُصَدِّقَةُ ❶

denilmiş.

Sonra, imanın kuvvetinden ulvî bir zevk-i hakikat alan o seyyah-ı talip, enbiya aleyhimüsselâmın meclisinden gelirken, ulemanın ilmelyakin suretinde kat'î ve kuvvetli delillerle, enbiyaların (aleyhimüsselâm) davalarını ispat eden ve asfiya ve siddikîn denilen mütebahhir, müçtehit muhakkikler, onu dersanelerine çağırdılar. O da girdi, gördü ki: Binlerle dâhî ve yüz binlerce müdakkik ve yüksek ehl-i tahkik, kıl kadar bir şüphe bırakmayan tetkikat-ı amikalarıyla, başta vücub-i vücud ve vahdet olarak müspet mesail-i imaniyeyi ispat ediyorlar.

Evet, istidatları ve meslekleri muhtelif olduğu hâlde usul ve erkân-ı imaniyede onların müttefikan ittifakları ve her birisinin kuvvetli ve yakinî bürhanlarına istinatları öyle bir hüccettir ki, onların mecmuu kadar bir zekâvet ve dirayet sahibi olmak ve bürhanlarının umumu kadar bir bürhan bulmak mümkün ise, karşılırları ancak öyle çıkabilir. Yoksa, o münkirler, yalnız cehalet ve echeliyet ve inkâr ve ispat olunmayan menfi meselelerde inat ve göz kapamak suretiyle karşılırları çıkabilirler. Gözünü kapayan, yalnız kendine gündüzü gece yapar.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O Allah ki, peygamberliklerinin tasdiki olan ve doğruluğu tasdik edilmiş apaçık mu'cizelerinin kuvvetiyle, bütün peygamberler, Onun vahdet içindeki vücub-i vücuduna delâlet eder.

asfiya: safiyet ve takva sahibi olan, Hz. Peygamberin (a.s.m.) vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye çalışan âlim zatlar.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

cehalet: bilmezlik, cahillik, ilimden yoksun olma.

dâhî: son derece zeki, anlayışlı, deha sahibi.

dava: takip edilen fikir, iddia.

dershane: sınıf, ders verilen yer, ders yeri.

dirayet: zekâ, anlayış, incelikleri kavrayış.

echeliyet: çok bilgisizlik, çok cahil oluş.

ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, gerçeğin peşinden gidenler.

erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.

feyz-i imani: imanın verdiği feyz ve bereket.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

inat: bir konuda ısrarlı olma, sözünde ayak direme.

istidat: kabiliyet, yetenek.

istinat: dayanma, güvenme.

meclis: topluluk, heyet.

mecmu: toplam, tüm.

menba: kaynak.

menfi: ispat edilemeyen, müspetin zıddı.

mesail-i imaniye: imanî meseleler.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

muhakkik: tahkik eden, gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vakıf olan.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

müçtehit: ayet ve hadislerden şer'î hükümler çıkarabilen, gerekli bütün ehililik şartlarına sahip olan, geniş ve derin bilgili din âlimi.

müdakkik: tetkik eden, inceden inceye araştıran.

münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, dinsiz.

mütebahhir: bilgisi deniz gibi geniş ve engin olan, çok bilgili, derin bilgi sahibi.

müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.

seyyah-ı talip: istekli yolcu.

siddikîn: siddıklar, doğru sözlü olanlar, samimiyetle iman etmiş olan ve bunun gereğine tam olarak uyanlar.

suret: biçim, tarz, görünüş.

tetkikat-ı amika: derin incelemeler.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

ulvî: yüksek, yüce.

usul-i imaniye: imana ilgili esaslar, imana ait temel prensipler.

vahdet: bir ve tek olma.

vücub-i vücud: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

yakinî: şüphe edilemeyecek derecede kesin bir şekilde.

zekâvet: zekilik; çabuk anlama, kavrama kabiliyeti.

zevk-i hakikat: hakikat zevki, gerçeği bilmenin zevki.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.

bilicma: icma ile, birden, ittifakla, fikir birliğiyle.

cadde-i kübra-i Muhammedi: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) büyük caddesi.

dergâh: tekke, dervişlerin ibadet veya zikir maksadıyla bir araya geldikleri yer.

ehl-i inkâr: imansızlar, inkâr edenler.

ehl-i keramet: keramet sahipleri; Allah'ın ihsanıyla olağanüstü hâllere ve âdet dışı olaylara mazhar olan velîler.

ehl-i keşif: bazı sırları, bilinmeyen hakikatleri, Cenab-ı Hakkın lütf ve ihsanı ile bilen velîler.

envar: nurlar, aydınlıklar, ışıklar.

ezvak: zevkler.

feyiz: bolluk, bereket, verimlilik.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hangâh: Allah rızası için ve misafirleri minnet altında bırakmak için ihlâs ile fakir ve dervişlere ve talebelere yemek verilen ve misafir edilen yer.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

iman: inanma, itikat.

inkışaf: ortaya çıkma, keşfolunma.

irşatgâh: hak ve hakikatin ve doğru yolun gösterildiği yer.

istinaden: istinat ederek, dayanarak, güvenerek.

keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.

keşfiyat: keşifler, Allah'ın ilham etmesiyle gösterilen gaypla ilgili sırlar.

kudsî: mukaddes, yüce.

kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.

medrese: ders okutulan yer.

meretebe: derece, basamak.

mirac-ı Ahmedi: Resulullahın (a.s.m.) miracı.

muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.

muhteşem: haşmetli, yüce.

mürşit: irşat eden, doğru yolu gösteren, rehber, kılavuz.

müşahede: ilâhî sırları ve tecellileri seyretme.

müştak: arzulu, fazla istekli, iştia-yak gösteren.

mütefakkir: düşünen, her şeyi hikmetince, ibret almak ve kavramak üzere düşünen, düşündür.

müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.

neşretme: dağıtma, yayma, saç-

Bu seyyah, bu muhteşem ve geniş dershanede, bu muhterem ve mütebahhir üstatların neşrettikleri nurlar, zeminin yarısını bin seneden ziyade ışıktırdığını bildi. Ve öyle bir kuvve-i maneviyeyi buldu ki, bütün ehl-i inkâr toplansa onu kıl kadar şaşırtmaz ve sarsmaz.

İşte bu yolcunun bu dershaneden aldığı derse bir kısa işaret olarak, *Birinci Makamın Dokuzuncu Mertebe-sinde*,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ اتِّفَاقُ
جَمِيعِ الْأَصْفِيَاءِ بِقُوَّةِ بَرَاهِينِهِمُ الزَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُتَّفَقَةِ 1

denilmiş.

Sonra, imanın daha ziyade kuvvetlenmesinde ve inkişafında ve ilmelyakin derecesinden aynelyakin mertebesine terakkisindeki envarı ve ezvakı görmeye çok müştak olan o mütefakkir yolcu, medreseden gelirken, hadsiz küçük tekkelerin ve zaviyelerin telâhukuyla tevessü' eden gayet feyizli ve nurlu ve sahra genişliğinde bir tekke, bir hangâh, bir zikirhane, bir irşatgâhta ve cadde-i kübra-i Muhammedinin (a.s.m.) ve mirac-ı Ahmedinin (a.s.m.) gölgesinde hakikate çalışan ve hakka erişen ve aynelyakine yetişen binlerle ve milyonlarla kudsî mürşitler onu dergâha çağırdılar; o da girdi, gördü ki:

O ehl-i keşif ve keramet mürşitler; keşfiyatlarına ve müşahedelerine ve kerametlerine istinaden, bilicma, müttefikan 2 لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ diyerek, vücub-i vücut ve

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O Allah ki, bütün asfiyanın muhakkak ve müttefik ve parlak bürhanlarının kuvvetiyle ittifakları, Onun vahdet içindeki vücub-i vücuduna delâlet eder.

2. Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. (Kasas Suresi: 88; Bakara Suresi: 163, 255; Âl-i İmran Suresi: 2, 6.)

ma.

nurlu: ışıklı, parıltılı.

sahra: geniş ve susuz arazi,

çöl.

seyyah: gezgin, gezici.

telâhuk: birbirine katılma,

birbiri arkasına gelip birleş-

me.

terakki: yükselme, ilerleme.

tevessü: genişleme, yayılma.

vücub-i vücut: varlığı gerekli

olmak, olmaması imkânsız ol-

mak, varlığı zarurî ve vacip ol-

mak.

zaviye: bir zahidin ibadetle meşgul olmak üzere çekildiği tenha yer, küçük tekke.

zemin: yeryüzü.

zikirhane: zikir yeri, zikir ya-

pılan yer.

ziyade: çok, fazla.

vahdet-i Rabbaniyeyi kâinata ilân ediyorlar. Güneşin zıyasındaki yedi renkle güneşi tanımak gibi, yetmiş renkle, belki Esmâ-i Hüsnâ adedince, Şems-i Ezeli'nin zıyasından tecelli eden ayrı ayrı nurlu renkler ve çeşit çeşit ziyalı levnler ve başka başka hakikatli tarikatler ve muhtelif doğru meslekler ve mütenevvi haklı meşreplerde bulunan o kudsi dâhîlerin ve nuranî ariflerin icma ve ittifakla imza ettikleri bir hakikat, ne derece zahir ve bâhir olduğunu aynelyakin müşahade etti. Ve enbiyanın (aleyhimüsselâm) icmaı ve asfiyanın ittifakı ve evliyanın tevafuku ve bu üç icmanın birden ittifakı, güneşi gösteren gündüzün zıyasından daha parlak gördü.

İşte, bu misafirin tekmeden aldığı feyze kısa bir işaret olarak, *Birinci Makamın Onuncu Mertebesinde*,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وَجُوبِ وَجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ أَجْمَاعِ
الْأَوْلِيَاءِ بِكَشْفِيَّاتِهِمْ وَكَرَامَاتِهِمُ الظَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُصَدِّقَةِ ❶

denilmiş.

Sonra, kemalât-ı insaniyenin en mühimi ve en büyüğü, belki bilcümle kemalât-ı insaniyenin menbai ve esası iman-ı billâhtan ve marifetullahtan neş'et eden muhabbetullah olduğunu bilen o dünya seyyahı, bütün kuvvetiyle ve letaifiyle imanın kuvvetinde ve marifetin inkişafında daha ziyade terakki etmesini istemek fikriyle başını kaldırdı ve semavata baktı. Kendi aklına dedi ki:

“Madem kâinata en kıymettar şey hayattır ve kâinatın mevcudatı hayata musahhardır. Ve madem zîhayatın en kıymettarı zîruhtur ve zîruhun en kıymettarı zîşuurdur.

etme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kemalât-ı insaniye: insana ait mükemmellik ve olgunluklar.

kıymettar: kıymetli, değerli.

kuvvet: güç, kudret.

letaif: güzellikler, incelikler.

levn: renk.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

marifet: bilme, derin bilgi.

marifetullah: Allah'ı tanıma, anlama, bilme.

menba: kaynak.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

mesrep: gidiş, hareket tarzı, tavır, tutum, meslek.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

muhabbetullah: Allah sevgisi, Cenab-ı Hakka karşı duyulan sevgi.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

musahhar: boyun eğen, emir altına giren.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mütenevvi: aynı cinsten olmayan, nevi nevi, çeşit çeşit.

neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

semavat: semalar, gökler.

seyyah: gezgin, gezici.

Şems-i Ezeli: ezeli güneş; varlığının başlangıcı olmayan ve her şeyi nurlandıran Cenab-ı Hak.

tarikât: yol, meslek, tarik.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

vahdet-i Rabbaniye: terbiye ve idare edici Allah'ın mutlak birliği.

zahir: açık, aşikâr.

zîhayat: hayat sahibi.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O Allah ki, bütün evliyanın muhakkak ve musaddak ve zahir keşfiyat ve kerametlerinin icmaı, Onun vahdet içindeki vücub-i vücuduna delâlet eder.

aleyhimüsselâm: Allah'ın selâmı onların üzerine olsun.

arif: bilen, bilgide ileri olan, irfan sahibi.

asfiya: safiyet ve takva sahibi olan, Hz. Peygamberin (a.s.m.) vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye çalışan âlim zatlar.

bâhir: apaçık, aşikâr.

bilcümle: bütün, hepsi.

dâhî: son derece zeki, anlayışlı, deha sahibi.

enbiya: nebîler, peygamberler.

Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.

icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.

ilân: yayma, duyurma.

iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinata tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.

ittifak: birleşme, fikir birliği

Ve madem bu kıymetkarlık için küre-i zemin, zîhayatî mütemadiyen çoğaltmak için, her asır, her sene dolar, boşalır. Elbette ve her hâlde, bu muhteşem ve müzeyyen olan semavatın dahi kendisine münasip ahalisi ve sekenesi, zîhayat ve zîruh ve zîşuurlardan vardır ki, huzur-i Muhammedîde (a.s.m.) Sahabelere görünen Hazret-i Cebrail'in (a.s.) temessülü gibi, melâikeleri görmek ve onlarla konuşmak hâdiseleri, tevatür suretinde eskiden beri nakil ve rivayet ediliyor. Öyle ise, keşke ben semavat ehli ile dahi görüşseydim, onlar ne fikirde olduklarını bilseydim. Çünkü, Hâlık-ı Kâinat hakkında en mühim söz onlarındır" diye düşünürken, birden semavî şöyle bir sesi işitti:

"Madem bizimle görüşmek ve dersimizi dinlemek istersin; bil ki, başta Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm ve Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan olarak bütün peygamberlere vasıtamızla gelen mesail-i imaniyeye en evvel biz iman etmişiz. Hem insanlara temessül edip görünen ve bizlerden olan bütün ervah-ı tayyibe, bilâistisna ve bilittifak, bu kâinat Hâlık'ının vücub-i vücuduna ve vahdetine ve Sıfât-ı Kudsiyesine şahadet edip birbirine muvafık ve mutabık olarak ihbar etmişler. Bu hadsiz ihbaratın tevafuku ve tetabuku, güneş gibi sana bir rehberdir" dediklerini bildi ve onun nur-i imanı parladı, zemin-den göklere çıktı.

İşte bu yolcunun melâikeden aldığı derse kısa bir ıştırak olarak, *Birinci Makamın On Birinci ve On İkinci Mertebelerinde,*

ahali: halk.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

asr: yüzyıl, asır.

bilâistisna: istisnasız, ayırt etmeksizin.

bilittifak: ittifakla, beraberce, el birliğiyle.

ehil: bir yerde oturan.

ervah-ı tayyibe: iyi ruhlar.

evvel: önce, ilk.

hâdis: olay.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı, Allah.

huzur-i Muhammedî: Peygamberin huzuru, sohbeti.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

ihbarat: ihbarlar, bildirmeler, haber vermeler.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.

küre-i zemin: yeryüzü, dünya.

melâike: melekler.

mesail-i imaniye: imanî meseleler.

muhteşem: haşmetli, yüce.

mutabık: uygun.

muvafık: uygun, münasip.

münasip: uygun.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

müzeyyen: ziynetlendirilmiş,

süslü.

nakil: anlatma, söyleme, hikâye etme.

nur-i iman: iman nuru, Allah'ın varlığına, yaratıcılığına inanmadaki gönül, kalp ve fikir aydınlığı.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme.

Sahabe: Peygamberimiz Hz.

Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

sekene: sakin olanlar, ikamet edenler, oturanlar.

semavî: Allah tarafından olan, ilâhî.

sıfât-ı kudsiye: Allah'ın mu-kaddes sıfatları.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

temessül: bir şekil ve surete

girme, cisimlenme.

teatabuk: birbirine uygun gelme, uyma.

tevatük: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

tevatür: içinde yalan ihtimali bulunmayan ve birbirlerine kuvvet veren haberlerden oluşan büyük bir topluluğa ait haber.

vahdet: bir ve tek olma.

vasıta: aracı.

zemin: yeryüzü.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الوجودُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وجودِهِ
فِي وَحْدَتِهِ اتِّفَاقُ الْمَلَائِكَةِ الْمُتَمَتِّلِينَ لِأَنْظَارِ النَّاسِ وَالْمُتَكَلِّمِينَ
مَعَ خَوَاصِّ الْبَشَرِ بِأَخْبَارَاتِهِمُ الْمُتَطَابِقَةِ الْمُتَوَافِقَةِ¹

denilmiştir.

Sonra, pürmerak ve pürıştiyak o misafir, âlem-i şahadet ve cismanî ve maddî cihetinde ve mahsus taifelerin dillerinden ve lisan-ı hâllerinden ders aldığından, âlem-i gayp ve âlem-i berzahda dahi mütalâa ile bir seyahat ve bir taharri-i hakikat arzu ederken, her taife-i insaniyede bulunan ve kâinatın meyvesi olan insanın çekirdeği hükümünde bulunan ve küçüklüğü ile beraber, manen kâinat kadar inbisat edebilen müstakim ve münevver akılların, selim ve nuranî kalplerin kapısı açıldı. Baktı ki, onlar âlem-i gayp ve âlem-i şahadet ortasında insanî berzahlardır; ve iki âlemin birbiriyle temasları ve muameleleri, insana nispeten o noktalarda oluyor gördüğünden, kendi akıl ve kalbine dedi ki:

“Gelin, bu emsalinizin kapısından hakikate giden yol daha kısadır. Biz öteki yollardaki dillerden ders aldığımız gibi değil, belki iman noktasındaki ittisaflarından ve keyfiyet ve renklerinden mütalâamız ile istifade etmeliyiz” dedi, mütalâaya başladı. Gördü ki:

İstidatları gayet muhtelif ve mezhepleri birbirinden uzak ve muhalif olan umum istikametli ve nurlu akılların iman ve tevhiddeki ittisafkârâne ve rasihâne itikatları

insanî: insana ait, insanla alâkalı.
istidat: kabiliyet, yetenek.
istifade: faydalanma, yararlanma.
istikamet: doğruluk, dürüstlük.
itikad: kesin inanma, iman.
ittisaf: vasıflanma, özellik kazanma.
ittisafkârâne: vasıfları belli olur surette, bir sıfat alarak, bir hâl takınarak.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, nitelik.
lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
maddî: madde ile alâkalı, cismanî.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
manen: mana bakımından, manaca.
mezhep: gidilen, tutulan, takip edilen yol.
muamele: davranış, birbiri ile iş görme.
muhalif: zıt, karşıt.
muhtelif: türlü türlü, çeşitli.
münevver: nurlu, ışıklı, parlak.
müstakim: doğru.
mütalâa: bir şeyi etrafıca düşünme, tetkik etme.
nispeten: nispetle, kıyaslayarak.
nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.
nurlu: ışıklı, parıltılı.
pürıştiyak: çok iştiaklı, çok şevkli.
pürmerak: çok meraklı, merak dolu.
rasihâne: sağlam delil ve bürhâna dayanmak suretiyle.
selim: temiz, samimî.
taharri-i hakikat: hakikati araştırma, doğruyu arama, araştırma.,
taife: takım, guruh, familya.
taife-i insaniye: insana ait taife; insanlık.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.
umum: bütün.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü'l-Vücud'dur ki, insanların nazarına temessül eden ve beşerin havas kısmıyla konuşan melâikenin ittifakı, birbirine tetabuk ve tevafuk eden ihbaratıyla, Onun vahdet içindeki vücub-i vücuduna delâlet eder.

âlem: varlık sınıflarından her biri.
âlem-i berzah: ruhların kıyamete kadar kalacakları âlem; kabir âlemi.
âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünya-

lar.
âlem-i şahadet: gözle gördüğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.
arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.
berzah: iki şey arasındaki yer.
cihet: yön.

cismanî: maddî ve cisimli olmak.
emsal: benzerler.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
hükümünde: değerinde, yerinde.
iman: inanma, itikat.
inbisat: yayılma, genişleme.

arş-ı marifet-i Rabbaniye: Rabbi tanıma, bilme arşı.

âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.

âyine-i azam: en büyük ayna.

âyine-i Samedâniye: Samed aynası, Allah'ın hiçbir şeye muhtaç olmayışını ve her şeyin Ona muhtaç oluşunu gösteren ayna.

camî: cem eden, toplayan, içine alan.

erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.

galat-ı his: duyuştaki aldanış, his yanlışması.

icra: yürütme, bir işi yerine getirme.

ihtimal: olabilirlik, bir şeyin olabilmesi mümkün olma, gerçekleşebilirlik.

imkân: mümkün olma, olabilirlik.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

itminankârâne: itminan göstermek suretiyle, itminan şeklinde.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kanaat: görüş, fikir.

keşfiyat: keşifler, Allah'ın ilham etmesiyle gösterilen gaypla ilgili sırlar.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

meşrep: gidiş, hareket tarzı, tavır, tutum, meslek.

metin: sağlam ve dayanıklı, kavi, berk.

mukabil: karşılık.

mutabık: uygun.

mutmainâne: mutmain olarak, gönüü hoş bir şekilde, kalp ve ruhu doymuş olarak.

mübâyin: başka türlü, ayrı.

müncezibâne: tutkun bir şekilde, kendini kaptırmak suretiyle.

mürşid-i ekber: en büyük mürşit, Hz. Muhammed ve Kur'an-ı Kerim.

müstemirrâne: devamlı olarak, aralıksız.

müşahadat: gözlemler.

mütemessil: temessül eden, başka bir kimse veya şeyin şekline giren.

müttefikane: ittifak edici olarak, mütefik olarak.

nokta-i imaniye: iman noktası.

razi: rıza gösteren, kabul eden, hoşnut olan.

tevafuk ve sebatkârâne ve mutmainâne kanaat ve yakınlari tetabuk ediyor. Demek, tebeddül etmeyen bir hakikate dayanıp bağlanmışlar. Ve kökleri metin bir hakikate girmiş, kopmuyor. Öyle ise, bunların nokta-i imaniyede ve vücup ve tevhidde icmaları, hiç kopmaz bir zincir-i nuranîdir ve hakikate açılan ışıklı bir penceredir.

Hem, gördü ki: Meslekleri birbirinden uzak ve meşrepleri birbirine mübayin olan o umum selim ve nuranî kalplerin erkân-ı imaniyedeki müttefikane ve itminankârâne ve müncezibâne keşfiyat ve müşahadatları birbirine tevafuk ve tevhidde birbirine mutabık çıkıyor. Demek, hakikate mukabil ve vâsıl ve mütemessil bu küçücük birer arş-ı marifet-i Rabbaniye ve bu camî birer âyine-i Samedâniye olan nuranî kalpler, şems-i hakikate karşı açılan pencerelerdir; ve umumu birden, güneşe âyinedarlık eden bir deniz gibi, bir âyine-i azamdır. Bunların vücub-i vücutta ve vahdette ittifakları ve icmaları, hiç şaşırmaz ve şaşırtmaz bir rehber-i ekmel ve bir mürşid-i ekberdir. Çünkü, hiçbir cihetle hiçbir imkân ve hiçbir ihtimal yok ki, hakikatten başka, bir vehim ve hakikatsiz bir fikir ve asılsız bir sıfat, bu kadar müstemirrâne ve rasihâne bu pek büyük ve keskin gözlerin umumunu birden aldatsın, galat-ı hisse uğratsın. Buna ihtimal veren bozulmuş ve çürümüş bir akla, bu kâinatı inkâr eden ahmak Sofestailer dahi razı olmazlar, reddederler diye anladı. Kendi akıl ve kalbiyle beraber ¹ اَمْتُ بِاللّٰهِ dediler.

1. Allah'a iman ettim.

red: reddetme, kabul etmeme.

rehber-i ekmel: en mükemmel rehber.

sebatkârâne: sabır ve sebat ederek, sebat göstererek, sebatlı bir şekilde.

sıfat: vasıf, nitelik.

Sofestai: Allah'ı kabul etmeme için kâinatı ve kendi varlığını da inkâr eden.

şems-i hakikat: hakikat güneşi, gerçeğin parlaklığı.

tebeddül: başkalaşma, değişme.

tetabuk: birbirine uygun gelme, uyma.

tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

vahdet: bir ve tek olma.

vasıl: ulaşan, erişen, kavuşan.

vehim: yanlış ve esassız düşünce.

şünce.

vücub-i vücut: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

vücup: vacip ve lüzumlu olma, gereklilik.

yakin: kesin bilme, şüpheden sıyrılarak son derece doğru ve kuvvetli bilme.

zincir-i nuranî: nurlu zincir.

İşte, bu yolcunun müstakim akıllardan ve münevver kalplerden istifade ettiği marifet-i imaniyeye kısa bir işaret olarak, *Birinci Makamın On Üçüncü Mertebe-sinde*,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودَ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ
فِي وَحْدَتِهِ أَجْمَاعُ الْعُقُولِ الْمُسْتَقِيمَةِ الْمُنَوَّرَةِ بِاعْتِقَادَاتِهَا الْمُتَوَافِقَةِ
وَبِقِنَاعَاتِهَا وَبِقِيَنَاتِهَا الْمُتَطَابِقَةِ مَعَ تَخَالُفِ الْأَسْتِعْدَادَاتِ وَالْمَذَاهِبِ
وَكَذَا دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ اتِّفَاقُ الْقُلُوبِ السَّلِيمَةِ
النُّورَانِيَّةِ بِكَشْفِيَّاتِهَا الْمُتَطَابِقَةِ وَبِمُشَاهَدَاتِهَا الْمُتَوَافِقَةِ مَعَ تَبَايُنِ

الْمَسَالِكِ وَالْمَشَارِبِ¹

denilmiş.

Sonra, âlem-i gayba yakından bakan ve akıl ve kalpte seyahat eden o yolcu, “Acaba âlem-i gayp ne diyor?” diye merakla o kapıyı da şöyle bir fikir ile çaldı. Yani, “Madem bu cismanî âlem-i şahadette bu kadar ziynetli ve sanatlı hadsiz masnularıyla kendini tanıttırmak ve bu kadar tatlı ve süslü nihayetsiz nimetleriyle kendini sevdirmek ve bu kadar mu’cizeli ve maharetli hesapsız eserleriyle gizli kemalâtını bildirmek, kavilden ve tekellümden daha zahir bir tarzda fiilen isteyen ve hâl diliyle bildiren bir Zat, perde-i gayp tarafında bulunduğu bilbedahe anlaşılıyor. Elbette ve her hâlde, fiilen ve hâlen olduğu gibi, kavlen ve tekellümen dahi konuşur, kendini tanıttırır, sevdirebilir. Öyle ise, âlem-i gayp cihetinde Onu, Onun

1. Allah’tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü'l-Vücud’dur ki, istidat ve mezheplerinin farklılığına rağmen, birbirleriyle tevafuk eden itikatları ve birbirleriyle tetabuk eden kanaat ve yakınlerinin şahadetleriyle, bütün münevver ve müstakim akıl sahiplerinin icmaı, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder. Keza, birbirine mütebayın meslek ve mesreplerine rağmen birbirine tetabuk eden keşfiyat ve birbirine tevafuk eden müşahadelere şahadetleriyle, bütün selim ve nuranî kalp sahiplerinin ittifakı, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.

fiilen: fiille, davranış ve hareketle.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâl: durum, vaziyet.

hâlen: hareket ve davranış olarak.

hesapsız: sınırsız, sonsuz.

kavil: fiiliyata dökülmeyen, sözde kalan şey.

kavlen: söz ile, sözlü olarak,

fiilî olmayan.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

maharet: mahirlik, ustalık.

marifet-i imaniye: imanî bilgi, malûmat.

masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.

mu’cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

perde-i gayp: gayp perdesi, gizli perde; insanların bilmeyip sadece Allah’ın bildiği gayp âlemdeki manevî perde.

seyahat: yolculuk.

tarz: biçim, şekil, suret.

tekellüm: söyleme, konuşma.

tekellümen: konuşarak.

zahir: açık, aşikâr.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zîynet: süs, bezek.

aleyhimüsselâm: Allah'ın selâmi onların üzerine olsun.

Âlemü'l-Guyûb: gaybı bilen, görünmeyen şeyleri bilen, Allah.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

beşer: insanlık.

delâil: deliller, bürhanlar, ispat vasıtaları.

ekseriyet-i mutlaka: bir fazlasıyla elde edilen çoğunluk, çokluk, kesin çoğunluk.

fehîm: anlama, anlayış, kavrayış.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-i kudsîye: kudsî, yüce hakikat.

hakikat-i vahiy: vahyin hakikati.

hâzır: huzurda olan, göz önünde olan, hazır.

hükmetme: hâkim olma, işleme.

ifaza: feyiz verme, feyizlendirme, bereketlendirme.

ihbarat: ihbarlar, bildirmeler, haber vermeler.

ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.

ilim: bilme, bilgi.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kelâm: ilâhî söz.

kelâm-ı ezeli: ezeli söz, varlığına başlangıç olmayan Allah'ın sözü; Kur'an-ı Kerim ayetleri.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kütüb-i mukaddese: mukaddes kitaplar (Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerim).

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

mazhariyet: nail olma, şereflenme.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mukteda: iktida edilen, örnek alınan, kendisine uyulan imam, reis.

mukteza: iktiza eden, gereken.

müdahale: karışma.

nazır: nezaret eden, bakan, gözet.

nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

rububiyet: Cenab-ı Hak'ın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi,

tezahüratından bilmeliyiz" dedi. Kalbi içeriye girdi, akıl gözüyle gördü ki:

Gayet kuvvetli bir tezahüratla, vahiylerin hakikati, âlem-i gaybın her tarafında, her zamanda hükmediyor. Kâinatın ve mahlûkatın şahadetlerinden çok kuvvetli bir şahadet-i vücut ve tevhid, Allâmü'l-Guyûb'dan vahiy ve ilham hakikatleriyle geliyor. Kendini ve vücut ve vahdetini yalnız masnularının şahadetlerine bırakmıyor. Kendisi, kendine lâyük bir kelâm-ı ezeli ile konuşuyor. "Her Yerde İlim ve Kudretiyle Hazır ve Nazır"ın kelâmı dahi hadsizdir. Ve kelâmının manası Onu bildirdiği gibi, tekellümü dahi Onu sıfâtıyla bildiriyor.

Evet, yüz bin peygamberlerin (aleyhimüsselâm) tevatürleriyle ve ihbaratlarının vahy-i ilâhiye mazhariyet noktasında ittifaklarıyla; ve nev-i beşerden ekseriyet-i mutlakının tasdikgerdesi ve rehberi ve muktedası ve vahyin semereleri ve vahy-i meşhut olan kütüb-i mukaddese ve suhuf-i semaviyenin delâil ve mu'cizatlarıyla, hakikat-i vahyin tahakkuku ve sübutu bedahet derecesine geldiğini bildi ve vahyin hakikati beş hakikat-i kudsîyeyi ifade ve ifaza ediyor diye anladı:

• **Birincisi:** **للتَّنَزُّلاتِ الْإِلَهِيَّةِ إِلَى عُقُولِ الْبَشَرِ** denilen, *beşerîn akıllarına ve fehîmlerine göre konuşmak, bir tenez-zül-i ilâhidir.*

Evet, bütün zîruh mahlûkatını konuşuran ve konuşmalarını bilen, elbette kendisi dahi o konuşmalara konuşmasıyla müdahale etmesi, rububiyetin muktezasıdır.

onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

semere: meyve, güzel netice.

sıfat: vasıf, nitelik.

suhuf-i semaviye: semavî sayfalar.

sübut: sabit olma, ispatlanma.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şahadet-i vücut: varlık şahadeti.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tasdikgerde: kabul edilmiş, tasdik edilmiş.

tekellüm: söyleme, konuşma.

tenez-zül-i ilâhî: Allah'ın, hitabında kullarının anlayabileceği bir seviyeye inmesi.

tevatür: içinde yalan ihtimali bulunmayan ve birbirlerine kuvvet veren haberlerden oluşan büyük bir topluluğa ait haber.

tezahürat: görünüşler, belirmeler, ortaya çıkmalar.

vahiy: bir fikrin, bir hakikatin veya bir emrin Allah tarafından peygamberlere bildirilmesi.

vahy-i ilâhî: ilâhî vahiy, Allah tarafından vahiy ile gelen, emir ve yasaklar.

vahy-i meşhut: şahit olunan vahiy, peygamberlere verilen kitaplarda görülen, okunan vahiy.

vücut: var olma, varlık.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

• **İkincisi:** Kendini tanıttırmak için kâinatı bu kadar hadsiz masraflarla baştan başa harikalar içinde yaratan ve binler dillerle kemalâtını söylettiren, elbette kendi sözleriyle dahi kendini tanıttıracak.

• **Üçüncüsü:** Mevcudatın en mütehabı ve en muhtacı ve en nazenini ve en müştaki olan hakikî insanların münacatlarına ve şükürlerine fiilen mukabele ettiği gibi, kelâmıyla da mukabele etmek, hâlikîyetin şe'nidir.

• **Dördüncüsü:** İlim ile hayatın zarurî bir lâzımı ve ışıklı bir tezahürü olan mükâleme sıfatı, elbette ihatalı bir ilmi ve sermedi bir hayatı taşıyan Zatta ihatalı ve sermedi bir surette bulunur.

• **Beşincisi:** En sevimli ve muhabbetli ve endişeli ve nokta-i istinada en muhtaç ve sahibini ve malikini bulmaya en müştak, hem fakir ve âciz bulunan mahlûkatlarına acz ve iştıyakı, fakr ve ihtiyacı ve endişe-i istikbali ve muhabbeti ve perestîşi veren bir Zat, elbette kendi vücudunu onlara tekellümü ile iş'ar etmek, ulûhiyetin muktezasıdır.

İşte, tenezzül-i İlâhî ve tearrûf-i Rabbanî ve mukabele-i Rahmanî ve mükâleme-i Sübhanî ve iş'ar-ı Samedânî hakikatlerini tazammun eden umumî, semavî vahiylerin icma ile Vacibü'l-Vücut'un vücuduna ve vahdetine delâletleri öyle bir hüccettir ki, gündüzdeki güneşin şuaatının güneşe şahadetinden daha kuvvetlidir diye anladı.

âciz: zayıf, güçsüz.
acz: zayıflık, güçsüzlük.
delâlet: delil olma, gösterme.
endişe-i istikbal: gelecek düşüncesi, gelecek kaygısı.
fakr: fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.
fiilen: fiille, davranış ve hareketle.
hakikî: gerçek.
hâlikîyet: Cenab-ı Hakkın her şeyi yoktan yaratması sıfatı.
harika: olağanüstü vasıflar taşıyan ve hayranlık hissi

uyandıran.
hüccet: delil.
icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.
ihatalı: kuşatıcı.
ilim: bilme, bilgi.
iş'ar: anlatma, bildirme.
iş'ar-ı Samedânî: hiç bir şeye muhtaç olmayan Cenab-ı Hakkın, varlığını yaratıklara bildirmesi, işaretleri.
iştıyak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.
kâinat: yaratılmış olan şeyle-

rin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
malik: sahip.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
muhabbet: sevgi, sevmeye.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
mukabele-i Rahmanî: Rahman olan Allah'ın zatına has ve yarasız karşılık vermesi.
mükâleme: konuşma, karşı-

lıklı konuşma, söyleşme.

mükâleme-i Sübhanî: kusur ve noksanlardan uzak olan Cenab-ı Hakkın konuşması.

münacat: Allah'a dua etme, yalvarma, Onun manevî huzurunda tazarru ve niyazda bulunma.

müntehap: seçkin, güzide, mümtaz.

müştak: arzulu, fazla istekli, iştıyak gösteren.

nazenin: nazlı, nazik, narin, ince yapılı.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

perestîş: tapma, aşırı derecede sevmeye, meftunluk.

semavî: Allah tarafından olan, ilâhî.

sermedi: ebedî, daimî, sürekli.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şe'n: durum, özellik, yapı.

şuaat: şuaalar, ışınlar, parıltılar.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

tazammun: ihtiva etme, içine alma, içinde bulundurma.

tearrûf-i Rabbanî: Cenab-ı Hakkın kendini tanıtmayı, bildirmesi.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

ulûhiyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimiyeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.

umumî: herkesle ilgili, genel.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zâtî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.

vahdet: bir ve tek olma.

vahiy: Cenab-ı Hakkın dilediği hükümleri, sırları ve hakikatleri peygamberlere bildirmesi.

vücüt: var olma, varlık.

zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

Sonra ilhamlar cihetine baktı, gördü ki:

Sadık ilhamlar, gerçi bir cihette vahye benzerler ve bir nevi mükâleme-i Rabbaniyedir, fakat iki fark vardır:

• *Birincisi:* İlhamdan çok yüksek olan vahyin ekseri melâike vasıtasıyla ve ilhamın ekseri vasıtasız olmasıdır. Meselâ, nasıl ki bir padişahın iki suretle konuşması ve emirleri var:

Birisi: Haşmet-i saltanat ve hâkimiyet-i umumîye haysiyetiyle bir yaverini, bir valiye gönderir. O hâkimiyetin ihtişamını ve emrin ehemmiyetini göstermek için, bazen, vasıta ile beraber bir içtima yapar, sonra ferman tebliğ edilir.

İkincisi: Sultanlık ünvanıyla ve padişahlık umumî ismiyle değil, belki kendi şahsıyla hususî bir münasebeti ve cüz'î bir muamelesi bulunan has bir hizmetçisi ile veya bir âmî raiyetiyle ve hususî telefonuyla hususî konuşmasıdır.

Öyle de, Padişah-ı Ezelî'nin, umum âlemlerin Rabbi ismiyle ve kâinat Hâlık'ı ünvanıyla, vahiyle ve vahyin hizmetini gören şümüllü ilhamlarıyla mükâlemesi olduğu gibi; her bir ferdin, her bir zihayatın Rabbi ve Hâlık'ı olmak haysiyetiyle, hususî bir surette, fakat perdeler arkasında, onların kabiliyetine göre bir tarz-ı mükâlemesi var.

• *İkinci fark:* Vahiy gölgesizdir, safıdır, havassa hastır. İlham ise gölgelidir, renkler karışır, umumîdir. Melâike

âlem: varlık sınıflarından her biri.
âmi: bilgisiz, cahil.
cihet: yön.
cüz'î: küçük, az.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ekser: pek çok.
ferman: emir, buyruk.
gerçi: her ne kadar...
hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.
hâkimiyet-i umumiye: çoğunluğun ve genelin hâkimiyeti.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
haşmet-i saltanat: saltanatının haşmeti, ihtişamı, göz kamaştıran güzelliği.
havas: marifet ve yaşayışça üstün olan, üst tabaka.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
hususî: özel.
içtima: toplantı, toplanma.
ihtişam: muhteşemlik, şanlı gör-

rünüş, büyük gösteriş.
ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.
kabiliyet: istidat, yetenek.
melâike: melekler.
meselâ: örneğin.
muamele: davranma, davranış, birine karşı her hangi bir davranışta bulunma.
mükâleme-i Rabbaniye: Rab olan Allah'ın zatına has konuşması.

münasebet: ilgi, âläka, yakınlık.
nevi: çeşit, tür.
padişah: hükümdar, sultan.
Padişah-ı Ezelî: zaman ve mekânla kayıtlı olmayan saltanat sahibi olan Cenab-ı Hak.
Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.
raiye: bir devletin tebaası olan ve vergi veren halk.
sadık: doğru, gerçek, hakikî olan.

safi: saf olan, katıksız, duru.
şümül: içine alma, kaplama, ihata etme.
tarz-ı mükâleme: konuşma tarzı.
tebliğ: resmî bir yazıyı, kararı halka veya ilgililere duyurma.
umum: bütün.
ünvan: şöhret, ad, isim.
vasıta: aracılık.
yaver: emir subayı.
zihayat: hayat sahibi.

ilhamları ve insan ilhamları ve hayvanat ilhamları gibi çeşit çeşit, hem pek çok envalarıyla, denizlerin katreleri kadar kelimat-ı Rabbaniyenin teksirine medar bir zemin teşkil ediyor.

لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لَكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفَدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ
كَلِمَاتُ رَبِّي¹

ayetinin bir vechini tefsir ediyor anladı.

Sonra, ilhamın mahiyetine ve hikmetine ve şahadeti-ne baktı, gördü ki: Mahiyeti ile hikmeti ve neticesi dört nurdan terekkep ediyor:

- **Birincisi:** Teveddüd-i İlâhî denilen kendini mahlûkâtına fiilen sevdirdiği gibi, kavlen ve huzuren ve sohbeten dahi sevdirmek, vedûdiyetin ve rahmaniyetin muktezasıdır.

- **İkincisi:** İbadının dualarına fiilen cevap verdiği gibi, kavlen dahi perdeler arkasında icabet etmesi, rahîmiyetin şe'nidir.

- **Üçüncüsü:** Ağır beliyelere ve şiddetli hâllere düşen mahlûkatlarının istimdatlarına ve feryatlarına ve tazarruatlarına fiilen imdat ettiği gibi, bir nevi konuşması hükümünde olan ilhamî kavillerle de imdada yetişmesi, rububiyetin lâzımıdır.

- **Dördüncüsü:** Çok âciz ve çok zayıf ve çok fakir ve çok ihtiyaçlı ve kendi malikini ve hamîsini ve müdebbirini ve hafızını bulmaya pek çok muhtaç ve müştak olan zîşuur masnularına, vücudunu ve huzurunu ve himayeti-ni fiilen ihsas ettiği gibi, bir nevi mükâleme-i Rabbaniye

katre: damla.

kavil: söz.

kavlen: söz ile, sözlü olarak, fiilî olmayan.

kelimat-ı Rabbaniye: Rabbe ait kelimeler, sözler.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

malik: sahip.

masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.

medar: sebep, vesile.

mukteza: iktiza eden, gereken.

müdebbir: tedbir alan, tedbirli, her şeyi önceden düşünen.

mükâleme-i Rabbaniye: Rab olan Allah'ın zatına has konuşması.

müştak: arzulu, fazla istekli, ıstıyak gösteren.

nevi: çeşit, tür.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

rahimiyet: merhamet edicilik.

rahmaniyet: Cenab-ı Hakkın kullarını beslemesi, koruması ve merhamet etmesi vasfı.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

sohbeten: sohbet ile.

şe'n: iş.

tazarruat: tazarrular, yalvarışlar, yalvarmalar.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, Kur'ân'ın serhi.

teksir: çoğaltma.

terekküp: karışıp birleşme, birden fazla şeyin birleşmesinden oluşma.

teşkil: vücut verme, şekillendirme.

teveddüd-i ilâhî: Allah'ın kendini kullarına sevdirmesi.

vech: cihet, yön.

vedûdiyet: sevdirme ve sevdendirme.

vücut: var olma, varlık.

zemin: yeryüzü.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

1. Rabbimin sözlerini yazmak için bütün denizler mürekkep olsa, Rabbimin sözleri tükenmeden o denizler tükenirdi (Kehf Suresi: 109.)

âciz: zayıf, güçsüz.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

beliyye: felâket, musibet.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

enva: çeşitler, türler, nevilere.

feryat: haykırma, çığlık.

fiilen: fiille, davranış ve hareketle.

Hafiz: yarattıklarını koruyup gözeten Allah.

hamî: himaye eden, koruyan,

gözeten.

hayvanat: hayvanlar.

hikmet: İlâhî gaye, gizli sebep.

himayet: koruma, esirgeme.

huzuren: Allah'ın her an yanında olduğunu ve her şeyi bildiğini hissetme ve yaşama hâlinde olma.

hükümünde: değerinde, yerinde.

de.

ibad: abdler, kullar, ibadet edenler.

icabet: kabul etme, kabul edilme.

ihsas: hissettirme, sezdirme.

ilhamî: ilham ile elde edilen, ilham ile ulaşılan.

imdat: yardım.

istimdat: medet dileme, imdat isteme, yardıma çağırma.

akis: yansıma.
âyine: ayna.
aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.
bilbedahe: açıktan, aşıkâr olarak.
bilittifak: ittifakla, beraberce, el birliğiyle.
bilmüşahede: görerek, bizzat şahit olarak.
cihet: yön.
cilve: tecelli, görüntü.
delâlet: delil olma, gösterme.
ebed: sonsuzluk, daimilik.
ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğinin tecelli etmesi, görünmesi.
ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.
faraza: sözün gelişi, söz gelişi.
hacat: hacetler, ihtiyaçlar.
Hâlık-ı Zışan: şân sahibi yaratıcı.
hitap: söz söyleme, topluluğa veya birisine karşı konuşma.
ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.
ilim: bilme, bilgi.
ilmelyakin: yakın ile bilme, bir şeyi ilim ve delil ile kesin olarak bilme, tanıma, kabul etme; aksi mümkün olmayan açık, kesin ve sağlam bilgi.
kabiliyet: istidat, yetenek.
katre: damla.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
küllî: umumî, genel.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
mâni: meneden, engel olan.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
mîsal: benzer, örnek.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
mükâleme: konuşma.
müzahemet: zahmet, sıkıntı verme.
rahmet-i rububiyet: mahlûkatını terbiye ve idare eden Cenab-ı Allah'ın rahmeti.
sadık: doğru, gerçek, hakikî olan.

hükmünde sayılan bir kısım sadık ilhamlar perdesinde ve mahsus ve bir mahlûka bakan has bir vecihte, onun kabiliyetine göre, onun kalp telefonuyla, kavlen dahi kendi huzurunu ve vücudunu ihsas etmesi, şefkat-i ulûhiyetin ve rahmet-i rububiyetin zarurî ve vacip bir muktezasıdır diye anladı.

Sonra, ilhamın şahadetine baktı, gördü:

Nasıl ki, güneşin faraza şuuru ve hayatı olsaydı ve o hâlde, ziyasındaki yedi rengi yedi sıfatı olsaydı, o cihette, ışığında bulunan şuaları ve cilveleri ile bir tarz konuşması bulunacaktı. Ve bu vaziyette, misalinin ve aksinin şeffaf şeylerde bulunması; ve her âyine ve her parlak şeyler ve cam parçaları ve kabarcıklar ve katreler, hatta şeffaf zerrelerle her birinin kabiliyetine göre konuşması; ve onların hacatına cevap vermesi; ve bütün onlar güneşin vücuduna şahadet etmesi; ve hiçbir iş, bir işe mâni olmaması; ve bir konuşması, diğer konuşmaya müzahemet etmemesi bilmüşahede görüleceği gibi, aynen öyle de, ezel ve ebedin Zülcelâl Sultanı ve bütün mevcudatın Zülcemal Hâlık-ı Zışan'ı olan Şems-i Sermedi'nin mükâlemesi dahi, Onun ilmi ve kudreti gibi, küllî ve muhit olarak her şeyin kabiliyetine göre tecelli etmesi; hiçbir sual bir suale, bir iş bir işe, bir hitap bir hitaba mâni olmaması ve karıştırmaması bilbedahe anlaşılıyor. Ve bütün o cilveler, o konuşmalar, o ilhamlar birer birer ve beraber bilittifak o Şems-i Ezeli'nin huzuruna ve vücub-i vücuduna ve vahdetine ve ehadiyetine delâlet ve şahadet ettiklerini aynelyakine yakın bir ilmelyakin ile bildi.

sifat: vasıf, nitelik.

sual: soru.

Sultan: mutlak iktidar sahibi olan; Allah.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şeffaf: saydam.

şefkat-i ulûhiyet: ilâh olmanın gereği olan şefkat; ilâhîk şefkati.

Şems-i Ezeli: ezeli güneş; varlığının başlangıcı olmayan ve her şeyi nurlandıran Cenab-ı Hak.

Şems-i Sermedi: daimî, sürekli olan güneş.

sua: ışın, bir ışık kaynağından uzanan ışık telleri.

suur: bir şeyin inceliklerini iyice idrak etme, anlayış.

tarz: biçim, şekil, suret.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

vacip: zorunlu.

vahdet: bir ve tek olma.

vaziyet: durum.

vecih: cihet, yön.

vücub-i vücüt: varlığı gerekli

olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.

zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

Zülcelâl: celâl sahibi, büyüklük, izzet, heybet ve azamet sahibi Allah.

Zülcemal: cemal, lütuf, rahmet ve güzellik sahibi Allah.

İşte, bu meraklı misafirin âlem-i gayptan aldığı ders-i marifetine kısa bir işaret olarak, *Birinci Makamın On Dördüncü ve On Beşinci Mertebelerinde*,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِبُ الْوَحْدُ الْوَاحِدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى
وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ أَجْمَاعُ جَمِيعِ الْوَحْيَاتِ الْحَقَّةِ
الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّنَزُّلَاتِ الْإِلَهِيَّةِ وَلِلْمُكَالِمَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ وَلِلتَّعَرُّفَاتِ
الرَّبَّانِيَّةِ وَلِلْمُقَابَلَاتِ الرَّحْمَانِيَّةِ عِنْدَ مُنَاجَاتِ عِبَادِهِ وَلِلْإِشْعَارَاتِ
الصَّمْدَانِيَّةِ لَوْجُودِهِ لِمَخْلُوقَاتِهِ ❀ وَكَذَا دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ
فِي وَحْدَتِهِ اتِّفَاقُ الْأَلْهَامَاتِ الصَّادِقَةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّوَدُّدَاتِ الْإِلَهِيَّةِ
وَلِلْإِجَابَاتِ الرَّحْمَانِيَّةِ لِدَعَوَاتِ مَخْلُوقَاتِهِ وَلِلْإِمْدَادَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ
لِاسْتِغَاثَاتِ عِبَادِهِ وَلِلْإِحْسَاسَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ
لَوْجُودِهِ لِمَصْنُوعَاتِهِ ❀¹

denilmiştir.

Sonra, o dünya seyyahı kendi aklına dedi ki:

“Madem bu kâinatın mevcudatıyla Malik’imi ve Hâlik’ımı arıyorum; elbette her şeyden evvel bu mevcudatın en meşhuru ve a’dâsının tasdiğiyle dahi en mükemmeli ve en büyük kumandanı ve en namdar hâkimi ve sözce en yükseği ve akılca en parlağı ve on dört asrı fazileti ile ve Kur’ân’ı ile ışıkladıran Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmı ziyaret etmek ve aradığımı ondan sor- mak için Asr-ı Saadete beraber gitmeliyiz” diyerek, aklıyla beraber o asra girdi.

1. Allah’tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü’l-Vücud ve Vahidü’l-Ehaddir ki, tenez- zülât-ı İlâhiyeyi, mükâlemat-ı Sübhaniyeyi, taarrüfat-ı Rabbaniyeyi, kullarının dualarına mukabelât-ı Rahmaniye ve mahlûkatına vücudunu ihsas eden iş’arat-ı Samedâniyeyi ta- zammun eden bütün hak vahiylerin icmaı, Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâ- let eder. Ve keza, teveddüdat-ı İlâhiyeyi, mahlûkatının dualarına icabat-ı Rahmaniye ve kullarının istigaselerine olan imdadat-ı Rabbaniyeyi ve masnuatına vücudunu bildiren ih- sasat-ı Sübhaniyeyi tazammun eden ilhamat-ı sadıkanın ittifağı da Onun vahdet içindeki vücub-u vücuduna delâlet eder.

a’dâ: düşmanlar.

âlem-i gayp: gayp âlemi, gö- rünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tara- fından bilinen başka dünya-

lar.

aleyhissalâtü vesselâm: ‘sa- lât ve selâm onun üzerine ol- sun’ anlamında Hz. Muham- med’e (a.s.m.) dua.

asır: yüzyıl, asır.

Asr-ı Saadet: saadet, mutlu- luk asrı; Peygamberimiz (a.s.m) ve Dört Halifenin yaşa- dığı devire verilen ad.

ders-i marifet: bilgilenme, irfan dersi.

evvel: önce, ilk.

fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek dere- ce.

hâkim: her şeye hükmeden ve her bir şeyi hükmü altında tutan.

Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kumandan: komutan.

Kur’ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed’e indiril- miş, semavî kitapların sonuncu- su.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

malik: sahip.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

mevcudat: var olan şeyler varlık- lar.

Muhammed-i Arabî: Arapların içinden çıkan Peygamberimiz Muhammed (a.s.m.).

namdar: meşhur, ünlü, şöhretli, namlı.

seyyah: gezgin, gezici.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hük- metme.

Gördü ki: O asır, hakikaten, o zat (a.s.m.) ile bir sadet-i beşeriye asrı olmuş. Çünkü, en bedevî ve en ümmî bir kavmi, getirdiği nur vasıtasıyla, kısa bir zamanda dünyaya üstat ve hâkim eylemiş.

Hem kendi aklına dedi: “Biz, en evvel bu fevkalâde zatın (a.s.m.) bir derece kıymetini ve sözlerinin hakkaniyetini ve ihbaratının doğruluğunu bilmeliyiz. Sonra Hâlık’ımızı ondan sormalıyız” diyerek taharriye başladı. Bulduğu hadsiz kat’î delillerden, burada, yalnız dokuz külliyyetine birer kısa işaret edilecek.

• *Birincisi:* Bu zatta (a.s.m.), hatta düşmanlarının tasdikiyle dahi, bütün güzel huyların ve hasletlerin bulunması; ve

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.
bedevî: çölde ve iptidai tarzda yaşayan, medenî olmayan.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
fevkalâde: olağanüstü.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikaten: doğrusu, gerçekten.
hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk.
harika: olağanüstü.
haslet: insanın yaratılıştan gelen huy ve karakter.
havale: bir şeyi başka bir yere veya zamana bırakma.
huy: yaratılıştan olan karakter, mizaç.
ihbarat: ihbarlar, bildirmeler, haber vermeler.
kamer: Ay.
kat’î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kavim: millet; aralarında dil, âdet, örf, kültür birliği olan insan topluluğu.
keramet: Allah’ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.
Kevser: Cennette bulunan bir akarsu.
kifayet: kâfi miktarda olma, yeterlilik.
kıymet: değer.
külliyyet: bütünlük, tümlük.
mu’cizat: mu’cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamber-

۱ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى ۚ ۲

ayetlerinin sarahatiyle, bir parmağının işaretiyle kamer iki parça olması; ve bir avucu ile a’dâsının ordusuna attığı az bir toprak, umum o ordunun gözlerine girmesiyle kaçmaları; ve susuz kalmış kendi ordusuna, beş parmağından Kevser gibi akan suyu kifayet derecesinde içirmesi gibi, nakl-i kat’î ile ve bir kısmı tevatür ile yüzer mu’cizatın onun elinde zahir olmasıdır. Bu mu’cizattan üç yüzden ziyade bir kısmı, “On Dokuzuncu Mektup” olan “Mu’cizat-ı Ahmediye (a.s.m.)” namındaki harika ve kerametli bir risalede kat’î delilleriyle beraber beyan edildiğinden, onları ona havale ederek dedi ki:

1. Ay yarıldı. (Kamer Suresi: 1.)

2. Attığın zaman da sen atmadın, ancak Allah attı. (Enfal Suresi:17.)

lerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
Mu’cizat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) gösterdiği mu’cizeler.
nakl-i kat’î: içinde yanlış ihtimali olmayan nakil, rivayet.
nam: ad, isim.
nur: aydınlık, parlaklık, ışık.
saadet-i beşeriye: insanlığın

mutluluğu.
sarahat: sarihlik, açıklık, belirlilik.
taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.
tevatür: içinde yalan ihtimali bulunmayan ve birbirlerine kuvvet veren haberlerden oluşan büyük bir topluluğa ait haber.

umum: bütün.
ümmî: okuma yazması olmayan, okumamış.
üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.
vasıta: aracılık.
zahir: açık, aşikâr.
zat: azamet ve ululuk sahibi olan.
ziyade: çok, fazla.

“Bu kadar ahlâk-ı hasene ve kemalâtla beraber, bu kadar mu’cizat-ı bâhiresi bulunan bir Zat (a.s.m.), elbette en doğru sözlüdür. Ahlâksızların işi olan hileye, yalana, yanlış tenezzül etmesi kabil değil.”

• **İkincisi:** Elinde, Bu Kâinat Sahibinin bir fermanı bulunduğ u ve o fermanı her asırda üç yüz milyondan ziyade insanların kabul ve tasdik ettikleri ve o ferman olan Kur’ân-ı Azîmüşşan’ın yedi vecihle harika olmasıdır. Ve bu Kur’ân’ın, kırk vecihle mu’cize olduğ u ve kâinat Hâlık’ının sözü bulunduğ u, kuvvetli delilleriyle beraber Yirmi Beşinci Söz ve Mu’cizat-ı Kur’âniye namlarındaki Risale-i Nur’un bir güneş i olan meşhur bir risalede tafsilen beyan edilmesinden, onu ona havale ederek dedi:

“Böyle ayn-ı hak ve hakikat bir fermanın tercümanı ve tebliğ edicisi bir Zatta (a.s.m.), fermana cinayet ve ferman sahibine hıyanet hükmünde olan yalan olamaz ve bulunamaz.”

• **Üçüncüsü:** O Zat (a.s.m.) öyle bir şeriat ve bir İslâmiyet ve bir ubudiyet ve bir dua ve bir davet ve bir iman ile meydana çıkmış ki, onların ne misli var ve ne de olur. Ve onlardan daha mükemmel, ne bulunmuş ve ne de bulunur. Çünkü, ümmî bir Zatta (a.s.m.) zuhur eden o şeriat, on dört asrı ve nev-i beşerin humsunu âdilâne ve hakkaniyet üzere ve müdakkikane hadsiz kanunlarıyla idare etmesi emsal kabul etmez.

Hem, ümmî bir Zatın (a.s.m.) ef’al ve akval ve ahvalinden çıkan İslâmiyet, her asırda üç yüz milyon insanın

âdilâne: adaletli olana yakışır bir surette, doğrulukla, âdilesine.
ahlâk-ı hasene: güzel ahlâk, güzel huy.
ahval: hâller, durumlar.
akval: sözler.
asır: yüzyıl, asır.
ayn-ı hak: hakkın, gerçeğin tâ kendisi.
ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.
cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.

davet: çağrı.
dua: yalvarma, yakanış, niyaz.
ef’al: fiiller, işler.
emsal: örnekler, benzerler.
ferman: emir, buyruk.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakkaniyet: hak ve adaletle uygunluk.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hiyanet: hainlik, ihanet, kendine olan güveni kötüye kullanma, sözünde durmayıp

oyun etme.
hums: beşte bir.
hükmünde: değerinde, yerinde.
idare: bir iş i yürütme, çekip çevirme.
iman: inanma, itikat.
İslâmiyet: Müslümanlık, semavi dinlerin sonuncusu.
kabil: mümkün, ihtimal daireesinde.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kanun: yasa.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

Kur’ân-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur’ân.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiğ i, yaygınlık kazanmış.

misil: benzer.

mu’cizat-ı bâhire: apaçık mu’cizeler.

Mu’cizat-ı Kur’âniye: Kur’ân’ın mu’cizeleri.

mu’cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

müdakkikane: dikkatlice, inceden inceye araştırarak.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

şeriat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen, ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğ una kesin olarak hükmetme.

tebliğ: ulaştırmak, bildirmek.

tenezzül: kendine aykırı düşen bir iş i veya durumu kabul etme, alçalma.

ubudiyet: kulluk.

ümmî: okuma yazması olmayan, okumamış.

vecih: cihet, yön.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zuhur: görünme, meydana çıkma.

adavet: düşmanlık, husumet.
cesaret: cesurluk, yiğitlik, yürek-
liliik.

Cevşenü'l-Kebir: büyük zırh an-
lamındaki Hz. Muhammed (a.s.m)
Efendimize vahiyyle gelen, Esmâ-i
Hüsna'yı içine alan emsalsiz bir
münacat ve benzersiz bir dua.

cihet: yön.

dağdağa: gürültü, beyhude telâş
ve ızdırap.

daimi: sürekli, devamlı.

derece-i tavsif: vasıflandırma de-
recesi, nitelendirme derecesi.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ehl-i marifet: bilim, hüner ve sa-
nat sahibi kişiler; usta ve mahir
olanlar.

ehl-i velâyet: velî olanlar; eren-
ler, Allah'ın dostluğunu kazanan-
lar, velîlik sıfatını taşıyanlar.

enva: çeşitler, türler, neviler.

eser-i tereddüt: kararsızlık belir-
tisi, tereddüt alâmeti.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

fevkalâde: olağanüstü.

fıkra: bent, madde, paragraf.

ibadat: ibadetler.

intiha: nihayet bulma, sona er-
me.

iptida: baş, başlangıç.

kabile: iptidai ve göçebe insan-
larda, aynı soydan sayılan ve bir
başta itaat eden insan topluluğu,
boy, aşiret, oymak, uruk.

kavim: millet; aralarında dil, âdet,
örf, kültür birliği olan insan toplu-
luğu.

maden-i terakkiyat: terakkilerin,
ilerlemelerin madeni; ilerlemeye
sebebi olan şeylerin kaynağı.

marifet-i Rabbaniye: Rabbânî
marifet, Hak Teâlâ Hazretlerine
müteallik marifet, ilim, bilgi.

meal: mana, mefhum.

medar-ı inkişaf: inkişafın sebebi;
gelişmeye, yükselmeye sebep
olan.

merci: dönülecek, sığınılacak yer.
mertebe-i marifet: bilgi ve irfan
derecesi.

metanet: sebat, gayret.

misil: benzer.

muallim: ders veren, öğretici.

musaffi: tasfiye eden, saflaştıran,
arındıran, süzen.

mücadebat: mücadeleler, savaş-
malar.

münakat: Allah'a dua etme, yal-
varma, Onun manevî huzurunda
tazarru ve niyazda bulunma.

münevvir: tenvir eden, nurlandı-

rehberi ve mercii; ve akıllarının muallimi ve mürşidi; ve
kalplerinin münevvi ve musaffisi; ve nefislerinin müreb-
bîsi ve müzekkîsi; ve ruhlarının medar-ı inkişafı ve ma-
den-i terakkiyatı olması cihetiyle, misli olamaz ve olama-
mış.

Hem, dininde bulunan bütün ibadatin bütün envaında
en ileri olması ve herkesten ziyade takvada bulunması ve
Allah'tan korkması; ve fevkalâde daimî mücadebat ve
dağdağalar içinde tam tamına ubudiyetin en ince esrarı-
na kadar mürâat etmesi; ve hiç kimseyi taklit etmeyerek
ve tam manasıyla ve müptediyâne fakat en mükemmel
olarak, hem iptida ve intihayı birleştirerek yapması, el-
bette misli görülmez ve görülmemiş.

Hem, binler dua ve münacatlarından *Cevşenü'l-Kebir*
ile, öyle bir marifet-i Rabbaniye ile, öyle bir derecede
Rabbini tavsif ediyor ki, o zamandan beri gelen ehl-i ma-
rifet ve ehl-i velâyet, telâhuk-i efkâr ile beraber, ne o
mertebe-i marifete ve ne de o derece-i tavsife yetişeme-
meleri gösteriyor ki, duada dahi onun misli yoktur.

Risale-i *Münacat*'ın başında, *Cevşenü'l-Kebir*'in dok-
san dokuz fıkrasından bir fıkrasının kısacık bir mealinin
beyan edildiği yere bakan adam, *Cevşen*'in dahi misli
yoktur diyecek.

Hem, tebliğ-i risalette ve nâsı hakka davette o derece
metanet ve sebat ve cesaret göstermiş ki, büyük devlet-
ler ve büyük dinler, hatta kavim ve kabilesi ve amcası
ona şiddetli adavet ettikleri hâlde, zerre miktar bir eser-i
tereddüt, bir telâş, bir korkaklık göstermemesi ve tek

ran, aydınlatan.

müptediyâne: acemi gibi,
acemicesine.

mürâat: gözetme, riayet et-
me.

mürebbi: terbiye eden, bes-
leyip büyüten Allah.

mürşit: irşat eden, doğru yo-
lu gösteren, rehber, kılavuz.

müzekki: tezkiye eden, te-
mizleyen, aklayan, anlayan.

nâs: insanlar.

nefis: insandaki bedenî canlı-
lık; yeme, içme, şehvet gibi

biyolojik ihtiyaçlara duyulan
tabii istek.

Rab: besleyen, yetiştiren,
verdiği nimetlerle mahlûkatı
islah ve terbiye eden Allah.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın
temeli ve sebebi olan manevî
varlık.

sebat: kararlı olma, kararın-
dan vazgeçmeme, azimlilik.

takva: Allah korkusuyla dinin
yasak ettiği şeylerden kaçın-
ma, Allah'ın emirlerini tutup
azabından korunma.

tavsif: vasıflandırma, bir şe-
yin iç yüzü ve özelliklerini an-
latma.

tebliğ-i risalet: peygamberli-
ğin tebliği, ilânı, mesajı.

telâhuk-i efkâr: fikirlerin bir-
biri peşine gelip birleşmesi,
katılaşması, birbirine eklen-
mesi.

ubudiyet: kulluk.

zerre: pek ufak parça, en kü-
çük parça.

ziyade: çok, fazla.

başıyla bütün dünyaya meydan okuması ve başa da çıkarması ve İslâmiyeti dünyanın başına geçirmesi ispat eder ki, tebliğ ve davette dahi misli olmamış ve olamaz.

Hem, imanda öyle fevkalâde bir kuvvet ve harika bir yakın ve mu'cizâne bir inkişaf ve cihanı ışıklandıran bir ulvî itikat taşımış ki, o zamanın hükümrânı olan bütün efkâr ve akideleri ve hükemanın hikmetleri ve ruhanî reislerin ilimleri ona muarız ve muhalif ve münkir oldukları hâlde, onun ne yakinine, ne itikadına, ne itimadına, ne itminanına hiçbir şüphe, hiçbir tereddüt, hiçbir zaaf, hiçbir vesvese vermemesi ve maneviyatta ve meratib-i imaniyede terakki eden başta Sahabeler ve bütün ehl-i velâyet, onun, her vakit mertebe-i imanından feyiz almaları ve onu en yüksek derecede bulmaları bilbedahe gösterir ki, imanı dahi emsalsizdir.

İşte, böyle emsalsiz bir şeriat ve misilsiz bir İslâmiyet ve harika bir ubudiyet ve fevkalâde bir dua ve cihanpesendâne bir davet ve mu'cizâne bir iman sahibinde elbette hiçbir cihetle yalan olamaz ve aldatmaz, diye anladı ve akli dahi tasdik etti.

• **Dördüncüsü:** Enbiyaların (aleyhimüsselâm) icmaı, nasıl ki vücut ve vahdaniyet-i İlâhiyeye gayet kuvvetli bir delildir; öyle de, bu Zatın (a.s.m.) doğruluğuna ve risaletine gayet sağlam bir şahadettir. Çünkü, enbiya aleyhimüsselâmın doğruluklarına ve peygamber olmalarına medar olan ne kadar kudsî sıfatlar ve mu'cizeler ve vazifeler varsa, o Zatta (a.s.m.) en ileride olduğu tarihçe musaddaktır. Demek onlar, nasıl ki lisan-ı kâl ile Tevrat,

akide: iman, inanılan ve itikat edilen esas, inanç.
aleyhimüsselâm: Allah'ın selâmı onların üzerine olsun.
bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.
cihan: dünya, kâinat, âlem.
cihanpesendâne: kâinat, cihan beğenircesine.
cihet: yön.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
efkâr: düşünceler, fikirler, görüşler.

enbiya: nebîler, peygamberler.
feyiz: Allah'ın kuluna bağışladığı marifet ve dinî heyecan.
gayet: son derece.
hikmet: hakîmlik, feylesofluk.
hükema: filozoflar.
hükümrân: hâkim, hükümdar. hüküm ve saltanat süren. hükümferma.
icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.
ilim: bilme, bilgi.

iman: inanma, itikat.
inkışaf: ortaya çıkma, keşfolunma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
itikât: kesin inanma, iman.
itimat: dayanma, güvenme, emniyet etme.
itminan: inanma, güvenme, gönül rahatlığı içinde tereddütsüz kabul etme.
kudsi: mukaddes, yüce.
kuvvet: güç, kudret.
lisan-ı kâl: söz ile anlatılan

mana, konuşma dili.

maneviyat: mana âlemine ait olanlar, hisse ve inanca ait şeyler.

medar: sebep, vesile.

meratib-i imaniye: iman mertebeleri.

merteve-i iman: iman derecesi, mertebesi.

misil: benzer, eş.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

muhalif: zıt, karşıt.

musaddak: tasdik edilmiş, doğrulanmış, doğruluğu kabul edilmiş.
münkir: inkâr eden, kabul etmeyen.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.

reis: başkan.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

ruhani: manevî âlem, ruhlar âlemine mensup, ruhlar âlemine ait.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmeye şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimseler.

sıfat: vasıf, nitelik.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

terakki: ilerleme, gelişme.

tereddüt: kararsızlık, şüphede kalma.

Tevrat: Hz. Mûsa'ya (a.s.) indirilmiş olan ilâhî kitap.

ulvî: yüksek, yüce.

vahdaniyet-i ilâhiye: ilâhî birlik, Allah'ın bir, tek olması.

vazife: görev.

vesvese: şüphe, kuruntu, kalbe gelen asılsız kötü ve sinsi düşünce.

vücut: var olma, varlık.

yakin: kesin bilme, şüpheden sıyrılarak son derece doğru ve kuvvetli bilme.

zaaf: zayıflık, kuvvetsizlik, dermansızlık.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.

asfiya-i müdakkikîn: ayet ve hadislerin inceliklerine vakıf gayet dikkatli ve mütehassıs âlimler.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyredererek bilme.

beşaret: müjde.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

dâhî: son derece zeki, anlayışlı, deha sahibi.

dava: takip edilen fikir, iddia.

delâlet: delil olma, gösterme.

derece-i hakkaniyet: doğruluk, gerçekçilik derecesi.

düstur: kanun, kaide.

evliya: velîler, Allah dostları.

hakaik-ı kudsiye: mukaddes hakikatler, gerçekler.

hakikat: gerçek, bir şeyin aslı, esası.

hakkalyakin: marifet mertebesinin en yükseği; bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheye asla yer bırakmayacak biçimde kesin olarak bilme.

hükema-i mü'minîn: iman sahibi âlimler.

ihтира: benzeri görülmemiş bir şey icat etme, vücuda getirme.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

İncil: Hz. İsa'ya (a.s.) gönderilmiş olan ilâhî kitap.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

işaret: işaretler, âlâmetler, belirtiler.

itikât: kesin inanma, iman.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

keramat: kerametler, ermişlerin, velîlerin olağan üstü sözleri ve hâlleri.

keşfiyat: keşifler, Allah'ın ilham etmesiyle gösterilen gaypla ilgili sırlar.

keşif: bulma, meydana çıkarma.

kütüb-i mukaddese: mukaddes kitaplar (Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'ân-ı Kerîm).

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

makam: yer, durak.

marifet-i ilâhiye: Allah'a mahsus ilim, ilâhî sanat; hiç kimsenin yapamadığı, sadece Allah'ın kudretinde olan bilgi.

mertebe-i ilmiye: ilim derecesi, bilgi mertebesi.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

müşahadat: gözlemler.

İncil, Zebur ve suhuflarında bu Zatın (a.s.m.) geleceğini haber verip insanlara beşaret vermişler ki, kütüb-i mukaddesenin o beşaretili işaretinden yirmiden fazla ve pek zahir bir kısmı “On Dokuzuncu Mektup”ta güzelce beyan ve ispat edilmiş. Öyle de, lisan-ı hâlleriyle yani nübüvvetleriyle ve mu'cizeleriyle, kendi mesleklerinde ve vazifelerinde en ileri ve en mükemmel olan bu Zatı tasdik edip davasını imza ediyorlar. Ve lisan-ı kâl ve icma ile vahdaniyete delâlet ettikleri gibi, lisan-ı hâl ile ve ittifak ile de bu Zatın sadıkiyetine şahadet ediyorlar diye anladık.

• **Beşincisi:** Bu Zatın düsturlarıyla ve terbiyesi ve teba-iyetiyle ve arkasından gitmeleriyle hakka, hakikate, kemalâta, keramata, keşfiyata, müşahedata yetişen binlerce evliya, vahdaniyete delâlet ettikleri gibi, üstatları olan bu Zatın sadıkiyetine ve risaletine icma ve ittifakla şahadet ediyorlar. Ve âlem-i gayptan verdiği haberlerin bir kısmını nur-i velâyetle müşahade etmeleri ve umumunu nur-i iman ile ya ilmelyakin veya aynelyakin veya hakkalyakin suretinde itikat ve tasdik etmeleri, üstatları olan bu Zatın derece-i hakkaniyet ve sadıkiyetini güneş gibi gösterdiğini gördü.

• **Altıncısı:** Bu Zatın ümmîliğiyle beraber getirdiği hakaik-ı kudsiye ve ihtira ettiği ulûm-i âliye ve keşfettiği marifet-i ilâhiyenin dersiyle ve talimiyle, mertebe-i ilmide en yüksek makama yetişen milyonlar asfiya-i müdakkikîn ve siddikîn-i muhakkikîn ve dâhî hükema-i mü'minîn, bu Zatın üssülesas davası olan vahdaniyeti

müşahade: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nur-i iman: iman nuru, Allah'ın varlığına, yaratıcılığına inanmadaki gönül, kalp ve fikir aydınlığı.

nur-i velâyet: velâyet nuru, aydınlığı.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik, Allah'ın elçiliği, peygamberlik hâl ve şanı.

sadıkiyet: sadıklık, doğruluk, sadâkat.

siddikîn-i muhakkikîn: mu-

hakkiklerin, hakikati araştıranların siddik olanları; Allah'a sadâkatte en ileri olan muhakkikler.

suhuf: dört büyük kitap dışında sahifeler şeklinde, bazı peygamberlere vahiy ile gelen emirler.

suret: biçim, tarz, görünüş.

talim: ders verme, öğretme.

tebaiyet: tâbîlik, tâbi olma, uyma.

terbiye: besleyip büyütmeye yetiştirme.

ulûm-i âliye: yüksek, akademik ilimler.

umum: bütün, hepsi.

ümî: okuma yazması olmayan, okumamış.

üssülesas: hakikî sağlam temel.

üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

zahir: açık, aşikâr.

Zebur: Hz. Davud'a (a.s.) nazil olan mukaddes kitap.

kuvvetli bürhanlarıyla bilittifak ispat ve tasdik ettikleri gibi, bu muallim-i ekberin ve bu üstad-ı azamın hakkaniyetine ve sözlerinin hakikat olduğuna ittifakla şahadetleri, gündüz gibi bir hüccet-i risaleti ve sadıkiyetidir. Meselâ, Risale-i Nur yüz parçası ile bu Zatın sadâkatinin bir tek bürhanıdır.

• **Yedincisi:** Âl ve Ashap namında ve nev-i beşerin enbiyadan sonra feraset ve dirayet ve kemalâtla en meşhuru ve en muhterem ve en namdarı ve en dindar ve keskin nazarlı taife-i azîmesi; kemal-i merak ile ve gayet dikkat ve nihayet ciddiyetle bu Zatın bütün gizli ve aşikâr hâllerini ve fikirlerini ve vaziyetlerini taharri ve teftiş ve tetkik etmeleri neticesinde, bu Zatın dünyada en sadık ve en yüksek ve en haklı ve hakikatlı olduğuna ittifakla, icma ile sarsılmaz tasdikleri ve kuvvetli imanları, güneşin ziyasına delâlet eden gündüz gibi bir delildir, diye anladı.

• **Sekizincisi:** Bu kâinat, nasıl ki kendini icat ve idare ve tertip eden ve tasvir ve takdir ve tedbir ile bir saray gibi, bir kitap gibi, bir sergi gibi, bir temaşagâh gibi tasaruf eden sâniine ve kâtibine ve nakkaşına delâlet eder; öyle de, kâinatın hilkatindeki makasid-ı İlâhiyeyi bilecek ve bildirecek ve tahavvülâtındaki Rabbanî hikmetlerini talim edecek ve vazifedarâne harekâtındaki neticeleri ders verecek ve mahiyetindeki kıymetini ve içindeki mevcudatın kemalâtını ilân edecek ve o kitab-ı kebirin manalarını ifade edecek bir yüksek dellâl, bir doğru keşşaf, bir muhakkik üstat, bir sadık muallim istediği ve iktiza ettiği ve her hâlde bulunmasına delâlet ettiği

Ashap: Sahabeler, Hz. Peygamberi (a.s.m.) görmüş ve onunla konuşmuş olan Müslüman kimseler.
aşikâr: açık, belli, meydanda.
bilittifak: ittifakla, beraberce, el birliğiyle.
bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.
ciddiyet: ciddilik.
delâlet: delil olma, gösterme.
delil: kanıt.
dellâl: ilân edici; hakka davet eden.

dirayet: zekâ, anlayış, incelikleri kavrayış.
enbiya: nebîler, peygamberler.
feraset: anlayış, çabuk sezîş, kavrayış.
hakikat: gerçek, esas.
hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk.
harekât: hareketler, davranışlar.
hikmet: İlâhî gaye, gizli sebep.
hilkat: yaratılış.

hüccet-i risalet: peygamberlik delili.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.
idare: bir işi yürütmeye, çekip çevirme.
iktiza: lâzım gelme, gerekme.
ilân: yayma, duyurma.
iman: inanma, itikat.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
kâtip: yazan, yazıcı.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
kemal-i merak: merakın son derecesi, tam bir merak.
keşşaf: keşfeden, gizli bir şeyi meydana çıkaran.
kitab-ı kebir: büyük kitap.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.
makasid-ı İlâhiye: Allah'ın maksatları, yaratıcının gayeleri.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
muallim: ders veren, öğreten.
muallim-i ekber: en büyük muallim, en büyük öğretici.
muhakkik: tahkik eden, gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vakıf olan.
muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.
nakkaş: nakış işi yapan, nakış işleyen kimse.
namdar: meşhur, ünlü, şöhretli, namlı.
nazar: bakış, dikkat.
nev-i beşer: insanoglu, insanlar.
nihayet: son derece.
Rabbani: terbiye ve idare eden Cenab-ı Hak.
sadâkat: bağlılık, doğruluk.
sadık: sözünde, vaadinde, işinde doğru olan.
Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.
taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.
tahavvülât: tahavvüller, değişimler.
taife-i azîme: büyük bir taife, büyük bir grup.
takdir: kıymet verme, beğenme.
talim: ders verme, öğretme.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tasvir: bir şeyi yazıyla veya başka ifade tarzlarıyla anlatma.
tedbir: idare etme, çekip çevirme.
teftiş: aslını, doğruluğunu gereği gibi sorup araştırma.
temaşagâh: temaşa yeri, seyir ve gezinti yeri.
tertip: dizme, sıralama, düzene koyma.
teftik: dikkatle araştırma, inceden inceye yoklama, inceleme.
üstad-ı azam: en büyük üstat olan Hz. Muhammed (a.s.m.).
üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.
vazifedarâne: vazifeli olarak.
vaziyet: durum.
zya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

abd: kul.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

cihet: yön.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk.

Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hallâkiyet: yaratıcılık.

hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.

haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.

hesapsız: sınırsız, sonsuz.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hilkat-i kâinat: kâinatın yaratılışı.

himaye: koruma, esirgeme, muhafaza etme.

hüner: marifet, bilgililik, ustalık, maharet.

iase: geçindirme, besleme, yaşatma.

icraat: işler.

ihtilâf: farklı oluş, iki şeyi arasındaki ayrılıklar.

iman: inanma, itikat.

imdat: yardım.

imha: ortadan kaldırma, mahvetme.

inkiyat: boyun eğme, baş eğme.

istimdat: medet dileme, imdat isteme, yardıma çağırma.

ıştiha: fazla istek, arzu.

itaat: boyun eğme, uyma, alınan emre göre hareket etme.

it'am: yemek yedirme.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

keşif: bulma, meydana çıkarma.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

maksat: gaye.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

mazhar: nail olma, şereflenme.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

minnettârâne: minnet duyarak, yapılan bir iyiliğe karşı teşekkür hissi taşıyarak.

muamma: anlaşılmaz, çözülmesi güç iş.

muvaffakiyet: Allah'ın yardımıyla başarılı olma, muvaffak olma.

müteşekkîrâne: teşekkürle, bilirlikle, iyiliğe karşı nazik davranışla.

nam: ad, isim.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

cihetiyle, elbette bu vazifeleri herkesten ziyade yapan bu Zatın hakkaniyetine ve bu kâinat Hâlıkının en yüksek ve sadık bir memuru olduğuna şahadet ettiğini bildi.

• *Dokuzuncusu:* Madem bu sanatlı ve hikmetli masnuatıyla Kendi hünerlerini ve sanatkârlığının kemalâtını teşhir etmek; ve bu süslü, ziynetli nihayetsiz mahlûkatıyla kendini tanıttırmak ve sevdirmek; ve bu lezzetli ve kıymetli hesapsız nimetleriyle kendine teşekkür ve hamd ettirmek; ve bu şefkatli ve himayetli umumî terbiye ve iase ile, hatta ağızların en ince zevklerini ve iştihaların her nev'ini tatmin edecek bir surette ihzar edilen Rabbanî it'amlar ve ziyafetlerle kendi rububiyetine karşı minnettârâne ve müteşekkîrâne ve perestîşkârâne ibadet ettirmek; ve mevsimlerin tebdili ve gece gündüzün tahvili ve ihtilâfı gibi, azametli ve haşmetli tasarrufat ve icraat ve dehşetli ve hikmetli faaliyet ve hallâkiyet ile kendi ulûhiyetini izhar ederek, o ulûhiyetine karşı iman ve teslim ve inkıyat ve itaat ettirmek; ve her vakit iyiliği ve iyileri himaye, fenalığı ve fenaları izale ve semavî tokatlarla zalimlere ve yalancıları imha etmek cihetiyle, hakkaniyet ve adaletini göstermek isteyen perde arkasında birisi var. Elbette ve her hâlde o Gaybî Zatın yanında en sevgili mahlûku ve en doğru abdi ve Onun mezkûr maksatlarına tam hizmet ederek, hilkat-i kâinatın tılsımını ve muammasını hâl ve keşfeden ve daima o Hâlıkının namına hareket eden ve Ondandır istimdat eden ve muvaffakiyet isteyen ve Onun tarafından imdada ve tevfiğe mazhar olan ve Muhammed-i Kureyşî (a.s.m.) denilen bu zat olacak.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

perestîşkârâne: taparcasına, aşın derecede seyerek.

Rabbanî: terbiye ve idare eden Cenab-ı Hakka ait.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi.

sanatkâr: sanatçı, usta.

semavî: Allah tarafından olan, ilâhî.

suret: biçim, tarz, görünüş.

sefkat: acıyarak ve esirgeye-

rek sevmeye.

tahvil: değiştirme, döndürme, çevirme.

tasarrufat: tasarruflar, idare etmeler.

tatmin: doyurma, ihtiyacını karşılama.

tebdil: değiştirme, başka bir hale getirme.

teşekkür: yapılan bir iyilik karşısında minnet, memnuniyet ve şükür ifade etme.

teşhir: gösterme, sergileme.

tevfiik: başari, muvaffakiyet.

tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır.

ulûhiyet: Allah'ın hâkimiyeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.

umumi: herkesle ilgili, genel.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

ziyade: çok, fazla.

ziyafet: ikram için verilen yemek, yemekli davet, şölen.

zîynet: süs, bezek.

Hem, aklına dedi: Madem bu mezkûr dokuz hakikatler bu Zatın sıdkına şahadet ederler; elbette bu âdem, benîâdemın medar-ı şerefi ve bu âlemin medar-ı iftiharındır. Ve ona “Fahr-i Âlem” ve “Şeref-i Benîâdem” denilmesi pek layıktır. Ve onun elinde bulunan ferman-ı Rahman olan Kur’ân-ı Mu’cizülbeyan’ın haşmet-i saltanat-ı maneviyesinin nisf-ı arzı istilâsı ve şahsî kemalâtı ve yüksek hasletleri gösteriyor ki, bu âlemde en mühim zat budur; Hâlık’ımız hakkında en mühim söz onundur.

İşte, gel bak, bu harika Zatın yüzer zahir ve bâhir kat’i mu’cizelerinin kuvvetine ve dinindeki binler âlî ve esaslı hakikatlerine istinaden bütün davalarının esası ve bütün hayatının gayesi, Vacibü’l-Vücut’un vücuduna ve vahdetine ve sıfatına ve esmasına delâlet ve şahadet ve o Vacibü’l-Vücut’u ispat ve ilân ve i’lâm etmektir. Demek bu kâinatın manevî güneşi ve Hâlık’ımızın en parlak bir bürhanı bu “Habibullah” denilen zattır ki, onun şahadetini teyit ve tasdik ve imza eden aldanmaz ve aldatmaz üç büyük icma var.

• *Birincisi*: “Eğer perde-i gayp açılrsa yakınim ziyadeleşmeyecek” diyen İmam-ı Ali Radiyallahü Anh ve yerde iken Arş-ı Azamı ve İsrafil’in azamet-i heykelini temaşa eden Gavs-ı Azam (k.s.) gibi keskin nazar ve gaypbın gözleri bulunan binler aktap ve evliya-i azîmeyi cami ve Âl-i Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm) namıyla şöhretsiar-ı âlem olan cemaat-i nuraniyenin icma ile tasdikleridir.

âdem: insan.

aktap: kutuplar; belli bir yer veya memleketteki evliyanın başı olan en büyük velif.

âlem: dünya, cihan.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun anlamında Hz. Muhammed’e dua.

Âl-i Muhammed: Hz. Muhammed’in (a.s.m.) neslinden gelenler.

âli: yüce, yüksek, ulu.

Arş-ı Azam: Allah’ın katı, Ce-

nab-ı Hakkın kudret ve saltanatının en büyük dairesi.

azamet-i heykel: heykelin büyüklüğü.

bâhir: apaçık, aşikâr.

benîâdem: âdemoğulları, insanlar.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

camî: ihtiva eden, kaplayan.

cemaat-i nuraniye: nuranî, nurlu cemaat.

delâlet: delil olma, gösterme.

esma: adlar, isimler.

evliya-i azîme: büyük velîler.

Fahr-i Âlem: âlemin övücü, âlemin kendisiyle övündüğü Peygamberimiz (a.s.m.).

ferman-ı Rahman: Rahman olan Allah’ın fermanı, emri.

Gavs-ı Azam: Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin namı.

gaypbın: gaybı gören, herkesin bilemediği geleceği feraseti ile hissedip bilen.

Habibullah: Allah’ın sevgilisi, Hz. Muhammed.

haslet: insanın yaratılıştan

gelen huy ve karakter.

haşmet-i saltanat-ı maneviye: maddî olmayan saltanatın heybeti.

icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.

ilâm: bildirmek, öğretmek.

ilân: yayma, duyurma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

İsrafil: kıyamet günü “Sur”u üfle-mekle görevli olan melek.

istilâ: kaplama, yayılma.

istinaden: istinat ederek, dayanarak, güvenerek, delil kabul ederek.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kat’î: kesin, şüphey ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

Kur’ân-ı Mu’cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur’ân-ı Kerîm.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mazhar: nail olma, şereflenme.

medar-ı iftihar: iftihar sebebi, övünme sebebi.

medar-ı şeref: şeref kazandıran sebep.

mu’cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

Muhammed-i Kureysî: Kureys Kabilesine mensup olan Hz. Muhammed (a.s.m.).

mühim: önemli, ehemmiyetli.

nam: ad, isim.

nazar: bakış, fikir.

nisf-ı arz: dünyanın yansı.

perde-i gayp: insanların bilmeyip sadece Allah’ın bildiği gayp âlemdaki manevî perde.

sıdk: doğruluk, gerçeklik, hakikat.

sıfat: vasıf, nitelik.

şahadet: şahit olma, şahitlik.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

Şeref-i Benîâdem: âdemoğullarının şerefi, insanoglunun şeref kaynağı.

şöhretsiar-ı âlem: şöhreti âleme, dünyaya yayılmış, dünyaca tanınan.

tasdik: bir şeyin doğruluğuna kesin olarak hükmetme; onaylama.

temaşa: hayretle ve dikkatle bakma, seyretme.

tevfik: başarı, muvaffakiyet.

teyit: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

Vacibü’l-Vücut: varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.

vahdet: birlik ve teklik.

yakın: şüpheden sıynılarak son derece doğru ve kuvvetli bilme.

zahir: açık, aşikâr.

asır: yüzyıl, asır.

Asr-ı Saadet: saadet, mutluluk asrı; Peygamberimiz (a.s.m) ve Dört Halifenin yaşadığı devire verilen ad.

aşiret: göçebe hâlinde yaşayan, çoğunlukla bir soydan gelen insanlar, kabile, oymak.

bedevî: çölde ve iptidai tarzda yaşayan, medenî olmayan.

cemaat-i meşhure: meşhur ve tanınmış cemaat.

cemaat-i uzma: çok büyük cemaat, en büyük topluluk.

cihanpesendâne: kâinat, cihan beğenircesine.

cihet: yön.

cüz'i: bütüne ait olmayan, özel.

dâhiyâne: dâhiyesine.

diplomat: millet meseleleri ve siyaset noktasında söz sahibi olan.

efkâr-ı siyasiye: siyasî fikirler, düşünceler.

efrat: fertler.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

fen: tecrübî, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.

fetret: iki peygamber arasında peygambersiz geçen zaman.

garp: batıda bulunan yerler.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâkim-i âdil: âdil hâkim, adalet ile iş gören hükmedici, adaletli hüküm verici.

hâlî: bir şeyden uzak, müstesna.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, cemiyet hayatı, toplum hayatı.

hükmetme: karar vermek, inanca varmak.

idare: bir işi yürütmeye, çekip çevirme.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

iman: inanma, itikat.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kavim: millet; aralarında dil, âdet, örf, kültür birliği olan insan topluluğu.

külli: umumî, genel.

malûmat: bilinen şeyler, bilinenler.

medenî: göçebe ve vahşî olmayan, yerleşik olan.

medrese-i nuraniye: nur saçan medrese, nurlu dersane.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

muhakkik: tahkik eden, gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vakıf olan.

muhit: yöre, çevre.

• **İkincisi:** Bedevî bir kavim ve ümmî bir muhitte, hayat-ı içtimaiyeden ve efkâr-ı siyasiyeden hâlî ve kitapsız ve fetret asrının karanlıklarında bulunan ve pek az bir zamanda en medenî ve malûmatlı ve hayat-ı içtimaiyede ve siyasiyede en ileri olan milletlere ve hükûmetlere üstat ve rehber ve diplomat ve hâkim-i âdil olarak şarktan garba kadar cihanpesendâne idare eden ve “Sahabe” namıyla dünyada namdar olan cemaat-ı meşhurenin ittifakla can ve mallarını, peder ve aşiretlerini feda ettiren bir kuvvetli iman ile tasdikleridir.

• **Üçüncüsü:** Her asırda binlerle efradı bulunan ve her fende dâhiyâne ileri giden ve muhtelif mesleklerde çalışan, ümmetinde yetişen hadsiz muhakkik ve mütebahhir ulemasının cemaat-i uzmasının tevafuk ile ve ilmelyakin derecesinde tasdikleridir.

Demek, bu Zatın vahdaniyete şahadeti şahsî ve cüz'î değil, belki umumî ve küllî ve sarsılmaz ve bütün şeytanlar toplansa karşısına hiçbir cihetle çıkamaz bir şahadetir, diye hükmetti.

İşte, Asr-ı Saadette akıyla beraber seyahat eden dünya misafiri ve hayat yolcusunun o medrese-i nuraniyeden aldığı derse kısa bir işaret olarak, Birinci Makamın On Altıncı Mertebesinde böyle,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى
وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ فَخَرُّ الْعَالَمِ وَشَرَفُ نَوْعِ بَنِي آدَمَ

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

mütebahhir: bilgisi deniz gibi geniş ve engin olan, çok bilgili, derin bilgi sahibi.

namdar: meşhur, ünlü, şöretli, namlı.

peder: baba, ata.

rehber: yol gösteren, kılavuz.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

seyahat: yolculuk.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

sark: doğu yönünde yer alan yerler, doğu bölgeleri.

seytan: zeki, kurnaz olan, bu zekiliğini kötülük yapmakta kullanan kimse.

tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

umumî: herkesle ilgili, genel.

ümmet: hak dine davet etmek için Allah tarafından kendilerine peygamber gönderilen ve bu peygambere inanıp bağlanan cemaat, topluluk.

ümmî: okuma yazması olmayan, okumamış.

üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

بِعَظْمَةِ سُلْطَنَةِ قُرْآنِهِ وَحِشْمَةِ وَسْعَةِ دِينِهِ وَكَثْرَةِ كَمَالَاتِهِ وَعُلُوِّيَّةِ
 أَخْلَاقِهِ حَتَّى يَتَصَدِّقَ أَعْدَائُهُ ❀ وَكَذَا شَهِدَ وَبَرَّهَنَ بِقُوَّةِ مَاتِ
 الْمُعْجَزَاتِ الظَّاهِرَاتِ الْبَاهِرَاتِ الْمُصَدِّقَةِ الْمُصَدِّقَةِ وَبِقُوَّةِ الْآفِ
 حَقَائِقِ دِينِهِ السَّاطِعَةِ الْقَاطِعَةِ بِاجْمَاعِ آلِهِ ذَوِي الْأَنْوَارِ وَبِاتِّفَاقِ
 أَصْحَابِهِ ذَوِي الْأَبْصَارِ وَبِتَوَافُقِ مُحَقِّقِي أُمَّتِهِ ذَوِي الْبَرَاهِينِ
 1 وَالْبَصَائِرِ النَّوَّارَةِ ❀

denilmiştir.

Sonra, bu dünyada hayatın gayesi ve hayatın hayatı iman olduğunu bilen bu yorulmaz ve tok olmaz yolcu, kendi kalbine dedi ki: “Aradığımız zatın sözü ve kelâmı denilen, bu dünyada en meşhur ve en parlak ve en hâkim ve ona teslim olmayan herkese, her asırda meydan okuyan Kur’ân-ı Mu’cizülbeyan namındaki kitaba müracaat edip, o ne diyor bilelim. Fakat, en evvel, bu kitap bizim Hâlık’ımızın kitabı olduğunu ispat etmek lâzımdır” diye taharriye başladı.

Bu seyyah, bu zamanda bulunduğu münasebetiyle, en evvel manevî i’caz-ı Kur’âniyenin lem’aları olan Risale-i Nur’a baktı ve onun yüz otuz risaleleri, âyât-ı Furkaniyenin nükteleri ve ışıkları ve esaslı tefsirleri olduğunu gördü. Ve Risale-i Nur, bu kadar muannit ve mülhit bir asırda her tarafa hakaik-ı Kur’âniyeyi mücahidâne neşrettiği hâlde, karşısına kimse çıkamadığından ispat eder ki; onun üstadı ve menbaı ve mercii ve güneşi olan Kur’ân,

cı; Allah.

i’caz-ı Kur’âniye: Kur’ân’ın mu’cizeliği, Kur’ân’ın yüksek ve erişilmez ifadesi.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kelâm: söz, konuşma, nutuk.

Kur’ân-ı Mu’cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur’ân-ı Kerim.

lem’a: parıltı.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

menba: kaynak.

merci: dönülecek, sığınılacak yer.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

muannit: inatçı, ayak direyen.

mücahidâne: mücahitçe, cihad ederek, gayret göstererek.

mülhit: İslam dininden ayrılan, Allah’ı inkâr eden, dinsiz, imansız.

münasebet: vesile, rabita, bağ.

müracaat: başvurma, danışma.

neşretme: dağıtma, yayma, saçma.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

seyyah: gezgin, gezici.

taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.

tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, Kur’ân’ın şerhi.

teslim: karşındakinin hükmü altına girme, boyun eğme, rıza gösterme.

1. Allah’tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü’l-Vücut ve Vahidü’l-Ehad’dır ki, Saltnat-ı Kur’ân’ının azameti ve vüs’at-i dininin haşmeti ve kemalâtının çokluğu ile ve hatta düşmanlarının dahi tasdik ettikleri ahlâkının yüceliği ile Fahr-i Âlem ve Şeref-i Nev-i Benîâdem (a.s.m) Onun vücub-i vücuduna ve vahdetine delâlet eder. Ve keza, apaçık görünen musaddık ve musaddak mu’cizelerinin kuvveti, keskin nazar sahibi Ashabının ittifakı, bürhan ve basîret sahibi nuranî muhakkikîn-i ümmetin tevafuku ve dininin kat’î ve parlak binler hakikatlerinin kuvvetiyle, o Zat (a.s.m.) Allah’ın vücub-i vücuduna ve vahdetine şahadet edip ispat eder.

âyât-ı Furkaniye: hak ile batılı ayıran Kur’ân ayetleri.

evvel: önce, ilk.

gaye: maksat, hedef.

hakaik-ı Kur’âniye: Kur’ân ait olan ve ondan gelen gerçekler.

hâkim: her şeye hükmeden

ve her bir şeyi hükmü altında tutan.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı

ahir: son.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

asır: yüzyıl, asır.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

beşer: insanlık.

delâil-i nübüvvet: peygamberlik delilleri, peygamberliğin hak olduğunu ispatlayan deliller.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.

hakikat: gerçek, esas.

hakkaniyet: hak ve adaletle uygunluk.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hayat-ı siyasiye: siyasî hayat, politik hayat.

hayat-ı şahsiye: şahsa ait hayat, özel yaşama biçimi.

hüccet: delil.

hüccet-i kâtia: kat'î delil, kesin delil, hiç bir şüpheye mahal bırakmayan delil.

hüccet-i Kur'âniye: Kur'an'a ait delil.

idame: devam ettirme, sürdürme.

idare: bir işi yürütmeye, çekip çevirme.

inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçiş, değişim, dönüşme.

inkışaf: ortaya çıkma, keşfolunma.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

kelâmullah: Allah'ın kelâmı, Kur'an-ı Kerim.

kemalât-ı ilmiye: ilimdeki ilerleme, yükselme ve mükemmellik-

semavîdir, beşer kelâmı değildir. Hatta, Resaili'n-Nur'un yüzer hüccetlerinden bir tek hüccet-i Kur'âniyesi olan "Yirmi Beşinci Söz" ile "On Dokuzuncu Mektup" un ahiri, Kur'an'ın, kırk vecihle mu'cize olduğunu öyle ispat etmiş ki, kim görmüş ise, değil tenkit ve itiraz etmek, belki ispatlarına hayran olmuş, takdir ederek çok sena etmiş. Kur'an'ın vech-i i'cazını ve hak kelâmullah olduğunu ispat etmek cihetini Risaletü'n-Nur'a havale ederek, yalnız, bir kısa işaretle, büyüklüğünü gösteren birkaç noktaya dikkat etti.

• **Birinci Nokta:** Nasıl ki, Kur'an bütün mu'cizatıyla ve hakkaniyetine delil olan bütün hakaikiyle Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın bir mu'cizesidir; öyle de, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm da bütün mu'cizatıyla ve delâil-i nübüvvetiyle ve kemalât-ı ilmiyesiyle Kur'an'ın bir mu'cizesidir ve Kur'an kelâmullah olduğuna bir hüccet-i kâtiasıdır.

• **İkinci Nokta:** Kur'an, bu dünyada öyle nuranî ve sadetli ve hakikatli bir surette bir tebdil-i hayat-ı içtimaiye ile beraber, insanların hem nefislerinde, hem kalplerinde, hem ruhlarında, hem akıllarında, hem hayat-ı şahsiyelerinde hem hayat-ı içtimaiyelerinde, hem hayat-ı siyasiyelerinde öyle bir inkılâp yapmış ve idame etmiş ve idare etmiş ki, on dört asır müddetinde, her dakikada altı bin altı yüz altmış altı ayetleri kemal-i ihtiramla, hiç olmazsa yüz milyondan ziyade insanların dilleriyle okunuyor ve insanları terbiye ve nefislerini tezkiye ve kalplerini tasfiye ediyor. Ruhlara inkişaf ve terakki ve akıllara

ler.

kemal-i ihtiram: saygı ve hürmetin son derecesi, tam ve mükemmel hürmet görme.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

müddet: süre, zaman.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

saadet: mutluluk.

semavî: Allah tarafından olan, ilâhî.

sena: methetme, övme.

suret: biçim, tarz, görünüş.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tasfiye: saflaştırma, saf kılma, arıtma.

tebdil-i hayat-ı içtimaiye: sosyal hayatın değiştirilmesi.

tenkit: eleştirme.

terakki: yükselme, ilerleme.

terbiye: besleyip büyütme, yetiştirme.

tezkiye: insanın nefsinin kötülüklerden, şeytanca tutkular-
dan, çirkin huylardan arındır-
ması, mücadele ve riyazet ile kalbin hakikati idrak edecek seviyeye yükseltilmesi.

vech-i i'caz: mu'cize yönü.

vecih: cihet, yön.

ziyade: çok, fazla.

istikamet ve nur ve hayata hayat ve saadet veriyor. Elbette böyle bir kitabın misli yoktur, harikadır, fevkalâdedir, mu'cizedir.

• **Üçüncü Nokta:** Kur'ân, o asırdan tâ şimdiye kadar öyle bir belâgat göstermiş ki, Kâbe'nin duvarında altın ile yazılan en meşhur ediplerin "Muallâkat-ı Seb'a" namıyla şöhretşiar kasidelerini o dereceye indirdi ki, Lebid'in kızı babasının kasidesini Kâbe'den indirirken demiş: "Âyâta karşı bunun kıymeti kalmadı."

Hem, bedevî bir edip, ¹ **فَاَصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ** ayeti okunurken, işittiği vakit secdeye kapanmış.

Ona demişler: "Sen Müslüman mı oldun?"

O demiş: "Hayır, ben bu ayetin belâgatine secde ettim."

Hem, ilm-i belâgatin dâhîlerinden Abdülkahir-i Cürcanî ve Sekkakî ve Zemahşerî gibi binlerle dâhî imamlar ve mütefennin edipler icma ve ittifakla karar vermişler ki, "Kur'ân'ın belâgati, takat-i beşerin fevkindedir; yetişilmez."

Hem, o zamandan beri mütemadiyen meydan-ı muarazaya davet edip, mağrur ve enaniyetli ediplerin ve belâğatın damarlarına dokundurup, gururlarını kırarak bir tarzda der: "Ya bir tek surenin mislini getiriniz, veyahut dünyada ve ahirette helâket ve zilleti kabul ediniz" diye ilân ettiği hâlde, o asrın muannit belâğatları bir tek surenin

ilm-i belâgat: belâgat ilmi.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

istikamet: doğruluk, akıl, şehvet ve gazap kuvvetlerinin vasat mertebelerine sahip olmak.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şekli.

kıymet: değer.

mağrur: gururlu.

meydan-ı muaraza: söz mücadelesi meydanı, biri ile yarışma meydanı.

misil: benzer.

muallâkat-ı seb'a: yedi askı; Kur'ân nazil olmadan önce, meşhur Arap şairlerinin en beğenilmiş şiirlerinden, Kâbe'nin duvarına asılmış olanları.

muannit: inatçı, ayak direyen.

Müslüman: İslâm dinine girmiş, İslâm dininden olan, mü'min, Müslim.

mütefennin: fen bilgisi olan, fen âlimi.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

nam: ad, isim, lâkap.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

secde: baş eğme, başı yere koyma.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şöhretşiar: ünü yayılmış, şöhret sahibi, ünlü.

takat-i beşer: insanın gücü, takatı.

tarz: biçim, şekil, suret.

zillet: hor ve hakir görülme, alçalma.

1. Artık emrolunduğun şeyi çatlatırcasına açıkla. (Hicr Suresi: 94.)

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

asr: yüzyıl, asır.

âyât: Kur'ân ayetleri.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

bedevî: çölde ve iptidai tarzda yaşayan, medenî olmayan.

belâgat: söz ve yazıda sanat-

lı ve tesirli ifade; sözün güzel olmakla beraber yerinde, hâl ve makama uygun olması.

belâğat: belâgatle, düzgün ve sanatlı olarak meramını anlatan.

dâhi: son derece zeki, anlayışlı, deha sahibi.

davet: çağırma, çağrı.

edip: güzel ve sanatlı söz söyleyen veya yazan, bu şekilde

eserler meydana getiren.

enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.

fevkalâde: olağanüstü.

fevkinde: üstünde.

gurur: kibir, böbürlenme.

harika: olağanüstü.

helâket: yıkılma, mahvolma.

icma: fikir birliği etme, görüş

birliğine varma.

ilân: yayma, duyurma.

mislini getirmekle kısa bir yol olan muarazayı bırakıp, uzun olan, can ve mallarını tehlikeye atan muharebe yolunu ihtiyar etmeleri ispat eder ki, o kısa yolda gitmek mümkün değildir.

Hem, Kur'ân'ın dostları Kur'ân'a benzemek ve taklit etmek şevkiyle ve düşmanları dahi Kur'ân'a mukabele ve tenkit etmek şevkiyle o vakitten beri yazdıkları ve yazılan ve telâhuk-i efkâr ile terakki eden milyonlarla Arabî kitaplar ortada geziyor. Hiç birisinin ona yetişemediğini, hatta en adî adam dahi dinlese, elbette diyecek: “Bu Kur'ân, bunlara benzemez ve onların mertebesinde değil. Ya onların altında veya umumunun fevkinde olacak.” Umumunun altında olduğunu, dünyada hiçbir fert, hiçbir kâfir, hatta hiçbir ahmak diyemez. Demek, mertebe-i belâgati umumun fevkindedir. Hatta bir adam, ¹ **سَبِّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** ayetini okudu, dedi ki: “Bu ayetin harika telâkki edilen belâgatini göremiyorum.”

Ona denildi: “Sen dahi bu seyyah gibi o zamana git, orada dinle.”

O da, kendini Kur'ân'dan evvel orada tahayyül ederken gördü ki, mevcudat-ı âlem perişan, karanlık, camit ve şuursuz ve vazifesiz olarak, hâli, hadsiz, hudutsuz bir fezada, kararsız, fânî bir dünyada bulunuyorlar. Birden, Kur'ân'ın lisanından bu ayeti dinlerken gördü: Bu ayet,

adi: bayağı, aşağı, değersiz.

ahmak: pek akılsız olan, sersem, budala.

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

belâgat: söz söyleme sanatı, iyi, güzel, pürüzsüz söz söyleme.

camit: ruhsuz, cansız.

evvel: önce.

fânî: ölümlü, geçici.

fert: birey, kişi, şahıs.

fevkinde: üstünde, üstün.

feza: kâinat, yıldızlar arasındaki boşluk, uzay.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâli: تنها, boş, ıssız.

harika: olağanüstü.

hudutsuz: sınırsız.

1. Göklerde ve yerde ne varsa Allah'ı tesbih eder. (Hadid suresi: 1.)

ihtiyar: seçme, tercih etme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.

mertebe: derece, basamak.

mertebe-i belâgat: belâgat mertebesi.

mevcudat-ı âlem: kâinattaki varlıklar.

misil: eş benzer, kat.

muaraza: birbirine karşı gelme, söz ile karşılıklı mücadele.

muharebe: savaşma, savaş.

mukabele: karşı gelme, karşı koyma.

sevk: yöneltme.

seyyah: gezgin, gezici.

şevk: şiddetli arzu, aşırı istek ve heves.

şuursuz: idraksiz, bilgisiz.

tahayyül: hayale getirme, hayalinde canlandırma.

telâhuk-ı efkâr: fikirlerin bir-biri peşine gelip birleşmesi, katılaşması, birbirine eklenmesi.

telâkki: anlama, kabul etme.

tenkit: eleştirme.

terakki: yükselme, ilerleme.

umum: bütün, hepsi.

vazife: görev.

kâinat üstünde, dünyanın yüzünde öyle bir perde açtı ve ışıklandırdı ki, bu ezeli nutuk ve bu sermedî ferman, asırlar sıralarında dizilen zısuurlara ders verip gösteriyor ki; bu kâinat, bir cami-i kebir hükmünde başta semavat ve arz olarak umum mahlûkatı hayattarâne zikir ve tesbih-te ve vazife başında cûshuruşla mes'udâne ve memnunâne bir vaziyette bulunduruyor, diye müşahede etti. Ve bu ayetin derece-i belâgatini zevk ederek, sair ayetleri buna kıyasla, Kur'an'ın zemzeme-i belâgati arzın nısfını ve nev-i beşerin humsunu istilâ ederek, haşmet-i saltanatı kemal-i ihtiramla on dört asır bilâfasıla idame ettiğinin binler hikmetlerinden bir hikmetini anladı.

• **Dördüncü Nokta:** Kur'an öyle hakikatli bir halâvet göstermiş ki, en tatlı bir şeyden dahi usandıran çok tekrar, Kur'an'ı tilâvet edenler için değil usandırmak, belki kalbi çürümemiş ve zevki bozulmamış adamlara tekrar-ı tilâveti halâvetini ziyadeleştirdiği, eski zamandan beri herkesçe müsellemler olup, darbimesel hükmüne geçmiş.

Hem, öyle bir tazelik ve gençlik ve şebabet ve garabet göstermiş ki, on dört asır yaşadığı ve herkesin eline kolayca girdiği hâlde, şimdi nazil olmuş gibi tazeliğini muhafaza ediyor. Her asır, kendine hitap ediyor gibi bir gençlikte görmüş; her taife-i ilmiye ondan her vakit istifade etmek için kesretle ve mebzuliyetle yanlarında bulundurdıkları ve üslûb-i ifadesine ittiba ve iktida ettikleri hâlde, o üslûbundaki ve tarz-ı beyanındaki garabetini ay-nen muhafaza ediyor.

arz: yer, dünya.
bilâfasıla: fasılasız, aralıksız, durmadan.
camî-i kebir: büyük cami.
cûshuruş: coşup taşma, kaynayıp taşma, neşe ve ahenk.
darbimesel: atasözü, vecize.
derece-i belâgat: belâgat derecesi.
ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız.
ferman: emir, buyruk.
garabet: hayret vericilik, ga-

riplik, tuhaflık.
hakikat: gerçek, esas.
halâvet: tatlılık, şirinlik.
haşmet-i saltanat: saltanatın haşmeti, ihtişamı, göz kamaştıran güzelliği.
hayattarâne: canlı bir şekilde, hayat sahibi olarak.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hitap: birine söz söyleme, sözü biri üzerine çevirme.
hums: beşte bir.
hükmünde: değerinde, yerin-

de.
idame: devam ettirme, sürdürme.
iktida: tâbi olma, uyma.
istifade: faydalanma, yararlanma.
istilâ: kaplama, yayılma.
ittiba: tâbi olma, uyma, itaat etme.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kemal-i ihtiram: saygı ve hürmetin son derecesi, tam

ve mükemmel hürmet görme.
kesret: çokluk.
kıyas: karşılaştırma, oranlama.
lisan: dil.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
mebzuliyet: ucuzluk, bolluk, çokluk.
memnunâne: memnun bir şekilde, memnun kalarak.
mes'udâne: mutlu bir şekilde, sadet içerisinde.
muhafaza: koruma.
müsellemler: doğruluğu, gerçekliği herkes tarafından kabul edilen.
müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.
nazil: nüzul eden, inen.
nev-i beşer: insanlığı, insanlar.
nısf: yarım, yarı.
nutuk: söz, konuşma, hitap.
sair: diğer, başka, öteki.
semavat: semalar, gökler.
sermedî: ebedî, daimî, sürekli.
şebabet: gençlik.
taife-i ilmiye: ilim taifesi, ilim tahsil edenlerin meydana getirdiği topluluk.
tarz-ı beyan: açıklama ve söyleme şekli.
tekrar-ı tilâvet: okunanın tekrarlanması.
tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hakkı şanına lâyük ifadelerle anma.
tilâvet: Kur'an'ın usulüne uygun olarak, güzel sesle ve anlamını düşünerek okuma.
üslûb-i ifade: ifade tarzı, ifade biçimi.
üslûp: ifade yolu, kendine has ifade veya yazı tarzı.
vaziyet: durum.
zemzeme-i belâgat: belâgat zemzemesi, maksada uygun, öz ve kısa söz söylemekten kaynaklanan nağme, hoş ses.
zikir: Allah'ın adlarını anarak dua etme, Allah'ı anma.
zısuur: şuurlu, şuur sahibi.
ziyade: Artma, çoğalma.

âdet: görenek, usul, alışkanlık.
âlem: dünya, cihan.
asfiya: Hz. Peygamberin (a.s.m.) vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye çalışan âlim zatlar.
ayn-ı hak: hakkın, gerçeğin tâ kendisi.
beşer: insanlık.
bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.
camiiyet: toplayıcı, ihtiva ve iha-ta edicilik.
cenah: kanat, taraf, kısım.
cihet: yan, yön, taraf.
delâlet: delil olma, gösterme.
düstur-i faaliyet: çalışma prensibi.
evliya: velîler, Allah dostları.
fevkalâde: olağanüstü.
feyizdar: feyizli, bol, bereketli.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, esas.
hakikatmedar: hakikat eksenli.
hâkimâne: hükmedercesine.
hakkanîyet: hak ve adalete uygunluk.
hayattar: canlı, yaşayan.
himaye: koruma, muhafaza etme.
hüccet: delil.
imha: ortadan kaldırma, mahvetme.
incizap: cezp edilme, kapılma.
İslâmiyet: Müslümanlık.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
itminan: inanma, güvenme, te-reddütsüz kabul etme.
ittihaz: edinme, alma.
izale: giderme, ortadan kaldırma.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.
kal'a-i semaviye-i arziye: gök-le-re yükselen dağlar.
kelâm: söz, konuşma, nutuk.
lem'a: parıltı.
lisan-ı hâl: bir şeyin duruşu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
makam-ı hürmet: hürmet, saygı makamı.
makbul: geçerli, muteber.
mazi: geçmiş zaman.
mecma-ı hakaik: hakikatlerin, gerçeklerin toplandığı yer.
metin: sağlam ve dayanıklı.
misil: benzer, eş.
Mutasarrıf: tasarruf sahibi olan, her şeyin sahibi olan, malik. Allah.
müfteri: iftira atan, iftiracı.
müstakbel: gelecek zaman.
nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.
nuranî: nurlu, ışıklı, parlak.
peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasak-

• **Beşincisi:** Kur'ân'ın bir cenahı mazide, bir cenahı müstakbelde, kökü ve bir kanadı eski peygamberlerin ittifaklı hakikatleri olduğu ve bu onları tasdik ve teyit ettiği ve onlar dahi tevafukun lisan-ı hâliyle bunu tasdik ettikleri gibi; öyle de, evliya ve asfiya gibi ondan hayat alan semereleri ve hayattar tekemmülleriyle şecere-i mübarekelerinin hayattar, feyizdar ve hakikatmedar olduğuna delâlet eden ve ikinci kanadının himayesi altında yetişen ve yaşayan velâyetin bütün hak tarikatları ve İslâmiyetin bütün hakikatli ilimleri, Kur'ân'ın ayn-ı hak ve mecma-ı hakaik ve camiiyette misilsiz bir harika olduğuna şahadet eder.

• **Altıncısı:** Kur'ân'ın altı ciheti nuranîdir, sıdk ve hakkanîyetini gösterir. Evet, altında hüccet ve bürhan direkleri, üstünde sikke-i i'caz lem'aları, önünde ve hedefinde saadet-i dâreyn hediyeleri, arkasında nokta-i istinad vahy-i semavî hakikatleri, sağında hadsiz ukul-i müstakimenin delillerle tasdikleri, solunda selim kalplerin ve temiz vicdanların ciddî itminanları ve samimî incizapları ve teslimleri, Kur'ân'ın fevkalâde harika, metin ve hücum edilmez bir kal'a-i semaviye-i arziye olduğunu ispat ettikleri gibi; altı makamdan dahi, onun ayn-ı hak ve sadık olduğuna ve beşerin kelâmı olmadığına, hem yanlış olmadığına imza eden, başta bu kâinatda daima güzelliği izhar, iyiliği ve doğruluğu himaye ve sahtekârları ve müfterileri imha ve izale etmek âdetini bir düstur-i faaliyet ittihaz eden bu kâinatın Mutasarrıf'ı, o Kur'ân'a âlemde en makbul, en yüksek, en hâkimâne bir makam-ı hürmet

ları insanlara tebliğ eden.

saadet-i dâreyn: iki cihan saadeti, dünya ve ahiret mutluluğu.

sadık: doğru, gerçek, hakikî.

sahtekâr: sahte şeyler yapan, sahteci, hilekâr.

samimî: içten, candan, gönülden.

selim: kusuru, noksanı olmayan, sağlam, kusursuz, doğru.

semere: meyve, güzel netice.

sıdk: doğruluk, gerçeklik.

sikke-i i'caz: mu'cizelik işare-

ti, sikkesi, damgası.

şahadet: şahit olma, şahitlik.
şecere-i mübareke: kutlu ağaç; mübarek sülâle, silsile.

tarikât: bazı ilâhî hakikatlere varma ve Allah'a vasıl olma yolunda farklı görüş taşıyanların meydana getirdiği topluluk.

tasdik: bir şeyin veya kimse-nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tekemmül: olgunlaşma, ke-male erme, mükemmelleş-

me.

tevafuk: uyma, uygunluk.

teyit: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

ukul-i müstakime: doğru yolda olan akıllar.

vahy-i semavî: Allah tarafından melekler vasıtasıyla peygambere gelen vahiy.

velâyet: velîlik, ermişlik, Allah dostluğu.

vicdan: iyiyi kötüden, hayrı şerden ayırtmaya yardımcı olan ahlâkî duygu.

ve bir mertebe-i muvaffakiyet vermesiyle, onu tasdik ve imza ettiği gibi; İslâmiyetin menbaı ve Kur'ân'ın tercümanı olan Zatın (Aleyhissalâtü vesselâm) herkesten ziyade ona itikat ve ihtiramı ve nüzulü zamanında uyku gibi bir vaziyet-i nâimânede bulunması ve sair kelâmları ona yetişmemesi ve bir derece benzememesi ve ümmiyyetile beraber gitmiş ve gelecek hakikî hâdisat-ı kevnîyeyi gaybiyâne, Kur'ân ile tereddütsüz ve itminan ile beyan etmesi ve çok dikkatli gözlerin nazarı altında hiçbir hile, hiçbir yanlış vaziyeti görülmeyen o tercümanın bütün kuvvetiyle Kur'ân'ın her bir hükmüne iman edip tasdik etmesi ve hiçbir şey onu sarsmaması, Kur'ân semavî, hakkaniyetli ve kendi Hâlık-ı Rahîm'inin mübarek kelâmı olduğunu imza ediyor.

Hem, nev-i insanın humsu, belki kısm-ı azamı göz önünde o Kur'ân'a müncezbâne ve dindarâne irtibatı ve hakikatperestâne ve müştakane kulak vermesi ve çok emarelerin ve vakıaların ve keşfiyatın şahadetiyle cin ve melek ve ruhanîlerin dahi tilâveti vaktinde pervane gibi hakperestâne etrafında toplanması, Kur'ân'ın kâinatça makbuliyetine ve en yüksek bir makamda bulunduğuna bir imzadır.

Hem, nev-i beşerin umum tabakaları, en gabi ve âmîden tut, tâ en zeki ve âlime kadar her birisi Kur'ân'ın dersinden tam hisse almaları ve en derin hakikatleri fehmetmeleri ve yüzlerle fen ve ulûm-i İslâmiyenin ve bilhassa Şeriat-ı Kübra'nın büyük müctehitleri ve usulüddin ve ilm-i kelâmın dâhî muhakkikleri gibi her taife kendi

âlim: çok okumuş, bilen, bilgili, bilgin.
âmi: bilgisiz, cahil.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bilhassa: özellikle.
cin: gözle görünmez, lâtif cinsimlerden ibaret bir yaratık.
dâhi: son derece zeki, anlayışlı, deha sahibi.
dindarâne: dindar bir kimseye yakışacak tarzda.
emare: alâmet, belirti, nişan.
fehîm: anlama, anlayış, kav-

rayış.
fen: tecrübi, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen ad.
gabi: anlayışsız, ahmaklık.
gaybiyâne: görünmez bir şekilde.
hâdisat-ı kevnîye: oluş ve ortaya çıkışla ilgili olaylar.
hakikatperestâne: hakkı ve hakikati severcesine, hakikate inanıp gerçek tarafını tutarak.
hakperestâne: doğruluktan ayrılmamacasına.

Hâlık-ı Rahîm: sonsuz merhamet ve şefkat sahibi yaratıcı, Allah.
hile: aldatmaya yönelik düzen, desise.
hums: beşte bir.
hüküm: karar, emir.
ihtram: hürmet etme, saygı gösterme.
ilm-i kelâm: Cenab-ı Hakkın zat ve sıfatlarından, nübüvet, haşir, kader gibi imana ait meselelerden İslâmî esaslar dairesinde delil ve bürha-

na dayalı olarak bahseden ilim.
irtibat: bir şeye bağlı olma.
itikat: kesin inanma, iman.
keşfiyat: keşifler, Allah'ın ilham etmesiyle gösterilen gaypla ilgili sırlar.
kısm-ı azam: büyük kısım, ekseriyet, çoğunluk.
makbuliyet: makbullük, beğenilmişlik, geçerlilik.
melek: cinsiyetleri, yeme ve içmeleri olmayan, çeşitli şekillere girebilen, göze her zaman görülmeyen, Allah'ın emirlerine tam itaat eden mahlûk, ferîşteh.
menba: kaynak.
mertebe-i muvaffakiyet: başarı mertebesi.
muhakkik: bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vakıf olan.
mübarek: feyizli, bereketli.
müctehit: ayet ve hadislerden şer'î hükümler çıkarabilen, gerekli bütün ehillik şartlarına sahip olan, bilgili din âlimi.
müncezbâne: müncezip olarak, cezp edilerek.
müştakane: iştiaak ve arzu ile, çok isteyerek.
nazar: bakış, dikkat.
nazil: inici, tizden pese doğru giden dizi.
nev-i beşer: insanoglu, insanlar.
nev-i insan: insan türü, insanoglu.
nüzul: Kur'ân'ın vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmesi.
ruhani: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.
sair: diğer, başka, öteki.
semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.
Şeriat-ı Kübra: yüce, büyük, İslâm şeriatı.
tabaka: kat, katman.
taife: kavim, kabile.
tereddüt: kararsızlık, şüphede kalma.
tilâvet: okumak, takip etme, arkasına düşme.
ulûm-i İslâmiye: İslâmî ilimler.
umum: bütün.
usulüddin: inanca dair meselelerden İslâmî esaslar çerçevesinde bahseden kelâm ilminin adı.
ümmiyyet: okuma yazma bilmemek.
vakia: vuku bulan, olan şey.
vaziyet: durum.
vaziyet-i nâimâne: uyur gibi vaziyet, uyuycasına durum.
zat: azamet ve ululuk sahibi olan.
ziyade: çok, fazla.

ilimlerine ait bütün hacatını ve cevaplarını Kur'ân'dan istihraç etmeleri, Kur'ân menba-ı hak ve maden-i hakikat olduğuna bir imzadır.

Hem, edebiyatça en ileri bulunan Arap edipleri —İslâmiyete girmeyenler— şimdiye kadar muarazaya pek çok muhtaç oldukları hâlde, Kur'ân'ın i'cazından yedi büyük vechi varken, yalnız bir tek vechi olan belâgatinin, tek bir surenin mislini getirmekten istinkâfları; ve şimdiye kadar gelen ve muaraza ile şöhret kazanmak isteyen meşhur belîğlerin ve dâhî âlimlerin, onun hiçbir vech-i i'caza karşı çıkamamaları ve âcizâne sükût etmeleri, Kur'ân mu'cize ve takat-i beşerin fevkinde olduğuna bir imzadır.

Evet, bir kelâm, “Kimden gelmiş ve kime gelmiş ve ne için?” denilmesiyle kıymeti ve ulviyeti ve belâgati tezahür etmesi noktasından, Kur'ân'ın misli olamaz ve ona yeti-şilemez. Çünkü, Kur'ân bütün âlemlerin Rabbi ve Hâlîk'ının hitabı ve konuşması; ve hiçbir cihette taklidi ve tasannuu ihsas edecek bir emare bulunmayan bir mükâle-mesi; ve bütün insanların, belki bütün mahlûkatın namına mebus ve nev-i beşerin en meşhur ve namdar muhatabı bulunan ve o muhatabın kuvvet ve vüs'at-i imanı ko-ca İslâmiyeti tereşşuh edip, sahibini Kab-ı Kavseyn makamına çıkararak muhatab-ı Samedâniyeye mazhariyetle nüzul eden; ve saadet-i dâreyne dair ve hilkat-i kâinatın neticelerine ve ondaki Rabbanî maksatlara ait mesaili ve o muhatabın bütün hakaik-ı İslâmiyeyi taşıyan en yüksek ve en geniş olan imanını beyan ve izah eden; ve

âcizâne: âciz ve güçsüz bir şekilde.

belâgat: söz ve yazıda sanatlı ve tesirli ifade; sözün güzel olmakla beraber yerinde, hâl ve makama uygun olması.

belîğ: belâgatle, düzgün ve sanatlı olarak meramını anlatan.

dair: alâkalı, ilgili.

edip: güzel ve sanatlı söz söyleyen veya yazan, bu şekilde eserler meydana getiren.

fevkinde: üstünde.

hacat: hacetler, ihtiyaçlar.

hakaik-ı İslâmiye: İslâmiyetin gerçekleri, İslâma ait hakikatlar.

Hâlîk: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hilkat-i kâinat: kâinatın yaratılışı.

hitap: söz söyleme, topluluğa veya birisine karşı konuşma.

i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.

ihsas: hissettirme, sezdirme.

istihraç: bir şeyden bir şey çıkarma, sonuç çıkarma, mana çıkarma.

istinkâf: kabul etmeme, reddetme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

Kab-ı Kavseyn: iki yay mesafesi; Hz. Muhammed'in Miraca çıkışıyla vardığı son nokta; bütün yaratılanları arkasına alıp Yaratana müserref ve muhatap olduğu makam.

Kıymet: değer.

maden-i hakikat: hakikat madeni, doğruların, gerçeklerin madeni, doğruların merkezi.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

maksat: gaye.

mazhariyet: nail olma, şereflenme.

mebus: Allah tarafından peygam-

ber olarak gönderilmiş olan.

menba-ı hak: hakkın kaynağı.

mesail: meseleler.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

misil: benzer.

muaraza: birbirine karşı gelme, söz ile karşılıklı mücadele.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

muhatab: kendisine hitap olunan, söz söylenilen kimse.

muhatab-ı Samedâniye: hiç

bir şeye muhtaç olmayan Cenab-ı Hakkın muhatabı.

mükâleme: konuşma.

nam: ad, isim, lâkap.

namdar: meşhur, ünlü, şöhretli, namlı.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

Rabbanî: terbiye ve idare eden Cenab-ı Hak.

sure: Kur'ân'ın Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

sükût: sessizlik, susma.

takat-i beşer: insanın gücü, takatı.

tasannu: yapmacık.

tereşşuh: sızma, sızıntı yapma.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

ulviyet: ulvîlik, yücelik, yükseklik, ululuk.

vech-i i'caz: mu'cize yönü.

vecih: cihet, yön.

vüs'at-i iman: iman genişliği.

koca kâinatın bir harita, bir saat, bir hane gibi her tarafını gösterip, çevirip, onları yapan sanatkârı tavrıyla ifade ve talim eden Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'ın elbette mislini getirmek mümkün değildir ve derece-i i'cazına yetişilmez.

Hem, Kur'ân'ı tefsir eden ve bir kısmı otuz-kırk, hatta yetmiş cilt olarak birer tefsir yazan yüksek zekâlî müdakkik binlerle mütefennin ulemanın senetleri ve delilleriyle beyan ettikleri Kur'ân'daki hadsiz meziyetleri ve nükteleri ve hasiyetleri ve sırları ve âlî manaları ve umur-i gaybiyenin her nev'inden kesretli, gaybî ihbarları izhar ve ispat etmeleri; ve bilhassa Risale-i Nur'un yüz otuz kitabının her biri Kur'ân'ın bir meziyetini, bir nüktelerini kat'î bürhanlarla ispat etmesi; ve bilhassa Mu'cizat-ı Kur'âniye Risalesi şimendifer ve tayyare gibi medeniyetin harikalarından çok şeyleri Kur'ân'dan istihraç eden Yirminci Sözü'nün İkinci Makamı; ve Risale-i Nur'a ve elektriğe işaret eden ayetlerin işaretatını bildiren İşarat-ı Kur'âniye namındaki Birinci Şua; ve huruf-i Kur'âniye ne kadar muntazam, esrarlı ve manalı olduğunu gösteren *Rumuzat-ı Semaniye* namındaki sekiz küçük risaleler; ve Sure-i Fethin ahirki ayeti beş vecihle ihbar-ı gaybî cihetinde mu'cizeliğini ispat eden küçük bir risale gibi Risale-i Nur'un her bir cüz'ü Kur'ân'ın bir hakikatini, bir nurunu izhar etmesi, Kur'ân'ın misli olmadığına ve mu'cize ve harika olduğuna ve bu âlem-i şahadette âlem-i gaybın lisanı ve bir Allâmü'l-Guyûb'un kelâmı bulunduğu bir imzadır.

ahir: son.

âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.

âlem-i şahadet: gözle gördüğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.

âli: yüce, yüksek, ulu.

Allâmü'l-Guyûb: gaybî bilen, görünmeyen şeyleri bilen, Allah.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

bilhassa: özellikle.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

cihet: yön.

cüz: kısım, parça.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

derece-i i'caz: mu'cizelik derecesi.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hane: ev, mesken, dünya.

harika: olağanüstü.

hasiyet: hususî fayda, özellik.

huruf-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın harfleri.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

ihbar-ı gaybî: gayba ait haber, geçmiş veya gelecek zamanla ilgili haber.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istihraç: bir şeyden bir şey çıkarma, sonuç çıkarma, mana çıkarma.

işarat: işaretler, alâmetler, belirtirler.

İşarat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın işaretleri.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kelâm: söz, konuşma, nutuk.

kesretli: çokluğu olan, çok fazla.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.

lisan: dil.

meziyet: bir şeyi başkalarından ayıran vasıf, üstünlük ve değerlilik vasfı.

misil: benzer.

mu'cizat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın mu'cizeleri.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

müdakkik: tetkik eden, inceden inceye araştıran.

mütefennin: fen bilgisi olan, fen âlimi.

nam: ad, isim.

nevi: çeşit, tür.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

Rumuzat-ı Semaniye: sekiz işaret anlamında Bediüzzaman Said Nursî'ye ait bir eserin ismi.

sanatkâr: sanatçı, usta.

senet: dayanılacak ve güvenilecek şey, kuvvetli delil olabilecek söz.

sır: gizli hakikat.

şimendifer: tren.

talim: ders verme, öğretme.

tayyare: uçak.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, Kur'ân'ın şerhi.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

umur-i gaybiye: gaybî işler, Allah ve Onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.

vecih: cihet, yön.

İşte, altı noktada ve altı cihette ve altı makamda işaret edilen Kur'an'ın mezkûr meziyetleri ve hasiyetleri içindir ki, haşmetli hâkimiyet-i nuraniyesi ve azametli saltanat-ı kudsiyesi, asırların yüzlerini ışıktandırarak, zemin yüzünü dahi bin üç yüz sene tenvir ederek kemal-i ihtiramla devam etmesi; hem o hasiyetleri içindir ki, Kur'an'ın her bir harfi, hiç olmazsa on sevabı ve on hasenesi olması ve on meyve-i bâkî vermesi; hatta bir kısım âyâtın ve surelerin her bir harfi, yüz ve bin ve daha ziyade meyve vermesi; ve mübarek vakitlerde her harfin nuru ve sevabı ve kıymeti ondan yüzlere çıkması gibi kudsi imtiyazları kazanmış diye dünya seyyahı anladı ve kalbine dedi:

“İşte, böyle her cihetle mu'cizatlı bu Kur'an, surelerinin icmasıyla ve âyâtının ittifakıyla ve esrar ü envarının tevafukuyla ve semerat ve âsârının tetabukuyla, bir tek Vacibü'l-Vücut'un vücuduna ve vahdetine ve sıfât ve esmasına, delillerle ispat suretinde öyle şahadet etmiş ki, bütün ehl-i imanın hadsini şahadetleri, onun şahadetinden tereşşuh etmişler.”

İşte, bu yolcunun Kur'an'dan aldığı ders-i tevhid ve imana kısa bir işaret olarak, *Birinci Makamın On Yedinci Mertebesinde* böyle,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى
وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ الْقُرْآنُ الْمُعْجَزُ الْبَيِّنُ الْمَقْبُولُ الْمَرْغُوبُ
لِأَجْنَاسِ الْمَلَكِ وَالْإِنْسِ وَالْجَانِّ الْمَقْرُوءِ كُلِّ آيَاتِهِ فِي كُلِّ دَقِيقَةٍ

asar: eserler, izler, nişanlar.

asır: yüzyıl, asır.

âyât: Kur'an ayetleri.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

ders-i iman: iman dersi.

ders-i tevhid: Allah'ın varlık ve birliğinden bahseden ders.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

envar: nurlar, aydınlıklar, ışıklar.

esma: adlar, isimler.

hâkimiyet-i nuraniye: nurlu, parlak hâkimiyet.

hasene: hayırlı amel, Allah rızasına uygun iş.

haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.

icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.

imtiyaz: fark, ayrıcalık, üstünlük.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kemal-i ihtiram: saygı ve hürmetin son derecesi, tam ve mükemmel hürmet görme.

kıymet: değer.

kudsi: mukaddes, yüce.

makam: yer, durak.

meyve-i bâkî: ebedî olan meyve, Cennet meyvesi.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

saltanat-ı kudsiye: kudsi saltanat.

semerat: semereler, meyve-

ler.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

seyyah: gezgin, gezici.

sıfât: vasıflar, nitelikler.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışıktandırma.

tereşşuh: sızma, sızıntı yap-

ma.

tetabuk: birbirine uygun gelme, uyma.

tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.

vahdet: birlik ve teklik.

vücut: var olma, varlık.

zemin: yeryüzü.

ziyade: çok, fazla.

بِكَمَالِ الْإِحْتِرَامِ بِالسَّنَةِ مَاتَ مَلِئُونٌ مِنْ نَوْعِ الْإِنْسَانِ الدَّائِمِ
 سَلْطَنَتُهُ الْقُدْسِيَّةُ عَلَى أَقْطَارِ الْأَرْضِ وَالْأَكْوَانِ وَعَلَى وَجْهِهِ
 الْأَعْصَارِ وَالزَّمَانِ وَالْجَارِي حَاكِمِيَّتُهُ الْمَعْنَوِيَّةُ الثَّوْرَانِيَّةُ عَلَى
 نِصْفِ الْأَرْضِ وَخُمْسِ الْبَشَرِ فِي أَرْبَعَةِ عَشَرَ عَصْرًا بِكَمَالِ
 الْإِحْتِشَامِ ❀ وَكَذَا شَهِدَ وَبَرَّهَنَ بِاجْتِمَاعِ سُورِهِ الْقُدْسِيَّةِ
 السَّمَاويَّةِ وَبِاتِّفَاقِ آيَاتِهِ الثَّوْرَانِيَّةِ الْإِلَهِيَّةِ وَبِتَوَافُقِ أَسْرَارِهِ وَأَنْوَارِهِ
 وَبِتَطَابُقِ حَقَائِقِهِ وَثَمَرَاتِهِ وَأَثَارِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَالْعَيَانِ ❀¹

denilmiştir.

Sonra, bir fakir insana, değil fânî ve muvakkat bir tarlayı, bir haneyi, belki koca kâinatı ve dünya kadar bir mülk-i bâkîyi kazandıran; ve bir fânî adama ebedî bir hayatın levazımâtını bulduran; ve ecelin darağacını bekleyen bir bıçareyi idam-ı ebedîden kurtaran ve saadet-i sermediyenin hazinesini açan en kıymettar sermaye-i insanîyenin iman olduğunu bilen mezkûr misafir ve hayat yolcusu, kendi nefesine dedi ki: “Haydi ileri! İmanın hadsiz mertebelerinden bir mertebe daha kazanmak için kâinatın heyet-i mecmuasına müracaat edip, o da ne diyor dinlemeliyiz, erkânından ve eczasından aldığımız dersleri tekmil ve tenvir etmeliyiz” diye, Kur’ân’dan aldığı geniş ve ihatalı bir dürbün ile baktı, gördü:

Bu kâinat o kadar manidar ve muntazamdır ki, mücessem bir kitab-ı Sübhanî ve cismanî bir Kur’ân-ı Rabbanî

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

erkân: rükünler, esaslar.

fânî: ölümlü, geçici.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

heyet-i mecmua: bir şeyin teferuatına ve cüzlerine bakılmaksızın bütününe gösterdiği hâl ve manzara.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

ihatalı: kuşatıcı.

iman: inanma, itikat.

ins: insan.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kemal-i ihtiram: saygı ve hürmetin son derecesi, tam ve mükemmel hürmet.

kemal-i ihtişam: ihtişamın debedenin son derecesi.

kitab-ı Sübhanî: kusur ve noksanlardan uzak olan Cenab-ı Hakk’a ait kitap.

kıymettar: kıymetli, değerli.

Kur’ân-ı Rabbanî: Cenab-ı Hakkın terbiye ve idare edici hitabı olan Kur’ân.

levazimat: lüzumlu maddeler, ihtiyaç maddeleri.

makbul: kabul edilen, geçerli.

manidar: nükteli, ince manalı.

mergûp: sevilip aranan, istenilen, beğenilen.

mertebe: derece, basamak.

muvakkat: geçici.

mücessem: tecessüm etmiş, cisimlenmiş.

mülk-i bâkî: daimî, kalıcı olan mülk; daima tasarruf altında bulunan mülk.

müracaat: başvurma, danışma.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.

nev-i insan: insan çeşidi, insan cinsi.

saadet-i sermediye: ebedî saadet, sonsuz mutluluk.

saltanat-ı kudsiye: kudsî saltanat.

sermaye-i insanîye: insanın sermayesi, insana ait sermaye.

taife: takım, bölüm, grup.

tekmil: tamamlama, kemale erdirmeye.

Vacibü'l-Vücud: varlığı zarurî ve zatî olan.

Vahidü'l-Ehad: var olan ve varlığı her şeyde tecelli eden.

1. Allah’tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü'l-Vücud ve Vahidü'l-Ehad’dır ki, melek ve ins ve cin taifelerinin makbulü ve mergubu olan ve bütün ayetleri her dakika kemal-i ihtiram ile nev-i insanın yüz milyonlarcasının dilleriyle okunan, saltanat-ı kudsiyesi asırlar ve devirler boyunca arzın ve kâinatın her tarafında devam eden, manevî ve nuranî hâkimiyeti on dört asırdır dünyanın yarısında ve insanlığın beşte biri üzerinde kemal-i ihtişam ile cari olan Kur’ân-ı Mu’cizülbeyan, Onun vahdet içindeki vücub-i vücuduna delâlet eder. Ve keza o kelâm-ı ilâhî, kudsî ve semavî surelerinin icmaî, nuranî ve ilâhî ayetlerin ittîfakı, esrar ve envanın tevafuku, hakikatlerinin ve semerelerinin ve eserlerinin tetabuku ile, bilmüşahade ve'l-ayan, Allah’ın vahdet içindeki vücub-i vücuduna şahadet edip, ispat eder.

bıçare: çaresiz, zavallı.

cin: gözle görünmez, lâtif cinsimlerden ibaret yaratık.

cismanî: maddî ve cisimli olmak.

darağacı: idama mahkûm

olanların asıldıkları sehpa.

dürbün: uzak gören, uzağı gösteren.

ademi: yoklukla ilgili.
âli: yüce, yüksek, ulu.
Alîm-i Külli Şey: her şeyi bilen ilim sahibi Allah.
azamet: büyüklük, ululuk.
bab: kitabın bölümlerinden her biri.
batıl: boş ve manasız olan, gerçeğe uymayan.
bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.
bilittifak: ittifakla, beraberce, el birliğiyle.
bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.
cüz'iyat: parçaya ait olan şeyler.
dâhi: son derece zeki, anlayışlı, deha sahibi.
devir: dönüp dolaşma.
enva: çeşitler, türler, neviler.
ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıcsız.
fâni: ölümlü, geçici.
fasıl: kısım, bölüm.
hadis: sonradan meydana gelen.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, esas.
hakimâne: hikmetli bir şekilde.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi.
hikmetperverâne: her şeyde fayda ve gaye gözetir şekilde.
hudus: yok iken var edilme.
hükema-i İslâmiye: İslam filozofları.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
ihdas: yeniden bir şey yapma, ortaya koyma.
ilm-i kelâm: Cenab-ı Hakkın zat ve sıfatlarından, nübüvvet, haşir, kader gibi imana ait meselelerden İslâmî esaslar dairesinde delil ve bürhana dayalı olarak bahsedilen ilim.
kadim: ezeli, öncesiz.
Kadîr-i Külli Şey: her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
Kâtib-i Zülkema: kemal ve mükemmellik sahibi olan kâtip.
kelimat: kelimeler, sözler.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
mahvüspat: ortadan kaldırma ve var etme.
manidarâne: manalı şekilde.
masarifât: masraflar, giderler.
maslahatkârâne: yerine göre uygun davranarak.
mevcudiyet: varlık.
misil: benzer, eş.
muhal: imkânsız.
Musannif: her şeyi en güzel şekilde derleyip düzenleyen Allah.
münasebet: ilgi, alâka.
münasip: uygun.
müsavi: eşit.
müştemilât: şümülünde olan şeyler, içinde bulunanlar.

ve müzeyyen bir saray-ı Samedânî ve muntazam bir şehri Rahmânî suretinde görünüyor. O kitabın bütün sureleri, ayetleri ve kelimatları, hatta harfleri ve babları ve fasılları ve sahifeleri ve satırları, umumunun her vakit manidarâne mahvüspatları ve hakîmâne tağyir ve tahvil-leri, icma ile bir Alîm-i Külli Şey'in ve bir Kadîr-i Külli Şey'in ve bir Musannif'in, her şeyde her şeyi gören ve her şeyin her şeyi ile münasebetini bilen, riayet eden bir Nakkaş-ı Zülcelâl'in ve bir Kâtib-i Zülkema'l'in vücudunu ve mevcudiyetini bilbedahe ifade ettikleri gibi, bütün erkân ve envayıyla ve ecza ve cüz'iyatıyla ve sekeneleri ve müştemilâtıyla ve varidat ve masarifatıyla ve onlarda maslahatkârâne tebdilleriyle ve hikmetperverâne tecditleriyle, bilittifak, hadsiz bir kudret ve nihayetsiz bir hikmetle iş gören âlî bir Ustanın ve misilsiz bir Sâniin mevcudiyetini ve vahdetini bildiriyorlar. Ve kâinatın azametine münasip iki büyük ve geniş hakikatin şahadetleri, kâinatın bu büyük şahadetini ispat ediyorlar.

• **Birinci Hakikat:** Usulüddin ve ilm-i kelâmın dâhî ulemasının ve hükema-i İslâmiyenin gördükleri ve hadsiz bürhanlarla ispat ettikleri hudus ve imkân hakikatleridir. Onlar demişler ki:

“Madem, âlemde ve her şeyde tagayyür ve tebeddül var, elbette fânîdir, hâdistir, kadim olamaz. Madem hâdistir, elbette onu ihdas eden bir Sâni var. Ve madem her şeyin zatında vücudî ve ademî bir sebep bulunmazsa mü-savidir; elbette vacip ve ezeli olamaz. Ve madem muhal ve batıl olan devir ve teselsül ile birbirini icat etmek

müzeyyen: ziynetlendirilmiş, süslü.
Nakkaş-ı Zülcelâl: her şeyi nakışlı ve süslü yaratan celâl sahibi Allah.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
riayet: uyma, tâbi olma.
Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.
saray-ı Samedâni: Samed olan Cenab-ı Hakkın sarayı.
sekene: sakin olanlar, ikamet edenler, oturanlar.
şahadet: şahit olma, şahitlik.

sehr-i Rahmânî: Rahman olan Allah'ın şehri.
tagayyür: değişme, başkalaşma.
tağyir: başkalaştırma, değiştirme.
tahvil: değiştirme, döndürme.
tebdil: değiştirme, başka bir hale getirme.
tebeddül: başkalaşma, değişme.
tescdit: yenileme, tazeleme.
teselsül: zincirleme, silsile

hâlinde birbirini takip etme.
ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.
usulüddin: inanca dair meselelerden İslâmî esaslar çerçevesinde bahseden kelâm ilminin diğer adı.
vacip: zorunlu.
vahdet: bir ve tek olma.
varidat: gelirler.
vücudi: varlıkla ilgili, varlığa dair.
zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

mümkün olmadığı kat'î bürhanlarla ispat edilmiş; elbette öyle bir Vacibü'l-Vücut'un mevcudiyeti lâzımdır ki, naziri mümteni, misli muhal ve bütün maadası mümkün ve masivası mahlûku olacak.”

Evet, hudus hakikati kâinatı istilâ etmiş, çoğunu göz görüyor; diğer kısmını akıl görüyor. Çünkü, gözümüzün önünde her sene güz mevsiminde öyle bir âlem vefat eder ki, her birisinin hadsiz efradı bulunan ve her biri zî-hayat bir kâinat hükmünde olan yüz bin nev'î nebatat ve küçücük hayvanat o âlem ile beraber vefat ederler. Fakat o kadar intizam ile bir vefattır ki, haşır ve neşirlerine medar olan ve rahmet ve hikmetin mu'cizeleri, kudret ve ilmin harikaları bulunan çekirdekleri ve tohumları ve yumurtacıkları baharda yerlerinde bırakıp, defter-i a'mallerini ve gördükleri vazifelerin programlarını onların ellerine vererek, Hafız-i Zülcelâl'in himayesi altında hikmetine emanet eder, sonra vefat ederler. Ve bahar mevsiminde, haşr-i azamın yüz bin misali ve numune ve delilleri hükmünde olarak, o vefat eden ağaçlar ve kökler ve bir kısım hayvancıklar, aynen ihya ve diriliyorlar. Ve bir kısmının dahi kendi yerlerinde emsalleri ve aynen onlara benzeyenleri icat ve ihya olunuyor. Ve geçen baharın mevcudatı, işledikleri amellerin ve vazifelerin sahifelerini ilânat gibi, neşredip, ¹ **وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ** ayetinin bir misalini gösteriyorlar.

Hem, heyet-i mecmua cihetinde, her günde ve her baharda büyük bir âlem vefat eder ve taze bir âlem

hükmünde: değerinde, yerinde.
ihya: diriltme, hayat verme.
ilânat: ilânlar.
ilim: bilme, bilgi.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.
istilâ: kaplama, yayılma.
kat'î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
maada: başka, gayri, geriye kalan.
mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.
masiva: Allah'tan başka bütün varlıklar.
medar: sebep, vesile.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
misal: benzer, örnek.
misil: benzer.
mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.
mümteni: imkânsız, olamaz.
nazir: benzer, eş.
nebatat: bitkiler.
neşir: tekrar diriltme.
neşretme: dağıtma, yayma, saçma.
nevi: çeşit, tür.
numune: örnek.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
sahife: sayfa.
Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.
vazife: görev.
vefat: ölme.
zihayat: hayat sahibi.

1. Amel defterleri açıldığında... (Tekvir Suresi: 10.)

amel: fiil, iş.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
cihet: yön.
defter-i a'mal: insanların işlediği ve yaptığı şeylerin kaydedildiği defter; amellerin defteri.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
efrat: fertler.

emsal: örnekler, benzerler.
güz: sonbahar.
Hafız-i Zülcelâl: yaratıklarını belâlardan, tehlikelerden koruyan büyüklük sahibi olan Allah.
harika: olağanüstü.
haşır: yeniden dirilip toplanmak, ikinci diriliş.
haşr-i azam: kıyamet kopuktan sonraki en büyük ha-

şır, toplanma.
hayvanat: hayvanlar.
heyet-i mecmua: bir şeyin teferruatına ve cüzlerine bakılmaksızın bütününe gösterdiği hâl ve manzara.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
himaye: koruma, muhafaza etme.

âlem: varlık sınıflarından her biri.
arş: göğün en yüksek katı.
bahis: konu.
bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.
cereyan: akış, akıntı.
cihaz: aza, organ.
cüz'î: küçük, az.
eşhas: şahıslar, kimseler.
farika: fark eden, ayrı.
ferş: yeryüzü, zemin, dünya.
gaye: maksat, hedef.
gayet: son derece.
güya: sanki.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hayattar: canlı, yaşayan.
hemics: aynı cinsten olan, bir cins.
hikmet: İlâhî gaye, gizli sebep.
hususiyet: hususilik, ayrıncı özellik.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
ihata: kuşatma, içine alma.
ihdas: yeniden bir şey yapma, ortaya koyma.
ihimal: olabirliklik.
İlâhî: Allah'la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.
imkânât: imkânları olabirliklikler, olması ve olmaması ihtimal dâhilinde olanlar.
imtiyaz: fark, ayrıcalık, üstünlük.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.
istihdam: bir hizmette kullanma, çalıştırma.
istimal: kullanma.
Kadîrâne: her şeye gücü yeterek.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kemal-i ilim: ilmin mükemmelliği.
keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, nitelik.
küllî: umumî, genel.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
maksat: gaye.
maslahat: ehemmiyetli iş, yerine göre icap eden iş, davranış.
mertebe: derece, basamak.
mesail: meseleler.
mevcut: var olan, bulunan, olan.
misafirhane: misafirlerin kaldığı ev, geçici bekleme yeri.
mizan: ölçü.

vücuda gelir. Ve o vefat ve hudus o kadar muntazam cereyan ediyor ve o vefat ve hudusta gayet intizam ve mizanla o kadar nevilerin vefiyatları ve hudusları oluyor ki, güya dünya öyle bir misafirhanedir ki, zihayat kâinatlar ona misafir olurlar ve seyyah âlemler ve seyyar dünyalar ona gelirler, vazifelerini görürler, giderler.

İşte, bu dünyada böyle hayattar dünyaları ve vazifedar kâinatları kemal-i ilim ve hikmet ve mizanla ve muvazene ve intizam ve nizamla ihdas ve icat edip, Rabbanî maksatlarda ve İlâhî gayelerde ve Rahmanî hizmetlerde kadîrâne istimal ve rahîmâne istihdam eden bir Zat-ı Zülcelâl'in vücub-i vücudu ve hadsiz kudreti ve nihayetsiz hikmeti, bilbedahe, güneş gibi akillara görünüyor. Hudus mesailini Risale-i Nur'a ve muhakikîn-i kelâmiyenin kitaplarına havale ile o bahsi kapıyoruz.

Amma, imkân ciheti ise, o da kâinatı istilâ ve ihata etmiş. Çünkü, görüyoruz ki, her şey küllî ve cüz'î bulunsun, büyük ve küçük olsun, arştan ferşe, zerrattan seyyara kadar her mevcut, mahsus bir zat ve muayyen bir suret ve mümtaz bir şahsiyet ve has sıfatlar ve hikmetli keyfiyetler ve maslahatlı cihazlar ile dünyaya gönderiliyor. Hâlbuki, o mahsus zata ve o mahiyete hadsiz imkânât içinde o hususiyeti vermek; hem, suretler adedince imkânlar ve ihtimaller içinde o nakışlı ve farikalı ve münasip o muayyen sureti giydirmek; hem, hemcinsinden olan eşhasın miktarınca imkânlar içinde çalkanan o mevcuda o lâyık şahsiyeti imtiyazla tahsis etmek; hem, sıfatların nevileri ve mertebeleri sayısınca imkânlar ve

muayyen: belirli.

muhakkikîn-i kelâmiye: kelâm ilmiyle uğraşır her şeyin aslını, esasını araştıran âlimler.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

muvazene: denge.

mümtaz: ayrıcalıklı, seçkin.

nakış: işleme, süsleme.

nizam: düzgünlük, tertip.

Rabbani: terbiye ve idare eden Cenab-ı Hak.

Rahîmâne: rahim olarak,

merhamet ederek, merhametli olarak.

Rahmanî: bütün varlıkların rızıklarını münasip bir şekilde karşılayan Allah'a ait.

seyyah: gezgin, gezici.

seyyar: bir yerde durmayan yer değiştiren gök cismi.

seyyarat: gezegenler.

sıfat: vasıf, nitelik.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahsiyet: değerli, yüksek kişilik.

tahsis: has kılma, ayırma.

vazife: görev.

vazifedar: vazifeli, vazifesi olan, iş gören.

vefiyat: ölümler, vefatlar.

vücub-i vücut: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

vücut: var olma, varlık.

Zat-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi olan zat, Allah.

zerrat: zerreler, atomlar.

zihayat: hayat sahibi.

ihtimaller içinde şekilsiz ve mütereddît bulunan o masnua o has ve muvafık maslahatlı sıfatları yerleştirmek; hem, hadsiz yollar ve tarzlarda bulunması mümkün olması noktasında hadsiz imkânât ve ihtimalât içinde mütehayyir, sergerdan, hedefsiz o mahlûka, o hikmetli keyfiyetleri ve inayetli cihazları takmak ve teşhiz etmek, elbette küllî ve cüz'î bütün mümkünat adedince ve her mümkünin mezkûr mahiyet ve hüviyet, hey'et ve suret, sıfat ve vaziyetinin imkânâtı adedince tahsis edici, tercih edici, tayin edici, ihdas edici bir Vacibü'l-Vücut'un vücub-i vücuduna ve hadsiz kudretine ve nihayetsiz hikmetine; ve hiçbir şey ve hiçbir şe'n Ondan gizlenmediğine ve hiçbir şey Ona ağır gelmediğine ve en büyük bir şey, en küçük bir şey gibi Ona kolay geldiğine ve bir baharı bir ağaç kadar ve bir ağacı bir çekirdek kadar sühuletle icat edebildiğine işaretler ve delâletler ve şahadetler, imkân hakikatinden çıkıp, kâinatın bu büyük şahadetinin bir kanadını teşkil ederler.

Kâinatın şahadetini, her iki kanadı ve iki hakikatiyle Risale-i Nur eczaları ve bilhassa Yirmi İkinci ve Otuz İkinci Sözler ve Yirminci ve Otuz Üçüncü Mektuplar tamamıyla ispat ve izah ettiklerinden, onlara havale ederek, bu pek uzun kıssayı kısa kestik.

• Kâinatın heyet-i mecmuasından gelen büyük ve küllî şahadetin ikinci kanadını ispat eden **İkinci Hakikat**: Bu mütemadiyen çalkanan inkılâplar ve tahavvülâtlar içinde vücudunu ve hizmetini ve zîhayat ise, hayatını muhafazaya ve vazifesini yerine getirmeye çalışan

bilhassa: özellikle.

delâlet: delil olma, gösterme.

eczâ: cüzler, parçalar, kısımlar.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

ecza: gerçek, esas.

havale: her şeyi başkasının üstüne bırakma.

hey'et: şekil, biçim, yapı.

heyet-i mecmua: bir şeyin teferruatına ve cüzlerine bakılmaksızın bütünü'nün gösterdiği hâl ve manzara.

hikmet: İlâhî gaye, yüksek

bilgi.

hüviyet: benlik, kimlik.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

ihdas: yeniden bir şey yapma, ortaya koyma.

ihhtimalât: ihtimaller, olması mümkün olan şeyler.

imkân: mümkün olma, olabilirlik.

imkânât: imkânların olabilirlikler, olması ve olmaması ihtimal dâhilinde olanlar.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kıssa: anlatılan olay, hikâye.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

küllî: umumî, genel.

masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

muhafaza: koruma.

muvafık: uygun, münasip.

mümkîn: mümkün, olabilir olanlar, yaratılanlar.

mümkinat: yaratılanlar, mümkün olanlar, imkân dâhilindekiler, olabilir şeyler.

mütehayyir: hayrete düşen, şaşırان.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

mütereddît: tereddüt eden, kararsız.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

sergerdan: başı dönen, başı dönmüş.

sühulet: kolaylık.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şe'n: iş.

tahavvülât: tahavvüller, değişmeler.

tahsis: has kılma, ayırma.

tarz: biçim, şekil.

tayin: belirleme, yerini belli etme.

teçhiz: cihazlama, donatma.

teşkil: vücut verme, şekillendirme.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.

vazife: görev.

vaziyet: durum.

vücub-i vücut: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

vücut: var olma, varlık.

zîhayat: hayat sahibi.

aza: organlar, uzuvlar.
camit: ruhsuz, cansız.
cari: cereyan eden, akan, işleyen.
cereyan: akış, akıntı.
cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.
erzak: yiyecek, içecek, azıklar.
gayet: son derece.
hacet: ihtiyaç.
hakikat-ı teavün: yardımlaşma, birbirinin yardımına koşma gerçeği.
Hakim: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan, hikmet sahibi Allah.
hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.
hayvanat: hayvanlar.
hususan: bilhassa, özellikle.
hüceyrat-ı bedeniye: bedene ait hücreler.
hükmetme: hâkim olma, işleme.
iktidar: güç yetme, yapabilme, bir işi gerçekleştirmek için gereken kuvvet.
imdat: yardım.
istihdam-ı Rahmanî: çok şefkatli ve merhametli olan Cenab-ı Hakkın çalıştırması, hizmet ettirmesi.
kamer: Ay.
Kehkeşan: Samanyolu.
kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.
Kevser: Cennette bulunan bir akarsu.
kuvvet: güç, kudret.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
Manzume-i Şemsiye: güneş ile ona bağlı olan seyyareler, güneş sistemi.
medet: inayet, yardım, imdat.
memuriyet: memurluk, memur olma hâli.
meselâ: örneğin.
misal: örnek.
muavenet: yardım.
muhafaza-i şamile: her şeyi içine alan koruma.
muvazene-i amme: umumî, genel denge.
nebatat: bitkiler.
Rabb-i Zülcelâl: celâl sahibi olan ve her şeyi terbiye eden Allah.
Rabbülâlemin: âlemlerin Rabbi, bütün âlemleri idare ve terbiye eden Allah.
Rahim: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.
rahimâne: rahim olarak, merhamet ederek, merhametli olarak.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka

mahlûkatta kuvvetlerinin bütün bütün haricinde bir teavün hakikati görünüyor.

Meselâ, unsurları zihayatın imdadına, hususan bulutları nebatatın mededine ve nebatatı dahi hayvanatın yardımına; ve hayvanat ise, insanların muavenetine ve memelerin Kevser gibi sütleri yavruların beslenmelerine ve zihayatların iktidarları haricindeki pek çok hacetleri ve erzakları umulmadık yerlerden onların ellerine verilmesi, hatta zerrat-ı taamiye dahi hüceyrat-ı bedeniyenin tamiirine koşmaları gibi, teshir-i Rabbanî ile ve istihdam-ı Rahmanî ile hakikat-i teavünün pek çok misalleri doğru-
dan doğruya bütün kâinatı bir saray gibi idare eden bir Rabbülâlemin'in umumî ve rahîmâne rububiyetini gösteriyorlar.

Evet, camit ve şuursuz ve şefkatsiz olan ve birbirine şefkatkârâne, şuardarâne vaziyet gösteren muavenetçiler, elbette gayet Rahîm ve Hakîm bir Rabb-i Zülcelâl'in kuvvetiyle, rahmetiyle, emriyle yardıma koşturuluyorlar.

İşte, kâinatta cari olan teavün-i umumî; seyyarattan tâ zihayatın âzâ ve cihazat ve zerrat-ı bedeniyesine kadar kemal-i intizamla cereyan eden muvazene-i amme ve muhafaza-i şamile; ve semavatın yıldızlı yüzünden ve zeminin ziynetli yüzünden tâ çiçeklerin süslü yüzlerine kadar kalem gezdiren tezyin; ve Kehkeşandan ve Manzume-i Şemsiye'den tâ mısır ve nar gibi meyvelere kadar hükmeden tanzim; ve güneş ve kamerden ve unsurlardan ve bulutlardan tâ bal arılarına kadar memuriyet veren tavzif gibi pek büyük hakikatlerin büyüklükleri

muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.
semavat: semalar, gökler.
seyyarat: gezegenler.
şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.
şefkatkârâne: şefkatli ve merhametli bir şekilde.
şuardarâne: şura dayalı olarak, şuurlu bir şekilde.

suursuz: idraksiz, bilgisiz.
tanzim: düzenleme, sıralama, tertipleme.
tavzif: vazifelendirme, görevlendirme.
teavün: yardımlaşma, birbirine yardım etme.
teavün-i umumî: genel yardımlaşma.
teshir-i Rabbanî: Rabbin eşyaya boyun eğdirmesi.
tezyin: süsleme, ziynetlendirme.

umumî: herkesle ilgili, genel.
unsur: madde, esas, kök.
vaziyet: durum.
yıldız: eşyaya altın ve gümüş görüntüsü vermek için yapılan süs.
zemin: yeryüzü.
zerrat-ı bedeniye: beden zerreleri.
zerrat-ı taamiye: yiyecek zerreleri, yemek tanecikleri.
ziynet: süs, bezek.

nispetindeki şahadetleri, kâinatın şahadetinin ikinci kanadını ispat ve teşkil ederler.

Madem Risale-i Nur bu büyük şahadeti ispat ve izah etmiş, biz burada bu kısacık işaretle iktifa ederiz. İşte, dünya seyyahının kâinattan aldığı ders-i imanîye kısa bir işaret olarak, *Birinci Makamın On Sekizinci Mertebesinde* böyle,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودُ الْمُمْتَنِعُ نَظِيرُهُ الْمُمْكِنُ كُلُّ مَاسِوَاهُ
الْوَّاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ هَذِهِ
الْكَائِنَاتُ الْكِتَابُ الْكَبِيرُ الْمُجَسَّمُ وَالْقُرْآنُ الْجِسْمَانِيُّ الْمُعْظَمُ
وَالْقَصْرُ الْمَزِينُ الْمُنْظَمُ وَالْبَلَدُ الْمُحْتَشِمُ الْمُتَنْظِمُ بِاجْمَاعِ سُورِهِ
وَآيَاتِهِ وَكَلِمَاتِهِ وَحُرُوفِهِ وَأَبْوَابِهِ وَفُصُولِهِ وَصُحُفِهِ وَسُطُورِهِ
وَاتِّفَاقِ أَرْكَانِهِ وَأَنْوَاعِهِ وَأَجْزَائِهِ وَجُزْئِيَّاتِهِ وَسَكَنَتِهِ وَمُشْتَمَلَاتِهِ
وَوَارِدَاتِهِ وَمَصَارِفِهِ بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ احاطَةِ حَقِيقَةِ الْخُذُوثِ
وَالْتَّغْيِيرِ وَالْإِمْكَانِ بِاجْمَاعِ جَمِيعِ عُلَمَاءِ عِلْمِ الْكَلَامِ وَبِشَهَادَةِ
حَقِيقَةِ تَبْدِيلِ صُورَتِهِ وَمُشْتَمَلَاتِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْإِنْتِظَامِ وَتَجْدِيدِ
حُرُوفِهِ وَكَلِمَاتِهِ بِالنِّظَامِ وَالْمِيزَانِ وَبِشَادَةِ عَظْمَةِ احاطَةِ حَقِيقَةِ
التَّعَاوُنِ وَالتَّجَاوُبِ وَالتَّسَانُدِ وَالتَّدَاخُلِ وَالْمُوَازَنَةِ وَالْمُحَافَظَةِ
فِي مَوْجُودَاتِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَالْعَيَانِ ¹

denilmiştir.

ders-i imani: imana dair verilen ders.

fasıl: kısım, bölüm.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi.

icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.

ihata: kuşatma, içine alma.

iktifa etme: yeterli bulma, kâfi görme, yetinme.

ilm-i kelâm: Cenab-ı Hakkın zat ve sıfatlarından, nübüvvet, hasır, kader gibi imana ait meselelerden İslâmî esaslar dairesinde delil ve bürhâna dayalı olarak bahseden ilim.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mertebe: derece, basamak.

munazzam: tanzim olunmuş, düzen verilmiş, düzensizli.

muavazene: denge.

mücessem: tecessüm etmiş, cisimlenmiş.

müştemilât: şümülünde olan .

nazir: benzer, eş.

nispet: oran, ölçü.

sekene: sakin olanlar, ikamet edenler, oturanlar.

seyyah: gezgin, yolcu.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

teavün: yardımlaşma, birbirine yardım etme.

tagayyür: değişme, başkalaşma.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma, birbirinden destek alma, omuzdaşlık.

teşkil: vücut verme, şekillendirme.

Vacibü'l-Vücud: varlığı zarurî ve zatî olan.

Vahidü'l-Ehad: var olan ve varlığı her şeyde tecelli eden.

varidat: gelirler.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir naziri ve mümteni ve bütün masıvası mümkün olan Vacibü'l-Vücud'dur ki; surelerinin ve ayetlerinin ve kelimelerinin, harflerinin, bablarının, fasıllarının, sayfalarının ve müştemilâtının icmaıyla; erkânının ve envainin ve eczasının ve cüz'iyatının, sekenelerinin ve müştemilâtının varidat ve masarifinin ittifağıyla; bütün ilm-i kelâm âlimlerinin birleştikleri büyük ve ihatalı hudus, tagayyür ve imkân hakikatlerinin şahadetiyle, suret ve müştemilâtının hikmet ve intizamla tebdili hakikatının şahadetiyle, kelimelerinin ve harflerinin intizam ve mizan içinde yenilenmesi hakikatının şahadetiyle mevcudatındaki bilmüşahede ve'l-ayan görünen büyük ve ihatalı teavün, teca-vüp, tesanüt, tedahül, muvazene ve muhafaza hakikatlerinin şahadetiyle büyük ve mücessem bir kitap, cismanî ve muazzam bir Kur'an, müzeyyen ve munazzam bir saray, muhteşem ve muntazam bir şehir olan kâinat, Onun vücub-i vücuduna ve vahdetine delâlet eder.

arş-ı hakikat: hakikat arşı.
arzî: dünyaya ait, dünya ile ilgili.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.
bilmüşahede: görerek, bizzat şahit olarak.
bilmüşahede ve'l-ayan: apaçık, şahit olur gibi ve gözle görünürcesine.
cihet: yan, yön, taraf.
delâlet: delil olma, gösterme.
enva: çeşitler, türler, neviler.
erkân: rükünler, esaslar.
Esma-i Hüсна: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.
faaliyet-i müstevliye: her tarafa yayılan, istilâ eden faaliyet.
gaibâne: görünmeden, hazırda görünmeksizin.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, bir şeyin aslı, esası.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hazırâne: hazırçasına; karşısında bulunup, görünürcesine.
hikmetmedar: hikmetli.
hitap: söz söyleme, topluluğa veya birisine karşı konuşma.
icmal: kısaltma, özetleme.
ihtisar: sözü ve yazıyı kısaltma, özetleme.
ilâh: kendisine ibadet edilen ta-pınılan Ma'bud, Allah.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
kabiliyet: istidat, yetenek.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
marifet: bilme, derin bilgi.
methüsenâ: methedip övmek.
mertebe: derece, basamak.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
mizan: ölçü.
muazzam: çok büyük, ulu, yüce.
muhafaza: koruma.
muhatabâne: kendisine hitap olunurcasına.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
muhteşem: haşmetli, yüce.
munazzam: tanzim olunmuş, dü-zen verilmiş, düzenli.
muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.
muvazene: denge.
mücessem: tecessüm etmiş, ci-simlenmiş.
mümkün: mümkün, olabilir olan-lar, yaratılanlar.
mümteni: imkânsız, olamaz.
müştak: arzulu, fazla istekli, işti-yak gösteren.
müştemilât: şümulünde olan şeyler, içinde bulunanlar.
müzeyyen: ziynetlendirilmiş, süslü.
nazir: benzer, eş.

Sonra, dünyaya gelen ve Dünyanın Yaratanı'nı arayan ve on sekiz adet mertebelerden çıkan ve arş-ı hakikate yetişen bir mirac-ı imanî ile gaibâne marifetten hâzırâne ve muhatabâne bir makama terakki eden meraklı ve müştak yolcu adam, kendi ruhuna dedi ki:

Fatiha-i Şerife'de, başından tâ ¹ **آيَا** kelimesine kadar gaibâne methüsenâ ile bir huzur gelip **آيَا** hitabına çıkıl-ması gibi, biz dahi doğrudan doğruya gaibâne aramayı bırakıp, aradığımızı aradığımızdan sormalıyız. Her şeyi gösteren güneşi güneşten sormak gerektir.

Evet, her şeyi gösteren, kendini her şeyden ziyade gösterir. Öyle ise şemsin şuaatı ile onu görmek ve tanı-mak gibi, Hâlık'ımızın Esmâ-i Hüsnasıyla ve Sıfât-ı Kud-siyesiyle Onu, kabiliyetimizin nispetinde tanımaya çalışa-biliriz. Bu maksadın hadsiz yollarından iki yolu ve o iki yolun hadsiz mertebelerinden iki mertebeyi ve o iki mer-tebenin pek çok hakikatlerinden ve pek çok uzun tafsilâ-tından yalnız iki hakikati icmal ve ihtisar ile bu risalede beyan edeceğiz.

• *Birinci Hakikat:* Bilmüşahede gözümüzle görünen ve muhit ve daimî ve muntazam ve dehşetli ve semavî ve arzî olan bütün mevcudatı çeviren ve tebdil ve tecdit eden ve kâinatı kaplayan faaliyet-i müstevliye hakikati görünmesi ve o her cihetle hikmetmedar faaliyet hakika-tinin içinde tezahür-i rububiyet hakikatinin bilbedahe

1. Ancak Sana... (Fatiha Suresi: 5.)

nispet: oran, ölçü.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
semavî: semaya ait, gökten gelen.
Sıfât-ı Kudsiye: Allah'ın mu-kaddes sıfatları.
suret: biçim, tarz, görünüş.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
sems: güneş.

suuat: sualar, ışınlar, parlıtlar.
tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.
tagayyür: değişme, başkalaş-ma.
teavün: yardımlaşma, birbiri-ne yardım etme.
tebdil: değiştirme, başka bir hale getirme.
tecavüp: cevaplaşma, karşı-lıklı cevap verme.
tecdit: yenileme, tazeleme.

terakki: yükselme, ilerleme.
tezahür-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın terbiye, tedbir ve ida-re ediciliğinin ortaya çıkması, görünmesi.
vahdet: bir ve tek olma.
varidat: gelirler.
vücub-i vücüt: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız ol-mak, varlığı zarurî ve vacip ol-mak.
ziyade: çok, fazla.

hissedilmesi ve o her cihetle rahmetfeşan tezahür-i rububiyet hakikatının içinde, tebarüz-i ulûhiyet hakikati bizzarure bilinmiş olmasıdır.

İşte, bu hâkimâne ve hakîmâne faaliyet-i daimedenden perdesinin arkasında bir fail-i *Kadîr* ve *Âlîm*'in ef'ali görünür gibi hissedilir. Ve bu mürebbiyâne ve müdebbirâne ef'al-i Rabbaniyeden ve perdesinin arkasından her şeyde cilveleri bulunan esma-i İlâhiye hissedilir derecesinde bedahetle bilinir. Ve bu celâldarâne ve cernalperverâne cilenen Esmâ-i Hüsnadan ve perdesinin arkasında sıfat-ı seb'a-i kudsiyenin, ilmelyakin, belki aynelyakin, belki hakkalyakin derecesinde vücutları ve tahakkukları anlaşılır. Ve bu yedi kudsi sıfatın dahi, bütün masnuatın şahadetiyile, hem hayattarâne, hem kadîrâne, hem âlîmâne, hem semîâne, hem basîrâne, hem müridâne, hem müttekellimâne nihayetsiz bir surette tecellileri ile bilbedahe ve bizzarure ve biilmelyakin bir mevsuf-i Vacibü'l-Vücud'un ve bir müsemma-i Vahid-i Ehad'in ve bir fail-i Ferd-i Samed'in mevcudiyeti güneşten daha zahir, daha parlak bir tarzda kalpteki iman gözüne görünür gibi kat'î bilinir. Çünkü, güzel ve manidar bir kitap ve muntazam bir hane, bedahetle, yazmak ve yapmak fiillerini; ve güzel yazmak ve intizamlı yapmak fiilleri dahi, bedahetle, yazıcı ve dülger namlarını; yazıcı ve dülger ünvanları ise, bedahetle, kitabet ve dülgerlik sanatlarını ve sıfatlarını; ve bu sanat ve sıfatlar, bedahetle, her hâlde bir zatı istilzam eder ki, mevsuf ve sâni ve müsemma ve fail olsun. Failsiz bir fiil ve müsemmasız bir isim mümkün olmadığı

âlimâne: her şeyi en iyi bilen Allah'a yaradır şekilde.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi göreyerek ve seyrederek bilme.

basîrâne: görerek, bilerek, basiret sahibine yakışır şekilde.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

biilmelyakin: bir şeyi ilimle ve bazı işaretleriyle bilerek, hakikati kesin bir tarzda bil-

me.

bizzarure: zarurî olarak, ister istemez, mecburen.

celâldarâne: celâllî bir şekilde, haşmetlice, büyüklük sahibine yakışır.

cernalperverâne: güzelliği severcesine.

cilve: tecelli, görüntü.

dülger: marangoz, yapı ustası.

ef'al: fiiller, işler.

ef'al-i Rabbaniye: Allah'ın kendi Zatına mahsus ve Rab-

isinin tecellisi olan fiilleri.

esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.

faaliyet-i daime: sürekli ve devamlı olan faaliyet.

fail: özne, fiili yapan veya amil olan unsur.

fail-i Âlim: her şeyi hakkıyla bilen ve sürekli faaliyette olan Allah.

fail-i Ferd-i Samed: hiç bir şeye muhtaç olmadan tek başına her şeyi yapan; Allah.

fail-i Kadîr: her şeye gücü

yeten, kudret sahibi olan fail, Allah.

fiil: iş, hareket.

hâkimâne: hükmedercesine.

hakimâne: hikmetli bir şekilde.

hakkalyakin: bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheye asla yer bırakmayacak biçimde kesin olarak bilme.

hayattarâne: canlı bir şekilde, hayat sahibi olarak.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

iman: inanma, itikat.

intizam: düzenlilik, düzensizlik.

istilzam: gerektirme.

kadîrâne: her şeye gücü yeterek.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kitabet: yazı yazma.

kudsi: mukaddes, yüce.

manidar: nükteli, ince manalı.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

mevsuf: vasıflanmış, nitelenmiş.

mevsuf-i Vacibü'l-Vücud: varlığı gerekli olan, yokluğu asla düşünülmemekle vasıflanmış.

müdebbirâne: müdebbir olana yakışır şekilde, tedbirlice.

mürebbiyâne: terbiye edecek şekilde, eğiterek.

müridâne: irade ederek, isteyecek.

müsemma: isimlendirilmiş, ad verilmiş.

müsemma-i Vahid-i Ehad: zat ve sıfatlarıyla Vahid-i Ehad (Bir olan ve birliği her bir şeyde tecelli eden Allah) olarak isimlendirilen Cenab-ı Hak.

müttekellimâne: konuşur gibi, konuşmak suretiyle.

nam: ad, isim, lâkap.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

rahmetfeşan: rahmet saçan, rahmet fışkırtan.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

semîâne: isitircesine, isitir gibi.

sıfat: vasıf, nitelik.

sıfat-ı seb'a-i kudsiye: yedi kudsi sıfat.

suret: biçim, tarz, görünüş.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tebarüz-i ulûhiyet: ulûhiyetin görünmesi, belli olması; Cenab-ı Hakkın ilâh olduğuna delâlet eden kâinat ve mahlûkat üzerindeki görünen faaliyetler.

tecelli: belirme, bilinme, görüme.

vücüt: var olma, varlık.

zahir: açık, aşikâr.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

gibi, mevsufsuz bir sıfat, sanatkârsız bir sanat dahi mümkün değildir.

İşte bu hakikat ve kaideye binaen, bu kâinat, bütün mevcudatıyla beraber, kaderin kalemıyla yazılmış, kudretin çekiciyle yapılmış manidar hadsiz kitaplar, mektuplar, nihayetsiz binalar ve saraylar hükmünde, her biri binler vecihle ve beraber hadsiz vücuh ile Rabbanî ve Rahmanî nihayetsiz fiilleri ve o fiillerin menşeleri olan bin bir esma-i İlâhiyenin hadsiz cilveleriyle ve o güzel isimlerin menbaı olan yedi sıfât-ı Sübhaniyenin nihayetsiz tecellileriyle, o yedi muhit ve kudsî sıfatların madeni ve mevsufu olan ezeli ve ebedî bir Zat-ı Zülcelâl'in vücub-i vücuduna ve vahdetine hadsiz işaretler ve nihayetsiz şahadetler ettikleri gibi; bütün o mevcudatta bulunan bütün hüsünler, cemaller, kıymetler, kemaller dahi, ef'al-i Rabbanîyenin ve esma-i İlâhiyenin ve sıfât-ı Samedâniyenin ve şuunat-ı Sübhaniyenin, kendilerine lâıyk ve muvafık kudsî cemallerine ve kemallerine ve hepsi birden Zat-ı Akdes'in kudsî cemaline ve kemaline bedahetle şahadet ederler.

İşte, faaliyet hakikati içinde tezahür eden rububiyet hakikati ilim ve hikmetle halk ve icat ve sun' ve ibda, nizam ve mizan ile takdir ve tasvir ve tedbir ve tedvir, kasıt ve irade ile tahvil ve tebdil, tenzil ve tekmil, şefkat ve rahmetle it'am ve in'am ve ikram ve ihsan gibi şuunatıyla ve tasarrufatıyla kendini gösterir ve tanıttırır.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cemal: güzellik.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız.

halk: yaratma, yaratış.

hikmet: İlâhî gaye, gizli sebep.

hükmünde: değerinde, yerinde.

hüsün: güzellik.

ibda: örneksiz olarak, eşsiz şekilde yaratma.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

ikram: bağış, ihsan, bir şey sunma.

ilim: bilme, bilgi.

in'am: nimetlendirme, ihsan etme.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

it'am: yemek verme.

kader: Cenab-ı Hakkın takdir ve tayin etmesi.

kaide: kural, esas, düstur.

kasıt: bir işi bile bile, isteyerek yapma.

kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.

kıymet: değer.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

maden: asıl, esas, kaynak.

menba: kaynak.

menşe: esas, kaynak.

muvafık: uygun, münasip.

nizam: düzgünlük, tertip.

Rabbanî: terbiye ve idare eden Cenab-ı Hak.

Rahmanî: bütün varlıkların rızıklarını münasip bir şekilde karşılayan Allah'a ait.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

sanatkâr: sanatçı, usta.

sıfât-ı Samedâniye: Samed olan,

her şey kendisine muhtaç iken zatı hiç bir şeye muhtaç olmayan Allah'ın sıfatları.

sıfât-ı Sübhaniye: her türlü kusur ve noksandan uzak olan, tesbih edilen Cenab-ı Allah'ın sıfatı.

sun': yapıp, yapma.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

şuunat: işler.

şuunat-ı Sübhaniye: sühhan olan Allah'ın işleri, her türlü

kusur ve noksandan uzak olan Allah'ın işleri.

tahvil: bir hâlden başka bir hale getirme, değiştirme, dönüştürme.

takdir: kıymet verme, ölçme.

tasarrufat: tasarruflar, idare etmeler.

tasvir: resmini yapma.

tedbir: idare etme, çekip çevirme.

tedvir: çekip çevirme, idare etme.

tekmil: tamamlama, kemale

erdirme.

tenzil: indirme, peyderpey, yavaş yavaş indirme.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

vecih: cihet, yön.

vücuh: tarzlar.

Zat-ı Akdes: en mukaddes zat, her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat; Allah.

Zat-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi olan zat; Allah.

Ve tezahür-i rububiyet hakikati içinde bedahetle hissedilen ve bulunan ulûhiyetin tebarüz hakikati dahi, Esma-i Hüsnanın rahîmâne ve kerîmâne cilveleriyle ve yedi Sıfât-ı Sübutiye olan *hayat, ilim, kudret, irade, sem', basar* ve *kelâm* sıfatlarının celâlli ve cemalli tecellileriyle kendini tanıttırır, bildirir.

Evet, nasıl ki kelâm sıfatı vahiyler ve ilhamlar ile Zat-ı Akdes'i tanıttırır; öyle de, kudret sıfatı dahi mücessem kelimeleri hükmünde olan sanatlı eserleriyle o Zat-ı Akdes'i bildirir ve kâinatı baştan başa bir Furkan-ı cismanî mahiyetinde gösterip, bir Kadîr-i Zülcelâl'i tavsif ve tarif eder.

Ve ilim sıfatı dahi hikmetli, intizamlı, mizanlı olan bütün masnuat miktarınca ve ilim ile idare ve tedbir ve tezyin ve temyiz edilen bütün mahlûkat adedince, mevsufları olan bir tek Zat-ı Akdes'i bildirir.

Ve hayat sıfatı ise, kudreti bildiren bütün eserler ve ilmin vücudunu bildiren bütün intizamlı ve hikmetli ve mizanlı ve ziynetli suretler, hâller ve sair sıfatları bildiren bütün deliller, sıfat-ı hayatın delilleriyle beraber, hayat sıfatının tahakkukuna delâlet ettikleri gibi, hayat dahi bütün o delilleriyle âyineleri olan bütün zihayatları şahit göstererek, Zat-ı Hayy-ı Kayyum'u bildirir.

Ve kâinatı, serbeser her vakit taze taze ve ayrı ayrı cilveleri ve nakışları göstermek için daima değişen ve tazelenen ve hadsiz âyinelerden terekkep eden bir âyine-i ekber suretine çevirir. Ve bu kıyasla görmek ve işitmek,

âyine: ayna.

âyine-i ekber: en büyük ayna.

basar: Allah'ın kendi şanına lâyık bir tarzda görme sıfatı.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

celâl: nihayet derecede büyüklük, azamet, ululuk.

cemal: güzellik.

cilve: tecelli, görüntü.

delâlet: delil olma, gösterme.

delil: kanıt, bürhan.

Esma-i Hüсна: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.

Furkan-ı cismanî: cisim hâline gelmiş hakkı batıldan ayıran Kur'an.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hükmünde: değerinde, yerinde.

idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.

ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmada Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.

ilim: bilme, bilgi.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

Kadîr-i Zülcelâl: sonsuz büyüklük, haşmet ve kudret sahibi, Allah.

kelâm: söz, konuşma, nutuk.

kerîmâne: kerîmce, cömertçe, bol ihsan ve ikram ile.

kıyas: karşılaştırma, oranlama.

kudret: Allah'ın bütün varlığı çevreleyen ezeli kuvveti.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

mevsuf: vasıflanmış, nitelenmiş.

mizan: ölçü.

mücessem: tecessüm etmiş, cisimlenmiş.

nakış: işleme, süsleme.

rahîmâne: rahîm olarak, merhamet ederek, merhametli olarak.

sair: diğer, başka, öteki.

sem': işitme.

serbeser: baştan başa, tamamiyla bütünü.

sıfat: vasıf, nitelik.

sıfât: vasıflar, nitelikler.

sıfat-ı hayat: hayat sıfatı.

Sıfât-ı Sübutiye: Allah'ın sübutî sıfatları; hayat, ilim, sem', basar, irade, kudret, kelâm, tekin.

suret: biçim, tarz, görünüş.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tarif: bir şeyi bütün vasıflarını içine alacak şekilde anlatma.

tavsif: vasıflandırma, bir şeyin iç yüzü ve özelliklerini anlatma.

tebarüz: belli olma, görünme, bariz hale gelme.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tedbir: idare etme, çekip çevirme.

temyiz: ayırma, dikkatle ayırma.

terekküp: karışıp birleşme, birden fazla şeyin birleşmesinden oluşma.

tezahür-i rububiyet: Cenab-ı Hakkin terbiye, tedbir ve idare ediciliğinin ortaya çıkması, görünmesi.

tezyin: süsleme, ziynetlendirme.

ulûhiyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimiyeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.

vahiy: Cenab-ı Hakkin dilediği hükümleri, sırları ve hakikatleri peygamberlere bildirmesi.

vücüt: var olma, varlık.

Zat-ı Akdes: en mukaddes zat, her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat; Allah.

Zat-ı Hayy-ı Kayyum: varlığı, diriliği her an için olup gökleri ve yerleri her an için tutan; her şeye, her hususta iktidarı yeten zat, Allah.

zihayat: hayat sahibi.

ziynet: süs, bezek.

ihhtiyar etmek ve konuşmak sıfatları dahi, her biri birer kâinat kadar Zat-ı Akdes'i bildirir, tanıttırır.

Hem o sıfatlar, Zat-ı Zülcelâl'in vücuduna delâlet ettikleri gibi, hayatın vücuduna ve tahakkukuna ve o Zatın hayattar ve diri olduğuna dahi bedahetle delâlet ederler. Çünkü, bilmek hayatın alâmeti, işitmek dirilik emaresi, görmek dirilere mahsus, irade hayat ile olabilir. İhtiyarî iktidar zihayatlarında bulunur; tekellüm ise, bilen dirilerin işidir.

İşte, bu noktalardan anlaşılır ki, hayat sıfatının yedi defa kâinat kadar delilleri ve kendi vücudunu ve mevsufun vücudunu bildiren bürhanları vardır ki, bütün sıfatların esas ve menbaı ve İsm-i Azamın mastarı ve medarı olmuştur. Risale-i Nur, bu birinci hakikati kuvvetli bürhanlar ile ispat ve bir derece izah ettiğinden, bu denizden, bu mezkûr katre ile şimdilik iktifa ediyoruz.

• *İkinci Hakikat:* Sıfat-ı kelâmdan gelen tekellüm-i İlâhîdir.

¹ **لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي** ayetinin sırrıyla, ke-

lâm-ı İlâhî nihayetsizdir. Bir zatın vücudunu bildiren en zahir alâmet, konuşmasıdır. Demek bu hakikat, nihayetsiz bir surette Mütেকellim-i Ezeli'nin mevcudiyetine ve vahdetine şahadet eder.

Bu hakikatin iki kuvvetli şahadeti, bu risalenin On Dördüncü ve On Beşinci Mertebelerinde beyan edilen vahiyler ve ilhamlar cihetiyle; ve geniş bir şahadeti dahi

alâmet: belirti, işaret, iz.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

cihet: yön.

emare: alâmet, belirti, nişan.

hayattar: canlı, yaşayan.

ihhtiyar: irade, tercih.

İhtiyarî: kendi isteğiyle, seçerek.

iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.

iktifa etme: yeterli bulma, kâfi görme, yetinme.

İsm-i Azam: Cenab-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşatmış olanı.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntısıyla, eksiksiz anlatma.

katre: damla.

kelâm-ı İlâhî: Allah kelâmı, Allah'ın konuşması, Allah'a ait söz.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

mastar: kaynak, bir şeyin çıktığı yer.

medar: sebep, vesile.

menba: kaynak.

1. Rabbimin sözlerini yazmak için bütün denizler mürekkep olsa... (Kehf Suresi: 109.)

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

Mütেকellim-i Ezeli: ezelden beri konuşma sıfatına sahip olan Allah.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

sıfat-ı kelâm: kelâm sıfatı;

Cenab-ı Hakkın kendi zatına mahsus olarak konuşma sıfatı.

sır: gizli hakikat.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tekellüm: söyleme, konuşma.

tekellüm-i İlâhî: Allah'ın kul-

ları ile (vahiy yoluyla) konuşması.

vahdet: birlik ve teklik.

zahir: açık, aşikâr.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

Zat-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi olan zat, Allah.

Onuncu Mertebesinde işaret edilen kütüb-i mukaddese-i semaviye cihetiyle; ve çok parlak ve cami bir diğer şahadeti dahi On Yedinci Mertebesinde Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan cihetiyle geldiğinden, bu hakikatin beyan ve şahadetini o mertebelere havale edip, o hakikati mu'cizâne ilân eden ve şahadetini sair hakikatlerin şahadetleriyle beraber ifade eden

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ¹

ayet-i muazzamanın envarı ve esrarı bizim bu yolcuya kâfi ve vâfi gelmiş ki, daha ileri gidememiş.

İşte, bu yolcunun, bu makam-ı kudsîden aldığı dersin kısa bir mealine bir işaret olarak, *Birinci Makamın On Dokuzuncu Mertebesinde*,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى
وَلَهُ الصِّفَاتُ الْعُلْيَا وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى الَّذِي دَلَّ عَلَى وَجُوبِ
وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ الذَّاتُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ بِاجْتِمَاعِ جَمِيعِ
صِفَاتِهِ الْقُدْسِيَّةِ الْمُحِيطَةِ وَجَمِيعِ أَسْمَائِهِ الْحُسْنَى الْمُتَجَلِّيَةِ وَبِاتِّفَاقِ
جَمِيعِ شُئُونَاتِهِ وَأَفْعَالِهِ الْمُتَصَرِّفَةِ بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ حَقِيقَةِ تَبَارُزِ
الْأُلُوْهِيَّةِ فِي تَظَاهَرِ الرُّبُوبِيَّةِ فِي دَوَامِ الْفَعَالِيَّةِ الْمُسْتَوَلِيَّةِ بِفِعْلِ
الْإِبْدَاعِ وَالْخَلْقِ وَالصَّنْعِ وَالْإِبْدَاعِ بِإِرَادَةٍ وَقُدْرَةٍ وَيَفْعَلُ التَّقْدِيرِ

1. Bütün kâinatı adaletle tedbir ve idare etmekte olan Allah, Ondan başka ibadete lâyık hiçbir ilâh bulunmadığını apaçık delillerle bildirdi. Buna melekler ve ilim sahipleri de şahitlik ettiler. Ondan başka ilâh yoktur, Onun kudreti her şeye galiptir ve Onun her işi hikmet ile dir. (Âl-i İmran Suresi: 18.)

ayet-i muazzama: büyük ayet.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
camî: ihtiva eden, kaplayan.
envar: nurlar, aydınlıklar, ışıklar.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
ilân: yayma, duyurma.
kâfi: yeter, kâfi gelir.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benze-

rini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.
kütüb-i mukaddese-i semaviye: semavî mukaddes kitaplar.
makam-ı kudsî: kudsî, mukaddes makam.

meal: mana, mefhum.
mertebe: derece, basamak.
mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
vâfi: yeterli, tam.

âli: yüce, yüksek, ulu.
azamet: büyüklük, yücelik.
cereyan: akış, akıntı, akım.
delâlet: delil olma, gösterme.
ef'al: fiiller, işler.
faaliyet-i müstevliye: her tarafa yayılan, istilâ eden faaliyet.
halk: yaratma, yaratış.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi.
iase: gecindirme, besleme, yaşatma.
ibda: örneksiz olarak, eşsiz şekil de yaratma.
icat: vücuda getirme, var etme.
icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.
idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.
ihtiyar: seçme, tercih etme.
ilâh: kendisine ibadet edinilen tapınılan Ma'bud, Allah.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
kemal-i intizam: intizamın mükemmelliği, tam ve eksiksiz düzen.
kudsî: mukaddes, yüce.
mahsus: bir şeye has olan.
muhafaza: koruma.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
muvazene: denge.
rahmet: lütuf, nimet, faydalı yağmur için söylenir.
sun': yapış, yapma.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
suunat: işler.
tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.
takdir: beğenme, beğendiğini bildirme.
tanzim: düzenleme, tertipleme.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.
tasrif: istediği şekilde idare etme.
tasvir: bir şeyi yazıyla veya başka ifade tarzlarıyla anlatma.
tazammun: ihtiva etme, içine alma, içinde bulundurma.
tebarüz-i ulûhiyet: ulûhiyetin görünmesi, belli olması; Cenab-ı Hakkın ilâh olduğuna delâlet eden kâinat ve mahlûkat üzerinde görünen faaliyetler.
tecelli: belirme, bilinme, görünme.
tedvir: çekip çevirme, idare etme.
tezahür-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın terbiye, tedbir ve idare ediliğinin ortaya çıkması, görünme.
vahdet: birlik ve teklik.
vücub-i vücüt: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

وَالْتَّصْوِيرِ وَالتَّدْبِيرِ وَالتَّوْبِيرِ بِاخْتِيَارٍ وَحِكْمَةٍ وَفِعْلِ التَّصْرِيفِ
وَالْتَّنْظِيمِ وَالْمَحَافَظَةِ وَالْإِدَارَةِ وَالْإِعَاشَةِ بِقَصْدٍ وَرَحْمَةٍ وَبِكَمَالٍ
الْإِنْتِظَامِ وَالْمُؤَازَنَةِ وَبِشَهَادَةِ عَظْمَةِ احَاظَةِ حَقِيقَةِ أَسْرَارِ «شَهِدَ
اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ»¹
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ»

denilmiştir.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vacibü'l-Vücut ve Vahidü'l-Ehad'dir ki, bütün güzel isimler Onun, en âlî sıfatlar ve en yüce vasıflar Ona mahsustur. Bir irade ve kudretle gerçekleşen icat ve halk ve sun' ve ibda fiillerini, bir ihtiyar ve hikmetle tahakkuk eden takdir ve tasvir ve tedbir ve tedvir fiillerini, bir kasıt ve rahmet ve kemal-i intizam ve muvazeneyle cereyan eden tasrif ve tanzim ve muhafaza ve idare ve iase fiillerini tazammun eden faaliyeti-i müstevliyenin devamı içinde görünen tezahür-i rububiyet ve onun içinde görünen tebarüz-i ulûhiyet hakikatının azametinin şahadetiyle; ve "Bütün kâinatı adaletle tedbir ve idare etmekte olan Allah, Ondan başka ibadete layık hiçbir ilâh bulunmadığını apaçık delillerle bildirdi. Buna melekler ve ilim sahipleri de şahitlik ettiler. Ondan başka ilâh yoktur; Onun kudreti her şeye galiptir ve Onun her işi hikmet ileidir. (Âl-i İmran Suresi: 18.)" mealindeki ayet-i kerîmenin hakikat-i esrarının azamet-i ihatasının şahadetiyle; bütün kudsî ve muhit sıfatlarının ve Kâinata tecelli eden bütün Esma-i Hüsnasının icmaı ve kâinata tasarruf eden bütün suunat ve ef'alinin ittifakı, Onun vahdet içindeki vücub-i vücuduna delâlet eder.

İhtisar

Geçen İkinci Makamın Birinci Babındaki on dokuz adet mertebelerin şahadet eden hakikatlerinin her birisi, tahakkuklarıyla ve vücutlarıyla vücub-i vücuda delâlet ettikleri gibi, ihataları ile dahi vahdete ve ehadiyete delâlet ederler. Fakat başta, sarihan vücudu ispat ettikleri cihetle, vücub-i vücudun delilleri sayılmış.

İkinci Makamın İkinci Babı ise, başta ve sarahatle vahdeti ve içinde vücudu ispat ettiği haysiyetiyle, tevhid bürhanları denilir. Yoksa her ikisi, her ikisini ispat eder. Farklarına işaret için, Birinci Babda

¹ بِشَاهَادَةِ عَظْمَةِ احَاطَةِ حَقِيقَةِ İkinci Babda, vahdet görünür gibi zuhuruna işaretlen, ² بِمُشَاهَدَةِ عَظْمَةِ احَاطَةِ حَقِيقَةِ fıkraları tekrar ediliyor.

Gelecek İkinci Babın mertebelerini, Birinci Bab gibi izah etmeyi niyet etmiştim. Fakat, bazı hâllerin mümanaatıyla, ihtisara ve icmale mecburum. Hakkıyla beyan etmeyi, Risale-i Nur'a havale ediyoruz.

1. ...hakikatinin azamet-i ihatasının şahadetiyle.

2. ...hakikatinin azamet-i ihatasının müşahadesiyle.

bab: bir kitabın bölümlerinden her biri.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

cihet: yön.

delâlet: delil olma, gösterme.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğinin tecelli etmesi, görünmesi.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hakikat: gerçek, esas.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

haysiyet: itibar.

icmal: ihtisar etme, kısaltma, özetleme, ayrıntılarına girmeme.

me.

ihata: kuşatma, içine alma.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ihtisar: sözü ve yazıyı kısaltma, özetleme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

işaret: işaret ederek, belirtme.

izah: açıkça ortaya koyma,

bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

mecbur: zorunda kalma.

mertebe: derece, basamak.

mümanaat: mâni olma, engelleme.

niyet: kalbin bir şeye karar vermesi, bir işin ne için yapılacağını bilmesi.

sarahat: sarihlik, açıklık, belirlilik.

sarihan: açıkça, açık olarak.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

vahdet: bir ve tek olma.

vücub-i vücut: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

vücüt: var olma, varlık.

zuhur: görünme, meydana çıkma.

İkinci Bab

BERAHİN-İ TEVHİDİYE DÂİRDİR.

Dünyaya iman için gönderilen ve bütün kâinatta fikren seyahat eden ve her şeyden Hâlıkını soran ve her yerde Rabbini arayan ve hakkalyakin derecesinde İlâhını vücub-i vücud noktasında bulan dünya misafiri, kendi aklına dedi ki:

“Gel, Vacibü'l-Vücud Hâlık'ımızın vahdet bürhanlarını temaşa için, yine beraber bir seyahate gideceğiz.”

Beraber gittiler. Birinci menzilde gördüler ki, kâinatı istilâ eden dört hakikat-i kudsiye, vahdeti bedahet derecesinde istilzam edip isterler.

BİRİNCİ HAKİKAT, ulûhiyet-i mutlaka'dır.

Evet, nev-i beşerin her tairesi birer nevi ibadet ile fitrî gibi meşgul olması; ve sair zihayatın, belki cemadatın da hi fitrî hizmetleri birer nevi ibadet hükmünde bulunması; ve kâinatta maddî ve manevî bütün nimetlerin ve ihsanların her biri, bir ma'budiyet tarafından, hamd ve ibadeti yaptıran perestişe ve şükre birer vesile olmaları; ve vahiy ve ilhamlar gibi bütün tereşşuhat-ı gaybiye ve tezahürat-ı maneviyyenin bir tek İlâhın ma'budiyetini ilân etmeleri, elbette ve bedahetle bir ulûhiyet-i mutlakının tahakkukunu ve hükümferma olduğunu ispat ederler.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

berahin-i tevhiydiye: Allah'ın birliğine ve varlığına ait deliller.

cemadat: cansızlar, cansız yaratıklar, katı cisimler.

dair: alâkalı, ilgili.

fikren: fikir ile, düşünerek, zihnen.

fitrî: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.

hakikat-i kudsiye: kudsi, yüce hakikat.

hakkalyakin: marifet mertebesi-nin en yükseği; bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheye asla yer bırakmayacak biçimde kesin olarak bilme.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.

hükümünde: değerinde, yerinde.

hükümferma: hükümran, hüküm süren.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

ilâh: kendisine ibadet edilen tapınılan Ma'bud, Allah.

ilân: yayma, duyurma.

ilham: belli bilgi vasıtalarına baş vurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.

iman: inanma, itikat.

istilâ: kaplama, yayılma.

istilzam: gerektirme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

ma'budiyet: ilâh oluş, kendisine ibadet edilmeye lâyık oluş.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

menzil: inilen yer, konak.

meşgul: bir işle uğraşan, iş görmekte olan kimse.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

nevi: çeşit, tür.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

perestîş: tapma, aşırı derecede sevmek, meftunluk.

Rab: besleyen, yetiştiren,

verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

sair: diğer, başka, öteki.

seyahat: yolculuk.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

taife: kavim, kabile.

temaşa: hayretle ve dikkatle bakma, seyretme.

tereşşuhat-ı gaybiye: gaybî sızıntılar, emareler, belirtiler.

tezahürat-ı maneviye: manevî görüntüler, görünüşler.

ulûhiyet-i mutlaka: hiçbir kayda ve şarta bağlı olmaksızın ilâh olma, mutlak ilâhlık.

Vacibü'l-Vücud: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.

vahiy: Cenab-ı Hak'ın dilediği hükümleri, sırları ve hakikatleri peygamberlere bildirmesi.

vesile: aracı, vasıta.

zihayat: hayat sahibi.

Madem böyle bir ulûhiyet hakikati var; elbette iştiraki kabul edemez. Çünkü, ulûhiyete, yani ma'budiyyete karşı şükür ve ibadetle mukabele edenler, kâinat ağacının en nihayetlerinde bulunan zîşuur meyveleridir. Ve başkaların o zîşuuruları memnun ve minnettar edip yüzlerini kendilerine çevirmesi ve görünmediğinden çabuk unutturulabilen hakikî ma'budlarını onlara unutturması, ulûhiyetin mahiyetine ve kudsî maksatlarına öyle bir zıddiyettir ki, hiçbir cihetle müsaade etmez. Kur'ân'ın çok tekrar ile ve şiddetle şirki red ve müşrikleri Cehennem ile tehdit etmesi, bu cihettendir.

İKİNCİ HAKİKAT, rububiyet-i mutlaka'dır.

Evet, bütün kâinatta, hususan zîhayatlarda ve bilhassa terbiye ve iaşelerinde, her tarafta aynı tarzda ve umulmadık bir surette, beraber ve birbiri içinde hakîmâne, rahîmâne, bir dest-i gaybî tarafından olan bir tasarruf-i âmm, elbette bir rububiyet-i mutlakanın tereşşuhudur ve ziyasıdır; ve tahakkukuna bir bürhan-ı kat'îdir.

Madem bir rububiyet-i mutlaka vardır; elbette şirk ve iştiraki kabul etmez. Çünkü, o rububiyetin, kendi cema-lini izhar ve kemalâtını ilân ve kıymetli sanatlarını teşhir ve gizli hünerlerini göstermek gibi en mühim maksat ve gayeleri, cüz'iyatta ve zîhayatta temerküz ve içtima ettiğinden, en cüz'î bir şeye ve en küçük bir zîhayata kendi başıyla müdahale eden bir şirk, o gayeleri bozar ve o maksatları harap eder. Ve zîşuurun yüzlerini o gayelerden ve o gayeleri irade edenden çevirip esbaba saldığın- dan ve bu vaziyet rububiyetin mahiyetine bütün bütün

bilhassa: özellikle.
bürhan-ı kat'î: kat'î, kesin delil; en sağlam, şeksiz delil, her hangi bir şüphe bırakmayan delil.
cemal: güzellik.
cüz'î: az, parçaya ait olan.
cüz'iyat: parçaya ait olan şeyler.
dest-i gaybî: görünmez el.
esbap: sebepler, vasıtalar.
gaye: maksat, hedef.
hakiki: gerçek.
hakîmâne: hikmetli bir şekil-

de.
hususan: bilhassa, özellikle.
hüner: marifet, bilgililik, ustalık, maharet.
iaşe: geçindirme, besleme, yaşatma.
içtima: toplanma.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
iştirak: ortak olma, ortaklık etme.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
kıymet: değer.
kudsî: mukaddes, yüce.
Ma'bud: kendisine ibadet edilen, tapınılan, kulluk edilen Allah.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.
maksat: gaye.
memnun: hoşnut, razı.
minnettar: bir iyiliğe karşı te-

sekkür duygusu içinde olan.
mukabele: karşılık verme, karşı-
lama.
müdahale: karışma.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
müsaade: izin.
müşrik: Allah'a şirk koşan, ortak tutan.
nihayet: son.
rahîmâne: rahîm olarak, merha-
met ederek, merhametli olarak.
red: reddetme, kabul etmeme.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.
rububiyet-i mutlaka: mutlaka terbiye edicilik, Cenab-ı Hakkın her şeyi kuşatan ve emri altında tutan kayıtsız, şartsız terbiye ediciliği.
suret: biçim, tarz, görünüş.
şirk: Allah'a ortak koşma, Al-
lah'tan başka yaratıcının bulunduğuna inanma.
tarz: biçim, şekil, suret.
tasarruf-i âmm: umumî tasarruf, Cenab-ı Hakkın kâinattaki her şeyi idaresi ve istediği biçimde varlıkları değişik tarzlarda kullanması.
tehdit: korkutma, gözdağı verme.
temerküz: merkezleşme, bir merkezde toplanma.
terbiye: besleyip büyütmeye, yetiştirme.
tereşşuh: sızıntı, damla.
teşhir: gösterme, sergileme.
ulûhiyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimi-yeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.
vaziyet: durum.
zıddiyet: birbirine muhalif, zıt olma hâli.
zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.
ziya: ışıık, aydınlık, nur, parlaklık.

adavet: düşmanlık, husumet.
âdilâne: adaletli olana yakışır bir surette, doğrulukla, âdilcesine.
arz: yer, dünya.
asar: eserler, izler, nişanlar.
âyât: Kur'an ayetleri.
âyine-i kemalât: olgunlukların, mükemmelliklerin görüntüsü, aynası.
âyine-i zîşuur: şuurlu, şuur sahibi ayna; insan, cin, melek.
bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.
bîçare: çaresiz, zavallı.
bilhassa: özellikle.
cemal: güzellik.
cihet: yan, yön, taraf.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
delâlet: delil olma, gösterme.
dereke: en aşağı kat.
ehemmiyetli: önemli.
fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.
gaye: maksat, hedef.
hakikat: gerçek, esas.
hakikat-ı kemalât: olgunlukların, mükemmelliklerin gerçeği, esası.
hakimâne: hikmetli bir şekilde.
halife: yeryüzünde bazı hususlarda Allah adına ve yine Allah'ın izniyle hareket eden.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hallâkiyet: yaratıcılık.
harika: olağanüstü.
hey'at: şekiller, biçimler, yapılar.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hurufat: harfler.
hüzüngâh: üzüntü yeri.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
idare: bir işi yürütmek, çekip çevirmek.
iptal: boş, hükümsüz bırakma.
irşadat: irşatlar, uyarılar, doğru yolu göstermeler.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kanun: yasa.
kelimat: kelimeler, sözler.
kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.
kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
kemalât-ı kudsiye: noksanlıklardan uzak, kudsi mükemmellikler.
kesretli: çokluğu olan, çok fazla.
madem: ...den dolayı, böyle ise.
masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.
mel'abegâh: oyun yeri.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
mezbah: hayvan kesilen yer.
mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük

muhalif ve adavet olduğundan, elbette böyle bir rububi-yet-i mutlaka, hiçbir cihetle şirke müsaade etmez. Kur'an'ın kesretli takdisatı ve tesbihatı ve âyâtı ve kelimatı, belki hurufatı ve hey'atıyla mütemadiyen tevhide irşadatı, bu büyük sırdan ileri gelmiştir.

ÜÇÜNCÜ HAKİKAT, kemalât'tır.

Evet, bu kâinatın bütün ulvî hikmetleri, harika güzelliği, âdilâne kanunları, hakîmâne gayeleri, hakikat-i kemalâtın vücuduna bedahetle delâlet ve bilhassa bu kâinatı hiçten icat edip her cihetle mu'cizatlı ve cemalli bir surette idare eden Hâlık'ın kemalâtına ve o Hâlık'ın âyine-i zîşuuru olan insanın kemalâtına şahadeti pek zahir-dır.

Madem kemalât hakikati vardır. Ve madem kâinatı kemalât içinde icat eden Hâlık'ın kemalâtı muhakkaktır. Ve madem kâinatın en mühim meyvesi ve arzın halifesi ve Hâlık'ın en ehemmiyetli masnuu ve sevgilisi olan insanın kemalâtı haktır ve hakikatlıdır. Elbette bu gözümüz ile gördüğümüz kemalli ve hikmetli kâinatı fenâ ve zevalde yuvarlanan ve neticesiz olarak tesadüfün oyuncağı, tabiatın mel'abegâhı, zihayatın zalimâne mezbahası, zîşuurun dehşetli hüzüngâhı suretine çeviren ve âsârı ile kemalâtı görünen insanı en bîçare ve en perişan ve en aşağı bir hayvan derekesine indiren; ve Hâlıkın âyine-i kemalâtı olan bütün mevcudatın şahadetiyle, nihayetsiz kemalât-ı kudsiyesi bulunan o Hâlıkın kemalâtını setredip perde çekerek netice-i faaliyetini ve hallâkiyetini iptal eden şirk, elbette olamaz ve hakikatsizdir.

harika işler.

muhakkak: doğruluğu kesinlik kazanmış, mutlak.

muhalif: zıt, karşıt.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

netice-i faaliyet: faaliyetin neticesi.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

setretmek: örtmek, kapatmak, gizlemek.

sır: gizli hakikat.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğuna inanma.

takdisat: takdisler, Allah'ın her bakımdan kusursuz ve eksiksiz olduğunu bildirmeler.

tesadüf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı

Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

ulvî: yüksek, yüce.

vücut: var olma, varlık.

zahir: açık, aşikâr.

zalimâne: zalim olana yakışır şekilde, zulmeder surette, zalimce.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

zihayat: hayat sahibi.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

Şirkin bu kemalât-ı İlâhiyeye ve insaniye ve kevnîyeye karşı zıddiyeti ve o kemalâtları bozduğu, İkinci Şua risalesinin, üç meyve-i tevhide dair Birinci Makamında kuvvetli ve kat'î deliller ile ispat ve izah edildiğinden, ona havale edip, burada kısa kesiyoruz.

DÖRDÜNCÜ HAKİKAT, hâkimiyet'tir.

Evet, bu kâinata geniş bir dikkat ile bakan, kâinatı gayet haşmetli ve gayet faaliyetli bir memleket, belki idaresi gayet hikmetli ve hâkimiyeti gayet kuvvetli bir şehir hükmünde görür, her şeyi ve her nev'i birer vazife ile muşahharâne meşgul bulur. ¹ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

ayetinin askerlik manasını ihsas eden temsiline göre, zerrat ordusundan ve nebatat fırkalarından ve hayvanat taburlarından, tâ yıldızlar ordusuna kadar olan cünud-i Rabbaniyeden, o küçücük memurlarda ve bu pek büyük askerlerde, hâkimâne tekvinî emirlerin, amirâne hükümlerin, şahane kanunların cereyanları, bedahetle bir hâkimiyet-i mutlakanın ve bir amiriyet-i külliye'nin vücuduna delâlet ederler.

Madem bir hâkimiyet-i mutlaka hakikati vardır; elbette şirkin hakikati olamaz. Çünkü

² لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلَ اللَّهِ لَفَسَدَتَا ayetinin hakikat-i kâtiasıyla,

müteaddit eller, müstebidâne, bir işe karışsalar, karıştırırlar. Bir memlekette iki padişah, hatta bir nahiyede iki müdür bulunsa, intizam bozulur ve idare hercümerç olur.

1. Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır. (Fetih Suresi: 7.)

2. Eğer göklerde ve yerde Allah'tan başka ilâhlar olsaydı, ikisi de harap olup giderdi. (Enbiya Suresi: 22.)

amirâne: emrederek, emredencesine, amirmiş gibi.
amiriyet-i külliye: küllî olarak, her şeye amir oluş.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
cereyan: akış, akıntı.
cünud-i Rabbaniye: Allah'ın orduları; zerrelere göre-

genlere kadar Allah'ın emrine itaat eden bütün mahlukat.
dair: alâkalı, ilgili.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
fırka: topluluk.
gayet: son derece.
hakikat-i kâtia: kesin hakikat, gerçek.

hâkimâne: hükmedercesine.
hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.
hâkimiyet-i mutlaka: mutlak ve kesin olarak hâkim olma, hükmetme.
haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.
havale: bir şeyi başkasının

üstüne bırakma.

hayvanat: hayvanlar.

hercümerç: karmakarışık olma, alt üst olma.

hükümünde: değerinde, yerinde.

hüküm: emir, buyruk.

ihsas: hissettirme, sezdirme.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntısıyla, eksiksiz anlatma.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemalât-ı İlâhiye: ilâhî güzellik ve mükemmellikler.

kemalât-ı insaniye: insana ait mükemmellik ve olgunluklar.

kemalât-ı kevnîye: kâinattaki oluşlara ait güzellikler, mükemmellikler.

meyve-i tevhid: tevhid hakikatinin güzel neticesi, Allah'ın birliğinin meyvesi.

muşahharâne: boyun eğmişçesine, emir ve itaat altına girmişçesine.

müstebidâne: müstebitçe, keyfi ve baskıcı bir şekilde.

müteaddit: çeşitli.

nahiye: bölge, küçük yer.

nebatat: bitkiler.

nevi: çeşit, tür.

padişah: hükümdar, sultan.

şahane: mükemmel, muhteşem.

tabur: düzgün sıralar hâlinde art arda dizilmiş topluluk.

tekvinî: tekvin ile ilgili, yaratmaya, var etmeye dair.

temsil: benzetme.

vazife: görev.

zerrat: zerrelere, atomlara.

zıddiyet: birbirine muhalif, zıt olma hâli.

Hâlbuki, sinek kanadından tâ semavat kandillerine kadar ve hüceyrat-ı bedeniyeden tâ seyyaratın burçlarına kadar öyle bir intizam var ki, zerre kadar şirkin müdahalesi olamaz.

Hem, hâkimiyet bir makam-ı izzettir; rakip kabul etmek, o hâkimiyetin izzetini kırar. Evet, aczi için çok yardımcıları muhtaç olan insanın, cüz'î ve zahirî ve muvakkat bir hâkimiyeti için kardeşini ve evlâdını zalimâne öldürmesi gösteriyor ki, hâkimiyet rakip kabul etmez. Böyle bir âciz, böyle cüz'î bir hâkimiyet için böyle yaparsa, elbette bütün kâinatın maliki olan bir Kadîr-i Mutlakın, hakikî ve küllî rububiyetine ve ulûhiyetine medar olan kendi hâkimiyet-i kudsiyesine başkasını teşrik etmesi ve şerike müsaade etmesi hiçbir cihetle mümkün olamaz.

Bu hakikat, İkinci Şuân İkinci Makamında ve Risale-i Nur'un birçok yerlerinde kuvvetli deliller ile ispat edildiğinden, onlara havale ediyoruz.

İşte, yolcumuz bu dört hakikati müşahede etmekle, vahdaniyet-i İlâhiyeyi şuhut derecesinde bildi, imanı parladı. Bütün kuvvetiyle **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ**¹ dedi.

Ve bu menzilden aldığı derse bir kısa işaret olarak, *Birinci Makamın İkinci Babında*,

**لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وَحْدَانِيَّتِهِ وَوُجُوبِ
وُجُودِهِ مُشَاهَدَةُ عَظْمَةِ حَقِيقَةِ تَبَارُزِ الْأُلُوْهِيَّةِ الْمُطْلَقَةِ ❀ وَكَذَا**

âciz: zayıf, güçsüz.

aciz: zayıflık, güçsüzlük.

burç: güneş sisteminde yer alan

on iki takım yıldızın her biri.

cüz'î: az bir parça.

evlât: veletler, çocuklar.

hakiki: gerçek.

hakimiyet-i kudsiye: mukaddes,

yüce hâkimiyet, her şeyi idare ve

tasarruf etme.

hüceyrat-ı bedeniye: bedene ait hücreler.

iman: inanma, itikat.

izzet: şeref, yücelik, değer.

Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

kandil: lâmba.

kuvvet: güç, kudret.

külli: umumî, genel.

makam-ı izzet: şeref, üstünlük makamı.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O birdir. Allah bir olur; ortağı yoktur. (Buharî, Ezan: 155.)

malik: sahip.

medar: dayanak noktası, sebep, vesile.

menzil: yer, konak.

muvakkat: geçici.

müdahale: karışma.

müsaade: izin.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Be-diüzzaman Said Nursî'nin

eserlerinin adı.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

semavat: semalar, gökler.

seyyarat: gezegenler.

şerik: ortak.

shuhut: gözle görme, müşahe-

de.

teşrik: ortak etme.

ulûhiyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimiyeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.

vahdaniyet-i İlâhiye: İlâhî birlik, Allah'ın bir, tek olması.

zahiri: görünürde.

zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

مُشَاهَدَةُ عَظْمَةِ احَاطَةِ حَقِيقَةِ تَظَاهُرِ الرُّبُوبِيَّةِ الْمُطْلَقَةِ الْمُقْتَضِيَةِ
لِلْوَحْدَةِ ❀ وَكَذَا مُشَاهَدَةُ عَظْمَةِ احَاطَةِ حَقِيقَةِ الْكَمَالَاتِ
النَّاشِئَةِ مِنَ الْوَحْدَةِ ❀ وَكَذَا مُشَاهَدَةُ عَظْمَةِ احَاطَةِ حَقِيقَةِ
الْحَاكِمِيَّةِ الْمُطْلَقَةِ الْمَانِعَةِ وَالْمَنَافِيَةِ لِلشَّرِّكَةِ ❀¹

denilmiştir.

Sonra, o sükûnetsiz misafir kendi kalbine dedi:

“Ehl-i imanın, hususan ehl-i tarikatın her vakit tekrar-
la² لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ demeleri, tevhidi yâd ve ilân etmeleri gös-
terir ki, tevhidin pek çok mertebeleri bulunuyor.

“Hem, tevhid en ehemmiyetli ve en halâvetli ve en yüksek bir vazife-i kudsiye ve bir fariza-i fitriye ve bir ibadet-i imaniyedir. Öyle ise, gel bir mertebeyi daha bulmak için, bu ibrethanenin diğer bir menzilinin kapısını daha açmalıyız. Çünkü, aradığımız hakikî tevhid, yalnız tasavvurdan ibaret bir marifet değildir. Belki, ilm-i mantıkta tasavvura mukabil ve marifet-i tasavvuriyeden çok kıymettar ve bürhanın neticesi olan ve ilim denilen tasdik-
tir.

“Ve tevhid-i hakikî öyle bir hüküm ve tasdik ve iz'an ve kabuldür ki, her bir şeyle Rabbini bulabilir ve her şeyde Hâlık'ına giden bir yolu görür ve hiçbir şey huzuruna mâni olmaz. Yoksa, Rabbini bulmak için, her vakit kâinat perdesini yırtmak, açmak lâzım gelir. Öyle ise, haydi ileri!” diyerek kibriya ve azamet kapısını çaldı, ef'al ve

halâvet: tatlılık, şirinlik.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı, Allah.

hususan: bilhassa, özellikle.

hüküm: karar, emir.

ibadet-i imaniye: imana ait ve imandan kaynaklanan ibadet, kulluk.

ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.

ibrethane: ibret yeri.

ilân: yayma, duyurma.

ilim: bilme, bilgi.

ilm-i mantık: mantık ilmi, doğru muhakeme ve doğru düşüncenin esaslarını ve kaidelerini konu alan ilim.

iz'an: basiret, anlayış, kavrayış, akıl, zekâ.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kibriya: Cenab-ı Allah'ın azameti ve kudreti, her cihetle büyüklüğü.

kıymettar: kıymetli, değerli.

lâzım: gerekli, lüzumlu.

mâni: engel.

marifet: bilme, derin bilgi.

marifet-i tasavvuriye: bir şeyi tasavvurî, hükümsüz ve delilsiz olarak bilmek.

menzil: yer, konak.

mertebe: derece, basamak.

mukabil: karşılık.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkâtı islah ve terbiye eden Allah.

sükûnet: huzur, sakinlik.

tasavvur: bir şeyi zihinde şekillendirme, tasarlama.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

tevhid-i hakikî: araştırarak, delil ve bürhan ile Cenab-ı Hakkın varlığını ve birliğini kabul etme ve bunu anlayabilme.

vazife-i kudsiye: mukaddes vazife, kutsal vazife.

yâd: anma, hatıra getirme.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vahid-i Ehaddir ki, tebarüz-ü ulûhiyet-i mutlaka hakikatının müşahedesi, keza vahdeti iktiza eden tezahür-ü rububiyet-i mutlaka hakikatının azamet-i ihatasının müşahedesi, keza vahdetten neş'et eden kemalât hakikatını azamet-i ihatasının müşahedesi, keza şirke mâni olan ve şirki nefyeden hâkimiyet-i mutlaka hakikatını azamet-i ihatasının müşahedesi, Onun vahdaniyetine ve vücub-u vücuduna delâlet eder.

2. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. (Bakara Suresi: 163, 255; Âl-i İmran Suresi: 2, 6; Kasas Suresi: 88.)

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.

ef'al: fiiller, işler.

ehemmiyetli: önemli.

Ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

ehl-i tarikat: tarikat ehli, kalbini dünyanın fani işlerinden

ayıp, Allah sevgisi ile bağlayan kimseler.

fariza-i fitriye: yaratılış borcu, fitrat vazifesi.

hakikî: gerçek.

âsâr menziline ve icat ve ibda âlemine girdi. Gördü ki, kâinatı istilâ etmiş beş hakikat-i muhita hükmediyorlar, bedahetle tevhidi ispat ederler.

BİRİNCİSİ

Kibriya ve azamet hakikatidir.

Bu hakikat İkinci Şuain İkinci Makamında ve Risale-i Nur'un müteaddit yerlerinde bürhanlarla izah edildiğinden, burada bu kadar deriz ki:

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
âlem: varlık sınıflarından her biri.
asar: eserler, izler, nişanlar.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.
cenup: güneyde yer alan bölgeler.
efrat: fertler.
garp: batıda bulunan yerler.
gaybi: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.
hâdis: olay.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, esas.
hakikat-ı muhita: geniş ve her şeyi kaplayan gerçek.
halk: yaratma, yaratış.
haşr-i azam: kıyamet koptuktan sonraki en büyük haşır, toplanma.
hayvanat: hayvanlar.
hükmetme: hâkim olma, işleme.
iaşe: geçindirme, besleme, yaşatma.
ibda: örneksiz olarak, eşsiz şekilde yaratma.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
idare: bir işi yürütmek, çekip çevirmek.
iltibas: yanlışlık, kanışıklık.
inşa: vücuda getirme, yaratma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istilâ: kaplama, yayılma.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kabile: aynı kökenden gelen canlılar topluluğu.
kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.
kemal-i mizan: ölçünün tam ve kusursuz oluşu, tam ölçü, mükemmel ölçü.
mesafe: uzaklık, ara.
misal: benzer, örnek.

Binlerle sene birbirlerinden uzak bir mesafede bulunan yıldızları, aynı anda, aynı tarzda icat edip tasarruf eden; ve zeminin şark ve garb ve cenup ve şimalinde bulunan aynı çiçeğin hadsiz efradını, bir zamanda ve bir surette halk edip tasvir eden; hem

¹ **هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ**, yani gökleri ve zemini altı günde yaratmak gibi geçmiş ve gaybî ve çok acip bir hâdiseyi hazır ve göz önünde bir hâdisi ile ispat etmek ve onun gibi acip bir tanzir olarak, zeminin yüzünde, bahar mevsiminde, haşr-i azamın yüz binden ziyade misallerini gösterir gibi, iki yüz binden ziyade nebatat taifelerini ve hayvanat kabilelerini beş altı haftada inşa edip kemal-i intizam ve mizan ile iltibassız, noksan-sız, yanlışsız, beraber, birbiri içinde idare, terbiye, iaşe, temyiz ve tezyin eden; hem

² **يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ** ayetinin sarahatiyle, zemini döndürüp, gece-gündüz sahifelerini yapan ve

1. Gökleri ve yeri altı günde yaratan Odur. (Hadid Suresi: 4.)

2. Allah geceyi gündüze, gündüzü de geceye katar. (Hac Suresi: 61; Hadid Suresi: 6; Lokman Suresi: 29.)

müteaddit: çeşitli.

nebatat: bitkiler.

sahife: sayfa.

sarahat: sarihlik, açıklık, belirlilik.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şark: doğu yönünde yer alan yerler, doğu bölgeleri.

şimal: kuzeyde yer alan böl-

geler.

taife: takım, grup, familya.

tanzir: tazelendirme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasarruf: bir şeyin sahibi olup

idare etme, mülkünü istediği

gibi kullanma.

tasvir: bir şeyi yazıyla veya

başka ifade tarzlarıyla anlat-

ma.

temyiz: ayırma, dikkatle ayır-

ma.

terbiye: besleyip büyütme,

yetistirme.

tezyin: süsleme, ziynetlendir-

me.

zemin: yeryüzü.

ziyade: çok, fazla.

çeviren ve yevmiye hâdisatıyla yazan ve değıştiren aynı Zat, aynı anda, en gizli, en cüz'î olan kalplerin hatıratlarını dahi bilir ve iradesiyle idare eder.

Ve mezkûr fiillerin her biri bir tek fiil olduğundan, zarrûî olarak, onların faili dahi bir tek Vahid ve Kadîr olan Fail-i Zülcelâl'lerinin, bedahetle öyle bir kibriya ve azameti var ki, hiçbir yerde, hiçbir şeyde, hiçbir cihetle, hiçbir şirkin, hiçbir imkânını, hiçbir ihtimalini bırakmıyor, köküyle kesiyor.

Madem böyle bir kibriya ve azamet-i kudret var ve madem o kibriya nihayet kemaldir ve ihata ediyor. Elbette o kudrete acz veya ihtiyaç ve o kibriyaya kusur ve o kemale noksanîyet ve o ihataya kayıt ve o nihayetsizliğe nihayet veren bir şirke meydan vermesi ve müsaade etmesi, hiçbir vecihle mümkün değildir. Fıtratını bozmayan hiçbir akıl kabul etmez.

İşte, şirk kibriyaya dokunması ve celâlin izzetine dokundurması ve azametine ilişmesi cihetiyle öyle bir cinayettir ki, hiç kabil-i af olmadığını, Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan azîm tehdit ile

¹ **إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ** ferman ediyor.

İKİNCİ HAKİKAT

Kâinatta tasarrufları görünen ef'al-i Rabbaniyenin itlak ve ihata ve nihayetsiz bir surette zuhurlarıdır. Ve o fiilleri takyit ve tahdit eden yalnız hikmet ve iradedir ve

1. Muhakkak ki Allah, kendisine ortak koşulmasını affetmez. Bundan başkasını dilediği kimse için affeder. (Nisâ Suresi: 48.)

acz: zayıflık, güçsüzlük.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
azamet-i kudret: kudretin büyüklüğü.
azîm: büyük, yüce, ulu.
celâl: sonsuz büyüklük, haşmet, ululuk, yücelik ve haşmet sahibi olan Allah.
cihet: yan, yön, taraf.

cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.
cüz'î: küçük, az.
ef'al-i Rabbaniye: Allah'ın kendi zatına mahsus ve Rab isminin tecellisi olan fiilleri.
fail: işi yapan, fiili işleyen, yapan, eden işleyen.
Fail-i Zülcelâl: büyüklük ve haşmet sahibi olan fail; Allah.

ferman: emir, buyruk.
fiil: iş, hareket.
fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.
hâdisat: hâdiseler, olaylar.
hakikat: gerçek, esas.
hatırat: hatıralar, hatırdaki şeyler.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

ihata: kuşatma, içine alma.
ihtimal: olabirlik.
imkân: mümkün olma, olabirlik.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
ıtlak: serbest olup her tarafa bulunma.
izzet: şeref, yücelik, değer.
kabil-i af: affi mümkün, affedilebilir.
Kadîr: kudret sahibi olan ve her şeye gücü yeten Allah.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.
kibriya: Cenab-ı Allah'ın azameti ve kudreti, her cihetle büyüklüğü.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamaları akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm.
kusur: eksiklik, noksan.
madem: ...den dolayı, böyle ise.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
müsaade: izin.
nihayet: son derece.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
noksanîyet: eksiklik, noksanlık.
suret: biçim, tarz, görünüş.
şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğu inanca inanma.
tahdit: hudutlandırma, sınırlama.
takyit: kayıt ve şarta bağlama.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.
tehdit: korkutma, gözdağı verme.
vahit: zatında ve sıfatlarında tek ve yegâne olan.
vecih: cihet, yön.
yevmiye: günlük.
zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.
zat: azamet ve ululuk sahibi olan.
zuhur: görünme, meydana çıkma.

mazharların kabiliyetleridir. Ve serseri tesadüf ve şuursuz tabiat ve kör kuvvet ve camit esbap ve kayıtsız ve her yere dağılan ve karıştıran unsurlar o gayet mizanlı ve hikmetli ve basîrâne ve hayattarâne ve muntazam ve muhkem olan fiillere karışamazlar. Belki, Fail-i Zülcelâl'in emriyle ve iradesiyle ve kuvvetiyle zahirî bir perde-i kudret olarak istimal olunuyorlar.

Hadsiz misallerinden üç misali, Sure-i Nahlin bir sahifesinde, birbirine muttasıl üç ayetin işaret ettikleri üç fiilin, hadsiz nüktelerinden üç nüktelerini beyan ederiz:

Birincisi:

¹ وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا ilâahiri'-layet...

Evet, bal arısı fitratça ve vazifece öyle bir mu'cize-i kudrettir ki, koca Sure-i Nahl, onun ismiyle tesmiye edilmiş. Çünkü, o küçücük bal makinesinin zerrecik başında onun ehemmiyetli vazifesinin mükemmel programını yazmak ve küçücük karnında taamların en tatlısını koymak ve pişirmek ve süngücüğünde zîhayat azaları tahrip etmek ve öldürmek hasiyetinde bulunan zehri o uzuvcuğuna ve cismine zarar vermeden yerleştirmek, nihayet dikkat ve ilim ile ve gayet hikmet ve irade ile ve tam bir intizam ve muvazene ile olduğundan, şuursuz, intizamsız, mizansız olan tabiat ve tesadüf gibi şeyler elbette müdahale edemezler ve karışamazlar.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
aza: organlar, uzuvlar.
basîrâne: görerek, iç yüzünü görür şekilde.
beyan etmek: açıklamak, bildir-mek, izah etmek.
camit: ruhsuz, cansız.
cisim: beden, gövde.
ehemmiyetli: önemli.
esbap: sebepler, vasıtalar.
Fail-i Zülcelâl: büyüklük ve haşmet sahibi olan fail; Allah.
fiil: iş, hareket.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hasiyet: hususî fayda, özellik.
hayattarâne: canlı bir şekilde, hayat sahibi olarak.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
ilâ ahiri'l-ayet: ayetin sonuna kadar.
ilim: bilme, bilgi.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.
intizamsız: düzensiz, düzgün olmama.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yap-pip yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
istimal: kullanma.
kabiliyet: istidat, yetenek.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kuvvet: güç, kudret.
mazhar: bir şeyin çıktığı yer, zuhur ettiği, görüldüğü yer.
misal: örnek.

1. Rabbin, bal arısına ilham etti: "Dağlardan kendine evler edin." (Nahl Suresi: 68.)

mizan: ölçü.
mu'cize-i kudret: Cenab-ı Hakkın kudretinin mu'cizesi.
muhkem: sağlam olan, eksiklik ve noksanı olmayan.
muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.
muttasıl: bitişik.
muvazene: denge.
müdahale: karışma.
nükte: ince manalı, düşündü-

rücü söz.
sahife: sayfa.
Sure-i Nahl: Nahl suresi.
şuursuz: idraksiz, bilgisiz.
taam: yemek, yiyecek.
tabiat: maddî âlem.
tahrip: harap etme, yıkma, bozma.
tesadüf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.

tesmiye: isimlendirme, ad verme.
unsur: madde, esas, kök.
uzuv: bir canlıyı meydana getiren parçacıklardan her biri, organ.
vazife: görev.
zahiri: görünürde.
zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.
zîhayat: hayat sahibi.

İşte, bu üç cihetle mu'cizeli bu sanat-ı İlâhiyenin ve bu fiil-i Rabbaniyenin bütün zemin yüzünde, hadsiz arılarda, aynı hikmetle, aynı dikkatle, aynı mizanda, aynı anda, aynı tarzda zuhuru ve ihatası, bedahetle vahdeti ispat eder.

İkinci ayet:

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ
فَرْثٍ وَدَمٍ لَبْنَا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ¹

ayeti, ibretfeşan bir fermanıdır. Evet, başta inek ve deve ve keçi ve koyun olarak, süt fabrikaları olan validelerin memelerinde, kan ve fişkı içinde bulaştırmadan ve bulandırmadan ve onlara bütün bütün muhalif olarak halis, temiz, safî, mugaddi, hoş, beyaz bir sütü koymak; ve yavrularına karşı, o süttten daha ziyade hoş, şirin, tatlı kıymetli ve fedakârâne bir şefkati kalplerine bırakmak, elbette o derece bir rahmet, bir hikmet, bir ilim, bir kudret ve bir ihtiyar ve dikkat ister ki, fırtınalı tesadüflerin ve karıştırıcı unsurların ve kör kuvvetlerin hiçbir cihetle işle-ri olamaz.

İşte, böyle gayet mu'cizeli ve hikmetli bu sanat-ı Rabbaniyenin ve bu fiil-i İlâhînin umum rûy-i zeminde yüz binlerle nevilerin hadsiz validelerinin kalplerinde ve memelerinde, aynı anda, aynı tarzda, aynı hikmet ve aynı dikkat ile tecellisi ve tasarrufu ve yapması ve ihatası, bedahetle vahdeti ispat eder.

1. Ehlî hayvanlarda da sizin için birer ibret vardır. Onların kanlarında, kan ile fişkı arasından çıkan ve içenlerin boğazından kolayca geçen halis bir sütle sizi besleriz. (Nahl Suresi: 66.)

bedahet: açıklık, aşikâr, ispa-
ta ihtiyaç olmayacak derece-
de açıklık.
fedakârâne: fedakârca, feda-
kârlıkla.
fiil-i Rabbaniye: tedbir, terbi-
ye ve idare eden Cenab-ı
Hakkın işleri.
halis: saf, temiz.
ibretfeşan: ibret dağıtan, ib-

ret saçan.
ihtiyar: irade, tercih.
ispat: doğruyu delillerle gös-
terme.
kıymet: değer.
mu'cize: benzerini yapmak-
tan insanların aciz kaldığı şey.
mugaddi: gıdalı, besleyici.
muhalif: zıt, karşıt.
rahmet: şefkat etmek, mer-

hamet etmek, esirgemek.
safi: saf olan, katışıksız, duru.
sanat-ı İlâhiye: İlâhî sanat,
Allah'ın sanatı; Cenab-ı Hak-
kın sanat ile yaratması.
şefkat: acıyarak ve esirgeye-
rek sevme, içten ve karşılıksız
merhamet.
tarz: biçim, şekil, suret.
vahdet: birlik ve teklik.

valide: ana, anne.
zemin: yer.
ziyade: çok, fazla.

Üçüncü ayet:

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا
حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ¹

Bu ayet nazar-ı dikkati hurma ve üzüme celp edip der ki: “Akli bulunanlara, bu iki meyvede, tevhid için büyük bir ayet, bir delil ve bir hüccet vardır.”

Evet, bu iki meyve, hem gıda ve kut, hem fâkihe ve yemiş, hem çok lezzetli taamların menşeleri olmakla beraber, susuz bir kumda ve kuru bir toprakta duran bu ağaçlar, o derece bir mu’cize-i kudret ve bir harika-i hikmettir ve öyle bir helvalı şeker fabrikası ve ballı bir şurup makinesi ve o kadar hassas bir mizan ve mükemmel bir intizam ve hikmetli ve dikkatli bir sanattırlar ki, zerre kadar akli bulunan bir adam, “Bunları böyle yapan, elbette bu kâinatı yaratan Zat olabilir” demeye mecburdur.

Çünkü, meselâ bu gözümüz önünde bir parmak kadar asmanın üzüm çubuğunda yirmi salkım var. Ve her salkımda şekerli şurup tulumbacıklarından yüzer tane var. Ve her tanenin yüzüne incecik ve güzel ve lâtif ve renkli bir mahfazayı giydirmek; ve nazik ve yumuşak kalbinde, kuvve-i hafızası ve programı ve tarihçe-i hayatı hükmünde olan sert kabuklu, ceviz içli çekirdekleri koymak; ve karnında “Cennet Helvası” gibi bir tatlıyı ve Âb-ı Kevser gibi bir balı yapmak; ve bütün zemin yüzünde hadsiz emsalinde aynı dikkat, aynı hikmet, aynı harika-i sanatı, aynı zamanda, aynı tarzda yaratmak, elbette bedahetle gösterir ki, bu işi yapan bütün kâinatın hâlıkıdır. Ve bu

Âb-ı Kevser: Cennetteki sulardan biri; Kevser suyu.

bedahet: açıklık, aşıkâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

emsal: örnekler, benzerler.

fâkihe: yemiş, meyve.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

harika-i hikmet: her şeyin belirli bir gaye ve hikmet ile yaratılmasındaki harikalık, muhteşemlik.

harika-i sanat: sanat harikası.

hassas: incelikli, en ufak ölçüleri

sağlıklı ve kesin olarak veren.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hüccet: delil.

hükümünde: değerinde, yerinde.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kut: yiyecek, rızık.

1. Hurma ağaçlarının meyvelerinden ve üzümden de hem sarhoş edici bir içki, hem de güzel bir rızık edinirsiniz. Akıllarını kullanan bir topluluk için şüphesiz bunda bir delil vardır. (Nahl Suresi: 67.)

kuvve-i hafıza: hafıza gücü.

lâtif: güzel, hoş.

mahfaza: kılıf.

mecbur: zorunda kalma.

menşe: esas, kaynak.

meselâ: örneğin.

mizan: ölçü.

mu’cize-i kudret: Cenab-ı Hakkın kudretinin mu’cizesi.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nazik: narin, ince.

salkım: üzüm gibi, bir çoğu bir sap üzerinde, bir arada bulunan yemiş.

tarihçe-i hayat: bir şeyin veya insanın doğumdan ölüme kadar başından geçen şeyler.

biyografi.

tarz: biçim, şekil.

tevhid: Allah’ın bir olduğuna inanma, birleme.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zemin: yer.

zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

nihayetsiz bir kudreti ve hadsiz bir hikmeti iktiza eden şu fiil, ancak Onun fiilidir.

Evet, bu çok hassas mizana ve çok maharetli sanata ve çok hikmetli intizama kör ve serseri ve intizamsız ve şuursuz ve hedefsiz ve istilâcı ve karıştırıcı olan kuvvetler ve tabiatlar ve sebepler karışamazlar, ellerini uzatamazlar. Yalnız, mef'uliyette ve kabulde ve perdedarlıkta emr-i Rabbanî ile istihdam olunuyorlar.

İşte, bu üç ayetin işaret ettikleri üç hakikatin tevhide delâlet eden üç nüktesi gibi, hadsiz ef'al-i Rabbanîyenin hadsiz cilveleri ve tasarrufları, ittifakla bir tek Vahid-i Ehad bir Zat-ı Zülcelâl'in vahdetine şahadet ederler.

ÜÇÜNCÜ HAKİKAT

Mevcutatın ve bilhassa nebatat ve hayvanatın sür'at-i mutlaka içinde kesret-i mutlaka ve intizam-ı mutlak ile ve sühulet-i mutlaka içinde gayet hüsn-i san at ve maharet ve ittikan ve intizam ile ve mebzuliyet-i mutlaka ve ihtilât-ı mutlak içinde gayet kıymettarlık ve tam imtiyaz ile icatlarıdır.

Evet, gayet çokluk ile gayet çabukluk, hem gayet sanatkârâne ve mahirâne ve dikkat ve intizam ile gayet kolay ve rahatça, hem gayet mebzuliyet ve karışıklık içinde gayet kıymetli ve farikalı olarak, bulaşmadan ve bulaştırmadan ve bulandırmadan yapmak, ancak ve ancak bir tek vahit Zâtın öyle bir kudretiyle olabilir ki, o kudrete hiçbir şey ağır gelmez. Ve o kudrete nispeten, yıldızlar,

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
bilhassa: özellikle.
cilve: tecelli, görüntü.
delâlet: delil olma, gösterme.
ef'al-i Rabbanîye: Allah'ın kendi Zatına mahsus ve Rab isminin tecellisi olan fiilleri.
emr-i Rabbanî: Allah'ın emri.
farika: fark eden, ayrı.
fiil: iş, hareket.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
hayvanat: hayvanlar.

hüsn-i sanat: sanat güzelliği.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
ihtilât-ı mutlak: mutlak karışıklık ve bozukluk.
iktiza: lâzım gelme, gerekme.
imtiyaz: fark, ayrıcalık, üstünlük.
intizam-ı mutlak: tam intizam, her şeyi kuşatmış düzen, tertip.
intizamsız: düzensiz, düzgün olmama.
istihdam: bir hizmette kul-

lanma, çalıştırma.
istilâ: kaplama, yayılma.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
ittikan: gözle görmüş gibi sağlam bilme ve inanma.
kesret-i mutlaka: mutlak çokluk, sınırsız çokluk.
kıymet: değer.
kıymettar: kıymetli, değerli.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kuvvet: güç, kudret.
maharet: mahirlik, ustalık.
mahirâne: mahir bir şekilde,

ustaca, ustalıkla, maharetle.

mebzuliyet: ucuzluk, bolluk, çokluk.

mebzuliyet-i mutlaka: mutlak ve kesin olarak ucuzluk ve bolluk.

mef'uliyet: fiilden etkilenmişlik.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

nebatat: bitkiler.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nispeten: nispetle, kıyaslayarak.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

perdedar: bir şeyin görünüp bilinmesine engel ve perde olan kimse.

sanatkârâne: sanatkârca.

sühulet-i mutlaka: sonsuz ve tam kolaylık.

sür'at-i mutlaka: mutlak bir sür'atlilik.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şuursuz: idraksız, bilgisiz.

tabiat: maddî âlem.

tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

vahdet: birlik ve teklik.

vahid-i ehad: bir olan ve birliği her bir şeyde tecelli eden Allah.

Vahit: zatında ve sıfatlarında tek ve yegâne olan.

Zat-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi olan zat, Allah.

acıp: tuhaf, hayrette bırakan.
âciz: zayıf, güçsüz.
ahir: son.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
bahis: konu.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bürhan: bir şeyi ispatlamak için kullanılan kesin delil.
cüz: parça.
cüz'i: az, parçaya ait olan.
dair: alâkalı, ilgili.
efrat: fertler.
ehemmiyetli: önemli.
fail: özne, fiili yapan veya amil olan unsur.
felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.
garip: hayret verici.
Hâlik-ı Rahim: sonsuz merhamet ve şefkat sahibi yaratıcı, Allah.
hal: çözme, karışık bir meseleyi şüphe edilmeyecek derecede açıklama.
hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.
haric: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.
haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
hilkat-i kâinat: kâinatın yaratılışı.
hurufat: harfler.
idrak: akıl erdirmeye, anlama, kavrama kabiliyeti.
ihya: diriltme, hayat verme.
iman: inanma, itikat.
inşa: vücuda getirme, yaratma.
İslâmiyet: Müslümanlık, semavi dinlerin sonuncusu.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
Kelime-i Tevhid: tevhid-i ilâhiyi ifade eden lâ ilâhe illâallah Muhammedün Resulullah cümlesi.
keşif: bulma, meydana çıkarma.

zerreler kadar; ve en büyük, en küçük kadar; ve efradı hadsiz bir nevi, bir tek fert kadar; ve azametli ve muhit bir küll, has ve az bir cüz kadar; ve koca zeminin ihyası ve diriltilmesi, bir ağaç kadar; ve dağ gibi bir ağacın inşası, tırnak gibi bir çekirdek kadar kolay ve rahatça ve sühuletli olmak gerektir; tâ ki, gözümüzün önünde yapılan bu işleri yapabilsin.

İşte, bu mertebe-i tevhidin ve bu üçüncü hakikatin ve Kelime-i Tevhidin bu ehemmiyetli sırrını, yani en büyük bir küll en küçük bir cüz'i gibi olması ve en çok ve en az farkı bulunmaması; hem, bu hayretli hikmetini ve bu azametli tılsımını ve tavr-ı aklın haricindeki bu muammasını ve İslâmiyetin en mühim esasını ve imanının en derin bir medarını ve tevhidin en büyük bir temelini beyan ve hall ve keşif ve ispat etmekle, Kur'ân'ın tılsımı açılır ve hilkat-i kâinatın en gizli ve bilinmez ve felsefeyi idrakin-den âciz bırakan muamması bilinir.

Hâlik-ı Rahîm'ime yüz bin defa Risaletü'n-Nur'un hurufatı adedince şükür ve hamd olsun ki, Risaletü'n-Nur bu acip tılsımı ve bu garip muammayı hall ve keşif ve ispat etmiş. Ve bilhassa Yirminci Mektubun ahirlerinde ¹ **وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ** bahsinde ve haşre dair Yirmi Dokuzuncu Sözün “fail muktedirdir” bahsinde, Yirmi Dokuzuncu Lem'a-i Arabiyenin ² **اللَّهُ أَكْبَرُ** mertebelerinden kudret-i İlâhiyenin ispatında, kat'i bürhanlarla, iki kere iki dört eder derecesinde ispat edilmiş.

1. O (Allah) her şeye kadirdir. (Mülk Suresi: 1.)

2. Allah en büyüktür, en yücedir.

kudret-i İlâhiye: Allah'ın kudreti, Allah'ın kudretiyle yaptığı işler, fiiller, tasarruflar.
küll: bütün.
lem'a-i Arabiye: Arapça yazılmış olan lem'a.
medar: dayanak noktası, sebep, vesile.
mertebe: derece, basamak.
mertebe-i tevhid: tevhid mertebesi.

muamma: anlaşılmaz, çözülmüş güç iş, anlamı gizli ve güç anlaşılır söz.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
muktedir: iktidarlı, gücü yeten.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
nevi: çeşit, tür.
Risaletü'n-Nur: Nur Risalesi, Bediüzzaman Said Nursi'nin

eserlerinin adı.
sır: gizli hakikat.
sühulet: kolaylık.
şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.
tavr-ı akıl: akıl çizgisi, akıl ölçüleri.
tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır.

Onun için, izahı onlara havale etmekle beraber, bir fihriste hükmünde bu sırrı açan esasları ve delilleri, icma-len beyan ve on üç basamak olarak on üç sırra işaret etmek istedim. Birinci ve İkinci Sırları yazdım; fakat, maatteessüf, hem maddî, hem manevî iki kuvvetli mâni, beni şimdilik mütebakisinden vazgeçirdiler.

• Birinci Sır:

Bir şey zatî olsa, onun zıddı o zata arız olamaz. Çünkü, içtimâî'z-zıddeyn olur; o da muhaldir.

İşte bu sırra binaen, madem kudret-i İlâhiye zatiyedir ve Zat-ı Akdes'in lâzım-ı zarurîsidir; elbette, o kudretin zıddı olan acz, o Zat-ı Kadir'e arız olması mümkün olmaz.

Ve madem bir şeyde mertebelerin bulunması, o şeyin içinde zıddının tedahülü iledir. Meselâ, ziyanın kavi ve zayıf gibi mertebeleri, zulmetin müdahalesi ile; ve hararetin ziyade ve aşağı dereceleri, soğuğun karışması ile; ve kuvvetin şiddet ve noksan miktarları, mukavemetin karşılaması ve mümanaatıyladır. Elbette o kudret-i zatiyede mertebeler bulunmaz. Bütün eşyayı, bir tek şey gibi icat eder.

Ve madem o kudret-i Zatiyede mertebeler bulunmaz ve zaaf ve noksan olamaz; elbette, hiçbir mâni onu karıştılayamaz ve hiçbir icat ona ağır gelmez.

Ve madem hiçbir şey ona ağır gelmez; elbette haşr-i azamı bir bahar kadar kolay ve bir baharı bir ağaç kadar

acz: zayıflık, güçsüzlük.
arız: sonradan meydana gelme.
binaen: ... -den dolayı, bu sebepten.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
fihriste: bir kitapta bulunan şeyleri sırayla gösteren liste, katalog.
hararet: sıcaklık.
haşr-i azam: kıyamet kopuktan sonraki en büyük haşır, toplanma.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
icmalen: kısaltarak, kısaca, özetle.
içtimâî'z-zıddeyn: iki zıt şeyin bir arada, beraber olması.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kavi: kuvvetli, güçlü.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kudret-i İlâhiye: Allah'ın

kudreti, Allah'ın kudretiyle yaptığı işler, fiiller, tasarruflar.
kudret-i zatiye: bizzat kendinden olan güç, kudret; Allah'ın zatından olan kudreti.
kuvvet: güç, kudret.
lâzım-ı zarurî: zarurat derecesinde lâzım olan.
maatteessüf: ne yazık ki, üzülerek belirtiyim ki.
maddî: madde ile alâkalı, cismanî.
madem: ...den dolayı, böyle ise.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mâni: engel.
mertebe: derece, basamak.
meselâ: örneğin.
muhâl: imkânsız.
mukavemet: bir gücün tesirine karşı koyan güç, direnç.
müdahale: karışma.
mümanaat: mâni olma, engelleme.
mütebaki: geri kalan.
sır: gizli hakikat.
tedahül: içine girme.
zaaf: zayıflık, kuvvetsizlik, dermansızlık.
zat: kişi, şahıs.
Zat-ı Akdes: en mukaddes zat, her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat; Allah.
Zat-ı Kadir: her şeye gücü yeten zat, kudret sahibi Allah.
zatî: zata ait, zatın kendisinden olan.
zatiye: zat ile, kişi ile alâkalı.
zıt: karşıt.
ziya: ışıık, aydınlık, nur, parlaklık.
ziyade: çok, fazla.
zulmet: karanlık.

sühuletli ve bir ağacı bir çiçek kadar zahmetsiz icat ettiği gibi, bir çiçeği bir ağaç kadar sanatlı, bir ağacı bir bahar kadar mu'cizatlı ve bir baharı bir haşır gibi cemiyetli ve harikalı halk eder ve gözümüzün önünde halk ediyor.

Risale-i Nur'da kat'î ve kuvvetli çok bürhanlar ile ispat edilmiş ki, eğer vahdet ve tevhid olmazsa, bir çiçek bir ağaç kadar, belki daha müşkülâtlı; ve bir ağaç bir bahar kadar, belki daha suubetli olmakla beraber, kıymet ve sanatça bütün bütün sukut edeceklerdi. Ve şimdi bir dakika yapılan bir zîhayat, bir senede ancak yapılacaktı. Belki de hiç yapılmayacaktı. İşte bu mezkûr sır binaendir ki, gayet mebzuliyet ve çoklukla beraber, gayet kıymettar ve gayet çabuk ve kolaylıkla beraber, gayet sanatlı olan bu meyveler, bu çiçekler, bu ağaçlar ve hayvancıklar, muntazaman meydana çıkıyorlar ve vazife başına geçiyorlar ve tesbihatlarını yapıp, bitirip, tohumlarını yerlerinde tevkil ederek gidiyorlar.

• İkinci Sır:

Nasıl ki nuraniyet ve şeffafiyet ve itaat sırrıyla ve kudret-i Zatiyenin bir cilvesiyle, bir tek güneş, bir tek âyineye ziyalı akis verdiği gibi, hadsiz âyinelere ve parlak şeylere ve katrelere o kayıtsız kudretinin geniş faaliyetinden ziyalı ve hararetli olan ayn-ı aksini emr-i İlâhî ile kolayca verebilir. Az ve çok birdir, farkı yoktur.

Hem, bir tek kelime söylense, nihayetsiz hallâkiyetin nihayetsiz vüs'atinden, o bir tek kelime, bir tek adamın

akis: yansıma.

âyine: ayna.

ayn-ı akis: yansımanın, aksetmenin ta kendisi.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cemiyetli: bir çok şeyi bir arada bulunduran, pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.

cilve: tecelli, görüntü.

emr-i İlâhî: Allah'ın emri.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

halk: yaratma, yaratış.

hallâkiyet: yaratıcılık.

harika: olağanüstü.

haşır: yeniden dirilip toplanmak, ikinci diriliş.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

itaat: boyun eğme, uyma, alınan emre göre hareket etme.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

katre: damla.

kıymet: değer.

kıymettar: kıymetli, değerli.

mebzuliyet: ucuzluk, bolluk, çokluk.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecek-

leri büyük harika işler.

muntazaman: düzgün, düzenli ve devamlı olarak.

müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar, çetinlikler.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nuraniyet: nurluluk, parlaklık, aydınlık.

suubet: güçlük, zorluk.

sühulet: kolaylık.

sukut: değerden düşme, değerini yitirme.

şeffafiyet: şeffaflık, şeffaf olma hâli, saydamlık.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

tevkil: vekil etme, edileme.

vahdet: birlik ve teklik.

vazife: görev.

vüs'at: genişlik, bolluk.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zîhayat: hayat sahibi.

kulağına zahmetsiz girdiği gibi, bir milyon kulaklıların kafalarına da izn-i Rabbanî ile zahmetsiz girer. Binlerle dinleyen ile bir tek dinleyen müsavidir, fark etmez.

Hem, göz gibi bir tek nur veya Cebrail gibi nuranî bir tek ruhanî, tecelli-i rahmet içinde olan faaliyet-i Rabbanînin kemal-i vüs'atinden, bir tek yere sühuletle baktığı ve gittiği ve bir tek yerde sühuletle bulunduğu gibi, binler yerlerde de, kudret-i İlâhiye ile sühuletle bulunur, bakar, girer; az-çok farkı yoktur.

Aynen öyle de, Kudret-i Zatiye-i Ezeliye en lâtif, en has bir nur ve bütün nurların nuru olduğundan; ve eşyanın mahiyetleri ve hakikatleri ve melekûtiyet vecihleri şeffaf âyine gibi parlak olduğundan; ve zerrattan ve nebatattan ve zihayattan tâ yıldızlara ve güneşlere ve aylara kadar her şey, o Kudret-i Zatiyenin hükmüne gayet derecede itaatli, inkıyatlı ve o Kudret-i Ezelînin emirlerine nihayet derecede mutî ve musahhar olduğundan, elbette hadsiz eşyayı bir tek şey gibi icat eder ve yanlarında bulunur. Bir iş bir işe mâni olmaz. Büyük ve küçük, çok ve az, cüz'î ve küllî birdir. Hiçbiri Ona ağır gelmez.

Hem nasıl ki, Onuncu ve Yirmi Dokuzuncu Sözlerde denildiği gibi, intizam ve muvazene ve hükme itaat ve emirleri imtisal sırlarıyla, yüz hane kadar bir büyük sefineyi, bir çocuğun parmağıyla oyuncağını çevirdiği gibi, döndürür, gezdirir.

cüz'î: az, parçaya ait olan.

faaliyet-i Rabbanîye: her şeyi terbiye ve idare eden Allah'ın faaliyeti, icraatı.

hakikat: gerçek, bir şeyin aslı, esası.

hüküm: emir, buyruk.

imtisal: emre tamamen uyma, gerekeni yapma, alınan emre boyun eğme.

inkıyat: bağlanma, kendini teslim etme, kayıt altına girme.

intizam: düzenlilik, düzgün-

lük.

izn-i Rabbanî: her şeyi terbiye ve idare eden Allah'ın izni.

kemal-i vüs'at: genişliğin son derecesi, tam bir genişlik.

Kudret-i Ezeli: ezeli kudret, Cenab-ı Hakkın zaman ve mekânla kayıtlı olmayan kudreti.

Kudret-i Zatiye-i Ezeliye: zaman ve mekânla sınırlı olmayan Cenab-ı Hakkın zatından, bizzat kendisinden olan kudreti.

küllî: umumî, genel.

lâtif: güzel, hoş.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, neden ibaret olduğu.

melekûtiyet: her şeyin doğrudan Allah'ın ilim, hikmet ve kudretine bakan, sebeplerin müdahale edemediği aslı, esası, iç yüzü.

musahhar: boyun eğen, emir altına giren.

mutî: itaat eden, boyun eğen.

muvazene: denge.

müsavi: eşit.

nebatat: bitkiler.

nihayet: son derece.

nur: aydınlık, parlak, ışık.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

ruhanî: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.

sefine: gemi.

şeffaf: saydam.

tecelli-i rahmet: rahmet tecellisi, şefkat, acıma ve merhamet etme duygusunun belirtisi.

vecih: cihet, yön.

zerrat: zerreler, atomlar.

Hem, bir amir, bir arş emriyle bir tek neferi hücum ettirdiği gibi, muntazam ve mutî bir orduyu dahi o tek emriyle hücumu sevk eder.

Hem, pek büyük bir hassas mizanın iki gözünde, iki dağ muvazene vaziyetinde bulunsalar, iki kefesinde iki yumurta bulunan diğer mizanın, bir tek ceviz, bir kefesini yukarıya kaldırması, birini aşağı indirmesi gibi, o tek ceviz, bir kanun-i hikmetle, öteki büyük mizanın bir gözünü dağ ile beraber dağın başına ve öbür dağ derelerine dibine indirebilir.

Aynen öyle de, kayıtsız, nihayetsiz, nuranî, zafî, sermedi olan kudret-i Rabbaniyede ve beraberinde bütün intizamın ve nizamların ve muvazenelerin menşei, menbai, medarı, mastarı olan nihayetsiz bir hikmet ve gayet hassas bir adalet-i İlâhiye bulunduğu; ve cüz'î ve küllî ve büyük ve küçük her şey ve bütün eşya o kudretin hükmüne musahhar ve tasarrufuna münkad olduğundan, elbette zerrelere kolayca tedvir ve tahrik ettiği gibi, yıldızları dahi nizam-ı hikmet sırrıyla kolayca döndürür, çevirir.

Ve baharda, bir emir ile sühuletle bir sineği ihya ettiği gibi, bütün sineklerin taifelerini ve bütün nebatatı ve hayvancıkların ordularını, kudretindeki hikmet ve mizanın sırrıyla, aynı emirle, aynı kolaylıkla diriltip meydan-ı hayata sevk eder.

Ve bir ağacı baharda çabuk diriltmek ve kemiklerine hayat vermek gibi, o hikmetli, adaletli kudret-i mutlaka

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, hakkanîyet, âdillik.
adalet-i İlâhiye: Allah'ın adaleti, ilâhî adalet.
amir: emreden, buyuran.
cüz'i: az, parçaya ait olan.
gayet: son derece.
hassas: incelikli, en ufak ölçülerle, düzenler.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hücûm: saldırma.
hükûm: emir, buyruk.
ihya: diriltme, hayat verme.
intizam: tertipler, düzenlemeler, düzenler.
kanun-i hikmet: hikmet kanunu.
kefe: terazi gözlerinden her biri, terazi gözü.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kudret-i mutlaka: mutlak kudret, sonsuz ve sınırsız kudret.
kudret-i Rabbaniye: her şeyi terbiye eden Allah'ın sonsuz kudret ve kuvveti.
küllî: umumî, genel.
mastar: kaynak, bir şeyin çıktığı yer.
medar: sebep, vesile.

menba: kaynak.
menşe: esas, kaynak.
meydan-ı hayat: hayat meydanı.
mizan: terazi, ölçü.
muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.
musahhar: boyun eğen, emir altına giren.
muti: itaat eden, boyun eğen.
muvazene: denge.
münkad: inkıyat eden, boyun eğen, itaat eden.
nebatat: bitkiler.

nefer: asker, er.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
nizam: düzgünlük, tertip.
nizam-ı hikmet: Cenab-ı Hakkın koyduğu, tanzim ettiği, her şeyin bir sebebe dayandığı hikmetli düzen.
nurani: nurlu, ışıkl, parlak, münevver.
sermedi: ebedî, daimî, sürekli.
sevk: önüne katıp sürme, yöneltme.
sır: gizli hakikat.

sühulet: kolaylık.
tahrik: hareket ettirme, harekete geçirme.
taife: takım, guruh, familya.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.
tedvir: çekip çevirme, idare etme.
vaziyet: durum.
zati: zata ait, zatın kendisinden olan.
zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

ile koca arzı ve zemin cenazesini, baharda o ağaç gibi kolayca ihya edip yüz bin çeşit haşirlerin misallerini icat eder.

Ve bir emr-i tekvinî ile arzı dirilttiği gibi,

¹ **فَإِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ** fer-manıyla, yani, “Bütün ins ve cin, bir tek sayha ve emir ile yanımızda, meydan-ı haşre hazır olurlar.”

Hem, ² **وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ** fer-man etmesiyle, yani, “Kıyamet ve haşrin işi ve yapılması, gözünü kapayıp hemen açmak kadardır, belki daha yakındır” der.

Hem, ³ **مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَبْعَثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ** ayetiyle, yani, “Ey insanlar! Sizin icat ve ihyanız ve haşir ve neşriniz, bir tek nefsin ihyası gibi kolaydır; kudretime ağır gelmez” mealinde bulunan şu üç ayetin sırrıyla, aynı emirle, aynı kolaylıkla bütün ins ve cinleri ve hayvanî ve ruhanî ve melekleri haşr-i ekberin meydanına ve mizan-ı azamın önüne getirir. Bir iş bir işe mâni olmaz.

Üçüncü ve dördüncüden tâ on üçüncü sırta kadar, arzuma muhalif olarak başka vakte talik edildi.

DÖRDÜNCÜ HAKİKAT

Mevcudatın vücutları ve zuhurları, beraberlik ve birbiri içinde birlik ve birbirine benzemeklik ve birbirinin misal-i musağgarı ve numune-i ekberi ve bir kısım küll ve

rildikten sonra toplandığı alan.

misal: benzer, örnek.

misal-i musağgar: küçültülmüş örnek, bir şeyin bütün özelliklerini taşıyan, ondan daha küçük olan örneği.

mizan-ı azam: en büyük terazi, haşir mahkemesi.

muhalif: zıt, karşıt.

nefis: can.

neşir: kıyamet günü bütün ölüle-
rin dirilmesi.

numune-i ekber: en büyük ör-
nek, en büyük misal.

ruhani: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan var-
lıklar.

sayha: çağrı, çılgın, feryat.

talik: başka bir zamana bırakma,
erteleme.

vücut: var olma, varlık.

zemin: yeryüzü.

zuhur: görünme, meydana çık-
ma.

1. Yâsin Suresi: 53.

2. Nahl Suresi: 77.

3. Lokman Suresi: 28.

arz: yer, dünya.

ayet: Kur'an'ın her bir cümle-
si.

cin: gözle görünmez, lâtif ci-
simlerden ibaret bir yaratık.

emr-i tekvinî: yaratma emri,
kâinatı var etme emri, işi.

ferman: emir, buyruk.

hakikat: gerçek, esas.

haşir: yeniden dirilip toplan-
mak, ikinci diriliş.

haşr-i ekber: en büyük diriliş,
toplama.

hayvani: canlıya ait.

icat: vücuda getirme, yoktan
var etme.

ins: insan, beşer, âdemoğlu.

Kıyamet: bütün kâinatın Al-

lah tarafından tayin edilen bir
vakitte yıkılıp mahvolması.

küll: bütün.

mâni: engel.

meal: mana, mefhum.

mevcudat: mevcutlar, var
olan her şey, mahlûklar.

meydan-ı haşir: haşir mey-
danı, kıyamette insanların di-

âlem: varlık sınıflarından her biri.
anasır-ı arzîye: arzın unsurları; dünyadaki unsurlar, asıllar, esaslar, esas maddeler.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.

cihet: yön.

cihetü'l-vahdet: birlik ciheti.

cüz: parça.

daire-i Kehkeşan: Samanyolu dairesi.

efrat: fertler.

hadeka: göz bebeği.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakimâne: hikmetli bir şekilde.

hatem-i hikmet: hikmet hatemi, mührü.

hayvanat: hayvanlar.

hüceyrat-ı bedeniye: bedene ait hücreler.

hükümünde: değerinde, yerinde.

hüsn-i sanat: sanat güzelliği.

iaşe: geçindirme, besleme, yaşatma.

idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.

iktidarsız: güç yetirememe, bir işi gerçekleştirecek derecede güçün olmaması.

ilân: yayma, duyurma.

imdat: yardım.

inkısam: bölünme, parçalanma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kemal-i hikmet: hikmetin mükemmelliği, tam ve eksiksiz bir hikmet, mükemmel hikmet ve gaye.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, neden ibaret olduğu.

Manzume-i Şemsiye: güneş ile ona bağlı olan seyyareler, Güneş Sistemi.

meselâ: örneğin.

muavenet: yardım.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.

müdebbirâne: müdebbir olana yakışır şekilde, tedbirlice.

münasebet: ilişki, alâka.

mürebbiyâne: terbiye edene yakışır şekilde, terbiye ederek, ye-

küllî ve diğer kısım onun cüzleri ve fertleri ve birbirine sikke-i fitratta müşabehet ve nakş-ı sanatta münasebet ve birbirine yardım etmek ve birbirinin vazife-i fitriyesini tekmlil etmek gibi, çok cihetü'l-vahdet noktalarında, bedahet derecesinde tevhidi ilân ve Sâni'lerinin vahit olduğunu ispat etmek ve kâinatın rububiyet cihetinde tecezzi ve inkısam kabul etmez bir küll ve küllî hükmünde bulunduğunu izhar etmektir.

Evet, meselâ her baharda, nebatattan ve hayvanattan dört yüz bin nev'in hadsiz efratlarını, beraber ve birbiri içinde, bir anda ve bir tarzda, yanlışsız, hatasız, kemal-i hikmet ve hüsn-i sanatla icat etmek ve idare ve iaşe etmek; hem kuşların misal-i musağgarları olan sineklerden tâ numune-i ekberleri olan kartallara kadar hadsiz efratlarını yaratmak ve hava âleminde seyahat ve yaşamalarına yardım eden cihazatı verip gezdirmek ve havayı şenlendirmekle beraber, yüzlerinde mu'cizâne birer sikke-i sanat ve cisimlerinde müdebbirâne birer hatem-i hikmet ve mahiyetlerinde mürebbiyâne birer turra-i ehadiyet koymak; hem zerrat-ı taamiyeyi hüceyrat-ı bedeniyenin imdadına ve nebatatı hayvanatın imdadına ve hayvanatı insanların yardımına ve umum valideleri iktidarsız yavruların muavenetine hakimâne, rahimâne koşturmak, göndermek; hem daire-i Kehkeşandan ve Manzume-i Şemsiyeden ve anasır-ı arziyeden, tâ göz hadekasının perdelerine ve gül goncasının yapraklarına ve mısır sümbülünün gömleklerine ve kavunun çekirdeklerine kadar mütedahil daireler gibi cüz'î ve küllî hükmünde,

tiştirek.

müşabehet: benzeme, benzeyiş.

mütedâhil: tedahül eden, birbiri içine geçen.

nakş-ı sanat: sanat nakşı, sanat süsü.

nevi: çeşit, tür.

rahimâne: rahim olarak, merhamet ederek, merhametli olarak.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şey-

leri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

seyahat: yolculuk.

sikke-i fitrat: yaratılış sikkesi.
sikke-i sanat: sanat sikkesi, mührü.

tarz: biçim, şekil.

tecezzi: parçalara ayrılma, bölünme, ufalanma, cüzlere ayrılma.

tekmlil: tamamlama, kemale

erdirme.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

turra-i ehadiyet: ehadiyet turrası; Allah'ın teklil mührü, damgası.

umum: bütün.

vahit: zatında ve sıfatlarında tek ve yegâne olan.

valide: ana, anne.

vazife-i fitriye: fitrî vazife, yaratılışa ait vazife.

zerrat-ı taamiye: yiyecek zerreleri, yemek tanecikleri.

aynı intizam ve hüsn-i sanat ve aynı fiil ve kemal-i hikmetle tasarruf etmek, elbette bedahet derecesinde ispat eder ki:

Bu işleri yapan hem vahittir, birdir; her şeyde sikkesi var. Hem de hiçbir mekânda olmadığı gibi, her mekânda hazırdır. Hem, güneş gibi, her şey Ondan uzak, O ise her şeye yakındır. Hem, daire-i Kehkeşan ve Manzume-i Şemsiye gibi en büyük şeyler ona ağır gelmediği gibi, kandaki küreyvat, kalpteki hatırat ondan gizlenmez, tasarrufundan hariç kalmaz. Hem, her şey, ne kadar büyük ve çok olursa olsun, en küçük, en az bir şey gibi ona kolaydır ki, sineği kartal sisteminde ve çekirdeği ağacın mahiyetinde ve bir ağacı bir bahçe suretinde ve bir bahçeyi bir bahar sanatında ve bir baharı bir haşır vaziyetinde sühuletle icat eder. Ve sanatça çok kıymettar şeyleri, bize çok ucuz verir, ihsan eder. İsteddiği fiyat ise, bir *bismillâh* ve bir *elhamdülillâh*'tır. Yani, o çok kıymettar nimetlerin makbul fiyatları, başta ¹ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ve ahirinde ² الْحَمْدُ لِلَّهِ demektir.

Bu Dördüncü Hakikat dahi Risale-i Nur'da izah ve ispat edildiğinden, bu kısacık işaretle iktifa ediyoruz.

Bizim seyyahın ikinci menzilde gördüğü

BEŞİNCİ HAKİKAT

Kâinatın mecmuunda ve erkânında ve eczasında ve her mevcudunda bir intizam-ı ekmelin bulunması; ve o memleket-i vâsianın tedvir ve idaresine medar olan ve

sistem, düzen.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kıymettar: kıymetli, değerli.

küreyvat: yuvarlar.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, neden ibaret olduğu.

makbul: geçerli, muteber.

Manzume-i Şemsiye: güneş ile ona bağlı olan seyyareler, Güneş Sistemi.

mecmu: toplam, tüm.

medar: dayanak noktası, sebep, vesile.

memleket-i vâsia: geniş memleket.

menzil: yer, konak.

mevcut: var olan, bulunan, olan.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

seyyah: gezgin, gezici.

sikke: alâmet, nişan, turra.

suret: biçim, tarz, görünüş.

sühulet: kolaylık.

tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.

tedvir: çekip çevirme, idare etme.

vahit: zatında ve sıfatlarında tek ve yegane olan.

vaziyet: durum.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. (Fatiha Suresi: 1.)

2. Ezelden ebede kadar her türlü hamd Allah'a mahsustur. (Fatiha Suresi: 2.)

ahir: son.

bismillâh: Besmele, Allah namına, Allah için, Allah'ın adı ve izni ile.

daire-i Kehkeşan: Samanyolu dairesi.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, hamd Allah'a aittir.

erkân: rükünler, esaslar.

fiil: iş, hareket.

hakikat: gerçek, esas.

hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

haşır: yeniden dirilip toplanmak, ikinci diriliş.

hatırat: hatıralar, hatırdaki şeyler.

icat: vücuda getirme, yoktan

var etme.

idare: bir işi yürütmek, çekip çevirme.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

iktifa: yeterli bulma, kâfi görme, var olanla yetinme.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

intizam-ı ekmel: mükemmel

acz: zayıflık, güçsüzlük.

arz: yer, dünya.

Bani: bina eden, yaratan, Allah.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

cereyan: akış, akıntı.

cüz'i: az, parçaya ait olan.

delâlet: delil olma, gösterme.

devran: devir, dönüş.

ehad: zatı tek olan Allah.

ekser: pek çok.

ekseri: çoğu zaman, çoğu kısmı.

fiil: iş, hareket.

Hakîm-i Mutlak: Sonsuz hikmet sahibi ve her şeyi her hangi bir kayda ve şarta bağlı olmaksızın gayeli ve faydalı yaratan Allah.

haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.

hey'et-i mecmua: bir şeyin teferruatına ve cüzlerine bakılmaksızın bütününe gösterdiği hâl ve manzara; genel yapı.

hey'et-i umumiye: umumî heyet, bir şeyin teferruatları nazara alınmadan olan umumî durumu; genel yapı.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

ihata: kuşatma, içine alma.

iktiza: lazım gelme, gerekme.

intişar: yayılma, dağılma, neşrolunma.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

Kadir-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

kasıt: bir işi bile bile, isteyerek yapma.

kusur: eksiklik, noksan.

küllî: umumî, genel.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahiyet-i vahide: tek bir mahiyet.

manzume: sistem.

mazhar: bir şeyin çıktığı yer, zuhur ettiği, görüldüğü yer.

meşher: teşhir yeri, sergi, gösterme yeri.

misil: benzer, eş.

hey'et-i umumiyesine taallûk eden maddeler ve vazifedarlar, birer vahit olması; ve o haşmetli şehir ve meşherde tasarruf eden isimler ve fiiller, birbiri içinde ve birer ve bir mahiyet ve vahit ve her yerde aynı isim ve aynı fiil olmakla beraber, her şeyi veya ekser eşyayı ihataları ve şümulu; ve o ziynetli sarayın tedbirine ve şenlenmesine ve binasına medar olan unsurlar ve neviler, birbiri içinde ve birer ve bir mahiyet-i vahide ve her yerde aynı unsur ve aynı nevi bulunmakla beraber, zeminin yüzünü ve ekserisini intişar ile ihata etmeleri, elbette bedahetle ve zaruretle iktiza eder ve delâlet eder ve şahadet eder ve gösterir ki, bu kâinatın Sâniî ve Müdebbiri ve bu memleketin Sultanı ve Mürebbîsi ve bu sarayın Sahibi ve Banisi birdir, tektir, vahittir, ehaddir. Misli ve naziri olamaz ve veziri ve muini yoktur. Şeriki ve zıddı olamaz. Aczi ve kusuru yoktur.

Evet, intizam tam bir vahdettir, bir tek nazzamı ister. Münakaşaya medar olan şirki kaldırmaz.

Madem bu kâinatın hey'et-i mecmuasından, arzın yevmî ve senevî devranından tâ insanın simasına ve başının duygular manzumesine ve kandaki beyaz ve kırmızı küreyvâtın devranına ve cereyanına kadar, küllî olsun cüz'î olsun, her bir şeyde hikmetli ve dikkatli bir intizam var; elbette, bir Kadîr-i Mutlak'tan ve bir Hakîm-i Mutlak'tan başka hiçbir şey, kasıt ve icat suretiyle elini hiçbir şeye uzatamaz ve karışamazlar. Belki, yalnız kabul ederler, mazhar ve münfail olurlar.

muin: yardımcı, muavin.

müdebbir: idare eden, evirip çeviren; yöneten.

münakaşa: tartışma.

münfail: tesir ile harekete geçen, yapılan fiilden tesir gören.

Mürebbî: terbiye eden, besleyip büyüten Allah.

nazir: benzer, eş.

nazzam: en iyi düzenleyen, en güzel nazmeden, en güzel tanzim eden.

nevi: çeşit, tür.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

senevî: senelik, yıllık.

sima: yüz, çehre.

sultan: padişah, hükümdar.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şerik: ortak.

şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğuna inanma.

şumul: içine alma, kaplama, ihata etme.

taallûk: alâkalı, münasebetli

olma.

tedbir: idare etme, çekip çevirme.

unsur: madde, esas, kök.

vahdet: birlik ve teklik.

vazifedar: vazifeli, vazifesi olan, iş gören.

yevmî: günlük, gündelik, her gün.

zaruret: zorunluluk, mecburiyet.

zemin: yeryüzü.

zıt: karşıt, muhalif.

ziynet: süs, bezek.

Ve madem, tanzim etmek ve bilhassa gayeleri takip etmek ve maslahatları gözeterek bir intizam vermek, yalnız ilim ve hikmetle olur ve irade ve ihtiyar ile yapılır; elbette ve her hâlde, bu hikmetperverâne intizam ve bu gözümüz önündeki maslahatkârâne çeşit çeşit hadsiz intizam-ı mahlûkat, bedahet derecesinde delâlet ve şahadet eder ki, bu mevcudatın Hâlıkı ve Müdebbiri birdir, fâildir, muhtardır. Her şey Onun kudretiyle vücuda gelir, Onun iradesiyle birer vaziyet-i mahsusa alır ve Onun ihtiyarıyla bir suret-i muntazama girer.

Hem, madem bu misafirhane-i dünyanın sobalı lâmbası birdir ve ruznameli kandili birdir ve rahmetli süngeri birdir ve ateşli aşçısı birdir ve hayatlı şurubu birdir ve himayetli tarlası birdir; bir, bir, bir, tâ bin birler kadar... Elbette, bu bir birler bedahetle şahadet eder ki, bu misafirhanenin Sâni ve Sahibi birdir. Hem gayet kerîm ve misafirperverdir ki, bu yüksek ve büyük memurlarını zî-hayat yolcularına hizmetkâr edip, istirahatlerine çalıştırıyor.

Hem, madem dünyanın her tarafında tasarruf eden ve nakışları ve cilveleri görünen Hakîm, Rahîm, Musavvir, Müdebbir, Muhyî, Mürebbî gibi isimler ve hikmet ve rahmet ve inayet gibi şe'nler ve tasvir ve tedvir ve terbiye gibi fiiller birdirler. Her yerde aynı isim, aynı fiil birbiri içinde, hem nihayet mertebede, hem ihatalıdır. Hem, birbirinin nakşını öyle tekmil ederler ki, güya o isimler ve o fiiller ittihat edip, kudret ayn-ı hikmet, ve rahmet ve hikmet ayn-ı inayet ve hayat oluyor.

ayn-ı hikmet: tamamen faydalı ve gayeli, hikmetin tâ kendisi.
ayn-ı inayet: inayetin, lütuf ve ihsanın, bağışın tâ kendisi.
ayn-ı rahmet: rahmetin tâ kendisi.
bilhassa: özellikle.
cilve: tecelli, görüntü.
fail: fiili işleyen, yapan, tesir eden.
fiil: iş, hareket.
gaye: maksat, hedef.
gayet: son derece.

güya: sanki.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
Hakîm: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan, hikmet sahibi Allah.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hikmet: İlâhî gaye, gizli sebep.
hikmetperverâne: her şeyde fayda ve gaye gözetir şekilde.
himayet: koruma, esirgeme.
hizmetkâr: hizmet yapan

kimse, hizmetçi.
ihatalı: kuşatıcı.
ihtiyar: irade, tercih.
ilim: bilme, bilgi.
inayet: yardım, ihsan, lütuf.
intizam-ı mahlûkat: yaratılmışlardaki intizamlar, düzenli ve sistemli oluş.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
istirahat: dinlenme, rahatlatma.
ittihat: birleşme, birlik oluş-

turma.

kandil: lâmba.

kerîm: kerem sahibi, ihsan edici, cömert, eli açık.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

maslahat: ehemmiyetli iş, yerine göre icap eden iş, davranış.

maslahatkârâne: ehemmiyetli iş yaparak, yerine göre uygun davranarak.

mertebe: derece, basamak.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahluklar.

misafirhane: misafirlerin kaldığı ev, geçici bekleme yeri.

misafirhane-i dünya: dünya misafirhanesi.

misafirperver: misafirden hoşlanan, misafire iyi muamele eden, konuksever.

muhtar: hükmü elinde tutan, hareketinde serbest olan, dilediğini yapan.

Muhyî: ölüleri diriltten, hayat veren Allah.

Musavvir: yarattıklarını istediği sıfat ve seçtiği maddî manevî surette yaratan; Allah.

nakış: işleme, süsleme.

nihayet: son derece.

Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

ruzname:

suret-i muntazama: muntazam, düzgün ve düzenli suret, biçim.

şe'n: iş.

tanzim: düzenleme, sıralama, tertipleme.

tasvir: bir şeyi yazıyla veya başka ifade tarzlarıyla anlatma.

tekmil: tamamlama, kemale erdirmeye.

terbiye: besleyip büyütme, yetiştirme.

vaziyet-i mahsusa: kendine has durum.

vücut: var olma, varlık.

zîhayat: hayat sahibi.

amenna: inandık, diyecek yok, tasdik ederiz.

âyât: işaretler, deliller; Allah'ın varlık ve birliğine işaret eden deliller.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

çeşm-i dil: kalp gözü, basiret.

efrat: fertler.

ehad: zatı tek olan Allah.

erbap: ehil, lâyük.

fail: fiili işleyen, yapan, tesir eden.

feyz-i imanı: imanın verdiği feyiz ve bereket.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

hâme-i zerrin-i kudret: kudretin altın kalemi.

hissiyat: hisler, duygular.

hizmetkâr: hizmet yapan kimse, hizmetçi.

Hudâ: Allah, Rab, Cenab-ı Hak.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

hükümünde: değerinde, yerinde.

ihata: kuşatma, içine alma.

ihatalı: kuşatıcı.

iktifa: yeterli bulma, kâfi görme, var olanla yetinme.

intişar: yayılma, dağılma, neşrolunma.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istihdam: bir hizmette kullanma, çalıştırma.

istilâ: kaplama, yayılma.

itaat: boyun eğme, uyma, alınan emre göre hareket etme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kitab-ı kâinat: kâinat kitabı.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

mâye: maya, temel, esas, öz.

meselâ: örneğin.

mülk: sahip olunan, üzerinde tasarruf hakkı bulunan her şey.

müsemma: isimlendirilmiş, ad verilmiş.

müşahadat: gözlemler.

Meselâ, hayat verici ismin bir şeyde tasarrufu görüldüğü anda, yaratıcı ve tasvir edici ve rızık verici gibi çok isimlerin, aynı anda, her yerde, aynı sistemde tasarrufları görüntüyor. Elbette ve elbette bedahetle şahadet eder ki, o ihatalı isimlerin müsemması ve her yerde aynı tarzda görünen şümüllü fiillerin faili birdir, tektir, vahittir, ehaddir. Amenna ve saddakna.

Hem madem masnuatın maddeleri ve mayeleri olan unsurlar, zemini ihata ederler, Ve mahlûkattan, vahdeti gösteren çeşit çeşit sikkeleri taşıyan nevilerin her biri bir iken, rûy-i zeminde intişar edip istilâ ederler. Elbette bedahetle ispat eder ki, o unsurlar müstemilâtıyla ve o neviler efradıyla bir tek Zatın malıdır, mülküdür. Ve öyle bir Vahid-i Kadîr'in masnuları ve hizmetkârlarıdır ki, o koca istilâcı unsurları, gayet itaatlı bir hizmetçi ve o zeminin her tarafına dağılan nevileri gayet intizamlı bir nefer hükümünde istihdam eder.

Bu Hakikat dahi Risaletü'n-Nur'da ispat ve izah edilmiş, buradan bu kısa işaretle iktifa ediyoruz.

Bizim yolcu, bu beş hakikatten aldığı feyz-i imanî ve zevk-i tevhidî neşesiyle, müşahadatını hülâsa ve hissiyatını tercüme ederek, kalbine diyor:

Bak kitab-ı kâinatın safha-i rengînine,

Hâme-i zerrin-i kudret, gör ne tasvir eylemiş.

Kalmamış bir nokta-i muzlim çeşm-i dil erbabına,

Sanki âyâtın Hudâ, nur ile tahrir eylemiş.

müstemilât: şümülünde olan şeyler, içinde bulunanlar.

nefer: asker, er.

nevi: çeşit, tür.

nokta-i muzlim: karanlık kalmış nokta.

nur: aydınlık, parlaklık, ışık.

rızık: Allah'ın lütuf ve ihsan ettiği nimetler.

rûy-i zemin: yeryüzü.

saddakna: inanıyor ve tasdik ediyoruz.

safha-i rengin: süslü sayfalar.

sikke: âlâmet, nişan, turra.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şümül: içine alma, kaplama, ihata etme.

tahrir: yazma, yazı.

tarz: biçim, şekil.

tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.

tasarrufat: tasarruflar, idare etmeler.

tasvir: bir şeyi yazıyla veya başka ifade tarzlarıyla anlatma.

unsur: madde, esas, kök.

vahdet: birlik ve teklik.

Vahid-i Kadîr: zatında, sıfatlarında tek ve yegâne olan, her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi olan Allah.

vahit: zatında ve sıfatlarında tek ve yegâne olan.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zemin: yeryüzü.

zevk-i tevhidî: yaratıcının bir olduğunu bilmekten meydana gelen zevk, lezzet.

Hem bil ki:

Kitab-ı âlemin evrakıdır eb'ad-ı nâmahdut,
Sutur-i hâdisat-ı dehirdir âsâr-ı nâma'dut.
Yazılmış destgâh-ı Levh-i Mahfuz-i hakikatte
Mücessem lâfz-ı manidardır, âlemde her mevcut.

Hem dinle:

چُو لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بَرَأَبْرَ مِيزَنَتُهُ هَرَشَيْ وَمَا
چُو يَدْنُ يَا حَقَّ سَرَّاسَرُ كُوَيْدْنُ يَا حَيَّ¹
نَعَمْ، وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ²

diyerek, kalbiyle beraber nefsi dahi tasdik ederek, “Evet, evet” dediler.

İşte, dünya misafiri ve kâinat seyyahının ikinci menzilde müşahade ettiği beş hakikat-ı tevhidiyeye kısa bir işaret olarak, *Birinci Makamın İkinci Babında* ikinci menzile ait böyle denilmiş:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وَحْدَتِهِ فِي وَجُوبِ
وُجُودِهِ مُشَاهَدَةٌ حَقِيقَةُ الْكِبَرِيَاءِ وَالْعِظَمَةِ فِي الْكَمَالِ
وَالْإِحَاطَةِ ❀ وَكَذَا مُشَاهَدَةٌ حَقِيقَةُ ظُهُورِ الْأَفْعَالِ بِالْإِطْلَاقِ
وَعَدَمِ النِّهَايَةِ لِاتَّقِيدِهَا إِلَّا الْإِرَادَةَ وَالْحِكْمَةَ ❀ وَكَذَا مُشَاهَدَةٌ
حَقِيقَةُ إِيجَادِ الْمَوْجُودَاتِ بِالْكَثَرَةِ الْمُطْلَقَةِ فِي السَّرْعَةِ الْمُطْلَقَةِ

1. Bir baştan bir başa her şey, her zaman “La ilâhe illâllah” diyor; / Ve hep beraber, her yerde “Yâ Hak, yâ Hayy!” diye haykırıyorlar.

2. Evet, “Her bir şeyde, Onun bir olduğuna delâlet eden bir âlâmet vardır.” (İbn-i Mu'tez isimli Arap şairine ait bir mısra.)

âlem: dünya, cihan.

asar-ı nâma'dut: sayılamayacak kadar çok olan hâdiseler.

bab: bir kitabın bölümlerinden her biri.

destgâh-ı levh-i mahfuz-ı hakikat: Levh-i Mahfuz tezgâhının hakikatleri.

eb'ad-ı nâmahdut: hudutsuz uzaklıklar, sınırsız uzaklıklar.

evrak: kitap sayfaları.

hakikat-i tevhidiye: tevhide, birliğe dair hakikat.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kitab-ı âlem: âlem kitabı, bir kitap hüviyetinde olan âlem, kâinat.

lâfz-ı manidar: manalı lâfız, manalı söz.

menzil: yer, konak.

mevcut: var olan, bulunan, olan.

mücessem: tecessüm etmiş, cisimlenmiş.

müşahade: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nefis: şehvet, gazap, fazilet gibi şeylerin kaynağı.

seyyah: gezgin, gezici.

sutur-i hâdisat-ı dehir: zaman içinde meydana gelen hâdiselerin satırları.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

وَحَلَقُ الْمَخْلُوقَاتِ بِالسَّهْوَةِ الْمُطْلَقَةِ فِي الْإِتْقَانِ الْمُطْلَقِ وَإِبْدَاعُ
الْمَصْنُوعَاتِ بِالْمَبْدُورِيَّةِ الْمُطْلَقَةِ فِي غَايَةِ حُسْنِ الصَّنْعَةِ وَغُلُوِّ
الْقِيَمَةِ ❀ وَكَذَا مُشَاهَدَةُ حَقِيقَةِ وُجُودِ الْمَوْجُودَاتِ عَلَى وَجْهِ
الْكُلِّ وَالْكُلِّيَّةِ وَالْمَعْيَةِ وَالْجَامِعِيَّةِ وَالتَّدَاخُلِ وَالْمُنَاسَبَةِ ❀ وَكَذَا
مُشَاهَدَةُ حَقِيقَةِ الْأَنْتِظَامَاتِ الْعَامَةِ الْمُنَافِيَةِ لِلشَّرْكََةِ ❀ وَكَذَا
مُشَاهَدَةُ وَحْدَةِ مُدَارَاتِ تَدَايِيرِ الْكَائِنَاتِ الدَّالَّةِ عَلَى وَحْدَةِ
صَانِعِهَا بِالْبِدَاهَةِ ❀ وَكَذَا وَحْدَةُ الْأَسْمَاءِ وَالْأَفْعَالِ الْمُتَصَرِّفَةِ
الْمُحِيطَةِ ❀ وَكَذَا وَحْدَةُ الْعَنَاصِرِ وَالْأَنْوَاعِ الْمُتَنَشِّرَةِ

¹ الْمُسْتَوَلِيَّةِ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ ❀

asr: yüzyıl, asır.

delâil-i akliye: akıl ile bulunan deliller, akla ait deliller, akılla anlaşılabilen deliller.

ezvak: zevkler.

hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanî gerçekler.

hakaik-ı İslâmiye: İslâmiyetin gerçekleri, İslâma ait hakikatler.

ilm-i kelâm: kelâm ilmi, Cenab-ı Hakkın zat ve sıfatlarından, nübüvvet, haşir, kader gibi imana ait meselelerden İslâmî esaslar dairesinde delil ve bürhane dayalı olarak bahseden ilim.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

inkışaf: ortaya çıkma, keşfolunma.

kemal-i vuzuh: tam bir açıklık.

keramat: kerametler, ermişlerin, velîlerin olağan üstü sözleri ve hâlleri.

medrese: ders okutulan yer.

mesele-i imaniye: imanî mesele, imanla ilgili mesele.

müceddid-i elf-i sâni: ikinci bin yılının müceddidi, yenileyicisi olan İmam-ı Rabbanî (r.a.). (bkz. İmam-ı Rabbanî.).

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müreccah: tercih edilen, üstün tutulan.

mütekellimin: kelâm âlimleri, kelâmcılar.

seyyah-ı âlem: âlem gezgini.

tarikât: Allah'a ulaşmak için şeyhin gözetiminde müridin takip edeceği terbiye usul ve yolu.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

vuzuh: vazıh olma hali, açıklık.

Sonra, o seyyah-ı âlem asırlarda gezerken, Müceddid-i Elf-i Sâni İmam-ı Rabbanî Ahmed-i Farukî'nin medresesine rast geldi, girdi, onu dinledi.

O imam, ders verirken diyordu:

“Bütün tarikatların en mühim neticesi hakaik-ı imaniyenin inkışafıdır ve bir tek mesele-i imaniyenin vuzuh ile inkışafı, bin keramata ve ezvaka müreccahtır.”

Hem diyordu:

“Eski zamanda, büyük zatlar demişler ki, ‘Mütekelliminden ve ilm-i kelâm ulemasından birisi gelecek, bütün hakaik-ı imaniye ve İslâmiyeyi delâil-i akliye ile kemal-i vuzuhla ispat edecek.’ Ben istiyorum ki, ben o olsam,

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vahid-ü'l-Ehaddir ki, hem kemal ve ihatası içindeki kibriya ve azamet hakikatini müşahedesi, hem ancak Onun irade ve hikmetinin kaydettiği efalinin ıtlak ve nihayetsizliği hakikatının müşahedesi, hem sür'at-i mutlaka ile mahlûkâtın halkı ve gayet hüsn-ü sanat ve son derece kıymet içinde sühulet-i mutlaka ile mahlûkâtın halkı ve gayet hüsn-ü sanat ve son derecede kıymet içinde mebzuliyet-i mutlaka ile masnuatın ibdâi hakikatlerini müşahedesi, hem mevcudatın küll ve külliyet, beraberlik ve camiiyet suretinde birbirleriyle münasebettar ve birbiri içinde var edilmeleri hakikatının müşahedesi, hem ortaklığa münafî umumî intizam hakikatının, hem bilbedahe Sani'lerinin vahdetine delâlet eden kâinatın tedbirine dair vesilelerin birliği hakikatının müşahedesi, hem muhit ve mutasarrıf esma ve efalın birliği, hem yeryüzünü istilâ eden münteşir anasır ve envain birliği, Onun vücub-u vücudu içindeki vahdetine delâlet eder.

belki **(HAŞİYE)** o adamım” diye, iman ve tevhid bütün kemalât-ı insaniyenin esası, mâyesi, nuru, hayatı olduğunu ve **تَفَكُّرُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ**¹ düsturu, tefekkürat-ı imaniyeye ait bulunması ve Nakşî tarikatinde hafî zikrin ehemmiyeti ise, bu çok kıymetli tefekkürün bir nev’i olmasıdır diye talim ederdi.

Seyyah tamamıyla işitti, döndü, nefesine dedi ki:

Madem bu kahraman imam böyle diyor. Ve madem bir zerre kuvvet-i imaniyenin ziyadeleşmesi bir batman marifet ve kemalâttan daha kıymetlidir ve yüz ezvakın balından daha tatlıdır. Ve madem, bin seneden beri iman ve Kur’ân aleyhinde teraküm eden Avrupa feylesoflarının itirazları ve şüpheleri yol bulup ehl-i imana hücum ediyor ve bir saadet-i ebediyenin ve bir hayat-ı bâkiyenin ve bir Cennet-i daimenin anahtarı, medarı, esası olan erkân-ı imaniyeyi sarsmak istiyorlar. Elbette, her şeyden evvel imanımızı taklitten tahkike çevirip, kuvvetlendir-meliyiz.

Öyle ise, haydi ileri! Gel, bulduğumuz birer dağ kuvvetindeki bu yirmi dokuz mertebe-i imaniyeyi namazın mübarek tesbihatının mübarek adedi olan otuz üç mertebesine iblâğ etmek fikriyle, bu ibretgâhın bir üçüncü menzili daha görmek için **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**²’in

HAŞİYE: Zaman ispat etti ki, o adam, adam değil, *Risale-i Nur*’dur. Belki, ehl-i keşif, *Risale-i Nur*’u ehemmiyetsiz olan tercümanı ve naşiri suretinde keşiflerinde müşahade etmişler, “bir adam” demişler.

1. Bir müddet tefekkür, bir senelik nafil ibadetten daha hayırlıdır. (*Kesfû'l-Hafa*, 1:1004.)

2. Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla. (Fatiha Suresi: 1.)

aleyh: karşı, karşıt.
batman: eski ağırlık ölçülerinden olup, iki okka ile sekiz okka arasında değişen ağırlık ölçüsü.
Cennet-i daime: daimî ve sonsuz olan Cennet.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.
evvel: önce.
feylesof: felsefe ile uğraşan, filozof.
hafî: gizli.
haşiye: dipnot.

hayat-ı bakiye: bakî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.
hücum: saldırma.
iblâğ: ulaştırma, eristirme.
ibretgâh: ibret yeri, ibret alınan yer.
iman: inanma, itikat.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
kemalât-ı insaniye: insana ait mükemmellik ve olgunluklar.
kıymet: değer.
kıymetli: kıymetli, değerli.
kuvvet: güç, kudret.
kuvvet-i imaniye: iman kuvveti.
marifet: bilme, derin bilgi.
medar: dayanak noktası, sebep, vesile.
menzil: yer, konak.
mertebe: derece, basamak.
mertebe-i imaniye: iman mertebesi, derecesi.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
Nakşî: Hz. Şah-ı Nakşibend’in kurduğu tarikat ve bu tarikate mensup olan.
nevi: çeşit, tür.
saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.
tahkik: doğru olup olmadığını araştırma, hakikatini araştırma, araştırıp soruşturma.
talim: ders verme, öğretme.
tefekür: derin düşünme, mak-sadî kavramak için zihnini esyanın manasını anlama hâline yönelme, esyaya ait bilgileri kalbe getirme.
tefekürat-ı imaniye: imanî meseleler üzerinde düşünceler, tefekkürler.
teraküm: birikme, yığılma, toplanma.
tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.
tevhid: Allah’ın bir olduğuna inanma, birleme.
zerre: pek ufak parça, en küçük parça.
zikir: Allah’ın adlarını anarak dua etme, Allah’ı anma.
ziyade: artma, çoğalma.

anahtarını ile zihayat âlemindeki idare ve iâşe-i Rabbaniyenin kapısını çalmalıyız ve açmalıyız diyerek, mahşer-i acayip ve mecma-ı garaip olan bu üçüncü menzilin kapısını istirhamla çaldı, ¹ بِسْمِ اللَّهِ الْفَتْاح ile açtı. Üçüncü menzil görüldü. Girdi, gördü ki, dört hakikat-i muazzama ve muhita o menzili ışıklandırıyorlar ve güneş gibi, tevhidi gösteriyorlar.

BİRİNCİ HAKİKAT

Fettahiyet hakikatidir.

Yani Fettah isminin tecellisiyle, basit bir maddeden ayrı ayrı, çeşit çeşit, hadsiz muntazam suretlerin beraber, her tarafta, bir anda, bir fiil ile açılmasıdır.

Evet, nasıl ki, umum kâinatın bağıştanında ayrı ayrı hadsiz mevcudatı, çiçekler misillü, *Fettah* ismiyle her birisine münasip bir tarz-ı muntazam ve şahsiyet-i mümtaze, kudret-i fâtıra açmış, vermiş. Aynen öyle de, fakat daha mu'cizatlı olarak, zemin bahçesinde dört yüz bin enva-ı zihayata dahi, her birisine gayet sanatlı ve hikmetli birer suret-i mevzune ve müzeyyene ve mümtaze vermiş,

يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ۚ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَانِي تُصْرِفُونَ ۚ²
 إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ۚ هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۚ³

1. Fettah olan Allah'ın adıyla.

2. Annelerinizin karında sizi üç karanlık içinde, bir yaratılıştan diğerine çevirerek yaratıyor. İşte Rabbiniz olan Allah Odur; bütün mülk Ona aittir. Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. O hâlde yüzünüz haktan çevrilir? (Zümer Suresi: 6.)

3. Ne yerde ve ne de gökte hiçbir şey Allah'tan gizli kalmaz. Annelerinizin rahimlerinde size dilediği gibi bir suret veren Odur. Ondan başka ilâh yoktur. Onun kudreti her şeye galiptir ve hikmeti her şeyi kuşatır. (Al-i İmran Suresi: 5-6.)

âlem: dünya, cihan.

bağıştan: bağlık, bahçelik, büyük bahçe.

enva-ı zihayat: canlıların türüsü, canlı türler.

Fettah: kullarının kapalı işlerini açan, Cenab-ı Hak.

fettahiyet: her şeye lâyık bir şekil ve suret verme sıfatı, fethedcilik.

fiil: iş, hareket.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-ı muazzama: büyük gerçek.

hakikat-ı muhita: geniş ve her şeyi kaplayan gerçek.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

iâşe-i Rabbaniye: her şeyi terbiye ve idare eden Cenab-ı Hakkın geçindirmesi, beslemesi, yaşatması.

idare: bir işi yürütmek, çekip çevirmek.

istirham: rica etme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kudret-i fâtıra: yaratıcı kudret, kuvvet.

mahşer-i acayip: hayret verici şeylerin toplandığı yer.

mecma-ı garaip: hayret verici, garip şeylerin toplandığı yer.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

misillü: gibi, benzeri.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

münasip: uygun.

suret: biçim, tarz, görünüş.

suret-i mevzune: biçimli, güzel suret.

suret-i mümtaze: seçkin suret,

biçim.

suret-i müzeyyene: süslü suret, biçim.

şahsiyet-i mümtaze: üstün, seçkin şahsiyet, üstün kişilik,

mükemmel kişilik.

tarz-ı muntazam: düzgün ve

düzenli bir tarz, şekil.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

umum: bütün.

zemin: yeryüzü.

zihayat: hayat sahibi.

ayetlerin ifadesiyle, tevhidin en kuvvetli delili ve kudretin en hayretli mu'cizesi, suretleri açmasıdır. Bu hikmete binaen, feth-i suver hakikati tekrar ile birkaç suretlerde Risaletü'n-Nur'da ve bilhassa bu risalenin İkinci Makamının Birinci Babında, Altıncı ve Yedinci Mertebelerinde ispat ve beyan edilmesinden, onlara havale edip, burada bu kadar deriz ki:

Fenn-i nebatat ve fenn-i hayvanatın şahadetiyle ve tetkikat-ı amikasıyla bu feth-i suverde öyle bir ihata ve şümül ve sanat var ki, bir tek Vahid-i Ehad'den ve her şeyde her şeyi görebilecek ve yapabilecek bir Kadîr-i Mutlaktan başka hiçbir şey bu cemiyetli ve ihatalı fiile sahip olamaz. Çünkü, bu feth-i suver fiili ise, her yerde ve her anda bulunan, nihayetsiz bir kudretin içinde nihayet derecede bir hikmet, bir dikkat, bir ihata ister. Ve böyle bir kudret ise, ancak bütün kâinatı idare eden bir tek Zatta bulunabilir.

Evet, meselâ mezkûr ayetlerin ferman ettikleri gibi üç karanlık içinde bütün validelerin erhamında, insanların suretlerini ayrı ayrı, mizanlı, imtiyazlı, ziynetli ve intizamlı olarak, hem şaşırmadan, yanlış etmeden, karıştırmadan, basit bir maddeden açmak ve yaratmak olan fettahiyet; ve umum rûy-i zeminde aynı kudret, aynı hikmet, aynı sanatla umum insanları ve hayvanları ve nebatları ihata eden bu feth-i suver hakikati, vahdaniyetin en kuvvetli bir bürhanıdır. Çünkü, ihata etmek bir vahdettir; şirke yer bırakmaz. Ve Birinci Babda vücub-i vücuda şahadet eden on dokuz hakikat, nasıl ki vücutlarıyla

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
bab: bir kitabın bölümlerinden her biri.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bilhassa: özellikle.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cemiyetli: bir çok şeyi bir arada bulunduran, pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.
erham: rahimler, döl yatakları.
fenn-i hayvanat: hayvanları inceleyen ve onlar hakkında bilgi veren ilim dalı, zooloji.
fenn-i nebâtât: bitkileri inceleyen ve onlar hakkında bilgi veren ilim dalı, botanik.
ferman: emir, buyruk.
feth-i suver: suretlerin meydana çıkışı, her yaratığın Allah'ın izni üzere suretlerinin

açılışı.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
ihata: kuşatma, içine alma.
ihatalı: kuşatıcı.
imtiyaz: fark, ayrıcalık, üstünlük.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeyi gücü yeten sonsuz kud-

ret sahibi, Allah.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
meselâ: örneğin.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
mizan: ölçü.
mu'cize: benzerini yapmaktan insanların aciz kaldığı şey.
nebat: topraktan biten, yetişen her türlü şey, bitki.
nihayet: son derece.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
rûy-i zemin: yeryüzü.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğu inanma.
şümül: içine alma, kaplama, ihata etme.
tetkikat-ı amika: derin incelemeler.
vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.
vahdet: birlik ve teklik.
Vahid-i Ehad: bir olan ve birliği her bir şeyde tecelli eden Allah.
valide: ana, anne.
vücub-i vücud: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.
vücud: var olma, varlık.
Zat: azamet ve ululuk sahibi olan.
ziynet: süs.

Hâlık'ın vücuduna delâlet ederler; öyle de, ihatalarıyla da vahdete şahadet ederler.

Bizim yolcunun üçüncü menzilde gördüğü

İKİNCİ HAKİKAT

Rahmaniyet hakikatidir.

Yani, gözümüzle görüyoruz: Birisi var ki, bize zemin yüzünü rahmetin binlerle hediyeleriyle doldurmuş, bir ziyafetgâh yapmış ve rahmaniyetin yüz binlerle ayrı ayrı lezzetli taamları içinde dizilmiş bir sofraya etmiş; ve zemin içini rahîmiyet ve hakîmiyetin binlerle kıymettar ihسانlarını cami' bir mahzen yapmış; ve zemini, devr-i senevî-sinde, bir ticaret gemisi hükmünde, her sene âlem-i gayptan levazımat-ı insaniye ve hayatiyenin yüz bin çeşitlerinden en güzellerini içine alarak yüklenmiş bir nevi sefine veya şimendifer gibi ve her baharı ise, erzak ve elbisemizi taşıyan bir vagon hükmünde olarak bizlere gönderir, bizi gayet Rahîmâne beslettirir. Ve bütün o hediyelerden, o nimetlerden istifade etmemiz için, bize de yüzlerle ve binlerle iştihalar, ihtiyaçlar, duygular, hissiyatlar, hisler vermiş.

Evet, Ayet-i Hasbiyeye dair olan Dördüncü Şuada izah ve ispat edildiği gibi, bize öyle bir mide vermiş ki, hadsiz taamlardan lezzet alır.

Ve öyle bir hayat ihsan etmiş ki, duygularıyla, bir sofraya nimet gibi, koca cismanî âlemde, hadsiz nimetlerinden istifade eder.

âlem: dünya, cihan.

âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.

Ayet-i Hasbiye: 'Allah bize yeter. O ne güzel vekildir' manasındaki 'Hasbünallahü ve ni'me'l-vekil' ayet-i kerîmesi.

camî: cem eden, toplayan, içine alan.

cismanî: maddî ve cisimli olmak.

dair: alâkalı, ilgili.

delâlet: delil olma, gösterme.

devr-i senevî: bir yıllık dönüş.

erzak: yiyecek, içecek, azıklar.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakîmiyet: hikmetlilik, faydalılık, güzel gayelilik.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hissiyat: hisler, duygular.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istifade: faydalanma, yararlanma.

iştihâ: fazla istek, arzu.

izah: açıkça ortaya koyma,

bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kıymettar: kıymetli, değerli.

levazımat-ı hayatiye: hayat için lüzumlu olan ihtiyaç maddeleri.

levazımat-ı insaniye: insanın hayatını devam ettirmesi için lüzumlu olan ihtiyaç maddeleri.

mahzen: içinde eşya saklanan yer.

nevi: çeşit, tür.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

Rahîmâne: rahîm olarak,

merhamet ederek, merhametli olarak.

rahîmiyet: merhamet edicilik.

rahmaniyet: Cenab-ı Hakkın kullarını beslemesi, koruması ve merhamet etmesi vasfı.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

sefine: gemi.

sofra-i nimet: nimet sofrası.

şimendifer: tren.

taam: yemek, yiyecek.

ziyaretgâh: ziyaret yeri.

Ve öyle bir insaniyet bize lütfetmiş ki, akıl ve kalp gibi çok aletleriyle, hem maddî, hem manevî âlemin nihayetsiz hediyelerinden zevk alır.

Ve öyle bir İslâmiyet bize bildirmiş ki, âlem-i gayp ve âlem-i şahadetin nihayetsiz hazinelerinden nur alır.

Ve öyle bir iman hidayet etmiş ki, dünya ve ahiret âlemlerinin hasra gelmez envarından ve hediyelerinden tenevvür edip müstefit eder.

Güya rahmet tarafından, bu kâinat, hadsiz antika ve acip ve kıymetli şeylerle tezyin edilmiş bir saraydır. Ve bütün o saraydaki hadsiz sandıkları ve menzilleri açacak anahtarlar, insanın ellerine verilmiş. Ve bütün onlardan istifade ettirecek olan ihtiyaçlar, hissiyatlar, insanın fitratına verilmiş.

İşte böyle dünyayı ve ahireti ve her şeyi kaplamış bir rahmet, elbette o rahmet, vahidiyet içinde bir ehadiyetin cilvesidir.

Yani, nasıl ki güneşin ziyası, mukabilindeki umum eşyayı ihata etmesiyle vahidiyete bir misal olduğu gibi, parlak ve şeffaf her bir şey dahi, kabiliyetine göre güneşin hem ziyasını, hem hararetini, hem ziyasındaki yedi rengini, hem aks-i misalini almakla, ehadiyete bir misal olduğundan, elbette o ihatalı ziyayı gören adam, “Arzın güneşi vahittir, bir tektir” diye hükmeder. Ve her parlak şeyde, hatta katrelerde güneşin ışıkları, harareti aksini müşahade eden o adam, güneşin ehadiyetini, yani bizzat güneşi, sıfatlarıyla her şeyin yanındadır ve her şeyin âyine-i kalbindedir diye bilir.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
akıs: yansıma.
aks-i misal: benzerinin, örneğinin yansıması.
âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.
âlem-i şahadet: gözle gör-

düğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.
antika: değerli ve mükemmel sanat eseri.
arz: yer, dünya.
âyine-i kalp: kalp aynası, kalbin aynası.
bizzat: kendisi, şahsen.
cilve: tecelli, görüntü.
ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğinin tecelli etmesi, görünmesi.
envar: nurlar, aydınlıklar, ışıklar.

fitrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.
güya: sanki.
hararet: sıcaklık.
hasr: yalnız bir şeye mahsus kılma, yalnız bir şeye kullanma.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
hidayet: doğru inanç ve yaşayış üzere olmak.
hükmetme: karar vermek, inanca varmak.
ihata: kuşatma, içine alma.

ihatalı: kuşatıcı.
iman: inanma, itikat.
insaniyet: insanlık mahiyeti.
İslâmiyet: Müslümanlık, semavi dinlerin sonuncusu.
kabiliyet: istidat, yetenek.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
katre: damla.
kıymet: değer.
lütuf: güzellik, hoşluk, iyilik, ihسان.
maddi: madde ile alâkalı, cismanî.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
menzil: yer, konak.
misal: örnek.
mukabil: karşılık.
müstefit: istifade eden, faydalanan, kazanan.
müşahade: bir şeyi gözle görme, seyretme.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
nur: aydınlık, parıltı, ışıık.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
sıfat: vasıf, nitelik.
şeffaf: saydam.
tezyin: süsleme, ziynetlendirme.
umum: bütün.
vahidiyet: Cenab-ı Hakkın isim ve sıfatlarının birliği ve kâinatı kuşatması.
vahit: yalnız, tek, bir.
ziya: ışıık, aydınlık, nur, parlaklık.

Aynen öyle de, Rahman-ı Zülcemal'in geniş rahmeti dahi, ziya gibi, umum eşyayı ihatası o Rahman'ın vahidiyetini ve hiçbir cihette şeriki bulunmadığını gösterdiği gibi, her şeyde, hususan her bir zîhayatta ve bilhassa insanda, o cemiyetli rahmetin perdesi altında, o Rahman'ın ekser isimlerinin ışıkları ve bir nevi cilve-i zatiyesi bulunarak, her ferde bütün kâinata baktıracak ve münasebettarlık verecek bir cemiyet-i hayatiye vermesi dahi o Rahman'ın ehadiyetini ve her şeyin yanında hâzır ve her şeyin her şeyini yapan O olduğunu ispat eder.

Evet, nasıl ki o Rahman, o rahmetin vahidiyetiyle ve ihatasıyla, kâinatın mecmuunda ve zeminin yüzünde celâlinin haşmetini gösteriyor; öyle de, ehadiyetin cilvesiyle, her bir zîhayatta, hususan insanda, bütün nimetlerin numunelerini o fertte toplayıp, o zîhayatın alât ve cihazatına geçirip tanzim ederek, mecmu-i kâinatı parçalamadan o tek ferde bir cihette aynı hanesi gibi verdirmesiyle dahi, cemalinin hususî şefkatini ilân eder ve insan-da enva-ı ihsanatının temerküzünü bildirir.

Hem nasıl ki, bir kavunun meselâ her bir çekirdeğinde o kavun temerküz ediyor. Ve o bir çekirdeği yapan Zat, elbette odur ki, o kavunu yapar, sonra ilminin hususî mizaniyla ve hikmetinin ona mahsus kanunuyla o çekirdeği ondan sağlar, toplar, tecessüm ettirir. Ve o tek kavunun tek ve vahit ustasından başka hiçbir şey o çekirdeği yapamaz ve yapması muhaldir.

alât: aletler, vasıtalar, aygıtlar.

bilhassa: özellikle.

celâl: nihayet derecede büyüklük, azamet, ululuk.

cemal: güzellik.

cemiyet-i hayatiye: bir hayat türünün her şeyle ve her nevi ile alâkalı ve irtibatlı oluşu.

cemiyetli: bir çok şeyi bir arada bulunduran, pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.

cihet: yön.

cilve-i zatiye: zatının, aynının görüntüsü, zata ait cilve.

ekser: pek çok.

enva-ı ihsanat: iyiliklerin çeşitleri, bağışların türleri.

haşmet: ihtişam, heybet, büyük-

lük.

hâzır: huzurda olan, göz önünde olan, hazır.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi.

hususan: bilhassa, özellikle.

hususî: özel.

ilân: yayma, duyurma.

ilim: bilme, bilgi.

kanun: yasa.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

mecmu: toplam, tüm.

mecmu-i kâinat: kâinatın

bütünü.

meselâ: örneğin.

mizan: ölçü.

muhal: imkânsız.

münasebettar: ilgili, alâkalı, bir şeye uygun ve yakın olan.

nevi: çeşit, tür.

numune: örnek.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları nızıklandıran Allah.

Rahman-ı Zülcemal: her türlü güzellik sahibi olan, merhametli ve şefkatli; Allah.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karışlıksız merhamet.

şerik: ortak.

tanzim: düzenleme, sıralama, tertipleme.

tecessüm: cisimleşme, cisim hâline gelme.

temerküz: merkezleşme, bir merkezde toplanma.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zemin: yeryüzü.

zîhayat: hayat sahibi.

Aynen öyle de, Rahmaniyyetin tecellisiyle, kâinat bir ağaç, bir bostan ve zemin bir meyve, bir kavun ve zihayat ve insan bir çekirdek hükmünde olduğundan, elbette en küçük bir zihayatın Hâlıkı ve Rabbi bütün zeminin ve kâinatın Hâlıkı olmak lâzım gelir.

Elhâsıl, nasıl ki ihatalı olan Fettahiyet hakikatiyle bütün mevcudatın muntazam suretlerini basit maddeden yapmak ve açmak, vahdeti bedahetle ispat eder; öyle de, her şeyi ihata eden Rahmaniyyet hakikati dahi, vücud gelen ve dünya hayatına giren bütün zihayatları ve bilhassa yeni gelenleri kemal-i intizamla beslemesi ve levazımâtını yetiştirmesi ve hiçbirini unutmaması ve aynı rahmet her yerde, her anda ve her ferde yetişmesiyle, bedahetle hem vahdeti, hem vahdet içinde ehadiyeti gösterir. Risale-i Nur ism-i Hakîm ve ism-i Rahîm'in mazharı olduğundan, Risale-i Nur'un birçok yerlerinde, hakikat-i rahmetin nükteleri ve cilveleri izah ve ispat edildiğinden, burada, bu katre ile o bahre işaret edip, o pek uzun kıssayı kısa kesiyoruz.

Seyyahımızın üçüncü menzilde müşahede ettiği

ÜÇÜNCÜ HAKİKAT

Müdebbiriyet ve idare hakikatidir.

Yani, gayet dehşetli ve sür'atli ecrâm-ı semaviyeyi ve gayet istilâcî ve karıştıracı unsurları ve gayet ihtiyaçlı, zaafiyetli mahlûkat-ı arziyeyi kemal-i intizam ve muvazene ile idare etmek, birbirlerine muavenettar yapmak ve imtizaçkârâne idare etmek ve tedbirlerini görmek ve bu

bahir: deniz.

bedahet: açıklık, aşîkâr, is-pata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

bostan: sebze bahçesi.

cilve: tecelli, görüntü.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ecrâm-ı semaviye: gök cisimleri, yıldızlar, gezegenler.

elhâsıl: hâsıl, netice itibarıyla, kısaca.

fettahiyet: her şeye lâyık bir şekil ve suret verme sıfatı, fethedicilik.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-i rahmet: rahmet hakikati, acımanın ve esirgemenin esası.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hükümünde: değerinde, yerinde.

idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.

imtizaçkârâne: bağdaşır-casına, karışmış gibi.

ism-i Hakîm: Hakîm ismi; Cenab-ı Hakkın hikmetle, faydaları takip ederek iş gören manasındaki ismi.

ism-i Rahîm: bütün mahlûkatı sonsuz rahmet ve merhameti ile kuşatan anlamında Cenab-ı Hakkın bir ismi.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istilâ: kaplama, yayılma.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

katre: damla.

kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.

kemal-i muvazene: dengeyin ve ölçünün kusursuzluğu, mükemmel derecede ölçülü ve dengeli olma.

kıssa: anlatılan olay, hikâye.

levazımât: lüzumlu maddeler, ihtiyaç maddeleri.

mahlûkat-ı arziye: dünyadaki yaratılmışlar.

mazhar: bir şeyin çıktığı yer, zuhur ettiği, görüldüğü yer.

menzil: yer, konak.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

muavenettar: yardım ederek.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

müdebbiriyet: her işi önceden tedbirlice ayarlayarak, dikkatlice geleceği düşünmek.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyrederek anlama, seyretme.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

rahmaniyyet: Cenab-ı Hakkın kullarını beslemesi, koruması ve merhamet etmesi vasfı.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerinin adı.

seyyah: gezgin, gezici.

suret: biçim, tarz, görünüş.

tecelli: belirme, bilinme, görinme.

tedbir: idare etme, çekip çevirme.

unsur: madde, esas, kök.

vahdet: birlik ve teklik.

vücut: var olma, varlık.

zaafiyet: zayıflık, güçsüzlük, dermansızlık.

koca âlemi bir mükemmel memleket, bir muhteşem şehir, bir müzeyyen saray gibi yapmak hakikatidir.

İşte bu Cebbarâne ve Rahmanâne idarenin büyük dairelerini bırakıp, yalnız, baharda, zemin yüzünde cereyan eden o idarenin bir tek sahife ve safhasını, Risaletü'n-Nur Onuncu Söz gibi mühim risalelerinde izah ve ispat etmesine binaen, kısa bir suretini bir temsil ile göstereceğiz. Şöyle ki:

Meselâ ve faraza, harika ve cihangir bir zat, dört yüz bin ayrı ayrı milletlerden, taifelerden bir ordu teşkil etse, her milletin ve her taifenin neferlerine ait elbiselerini, hem silâhlarını, hem yemeklerini, hem talimat, hem terhisatlarını, hem hidematlarını birbirinden ayrı ayrı, hem çeşit çeşit olarak bütün o muhtelif cihazatı noksansız, kursuz, yanlışsız, hatasız, vakti vaktine, gecikmeden, karıştırmadan kemal-i intizamla ve gayet mükemmel bir tarzda o mu'cizatlı kumandan verse, elbette o gayet geniş ve karışık ve ince ve muvazeneli ve kesretli ve adaletli idareye, o harika kumandanın fevkalâde kudretinden başka hiçbir sebep elini uzatamaz. Eğer uzatsa, muvazeneyi bozar ve karıştırır.

Aynen öyle de, gözümüzle görüyoruz ki, bir Dest-i Gaybî, her baharda dört yüz bin muhtelif nevilerden mürekkep bir muhteşem orduyu icat edip, idare ediyor. Kıyamete numune olan güz mevsiminde, o dört yüz bin den üç yüz bin nebatî ve hayvanî nevilerini, vefatlar suretinde ve mevtler namında terhis edip vazifelerinden

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, hakkaniyet, âdillik.

âlem: dünya, cihan.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cebbârâne: zorlayıcılıkla, zorbalıkla, cebbarcasına.

cereyan: akma, bir tarafa doğru akış.

cihangir: dünyayı, cihanı zapt eden.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.

dest-i gaybî: görünmez el.

faraza: sözün gelişi, söz gelişi.

fevkalâde: olağanüstü.

güz: sonbahar.

harika: olağanüstü.

hayvanî: hayvanla ilgili, hayvana ait.

hidemat: hizmetler.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

kesretli: çokluğu olan, çok fazla.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kumandan: komutan.

memleket: şehir, il, kasaba.

meselâ: örneğin.

mevt: ölüm.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah

tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

muhteşem: haşmetli, yüce.

muvazene: denge.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mürekkep: terkip edilmiş, iki veya daha çok şeyin karışmasından meydana gelen bileşik.

müzeyyen: ziynetlendirilmiş, süslü.

nam: ad, isim, lâkap.

nebatî: bitkisel.

nefer: asker, er.

nevi: çeşit, tür.

numune: örnek.

Rahmanâne: sefkat ve merhametle varlıkları rızıklandırır bir şekilde.

safha: devre, merhale.

sahife: sayfa.

suret: biçim, tarz, görünüş.

taife: kavim, kabile.

talimat: talimler, eğitimler; bir iş hakkında hareket tarzını

bildiren emirler.

tarz: biçim, şekil, suret.

temsil: benzetme.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

terhisat: terhisler, izin vermeler, serbest bırakmalar.

teşkil: vücut verme, şekillendirme.

vazife: görev.

vefat: ölüm.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zemin: yer.

paydos ediyor. Ve haşir ve neşre numune olan baharda haşr-i azamın üç yüz bin misalini, birkaç hafta zarfında kemal-i intizamla inşa edip, hatta bir tek ağaçta dört küçük haşirleri, yani kendini ve yapraklarını ve çiçeklerini ve meyvelerini, gitmiş baharın aynı gibi neşirlerini gözümüne gösterdikten sonra, o dört yüz bin envaa balığ olan ordu-yu Sübhanînin her nev'e, her taifeye mahsus ve münasip ayrı ayrı rızıklarını ve çeşit çeşit müdafaa silâhlarını ve ayrı ayrı libaslarını ve ayrı ayrı talimlerini ve terhislerini ve ayrı ayrı bütün cihazat ve levazımatlarını, kemal-i intizamla, sehivsiz, hatasız, karıştırmadan ve hiçbiri unutmadan, umulmadık yerlerden, vakti vaktine vermekle kemal-i rububiyet ve hâkimiyet ve hikmet içinde vahdaniyetini ve ehadiyetini ve ferdiyetini ve nihayetsiz iktidarını ve hadsiz rahmetini ispat ederek, bu tevhid فرمانını zemin yüzünde, her bahar sahifesinde, kalem-i kader ile yazar.

Bizim seyyah, yalnız bir baharda bu fermanın bir tek sahifesini okuduktan sonra, nefsine dedi ki:

Böyle her baharda haşr-i ekberden daha garip binlerle haşirleri inşa eden, mükâfat ve mücazat için kudretine nispeten bir bahardan daha kolay olan haşri yapacağını ve kıyameti getireceğini, umum enbiyasına binlerce defa vaat ve ahdeden ve Kur'ân'da haşrin vukuuna binlerle işaretle beraber, bin adet ayetlerinde sarahaten hükmedip tehdit ve taahhüt eden bir Kadir-i Cebbar'ın, bir Kahhar-ı Zülcelâl'in o kadar vaatlerini tezkîp ve kudretini inkâr hükmünde olan inkâr-ı haşir hatasını irtikâp

aht: yemin, and.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
balığ: ulaşmış, erişmiş.
ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğinin tecelli etmesi, görünmesi.
enbiya: nebîler, peygamberler.
enva: çeşitler, türler, neviler.
ferdiyet: teklik, birlik, fertlik.
ferman: emir, buyruk.
garip: tuhaf, şaşılacak.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
haşr-i azam: kıyamet kopuktan sonraki en büyük haşir, toplanma.
haşr-i ekber: en büyük diriliş, toplanma.
hükmetme: hâkim olma, karar verme.
hükümünde: değerinde, yerinde.
iktidar: güç, idareyi elinde

bulundurma.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
inkâr-ı haşir: haşrin inkârı, imanın altı esasından birisi olan öldükten sonra tekrar diriltilmenin, ceza ve mükâfatın, ahiret hayatının varlığını reddetme.
inşa: vücuda getirme, yaratma.
irtikâp: kötü, fena ve günah teşkil edecek bir iş yapma, kötü iş işleme.

Kadir-i Cebbar: istediğini mutlaka yapan kudret sahibi, Allah.
Kahhar-ı Zülcelâl: kayıtsız, şartsız galip ve her an kahretmeye gücü yeten büyüklük sahibi, Allah.
kalem-i kader: kader kalem-i Allah'ın olacak hâdiseleri olmadan önce bilip yazması, takdir etmesi.
kemal-i hâkimiyet: tam bir hâkimiyet ve hükmediş.
kemal-i hikmet: hikmetin mükemmelliği, tam ve eksiksiz bir hikmet, mükemmel hikmet ve gaye.
kemal-i rububiyet: rububiyetin mükemmelliği, Cenab-ı Allah'ın mahlûkunu terbiye edip besleme ve gözeticilik vasfının mükemmelliği.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
levazımat: lüzumlu maddeler, ihtiyaç maddeleri.
libas: elbise.
mahsus: başkasında bulunmayan, bir şeye has olan.
mücazat: iyiliğe karşılık olarak verilen mükâfat ve kötülüğe karşılık verilen ceza.
müdafaa: savunma, koruma.
mükâfat: iyi bir iş, hizmet veya başarıdan ötürü verilen şey, ödül.
münasip: uygun.
nefis: kişinin kendisi, iyiliğe de kötülüğe de meyli olan duygu.
neşir: kıyamet günü bütün ölülerin dirilmesi.
nevi: çeşit, tür.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
nispeten: nispetle, kıyaslayarak.
ordu-yı Sübhanî: her türlü eksiklik ve noksanlıktan uzak olan Cenab-ı Hakkın ordusu.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
rızık: Allah'ın lütuf ve ihsan ettiği nimetler.
sarahaten: açıkça, açıktan açığa.
sehiv: hata, yanlışlık.
taahhüt: bir işin yapılması için söz verme.
talim: eğitim, yetiştirme, öğretme.
tehdit: korkutma, gözdağı verme.
tezkîp: yalanlama, yalan olduğunu söyleme.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.
vaat: söz verme, ahit.
vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.
vuku: olma, meydana gelme.
zarfında: süresince.

edenlere Cehennem azabı ayn-ı adalettir diye hükmetti, nefsi dahi “Amenna” dedi.

Dünya yolcusunun üçüncü menzilde müşahede ettiği

DÖRDÜNCÜ HAKİKAT

olan Otuz Üçüncü Mertebe, rahîmiyet ve rezzakîyet hakikatidir.

Yani, umum zemin yüzünde ve içinde ve havasında ve denizinde bütün zîhayatın ve bilhassa zîruhun ve bilhassa âciz ve zayıfların ve bilhassa yavruların, hem maddî ve midevî, hem manevî bütün rızıklarını, şefkatkârâne, kuru ve basit bir topraktan ve camit ve kemik gibi kuru odun parçalarından yapılan ve bilhassa en lâtif kan ve fışkı ortasından gelen ve bir dirhem kemik gibi bir tek çekirdekten yapılan binlerle okka taamların, vakti vaktine, mukannen bir surette, hiçbirini unutmayarak ve şaşırtarak, gözümüz önünde, bir Dest-i Gaybî tarafından verilmesi hakikatidir.

âciz: zayıf, güçsüz.

Amenna: inandık, diyecek yok, tasdik ederiz.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

ayn-ı adalet: adaletin aslı, adaletin tâ kendisi.

azap: günahlara karşı ahirette çekilecek ceza.

bilhassa: özellikle.

camit: ruhsuz, cansız.

dest-i Gaybî: görünmez el.

dirhem: eski okkanın dört yüzde biri.

fışkı: taze hayvan gübresi.

hakikat: gerçek, esas.

hasr: yalnız bir şeye mahsus kılma, yalnız bir şeye kullanma.

hükmetme: karar vermek, inanca varmak.

iaşe: geçindirme, besleme, yaşatma.

infak: nafaka vererek geçindirme, besleme.

lâtif: güzel, hoş.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

menzil: yer, konak.

midevî: mideye ait, mide ile ilgili.

mukannen: belirli, şaşmaz, zamanı veya niteliği belli.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nefis: kişinin kendisi, iyiliğe de kötülüğe de meyli olan duygu.

okka: dört yüz dirhemden oluşan bir ağırlık ölçüsü birimi, 1283

Evet, ¹ **إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ** ayeti iaşeyi ve infakı Cenab-ı Hakka tahsis edip hasrettiği gibi

² **وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ**

ayeti dahi bütün insanların ve hayvanların rızıklarını taahhüt ve tekeffül-i Rabbanî altına aldığı, hem

1. Şüphesiz ki rızık veren, mutlak kudret ve kuvvet sahibi olan Allah'tır. (Zariyat Suresi: 58.)

2. Yeryüzünde hareket eden hiçbir canlı yoktur ki, onun rızığını vermek Allah'a ait olmasın. Allah onların rahimlerindeki yerini de bilir, yaşayıp öleceği yeri de. Bunların hepsi apaçık bir kitapta yazılmıştır. (Hûd Suresi: 6.)

gram.

rahîmiyet: merhamet edicilik.

rezzakîyet: rezzaklık, her mahlûka münasip rızığını verici olmak.

rızık: Allah'ın lütuf ve ihsan

ettiği nimetler.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şefkatkârâne: şefkatli ve merhametli bir şekilde.

taahhüt: bir işin yapılması için söz verme.

taam: yemek, yiyecek.

tahsis: has kılma, ayırma.

tekeffül-i Rabbanî: Allah'ın kefil olması, Cenab-ı Hakkın yapmayı vaadetmesi.

zihayat: hayat sahibi.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

وَكَايْنٍ مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ

¹ **الْعَلِيمُ** ayeti de rızkı tedarik edemeyen âciz ve iktidar-

sız olan zayıf bîçarelerin rızıklarını umulmadık yerden, belki gayptan, belki hiçten, meselâ, denizin dibindeki böceklerle hiçten ve bütün yavrulara umulmadık yerlerden ve bütün hayvanlara her baharda âdeta sırf gayptan infaklarını bilfiil tekeffül ederek bilmüşahede vermekle, esbapperest insanlara dahi, esbap perdesi altında yine O veriyor diye ispat ve ilân ettiği gibi, pek çok âyât-ı Kur'âniye ve hadsiz şevahid-i kevnîye, bilittifak her bir zî-hayatın bir tek Rezzak-ı Zülcelâl'in rahîmiyeti ile beslendiklerini gösteriyorlar.

Evet, bir nevi rızık isteyen ağaçlar iktidarsız ve ihtiyarsız olduklarından, onlar yerlerinde mütevekkilâne dururken rızıkları onlara koşup gelmesi; ve âciz yavruların nafakaları hayretnûmun tulumbacıklardan ağızlarına akması ve o yavrulara bir parça iktidar ve azıcık bir ihtiyar gelmesiyle süt kesilmesi; hususan insan yavrularına analarının şefkatleri yardımcı verilmesi, bedahetle ispat eder ki, *helâl rızık, iktidar ve ihtiyar ile mütenasiben değildir, belki, tevekkül veren zaaf ve acze nispeten geliyor.*

Ekseriyetçe sebep-i hüsrân olan hırsı tahrik eden iktidar ve ihtiyar ve zekâvet, bir kısım büyük ediplerde o edipleri bir nevi dilencilîğe kadar sevk ettiği gibi, zekâvet-siz, kaba, çok âmî adamların tevekkülvarî iktidarsızlıkları dahi onları zenginliğe isal etmesi ve

şaşırtan.

helâl: Allah'ın müsaade ettiği şey, din bakımından günah olmayan şey.

hırs: açgözlülük, kanaatsizlik.

hususan: bilhassa, özellikle.

ihtiyar: kendi istek ve arzularına göre hareket etme, hür irade, serbestlik.

ihtiyarsız: bir işi yapabilmek hususunda iktidar ve gücün bulunmaması.

iktidar: güç yetme, yapabilme, bir işi gerçekleştirmek için gereken kuvvet.

iktidarsız: güç yetirememe, bir işi gerçekleştirecek derecede gücün olmaması.

ilân: yayma, duyurma.

isal: ulaştırma, erişirme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

meselâ: örneğin.

mütenasiben: uygun olarak.

mütevekkilâne: mütevekkil olarak, tevekkül ile, kadere boyun eğerek.

nafaka: geçimlik, geçinmek için gerekli olan şey.

nevi: çeşit, tür.

nevi: yenilik.

nispeten: nispetle, kıyaslayarak.

rahimiyet: merhamet edicilik.

Rezzak-ı Zülcelâl: her bir mahlûkunun rızkını veren celâl sahibi Allah.

sebeb-i hüsrân: zarar sebebi, hüsrana uğrama nedeni.

sevk: yöneltme.

şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.

şevahid-i kevnîye: yaratılışa ait şahitler.

tahrik: hareket ettirme, hareketi geçirme.

tedarik: sağlama, temin etme, karşılama.

tekeffül: birine kefil olma, kefalet etme, kefalet verme.

tevekkül: Allah'a dayanma ve güvenme, gücünün yetmediği yerde Allah'tan bekleme.

tevekkülvarî: tevekkül ederek, Allah'a güvenerek.

zaaf: zayıflık, kuvvetsizlik.

zekâvet: zekilik; çabuk anlama, kavrama kabiliyeti.

zîhayat: hayat sahibi.

1. Yeryüzünde yürüyen ve kendi rızkını yüklenemeyen nice canlının ve sizin rızkınızı Allah verir. O her şeyi hakkıyla işiten, her şeyi hakkıyla bilendir. (Ankebut Suresi: 60.)

âciz: zayıf, güçsüz.

âdeta: sanki.

âmî: bilgisiz, cahil.

âyât-ı Kur'âniye: Kur'an'ın ayetleri.

bedahet: açıklık, aşikâr, is-pata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

bîcare: çaresiz, zavallı.

bilfiil: bizzat kendi çalışması

ile, kendi yaparak.

bilittifak: ittifakla, beraberce, elbirliğiyle.

bilmüşahede: görerek, bizzat şahit olarak.

edip: güzel ve sanatlı söz söyleyen veya yazan, bu şekilde eserler meydana getiren.

ekseriyet: çoğunluk.

esbapperest: varlıkların

yaratılışlarını sebeplere bağ-layan, onlardan olduğuna inanan kimse.

esbap: sebepler, vasıtalar.

gayp: görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka âlemler; manevî âlem.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hayretnûmun: hayret veren,

كَمْ عَالَمٍ عَالِمٍ أَعْيَتْ مَذَاهِبُهُ ❁ وَجَاهِلٍ جَاهِلٍ تَلَقَّاهُ مَرْزُوقًا¹

darbimesel olması ispat eder ki, rızık-ı helâl iktidar ve ihtiyar kuvvetiyle kazanılmaz, buldurulmaz. Belki, çalışmasını ve sa'yini kabul eden bir merhamet tarafından verilir ve ihtiyacına acıyan bir şefkat canibinden ihsan edilir.

Fakat, rızık ikidir:

Biri: Yaşamak için hakikî ve fitrî rızıktır ki, taahhüd-i Rabbanî altındadır. Hatta o kadar muntazamdır ki, bedende yağ ve saire suretinde iddihar olunan fitrî rızık, hiç olmazsa yirmi günden ziyade bir şey yemeden yaşatır, hayatını idame eder. Demek, yirmi otuz günden evvel ve bedende müddehar olan fitrî rızık bitmeden zahiren açlıktan vefat edenler, rıziksızlıktan değil, belki sû-i itiyattan ve terk-i âdetten neş'et eden bir hastalıktan vefat ederler.

İkinci kısım rızık: İtiyat, israf ve sû-i istimalât ile tiryaki olup zaruret hükmüne geçen mecazî ve sun'î rızıktır. Bu kısım ise, taahhüd-i Rabbanî altında değil, belki ihsana tâbidir; kâh verir, kâh vermez.

Bu ikinci rızıkta, bahtiyar odur ki, medar-ı saadet ve lezzet olan iktisat ve kanaatle, sa'y-i helâlî bir nevi ibadet ve rızık için bir fiilî dua bilerek, müteşekkîrâne ve minnettarâne o ihsanı kabul edip, hayatını saadetkârâne geçirir. Ve bedbaht odur ki, medar-ı şekavet ve hasaret ve elem olan israf ve hırs ile, sa'y-i helâlî bırakarak, her kapıya başvurup, tembelkârâne ve zalimâne ve müştekiyâne hayatını geçirir, belki öldürür.

1. Nice âlimler vardır ki, geçim sıkıntısı çekerler. Nice cahiller vardır ki, bolca rızıklanmış olup varlık içinde yüzerler.

bahtiyar: bahtlı, tâlî'î, mes'ut , mutlu.

bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.

canip: yan, yön, cihet, taraf.

darbimesel: atasözü, vecize.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

evvel: önce.

fiilî: fiille ilgili, gerçekten yapılan iş.

fitrî: tabîî, yaratılıştaki, doğuştan olan.

hakikî: gerçek.

idame: devam ettirme, sürdürme.

iddihar: biriktirme, toplama, yığma.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

iktisat: tutum, lüzumundan fazla veya eksik harcamalardan kaçınma.

israf: gereksiz yere harcama, ihtiyaçtan fazlasını harcama, savurganlık.

itiyat: âdet edinme, alışkanlık hâline getirme, alışkanlık.

kâh: zaman olur, bazen.

kanaat: az gözlü olmadan hırs göstermeden kısmetine razı olmak, elindeki ile yetinmek.

kuvvet: güç, kudret.

mecazî: mecaza ait, gerçek olmayan.

medar-ı elem: dert, keder, gam sebebi.

medar-ı hasaret: zarar ve ziyan sebebi.

medar-ı saadet: mutluluk vesilesi, ferahlık sebebi.

medar-ı şekavet: sıkıntı sebebi; her türlü kötü hale sebep olan.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

minnettarâne: minnet duyarak, yapılan bir iyiliğe karşı teşekkür hissi taşıyarak.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

müddehar: biriktirilmiş, toplanmış.

müştekiyâne: şikâyet edercesine, şikâyet eder gibi.

müteşekkîrâne: müteşekkîr olarak, teşekkür edercesine.

neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.

rızık-ı helâl: helâl rızık, haram

karışmamış olan yiyecek-içecek ve diğer ihtiyaçlar.

saadetkârâne: mutlu olarak, mutlu bir şekilde.

sa'y: iş, çalışma, çabalama.

sa'y-i helâl: helâl kazanç.

sû-i istimalât: kötü kullanmalar.

sû-i itiyat: kötü alışkanlık.

sun'î: tabîî olmayan, yapma.

taahhüd-i Rabbanî: Allah'ın taahhüdü; Allah'ın idaresi ve taahhüdü altında olma.

tâbî: bir şeye uyan.

tembelkârâne: tembel olana yakışır şekilde, tembelce.

terk-i âdet: âdetin terki, alışkanlıkların bırakılması.

tiryaki: bir şeye vazgeçemeyecek derecede alış-

mış olan.

vefat: ölmek.

vesaire: ve baskaları, bunun gibileri.

zahiren: görünüşte.

zalimâne: zulmedercesine, zalimce.

zaruret: zorunluluk, mecburiyet.

ziyade: çok, fazla.

Nasıl ki mide bir rızık ister; öyle de, kalp ve ruh ve akıl ve göz ve kulak ve ağız gibi insanın lâtifeleri ve duyguları dahi Rezzak-ı Rahîm'den rızıklarını isterler ve müteşekkîrâne alırlar. Her birisine, ayrı ayrı ve onlara lâayık ve onları memnun ve mütelezziz eden rızıkları, hazine-i rahmetten ihsan edilir. Belki, Rezzak-ı Rahîm, onlara daha geniş rızık vermek için, göz ve kulak, kalp ve hayal ve akıl gibi o lâtifelerin her birisini hazine-i rahmetinin birer anahtarı hükmünde yaratmış. Meselâ göz, kâinat yüzündeki hüsün ve cemal gibi kıymettar cevher hazinelerinin bir anahtarı olduğu misillü, ötekiler dahi, her biri birer âlemin anahtarı olur, iman ile istifade eder. Yine sadedimize dönüyoruz.

Bu kâinatı yaratan Zat-ı Kadîr-i Hakîm, nasıl ki kâinatın hayatı bir hülâsa-i camia olarak halk edip, umum maksatlarını ve isimlerinin cilvelerini onda temerküz ettiriyor; öyle de, hayat âleminde dahi rızık bir cemiyetli merkez-i şunat yaparak, iştiha ihtiyacını ve zevk-i rızık-ı zihayatta halk ederek, hilkat-i kâinatın en ehemmiyetli bir gayesi ve bir hikmeti olan daimî ve küllî bir teşekkür ve minnettarlık ve perestîşlik ile, rububiyetine ve sevdirmesine karşı mukabele ettiriyor.

Meselâ, çok geniş olan memleket-i Rabbaniyenin her tarafını, hususan melâike ve ruhanîler ile semavatı ve ervah ile âlem-i gaybı şenlendirdiği gibi, maddî âlemi dahi, hususan hava ve arzı, her vakit ve her tarafını zîruhun, hususan kuşların ve kuşçukların vücutlarıyla şenlendirmek ve ruhlandırmak hikmetiyle, ihtiyac-ı rızık ve rızık

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kıymettar: kıymetli, değerli.

külli: umumî, genel.

lâtife: kalbe bağlı hassas bir duygu.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

maddî: madde ile alakalı, cismanî.

maksat: gaye.

melâike: melekler.

memleket-i Rabbaniye: Cenab-ı Hakkın şefkat ve merhametle terbiye ve idaresinin hüküm sürdüğü memleket.

memnun: hoşnut, razı.

merkez-i şunat: bütün işlerin, keyfiyetlerin, hâllerin merkezi.

meselâ: örneğin.

minnettâr: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

misillü: gibi, benzeri.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

mütelezziz: lezzet alan, tat hisseden, hazzeden, hoşlanan.

perestîş: tapma, aşırı derecede sevmek, meftunluk.

Rezzak-ı Rahîm: merhametiyle rızık veren Allah.

rızık: Allah'ın lütuf ve ihsan ettiği nimetler.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

ruhanî: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.

sadet: konuşulan madde, asıl konu.

semavat: semalar, gökler.

temerküz: merkezleşme, bir merkezde toplanma.

teşekkür: yapılan bir iyilik karşısında minnet, memnuniyet ve şükür ifade etme, şükretme.

umum: bütün.

Zat-ı Kadîr-i Hakîm: her şeyi hikmetli yaratan ve her şeye gücü yeten Allah.

zevk-i rızık: rızık ve nimetteki zevk ve lezzet.

zihayat: hayat sahibi.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

âlem: varlık sınıflarından her biri.

âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.

arz: yer, dünya.

cemal: güzellik, iç ve dış güzelliği.

cemiyetli: bir çok şeyi bir arada bulunduran, pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.

cevher: elmas, değerli taş.

cilve: tecelli, görüntü.

daimî: sürekli, devamlı.

ehemmiyetli: önemli.

ervah: ruhlar, canlar, hayatın cevherleri.

gaye: maksat, hedef.

halk: yaratma, yaratış.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hazine-i rahmet: rahmet hazinesi.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hilkat-i kâinat: kâinatın yaratılışı.

hulâsa-i câmia: her şeyi içine alan, kapsayan öz, özet.

hususan: bilhassa, özellikle.

hükümünde: değerinde, yerinde.

hüsün: güzellik.

ihtiyac-ı rızık: canlı varlıkların rızıklarına ait ihtiyacı.

iman: inanma, itikat.

istifade: faydalanma, yararlanma.

iştiha: fazla istek, arzu.

zevki, pek kuvvetli bir kamçı olarak, hayvanları ve insanların rızık peşinde koşturmakla tahrik ederek tembellikten ve ataletten kurtarıp gezdirmesi, şuunat-ı rububiyetin bir hikmetidir. Eğer bu hikmet gibi mühim hikmetler olmasa idi, ağaçların erzakını onlara koşturduğu gibi, hayvanların da mukannen olan tayinatlarını onlara zahmetsiz bir surette fitrî hacetlerini koşturacaktı.

ahir: son.

atalet: tembellik, hareketsizlik, çalışmama.

cemal: güzellik, Cenab-ı Hakkın lütuf ve ihsanı ile tecellisi.

cilve-i şefkat: şefkat tecellisi, görüntüsü.

emsal: örnekler, benzerler.

erzak: yiyecek, içecek, azıklar.

fitrî: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.

gayet: son derece.

hacet: ihtiyaç.

hakiki: gerçek.

hatem-i hikmet: hikmet hatemi, mührü.

hayvanat: hayvanlar.

hazine-i gaybiye-i rahmet: gayba ait rahmet hazineleri, Cenab-ı Hakkın var olan fakat şu âlemde görünmeyen rahmet hazineleri.

hemcins: aynı cinsten olan, bir cins.

ihata: kuşatma, içine alma.

ihsan-ı Rahmani: çok merhametli olan Cenab-ı Hakkın bağışları, ikramları, lütufları.

imdad-ı gaybî: gayba ait yardım; Cenab-ı Hakkın çaresizliğe düşükleri, büyük sıkıntılarla karşılaşmaları anlarda mahlûkatına, kullarına yapmış olduğu özel yardımlar, himayeler.

ism-i Rahîm: bütün mahlûkatı sonsuz rahmet ve merhameti ile kuşatan anlamında Cenab-ı Hakkın bir ismi.

ism-i Rezzak: bütün yaratılmışların rızkını vere ve ihtiyaçlarını karşılayan anlamında Cenab-ı Hakkın bir ismi.

küre-i arz: yer küre, dünya.

leziz: lezzetli, tatlı.

mahsulât: meyveler, ürünler.

malik: sahip.

mukannen: belirli, şaşmaz, zamanı veya niteliği belli.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mühr-i rahmet: Cenab-ı Hakkın rahmetinin, merhametinin ve şefkatinin mührü.

mün'imâne: nimet verircesine; nimet verene, ikram edene yakışır şekilde.

müşahade: bir şeyi gözle görme,

seyretme.

mütelevvi: aynı cinsten olmayan, nevi nevi, çeşit çeşit.

naat: bir şeyi överek, methederek anlatma, vasıflandırma.

nebatat: bitkiler.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

Rezzak-ı Rahîm: merhametiyle rızık veren Allah.

sair: diğer, başka, öteki.

Sânî: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

sefine-i tüccariye: ticaret

gemisi.

sikke-i fitrat: yaratılış sikkesi.

sine: göğüs.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şuunat-ı rububiyet: idare ve terbiye edici Rabbimizin zatına mahsus işleri, şuunları.

taam: yemek, yiyecek.

tâbî: itaat eden, boyun eğen kimse.

tahrîk: hareket ettirme, harekete geçirme.

turra-i samediyet: samediyet turrası; Allah'ın, her şey Ona muhtaç olduğu hâlde, Onun hiçbir şeye muhtaç olmayışının mührü, işaretidir damgası.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

valide: ana, anne.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zemin: yeryüzü.

sekene-i arzın ve onun bahçesi olan koca zeminin ve onun fabrikası olan kâinat ağacının ve onun tezgâhı olan mevsiminin ve onun terbiyegâhı olan bahar ve yazın Malik-i Zülcelâl'i ve Hâlık-ı Zülcemal'i olacak; başka olamaz.

Demek, her bir meyve öyle bir mühr-i vahdettir ki, onun ağacı olan arzın ve onun bahçesi olan kâinat kitabının Kâtibini ve Sâniini bildirir ve vahdetini gösterir ve meyveler adedince vahdaniyet fermanının mühürlendiğine işaret eder.

Risaletü'n-Nur, ism-i Rahîm ve ism-i Hakîmin mazharı olduğundan, bu Rahîmiyet hakikatının çok lem'alarını ve çok sırlarını, Risaletü'n-Nur çok eczalarında beyan ve ispat ettiğinden, ona havale ile, bu pek büyük hazineden hâlimin müsaadesizliği cihetiyle bu kısa işaretle iktifa edildi.

İşte, bizim seyyah diyor ki: Elhamdülillâh, her yerde aradığım ve her şeyden sorduğum Hâlık'ımın ve Maliki-min vücub-i vücuduna ve vahdetine şahadet eden otuz üç hakikati gördüm ve dinledim. Her bir hakikat, güneş gibi parlak, karanlık bırakmaz, dağ gibi kuvvetli ve sarsılmaz. Ve her biri tahakkukuyla vücuduna gayet kat'î şahadet eder ve ihatasıyla vahdetine gayet zahir delâlet eder. Ve sair erkân-ı imaniyeyi dahi içinde kuvvetli ispat etmekle beraber, mecmu hakikatlerin icmaı ve ittifakı, imanımızı taklitten tahkike ve tahkikten ilmelyakine ve

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cihet: yön, sebep, vesile.
delâlet: delil olma, gösterme.
ecza: cüz'ler, parçalar, kısımlar.
elhamdülillâh: Allah'a şükür.
erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.
ferman: emir, buyruk.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

Hâlık-ı Zülcemal: sonsuz güzellik sahibi yaratıcı, Allah.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
icma: fikir birliği etme.
ihata: kuşatma, içine alma.
iktifa: yeterli bulma, kâfi görme, var olanla yetinme.
ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.
iman: inanma, itikat.

ism-i Hakîm: Hakîm ismi; Cenab-ı Hakkın hikmetle, faydaları takip ederek iş gören masnasındaki ismi.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kâtip: yazan, yazıcı.

lem'a: parıltı.

malik: sahip.

Malik-i Zülcelâl: Sonsuz büyük-lük sahibi olan, her şeyin maliki Allah.

mazhar: bir şeyin çıktığı yer, zühur ettiği, görüldüğü yer.

mecmu: toplam, tüm.

mühr-i vahdet: vahdet mührü, birlik mührü; ayrı ayrı bütün mahlûkatta tek bir yaratıcıya ve onun birliğine işaret eden özellik, Allah'ın birliğini gösteren işaretler, alâmetler.

müsaade: elverişli, uygun olma durumu.

rahimiyet: merhamet edicilik.

sair: diğer, başka, öteki.

sekene-i arz: arzın sakinleri, yer-yüzünde bulunanlar, mahlûkat.

seyyah: gezgin, yolcu.

sır: gizli hakikat.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.

tahkik: doğru olup olmadığını araştırmak, inandığı şeylerin aslını, esasını bilerek inanma.

terbiyegâh: terbiye yeri, terbiye etme yeri.

tezgâh: tertip, oyun, düzen.

vahdet: birlik ve teklik.

vücub-i vücüt: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

vücüt: var olma, varlık.

zahir: açık, aşikâr.

ilmelyakinden aynelyakine ve aynelyakinden hakkalyakine iblâğ ediyor.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي¹
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَيْنَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَيْنَا
اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ²

İşte, bu pürmerak seyyahın, bu üçüncü menzilde müşahede ettiği dört muazzam hakikatlerden aldığı envar-ı imaniyeye gayet kısa bir işaret olarak, *Birinci Makamın İkinci Babında*, üçüncü menzilin hakikatlerine dair şöyle denilmiş:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وَحْدَتِهِ فِي وُجُوبِ
وُجُودِهِ مُشَاهَدَةٌ عَظْمَةٌ احاطَةٌ حَقِيقَةُ الْفَتْاحِيَّةِ بِفَتْحِ الصُّورِ
لِأَرْبَعِ مِائَةِ أَلْفِ نَوْعٍ مِنْ ذَوِي الْحَيَاتِ الْمَكْمَلَةِ بِلَا قُسُورٍ
بِشَهَادَةِ فَنِّ النَّبَاتِ وَالْحَيَوَانِ ❀ وَكَذَا مُشَاهَدَةٌ عَظْمَةٌ احاطَةٌ
حَقِيقَةُ الرَّحْمَانِيَّةِ الْوَاسِعَةِ الْمُنتَظِمَةِ بِلَا نُقْصَانٍ بِالْمُشَاهَدَةِ
وَالْعَيَانِ ❀ وَكَذَا مُشَاهَدَةٌ عَظْمَةٌ حَقِيقَةُ الْأَدَارَةِ الْمُحِيطَةِ لِجَمِيعِ
ذَوِي الْحَيَاتِ وَالْمُنْتَظِمَةِ بِلَا خَطَأٍ وَلَا نُقْصَانٍ ❀ وَكَذَا مُشَاهَدَةٌ
عَظْمَةٌ احاطَةٌ حَقِيقَةُ الرَّحِيمِيَّةِ وَالْإِعَاشَةِ الشَّامِلَةِ لِكُلِّ الْمُرْتَرِقِينَ
الْمُقَنَّنَةِ فِي كُلِّ وَقْتٍ الْحَاجَةِ بِلَا سَهْوٍ وَلَا نِسْيَانٍ ❀ جَلَّ جَلَالُهُ

aynelyakin: gözle görür dercede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.

bab: bir kitabın bölümlerinden her biri.

dair: alâkalı, ilgili.

envar-ı imaniye: iman nurları, imana ait parlıklar.

hakkalyakin: marifet mer-tebesinin en yükseği; bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheyi asla yer bırakmayacak biçimde kesin olarak bilme.

iblâğ: ulaştırma, erişirme.

menzil: yer, konak.

muazzam: çok büyük, ulu, yüce.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

pürmerak: çok meraklı, merak dolu.

1. Allah'a hamd olsun; bu, Rabbimin fazlındandır.

2. Bizi bu saadete eriştiren Allah'a hamd olsun. Yoksa Allah hidayet etmeseydi biz kendiliğimizden buna erişemezdik. Gerçekten Rabbimizin peygamberleri bize hakkı getirdiler. (A'raf Suresi: 43.)

3. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O öyle bir Vahid-i Ehaddir ki, fenn-i nebatat ve hayvanatın şahadetıyla, dört yüz bin nevi zihayatın suretlerinin mükemmel ve kusursuz şekilde açılışında görünen fetahiyyet hakikatinin azamet-i ihatasının müşahedesi, keza bilmüşahede ve apaçık görünen vüs'atlı ve intizamlı rahmaniyet hakikatinin azamet-i ihatasının müşahedesi, keza bütün zevî'l-hayata şamil, hatasız ve noksansız, muntazam idare-i muhit hakikatinin azametinin müşahedesi, keza bütün rızık isteyenlerin hepsine birden her hacetin vaktinde, tam ihtiyaç anında, şaşırılmadan ve unutulmadan şümulü rızıklandırılmasında görünen rahîmiyyet ve iâşe-i şamile hakikatinin azamet-i ihatasının müşahedesi, Onun vücub-u vücüt içindeki vahdetine delâlet eder. Bütün onları rızıklandıran Rahman,

رَزَقَهَا الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ وَعَمَّ نَوَالُهُ وَشَمِلَ

أَحْسَانُهُ وَلَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ³

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ⁴

يَا رَبِّ بِحَقِّ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ ❀
صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ
بَعْدَ جَمِيعِ حُرُوفِ رَسَائِلِ النُّورِ الْمَضْرُوبِ تِلْكَ الْحُرُوفُ فِي
عَاشِرَاتِ دَقَائِقِ جَمِيعِ عُمْرِنَا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَعَ ضَرْبِ
مَجْمُوعِهَا فِي ذَرَّاتِ وَجُودِي فِي مُدَّةِ حَيَاتِي وَاغْفِرْ لِي وَلِمَنْ
يُعِينَنِي فِي نَشْرِ رَسَائِلِ النُّورِ وَكِتَابَتِهَا بِصَدَاقَةٍ بِكُلِّ صَلَاةٍ مِنْهَا
وَلَا بَاءَئِنَّا وَلِسَادَاتِنَا وَشُيُوخِنَا وَلَا خَوَاتِنَا وَإِخْوَانِنَا وَلِطَلَبَةِ رِسَالَةِ
النُّورِ الصَّادِقِينَ وَبِالْخَاصَّةِ لِمَنْ يَكْتُبُ وَيَسْتَنْسِخُ هَذِهِ الرِّسَالَةَ

بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ آمِينَ⁵

وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ⁶

Rahîm, Hannan, Mennan olan Allah'ın şanı her şeyden yücedir. Onun ihsanı umumdür, şamildir. Ondan başka ibadete layık hiç bir ilâh yoktur.

4. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen her şeyi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

5. Yâ Rabbi! Bismillâhırrahmanırrahîm hakkı için, yâ Hannan, yâ Rahîm! Efendimiz Muhammed'e, onun bütün âl ve ashabına, Risale-i Nur'un bütün harfleri ve bu harflerin dünya ve ahiretteki bütün ömrümüzün dakikalarının asireleriyle çarpımı adedince, bütün bu adetlerin de benim hayatım boyunca vücudumun zerreleriyle çarpımı adedince salât ve selâm eyle. Bu salâvatların her biri hürmetine, beni ve Risale-i Nur'un nesrinde sadakatle bana yardım edenleri, hassaten bu risaleyi yazıp çoğaltanları mağrifet eyle. Bunu rahmetinle yap, ey merhamet edenlerin en merhametlisi! Âmin.

6. Onların duaları, "Ezelden ebade her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur" sözleriyle sona erer. (Yunus Suresi: 10.)

İhtar

Bu risalenin mahall-i zuhuru olan şu memleket muhitinde, Risaletü'n-Nur'un sair risaleleri bulunmadığından ve ihtiyarsız olarak burada telif edildiğinden, *Ayetü'l-Kübra* gibi risalelerde, zahirî bir tekrar suretinde, başka sözlerin ve lem'aların bir kısım mühim meseleleri zikredilmiş ve buralardaki şakirtlere nispeten her biri birer küçük Risaletü'n-Nur hükmüne geçmek hikmetiyle, böyle yazdırılmış.

Bu müsveddenin birinci tebyizi, bir mübarek zat tarafından oldu. O zatın tevafuktan haberi yokken, yazdığı nüshada kayda lâıyk şöyle lâtif ve manidar bir tevafuk gördük ki:

O nüshanın satırları başında, *elif*'ler altı yüz altmış altı olarak yazılmıştır. Bu hâl ise, Hazret-i İmam-ı Ali (radiyallahü anh) tarafından bu hususî risaleye verilen *Ayetü'l-Kübra* namının cifrî ve ebcedî makamı olan altı yüz altmış altı adedine tam tamına muvafakati ve mutabakatı ile, bu risalenin bu nama liyakatini gösterir. Hem, âyât-ı Kur'âniyenin adedi olan altı bin altı yüz altmış altının dört mertebesinden üç mertebesine tevafuku dahi, bu risalenin, âyâtın bir lem'ası olduğuna bir işarettir diye telâkki ettik.

Said Nursi

* * *

âyât: Kur'ân ayetleri.

âyât-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın ayetleri.

Ayetü'l-Kübra: Risale-i Nur'da 7. Şua adlı eser.

cifrî: cifir hesabına ait.

ebcedî: ebcet hesabına ait.

elif: Arap alfabesinin ilk harfi.

hâl: durum, vaziyet.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hususî: özel.

hükmüne: yerine, değerine.

İhtar: hatırlatma, uyarı.

ihtiyarsız: bir işi yapabilmek hususunda iktidar ve gücün bulunmaması.

lâtif: güzel, hoş.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

lem'a: parıltı.

liyakat: lâyık olma, ehliyet.

mahall-i zuhur: zuhur ettiği, or-

taya çıktığı yer.

makam: yer, durak.

manidar: nükteli, ince manalı.

mertebe: derece, basamak.

mesele: önemli konu.

muhit: yöre, çevre.

mutabakat: uyma, uygunluk, birbirini tutma.

muvafakat: uyma, uyuşma, uygunluk.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

mühim: önemli, ehemmiyet-

li.

müsvedde: karalama, yazı taslağı, sonradan temize çekilmek üzere yazılan ilk yazı.

nam: ad, isim, lâkap.

nispeten: nispetle, kıyaslayarak.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şakirt: talebe, öğrenci.

tebyiz: müsveddeyi temize çekme, beyaza çekme.

telâkki: anlama, kabul etme.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

zahiri: görünürde.

zat: kişi, şahıs.

zikretmek: anmak, bildirmek.

Bugünlerde, manevî bir muhaverede bir sual ve cevabı dinledim. Size, bir hülâsasını beyan edeyim:

Biri dedi: “Risale-i Nur’un iman ve tevhid için büyük tahşidatları ve küllî teşhizatları gittikçe çoğalıyor. Ve en muannit bir dinsizi susturmak için yüzde birisi kâfi iken, neden bu derece hararetle daha yeni tahşidat yapıyor?”

Ona cevaben dediler: “Risale-i Nur, yalnız bir cüz’î tahribatı ve bir küçük haneyi tamir etmiyor. Belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyeti içine alan ve dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhit kal’ayı tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor. Belki, bin seneden beri tedarik ve teraküm edilen müfsit aletlerle dehşetli rahnelenen kalb-i umumîyi ve efkâr-ı ammeyi ve umumun ve bahusus avam-ı mü’minînin istinatgâhları olan İslâmî esasların ve cereyanların ve şeaîrlerin kırılması ile bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumîyi, Kur’ân’ın i’cazıyla ve geniş yaralarını Kur’ân’ın ve imanın ilâçlarıyla tedavi etmeye çalışıyor. Elbette böyle küllî ve dehşetli tahribata ve rahnelere ve yaralara, hakkalyakin derecesinde, dağlar kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve bin tiryak hasiyetinde mücerrep ilâçlar ve hadsiz edviyeler bulunmak gerektir ki, bu zamanda Kur’ân-ı Mu’cizül-beyan’ın i’caz-ı manevîsinden çıkan Risale-i Nur o vazifeyi görmekle beraber, imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafata medardır” diye, uzun bir mükâleme cereyan etti. Ben de tamamen işittim, hadsiz şükrettim. Kısa kesiyorum...

Said Nursî

avam-ı mü’minin: mü’minlerin geniş halk tabakası, avam olanları.
bahusus: hususiyetle, en çok, hele.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cereyan: akma, bir tarafa doğru akış.
cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.
cihaz: alet, edevat.
cüz’î: küçük, az.
dehşetli: ürktücü, korkunç.

edviye: ilâçlar, devalar.
efkâr-ı amme: genelin, ummun, düşünceleri, umuma ait düşünce, kamuoyu.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakkalyakin: marifet mertebesinin en yükseği; bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheye asla yer bırakmayacak biçimde kesin olarak bilme.
hararet: sıcaklık.
hasiyet: hususî fayda, özellik.
hülâsa: bir şeyin özü, esası,

özet.
hüccet: delil.
i’caz: mu’cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.
i’caz-ı manevî: manen mu’cize oluş.
iman: inanma, itikat.
inkişafat: inkişafatlar, açılmalar, meydana çıkmalar, gelişmeler.
islah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.
İslâmiyet: Müslümanlık, se-

mavi dinlerin sonuncusu.

istinatgâh: dayanak noktası, güvenilecek yer.

kâfi: yeter, kâfi gelir.

kal’a: büyük hisar.

kalb-i umumî: umumun kalbi, genele ait kalp, toplumun duyguları.

Kur’ân-ı Mu’cizül-beyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur’ân-ı Kerim.

kuvvet: güç, kudret.

külli: umumî, genel.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

medar: sebep, vesile.

muannit: inatçı, ayak direyen.

muhavere: konuşma, sohbet etme.

mücerrep: tecrübe edilmiş, denenmiş.

müfsit: ifsat eden, bozucu, bozan.

mükâleme: konuşma.

rahne: gedik, yara, yırtık.

sual: soru.

şeaîr: Müslümanlara ait kurallar, kaideler, bütün Müslümanlarla ilgili meseleler ve âlâmetler.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

tahribat: tahripler, yıkıp bozma-

lar.
tahtşidat: yığmalar, biriktirmeler, toplamalar.

teçizat: teçizler, donatmalar, cihazlandırmalar.

tedarik: sağlama, temin etme, karşılama.

terakkiyat: ilerlemeler, gelişmeler.

teraküm: birikme, yığılma, toplanma.

tevhid: Allah’ın bir olduğuna inanma, birleme.

tiryak: panzehir olarak kullanılan, zehirlenme veya hastalıklardan şifa bulmaya vesile olan ilâç.

umumî: herkesle ilgili, genel.

vicdan: iyiyi kötüden, hayrı şerden ayırt etmeye yardımcı olan ahlâkî duygu.

vicdan-ı umumî: kamu vicdanı.

Dokuzuncu Şua

ONUNCU SÖZÜN MÜHİM BİR ZEYLİ VE LÂHİKASININ BİRİNCİ PARÇASI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿٢﴾ يُخْرِجُ الْحَيَّ
مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿٣﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ
بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٤﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٥﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ
أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوَنَاصِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٦﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ
مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَسْمَعُونَ ﴿٧﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ
مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٨﴾
وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً
مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٩﴾ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

1. Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla. • Akşama erdiğinizde ve sabaha kavuştuğunuzda Allah'ı tesbih edin. • Göklerde ve yerde olanların hamd ve senası Ona mahsustur. Gündüzün sonuna doğru ve öğle vaktine erişince de Allah'ı tesbih edip namaz kılın. • Ölüden diriyi, diriden ölüyü O çıkarır. Ölümünden sonra yeryüzünü O dildir. Siz de kabirlerinizden böyle çıkarılacaksınız. • Yine Onun ayetlerindendir ki, sizi topraktan yaratmıştır; sonra siz birer insan olarak yeryüzüne yayılırsınız. • Yine Onun ayetlerindendir ki, size hemcinslerinizden kendilerine ısınacağınız eşler yaratmış, aranızda muhabbet ve merhamet vermiştir. Düşünen bir topluluk için elbette bunda Allah'ın varlık ve birliğine, kudret ve rahmetine deliller vardır. • Göklerin ve yerin yaratılışı ile dillerinizin ve renklerinizin, seslerinizin ve simalarının farklılığı da yine Onun ayetlerindendir. İlim sahipleri için elbette bunda deliller vardır. • Gece ve gündüzde uyumanız ve Onun lütfundan rızık aramanız da yine Onun ayetlerindendir. Kulak veren bir topluluk için bunda elbette deliller vardır. • Yine Onun ayetlerindendir ki, size korku ve ümit vermek için şimşegi gösterir, gökten bir su indirir ve ölümünden sonra yeryüzünü onunla dildir. Akıl sahibi bir topluluk için elbette bunda de-

Lâhika: ilâve, ek.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
zeyil: ilâve.

كُلُّ لَهُ قَانُتُونٌ ۝ وَهُوَ الَّذِي يَدْرُؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يَعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ
عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ¹

İmanın bir kutbunu gösteren bu semavî âyât-ı kübranın ve haşri ispat eden şu kudsî berahin-i uzmanın bir nükte-i ekberi ve bir hüccet-i azamı, bu Dokuzuncu Şuada beyan edilecek.

Lâtif bir inayet-i Rabbaniyedir ki, bundan otuz sene evvel, Eski Said, yazdığı tefsir mukaddimesi *Muhakemat* namındaki eserin ahirinde, “İkinci Maksat: Kur’ân’da haşre işaret eden iki ayet tefsir ve beyan edilecek.

² نَحْنُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ deyip durmuş, daha yazamamış. Hâlık-ı Rahîm’ime delâil ve emarat-ı haşriye adedin-ce şükür ve hamd olsun ki, otuz sene sonra tevfiik ihsan eyledi.

Evet, bundan dokuz on sene evvel o iki ayetten birinci ayet olan

فَانْظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ
ذَٰلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ³

ferman-ı İlâhînin iki parlak ve çok kuvvetli hüccetleri ve tefsirleri bulunan “Onuncu Söz” ile Yirmi Dokuzuncu Sözü in’am etti; münkirleri susturdu.

ferman-ı İlâhî: Cenab-ı Hakkın emir ve buyruğu.

Hâlık-ı Rahîm: sonsuz merhamet ve şefkat sahibi yaratıcı, Allah.

hamd: övme, yüceltme.

haşir: öldükten sonra dirilmek.

hüccet: delil.

hüccet-i azam: büyük delil.

ihsan: bağışlama.

in’am: nimet verme.

inayet-i Rabbaniye: Allah’ın yardımı.

kudret: güç, kuvvet.

kudsi: mukaddes.

kutup: en uç noktası.

lâtif: hoş, şirin.

lütuf: ikram ve yardım.

mahlûkat: yaratılmışlar.

mukaddime: başlangıç.

münkir: inkâr eden.

nükte-i ekber: en büyük nükte.

Rahîm: Rahîm sıfatı.

Rahman: Rahman sıfatı.

rahmet: acıma.

semavî: İlâhî.

sena: övme.

sima: yüz.

şükür: minnettarlık ifade etme, teşekkür.

tecelli: yansıma, ortaya çıkma.

tefsir: açıklama, izah.

tesbîh: Cenab-ı Hakkı şanına lâ-yık ifadelerle anma; takdis.

tevfiik: yardım.

liller vardır. • Yine Onun ayetlerindendir ki, gök ve yer Onun emriyle ayakta durur. Sonra O sizi bir emirle çağırдында derhal kabirlerinizden çıkarsınız. • Göklerde ve yerde ne varsa Onundur; hepsi de Ona boyun eğer. • Mahlûkatı önce yaratan, sonra tekrar diriltecek olan Odur; bu ise Onun için daha kolaydır. Göklerde ve yerde tecelli eden en yüce sıfatlar Onundur. Onun kudreti her şeye gâlipdir; O her şeyi hikmetle yapar. (Rum Suresi: 17-27.)

2. Haydi öyle ise, Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla...

3. Şimdi bak Allah’ın rahmet eserlerine: Yeryüzünü ölümünün ardından nasıl diriltiyor. Bunu yapan, elbette ölüleri de öylece diriltecektir; O her şeye hakkıyla kadirdir. (Rum Suresi: 50.)

ahir: son.

âyât-ı kübra: yüce ayetler.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

berahin-i uzma: büyük deliller.

ber: beyan.

beyan: bildirme, anlatma, açıklama.

emarat-ı haşriye: dirilme işaretleri.

Hem, iman-ı haşrînin hücum edilmez o iki metin ka-
lesinden dokuz ve on sene sonra, ikinci ayet olan, başta
mezkûr âyât-ı ekberin tefsirini bu risale ile ikram etti.

İşte bu Dokuzuncu Şua, mezkûr âyâtıyla işaret edilen
dokuz âlî Makam ve bir ehemmiyetli Mukaddimeden iba-
rettir.

* * *

Mukaddime

Haşir akidesinin pek çok ruhî faydalarından ve hayatî
neticelerinden bir tek netice-i camiayı ihtisar ile beyan ve
hayat-ı insaniyeye, hususan hayat-ı içtimaiyesine ne de-
rece lüzumlu ve zarurî olduğunu izhar ve bu iman-ı haş-
rî akidesinin pek çok hüccetlerinden bir tek hüccet-i kül-
liyeyi icmal ile göstermek ve o akide-i haşriye ne derece
bedihî ve şüphesiz bulunduğunu ifade etmekten ibaret
olarak, iki Noktadır.

BİRİNCİ NOKTA: Ahiret akidesi, hayat-ı içtimaiye ve
şahsiye-i insaniyenin üssülesası ve saadetinin ve kemalâ-
tının esasatı olduğuna, yüzer delillerinden bir mikyas ola-
rak, yalnız dört tanesine işaret edeceğiz:

• *Birincisi:* Nev-i beşerin hemen yarısını teşkil eden
çocuklar, yalnız Cennet fikriyle, onlara dehşetli ve
ağlatıcı görünen ölümlere ve vefatlara karşı dayanabilir-
ler. Ve gayet zayıf ve nazik vücutlarında bir kuvve-i ma-
neviye bulabilirler. Ve her şeyden çabuk ağlayan gayet

akide: inanç.
akide-i haşriye: haşir inancı.
âli: yüce, yüksek.
âyât: Kur'ân ayetleri.
âyât-ı ekber: büyük ayetler.
bedihî: açık.
beyan: açıklama.
dehşet: korku.
delil: şahit.
ehemmiyet: pek önemli olma, değerlilik.

esasat: esaslar.
haşir: Allah'ın, ölüleri dirilt-
mesi.
hayat-ı içtimaiye: toplum
hayatı, sosyal hayatı.
hayat-ı insaniye: insan haya-
tı.
hayatî: hayatla alâkalı.
hususan: özellikle.
hüccet: delil.
hüccet-i külliye: bütün delil-
ler.
icmal: özetleme.
ihtisar: kısaltma.

ikram: bağış, ihsan.
iman-ı haşrî: "öldükten sonra
dirilişe" inanmayla ilgili.
işaret: gösterme, bildirme.
izhar: açıklamak.
kemalât: üstün özellikler.
kuvve-i maneviye: moral,
manevî güç.
makam: manevî mevki.
mezkûr: adı geçen.
mikyas: ölçü.
mukaddime: ön söz, başlan-
gıç.
mukavemet: dayanma.

nazik: narin, ince.
netice-i camiâ: kapsamlı so-
nuç.
nev-i beşer: insan soyu.
risale: kitapçık.
ruhî: ruhla ilgili.
saadet: mutluluk.
şahsiye-i insaniye: insan ki-
şiliği.
tefsir: açıklama, izah.
teşkil: oluşturan.
üssülesas: esas temel.
vefat: ölüm.
zarurî: zorunlu, mecburî.

mukavemetsiz mizac-ı ruhlarında, o Cennet ile bir ümit bulup, mesrurâne yaşayabilirler.

Meselâ, Cennet fikriyle der: “Benim küçük kardeşim veya arkadaşım öldü; Cennetin bir kuşu oldu, Cennette gezer, bizden daha güzel yaşar.”¹ Yoksa, her vakit etrafında kendi gibi çocukların ve büyüklerin ölümleri, o zayıf biçarelerin endişeli nazarlarına çarpması, mukavemetlerini ve kuvve-i maneviyelerini zirüzeber ederek, gözleriyle beraber ruh, kalp, akıl gibi bütün letaifini dahi öyle ağılattırarak; ya mahvolup veya divane bir bedbaht hayvan olacaktı.

• **İkinci delil:** Nev-i insanın nısfı olan ihtiyarlar, yalnız hayat-ı uhreviye ile, yakınlarında bulunan kabre karşı tahammül edebilirler. Ve çok alâkadâr oldukları hayatlarının yakında sönmesine ve güzel dünyalarının kapanmasına mukabil, bir teselli bulabilirler. Ve çocuk hükmüne geçen seriütteessür ruhlarında ve mizaçlarında, mevt ve zevalden çıkan elim ve dehşetli me'yusiyete karşı, ancak hayat-ı bâkiye ümidiyle mukabele edebilirler. Yoksa, o şefkate lâıyk muhteremler ve sükûnete ve istirahat-i kalbiyeye çok muhtaç o endişeli babalar ve analar, öyle bir vaveylâ-i ruhî ve bir dağdağa-i kalbî hissedeceklerdi ki, bu dünya onlara zulmetli bir zindan ve hayat dahi kasa-vetli bir azap olurdu.

• **Üçüncü delil:** İnsanların hayat-ı içtimaiyesinin en kuvvetli medarı olan gençler, delikanlılar, şiddet-i galeyanda olan hissiyatlarını ve ifratkâr bulunan nefis ve hevalarını tecavüzattan ve zulümlerden ve tahribattan

medar: dayanak noktası, sebep.
mesrurâne: sevinçli.
mevt: ölüm.
me'yusiyet: ümitsizlik.
mizaç: huy, tabiat.
mizac-ı ruh: ruhun durumu, yaratılışı.
muhterem: hürmete lâıyk, saygı-değer.
mukabele: karşılık verme.
mukabil: karşılık.
mukavemet: direnç, dayanıklılık.
nefis: insanı maddî zevk ve isteklere sevk eden kuvvet.
nev-i insan: insan cinsi.
nısf: yarım, yarı.
şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek.
seriütteessür: çabuk üzülen.
şiddet-i galeyan: şiddetli bir şekilde coşup taşma.
sükûnet: rahat, huzur.
tahammül: katlanma, dayanma.
tahribat: yıkıp yok etme, bozma-lar.
tecavüzat: saldırılar.
vaveylâ-i ruhî: ruhun feryadı.
zeval: geçip gitme, ölme.
zindan: dar yer, sıkıntılı yer.
zirüzeber: altüst.
zulmet: karanlık.
zulüm: cefa, işkence.

1. Süyutî, *Dürerü'l-Mensur*, 1:287, 288.

alâkadâr: alâkalı, ilgili.
azap: şiddetli acı.
bedbaht: talihsiz.
biçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön, taraf.
dağdağa-i kalbî: kalp sıkıntısı.
dehşet: korku.
delil: ispat edici şey, kanıt.
divane: akılsız, deli.
elim: acıklı, acı veren.

endişe: kuşku.
hayat-ı bâkiye: devamlı ve kalıcı hayat.
hayat-ı içtimaiye: toplum hayatı.
hayat-ı uhreviye: ahiret hayatı.
heva: istek ve arzuları emre vermek.
hissetmek: algılamak.
hissiyat: duygular.

ifratkâr: ileri giden, aşınılık yapan.
ihtiyar: yaşlı.
istirahat-ı kalbiye: kalp rahatlığı, iç huzuru.
kasavet: gam, keder.
kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.
letaif: güzelliikler.
mahvolmak: yok olup gitmek.

durduran ve hayat-ı içtimaiyenin hüsn-i cereyanını temin eden, yalnız Cehennem fikridir. Yoksa, Cehennem endişesi olmazsa, ¹ **اَلْحُكْمُ لِلْغَالِبِ** kaidesiyle o sarhoş delikanlılar, hevesatları peşinde bıçare zayıflara, âcizlere dünyayı Cehenneme çevireceklerdi. Ve yüksek insanıyeti, gayet süflî bir hayvaniyete döndüreceklerdi.

• *Dördüncü delil:* Nev-i beşerin hayat-ı dünyeviyesinde en cemiyetli merkez ve en esaslı zemberek ve dünyevî saadet için bir Cennet, bir melce, bir tahassungâh ise, aile hayatıdır. Ve herkesin hanesi, küçük bir dünyasıdır. Ve o hane ve aile hayatının hayatı ve saadeti ise, samimî ve ciddî ve vefadarâne hürmet ve hakikî ve şefkatli ve fedakârâne merhamet ile olabilir. Ve bu hakikî hürmet ve samimî merhamet ise, ebedî bir arkadaşlık ve daimî bir refakat ve sermedî bir beraberlik ve hadsiz bir zamanda ve hudutsuz bir hayatta birbiriyle pederâne, ferzendâne, kardeşâne, arkadaşâne münasebetlerin bulunmak fikriyle, akidesiyle olabilir.

Meselâ, der: “Bu haremim, ebedî bir âlemde, ebedî bir hayatta daimî bir refika-i hayatımdır. Şimdilik ihtiyar ve çirkin olmuş ise de, zararı yok. Çünkü, ebedî bir güzelliği var; gelecek. Ve böyle daimî arkadaşlığın hatırı için, her bir fedakârlığı ve merhameti yaparım” diyerek, o ihtiyare karısına, güzel bir huri gibi muhabbetle, şefkatle, merhametle mukabele edebilir. Yoksa kısacık, bir iki saat sûrî bir refakatten sonra ebedî bir firak ve müfarakata uğrayan arkadaşlık, elbette gayet sûrî ve muvakkat ve esassız, hayvan gibi bir rikkat-i cinsiye manasında ve

âciz: güçsüz.
akide: inanç.
âlem: dünya.
arkadaşâne: arkadaşçasına.
bıçare: çaresiz, zavallı.
ciddî: gerçek.
daimî: devamlı.
dünyevi saadet: dünya mutluluğu.
ebedî: sonsuz, sonsuza dek.
fedakâr: feda eden.
fedakârâne: fedakârca.
ferzendâne: oğula yakışacak surette.
firak: ayrılık.
hadsiz: sınırsız.
hakikî: gerçek.
hane: ev.
harem: kadın eş.
hatır: saygı.
hayat: ömür, yaşayış.
hayat-ı dünyeviye: dünya hayatı.
hayvaniyet: hayvanlık.
hevesat: hevesler, nefsin istek ve arzulan.
hudutsuz: sınırsız.
huri: Cennet güzeli.
hürmet: saygı.
hüsn-i cereyan: güzel hareket.
ihtiyar: yaşlı.

1. Galip olan hükmeder.

ihtiyare: yaşlı, ihtiyar kadın.
insaniyet: insanlık.
kaide: prensip, kural.
kardeşâne: kardeşçe.
melce: sığınak.
merhamet: acımak, karşılıksız şefkat, karşılıksız sevgi.
müfarakat: ayrılık.
muhabbet: sevgi.
mukabele: karşılık verme.
münasebet: ilişki.

muvakkat: geçici.
nev-i beşer: insanoğlu.
pederâne: babaca.
refakat: arkadaşlık.
refika-i hayat: hayat arkadaşısı.
rikkat-i cinsiye: insanın kendi cinsinden olana acıması.
saadet: mutluluk.
samimi: içten, candan.
sefkat: acıyarak ve karşılıksız

merhamet muhabbet besleme.
sermedî: devamlı, sürekli.
süflî: aşağılık.
sûrî: gösterişte, şekli.
tahassungâh: sığınma yeri.
temin: elde etme.
vefadarâne: vefalı olarak.
zemberek: hareketi sağlayan güç kaynağı.

bir mecazî merhamet ve sun'î bir hürmet verebilir. Ve hayvanatta olduğu gibi, başka menfaatler ve sair galip hisler, o hürmet ve merhameti mağlûp edip, o dünya Cennetini Cehenneme çevirir.

İşte, iman-ı haşrînin yüzer neticesinden birisi, hayat-ı içtimaiye-i insaniyeye taallûk eder. Ve bu tek neticenin de yüzer cihetinden ve faydalarından mezkûr dört delile, sairleri kıyas edilse, anlaşılır ki, hakikat-i haşriyenin tahakkuku ve vukuu, insaniyetin ulvî hakikati ve küllî hacceti derecesinde kat'îdir. Belki, insanın midesindeki ihtiyacın vücudu, taamların vücuduna delâlet ve şahadetinden daha zahirdir ve daha ziyade tahakkukunu bildirir. Ve eğer, bu hakikat-i haşriyenin neticeleri, insaniyetten çıkarsa, o çok ehemmiyetli ve yüksek ve hayattar olan insaniyet mahiyeti, murdar ve mikrop yuvası bir lâşe hükmüne sukut edeceğini ispat eder. Beşerin idare ve ahlâk ve içtimaiyatı ile çok alâkadar olan içtimaiyyun ve siyasiyyun ve ahlâkiyyunun kulakları çınlasın. Gelsinler; bu boşluğu ne ile doldurabilirler? Ve bu derin yaraları ne ile tedavi edebilirler?

İKİNCİ NOKTA: Hakikat-i haşriyenin hadsiz bürhanlarından, sair erkân-ı imaniyeden gelen şahadetlerin hülâsasından çıkan bir bürhanı, gayet muhtasar bir surette beyan eder. Şöyle ki:

Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın risaletine delâlet eden bütün mu'cizeleri ve bütün delâil-i nübüvveti ve hakkaniyetinin bütün bürhanları, birden, hakikat-i haşriyenin tahakkukuna şahadet ederek ispat

ahlâk: huylar.
ahlâkiyyun: ahlâk bilimcileri.
alâkadar: ilgili.
beşer: insan.
beyan: açıklama.
bürhan: delil.
cihet: yön.
delâil-i nübüvvet: peygamberlik delilleri.
delâlet: delil olma, gösterme.
delil: davayı, ispata yarayan şey.
ehemmiyet: önem.
erkân-ı imaniye: imana ait

esaslar.
galip: üstün gelen.
hacet: ihtiyaç.
hakikat-ı haşriye: haşir gerçeği.
hakkaniyet: doğruluk.
hayat-ı içtimaiye-i insaniye: insanın sosyal hayatı.
hayattar: canlı, yaşayan.
his: duygu.
hülâsa: kısaca.
hürmet: saygı.
içtimaiyat: sosyal hayat.
içtimaiyyun: sosyologlar.

iman-ı haşrî: dirilmeye iman.
insaniyet: insanlık.
ispat: kanıt.
kat'i: kesin.
kıyas: karşılaştırma, oranlama.
küllî: büyük, kapsamlı.
lâşe: leş.
mağlûp: yenilmiş.
mahiyet: özellik, esas.
mecazi: gerçek olmayan.
merhamet: acımak, şefkat göstermek.
mezkûr: adı geçen.

mikrop: çıplak gözle görülmesi mümkün olmayan canlılar, bakteriler.
mu'cize: bir benzerini yapma konusunda başkalarını âciz bırakan olağanüstü şey.
murdar: pis, kirli.
risalet: peygamberlik.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
sair: diğer.
siyasiyyun: siyasiler.
sukut: düşme, düşüş.
sun'î: uydurma, sahte.
taallûk: ilgilendirme.
taam: yiyecek, aş.
tahakkuk: doğruluk, gerçekleşme, meydana gelme.
tedavi: iyileştirme.
ulvî: yüksek, yüce.
vuku: meydana çıkma, olma.
zahir: açık, belli.
ziyade: çok.

ederler. Çünkü, bu zatın bütün hayatında, bütün davaları, vahdaniyetten sonra haşirde temerküz ediyor. Hem, umum peygamberleri tasdik eden ve ettiren bütün mu'cizeleri ve hüccetleri, aynı hakikate şahadet eder. Hem, ¹ **وَبِرُسُلِهِ** kelimesinden gelen şahadeti bedahet derecesine çıkararak ² **وَكُتْبِهِ** şahadeti de, aynı hakikate şahadet eder. Şöyle ki:

Başta Kur'an-ı Mu'cizülbeyan'ın hakkaniyetini ispat eden bütün mu'cizeleri, hüccetleri ve hakikatleri, birden, hakikat-i haşriyenin tahakkukuna ve vukuuna şahadet edip, ispat ederler. Çünkü Kur'an'ın, hemen üçten birisi haşirdir; ve ekser kısa surelerinin başlarında, gayet kuvvetli âyât-ı haşriyedir. Sarihan ve işareten binler âyâtıyla aynı hakikati haber verir, ispat eder, gösterir. Meselâ,

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ³ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ⁴ إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ⁵ إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ⁶ إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ⁷ عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ⁸ هَلْ آتَيْكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ⁹

âyât: işaretler.
âyât-ı haşriye: haşirle ilgili ayetler.
bedahet: açıklık.
beyan: açıklamak.
dehşet: büyük korku hâli.
delil: belge, tanık.
ekser: en çok.
hakikat: gerçek.
hakikat-ı haşriye: haşir gerçeği.
hakkaniyet: doğruluk.
haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, toplanma.
hüccet: delil.
ikna: düşünceyi kabul ettirme.
ispat: kanıt.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, evren.
kat'iyet: kesinlik.
Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'an-ı Kerim.
mu'cize: Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika iş.
müthiş: dehşet verici, korkunç.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
sarihan: açıkça.
tahakkuk: meydana gelme.

gibi otuz kırk surelerin başlarında, bütün kat'iyetiyle, hakikat-i haşriyeyi kâinatın en ehemmiyetli ve vacip bir hakikati olduğunu göstermekle beraber, sair ayetler dahi o hakikatin çeşit çeşit delillerini beyan edip ikna eder.

1. Ve peygamberlerine iman ettim.
2. Ve kitaplarına iman ettim.
3. Güneş dörülüp toplandığında. (Tekvîr Suresi: 1.)
4. Ey insanlar, Rabbinizden korkun. Kıyamet gününün zelzelesi, muhakkak ki pek büyük bir şeydir. (Hac Suresi: 1.)
5. Ne zaman ki yer müthiş bir sarsıntıyla sarsılır. (Zilzal Suresi: 1.)
6. Gök yanıldığı zaman. (İnfîtar Suresi: 1.)
7. Gök yanıldığında. (İnşîkak Suresi: 1.)
8. Onlar birbirlerine neyi sorup duruyorlar? (Nebe Suresi: 1.)
9. Dehşeti her şeyi kaplayan kıyametin haberi sana geldi mi? (Gâşiye Suresi: 1.)

tasdik: onaylama.
vacip: zorunlu.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve **vuku:** meydana gelme varlığı.

Acaba, bir tek ayetin bir tek işareti, gözümüz önünde, ulûm-i İslâmiyede müteaddit ilmî ve kevnî hakikatleri meyve veren bir kitabın binler böyle şahadetleri ve davaları ile güneş gibi zuhur eden iman-ı haşrî hakikatsiz olması, güneşin inkârı, belki kâinatın ademi gibi, hiçbir cihet-i imkânı var mı? Ve yüz derece muhal ve batıl olmaz mı?

Acaba, bir sultanın bir tek işareti yalan olmamak için, bazen bir ordu hareket edip çarpıştığı hâlde; o pek ciddi ve izzetli Sultanın binler sözleri ve vaatleri ve tehditlerini yalan çıkarmak, hiçbir cihette kabil midir? Ve hakikatsiz olmak, mümkün müdür?

Acaba, on üç asırda, fasılasız olarak, hadsiz ruhlara, akıllara, kalplere, nefislere hak ve hakikat dairesinde hükmeden, terbiye eden, idare eden bu manevî Sultan-ı Zîşan'ın bir tek işareti, böyle bir hakikati ispat etmeye kâfi iken, binler tasrihat ile bu hakikat-i haşriyeyi gösterip ispat ettikten sonra, o hakikati tanımayan bir echel ahmak için Cehennem azabı lâzım gelmez mi? Ve ayn-ı adalet olmaz mı?

Hem, birer zamana ve birer devre hükmeden bütün semavî suhuf lar ve mukaddes kitaplar dahi, bütün istikbale ve umum zamanlara hükümrân olan Kur'ân'ın tafsilâtla, izahatla, tekrar ile beyan ve ispat ettiği hakikat-i haşriyeyi asırlarına ve zamanlarına göre, o hakikati kat'î kabul ile beraber, tafsilâtsiz ve perdeli ve muhtasar bir surette beyan, fakat kuvvetli bir tarzda iddia ve ispatları, Kur'ân'ın davasını binler imza ile tasdik ederler.

ahmak: kalın kafalı, aptal.

asır: yüzyıl, zaman.

ayn-ı adalet: adaletin tâ kendisi.

batıl: yalan, çürük.

beyan: açıklama.

Cehennem: ceza mahalli.

cihet-i imkân: mümkün olma yönü.

echel: çok cahil.

fasılasız: aralıksız.

hadsiz: sayısız.

hakikat: gerçek.

hakikat-i haşriye: haşir gerçeği.

hükümrân: hâkim.

iddia: ısrarla savunma.

iman-ı haşrî: haşre inanma.

ispat: doğrulamak, doğruyu ortaya koyma, kanıt.

istikbal: gelecek.

izahat: açıklamalar.

izzet: şeref, yücelik.

kabil: kabul edici.

kâfi: yeten, yeterli.

kat'i: kesin.

kevnî: varlık âlemiyle ilgili.

manevî: maddî olmayan.

muhal: imkânsız.

muhtasar: kısa, özet.

mukaddes kitaplar: Tevrat,

Zebur, İncil, Kur'ân.

müteaddit: birçok.

şahadet: şahit olma.

semavî suhuf: bazı peygamberlere inen sahifeler hâlindeki küçük kitapçıklar.

Sultan-ı Zîşan: şanı yüce olan Sultan; Allah.

tafsilât: ayrıntılar.

tasdik: doğrulamak.

tasrihat: izah etmeler.

tehdit: gözdağı verme.

terbiye: edeplendirme.

ulûm-i İslâmiye: İslâmî ilimler.

umum: genel.

vaat: söz verme.

zuhur: meydana çıkma.

Bu bahsin münasebetiyle, risale-i *Münacat*'ın ahirinde, ¹ **إِيْمَانٌ بِالْيَوْمِ الْآخِرِ** rüknüne sair rükünlerin, hususan rûsul ve kütübün şahadeti münacat suretinde zikredilen pek kuvvetli ve hülâsalı ve bütün evhamları izale eden bir hüccet-i haşriye, aynen buraya giriyor. Şöyle ki: *Münacat*'ta demiş:

Ey Rabb-i Rahîm'im!

Resul-i Ekrem'inin talimiyle ve Kur'an-ı Hakîm'in der-siyle anladım ki, başta Kur'an ve Resul-i Ekrem'in olarak bütün mukaddes kitaplar ve peygamberler, bu dünyada ve her tarafta numuneleri görülen celâlli ve cemalli isimlerinin tecellileri, daha parlak bir surette ebedülâbâdda devam edeceğine ve bu fânî âlemde Rahîmâne cilveleri, numuneleri müşahede edilen ihsanatının daha şaşıaali bir tarzda dâr-ı saadette istimrarına ve bekasına ve bu kısa hayat-ı dünyeviyede onları zevk ile gören ve muhabbet ile refakat eden müştakların, ebedde dahi refakatlerine ve beraber bulunmalarına icma ve ittifak ile şahadet ve delâlet ve işaret ederler.

Hem, yüzer mu'cizat-ı bâhirelerine ve âyât-ı kâtıraları-na istinaden, başta Resul-i Ekrem ve Kur'an-ı Hakîm'in olarak, bütün nuranî ruhların sahipleri olan peygamberler ve bütün münevver kalplerin kutupları olan velîler ve bütün keskin ve nurlu akılların madenleri olan siddîkînler bütün suhuf-i semaviyede ve kütüb-i mukaddesede Senin çok tekrar ile ettiğin binler vaatlerine ve tehditlerine istinaden, hem Senin kudret ve rahmet ve inayet ve hikmet

âyât-ı kâtia: kesin deliller.
beka: ebedilik, devamlılık.
celâl: haşmet, heybet, yücelik.
cemal: güzellik, merhamet.
dâr-ı saadet: saadet yeri, Cennet.
delâlet: işaret.
ebed: sonsuzluk, daimilik.
ebedülâbâd: sonsuzların sonsuzu.
evham: zanlar, kuşuklar.
fânî: ölümlü.
hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.
hikmet: her şeyin belirli gayelere yönelik olarak, manalı, faydalı ve tam yerli yerinde olması.
hüccet-i haşriye: haşrin delili.
hülâsa: kısaca.
icma: fikir birliği.
ihsanat: ihsanlar.
inayet: yardım.
istimrar: uzayıp gitme.
istinaden: dayanarak.
ittifak: birleşme, birlik.
izale: yok etme, giderilme.
kudret: güç, kuvvet.
Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve su-resinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'an.
kütüb-i mukaddese: mukaddes kitaplar (Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerîm).
kütüp: kitaplar.
kutub: önder, rehber.
mu'cizat-ı bâhire: apaçık mu'cizeler.
muhabbet: sevgi.
mukaddes: mübarek.
münacat: yalvarma, Allah'a yalvarış, dua, yakarış.
münasebet: ilişki, bağlantı.
münevver: nurlanmış.
müşahede: gözle görme.

1. Ahiret gününe iman etmek.

müştak: arzulu, âşık.
numune: örnek, misal.
nuranî: nurlu.
Rabb-i Rahîm: sonsuz şefkat ve merhamet sahibi olan Cenab-ı Hak.
rahîmâne: şefkatle, merhametle.
rahmet: acıma, merhamet etme.
refakat: arkadaşlık.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerîm olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).
risale-i Münacat: Münacat risalesi.
rükûn: inanç esasları.
rûsul: peygamberler.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şaa: gösteriş.
siddîkîn: samimiyetle Allah ve peygambere iman etmiş

olanlar.
suhuf-i semaviye: semavî sayfalar.
talim: öğretme.
tarz: biçim.
tecelli: yansıma.
tehdit: gözdağı verme.
vaat: söz verme.
veli: Allah dostu, evliya.
zevk: tatma.
zikir: anılma.

ve celâl ve cemel gibi ahireti iktiza eden kudî sıfatlarına, şe'nlerine ve Senin izzet-i celâline ve saltanat-ı rububiyetine itimaden, hem ahiretin izlerini ve tereşşuhatını bildiren hadsiz keşfiyatlarına ve müşahedelerine ve ilmelyakin ve aynelyakin derecesinde bulunan itikatlarına ve imanlarına binaen, saadet-i ebediyeyi insanlara müjdeliyorlar. Ehl-i dalâlet için Cehennem ve ehl-i hidayet için Cennet bulunduğunu haber verip ilân ediyorlar. Kuvvetli iman edip, şahadet ediyorlar.

Ey Kadîr-i Hakîm! Ey Rahman-ı Rahîm! Ey Sadıku'l-Va'di'l-Kerîm! Ey izzet ve azamet ve celâl sahibi Kahhar-ı Zülcelâl!

Bu kadar sadık dostlarını, bu kadar vaatlerini ve bu kadar sıfât ve şuanatını yalancı çıkarmak, tekzip etmek; ve saltanat-ı rububiyetinin kat'î mukteziyatını tekzip edip yapmamak; ve Senin sevdiğin ve onlar dahi Seni tasdik ve itaat etmekle kendilerini Sana sevdiren hadsiz makbul ibadının ahirete bakan hadsiz dualarını ve davalarını reddetmek, dinlememek; ve küfür ve isyan ile ve Seni vadinde tekzip etmekle, Senin azamet-i kibriyana dokunan ve izzet-i celâline dokunduran ve ulûhiyetinin haysiyetine ilişen ve şefkat-i rububiyetini müteessir eden ehl-i dalâleti ve ehl-i küfrü, haşrin inkârında onları tasdik etmekten yüz binler derece mukaddessin ve hadsiz derece münezzeh ve âlisin. Böyle nihayetsiz bir zulümden ve nihayetsiz bir çirkinlikten, Senin o nihayetsiz adaletini ve nihayetsiz cemelini ve hadsiz rahmetini, hadsiz derece takdis ediyoruz. Ve bütün kuvvetimizle iman ederiz ki,

ahiret: öteki dünya.
âli: yüce, yüksek, ulu.
aynelyakin: gözle görerek kesin bilgi edinme.
azamet: büyüklük, yücelik.
celâl: haşmet, görkem, heybet.
cemel: güzellik.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli, hak yoldan çıkanlar, azgın kimse-ler.
ehl-i hidayet: hidayette ve doğru yolda olanlar.

ehl-i küfür: küfür ehli.
hadsiz: sınırsız.
haşir: öldükten sonra dirilme-ye inanmak.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
hikmet: her şeyin belirli gayelere yönelik olarak, manalı, faydalı ve tam yerli yerinde olması.
ibad: kullar.
iktiza: gereklilik.
ilmelyakin: kesin bilgiye dayanarak öğrenme.

inkâr: reddetme, kabul etmeme.
isyan: baş kaldırma.
itaat: boyun eğme.
itikat: kesin inanış, iman.
itimat: güvenme.
izzet: şeref, yücelik, üstünlük.
izzet-i celâl: haşmet ve görkemin izzeti, yüceliğin haysiyet ve şerefi.
Kadîr-i Hakîm: her şeyi hikmetle yaratan ve her şeyi kudreti yeten, Allah.

Kahhar-ı Zülcelâl: kayıtsız, şart-sız galip ve her an kahretmeye gücü yeten büyüklük sahibi Allah.

kat'î: kesin, şüphesiz.

keşfiyat: manevî âlemlerde bazı olayları ve hakikatleri görme.

kudî: her türlü kusur ve noksandan uzak, temiz.

küfür: inkâr.

makbul: kabul edilmiş olan.

mukaddes: her türlü kusur ve eksiklikten uzak.

mukteziyat: gerekçeler.

münezzeh: her türlü çirkinlik ve noksanlıktan arınmış, nezih, temiz.

müşahede: gözle görme.

müteessir: etkilenmiş.

Rahman-ı Rahîm: dünya ve ahirette yarattıklarına sonsuz rahmet, şefkat ve merhametiyle muamele eden Allah.

rahmet: şefkat, merhamet etme.

saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk; Cennet.

sadık: doğru sözlü.

Sadıku'l-Va'di'l-Kerîm: vadinde sadık ve cömertlik sahibi olan Allah.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

saltanat-ı rububiyet: Allah'ın her şeyi kendi terbiyesi ve egemenliği altında bulundurması, Allah'ın kâinatı terbiye ve idare edicilik sıfatının saltanatı.

şefkat-i rububiyet: her şeyi terbiye edip idare ve egemenliği altında bulunduran Allah'ın şefkati.

şe'n: durum, özellik, hâl.

sıfat: keyfiyet, nitelik.

sıfât: keyfiyetler, nitelikler.

şuanat: işler.

takdis: her türlü eksiklik ve çirkinlikten yüce olduğunu dile getirme, kutsama.

tasdik: doğrulama.

tekzip: yalanlama, yalan olduğunu söyleme.

tereşşuhat: sızıntılar.

ulûhiyet: ilâhîlik, Allah'lık.

vaat: söz verme.

âlem-i beka: sonsuzluk âlemi, ahiret.

âmin: "Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!"

asfiya: tuttuğu yol doğru olan kimseler.

aynelyakin: gözle görür derecede.

ayn-ı hakikat: gerçeğin tâ kendisi.

beşaret: müjdeleme.

beyan: açıklama.

bürhan: delil.

cilve: yansıma, görüntü.

dâr-ı saadet: mutluluk yeri, Cennet.

define: kıymetli eşya.

delâlet: işaret.

delil: yol gösteren.

dellâl-ı saltanat: saltanatın ilânı.

ekser: daha çok.

enbiya: peygamberler.

evliya: erenler, velîler, ulular.

Habibullah: Allah'ın sevgilisi, Hz. Muhammed

hak: doğru, hakkaniyet ve doğruluk.

hakikat: gerçek.

hakikat-i ekber-i haşriye: haşrin en büyük gerçeği.

hakkalyakin: bizzat yaşayarak kesin bilgi edinme.

hakkaniyet: adalete uygunluk.

hamî: himaye eden.

harika: olağanüstü.

hüccet: delil.

hürmet: haysiyet ve şeref, saygı.

hüsn-i hatime: hayırlı ve iyi son.

ibad: kullar.

ihsanat: nimetler.

ilmelyakin: kesin bilgiye dayanarak, kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde öğrenme.

iman-ı ekmel: en mükemmel iman.

ispat: doğrulayan, doğruyu ortaya koyma, kanıtlama, doğrulama.

makamat: makamlar.

mazhar: kavuşma; nail olmuş, nail olma.

medar: dayanak noktası.

merci: müracaat edilecek yer.

mu'cize: Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika iş.

müddea: iddia edilen şey.

mutabik: uygun.

nübüvvet: peygamberlik.

o yüz binler sadık elçilerin¹ ve o hadsiz doğru dellâl-ı saltanatın olan enbiya, asfiya, evliyalar, hakkalyakin, aynelyakin, ilmelyakin suretinde Senin uhrevî rahmet hazinelerine âlem-i bekadaki ihsanatının definelerine ve dâr-ı saadette tamamıyla zuhur eden güzel isimlerinin harika güzel cilvelerine şahadetleri hak ve hakikattir; ve işaretleri doğru ve mutabiktir; ve beşaretleri sadık ve vakidir; ve onlar bütün hakikatlerin mercii ve güneşi ve hamîsi olan Hak isminin en büyük bir şuaı, bu hakikat-i ekber-i haşriye olduğunu iman ederek, Senin emrinle, Senin ibadına hak dairesinde ders veriyorlar ve ayn-ı hakikat olarak talim ediyorlar.

Yâ Rab!

Bunların ders ve talimlerinin hakkı ve hürmeti için, bize ve Risale-i Nur Talebelerine iman-ı ekmel ve hüsn-i hatime ver. Ve bizleri onların şefaathlerine mazhar eyle. Âmin.

Hem, nasıl ki Kur'ân'ın, belki bütün semavî kitapların hakkaniyetini ispat eden umum deliller ve hüccetler; ve Habibullahın, belki bütün enbiyanın nübüvvetlerini ispat eden umum mu'cizeler ve bürhanlar, dolayısıyla, en büyük müddeaları olan ahiretin tahakkukuna delâlet ederler. Aynen öyle de, Vacibü'l-Vücut'un vücuduna ve vahdetine şahadet eden ekser deliller ve hüccetler, dolayısıyla, rububiyetin ve ulûhiyetin en büyük medarı ve mazharı olan dâr-ı saadetin ve âlem-i bekanın vücuduna, açılmasına şahadet ederler. Çünkü, gelecek makamatta beyan ve ispat edileceği gibi, Zat-ı Vacibü'l-Vücut'un hem

1. Yüz yirmi dört bin enbiya olduğuna dair bkz. Hâkim, *Müstedrek*, 2:652; İbni Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübra*, 1:32; İbni Hibban, *Sahih*, 2:77; *Müsned*, 5:265-266; Taberanî, *Mu'cemü'l-Kebir*, 8:217; Veliyyüddin Tebrizî, *Mışkâtü'l-Mesabih*, 3:122.

rahmet: acıma, merhamet etme.

rububiyet: rablık.

sadık: doğru.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

şefaât: uhrevî yardım.

semavî kitaplar: Allah tarafından inen kitaplar.

şua: ışıık.

tahakkuk: gerçekleşme.

talim: öğretme ve öğrenme.

uhrevî: ahirete ait.

ulûhiyet: ilâhlık.

umum: bütün.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan Allah.

vahdet: birlik.

vaki: olmuş.

vücut: var olma, var oluş.

yâ Rab: ey Rabbimiz.

Zat-ı Vacibü'l-Vücut: varlığı mutlaka gerekli olan zat, Cenab-ı Allah.

zuhur: meydana çıkma.

mevcudiyeti, hem umum sıfatları, hem ekser isimleri, hem rububiyet, ulûhiyet, rahmet, inayet, hikmet, adalet gibi vasıfları, şe'nleri lüzum derecesinde ahireti iktiza ve vücup derecesinde bâkî bir âlemi istilzam ve zaruret derecesinde mükâfat ve mücazat için haşri ve neşri isterler.

• Evet, madem ezeli, ebedî bir Allah var; elbette saltanat-ı ulûhiyetinin sermedi bir medarı olan ahiret vardır. Ve madem, bu kâinatta ve zihayatta gayet haşmetli ve hikmetli ve şefkatli bir rububiyet-i mutlaka var ve görünüyor; elbette o rububiyetin haşmetini sukuttan ve hikmetini abesiyetten ve şefkatini gadirden kurtaran ebedî bir dâr-ı saadet bulunacak ve girilecek.

• Hem madem göz ile görünen bu hadsiz in'amlar, ihsanlar, lütuflar, keremler, inayetler, rahmetler, perde-i gayp arkasında bir Zat-ı Rahman-ı Rahîm'in bulunduğunu sönmemiş akıllara, ölmemiş kalplere gösterir; elbette in'amı istihzadan ve ihsanı aldatmaktan ve inayeti adavetten ve rahmeti azaptan ve lütuf ve keremi ihanetten halâs eden ve ihsanı ihsan eden ve nimeti nimet eden bir âlem-i bâkîde, bir hayat-ı bâkiye var ve olacaktır.

• Hem madem bahar faslında, zeminin dar sahifesinde, hatasız yüz bin kitabı birbiri içinde yazan bir kalem-i Kudret, gözümüz önünde yorulmadan işliyor. Ve o kalem sahibi yüz bin defa ahit ve vadetmiş ki, "Bu dar yerde ve karışık ve birbiri içinde yazılan bahar kitabından daha kolay olarak, geniş bir yerde güzel ve lâyemut bir kitabı yazacağım ve size okutturacağım" diye, bütün

adalet: hakkaniyet, âdillik.
adavet: düşmanlık.
ahiret: öbür dünya.
ahit: söz verme.
âlem: dünya.
âlem-i bâkî: sonsuz olan ahiret âlemi.
azap: acı.
bâkî: ebedî, daimî.
dâr-ı saadet: mutluluk yeri, Cennet.
ebedî: sonu olmayan.
ekser: en çok.
ezeli: başlangıçsız.

fasıl: mevsim.
gadir: fenalık.
gayet: çok.
hadsiz: sınırsız.
halâs: kurtarma.
haşir: öldükten sonra dirilme.
haşmet: heybet, büyüklük.
hayat-ı bâkiye: bitmeyen sonsuz hayat.
hikmet: bir gayeye yönelik olması, manalı ve faydalı olması, hikmetli. bir gaye ve maksada yönelik.
ihanet: kötülük.

ihsan: iyilik
iktiza: gerektirme.
in'am: nimet verme, nimet.
inayet: yardım.
istihza: alay etme.
istilzam: gerektirme.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı.
kalem-i Kudret: Allah'ın kudret kalemi.
kerem: cömertlik, ikram.
lâyemut: ölümsüz.
lütuf: iyilik, ikram, yardım.
madem: zaten.

medar: dayanak noktası, kaynak, sebep.
mevcudiyet: mevcut olma, varlık.
mücazat: ceza, karşılık.
mükâfat: ödül.
neşir: ebedî âlemden mahşer yerinde her tarafa yayılma.
nimet: ihsan, bağış.
perde-i gayp: gizli perde.
rahmet: acıma, merhamet etmek.
rububiyet: rablik.
saltanat-ı ulûhiyet: ortak kabul etmeyen ilâhî saltanat.
şefkat: acıma ve merhamet etmek.
şe'n: mukaddes özellik.
sermedi: daimî, ölümsüz.
sıfat: hâl, keyfiyet.
sukut: düşme, düşüş.
umum: bütün.
vaat: söz verme.
vasıf: özellik, nitelik.
vücup: varlığı gerekli olma.
zaruret: zorunluluk.
Zat-ı Rahman-ı Rahîm: yardım, ihsan ve merhamet sahibi olan zat, Allah.
zemin: yeryüzü.
zihayat: hayat sahibi.

fermanlarda o kitaptan bahsediyor. Elbette ve her hâlde o kitabın aslı yazılmış ve haşır ve neşir ile haşiyeleri de yazılacak. Ve umumun defter-i a'malleri onda kaydedilecek.

• Hem madem bu arz, kesret-i mahlûkat cihetiyle ve mütemadiyen değişen yüz binler çeşit çeşit enva-ı zevi'l-hayat ve zevi'l-ervahın meskeni, menşei, fabrikası, meşheri, mahşeri olması haysiyetiyle, bu kâinatın kalbi, merkezi, hülâsası, neticesi, sebep-i hilkatı olarak, gayet büyük öyle bir ehemmiyeti var ki, küçüklüğü ile beraber koca semavata karşı denk tutulmuş. Semavî fermanlarda daima, ¹ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ deniliyor.

• Ve madem, bu mahiyetteki arzın her tarafına hükmeden ve ekser mahlûkatına tasarruf eden ve ekser zî-hayat mevcudatını teshir edip kendi etrafına toplattıran ve ekser masnuatını kendi hevesatının hendesiyle ve ihtiyacatının düsturlarıyla öyle güzelce tanzim ve teşhir ve tezyin ve çok antika nevilerini liste gibi birer yerlerde öyle toplayıp süslettirir ki, değil yalnız ins ve cin nazarlarını, belki semavat ehlinin ve kâinatın nazar-ı dikkatlerini ve takdirlerini ve Kâinatın Sahibinin nazar-ı istihsanını celp etmekle, gayet büyük bir ehemmiyet ve kıymet alan ve bu haysiyetle, bu kâinatın hikmet-i hilkatı ve büyük neticesi ve kıymetli meyvesi ve arzın halifesi olduğunu fenleriyle, sanatlarıyla gösteren ve dünya cihetinde Sâni-i Âlemin mu'cizeli sanatlarını gayet güzelce teşhir ve tanzim ettiği için, isyan ve küfrüyle beraber dünyada bırakılan ve azabı tehir edilen ve bu hizmeti için imhal

antika: tarihi eser.

arz: yer, dünya.

azap: ceza.

celp: çekme.

cihet: yön.

cin: gözle görülmez lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.

defter-i a'mal: işlerin, fiillerin, amellerin defteri.

denk: eşit.

düstur: prensip, esas.

ehemmiyet: önem.

ekser: en çok.

enva-ı zevi'l-hayat: canlı türleri.

ferman: buyruk.

halife: vekil, insan.

haşır: bir araya gelme.

haşiyeler: derkenar, dipnot.

haysiyet: şeref, onur, itibar.

hendese: plan, çizgi.

hevesat: arzular.

hikmet-i hilkat: yaratılış hikmeti.

hükmeden: hâkimiyet kuran.

hülâsa: öz, esas, temel kısmı.

ihtiyacat: ihtiyaçlar.

imhal: erteleme.

ins: insan.

isyan: emre karşı gelip ayaklanma.

kâinat: evren, yaratılmışlar.

kesret-i mahlûkat: yaratılmışların çokluğu.

küfür: inanmama; nankörlük.

mahiyet: esas.

mahlûkat: yaratılmışlar.

mahşer: toplanılacak yer.

masnuat: sanat eseri varlıklar.

menşei: esas, kök.

meşher: sergi, gösterme yeri.

mesken: oturulacak yer.

mevcudat: varlıklar.

mu'cize: Allah tarafından verilip,

1. Göklerin ve yerin Rabbi [Allah'tır]. (Ra'd Suresi: 16; İsrâ Suresi: 102; Kehf Suresi: 14.)

yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika iş.
mütemadiyen: sürekli olarak.
muvaaffakiyet: başarılı olma.
nazar: bakış.
nazar-ı dikkat: dikkatli bakış.
nazar-ı istihsan: beğenen bakış.
neşir: yayma, serpmeye.
nevi: çeşit, tür.

Sâni-i Âlem: dünyayı sanatla yaratan Allah.
sebeb-i hilkat: yaratılış sebebi.
semavat: gökler.
semavî: Allah tarafından olan, ilâhî.
takdir: kıymet verme.
tanzim: düzenleme, tertipleme.
tasarruf eden: dilediği gibi

kullanan ve yöneten.
tehir: geciktirme.
teshir: cezp etme, kendine bağlama.
teşhir: sergileme.
tezyin: süsleme.
umum: bütün.
zevi'l-ervah: ruh sahipleri, canlılar.
zihayat: hayat sahibi, canlı.

edilip muvaffakiyet gören nev-i benîâdem var. Ve madem bu mahiyetteki nev-i benîâdem, mizaç ve hilkat itibarıyla gayet zayıf ve âciz ve gayet acz ve fakrıyla beraber, hadsiz ihtiyacı ve teellümatı olduğu hâlde, bütün bütün kuvvetinin ve ihtiyarının fevkinde olarak, koca küre-i arzı o nev-i insana lüzumu bulunan her nevi madenlere mahzen ve her nevi taamlara ambar ve nev-i insanın hoşuna gidecek her çeşit mallara bir dükkân sureti-ne getiren, gayet kuvvetli ve hikmetli ve şefkatli bir Mutasarrıf var ki, böyle nev-i insana bakıyor, besliyor, istediğini veriyor.

• Ve madem, bu hakikatteki bir Rab, hem insanı sever, hem kendini insana sevdire; hem bâkîdir, hem bâkî âlemleri var; hem adaletle her işi görür ve hikmetle her şeyi yapıyor; hem bu kısa hayat-ı dünyeviyede ve bu kısacık ömr-i beşerde ve bu muvakkat ve fânî zeminde, o Hâkim-i Ezeli'nin haşmet-i saltanatı ve sermediyet-i hâkimiyeti yerleşmiyor; ve nev-i insanda vuku bulan ve kâinatın intizamına ve adalet ve muvazenelerine ve hüsn-i cemaline münafi ve muhalif çok büyük zulümleri ve isyanları ve velinimetine ve onu şefkatle besleyene karşı ihanetleri, inkârları, küfürleri bu dünyada cezasız kalıp, gaddar, zalim, rahat ile hayatını ve bîçare mazlum, meşakkatler içinde ömürlerini geçirirler; ve umum kâinatta eserleri görünen şu adalet-i mutlakanın mahiyeti ise, dirilmemek suretiyle, o gaddar zalimlerin ve me'yus mazlumların vefat içindeki müsavatlarına bütün bütün zıttır, kaldırmaz, müsaade etmez.

âciz: güçsüz.
acz: güçsüzlük.
adalet-i mutlaka: sınırsız, tam yerinde adalet.
âlem: dünya, cihan.
ambar: zahire ve kuru gıdaları koymaya yarayan büyük depo.
bâki: ebedî, daimî.
fakr: fakirlik.
fânî: ölümlü.
gaddar: acımasız.
hadsiz: sınırsız.
haşmet-i saltanat: saltanatın

heybeti.
hayat: yaşayış.
hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.
hikmet: her şeyin belirli gayelere yönelik olarak, manalı, faydalı ve tam yerli yerinde olması.
hilkat: yaratılış.
hüsn-i cemel: yüz güzelliği.
ihanet: haksızlık etme.
ihtiyacat: ihtiyaçlar.
ihtiyar: seçme, tercih.
inkâr: reddetme.

intizam: düzen.
isyan: baş kaldırma.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı.
küfür: nimeti inkâr etme.
küre-i arz: dünya, yer küre.
mahiyet: asıl, esas, hakikat, özellik, nitelik.
mahzen: içinde eşya saklanacak yer.
mazlum: zulme uğramış.
meşakkat: sıkıntı.
me'yus: ümitsiz.
mizaç: huy, tabiat.

muhalif: uymayan, karşıt.
münafi: aykırı, zıt.
müsaade: izin vermek.
müsavat: denklik, eşitlik.
mutasarrıf: tasarruf sahibi olan, tasarruf eden.
muvakkat: geçici.
muvazene: denge.
nev-i benîâdem: insan cinsi, insan oğlu.
nev-i insan: insan çeşidi, insan cinsi, insan oğlu.
ömr-i beşer: insan ömrü, insan hayatı.
şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek.
şefkatli: acıyarak ve esirgeyerek seven.
sermediyet-i hâkimiyet: Allah'ın bütün kâinatta hükmedip idare etmesinin devamlılığı.
taam: yemek, aş.
teellümat: elemeler.
velinimet: nimeti veren.
vuku: meydana gelme.
zalim: zulmeden.
zıt: ters, karşıt.
zulüm: haksızlık.

• Ve madem, nasıl ki Kâinatın Sahibi, kâinattan zemi-
ni ve zeminden nev-i insanı intihap edip, gayet büyük bir
makam, bir ehemmiyet vermiş; öyle de, nev-i insandan
dahi makasid-ı rububiyetine tevafuk eden ve kendilerini
iman ve teslim ile Ona sevdiren hakikî insanlar olan en-
biya ve evliya ve asfiyayı intihap edip kendine dost ve
muhatap ederek, onları mu'cizeler ve tevfikler ile ikram
ve düşmanlarını semavî tokatlar ile tazip ediyor. Ve bu
kıymetli, sevimli dostlarından dahi, onların imamı ve
mefhari olan Muhammed Aleyhissalâtu Vesselâmi inti-
hap ederek, ehemmiyetli küre-i arzın yarısını ve ehem-
miyetli nev-i insanın beşten birisini uzun asırlarda onun
nuruyla tenvir ediyor. Âdeti, bu kâinat onun için yaratıl-
mış gibi, bütün gayeleri onun ile ve onun dini ile ve
Kur'an'ı ile tezahür ediyor. Ve o pek çok kıymettar ve
milyonlar sene yaşayacak kadar hadsiz hizmetlerinin üç-
retlerini, hadsiz bir zamanda almaya müstahak ve lâıyk
iken, gayet meşakkatler ve mücahedeler içinde altmış üç
sene gibi kısacık bir ömür verilmiş. Acaba hiçbir cihetle
hiçbir imkânı, hiçbir ihtimali, hiçbir kabiliyeti var mı ki,
o zat, bütün emsali ve dostlarıyla beraber dirilmesin ve
şimdi de ruhen diri ve hayy olmasın; idam-ı ebedî ile
mahvolsunlar? Hâşâ, yüz bin defa hâşâ ve kellâ! Evet,
bütün kâinat ve hakikat-i âlem, dirilmesini dava eder ve
hayatını Sahib-i Kâinat'tan talep ediyor.

• Ve madem, Yedinci Şua olan *Ayetü'l-Kübra*'da, her
biri bir dağ kuvvetinde, otuz üç adet icma-ı azim ispat
etmişler ki: Bu kâinat, bir elden çıkmış ve bir tek zatın

asfiya: takva sahibi büyük zatlar.
cihet: yön, taraf.
dava: fikir, iddia, ülkü.
ehemmiyet: pek önemli olma,
değerlilik.
enbiya: peygamberler.
evliya: keramet sahibi , velîler.
hadsiz: sınırsız, .
hakikat-i âlem: dünyanın gerçe-
ği, aslı.
hakiki: gerçek.
hâşâ: asla, kat'iyen.
hay: diri.
icma-ı azim: çok büyük deliller-
den meydana gelen büyük görüş.
idam-ı ebedî: sonsuza kadar yok
olma.
ihhtimal: bir şeyin olabilmesi.
ikram: bağış, ihsan.

imkân: olabilirlik.
intihap: seçme, seçmek.
ispat: doğruyu ortaya koyma.
kabiliyet: yetenek.
kâinat: varlıklar.
kellâ: hiç bir zaman.
kıymettar: kıymetli, değerli.
küre-i arz: dünya, yer küre.
mahv: yok olma.
makasid-ı rububiyet: Allah'ın
bütün varlık âlemini idare ve
egemenliği altında tutmasını-
daki maksatlar ve gayeler.
mefhar: övünme sebebi.

meşakkat: sıkıntı.
mücadele: mücadele, çaba,
gayret.
mu'cize: Allah tarafından ve-
rilip, yalnız peygamberlerin
gösterebilecekleri büyük ha-
rika iş.
muhatap: kendisine söz söy-
lenilen kimse.
müstahak: hak etmiş.
nev-i insan: insan çeşidi, in-
san cinsi.
ruhen: ruh olarak.

Sahib-i Kâinat: kâinatın sahi-
bi olan Allah.
semavi: gökle ilgili.
talep: isteme, arzu.
tazip: azap verme.
tenvir: nurlandırma.
teslim: kendini Allah'ın emri-
ne bırakma.
tevafuk: uygun gelme, uy-
gunluk.
tevfik: yardım.
tezahür: ortaya çıkma.
zat: Allah, kişi, şahıs, fert.
zemin: yer, yeryüzü.

mülküdür; ve kemalât-ı İlâhiyenin medarı olan vahdetini ve ehadiyetini bedahetle göstermişler; ve vahdet ve ehadiyet ile, bütün kâinat, o Zat-ı Vahid'in emirber neferleri ve musahhar memurları hükmüne geçiyor; ve ahiretin gelmesiyle, kemalâtı sukuttan ve adalet-i mutlakası müstehtizyâne gadr-i mutlakattan ve hikmet-i ammesi sefahat-kârâne abesiyetten ve rahmet-i vâsiyası lâhiyâne tazipten ve izzet-i kudreti zelilâne aczden kurtulurlar, takaddüs ederler.

Elbette ve elbette ve her hâlde, iman-ı billâhın yüzer nüktesinden bu sekiz “mademlerdeki hakikatlerin muktezasıyla, kıyamet kopacak, haşir ve neşir olacak, dâr-ı mucazat ve mükâfat açılacak. Tâ ki, arzın mezkûr ehemmiyeti ve merkezietini ve insanın ehemmiyeti ve kıymeti tahakkuk edebilsin; ve Arz ve insanın Hâlık'ı ve Rabbi olan Mutasarrıf-ı Hakîm'in mezkûr adaleti, hikmeti, rahmeti, saltanatı takarrür edebilsin; ve o bâkî Rabbin mezkûr hakikî dostları ve müştaqları, idam-ı ebedîden kurtulsun; ve o dostların en büyüğü ve en kıymettarı, bütün kâinatı memnun ve minnettar eden kudsî hizmetlerinin mükâfatını görsün; ve Sultan-ı Sermedî'nin kemalâtı naks ve kusurdan ve kudreti aczden ve hikmeti sefahatten ve adaleti zulümden tenezzüh ve takaddüs ve teberri etsin.

Elhâsıl, madem Allah var; elbette ahiret vardır.

Hem nasıl ki, mezkûr üç erkân-ı imaniye, onları ispat eden bütün delilleriyle haşre şahadet ve delâlet ederler;

abesiyet: faydasız ve boş olma.
acz: güçsüzlük.
adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, hakkaniyet, âdillik.
adalet-i mutlaka: tam adalet.
arz: yer, dünya.
bâkî: sürekli ve kalıcı olan.
bedahet: açıklık.
dâr-ı mucazat: ceza yeri.
delâlet: delil olma, gösterme.
delil: bir meseleyi ispata ya-

rayan şey.

ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğinin tecelli etmesi.
ehemmiyet: önemli olma.
elhâsıl: sonuç olarak, özetle.
erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.
gadr-i mutlak: tam zulüm ve merhametsizlik.
hakikî: gerçek.
Hâlık: her şeyi yoktan var eden, Allah.
haşir: Allah'ın, ölüleri diriltip mahşere çıkarması, kıyamet.

haşir ve neşir: öldükten sonra ahirette tekrar diriltilerek Allah'ın huzurunda toplanma ve tekrar dağılıp yayılma.
hikmet: her şeyin belirli gayelere yönelik olarak manalı, faydalı ve tam yerli yerinde olması, İlâhî gaye.
hikmet-i amme: her şeyi kuşatan hikmet.
idam-ı ebedî: ebedî yok olma.
iman-ı billâh: Allah'a inanma.
ispat: doğruyu ortaya koyma.

izzet-i kudret: kuvvet ve kudret.
kemalât: olgunluklar, mükemmellikler, üstünlükler.
kemalât-ı İlâhiye: İlâhî güzellik ve mükemmellikler.
kıyamet: dünyanın sonu.
kıymet: değer.
kudret: güç, kuvvet.
kudsi: mukaddes.
kusur: eksiklik, noksan.
lâhiyâne: eğlenircesine.
madem: böyle ise, hele.
medar: dayanak noktası.
merkeziet: bütün işlerin bir yerden idare edilir olması.
mezkûr: adı geçen.
minnettar: minnet duyan.
mükâfat: ödül.
mukteza: gereken sebepler.
mülk: mal.
musahhar: boyun eğen, emre uyan.
müştağ: âşık, arzulu.
müstehtizyâne: alay ederek.
Mutasarrıf-ı Hakîm: her şeyin idare ve tanzimi elinde olan, her şeyi hikmetle tasarruf eden Allah.
naks: eksiklik.
nefer: rütbesiz asker, er.
nükte: ince ve derin mana.
Rab: sahip, her şeyi yaratan, büyüten, terbiye eden Allah.
rahmet: acıma, merhamet etme, şefkat gösterme.
rahmet-i vâsia: bütün mahlûkatı içine alan genişlikte ve bol rahmet.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
saltanat: egemenlik.
sefahat: yasak ve zevk ve eğlenmeye aşın derecede düşkünlük.
sefahatkârâne: eğlenceye düşkün bir şekilde.
sukut: düşüş, aşağı inme.
Sultan-ı Sermedî: hükümdarlığının sonu olmayan sultan; Allah.
tahakkuk: gerçekleşme.
takaddüs: kutsal olma, yüce ve temiz olma, çok temiz olma.
takarrür: karar bulma, sağlamca yerleşme.
tazip: eziyet etme.
teberri: uzaklaşma, uzak olma.
tenezzüh: kusur ve noksanlardan temiz olma.
vahdet: birlik.
Zat-ı Vahit: bir olan Allah.
zelilâne: horca, alçakça.
zulüm: haksızlık.

öyle de, ¹ وَمَلَكَيْتِهِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى olan iki

rükn-i imanî dahi, haşri istilzam edip, kuvvetli bir surette âlem-i bekaya şahadet ve delâlet ederler. Şöyle ki:

Melâikenin vücudunu ve vazife-i ubudiyetlerini ispat eden bütün deliller ve hadsiz müşahedeler, mükâlemeler, dolayısıyla, âlem-i ervahın ve âlem-i gaybın ve âlem-i bekanın ve âlem-i ahiretin ve ileride cin ve ins ile şenlendirilecek olan dâr-ı saadetin, Cennet ve Cehennem vücutlarına delâlet ederler. Çünkü, melekler bu âlemleri izn-i İlâhî ile görebilirler ve girerler. Ve Hazret-i Cebrail gibi, insanlar ile görüşen umum melâike-i mukarrebîn, mezkûr âlemlerin vücutlarını ve onlar, onlarda gezdiklerini müttefikân haber veriyorlar. Görmediğimiz Amerika kıt'asının vücudunu, ondan gelenlerin ihbarıyla, bedihî bildiğimiz gibi, yüz tevatür kuvvetinde bulunan melâike ihbaratıyla, âlem-i bekanın ve dâr-ı ahiretin ve Cennet ve Cehennem vücutlarına o kat'iyette iman etmek gerekir. Ve öyle de iman ederiz.

Hem Yirmi Altıncı Söz olan Risale-i Kaderde, iman-ı bilkader rüknünü ispat eden bütün deliller, dolayısıyla, haşre ve neşr-i suhuf ve mizan-ı ekberdeki muvazene-i a'male delâlet ederler. Çünkü, her şeyin mukadderatını gözümüz önünde nizam ve mizan levhalarında kaydetmek ve her zîhayatın sergüzeşt-i hayatiyelerini kuvve-i hafızalarında ve çekirdeklerinde ve sair elvah-ı misaliye de yazmak ve her zîruhun, hususan insanların, defter-i a'mallerini elvah-ı mahfuzada tespit etmek, geçirmek, elbette öyle muhit bir kader ve hakîmâne bir takdir ve

âlem: dünya, cihan.
âlem-i ahiret: ahiret âlemi.
âlem-i beka: sonsuzluk âlemi, ahiret.
âlem-i ervah: ruhlar âlemi.
âlem-i gayp: görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.
bedihî: aşikâr.
cin: gözle görülmeyen lâtif varlıklardan ibaret olan varlıklar.
dâr-ı ahiret: ahiret yurdu.
dâr-ı saadet: mutluluk yeri, Cennet.
defter-i a'mal: amel defteri.
delâlet: delil olma, gösterme.
delil: doğru yolu gösteren.
elvah-ı mahfuz: korunmuş levhalar.
elvah-ı misaliye: örnek tablolar.
hadsiz: sınırsız.
haşir: Allah'ın, ölüleri diriltip mahşere çıkarması, kıyamet, dirilme.
hayır: iyilik ve güzellik.
Hazret-i Cebrail: vahiy getirmekle görevli olan melek.
hususan: özellikle.
ihbar: haber verme.
ihbarat: haberler.
iman-ı bilkader: kadere inanma.
ins: insan.
ispat: doğruyu ortaya koyma, kanıt.
istilzam: gerekli görme, lüzumlu görme.
izn-i ilâhî: Allah'ın izni.
kader: Cenab-ı hakkın takdir ve tayin etmesi.
kat'iyet: kesinlik.
kuvve-i hafıza: hafıza gücü.
levha: yazı veya resim, tablo.
melâike: melekler.
melâike-i mukarrebîn: büyük meleklerden Allah'a yakın olanlar.
mezkûr: adı geçen.

1. Meleklerle ve kadere, hayır ve şerrin Allah'tan geldiğine iman etmek.

mizan: ölçü.

mizan-ı ekber: mahşer günü amellerin ölçüleceği büyük ölçü.

mukadderat: alın yazısı.

mükâleme: konuşma.

müşahede: bir şeyi gözle görme.

müttefikân: el birliğiyle, hep beraber.

muvazene-i a'mal: amellerin tartılıp hesaplanması.

neşr-i suhuf: amel defterlerinin meydana çıkması.

nizam: düzen.

risale-i Kader: Kader Risalesi.

rükn-i imanî: iman esasları, iman şartları.

rükûn: şart.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

sair: diğer.

şer: kötülük ve fenalık.

sergüzeşt-i hayatiye: hayat hikâyesi.

tespit: belirleme.

tevatür: doğru haber.

vazife-i ubudiyet: kulluk vazifesi.

vücut: var olma, var oluş, varlık.

zihayat: hayat sahibi.

zîruh: ruh sahibi.

müdaikkikane bir kayıt ve hafızâne bir kitabet, ancak mahkeme-i kübrada, umumî bir muhakeme neticesinde, daimî bir mükâfat ve mücazat için olabilir. Yoksa, o ihtimal ve inceden ince olan kayıt ve muhafaza, bütün bütün manasız, faydasız kalır; hikmete ve hakikate münafi olur.

Hem, haşır gelmezse, kader kalemîyle yazılan bu kitab-ı kâinatın bütün muhakkak manaları bozulur ki, hiçbir cihet-i imkânı olamaz. Ve o ihtimal, bu kâinatın vücudunu inkâr gibi bir muhal, belki bir hezeyan olur.

Elhâsıl: İmanın beş rüknü, bütün delilleriyle, haşır ve neşrin vukuuna ve vücuduna ve dâr-ı ahiretin vücuduna ve açılmasına delâlet edip, isterler ve şahadet edip, talep ederler.

İşte, hakikat-i haşriyenin, azametine tam muvafık böyle azametli ve sarsılmaz direkleri ve bürhanları bulunduğu içindir ki, Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'ın hemen hemen üçten birisi haşır ve ahireti teşkil ediyor; ve onu, bütün hakaikına temel taşı ve üssülesas yapıyor; ve her şeyi onun üstüne bina ediyor.

[Mukaddime nihayet buldu]

Onuncu Şua

Bu Şua, On Beşinci Lem'adan itibaren buraya kadar olan risalelerin fihristidir. Her eserin kendilerine ait ciltlerin sonlarına derç edimiştir.

ahiret: öbür dünya.
azamet: büyüklük, yücelik.
bürhan: delil.
cihet-i imkân: mümkün olma yönü.
dâr-ı ahiret: ahiret yurdu.
delâlet: delil olma.
delil: şahit, belge, tanık, kanıt.
elhâsıl: sonuç olarak.
hafizâne: koruyarak.
hakaik: gerçekler.
hakikat: gerçek.
hakikat-i haşriye: yeniden dirilme gerçeği.

hakimâne: hikmetle.
haşır ve neşir: toplamak ve diriltmek, yaymak.
haşır: ahirete tekrar dirilme, toplanma.
hezeyan: saçmalama.
hikmet: ilâhî gaye.
ihata: kuşatma.
ihimal: olabilirlik.
inkâr: inanmama.
kader: ilâhî hüküm, takdir.
kâinat: varlıklar.
kitab-ı kâinat: kâinat kitabı.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yaptıktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.
mahkeme-i kübra: büyük mahkeme.
mücazat: ceza.
muhafaza: koruma.
muhakeme: değerlendirme.
muhakkak: gerçek.
muhal: imkânsız.
muhit: kuşatan.
mukaddime: başlangıç, giriş.
mükâfat: ödül.

münafi: aykırı.
muvafık: uygun.
nihayet: son.
rükün: temel esaslar, şart.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
takdir: değer biçme.
talep: isteme, arzu.
umumi: genel.
üssülesas: sağlam temel.
vücut: var olma.
vuku: meydana gelme.

Onuncu Sua

Bu Şua, On Beşinci Lem’adan itibaren buraya kadar olan risalelerin fihristidir. Her eserin kendilerine ait ciltlerin sonlarına derç edimiştir.

* On Birinci Şua, Denizli'de 1943-44'te Türkçe olarak telif edilmiştir.

On Birinci Şua

DENİZLİ HAPSİNİN BİR MEYVESİ

Zındıka ve küfr-i mutlaka karşı Risale-i Nur'un bir müdafaanamesidir. Ve bu hapsimizde hakikî müdafaanamemiz dahi budur. Çünkü, yalnız buna çalışıyoruz.

Bu risale, Denizli Hapishanesinin bir meyvesi ve bir hatırası ve iki Cuma günün mahsulüdür.

Said Nursî

Meyve Risalesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بَضْعَ سِنِينَ¹

ayetinin ihbarı ve sırrıyla, Yusuf Aleyhisselâm, mahpusların piridir; ve hapishane, bir nevi medrese-i Yusufiye olur. Madem Risale-i Nur Şakirtleri iki defadır çoklukla bu medreseye giriyorlar; elbette Risale-i Nur'un hapse temas ve ispat ettiği bir kısım meselelerinin kısacık hülâsalarını, bu terbiye için açılan dershanede okumak ve okutmakla tam terbiye almak lâzım geliyor. İşte o hülâsalarından, beş altı tanesini beyan ediyoruz.

aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

dershane: ders verilen yer.

hakiki: gerçek.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanî hükmü, delili, hakikati kabul et-

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Yusuf daha yıllarca zindanda kaldı. (Yusuf Suresi: 42.)

memesini, kesin ve tam bir inkâr.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahpus: hapsedilmiş olan, mevkuf.

mahsul: verim.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasın-

dan kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

mesele: önemli konu.

müdafaaname: müdafa metni, savunma mektubu, savunma dilekçesi.

nevi: çeşit, tür.

pir: reis, her hangi bir meslek

ve sanatın başlatıcısı.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerinin adı.

sır: gizli hakikat.

şakirt: talebe, öğrenci.

terbiye: eğitim; iyi ahlâk, saygı ve edep öğrenme.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

Birincisi

DÖRDÜNCÜ SÖZDE izahı bulunan, her gün yirmi dört saat sermaye-i hayatı Hâlık'ımız bize ihsan ediyor; tâ ki, iki hayatımıza lâzım şeyler o sermaye ile alınsın. Biz, kısacık hayat-ı dünyeviyeye yirmi üç saati sarf edip, beş farz namaza kâfi gelen bir saati pek çok uzun olan hayat-ı uhreviyemize sarf etmezsek, ne kadar hilâf-ı akıl bir hata ve o hatanın cezası olarak hem kalbî, hem ruhî sıkıntıları çekmek ve o sıkıntılar yüzünden ahlâkını bozmak ve me'yusâne hayatını geçirmek sebebiyle, değil terbiye almak, belki terbiyenin aksine gitmekle ne derece hasaret ederiz, kıyas edilsin. Eğer, bir saati beş farz namaza sarf etsek, o hâlde hapis ve musibet müddetinin her bir saati, bazen bir gün ibadet ve fânî bir saati bâkî saatler hükmüne geçebilmesi ve kalbî ve ruhî me'yusiyet ve sıkıntıların kısmen zeval bulması ve hapse sebebiyet veren hatalara kefareten affettirmesi ve hapsin hikmeti olan terbiyeyi alması ne derece kârlı bir imtihan, bir ders ve musibet arkadaşlarıyla tesellidarâne bir hoş sohbet olduğu düşünölsün.

Dördüncü Sözde denildiği gibi, bin lira ikramiye kazancı için bin adam iştirak etmiş bir piyango kumarına yirmi dört lirasından beş on lirayı veren ve yirmi dörtten birisini ebedî bir mücevherat hazinesinin biletine vermeyen —Hâlbuki dünyevî piyangoda o bin lirayı kazanmak

ahlâk: huylar, tabiatlar.
aksi: ters, zıt.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
bazen: zaman zaman, ara sıra, her zaman değil.
ceza: karşılık, azap.
ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.
fânî: ölümlü, geçici.
farz: kesin yapılması gerekli olan; İslâmiyette kesin olarak yapılması gereken emir.
Hâlık: yoktan yaratan, her

şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hasaret: hasar, zarar, ziyan.
hayat-ı dünyevîye: dünyaya ait olan hayat.
hayat-ı uhrevîye: uhrevî hayat, ahirete ait olan hayat.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hilâf-ı akıl: akla ters, akıl dışı.
hükmüne: yerine, değerine.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
ikramiye: piyangodan çıkan

sey.
imtihan: deneme, sınama; Allah'ın çeşitli şekillerde kullandığını denemesi.
iştirak: katılma.
kâfi: yeter, kâfi gelir.
kalbî: kalple ilgili, kalbe ait.
kefareten: kefaretle, kendisi ile günah örtülen veya giderilen şey ile.
kısmen: kısmî olarak, bazı yönden.
kıyas: karşılaştırma, oranlama.

me'yusâne: ümitsizce, ümitsizlikle, ümitsiz bir şekilde.
me'yusiyet: ümitsizlik.
musibet: felâket, belâ.
mücevherat: mücevherler, elmas, yakut, zümrüt v.b. süs taşlarıyla süslenmiş ziynet eşyaları.
müddet: süre, zaman.
Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.
Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
ruhî: ruha ait, ruhla ilgili.
sarf: harcaması.
sebebiyet: sebep olma, icap ettirme, gerektirme.
sermaye: ana para.
sermaye-i hayat: hayat sermayesi.
Sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
terbiye: eğitim; iyi ahlâk, saygı ve edep öğrenme.
tesellidarâne: teselli ederek, teselli edene yakışır şekilde.
zeval: sona erme, yok olma, ölme.
zindan: hapisane.

ihtimali binden birdir; çünkü bin hissedar daha var— ve uhrevî mukadderat-ı beşer piyangosunda, hüsn-i hatimeye mazhar ehl-i iman için kazanç ihtimali binden dokuz yüz doksan dokuz olduğuna yüz yirmi dört bin enbiyanın ona dair ihbarını keşf ile tasdik eden evliyadan ve asfiyadan haddühesaba gelmez sadık muhbirler haber verdikleri hâlde, evvelki piyangoya koşmak, ikincisinden kaçmak ne derece maslahata muhalif düşer, mukayese edilsin.

Bu meselede, hapishane müdürleri ve sergardiyanları ve belki memleketin idare müdebbirleri ve asayiş muhafızları, Risale-i Nur'un bu dersinden memnun olmaları gerektir. Çünkü, bin mütedeyyin ve Cehennem hapsini her vakit tahattur eden adamların idare ve inzibatı, on namazsız ve itikatsız, yalnız dünyevî hapsi düşünen ve haram helâl bilmeyen ve kısmen serseriliğe alışan adamlardan daha kolay olduğu çok tecrübelerle görülmüş.

asayiş: kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

asfiya: safiyet ve takva sahibi olan, Hz. Peygamberin (a.s.m.) vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye çalışan âlim zatlar.

beşer: insanlık.

dair: alâkalı, ilgili.

dünyevi: dünyaya ait.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

enbiya: nebîler, peygamberler.

evliya: velîler, Allah dostları.

evvel: önce.

had ve hesaba gelmeme: sayısız ve sınırsız olma.

haram: İslâmiyetçe yasaklanan işler.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

helâl: Allah'ın müsaade ettiği şey, din bakımından günah olmayan şey.

hissedar: hisse sahibi, hissesi olan.

hüsn-i hatime: iyi son.

idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

ihtimal: olabilirlik.

inzibat: düzeni sağlama, asayiş

yoluna koyma.

itikat: kesin inanma, iman.

keşif: Allah tarafından ilham edilme, kalp gözüyle görme.

kismen: kısmî olarak, bazı yönden.

maslahat: uygun iş.

mazhar: nail olma, şereflenme.

mesele: önemli konu.

muhafız: her hangi bir şeyi korumakla vazifeli asker.

muhelif: zıt, karşıt.

muhbir: haber veren, haber-

ci.

mukadderat: Allah tarafından ezelde takdir olunmuş şeyler, ileride meydana gelecek hâller ve olaylar, alın yazısı.

mukayese: karşılaştırma.

müdebbir: tedbir alan, tedbirli, her şeyi önceden düşünen.

mütedeyyin: dinin emirlerini eksiksiz yerine getiren, din-dar, dine bağlı.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Be-

diüzzaman Said Nursî'nin eserlerinin adı.

sadık: sözünde, vaadinde, işinde doğru olan.

sergardiyan: başgardiyan.

tahattur: hatırlama, hatıra getirme.

tasdik: bir şeyin veya kimse-nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tecrübe: yaşayarak elde edilen iyi veya kötü kazanımlar.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

İkinci Meselenin Hülâsası

RİSALE-i NUR'dan *Gençlik Rehberi*'nin güzelce izah ettiği gibi, ölüm o kadar kat'î ve zahirdir ki, bu günün gecesi ve bu günün kışı gelmesi gibi ölüm başımıza gelecek.

Bu hapisane, nasıl ki mütemadiyen çıkanlar ve girenler için muvakkat bir misafirhanedir. Öyle de, bu zemin yüzü dahi, acele hareket eden kabilelerin yollarında bir gecelik konmak ve göçmek için bir handır. Her bir şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm, elbette hayattan ziyade bir istediği var. İşte bu dehşetli hakikatin muammasını Risale-i Nur hâl ve keşfetmiş. Bir kısacık hülâsası şudur:

Madem ölüm öldürülmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor; elbette bu ecel cellâdının elinden ve kabir haps-i münferidinden kurtulmak çaresi varsa, insanın en büyük ve her şeyin fevkinde bir endişesi, bir meselesidir. Evet, çaresi var ve Risale-i Nur Kur'ân'ın sırrıyla o çareyi iki kere iki dört eder derecesinde kat'î ispat etmiş. Kısacık hülâsası şudur ki:

Ölüm ya idam-ı ebedîdir, hem o insanı, hem bütün ahbabını ve akaribini asacak bir darağacıdır, veyahut başka bir bâkî âleme gitmek ve iman vesikasıyla saadet sarayına

ahbap: dostlar.
akarip: akrabalar, yakınlar.
âlem: dünya, cihan.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
cellât: idama mahkûm olanların hükümlerini infaz etmeye vazifeli olan adam.
darağacı: idama mahkûm olanların asıldıkları sehpa, dâr.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm

vakti.
endişe: kaygı.
fevkinde: üstünde.
hakikat: gerçek, esas.
hal: çözme, karışık bir meseleyi şüphe edilmeyecek derecede açıklama.
han: yolcuların misafir olarak kaldığı yer.
habs-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.
hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.
idam-ı ebedî: dirilmemek

üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.
iman: inanma, itikat.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kabir: mezar.
kat'i: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
Kur'ân: Allah tarafından va-

hiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mezaristan: mezarlık.

misafirhane: misafirlerin kaldığı ev, geçici bekleme yeri.

muamma: anlaşılmaz, çözülmesi güç iş, anlamı gizli ve güç anlaşılır söz.

muvakkat: geçici.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

saadet: mutluluk.

sır: gizli hakikat.

vesika: inanılacak, dayanılacak, güvenilecek sağlam delil, hüccet, belge.

zahir: açık, aşikâr.

zemin: yer.

ziyade: çok, fazla.

girmek için bir terhis tezkeresidir. Ve kabir ise ya karanlıklı bir haps-i münferit ve dipsiz bir kuyudur, veyahut bu zindan-ı dünyadan bâkî ve nuranî bir ziyafetgâh ve bağıştana açılan bir kapıdır. Bu hakikati Gençlik Rehberi bir temsil ile ispat etmiş.

Meselâ, bu hapsin bahçesinde, asmak için darağaçları konulmuş ve onların dayandıkları duvarın arkasında gayet büyük ve umum dünya iştirak etmiş bir piyango dairesi kurulmuş. Biz bu hapisteki beş yüz kişi, her hâlde hiç müstesnası yok ve kurtulmak mümkün değil, bizi birer birer o meydana çağıracaklar. Ya “Gel, idam ilânını al, darağacına çık!” veya “Daimî haps-i münferit pusulasını tut, bu açık kapıya gir!” veyahut “Sana müjde! Milyonlar altın bileti sana çıkmış; gel, al!” diye her tarafta ilânatlar yapılıyor. Biz de gözümüzle görüyoruz ki, birbiri arkasında o darağaçlarına çıkıyorlar. Bir kısmın asıldıklarını müşahede ediyoruz. Bir kısmı da darağaçlarını basamak yapıp, o duvarın arkasındaki piyango dairesine girdiklerini, orada, büyük ve ciddi memurların kat’î haberleri ile görür gibi bildiğimiz bir sırada, bu hapishanemize iki heyet girdi.

Bir kafil, ellerinde çalgılar, şaraplar, zahirde gayet tatlı helvalar, baklavalar var; bizlere yedirmeye çalıştılar. Fakat, o tatlılar zehirlidir. İnsî şeytanlar içine zehir atmışlar.

İkinci cemaat ve heyet, ellerinde terbiyenameler ve helâl yemekler ve mübarek şerbetler var; bize hediye

bağıştan: bağlık, bahçelik, büyük bahçe.
cemaat: topluluk, bir yere toplanmış insanlar, takım, bölük.
ciddi: mühim, önemli.

daimî: sürekli, devamlı.
gayet: son derece.
heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.
idam: yok olma.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.
ilânât: ilânlar.
insî: insan cinsinden.
iştirak: ortaklık etme, katılma.
meselâ: örneğin.
mübarek: feyizli, bereketli,

kutlu.
müjde: sevindirici haber, mustu.
müstesna: kaide dışı, kural dışı.
müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.
nurani: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.
pusula: kısa mektup.
seytan: zeki, kurnaz olan, bu zekiliğini kötülük yapmakta kullanan kimse.
temsil: misal getirme, özellik-

le öğüt alınsın diye mesel anlatma.
terbiyename: terbiye yazısı.
terhis: izin verme, serbest bırakma.
tezker: belge, pusula.
umum: bütün.
zindan-ı dünya: dünya zindanı, dünyanın ehl-i iman için Cennete nispeten zindan hükmündeki hayatı.
ziyafetgâh: ziyafet verilen yer.

veriyorlar ve bilittifak beraber, pek ciddî ve kat'î diyorlar ki: “Eğer o evvelki heyetin sizi tecrübe için verilen hediye-lerini alsanız, yeseniz, bu gözümüz önündeki şu dara-ğaçlarda, başka gördükleriniz gibi asılacaksınız. Eğer bi-zim, bu memleket hâkiminin fermanıyla getirdiğimiz he-diyeleri evvelkinin yerine kabul edip ve terbiyenameler-deki duaları ve evratları okusanız, o asılmaktan kurtula-caksınız. O piyango dairesinde, ihsan-ı şahane olarak, her biriniz milyon altın biletini alacağınızı, görür gibi ve gündüz gibi inanınız. Eğer o haram ve şüpheli ve zehirli tatlıları yeseniz, asılmaya gittiğiniz zamana kadar dahi o zehirin sancısını çekeceğinizi, bu fermanlar ve bizler müttefikan size kat'î haber veriyoruz” diyorlar.

İşte bu temsil gibi, her vakit gördüğümüz ecel darağa-cının arkasında mukadderat-ı nev-i beşer piyangosundan ehl-i iman ve taat için, hüsn-i hatime şartıyla, ebedî ve tükenmez bir hazinenin bileti çıkacağını; yüzde yüz ihtimal ile, sefahat ve haram ve itikatsızlık ve fıkta devam edenler, tevbe etmemek şartıyla, ya idam-ı ebedî —ahi-rete inanmayanlara— veya daimî ve karanlık haps-i münferit —beka-i ruha inanan ve sefahatte gidenlere— ve şekavet-i ebediye ilâmını alacaklarını yüzde doksan dokuz ihtimal ile kat'î haber veren, başta ellerinde nişane-i tasdik olan hadsiz mu'cizeler bulunan yüz yirmi dört bin peygamberler¹ ve onların verdikleri haberlerin izleri-ni ve sinemada gibi gölgelerini keşif ile, zevk ile görüp tasdik ederek imza basan yüz yirmi dört milyondan ziyade evliyalar (kaddesallahü esrarahüm) ve o iki kısım

rete gitmek, Kelime-i Şahadet söyleyerek ölmek.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

ihsan-ı şahane: padişahın ihsanı, padişahın lütfu, padişahın ikramı, padişahın hediyesi.

ihtimal: olabirlik.

ilâm: belge, bildiri.

itikad: kesin inanma, iman.

kaddesallahü esrarahüm: sırları, hakikatleri muazzaz ve müşerref olsun.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddü-de mahal bırakmayan.

keşif: Allah tarafından ilham edil-me, kalp gözüyle görme.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

mukadderat-ı nev-i beşer: insanoğlunun mukadderatı, insanoğ-lunun önceden takdir edilmiş başına gelecekler.

müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.

nişane-i tasdik: doğruluğunu, ka-bul edililiğini gösteren âlâmet, belirti.

peygamber: Allah tarafından ha-ber getirerek ilâhî emir ve yasak-ları insanlara tebliğ eden elçi, ne-bî.

sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.

şekavet-i ebediye: ebedî, sonsuz sıkıntı ve işkence, bitmeyen azap.

taat: itaat etme, boyun eğme, emre uyma.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hük-metme.

temsil: misal getirme, özellikle öğüt alınış diye mesel anlatma.

tevbe: işlenmiş bir günahtan piş-manlık duyup bir daha işleme-mek üzere söz verme.

ziyade: çok, fazla,

1. Müsned, 5:178, 179, 246; Zâdü'l-Meâd, 1:43-44.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen de-vam edecek olan ikinci hayat.

beka-i ruh: ruhun ebediliği, sonsuzluğu, ölümsüzlüğü.

bilittifak: ittifakla, beraberce, el birliğiyle.

daimî: sürekli, devamlı.

darağacı: idama mahkûm olanların asıldıkları sehpa, dâr.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ecel: her canlının Allah tara-fından takdir edilen ölüm vakti.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

evliya: velîler, Allah dostları.

evrat: virtler, okunması âdet olan dinî dualar.

ferman: emir, buyruk.

fisk: hak yoldan veya hak yo-

lundan çıkma, Allah'a karşı is-yan etme.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâkim: memleketi idare eden, hükümdar.

haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.

haram: İslâmiyetçe yasakla-nan işler.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hüsn-i hatime: iman ile ahi-

meşahir-i insaniyenin haberlerini aklen kat'î bürhanlarla ve kuvvetli hüccetlerle —fıkren ve mantiken— yakinî bir surette ispat ederek tasdik edip imza basan milyarlar geçen geçen muhakkikler, **(HAŞİYE)** müçtehitler ve siddikînler, bilicma mütevatiren nev-i insanın güneşleri, kamerleri, yıldızları olan bu üç cemaat-i azîme ve bu üç taife-i ehl-i hakikat ve beşerin kudsî kumandanları olan bu üç büyük ve âlî heyetlerin fermanları ile verdikleri haberleri dinlemeyen ve saadet-i ebediyeye giden onların gösterdikleri yol olan sırat-ı müstakimde gitmeyenler, yüzde doksan dokuz dehşetli tehlike ihtimalini nazara almayan ve bir tek muhbirin bir yolda tehlike var demesiyle o yolu bırakan, başka uzun yolda hareket eden bir adam, elbette ve elbette vaziyeti şudur ki:

İki yolun, hadsiz muhbirlerin kat'î ihbarlarıyla en kısa ve kolay ve yüzde yüz Cennet ve saadet-i ebediyeyi kazandıranı bırakıp, en dağdağalı ve uzun ve sıkıntılı ve yüzde doksan dokuz Cehennem hapsini ve şekavet-i daimeyi netice veren yolunu ihtiyar ettiği hâlde, dünyada iki yolun, bir tek muhbirin yalan olabilir haberiyle, yüzde bir tek ihtimal tehlike ve bir ay hapis imkânı bulunan kısas yolu bırakıp, menfaatsiz —yalnız zararsız olduğu için— uzun yolu ihtiyar eden bedbaht, sarhoş divaneler gibi dehşetli ve uzakta görünen ve ona musallat olan ejderhalara ehemmiyet vermez. Sineklerle uğraşır,

HAŞİYE: O muhakkiklerden tek birisi Risale-i Nur'dur. Yirmi senedir en muannit feylesofları ve mütemerrit zındıkları susturan eczaları meydandadır. Herkes okuyabilir ve kimse itiraz etmez.

aklen: akıl ile, akıl yolu ile, akıl gereğince.
âli: yüce, yüksek, ulu.
bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.
beşer: insanlık.
bilicma: icma ile, birden, ittifakla, fikir birliğiyle.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cemaat-i azîme: büyük ve kalabalık cemaat, topluluk.
dağdağa: gürültü, beyhude telâş ve ızdırap.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
divane: deli, akli başında olmayan, budala, alık.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ejderha: korkunç ve hayalî bir hayvan.
fıkren: fikir ile, düşünerek, zihnen.
haşiye: dipnot.
heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.
hüccet: delil.
ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.
ihtiyar: seçme, tercih etme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kamer: ay.
kudsî: mukaddes, yüce.

kumandan: komutan.
menfaat: fayda.
meşahir-i insaniye: insanların meşhurları.
muhakkik: tahkik eden, gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vakıf olan.
muhbir: haber veren, haberci.
musallat: çok rahatsızlık veren, aşırı derecede sataşan.
müçtehit: ayet ve hadislerden şer'î hükümler çıkarabilen,

gerekli bütün ehillik şartlarına sahip olan, geniş ve derin bilgili din âlimi.
mütevâtiren: yalan üzerinde birleşmeleri aklen mümkün olmayan bir topluluğun naklettiği haber tarzında, tevatür yoluyla.
nazar: bakış, dikkat.
nev-i insan: insan türü, insanlığı.
saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.
siddikîn: siddiklar, doğru söz-

lular, samimiyetle iman etmiş olan ve bunun gereğine tam olarak uyanlar.
sırat-ı müstakim: hak yol, Allah'ın gösterdiği hidayet yolu.
suret: biçim, tarz, görünüş.
şekavet-i daime: sürekli bedbahtlık, sonsuz sıkıntı.
taife-i ehl-i hakikat: hakikat yolunda olanlar, gerçek yolunda olanlar grubu.
vaziyet: durum.
yakinî: şüphe edilemeyecek derecede kesin bir şekilde.

yalnız onlara ehemmiyet verir derecede aklını, kalbini, ruhunu, insaniyetini kaybetmiş oluyor.

Madem hakikat-i hâl budur; biz mahpuslar, bu hapis musibetinden intikamımızı tam almak için o mübarek ikinci heyetin hediyelerini kabul etmeliyiz. Yani, nasıl ki bir dakika intikam lezzeti ve birkaç dakika veya bir iki saat sefahat lezzetleriyle, bu musibet, bizi on beş ve beş ve on ve iki üç sene bu hapse soktu, dünyamızı bize zindan eyledi. Biz dahi bu musibetin yağmına ve inadına, bir iki saat müddet-i hapsi bir iki gün ibadete ve iki üç sene cezamızı —mübarek kafilenin hediyeleriyle— yirmi otuz sene bâkî bir ömre ve on ve yirmi sene hapiste cezamızı milyonlar sene Cehennem hapsinden affımıza vesile edip, fânî dünyamızın ağlamasına mukabil, bâkî hayatımızı güldürerek, bu musibetten tam intikamımızı almalıyız. Hapishaneyi terbiyehane gösterip, vatanımıza ve milletimize birer terbiyeli, emniyetli, menfaatli adam olmaya çalışmalıyız. Ve hapishane memurları ve müdürleri ve müdebbirleri dahi, canı ve eşkıya ve serseri ve katil ve sefahatçi ve vatana muzır zannettikleri adamları bir mübarek dershanede çalışan talebeler görsünler ve müftehirâne Allah'a şükretsinsinler.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

canî: acımasız, gaddar.

emniyet: eminlik, güvenlik, korkusuzluk.

eşkıya: dağ hırsızları, haydutlar, yol kesiciler.

fânî: ölümlü, geçici.

hakikat-i hâl: durumun gerçek yönü, işin aslı.

ibadet: Allah'ın emrettiklerini yerine getirme, Allah'a karşı kulluk vazifesini yapma.

inat: bir konuda ısrarlı olma,

sözünde ayak direme.

insaniyet: insanlık mahiyeti.

intikam: öç alma, kendisine, bulunduğu topluluğa veya benimsediği bir şeye karşı yapılan tecavüze, kötülüğe karşılık verme, misillemede bulunma.

kafîle: birlikte yolculuk eden topluluk; zümre, fırka.

katil: katleden, öldüren.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahpus: hapsedilmiş olan,

mevkuf.

mukabil: karşılık.

musibet: felâket, belâ.

muzır: zararlı, zarar veren.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müddet-i hapis: hapis süresi.

müdebbir: tedbir alan, tedbirli, her şeyi önceden düşünen.

müftehirâne: iftiharla, iftihar ederek, övünerek, gururlu bir şekilde.

rağmına: ona rağmen, inadi-

na, zıddına.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

talebe: talep eden, öğrenci.

terbiye: eğitim; iyi ahlâk, saygı ve edep öğrenme.

terbiyehane: terbiye yeri.

vesile: aracı, vasıta.

zindan: hapishane.

Üçüncü Mesele

GENÇLİK REHBERİ’nde izahı bulunan ibretli bir hâdisenin hülâsası şudur:

Bir zaman, Eskişehir hapishanesinin penceresinde, bir Cumhuriyet Bayramında oturmuştum. Karşısındaki lise mektebinin büyük kızları, onun avlusunda gülerak raks ediyorlardı. Birden, manevî bir sinema ile, elli sene sonraki vaziyetleri bana göründü. Ve gördüm ki, o elli altmış kızlardan ve talebelerden kırk ellisi, kabirde toprak oluyorlar, azap çekiyorlar. Ve on tanesi, yetmiş seksen yaşında, çirkinleşmiş, gençliğinde iffetini muhafaza etmediğinden, sevmek beklediği nazarlardan nefret görüyorlar. Kat’î müşahade ettim, onların o acınacak hâllerine ağladım. Hapishanedeki bir kısım arkadaşlar ağladığını işittiler. Geldiler, sordular; ben dedim: “Şimdi beni kendi hâlime bırakınız, gidiniz.”

Evet, gördüğüm hakikattir, hayal değil. Nasıl ki bu yaz ve güzün ahiri kıştır; öyle de, gençlik yazı ve ihtiyarlık güzünün arkası kabir ve berzah kışdır. Geçmiş zamanın elli sene evvelki hâdisatı sinema ile hâl-i hazırda gösterildiği gibi, gelecek zamanın elli sene sonraki istikbal hâdisatını gösteren bir sinema bulunsa, ehl-i dalâlet ve sefahatin elli altmış sene sonraki vaziyetleri onlara gösterilse idi, şimdiki güldüklerine ve gayrimeşru keyiflerine nefretler ve teellümlerle ağlayacaklardı.

ahir: son.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

berzah: ruhların kıyamete kadar bekleyeceği, dünya ile ahiret arasındaki yer.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimşeler.

ehl-i sefahat: sefihler, nefsi zevk ve lezzetleri çok masraf yapanlar.

evvel: önce.

gayrimeşru: meşru olmayan, dine aykırı, kanunsuz.

güz: sonbahar.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

hâdis: olay.

hakikat: gerçek, hayalî olmayan, görülen, mevcut olan, bir şeyin aslı ve esası.

hâl-i hazır: şimdiki durum.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

ibret: bir olaydan, kötü bir durumdan ders alma, ders çı-

karma.

iffet: namus, ırz.

istikbal: gelecek zaman.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kabir: mezar.

Kat’î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mektep: eski dönemde ilk ve orta tahsilin yapıldığı eğitim kurumu.

mesele: önemli konu.

muhafaza: koruma.

müşahade: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nazar: bakış, dikkat.

nefret: bir şeyden veya kimşeden iğrenme, tikslenme, ıkkırah.

raks: oynama, dans etme.

teellüm: elemleme, tasalanma, dertlenme, üzüntü duyma.

vaziyet: durum.

Ben, o Eskişehir Hapishanesindeki müşahede ile meşgul iken sefahat ve dalâleti terviç eden bir şahs-ı mane-vî, insî bir şeytan gibi karşıma dikildi ve dedi:

“Biz hayatın her bir çeşit lezzetini ve keyiflerini tatmak ve tattırmak istiyoruz; bize karışma.”

Ben de cevaben dedim:

“Madem lezzet ve zevk için ölümü hatıra getirmeyip dalâlet ve sefahate atılıyorsun, kat’iyen bil ki, senin dalâletin hükmüyle, bütün geçmiş zaman-ı mazi ölmüş ve madumdur ve içinde cenazeleri çürümüş bir vahşetli mezaristandır. İnsaniyet alâkadarlığıyla ve dalâlet yoluyla senin başına ve varsa ve ölmemiş ise kalbine, o hadsiz firaklardan ve o nihayetsiz dostlarının ebedî ölümlerinden gelen elemeler, senin şimdiki sarhoşça pek kısa bir zamandaki cüz’î lezzetini imha ettiği gibi; gelecek istikbal zamanı dahi, itikatsızlığın cihetiyle yine madum ve karanlıklı ve ölü ve dehşetli bir vahşetgâhtır. Ve oradan gelen ve başını vücuda çıkaran ve zaman-ı hâzıra uğrayan bîçarelerin başları ecel cellâdının satırıyla kesilip hiçliğe atıldığından, mütemadiyen akıl alâkadarlığıyla senin imansız başına hadsiz elim endişeler yağıyor. Senin sefihâne cüz’î lezzetini zirüzeber eder.

Eğer dalâleti ve sefahati bırakıp iman-ı tahkikî ve istikamet dairesine girsen, iman nuruyla göreceksin ki: O geçmiş zaman-ı mazi madum ve her şeyi çürüten bir mezaristan değil, belki mevcut ve istikbale inkılâp eden nuranî bir âlem ve bâkî ruhların istikbaldeki saadet

âlem: dünya, cihan.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

hüküm: hâkimiyet, hâkim olma.

inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.

insî: insan cinsinden.

istikbal: gelecek zaman.

kat’iyen: kat’î olarak, kesin olarak, kesinlikle.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

madum: yok olan, mevcut olmayan, bulunmayan.

meşgul: bir işle uğraşan, iş görmekte olan kimse.

mevcut: var olan, bulunan, olan.

mezaristan: mezarlık.

nurani: nurlu, ışıklı, parlak,

münevver.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

saadet: mutluluk.

sefahat: zevk, eğlence ve yaksak şeylere düşkünlük, sefihlik.

şahs-ı manevî: manevî şahıs; belli bir şahıs olmayıp, kendisine bir şahıs gibi muamele edilen şirket, cemaat, cemi-yet gibi ortaklıklar; belli bir ki-şi olmayıp bir cemaatten

meydana gelen manevî şahıs.

şeytan: zeki, kurnaz olan, bu zekiliğini kötülük yapmakta kullanan kimse.

terviç: revaç verme, kıymet ve değerini arttırma.

zaman-ı mazi: geçmiş zaman.

bahis: konu.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

ciddî: gerçek olarak, hakikaten.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.

evlât: veletler, çocuklar.

ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

fırak: ayrılık, hicran.

gayet: son derece.

hakikat-i iman: iman hakikati.

hakikî: gerçek.

Hakîm-i Lokman: Kur'ân'da adı geçen, peygamber olup olmadığı kesin olmayan, öğütleri, ahlâkî ve tıbbî sözleri ile tanınan büyük bir zat. Hz. Lokman (a.s.), Hz. Davud'a (a.s.) yetmiş ve ondan ilim öğrenmiştir. Halk arasında daha çok, bir hekim (doktor) olarak tanındığı için Hekim-i Lokman olarak yâd edilmiştir. Hekim olduğu hususunda âlimler ittifak etmektedirler.

haşiye: dipnot.

haysiyet: şeref, onur, itibar.

Hazret-i Hızır: ikinci tabaka-i hayat mertebesinde yaşayan ve Kur'ân-ı Kerim'de ismi geçen meşhur peygamber.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

intizar: bekleme, gözleme.

kerem: cömertlik, lütuf, ihsan, bağış.

kuvvet: güç, kudret.

macun: hamur kıvamına getirilmiş ilaç.

saraylarına girmelerine bir intizar salonu görünmesi hay-siyetiyle, değil elem, belki imanın kuvvetine göre Cen-netin bir nevi manevî lezzetini dünyada dahi tattırdığı gibi; gelecek istikbal zamanı, değil vahşetgâh ve karanlık, belki iman gözüyle görünür ki, saadet-i ebediye sarayların-da hadsiz rahmeti ve keremi bulunan ve her bahar ve ya-zı birer sofraya yapan ve nimetlerle dolduran bir Rahman-ı Rahîm-i Zülcelâli ve'l-İkram'ın ziyafetleri kurulmuş ve ih-sanlarının sergileri açılmış, oraya sevkîyat var, diye iman sinemasıyla müşahade ettiğinden, derecesine göre bâkî âlemin bir nevi lezzetini hissedebilir. Demek, hakikî ve elemsiz lezzet yalnız imanda ve iman ile olabilir.

İmanın bu dünyada dahi verdiği binler fayda ve netice-lerinden yalnız bir tek fayda ve lezzetini; bu mezkûr bah-simiz münasebetiyle, Gençlik Rehberi'nde bir haşiye ola-rak yazılan bir temsille beyan edeceğiz. Şöyle ki:

Meselâ, senin gayet sevdiğin bir tek evlâdın sekeratta ölmek üzere iken ve me'yusâne elim ebedî firakını düşü-nürken, birden Hazret-i Hızır ve Hakîm-i Lokman gibi bir doktor geldi, tiryak gibi bir macun içirdi; o sevimli ve güzel evlâdın gözünü açtı, ölümden kurtuldu. Ne kadar sevinç ve ferah veriyor, anlarsın.

İşte o çocuk gibi, sevdiğin ve ciddî alâkadar olduğun milyonlar sence mahbup insanlar, o mazi mezaristanın-da, senin nazarında, çürüyüp mahvolmak üzere iken, birden hakikat-i iman, Hakîm-i Lokman gibi o büyük

mahbup: sevgili, sevilen, mu-habbet edilen.

mahvolma: yok olma, orta-dan kalkma, batma.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mazi: geçmiş zaman.

meselâ: örneğin.

me'yusâne: ümitsizce, ümit-sizlikle, ümitsiz bir şekilde.

mezkûr: zikredilen, adı ge-çen, anılan.

münasebet: ilişki, alâka.

müşahade: bir şeyi gözle gör-me, seyretme.

nazar: bakış, dikkat.

nevi: çeşit, tür.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

Rahman-ı Rahîm-i Zülcelâli

Ve'l-İkram: sonsuz ikram,

haşmet, şefkat, merhamet

sahibi olan ve bütün varlıkla-rın rızkını veren; Allah.

rahmet: şefkat etmek, mer-hamet etmek, esirgemek.

saadet-i ebediye: sonu ol-mayan, sonsuz mutluluk.

sekerat: ölmek üzere olan bir

kişinin kendinden geçmesi.

sevkîyat: sevk işi, gönderme işi.

temsil: misal getirme, özellik-le öğüt alınsın diye mesel an-latma.

tiryak: panzehir olarak kulla-nılan, zehirlenme veya hasta-lıklardan şifa bulmaya vesile olan ilaç.

vahşetgâh: yalnızlık yeri, kor-ku veren yer, ıssız yeri.

ziyafet: ikram için verilen ye-mek, yemelik davet, şölen.

idamhane tevehhüm edilen mezaristana kalp penceresinden bir ışık verdi. Onunla baştan başa bütün ölümler dildiler. Ve, “Biz ölmemiştir ve ölmeyeceğiz, yine sizinle görüşeceğiz” lisan-ı hâl ile dediklerinden aldığın hadsiz sevinçler ve ferahları, iman, bu dünyada dahi vermesiyle ispat eder ki, “İman hakikati öyle bir çekirdektir ki, eğer tecessüm etse, bir Cennet-i hususiye ondan çıkar, o çekirdeğin Şecere-i Tuba’sı olur” dedim.

O muannit döndü, dedi:

“Hiç olmazsa hayvan gibi hayatımızı keyif ve lezzetle geçirmek için sefahat ve eğlencelerle bu ince şeyleri düşünmeyerek yaşayacağız.”

Cevaben dedim:

“Hayvan gibi olamazsın. Çünkü, hayvanın mazi ve müstakbeli yok. Ne geçmişten elemeler ve teessüfler alır ve ne de gelecekte endişeler ve korkular gelir. Lezzetini tam alır, rahatla yaşar, yatar, Hâlık’ına şükreder. Hatta, kesilmek için yatırılan bir hayvan, bir şey hissetmez. Yalnız bıçak kestiği vakit hissetmek ister. Fakat, o his dahi gider; o elemenden de kurtulur. Demek, en büyük bir rahmet, bir şefkat-i İlâhiye, gaybı bildirmemektedir ve başa gelen şeyleri setretmektedir. Hususan masum hayvanlar hakkında daha mükemmeldir.

“Fakat, ey insan! Senin mazi ve müstakbelin akıl cihtiyle bir derece gaybîlikten çıkmasıyla, setr-i gayptan hayvana gelen istirahatın tamamen mahrumsun. Geçmişten çıkan teessüfler, elim firaklar ve gelecekte gelen

Cennet -i hususiye: hususî, özel Cennet; Cennet içinde Cennet.

cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.

cihet: yön, sebep, vesile.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

gayp: his ve aklın ötesinde kalan, insan tarafından kavranamayan.

hakikat: gerçek, esas.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hususan: bilhassa, özellikle.

idamhane: yok etme yeri, imha yeri.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istirahat: dinlenme, rahatlatma.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

mahrum: bir şeye sahip olmayan, yoksun.

masum: saf, temiz.

muannit: inatçı, ayak direyen.

müstakbel: gelecek zaman.

setretmek: örtmek, kapatmak, gizlemek.

setr-i gayp: gayp perdesi, gizlilik perdesi; başa gelecek şeylerin bilinmemesi.

şecere-i Tuba: Cennetteki Tuba ağacı.

şefkat-i İlâhiye: Cenab-ı Hâlıkın merhameti ve şefkati.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı min-

net duyma.

tecessüm: cisimleşme, cisim hâline gelme.

teessüf: üzümler, eseflenme, bir şeyin tesirini hissetme, acı duyma.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

korkular ve endişeler, senin cüz'î lezzetini hiçe indirir, lezzet cihetinde yüz derece hayvandan aşağı düşürür. Madem hakikat budur. Ya aklını çıkar at, hayvan ol kurtul; veya aklını imanla başına al, Kur'ân'ı dinle, yüz derece hayvandan ziyade bu fânî dünyada dahi safî lezzetleri kazan” diyerek onu ilzam ettim.

Yine o mütemerrit şahıs döndü, dedi:

“Hiç olmazsa ecnebi dinsizleri gibi yaşarız.”

Cevaben dedim:

“Ecnebi dinsizleri gibi de olamazsın. Çünkü onlar, bir peygamberi inkâr etse, diğerlerine inanabilirler. Peygamberleri bilmesede, Allah'a inanabilir. Bunu da bilmesede, kemalâta medar bazı seciyeleri bulunabilir. Fakat, bir Müslüman, en ahir ve en büyük ve dini ve daveti umumî olan Ahir Zaman Peygamberi Aleyhissalâtü Vesselâmı inkâr etse ve zincirinden çıksa, daha hiçbir peygamberi, hatta Allah'ı kabul etmez. Çünkü bütün peygamberleri ve Allah'ı ve kemalâtı onunla bilmiş. Onlar, onsuz kalbinde kalmaz. Bunun içindir ki, eskiden beri her dinden İslâmiyete giriyorlar; ve hiçbir Müslüman, hakikî Yahudî veya Mecusî veya Nasranî olmaz, belki dinsiz olur. Seciyeleri bozulur; vatana, millete muzır bir hâlete girer.”

İspat ettim; o muannit ve mütemerrit şahsın daha tutacak bir yeri kalmadı. Kayboldu, Cehenneme gitti.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
ahir: son.
aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.
davet: çağrı.
ecnebi: yabancı, başka milletten olan.
fânî: ölümlü, geçici.

hakikî: gerçek.
hâlet: hâl, durum.
ilzam: susturma, cevap vermez hâle getirme.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
İslâmiyet: Müslümanlık, semavî dinlerin sonuncusu.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e

indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.
madem: ...den dolayı, böyle ise.
Mecusî: ateşe tapan, Zerdüştdinini benimseyen, bu dinle ilgili olan, Zerdüşti.
medar: sebep, vesile.
muannit: inatçı, ayak direyen.
muzır: zararlı, zarar veren.
Müslüman: İslâm dinine bağlı, dindar, müteedeyyin.
mütemerrit: temerrüt eden,

inatçı, kötü fiilinde inatlaşan.
Nasranî: İsevi, Hristiyan.
peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.
safî: saf olan, katışıksız, duru.
seciye: iyi huy, karakter.
şahıs: kişi, kimse, fert.
umumî: herkese ait, genel.
Yahudî: Hz. Yakup'un oğlu Yahuda'ya mensup olanlar, İsrailoğulları.
ziyade: çok, fazla.

İşte ey bu medrese-i Yusufiyede benim ders arkadaşlarım! Madem hakikat budur; ve bu hakikati Risale-i Nur o derece kat'î ve güneş gibi ispat etmiş ki, yirmi senedir mütemerritlerin inatlarını kırıp imana getiriyor. Biz dahi hem dünyamıza, hem istikbalimize, hem ahiretimize, hem vatanımıza, hem milletimize tam menfaatli ve kolay ve selâmetli olan iman ve istikamet yolunu takip edip, boş vaktimizi sıkıntılı hülyalar yerinde Kur'ân'dan bildiğimiz sureleri okumak ve manalarını bildiren arkadaşlardan öğrenmek ve kazaya kalmış farz namazlarımızı kaza etmek ve birbirinin güzel huylarından istifade edip, bu hapishaneyi güzel seciyeli fidanlar yetiştiren bir mübarek bahçeye çevirmek gibi a'mal-i salih ile, hapishane müdür ve alâkadarları canî ve katillerin başlarında zebanî gibi azap memurları değil, belki medrese-i Yusufiyede Cennete adam yetiştirmek ve onların terbiyesine nezaret etmek vazifesiyle memur birer müstakim üstat ve birer şefkatli rehber olmalarına çalışmalıyız.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
a'mal-i salih: salih ameller, Allah'ın rızasına uygun yapılmış iyi ve hayırlı işler.
azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.
canî: cinayet işlemiş kimse, acımasız, gaddar.
farz: kesin yapılması gerekli olan; İslâmiyette kesin olarak

yapılması gereken emir.
hakikat: gerçek, esas.
huy: yaratılıştan olan karakter, mizaç.
hülya: hayal.
iman: inanma, itikat.
istifade: faydalanma, yararlanma.
istikamet: inanç, düşünce ve niyette, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun dürlülük.
istikbal: gelecek.
kat'î: kesin, şüphesiz ve te-

reddüde mahal bırakmayan.
katil: adam öldüren, insan öldüren kimse, canî.
kaza: vakit çıktıktan sonra namazın kılınması veya zamanında yapılmayan ibadetlerin yerine getirilmesi.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
Medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve

Kur'ân'a hizmetinden dolayı tev-kif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.
menfaat: fayda.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müstakim: doğru.
nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.
rehber: yol gösteren, kılavuz.
selâmet: salımlık, eminlik; sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.
sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.
terbiye: eğitim; iyi ahlâk, saygı ve edep öğrenme.
üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.
vazife: görev.
zebani: Cehennemlikleri Cehenneme atmakla vazifeli melekler.

Dördüncü Mesele

FİNE Gençlik Rehberi'nde izahı var. Bir zaman bana hizmet eden kardeşlerim tarafından سوال edildi ki: “Küre-i arzı hercümerce getiren ve İslâm mukadderatıyla âlakadar olan bu dehşetli Harb-i Umûmîden elli gündür (şimdi yedi seneden geçti aynı hâl) **(HAŞİYE)** hiç sormuyorsun ve merak etmiyorsun? Hâlbuki bir kısım müte-deyyin ve âlim insanlar, cemaati ve camii bırakıp radyo dinlemeye koşuyorlar. Acaba bundan daha büyük bir hâdise mi var? Veya onunla meşgul olmanın zararı mı var?” dediler.

Cevaben dedim ki:

Ömür sermayesi pek azdır; lüzumlu işler pek çoktur. Birbiri içinde mütedahil daireler gibi, her insanın kalp ve mide dairesinden ve ceset ve hane dairesinden, mahalle ve şehir dairesinden ve vatan ve memleket dairesinden ve küre-i arz ve nev-i beşer dairesinden tut, tâ zihayat ve dünya dairesine kadar birbiri içinde daireler var. Her bir dairede, her bir insanın bir nevi vazifesi bulunabilir. Fakat en küçük dairede, en büyük ve ehemmiyetli ve daimî vazife var; ve en büyük dairede, en küçük ve muvakkat, ara sıra vazife bulunabilir. Bu kıyas ile, küçüklük ve

HAŞİYE: Parantez içindeki not 1946 senesine aittir.

âlim: çok okumuş, bilen, bilgili, bilgin.

cemaat: bir imama uyup namaz kılan Müslümanlar topluluğu.

ceset: vücut, beden.

cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.

daimî: sürekli, devamlı.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehemmiyetli: önemli.

hâdise: olay.

Harb-i Umûmî: genel harp, umumî savaş; 1914-1918 yıl-

ları arasında cereyan eden Birinci Dünya Savaşı.

haşıye: dipnot.

hercümerç: karmakarışık olma, alt üst olma.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

küre-i arz: yer küre, dünya.

mesele: önemli konu.

mukadderat: Allah tarafından ezelde takdir olunmuş şeyler, ileride meydana gelecek hâller ve olaylar, alın ya-

zısı.

muvaakkat: geçici.

mütedâhil: tedahül eden, birbiri içine geçen.

müte-deyyin: dinin emirlerini eksiksiz yerine getiren, din-dar, dine bağlı.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

nevi: çeşit, tür.

sermaye: varlık, servet.

sual: soru.

vazife: görev.

zihayat: hayat sahibi.

büyüklik makusen mütenasip vazifeler bulunabilir. Fakat, büyük dairenin cazibedarlığı cihetiyle, küçük dairedeki lüzumlu ve ehemmiyetli hizmeti bıraktırp, lüzumsuz, malâyani ve afakî işlerle meşgul eder. Sermaye-i hayatını boş yerde imha eder, o kıymettar ömrünü kıymetsiz şeylerde öldürür. Ve bazen bu harp boğuşmalarını merak ile takip eden, bir tarafa kalben taraftar olur, onun zulümlerini hoş görür, zulmüne şerik olur.

Birinci noktaya cevap ise:

Evet, bu Cihan Harbinden daha büyük bir hâdise ve bu zemin yüzündeki hâkimiyet-i amme davasından daha ehemmiyetli bir dava, herkesin ve bilhassa Müslümanların başına öyle bir hâdise ve öyle bir dava açılmış ki, her adam, eğer Alman ve İngiliz kadar kuvveti ve serveti olsa ve akli da varsa, o tek davayı kazanmak için, bilâterreddüt sarf edecek. İşte o dava ise, yüz bin meşahir-i insaniyenin ve hadsiz nev-i beşerin yıldızları ve mürşitlerinin müttefikan, kâinat Sahibinin ve Mutasarrıfının binler vaat ve ahitlerine istinaden haber verdikleri ve bir kısmı gözleriyle gördükleri şu ki: Herkesin —iman mukabilinde— bu zemin yüzü kadar bağlar ve kasırlar ile müzeyyen ve bâkî ve daimî bir tarla ve mülkü kazanmak veya kaybetmek davası başına açılmış. Eğer iman vesikasını sağlam elde etmezse, kaybedecek. Ve bu asırda, maddiyyunluk taunuyla çoklar o davasını kaybediyor. Hatta bir ehl-i keşif ve tahkik, bir yerde, kırk vefiyattan yalnız birkaç tanesi kazandığını sekeratta müşahade etmiş;

afakî: havaî, gereksiz, lüzumsuz ve değersiz.
ahit: yemin, and.
asr: yüzyıl, asır.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
bilâterreddüt: tereddütsüz.
bilhassa: özellikle.
cazibedar: çekici, cazibeli.
cihet: yön, sebep, vesile.
dava: takip edilen fikir, iddia.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i keşif: bazı sırları, bilinmeyen hakikatleri, Cenab-ı

Hakkın lütuf ve ihsanı ile bilenen veliler.
ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, gerçeğin peşinden gidenler.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hâkimiyet-i amme: umuma hâkim olma, genel hâkimiyet.
harp: savaş, cenk, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silâhlı kavga.
imha: ortadan kaldırma, mahvetme.
istinaden: istinat ederek, da-

yanarak, güvenerek, delil kabul ederek.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kalben: kalp ile, kalpten.
kasır: saray, köşk.
kıyas: karşılaştırma, oranlama.
kıymet: değer.
kıymettar: kıymetli, değerli.
kuvvet: güç, kudret.
maddiyyunluk: maddiyyunların mesleği, maddecilik; her

şeyi madde ile değerlendiren, sadece maddeye istinat eden, ruhaniyatı ve maneviyatı inkâr edenlerin mesleği, materyalistlik.
makusen: aksine, ters olarak, zıddına olarak.
malâyani: manasız, faydasız, boş (sey).
meşahir-i insaniye: insanların meşhurları.
mukabil: karşılık.
mutasarrıf: tasarruf eden, tasarruf sahibi olan, her şeyin sahibi olan, malik.
mülk: sahip olunan, üzerinde tasarruf hakkı bulunan her şey.
mürşit: irşat eden, doğru yolu gösteren, rehber, kılavuz.
müşahade: bir şeyi gözle görme, seyretme.
mütenasip: orantılı, nispetli.
müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.
müzeyyen: ziynetlendirilmiş, süslü.
sarf: harcama.
sekerat: ölmek üzere olan bir kişinin kendinden geçmesi.
sermaye-i hayat: hayat sermayesi.
şerik: ortak.
taraftar: taraflı, birinin veya bir grubun tarafını tutan, bir tarafı destekleyen.
taun: veba.
vaat: Allah'ın kullanna muhakkak gerçekleştireceğini bildirdiği ahiret hayatında, amellerinin karşılığı ve Allah'ın lütfu olarak verilecek mükâfat, ahiret mükâfatı.
vazife: görev.
vefiyat: ölümler, vefatlar.
vesika: inanılacak, dayanılacak, güvenilecek sağlam delil, hüccet, belge.
zemin: yer.
zulüm: haksızlık.

ötekiler kaybetmişler. Acaba bu kaybettiği davanın yerini, bütün dünya saltanatı o adama verilse doldurabilir mi?

İşte, o davayı kazandıracak olan hizmetleri ve yüzde doksanına o davayı kaybettirmeyen harika bir dava vekili o işte çalıştıran vazifeleri bırakıp, ebedî dünyada kalacak gibi afakî malâyaniyat ile iştiğal etmek tam bir akılsızlık bildiğimizden, biz Risale-i Nur Şakirtleri, her birimizin yüz derece aklımız ziyade olsa da, ancak bu vazifeye sarf etmek lâzımdır, diye kanaatimiz var.

Ey hapis musibetinde benim yeni kardeşlerim! Sizler, benim ile beraber gelen eski kardeşlerim gibi, Risale-i Nur'u görmemişsiniz. Ben onları ve onlar gibi binler şakirtleri şahit göstererek derim ve ispat ederim ve ispat etmişim ki: O büyük davayı yüzde doksanına kazandıran ve yirmi senede yirmi bin adama o davanın kazancının vesikası ve senedi ve beratı olan iman-ı tahkikiyi eline veren ve Kur'ân-ı Hakîm'in mu'cize-i maneviyesinden neş'et edip çıkan ve bu zamanın birinci bir dava vekili bulunan Risale-i Nur'dur. Bu on sekiz senedir, benim düşmanlarım ve zındıklar ve maddiyyunlar, aleyhimde gayet gaddarâne desiselerle hükümetin bazı erkânlarını iğfal ederek bizi imha için bu defa gibi eskide dahi hapislere, zindanlara soktukları hâlde, Risale-i Nur'un çelik kal'asında, yüz otuz parça cihazatından ancak iki üç parçasına ilişebilmişler. Demek, avukat tutmak isteyen onu elde etse yeter.

afakî: havai, gereksiz, lüzumsuz ve değersiz.

aleyh: karşı, karşıt.

berat: nişan, rütbe ve imtiyaz için verilen belge, kurtuluş belgesi.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.

desise: hile, oyun, aldatmaca.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

erkân: reisler, ileri gelenler.

gaddarâne: zalimce, gaddarca, merhametsizce, haincesine.

gayet: son derece.

harika: olağanüstü.

haşiye: dipnot.

iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.

iman-ı tahkiki: tahkiki iman, imana dair bütün meseleleri inceleyip delil ve bürhan ile inanma.

imha: ortadan kaldırma, mahvetme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

iştiğal: bir iş işleme, bir işle uğraşmak, bir iş üzerinde çalışma, meşgul olma.

kal'a: büyük hisar.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.

maddiyyun: maddenin ezeli ve ebedî olduğuna, sonradan yaratılmış bulunduğuna inananlar, maddeye bağlı kâlanlar, maddeciler, materyalistler.

malâyaniyat: faydasız, boş şeyler veya sözler.

mu'cize-i maneviye: tesiri manevî olan mu'cize.

musibet: felâket, belâ.

neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

sarf: harcama.

senet: dayanılacak ve güvenilecek şey, kuvvetli delil olabilecek söz.

şakirt: talebe, öğrenci.

vazife: görev.

vekil: başkasının yerine ve adına hareket eden, konuşan.

vesika: inanılacak, dayanılacak, güvenilecek sağlam delil, hüccet, belge.

zindan: hapisane.

zındık: Allah'a ve ahirete inananmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

ziyade: çok, fazla.

Hem, korkmayınız! Risale-i Nur yasak olmaz. Hükûmet-i cumhuriyenin mebusları ve erkânlarının ellerinde mühim risaleleri, iki üçü müstesna olarak, serbest geziyorlardı. İnşaaallah, bir zaman hapishaneleri tam bir ıslahhane yapmak için, bahtiyar müdürler ve memurlar, o Nurları mahpuslara ekmek ve ilâç gibi tevzi edecekler.

bahtiyar: bahtlı, tâlî'li, mes'ut, mutlu.

Hükûmet-i Cumhuriye: cumhuriyet hükûmeti; cumhuriyet idaresi.

inşaaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

ıslahhane: ıslah evi, suçlu ço-

cukları ıslah ve eğitime ve gerekirse cezalandırma maksadıyla çalışan kurum.

mahpus: hapsedilmiş olan, mevkuf.

mebus: halk tarafından seçilerek meclise gönderilen, milletvekili.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müstesna: kaide dışı, kural dışı.

tevzi: dağıtma, herkese payını verme.

Besinci Mesele

GENÇLİK REHBERİ'nde izah edildiği gibi, gençlik hiç şüphe yok ki gidecek. Yaz güze ve kışa yer vermesi ve gündüz akşama ve geceye değişmesi kat'iyetinde, gençlik dahi ihtiyarlığa ve ölüme geçişecek. Eğer o fânî ve geçici gençliğini iffetle hayrata, istikamet dairesinde sarf etse, onunla ebedî bâkî bir gençliği kazanacağını bütün semavî fermanlar müjde veriyorlar. Eğer sefahate sarf etse, nasıl ki bir dakika hiddet yüzünden bir katl milyonlar dakika hapis cezasını çektirir; öyle de, gayrimeşru dairedeki gençlik keyifleri ve lezzetleri, ahiret mes'uliyetinden ve kabir azabından ve zevalinden gelen teessüflerden ve günahlardan ve dünyevî mücazatlarından başka, aynı lezzet içinde o lezzetten ziyade elemeler olduğunu aklı başında her genç tecrübe ile tasdik eder.

Meselâ, haram sevmekte bir kıskançlık elemi ve firak elemi ve mukabele görmemek elemi gibi çok arızalar ile, o cüz'î lezzet zehirli bir bal hükmüne geçer. Ve o gençliğin suiistimali ile gelen hastalıkla hastahanelere ve taşkınlıklarıyla hapishanelere ve kalp ve ruhun gıdasızlık ve vazifesizliğinden neş'et eden sıkıntılarla meyhanelere, sefahathanelere veya mezaristana düşeceklerini bilmek istersen, git hastahanelerden ve hapishanelerden ve meyhanelerden ve kabristandan sor! Elbette ekseriyetle,

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

arıza: bozukluk, engel.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

cüz'î: küçük, az.

dünyevî: dünyaya ait.

ekseriyetle: daha ziyadesiyle, çoklukla, çoğunlukla.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırıp.

fânî: ölümlü, geçici.

ferman: emir, buyruk.

firak: ayrılık, hicran.

gayrimeşru: meşru olmayan, dine aykırı, kanunsuz.

güz: sonbahar.

haram: İslâmiyetçe yasaklanan işler.

hayrat: hayırlar, sevap kazanmak amacıyla Allah rızası için yapılan iyilikler, haseneler.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hükmüne: yerine, değerine.

iffet: temizlik, ahlâki temizlik.

istikamet: inanç, düşünce ve niyetle, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun dürüstlük.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kabir: mezar.

kabristan: mezarlık.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

katl: öldürme, katletme.

meselâ: örneğin.

mesale: önemli konu.

mes'uliyet: mes'ul olma hâli, sorumluluk.

meyhane: içki satılan ve içilen yer.

mezaristan: mezarlık.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

mücazat: bir suçla karşı verilen ceza, karşılık, mutlak ceza.

müjde: sevindirici haber, müstü.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın

temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sefahat: zevk, eğlence ve yasadışı şeylere düşkünlük, sefihlik.

sefahathane: sefih işlerin nefsin hoşuna giden çirkin işlerin yapıldığı yer.

semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.

suiistimal: bir şeyi kötüye

kullanma.

tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tecrübe: yaşayarak elde edilen iyi veya kötü kazanımlar.

teessüf: üzülmeye, eseflenmeye, bir şeyin tesirini hissetmeye, acı duyma.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

gençlerin gençliğinin suiistimalinden ve taşkınlıklarından ve gayrimeşru keyiflerin cezası olarak gelen tokatlardan eyvahlar ve ağlamalar ve esefler işiteceksin.

Eğer istikamet dairesinde gitse, gençlik gayet şirin ve güzel bir nimet-i İlâhiye ve tatlı ve kuvvetli bir vasıta-i hayrat olarak ahirette gayet parlak ve bâkî bir gençlik netice vereceğini, başta Kur'ân olarak çok kat'î âyâtıyla bütün semavî kitaplar ve fermanlar haber verip müjde ediyorlar.

Madem hakikat budur. Ve madem helâl dairesi keyfe kâfidir. Ve madem haram dairesindeki bir saat lezzet, bazen bir sene ve on sene hapis cezasını Çektirir. Elbette gençlik nimetine bir şükür olarak, o tatlı nimeti iffette, istikamette sarf etmek lâzım ve elzemdir.

âyât: Kur'ân ayetleri.
elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.
esef: acıma, üzüme.
hakikat: gerçek, esas.
haram: İslâmiyetçe yasaklanan işler.
helâl: İslâmî ölçüler içinde kazanılmış şey.
iffet: temizlik, ahlâkî temizlik.
istikamet: doğruluk, dürüst-

lük, doğru ve namusluca hareket, iyi kalplilik.
kâfi: yeter, kâfi gelir.
kat'i: kesin, şüpheyi ve te-reddüde mahal bırakmayan.
Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.
nimet-i ilâhiye: Allah'ın nimeti, Allah'ın lütufu, Allah'ın ihsanı, Allah'ın bahsettiği her türlü rızık.
sarf: harcama.
şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.
vasıta-i hayrat: hayırlara vasıta olan.

Altıncı Mesele

RİSALE-İ NUR'un çok yerlerinde izahı ve kat'î hadsiz hüccetleri bulunan "iman-ı billâh" rûknünün binler külli bürhanlarından bir tek bürhana kısaca bir işaretler.

Kastamonu'da lise talebelerinden bir kısmı yanıma geldiler. "Bize Hâlık'ımızı tanıttır; muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar," dediler.

Ben dedim: Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisan-ı mahsusuyla, mütemadiyen Allah'tan bahsedip, Hâlıkı tanıttırıyorlar, muallimleri değil, onları dinleyiniz.

Meselâ, nasıl ki mükemmel bir eczahane ki, her kavanozunda harika ve hassas mizanlarla alınmış hayattar macunlar ve tiryaklar var. Şüphesiz, gayet maharetli ve kimyager ve hakîm bir eczacıyı gösterir. Öyle de, küre-i arz eczahanesinde bulunan dört yüz bin çeşit nebatat ve hayvanat kavanozlarındaki zîhayat macunlar ve tiryaklar cihetiyle, bu çarşıdaki eczahaneden ne derece ziyade mükemmel ve büyük olması nispetinde, okuduğunuz fenn-i tıp mikyasıyla küre-i arz eczahane-i kübrasının eczacısı olan Hakîm-i Zülcelâl'i, hatta kör gözlere de gösterir, tanıttırır.

Hem, meselâ, nasıl bir harika fabrika ki, binler çeşit çeşit kumaşları basit bir maddeden dokuyor; şeksiz, bir

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cihet: yön, sebep, vesile.

ecza: eczacılıkta, ilaç yapmada kullanılan çeşitli maddeler.

eczahane: eczacı dükkânı, ilaç satılan, ilaç yapılan yer.

eczahane-i kübra: en büyük eczahane.

fen: tecrübi, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.

fenn-i tıp: tıp bilgisi, tabiplik, doktorluk bilgisi.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakim: hekim, doktor.

Hakîm-i Zülcelâl: sonsuz büyüklük sahibi olan ve her şeyi hikmetle yaratan, Allah.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

harika: olağanüstü.

hassas: incelikli, en ufak ölçülerini sağlıklı ve kesin olarak veren.

hayattar: canlı, yaşayan.

hayvanat: hayvanlar.

hüccet: delil.

iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinata tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kimyager: kimya ile uğraşan kimse, kimya mütehassısı, kimyacı.

külli: umumî, genel.

küre-i arz: yer küre, dünya.

lisan-ı mahsus: kendisine ait dil, kendine ait tarz.

macun: hamur kıvamına getirilmiş ilaç.

maharet: mahirlik, ustalık.

meselâ: örneğin.

mesele: önemli konu.

mikyas: ölçek.

mizan: ölçü.

muallim: ders veren, öğretmen.

mütemadiyen: sürekli ola-

rak, devamlı.

nebatat: bitkiler.

nispet: oran, ölçü.

rûkûn: esas, kaide, prensip.

şek: şüphe, zan, tereddüt; aksiyile birlikte iki ihtimalin eşit derecede bulunduğu bilgi.

talebe: talep eden, öğrenci.

tiryak: panzehir olarak kullanılan, zehirlenme veya hastalıklardan şifa bulmaya vesile olan ilaç.

zîhayat: hayat sahibi.

ziyade: çok, fazla.

fabrikatörü ve maharetli bir makinisti tanıttırır. Öyle de, küre-i arz denilen yüz binler başlı, her başında yüz binler mükemmel fabrika bulunan bu seyyar makine-i Rabbaniye, ne derece bu insan fabrikasından büyükse, mükemmelse, o derecede, okuduğunuz fenn-i makine mikyasıyla, küre-i arzın ustasını ve sahibini bildirir ve tanıttırır.

Hem meselâ, nasıl ki gayet mükemmel, bin bir çeşit erzak, etrafından celbedip içinde muntazaman istif ve ihzar edilmiş depo ve iaşe ambarı ve dükkân, şeksiz bir fevkalâde iaşe ve erzak malikini ve sahibini ve memurunu bildirir. Öyle de, bir senede, yirmi dört bin senelik bir dairede muntazaman seyahat eden; ve yüz binler ve ayrı ayrı erzak isteyen taifeleri içine alan; ve seyahatiyle mevsimlere uğrayıp, baharı bir büyük vagon gibi, binler ayrı ayrı taamlarla doldurarak, kışta erzakı tükenen bîçare zihayatlara getiren; ve küre-i arz denilen bu Rahmanî iaşe ambarı ve bu sefine-i Sübhaniye ve bin bir çeşit cihazatı ve malları ve konserve paketleri taşıyan bu depo ve dükkân-ı Rabbanî, ne derece o fabrikadan büyük ve mükemmel ise, okuduğunuz veya okuyacağınız fenn-i iaşe mikyasıyla, o kat'iyette ve o derecede, küre-i arz deposunun sahibini, mutasarrıfını, müdebbirini bildirir, tanıttırır, sevdendir.

Hem, nasıl ki, dört yüz bin millet, içinde bulunan ve her milletin istediği erzakı ayrı ve istimal ettiği silâhı ayrı ve giydiği elbisesi ayrı ve talimatı ayrı ve terhisatı ayrı olan bir ordunun mu'cizekâr bir kumandanı, tek başıyla

bîçare: çaresiz, zavallı.
celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.
cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.
dükkân-ı Rabbanî: Allah'ın dükkânı.
erzak: yiyecek, içecek, azıklar.
fenn-i iaşe: insan ve hayvanların besleniş ve yaşayışları hakkında bilgi veren ilim dalı.
fenn-i makine: makine ilmi,

bilgisi.
fevkalâde: olağanüstü.
iaşe: geçindirme, besleme, yaşatma.
ihzar: hazır etme, hazırlama.
istif: düzgün şekilde sıralama ve yığma, muntazam yığın.
istimal: kullanma.
kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.
kumandan: komutan.
küre-i arz: yer küre, dünya.
maharet: mahirlik, ustalık.
makine-i Rabbaniye: her şeyi terbiye ve idare eden Ce-

nab-ı Hakkın makinesi, programı, sistemi.
malik: sahip.
mu'cizekâr: mu'cizeli, mu'cize hâlinde.
muntazaman: düzgün, düzenli ve devamlı olarak.
mutasarrıf: tasarruf eden, tasarruf sahibi olan, her şeyin sahibi olan, malik.
müdebbir: tedbir alan, tedbirli, her şeyi önceden düşünen.
Rahmanî: bütün varlıkların n-

zıklarını münasip bir şekilde karıştıran Allah'a ait.
sefine-i Sübhaniye: her türlü kusur ve noksandan uzak olan Cenab-ı Hakkın, yıldızlar ve gezegenler gibi bir gemi hükmündeki mahlûklar.
seyyar: sabit olamayan, belirli bir yerde sürekli durmayan, hareket eden.
taam: yemek, yiyecek.
taife: kavim, kabile.
talimat: talimler, eğitimler; bir iş hakkında hareket tarzını bildiren emirler.
terhisat: terhisler, izin vermeler, serbest bırakmalar.

bütün o ayrı ayrı milletlerin ayrı ayrı erzaklarını ve çeşit çeşit esliha­larını ve elbiselerini ve cihazatlarını, hiçbirini unutmuyarak ve şaşırmayarak verdiği o acip ordu ve ordugâh, şüphesiz, bedahetle, o harika kumandanı gösterir, takdîrkârâne sevdirebilir. Aynen öyle de, zemin yüzünün ordugâhında ve her baharda yeniden silâh altına alınmış bir yeni ordu-yı Sübhanîde, nebatat ve hayvanat milletlerinden dört yüz bin nev'in çeşit çeşit elbise, erzak, esliha, talim, terhisleri gayet mükemmel ve muntazam ve hiçbirini unutmuyarak ve şaşırmayarak bir tek kumandan-ı azam tarafından verilen küre-i arzın bahar ordugâhı, ne derece mezkûr insan ordu ve ordugâhından büyük ve mükemmel ise, sizin okuyacağınız fenn-i askerî mikyasıyla dikkatli ve aklı başında olanlara o derece küre-i arzın Hâkim'ini ve Rabbini ve Müdebbir'ini ve Kumandan-ı Akdes'ini hayretler ve takdislerle bildirir ve tahmit ve tesbihle sevdirebilir.

Hem nasıl ki, bir harika şehirde, milyonlar elektrik lâmbaları, hareket ederek her yeri gezerler; yanmak maddeleri tükenmiyor bir tarzdaki elektrik lâmbaları ve fabrikası, şeksiz, bedahetle, elektriği idare eden ve seyyar lâmbaları yapan ve fabrikayı kuran ve iş­ti­al maddelerini getiren bir mu'cizekâr ustayı ve fevkalâde kudretli bir elektrikçi­yi hayretler ve tebriklerle tanıttırır, yaşasınlar ile sevdirebilir. Aynen öyle de, bu âlem şehrinde, dünya sarayının damındaki yıldız lâmbaları, bir kısmı, kozmoğrafyanın dediğine bakılsa küre-i arzdan bin defa büyük ve top güllésinden yetmiş defa sür'atli hareket ettikleri hâlde,

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

âlem: dünya, cihan.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

esliha: silâhlar.

fenn-i askerî: askerlikle ilgili bilgi, askerlik sanatı ile ilgili ilim; askerlik sanatı.

fevkalâde: olağanüstü.

gülle: top mermisi.

Hâkim: her şeye hükmeden ve her bir şeyi hükmü altında tutan.

harika: olağanüstü.

idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.

işti­al: tutuşma, tutuşup yanma, parlaması, alevlenme.

kozmoğrafya: astronominin, matematik ve fiziğin yalnız temel kavramlarından yararlanarak en belli başlı olayları ele alan dalı.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

Kumandan-ı Akdes: en mukaddes kumandan; Allah.

kumandan-ı azam: en büyük kumandan.

küre-i arz: yer küre, dünya.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mu'cizekâr: mu'cizeli, mu'cize hâlinde.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

nevi: çeşit, tür.

ordugâh: ordu yeri, ordunun barınıp konakladığı yer.

ordu-yı Sübhanî: her türlü eksiklik ve noksanlıktan uzak olan Cenab-ı Hakkın ordusu.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı

ıslah ve terbiye eden Allah.

seyyar: gezici; gezen, dolaşan.

şek: şüphe, zan, tereddüt; akı­siyle birlikte iki ihtimalin eşit derecede bulunduğu bilgi.

tahmit: elhamdülillâh deme, bütün övgünün ve hamdin yalnız Allah'a ait olduğunu söyleme.

takdîrkârâne: takdir edene yakışır şekilde, takdir ederek.

takdis: yüceltme, mukaddes sayma, kudsi ve mübarek

sayma.

talim: eğitim, yetiştirme, öğ­retme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tebrik: kutlama, uğurlu, hayırlı, mübarek olmasını dileme.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hakkı şanına lâ­yık ifadelerle anma.

zemin: yer.

intizamını bozmuyor, birbirine çarpıyor, sönmüyor, yanmak maddeleri tükenmiyor. Okuduğunuz kozmoğrafyanın dediğine göre, küre-i arzdan bir milyon defadan ziyade büyük ve bir milyon seneden ziyade yaşayan ve bir misafirhane-i Rahmaniyyede bir lâmba ve soba olan güneşimizin yanmasının devamı için, her gün küre-i arzın denizleri kadar gaz yağı ve dağları kadar kömür veya bin arz kadar odun yığınları lâzımdır ki, sönmessin. Ve onu ve onun gibi ulvî yıldızları gaz yağsız, odunsuz, kömürsüz yandıran ve söndürmeyen; ve beraber ve çabuk gezdiren ve birbirine çarptırmayan bir nihayetsiz kudreti ve saltanatı, ılık parmaklarıyla gösteren bu kâinat şehir-i muhteşemindeki dünya sarayının elektrik lâmbaları ve idareleri, ne derece o misalden daha büyük, daha mükemmeldir, o derecede, sizin okuduğunuz veya okuyacağınız fenn-i elektrik mikyasıyla, bu meşher-i azam-ı kâinatın Sultan'ını, Münevvir'ini, Müdebbir'ini, Sâniini o nuranî yıldızları şahit göstererek tanıttırır, tesbihatla, takdisatla sevdirebilir, perestîş ettirir.

Hem meselâ, nasıl ki bir kitap bulunsa ki, bir satırında bir kitap ince yazılmış; ve her bir kelimesinde ince kalemle bir sure-i Kur'âniye yazılmış. Gayet manidar ve bütün meseleleri birbirini teyit eder ve kâtibini ve müellifini fevkalâde maharetli ve iktidarlı gösteren bir acip mecma, şeksiz, gündüz gibi, kâtip ve musannifini kemâletıyla, hünerleriyle bildirir, tanıttırır, ¹ **مَا شَاءَ اللَّهُ، بَارَكَ اللَّهُ** cümleleriyle takdir ettirir; aynen öyle de, bu kâinat

meşher-i azam-ı kâinat: büyük kâinat sergisi.

mikyâs: ölçek.

misafirhane-i rahmaniye: Rahman olan Allah'ın kullarını geçici olarak bulundurduğu misafirhane olan dünya.

misal: benzer, örnek.

musannif: tasnif eden, en güzel şekilde derleyip düzenleyen.

müdebbir: tedbir alan, tedbirli, her şeyi önceden düşünen.

müellif: eser telif eden, yazar.

Münevvir: tenvir eden, nurlandıran, aydınlatan.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nurani: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

perestîş: tapma, aşırı derecede sevmek, meftunluk.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

Sultan: padişah, hükümdar.

sure-i Kur'âniye: Kur'an'ın suresi.

şehir-i muhteşem: ihtişamlı şehir.

takdir: kıymet verme, beğenme.

takdisat: takdisler, Allah'ın her bakımdan kusursuz ve eksiksiz olduğunu bildirmeler.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

teyit: doğrulama, doğru çıkarma, destekleme.

ulvî: yüksek, yüce.

ziyade: çok, fazla.

1. Allah dilemiş, ne güzel, ne mübarek yaratmış!

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

arz: yer, dünya.

fenn-i elektrik: elektrik ilmi.

gayet: son derece.

hüner: marifet, bilgelilik, ustalık, maharet.

idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.

iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.

intizam: düzenlilik, düzgün-

lük.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kâtip: yazar, yazıcı.

kemâlât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kozmoğrafya: astronominin, matematik ve fiziğin yalnız temel kavramlarından yararlanarak en belli başlı olayları

ele alan dalı.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

küre-i arz: yer küre, dünya.

maharet: mahirlik, ustalık.

manidar: nükteli, ince mana-
lı.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

meselâ: örneğin.

mesele: önemli konu.

A'raf: Kur'an-ı Kerim'in 7. suresi. Mekke'de nazil olmuştur. 206 ayettir.

En'am: Kur'an-ı Kerim'in altıncı suresi. Mekke'de (20, 23, 91, 93, 114, 141, 151, 152. ayetler Medine'de) nazil olmuştur. Bir kısım Kur'an ayetlerinden ve surelerinden müteşekkil dua kitabı.

bilfiil: bizzat kendi çalışması ile, kendi yaparak.

bürhan-ı vahdaniyet: Allah'ın tek, bir olduğunun delili, ispatı.

dürbîn: uzağı gösteren alet.

esma: adlar, isimler.

fen: tecrübi, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.

fenn-i hikmetülesya: tabiat bilgisi, bütün varlıkların yaratılışındaki gayelere ait ilim.

fenn-i kıraat: okuma bilgisi, ilmi.

fenn-i kitabet: çeşitli yazı usul ve şekillerini öğreten ilim.

fihrîste: bir kitapta bulunan şeyleri sırayla gösteren liste, katalog.

forma: hususî, özel giysiler.

fünun: fenler.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hâlık-ı Zülcelâl: Sonsuz büyüklük sahibi yaratıcı, Allah.

hayvanî: hayvanla ilgili, hayvana ait.

hikmet: lâhî gaye, gizli sebep.

hususî: özel.

hüccet: delil.

hükümde: değerinde, yerinde.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şekli.

kitab-ı kâinat: kâinat kitabı.

kitab-ı kebir: büyük kitap.

kiyâsen: kıyas yoluyla, kıyas ederek.

Kur'an-ı Ekber-i Âlem: En büyük âlem kitabı olan Kur'an-ı Kerim.

Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yaptıktan âciz bırakan Kur'an-ı Kerim.

manidar: nükteli, ince manalı.

mecmua-i kâinat: kâinat mecmuası, kâinat kitabı; bir mecmua gibi manalar ifade eden kâinat.

mektep: eski dönemde ilk ve orta tahsilin yapıldığı eğitim kurumu.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mikyas: ölçek.

misal: örnek.

muhteşem: haşmetli, yüce.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

mübaşeret: bir işe başlama, girişme, tutuşma, bulaşma, temas.

kitab-ı kebir ki, bir tek sahifesi olan zemin yüzünde ve bir tek forması olan baharda üç yüz bin ayrı ayrı kitaplar hükmündeki üç yüz bin nebatî ve hayvanî taifeleri beraber, birbiri içinde, yanlışsız, hatasız, karıştırmayarak, şaşırmayarak, mükemmel, muntazam ve bazen ağaç gibi bir kelimedede bir kasideyi ve çekirdek gibi bir noktada bir kitabın tamam bir fihristesini yazan bir kalem işlediğini gözümüzle gördüğümüz bu nihayetsiz manidar ve her kelimesinde çok hikmetler bulunan şu mecmua-i kâinat ve bu mücessem Kur'an-ı ekber-i âlem, mezkûr misaldeki kitaptan ne derece büyük ve mükemmel ve manidar ise, o derecede, sizin okuduğunuz fenn-i hikmetü'l-eşya ve mektepte bilfiil mübaşeret ettiğiniz fenn-i kıraat ve fenn-i kitabet, geniş mikyaslarıyla ve dürbün gözleriyle bu kitab-ı kâinatın nakkaşını, kâtibini hadsiz kemalâtıyla tanıttırır, ¹ **اللَّهُ أَكْبَرُ** cümlesiyle bildirir, ² **سُبْحَانَ اللَّهِ** takdi-

siyle tarif eder, ³ **الْحَمْدُ لِلَّهِ** senalarıyla sevdirebilir.

İşte bu fenlere kıyasen, yüzer fünundan her bir fen, geniş mikyasıyla ve hususî âyinesiyle ve dürbünlü gözüyle ve ibretli nazarıyla, bu kâinatın Hâlık-ı Zülcelâl'ini esmasıyla bildirir; sıfatını, kemalâtını tanıttırır. İşte, bu muhteşem ve parlak bir bürhan-ı vahdaniyet olan mezkûr hücceti ders vermek içindir ki, Kur'an-ı Mu'cizülbeyan, çok tekrar ile, en ziyade,

⁴ **رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** ve ⁵ **خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ**

1. Allah en büyüktür, en yücedir.

2. Allah, zatında, sıfatlarında ve fiillerinde bütün kusur ve noksanlardan uzaktır.

3. Rahmet ve merhameti sonsuz olan Allah'a ezelden ebede kadar hamd olsun. (Fatiha Suresi: 2.)

4. Gökleri ve yeri yarattı. (A'raf Suresi: 54; En'am Suresi: 173.)

5. Göklerin ve Yerin Rabbi [Allah'tır]. (Ra'd Suresi: 16; İsrâ Suresi: 102; Kehf Suresi: 14)

mücessem: tecessüm etmiş, cisimlenmiş.

nakkaş: nakış işi yapan, nakış işleyen kimse.

nazar: bakış, dikkat.

nebatî: bitkisel, bitki ile ilgili,

bitkiye ait.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

sahife: sayfa.

sena: methetme, övme.

sıfat: vasıf, nitelik.

taife: takım, güruh, familya.

takdis: yüceltme, mukaddes sayma, kudsi ve mübarek sayma.

tarif: bir şeyi bütün vasıflarını içine alacak şekilde anlatma.

zemin: yer.

ayetleriyle Hâlık'ımızı bize tanıttırıyor mektepli gençlere dedim.

Onlar dahi tamamıyla kabul edip tasdik ederek, “Hadsiz şükür olsun Rabbimize ki, tam kudsi ve ayn-ı hakikat bir ders aldık. Allah senden razı olsun” dediler. Ben de dedim:

“İnsan binler çeşit elemler ile müteallim ve binler nevi lezzetler ile mütelezziz olacak bir zihayat makine ve gayet derece acziyle beraber hadsiz maddî, manevî düşmanları ve nihayetsiz fakıyla beraber hadsiz zahirî ve bâtinî ihtiyaçları bulunan ve mütemadiyen zeval ve firak tokatlarını yiyen bir biçare mahlûk iken, birden iman ve ubudiyetle böyle bir Padişah-ı Zülcelâl'e intisap edip, bütün düşmanlarına karşı bir nokta-i istinat ve bütün hacatına medar bir nokta-i istimdat bularak, herkes mensup olduğu efendisinin şerefiyle, makamıyla iftihar ettiği gibi, o da böyle nihayetsiz Kadîr ve Rahîm bir Padişaha iman ile intisap etse ve ubudiyetle hizmetine girse ve ecelin idam ilânını kendi hakkında terhis tezkeresine çevirse, ne kadar memnun ve minnettar ve ne kadar müteşekkîrâne iftihar edebilir, kıyas ediniz.”

O mektepli gençlere dediğim gibi, musibettede mahpuslara da tekrar ile derim: Onu tanıyan ve itaat eden zindanda dahi olsa bahtiyardır. Onu unutan saraylarda da olsa zindandadır, bedbahttır.

acz: zayıflık, güçsüzlük.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.

bahtiyar: bahtlı, tâlî'li, mes'ut, mutlu.

bâtinî: içe ait, dâhilî, görünmeyen, gizli.

bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.

biçare: çaresiz, zavallı.

ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm

vakti.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.

fakr: fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.

firak: ayrılık, hicran.

hacat: hâcetler, ihtiyaçlar.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

idam: yok olma.

iftihar: övünme.

iman: inanma, itikat.

intisap: mensup olma, bağ-

lanma, girme.

İsra: Kur'an-ı Kerim'in 17. suresidir. Mekke'de nazil olmuştur.

itaat: boyun eğme, uyma, alınan emre göre hareket etme.

Kadîr: kudret sahibi olan ve her şeye gücü yeten Allah.

Kehf: Kur'an-ı Kerim'in 18. suresi. Mekke'de (28, 83 ve 101. ayetleri Medine'de) inmiştir.

kıyas: karşılaştırma, oranlama.

kudsi: mukaddes, yüce.

maddî: madde ile alakalı, cismanî.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

mahpus: hapsedilmiş olan.

makam: manevî mevki.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

medar: sebep, vesile.

mektep: eski dönemde ilk ve orta tahsilin yapıldığı eğitim kurumu.

memnun: sevinmiş, sevinçli.

mensup: bir şeye veya kimseye alâkası bulunan, bağlı olan.

minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

müteallim: elemli, kederli, hüznünlü, içi sızlayan.

mütelezziz: lezzet alan, tat hissedenden, hazzeden, hoşlanan.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

müteşekkîrâne: müteşekkîr olarak, teşekkür edencesine.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nokta-i istimdat: yardım ve medet isteme noktası.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

padîşah: hükümdar, sultan.

Padîşah-ı Zülcelâl: celâl sahibi padişah; nihayetsiz büyüklüğe ve haşmete sahip bir hükümdar olan Allah.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

ra'd: Kur'an-ı Kerim'in 13. suresi. Medine'de nazil olmuştur.

Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.

razı: rıza gösteren, kabul eden, hoşnut olan.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

tezkere: belge, pusula.

ubudiyet: kulluk.

zat: kendi, asıl, öz.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

zahirî: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.

zihayat: hayat sahibi.

zindan: hapisane.

Hatta bir bahtiyar mazlum idam olunurken, bedbaht zalimlere demiş: “Ben idam olmuyorum. Belki terhis ile saadete gidiyorum. Fakat, ben de sizi idam-ı ebedî ile mahkûm gördüğümünden, sizden tam intikamımı alıyorum. ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ” diyerek, sürur ile teslim-i ruh eder.

² سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

idam: yok olma.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

intikam: öç alma, kendisine, bulunduğu topluluğa veya benim-sediği bir şeye karşı yapılan teca-vüze, kötülüğe karşılık verme, misillemeye bulunma.

mahkûm: bir mahkemece hü-kûm giymiş, hükümlü.

mazlum: zulüm görmüş, haksızlı-ğa uğramış.

saadet: mutluluk.

sürur: sevinç, mutluluk.

tenzih: Allah'ı şanına lâyık olma-

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)

2. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgi-miz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Süresi: 32.)

yan şeylerden, her türlü eksik ve noksandan uzak ve yüce tutma, münezzeh sayma.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

teslim-i ruh: ruhu teslim et-

me, ölme.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

Yedinci Mesele

Denizli Hapsinde Bir Cuma Gününün Meybesidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ ¹ مَا خَلَقَكُمْ
وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ ² فَانْظُرْ إِلَى آثَارِ رَحْمَةِ اللَّهِ كَيْفَ
يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتِ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ³

SİR ZAMAN Kastamonu’da, “Hâlık’ımızı bize tanıttır” diyen lise talebelerine, sabık Altıncı Meselede, mektep fûnununun dilleriyle verdiğim dersi Denizli Hapishanesinde benimle temas edebilen mahpuslar okudular. Tam bir kanaat-ı imaniye aldıklarından, ahirete bir iştiyak hissedip, “Bize ahiretimizi de tam bildir; tâ ki nefsimiz ve zamanın şeytanları bizi yoldan çıkarmasın, daha böyle hapislere sokmasın” dediler. Ve Denizli hapsinde ki Risale-i Nur Şakirtlerinin ve sabıkan Altıncı Meseleyi okuyanların arzuları ile, ahiret rûknünün dahi bir hülâsasının beyanı lâzım geldi. Ben de, *Risale-i Nur*’dan bir kısacık hülâsa ile derim:

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

Bakara: Kur’ân-ı Kerîm’in 2. suresi. Medine-i Münevvere’de nazil olmuştur. 286 ayettir.

fûnun: fenler.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

ilâh: kendisine ibadet edinilen tapınılan Ma’bud, Allah.

istiyaq: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.

kanaat-i imaniye: imanî kanaat, imana ait düşünce, fikir; imanî meselelerde tam ikna olma, imanın vermiş olduğu kanaat.

mesele: önemli konu.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.

rûkûn: esas, kaide, prensip.

sabık: geçen, önceki.

sabıkan: evvelce, bundan önce.

şakirt: talebe, öğrenci.

şeytan: zeki, kurnaz olan, bu zekiliğini kötülük yapmakta kullanan kimse.

talebe: talep eden, öğrenci.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.

Kıyametin gerçekleşmesi ise göz açıp kapayıncaya kadar, yahut ondan da yakındır. (Nahl Suresi: 77.)

2. Sizin yaratılmanız da diriltilmeniz de, tek bir kişinin yaratılıp diriltilmesi gibidir. (Lokman Suresi: 28.)

3. Şimdi bak Allah’ın rahmet eserlerine: Yeryüzünü ölümünün ardından nasıl diriltiyor. Bunu yapan, elbette ölüleri de öylece diriltecektir; O herşeye hakkıyla kadirdir. (Rum Suresi: 50.)

Nasıl ki “Altıncı Mesele de, biz, Hâlık’ımızı arzdan, semavattan sorduk; onlar, fenlerin dilleriyle güneş gibi Hâlık’ımızı bize tanıttırdılar. Aynen biz de ahiretimizi başta o bildiğimiz Rabbimizden, sonra Peygamberimizden, sonra Kur’ân’ımızdan, sonra sair peygamberler ve mukaddes kitaplardan, sonra melâikelerden, sonra kâinat-tan soracağız.

İşte, birinci mertebede, ahireti Allah’tan soruyoruz. O da bütün gönderdiği elçileriyle ve fermanlarıyla ve bütün isimleriyle ve sıfatlarıyla, “Evet, ahiret vardır ve sizi oraya sevk ediyorum” ferman ediyor. Onuncu Söz on iki parlak ve kat’î hakikatler ile bir kısım isimlerin ahirete dair cevaplarını ispat ve izah eylemiş. Burada, o izaha ik-tifaen, gayet kısa bir işaret ederiz:

Evet, “Madem hiçbir saltanat yoktur ki, o saltanata itaat edenlere mükâfatı ve isyan edenlere mücazâtı bu-lunmasın. Elbette rububiyet-i mutlaka mertebesinde bir saltanat-ı sermediyenin, o saltanata iman ile intisap ve taat ile fermanlarına teslim olanlara mükâfatı; ve o izzet-li saltanatı küfür ve isyanla inkâr edenlere de mücazâtı, o rahmet ve cemale, o izzet ve celâle lâayık bir tarzda ola-cak” diye, *Rabbülâlemin* ve *Sultanü’d-Deyyan* isimleri cevap veriyorlar.

Hem, “Madem güneş gibi, gündüz gibi, zemin yüzün-de bir umumî rahmet ve ihatalı bir şefkat ve kerem, gö-zümüzle görüyoruz. Meselâ o rahmet, her baharda umum ağaçları ve meyveli nebatları Cennet hurileri gibi giydirip, süslendirip, ellerine her çeşit meyveleri verip,

arz: yer, dünya.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
celâl: sonsuz büyüklük, haşmet, ululuk, yücelik ve haşmet sahibi olan Allah.
cemal: güzellik, Cenab-ı Hakkın lütuf ve ihsanı ile tecellisi.
dair: alâkalı, ilgili.
fen: tecrübî, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.
ferman: emir, buyruk.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
huri: Cennet kızı, Cennet güzeli.
ihatalı: kuşatıcı.
iktifaen: yeterli görerek.
iman: inanma, itikat.
inkâr: reddetme, inanmama, ka-bul ve tasdik etmeme.
intisap: mensup olma, bağlanma, girme.
ispat: doğruyu delillerle göster-me.
isyan: başkaldırma, itaatsizlik, emre karşı gelme.
itaat: boyun eğme, uyma, alınan emre göre hareket etme.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz an-latma.
izzet: şeref, yücelik, değer.
izzetli: şeref ve itibar sahibi.
Kadir: bir işi yapmaya gücü ye-ten, kudret ve kuvvet sahibi ve her şeye kudreti yeten, Allah.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat’î: kesin, şüpheye ve tereddü-de mahal bırakmayan.
kerem: cömertlik, lütuf, ihsan, bağış.
kiyamet: bütün kâinatın Allah ta-rafindan tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.
küfür: Allah’ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
melâike: melekler.
mertebe: derece, basamak.
meselâ: örneğin.
mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.
mücazat: bir suça karşı verilen ceza, karşılık, mutlak ceza.

mükâfat: iyi bir iş, hizmet ve-ya başandan ötürü verilen şey, ödül.
nebat: topraktan biten, yeti-şen her türlü şey, bitki.
peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.
Rabbülâlemin: âlemlerin Rabbi, bütün âlemleri idare ve terbiye eden Allah.
Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün var-

lıkları rızıklandırıran Allah.
rahmet: şefkat etmek, mer-hamet etmek, esirgemek.
rububiyet-i mutlaka: mutla-ka terbiye edicilik, Cenab-ı Hakkın her şeyi kuşatan ve emri altında tutan kayıtsız, şartsız terbiye ediciliği.
sair: diğer, başka, öteki.
saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.
saltanat-ı sermediye: Sonsuz saltanat.
semavat: semalar, gökler.

sevk: önüne katıp sürme, yö-neltme.
Sultanü’d-Deyyan: mükâfat-landırıran ve cezalandıran sul-tan; Allah.
şefkat: karşılıksız sevgi besle-me, içten ve karşılıksız mer-hamet.
taat: itaat etme, boyun eğ-me, emre uyma.
tarz: biçim, şekil, suret.
umum: bütün.
umumî: herkesle ilgili, genel.
zemin: yer.

bizlere uzatıp, ‘Haydi alınız, yiyiniz!’ dediği gibi, bir zehirli sineğin eliyle bizlere şifalı, tatlı balı yedirdiği ve elsiz bir böceğin eliyle en yumuşak ipeği bizlere giydirdiği gibi, bir avuç kadar küçücük çekirdeklerde, tohumcuklarda binler batman taamları bizim için saklayan ve ihtiyat zahiresi olarak o küçücük depolarda yerleştiren bir rahmet, bir şefkat, elbette, hiç şüphe olamaz ki, bu derece nazeninâne beslediği bu sevimli ve minnettarları ve perestîşkârları olan mü’min insanları idam etmez. Belki, onları daha parlak rahmetlere mazhar etmek için hayat-ı dünyeviye vazifesinden terhis eder” diye, *Rahîm* ve *Kerîm* isimleri sualimize cevap veriyorlar, “*El-Cennetü Hak-kun*” diyorlar.

Hem, “Madem biz gözümüzle görüyoruz ki, umum mahlûklarda ve zemin yüzünde öyle bir *Hikmet Eli* işliyor ve öyle bir adalet ölçüleriyle işler dönüyor ki, aklı beşer onun fevkinde düşünemiyor. Meselâ, insanın bin cihazatına takılan hikmetlerinden yalnız bir küçük çekirdek kadar kuvve-i hafızasında, bütün tarihçe-i hayatını ve ona temas eden hadsiz hâdisatı o kuvvecikte yazıp, onu bir kütüphane hükmüne getirip ve insanın haşirde muhakemesi için neşrolacak olan defter-i a’malinin bir küçük senedi olarak her vakit hatırlatmak sırrıyla, her insanın eline vererek dimağının cebine koyan bir ezeli hikmet; ve bütün masnuatta gayet hassas mizanlar ile azalarını yerleştiren, mikroptan gergedana, sinekten simurga kuşuna, bir çiçekli nebattan milyarlar, trilyonlarla çiçekler açan bahar çiçeğine kadar israfsız ölçülerle bir

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, hakkaniyet, âdillik.
aklı beşer: insan aklı.
aza: organlar, uzuvlar.
batman: eski ağırlık ölçülerinden olup, iki okka ile sekiz okka arasında değişen ağırlık ölçüsü.
cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.
defter-i a’mal: insanların işlediği ve yaptığı şeylerin.

dimağ: akıl, şuur.
el-Cennetü Hak-kun: Cennet hakıdır.
ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız.
fevkinde: üstünde.
gayet: son derece.
gergedan: büyük cüsseli, ağır, kuvvetli, sıcak ülkelerde yaşayan, burnunun üzerinde bir veya iki boynuz bulunan memeli hayvan.
hâdisat: hâdiseler, olaylar.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hassas: incelikli, en ufak ölçülerini sağlıklı ve kesin olarak veren.
haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah’ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.
Hikmet: İlâhî gaye, yüksek bilgi.
hükmüne: yerine, değerine.
idam: yok olma.
ihtiyat: yedek, zor şartlar ve

günler için saklanan.

Kerîm: ihsan ve ikramı bol olan Allah.

kuvve: kuvvet, güç.

kuvve-i hafıza: hafıza gücü.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

masnuat: sanayî yapılmış şeyler.

mazhar: nail olma, şereflenme.

minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

mizan: ölçü, ayar.

muhakeme: akıl yürütüp doğru netice elde edebilme, tartma, değerlendirme, yargılama.

mü’min: iman eden, inanan.

nazenin: nazlı, nazik, narin, ince yapılı.

neşir: kıyamet günü bütün ölülerin dirilmesi.

perestîşkâr: aşırı derecede düşkün olan, çok seven.

Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.

senet: dayanılacak ve güvenilecek şey, kuvvetli delil olabilecek söz.

simurga: efsanevî zümrüd-i anka kuşu.

sır: gizli hakikati.

sual: soru.

şifa: bedenî ve ruhî bir hastalığın son bulması, sağlığına kavuşma.

taam: yemek, yiyecek.

tarihçe-i hayat: bir şeyin veya insanın doğumdan ölüme kadar başından geçen şeyler, biyografi.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

vazife: görev.

zahire: gerektiği zaman harcanmak üzere ambara saklanan hububat, yiyecek.

tenasüp, bir muvazene, bir intizam ve bir cemal içinde masnuatı bir hüsn-i sanat yapan; ve her zîhayatın hukuk-ı hayatını kemal-i mizanla veren, iyiliklere güzel neticeler ve fenalıklara fena neticeler verdiren ve Âdem (a.s.) zamanından beri tağî ve zalim kavimlere vurduğu tokatlarla kendini pek kuvvetli ihsas ettiren bir adalet-i sermediye, elbette ve hiç şüphe getirmeyen ki, güneş gündüzsüz olmadığı gibi, o hikmet-i ezeliye, o adalet-i sermediye ahiretsiz olmazlar. Ve ölümde, en zalimlerin ve en mazlumların, bir tarzda gitmelerindeki akıbetli bir dehşetli haksızlığa, adaletsizliğe ve hikmetsizliğe hiçbir vecihle müsaade etmezler” diye, *Hakîm* ve *Hakem* ve *Adl* ve *Âdil* isimleri bizim sualimize kat’î cevap veriyorlar.

Hem, “Madem bütün zîhayat mahlûkların, elleri yetişmediği ve iktidarlara dairesinde olmayan bütün hacatlarını, bütün fitrî matlâplarını bir nevi dua bulunan istidad-ı fitrî ve ihtiyac-ı zarurî dilleriyle istedikleri vakitte, gayet Rahîm ve iştirici ve şefkatli bir dest-i gaybî tarafından verildiğinden; ve ihtiyarî olan daavat-ı insaniyenin, hususan havasların ve nebîlerin dualarının on adetten altı yedisi hilâf-ı âdet makbul olmasından kat’î anlaşılıyor ki, her dertlinin ahını, her muhtacın duasını işiten ve dinleyen bir *Semî* ve *Mucîb*, perde arkasında var. Bakar ki; en küçük bir zîhayatın en küçük bir ihtiyacını görür. Ve en gizli bir ahını işitir, şefkat eder, fiilen cevap verir, memnun eder. Elbette ve her hâlde, hiçbir şüphe ihtimali kalmaz ki, mahlûkların en ehemmiyetlisi olan nev-i insanın en ehemmiyetli ve umumî ve umum kâinatı ve umum esma

adalet-i sermediye: ezeli ve ebedî adalet, başlangıcı ve sonu olmayan adalet.

Âdil: adaletli olan, doğruluk gösteren.

Adl: adalet, her hak sahibine hakkını verme, hakkı yerine getirme, eşit davranma.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

akıbet: nihayet, son, bitim.

daavat-ı insaniye: insanın yapmış olduğu dualar.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

dest-i gaybî: görünmez el.

dil: istek, niyet.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

ehemmiyetli: önemli.

fiilen: fiille, davranış ve hareketle.

fitrî: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.

hacat: hacetler, ihtiyaçlar.

Hakem: haklı ile haksızı ayıran ve her işi hikmete göre olan Cenab-ı Hak.

Hakîm: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan, hikmet sahibi Allah.

havas: marifet ve yaşayışa üstün olan, üst tabaka.

hikmet-i ezeliye:

hilâf-ı âdet: âdete aykırı.

hukuk-ı hayat: yaşama hakkı, hukuku.

husus: bilhassa, özellikle.

hüsn-i sanat: sanat güzelliği.

ihsas: hissettirme, sezdirme.

ihhtimal: olabirlik.

ihhtiyac-ı zarurî: yaşamak için gerekli olan ihtiyaç.

ihhtiyarî: kendi isteğiyle, seçerek.

iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

israf: gereksiz yere harcama, ihtiyaçtan fazlasını harcama, savurganlık.

istidad-ı fitrî: yaratılıştan ge-

len kabiliyet.

kat’î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemal-i mizan: ölçünün tam ve kusursuz oluşu, tam ölçü, mükemmel ölçü.

makbul: geçerli, muteber.

matlâp: arzu, istek.

mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.

mucip: isteyeni istediğine kavuşturan, yarattıklarının di-
leklerine cevap veren, Allah.

muvazene: denge.

müsaade: izin.

nebi: Allah’ın elçisi, habercisi; peygamber, resul.

nevi: çeşit, tür.

Semî: gizli ve açık her şeyi işiten Cenab-ı Hak.

tağî: âsi, isyan eden, söz dinlemez.

tenasüp: uyma, uygunluk, birbirini tutma.

vecih: cihet, yön.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zîhayat: hayat sahibi.

ve sıfât-ı İlâhiyeyi alâkadar eden beka-i uhreviye'ye ait dualarını içine alan ve nev-i insanın güneşleri ve yıldızları ve kumandanları olan bütün peygamberleri arkasına alıp, onlara duasına 'Âmin, âmin' dedirten ve ümmetinden her gün her ferd-i müte'yyin hiç olmazsa kaç defa ona salâvat getirmekle onun duasına 'Âmin, âmin' diyen ve belki bütün mahlûkat o duasına iştirak ederek 'Evet, yâ Rabbena, istediğini ver; biz de onun istediğini istiyoruz' diyorlar. Bütün bu reddedilmez şerait altında, beka-i uhrevî ve saadet-i ebediye için, Muhammed Aleyhissalâtu Vesselâmin haşrin hadsiz esbab-ı mucibesinden yalnız tek duası, Cennetin vücuduna ve baharın icadı kadar kudretine kolay olan ahiretin icadına kâfi bir sebeptir" diye *Mucîb* ve *Semî* ve *Rahîm* isimleri bizim sualimize cevap veriyorlar.

Hem, "Madem gündüz bedahetle güneşi gösterdiği gibi zemin yüzünde mevsimlerin tebeddülünde küllî ölmek ve dirilmekte perde arkasında bir Mutasarrıf; gayet intizamla koca küre-i arzı bir bahçe, belki bir ağaç kolaylığında ve intizamında ve azametli baharı bir çiçek sühuletinde ve mizanlı ziynetinde ve zemin sahifesinde üç yüz bin haşir ve neşrin numune ve misallerini gösteren üç yüz bin kitap hükmündeki nebatat ve hayvanat taifelerini (onda) yazar, beraber ve birbiri içinde şaşırmayarak, karışık iken karıştırmayarak, birbirine benzemekle beraber iltibassız, sehivsiz, hatasız, mükemmel, muntazam, manidar yazan bir *Kalem-i Kudret*, bu azameti içinde hadsiz bir rahmet, nihayetsiz bir hikmet ile işlediği gibi;

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
aleyhissalâtu vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.
âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispat ihtiyacı olmayacak derecede açıklık.
beke-i uhrevî: ahiretteki sonsuzluk.
beke-i uhreviye: ahiretteki sonsuzluk.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
esbab-ı mucibe: gerektiren sebepler.
esma: adlar, isimler.
ferd-i müte'yyin: dindar şahıs, inanan kişi, imanlı fert.
gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.
haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
hayvanat: hayvanlar.
hikmet: İlâhî gaye, yüksek bilgi.
hükmünde: değerinde, yerinde.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
iltibas: yanlışlık, karışıklık.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.

lük.

iştirak: ortaklık etme, katılma.

kâfi: yeter, kâfi gelir.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kalem-i Kudret: kudret kalemi, Allah'ın güç ve kuvveti ile yaratması.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kumandan: komutan.

küllî: umumî, genel.

küre-i arz: yer küre, dünya.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

manidar: nükteli, ince manalı.

misal: benzer, örnek.

mizan: ölçü, ayar.

Mucip: isteyen istediğine kavuşturan, yaratıklarının dileklerine cevap veren, Allah.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

Mutasarrıf: tasarruf eden, tasarruf sahibi olan, her şeyin sahibi olan, malik.

nebatat: bitkiler.

neşir: kıyamet günü bütün ölümlerin dirilmesi.

nev-i insan: insan türü, insanoglu.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

numune: örnek.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek İlâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, korusan, acıyan Allah.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

shafe: sayfa.

salâvat: Hz. Muhammed'e rahmet ve esenlik dileme, salât ve selâm etme.

sehiv: hata, yanlışlık.

Semî: gizli ve açık her şeyi işiten Cenab-ı Hak.

sıfat-ı İlâhiye: Allah'ın sıfatları.

sual: soru.

sühulet: kolaylık.

şerait: şartlar.

taife: takım, guruh, familya.

tebeddül: başkalaşma, değişme.

ümme: hak dine davet etmek için Allah tarafından kendilerine peygamber gönderilen ve bu peygambere inanıp bağlanan cemaat, topluluk.

vücut: var olma, varlık.

zemin: yer.

zyinet: süs.

ahit: söz verme.

aleyhimessalâtü vesselâm: 'salât ve selâm o ikisinin üzerine olsun' anlamında dua.

Alîm: her şeyi hakkıyla bilen Allah.

dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri, Cennet.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.

emanet-i kübra: büyük emanet, en büyük emanet.

ferman: emir, buyruk.

fevkalâde: olağanüstü.

halife-i zemin: yerin halifesi; dünyadaki bütün varlıklar üzerinde tasarruf eden.

Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

haşiye: dipnot.

haşr-i cismani: cisimle, cesetle dirilme, ruhla beraber bedenlerin ve vücutların haşrı.

Hayy: gerçek hayat sahibi olan, Allah.

hayalen: hayal olarak, hayalî bir şekilde, zihinde tasarlayıp canlandırarak.

hayvani: hayvanla ilgili, hayvana ait.

hitabat-ı Sübhaniye: Allah'ın kursesiz ve noksanz konuşması.

ihya: diriltme, hayat verme.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

Kadîr: kudret sahibi olan ve her şeye gücü yeten Allah.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

Kayyum: kaim olan, yarattıklarından her şeyin üzerinde kaim olan ve dilediği gibi onları idare eden.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

makam: manevî mevki.

mertebe: derece, basamak.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiği,

koca kâinatı, bir hanesi misillü, insana musahhar ve müzeyyen ve tefriş etmek ve o insanı halife-i zemin ederek ve dağ ve gök ve yer tahammülünden çekindikleri emanet-i kübrayı ona vermesi ve sair zihayatlara bir derece zabıtlık mertebesiyle mükerrerrem etmesi ve hitabat-ı Sübhaniyesine ve sohbetine müşerref eylemesi ile fevkalâde bir makam verdiği ve bütün semavî fermanlarda ona sadet-i ebediyeyi ve beka-i uhrevîyi kat'î vaat ve ahdettiği hâlde, elbette ve hiçbir şüphe olmaz ki, bahar kadar kudretine kolay gelen dâr-ı saadeti o mükerrerrem ve müşerref insanlar için açacak ve yapacak ve haşır ve kıyameti getirecek" diye, *Muhyî ve Mümt ve Hayy ve Kayyum ve Kadîr ve Alîm* isimleri, Hâlik'ımızdan sormamıza cevap veriyorlar.

Evet, her baharda bütün ağaçları ve otların köklerini aynen ihya ve nebatî ve hayvanî üç yüz bin nevi haşırın ve neşrin numunelerini icat eden bir kudret, Muhammed ve Mûsa Aleyhimessalâtü Vesselâmların her birinin ümmetinin geçirdiği bin senelik zaman karşı karşıya hayalen getirilip bakılsa, haşırın ve neşrin bin misalini ve bin delilini iki bin baharda **(HAŞİYE)** gösterdiği görülecek. Ve böyle bir kudretten haşr-i cismanîyi uzak görmek, bin derece körlük ve akılsızlıktır.

Hem, madem nev-i beşerin en meşhurları olan yüz yirmi dört bin peygamberler ittifakla saadet-i ebediyeyi

HAŞİYE: Sabık herbir bahar, kıyameti kopmuş, ölmüş ve karşısındaki bahar onun haşrı hükmündedir.

yağynlık kazanmış.

misillü: gibi, benzeri.

Muhyi: ölüleri diriltten, hayat veren Allah.

musahhar: boyun eğen, emir altına giren, istenilen hâle konulmuş.

mükerrerrem: aziz, saygıdeğer, muhterem.

Mümt: diriltip can verdiğini vakti gelince öldüren Cenab-ı Hak.

müşerref: şerefli, yüce.

müzeyyen: zinetlendirilmiş,

süslü.

nebatî: bitkisel, bitki ile ilgili, bitkiye ait.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

nevi: çeşit, tür.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.

sâir: diğer, başka, öteki.

semavi: Allah tarafından ilâhî.

tahammül: kötü, güç durumlara karşı koyabilme gücü, kaldırma.

tefriş: serme, yayma, döşeme.

ümme: hak dine davet etmek için Allah tarafından kendilerine peygamber gönderilen ve bu peygambere inanıp bağlanan cemaat, topluluk.

vaat: söz verme, ahit.

zabit: subay, askere kumanda eden rütbeli asker.

zihayat: hayat sahibi.

ve beka-i uhrevîyi Cenab-ı Hakkın binler vaat ve ahitheline istinaden ilân edip mu'cizeleriyle doğru olduklarını ispat ettikleri gibi, hadsiz ehl-i velâyet, keşif ile ve zevk ile aynı hakikate imza basıyorlar; elbette o hakikat güneş gibi zahir olur. Şüphe eden divane olur.

Evet, bir fende ve bir sanatta mütehasıs bir iki zatın o fen ve o sanata ait hükümleri ve fikirleri, onda ihtisas olmayan bin adamın —hatta başka fenlerde âlim ve ehl-i ihtisas da olsalar— muhalif fikirlerini hükümden ıskat ettikleri gibi; bir meselede, meselâ, Ramazan hilâlini yevm-i şekte ispat etmek ve “Süt konservelerine benzeyen ceviz-i Hindî bahçesi rûy-i zeminde var” diye dava etmekte iki ispat edici, bin inkâr edici ve nefyedicilere galebe edip davayı kazanıyorlar. Çünkü, ispat eden, yalnız bir ceviz-i Hindîyi veyahut yerini gösterse, kolayca davayı kazanır. Onu nefiy ve inkâr eden bütün rûy-i zemini aramak, taramakla hiçbir yerde bulunmadığını göstermekle davasını ispat edebildiği gibi; Cenneti ve dâr-ı saadeti ihbar ve ispat eden yalnız bir izini, sinemada gibi keşfen bir gölgesini, bir tereşşuhunu göstermekle davayı kazandığı hâlde, onu nefiy ve inkâr eden bütün kâinatı ve ezelden ebede kadar zamanları görmek ve göstermekle ancak inkârını ve nefyini ispat ile davayı kazanabilir. Ve bu ehemmiyetli sırdandır ki, hususî bir yere bakmayan ve imanî hakikatler gibi umum kâinata bakan nefiyler, inkârlar —zatında muhal olmamak şartıyla— ispat edilmez, diye ehl-i tahkik ittifak edip bir düstur-i esasî kabul etmişler.

âlim: çok okumuş, bilen, bilgili, bilgin.
ceviz-i Hindî: Hindistan cevizi.
dava: takip edilen fikir, iddia.
divane: deli, akı başında olmayan, budala, alık.
düstur-i esasî: temel prensip, esas düstur.
ebed: sonsuzluk, daimîlik.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i ihtisas: ihtisas sahipleri, bir dala mensup olanlar, her hangi bir sahada uzman olan-

lar.
ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, gerçeğin peşinden gidenler.
ehl-i velâyet: velî olanlar; erenler, Allah'ın dostluğunu kazananlar, velîlik sıfatını taşıyanlar.
ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.
fen: tecrübî, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.
galebe: galip gelme, yenme,

üstünlük.
hakikat: gerçek, esas.
hilâl: yeni ay.
hususî: özel.
hüküm: emir, buyruk.
ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.
ihtisas: bir ilim veya sanat dalı üzerinde derinleşme, bir sahada geniş bilgi sahibi olma, uzmanlık.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.
imani: imana ait olan, imana

dair olan, imanla ilgili.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

iskât: düşürme, hükümsüz bırakma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istinaden: istinat ederek, dayanarak, güvenerek, delil kabul ederek.

keşfen: keşif yoluyla, gizli bir şeyin Allah tarafından birisine ilham edilmesi yoluyla.

keşif: Allah tarafından ilham edilme, kalp gözüyle görme.

meselâ: örneğin.

mesele: önemli konu.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

muhal: imkânsız.

muhalif: zıt, karşıt.

mütehasıs: ihtisası olan, ihtisas sahibi, bir ilim dalında veya bir meslekte derin bilgi sahibi olan, işinin erbabı olan, uzman.

nefiy: inkâr etme, olumsuzlama.

rûy-i zemin: yeryüzü.

sır: gizli hakikat.

tereşşuh: sızıntı, damla.

umum: bütün.

yevm-i şek: Şaban-ı Şerif ayının otuzuncu günü; Ramazan olması zannedilip ancak hilâl görülmedikçe oruç tutulması münasip olmayan gün.

zahir: açık, aşikâr.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan,

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, hakka-niyet, âdillik.

adalet-i âliye: yüce, yüksek adalet.

aleyhimüsselâm: Allah'ın selâmı onların üzerine olsun.

âsâr: eserler, izler, nişanlar.

ashab-ı tahkik: işin aslını, esasını, hakikatini araştıran büyük âlimler.

asi: isyan eden, başkaldıran.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.

clive: tecelli, görüntü.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

divane: deli, akli başında olmayan, budala, alık.

ehl-i hakikat: hakikati arzulayanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.

feylesof: filozof.

hikmet: insanın, mevcudatın.

hikmet-i şamile: her şeyi kaplayan ve kuşatan hikmet.

hissiyat: hisler, duygular.

icaz: az sözle çok mana ifade etme.

icraat-ı celâliye: Allah'ın büyüklüğünü gösteren işler, faaliyetler.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

in'am: nimetlendirme, ihsan etme.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inayet-i daime: devamlı olan inayet, kesilmeyen yardım, lütuf, ihsan.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

izzetli: şeref ve itibar sahibi.

kavm-i Âd: Âd kavmi, kendilerine Hz. Hûd'un peygamber olarak gönderildiği, ancak azgınlıklarından ve Allah'a isyanlarından dolayı Allah tarafından helâk edilen Yemen tarafında yaşamış bir kavim.

kavm-i Hûd: Hûd kavmi.

kavm-i Nuh: Hz. Nuh'un peygamber olarak gönderildiği kavim.

kavm-i Salih: Salih'in (a.s.m) kavmi.

kavm-i Semud: Hz. Salih'in peygamber gönderildiği, fakat azgınlıklarından dolayı Allah'ın helâk ettiği kavim.

kışla: kışlanılan yer, kışlak.

kıyas: karşılaştırma, oranlama.

kumandan: komutan.

İşte bu kat'î hakikate binaen, binler feylesofların muhalif fikirleri, böyle imanî meselelerde bir tek muhbir-i sadıka karşı hiçbir şüphe, hatta vesvese vermemek lâzım iken, yüz yirmi bin ispat edici ehl-i ihtisas ve muhbir-i sadıkın ve hadsiz ve nihayetsiz müsbet ve mütehassıs ehl-i hakikat ve ashab-ı tahkikin ittifak ettikleri erkân-ı imaniyede, akli gözüne inmiş, kalpsiz, maneviyattan uzaklaşmış, körleşmiş birkaç feylesofun inkârlarıyla şüpheye düşmenin ne kadar ahmaklık ve divanelik olduğunu kıyas ediniz.

Hem madem, gözümüzle gündüz gibi hem nefsimizde, hem etrafımızda bir rahmet-i amme ve bir hikmet-i şamile ve bir inayet-i daime müşahede ediyoruz. Ve dehşetli bir saltanat-ı rububiyet ve dikkatli bir adalet-i âliye ve izzetli icraat-ı celâliyenin âsârını ve cilvelerini görüyoruz. Hatta bir ağacın meyveleri ve çiçekleri sayısınca o ağaca hikmetler takan bir hikmet; ve her bir insanın cihazatı ve hissiyatı ve kuvveleri adedince ihsanları, in'amları ona bağlamış bir rahmet; ve kavm-i Nuh ve Hûd ve Salih aleyhimüsselâm ve kavm-i Âd ve Semud ve Firavun gibi asi milletlere tokat vuran ve en küçük bir zihayatın hakkını muhafaza eden izzetli ve inayetli bir adalet; ve

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهٖ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ¹ مِنْ أَيْتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهٖ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ¹ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ¹ ayeti, azametli bir icaz ile der: "Nasıl ki, iki kışlada yatan ve duran mutî askerler, bir kumandanın çağırmasıyla silâh başına ve vazife başına boru sesiyle gelmeleri gibi; aynen öyle de, bu iki

1. Yine Onun ayetlerindendir ki, gök ve yer Onun emriyle ayakta durur. Sonra O sizi çağırırken derhal kabirlerinizden çıkarsınız. (Rum Suresi: 25.)

kuvve: kuvvet, güç.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

maneviyat: mana âleminde ait olanlar, hisse ve inanca ait şeyler.

muhafaza: koruma.

muhbir-i sadık: doğru haberci; Allah ve ahiretle ilgili doğru haberler veren Peygamberimiz (a.s.m.) ve diğer peygamberler.

mutî: itaat eden, boyun eğen.

müsbet: ispat eden, delil ortaya koyan, ispatlayan.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nefis: şehvet, gazap, fazilet gibi şeylerin kaynağı.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

rahmet-i amme: umumî,

herkese ait rahmet, şefkat, bağışlama; her şeyi kaplayan rahmet, genel rahmet.

saltanat-ı rububiyet: kâinatı terbiye ve idare edici olan Allah'ın saltanatı.

vazife: görev.

vesvese: şüphe, kuruntu, kalbe gelen asılsız kötü ve sinsi düşünceler.

zihayat: hayat sahibi.

kışlanın misalinde ve emre itaatinde, koca semavat ve küre-i arz, Sultan-ı Ezeli'nin askerlerine iki mutî kışla gibi, ne vakit Hazret-i İsrâfil Aleyhisselâmın borusuyla o kışlalarda ölüm ile yatanlar çağrılrsa, derhal ceset libaslarını giyip dışarı fırlamalarını ispat edip gösteren her baharda arz kışlası içindekiler, melek-i ra'dın borusuyla aynı vaziyeti göstermesiyle nihayetsiz azameti anlaşılan bir saltanat-ı rububiyet, elbette ve elbette ve her hâlde ve hiç şüphe getirmez ki, —Onuncu Sözde ispatına binaen, o rahmet ve hikmet ve inayet ve adalet ve saltanat-ı sermediyenin gayet kat'î istedikleri dâr-ı ahiret ve daire-i haşır ve neşrin açılmamasıyla, o nihayetsiz cemal-i rahmet nihayetsiz bir çirkin merhametsizliğe inkılâp etmesi; ve o hadsiz kemal-i hikmet hadsiz kusurlu abesiyete ve faydasız israfata dönmesi; ve o gayet şirin inayet gayet acı ihanetlere değişmesi; ve o gayet mizanlı ve hakkaniyetli adalet, gayet şiddetli zulümlere kalbolması; ve o gayet derecede haşmetli ve kuvvetli saltanat-ı sermediye sukut etmesi ve haşrin gelmemesiyle bütün haşmeti kaybolması; ve kemalât-ı rububiyeti acz ve kusur ile lekedar olması hiçbir cihet-i imkânı yok, hiçbir akıl ihtimal vermez, yüz muhal içinde birden bulunur, daire-i imkân haricinde, batıl ve mümtendir. Çünkü, nazenin ve nazdar beslediği ve akıl ve kalp gibi cihazatla saadet-i ebediyeye ve ahirette beka-i daimîye iştihak hissini verdiği hâlde, onu ebedî idam etmek ne kadar gadirli bir merhametsizlik; ve onun yalnız dimağına yüzer hikmetler ve faydalar taktığı hâlde, onu dirilmemek üzere bütün cihazatını ve binler

abesiyet: faydasız, boş, lüzumsuz ve gayesiz oluş.
acz: zayıflık, güçsüzlük.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
arz: yer, dünya.
batıl: boş ve manasız olan, gerçeğe uymayan, doğru ve haklı olmayan.
beke-i daimi: devamlı olan sonsuzluk.
binaen: ... -den dolayı, bu sebepten.

cemal-i rahmet: Rahmetin güzelliği, ilâhî rahmetteki güzellik.
ceset: ölü vücut, naaş.
cihet-i imkân: mümkün olma yönü, imkân tarafı. bir şeyin olabilirlik tarafı, yönü.
daire-i haşır: haşır dairesi, haşrin bütün mertebe, derece ve numunelerini içine alan daire.
daire-i imkân: imkân dâhilî.
dâr-ı ahiret: ahiret yurdu.
dimağ: akıl, suur.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.
gadir: zulüm, hainlik.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakkanîyet: hak ve adaletle uygunluk.
harîç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.
haşmet: ihtişam, heybet, büyüklük.
haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.
haşır: kıyametten sonra bü-

tün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

idam: yok olma.

ihane: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.

ihtimal: olabilirlik.

inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

israfat: israflar, lüzumsuz yere harcamalar.

istiyak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.

itaat: boyun eğme, uyma, alınan emre göre hareket etme.

kalbolma: bir hâlden diğer bir hale geçme, dönüşme.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemalât-ı Rububiyet: Cenab-ı Allah'ın terbiye ediciliği ve idare ediciliğinin mükemmellikleri.

kemal-i hikmet: hikmetin mükemmelliği, tam ve eksiksiz bir hikmet, mükemmel hikmet ve gaye.

kusur: eksiklik, noksan.

küre-i arz: yer küre, dünya.

lekedar: lekeli, lekelenmiş.

libas: elbise.

melek-i ra'd: gök gürültüsü ile vazifeli, görevli melek.

misal: benzer, örnek.

mizan: ölçü, ayar.

muhal: imkânsız.

mümteni: imkânsız, olamaz.

nazdar: nazlı.

nazenin: nazlı, nazik, narin, ince yapılı.

neşir: kıyamet günü bütün ölülerin dirilmesi.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

saltanat-ı sermediye: Sonsuz saltanat.

semavat: semalar, gökler.

Sultan-ı Ezeli: ezeli sultan; kudret, kuvvet ve hükümlerinin başlangıcı olmayan Allah.

sükût: değerden düşme, değerini yitirme.

vaziyet: durum.

zulüm: haksızlık.

acıp: tuhaf, hayrette bırakan.
Âdil: adaletli olan, doğruluk gösteren.
ahit: söz verme.
akıbet: sonuç, netice.
âyine: ayna.
bilhassa: özellikle.
cehil: cahillik, bilgisizlik.
çiçek-i ekber: en büyük çiçek.
dair: alâkalı, ilgili.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
dil: istek, niyet.
esma-i lâhî: Allah'ın isimleri.
fitri: tabii, yaratılıştaki, doğuştan.
hâdis: olay.
hafiziyet: Cenab-ı Hakkın her mahlûkun başına gelecek vaziyetleri ve başından geçenleri muhafaza etme sıfatı.
hakikat: gerçek, esas.
hakikat-ı haşriye: diriliş gerçeği, haşır hakikati.
Hakim: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan.
Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
haşa: asla, kat'iyen, öyle değil.
haşmet-i saltanat: saltanatının haşmeti, ihtişamı, göz kamaştıran güzelliği.
hilâf-ı hikmet: hikmete zıt.
hükmetme: hâkim olma, işleme.
ihatalı: kuşatıcı.
in'ikâs: aksetme, yansıma.
israf: gereksiz yere harcama, ihtiyaçtan fazlasını harcama.
istidat: istidatlar, kabiliyetler, yetenekler.
kabir: mezar.
kemal-i rububiyet: Rububiyetin mükemmelliği, Cenab-ı Allah'ın mahlûkunu terbiye edip besleme ve gözeticilik vasfının mükemmelliği.
Kerim: yarattıklarına karşılık beklemeden bağışta bulunan, kullarına nimetler ihsan eden, günahları örten, günah işleyen affeden.
kıyasen: kıyas ederek.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kuva-i hafıza: hafıza gücü, hafıza kabiliyeti.
kuvve-i hafıza: hafıza gücü.
kuvvet: güç, kudret.
levha: manzara, görünüş.
Levh-i Mahfuz: Allah'ın ezeli ilmiyle kâinata olmuş ve olacak şeylerin yazılı olduğu levha.
lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
maddî: madde ile alâkalı, cismanî.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mezkûr: zikredilen, adı geçen,

faydaları bulunan istidadatını akıbetsiz bir ölümle faydasız, neticesiz, hikmetsiz bütün bütün israf etmek ne derece hilâf-ı hikmet; ve binler vâid ve ahitlerini yerine getirmemekle —hâşâ— aczini ve cehlîni göstermek, ne kadar o haşmet-i saltanata ve o kemal-i rububiyete zıttır, her zîşuur anlar.” Bunlara kıyasen inayet ve adaleti tatbik eyle.

İşte, Hâlik'ımızdan sorduğumuz ahirete dair sualimize *Rahman* ve *Hakim* ve *Âdil* ve *Kerim* ve *Hâkim* isimleri mezkûr hakikatle cevap veriyorlar; şeksiz, şüphesiz, güneş gibi, ahireti ispat ediyorlar.

Hem madem biz gözümüzle görüyoruz: Öyle ihatalı ve azametli bir hafiziyet hükmeder ki, zîhayat her şeyin ve her hâdisenin çok suretlerini ve gördüğü fitrî vazifesinin defterini ve esma-i lâhîye karşı lisan-ı hâl ile tesbihatına dair sahife-i a'malini misalî levhalarda ve çekirdeklerinde ve tohumcuklarında ve *Levh-i Mahfuz*'un numunecikleri olan kuva-i hafızalarında ve bilhassa insanın dimağındaki pek büyük ve pek küçük kütüphanesi olan kuvve-i hafızasında ve sair maddî ve manevî in'ikâs âyinelerinde kaydeder, yazdırır, zaptederek muhafaza altına alır. Sonra mevsimi geldikçe bütün o manevî yazıları maddî bir tarzda da gözümüze gösterip milyonlarla misaller ve deliller ve numuneler kuvvetiyle,

1 **وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ** ayetindeki en acip bir hakikat-i haşriyeyi, kudretin bir çiçeği olan her bahar, kendi çiçek-i ekberinde milyarlar dil ile kâinata ilân eder. Ve başta nev-i insan olarak bütün zîhayatlar ve bütün eşya, fenâya

1. Amel defterleri açıldığında (Tekvir Suresi: 10.)

anılan.
misalî: misallik, örneklik.
nev-i insan: insan türü, insanlığı.
numune: örnek.
Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
Rum: Kur'an-ı Kerim'in 90. suresi. Mekke'de (17. ayeti Medine'de) nazil olmuştur.

sahife-i a'mal: amellerin sayfası; yapılan işlerin yazılmış olduğu sayfa.
sair: diğer, başka, öteki.
sual: soru.
sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
suret: biçim, tarz, görünüş.
sek: şüphe, zan, tereddüt.
tarz: biçim, şekil, suret.
tatbik: yerine getirme, uygula-

lama.
tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.
vait: iyliğe sevk ve kötülükten kurtarmak için ileride olacak kesin hâdiseleri haber vererek korkutmak.
zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

düşmek ve ademe sukut etmek ve hiçlikte mahvolmak ve başta nev-i beşer olarak zihayatlar, idam edilmek için yaratılmamışlar. Belki bekaya terakki ile ve devamla tasaffi ile ve sermedi vazifeye istidadıyla girmek için halk olunduklarını gayet kuvvetli ispat eder.

Evet, her baharda müşahede ediyoruz ki; güz mevsimi kıyametinde vefat eden hadsiz nebatat, bahar haşrinde her bir ağaç, her bir kök, her bir çekirdek, her bir tohum, ¹ **وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ** ayetini okuyup bir manasını, bir ferdini kendi diliyle, geçmiş senelerde gördüğü vazifenin misalleriyle tefsir ederek o azametli hafiziyete şahadet eder. ² **هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ** ayetindeki dört muazzam hakikatleri her şeyde gösterip, hafiziyeti azamî derecede ve haşri bahar kolaylığında ve kat'iyetinde bizlere ders verir.

Evet, bu dört ismin cilveleri, en cüz'iden en küllîye kadar cereyan ederler. Meselâ, nasıl ki, bu ağacın menşei olan bir çekirdek, **الْأَوَّلُ** ismine mazhariyetle o ağacın gayet mükemmel programını ve icadının noksansız cihazatını ve teşekkülünün bütün şeraitini cami bir kutucuktur ki, hafiziyetin azametini ispat eder.

وَالْآخِرُ ismine mazhar olan meyvesi ise, çekirdekleriyle o ağacın işlediği bütün fitrî vazifelerinin fihristesini ve amellerinin listesini ve hayat-ı saniyesinin düsturlarını ihtiva eden bir sandukçadır ki, azamî derecede hafiziyete şahadet eder.

1. Amel defterleri açıldığında (Tekvir Suresi:10.)

2. O Evvel'dir; başlangıcı olmadığı gibi bütün varlıkların başlangıcı da Onun ilim ve kudretine bağlıdır. O Ahir'dir; sonu olmadığı gibi bütün varlıkların neticesi Ona bakar ve dönüşü Onadır. O Zahir'dir; varlık ve birliğinin delilleri herşeyde açık görünür ve bütün varlıklar dış görünüşleri ve sanatlı yapılarıyla Onun kudret ve sanatına şahitlik eder. O Bâtın'dır herşeyin hakikatine vâkıfır ve herşeyin içyüzü Onun kudret ve hikmetine şahitlik eder. (Ha-did Suresi: 3.)

adem: yokluk.

Ahir: her şeyden sonra da var olan, varlıkların sonrasına da hâkim olan Allah.

amel: fiil, iş.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

azamet: büyüklük, yücelik.

azamî: en fazla, en çok, nihayet derecede.

Bâtın: bütün varlıkların içini yaratan ve dâhiline hükmeden Allah.

beka: ebedilik, sonsuzluk.

camî: cem eden, toplayan,

içine alan.

cereyan: akma, akış.

cihazat: cihazlar, organlar.

cilve: tecelli, görüntü.

cüz'i: az, parçaya ait olan, pek az.

düstur: kanun, kaide.

Evvel: her şeyden önce var olan ve yaratıkların önceki hâllerine de hükmeden Allah.

fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.

fihriste: bir kitapta bulunan şeyleri sırayla gösteren liste, katalog. **fitrî:** tabii, yaratılıştaki, doğuştan. **güz:** sonbahar.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hafiziyet: Cenab-ı Hakkın her mahlûkun başına gelecek vaziyetleri ve başından geçenleri muhafaza etme sıfatı.

hakikat: gerçek, esas.

halk: yaratma, yaratış.

haşir: yeniden dirilip toplanmak, ikinci diriliş.

hayat-ı saniye: ikinci hayat, ahiret.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

idam: yok olma.

ihtiva: içine alma, kapsama.

istidat: kabiliyet, yetenek.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

küllî: umumî, genel.

mahvolma: yok olma, ortadan kalkma, batma.

mazhar: ilâhî tecellilerin görüldüğü yer.

mazhariyet: görünme ve tezahür yeri olma.

menşe: esas, kaynak.

muazzam: çok büyük, ulu, yüce.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nebatat: bitkiler.

nev'i beşer: insanoglu, insanlar.

sandukça: küçük sandık.

sermedi: ebedî, daimî, sürekli.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şerait: şartlar.

tasaffi: saflaşma, durulaşma, temizlenme.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, Kur'ân'ın şerhi.

terakki: yükselme, ilerleme.

teşekkül: şekillenme, meydana gelme.

vâkıf: bir şeyi elde eden, bir işten haberi olan.

vefat: ölüm.

Zahir: bütün varlıkların dış yüzünü yaratan ve dışına da hükmeden" manasında Allah'ın ismi.

zihayat: hayat sahibi.

وَالظَّاهِرُ ismine mazhar olan o ağacın suret-i cismani-

yesi ise, öyle tenasüplü ve sanatlı ve süslü bir hulle, bir libas ve ayrı ayrı nakışlar ve ziynetler ve yaldızlı nişanlar ile tezyin edilmiş güya yetmiş renkli bir huri elbisesidir ki, hafîziyet içinde azamet-i kudret ve kemal-i hikmet ve cimal-i rahmeti gözlere gösterir.

وَالْبَاطِنُ ismine âyine olan o ağacın içindeki makinesi

ise, öyle muntazam ve mükemmel ve mu'cizatlı bir fabrika, bir tezgâh, bir kimyahane; ve hiçbir dalı ve meyveyi ve yaprağı gıdasız bırakmayan mizanlı bir kazan-ı erzaktır ki, hafîziyet içinde kemal-i kudret ve adalet ve cimal-i rahmet ve hikmeti güneş gibi ispat eder.

Aynen öyle de, küre-i arz, senevî mevsimler cihetinde bir ağaçtır. İsm-i *Evvel* cilvesiyle, güz mevsiminde hafîziyete emanet edilen bütün tohumlar ve çekirdekler, bahar çarşafını giyen zemin yüzünün milyarlar dal, budak, meyve veren ve çiçek açan ağacının teşkilâtına dair İlâhî emirlerin mecmuacıkları ve kaderden gelen düsturların listeleri ve geçen yazın işlediği vazifelerin küçücük sahi-fe-i amelleri ve defter-i hidematıdır ki, bilbedahe bir Hafîz-i Zülcelâli ve'l-İkram'ın hadsiz kudret, adalet, hikmet, rahmet ile iş gördüğünü gösteriyor.

Ve senevî zemin ağacının ahiri ise, ikinci güzde o ağacın gördüğü bütün vazifelerini ve esma-i İlâhiyeye karşı ettiği bütün fitrî tesbihatlarını ve gelecek bahar haşrinde neşir olabilen bütün sahaif-i a'mallerini zerrecik ve

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, hakka niyet, âdillik.

âyine: ayna.

azamet-i kudret: kudretin büyüklüğü.

bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.

cemal-i hikmet: hikmetin güzelliği, (Allah'ın) hikmetindeki güzelliği.

cemal-i rahmet: Rahmetin güzelliği, İlâhî rahmetteki güzelliği.

cihet: yön.

dair: alâkalı, ilgili.

defter-i hidemat: hizmetler defteri, din yolunda yapılan hizmetlerin kaydedildiği defter.

esma-yı ilâhiye: Allah'ın isimleri.

güya: sanki.

Hafîz-i Zülcelâli ve'l-İkram: yarıttıklarını belâlardan, tehlikelerden koruyan sonsuz büyüklük ve ikram sahibi Allah.

hafîziyet: Cenab-ı Hakkın her mahlûkun başına gelecek vaziyetleri ve başından geçenleri muhafaza etme sıfatı.

hulle: Cennet elbisesi.

huri: Cennet kızı, Cennet güzeli.

ilâhî: Allah'la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.

ism-i Evvel: her şeyin öncesini en iyi bilen Cenab-ı Hak.

kader: Cenab-ı Hakkın takdir ve tayin etmesi.

kazan-ı erzak: nızıkların kazanı.

kemal-i adalet: adaletin en mükemmeli, eksiksiz ve noksansız bir adalet.

kemal-i hikmet: hikmetin mükemmelliği, tam ve eksiksiz bir hikmet, mükemmel hikmet ve gaye.

kemal-i kudret: kudretin mükemmelliği.

kimyahane: kimya laboratuvarı.

küre-i arz: yer küre, dünya.

libas: elbise.

mazhar: İlâhî tecellilerin görüldüğü yer.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

mizan: ölçü, ayar.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

nakış: işleme, süsleme.

neşir: tekrar diriltiştir.

nişan: iz, belirti, alâmet.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

sahaif-i a'mal: amellerin sayfaları.

sahife-i amel: amel sayfası.

senevî: senelik, yıllık.

suret-i cismaniye: cisimleşmiş şekil ve suret.

tenasüp: uyma, uygunluk, birbirini tutma.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı

Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

teşkilât: yapılar, kuruluşlar.

tezyin: süsleme, ziynetlendirme.

yaldız: eşyaya altın ve gümüş görüntüsü vermek için yapılan süs.

zemin: yer.

zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

ziynet: süs.

küçücük kutucukların içine koyup Hafız-i Zülcelâl'in dest-i hikmetine teslim eder, **هُوَ الْآخِرُ** ismini hadsiz dillerle kâinat yüzünde okur.

Ve bu ağacın zahiri ise, haşrin üç yüz bin misallerini ve emarelerini gösteren üç yüz bin küllî ve çeşit çeşit çiçekler açıp, hadsiz rahmaniyet ve rezzakîyet ve rahîmiyet ve kerîmiyet sofralarını sererek zihayatlara ziyafetler vermekle, **هُوَ الظَّاهِرُ** ismini meyveleri, çiçekleri, taamları sayısınca lisanlarıyla zikredip methüsenâ eder, gündüz gibi **وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ**¹ hakikatini gösterir.

Bu haşmetli ağacın bâtını ise, hadsiz ve hesaba gelmez muntazam makineleri ve mizanlı fabrikaları kemal-i dikkat ve intizamla işlettiren öyle bir kazan ve tezgâhtır ki, bir dirhemden bin batman taamları pişirir, açlara yetiştirir; ve öyle bir mizan ve dikkatle işler ki, zerre kadar tesadüfün karışmasına bir yer bırakmıyor, **هُوَ الْبَاطِنُ** ismini zeminin iç yüzüyle, yüz bin dil ile tesbih eden bazı melâike gibi, yüz bin tarzlarda ilân edip ispat eder.

Hem arz, senevî hayatı haysiyetiyle bir ağaç olduğu ve o dört isim içinde hafiziyeti ve onunla haşır kapısına bir anahtar yaptığı gibi, aynen öyle de, dehrî ve dünya hayatı cihetiyle, yine meyveleri ahiret pazarına gönderilen bir muntazam ağaçtır. Ve o dört isme öyle bir mazhar, bir âyine ve ahirete giden bir yol açar ki, genişliğini ihataya ve tabire aklımız kâfi gelmiyor. Yalnız bu kadar deriz:

1. Amel defterleri açıldığında (Tekvir Suresi: 10.)

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
amel: bir insanın dinî emirler ve yasaklara göre yaptığı iş, hareket.
arz: yer, dünya.
âyine: ayna.
batman: eski ağırlık ölçüle-

rinden olup, iki okka ile sekiz okka arasında değişen ağırlık ölçüsü.
cihet: yön, sebep, vesile.
dehrî: dehir ve zamana dair ve müteallik.
dest-i hikmet: hikmet eli, her şeyi hikmetle yapan el.
dirhem: eski okkanın dört yüzde biri.
emare: alâmet, belirti, nişan.
Hafız-i Zülcelâl: yaratıklarını

belâlardan, tehlikelerden korusun büyüklük sahibi olan Allah.
hafiziyet: Cenab-ı Hakk'ın her mahlûkun başına gelecek vaziyetleri ve başından geçenleri muhafaza etme sıfatı.
haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
ihata: kuşatma, içine alma.
ilân: yayma, duyurma, bildir-

me.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kâfi: yeter, kâfi gelir.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kemal-i dikkat: tam ve mükemmel bir dikkat.

kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.

kerîmiyet: Cenab-ı Hakkın ikram ediciliği, cömertliği.

lisan: dil.

mazhar: ilâhî tecellilerin göründüğü yer.

methüsenâ: methedip övmek.

melâike: melekler.

mizan: ölçü, ayar.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

rahîmiyet: merhamet edicilik.

rahmaniyet: Cenab-ı Hakkın kullarını beslemesi, koruması ve merhamet etmesi vasfı.

rezzakîyet: rezzaklık, her mahlûka münasip rızkını verici olmak.

senevî: senelik, yıllık.

Sure: Kur'ân-ı Kerîm'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

taam: yemek, yiyecek.

tabir: yorum, yorumlama.

tarz: biçim, şekil, suret.

tesadüf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.

tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hakkı şanına layık ifadelerle anma.

zemin: yeryüzü.

zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

zikretmek: anmak, bildirmek.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

arz: yer, dünya.

asr: yüzyıl, asır.

ayetelkürsî: Bakara Suresinin 255. ayeti.

ayet-i kübra: en büyük ayet, en büyük delil.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

cemiyetli: bir çok şeyi bir arada bulunduran, pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.

cihet: yön, sebep, vesile.

çekirdek-i aslî: asıl çekirdek, öz; kâinatın özü, aslî çekirdeği.

emare: âlâmet, belirti, nişan.

faal: çok işleyen, daima harekette bulunan, çok çalışan, aktif.

fânî: ölümlü, geçici.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hafîz: yarattıklarını koruyup gözeten Allah.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-i Muhammediye: Hz. Peygamberin manevî şahsiyeti, İslâmiyetin aslı ve esası.

Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

Hâlik-ı Zülcelâl: Sonsuz büyüklük sahibi yaratıcı, Allah.

ism-i Azam: Cenab-ı Hak bin bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşatmış olanı.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mecbur: zorunda kalma.

mesale: önemli konu.

mezkûr: zikredilen, adı geçen,

Nasıl ki bir saatin saniyeleri ve dakikaları ve saatleri ve günleri sayan haftalık saatin milleri birbirine benzer, birbirini ispat eder. Saniyelerin hareketini gören, sair çarkların hareketlerini tasdik etmeye mecbur olur. Aynen öyle de, semavat ve arzın Hâlik-ı Zülcelâl'inin bir saat-i ekberi olan bu dünyanın saniyelerini sayan günler ve dakikalarını hesap eden seneler ve saatlerini gösteren asırlar ve günlerini bildiren devirler birbirine benzer, birbirini ispat eder. Ve bu gecenin sabahı ve bu kışın baharı kat'iyetinde, fânî dünyanın karanlıklı kışının bâkî bir baharı ve sermedî bir sabahı geleceğini hadsiz emarelerle haber verir diye, *Hafîz* ismi ile

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ isimleri, biz Hâlik'ımızdan sorduğumuz haşır meselesine mezkûr hakikatle cevap veriyorlar.

Hem, madem gözümüzle görüyoruz ve aklımızla anlıyoruz ki:

İnsan,

- *şu kâinat ağacının en son ve en cemiyetli meyvesi;*
- *ve hakikat-i Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm cihetiyle çekirdek-i aslîsi;*
- *ve kâinat Kur'ân'ının ayet-i kübrası;*
- *ve İsm-i Azamı taşıyan Ayete'l-Kürsî'si;*
- *ve kâinat sarayının en mükerrerem misafiri;*
- *ve o saraydaki sair sekenelerde tasarrufa mezun en faal memuru;*

1. O Evvel'dir; başlangıcı olmadığı gibi bütün varlıkların başlangıcı da Onun ilim ve kudretine bağlıdır. O Ahir'dir; sonu olmadığı gibi bütün varlıkların neticesi Ona bakar ve dönüşü Onadır. O Zahir'dir; varlık ve birliğinin delilleri herşeyde açık görünür ve bütün varlıklar dış görünüşleri ve sanatlı yapılarıyla Onun kudret ve sanatına şahitlik eder. O Bâtin'dir herşeyin hakikatine vâkıfır ve herşeyin içyüzü Onun kudret ve hikmetine şahitlik eder. (Hadid Suresi: 3.)

anılan.

mezun: izin almış, izinli, ruh-satlı.

mükerrerem: aziz, saygıdeğer, muhterem.

saat-i ekber: en büyük saat.

sair: diğer, başka, öteki.

seken: sakin olanlar, ikamet edenler, oturanlar.

semavat: semalar, gökler.

sermedî: ebedî, daimî, sürekli.

tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.

tasdik: bir şeyin veya kimse-nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

• *ve kâinat şehrinin zemin mahallesinin bahçesinde ve tarlasında varidat ve sarfıyatına ve zer ve ekilmesine nezarete memur ve yüzer fenler ve binler sanatlarla teçhiz edilmiş en gürültülü ve mes'uliyetli nazırı;*

• *ve kâinat ülkesinin arz memleketinde Padişah-ı Ezel ve Ebed'in gayet dikkat altında bir müfettişi, bir nevi halife-i arzı;*

• *ve cüz'î ve küllî harekâtı kaydedilen bir mutasarrıfı;*

• *ve sema ve arz ve cibalin kaldırmısından çekindikleri emanet-i kübrayı omzuna alan ve önüne iki acip yol açılan, bir yolda zîhayatın en bedbahtı ve diğerinde en bahtıyarı;*

• *çok geniş bir ubudiyetle mükellef bir abd-i küllî;*

• *ve Kâinat Sultanı'nın İsm-i Azamına mazhar ve bütün esmasına en cami bir âyinesi;*

• *ve hitabat-ı Sübhaniyesine ve konuşmalarına en anlayışlı bir muhatab-ı hassı;*

• *ve kâinatın zîhayatları içinde en ziyade ihtiyaçlısı;*

• *ve hadsiz fakrıyla ve acziyle beraber, hadsiz maksatları ve arzuları ve nihayetsiz düşmanları ve onu inciten zararlı şeyleri bulunan bir bîçare zîhayatı;*

• *ve istidatça en zengini;*

• *ve lezzet-i hayat cihetinde en müteallimi ve lezzetleri dehşetli elemelerle âlûde;*

• *ve bekaya en ziyade müştak ve muhtaç ve en çok lâ-yık ve müstahak;*

abd-i küllî: bütün yaratılmışların ibadet ve tesbihatlarını kendi şahsında temsil edebilen kul.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

acz: zayıflık, güçsüzlük.

âlûde: bulaşmış, bulaşık.

arz: yer, dünya.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

âyine: ayna.

bahtıyar: bahtlı, tâlî'li, mes'ut, mutlu.

bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.

beka: baki, ebedilik, sonsuzluk.

bîçare: çaresiz, zavallı.

camî: cem eden, toplayan, içine alan.

cibal: dağlar.

cihet: yön.

cüz'î: küçük, az.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.

emanet-i kübra: büyük emanet, en büyük emanet.

esma: adlar, isimler.

fakr: fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.

fen: tecrübe, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

halife-i arz: yeryüzünde bazı hususlarda Allah adına hareket eden.

harekât: hareketler, davranışlar.

hitabat-ı Sübhaniye: Allah'ın

kusursuz ve noksansız konuşması.

İsm-i Azam: Cenab-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşatmış olanı.

istidat: kabiliyet, yetenek.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

küllî: umumî, genel.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

lezzet-i hayat: hayatın zevk ve lezzetleri.

maksat: gaye.

mazhar: nail olma, şereflenme, lâhî tecellilerin görüldüğü yer olma.

mes'uliyet: mes'ul olma hali, sorumluluk.

muhatab-ı has: özel muhatap.

mutasarrıf: tasarruf eden, tasarruf sahibi olan, her şeyin sahibi olan, malik.

müfettiş: araştıran, araştırmacı.

mükellef: sorumlu ve yükümlü olan.

müstahak: hak eden, hak etmiş.

müştak: arzulu, fazla istekli, iştiyak gösteren.

müteallim: elemli, kederli, hüznünlü, içi sızlayan.

nazır: nezaret eden, bakan, gözetmen.

nevi: çeşit, tür.

nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

Padişah-ı Ezel ve Ebed: zaman ve mekânla kayıtlı olmayan sonsuz saltanat sahibi olan Cenab-ı Hak.

sarfıyat: harcamalar, giderler.

sema: gökyüzü, gök.

Sultan: mutlak iktidar sahibi olan; Allah.

teçhiz: cihazlama, donatma.

ubudiyet: kulluk.

varidat: gelirler.

zemin: yeryüzü.

zer: tohum ekme, tohum saçma.

zîhayat: hayat sahibi.

ziyade: çok, fazla.

• *ve devamı ve saadet-i ebediyeyi hadsiz dualarla isteyen ve yalvaran ve bütün dünya lezzetleri ona verilse, onun bekaya karşı arzusunu tatmin etmeyen;*

• *ve ona ihsanlar eden Zatı perestîş derecesinde seven ve sevdiren ve sevilen çok harika bir mu'cize-i kudret-i Samedâniye ve bir acube-i hilkat...*

Ve kâinatı içine alan ve ebede gitmek için yaratıldığına bütün cihazat-ı insaniyesi şahadet eden, böyle yirmi küllî hakikatler ile Cenab-ı Hakkın *Hak* ismine bağlanan ve en küçük zihayatın en cüz'î ihtiyacını gören ve niyazını işiten ve fiilen cevap veren Hafız-i Zülcelâl'in *Hafız* ismiyle mütemadiyen amelleri kaydedilen ve kâinatı alâkadar edecek ef'alleri o ismin kâtibîn-i kiramlarıyla yazılan ve her şeyden ziyade o ismin nazar-ı dikkatine mazhar bulunan bu insanlar, elbette ve elbette ve her hâlde ve hiçbir şüphe getirmez ki, bu yirmi hakikatin hükmüyle, insanlar için bir haşır ve neşir olacak. *Ve Hak* ismiyle evvelki hizmetlerinin mükâfatını ve kusurâtının mücazatını çekecek; ve *Hafız* ismiyle cüz'î küllî kayıt altına alınan her amelinden muhasebe ve sorguya çekilecek. *Ve dâr-ı bekada saadet-i ebediye ziyafetgâhının ve şekavet-i daime hapishanesinin kapıları açılacak. Ve bu âlemde çok taifelere kumandanlık yapan ve karışan ve bazen karıştıran bir zabıt, toprağa girip her amelinden sual olunmamak ve uyandırılmamak üzere yatıp saklanmayacaktır.*

acube-i hilkat: yaratılış garibesi, yaratılış çok tuhaf olan.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âlem: dünya, cihan.

amel: fiil, iş.

cihazat-ı insaniye: insandaki maddî, manevî organlar, cihazlar.

cüz'î: küçük, az.

dâr-ı beka: bâkî ve sonsuz dünya; ahiret.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ebed: sonsuzluk, daimilik.

ef'al: fiiller, işler.

evvel: önce.

fiilen: fiille, davranış ve hareketle.

Hafız: yarattıklarını koruyup gözeten Allah.

Hafız-i Zülcelâl: yaratıklarını belâlardan, tehlikelerden koruyan büyüklük sahibi olan Allah.

Hak: her şeyi hakkıyla yaratan, varlığı hak olan ve her hakkın sahibi olan Allah.

hakikat: gerçek, esas.

harika: olağanüstü.

hüküm: karar, emir.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

kâtibin-i kiram: şerefli kâtipler, insanların iki yanında olup iyilik ve kötülükleri yazan melekler.

kumandan: komutan.

kusurât: kusurlar, noksanlıklar, eksiklikler, özürler, suçlar, kabahatler.

küllî: umumî, genel.

mu'cize-i kudret-i Samedâniye: Samed olan Cenab-ı Allah'ın kudret mu'cizesi.

muhasebe: hesaplama, karşılıklı hesap görme.

mücazat: bir suça karşı verilen ceza, karşılık, mutlak ceza.

mükâfat: iyi bir iş, hizmet ve ya başandan ötürü verilen

sey, ödül.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

neşir: kıyametten sonra bütün insanların dirilip toplan-dıktan sonra dağılıp yayılmaları.

niyaz: yalvarma, yakarma.

perestîş: tapma, aşırı derecede sevmeye, meftunluk.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

sual: soru.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şekavet-i daime: sürekli bedbahtlık, sonsuz sıkıntı.

taife: takım, güruh, familia.

tatmin: doyurma, ihtiyacını karşılama.

zabıt: subay, askere kumanda eden rütbeli asker.

Zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

ziyafetgâh: ziyafet verilen yer.

Yoksa, sineğin sesini işitip hakk-ı hayatını vermekle fiilen cevap verdiği hâlde, gök gürültüsü kuvvetinde beka ya ait hadsiz hukuk-ı insaniyenin, mezkûr yirmi hakikatler lisanlarıyla edilen ve arşı ve ferşi çınlatan dualarını işitmek ve o hadsiz hukuku zayi etmek; ve sinek kanadının intizamı şahadetiyle, sinek kanadı kadar israf etmeyen bir hikmet bütün o hakikatlerin bağlandıkları insanî istidadatı ve ebede uzanan emelleri ve arzuları ve o istidat ve arzuları besleyen kâinatın pek çok rabitalarını ve hakikatlerini bütün bütün israf etmek öyle bir haksızlıktır ve imkân haricinde ve zalimâne bir çirkinliktir ki, *Hak* ve *Hafız* ve *Hakîm* ve *Cemîl* ve *Rahîm* isimlerine şahadet eden bütün mevcudat onu reddeder, “Yüz derece muhal ve bin vecihle mümtenidir” derler.

İşte, biz Hâlık’ımızdan haşre dair sorduğumuz suale, *Hak*, *Hafız*, *Hakîm*, *Cemîl*, *Rahîm* isimleri cevap verip derler: “Biz hak ve hakikat olduğumuz gibi ve hem bize şahadet eden mevcudatın tahakkuku misillü, haşir haktır ve muhakkaktır.”

Hem madem ...

Daha yazacaktım, fakat güneş gibi malûm olmasından, kısa kestim.

İşte, geçmiş misallerde ve mademlerdeki maddelere kıyasen, *Cenab-ı Hakkın yüz, belki bin esmasının kâinata bakan isimlerinin her birisi, nasıl ki mevcudattaki âyine ve cilveleriyle müsemmasını bedahetle ispat eder; aynen öyle de, haşri ve dâr-ı ahireti de gösterirler ve kat’iyetle ispat ederler.*

arş: göğün en yüksek katı.
bedahet: açıklık, aşîkâr, ispat ihtiyacı olmayacak derecede açıklık.
Cemîl: güzellik sahibi olan zat, Allah.
cilve: tecelli, görüntü.
dair: alâkalı, ilgili.
dâr-ı ahiret: ahiret yurdu.
emel: şiddet arzu, ümit.
fers: yeryüzü, zemin, dünya.
Hakîm: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan, hikmet sahibi Allah.

hakk-ı hayat: yaşama hakkı.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hariç: bir şeyin dışı, dışansı, dışta kalan.
haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah’ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
hikmet: lâhî gaye, gizli sebep.
hukuk: haklar.
hukuk-ı insaniye: insanî hak-

lar.
imkân: mümkün olma, olabilirlik.
insani: insana ait, insanla alâkalı.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
israf: gereksiz yere harcama, ihtiyaçtan fazlasını harcama, savurganlık.
istidadat: istidatlar, kabiliyetler, yetenekler.

kat’iyet: kat’îlik, kesinlik.

kıyasen: kıyas yoluyla, kıyas ederek.

kuvvet: güç, kudret.

lisan: dil.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

malûm: bilinen, biliniyor olan.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

misal: örnek.

misillü: gibi, benzeri.

muhâl: imkânsız.

mümteni: imkânsız, olamaz.

müsemma: isimlendirilmiş, ad verilmiş.

rabîta: münasebet, alâka, bağ.

Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.

red: geri verme.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.

vecih: cihet, yön.

zalimâne: zalimce, zulmedercesine.

zayi: elden çıkmış, zarar, ziyân.

Hem, nasıl Hâlık'ımızdan sorduğumuz sualimize O Rabbimiz bütün fermanlarıyla ve nazil ettiği bütün kitaplarıyla ve müsemma olduğu ekser isimleriyle bize kudsi ve kat'î cevap veriyor; aynen öyle de, melâikeleriyle ve onların diliyle, daha başka bir tarzda dedirir: "Sizin zaman-ı Âdem'den beri hem ruhanîlerle, hem bizimle görüşmenizin yüzer tevatür kuvvetinde hâdiseleri var. Ve bizim ve ruhanîlerin vücutlarına ve ubudiyetlerine delâlet eden hadsiz emare ve deliller var. Ve biz, ahiret salonlarında ve bazı dairelerinde gezdiğimizi, birbirimize mutabık olarak sizin kumandanlarınız ile görüştüğümüz zaman söylemişiz ve daima da söylüyoruz. Elbette bu gezdiğimiz bâkî ve mükemmel salonlar ve bu salonların arkalarında tefriş ve tezyin edilmiş olan saraylar ve menziller, hiç şüphemiz yoktur ki, gayet ehemmiyetli misafirleri o yerlerde iskân etmek üzere bekliyorlar. Size kat'î beyan ediyoruz" diye sualimize cevap veriyorlar.

Hem madem Hâlık'ımız, bize en büyük muallim ve en mükemmel üstat ve şaşırmaz ve şaşırtmaz en doğru rehber olarak Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmı tayin etmiş ve en son elçi olarak göndermiş; biz dahi, ilmelyakin mertebesinden, aynelyakin ve hakkalyakin mertebelerine terakki ve tekemmül etmek üzere her şeyden evvel bu üstadımızdan, Hâlık'ımızdan sorduğumuz suali sormaklığımız lâzım geliyor. Çünkü o zat, Hâlık'ımız tarafından her biri birer nişane-i tasdik olan bin mu'cizatıyla, Kur'ân'ın bir mu'cizesi olarak, Kur'ân'ın hak ve kelâmullah olduğunu ispat ettiği gibi; Kur'ân

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

delâlet: delil olma, gösterme.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

ehemmiyetli: önemli.

ekser: pek çok.

emare: alâmet, belirti, nişan.

evvel: önce.

ferman: emir, buyruk.

gayet: son derece.

hâdis: olay.

hâk: doğru, gerçek, hakikat.

hakkalyakin: marifet mertebesi-nin en yükseği; bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheye asla yer bırakmayacak biçimde kesin olarak bilme.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

iskân: yerleştirme, yurtlandırma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kelâmullah: Allah'ın kelâmı, Kur'ân-ı Kerîm.

kudsi: mukaddes, yüce.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

melâike: melekler.

menzil: ev, oda, yer.

mertebe: derece, basamak.

muallim: ders veren, öğretmen.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

Muhammed-i Arabî: Arapların içinden çıkan Peygamberimiz Muhammed (a.s.m.).

mutabık: birbirine uyan, uygun.

nazil: nüzul eden, inen.

nişane-i tasdik: doğruluğunu, kabul edilirlğini gösteren alâmet, belirti.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkata ıslah ve terbiye eden Allah.

rehber: yol gösteren, kılavuz.

ruhani: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.

sual: soru.

tarz: biçim, şekil, suret.

tayin: vazifeye gönderme, bir işe yerleştirme, atama.

tefriş: serme, yayma, döşeme.

tekemmül: olgunlaşma, kemale erme, mükemmelleşme.

terakki: yükselme, ilerleme.

tevatür: içinde yalan ihtimali bulunmayan ve birbirlerine kuvvet veren haberlerden oluşan büyük bir topluluğa ait haber.

tezyin: süsleme, ziynetlendirme.

ubudiyet: kulluk.

üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.

vücut: beden, varlık.

zaman-ı Âdem: Hz. Âdem zamanı, insanlığın ilk devresi.

zat: kişi, şahıs.

dahi, kırk nevi i'caz ile, o zatın bir mu'cizesi olup, onun doğru ve Resulullah olduğunu ispat ederek, ikisi beraber, biri âlem-i şahadet lisanı —bütün hayatında bütün enbiya ve evliyanın tasdikleri altında— diğeri âlem-i gayp lisanı —bütün semavî fermanların ve kâinat hakikatlerinin tasdikleri içinde— binler âyâtıyla iddia ve ispat ettikleri hakikat-i haşriye, elbette güneş ve gündüz gibi bir kat'iyettedir.

Evet, haşir gibi en acip ve en dehşetli ve tavr-ı aklın haricinde bir mesele, ancak ve ancak böyle harika iki üstadın dersleriyle halledilir, anlaşılır.

Eski zaman peygamberleri, ümmetlerine Kur'ân gibi izahat vermediklerinin sebebi, o devirler, beşerin bedeviyet ve tufuliyet devri olmasıdır. İptidaî derslerde izah az olur.

Elhâsıl: Madem Cenab-ı Hakkın ekser isimleri ahireti iktiza edip isterler; elbette o isimlere delâlet eden bütün hüccetler, bir cihette ahiretin tahakkukuna dahi delâlet ederler.

Ve madem melâikeler ahiretin ve âlem-i bekanın dairelerini gördüklerini haber veriyorlar; elbette melâike ve ruhların ve ruhaniyatın vücut ve ubudiyetlerine şahadet eden deliller, dolayısıyla ahiretin vücuduna dahi delâlet ederler.

Ve madem Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın bütün hayatında Vahdaniyetten sonra en daimî davası ve

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
âlem-i beka: sonsuzluk âlemi, ahiret.
âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.
âlem-i şahadet: gözle gördüğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.
âyât: işaretler, deliller; Allah'ın varlık ve birliğine işaret eden deliller.
bedeviyet: iptidaî hayat tarzı.
beşer: insanlık.
cihet: yön.
dava: takip edilen fikir, iddia.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
delâlet: delil olma, gösterme.
delil: bir davayı ispata yara-

yan şey, bürhan.
devir: zaman, süresi belli zaman parçası.
ekser: pek çok.
elhâsıl: hâsılı, netice itibarıyla, kısaca.
enbiya: nebîler, peygamberler.
evliya: velîler, Allah dostları.
ferman: emir, buyruk.
hakikat: gerçek, esas.
hakikat-ı haşriye: diriliş gerçeği, haşir hakikati.
hall: çözme, karışık bir mese-

leyi şüphe edilmeyecek derecede açıklama.

harika: olağanüstü.

hüccet: delil.

i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.

iddia: bir fikri ısrarla savunma, dava etme.

iktiza: lâzım gelme, gerekme.

iptidaî: ilkel, basit.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

izahat: izahlar, açıklamalar.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

lisan: dil.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

melâike: melekler.

mesele: önemli konu.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

nevi: çeşit, tür.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.

Resulullah: Allah'ın Resulü; Allah'ın gönderdiği peygamber; Hz. Muhammed (a.s.m.).

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

ruhaniyat: madde âleminde başka bir âlemde, ruhlar âleminde yaşayan varlıklar, cinler ve melekler.

semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tavr-ı akıl: akıl çizgisi, akıl ölçütleri.

tufuliyet: çocukluk, küçüklük, yavru oluş.

ubudiyet: kulluk.

ümmet: hak dine davet etmek için Allah tarafından kendilerine peygamber gönderilen ve bu peygambere inanıp bağlanan cemaat, topluluk.

üstâd: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

vücut: var olma, varlık.

zat: kişi, şahıs.

müddeası ve esası ahirettir; elbette o zatın nübüvvetine ve sıdkına delâlet eden bütün mu'cizeleri ve hüccetleri, bir cihette, dolayısıyla ahiretin tahakkukuna ve geleceğine şahadet ederler.

Ve madem Kur'ân'ın dörtten birisi haşır ve ahirettir ve bin âyâtıyla onun ispatına çalışır ve onu haber verir; elbette Kur'ân'ın hakkaniyetine şahadet ve delâlet eden bütün hüccetleri ve delilleri ve bürhanları, dolayısıyla ahiretin vücuduna ve tahakkukuna ve açılmasına dahi delâlet ve şahadet ederler.

İşte bak, bu rükn-i imanî ne kadar kuvvetli ve kat'î olduğunu gör.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
âyât: Kur'ân ayetleri.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cihet: yön.
delâlet: delil olma, gösterme.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk.
hüccet: delil.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kat'i: kesin, şüpheyi ve te-reddüde mahal bırakmayan.
Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.
müddea: iddia olunan, iddia edilen şey.
nübüvvet: nebîlik, peygamberlik, Allah'ın elçiliği, pey-

gamberlik hâl ve şanı.

rükn-i imanî: imana ait esas, imanın esası.

sıdk: samimîlik, doğru sözlülük, söz ile fiilin birbirine uyması, olduğu gibi görünüp göründüğü gibi olma esası.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.

vücut: var olma, varlık.

zat: kişi, şahıs.

Sekizinci Meselenin

Hülâsası

VEDİNCİDE haşri çok makamattan soracaktık; fakat, Hâlık'ımızın isimleri ile verdiği cevap o derece kuvvetli yakın ve kanaat verdi ki, daha başka sorgulara ihtiyaç bırakmadığından, orada kısa kestik. Şimdi, bu Meselede, ahiret imanının hem ahiretin saadetine, hem dünya saadetine dair temin ettiği faydalar ve neticelerinden yüzden biri hülâsa edilecek. Saadet-i uhreviyeğe ait kısmı, Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'ın izahatı daha hiçbir beyana ihtiyaç bırakmamış, onu ona havale ederek ve saadet-i dünyeviyeğe ait kısmı izah cihetini Risale-i Nur'a bırakıp, yalnız kısa bir hülâsa ile insanın hayat-ı şahsiye ve hayat-ı içtimaiyesine ait yüzer neticelerinden üç dört tane-sini beyan ederiz.

• **Birincisi:** İnsan, sair hayvanata muhalif olarak, hanesiyle alâkadardır olduğu misillü, dünya ile alâkadardır; ve akaribiyle münasebettar olduğu gibi, nev-i beşer ile de ciddî ve fitrî münasebettardır; ve dünyada muvakkat bekasını arzuladığı gibi, bir dâr-ı ebedîde bekasını aşk derecesinde arzuluyor; ve midesinin gıda ihtiyacını temin etmeye çalıştığı gibi, dünya kadar geniş, belki ebede kadar uzanan sofraları ve gıdaları, akıl ve kalp ve ruh ve

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
akarip: akrabalar, yakınlar.
alâkadardır: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.
aşk: şiddetli sevgi, sevdâ, gönül verme.
beka: bâkîlik, ebedîlik, sonsuzluk.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

beyan: açıklama, bildirme, izah.
ciddî: gerçek olarak, hakikaten.
cihet: yön.
dair: alâkalı, ilgili.
dâr-ı ebedî: sonsuz diyâr, sonu olmayan âlem, ahiret.
ebed: sonsuzluk, daimîlik.
faide: fayda.
fitrî: tabîî, yaratılıştaki, doğuştan olan.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hane: ev, mesken, dünya.
haşır: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
hayat-ı şahsiye: şahsa ait hayat, özel yaşama biçimi.
hayvanat: hayvanlar.
hülâsa: bir şeyin özü, esası,

özeti.

iman: inanma, itikat.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

izahat: izahlar, açıklamalar.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.

makamat: makamlar.

mesele: önemli konu.

misillü: gibi, benzeri.

muhalif: zıt, karşıt.

muvakkat: geçici.

münasebettar: ilgili, alâkalı, bir şeye uygun ve yakın olan.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerinin adı.

saadet: mutluluk.

saadet-i dünyeviye: dünya ile ilgili saadet, dünya hayatındaki mutluluk, dünya saadeti.

saadet-i uhreviye: ahiretle ilgili saadet, ahiretteki mutluluk.

sair: diğer, başka, öteki.

temin: sağlama.

yakin: kesin bilme, şüpheden sıyrılarak son derece doğru ve kuvvetli bilme.

insaniyet mideleri için tedarik etmeye fıtraten mecburdur, çabılıyor; ve öyle arzuları ve matlâpları var ki, ebedi saadetten başka hiçbir şey onları tatmin etmiyor. Hatta “Onuncu Söz”de işaret edildiği gibi, bir zaman —küçüklüğümde— hayalimden sordum: “Sana bir milyon sene ömür ve dünya saltanatı verilmesini, fakat sonra ademe ve hiçliğe düşmesini mi istersin? Yoksa, bâkî, fakat adî ve meşakkatli bir vücudu mu istersin?” dedim. Bak-tım, ikincisini arzulayıp birincisinden “Ah!” çekti, “Ce-hennem de olsa beka isterim” dedi.

İşte, madem mahiyet-i insaniyenin bir hizmetkârı olan kuvve-i hayaliyeyi bu dünya lezzetleri tatmin etmiyor; el-bette gayet cami mahiyet-i insaniye, ebediyetle fıtraten alâkadardır.

İşte bu hadsiz arzu ve emellere bağlı olduğu hâlde, ser-mayesi bir cüz’î cüz-i ihtiyarî ve fakr-ı mutlak bir insana, ahirete iman ne derece kuvvetli ve kâfi ve vâfi bir hazine, bir medar-ı saadet ve lezzet, bir medar-ı istimdat, bir merci ve dünyanın hadsiz gamlarına karşı bir medar-ı teselli olduğu, öyle bir meyve ve faydadır ki, onu kazan-mak yolunda dünya hayatını feda etse yine ucuzdur.

• **İkinci meyvesi ve hayat-ı şahsiyeye bakan bir faydası:** “Üçüncü Mesele”de izah edilen ve *Gençlik Rehberi*’nde bir haşiye bulunan çok ehemmiyetli bir neticedir.

adem: yokluk.

adî: bayağı, aşağı, değersiz.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

alâkadâr: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

beka: bâkîlik, ebedîlik, sonsuzluk.

camî: cem eden, toplayan, içine alan.

cüz-i ihtiyarî: Cenab-ı Hak tarafından insana verilen arzu serbestliği; dilediği gibi hareket edebilme kuvveti; cüz’î irade.

cüz’î: küçük, az.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ebediyet: sonsuzluk.

ehemmiyetli: önemli.

emel: şiddet arzu, ümit.

faide: fayda.

fakr-ı mutlak: sonsuz fakirlik, tam muhtaçlık, mutlak çaresizlik, yoksulluk.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

fıtraten: fitrî olarak, yaratılıştan, yaratılış itibarıyla.

gam: keder, üzüntü.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

haşiye: dipnot.

hayat-ı şahsiye: şahsa ait hayat, özel yaşama biçimi.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hizmetkâr: hizmet yapan kimse, hizmetçi.

iman: inanma, itikat.

insaniyet: insanlık, bütün insanlar.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kâfi: yeter, kâfi gelir.

kuvve-i hayaliye: hayal duy-

gusu, hayal gücü.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahiyet-i insaniye: insanın esası, iç yüzü, vasfı, aslı, hakikati.

matlâp: arzu, istek.

meccur: zorunda kalma.

medar-ı istimdat: yardım isteme, medet umma sebebi.

medar-ı saadet: mutluluk vesilesi, ferahlık sebebi.

medar-ı teselli: ferahlık sebebi, teselli kaynağı.

merci: dönülecek, sığınılacak yer.

mesele: önemli konu.

meşakkat: zahmet verici iş.

saadet: mutluluk.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

sermaye: varlık, servet.

tatmin: doyurma, ihtiyacını karşılama.

tedarik: sağlama, temin etme, karşılama.

vâfi: yeterli, tam.

vücut: beden, varlık.

Evet, her insanın her zaman düşündüğü en ehemmiyetli endişesi, mezaristana giren kendi dostları ve akrabaları gibi, o idamhaneye girmek keyfiyetidir. Bir tek dostu için ruhunu feda eden o bîçare insanın binler, belki milyonlar, milyarlar dostları ebedî bir müfarakat içinde idam olmalarını tevehhüm edip, Cehennem azabından beter bir elem —o düşünmek ucundan— görüldüğü vakit, ahirete iman geldi, gözünü açtırdı ve perdeyi kaldırdı. “Bak!” dedi. O imanla baktı, Cennet lezzetinden haber veren bir lezzet-i ruhaniyeyi, o dostları ebedî ölüm-lerden ve çürümelerden kurtulup, mesrurâne, bir nuranî âlemde onu da bekliyorlar vaziyetinde müşahedesiyle aldı. Risale-i Nur’da, bu netice hüccetlerle izahına iktifaen kısa kesiyoruz.

• **Hayat-ı şahsiyeye ait üçüncü bir faydası:** *İnsanın sair zihayatlar üstündeki tefevvuku ve rütbesi ise, yüksek seciyeleri ve cemiyetli istidatları ve küllî ubudiyetleri ve geniş vücudî daireleri itibarıyladır. Hâlbuki, o insan, hem madum, hem ölü, hem karanlık olan geçmiş ve gelecek zamanların ortasında sıkışmış bir kısa zaman olan hazır vaktin mikyasıyla, ölçüsüyle hamiyeti, muhabbeti, kardeşliği, insaniyeti gibi seciyeler alır.*

Meselâ, eskiden tanımadığı ve ayrılıktan sonra da hiç göremeyeceği babasını, kardeşini, karısını, milletini ve vatanını sever, hizmet eder. Ve tam sadâkate ve ihlâsa pek nadir muvaffak olabilir; o nispette kemalâtı ve seciyeleri küçülür. Değil hayvanların en ulvîsi, belki baş aşığı, akıl cihetiyle en bîçaresi ve aşağısı olmak vaziyetine

âlem: dünya, cihan.
azap: günahlara karşı ahirette çekilecek ceza.
beter: daha fena, daha kötü.
bîçare: çaresiz, zavallı.
cemiyetli: bir çok şeyi bir arada bulunduran, pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.
cihet: yön, sebep, vesile.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırıp.
endişe: kaygı.
faide: fayda.

hamiyet: gayret.
hayat-ı şahsiye: şahsa ait hayat, özel yaşama biçimi.
hüccet: delil.
idam: yok olma.
idamhane: yok etme yeri, imha yeri.
ihlâs: samimiyet, dürüstlük, doğruluk.
iktifaen: yeterli görerek.
insaniyet: insanlık mahiyeti, insan olma hâli, insana yakışır davranış.
istidat: kabiliyet, yetenek.

itibar: değer.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, hâl, durum, iç yüz.
küllî: umumî, genel.
lezzet-i ruhaniye: ruhanî lezzet ve zevk, cismanî olmayan lezzet.
madum: yok olan, mevcut olmayan, bulunmayan.

meselâ: örneğin.
mesrurâne: sevinçli bir şekilde, sevinerek, memnun olarak.
mezaristan: mezarlık.
mikyas: nispet, derece, ölçü.
muhabbet: sevgi, sevmek.
muvaffak: beceren, neticeye varan, sonuç alan.
müfarakat: uzaklaşma, ayrılık.
müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.
nadir: seyrek, az, ender bulunan.
nispet: oran, değer.
nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
rütbe: sıra, derece, mertebe, pa-yeye.
sadâkat: bağlılık, doğruluk.
sair: diğer, başka, öteki.
seciye: iyi huy, karakter.
tefevvuk: üstün olma, üstünlük.
tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.
ubudiyet: kulluk.
ulvî: yüksek, yüce.
vaziyet: durum.
vücudî: varlıkla ilgili, varlığa dair.
zihayat: hayat sahibi.

düşeceği sırada, ahirete iman imdada yetişir. Mezar gibi dar zamanını, geçmiş ve gelecek zamanları içine alan pek geniş bir zamana çevirir. Ve dünya kadar, belki ezelden ebede kadar bir daire-i vücut gösterir. Babasını dâr-ı saadette ve âlem-i ervahta dahi pederlik münasebetiyle ve kardeşini tâ ebede kadar uhuvvetini düşünmesiyle ve karısını Cennette dahi en güzel bir refika-i hayatı olduğunu bilmesi haysiyetiyle sever, hürmet eder, merhamet eder, yardım eder. Ve o büyük ve geniş daire-i hayatta ve vücuttaki münasebetler için olan ehemmiyetli hizmetleri dünyanın kıymetsiz işlerine ve cüz'î garazlarına ve menfaatlerine alet etmez. Ciddî sadâkate ve samimî ihlâsa muvaffak olarak, kemalâtı ve hasletleri o nispette, derecesine göre yükselmeye başlar, insaniyeti teâlî eder. Hayat lezzetinde serçe kuşuna yetişmeyen o insan, bütün hayvanat üstünde, kâinatın en müntehap ve bahtiyar bir misafiri ve Sahib-i Kâinat'ın en mahbup ve makbul bir abdi olmasıdır. Bu netice dahi Risale-i Nur'da hüccetlerle izahına iktifaen kısa kesildi.

• **Dördüncü bir faydası** ki, insanın hayat-ı içtimaiyesine bakıyor. Risale-i Nur'dan “Dokuzuncu Şua”da beyan edilen o neticenin bir hülâsası şudur:

Nev-i insanın dörtten birini teşkil eden çocuklar, ahiret imanıyla insanca yaşayabilirler ve insaniyetin istidatlarını taşıyabilirler. Yoksa, elim endişeler içinde kendini uyut-turmak ve unutturmak için çocukça oyuncaklarıyla hay-laz bir hayatla yaşayacak. Çünkü, her vakit, etrafında onun gibi çocukların ölmesiyle, onun nazik dimağında

abd: kul.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlem-i ervah: ruhlar âlemi.

bahtiyar: bahtlı, tâlî'li, mes'ut , mutlu.

beyan etmek: açıklamak, bildir-mek, izah etmek.

ciddî: gerçek olarak, hakikaten.

daire-i hayat: hayat dairesi.

daire-i vücut: varlık dairesi.

dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri, Cennet.

dimağ: akıl, şuur.

ebed: sonsuzluk, daimîlik.

elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.

ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.

garaz: kötü kasıt, düşmanca ni-yet, kin.

haslet: güzel huy, iyi özellik.

hayat-ı içtimaiye: sosyal ha-yat, toplum hayatı.

haylaz: düzensiz ve yararsız hareket eden, boş yere öm-rünü geçiren.

haysiyet: şeref, onur, itibar.

hayvanat: hayvanlar.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

hürmet: riayet, ihtiram.

iman: inanma, itikat.

imdat: yardım.

kâinat: yaratılmış olan şeyle-

rin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kıymet: değer.

mahbup: sevgili, sevilen, mu-habbet edilen.

makbul: geçerli, muteber.

menfaat: fayda.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirge-mek.

münasebet: ilişki, alâka.

müntehap: seçkin, güzide.

mümtaz:

nazik: narin, ince.

nev-i insan: insan türü, insa-noglu.

peder: baba, ata.

refika-i hayat: hayat arkada-şı.

Sahib-i Kâinat: kâinatın sahi-bi olan Allah.

samimi: içten, candan, gönül-den, kalbî, menfaatsiz, rıyasız.

teâlî: yükselme, yücelme, çok yüce olma.

teşkil: oluşturma, şekillendir-me.

uhuvvet: kardeşlik.

ve ileride uzun arzuları taşıyan zayıf kalbinde ve mukavemetsiz ruhunda öyle bir tesir yapar ki, hayatı ve aklı, o biçareye alet-i azap ve işkence edeceği zamanda, ahiret imanının dersiyile, görmemek için oyuncaklar altında onlardan saklandığı o endişeler yerinde bir sevinç ve genişlik hissederek, der: “Bu kardeşim veya arkadaşım öldü, Cennetin bir kuşu oldu. Bizden daha iyi keyfeder, gezer. Ve validem öldü, fakat rahmet-i İlâhiyeye gitti. Yine beni Cennette kucığına alıp sevecek. Ve ben de o şefkatli anneciğimi göreceğim” diye insaniyete lâyık bir tarzda yaşayabilir.

Hem insanın bir rub'unu teşkil eden ihtiyarlar, yakında hayatlarının sönmesine ve toprağa girmelerine ve güzel ve sevimli dünyalarının kapanmasına karşı, teselliyi ancak ve ancak ahiret imanında bulabilirler. Yoksa, o merhametli muhterem babalar ve fedakâr şefkatli analar öyle bir vaveylâ-i ruhî ve bir dağdağa-i kalbî çekeceklerdi ki, dünya onlara me'yusâne bir zindan ve hayat işkenceli bir azap olurdu. Fakat ahiret imanı onlara der: “Merak etmeyiniz! Sizin ebedî bir gençliğiniz var, gelecek. Ve parlak bir hayat ve nihayetsiz bir ömür sizi bekliyor. Ve zayi ettiğiniz evlât ve akrabalarınızla sevinçlerle görüşeceksiniz. Ve ettiğiniz bütün iyilikleriniz muhafaza edilmiş; mükâfatlarını göreceklersiniz” diye, iman-ı ahiret onlara öyle bir teselli ve inşirah verir ki, her birinin yüz ihtiyarlık birden başlarına toplansa, onları me'yus etmez.

Nev-i insanın üçten birisini teşkil eden gençler, hevesatları galeyanda, hissiyata mağlûp, cür'etkâr akıllarını

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
alet-i azap: azap, sıkıntı veren unsur; azap aleti.
arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.
azap: eziyet, işkence.
biçare: çaresiz, zavallı.
cür'etkâr: cesur, cesaretli, yiğit, delikanlı, atılgan, gözü pek.
dağdağa-i kalbî: kalbe ait sıkıntı, kalp sıkıntısı.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.
endişe: kaygı.
evlât: veletler, çocuklar.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, fedâ eden.
galeyan: coşma, çalkalanma, azgınlık.
hevesat: hevesler.
hissiyat: hisler, duygular.
iman: inanma, itikat.
iman-ı ahiret: ahirete iman, inanma.

insaniyet: insanlık, bütün insanlar.
inşirah: sevinme, göğsün açılıp sevinç ve huzura kavuşturulması, ferahlama, rahatlatma, iç açılması.
işkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.
lâyık: uygun, yakışır, münaşip.
mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.
merhamet: acımak, şefkat

göstermek, korumak, esirgemek.
me'yus: ümitsiz, ye'se düşmüş, ümidi kesilmiş, kederli.
me'yusâne: ümitsizce, ümitsizlikle, ümitsiz bir şekilde.
muhafaza: koruma.
muhterem: saygı değer, hürmete layık, saygın.
mukavemet: karşı koyma, dayanma, direnme, saldırı ve baskıyı yok etmek için çalışma, direniş.
mükâfat: iyi bir iş, hizmet veya başandan ötürü verilen şey, ödül.
nev-i insan: insan türü, insanoglu.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
rahmet-i İlâhiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, İlâhî rahmet.
rub: dörtte bir, çeyrek.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.
tarz: biçim, şekil, suret.
teselli: avunma.
tesir: etki.
teşkil: oluşturma, şekillendirme.
valide: ana, anne.
vaveylâ-i ruhî: ruh çığılığı, ruhun vaveylâsı, ruhun feryadı.
zayi: elden çıkmış, zarar, ziyan.
zindan: hapishane.

her vakit başına almayan o gençler, ahiret imanını kaybetse ve Cehennem azabını tahattur etmezlerse, hayat-ı içtimaiyede ehl-i namusun malı ve ırzı ve zayıf ve ihtiyarların rahatı ve haysiyeti tehlikede kalır. Bazı, bir dakika lezzeti için, bir mes'ut hanenin saadetini mahveder ve bu gibi hapiste dört beş sene azap çeker, canavar bir hayvan hükmüne geçer. Eğer iman-ı ahiret onun imdadına gelse, çabuk aklını başına alır. "Gerçi hükûmet hafiyeleleri beni görmüyorlar ve ben onlardan saklanabilirim; fakat, Cehennem gibi bir zindanı bulunan bir Padişah-ı Zülcelâl'in melâikeleri beni görüyorlar ve fenalıklarımı kaydediyorlar. Ben başıboş değilim ve vazifedar bir yolcuyum. Ben de onlar gibi ihtiyar ve zayıf olacağım" diye, birden, zulmen tecavüz etmek istediği adamlara karşı bir şefkat, bir hürmet hissetmeye başlar. Bu mananın dahi Risale-i Nur'da bürhanlarıyla izahına iktifaen kısa kesiyoruz.

Hem, nev-i beşerin ehemmiyetli bir kısmı hastalar ve mazlumlar ve bizim gibi musibetzedeler ve fakirler ve ağır ceza alan mahpuslar; eğer iman-ı ahiret onların imdadına yetişmezse, her vakit hastalığın ihtarıyla gözü önüne gelen ölüm ve intikamını alamadığı ve namusunu elinden kurtaramadığı zalimin mağrurâne ihaneti ve büyük musibetlerde boşu boşuna malını, evlâdını kaybetmekle gelen elim me'yusiyeti ve bir iki dakika veya bir iki saat keyif yüzünden beş on sene böyle bir hapis azabını çekmekten gelen kederli sıkıntı, elbette o bîçarelere dünyayı zindan ve hayatı bir işkenceli azaba çevirir. Eğer

bürhan: delil, ispat, hüccet.
canavar: zararlı hayvan.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i namus: namusuna düşkün olup koruyanlar.
elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.
gerçi: her ne kadar.
hafiye: saklı ve gizli şeyleri araştıran, casus.
hane: ev, mesken.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
hükmüne: yerine, değerine.
hürmet: riayet, ihtiram.
ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.
ihbar: hatırlatma, uyan.
iktifaen: yeterli görerek.
imdat: yardım.
intikam: öc alma, kendisine, bulunduğu topluluğa veya benimsediği bir şeye karşı yapılan tecavüze, kötülüğe karşılık verme, misillemede bulunma.
ırz: şan ve şeref, namus, iffet.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

keder: kaygı, acı, hüzn.
mağrurâne: gururlu bir şekilde, kendini beğenerek.
mahpus: hapsedilmiş olan, mevkuf.
mahv: yok etme, ortadan kaldırma, batma.
mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.
melâike: melekler.
mesut: saadetli, bahtlı, mutlu.
me'yusiyet: ümitsizlik.
musibet: felaket, bela.

musibetzede: musibet görmüş, felâkete uğramış, belâya, kazaya uğrayan.
namus: edep, hayâ, ahlâk, doğruluk gibi faziletlerin sonucu olan ve yüksek değer taşıyan haslet.
nev-i beşer: insanoglu, insanlar.
Padişah-ı Zülcelâl: celâl sahibi padişah; nihayetsiz büyüklüğe ve haşmete sahip bir hükümdar olan Allah (C.C.).
Risale-i Nur: Nur Risalesi, Be-

diüzzaman Said Nursî'nin eserlerinin adı.
saadet: mutluluk.
tahattur: hatırlama, hatıra getirme.
tecavüz: saldırma, satasma, başkasının hakkına dokunma.
vazifedar: vazifeli, vazifesi olan, iş gören.
zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.
zulmen: zulümle, haksızlıkla, zulmederek.

ahirete iman imdatlarına yetişse, birden, onlar nefes alırlar; sıkıntıları, me'yusiyetleri ve endişeleri ve intikam hiddetleri derece-i imanına göre kısmen ve bazen tamamen zail olur. Hatta diyebilirim ki, benim ve bir kısım kardeşlerimin bu sebepsiz hapsimizde ve dehşetli musibetimizde, eğer iman-ı ahiret yardım etmese idi, bir gün dayanmak ölüm kadar tesir edip, bizi hayattan istifa etmeye sevk edecekti. Fakat hadsiz şükür olsun, benim canım kadar sevdiğim pek çok kardeşlerimin bu musibetten gelen elemelerini de çektiğim ve gözüüm kadar sevdiğim binler Risale-i Nur risaleleri ve benim yaldızlı ve süslü ve çok kıymetli kitaplarımın zıyaları ve ağlamalarından teessüflerini çektiğim ve eskiden beri az bir ihaneti ve tahakkümü kaldıramadığım hâlde, sizi kasekle temin ederim ki, iman-ı bilahiret nuru ve kuvveti, bana öyle bir sabır ve tahammül ve teselli ve metanet, belki mücahidâne kârlı bir imtihan dersinde daha büyük mükâfatı kazanmak için bir şevk verdi ki, ben bu risalenin başında dediğim gibi, kendimi *Medrese-i Yusufiye* ünvanına lâıyk bir güzel ve hayırlı medresede biliyorum. Ara sıra gelen hastalıklar ve ihtiyarlıktan neş'et eden titizlikler olmasa idi, mükemmel ve rahat-ı kalp ile derslerime daha ziyade çalışacaktım. Her ne ise, bu, makam münasebetiyle sadet harici girdi, kusura bakılmasın.

Hem, her insanın küçük bir dünyası, belki küçük bir Cenneti dahi kendi hanesidir. Eğer iman-ı ahiret o hane-nin saadetinde hükmetmezse, o aile efradı, her biri şefkat ve muhabbet ve alâkadarlığı derecesinde elim

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
derece-i iman: imanın derecesi.
efrat: fertler.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.
elim: şiddetli, çok dert ve ke-dere veren.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hane: ev, mesken.
haric: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

hiddet: öfke, kızgınlık.
hükmetme: hâkim olma, karar verme.
iman-ı ahiret: ahirete iman, inanma.
iman-ı bilahiret: ahirete iman.
imtihan: deneme, sınam; Al-lah'ın çeşitli şekillerde kullar-nı denemesi.
kasem: yemin, and, ahdetme.
kismen: kısmî olarak, bazı yönden.

kıymetli: kıymetli, değerli.
kuvvet: güç, kudret.
makam: yer, durak.
medrese: ders okutulan yer.
Medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapse kılınmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevki edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapisane.
metanet: metin olma, dayanıklılık, sağlamlık.

muhabbet: sevgi, sevmek.
mücahidâne: mücahitçe, cihad ederek, gayret göstererek.
münasebet: vesile, -dan dolayı.
neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.
nur: aydınlık, parıltı, ışıık.
rahat-ı kalp: kalp rahatlığı, kalbin huzurlu ve tasasız oluşu.
saadet: mutluluk.
sabır: sabır, dayanma, katlanma, zorluklara dayanma gücü.
sadet: konuşulan madde, asıl konu.
sevk: önüne katıp sürme, yöneltme.
şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.
şevk: şiddetli arzu, aşırı istek ve heves.
şükür: görülen bir iyiliğe karşılık hoşnutluk, memnunluk ve minnettarlık ifade etme, teşekkür.
tahakküm: zorbalık etme, zorla hükmetme, hükmü altına alma.
tahammül: zora dayanma, sabretme, sabır gösterme.
teessüf: üzülmek, eseflenme, bir şeyin tesirini hissetme, acı duyma.
temin: güvenlik, emniyet hissi verme, şüphe ve korkuyu giderme.
ünvan: ad, isim, lâkap.
yaldız: esyaya altın ve gümüş görüntüsü vermek için yapılan süs.
zail: zevâl bulan, sona eren, devamlı olmayan, yok olan.
zya: kaybolma, zayi oluş; zarar görme.
ziyade: çok, fazla.

ahali: halk.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

belâ: musibet, sıkıntı.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cihet: yön.

dağdağa: gürültü, beyhude telâs ve ıztırap.

daim: devam eden, devamlı, sürekli.

dâr-ı ahiret: ahiret yurdu.

Divane: deli, akli başında olmayan, budala, alık.

endişe: kaygı.

evlât: vevletler, çocuklar.

fazilet: değer, meziyet, iman ve ırfan itibarıyla olan yüksek derece.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.

fırak: ayrılık, hicran.

gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.

garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.

hakiki: gerçek.

hamiyet: insanda bulunan din, millet, bayrak, vatan gibi mukaddes değerler ile kendi aile ve yakınlarını koruma duygusu ve gayreti.

hane: ev, mesken.

hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.

hüccet: delil.

hürmet: riayet, ihtiram.

ihlâs: samimiyet, dürüstlük, doğruluk.

iman: inanma, itikat.

inkışaf: ortaya çıkma, keşfolunma.

insaniyet: insanlık mahiyeti, insan olan hâli, insana yakışır davranış.

iptal-i hiss: hissin iptali, duyarlılığı yitirme.

karabet: yakınlık, hısımlık, akrabalık.

keder: kaygı, acı, hüzn.

kıyasen: kıyas yoluyla, kıyas ederek.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

maruz: bir şeyin etkisi ve tesiri altında bulunma.

endişeler ve azaplar çeker; o Cenneti, Cehenneme döner. Veyahut muvakkat eğlenceler ve sefahatlerle aklını tenvim edip uyutur. Deveküşü gibi avcıyı görür, kaçamıyor, uçamıyor, başını kuma sokar; tâ görünmesin. Başını gaflete sokar, tâ ölüm ve zeval ve fırak onu görmesin. Divanece muvakkat, iptal-i his nev'inden bir çare bulur. Çünkü, meselâ, valide, ruhunu feda ettiği evlâdını daima tehlikelere maruz gördükçe titrer. Ve pederini ve kardeşini eksik olmayan belâlardan kurtaramayan evlâtlar, daim bir keder, bir korkaklık hisseder. Buna kıyasen, bu dağdağalı kararsız hayat-ı dünyeviyede o mes'ut zannedilen aile hayatı, çok cihetlerle saadetini kaybeder; ve kısacık bir hayattaki münasebet ve karabet dahi hakikî sadâkati ve samimî ihlâsı ve garazsız bir hizmeti ve muhabbeti vermez. Ahlâk o nispette küçülür, belki sukut eder. Eğer ahirete iman o haneye girse, birden ışıklandıracak, ortalarındaki münasebet ve şefkat ve karabet ve muhabbet kısacık bir zaman ölçüsüyle değil, belki dâr-ı ahirette, saadet-i ebediyede dahi o münasebetlerin devamı ölçüsüyle samimî hürmet eder, sever, şefkat eder, sadâkat eder, kusurlarına bakmaz gibi ahlâk yükseklir. Hakikî insaniyet saadeti o hanede başlar inkışafa. Bu mana dahi hüccetlerle Risale-i Nur'da beyanına binaen kısa kesildi.

Hem, her bir şehir, kendi ahalisine geniş bir hanedir. Eğer iman-ı ahiret o büyük aile efradında hükmetmezse, güzel ahlâkın esasları olan ihlâs, samimiyet, fazilet, hamiyet, fedakârlık, rıza-i İlâhî, sevab-ı uhrevî yerine garaz

meselâ: örneğin.

mes'ut: saadetli, bahtlı, mutlu.

muhabbet: sevgi, sevmek.

muvakkat: geçici.

münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.

nevi: çeşit, tür.

nispet: oran, değer.

peder: baba, ata.

rıza-i İlâhî: Allah'ın rızası, hoşnutluğu.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî

varlık.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

sadâkat: bağlılık, doğruluk.

samimi: içten, candan, gönülden, kalbî, menfaatsiz, rıyasız.

samimiyet: samimilik, içtenlik.

sefahat: zevk, eğlence ve yasadık şeylere düşkünlük, sefihlik.

sevab-ı uhrevî: ahirete ait sevap, ahirete yönelik hayırlı harekette bulunma, karşılığı

ahirette verilecek hayırlı işleme.

sükût: değerden düşme, değerini yitirme.

şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.

tenvim: uyutma, uyutulma.

valide: ana, anne.

zan: sanma, kesin olarak bilme, kesinlikle ihtimalle hükmetme.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

menfaat, sahtekârlık, hodgâmlık, tasannu, riya, rüşvet, aldatmak gibi hâller meydana alır. Zahirî asayiş ve insaniyet altında anarşistlik ve vahşet manaları hükmeder; o hayat-ı şehriye zehirlenir. Çocuklar haylazlığa, gençler sarhoşluğa, kaviler zulme, ihtiyarlar ağlamaya başlarlar.

Buna kıyasen, memleket dahi bir hanedir; ve vatan dahi bir millî ailenin hanesidir. Eğer iman-ı ahiret bu geniş hanelerde hükmetse, birden samimî hürmet ve ciddi merhamet ve rüşvetsiz muhabbet ve muavenet ve hilesiz hizmet ve muaşeret ve riyasız ihsan ve fazilet ve enaniyetsiz büyüklük ve meziyet o hayatta inkişafa başlarlar.

Çocuklara der: “Cennet var, haylazlığı bırak.” Kur’ân dersiyile temkin verir.

Gençlere der: “Cehennem var, sarhoşluğu bırak.” Akıllı başlarına getirir.

Zalime der: “Şiddetli azap var, tokat yiyeceksin.” Adaletle başını eğdirir.

İhtiyarlara der: “Senin elinden çıkmış bütün saadettelerinden çok yüksek ve daimî bir uhrevî saadet ve taze, bâkî bir gençlik seni bekliyorlar. Onları kazanmaya çalış.” Ağlamasını gülmeye çevirir.

Bunlara kıyasen, cüz’î ve küllî her bir taifede hüsn-i tesirini gösterir, ışıklandırır. Nev-i beşerin hayat-ı içtimaiyesiyle âlâkadâr olan içtimaiyyun ve ahlâkiyyunların kulakları çınlasın!

adalet: kanun ve düzen hâkimiyeti.

ahlâkiyyun: ahlâk ilmi ile uğraşan ve bununla ilgili kitap yazan âlimler, ahlâkçılar.

anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, kanşıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.

asayiş: kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

ciddî: gerçek, hakikat.

cüz’î: küçük, az.

daimî: sürekli, devamlı.

enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hayat-ı şehriye: şehir hayatı.

haylaz: düzensiz ve yararsız hareket eden, boş yere ömrünü geçiren.

hile: aldatmaya yönelik düzen, desise.

hodgâm: kendi keyfini düşünen, bencil.

hüsn-i tesir: güzel, iyi tesir, etki.

içtimaiyyun: toplum bilimciler, sosyologlar.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

kavi: kuvvetli, güçlü.

küllî: umumî, genel.

memleket: bir devletin top-rağı, ülke, yurt, vatan, diyar.

menfaat: fayda.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

meziyet: bir şeyi başkalarından ayıran vasıf, üstünlük ve değerlilik vasfı.

millî: millete ait, milletle âlâkalı, millete mensup; ulusal.

muâşeret: birlikte yaşayıp iyi geçinme, adab-ı muâşeret, görgü.

muavenet: yardım.

nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.

riya: iki yüzlülük, yalandan gösteriş, samimiyezsizlik.

rüşvet: yetkili bir kimseye bir başka kimse tarafından kanunlara aykırı şekilde, bir çıkar sağlanarak her hangi bir işin yaptırılması.

sahtekâr: sahte şeyler yapan, sahteci, hilekâr.

taife: bölük, takım, grup, fırka.

tasannu: yapmacık.

temkin: ağırbaşlılık, vakar, ihtiyatlı hareket etme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

vahşet: yabani ve vahşî olan şey, medeniyetin zıddı.

zahiri: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zulm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

İşte iman-ı ahiretin binler faydalarından işaret ettiği-
miz beş altı numunelerine sairleri kıyas edilse, kat'î anla-
şılır ki, iki cihanın ve iki hayatın medar-ı saadeti yalnız
imandır.

Risale-i Nur'da, "Yirmi Sekizinci Söz"de ve başka ri-
salelerinde haşrin cismaniyeti cihetinde gelen zayıf şüp-
helere, kuvvetli cevaplarına iktifaen burada yalnız bir kı-
sa işaretle deriz ki:

*Esmâ-i İlâhiyenin en cemiyetli âyinesi cismaniyettir;
ve hilkat-ı kâinattaki makasid-ı İlâhiyenin en zengini ve
faal merkezi cismaniyettir; ve ihsanat-ı Rabbaniyenin
en çok çeşitleri ve rengârenkleri cismaniyettir; ve be-
şerin ihtiyacat dilleriyle Hâlık'ına karşı dualarının ve te-
şekküratının en kesretli tohumları, yine cismaniyettir.
Maneviyat ve ruhaniyat âlemlerinin en mütenevvi çekir-
dekleri, yine cismaniyettir. Bunlara kıyasen, yüzer kül-
lî hakikatler cismaniyette temerküz ettiğinden, Hâlık-ı
Hakim, zemin yüzünde cismaniyeti çoğaltmak ve mez-
kûr hakikatlere mazhar eylemek için öyle sür'atli ve deh-
şetli bir faaliyetle kafil kafil arkasına mevcudata vücut
giydiren, o meşhere gönderir; sonra, onları terhis eder,
başkalarını gönderir. Mütemadiyen kâinat fabrikasını iş-
lettirir; cismanî mahsulâtı dokuyup, zemini ahirete ve
Cennete bir fidanlık bahçesi hükmüne getirir. Hatta in-
sanın cismanî midesini memnun etmek için, o midenin
hâl diliyle bekasına dair duasını kemal-i ehemmiyetle
dinleyip kabul ederek, fiilen cevap vermek için hadsiz ve
hesapsız ve yüz binler tarzlarda ve binler çeşit çeşit*

ahiret: dünya hayatından sonra
başlayıp ebediyen devam edecek
olan ikinci hayat.

âlem: varlık sınıflarından her biri.

âyine: ayna.

beka: baki, ebedilik, sonsuzluk.

beşer: insanlık.

cemiyetli: bir çok şeyi bir arada
bulunduran, pek çok özellikleri
içine alan, kapsamlı.

cihan: dünya, kâinat, âlem.

cismanî: maddî ve cisimli olmak.

cismaniyet: cismanî oluş.

dair: alakalı, ilgili.

dehşetli: ürktücü, korkunç.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.

faal: hareketli, canlı.

faide: fayda.

fiilen: fiille, davranış ve hareketle.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hâl: durum, vaziyet, keyfiyet;
içinde bulunulan durum ve şart-
ların bütünü.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi
yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

Hâlık-ı Hakim: hikmetle yaratan,
yaratıklarında hikmetli olduğunu
gösteren yaratıcı, Allah.

haşr: kıyametten sonra bütün in-
sanların bir yere toplanmaları, Al-
lah'ın ölüleri diriltip mahşere çı-
karması.

hesapsız: sınırsız, sonsuz.

hilkat-i kâinat: kâinatın yaratılışı.

hükmüne: yerine, değerine.

ihsanat-ı Rabbaniye: her şeyi
terbiye ve idare eden Cenab-ı
Hakkın iyilikleri, bağışları.

ihtiyacat: ihtiyaçlar, lüzumlu olan
şeyler.

iktifaen: yeterli görerek.

kafîle kafil: sıra sıra, takım ta-
kım.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin
tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddü-
de mahal bırakmayan.

kemal-i ehemmiyet: son derece
mühim, önemli.

kesretli: çokluğu olan, çok fazla.

kıyas: karşılaştırma, oranla-
ma.

mahsulât: meyveler, ürünler.

makasid-ı İlâhiye: Allah'ın
maksatları, yaratıcının gaye-
leri.

maneviyat: mana âlemine
ait olanlar, hisse ve inanca ait
şeyler.

mazhar: nail olma, şerefle-
me, ilâhî tecellilerin göründü-
ğü yer olma.

medar-ı saadet: mutluluk
vesilesi, ferahlık sebebi.

meşher: teşhir yeri, sergi,
gösterme yeri.

mevcudat: mevcutlar, var
olan her şey, mahlûklar.

mez-kûr: zikredilen, adı ge-
çen, anılan.

mütemadiyen: sürekli ola-
rak, devamlı.

mütenevvi: aynı cinsten ol-
mayan, nevi nevi, çeşit çeşit.

numune: örnek.

rengârenk: çeşitli renkleri
olan, türlü renklerde olan,
renk renk.

ruhaniyat: madde âleminde
başka âlemler.

sair: diğer, başka, öteki.

tarz: biçim, şekil, suret.

temerküz: merkezleşme, bir
merkezde toplanma.

terhis: izin verme, serbest bı-
rakma.

teşekkürat: teşekkürler,
minnet, memnuniyet ve şü-
kür ifade etmeler.

vücut: beden, varlık.

zemin: yer.

zemin: yeryüzü.

lezzetlerde gayet sanatlı taamları ve gayet kıymetli nimetleri cismaniyete ihzar etmek, bedahetle ve şeksiz gösterir ki, dâr-ı ahirette Cennetin en çok ve en müte-nevvi lezzetleri cismanîdir. Ve saadet-i ebediyenin en ehemmiyetli ve herkesin istediği ve ünsiyet ettiği nimetleri cismanîdir.

Acaba hiçbir cihet-i ihtimali ve imkânı var mı ki, bu adî midenin hâl diliyle beka duasını kabul edip nihayetsiz mu'cizatlı maddî taamlar ile onu minnettara ederek, her vakit tesadüfsüz, kastî olarak fiilen cevap veren bir Kadîr-i Rahîm, bir Âlîm-i Kerîm, kâinatın en ehemmiyetli neticesi ve arzın halifesi ve o Hâlık'ın güzidesi ve perestîşkârı olan nev-i insanın insaniyet mide-i kübrası ile küllî ve yüksek ve daima arzu ettiği ve ünsiyet ettiği ve fıtraten istediği cismanî lezzetleri, dâr-ı bekada verilmesine dair hadsiz umumî duaları kabul olmasın; ve haşr-i cismanî ile fiilen cevap verilmesin; onu ebedî minnettara etmesin? Âdeta sineğin sesini işitsin, gök gürültüsünü işitmesin; ve adî bir neferin kemal-i ehemmiyetle teşhizatına baksın, orduya hiç bakmasın, ehemmiyet vermesin. Bu, yüz derece muhal ve batıldır.

Evet, ¹ **وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ** ayetinin sara-

hat-i kat'iyesiyle, insan en ziyade ünsiyet ettiği ve dünyada numunesini tatmış olduğu cismanî lezzetleri Cennete lâıyk bir tarzda görececek, tadacak ve lisan, göz ve kulak gibi azaların ettikleri halis şükürler ve hususî ibadetlerin mükâfatları o uzuvlara mahsus cismanî lezzetler ile

cı; Allah.

halis: saf, samimî.

haşr-i cismanî: cisimle, cesetle dirilme, ruhla beraber bedenlerin ve vücutların haşrı.

hususî: özel.

ihzar: hazır etme, hazırlama.

insaniyet: insanlık mahiyeti, insan olma hâli, insana yakışır davranış.

Kadîr-i Rahîm: çok merhametli olan ve her şeye gücü yeten, Allah.

kastî: kastederek, isteyerek, bile bile yapılan.

kemal-i ehemmiyet: son derece mühim, önemli.

kıymet: değer.

küllî: umumî, genel.

lâıyk: uygun, yakışır, münasip.

lisan: dil.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

mide-i kübra: büyük veya geniş mide.

minnettara: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

muhal: imkânsız.

mükâfat: iyi bir iş, hizmet veya başardan ötürü verilen şey, ödül.

mütelevvî: aynı cinsten olmayan, nevi nevi, çeşit çeşit.

nefer: asker, er.

nev'i insan: insan türü, insanoğlu.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

numune: örnek.

perestîşkâr: aşırı derecede düşkün olan, çok seven.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

sarahat-ı kat'iye: kat'i ve kesin bir açıklık.

şek: şüphe, zan, tereddüt; aksiyile birlikte iki ihtimalin eşit derecede bulunduğu bilgi.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

taam: yemek, yiyecek.

teçhizat: teçhizler, donatmalar, cihazlandırmalar.

tesadüf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.

umumî: herkesle ilgili, genel.

uzuv: bir canlıyı meydana getiren parçacıklardan her biri, organ.

ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.

ziyade: çok, fazla.

1. Orada canların çekeceği, gözlerin zevk alacağı herşey vardır. (Zuhruf Suresi: 71.)

âdeta: sanki.

adî: bayağı, aşağı, değersiz.

Âlîm-i Kerîm: ikram ve ihsanı bol olan ve her şeyi hakkıyla bilen Allah.

arz: yer, dünya.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

aza: organlar, uzuvlar.

batıl: boş ve manasız olan,

gerçeğe uymayan, doğru ve haklı olmayan.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispat ihtiyacı olmayacak derecede açıklık.

cihet-i ihtimal: bir şeyin olabilirlik, ihtimal yönü.

cismaniyet: cismanî oluş, cisimle ilgili olma, maddiyat.

dâr-ı ahiret: ahiret yurdu.

dâr-ı beka: bâkî ve sonsuz dünya; ahiret.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

fıtraten: fıtrî olarak, yaratılıştan, yaratılış itibarıyla.

güzide: seçkin, mümtaz.

halife: yeryüzünde bazı hususlarda Allah adına ve yine Allah'ın izniyle hareket eden.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratan.

verilecektir. Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan o derece cismanî lezzetleri sarîh bir surette beyan eder ki, başka teviller ile mana-i zahiriyi kabul etmemek imkân haricindedir.

İşte iman-ı ahiretin meyveleri ve neticeleri gösteriyorlar ki; nasıl ki, aza-i insaniden midenin hakikati ve ihtiyacı, taamların vücuduna kat'î delâlet eder; öyle de, insanın hakikati ve kemalâtı ve fitrî ihtiyacı ve ebedî arzuları ve iman-ı ahiretin mezkûr netice ve faydalarını isteyen hakikatleri ve istidatları, daha kat'î olarak ahirete ve Cennete ve cismanî bâkî lezzetlere delâlet ve tahakkuklarına şahadet ettiği gibi; bu kâinatın hakikat-i kemalâtı ve manidar tekvinî âyâtı ve insaniyetin mezkûr hakikatler ile alâkadar bütün hakikatleri, dâr-ı ahiretin vücuduna ve tahakkukuna ve haşrin gelmesine ve Cennet ve Cehennemin açılmasına delâlet ve şahadet ettiklerini, Risale-i Nur eczaları ve bilhassa Onuncu ve Yirmi Sekizinci (iki makamı), Yirmi Dokuzuncu Sözler ve Dokuzuncu Şua ve Münacat risaleleri hüccetlerle parlak ve şüphesiz bırakmaz bir tarzda ispat etmişler. Onlara havale ederek bu uzun kıssayı kısa kesiyoruz.

Cehenneme dair beyanat-ı Kur'âniye o kadar vazîh ve zahirdir ki, başka izahata ihtiyaç bırakmamış. Yalnız bir iki zayıf şüphesi izale edecek iki üç nükteli, tafsilini Risale-i Nur'a havale edip, gayet kısa bir hülâsasını beyan edeceğiz.

Birinci Nükte: Cehennem fikri, geçmiş iman meyvelerinin lezzetlerini korkusuyla kaçırmıyor. Çünkü, hadsiz rahmet-i Rabbaniye, o korkan adama der: “Bana gel,

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âyât: Kur'ân ayetleri.

aza-i insani: insanın azaları, organları.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

beyanat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın açıklamaları, beyanları, mesajları.

bilhassa: özellikle.

delâlet: delil olma, gösterme.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

faide: fayda.

fitrî: tabîî, yaratılıştaki, doğuştan olan.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-i kemalât: mükemmellik gerçeği.

harîc: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

hüccet: delil.

ihtiyacı: ihtiyaçlar, lüzumlu olan şeyler.

iman: inanma, itikat.

iman-ı ahiret: ahirete iman, inanma.

imkân: mümkün olma, olabilirlik.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istidat: kabiliyet, yetenek.

izahat: izahlar, açıklamalar.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

kat'î: kesin, şüphesiz ve tederrüde mahal bırakmayan.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kıssa: anlatılan olay, hikâye.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm.

makam: yer, durak.

mana-i zahiri: zahire ait ma-

na, açık mana, görünen mana.

manidar: nükteli, ince manalı.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

rahmet-i Rabbaniye: Allah'ın rahmeti, merhameti, şefkati.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Be-diüzzaman Said Nursi'nin eserlerinin adı.

sarih: açık, aşikâr.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tafsil: etraflıca bildirme, uzun uzadıya anlatma, açıklama.

tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.

tekvini: tekvin ile ilgili, yaratmaya, var etmeye dair.

tevil: yorumlama, yorum.

vazîh: açık, ayan, aşikâr, belli, kapalı olmayan.

vücut: var olma, varlık.

zahir: açık, aşikâr.

tevbe kapısıyla gir.” Tâ Cehennem vücutu, değil korkutmak, belki sana Cennetin lezzetlerini tam bildirsin ve senin ve hukuklarına tecavüz edilen hadsiz mahlûkatın intikamlarını alsın, sizi keyiflendirsın. Eğer sen dalâlette boğulup çıkamıyorsan, yine *Cehennem vücutu bin derece idam-ı ebedîden hayırlıdır. Ve kâfirlere de bir nevi merhamettir.* Çünkü insan, hatta yavrulu hayvanat dahi, akrabasının ve evlâdının ve ahabının lezzetleriyle ve saadetleriyle lezzetlenir, bir cihette mes’ut olur. Şu hâlde sen, ey mülhit, dalâletin itibarıyla ya idam-ı ebedî ile ademe düşeceksin veya Cehenneme gireceksin! Şerr-i mahz olan adem ise, senin bütün sevdiklerin ve saadetleriyle memnun ve bir derece mes’ut olduğun umum akraba ve asıl ve neslin seninle beraber idam olmasından binler derece Cehennemden ziyade senin ruhunu ve kalbini ve mahiyet-i insaniyeni yandırır. Çünkü, *Cehennem olmazsa, Cennet de olmaz.* Her şey senin küfrün ile ademe düşer. Eğer sen Cehenneme girsen, vücut dairesinde kalırsan, senin sevdiklerin ve akrabaların ya Cennette mes’ut veya vücut dairelerinde bir cihette merhametlere mazhar olurlar. Demek, her hâlde Cehennem vücutuna taraftar olmak sana lâzımdır. *Cehennem aleyhinde bulunmak, ademe taraftar olmaktır* ki, hadsiz dostlarının saadetlerinin hiç olmasına taraftarlıktır.

Evte, Cehennem ise, hayr-ı mahz olan daire-i vücudun Hâkim-i Zülcelâl’inin hakîmâne ve âdilâne bir hapishane vazifesini gören dehşetli ve celâlli bir mevcut ülkesidir.

adem: yokluk.
âdilâne: adaletli olana yakışır bir surette, doğrulukla, âdilesine.
ahbap: dostlar.
aleyh: karşı, karşıt.
asıl: soy, nesep.
celâl: sonsuz büyüklük, haşmet, ululuk, yücelik ve haşmet sahibi olan Allah.
cihet: yön.
daire-i vücut: varlık dairesi.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
dehşetli: ürkütücü, korkunc.
evlât: veletler, çocuklar.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakîmâne: hikmetli bir şekilde.
Hâkim-i Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi olan, her şeye hükmeden, Allah.
hayr-ı mahz: mutlak hayır, hayrın tâ kendisi.
hayvanat: hayvanlar.
hukuk: haklar.

idam: yok olma.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokuşa gitmek olarak görme.
intikam: öc alma, kendisine, bulunduğu topluluğa veya benimsediği bir şeye karşı yapılan tecavüze, kötülüğe karşılık verme, misillemede bulunma.
itibar: değer.
kâfir: Allah’ı ve İslamiyeti in-

kar eden, dinsiz.
küfür: Allah’ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.
mahiyet-i insaniye: insanın esası, iç yüzü, vasfı, aslı, hakikati.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
mazhar: nail olma, şereflenme.
memnun: hoşnut, razı.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.
mes’ut: saadetli, bahtlı, mutlu.
mevcut: var olan, bulunan, olan.
mülhit: İslâm dininden ayrılan, Allah’ı inkâr eden, dinsiz, imansız.
nesl: soy-sop, zürriyet.
nevi: çeşit, tür.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
saadet: mutluluk.
sure: Kur’ân-ı Kerim’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
şerr-i mahz: tamamen kötülük, iyi tarafı hiç olmayan; zararı, fenalığı yüzde yüz olan şer ve musibet.
taraftar: taraflı, birinin veya bir grubun tarafını tutan, bir tarafı destekleyen.
tecavüz: saldırma, sataşma, başkasının hakkına dokunma.
tevbe: işlenmiş bir günahın pişmanlık duyup Allah’tan af dileme ve bir daha işlemek üzere söz verme.
umum: bütün.
vazife: görev.
vücut: var olma, varlık.
Zuhruf: Kur’ân-ı Kerim’in 43. sursidir. Mekke’de nazil olmuştur (54. ayeti Medine’de). 89 ayettir.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, hakka niyet, âdillik.
âlem-i beka: sonsuzluk âlemi, ahiret.
âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.
azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.
azim: büyük, yüce, ulu.
beka: bâkîlik, ebedîlik, sonsuzluk.
bicare: çaresiz, zavallı.
celâldarâne: celâlli bir şekilde, haşmetlice, büyüklük sahibine yakışır.
cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.
dava: takip edilen fikir, iddia.
esma: adlar, isimler.
esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.
gaye-i hilkat: yaratılış gayesi, maksadı.
hakiki: gerçek.
haysiyet: itibar.
hikmet: İlâhî gaye, gizli sebep.
hukuk: haklar.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
israf: gereksiz yere harcama, ihtiyaçtan fazlasını harcama, savurganlık.
kabiliyet: istidat, yetenek.
kâfir-i mutlak: tam inkârcı, kesin olarak inkâr eden.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kûfur: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
masum: suçsuz, kabahatsiz, günahsız.
mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.
mesken: oturlan, ikamet olunan yer.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
mizan: ölçü, ayar.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
mukabil: karşılık.
müstahak: hak eden, hak etmiş.
nevi: çeşit, tür.
nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

Hapishane vazifesini de görmekle beraber, başka pek çok vazifeleri var. Ve pek çok hikmetleri ve âlem-i beka-ya ait hizmetleri var. Ve zebani gibi pek çok zihayatin celâldarâne meskenleridir.

İkinci Nükte: Cehennemin vücudu ve şiddetli azabı, hadsiz rahmete ve hakikî adalete ve israfsız mizanlı hikmete zıddiyeti yoktur. Belki rahmet ve adalet ve hikmet, onun vücudunu isterler. Çünkü, nasıl bin masumların hukukunu çiğneyen bir zalimi cezalandırmak ve yüz mazlum hayvanları parçalayan bir canavarı öldürmek, adalet içinde mazlumlara bin rahmettir. Ve o zalimi affetmek ve canavarı serbest bırakmak, bir tek yolsuz merhamete mukabil yüzer biçarelere yüzer merhametsizliktir. Aynen öyle de, Cehennem hapsine girenlerden olan kâfir-i mutlak, küfrüyle hem esma-i İlâhiyenin hukukuna inkâr ile tecavüz, hem o esmaya şahadet eden mevcudatın şahadetlerini tekzip ile hukuklarına tecavüz; ve mahlûkatın o esmaya karşı tesbihkârâne yüksek vazifelerini inkâr etmekle hukuklarına tecavüz; ve kâinatın gaye-i hilkatı ve bir sebep-i vücudu ve bekası olan tezahür-i rububiyet-i İlâhiyeye karşı ubudiyetlerle mukabelelerini ve âyinedarlıklarını tekzip ile hukukuna bir nevi tecavüz ettiği haysiyetiyle, öyle azîm bir cinayet, bir zulümdür ki, affa kabiliyeti kalmaz. ¹ **اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهِ** ayetinin tehdidine

müstahak olur. Onu Cehenneme atmamak bir yersiz merhamete mukabil, hukuklarına taarruz edilen hadsiz davacılar hadsiz merhametsizlikler olur. İşte o davacılar,

1. Muhakkak ki Allah, kendisine ortak koşulmasını affetmez. (Nisâ Suresi: 48,116.)

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
sebeb-i vücud: varlık sebebi, bir şeyin var olma nedeni.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
taarruz: bir şeyin ve kimse- nin üzerine şiddetle saldırma.
tecavüz: saldırma, sataşma, başkasının hakkına dokunma.

tehdit: korkutma, gözdağı verme.
tekzip: yalanlama, yalan olduğunu söyleme.
tesbihkârâne: tesbih edene yakışır şekilde, Cenab-ı Hakkı yücelterek.
tezahür-ü rububiyet-i İlâhiye: Cenab-ı Hakkın terbiye, tedbir ve idare ediciliğinin ortaya çıkması, görünmesi.

ubudiyet: kulluk.
zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.
zebani: Cehennemlikleri Cehenneme atmakla vazifeli melekler.
zıddiyet: birbirine muhalif, zıt olma hâli.
zihayat: hayat sahibi.
zulüm: haksızlık.

Cehennem'in vücudunu istedikleri gibi izzet-i celâl ve azamet-i kemal dahi kat'î isterler.

Evet, nasıl bir serseri, asi ve raiyete tecavüz eden bir adam, oranın izzetli hâkimine dese: “Beni hapse atamazsın ve yapamazsın,” diye izzetine dokunsa, elbette, o şehirde hapis olmasa da, o edepsiz için bir hapis yapacak, onu içine atacak. Aynen öyle de, kâfir-i mutlak, küfrüyle izzet-i celâline şiddetle dokunuyor ve azamet-i kudretine inkâr ile dokunduruyor ve kemal-i rububiyetine tecavüzüyle iliyor; elbette, Cehennem'in pek çok vazifeler için, pek çok esbab-ı mucibesi ve vücudunun hikmetleri olmasa da, öyle kâfirler için bir Cehennemi halk etmek ve onları içine atmak, o izzet ve celâlin şe'nidir.

Hem, mahiyet-i küfür dahi Cehennemi bildirir. Evet, nasıl ki imanın mahiyeti eğer tecessüm etse, lezzetleriyle bir Cennet-i hususiye şekline girebilir. Ve Cennetten, bu noktadan gizli haber verir. Aynen öyle de, Risale-i Nur'da delilleriyle ispat ve baştaki meselelerde dahi işaret edilmiş ki, küfrün ve bilhassa küfr-i mutlakın ve nifakın ve irtidadın öyle karanlıklı ve dehşetli elemeleri ve manevî azapları var; eğer tecessüm etse, o mürtet adama bir hususî Cehennem olur. Ve büyük Cehennemden, bu cihette gizli haber verir. Ve bu fidanlık dünya mezraasındaki hakikatçıklar ahirette sümbüller vermesi noktasından, bu zehirli çekirdek, o zakkum ağacına işaret eder; “Ben onun bir mâyesiyim” der. “Ve beni kalbinde

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
asi: isyan eden, başkaldıran.
azamet-i kemal: kemal, olgunluk ve mükemmelliğinin büyüklüğü.
azamet-i kudret: kudretin büyüklüğü.
bilhassa: özellikle.
Cennet-i hususiye: hususî, özel Cennet.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

edep: iyi ahlâk, güzel terbiye.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.
esbab-ı mucibe: gerektiren sebepler.
hakikat: gerçek, bir şeyin aslı, esası.
hâkim: kanun uygulayan kimse, yargıç.
halk: yaratma, yaratış.
hususî: özel.
iman: inanma, itikat.
irtidat: islâm dininden çıkma, islâm dinini terk ederek baş-

ka bir dini kabul etme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
izzet: şeref, yücelik, değer.
izzet-i celâl: büyüklüğün ve yüceliğın haysiyet ve şerefi.
izzetli: şeref ve itibar sahibi.
kâfir: Allah'ı ve Islâmiyeti inkâr eden, dinsiz.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kemal-i rububiyet: Rububiyetin mükemmelliği, Cenab-ı Allah'ın mahlûkunu terbiye

edip besleme ve gözeticilik vasfının mükemmelliği.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.

mahiyet-i küfür: küfrün mahiyeti; inançsızlığın aslı, esası.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mâye: maya, temel, esas, öz.

mesele: önemli konu.

mezraa: ziraat yapılacak yer, tarla, ekilecek yer.

mürtet: irtidat eden, Islâm dinini bırakarak eski dinine veya başka bir dine geçmiş olan, din değiştiren.

nifak: görünüşte Müslüman gibi davranıp aslında kâfir olma, iki yüzlülük, münafıklık.

raiyet: bir devletin tebaası olan ve vergi veren halk.

serseri: ötede beride başıboş geçen, işsiz, güçsüz.

sümbül: sümbül, zambakgillerden, salıkım çiçekli, keskin kokulu bitki.

şe'n: iş, durum, özellik, yapı.

şiddet: sertlik, katılık, peklilik.

tecessüm: cisimleşme, cisim hâline gelme.

zakkum: Cehennemde yetişen ve acı meyvesi Cehennemliklere yedirilecek olan bir ağaç.

adalet-i beşeriye: insanoğlunun, insanlığın adaleti.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

bedbaht: bahtsız, tâli'siz, zavallı.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

dair: alâkalı, ilgili.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ehl-i hakikat: hakikati arzulanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

hukuk-ı amme: kamu hukuku.

hüccet: delil.

izahat: izahlar, açıklamalar.

kanunî adalet: adalet kanunu.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

katl: öldürme, katletme.

Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'an.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

maslahat: uygun iş.

mazhar: nail olma, şereflenme, ilâhî tecellilerin görüldüğü yer olma.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.

muvafık: uygun, münasip.

müstahak: hak eden, hak etmiş.

numune: örnek.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

sır: gizli hakikat.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

tefekkür: derin düşünme; eşyanın hakikatini, yaratıcının sırlarını kavramak ve ibret almak için zih-

taşıyan bedbaht için, o zakkum ağacının bir hususî numunesi, benim meyvem olur.”

Madem küfür hadsiz hukuka bir tecavüzdür; elbette hadsiz bir cinayettir. Öyle ise, hadsiz bir azaba müstahak eder. Madem bir dakika katl, on beş sene cezada (sekiz milyona yakın dakikada) hapis azabını çekmesini adalet-i beşeriye kabul edip maslahata ve hukuk-ı amme'ye muvafık görür; elbette, bir küfür bin katl kadar olması cihe-tiyle, bir dakika küfr-i mutlak sekiz milyara yakın dakikalarda azap çekmesi, o kanun-i adalet'e muvafık geliyor. Bir sene ömrünü o küfürde geçiren, iki trilyon sekiz yüz seksen milyara yakın dakikada azaba müstahak ve

¹ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا sırımına mazhar olur. Her ne ise...

Kur'an-ı Hakîm'in, Cennet ve Cehennem hakkındaki mu'cizâne izahatı ve Kur'an'ın tefsiri ve ondan gelen Risale-i Nur'un Cennet ve Cehennem'in vücutlarına dair hüccetleri, daha başka beyana ihtiyaç bırakmamışlar.

وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ² رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ³ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا

gibi pek çok ayetlerin ve başta Resul-i Ekrem (a.s.m.) ve umum peygamberler ve ehl-i hakikatin, her vakit dualarında en ziyade أَجْرْنَا مِنَ النَّارِ • نَجِّنَا مِنَ النَّارِ • خَلِّصْنَا

⁴ أَجْرْنَا مِنَ النَّارِ ve vahiy ve şuhuda binaen onlarca kat'iyet

1. Orada ebedî olarak kalacaklar. (Ahzab Suresi: 65.)

2. Göklerin ve yerin yaratılışını tefekkür ederler. “Bunları boş yere yaratmadın, ey Rabbimiz” derler. “Seni bütün noksanlardan tenzih ederiz. Sen de bizi Cehennem ateşinin azabından koru. (Âl-i İmran Suresi:191.)

3. Ey Rabbimiz, Cehennem azabını bizden uzaklaştır. Onun azabı daimi bir helakattır. • Gerçek-tende orası ne kötü bir durak, ne kötü bir konaktır. (Furkan Suresi: 65-66.)

4. Bizi Cehennemden kurtar. • Bizi Cehennemden koru. • Bizi Cehennemden muhafaza et-le. (Ceşşenü'l-Kebir)

nen ve kalben düşünme.

tefsir: Kur'an'ın mana bakı-

mından izahı, Kur'an'ın şerhi.

tenzih: kusur kondurmama,

kabahat ve kusuru yok etme.

umum: bütün.

vahiy-i meşhut: şahit olunan

vahiy, peygamberlere verilen

kitaplarda görülen, okunan vahiy.

vücut: var olma, varlık.

ziyade: çok, fazla.

kesbeden Cehennemden “Bizi hıfz eyle!” demeleri gösteriyor ki, nev-i beşerin en büyük meselesi Cehennemden kurtulmaktır. Ve kâinatın pek çok ehemmiyetli ve muazzam ve dehşetli bir hakikati Cehennemdir ki, bir kısım o ehl-i şuhut ve keşif ve tahkik onu müşahede eder; ve bir kısmı, tereşşuhatını ve gölgelerini görür, dehşetinden feryat ederler, “Bizi ondan kurtar!” derler.

Evet, bu kâinatta hayır-şer, lezzet-elem, ziya-zulmet, hararet-bürudet, güzellik-çirkinlik, hidayet-dalâlet birbirine karşı gelmesi ve içine girmesi pek büyük bir hikmet içindir. Çünkü şer olmazsa, hayır bilinmez; elem olmazsa, lezzet anlaşılmaz; zulmetsiz, ziya, ehemmiyeti olmaz; soğukla, hararetin dereceleri tahakkuk eder; çirkinlik ile, hüsnün tek bir hakikati bin hakikat ve binler çeşit hüsn mertebeleri vücut bulur; Cehennemsiz, Cennetin pek çok lezzetleri gizli kalır. Bunlara kıyasen, her şey bir cihette zıddıyla bilinebilir ve bir tek hakikati, sümbül verip çok hakikatler olur.

Madem bu karışık mevcudat dâr-ı fânîden dâr-ı beka-ya akıp gidiyor; elbette, nasıl ki hayır, lezzet, ışık, güzellik, iman gibi şeyler Cennete akar; öyle de, şer, elem, karanlık, çirkinlik, küfür gibi zararlı maddeler Cehenneme yağar. Ve bu mütemadiyen çalkanan kâinatın selleri o iki havuza girer, durur. Kerametli Yirmi Dokuzuncu Sözün ahirindeki remizli nüktelerine havale ederek kısa kesiyoruz.

ahir: son.
bürudet: soğukluk, soğuk olma.
cihet: yön.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
dâr-ı beka: bâki ve sonsuz dünya; ahiret.
dâr-ı fânî: ölümlü, kaybolan, gelip geçici, yok olup giden yer; dünya.
dehşet: büyük korku hâli,

korkma, ürkme.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i keşif: bazı sırları, bilinmeyen hakikatleri, Cenab-ı Hakkin lütuf ve ihsanı ile bilen velîler.
ehl-i şuhut: kâinatta tevhid delillerini aynen seyreden, ilâhî ve gizli sırlarını Hakkin izni ile gören şuhut ehli, velî.
ehl-i tahkik: gerçeği araştı-

ranlar, gerçeğin peşinden gidenler.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.
feryat: haykırma, çığlık.
hakikat: gerçek, esas.
hararet: sıcaklık.
havale: bir şeyi başka bir yere veya zamana bırakma.
hayır: iyi iş, iyi şey.
hidayet: doğru inanç ve yayaşış üzere olmak.
hıfz: koruma, muhafaza etme, himaye etme.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hüsün: güzellik.
hüsün: güzellik.
iman: inanma, itikat.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.
kesb: kazanma.
kıyasen: kıyas ederek.
madem: ...den dolayı, böyle ise.
mertebe: derece, basamak.
mesele: önemli konu.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
muazzam: çok büyük, ulu, yüce.
müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.
mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.
nev-i beşer: insanoglu, insanlar.
nükte: ince manalı, düşündürücü söz.
remiz: bir manayı ifade eden veya bir manaya delâlet eden işaret ve şekil.
sümbül: sümbül, zambakgillerden, salkım çiçekli, keskin kokulu bitki.
şer: kötülük.
tahakkuk: gerçek olarak meydana çıkma, bir şeyin doğruluğunun meydana çıkması, gerçekliğinin anlaşılmaması.
tereşşuhat: damlamalar, sızıntılar.
zıt: bir şeyin aksı, tersi.
ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.
zulmet: karanlık.

Ey bu medrese-i Yusufiyede benim ders arkadaşlarım! Bu dehşetli haps-i ebedîden kurtulmanın kolayı, çaresi, bu dünyevî hapsimizden istifade ederek, elimiz mecburiyetle yetişmeyen çok günahlardan kurtulduğumuzla beraber; eski günahlardan tevbe edip farzlarımızı eda ederek, her bir saat bu hapisteki ömrümüzü bir gün ibadet hükmüne getirmekle, o ebedî hapisten necatımız ve o nuranî Cennete girmemiz için en iyi bir fırsattır. Bu fırsatı kaçırırsak, dünyamız ağladığı gibi ahiretimiz dahi ağlayacak; ¹ **حَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ** tokadını yiyeceğiz.

Bu makam yazıldığı zaman, Kurban Bayramı geldi ² **اللَّهُ أَكْبَرُ • اللَّهُ أَكْبَرُ • اللَّهُ أَكْبَرُ** 'ler ile nev-i beşerin beşten birisine, üç yüz milyon insanlara birden **اللَّهُ أَكْبَرُ** dedirmesi; koca küre-i arz, büyüklüğü nispetinde o **اللَّهُ أَكْبَرُ** kelime-i kudsiyesini semavattaki seyyarat arkadaşlarına işittiriyor gibi, yirmi binden ziyade hacıların Arafat'ta ve ıydda beraber, birden **اللَّهُ أَكْبَرُ** demeleri, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmin bin üç yüz sene evvel Âl ve Sahabîleriyle söylediği ve emrettiği **اللَّهُ أَكْبَرُ** kelâmının bir nevi aks-i sedası olarak, rububiyet-i İlâhiyenin ³ **رَبُّ الْعَالَمِينَ** ve ⁴ **رَبُّ الْأَرْضِ** azamet-i ünvanıyla külli tecellisine karşı geniş ve küllî bir ubudiyetle bir mukabeledir, diye tahayyül ve his ve kanaat ettim.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aks-i seda: ses yankılanması, sesin bir yere çarpıp geri gelmesi, yankı.

aleyhissalâtu vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

azamet-i ünvan: ünvanının, şöhratinin büyüklüğü.

dünyevî: dünyaya mensup, dünyaya ile ilgili, dünyaya ait.

eda: yerine getirme.

evvel: önce.

farz: kesin yapılması gerekli olan; İslâmiyette kesin olarak yapılması gereken emir.

haps-i ebedî: ebedî hapis, sonsuza dek kalınacak hapis.

hükmüne: yerine, değerine.

istifade: faydalanma, yararlanma.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kelâm: söz, konuşma, nutuk.

kelime-i kudsiye: yüce, kudsi söz.

küllî: umumî, genel.

küre-i arz: yer küre, dünya.

makam: yer, durak.

mecburiyet: mecbur olma, mecburluk, zorunluluk durumu, zora tutulma, zorunluluk.

Medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

necat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.

nevi: çeşit, tür.

nispet: oran, değer.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

1. O dünyada da, ahirette de ziyana uğramıştır. (Hac Suresi: 11.)

2. Allah en büyüktür, en yücedir. · Allah en büyüktür, en yücedir. · Allah en büyüktür, en yücedir.

3. Yerin Rabbi. (Casiye Suresi: 36.)

4. Âlemlerin Rabbi. (Casiye Suresi: 36.)

resul-i ekrem: çok cömert, kerim olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

rububiyet-i İlâhiye: Allah'ın terbiye ediciliği.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yü-

zünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

semavat: semalar, gökler.

seyyarat: gezegenler.

tahayyül: hayale getirme, hayalinde canlandırma.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tevbe: işlenmiş bir günahın pişmanlık duyup Allah'tan af dileme ve bir daha işlemek üzere söz verme.

ubudiyet: kulluk.

Sonra, “Acaba bu kelâm-ı kudsînin bizim meselemizle dahi münasebeti var mı?” diye tahattur ettim. Birden hatıra geldi ki, başta bu kelâm olarak sair bâkiyat-ı salihat ünvanını taşıyan ¹ سُبْحَانَ اللَّهِ ve ² الْحَمْدُ لِلَّهِ ve ³ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

gibi, şeairden çok kelâmlar, cüz’î ve küllî meselemizi ihtar ve tahakkukuna işaret ederler. Meselâ ⁴ اللَّهُ أَكْبَرُ’in

bir vech-i manası, Cenab-ı Hakkın kudreti ve ilmi her şeyin fevkinde büyüktür; hiçbir şey daire-i ilminden çıkamaz, tasarruf-i kudretinden kaçamaz ve kurtulamaz; ve korktuğumuz en büyük şeylerden daha büyüktür. Demek, haşri getirmekten ve bizi ademden kurtarmaktan ve saadet-i ebediyeyi vermekten daha büyüktür, her acip ve tavr-ı aklın haricindeki her şeyden daha büyüktür ki, ⁵ مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَعْثُبُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ

ayetinin sarahat-i kat’iyesiyle nev-i beşerin haşri ve neşri bir tek nefsin icadı kadar o kudrete kolay gelir. Bu mana itibarıyladır ki, darbimesel hükmünde, büyük musibetlere ve büyük maksatlara karşı herkes, “Allah büyüktür, Allah büyüktür” der, kendine teselli ve kuvvet ve nokta-i istinat yapar.

Evet, nasıl ki Dokuzuncu Sözde, bu kelime, iki arkadaşıyla bütün ibadatin fihristesi olan namazın çekirdekleri ve hülâsaları; ve içinde ve tesbihatında tekrar ile namazın manasını takviye için ⁶ سُبْحَانَ اللَّهِ • الْحَمْدُ لِلَّهِ • اللَّهُ أَكْبَرُ

üç muazzam hakikatlere ve insanın kâinatta gördüğü

katalog.

hakikat: gerçek, esas.

hamd: Allah’a şükran ve memnu-niyetini onu överek bildirme.

haşir: Allah’ın kıyametten sonra bütün insanları diriltip mahşere çıkarması toplanmaları.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, temeli.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ibadet: ibadetler.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ilâh: kendisine ibadet edinilen tapınılan Ma’bud, Allah.

itibar: değer.

kelâm-ı kudsî: kudsî, mukaddes söz.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

muazzam: çok büyük, ulu, yüce.

musibet: felâket, belâ.

münasebet: ilişki, alâka.

nefis: hayat, ruh, can.

neşir: kıyamet günü bütün ölüle-rin dirilmesi.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı islah ve terbiye eden Allah.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

sair: diğer, başka, öteki.

sarahat-i kat’iye: kat’î ve kesin bir açıklık.

şair: kaideler, bütün Müslüman-larla ilgili meseleler ve alâmetler.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

tahattur: hatırlama, hatıra getirme.

takviye: kuvvetlendirme, sağ-lamlama, teyit ve tasdik etme.

tasarruf: sahibi olduğu mülkünü istediği gibi kullanma.

tasarruf-ı kudret: kudretiyle mülkünü idare etme ve mülkün-dekileri istediği şekilde kullanma.

tavr-ı akıl: akıl çizgisi, akıl ölçüle-ri.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hak-kın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sa-hip olduğunu ifade eden sözler.

teselli: avutma, acısını dindirme.

ünvan: şöhet, ad, isim.

vech-i mana: mana yönü.

1. Allah her türlü kusur ve noksandan uzaktır.

2. Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve şükür Allah’a mahsustur. !Fatiha Suresi: 2.)

3. Allah’tan başka ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)

4. Allah en büyüktür, en yücedir.

5. Sizin yaratılmanız da, diriltimeniz de, tek bir kişinin yaratılıp diriltilmesi gibidir. (Lokman Suresi: 28.)

6. Allah her türlü kusur ve noksandan uzaktır. · Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve şükür Allah’a mahsustur. · Allah en büyüktür, en yücedir.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adem: yokluk.

âlem: varlık sınıflarından her biri.

bâkiyat-ı salihat: ebedî, da-

imî olarak yaşayan salihler.

cüz’î: küçük, az.

daire-i ilim: ilim dairesi.

darbimesel: atasözü, vecize.

ebed: sonsuzluk, daimîlik.

ezel: başlangıcı olmayan ön-cesizlik.

fevkinde: üstünde.

fihriste: bir kitapta bulunan şeyleri sırayla gösteren liste,

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adem: yokluk.
ahir: son.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
cevab-ı kat'î: red ve iadesi mümkün olmayan cevap.
desise: hile, oyun, aldatmaca.
ehemmiyetli: önemli.
fevkalâde: olağanüstü.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakiki: gerçek.
hararet: sıcaklık.
haşır: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
heybet: korkuyla birlikte hürmet, saygı ve hayranlık uyandıran ululuk, yücelik, haşmet.
huzur-i padişah: padişahın huzuru.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
istilâ: kaplama, yayılma.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kibriya: Cenab-ı Allah'ın azameti ve kudreti, her cihetle büyüklüğü.
küllî: umumî, genel.
lem'a: panlı.
makam: büyük memuriyet, mevki.
medar-ı azamet: büyüklük vesilesi, sebebi.
medar-ı hayret: hayret sebebi, hayrete sevk eden.
medar-ı şükran: şükür gerektiren, şükre sebep.
mertebe: derece, basamak.
misillü: gibi, benzeri.
mukabele: karşılık verme, karşılama.

medar-ı hayret, medar-ı şükran ve medar-ı azamet ve kibriya, acip ve güzel ve büyük pek çok fevkalâde şeylerden aldığı hayret ve lezzet ve heybetten neş'et eden suallerine pek kuvvetli cevap verdiği gibi, On Altıncı Sözün ahirinde izah edilen şu, nasıl bir nefer bayramda bir müşir ile beraber huzur-i padişaha girer, sair vakitte zabiti-nin makamı ile onu tanır; aynen öyle de, her adam, hacda bir derece velîler gibi, Cenab-ı Hakkı ¹ رَبُّ الْأَرْضِ ve

² رَبُّ الْعَالَمِينَ ünvanı ile tanımaya başlar ve o kibriya mertebeleri kalbine açıldıkça, ruhunu istilâ eden mükerrer ve hararetili hayret suallerine yine ³ اللَّهُ أَكْبَرُ tekrarıyla

la umumuna cevap verdiği misillü, —On Üçüncü Lem'a'nın ahirinde izahı bulunan ki— şeytanların en ehemmiyetli desiselerini köküyle kesip cevab-ı kat'î veren yine ⁴ اللَّهُ أَكْبَرُ olduğu gibi, bizim ahiret hakkındaki sualimize

de kısa, fakat kuvvetli cevap verdiği misillü; ⁴ الْحَمْدُ لِلَّهِ cümlesi dahi haşri ihtar edip ister, bize der:

“Manam ahiretsiz olmaz. Çünkü, ‘Ezelden ebede kadar her kimden ve her kime karşı bütün hamd ve şükür, Ona mahsustur’ ifade ettiğimden, bütün nimetlerin başı ve nimetleri hakikî nimet yapan ve bütün zîşuuru ademin hadsiz musibetlerinden kurtaran, yalnız saadet-i ebediye olabilir; ve benim o küllî manama mukabele eder.”

1. Yerin Rabbi. (Casiye Suresi: 36.)

2. Âlemlerin Rabbi. (Casiye Suresi: 36.)

3. Allah en büyüktür, en yücedir.

4. Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve şükür Allah'a mahsustur. (Fatiha Suresi: 2.)

mükerrer: tekrarlanmış, tekrar olunmuş, iki veya daha fazla yapılmış, tekrarlı.
müşir: en yüksek askerî derece, mareşal.
nefer: asker, er.
neşet: meydana gelme, oluşma, çıkma.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.
sair: diğer, başka, öteki.
sual: soru.

umum: bütün, hepsi.
ünvan: şöhet, ad, isim.
veli: Allah'ın sevgisine, himayesine kavuşmuş, ermiş kimseler, Allah dostu, evliya.
zabit: subay, askere kumanda eden rütbeli asker.
zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

Evet, her mü'min namazlardan sonra, her gün, hiç ol-
mazsa yüz elliden ziyade ¹ **الْحَمْدُ لِلَّهِ** şer'an

demesi ve manası da ezelden ebede kadar bir hadsiz geniş hamd ve şükrü ifade etmesi, ancak ve ancak sa-
adet-i ebediyenin ve Cennetin peşin bir fiyatı ve muac-
cel bir pahasıdır. Ve dünyanın kısa ve fânî elemelerle âlû-
de olan nimetlerine münhasır olmaz ve mahsus değil. Ve
onlara da ebedî nimetlere vesile olmaları cihetiyle bakar,
şükreder.

² **سُبْحَانَ اللَّهِ** kelime-i kudsiyesi ise, Cenab-ı Hakki şerik-
ten, kusurdan, noksanıyetten, zulümden aczden, merha-
metsizlikten, ihtiyaçtan ve aldatmaktan ve kemal ve ce-
mal ve celâline muhalif olan bütün kusurattan takdis ve
tenzih etmek manasıyla, saadet-i ebediyeyi ve celâl ve
cemal ve kemal-i saltanatının haşmetine medar olan
dâr-ı ahireti ve ondaki Cenneti ihtar edip, delâlet ve işa-
ret eder. Yoksa, sabıkan ispat edildiği gibi, saadet-i ebe-
diye olmazsa, hem saltanatı, hem kemali, hem celâl,
hem cemal, hem rahmeti kusur ve noksan lekeleriyle le-
kedar olurlar.

İşte bu üç kudsi kelimeler gibi, ³ **بِسْمِ اللَّهِ** ve ⁴ **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**
ve sair kelimat-ı mübareke, her biri erkân-ı imaniyenin
biri çekirdeği ve bu zamanda keşfedilen et hülâsası ve
şeker hülâsası gibi hem erkân-ı imaniyenin, hem Kur'ân
hakikatlerinin hülâsaları ve bu üçü namazın çekirdekleri
oldukları gibi, Kur'ân'ın dahi çekirdekleri ve parlak bir

ispat: doğruyu delillerle göster-
me.

kelimat-ı mübareke: mübarek
kelimeler, sözler.

kelime-i kudsiye: yüce, kudsi
söz.

kemal: olgunluk, mükemmellik,
kusursuz, tam ve eksiksiz olma.

kemal-i saltanat: saltanatın ke-
mali, mükemmel oluşu.

keşif: gizli bir şeyi bulma, gizli bir
şeyi bulup meydana çıkarma.

kudsi: mukaddes, yüce.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

kusurât: kusurlar, noksanlıklar,
eksiklikler, özürler, suçlar, kaba-
hatler.

lekedâr: lekeli, lekelenmiş.

mahsus: bir şeye veya kişiye has
olan.

medar: sebep, vesile.

muaccel: mühletsiz, vadesiz, pe-
şin.

muhalif: zıt, karşıt.

mü'min: iman eden, inanan.

münhasır: sınırlanmış, sınırlı.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

noksan: eksiklik, kusurlu oluş.

noksanıyet: eksiklik, noksanlık.

paha: fiyat, değer.

rahmet: şefkat etmek, merha-
met etmek, esirgemek.

saadet-i ebediye: sonu olmayan,
sonsuz mutluluk.

sabıkan: evvelce, bundan önce.

saltanat: sultanlık, padişahlık,
hükümdarlık.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı
114 bölümden her biri.

şer'an: şer'î olarak, şeriata göre,
şeriat bakımından, şeriat hüküm-
lerine göre, şeriatça.

şerik: ortak.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini
tanıma ve ona karşı minnet duy-
ma.

takdis: yüceltme, mukaddes say-
ma, kudsi ve mübarek sayma.

tenzih: Allah'ı şanına lâyık olma-
yan şeylerden, her türlü eksik ve
noksandan uzak ve yüce tutma,
münezzeh sayma.

vesile: aracı, vasıta.

ziyade: çok, fazla.

zulüm: haksızlık.

1. Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve şükür Allah'a mahsustur. • Ezelden ebede kadar
her türlü hamd ve şükür Allah'a mahsustur. (Fatiha Suresi: 2.)

2. Allah her türlü kusur ve noksandan uzaktır.

3. Allah'ın adıyla.

4. Allah'tan başka ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)

acz: zayıflık, güçsüzlük.

âlûde: bulaşmış, bulaşık.

celâl: sonsuz büyüklük, haş-
met, ululuk, yücelik ve haş-
met sahibi olan Allah.

cemal: güzellik.

cihet: yön, sebep, vesile.

dâr-ı ahiret: ahiret yurdu.

delâlet: delil olma, gösterme.

ebedî: sonu olmayan, daimî,
süreklî.

elem: dert, üzüntü, maddî-
manevî ızdırap.

erkân-ı imaniye: imana ait

esaslar.

fânî: ölümlü, geçici.

hakikat: gerçek, esas.

haşmet: ihtişam, heybet, bü-
yüklük.

hülâsa: bir şeyin özü, esası,
özeti.

âdeta: sanki.

ahir: son.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

beyan etmek: açıklamak, bildir-
mek, izah etmek.

cihet: yön.

dair: alâkalı, ilgili.

daire-i zikir: zikir daresi, zikir ye-
ri.

ebed: sonu olmayan gelecek za-
man, sonsuzluk, daimilik.

ehemmiyetli: önemli.

ezel: başlangıcı olmayan geçmiş
zaman, öncesizlik.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

hakiki: gerçek.

halka-i kübra-i zikir: en büyük
zikir halkası, daresi.

halka-i zikir: zikir halkası, zikir
esnasında daire şeklinde oturma.

hamd: methetme, övme, yücelt-
me.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

ihtiyar: irade, tercih.

ilâh: kendisine ibadet edilenin ta-
pınılan Ma'bud, Allah.

iman: inanma, itikat.

kelime-i mübareke: mübarek
kelime.

kıymettar: kıymetli, değerli.

maden: asıl, esas, kaynak.

mesale: önemli konu.

muhteşem: haşmetli, yüce.

mü'min: iman eden, inanan.

nîmet: lütuf, ihsan, bağış.

sabıkan: evvelce, bundan önce.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah
tarafından verilen mükâfât; se-
vap.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı
114 bölümden her biri.

sünühat: akla gelen, içe doğan
şeyler.

tarikât-i Muhammediye: Hz. Mu-
hammed'in (a.s.m.) tarikati olan
sünnet yolu.

tenzih: Allah'ı şanına lâyık olma-
yan şeylerden, her türlü eksik ve
noksandan uzak ve yüce tutma,
münezzeh sayma.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hak-
kın bütün noksan sıfatlardan
uzak ve bütün kemal sıfatlara sa-
hip olduğunu ifade eden sözler.

kısım surelerin başlarında pırlanta gibi görünmeleri ve çok sünühatı tesbihatta başlayan Risale-i Nur'un dahi ha-
kikî madenleri ve esasları ve hakikatlerinin çekirdekleri-
dirler. Ve velâyet-i Ahmediye ve ubudiyet-i Muhammedi-
ye (Aleyhissalâtü Vesselâm) cihetinde, öyle bir daire-i zi-
kirde, namazdan sonraki tesbihatta bir tarikat-i Muham-
mediyenin (a.s.m.) virdidirler ki, her namaz vaktinde,
yüz milyondan ziyade mü'minler, beraber o halka-i küb-
ra-i zikirde, ellerinde tesbihler, ¹ سُبْحَانَ اللَّهِ otuz üç,

² الْحَمْدُ لِلَّهِ otuz üç, ³ اللَّهُ أَكْبَرُ otuz üç defa da tekrar
ederler.

İşte böyle gayet muhteşem bir halka-i zikirde, sabıkan
beyan ettiğimiz gibi, hem Kur'ân'ın, hem imanın, hem
namazın hülâsaları ve çekirdekleri olan o üç kelime-i mü-
barekeyi namazdan sonra otuz üçer defa okumak ne ka-
dar kıymettar ve sevaplı olduğunu elbette anladınız.

Bu risalenin başında, Birinci Meselesi, namaza dair
güzel bir ders olduğu gibi, hiç düşünmediğim hâlde, âde-
ta ihtiyarsız olarak onun ahiri de namaz tesbihatına dair
ehemmiyetli bir ders oldu.

⁴ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَىٰ أَنْعَامِهِ
⁵ سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

1. Allah her türlü kusur ve noksandan uzaktır.

2. Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve şükür Allah'a mahsustur. (Fatiha Suresi: 2.)

3. Allah en büyüktür, en yücedir.

4. Nîmet vermesine karşılık ezelden ebede kadar Allah'a hamd olsun.

5. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgi-
miz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

ubudiyet-i Muhammediye:

Hz. Muhammed'in (a.s.m.)

mükemmel kulluk ve ibadeti.

velâyet-i Ahmediye: Pey-
gamberimizin velîliği, Pey-
gamberimize ait velîlik, Pey-

gamberimizin vefatından

sonra nübüvvet tarzındaki

hizmetinin sureten, fiilen ve

şeklen sona ermesiyle velâ-
yet tarzında bu makamda
devam eden manevî hizmet

tarzı; manevî elçilik.

virt: zikir; belli zamanlarda,

belli sayıda, belli duaların zi-

kir olarak belli biçimde ve dü-
zenli şekilde okunması.
ziyade: çok, fazla.

Dokuzuncu Mesele

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ

ilâahirî'l-aye...

Bu ayet-i ecma ve âlâ ve ekberin bir külli ve uzun nüktelerini beyan etmeye bir dehşetli manevî sual ve bir azametli ve İlâhî bir nimetin inkişafından neş'et eden bir hâl sebebiyet verdiler. Şöyle ki:

Manen ruha geldi: “Neden bir cüz-i hakikat-i imaniyeyi inkâr eden kâfir olur ve kabul etmeyen Müslüman olmaz? Hâlbuki, Allah ve ahirete iman, bir güneş gibi o karanlığı izale etmek lâzım geliyor.”

Hem, “Neden bir rükün ve hakikat-i imaniyeyi inkâr eden mürtet olur, küfr-i mutlaka düşer; ve kabul etmeyen İslâmiyetten çıkar? Hâlbuki, sair erkân-ı imaniyeye imanı varsa, onu küfr-i mutlakdan kurtarmak lâzım geliyor.”

Elcevap: İman, altı rükünden çıkan öyle bir vahdanî hakikattir ki, tefrik kabul etmez. Ve öyle bir küllîdir ki, tecezzi kaldırmaz. Ve öyle bir külldür ki, kabil-i inkısam olmazlar. Çünkü, her bir rükün-i imanî, kendini ispat eden

kadar.

İlâhî: Allah'la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

inkişaf: ortaya çıkma, keşfolunma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

kabil-i inkısam: bölünebilir, ayrılabilir.

kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

küll: bütün.

küllî: umumî, genel.

manen: mana bakımından, manaca.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mesele: önemli konu.

mürtet: irtidat eden, İslâm dinini bırakarak eski dinine veya başka bir dine geçmiş olan, din değiştiren.

Müslüman: İslâm dinine bağlı, dindar, mütedeyyin.

neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

rükün: bir şeyi meydana getiren esas unsurlardan her biri, direk, dayanak.

rükün-i imanî: imana ait esas, imanin esası.

sair: diğer, başka, öteki.

sebebiyet: sebep olma, icap ettirme, gerektirme.

sual: soru.

tecezzi: parçalara ayrılma, bölünme, ufalanma, cüzlere ayrılma.

tefrik: birbirinden ayırma, ayrı tutma.

vahdanî: Allah'ın birliği ile alâkalı, Allah'ın birliği ve varlığı ile ilgili, Allah'la ilgili.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Peygamber, kendisine Rabbinden indirilen Kur'ân'ı tasdik edip ona iman etti. Mü'minler de onunla beraber iman ettiler. Onların hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman etti. Onlar, “Biz Allah'ın peygamberlerinden hiçbirini ayırmayız diyerek iman getirdiler. (Bakara Suresi: 285.)

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

ayet-i âlâ: en yüce, yüksek ayet.

ayet-i ecma': en cemiyetli, her şeyi içine alan ayet.

ayet-i ekber: en büyük ayet.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

cüz-i hakikat-i imaniye: iman hakikatlerinin bir cüz'ü, parçası.

dehşetli: ürkütücü, korkunc.

elcevap: cevap olarak.

erkân-i imaniye: imana ait esaslar.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-ı imaniye: imana ait olan gerçek.

ilâahirî'l-ayet: ayetin sonuna

adem-i kabul: kabul etmeme.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
cevelân: yerinde durmayıp gezme, hareketlilik.
daimî: sürekli, devamlı.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.
erkân: rükünler, esaslar.
ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız.
fezleke: özet, netice.
fıkr-i batıl: yanlış fikir, sapık düşünce.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hâkimiyet-i ulûhiyet: Allah'ın her şeyin üstündeki ilahî tasarrufu, mülkünü dilediği gibi kullanmalar.
haşr: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
hüccet: delil.
hüccet-i azam: en büyük hüccet, delil.
idare: bir işi yürütmek, çekip çevirmek.
iman-ı bilahiret: ahirete iman.
iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinata tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.
inayet: yardım, ihsan, lütuf.
insaniyet: insanlık mahiyeti, insan olma hâli, insana yakışır davranış.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.
iptal: boş, hükümsüz bırakma.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
küfr-i inadî: inada dayalı küfür, inattan doğan küfür, inattan kaynaklanan küfür; gerçekleri görmek istememe.
levazım: lâzım olan şeyler, geçinmek ve yaşamak için gereken şeyler, gereçler.
maddi: madde ile alakalı, cisma-

nî.
mahvolma: yok olma, ortadan kalkma, batma.
makam: yer, durak.
manevra: tatbikat, hareket kabiliyeti.
memleket: bir devletin toprağı, ülke, yurt, vatan, diyar.
mizan: ölçü, ayar.
muhtasar: kısaca, özetle.
muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.
mücmel: öz olarak anlatılmış, kısa ve az sözle ifade edilmiş,

• BİRİNCİ NOKTA

İman-ı billâh, kendi hüccetleriyle hem sair rükünlerini, hem iman-ı bilahireti ispat eder ki, Meyve Risalesi'nin Yedinci Meselesinde güzelce göstermiş.

• Evet, bu hadsiz kâinatı bir saray, bir şehir, bir memleket gibi bütün levazımı ile idare eden ve mizan ve intizam dairesinde çeviren ve hikmetlerle değiştiren ve zerrati ve seyyaratı ve sinekleri ve yıldızları birer muntazam ordu gibi beraber teçhiz ve idare eden ve emir ve iradesi dairesinde mütemadiyen bir ulvî manevra içinde talim ve tanzifatla faaliyete ve seyr ve cevelâna ve ubudiyetkârâne bir resm-i küşada ve seyahate getiren ezeli ve bâkî bir saltanat-ı rububiyet ve ebedî ve daimî bir hâkimiyet-i ulûhiyet, hiç mümkün müdür ve hiç akıl kabul eder mi

nî.

öz, özet.

seyir: bir yerden başka bir yere gitmek için yola çıkma, yolculuk, sefer.

seyyarat: gezegenler.

talim: eğitim, yetiştirme, öğretme.

tanzifat: vazifelendirmeler, görevlendirmeler.

teçhiz: cihazlama, donatma.

ubudiyetkârâne: kul olana yakışır şekilde, kulluğa yakışır tarzda.

ulvî: yüksek, yüce.

zerrat: zerreler, atomlar.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

nazar: bakış, nezdinde.

nokta: konu, konu ile ilgili önemli bölüm.

nükte-i azam: en büyük nükte, çok büyük mana içeren söz.

resmî küşat: resmî geçiş, geçiş töreni merasimi.

saltanat-ı Rububiyet: kâinatı terbiye ve idare edici olan Allah'ın saltanatı.

ve hiçbir ihtimal var mı ki, o ebedî ve sermedî ve bâkî ve daimî saltanatın, bâkî bir makarî ve daimî bir medarî ve sermedî bir mazharî olan dâr-ı ahiret olmasın? Bin defa hâşâ.

Demek, Cenab-ı Hakkın saltanat-ı rububiyeti ve Yedinci Meselede beyan edildiği gibi, ekser isimleri ve vücub-i vücudunun hüccetleri, ahirete şahadet ederler ve isterler. Ve bu kutb-i imanî, ne kadar kuvvetli bir nokta-i istinad var; gör, bil, görür gibi inan.

• Hem, nasıl iman-ı billâh ahiretsiz olmaz; öyle de, Onuncu Sözde kısa işaretlerle beyan edildiği gibi, hiçbir cihette mümkün müdür ve hiç akıl kabul eder mi ki, ulûhiyet ve ma'budiyyetin tezahürü için bu kâinatı, öyle bir mücessem kitab-ı Samedânî ki, her sahifesi bir kitap kadar ve her satırı bir sahife kadar manaları ifade eder; ve öyle cismanî bir Kur'ân-ı Sübhanî ki, her bir ayet-i tekvinîyesi ve her bir kelimesi, hatta her bir noktası, her bir harfi birer mu'cize hükmündedir; ve öyle muhteşem ve içi hadsiz âyâtla ve manidar nakışlarla tezyin edilmiş bir mescid-i Rahmanîdir ki, her bir köşesinde bir taife bir nevi ibadet-i fitriye ile iştigal eder bir şekilde halk eden bir Allah, bir Ma'bud-ı Bilhak, o kitab-ı kebirin manalarını ders verecek üstatları ve o Kur'ân-ı Samedânînin ayetlerini tefsir edecek müfessirleri elçi olarak göndermesin ve o mescid-i ekberde hadsiz tarzlarda ibadet edenlere imamları tayin etmesin ve o üstatlara ve müfessirlere ve imamlara fermanları vermesin? Hâşâ, yüz bin hâşâ!

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
âyât: işaretler, deliller; Allah'ın varlık ve birliğine işaret eden deliller.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
ayet-i tekvinîye: Cenab-ı Hakkın yoktan var edip vücuda getirme, hâsıl etme ve halk etme fiil ve kudretine dair olan delil, ayet.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve

kalıcı olan.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cihet: yön, sebep, vesile.
cismanî: maddî ve cisimli olmak.
dâr-ı ahiret: ahiret yurdu.
ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.
ekser: pek çok.
ferman: emir, buyruk.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
halk: yaratma, yaratış.
haşa: asla, kat'iyen, öyle de-

ğil, Allah göstermesin.
hüccet: delil.
hükümünde: değerinde, yerinde.
ibadet-i fitriye: fitrî ibadet, her bir varlığın kendi kabiliyetine göre Cenab-ı Hakka ibadet etmesi.
ihhtimal: olabilirlik.
iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinatta tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.

iştigal: bir iş işleme, bir işle uğraşmak, bir iş üzerinde çalışma, meşgul olma.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kitab-ı kebir: büyük kitap.

kitab-ı Samedânî: hiç bir şeye muhtaç olmayan Cenab-ı Hakkın kitabı, kâinat.

kutb-i imanî: iman kutbu, imanın en önde gelen esaslarından biri.

Ma'bud-ı Bilhak: asıl ibadet edilecek, hakkıyla ibadete lâyık olan Allah.

ma'budiyyet: ilâh oluş, kendisine ibadet edilmeye lâyık oluş.

makar: oturlan, karar kılınan yer, karargâh, mesken.

manidar: nükteli, ince manalı.

mazhar: nail olma, şereflenme, ilâhî tecellilerin görüldüğü yer olma.

medar: dayanak noktası, sebep, vesile.

mescid-i ekber: en büyük mescit.

mescid-i Rahmanî: bütün varlıkların nızıklarını münasip bir şekilde karşılayan Cenab-ı Hakkın mescidi.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların aciz kaldığı şey.

muhteşem: haşmetli, yüce.

mücessem: tecessüm etmiş, cisimlenmiş.

müfessir: Kur'ân-ı Kerim'in metnini tefsir, şerh ve izah eden İslâm âlimi.

nakış: işleme, süsleme.

nevi: çeşit, tür.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

sahife: sayfa.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

saltanat-ı rububiyet: kâinatı terbiye ve idare edici olan Allah'ın saltanatı.

sermedî: ebedî, daimî, sürekli.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

taife: takım, güruh, familya.

tarz: biçim, şekil, suret.

tayin: belirleme, yerini belli etme.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, Kur'ân'ın şerhi.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

tezyin: süsleme, ziynetlendirme.
ulûhiyyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimiyeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.

üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.

vücub-i vücüt: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

antika: değerli ve mükemmel sanat eseri.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

cemal: güzellik.

cemal-i rahmet: Rahmetin güzelliği, ilâhî rahmetteki güzellik.

delâlet: alâmet, işaret, iz.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

fevkalâde: olağanüstü.

fiilen: fiille, davranış ve hareketle.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâl: bir şeyin durumu, görünüşü ve içinde bulunan durum ve şartların tümü.

hâlen: hareket ve davranış olarak.

hamd: Allah'a karşı olan şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme, Allah'ın yüceliğini övme.

harika: olağanüstü.

hâşâ: asla, kat'iyen, öyle değil, Allah göstermesin.

hüsn-i esma: güzel isimler.

hüsn-i şefkat: şefkatin, merhametin güzelliği.

ihsanat: ihsanlar, bağışlar, nimetler.

ihtiyacat-ı fıtriye: yaratılış gereği olan ihtiyaçlar.

ihtiyar: irade, tercih.

iltica: sığınma, güvenme, dayanma.

in'am: nimetlendirme, ihsan etme.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kasıt: bir işi bile bile, isteyerek yapma.

kemal-i Rububiyet: Rububiyetin mükemmelliği, Cenab-ı Allah'ın mahlûkunu terbiye edip besleme ve gözeticilik vasfının mükemmelliği.

kumandan: komutan.

leziz: lezzetli, tatlı.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

mukabil: karşılık.

Mütakellim-i Alim: gizli ve açık

• Hem, cemal-i rahmetini ve hüsn-i şefkatini ve kemal-i rububiyetini zîşuurlara göstermek ve onları şükre ve hamde sevk etmek için, bu kâinatı -öyle bir ziyafetgâh ve bir teşhîrgâh ve öyle bir seyrangâh ki— hadsiz çeşit çeşit lezzetli nimetler ve gayet antika, hadsiz harika sanatlar içinde dizilmiş bir tarzda halk eden bir Sâni-i Rahîm ve Kerîm, hiç mümkün müdür ve hiç akıl kabul eder mi ki, o ziyafetgâhtaki zîşuur mahlûklar ile konuşmasın ve onlara, o nimetlere mukabil, elçileri vasıtasıyla vazife-i teşekkürîyeyi ve tezahür-i rahmetine ve sevdirmesine karşı vazife-i ubudiyeti bildirmesin? Hâşâ, binler hâşâ!

• Hem, hiç mümkün müdür, bir Sâni, sanatını sever, beğendirmek ister, hatta ağızların bin çeşit zevklerini nazara alması delâletiyle takdir ve tahsinlerle karşılanmak arzu eder ve her bir sanatıyla kendini hem tanıttırmak, hem sevdirmek, hem bir çeşit manevî cemalini göstermek ister bir tarzda bu kâinatı antika sanatlarla süslen-dirdiği hâlde, kâinattaki zîhayatın kumandanları olan insanlara, onların büyüklerinden bir kısmı ile konuşup, elçi olarak göndermesin, güzel sanatları takdirdir ve fevkalâde hüsn-i esması tahsinsiz ve tanıttırması ve sevdirmesi mukabelesiz kalsın? Hâşâ, yüz bin hâşâ!

• Hem, bütün zîhayatın ihtiyacat-ı fıtriyeleri için dualarına ve hâl dili ile edilen bütün ilticalara ve arzulara vakti vaktine kasıt ve ihtiyar ve iradeyi gösterir bir tarzda hadsiz in'amlarıyla ve nihayetsiz ihsanatıyla fiilen ve hâlen sarîh bir surette konuşan bir Mütakellim-i Alîm, hiç

her şeyi bilen ve kendi zatına has olarak konuşan Allah.

nazar: bakış, dikkat.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

Sâni-i Kerîm: ikramı bol olan ve her şeyi sanatlı yaratan Allah.

Sâni-i Rahîm: sonsuz merhamet sahibi olan ve her şeyi sanatlı yaratan Allah.

sarîh: açık, aşikâr.

sevk: ulaştırma, yöneltme.

seyrangâh: seyr yeri, eğlen-ce ve gezme yeri.

sıfat: vasıf, nitelik.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şükûr: nimet ve iyiliğin sahibi-ni tanıma ve ona karşı min-net duyma.

tahsin: beğenme, güzel bul-ma.

takdir: kıymet verme, beğen-me.

tarz: biçim, şekil, suret.

teşhîrgâh: sergi yeri, herkese

gösterme yeri.

tezahür-i rahmet: rahmetin tezahürü; Allah'ın rahmetinin ortaya çıkması, görünmesi.

vasıta: aracılık.

vazife-i teşekkürîye: teşek-kür vazifesi, görevi.

vazife-i ubudiyet: kulluk va-zifesi.

zîhayat: hayat sahibi.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

ziyafetgâh: ziyafet verilen yer.

mümkün müdür, hiç akıl kabul eder mi, en cüz'î bir zîhayat ile fiilen ve hâlen konuşsun ve tam derdine derman yetiştiren ihسانیyla derdini dinlesin ve ihtiyacını görsün ve bilsin ve bütün kâinatın en müntehap neticesi ve arzın halifesi ve ekser mahlûkat-ı arziyenin kumandanları olan insanların manevî reisleri ile görüşmesin? Onlarla, belki her zîhayat ile fiilen ve hâlen konuştuğu gibi, onlar ile kavlen ve kelâmen konuşmasın ve onlara fermanları ve suhuf ve kitapları göndermesin? Hâşâ, hadsiz hâşâ!

Demek, iman-ı billâh, kat'iyetiyle ve hadsiz hüccetle-riyle ¹ **وَبِكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ** yani *peygamberlere ve mukaddes kitaplara imanı ispat eder.*

• Hem, hiçbir cihet-i imkânı var mı ve hiç akıl kabul eder mi ki, bütün masnuatıyla kendini tanıttırana ve sevdirene ve teşekküratı fiilen ve hâlen isteyene mukabil, kâinatı velveleye veren hakikat-i Kur'âniye ile, zülcelâl o Sanatkârı ekmel bir tarzda tanıyıp ve tanıttırıp ve sevip ve sevdirmek ve teşekkür edip ve ettirmek

² **سُبْحَانَ اللَّهِ • الْحَمْدُ لِلَّهِ • اللَّهُ أَكْبَرُ** 'ler ile küre-i arzı semavata işittirecek derecede konuşturup ve kara ve denizleri cezbeye getirecek bir vaziyetle, bin üç yüz sene zarfında, nev-i beşerin kemiyeten beşten birisini ve keyfiyetten ve insaniyeten yarısını arkasına alıp, o Hâlık'ın bütün tezahürat-ı rububiyetine geniş ve külli bir ubudiyetle mukabele eden ve bütün makasid-ı İlâhiyesine karşı Kur'an'ın sureleriyle kâinata ve asırlara bağırarak, ders

iman: inanma, itikat.

iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinatta tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.

insaniyeten: insanlık bakımından, insanlık mahiyeti itibarıyla.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

kavlen: söz ile, sözlü olarak, fiili olmayan.

kelâmen: söz ile, konuşma ile.

kemiyeten: sayı itibarıyla, sayıca.

keyfiyeten: keyfiyet yönünden, nitelik ve özellik bakımından.

Kur'an: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavi kitapların sonuncusu.

külli: umumî, genel.

küre-i arz: yer küre, dünya.

mahlûkat-ı arziye: dünyadaki yaratılmışlar.

makasid-ı İlâhiye: Allah'ın maksatları, yaratıcının gayeleri.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

mukabil: karşılık.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.

müntehap: seçkin, güzide, mümtaz.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek İlâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

reis: başkan.

Sanatkâr: sanatçı, usta.

semavat: semalar, gökler.

suhuf: sahifeler, yapraklar.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

teşekkür: yapılan bir iyilik karşısında minnet, memnuniyet ve şükür ifade etme, şükretme.

teşekkürat: teşekkürler, minnet, memnuniyet ve şükür ifade etmeler.

tezahür-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın terbiye, tedbir ve idare ediciliğinin ortaya çıkması, görünmesi.

ubudiyet: kulluk.

vaziyet: durum.

velvele: gürültü, patırtı, yaygara.

zarfında: süresince.

Zülcelâl: celâl sahibi, büyüklük, izzet, heybet ve azamet sahibi Allah.

1. Bakara Suresi: 285.

2. Allah her türlü kusur ve noksandan uzaktır. · Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve şükür Allah'a mahsustur. · Allah en büyüktür, en yücedir.

arz: yer, dünya.

asr: yüzyıl, asır.

cezbe: çekme, çekim; Allah'ı zikredip Allah sevgisiyle kendinden geçerek bir hale gelme.

cihet-i imkân: mümkün olma yönü, imkân tarafı, bir şeyin olabilirlik tarafı, yönü.

cüz'î: küçük, az.

derman: ilaç, çare.

ekmel: daha (en, pek) kâmil, mükemmel ve kusursuz olan, en uygun, en olgun, en eksiksiz.

ekser: pek çok.

ferman: emir, buyruk.

hakikat-ı Kur'âniye: Kur'an'a ait olan gerçek.

halife: yeryüzünde bazı hususlarda Allah adına ve yine Allah'ın izniyle hareket eden.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hüccet: delil.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

Bakara: Kur'ân-ı Kerim'in 2. surası. Medine-i Münevvere'de nazil olmuştur. 286 ayettir.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

dellâl: ilân edici; hakka davet eden.

ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimilik.

ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.

hafız: Kur'ân-ı Kerim'i tamamen ezberleyen ve okuyan kimse.

hakikat: gerçek, bir şeyin aslı, esası.

hakikî: gerçek.

hamd: methetme, övme, yüceltme.

idare: bir işi yürütmeye, çekip çevirmeye.

ilâh: kendisine ibadet edilen ta-pınılan Ma'bud, Allah.

imkân: mümkün olma, olabirlik.

kafîle kafîle: sıra sıra, takım takım.

kanun: yasa.

kellâ: hiç bir zaman, asla, kat'iyen, kesinlikle.

kemal-i hürmet: hürmetin mükemmelliği, tam ve kusursuz mükemmel hürmet.

kısm-ı azam: büyük kısım, ekseriyet, çoğunluk.

kıymet: değer.

kudsiyet: kutsallık, mukaddeslik, azizlik.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

lisan: dil.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

muamma: anlaşılmaz, çözülmesi güç iş, anlamı gizli ve güç anlaşılır söz.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

nefis: şehvet, gazap, fazilet gibi şeylerin kaynağı.

nev-i insan: insan türü, insanoğlu.

veren, dellâllık eden ve nev-i insanın şerefini ve kıymetini ve vazifesini gösteren ve bin mu'cizatıyla tasdik edilen Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm, en müntehap mah-lûku ve en mükemmel elçisi ve en büyük resulü olmasın? Hâşâ ve kellâ, yüz bin defa hâşâ!

Demek ¹ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ hakikati, bütün hüccetle-riyle ² أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ hakikatini ispat eder.

• Hem, hiç imkân var mı ki, bu kâinatın Sâni, mah-lûkatını yüz bin diller ile birbiriyle konuştursun ve onların konuşmalarını işitsin ve bilsin; ve kendisi konuşmasın? Hâşâ!

Hem, hiç akıl kabul eder mi ki, kâinattaki makasıd-ı İlâhiyesini bir ferman ile bildirmesin ve muammasını açacak ve “Mahlûkat ne yerden geliyorlar ve ne yere gi-decekler ve ne için böyle kafîle kafîle arkasında buraya gelip, bir parça durup geçiyorlar?” diye üç dehşetli sual-i umumîye hakikî cevap verecek Kur'ân gibi bir kitabı göndermesin? Hâşâ!

Hem, hiç mümkün müdür ki, on üç asrı ışıklandıran ve her saatte yüz milyon lisanlarda kemal-i hürmetle ge-zen ve milyonlar hafızların kalplerinde kudsiyetiyle yazı-lan ve nev-i beşerin keyfiyeten kısm-ı azamını kanunla-riyle idare eden ve nefislerini ve ruhlarını ve kalplerini ve akıllarını terbiye ve tezkiye ve tasfiye ve talim eden ve Ri-sale-i Nur'da kırk vech-i i'cazı ispat edilen ve kırk taife

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh bulunmadığına şahitlik ederim.

2. Hz. Muhammed'in, Allah'ın elçisi olduğuna şahitlik ederim.

resul: Allah tarafından kendi-sine vahiy gelen, Allah'ın emirlerini insanlara bildir-mekle vazifeli olan insan, peygamber.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

sual-i umumî: genelde soru-lan, herkesçe sorulan soru.

şeref: manevî büyüklük, yü-celik, onur.

sükûr: nimet ve iyiliğin sahi-bini tanıma ve ona karşı min-net duyma.

talim: eğitim, yetiştirme, öğ-retme.

tasdik: bir şeyin veya kimse-

nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tasfiye: kalbi nefsi şeylerden arıtma.

terbiye: yetiştirme, kabiliyet-lerini geliştirme.

tezkiye: nefsi kötülüklerden arındırma.

vazife: görev.

vech-i i'caz: mu'cize yönü.

ve tabaka-i nâsa ve her bir tabakaya karşı bir nevi i'cazını gösterdiği kerametli ve harikalı On Dokuzuncu Mek-tupta beyan olunan ve Muhammed Aleyhissalâti Vesse-lâm bin mu'cizatıyla onun bir mu'cizesi olarak hak kelâ-mullah olduğu kat'î ispat edilen Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan, hiçbir cihette imkânı var mı ki, o Mütekellim-i Ezeli ve o Sâni-i Sermedînin kelâmı ve fermanı olmasın? Hâşâ, yüz bin defa hâşâ ve kellâ!

Demek, iman-ı billâh bütün hüccetleriyle Kur'ân'ın ke-lâmullah olduğunu ispat ediyor.

• Hem, hiç mümkün müdür ki, zeminin yüzünü müte-madiyen zihayatlarla doldurup boşaltan ve kendini tanı-tırmak ve ibadet ve tesbihat ettirmek için bu dünyamızı zîşuurlarla şenlendiren bir Sultan-ı Zülcelâl, semavatı ve yıldızları boş ve hâlî bıraksın, onlara münasip ahaliyi ya-ratıp o semavî saraylarda iskân etmesin ve saltanat-ı ru-bubiyetini en büyük memleketinde hademesiz, haşmet-siz, memursuz, elçisiz, yaversiz, nazırsız, seyircisiz, âbid-siz, raiyetsiz bıraksın? Hâşâ, melekler sayısınca hâşâ!

• Hem, hiçbir cihette imkânı var mı ki, bu kâinatı öy-le bir kitap tarzında yazar ki, her bir ağacın bütün tarih-çe-i hayatını bütün çekirdeklerinde kaydeden ve her bir otun ve çiçeğin bütün vazife-i hayatiyesini bütün tohum-larında yazan ve her bir zîşuurun bütün sergüzeşte-i haya-tiyesini hardal gibi küçük kuvve-i hafızasında gayet mü-kemmel yazdıran ve bütün mülkünde ve devair-i saltana-tında her ameli ve her hâdiseyi müteaddit fotoğraflarla

âbid: ibadet eden, kulluk eden.
ahali: halk.
beyan etmek: açıklamak, bil-dirmek, izah etmek.
cihet: yön.
devair-i saltanat: saltanat, hükümdarlık daireleri.
gayet: son derece.
hademe: hizmetçiler, hizmet görenler, hadimler.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hâli: sahipsiz, kimsesiz.
harika: olağanüstü.

hâşa: asla, kat'iyen, öyle de-ğil, Allah göstermesin.
haşmet: ihtişam, heybet, bü-yüklük.
i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.
iskân: yerleştirme, yurtlan-dırma.
kâinat: yaratılmış olan şeyle-rin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat'i: kesin, şüpheye ve te-reddüde mahal bırakmayan.

kelâm: söz, konuşma, nutuk.
kelâmulullah: Allah'ın kelâmı, Kur'ân-ı Kerim.
keramet: ermişçesine yapı-lan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benze-rini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.
kuvve-i hafıza: hafıza gücü.
mu'cize: benzerini yapmak-tan insanların âciz kaldığı şey.
mülk: sahip olunan, üzerinde

tasarruf hakkı bulunan her şey.
münasip: uygun.
Mütekellim-i Ezeli: ezelden beri konuşma sıfatına sahip olan Al-lah.
mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.
nazır: nezaret eden, bakan, göze-ten.
nevi: çeşit, tür.
raiyet: bir devletin tebaası olan ve vergi veren halk.
saltanat-ı rububiyet: kâinatı ter-biye ve idare edici olan Allah'ın saltanatı.
Sâni-i Sermedi: ebedî, daimî olan ve her şeyi sanatla yaratan Allah.
semavat: semalar, gökler.
semavi: Allah tarafından olan, ilâ-hî.
sergüzeşt-i hayatiye: hayat ma-cerası, hayatta başa gelenler, ya-şananlar.
Sultan-ı Zülcelâl: sonsuz, haşmet ve büyüklük sahibi sultan; Allah.
tabaka: kat, katman.
tabaka-i nâs: insanların tabakası.
taife: bölük, takım, guruh, fırka.
tarihçe-i hayat: bir şeyin veya insanın doğumdan ölüme kadar başından geçen şeyler, biyografi.
tarz: biçim, şekil, suret.
tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hak-kın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sa-hip olduğunu ifade eden sözler.
vazife-i hayatiye: hayat ile ilgili vazife.
yaver: yardımcı.
zemin: yer.
zihayat: hayat sahibi.
zîşuur: şuurlu, suur sahibi.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

aleyhimüsselâm: Allah'ın selâmı onların üzerine olsun.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

Alîm-i Rahîm: her şeyi hakkıyla bilen ve sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

amel: fiil, iş.

dava: takip edilen fikir, iddia.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

ehemmiyetli: önemli.

fiil: iş, hareket.

hâdis: olay.

hakikat: gerçek, esas.

Hâkim-i Hakîm: her şeyi hikmetle yapan hükmedici, Allah.

hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk.

hasenat: iyi ameller, iyi işler, hayırlar.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hüccet: delil.

iktiza: lâzım gelme, gerekme.

iman: inanma, itikat.

iman-ı bilahiret: ahirete iman.

iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ın, onun kâinatta tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kader: Cenab-ı Hakkın ezeli ilmi ile, kâinatta olmuş ve olacak bütün şeylerin varlık ve yokluğunu, geçmiş ve geleceğini bilmesi.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kuvvet: güç, kudret.

küll: bütün.

küllî: bütün olan, tümel.

Levh-i Mahfuz: korunmuş levha, Allah'ın ezeli ilmiyle kâinatta olmuş ve olacak şeylerin yazılı olduğu levha.

melaîke: melekler.

mizan-ı ekber: en büyük terazi, mahşer günü amellerin ölçüleceği, hakikî mahiyeti ancak ahirette bilinebilecek olan büyük terazi.

muhafaza: koruma.

mücazat: bir suça karşı verilen ceza, karşılık, mutlak ceza.

mükâfat: iyi bir iş, hizmet veya başarıdan ötürü verilen şey, ödül.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

nokta: konu, konu ile ilgili önem-

olarak muhafaza eden ve rububiyetin en ehemmiyetli bir esası olan adalet, hikmet ve rahmetin tecellileri ve tahakkukları için koca Cennet ve Cehennem ve Sırat ve Mizan-ı Ekberi yaratan bir Hâkim-i Hakîm ve bir Alîm-i Rahîm, insanların kâinatı alâkadar eden amellerini yazdırmanın ve mücazat ve mükâfat için fiillerini kaydettirmesinin ve seyyiat ve hasenatlarını kaderin levhalarında yazmasını? Hâşâ! Kaderin, Levh-i Mahfuz'unda yazılan harfleri adedince hâşâ!

Demek, iman-ı billâh hakikati, hüccetleriyle hem melâikeye iman, hem kadere iman hakikatlerini dahi kat'î ispat eder. Güneş gündüzü ve gündüz güneşi gösterdiği gibi, imanın rükünleri birbirini ispat ederler.

• İKİNCİ NOKTA:

Başta Kur'ân, bütün semavî kitaplar ve suhurlar ve başta Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm olarak bütün peygamberler (Aleyhimüsselâm), bütün davaları beş altı esas üzerine dönüyorlar. Mütemadiyen o esasları ders vermeye ve ispat etmeye çalışıyorlar. Onların peygamberliklerine ve doğruluklarına şahadet eden bütün hüccetler ve deliller, o esaslara bakıyorlar, onların hakkaniyetlerine kuvvet veriyorlar. O esaslar ise, iman-ı billâh ve iman-ı bilahiret ve sair rükünlere imandır.

Demek, imanın altı rükünü birbirlerinden ayrılmaları mümkün değildir. Her birisi, umumunu ispat eder, ister, iktiza eder. O altı, öyle bir küll ve küllîdir ki, tecezzi kabul

li bölüm.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilahî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

rububiyet: Cenab-ı Hakk'ın her zaman, her yerde, her mahluka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

rükün: esas, kaide, prensip.

sair: diğer, başka, öteki.

seyyiat: seyyieler, fenalıklar, kötülükler.

Sırat: İslâm akaidinde, Cehennem üzerine çekilmiş olduğuna inanılan, kıldan ince kılıçtan keskin, geceden karanlık gibi mecazî ifadelerle vasıflandırılan, mahiyetini tam olarak kavrayamadığımız köprü, Sırat Köprüsü.

suhuf: dört büyük kitap dışında sahifeler şeklinde, bazı peygamberlere vahiy ile ge-

len emirler.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tahakkuk: gerçek olarak meydana çıkma, bir şeyin doğruluğunun meydana çıkması, gerçekliğinin anlaşılması.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tecezzi: parçalara ayrılma, bölünme, ufalanma, cüzlere ayrılma.

umum: bütün, hepsi.

etmez ve inkısamı imkân haricindedir. Nasıl ki, kökü göklerde Tuba Ağacı gibi, her bir dalı, her bir meyvesi, her bir yaprağı, o koca ağacın küllî tükenmez hayatına dayanıyor. O kuvvetli ve güneş gibi zahir o hayatı inkâr edemeyen bir tek muttasıl yaprağın hayatını inkâr edemez. Eğer etse, o ağaç, dalları ve meyveleri ve yaprakları sayısınca o münkiri tekzip edecek, susturacak. Öyle de, iman, altı rükünleriyle aynı vaziyettedir.

Bu makamın başında, altı nokta ve her bir nokta dahi beş nükte olarak, altı erkân-ı imaniyeyi otuz altı nüktede beyan etmek niyet edilmişti. Ve baştaki dehşetli suale izahat ile cevap vermek murat etmiştim. Fakat bazı arızalar meydan vermediler. Tahmin ederim ki, birinci noktâ kâfi bir mikyas olmasından, daha, zekilere ziyade izaha ihtiyaç kalmadı. Ve tam anlaşıldı ki, bir Müslüman bir hakikat-i imaniyeyi inkâr etse, küfr-i mutlaka düşer. Çünkü, başka dinlerin icmallerine mukabil, İslâmiyette tam izahat verilmiş, rükünler birbiriyle zincirlenmiş. Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmı tanımayan, tasdik etmeyen bir Müslüman, Allah'ı da (sıfâtıyla) daha tanımaz ve ahireti bilmez. Bir Müslümanın imanı o kadar kuvvetli ve sarsılmaz hadsiz hüccetlere dayanıyor ki, inkârda hiçbir özür kalmıyor. Âdeta akıl kabulde mecbur oluyor.

• ÜÇÜNCÜ NOKTA:

Bir zaman, “Elhamdülillâh” dedim. Onun hadsiz geniş manasına mukabil gelecek bir nimet aradım. Birden bu cümle hatıra geldi:

âdeta: sanki.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
arıza: bozukluk, engel.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, hamd Allah'a aittir.
erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat-ı imaniye: imana ait

olan gerçek.
hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.
icmal: ihtisar etme, kısaltma, özetleme, ayrıntılarına girmeme.
imkân: mümkün olma, olabilirlik.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
inkısam: bölünme, parçalanma.
İslâmiyet: Müslümanlık, semavi dinlerin sonuncusu.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
izahat: izahlar, açıklamalar.
kâfi: yeter, kâfi gelir.
küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanî hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.
makam: yer, durak.
mecbur: zorunda kalma.
mikyas: nispet, derece, ölçü.
mukabil: karşılık.

mutabık: birbirine uyan, uygun.
muttasıl: bitişik.
münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, dinsiz.
Müslüman: İslâm dinine bağlı, dindar, mütedeyyin.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
niyet: bir işi yapmayı önceden düşünme.
nükte: ince manalı, düşündürücü söz.
özür: kusur, eksiklik.
sıfat: vasıf, nitelik.
sual: soru.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tekzip: yalanlama, yalan olduğunu söyleme.
vaziyet: durum.
zahir: açık, aşikâr.
ziyade: çok, fazla.

الْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى الْإِيْمَانِ بِاللّٰهِ وَعَلَى وَحْدَانِيَّتِهِ وَعَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ
وُجُودِهِ وَعَلَى صِفَاتِهِ وَأَسْمَائِهِ حَمْدًا بَعْدَ تَجَلِّيَّاتِ أَسْمَائِهِ مِنْ
1
الْأَزَلِ إِلَى الْأَبَدِ

Ben de baktım, tam mutabıktır. Şöyle ki: ....

---

1. Allah'a iman, Onun bir oluşu, varlığının gerekliliği, Onun sıfatları ve isimleri için, ezelden ebede kadar isimlerinin tecellileri sayısınca hamd olsun.

ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimîlik.

miş zaman, öncesizlik, ebedin zıddı.
ezel: başlangıcı olmayan geç-

memnuniyetini onu överek bildirme.

hamd: Allah'a karşı şükran ve

Onuncu Mesele

Emirdağ Çiçeği

Kur'an'da olan tekrara gelen itirazlara karşı
gayet kuvvetli bir cevaptır.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Gerçi bu mesele, perişan vaziyetimden, müşevveş ve letafetsiz olmuş. Fakat, o müşevveş ibare altında çok kıymetli bir nevi i'caz-ı kat'î bildim. Maatteessüf, ifadeye muktedir olamadım. Her ne kadar ibaresi sönük olsa da, Kur'an'a ait olmak cihetiyle hem ibadet-i tefekkürîye, hem kudsî, yüksek, parlak bir cevherin sadefidir. Yırtık libasına değil, elindeki elmasa bakılsın. Eğer münasip ise "Onuncu Mesele" yapınız; değilse, sizin tebrik mektuplarınıza mukabil bir mektup kabul ediniz.

Hem, bunu gayet hasta ve perişan ve gıdasız, bir iki gün Ramazan'da, mecburiyetle gayet mücmel ve kısa ve bir cümlede pek çok hakikatleri ve müteaddit hüccetleri derç ederek yazdım; kusura bakılmasın. (HAŞİYE)

HAŞİYE: Denizli hapsinin meyvesine Onuncu Mesele olarak, Emirdağ'ının ve bu Ramazan-ı Şerifin nurlu bir küçük çiçeğidir. Tekrarat-ı Kur'anîyenin bir hikmetini beyanla ehl-i dalâletin ufunetli ve zehirli evhamlarını izale eder.

aziz: muhterem, saygın.
cevher: esas, maya, öz.
cihet: yön, sebep, vesile.
derç: sokma, içine alma.
elmas: çok kıymetli bir mücevher.
gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.
haşiye: dipnot.
hüccet: delil.
ibadet-i tefekkürîye: tefekkür ibadeti.
ibare: bir fikri anlatan bir veya birkaç cümlecik yazı.

i'caz-ı kat'î: kesin ve mutlak mu'cizelik.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
kıymet: değer.
kudsî: mukaddes, yüce.
kusur: eksiklik, noksan, özür.

letafet: lâtîflik, hoşluk, incelik.
libas: elbise.
maatteessüf: ne yazık ki, üzülecek belirteyim ki.
mecburiyet: mecbur olma, mecburluk, zarurîlik durumu, zora tutulma, zorunluluk.
mesele: önemli konu.
muktedir: iktidarlı, gücü yeten.
mücmel: öz olarak anlatılmış, kısa ve az sözle ifade edilmiş, öz, özet.
müşevveş: teşevvüse uğramış, düzensiz, karmakarışık.
müteaddit: çeşitli, bir çok.
nevi: çeşit, tür.
sadef: sedef, inci kabuğu.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.
tekrarat: tekrarlar.
vaziyet: durum.

âdeta: sanki.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
arz: yer, dünya.
asır: yüzyıl, asır.
âyât-ı zulûmat: karanlıkla ilgili ayetler.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
ayetü'n-nur: Nur ayetü, Nur sure-si 35. ayet.
beniâdem: âdemoğulları, insanlar.
beyan etmek: açıklamak, bildir-mek, izah etmek.
beyanat: açıklamalar, izahlar.
cüz'iyet: azlık, cüz'î oluş, küçük-lük.
dair: alâkalı, ilgili.
ders-i Kur'ân: Kur'ân dersi, Kur'ân'a ait olan ders.
düstur: kanun, kaide.
ebed: sonu olmayan gelecek za-man, sonsuzluk, daimilik.
efrat: fertler.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.
ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.
fehîm: anlama, anlayış, kavrayış.
Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı, Allah.
hikâye-i tarihiye: tarihî hikâye.
hisse: pay, nasip.
hissedar: hisse sahibi, hissesi olan.
hitap: söz söyleme, topluluğa ve-ya birisine karşı konuşma.
hususan: bilhassa, özellikle.
ibret: bir olaydan, kötü bir du-rumdan ders alma, ders çıkarma.
i'caz: mu'cizelik, insanların ben-zerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.
ihata: kuşatma, içine alma.
ihatalı: kuşatıcı.
irşat: doğru yolu gösterme, doğru yola yöneltme, gafletten uyandırma, uyarma.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kavanin-i ilâhiye: ilâhî kanunlar, prensipler, Cenab-ı Allah'ın kâ-inattaki kanunları.
kesb: kazanma.
kesretli: çokluğu olan, çok fazla.
kıssa: anlatılan olay, hikâye.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıkla-malarıyla akılları benzerini yap-maktan âciz bırakan Kur'ân-ı Ke-rîm.
küllî: umumî, genel.
külliyet: bütünlük, tümlük.
mahlûkat: Allah tarafından yara-tılanlar.
mertebe: derece, basamak.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ramazân-ı Şerifte Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'ı okurken, Risale-i Nur'a işaretleri "Birinci Şuada" beyan olunan otuz üç ayetten hangisi gelse bakıyorum ki, o ayetin say-fası ve yaprağı ve kıssası dahi Risale-i Nur'a ve şakirtle-rine, kıssadan hisse almak noktasında, bir derece bakı-yor. Hususan, Sure-i Nur'dan, ayetü'n-nur, on parmakla Risale-i Nur'a baktığı gibi, arkasındaki ayat-ı zulûmat da-hi muarızlarına tam bakıyor ve ziyade hisse veriyor. Âde-ta, o makam, cüz'iyetten çıkıp külliyet kesbeder. Ve bu asırda o küllînin tam bir ferdi Risale-i Nur ve şakirtleridir, diye hissettim.

Evet, Kur'ân'ın hitabı, evvelâ, Mütetekellim-i Ezeli'nin rububiyet-i ammesinin geniş makamından, hem nev-i beşer belki kâinat namına muhatap olan zatın geniş ma-kamından, hem umum nev-i beşer ve beniâdemin bütün asırlarda irşatlarının gayet vüs'atlı makamından, hem dünya ve ahiretin, arz ve semavatın, ezel ve ebedin ve Hâlık-ı Kâinat'ın rububiyetine ve bütün mahlûkatın ted-birine dair kavanin-i ilâhiyenin gâyet yüksek ihatalı beya-natının geniş makamından aldığı vüs'at ve ulviyet ve iha-ta cihetiyle, o hitap öyle bir yüksek i'caz ve şümül göste-rir ki, ders-i Kur'ân'ın muhataplarından en kesretli taife olan tabaka-i avamın basit fehîmlerini okşayan zahîrî ve basit mertebesi dahi en ulvî tabakayı da tam hissedar eder. Güya kıssadan yalnız bir hisse ve bir hikâye-i tari-hiyeden bir ibret değil, belki bir küllî düsturum efradı olarak her asra ve her tabakaya hitap ederek taze nazil

muarız: muhalefet eden, kar-sı çıkan, muhalif.
muhatap: kendisine hitap olunan, söz söylenilen kimse.
Mütetekellim-i Ezeli: ezelden beri konuşma sıfatına sahip olan Allah.
nam: ad, isim, yerine.
nazil: nüzul eden, inen.
nev'i beşer: insanoglu, insan-lar.
Ramazân-ı Şerif: mübarek, şerefli Ramazan ayı.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın

her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şey-leri vermesi, onu terbiye et-mesi ve idare etmesi.
rububiyet-i amme: Cenab-ı Allah'ın her şeyi içine alan terbiye ediciliği.
semavat: semalar, gökler.
şakirt: talebe, öğrenci.
şümül: içine alma, kaplama, ihata etme.
tabaka: kat, katman.
tabaka-i avam: avam taba-kası, halktan ilmi ifranı kıt

olanların tabakası, halk.
taife: bölük, takım, guruh, fır-ka.
tedbir: idare etme, çekip çe-irme.
vüs'at: genişlik, yüce.
ulviyet: ulvîlik, yücelik, yük-seklik, ululuk.
umum: bütün.
vüs'at: genişlik, bolluk.
zahîrî: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.
zat: kişi, şahıs.
ziyade: fazlasıyla.

oluyor. Ve bilhassa çok tekrar ile ¹ الظَّالِمِينَ • الظَّالِمِينَ

deyip, tehditleri ve zulümlerinin cezası olan musibet-i semaviye ve arziyeyi şiddetle beyanı bu asrın emsalsiz zulümlerine kavm-i Âd ve Semud ve Firavun'un başlarına gelen azaplarla baktırıyor. Ve mazlum ehl-i imana İbrahim (a.s.) ve Mûsa Aleyhimesselem gibi enbiyanın necatlarıyla teselli veriyor.

Evet, nazar-ı gaflet ve dalâlette, vahşetli ve dehşetli bir ademistan ve elim ve mahvolmuş bir mezaristan olan bütün geçmiş zaman ve ölmüş karnlar ve asırlar, canlı birer sahife-i ibret ve baştan başa ruhlu, hayattar bir acip âlem ve mevcut ve bizimle münasebettar bir memleket-i Rabbaniye suretinde, sinema perdeleri gibi kâh bizi o zamanlara, kâh o zamanları yanımıza getirerek her asra ve her tabakaya gösterip yüksek bir i'caz ile dersini veren Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan, ayn-ı i'caz ile nazar-ı dalâlette camit, perişan, ölü, hadsiz bir vahşetgâh olan ve firak ve zevalde yuvarlanan bu kâinatı bir kitab-ı Samedânî, bir şehir-i Rahmânî, bir meşher-i sun-i Rabbanî olarak o camidatı canlandırarak birer vazifedar suretinde birbiriyle konuşturup ve birbirinin imdadına koşturup nev-i beşere ve cin ve meleğe hakikî ve nurlu ve zevkli hikmet dersleri veren bu Kur'ân-ı Azimüşşan'ın elbette her harfinde on ve yüz ve bazen bin ve binler sevap bulunması ve bütün cin ve ins toplansa onun mislini getirememesi; ve bütün beni Âdem'le ve kâinatla tam yerinde konuşması; ve her zaman milyonlar hafızların kalplerinde zevk ile yazılması; ve çok tekrarla ve kesretli tekrarıyla usandırmaması;

1. Zalimler! • Zalimler!..

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
ademistan: yokluk yeri, yokluk ülkesi.
âlem: dünya, cihan.
aleyhimüsselem: Allah'ın selâmı onların üzerine olsun.
asır: yüzyıl, asır.
azap: günahlara karşı çekilecek ceza, eziyet, işkence.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
bilhassa: özellikle.

camidat: cansızlar; ruhsuz, sert ve katı maddeler.
camit: ruhsuz, cansız.
ceza: karşılık, azap.
cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.
dalâlet: Hak ve hakikatten sapma, doğru yoldan ayrılma, azma.
dehşetli: ürkütücü, korkunc.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

elîm: şiddetli, çok dert ve keder veren.
emsal: örnekler, benzerler.
enbiya: nebiler, peygamberler.
firak: ayrılık, hicran.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hafız: Kur'ân-ı Kerim'i tamamen ezberleyen ve okuyan kimse.
hakikî: gerçek.
hayattar: canlı, yaşayan.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

ins: insan, beşer, âdemoğlu.

kâh: zaman olur, bazen.

kavm-i Âd: Ad kavmi, kendilerine Hz. Hüd'un peygamber olarak gönderildiği, ancak azgınlıklarından ve Allah'a isyanlarından dolayı Allah tarafından helâk edilen Yemen tarafında yaşamış bir kavim.

kavm-i Semud: Hz. Salih'in peygamber gönderildiği, fakat azgınlıklarından dolayı Allah'ın helâk ettiği kavim.

kitab-ı Samedânî: hiç bir şeye muhtaç olmayan Cenab-ı Hakkın kitabı, kâinat.

Kur'ân-ı Azimüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'an.

kurun: zamanlar, devirler, çağlar.

mahvolma: yok olma, ortadan kalkma, batma.

mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.

memleket-i Rabbaniye: Cenab-ı Hakkın şefkat ve merhametle terbiye ve idaresinin hüküm sürdüğü memleket.

meşher-i sun-i Rabbanî: Cenab-ı Allah'ın sanatının, yarattığı mah-lûkatın sergilendiği yer.

mevcut: var olan, bulunan, olan.

mezaristan: mezarlık.

misil: benzer, eş.

musibet-i semaviye ve arziye: gökten ve yerden gelen belâlar, musibetler.

münasebettar: ilgili, alâkalı, bir şeye uygun ve yakın olan.

nazar-ı gaflet: mana ve mahiyetten yoksun olan bakış, idrak edemeyen nazar.

necat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.

nurlu: ışıklı, parıltılı.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sahife-i ibret: ibret sayfası.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şehir-i Rahmânî: Rahman olan Allah'ın şehri.

şiddet: sertlik, katılık; fazlalık.

tehdit: korkutma, gözdağı verme.

teselli: avutma, acısını dindirme.

vahşet: ürkütücü ve korkunc olan şey.

vahşetgâh: yalnızlık yeri, korku veren yer, ıssız yeri.

vazifedar: vazifeli, vazifesi olan, iş gören.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

zulüm: haksızlık.

adi: bayağı, aşağı, değersiz.
adiyat: her zaman olagelen, alışılmış, sıradan şeyler, basit işler.
arz: yer, dünya.
bedihî: delil ve ispata muhtaç olamayacak derecede açık ve ortada olan.
cihan: dünya, kâinat, âlem.
cihet: yön.
cüz'î: küçük, az.
daire-i tedbir: tedbir, idare etme dairesi.
davet: çağırma, çağrı.
düstur: kanun, kaide.
fehîm: anlama, anlayış, kavrayış.
hâdis: olay.
harikulâde: görülmedik derecede, olağanüstü, mükemmel.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hükümünde: değerinde, yerinde.
i'caz: insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.
iktiza etme: gerektirme.
iltibas: birbirine benzeyen yerleri şaşırp karıştırma.
imtiyaz: fark, ayrıcalık, üstünlük.
irade: bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
İslâmiyet: Müslümanlık, semavî dinlerin sonuncusu.
kesretli: çokluğu olan, çok fazla.
kıssa: anlatılan olay, hikâye.
kudsi: mukaddes, yüce.
küllî: umumî, genel.
lütî-u irşat: Allah'ın, lütfuyla insanları hidayete erdirmesi.
mâ-i Zemzem: Zemzem suyu.
manidar: nükteli, ince manalı.
mertebe: derece, basamak.
misillî: gibi, benzeri.
mu'cizat-ı kudret: kudret mu'cizeleri.
muhatap: kendisine hitap olunan, söz söylenilen kimse.
müteessir: teessüre kapılan, duygulanmış, etkilenmiş.
nazar-ı ehemmiyet: pek önemli görerek, pek mühim olduğunu düşünerek olan bakış.
nazar-ı merhamet: merhametli bakış.
nazik: narin, ince.
nevi: çeşit, tür.
riayet: uyuma, gözetme.
saadet: mutluluk.
Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.
sekerat: ölmek üzere olan bir kişinin kendinden geçmesi.
selâset-i fitriye: ifadede zorlamaya mahal bırakmaksızın doğal olarak akıcı ve açık olması.
sema: gökyüzü, gök.
sır: gizli hakikat.

ve çok iltibas yerleri ve cümleleri ile beraber çocukların nazik ve basit kafalarında mükemmel yerleşmesi; ve has-taların ve az sözden müteessir olan ve sekeratta olanların kulağında mâ-i Zemzem misillü hoş gelmesi gibi kud-sî imtiyazları kazanır. Ve iki cihanın saadetlerini kendi şa-kirtlerine kazandırır ve tercümanın ümmiyet mertebesini tam riayet etmek sırrıyla hiçbir tekellûf ve hiçbir tasannu ve hiçbir gösterişe meydan vermeden selâset-i fitriyesini ve doğrudan doğruya semadan gelmesini ve en kesretli olan tabakat-ı avamın basit fehîmlerini tenezzülât-ı kelâ-miye ile okşamak hikmetiyle, en ziyade sema ve arz gibi en zahir ve bedihî sayfalarını açıp o adiyat altındaki ha-rikulâde mu'cizat-ı kudretini ve manidar sutur-i hikmeti-ni ders vermekle lütî-i irşatta güzel bir i'caz gösterir.

Tekrarı iktiza eden dua ve davet, zikir ve tevhid kitabı dahi olduğunu bildirmek sırrıyla güzel, tatlı tekraratıyla bir tek cümlede ve bir tek kıssada ayrı ayrı çok manala-rı, ayrı ayrı muhatap tabakalarına tefhim etmekte; ve cüz'î ve adî bir hâdisede en cüz'î ve ehemmiyetsiz şeyler dahi nazar-ı merhametinde ve daire-i tedbir ve iradesinde bulunmasını bildirmek sırrıyla, tesis-i İslâmiyette ve tedvin-i Şeriatta Sahabîlerin cüz'î hâdiselerini dahi nazar-ı ehemmiyete almasında, hem küllî düsturların bulunması, hem umumî olan İslâmiyetin ve Şeriatin tesisinde o cüz'î hâdiseler, çekirdekler hükmünde çok ehemmiyetli mey-veleri verdikleri cihetinde de bir nevi i'cazı gösterir.

sutur-ı hikmet: hikmet satır-ları.
şakirt: talebe, öğrenci.
Şariat: Allah tarafından pey-gamber vasıtasıyla bildirilen, ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.
tabaka: kat, katman.
tabakat-ı avam: avam taba-kaları, halktan ilim ve ifanı az olanların tabakaları.
tasannu: bir eserde aşırı süs-lerle yapmacığa kaçma.
tedvin-i Şariat: İslâmî hü-

kümlerin bir araya getirilme-si, sınıflandırılması.
tefhim: anlatma, açıklama, bildirme.
tekellûf: gösteriş, yapmacık, sahte tavr.
tekrarat: tekrarlar.
tenezzülât-ı kelâmiye: sö-zün, muhatapların seviyeleri-ne uygun olarak söylenmesi, derin hakikatlerin anlaşılır, kolay ifadelerle açıklanması.
tercüman: tercüme eden, çe-viren.

tesis: kurma, meydana getir-me.
tesis-i İslâmiyet: İslâmiyetin doğuşu, kuruluşu ve yayılışı, kökleşmesi.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma.
umumî: herkesle ilgili, genel.
ümmiyet: okuma yazma bil-memek.
zahir: açık, aşikâr.
zikir: Allah'ın adlarını anarak dua etme, Allah'ı anma.
ziyade: çok, fazla.

Evet, ihtiyacın tekerrürüyle tekrarın lüzumu haysiyetiyle, yirmi sene zarfında pek çok mükerrer suallere cevap olarak ayrı ayrı çok tabakalara ders veren ve koca kâinatı parça parça edip Kıyamette şeklini değiştirerek, dünyayı kaldırıp onun yerine azametli ahireti kuracak ve zerrattan yıldızlara kadar bütün cüz'iyat ve külliyatı tek bir zatın elinde ve tasarrufunda bulunduğunu ispat edecek ve kâinatı ve arz ve semavatı ve anasını kızdıran ve hiddete getiren nev-i beşerin zulümlerine, kâinatın netice-i hilkatı hesabına gadab-ı İlâhîyi ve hiddet-i Rabbaniyeyi gösterecek hadsiz harika ve nihayetsiz dehşetli ve geniş bir inkılâbın tesisinde binler netice kuvvetinde bazı cümleleri ve hadsiz delillerin neticesi olan bir kısım ayetleri tekrar etmek, değil bir kusur, belki gayet kuvvetli bir i'caz ve gayet yüksek bir belâgat ve mukteza-i hâlê gayet mutabık bir cezalettir, bir fesahattir.

Meselâ, bir tek ayet iken yüz on dört defa tekrar edilen ¹ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ cümlesi, Risale-i Nur'un On Dördüncü Lem'asında beyan edildiği gibi, arşı ferşe bağlayan ve kâinatı ışıklandıran ve her dakika herkes ona muhtaç olan öyle bir hakikattir ki, milyonlar defa tekrar edilse, yine ihtiyaç vardır. Değil yalnız ekmek gibi her gün, belki hava ve ziya gibi her dakika ona ihtiyaç ve iştiyak vardır.

Hem meselâ, Sure-i طسّم 'de sekiz defa tekrar edilen ² إِنْ رَبِّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ayeti, o surede hikâye edilen

gadab-ı İlâhî: Allah'ın gazabı.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

haysiyet: itibar.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hiddet-i Rabbaniye: bütün mah-lûkatı terbiye ve idare eden Cenab-ı Hakkın hiddeti.

hikâye: anlatma, nakletme.

inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

iştiyak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

Kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

kuvvet: güç, kudret.

külliyat: bir şeyin bütünü, bir şeyin tamamı, hepsi.

meselâ: örneğin.

mukteza-i hâl: hâlin gerektirdiği şekilde, hâlin gereği, duruma göre, icabına göre.

mutabık: uygun.

mükerrer: tekrarlanmış, tekrar olunmuş.

netice-i hilkat: yaratılışın neticesi, meyvesi.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

semavat: semalar, gökler.

sual: soru.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

tabaka: kat, katman.

tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.

tekerrür: tekrarlanma.

zarfında: süresince.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zerrat: zerreler, atomlar.

ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

zulüm: haksızlık.

1. Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla. (Fatiha Suresi: 1.)

2. Rabbin ise, şüpheşiz ki, kudreti herşeyi galip olan ve Rahmeti herşeyi kuşatandır. (Suara Suresi: 9, 68, 104, 122, 140, 159, 175, 191. ayetler.)

ahiret: dünya hayatından

sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

anasır: unsurlar, esaslar.

arş: göğün en yüksek katı.

arz: yer, dünya.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

si.

azamet: büyüklük, ululuk,

yücelik.

belâgat: söz ve yazıda sanatlı ve tesirli ifade; sözün güzel olmakla beraber yerinde, hâl ve makama uygun olması.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cezalet: ahenkli, akıcı ve güzel ifade.

cüz'iyat: parçaya ait olan

şeyler.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

ferş: yeryüzü, zemin, dünya.

fesahat: dilin doğru, düzgün,

akıcı ve akıcı şekilde kullanılması.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

azap: günahlara karşı çekilecek ceza, eziyet, işkence.

celâl: nihayet derecede büyüklük, azamet, ululuk.

cemal: güzellik.

Cevşenü'l-Kebir: büyük zırh anlamındaki Hz. Muhammed (a.s.m) Efendimize vahiyyle gelen, Esmâ-i Hüsnâyı içine alan emsalsiz bir münacat ve benzersiz bir dua.

cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.

ders-i umumi: umumî ders, herkesi ve her şeyi içine alan ders.

enbiya: nebîler, peygamberler.

hakiki: gerçek.

haşmet-i saltanat-ı İlâhiye: İlâhî saltanatın haşmeti, ihtişamı, büyüklüğü.

hilkat-i âlem: âlemin yaratılışı.

hukuk: haklar.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

icaz: az sözle çok mana ifade etme.

i'caz-ı belâgat: belâğatin mu'cizeliği.

iktiza: lâzım gelme, gerekme.

inkâr: reddetme, inanmama.

istihfaf: küçümseme, hafife alma, önemsememe.

izzet-i Rabbaniye: Cenab-ı Hakk'ın varlıkları terbiye edip bacaklığı, sevk ve idare ediciliğinin yüceliği, üstünlüğü.

kavim: aralarında dil, âdet, örf, kültür birliği olan insan topluluğu.

küfran: iyilik bilmeme, görülen iyiliği unutmama, nankörlük.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

mesele: önemli konu.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

münacat: Allah'a dua etme, yalvarma, Onun manevî huzurunda tazarru ve niyazda bulunma.

münacat-ı Peygamberi: Peygembere ait dua, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) duası.

nam: ad, isim, yerine.

necat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek İlâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi.

rahimiyet-i İlâhiye: Cenab-ı Hakk'ın kullarına merhamet etmesi.

peygamberlerin necatlarını ve kavimlerinin azaplarını, kâinatın netice-i hilkatı hesabına ve rububiyet-i ammenin namına, o binler hakikat kuvvetinde olan ayeti tekrar ederek, izzet-i Rabbaniye o zalim kavimlerin azabını ve rahîmiyet-i İlâhiye dahi enbiyanın necatlarını iktiza ettiğini ders vermek için, binler defa tekrar olsa, yine ihtiyaç ve iştiyak var. Ve icazlı ve i'cazlı bir ulvî belâgattir.

Hem meselâ, Sure-i Rahman'da tekrar edilen

¹ **فَبَايَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ** ayeti ile Sure-i Mürselât'ta

² **وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ** ayeti, cin ve nev-i beşerin, kâinatı

kızdıran ve arz ve semavatı hiddete getiren ve hilkat-i âlemin neticelerini bozan ve haşmet-i saltanat-ı İlâhiyeye karşı inkâr ve istihfafla mukabele eden küfür ve küfrânlarını ve zulûmlerini ve bütün mahlûkatın hukuklarına tecavüzlerini asırlara ve arz ve semavata tehditkârâne haykırarak bu iki ayet, böyle binler hakikatlerle alâkadar ve binler mesele kuvvetinde olan bir ders-i umumîde binler defa tekrar edilse, yine lüzum var ve celâlli bir icaz ve cemallî bir i'caz-ı belâgattir.

Hem meselâ, Kur'an'ın hakikî ve tam, bir nevi münacatı ve Kur'an'dan çıkan bir çeşit hülâsası olan *Cevşenü'l-Kebir* namındaki münacat-ı Peygamberîde yüz defa,

³ **سُبْحَانَكَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَمَانُ الْخَلِصْنَا وَاجْرِنَا وَنَجِّنَا مِنَ النَّارِ**

cümlesi tekrarında tevhid gibi kâinatça en büyük hakikat

1. Ey insanlar ve cinler! Rabbinizin nimetlerinden hangi birini inkâr edersiniz? (Rahman Suresi: 13 v.d. Toplam 31 defa tekrar edilir.)

2. Yazıklar olsun o gün hakkı yalanlayanlara! (Mürselât Suresi: 15, 19, 24, 28, 34, 37, 40, 45, 47, 49.)

3. Ey Allah'ım! Sen bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzaksın. Senden başka ilâh yok ki, bize yardım etsin. Emân ver bize; emân diliyoruz. Bizi Cehennemden kurtar, Halâs eyle ve necat ver. (Cevşenü'l-Kebir)

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurması.

rububiyet-i amme: Cenab-ı Allah'ın her şeyi içine alan terbiye ediciliği.

tecavüz: saldırma, sataşma, başkasının hakkına dokunma.

tehditkârâne: tehdit ederek, korkutarak, gözdağı vererek.

ulvî: yüksek, yüce.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

ve mahlûkâtın rububiyete karşı tesbih ve tahmit ve takdis gibi üç muazzam vazifesinden en ehemmiyetli vazifesi ve şekavet-i ebediyeden kurtulmak gibi nev-i insanın en dehşetli meselesi ve ubudiyet ve acz-i beşerin en lüzumlu neticesi bulunması cihetiyle binler defa tekrar edilse, yine azdır.

İşte, tekrarât-ı Kur'âniye bu gibi metin esaslara bakıyor. Hatta, bazen bir sayfada, iktiza-i makam ve ihtiyac-ı ifham ve belâgat-i beyan cihetiyle yirmi defa sarihan ve zımnîen tevhid hakikatini ifade eder; değil usanç, belki kuvvet ve şevk ve halâvet verir. Risale-i Nur'da, tekrarât-ı Kur'âniye ne kadar yerinde ve münasip ve belâgatçe makbul olduğu, hüccetleriyle beyan edilmiş.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'ın Mekkiye sureleriyle, Medine sureleri belâgat noktasında ve i'caz cihetinde ve tafsîl ve icmal vechinde birbirinden ayrı olmasının sırrı ve hikmeti şudur ki:

Mekke'de, birinci safta muhatap ve muarızları Kureys müşrikleri ve ümmîleri olduğundan, belâgatçe kuvvetli bir üslûb-i âlî ve i'cazlı, muknî, kanaat verici bir icmal ve tespit için tekrar lâzım geldiğinden, ekseriyetçe Mekkiye sureleri erkân-ı imaniyeyi ve tevhidin mertebelerini gayet kuvvetli ve yüksek ve i'cazlı bir icaz ile tekrar edip ifade ederek, mebde ve meadı, Allah'ı ve ahireti, değil yalnız bir sayfada, bir ayette, bir cümlede, bir kelimedede, belki bazen bir harfte ve takdim, tehir, tarif, tenkir ve hazf, zikir gibi hey'etlerde öyle kuvvetli ispat eder ki, ilm-i belâgatin dâhî imamları hayretle karşılaşmışlar.

acz-i beşer: beşerin aczi, insanın zayıflığı ve güçsüzlüğü.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
belâgat: söz ve yazıda sanatlı ve tesirli ifade.
belâgat-i beyan: açık-seçik ve delilli, ispatlı bir sözün; maksat ve makama uygun olarak, meramı tamı tamamina ifade eder tarzda söylen-

mesi.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cihet: yön, sebep, vesile.
dâhî: son derece zeki, anlayışlı, deha sahibi.
ekseriyet: en büyük kısım, çokluk, çoğunluk.
erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
hazf: aradan çıkarma, yok etme, silme.

heyet: hâl, durum, keyfiyet.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.
hüccet: delil.
icaz: az sözle çok mana ifade etme.
i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.
icmal: ihtisar etme, kısaltma, özetleme, ayrıntılarına girmeme.
ihtiyac-ı ifhâm: maksadını anlatma, bildirme ihtiyacı.

iktiza-i makam: makamın gereği.
ilm-i belâgat: belâgat ilmi.
imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.
makbul: geçerli, muteber.
mead: ahiret, dönülecek yer.
mebde: kaynak, başlangıç.
Mekkiye: Mekke'de iken, Mekke'ye ait.
mertebe: derece, basamak.
muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.
muazzam: çok büyük, ulu, yüce.
muhatap: kendisine hitap olunan, söz söylenilen kimse.
muknî: ikna eden, inandıran, inandırıcı, kandıran.
müşrik: Allah'a şirk koşan, ortak tutan.
nev-i insan: insan türü, insanoglu.
saf: dizi, sıra.
sarihan: açıkça, açık olarak.
sır: gizli hakikat.
şekavet-i ebediye: ebedî, sonsuz sıkıntı ve işkence, bitmeyen azap.
şevk: şiddetli arzu, aşırı istek ve heves.
tafsil: etraflıca bildirme, uzun uzadıya anlatma, açıklama.
tahmit: hamd etme, şükretme.
takdim: öne geçirme, öne alma, önde tutma.
takdis: Allah'ın hamde ve övülmeyle lâyık olduğunu bildirme.
tarif: bir şeyi bütün vasıflarını içine alacak şekilde anlatma.
tehir: geciktirme, sonraya bırakma, geriye bırakma, erteleme.
tekrarât-ı Kur'âniye: Kur'ân'da tekrarlanan mevzu ve ayetler.
tenkir: belirsiz kılma.
tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hakkı şanına lâyık ifadelerle anma.
tevhid: Allah'ın bir olduğunu inanma, birleme.
ubudiyet: kulluk.
ümî: okuma yazması olmayan, okumamış.
üslûb-i âlî: üstün ifade tarzı; ifadenin yüksek ve nezih olanı.
vecih: cihet, yön.
zikir: anma, bildirme.
zımnîen: ağızdan olmayarak, dolayısıyla, üstü kapalı olarak, kapalı bir şekilde.

ahkâm: emirler, hükümler, buyruklar.
âli: yüce, yüksek, ulu.
amma: ama, lâkin, ancak.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
beyanat: açıklamalar, izahlar.
bilfiil: bizzat kendi çalışması ile, kendi yaparak.
bilhassa: özellikle.
cümle-i tevhidiye ve imaniye ve uhreviye: ahirete, imana ve Allah'ın birliğine dair cümle.
cümle-i tevhidiye: Allah'ın birliğiyle ilgili cümle.
cüz'i: bütüne ait olmayan, özel.
cüz'iyat: parçaya ait olan şeyler.
ehl-i kitap: kitap ehli, kitaplı dinlerin mensupları.
ekseriyetle: daha ziyadesiyle, çoklukla, çoğunlukla.
emsal: örnekler, benzerler.
fezleke: özet, netice.
hâdis-i şer'iye: dine dair olay, dinî hâdis.
hâl: durum, vaziyet, keyfiyet.
hatime: son, nihayet, bitiş.
i'caz-ı icazi: veciz oluşunun, az sözle çok şey ifade edişinin mu'cizeliği.
icmalen: kısaca, özetle.
iman-ı billâh: Allah'ı, onun kâinatı tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.
imtisal: emre tamamen uyma, gerekeni yapma, alınan emre boyun eğme.
irşat: doğru yolu gösterme, galletten uyandırma.
küllî: umumî, genel.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
medar-ı ihtilâf: anlaşmazlık, uyuşmazlık sebebi; karışıklık, ikilik vesilesi.
Medeniye: Medine'de iken, Medine'ye ait.
menşe: esas, kaynak.
mukteza-i belâgat: belâğatin gereği.
mutabık-ı hâl: hale uygunluk, hale, duruma uygun olma.
mutabık-ı makam: makama uygunluk, makama uygun olma.
Nasarâ: Hristiyanlar.
nazım: kafiyeli, vezinli söz.
nur: aydınlık, parıltı, ışıık.
rükün: esas, kaide, prensip.
seriat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen, ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.
tarz: biçim, şekil, suret.
tarz-ı beyan: açıklama ve söyle-

Risale-i Nur ve bilhassa Kur'an'ın kırk vech-i i'cazını icmalen ispat eden Yirmi Beşinci Söz zeyilleriyle beraber ve Kur'an'ın nazmındaki vech-i i'cazı harika bir tarzda ispat eden Arabî Risale-i Nur'dan *İşaratü'l-H'caz* tefsiri bilfiil göstermişler ki, Mekki olan sure ve ayetlerde en âli bir üslûb-i belâgat ve en yüksek bir i'caz-ı icazî vardır.

Amma, Medine sure ve ayetlerde, birinci safta muhatap ve muarızları ise, Allah'ı tasdik eden Yahudî ve Nasarâ gibi ehl-i kitap olduğundan, mukteza-i belâgat ve irşat ve mutabık-ı makam ve hâlin lüzumundan sade ve vazih ve tafsilli bir üslûpla, ehl-i kitaba karşı dinin yüksek usulünü ve imanın rükünlerini değil, belki medar-ı ihtilâf olan şeriatın ve ahkâmın ve teferruatın ve küllî kanunların menşeleri ve sebepleri olan cüz'iyatın beyanı lâzım geldiğinden, o Medine sure ve ayetlerde, ekseriyetçe tafsil ve izah ve sade üslûpla beyanat içinde, Kur'an'a mahsus emsalsiz bir tarz-ı beyanla birden, o cüz'î teferruat hâdisesi içinde yüksek, kuvvetli bir fezleke, bir hatime, bir hüccet ve o cüz'î hâdis-i şer'iyeyi küllileştiren ve imtisalini iman-ı billâh ile temin eden bir cümle-i tevhidiye ve esmaiye ve uhreviye zikreder, o makamı nurlandırır, ulvileştirir, küllileştirir.

Risale-i Nur, ayetlerin ahirlerinde ekseriyetle gelen,

۱ اِنَّ اللّٰهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝ ۲ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ۝
۳ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝ ۴ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ۝

1. Muhakkak ki Allah her şeye kadirdir. (Bakara Suresi: 20.)
2. Şüphesiz ki Allah herşeyi hakkıyla bilendir. (Ankebut Suresi: 62.)
3. Kudreti her şeye galip olan ve her işi hikmetle yapan da Odur. (Nahl Suresi: 60.)
4. Kudreti herşeye galiptir, O çok bağışlayıcıdır. (Ankebut Suresi: 5.)

me şekli.

tasdik: bir şeyin veya kimse-
nin doğruluğuna kesin olarak
hükmetme.

tefsir: Kur'an'ı Kerim'i açıkla-
mak maksadıyla yazılan ki-
tap.

temin: sağlama.

ulvî: yüksek, yüce.

usûl: asıllar, kökler, esaslar,
kaideler.

üslûb-i belâgat: belâgatlı ifa-
de tarzı.

üslûp: ifade yolu, kendine
has ifade veya yazı tarzı.

vazih: vuzuhlu söz, kolay an-

laşılır ifade.

vech-i i'caz: mu'cize yönü.

Yahudî: Hz. Yakup'un oğlu
Yahuda'ya mensup olanlar,
İsrailoğulları.

zeyil: ek, ilâve.

zikretmek: anmak, bildir-
mek.

gibi tevhidi ve ahireti ifade eden fezlekeler ve hatimeler-
de ne kadar yüksek bir belâgat ve meziyetler ve cezalet-
ler ve nükteler bulunduğunu, Yirmi Beşinci Sözün İkinci
Şulesinin İkinci Nurunda, o fezleke ve hatimelerin pek
çok nüktelerinden ve meziyetlerinden on tanesini beyan
ederek, o hülâsalarda bir mu'cize-i kübra bulunduğunu
muannitlere de ispat etmiş.

Evet, Kur'ân o teferruat-ı şer'îye ve kavanin-i içtimai-
yenin beyanı içinde, birden muhatabın nazarını en yük-
sek ve küllî noktalara kaldırıp, sade üslûbu bir ulvî üslû-
ba ve şeriat dersinden tevhid dersine çevirerek, Kur'ân'ı
hem bir kitab-ı şeriat ve ahkâm ve hikmet, hem bir ki-
tab-ı akide ve iman ve zikir ve fikir ve dua ve davet oldu-
ğunu gösterip, her makamda çok makasid-ı irşadiye-i
Kur'âniyeyi ders vermesiyle, Mekkiye ayetlerin tarz-ı be-
lâgatlerinden ayrı ve parlak mu'cizâne bir cezalet izhar
eder. Bazen iki kelimede, meselâ ¹ رَبُّ الْعَالَمِينَ ve ² رَبُّكَ

'de ³ رَبُّكَ tabiriyle ehadiyeti ve ⁴ رَبُّ الْعَالَمِينَ ile vahidiyeti
bildirir; ehadiyet içinde vahidiyeti ifade eder. Hatta bir
cümlede, bir zerreyi bir göz bebeğinde gördüğü ve yer-
leştirdiği gibi, güneşi dahi aynı ayetle, aynı çekiçe göğün
göz bebeğinde yerleştirir ve göğe bir göz yapar.

Meselâ, ⁵ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ ayetinden sonra
⁶ يُوجِبُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوجِبُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ ayetinin akabinde
⁷ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ der. “Zemin ve göklerin

kitab-ı akide: akait kitabı, inanç esaslarını ele alıp açıklayan kitap.
kitab-ı şeriat: şeriat kitabı, dinî kanunlar kitabı.
makasid-ı irşadiye-i Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerim'in doğruluğu gös-
terme maksatları, Kur'ân-ı Ke-
rim'in uyarma maksatları.
meselâ: örneğin.
meziyet: bir şeyi başkalarından ayıran vasıf, üstünlük ve değerli-
lik vasfı.
muannit: inatçı, ayak direyen.
mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
mu'cize-i kübra: en büyük mu'cize.
nazar: bakış, dikkat.
nükte: ince manalı, düşündürücü söz.
tabir: ifade, söz.
tarz-ı belâgat: belâgat şekli, tarzı.
teferruat-ı şer'îye: şeriat ile ilgili ayrıntılar, şeriatın esaslarıyla ilgili olmayan hükümler.
vahidiyet: Cenab-ı Hakkın isim ve sıfatlarının birliği ve kâinatı ku-
şatması.
zemin: yeryüzü.
zerre: maddenin en küçük parça-
sı, molekül, atom.

1. Âlemlerin Rabbi. (Fatiha Suresi: 2; Bakara Suresi: 131; Maide Suresi: 28; En'am Suresi: 45, v.d.)
2. Senin Rabbin. (Bakara Suresi: 30, 68, 147, 149, v.d.)
3. Gökleri ve yeri yarattı. (Hadid Suresi: 4.)
4. O geceyi gündüze, gündüzü de geceye geçirir. (Hadid Suresi: 6.)
5. Gönüllerde saklı olanı hakkıyla bilen de Odur. (Hadid Suresi: 6.)

ahir: son.
akabinde: arkası sıra, peşin-
den, peşi sıra, ardından, ardı
sıra.
cezalet: ahenkli, akıcı ve gü-
zel ifade.

davet: dua, niyaz, çağrı.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ehadiyet: Allah'ın her bir şey-
de birliğinin tecelli etmesi,
görünmesi.
hülâsa: bir şeyin özü, esası,

özeti.
izhar: ortaya koyma, açığa çı-
karma, gösterme.
kavanin-i içtimaiye: sosyal
prensip, toplumla ilgili ka-
ideler.

adi: bayağı, aşağı, değersiz.

aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

avam: kültürlü, yüksek tabakadan olmayan; cahil halk tabakası.

belâgat: sözün düzgün, kusursuz, yerinde ve hâlin ve makamın içine göre söylenmesini öğreten ilmin adı, edebiyat kaideleri ile ilgili ilim.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cazibedar: çekici, cazibeli.

cihet: yan, yön, taraf.

cüz'i: kıymetsiz, önemsiz, teferuat.

düstur: kanun, kaide.

ehemmiyetli: önemli.

ekser: pek çok.

elcevap: cevap olarak.

fehîm: anlama, anlayış, kavrayış.

fezleke-i tevhid: Allah'ın birliğinin özeti, hülâsası.

gayet: son derece.

hâdis: olay.

hakikat: gerçek, esas.

haşmet-i hilkat: yaratmanın büyüklüğü ve heybeti.

haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.

hatırat: hatıralar, anılar.

haysiyet: itibar.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hile: aldatmaya yönelik düzen, desise.

idare: bir işi yürütmek, çekip çevirmek.

ihata: kuşatma, içine alma.

iman: inanç, itikat.

irşat: doğru yolu gösterme, galletten uyandırma.

irşatkâr: doğru yolu gösterici, irşat edici.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kıraat: okuma, devamlı ve düzgün okuma.

kitab-ı kebir: büyük kitap.

kitab-ı şeriat: şeriat kitabı, dinî kanunlar kitabı.

kitab-ı zikir: zikir kitabı.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

küllî: umumî, genel.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.

makam: yer, durak.

maksat: gaye.

marifetullah: Allah'ı tanıma, anlama, bilme.

mertebe: derece, basamak.

meselâ: örneğin.

muhavere: konuşma, sohbet etme.

haşmet-i hilkatinde kalbin dahi hatıratını bilir, idare eder” der tarzında bir beyanat cihetiyle, o sade ve ümmiyet mertebesini ve avamın fehmini nazara alan basit ve cüz’î muhavere, o tarz ile ulvî ve cazibedar ve umumî ve irşatkâr bir mükâlemeye döner.

Bir Sual: Bazen ehemmiyetli bir hakikat sathî nazarlara görünmediğinden ve bazı makamlarda cüz’î ve adî bir hâdiseden yüksek bir fezleke-i tevhidi veya küllî bir düsturu beyan etmekte münasebet bilinmediğinden, bir kusur tevehhüm edilir. Meselâ, Hazret-i Yusuf Aleyhisselâm, kardeşini bir hile ile alması içinde,

¹ **وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ** diye gayet yüksek bir düsturun zikri, belâgatçe münasebeti görünmüyor. Bunun sırrı ve hikmeti nedir?

Elcevap: Her biri birer küçük Kur’ân olan ekser uzun sure ve mutavassıtlarda ve çok sayfa ve makamlarda yalnız iki-üç maksat değil, belki Kur’ân mahiyeti hem bir kitab-ı zikir ve iman ve fikir, hem bir kitab-ı şeriat ve hikmet ve irşat gibi çok kitapları ve ayrı ayrı dersleri tazammun ederek rububiyet-i İlâhiyenin her şeye ihtatasını ve haşmetli tecelliyatını ifade etmek cihetiyle, kâinat kitab-ı kebirinin bir nevi kıraati olan Kur’ân, elbette her makamda, hatta bazen bir sayfada, çok maksatları takiben, marifetullahtan ve tevhidin mertebelerinden ve iman hakikatlerinden ders verdiği haysiyetiyle, öbür makamda, meselâ, zahirce zayıf bir münasebetle başka bir ders açar ve o zayıf münasebete çok kuvvetli münasebetler

1. Her bilenin üzerinde daha iyi bilen vardır. (Yusuf Suresi: 76.)

mutavassıt: orta hâlli, ortalama, vasatî.

mükâleme: konuşma.

münasebet: ilişki, alâka.

nazar: bakış, dikkat.

nevi: çeşit, tür.

rububiyet-i İlâhiye: Allah'ın terbiye ediciliği.

sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.

sır: gizli hakikat.

sure: Kur’ân-ı Kerîm’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

takiben: takip ederek, takip suretiyle.

tazammun: ihtiva etme, içine alma, içinde bulundurma.

tecelliyat: tecelliler, görüntüler.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayana var kabul etme,

yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

umumî: herkesle ilgili, genel.

ümmiyet: okuma yazma bilmemek.

zahir: görünüşe göre, görünüş itibarıyla.

zikir: anma, bildirme.

iltihak ederler. O makama gayet mutabık olur, mertebe-i belâgati yükselir.

İkinci Bir Sual: Kur'ân'da sarihan ve zımnen ve işareten ahiret ve tevhidi ve beşerin mükâfat ve mücaza-tını binler defa ispat edip nazara vermenin ve her surede, her sayfada, her makamda ders vermenin hikmeti nedir?

Elcevap: Daire-i imkânda ve kâinatın sergüzeştine ait inkılâplarda ve emanet-i kübrayı ve hilâfet-i arziyeyi omzuna alan nev-i beşerin şekavet ve saadet-i ebediye medar olan vazifesine dair en ehemmiyetli, en büyük, en dehşetli meselelerinden en azametlilerini ders vermek ve hadsiz şüpheleri izale etmek ve gayet şiddetli inkârları ve inatları kırmak cihetinde, elbette o dehşetli inkılâpları tasdik ettirmek ve o inkılâplar azametinde büyük ve beşere en elzem ve en zarurî meseleleri teslim ettirmek için, Kur'ân, binler defa değil, belki milyonlar defa onlara baktırsa, yine israf değil ki, milyonlar kere tekrar ile o bahisler Kur'ân'da okunur, usanç vermez, ihtiyaç kesilmez. Meselâ,

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ...¹

ayetin gösterdiği müjde-i saadet-i ebediye hakikati, bî-çare beşere her dakika kendini gösteren hakikat-i mevtin hem insanı, hem dünyasını, hem bütün ahababını idam-ı ebedîsinden kurtarıp ebedî bir saltanatı kazandırır dediğinden, milyarlar defa tekrar edilse ve kâinat kadar

1. İman edenler ve güzel işler yapanlar için ise, altından ırmaklar akan Cennetler vardır. (Bürüc Suresi: 11.)

ahbap: dostlar.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
bahis: konu.
beşer: insanlık.

bîçare: çaresiz, zavallı.
dair: alâkalı, ilgili.
daire-i imkân: imkân âlemi, kâinat ve varlıklar âlemine ait âlem.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.
elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.

emanet-i kübra: büyük emanet, en büyük emanet.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat-ı mevt: ölüm gerçeği.
hilâfet-i arziye: arzın, yer yüzünün halifelîği.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî

yokluğa gitmek olarak görme.
iltihak: karışma, katılma.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
israf: gereksiz yere harcama, ihtiyaçtan fazlasını harcama, savurganlık.
işareten: işaret ederek, belirterek.
izale: giderme, ortadan kaldırma.
medar: sebep, vesile.
mertebe-i belâgat: belâgat mertebesi.
mesele: önemli konu.
mutabık: uygun.
mücazat: bir suça karşı verilen ceza, karşılık, mutlak ceza.
müjde-i saadet-i ebediye: ebedî mutluluk müjdesi, ebedî, sonsuz saadet müjdesi.
mükâfat: iyi bir iş, hizmet veya başarıdan ötürü verilen şey, ödül.
nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.
saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.
saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.
sarihan: açıkça, açık olarak.
sergüzeşt: bir kimsenin başından geçen hâl ve olaylar, serüven, macera.
şekavet: sıkıntı ve işkence altın da kalmak, kötü duruma düşme.
şekavet-i ebediye: ebedî, sonsuz sıkıntı ve işkence, bitmeyen azap.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
vazife: görev.
zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.
zımnen: ağıttan olmayarak, dolayısıyla, üstü kapalı olarak, kapalı bir şekilde.

anasır: unsurlar, esaslar.

arz: yer, dünya.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

beşer: insanlık.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.

cinayet-i amme: umuma karşı işlenen cinayet, cürüm, suç.

dehşet: büyük tehlike karşısında korkma ve şaşırıp kalma.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ferman: emir, buyruk.

gayet: son derece.

hacet-i zaruriye: zorunlu ve gerekli ihtiyaç.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hukuk: haklar.

hükümünde: değerinde, yerinde.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

ikna: bir kanaati, fikri, düşüncayı kabul ettirme, inanmasını sağlama, inandırma, inandırılma.

israf: gereksiz yere harcama, ıhtıyaçtan fazlasını harcama, savurganlık.

işareten: işaret ederek, belirterek.

kâfirâne: kâfircesine, Allah'ı inkâr edercesine.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kıymettar: kıymetli, değerli.

Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamaıyla akılları benzerini yapmaktan aciz bırakan Kur'an-ı Kerim.

kuvvet: güç, kudret.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

mesale: önemli konu.

münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, dinsiz.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

raiyet: birisinin idaresine bağlı olanlar, halk.

sarahat: ifadedeki açıklık, açık anlatım.

sarihan: açıkça, açık olarak.

semavat: semalar, gökler.

Sultan-ı Kâinat: kâinatın sultanı ve sahibi olan Allah.

şiddet: sertlik, katılık; fazlalık, çokluk.

tecavüz: saldırma, sataşma, başkasının hakkına dokunma.

ehemmiyet verilse, yine israf olmaz, kıymetten düşmez. İşte bu çeşit hadsiz kıymettar meseleleri ders veren ve kâinatı bir hane gibi değiştiren ve şeklini bozan dehşetli inkılâpları tesis etmekte iknaa ve inandırmaya ve ispata çalışan Kur'an-ı Mu'cizülbeyan, elbette sarihan ve zımnen ve işareten, binler defa o meselelere nazar-ı dikkati celp etmek, değil israf, belki ekmek, ilâç, hava ve ziya gibi birer hacet-i zaruriye hükmünde ihsanını tazelerendir.

Hem meselâ,

۱ **إِنَّ الْكَافِرِينَ** ۲ **فِي نَارِ جَهَنَّمَ** ۳ **لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ**

gibi tehdit ayetlerini Kur'an gayet şiddetle ve hiddetle ve gayet kuvvet ve tekrarlar zikretmesinin hikmeti ise, Risale-i Nur'da kat'î ispat edildiği gibi, beşerin küfrü, kâinatın ve ekser mahlûkatın hukuklarına öyle bir tecavüzdür ki, semavatı ve arzı kızdırıyor ve anasını hiddete getirip, tufanlarla o zalimleri tokatlıyor.

۵ **إِذَا الْقُوفِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ ۖ تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ**

ayetinin sarahatiyle, o zalim münkirlere Cehennem öyle öfkeleniyor ki, hiddetinden parçalanmak derecesine geliyor. İşte, böyle bir cinayet-i ammeye ve hadsiz bir tecavüze karşı beşerin küçüklük ve ehemmiyetsizliği noktasına değil, belki zalimâne cinayetinin azametini ve kâfirâne tecavüzünün dehşetine karşı Sultan-ı Kâinat, kendi raiyetinin hukukunun ehemmiyetini ve o münkirlerin küfür ve zulmündeki nihayetsiz çirkinliğini göstermek hikmetiyle, fermanında gayet hiddet ve şiddetle o cinayeti

1. Muhakkak ki kâfirler ise.... (Muhammed Suresi: 11.)

2. Cehennem ateşindedirler. (Beyyine Suresi: 6.)

3. Ve zalimlerin ki... (İnsan Suresi: 31.)

4. Pek acı bir azaptır. (İbrahim Suresi: 22.)

5. Oraya atıldıklarında Cehennemin gürleyişini işitirler ki, kaynayıp duruyor. • Nerdeyse öfkeden parçalanacak! (Mülk Suresi: 7-8.)

tehdit: korkutma, gözdağı verme.

tesis: kurma, meydana getirme.

tufan: çok şiddetli yağmur ve sel.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zalimâne: zalimce, zulmedercesine.

zikretmek: anmak, bildirmek.

zımnen: ağızdan olmayarak, dolayısıyla, üstü kapalı olarak, kapalı bir şekilde.

ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

zulüm: haksızlık, eziyet.

ve cezasını değil bin defa, belki milyonlar ve milyarlar ile tekrar etse, yine israf ve kusur değil ki, bin seneden beri yüzer milyon insanlar her gün usanmadan kemal-i iş-tiyakla ve ihtiyaçla okurlar.

Evet, her gün, her zaman, herkes için bir âlem gider, taze bir âlemin kapısı kendine açılmasından, o geçici her bir âlemini nurlandırmak için ihtiyaç ve iştiyakla ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ cümlesini binler defa tekrar ile o değişen perdelere ve âlemlere, her birisine bir لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ'ı bir lâmba yaptığı gibi; öyle de, o kesretli, geçici perdeleri ve o tazelenen seyyar kâinatları karanlıklandırmamak ve âyine-i hayatında in'ikâs eden suretlerini çirkinleştirmek ve lehinde şahit olabilen o misafir vaziyetleri aleyhi-ne çevirmemek için o cinayetlerin cezalarını ve Padişah-ı Ezeli'nin şiddetli ve inatları kıran tehditlerini her vakit Kur'an'ı okumakla takdir etmek, tahattur edip ve nefsinin tuğyanından kurtulmaya çalışmak hikmetiyle, Kur'an, gayet manidar tekrar eder. Ve bu derece kuvvet ve şiddet ve tekrar ile, tehdidat-ı Kur'âniyeyi hakikatsiz teveh-hüm etmekten şeytan bile kaçır. Onları dinlemeyen münkirlere Cehennem azabı ayn-ı adalettir diye gösterir.

Hem meselâ, asâ-i Mûsa gibi çok hikmetleri ve fayda-ları bulunan kıssa-i Mûsa'nın (a.s.) ve sair enbiyanın (aleyhimüsselâm) kıssalarını çok tekrarında, risalet-i Ah-mediye'nin (a.s.m.) hakkaniyetine bütün enbiyanın nü-büvvetlerini hüccet gösterip onların umumunu inkâr

inkâr: reddetme, inanmama, ka-bul ve tasdik etmeme.

israf: gereksiz yere harcama, ihti-yaçtan fazlasını harcama, savur-ganlık.

iştiyak: aşırı isteme, çok fazla ar-zu etme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kemal-i iştiyak: istek ve arzunun son derecesi, tam bir istek ve ar-zu.

kesretli: çokluğu olan, çok fazla.

kıssa: ibret verici hikâye.

kıssa-i Mûsa: Hz. Mûsa'nın kıssa-sı, Hz. Mûsa'nın başından geçen mühim hadiselerin anlatıldığı kıs-sa.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

kuvvet: güç, kudret.

leh: birinin faydası için yapılan hareket.

manidar: nükteli, ince manalı.

meselâ: örneğin.

münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, din-siz.

nefis: kötü vasıfları, nitelikleri kendisinde toplayan, kötülüğe sevk eden, şehvî istekleri kam-çılıyıp hayırlı işlerden alıkoyan güç.

nurlandırmak: ışıklandırmak, ay-dınlatmak.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik, Allah'ın elçiliği, peygamberlik hâl ve şanı.

Padişah-ı Ezeli: zaman ve me-kanla kayıtlı olmayan saltanat sa-hibi olan Cenab-ı Hak.

risalet-i Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberli-ği.

sair: diğer, başka, öteki.

seyyar: sabit olmayan, belirli bir yerde sürekli durmayan, hareket eden.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şiddet: sertlik, katılık; fazlalık, çokluk.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tehdidat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın korkutan, gözdağı veren ayetleri.

tehdit: korkutma, gözdağı ver-me.

tevehhüm: vehimlenme, kurun-tuya kapılma; gerçekte var olma-yanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

tuğyan: azma, azgınlık.

umum: bütün, hepsi.

vaziyet: durum.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)

âlem: varlık sınıflarından her biri.

aleyh: karşı, karşıt.

aleyhimüsselâm: Allah'ın se-lâmı onların üzerine olsun.

asa-i Mûsa: Hz. Mûsa'nın (a.s.) asası; Hz. Mûsa'nın yere atıldığında büyük bir ejderhaya (yılan) dönüşebilen, sihirbaz-ları mağlûp eden ve taşla vur-ulduğunda Cenab-ı Hakkin

izniyle su fışkırtan ve kendisi-ne mu'cize olarak verilmiş değneği.

âyine-i hayat: hayat aynası.

ayn-ı adalet: adaletin aslı, adaletin tâ kendisi.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

ceza: karşılık, azap.

cinayet: cana kıyma, katl ve-ya bu derecede ağır bir suç.

enbiya: nebîler, peygamber-ler.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk, hak ve doğruluk-tan ayrılmama.

hikmet: ilâhî gaye, gizli se-bep, fayda.

hüccet: delil.

in'ikâs: aksetme, yansıma.

arz: yer, dünya.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
beniâdem: âdemoğulları, insanlar.
cihan: dünya, kâinat, âlem.
cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.
dair: alâkalı, ilgili.
defter-i hasenat: insanların yaptığı iyiliklerin yazıldığı manevî defter.
düstur: kanun, kural, esas.
ehemmiyetli: önemli.
emare: alâmet, belirti, nişan.
erkân-ı imaniye: imanî esaslar.
eşref: en şerefli, en iyi, en güzel.
hâdis: olay.
hâdis-i Muhammediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m) peygamberliği ve mu'cizeleri.
hakikat-i Muhammediye: Hz. Peygamberin manevî şahsiyeti, İslâmiyetin aslı ve esası.
hasenat: iyi ameller, iyi işler, hayırlar.
hayvanat: hayvanlar.
hikmet: ilahî gaye, gizli sebep, fayda.
hüccet: delil.
hüküm: yerine, değerine.
ihtiyac-ı fıtrî: yaratılışın gereği olan ihtiyaç.
ins: insan, beşer, âdemoğlu.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
israf: gereksiz yere harcama, ıhtıyaçtan fazlasını harcama, savurganlık.
istidat: kabiliyet, yetenek.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kıssa: ibret verici hikâye.
küllî: umumî, genel.
lisan: dil.
liyakat: layık olma, ehliyet.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
makam-ı kudsi: kudsi, mukaddes makam.
melek: Allah'ın nurdan yarattığı, mahlûk, ferîsteh.
mesale: ehemmiyetli, önemli iş.
minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.
misil: benzer, eş.
muktedir: iktidarlı, gücü yeten.
mukteza-i belâgat: belâğatin gereği.
mutavassıt: Kur'an'da ayetleri diğer surelere oranla orta uzunlukta olan sureler.
muvaffak olma: başarma, başarı olma, becerme.
nebatat: bitkiler.
nurlandırmak: ışıklandırmak, aydınlatmak.
risalet: elçilik, resullük, peygamberlik.

edemeyen, bu zatın risaletini hakikat noktasında inkâr edemez hikmetiyle ve herkes her vakit bütün Kur'an'ı okumaya muktedir ve muvaffak olamadığından, her bir uzun ve mutavassıt sureyi birer küçük Kur'an hükmüne getirmek için, ehemmiyetli erkân-ı imaniye gibi o kıssaları tekrar etmesi, değil israf, belki mukteza-i belâgattir. Ve hâdis-i Muhammediye (a.s.m.), bütün beniâdemin en büyük hâdisesi ve kâinatın en azametli meselesi olduğunu ders vermektir.

Evet, Kur'an'da zat-ı Ahmediye'ye en büyük makam vermek ve dört erkân-ı imaniye'yi içine almakla ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ² مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ risalet-i Muhammediye (a.s.m.) kâinatın en büyük hakikati ve zat-ı Ahmediye (a.s.m.) bütün mahlûkatın en eşrefi ve hakikat-i Muhammediye (a.s.m.) tabir edilen küllî şahsiyet-i maneviyesi ve makam-ı kudsi'yi iki cihanın en parlak bir güneşi olduğuna ve bu harika makama liyakatine dair pek çok hüccetleri ve emareleri kat'î bir surette Risale-i Nur'da ispat edilmiş. Binden birisi şudur ki:

³ السَّبَبُ كَالْفَاعِلِ düsturuyla, bütün ümmetinin bütün zamanlarda işlediği hasenatın bir misli onun defter-i hasenatına girmesi ve bütün kâinatın hakikatlerini getirdiği nur ile nurlandırması, değil yalnız cin, ins, melek ve zî-hayatı, belki kâinatı ve semavatı ve arzı minnettar eylemesi ve istidat lisanıyla nebatatın duaları ve ihtiyac-ı fıtrî diliyle hayvanatın duaları gözümüz önünde bilfiil kabul

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)

2. Muhammed (a.s.m.) Allah'ın resulüdür.

3. Bir şeye sebep olan onu işleyen gibidir. ["Hayrın yolunu gösteren, onu işleyen gibidir"] (Fey-zül-Kadir, c. 3, s 537, hadis no: 4250; Keşfü'l-Hafâ, c. 1, s. 399) hadisinden alınan bir kaide.]

ber olarak gönderilme.

risalet-i Muhammediye: kâinatın nuru ve şuuru olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliği.

rûkûn: bir şeyi meydana getiren esas unsurlardan her biri, direk, dayanak.

semavat: semalar, gökler.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahsiyet-i maneviye: manevî şahsiyet, manevî kişilik.

tabir: ifade, söz.

ümme: hak dine davet etmek için Allah tarafından kendilerine peygamber gön-

derilen ve bu peygambere inanıp bağlanan cemaat, topluluk.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

zat-ı Ahmediye: Hz. Peygamberin zatı, kişiliği.

zihayat: hayat sahibi.

olmasının şahadetiyle, milyonlar, belki ruhanîlerle beraber milyarlar fıtrî ve reddedilmez duaları makbul olan süleha-i ümmeti her gün o Zata (a.s.m.) salât ve selâm ile rahmet duaları ve manevî kazançlarını en evvel o Zata (a.s.m.) bağışlamaları ve bütün ümmetçe okunan Kur'an'ın üç yüz bin harufunun her birisinde on sevaptan tâ yüz, tâ bin hasene ve meyve vermesinden, yalnız kıraat-ı Kur'an cihetiyle defter-i a'maline hadsiz nurlar girmesi haysiyetiyle, o Zatın (a.s.m.) şahsiyet-i maneviyesi olan hakikat-i Muhammediye (a.s.m.) istikbalde bir Şecere-i Tuba-i Cennet hükmünde olacağını, Allâmü'l-Guyûb bilmiş ve görmüş, o makama göre Kur'an'ında o azîm ehemmiyeti vermiş ve fermanında ona tebaiyeti ve sünnet-i seniyesine ittiba ile şefaatine mazhariyeti en ehemmiyetli bir mesele-i insaniye göstermiş ve o haşmetli Şecere-i Tuba'nın bir çekirdeği olan şahsiyet-i beşeriyetini ve bidayetteki vaziyet-i insaniyesini, ara sıra nazara almasıdır.

İşte Kur'an'ın tekrar edilen hakikatleri bu kıymette olduğundan, tekraratında kuvvetli ve geniş bir mu'cize-i maneviye bulunmasına fıtrat-ı selime şahadet eder. Meğer, maddiyyunluk taunuyla maraz-ı kalbe ve vicdan hastalığına müptelâ ola!

قَدْ يُنْكِرُ الْمَرْءُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ
1 **وَيُنْكِرُ الْقَمَّ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمٍ** kaidesine dahil olur.

1. Bazan kişi gözündeki hastalık sebebiyle güneşin ışığını yadırır; ağız da hastalığından dolayı suyun tadını inkâr eder. (Busayrî, Kasidetü'l-Bürde.)

Allâmü'l-Guyûb: gaybı bilen, görünmeyen şeyleri bilen, Allah.
azîm: büyük, yüce, ulu.
bidayet: başlangıç.
bilfiil: bizzat kendi çalışması ile, kendi yaparak.
cihet: yön.
defter-i a'mal: insanların işlediği ve yaptığı şeylerin kayd edildiği defter; amellerin

defteri.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
evvel: önce, ilk.
ferman: emir, buyruk.
fıtrat-ı selime: bozulmamış yaratılış, sağlam huy, tabiat.
fıtrî: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.
hakikat-i Muhammediye: Hz Peygamberin manevî şahsi-

yeti, İslamiyetin aslı ve esası.
hasene: hayırlı amel, Allah rızasına uygun iş.
haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.
haysiyet: itibar.
huruf: harfler.
hükmünde: değerinde, yerinde.
istikbal: gelecek zaman.
ittiba: tâbi olma, uyma, itaat

etme.

kaide: kural, esas, düstur.

kıraat-ı Kur'an: Kur'an okumak.

kıymet: değer.

maddiyyunluk: maddecilik; her şeyi madde ile değerlendiren.

makbul: kabul edilmiş, geçerli, reddedilmeyen.

manevî: manaya ait.

maraz-ı kalp: kalp hastalığı.

mazhariyet: nail olma, şereflenme.

mesele-i insaniye: insana ait mesele, insanlıkla ilgili mesele.

mu'cize-i maneviye: tesiri manevî olan mu'cize.

müptelâ: tutkun, bir şeye düşkün ve tutulmuş olan.

nazar: bakış, dikkat.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

ruhani: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.

salât: Hz. Muhammed'e Ashabına, ailesine Allah'ın rahmet ve mağfiretini, meleklerin istiğfarnı ve mü'minlerin dualarını dileme.

selâm: barış, rahatlık, selâmet, esenlik.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

süleha-i ümmet: ümmetin salihleri.

sünnet-i seniye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) yüce sünneti; yüksek hâl, söz, tavır ve tasvipleri.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şahsiyet-i beşeriyet: insanlığa ait özel hâller, karakterler.

şahsiyet-i maneviye: manevî şahsiyet, manevî kişilik.

Şecere-i Tuba-i Cennet: Cennette Sidre'de bulunan ve dalları bütün Cenneti gölgeleyen Tuba ağacı.

şefaât: Hz. Peygamberin ve diğer salih kulların, bazı günahkâr mü'minleri bağışlamasını Allah'tan dilemeleri.

taun: veba.

tebaiyet: tâbîlik, tâbi olma, uyma.

tekrarat: tekrarlar.

ümmet: Allah tarafından kendilerine peygamber gönderilen ve bu peygambere inanıp bağlanan cemaat, topluluk.

vaziyet-i insaniye: insanın vaziyeti, tarz ve hareketi.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüyden ayırabilen bir his.

Bu Onuncu Meseleye Bir Hatime Olarak İki Hasiye

BİRİNCİSİ

Bundan on iki sene evvel ^(HASİYE) işittim ki, en dehşetli ve muannit bir zındık, Kur'ân'a karşı suikastını, tercümesiyle yapmaya başlamış. Ve demiş ki: "Kur'ân tercüme edilsin, tâ ne mal olduğu bilinsin." Yani, lüzumsuz tekrarı herkes görsün ve tercümesi onun yerinde okunsun diye dehşetli bir plân çevirmiş.

Fakat Risale-i Nur'un cerh edilmez hüccetleri kat'î ispat etmiş ki, Kur'ân'ın hakikî tercümesi kabil değil. Ve lisan-ı nahvî olan lisan-ı Arabî yerinde Kur'ân'ın meziyetlerini ve nüktelerini başka lisan muhafaza edemez. Ve her bir harfi on adetten bine kadar sevap veren kelimat-ı Kur'âniyenin mu'cizâne ve cemiyetli tabirlerinin yerini beşerin adı ve cüz'î tercümeleri tutamaz, onun yerinde camilerde okunmaz, diye Risale-i Nur her tarafta intişarıyla o dehşetli plânı akim bıraktı.

Fakat, o zındıktan ders alan münafıklar, yine şeytan hesabına Kur'ân güneşini üflemeyle söndürmeye, aptal çocuklar gibi, ahmakane ve divanecesine çalışmaları hikmetiyle, bana gayet sıkı ve sıkıcı ve sıkıntılı bir hâlette bu Onuncu Mesele yazdırıldı tahmin ediyorum. Başkalar ile görüşemediğim için hakikat-i hâli bilemiyorum.

HASİYE: Bu risalenin telifinden on iki sene evvel.

adi: bayağı, aşağı, değersiz.
ahmak: pek akılsız olan, sersem, budala.
ahmakane: ahmakçasına, ahmak olana yakışır şekilde, akılsızca.
akim: neticesiz, sonu yok, başarısız.
beşer: insan, insanlık, âdemoğlu.
cemiyetli: bir çok şeyi bir arada bulunduran, pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.
cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri çürütme, reddetme.
cüz'î: az bir parça.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
divane: deli, akli başında olmayan, budala, alık.
evvel: önce.
gayet: son derece.
hakikat-i hâl: durumun gerçek yönü, işin aslı.
hakiki: gerçek.
hâlet: hâl, durum.
hasiye: dipnot.
hatime: son söz, bir eserin sonuç kısmı.
hüccet: delil.
intişar: yayılma, dağılma, neşre-

lunma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kabil: mümkün, ihtimal da-iresinde.
kat'î: kesin, şüpheye ve te-reddüde mahal bırakmayan.
kelimat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın kelimeleri, sözleri.
lisan: dil.
lisan-ı Arabî: Arap dili.
lisan-ı nahvî: Arapçanın bir vasfı, nahve ait dil, intizam ve kaidelere bağlı belâgat dili.

mesele: önemli konu.
meziyet: bir şeyi başkalarından ayıran vasfı, üstünlük ve değerlilik vasfı.
muannit: inatçı, ayak direyen.
mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
muhafaza: koruma.
münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi davranan.
nükte: ince manalı, düşündü-

rücü söz.
plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.
sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.
suikast: kötü kasıt, kötü niyet; kötü kasıtlı iş yapma, tuzak kurma.
tabir: ifade, söz.
tekrarat: tekrarlar.
zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

İKİNCİ HAŞİYE

Denizli hapsinden tahliyemizden sonra meşhur Şehir Otelinin yüksek katında oturmuştum. Karşımda güzel bahçelerde kesretli kavak ağaçları birer halka-i zikir tarzında gayet lâtif, tatlı bir surette hem kendileri, hem dalları, hem yaprakları, havanın dokunmasıyla, cezbekârâne ve cazibedarâne hareketle raksları, kardeşlerimin müfarakatlarından ve yalnız kaldığımdan, hüznü ve gamlı kalbime ilişti. Birden güz ve kış mevsimi hatıra geldi ve bana bir gaflet bastı. Ben, o kemal-i neşe ile cilvelenen o nazenin kavaklara ve zîhayatlara o kadar acıdım ki, gözlerim yaş ile doldu. Kâinatın süslü perdesi altındaki ademleri, firakları ihtar ve ihsasıyla, kâinat dolusu firakların, zevallerin hüznüleri başıma toplandı. Birden hakikat-i Muhammediyenin (a.s.m.) getirdiği nur, imdada yetti. O hadsiz hüznüleri, gamları sürurlara çevirdi. Hatta o nurun herkes ve her ehl-i iman gibi, benim hakkımda milyon feyzinden yalnız o vakitte o vaziyete temas eden imdat ve teselli için zat-ı Muhammediyeye (a.s.m.) karşı ebediyen minnettar oldum. Şöyle ki:

Ol nazar-ı gaflet, o mübarek nazeninleri vazifesiz, neticesiz; bir mevsimde görünüp, hareketleri, neşeden değil, belki, güya ademden ve firaktan titreyerek hiçliğe düştüklerini göstermekle, herkes gibi bendeki aşk-ı beka ve hubb-i mehasin ve muhabbet-i vücut ve şefkat-i cinsiye ve alâka-i hayatiyeye medar olan damarlarıma o derece

adem: yokluk.
aşk-ı beka: ebedî hayat aşkı, sonsuzluk aşkı.
cazibekârâne: çekici ve cazibeli bir şekilde.
cezbedarâne: cezbeye tutulmuş gibi, Allah sevgisi ile kendinden geçerek.
cilve: güzellere yakışır duruş ve davranış, dilberce hareket, naz ve eda.
ebediyen: ebedî olarak, ilelebet.
ehl-i iman: inananlar, iman

sahipleri.
feyiz: ihsan, bağış, kerem.
firak: ayrılık, hicran.
gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.
gam: keder, üzüntü.
gayet: son derece.
güya: sanki, sözde.
güz: sonbahar.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat-i Muhammediye: Hz Peygamberin manevî şahsiyeti, İslâmiyetin aslı ve esası.

halka-i zikir: zikir halkası, zikir esnasında daire şeklinde oturma.
haşiye: dipnot.
hubb-i mehasin: güzelliklere, güzel olan şeylere sevgi.
hüzün: keder, tasa, gam, hüzn.
ihsas: hissettirme, sezdirme.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
imdat: yardım.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kemal-i neşe: neşe ve sevincin tam oluşu, tam bir neşe.
kesretli: çokluğu olan, çok fazla.
lâtif: güzel, hoş.
medar: dayanak noktası, sebep, vesile.
meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.
minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müfarakat: uzaklaşma, ayrılık.
nazar-ı gaflet: mana ve mahiyetten yoksun olan bakış, idrak edemeyen nazar.
nazenin: nazlı, nazik, narin, ince yapılı.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
raks: oynama, dans etme.
suret: biçim, tarz, görünüş.
sürur: sevinç, mutluluk.
şefkat-i cinsiye ve hayatiye: aynı cinsten olanların birbirlerine karşı gösterdikleri şefkat, merhamet ve hayata karşı duyulan şefkat.
şefkat-i cinsiye: cinsine ait şefkat; aynı cinsten olanların birbirlerine karşı duydukları merhamet, sevgi, şefkat duygusu.
tahliye: tutukluyu serbest bırakma.
tarz: biçim, şekil, suret.
teselli: avutma, acısını dindirme.
vazife: görev.
vaziyet: durum.
zat-ı Muhammediye: Hz. Muhammed'in zatı, kişiliği.
zeval: sona erme, yok olma, ölme.
zihayat: hayat sahibi.

dokundu ki, böyle, dünyayı bir manevî Cehenneme ve akıllı bir tazip aletine çevirdiği sırada, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmin beşere hediye getirdiği nur perdeyi kaldırdı. İdam, adem, hiçlik, vazifesizlik, abes, firak, fânîlik yerinde, o kavakların her birinin yaprakları adedince hikmetleri, manaları ve Risale-i Nur'da ispat edildiği gibi üç kısma ayrılan neticeleri ve vazifeleri var diye gösterdi.

Birinci kısım, Sâni-i Zülcelâl'in esmasına bakar. Meselâ; nasıl ki bir usta, harika bir makineyi yapsa, onu takdir eden herkes o zata ¹ مَا شَاءَ اللَّهُ، بَارَكَ اللَّهُ deyip alkışlar.

Öyle de, o makine dahi, ondan maksut neticeleri tam tamına göstermesiyle, lisan-ı hâliyle ustasını tebrik eder, alkışlar. Her zihayat ve her şey böyle bir makinedir; ustasını tebriklerle alkışlar.

İkinci kısım hikmetleri ise, zihayatın ve zîşuurun nazarlarına bakar, onlara şirin bir mütalâagâh, birer kitab-ı marifet olur; manalarını zîşuurun zihinlerinde ve suretlerini kuvve-i hafızalarında ve elvah-ı misaliyede ve âlem-i gaybın defterlerinde daire-i vücutta bırakıp, sonra âlem-i şahadeti terk eder, âlem-i gayba çekilir. Demek, sûrî bir vücudu bırakır, manevî ve gaybî ve ilmî çok vücutları kazanır.

Evet, madem Allah var ve ilmi ihata eder; elbette adem, idam, hiçlik, mahv, fenâ, hakikat noktasında ehl-i imanın dünyasında yoktur. Ve kâfirlerin dünyaları ademle, firakla, hiçlikle, fânîlikle doludur. İşte bu hakikati,

abes: boş saçma, lüzumsuz ve gayesiz iş.

adem: yokluk.

âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.

âlem-i şahadet: gözle gördüğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

bârekâllah: Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun.

beşer: insan, insanlık, âdemoğlu.

daire-i vücüt: varlık dairesi.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

elvah-ı misaliye: örnek tablolar, misalî manzaralar.

esma: adlar, isimler.

fânî: ölümlü, geçici.

fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.

fırak: ayrılık, hicran.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

hakikat: gerçek, esas.

harika: olağanüstü.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

idam: yok olma.

ihata: kuşatma, içine alma.

ilim: bilme, bilgi.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.

kitab-ı marifet: marifet kitabı, Allah'ı tanıtan kitap, bilgi kaynağı olan kitap.

kuvve-i hafıza: hafıza gücü.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

1. Allah dilemiş ne güzel yaratmış; Allah mübarek kılsın.

mahv: yok olma, ortadan kalkma, batma.

maksut: istenilen şey, istek, arzu, gaye.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

maşaallah: Allah'ın istediği gibi, Allah'ın istediği olur anlamında hayret ve memnunluk ifade eden bir ibare.

meselâ: örneğin.

mütalâagâh: mütalâa yeri, etraflıca düşünme, okuma ve inceleme yeri.

nazar: bakış, dikkat.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

Sâni-i Zülcelâl: sonsuz büyüklük sahibi olan ve her şeyi sanatla yaratan, Allah (cc.).

suret: biçim, tarz, görünüş.

sûrî: görünüşte olan, şekli.

tazip: Azap verme, eziyet et-

me, eziyette bulunma.

tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hakkı şanına lâ-yık ifadelerle anma.

vazife: görev.

vücüt: beden, varlık.

zat: kişi, şahıs.

zihayat: hayat sahibi.

zihin: hafıza, bellek.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

umumun lisanında gezen bu gelen darbimesel ders verip, der:

“Kimin için Allah var, ona her şey var; ve kimin için yoksa, her şey ona yoktur, hiçtir.”

Elhâsıl: Nasıl ki, iman ölüm vaktinde insanı idam-ı ebediden kurtarıyor; öyle de, herkesin hususî dünyasını dahi idamdan ve hiçlik karanlıklarından kurtarıyor. Ve küfür ise, hususan küfr-i mutlak olsa, hem o insanı, hem hususî dünyasını ölümle idam edip manevî Cehennem zulmetlerine atar, hayatının lezzetlerini acı zehirlere çevirir. Hayat-ı dünyeviye ahiretine tercih edenlerin kulakları çınlasın. Gelsinler, buna ya bir çare bulsunlar veya imana girsinler, bu dehşetli hasarattan kurtulsunlar.

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ¹

Duanıza çok muhtaç ve size çok
müştak kardeşiniz

Said Nursî

1. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
çare: ilâç, درمان.
darbimesel: atasözü, vecize.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
elhâsıl: hâsılı, netice itibarıyla, kısaca.
hasarat: zararlar, ziyanlar.

hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.
hususan: bilhassa, özellikle.
hususî: özel.
idam: yok olma.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

iman: inanma, itikat.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müsriliklik, imansızlık.

lisan: dil.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

müştak: arzulu, fazla istekli, istiyak gösteren.

tercih: bir şeyi diğerlerinden üstün tutma, öne alma, seçme, daha çok beğenme.

umum: herkes.

zulmet: karanlık.

ONUNCU MESELE MÜNASEBETİYLE Hüsrev'in Üstadına Yazdığı Mektup

Çok Sevgili Üstadım Efendim,

Cenab-ı Hakka hadsiz şükürler olsun, iki aylık iftirak üzüntülerini ve muhaberesizlik ıztıraplarını hafifletiren ve kalplerimize taze hayat bahşeden ve ruhlarımıza yeni, safi bir nesim ihda eden Kur'an'ın celâlli ve izzetli, rahmetli ve şefkatli ayetlerindeki tekraratın mehasinini tatad eden, hikmet-i tekrarının lüzum ve ehemmiyetini izah eden ve Risale-i Nur'un bir harika müdafaası olan "Denizli Meyvesinin Onuncu Meselesi" namını alan "Emirdağ Çiçeği"ni aldık. Elhak, takdir ve tahsine çok lâyük olan bu çiçeği kokladıkça ruhumuzdaki iştiyak yükseldi. Dokuz aylık hapis sıkıntısına mukabil, Meyve'nin dokuz "Meselesi" nasıl beraatimize büyük bir vesile olmakla güzelliğini göstermiş ise, "Onuncu Meselesi" olan çiçeği de, Kur'an'ın icazlı i'cazındaki harikaları göstermekle, o nispette güzelliğini göstermektedir.

Evet, sevgili Üstadım,

Gülün çiçeğindeki fevkalâde letafet ve güzellik, ağacındaki dikenleri nazara hiç göstermediği gibi; bu nuranî çiçek de bize, dokuz aylık hapis sıkıntısını unutturacak bir şekilde, o sıkıntılarımızı da hiçe indirmiştir. Mütalâasına doyumlayacak şekilde kaleme alınan ve akılları hayrete sevk eden bu nuranî çiçek, muhtevi olduğu çok güzelliklerinden, bilhassa Kur'an'ın tercümesi suretiyle

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
bahş: bağış, ihsan, verme. bağışlayan, veren, affeden.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşıma.
bilhassa: özellikle.
celâl: sonsuz büyüklük, haşmet, ululuk, yücelik ve haşmet sahibi olan Allah.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
elhak: hakkın tâ kendisi, tam doğrusu; doğrusu ya.
fevkalâde: olağanüstü.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
harika: olağanüstü vasıflar taşıyan ve hayranlık hissi uyandıran.
hikmet-i tekrar: tekrar etmenin hikmeti, sebebi, gayesi.
i'caz: mucizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.
icaz: sözü kısa söyleme, kısa fakat yeterli ifade etme.
iftirak: hicran, ayrılık.
ihda: hediye etme, hediye verme.
ıştiyak: aşın isteme, çok fazla arzu etme.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
ıztırap: üzüntü veren bir durumun meydana getirdiği kuvvetli acı, aşın elem, azap, sıkıntı.
izzetli: şeref ve itibar sahibi.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
letafet: lâtiflik, hoşluk, incelik.

mehasin: güzellikler, hüsünler, iyilikler.
mesele: önemli konu.
muhabere: haberleşme, mektuplaşma, yazışma.
muhteva: ihtiva eden, içine alan, içinde bulunduran, kapsayan.
mukabil: karşılık.
müdafa: savunma, koruma.
münasebet: vesile, ... -dan dolayı.
mütalâa: bir şeyi etrafıca düşünme, tetkik etme.

nam: ad, isim, lâkap.
nazar: bakış, dikkat.
nesim: hafif lâtif rüzgâr, hoş giden esinti, esinti.
nispet: oran, değer.
nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
safi: saf olan, katışıksız, duru.
sevk: ulaştırma, yöneltme.

suret: biçim, şekil, tarz.
şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.
şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.
tadat: sayma.
tahsin: beğenme, güzel bulma.
takdir: kıymet verme, beğenme.
tekrarat: tekrarlar.
vesile: aracı, vasıta.

nazar-ı beşerde adileştirilmek ihanetine mukabil, o tekraratın kıymetini tam göstermekle, Kur'an'ın cihandeğer ulviyetini meydana koymuştur.

Salıklarının her asırda fevkalâde bir metanetle sarılmalarıyla ve emir ve nehyine tamamen inkıyat etmeleriyle, güya yeni nazil olmuş gibi tazeliği ispat edilmiş olan Kur'an-ı Mu'cizülbeyan'ın, bütün asırlarda, zalimlerine karşı şiddetli ve dehşetli ve tekrarlı tehditleri ve mazlumlara karşı şefkatli ve rahmetli mükerrer taltifleri; hususiyle bu asrımıza bakan tehdidatı içinde, zalimlerine, misli görülmemiş bir hâlette, sanki feza-i ekberden bir numuneyi andıran semavî bir Cehennemle altı yedi sene-den beri mütemadiyen feryadüfğan ettirmesi; ve keza, mazlumlara bu asırdaki küllî fertleri başında Risale-i Nur Talebelerinin bulunması ve hakikaten bu talebeleri de ümem-i salifenin enbiyalarına verilen necatlar gibi pek büyük umumî ve hususî necatlara mazhar etmesi ve muarızları olan dinsizlerin Cehennemî azapla tokatlanmalarını göstermesi, hem iki güzel ve lâtif haşiyelerle ha-time verilmek suretiyle çiçeğin tamam edilmesi bu fakir talebeniz Hüsrev'i o kadar büyük bir sürurla sonsuz bir şükre sevk etti ki; bu güzel çiçeğin verdiği sevinç ve süruru müddet-i ömrümde hissetmediğimi Sevgili Üstadıma arz ettiğim gibi, kardeşlerime de kerratla söylemişim. Cenab-ı Hak, zayıf ve tahammülsüz omuzlarına pek azametli bar-ı sakil tahmil edilen siz Sevgili Üstadımızdan ebediyen razı olsun. Ve yüklerinizi tahfif etmekle yüzlerinizi ebede kadar güldürsün, âmin.

adi: bayağı, aşağı, değersiz.
âmin: "Yâ Rabbi! kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.
arz: bir büyüğe sunma, gösterme, bildirme.
azamet: büyüklük.
azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.
bâr-ı sakil: ağır yük.
Cehennemî: Cehennem gibi, (sıcak veya yakıcı).
cihandeğer: cihan kıymetinde. çok kıymetli.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ebed: sonsuzluk, daimilik.
ebediyen: ebedî olarak, sonsuza kadar.
emir: dinin emir ve yasakları karşısında sorumlu bulunan erkek ve kadınların yapmakta sorumlu tutulduğu dinî işler.
enbiya: nebîler, peygamberler.
feryadüfğan: yüksek sesle bağırma, ağlama, sızlama, yardım isteme.

fevkalâde: olağanüstü.
feza-i ekber: uzay.
güya: sanki.
hakikaten: doğrusu, gerçekten.
hâlet: hâl, durum.
haşiye: dipnot.
hatime: son, nihayet, bitiş.
hususî: özel.
hususuyla: özellikle.
ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.
inkıyat: boyun eğme, bağlanma, teslim olma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kerrat: kereler, defalar, kezler.
keza: böylece, aynı şekilde.
kıymet: değer.
Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'an-ı Kerim.
küllî: umumî, genel.
lâtif: güzel, hoş.
mazhar: nail olma, şereflenme.
mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.
metanet: metin olma, dayanıklılık, sağlamlık.
misil: benzer, eş.
muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.
mukabil: karşılık.
müddet-i ömür: ömür müddeti, yaşam süresi, yaşama süresi.
mükerrer: tekrarlanmış, tekrar olunmuş.
mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.
nazar-ı beşer: insanın bakışı.
nazil: nüzul eden, inen.
necat: kurtuluş, kurtulma, halâs.
hususî: özel.
hüccet: delil.
hürmet: şeref; saygı.
iman: inanma, itikat.
ins: insan, beşer, âdemoğlu.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kıymet: değer.
küllî: umumî, genel.
meal: mana, anlam, mefhum.
melâike: melekler.
muhafaza: koruma.
nam: ad, isim.
numune: örnek.
rûkûn: bir şeyi meydana getiren esas unsurlardan her biri, direk, dayanak.
rû'yetullah: Allah'ı görme, Allah'ın görülmesi; kulların ahirette, Cennette Allah'ı görmesi.
saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.
Siracünnur: Risale-i Nur Külliyyatından, Said Nursî'nin bir eseri.
secere-i kudsiye: kutsal, mübarek ağaç.
şefaât: birinden başkasının kusurağının veya suçunun bağışlanmasını dileme.
şer: kötülük.
tesellidar: teselli bulmuş bir şekilde.
zayi: elden çıkmış, zarar, ziyan.
zikretmek: anma.

Evet, Sevgili Üstadım,

Biz Allah'tan, Kur'an'dan, Habib-i Zîşandan ve Risale-i Nur'dan ve Kur'an dellâli siz sevgili Üstadımızdan ebediyen razıyız ve intisabımızdan hiçbir cihetle pişmanlığımız yok. Hem, kalbimizde, zerre kadar kötülük etmek için niyet yok. Biz, ancak Allah'ı ve rızasını istiyoruz. Gün geçtikçe, rızası içinde Cenab-ı Hakka vuslat iştihaklarını kalbimizde teksif ediyoruz. Bilâistisna bize fenalık edenleri Cenab-ı Hakka terk etmekle affetmek ve bilakis bize zulmeden o zalimler de dahil olduğu hâlde herkese iyilik etmek, Risale-i Nur Talebelerinin kalplerine yerleşen bir şiar-ı İslâm olduğunu, biz istemeyerek ilân eden Hazret-i Allah'a hadsiz, hudutsuz şükürler ediyoruz.

Çok kusurlu talebeniz
Hüsrev

bilâistisna: istisnasız, ayırt etmeksizin.

bilakis: aksine, tersine, tam tersi.

cihet: yön, sebep, vesile.

dellâl: ilân edici; hakka davet eden.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

Habib-i Zîşan: şanlı sevgili, Peygamberimiz.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hudutsuz: sınırsız.

intisap: mensup olma, bağ-

lanma, girme.

iştihak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.

kusur: eksiklik, noksan.

niyet: bir işi yapmayı önceden düşünme.

razı: rıza gösteren, kabul eden, hoşnut olan.

şiar-ı İslâm: İslâmın belirtileri, izleri.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

talebe: talep eden, öğrenci.

teksif: yoğunlaştırma, sıkılaştırma, sıkıştırma.

vuslat: bir şeye ulaşma, kavuşma, birleşme, erişme.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

zulüm: haksızlık.

On Birinci Mesele

MEYVENİN ON BİRİNCİ MESELESİNİN başı, bir meyvesi Cennet ve biri saadet-i ebediye ve biri rü'yetullah olan iman şecere-i kudsiyesinin hadsiz küllî ve cüz'î meyvelerinden yüzer numuneleri Risale-i Nur'da beyan ve hüccetlerle ispat edildiğinden, izahını Siracünnur'a havale edip küllî erkânının değil, belki cüz'î ve cüzlerin cüz'î ve hususî meyvelerinden birkaç numune beyan edilecek.

• *Birisi*: Bir gün, bir duada, “Yâ Rabbi! Cebrail, Mikâil, İsrâfil, Azrail hürmetlerine ve şefaathlerine, beni cin ve insin şerlerinden muhafaza eyle” mealinde duayı dediğim zaman, herkesi titreten ve dehşet veren Azrail namını zikrettiğim vakit, gayet tatlı ve tesellidar ve sevimli bir hâlet hissettim, “Elhamdülillâh” dedim. Azrail’i cidden sevmeye başladım. Melâikeye iman rüknünün bu cüz'î ferdinin pek çok meyvelerinden yalnız bir cüz'î meyvesine gayet kısa bir işaret ederiz.

• *Birisi*: İnsanın en kıymetli ve üstünde titrediği malı, onun ruhudur. Onu zayi olmaktan ve fenâdan ve başboşluktan muhafaza etmek için kuvvetli ve emin bir ele teslimin derin bir sevinç verdiğini kat'î hissettim. Ve insanın amelini yazan melekler hatırıma geldi. Baktım, aynen bu meyve gibi çok tatlı meyveleri var.

amel: fiil, iş.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.

cüz: kısım, parça.

cüz'î: küçük, az.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, hamd Allah'a aittir.

fenâ: yok olma, yokluk.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâlet: durum.

hususî: özel.

hürmet: riayet, ihtiram.

ins: insan, beşer, âdemoğlu.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

küllî: umumî, genel.

meal: mana, anlam, mefhum.

muhafaza: koruma.

nam: ad, isim.

numune: örnek.

rükün: esas, kaide, prensip.

rü'yetullah: kulların Cennette Allah'ı görmesi.

şecere-i kudsiye: kutsal, mübarek ağaç.

şefaath: Hz. Peygamberin ve diğer salih kulların, bazı günahkâr mü'minleri bağışlamasını Allah'tan dilemeleri.

şer: kötülük.

tesellidar: teselli bulmuş bir şekilde.

vakit: zaman.

zayi: elden çıkmış, zarar, zıyan.

zikir: Allah'ın adlarını anarak dua etme, Allah'ı anma.

• *Birisi*: Her insan, kıymetli bir sözünü ve fiilini bâkî-leştirmek için, iştîyakla kitabet ve şiir, hatta sinema ile hıfzına çalışır. Hususan, o fiillerin Cennette bâkî meyveleri bulunsa, daha ziyade merak eder. Kîramen Kâtibîn, insanın omuzlarında durup, onları ebedî manzaralarda göstermek ve sahiplerine daimî mükâfat kazandırmak o kadar bana şirin geldi ki, tarif edemem.

Sonra, ehl-i dünyanın beni hayat-ı içtimaiyedeki her şeyden tecrit etmek içinde bütün kitaplarımdan ve dostlarımdan ve hizmetçilerimden ve teselli verici işlerden ayır- rı düşürmeleriyle beraber, gurbet vahşeti beni sıkarken ve boş dünya başıma yıkılırken, melâikeye imanın pek çok meyvelerinden birisi imdadıma geldi; kâinatımı ve dünyamı şenlendirdi, melekler ve ruhanîlerle doldurdu, âlemimi sevinçle güldürdü. Ve ehl-i dalâletin dünyaları vahşet ve boşluk ve karanlıkla ağladıklarını gösterdi.

Hayalim, bu meyvenin lezzetiyle mesrur iken, umum peygamberlere imanın pek çok meyvelerinden buna benzer bir tek meyvesini aldı, tattı. Birden, bütün geçmiş zamanlardaki enbiyalarla yaşamış gibi, onlara imanım ve tasdikim, o zamanları ışıkladırdı ve imanımı küllî yapıp genişlendirdi ve ahir zaman Peygamberimizin imana ait olan davalarına binler imza bastırdı, şeytanları susturdu.

Birden, Hikmetü'l-İstiaze Lem'asında kat'î cevabı bulunan bir sual kalbime geldi ki:

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
âlem: dünya, cihan.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
daimî: sürekli, devamlı.
dava: takip edilen fikir, iddia.
ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimşeler.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.
enbiya: nebîler, peygamberler.
fiil: iş, hareket.
gurbet: yabancı yere gidip kalma, doğup büyüdüğü yerler dışında kalma.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
hıfz: ezberleme, zihinde saklama, hatırdan tutma.
hususan: bilhassa, özellikle.
iman: inanma, itikat.
imdat: yardım.
iştîyak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin

tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
Kîramen Kâtibîn: yazıcı melekler, insanların iki tarafında bulunup, sevaplarını ve günahlarını yazan meleklerin adı.
kitabet: kâtiplik, yazma.
kıymet: değer.
külli: umumî, genel.
melâike: melekler.
mesrur: sevinçli, memnun,

şen, sürurlu.
mükâfat: iyi bir iş, hizmet veya başarıdan ötürü verilen şey, ödül.
peygamber: Allah tarafından haber getirerek İlâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.
ruhanî: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.
sual: soru.
tarif: bir şeyi bütün vasıflarını içine alacak şekilde anlatma.

tasdik: bir şeyin veya kimşenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tecrit: bir kişinin başka bir insan veya nesneyle olan ilişkisini kesme.
teselli: avutma, acısını dindirme.
umum: bütün.
vahşet: ıssızlık, tenhâlık, yalnızlık.
vahşet: ürkütücü ve korkunç olan şey.
ziyade: çok, fazla.

“Bu meyveler gibi hadsiz tatlı semereler ve faydalar ve hasenatın gayet güzel neticeleri ve menfaatleri ve Erhamürrâhimîn’in gayet merhametkârâne tevfiikleri ve inayetleri ehl-i hidayete yardım edip kuvvet verdikleri hâlde, ehl-i dalâlet neden çok defa galebe eder ve bazen yirmisi yüz tane ehl-i hidayeti perişan eder?” diye, manen benden soruldu. Ve bu tefekkür içinde, şeytanın gayet zayıf desiselerine karşı Kur’ân’ın büyük tahşidatı ve melâikeleri ve Cenab-ı Hakkın yardımını ehl-i imana göndermesi hatıra geldi. Risale-i Nur’un onun hikmetini kat’î hüccetlerle izahına binaen, o sualin cevabına gayet kısa bir işaret ederiz.

Evet, bazen serseri ve gizli muzır bir adamın bir saraya ateş atmaya çalışması yüzünden yüzer adamın yapması gibi, yüzer adamın muhafazası ile ve bazen devlete ve padişaha iltica ile o sarayın vücudu devam edebilir. Çünkü, onun vücudu, bütün şeraitin ve erkânın ve esbabin vücuduyla olabilir. Fakat, onun ademi ve harap olması, bir tek şartın ademiyle vaki ve bir serserinin bir kibritiyle yanıp mahvolduğu gibi, ins ve cin şeytanları az bir fiil ile büyük tahribat ve dehşetli manevî yangınlar yaparlar.

Evet, bütün fenalıklar ve günahlar ve şerhlerin mâyesi ve esasları ademdir, tahriptir. Sureten vücudun altında, adem ve bozmak saklıdır. İşte cinnî ve insî şeytanlar ve şerirler, bu noktaya istinaden gayet zayıf bir kuvvetle hadsiz bir kuvvete karşı dayanıp, ehl-i hak ve hakikati Cenab-ı Hakkın dergâhına ilticaya ve kaçmaya her vakit

adem: yokluk, olmama.
binaen: ... -den dolayı, bu sebepten.
cin: gözle görünmez, lâtif cinsimlerden ibaret bir yaratık.
cinnî: cin taifesinden olan.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dergâh: sığınacak yer.
desise: hile, oyun, aldatmaca.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.
ehl-i hak: hak ehli, iman, Islâmiyet ve hak yolunda olan,

hak mezhepte olan.
ehl-i hakikat: hakikati arzulayanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.
ehl-i hidayet: hidayette ve doğru yolda olanlar, hidayete erişmiş kimseler.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
Erhamürrâhimîn: merhamet edenlerin en merhametlisi olan Allah.
erkân: rükünler, esaslar.

esbab: sebepler, vasıtalar.
faide: fayda.
fiil: iş, hareket.
galebe: galip gelme, yenme, üstünlük.
gayet: son derece.
günah: Allah’ın emirlerine aykırı davranış, uygunsuz fiil, dinî suç.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hasenat: iyi ameller, iyi işler, hayırlar.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hüccet: delil.
iltica: sığınma, güvenme, dayanma.
inayet: yardım, ihsan, lütuf.
ins: insan, beşer, âdemoğlu.
insi: insan cinsinden.
istinaden: istinat ederek, dayanarak, güvenerek, delil kabul ederek.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kat’î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
kuvvet: güç, kudret.
mahvolma: yok olma, ortadan kalkma, batma.
manen: mana bakımından, manaca.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mâye: maya, asıl ve gerekli madde; temel, esas, asıl, öz.
mecbur: zorunda kalma.
melâike: melekler.
menfaat: fayda.
merhametkârâne: acıyarak, merhamet göstererek.
muhafaza: koruma.
muzır: zararlı, zarar veren.
padişah: hükümdar, sultan.
semere: meyve, güzel netice.
serseri: ötede beride başı boş geçen, işsiz, güçsüz.
sual: soru.
Sureten: suret olarak, görünüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.
şer: kötülük.
şerait: şartlar.
şerir: şer işleyen, kötülük işleyen, fenalık yapan.
tahribat: tahripler, yıkip bozmalar.
tahrip: harap etme, yıkma, bozma.
tahşidat: uygımlar, biriktirmeler, toplamalar.
tefekkür: derin düşünme; esyanın hakikatini, yaratıcının sırlarını kavramak ve ibret almak için zihnen ve kalben düşünme.
tevfiik: başarı, muvaffakiyet.
vaki: vuku bulan, olan.
vücut: beden, varlık.

mecbur ettiğinden, Kur'ân, onları himaye için büyük tahşidat yapar. Doksan dokuz esma-i İlâhiyeyi onların ellerine verir. O düşmanlara karşı sebat etmelerine çok şiddetli emirler verir.

Bu cevaptan, birden pek büyük bir hakikatin ucu ve azametli, dehşetli bir meselenin esası göründü. Şöyle ki:

Nasıl ki Cennet bütün vücut âlemlerinin mahsulâtını taşıyor ve dünyanın yetiştirdiği tohumları bâkiyâne süm-büllendiriyor. Öyle de, Cehennem dahi, hadsiz dehşetli adem ve hiçlik âlemlerinin çok elîm neticelerini göstermek için, o adem mahsulâtlarını kavuruyor. Ve o dehşetli Cehennem fabrikası, sair vazifeleri içinde, âlem-i vücut kâinatını âlem-i adem pisliklerinden temizlettiriyor. Bu dehşetli meselenin şimdilik kapısını açmayacağız; inşaallah sonra izah edilecek.

Hem, meleklerle iman meyvesinden bir cüz'ü ve Münker ve Nekir'e ait bir numunesi şudur:

“Herkes gibi ben dahi muhakkak gireceğim” diye, mezarıma hayalen girdim. Ve kabirde yalnız, kimsesiz, karanlık, soğuk, dar bir haps-i münferitte, bir tecrid-i mutlak içindeki tevahhuş ve me'yusiyetten tedehhüş ederken, birden Münker ve Nekir taifesinden iki mübarek arkadaş çıkıp geldiler. Benimle münazaraya başladılar. Kalbim ve kabrim genişlediler, nurlandılar, hararetlendiler. Âlem-i ervaha pencereler açıldı. Ben de, şimdi hayalen ve istikbalde hakikaten göreceğim o vaziyete bütün canımla sevindim ve şükrettim.

adem: yokluk, hiçlik.
âlem: varlık sınıflarından her biri.
âlem-i adem: yokluk, hiçlik âlemi.
âlem-i ervah: ruhlar âlemi.
âlem-i vücut: varlık âlemi, vücut âlemi.
azamet: büyüklük.
bâkiyâne: daimî, sonsuz bir şekilde.
cüz: kısım, parça.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.
esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, esas.
hakikaten: doğrusu, gerçekten.
haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.
hararet: ateşlilik, coşkunluk, heyecanlılık.
hayalen: hayal olarak, hayalî bir şekilde, zihinde tasarlayıp canlandırarak.
himaye: koruma, muhafaza etme.
iman: inanma, itikat.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
istikbal: gelecek zaman.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz an-

latma.
kabir: mezar.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
mahsulât: meyveler, ürünler.
mesele: önemli konu.
me'yusiyet: ümitsizlik.
mezar: kabir, ölünün gömüldüğü yer.
muhakkak: doğruluğu kesinlik kazanmış, mutlak.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

münazara: bir konu üzerinde belli kurallara uyularak yapılan tartışma.
Münker-Nekir: sorgu melekleri, öldükten sonra insanları sorgulayan melekler.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
numune: örnek.
sair: diğer, başka, öteki.
sebat: kararlı olma, kararından vazgeçmeme, azimlilik.
şükûr: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

tahşidat: yığmalar, biriktirmeler, toplamalar.
taife: bölük, takım, grup, fırka.
tecrid-i mutlak: tam bir yalnızlık, hiç kimseyle görüşmemek.
tedehhüş: dehşete düşme, korkma, ürkme.
tevahhuş: yalnızlaşma, vahşileşme, yabancılaşıma.
vazife: görev.
vaziyet: durum.
vücut: beden, varlık.

Sarf ve nahiv ilmini okuyan bir medrese talebesinin vefat edip, kabirde Münker ve Nekir'in **مَنْ رَبُّكَ** (Senin Rabbin kimdir?) diye suallerine karşı, kendini medresede zannedip, nahiv ilmi ile cevap vererek, **مَنْ**¹ müptedadır, **رَبُّكَ**² onun haberidir. Müşkûl bir meseleyi benden sorunuz, bu kolaydır" diyerek, hem o melâikeleri, hem hazır ruhları, hem o vakıayı müşahade eden orada bulunan bir keşfelkubur velisini güldürdü ve rahmet-i İlâhiyeyi tebesüme getirdi. Azaptan kurtulduğu gibi, Risale-i Nur'un bir şehit kahramanı olan Merhum Hafız Ali, hapiste Meyve Risalesini kemal-i aşkla yazarken ve okurken vefat edip, kabirde melâike-i suale mahkemedeki gibi Meyve hakikatleri ile cevap verdiği misillü, ben de ve Risale-i Nur Şakirtleri de o suallere karşı Risale-i Nur'un parlak ve kuvvetli hüccetleriyle istikbalde hakikaten ve şimdi manen cevap verip, onları tasdiğe ve tahsine ve tebriğe sevk edecekler inşaallah.

Hem, meleklerle imanın saadet-i dünyeviyeye medar cüz'î bir numunesi şudur ki:

İlmihalden iman dersini alan bir masum çocuğun, yanında ağlayan ve masum bir kardeşinin vefatı için vaveylâ eden diğer bir çocuğa, "Ağlama, şükreyle. Senin kardeşin meleklerle beraber Cennete gitti. Orada gezer. Bizden daha iyi keyfedecek, melekler gibi uçacak. Her

saf, temiz.

medar: sebep, vesile.

medrese: İslâm dünyasında düzenli öğretim kuruluşu, mektep.

melâike: melekler.

melâike-i sual: sorgu, sual melekleri.

merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş, ölü.

mesele: önemli konu.

misillü: gibi, benzeri.

Münker-Nekir: sorgu melekleri, öldükten sonra insanları sorgulayan melekler.

müpteda: isim cümlelerinde özne.

müşahade: bir şeyi gözle görme, seyretme.

müşkül: güç, zor, çetin.

nahiv: söz dizimi, cümle bilimi; sentaks.

numune: örnek.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

rahmet-i İlâhiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, İlâhî rahmet.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

saadet-i dünyeviyeye: dünya ile ilgili saadet, dünya hayatındaki mutluluk, dünya saadeti.

sarf: dil bilgisinin, dilin çekim şekilleri, yapımı ve kullanımı ile ilgili konuları araştıran bölümü, morfoloji, şekil bilgisi.

sevk: ulaştırma, yöneltme.

sual: soru.

şakirt: talebe, öğrenci.

şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

talebe: talep eden, öğrenci.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tebessüm: gülümseme.

vakıa: vuku bulan, olan şey.

vaveylâ: çığlık, feryat.

vefat: ölme.

veli: Allah'ın sevgisine, himayesine kavuşmuş, ermiş kimseler, Allah dostu, evliya.

zan: sanma, kesin olarak bilmek, sizin kuvvetli ihtimalle hükmetme.

1. Kim.

2. Senin Rabbin.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

cüz'î: küçük, az.

haber: Arapça dil bilgisinde, isim cümlelerinde yüklem vazifesi gören kelime veya kelime grubu.

hakikat: gerçek, esas.

hakikaten: hakikat olarak.

hüccet: delil.

ilim: bilme, bilgi.

ilmihal: "hâl ilmi" manasında herkese gerekli olan dinî hükümleri bildirmek maksadıyla yazılan kitaplara verilen isim.

iman: inanma, itikat.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

istikbal: gelecek zaman.

kabir: mezar.

kemal-i aşk: aşkın son derecesi; tam bir aşk, büyük bir aşk.

keşfe'l-kubur: kabirdeki ölülerin hâllerini anlama.

mahkeme: dava, duruşma.

manen: mana bakımından, manaca.

masum: suçsuz, günahsız,

yeri seyredebilir” deyip, feryat edenin ağlamasını tebes-
süme ve sevince çevirmesidir.

Ben de, aynen bu ağlayan çocuk gibi, bu hazin kışta
ve elim bir vaziyetimde gayet elim iki vefat haberini al-
dım. Biri, hem âlî mekteplerde birinciliği kazanan, hem
Risale-i Nur’un hakikatlerini neşreden biraderzadem
merhum Fuad; ikincisi, hacca gidip sekerat içinde tavaf
ederken, tavaf içinde vefat eden Âlime Hanım namında-
ki merhume hemşirem. Bu iki akrabamın ölümleri, İhti-
yar Risalesinde yazılan merhum Abdurrahman’ın vefatı
gibi beni ağlatırken, imanın nuruyla o masum Fuad, o
saliha hanım, insanlar yerinde meleklerle, hurilere arka-
daş olduklarını ve bu dünyanın tehlike ve günahlarından
kurtulduklarını manen, kalben gördüm. O şiddetli hüznün
yerinde büyük bir sevinç hissedip hem onları, hem Fu-
ad’ın pederi kardeşim Abdülmecid’i, hem kendimi tebrik
ederek Erhamürrâhimîn’e teşekkür ettim. Bu iki merhu-
meye rahmet duası niyetiyle buraya yazıldı, kaydedildi.

Risale-i Nur’daki bütün mizanlar ve muvazeneler, ima-
nın saadet-i dünyeviye ve uhreviye medar meyvele-
rini beyan ederler. Ve o küllî ve büyük meyveler, bu dün-
yada gösterdikleri saadet-i hayatiye ve lezzet-i ömür ci-
hetiyle, “Her mü’minin imanı, ona bir saadet-i ebediye-
yi kazandıracak, belki sümbül verecek ve o surette inki-
şaf edecek” diye haber verirler. Ve o küllî ve pek çok
meyvelerinden beş meyvesi, meyve-i Mirâç olarak Otuz

akraba: yakınlar, aralarında soy-
ca yakınlık bulunanlar, hısımlar.

âli: yüce, yüksek, ulu.

beyan etmek: açıklamak, bildir-
mek, izah etmek.

biraderzade: kardeş çocuğu, ye-
ğen.

cihet: yön.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

elim: şiddetli, çok dert ve keder
veren.

Erhamürrâhimin: merhamet
edenlerin en merhametlisi olan
Allah.

feryat: haykıрма, çığlık.

gayet: son derece.

günah: Allah’ın emirlerine aykırı
davranış, uygunsuz fiil, dinî suç.

hakikat: gerçek, esas.

hazin: keder meydana getiren,
acı uyandıran, hüznün veren.

hemşire: kız kardeş, baci.

huri: Cennet kızı, Cennet güzeli.

hüzün: keder, tasa, gam, hüznün.

iman: inanma, itikat.

inkışaf: ortaya çıkma, keşfolun-
ma.

kalben: kalp ile, kalpten.

küllî: umumî, genel.

lezzet-i ömür: hayat, yaşama
lezzeti.

manen: mana bakımından, ma-
naca.

masum: suçsuz, günahsız, saf, te-
miz.

medar: sebep, vesile.

mektep: eğitim ve öğretim kuru-
luşu, ilim ve irfan öğrenilen yer,
okul.

merhum: rahmete kavuşmuş, öl-
müş, ölü.

merhume: vefat etmiş, rahmete
kavuşmuş kadın.

meyve-i Mirâç: Miracın mey-
vesi, Miracın faydalı neticeleri.

mizan: ölçü, denge.

muvazene: denge.

mü’min: iman eden, inanan.

nam: ad, isim.

neşretme: dağıtma, yayma,
saçma.

niyet: bir işi yapmayı önce-
den düşünme.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

peder: baba.

rahmet: şefkat etmek, mer-
hamet etmek, esirgemek.

saadet-i dünyeviye: dünya
ile ilgili saadet, dünya haya-
tındaki mutluluk, dünya sa-
adeti.

saadet-i ebediye: sonu ol-
mayan, sonsuz mutluluk.

saadet-i hayatiye: hayattaki
mutluluk.

saadet-i uhreviye: ahiretle il-
gili saadet, ahiretteki mutlul-
luk.

saliha: temiz, saf, iyi işler ya-
pan, dinin emirlerini tam ola-
rak yerine getiren takva sahi-

bi kadın.

sekerat: ölmek üzere olan bir
kişinin kendinden geçmesi.

suret: biçim, tarz, görünüş.

tavaf: haccın şartlarından
olarak, hacıların Kâbe’nin et-
rafında yedi kez dolaşmaları.

tebessüm: gülümseme.

teşekkür: yapılan bir iyilik
karşısında minnet, memnuni-
yet ve şükür ifade etme, şük-
retme.

vaziyet: durum.

vefat: ölüm.

Birinci Sözün ahirinde ve beş meyvesi Yirmi Dördüncü Sözün Beşinci Dalında numune olarak yazılmış.

Erkân-ı imaniyenin her birinin ayrı ayrı pek çok, belki hadsiz meyveleri olduğu gibi, mecmuunun birden çok meyvelerinden bir meyvesi, koca Cennet ve biri de saadet-i ebediye ve biri de, belki en tatlısı da rü'yet-i İlâhiyedir diye, başta demiştik. Ve Otuz İkinci Sözün ahirindeki muvazenede, imanın saadet-i dâreyne medar bir kısım semereleri güzel izah edilmiş.

İman-ı bilkader rüknünün kıymettar meyveleri bu dünyada bulunduğuna bir delil, umum lisanında ¹ **مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ آمِنَ مِنَ الْكَدَرِ** darbimesel olmuştur. Yani, “Kadere iman eden, gamlardan kurtulur.” Risale-i Kaderin ahirinde güzel bir temsil ile, iki adamın şahane bir sarayın bahçesine girmesiyle, bir küllî meyvesi beyan edilmiş. Hatta ben kendi hayatımda binler tecrübelerimle gördüm ve bildim ki, kadere iman olmazsa, hayat-ı dünyeviye saadeti mahvolur. Elim musibetlerde, ne vakit kadere iman cihetine bakardım, musibet gayet hafifleşiyor görüyordum ve “Kadere iman etmeyen nasıl yaşayabilir?” diye hayret ederdim.

Melâikeye iman rüknünün küllî meyvelerinden birisine Yirmi İkinci Sözün İkinci Makamında şöyle işaret edilmiş ki:

1. Hadis-i şerif: Ramuzü'l-Ehadis, 1:193.

ahir: son.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cihet: yön.

darbimesel: atasözü, vecize.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.

erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.

gam: keder, üzüntü.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.

iman: inanma, itikat.

iman-ı bilkader: kadere inanmak.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kader: Cenab-ı Hakkın ezeli ilmi ile, kâinata olmuş ve olacak bütün şeylerin varlık ve yokluğunu, geçmiş ve geleceğini bilmesi.

kıymettar: kıymetli, değerli.

küllî: umumî, genel.

lisan: dil.

mahvolma: yok olma, ortadan kalkma, batma.

mecmu: toplam, tüm.

medar: sebep, vesile.

melâike: melekler.

musibet: felâket, belâ.

muvazene: denge.

numune: örnek.

Risale-i Kader: Kader Risalesi; Sözler'de yer alan Yirmi Altıncı Söz risalesi.

rükün: bir şeyi meydana getiren esas unsurlardan her biri, direk, dayanak.

rü'yet-i ilâhiye: Allah'ı görme, Allah'ın görülmesi.

saadet: mutluluk.

saadet-i dâreyn: iki cihan saadeti, dünya ve ahiret mutluluğu.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

semere: meyve, güzel netice.

şahane: mükemmel, muhteşem.

tecrübe: yaşayarak elde edilen iyi veya kötü kazanımlar.

temsil: benzetme.

umum: bütün.

Azrail Aleyhisselâm Cenab-ı Hakka münacat edip demiş: “Kabz-ı ervah vazifesinde Senin ibadın benden küsecekler, şekva edecekler.”

Ona cevaben denilmiş: “Senin vazifene hastalıkları ve musibetleri perde yapacağım; tâ ibadımın şekvaları onlara gitsin, sana gelmesin.”

Aynen bu perdeler gibi, Azrail Aleyhisselâmın vazifesi de bir perdedir—tâ haksız şekvalar Cenab-ı Hakka gitmesin. Çünkü, ölümdaki hikmet ve rahmet ve güzellik ve maslahat cihetini herkes göremez. Zahire bakıp itiraz eder, şekvaya başlar. İşte bu haksız şekvalar Rahîm-i Mutlaka gitmemek hikmetiyle, Azrail Aleyhisselâm perde olmuş.

Aynen bunun gibi, bütün meleklerin, belki bütün esbab-ı zahiriye'nin vazifeleri, izzet-i rububiyetin perdeleridir. Tâ güzellikleri görünmeyen ve hikmetleri bilinmeyen şeylerde kudret-i İlâhiyenin izzeti ve kudsiyeti ve rahmetinin ihatası muhafaza edilsin, itiraza hedef olmasın ve hasis ve ehemmiyetsiz ve merhametsiz şeylerle kudretin mübaşeretini nazar-ı zahirîde görünmesin. Yoksa, hiçbir sebebin hakikî tesiri ve icada hiç kabiliyeti olmadığını, her şeyde tevhid sikkeleri kat'î gösterdiğini, Risale-i Nur hadsiz delilleriyle ispat etmiş. Halk etmek, icat etmek Ona mahsustur. Esbap, yalnız bir perdedir. Melâike gibi zîşuur olanların, yalnız cüz-i ihtiyarıyla cüz'î, icatsız, kesb denilen bir nevi hizmet-i fitriye ve amelî bir nevi ubudiyetten başka ellerinde yoktur.

aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

ameli: yaparak, yapmak suretiyle, uygulamalı, pratik, tecrübi.

cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.

cihet: yön.

cüz-i ihtiyar: icattan mahrum, hak kazanmaktan başka hiç bir şeye gücü yetmeyen az bir arzu serbestliği, cüz'î irade.

cüz'i: küçük, az.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

esbab-ı zahiriye: görünüşe ait sebepler.

esbap: sebepler, vasıtalar.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikî: gerçek.

halk: yaratma, yaratış.

hasis: adî, alçak, bayağı.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

hizmet-i fitriye: yaratılıştan gelen hizmet etme kabiliyeti.

ibad: abdler, kullar, ibadet edenler.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

ihata: kuşatma, içine alma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

izzet: şeref, yücelik; kuvvet, kudret, üstünlük.

izzet-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın yaratıkları terbiye ve idare etmekte gösterdiği izzet ve üstünlük.

kabiliyet: istidat, yetenek.

kabz-ı ervah: ruhların alınması, ölme.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kesb: Allah tarafından verilen bir kabiliyetin sonradan insan tarafından kazanılması; ortaya çıkarıl-

ması.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kudret-i İlâhiye: Allah'ın kudreti, Allah'ın kudretiyle yaptığı işler, fiiller, tasarruflar.

kudsiyet: kutsallık, mukadderlik, azizlik.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

maslahat: uygun iş.

melâike: melekler.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

muhafaza: koruma.

musibet: felâket, belâ.

müşâeret: bir işe başlama, girişme, tutuşma, bulaşma, temas.

münacat: Allah'a dua etme, yalvarma, Onun manevî huzurunda tazarru ve niyazda bulunma.

nazar-ı zahiri: zahiri bakış, dış görünüşe ehemmiyet vererek yapma.

nevi: çeşit, tür.

Rahim-i Mutlak: sonsuz ve

tam merhamet sahibi olan Cenab-ı Hak.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

sikke: alâmet, nişan, turra.

şekva: şikâyet, yakınma, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik.

tesir: etki.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

ubudiyet: kulluk.

vazife: görev.

zahir: dış yüz, görünüş.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

Evet, izzet ve azamet isterler ki, esbap perdedar-ı dest-i kudret ola aklın nazarında.

Tevhid ve ehadiyet isterler ki, esbap ellerini çeksinler tesir-i hakikiden.

İşte, nasıl ki melekler ve umur-i hayriyede ve vücudiyede istihdam edilen zahirî sebepler, güzellikleri görünmeyen ve bilinmeyen şeylerde kudret-i Rabbaniyeyi kusurdan, zulümden muhafaza edip, takdis ve tesbih-i İlâhîde birer vesiledirler. Aynen öyle de, cinnî ve insî şeytanlar ve muzır maddelerin umur-i şerriyede ve ademiyyede istimleri dahi, yine kudret-i Sühbaniyeyi gadirden ve haksız itirazlardan ve şekvalara hedef olmaktan kurtarmak ile takdis ve tesbihat-ı Rabbaniyeye ve kâinattaki bütün kusurattan müberra ve münezzehiyetine hizmet ediyorlar. Çünkü, bütün kusurlar ademden ve kabiliyetsizlikten ve tahripten ve vazife yapmamaktan —ki birer ademdirler— ve vücudu olmayan ademî fiillerden geliyor. Bu şeytanî ve şerli perdeler, o kusurata merci olup, itiraz ve şekvaları bilistihkak kendilerine alarak, Cenab-ı Hakkın takdisine vesile oluyorlar. Zaten şerli ve ademî ve tahripçi işlerde kuvvet ve iktidar lâzım değil. Az bir fiil ve cüz'î bir kuvvet, belki vazifesini yapmamakla, bazen büyük ademler ve bozmaklar oluyor. O şerir failler muktedir zannedilirler. Hâlbuki, ademden başka hiç tesirleri ve cüz'î bir kesbden hariç bir kuvvetleri yoktur. Fakat, o şerirler ademden geldiklerinden, o şerirler hakikî faildirler. Bilistihkak, eğer zîşuur ise cezayı çekerler. Demek, seyyiatı o fenalar, faildirler. Fakat, haseneler ve hayırlarda

adem: yokluk, hiçlik.

ademî: yoklukla ilgili, yokluğa dair.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

bilistihkak: lâykıyla, liyakati olarak, hakkıyla, hak ederek.

ceza: karşılık, azap.

cinnî: cin taifesinden olan.

cüz'î: küçük, az.

ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğinin tecelli etmesi, görünmesi.

esbap: sebepler, vasıtalar.

fail: fiili işleyen, yapan, tesir eden.

fiil: iş, hareket.

gadir: zulüm, hainlik.

hakikî: gerçek.

hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

hasene: hayırlı amel, Allah n-zasına uygun iş.

iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.

insi: insan cinsinden.

istihdam: bir hizmette kullanma, çalıştırma.

istimal: kullanma.

izzet: şeref, yücelik; kuvvet, kudret, üstünlük.

kabiliyet: istidat, yetenek.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kesb: Allah tarafından verilen bir kabiliyetin sonradan insan tarafından kazanılması; ortaya çıkarılması.

kudret-i Rabbaniye: her şeyi terbiye eden Allah'ın sonsuz kudret ve kuvveti.

kudret-i Sühbaniye: her türlü eksiklikten ve noksandan uzak olan Allah'ın gücü.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

kusurat: kusurlar, noksanlıklar, eksiklikler, özürler.

kuvvet: güç, kudret.

merci: merkez, dönülecek yer.

muhafaza: koruma.

muktedir: iktidarlı, gücü yeten.

muzır: zararlı, zarar veren.

müberra: temize çıkmış, aklanmış; müstesna, azade.

münezzehiyet: hiç bir şeye muhtaç olmama, eksiksiz, noksanz, kusursuz olma.

nazar: bakış, nezdinde.

perdedar-ı dest-i kudret: kudret elinin perdecisi, ilâhî kudreti gizleyen, ilâhî kudretin önündeki perde.

seyyiat: seyyieler, fenalıklar, kötülükler.

şekva: şikâyet, yakınma, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik.

şer: kötülük.

şerir: şer işleyen, kötülük işleyen, fenalık yapan.

şeytani: şeytana ait, şeytana has, şeytanla ilgili.

tahrip: harap etme, yıkma, bozma.

takdis: yüceltme, mukaddes sayma, kudsî ve mübarek sayma.

tesbihat-ı Rabbaniye: Allah'a yapılan zikir, tesbih ve dualar.

tesbih-i ilâhî: Allah'ı zikir ve tesbih etme.

tesir: etki.

tesir-i hakikî: gerçek tesir, etki.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

umur-i hayriye: hayırlı işler.

umur-i hayriye ve vücudiye: hayırlı işler ve vücutla alakalı işler ve emirler.

umur-i şerriye: şerle ilgili işler, kötü işler.

umur-i şerriye ve ademiye: şerle ilgili, kötü, yokluğa ve hiçliğe dair işler.

vazife: görev.

vesile: aracı, vasıta.

vücut: beden, varlık.

zahiri: görünüşte olan; zahire, dışı ait olan.

zan: sanma, kesin olarak bilmek-sizin kuvvetli ihtimalle hükmetme.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

zulüm: haksızlık.

adem: yokluk, hiçlik.
âlem: dünya, cihan.
amel-i salih: Allah rızasına uygun hayırlı iş, dine uygun hareket, davranış.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
cüz'i: az, parçaya ait olan.
ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimilik.
elhâsıl: hâsılı, netice itibarıyla, kısaca.
envar: nurlar, aydınlıklar, ışıklar.
ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.
fail: fiili işleyen, yapan, tesir eden.
fazl-ı ilâhî: Allah'ın lütfu, ihsanı.
feyz-i ilâhî: Allah'ın feyzi, bolluğu, lütfu.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakiki: gerçek.
hall: çözme, karışık bir meseleyi şüphe edilmeyecek derecede açıklama.
hamd: methetme, övme, yüceltme.
haşmet: ihtişam, heybet, büyüklük.
haşmet-i rububiyet: Rablığın, idare ve terbiye ediciliğin haşmeti, heybeti, büyüklüğü.
ihatalı: kuşatıcı.
ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.
iman: inanma, itikat.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kabil: yetişebilir, istidatlı.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kanun-ı mübareze: mücadele ve dövüşme kanunu.
keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.
Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'an.
kusur: eksiklik, noksan, özur.
küllî: umumî, genel.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

ve amel-i salihde vücut olmasından, o iyiler hakikî fail ve müessir değiller, belki kabildirler, feyz-i İlâhîyi kabul ederler. Ve mükâfatları dahi sırf bir fazl-ı İlâhîdir diye, **مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ**

¹ **فَمِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ** ferman eder.

Elhâsıl: Vücut kâinatları ve hadsiz adem âlemleri birbirleriyle çarpışırken ve Cennet ve Cehennem gibi meyveler verirken; ve bütün vücut âlemleri

² **الْحَمْدُ لِلَّهِ** ve bütün adem âlemleri

³ **سُبْحَانَ اللَّهِ** derken; ve ihatalı bir kanun-ı

mübareze ile melekler şeytanlarla ve hayırlar şerlerle, tâ kalbin etrafındaki ilham vesvese ile mücadele ederken, birden meleklerle imanın bir meyvesi tecelli eder, meseleyi halledip karanlık kâinatı ışıklandırır,

⁴ **اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** ayetinin envarından bir nurunu bize gösterir. Ve bu meyve ne kadar tatlı olduğunu tattırır.

İkinci bir küllî meyvesine Yirmi Dördüncü ve *elif*'ler kerametini gösteren Yirmi Dokuzuncu Sözler işaret edip, parlak bir surette meleklerin vücudunu ve vazifesini ispat etmişler.

Evet, kâinatın her tarafında, cüz'i ve küllî her şeyde, her nevide, kendini tanıttırmak ve sevdirmek içinde merhametkârâne bir haşmet-i rububiyet, elbette o haşmete, o merhamete, o tanıttırmaya, o sevdirmeye karşı şükür

1. Sana her ne iyilik erişirse Allah'tandır. Sana her ne kötülük gelirse, o da kendi kusurun sebebiyledir. (Nisâ Suresi: 79.)
2. Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve şükür Allah'a mahsustur.
3. Allah her türlü kusur ve noksandan uzaktır.
4. Allah, göklerin ve yerin nurudur. (Nur Suresi: 35.)

merhametkârâne: acıyarak, merhamet göstererek.
meşale: önemli konu.
müessir: tesir eden, tesirini gösteren, eser ve iz bırakan.
mükâfat: iyi bir iş, hizmet veya başandan ötürü verilen şey, ödül.

nevi: çeşit, tür.
nur: aydınlık, parlaklık, ışık.
Sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
suret: biçim, şekil, tarz.
şer: kötülük.
şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı min-

net duyma.
tecelli: belirme, bilinme, görünme.
vazife: görev.
vesvese: şüphe, kuruntu, kalbe gelen asılsız kötü ve sinsi düşünce.
vücut: var olma, varlık.

ve takdis içinde bir geniş ve ihatalı ve şuurkârâne bir ubudiyetle mukabele etmesi lâzım ve kat'îdir. Ve şuursuz cemadat ve erkân-ı azîme-i kâinat hesabına o vazifeyi ancak hadsiz melekler görebilir. Ve o saltanat-ı rububiyetin her tarafta, serâda, Süreyya'da, zeminin temelinde, dışında hakîmâne ve haşmetkârâne icraatını onlar temsil edebilirler.

Meselâ, felsefenin ruhsuz kanunları pek karanlık ve vahşetli gösterdikleri hilkat-i arziye ve vaziyet-i fitriyesini bu meyve ile nurlu, ünsiyetli bir tarzda “Sevr” ve “Hut” namlarındaki iki meleğin omuzlarında, yani nezaretlerinde; ve Cennetten getirilen ve fânî küre-i arzın bâkî bir temel taşı olmak, yani ileride bâkî Cennete bir kısmını devretmeye bir işaret için, “Sahret” namında uhrevî bir madde, bir hakikat gönderilip, Sevr ve Hut meleklerine bir nokta-i istinat edilmiş diye Benî İsrail'in eski peygamberlerinden rivayet var ve İbni Abbas'tan dahi mervidir. Maatteessüf bu kudsî mana, mürur-i zamanla bu teşbih avamın nazarında hakikat telâkki edilmekle, aklın haricinde bir suret almış. Madem melekler havada gezdikleri gibi toprakta ve taşta ve yerin merkezinde de gezerler; elbette onların ve küre-i arzın üstünde duracak cismanî taş ve balığa ve öküzle ihtiyaçları yoktur.

Hem, meselâ küre-i arz, küre-i arzın nevileri adedince başlar ve o nevilerin fertleri sayısınca diller ve o fertlerin âzâ ve yaprak ve meyveleri miktarınca tesbihatlar yaptığı için, elbette o haşmetli ve şuursuz ubudiyet-i fitriyeyi bilerek, şuurdarâne temsil edip, dergâh-ı İlâhiyeye takdim

avam: kültürlü, yüksek tabakadan olmayan; cahil halk tabakası.
aza: organlar, uzuvlar.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
Benîisrail: İsrailoğulları, Yahudiler.
cemadat: cansızlar, cansız yaratıklar, katı cisimler.
cismanî: maddî ve cisimli olmak.
dergâh-ı İlâhiye: Cenab-ı Hakkın dergâhı, kapısı, katı.

erkân-ı azîme-i kâinat: varlık âleminin büyük sağlam, önemli direkleri, destekleri.
fânî: ölümlü, geçici.
felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, esas.
hakîmâne: hikmetli bir şekilde.
hariç: bir şeyin dışı, dışı, dışta kalan.
haşmetkârâne: haşmetlice,

haşmetli bir şekilde.
haşmetli: ihtişamlı, gösterişli, heybetli.
hilkat-i arziye: yeryüzünün yaratılışı.
hut: büyük balık.
icraat: işler.
ihatalı: kuşatıcı.
kanun: yasa.
kat'i: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
kudsî: mukaddes, yüce.
küre-i arz: yer küre, dünya.
maatteessüf: ne yazık ki,

üzülerek belirtiyim ki.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mervi: rivayet edilen, nakledilen.

meselâ: örneğin.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

mürur-i zaman: zamanın geçmesi, zaman aşımı; zamanla.

nam: ad, isim.

nazar: bakış, dikkat.

nevi: çeşit, tür.

nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

nurlu: ışıklı, parlak.

peygamber: Allah tarafından haber getirilerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme.

ruh: hayat ve canlılık veren şey.

sahret: büyük sert taş, kaya.

saltanat-ı Rububiyet: kâinatı terbiye ve idare edici olan Allah'ın saltanatı.

serâ: arz, yeryüzü.

Sevr: öküz, boğa.

suret: biçim, tarz, görünüş.

Süreyya: Ülker yıldızı, Pervin.

şuurdarâne: şuura dayalı olarak, şuurlu bir şekilde.

şuurkârâne: şuurluca, şuurlu bir şekilde.

şuursuz: idraksız, bilgisiz.

şükür: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

takdis: yüceltme, mukaddes sayma, kudsî ve mübarek sayma.

tarz: biçim, şekil.

telâkki: anlama, kabul etme.

temsil: birinin, bir topluluğun adına hareket etme.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

tesbih: benzetme.

ubudiyet: kulluk.

ubudiyet-i fitriye: fitrî, kâinattaki her bir yaratığın kendine has hâl diliyle yaptığı kulluk.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.

vahşet: yabani ve vahşi olan şey, medeniyetin zıddı.

vazife: görev.

vaziyet-i fitriye: fitrî, yaratılıştan gelen durum, hâl.

zemin: yeryüzü.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adi: bayağı, aşağı, değersiz.
âlem: varlık sınıflarından her biri.
aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.
ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.
beka: bâkîlik, ebedîlik, sonsuzluk.
bilâşek: seksiz, şüphesiz.
cemiyetli: pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.
ehemmiyetli: önemli.
Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
halk: yaratma, yaratış.
haşmet: ihtişam, heybet, büyüklük.
haşmet-i rububiyet: idare ve terbiye ediciliğinin haşmeti, heybeti, büyüklüğü.
hilkat-i kâinat: kâinatın yaratılışı.
icraat-ı ilâhiye: Cenab-ı Hakkın kâinat ve mahlûkat üzerinde yapmış olduğu yüksek tasarruflar ve işler.
ihsanat-ı Rahmaniye: çok merhametli olan Cenab-ı Hakkın iyilikleri, bağışları.
ihsanat-ı rahmet: Cenab-ı Hakkın rahmetinin, merhametinin tecellisi olan ihsan, ikram, bağışları.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.
Kadîr-i Zülcelâli ve'l-Cemal: sonsuz güzellik sahibi, büyüklük sahibi ve her şeye gücü yeten Allah.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kıyas: bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme.
küre-i arz: yer küre, dünya.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
Melâike: melekler.
melek-i müekkel: vekil tayin edilen melek.
mu'cizat-ı sanat: sanat mu'cizeleri.
muhibir-i sadık: doğru haberci; Allah ve ahiretle ilgili doğru haberler veren Peygamberimiz (a.s.m.) ve diğer peygamberler.
mukabil: karşılık.
mukteza: iktiza eden, gereken.
münasebat-ı Rabbanîye: her şeyi terbiye ve idare eden Allah'ın kulları ile münasebetleri, ilgileri.
müteaffin: taaffün etmiş, bozulmuş, çürüyüp kokuşmuş.
nevi: çeşit, tür.

etmek için, kırk bin başlı ve her başı kırk bin dil ile ve her bir dil ile kırk bin tesbihat yapan bir melek-i müekkeli bulunacak ki, ayn-ı hakikat olarak muhibir-i sadık haber vermiş. Ve hilkat-i kâinatın en ehemmiyetli neticesi olan insanlarla münasebat-ı Rabbanîyeyi tebliğ ve izhar eden Cebrail Aleyhisselâm ve zîhayat âleminde en haşmetli ve en dehşetli olan diriltmek ve hayat vermek ve ölümlerle terhis etmekteki Hâlık'a mahsus olan icraat-ı İlâhiyeyi yalnız temsil edip ubudiyetkârâne nezaret eden İsrail Aleyhisselâm ve Azrail Aleyhisselâm ve hayat dairesinde rahmetin en cemiyetli, en geniş, en zevkli olan rızıktaki ihsanat-ı Rahmaniye nezaletle beraber şuursuz şükürleri şuurla temsil eden Mikâil Aleyhisselâm gibi meleklerin pek acip mahiyette olarak bulunmaları ve vücutları ve ruhların bekaları, saltanat ve haşmet-i rububiyetin muktezasıdır. Onların ve her birinin mahsus taifelerinin vücutları, kâinatta güneş gibi görünen saltanat ve haşmetin vücudu derecesinde kat'îdir ve şüphesizdir. Melâikeye ait başka maddeler bunlara kıyas edilsin.

Evet, küre-i arzda dört yüz bin nevileri zîhayattan halk eden, hatta en adî ve müteaffin maddelerden zîruhları çoklukla yaratan ve her tarafı onlarla şenlendiren ve mu'cizat-ı sanatına karşı onlara dilleriyle

¹ **مَشَاءَ اللَّهِ، بَارَكَ اللَّهُ، سُبْحَانَ اللَّهِ** dediren ve ihsanat-ı

rahmetine mukabil ² **الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَالشُّكْرُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ**

hayvancıklara söylettiren bir Kadîr-i Zülcelâli ve'l-Cemal,

1. Allah dilemiş, ne güzel, ne mübarek yaratmış! O her türlü kusur ve noksandan uzaktır.
2. Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve şükür Allah'a mahsustur; Allah en büyüktür, en yücedir.

nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
rızık: Allah'ın lütuf ve ihsan ettiği nimetler.
saltanat: sultanlık, padişahlık.
suur: bir şeyin inceliklerini iyice idrak etme, anlayış.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme.
taife: bölük, takım, fırka.
takdim: arz etme, sunma.
tebliğ: ulaştırmak, bildirmek.
temsil: birinin, bir topluluğun adına hareket etme.
terhis: izin verme, serbest bırakma.

tesbihat: Allah'ın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.
ubudiyetkârâne: kul olana yakışır şekilde.
vücut: var olma, varlık.
zîhayat: hayat sahibi.
zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı.

elbette, bilâşek velâşüphe, koca semavata münasip, isyansız ve daima ubudiyette olan sekeneleri ve ruhanileri yaratmış, semavatı şenlendirmiş, boş bırakmamış. Ve hayvanatın taifelerinden pek çok ziyade ayrı ayrı nevileri meleklerden icat etmiş ki; bir kısmı küçücük olarak yağmur ve kar katrelerine binip sanat ve rahmet-i İlâhiyeyi kendi dilleriyle alkışlıyorlar, bir kısmı birer seyyar yıldızlara binip feza-i kâinatda seyahat içinde azamet ve izzet ve haşmet-i rububiyete karşı tekbir ve tehlil ile ubudiyetlerini âleme ilân ediyorlar.

Evet, zaman-ı Âdem'den beri bütün semavî kitaplar ve dinler, meleklerin vücutlarına ve ubudiyetlerine ittifakları ve bütün asırlarda melekler ile konuşmalar ve muhavere-ler kesretli tevatür ile insanlar içinde vuku bulduğunu nakil ve rivayetleri ise, görmediğimiz Amerika insanların vücutları gibi, meleklerin vücutlarını ve bizimle alâkadar olduklarını kat'î ispat eder.

İşte şimdi gel, iman nuruyla bu küllî ikinci meyveye bak ve tat; nasıl kâinatı baştan başa şenlendirip, güzelleştirip bir mescid-i ekbere ve büyük bir ibadethaneye çeviriyor. Ve fen ve felsefenin soğuk, hayatsız, zulmetli, dehşetli göstermelerine mukabil; hayatlı, şuurlu, ışıklı, ünsiyetli; tatlı bir kâinat göstererek, bâkî hayatın bir cilde-i lezzetini ehl-i imana derecesine göre dünyada dahi tattırır.

* * *

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
âlem: dünya, cihan.
asr: yüz yıl.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
bilâşek velâşüphe: şeksiz ve şüphesiz.
cilve-i lezzet: lezzet veren tecelli, cilve.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehl-i iman: inananlar, iman

sahipleri.
felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.
fen: tecrübî, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.
feza-i kâinat: kâinat fezası, uzay.
haşmet-i Rububiyet: Rablîğin, idare ve terbiye ediliğinin haşmeti, heybeti, büyüklüğü.
hayvanat: hayvanlar.
ibadethane: ibadetsiz, Al-

lah'a ibadet edilen yer, ibadet evi.
tekbir: Ululama, yüceltme; Allah'ı ululama.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.
iman: inanç, itikat.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
isyan: başkaldırma, itaatsizlik, emre karşı gelme.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
izzet: şeref, yücelik; kuvvet,

kudret, üstünlük.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
katre: damla.
kesretli: çokluğu olan, çok fazla.
küllî: umumî, genel.
mescid-i ekber: en büyük mescit.
muhavere: konuşma, sohbet etme.
mukabil: karşılık.
münasip: uygun.
nevi: çeşit, tür.
nur: aydınlık, parıltı, ışıık.
rahmet-i İlâhiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, İlâhî rahmet.
rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme.
ruhani: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.
sekene: sakin olanlar, ikamet edenler, oturanlar.
semavat: semalar, gökler.
semavi: Allah tarafından olan, İlâhî.
seyyar: bir yerde durmayan yer değiştiren gök cismi.
şuur: bir şeyin inceliklerini iyice idrak etme, anlayış.
taife: takım, güruh, familya.
tehlil: Allah'tan başka ilâh olmadığını ifade etme; lâ ilâhe illâ Allah sözünü tekrarlama, lâ ilâhe illâlah deme.
tekbir: Ululama, yüceltme; Allah'ı ululama.
tevatür: içinde yalan ihtimali bulunmayan ve birbirlerine kuvvet veren haberlerden oluşan büyük bir topluluğa ait haber.
ubudiyet: kulluk.
ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.
vuku: olma, meydana gelme.
vücut: var olma, varlık.
zaman-ı Âdem: Hz. Âdem zamanı, insanlığın ilk devresi.
ziyade: fazla, fazlasıyla.
zulmet: karanlık.

Tetimme

Nasıl ki, vahdet ve ehadiyet sırrıyla kâinatın her tarafında aynı kudret, aynı isim, aynı hikmet, aynı sanat bulunmasıyla, Hâlık'ın vahdet ve tasarrufu ve icat ve rububiyeti ve hallâkiyet ve kudsiyeti cüz'î-küllî her bir masnunun hâl dili ile ilân ediliyor; aynen öyle de, her tarafta melekleri halk edip, her mahlûkun lisan-ı hâl ile şuursuz yaptıkları tesbihatı meleklerin ubudiyetkârâne dilleriyle yaptırıyor.

Meleklerin hiçbir cihette hilâf-ı emir hareketleri yoktur. Halis bir ubudiyetten başka hiçbir icat ve emirsiz hiçbir müdahale, hatta izinsiz şefaatleri dahi olmaz.

Tam, ² وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ¹ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ sırrına mazhardırlar.

cihet: yön.

cüz'î: tek maddeden meydana gelmiş, bütüne ait olmayıp özel olan.

ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde birliğinin tecelli etmesi, görünmesi.

hâl: bir şeyin durumu, görünüşü ve içinde bulunan durum ve şartların tümü.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

halis: saf, samimi.

halk: yaratma, yaratış.

hallâkiyet: yaratıcılık.

hikmet: ilahî gaye, yüksek bilgi.

hilâf-ı emir: verilen emre zıt, aykırı.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kudsiyet: kutsallık, mukaddeslik, azizlik.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

masnu: sanatlâ yapılmış eşya, varlık.

mazhar: nail olma, şereflenme.

1. Allah'ın ikramda bulunduğu kullardır. (Enbiya Suresi: 26.)

2. ....ve emredildikleri şeyi yaparlar. (Tahrîm Suresi: 6.)

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müdahale: karışma.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

sır: gizli hakikat.

Sure: Kur'ân-ı Kerîm'in ayrı-

dığı 114 bölümden her biri.

sefaat: Hz. Peygamberin ve diğer salih kulların, bazı günahkâr mü'minleri bağışlamasını Allah'tan dilemeleri.

şuursuz: idraksiz, bilgisiz.

tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünün istediği gibi kullanma.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlar-

dan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

tetimme: bit konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım, ek.

ubudiyet: kulluk.

ubudiyetkârâne: kul olana yakışır şekilde, kulluğa yakışır tarzda.

vahdet: birlik ve teklik.

Hatime

Gayet ehemmiyetli bir nükte-i i'caziyeye dair, birden, ihtiyarsız, mağripten sonra kalbe ihtar edilen ve sure-i ¹ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ 'ın zâhir bir mu'cize-i gaybiyesini gösteren uzun bir hakikate kısa bir işarettir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ * مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ * وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ * وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ * وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ²

İşte, yalnız mana-i işarî cihetinde bu sure-i azîme-i harika, “Kâinatta, adem âlemleri hesabına çalışan şerirlerden ve insî ve cinnî şeytanlardan kendinizi muhafaza ediniz,” Peygamberimize ve ümmetine emrederek; her asra baktığı gibi, mana-i işarîsiyle bu acip asrımıza daha ziyade, belki zahir bir tarzda bakar. Kur'ân'ın hizmetkârlarını istiazeye davet eder. Bu mu'cize-i gaybiye, beş işaretle kısaca beyan edilecek. Şöyle ki:

Bu surenin her bir ayetinin manaları çoktur. Yalnız mana-i işarî ile beş cümlesinde dört defa شَرِّ kelimesini tekrar etmek ve kuvvetli münasebet-i maneviye ile beraber dört tarzda bu asrın emsalsiz dört dehşetli ve

kimse, hizmetçi.

ihtar: dikkatini çekme, hatırlatma, uyan.

ihtiyarsız: irade ve istem dışı.

insî: insan cinsinden.

istiaze: euzü billâhi mine's-seytânî'r-racim veya neuzübillâh (kovulmuş, lânetlenmiş şeytandan Allah'a sığınım) diyerek Allah'ın korumasına ve yardımına sığınma.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

mağrip: güneşin batma vakti, akşam.

mu'cize-i gaybiye: gayba ait mu'cize; zamani gelince ortaya çıkan ve gaybî olarak haber verilen mu'cize.

mu'cize-i gaybiye: gayba ait mu'cize; zamani gelince ortaya çıkan ve gaybî olarak haber verilen mu'cize.

muhafaza: koruma.

münasebet-i maneviye: manevî münasebet, manevî yakınlık, manevî irtibat, manevî ilişki, manevî ilgi; maddeye dayanmayan yakınlık, maddî olmayan ilişki.

nükte-i i'caziye: şaşırtan, âciz bırakan, mu'cizevî mana ihtiva eden söz; çok vezce ve çarpıcı nükte.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

sure-i azîme-i harika: büyük ve olağanüstü güzellikte ve özellikte olan sure.

şerir: şer işleyen, kötülük işleyen, fenalık yapan.

tarz: biçim, şekil, suret.

tarz: biçim, şekil, suret.

ümme: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

zahir: açık, âşikar.

ziyade: çok, fazla.

1. De ki: Sığınırım sabahın Rabbine. (Felâk Suresi: 1.)

2. Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

De ki: Sığınırım sabahın Rabbine. • Yarattığı şeylerin şerrinden. • Karanlığı çöktüğünde gecenin şerrinden. • Düğümlere üfleyen büyücülerin şerrinden. • Haset ettiğinde hasetçinin şerrinden. (Felâk Suresi: 1-5.)

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

adem: yokluk, hiçlik.

âlem: varlık sınıflarından her biri.

asr: yüzyıl.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cihet: yön.

cinnî: cin taifesinden olan.

dair: alâkalı, ilgili.

davet: çağırma, çağrı.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehemmiyetli: önemli.

emsal: benzerler.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

hatime: son söz, bir eserin sonuç kısmı.

hizmetkâr: hizmet yapan

akim: neticesiz, sonu yok.
belâ: musibet, sıkıntı.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.
emsal: örnekler, benzerler.
Harb-i Umumi: genel harp, 1914-1918 yılları arasında cereyan eden Birinci Dünya Savaşı.
haset: kıskançlık, kıskanma.
hesab-ı cifrî: cifir hesabı.
hesab-ı ebcedî: harflere verilen sayı değerleriyle ibarelerden geçmiş ve geleceğe ait işaretler çıkarmak, tarih düşürmek.
Hicrî: tarih başlangıcı olarak Hz. Muhammed'in hicretini esas alan takvim.
hırs: açgözlülük, kanaatsizlik.
hizmetkâr: hizmet yapan kimse, hizmetçi.
hususî: özel.
i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.
iltica: sığınma, güvenme, dayanma.
iltifat: güler yüzle muamele, nazik davranma, gönlü hoş etme, teveccüh etme, iyilik etme.
ima: dolaylı, üstü kapalı ifade etme.
imha: ortadan kaldırma, mahvetme.
inkılâp: bir halden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.
irşad-ı gaybî: gaybî olarak doğru yolu gösterme, gafletten uyandırıp hidayet yolunu gösterme.
istiaze: euzü billâhi mine's-şeytânî'r-racim veya neuzübillâh (kovulmuş, lanetlenmiş şeytandan Allah'a sığınırım) diyerek Allah'ın korumasına ve yardımına sığınma.
kuvvet: güç, kudret.
maddî: madde ile alakalı, cismanî.
mana-i remiz: işaret edilen mana, dikkate sunulan anlam.
manen: mana bakımından, manaca.
manevî: manaya ait.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.
meselâ: örneğin.
mübareze: çatışma, kavgâ.
nev-i beşer: insanoglu, insanlar.
Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

fırtınalı maddî ve manevî şerlerine ve inkılâplarına ve mübarezelerine aynı tarih ile parmak basmak ve manen “Bunlardan çekininiz!” emretmek, elbette Kur’ân’ın i’cazına yakışır bir irşad-ı gaybîdir.

Meselâ, başta ¹ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ cümlesi, bin üç yüz

elli iki veya dört (1352-1354) tarihine, hesab-ı ebcedî ve cifriyle tevafuk edip, nev-i beşerde en geniş, hırs ve hasetle ve Birinci Harbin sebebiyle vukua gelmeye hazırlanan İkinci Harb-i Umumiye işaret eder ve ümmet-i Muhammediyeye (a.s.m.) manen der: “Bu harbe girmeyiniz ve Rabbinize iltica ediniz.” Ve bir mana-i remziyle, Kur’ân’ın hizmetkârlarından olan Risale-i Nur Şakirtlerine hususî bir iltifat ile, onların Eskişehir hapsinden, dehşetli bir şerden, aynı tarihiyle, kurtulmalarına ve haklarında ki imha plânının akim bırakılmasına remzen haber verir. Manen, “İstiaze ediniz!” emreder gibi bir remiz verir.

Hem meselâ, ² مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ cümlesi (şedde sayılmaz)

bin üç yüz altmış bir (1361) ederek, bu emsalsiz harbin merhametsiz ve zalimâne tahribatına Rumî ve Hicrî tarihiyle parmak bastığı gibi, aynı zamanda bütün kuvvetleriyle Kur’ân’ın hizmetine çalışan Nur Şakirtlerinin geniş bir imha plânından ve elim ve dehşetli bir belâdan ve Denizli hapsinden kurtulmalarına tevafukla, bir mana-i remzî ile onlara da bakar. “Halkın şerrinden kendinizi koruyunuz!” gizli bir ima ile der.

1. De ki: Sığınırım sabahın Rabbine. (Felâk Suresi: 1.)

2. Yarattığı şeylerin şerrinden. (Felâk Suresi: 2.)

Rahîm: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

remiz: işaret, işaretle anlatma, isteğini işaretle ifade etme.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

Rumî: Osmanlı devletinde malî işlerde kullanılan güneş takvimi.

sure: Kur’ân-ı Kerim’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

sakirt: talebe, öğrenci.

sedde: Arapça ve Farsçada bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret. **ser:** kötülük.

tahribat: tahripler, yıkıp bozmalar.

tevacuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

ümme-i Muhammediye: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) bağlı olan ve yolundan gidenler.

vuku: olma, meydana gelme. **zalimâne:** zalimce, zulmedercesine.

Hem meselâ, ¹ **النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ** cümlesi (şeddeler sayılmaz) bin üç yüz yirmi sekiz (1328); eğer şeddedeki *lâm* sayılsa, bin üç yüz elli sekiz (1358) adediyle, bu umumî harpleri yapan ecnebi gaddarların hırs ve haset ile bizdeki hürriyet inkılâbının Kur'ân lehindeki neticelelerini bozmak fikriyle, tebeddül-i saltanat ve Balkan ve İtalyan Harpleri ve Birinci Harb-i Umumînin patlamasıyla maddî ve manevî şerlerini siyasî diplomatların radyo diliyle herkesin kafalarına sihirbaz ve zehirli üflemeleleriyle ve mukadderat-ı beşerin düğme ve ukdelerine gizli plânlarını telkin etmeleriyle bin senelik medeniyet terakkiyatını vahşiyâne mahveden şerlerin vücuda gelmeye hazırlanmaları tarihine tevafuk ederek, **النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ** 'in tam manasına tetabuk eder.

Hem meselâ, ² **وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ** cümlesi (şedde ve tenvin sayılmaz) yine bin üç yüz kırk yedi (1347) edip, aynı tarihte, ecnebi muahedelerin icbarıyla bu vatanda ehemmiyetli sarsıntılar ve felsefenin tahakkümüyle bu dindar millette ehemmiyetli tahavvüller vücuda gelmesine ve aynı tarihte, devletlerde İkinci Harb-i Umumîyi ihzar eden dehşetli hasetler ve rekabetlerin çarpışmaları tarihine bu mana-i işarî ile tam tamına tevafuku ve manen tetabuku, elbette bu kudî surenin bir lem'a-i i'caz-ı gaybisidir.

* * *

1. Düğümlere üfleyen büyücüler. (Felâk Suresi: 4.)

2. Haset ettiğinden hasetçinin şerrinden. (Felâk Suresi: 5.)

dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren.

diplomat: siyasette becerikli olan, siyasetçi, siyasî.

ecnebi: yabancı, başka milletten olan.

ehemmiyetli: önemli.

felsefe: madde ve hayat

başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.

gaddar: zulüm, haksızlık, merhametsizlik eden.

Harb-i Umumi: genel harp; 1914-1918 yılları arasında olan Birinci Dünya Savaşı.

harp: savaş, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silâhlı kavga.

haset: kıskançlık, kıskanma, çekemezlik.

hırs: açgözlülük, kanaatsizlik.

hürriyet: 1908 de II. Meşrutîyetin ilânı ile birlikte gerçekleşen yeni sistemin halk arasındaki adı.

icbar: zorlama, zorla ve istegi dışında bir iş yaptırma.

ihzar: hazır etme, hazırlama.

inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.

kudî: mukaddes, yüce.

leh: hakkında, onun için, onun tarafına, ondan yana.

lem'a-i i'caz-ı gaybi: mu'cize derecesinde gaybî parıltı.

maddi: madde ile alakalı, cismanî.

mahv: yok etme, ortadan kaldırma, batma.

mana-i işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

manen: mana bakımından.

manevî: manaya ait.

medeniyet: bir topluluğun hayat tarzı, bilgi seviyesi, sanat gücü, maddî ve manevî varlığı ile ilgili vasıfların tamamı.

meselâ: örneğin.

muahede: iki veya daha çok devlet arasında akdedilen anlaşma.

mukadderat-ı beşer: insanların başına gelen ve gelecek olan hâdiseler.

plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.

rekabet: rakip olma hâli, birbirini çekememe.

sihirbaz: büyüy yapan, büyücü, sihirbaz.

siyasî: politik.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şedde: Arapça ve Farsçada harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

şer: kötülük.

tahakküm: zorbalık etme, zorla hükmetme, hükmü altına alma.

tahavvül: değişme, dönüşme, başkalaşma.

tebeddül-i saltanat: saltanatın değişmesi, hakimiyetin değişmesi.

telkin: fikir aşılama, zihinde yer ettirme.

tenvin: Arapça bir kelimenin sonunu nun gibi okutmak üzere konulan işaret.

terakkiyat: ilerlemeler, gelişmeler.

tetabuk: birbirine uygun gelme.

tevafuk: uyma, birbirine denk gelme.

ukde: düğüm, bağ.

umumi: herkese ait, genel.

vahşiyâne: vahşicesine, vahşice.

vücut: var olma, varlık.

Bir İhtar

Her bir ayetin müteaddit manaları vardır. Hem, her bir mana küllidir, her asırda efradı bulunur; bahsimizde, bu asrımıza bakan yalnız mana-i işarî tabakasıdır. Hem, o küllî manada asrımız bir ferttir. Fakat hususiyet kesbetmiş ki, ona tarihiyle bakar. Ben, dört senedir bu harbin ne safahatını ve ne de neticelerini ve ne de sulh olmuş olmamış bilmediğimden ve sormadığımdan, “Bu kudsi surenin, daha ne kadar, bu asra ve bu harbe işareti var?” diye, daha onun kapısını çalmadım. Yoksa bu hazinede daha çok esrar var olduğunu Risale-i Nur’un eczalarından hususan Rumuzat-ı Semaniye Risalelerinde beyan ve ispat edildiğinden, onlara havale edip kısa kesiyorum.

* * *

Hatıra Gelebilen Bir Sualin Cevabıdır

Bu lem’a-i i’caziyede, baştaki ¹ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ‘da hem ² مِنْ , hem شَرِّ kelimeleri hesaba girmesi; ve ahirde, وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ yalnız شَرِّ kelimesi girmesi girmemesi; ve ³ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ikisi de hesap edilmemesi gayet ince ve lâtif bir münasebete ima ve remiz içindir. Çünkü, halk’larda şerden başka hayırlar da

ahir: son.

asır: yüzyıl.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

bahis: konu.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

efrat: fertler.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

gayet: son derece.

halk: yaratma, yaratış.

harp: savaş, cenk, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silâhlı kavga.

havale: bir şeyi başka bir yere veya zamana bırakma.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hususan: bilhassa, özellikle.

hususiyet: hususilik, ayırıcı özellik.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ima: dolaylı, üstü kapalı ifade etme.

ispat: doğruyu delillerle göster-

me.

kesb: kazanma.

kudsi: mukaddes, yüce.

küllî: umumî, genel, bütünü kapsayan.

lâtif: güzel, hoş.

lem’a-i i’caziye: mu’cize derecesinde parıltı.

mana-i işari: yazı ve işaret-

lerle ifade edilen mana.

münasebet: ilişki, alâka.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

remiz: işaret, işaretlerle anlatma, isteğini işaretlerle ifade etme.

Rumuzat-ı Semaniye: sekiz işaret anlamında Bediüzzaman Said Nursî’ye ait bir ese-

rin ismi.

safahat: safhalar, devreler.

Sual: soru.

sulh: barış, anlaşarak düşmanlığı kaldırma.

sure: Kur’ân-ı Kerim’in ayrılmış 114 bölümden her biri.

şer: kötülük.

tabaka: kat, katman.

1. Yarattığı şeylerin şerrinden. (Felâk Suresi: 2.)

2. Hased ettiğinde hasetçinin şerrinden. (Felâk Suresi: 5.)

3. Dügümlere üfleyen büyücülerin şerrinden. (Felâk Suresi: 4.)

var. Hem, bütün şer herkese gelmez. Buna, remzen bazıyeti ifade eden مَنْ شَرٍّ girmişler. Hasid, haset ettiği zaman bütün şerdir. Baziyete lüzum yoktur. Ve ¹ النَّفَائَاتِ فِي الْعَقْدِ remziyle, kendi menfaatleri için küre-i arza ateş atan üfleyicilerin ve sihirbaz o diplomatların tahribata ait bütün işleri ayn-ı şerdir diye, daha شَرٍّ kelimesine lüzum kalmadı.

* * *

Bu Sureye Hîi Bir Nükte-i İ'caziyenin Haşiyesidir

Nasıl, bu sure beş cümlesinden dört cümlesi ile bu asrımızın dört büyük şerli inkılâplarına ve fırtınalarına mana-i işarî ile bakar; aynen öyle de, dört defa tekraren مَنْ شَرٍّ (şedde sayılmaz) kelimesiyle âlem-i İslâmca en dehşetli olan Cengiz ve Hülâgû fitnesinin ve Abbasi devletin inkıraz zamanının asrına dört defa mana-i işarî ile ve makam-ı cifrî ile bakar ve parmak basar.

Evet, şeddesiz شَرٍّ beş yüz (500) eder; مَنْ doksandır (90). İstikbale bakan çok ayetler hem bu asrımıza, hem o asırlara işaret etmeleri cihetinde, istikbalden haber veren İmam-ı Ali (r.a.) ve Gavs-ı Azam (k.s.) dahi, aynen hem bu asrımıza, hem o asra bakıp haber vermişler.

1. Dügümlere üfleyen büyücüler. (Felâk Suresi: 4.)

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
asır: yüzyıl.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
ayn-ı şer: şerrin, kötülüğün tâ kendisi.
baziyet: bazılarına ait oluş, herkese ait olmama, herkesle alâkalı olmama.
baziyet: bazılarına ait oluş,

herkese ait olmama, herkesle alâkalı olmama.
cihet: yön.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
diplomât: siyasette becerikli olan, siyasetçi, siyasî.
fitne: karışıklık.
Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin namı.
haset: kıskançlık, kıskanma,

çekemezlik.
hasid: haset eden, kıskanan.
haşiye: dipnot.
inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.
inkıraz: sönme, yok olma, tükenme, bitme.
istikbal: gelecek zaman.
küre-i arz: yer küre, dünya.
makam-ı cifrî: cifre ait ma-

kam, cifr hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

menfaat: fayda.

nükte-i i'caziye: şaşırtan, âciz bırakan, mu'cizevî mana ihtiva eden söz; çok veciz ve çarpıcı nükte.

remiz: işaret, işaretle anlatma, işteğini işaretle ifade etme.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

sihirbaz: büyü yapan, büyücü, sihirbaz.

sure: Kur'ân-ı Kerîm'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

şer: kötülük.

tahribat: tahripler, yıkip bozma-lar.

tekraren: defalarca, tekrarlanarak.

¹ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ kelimeleri bu zamana değil, belki

bin yüz altmış bir (1161) ve إِذَا وَقَبَ sekiz yüz on (810)

ederek, o zamanlarda ehemmiyetli maddî manevî şerlere işaret eder. Eğer beraber olsa, Milâdî bin dokuz yüz yetmiş bir (1971) olur. O tarihte dehşetli bir şerden haber verir. Yirmi sene sonra şimdiki tohumların mahsulü ıslah olmazsa, elbette tokatları dehşetli olacak.

On Birinci Meselenin Haşiyesinin Bir Lâhikasıdır

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ayete'l-Kürsînin tetimmesi olan

² لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ bin üç yüz elli (1350);

³ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ bin dokuz yüz yirmi dokuz (1929)

veya 1928; ⁴ وَيُؤْمِنُ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ dokuz yüz kırk altı

بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى ⁵ (946), “Risaletü'n-Nur” ismine muvafık;

bin üç yüz kırk yedi (1347);

⁷ لَا أَنْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ⁶ اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا eğer

Ayete'l-Kürsî: Bakara Suresinin 255. ayeti.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehemmiyetli: önemli.

haşiye: dipnot.

ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

lâhika: ek, ilâve.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

mahsul: verim.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mesale: önemli konu.

Milâdî: Hz. İsa'nın doğumunu başlangıç alan takvim.

muvafık: uygun, münasip.

şer: kötülük.

tetimme: bit konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım,

ek.

1. Karanlık çıktığında gecedin. (Felâk Suresi: 3.)

2. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

3. Dinde zorlama yoktur; doğruluk sapıklıktan, iman küfürden iyice ayrılmıştır. (Bakara Suresi: 256.)

4. Kim insanları Allah'ın yolundan saptırıp isyana sürükleyen ve birer mâbud gibi kıymet verilen tağutları reddeder. (Bakara Suresi: 256.)

5. ve Allah'a iman ederse, işte o yapışmıştır, (Bakara Suresi: 256.)

6. sapa sağlam bir kulpa. (Bakara Suresi: 256.)

7. Ki, o kırılmaz ve kopmaz. Allah ise herşeyi hakkıyla işiten, herşeyi hakkıyla bilendir. (Bakara Suresi: 256.)

8. Allah iman edenlerin dostu ve yardımcısıdır. (Bakara Suresi: 257.)

beraber olsa bin on iki (1012), eğer beraber olmazsa dokuz yüz kırk beş (945) (bir şedde sayılmaz);

¹ يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ bin üç yüz yetmiş iki (1372)

(şeddesiz); ² وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَآؤُهُمُ الطَّاغُوتُ bin dört yüz

on yedi (1417); ³ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ bin üç yüz otuz sekiz (1338) (şedde sayılmaz);

⁴ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ bin iki yüz doksan

beş (1295) (şedde sayılır) eder. Risaletü'n-Nur'un hem iki

kere ismine, hem suret-i mücahedesine, hem tahakkukuna ve telif ve tekemmül zamanına tam tamına tevafukuyla beraber ehl-i küfrün bin iki yüz doksan üç (1293)

harbiyle âlem-i İslâmın nurunu söndürmeye çalışması tarihine ve Birinci Harb-i Umumîden istifade ile bin üç yüz

otuz sekizde (1338) bilfiil nurdan zulûmata atmak için yapılan dehşetli muahedeler tarihine tam tamına tevafuku ve içinde mükerreren nur ve zulûmat karşılaştırılması

ve bu mücahede-i maneviyede Kur'ân'ın nurundan gelen bir nur, ehl-i imana bir nokta-i istinat olacağını mana-i

ışarî ile haber veriyor, diye kalbime ihtar edildi. Ben de mecbur oldum, yazdım. Sonra baktım ki, manasının münasebeti bu asrımıza o kadar kuvvetlidir ki, hiç tevafuk

emaresi olmasa da, yine bu ayetler, her asra baktığı gibi mana-i ıșarî ile bizimle de konuşuyor kanaatim geldi.

emare: alâmet, belirti, nişan.

Harb-i Umumi: genel harp, 1914-1918 yılları arasında olan Birinci Dünya Savaşı.

harp: savaş, cenk, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silâhlı kavga.

hidayet: doğru inanç ve yaşayış üzere olmak.

ihtar: dikkatini çekme, hatırlatma, uyan.

inkâr: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, kabul etmeme.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

istifade: faydalanma, yararlanma.

isyan: başkaldırma, itaatsizlik, emre karşı gelme.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kulp: bazı esya veya kapların hal-ka şeklinde olan sapı.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

ma'bud: kendisine ibadet edilen, tapınılan, kulluk edilen Allah.

mahrum: bir şeye sahip olamayan, yoksun.

mana-i ıșarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

muahede: iki veya daha çok devlet arasında akdedilen anlaşma, antlaşma.

mücahede-i maneviye: manevî olarak yapılan cihad.

mükerreren: mükerrer olarak, tekrar olarak, tekrar be tekrar.

münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

nur: aydınlık, parlıt, ışık.

Rahim: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suret-i mücahede: cihad tarzı, şekli.

şedde: Arapça ve Farsçada harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

tağut: insanları Allah'a karşı isyana sevk eden , isyankâr, her batıl ma'bud, şeytan.

tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.

tekemmül: olgunlaşma, kemalere, mükemmelleşme.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

tevafuk: uyuma, uygunluk, birbirine denk gelme.

zulûmat: karanlıklar, dinsizlik, zulüm ve küfür.

1. Onları inkâr karanlıklarından kurtarıp hidayet nuruna kavuşturur. (Bakara Suresi: 257.)

2. İnkâr edenlerin dostu ise tağutlardır. (Bakara Suresi: 257.)

3. Onları iman nurundan mahrum bırakıp inkâr karanlıklarına sürükler. (Bakara Suresi: 257.)

4. İşte onlar Cehennem ateşinin ehlidir, orada ebediyen kalacaklardır. (Bakara Suresi: 257.)

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

bilfiil: bizzat kendi çalışması

ile, kendi yaparak.

dehşetli: ürkütücü, korkunc.

ebediyen: ebedî olarak, sonsuza kadar.

ehil: bir yerde oturan.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

ehl-i küfür: Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayanlar, dinsizler, imansızlar.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cereyan: fikir, sanat, siyaset hareketi.

cihad: düşmanla savaşma, Allah yolunda malları ve canla düşmana karşı savaşmak.

cihad-ı dinî: mücadele etmek, din için gayret göstermek.

cihad-ı manevî: ilim, fikir, dua gibi manevî unsurlarla din düşmanlarına karşı koymak.

cumhuriyet: siyasi mekanizması seçimle kurulan, adalet ve hukukun üstünlüğüyle temel hak ve hürriyetleri sağlamayı amaçlayan idare şekli.

düstur-i siyasi: siyasi düstur, kanun, kaide.

elmas: çok değerli.

emare: alâmet, belirti, nişan.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâk: doğru, gerçek, hakikat.

hakikat: gerçek, esas.

hükümet: devlet.

hürriyet-i vîdan: vîdan hürriyeti.

icbar: zorlama, zorla ve isteği dışında bir iş yaptırma baskı.

ihbar-ı gayp: geçmiş veya gelecek zamana ait haberler.

ikrah: zorlama, zorla yaptırma.

iman: inanma, itikat.

iman-ı tahkiki: imana dair bütün meseleleri inceleyip delil ve bürhan ile inanma.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kanun-ı esasî: ana prensipler, ana esaslar, ana kanun.

keşif: gizli bir şeyi bulma, gizli bir şeyi bulup meydana çıkarma.

lâik: dünya işlerini din işlerinden ayıran, din işlerini devlet işlerine karıştırmayan, lâdinî, seküler.

lem'a-i i'caz: ace düşüren parlattı, mu'cizelik parlattı.

maddî: madde ile alakalı, cismanî.

makam-ı cîfrî: cîfre ait makam, cîfr hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

makam-ı ebcedî: ebcele ilgili makam, ebcedî hesap.

mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

menba: kaynak.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

mukabil: karşılık.

muvazene: denge.

mübareze: çatışma, kavg.

Evet, evvelâ, başta ¹ لَا اِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ cümlesi,

makam-ı cîfrî ve ebcedî ile bin üç yüz elli (1350) tarihine parmak basar ve mana-i işarî ile der: “Gerçi o tarihte, dini dünyadan tefrik ile, dinde ikraha ve icbara ve mücahede-i diniyeye ve din için silâhla cihada muarız olan hürriyet-i vîdan, hükümetlerde bir kanun-i esasî, bir düstur-i siyasi oluyor. Ve hükümet, lâik cumhuriyete döner. Fakat ona mukabil, manevî bir cihad-ı dinî, iman-ı tahkiki kılıcıyla olacak. Çünkü, dindeki rüşd-i irşat ve hak ve hakikati gözlere gösterecek derecede kuvvetli bürhanları izhar edip tebyin ve tebeyyün eden bir nur Kur’ân’dan çıkacak,” diye haber verip, bir lem’a-i i’caz gösterir.

Hem, tâ ² خَالِدُونَ kelimesine kadar, Risale-i Nur’daki

bütün muvazenelerin aslı, menbaı olarak, aynen o muvazeneler gibi, mükerreren nur ve zulûmat ve iman ve karanlıkları karşılaştırmasıyla gizli bir emaredir ki, o tarihte bulunan cihad-ı manevî mübarezesinde büyük bir kahraman, nur namında Risale-i Nur’dur ki, dinde bulunan yüzlerce tılsımları keşfeden onun manevî elmas kılıcı maddî kılıçlara ihtiyaç bırakmıyor.

Evet, hadsiz şükürler olsun ki, yirmi senedir Risale-i Nur, bu ihbar-ı gaybı ve lem’a-i i’cazı bilfiil göstermiştir. Ve bu sır-ı azîm içindir ki, Risale-i Nur Şakirtleri, dünya siyasetine ve cereyanlarına ve maddî mücadelelerine

1. Dinde zorlama yoktur; doğruluk sapıklıktan, iman küfürden iyice ayrılmıştır. (Bakara Suresi: 256.)

2. ...ebediyen kalacaklardır.

mücadele: savaşma, çatışma, kavga.

mücahede-i diniye: dinle ilgili mücahede, mücadele.

mükerreren: tekrar olarak, tekrar be tekrar.

nam: ad, isim.

nur: aydınlık, parlattı, ışık.

rüşdüirşat: rüşd ve irşat; mü-kemmelen doğru yola sevk

etmek, İslâmiyet yoluna sevk ve olgunlaştırma.

sırr-ı azîm: büyük sır.

siyaset: politika.

şakirt: talebe, öğrenci.

şükûr: nimet ve iyiliğin sahibini tanıma ve ona karşı minnet duyma.

tebeyyün: meydana çıkma, görünme, belli olma, anlaşıl-

ma.

tebyin: belirtme, açıkça anlatma, açık açık anlatma, beyan etme.

tefrik: birbirinden ayırma, ayır tutma.

tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır.

zulûmat: karanlıklar, dinsizlik, zulüm ve küfür.

karışmıyorlar ve ehemmiyet vermiyorlar ve tenezzül etmiyorlar. Ve hakikî şakirtleri, en dehşetli bir hasmına ve hakaretli tecavüzüne karşı ona der:

“Ey bedbaht! Ben, seni idam-ı ebediden kurtarmaya ve fânî hayvaniyetin en süflî ve elim derecesinden bir bâkî insaniyet saadetine çıkarmaya çalışıyorum. Sen benim ölümüne ve idamıma çalışıyorsun. Senin bu dünyada lezzetin pek az, pek kısa ve ahirette ceza ve belâların pek çok ve pek uzundur. Ve benim ölümüm bir terhistir. Haydi defol! Senin ile uğraşmam. Ne yaparsan yap” der.

O zalim düşmanına hiddet değil, belki acıyor, şefkat ediyor. “Keşke kurtulsa idi” diyerek, ıslahına çalışır.

Saniyen:

وَيُؤْمِنُ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ
اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا

Bu iki kudsi cümleler, kuvvetli münasebet-i maneviye ile beraber; makam-ı cifri ve ebcedî hesabıyla, birincisi, Risaletü'n-Nur'un ismine; ikincisi, onun tahakkukuna ve tekemmülüne ve parlak fütuhata manen ve cifren tam tamına tetabukları bir emaredir ki, Risaletü'n-Nur bu asırda, bu tarihte bir “urvetü'l-vüska”dır. Yani çok muhkem kopmaz bir zincir ve bir “hablullah”tır. “Ona elini atan, yapışan necat bulur” diye mana-i remziyle haber verir.

1. Ve [kim] Allah'a iman ederse, işte o sapa sağlam bir kulpa yapışmıştır. (Bakara Suresi: 256.)

2. Allah iman edenlerin dostu ve yardımcısıdır. (Bakara Suresi: 257.)

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
asr: yüzyıl.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
bedbaht: bahtsız, tâli'siz, zavallı.
belâ: musibet, sıkıntı.
ceza: karşılık, azap.

cifren: cifir ile, harflere verilen sayı kıymetiyle ibarelerden geçmişe ve geleceğe ait işaretler çıkarmak suretiyle.,
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ebcedi: ebced hesabına ait.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
elim: şiddetli, çok dert ve ke-der veren.

emare: alâmet, belirti, nişan.
fânî: ölümlü, geçici.
fütuhât: zaferler, fetihler, galibiyetler.
hablullah: Allah'ın ipi.
hakaret: hakirlik, hor görme, incitme, küçük düşürme.
hakiki: gerçek.
hasım: muhalif, karşı taraf, düşman.

hayvaniyet: hayvanlık.

hiddet: öfke, kızgınlık.

idam: yok olma.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

insaniyet: insanlık mahiyeti, insan olma hâli, insana yakışır davranış.

ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

kudsi: mukaddes, yüce.

makam-ı cifri: cifre ait makam, cifir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

makam-ı ebcedî: ebcedle ilgili makam, ebcedî mana, ebcedî hesap.

mana-i remiz: işaret edilen mana, dikkate sunulan anlam.

manen: mana bakımından, manaca.

muhkem: sağlam, sağlamlaştırılmış, kuvvetli.

münasebet-i maneviye: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.

necat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.

saadet: mutluluk.

saniyen: ikinci derecede, ikinci olarak.

süflî: aşağılık, bayağı, adî.

şakirt: talebe, öğrenci.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.

tecavüz: saldıрма, sataşma, başkasının hakkına dokunma.

tekemmül: olgunlaşma, kemaleme, mükemmelleşme.

tenezzül: kendine aykırî düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

tetabuk: birbirine uygun gelme, uyuma.

urvetü'l-vüska: kopmaz ve sağlam kulp; Müslümanlık.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

Salisen: ¹ **اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا** cümlesi hem mana, hem cifir ile Risaletü'n-Nur'a bir remzi var. Şöyle ki: (HAŞİYE)

[Bu makamda perde indi, yazmaya izin verilmedi. Başka zamana tehir edildi.]

Risale-i Nur kahramanı Hüsrev'in Meyvenin On Birinci Meselesi münasebetiyle yazdığı mektubun bir parçasıdır.

⁴ **بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ** ³ **وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ**
⁵ **السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ**

Çok mübarek, çok kıymetli, çok sevgili Üstadımız Efendimiz,

Millet ve memleket için çok büyük güzellikleri ihtiva eden Meyve, “Dokuz Mesele”si ile, dehşetli bir zamanda, müthiş asiler içinde, en büyük düşmanlar arasında hayretfeza bir surette şakirtlerine necat vermeye vesile olmakla kalmamış, Onuncu ve On Birinci Meseleleri ile hususuyla Nur'un şakirtlerini hakikat yollarında alkışlamış ve gidecekleri hakikî mekânları olan kabirdeki ahvallerinden ve herkesi titreten ve bilhassa ehl-i gaflet için

ahval: hâller, durumlar.

asi: isyan eden, başkaldıran.

bâki: geri kalan.

bilhassa: özellikle.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdisele-re, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i gaflet: dünyaya daldığından dolayı ahiretin farkında olmayan.

hakikat: gerçek, esas.

hakikî: gerçek.

haşiye: dipnot.

hayretfeza: hayreti artıran.

hususuyla: özellikle.

ihtiva: içine alma, kapsama.

iman: inanma, itikat.

kabir: mezar.

kıymetli: kıymetli, değerli.

kulp: halka şeklinde sağlam sap.

mekân: yer, mahal.

memleket: bir devletin toprağı, ülke, yurt, vatan, diyar.

memnu: yasaklanmış, men edilmiş, yasak.

mesele: önemli konu.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

münasebet: vesile, ... -dan dolayı.

müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.

necat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.

HAŞİYE: Bu nüktenin bakî kısmı şimdilik yazdırılmadığının sebebi, bir derece dünyaya, siyasete temasıdır. Biz de bakmaktan memnuuz. Evet, ² **إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ** bu tağuta bakar ve baktırır.

1. Allah iman edenlerin dostu ve yardımcısıdır. (Bakara Suresi: 257.)

2. Muhakkak ki insan azgınladır. (Alâk Suresi: 6.)

3. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

4. Hiçbir şey yoktur ki, Onu övüp Onu tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)

5. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

remiz: işaret, işaretle anlatma, isteğini işaretle ifade etme.

salisen: üçüncü olarak.

siyaset: hükümet etme, devlet idaresi; devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili görüş veya anlayış.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suret: biçim, şekil, tarz.

şakirt: talebe, öğrenci.

tağut: insanları Allah'a karşı isyana sevk eden , isyankâr; her batıl ma'bud, şeytan.

vesile: aracı, vasıta.

çok korkunç, çok elemli, çok acıklı bir menzil olan toprak altında göreceği ve konuşacağı melâikelerle konuşmayı ve refakati sevdirerek, bu mekâna daha çok ünsiyet izhar etmekle, bu korkulu ilk menzil hakkındaki fevkalhad korkularımızı tadil etmiş, nefes aldırılmış. Hususuyla o âlemin nuranî hayatını, benim gibi, göremeyenlerin ellerinde şuaatı yüz binlerle senelik mesafelere uzanan bir elektrik lâmbası hükmüne geçmiş. Hem de, daima koklanılacak numunelik bir çiçek bahçesi olmuştur.

Evet, biz, sevgili Üstadımıza arz ediyoruz ki; her gün dersini hocasına okuyan bir talebe gibi, Nur'dan aldığımız feyizlerimizi, her vakit için sevgili Üstadımıza arz edelim. Fakat, sevgili Üstadımız şimdilik konuşmalarını tatil buyurdular.

Ey aziz Üstadım,

Risale-i Nur'un hakikati ve Meyvenin güzelliği ve çiçeğinin feyzi, beni minnettarâne bir parça memleketim namına konuşturmuş ve benim gibi konuşan çok kalplere hayat vermiş. Şimdi muhitimizde, Risale-i Nur'a karşı atılan adımlar ve uzatılan eller, Meyvenin On Birinci Çiçeği ile daha çok metanet kesb etmiş, inkişaf etmiş, faaliyeteye başlamıştır.

Çok hakir talebeniz

Hüsrev

âlem: dünya, cihan.
arz: bir büyüye sunma, gösterme, bildirme.
aziz: muhterem, saygın.
bereket: mübareklik, bolluk, saadet.
daimi: sürekli, devamlı.
ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.
elem: dert, üzüntü, maddi-manevî ızdırıp.
fevkalhad: haddinden fazla, pek çok, haddin ötesinde, üstünde.

feyiz: bolluk, bereket, verimlilik.
hakikat: gerçek, esas.
hakir: küçük, aşağı, ehemmiyetsiz.
hususuyla: özellikle.
hükümüne: yerine, değerine.
inkişaf: ortaya çıkma, keşfolunma.
İsra: Kur'an-ı Kerim'in 17. sursidir. Mekke'de nazil olmuştur.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kesb: kazanma.
kusur: eksiklik, noksan, özür.
mekân: yer, mahal.
melâike: melekler.
menzil: yer, konak.
mesafe: uzaklık, ara.
metanet: metin olma, dayanıklılık, sağlamlık.
minnettarâne: minnet duyarak, yapılan bir iyiliğe karşı teşekkür hissi taşıyarak.
muhit: yöre, çevre.
nam: ad, isim, yerine.
nurani: nurlu, ışıklı, parlak,

münevver.

numune: örnek.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

refakat: refiklik arkadaşlık.

selâm: barış, rahatlık, selâmet, esenlik.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şuaat: şualar, ısınlr, parıltılar.

tadil: doğrultma, düzeltme, aslına uygun şekilde değiştirme.

talebe: talep eden, öğrenci.

tenzih: Allah'ı şanına lâyık olmayan şeylerden, her türlü eksik ve noksandan uzak ve yüce tutma, münezzeh sayma.

tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hakkı şanına lâyık ifadelerle anma.

ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.

Isparta'daki umum Risale-i Nur Talebeleri namına Ramazan tebriki münasebetiyle yazılmış ve on üç fıkra ile tadil edilmiş bir mektuptur.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۞ ۱ وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَسْبِغُ بِحَمْدِهِ ۲

Ey âlem-i İslâmın dünya ve ahirette selâmeti için Kur'an'ın feyziyle ve Risale-i Nur'un hakikatiyle ve sadık şakirtlerin himmetiyle mübarek gözlerinden yaş yerine kan akıtan;

Ve ey fitne-i ahir zamanın şu dağdağalı ve fırtınalı zamanında Hazret-i Eyyub Aleyhisselâmdan ziyade hastalıklara, dertlere giriftar olan;

Ve Kur'an'ın nuru ile ve Risale-i Nur'un bürhanlarıyla ve şakirtlerin gayretiyle âlem-i İslâmın maddî ve manevî hastalıklarını Hakîm-i Lokman gibi tedaviye çalışan;

Ve ey mübarek ellerinde mevcut olan Nur parçalarının hak ve hakikat olduğunu Kur'an'ın otuz üç ayetiyle ve keramet-i Aleviye ve Gavsîye ile ispat eden;

Ve ey kendisi hasta ve ihtiyar ve zayıf ve gayet acınacak bir hâlde olduğuna göre, herkesten ziyade âlem-i İslâma can feda eder derecesinde, acıyarak, kendine fenalık etmek isteyenlere Kur'an'ın hakikatiyle ve Risale-i Nur'un hüccetleriyle, Nur Talebelerinin sadâkatlarıyla hayırlı dualar ve iyilik etmekle karşılayan;

Ve yazdığı mühim eserlerinden Ayetü'l-Kübra'nın tab'ıyla, kendi zatına ve talebelerine gelen musibette hâpishanelere düşen ve o zindanları Kur'an'ın irşadiyle ve

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

ayetü'l-kübra: Risale-i Nur'da 7. Şua adlı eser.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

dağdağa: gürültü, beyhude telaş ve ızdırap.

dert: hastalık, illet, acı, ağrı, sızı.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

feyiz: bolluk, bereket, verimlilik.

fıkra: bent, madde, paragraf.

fitne-i ahir zaman: ahir zaman fitnesi.

gayet: son derece.

gayret: çalışma, çabalama.

giriftar: tutulmuş, yakalanmış.

hak: doğru, gerçek, hakikat.

hakikat: gerçek, esas.

Hakim-i Lokman: Kur'an'da adı geçen, peygamber olup olmadığı kesin olmayan, öğütleri, ahlâkî ve tıbbî sözleri ile tanınan büyük bir zat. Hz. Lokman (a.s.), Hz. Davut 'a (a.s.) yetişmiş ve ondan ilim öğrenmiştir. Halk arasında daha çok, bir hekim (doktor) olarak tanındığı için Hekim-i Lokman olarak yad edilmiştir. Hekim olduğu hususunda âlimler ittifak etmekte dirler.

himmet: yardım, ihsan, lütuf.

hüccet: delil.

irşat: doğru yolu gösterme, galletten uyandırma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

keramet-i Aleviye: Hz. Ali'ye ait keramet, olağanüstü, fevkalâde hâl.

keramet-i Gavsîye: Seyyid Abdülkadir Geylânî'nin kerameti.

maddi: madde ile alakalı, cisma-

nî.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mevcut: var olan, bulunan, olan.

musibet: felaket, bela.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

münasebet: vesile, -dan dolayı.

nam: ad, yerine.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

sadâkat: bağlılık, doğruluk.

sadık: sadâkatlı, dostluğu ve bağlılığı içten olan.

selâmet: salımlık, eminlik; sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.

şakirt: talebe, öğrenci.

tab: basma, baskı.

tadil: doğrultma, düzeltme, aslına uygun şekilde değiştirme.

talebe: talep eden, öğrenci.

umum: bütün.

zat: kendi, asıl, öz.

zindan: hapisane.

ziyade: çok, fazla.

Risale-i Nur'un dersiyile ve şakirtlerin iştıyakı ile bir medrese-i Yusufiye'ye çeviren ve bir derslane yapan; ve içimizde bulunan cahil olanların hepsini, Kur'an'ı o derslanede hatmettirerek çıkaran ve o musibette, Kur'an'ın kuvve-i kudsiyesiyle ve Risale-i Nur'un tesellisiyle ve kardeşlerin tahammülleriyle, ihtiyar ve zayıf olduğu hâlde, bütün ağırlıklarımızı ve yüklerimizi üzerine alan; ve yazdığı *Meyve* ve *Müdafaaname* risaleleriyle Kur'an-ı Mu'cizülbeyan'ın i'caziyle ve Risale-i Nur'un kuvvetli bürhanlarıyla ve şakirtlerin ihlâsı ile, izn-i İlâhî ile üzerinden kapılarını açıtırıp beraat kazandıran ve o günde bize ve âlem-i İslâma bayram yaptıran;

Ve hakikaten Risale-i Nur'ları, "nurun âlâ nur" olduğunu ispat ederek, kıyamete kadar serbest okunup ve yazılmasına hak kazandıran;

Ve âlem-i İslâmın, Kur'an-ı Azîmüşşan'ın gıda-i kudsiyesiyle ve Nurun uhrevî taamıyla ve şakirtlerinin iştıhasıyla, ekmek, su ve hava gibi bu Nurlara pek çok ihtiyacı olduğunu ve bu Nurları okuyup yazanlardan binler kişi imanla kabre girdiğini ispat eden;

Ve kendisine mensup talebelerini hiçbir yerde mağlûp ve mahcup etmeyen ve elyevm Kur'an'ın semavî dersleriyle ve Risale-i Nur'un esasatıyla ve şakirtlerinin zekâvetleriyle ve Meyvenin Onuncu ve On Birinci Mesele ve çiçekleriyle firak ateşiyle gece gündüz yanan kalplerimizi âb-ı hayat ve şarab-ı Kevser gibi o mübarek mesele ve çiçekler ile kalplerimizin ateşini söndürüp sürur ve feraha sevk eden;

âb-ı hayat: hayat suyu.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cahil: Allah'ı tanımayan, ilâhî hakikatlerden habersiz, hak bilgisinden yoksun.

derslane: ders verilen yer.

elyevm: bugün, bugünkü günde, hâlâ, henüz, şimdi, şu anda, şimdiki zamanda.

esasat: esaslar, kökler, temeller.

ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

firak: ayrılık, hicran.

gıda-i kudsi: mukaddes gıda.

hakikaten: hakikat olarak, doğrusu, gerçekten.

hatim: Kur'an-ı Kerim'i başından sonuna kadar okuyup bitirme.

i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.

ihlâs: halis, içten, samimî, riyasız, karşılıksız sevgi ve bağlılık, gönülden gelen dostluk.

iman: inanma, itikat.

ispat: doğruluğu delillerle gösterme.

istiha: fazla istek, arzu.

iştıyak: aşın isteme, çok fazla arzu etme.

izn-i ilâhî: Allah'ın izni.

kabir: mezar.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

Kur'an-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'an.

Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'an-ı Kerim.

kuvve-i kudsiye: kudsi kuvvet, Allah'ın sırlarının kendisinde gözüktüğü peygamberlerin, velîlerin kuvveti.

mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.

mahcup: utanan, utanmış, utanış.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hâpiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

mensup: bir şeye veya kimseye alâkası bulunan, bağlı olan.

mesele: önemli konu.

musibet: felâket, belâ.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müdafaaname: müdafaa metni, savunma mektubu, savunma dilekçesi.

nurun alâ-nur: nur üstüne nur; güzelden de güzel, iyiden de iyi, aydınlıktan da aydınlık.

semavî: Allah tarafından olan, ilâhî.

sevk: ulaştırma, yöneltme.

sürur: sevinç, mutluluk.

şakirt: talebe, öğrenci.

şarab-ı Kevser: Kevser şarabı, Kevser suyu; Cennette bulunan Kevser Nehrinin sarhoş etmeyen lezzetli şarabı.

taam: yemek, yiyecek.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

talebe: talep eden, öğrenci.

teselli: avutma, acısını dindirme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

zekâvet: zekilik; çabuk anlama, kavrama kabiliyeti.

âlem: dünya, cihan.

âlem-i nur: nur âlemi, aydınlık âlemi.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

dâhil: karışma, girme.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ehl-i hak: hak ehli, iman, İslâmiyet ve hak yolunda olan, hak mezhepte olan.

ehl-i hakikat: hakikati arzulanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

emare: âlâmet, belirti, nişan.

hüccet: delil.

i'caz-ı manevî: manen mucize oluş.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

ihbarat-ı kat'îye: kesin, doğru haberler.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kabir: mezar.

kâfir: Allah'ı ve İslamiyeti inkar eden, dinsiz.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

keşf-i kat'î: kesin keşif.

keşfe'l-kubur: kabirdeki ölülerin hâllerini anlama.

keşif: gizli bir şeyi veya bir sırı kalp gözüyle görerek öğrenme.

Kur'an-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'an.

Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'an-ı Kerim.

mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.

melâike: melekler.

merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş, ölü.

muannit: inatçı, ayak direyen.

Ve ey âlemin —Kur'an-ı Azîmüşşan'ın kat'î vaadiyle ve tehdidi ile ve Risale-i Nur'un keşf-i kat'îsiyle ve merhum şakirtlerinin müşahedesiyle ve onlardaki keşfelkubur sahiplerinin görmesiyle— en çok korktuğu ölümü, ehl-i iman için idam-ı ebedîden kurtarıp bir terhis tezkeresine çeviren ve âlem-i nura gitmek için güzel bir yolculuk olduğunu ispat eden ve kâfir ve münafıklar için idam-ı ebedî olduğunu bildiren Kur'an-ı Mu'cizülbeyan'ın, bin mu'cizat-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm ve kırk vech-i i'cazının tasdiki altında ihbarat-ı kat'îyesiyle, ondan çıkan Risale-i Nur'un en muannit düşmanlarını mağlûp eden hüccetleriyle ve Nur Şakirtlerinin çok emarelerin ve tecrübelerin ve kanaatlerinin teslimi ile o korkunç, karanlık, soğuk ve dar kabri, ehl-i iman için Cennet çukurundan bir çukur ve Cennet bahçesinin bir kapısı olduğunu ispat eden ve kâfir ve münafık zındıklar için Cehennem çukurundan yılan ve akreplerle dolu bir çukur olduğunu ispat eden; ve oraya gelecek olan *Münker*, *Nekir* isminde melâikeleri ehl-i hak ve hakikat yolunda gidenler için birer munis arkadaş yapan; ve Risale-i Nur'un şakirtlerini, talebe-i ulûm sınıfına dahil edip, *Münker*, *Nekir* suallerine Risale-i Nur'la cevap verdiklerini merhum kahraman Şehit Hafız Ali'nin vefatıyla keşfeden; ve hayatta bulunanlarımızın da yine Risale-i Nur ile cevap vermemizi rahmet-i İlâhiyeden dua ve niyaz eden;

Ve Hazret i Kur'an'ı, Kur'an-ı Azîmüşşan'ın kırk tabakadan her tabakaya göre bir nevi i'caz-ı manevîsini

mu'cizat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) gösterdiği mu'cizeler.

munis: alışılmış, alışılan, alışık, ünsiyetli.

münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi davranan.

Münker-Nekir: sorgu melekleri, öldükten sonra insanları sorgulayan melekler.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nevi: çeşit, tür.

niyaz: yalvarma, yakarma.

rahmet-i İlâhiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, İlâhî rahmet.

sual: soru.

şakirt: talebe, öğrenci.

tabaka: kat, katman.

talebe-i ulûm: ilim tahsil eden, ilimlerle uğraşan öğrenci.

tasdik: bir şeyin veya kimse-nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tecrübe: yaşayarak elde edi-

len iyi veya kötü kazanımlar.

tehdit: korkutma, gözdağı verme.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

tezkere: belge, görevin bittğini belgeleyen izin kâğıdı.

vaat: söz verme, ahit.

vech-i i'caz: mu'cize yönü.

vefat: öleme.

zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

göstermesiyle ve umum kâinata bakan kelâm-ı ezeli olmasıyla ve tefsiri olan Risale-i Nur'un *Mu'cizat-ı Kur'âniye* ve *Rumuzat-ı Semaniye* risaleleriyle ve Risale-i Nur Gül Fabrikasının serkâtibi gibi kahraman kardeşlerin ve şakirtlerin fevkalâde gayretleriyle Asr-ı Saadetten beri böyle harika bir surette mu'cizeli olarak yazılmasına hiç kimse kadir olmadığı hâlde, Risale-i Nur'un kahraman bir kâtibi olan Hüsrev'e "Yaz!" emir buyurulmasıyla, Levh-i Mahfuz'daki yazılan Kur'ân gibi yazılması; ve Kur'ân-ı Azîmüştân'ın hak kelâmullah olduğunu ve bütün semavî kitapların en büyüğü ve en efdali ve bir Fatiha içinde binler Fatiha ve bir İhlâs içinde binler İhlâs ve hurufatının birden on ve yüz ve bin ve binler sevap ve hasene verdiklerini hiç görülmedik ve işitilmedik pek güzel ve harika bir surette tarif ve ispat eden; ve Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'ın, bin üç yüz seneden beri i'cazını göstermesiyle ve muarızlarını durdurmasıyla ve Nurun gözlerle gösterir derecede zahir delilleriyle ve Nur Şakirtlerinin elmas kalemliyle bu zamana kadar misli görülmedik Risale-i Nur'un dünyaya ferman okuyan ve en mütemerrit ve muannitleri susturan Yirmi Beşinci Söz ve zeyilleri kırk vecihle i'caz-ı Kur'ânî olduğunu ispat eden;

Ve ey Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâmın hak peygamber olduğuna ve umum yüz yirmi dört bin peygamberlerin efdali ve seyyidi olduğuna dair binler mu'cizelerini *Mu'cizat-ı Ahmediye* (a.s.m.) namındaki Risale-i Nur'u ile güzel bir surette ispat eden; ve Kur'ân-ı Azîmüştân'ın Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.
Asr-ı Saadet: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamber olarak dünyada bulunduğu devir.
dair: alâkalı, ilgili.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
efdal: en faziletli, en üstün.
elmas: çok değerli.
emir: iş buyurma, buyruk.

Fatiha: Kur'ân-ı Kerim'in birinci suresi.
ferman: emir, buyruk.
fevkalâde: olağanüstü.
gayret: çalışma, çabalama.
hak: doğru, gerçek, hakikat.
harika: olağanüstü.
hasene: hayırlı amel, Allah ırzasına uygun iş.
hurufat: harfler.
i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.
i'caz-ı Kur'ânî: Kur'ân'ın

mu'cizeliği, Kur'ân'ın yüksek, erişilmez ifadesi.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kadir: bir işi yapmaya gücü yeten, kuvvet sahibi olan.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kâtip: yazan, yazıcı.
kelâm-ı ezeli: ezeli söz, varlığına başlangıç olmayan Allah'ın sözü; Kur'ân-ı Kerim ayetleri.

kelâmullah: Allah'ın kelâmı, Kur'ân-ı Kerim.
Kur'ân-ı Azîmüştân: şan ve şerefi yüce olan Kur'ân.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akıllan benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.
Levh-i Mahfuz: korunmuş levha, Allah'ın ezeli ilmiyle kâinatta olmuş ve olacak şeylerin yazılı olduğu levha.
misli: benzer, eş.
muannit: inatçı, ayak direyen.
muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.
mu'cizat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) gösterdiği mu'cizeler.
mu'cizat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın mu'cizeleri.
mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.
mütemerrit: temerrüt eden, inatçı, kötü fillinde inatlaşan.
nam: ad, isim.
peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).
Rumuzat-ı Semaniye: sekiz işareti anlamında Bediüzzaman Said Nursî'ye ait bir eserin ismi.
semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.
serkâtip: baş kâtip.
sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.
seyyid: efendi, en önde olan.
suret: biçim, tarz, görünüş.
şakirt: talebe, öğrenci.
tarif: bir şeyi bütün vasıflarını içine alacak şekilde anlatma.
tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, Kur'ân'ın şerhi.
umum: bütün.
vecih: cihet, yön.
zahir: açık, aşikar.
zeyl: ek, ilâve.

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.
ahir: son.
ahval: hâller, durumlar.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
aynelyakin: gözle görür derece-de inanma.
bayram-ı şerif: şerefli bayram.
belâ: musibet, sıkıntı.
benlik: nefsi önde tutma, enaniyet, kibir, gurur.
beraat: bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cihet: yön, sebep, vesile.
civar: çevre, yöre, etraf.
def: kovma, uzaklaştırma.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ecir: ahirete ait mükâfat, hayır, ceza.
ef'al: fiiller, işler.
emsal-i kesire: pek çok benzerler, birçok misiller.
enaniyet: kendini beğenme, bencilik, egoistlik.
evvel: önce.
fıkra: kısım, fasıl, bölüm.
gayet: son derece.
gurur: kibir, kendi yüksek ve değerli tutarak böbürlenme.
havalı: bölge, etraf, çevre, civar.
hususî: özel.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.
intişar: yayılma, dağılma, neşrolunma.
irtibat: bağlantı, münasebet.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
İsra: Kur'an-ı Kerim'in 17. suresidir. Mekke'de nazil olmuştur.
ittiba: tabi olma, uyma, itaat etme.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kaza: can veya mal kaybına sebep olan iş, hâdise.
kemal-i metanet: tam ve mükemmel bir dayanıklılık.
kusur: eksiklik, noksan, özür.
Leyle-i Kadir: Kadir Gecesi, Kur'an-ı Kerim'in dünya semasına nazil olduğu gece.
musibet: felâket, belâ.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müşerref: şerefli, yüce.
müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar, çetinlikler.
nihayet: son.
niyaz: yalvarma, yakarma.
numune-i iktida: örnek alınıp uyulacak tarzdaki numune, uyulacak, tâbi olunacak örnek.
rahmeten lilâlemin: bütün âlemlere rahmet olan, Hz. Muhammed (a.s.m.).
Ramazân-ı Şerif: mübarek, şerefli Ramazan ayı.
ref: kaldırma, giderme.

“rahmeten lilâlemin” olduğunu kâinatta ilân etmesiyle ve Nurun baştan nihayete kadar onun *Rahmeten Lilâlemin* olduğunu bürhanlarla ispat etmesiyle ve o Resulün ef'al ve ahvali kâinatta numune-i iktida olacak en sağlam, en güzel rehber olduğunu hatta körlere de göstermesiyle ve Anadolu ve hususî memleketlerde Nurun intişarı zamanında belâların ref'i ve susturulmasıyla, musibetlerin gelmesi şahadetiyle ve Nur Şakirtlerinin gayet ağır müşkülâtlar içinde, kemal-i metanetle hizmet ve irtibatlarıyla, o Zatın (a.s.m.) sünnet-i seniyesine ittiba etmek ne kadar kârlı olduğunu ve bir sünnete bu zamanda ittibada yüz şehidin ecrini kazandığını bildiren;

Ve sadaka kaza ve belâyı nasıl defediyorsa, Risale-i Nur'un da Anadolu'ya gelecek kazayı, belâyı yirmi sene-dir defettiğini aynelyakin ispat eden,

Üstad-ı Ekremimiz Efendimiz Hazretleri!

Şimdi, şu Risale-i Nur'un beraati, başta siz Sevgili Üstadımızı, sonra biz âciz kusurlu talebelerinizi, sonra âlem-i İslâmı sürura sevk ederek, ikinci büyük bir bayram yaptırdığından siz mübarek Üstadımızın bu büyük bayram-ı şerifinizi tebrik ile ve yine üçüncü bayram olan Ramazan-ı Şerifinizi ve Leyle-i Kadrinizi tebrik, emsal-i kesîresiyle müşerref olmaklığımızı niyaz ve biz kusurluların, kusurlarımızın affını rica ederek, umumen selâm ile mübarek ellerinizden öper ve dualarınızı temenni ederiz, Efendimiz Hazretleri.

Isparta ve havalisinde bulunan Nur Talebeleri

rehber: yol gösteren, kılavuz.

Resul: Allah tarafından kendisine vahiy gelen, Allah'ın emirlerini insanlara bildirmekle vazifeli olan insan, peygamber.

sadaka: farz olmadığı hâlde kişinin fakirlere verdiği para, mal vs. gibi şeyler.

sevk: ulaştırma, yöneltme.

sünnet: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) Kur'an dışında, Müslümanlara örnek olan mübarek söz, fiil ve emirleri, kabulleri

veya takrirleri.

sünnet-i seniye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) yüce sünneti; yüksek hâl, söz, tavır ve tasvipleri.

sürur: sevinç, mutluluk.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şakirt: talebe, öğrenci.

şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.

talebe: istekliler, talep eden-

ler; öğrenci.

temenni: olmasını veya olmamasını isteme; dilek, istek.

tenzih: Allah'ı şanına lâyık olmayan şeylerden, her türlü eksik ve noksandan uzak ve yüce tutma.

tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutarak şanına lâyık ifadelerle anma.

umumen: bütün olarak.

zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

Haddimden yüz derece ziyade olan bu mektup muhteviyatını tevazu ile reddetmek bir küfran-ı nimet ve umum şakirtlerin hüsnüzanlarına karşı bir ihanet olması ve aynen kabul etmek bir gurur, bir enaniyet ve benlik bulunması cihetiyle umum namına Risale-i Nur kâtibinin yazdığı bu uzun mektubu —on üç fıkraları ilâve edip— hem bir şükr-i manevî, hem gururdan, hem küfran-ı nimetten kurtulmak için size bir suretini gönderiyorum ki, Meyvenin On Birinci Meselesinin ahirinde “Risale-i Nur’un Isparta ve civarı talebelerinin bir mektubudur” diye ilhak edilsin. Ben, bu mektubu, bu tadilât ile yazdığımız hâlde iki defa bir güvercin yanımızdaki pencereye geldi. İçeriye girecekti, Ceylan’ın başını gördü girmedi. Birkaç dakika sonra başkası aynen geldi. Yine yazanı gördü, girmedi. Ben dedim: “Herhâlde evvelki serçe ve kuddüs kuşu gibi müjdecilerdir. Veyahut bu mektup gibi müteaddit mektupları yazdığımızdan, mübarek mektubun tadili ile mübarekiyetini tebrik için gelmişler”; kanaatimiz geldi.

Said Nursî

had: sınır.

hüsn-i zan: bir kimsenin veya bir hâdisenin iyiliği hakkındaki vicdanî ve iyi kanaat.

ihanet: haksızlık etme.

ilhak: ilâve etme, ekleme.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kâtip: yazan, yazıcı.

küfran-ı nimet: nimete karşı nankörlük etme, Cenab-ı Hakkın ihsan ettiği nimetleri bilmemek, hürmetsizlikte bulunmak.

mesele: önemli konu.

muhteviyat: içindekiler.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

mübarekiyet: mübareklik, feyizlilik, bereketlilik.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

nam: ad, yerine.

suret: biçim, şekil, tarz.

şakirt: talebe, öğrenci.

şükr-i manevî: insanın duygu ve azalarıyla ettiği şükür, manevî şükür.

tadil: doğrultma, düzeltme, aslına uygun şekilde değiştir-

me.

tadilât: değişiklikler, düzeltmeler.

talebe: talep eden, öğrenci.

tevazu: alçak gönüllülük, kibirsizlik, bir kimsenin başkalarını kendinden küçük görmemesi, onlara saygı ve sevgi göstermesi, mütevazilik.

umum: bütün.

ziyade: çok, fazla.

* On İkinci Şua, Denizli’de 1944’te Türkçe olarak telif edilmiştir.

On İkinci Şua

Denizli Mahkemesi Müdafaatından (HAŞİYE)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Evet; biz bir cemiyetiz ve öyle bir cemiyetimiz var ki, her asırda, üç yüz elli milyon dahil mensupları var ve her gün beş defa namazda, o mukaddes cemiyetin prensiplerine kemal-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar.² اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ Kudsî programıyla birbirinin yardımına, dualarıyla ve manevî kazançlarıyla koşuyorlar. İşte biz bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradındanız ve hususî vazifemiz de, Kur’ân’ın imanî hakikatlerini tahkikî bir surette ehl-i imana bildirip, onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve daimî, berzahî haps-i münferitten kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyasî ve entrikalı cemiyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ittihamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve manasız gizli cemiyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmiyoruz.

* * *

alâka: ilgi, ilişki, bağ.
asır: yüzyıl.
cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.
dâhil: içinde, giren.
daimî: sürekli, devamlı.
dua: Allah’a yalvarma, niyaz.
dünyevî: dünyaya ait.
efrat: fertler.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, dalavere, hile, desise.
hakikat: gerçek, esas.
haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.
hususî: özel.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.
imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.
kemal-i hürmet: hürmetin mükemmelliği, tam ve kusursuz mükemmel hürmet.
komite: kötü bir maksat için top-

HAŞİYE: Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, Denizli Mahkemesi Müdafaanamesine bazı lüzumlu tayy ve ilâveleri yaparak Afyon Mahkemesine —vahdet-i mesele münasebetiyle— aynı müdafaanameyi ibraz ettiğinden, bu Denizli Müdafaanamesinin büyük bir kısmını, Afyon Mahkemesi Müdafaanamesiyle birleştirmiş ve “On Dördüncü Şua” namını vermiştir.

1. Allah’ın Adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.
2. Mü’minler kardeşlerdir. (Hucurat Suresi: 10.)

lanmış gizli cemiyet.

kudsî: mukaddes, yüce.

Kur’ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed’e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mensup: bir şeye veya kimseye alâkası bulunan, bağlı

olan.

muazzam: çok büyük, ulu, yüce.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.

münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.

prensip: temel fikir, temel bilgi, esas, ilke.

sair: diğer, başka, öteki.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

suret: biçim, şekil, tarz.

tahkikî: araştırma ve inceleme ile ilgili, inandığı şeylerin aslını, esasını bilerek inanma.

tenezzül: kendine aykırı düşün bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.

vazife: görev.

Dünyaya karışmak arzusu bizde bulunsaydı, böyle si- nek vızıltısı gibi değil, top güllesi gibi ses ve patlak vere- cekti. Divan-ı Harb-i Örfide ve Mustafa Kemal'in hidde- tine karşı Divan-ı Riyasette şiddetli ve dokunaklı müda- faa eden bir adam, on sekiz sene zarfında kimseye sez- dirmeden dünya entrikalarını çeviriyor, diye onu ittiham eden, elbette bir garazla eder.

Bu meselede, benim şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez! O, doğrudan doğruya Kur'ân'a bağlanmış! Ve Kur'ân dahi Arş-ı Azam ile bağlıdır. Kimin haddi var, elini oraya uzatsın, o kuv- vetli ipleri çözsün.

Hem, bu memlekette maddî ve manevî bereketi ve fevkalâde hizmeti, otuz üç âyât-ı Kur'âniyenin işaretleri ve İmam-ı Ali Radiyallahü Anhın üç keramat-ı gaybiye- siyle ve Gavs-ı Azam'ın (k.s.) kat'î ihbarıyla tahakkuk et- miş olan Risale-i Nur, bizim adî ve şahsî kusurlarımızla mes'ul olmaz ve olamaz ve olmamalı! Yoksa bu memle- kete hem maddî, hem manevî, telâfi edilmeyecek dere- cede zarar olacak. (HAŞİYE)

Bazı zındıkların şeytanetiyle Risale-i Nur'a karşı çevri- len plânlar ve hücumlar, inşaallah bozulacaklar. Onun şakirtleri başkalara kıyas edilmez; dağıtırılmaz, vazgeçi- rilmez, Cenab-ı Hakkın inayetiyle mağlûp edilmezler!

HAŞİYE: Bu istida, Kastamonu zelzelesinden yirmi gün evvel yazılmıştı. Risale-i Nur bereketiyle her vilâyetten ziyade afattan mahfuz kalmıştı. Şimdi afat başladı ve devamızı tasdik etti.

adi: bayağı, aşağı, değersiz.
Arş-ı Azam: en büyük arş; Al- lah'ın katı, Cenab-ı Hakkın kudret ve saltanatının en büyük dairesi.
âyât-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın ayetleri.
bereket: bolluk, bereket, gür- lük.
Cenab-ı Hak: Allah; doğru, hakkın tâ kendisi, şeref ve büyüklük sahibi olan yüce Al- lah.
entrika: bir çıkar sağlamak

veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, dalavere, hile, desise.
fevkalâde: olağanüstü.
garaz: kötü kasıt; düşmanca niyet, kin.
Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazret- lerinin namı, lâkabı.
haşiye: dipnot.
hücum: saldırma.
hükümünde; değerinde, ye- rinde.
ihbar: haber verme, bildirme,

anlatma, duyurma.
inayet: yardım, ihsan, lütuf.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
işarat: işaretler, âlâmetler, belirtiler.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altın- da olma.
kat'i: kesin, şüpheyi ve te- reddüde mahal bırakmayan.
keramat-ı gaybiye: gizli, gö- rünmeyen gelecekle ilgili, Al- lah'ın izniyle velîlerin göster-

dikleri harika hâller; ilâhî ikram.
kıyas: bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme, bu yolda verilen hüküm, bir tutma.
Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indiril- miş, semavî kitapların sonuncu- su.
kusur: suç, kabahat.
kuvvet: güç, kudret.
maddî: madde ile alâkalı, cisma- nî.
mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.
manevî: manaya ait, maddî ol- mayan.
men: yasak etme, engelleme, mâni olma.
mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.
müdafa: savunma, koruma.
Risale-i Nur: Nur Risalesi, Bediüzz- zaman Said Nursî'nin eserlerinin adı.
şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.
şakirt: talebe, öğrenci.
şeytanet: şeytanlık, aldatıcılık, saptırmaçılık.
tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.
telâfi etme: tamamlama, zararı karşılama.
umum: bütün.
zarfında: süresince.
zındık: Allah'a ve ahirete inan- mayan, Allah'ı inkâr eden, iman- sız, münkir.

Eğer maddî müdafaadan Kur'ân men etmeseydi, bu milletin can damarı hükmünde, umumun teveccühünü kazanan ve her tarafta bulunan o şakirtler, Şeyh Said ve Menemen Hâdiseleri gibi cüz'î ve neticesiz hâdiselerle bulaşmazlar; Allah etmesin eğer mecburiyet derecesinde onlara zulmedilse ve Risale-i Nur'a hücum edilse, elbette hükûmeti iğfal eden zındıklar ve münafıklar bin derece pişman olacaklar!

Elhâsıl, madem biz ehl-i dünyanın dünyalarına ilişmiyoruz, onlar da bizim ahiretimize, imanı hizmetimize ilişmesinler!..

Mevkuf
Said Nursî

* * *

1 بِاسْمِهِ سُجَّانَهُ

Efendiler,

Size kat'î haber veriyorum ki, buradaki zatların bizimle ve Risale-i Nur'la münasebeti olmayan veya az bulunanlardan başka, istediğiniz kadar hakikî kardeşlerim ve hakikat yolunda hakikatli arkadaşlarım var. Biz, Risale-i Nur'un keşfiyat-ı kat'iyesiyle, iki kere iki dört eder derecesinde sarsılmaz bir kanaatle bilmişiz ki: *Ölüm, bizim için, sırr-ı Kur'ân ile, idam-ı ebedîden terhis tezkeresine çevrilmiş; ve bize muhalif ve dalâlette gidenler için, o kat'î ölüm, ya idam-ı ebedîdir* (eğer ahirete kat'î imanı yoksa); *veya ebedî ve karanlıklı haps-i münferittir* (eğer ahirete inansa ve sefahat ve dalâlette gitmiş ise). Acaba

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

cüz'î: küçük, az.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

hâdis: olay.

hakikat: gerçek, esas.

hakikî: gerçek.

haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.

hücum: saldırma.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.

imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddü-

1. Allah'ın Adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

de mahal bırakmayan.

keşfiyat-ı kat'îye: kesin, doğru keşifler.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mecburiyet: mecbur olma, zarurîlik durumu, zorunluluk.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

muhalif: zıt, karşıt.

münafık: kalbinde küfrü giz-

lediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi davranan.

münasebet: ilgi, âlâka, yakınlık.

sefahat: yasak olan şeylere, zevk ve eğlenceye aşırı düşkünlükler.

sırr-ı Kur'ân: Kur'ân'ın sırrı.

şakirt: talebe, öğrenci.

terhis: izin verme, serbest bi-

rakma.

teveccüh: hoşlanma, güler yüz gösterme, iltifat etme.

tezker: belge, görevin bittirini belgeleyen izin kâğıdı.

umum: bütün.

zat: kişi, şahıs.

zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

zulüm: haksızlık.

dünyada bu meseleden daha büyük, daha ehemmiyetli bir mesele-i insaniye var mı ki, bu ona alet olsun? Sizden soruyorum. Madem yoktur ve olamaz; neden bizimle uğraşıyorsunuz? Biz, en ağır cezanıza karşı, kendimiz, “Âlem-i nura gitmek için bir terhis tezkeresini alıyoruz” diye, kemal-i metanetle bekliyoruz. Fakat bizi reddedip, dalâlet hesabına mahkûm edenleri, sizi bu Mecliste gördüğümüz gibi, idam-ı ebedî ile ve haps-i münferitle mahkûm ve pek yakın bir zamanda o dehşetli cezayı çekeklerini müşahede derecesinde biliyoruz, belki görüyoruz. Onlara insaniyet damarıyla cidden acıyoruz. Bu kat’î ve ehemmiyetli hakikati ispat etmeye ve en mütemerritleri dahi ilzam etmeye hazırım. Değil vukufsuz, garazkâr, maneviyatta behresiz ehl-i vukufa karşı, belki en büyük âlim ve feylesoflarınıza karşı gündüz gibi ispat etmezsem, her cezaya razıyım.

İşte yalnız bir numune olarak, iki Cuma gününde mahpuslar için telif edilen ve Risale-i Nur’un umdelerini ve hülâsa ve esaslarını beyan ederek, Risale-i Nur’un bir müdafaanamesi hükmüne geçen Meyve Risalesi’ni ibraz ediyorum; ve Ankara makamâtına vermek için, yeni harflerle yazdırmaya müşkülâtlar içinde gizli çalışıyoruz. İşte onu okuyunuz, tam dikkat ediniz; eğer kalbiniz —nefsinize karışmam— beni tasdik etmezse, bana şimdiki tecrid-i mutlak içinde her hakaret ve işkenceyi de yapsanız, sükût edeceğim.

Elhâsıl, ya Risale-i Nur’u tam serbest bırakınız, veya hut bu kuvvetli ve zedelenmez hakikati, elinizden gelirse

âlem-i nur: nur âlemi, aydınlık âlemi.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

behre: nasip, kısmet, pay, hisse.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

ceza: suç, kusur, veya yanlış hareket sonunda tatbik edilen müeyyide.

cidden: ciddî olarak, gerçek olarak.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten

ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

dehşetli: ürkütücü, korkunc.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

elhâsıl: hâsıl, netice itibarıyla, kısaca.

feylesof: felsefe ile uğraşan, filozof.

garazkâr: haset eden, kin güden.

hakaret: onur kırma, onuruna dokunma, küçültücü söz veya davranış.

hakikat: gerçek, esas.

haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.

hükmüne: yerine, değerine.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

ibraz: meydana çıkarma, ortaya koyma, gösterme.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî

yokluğa gitmek olarak görme.

ilzam: susturma, cevap veremez hâle getirme.

insaniyet: insanlık mahiyeti.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

ışkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.

kat’î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemal-i metanet: tam ve mükemmell bir dayanıklılık.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahkûm: bir mahkemece hükmü giymiş, hükümlü.

mahpus: hapsedilmiş olan, mevkuf.

makamat: makamlar.

maneviyat: mana âlemine ait olanlar, hisse ve inanca ait şeyler.

Meclis: milletvekillerinin oluşturduğu topluluk ve bu topluluğun bulunduğu bina.

mesele-i insaniye: insana ait mesele, insanlıkla ilgili mesele.

müdafaaname: müdafa metni, savunma mektubu, savunma dilekçesi.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar, çetinlikler.

mütemerrit: temerrüt eden, inatçı, kötü fiilinde inatlaşan.

nefis: kişinin kendisi, iyiliğe de kötülüğe de meyilli olan duygu.

numune: örnek.

sükût: susma, sessiz kalma.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tecrid-i mutlak: hücre hapsi.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

tezkere: belge, görevin bittğini belgeleyen izin kağıdı.

umde: esas alınacak şey; ilke, prensip, rûkûn.

vukuf: anlama, bilme, haberli olma.

adiye: mahkeme, yargılama işle-
riyle uğraşan daire.
azm: kasıt, niyet.
bedbaht: bahtsız, tâli'siz, zavallı.
ceza: karşılık, azap.
dâhil: karışma, girme.
dair: alâkalı, ilgili.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla ri-
ayet eden, dininin emirlerini yeri-
ne getiren, mütedeyyin.
düstur-i kudsi: mukaddes düs-
tur, prensip.
emare: alâmet, belirti, nişan.
emniyet: emnlik, güvenlik, kor-
kusuzluk.
emniyet-i dâhiliye: dâhilî emni-
yet, iç güvenlik.
erkân-ı hükûmet: hükûmet üye-
leri, bakanlar.
feda: kurban, kurban olma.
hakikat: gerçek, esas.
hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta
kalan.
hissiyat-ı diniye: dinle ilgili hisler.
hüccet: delil.
hücum: saldırma.
hükûmet: devlet, yönetim.
hürriyet-i vicdan: vicdan hürri-
yeti.
idam: yok olma.
igfal: yanılma, gaflete düşürerek
kandırma, aldatma.
ihlâl: bozma, zarar verme.
ikaz: dikkat çekme, uyarma,
uyandırma.
iman: inanma, itikat.
kader-i ilâhî: ilâhî kader, Allah'ın
kader kanunu.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kanun: yasa.
kat'i: kesin, şüphesiz ve tereddü-
de mahal bırakmayan.
kesretli: çokluğu olan, çok fazla.
kudsi: mukaddes, yüce.
kuvvet: güç, kudret.
küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız kü-
für, mutlak küfür, hiç bir imânî
hüküm, delili, hakikati kabul et-
meme, kesin ve tam bir inkâr.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mahkeme: dava, duruşma.
maske: bir şeyin asıl mahiyetini
gizlemek maksadıyla ortaya ko-
nulan aldatıcı görünüş.
mecbur: zorunda kalmak.
mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedil-
miş, tutuklu.
nasihat: öğüt, doğruya, iyiye, gü-

kırınız. Ben şimdiye kadar sizi ve dünyanızı düşünmüyor-
dum ve düşünmeyecektim; fakat mecbur ettiniz, belki de
sizi ikaz etmek lâzım idi ki, kader-i İlâhî bizi bu yola sevk
etti. Biz de, ¹ **مَنْ أَمِنَ بِالْقَدَرِ أَمِنَ مِنَ الْكَدْرِ** düstur-i kudsiyi
kendimize rehber edip, “Her bir sıkıntılarınızı sabır ile
karşılایacağız” diye azmettik.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Zaman-ı Saadetten şimdiye kadar cari bir âdet-i İslâ-
miyeye ittibaen Risale-i Nur'un hususî menbaları olan
yüzer Âyât-ı meşhureyi, büyük bir en'am gibi “Hizb-i
Kur'ânî” yaptığımızı, “Dinde tahrifat yapıyor” diye mu-
aheze etmişler.

Hem, bir sene cezasını çektiğim ve mahrem tutulan
zabıtnamede kaydedildiği gibi odun yığınları altından çı-
karılan Tesettür Risalesi, bu sene yazılmış ve neşredilmiş
gibi bizi ittiham etmek ister.

Hem, Ankara'da hükûmetin riyasetinde bulunan biri-
sine (Mustafa Kemal'e) söylediğim itirazlara ve ağır söz-
lere mukabele etmeyip sükût etmesi ve o öldükten sonra
onun yanlısını gösteren bir hakikat-i hadisiyeyi beyanda-
ki fitrî ve lüzumlu ve mahrem tenkitlerim, medar-ı mes'-
uliyet yapılmış, ölmüş ve hükûmetten alâkası kesilmiş bir

1. Kadere iman eden, gamlardan kurtulur. (Hadis-i şerif: Ramuzü'l-Ehadis, 1:193.)

2. Allah'ın Adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

zele sevk etmek için yapılan
konuşma.
nüşa: birbirinin aynı olan
suretlerin her biri.
prensip: temel fikir, temel
bilgi, esas, ilke.
propaganda: bir inanç, dü-
şünce, doktrin v.b.'ni başkala-
rına tanıtmak, benimsetmek
amacını güden ve çeşitli vasi-

talarla yapılan faaliyet.
rehber: yol gösteren, kılavuz.
sabır: başa gelen üzücü olay-
lara, belâ ve afetlere veya bir
haksızlığa katlanma, taham-
mül göstererek Allah'a tevekk-
ül edip sıkıntılara göğüs ger-
me.
sevk: önüne katıp sürme, yö-
neltme.

sakirt: talebe, öğrenci.
samil: içine alan, kapsayıcı.
vaziyet: durum.
vukuat: vuku bulan şeyler,
hâdiseler, olaylar.
zarfında: süresince.
zındık: Allah'a ve ahirete
inanmayan, Allah'ı inkâr
eden, imansız, münkir.
zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

şahsın hatırı nerede? Ve hükûmetin ve milletin bir hatırası ve Cenab-ı Hakkın bir tecelli-i hâkimiyeti olan adalet, kanunları nerede?

Hem; biz, hükûmet-i cumhuriye ve esaslarından en ziyade kendimize medar-ı istinat ve onun ile kendimizi müdafaa ettiğimiz «hürriyet-i vicdan» esası, bizim aleyhimizde medar-ı mes'uliyet tutulmuş, güya biz hürriyet-i vicdan esasına muarız gidiyoruz.

Hem, medeniyetin seyyiatını ve kusurlarını tenkit ettiğinden hatır ve hayalime gelmeyen bir şeyi, zabıtnamelerde isnat ediyor. Güya ben, radyo, **(HAŞİYE)** tayyare ve şimendiferin kullanılmasını kabul etmiyorum, diye terakkiyat-ı hâzıra aleyhinde bulunduğumla mes'ul ediyor.

İşte; bu numunelere kıyasen ne kadar hilâf-ı adalet bir muamele olduğunu, inşaallah, insaflı, adaletli olan Denizli müddei umumîsi ve mahkemesi göstererek, o zabıtnamelerin evhamlarına ehemmiyet vermeyecekler.

Hem en acibi budur ki; başka mahkemenin müddei umumîsi benden sordu: “Mahrem Beşinci Şuada demişsin: ‘Ordu, dizginini o dehşetli şahsın elinden kurtaracak.’ Muradın orduyu hükûmete karşı itaatsizliğe sevk etmektir.” Ben de dedim: “Maksadım; o kumandan ya ölecek veya tebdil edilecek, ordu tahakkümünden kurtulacak demektir. Acaba; hem gayet mahrem, sekiz senede

HAŞİYE: Radyo gibi azım bir nimet-i İlâhiyeye karşı, azım bir şükür olmak için, “Radyo, Kur’ân-ı okuyup bütün zemin yüzündeki insanlara dinlettirip, küre-i havanın bir hafız-ı Kur’ân olmasıdır” demiştim.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
aleyh: karşı, karşıt.
Cenab-ı Hak: Allah; doğru, hakkın tâ kendisi, şeref ve büyüklük sahibi olan yüce Allah.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehemmiyet: önem, değer,

kıymet.
esas: asıl, temel.
evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.
gayet: son derece.
haşiye: dipnot.
hatır: durum, hâl; ilgi, saygı, değer.
hatıra: geçmişte yaşanan şeylerin kalanı; anı.
hatıra gelme: hatırlama, aklı gelme.
hilâf-ı adalet: hak ve hukuka,

adalete zit, ters.
hükûmet: devlet, yönetim.
hükûmet-i cumhuriye: cumhuriyet idaresi, yönetimi.
hürriyet-i vicdan: vicdan hürriyeti.
insaflı: inşallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.
isnat etme: bir söz veya haberin birisine ait olduğunu belirtme, dayandırma.
itaat: söz dinleme, boyun eğme, emre uygun hareket et-

me.
kanun: yasa.
kıyasen: kıyas ederek.
kumandan: komutan.
kusur: suç, kabahat.
mahkeme: dava, duruşma.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
maksat: gaye.
medar-ı istinat: dayandırma sebebi, bir söz veya haberin birisine ait olduğunu belirtme nedeni.
medar-ı mes'uliyet: sorumluluk sebebi.
medeniyet: medenilik, şehirlilik, uygarlık.
mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.
millet: ulus; çoğunlukla aynı topraklar üzerine yaşayan, aralarında din, dil, dil, dil, ortak tarih, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu; halk.
muamele: davranış, birbiri ile iş görme.
muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.
murat: maksat, meram, ulaşmak istenen şey.
müdafaa: savunma, koruma.
müddei: iddia eden, davacı; savcı.
numune: örnek.
ordu: silâhlı kuvvetler.
sevk: önüne katıp sürme, yöneltme.
seyyiat: seyyieler, fenalıklar, kötülükler.
şahıs: kişi, fert, birey.
şimendifer: tren.
şua: zorbalık etme, zorla hükmetme.
tahakküm: zorbalık etme, zorla hükmetme.
tayyare: uçak.
tebdil: değiştirme, başka bir hale getirme.
tecelli-i hâkimiyet: idare, yönetim ve hükmedişin görüntüsü.
tenkit: eleştiri.
terakkiyat-ı hâzıra: günümüz gelişmeleri, medeniyet ilerlemeleri.
umumi: herkese ait, genel.
zabıtname: zabıt kâğıdı, tutanak; bir toplantı veya mahkemenin görüşülen, kararlaştırılan şeylerini saptamak üzere düzenlenen resmi yazı.
ziyade: çok, fazla.

acıp: tuhaf, hayrette bırakan.
ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
ahir: son.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
aleyh: karşı, karşıt.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
beşer: insanlık.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
Cenab-ı Hak: Allah.
evvel: önce.
garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.
gaybi: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.
hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hafız-ı Kur'ân: Kur'ân'ı ezberleyerek okuyan.
harika: olağanüstü.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
ilham: içe, gönle doğma; Allah tarafından insanın kalbine ve aklına indirilen mana.
insaf: hakkı teslim esasına dayanan ılımlı davranış; adaleti ve ve hakkı düşünerek davranma.
İslâm: İslâm ile alakalı, İslâma ait.
işaret: belirti, iz.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kâfir: Allah'ı ve İslamiyeti inkâr eden, dinsiz.
Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavi kitapların sonuncusu.

yalnız iki defa elime geçen ve aynı zamanda kaybedilen, hem ahir zamana ait bir hadisin manasını küllî bir surette beyan eden, hem aslı eskiden telif edilen bir risale, hem bir tek nefer görmediği hâlde nasıl sebab-i ittihâm olur?" Maatteessüf, o insafsızların o acip ittihâmı iddianameye girmiş.

Hem en garibi şudur ki, bir yerde demişim: "Cenab-ı Hakkın büyük nimetleri olan tayyare, şimendifer ve radyoyu büyük şükür ile mukabele lâzımken, beşer etmedi; tayyareler ile başlarına bomba yağdı. Ve radyo, öyle büyük bir nimet-i İlâhiyedir ki, ona mukabil şükür ise; o radyo milyonlar dilli bir küllî hafız-ı Kur'ân olup, bütün zemin yüzündeki insanlara Kur'ân'ı dinlettirsin. Ve Yirminci Sözde Kur'ân'ın medeniyet harikalarından gaybî haber verdiğini beyan ederken, bir ayetin işareti olarak, "Kâfirler, şimendifer ile âlem-i İslâmı mağlûp ederler" demişim. İslâmı, bu harikalar teşvik ettiğim hâlde bir sebab-i ittihâm olarak, "Şimendifer ve tayyare ve radyo gibi terakkiyat-ı hâzıra aleyhinde" diye, iddianamenin ahirinde, beni evvelki müddeiumumînin garazlarına binaen ittihâm eder.

Hem hiç bir münasebeti olmadığı hâlde, bir adam Risale-i Nur'un ikinci bir ismi olan "Risaletü'n-Nur" tabirinden, "Kur'ân'ın nurundan bir risalettir, bir ilhamdır" demiş. İddianamede, başka yerin verdikleri yanlış mana ile, güya "Risale-i Nur bir resuldür" diye benim için bir sebab-i ittihâm tutulmuş.

küllî: umumî, genel, bütün olan.
maatteessüf: ne yazık ki, üzülerak belirteyim ki.
mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.
medeniyet: medenîlik, şehirlik, uygarlık.
mukabele: karşı gelme, karşı koyma.
mukabil: karşılık.
müddeiumumî: savcı.
münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.

nefer: er, rütbesiz asker.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
nimet-i İlâhiye: Allah tarafından verilenler.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
resul: peygamber.
risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap.
Risaletü'n-Nur: Risale-i Nur'un bir ismi.
sebeb-i ittihâm: suçlama sebebi.
suret: biçim, şekil, tarz.
şimendifer: tren.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.
tabir: ifade.
tayyare: uçak.
telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.
terakkiyat-ı hâzıra: günümüz gelişmeleri, medeniyet ilerlemeleri.
teşvik etmek: özendirmek, isteklendirmek.
zemin: yer.

Hem, müdafaatımda yirmi yerde kat'î bir surette hüccetler ile ispat etmişiz ki: Bütün dünyaya karşı da olsa, din ve Kur'ân ve Risale-i Nur'u alet edemeyiz ve edilmez! Ve biz, onların bir hakikatini dünya saltanatına değiştirmeyiz ve bilfiil öyleyiz! Bu davanın emareleri yirmi senede binlerdir. Madem öyledir, ben ve biz bütün kuvvetimizle deriz: ¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ**

Said Nursî

* * *

² **بِاسْمِهِ سُجَّانُهُ**

Iddianameye Karşı İtiraznamenin Tetimmesidir

[Bu itirazda muhatabım, Denizli mahkemesi ve müddeiummîsi değil, belki başta ısparta ve İnebolu müddeiummîleri olarak, yanlış ve nakıs zabıtnameleriyle buradaki acip iddianameyi aleyhimize verdiren garazkâr ve vehham memurlardır.]

Evvelâ, asıl ve faslı olmayan ve hatırıma gelmeyen bir siyasî cemiyet namını, masum ve siyasetle hiç alâkalı olmayan Risale-i Nur talebelerine takıp ve o daire içine giren ve iman ve ahiretinden başka hiç bir maksatları bulunmayan bîçareleri, o cemiyetin naşiri, ya faal bir rûknü veya mensubu veya Risale-i Nur'u okumuş veya okutmuş veya yazmış diye suçlu sayıp mahkemeye vermek ne kadar adaletin mahiyetinden uzak olduğuna kat'î bir hücceti şudur ki:

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Âl-İ İmran Suresi: 173.)

2. Allah'ın Adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
alâka: ilgi, ilişki, bağ.
aleyh: karşı, karşıt.
bîçare: çaresiz, zavallı.

bilfiil: bizzat kendi çalışması ile, kendi yaparak.
cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.
dava: takip edilen fikir, iddia.
emare: alâmet, belirti, nişan.
faal: çalışkan, gayretli.
fasıl: doğruluk, hak.
garazkâr: haset eden, kin güden.

hatır: fikir, zihin, akıl.
hüccet: delil.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
iman: inanma, itikat.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

kuvvet: güç, kudret.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

mahkeme: dava, duruşma.

maksat: gaye.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

mensup: bir şeye veya kimseye alâkası bulunan, bağlı olan.

muhatap: kendisine hitap olunan, söz söylenilen kimse.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.

müddeiummî:

nakıs: noksan, eksik, tam olmayan.

nam: ad, isim.

naşir: dağıtan, yayan, eser yayımlayan.

rûkûn: bir şeye samimî olarak meyletme, yönelme.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

siyaset: politika.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

suret: biçim, şekil, tarz.

talebe: öğrenci.

tetimme: bit konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım, ek.

vehham: çok şüphe ve vesvese eden, çok kuruntulu; vehimli, kuruntulu.

zabıtname: zabıt kâğıdı, tutanak; bir toplantı veya mahkemenin görüşülen, kararlaştırılan şeylerini saptamak üzere düzenlenen resmî yazı.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
erkân: rükünler, esaslar.
eser: basılmış kitap.
gayet: son derece.
hakikat-ı Kur'âniye: Kur'ân'a ait olan gerçek.
hükûmet: bir ülkeyi idare edenler, vekiller heyeti, rejim.
hürriyet-i fikir: düşünce özgürlüğü.
hürriyet-i ilmiye: ilim, bilgi ve düşünce ile ilgili özgürlük.
icap: gerekme hâli, lâzım, gerekli, lüzum.
imkân: var olması veya yok olması düşünülebilir olma, var olması da, yok olması da zorunlu olmama.
insafsız: hakka ve adalete uymayan kimse.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istida: dilekçe.
ışhat: şahit gösterme, tanık getirme.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kasem: yemin, and, ahdetme.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kat'iyen: kat'î olarak, kesin olarak, kesinlikle.
kumandan: komutan.
Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indiril-

Kur'ân aleyhinde yazılan Doktor Duzi'nin ve sair zındıkların o muzır eserlerini okuyanlara «hürriyet-i fikir ve hürriyet-i ilmiye» düsturuyla bir suç sayılmadığı hâlde, hakikat-ı Kur'âniyeyi ve imaniyeyi, öğrenmeye gayet muhtaç ve müştak olanlara güneş gibi bildiren Risale-i Nur okumak ve yazmak bir suç sayılmış. Ve hem, yüzer risale içinde yanlış mana verilmemek için mahrem tuttumuz ve neşrine izin vermediğimiz iki-üç risalede yalnız birkaç cümlelerini bahane gösterip ittiham etmiş. Hâlbuki, o risaleleri, biri müstesna, Eskişehir Mahkemesi tetkik etmiş, icabına bakmış. Ve müstesna ise, hem istidamda ve hem itiraznamemde gayet kat'î cevap verildiği ve “Elimizde nur var, siyaset topuzu yok” diye Eskişehir Mahkemesinde yirmi vecihle kat'î ispat edildiği hâlde, o insafsız müddeiler, üç mahrem ve neşrolunmayan risalelerin üç-dört cümlelerini bütün Risale-i Nur'a teşmil eder gibi, Risale-i Nur'u okuyan ve yazanı suçlu ve benide, “hükûmet ile mübareze eder” diye ittiham etmişler.

Ben ve bana yakın ve benim ile görüşen dostlarımı ışıhat ve kasemle temin ederim ki, bu on seneden ziyadedir ki, iki reisten ve bir mebustan ve Kastamonu valisinden başka hükûmetin erkânını, vükelâsını; kumandanlarını, memurları, mebusları kimler olduğunu kat'iyen bilmiyorum ve bilmeyi de merak etmemişim. Acaba hiç imkânı var mı ki, bir adam mübareze ettiği adamları tanımasın ve bilmeye merak etmesin? Dost mu, düşman mı? Karşısındakini tanımasına ehemmiyet vermesin!

miş, semavî kitapların sonuncusu.
mahkeme: dava, duruşma.
mahrem: herkesçe bilinmesi gereken, gizli.
mebus: halk tarafından seçilerek meclise gönderilen, milletvekili.
memur: görevli, hizmetli.
muhtaç: gerek duyan, ihtiyacı olan.
muzır: zararlı, zarar veren.
mübareze: çatışma, kavgâ.
müddei: iddia eden, davacı.

müstesna: istisna olan, kaide dışı.
müştak: arzulu, fazla istekli, istiyak gösteren.
neşir: yayma, yayım, herkese duyurma.
nur: aydınlık, parlıltı, ışıık.
reis: başkan.
risale: kitap, kitapçık.
sair: diğer, başka, öteki.
siyaset: politika.
temin etmek: güvence vermek.
teşmil: yayma, genişletme,

şümullendirme.
tetkik: dikkatle araştırma, inceden inceye yoklama, inceleme.
vali: bir ilin en üst seviyeli mülki amiri, yöneticisi ve temsilcisi.
vecih: cihet, yön.
vükelâ: vekiller, milletvekilleri.
zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.
ziyade: çok, fazla.

Bu hâllerden anlaşılıyor ki; bililtizam, her hâlde beni mahkûm etmek için gayet asılsız bahaneleri icat ederler. Madem keyfiyet böyledir, ben de buranın mahkemesine değil, belki o insafsızlara derim: Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem! Ve hiç ehemmiyeti yok! Çünkü ben, kabir kapısında, yetmiş yaşındayım. Böyle mazlum ve masum bir iki sene hayatı, şehadet mertebesiyle değiştirmek benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler hüccetleriyle kat'î imanım var ki, ölüm bizim için bir terhis tezkeresidir. Eğer idam da olsa, bizim için bir saat zahmet, ebedî bir saadetin ve rahmetin anahtarı olur. Fakat siz, ey zındıka hesabına adliyeyi şaşırtan ve hükûmeti bizimle sebepsiz meşgul eden insafsızlar! Kat'î biliniz ve titreyiniz ki: Siz, idam-ı ebedî ile ve ebedî haps-i münferit ile mahkûm oluyorsunuz. İntikamımız sizden pek çok ve muzaaf bir surette alınıyor görüyoruz; hatta size acıyoruz. Evet, bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikati, elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun idamından kurtulmak çaresi, insanların her meselesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zarurî ve kat'îsidir. Acaba bu çareyi kendine bulan Risale-i Nur Şakirtlerini ve o çareyi binler hüccetler ile bulduran Risale-i Nur'u adî bahaneler ile ittiham edenler, ne kadar kendilerini hakikat ve adalet nazarında müttehem oluyor, divaneler de anlar.

Bu insafsızları aldatan ve hiç bir münasebeti olmayan bir siyasî cemiyet vehmini veren üç maddedir:

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
adi: bayağı, aşağı, değersiz.
adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
bililtizam: bile bile, bir şeyi doğru ve lüzumlu görerek taraftar olarak.
cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.

çare: çözüm yolu.
divane: deli, akli başında olmayan, budala, alık.
ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehemmiyetli: önemli.
elbette: her hâlde, şüphesiz, muhakkak.
fevkinde: üstünde.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
haps-i münferit: ehl-i dalâlet

için ölüm ve kabir.
hesap:
hüccet: delil.
hükûmet: bir ülkeyi idare edenler, vekiller heyeti, rejim.
icat: yeni bir şey ortaya koyma, yeniden bir şey çıkarma, buluş.
idam: yok olma.
idam-ı ebedi: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

ihtiyac-ı zarurî: zorunlu ihtiyaç, mutlaka gerekli olan.
iman: inanma, itikat.
intikam: öc alma, kendisine, bulunduğu topluluğa veya benimseciği bir şeye karşı yapılan kötü-lüğe karşılık verme.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kabir: mezar.
kat'î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, hâl, durum, iç yüz.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mahkeme: dava, duruşma.
mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.
masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.
mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.
mertebe: derece, basamak.
mesele: önemli konu.
meşgul: bir işle uğraşan, işgal eden.
mezaristan: mezarlık.
muzaaf: kat kat, iki kat, iki misli, katmerli.
münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.
müttehem: suçlanan, suçlu sayılan.
nazar: bakış, dikkat.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
saadet: mutluluk.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
suret: biçim, şekil, tarz.
şehadet: şehitlik; kutsal bir değer uğruna hayatını feda etme, ölme.
şakirt: talebe, öğrenci.
terhis: izin verme, serbest bırakma.
tezkere: belge, görevin bittğini belgeleyen izin kâğıdı.
vehim: sebepsiz korku, belirsiz ve manasız korku.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.
zındıka: dinsizlik, inançsızlık.
ziyade: çok, fazla.

Birincisi: Eskiden beri benim talebelerim, benim ile kardeş gibi şiddetli alâkadar olmaları; bir cemiyet vehmini vermiş.

İkincisi: Risale-i Nur'un bazı şakirtleri, her yerde bulunan ve cumhuriyet kanunları müsaade eden ve ilişmeyen ve cemaat-i İslâmiye heyetleri gibi hareket etmelerinden bir cemiyet zannedilmiş. Hâlbuki, o mahdud üç-dört şakirdin niyetleri cemiyet memiyet değil, belki sırf hizmet-i imaniyede halis bir kardeşlik ve uhrevî tesanüttür.

Üçüncüsü: O insafsızlar, kendilerini dalâlet ve dünyaperestlikte bildiklerinden ve hükûmetin bazı kanunlarını kendilerine müsait bulduklarından, fikren diyorlar ki: “Her hâlde Said ve arkadaşları, bizlere ve hükûmetin bizim medenîce nameşru hevesatımıza müsait kanunlarına muhaliftirler. Öyle ise muhalif bir cemiyet-i siyasiyedirler.”

Ben de derim: Hey bedbahtlar! Dünya ebedî olsaydı; ve insan, içinde daimî kalsaydı; ve insanî vazifeler yalnız siyaset bulunsaydı; belki bu ıftıranızda bir mana bulunabilirdi. Hem eğer ben siyasetle işe girseydim, yüz risalede on cümle değil, belki bin cümleyi, siyasetvari ve mübarezekârâne bulacaktınız. Hem farzımuhal olarak, eğer biz dahi sizin gibi bütün kuvvetimizle dünya maksatlarına ve keyiflerine ve siyasetlerine çalışıyoruz diye —ki, şeytan da bunu inandırmaya çalışmıyor ve kimseye kabul ettiremez. Haydi, böyle de olsa, madem bu yirmi senede hiç bir vukuatımız gösterilmiyor, ve hükûmet ele bakar, kalbe bakamaz ve her bir hükûmette şiddetli muhalifler

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.

cemaat-i İslâmiye: İslâm cemaati, İslâm topluluğu, Müslümanlar.

cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.

cemiyet-i siyasiye: siyasi cemiyet, siyasi teşkilât, siyasi amaçlarla kurulmuş cemiyet, örgüt.

cumhuriyet: halk yönetimi.

daimi: sürekli, devamlı.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azma, batıla yönelme.

dünyaperestlik: dünyaya taparcasına bağlılık, ahiret düşünmeden dünya işlerine dalmak.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

farzımuhal: imkânsız farzetme; olmayacak bir şeyi olacak gibi kabullenme.

fikren: fikir ile, düşünerek, zihnen.

halis: saf, samimi.

hevesat: hevesler.

heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'ân hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.

hükûmet: bir ülkeyi idare edenler, vekiller heyeti, rejim.

iftira: aslı olmadan birine suç yüklemek, suçlama.

insani: insana ait, insanla alakalı.

kanun: yasa.

keyif: zevk, lezzet, haz.

kuvvet: güç, kudret.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahdud: sınırlı, belirli.

maksat: gaye.

medenî: hayat tarzına ait, modern.

muhalif: zıt, karşıt.

mübarezekârâne: kavga edercesine.

müsaade: izin.

müsait: elverişli, uygun, muvafık.

namesru: dine uygun ve doğru olmayan, helâl olmayan.

niyet: bir işi yapmayı önceden düşünme.

risale: kitap, kitapçık.

siyaset: politika.

siyasetvari: siyaset gibi, siyasi bir ifade ve tavırla.

sakirt: talebe, öğrenci.

şiddet: sertlik, katılık, fazlalık, çokluk.

talebe: öğrenci.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

vazife: görev.

vehim: sebepsiz korku, belirsiz ve manasız korku.

vukuat: vuku bulan şeyler, hâdiseler, olaylar.

bulunur; Elbette yine adliye kanunu ile bizleri mes'ul etmezsiniz! Son sözüm:

1 حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

Said Nursi

* * *

2 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Eskişehir mahkemesinde gizli kalmış, resmen zapta geçmemiş ve müdafaatımda dahi yazılmamış bir eski hatrayı ve lâtif bir vakia-i müdafaayı aynen beyan ediyorum.

Orada benden sordular ki: “Cumhuriyet hakkında fikrin nedir?”

Ben de dedim: Eskişehir mahkeme reisinden başka, daha sizler dünyaya gelmeden, ben dindar bir cumhuriyetçi olduğumu elinizdeki tarihçe-i hayatım ispat eder. Hülâsası şudur ki: O zaman, şimdiki gibi, hâlî bir türbe kubbesinde inzivada idim. Bana çorba geliyordu, ben de tanelerini karıncalara verirdim, ekmeğimi onun suyu ile yerdim. İştienler benden soruyordular, ben de derdim: “Bu karınca ve arı milletleri, cumhuriyetçidirler, o cumhuriyetperverliklerine hürmeten tanelerini karıncalara verirdim.”

Sonra dediler: “Sen, Selef-i Salihîne muhalefet ediyorsun?” Cevaben diyordum: “Hulefa-i Raşidîn; her biri hem halife, hem reisicumhur idi. Sıddık-ı Ekber (r.a.), Aşere-i Mübeşşere ve Sahabe-i Kiram elbette reisicumhur hükmünde idi. Fakat manasız isim ve resim değil,

inziva: bir köşeye çekilme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kanun: yasa.

kubbe: gökyüzü, sema.

lâtif: hoş, güzel, nazik.

mahkeme: dava, duruşma.

mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.

millet: bir canlı grubu; cins, tür.

muhalefet: birinin düşüncesine zıt düşüncede bulunma, karşı koyma, bir düşünce, fiil veya harekete karşı durma.

muhalif: zıt, karşıt.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.

reis: başkan.

reisicumhur: halkın reisi, cumhurbaşkanı.

resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.

Sahabe-i Kiram: Peygamberimizi gören Müslümanlar.

Selef-i Salihîn: Ehl-i Sünnet ve Cemaatin ilk rehberleri; Aşap ile Tabiinin ileri gelenleri ile Tebe-i Tabiinden olan Müslümanlar.

Sıddık-ı Ekber: Hazret-i Ebu Bekir'in lâkabı.

tarihçe-i hayat: hayat hikâyesi, hayat safhası.

türbe: içinde kabir bulunan yapı.

vakia-i müdafaat: savunma olayı.

zabit: kayııt.

1. Allah bana yeter. Ondan başka ibadete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ben Ona tevekkül ettim. Yüce arşın Rabbi de Odur. (Tevbe Suresi: 129.)

2. Allah'ın Adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.

Aşere-i Mübeşşere: hayatta iken Cennetle müjdelenen on Sahabe.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cumhuriyet: halk yönetimi.

cumhuriyetperverlik: halk

yönetimine taraftarlık. cumhuriyet taraftarlığı.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedeyyin.

elbette: muhakkak, tabii ki, şüphesiz.

hâlî: boş, sessiz.

halife: yardımcı, vekil.

hatıra: anı.

Hulefa-i Raşidîn: Dört Halife (Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali.)

hükmünde: değerinde, yerinde.

hülâsa: sonuç, özet olarak.

hürmet: şeref; saygı.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
akis: yansıma.
âlem: varlık sınıflarından her biri.
aza: üye.
bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.
bilâperva: korkusuzca.
bîtaraf: tarafsız.
ceza: suç, kusur, veya yanlış hareket sonunda tatbik edilen müeyyide.
cumhuriyet: halk yönetimi.
daimi: sürekli, devamlı.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedeyyin.
dinsiz: dinî, inancı olmayan.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
eliyazübillâh: Allah korusun.
feda: kurban, kurban olma.
hakikat-i adalet: hak ve hukukun esası; adaletin aslı, esası.
haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.
hayat-ı siyasiye: siyaset hayatı.
hükûmet: bir ülkeyi idare edenler, vekiller heyeti, rejim.
hükûmet-i cumhuriye: cumhuriyet hükûmeti; devlet.
hürriyet-i şer'iye: dinin tanıdığı ve dine uygun hürriyet.
hürriyet-i vıcdan: vıcdan hürriyeti.
ictimaiye: toplumsal hayata ait.
ıdam: yok olma.
ıdam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.
iman: inanma, itikat.
intikam: öç alma, kendisine, bulunduğu topluluğa veya benimsediği bir şeye karşı yapılan kötüluğe karşılık verme.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kanun: yasa.
kemal-i rahat-ı kalp: tam bir

belki hakikat-i adaleti ve hürriyet-i şer'iye'yi taşıyan mana-i dindar cumhuriyetin reisleri idiler.”

İşte ey müddeiumumî ve mahkeme azaları! Elli sene-den beri bende bulunan bir fikrin aksiyile beni ittiham ediyorsunuz. Eğer lâik cumhuriyet soruyorsanız; ben biliyorum ki, lâik manası, bîtaraf kalmak, yani hürriyet-i vıcdan düsturuyla dinsizlere ve sefahatçilere ilişmediği gibi, dindarlara ve takvacılara da ilişmez bir hükûmet telâk-ki ederim. On senedir —şimdi yirmi sene oluyor— ki, hayat-ı siyasiye ve içtimaiyeden çekilmişim. Hükûmet-i cumhuriye ne hâl kesbettiğini bilmiyorum. Eliyazübillâh, eğer dinsizlik hesabına imanına ve ahiretine çalışanları mes'ul edecek kanunları yapan ve kabul eden bir dehşetli şekle girmiş ise, bunu size bilâperva ilân ve ihtar ederim ki: Bin canım olsa, imana ve ahiretime feda etmeye hazırım. Ne yaparsanız yapın! Benim son sözüm,

¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** olarak, siz beni idam ve ağır ceza ile zulmen mahkûm etmenize mukabil derim: Ben, Risale-i Nur'un keşf-i kat'î'si ile idam olmuyorum, belki terhis edilip nur âlemine ve saadet âlemine gidiyorum. Ve sizi, ey dalâlet hesabına bizi ezen bedbahtlar; idam-ı ebedî ile ve daimî haps-i münferit ile mahkûm bildiğimden ve gördüğümünden, tamamıyla intikamımı sizden alarak, kemal-i rahat-ı kalpe teslim-i ruh etmeye hazırım!

Mevkuf
Said Nursî

* * *

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Âl-İ İmran Suresi: 173.)

kalp rahatlığı.
kesb: yapma, işleme
keşf-i kat'î: kesin ve doğru keşif.
mana-i dindar: dindar anlam.
mahkeme: dava, duruşma.
mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.
mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan,

sorumlu.
mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.
mukabil: karşılık.
müddeiumumî: savcı.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
reis: başkan.
saadet: mutluluk.
sefahat: meşru olmayan eğlence
takva: Allah korkusuyla dinin

yasak ettiği şeylerden kaçınma, Allah'ın emirlerini tutup azabından korunma.
telâkki: anlama, kabul etme.
terhis: izin verme, serbest bırakma.
teslim-i ruh: ruhu verme; son nefes, bedenden ruhun ayrılması.
zulmen: zulümle, haksızlıkla, zulmederek.

Efendiler,

Çok emarelerle kat'î kanaatim gelmiş ki, hükûmet hesabına, “hissiyat-ı diniyeyi alet ederek emniyet-i dahiliyeyi ihlâl etmek” için bize hücum edilmiyor. Belki, bu yalancı perde altında, zındıka hesabına, bizim imanımız için ve imana ve emniyete hizmetimiz için bize hücum edildiğine çok hüccetlerden bir hücceti şudur ki:

Yirmi sene zarfında, Risale-i Nur'un yirmi bin nüshaları ve parçalarını yirmi bin adamlar okuyup kabul ettikleri hâlde, Risale-i Nur'un şakirtleri tarafından emniyet ihlâline dair hiç bir vukuat olmamış ve hükûmet kaydetmemiş ve eski ve yeni iki mahkeme bulmamış. Hâlbuki, böyle kesretli ve kuvvetli propaganda, yirmi günde, vukuatlar ile kendini gösterecekti. Demek hürriyet-i vicdan prensibine zıt olarak, bütün dindar nasihatçilere şamil, lâstikli bir kanunun yüz altmış üçüncü maddesi, sahte bir maskedir. Zındıklar, bazı erkân-ı hükûmeti iğfal ederek, adliyeyi şaşırtıp, bizi her hâlde ezmek istiyorlar.

Madem hakikat budur; biz de bütün kuvvetimizle deriz: Ey dinini dünyaya satan ve küfr-i mutlaka düşen bedbahtlar! Elinizden ne gelirse yapınız. Dünyanız başınızı yesin ve yiyecek. Yüzer milyon kahraman başlar feda oldukları bir kudsî hakikate, başımız dahi feda olsun. Her ceza ve idamınıza hazırız. Hapsin harici bu vaziyette, yüz derece dahilinden daha fenadır. Bize karşı gelen böyle

edenler, vekiller heyeti, rejim.
hürriyet-i vicdan: vicdan hürriyeti.
idam: yok olma.
iğfal: yanıltma, gafflete düşürerek kandırma, aldatma.
ihlâl: bozma, zarar verme.
iman: inanma, itikat.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kanun: yasa.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kesretli: çokluğu olan, çok fazla.
kudsi: mukaddes, yüce.
kuvvet: güç, kudret.
kuvvet: güç, kudret.
küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mahkeme: dava, duruşma.
maske: bir şeyin asıl mahiyetini gizlemek maksadıyla ortaya konulan aldatıcı görünüş.
nasihat: öğüt; doğruya, iyiye, güzele sevk etmek için yapılan konuşma.
nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.
prensip: temel fikir, temel bilgi, esas, ilke.
propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin v.b.'ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacını güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.
şakirt: talebe, öğrenci.
şamil: içine alan, kapsayıcı.
vaziyet: durum.
vukuat: vuku bulan şeyler, hâdiseler, olaylar.
zarfında: süresince.
zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

1. Allah'ın Adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
bedbaht: bahtsız, tali'siz, zavallı.
ceza: suç, kusur, veya yanlış hareket sonunda tatbik edilen müeyyide.
dâhil: içinde, giren.
derece: düzey, kademe.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirle-

rini yerine getiren, müteileyin.
emare: âlâmet, belirti, nişan.
emniyet: emnilik, güvenlik, korkusuzluk.
emniyet-i dahiliye: dâhilî emniyet, iç güvenlik.
erkân-ı hükûmet: hükûmet üyeleri, ileri gelenleri; bakanlar.
feda: kurban, kurban olma.

fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.
hakikat: gerçek, esas.
hâlbuki: oysa ki, öyle iken.
harici: hissiyat-ı diniye: dinle ilgili hisler.
hizmet: görev.
hüccet: delil.
hücum: saldırma.
hükûmet: bir ülkeyi idare

bir istibdad-ı mutlak altında hiçbir hürriyet, ne hürriyet-i ilmiye, ne hürriyet-i vicdan, ne hürriyet-i diniye olmamasından, ehl-i namus ve diyanet ve taraftar-ı hürriyet olanlara ya ölmek veya hapse girmekten başka bir çare kalmaz. Biz de ¹ **أَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ** diyerek, Rabbimize dayanıyoruz.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

² **بِسْمِهِ سُجَّانَهُ**

Mahkeme Reisi Ali Rıza Beyefendi,

Hukukumu müdafa etmek için ehemmiyetli bir talebim ve bir ricam var. Ben yeni harfleri bilmiyorum ve eski yazım da pek nakıstır. Hem, beni başkalarla görüştürmüyorlar; âdeta tecrid-i mutlak içindeyim. Hatta iddianame, on beş dakikadan sonra benden alındı. Hem, avukat tutmak iktidarım yok. Hatta size takdim ettiğim müdafaatımın, çok zahmetle, bir kısmını gizli olarak ancak yeni harf ile bir suretini alabildim. Hem, Risale-i Nur'un bir nev'i müdafaanamesi ve mesleğinin hülâsası olan Meyve Risalesi'nin bir suretini müddeiumuma vermek için ve bir-iki suretini Ankara makamına göndermek için yazdırmıştım. Birden onları elimden aldılar, daha vermediler. Hâlbuki, Eskişehir Adliyesi bize bir makineyi hapse gönderdi; biz, müdafaatımızı onda yeni harfle

âdeta: sanki.

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.

avukat: dava vekili.

çare: çözüm.

diyanet: din, dindarlık.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i namus: düsüt olan, namuslu.

hülâsa: özet olarak.

hürriyet: herkesin meşru hareketlerinde tam serbest olması.

hürriyet-i ilmiye: bilgilendirme, bilgi edinme hürriyeti.

hürriyet-i vicdan: vicdan hürriyeti.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.

istibdad-ı mutlak: tam baskı, diktatörlük.

kısım: miktar, bölüm.

mahkeme: dava, duruşma.

1. Şüphesiz biz Allah'ın kullarıyız ve Ona döneceğiz. (Bakara Suresi: 156.)

2. Allah'ın Adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

makamat: makamlar.

makine: daktilo, yazı makinesi.

meis: başkan.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

müdafa: savunma, koruma.

müdafaaname: müdafa

metni, savunma mektubu, savunma dilekçesi.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.

müddeiumum: savcı.

nakıs: noksan, eksik, tam olmayan.

nevi: çeşit, tür, cins.

Rab: yaratan, büyüten, terbiye eden.

rica: dileme, isteme.

suret: kopya.

takdim: arz etme, sunma.

talep: istek, dilek.

taraftar-ı hürriyet: özgürlük taraftarı.

tecrid-i mutlak: tam ve kesin ayırım.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

bir-iki nüsha yazdık; hem o mahkeme dahi yazdı. İşte ehemmiyetli talebim: Ya bize bir makineyi siz veriniz ve ya bize müsaade ediniz, biz celp edeceğiz. Tâ ki, hem müdafaatımı, hem Risale-i Nur'un müdafaanamesi hükmündeki risaleyi yeni harfle iki-üç suretini alıp, hem Adliye Vekâletine, hem Heyet-i Vekileye, hem Meclis-i Mebusana, hem Şûra-i Devlete göndereceğiz. Çünkü, iddianamede bütün esas, Risale-i Nur'dur. Ve Risale-i Nur'a ait dava ve itiraz, cüz'î bir hâdise ve şahsî bir mesele değil ki, çok ehemmiyet verilmesin. Belki, bu milleti ve memleketi ve hükûmeti ciddî âlâkadar edecek ve dolayısıyla âlem-i İslâmın nazar-ı dikkatini ehemmiyetli bir surette celp edecek küllî hâdise hükmünde ve umumî bir meseledir.

Evet, Risale-i Nur'a perde altında hücum eden, ecnebi parmağıyla, bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan âlem-i İslâmın teveccühünü ve muhabbetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için, siyaseti dinsizliğe alet ederek, perde altında küfr-i mutlakı yerleştirenlerdir ki; hükûmeti iğfal ve adliyeyi iki defadır şaşırtıp, der: "Risale-i Nur ve şakirtleri, dini siyasete alet eder; emniyete zarar ihtimali var."

Hey bedbahtlar! Risale-i Nur'un, gerçi, siyasetle âlâkası yoktur; fakat, küfr-i mutlakı kırdığı için, küfr-i mutlakın altı olan anarşiliği ve üstü olan istibdad-ı mutlakı, esasıyla bozar, reddeder. Emniyeti, asayiş, hürriyeti, adaleti temin ettiğine yüzer hüccetlerden biri, bu, müdafaanamesi hükmündeki Meyve Risalesi'dir. Bunu, âlî bir

acza: cüzler, parçalar, kısımlar.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.

alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.

âlâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

âli: yüce, yüksek, ulu.

anarşi: her türlü düzen ve

otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.

asayiş: emniyet; korku ve endişeden uzak olma.

bedbaht: bahtsız, tâli'siz, zavallı.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

ciddî: gerçek olarak, hakikaten.

cüz'î: küçük, az.

dava: takip edilen fikir, iddia.

ecnebi: yabancı, başka mil-

letten olan.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ehemmiyetli: önemli.

emniyet: emnlik, güvenlik, korkusuzluk.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

hâdise: olay.

Heyet-i Vekile: Bakanlar Kurulu.

hüccet: delil.

hücum: saldıрма.

hükümde: değerinde, yerin-

de.

hürriyet: herkesin meşrû hareketlerinde tam serbest olması.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.

ihimal: olabirlik.

istibdat-ı mutlak: hiç bir hak ve hürriyeti tanımayan tam baskı, tam diktatörlük.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

kuvvet: fizikî güç, kudret.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

külli: umumî, genel, bütün olan.

mahkeme: hüküm yeri, davaların görölüp hükme bağlandığı yer.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

Meclis-i Mebusan: mebuslar meclisi, Osmanlı devleti zamanında halk tarafından seçilen mebusların meclisi, Millet Meclisi.

mesele: önemli konu.

muhabbet: sevgi, sevmek.

müdafaaname: müdafa metni, savunma mektubu, savunma dilekçesi.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.

müsaade: izin, icazet, ruhsat.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nefret: bir şeyden veya kimse-den iğrenme, tikslenme, ikrah.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

siyaset: politika.

suret: nüsha, kopya; biçim, tarz, görünüş.

şahsi: şahsa, kişiye ait, hususî.

şakirt: talebe, öğrenci.

şûra-i devlet: Osmanlı devleti zamanında devletin siyasi, idarî, hukukî işlerinin görüldüğü yüksek istişare müessesesi; şimdiki Danıştay.

talep: istek, dilek.

temin: sağlama.

teveccüh: hoşlanma, güler yüz gösterme, iltifat etme.

uhuvvet: kardeşlik.

umumî: herkese ait, genel.

vekâlet: nezaret, bakanlık.

heyet-i ilmiye ve içtimaiye tetkik etsinler; eğer beni tasdik etmezlerse, ben her cezaya ve işkenceli idama razıyım.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Reis Beyefendi,

Kararnamede üç madde esas tutulmuş:

Birisi, “cemiyet”tir. Ben buradaki bütün Risale-i Nur şakirtlerini ve benimle görüşenleri veya okuyan ve yazanlarını aynıyla işhat ediyorum; onlardan sorunuz ki, ben hiç birisine dememişim, “Bir cemiyet-i siyasiye veya cemiyet-i Nakşiye teşkil edeceğiz.” Daima dediğim budur: “Biz, imanımızı kurtarmaya çalışacağız.” Umum ehl-i iman dahil oldukları ve üç yüz milyondan ziyade efradı bulunan bir mukaddes cemaat-i İslâmiyeden başka, mabeynimizde medar-ı bahsolmadığını ve Kur’ân’da “hizbullah” namı verilen ve umum ehl-i imanın uhuvveti cihetiyle kendimizi, Kur’ân’a hizmetimiz için, hizbü’l-Kur’ân, hizbullah dairesinde bulmuşuz. Eğer kararnamede bu mana murat ise, bütün ruhumuzla, kemal-i iftiharla itiraf ederiz. Eğer başka manalar murat ise, onlardan haberimiz yoktur.

cemaat-i İslâmiye: İslâm cemaati, İslâm topluluğu, Müslümanlar.
cemiyet: topluluk, birlik.
cemiyet-i Nakşiye: Nakşibendî tarikatine bağlı topluluk.
cemiyet-i siyasiye: siyasi cemiyet, siyasi teşkilât, siyasi amaçlarla kurulmuş cemiyet, örgüt.
ceza: suç, kusur, veya yanlış hareket sonunda tatbik edilen müeyyide.
cihet: yön.
dâhil: içinde, giren.
efrat: fertler.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
heyet-i içtimaiye: topluma ait heyet, sosyal heyet.
heyet-i ilmiye: ilim heyeti.
hizbullah: Allah’ın taraftan, Allah’la bağlı olan topluluk.
hizbü’l-Kur’ân: Kur’ân hizmetkârı.
idam: yok olma.
iman: inanma, itikat.
işhat: şahit gösterme, tanık getirme.
işkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.
itiraf: başkalarının bilmediği gizli bir kusurunu söyleme, kendisi için iyi sayılmayacak bir hâli gizlemeyip söyleme.
kararname: sorgu hâkiminin ha-

1. Allah’ın Adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

zırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmi yazı.
kemal-i iftihar: övünmenin son derecesi, tam manasıyla iftihar etmek.
mabeyn: ara.
medar-ı bahis: söz konusu, bahsetmeye sebep olan, vesile olan.
mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.
murat: maksat, meram, ulaşılmak istenen şey.
nam: ad, isim.
razi: rıza gösteren, kabul eden, hoşnut olan.
reis: başkan.
ruh: can.
şakirt: talebe, öğrenci.
tasdik: bir şeyin veya kimse-

nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
teşkil: oluşturma, şekillendirme.
tetkik: dikkatle araştırma, inceden inceye yoklama, inceleme.
uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.
umum: bütün.
ziyade: çok, fazla.

İkinci Madde: Kararnamenin itirafıyla, Kastamonu zabıtasının rapor ve tasdikiyle, hiç neşrolunmayacak tarzda odun ve kömür yığınları altında ve mihli sandıklarda bulunan ve Eskişehir Mahkemesinin tetkikinden ve tenkidinden geçen ve bir hafif cezayı çektiren ve kat'iyen mahrem tutulan Tesettür Risalesi ve Hücumat-ı Sitte ve Zeyli risalesi gibi kitaplardan bazı cümlelerine yanlış mana vererek, dokuz sene evvelki zamana bizi götürüp, cezasını çektiğimiz suç ile mes'ul etmek istiyor.

Üçüncü Madde: Kararnamede, kaç yerinde, "Devletin emniyetini ihlâl edebilir veya yapabilir" gibi tabirlerle, imkânât, vukuat yerinde istimal edilmiş. Herkes, mümkündür ki bir katl yapsın, bu imkân ile mes'ul olabilir mi?

Mevkuf

Said Nursî

* * *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Reis Beyefendi,

Ankara makamatına ve Reisicumhura istida suretinde gönderdiğim müdafaanamemi ve Başvekâletin de bunu ehemmiyetle kabul ettiklerini gösteren cevabî mektubunu raptten sunuyorum, takdim ederim. Makam-ı iddianın aleyhimizde beyan ettiği asılsız, ittihamkârâne evhamın kat'î cevapları bu müdafaatımda vardır. Sair yerlerin

bir hâli gizlemeyip söyleme.

ittihamkârâne: suçlanarak.

kararname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmi yazı.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kat'iyen: kat'i olarak, kesin olarak, kesinlikle.

katl: öldürme, katletme.

mahkeme: hüküm yeri, davaların görölüp hükme bağlandığı yer.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

makamat: makamlar.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden (savcı).

mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

mih: çivi, mih, kazık, enser.

müdafaaname: müdafa metni, savunma mektubu, savunma dilekçesi.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.

neşir: yayma, yayım, herkese duyurma.

rapor: her hangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme ve araştırma sonucu, düşünceleri veya gözlemleri bildiren yazı.

raptten: bağlayarak, bitiştirerek.

reis: başkan.

reisicumhur: halkın reisi, cumhurbaşkanı.

sair: diğer, başka, öteki.

suret: biçim, şekil, tarz.

tabir: ifade.

takdim: arz etme, sunma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tenkit: bir konuya ait yazıyı veya eseri değer bakımından gözden geçirme, bununla ilgili hüküm yürütme, eleştirme, eleştiri.

tetkik: dikkatle araştırma, inceden inceleme, inceleme.

vukuat: vuku bulan şeyler, hâdiseler, olaylar.

zabit: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zeyil: ek, ilâve.

1. Allah'ın Adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

aleyh: karşı, karşıt.

başvekâlet: başbakanlık.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cevabi: cevap, karşılık, cevaba ait, cevap mahiyetinde.

ceza: suç, kusur, veya yanlış hareket sonunda tatbik edilen müeyyide.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

emniyet: emnlik, güvenlik, korkusuzluk.

evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.

evvel: önce.

ihlâl: bozma, zarar verme.

imkân: var olması veya yok olması düşünülebilir olma, var olması da, yok olması da zorunlu olmama.

imkânât: imkânları olabilirlikler, olması ve olmaması ihtimal dâhilinde olanlar.

istida: resmi makamlara bir işin yapılmasını, yerine getirilmesini istemek maksadıyla yazılan yazı, dilekçe, arzuhal.

istimal: kullanma.

itiraf: başkalarının bilmediği gizli bir kusurunu söyleme, kendisi için iyi sayılmayacak

aleyh: karşı, karşıt.
arz: sunma, bildirme.
banknot: kâğıt para.
bilittifak: ittifakla, beraberce, el-birliğiyle.
binaen: ... -den dolayı, bu sebepten.
cemiyet: topluluk, birlik.
dârülfünun: üniversite.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.
emare: alâmet, belirti, nişan.
emniyet: eminlik, güvenlik, korusuzluk.
evvelce: daha evvel, daha önce.
ezcümle: bu cümleden olarak.
garazkârâne: garaz ve düşmanlığa kapılarak, garazkârlıkla, düşmancasına.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
heyet-i ilmiye: ilim heyeti.
heyet-i ilmiye ve fenniye: ilim ve fen heyeti.
hilâf-ı vaki: gerçeğe zıt, vuku bulana aykırı.
hükûmet-i cumhuriye: cumhuriyet hükûmeti. cumhuriyet idaresi.
hükûm: bir davanın veya bir meselenin tetkik edilmesinden sonra varılan karar.
iskat: düşürme, hükümsüz bırakma.
ihlâl: bozma, zarar verme.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kasıt: bir işi bile bile, isteyerek yapma.
mahkeme: hüküm yeri: davaların görülüp hükme bağlandığı yer.
mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.
makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden (savcı).
mebus: halk tarafından seçilerek meclise gönderilen, milletvekili.
meclis: milletvekillerinin oluşturduğu topluluk ve bu topluluğun bulunduğu bina.
medrese: yüksek mektep, üniversite.
mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.
muhabere: haberleşme, mektuplaşma, yazışma.

garazkârâne ve sathî zabıtnamelerine bina edilen buranın ehl-i vukuf raporunda hilâf-ı vaki ve mantıksız çok sözler vardır ki, onlara karşı da bu itiraznamem takdim edilmişti.

Ezcümle: Size evvelce arz ettiğim gibi, Eskişehir Mahkemesine 163'üncü madde ile beni mahkûm etmek istedikleri zaman demiştim: "Hükûmet-i cumhuriyenin iki yüz mebusu içinde, aynı rakam, 163 mebusun imzalarıyla Van'daki Dârülfünunuma (medrese) yüz elli bin banknot tahsisat kabul etmeleri ve onun ile hükûmet-i cumhuriyenin bana karşı teveccühü, bu 163'üncü maddede hakkımda hükümden ıskat ediyor" dediğim hâlde, o ehl-i vukuf, "163 mebus Said aleyhinde takibat yapmışlar" diye tahrif etmiş. İşte makam-ı iddia da, bu ehl-i vukufun böyle bütün bütün asılsız ittihamlarına binaen bizim mes'ul tutuyor.

Hâlbuki, meclisinizin kararıyla, en yüksek hey'et-i ilmiye ve fenniyenin tetkikine ve tahkikine havale edilen Risale-i Nur'un bütün eczaları tetkikten sonra, bilittifak, hakkımızda verdiği kararda, "Said'in ve Risale-i Nur şakirtlerinin yazılarında dini, mukaddesatı alet edip, devletin emniyetini ihlâl teşvik veya bir cemiyet kurmak ve hükûmete karşı bir sû-i maksadı bulunmak kastında olduğunu gösterir bir sarahat ve emare olmadığını; ve Said'in şakirtleri, muhaberelelerinde hükûmete karşı kötü bir kasıt beslemek, bir cemiyet kurmak veya tarikat gütmek fikriyle hareket etmedikleri anlaşılmaktadır" diye müttefikan karar vermişler.

mukaddesat: mukaddes olan şeyler, kutsal şeyler, mübarek, aziz, temiz, yüce olarak kabul edilen şeyler.
müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.
sarahat: sarıhlik, açıklık, belirlilik.
sathi: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.
sû-i maksat: niyetin kötülüğü; kötü maksat.
şakirt: talebe, öğrenci.

tahkik: doğru olup olmadığını araştırmak, inandığı şeylerin aslını, esasını bilerek inanma.
tahrif: bir metni ilâve ve çıkarmalarla, farklı manaya gelecek şekle sokma.
tahsisat: tahsis olunan şeyler, tahsis edilen para, ödenek.
takdim: arz etme, sunma.
takibat: suç konusunda yapılan soruşturma, araştırma, kovuşturma.
tarikat: Allah'a ulaşmak için,

seyhin gözetiminde müridin takip edeceği terbiye usul ve yolu, seyr ü sülûk sırasında tutulan yol.
tetkik: dikkatle araştırma, inceden inceleme, yoklama, inceleme.
teveccüh: yüzünü bir yöne çevirme, yönelme, yöneliş.
zabıtname: zabıt kâğıdı, tutanak; bir toplantı veya mahkemenin görüşülen, kararlaştırılan şeylerini saptamak üzere düzenlenen resmi yazı.

Hem ehl-i vukuf, “Said Nursî’nin yüzde doksan risalesi, hem samimî, hem hasbî; hem ilim ve hakikat ve din esaslarından hiç bir cihetle ayrılmamışlar. Bunlarda, dini alet etmek veya cemiyet teşkil etmeye, emniyeti ihlâl hareketinin bulunmadığı sarihtir. Şakirtlerin birbiriyle ve Said Nursî’yle muhabere mektupları da bu nevidendirler. Beş-on mahrem ve şekvalı ve gayr-i ilmî olan risalelerden başka bütün risaleleri, her biri bir ayetin tefsiri ve bir hadis-i şerifin hakikati namına yazılmışlardır. Din, iman, Allah, peygamber, ahiret akidelerini ve ibarelerini açıkça anlatmak için temsiller ile yazılmış ve ilmî görüşleri ve ihtiyarlara ve gençlere ahlâkî öğütler ve hayat tecrübesinden alınmış ibretli vak’aları ve faydalı menkıbeleri ihtiva eden mevcudun yüzde doksanını teşkil eden risalelerdir. Hükûmete ve idareye ve asayişe ilişecek hiç bir ciheti yoktur” diye müttefikan karar vermişlerdir.

İşte, makam-ı iddia, bu yüksek ehl-i vukufun raporuna bakmayarak, eski ve müşevveş ve nakıs rapora binaen, acip tarzlarda bizi ittiham etmesinden hakikaten fevkalhad müteessir bulunmaktayız. Bu insaflı mahkemenin müsellemin insaflarına elbette yakıştırmayız. Hatta —temsilde hata olmasın— bir Bektaşîye, “Ne için namaz kılmıyorsun?” demişler. O da, “Kur’ân’da ¹ لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ var” demiş. Ona demişler: “Bunun arkasını, yani ² وَأَنْتُمْ سَكَارَى’yı da oku” denildiğinde, “Ben hafız değilim” demiş olması kabîlinden, Risale-i Nur’un

mizden aktarılan sözlerin genel adı.

hafız: Kur’ân-ı Kerim’i tamamen ezberleyen ve okuyan kimse.

hakikat: gerçek, asıl, esas.

hakikaten: hakikat olarak, doğrusu, gerçekten.

hasbî: karşılıksız, Allah rızası için, gönülden, isteyerek.

ibare: bir fikri anlatan bir veya birkaç cümlecik yazı.

ibret: bir olaydan, kötü bir durumdan ders alma, ders çıkarma.

idare: bir kuruluşun işlerini yürütenlerin hepsi, yönetici topluluk.

ihlâl: bozma, zarar verme.

ihtiva: içine alma, kapsama.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

iman: inanma, itikat.

ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kabil: tür, gibi.

mahkeme: hâkimler heyeti.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden (savcı).

menkıbe: meşhur kimselerin hâllerine, yaşayışlarına ve olağanüstü durumlarına dair yazılı veya sözlü hikâyeler.

mevcut: var olan, bulunan, olan.

muhabere: haberleşme, mektuplaşma, yazışma.

müsellemin: doğruluğu, gerçekliği herkes tarafından kabul edilen.

müşevveş: teşevvüşe uğramış, düzensiz, karmakarışık.

müteessir: teessüre kapılan, duygulanmış, etkililmiş.

müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.

nakıs: noksan, eksik, tam olmayan.

nam: ad, isim.

nevi: çeşit, tür.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

samimî: içten, candan, gönülden.

sarih: açık, âşikar.

şakirt: talebe, öğrenci.

şekva: şikâyet, yakınma, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik.

tarz: biçim, şekil, suret.

tecürûbe: yaşayarak elde edilen iyi veya kötü kazanımlar.

tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, Kur’ân’ın şerhi.

temsîl: benzetme.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

vak’a: vuku bulan, olan, olup geçen şey, hâdise, olay.

1. Namaza yaklaşmayın. (Nisâ Suresi: 43.)

2. Siz, sarhoş iken. (Nisâ Suresi 43.)

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

ahlâkî: ahlâkla ilgili, ahlâka ait, ahlâka mensup.

akide: iman, inanılan ve itikat edilen esas, inanç.

asayiş: emniyet; korku ve endişeden uzak olma.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

Bektaşî: Hacı Bektaş Velî tarihine mensup kişi.

binaen: ...-den dolayı, bu sebepten.

cemiyet: topluluk, birlik.

cihet: yön.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi

olanlar, hâkimler.

emniyet: emnlik, güvenlik, korkusuzluk.

faide: fayda.

fevkalhad: haddinden fazla, pek çok, haddin ötesinde, üstünde.

gayr-i ilmî: ilim dışı, ilme dayanmayan, ilmî olmayan.

hadis-i şerif: Peygamberi-

bir cümlesini tutup, o cümleyi tadil ve neticeyi beyan eden ahirini almayarak, aleyhimizde verilmektedir. Takdim edeceğim müdafaanamemde, o iddianameye karşı mukayese edildiğinde bunun otuz-kırk misali görülecektir. Bu numunelerden lâtif bir vakıayı beyan ediyorum:

Eskişehir Mahkemesinde makam-ı iddianın nasılsa bir sehiv neticesi, Risale-i Nur'un iman derslerine "Halkları ifsat ediyor" gibi bir tabir ve sonradan o tabirden vazgeçtiği hâlde, Risale-i Nur Şakirtlerinden Abdürrezzak namında bir zat mahkmeden bir sene sonra demiş:

"Hey bedbaht! Otuz üç âyât-ı Kur'âniye işaretinin takdirine mazhar ve İmam-ı Ali'nin (r.a.) üç kerametinin ihbar-ı gaybîsiyle ve Gavs-ı Azam'ın (k.s.) kuvvetli bir tarzda ihbarıyla kıymet-i diniyesi tahakkuk eden ve bu yirmi sene zarfında idareye hiç bir zararı dokunmayan ve hiç kimseye hiç bir zarar vermemesi ile beraber binler vatan evlâdını tenvir ve irşat eden ve imanlarını kuvvetlendiren ve ahlâklarını düzelten Risale-i Nur'un irşatlarına 'ifsat' diyorsun. Allah'tan korkmuyorsun, dilin kurusun!" demiş.

Şimdi, bu şakirdin haklı olarak bu sözünü makam-ı iddia gördüğü hâlde, "Said, etrafına fesat saçmış" tabirini insafınıza ve vicdanınıza havale ediyorum.

Makam-ı iddia, Risale-i Nur'un içtimâî derslerine ilişmek fikriyle, "Dinin tahtı ve makamı, vicdandır; hükme,

ahir: son.

ahlâk: huylar, tabiatlar.

aleyh: karşı, karşıt.

ayat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın ayetleri.

bedbaht: bahtsız, talihsiz, zavallı.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

evlât: veletler, çocuklar.

fesat: bozukluk, karışıklık, nifak.

halk: belli bir bölgede yaşayanlar topluluğu, ahali.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hüküm: karar, emir, hakîmiyet.

içtimâî: toplumla alâkalı, cemiyete ait, sosyal.

idare: bir kuruluşun işlerini yürütenlerin hepsi, yönetici topluluk.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

ifsat: fesada uğratma, bozma, düzensizlik meydana getirme.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

ihbar-ı gaybî: gayba ait haber, geçmiş veya gelecek zamana ait haber.

iman: inanç, itikat.

irşat: doğru yolu gösterme, galletten uyandırma.

işaret: işaretler, alâmetler, belirtiler.

keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.

kıymet-i diniye: dinî kıymet, dinî değerler.

kuvvet: güç, kudret.

lâtif: güzel, hoş.

mahkeme: hüküm yeri: davaların görülüp hükme bağlandığı yer.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden (savcı).

mazhar: nail olma, şereflenme.

misal: benzer, örnek.

mukayese: benzeterek veya

karşılaştırarak değerlendirme, kıyas etme, kıyaslama.

müdafaaname: müdafaametni, savunma mektubu, savunma dilekçesi.

nam: ad, isim.

numune: örnek.

sehiv: hata, yanlışlık.

şakirt: talebe, öğrenci.

tabir: ifade, söz.

tadil: doğrultma, düzeltme, aslına uygun şekilde değiştirme.

tahakkuk: gerçekleşme, delil

ile ispat edilme, kesinleşme.

taht: makam.

takdim: arz etme, sunma.

takdir: beğenme, beğendiğini belirtme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışıklandırma.

vakia: vuku bulan, olan şey.

vicdan: iyiyi kötünden, hayırdan ayırt etmeye yardımcı olan ahlâkî duygu.

zarfında: süresince.

zat: kişi, şahıs.

kanuna bağlanmaz. Eskiden bağlanmasıyla içtimaî keş-mekeşler olmuştur” dedi. Ben de derim ki:

Din, yalnız iman değil; belki, amel-i salih dahi dinin ikinci cüz’üdür. Acaba katl, zina, sirkat, kumar, şarap gibi hayat-ı içtimaiyeyi zehirlendiren pek çok büyük günahları işleyenleri onlardan men etmek için, yalnız hapis korkusu ve hükûmetin bir hafiyesinin görmesi tevehhümü kâfi gelir mi? O hâlde, her hanede, belki herkesin yanında daima bir polis, bir hafiye bulunmak lâzım gelir ki, serkeş nefisler kendilerini o pisliklerden çeksinsinler. İşte Risale-i Nur, amel-i salih noktasında, iman canibinden, herkesin başında her vakit bir manevî yasakçıyı bulundurur. Cehennem hapsini ve gazab-ı İlâhîyi hatırına getirmekle fenalıktan kolayca kurtarır.”

Hem, makam-ı iddia bir risalenin güzel ve fevkalâde kerametkârâne bir tevafukunun imza edilmesiyle “bir cemiyet efradı” diye manasız bir emare beyan etmiş. Acaba esnafın ve hancıların defterlerinde bulunan bu nevi imzalara cemiyet ünvanı verilir mi? Eskişehir’de aynı böyle bir vehim oldu. Cevap verdiğim ve Mu’cizat-ı Ahmediye Risalesini gösterdiğim zaman taaccüple karşıladılar. Eğer mabeynimizde dünyevî bir cemiyet olsaydı, bu derece benim yüzümden zarar görenler, elbette kemal-i nefretle benden kaçacak idiler. Demek, nasıl ben ve biz, İmam-ı Gazalî ile irtibatımız var, kopmuyor; çünkü uhrevîdir, dünyaya bakmıyor. Aynen öyle de, bu masum ve safî ve halis dindarlar, benim gibi bir biçareye iman

amel-i salih: Allah rızasına uygun hayırlı iş, dine uygun hareket, davranış.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
biçare: caresiz, zavallı.
canip: yan, yön, cihet, taraf.
cemiyet: topluluk, birlik.
cüz: kısım, parça, bölüm.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, müte dey-yin.
dünyevî: dünyaya ait.

efrat: fertler.
emare: alâmet, belirti, nişan.
esnaf: bir sanatla veya dükkâncılıkla geçinen (kimse).
fevkalâde: olağanüstü.
gazab-ı İlâhî: Allah’ın gazabı, İlâhî gazap.
günah: Allah’ın emirlerine aykırı davranış, uygunsuz fiil, dinî suç.
hafiye: saklı ve gizli olayları araştıran polis.
halis: saf, samimî.
han: yolcuların misafir olduğu

bina, kervansaray, eski tarz otel.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
ıçtimaî: topluluğa ait, toplumla ilgili, toplumsal.
kanun: yasa.
imam: inanç, itikat.
irtibat: bağlantı, münasebet.
kâfi: yeter, kâfi gelir.
katl: öldürme, katletme.
kemal-i nefret: nefretin son derecesi, tam nefret.
kerametkârâne: kerametli

bir şekilde, keramet gösterircesine.

keşmekes: kanşık olma durumu, kanşıklık.

mabeyn: ara.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden (savcı).

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

mu’cizat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) gösterdiği mu’cizeler.

nefis: kişinin kendisi, şahsı.

nevi: çeşit, tür.

safi: samimî, saf.

serkeş: baş kaldıran, itaat etmeyen, asi.

sirkat: hırsızlık, çalma.

taaccüp: şaşma, hayret etme, şaşakalma.

tevafuk: uyuma, uygunluk, birbirine denk gelme.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

ünvan: ad, isim, lâkap.

vehim: sebepsiz korku, belirsiz ve manasız korku.

zina: aralarında nikâh olmayan kadın ve erkek arasındaki cinsî münasebet, nikâhsız çiftleşme, fuhuş.

derslerinin hatırı için bir kuvvetli alâka göstermişler. On-
dan bu asılsız, mevhum bir cemiyet-i siyasiye vehmini
vermiş. Son sözüm: ¹ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

Mevkuf, haps-i münferitte
Said Nursî

* * *

Bu gelen kısım çok ehemmiyetlidir.

² بِاسْمِهِ سُجَّانُهُ

SON SÖZÜN MÜHİM BİR PARÇASI

Efendiler, Reis Bey! Dikkat ediniz. Risale-i Nur'u ve
şakirtlerini mahkûm etmek, doğrudan doğruya küfr-i
mutlak hesabına, hakikat-i Kur'âniye ve hakaik-ı imani-
yeyi mahkûm etmek hükmüne geçmekle, bin üç yüz se-
neden beri her senede üç yüz milyon onda yürümüş ve
üç yüz milyar Müslümanların hakikate ve saadet-i dâreye-
ne giden cadde-i kübralarını kapatmaya çalışmaktır ve
onların nefretlerini ve itirazlarını kendinize celp etmektir.
Çünkü o caddede gelip gidenler, gelmiş geçmişlere du-
alar ve hasenatlarıyla yardım ediyorlar. Hem bu müba-
rek vatanın başına bir kıyamet kopmaya vesile olmaktadır.
Acaba, mahkeme-i kübrada, bu üç yüz milyar davacıla-
rın karşısında sizden sorulsa ki, “Doktor Duzi'nin, baştan
nihayete kadar serâpâ İslâmiyetiniz ve vatanınız ve dini-
niz aleyhinde ve Frenkçe Tarih-i İslâm namındaki eseri

alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.

aleyh: karşı, karşıt.

cadde-i kübra: en selâmetli yol,
Kur'ân yolu; Sahabe ve Peygam-
ber vârisi olan büyük zatların,
müctehitlerin yolu.

celp: çekme, çekiş, kendine çek-
mek.

cemiyet-i siyasiye: siyasi cemi-
yet, siyasi teşkilât, siyasi amaçlar-
la kurulmuş cemiyet, örgüt.

dava: hak aramak maksadıyla
mahkemeye müracaat etme.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ehemmiyetli: önemli.

Frenkçe: Frenk dili, Fransızca.

hakaik-i imaniye: imana ait ha-
kikatler, imani gerçekler.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-i Kur'âniye: Kur'ân'a ait
olan gerçek.

haps-i münferit: hapisnede
bir kişilik hücre.

hasenat: iyi ameller, iyi işler, ha-
yırlar.

hükmüne: yerine, değerine.

iman: inanç, itikat.

İslâmiyet: Müslümanlık, semavî
dinlerin sonuncusu.

itiraz: kabul etmediğini belirtme,
karşı çıkma.

kıyamet: bütün kâinatın Allah ta-
rafından tayin edilen bir vakitte
yıkılıp mahvolması.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız kü-
für, mutlak küfür, hiç bir imani
hükmü, delili, hakikati kabul et-
meme, kesin ve tam bir inkâr.

mahkeme-i kübra: en büyük
mahkeme, öldükten sonra bütün
insanların diriltilerek Allah huzu-

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir.(Âl-i İmran Suresi: 173.)

2. Allah'ın Adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

runda hesaba çekileceği
mahkeme.

mahkûm: bir mahkemece
hüküm giymiş, hükümlü.

mevhum: hakikatte olma-
yan, vehim ve hayal ürünü
olan.

mevkuf: tevkif edilmiş, hap-
sedilmiş, tutuklu.

mübarek: feyizli, bereketli,

kutlu.

mühim: önemli, ehemmiyet-
li.

Müslüman: İslâm dinine gir-
miş, İslâm dininden olan,
mü'min, Müslim.

nam: ad, isim.

nihayet: son.

reis: başkan.

saadet-i dâreye: iki cihan sa-

adeti, dünya ve ahiret mutlu-
luğu.

şakirt: talebe, öğrenci.

serâpâ: baştan ayağa kadar,
önden sona, tamamıyla, bü-
tünüyle, bütün, hep.

tarih-i İslâm: İslam tarihi.

vehim: sebepsiz korku, belir-
siz ve manasız korku.

vesile: aracı, vasıta.

ki, zındıkların kütüphanelerinizdeki eserlerine, kitaplarına ve serbest okumalarına ve o kitapların şakirtleri, kanununuzca cemiyet şeklini almalarıyla beraber, dinsizlik veya komünistlik veya anarşistlik veya pek eski ifsat komitecilik veya menfi Turancılık gibi siyasetinize muhalif cemiyetlerine ilişmiyordunuz. Neden hiçbir siyasetle alâkaları olmayan ve yalnız iman ve Kur’ân cadde-i kübra-sında giden ve kendilerini ve vatandaşlarını idam-ı ebedîden ve haps-i münferitten kurtarmak için Kur’ân’ın hakikî tefsiri olan Risale-i Nur gibi gayet hak ve hakikat bir eseri okuyanlara ve hiç bir siyasî cemiyetle münasebeti olmayan o halis dindarların birbiriyle uhrevî dostluk ve uhuvvetlerine cemiyet namı verip ilişmişsiniz; onları pek acip bir kanunla mahkûm ettiniz ve etmek istediniz?” dedikleri zaman ne cevap vereceksiniz? Biz de sizlerden soruyoruz. Ve sizi iğfal eden ve adliyei şaşırtan ve hükûmeti bizimle vatana ve millete zararlı bir surette meşgul eyleyen muarızlarımız olan zındıklar ve münafıklar, istibdad-ı mutlaka “cumhuriyet” namı vermekle, irtidad-ı mutlakı rejim altına almakla, sefahat-i mutlakı “medeniyet” ismi vermekle, cebr-i keyfî-i küfrîye “kanun” ismini takmakla, hem sizi iğfal, hem hükûmeti işgal, hem bizi perişan ederek, hâkimiyet-i İslâmiyeye ve millete ve vatanı ecnebi hesabına darbeler vuruyorlar.

Ey efendiler!

Dört senede dört defa dehşetli zelzeleler, tam tamına dört defa Risale-i Nur şakirtlerine şiddetli bir surette

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.
anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, karışıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.
cadde-i kübra: En selâmetli yol, Kur’ân yolu; Sahabe ve Peygamber vârisi olan büyük zatların, müçtehitlerin yolu.
cebr-i keyfî-i küfrî: keyfî olarak küfre zorlama, kanun ve

adalete aykırı küfrî bir baskı yapma.
cemiyet: topluluk, birlik.
cumhuriyet: halk yönetimi.
darbe: kuvvet kullanmak suretiyle yapılan iktidar değişikliği.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütebedayin.
ecnebi: yabancı, başka milletten olan.

gayet: son derece.
hak: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat: gerçek, esas.
hakikî: gerçek.
hâkimiyet-i İslâmiye: İslâmın hâkimliği, İslâmiyetin hâkim olması.
halis: saf, samimî.
hâps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak gör-

me.

ifsat: karıştırma, karışıklık çıkarma.

iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.

iman: inanma, itikat.

irtidad-ı mutlak: tam dinsizlik, dinin bütün kaidelerini red ve terk etme.

işgal: meşgul etme, işten alıkoyma, uğraştırma.

istibdat-ı mutlak: hiç bir hak ve hürriyeti tanımayan tam baskı, tam diktatörlük.

kanun: yasa.

komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.

komünizm: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen.

mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.

medeniyet: medenîlik, şehirlilik, uygarlık.

menfi: olumsuz, müspet olmayan.

meşgul: bir işle uğraşan, işgal eden.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

muhallif: zıt, karşıt.

münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi davranan.

münasebet: ilişki, alâka.

nam: ad, isim.

rejim: idarede tutulan yol, yönetme tarzı, düzenleme biçimi.

şakirt: talebe, öğrenci.

sefahat-i mutlakı: nefsin kötü arzulanına mutlak surette uyma.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

suret: biçim, tarz, görünüş.

tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, Kur’ân’ın şerhi.

Turan: bütün Türklerin ve Turan kavimlerinin birleşmesiyle meydana gelecek büyük devlet.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

zındık: Allah’a ve ahirete inanan, Allah’ı inkâr eden, iman-sız, münkir.

taarruz ve zulüm zamanlarına tevafuku ve her bir zelzele dahi tam taarruz zamanında gelmesi ve hücumun durmasıyla zelzelenin durması işaretiyle, şimdiki mahkûmiyetimiz ile gelen semavî ve arzî belâlardan siz mes'ulsünüz.

Denizli hapishanesinde tecrid-i
mutlak ve haps-i münferitte mevkuf

Said Nursî

* * *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SON SÖZÜN BİR KISMI

Efendiler!

arzî: dünyaya ait, dünya ile ilgili.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

belâ: musibet, sıkıntı.

cemiyetçilik: cemiyet taraftarlığı, partcilik, grupçuluk.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

fitrat-ı beşeriye: insanın yaratılışı, insanın tabiatı.

gidişat: olayların durumu, işlerin gelişme biçimi, işlerin gidiş tarzı.

hacet-i zaruriye: zorunlu ve gerekli ihtiyaç.

haps-i münferit: hapishanede bir kişilik hücre.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hücum: saldırma.

insaniyet: insanlık mahiyeti.

İslâmiyet: Müslümanlık, semavi dinlerin sonuncusu.

ısrar: ayak direme.

ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kabile: birlikte yaşayan ve bir sülâleden gelen insanlar.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden

Şimdiki hayat-ı içtimaiyeyi bilemediğimden, makam-ı iddianın gidişatına göre, sizce musammem mahkûmiyetime bir bahane olmak için, pek musırrâne ileri sürdüğünüz cemiyetçilik ittihamına karşı pek çok kat'î cevaplarımızı Ankara ehl-i vukufunun dahi müttefikan tasdikleriyle beraber, bu derece bu noktada ısrarınıza çok hayret ve taaccüpte bulunurken, kalbime bu mana geldi:

Madem, hayat-ı içtimaiyenin bir temel taşı ve fitrat-ı beşeriyenin bir hacet-i zaruriyesi ve aile hayatından tâ kabile ve millet ve İslâmiyet ve insaniyet hayatına kadar en lüzumlu ve kuvvetli rabıta ve her insanın kâinatta görüldüğü ve tek başına mukabele edemediği medar-ı zarar

1. Allah'ın Adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

(savcı.

medar-ı zarar: zarara sebep olan.

mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

mukabele: karşı gelme, karşı koyma.

musammem: kesin olarak karar verilmiş, kararlaştırılmış.

miş.

musırrâne: ısrar ve inatla, ısrarlı bir şekilde.

müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.

rabıta: münasebet, alâka, bağ.

semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.

taaccüp: şaşma, hayret etme, şaşakalma.

taarruz: saldırma, sataşma,

ilişme.

tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tecrid-i mutlak: hiç kimse ile görüşmemek, hücre hapsi.

tevakuf: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

zulüm: haksızlık.

ve hayret ve insanî ve İslâmî vazifelerin ifasına mâni maddî ve manevî esbabın tehacümatına karşı bir nokta-i istinat ve medar-ı teselli olan dostluk ve kardeşâne cemaat ve toplanmak ve samimâne uhrevî cemiyet ve uhuvvet, hem siyasî cephesi olmadığı hâlde ve bilhassa hem dünya, hem din, hem ahiret saadetlerine kat'î vesile olarak iman ve Kur'ân dersinde halis bir dostluk ve hakikat yolunda bir arkadaşlık ve vatanına ve milletine zararlı şeylere karşı bir tesanüt taşıyan Risale-i Nur şakirtlerinin pek çok takdir ve tahsine şayan ders-i imanda toplanmalarına, “cemiyet-i siyasiye” namını verenler, elbette ve herhâlde, ya gayet fena bir surette aldanmış veya gayet gaddar bir anarşisttir ki, hem insaniyete vahşiyâne düşmanlık eder, hem İslâmiyete Nemrudâne adavet eder, hem hayat-ı içtimaiyeye anarşiliğin en bozuk ve mütereddî tavrıyla husumet eder ve bu vatana ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiyeye ve dinî mukaddesata karşı mürtedâne, mütemerridâne, anudâne mücadele eder. Veya ecnebi hesabına bu milletin can damarını kesmeye ve bozmaya çalışan “elhannâs” bir zındıktır ki, hükûmeti iğfal ve adliyei şaşkırtır; tâ o şeytanlara, firavunlara, anarşistlere karşı şimdiye kadar istimal ettiğimiz manevî silâhlarımızı, kardeşlerimize ve vatanımıza çevirsin veya kırdırsın.

Mevkuf
Said Nursî

* * *

adavet: düşmanlık, husumet.
adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
anarşi: her türlü düzen ve otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.
anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, karışıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.

anudâne: inatçı bir şekilde.
bilhassa: özellikle.
cemaat: topluluk, aralarında çeşitli bağlar bulunan insanların topluluğu.
cemiyet: topluluk, birlik.
cemiyet-i siyasiye: siyasî cemiyet, siyasî teşkilât, siyasî amaçlarla kurulmuş cemiyet, örgüt.
ders-i iman: iman dersi.
ecnebi: yabancı, başka milletten olan.
elhannâs: şeytan.

esbab: sebepler, vasıtalar.
Firavun: zalim, merhametsiz, imansız.
gaddar: çok fazla gadreden, zulüm, haksızlık, merhametsizlik eden.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek.
hâkimiyet-i İslâmiye: İslâmın hakimliği, İslâmiyetin hâkim olması.
halis: saf, samimî.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

husumet: düşmanlık.
ifa: bir işi yapma, yerine getirme.
iğfal: yanılma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.
iman: inanç, itikat.
insani: insana ait, insanla alakalı.
insaniyet: insanlık mahiyeti, insan olma hâli, insana yakışır davranış.
İslâmî: İslâm ile alakalı, İslama ait.
İslâmiyet: Müslümanlık, semavî dinlerin sonuncusu.
istimal: kullanma.
kardeşâne: kardeşçe, kardeş gibi.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.
maddî: madde ile alakalı, cismanî.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mâni: engel.
medar-ı teselli: ferahlık sebebi, teselli kaynağı.
mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.
mücadele: savaşıma, çatışma, kavga.
mukaddesat: mukaddes olan şeyler, kutsal şeyler, mübarek, aziz, temiz, yüce olarak kabul edilen şeyler.
mürtedâne: İslâmiyeti terk edene yakışır surette, mürtetçe, mürtet gibi.
mütemerridâne: mütemerrit olana yakışır şekilde, dik başlılıkla, dik kafalılıkla, inatlaşarak.
mütereddî: ahlâkça gerileyen, soysuzlaşan, soysuzlaşmış, soyca bozulmuş, yozlaşmış.
nam: ad, isim.
Nemrudâne: Nemrut gibi zalimlik yaparak.
nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.
saadet: mutluluk.
şakirt: talebe, öğrenci.
samimâne: samimî bir şekilde, gönülden gelen bir tavrıyla.
şayan: yakışır, yarasır, değer, lâ-yık, münasip.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
suret: biçim, şekil, tarz.
tahsin: beğenme, güzel bulma.
takdir: kıymet verme, beğenme.
tehcümat: hücumlar, saldırılar.
tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.
uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.
uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.
vahşiyâne: vahşicesine, vahşice, vahşilikle.
vazife: görev.
vesile: araç, vasıta.
zındık: Allah'a ve ahirete inandırmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

Efendiler! Otuz-kırk seneden beri ecnebi hesabına ve küfür ve ilhad namına bu milleti ifsat ve bu vatani parçalamak fikriyle, Kur'ân hakikatine ve iman hakikatlerine her vesile ile hücum eden ve çok şekillere giren bir gizli ifsat komitesine karşı, bu meselemizde kendilerine perde yaptıkları insafsız ve dikkatsiz memurlara ve bu mahkemeyi şaşırtan onların Müslüman kisvesindeki propagandacılarına hitaben, fakat sizin huzurunuzda zahiren sizin ile bir kaç söz konuşacağımıza müsaade ediniz.

(Fakat ikinci gün beraat kararı, o dehşetli konuşmayı geriye bıraktı.)

Tecrid-i mutlakta ve haps-i
münferitte mevkuf
Said Nursî

* * *

MÜHİM BİR SUALE HAKİKATLİ BİR CEVAPTIR

Büyük memurlardan birkaç zat benden sordular ki, “Mustafa Kemal sana üç yüz lira maaş verip, Kürdistan’a ve Vilâyat-ı Şarkiyeye, Şeyh Sünusi yerine vaiz-i umumî yapmak teklifini neden kabul etmedin? Eğer kabul etseydin, ihtilâl yüzünden kesilen yüz bin adamın hayatlarını kurtarmaya sebep olurdu” dediler.

Ben de onlara cevaben dedim ki, yirmişer otuzar senelik hayat-ı dünyeviyeyi o adamlar için kurtarmadığıma

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ecnebi: yabancı, başka milletten olan.

hakikat: gerçek, esas.

haps-i münferit: hapisanede bir kişilik hücre.

hayat-ı dünyeviyeye: dünyaya ait olan hayat.

hitaben: hitap ederek, söyleyerek, birine yönelerek.

hücum: saldırma.

ifsat: fesada uğratma, bozma, düzensizlik meydana getirme.

ihtilâl: isyan, ayaklanma, baş kaldırma.

ilhad: islâm inancından dönme, Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayış.

iman: inanma, itikat.

kisve: elbise, kıyafet.

komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

Kürdistan: Osmanlı devleti zamanında bir coğrafi bölge

adı.

mahkeme: hâkimler heyeti.

mesele: önemli konu.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müsaade: izin.

Müslüman: İslâm dinine girmiş, İslâm dininden olan, mü'min, Müslim.

nam: ad, isim.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin v.b. ni başkala-

rına tanıtmak, benimsetmek amaçlı güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.

sual: soru.

tecrid-i mutlak: hiç kimse ile görüşmemek, hücre hapsi.

vaiz-i umumî: umumî vaiz, genel vaiz.

velâyat-ı şarkiyeye: şark vilâyetleri, doğu illeri.

vesile: aracı, vasıta.

zahiren: görünüşte.

zat: kişi, şahıs.

bedel, yüz binler vatandaşa, her birisine milyonlar sene uhrevî hayatı kazandırmaya vesile olan Risale-i Nur, o zayıfın yerine binler derece iş görmüş. Eğer o teklifi ben kabul etseydim, hiçbir şeye alet olamayan ve tâbi olmayan ve sırr-ı ihlâs taşıyan Risale-i Nur meydana gelmezdi. Hatta ben, hapiste muhterem kardeşlerime demiştim, “Eğer Ankara’ya gönderilen Risale-i Nur’un şiddetli tokatları için beni idama mahkûm eden zatlar, Risale-i Nur ile imanlarını kurtarıp idam-ı ebedîden necat bulsalar, siz şahit olunuz, ben onları da ruh u canımla helâl ederim.”

Beraatimizden sonra Denizli’de beni tarassutla taciz edenlere ve büyük amirlerine ve polis müdürüyle müfettişlere dedim: “Risale-i Nur’un kabil-i inkâr olmayan bir kerametidir ki, yirmi sene mazlumiyet hayatımda, yüzer risale ve mektuplarımda ve binler şakirtlerde hiçbir cereyan, hiçbir cemiyet ile ve dahilî ve haricî hiçbir komite ile hiçbir vesika, hiçbir alâka, dokuz ay tetkikatta bulunmamasıdır. Hiçbir fikrin ve tedbirin haddi midir ki, bu harika vaziyeti versin? Bir tek adamın, bir kaç senedeki mahrem esrarı meydana çıksa, elbette onu mes’ul ve mahcup edecek yirmi madde bulunacak. Madem hakikat budur; ya diyeceksiniz ki, “Pek harika ve mağlûp olmaz bir deha bu işi çeviriyor” veya diyeceksiniz, “Gayet inayet-kârâne bir hıfz-ı İlâhîdir.” Elbette böyle bir deha ile mübareze etmek hatadır, millete ve vatana büyük bir zarardır; ve böyle bir hıfz-ı İlâhî ve inayet-i Rabbaniyeye karşı gelmek, Firavunâne bir temerrüttür.

alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.
amir: emreden, iş gösteren, buyuran, buyurucu.
bedel: karşılık.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılmı.
cemiyet: topluluk, birlik.
cereyan: akma, bir tarafa doğru akış.
dahilî: içe ait, içe dönük, iç ile ilgili.
deha: olağanüstü zekâ sahibi kimse.

esrar: sırlar, gizli hakikatlar.
Firavunâne: firavunca, dinsizce, alçakça.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
hâricî: dışa ait, dışla ilgili.
harika: olağanüstü.
hıfz-ı İlâhî: Allah’ın koruması.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.
iman: inanma, itikat.

inayet-i Rabbaniye: Allah’ın inayeti; Cenab-ı Hakkın mah-lûkâtın terbiye, tedbir ve idaresinde onlara yapmış olduğu lûtuflar, himayeler, yardımlar.
inayetskârâne: lûtuflar ve himayede bulunana yakışır surette, yardım edene yakışır şekilde.
kabil-i inkâr: inkârı mümkün, inkâr edilebilir.
keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.

komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.
mahcup: utanan, utanmış.
mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
mazlumiyet: mazlumluk, zulüm görmüslük.
mes’ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.
mübareze: çatışma, kavga.
muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.
necat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.
ruh u cân: ruh ve can; ruh ve canla.
şakirt: talebe, öğrenci.
sırr-ı ihlâs: ihlâs sırrı, samimiyet ve doğruluğun sırrı.
tâbi: boyun eğen, uyan, itaat eden.
taciz: rahatsız etme, huzursuz kılma, sıkma.
tarassut: gözetme, gözleme, gözle takip etme, dikkatle bakma.
tedbir: önlem, yol, çare.
temerrüt: inat etme, karşı koyma, hakkı kabulde direnme, inatçılık, dik başlılık.
tetkikat: araştırmalar, incelemeler.
uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.
vatandaş: bir devlet tebaasından olan, yurttaş.
vaziyet: durum.
vesika: inanılacak, dayanılacak, güvenilircek sağlam delil, hüccet, belge.
vesile: aracı, vasıta.
zat: kişi, şahıs.
zayıat: kayıplar, yitikler.

Eğer deseniz: “Seni serbest bıraksak ve tarassut ve nezaret etmesek, derslerinle ve gizli esrarınla hayat-ı içtimaiyemizi bulandırabilirsin.”

Ben de derim: Benim derslerim, bilâistisna bütünü hükûmetin ve adliyenin eline geçmiş; bir gün cezayı mucip bir madde bulunmamış. Kırk-elli bin nüsha risale, o derslerden milletin ellerinde dikkat ve merakla gezdiği hâlde, menfaatten başka hiçbir zararı hiçbir kimseye olmadığı, hem eski mahkemenin, hem yeni mahkemenin mucib-i mes’uliyet bir madde bulamamaları cihetiyle, yenisi ittifakla beraatimize ve eskisi, dünyaca bir büyüğün hatırı için yüz otuz risaleden beş on kelime bahane edip, yalnız kanaat-i vicdaniye ile yüz yirmi mevkuf kardeşlerimden yalnız on beş adama altışar ay ceza verebilmesi kat’î bir hüccettir ki, bana ve Risale-i Nur’a ilişmeniz, manasız bir tevehhümle çirkin bir zulümdür. Hem, daha yeni dersim yok ve bir sırrım gizli kalmadı ki, nezaretle tadiline çalışsanız.

Ben şimdi hürriyetime çok muhtacım. Yirmi seneden beri lüzumsuz ve haksız ve faydasız tarassutlar artık yeter. Benim sabrım tükendi. İhtiyarlık zaafiyetinden, şimdiye kadar yapmadığım bedduayı yapmak ihtimali var. “Mazlumun ahı, tâ Arşa kadar gider” diye bir kuvvetli hakikattir.

Sonra, o zalim, dünyaca büyük makamlarda bulunan bedbahtlar dediler: “Sen, yirmi senedir bir tek defa takemizi başına koymadın, eski ve yeni mahkemelerin

adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.

arş: göğün en yüksek katı.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

bedbaht: bahtsız, tâlî’siz, zavallı.

beddua: bir kimsenin kötü olması için dua, kötü dua.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

bilâistisna: istisnasız, ayırt etmeksizin.

ceza: suç, kusur, veya yanlış hareket sonunda tatbik edilen müeyyide; **ceza:** karşılık, azap.

cihet: yön.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

faide: fayda.

hakikat: gerçek, esas.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hüccet: delil.

hürriyet: serbestlik, hür oluş.

ihtimal: olabilirlik.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kanaat-ı vicdaniye: vicdanî kanaat, vicdana ait fikir.

kat’î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

mahkeme: hüküm yeri: davaların görülüp hükme bağlandığı yer.

makam: büyük memuriyet, mevkî.

mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.

menfaat: fayda.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

mucib-i mes’uliyet: mes’uliyet gerektirici, sorumluluk gerektiren.

mucip: icap eden, uyan, gereken, gerektiren.

nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

sır: gizli hakikat.

tadil: doğrultma, düzeltme, aslına uygun şekilde değiştirme.

tarassut: gözetme, gözleme,

gözle takip etme, dikkatle bakma.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

vaziyet: bir kimse veya şeyin durumu, hâli.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zulüm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

huzurunda başını açmadın, eski kıyafetin ile bulundun. Hâlbuki, on yedi milyon bu kıyafete girdi.”

Ben de dedim: On yedi milyon değil, belki yedi milyon da değil, belki rızasıyla ve kalben kabulüyle ancak yedi bin Avrupaperest sarhoşların kıyafetlerine ruhsat-ı şer’iye ve cebr-i kanunî cihetiyle girmektense, azimet-i şer’iye ve takva cihetiyle, yedi milyar zatların kıyafetlerine girmeyi tercih ederim. Benim gibi yirmi beş seneden beri hayat-ı içtimaiyeyi terk eden adama, “İnat ediyor, bize muhaliftir” denilmez. Haydi, inat dahi olsa, madem Mustafa Kemal o inadı kıramadı ve iki mahkeme kırmadı ve üç vilâyetin hükûmetleri onu bozmadı; siz neci oluyorsunuz ki, beyhude hem milletin, hem hükûmetin zararına, o inadın kırılmasına çabalıyorsunuz? Haydi siyasî muhalif de olsa, madem tasdikiniz ile yirmi senedir dünya ile alâkasını kesen ve manen yirmi seneden beri ölmüş bir adam, yeniden dirilip, faydasız kendine çok zararlı olarak hayat-ı siyasiyeye girerek sizin ile uğraşmaz; bu hâlde onun muhalefetinden tevehhüm etmek, divaneliktir. Divanelerle ciddî konuşmak dahi bir divanelik olmasından, sizin gibilerle konuşmayı terk ediyorum. “Ne yaparsanız minnet çekmem” dediğim, onları hem kızdırdı, hem susturdu. Son sözüm:

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ۝ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ۝

* * *

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

2. Allah bana yeter. Ondan başka ibadete lâıyk hiçbir ilâh yoktur. Ben Ona tevekkül ettim. Yüce arşın Rabbi de Odur. (Tevbe Suresi: 129.)

alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.

Avrupaperest: Avrupa’yı körü körüne sevenler, Avrupa taklitçileri.

azimet-i şer’iye: dinî azimet; dinde takva ile hareket etmek.

beyhude: boşuna, faydasız.

cebr-i kanunî: kanunî zorla-

ma, kanuna ait baskı.

ciddî: gerçek olarak, hakikaten.

cihet: yan, yön, taraf.

divane: deli, akı başında olmayan, budala, alık.

faide: fayda.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hayat-ı siyasiye: siyasete ait hayat, politik hayat, siyasi hayat.

inat: bir konuda ısrarlı olma, sözünde ayak direme.

kalben: kalp ile, kalpten.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahkeme: dava, duruşma.

manen: mana bakımından, manaca.

minnet: bir iyilik karşısında kendini manevî olarak borçlu hissetme, yük altında kalma.

muhalefet: birinin düşüncesine zıt düşüncede bulunma, karşı koyma, bir düşünce, fiil veya harekete karşı durma.

muhalif: zıt, karşıt.

rıza: razılık, razı olma, hoşnutluk, memnunnluk.

ruhsat-ı şer’iye: şeriâtın ruhsatı, İslâmiyetin izin vermesi.

siyasî: siyaset gereği olan, siyasetle ilgili, siyasete ait.

takva: Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçınma, Allah’ın emirlerini tutup azabından korunma.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

terk: bırakma, salıverme, vazgeçme.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

vilayet: il.

zat: kişi, şahıs.

Bu defaki küçük müdafaatımda demiştim:

“Risale-i Nur’daki şefkat, vicdan, hakikat, hak, bizi siyasetten menetmiş. Çünkü, masumlar belâya düşerler; onlara zulmetmiş oluruz.”

Bazı zatlar bunun izahını istediler. Ben de dedim:

Şimdiki fırtınalı asırda gaddar medeniyetten neş’et eden hodgâmlık ve asabiyet-i unsuriye ve Umumî Harpten gelen istibdadat-ı askeriye ve dalâletten çıkan merhametsizlik cihetinde öyle bir eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdadat meydan almış ki, ehl-i hak, hakkını kuvvet-i maddiye ile müdafaat etse, ya eşedd-i zulüm ile, tarafgirlik bahanesiyle çok biçareleri yakacak; o hâlette o da ezlem olacak ve mağlûp kalacak. Çünkü, mezkûr hissiyatla hareket ve taarruz eden insanlar, bir-iki adamın hatasıyla yirmi otuz adamı adî bahanelerle vurur, perişan eder. Eğer ehl-i hak, hak ve adalet yolunda yalnız vurana vursa, otuz zayıata mukabil yalnız biri kazanır, mağlûp vaziyetinde kalır. Eğer mukabele-i bilmişil kaide-i zalimâne-siyle, o ehl-i hak dahi, bir-ikinin hatasıyla yirmi-otuz biçareleri ezseler, o vakit, hak namına dehşetli bir haksızlık ederler.

İşte, Kur’ân’ın emriyle, gayet şiddetle ve nefretle siyasetten ve idareye karışmaktan kaçındığımızın hakikî hikmeti ve sebebi budur. Yoksa, bizde öyle bir hak kuvveti var ki, hakkımızı tam ve mükemmel müdafaat edebilirdik. Hem madem her şey geçici ve fânîdir ve ölüm ölmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor ve zahmet ise rahmete

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

adi: bayağı, aşağı, değersiz.

asabiyet-i unsuriye: ırkçılık dâmani, ırkçılık.

asr: yüzyıl.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

belâ: musibet, sıkıntı.

biçare: çaresiz, zavallı.

cihet: yön.

dalâlet: Hak ve hakikatten sapma, doğru yoldan ayrılma, azma.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i hak: hak ehli, iman, İslâmiyet ve hak yolunda olan, hak mezhepte olan.

eşedd-i istibdadat: istibdatların, baskı ve keyfî idarelerin en şiddetlileri.

eşedd-i zulüm: zulmün en şiddetlisi.

ezlem: en zalim.

fânî: ölümlü, geçici.

gaddar: çok fazla gadreden, zulüm, haksızlık, merhametsizlik eden.

gayet: son derece.

hak: doğru, gerçek, hakikat.

hakikat: gerçek, esas.

hakiki: gerçek.

hâlet: hâl, durum.

hikmet: gaye, maksat.

hissiyat: hisler, duygular.

hodgâm: kendi keyfini düşünen, bencil.

idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.

istibdadat-ı askeriye: askerî baskılar, askere ait dayatmalar.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kaide-i zalimâne: zalimce kural, kaide.

kuvvet: güç, kudret.

kuvvet-i maddiye: maddî, maddeye ait şeylere dayalı kuvvet.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mağlûp: boyun eğme, yenilme,

yenilmiş olma.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

medeniyet: medenîlik, şehirlilik, uygarlık.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

müdafaat: savunma, koruma.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.

mukabele-i bilmişil: misliyle mukabele etme, karşılaştığı

muamelenin aynısını sahibine iade etme.

mukabil: karşılık.

nam: ad, isim.

nefret: ürküp kaçma, bir şeyden kaçınma.

neş’et: meydana gelme, oluşma, çıkma.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

şiddet: sertlik, katılık; fazlalık,

çokluk.

siyaset: politika.

taarruz: bir şeyin ve kimse-nin üzerine şiddetle saldırma.

tarafgir: bir tarafı tutan, bir tarafı destekleyen, taraflı.

umumi harp: genel savaş, dünya savaşı.

vaziyet: durum.

zat: kişi, şahıs.

zaiyat: zarar ve ziyan.

zulüm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

kalboluyor; elbette biz, sabır ve şükürle tevekkül edip sükût ederiz. Zarar ile icbar ile sükûtumuzu bozdurmak ise; insafa, adalete, gayret-i vataniyeye ve hamiyet-i milliye-ye bütün bütün zıttır, muhaliftir.

Hülâsa-i kelâm: Ehl-i hükûmetin ve ehl-i siyasetin ve ehl-i idarenin ve inzibatın ve adliye ve zabitanın bizimle uğraşacak hiçbir işleri yoktur. Olsa olsa, dünyada hiçbir hükûmetin müdafaa edemediği ve akli başında hiçbir insanın hoşlanmadığı küfr-i mutlak ve dehşetli bir taun-i beşerî ve maddiyyunluktan gelen zındıkanın taassubuyla, bir kısım gizli zındıklar şeytaniyetiyle bazı resmî memurları aldatarak evhamlandırıp, aleyhimize sevk etmek var. Biz de deriz: Değil böyle bir kaç vehhamı, belki dünyayı aleyhimize sevk etseler, Kur'ân'ın kuvvetiyle, Allah'ın inayetiyle kaçmayız; o irtidatkâr küfr-i mutlaka ve o zındıkaya teslim-i silâh etmeyiz.

Said Nursî

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
aleyh: karşı, karşıt.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehl-i hükûmet: hükûmete mensup kimseler, milleti idare edenler.
ehl-i idare: idare edenler, devleti yönetenler.
ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset

adamları, politikacılar.

evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.

gayret-i vataniye: vatana sahip çıkma ve vatani korumada hassas olma, vatani korumak için çabalama.

hamiyet-i milliye: millet için, millî gayeler uğruna fedakârlıkta bulunma, çalışma, gayret etme.

hülâsa-i kelâm: sözün hülâsası, sözün özü, sözün kıyası.

icbar: zorlama, zorla ve isteği dışında bir iş yaptırma, mecbur etme, baskı.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inzibat: askerî polis.

irtidatkâr: irtidat edici, din-den çıkan, dini terk eden.

kabir: mezar.

kalbolma: bir hâlden diğer bir hale geçme, dönüşme.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanî hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam

bir inkâr.

kuvvet: güç, kudret.

maddiyyun: maddenin ezeli ve ebedi olduğuna, sonradan yaratılmış bulunduğuna inananlar, maddeye bağlı kalanlar, maddeciler, materyalistler.

müdafaa: savunma, koruma.

muhalif: zıt, karşıt.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

resmî: devletin olan, devlete ait, devletle ilgili.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül gösterek Allah'a tevekkül edip sıkıntı-lara göğüs germe.

sevk: önüne katıp sürme, yöneltme.

şeytanet: şeytanlık, kurnazlık, hilekârlık, aldatıcılık.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.

sükût: susma, sessiz kalma.

taassup: körü körüne bağlılık, batılda ısrar etme.

taun-i beşerî: insanla ilgili taun, insana ait veba.

teslim-i silâh: silâh bırakma, silâhını teslim etme.

tevekkül: bir işin gerçekleşmesi için gereken çalışmayı ve çabayı gösterip sebeplere başvurduktan sonra işi Allah'a bırakma, neticeyi ondan bilme, kadere razı olma.

vehham: çok şüphe ve vesvese eden, çok kuruntulu; vehimli, kuruntulu.

zabıta: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zındık: Allah'a ve ahirete inanan, Allah'ı inkâr eden, imansız, mümkir.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

* On Üçüncü Şua, Deniz-
li'de 1944'te Türkçe
olarak telif edilmiştir.

On Üçüncü Şua

Üstadın, talebelerine gönderdiği gayet
kıymetli, nurlu mektuplardır. Risale-i
Nur'un parlak mücahedatını, bu samimî
mektuplar gayet parlak gösteriyorlar.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Geçen Leyle-i Kadrinizi ve gelen bayramınızı bütün
mevcudiyetimle tebrik ve sizleri Cenab-ı Erhamürrâhi-
mîn'in birliğine ve rahmetine emanet ediyorum.

مَنْ أَمِنَ بِالْقَدَرِ أَمِنَ مِنَ الْكَدْرِ²

sırıyla sizi teselliye muhtaç görmemekle beraber, derim
ki: ³ وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ³ ayeti-
nin mana-i işarîsiyle verdiği teselliyi tamamıyla gördüm.
Şöyle ki:

Dünyayı unutmak, Ramazan'ımızı asude geçirmek dü-
şünürken, hatıra gelmeyen ve bütün bütün tahammülün
fevkinde bu dehşetli hâdiseler hem benim, hem Risale-i
Nur'un, hem sizin, hem Ramazan'ımız, hem uhuvveti-
miz için ayn-ı inayet olduğunu ben müşahade ettim. Ba-
na ait cihetinin ise çok faydalarından yalnız iki üçünü be-
yan ederim.

asude: rahat, gâilesiz, rahatlamış,
müsterih.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

ayn-ı inayet: inayetin, lütuf ve
ihsanın, bağışın tâ kendisi.

aziz: muhterem, saygın.

beyan etmek: açıklamak, bildir-
mek, izah etmek.

Cenab-ı Erhamürrâhimin: inayet
ve rahmet, yardım ve lütuf sahip-
lerinin en merhametlisi olan, şe-
ref ve azamet sahibi olan yüce
Allah (c.c.).

cihet: yan, yön, taraf.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

fevkinde: üstünde.

gayet: son derece.

gayet: son derece.

hâdiseler: olay.

kıymetli: kıymetli, değerli.

Leyle-i Kadir: Kadir Gecesi,
Kur'ân-ı Kerim'in dünya semasına
nazil olduğu gece, Ramazan'ın 27.
gecesi.

mana-i işarî: yazı ve işaretlerle
ifade edilen mana.

mevcudiyet: mevcut olma, var-
lık.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Kadere iman eden, gamlardan kurtulur. (Hadis-i Şerif: Ramuzü'l-Ehadis, 1:193.)

3. Rabbinin hükmü gelinceye kadar sabret. Muhakkak ki sen bizim himayemiz altındasın.
Kalktığında Rabbinin hamd ile tesbih et. (Tur Suresi: 48.)

mücahedat: mücahedeler,
savaşmalar.

müşahade: bir şeyi gözle gör-
me, seyretme.

nurlu: ışıklı, parıltılı.

rahmet: şefkat etmek, mer-
hamet etmek, esirgemek.

samimî: içten, candan, gönül-
den.

sıddık: çok doğru, dürüst,
hakki ve hakikati tereddütsüz
kabullenen.

sır: gizli hakikat.

tahammül: zora dayanma,

kötü ve güç durumlara karşı
koyabilme, katlanma.

talebe: talep eden, öğrenci.

teselli: avutma, acısını dindir-
me.

uhuvvet: kardeşlik, din kar-
deşliği.

• *Biri*: Ramazan'da çok şiddetli bir heyecan, bir cidiyet, bir iltica, bir niyaz ile müthiş hastalığa galebe ederek çalıştırdı.

• *İkincisi*: Her birinize karşı bu sene de görüşmek ve yakınınızda bulunmak arzusu şiddetli idi. Yalnız birinizi görmek ve Isparta'ya gelmek için bu çoktiğim zahmeti kabul ederdim.

• *Üçüncüsü*: Hem Kastamonu'da, hem yolda, hem burada fevkalâde bir tarzda bütün elim hâletler birden değişiyor ve me'mulün ve arzumun hilâfına olarak bir dest-i inayet görünüyor, ¹ **الْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللَّهُ** dediriyor.

En ziyade beni düşündüren Risale-i Nur'u, en gafil ve dünyaca büyük makamlarda bulunanlara da kemal-i dikkatle okutturuyor, başka bir sahada fütuhata meydan açıyor. Ve en ziyade rikkatime dokunan ve kendi elemimden başka her birinizin sıkıntısından başıma toplanan bütün elemlere ve teessüflere karşı, Ramazan'da, bir saati yüz saat hükmüne getiren o şehri mübarekte, bu musibet dahi, o yüz sevabı, her bir saati on saat derecesinde ibadet yapmakla bine iblâğ ettiğinden, Risale-i Nur'dan tam ders alan ve dünya fânî ve ticaretgâh olduğunu bilen ve her şeyi imanı ve ahireti için feda eden ve bu ders-hane-i Yusufiyedeki muvakkat sıkıntıların daimî lezzetler ve faydalar vereceklerine inanan sizin gibi ihlâslı zatlara acımak ve rikkatten ağlamak hâletini, tebrik ve sebatınızı gayet istihsan ve takdir etmek hâletine çevirdi. Ben de ² **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ سِوَى الْكُفْرِ وَالضَّلَالِ** dedim.

1. Allah'ın, kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her şeyde hayır vardır.

2. Küfür ve dalâlet dışında her hâl üzere Allah'a hamd olsun. (Feyzü'l-Kadîr, 1: 358, hadis no: 662.)

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.
ciddiyet: ciddilik.
daimi: sürekli, devamlı.
dershane-i Yusufiye: Yusuf'un (a.s.) dershanesi; Hz.

Yusuf'un kaldığı zindana verilen isim.
dest-i inayet: inayet eli, dikkat, gayret, ihsan, iyilik eli.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.
elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.
fânî: ölümlü, geçici.

fedâ: gözden çıkarma, uğruna verme.
fevkalâde: olağanüstü.
fütuhât: zaferler, fetihler, galibiyetler.
gafil: gaflette bulunan, endişesiz, nefesine uyarak Allah'ın emirlerini unutan.
galebe: galip gelme, yenme,

üstünlük.

gayet: son derece.

hâlet: hal, durum.

heyecan: coşkunluk, coşma.

hilâfına: zıddına, tersine, aksine.

hükmüne: yerine, değerine.

iblâğ: ulaştırma, eristirme.

ihlâs: halis, içten, samimi, rıyasız, karşılıksız sevgi ve bağlılık, gönülden gelen dostluk.

iltica: sığınma, güvenme, dayanma.

iman: inanma, itikat.

istihsan: güzel bulma, beğenme.

kemal-i dikkat: tam ve mükemmel bir dikkat.

makam: büyük memuriyet, mevki.

me'mul: umulan, ümit edilen, beklenilen.

musibet: felâket, belâ.

müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.

muvakkat: geçici.

niyaz: yalvarma, yakarma.

rikkat: merhamet, acıma, başkalarının düştüğü durumdan dolayı müteessir olma hasleti.

rikkat: merhamet, acıma, başkalarının düştüğü durumdan dolayı müteessir olma hasleti.

saha: alan.

sebat: kararlı olma, kararından vazgeçmeme, azimlilik.

şehri mübarek: mübarek, bereketli, feyizli ay.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tarz: biçim, şekil, suret.

teessüf: üzülmeye, eseflenmeye, bir şeyin tesirini hissetmeye, acı duyma.

ticaretgâh: ticaret yapılan yer, ticaret yeri.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

Bana ait bu faydalar gibi, hem uhuvvetimizin, hem Risale-i Nur'un, hem Ramazan'ımızın, hem sizin bu yüzde öyle faydaları var ki, perde açılrsa, "Yâ Rabbenâ, şükür! Bu kaza ve kader-i İlâhî, hakkımızda bir inayettir" dedirtecek kanaatim var. Hâdiseye sebebiyet verenlere itap etmeyiniz. Bu musibetin geniş ve dehşetli plânı çoktan kurulmuştu, fakat manen pek çok hafif geldi. İnşaallah çabuk geçer. ¹ عَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ sırıy-la, müteessir olmayınız.

Said Nursî

* * *

Aziz kardeşlerim,

Yakınıınızda bulunmakla çok bahtiyarım. Sizin hayalinizle ara sıra konuşurum, müteselli olurum. Biliniz ki, mümkün olsaydı, bütün sıkıntılarınızı kemal-i iftihar ve sevinçle çekerdim. Ben, sizin yüzünüzden Isparta'yı ve havalisini taşıyla, toprağıyla seviyorum. Hatta diyorum ve resmen de diyeceğim: Isparta hükûmeti bana ceza verse, başka bir vilâyet beni beraat ettirse, yine burayı tercih ederim.

Evet, ben üç cihetle Ispartalıyım. Gerçi tarihçe ispat edemiyorum; fakat kanaatim var ki, İspartit nahiyesinde dünyaya gelen Said'in aslı buradan gitmiş. Hem Isparta vilâyeti öyle hakikî kardeşleri bana vermiş ki, değil Abdülmecid ve Abdurrahman, belki Said'i onların her birisine maalmemnuniye feda eylerim.

aziz: muhterem, saygın.

bahtiyar: bahtlı, tâli'li, mes'ut, mutlu.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

ceza: kanunların ihlâlinde uygulanan müeyyide.

cihet: yön, sebep, vesile.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

hâdis: olay.

hakiki: gerçek.

havali: bölge, etraf, çevre, civar.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

itap: azarlama, tersleme, paylaşma, rencide etme.

kader-i İlâhî: İlâhî kader, Allah'ın kader kanunu.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kaza: olacağı Cenab-ı Hak tarafından bilinen ve takdir olunan şeylerin zamanı gelince yaratması.

1. Bazen de sevmediğiniz şey, hakkınızda hayırlı olabilir. (Bakara Suresi: 216.)

kemal-i iftihar: övünmenin son derecesi, tam manasıyla iftihar etmek.

maalmemnuniye: memnuniyetle, memnunlukla, seve seve.

manen: mana bakımından, manaca.

musibet: felâket, belâ.

müteessir: teessüre kapılan, hisleriyle oynanmış, üzülmüş,

hüzünlü, kederli, mahzun.

müteselli: teselli bulan, avunan, acıyı unuttur gibi olan, üzüntüsü dağılan.

nahiye: bölge, küçük yer.

plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.

resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.

sebebiyet: sebep olma, icap ettirme, gerektirme.

sır: gizli hakikat.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

vilâyet: il.

yâ Rabbenâ: ey bizim Rabbi-miz!

Tahmin ederim, şimdi küre-i arzda Risale-i Nur Şakirtlerinden kalben ve ruhen ve fikren daha az sıkıntı çeken yoktur. Çünkü, kalp ve ruh ve akılları iman-ı tahkikî nurlarıyla sıkıntı çekmezler. Maddî zahmetler ise, Risale-i Nur dersiyile hem geçici, hem sevaplı, hem ehemmiyetsiz, hem hizmet-i imaniyenin başka bir mecrada inkişafına vesile olmasını bilerek, şükür ve sabırla karşıyorlar. “İman-ı tahkikî dünyada dahi medar-ı saadettir” diye, hâlleriyle ispat ediyorlar. Evet, “Mevlâ görelim neyler, neylerse güzel eyler” deyip, metinâne bu fânî zahmetleri bâkî rahmetlere tebdile çalışıyorlar.

Cenab-ı Erhamürrâhimîn, onların emsallerini çoğaltсын, bu vatana medar-ı şeref ve saadet yapsın ve onları da Cennetü'l-Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eylesin. Âmin.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu kaza-i İlâhînin adalet-i kaderiye noktasında, yeni talebelerden bir kısım zatların sırr-ı ihlâsa muvafık olmayan dünya cihetini de Risale-i Nur ile arzu etmesinden, bazı menfaatperest rakipleri karşısında bulup, yirmi beş sene evvel aslı yazılan ve sekiz sene zarfında bir-iki defa elime geçen ve aynı vakitte kaybettirilen Beşinci Şua benden uzak bir yerde ele geçmesiyle, o hoca bozması gibi kıskançlar, onunla adliye'yi evhamlandırıdılar. Aynı

adalet-i kaderiye: kaderin adaleti.

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.

âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

aziz: muhterem, saygın.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

Cenab-ı Erhamürrâhimîn: inayet ve rahmet, yardım ve

lütuf sahiplerinin en merhametlisi olan, şeref ve azamet sahibi olan yüce Allah (c.c.).

Cennetü'l-Firdevs: Firdevs Cenneti; altıncı Cennet tabakası.

cihet: yön.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

emsal: benzerler.

evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.

evvel: önce.

fânî: ölümlü, geçici.

fikren: fikir ile, düşünerek, zihnen.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.

iman-ı tahkikî: tahkikî iman, imana dair bütün meseleleri inceleyip delil ve bürhan ile inanma.

inkışaf: ortaya çıkma, keşfolunma.

ispat: doğruyu delillerle gös-

terme.

kalben: kalp ile, kalpten.

kaza-i İlâhî: Allah'ın emrinin, takdirinin yerine gelmesi.

küre-i arz: yer küre, dünya.

maddi: madde ile alakalı, cismanî.

mazhar: nail olma, şereflenme.

mecra: kanal.

medar-ı saadet: mutluluk vesilesi, ferahlık sebebi.

medar-ı şeref: şeref kazandıran sebep.

menfaatperest: menfaatini seven, kendi çıkarını ve faydasını düşünen, çıkarıcı.

metinâne: metanetle, metin bir şekilde, sağlamlıkla.

Mevlâ: Allah.

muvafık: uygun, münasip.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

ruhen: ruh ile.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül gösterek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

şakirt: talebe, öğrenci.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

sırr-ı ihlâs: ihlâs sırrı, samimiyet ve doğruluğun sırrı.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

talebe: talep eden, öğrenci.

tebdil: değiştirme, başka bir hale getirme.

vesile: aracı, vasıta.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zarfında: süresince.

zat: kişi, şahıs.

vakit, benim arzu ettiğim yeni harfler ile *Miftahü'l-İman* mecmuası yerine *Ayetü'l-Kübra* muvafakatim olmadan tab olması ve nüshaları gelmesi hükûmete aksetmiş, iki mesele birbiriyle karıştırılmış. Güya, Kanun-i Medeniye-ye karşı o Beşinci Şua tab edilmiş diye, ehl-i garaz, bir habbeyi yüz kubbe yaparak gadren bizleri şu çilehaneye soktu. Fakat kader-i İlâhî ise, menfaatimiz için buraya sevk etti ve eski zamanlarda ihtiyarî çilehanelerin sevap noktasında çok fevkinde sevaptar etmek sırrıyla, bizi, ihlâs dersini tam almak ve hakikaten kıymetsiz olan dünya umuruna karşı alâkalarımızı tadil etmek için yine medrese-i Yusufiyeye çağırdı.

Ehl-i dünya evhamına karşı deriz:

Yedinci Şua baştan aşığıya kadar imandır; aldanmışsınız. Ve gayet mahrem tutulan ve şiddetli taharrilerde bizde bulunmayan ve aslı yirmi sene evvel yazılan Beşinci Şua bütün bütün ayırdır. Biz, bunun değil tab'ına, belki bu zamanda hiç kimseye göstermesine razı olmamakla beraber, orada doğru çıkmış bir ihbar-ı gaybîdir; mübareze etmiyor.

* * *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bayramınızı tekrar tebrikle beraber, sureten görüşe-medîğimize teessüf etmeyiniz. Bizler hakikaten daima beraberiz. *Ebed yolunda da, inşaallah, bu beraberlik*

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

akis: yansıma.
alâka: ilgi, ilişki. bağ.
arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.
çilehane: çile yeri, çile çekilen yer.
ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimilik.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.
ehl-i garaz: kin ve düşmanlık güdenler, kötü niyet taşıyanlar.
evham: vehimler, zanlar, kuşku- lar, esassız şeyler, kuruntular.
evvel: önce.
fevkinde: üstünde.
gadren: gadir ile, zulüm, haksızlık ve merhametsizlik ile.
gayet: son derece.
güya: sanki, sözde.
habbe: tane.
hakikaten: hakikat olarak, doğ- rusu, gerçekten.
ihbar-ı gaybi: gayba ait haber, geçmiş veya gelecek zamana ait haber.
ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemezsin, sırf Al- lah rızası için yapma.
ihtiyari: kendi isteğiyle, seçerek.
iman: inanç, itikat.
inşaallah: 'Allah izin verirse' ma- nasında kullanılan bir dua.
kader-i ilâhî: ilâhî kader, Allah'ın kader kanunu.
Kanun-i Medeniye: Medenî Ka- nun.
kıymet: değer.
kubbe: gökyüzü, sema.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
mecmua: çeşitli kişilere ait veya çeşitli konularla ilgili yazı veya şi- irlerin toplanmasından meydana gelen kitap.

Medrese-i Yusufiye: Yu- suf'un medresesi, Hz. Yu- suf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasın- dan kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.
menfaat: fayda.
meşale: önemli konu.
mubareze: çatışma, kavgâ.
muvafakat: razı olma, müsa-

ade etme, kabul etme.
nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.
razi: rıza gösteren, kabul eden, hoşnut olan.
sevap: hayırlı bir işe karşı Al- lah tarafından verilen mükâ- fat; sevap.
sevaptar: sevaplı.
sevk: önüne katıp sürme, yö- neltme.
sır: gizli hakikat.

sureten: suret olarak, görü- nüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.
tab: kitap basma, kitap baskı- sı, baskı.
tadil: doğrultma, düzeltme.
taharri: arama, araştırma, in- celeme, tahkik etme.
teessüf: üzülmeye, eseflenme, bir şeyin tesirini hissetme, acı duyma.
umur: işler, şeyler.

devam edecek. İmanî hizmetinizde kazandığınız ebedî sevaplar ve ruhî ve kalbî faziletler ve sevinçler, şimdiki geçici ve muvakkat gamları ve sıkıntıları hiçe indirir kanaatindeyim. Şimdiye kadar, Risale-i Nur Şakirtleri gibi, çok kudsî hizmette çok az zahmet çekenler olmamış.

Evet, Cennet ucuz değil. İki hayatı imha eden küfr-i mutlakdan kurtarmak, bu zamanda pek çok ehemmiyetlidir. Bir parça meşakkat olsa da, şevk ve şükür ve sabırla karşılamalı. *Madem bizi çalıştıran Hâlik'ımız Rahîm ve Hakîm'dir; başa gelen her şeyi rıza ile, sevinç ile, rahmetine, hikmetine itimat ile karşılamalıyız.*

Kahraman bir kardeşimiz, *Ayetü'l-Kübra* meselesinde bütün mes'uliyeti kendine alıp, *Hizb-i Kur'an*'ı ve *Hizb-i Nur*'u ve kalemiyle kazandığı fevkalâde uhrevî şeref ve fazilete istihkakını tam göstermiş; beni derin sevinçlerle ağlatmış. Ve Yedinci Şua olan *Ayetü'l-Kübra* tam nazar-ı dikkati celp ederek, ileride ona lâayık bir fütuhâtı ihzar etmek hikmetiyle ona gelen bu muvakkat müsadere, o kardeşimizin ve rüfekaşının hizmetlerini ve masraflarını zayi etmeyecek, inşaallah daha parlattırarak diye, rahmet-i İlâhiyeden bekleriz.

Sizi bütün dualarında ¹ *أَجْرُنَا، وَارْحَمْنَا، وَاحْفَظْنَا* gibi

bütün mütekellim-i maalgayr sigalarında bilâistisna dâhil edip, kesretli cesetler ve bir tek ruh hükmünde şirket-i maneviyemizin düsturlarıyla çalışan ve sizin sıkıntınız ile

dair olan, imanla ilgili.

imha: ortadan kaldırma, mahvetme.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

istihkak: hak etme, hak kazanma, hakkı olma.

itimat: dayanma, güvenme.

kalbi: kalple ilgili, kalbe ait.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kesretli: çokluğu olan, çok fazla.

kudsi: mukaddes, yüce.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanî hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.

mes'uliyet: mes'ul olma hâli, sorumluluk.

müsadere: toplatma, elden alma.

muvakkat: geçici.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

rahmet-i İlâhiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, lâihî rahmet.

rıza: razılık, razı olma, hoşnutluk, memnunluk.

rüfeka: arkadaşlar, refikler.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

ruhi: ruha ait, ruhla ilgili.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül gösterek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

şakirt: talebe, öğrenci.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

şevk: şiddetli arzu, aşırı istek ve heves.

şiga: kip, fiilin çekiminden meydana gelen; şahıs, zaman ve vasfı değiştiren hâl.

şirket-i maneviyeye: manevî şirket, manevî ortaklık.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zayi: elden çıkmış, zarar, ziyan.

1. Bizi kurtar. • Bize merhamet et. • Bizi muhafaza eyle.

bilâistisna: istisnasız, ayırt etmeksizin.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

ceset: vücut, beden.

dâhil: karışma, girme.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ehemmiyetli: önemli.

fazilet: değer, meziyet, iman ve ifran itibarıyla olan yüksek derece.

fevkalâde: olağanüstü.

fütuhât: zaferler, fetihler, galibiyetler.

gam: keder, üzüntü.

Hakîm: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan, hikmet sahibi Allah.

Hâlik: yoktan yaratan, her

şeyi yoktan var eden, yaratacı; Allah.

hikmet: ilahî gaye, gizli sebep, fayda, yüksek bilgi.

Hizb-i Kur'an: Kur'an ayetlerinden bir kısmının bir araya getirilmiş hâli.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ihzar: hazır etme, hazırlama.

imani: imana ait olan, imana

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

azmücezim: kesin karar ve niyet.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cifir ve ebce hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kasidedir.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ecza: cüz'ler, parçalar, kısımlar.

ehemmiyetli: önemli.

emân: eminlik, korkusuzluk.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

fikren: fikir ile, düşünerek, zihnen.

hâdis: olay.

hatime: son, nihayet, bitiş.

himmet: yardım, ihsan, lütuf.

ima: dolaylı, üstü kapalı ifade etme.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

işareten: işaret ederek, belirtmek.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şekli.

kaside-i Celcelûtiye: Hz. İmam-ı Ali'nin Hz. Peygamberin derslerine istinaden kaleme aldığı ve aslı cifir ve ebce hesabı ile alâkalı olarak telif edilen Süryanice kasidesi.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

medet: inayet, yardım, imdat.

menba: kaynak.

metanet: metin olma, dayanıklılık, sağlamlık.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mukabil: karşı karşıya gelen, bir şeyin karşısında bulunan.

musibet: felâket, belâ.

niyaz: yalvarma, yakarma.

Rab: yaratan, büyüten, terbiye eden.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

remz-i gaybî: gaybî işaret, ileride olacak şeylerle ilgili işaret.

sizden ziyade alâkadar olan ve şahs-ı manevînizden himmet ve medet ve sebat ve metanet ve şefaât bekleyen kardeşiniz

Said Nursî

* * *

Bu hâdisi tesiriyle ben kendimi masum kardeşlerime rıza-i kalp ile feda etmeye kat'î azmücezim ettiğim ve çaresini fikren aradığım vakitte, *Celcelûtiye*'yi okudum. Birden hatıra geldi ki, İmam-ı Ali Radiyallahü Anh, "Yâ Rab! Emân ver" diye dua etmiş; inşaallah o duanın sırrıyla selâmete çıkarsınız.

Evet Hazret-i Ali Radiyallahü Anh, kaside-i *Celcelûtiye*'de iki suretle Risale-i Nur'dan haber verdiği gibi, *Ayetü'l-Kübra* risalesine işareten,

¹ **وَبِالْآيَةِ الْكُبْرَى أَمِنِّي مِنَ الْفَجْتِ** der. Bu işarete ima eder ki, *Ayetü'l-Kübra* yüzünden ehemmiyetli bir musibet Risale-i Nur talebelerine gelecek ve *Ayetü'l-Kübra* hakkı için o **فَجْتٍ** ve "musibetten şakirtlerine emân ver"

diye niyaz eder, o risaleyi ve menbainı şefaâtçi yapar. Evet, *Ayetü'l-Kübra* risalesinin tab'ı bahanesiyle gelen musibet, aynen o remz-i gaybîyi tasdik etti.

Hem o kasidede, Risale-i Nur'un mühim eczalarına, tertibiyle işaretlerin hatimesinde, mukabil sahifede der:

1. Yâ Rab! *Ayetü'l-Kübra* hümetine beni kurtar, emân ve emniyet ver.

rıza-i kalp: kalbin razılığı, kalp hoşnutluğu.

sahife: sayfa.

şahs-ı manevî: manevî şahıs; belli bir şahıs olmayıp, kendisine bir şahıs gibi muamele edilen şirket, cemaat, cemiyet gibi ortaklıklar; belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

şakirt: talebe, öğrenci.

sebat: kararlı olma, kararından vazgeçmeme, azimlilik.

şefaât: birinden başkasının kusurlarının veya suçunun bağışlanmasını dileme.

selâmet: salımlık, eminlik; sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.

sır: gizli hakikat.

suret: biçim, şekil, tarz.

tab: kitap basma, kitap baskısı, baskı.

talebe: talep eden, öğrenci.

tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tertip: dizme, sıralama, düzene koyma.

tesir: etki.

yâ Rab: Ey Allah!.

ziyade: çok, fazla.

وَتِلْكَ حُرُوفُ النُّورِ فَاجْمَعْ خَوَاصَّهَا ❀ وَحَقِّقْ مَعْنِيهَا
بِهَا الْخَيْرُ تُمَتُّ

Yani, “İşte Risale-i Nur’un sözleri, harufları ki, onlara işaretler eyledik. Sen onların hassalarını topla ve manalarını tahkik eyle. Bütün hayır ve saadet, onlarla tamam olur” der. “Harufların manalarını tahkik et” karinesiyle, manayı ifade etmeyen hecaî harfler murat olmayıp, belki “kelimeler” manasındaki Sözler namıyla risaleler mu-rattır.

لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ ❀ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا ²

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşim Re’fet Bey,

Senin âlimâne suallerin Risale-i Nur’un Mektubat kısmında çok ehemmiyetli hakikatlerin anahtarları olmasından, senin suallerine karşı lâkayt kalamıyorum. Bunun kısa cevabı şudur:

Madem Kur’ân bir hutbe-i ezeliyedir, nev-i beşerin umum tabakatıyla ve ehl-i ibadetin bütün taifeleriyle ko-nuşur; elbette onlara göre müteaddit manaları ve küllî manasının çok mertebeleri bulunacak. Bazı müfessirler, yalnız en umumî veya en sarîh veya vacip veya bir sün-net-i müekkedeği ifade eden manayı tercih eder. Meselâ,

eden İslâm âlimi.
müteaddit: çeşitli, bir çok.
nam: ad, isim.
nev-i beşer: insanlığı, insanlar.
saadet: mutluluk.
sarîh: açık, aşikâr.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulle-nen.
sual: soru.
sünnet-i müekkede: müekket sünnet, kuvvetli sünnet; Hz. Pey-gamberin (a.s.m.) hemen hemen devamlı olarak yerine getirdiği ibadetler.
tabakat: tabakalar.
tahkik: doğru olup olmadığını araştırmak, inandığı şeylerin aslı-nı, esasını bilerek inanma.
taife: bölük, takım, guruh, fırka.
umum: bütün.
umumi: herkesle ilgili, genel.
vacip: dinî bakımdan yapılması şart olan, kesinlik bakımından farzdan sonra gelen.

1. Gaybı Allah’tan başka kimse bilemez.

2. Ey Rabbimiz! Unutur veya bir hataya düşer de bir kusur işlersek bizi onunla hesaba çek-me. (Bakara Suresi: 286.)

âlimâne: bilerek, bilene yakı-sır tarzda.
aziz: muhterem, saygın.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i ibadet: ibadet ehli, Al-lah’a kulluğu tam olarak ya-panlar.
hakikat: gerçek, esas.
hassa: bir kimseye, ya da bir

şeye özel olan nitelik.
hecaî: hece vezni ile ilgili, he-ceye ait.
haruf: harfler.
hutbe-i ezeliye: ezeli hutbe, Kur’ân-ı Kerîm.
karine: karışık veya belirsiz bir şeyin anlaşılmasına, çözü-l-mesine yarayan hâl, ipucu.

küllî: umumî, genel, bütün olan.
lâkayt: kayıtsız, ilgisiz.
madem: ...den dolayı, böyle ise.
mertebe: derece, basamak.
meselâ: örneğin.
müfessir: Kur’ân-ı Kerîm’in metnini tefsir, serh ve izah

bu ayette, ¹ وَمِنْ أَلْيَلٍ فَسَبِّحْهُ 'dan ehemmiyetli bir sünnet olan iki rekât teheccüt namazını ve ² وَأَذْبَارَ التُّجُومِ 'dan, bir sünnet-i müekkeke olan sabah, fecir sünnetini zikretmiş. Yoksa, evvelki mananın daha çok efradı var.

Kardeşim, seninle konuşmak kesilmemiş.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Şimdi zuhr namazını kıldım. Tesbihat içinde siz hatırmaya geldiniz ki, her biri hem kendini, hem hanesindeki akrabasını düşünmekle mahzun olur. Birden kalbe geldi ki, madem eski zamanlarda ahiretini dünyasına tercih edenler, hayat-ı içtimaiyenin günahlarından kurtulmak ve ahiretine halisâne çalışmak niyetiyle mağaralarda, çilehanelerde riyazet ile hayatlarını geçirenler bu zamanda olsaydılar, Risale-i Nur şakirtleri olacaktılar; elbette şimdi bu şerait altında, bunlar onlardan on derece daha ziyade muhtaçtır ve on derece fazla fazilet kazanıyorlar ve on derece daha rahattırlar.

* * *

Aziz, mübarek kardeşlerim,

Pek çok selâm... Bizim memlekette eskide arefe gününde bin İhlâs-ı Şerif okurduk. Ben, şimdi bir gün evvel beş yüz ve arefede dahi beş yüz okuyabilirim. Kendine güvenen, birden okuyabilir. Ben, gerçi sizleri

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

arefe: bayramdan bir önceki gün.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

aziz: muhterem, saygın.

çilehane: çile yeri, çile çekilen yer.

efrat: fertler.

ehemmiyetli: önemli.

evvel: önce.

fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek derece.

fecir: sabah namazı.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

günah: Allah'ın emirlerine aykırı davranış, uygunsuz fiil, dinî suç.

halisâne: temiz kalplilikle, safiyle.

hane: ev, mesken.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

İhlâs-ı Şerif: şerefli İhlâs suresi.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahzun: hüznü, kederli, kaygılı, dertli, üzüntülü.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

rekât: namazda bir kıyam, bir rükû ve iki secdeden oluşan bölüm.

riyazet: nefsi terbiye, dünya lezzetlerinden ve rahatından sakınma; perhizle, kanaatle yaşama.

şakirt: talebe, öğrenci.

selâm: barış, rahatlık, selâmet ve

1. Gecenin bir kısmında Onu tesbih et. (Tur Suresi: 49.)

2. Yıldızlar kaybolurken de. (Tur Suresi: 49.)

esenlik dileme.

şerait: şartlar.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

sünnet: farz namazlar dışında kılınan bazı namazlar; Hz. Muhammed'in (a.s.m.) Kur'ân dışında, Müslümanlara örnek olan mübarek söz, fiil ve

emirleri, kabulleri veya takrirleri.

sünnet-i müekkeke: müekket sünnet, kuvvetli sünnet; Hz. Peygamberin (a.s.m.) hemen hemen devamlı olarak yerine getirdiği ibadetler.

teheccüt: gece namazı, gece kalkılarak kılınan nafile namaz.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

zikretmek: anmak, bildirmek.

ziyade: çok, fazla.

zuhr: öğle, öğle vakti, öğle zamanı.

göremiyorum ve hususî her birinizle görüşmüyorum; fakat ben, ekser vakitler, dua içinde her birinizle bazen ismiyle sohbet ederim.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben, şimdiye kadar Nur fabrika dairesinin mübarekler heyetinden iki ehemmiyetli rükünler kurtulmuşlar tahmin ederim. Elhak, o daire, o heyet, altı yedi senede yirmi otuz sene kadar fatihâne iş görmüşler, parlak kalemlerinin yadigârları gibi, onların hizmetlerine tevakkuf etmez; onların bedeline, onların defter-i a'mallerine hasenat yazdırıyor. Hatta, *Hizb-i Nurî*'nin öyle bir kuvvetli fütuhâtı var ve öyle ehemmiyetli yerlere girmiş ki, onu neşredenler mütemadiyen çalışıyorlar hükmündedir. Ben, pekçok çalışmış ve çalışan Hafız Mustafa'yı da evvelki zat gibi dışarıda zannederdim, yalnız bir defa "O da buradadır" işittim; belki başka Mustafa'dır diye teselli buluyordum.

* * *

Aziz kardeşlerim,

Ben, bu sabah tesbihatta Hafız Tevfik'e acıdım. Bu iki defadır zahmet çekiyor tahattur ettim. Birden hatıra geldi: "Onu tebrik et!" O, kendini faydasız bir ihtiyat ile Risale-i Nur'daki çok ehemmiyetli makamından ve büyük hissesinden bir derece çekmek isterdi. Fakat hizmetinin kudsiyeti ve azameti, onu yine o büyük hisseye ve pek

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
aziz: muhterem, saygın.
bedel: karşılık.
defter-i a'mal: insanların işlediği ve yaptığı şeylerin kaydedildiği defter; amellerin defteri.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ehemmiyetli: önemli.
ekser: pek çok.
elhak: hakkin tâ kendisi, tam doğrusu; doğrusu ya.
evvel: önce.

fatihâne: fethederek, fatihçe.
fütuhât: zaferler, fetihler, galibiyetler.
hasenat: iyi ameller, iyi işler, hayırlar.
heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.
hiye: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.
hisse: pay, nasip.
hükmünde: değerinde, yerinde.

hususî: özel.
ihtiyat: tedbirli hareket etme.
kudsiyet: kutsallık, mukaddelik, azizlik.
makam: yer, mevki.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.
neşretme: dağıtma, yayma, saçma.
rükün: bir şeye samimî olarak meyletme, yönelme.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

tahattur: hatırlama, hatıra getirme.

tesbihât: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

teselli: avunma.

tevakkuf: duraklama, durma, eğlenme.

yadigâr: bir kimseyi veya olayı hatırlatan eşya veya kimse.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zan: sanma, kesin olarak bilmek, sizin kuvvetli ihtimalle hükmetme.

zat: kişi, şahıs.

büyük sevaba muvaffak eyledi. Az bir sıkıntı ve geçici bir küçük zahmet ile böyle bir şeref-i manevîden geri kalmamak gerektir.

Evet, kardeşlerim. Madem her şey gidiyor ve gittikten sonra, eğer lezzet ve keyif ise, boşu boşuna gider, bir hasret kalır; eğer sıkıntı ve zahmet ise, hem dünyevî ve uhrevî, hem böyle bir kudsî hizmet noktasında öyle bir lezzetli faydalar var ki, o zahmeti hiçe indirir. İçinizde biri müstesna, en ihtiyarı ve en ziyade başına sıkıntılar toplanan benim. Sizi temin ederim; tam bir sabır ve şükür ve tahammül ile hâlimden memnunum. Musibete şükür ise, musibetteki sevap ve uhrevî ve dünyevî faydaları içindir.

* * *

Aziz kardeşlerim,

Meyve'nin meselelerinin tekmi edilmesine meydan vermeyen mânilerin zevali ile, inşaallah yine başlanacak; ki, birisi soğuk, birisi masonların onun kuvvetinden dehşet almalarıdır. Ben, bu musibette, kader-i İlâhî cihetini düşünüyorum. Zahmetin rahmete inkılâp eder.

Evet, “Risale-i Kader”de beyan edildiği gibi, *her hâdisede iki sebep var:*

Biri, zahîrîdir ki, insanlar ona göre hükmederler; çok defa zulmederler.

Biri de hakikattir ki, kader-i İlâhî ona göre hükmeder; o aynı hâdisede, beşer zulmünün altında adalet eder.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

aziz: muhterem, saygın.

beşer: insanlık.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cihet: yön.

dehşet: büyük tehlike karşısında korkma ve şaşırıp kalma.

dünyevî: dünyaya ait.

hâdis: olay.

hakikat: gerçek, esas.

hasret: ele geçmeyen veya kaçırılan bir nimete üzüлüp yanma, iç çekme, üzüntü.

hükmetme: hâkim olma, işleme.

inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.

inşaallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.

kader-i İlâhî: İlâhî kader, Allah'ın kader kanunu.

kudsî: mukaddes, yüce.

kuvvet: güç, kudret.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mâni: engel.

mason: dünyevî maksatlarla kurulmuş, sıkı bir dayanışmayı esas alan komitacı teşkilâtın mensubu.

mesele: önemli konu.

musibet: felâket, belâ.

müstesna: istisna olan, kaide dışı.

muvaffak: beceren, neticeye varan, sonuç alan.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

Risale-i Kader: Kader Risalesi, Sözler’de yer alan Yirmi Altıncı Söz risalesi.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah’a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

şeref-i manevî: manevî şeref, manevî üstünlük.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

tekmi: tamamlama, kemâle erdirmeye.

temin: sağlama.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

zahîrî: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

ziyade: çok, fazla.

zulüm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

Meselâ, bir adam, yapmadığı bir sirkat ile zulmen hapse atılır. Fakat gizli bir cinayetine binaen, kader dahi hapsine hüküm verir; aynı zulm-i beşer içinde adalet eder. İşte bu meselemizde, elmaslar şişelerden, sıddık fedakârlar mütereddit sebatsızlardan ve halis muhlisler benlik ve menfaatini bırakmayanlardan ayrılmak için, bu şiddetli imtihana girmemizin iki sebebi var:

Birisi: Ehl-i dünya ve siyasetin evhamlarına dokunan kuvvetli bir tesanüt ve ihlâsla fevkalâde hizmet-i diniyedir; zulm-i beşer buna baktı.

İkincisi: Herkes kendi başına bu kudsî hizmete tam ihlâs ve tam tesanüt ile tam liyakat göstermediğimizden, kader dahi buna baktı.

Şimdi kader-i İlâhî, ayn-ı adalet içinde hakkımızda ayn-ı merhamettir ki; birbirine müştak kardeşleri bir meclise getirdi, zahmetleri ibadete ve zayıatları sadakaya çevirdi. Ve yazdıkları risaleleri her taraftan nazar-ı dikkati celp etmek; ve dünyanın mal ve evlâdı ve istirahatı pek muvakkat ve geçici ve her hâlde bir gün onları bırakıp toprağa girecek olmasından, onların yüzünden ahiretini zedelememek; ve sabır ve tahammüle alışmak ve istikbaldeki ehl-i imana kahramanâne bir numune-i imtisal, belki imamları olmak gibi çok cihetle ayn-ı merhamettir. Fakat, yalnız bir cihet var ki, beni düşündürüyor. Nasıl bir parmak yaralansa, göz, akıl, kalp ehemmiyetli vazifelerini bırakıp onunla meşgul oluyorlar; öyle de, bu derece zarurete giren sıkıntılı hayatımız, yarasıyla kalp ve

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
ayn-ı adalet: adaletin aslı, adaletin tâ kendisi.
ayn-ı merhamet: merhametin tâ kendisi, merhametin esası.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
celp: çekme, çekiş, kendine

çekmek.
cihet: yan, yön, taraf.
cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset adamları, politikacılar.
elmas: çok kıymetli bir mü-

cevher.
evham: vehimler, zanlar, kuşuklar, esassız şeyler, kuruntular.
evlât: veletler, çocuklar.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, fedâ eden.
fevkalâde: olağanüstü.
halis: saf, samimî.
hizmet-i diniye: dinî hizmet.
hüküm: karar, emir.
ibadet: Allah'ın emrettiklerini yerine getirme, Allah'a karşı

kulluk vazifesini yapma.
ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemezsizin, sırf Allah rızası için yapma.
imam: önde ve ileride olan, delil, rehber.
istikbal: gelecek zaman.
istirahat: dinlenme, rahatlama.
kader: Cenab-ı Hakkın ezeli ilmi ile, kâinata olmuş ve olacak bütün şeylerin varlık ve yokluğunu, geçmiş ve geleceğini bilmesi.
kader-i İlâhî: İlâhî kader, Allah'ın kader kanunu.
kahramanâne: kahramanca, kahraman olana yakışır şekilde, yigîtçe, cesurâne.
kudsî: mukaddes, yüce.
liyakat: layık olma, ehliyet.
meclis: görüşülecek bir mesele için bir araya gelmiş insan topluluğu.
menfaat: fayda.
meselâ: örneğin.
meşgul: bir işle uğraşan, iş görmekte olan kimse.
muhlis: ihlâslı, samimî, dostluğu halis, her hâli içten ve gönülden olan.
müştak: arzulu, fazla istekli, istiyak gösteren.
mütereddit: tereddüt eden, kararsız.
muvakkat: geçici.
nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.
numune-i imtisal: örnek alınacak şekildeki numune, örnek numune.
sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve âfetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.
sadaka: Allah rızası için ihtiyaç sahibi fakirlere yapılan yardım, farz olmadığı hâlde kişinin fakirlere verdiği para, mal vs. gibi şeyler.
sebat: kararlı olma, karardan vazgeçmeme, azimlilik.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
sirkat: hırsızlık, çalma.
tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.
tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.
vazife: görev.
zahmet: sıkıntı, eziyet, mesak-kat.
zaruret: zorunluluk, mecburiyet.
zayıat: zarar ve ziyan.
zulmen: zulümle, haksızlıkla, zulmederek.
zulm-i beşer: insanların yaptığı zulüm.

ruhumuzu kendiyle meşgul eder. Hatta, dünyayı unutmak lâzım olduğu bir zamanımda, o hâl beni masonların meclisine getirdi, onları tokatlamakla meşgul eyledi; Cenab-ı Hak bu gaflet hâlini de bir mücahede-i fikriye nev'inden kabul etmek ihtimaliyle teselli buldum.

Risale-i Nur'un kıymettar muallimi Hafız Mehmed'in kardeşi Ali Gül'ün selâmını aldım. Ben hem ona, hem bütün hemşehrilerine ve Sava'nın bütün ahya ve emvâtına binler selâm ve dua ederim.

* * *

1 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sizin sebat ve metanetiniz, masonların ve münafıkların bütün plânlarını akim bırakıyor.

Evet kardeşlerim, saklamaya lüzum yok; o zındıklar, Risale-i Nur'u ve şakirtlerini tarikate ve bilhassa Nakşî tarikatine kıyas edip, o ehl-i tarikati mağlûp ettikleri plânlar ile bizleri çürütmek ve dağıtmak fikriyle, bu hücumu yaptılar.

Evvelâ: Ürkütmek ve korkutmak ve o mesleğin suiistimalâtını göstermek.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

ahya: diriler, canlılar.
akim: neticesiz, sonu yok, başarsız.
aziz: muhterem, saygın.
bilhassa: özellikle.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ehl-i tarikat: tarikat ehli, kalbini dünyanın fani işlerinden ayırıp, Allah sevgisi ile bağlayan kimse-ler.
emvat: ölümler.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.
gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.
hemşehri: aynı şehirli, aynı memleketli.
hücum: saldırma.
ihtimal: olabilirlik.
kıyas: bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme, bu yolda verilen hüküm, bir tutma.
kıymettar: kıymetli, değerli.
mağlûp: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.
mason: dünyevi maksatlarla kurulmuş, sıkı bir dayanışmayı esas alan komiteci teşkilâtın mensubu.
meclis: görüşülecek bir mesele için bir araya gelmiş insan topluluğu.
meşgul: bir işle uğraşan, iş görmekte olan kimse.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
metanet: metin olma, dayanıklılık, sağlamlık.
muallim: ders veren, öğretici.

mücahede-i fikriye: fikir yoluyla yapılan mücahede, ikna yoluyla yapılan cihad.
münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi davranan.
Nakşi: Hz. Şah-ı Nakşibend'in kurduğu tarikat ve bu tarikata mensup olan.
nevi: çeşit, tür.
plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
şakirt: talebe, öğrenci.
sebat: sözünde durma, kararlı olma, azimlilik.
selâm: bari, rahatlık, selâmet ve esenlik dileme.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
suiistimalât: kötü kullanmalar.
tarikat: aynı dinden olmakla birlikte, bazı ilâhî hakikatlere varma ve Allah'a vasil olma yolunda farklı görüş taşıyanların meydana getirdiği topluluk.
teselli: avunma.
zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

Ve saniyen: O mesleğin erkânlarının ve müntesibînin kusuratlarını teşhir etmek.

Ve salisen: Maddiyyun felsefesinin ve medeniyetinin cazibedar sefahat ve uyutucu lezzetli zehirleriyle ifsat etmek ile, mabeynlerinde tesanüdü kırmak ve üstatlarını ihanetlerle çürütmek ve mesleklerini fennin, felsefenin bazı düsturlarıyla nazarlarından sukut ettirmektir ki, Nakşîlere ve ehl-i tarikate karşı istimal ettikleri aynı silâh ile bizlere hücum ettiler; fakat, aldandılar. Çünkü, *Risale-i Nur'un meslek-i esası, ihlâs-ı tam ve terk-i enaniyet ve zahmetlerde rahmeti ve elemelerde bâkî lezzetleri hissedip aramak ve fânî ayn-ı lezzet-i sefihânedeki elim elemeleri göstermek ve imanın bu dünyada dahi hadsiz lezzetlere medar olmasını ve hiç bir felsefenin eli yetişmediği noktaları ve hakikatleri ders vermek olduğundan, onların plânlarını inşaallah tam akim bırakacak ve meslek-i Risale-i Nur ise tarikatlere kıyas edilmez* diye onları susturacak.

Bir Lâtife: Bu sabah, yanımdaki jandarma koğuşundan biri beni çağırdı; pencereye çıktım.

Dedi: “Bizim kapımız kendi kendine kapandı; ne yapıyoruz, açılmıyor.”

Ben de dedim: “Size işaretler ki, nöbetdar olduğunuz ve üstlerinden kapı kapattığınız adamlar içinde sizin gibi masumlar var. Hatta, on seneden beri görmediğim bir

istimal: kullanma.

kıyas: bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme, bu yolda verilen hüküm, bir tutma.

kusurat: kusurlar, noksanlıklar, eksiklikler, özürler.

lâtife: güzel ve hoş nükte, şaka.

mabeyn: ara.

maddiyyun: maddenin ezeli ve ebedî olduğuna, sonradan yaratılmış bulunduğu inananlar, maddeye bağlı kalanlar, maddeciler, materyalistler.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

medar: sebep, vesile.

medeniyet: bir topluluğun hayat tarzı, bilgi seviyesi, sanat gücü, maddî ve manevî varlığı ile ilgili vasıfların tamamı.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

meslek-i esas: esas meslek.

meslek-i Risale-i Nur: Risale-i Nur mesleği, Risale-i Nur yolu, Risale-i Nur tarzı.

müntesip: intisap etmiş, bağlanmış, mensup.

Nakşî: Hz. Şah-ı Nakşibend'in kurduğu tarikat ve bu tarikata mensup olan.

nazar: bakış, fikir.

nöbetdar: nöbetçi, nöbet tutan.

plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

salisen: üçüncü olarak.

saniyen: ikinci derecede, ikinci olarak.

sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.

sükût: değerden düşme, değerini yitirme.

tarikât: aynı dinden olmakla birlikte, bazı ilâhî hakikatlere varma ve Allah'a vasıl olma yolunda farklı görüş taşıyanların meydana getirdiği topluluk.

terk-i enaniyet: benlik ve enaniden vazgeçme.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

teşhir: gösterme, sergileme.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

akim: neticesiz, sonu yok, başarısız.

ayn-ı lezzet-i sefihâne: sefahatten alınan zevkin, lezzetin kendisi.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

cazibedar: çekici, cazibeli.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

ehl-i tarikat: tarikat ehli, kalbini dünyanın fani işlerinden ayırıp, Allah sevgisi ile bağlayan kimseler.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.

elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.

erkân: rükünler, esaslar.

fânî: ölümlü, geçici.

felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.

fen: tecrübe, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hücum: saldırma.

ifsat: fesada uğratma, bozma, düzensizlik meydana getirme.

ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.

ihlâs-ı tam: tam ihlâs, yaptığı her işinde Allah'ın emrini ve rızasını gözetme, dünyevî veya uhrevî hiç bir karşılık beklememe.

iman: inanç, itikat.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

kardeşimle bir dakika görüşmek bahanesiyle bana ihanet ve başka bahane ile dış kapımızın ikincisini dahi kapadılar. Onun cezası olarak, sizin kapınız dahi kapandı.”

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Size dün yazdığım lâtifenin üç zerafeti var:

- *Birincisi:* İstikbalde gelecek mübarek heyetin şahs-ı manevîsinin bir mümessili olmasından, o şahs-ı manevînin sırrıyla ve bereketiyle sürgülü kapı kendi kendine açıldığı gibi, yine o tahakkuk edip vücuda gelmiş mübarek heyetin bir mümessilinin on sene sonra yarım dakika benimle görüşmesi sebebiyle, bana hiddet edildi; ben de hiddet ettim, “Kapıları kapansın” tekrar eyledim. Aynı günün gecesinin sabahında —hiç vuku bulmamış— kendi kendine nöbetçilerin kapıları kapandı, iki saat açılmadı.

- *İkinci zerafeti:* Ben, bir pusula, müddeiumuma, müdürle göndermişim. İçinde demiştim: “Ben tecritteyim, kimse ile görüşemiyorum; görüşsem de bu şehirde kimseyi tanımıyorum. Buranın belediyesi, birisiyle... ilâahir.”

Sonra müddeiumumî demiş: “O tecritte mi?”

Müdür demiş: “Yok.”

aziz: muhterem, saygın.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

bereket: mübareklik, bolluk, sadet.

heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.

hiddet: öfke, kızgınlık.

ihamet: hainlik, kötülük etme, ar-

kadan vurma.

ilâahir: sona kadar, sonuna kadar.

istikbal: gelecek.

lâtime: güzel ve hoş nükte, şaka.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müddeiumumî: savcı.

mümessil: temsil eden, tem-

silci.

pusula: kısa mektup.

şahs-ı manevî: manevî şahıs; belli bir şahıs olmayıp, kendisine bir şahıs gibi muamele edilen şirket, cemaat, cemiyet gibi ortaklıklar; belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

sıddık: çok doğru, dürüst,

hakki ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

sır: gizli hakikat.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tecrit: hücre hapsi.

vücut: var olma, varlık.

vuku: olma, meydana gelme.

zerafet: incelik, zariflik.

İkisi bana itiraz etmişler. Aynı gün, yarım meczup ve yarım akraba biri, yarım dakika benimle görüşmesi yüzünden öyle bir vaziyet gösterildi ki, hiç bir tecritte olmamış. Bana itirazları yüzlerine çarptı.

• **Üçüncüsü:** Komşudaki haylaz gençlerin kapıda gürültüleri akşam yatsı ortasında bana zarar ederdi, fakat az idi. O kapıyı da aynı gün bir bahane ile kapattılar. Hem fena koku menzirimde ziyadeleşti, hem o haylazların kapıma yakın gürültüleri ziyade bana zarar verdi. Ben de yine “Kapıları kapansın. Neden böyle yapıyorlar?” dedim. Aynı sabah o hâdise oldu.

* * *

Kardeşlerim,

Yeni hurufla yazdığınız iki Mesele, cidden tesirini gösterdi. Birinci, İkinci, Üçüncü Meseleleri de yazılsa çok iyi olur. Fakat Hüsrev ve Tahîrî gibi kalemleri Kur’ân’a ve Kur’ân hattına mahsus ve memur olmalarından, bana endişe verir. Başkalar yazsalar daha münasıptır.

* * *

Aziz kardeşlerim,

Bir seneden beri bir parça, yani bir kilo kadar şehriye ve pirinçten sarf ediyordum. Şüphem kalmadı ki, büyük bir bereket, içinde var. Şimdi siz bırakmıyorsunuz ki pişireyim. Öyle ise, onu size hem teberrük, hem bereketli bir hediye ediyorum. O yıldız şehriyeden, bir defa harika bir bereketi gördüm. Taneleri pişirdikten sonra

akraba: yakınlar, aralarında soyca yakınlık bulunanlar, hı-sımlar.
aziz: muhterem, saygın.
bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için sü-rülen uydurma sebep.
bereket: bolluk, bereket, gür-lük.
cidden: ciddî olarak, gerçek olarak.
endişe: kaygı.
hâdise: olay.
harika: olağanüstü.
hat: yazı, el yazısı.
haylaz: işsiz, serseri, hayırsız.
huruf: harfler.
itiraz: kabul etmediğini be-lirtme, karşı çıkma.
mahsus: bir şeye veya kişiye

has olan.
mezcup: deli, divane, mec-nun.
menzil: ev, oda, yer.
mesele: önemli konu.
münasip: uygun, yerinde.
sarf: harcama.
teberrük: bir şeyi bereket veya saadet vesilesi sayma, kabul etme.

tecrit: hücre hapsi.
tesir: etki.
vaziyet: durum.
ziyade: fazla, fazlasıyla.

kurutuyordum. Bir tek tane on mislinden ziyade büyük olduğunu ben ve başkaları gördük.

* * *

Aziz kardeşlerim,

Bu gece evrat ile meşgul olurken, nöbetçiler ve başkalar işitiyorlardı. Kalbime geldi ki: “Acaba bu izhar, sevabını noksan etmiyor mu?” diye telâş ettim. Hüccetü'l-İslâm İmam-ı Gazalî'nin meşhur bir sözü hatıra geldi. O demiş: “Bazen izhar, çok defa ihfadan daha ziyade efdal olur.” Yani aşikâre yapmakta, başkalar ya istifade veya taklit etmek veya gafletten uyanmak veya dalâlette ve sefahatte muannit ise, karşısında şeair-i İslâmiye nev'inde izhar etmek, izzet-i diniyeyi göstermek gibi çok cihetle, hususan bu zamanda ve ihlâs dersini tam alanlarda, de-ğil riya, belki gizliden tasannu karışmamak şartıyla, çok ziyade sevaplı olabilir diye bir teselli buldum.

* * *

İki gün evvel sorgu hâkimi beni çağırdığı vakit, ben, “Kardeşlerimi nasıl müdafaa edeyim?” diye düşünürken, İmam-ı Gazalî'nin Hizbü'l-Masun'unu açtım; birden bu ayetler nazarımda göründü:

اِنَّ اللّٰهَ يُدَافِعُ عَنِ الدِّينِ اَمَنُوا ۝ يَسْعٰى نُوْرُهُمْ بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ ۝
وَبِاَيْمَانِهِمْ ۝ اَللّٰهُ حَفِيْظٌ عَلَيْهِمْ ۝ ... طُوْنِيْ لَهُمْ ... ۝

1. Muhakkak ki Allah, kâfirlerin şerrini iman edenlerden uzaklaştırır. (Hac Suresi: 38.)
2. Onların nuru önlerinde ve sağ taraflarında koşar. (Hadid Suresi: 12.)
3. Allah onlar üzerinde koruyucudur. (Şura Suresi: 6.)
4. Onlara müjdeler olsun! (Ra'd Suresi: 29.)

misil: benzer, eş, kat.
ziyade: çok, fazla.
aziz: muhterem, saygın.
evrat: virtüler, okunması âdet olan dinî dualar.
meşgul: bir işle uğraşan, iş görmekte olan kimse.
izhar: açığa vurma, meydana çıkarma, aşikâr etme.
sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.
noksan: eksiklik, azlık, tam olmamış.
Hüccetü'l-İslâm: İslâmın delili, hücceti.
meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.
izhar: açığa vurma, meydana çıkarma, aşikâr etme.
ihfa: saklama, gizleme.
ziyade: çok, fazla.
efdal: en faziletli, en üstün.
aşikâre: apaçık, belli, aşikâr, meydana, zahir.
istifade: faydalanma, yararlanma.
gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılmak, azma, batıla yönelme.
sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.
muannit: inatçı, ayak direyen.
şeair-i İslâmiye: İslâma ait işaretler, İslâma sembol olmuş iş ve ibadetler.
nevi: çeşit, tür.
izhar: açığa vurma, meydana çıkarma, aşikâr etme.
izzet-i diniye: dinin gerektirdiği haysiyet, yücelik.

cihet: yan, yön, taraf.
hususan: bilhassa, özellikle.
ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.
riya: iki yüzlülük, yalandan gösteriş, samimiyezsizlik.
tasannu: yapmacık.
ziyade: fazla, fazlasıyla.
sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.
teselli: avunma.
evvel: önce.
hâkim: kanun uygulayan kimse, yargıç.
müdafaa: savunma, koruma.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
nazar: bakış, dikkat.

Baktım ki, birinci ayet, şeddeler sayılsa ve meddeler sayılmazsa, ¹ اَمَّنُوا 'deki "vav" dahi meddedir, makam-ı cifrîsi ve ebcedîsi bin üç yüz altmış iki (1362) eder ki, tam tamına bu senenin aynı tarihine ve bizim mü'min kardeşlerimizi müdafaaya azmettiğimiz zamana, hem manası, hem makamı tevafuk ediyor. "Elhamdülillâh," dedim, "benim müdafaama ihtiyaç bırakmıyor."

Sonra hatırıma geldi ki, "Acaba netice ne olacak?" diye merak ettim. Gördüm, ³ اللَّهُ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ ² طُوبَى لَهُمْ 'deki iki cümle, tenvin sayılmak şartıyla, makam-ı cifrîsi aynen bin üç yüz altmış iki (eğer bir med sayılmazsa iki, eğer sayılsa üç) eder; tam tamına hıfz-ı İlâhiyeye pek çok muhtaç olduğumuz bu zamanın, bu senenin ve gelecek senenin aynı tarihine tevafuk ederek, bir seneden beri büyük bir dairede ve geniş bir sahada aleyhimize ihzar edilen dehşetli bir hücum karşısında mahfuziyetimize teminat ile, teselli veriyor. Risale-i Nur, bu hâdisede daha parlak fütuhâtı hâkim dairelerde bulunmasından, şimdiki muvakkat tevakkuf bizi me'yus etmez ve etmemeli. Ve *Ayetü'l-Kübra*'nın tab'ı sebebiyle müsaderesi, onun parlak makamına nazar-ı dikkati her taraftan ona celp etmesine bir ilânname telâkki ediyorum.

⁴ رَبَّنَا آتِنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَا ayetini şimdi okudum.

⁵ وَاغْفِرْ لَنَا cümlesi tam tamına bin üç yüz altmış iki eder;

1. İman edenler.

2. Allah onlar üzerinde koruyucudur. (Şura Suresi: 6.)

3. Onlara müjdeler olsun! Ra'd Suresi: 29.)

4. Ey Rabbimiz! Nurumuzu tamamla ve bizi bağışla. (Tahrim Suresi: 8.)

5. Bizi bağışla.

aleyh: karşı, karşıt.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

azim: kesin karar.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

dehşetli: ürktücü, korkunç.

ebcedi: ebced hesabına ait.

elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, hamd Allah'a aittir.

fütuhât: zaferler, fetihler, galibiyetler.

hâdis: olay.

hıfz-ı İlâhiye: Allah'ın koru-

ması.

hücum: saldırma.

ihzar: hazır etme, hazırlama.

ilânname: ilân yazısı, içinde ilân yazılı olan kâğıt.

mahfuziyet: korunurluk, korunur olma hâli.

makam: yer, durak.

makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifer hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifer hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

makam-ı ebcedi: ebcedle ilgili makam, ebcedi mana, ebcedi hesap.

med: hemzeden sonra gelen elifin yerine yazılan işaret.

medde: med işareti, Kur'ân-ı Kerim'de üzerine konduğu elifi uzatarak okutan işaret.

me'yus: ümitsiz, yeise düşmüş, ümidi kesilmiş, kederli.

müdafa: savunma, koruma.

mü'min: iman eden, inanan.

müsader: toplatma, elden alma.

muvakkat: geçici.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

şedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

tab: kitap basma, kitap baskısı, baskı.

telâkki: anlama, kabul etme.

teminat: inandırıcılığı, sağlamak için söylenen söz.

tenvin: Arapça bir kelimenin sonunun nun gibi okutmak üzere konulan işaret; kelimenin sonuna iki üstün (en), iki esre.

teselli: avutma, acısını dindirme.

tevafuk: uyuma, uygunluk, birbirine denk gelme.

tevakkuf: duraklama, durma, eğlenme.

bu senenin aynı tarihine tevafuk eder ve bizi çok istiğfara davet ve emredir ki, nurunuz tamam olsun ve Risale-i Nur noksan kalmasin.

* * *

1 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu eski ve yeni iki medrese-i Yusufiyedeki şiddetli imtihanda sarsılmayan ve dersinden vazgeçmeyen ve yakıcı çorbadan ağızları yandığı hâlde talebeliğini bırakmayan ve bu kadar tehacüme karşı kuvve-i maneviyesi kırılmayan zatları ehl-i hakikat ve nesl-i ati alkışlayacakları gibi, melâike ve ruhanîler dahi alkışlıyorlar, diye kanaatim var. Fakat içinde hastalıklı ve nazik ve fakirler bulunmasıyla, maddî sıkıntı ziyadedir. Ve buna karşı da her biriniz her birisine birer tesellici ve ahlâkta ve sabırda birer numune-i imtisal ve tesanüt ve taltifte birer şefkatli kardeş ve ders müzakeresinde birer zeki muhatap ve mucip ve güzel seciyelerin in'ikâsından birer âyine olmanız o maddî sıkıntıları hiçe indirir, diye düşünüp, ruhumdan ziyade sevdiğim sizler hakkında teselli buluyorum.

Yüz yirmi yaşında bulunan Mevlâna Halid'in (k.s.) cübbesini size bir gün göndereceğim. O zat onu bana giyirdiği gibi, ben de onun namına sizin her birinize teberrükten giydirmek için, hangi vakit isterseniz göndereceğim.

âyine: ayna.

aziz: muhterem, saygın.

cübbe: üste giyilen bol ve uzun elbise.

davet: çağırma, çağrı.

ehl-i hakikat: hakikati arzularanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

in'ikâs: aksetme, yansıma.

istiğfar: tevbe etme, Allah'tan günahlarının bağışlanmasını isteme.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.

maddî: para, mal vb. şeylerle ilgili.

Medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapisane.

melâike: melekler.

mucip: icap eden, uyan, gereken, gerektiren.

muhatap: kendisine hitap olunan, söz söylenilen kimse.

müzakere: bir iş hakkında konuşma, karşılıklı fikir söyleme, danışma, görüşme.

nam: ad, isim; yerine, vekillik.

nazik: narin, ince.

nesli ati: gelecek nesil.

noksan: eksiklik, azlık, tam olmayış.

numune-i imtisal: örnek alınacak şekildeki numune, örnek numune.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın te-

meli ve sebebi olan manevî varlık.

ruhani: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve âfetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

seciye: iyi huy, karakter.

sefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

talebe: talep eden, öğrenci.

taltif: iltifat etme, gönül okşama.

teberrük: mübarek göre-

rek, uğur sayarak.

tehcüm: hücum etme, saldırma.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

teselli: avunma, avutma, acısını dindirme.

tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: çok, fazla.

Yeni geldiğimiz zaman çiçek aşısı doktoru beni aşıladı. O kolum çıban oldu ve şişti; o şiş aşıya iniyor, beni yatırmıyor, abdestte sıkıntı veriyor. Acaba benim vücudum aşya gelmez; veyahut başka bir mana var! Yirmi sene evvel beni Ankara'da aşıladılar, şimdiye kadar o aşı yeri ara sıra işliyor, rahatsızlık veriyor. Bu da öyle olmasın, diye hatırıma geldi. Sizde nasıl?

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Kader-i İlâhî adaleti bizleri Denizli medrese-i Yusufiye sine sevk etmesinin bir hikmeti, her yerden ziyade, Risale-i Nur'a ve şakirtlerine, hem mahpusları, hem ahalisi, belki hem memurları ve adliyesi muhtaç olmalarıdır. Buna binaen, biz bir vazife-i imaniye ve uhreviye ile bu sıkıntılı imtihana girdik. Evet, yirmi otuzdan ancak bir ikisi tadil-i erkân ile namazını kılan mahpuslar içinde, birden Risale-i Nur şakirtlerinden kırk ellisi umumen bilâistisna, mükemmel namazlarını kılmaları, lisan-ı hâl ile ve fiil diliyle öyle bir ders ve irşattır ki, bu sıkıntı ve zahmeti hiçe indirir, belki sevdirebilir. Ve şakirtler, ef'alleriyle bu dersi verdikleri gibi, kalplerindeki kuvvetli tahkikî imanlarıyla dahi buradaki ehl-i imanî ehl-i dalâletin evham ve şübehatından kurtarmalarına medar çelikten bir kal'a hükmüne geçeceğini rahmet ve inayet-i İlâhiyeden ümit ediyoruz.

abdest: el suyu; ibadetlerden, bilhassa namazdan önce belli bir tertip üzere bazı uzuvları yıkayıp bazılarını da meshetmek suretiyle yapılan temizlik.
adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
ahali: halk.
aziz: muhterem, saygın.
bilâistisna: istisnasız, ayırt et-

meksizin.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

ef'al: fiiller, işler.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.

fiil: iş, hareket.

evvel: önce.

hikmet: İlâhî gaye, gizli sebep, fayda.

hükmüne: yerine, değerine.

iman: inanç, itikat.

inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.

irşat: doğru yolu gösterme, gafletten uyandırma.

kader-i İlâhî: İlâhî kader, Allah'ın kader kanunu.

kal'a: büyük hisar.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

mahpus: hapsedilmiş olan, mevkuf.

medar: sebep, vesile.

Medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

şakirt: talebe, öğrenci.

sevk: önüne katıp sürme, yöneltme.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

şübehat: şüpheler.

tadil-i erkân: düzgün yapma; namazı, bütün rükünlerini, esaslarını yerine getirerek düzenine uygun şekilde kılma.

tahkiki: tahkikle alâkalı, tahkike ait, araştırma, inceleme ile ilgili.

ümit: umut, umma, ümit; bazı şeylerin istediği yönde olması konusunda beslenen his.

umumen: umumî olarak, bütün olarak.

vazife-i imaniye: imanla ilgili vazife, iman vazifesi.

vazife-i uhreviye: ahirete ait vazifeler.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

Buradaki ehl-i dünyanın bizi konuşmaktan ve temas-
tan menleri zarar vermiyor. *Lisan-ı hâl, lisan-ı kâlden da-
ha kuvvetli ve tesirli konuşuyor.* Madem hapse girmek
terbiye içindir; milleti seviyorlar ise, mahpusları Risale-i
Nur şakirtleriyle görüştürsünler. Tâ bir ayda, belki bir
günde, bir seneden ziyade terbiye alsınlar; hem millete
ve vatana, hem kendi istikballerine ve ahiretine menfa-
atlı birer insan olsunlar. Gençlik Rehberi bulunsa idi, çok
faydası olurdu; inşaallah, bir zaman girer.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugün, büyük ve merhum kardeşim Molla Abdullah
ile Hazret-i Ziyaeddin hakkındaki malûmunuz muhavere-
yi tahattur ettim. Sonra sizi düşündüm. Kalben dedim:
Eğer perde-i gayp açılrsa, bu sebatsız zamanda böyle se-
bat gösteren ve bu yakıcı, ateşli hâllerden sarsılmayan bu
samimî dindarlar ve ciddî Müslümanlar, eğer her biri bir
velî, hatta bir kutup görünse, benim nazarımda şimdi
verdiğim ehemmiyeti ve alâkayı pek az ziyadeleştirecek
ve eğer birer âmî ve adî görünse, şimdi verdiğim kıyme-
ti hiç noksan etmeyecek diye karar verdim. Çünkü, *böy-
le pek ağır şerait altında iman kurtarmak hizmeti, her şe-
yin fevkindedir. Şahsî makamlar ve hüsnüzanların ilâve
ettikleri meziyetler, böyle dağdağalı, sarsıntılı hâllerde
hüsnüzanlarını kırmakla muhabbetleri azalır ve meziyet*

adi: bayağı, aşağı, değersiz.

ahiret: dünya hayatından sonra
başlayıp ebediyen devam edecek
olan ikinci hayat.

alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.

âmî: bilgisiz, cahil.

aziz: muhterem, saygın.

ciddî: gerçek olarak, hakikaten.

dağdağa: gürültü, beyhude telaş
ve ızdırap.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla ri-
ayet eden, dininin emirlerini yeri-
ne getiren, mütedeyyin.

ehemmiyet: önem, değer, kıy-
met.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dün-
ya adamı, ahireti düşünmeyen.

fevkinde: üstünde.

hüsnüzan: bir kimsenin veya bir
hadisenin iyiliği hakkındaki vicda-
nî ve iyi kanaat.

iman: inanç, itikat.

inşaallah: 'Allah izin verirse' ma-
nasında kullanılan bir dua.

istikbal: gelecek.

kalben: kalp ile, kalpten.

kıymet: değer.

kutup: evliyalardan içerisinde zama-
nın en büyük mürsidi olan.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin duru-
şu ve görünüşü ile bir mana ifade
etmesi.

lisan-ı kâl: söz ile anlatılan mana,
konuşma dili.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahpus: hapsedilmiş olan, mev-
kuf.

makam: yer, mevki.

malûm: bilinen, bilinen olan.

men: yasak etme, engelleme,
mâni olma.

menfaat: fayda.

merhum: rahmete kavuş-
muş, ölmüş, ölü.

meziyet: bir şeyi başkaların-
dan ayıran vasıf, üstünlük ve
değerlilik vasfı.

muhabbet: sevgi, sevmek.

muhavere: konuşma, sohbet
etme.

Müslüman: İslâm dinine bağ-

lı, dindar, mütedeyyin.

nazar: bakış, nezdinde.

noksan: eksiklik, kusurlu
oluş.

perde-i gayp: gayp perdesi,
gizli perde; insanların bilme-
yip sadece Allah'ın bildiği
gayp âlemdeki manevî perde.

şahsî: şahsa, kişiye ait, husu-
sî.

şakirt: talebe, öğrenci.

samimi: içten, candan, gönül-
den.

sebat: sözünde durma, karar-

lı olma, azimlilik.

şerait: şartlar.

sıddık: çok doğru, dürüst,
hakkı ve hakikati tereddütsüz
kabullenen.

tahattur: hatırlama, hatıra
getirme.

terbiye: eğitim; iyi ahlâk, say-
gı ve edep öğrenme.

veli: Allah'ın sevgisine, hima-
yesine kavuşmuş, ermiş kim-
seler, Allah dostu, evliya.

ziyade: artma, çoğalma, çok,
fazla.

sahibi dahi onların nazarlarında mevkiini muhafaza etmek için tasannua ve tekellüfe ve sıkıntılı vakara mecburiyet hisseder. İşte hadsiz şükür olsun ki, bizler böyle soğuk tekellüflere muhtaç olmuyoruz.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bütün ruh ve kalp ve aklımla sizin leyle-i aşerenizi tebrik ederiz. Bizim şirket-i maneviyemizde büyük kazançlar edeceklerini rahmet-i İlahiyeden niyaz ederiz. Bu gece rüyamda yanınıza gelmiş, imam olarak namaz kılacağım hâlinde uyandım. Benim tecrübemle, rüyanın tabiri çıkacağı zamanda Sava ve Homa kahramanlarından iki kardeşimiz rüyayı tabir etmek için umurunuz namına geldiler. Ben de umurunuzu görmek gibi mesrur oldum.

Kardeşlerim, gerçi, bu vaziyet, hem, muvafiğa ve bir kısım memurlara Risale-i Nur'a karşı bir çekinmek, bir ürkmek vermiş; fakat, bütün muhaliflerde ve dindarlarda ve alâkadar memurlarda bir dikkat, bir iştîyak uyandırıyor. **(HAŞİYE)** Merak etmeyiniz, o nurlar parlayacaklar.

Said Nursî

* * *

HAŞİYE: Ey kardeş! Dikkat buyur. Denizli hapsinde, bütün esbab-ı âlem zahiren Üstadın aleyhinde, idam hükümleriyle mahkemeye verilmişken, Üstat diyor: “Merak etmeyiniz kardeşlerim, o Nurlar parlayacaklar.” Bu söz, bak nasıl tahakkuk etti.

Talebeleri

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

aziz: muhterem, saygın.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütekeyyin.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

haşiye: dipnot.

iştîyak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.

leyle-i aşere: on mübarek

gece.

mecburiyet: mecbur olma, mecburluk, zarurluk durumu, zora tutulma, zorunluluk.

mesrur: sevinçli, memnun, şen, sürlü.

mevki: makam, memuriyet.

meziyet: bir şeyi başkalarından ayıran vasıf, üstünlük ve değerlilik vasfı.

muhafaza: koruma.

muhalif: muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, bir fiil veya düşünceye karşı ge-

len.

muvafık: uygun, münasip.

nam: ad, yerine.

nazar: bakış, nezdinde.

niyaz: yalvarma, yakarma.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

rahmet-i İlahiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, İlahî rahmet.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

şirket-i maneviye: manevî şirket, manevî ortalık.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.

tabir: yorum, yorumlama.

tasannu: yapmaç.

tekellüf: gösteriş, yapmaç, sahte tavr.

umum: hep, herkes.

vakar: ağırbaşlılık, heybetli oluş, ciddiyet.

vaziyet: durum.

Sabri'nin tabiri ve istihracıyla, Sure-i Ve'l-Asr işaretine muvafık olarak, Risale-i Nur, Anadolu'yu Cebel-i Cudi'de sefine gibi ve Isparta ve Kastamonu'yu afat-ı semaviye ve arziyeden muhafazalarına bir vesile olduğunu ve Risale-i Nur'a ilişmesinler, yoksa yakında bekleyen afetler geleceklerini bilsinler; akıllarını başlarına alsınlar. Bu musibetten biraz evvel tekrar ile söylüyordum, size de o mektuplar gönderilmişti. Şimdi aldığım haber: Kastamonu, civarı, kal'ası, Risale-i Nur'un matemini tutmuş gibi ağlamış ve zelzele ile sıtma tutmuş; inşaallah, yine Risale-i Nur'a kavuşacak ve gülecek ve şükredecek.

Size evvelki gün iki kıymetli kazancımızı yazmıştım. İkincide, "Yüzer lisanla dua ve tesbihat... ilâahir" demiştim; noksan var. Sahihi: "Her birimiz derecesine göre yüzer lisanla, ilâahire..."

Hem, ben pek çok alâkadar olduğum Sava köyünden çok muhterem bir ihtiyar ile ellerimiz birbiriyle kelepçe edilip geldiğimiz beni pek çok memnun edip, bununla o mübarek köyün bana şiddet-i alâkasını anladım. O kardeşime ayrıca selâm ederim.

* * *

Aziz kardeşim,

¹ **وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ** : Bu ayet dahi,

² **وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ** işaretine işaret eder ki;

afat-ı semaviye ve arziye: semavi ve arzî afetler, gökten ve yeryüzünde meydana gelen musibetler, afetler.

afat-ı semaviye: semavi afetler, semavi musibetler.

afet: belâ, musibet, büyük felâket.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

aziz: muhterem, saygın.

Cebel-i Cudi: Cudi Dağı.

civar: çevre, yöre, etraf.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

evvel: önce.

ilâahir: sona kadar, sonuna kadar.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

istihrac: bir şeyden bir şey çıkarma, sonuç çıkarma, mana çıkarma.

kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.

kal'a: büyük hisar.

kelepçe: tutukluların kaçmasını önlemek için bileklerine takılan demir halka, kelepçe.

kıymet: değer.

lisan: dil.

matem: hüznün, keder ve musibet karşısındaki ağlama, yas, yaslı, kederli bulunma hâli.

memnun: hoşnut, razı.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

1. İşte kâfirler o zaman hüsrana uğramışlardır. (Mü'min Suresi: 85.)

2. Yemin olsun asra. • İnsan muhakkak hüsrandır. (Asr Suresi: 1-2.)

muhafaza: koruma.

muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.

musibet: felâket, belâ.

muvafık: uygun, münasip.

noksan: eksik.

sefine: gemi.

selâm: bari, rahatlık, selâmet ve esenlik dileme.

şiddet-i alâka: alâkanın, ilginin şiddeti, ilginin aşırılığı.

sıtma: anofel türü sivri sineğin sokmasıyla insandan insana bulaşan, titreme, ateş ve ter nöbetleriyle kendini gösteren bir hastalık, malar-ya.

şükûr: görülen bir iyiliğe karşılık hoşnutluk, memnurluk ve minnettarlık ifade etme, teşekkür.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkin bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkin bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

vesile: aracı, vasıta.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

kâfirlerin bu kadar tahribatları ve harpleri faydasız ve hasarat içerisinde ayn-ı zarar oldu. ¹ وَالْعَصْرُ işaretinde Ri-

sale-i Nur'a bir ima bulunması remziyle, bu ayet dahi remzen bin üç yüz altmış, Rumî tarihi olan bu senede münafıklar ve küfre düşenler Risale-i Nur'a ilişecekler, fakat hasaret ederler. Çünkü zelzele ve harp gibi belâların ref'ine bir sebep, Risale-i Nur'dur. Onun tatili belâları celp eder diye bir gizli ima olabilir.

Said Nursî

* * *

Aziz kardeşlerim,

Ben tahmin ediyordum ki, hakikî ve en son müdafa-anamemiz, Denizli hapsinin meyvesi olan risalecik olacak. Çünkü, evvelce bazı evham yüzünden bir seneden beri aleyhimize geniş bir tarzda çevrilen plânlar bunlardır: “Tarikatçılık, komitecilik ve haricî cereyanlarına alet olmak ve dinî hissiyatı siyasete alet etmek ve cumhuriyet aleyhinde çalışmak ve idare ve asayişe ilişmek” gibi asılsız bahaneler ile bize hücum ettiler. Cenab-ı Hakka hadsiz şükür olsun ki, onların plânları akim kaldı. O kadar geniş bir sahada, yüzer talebelerde, yüzler risalede, on sekiz sene zarfındaki mektup ve kitaplarda hakikat-i imaniyeden ve Kur'âniyeden ve ahiretin tahkikinden ve sadet-i ebediyeye çalışmaktan başka bir şey bulmadılar. Plânlarını gizlemek için gayet adî bahaneleri aramaya başladılar. Fakat hükûmetin bazı erkânını iğfal edip

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat-i imaniye: imana ait olan gerçek.

hakikat-i Kur'âniye: Kur'an'a ait olan gerçek.

hakiki: gerçek.

harici: dışarıya ait.

harp: savaş, cenk, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silâhlı kavga.

harp: şiddetli mücadele.

hasarat: zararlar, ziyanlar.

hasaret: hasar, zarar, ziyan.

hissiyat: hisler, duygular.

hücum: saldırma.

idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevrilmesi.

iğfal: yanıltma, gaffete düşürerek kandırma, aldatma.

ima: dolaylı, üstü kapalı ifade etme.

komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

müdafaaname: müdafa metni, savunma mektubu, savunma dilekçesi.

münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi davranan.

plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.

ref: kaldırma, giderme.

remiz: gizli ve kapalı bir surette söyleme.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

Rumî: Osmanlı devletinde malî işlerde kullanılan güneş takvimi.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnurluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.

tahkik: doğruluğunu ispat etme, doğrulama.

tahribat: tahripler, yıkıp bozmalar.

talebe: talep eden, öğrenci.

tarikat: aynı dinden olmakla birlikte, bazı ilâhî hakikatlere varma ve Allah'a vasıl olma yolunda farklı görüş taşıyanların meydana getirdiği topluluk.

tarz: biçim, şekil, suret.

zarfında: süresince.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

1. Yemin olsun asra. (Asr Suresi: 1-2.)

adi: bayağı, aşağı, değersiz.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

akim: neticesiz, sonu yok, başarısız.

aleyh: karşı, karşıt.

asayiş: kanun ve nizam hakimiyetinin sağlanması.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

ayn-ı zarar: doğrudan zarar, sırf zarar.

aziz: muhterem, saygın.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

belâ: musibet, sıkıntı.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

cereyan: fikir, sanat, siyaset hareketi.

cumhuriyet: siyasî mekanizması seçikle kurulan, adalet ve hukukun üstünlüğüyle temel hak ve hürriyetleri sağlamayı amaçlayan idare şekli.

erkân: reisler, ileri gelenler.

evham: vehimler, zanlar, kuşku, esasız şeyler, kuruntular.

evvelce: daha önce.

gayet: son derece.

aleyhimize çeviren dehşetli ve gizli bir zındıka komitesi şimdi doğrudan doğruya küfr-i mutlak hesabına bize hücum etmek ihtimaline karşı, güneş gibi zahir ve şüphe bırakmaz ve dağ gibi metin, sarsılmaz olan Meyve Risalesi onlara karşı en kuvvetli bir müdafaa olup onları susturacak diye bize yazdırıldı zannediyorum.

Said Nursî

* * *

Kardeşlerim,

Gerçi yeriniz çok dardır, fakat kalbinizin genişliği o sıkıntıya aldırılmaz, hem yerlerimize nispeten daha serbesttir. *Biliniz; en esaslı kuvvetimiz ve nokta-i istinadımız, tesanüttür. Sakın sakın bu musibetlerin verdiği asabîlik cihetiyle, birbirinizin kusuruna bakmayınız. Kısmet ve kadere itiraz hükmünde olan şekvalar ve “Böyle olmasaydı, şöyle olmazdı” diye birbirinizden gücenmeyiniz.* Ben anladım ki, bunların hücumundan kurtulmak çaremiz yoktu; ne yapsaydık, onlar hücumu yapacak idiler. Biz sabır ve şükür ve kazaya rıza ve kadere teslim ile mukabele ederek, tâ inayet-i İlâhiye imdadımıza gelinceye kadar az zamanda ve az amelde pek çok sevap ve hayrat kazanmaya çalışmalıyız.

Oradaki kardeşlerimizin selâmetlerine dualar ediyorum.

Said Nursî

* * *

aleyh: karşı, karşıt.

amel: fiil, iş.

asabi: sinirli, öfkeli.

cihet: yön, sebep, vesile.

dehşetli: ürktücü, korkunç.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

hayrat: hayırlar, sevap kazanmak amacıyla Allah rızası için yapılan iyilikler, haseneler.

hücum: saldırma.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ihtimal: olabilirlik.

imdat: yardım.

inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

kader: takdir, kısmet, kudret, İlâhî hüküm.

kaza: olacağı Cenab-ı Hak tarafından bilinen ve takdir olunan şeylerin zamanı gelince yaratması.

kısmet: talih, nasip, kader.

komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küf

für, mutlak küfür, hiç bir imanı hüküm, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

metin: sağlam ve dayanıklı.

müdafaa: savunma, koruma.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

musibet: felâket, belâ.

nispeten: nispetle, kıyaslayarak.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat

noktası.

rıza: Allah'ın takdirine boyun eğme, Allah'ın emirlerinin dışında hiç bir şeyin gerçekleşmeyeceğine inanma.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve âfetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

sekva: şikâyet, yakınma, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik.

selâmet: salimlik, emînlik; sı-

kıntı, korku ve endişeden uzak olma.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

zahir: açık, aşikâr.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu dünyanın hayatı pek çabuk değişmesine ve zevaline ve fenâ ve fânî, akıbetsiz lezzetlerine ve firak ve iftirak tokatlarına karşı bir ehemmiyetli medar-ı teselli ise, samimî dostlar ile görüşmektir. Evet, bazen bir tek dostunu bir-iki saat görmek için, yirmi gün yol gider ve yüz lirayı sarf eder. Şimdi bu acip, dolsuz zamanda samimî kırk-elli dostunu birden bir-iki ay görmek ve Allah için sohbet etmek ve hakikî bir teselli alıp vermek; elbette başımıza gelen bu meşakkatler ve zayıat-ı maliye, ona karşı pek ucuz düşer; ehemmiyeti kalmaz. Ben kendim, bu radaki kardeşlerimden on sene firaktan sonra bir tekini görmek için bu meşakkatı kabul ederdim. Teşekki, kade-ri tenkit ve teşekkür kadere teslimidir.

* * *

Sizi temin ederim ki, şimdi eccl gelse, ölsem, kemal-i rahat-ı kalple karşılayacağım. Çünkü, içinde kuvvetli, metin, genç çok Saidler bulunduğuna ve bu biçare, ihtiyar, hasta, zayıf Said'den çok ziyade Risale-i Nur'a sahip ve vâris ve hamî olacaklarına kanaatim geliyor. Nazif'in pusulasında isimleri yazılan ve tesirli bir surette kuvve-i maneviyeyi takviye eden zatlara çok minnettar ve çok müferrah oldum. Zaten ben onların böyle olacaklarını tahmin ederdim. Cenab-ı Hak, onları muvaffak ve başkalara da hüsn-i misal eylesin. Âmin.

* * *

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
akıbet: sonuç, netice.
âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.
aziz: muhterem, saygın.
biçare: çaresiz, zavallı.
ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehemmiyetli: önemli.
fânî: ölümlü, geçici.

fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.
firak: ayrılık, hicran.
hakiki: gerçek.
hamî: himaye eden, koruyan, gözetken.
hüsn-i misal: güzel örnek.
iftirak: hicran, ayrılık.
kader: takdir, kısmet, kudret, lâhî hüküm.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kemal-i rahat-ı kalp: tam bir kalp rahatlığı.
kuvve-i manevîye: manevî

güç, moral.
medar-ı teselli: ferahlık sebebi, teselli kaynağı.
meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.
metin: sağlam ve dayanıklı.
minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.
müferrah: feraha kavuşmuş, gönül huzuruna kavuşmuş, rahata ermiş.
muvaffak: beceren, neticeye varan, sonuç alan.
pusula: kısa mektup.

samimî: içten, candan, gönülden.
sarf: harcama.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.
suret: biçim, şekil, tarz.
takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tasdik etme.
temin: güvenlik, emniyet hissi verme, şüphe ve korkuyu giderme.
tenkit: eleştirme.
teşekki: şikâyet etme, sızlanma.
teşekkür: yapılan bir iyilik karşısında minnet, memnuniyet ve şükür ifade etme, şükretme.
teselli: avunma.
vâris: vefat eden bir kimsenin mal ve mülkünü kullanmaya yetkili olan.
zaif: zayıf.
zat: kişi, şahıs.
zayıat-ı maliye: malî zarar ve ziyân.
zeval: sona erme, yok olma, ölme.
ziyade: çok, fazla.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

akd-i uhuvvet: kardeşlik anlaşması.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

aziz: muhterem, saygın.

civar: çevre, yöre, etraf.

ehemmiyetli: önemli.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakiki: gerçek.

haysiyet: itibar.

hükümünde: değerinde, yerinde.

iman: inanç, itikat.

imdat: yardım.

imtihan: deneme, sınama; Allah'ın çeşitli şekillerde kullarını denemesi.

istifade: faydalanma, yararlanma.

kader: Cenab-ı Hakkın ezeli ilmi ile, kâinata olmuş ve olacak bütün şeylerin varlık ve yokluğunu, geçmiş ve geleceğini bilmesi.

kalben: kalp ile, kalpten.

kısmet: talih, nasip, kader.

kıymettar: kıymetli, değerli.

kudsi: mukaddes, yüce.

kuvvet: güç, kudret.

liyakat: layık olma, ehliyet.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

Medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapisane.

Medresetüzzehra: Bediüzzaman'ın doğuda (Van) yapılmasını idarecilere teklif ettiği, fen ilmiyle din ilimlerinin birlikte okutulmasını düşündüğü üniversite.

metin: sağlam ve dayanıklı.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mücadebe-i maneviye: manevî olarak yapılan cihad.

mücahit: cihat eden, din uğruna din düşmanlarıyla, Allah rızası için ve Allah'ın adını yüceltmek gayesiyle savaşan.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

mukadder: Allah tarafından ezelde takdir olunmuş, kader, kaza, alın yazısı.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

müteselli: teselli bulan, avunan, acıyı unuttur gibi olan, üzüntüsü

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Madem ahiret için, hayır için, ibadet ve sevap için, iman ve ahiret için Risale-i Nur ile bağlanmışsınız; elbette bu ağır şerait altında her bir saati yirmi saat ibadet hükümünde ve o yirmi saat ise Kur'an ve iman hizmetindeki mücadebe-i maneviye haysiyetiyle yüz saat kadar kıymettar ve yüz saat ise böyle her biri yüz adam kadar ehemmiyetli olan hakikî mücahit kardeşler ile görüşmek ve akd-i uhuvvet etmek, kuvvet vermek ve almak ve teselli etmek ve müteselli olmak ve hakikî bir tesanütle kudsi hizmete sebatkârâne devam etmek ve güzel seciyelerinden istifade etmek ve Medresetüzzehra'nın şakirtliğine liyakat kazanmak için açılan bu imtihan meclisi olan şu medrese-i Yusufiye'de tayinini ve kaderce takdir edilen kısmetini almak ve mukadder rızkını yemek ve o yemekte sevap kazanmak için buraya gelmenize şükretmek lâzımdır. Bütün sıkıntılara karşı mezkûr faydaları düşünüp sabır ve tahammülle mukabele etmek gerektir.

Said Nursî

* * *

Kardeşlerim,

Ben kalben arzu ederim ki; çelik ve demir gibi sebatkâr Isparta ve civarındakiler gibi metin kahramanlar (Hüsrev'ler, Hafız Ali'ler gibi) Kastamonu tarafından da hi burada görünsün. Hadsiz şükür ediyorum ki; Kastamonu vilâyeti, benim arzumu tam yerine getirdi, müteaddit kahramanları imdadımıza gönderdi. Hayalimde her

dağılan.

rızık: Allah'ın lütuf ve ihsan ettiği nimetler.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

şakirt: talebe, öğrenci.

sebatkâr: sebat eden, sözünde ve kararında duran, vazgeçmeyen, sebatlı.

sebatkârâne: sabır ve sebat

ederek, sebat göstererek, sebatlı bir şekilde.

seciye: iyi huy, karakter.

şerait: şartlar.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

takdir: Allah'ın takdiri, Allah'ın ilmiyle belli bir düzen vermesi.

tayin: belirleme, yerini belli etme.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

teselli: avutma, acısını dindirme.

vilâyet: il.

vakit bulunan, fakat isimlerini yazamadığım için yanınız-
da fedakâr kardeşlerime birer birer selâm ve selâmetleri-
ne dua ederim.

* * *

Aziz, sıddık, sebatkâr ve vefadar kardeşlerim,

Sizi müteessir etmek veya maddî bir tedbir yapmak için değil, belki şirket-i maneviye-i duaiyenizden daha ziyade istifadem için ve sizin de daha ziyade itidal-i dem ve ihtiyat ve sabır ve tahammül ve şiddetle tesanüdünüzü muhafaza için bir hâlimi beyan ediyorum ki: Burada bir günde çektiğim sıkıntı ve azabı, Eskişehir’de bir ayda çekmezdim. Dehşetli masonlar, insafsız bir masonu bana musallat eylemişler; tâ hiddetinden ve işkencelerine karşı “Artık yeter!” dememden bir bahane bulup, zalimâne tecavüzlerine bir sebep göstererek yalanlarını gizlesinler. Ben, harika bir ihsan-ı İlâhî eseri olarak şakirâne sabrediyorum ve etmeye de karar verdim.

Madem biz kadere teslim olup bu sıkıntıları,

¹ **خَيْرُ الْأُمُورِ أَحْمَرُهَا** sırrıyla, ziyade sevap kazanmak cihetiyle manevî bir nimet biliyoruz; madem geçici, dünyevî musibetlerin sonları ekseriyetle ferahlı ve hayırlı oluyor; ve madem hakkalyakin derecesinde yakını bir kat’î kanaatimiz var ki, *biz öyle bir hakikate hayatımızı vakfetmişiz ki, güneşten daha parlak ve Cennet gibi güzel ve saadet-i ebediye gibi şirindir; elbette biz bu sıkıntılı hâller*

1. İşlerin en hayırlısı, en zor ve en sıkıntılı olanıdır. (Hadis: Keşfü’l-Hafâ, 1:155.)

azap: günahlara karşı çekilecek ceza, eziyet, işkence.
aziz: muhterem, saygın.
bahane: yaldan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cihet: yön, sebep, vesile.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dünyevi: dünyaya ait.

ekseriyetle: daha ziyadesiyle, çoklukla, çoğunlukla.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, fedâ eden.
ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.
hakkalyakin: marifet mertebesinin en yükseği; bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheye asla yer

brakmayacak biçimde kesin olarak bilme.
ihsan-ı İlâhî: İlâhî ihsan; Cenab-ı Hakkın mahlûkatına ihsan ettiği bütün nimetler, ikramlar, hediyeler, bağışlar.
ihtiyat: ileriye düşünme, ilerisini düşünerek davranma, geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.
istifade: faydalanma, yarar-

lanma.

itidal-i dem: soğukkanlılık.

kader: Cenab-ı Hakkın takdir ve tayin etmesi.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kat’î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mason: dünyevî maksatlarla kurulmuş, sıkı bir dayanışmayı esas alan komiteci teşkilâtın mensubu.

muhafaza: koruma.

musallat: çok rahatsızlık veren, aşırı derecede sataşan.

musibet: felaket, bela.

müteessir: teessüre kapılan, duygulanmış, etkilenmiş.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah’a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

şakirâne: şükrederek, şükredercesine.

sebatkâr: sebat eden, sözünde ve kararında duran, vazgeçmeyen, sebatlı.

selâmet: salimlik, emniyet, sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat.

şiddet: sertlik, katılık; fazlalık.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

sır: gizli hakikat.

şirket-i maneviye-i duaiye: duadaki manevî ortaklık, duaya dayanan manevî ortaklık.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

tecavüz: saldıрма, sataşma, başkasının hakkına dokunma.

tedbir: bir işin yürütülmesi ile ilgili zorlukların çâresini önceden düşünüp ona göre hazırlık yapma.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

vakıf: Allah için ve Onun yolunda maddî ve manevî bütün imkânlarını vererek bu uğurda çalışma, çabalama.

vefadar: sözünde ve dostluluğunda devamlı olan, vefalı dost.

yakini: şüphe edilemeyecek derecede kesin bir şekilde.

zalimâne: zalimce, zulmedercesine.

ziyade: çok, fazla.

ile müftehirâne, müteşekkirâne bir mücahede-i manevi-ye yapıyoruz, diye şekva etmemek lâzımdır.

Aziz kardeşlerim,

Evvel ahir tavsiyemiz, tesanüdünüzü muhafaza; enaniyet, benlik, rekabetten tahaffuz ve itidal-i dem ve ihtiyat- tır.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu müddeiumumun iddianamesinden anlaşıldı ki; hükümetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize sevk eden gizli zındıkların plânları, akim kalıp yalan çıktı. Şimdi, bahane olarak cemiyetçilik ve komitecilik isnadıyla yalanlarını setre çalışıyorlar. Ve bunun bir eseri olarak, benimle kimseyi temas ettirmiyorlar. Güya, temas eden, birden bizden olur. Hatta, büyük memurlar da çok çekiniyorlar ve bana sıkıntı verdirmekle kendilerini amirlerine sevdireyorlar. Hususan ben, itiraznamenin ahirinde, bu gelen fikrayı diyecektim; fakat bir fikir mâni oldu. Fıkra şudur:

Evet, biz bir cemiyetiz! Ve öyle bir cemiyetimiz var ki, her asırda üç yüz milyon dâhil mensupları var ve her gün beş defa o mukaddes cemiyetin prensipleriyle kemal-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar ve

ahir: son, sonraki, en sonra.
akim: neticesiz, sonu yok, başarısız.
alâka: ilgi, ilişki. bağ.
aleyh: karşı, karşıt.
amir: büyük memur, memurun üstü.
asr: yüzyıl.
aziz: muhterem, saygın.
bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.
cemiyetçilik: cemiyet taraftarlığı, particilik, grupçuluk.
dâhil: içinde, giren.
enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.
erkân: reisler, ileri gelenler.
evvel: her şeyden önce, ilk.
fıkra: kısım, fasıl, bölüm.
güya: sanki, sözde.
hususan: bilhassa, özellikle.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.
ihtiyat: ileriye düşünme, ilerisini düşünerek davranma, geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.
isnat: bir şeyi bir kimseye ait gösterme, sözü söyleyene nispet etme, bir söz ve haberin birisine ait olduğunu belirtme.
itidal-i dem: sogukkanlılık.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

kemal-i hürmet: hürmetin mükemmelliği, tam ve kusursuz mükemmel hürmet.
komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.
mâni: engel.
mensup: bir şeye veya kimseye alâkası bulunan, bağlı olan.
mücahede-i maneviye: manevî olarak yapılan cihad.
müddeiumum: savcı.
müftehirâne: iftiharla, iftihar ederek, övünerek, gururlu bir

şekilde.
muhafaza: koruma.
mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.
müteşekkirâne: müteşekkir olarak, teşekkür edercesine.
plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.
prensip: temel fikir, temel bilgi, esas, ilke.
rekabet: aynı amacı güden kimseler arasındaki çekişme, yarışma, yarış.
sekva: şikâyet, yakınma, hoş-

nutsuzluk, memnuniyetsizlik.
setr: örtme, kapanma, gizleme, setretme.
sevk: ulaştırma, yöneltme.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
tahaffuz: korunma, sakınma.
tavsiye: öğütme.
tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.
zındık: Allah'a ve ahirete inananmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

¹ **أَنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ** kudsî programıyla birbirinin yardımına dualarıyla ve manevî kazançlarıyla koşuyorlar.

İşte, biz, bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradındanız. Ve hususî vazifemiz de, Kur'ân'ın imanî hakikatlerini tahkikî bir surette ehl-i imana bildirip onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve daimî haps-i münferitten kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyasî ve entrikalı cemiyet ve komitelerle münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmeyiz.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben bu fecirde her birinize karşı tam bir acımak hissettim. Birden, Hastalar Risalesi hatıra geldi, teselli verdi.

Evet, bu musibet dahi içtimaî bir nevi hastalıktır. O risaledeki ekser imanî devalar, bunda da vardılar. Hususan Erzurum'daki mübarek hastaya söylediğim gibi, bu saatten evvel bütün musibet zamanının elemini gitmiş; hem sevabı, hem hayrı, hem dünyevî ve uhrevî ve imanî ve Kur'ânî faydaları kalmış. Demek o geçici bir tek musibet, daimî ve müteaddit nimetlere inkılâp etmiş. Gelecek zaman ise şimdilik yok olmasından, onda devam edecek musibetin şimdilik elemini yok. Tevehhüm ile yoktan elem almak, rahmet ve kader-i İlâhiyeye itimatsızlıktır.

1. Mü'minler ancak kardeşler. (Hucurat Suresi: 10.)

aziz: muhterem, saygın.
cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.
daimî: sürekli, devamlı.
deva: ilaç, çare.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
dünyevî: dünyaya ait.
efrat: fertler.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
ekser: pek çok.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.
entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, dalavere, hile, desise.
evvel: önce.
fecir: tan vakti, sabaha karşı, güneş doğmadan önce ufkun gün doğusu tarafından görünen aydınlığı, tan yerinin

ağarması.
hakikat: gerçek, esas.
haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.
hususan: bilhassa, özellikle.
hususî: özel.
içtimai: topluluğa ait, toplumlula ilgili, toplumsal.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî

yokluğa gitmek olarak görme.
imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.
inkılâp: bir halden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.
itimât: dayanma, güvenme.
kader-i İlâhiye: İlâhî kader, Allah'ın kader kanunu.
komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.
kudsî: mukaddes, yüce.
Kur'ânî: Kur'ân'a uygun, Kur'ân'a ait.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
muazzam: çok büyük, ulu, yüce.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.
münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.
musibet: felâket, belâ.
müteaddit: çeşitli, bir çok.
nevi: çeşit, tür.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
sair: diğer, başka, öteki.
sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
suret: biçim, şekil, tarz.
tahkiki: araştırma ve inceleme ile ilgili, inandığı şeylerin aslını, esasını bilerek inanma.
tenezzül: kendine aykırı düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.
teselli: avunma.
tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.
uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.
vazife: görev.

belâ: büyük kaygı.

beşer: insanlık.

cihet: yön.

dalkavuk: kendisine çıkar ve yazar sağlayacak olan kimselere aşırı saygı ve hayranlık göstererek yaranmak isteyen kimse, saklaban, yaltakçı.

dershane: ders verilen yer.

ekser: pek çok.

ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

fikren: fikir ile, düşünerek, zihnen.

gayet: son derece.

gıriftar: tutkun, düşkün, müptelâ.

hakikî: gerçek, dostluğu içten ve gönülden olan.

hasene: hayırlı amel, Allah rızasına uygun iş.

hükmüne: yerine, değerine.

hürmet: şeref, saygı.

hususî: özel.

iman: inanma, itikat.

inayet: yardım, ihsan, lütf.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

istifade: faydalanma, yararlanma.

kalben: kalp ile, kalpten.

kuvvet: güç, kudret.

latif: güzel, hoş.

lisan: dil.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

medrese: ders okutulan yer.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapisine kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

Medresetüzzehra: Bediüzzaman'ın doğuda (Van) yapılmasını idarecilere teklif ettiği, fen ilimleriyle din ilimlerinin birlikte okutulmasını düşündüğü üniversite.

mektep: eğitim ve öğretim kuruluştur, ilim ve irfan öğrenilen yer, okul.

meziyet: bir şeyi baskalarından ayıran vasıf, üstünlük ve değerlilik vasfı.

muallim: ders veren, öğretmen.

müderris: ders veren, ders okutandır.

mürşit: irşat eden, doğru yolu gösteren, rehber, kılavuz.

müşfik: şefkatli, merhametli, acıyan; seven, sevgi ve ilgi gösteren.

Saniyen: Şimdi zemin yüzünde ekser beşer; maddî ve manevî kalben, ruhen, fikren musibetler ile gıriftardır. Bizim musibetimiz, onlara nispeten hem gayet hafiftir, hem kârlıdır; hem kalp, hem ruh için, hem iman, hem selâmet ve sıhhat lezzetleri var.

Salisen: Bu fırtınalarda buraya girmeseydik, vehham memurların temasında bu hafif musibet ağırlaşmış olacaktı ve onlara karşı tasannu ve dalkavukluk etmek belâsı olacaktı.

Rabian: Bu işsiz ve muzaaf maddî ve manevî kışta, Medresetüzzehra'nın bir dershanesi olan bu medrese-i Yusufiyede, öz kardeşten daha müşfik çok hakikî dostlarını ve mürşit gibi uhrevî kardeşleri gayet ucuz ve az masrafla görmek, ziyaret etmek ve onların hususî meziyetlerinden istifade etmek ve şeffaf şeylerde sirayet eden nur ve nuranî gibi hasenelerinden, manevî yardımlarından, ferahlarından, tesellilerinden kuvvet almak cihetinde, bu musibet, şeklini değiştirir; bir nevi inayet perdesi hükmüne geçer. Evet, bu gizli inayetin bir lâtif zerafetidir ki, bütün buraya gelen Risale-i Nur Talebelerine "hocalar" namı verilmiş. Herkes, lisanında "Hocalar, hocalar" diye hürmetle yad ediyorlar. Bu zerafet içinde lâtif bir işaret var ki; bu hapis medreseye döndüğü gibi, Risale-i Nur Şakirtleri dahi birer müderris, muallim. Ve sair hapishaneler de, bu hocaların sayesinde, inşaallah birer mektep hükmüne geçeceklerdir.

* * *

musibet: felâket, belâ.

muzaaf: kat kat, iki kat, iki misli, katmerli.

nam: ad, isim, lâkap.

nevi: çeşit, tür.

nispeten: nispetle, kıyaslayarak.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

rabian: dördüncü olarak, dördüncü derecede.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî

varlık.

ruhen: ruh bakımından, ruh yönünden, ruh olarak.

sair: diğer, başka, öteki.

şakirt: talebe, öğrenci.

salisen: üçüncü olarak.

saniyen: ikinci derecede, ikinci olarak.

şeffaf: saydam.

selâmet: salimlik, eminlik; sükıntı, korku ve endişeden uzak olma.

sıhhat: sağlık, esenlik.

sirayet: birinden diğerine

geçme, bulaşma.

talebe: talep eden, öğrenci.

tasannu: yapmacık.

teselli: avutma, acısını dindirme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

vehham: çok şüphe ve vesvese eden, çok kuruntulu; vehimli, kuruntulu.

yâd: anma, hatıra getirme.

zemin: yer.

zerafet: incelik, zariflik.

Kardeşlerim,

Bunun gibi teselliye dair evvelce yazılan küçük mektuplar ara-sıra okunsa ve Meyve'nin hususan ahirleri beraber mütalâa edilse ve hatıra gelen Risale-i Nur'un meseleleri müzakere olsa, inşaallah talebe-i ulûmun şerefini kazandırır. İmam-ı Şafîî (k.s.) gibi büyük zatlar, “Talebe-i ulûmun hatta uykusu dahi ibadet sayılır” diye ziyade ehemmiyet vermişler. Böyle medresesiz bir zamanda, böyle azap yerlerde, böyle yüksek talebelik yüzünden, yüz sıkıntı da olsa aldırmamalı, veyahut

¹ خَيْرُ الْأُمُورِ أَحْمَرُهَا deyip, o meşakkatler yüzünden ferahla gülmeliyiz. Amma fakir arkadaşların çoluk ve çocuk ve idare ciheti ise; musibette, kendinden ziyade musibetliye; ve nimette, daha noksaniyetliye bakmak kaide-i Kur'âniye ve imaniye ve Nuriyeye binaen, yüzde seksen adamdan daha ziyade rahattırlar. Şekvaya hiç hakları olmadığı gibi, seksen derece bir şükür, üstüne haktır. Hem burada kismetimizi almak, yemek; kader-i İlâhî tayin etmişti. Adalet-i rahmet; bizi toplattırdı, çoluk çocuk Rezzak-ı Hakikî'lerine emanet edildi, muvakkaten o nezaret vazifesinden mezuniyet verdi—nasıl ki bir gün bütün bütün elini çektiyecek, azledecek. Madem hakikat budur, ² حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ deyip, teslim ile şükretmeliyiz.

* * *

1. İşlerin en hayırlısı, en zor ve en sıkıntılı olanıdır. (Hadis: Kesfû'l-Hafâ, 1:155.)

2. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

adalet-i rahmet: Allah'ın rahmetinin, merhametinin adaleti, adil oluşu.
ahir: son.
amma: ama, lâkin, ancak.
azap: eziyet, işkence.
azletmek: işinden çıkarma, yol verme, vazifesine son verme.
belâ: musibet, sıkıntı.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.
cihet: yön.
dair: alâkalı, ilgili.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
evvelce: daha evvel, daha önce.
ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

hak: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat: gerçek, esas.
hususan: bilhassa, özellikle.
idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
kader-i ilâhî: ilâhî kader, Allah'ın kader kanunu.
kaide-i imaniye: iman kaidesi, kuralı, esası.

si, kuralı, esası.

kaide-i Kur'âniye: Kur'ân'ın kaidesi, kuralı, esası.

kaide-i Nuriye: Risale-i Nur'un kaidesi, kuralı, esası.

kismet: talih, nasip, kader.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

medrese: ders okutulan yer.

meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.

mesele: önemli konu.

mezuniyet: mezun olma hâli, izinlilik, ruhsatlılık.

musibet: felâket, belâ.

mütalâa: bir şeyi etraflıca düşünme, dikkatli okuma.

muvakkaten: geçici olarak.

müzakere: bir iş hakkında konuşma, karşılıklı fikir söyleme, danışma, görüşme.

nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

noksaniyet: eksiklik, noksanlık.

Rezzak-ı Hakikî: gerçek rızık verici olan Allah.

şekva: şikâyet, yakınma, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnurluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.

talebe: talep eden, öğrenci.

talebe-i ulûm: ilim tahsil eden, ilimlerle uğraşan öğrenci.

tayin: belirleme, yerini belli etme.

teselli: avutma, acısını dindirme.

vazife: görev.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben, gerçi sizinle sureten görüşemiyorum, fakat sizin yakınınızda ve beraber bir binada bulunduğumdan, çok bahtıyarım ve müteşekkirim ve ihtiyarım olmadan bazen lüzumlu tedbirler ihtar edilir. Ezcümle, birisi: Yanımdaki koğuşa masonlar tarafından hem yalancı, hem casus bir mahpus gönderilmiş. Tahrip kolay olmasından —hususan böyle haylaz gençlerde— o herif, bana çok sıkıntı vermesi ve o gençleri ifsat etmesi ile bildim ki, sizlerin ırşat ve ıslahlarınıza karşı, zındıka, ifsada ve ahlâkları bozmaya çalışıyor. Bu vaziyete karşı gayet ihtiyat ve mümkün olduğu kadar eski mahpuslardan gücenmemek ve gücendirmemek ve ikiliğe meydan vermemek ve itidal-i dem ve tahammül etmek ve mümkün olduğu derecede *bizim arkadaşlar uhuvvetlerini ve tesanütlerini tevazu ile ve mahviyetle ve terk-i enaniyetle takviye etmek gayet lâzım ve zarurîdir.* Dünya işleriyle meşgul olmak beni incitiyor, sizin dirayetinize itimat edip, zaruret olmadan bakamıyorum.

Said Nursî

* * *

Kardeşlerim,

Her ihtimale karşı bu sabah ihtar edilen bir meseleyi beyan etmek lâzım geldi. Bizim Kur'an'dan aldığımız hakikatler güneş, gündüz gibi şek ve şüphe ve tereddüd kaldırmadığını yirmi seneden beri, "Acaba zındık feylesoflar buna karşı ne diyecekler ve dayandıkları nedir?"

aziz: muhterem, saygın.

bahtıyar: bahtlı, tâli'li, mes'ut, mutlu.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

casus: hafiye, gizli haberleri öğrenerek veya sırları çözerek heber veren çâşit.

dirayet: zekâ, anlayış, incelikleri kavrayış.

ezcümle: bu cümleden olarak.

feylesof: dinsiz, sapık fikirli, felsefe ile uğraşan.

gayet: son derece.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

hakikat: gerçek, esas.

hususan: bilhassa, özellikle.

ifsat: fesada uğratma, bozma, düzensizlik meydana getirme.

ihtar: dikkatini çekme, hatırlatma, uyarı.

ihimal: olabilirlik.

ihtiyar: irade, tercih.

ihtiyat: ileriye düşünme, ilerisini düşünerek davranma, geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

ırşat: doğru yolu gösterme, gafletten uyandırma.

ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

itidal-i dem: soğukkanlılık.

itimat: dayanma, güvenme.

mahpus: hapsedilmiş olan, mevkuf.

mahviyet: alçak gönüllülük, kendini değersiz gösterme, hiçe sayma, fazla tevazu, kendine ehemmiyet vermeyiş.

mason: dünyevi maksatlarla kurulmuş, sıkı bir dayanışmayı esas alan komiteci teşkilâtın mensubu.

mesele: önemli konu.

meşgul: bir işle uğraşan, iş görmekte olan kimse.

müteşekkîr: teşekkür eden, iyilik bilen, iyiliğe karşı teşekkür eden.

sek: şüphe, zan, tereddüt; aksiyale

birlikte iki ihtimalin eşit derecede bulunduğu bilgi.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

sureten: suret olarak, görünüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

tahrip: harap etme, yıkma, bozma.

takviye: kuvvetlendirme,

sağlamlaştırma, teyit ve tasdik etme.

tereddüt: kararsızlık, şüphe, de kalma.

terk-i enaniyet: benlik ve enaniyetten vazgeçme.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

tevazu: alçak gönüllülük, kibirsizlik, bir kimsenin başkalarını kendinden küçük görmemesi, onlara saygı ve sevgi göstermesi, mütevazilik.

uhuvvet: kardeşlik, din kar-

deşliği.

vaziyet: durum.

zaruret: zorunluluk, mecburiyet.

zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.

zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

diye nefsim ve şeytanım çok araştırdılar. Hiç bir köşede bir kusur bulamadıklarından sustular. Zannedirim, çok hassas ve iş içinde bulunan nefis ve şeytanımı susturan bir hakikat, en mütemerritleri de susturur.

Madem biz böyle sarsılmaz ve en yüksek ve en büyük ve en ehemmiyetli ve fiyat takdir edilmez derecede kıymettar ve bütün dünyası ve canı ve cananı pahasına verilse yine ucuz düşen bir hakikatin uğrunda ve yolunda çalışıyoruz; elbette bütün musibetlere ve sıkıntılara ve düşmanlara kemal-i metanetle mukabele etmemiz gerektir. Hem, belki karşımıza aldanmış veya aldatılmış bazı hocalar ve şeyhler ve zahirde müttakiler çıkartılır. Bunlara karşı vahdetimizi, tesanüdümüzü muhafaza edip onlar ile uğraşmamak lâzımdır, münakaşa etmemek gerektir.

Said Nursî

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bize karşı bu geniş ve ehemmiyetli hücum ve tecavüzün hakikî sebebi Beşinci Şua olmadığını, belki *Hizb-ü'n-Nurî* ve *Miftah-ü'l-İman*, *Hüccet-ü'l-Bâliğa* olduğunu bu fecirde bir ihtar-ı manevî ile hissettim. Dikkatle *Hizb-i Nurî*'yi kısmen okudum, *Miftah*'ı da düşündüm, bildim ki; zındıklar, küfr-i mutlak mesleğini bu iki keskin elmas kılıçların darbelerine karşı muhafaza edemediklerinden, bir parça az siyasetle münasebeti bulunan Beşinci Şua zahirî bir sebep gösterdiler, hükûmeti iğfal edip,

aziz: muhterem, saygın.
canan: sevgili, gönül verilmiş.
ehemmiyetli: önemli.
elmas: çok kıymetli bir mücevher.
fecir: sabah namazı vakti, sabaha karşı güneş doğmadan önce ufku doğusu tarafından görünen aydınlığı.
hakikat: gerçek, esas.
hakiki: gerçek.
hassas: incelikli, en ufak ölçülerini sağlıklı ve kesin olarak veren.

hücum: saldıрма.
ihtar-ı manevî: manevî uyarı, bildirim; Cenab-ı Hakkın imana ve Kur'an'a ait meselelerde kullarını uyarması.
kemal-i metanet: tam ve mükemmel bir dayanıklılık.
kısmen: kısmî olarak, bazı yönden.
kıymettar: kıymetli, değerli.
küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanî hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam

bir inkâr.
kusur: eksiklik, noksan, özür.
madem: ...den dolayı, böyle ise.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
muhafaza: koruma.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
münakaşa: tartışma.
münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.
musibet: felaket, bela.
mütemerrit: temerrüt eden,

inatçı, kötü filinde inatlaşan.

müttaki: kendisini Allah'ın sevmediği fena şeylerden koruyan; haramdan ve günden çekinen, takva sahibi, dindar.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoynan güç.

şeyh: tarikat dersi veren manevî lider, müşrit.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabul eden.

takdir: kıymet verme, ölçme.

tecavüz: saldıрма, satasma, başkasının hakkına dokunma.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

vahdet: birlik ve teklik.

zahir: görünüşe göre, görünüş itibarıyla.

zındık: Allah'a ve ahirete inananmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

aleyhimize sevk ettiler. Aynen bu ihtar ile beraber hatıra geldi ki: “Bir kısım zayıf kardeşlerimiz muvakkaten vazgeçseler, belki kendileri bu belâdan kurtarılır” diye izin vermek istedim. Birden ihtar edildi ki, bu derece alâkası devam eden ve iki defa bu imtihana giren ve mukabilinde bu kadar zahmet çektikten sonra faydasız, zararlı, kalben vazgeçmek değil; belki yalnız onları aldatmak için sırf zahiri bir içtinap gösterebilir. Yoksa hem kendine, hem bizlere, hem kudsî mesleğimize zararı dokunur, cezası olarak aksi maksadıyla tokat yer.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sair yerlere nispeten en sıkıntılı ve en soğuk olan bu hapsin zahmet ve meşakkatini çeken, elbette bu hapsin sebebinde derecesine göre bir kaçınmak meylî olacak. Fakat onun zahiri sebebi olan *Risale-i Nur'un o zahmet çekenlere kazandırdığı iman-ı tahkiki ve iman-ı tahkiki ile hüsn-i hatime ve şirket-i maneviye ile yüzer adam kadar a'mal-i salih o acı zahmeti tatlı bir rahmete çevirdiğinden, bu iki neticenin fiyatı, sarsılmaz bir sadakat ve sebatkârlıktır.* Onun için, pişman olmak ve vazgeçmek, büyük bir hasarettir. Şakirtlerin dünya ile alâkası olmayan veya pek az bulunanları için bu hapis daha hayırlıdır, bir cihette hürriyet yeridir. Ve alâkası bulunan ve idaresi yerinde olanlara, sarf edilen paraları muzaaf sadakalara ve geçirilen ömür saatleri muzaaf ibadetlere çevirmesinden, şekva yerine şükür etmeleri iktiza ediyor. Ve fakir ve

aksi: ters, zıt.
alâka: ilgi, ilişki, bağ.
aleyh: karşı, karşıt.
a'mal-i salih: salih ameller, Allah'ın rızasına uygun yapılmış iyi ve hayırlı işler.
aziz: muhterem, saygın.
belâ: musibet, sıkıntı.
cihet: yön.
hasarat: zararlar, ziyanlar.
hüsn-i hatime: iman ile ahirete gitmek, kelime-i şehadet söyleyerek ölmek.
ibadet: Allah'ın emrettiklerini yerine getirme, Allah'a karşı kulluk vazifesini yapma.
içtinap: çekinme, sakınma, uzaklaşma, uzak durma.
idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.
igfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
iktiza: lâzım gelme, gerekme.
iman-ı tahkiki: tahkiki iman, imana dair bütün meseleleri inceleyip delil ve bürhan ile inanma.
kalben: kalp ile, kalpten.
kudsî: mukaddes, yüce.
maksat: gaye.

meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
meyil: bir tarafa doğru eğilme, yönelme.
mukabil: karşılık.
muvakkaten: geçici olarak.
muzaaf: kat kat, iki kat, iki misli, katmerli.
nispeten: nispetle, kıyaslayarak.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

sadaka: Allah rızası için ihtiyaç sahibi fakirlere yapılan yardım, farz olmadığı hâlde kişinin fakirlere verdiği para, mal vs. gibi şeyler.
sair: diğer, başka, öteki.
şakir: talebe, öğrenci.
sarf: harcama.
sebatkâr: sebat eden, sözünde ve kararında duran, vazgeçmeyen, sebatlı.
sekva: şikâyet, yakınma, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik.
sevk: önüne katıp sürme, yö-

neltme.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikatı tereddütsüz kabullenen.
şirket-i maneviye: manevî şirket, manevî ortalık.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.
zahiri: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zayıf kısmı ise; zaten hapsin haricinde onlara faydasız sevaplar, mes'uliyetli meşakkat verdiğinden, bu hayırlı, çok sevaplı, mes'uliyetsiz ve arkadaşlarının mütekabil tesellileriyle hafifleşen meşakkat, onlar için medar-ı şükrandır.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Kastamonu'da ehl-i takva bir zat, şekva tarzında dedi:

“Ben sukut etmişim. Eski hâlîmi ve zevkleri ve nurları kaybetmişim.”

Ben de dedim:

Belki terakki etmişsin ki, nefsi okşayan ve uhrevî mevesini dünyada tattıran ve hodbinlik hissini veren zevkleri, keşifleri geri bırakıp, daha yüksek makama, mahviyet ve terk-i enaniyet ve fânî zevkleri aramamak ile uçmuşsun.

Evet, bir ehemmiyetli ihsan-ı İlâhî, ihsanını, enaniyetini bırakmayana ihsas etmemektir; tâ ucub ve gurura girmesin.

Kardeşlerim, bu hakikate binaen, bu adam gibi düşünen veya hüsnüzannın verdiği parlak makamları nazara alan zatlar, sizlere bakıp içinde mahviyet ve tevazu ve hizmetkârlık kisvesiyle görünen şakirtleri adî, âmî adamlar görür ve der: “Bunlar mı hakikat kahramanları ve dünyaya karşı meydan okuyan? Heyhat! Bunlar nerede,

adi: bayağı, aşağı, değersiz.
âmî: bilgisiz, cahil.
aziz: muhterem, saygın.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i takva: Allah'tan korkan ve günahlardan çekinen insanlar.
enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.
fânî: ölümlü, geçici.
gurur: kibir, kendi yüksek ve değerli tutarak böbürlenme.

hakikat: gerçek, esas.
hakikat: gerçek, hayalî olmayan, görülen, mevcut olan, bir şeyin aslı ve esası.
haric: bir şeyin dışı, dışansı, dışta kalan.
heyhat: yazık, çok yazık, ne yazık.
hizmetkâr: hizmet yapan kimse, hizmetçi.
hodbin: kendini düşünen, kendi menfaatini ön plana çıkaran, bencil.
hüsnüzan: bir kimsenin veya

bir hâdisenin iyiliği hakkında ki vicdanî ve iyi kanaat.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
ihsan-ı İlâhî: İlâhî ihsan; Cenab-ı Hakkın mahlûkatına ihsan ettiği bütün nimetler, ikramlar, hediyeler, bağışlar.
ihsas: hissettirme, sezdirme.
keşif: gizli bir şeyi veya bir sırrı kalp gözüyle görerek öğrenme.
kisve: elbise, kıyafet.
mahviyet: alçak gönüllülük,

kendini değersiz gösterme, hiçe sayma, fazla tevazu, kendine ehemmiyet vermeyiş.
mahviyet: alçak gönüllülük, kendini değersiz gösterme, hiçe sayma, fazla tevazu, kendine ehemmiyet vermeyiş.
makam: yer, mevki.
medar-ı şükran: şükrü gerektiren, şükre sebep.
meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.
mes'uliyet: mes'ul olma hâli, sorumluluk.
mütekabil: karşı karşıya olan, yüz yüze, karşı karşıya, karşılıklı.
nazar: bakış, dikkat.
nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan hayırlı işlerden alıkoyan güç.
nur: aydınlık, parlaklık, ışık.
şakirt: talebe, öğrenci.
şekva: şikâyet, yakınma, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik.
sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.
sükût: susma, sessiz kalma.
tarz: biçim, şekil, suret.
terakki: yükselme, ilerleme.
terk-i enaniyet: benlik ve enaniyetten vazgeçme.
teselli: avunma.
tevazu: alçak gönüllülük, kibirsizlik, bir kimsenin başkalarını kendinden küçük görmemesi, onlara saygı ve sevgi göstermesi, mütevezzilik.
ucub: kendini beğenmişlik, kibir, gurur.
uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.
zat: kişi, şahıs.

evliyaları bu zamanda âciz bırakan bu kudsî hizmet mücahitleri nerede?” diyerek, dost ise inkisar-ı hayale uğrar, muarız ise kendi muhalefetini haklı bulur.

Said Nursî

* * *

Aziz, siddik kardeşlerim,

Sizin hapis meyveleriniz, benim nazarımda firdevs meyveleri gibi hoştur, kıymetlidir. Benim sizler hakkında büyük ümitlerimi ve davalarımı tasdik ve tahkik ettiği gibi, tesanüdün kuvvetini pek güzel gösterdi. O mübarek kalemler birleştikçe, üç-dört elif'lerin birleşmesi gibi, üç-dört yüz kıymetini bu kadar ağır tazyikat altında izhar eyledi. Ve bu müşevveş şerait içinde vahdetinizi muhafaza eden hâlet-i ruhiye, dünkü davamı ispat ediyor.

Evet —temsilde hata yok— nasıl ki, büyük bir velî, küçük bir Ashap kadar hizmet-i İslâmiyede —Ehl-i Sünnet-çe— mevki almadığı gibi; aynen öyle de, “Bu zamanda hizmet-i imaniyede hazz-ı nefsinı bırakıp ve mahviyet ile tesanüt ve ittihadı muhafaza eden bir halis kardeşimiz, bir velîden ziyade mevki alıyor” diye kanaatim gelmiş ve siz daima bu kanaatimi takviye ediyorsunuz. Cenab-ı Hak, sizlerden ebediyen razı olsun. Âmin.

* * *

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.

âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!” anlamında duanın sonunda söylenir.

Ashap: Sahabeler, Hz. Peygamberi (a.s.m.) görmüş ve onunla konuşmuş olan Müslüman kimseler.

aziz: muhterem, saygın.

dava: takip edilen fikir, iddia.

ebediyen: ebedî olarak, sonsuza kadar.

Ehl-i Sünnet: İslâmı ilk günkü safiyetiyle kabul ederek dinden olmayan şeyleri karıştırmayıp, Hz. Peygamberin sünnetinden ve yolundan ayrılmayanlar.

evliya: velîler, Allah dostları.

firdevs: Cennet, Cennetin en yüksek yeri.

hâlet-i ruhiye: insanın ruh hâli, psikolojik durum, insanın manevî hâli, iç durumu.

halis: saf, samimî.

hazz-ı nefis: cismen, beden, duyuyla bir şeyden lezzet alıp, haz duyma.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.

hizmet-i İslâmiye: İslâm hizmeti.

inkisar-ı hayal: hayal kırıklığı, umduğunu bulamama.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

ittihat: birleşme, birlik oluşturma.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kıymet: değer.

kudsî: mukaddes, yüce.

kuvvet: güç, kudret.

mahviyet: alçak gönüllülük, kendini değersiz gösterme, hiçe sayma, fazla tevazu, kendine ehemmiyet vermemiş.

mevki: yer, makam.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

mücahit: mücahede eden, nefsi-ne karşı savaşı.

muhafaza: koruma.

muhalefet: birinin düşüncesi-ne zıt düşüncede bulunma, karşı koyma, bir düşünce, fiil veya harekete karşı durma.

müşevveş: teşevvüşe uğramış, düzensiz, karmakarışık.

nazar: bakış, dikkat.

razi: rıza gösteren, kabul eden, hoşnut olan.

şerait: şartlar.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

tahkik: doğru olup olmadığını

araştırmak, inandığı şeylerin aslını, esasını bilerek inanma.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tasdik etme.

tasdik: bir şeyin veya kimse-nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tazyikat: tazyikler, baskılar, zorlamalar.

temsil: benzetme, misal getirme.

tesanüt: dayanışma, birbirine

dayanma ve destek olma.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

ümit: umut, umma, ümit; bazı şeylerin istediği yönde olması konusunda beslenen his.

vahdet: birlik ve teklik.

veli: Allah'ın sevgisine, himayesine kavuşmuş, ermiş kimseler, Allah dostu, evliya.

veli: Allah'ın sevgisine, himayesine kavuşmuş, ermiş kimseler, Allah dostu, evliya.

ziyade: çok, fazla.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Meyve Risalesi çok ehemmiyetli ve çok kıymetlidir. Ümit ederim, bir zaman büyük fütuhat yapacak. Sizler tam kıymetini anlamışsınız ki, bu dersaneyi derssiz bırakmadınız. Ben, kendi hesabıma derim: Bu kadar zahmet ve masrafımızın meyvesi yalnız bu risale ve *Müdafaa Risalesi* ve sizler ile beraber bir yerde bulunmak dahi olsa, o masraf o zahmeti hiçe indirir ve bu musibetin on mislini de çeksem yine ucuz düşer.

Çok tecrübelerle ve bilhassa bu sıkı ve sıkıntılı hapiste kat'î kanaatim gelmiş ki, Risale-i Nur ile kıraaten ve kitabeten iştilal, sıkıntıyı çok hafifletir, ferah verir. Meşgul olmadığım zaman o musibet tezauf edip, lüzumsuz şeylerle beni müteessir eder. Bazı esbaba binaen, ben en ziyade Hüsrev'i ve Hafız Ali (r.h.), Tahirî'yi sıkıntıda tahmin ettiğim hâlde, en ziyade temkin ve teslim ve rahat-ı kalp, onlarda ve beraberlerinde bulunanlarda görüyordum. "Acaba neden?" derdim. Şimdi anladım ki, onlar hakikî vazifelerini yapıyorlar; malâyani şeylerle iştilal etmediklerinden ve kaza ve kaderin vazifelerine karışmadıklarından ve enaniyetten gelen hodfüruşluk ve tenkit ve telâş etmediklerinden, temkinleriyle ve metanet ve itminan-ı kalpleriyle Risale-i Nur Şakirtlerinin yüzlerini ak ettiler, zındıkaya karşı Risale-i Nur'un manevî kuvvetini gösterdiler. Cenab-ı Hak, onlardaki nihayet tevazu ve mahviyette tam izzet ve kahramanlık seciyesini umum kardeşlerimize teşmil ettirsin. Âmin.

* * *

âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.
aziz: muhterem, saygın.
bilhassa: özellikle.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
dershane: ders verilen yer.
ehemmiyetli: önemli.
enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.
esbap: sebepler, vasıtalar.
ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

fütuhat: zaferler, fetihler, galibiyetler.
hakikî: gerçek.
hodfüruş: kendini begendirmeğe çalışan, kendini satan, övünen, övünge.
iştilal: bir iş işleme, bir işle uğraşmak, bir iş üzerinde çalışma, meşgul olma.
itminan-ı kalp: yürekte inanca, kalbinde şüphe ve vesvese kalmaksızın, tam kanaatle inanma.
izzet: şeref, yücelik; kuvvet,

kudret, üstünlük.
kader: Cenab-ı Hakkın ezeli ilmi ile, kâinata olmuş ve olacak bütün şeylerin varlık ve yokluğunu, geçmiş ve geleceğini bilmesi.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kaza: olacağı Cenab-ı Hak tarafından bilinen ve takdir olunan şeylerin zamanı gelince yaratması.
kıraaten: okuyarak.

kitabeten: yazarak.
kıymet: değer.
kuvvet: güç, kudret.
mahviyet: alçak gönüllülük, kendini değersiz gösterme, hiçe sayma, fazla tevazu, kendine ehemmiyet vermeyiş.
malâyani: manasız, faydasız, boş (sey).
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
meşgul: bir işle uğraşan, iş görmekte olan kimse.
metanet: metin olma, dayanıklılık, sağlamlık.
misil: benzer, eş, kat.
müdafaa: savunma.
musibet: felâket, belâ.
müteessir: teessüre kapılan, duygulanmış, etkilenmiş.
nihayet: son derece.
rahat-ı kalp: kalp rahatlığı, kalbin huzurlu ve tasasız oluşu.
Şakirt: talebe, öğrenci.
seciye: iyi huy, karakter.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
temkin: ağırbaşlılık, vakar, ihtiyatlı hareket etme.
tenkit: eleştirme.
teşmil: içine aldırma, kapsamına aldırma.
tevazu: alçak gönüllülük, kibirsizlik, bir kimsenin başkalarını kendinden küçük görmemesi, onlara saygı ve sevgi göstermesi, mütevazilik.
tezauf: iki kat olma, iki misil olma, katlanma.
ümit: umut, umma, ümit; bazı şeylerin istediği yönde olması konusunda beslenen his.
umum: bütün.
vazife: görev.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakat.
zındıka: dinsizlik, inançsızlık.
ziyade: çok, fazla.

Kardeşlerim,

Gaflet ve dünyaperestlikten çıkan dehşetli bir enaniyet, bu zamanda hükmediyor. Onun için ehl-i hakikat, hatta meşru bir tarzda dahi olsa, enaniyetten, hodfûrûşluktan vazgeçmeleri lâzım olduğundan, Risale-i Nur'un hakiki şakirtleri, buz parçası olan enaniyetlerini şahs-ı manevîde ve havz-ı müsterekte erittiklerinden, inşaallah bu fırtınada sarsılmayacaklar.

Evet, münafıkların ehemmiyetli ve tecrübeli bir plânı, böyle her biri birer zabıt, birer hâkim hükümündeki eşhası, müsterek bir meselede böyle kaçınmak ve bir birini tenkit etmek asabiyetini veren sıkıntılı yerlerde toplattırır, boğuşturur, manevî kuvvetlerini dağıttırır. Sonra, kuvvetini kaybedenleri kolayca tokatlar, vurur. *Risale-i Nur Şakirtleri, hillet ve uhuvvet ve fenâfilihvan mesleğinde gittiklerinden, inşaallah bu tecrübeli ve münafıkane plânı da akim bırakacaklar.*

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Eski zamanda, bir şeyhin müritleri pek çok olmasından, o memleketin hükûmeti siyasetçe telâş edip, onun cemaatini dağıtmak istemiş.

O zat, hükûmete demiş: “Benim yalnız bir buçuk müridim var, başka yok. İsterseniz tecrübe edeceğiz.” O zat, bir yerde çadır kurdu, kendi binler müritlerini oraya

akim: neticesiz, sonu yok, başarısız.

asabiyet: sinirlilik.

aziz: muhterem, saygın.

cemaat: topluluk, aralarında çeşitli bağlar bulunan insanlar topluluğu.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

dünyaperest: dünyaya tapan, dünyaya düşkün, tamahlı, hırslı kimse.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i hakikat: hakikati arzularanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

enaniyet: kendini beğenme, bencilik, egoistlik.

eşhas: şahıslar, kimseler.

fenâfilihvan: tefânî, kardeşlerin birbirlerinde fânî olması, yok olması.

gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.

hakiki: gerçek.

hâkim: yargıç.

havz-ı müstereke: ortak havuz; ortaklaşa olarak bir işe girişme.

hillet: samimî dostluk, cân ü gönülden olan dostluk, samimî arkadaşlık.

hodfûrûs: kendini beğendirmeye çalışan, kendini satan, övünen, övünge.

hükmetme: hakim olma, işleme.

hükümünde: değerinde, yerinde.

inşaallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.

kuvvet: güç, kudret.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

memleket: bir devletin toprağı,

ülke, yurt, vatan, diyar.

mesele: önemli konu.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

meşru: şeriata uygun, şer'an caiz, şeriatın müsaade ettiği şey.

münafık: kalbinde küfür gizlediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi davranan.

münafıkane: münafık olana yakışır şekilde, münafık gibi, münafıkça, münafıklıkla, iki

yüzlülükle, bozgunculukla.

mürît: tarikatte bir şeyh ve müşide bağlanarak tarikat usul ve âdetleri ile tasavvufî hakikatleri öğrenen kimse; hakkın ve müşidinin iradesine tâbi olan derviş.

müsterek: ortak.

plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.

şahs-ı manevî: manevî şahıs; belli bir şahıs olmayıp, kendisine bir şahıs gibi muamele edilen şirket, cemaat, cemi-

yet gibi ortaklıklar; belli bir kişisi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs. **şakirt:** talebe, öğrenci.

şeyh: tarikat dersi veren manevî lider, müşit.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

tarz: biçim, şekil, suret.

tenkit: eleştirme.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

zat: kişi, şahıs.

toplattı. O da emretti: “Ben bir imtihan yapacağım. Her kim benim müridim ise ve emri kabul etse, Cennete gidecek.”

Çadıra birer birer çağırdı. Gizli bir koyun kesti. Güya has bir müridini kesti, Cennete gönderdi! O kanı gören binler müritler, daha hiçbiri şeyhi dinlemedi, inkâra başladılar. Yalnız bir adam dedi: “Başım feda olsun.” Yanına gitti. Sonra bir kadın dahi gitti; başkalar dağıldılar.

O zat, hükûmet adamlarına dedi: “İşte benim bir buçuk müridim bulunduğunu gördünüz.”

Cenab-ı Hakka yüz binler şükürler olsun ki, Risale-i Nur, Eskişehir imtihan ve mahkemesinde, şakirtlerinden yalnız bir buçuk kaybetti. O eski şeyhin aksine olarak, İsparta ve civar kahramanlarının himmetiyle, o zayı olan bir buçuk adam yerine on bin ilâve oldu. İnşaallah, bu imtihanda dahi hem şark, hem garbın kahramanlarının himmetleriyle, çokları kaybedilmeyecek ve bir giden yerine, on girecek.

* * *

Bir zaman, Müslim olmayan bir zat, tarikatten hilâfet almak için bir çare bulmuş ve irşada başlamış. Terbiye-sindeki müritleri terakkiye başlarken, birisi keşfen mürşitlerini gayet sukutta görmüş. O zat ise ferasetiyle bildi, o müridine dedi: “İşte beni anladın.” O da dedi: “Madem senin irşadın ile bu makamı buldum, seni bundan sonra

aksi: ters, zıt.

civar: çevre, yöre, etraf.

feda: kurban, kurban olma.

feraset: anlayış, çabuk sezis, kavrayış.

garp: batıda bulunan yerler.

gayet: son derece.

güya: sanki, sözde.

hilâfet: halifelik, vekillik, birinin yerine geçme.

himmet: manevî yardım, ermiş bir kimsenin manevî yardımı ile birisini koruması, yardım etmesi.

inkâr: reddetme, tanımama, kabul ve tasdik etmeme, inanmama.

inşaallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.

irşat: doğru yolu gösterme, gafletten uyandırma.

keşfen: keşif yoluyla, gizli bir şeyin Allah tarafından birisine ilham edilmesi yoluyla.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

makam: yer, mevki.

mürit: tarikatta bir şeyh ve

mürşide bağlanarak tarikat usul ve âdetleri ile tasavvufî hakikatleri öğrenen kimse; hakkın ve mürşidinin iradesine tâbi olan derviş.

mürşit: irşat eden, doğru yolu gösteren, rehber, kılavuz.

Müslim: İslâm dininden olan, Müslüman.

şakirt: talebe, öğrenci.

şark: doğu yönünde yer alan yerler, doğu bölgeleri.

şeyh: tarikat dersi veren manevî lider, mürşit.

şükür: Allah’ın nimetlerine karşı memnurluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah’ı hamd etme.

sükût: susma, sessiz kalma.

tarikât: Allah’a ulaşmak için şeyhin gözetiminde müridin takip edeceği terbiye usul ve yolu.

terakki: yükselme, ilerleme.

terbiye: İslâm esaslarına uygun olarak insan düşüncesinin tavır, tutum, davranış ve duygularının düzenlenmesi, dünya ve ahirette mutluluğa lâyık olacak insan yetiştirme, doğru yolu gösterme.

zat: kişi, şahıs.

zayi: elden çıkmış, zarar, ziyan.

daha ziyade başımda tutacağım” diye, Cenab-ı Hakka yalvarmış, o bîçare şeyhini kurtarmış; birden bire terakki edip, bütün müritlerinden geçmiş, yine onlara mürşid-i hakikî kalmış.

Demek, bazen bir mürit, şeyhinin şeyhi oluyor. Ve asıl hüner, kardeşini fena gördüğü vakit onu terk etmek değil, belki daha ziyade uhuvvetini kuvvetleştirip ıslahına çalışmak, ehl-i sadâkatin şe’nidir.

Münafıklar, böyle vaziyetlerde kardeşlerin tesanüdünü ve birbirine karşı hüsnüzanlarını bozmak için derler: “İşte o kadar ehemmiyet verdiği zatlar; adî, âciz insanlardır.”

Her ne ise, musibette gerçi çok zararımız var, fakat umum âlem-i İslâmı alâkadar edecek bir keyfiyet, bir vaziyet olmasından, pek çok ucuz olarak pek büyük kıymeti var. Buna benzer vukua gelen hâdiseler, ya siyaset-i diniye veya başka sebeplerle umum âlem-i İslâm namına olamadılar.

* * *

Eski Said’in, matbu *Lemaat* başındaki acip imzası az tağyirle şimdiki hâlîme ve yetmişinci sene-i ömrüme tam muvafık gelmesi cihetiyle yazdım. Münasip görseniz, hem *Müdafaat*’ın, hem *Meyve*’nin, hem küçük mektupların ahirinde imza yerinde yazarsınız. İşte o garip imza, gelen üç buçuk satırdır:

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.

adi: bayağı, aşağı, değersiz.

ahir: son.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

bîçare: çaresiz, zavallı.

cihet: yön.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ehl-i sadâkat: sadâkatlı olanlar, doğruluktan ayrılmayanlar.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

hâdis: olay.

hüner: marifet, bilgelilik, ustalık, maharet.

hüsn-i zan: bir kimsenin veya bir hâdisenin iyiliği hakkındaki vicdanî ve iyi kanaat.

ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, hal, durum, iç yüz.

kıymet: değer.

kuvvet: güç, kudret.

matbu: tab edilmiş, basılmış.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.

münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi davranan.

münasip: uygun, yerinde.

mürît: tarikatte bir şeyh ve mürşide bağlanarak tarikat usul ve âdetleri ile tasavvufî hakikatleri öğrenen kimse;

hakkin ve mürşidinin iradesine tâbi olan derviş.

mürşid-i hakikî: hakikî irşat edici, yol gösterici.

musibet: felâket, belâ.

muvafilek: uygun, uyar, münasip.

nam: ad, yerine.

şe’n: iş, durum, özellik, yapı.

sene-i ömür: ömrün seneleri.

şeyh: tarikat dersi veren manevî lider, mürşit.

siyaset-i diniye: dinin gerektirdiği siyaset, dinle ilgili siya-

set.

tağyir: başkalaştırma, değiştirme.

terakki: yükselme, ilerleme.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

umum: bütün.

vaziyet: durum.

vuku: olma, meydana gelme.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: çok, fazla.

Eddâî¹

Yıkılmış bir mezarım ki, yığılmıştır içinde Said'den almış dokuz emvat bââsâm (HAŞİYE) âlâma,

Yetmişinci olmuştur o mezara bir mezar taşı; Beraber ağlıyor hüsrân-ı İslâma.

Ümidim var ki, istikbal semavatı, zemin-i Asya; Ba-hem olur teslim yed-i beyza-i İslâma.

Zira, yemin-i yümn-i imandır; verir emn ü emân ü em-niyeti enâma.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sizin tesanüdünüze benim ziyade ehemmiyet verdiği-min sebebi, yalnız bize ve Risale-i Nur'a menfaati için değil, belki tahkikî imanın dairesinde olmayan ve nok-ta-i istinada ve sarsılmayan bir cemaatin kat'î buldukları bir hakikate dayanmaya pek çok muhtaç bulunan avam ehl-i iman için dalâlet cereyanlarına karşı yılmaz, çekil-mez, bozulmaz, aldatmaz bir merci, bir mürşit, bir hü-cet olmak cihetiyle, sizin kuvvetli tesanüdünüzü gören kanaat eder ki, "Bir hakikat var, hiçbir şeye feda edil-mez, ehl-i dalâlete başını eğmez, mağlûp olmaz" diye kuvve-i maneviyesi ve imanı kuvvet bulur, ehl-i dünyaya ve sefahate iltihaktan kurtulur.

* * *

HAŞİYE: Günahlar demek.

1. Bu kıt'anın Lemaat'taki orijinal metni Şualar'ın sonuna derç edilmiştir.

âlâm: kederler, elemeler, acı-lar.
avam: kültürlü, yüksek taba-kadan olmayan; cahil halk ta-bakası.
aziz: muhterem, saygın.
bââsâm: günahlarla, hatalar-la.
bahem: bir arada, birlikte, be-raber.
cemaat: topluluk, aralarında

çeşitli bağlar bulunan insanlar topluluğu.
cereyan: akım, fikir, sanat ve-ya siyaset hareketi.
cihet: yön.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yol-dan ayrılmak, azma, batıla yö-nelme.
eddâî: dua eden, duacı.
ehemmiyet: önem, değer,

kıymet.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yol-dan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşün-meyen.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
emn ü emân ü emniyet: ra-hat, güven ve emniyet içinde

olma.
emvat: ölümler.
enâm: bütün yaratıklar, yaratıl-mış olan canlılar.
feda: gözden çıkarma, uğruna verme.
hakikat: gerçek, esas.
hüccet: delil.
hüsrân-ı İslâm: İslâmın hüsrân oluşu, zararı, kaybedişi.
iltihak: karışma, katılma.
iman: inanç, itikat.
istikbal: gelecek.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddü-de mahal bırakmayan.
kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.
kuvvet: güç, kudret.
mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.
menfaat: fayda.
merci: merkez, dönülecek yer.
mezar: kabir, ölünün gömüldüğü yer.
mürşit: irşat eden, doğru yolu gösteren, rehber, kılavuz.
nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.
sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.
semavat: semalar, gökler.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulle-nen.
tahkikî iman: tahkikî iman, ima-na dair bütün meseleleri incele-yip delil ve bürhan ile inanma.
tahkiki: araştırma ve inceleme ile ilgili, inandığı şeylerin aslını, esasını bilerek inanma.
tesanüt: dayanışma, birbirine da-yanma ve destek olma.
ümit: umut, umma, ümit; bazı şeylerin istediği yönde olması ko-nusunda beslenen his.
yed-i beyza-i İslâm: İslâmın te-miz ve parlak eli.
yemin-i yümn-i iman: imanın bereketli eli.
zemin-i Asya: Asya ülkesi, topra-ğı, kıt'ası.
zira: çünkü, ondan ki, şundan, şu sebepten ki, onun için.
ziyade: fazla, fazlasıyla.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sakın sakın münakaşa etmeyiniz; casus kulaklar istifa-
de ederler. Haklı olsa, haksız olsa bu hâlimizde münaka-
şa eden haksızdır. Bir dirhem hakkı varsa, münakaşa ile
bin dirhem bizlere zararı dokunabilir.

Bir zaman Eskişehir hapsinde titiz kardeşlerime söyle-
diğim bir hikâyeyi tekrar ediyorum:

Eski Harb-i Umumîde, Rusya'nın şimalinde, doksan
zabitimizle beraber bir uzun koğuşta esir olarak bulun-
yorduk. O zatların bana karşı haddimden çok ziyade te-
veccühleri bulunmasından, nasihatle gürültülere meydan
vermezdim. Fakat birden asabiyet ve sıkıntıdan gelen bir
titizlik, şiddetli münakaşalara sebebiyet vermeye başladı.
Ben de üç-dört adama dedim: “Siz nerede gürültü işitse-
niz, gidiniz haksıza yardım ediniz.” Onlar dahi öyle yap-
tılar, zararlı münakaşalar kalktı.

Benden sordular: “Neden bu haksız tedbiri yaptın?”

Dedim: “Haklı adam, insaflı olur. Bir dirhem hakkını,
istirahat-i umumînin yüz dirhem menfaatine feda eder.
Haksız ise ekseriyetle enaniyetli olur; feda etmez, gür-
tû çoğalır.”

* * *

asabiyet: sinirlilik.

aziz: muhterem, saygın.

casus: çeşitli konularda sır mahi-
yetindeki şeyleri öğrenip başka-
larına bildiren kimse.

dirhem: yaklaşık üç grama denk
olan eski bir ağırlık ölçüsü, çok
küçük parça(mecaz).

ekseriyetle: daha ziyadesiyle,
çoklukla, çoğunlukla.

enaniyet: kendini beğenme,
bencillik, egoistlik.

esir: savaşta düşman eline düşen
kimse, tutsak.

feda: gözden çıkarma, uğruna
verme.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

Harb-i Umumî: genel harp,
umumî savaş; 1914-1918 yıl-
ları arasında cereyan eden Bi-
rinci Dünya Savaşı.

istifade: faydalanma, yarar-
lanma.

istirahat-i umumî: herkesin
istirahati, rahat etmesi.

koğuş: hastahane, kışla, ha-
pishane gibi umumî binalarda
çok sayıda kişinin oturmasına

veya yatmasına mahsus bü-
yük oda.

menfaat: fayda.

münakaşa: tartışma.

nasihat: öğüt; doğruya, iyiye,
güzele sevk etmek için yapı-
lan konuşma.

sebebiyet: sebep olma, icap
ettirme, gerektirme.

sıddık: çok doğru, dürüst,
hakkı ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.

şimal: kuzeyde yer alan böl-
geler.

tedbir: önlem, yol, çare.

teveccüh: yönelme, sevgi, il-
gi.

zabit: subay, askere kuman-
da eden rütbeli asker.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

Kardeşlerim,

Siz, küçük mektuplar risalesinde medar-ı teselli ve sabır ve tahammül için yazılan parçaları dikkatle ve tekrarla okuyunuz. Ben, en zayıfınız ve bu sıkıntılı musibetten en ziyade hissedarım. Çok şükür tahammül ediyorum ve bütün suçu bana yükleyenlerden hiç gücenmedim ve vahdet-i mesele itibarıyla yalnız kendini müdafaa ederek zımnın cemiyet ve suçu bize tahmil edenlerden dahi sıklamadım. Madem kardeşiz, beni bu sabırda taklit etmenizi sizden rica ederim.

* * *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, sıddık kardeşlerim ve bu misafirhane-i dünyada arkadaşlarım,

Ben, bu gece Eski Said'in izzetli damarıyla, ellerimiz kelepçeli beraber mahkemeye süngülü neferat ile sevimizi düşündüm, şiddetli bir hiddet geldi. Birden kalbe ihtar edildi ki; hiddet değil, belki kemal-i iftiharla, şükür ve sevinçle bu vaziyeti karşılamak lâzımdır. Çünkü, zîşuur ve haddühesaba gelmeyen melek ve ruhanîlerin ve insanlardan ehl-i hakikatin ve ashab-ı vicdanın ve iman-ı tahkikî sahiplerinin nazarlarında, hak ve hakikat ve Kur'ân ve iman yolunda bu asra meydan okuyan bir kahramanlar kafilesi suretinde görünüyorlar. Bunların teveccühü ise rahmet-i İlähiyeyi ve kabul-i Rabbaniyeyi gösteren bu yüksek takdir ve tahsinlerine karşı mahdut bir kısım serseri ve haylaz ve sefihlerin tahkirkârâne nazarlarının

son derecesi, tam manasıyla iftihar etmek.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahdut: sınırlı, belirli.

medar-ı teselli: ferahlık sebebi, teselli kaynağı.

misafirhane-i dünya: dünya misafirhanesi.

müdafaa: savunma, koruma.

musibet: felâket, belâ.

nazar: bakış, dikkat.

neferat: neferler, fertler, rütbesiz askerler, erler.

rahmet-i İlähiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, İlähî rahmet.

rica: dileme, isteme.

ruhani: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.

sabır: sabır, dayanma, katlanma, zorluklara dayanma gücü.

sefih: faydayı ve zararı ayırdetme yeteneğinden mahrum, beynsiz.

serseri: ötede beride başı boş gezen, işsiz, güçsüz.

sev: önüne katıp sürme, yöneltme.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnurluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

suret: biçim, tarz, görünüş.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

tahkirkârâne: hakaret eden kimseye yakışırçasına, hakaret edeceğine.

tahmil: yükleme.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

takdir: kıymet verme, beğenme.

taklit: birinin davranış ve işlerinin şekil ve biçim olarak aynısını yapma.

teveccüh: yönelme, sevgi, ilgi.

vahdet-i mesele: meselenin, konunun birliği.

vaziyet: durum.

zımnın: açıktan olmayarak, dolayısıyla, üstü kapalı olarak, kapalı bir şekilde.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

ziyade: çok, fazla.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

ashab-ı vicdan: vicdan sahipleri.

asır: yüzyıl.

aziz: muhterem, saygın.

cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.

ehl-i hakikat: hakikati arzulayanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler, Allah adanı.

had ve hesaba gelmeme: sa-

yısız ve sınırsız olma.

hak: doğru, gerçek, hakikat.

hakikat: gerçek, doğruluk.

haylaz: düzensiz ve yararsız hareket eden, boş yere ömrünü geçiren.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hissedar: hisse sahibi, hissesi olan.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

iman: inanma, itikat.

iman-ı tahkikî: tahkikî iman, imana dair bütün meseleleri inceleyip delil ve bürhan ile inanma.

itibar: değer.

izzetli: şeref ve itibar sahibi.

kabul-i Rabbaniye: her şeyi terbiye ve idare eden Allah'ın kabulü ve rızası.

kemal-i iftihar: övünmenin

hiçbir ehemmiyeti olamaz. Hatta bir gün hastalık için araba ile gittiğim zaman, çok ağırlık hissettim ve sonra sizin gibi elim bağlı beraber gittiğim vakit, büyük bir inşirah ve manevî bir ferah hissettim. Demek o hâl, bu sırdan ileri gelmiş.

Çok defa söylediğim gibi yine tekrar ediyorum ki, tarihte Risale-i Nur Şakirtleri gibi hak yolunda pek çok hizmet eden ve pek çok sevap kazanan ve pek az zahmet çeken görülüyor. Biz ne kadar meşakkat çeksek, yine ucuzdur.

* * *

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۞ ۱ وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ۲

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu musibetimizden kaçmak ve kurtulmak, iki cihetle kabil değildir:

Birincisi: Kader-i İlâhî kismetimizin bir kısmını buradan bize yedirmek için, her hâlde gelecek idik. En hayırlısı bu tarzdır.

İkincisi: Aleyhimize çevrilen dolaptan kurtulmak imkânı bulmadık. Ben hissetmiştim, fakat çare yoktu. Bîçare merhum Şeyh Abdülhâkim, Şeyh Abdülbâkî kurtulamadılar. Demek bu musibette biz birbirimizden şekva etmek; hem haksız, hem manasız, hem zararlı, hem Risale-i Nur'dan bir nevi küsmektir. Sakın sakın, has rükünlerin gösterdikleri faaliyeti bu musibete bir sebep görüp onlardan gücenmek ise, Risale-i Nur'dan çekilmek ve

aleyh: karşı, karşıt.

aziz: muhterem, saygın.

bîçare: çaresiz, zavallı.

cihet: yön.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.

ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

hak: doğru, gerçek, hakikat.

inşirah: sevinme, göğsün açılıp sevinç ve huzura kavuşturulması, ferahlama, rahatlatma, iç açılması.

kabil: mümkün, ihtimal dairesin-

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Hiçbir şey yoktur ki, onu övüp tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)

de.

kader-i ilâhî: İlâhî kader, Allah'ın kader kanunu.

kismet: talih, nasip, kader.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş, ölü.

meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.

musibet: felâket, belâ, ansızın gelen belâ, dert, sıkıntı.

nazar: bakış, dikkat.

nevi: çeşit, tür.

rükün: bir topluluğun en önemli ve kuvvetli fertlerinden her biri.

şakirt: talebe, öğrenci.

şekva: şikâyet, yakınma, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

sır: gizli hakikat.

tarz: biçim, şekil, suret.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

hakaik-ı imaniyeyi öğrenmeden pişman olmaktır. Bu ise, maddî musibetten daha büyük bir manevî musibettir. Ben kasem ile temin ederim ki, sizin her birinizden yirmi otuz derece ziyade bu musibette hissedar olduğum hâlde, niyet-i halise ile faaliyet göstermelerinden, ihtiyatsızlığı yüzünden gelen bu musibet on defa daha fazla olsa da yine onlardan gücenmem. Hem, geçmiş şeylere itiraz etmek manasızdır; çünkü tamiri kabil değil.

Kardeşlerim,

Merak, musibeti ikileştirir, maddî musibeti kalpte de yerleştirmek için bir kök olur, hem kadere karşı bir nevi itiraz ve tenkidi ve rahmete karşı bir nevi ittihamı işmam eder. Madem her şeyde bir güzellik ciheti var ve rahmetin bir cilvesi var ve kader adalet ve hikmetle iş görür; elbette bu zamanda umum âlem-i İslâmî alâkadar edecek bir kudsî vazife yüzünden hafif bir zahmete ehemmiyet vermemekle mükellefiz.

* * *

[Cüz'î ve lüzumsuz bir adî hâlimi size yazmak icap etti.]

Kardeşlerim,

Benim kat'î kanaatim geldi ki, nazar beni şiddetle müteessir ve hasta eder. Çok defa, tecrübe ettim. Ben ruhucânla size her vaziyette arkadaş olmak istiyorum; fakat, ¹ **النَّظَرُ يُدْخِلُ الْجَمَلَ الْقَدَرَ وَالرَّجُلَ الْقَبْرَ** meşhur kaide

1. Nazar deveyi tencereye, adamı da kabre sokar. (Hadis: Kesfû'l-Hafâ, 2:72.)

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
adî: bayağı, aşağı, değersiz.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
cihet: yan, yön, taraf.
cilve: tecelli, görüntü.
cüz'î: kıymetsiz, önemsiz, ferruat.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatlar, imanı gerçekler.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.
hissedar: hisse sahibi, hissesi olan.
icap: gerekme hâli, lâzım, gerekli, lüzum.
ihtiyat: ileriye düşünme, ilerisini düşünerek davranma, ge-

leceği düşünerek tedbirli hareket etme.
işmam: hafif olarak duyurma, koklatma.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kabil: mümkün, ihtimal da-iresinde.
kader: Cenab-ı Hakkın takdir

ve tayin etmesi.
kaide: kural, esas, düstur.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kasem: yemin, and, ahdetme.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kudsî: mukaddes, yüce.
maddî: madde ile alâkalı, cismanî.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.
mükellef: sorumlu ve yükümlü olan.
musibet: felâket, belâ, ansızın gelen belâ, dert, sıkıntı.
müteessir: teessüre kapılan, uygulanmış, etkilenmiş.
nazar: bakış, dikkat.
nevi: çeşit, tür.
niyet-i halise: halis olan niyet, her türlü hileden, riyadan, kötülükten uzak olan niyet, samimî olan gaye.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
ruhucân: ruh ve can; ruh ve canla.
şiddet: sertlik, katılık; fazlalık, çokluk.
tamir: yapılan hatayı düzeltme.
temin: güvenlik, emniyet hissi verme, şüphe ve korkuyu giderme.
tenkit: eleştirme.
umum: bütün.
vazife: görev.
vaziyet: durum.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.
ziyade: fazla, fazlasıyla.

ile nazar beni vurur. Çünkü, bana bakan, ya şiddetli ada-
vetle veya takdir ile nazar eder. Bu iki nazar dahi bazı in-
sanların bir hasiyet-i isabet sırrıyla bakmasında bulunur.
Bunun için, mümkün olsa, mecbur etmezlerse sizin ile
beraber mahkemeye her vakit gelmemek niyet ettim.

* * *

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۞ ۱ وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ۲

Aziz kardeşlerim,

adavet: düşmanlık, husumet.
afat: afetler, büyük belâ ve musi-
betler.
ahir zaman: dünyanın son zama-
nı ve son devresi, dünya hayatı-
nın kıyamete yakın son devresi.
amel-i salih: Allah rızasına uygun
hayırlı iş, dine uygun hareket,
davranış.
aziz: muhterem, saygın.
çare-i necat: kurtuluş çaresi.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
fecir: sabah namazı vakti, sabaha
karşı güneş doğmadan önce uf-
kun doğusu tarafından görünen
aydınlığı.
fevkalâde: olağanüstü.
fıkra: bent, madde, paragraf.
Harb-i Umumi: genel harp, umu-
mî savaş; 1914-1918 yılları arasın-
da cereyan eden Birinci Dünya
Savaşı.
hasaret-i azime-i harbiye: sava-
şın sebep olduğu büyük hasar.
hasaret-i insaniye: insana ait za-
rar, insanın zararı.
hasiyet-i isabet: isabet kaydet-
medeki özel fayda.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hücum: saldırma.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
iman: inanma, itikat.
iman-ı tahkiki: tahkiki iman,
imana dair bütün meseleleri in-
celeyp delil ve bürhan ile inan-
ma.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
keramet-i Nuriye: Risale-i Nur'a
ait keramet.
kusur: suç, kabahat.
mahfuz: hıfz olunmuş, korun-
muş.
mecbur: zorunda kalma.
merkez-i intişar: yayma, yayıncı-
lık merkezi.
nazar: bakış, dikkat.

Bu fecirde, birden bir fıkra ihtar edildi. Evet, ben de
Hüsrev'in zelzele hakkında tafsilen yazdığı keramet-i Nu-
riyeyi tasdik ederim ve kanaatim de o merkezdedir. Çün-
kü Risale-i Nur ve Şakirtlerine dört defa şiddetli taarruz-
ların aynı zamanında dört defa dehşetli zelzelenin hücu-
mu tam tamına tevafukları tesadüfî olmadığı gibi, Risa-
le-i Nur'un iki merkez-i intişarı olan Isparta ve Kastamo-
nu'nun sair yerlere nispeten afattan mahfuz kalmaları ve
Sure-i Ve'l-Asr işaretiyle, ahir zamanın en büyük bir ha-
saret-i insaniyesi olan bu İkinci Harb-i Umumiden çare-i
necat ise iman ve amel-i salih olmasından, Risale-i Nur'-
un Anadolu'nun her tarafında iman-ı tahkikiyi neşri za-
manına Anadolu'nun fevkalâde olarak bu hasaret-i azî-
me-i harbiyeden kurtulması tam tamına tevafuku dahi te-
sadüfî olamaz. Hem Risale-i Nur'un hizmetine zarar
veren veya hizmette kusur edenlere aynı zamanında ge-
len şefkat veya hiddet tokatlarının yüzer vukuatları tam

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.
2. Hiçbir şey yoktur ki, onu övüp tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)

neşir: herkese duyurma, yay-
ma, tamim.
nispeten: nispetle, kıyaslaya-
rak.
niyet: bir işi yapmayı önce-
den düşünme.
sair: diğer, başka, öteki.
şakirt: talebe, öğrenci.
şefkat: karşılıksız sevgi besle-
me, içten ve karşılıksız mer-

hamet.
sır: gizli hakikat.
taarruz: saldırma, satışma,
ilişme.
tafsilen: tafsilli bir şekilde,
uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.
takdir: kıymet verme, beğen-
me.
tasdik: bir şeyin veya kimse-
nin doğruluğuna kesin olarak

hükmetme.
tesadüfî: tesadüfle ilgili, rast-
gele, tesadüf olarak.
tevafuk: uyma, uygunluk,
birbirine denk gelme.
vukuat: vuku bulan şeyler,
hâdiseler, olaylar.
zelzele: yer sarsıntısı, dep-
rem.

tamına tevafukları tesadüfî olmadığı gibi, Risale-i Nur’a hüsn-i hizmet edenlerin hemen hemen bilâistisna maişetinde vüs’at ve bereket ve kalbinde meserret ve rahat görmelerinin binler hâdiseleri dahi tesadüfî olamaz.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

عَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ² ve ¹الْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللَّهُ

sırrıyla, Risale-i Nur’un en mahrem parçaları, en namahremlerin ellerine geçmek ve en mütekebbirlerin başlarına vurmak ve en baştakilerin yanlışlarını göstermek için “sırran tenevveret” perdesinden çıktı. Şimdiye kadar mesele küçültülmek isteniliyordu. Fakat nasılsa bildiler ki, mesele pek büyüktür ve ehemmiyetle celb-i dikkat ise Risale-i Nur’un parlak fütuhatına ve düşmanlarına da hayretle kendini okutmasına yol açar. Hatta, Eskişehir mahkemesindeki çok müteredditleri ve mütehayyirleri ve muhtaçları tenvir edip kurtardı, o zahmetimizi rahmete çevirdi. İnşallah, bu defa daha geniş bir sahada, daha çok mahkemeler ve merkezlerde o kudsî hizmeti görecek.

Evet, Risale-i Nur’un tarz-ı beyanını gören, lâkayt kalamaz. Başka eserler gibi yalnız aklı ve kalbi değil, belki nefsi de ve hissiyatı da musahhar eder.

Sizin tahliyeniz bu hakikate zarar vermez; fakat, benim beraatım, zarardır. Umum âlem-i İslâmı alâkadar eden bir hakikatin hatırı için, değil yalnız dünya hayatını,

mesele: önemli konu.

meserret: sevinç, şenlik.

musahhar: boyun eğen, emir altına giren, istenilen hâle konulmuş.

mütehayyir: hayrete düşen, şaşırان.

mütekebbir: tekebbür eden, kibirlenen, kendini beğenmiş, kibirli, büyüklük taslayan, büyükle-

mütereddit: tereddüt eden, kararsız.

namahrem: mahrem olmayan, bir şeyin bilmemesi gereken kişilerin bilmesi.

nefis: kişinin kendisi, iyiliğe de kötülüğe de meyli olan duygu.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

saadet: mutluluk.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabul-

sır: gizli hakikat, bir şeyin dikkat ve tecrübe ile anlaşılan en ince yanı.

sırran tenevveret: gizlice aydınlatma, gizli olarak nurlandırma.

tahliye: tutukluyu serbest bırakma.

tarz-ı beyan: açıklama ve söyleme şekli.

tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışıklandırma.

tesadüfî: tesadüfle ilgili, rastgele, tesadüf olarak.

tevacuk: uyuma, uygunluk, birbirine denk gelme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

umum: bütün.

vüs’at: genişlik, bolluk.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşak-
kat.

1. Allah’ın, kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her şeyde hayır vardır.

2. Bazen de sevmediğin şey, hakkınızda hayırlı olabilir. (Bakara Suresi: 216.)

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

aziz: muhterem, saygın.

beraat: temize çıkma; bir davranın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

bereket: bolluk, bereket, gür-lük.

bilâistisna: istisnasız, ayırt etmeksizin.

celb-i dikkat: dikkat çekmek.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

fütuhât: zaferler, fetihler, galibiyetler.

hâdis: olay.

hakikat: gerçek, esas.

hissiyat: hisler, duygular.

hüsn-i hizmet: güzel hizmet.

inşallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.

kudsî: mukaddes, yüce.

lâkayt: kayıtsız, ilgisiz.

mahrem: herkesçe bilinmesi gereken, gizli.

maişet: geçinme, geçinme için lüzumlu bulunan maddeler.

belki lüzum olsa uhrevî hayatımı ve saadetimi dahi ehl-i imanın Risale-i Nur ile saadetleri için feda etmeyi nefsim de kabul ediyor.

* * *

Burada başı yazılmayan zelzele hâdisesinin mâba'dı Hüsrev'in mektubunda:

Daha sonra başka bir gazetede, tamamlayıcı ve hayret verici şu malûmatları gördüm: “Zelzeleden evvel kediler, köpekler üçer beşer olarak toplanmışlar, sessiz olarak, düşünceli gibi alık alık birbirine bakarak bir müddet beraber oturmuşlar, sonra dağılmışlar. Gerek zelzele olurken ve gerekse olmadan evvel veya olduktan sonra bu hayvanlardan hiçbirini görülmemiş; kasabalardan uzaklaşarak kırlara gitmişler.” Bir garibi de şudur ki: Bu hayvanlar isyanımızdan mütevellit olan başımıza gelecek felâketleri lisan-ı hâllerleriyle haber verdiklerini yazıyorlar da, “Biz anlamıyoruz” diyerek taaccüp ediyorlar.

İşte Bediüzzaman'ın uzun senelerden beri “Zındıklar Risale-i Nur'a dokunmasınlar ve şakirtlerine ilişmesinler. Eğer dokunurlarsa ve ilişirlerse, yakınında bekleyen felâketler, onları yüz defa pişman edecek” diye Risale-i Nur ile haber verdiği yüzler hâdisat içinde, işte zelzele eliyle doğruluğunu imza ederek gelen dört hakikatli felâket daha... Cenab-ı Hak bize ve Risale-i Nur'a taarruz edenlerin kalplerine iman, başlarına hakikati görecek akıl ihsan

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

evvel: önce.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

felâket: büyük dert, belâ.

garip: tuhaf, şaşılacak.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

hâdis: olay.

hakikat: gerçek, esas.

iman: inanç, itikat.

isyan: Allah'ın emirlerini yerine getirmeme ve yasaklarından kaçınmama, dinin emir-

lerine karşı gelme ve günah işleme.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin duruşu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

mâba'dı: bundan sonraki, sonrası.

malûmat: bilinen şeyler, bilinenler.

müddet: süre, zaman.

mütevellit: meydana gelmiş, ileri gelmiş, hâsıl olmuş.

nefis: kişinin kendisi, iyiliğe de kötülüğe de meyli olan

duygu.

saadet: mutluluk.

şakirt: talebe, öğrenci.

taaccüp: şaşma, hayret etme, şaşakalma.

taarruz: saldırma, sataşma, ilişme.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

zındık: Allah'a ve ahirete inananmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

etsin. Bizi bu zindanlardan, onları da felâketlerden kurtarsın. Âmin.

Hüsrev

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim ve musibet arkadaşlarım,

Sizin içinizde mübarek âlimler ve âlicenap müdebbirler ve halis fedakâr şakirtler bulunmasından büyük bir itimat ile size güveniyordum ki, kuvvetli ve dessay ve kesretli düşmanlarımıza karşı vahdetinizi ve tesanüdünüzü muhafaza edeceksiniz diye istirahat ederdim, sizin ile meşgul olmazdım. Bir kaç noktayı beyan etmek lüzum oldu.

• *Birincisi:* Tahliyeniz uzamamak için, ben Ankara'ya bir şey gönderip müracaat etmeyecektim. Fakat mahkeme, mahrem ve gayr-i mahrem risaleleri ve eski ve yeni mektupları karıştırarak Ankara'ya gönderdiğinden, mecburiyetle, buradaki ehl-i vukuf gibi mahrem risaleleri esas ederek oradaki ehl-i vukuf aleyhimize hükmetmemek için mahremlere, hususan Beşinci Şuain Süfyan ve İslâm deccali hakkında gayet kuvvetli cevap veren *Müdafaat Risalesi*'ni ve felsefe-i tabiiyenin verdiği küfr-i mağrurâneyi ve iman aleyhinde cür'etkârâne tecavüzünü kıran *Meyve Risalesi*'ni o makamata göndermek zarurî ve lâzım idi.

• *İkinci Nokta:* Aziz kardeşlerim, sizin bu ehemmiyetli mektubunuzun cevabını yazarken, benim elime aynı mektubu verdiler. İkinci Noktaya başladım, kaldı. İşte tamam ediyorum, dikkat ediniz.

aleyh: karşı, karşıt.
âlicenap: şerefli, haysiyetli kimse.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.
aziz: muhterem, saygın.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cür'etkârâne: cesurca, cesurlukla, yiğitçe.
deccal: kıyamet zamanına

yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.
dessas: desise eden, aldatıcı, oyuncu, hileci.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.
ehl-i vukuf: bir mesele hak-

kında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.
felâket: büyük dert, belâ.
felsefe-i tabiiye: her şeyi tabiata dayandıran felsefe.
gayet: son derece.
gayr-i mahrem: mahrem olmayan, gizli ve özel olmayan.
halis: saf, samimi.
hükmetme: hakim olma, karar verme.

hususan: bilhassa, özellikle.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
iman: inanç, itikat.
istirahat: dinlenme, rahatlama.
itimat: dayanma, güvenme.
kesretli: çokluğu olan, çok fazla.
küfr-i mağrurâne: gururla küfrünü, inkârını gösterme.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
makamat: makamlar.
mecburiyet: mecbur olma, zarurîlik durumu, zorunluluk.
meşgul: bir işle uğraşan, iş görmekte olan kimse.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.
müdebbir: tedbir alan, tedbirli, her şeyi önceden düşünen.
muhafaza: koruma.
müracaat: başvurma, danışma.
musibet: felâket, belâ.
şakirt: talebe, öğrenci.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günler yaşamasına sebep olacağı sahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.
tahliye: tutukluyu serbest bırakma.
tecavüz: saldıрма, sataşma, başkasının hakkına dokunma.
tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.
vahdet: birlik ve teklik.
zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.
zindan: hapislane.

Eğer bu fikrin faydasız avukatınız tarafından tervici varsa, her hâlde mahkûmiyetimize taraftar olanların bir tedbiridir ki, Ankara'daki ehl-i vukuf buradaki ehl-i vukuf gibi, neşrolunmayan mahrem ve hususan Beşinci Şua risalelerini esas edip, bütün Risale-i Nur'a teşmil edip müsadere etmek ve Beşinci Şua'nın meselelerini, Risale-i Nur'u okuyan bütün bîçare talebelerin dersleridir diye, onları benim suçumla tam bağlamak için dehşetli bir plândır. Beni konuşmaktan menetmek ve yazdıklarımı müsadere ile Ankara'ya göndermemek fikriyle müdür ve müddeiumumî muavini müşkülât vermeleri kuvvetli bir emaredir ki, müdafaatın cerh edilmez cevapları yetişmeden Ankara aleyhimize hüküm vermek içindir.

• *Üçüncü Nokta*: Zaten meseleyi uzatacak ehemmiyetli kitapları ve evrakları ve müdafaaları dahi Ankara'ya göndereceğini, mahkeme reisi o gün söyledi. Elbette şimdi yetişmiş. Şimdi benim muntazam ve izahlı iki müdafaanamem gitse, belki meseleyi çabuk halleder, mesele uzanmaz, tacil eder; çabuk, aile sahipleri kurtulurlar. Fakat ben ve benim gibi alâkasızlar kurtulmaya değil, belki hakaik-ı imaniyeyi mülhitlere, mürtetlere karşı müdafa etmek için, en müsait bir yer olan hapiste kalmak lâzımdır.

• *Dördüncü Nokta*: Risale-i Nur beraat etmezse benim müdafaatım nazara alınmazsa, faydasız, zahîrî inkârınız sizi kurtarmayacak; vahdet-i mesele haysiyetiyle biz birbirimizle bağlanmışız. Yalnız münasebetleri pek az bulunan bir kısım arkadaşlar kurtulabilirler. Eskişehir

alâka: ilgi, ilişki. bağ.

aleyh: karşı, karşıt.

beraat: temize çıkma; bir dava-nın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

bîçare: çaresiz, zavallı.

cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri çürütme, reddetme.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

emare: alâmet, belirti, nişan.

evrak: işlem gören kâğıtlar.

faide: fayda.

hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatlar, imanî gerçekler.

hall: çözme, karışık bir meseleyi şüphe edilmeyecek derecede açıklama.

haysiyet: itibar.

hüküm: karar, emir.

hususan: bilhassa, özellikle.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

mesele: önemli konu.

muavin: müdürden sonra gelen idarî vazifeli.

müdafa: savunma, koruma.

müdafaaname: müdafa metni, savunma mektubu, savunma dilekçesi.

müdafaat: müdafaalar, savun-

malar, korunmalar.

müddeiumumî: savcı.

mülhit: İslam dininden ayrılan, Allah'ı inkar eden, dinsiz, imansız.

münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.

muntazam: derli-toplu, düzensiz.

mürtet: irtidat eden, İslâm dinini bırakarak eski dinine veya başka bir dine geçmiş olan, din değiştiren.

müsadere: toplatma, elden

alma.

müsait: elverişli, uygun, muvafık.

müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar, çetinlikler.

nazar: dikkat.

neşir: herkese duyurma, yayma, tamim.

nokta: konu, konu ile ilgili önemli bölüm.

plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.

reis: başkan.

tacil: acele ettirme, hızlandır-

ma, çabuklaştırma.

talebe: talep eden, öğrenci.

taraftar: taraflı, birinin veya bir grubun tarafını tutan, bir tarafı destekleyen.

tedbir: önlem, yol, çare.

tervici: kabul ettirme, yaptırma, geçerli kılma.

teşmil: yayma, genişletme, şümullendirme.

vahdet-i mesele: meselenin, konunun birliği.

zahiri: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.

Mahkemesi, bunu bilfiil gösterdi. Bir seneden beri, gayet dikkatle içimize casusları sokan ve safdil ve cür'etkâr talebelerin ifşaatını zapt eden ve bililtizam bizi perişan ve mesleğimizden pişman etmek için her vesileyi istimal eden, hatta aleyhimize Şeyh Abdülhâkim'i sevk ettikleri hâlde, onu ve Şeyh Abdülbâkî'yi ve bana ara sıra itiraz eden Şeyh Süleyman'ı bizim gibi perişan eden adamlara karşı inkârlarınız ve kaçmanız, onların kanaat-i vicdaniye dedikleri düşüncelerinde beş para etmez ve Eskişehir'de dahi etmedi.

• **Beşinci Nokta:** Biz hem burada, hem Eskişehir'de tecrübe ile kat'î anladık ki; biz, vahdet-i mesele cihetiyle, tam bir tesanüde şiddetle muhtacız. Sıkıntıdan gelen gücenmekler ve titizlikler ve itirazlar, bizim perişan niyetimizi ikileştirir. Maatteessüf en ziyade güvendiğim ve itimat ettiğim, sizlerdiniz. Bazı hatırıma bir telâş geldiği vakit, İstanbul'dan gelen Kâmil ve Sıddık Hocalar ve Kastamonu vilâyetinde fevkalâde sadâkat gösteren zatları tahattur ile, o endişem zail olurdu. Dikkat ediniz, küfr-i mutlakı müdafaa eden gizli komite, içinize parmak sokmasın. Benim komşudaki koğuşa parmağını soktu; beni azap içinde bıraktı. Şimdi siz, mabeyninizde münakaşasız bir meşveret ediniz. Kararınızı kabul ederim. Fakat benim müdafaatım tâ Ankara'ya gitse ve medar-ı nazar olsa, buradaki mahkeme, kurtulması mümkün olanlar hakkında kararını vermek ihtimalini; hem şimdi bizimle uğraşan ve Abdülbâkî ve Abdülhâkim ve Hacı Süleyman'ı nefyeden ve Yeşil Şemsi'yi tahliyeden sonra burada

aleyh: karşı, karşıt.
azap: büyük sıkıntı, şiddetli acı.
bilfiil: bizzat kendi çalışması ile, kendi yaparak.
bililtizam: bile bile, bir şeyi doğru ve lüzumlu görerek taraftar olarak.
casus: çeşitli konularda sır mahiyetindeki şeyleri öğrenip başkalarına bildiren kimse.
cihet: yön.
cür'etkâr: cesur, cesaretili, yi-

ğit, delikanlı, atılğan, gözü pek.
endişe: kaygı.
fevkalâde: olağanüstü.
gayet: son derece.
ifşaat: ifşa etmeler, faş etmeler, meydana çıkarmalar, duyurmalar, gizli şeyleri açığa vurmalar.
ihtimal: olabilirlik.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
istimal: kullanma.
itimat: dayanma, güvenme.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
kanaat-ı vicdaniye: vicdanî kanaat, vicdana ait fikir.
kat'î: kesin, şüpheye ve te-reddüde mahal bırakmayan.
koğuş: hastahane, kışla, hapishane gibi umumî binalarda çok sayıda kişinin oturmasına veya yatmasına mahsus büyük oda.
komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.
küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız

küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.
maatteessüf: ne yazık ki, üzüle-rek belirtiyim ki.
mabeyn: ara.
medar-ı nazar: göz önünde bulundurulması gereken.
mesele: önemli konu.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
meşveret: müşavere, bir konu hakkında çeşitli ve ehil şahıslardan fikir alma, danışma.
müdafaa: savunma, koruma.
müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.
münakaşa: tartışma.
nefiy: sürme, sürgün etme, cezalandırarak başka bir yerde ikamet etmeye mecbur etme; sürgün.
nokta: konu, konu ile ilgili önemli bölüm.
perişanîyet: perişanlık, karışık ve dağınık olma; acınacak halde bulunma.
sadâkat: bağlılık, doğruluk.
safdil: saf gönüllü, temiz kalpli.
sevk: önüne katıp sürme, yöneltme.
şiddet: sertlik, katılık, fazlalık, çokluk.
tahattur: hatırlama, hatıra getirme.
tahliye: tutukluyu serbest bırakma.
talebe: talep eden, öğrenci.
tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.
vahdet-i mesele: meselenin, konunun birliği.
vesile: aracı, vasıta.
vilâyet: il.
zail: zeval bulan, sona eren, devamlı olmayan, yok olan.
zapt: idaresi altına alma, tutma.
zat: kişi, şahıs.
ziyade: çok, fazla.

amel: dinin emirlerini yerine getirme işi.

azimet: kulların, Allah tarafından kendilerine yüklenen görevlere tam bir kararlılıkla uymaları; takva ile şiddetli kaçınma, günahlardan uzak durma.

aziz: muhterem, saygın.

bid'a: dinin aslına uymayan âdet ve uygulamalar..

cihet: yön.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

evham: vehimler, zanlar, kuşku- lar, esassız şeyler, kuruntular.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hürmet: şeref, saygı.

ihtimal: olabilirlik.

ilhad: islâm inancından dönme, Allah'ın varlığına ve birliğine inan- mayış.

inkâr: reddetme, inanmama, ka- bul ve tasdik etmeme.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

kusur: suç, kabahat.

mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.

mahrum: bir şeye sahip olama- yan, yoksun.

mecbur: zorunda kalma.

mesale: önemli konu.

meşveret: müşavere, bir konu hakkında çeşitli ve ehil şahıslar- dan fikir alma, danışma.

me'yusiyet: ümitsizlik.

mübareze: çatışma, kavga.

muhalif: zıt, karşıt.

mütehayyir: hayrete düşen, şaşı- ran.

mütereddît: tereddüt eden, ka- rarsız.

nazar: bakış, dikkat.

reis: başkan.

ruhsat: mevcut bir hükmün, bir özür veya âcizlik sebebiyle, belir- li şartlar içindeki mükellefler için

durduran adamlar, elbette Hafız Mehmed ve Seyyid Şe- fik gibi salâbet-i diniyeleri ile ve onların ölmüş reislerine ve suretine baş eğmemesiyle ve ilhad ve bid'alara taraf- tarlıklarını göstermemesiyle beraber, serbest bırakma- mak ihtimalini de; hem Risale-i Nur'un tesettür perde- sinden çıkıp gayet büyük ve umumî bir meselede kendi kendine merkezlerinde mübarezesi zamanında şakirtleri- ni arkasında bulmak ve kaçmamakla sarsılmaz ve mağ- lûp olmaz bir hakikate bağlandıklarını mütereddit ve mü- tehayyir ehl-i imana göstermesi gayet lüzumlu olduğunu dahi nazarınıza ve meşveretinize alınız. Sakın sakın bir- birinizin kusuruna bakmayın; hiddet yerinde hürmet edi- niz, itiraz yerinde yardım ediniz.

* * *

Aziz, sıddık ve sadık kardeşlerim,

Ben, bir kaç gündür bir duamı değiştirdim. Şimdiye kadar bazen yüz defa tekrar ile ¹ **وَاعْفِرْ لَنَا** veya ² **وَفِّقْ**

gibi dualarda ³ **طَلَبَةَ رَسُولِ الثَّوَرِ الصَّادِقِينَ** cümlesinden

⁴ **الصَّادِقِينَ** kelimesini kaldırdım; tâ ki, ruhsatla amele

kendini mecbur bilen ve sıkıntının verdiği evham ve me'yusiyet cihetiyle zahîrî inkâr ve çekinmekle azimet ve sadâkate muhalif hareket eden kardeşlerimiz o dualar- dan mahrum kalmasınlar.

* * *

1. Bizi bağışla.

2. Muvaffak eyle.

3. Sadık Risale-i Nur Talebelerini.

4. Sadık olanlar.

genişletilmesi, kolaylaştırıl- ması; normal bir durum dışın- daki şartlarla ilgili hüküm.

sadâkat: bağlılık, doğruluk.

sadık: sözünde, işinde doğru olan, dostluğu ve bağlılığı iç- ten olan.

sakirt: talebe, öğrenci.

salâbet-i diniye: din sağlam- lığı, dinin emirlerini koruma- ta ve tatbik etmekteki ciddi- yet.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

suret: biçim, tarz, görünüş.

tafaftar: taraflı, birinin veya bir grubun tarafını tutan, bir tarafı destekleyen.

tesettür: örtünme, kapanma.

umumi: herkesle ilgili, genel.

zahîrî: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz kardeşim Hafız Ali,

Hastalığına merak etme; Cenab-ı Hak şifa versin. Âmin. Hapiste her bir saat ibadet, on iki saat ibadet yerinde bulunmasından, çok kârlısın. İlâç istersen, bir kısım dermanlar bende var, sana göndereyim. Zaten ortalıkta bir hafif hastalık var. Ben mahkemeye gittiğim gün, her hâlde hasta oluyorum. Belki sen bana yardım etmek için, eski zamanda birbirinin bedeline hasta olması ve ölmesi gibi harika fedakârlık gösteren zatlar gibi, benim bir parça rahatsızlığımı aldın.

* * *

[Güzel ve tam yerinde bir taziyename]

Aziz, sıddık kardeşlerim,

لِكُلِّ مُصِيبَةٍ «أَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ»²

Ben hem kendimi, hem sizi, Risale-i Nur'u taziye; ve merhum Hafız Ali'yi ve Denizli Mezaristanını tebrik ediyorum. *Meyve Risalesi*'nin hakikatini ilmelyakin ile bilen bu kahraman kardeşimiz, aynelyakin ve hakkalyakin makamına çıkmak için, kabre cesedini bırakıp, melekler gibi yıldızlarda, âlem-i ervahta seyahate gitti; ve tam vazifesini yapıp, terhisle istirahat çekildi. Cenab-ı Erhamürrâhimîn, Risale-i Nur'un bütün yazılan ve okunan harfleri adedince defter-i a'maline hasenat yazdırsın. Âmin.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Her musibet için şöyle deriz: "Biz Allah'ın kullarıyız ve yine Ona döneceğiz. (Bakara Suresi: 156.)"

âlem-i ervah: ruhlar âlemi.
a'mal: ameller, işler.
âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.
âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.
aynelyakin: gözle görür de-

recede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.
aziz: muhterem, saygın.
aziz: muhterem, saygın.
bedel: karşılık.
Cenab-ı Erhamürrâhimîn: inayet ve rahmet, yardım ve lütuf sahiplerinin en merhametlisi olan, şeref ve azamet

sahibi olan yüce Allah.
ceset: ölü vücut, naaş.
derman: ilaç, çare.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, fedâ eden.
hakikat: gerçek, esas.
hakkalyakin: marifet mertebesinin en yükseği; bir şeyi

yaşayarak, içine girerek, doğrulugundan şüpheye asla yer bırakmayacak biçimde kesin olarak bilme.

harika: olağanüstü.

hasenat: iyi ameller, iyi işler, hayırlar.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

istirahat: dinlenme, rahatlama.

kabir: mezar.

makam: yer, mevki.

merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş, ölü.

mezaristan: mezarlık.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

şifa: bedenî ve ruhî bir hastalığın son bulması, sağlığına kavuşma.

taziye: baş sağlığı dileme, yakını ölen kimseyi teselli etme.

taziyename: baş sağlığı dileyen yazı veya mektup.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

vazife: görev.

zat: kişi, şahıs.

acıp: tuhaf, hayrette bırakan.
âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.
aziz: muhterem, saygın.
Cenab-ı Erhamürrâhimin: inayet ve rahmet, yardım ve lütuf sahiplerinin en merhametlisi olan, şeref ve azamet sahibi olan yüce Allah (c.c.).
ciddi: gerçek, hakikat.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i keşfe'l-kubur: kabir âleminde olanları bilen, kabirdeki ölülerin hâllerini keşfedip doğru olarak haber veren evliya.
enis: dost, arkadaş; yar, sevgili, yoldaş.
garip: tuhaf, şaşılacak.
haber: Arapça dil bilgisinde, isim cümlelerinde yüklem vazifesi gören kelime veya kelime grubu.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
ilm-i nahiv: konusu cümle ve cümlelerin yapıları olan Arap dil bilgisi ilmi.
iştigal: bir iş işleme, bir işle uğraşmak, bir iş üzerinde çalışma, meşgul olma.
istimal: kullanma.
kabir: mezar.
lisan: dil.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
medrese: ders okutulan yer.
melek-i sual: sual melekleri, sor-gu melekleri; Münker-Nekir.
meşgul: bir işle uğraşan, iş görmekte olan kimse.
meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.
Münker-Nekir: sorgu melekleri, öldükten sonra insanları sorgulayan melekler.
müpteda: isim cümlelerinde özne.
murakabe: kendi iç âlemine bakma, nefsinin kontrol altına alma, Allah tarafından sürekli denetlen-diğine inanma.
müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.
müştak: arzulu, fazla istekli, iştia-yak gösteren.
müteaddit: çeşitli, bir çok.
müyesser: kolaylaştırılmış, nasip olan.
nahiv: söz dizimi, cümle bilimi; sentaks.
Rab: yaratan, büyüten, terbiye eden.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
rahmet-i ilâhî: Allah'ın sonsuz rahmeti.

Ve onların sayısınca onun ruhuna rahmetler yağdırsın. Âmin. Ve kabrinde Kur'ân'ı, Risale-i Nur'u ona şirin ve enis arkadaş eylesin. Âmin. Ve Nur fabrikasına onun yerine on kahramanı ihsan edip çalıştırsın. Âmin, âmin, âmin. Siz dahi benim gibi dualarınızda onu yad ediniz. Bin lisan onun lisanı yerine istimal edip, o kaybettiği bir hayat ve bir dil yerinde manevî bin hayat kazandı diye, rahmet-i İlâhîden ümitvarız.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Cenab-ı Erhamürrâhimîn'e hadsiz şükür olsun ki; bu acip zamanda ve garip yerde talebe-i ulûmun kıymetli şerefini ve ehemmiyetli hizmetlerini kazanmayı sizler vasıtasıyla, bizlere de müyesser eyledi. Ehl-i keşf-i kuburun müşahedesiyle, müteaddit vakıatla, tahsil-i ulûm anında vefat eden bazı müştak ve ciddî bir talebe-i ulûm, şehitler gibi kendini hayatta ve kendi dersiyle meşgul görüyor. Hatta meşhur bir ehl-i keşfelkubur, vefat eden ve ilm-i sarf ve nahiv okuyan bir talebenin, "Kabrinde Münker, Nekir'e nasıl cevap verecek?" diye murakabe etmiş ve müşahede edip işitmiş ki:

Melek-i Sual, ondan sordu: **“مَنْ رَبُّكَ؟”** “*Senin Rabbin kimdir?*” dediği zaman, o, nahiv dersiyle iştigal ederken vefat eden talebe, o meleğin cevabında demiş:

“¹ مَنْ müptedadır, ² رَبُّكَ onun haberidir.” Nahiv ilmince cevap vermiş; kendini medresede zannetmiş.

1. Kim?

2. Senin Rabbin.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
sehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savasta vurulup ölen Müslüman.
seref: manevî büyüklük, yücelik, onur.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.
tahsil-i ulûm: ilimlerin tahsil edilmesi, ilimlerin öğrenilmesi.
talebe: talep eden, öğrenci.
talebe-i ulûm: ilim tahsil eden, ilimlerle uğraşan öğren-

ci.
ümitvar: ümitli, umutlu, uman, ümidi olan.
vakıat: vakıalar, olaylar, hâdise-ler.
vefat: ölme.
yâd: hatırlama, anma, hatıra getirme.
zan: sanma, kesin olarak bil-meksizin kuvvetli ihtimalle hükmetme.

İşte bu vakiya muvafık olarak, ben merhum Hafız Ali'yi aynen hayattaki gibi Risale-i Nur'la meşgul olarak en yüksek bir ilimde çalışan bir talebe-i ulûm vaziyetinde ve tam şehitler mertebesinde ve tarz-ı hayatlarında biliyorum ve o kanaat ile ona ve onun gibi Mehmed Züh-tü'ye ve Hafız Mehmed'e bazı dualarımda derim: *Yâ Rabbi! Bunları Kıyamete kadar Risale-i Nur kisvesinde hakaik-ı imaniye ve esrar-ı Kur'âniye ile kemal-i ferah ve sevinçle meşgul eyle. Âmin. İnşaallah.*

* * *

1 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben merhum Hafız Ali'yi unutamıyorum. Onun acısı beni çok sarsıyor. Eski zamanlarda bazen böyle fedakâr zatlar kendi dostu yerine ölüyorlardı; zannederim, o merhum benim yerimde gitti. Onun fevkalâde hizmetini eğer sizler gibi o sistemde zatlar yapmasa idi; Kur'ân'a, İslâmiyete büyük bir zayıat olurdu. Ben, onun vârisleri olan sizleri tahattur ettikçe, o acı gidiyor; bir inşirah geliyor. Medar-ı hayrettir ki, ben şimdi onun manevî, belki maddî hayatıyla âlem-i berzaha gitmesi cihetiyle, o âleme gitmek için bende bir iştiyak zuhur etti ve ruhuma başka bir perde açıldı. Nasıl ki buradan Isparta'daki kardeşleri-mize selâm gönderip muarefe, muhabere ile sohbet ediyoruz; aynen öyle de, Hafız Ali'nin tavattun ettiği âlem-i berzah, nazarımda Isparta, Kastamonu gibi olmuş.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

âlem: varlık sınıflarından her biri.
âlem-i berzah: ruhların kıyamete kadar kalacakları âlem; kabir âlemi.
âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.
aziz: muhterem, saygın.
cihet: yön.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
esrar-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın

sırları, Kur'ân'a ait gizlilikler.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.
fevkalâde: olağanüstü.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanı gerçekler.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
inşirah: sevinme, göğsün açılıp sevinç ve huzura kavuşturulması, ferahlama, rahatla-

ma, iç açılması.
İslâmiyet: Müslümanlık, semavî dinlerin sonuncusu.
iştiyak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kemal-i ferah: mükemmel bir ferahlık.
kisve: elbise, kıyafet.
kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

medar-ı hayret: hayret sebebi, hayrete sevk eden.

merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş, ölü.

meritebe: derece, basamak.

meşgul: bir işle uğraşan, iş görmekte olan kimse.

muarefe: karşılıklı görüşme, tanışma, bilişme, aşinalık, birbirini bilip tanıma.

muhabere: haberleşme, mektuplaşma, yazışma.

muvafık: uygun, uyar, münasip.

nazar: bakış, dikkat.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savasta vurulup ölen Müslüman.

selâm: barış, rahatlık, selâmet ve esenlik dileme.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

tahattur: hatırlama, hatıra getirme.

talebe-i ulûm: ilim tahsil eden, ilimlerle uğraşan öğrenci.

tarz-ı hayat: hayat tarzı, yaşama şekli.

tavattun: yerleşme, vatan tutma, yurt edinme.

vakia: vuku bulan, olan şey.

vâris: vefat eden bir kimsenin mal ve mülkünü kullanmaya yetkili olan.

vaziyet: durum.

yâ Rabbi: Ey Rabb'im!

zat: kişi, şahıs.

zayıat: zarar ve ziyan.

zuhur: görünme, belli olma, ortaya çıkma.

Hatta bu gece, mesmuatıma göre, buradan birisi oraya gönderilmiş. On defadan ziyade teessüf ettim; ne için Hafız Ali'ye onunla selâm göndermedim. Sonra ihtar edildi ki, selâm göndermek için vasıtalarla ihtiyaç yok; kuvvetli rabıtası, telefon gibidir. Hem, o gelir, alır. O büyük şehit, Denizli'yi bana sevdiliyor; daha buradan gitmek istemiyorum. O ve Mehmed Zühtü ve Hafız Mehmed, hayatlarında gördükleri vazife-i imaniye ve Nuriye'ye devam ediyorlar; onlar pek yakından temaşa ediyorlar, belki de yardım ediyorlar. Evliya-i azîmenin dairesinde, kıymetli hizmet noktasında, mevki almalarından; ben de o ikisinin Hafız Mehmed'le beraber isimlerini silsilede aktapların isimleri yanında yad edip, hediyelerimi bağışlıyorum.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sizdeki ihlâs ve sadâkat ve metanet, şimdiki ağır sıkıntılarda birbirinizin kusuruna bakmamaya ve setretmeye kâfi bir sebeptir. Ve Risale-i Nur zinciriyle kuvvetli uhuvvet öyle bir hasenedir ki, bin seyyiyeyi affettirir. Haşirde, adalet-i İlâhiye, hasenelerin seyyielere racih gelmesiyle affettiğine binaen, siz de hasenelerin rûçhanına göre muhabbet ve af muamelesini yapmak lâzımdır. Yoksa, bir seyyie ile hiddet etmek, sıkıntıdan gelen bir titizlik, bir asabılık ile zararlı bir hiddet, iki cihetle zulüm olur. İnşallah, birbirinize sürurda ve tesellide yardım edip, sıkıntıyı hiçe indirirsiniz.

* * *

adalet-i İlâhiye: Allah'ın adaleti, İlâhî adalet.

aktap: kutuplar; belli bir yer veya memleketteki evliyanın başı olan en büyük velî.

asabî: sinirli, öfkeli.

aziz: muhterem, saygın.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cihet: yön.

evliya-i azîme: büyük velîler.

hasene: hayırlı amel, Allah rızasına uygun iş.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

hiddet: öfke, kızgınlık.

ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

inşallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

kâfi: yeter, elverişli.

kıymet: değer.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

mesmuat: işitilen, duyulan, haber alınan şeyler.

metanet: metin olma, dayanıklılık, sağlamlık.

mevki: yer, makam.

muamele: davranış, birbiri ile iş görme.

muhabbet: sevgi, sevmek.

rabıta: münasebet, alâka, bağ.

racih: daha daha üstün, önce, diğerinden üstün.

rûçhan: üstünlük, üstün olma.

sadâkat: bağlılık, doğruluk.

şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen

Müslüman.

selâm: barış, rahatlık, selâmet ve esenlik dileme.

selâm: barış, rahatlık, selâmet ve esenlik dileme.

setretmek: örtmek, kapatmak, gizlemek.

seyyie: dince yasaklanmış, kötü, çirkin, günah olarak kabul edilmiş olan her türlü söz, iş, hareket.

seyyie: dince yasaklanmış, kötü, çirkin, günah olarak kabul edilmiş olan her türlü söz,

iş, hareket.

seyyie: dince yasaklanmış, kötü, çirkin, günah olarak kabul edilmiş olan her türlü söz, iş, hareket.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

silsile: tarikatlarda Hz. Peygambere kadar dayandırılan şeyh ve pir zinciri.

sürur: sevinç, mutluluk.

teessüf: üzülme, eseflenme, bir şeyin tesirini hissetme, acı

duyma.

temaşa: bakma, bakıp seyretme.

teselli: avunma.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

vasıta: aracı.

vazife-i imaniye: imanla ilgili vazife, iman vazifesi.

vazife-i Nuriye: Risale-i Nur vazifesi, hizmeti.

yâd: anma, hatıra getirme.

ziyade: çok, fazla.

zulüm: haksızlık.

Aziz, sıddık, mübarek kardeşlerim,

Bir kaç gündür sizin ile konuşmadığımın sebebi, şimdiye kadar emsalini görmediğim şiddetli ve zehirli bir hastalıktır. Ben, Risale-i Nur hesabına ahir ömrüme kadar Nur ve gül dairesindeki sebatkâr ve metin ve sarsılmaz kardeşlerimle, Kastamonulu fedakârlar ile ebeden müteşekkîrâne iftihar ediyorum ve onlarla bütün zalimlerin sıkıntılarına karşı bir kuvvetli nokta-i istinat ve tam bir teselli buluyorum. Şimdi ölsem, onlar var diye ferah-ı kalpe ecelimi karşılayacağım...

Ehl-i dünya, ben onlarla mübareze ediyorum diye asılsız tevehhüm ederek, beni hapse attılar. Fakat, kader-i İlâhî, ben onlarla konuşmadığım ve ıslah-ı hâllerine çalışmadığımdan beni hapse attı. Ve hapiste yalnız bir kaç arkadaşım kalsam, Ankara makamına karşı âlem-i İslâmı alâkadar edecek bir alenî muhakeme isteyeceğim ve dava edeceğim ve *Meyve Risalesi*'ni ve müdafaat parçalarını yeni harfle müteaddit nüshalar çıkarıp, mühim makamata göndereceğim, inşaallah.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu nevi hadisler, müteşabih kısmındandır; hem, cüz'î ve hususî değiller, umumî yerlerde bakmıyorlar. Bir kısım ise, ümmetinin başına gelen dinî fitnelerden yalnız bir tek zamanı ve Hicaz ve Irak'ı misal olarak gösterir.

ahir: son.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

alenî: saklanmayan, açık, gizli olmayan.

aziz: muhterem, saygın.

cüz'î: bütüne ait olmayan, özel.

dava: hak aramak maksadıyla mahkemeye müracaat etme.

ebeden: ebedî ve daimî ola-

rak.

ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.

emsal: örnekler, benzerler.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.

ferah-ı kalp: kalp rahatlığı, kalp huzuru, gönül açıklığı.

fitne: karşıklık.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hususî: bir şeye, bir kişiye, bir yere has olan, herkese âid olmayan, özel.

iftihar: övünme.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

ıslah-ı hâl: hâlin, durumun düzeltilmesi.

kader-i İlâhî: İlâhî kader, Al-

lah'ın kader kanunu.

makamat: makamlar.

metin: sağlam ve dayanıklı.

misal: örnek.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

mübareze: çatışma, kavga.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.

muhakeme: iki tarafı dinleyip hüküm verme, hakim tarafından dinleyip hüküm vermesi, yargılama.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

müteşabih: manası açık olmayan, mecazî manaya elverişli olan ayet ve hadisler.

müteşekkîrâne: müteşekkîr olarak, teşekkür edencesine.

nevi: çeşit, tür.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

sebatkâr: sebat eden, sözünde ve kararında duran, vazgeçmeyen, sebatlı.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

teselli: avunma.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

umumi: herkesle ilgili, genel.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

aziz: muhterem, saygın.
beyan etmek: açıklamak, bildir-
mek, izah etmek.
Cebri: Cebriye fırkasından olan.
düstur: kanun, kural, esas, pren-
sip.
eazım-ı İslâmiye: İslâmın en bü-
yükleri.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan
çıkanlar, azgın ve sapkın kimse-
ler.
enaniyet: kendini beğenme,
bencillik, egoistlik.
fırak-ı dâlâle: sapık gruplar, dalâ-
let fırkaları, ehl-i sünnetten ayrı-
lan gruplar, hak yoldan ayrılmış
gruplar.
fırka: topluluk.
fitne: karışıklık.
fitne-i diniye: dine sokulan fitne,
fesat.
galebe: galip gelme, yenme, üs-
tünlük.
Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Ab-
dülkadir-i Geylânî Hazretlerinin
namı.
hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.)
ait söz, emir, fiil veya Hz. Pey-
gamberin onayladığı başkasına
ait söz, iş veya davranış.
hâdis: olay.
hakikat: gerçek, esas.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
imdat: yardım.
ışarat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın ışa-
retleri.
İslâmiyet: Müslümanlık, semavi
dinlerin sonuncusu.
itikât: Allah'a inanma, Allah'a
olan bağlılık, kesin inanış; iman.
ittihâm: suç altında bulunma,
töhmetsiz olma, töhmet altında ol-
ma.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddü-
de mahal bırakmayan.
kıyasen: kıyas ederek.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
mağlûp: boyun eğme, yenilme,
yenilmiş olma.
misal: örnek.
mülhit: İslam dininden ayrılan,
Allah'ı inkâr eden, dinsiz, imansız.
müteaddit: çeşitli, bir çok.

Zaten Abbasîlerin zamanında, o tarihte Mutezile, Rafizî, Cebri ve perde altında zındıklar, mülhitler, İslâmiyeti ze-
deleyen çok fırak-ı dâlâle meydana gelmişler. Şeriat ve
itikât noktasında ehemmiyetli sarsıntılar olması hengâ-
mında Buharî, Müslim, İmam-ı Azam, İmam-ı Şafîî,
İmam-ı Malik, İmam-ı Ahmed İbni Hanbel ve İmam-ı Ga-
zalî ve Gavs-ı Azam ve Cüneyd-i Bağdadî gibi pek çok
eazım-ı İslâmiye imdada yetişip, o fitne-i diniyeyi mağlûp
ettiler. O tarihten üç yüz sene sonraya kadar o galebe
devam ile beraber, perde altında yine o ehl-i dalâlet fır-
kaları, siyaset yoluyla Hülâgû-Cengiz fitnesini İslâmların
başına getirdiler. Bu fitneden, hem hadis, hem Hazret-i
Ali Radiyallahü Anh, sarîh bir surette aynı tarihiyle ışa-
ret ediyorlar. Sonra, bu zamanımızın fitnesi en büyük bir
fitne olduğundan, hem müteaddit hadisler, hem çok ışa-
rat-ı Kur'âniye aynı tarihiyle haber veriyorlar. Buna kıya-
sen, ümmetin geçireceği safahatı, küllî bir surette, bir
hadis beyan ettiği vakit; bazen o küllînin bir tek hâdis-
sini, misal olarak tarihi gösterir. Böyle müteşabih ve ma-
nası tamam anlaşılmayan hadislerin, Risale-i Nur eczala-
rı, kat'î bir surette tevillerini beyan etmiş. Yirmi Dördün-
cü Sözde ve Beşinci Şuada, bu hakikati düsturlarla beyan
etmiş.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Birbirinizi enaniyetle veya sadâkatsizlikle ittihâm et-
memek için, bir hakikati beyan etmek ihtar edildi.

müteşabih: manası açık ol-
mayan, mecazî manaya elve-
rişli olan ayet ve hadisler.
Mutezile: Emevîler devrinde
ortaya çıkan, meseleleri sırf
akılla izaha çalışan, akîl esas-
lara dayanarak kul, fiilinin ya-
ratıcısıdır demekle kaderi in-
kâr yoluna giden ve hak mez-
heplerden ayrılan itikadî bir
fırka.
radiyallahü anh: Sahabe ve-
ya İslâm büyüklerinin adı
geçtiğinde söylenilen "Allah

ondan razı olsun" manasında
dua. Tek erkek için söylenir.
Rafizî: ehl-i sünnete aykırı
akide veya fikir sahibi olan
kimse.
sadâkat: bağlılık, doğruluk.
safahat: safhalar, devreler.
sarih: açık, âşikar.
seriat: Allah tarafından pey-
gamber vasıtasıyla bildirilen,
İlâhî emir ve yasaklara daya-
nan hükümlerin hepsi.
sıddık: çok doğru, dürüst,
hakî ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.
suret: biçim, şekil, tarz.
tevil: Kur'an ve hadislerin
açıklamasında, geçerli bir de-
lil veya sebepten dolayı, aye-
ti ilk bakışta görünen mana-
sından alıp, taşıdığı diğer ma-
nalardan, bir veya birkaç ile
tefsir etme.
ümme: Müslümanların ta-
mamı; bütün Müslümanlar.
zındık: Allah'a ve ahirete
inanmayan, Allah'ı inkâr
eden, imansız, münkir.

Ben, bir zaman, enaniyetini bırakmış ve nefs-i emmaresti kalmamış büyük evliyadan, şiddetli bir surette nefs-i emmareden şikâyet ettiğini gördüm; hayrette kaldım. Sonra *kat'î bildim ki, ahir ömre kadar mücahede-i nefsiyenin sevaptar devamı için nefs-i emmarenin ölmesi üzerine onun cihazatı damarlara ve hissiyata devredilir, mücahede devam eder.* İşte o büyük evliyalar, bu ikinci düşmandan ve nefsin vârisinden şikâyet ederler.

Hem, *manevî kıymet ve makam ve meziyet, bu dünyaya bakmıyor ki, kendini ihsas etsin.* Hatta, en büyük makamda bulunanlardan bazı zatlara verilen büyük bir ihsan-ı İlâhîyi hissetmediklerinden, kendilerini herkesten ziyade biçare ve müflis telâkki etmeleri gösteriyor ki; avamın nazarında medar-ı kemalât zannedilen keşif ve keramet ve ezvak ve envar, o manevî kıymet ve makamlara medar ve mehenk olamaz. Sahabelerin bir saati, başka velîlerin bir gün, belki bir çilesi kadar kıymeti olduğu hâlde; keşif ve manevî harikulâde hâlâta, evliya gibi mazhariyetleri her Sahabede olmaması, bu hakikati ispat ediyor.

İşte kardeşlerim! Dikkat ediniz; sizin nefs-i emmare-niz, kıyas-ı binnefs cihetinde, suizan noktasında, sizleri aldatmasın, "Risale-i Nur terbiye etmiyor" diye şüphelendirmesin.

* * *

ahir: son.
avam: kültürlü, yüksek tabakadan olmayan; cahil halk tabakası.
bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
biçare: çaresiz, zavallı.
bidayet: başlangıç.
cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.
cihet: yön.
çile: nefsini eğitmek için velî zatların çektiği sıkıntılı hayat.

dair: alâkalı, ilgili.
enaniyet: kendini beğenme, bencilik, egoistlik.
enver: daha nurlu, çok ve pek parlak, çok güzel.
evliya: veliler, Allah dostları.
ezvak: zevkler.
hakikat: gerçek, esas.
hâlât: hâller, durumlar, vaziyetler, suretler, keyfiyetler.
harikulâde: görülmedik, dercede, olağanüstü, mükemmel.
haylaz: düzensiz ve yararsız

hareket eden, boş yere ömrünü geçiren.
haylaz: işsiz, serseri, hayırsız.
hilâf-ı âdet: âdete aykırı.
hissiyat: hisler, duygular.
ihsan-ı İlâhî: İlâhî ihsan; Cenab-ı Hakkın mahlûkatına ihsan ettiği bütün nimetler, ikramlar, hediyeler, bağışlar.
ihsas: hissettirme, sezdirme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kastı: kastederek, isteyerek, bile bile yapılan.

kat'î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.
keşif: gizli bir şeyi veya bir sırrı kalp gözüyle görerek öğrenme.
kıyas-ı binnefs: bir şeyin bizzat kendini kıyas ederek yapılan kıyas.
kıymet: değer.
lâtif: güzel, hoş.
makam: yer, mevki.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mazhariyet: manevî hallerin, keşiflerin görünmesi, nail olma, şereflenme.
medar: dayanak noktası, sebep, vesile.
medar-ı kemalât: olgunluklara, mükemmelliklere sebep olan.
mecele: önemli konu.
meziyet: bir şeyi başkalarından ayıran vasıf, üstünlük ve değerlilik vasfı.
mihenk: bir insanın kıymetini, ahlâkını anlamaya yarayan vasıta, ölçü.
mücahede: savaşma, mücadele.
mücahede-i nefsiye: nefsiyle mücadele etme, insanın kendi nefsiyle olan mücadelesi.
müflis: iflas etmiş, her şeyini kaybetmiş.
nazar: bakış, dikkat.
nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan hayırlı işlerden alıkoyan güç.
nefs-i emmare: insanı kötülüğe sürükleyen nefis, insana kötü ve günah olan işlerin yapılmasını emreden nefis.
Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimseler.
şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.
sevaptar: sevaplı.
şikâyet: dert, yanma, sıızanma, yakınma.
suizan: fena, kötü zan, şüphe.
suret: biçim, şekil, tarz.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
telâkki: anlama, kabul etme.
terbiye: eğitim; iyi ahlak, saygı ve edep öğrenme.
vâris: vefat eden bir kimsenin mal ve mülkünü kullanmaya yetkili olan.
velî: Allah'ın sevgisine, himayesine kavuşmuş, ermiş kimseler, Allah dostu, evliya.
ziyade: çok, fazla.

Risale-i Nur'un Gençlik Rehberi'nde ve Meyve Risalesi'ndeki Beş Meselesinin haylaz gençlerde dokuz tokadı, Risale-i Nur'un bir lâtif kerameti olduğunu o gençler dahi tasdik ediyorlar.

• *Birincisi:* Bana hizmet eden Feyzi. Ona bidayette dedim: “Sen Meyve’nin bir dersinde bulundun, haylazlık yapma!” O yaptı, birden tokat yedi; bir hafta eli bağlı kaldı.

Evet, doğrudur. — *Feyzi*

• *İkincisi:* Bana hizmet eden ve Meyve’yi yazan Ali Rıza. Bir gün, yazdığını ona ders verecektim. O, haylazlığından, yemek pişirmek bahanesi ile gelmedi; birden tokat yedi. O vakit, onun tenceresi sağlam iken, dibi yemeği ile beraber tamamen düştü.

Evet, doğrudur. — *Ali Rıza*

• *Üçüncüsü:* Ziya. *Meyve*’nin gençliğe ve namaza dair Meselelerini kendine yazdı, namaza başladı. Fakat, haylazlık yaptı, namazı ve yazıyı bıraktı; birden, o vakitte tokat yedi. Hilâf-ı âdet ve sebepsiz, başı üstündeki sepeti ve elbiseleri yandı. O kadar kalabalık içinde, yanına kadar kimse farkında olmaması, kastî bir şefkat tokadı olduğunu gösterdi.

Evet, doğrudur. — *Ziya*

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
bidayet: başlangıç.
galebe: galip gelme, yenme, üstünlük.
haylaz: düzensiz ve yararsız hareket eden, boş yere ömrünü geçiren.
haylaz: düzensiz ve yararsız hareket eden, boş yere ömrünü geçiren.

rünü geçiren.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hilâf-ı âdet: âdete aykırı.
istiha: istek, fazla istek, arzu.
kastî: kast ederek, isteyerek, bile bile yapılan.
keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.
lâtif: güzel, hoş.
mağlûp: boyun eğme, yenil-

me, yenilmiş olma.

mesele: önemli konu.

nam: ad, isim.

sako: üste giyilen erkek elbisesi.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevme, içten ve karşılıksız merhamet.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

• **Dördüncüsü:** Mahmut. Ona, *Meyve*'den gençlik ve namaz meselelerini okudum ve dedim: “Kumar oynama, namaz kıl!” Kabul etti. Fakat, haylazlık galebe etti, namaz kılmadı ve kumar oynadı. Birden, hiddet tokadını yedi. Üç-dört defada daima mağlûp olup, fakir hâliyle beraber kırk lira ve sakosunu ve pantolonunu kumara verdi, daha akli başına gelmedi.

Evet, doğrudur. — *Mahmut*

• **Beşincisi:** On dört yaşında Süleyman namında bir çocuk, ziyade haylazlık yapıp başkalarının da iştilarını açıyordu. Ona dedim: “Uslu dur, namazını kıl. Senden büyük haylazların içinde, bu hâlin sana tehlike getirir.” O, namaza başladı; fakat yine namazı terk ve haylazlığa girdi. Birden, tokat yedi. Uyuz illetine müptelâ oldu, yirmi gündür yatağında yatmaya mecbur oldu.

Evet, doğrudur. — *Süleyman*

• **Altıncısı:** Bana bidayette hizmet eden Ömer, namaza başladı, şarkıları bıraktı. Fakat, bir akşam, kapıya yakın, bir şarkı kulağıma geldi; evrat ile meşguliyetime zarar verdi. Ben, hiddet ettim, çıktım; gördüm ki, hilâf-ı âdet, Ömer'dir. Ben de hilâf-ı âdet bir tokat vurdum. Birden, sabahleyin hilâf-ı âdet olarak, Ömer başka hapse gönderildi.

• **Yedincisi:** Hamza namında; on altı yaşında sesi güzel olmasından, şarkı söylüyor, başkalarının da iştilarını açıyor, haylazlık ediyordu. Ona dedim: “Böyle yapma,

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.
aziz: muhterem, saygın.
beyanname: bildiri, tebliğ.
bidayet: başlangıç.
cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.
cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri çürütme, reddetme.
evrak: işlem gören kâğıtlar.
evrat: virtler, okunması âdet olan dini dualar.
gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

haylaz: düzensiz ve yarasız hareket eden, boş yere ömrünü geçiren.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hilâf-ı âdet: âdete aykırı.
ihlad: islâm inancından dönme, Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayış.
illet: hastalık.
inşaaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
insilâh: soyulma, sıyrılıp çıkma.
intihar: hayatını tehlikeye

sokacak davranış veya iş.
İslâmiyet: Müslümanlık, se-mavî dinlerin sonuncusu.
istiha: istek, fazla istek, arzu.
kisve: elbise, kıyafet.
küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanî hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.
lâkayt: kayıtsız, ilgisiz.
leh: birinin faydası için yapılan hareket.
maarif: eğitim bakanlığı.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mahiyyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
mecbur: zorunda kalma.
meşguliyet: uğraşılın ve meşgul olunan şey.
müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.
münasip: uygun.
müptelâ: tutkun, bir şeye düşkün ve tutulmuş olan.
nam: ad, isim.
nevi: çeşit, tür.
razi: rıza gösteren, kabul eden, hoşnut olan.
saik: sebep olan, sebep.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.
taassup: körü körüne bağlılık, batılda ısrar etme.
tarz: biçim, şekil, suret.
tasannu: yapmacık.
tensip: uygun görme, münasip kılma, uygun bulma.
teslimiyet: kendini Allah'a veya başka birinin iradesine terk etme, boyun eğme.
vekil: nazır, bakan.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayıracı ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

tokat yiyeceksin.” Birden, ikinci gün bir eli yerinden çık-tı, iki hafta azabını çekti.

Evet, doğrudur. — *Hamza*

Bu gibi tokatlar var; fakat kâğıt bitti, mana da bitti.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bir maarif vekili, perdeyi yüzünden kaldırdı ve küfr-i mutlakı başka bir kisvede gösterdi. Bizim son gönder-diğimiz müdafaatı daha almadan, başka saika ile, o beyan-nameyi yazmış. Gerçi, ben o daireye göndermeyi düşün-müyordum; fakat, kardeşlerimizin tensibiyle onlara da göndermek hem münasip, hem lâzım olduğunu bu hâl gösterdi. Çünkü, her hâlde bu derece ilhadda taassup ta-şıyan bir vekil, Ankara’ya gönderilen evrak ve mahrem risalelere karşı lâkayt kalmazdı. Birden, doğrudan doğru-ya cerh edilmez müdafaatlar, başına vuruldu; çok iyi ol-du. İnşaallah, o dairede dahi Risale-i Nur lehinde kuvvet-li bir cereyan uyandıracak.

Kardeşlerim, madem bir kısmın mahiyetleri bu tarzdır; onlara, o kısma teslim olmak, bir nevi intihardır, İslâmi-yetten pişman olmaktır, belki dinden insilâh etmektir. Çünkü, o derece ilhadda taassup etmiş ki, bizim gibiler-den yalnız teslimiyetle ve tasannu ile razı olmuyorlar. “Kalbini ve vicdanını bırak, yalnız dünyaya çalış” derler.

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli aci.

aziz: muhterem, saygın.

beyanname: bildiri, tebliğ.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri çürütme, reddetme.

evrak: işlem gören kâğıtlar.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

ilhâd: islâm inancından dönme, Allah’ın varlığına ve birliğine inan-mayış.

inşaallah: ‘Allah izin verirse’ ma-nasında kullanılan bir dua.

insilâh: soyulma, sıyrılıp çıkma.

intihar: hayatını tehlikeye soka-

cak davranış veya iş.

kisve: elbise, kıyafet.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükümü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

lâkayt: kayıtsız, ilgisiz.

leh: birinin faydası için yapı-lan hareket.

maarif: eğitim bakanlığı.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası,

tabiatı, niteliği.

mahrem: herkesçe bilin-me-si gereken, gizli.

müdafaat: müdafaalar, sa-vunmalar, korunmalar.

münasip: uygun.

nevi: çeşit, tür.

razı: rıza gösteren, kabul eden, hoşnut olan.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

saik: sebep olan, sebep.

taassup: körü körüne bağlılık,

batıda ısrar etme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasannu: yapmacık.

tensip: uygun görme, münasip kılma, uygun bulma.

teslimiyet: kendini Allah’a veya başka birinin iradesine terk etme, boyun eğme.

vekil: nazır, bakan.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

İşte bu vaziyete karşı inayet-i Rabbaniyeye dayanıp metanet ve sabır ve tevekkül ederek, dört sandık Risale-i Nur eczaları o merkeze yetişip, kuvvetli hakikatler ile galebe çalmasına dua etmekten başka çare yoktur. Biz birbirimizden çekinmekle ve gücenmekle ve Risale-i Nur'dan çekilmekle ve onlara teslim ve hatta iltihak etmekle fayda vermediği, şimdiye kadar tecrübe edildi. Hem hiç merak etmeyiniz. O vekilin o farfaralı telâş, zaafına ve tam korkusuna delâlet eder; tecavüze değil, belki tedafüe mecburiyeti bildiriyor.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Homalı kardeşlerimizden Ali namında bir şakirt, Hafız Ali'nin vefatı günlerinde vefat ettiğini Sami Bey bana söylediği gibi, Homalı kahramanlardan Mehmed Ali dahi bana yazdı. Ben de o Ali'yi o büyük şehit Ali'ye çok dualarda arkadaş yaptım.

Bu yakında, bizimle alâkadar bir hanım, üç kardeşimizin öldüğünü görmüştü. Tabiri: Bu iki Ali ve Risale-i Nur'a hapiste tâbi olmak isteyen asılan Mustafa, umumumuzun bedeline ahirete gittiler ve selâmetimizin hesabına feda oldular demektir.

* * *

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
aslen: asıl itibarıyla, kök ve soy bakımından.
aziz: muhterem, saygın.
bedel: karşılık.
delâlet: delil olma, gösterme.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ecza: cüz'ler, parçalar, kısımlar.
faide: fayda.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.
galebe: galip gelme, yenme, üstünlük.
hakikat: gerçek, esas.
iltihak: karışma, katılma.
inayet-i Rabbaniye: Allah'ın inayeti; Cenab-ı Hakkın mahlûkatın terbiye, tedbir ve idaresinde onlara yapmış olduğu lütuflar, himayeler, yardımlar.
mecburiyet: mecbur olma, zorunluluk durumu, zorunluluk.
metanet: metin olma, daya-

nıklılık, sağlamlık.
nam: ad, isim.
sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.
şakirt: talebe, öğrenci.
şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.
selâmet: salımlık, eminlik; sı-

kıntı, korku ve endişeden uzak olma.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
tâbi: boyun eğen, uyan, itaat eden.
tabir: yorum, yorumlama.
tecavüz: saldırma, sataşma, başkasının hakkına dokunma.
tedafü: kendini koruma, müdafaa, savunma.
tevekkül: bir işin gerçekleşmesi için gereken çalışmayı ve çabayı gösterip sebeplere başvurduktan sonra işi Allah'a bırakma, neticeyi ondan bilme, kadere razı olma.
umum: hep, herkes.
vaziyet: durum.
vefat: ölüm.
vekil: nazır, bakan.
zaaf: zayıflık, kuvvetsizlik.

Aziz, sıddık, sarsılmaz ve tevekkülün mahiyetini ve kıymetini anlayan kardeşlerim,

Yirmi seneden beri hiç bir gazeteyi ne okumak ve ne sormak merakım olmadığı hâlde, pek çok teessüf ile, yalnız bir kısım zayıf kardeşlerimizin hatırları için bugün bir gazetenin bir bahsini gördüm. Bundan bildim ki, perde altında ve üstünde ehemmiyetli cereyanlar rol oynuyorlar. Meydanda biz göründüğümüzden, bizler, o cereyanlarla alâkadar tevehhüm ediliyoruz. İnşallah, Risale-i Nur'un dört sandık kuvvetli cerh edilmez risaleleri ve pek kat'î müdafaa defterleri; bizim hakkımızda, hem iman ve Kur'ân, İslâm hakkında bir hayırlı netice verecekler. Biz onların dünyalarına karışmadık ve karışacağımızı hiçbir cihetle daha tespit edemediler. Mecburiyetle bütün Risale-i Nur'u Ankara tahkik için istedi.

Madem hakikat budur ve madem şimdiye kadar Risale-i Nur'un hizmetinde inayet-i Rabbaniyenin tecellisini inkâr edilmeyecek derecede gördük; her birimiz cüz'î ve küllî bunu hissetmişiz; ve madem şimdi siyasetin ve dünyanın çok cereyanlarının birbirine karşı tahşidatı oluyor; ve madem elimizden kazaya rıza ve kadere teslim ve hizmet-i imaniye ve Kur'âniye ve Nuriyenin verdikleri bür-yük ve kudsî teselliden başka bir şey gelmiyor; elbette bize en elzem iş, telâş etmemek ve me'yus olmamak ve

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

aziz: muhterem, saygın.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri cürütme, reddetme.

cihet: yön.

cüz'î: bütüne ait olmayan, özel.

ehemmiyetli: önemli.

elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.

hakikat: gerçek, esas.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'ân hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.

hizmet-i Kur'âniye: Kur'ân'ın hizmeti.

hizmet-i Nuriye: Nur hizmeti, Risale-i Nur için çalışma.

iman: inanma, itikat.

inayet-i Rabbaniye: Allah'ın inayeti; Cenab-ı Hakkın mahlûkatın terbiye, tedbir ve idaresinde onlara yapmış olduğu lütuflar, himayeler, yardımlar.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

inşallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

kader: Cenab-ı Hakkın takdir ve tayin etmesi.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kaza: olacağı Cenab-ı Hak tarafından bilinen ve takdir olunan şeylerin zamanı gelince yaratması.

kıymet: değer.

kudsî: mukaddes, yüce.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.

me'buriyet: mecbur olma, zorunluluk durumu, zorunluluk.

me'yus: ümitsiz, ye'se düşmüş, ümidi kesilmiş, kederli.

müdafaa: savunma, koruma.

rıza: razılık, razı olma, hoşnutluk, memnunluk.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

tahkik: inceleme.

tahsîdat: yığmalar, biriktirmeler, toplamalar.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

teessüf: üzülmeye, eseflenmeye, bir şeyin tesirini hissetme, acı duyma.

teselli: avunma.

tespit: bir hâli şüpheye yer bırakmayacak şekilde görüp gösterme.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayana var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

tevekkül: bir işin gerçekleşmesi için gereken çalışmayı ve çabayı gösterip sebeplere başvurduktan sonra işi Allah'a bırakma, neticeyi ondan gösterme.

birbirinin kuvve-i maneviyesini takviye etmek ve korkmamak ve tevekkülle bu musibeti karşılamak ve habbeyi kubbe yapan farfaralı gazetecilerin kubbelerini habbe görüp ehemmiyet vermemektir. Bu dünya hayatı, hususan bu zamanda, bu şerait altında kıymeti yoktur. Başa ne gelse gelsin, hoş görmeli.

* * *

¹ بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

İki-üç kardeşlerimiz şöyle kendilerine bir güzel teselli bulmuşlar. Diyorlar ki:

“Bu hapiste bir kısım yeni kardeşlerimiz, bir-iki saat gayrimeşru bir hareket yüzünden, bir-iki belki on sene bu musibet içinde sabır ve tahammül ediyorlar. Hatta bir kısmı şükrederek başka günahlardan kurtulduk dedikleri hâlde; biz, Risale-i Nur vasıtasıyla en meşru bir hareket ve hizmet-i imaniye yüzünden altı yedi ay hayırlı bir sıkıntıdan neden şekva ediyoruz?” diyorlar. Ben de, “Bin bârekâllah onlara” derim.

Evet, beş on sene hem imanını, hem başkaların imanlarını kurtarmak niyetiyle zevkli, tatlı, hayırlı, kudsi bir hizmet ve yüksek bir ubudiyet-i fikriye yüzünden beş on ay zahmet çekmek, medar-ı şükür ve iftihadır.

Bir hadiste ferman etmiş ki: “*Bir tek adam seninle hıdayete gelse, sahra dolusu kırmızı koyun, keçilerden*

şey.

musibet: felâket, belâ.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül gösterek Allah’a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

sahra: büyük çöl, geniş saha.

şekva: şikâyet, yakınma, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik.

şerait: şartlar.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

şükür: Allah’ın nimetlerine karşı memnurluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah’ı hamd etme.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tasdik etme.

teselli: avunma.

tevekkül: bir işin gerçekleşmesi için gereken çalışmayı ve çabayı gösterip sebeplere başvurduktan sonra işi Allah’a bırakma, neticeyi ondan bilme, kadere razı olma.

ubudiyet-i fikriye: fikren yapılan ibadetler; tefekkür ibadeti.

vasıta: aracılık.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

1. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

aziz: muhterem, saygın.

bârekâllah: Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

farfara: gürültüye boğmak, çığırtkanlık.

ferman: emir, buyruk.

gayrimeşru: meşru olmayan,

dine aykırı, kanunsuz.

habbe: tane.

hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hidayet: doğru inanç ve yanlış üzere olmak.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur’ân hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.

hususan: bilhassa, özellikle.

iman: inanç, itikat.

kıymet: değer.

kubbe: gökyüzü, sema.

kudsi: mukaddes, yüce.

kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.

medar-ı iftihar: iftihar sebebi, övünme sebebi.

medar-ı şükür: şükür sebebi.

meşru: şeriata uygun, şer’an caiz, şeriata müsaade ettiği

daha hayırlıdır.”¹ İşte burada, mahkemede ve Ankara’da, sizlerin yazılarınız ve hizmetleriniz vasıtasıyla ne kadar insanlar imanlarını dehşetli şüphelerden kurtardığını ve kurtaracağını düşününüz, sabır içinde kemal-i rıza ile şükrediniz.

Eğer Ankara’da hâkim olan Halk Partisi, oraya giden Risale-i Nur’un kuvvetli kitaplarına karşı inat etse ve mu-salâha niyetiyle himayesine çalışmazsa, bizim en rahat yerimiz hapistir; ve mülhitler, bolşevizmi zındıka ile bir-leştirdiğine âlâmettir; ve hükûmet, onları dinlemeye mecbur olur. O zaman Risale-i Nur çekilir, tevakkuf eder, maddî ve manevî musibetler hücumu başlarlar.

alâmet: belirti, işaret, iz.
ayet-i celile: azim ve yüce manaları ihtiva eden ayet.
aziz: muhterem, saygın.
beşer: insanlık.
bolşevizm: hürriyet adına bütün insanî değerleri tahribe yönele-rek, hiç bir kanun, ölçü, değer ta-nımaksızın sosyalist hedeflere varmayı benimseyen görüş.
cin: gözle görünmez, lâtif cisim-lerden ibaret bir yaratık.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ay-rılmak, azmak, doğru yoldan ay-rılma, azma, batıla yönelme.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehemmiyet: önem, değer, kıy-met.
ehemmiyetli: önemli.
hakikaten: hakikat olarak, doğ-rusu, gerçekten.
hal: çözüme, karşık bir meseleyi şüphe edilmeyecek derecede açıklama.
himaye: koruma, muhafaza et-me.
hücum: saldırma.
iman: inanma, itikat.
inat: bir konuda ısrarlı olma, sö-zünde ayak direme.
kemal-i rıza: tam razı ve hoşnut olarak.
küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız kü-für, mutlak küfür, hiç bir imanî hükmü, delili, hakikati kabul et-meme, kesin ve tam bir inkâr.
maddî: madde ile alakalı, cisma-nî.
manevî: manaya ait, maddî ol-mayan.
mecbur: zorunda kalma.
mucip: icap eden, uyan, gereken, gerektiren.
mülhit: İslam dininden ayrılan, Allah’ı inkar eden, dinsiz, imansız.

* * *

2 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

3 يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ

ayet-i celileleri mucibince cinlerden de peygamber gel-diği bildiriliyorsa da, bu husustaki müşkülün hâlli için vaki suale Üstadımızın verdiği cevaptır.

Aziz kardeşim,

Hakikaten senin bu سوالının çok ehemmiyeti var. Fakat Risale-i Nur’un en ehemmiyetli vazifesi beşeri dalâletten ve küfr-i mutlaktan kurtarmak olmasından, bu

1. Buharî, 3:57.

2. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz

3. Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.

Ey cin ve insanlar topluluğu! Size, sizden peygamberler gelmedi mi? (En’am Suresi: 130.)

musalâha: barışma, uzlaşma, eden elçi, nebî.

musibet: felâket, belâ.

müşkül: güçlük, zorluk, en-gel.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ

eden elçi, nebî.

sabır: gelecek veya olacak bir şey için acele etmeden bek-leme.

sual: soru.

şükür: Allah’ın nimetlerine karşı memnuluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile

Allah’ı hamd etme.

tevakkuf: duraklama, durma.

vaki: olmuş, meydana gel-miş.

vazisa: aracılık.

vazife: görev.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

çeşit meselelere sıra gelmiyor, onlardan bahis açmıyor. Selef-i Salihîn dahi çok bahsetmemişler. Çünkü öyle gaybî ve görünmeyen işlerde, suiistimal düşer. Hem, şarlatanlar, hodfüruşluklarına bir vesile yapabilirler. Nasıl ki şimdi ispiirtizmacılar “cinler ile muhabere” namıyla şarlatanlık yapıyorlar; dinin zararına alet ederler diye çokça medar-ı bahis edilmez. Hem, Hatemü'l-Enbiyadan sonra, cinlerde peygamber gelmemiş. Hem, Risale-i Nur, bu zamanda bir taun-i beşerî olan maddiyyunluk fikrini iptal etmek için, cinnî ve ruhanîlerin vücutlarını kat'î hüccetler ile ispat etmeye çalışmış, bu meseleye üçüncü derecede bakmış, tafsilini başkalarına bırakmış. Belki, inşaallah, Risale-i Nur'un bir şakirdi, Sure-i Rahman'ı tefsir edip, bu meseleyi halleder.

* * *

1 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

2 لِكُلِّ مُصِيبَةٍ «أَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ»

Hakikaten Hafız Ali, Hafız Mehmed ve Mehmed Züh-tü'nün vefatları, değil yalnız bize ve Isparta'ya, belki bu memlekete ve âlem-i İslâma büyük bir zayıttır. Fakat şimdiye kadar bir cilve-i inayet olarak, Risale-i Nur'un bir şakirdi zaî olduğu zaman, derakap iki-üç tane o sistemde meydana çıktığından, kuvvetle ümitvarız ki, başka şekilde o kahramanların vazifelerini görecektir ümit

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Her musibet için şöyle deriz: “Biz Allah'ın kullarıyız ve yine Ona döneceğiz. (Bakara Suresi: 156.)”

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
aziz: muhterem, saygın.
bahis: konu.
cilve-i inayet: İlâhî yardım cilvesi.
cin: gözle görünmez, lâtif ci-simlerden ibaret bir yaratık.
cin: gözle görünmez, lâtif ci-

simlerden ibaret bir yaratık.
cinnî: cin taifesinden olan.
derakap: hemen, derhal, akabinde.
gaybi: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.
hakikaten: hakikat olarak, doğrusu, gerçekten.
hall: çözme, karışık bir mese-

leyi şüphe edilmeyecek derecede açıklama.
Hatemü'l-Enbiya: peygamberlerin en sonuncusu Hz. Muhammed (a.s.m.).
hodfüruş: kendini beğendir-meğe çalışan, kendini satan, övünen, övünge.
hüccet: delil.

inşaallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.

iptal: boş, hükümsüz bırakma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

ispiirtizma: ölümlerin ruhlarıyla bazı şartlar altında haberleşmenin mümkün bulunduğu inanan görüş ve bu maksatla yapılan faaliyet.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

maddiyyunluk: maddiyyunların mesleği, maddecilik; her şeyi madde ile değerlendiren, sadece maddeye istinat eden, ruhaniyatı ve maneviyatı inkâr edenlerin mesleği, materyalistlik.

medar-ı bahis: söz konusu, bahsetmeye sebep olan, vesile olan.

mesele: önemli konu.

muhabere: haberleşme.

nam: ad, isim.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.

ruhani: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.

şakirt: talebe, öğrenci.

şarlatan: yalancı, yalan söyleyerek karşısındakileri aldatan, edepsiz.

Selef-i Salihin: Ehl-i Sünnet ve Cemaatin ilk rehberleri ve Ashap ile Tabiinin ileri gelenleri ile Tebe-i Tâbiinden olan Müslümanlar.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

suiistimal: bir şeyi kötüye kullanma.

Sure-i Rahman: Rahman Suresi; Kur'an-ı Kerim'in 55. suresi. Mekke'de nazil olmuştur. 78. ayettir.

tafsil: etraflıca bildirme, uzun uzadıya anlatma, açıklama.

taun-i beşerî: insanla ilgili taun, insana ait veba.

tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, Kur'an'ın şerhi.

ümitvar: ümitli, umutlu, uman, ümidi olan.

vefat: ölüm.

vesile: aracı, vasıta.

zayı: elden çıkmış, zarar, ziyan.

zayıat: kayıplar, yitikler.

aktap: kutuplar; belli bir yer veya memleketteki evliyanın başı olan en büyük velî.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.

aziz: muhterem, saygın.

Cenab-ı Erhamürrahîm: inayet ve rahmet, yardım ve lütuf sahiplerinin en merhametlisi olan, şeref ve azamet sahibi olan yüce Allah (c.c.).

ciddî: gerçek olarak, hakikaten.

cihet: yön.

dâhil: içinde, giren.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

Din-i İslâm: İslâm dini.

elîm: şiddetli, çok dert ve keder veren.

hâdis: olay.

harîc: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

hüccet: delil.

huruf-i Nuriye: Risale-i Nur'un harfleri.

ihtiyar: kendi istek ve arzularına göre hareket etme, hür irade, serbestlik.

irtidat: islâm dininden çıkma, islâm dinini terk ederek başka bir dini kabul etme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istikbal: gelecek zaman.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemal-i merak: merakın son derecesi, tam bir merak.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imânî hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

mektep: eski dönemde ilk ve orta tahsilin yapıldığı eğitim kurumu.

merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş, ölü.

mesale: önemli konu.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

muhabbet: üflet, sevgi, sevme, dostluk.

mütemerrit: temerrüt eden,

ettiğimizden, ciddî şakirtler çıkarlar, görürler. Zaten o üç mübarek merhum zatlar, az bir zamanda, yüz senelik vazife-i imaniyeyi gördüler. Cenab-ı Erhamürrahîmîn, onların yazdıkları ve neşrettikleri ve okudukları huruf-i Nuriye adedince onlara rahmetler eylesin. Âmin.

Benim tarafımdan o Hafız Mehmed'in akrabasını ve mübarek köyünü taziye ediniz. Ben de onu Hafız Ali ve Mehmed Zühtü'ye arkadaş edip, üstatlarımla aktap kısmının isimleri içinde o üçünün isimlerini dâhil edip, Hafız Akif'i dahi Asım ve Lütfi'ye arkadaş ettim.

* * *

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

الْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللَّهُ² sırrıyla, bu meselemizin tehiri ha-

yırdır. Çünkü, bütün mekteplerde ve dairelerde ve halkta, o ölmüş dehşetli adamın muhabbeti telkin ediliyor. Bu hâl ise, âlem-i İslâma ve istikbale pek elîm ve acı bir tesiri olacaktı. Şimdi, ihtiyarımızın haricinde onun mahiyeti ne olduğunu, en başta ve en ziyade alâkadar ve en son ondan vazgeçecek adamların ellerine kat'î hüccetler gösteren ve ispat eden Risale-i Nur geçmesi, kemal-i merak ve dikkatle okunması öyle bir hâdisedir ki; bizler gibi binler adam hapse girse, hatta idam olsalar, din-i İslâm cihetiyle yine ucuzdur. Hiç olmazsa küfr-i mutlaktan ve irtidattan en mütemerritleri bir derece kurtarır,

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Hayır, Allah'ın seçtiğindedir.

inatçı, kötü fiilinde inatlaşan.

neşir: herkese duyurma, yayma, tamim.

neşretme: dağıtma, yayma, saçma.

rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.

şakirt: talebe, öğrenci.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.

sır: gizli hakikat.

taziye: baş sağlığı dileme, yakını ölen kimseyi teselli etme.

tehir: erteleme, sonraya bırakma.

telkin: fikir aşılama, zihinde yer ettirme.

tesir: etki.

ümit: umut, umma, ümit, ba-

zı şeylerin istediği yönde olması konusunda beslenen his.

üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.

vazife: görev.

vazife-i imaniye: imanla ilgili vazife, iman vazifesi.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: çok, fazla.

meşkûk bir küfre çıkarır, mağrurâne ve cür'etkârâne tecavüzlerini tadil eder. Mahkemede son söz olarak yüzlerine söylediğim bu cümle, “Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir kudsî hakikate, başımız dahi feda olsun” ile, bizim nihayete kadar sebat edeceğimizi dava etmişiz. Bu davadan vazgeçilmez. İçinizde vazgeçecek yok ümit ediyorum. Madem şimdiye kadar sabrettiniz, “Daha kismetimiz ve vazifemiz bitmedi” diye tahammül ve sabrediniz. Her hâlde Meyve'deki kat'î hüccetler ile kabil-i inkâr olmayan idam-ı ebedî ve nihayetsiz haps-i münferit mesleğini müdafaa etmek için, Risale-i Nur'a karşı anudâne hareket edilmeyecek, belki musalâha veya mütareke çaresi aranılacak.

1 الصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ وَالسُّرُورِ

* * *

2 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

3 اَوَمِنْ كَانَ مَيْتًا فَاحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ

4 ayeti hem Risale-i Nur'a, hem مَيْتًا kelimesiyle üç kuvvetli emare ve münasebetler ile Risale-i Nur'un bu bîçare şakirtlerine işareti Birinci Şuada izah edilmiş; şimdi, bu hâdisede o emarelerden birisi tam hükmediyor. Çünkü, bize zulmedenler, ellerinde hayat ve medeniyeti ve lezzeti tutup, bizi o tarz-ı hayata ehemmiyet vermemekle

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümlü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kabil-i inkâr: inkâr mümkün, inkâr edilebilir.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kismet: talih, nasip, kader.

kudsî: mukaddes, yüce.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mağrurâne: gururlu bir şekilde, kendini beğenerek.

medeniyet: ilim, teknik, sanayi ve ticaretin nimetlerinden gerçek anlamda yararlanarak, bolluk, güvenirlik ve rahatlık içinde yaşayış.

meşkûk: şüpheli, şüphe edilen.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

müdafaa: savunma, koruma.

münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.

musalâha: barışma, uzlaşma, sulh, barış.

mütareke: ateskes, savaştan iki tarafın geçici bir zaman için ateşi durdurması.

nihayet: son.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

sabır: sabır, dayanma, katlanma, zorluklara dayanma gücü.

şakirt: talebe, öğrenci.

sebat: sözündurma, kararlı olma, azimlilik.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabul eden.

tadil: doğrultma, düzeltme.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

tarz-ı hayat: hayat tarzı, yaşama şekli.

tecavüz: saldıрма, sataşma, başkasının hakkına dokunma.

ümit: umut, umma, ümit; bazı şeylerin istediği yönde olması konusunda beslenen his.

vazife: görev.

zulüm: haksızlık.

1. Sabır, kurtuluş ve sevincin anahtarıdır. (Hadis-i Şerif: “Sürur” kelimesi hariç Kesfü'l-Hafâ, 2:21, hadis no: 1590'da geçmektedir.)

2. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

3. Ölü iken iman ile diriltip nura kavuşturduğumuz ve halk içinde o nur ile doğru yolda yürüten kimse... (En'am Suresi: 122.)

4. Ölü iken.

anudâne: inatçı bir şekilde.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

aziz: muhterem, saygın.

bîçare: çaresiz, zavallı.

cür'etkârâne: cesurca, cesur-

lukla, yiğitçe.

dava: takip edilen fikir, iddia.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

emare: alâmet, belirti, nişan.

hâdis: olay.

hakikat: gerçek, esas.

haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.

hüccet: delil.

hükmetme: hâkim olma, işleme.

ittiham edip, mes'ul ederler, hatta idam ve ağır ceza ile hapse sokmak isterler; fakat, kanunca sebep bulamıyorlar. Biz dahi elimizde hayat-ı bâkiyenin mukaddemesi ve perdesi olan mevti ve ölümü tutup, onların başlarına vurup, intibaha getirmek ve onların hakikî mes'uliyet ve mahkûmiyetten ve idam-ı ebedî ve daimî haps-i münferitten kurtulmalarına bütün kuvvetimizle çalışıyoruz. Hatta Ankara'ya giden şiddetli risaleler sebebiyle, en ağır ceza nefsim verilse, fakat ceza verenler o risaleler ile ölümün idamından kurtulsalar; hem kalbim, hem nefsim razı olurlar. Demek, biz onların iki cihanda yaşamalarını istiyoruz, arıyoruz; onlar bizim ölmemizi istiyorlar, bahneler arıyorlar. Fakat güneş gibi zahir ve göz ile görünür gündüz gibi bir hakikat-i mevtiye ve her gün insanlarda otuz bin cenaze, ehl-i dalâlet hakkında, otuz bin idam-ı ebedî, otuz bin haps-i münferit fermanlarını, ilânamelelerini gösterdiklerinden, biz onlara karşı mağlûp değiliz.

Ne yaparlarsa yapsınlar. ¹ **إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ** ayeti,

on iki seneden beri en acınacak aynı mağlûbiyetimiz zamanında dahi, cifir ve ebcet hesabıyla, galibiyetimize aynı tarihiyle müjde ediyor.

Madem hakikat budur; biz şimdiden sonra, hem mahkemeye, hem halka diyeceğiz ki:

“Bu gözümüz önünde ve bizi bekleyen ölümün idam-ı ebedisinden ve karşımızda kapısını açan ve bizi cebr-i kat'î ile çağıran kabrin daimî karanlık haps-i münferidinden kurtulmaya çalışıyoruz. Hem, sizin de o dehşetli ve

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
cebr-i kat'î: mutlak baskı, tam diktatörlük, şiddet.
cenaze: insan ölüsü.
cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselelere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.
cihan: dünya.
daimî: sürekli, devamlı.
dehşetli: ürktütücü, korkunç.
ebcet: Arap alfabesinin ilk tertibi ve harflerinin taşıdığı sayı değerlerine dayanan hesap sistemi.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimşeler.
ferman: emir, buyruk.
galibiyet: üstünlük, üstün gelme, yenme, mağlûp etme.
hakikat: gerçek, esas.
hakikat-ı mevtiye: ölüm hakikatı, gerçeği.
hakiki: gerçek.
haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.
hayat-ı bakiye: bakî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.
idam: yok olma.
idam-ı ebedi: dirilmemek üzere

1. Şüphesiz Allah'a tâbi olan topluluk gerçek galiplerin ta kendisidir. (Mâide Suresi: 56.)

yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.
ilâname: ilân yazısı, içinde ilân yazılı olan kâğıt.
intibah: uyanıklık.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kabir: mezar.
kanun: yasa.

kuvvet: güç, kudret.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mağlûbiyet: yenilgi, yenilme.
mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.
mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.
mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.

mes'uliyet: mes'ul olma hali, sorumluluk.
mevt: ölüm.
müjde: sevindirici haber, müstü.
mukaddeme: başlangıç, giriş.
nefis: kendi, şahıs.
razi: rıza gösteren, kabul eden, hoşnut olan.
zahir: açık, aşikâr.

çaresiz musibetten kurtulmanıza yardım ediyoruz. Sizin nazarınızda en büyük bir mesele-i dünyeviye ve siyasiye, bizim nazarımızda ve hakikat cihetinde kıymeti pek azdır ve bilfiil vazifedar olmayanlara malâyani ve ehemmiyetsizdir ve kıymeti yoktur. Fakat, bizim iştigal ettiğimiz vazife-i zaruriye-i insaniye ise, herkese her zaman ciddî alâkası var. Bu vazifemizi beğenmeyenler ve kaldıranlar, ölümü kaldırmalı ve kabri kapamalı!”

İkinci ve Üçüncü Noktalar şimdilik geri kaldı.

* * *

1 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risale-i Nur’un kerametlerindendir ki, Üstadımız Hazretleri, “Ey mülhitler ve ey zındıklar! Risale-i Nur’a ilişmeyiniz. Risale-i Nur, afatın def’ine sadaka gibi vesile olmasından, ona karşı olan hücum ve onun tatili, afata karşı olan müdafaasını zayıflastırır. Eğer ilişirseniz, yakından bekleyen belâlar, sel gibi üstünüze yağacaktır” diye, on senedir kerratla söylüyordu. Bu hususta şahit olduğumuz felâketler pek çoktur. Dört seneden beri Risale-i Nur’a ve şakirtlerine her ne vakit ilişilmiş ise, bir felâket, bir musibet takip etmiş ve Risale-i Nur’un ehemmiyetini ve afatın def’ine vesile olduğunu göstermiştir. İşte Üstadımız Bediüzzaman’ın Risale-i Nur ile haber verdiği yüzler hâdisat içinde felâketler zelzele eliyle doğruluğunu imza ederek gelen dört felâket, Risale-i Nur’un bir vesile-i def-i belâ olduğunu gösterdi. Cenab-ı Hak, bize ve

siye: dünyaya ve siyasete ait mesele, konu.

müdafa: savunma.

mülhit: İslam dininden ayrılan, Allah’ı inkâr eden, dinsiz, imansız.

musibet: felâket, belâ.

nazar: bakış, nezdinde.

nokta: konu, konu ile ilgili önemli bölüm.

sadaka: Allah rızası için ihtiyaç sahibini fakirlere yapılan yardım, farz olmadığı hâlde kişinin fakire verdiği para, mal vs. gibi şeyler.

şakirt: talebe, öğrenci.

ta’til: kesme, durdurma.

vazife: görev.

vazifedar: vazifeli, vazifesi olan, iş gören.

vazife-i zaruriye-i insaniye: insanın zorunlu olarak yapması gereken vazifeler, görevler.

vesile: araç, vasıta.

vesile-i def-i belâ: belayı, musibeti defetmeye vesile olan.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

zındık: Allah’a ve ahirete inandıran, Allah’ı inkâr eden, imansız, münkir.

1. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

afat: afetler, büyük belâ ve musibetler.

alâka: ilgi, ilişki, bağ.

belâ: musibet, sıkıntı.

bilfiil: bizzat kendi çalışması ile, kendi yaparak.

ciddi: gerçek olarak, hakikaten.

cihet: yan, yön, taraf.

def: kovma, uzaklaştırma.

ehemmiyet: önem, değer,

kıymet.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

felâket: musibet, büyük dert, belâ.

felâket: musibet, çok zarar, sıkıntı doğuran durum.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

hakikat: gerçek, esas.

hücum: saldırma.

istigal: bir iş işleme, bir işle uğraşmak, bir iş üzerinde ça-

lışma, meşgul olma.

kabir: mezar.

keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.

kerrat: kereler, defalar, kezler.

kıymet: değer.

malâyani: manasız, faydasız, boş (şey).

mesele-i dünyeviye ve siya-

Risale-i Nur'a taarruz edenlerin kalplerine iman ve baş-
larına hakikati görecek akıl ve göz ihsan etsin; bizi bu
zindanlardan, onları da bu felâketlerden kurtarsın; âmin.

Hüsrev

* * *

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bir cilve-i inayet-i Rabbaniyedir ki, daha müdafaatımı-
zı ve evraklarımızı ve kitapları görmeden, yalnız perde
altında hissedip, Maarif Vekilinin dehşetli püskürmesi ve
hücumu, Beşinci Şua ve Hücumat-ı Sittenin Zeyli gibi
gayet şiddetli mahrem risaleleri en ehemmiyetli maka-
mat bilfiil tenkit için tetkik etmesi ve müdafaatımın cid-
dî, dokunaklı küfr-i mutlaka cür'etkârâne darbeleri Anka-
ra'nın bize karşı çok şiddetli davranmasını beklerken,
meselenin azametine nispeten gayet mülâyimâne belki
musalâhakârâne vaziyet almış. Ve bu cilve-i inayetin bir
hikmeti de şudur: Risale-i Nur'un, umum memlekete alâ-
kası cihetiyle umumî bir dershanede ve büyük makamata
dikkat ve merakla okunmasıdır. Evet, bu zamanda
böyle yüksek bir ders, elbette böyle cemiyetli ve küllî ve
umumî dairelerde okunması, büyük bir inayettir ve küfr-i
mutlakı kırdığına bir kuvvetli emaredir.

Kardeşlerim, her hâlde bu kadar sıkıntı ve zararı
çeken zayıf bir kısım aile sahipleri, bir derece Risale-i
Nur'dan ve bizden çekinmek, belki vazgeçmek için bir

alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.
âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, ka-
bul eyle!" anlamında duanın so-
nunda söylenir.
azamet: büyüklük.
aziz: muhterem, saygın.
bilfiil: bizzat kendi çalışması ile,
kendi yaparak.
cemiyetli: bir çok şeyi bir arada
bulunduran, pek çok özellikleri
içine alan, kapsamlı.
ciddî: gerçek olarak, hakikaten.
cihet: yön.
cilve-i inayet: ilâhî yardım cilve-
si.
cilve-i inayet-i Rabbaniye: Rab-
bimizin görünen yardımları.
cür'etkârâne: cesurca, cesurluk-
la, yiğitçe.
dehşetli: ürktütücü, korkunç.
dershane: ders verilen yer.
ehemmiyetli: önemli.
emare: alâmet, belirti, nişan.
evrak: işlem gören kağıtlar.
felâket: musibet, büyük dert, be-
lâ.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep,
fayda.
hücum: saldıрма.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lü-
tuf.
iman: inanç, itikat.
inayet: yardım, ihsan, lütuf.
küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız kü-
für, mutlak küfür, hiç bir imanî
hüküm, delili, hakikati kabul et-

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

memesini, kesin ve tam bir inkâr.
külli: umumî, genel, bütün
olan.
maarif vekili: eğitim bakanı.
maarif: eğitim bakanlığı.
mahrem: herkesçe bilinme-
mesi gereken, gizli.
makamat: makamlar.
meşale: önemli konu.
müdafaat: müdafaalar, sa-
vunmalar, korunmalar.

mülâyimâne: mülâyim ola-
rak, yumuşak ve uysal bir se-
kilde.
musalâhakârâne: banş için-
de, banşarak.
nispeten: nispetle, kıyaslaya-
rak.
sıddık: çok doğru, dürüst,
hakki ve hakikati tereddütsüz
kabul eden.
taarruz: saldırma, sataşma,

ilişme.
tenkit: eleştirme.
tetkik: dikkatle araştırma, in-
ceden inceye yoklama, ince-
leme.
umum: bütün.
umumî: herkesle ilgili, genel.
vaziyet: durum.
zeyil: ek, ilâve.
zindan: hapishane.

mazeret olabilir zannıyla, tahliyeden sonra değişmek ihtimaline binaen derim: Bu derece kıymettar bir mala bu maddî ve manevî fiyat veren ve bu azabı çeken o maldan vazgeçmek büyük bir hasarettir. Hem her birisi, Risale-i Nur'un eczalarını ve alâkadarlarını ve bizi muhafaza ve yardım ve hizmeti birden bıraksa; hem ona, hem bizlere lüzumsuz bir zarardır. Onun için, *ihtiyatla beraber, sadâkati ve irtibatı ve hizmeti değiştirmemek lâzımdır.*

* * *

1 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bir cilve-i inayet-i Rabbaniye ve bir himayet-i hıfz-ı İlâhiyedir ki, Ankara'da ehl-i vukuf heyeti, Risale-i Nur'un hakikatlerine karşı mağlûp olup, şiddetli tenkit ve itirazın çok esbabı var iken âdeta beraatine karar verdiklerini işittim. Hâlbuki, mahremlerin şedit ifadeleri ve müdafaatın dokunaklı meydan okumaları ve Maarif Vekilinin dehşetli hücumu ve ehl-i vukufun heyetinde Maarif daire-sine mensup ehemmiyetli iki maddî feylesofların ve yeni icatlara taraftar büyük bir âlimin bulunması ve bir sene-den beri gizli zındıka komitesi aleyhimize Halk Fırkasını ve Maarifi sevk etmesi cihetiyle, ehl-i vukufun pek şiddetli itirazları ve bizi ağır cezalarla ittiham etmelerini beklerken, himayet ve inayet-i Rahmaniye imdada yetişip onlara Risale-i Nur'un yüksek makamını göstererek, şiddetli tenkitlerden vazgeçirmiş. Hatta bizi cezalardan kurtarmak fikriyle ve Eskişehir meselesi ve Otuz Bir Mart

komite.

heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.

himayet: koruma, esirgeme, muhafaza etme.

himayet-i hıfz-ı İlâhiye: Allah'ın koruması ve kollaması.

hücum: saldırma.

icat: yeni bir şey ortaya koyma, yeniden bir şey çıkarma, buluş.

ihhtimal: olabilirlik.

ihhtiyat: ileriye düşünme, ilerisini düşünerek davranma, geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

imdat: yardım.

inayet-i Rahmaniye: çok merhametli olan Allah'ın yardımı.

irtibat: bir şeye bağlı olma, bağlanma.

itiraz: bir mahkemenin görüş ve kararına karşı bir görüş öne sürülerek değiştirilmesini isteme.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kıymettar: kıymetli, değerli.

komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.

maarif vekili: eğitim bakanı.

maarif: eğitim bakanlığı.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

makam: yer, mevki.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

mazeret: özür, elde olmadan yapılan suç, kabahat.

mensup: bir şeye veya kimseye nispeti olan, alâkası bulunan, bir şeyle ilgili olan.

mesele: ehemmiyetli, önemli iş.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.

muhafaza: koruma.

nazar: bakış, dikkat.

sadâkat: bağlılık, doğruluk.

şedit: şiddetli.

sevk: ulaştırma, yöneltme.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

tahliye: tutukluyu serbest bırakma.

taraftar: taraflı, birinin veya bir grubun tarafını tutan, bir tarafı destekleyen.

tenkit: eleştirme.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

âdeta: sanki.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

aleyh: karşı, karşıt.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.

aziz: muhterem, saygın.

beraat: temize çıkma; bir davranın neticesinde suçsuz ol-

duğu anlaşılma.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cihet: yön, sebep, vesile.

cilve-i inayet-i Rabbaniye: Rabbimizin görünen yardımları.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

eczâ: cüz'ler, parçalar, kısımlar.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

esbap: sebepler, vasıtalar.

feylesof: sapık fikirli, felsefe ile uğraşan.

fırka: siyasi parti.

hakikat: gerçek, esas.

hasaret: hasar, zarar, ziyan.

heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü,

cezbe: ruhî heyecan, coşkunluk, ruhun coşkunlukla kendinden geçme hâli.
dava: iddia.
enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.
feylesof: sapık fikirli, felsefe ile uğraşan.
feylesofâne: filozofça, sapık fikirler ileri sürerek.
fıkra: bent, madde, paragraf.
hâdise-i meşhure: meşhur, çok bilinen hâdise, olay.
hodfûrus: kendini begendirmeye çalışan, kendini satan, övünen, övünge.
hodfûrûşâne: kendini begendir-meye çalışarak.
hubb-i câh: makam sevgisi, rütbe ve mevki sevgisi ve bunlara karşı gösterilen aşırı hırs.
hüsnûzan: bir kimsenin veya bir hâdisenin iyiliği hakkındaki vicdânî ve iyi kanaat.
ifratkârâne: aşırı giderek.
irsiyet: veraset.
işaret-i Kur'âniye: Kur'an'ın işareti.
ışmam: biraz duyurma, çıtlatma.
isnat: dayanma, dayandırma.
istimal: kullanma.
izale: giderme, ortadan kaldırma.
keramat-i Aleviye: Hz. Ali'ye ait kerametler, olağanüstü hâller.
keramat-i Gavsîye: velîlik makamlarının en üstünde olan Abdülkadir Geylânî'nin kerametleri, olağanüstü hâlleri.
kiyasen: kıyas ederek.
leh: hakkında, onun için, onun tarafına, onun faydasına veya zararına, ondan yana.
mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.
mahviyetkârâne: tevazu göstererek, alçak gönüllülükle, kendini küçük görerek, âcizliğini ifade ederek.
meczubâne: meczup gibi, delice.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müceddit: hadis-i şerîfe, her asır

Hâdise-i meşhuresiyle beni sabıkalı bir mücrim-i siyâsî nazarıyla baktırmamak ve sırf din ve iman için hareket ettiğimizi ve siyaset fikri bulunmadığını göstermek fikriyle demişler ki:

“Said Nursî, eskiden beri ara sıra Peygambere verasetlik davasında bulunur; Kur'an ve iman hizmetinde mücedditlik tavrını alır, yani bazen bir nevi cezbeyle mağlûp olup, meczubâne hareket eder.”

İşte bu fıkra ile, feylesofların dinsizce tabirler ile, kim olursa olsun din lehinde kuvvetli hareket edenlere; vazifesi, “Mücedditlik irsiyetiyle yapıyor” diye, hem bir kısım kardeşlerimiz haddimden çok ziyade hüsnûzanlarını tenkit etmek, hem bana bir cezbe isnat ile, şiddetlerimde beni siyasetten ve cezadan tebrie etmek; ve bize muarız ve düşman olanlarını bir derece okşamak ve işaret-i Kur'âniye ve keramat-ı Aleviye ve Gavsîye hakikatleri kuvvetli olduklarını göstermek ve herkese kıyasen bende dahi bulunması tahminlerince muhakkak olan hubb-i câh ve enaniyet ve hodfûrûşluğu kırmak için, o dinsizce feylesofâne tabirini istimal etmişler. O tabire karşı Risale-i Nur, baştan nihayetine kadar güneş gibi bir cevaptır. Ve mesleğimiz, terk-i enaniyet ve uhuvvet olmasından, bizde hodfûrûşâne şatahat bulunmadığından, Yeni Said'in Risale-i Nur zamanındaki mahviyetkârâne hayatı ve mübarek kardeşlerinin ifratkârâne hüsnûzanlarını hatıra bakmayarak mükerrer derslerle tadil etmesi, o tabir ile ışmam edilen manayı tam çürütüyor; izale eder.

* * *

başında geleceği müjdelenen dinin yüksek hizmetkârı; dine yeni bir tarzla yaklaşan, asrın şartlarına göre ve ortaya atılan yeni şüphe ve taarruzlara karşı dini yorumlayıp kuvvetlendiren büyük âlim.
mücrim-i siyâsî: siyâsî suç işlemiş, siyâsî suçlu.
muhakkak: doğruluğu kesinlik kazanmış, mutlak.
mükerrer: tekrarlanmış, tekrar olunmuş.
nevi: çeşit, tür.

nihayet: son.
peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilahî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.
sabıka: geçmişte işlenmiş, mahkemece ispatlanıp cezalandırılmış suç.
şatahat: şatahlar, alaylı sözler, dengesiz, ölçüsüz sözler.
siyaset: hükûmet etme, devlet idaresi; devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili görüş veya anlayış.

tabir: ifade, söz.
tadil: doğrultma, düzeltme.
tebrie: beraat ettirme, beraat hükmü.
tenkit: eleştirme.
terk-i enaniyet: benlik ve enanietten vazgeçme.
uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.
veraset: vârislik, mirasçısı olma.
ziyade: fazla, fazlasıyla.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bize ihbar edene ve yazana zarar gelmemek için, şimdilik ehl-i vukufun ittifakıyla kararlarını size göndermeyeceğim. Bu son ehl-i vukuf, bütün kuvvetiyle bizi kurtarmak ve ehl-i dalâlet ve bid'iyatın şerrinden muhafaza etmek için çalışmışlar, bize isnat edilen bütün suçlardan tebrîe ediyorlar. Ve Risale-i Nur'dan tam ders aldıklarını ihsas edip, Risale-i Nur'un ilmî ve imanî kısmının ekseriyet-i mutlaka ile vâkıfâne yazıldığını ve Said ise, "Hem samimî, hem ciddî kanaatlerini beyan ederek, ondaki kuvvet ve iktidar, isnat edildiği gibi tarikat icadı veya cemiyet kurmak veya hükûmet ile mübareze etmek değildir, belki yalnız Kur'ân'ın hakikatlerini muhtaçlara bildirmek kuvvet ve iktidarındır" diye müttefikan karar vermişler. Ve gayr-i ilmî tabir ettikleri mahremlere karşı demişler ki: "Bazen cezbe ve şuurun heyecanına ve ihtilâl-i ruhiyeye kapılmasından, bu eserler ile mes'ul olmamak lâzım geliyor" manasını ifham ediyorlar. Ve "Eski Said", "Yeni Said" tabirinde, iki şahsiyet ve ikincisinde, fevkalâde bir kuvvet-i imaniye ve ilm-i hakaik-ı Kur'âniye manasını, feylesofların hatırı için "Bir nevi cezbe ve ihtilâl-i dimağiye ihtimali var" diye, hem bizi şiddetli tabiratin mes'uliyetinden kurtarmak, hem muarızlarımızı okşamak için, "Sem' ü basar cihetinde hallüsinasyon hastalığı ihtimali nazar-ı dikkate alınabilir" demişler. Onların bu ihtimalini esasıyla çürüten, ellerine geçen ve bütün akılları geri bırakan Nur Risaleleri ve bütün avukatlara hayret veren *Müdafaa ve Meyve Risaleleri* kâfi ve vâfi bir

aziz: muhterem, saygın.
basar: görme.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bid'iyat: bid'alar, dinde sonradan çıkan ve aslına uymayan uygulamalar.
cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.
cezbe: ruhî heyecan, coşkunluk, ruhun coşkunlukla kendinden geçme hâli.
ciddî: gerçek olarak, hakikaten.

cihet: yan, yön, taraf.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.
ekseriyet-i mutlaka: bir fazlasıyla elde edilen çoğunluk, çokluk, kesin çoğunluk.
fevkalâde: olağanüstü.
feylesof: felsefe ile uğraşan, filozof.
gayr-i ilmî: ilim dışı, ilme da-

yanmayan, ilmî olmayan.
hakikat: gerçek.
hallüsinasyon: gerçekte olmayan bir şeyi varmış gibi görme, olmayan bir şeyi varmış zannetme, hayal, sanrı.
hükûmet: devlet, yönetim.
icat: yeni bir şey ortaya koyma, yeniden bir şey çıkarma.
ihfâm: anlatma, bildirme.
ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.
ihsas: hissettirme, sezdirme.
ihtilâl-i dimağiye: kafa değî-

şikliği, beyindeki karışıklıklar, bozulmalar.

ihtilâl-i ruhiye: ruhî değişiklikler, karışıklıklar, bozulmalar.

iktidar: güç yetme, yapabilme, bir işi gerçekleştirmek için gereken kuvvet.

ilm-i hakaik-i Kur'âniye: Kur'ân hakikatlerinin ilmi, bilgisi.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

imanî: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

isnat: dayanma, dayandırma.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kâfi: yeter, kâfi gelir.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kuvvet: güç, kudret.

kuvvet-i imaniye: iman kuvveti.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.

mes'uliyet: mes'ul olma hâli, sorumluluk.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

mübareze: çatışma, kavga.

müdafaa: savunma.

muhafaza: koruma.

müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nevi: çeşit, tür.

şahsiyet: kişilik, kişi özelliği.

samimî: içten, candan, gönülden.

Sem': işitme.

şer: kötülük.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

şuur: kendi varlığından haberi olma hissi, bilinç.

tabir: ifade.

tabirat: tabirler, ifadeler, terimler, deyimler.

tarikat: Allah'a ulaşmak için, şeyhin gözetiminde müridin takip edeceği terbiye usul ve yolu, seyyir ü sülûl sırasında tutulan yol.

tebrîe: beraat ettirme, beraat hükmü.

vâfi: yeterli, tam.

vâkıfâne: vakıf olarak, bilen kimseye yakışır şekilde, bilerek.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

âlimâne: bilerek, bilene yakışır tarzda.

aziz: muhterem, saygın.

cezbe: ruhi heyecan, coşkunluk, ruhun coşkunlukla kendinden geçme hâli.

cihet: yön.

dair: alâkalı, ilgili.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

emare: alâmet, belirti, nişan.

feylesof: felsefe ile uğraşan, filozof.

fırka: siyasi parti.

gayet: son derece.

hadis-i şerif: Peygamberimizden aktarılan sözlerin genel adı.

hallûsinasyon: gerçekte olmayan bir şeyi varmış gibi görme, olmayan bir şeyi varmış zannetme, hayal, sanrı.

heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.

hissedar: hisse sâhibi, hissesi olan.

ifade: anlatma, anlatım, anlatış.

ihtimal: olabilirlik.

iman: inanç, itikat.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

latif: güzel, hoş.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

maarif vekili: Eğitim bakanı.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.

mazhariyet: manevî hâllerin, keşiflerin görünmesi, nail olma, şereflenme.

Medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

cevaptır. Ben çok şükrediyorum ki, bir hadis-i şerifin mazhariyeti, bu ihtimal ile bana verilmiş.

Hem o ehl-i vukuf, bütün kardeşlerimizi ve beni tam tebrîe edip derler: "Said'in âlimâne ve vâkîfâne eserlerine iman ve ahiretleri için bağlanmışlar; hiçbir cihette hükûmete karşı bir sû-i kasıtlarına dair bir sarahat ve bir emare, ne muhaberelerinde ve ne de kitap ve risalelerinde bulmadık" diye o heyetin ittifakıyla karar verip biri feylesof Necati, biri Yusuf Ziya (âlim), biri de feylesof Yusuf namlarında imza etmişler. Lâtif bir tevafuktur ki; biz bu hapse kendimiz hakkında bir medrese-i Yusufiye ve *Meyve Risalesi* onun meyvesidir dediğimiz gibi, bu iki Yusuf dahi perde altında "Biz dahi o medrese-i Yusufiye'deki derse hissedarız," lisan-ı hâlleriyle ifade etmeleridir. Hem cezbeyle lâtif bir delilleridir ki; "Otuz Üçüncü Söz" ve "Otuz Üç Pencere Otuz Üçüncü Mektup" gibi tabirleri, hem kendi kedisinin "Yâ Rahîm, yâ Rahîm!" tesbihini iştiraki, hem kendini bir mezar taşı görmesi, cezbe ve hallûsinasyon ihtimaline delil göstermeleridir.

Said Nursî

* * *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Madem biz, çok emarelerle, inayet altındayız ve madem gayet çok ve insafsız düşmanlara karşı Risale-i Nur mağlûp olmadı, Maarif Vekilini ve Halk Fırkasını bir

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

mezar: kabir, ölünün gömüldüğü yer.

muhabere: haberleşme.

nam: ad, isim.

Rahîm: merhamet eden, çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.

sarahat: sarihlik, açıklık, belirlilik.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.

suikast: kötü kasıt, kötü niyet; kötü kasıtlı iş yapma, tuzak kurma.

şükûr: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

tabir: yorum, yorumlama.

tebrîe: beraat ettirme, beraat hükmü.

tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hak'ı şanına layık ifadelerle anma.

tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

vâkîfâne: vakîf olarak, bilen kimseye yakışır şekilde, bilemek.

yâ Rahîm: Ey yarattıklarına çokça merhamet eden Allah'ı.

derece susturdu ve madem bu kadar geniş bir sahada ve meselemizi pek ziyade i'zam ile hükûmeti telâşa düşürenler, her hâlde iftiralarını ve yalanlarını bir derece setretmeye bahaneler ile çalışacaklar; elbette bize lâzım, kemal-i teslimiyetle sabır ve temkinde bulunmak ve bilhassa inkisar-ı hayale düşmemek ve bazen ümidin hilâf-ı zuhuruyla me'yus olmamak ve muvakkat fırtınalar ile sarsılmamak! Evet, gerçi inkisar-ı hayal, ehl-i dünyada kuvve-i maneviyelerini ve şevklerini kırar; fakat, meşakkat ve mücahede ve sıkıntıların altında inayet ve rahmetin iltifatlarını gören Risale-i Nur şakirtlerine, inkisar-ı hayal, gayretlerini ve ileri atılmasını ve ciddiyetlerini takviye etmek lâzım geliyor. Kırk sene evvel, ehl-i siyaset, bana bir cinnet-i muvakkata isnadıyla tımarhaneye sevk ettiler. Ben onlara dedim: “Sizin akıllılık dediğinizin çoğunu ben akılsızlık biliyorum; o çeşit akıldan istifa ediyorum; **وَكُلُّ النَّاسِ مَجْنُونٌ وَلَكِنْ عَلَى قَدَرِ الْهَوَىٰ اخْتَلَفَ الْجُنُونُ** ¹ **وَكُلُّ النَّاسِ مَجْنُونٌ وَلَكِنْ عَلَى قَدَرِ الْهَوَىٰ اخْتَلَفَ الْجُنُونُ** kaidesini sizlerde görüyorum” demiştim. Şimdi dahi beni ve kardeşlerimi şiddetli bir mes'uliyetten kurtarmak fikriyle, bana, mahrem risale cihetiyle ara sıra bir cezbe, bir cinnet-i muvakkata isnat edenlere aynı sözleri tekrarla beraber, iki cihetle memnunum:

Birisi: Hadis-i sahihte vardır ki: “Bir adam kemal-i imanı kazandığına, avam-ı nâsin akıllarının tavr-ı haricindeki yüksek hâllerini mecnunluk, divanelik saymaları, onun kemal-i imanına ve tam itikadına delâlet eder” ² diye ferman ediyor.

1. Her insan delidir. Fakat, hevanın derecesine göre delilik farklılık gösterir.

2. Müsned, 3:86; Beyhâkî, 9:153; Kenzü'l-Ummal, 1:414.

avam-ı nâs: insanların ilmi, irfanı kıt, okuma yazması az, fikren zayıf olanları.
bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
bilhassa: özellikle.
cezbe: ruhi heyecan, coşkunluk, ruhun coşkunlukla kendinden geçme hâli.

ciddiyet: ciddilik.
cihet: yön, sebep, vesile.
cinnet-i muvakkata: geçici delilik, geçici cinnet.
delâlet: delil olma, gösterme.
divane: deli, akli başında olmayan, budala, alık.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahreti düşünmeyen.

ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset adamları, politikacılar.
evvel: önce.
ferman: emir, buyruk.
gerçi: öyle ise de, her ne kadar.
hadis-i sahih: sahih hadis, hakkında şüphe edilemeyen ve doğru senetlere ve ravile-

re isnat edilerek müspet olarak kesin bilinen hadis-i nebevîdir.
hilâf-ı zuhur: olduğunun aksine, meydana çıkışının tersine.
inayet: yardım, ihsan, lütuf.
inkisar-ı hayal: hayal kırıklığı, umduğunu bulamama.
isnat: dayanma, dayandırma.
itikad: kesin inanma, iman.
i'zam: büyütme, büyültme, büyük yük görme.
kaide: kural, esas, düstur.
kemal-i iman: imanın mükemmelliği ve sağlamlığı.
kemal-i teslimiyet: tam bir teslim oluş, boyun eğiş.
kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
mecnun: çılgın, deli.
meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.
mesele: önemli konu.
mes'uliyet: mes'ul olma hâli, sorumluluk.
me'yus: ümitsiz, ye'se düşmüş, ümidi kesilmiş, kederli.
mücahede: savaşıma, mücadele.
muvakkat: geçici.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
sabır: gelecek veya olacak bir şey için acele etmeden bekleme.
şakirt: talebe, öğrenci.
setretmek: örtmek, kapatmak, gizlemek.
sevk: gönderme.
şevk: şiddetli arzu, aşırı istek ve heves.
takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tasdik etme.
tavr-ı haric: .
temkin: ihtiyatlı hareket etme, ihtiyat, tedbir.
tımarhane: akıl hastahanesi.
ümit: umut, umma, ümit; bazı şeylerin istediği yönde olması konusunda beslenen his.
ziyade: çok, fazla.

İkinci Cihet: Ben, bu hapisteki kardeşlerimin selâmetleri ve necatları ve zulmetten kurtulmaları için, değil yalnız bir divanelik isnadını, belki kemal-i fahir ve ferahla tamam aklımı ve hayatımı feda etmesini kabul ediyorum. Hatta siz münasip görürseniz, o üç zatlara benim tarafımdan bir teşekkürname yazılsın ve onları manevî kazançlarımıza teşrik ettiğimiz bildirilsin.

* * *

Aziz, sıddık kardeşlerim ve hizmet-i Kur'âniyede ve imaniyede halis arkadaşlarım ve hak ve hakikat ve berzah ve ahiret yolunda ayrılmaz yoldaşlarım!

Biz, birbirimizden ayrılmak zamanı yakın olması cihe-tiyle, sıkıntıdan neş'et eden gerginlikler ve kusurlar yüzünden İhlâs Risalesi'nin düsturları muhafaza edilmediğinden, siz birbirinizle tamam helâlleşmek lâzımdır ve zarurîdir. Siz, birbirinize en fedakâr nesebî kardeşten daha ziyade kardeşiniz. Kardeş ise, kardeşinin kusurunu örter, unuttur ve affeder. Ben burada hilâf-ı me'mul ihtilâfınızı ve enaniyetinizi nefis-i emmareye vermiyorum ve Risale-i Nur şakirtlerine yakıştıramıyorum; belki nefis-i emmaresini terk eden evliyalarda dahi bulunan, bir nevi muvakkat enaniyet telâkki ediyorum. Siz benim bu hüsnüzannımı inat ile kırmayınız, barışınız.

* * *

aziz: muhterem, saygın.
cihet: yön, sebep, vesile.
divane: deli, akli başında olmayan, budala, alık.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.
evliya: velîler, Allah dostları.
feda: kurban, kurban olma.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.
halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.
hilâf-ı me'mul: Umulanın tersine, beklenenin aksine.
hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'ân hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
hizmet-i Kur'âniye: Kur'ân'ın hizmeti.
hüsnüzan: bir kimsenin veya bir hadisenin iyiliği hakkındaki vicdanî ve iyi kanaat.
ihlâs: samimiyyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.
ihtilâf: anlaşmazlık, uyuşmazlık, bir konuda farklı görüş ve düşü-

nüş, fikir ayrılığı.
inat: bir konuda ısrarlı olma, sözünde ayak direme.
isnat: dayanma, dayandırma.
kemal-i fahir: tam bir ıftihar, övünme.
kemal-i ferah: mükemmel bir ferahlık.
kusur: eksiklik, noksan, özür; suç, kabahat.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
muhafaza: koruma.
münasip: uygun.

muvakkat: geçici.
necat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.
nefs-i emmare: insanı kötü-lüğe sürükleyen nefis, insana kötü ve günah olan işlerin yapılmasını emreden nefis.
nesebi: soy ile ilgili, soyu ile alâkalı, soy sopa ait.
neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.
nevi: çeşit, tür.
şakirt: talebe, öğrenci.
selâmet: salimlik, eminlik; sı-

kıntı, korku ve endişeden uzak olma.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
telâkki: anlama, kabul etme.
teşekkürname: teşekkür bildiren yazı, teşekkür yazısı.
teşrik: ortak etme.
zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.
zat: kişi, şahıs.
ziyade: çok, fazla.
zulmet: karanlık.

Kardeşlerim,

Ehl-i vukuf raporundan anlaşıyor ki: Risale-i Nur, bize karşı bütün muarız taifeleri mağlûp ediyor ki, *Hüccetüllâhî'l-Balîğa* ve *İhtiyar* ve *İhlâs* Risalelerini tekrar ile nazar-ı dikkati celp ediyorlar. Hem gayet sathî ve cevapları pek zahir ve güya mutaassıbâne hocavari tenkitleri ve hiç münasebeti olmayan ve hakikî mutabık olan meseleleri anlamadan “Mabeynlerinde tezat var” demeleri ve risalelerin yüzde doksanını tamamıyla çekinmeyerek tasdik ve takdirleri ve teslimleri, Hücumat-ı Sitte Zeylinin pek şiddetli bir surette yeni icatlara fetva verenleri cerh ve tezyif etmesine mukabil, yalnız nezahet-i lisaniye demişler. Ve “Dinsizler tarafından öldürülen mazlum ve dindar Hristiyanlar, ahir zamanda bir nevi şehit olabilir” dediğimi, baş açık namaz kılmak ve Türkçe ezan okumaya zeylin şiddet-i hücumunu zıt göstermeleri ile iktifa etmeleri, kat'iyen, onların Risale-i Nur'a karşı mağlûbiyetlerini gösteriyor kanaatini veriyor.

Said Nursî

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri çürütme, reddetme.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedeyyin.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi

olanlar, hâkimler.

fetva: İslâm'da, bir mesele hakkında şeyhülislâm, müftü gibi yetkili kimseler veya dinî meselelere tam vakıf kimseler tarafından verilen şer'î hüküm veya karar.

gayet: son derece.

güya: sanki, sözde.

hakiki: gerçek.

hocavari: hocaya benzer surette, hoca gibi.

hüccetüllâhîlbâlîğa: tevhide dair olan bir risalenin ismi.

Hücumat-ı Sitte: altı hücum; şeytanın altı hücum ve desisesini alt üst eden bir Nur Risalesi.

icat: yeni bir şey ortaya koyma, yeniden bir şey çıkarma, buluş.

iktifa: yeterli bulma, kâfi görme, var olanla yetinme.

kanaat: görüş, fikir.

kat'iyen: katî olarak, kesin olarak, kesinlikle.

mabeyn: ara.

mağlûbiyet: yenilgi, yenilme.

mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.

mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.

mesele: önemli konu.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

mukabil: karşılık.

münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.

mutaassıbâne: taassup gösterircesine, mutaassıpça, körü körüne.

mutabık: uygun.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nevi: çeşit, tür.

nezahet-i lisaniye: temiz ve yumuşak bir dil ile.

rapor: her hangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme ve araştırma sonucu, düşünceleri veya gözlemleri bildiren yazı.

sathî: yüzeysel.

şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.

şiddet-i hücum: hücumun şiddeti, saldırganın şiddeti.

suret: biçim, şekil, tarz.

taife: bölük, takım, güruh, fırka.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tenkit: eleştirme.

tezat: birbirine zıt olma, birbirinin tersi olma, zıtlık, aykırılık.

tezyif: zayıfla çıkarma, çürütme.

zahir: açık, aşikâr.

zeyil: ek, ilâve.

* On Dördüncü Şua, Afyon'da 1948-49'da Türkçe olarak telif edilmiştir.

On Dördüncü Şua

İfademin Kısacık Bir Tetimmesi

Afyon Mahkemesine beyan ediyorum ki:

Nazarınıza ve kanun adaletine takdim edilen ifademde bulunan, üç vecihle kanunsuz menzilimi basmak, beni sorguya çekmek ve tevkif etmek, üç büyük mahkemele-
rin hürmetlerini kırmak ve haysiyet ve adaletlerine iliş-
mektir, belki istihfaf etmektir.

Çünkü, üç mahkeme ve üç ehl-i vukufun, iki sene, yir-
mi senelik kitaplarımı ve mektuplarımı inceden inceye
tetkikinden sonra, ittifakla hem bize beraat verildi, hem
kitaplarımız ve mektuplarımız iade edildi. Ve beraatten
sonra üç sene, fevkalâde bir inziva ve şiddetli bir tarassut
altında, haftada yalnız zararsız bir mektup bazı dostları-
ma yazardım. Dünya ile alâkam kesilmiş gibiydi ki, ser-
bestiyet verildiği hâlde memleketime gitmedim. Şimdi
aynı meselede o üç mahkemenin âdilâne hükümlerini hi-
çe saymak gibi meseleyi tazelandirmek, onların şerefini
kırıyor.

Benim hakkımda adalet eden o mahkemelerin hay-
siyetini muhafaza için, mahkemenizden rica ederim. O
aynı mesele olan “Risale-i Nur” ve “cemiyetçilik” ve

adalet: her hak sahibine hakkının
tam ve eksiksiz verilmesi, düzen-
li ve dengeli oluş.
âdilâne: adaletli olana yakışır bir
surette, doğrulukla, âdilcesine.
alâka: ilgi, ilişki, bağ.
beraat: temize çıkma; bir dava-
nın neticesinde suçsuz olduğu
anlaşılma.
beyan etmek: açıklamak, bildir-
mek, izah etmek.

cemiyetçilik: cemiyet taraf-
tarlığı, partililik, grupçuluk.
ehl-i vukuf: bir mesele hak-
kında bilgi ve yetki sahibi
olanlar, hâkimler.
fevkalâde: olağanüstü.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
hüküm: karar, emir.
hürmet: şeref; saygı.
iade: geri verme.
inziva: bir köşeye çekilme,
tek başına yaşama, dünya iş-
lerinden vazgeçme, dünya-
dan el-etek çekme.

istihfaf: küçümseme, hafife
alma, alay etme.
ittifak: birleşme, fikir birliği
etme.
kanun: yasa.
menzil: ev, oda, yer.
mesele: önemli konu.
muhafaza: koruma.
nazar: bakış, dikkat.
rica: dileme, isteme.
serbestiyet: serbestlik, rahat
ve serbest olma hâli.
şeref: onur, haysiyet.
takdim: arz etme, sunma.

tarassut: gözetme, gözleme,
gözle takip etme, dikkatle
bakma.
tetimme: bit konuyu veya
eseri tamamlamak için ekle-
nen kısım, ek.
tetkik: dikkatle araştırma, in-
ceden inceye yoklama, ince-
leme.
tevkif: cezaî tahkikat sırasın-
da, zanlının mahkeme kararı-
na kadar geçici olarak hapse-
dilmesi; tutuklama.
vecih: cihet, yön.

“tarikatçılık” ve “ihlâl-i emniyet ve asayiş bozmak” ihtimalinden başka bir sebep, bir mesele bulunuz, beni onunla muaheze ediniz. Benim kusurlarım çoktur. Ben de size mes’uliyetime dair yardım edeceğime dair karar verdim. Çünkü, hapsin haricinde hapisten çok ziyade azap çektim. Şimdi benim için medar-ı rahat ya kabir, ya hapistir. Hakikaten hayattan usandım. Bu yirmi sene haps-i münferitteki tazip ve işkenceli tarassutlar, ihanetler artık yeter. Sonra gayretullaha dokunur. Bu vatana yazık olur. Sizlere hatırlatıyorum. Bizim en metin melce’ ve siperimiz:

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ²

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ نَسْتَعِينُ³

On sekiz sene sükûtta sonra mecburiyet tahtında bu istida mahkemeye ve sureti Ankara’ya makamata verilmişken, tekrar vermeye mecbur olduğum iddianameye karşı itiraznamemdir.

Malûm olsun ki, Kastamonu’da üç defa menzilimi taharri etmek için gelen iki müddeiumumî ve iki taharri komiserine ve üçüncüde polis müdürüne ve altı-yedi

seye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.

istida: resmî makamlara bir işin yapılmasını, yerine getirilmesini istemek maksadıyla yazılan yazı, dilekçe, arzuhal.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

kabir: mezar.

komiser: polis amiri.

kusur: suç, kabahat.

makamat: makamlar.

malûm: bilinen, bilinir olan.

mecbur: zorunda kalma.

mecburiyet: mecbur olma, zarurîlik durumu, zorunluluk.

medar-ı rahat: rahatlama sebebi.

melce: sığınacak yer, iltica edilecek yer, barınak.

menzil: ev, oda, yer.

mesele: önemli konu.

mes’uliyet: mes’ul olma hâli, sorumluluk.

metin: sağlam ve dayanıklı.

muaheze: tenkit, itiraz, kınama, tariz.

siper: arkasına saklanılacak şey.

sükût: susma, sessiz kalma.

suret: nüsha, kopya.

taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.

taht: makam.

tarassut: gözetme, gözleme, gözle takip etme, dikkatle bakma.

tarikatçılık: tarikat taraftarlığı.

tazip: Azap verme, eziyet etme, eziyette bulunma.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Al-i İmran Suresi: 173.)

2. Allah bana yeter. Ondan başka ibadete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ben Ona tevekkül ettim. Yüce arşın Rabbi de odur. (Tevbe Suresi: 129.)

3. Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla. Ve ancak ondan yardım dileriz.

asayiş: rahat, huzur.

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.

dair: alâkalı, ilgili.

gayretullah: Allah’ın hak dinini koruma sıfatı.

hakikaten: hakikat olarak, doğrusu, gerçekten.

haps-i münferit: tek başına olan hapis.

haric: bir şeyin dışı, dışansı, dışta kalan.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de

içine alan yazısı.

ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.

ihlâl-i emniyet: güvenliğin ihlâl-i güvenliğin bozulması, emniyeti bozma.

ihimal: olabirlik.

işkence: eziyet, azap, bir kim-

komiser ve polislere ve Isparta'da müddeiumumînin suallerine ve Denizli ve Afyon Mahkemelerine karşı dediğim ayn-ı hakikat küçük bir müdafaanın hülâsasıdır. Şöyle ki:

Onlara dedim: Ben, on sekiz, yirmi senedir münzevi yaşıyorum. Hem Kastamonu'da sekiz senedir karakol karşısında ve sair yerlerde dahi yirmi senedir daima tarassut ve nezaret altında kaç defa menzilimi taharri ettikleri hâlde, dünya ile, siyaset ile hiçbir tereşşuh, hiçbir emare görülmedi. Eğer bir karışık hâlim olsaydı, oranın adliye ve zabıtası bilmedi veya bildi aldırma idi ise, elbette benden ziyade onlar mes'uldürler. Eğer yoksa, bütün dünyada kendi ahireti ile meşgul olan münzevilere ilişilmediği hâlde, neden bana lüzumsuz, vatan ve millet zararına bu derece ilişiyorsunuz?

Biz Risale-i Nur Şakirtleri, Risale-i Nur'u değil dünya cereyanlarına, belki kâinata da alet edemeyiz. Hem, Kur'ân bizi siyasetten şiddetle menetmiş.

Evet, Risale-i Nur'un vazifesi ise, hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi de dehşetli bir zehre çeviren küfr-i mutlaka karşı imanî olan hakikatlerle gayet kat'î ve en mütemerrit zındık feylesofları dahi imana getiren kuvvetli bürhanlarla Kur'ân'a hizmet etmektir. Onun için Risale-i Nur'u hiçbir şeye alet edemeyiz.

Evvelâ: Kur'ân'ın elmas gibi hakikatlerini, ehl-i gaflet nazarında bir propaganda-i siyaset tevehhümüyle cam

adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

daima: her vakit, sürekli, her zaman.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i gaflet: dünyaya daldığından dolayı ahiretin farkında olmayan.

elmas: çok kıymetli bir mücevher.

emare: alâmet, belirti, nişan.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.

feylesof: dinsiz, sapık fikirli, felsefe ile uğraşan.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

hayat-ı dünyeviyeye: dünyaya ait olan hayat.

hayat-ı ebediye: ahiret hayatı.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

iman: inanma, itikat.

imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

karakol: asayiş ve güvenliği sağlamakla görevli kuvvetlerin bulunduğu bina.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüdün mahal bırakmayan.

komiser: polis amiri.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanî hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

mahv: yok etme, ortadan kaldırma, batma.

men: yasak etme, engelleme,

mâni olma.

menzil: ev, oda, yer.

meşgul: bir işle uğraşan, iş görmekte olan kimse.

mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.

müdafa: savunma.

müddeiumumî: savcı.

münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.

mütemerrit: temerrüt eden, inatçı, kötü fiilinde inatlaşan.

nazar: bakış, nezdinde.

nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.

propaganda-i siyaset: siyaset propagandası, siyasi fikir ve düşünceleri başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla yapılan faaliyet.

sair: diğer, başka, öteki.

şakirt: talebe, öğrenci.

siyaset: politika.

sual: soru.

taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.

tarassut: gözetme, gözleme,

gözle takip etme, dikkatle bakma.

tereşşuh: sızıntı, damla.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

vazife: görev.

zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

ziyade: çok, fazla.

parçalarına indirmemek ve o kıymettar hakikatlere ihanet etmemektir.

Saniyen: Risale-i Nur'un esas mesleği olan şefkat, hak ve hakikat ve vicdan, bizleri şiddetle siyasetten ve idareye ilişmekten menetmiş. Çünkü, tokada ve belâya müstahak ve küfr-i mutlaka düşmüş bir iki dinsize müteallik, yedi sekiz çoluk, çocuk, hasta, ihtiyar, masumlar bulunur. Musibet ve belâ gelse, o bîçareler dahi yanarlar. Bunun için, neticenin de husulü meşkûk olduğu hâlde, siyaset yoluyla idare ve asayişin zararına hayat-ı içtimaiyeye karışmaktan şiddetle menedilmişiz.

Salisen: *Bu vatanın ve bu milletin hayat-ı içtimaiyesi bu acip zamanda anarşilikten kurtulmak için beş esas lâzım ve zarurîdir: Hürmet, merhamet, haramdan çekinmek, emniyet, serseriliği bırakıp itaat etmektir.* Risale-i Nur hayat-ı içtimaiyeye baktığı zaman, bu beş esası kuvvetli ve kudsi bir surette tespit ve tahkim ederek, asayişin temel taşını muhafaza ettiğine delil ise, bu yirmi sene zarfında Risale-i Nur'un, yüz bin adamı vatan ve millete zararsız birer uzv-i nafi hâline getirmesidir. Isparta ve Kastamonu vilâyetleri buna şahittir. Demek Risale-i Nur'un, ekseriyet-i mutlaka eczalarına ilişkinler her hâlde bilerek veya bilmeyerek anarşilik hesabına vatana ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiyeye hıyanet ederler. Risale-i Nur'un yüz otuz risalelerinin bu vatana yüz otuz büyük faydasını ve hasenesini, vehham ehl-i gafletin sathî nazarlarında kusurlu tevehhüm edilen iki-üç risalenin

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
anarşi: her türlü düzen ve otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.
asayiş: kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.
ehl-i gaflet: dünyaya daldı-

ğından dolayı ahiretin farkında olmayan.
ekseriyet-i mutlaka: bir fazlasıyla elde edilen çoğunluk, çokluk, kesin çoğunluk.
emniyet: eminlik, güvenlik, korkusuzluk.
faide: fayda.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat: gerçek, esas.
hâkimiyet-i İslâmiye: İslâmın hâkimliği, İslâmiyetin hâkim olması.
haram: İslâmiyetçe yasakla-

nan işler.
hasene: güzel ve hayırlı iş.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
hıyanet: hâinlik, ihanet, kendine olan güveni kötüye kullanma, sözünde durmayıp oyun etme.
hürmet: şeref, saygı.
husul: hasil olma, meydana gelme, peyda olma.
ihamet: haksızlık etme.
itaat: boyun eğme, uyma, alınan emre göre hareket etme.

kıymettar: kıymetli, değerli.

kudsi: mukaddes, yüce.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

meşkûk: şüpheli, şüphe edilen.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

muhafaza: koruma.

musibet: felâket, belâ.

müstahak: hak eden, hak etmiş.
müteallik: ait, dair, ilgili, ilişkili olan.

nazar: bakış, dikkat.

salisen: üçüncü olarak.

saniyen: ikinci derecede, ikinci olarak.

sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.

şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.

suret: biçim, şekil, tarz.

tahkim: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, muhkem hale getirme.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

uzv-i nafi: faydalı uzuv, organ.

vehham: çok şüphe ve vesvese eden, çok kuruntulu; vehimli, kuruntulu.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

vilâyet: il.

zarfında: süresince.

zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.

mevhum zararları çürütemez. Onları bunlarla çürüten, gayet derecede insafsız bir zalimdir.

Amma benim ehemmiyetsiz şahsımın kusurları ise, bilmeceburiye, istemeyerek derim ki: Yirmi iki sene müddetinde, gurbette, haps-i münferit hükmünde, yalnız ve münzevi olarak hayat geçiren ve bu müddet zarfında ihtiyarıyla bir defa çarşıya ve mecma-ı nâs büyük camilere gitmeyen ve çok tazyik ve sıkıntı verildiği hâlde, bütün emsali menfilere muhalif olarak, istirahatı için bir tek defa hükûmete müracaat etmeyen ve yirmi sene zarfında hiçbir gazeteyi okumayan ve dinlemeyen ve merak etmeyen ve tam iki sene Kastamonu'da ve yedi sene başka menfâlarında bütün yakın ve görüşen dostlarının şahadetiyle, küre-i arz yüzündeki boğuşmaları ve harpleri ve sulh olmuş ve olmamış ve daha kimler harp ettiklerini bilmeyen ve merak etmeyen ve sormayan ve üç sene yakınında konuşan radyoyu üç defadan başka dinlemeyen ve hayat-ı ebediyeyi imha eden ve hayat-ı dünyeviyeyi dahi elem içinde eleme, azap içinde azaba çeviren küfr-i mutlaka karşı, galibâne Risale-i Nur ile mukabele ettiğine onun ile imanlarını kurtaran yüz bin şahidin şahadetiyle ispat eden ve Kur'ân'dan tereşşuh eden Risale-i Nur ile ölümü yüz bin adam hakkında idam-ı ebedîden, terhis tezkeresine çeviren bir adama bu derece ilişmek ve me'yus etmek ve onu ağlatmakla, o masum yüz binler kardeşlerini ağlatmaya hangi kanun var? Hangi maslahat var? Adalet namına emsalsiz birgadir olmaz mı? Ve kanun hesabına emsalsiz bir kanunsuzluk değil mi?

adalet: kanun ve düzen hâkimiyeti.

amma: ama, lakin, ancak.

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.

bilmeceburiye: mecburiyetle, mecbur kalarak, mecburen, zorunlu olarak.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırıp.

emsal: es, benzer, örnek.

galibâne: galip gelmiş gibi, galip sıfatıyla.

gayet: son derece.

gurbet: yabancı yere gidip kalma, doğup büyüyen yerler dışında kalma.

haps-i münferit: tek başına olan hapis

harp: savaş, cenk, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silâhlı kavga.

hayat-ı dünyeviyeye: dünyaya ait olan hayat.

hayat-ı ebediyeye: ebedî ve sonsuz hayat, ahiret hayatı.

hükmünde: değerinde, yerinde.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

ihtiyar: irade, tercih.

iman: inanç, itikat.

imha: ortadan kaldırma, mahvetme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istirahat: dinlenme, rahatlama.

kanun: yasa.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

küre-i arz: yer küre, dünya.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

maslahat: uygun iş.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

mecma-ı nâs: insanların toplandığı yer, insanların toplanma yeri.

menfâ: nefyolunan yer, nefiy yeri, birinin sürüldüğü yer, sürgün yeri.

menfi: nefyedilmiş, sürgün edilmiş, sürgün.

mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü

olan.

me'yus: ümitsiz, yeise düşmüş, ümidi kesilmiş, kederli.

müddet: süre, zaman.

muhalif: zıt, karşıt.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.

müracaat: başvurma, danışma.

nam: ad, isim, yerine.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

sulh: barış, anlaşarak düşmanlığı kaldırma.

tazyik: sıkıntı verme, baskı yapma.

tereşşuh: sızma, sızıntı yapma.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

tezkere: belge, pusula.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zarfında: süresince.

Eğer bu taharrielerde bazı vazifedar memurların itiraz ettikleri gibi dersiniz ki: “Sen ve bir iki risalen rejime ve usulümüze muhalif gidiyorsunuz.”

Elcevap: Evvelen, bu yeni usulünüzün, münzevilerin çilehanelerine girmeye hiçbir hakkı yoktur.

Saniyen: Bir şeyi reddetmek ayırdır, kalben kabul etmek ayırdır ve amel etmemek bütün bütün ayırdır. Ehl-i hükûmet ele bakar, kalbe bakmaz. İdare ve asayişe ilişmeyen şiddetli muhalifler, her hükûmette bulunur. Hatta, Hazret-i Ömer’in (r.a.) taht-ı hâkimiyetindeki Hristiyanlara kanun-ı şeriatı ve Kur’ân’ı inkâr ettikleri hâlde ilişilmiyordu. Hürriyet-i fikir ve serbestiyet-i vicdan düsturu ile, Risale-i Nur’un bir kısım şakirtleri, idareye dokunmamak şartıyla rejim ve usulünüzü ilmen kabul etmezse ve muhalif amel etse, hatta rejimin sahibine adavet etse, onlara kanunen ilişilmez. Risaleler ise, o gibi risalelere mahrem demişiz, neşrini menetmişiz. Hatta bu defa bu hâdiseye sebebiyet veren risale, Kastamonu’da sekiz sene zarfında bir veya iki defa bir tek nüsha birisi bana getirdi; aynı günde kaybettirdik. Şimdi siz onu zor ile teşhir ediyorsunuz ve iştihar da etti.

Malûmdur ki, bir mektupta kusur olsa, yalnız o kusurlu kelimeler sansür edilir, mütebakisine izin verilir. Eskişehir Mahkemesinde dört ay tetkikat neticesinde, yüz Nur Risalelerinde medar-ı tenkit yalnız on beş kelime

adavet: düşmanlık, husumet.
amel: iş, uygulama, yapma.
asayiş: kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.
çilehane: çile yeri, çile çekilen yer.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
ehl-i hükûmet: hükûmete mensup kimseler, milleti idare edenler.
elcevap: cevap olarak.
emsal: eş, benzer.
evvelen: evvelâ, birinci, ilk

olarak.
gadir: zulüm, hainlik.
hâdis: olay.
hürriyet-i fikir: fikir ve düşünce hürriyeti.
idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevrilmesi.
ilmen: ilim ile.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
istihâr: meşhur olma, şöhrat bulma, tanınma.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

kalben: kalp ile, kalpten.
kanun: yasa.
kanunen: kanuna göre, kanunca, kanuna uyarak, kanun yolu ile.
kanun-ı şeriat: şeriat kanunu, İslâm dininin kanunları, prensipleri.
kusur: eksiklik, noksan, özür.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
malûm: bilinen, bilinen olan.
medar-ı tenkit: tenkide sebep olan, tenkit sebebi, vesile.

lesi.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

muhalif: iktidara ve iktidar görüşlerine zıt düşüncede bulunan.

münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.

mütebaki: geri kalan kısım.

neşir: herkese duyurma, yayma, tamim.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

rejim: idarede tutulan yol, yönetme tarzı, düzenleme biçimi.

şakirt: talebe, öğrenci.

saniyen: ikinci derecede, ikinci olarak.

sansür: yayınlanacak bir şeyin kontrol edilmesi, denetlenmesi.

sebebiyet: sebep olma.

serbestiyet-i vicdan: vicdanın serbestliği, vicdanen hür, serbest olma hâli.

taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.

taht-ı hâkimiyet: hakimiyet altında.

teşhir: gösterme, sergileme.

tetkikat: araştırmalar, incelemeler.

usul: yol, tarz, üslûp, şekil.

vazifedar: vazifeli, vazifesi olan, iş gören.

zarfında: süresince.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.
bilhassa: özellikle.
Cehennem: Cehenneme has, Cehenneme ait, Cehennem gibi, (sıcak veya yakıcı).
cihet: yön.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.
ecnebi: yabancı, başka milletten olan.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.
elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.
eliyazübillâh: Allah esirgesin, Allah korusun.
evvel: önce.
fırak: ayrılık.
gayet: son derece.
hâdis: olay.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hâlet: hâl, durum.
iade: geri verme.
iman: inanç, itikat.
irsiyet: vârislik meselesi.
irtidat: İslâm dininden çıkma, İslâm dinini terk ederek başka bir dinî kabul etme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
Kanun-i Medeniye: Medenî Kanun.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
küfr-i meşkûk: şüpheli küfür, "Acaba yanlış mı düşünüyorum, yoksa Allah var mı?" diye şüpheye düşme.
küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız kü-

bulmaları ve şimdi dört yüz sahifeli *Zülfikar*'ın yalnız iki sahifesinde irsiyet ve tesettür ayetlerinin otuz sene evvel yazılmış tefsiri bulunması ve şimdiki Kanun-i Medeniye uygun gelmemesi kat'î ispat eder ki, onun hedefi dünya değil. Herkes ona muhtaçtır. O dört yüz sahifelik herke-se menfaatli *Zülfikar*, iki sahife için müsadere edilmez. O iki sahife çıkarılsın, o mecmuamız bize iade edilsin; ve onun iadesi hakkımızdır.

Eğer dinsizliği bir nevi siyaset zannedip, bu hâdisede bazıların dedikleri gibi dersiniz, "Bu risalelerinle medeniyetimizi, keyfimizi bozuyorsun;" ben de derim: "Dinsiz bir millet yaşayamaz" dünyaca bir umumî düsturdur. Ve bilhassa küfr-i mutlak olsa Cehennemden daha ziyade elim bir azabı dünyada dahi verdiğini, Risale-i Nur'dan *Gençlik Rehberi* gayet kat'î bir surette ispat etmiş. O risale ise, şimdi resmen tab' edildi.

Bir Müslüman, eliyazübillâh, eğer irtidat etse, küfr-i mutlaka düşer; bir derece yaşatan küfr-i meşkûkta kal-maz. Ecnebi dinsizleri gibi de olmaz. Ve lezzet-i hayat noktasında, mazi ve müstakbeli olmayan hayvandan yüz derece aşağı düşer. Çünkü, geçmiş ve gelecek mevcuda-tın ölümleri ve ebedî müfarakatları, onun dalâleti cihetiye-le, onun kalbine mütemadiyen hadsiz firakları ve elemle-ri yağdırıyor. Eğer iman gelse, kalbe girse, birden o had-siz dostlar diriliyorlar. "Biz ölmemiştik, mahvolmamışız" lisan-ı hâllerleriyle diyerek, o Cehennemî hâlet, Cennet lez-zetine çevrilir.

für, mutlak küfür, hiç bir ima-nî hükmü, delili, hakikati ka-bul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.
lezzet-i hayat: hayatın zevk ve lezzetleri.
lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin duruşu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
mahvolma: yok olma, orta-dan kalkma, batma.
mazi: geçmiş zaman.
mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, kolek-

siyon.
medeniyet: medenilik, şehir-lilik, uygarlık.
menfaat: fayda.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahluklar.
müfarakat: uzaklaşma, ayrı-lık.
müsadere: toplatma, elden alma.
Müslüman: İslâm dinine bağ-lı, dindar, mütebedeyyin.
müstakbel: gelecek zaman.
mütemadiyen: sürekli ola-

rak, devamlı.
nevi: çeşit, tür.
resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.
sahife: sayfa.
siyaset: politika.
suret: biçim, şekil, tarz.
tab: kitap basma, kitap baskı-sı, baskı.
tefsir: Kur'an-ı Kerim'i açıkla-mak maksadıyla yazılan ki-tap.
umumi: herkese ait, genel.
ziyade: çok, fazla.

Madem hakikat budur; size ihtar ediyorum: Kur'an'a dayanan Risale-i Nur ile mübareze etmeyiniz. O mağlûp olmaz. Bu memlekete yazık olur. **(HAŞİYE)** O başka yere gider, yine tenvir eder. Hem eğer başımdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa, her gün biri kesilse, hakikat-i Kur'aniyeye feda olan bu başı zındıkaya ve küfr-i mutlaka eğmem ve bu hizmet-i imaniye ve Nuriyeden vazgeçmem ve geçemem.

Yirmi seneden beri bir münzevinin elbette ifadedeki kusuruna bakılmaz. Risale-i Nur'u müdafaa ettiği için sadet haricine çıktı denilmez. Madem, Eskişehir Mahkemesi, mahrem ve gayr-i mahrem yüz risaleleri dört ay tetkikten sonra yalnız bir iki risalede hafif bir cezaya temas edecek bir iki maddeden başka bulmamış ve yüz yirmi adamdan on beşine altışar ay ceza verdi. Biz dahi bu cezayı çektik. Ve madem birkaç sene evvel Risale-i Nur'un bütün eczaları Isparta hükûmetinin eline geçti. birkaç ay tetkikten sonra sahiplerine iade edilmiş. Ve madem o cezadan sonra, Kastamonu'da sekiz sene zarfında şiddetli taharriyatta, zabıtayı ve adliye alâkadar edecek bir tereşşuh bulunmamış. Ve madem Kastamonu'daki son taharride bir kısım risalelerimin hiç bulunmayacak ve neşredilmeyecek bir tarzda kaç sene evvel odun yığınları altına saklanmış olduğu görüldü ve heyet-i zabıtaca tahakkuk etti. Ve madem Kastamonu'da

HAŞİYE: Dört defa mübareze zamanında gelen dehşetli zelzeleler, "yazık olur" hükmünü ispat ettiler.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

ceza: kanunların ihlâlinde uygulanan müeyyide.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

evvel: önce.

feda: kurban, kurban olma.

gayr-i mahrem: mahrem olmayan, gizli ve özel olmayan.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-i Kur'aniye: Kur'an'a ait olan gerçek.

hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

haşiye: dipnot.

heyet-i zabıta: güvenlik birimi.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.

hizmet-i Nuriye: Nur hizmeti, Risale-i Nur için çalışma.

iade: geri verme.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

mübareze: çatışma, kavga.

müdafaa: savunma.

münzevi: inzivaya çekilen, köseye çekilmiş, yalnız.

neşir: herkese duyurma, yayma, tamim.

sadet: konuşulan madde, asıl konu.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.

taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.

taharriyat: araştırmalar, aramalar, incelemeler, tahkik etmeler.

tarz: biçim, şekil, suret.

tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışıklandırma.

tereşşuh: sızıntı, damla.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

zarfında: süresince.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

polis müdürü ve adliyesi, o saklanmış zararsız kitaplarını bana iade etmek üzere kat'î söz verdikleri hâlde, ikinci gün birden Isparta'dan tevkif emri geldiğinden, daha o emanetlerimi almadan sevk edildim. Ve madem Denizli ve Ankara Mahkemeleri bizi beraat ve umum risalelerimizi bize iade ettiler. Elbette ve elbette, bu mezkûr altı hakikate binaen, Denizli Mahkemesi ve Müddeiumumîsi gibi, Afyon Adliyesi ve Müddeiumumîsi benim çok ehemmiyetli bu hukukumu nazar-ı dikkate almaları, vazifeleri muktezasıdır. Ve hukuk-ı umumiye müdafaa eden müddeiumumîden, Risale-i Nur münasebetiyle ehemmiyetli bir hukuk-ı amme hükmüne geçen bu şahsî hukukumu da müdafaa edeceğine ümitvarım ve bekliyorum.

Yirmi iki seneden beri hayat-ı içtimaiyeden çekilen ve şimdiki kanunları ve tarz-ı müdafaayı bilmeyen ve Eskişehir ve Denizli Mahkemelerinde cerh edilmez yüz sahil felik müdafaatını bu yeni mahkemeye karşı da aynen takdim eden ve o zamana kadar kusurlarının cezasını çeken ve ondan sonra Kastamonu'da ve Emirdağ'ında mütemadiyen tarassut altında ve haps-i münferit tarzında yaşayan Yeni Said, sükût ile sözü Eski Said'e bırakıyor. Eski Said de diyor ki:

Yeni Said dünyadan yüzünü çevirdiği için, ehl-i dünya ile konuşmayı müdafaat-ı kat'îye mecburiyeti olmadan yapmıyor, lüzum görmüyor. Fakat bu meselede çok masum rençper ve esnaf adamlar, bize az bir münasebetiyle tevkif edilerek, iş zamanında, çoluk çocuklarına

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşıma.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri çürütme, reddetme.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünyaya adamı, ahireti düşünmeyen.

hakikat: gerçek, esas.

haps-i münferit: tek başına olan hapis.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hükmüne: yerine, değerine.

hukuk: haklar.

hukuk-ı amme: kamu hukuku.

hukuk-ı umumiye: toplumun bütün fertlerinin sahip olduğu haklar.

iade: geri verme.

kanun: yasa.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kusur: suç, kabahat.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

mecburiyet: mecbur olma, zarurîlik durumu, zorunluluk.

mesele: önemli konu.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.

müdafaat-ı kat'îye: tereddüde mahal bırakmayan müdafaalar, kesin olan savunmalar.

müddeiumumî: savcı.

mukteza: iktiza eden, gere-

ken.

münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

rençper: çiftçi.

sahife: sayfa.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

sevk: gönderme.

sükût: susma, sessiz kalma.

takdim: arz etme, sunma.

tarassut: gözetme, gözleme, gözle takip etme, dikkatle bakma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tarz-ı müdafaa: savunma şekli.

tevkif: cezaî tahkikat sırasında, zanlının mahkeme kararına kadar geçici olarak hapsedilmesi; tutuklama.

ümitvar: ümitli, umutlu, uman, ümidi olan.

umum: bütün.

vazife: görev.

nafaka tedarik edemediklerinden, şiddetli rikkatime dokundu. Derinden derine beni ağlattı. Kasem ederim, eğer mümkün olsaydı, onların bütün zahmetlerini kendime alırdım. Zaten bir kusur varsa benimdir; onlar masumdurlar. İşte bu elîm hâlet için, Yeni Said'in sukutuna rağmen, ben diyorum:

Madem Isparta ve Denizli ve Afyon Müddeiumumîlerinin yüzer lüzumsuz suallerine bîçare Yeni Said cevap veriyor; benim de, on üç sene evvel, başta Kaya Şükrü olarak, Dâhiliye Vekâletinden ve şimdiki Adliye Vekâletinden hukukumuzu müdafaa niyetiyle üç sual sormak bir hakkımdır.

Birincisi: Risale-i Nur'un talebesi olmayan ve yanında yalnız adı bir mektubumuz bulunan Eğirdirli bir adamın, bir jandarma çavuşuyla vukuatsız bir münakaşa-i lisanîyesi yüzünden, beni ve yüz yirmi adamı tevkif ile, dört ay mahkeme tahkikinden sonra, on beş bîçareden başka, bütün beraat kazanmakla, masumiyetleri tahakkuk eden, yüzden ziyade adamlara binler lira zarar vermek, hangi kanun iledir. Böyle imkânâtı vukuat yerinde istimal etmek hangi usul iledir? Ve Denizli'de dokuz ay tetkikten sonra, beraat kazanan yetmiş bîçarelere binler lira zarar vermek, adaletin hangi düsturu iledir?

İkinci sual: ¹ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ferman-ı esasîsi

ile, bir kardeşin hatasıyla diğer öz kardeşi mes'ul olmadığı hâlde, yanlış mana verilmemek için, neşrini menettiğimiz ve sekiz sene zarfında bir veya iki defa elime

mâni olma.

mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.

müdafaa: savunma.

müddeiumumî: savcı.

münakaşa-i lisanîye: lâfla münakaşa, söz ile kavga etme.

nafaka: geçimlik, geçinmek için gerekli olan şey.

neşir: herkese duyurma, yayma, tamim.

rikkat: acıma, incelik, yumuşaklık.

sual: soru.

sükût: susma, sessiz kalma.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tahkik: inceleme, araştırma.

talebe: talep eden, öğrenci.

tedarik: sağlama, temin etme, karşılama.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

tevkif: cezaî tahkikat sırasında, zanlının mahkeme kararına kadar geçici olarak hapsedilmesi; tutuklama.

usul: yol, tarz, üslûp, şekil.

vukuat: kavga, yaralama gibi emniyeti ilgilendiren olaylar.

vukuat: vuku bulan şeyler, hâdiseler, olaylar.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zarfında: süresince.

ziyade: çok, fazla.

1. Bir suçlu diğerinin suçunu yüklenmez. (En'am Suresi: 164.)

adi: bayağı, aşağı, değersiz.

Adliye Vekâleti: Adalet Bakanlığı.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

bîçare: çaresiz, zavallı.

Dahiliye Vekâleti: İçişleri Bakanlığı.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

elîm: şiddetli, çok dert ve keder veren.

evvel: önce.

ferman-ı esasî: temel, asıl emirler.

hâlet: hâl, durum.

hukuk: haklar.

imkânât: imkânları olabirlikler, olması ve olmaması ihtimal dâhilinde olanlar.

istimal: kullanma.

kanun: yasa.

kasem: yemin, and, ahdetme.

kusur: suç, kabahat.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

masumiyet: masumluk, kabahatsızlık, suçsuzluk.

men: yasak etme, engelleme,

geçen ve yirmi beş seneden daha evvel aslı yazılan ve ehemmiyetli noktalarda imanı şüphelerden ve manası anlaşılmayan bir kısım müteşabih hadisleri inkârdan kurtaran bir küçük risalenin bizden uzak bir yerde, bilmediğimiz bir adamda bulunması ile ve yanlış mana verilmesiyle ve Kütahya ve Balıkesir tarafında bir dokunaklı mektup bulunmasıyla bizleri o vakit Ramazan-ı Şerifte ve şimdi bu dehşetli soğukta pek çok masum rençper ve esnafları, hatta adî ve eski bir mektubumuz yanında bulunmasıyla ve arabası beni gezdirmesiyle ve bize bir dostluk münasebetiyle veya bir kitabımı okumasıyla tevkif edip, perişan etmek ve maddeten ve manen onlara ve vatana ve millete lüzumsuz bir evham yüzünden, binler lira zarar vermek, hangi adalet kanunuyladır? Adliyenin, hangi madde-i kanuniyesiyledir? Ayağımızı yanlış atmamak için, o kanunları bilmek talep ederiz.

Evet, hem Denizli’de, hem Afyon’da tevkifimizin bir sebebinin bir hakikati şudur ki: Bir kısım hadislerin manası ve tevili bilinmemesinden, “akıl kabul etmiyor” diye inkâr edenlere karşı avamın imanını kurtarmak fikriyle, çok zaman evvel Dârülhikmet-i İslâmiyede iken ve daha evvel aslı yazılan Beşinci Şua, farz-ı muhal olarak, dünyaya ve siyasete baksa ve bu zamanda da yazılsa, madem gizlidir ve taharriyatta bizde bulunmadı ve gaybî haberleri doğrudur ve imanî şüpheleri izale eder ve asayişe dokunmuyor ve mübareze etmiyor ve yalnız ihbar eder ve şahısları tayin etmiyor ve ilmî bir hakikati, küllî bir surette beyan ediyor; elbette o hakikat-i hadisiye bu

adi: sıradan.

adliye: mahkeme, yargılama işiyle uğraşan daire.

asayiş: kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

avam: kültürlü, yüksek tabakadan olmayan; cahil halk tabakası.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehemmiyetli: önemli.

esnaf: bir sanatla veya dükkâncılıkla geçinen (kimse).

evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.

evvel: önce.

farz-ı muhal: imkânsız farz etme, olmayacak bir şeyi olacaktı gibi düşünme.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-ı hadisiye: hâdise ait olan hakikat, hadisin ifade etmek istediği asıl şey.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

imani: inanç, itikat.

imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

kanun: yasa.

külli: umumî, genel, bütün olan.

madde-i kanuniye: kanun maddesi.

maddeten: maddî olarak.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

manen: mana bakımından, manaca.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

mübareze: çatışma, kavga.

münasebet: vesile, alâka, bağ.

müteşabih: manası açık olmayan, mecazî manaya elverişli olan ayet ve hadisler.

Ramazan-ı Şerif: mübarek, şerefli Ramazan ayı.

rençper: çiftçi.

suret: biçim, şekil, tarz.

taharriyat: araştırmalar, ara-malar, incelemeler, tahkik et-meler.

talip: isteme, dileme, istek, arzu.

tayin: belirleme, yerini belli etme.

tevil: yorumlama, yorum.

tevkif: cezaî tahkikat sırasında, zanlının mahkeme kararı-na kadar geçici olarak hapse-dilmesi; tutuklama.

zamanda dahi bir kısım şahıslara mutabık çıksa ve münakaşaya sebep olmamak için mahkemelerin teşhir ve neşirlerinden evvel bizce tam mahrem tutulsa, adalet cihetinde hiçbir vecihle bir suç teşkil etmez. Hem, “Bir şeyi reddetmek ayırdır ve ilmen kabul etmemek veya amel etmemek bütün bütün ayırdır. O risale, yakın bir istikbalde gelecek bir rejimi, ilmen kabul etmiyor” diye bir suç olduğuna dünyada adliyelerin bir kanunu bulunmasına ihtimal vermiyoruz.

Elhâsıl: Hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi dehşetli bir zehre çeviren ve lezzetini imha eden küfr-i mutlakı otuz seneden beri köküyle kesen ve tabiiyunun dehşetli bir fikr-i küfrîlerini öldürmeye muvaffak olan ve bu milletin iki hayatının saadet düsturlarını harika hüccetleriyle parlak bir surette ispat eden ve Kur’ân’ın hakikat-i arşiyesine dayanan Risale-i Nur, böyle küçük bir risalenin bir-iki maddesiyle değil, belki bin kusuru dahi olsa, onun binler büyük haseneleri onları affettirir diye dava ediyoruz ve ispatına da hazırız.

Üçüncü sual: Bir mektubun yirmi kelimesinde beş kelime kusurlu görölse, o beş kelime sansür edilir. Mütebakisine izin vermek bir düstur iken, Eskişehir Mahkemesinin dört ay tetkikten sonra, yüz bin kelime içinde zahirî nazarda zararlı tevehhüm edilen yalnız on beş kelimeden başka bulmamasıyla ve Heyet-i Vekilede dört yüz sahifeli Zülfikar’ın yalnız iki sahifesinde (şimdiki kanuna uygun olmamasından) otuz sene evvel yazılan iki ayetin tefsirinden başka ilişmemesi ve Denizli ve Ankara

amel: iş, uygulama, yapma.
ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.
cihet: yön, sebep, vesile.
dava: iddia.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
elhâsıl: hâsılı, netice itibarıyla, kısaca.
evvel: önce.
fikr-i küfrî: küfür ve inkâr fikri.
hakikat-i arşiye: arşa ait olan

gerçek, arşla ilgili hakikat.
harika: olağanüstü.
hasene: iyilik, güzellik.
hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.
hayat-ı ebediye: ebedî ve sonsuz hayat, ahiret hayatı.
Heyet-i Vekile: vekiller heyeti, bakanlar kurulu, kabine.
hüccet: delil.
ihhtimal: olabirlik.
ilmen: ilim ile.
imha: ortadan kaldırma, mahvetme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istikbal: gelecek.
kanun: yasa.
küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanî hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.
kusur: eksiklik, noksan, özür.
mahrem: herkesçe bilinmesi gereken, gizli.
mahv: yok etme, ortadan kaldırma, bitme.

münakaşa: tartışma.
mutabık: uygun.
mütebaki: geri kalan kısım.
muavaffak: başaran, başarmış, başarılı.
nazar: bakış, dikkat.
neşir: herkese duyurma, yayma, tamim.
rejim: idarede tutulan yol, yönetme tarzı, düzenleme biçimi.
saadet: mutluluk.
shafe: sayfa.
sansür: yayınlanacak bir şeyin kontrol edilmesi, denetlenmesi.
sual: soru.
suret: biçim, şekil, tarz.
tabiiyyun: tabiatçılar, materyalistler, tabiata tapanlar.
tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, açıklaması.
teşhir: gösterme, sergileme.
teşkil: oluşturma, sekillendirme.
tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.
tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.
vecih: cihet, yön.
zahirî: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aleyh: karşı, karşıt.

anarşi: her türlü düzen ve otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.

asayiş: kanun ve nizam hakimi-yetinin sağlanması.

bicare: çaresiz, zavallı.

cihet: yön.

cumhuriyet: siyasî mekanizması seçimle kurulan, adalet ve hukukun üstünlüğüyle temel hak ve hürriyetleri sağlamayı amaçlayan idare şekli.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedeyyin.

dindarâne: dindar bir kimseye yakışacak tarzda.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.

ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset adamları, politikaçılar.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.

evvel: önce.

hacet-i zaruriye: zorunlu ve gerekli ihtiyaç.

hükmetme: hâkim olma, işleme.

hükûmet-i cumhuriye: cumhuriyet hükûmeti. cumhuriyet idaresi.

hürriyet-i vicdan: vicdan hürriyeti.

idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.

iman: inanç, itikat.

insaniyet: insanlık mahiyeti.

ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

kabil-i tevfiq: yardım edilebilir, mümkün olan bir yardım ve destek.

kanun: yasa.

kusur: eksiklik, noksan, özur.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

ehl-i vukufu on beş sehivden başka ilişmemesiyle ve şimdiye kadar yüz binler adamın ıslahına vesile olmasıyla, vatana ve millete bin büyük menfaati tahakkuk eden Risale-i Nur'a, küçük bir hizmet eden veya kendi imanını kurtardığı için bir risalesini yazan ve Emirdağ'ında garip ve ihtiyarlığıma şefkaten bana kardeşlik eden Çalışkanlar gibi rıza-i İlâhî için bana hizmet eden biçareleri iş mevsi-minde ve dehşetli kışta taht-ı tevkife almak, hükûmet-i cumhuriyenin hangi prensibiyle kabil-i tevfiq olabilir? Ve hangi kanunu, müsaade etmeye imkânı var?

Madem, cumhuriyet prensipleri hürriyet-i vicdan kanunu ile dinsizlere ilişmiyor; elbette mümkün olduğu kadar dünyaya karışmayan ve ehl-i dünya ile mübareze etmeyen ve ahiretine ve imanına ve vatanına dahi nafi bir tarzda çalışan dindarlara da ilişmemek gerektir ve elzemedir. Bin seneden beri bu milletin gıda ve ilâç gibi bir hâcet-i zaruriyesi olan takvayı ve salâhati bu mazhar-ı enbiya olan Asya'da hükmeden ehl-i siyaset yasak etmez ve edemez biliyoruz. Yirmi seneden beri münzevi yaşayan ve yirmi sene evvelki Said'in kafasıyla sorduğu bu suallerde bu zamanın tarz-ı telâkkisine uygun gelmeyen kurullarına bakmamak, insaniyetin muktezasıdır.

Vatan ve millet ve asayişin menfaati hesabına bunu da hatırlatmak bir vazife-i vataniyem olması cihetiyle derim: Böyle bize ve Risale-i Nur'a az bir münasebetle taht-ı tevkife alınmak, gücendirmek yüzünden vatana ve asayişe dindarâne menfaati bulunan pek çok zatlara idare aleyhine çevirebilir, anarşiliğe meydan verir.

mazhar-ı enbiya: peygamberlerin zuhur ettiği, ortaya çıktığı yer.

menfaat: fayda.

mübareze: çatışma, kavgâ.

mukteza: iktiza eden, gereken.

münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.

münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.

müsaade: izin.

nafi: faydalı, kârlı, menfaat sağlayıcı.

prensip: temel fikir, temel bilgi, esas, ilke.

rıza-i İlâhî: Allah'ın rızası, hoşnutluğu.

salâhat: dindarlıkta çok ileri olma hâli, günahsız ve temiz oluş.

şefkaten: şefkat ederek, şefkat göstermek ve acımak suretiyle.

sehiv: hata, yanlışlık.

sual: soru.

tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.

taht-ı tevkif: gözetim altında, hapishanede.

takva: Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçınma, Allah'ın emirlerini tutup azabından korunma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tarz-ı telâkki: anlayış tarzı, yolu.

vazife-i vataniye: vatanî vazife, vatan görevi.

vesile: aracı, vasıta.

zat: kişi, şahıs.

Evet, Risale-i Nur ile imanlarını kurtaran ve millete zarsız ve tam menfaattar vaziyete girenler yüz binden çok ziyadedir. Hükümet-i cumhuriyenin belki her büyük dairesinde ve milletin her tabakasinda faydalı ve müntakimâne bir surette bulunuyorlar. Bunları gücendirmek değıl, belki himaye etmek elzemdir.

Şekvamızı dinlemeyen ve bizi söyletmeyen ve bahanelerle sıkıştıran bir kısım resmî adamlar, vatan aleyhinde anarşiliğe meydan açıyorlar diye kuvvetli bir vehim hatırımıza geliyor.

Hem, maslahat-ı hükümet namına derim: Madem, Beşinci Şuâi hem Denizli, hem Ankara Mahkemeleri tetkik edip, ilişmemişler, bize verdiler; elbette onu yeniden resmîyete koyup dedikodulara meydan açmamak, idarece zarurîdir. Biz o risaleyi, mahkemelerin ellerine geçmeden ve onu teşhirlerinden evvel gizlediğimiz gibi, Afyon hükümet ve mahkemesi dahi onu medar-ı sual ve cevap etmemeli. Çünkü, kuvvetlidir, reddedilmez; kablelvuku haber vermiş, doğru çıkmış; hem, hedefi dünya değıl, olsa olsa ölmüş gitmiş bir şahsa, müteaddit manalarından bir manası muvafık geliyor. Onun dostluğu taassubuyla o gaybî ihbarı ve manayı, resmîyete koymamayı ve bizi onunla muaheze etmekle daha ziyade teşhirine yol açmamayı, vatan ve millet ve asayiş ve idare hesabına ihtar etmeye vicdanım beni mecbur eyledi.

aleyh: karşı, karşıt.
anarşi: her türlü düzen ve otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.
asayiş: kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.
bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.
evvel: önce.
gaybi: gaypla ilgili, görünme-

yenlere ait.
himaye: koruma, muhafaza etme.
hükümet-i cumhuriye: cumhuriyet hükümeti, cumhuriyet idaresi.
idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.
ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.
ihhtar: hatırlatma, uyarı.
iman: inanç, itikat.
kablelvuku: olmadan önce, olmadan evvel, vukuundan

evvel.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
maslahat-ı hükümet: hükümetin duruma göre yapması gereken iş.
mecbur: zorunda kalma.
medar-ı sual: soru sebebi.
menfaattar: menfaat ve fayda gören.
muaheze: tenkit, itiraz, kınama, tariz.
müstakimâne: müstakim olana yakışır şekilde, namus-

lulukla, doğrulukla, ahlâklılıkla.
müteaddit: çeşitli, bir çok.
muvafık: uygun, münasip.
nam: ad, isim, yerine.
resmî: devlet adına olan.
resmîyet: resmîlik, resmî olma hâli.
şekva: şikâyet, yakınma, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik.
suret: biçim, şekil, tarz.
taassup: aşırı bağlılık, aşırı taraf-tarık, fanatizm.
tabaka: kat, katman.
teşhir: gösterme, sergileme, ilân etme, herkese duyurma.
tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.
vaziyet: durum.
vehim: yanlış ve esassız düşünce.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezeet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.
zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.
ziyade: fazla, fazlasıyla.

Afyon Müddeiumûmîsi ve Mahkeme Reisi ve Azalarına

Denizli'nin adliyesine hukukumu müdafaa için arz ettiğim Dokuz Esası, aynen size de takdim ediyorum.

Yirmi senedir hayat-ı içtimaiyeyi ve bilhassa böyle resmî ve ince ve siyasî hayatı terk etmişim. O hâllere karşı alınması lâzım gelen vaziyeti bilmiyorum ve düşünmüyorum ve düşünmesi beni cidden incitiyor, fakat mecburiyetle başka mahkemede insafsız bir zatın intizamsız ve mükerrer ve lüzumsuz pek çok suallerine verdiğim cevapların hatimesi ve hülâsası olan bu intizamsız müdafaatım ve istidamda belki sadet harici ve lüzumsuz tekrarlar ve intizamsızlık ve aleyhime dönecek şiddetli tabirler ve bilmediğim yeni kanunlara muhalif ifadeler bulunabilir. Fakat, madem hakikat üzere gidiyor, hakikatin hatırı için o kusurlara bakmamak gerektir. O istida ve müdafaatım “Dokuz Esas” üzerine gidiyor.

• *Birincisi:* Madem, hükûmet-i cumhuriye, cumhuriyetteki hürriyet-i vicdan düsturuyla, dinsizlere ve sefa-hatçilere ilişmiyor. Elbette, dindarlara ve takvacılara da ilişmemek gerektir. Ve madem dinsiz bir millet yaşamaz ve Asya din noktasında, Avrupa'ya benzemez ve İslâmiyet, hayat-ı şahsiye ve uhreviye cihetinde Hristiyanlığa uymaz ve dinsiz bir Müslüman başka dinsizler gibi olmaz. Ve bu bin seneden beri dünyayı diyanetiyle ışıklandıran ve bütün dünyanın tehacümatına karşı, salâbet-i diniyesini kahramanâne müdafaa eden bu vatandaki milletin

aleyh: karşı, karşıt.

arz: sunma, bildirme.

aza: üye.

bilhassa: özellikle.

cidden: ciddî olarak, gerçek olarak.

cihet: yön.

cumhuriyet: siyasî mekanizması seçimle kurulan, adalet ve hukukun üstünlüğüyle temel hak ve hürriyetleri sağlamayı amaçlayan idare şekli.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedeyyin.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

hakikat: gerçek, esas.

haric: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

hatime: son söz.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hayat-ı şahsiye: şahsa ait hayat, özel yaşama biçimi.

hayat-ı uhreviye: uhrevî hayat, ahirete ait olan hayat.

hukuk: haklar.

hükûmet-i cumhuriye: cumhuriyet hükûmeti. cumhuriyet idaresi.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

hürriyet-i vicdan: vicdan hürriyeti.

intizamsız: düzensiz, düzgün olmama.

İslâmiyet: Müslümanlık, semavî dinlerin sonuncusu.

istida: resmî makamlara bir işin yapılmasını, yerine getirilmesini istemek maksadıyla yazılan yazı, dilekçe, arzuhal.

kahramanâne: kahramanca, kahraman olana yakışır şekilde, yiğitçe, cesurâne.

kanun: yasa.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahkeme: hâkimler heyeti.

mecburiyet: mecbur olma, zorunluluk durumu, zorunluluk.

müdafaa: savunma.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar, korunmalar.

müdafaat: müdafaalar.

müddeiumumî: savcı.

muhalif: zıt, karşıt, aykırı.

mükerrer: tekrarlanmış, tek-

rar olunmuş.

Müslüman: İslâm dinine bağlı, dindar, mütedeyyin.

reis: başkan.

resmî: devlet adına olan.

sadet: konuşulan madde, asıl konu.

salâbet-i diniye: din sağlamlığı, dinin emirlerini korumakta ve tatbik etmekteki ciddiyet.

sefahat: zevk, eğlence ve yasa dışı şeylere düşkünlük, sefihlik.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

sual: soru.

tabir: ifade, söz.

takdim: arz etme, sunma.

takva: Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçınma, Allah'ın emirlerini tutup azabından korunma.

tehacümat: hücumlar, saldırılar.

tekrarat: tekrarlar.

vaziyet: durum.

zat: kişi, şahıs.

bir ihtiyacı fıtrîsi hükümüne geçen diyanet, salâhat ve bil-hassa iman hakikatlerinin öğrenmesi yerlerine hiçbir terakkîyat, hiçbir medeniyet tutamaz. Ve o ihtiyacı onlara unutturamaz. Elbette bu vatandaki millete hükmeden bir hükûmet Risale-i Nur'a adalet ve kanun ve asayiş cihe-tinde ilişemez ve iliştiirmemeli.

• *İkinci Esas:* Madem bir şeyi reddetmek başkadır ve onun ile amel etmemek bütün bütün başkadır; ve her hükûmette şiddetli muhalifler bulunur; ve Mecusî hâkimiyeti altında Müslümanlar ve hükûmet-i İslâmiye-i Ömeriyede Yahudiler ve Hristiyanlar bulunması ve asayişe ve idareye ilişmeyenin hürriyet-i şahsiyesi her hükûmette vardır ve ilişilmez; ve hükûmet ele bakar, kalbe bakmaz. Ve madem asayişe ve idareye ve siyasete ilişmek isteyen, her hâlde hiç şüphesiz, gazetelerle ve dünya hâdisatı ile alâkadar olacak; tâ kendine yardım eden cereyanları ve vaziyetleri ve hâdisatı bilsin, tâ yanlış ayağını atmasın. Ve Risale-i Nur ise; şakirtlerini o derece menetmiş ki, benim yakın dostlarım biliyorlar ki, yirmi beş senedir, değil gazeteleri okumak, belki sormasını ve merak etmesini ve düşünmesini bana terk ettirmiş. Şimdi on senedir, kat'iyen dünya cereyanlarından ve vaziyetlerinden, Almanın mağlûbiyeti ve Bolşeviğin istilâsından başka hiçbir haber almayacak derecede beni hayat-ı içtimaiyeden çekmiş. Elbette ve elbette, hikmet-i hükûmet ve kanun-i siyaset ve düstur-i adalet bana ve benim gibi kardeşlerime ilişemez; ve ilişen, her hâlde ya evhamından, ya garazından veya inadından ilişir.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
amel: iş, uygulama, yapma.
asayiş: kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.
bilhassa: özellikle.
Bolşevik: Rus komünisti.
cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.
cihet: yön.
diyanet: din, dindarlık.

düstur-i adalet: adalet prensibi, adalet esası.
evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.
garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.
hâdisat: hâdiseler, olaylar.
hakikat: gerçek, esas.
hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
hikmet-i hükûmet: hükümetin karar ve uygulamalarının gayeleri.

hükmetme: hakim olma, işleme.
hükümüne: yerine, değerine.
hükûmet-i İslamiye-i Ömeriye: Hz. Ömer devrinde İslâm hükûmeti, yönetimi.
hürriyet-i şahsiye: şahsî hürriyet, kişiye ait olan hürriyet.
idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.
ihtiyac-ı fıtrî: yaratılışın gereği olan ihtiyaç.

iman: inanma, itikat.
inat: bir konuda ısrarlı olma, sözünde ayak direme.
istilâ: kaplama, yayılma.
kanun: yasa.
kanun-ı siyaset: siyasetin kanunu, siyaset prensibi.
kat'iyen: katî olarak, kesin olarak, kesinlikle.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mağlûbiyet: yenilgi, yenilme.
Mecusi: ateşe tapan, Zerdüşti dini benimseyen, bu dinle ilgili olan, Zerdüşti.
medeniyet: medenîlik, şehirlilik, uygarlık.
men: yasak etme, engelleme, mâni olma.
muhalif: muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, bir fiil veya düşünceye karşı gelen.
şakirt: talebe, öğrenci.
salâhat: dindarlıkta çok ileri olma hâli, günahsız ve temiz oluş.
terakkîyat: ilerlemeler, gelişmeler.
vaziyet: durum.

• *Üçüncü Esas*: Sabık mahkememizde bir müdde-i umumînin yanlış bir mana ile Beşinci Şuaa dair suallerinde kanun hesabına değil, belki bir ölmüş şahsın dostluğu taassubu hesabına manasız ve lüzumsuz itirazları sebebiyle bu gelecek uzunca tafsilâtı vermeye mecbur olduk.

Evvelâ: Bu Beşinci Şuaı hükûmetin eline geçmeden evvel biz mahrem tutuyorduk. Hem, bütün taharrilerde bende bulunmadı. Hem, maksadı yalnız avamın imanlarını şüphelerden ve müteşabih hadisleri inkârdan kurtarmaktır. Dünya cihetine üçüncü, dördüncü derecede, dolayısıyla bakar. Hem, verdiği haberler doğrudur. Hem, ehl-i siyaset ve dünya ile mübareze etmiyor, yalnız ihbar eder. Hem, şahısları tayin etmiyor, küllî bir surette, bir hakikat-i hadisiye'yi beyan eder. Fakat, o küllî hakikati bu asırdaki dehşetli bir şahsa tam tatbik etmişler. Onun için bu senelerde yeni telif edilmiş zannıyla itiraz ettiler. Hem, o risalenin aslı Dârülhikmetten daha eskidir. Yalnız bir zaman sonra, tanzim edildi, Risale-i Nur'a girdi. Şöyle ki:

Bundan kırk sene evvel ve hürriyetten bir sene evvel İstanbul'a geldim. O zaman Japonya'nın Başkumandanı, İslâm ulemasından dinî bazı sualler sormuştu; onları, İstanbul hocaları benden sordular. Hem, çok şeyleri, o münasebetle sual ettiler.

Ezcümle, “Bir hadiste, ‘Ahir zamanda dehşetli bir şahıs sabah kalkar, alnında “Hâzâ kâfirun!” yazılmış bulunur’ diye, hadis var” deyip, benden sordular.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
asr: yüzyıl.
avam: kültürlü, yüksek tabakadan olmayan; cahil halk tabakası.
başkumandan: başkomutan, bir devletin silahlı kuvvetlerinin en yüksek rütbelisi.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cihet: yön.
dair: alâkalı, ilgili.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset adamları, politikaçılar.
evvel: önce.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.
ezcümle: bu cümleden olarak.
hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hakikat: gerçek, esas.
hakikat-i hadisiye: hâdise ait olan hakikat, hadisin ifade etmek istediği asıl şey.
hâzâ kâfirun: Bu kâfirdir.
hürriyet: 1908 de II. Mesrutiyetin ilânı ile birlikte gerçekleşen yeni

sistemin halk arasındaki adı.
ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.
iman: inanç, itikat.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
kanun: yasa.
külli: umumî, genel, bütün olan.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
maksat: gaye.

mecbur: bağlı, düşkün, tutkun.
mübareze: çatışma, kavga.
müdde-i umumî: savcı.
münasebet: vesile, alâka, bağ.
müteşabih: manası açık olmayan, mecazî manaya elverişli olan ayet ve hadisler.
sabık: geçen, önceki.
sual: soru.
suret: biçim, şekil, tarz.
taassup: aşırı bağlılık, aşırı taraftarlık, fanatizm.

tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.
taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.
tanzim: düzenleme, sıralama, tertipleme.
tatbik: uydurma, uygun hale getirme, yakıştırma.
tayin: belirleme, yerini belli etme.
telif: yazılmış, ortaya konulmuş eser.
ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

Dedim: “Bir acip şahıs, bu milletin başına geçer ve sabah kalkar başına şapka giyer ve giydirir.”

Bu cevaptan sonra bunu sordular: “Acaba o zaman onu giyen kâfir olmaz mı?”

Dedim: “Şapka başa gelecek, ‘Secdeye gitme!’ diyecek. Fakat, baştaki iman, o şapkayı da secdeye getirecek, inşaallah, Müslüman edecek.”

Sonra dediler: “Aynı şahıs bir su içecek, onun eli delinecek ve bu hâdise ile Süfyan olduğu bilinecek?”

Ben de cevaben dedim: “Bir darbimesel var. Çok ısrıflı adama, ‘Eli deliktir’ denilir. Yani, ‘Elinde mal durmuyor, akıyor, zayı oluyor’ deniliyor. İşte o dehşetli adam, bir su olan rakıya müptelâ olup, onun ile hasta olacak ve kendisi hadsiz israfata girecek, başkalarını da alıştıracak.”

Sonra, birisi sordu ki: “O öldüğü zaman, İstanbul’da, Dikilitaş’ta, şeytan dünyaya bağırarak ki, ‘Filân öldü!’”

O vakit, ben dedim: “Telgrafla haber verilecek.” Fakat, bir zaman sonra, radyo çıkmış işittim. Eski cevabım tam değilmiş bildim. Sekiz sene sonra Dârülhikmette iken dedim: “Şeytan gibi, radyo ile dünyaya işittirecek.”

Sonra, Sedd-i Zülkarneyn ve Ye’cüc ve Me’cüc ve dabbetülarz ve deccal ve nüzul-i İsa (a.s.) hakkında sualler sormuşlardı. Ben de cevap vermiştim. Hatta, eski risalelerimde onlar kısmen yazılmışlar.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.
dabbetülarz: hadis-i şerifle ahir zamanda olacağı haber verilen ve kıyamet âlâmetlerinden olan bir cins mahlûk.
darbimesel: atasözü, vecize.
deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeahiri tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nefakla aldatarak yapacağı ha-

dis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedeyyin.
evvel: önce.
hâdise: olay.
iman: inanç, itikat.
inşaallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.
israf: gereksiz yere harcama, ihtiyaçtan fazlasını harcama, savurganlık.

istirak: ortaklık etme, katılma.
isyan: başkaldırma, itaatsizlik, emre karşı gelme.
kâfir: Allah’ı ve İslamiyeti inkâr eden, dinsiz.
kismen: kısmî olarak, bazı yönden.
kumandan: komutan.
Müslüman: İslâm dinine bağlı, dindar, mütedeyyin.
müttaki: kendisini Allah’ın sevmediği fena şeylerden koruyan; haramdan ve günah-

tan çekinen, takva sahibi, dindar.
nüzul-i İsa: Hz. İsa (a.s) kıyamete yakın bir zamanda gökten yeryüzüne inışı.

reis: başkan.

secde: namazda, alınla beraber burnu yere koyma şeklindeki ibadet vaziyeti.

Sedd-i Zülkarneyn: Zülkarneyn’in seddi; Zülkarneyn’in Ye’cüc ve Me’cüc kavminden korunmak isteyenler için yaptırdığı çok büyük ve sağlam set, kale.

sual: soru.

Süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günler yaşamasına sebep olacağı şahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.

Ye’cüc, Me’cüc: hadislerde kıyamete yakın zamanda çıkacağı belirtilen kısa boylu çapulcu iki kavmin adları.

zat: kişi, şahıs.

zayı: elden çıkmış, zarar, ziyan.

Bir zaman sonra, Mustafa Kemal, iki defa şifre ile Van vilâyetinin eski valisi ve benim dostum Tahsin Beyin vasıtasıyla, beni, neşredilen *Hutuvat-ı Sitte*'ye mükâfaten taltif için Ankara'ya celp etti; gittim. Şeyh Sünusi Kürtçe lisanı bilmediğinden, beni onun yerinde üç yüz lira maaşla Vilâyat-ı Şarkîye Vaiz-i Umumîsi, hem mebus, hem Diyanet Riyaseti Dairesinde, Dârülhikmet azalarıyla beraber eski vazifem ile memnun etmek ve benim Van'da temelini attığım Medresetüzzehra ve Şark Dârülfünunuma Sultan Reşad'ın verdiği on dokuz bin altın lira, iki yüz mebus içinde yüz altmış üç mebusun imzasıyla yüz elli bin banknota iblâğ edilerek kabul edildiği hâlde; ben Beşinci Şua aslının verdiği haberin bir kısmını, orada, bir adamda gördüm. Mecburiyetle o çok ehemmiyetli vazifeleri bıraktım. Ve “Bu adamla başa çıkılmaz, mukabele edilmez” diye, dünyayı ve siyaseti ve hayat-ı içtimaiyeyi terk edip, yalnız imanı kurtarmak yolunda vaktimi sarf ettim. Fakat, bazı zalim ve insafsız memurlar, bana dünyaya bakacak iki-üç risaleyi yazdırdılar. Sonra, bazı zatlar ahir zaman hâdisatını haber veren müteşabih hadisleri sual etmek münasebetiyle, o eski risalenin aslını tanzim ettim. Risale-i Nur'un Beşinci Şuaı namını aldı.

Risale-i Nur'un numaraları, telif tertibiyle değil. Mese-lâ, Otuz Üçüncü Mektup, Birinci Mektuptan daha evvel telif edilmiş ve bu Beşinci Şuaın aslı ve Risale-i Nur'un bir kısım eczaları, Risale-i Nur'dan evvel telif edilmiş.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
aza: üye.
banknot: kâğıt para.
celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.
dârülfünun: üniversite.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.
ehemmiyetli: önemli.
evvel: önce.
hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hâdisat: hadiseler, olaylar.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
iblâğ: ulaştırma, erişirme.
iman: inanç, itikat.
lisan: dil.
mebus: halk tarafından seçilerek meclise gönderilen, milletvekili.
mecburiyet: mecbur olma, zorunluluk.

Medresetüzzehra: Bediüzzaman'ın doğuda (Van) yapılmasını idarecilere teklif ettiği, fen ilimleriyle din ilimlerinin birlikte okutulmasını düşündüğü üniversite.
memnun: hoşnut, razı.
meselâ: örneğin.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
mükâfaten: mükâfat olarak, karşılık olarak, ödül olarak.
münasebet: vesile, âlaka, bağ.

müteşabih: manası açık olmayan, mecazî manaya elverişli olan ayet ve hadisler.
nam: ad, isim.
neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.
riyaset: reislik, başkanlık.
sarf: harcama.
şark: Doğu bölgeleri.
sual: soru.
taltif: iltifat etme, gönül okşama.
tanzim: düzenleme, sıralama,

tertiplene.
telif: eser yazma.
tertip: sıra, dize, düzen.
vaiz-i umumî: umumî vaiz, genel vaiz.
vasıta: aracılık.
vazife: görev.
vilâyat-ı şarkîye: şark vilâyetleri, doğu illeri.
vilâyet: il.
zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.
zat: kişi, şahıs.

Her ne ise, bu makamda, bir müddeiumumînin Mustafa Kemal'e dostluğu taassubuyla, kanunsuz ve lüzumsuz ve yanlış itiraz ve sualleri, beni bu sadet harici gibi izahatı vermeye mecbur eyledi. Ben onun, adliye kanunu namına tamamen şahsî ve kanunsuz bir sözünü misal olarak beyan ediyorum.

Dedi: "Beşinci Şuada sen, hiç kalben nedamet etmedin mi ki, onu 'rakıdan ve şaraptan su tulumbası' gibi tabirlerle tezyif etmişsin?"

Ben onun, bütün bütün manasız ve yanlış ve dostluk taassubuna mukabil derim: "Kahraman ordunun zaferi ve şerefi ona verilmez; yalnız, onun bir hissesi olabilir. Nasıl ki ordunun ganimeti, malları, erzakları bir kumandana verilse zulümdür, dehşetli bir haksızlıktır."

Evet, nasıl o insafsız, o çok kusurlu adamı sevmemekle beni ittiham etti, âdeta vatan haini yaptı; ben de onu, orduyu sevmemekle ittiham ediyorum. Çünkü, bütün şerefi ve manevî ganimeti, o dostuna verip, orduyu şerefsiz bırakıyor. Hakikat ise; müspet şeyler, haseneler, iyilikler cemaate, orduya tevzi edilir ve menfiler ve tahribat ve kusurlar başa verilir. Çünkü, bir şeyin vücudu, bütün şeraitin ve erkânının vücudu ile olur ki; kumandan yalnız bir şarttır. Ve o şeyin ademi ve bozulması ise, bir şartın ademi ile ve bir rüknün bozulması ile olur, mahvolur, bozuktur. O fenalık başa ve reise verilebilir. İyilikler ve haseneler, ekseriyetle müspet ve vücudidir; başlar, sahip çıkarlar. Fenalıklar ve kusurlar, ademîdir ve tahribidir;

adem: yokluk, olmama.
ademi: yoklukla ilgili, yokluğa dair.
âdeta: sanki.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cemaat: topluluk, aralarında çeşitli bağlar bulunan insanlar topluluğu.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ekseriyetle: daha ziyadesiyle, çoklukla, çoğunlukla.
erkân: rükünler, esaslar.
erzak: yiyecek, içecek, azık-

lar.
ganimet: savaşta düşmandan ele geçirilen mal, para veya esir.
hakikat: gerçek.
hârîz: bir şeyin dışında kalma.
hasene: güzel ve hayırlı iş.
hisse: pay, nasip.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

izahat: izahlar, açıklamalar.
kalben: kalp ile, kalpten.
kanun: yasa.
kumandan: komutan.
kusur: eksiklik, noksan, özür.
mahvolma: yok olma, ortadan kalkma, batma.
makam: yer, mevki.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
mecbur: zorunda kalma.
menfi: olumsuz, müspet olmayan.
misal: örnek.

müddeiumumî: savcı.
mukabil: karşılık.
müspet: olumlu, yapılması memnuniyet veren.
nam: ad, isim.
nedamet: pişmanlık.
reis: başkan.
rükün: bir şeyi meydana getiren esas unsurlardan her biri, direk, dayanak.
sadet: konuşulan madde, asıl konu.
şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.
şerait: şartlar.
şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.
sual: soru.
taassup: bir şeye veya kimseye taraftar olma.
tabir: ifade.
tahribat: tahripler, yıkıp bozma-
lar.
tahribî: tahribe dayalı, yıkıp bozmaya dayalı.
tevzi: dağıtma, herkese payını verme.
tezyif: küçük düşürme.
vücudî: varlıkla ilgili, varlığa dair.
vücut: var olma, varlık.
zafer: düşmanı mağlûp etme, kesin olarak yenme.
zulüm: haksızlık.

reisler mes'ul olurlar. Hak ve hakikat böyle iken, nasıl ki bir aşiret fütuhât yapsa, “Aferin Hasan Ağa,” mağlûp olsa, “Aşirete tuh!” diye, aşiret tezyif edilse, bütün bütün hakikatin aksine hüküm edilir; aynen öyle de, beni ittiham eden o müddei bütün bütün hak ve hakikatin aksine bir hatasıyla, güya adliye namına hükmetti.

Aynen bunun hatası gibi, Eski Harb-i Umumîden biraz evvel, ben Van'da iken, bazı dindar ve müttakî zatlar yanıma geldiler, dediler ki: “Bazı kumandanlarda dinsizlik oluyor, gel bize iştirak et. Biz bu reislere isyan edeceğiz.”

Ben de dedim: “O fenalıklar ve o dinsizlikler, o gibi kumandanlara mahsustur; ordu onun ile mes'ul olmaz. Bu Osmanlı ordusunda belki yüz bin evliya var. Ben bu orduya karşı kılıç çekmem ve size iştirak etmem.”

O zatlar benden ayrıldılar, kılıç çektiler; neticesiz Bitlis Hâdisesi vücûda geldi. Az zaman sonra, Harb-i Umumî patladı; o ordu, din namına iştirak etti, cihada girdi. O ordudan yüz bin şehitler evliya mertebesine çıkıp, beni o davamda tasdik edip, kanlarıyla velâyet fermanlarını imzaladılar.

Her ne ise... Biraz uzun söylemeye mecbur oldum. Çünkü, hiçbir hissiyatla ve haricî tesiratla müteessir olmamak mahiyetinin kat'î bir hassası bulunan adalet hakikati namına, cüz'î ve hata hissiyat ve tarafgirlik ile bize ve Risale-i Nur'a karşı müzeyyifâne hareket eden bir müddeiumumînin acip vaziyeti beni bu uzun ifadeye sevk etti.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.
aksi: ters, zıt.
aşiret: göçebe hâlinde yaşayan, çoğunlukla bir soydan gelen in-sanlar, kabile, oymak.
cihad: düşmanla savaşma.
cüz'i: az bir parça.
dava: iddia.
evliya: velîler, Allah dostları.
ferman: emir, buyruk.
fütuhât: zaferler, fetihler, galibi-yetler.
güya: sanki.
hâdis: olay.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat: gerçek.
Harb-i Umumi: genel harp, umu-mî savaş; 1914-1918 yılları arasın-da cereyan eden Birinci Dünya Savaşı.
haricî: dışarıya ait.
hassa: bir kimseye, ya da bir şe-ye özel olan nitelik.
hissiyat: hisler, duygular.
hükmetme: hâkim olma, karar verme.
hüküm: karar, emir.
iştirak: katılma.

ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altın-da olma.
kat'i: kesin, şüpheye ve te-reddüde mahal bırakmayan.
kumandan: komutan.
mağlûp: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
mecbur: zorunda kalma.
mertebe: derece, basamak.
mes'ul: yaptığı işlerden he-sap vermeye mecbur olan,

sorumlu.
müddei: dava eden, davacı.
müddeiumumi: savcı.
müteessir: teessüre kapılan, duygulanmış, etkilenmiş.
müzeyyifâne: tezyif ederek, eğlenerek, alay ederek, eğle-nircesine.
nam: ad, isim, yerine.
reis: başkan.
sehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canı-nı feda ederek savaşta vuru-lup ölen Müslüman.

sevk: ulaştırma, yöneltme.
tarafgir: bir tarafı tutan, bir tarafı destekleyen, taraflı.
tasdik: bir şeyin veya kimse-nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tesirat: etkiler, tesirler.
tezyif: küçük düşürme.
vaziyet: durum.
velâyet: velî ve ermiş olan kimsenin hâli ve sıfâtı.
vücûd: var olma, varlık.
zat: kişi, şahıs.

• *Dördüncü Esas:* Eskişehir Mahkemesi, yüzer risaleleri ve mektupları dört ay tetkikten sonra, yalnız yüz yirmi adamdan on beş adama altışar ay ceza ve bana da yüz risaleden yalnız bir-iki risalede on beş kelime ile bir sene ceza verebildi. Tarikatçılık ve cemiyetçilik ve şapka meselelerinde beraat ettirdiler. Biz dahi o cezayı çektik. Ondan sonra Kastamonu'da çok defa taharrilerde hiçbir ilişigimi bulmadılar. Ve kaç sene evvel Isparta'da mahrem ve gayr-i mahrem Risale-i Nur'un bütün eczaları bilâistisna hükûmetin eline geçti. Üç ay tetkikten sonra umumu sahiplerine iade edildi. Birkaç sene sonra, Denizli ve Ankara Mahkemelerinde bütün risaleler iki sene kaldı; tamamen bize iade edildi.

Madem hakikat budur; beni ve Risale-i Nur'un şakirtlerini ittiham eden ve o gibi kanun namına kanunsuz ve garazla ve hissiyatla bizi muaheze edenler, elbette bizden evvel, hem Eskişehir Mahkemesini, hem Kastamonu hükûmetini ve zabıtasını, hem Isparta Adliyesini, hem Denizli Mahkemesini, hem Ankara'nın Ağır Ceza Mahkemesini ittiham edip, onları varsa suçumuza tam teşrik ediyorlar. Çünkü, bir suçumuz olsa idi, bu üç-dört hükûmet yakınında çok zaman tecessüsüyle görmedi veya aldırmadı ve iki mahkeme iki sene inceden inceye bakıp bilmedi veya aldırmadı. Bizden ziyade onlar suçlu olurlar. Hâlbuki, bizde dünyaya karışmak arzusu bulunsaydı, böyle sinek vızıltısı gibi değil, top güllesi gibi ses ve patlak verecekti.

arzu bir şeye karşı duyulan istek, heves
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
bilâistisna: istisnasız, ayırt etmeksizin.
cemiyetçilik: cemiyet tarafı, partililik, grupçuluk.
ceza: kanunların ihlâlinde uygulanan müeyyide.
eczâ: cüz'ler, parçalar, kısımlar.
evvel: önce.

garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.
gayr-i mahrem: mahrem olmayan, gizli ve özel olmayan.
gülle top mermisi
hakikat: gerçek, esas.
hissiyat: hisler, duygular.
iade: geri verme.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kanun: yasa.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahkeme: hüküm yeri. Davanın görülüp hükme bağlandığı yer
mahrem: herkesce bilinmesi gereken, gizli.
meşale: ehemmiyetli, önemli iş.
muahaze: tenkit, itiraz, kınama, tariz.
nam: ad, isim.
şakirt: talebe, öğrenci.
taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.
tarikatçılık: tarikat taraftarlığı.

ğl.
tecessüs: iç yüzünü araştırma, ayrıntısını öğrenme, araştırma merakı, araştırmacılık.
teşrik: ortak etme.
tehtik: dikkatle araştırma, inceleme.
umum: bütün, hepsi.
ziyade: çok, fazla

asr: yüzyıl.

bedel: karşılık.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

Divan-ı Harb-i Örfi: İttihat ve Terakki hükümeti zamanında 31 Mart Olayından sonra kurulan ve oldukça sert kararlar alan sıkıyönetim mahkemesi.

divan-ı riyaset: reislik, başkanlık makamı.

dünyevi: dünyaya ait.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

düstur-i esası: temel prensip, esas düstur.

entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, hile.

eşedd-i istibdat: zorbalığın en çetini, kanunsuz, keyfî idarenin en şiddetlisi.

eşedd-i zulüm: zulmün en şiddetlisi.

garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat-i adalet: adaletin esası, aslı.

halisâne: temiz kalplilikle, safi yetle.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hizmet-i Kur'âniye: Kur'an'ın hizmeti.

hükmetme: hakim olma, işleme.

icraat: işler.

idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.

ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.

istiklâliyet: istiklâl üzere bulunma, hür ve müstakıl olma, başlı başına buyruk olma, bağımsızlık.

itiraz: bir mahkemenin görüş ve kararına karşı bir görüş öne sürülerek değiştirilmesini isteme.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kâfi: yeter, elverir.

kudsi: mukaddes, yüce.

kudsiyet: kutsallık, mukaddeslik, azizlik.

maddi: madde ile alakalı, cismanî.

mağlûp: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.

maksat: gaye.

masum: suçsuz, günahsız,

saf, temiz.

mübareze: çatışma, kavga.

müdafa: savunma.

müddeiumumî: savcı.

muhafaza: koruma.

nazar: bakış, nezinde.

propaganda-i siyaset: siyaset propagandası, siyasî fikir ve düşünceleri başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla yapılan faaliyet.

şakirt: talebe, öğrenci.

siyaset: politika.

siyaset: politika.

tarafdar: taraflı, birinin veya bir grubun tarafını tutan, bir tarafı destekleyen.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

ümit: umut, umma, ümit; bazı şeylerin istediği yönde olması konusunda beslenen his.

zarfında: süresince.

Evet, Otuz Bir Mart'ta Divan-ı Harb-i Örfîde ve Mustafa Kemal'in hiddetine karşı, Divan-ı Riyasette şiddetli ve dokunaklı ve serbest müdafa eden bir adam, "On sekiz sene zarfında kimseye sezdirmeden dünya entrikalarını çeviriyor" diye onu ittiham eden, elbette bir garazla eder. Biz, Denizli Müddeiumumîsinden ümit ettiğimiz gibi Afyon Müddeiumumîsinden de ümit ederiz ki, bizi böylelerin itirazından ve garazlarından kurtarsın ve haki-kat-i adaleti göstersinler.

• *Beşinci Esas: Risale-i Nur Şakirtlerinin, mümkün olduğu kadar, siyasete ve idare işine ve hükûmetin icraatına karışmamak bir düstur-i esasileridir. Çünkü, halisâne hizmet-i Kur'âniye, onlara her şeye bedel, kâfi geliyor.*

Hem, şimdi hükmeden öyle kuvvetli cereyanlar içinde siyasete girenlerden hiçbir kimse, istiklâliyetini ve ihlâsını muhafaza edemez. Her hâlde bir cereyan onun hareketini kendi hesabına alacak, dünyevî maksadına alet edecek, o hizmetin kudsiyetini bozacak.

Hem maddî mübarezede şu asrın bir düsturu olan eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdat ile, birinin hatasıyla onun masum çok taraftarlarını ezmek lâzım gelecek. Yoksa, mağlûp düşecek.

Hem dünya için, dinini bırakan veya alet edenlerin zararlarında Kur'an'ın hiçbir şeye alet olmayan kudsi hakikatleri, bir propaganda-i siyasette alet olmuş tevehhüm edilecek.

Hem milletin her tabakası; muvafığı ve muhalifi, memuru ve âmisinin o hakikatlerde hisseleri var ve onlara muhtaçtırlar. Risale-i Nur Şakirtleri, tam bîtarafâne kalmak için siyaseti ve maddî mübarezeyi tam bırakmak ve hiç karışmamak lâzım gelmiş.

• *Altıncı Esas:* Bu meselede benim şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez. O doğrudan doğruya Kur'an'a bağlanmış; ve Kur'an dahi Arş-ı Azamla bağlıdır. Kimin haddi var, elini oraya uzatsın ve o kuvvetli ipleri çözsün.

Hem bu memlekete maddî ve manevî bereketi ve fevkalâde hizmeti, otuz üç âyât-ı Kur'âniyenin işaretleriyle ve İmam-ı Ali Radiyallahü Anhın üç keramet-i gaybiyesi ile ve Gavs-ı Azam'ın (k.s.) kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur, bizim adı ve şahsî kusurlarımızla mes'ul olmaz ve olamaz ve olmamalı. Yoksa bu memlekete hem maddî, hem manevî telâfi edilmeyecek derecede zarar olacak.

Risale-i Nur'a karşı gizli düşmanlarımızdan bazı zındıkların şeytanetiyle çevrilen plânlar ve hücumlar, inşaallah bozulacaklar; onun şakirtleri başkalara kıyas edilmez, dağıtılmaz, vazgeçirilmez, Cenab-ı Hakkın inayetiyle mağlûp edilmezler. Eğer maddî müdafaadan Kur'an menetmeseydi, bu milletin can damarı hükmünde ummun teveccühünü kazanan ve her tarafta bulunan o şakirtler, Şeyh Said ve Menemen Hâdiseleri gibi, cüz'î ve neticesiz hâdiselerle bulaşmazlar; Allah etmesin, eğer

adi: bayağı, aşağı, değersiz.
âmi: bilgisiz, cahil.
Arş-ı Azam: en büyük arş, Allah'ın katı, Cenab-ı Hakkın kudret ve saltanatının en büyük dairesi.
âyât-ı Kur'âniye: Kur'an'ın ayetleri.
bereket: bolluk, bereket, gür-lük.
bîtarafâne: tarafsızca, herhangi bir tarafı, kimseyi ve yan tutmaksızın.
cüz'î: bütüne ait olmayan,

özel.
fevkalâde: olağanüstü.
Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin namı.
hâdis: olay.
hakikat: gerçek, esas.
hisse: pay, nasip.
hücum: saldırma.
hükmünde: değerinde, yerinde.
ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.
inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
ışarat: işaretler, âlâmetler, belirtiler.
kat'î: kesin, şüpheyi ve te-reddüde mahal bırakmayan.
keramet-i gaybiye: gaypla ilgili keramet, istikbal ile âlâkalı keramet.
kıyas: bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme, bu yolda verilen hüküm, bir tutma.
kusur: eksiklik, özür, suç, ka-

bahat.

kusur: suç, kabahat.

maddi: madde ile âlâkalı, cismanî.

mağlûp: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

mesele: önemli konu.

mes'ul: sorumlu, yükümlü.

mübarez: çatışma, kavga.

müdafaa: savunma.

muhalif: muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, bir fiil veya düşünceye karşı gelen.

muvafık: taraflı, uygun, münasip.
plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

şakirt: talebe, öğrenci.

şeytanet: şeytanlık, kurnazlık, hilekârlık, aldatıcılık.

tabaka: kat, katman.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.

telâfi: kötü bir etkiyi veya sonucu başka bir etki ile yok etme, karşılama.

teveccüh: yönelme, sevgi, ilgi.

umum: bütün, herkes.

zındık: Allah'a ve ahirete inanan, Allah'ı inkâr eden, iman-sız, mümkir.

mecburiyet-i kat'îye derecesinde onlara zulmedilse ve Ri-sale-i Nur'a hücum edilse, elbette hükûmeti iğfal eden zındıklar ve münafıklar bin derece pişman olacaklar.

Elhâsıl: Madem biz ehl-i dünyanın dünyalarına iş-
miyoruz, onlar da bizim ahiretimize ve imanî hizmetimi-
ze işlesinler.

*[Eskişehir Mahkemesinde gizli kalmış ve resmen zapta
geçmemiş ve müdafaatımda dahi yazılmamış bir eski
hatırayı ve lâtif bir kıssa-i müdafaayı beyan ediyorum.]*

Orada benden sordular ki: Cumhuriyet hakkında fik-
rin nedir?

Ben de dedim: Yaşlı mahkeme reisinden başka, daha
siz dünyaya gelmeden, ben dindar bir cumhuriyetçi oldu-
ğumu elinizdeki *Tarihçe-i Hayat*'ım ispat eder.

Hülâsası şudur ki: O zaman şimdiki gibi, hâlî bir türbe
kubbesinde inzivada idim. Bana çorba geliyordu. Ben de
tanelerini karıncalara veriyordum. Ekmeğimi onun suyu
ile yedim. Benden sordular, ben dedim:

“Bu karınca ve arı milletleri cumhuriyetçidirler. Cum-
huriyetperverliklerine hürmeten, taneleri karıncalara ve-
riyorum.”

Sonra dediler: “*Sen Selef-i Salihîne muhalefet ediyor-
sun.*”

ahiret: dünya hayatından sonra
başlayıp ebediyen devam edecek
olan ikinci hayat.

beyan etmek: açıklamak, bildir-
mek, izah etmek.

cumhuriyet: siyasî mekanizması
seçimle kurulan, adalet ve huku-
kun üstünlüğüyle temel hak ve
hürriyetleri sağlamayı amaçlayan
idare şekli.

cumhuriyetperverlik: cumhuri-
yetçilik, cumhuriyetçi olan.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla ri-
ayet eden, dininin emirlerini yeri-
ne getiren, mütedeyyin.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dün-
ya adamı, ahireti düşünmeyen.

elhâsıl: hâsılı, netice itibarıyla, kı-
saca.

hâlî: تنها, boş, ıssız.

hücum: saldırma.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

hürmeten: hürmet olsun diye;
hürmet, saygı ve ikram maksa-
dıyla.

iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek
kandırma, aldatma.

imani: imana ait olan, imana dair
olan, imanla ilgili.

inziva: bir köşeye çekilme, tek
başına yaşama, dünya işlerinden
vazgeçme, dünyadan el-etek
çekme.

ispat: doğruyu delillerle göster-
me.

kıssa-i müdafa: müdafa bahsi,
müdafa kıssası.

kubbe: yarım küre veya kümbe-
timsi yapılan bina damı.

lâtif: yumuşak, hoş, güzel, nazik,

narın.

madem:...den dolayı, böyle
ise.

mahkeme: dava, duruşma.

mecburiyet-i kat'îye: katî
mecburiyet, kesin zorunluluk,

kesin mecburiyet.

müdafaat: müdafaalar.

muhalefet: birinin düşüncesi-
ne zıt düşüncede bulunma,
karşı koyma, bir düşünce, fiil

veya harekete karşı durma.

münafık: kalbinde küfrü giz-
lediği hâlde Müslüman görü-
nen, kâfirliğini gizleyerek
Müslüman gibi davranan.

reis: başkan.

resmen: resmî olarak, resmî
bir şekilde.

Selef-i Salihin: Ehl-i Sünnet
ve Cemaatin ilk rehberleri ve
Ashap ile Tabiinin ileri gelen-

leri ile Tebe-i Tâbiinden olan
Müslümanlar.

türbe: genellikle büyük zatla-
rın mezarları üzerine yapılan
kubbeli yapı.

zapt: kaydetme, özeti yaz-
ma.

zındık: Allah'a ve ahirete
inanmayan, Allah'ı inkâr
eden, imansız, münkir.

zulüm: haksızlık.

Cevaben diyordum: “*Hulefa-i Raşidîn hem halife, hem reisicumhur idiler. Sıddık-ı Ekber (r.a.) Aşere-i Mübeşşereye ve Sahabe-i Kirama elbette reisicumhur hükümünde idi. Fakat, manasız isim ve resim değil, belki hakikat-i adaleti ve hürriyet-i şer’iye’yi taşıyan mana-i dindar cumhuriyetin reisleri idiler.*”

İşte ey müddeiumumî ve mahkeme azaları! Elli sene-den beri, bende olan bir fikrin aksiyle beni ittiham ediyorsunuz. *Eğer lâik cumhuriyet soruyorsanız, ben biliyorum ki, lâik manası bîtaraf kalmak, yani hürriyet-i vicdan düsturuyla dinsizlere ve sefahatçilere ilişmediği gibi, dindarlara ve takvacılara da ilişmez bir hükûmet telâkki ederim.*

Yirmi beş senedir hayat-ı siyasiye ve içtimaiyeden çekilmişim. Hükûmet-i cumhuriye ne hâl kesbettiğini bilmiyorum. Eliyazübillâh, eğer dinsizlik hesabına imanına ve ahiretine çalışanları mes’ul edecek kanunları yapan ve kabul eden bir dehşetli şekle girmiş ise, bunu size bilâperva ilân ve ihtar ederim ki: *Bin canım olsa, imana ve ahiretime feda etmeye hazırım!* Ne yaparsanız yapınız, benim son sözüm ¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** olarak, sizin beni idam ve ağır ceza ile zulmen mahkûm etmenize mukabil derim:

"Ben, Risale-i Nur'un keşf-i kat'isiyle, idam olmuyorum, belki terhis edilip, nur ve saadet âlemine gidiyorum. Ve sizi, ey gizli düşmanlarımız ve dalâlet hesabına bizi

eliyazübillâh : Allah esirgesin, Allah korusun.

fedâ: gözden çıkarma, uğruna verme.

hakikat-ı adalet: adaletin esası, aslı.

halife: Hz. Muhammed'in vekili olarak Müslümanların yöneticisi olan kimse.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hayat-ı siyasiye: siyasi hayat, politik hayat.

hükümünde: değerinde, yerinde.

hükûmet: bir memleketi idare edenler, vekiller heyeti.

hükûmet-i cumhuriye: cumhuriyet hükûmeti. cumhuriyet idaresi.

Hulefa-i Raşidin: doğru yolda olan dört büyük halife. Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali.

hürriyet-i şer'îye: şeriata tarif ettiği hürriyet.

hürriyet-i vicdan: vicdan hürriyeti.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

iman: inanma, itikat.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kanun: yasa.

kesb: kazanma.

keşf-i kat'i: kesin keşif.

lâik: dünya işlerini din işlerinden ayıran, din işlerini devlet işlerine karıştırmayan, lâidîni, seküler.

mahkeme: hâkimler heyeti.

mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.

mana-i dindar: dindar mana (da), dindar anlam (da).

mes'ul: sorumlu, yükümlü.

müddeiumumî: savcı.

mukabil: karşılık.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

reis: başkan.

reisicumhur: halkın reisi, cumhurbaşkanı.

saadet: mutluluk.

Sahabe-i Kiram: cömert, şeref sahibi, soyu temiz Sahabeler.

sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.

Sıddık-ı Ekber: en büyük doğrulayıcı; Hz. Ebu Bekir (r.a.).

takva: Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçınma, Allah'ın emirlerini tutup azabından korunma.

telâkki: anlama, kabul etme.

terhis: izin verme, serbest bırakma.

zulmen: zulümle, haksızlıkla, zulmederek.

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Al-i İmran Suresi: 173.)

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
aksi: ters, zıt.
âlem: dünya, cihan.
Aşere-i Mübeşşere: Cennetle müjdelenen on Sahabî. (Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali, Hz. Abdurrahman bin Avf, Hz. Ubeyde bin Cerrah, Hz. Said Bin Zeyd, Hz. Saad bin Ebî Vakkas, Hz.

Ubeydullah bin Talha, Hz. Zübeyr İbnü'l-Avvam.).
aza: üye.
bilâperva: korkusuzca, çekinmeden.
bîtaraf: tarafsız.
cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.
cumhuriyet: siyasi mekanizması seçimle kurulan, adalet ve hukukun üstünlüğüyle temel hak ve hürriyetleri sağla-

mayı amaçlayan idare şekli.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, müteadeyin.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.

ezen bedbahtlar, idam-ı ebedî ile ve daimî haps-i münferit ile mahkûm bildiğimden ve gördüğümünden, tamamıyla intikamımı sizden alarak, kema-i rahat-ı kalp ile teslim-i ruh etmeye hazırım!" onlara demiştim.

• *Yedinci Esas:* Afyon Mahkemesi başka yerlerdeki sathî tahkikata binaen bize bir cemiyet-i siyasiye noktasında bakmış. Buna cevabımız:

Evvelâ: Bütün benim ile arkadaşlık eden zatların şahadetiyle, on dokuz seneden beri hiçbir gazeteyi okumayan ve dinlemeyen ve sormayan ve bu on sene beş aydır Harb-i Umumîden, Almanın mağlûbiyetinden ve komünistin dehşetinden başka hiçbir haber almayan ve merak etmeyen ve bilmeyen bir adamın, elbette siyasetle hiçbir alakası yoktur ve siyasî cemiyetlerle hiçbir münasebeti olmaz.

Saniyen: Risale-i Nur'un yüz otuz parçaları meydana dadır. İçinde imanî hakikatlerden başka bir hedef, bir maksad-ı dünyevî olmadığını anlayan Eskişehir Mahkemesi, yalnız bir-iki risaleden başka ilişmemesi ve Denizli Mahkemesi hiçbirine ilişmemesi ve koca Kastamonu zabıtasının sekiz sene zarfında daimî tarassutla beraber iki hizmetçimden ve yalnız üç adamdan başka bahane ile müttehem hiçbir kimseyi bulmaması kat'î bir hüccettir ki, *Risale-i Nur Şakirtleri hiçbir vecihle siyasî cemiyet değiller.*

Eğer iddianamedeki cemiyetten maksadı, imanî ve uhrevî bir cemaat ise; ona cevaben deriz ki: Eğer

alâka: ilgi, ilişki. bağ.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cemaat: topluluk, aralarında çeşitli bağlar bulunan insanlar topluluğu.

cemiyet: topluluk, birlik.

cemiyet-i siyasiye: siyasî cemiyet, siyasî teşkilât, siyasî amaçlarla kurulmuş cemiyet, örgüt.

cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.

daimî: sürekli, devamlı.

dehşet: büyük tehlike karşısında korkma ve şaşırıp kalma.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.

hakikat: gerçek, esas.

haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.

Harb-i Umumi: genel harp, dünya savaşı.

hüccet: delil.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

intikam: öç alma, kendisine, bulunduğu topluluğa veya benim-sediği bir şeye karşı yapılan teca-

vüze, kötülüğe karşılık verme, misillemede bulunma.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kema-i rahat-ı kalp: tam bir kalp rahatlığı.

mağlûbiyet: yenilgi, yenilme.

mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.

maksat: gaye.

maksat-ı dünyevî: dünya ile ilgili maksat, dünyaya yönelik gaye.

münasebet: ilişki, alâka.

müttehem: itham olunan, kendisinden şüphe edilen, suçlu sayılan, suçlanan.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şakirt: talebe, öğrenci.

saniyen: ikinci derecede, ikinci olarak.

sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

tahkikat: araştırmalar, soruşturmalar.

tarassut: gözetme, gözleme, gözle takip etme, dikkatle bakma.

teslim-i ruh: ruhu teslim etme, ölme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

vecih: cihet, yön.

zabita: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zarfında: süresince.

zat: kişi, şahıs.

dârülfünun talebelerine ve her nevi esnafa birer cemiyet namı verilse, bize de o neviden bir cemiyet namı verilebilir.

Eğer dinî hissiyatla emniyet-i dâhiliyeyi ihlâl edecek bir cemaat namı veriyorsanız, buna mukabil deriz: Yirmi sene zarfında bu fırtınalı hâlde Nur Şakirtleri hiçbir yerde hiçbir vukuatla emniyet-i dâhiliyeye ilişmemeleri ve iliştikleri ne hükûmetçe ve ne de mahkemelerce kaydedilmemesi, bu ittihamı çürütüyor.

Eğer hissiyat-ı diniyeyi kuvvetlendirmesinden istikbalde emniyet-i dâhiliyeye zarar verebilir diye bir cemiyet namı verilmiş ise, buna mukabil deriz:

Evvelen: Başta Diyanet Riyaseti, bütün vaizler aynı hizmeti görüyorlar.

Saniyen: Risale-i Nur Şakirtlerinin, değil emniyete ve asayişe zarar vermek, belki bütün kuvvet ve kanaatleriyle milleti anarşilikten muhafaza ve emniyet ve asayişini temin etmek için çalıştıklarına delil ise, birinci esasta beyan edilmiş.

Evet, biz bir cemaatiz. Hedefimiz ve programımız, evvelâ kendimizi, sonra milletimizi idam-ı ebedîden ve daimî, berzahî haps-i münferitten kurtarmak ve vatandaşlarımızı anarşilikten ve serserilikten muhafaza etmek ve iki hayatımızı imhaya vesile olan zındıkaya karşı Risale-i Nur'un çelik gibi hakikatleriyle kendimizi muhafazadır.

anarşi: her türlü düzen ve otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.

asayiş: kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması; rahat huzur, korku ve endişeden uzak olma.

berzahî: kabir hayatıyla ilgili, berzah âlemi ile ilgili.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cemaat: topluluk, aralarında çeşitli bağlar bulunan insanlar

topluluğu.

cemiyet: topluluk, birlik.

daimî: sürekli, devamlı.

dârülfünun: üniversite.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

diyanet: diyanet işleri teşkilâtı.

emniyet: eminlik, güvenlik, korkusuzluk; polis teşkilâtı.

emniyet-i dâhiliye: dâhilî emniyet, iç güvenlik.

esnaf: bir sanatla veya dükâncılıkla geçinen (kimse).

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.

evvelen: evvelâ, birinci, ilk olarak.

hakikat: gerçek, esas.

haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.

hissiyat: hisler, duygular.

hissiyat-ı diniye: dinle ilgili hisler.

hükûmet: devlet, yönetim.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî

yokluğa gitmek olarak görme.

ihlâl: bozma, zarar verme.

imha: ortadan kaldırma, mahvetme.

istikbal: gelecek zaman.

ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kuvvet: güç, kudret.

mahkeme: hüküm yeri: davaların görüldüğü hükme bağlandığı yer.

muhafaza: koruma.

mukabil: karşılık.

nam: ad, isim.

nevi: çeşit, tür.

riyaset: reislik, başkanlık.

şakirt: talebe, öğrenci.

saniyen: ikinci olarak.

serseri: ötede beride başı boş geçen, ıssız, güçsüz.

talebe: öğrenci.

temin: sağlama.

vaiz: vaaz eden, ibadet yerlerinde dinin emir ve yasaklarını anlatarak nasihat eden din görevlisi.

vesile: aracı, vasıta.

vukuat: vuku bulan şeyler, hâdiseler, olaylar.

zarfında: süresince.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

• *Sekizinci Esas*: Risalelerde bazı dokunaklı cümleler var diye, başka yerlerin nakıs ve sathî tahkikatlarına binaen bizi ittiham ediyorlar. Buna mukabil deriz:

Madem maksadımız iman ve ahirettir, ehl-i dünya ile mübareze değil. Ve madem o pek cüz'î ve yalnız bir-iki risaleye mahsus ilişmek kastî değil, belki maksadımıza yürürken onlara çarpmışız; elbette bir garaz-ı siyasî manasında olamaz. Ve madem imkânât başkadır, vukuat başkadır. Hakkımızda “asayişe zarar yapmış” değil, “yapabilir” diye ittiham ise, herkes bir adamı öldürebilir diye ittiham gibi manasız bir ittihamdır. Ve madem yirmi sene müddetinde yirmi binler adamda ve binler nüshalar ve mektuplarda hem Eskişehir, hem Kastamonu, hem Isparta, hem Denizli şiddetli tetkik ve taharrilerde hakikî bir suç teşkil edecek maddeleri bulamadılar. Eskişehir Mahkemesi bir şey bulamadığından mecburiyetle bir lâstikli kanun maddesinden tek bir küçük risale ile bizi mes'ul ettiği gibi, bütün dinî dersini vereni dahi mes'ul eder bir tarzda, yüz adamdan on beş adama altışar ay ceza verebildi. Acaba bizim gibi bir adamın sizden olsa, bir senede yirmi mahrem mektupları bu tarzda tetkik edilse, onu mes'ul ve mahcup edecek yirmi cümle bulunmaz mı? Hâlbuki, bizde yirmi bin adamdan yirmi bin nüsha risale ve mektuplarda hakikî mes'ul edecek yirmi cümle bulamamalarından gösteriyor ki, *Risale-i Nur'un hedefi doğrudan doğruya ahirettir. Dünya ile alışverişi yoktur.*

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
asayiş: rahat huzur, korku ve endişeden uzak olma.
binaen: ...den dolayı, bu sebepten.
cüz'î: küçük, az.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.
garaz-ı siyasî: siyasî maksat, kötü niyet.

hakikî: gerçek.
iman: inanç, itikat.
imkânât: imkânları olabilirlikler, olması ve olmaması ihtimal dâhilinde olanlar.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kanun: yasa.
kasti: kast ederek, isteyerek, bile bile yapılan.
madem:...den dolayı, böyle ise.
mahcup: utanan, utanmış.

mahrem: herkesçe bilinmesi gereken, gizli.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
maksat: gaye.
mecburiyet: mecbur olma, zarurîlik durumu, zorunluluk.
mes'ul: sorumlu, yükümlü.
mübareze: çatışma, kavgâ.
müddet: süre, zaman.
mukabil: karşılık.
nakıs: noksan, eksik, tam olmayan.
nüsha: birbirinin aynı olan

suretlerin her biri.
sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.
taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.
tahkikat: araştırmalar, soruşturmalar.
tarz: biçim, şekil, suret.
teşkil: oluşturma, şekillendirme.
tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.
vukuat: vuku bulan şeyler, hâdiseler, olaylar.

• *Dokuzuncu Esas:* Denizli Mahkemesinin insaflı müddeiumûsinin başka yerlerin insafsız ve sathî zabıtnamelerine binaen iddianamede kaydettiği maddeler gibi, Afyon Mahkemesi dahi sorguda gördüğümüz vaziyet delâletiyle, aleyhimizde aynı maddeler ve tarihsiz mektuplar, hem yirmi ve on beş ve on sene zarfındaki muhaberelelerden ve kat'î cevabı Üçüncü Esasta ve iddiamın ikinci sualinde bulunan Beşinci Şuada ve yüz otuz risalelerin yalnız dört beş risalelerinde ve Eskişehir Mahkemesinin tetkikinden geçen ve cezasını çektiren ve af kanunları gören ve Denizli beraatini gören mektuplar ve risalelerde ittihamımıza medar bazı bahaneler var. Acaba, Otuz Bir Mart Hâdisesinde Bab-ı Seraskerîde Şeyhülislâm ve ulemayı dinlemeyen sekiz taburu bir nutukla itate getiren bir adam sekiz sene zarfında —zabıtnamelere göre— çalışmış, böyle yirmi otuz adamı kandırabilmiş, meselâ koca Kastamonu'da “beş adamı iğfal edebilmiş” denilebilir mi? İşte Kastamonu'da, Denizli hâdisesinde mahrem ve gayr-i mahrem bütün evrak ve kitaplarını odunlar yığını altından çıkarıp, üç ay tetkikten sonra, yalnız Feyzi, Emin, Hilmi, Tefvik ve Sadık'tan başka kimseyi o koca Kastamonu'da bulmadılar. Bu beş zat ise, lillâh için bana şahsî hizmet münasebetiyle ve üç buçuk senede Emirdağ'ında üç kardeş ve üç dört adamı bulup göndermişler. Eğer o sathî zabıtnameler gibi yapsa idim, beş on değil, belki beş yüz, belki beş bin ve belki beş yüz bin adamları kandırabilirdim! O zabıtnamelerde ne

aleyh: karşı, karşıt.

Bab-ı Seraskerî: serasker kâpısı, askerlik işleriyle uğraşan daire.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

delâlet: delil olma, gösterme.

evrak: kâğıt yapıtları, kitap

sayfaları, yapıtlar, kâğıtlar.

gayr-i mahrem: mahrem olmayan, gizli ve özel olmayan.

hâdis: olay.

iddia: bir fikri ısrarla savunma, dava etme.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.

itaat: boyun eğme, uyma, alı-

nan emre göre hareket etme.

ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kanun: yasa.

kat'î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.

lillâh: Allah için.

mahrem: herkesçe bilinmesi gereken, gizli.

medar: sebep, vesile.

meselâ: örneğin.

müddeiumûmî: savcı.

muhabere: haberleşme.

münasebet: vesile, alâka, bağ.

nutuk: bir topluluğa karşı konuşma, ikna maksadıyla bir topluluk önünde yapılan konuşma, hitap, söylev.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.

şeyhülislâm: Osmanlılar zamanında din işlerine bakan ve sadrazamdan sonra en yüksek vazifeli şahıs.

sual: soru.

tabur: dört bölükten meydana gelen düzenli askerî birlik.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

vaziyet: durum.

zabıtname: zabıt kâğıdı, tutanak; bir toplantı veya mahkemenin görüşülen, kararlaştırılan şeylerini saptamak üzere düzenlenen resmi yazı.

zarfında: süresince.

zat: kişi, şahıs.

kadar yanlışlar bulunduğuna Denizli Mahkemesinde söyledğim gibi, bir-iki numuneyi beyan ediyorum:

Zaman-ı Saadetten şimdiye kadar cari bir âdet-i İslâmiyeye ittibaen, Risale-i Nur'un hususî menbaları olan yüzer âyât-ı meşhureyi büyük bir en'am gibi Hizb-i Kur'ânî yaptığımızı, "Dinde tahrifat yapıyor" diye muhaeze etmişler.

Hem, bir sene cezasını çektiğim ve mahrem tutulan ve zabıtnamede kaydedildiği gibi odun yığınları altından çıkarılan *Tesettür Risalesi* bu sene yazılmış ve neşredilmiş gibi bizi ittiham etmek istiyor.

Hem, Ankara'da hükûmetin riyasetinde bulunan malûm birisine ettiğim itirazlara ve ağır sözlere karşı o reis mukabele etmeyip sükût etmesi ve o öldükten sonra, onun yanlışını gösteren bir hakikat-i hadisiyeyi kırk sene evvel beyandaki fitrî ve lüzumlu ve küllî ve mahrem tenkitlerim, makam-ı iddia, cerbezesiyle ona tam tatbikle bize medar-ı mes'uliyet yapılmış. Ölmüş ve hükûmetten alâkası kesilmiş bir şahsın hatırı nerede? Hükûmetin ve milletin bir hatırası ve Cenab-ı Hakkın bir tecelli-i hâkimiyeti olan adalet kanunları nerede?

Hem, biz hükûmet-i cumhuriye esaslarından en ziyade kendimize medar-ı istinat ve onunla kendimizi müdafaa ettiğimiz hürriyet-i vicdan esası, bizim aleyhimizde medar-ı mes'uliyet tutulmuş. Güya biz hürriyet-i vicdan esasına muarız gidiyoruz.

âdet-i İslâmiye: İslâmî âdet, gelenek ve kaideler.
alâka: ilgi, ilişki. bağ.
aleyh: karşı, karşıt.
âyât-ı meşhure: meşhur ayetler, deliller, herkesçe malûm olan, bilinen ayetler, deliller.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cari: cereyan eden, akan, işleyen.
cerbeze: haksız yere aldatıcı sözlerle karşı tarafı iknaa çalışmak, demagoji.
en'am:
evvel: önce.
fitrî: tabiî, yaratılıştaki, doğuştan olan.
güya: sanki.
hakikat-i hadisiye: hadise ait olan hakikat, hadisin ifade etmek istediği asıl şey.
hizb-i Kur'an: Kur'an ayetlerinden bir kısmının bir araya getirilmiş hâli.
hükûmet: devlet, yönetim.
hükûmet-i cumhuriye: cumhuriyet hükûmeti. cumhuriyet idaresi.
hürriyet-i vicdan: vicdan hürriyeti.
hususî: özel.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
ittibaen: tâbi olarak, ittiba ederek, uyarak, yolundan giderek.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kanun: yasa.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
mahrem: herkesçe bilinmemesi

gereken, gizli.
makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden (savcı).
malûm: bilinen, bilindir olan.
medar-ı istinat: dayanak noktası, dayanma sebebi.
medar-ı mes'uliyet: sorumluluk sebebi.
menba: kaynak.
muaheze: tenkit, itiraz, kınama, tariz.
muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

müdafaa: savunma.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.
numune: örnek.
reis: başkan.
riyaset: reislik, başkanlık.
sükût: susma, sessiz kalma.
tahrifat: tahrifler, bozmalar, değiştirmeler, kalem oynamalar.
tatbik: yerine getirme, uygu-

lama.
tecelli-i hâkimiyet: hâkimiyet tecellisi, Allah'ın her şeyde ve her şeydeki hâkimiyetinin görünmesi, bilinmesi.
tenkit: eleştirme.
zabıtname: zabıt kâğıdı, tutanak; bir toplantı veya mahkemenin görüşülen, kararlaştırılan şeylerini saptamak üzere düzenlenen resmi yazı.
Zaman-ı Saadet: Asr-ı Saadet dönemi.
ziyade: çok, fazla.

Hem, bir risalede medeniyetin seyyiatını ve kusurlarını tenkit ettiğimden, hatır ve hayalime gelmeyen bir şeyi zabıtnamelerde isnat ediyor: Güya ben radyo (HAŞİYE) ve tayyare ve şimendifer kullanılmasını kabul etmiyorum diye, terakkiyat-ı hâzıra aleyhinde bulunduğumla mes'ul ediyor.

İşte bu numunelere kıyasen ne kadar hilâf-ı adalet bir muamele olduğunu, inşaallah, insaflı ve adaletli olan Denizli Müddeiumumîsi ve Mahkemesi gibi, Afyon Mahkemesi göstererek, o zabıtnamelerin evhamlarına ehemmiyet vermeyecekler.

Hem, en garibi şudur ki: Bir yerde demişim: “Cenab-ı Hakkın büyük nimetleri olan tayyare ve şimendifer ve radyoyu büyük şükür ile mukabele lâzım iken, beşer şükür etmedi, tayyarelerle başlarına bombalar yağdı. Ve radyo öyle büyük bir nimet-i İlâhiyedir ki, ona mukabil şükür ise, o radyo milyonlar dilli bir küllî hafız-ı Kur'ân olup zemin yüzündeki bütün insanlara Kur'ân'ı dinlettirsin. Yirminci Sözde Kur'ân'ın medeniyet harikalarından gaybî haber verdiğini beyan ederken, bir ayetin işareti olarak, “Kâfirler şimendiferle âlem-i İslâmı mağlûp ederler” demişim. İslâmı bu harikalara teşvik ettiğim hâlde, bir sebep-i ittiham olarak “Şimendifer, tayyare ve radyo gibi terakkiyat-ı hâzıra aleyhindedir” diye, sabık mahkemelerin bazı müddeiumumîleri bizi ittiham etmiş.

HAŞİYE: Radyo gibi azîm bir nimet-i İlâhiyeye karşı azîm bir şükür olmak için, “Radyo, Kur'ân'ı okuyup, bütün zemin yüzündeki insanlara dinlettirip, küre-i havanın bir hafız-ı Kur'ân olmasıdır” demişim.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
aleyh: karşı, karşıt.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
beşer: insanlık.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
evham: vehimler, zanlar, kuş-

kular, esassız şeyler, kuruntular.
garip: tuhaf, şaşılacak.
gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.
güya: sanki, sözde.
hafız-ı Kur'ân: Kur'ân hafızı, Kur'ân'ın tamamını ezberleyen kimse.
harika: olağanüstü.
haşiye: dipnot.
hilâf-ı adalet: adâlete ters, adalete zıt.
inşaallah: 'Allah izin verirse'

manasında kullanılan bir dua.
isnat: dayanma, dayandırma.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kâfir: Allah'ı ve İslamiyeti inkar eden, dinsiz.
kıyasen: kıyas ederek.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
kusur: eksiklik, özür, suç, kabahat.
mağlûp: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.

medeniyet: ilim, teknik, sanayi ve ticaretin nimetlerinden gerçek anlamda yararlanarak, bolluk, güvenlik ve rahatlık içinde yaşayış.
mes'ul: sorumlu, yükümlü.
muamele: davranma, davranış, birine karşı her hangi bir davranışta bulunma.
müddeiumumî: savcı.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
mukabil: karşılık.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
nimet-i İlâhiye: Allah'ın nimeti, Allah'ın lütufu, Allah'ın ihsanı, Allah'ın bahşettiği her türlü rızık.
numune: örnek.
sabık: geçen, önceki.
sebeb-i ittiham: suçlamaya sebep olan şey.
seyyiat: seyyieler, fenalıklar, kötülükler.
şimendifer: tren.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.
tayyare: uçak.
tenkit: eleştirme.
terakkiyat-ı hâzıra: şimdiki gelişmeler; günümüz gelişmeleri.
zabıtname: zabıt kâğıdı, tutanak; bir toplantı veya mahkemenin görüşülen, kararlaştırılan şeylerini saptamak üzere düzenlenen resmi yazı.
zemin: yeryüzü.

Hem, hiçbir münasebeti olmadığı hâlde, bir adam Risale-i Nur'un ikinci bir ismi olan *Risaletü'n-Nur* tabirinden, "Kur'an'ın nurundan bir risalettir, yani bir ilhamdır ve risaletin şariat vazifesini yapan bir vâristir" demiş. Bir iddianamede başka yerin verdiği yanlış mana ile, güya "Risale-i Nur bir resuldür" diye, benim için bir sebep-i ittiham tutulmuş.

Hem, müdafaatımda yirmi yerde kat'î bir surette hüccetlerle ispat etmişiz ki: Bütün dünyaya karşı da olsa, dini ve Kur'an'ı ve Risale-i Nur'u alet edemeyiz ve edilmez; ve biz onların bir hakikatini dünya saltanatına değiştirmeyiz ve bilfiil öyleyiz. Ve bu davanın emareleri yirmi senede binlerdir. Hâlbuki, şimdi Afyon sorgusunun gidişatında ve iddianamede, başka zabıtnamelere binaen, güya bizim maksadımız ve sa'yimiz dünya entrikalarını çevirmek ve dünya garazlarına koşmak ve dini hasis şeylere alet etmek ve kudsiyetini düşürtmektir diye bizi ittiham ediyor. Madem öyledir, ben ve biz bütün kuvvetimizle deriz: ¹ *حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ*

Said Nursî

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Al-i İmran Suresi: 173.)

bilfiil: bizzat kendi çalışması ile, kendi yaparak.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

dava: takip edilen fikir, iddia.

emare: alâmet, belirti, nişan.

entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, hile.

garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.

gidişat: olayların durumu, işlerin gelişme biçimi, işlerin gidiş tarzı.

güya: sanki, sözde.

hakikat: gerçek, esas.

hasis: adi, alçak, bayağı.

hüccet: delil.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kudsiyet: kutsallık, mukaddeslik, azizlik.

kuvvet: güç, kudret.

madem:...den dolayı, böyle ise.

maksat: gaye.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

münasebet: vesile, alâka, bağ.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

resul: elçi, Allah'ın elçisi, haberci, peygamber.

risalet: elçilik, ilahî ilhamların kalbe gelmesi ve tebliğ edilmesi.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

sa'y: iş, çalışma, çabalama.

sebeb-i ittiham: suçlamaya sebep olan şey.

şariat: Allah tarafından peyg-

gamber vasıtasıyla bildirilen, ilahî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.

suret: biçim, şekil, tarz.

tabir: ifade, söz.

vâris: vefat eden bir kimsenin mal ve mülkünü kullanmaya yetkili olan.

vazife: görev.

zabıtname: zabıt kâğıdı, tutanak; bir toplantı veya mahke-

menin görüşülen, kararlaştırılan şeylerini saptamak üzere

düzenlenen resmi yazı.

Afyon Mahkemesinin Bizi İttiham Etmesine Karşı İtiraznamenin Tetimmesidir.

Bu itirazımda muhatabım Afyon Müddeisi ve Mahkemesi değil, belki başka yerlerdeki müddeiumûmlerin ve muhbir ve taharricilerin yanlış ve zabıtnameleriyle burada ve sorgu dairesindeki acıp vaziyeti aleyhimize çeviren garazkâr ve vehham memurlardır.

Evvelen: Aslüfâslı olmayan ve hatırıma gelmeyen bir siyasî cemiyet namını masum ve siyasetle hiç alâkalı olmayan Risale-i Nur Talebelerine takıp ve o daire içine giren ve iman ve ahiretinden başka bir maksatları bulunmayan biçareleri o cemiyetin naşiri veya faal bir rûknü veya mensubu veya Risale-i Nur'u okumuş ve okutmuş veya yazmış diye suçlu sayıp mahkemeye vermek ne kadar adaletin mahiyetinden uzak olduğunun kat'î bir hücceti şudur ki:

Kur'ân aleyhinde yazılan, Doktor Duzi'nin ve sair zındıkların o muzır eserlerini okuyanlar, hürriyet-i fikir ve hürriyet-i ilmiye düsturuyla suçlu sayılmadığı hâlde; hakikat-i Kur'âniyeyi ve imaniyeyi, öğrenmeye gayet muhtaç ve müştak olanlara, güneş gibi bildiren Risale-i Nur'u okumak ve yazmak bir suç sayılmış. Ve hem, yüz risale içinde yanlış mana verilmemek için mahkemelerin teşhirlerinden evvel mahrem tuttuğumuz iki üç risalede yalnız birkaç cümlelerini bahane gösterip ittiham etmiş.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

acıp: tuhaf, hayrette bırakan.
adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
alâka: ilgi, ilişki, bağ.
aleyh: karşı, karşıt.
aslüfâslı: konunun aslı, esası, temeli; işin aslı, esası.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
biçare: çaresiz, zavallı.
cemiyet: topluluk, birlik.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
evvel: önce.
evvelen: evvelâ, birinci, ilk olarak.
faal: çalışan, gayretli, hama-

rat.
garazkâr: haset eden, kin güden.
gayet: son derece.
hakikat-i imaniye: imana ait olan gerçek.
hakikat-i Kur'âniye: Kur'ân'ın aslı, mahiyeti.
hüccet: delil.
hürriyet-i fikir: fikir ve düşünce hürriyeti.

hürriyet-i ilmiye: ilim hürriyeti.
iman: inanç, itikat.
itiraz: bir mahkemenin görüş ve kararına karşı bir görüş öne sürülerek değiştirilmesini isteme.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kat'i: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
maksat: gaye.
masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.
mensup: bir şeye veya kimseye alâkası bulunan, bağlı olan.
müddei: dava eden, davacı.
müddeiumumi: savcı.
muhatap: kendisine hitap olunan, söz söylenilen kimse.
muhbir: ihbar eden, ihbarcı, gizli bir şeyi ilgili makamlara bildiren, jurnalci.
müştak: arzulı, fazla istekli, istiyak gösteren.
muzır: zararlı, zarar veren.
nakıs: noksan, eksik, tam olmayan.
nam: ad, isim.
naşir: eser nesreden, yayınlayan.
rûkûn: bir topluluğun en önemli ve kuvvetli fertlerinden her biri.
sair: diğer, başka, öteki.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
taharrî: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.
talebe: talep eden, öğrenci.
teşhir: ilân etme, herkese duyurma.
tetimme: bit konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım, ek.
vaziyet: durum.
vehham: çok şüphe ve vesvese eden, çok kuruntulu; vehimli, kuruntulu.
zabıtname: zabıt kâğıdı, tutanak; bir toplantı veya mahkemenin görüşülen, kararlaştırılan şeylerini saptamak üzere düzenlenen resmi yazı.
zındık: Allah'a ve ahirete inanan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

Hâlbuki, o risalelerden biri müstesna, Eskişehir Mahkemesi tetkik etmiş, icabına bakmış, yalnız bir tek *Tesettür Risalesi*’nin bir iki meselesine ilişmiş ve müstesnasının hem istidamda ve hem itiraznamemde gayet kat’î cevabı verildiği ve “*Elimizde nur var, siyaset topuzu yok*” diye Eskişehir Mahkemesinde yirmi vecihle kat’î ispat edildiği ve Denizli Mahkemesi bilâistisna bütün risaleleri tetkik etmiş, hiçbirisine ilişmediği hâlde, o insafsız müddetler, o iki-üç risalenin üç dört cümlelerini bütün Risale-i Nur’a teşmil edip, hatta dört yüz sahifeli *Zülfikar*’ı iki sahife için müsadere eder gibi, Risale-i Nur’u okuyan ve yazanı suçlu ve beni de hükûmet ile mübareze eder diye ittiham etmişler.

Ben ve bana yakın ve benim ile görüşen dostlarımı işhat ve kasekle temin ederim ki; bu on seneden ziyadedir ki, iki reis ve bir mebustan ve Kastamonu valisinden başka, hükûmetin erkânını, vükelâsını, kumandanlarını, memurlarını, mebuslarını, kimler olduğunu kat’î bilmiyorum ve bilmeyi de merak etmemişim. Yalnız bir sene evvel bir iki zat benim ile alâkadarlık göstermelerinden, beş altı erkânını bildim. Acaba hiç imkânı var mı ki, bir adam mübareze ettiği adamları tanımasın ve bilmeyi merak etmesin ve dost mu, düşman mı diye karşısındakini tanımasına ehemmiyet vermesin? Bu hâllerden anlaşılıyor ki, bililtizam, her hâlde beni perişan etmek için gayet asılsız bahaneleri icat ederler. Madem keyfiyet böyledir; ben de buradaki mahkemeye değil, belki o insafsızlara derim:

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

bilâistisna: istisnasız, ayırt etmeksizin.

bililtizam: bile bile, bir şeyi doğru ve lüzumlu görerek taraftar olarak.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

erkân: reisler, ileri gelenler.

evvel: önce.

gayet: son derece.

hükûmet: devlet, yönetim.

icap: gerekme hâli, lâzım, gerekli, lüzum.

icat: yeni bir şey ortaya koyma.

ışhat: şahit gösterme, tanık getirme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istida: resmî makamlara bir işin yapılmasını, yerine getirilmesini istemek maksadıyla yazılan yazı, dilekçe, arzuhal.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kasem: yemin, and, ahdetme.

kat’î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

keyfiyet: bir şeyin nasıl oldu-

ğu, hal, durum, iç yüz.

kumandan: komutan.

madem:...den dolayı, böyle ise.

mebus: halk tarafından seçilerek meclise gönderilen, milletvekili.

mesale: önemli konu.

mübarez: çatışma, kavga.

müddei: dava eden, davacı.

müsadere: toplatma, elden alma.

müstesna: istisna olan, kaide dışı.

nur: aydınlık, parlak, ışık.

reis: başkan.

sahife: sayfa.

temin: güvenlik, emniyet hissi verme, şüphe ve korkuyu giderme.

teşmil: yayma, genişletme, şümullendirme.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

vecih: cihet, yön.

vükelâ: vekiller.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: çok, fazla.

Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem ve hiç ehemmiyeti yok. Çünkü, ben, kabir kapısında, yetmiş beş yaşındayım. Böyle mazlum ve masum bir-iki sene hayatı şahadet mertebesiyle değiştirmek, benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler hüccetleriyle kat'î imanım var ki, ölüm bizim için bir terhis tezkeresidir. Eğer zahirî idam da olsa, bizim için bir saat zahmet, ebedî bir saadetin ve rahmetin anahtarı olur.

Fakat, siz ey gizli düşmanlar ve zındıka hesabına adliyyeyi şaşırtan ve hükûmeti bizimle sebepsiz meşgul eden insafsızlar! Kat'î biliniz ve titreyiniz ki, siz idam-ı ebedî ile ve ebedî haps-i münferit ile mahkûm oluyorsunuz. İntikamımız sizden pek çok muzaaf bir surette alınıyor görüyoruz. Hatta size acıyoruz.

Evet, *bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikatinin elbette hayattan ziyade bir istediği var; ve onun idamından kurtulmak çaresi, insanların her meselesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyaç-ı zarurîsi ve kat'îsidir.* Acaba, bu çareyi kendine bulan Risale-i Nur Şakirtlerini ve o çareyi binler hüccetler ile bulduran Risale-i Nur'u adî bahaneler ile ittiham edenler, ne kadar kendileri hakikat ve adalet nazarında müttehem oluyor, divaneler de anlar!

Bu insafsızları aldatan ve hiç münasebeti olmayan bir siyasî cemiyet vehmini veren, üç maddedir:

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
adi: bayağı, aşağı, değersiz.
adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
cemiyet: topluluk, birlik.
divane: deli, aklı başında olmayan.
ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehemmiyetli: önemli.
fevkinde: üstünde.
hakikat: gerçek.
haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.
hüccet: delil.
idam: yok olma.
idam-ı ebedi: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

ihtiyac-ı kat'î: kesin, zorunlu ihtiyaç.
ihtiyac-ı zarurî: yaşamak için gerekli olan ihtiyaç.
iman: inanç, itikat.
intikam: öç alma, kendisine, bulunduğu topluluğa veya benimsediği bir şeye karşı yapılan tecavüze, kötülüğe karşılık verme, misillemede bulunma.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kabir: mezar.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
mahkûm: bir mahkemeye hüküm giymiş, hükümlü.
masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.
mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.
mertebe: derece, basamak.
mesele: önemli konu.
meşgul: bir işle uğraşan, işgal eden.
mezaristan: mezarlık.
münasebet: vesile, alâka, bağ.
müttehem: itham olunan, kendisinden şüphe edilen, suçlu sayılan, suçlanan.
muzaaf: kat kat, iki kat, iki misli, katmerli.
nazar: bakış, nezdinde.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
saadet: mutluluk.
şahadet: şehitlik, şehit olma.
şakirt: talebe, öğrenci.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
suret: biçim, şekil, tarz.
terhis: izin verme, serbest bırakma.
tezker: belge, pusula.
vehim: zan, şüphe.
zahiri: görünürde.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.
zındıka: dinsizlik, inançsızlık.
ziyade: çok, fazla.

• *Birincisi*: Eskiden beri benim talebelerim benim ile kardeş gibi şiddetli alâkadar olmaları, bir cemiyet vehmini vermiş.

• *İkincisi*: Risale-i Nur'un bazı şakirtleri her yerde bulunan ve cumhuriyet kanunları müsaade eden ve ilişmeyen cemaat-i İslâmiye heyetleri gibi hareket etmelerinden, bir cemiyet zannedilmiş. Hâlbuki, o mahdud üç-dört şakirdin niyetleri cemiyet memiyet değil, belki sırf hizmet-i imaniyede halis bir kardeşlik ve uhrevî bir tesanüt-tür.

• *Üçüncüsü*: O insafsızlar kendilerini dalâlet ve dünya-perestlikte bildiklerinden ve hükûmetin bazı kanunlarını kendilerine müsait bulduklarından, fikren diyorlar ki: “Her hâlde Said ve arkadaşları, bizlere ve hükûmetin bizim medenîce nameşru hevesatımıza müsait kanunlarına muhaliftirler. Öyle ise, muhalif bir cemiyet-i siyasiyedirlers.”

Ben de derim:

“Hey bedbahtlar! Eğer dünya ebedî olsaydı ve insan içinde daimî kalsaydı ve insanî vazifeler yalnız siyaset bulunsaydı, belki bu iftiranızda bir mana bulunabilirdi. Hem, eğer ben siyaset ile işe girseydim, yüz risalelerde on cümle değil, belki bin cümleyi siyasetvari, mübarezekârâne bulacaktınız. Hem, farzımuhal olarak, eğer biz dahi sizin gibi bütün kuvvetimizle dünya maksatlarına ve keyiflerine ve siyasetlerine çalışıyoruz diye ki, şeytan da

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.

cemaat-i İslâmiye: İslâm cemaati, İslâm topluluğu, Müslümanlar.

cemiyet: topluluk, birlik.

cemiyet-i siyasiye: siyasi cemiyet, siyasi teşkilât, siyasi amaçlarla kurulmuş cemiyet, örgüt.

cumhuriyet: siyasi mekanizması seçimle kurulan, adalet ve hukukun üstünlüğüyle temel hak ve hürriyetleri sağlamayı amaçlayan idare şekli.

daimî: sürekli, devamlı.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılmak, azma, batıla yönelme.

dünyaperest: dünyaya tapan, dünyaya düşkün, tamahlı, hırslı kimse.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

farz-ı muhal: imkânsız farz etme, olmayacak bir şeyi olacaktı gibi düşünme.

fikren: fikir ile, düşünerek, zihnen.

halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.

hevesat: hevesler.

heyet: bir topluluğu meydana

getiren kişilerin bütünü, komite.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.

iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suç başkasına yükleme.

insanî: insanca.

kanun: yasa.

kuvvet: güç, kudret.

mahdud: sınırlı, belirli.

maksat: gaye.

medenî: hayat tarzı, bilgi seviyesi bakımından yüksek durumda bulunan.

mübarezekârâne: kavgalı bir şekilde, kavgaya edercesine, dövüşerek.

muhalif: muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, bir fiil veya düşünceye karşı gelen.

müsaade: izin.

müsait: uygun, münasip.

namesru: şeriata uymayan,

seriata aykırı.

şakirt: talebe, öğrenci.

siyaset: politika.

siyasetvari: siyaset gibi, siyasi bir ifade ve tavırla.

talebe: öğrenci.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

vazife: görev.

vehim: zan, şüphe.

bunu inandırmaya çalışmıyor ve kimseye kabul ettiremez. Haydi böyle de olsa, madem bu yirmi senede hiç bir vukuatımız gösterilmiyor, hükûmet ele bakar, kalbe bakmaz ve her bir hükûmette şiddetli muhalifler bulunur; elbette adliye kanunu ile bizleri mes'ul etmezsiniz. Son sözüm:

¹ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
'dir.

Said Nursî

Denizli beraatimizden sonra üç sene münzevi ve siyasetten alâkasız olduğum hâlde Afyon hapsini netice veren bu yeni hâdisenin on vecihle kanunsuz olduğunu beyan ediyorum.

Birincisi: Üç mahkeme ve üç ehl-i vukufun ve Ankara'nın yedi makamında ve adliyelerin elinde iki sene Risale-i Nur tetkikten geçtiği hâlde, ittifak ile hiçbir muhalif kalmadan hem umum risalelerin beraatine, hem Said ile beraber yetmiş beş arkadaşı birlikte beraat ettirdiği ve bir gün bile ceza verilmediği hâlde, yeniden evrak-ı muzırğa gibi o risalelere el uzatmak, ne derece kanunsuzdur, zerre kadar insafı olan bilir.

1. Allah bana yeter. Ondan başka ibadete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ben Ona tevekkül ettim. Yüce arşın Rabbi de odur. (Tevbe Suresi: 129.)

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
alâka: ilgi, ilişki, bağ.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşıma.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi

olanlar, hâkimler.
evrak-ı muzırğa: zararlı evrak, kâğıtlar, yapraklar.
hâdis: olay.
hükûmet: devlet, yönetim.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
kanun: devletin yasama kuvveti tarafından herkesçe uyulmak üzere konulan her

türlü kaide, yasa.
kanun: yasa.
madem:...den dolayı, böyle ise.
mahkeme: dava, duruşma.
makamat: makamlar.
mes'ul: sorumlu, yükümlü.
muhalif: muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, bir fiil veya düşünceye karşı

gelen.
münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.
siyaset: politika.
tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.
umum: bütün.
vecih: cihet, yön.
vukuat: kavga, yaralama gibi emniyeti ilgilendiren olaylar.
zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

İkincisi: Beraatten sonra üç buçuk sene Emirdağ'ında münzevi, garip, kapısını hem dışarıdan kilit, hem iç-
riden sürgü ile kapayan ve yüzde bir adamı zarurî bir iş
olmadan yanına kabul etmeyen ve yirmi seneden beri
devam eden telifini de bırakıp, daha telif etmeyen bir
adama dünya siyaseti için kapısının kilidini kırarak gelip,
Arabî evradından ve başındaki levha-i imaniyeden başka,
taharriciler bir şey bulamadıkları hâlde bu eziyetin veril-
mesi, ne derece hilâf-ı kanun olduğunu zerre kadar insa-
fı bulunan anlar.

Üçüncüsü: Mahkemede dediği gibi; yetmiş şahidin
tasdiki ile, yedi sene Harb-i Umumîyi bilmeyen ve merak
etmeyen ve sormayan —ki, şimdi on senedir aynı hâlde
bulunan— ve yirmi beş seneden beri hiçbir gazeteyi oku-
mayan ve dinlemeyen ve otuz seneden beri
¹ **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ** deyip, siyasetten bütün
kuvvetiyle kaçan ve yirmi iki sene işkenceli sıkıntılar çek-
tiği hâlde ehl-i siyasetin nazar-ı dikkatini kendine celp et-
memek ve siyasete karışmamak için, bir defa istirahati
için hükûmete müracaat etmeyen bir adama dehşetli bir
siyasî gibi ve siyasî entrikacı gibi onun menziline ve in-
zivagâhını basıp hasta hâlinde emsalsiz bir sıkıntı ver-
mek, hiçbir kanuna muvafık gelir mi? Zerre kadar vicda-
nı bulunan bu hâlde acıyacak.

Dördüncüsü: Eskişehir Mahkemesinde altı ay tetkik-
ten sonra, sebebi de cemiyetçilik, tarikatçılık olduğu ve o

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

cemiyetçilik: cemiyet taraftarlığı, partililik, grupçuluk.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset adamları, politikacılar.

emsal: eş, benzer.

entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, hile.

evrat: virtler, okunması âdet olan dinî dualar.

eziyet: büyük sıkıntı, zahmet, meşakkat.

garip: gurbette, kendi memleketinin dışında bulunan, yabancı.

Harb-i Umumi: genel harp, Birinci Dünya Savaşı.

hilâf-ı kanun: kanuna ters, kanun dışı.

inzivagâh: inziva yeri, insanlardan uzak tek başına ibadet ve zikir için çekinilen ıssız yer.

ışkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.

istirahat: dinlenme, rahatlatma.

kanun: yasa.

kuvvet: güç, kudret.

levha-i imaniye: imanî levha,

1. Şeytandan ve siyasetten Allah'a sığınırım.

imana ait levha.

menzil: ev, oda, yer.

münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.

müracaat: başvurma, danışma.

muvafık: uygun, uyar, münasip.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

siyaset: politika.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.

tarikatçılık: tarikat taraftarlığı.

tasdik: bir şeyin veya kimse-
nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen ve iyilik etmekten lezeet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.

zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

evham bahanesiyle büyük reisin ona şahsî garazı ile onun aleyhinde bazı adliyecileri teşvik ettiği hâlde, cemiyetçilik ve tarikatçılık ve Risale-i Nur cihetinde beraat ettirip, yalnız Risale-i Nur'un bir küçük parçası olan *Tesettür Risalesi*'ni bahane ederek, kanun ile değil de yalnız kanaat-i vicdaniye ile yüz şakirt içinde beş-on şakirde altışar ay ceza verdiler ki; tetkik zamanına kadar dört buçuk ay mevkuf, yani bir buçuk ay hapis kaldıkları ve on sene sonra Denizli Mahkemesi yine dokuz ay cemiyetçilik ve tarikatçılık gibi birkaç bahane ile yirmi senelik bütün mektubat ve telifatlarını inceden inceye tetkik ile beraber, Ankara'nın Ağır Ceza Mahkemesine beş sandık kitapları gönderdikleri ve iki sene o kitaplar ve mektuplar, Ankara ve Denizli Mahkemelerinde tetkikten geçtikleri hâlde, o mahkemeler ittifakla cemiyetçilik, tarikatçılık **(HAŞİYE)** ve sair bahaneler cihetinde beraat kararı verip o kitap ve mektupları aynen sahiplerine iade ve Said'i arkadaşlarıyla beraber beraat ettirdikleri hâlde, "bir siyasî cemiyetçi" nazarıyla ve "entrikacı bir adam" tarzında

HAŞİYE: Nurların esası ve hedefi, iman-ı tahkikî ve hakikat-i Kur'âniyedir. Onun için, üç mahkeme, tarikat noktasında beraat vermişler.

Hem, bu yirmi senede hiçbir adam dememiş: "Said bana tarikat vermiş."

Hem bin seneden beri bu milletin ekser ecdadı bağlandığı bir meslek, sebeb-i mes'uliyet olamaz.

Hem, gizli münafıklar, hakikat-i İslâmiyete "tarikat" namını takıp, bu milletin dinine taarruz ettiklerine karşı galibâne mukabele edenler, tarikatle itham edilmezler.

Cemiyet ise, uhuvvet-i İslâmiye cihetinde bir uhrevî kardeşliktir. Yoksa siyasî cemiyet olmadığına üç mahkeme hüküm vermişler; o cihette beraat ettirmişler.

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.

aleyh: karşı, karşı.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılmı.

cemiyetçilik: cemiyet taraftarlığı, partcilik, grupçuluk.

cihet: yön.

entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek

maksadıyla hazırlanan düzen, hile.

evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.

garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.

haşiye: dipnot.

iade: geri verme.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kanaat-i vicdaniye: vicdani kanaat, vicdana ait fikir.

kanun: yasa.

mektubat: mektuplar, yazılı şeyler, yazılar.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

nazar: bakış, dikkat.

reis: başkan.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

şakirt: talebe, öğrenci.

siyasi: siyasetle ilgili, siyasete ait.

tarikatçılık: tarikat taraftarlığı.

telifat: telifler, kaleme alınan

eserler, yazılanlar.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

vesaire: ve başkaları, bunun gibi-leri.

onu ittiham etmek ve adliye memurlarını onun aleyhinde tarikat noktasında sevk etmek, ne kadar kanunsuz olduğunu insaniyeti sukut etmeyen bilir.

Beşincisi: Benim ve Risale-i Nur'un mesleğinin esas-ı ve otuz seneden beri bir düstur-i hayatım olan şefkat itibarıyla, bir masuma zarar gelmemek için, bana zulmeden canilere, değil ilişmek, belki beddua ile de mukabele edemiyorum. Hatta en şiddetli bir garaz ile bana zulmeden bazı fasık, belki dinsiz zalimlere hiddet ettiğim hâlde, değil maddî, belki beddua ile de mukabeleden beni o şefkat menediyor. Çünkü, o zalim gaddarın, ya peder ve validesi gibi ihtiyar bîçarelere veya evlâdı gibi masumlara maddî zarar gelmemek için, o dört beş masumların hatırına binaen o zalim gaddara ilişmiyorum. Bazen de hakkımı helâl ediyorum.

İşte bu sır-ı şefkat içindir ki; idare ve asayişe kat'iyen ilişmediğim gibi, bütün arkadaşlarıma o derece tavsiye etmişim ki, üç vilâyetin insaf-ı zabıtalılarının bir kısmı itiraf etmişler ki, "Bu Nur Şakirtleri manevî bir zabıta; idare ve asayiş muhafaza ediyorlar" dedikleri ve bu hakikate binler şahit ve yirmi sene hayatıyla tasdikleri ve binler şakirtlerin de zabıtaca hiçbir vukuat kaydetmemeleri ile teyit ettikleri hâlde, o bîçare adamın ihtilâlcî ve insafsız bir komiteci gibi menziline basmak ve insafsız adamlar ona ihanet etmek ve menzilinde bir şey bulamakla beraber, yüz cinayeti bulunan bir adam gibi, hat-ta gayet kıymetli ve antika ve mu'cizeli Kur'ân'ını ve

adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.

aleyh: karşı, karşıt.

antika: değerli ve mükemmel sa-nat eseri.

beddua: bir kimsenin kötü olma-sı için dua, kötü dua.

bîçare: çaresiz, zavallı.

binaen: -den dolayı, bu sebep-ten.

cani: cinayet işlemiş kimse, acı-masız, gaddar.

cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.

düstur-i hayat: hayat kanunu, hayat kaidesi.

evlât: vevletler, çocuklar.

fasık: sapkın, günah işleyen, fe-satçı.

gaddar: çok fazla gadreden, zu-lüm, haksızlık, merhametsizlik eden.

garaz: kötü kasıt, düşmanca ni-yet, kin.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

hiddet: öfke, kızgınlık.

idare: memleket işlerinin yürü-tülmesi, çekip çevirilmesi.

ihanet: hainlik, kötülük etme, ar-kadan vurma.

ihtilâl: mevcut idareyi veya rej-i-mi zor kullanarak değiştirme.

insaniyet: insanlık mahiyeti, in-san olma hâli, insana yakışır dav-ranış.

itibar: değer.

itiraf: başkalarının bilmediği gizli bir kusurunu söyleme, kendisi için iyi sayılmayacak bir hâli giz-lemeyip söyleme.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında ol-ma.

kanun: yasa.

kat'iyen: katî olarak, kesin ola-rak, kesinlikle.

kıymetli: kıymetli, değerli.

komite: kötü bir maksat için top-lanmış gizli cemiyet.

maddi: madde ile alakalı, cisma-

nî.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

menzil: ev, oda, yer.

mu'cize: benzerini yapma-ktan insanların aciz kaldığı şey.

muhafaza: koruma.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

peder: baba.

şakirt: talebe, öğrenci.

şefkat: karşılıksız sevgi besle-

me, içten ve karşılıksız mer-hamet.

sevk: önüne katıp sürme, yö-neltme.

sırr-ı şefkat: şefkat sırrı; şef-katın sırrı ve hakikati.

sükût: düşme, düşüş; sus-kunluk.

tarikât: Allah'a ulaşmak için şeyhin gözetiminde müridin takip edeceği terbiye usul ve yolu.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasdik: bir şeyin veya kimse-

nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

teyit: kuvvetlendirme, sağ-lamlaştırma.

valide: ana, anne.

vilâyet: il.

vukuat: kavgâ, yaralama gibi emniyeti ilgilendiren olaylar.

zabıta: şehir güvenliğini sağ-lamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zulüm: haksızlık.

başındaki levhalarını evrak-ı muzırra gibi toplamak, acaba hangi kanun müsaade eder. Böyle asayişe hüsn-i ahlâk ile hizmet eden dindar binler zatlari, evham yüzünden idare ve asayiş aleyhine zorla sevk etmek, hangi maslahat icabıdır?

Altıncısı: Bundan otuz sene evvel, Cenab-ı Hakkın inayetiyle dünyanın muvakkat şan ve şerefine ve enaniyetli hodfuruşluğunun, şöhretperestliğinin ne kadar faydasız ve manasız olduğunu, hadsiz şükür olsun ki, Kur'an'ın feyziyle anlamış bir adamın o zamandan beri bütün kuvvetiyle nefs-i emmaresiyle mücadele edip, mahviyet etmek, benliğini bırakmak, tasannu ve riyakârlık yapmamak için elden geldiği kadar çalıştığına, ona hizmet eden veya arkadaşlık edenler kat'î bildikleri ve şahadet ettikleri hâlde ve yirmi seneden beri herkes kendi hakkında hoşlandığı ziyade hüsnüzan ve teveccüh-i nâs ve şahsını methüsenadan ve kendini manevî makam sahibi olduğunu bilmekten herkese muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçtığı ve hem has kardeşlerinin onun hakkındaki hüsnüzanlarını reddedip, o halis kardeşlerinin hatırını kırması ve yazdığı cevabî mektuplarında onun hakkındaki medihlerini ve ziyade hüsnüzanlarını kabul etmemesi ve kendini faziletten mahrum gösterip bütün fazileti Kur'an'ın tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısıyla Nur Şakirtlerinin şahs-ı manevîsine verip kendini adî bir hizmetkâr bilmesi kat'î ispat ediyor ki, şahsını beğendirmeye çalışmadığı ve istemediği ve reddettiği hâlde, onun rızası olmadan bazı dostları uzak bir yerden onun

adi: bayağı, aşağı, değersiz.

aleyh: karşı, karşıt.

cevabi: cevap, karşılık, cevaba ait, cevap mahiyetinde.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, müte dey-yin.

enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.

evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.

evrak-ı muzırra: zararlı ev-

rak, kâğıtlar, yapraklar.

evvel: önce.

fazilet: değer, meziyet, iman ve ırfan itibarıyla olan yüksek derece.

feyiz: ihsan, bağış, kerem.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.

hizmetkâr: hizmet yapan kimse, hizmetçi.

hodfuruş: kendini beğendir-meğe çalışan, kendini satan, övünen, övünge.

hüsn-i ahlâk: ahlâk güzelliği.

hüsnüzan: bir kimsenin veya bir hâdisenin iyiliği hakkında-ki vicdanî ve iyi kanaat.

icap: gerekme hâli, lâzım, gereklî, lüzum.

idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

ispat: doğruluğu delillerle gösterme.

kanun: yasa.

kat'î: kesin, şüpheye ve te-reddüde mahal bırakmayan.

kuvvet: güç, kudret.

mahrum: bir şeye sahip olama-yan, yoksun.

mahviyet: alçak gönüllülük, ken-dini değersiz gösterme, hiçe say-ma, fazla tevazu, kendine ehem-miyet vermeyiş.

makam: yer, mevki.

manevî: manaya ait, maddî ol-mayan.

maslahat: uygun iş.

medih: övmek.

methüsenâ: methedip övmek.

mücadele: savaşıma, çatışma, kavga.

muhalif: muhalefet eden, aykır-lık gösteren, uymayan, bir fiil ve-ya düşünceye karşı gelen.

müsaade: izin.

muvakkat: geçici.

nefs-i emmare: insanı kötülüğe sürükleyen nefis, insana kötü ve günah olan işlerin yapılmasını emreden nefis.

riyakâr: riya eden, iki yüzlü, sah-tekâr.

şahadet: şahit olma, şahitlik, ta-nıklık.

şahs-ı manevî: manevî şahıs; belli bir şahıs olmayıp, kendisine bir şahıs gibi muamele edilen şir-ket, cemaat, cemiyet gibi ortak-lıklar; belli bir kişi olmayıp bir ce-maatten meydana gelen manevî şahıs.

şakirt: talebe, öğrenci.

şan: gösteriş, debdebe, haşmet, çalım.

şeref: onur, haysiyet.

sevk: önüne katıp sürme, yönelt-me.

şöhretperest: şöhet düşkünü, şöhetre çok önem veren, şöhetri her şeyin üstünde tutan.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

tasannu: yapmacık.

tefsir: Kur'an'ın mana bakımın-dan izahı, açıklaması.

teveccüh-i nâs: insanların ilgisi, insanların insana vermiş oldukları değer.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

hakkında ziyade hüsnüzan edip methetmeleri, bir makam vermeleri ve Kütahya havalisinde tanımadığı bir vazirin bazı sözleriyle ve Kütahya'ya hiç mektup göndermediğim ve benim imzamı taklit ile yazılan ve medar-ı mes'uliyet tevehhüm edilen bir mektup ile ve kimin yazısı bilinmeyen dokunaklı bir kitap Balıkesir'de bulunmasıyla acaba hangi kanun ile medar-ı mes'uliyet olur ki, o bîçare hasta ve çok ihtiyar ve garibin münzevi odasına büyük bir cinayet işlemiş gibi kilidini kırıp taharri memurlarını sokmak, hem evradından ve levhalarından başka bir bahane bulamamak; acaba dünyada hiçbir kanun, hiçbir siyaset bu taarruza müsaade eder mi?

Yedincisi: Bu sırada dâhilde o kadar dâhilî, haricî heyecanlı parti cereyanları varken ve bundan tam istifade etmek, yani mahdud birkaç arkadaşına bedel çok diplomatları kendisine taraftar kazanmak için zemin hazır iken, sırf siyasete karışmamak ve ihlâsına zarar vermek ve hükûmetin nazarını kendine celp etmemek ve dünya ile meşgul olmamak için, bütün arkadaşlarına yazıp ki, “Sakın cereyanlara kapılmayınız, siyasete girmeyiniz, asayışe dokunmayınız” dediği ve iki cereyan bu çekinmesinden ona zarar verdikleri, eskisi evhamından, yenisi de “Bize yardım etmiyor” diye ona çok sıkıntı verdikleri hâlde, ehl-i dünyanın dünyalarına hiç karışmayıp kendi ahireti ile meşgul olan ve memleketinde, Nurs karyesinde öz kardeşine yirmi iki sene zarfında bir tek mektup yazmayan ve o vilâyetlerdeki dostlarına yirmi sene de on mektup yazmayan bir bîçareye, onun ahiret

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

asayiş: kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

bedel: karşılık.

bîçare: çaresiz, zavallı.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.

dâhil: iç, içerisi.

dâhilî: içe ait, içe dönük, iç ile ilgili.

diplomat: millet meseleleri ve siyaset noktasında söz sahibi olan.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.

evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.

evrat: virtler, okunması âdet olan dinî dualar.

garip: gurbette, kendi memleketinin dışında bulunan, yabancı.

haricî: dışa ait, dışla ilgili.

havalî: bölge, etraf, çevre, civar.

hüsnüzan: bir kimsenin veya bir hâdisenin iyiliği hakkındaki vicdanî ve iyi kanaat.

ihlâs: samimiyet, bir ameli başka

bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.

istifade: faydalanma, yararlanma.

kanun: yasa.

karye: köy.

mahdud: sınırlı, belirli.

makam: yer, mevki.

medar-ı mes'uliyet: sorumluluk sebebi.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

methetme: övme, birinin iyi şeylerini söyleme, sena, sita-

yiş.

münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.

müsaade: izin.

nazar: bakış, dikkat.

siyaset: politika.

taarruz: saldırma, satışma, ilişme.

taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.

taraftar: taraflı, birinin veya bir grubun tarafını tutan, bir tarafı destekleyen.

tevehhüm: vehimlenme, ku-

runtuya kapılma; gerçekte var olmayı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

vaiz: vaaz eden, ibadet yerlerinde dinin emir ve yasaklarını anlatarak nasihat eden din görevlisi.

vilâyet: il.

zarfında: süresince.

zemin: temel, dayanak.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

meşguliyetine bu kadar ilişmeye hangi kanun müsaade ediyor?

Vatana ve millete ve ahlâka çok zararlı olan dinsizlerin kitaplarının intişarına ve komünistlerin neşriyatına serbestiyet kanunu ile ilişilmediği hâlde, üç mahkeme medar-ı mes'uliyet olacak içinde hiçbir maddeyi bulmayan ve millet ve vatanın hayat-ı içtimaiyesini ve ahlâkını ve asayişini temine yirmi seneden beri çalışan ve bu milletin hakikî bir nokta-i istinadı olan âlem-i İslâmın uhuvvetini ve bu millete dostluğunu iadeye ve o dostluğu takviyesine tesirli bir surette çabalayan ve Diyanet Riyasetinin uleması tenkit niyetiyle Dâhiliye Vekilinin emriyle üç ay tetkikten sonra tenkit etmeyerek, tam kıymetini takdir edip “kıymettar eser” diye Diyanet Kütüphanesine konulan *Zülfikar ve Asa-yı Mûsa* gibi ve kabir-i Peygamberî (Aleyhissalâtü Vesselâm) üzerinde alâmet-i makbuliyet olarak *Asa-yı Mûsa* mecmuasını hacılar gördükleri hâlde, Nur eczalarını evrak-ı muzırza gibi toplayıp mahkeme eline vermek, acaba hiçbir kanun, hiçbir vicdan, hiçbir insaf buna müsaade eder mi?

Sekizincisi: Yirmi iki sene sıkıntılı sebepsiz bir nefiyden sonra tam serbestiyet verildiği hâlde, binler akraba ve ahababı bulunan doğduğu memleketine gitmeyerek, gurbeti, kimsesizliği tercih ederek, tâ ki dünyaya ve hayat-ı içtimaiyeye ve siyasete temas etmesin; ve çok sevaplı olan camideki cemaatin hayrını bırakıp, odasında yalnız namazını kılıp oturmasını tercih eden, yani halkın

ahbab: dostlar.

akraba: yakınlar, aralarında soyca yakınlık bulunanlar, hı-sımlar.

alâmet-i makbuliyet: kabul olunduğunu belirtilen işaret, nişan v.b.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selam onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muham-med'e dua.

asayiş: kanun ve nizam hâki-

miyetinin sağlanması.

Dâhiliye: İç İşleri Bakanlığı.

Diyanet: Diyanet İşleri Teşki-lâtı.

ecza: cüz'ler, parçalar, kısımlar.

evrak-ı muzırza: zararlı evrak, kâğıtlar, yapraklar.

gurbet: yabancı yere gidip kalma, doğup büyülen yerler dışında kalma.

hakiki: gerçek.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

iade: geri verme.

intişar: yayılma, dağılma, neşrolunma.

kabr-i peygamberi: Hz. Peygamberin mezarı.

kanun: yasa.

kıymet: değer.

kıymettar: kıymetli, değerli.

mahkeme: dava, duruşma.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

medar-ı mes'uliyet: sorumluluk sebebi.

meşguliyet: meşgul olma, bir iş yapma.

müsaade: izin.

nefiy: sürme, sürgün etme, cezalandırarak başka bir yerde ikamet etmeye mecbur etme; sürgün.

neşriyat: yayınlar.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

riyaset: reislik, başkanlık.

serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

siyaset: politika.

suret: biçim, şekil, tarz.

takdir: kıymet verme, ölçme.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tasdik etme.

temin: güvenlik, emniyet hissi verme, şüphe ve korkuyu giderme.

tenkit: eleştirme.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

vekil: nazır, bakan.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayıracı ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

hürmetinden çekinmek olan bir hâlet-i ruhiyeyi taşıyan ve yirmi sene hayatının şahadetiyle ve binler Türk kıymettar zatların tasdikiyle, dindar, müttakî bir Türkü lâkayt çok Kürtlere tercih eden, hatta mahkemede Hafız Ali gibi kuvvetli imanı bulunan bir Türk kardeşini, yüz Kürde değiştirmedigini ispat eden ve hürmet ve ihtiram görmemek için zaruret olmadan halklarla görüşmeyen ve camie gitmeyen ve kırk seneden beri bütün kuvvetiyle, bütün âsârıyla İslâmiyetin uhuvvetine ve Müslümanların birbirine muhabbetine çalışan ve Türk milleti Kur'ân'ın bayraktarı ve sena-i Kur'âniyeye mazhar olduğu için o milleti çok seven ve hayatını onlar içinde geçiren bir adam hakkında, sabık vali resmî lisan ile ihanet için propaganda yapmak ve dostlarını ürkütmek için "O Kürttür, siz Türksünüz; o Şafîidir, siz Hanefisiniz" deyip, herkesi ürkütüp ondan çekindirmeye çalışması ve yirmi senede ve iki mahkemede, tarz-ı kıyafeti değiştirilmeye mecbur edilmeyen ve şapka yarı askerin başından kalkmasıyla beraber, münzevi bir adamın zorla başına şapka giydirmeye cebretmeyi hangi maslahat, hangi kanun buna müsaade eder?

Dokuzuncusu: Çok mühimdir, **(HAŞİYE)** kuvvetlidir, fakat siyasete temas ettiği için sükût ediyorum.

HAŞİYE: İslâm hükûmetlerinde Hristiyan ve Yahudi bulunması ve Hristiyan ve Mecusi hükûmetlerinde Müslümanlar bulunduğu gösteriyor ki, idare ve asayişe bilfiil ilişmeyen muhaliflere kanunca ilişmez. Hem imkânât, medar-ı mes'uliyet olamaz. Yoksa herkes bir adamı öldürebilir diye, herkesi bu imkânât ile mahkemeye vermek lâzım gelir.

asar: eserler.

bayraktar: bayrak taşıyan, alem-dar.

cebir: zor, zorlama, baskı yapma.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedeyyin.

hâlet-i ruhiye: insanın ruh hâli, psikolojik durum, insanın manevî hâli, iç durumu.

Hanefî: İmam-ı Azam Ebu Hanîfe'nin mezhebinden olan.

haşiye: dipnot.

hürmet: riayet, ihtiram, saygı.

ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.

ihtiram: hürmet etme, saygı gösterme.

iman: inanç, itikat.

İslâmiyet: Müslümanlık, semavî dinlerin sonuncusu.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kanun: yasa.

kıymettar: kıymetli, değerli.

kuvvet: güç, kudret.

lâkayt: kayıtsız, ilgisiz.

lisan: dil.

maslahat: uygun iş.

mazhar: nail olma, şereflenme.

mecbur: zorunda kalma.

muhabbet: ülfet, sevgi, sevmek, dostluk.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.

müsaade: izin.

müttakî: kendisini Allah'ın sevmediği fena şeylerden koruyan; haramdan ve günah-

tan çekinen, takva sahibi, dindar.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin v.b. ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.

resmî: devletin olan, devlete ait, devletle ilgili.

sabık: geçen, önceki.

Şafîî: Şafîî mezhebinden olan kimse.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

sena-i Kur'âniye: Kur'ân'ın övgüsü.

siyaset: politika.

sükût: susma, sessiz kalma.

tarz-ı kıyafet: giyim şekli, giyim tarzı, kıyafet biçimi.

tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

zaruret: zorunluluk, mecburiyet.

zat: kişi, şahıs.

Onuncusu: Bu da, hiçbir kanun müsaade etmediği ve hiçbir maslahat bulunmadığı ve yalnız manasız evhamdan bir habbeyi kubbeler yapmaktan ve hiçbir kanuna girmeyen bir taarruzdur. Bu da, mesleğimizce bakamadığımız siyasete temas etmemek için sükût ediyoruz. Böylece on vecihle kanunsuz muamelelere karşı yalnız **1** *حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ* deriz.

Said Nursî

Afyon Hükûmet ve Mahkemesine ve Zabıtasına Daha Birkaç Nokta Maruzatım Var

• *Birincisi:* Ekser enbiyanın Şarkta ve Asya'da zuhurları ve ağleb-i hükemanın garpta ve Avrupa'da gelmeleri, kader-i ezeliyenin bir işaretidir ki; Asya'da din hâkimdir, felsefe ikinci derecededir. Bu remz-i kadere binaen, Asya'da hüküm süren dindar olmazsa da, din lehine çalışanlara ilişmemeli, belki teşvik etmelidir.

• *İkincisi:* Kur'ân-ı Hakim bu zemin kafasının akı ve kuvve-i müfekkiresidir. Eğer, eliyazübillâh, Kur'ân küre-i arzın başından çıksa, arz divane olacak, akıldan boş

kubbe: gökyüzü, sema.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.

küre-i arz: yer küre, dünya.

kuvve-i müfekkire: düşünme duygusu.

leh: hakkında, onun için, onun tarafına, onun faydasına veya zararına, ondan yana.

maruzat: arz edilenler, takdim edilenler.

maslahat: uygun iş.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

muamele: davranış, birbiri ile iş görme.

müsaade: izin.

nokta: konu, konu ile ilgili önemli bölüm.

remz-i kader: kaderin işareti.

şark: doğu yönünde yer alan yerler, doğu bölgeleri.

siyaset: politika.

sükût: susma, sessiz kalma.

taarruz: saldırma, satışma, ilişme.

vecih: cihet, yön.

zabıta: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zemin: yeryüzü.

zuhur: görünme, belli olma, ortaya çıkma.

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Al-i İmran Suresi: 173.)

ağleb-i hükema: filozofların çoğunluğu, çoğu.

arz: yer, dünya.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütebeddin.

divane: deli, akı başında olmayan.

ekser: pek çok.

eliyazübillâh: Allah esirgesin, Allah korusun.

enbiya: nebiler, peygamberler.

evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.

felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.

garp: batıda bulunan yerler.

habbe: tane.

hâkim: hükmeden, üstün olan.

hüküm: hakimiyet, hakim olma.

kader-i ezeliye: olmuş ve olacakların yer aldığı ilâhî ilim; her şeyin kaydedildiği ezeli program.

kanun: yasa.

kalan kafasını bir seyyareye çarpması, bir kıyamet kopmasına sebep olması akıldan uzak değildir. Evet, Kur'an, Arşı fers ile bağlamış bir zincir, bir hablullahtır; cazibe-i umumiyyeden ziyade, zemini muhafaza ediyor. İşte bu Kur'an-ı Azîmüşşan'ın hakikî ve kuvvetli bir tefsiri olan Risale-i Nur, bu asırda, bu vatanda, bu millete yirmi seneden beri tesirini göstermiş büyük bir nimet-i İlâhiye ve sönmez bir mu'cize-i Kur'âniyedir. Hükûmet ona ilişmek ve talebelerini ondan ürkütüp vazgeçirmek değil, belki himaye etmek ve okunmasına teşvik etmek gerektir.

• *Üçüncüsü:* Ehl-i imandan bütün gelenler, maziye gidenlere mağfiret dualarıyla ve hasenatlarını onların ruhlarına bağışlamalarıyla yardımlarına binaen, Denizli Mahkemesinde demiştim:

“Mahkeme-i kübrada, milyarlar ehl-i iman olan davacılar tarafından Kur'an hakikatlerine hizmet eden Nur Talebelerini, mahkûm ve perişan etmek isteyenlerden ve sizlerden sorulsa ki, ‘Serbestiyet kanunuyla dinsizlerin, komünistlerin neşriyatlarına ve anarşiliği yetiştiren cemiyetlerine musamahakârâne bakıp ilişmediğiniz hâlde, vatani ve milleti anarşistlikten ve dinsizlik ve ahlâksızlıktan ve vatandaşlarını ölümün idam-ı ebedîsinden kurtarmaya çalışan Risale-i Nur ve talebelerini, hapisler ve tazyiklerle perişan etmek istediniz’ diye sizlerden sorulsa, ne cevap vereceksiniz? Biz de, sizlerden soruyoruz” onlara demiştim. O zaman o insafı, adaletli zatlar bizi beraat ettirdiler, adliyenin adaletini gösterdiler.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

adliye: mahkeme, yargılama işleyle uğraşan daire.

anarşi: her türlü düzen ve otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.

anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, karışıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.

arş: dokuzuncu ve en sonuncu gök tabakası, göğün en yüksek katı.

asır: yüzyıl.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cazibe-i umumîye: umumî bir cazibe, genel çekim gücü.

cemiyet: topluluk, birlik.

dava: iddia.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

fers: yeryüzü, zemin, dünya.

hablullah: Allah'ın ipi.

hakikat: gerçek.

hakikî: gerçek.

hasenat: iyi ameller, iyi işler, hayırlar.

himaye: koruma, muhafaza etme.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

kanun: yasa.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

Kur'an-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'an.

mağfiret: Allah'ın, kullarının günahlarını bağışlaması, örtmesi, affetmesi; İlâhî merhamet, gufran.

mahkeme-i kübra: en büyük mahkeme, öldükten sonra bütün insanların diriltilerek Allah huzurunda hesaba çekileceği mahkeme.

mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.

mazi: geçmiş zaman.

mu'cize-i Kur'âniye: Kur'an'a ait mu'cize.

muhafaza: koruma.

müsamahakârâne: hoşgörülü bir şekilde.

neşriyat: yayımlar.

nimet-i İlâhiye: Allah'ın nimeti, Allah'ın lütfu, Allah'ın ihsanı, Allah'ın bahşettiği her türlü rızık.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın

temeli ve sebebi olan manevî varlık.

serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.

seyyare: gezegen.

talebe: öğrenci.

tazyik: sıkıntı verme, baskı yapma.

tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

tesir: etki.

zat: kişi, şahıs.

zemin: yeryüzü.

ziyade: çok, fazla.

• *Dördüncüsü*: Ben bekliyordum ki, ya Ankara veya Afyon, beni sorguda, pek büyük meseleler için, Nurların o meselelere hizmeti cihetinde, bir meşveret dairesine alıp, bir sual ve cevap beklerdim. Evet, üç yüz elli milyon Müslümanların eski kardeşliğini ve muhabbetini ve hüsnüzannını ve manevî yardımlarını bu memleketteki millete kazandıracak çareleri bulmak; ki, en kuvvetli çare ve vesile Risale-i Nur olduğuna bir emaresi şudur: Bu sene Mekke-i Mükerreme’de gayet büyük bir âlim, hem Hind lisanına, hem Arap lisanına Nurun büyük mecmualarını tercüme edip Hindistan’a ve Arabistan’a göndererek, “En kuvvetli nokta-i istinadımız olan vahdet ve uhuvvet-i İslâmiyeyi temine çalıştığı gibi, Türk milletinin daima dinde ve imanda ileri olduğunu Nur Risaleleri ile gösteriyor” demişler.

Hem, beklerdim ki, “Vatanımızda anarşiliğe inkılâp eden komünist tehlikesine karşı Nurların hizmeti ne derecededir ve bu mübarek vatan bu dehşetli seyelândan nasıl muhafaza edilecek?” gibi dağ misillü meselelerin sorulmasının lüzumu varken, sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan ve hiçbir medar-ı mes’uliyet olmayan cüz’î ve şahsî ve garazkârların iftiralarıyla habbe kubbe-ler yapılmış meseleler için, bu ağır şerait altında hiç ömrümde çekmediğim bir perişaniyetime sebebiyet verildi. Bize üç mahkemenin sorduğu ve beraat verdiği aynı meselelerden ve adî ve şahsî bir-iki mesele için manasız sualler edildi.

adi: basit, sıradan, önemsiz.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
anarşi: her türlü düzen ve otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
cihet: yön.
cüz’î: küçük, az.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehemmiyet: önem, değer,

kıymet.
emare: alâmet, belirti, nişan.
garazkâr: haset eden, kin güden.
gayet: son derece.
habbe: tane.
hüsnüzân: bir kimsenin veya bir hadisenin iyiliği hakkında ki vicdanî ve iyi kanaat.
iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suçu başkasına yükleme.
iman: inanç, itikat.
inkılâp: bir halden başka bir

hale geçme, değişme, dönüşme.
kubbe: gökyüzü, sema.
lisan: dil.
mahkeme: dava, duruşma.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.
medar-ı mes’uliyet: sorumluluk sebebi.
Mekke-i Mükerreme: ke-remli, aziz, mukaddes Mekke

şehri.

mesele: önemli konu.

meşveret: işlerin konuşup anlaşma yoluyla halledilmesi, bir konu hakkında çeşitli ve ehil şahıslardan fikir alma.

misillü: gibi, benzeri.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

muhabbet: sevgi, sevmek.

muhafaza: koruma.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

perişaniyet: perişanlık, karılık ve dağınık olma; acınacak halde bulunma.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

sebebiyet: sebep olma.

şerait: şartlar.

seyelân: akma, cereyan etme.

sual: soru.

temin: sağlama.

uhuvvet-i İslâmiye: İslâm kardeşliği.

vahdet: birlik ve teklik.

vesile: aracı, vasıta.

adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.

aleyh: karşı, karşıt.

anarşi: her türlü düzen ve otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.

bâki: ebedî, daimî, sürekli ve ka-lıcı olan.

bedel: karşılık.

cebr-i keyfî-i küfrî: keyfî olarak küfre zorlama, kanun ve adalete aykırı küfrî bir baskı yapma.

cihet: yön.

cumhuriyet: halk yönetimi.

dava: iddia.

dessas: desise eden, aldatıcı, oyuncu, hileci.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

erkân: reisler, ileri gelenler.

evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.

fânî: ölümlü, geçici.

feylesof: sapık fikirli, felsefe ile uğraşan.

gaddar: çok fazla gadreden, zu-lüm, haksızlık, merhametsizlik eden.

gayet: son derece.

gayr-i resmî: resmî olmayan.

hakikat-ı Kur'ân: Kur'ân'ın ha-ki-katî, Kur'ân'a ait olan gerçek.

halis: samimî, her ameli-ni yalnız Allah rızası için işleyen.

havale: bir şeyi başkasının üstü-ne bırakma.

hüccet: delil.

hücum: saldırma.

hükmetme: hakim olma, işleme.

iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.

ihanet: hainlik, kötülük etme, ar-kadan vurma.

ihtilâl: bozulma, karışıklık, inti-zamsızlık.

iman: inanç, itikat.

inşaallah: 'Allah izin verirse' ma-nasında kullanılan bir dua.

irtidad-ı mutlak: tam dinsizlik, dinin bütün ka-idelerini red ve terk etme.

İslâmiyet: Müslümanlık, semavî dinlerin sonuncusu.

istibdat-ı mutlak: hiç bir hak ve hürriyeti tanımayan tam baskı, tam diktatörlük.

istifade: faydalanma, yararlan-ma.

Kahhar-ı Zülcelâl: kayıtsız, şart-sız galip ve her an kahretmeye gücü yeten büyüklük sahibi, Al-lah.

kahr: üstün gelerek mahvetme, üstün gelerek helâk etme, batır-ma, ezme.

kıyamet: bütün kâinatın Allah ta-rafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

kudsi: mukaddes, yüce.

• *Beşincisi:* Risale-i Nur'la mübareze edilmez; o mağlûp olmaz. Yirmi senedir en muannit feylesofları susturuyor. İman hakikatlerini güneş gibi gösteriyor. Bu memlekette hükmeden, onun kuvvetinden istifade et-mek gerektir.

• *Altıncısı:* Benim ehemmiyetsiz şahsımın kusurla-ryla beni çürütmek ve ihanetlerle nazar-ı ammeden dü-şürmek; Risale-i Nur'a zarar vermez, belki bir cihette kuvvet verir. Çünkü, benim bir fânî dilime bedel, Risale-i Nur'un yüz bin nüshalarının bâkî dilleri susmaz, konuşur. Ve halis talebeleri, binler kuvvetli lisanlar ile o kudî ve küllî vazife-i Nuriyeyi şimdiye kadar olduğu gibi, inşaal-lah Kıyamete kadar devam ettirecekler.

• *Yedincisi:* Sabık mahkemelerde dava ettiğim ve hüccetlerini gösterdiğimiz gibi; bizim gizli düşmanlarımız ve hükûmeti iğfal ve bir kısım erkânını evhamlandırان ve adliyeleri aleyhimize sevk eden resmî ve gayr-i resmî mu-arızlarımız, ya gayet fena bir surette aldanmış veya alda-tılmış; veya anarşilik hesabına gayet gaddar bir ihtilâlci-dir; veya İslâmiyete ve hakikat-i Kur'ân'a karşı mürtedâ-ne mücadele eden bir dessas zındıktır ki; bize hücum et-mek için, istibdad-ı mutlaka cumhuriyet namını vermek-le, irtidad-ı mutlakı rejim altına almakla, sefahat-i mutla-ka medeniyet namını takmakla, cebr-i keyfî-i küfriye ka-nun namını vermekle, hem bizi perişan, hem hükûmeti iğfal, hem adliyeyi bizimle manasız meşgul eylediler. On-ları Kahhar-ı Zülcelâl'in kahrına havale edip, kendimizi

küllî: umumî, genel, bütün olan.

kusur: eksiklik, özür, suç, ka-bahat.

lisan: dil.

mağlûp: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.

mahkeme: dava, duruşma.

medeniyet: medenîlik, şehir-lilik, uygarlık.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgi-lenen.

muannit: inatçı, ayak dire-yen.

muarız: muhalefet eden, kar-şı çıkan, muhalif.

mübareze: çatışma, kavga.

mücadele: savaşma, çatışma, kavga.

mürtedâne: İslâmiyeti terk edene yakışır surette, mür-tetçe, mürtet gibi.

nam: ad, isim.

nazar-ı amme: umurun na-zarı; umurun, genelin, insan-ların gözünde.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

rejim: devletin şekli ve hükü-met tarzı.

resmî: devlet adına olan.

sabık: geçen, önceki.

sefahet-i mutlaka: nefsin kö-tü arzularına mutlak surette uyma.

sevk: yöneltme.

suret: biçim, şekil, tarz.

vazife-i Nuriye: Risale-i Nur vazifesi, hizmet.

zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

onların şerrinden muhafaza için ¹ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ kal'asına iltica ederiz.

• *Sekizincisi:* Geçen sene Ruslar, çoklukla hacıları hacca gönderip, onlarla propaganda yapıp ki, Ruslar başka milletlerden ziyade Kur'ân'a hürmetkâr diye, âlem-i İslâmı din noktasında bu vatandaki dindar millet aleyhine çevirmeye çalıştığı aynı zamanda, Risale-i Nur'un büyük mecmuaları hem Mekke-i Mükerrerme'de, hem Medine-i Münevvere'de, hem Şam-ı Şerif'te, hem Mısır'da, hem Halep'te âlimlerin takdirleri altında kısmen intişarlarıyla o komünist propagandasını kırdığı gibi, âlem-i İslâma gösterdi ki, Türk milleti ve kardeşleri eskisi gibi dinine ve Kur'ân'ına sahiptir ve sair ehl-i İslâmın dindar büyük bir kardeşi ve Kur'ân hizmetinde kahraman kumandanıdır diye o ehemmiyetli, kudsi merkezlerde o Nur mecmuaları bu hakikati gösterdiler. Acaba Nurun bu kıymettar hizmet-i milliyesi bu tarz işkencelerle mukabele görse, zemini hiddete getirmez mi?

• *Dokuzuncusu:* Denizli müdafaatında izahı ve ispatı bulunan bir meselenin kısacık bir hülâsasıdır.

Bir dehşetli kumandan deha ve zekâvetiyle ordunun müspet hasenelerini kendine alıp ve kendinin menfi şeyyelerini o orduya vererek, o efrat adedince haseneleri, gazilikleri bire indirdiği ve seyyiesini o ordu efradına isnat ederek onların adedince şeyyiler hükmüne getirdiğinden, dehşetli bir zulüm ve hilâf-ı hakikat olmasından,

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Al-i İmran Suresi: 173.)

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
aleyh: karşı, karşıt.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
deha: olağanüstü zekâ sahibi kimse.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedehy-

yin.
efrat: fertler.
ehemmiyeti: önemli.
ehl-i İslâm: İslâm topluluğu, Müslümanlar.
hakikat: gerçek, esas.
hasene: hayırlı amel, Allah nızasına uygun iş.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hilâf-ı hakikat: gerçeğe aykırı, hakikate muhalif, gerçeğe

ve hakikate zıt.
hizmet-i millîye: millî hizmet.
hükmüne: yerine, değerine.
hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.
hürmetkâr: hürmet eden, saygılı.
iltica: sığınma, güvenme, dayanma.
intişar: yayılma, dağılma,

nesrolunma.

ışkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddi-manevî sıkıntı, zulüm.

isnat: dayanma, dayandırma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kal'a: büyük hisar.

kısmen: kısmi olarak, bazı yünden.

kıymettar: kıymetli, değerli.

kudsi: mukaddes, yüce.

kumandan: komutan.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

Medine-i Münevvere: Nurlu Medine şehri.

Mekke-i Mükerrerme: keremli, aziz, mukaddes Mekke şehri.

menfi: olumsuz, müspet olmayan.

meşale: önemli konu.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

muhafaza: koruma.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

müspet: olumlu, yapılması memnuniyet veren.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin v.b. ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.

sair: diğer, başka, öteki.

Şam-ı Şerif: şerefli Şam şehri, Suriye'ni başkent.

şer: kötülük.

seyyie: fenalık, kötülük, çirkinlik.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tarz: biçim, şekil, suret.

zekâvet: zekilik; çabuk anlama, kavrama kabiliyeti.

zemin: yeryüzü.

ziyade: çok, fazla.

zulüm: haksızlık.

ben kırk sene evvel beyan ettiğim bir hadisin o şahsa vurduğu tokada binaen, sabık mahkemelerimizde bana hücum eden bir müddeiumumîye dedim: “Gerçi onu hadislerin ihbarıyla kırıyorum, fakat ordunun şerefini muhafaza ve büyük hatalardan vikaye ederim. Sen ise, bir tek dostun için, Kur’ân’ın bayraktarı ve âlem-i İslâmın kahraman bir kumandanı olan ordunun şerefini kırıyor-sun ve hasenelerini hiçe indiriyorsun” dedim. İnşaallah, o müddei insafa geldi, hatadan kurtuldu.

• *Enuncusuv*: Adliyede, adalet hakikati ve müracaat

eden herkesin hukukunu bilâtefrik muhafazaya, sırf hak namına çalışmak vazifesi hükmettiğine binaendir ki, İmam-ı Ali (r.a.) hilâfeti zamanında bir Yahudî ile beraber mahkemede oturup muhakeme olmuşlar. Hem, bir adliye reisi, bir memuru kanunca bir hırsızın elini kestiği vakit, o memurun o zalim hırsıza hiddet ettiğini gördü, o dakikada o memuru azleyledi. Hem çok teessüf ederek dedi: “Şimdiye kadar adalet namına böyle hissiyatını karıştıranlar pek çok zulmetmişler.”

Evet, “Hükm-i kanunu icra etmekte o mahkûma acı-masa da hiddet edemez; etse zalim olur. Hatta, kısas cezası da olsa, hiddetle katletse, bir nevi katil olur” diye, o hâkim-i âdil demiş.

İşte, madem mahkemede böyle halis ve garazsız bir hakikat hükmediyor. Üç mahkeme bizlere beraat verdiği ve bu milletin yüzde —bilseler, belki— doksanı, Nur Talebelerinin zararsız olarak millete ve vatana menfaatli

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

azletmek: işinden çıkarma, yol verme, vazifesine son verme.

bayraktar: bayrak taşıyan, âlem-dar.

beraat: temize çıkma; bir dava-nın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

beyan etmek: açıklamak, bildir-mek, izah etmek.

bilâtefrik: ayırmadan, ayırım yapmaksızın.

binaen: ... -den dolayı, bu sebep-ten.

evvel: önce.

garaz: kötü kasıt, düşmanca ni-yet, kin.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Pey-gamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâk: doğruluk.

hakikat: gerçek, esas.

hâkim-i âdil: âdil hâkim, adalet ile iş gören hükmedici, adaletli hüküm verici.

halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.

hasene: iyilik, güzellik.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hilâfet: halîfelik, Hz. Peygamberin vekilliği, Hz. Peygambere vekil olarak Müslümanları ve İslâmlığı koruma görevi; İslâm devlet reis-liği.

hissiyat: hisler, duygular.

hücum: saldırma.

hükmetme: hâkim olma, işleme.

hüküm-i kanun: kanun hükmü.

hukuk: haklar.

icra: verilen bir hükmü yerine ge-tirme.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

inşaallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.

kanun: yasa.

katil: adam öldüren, insan öl-düren kimse, canî.

katl: öldürme.

kısas: bir suç işleyenin aynı şekilde cezalandırılması.

kumandan: komutan.

madem:...den dolayı, böyle ise.

mahkeme: dava, duruşma.

mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.

menfaat: fayda.

müddei: dava eden, davacı.

müddeiumumî: savcı.

muhafaza: koruma.

muhakeme: iki tarafı dinleyip hüküm verme, hakimin taraf-ları dinleyip hüküm vermesi, yargılama.

müracaat: başvurma, danış-ma.

nam: ad, isim.

nevi: çeşit, tür.

reis: başkan.

sabık: geçen, önceki.

şeref: manevî büyüklük, yük-seklilik, yücelik, ululuk, seçkinlik.

talefe: öğrenci.

teessüf: üzülmeye, eseflenme, bir şeyin tesirini hissetme, acı duyma.

vazife: görev.

vikaye: koruma, sahip çıkma.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zulûm: haksızlık.

olduklarına pek çok emarelerle şahadet ettikleri hâlde, burada o masum ve teselliye ve adaletin iltifatına çok muhtaç Nur Talebelerine karşı ihanetler ve gayet soğuk hiddetli muameleler yapılıyor. Biz her musibete ve ihanetlere karşı sabra ve tahammüle karar verdiğimizden, sükût edip Allah’a havale ederek, “Belki bunda da bir hayır var” dedik. Fakat evham yüzünden ve garazkârların jurnalleriyle bu biçare masumlara böyle muameleler, belâların gelmesine bir vesile olacağından korktum, bunu yazmaya mecbur oldum. Zaten bu meselede bir kusur varsa benimdir. Bu biçareler, sırf imanları ve ahiretleri için bana rıza-i İlâhî dairesinde yardım etmişler. Pek çok takdire müstahak iken, böyle muameleler, hatta kısı dahi hiddete getirdi.

Hem medar-ı hayrettir ki, bu defa da yine bir cemiyet vehmini tekrar ileri sürüyorlar. Hâlbuki, üç mahkeme bu ciheti tetkik edip beraat vermekle beraber, mabeynimizde böyle medar-ı ittiham olacak hiçbir cemiyet, hiçbir emare, mahkemeler, zabıtalara, ehl-i vukuf bulmamışlar. Yalnız bir muallimin talebeleri ve dârülfünun şakirtleri ve Kur’ân dersini veren hafızın hıfza çalışanları gibi, Risale-i Nur Talebelerinde bir uhrevî kardeşlik var. Bunlara cemiyet namını veren ve onunla ittiham eden, bütün esnaf ve mekteplilere ve vaizlere siyasî cemiyet nazarıyla bakmak gerektir. Bunun için, ben böyle asılsız ve manasız ittihamlarla buraya hapse gelenleri müdafaa etmeye lüzum görmüyorum.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
belâ: musibet, sıkıntı.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
biçare: çaresiz, zavallı.
cemiyet: topluluk, birlik.
cihet: yön.
dârülfünun: üniversite.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

emare: alâmet, belirti, nişan.
esnaf: bir sanatla veya dükâncılıkla geçinen (kimse).
evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.
garazkâr: haset eden, kin güden.
gayet: son derece.
hafız: Kur’ân-ı Kerim’i tamamen ezberleyen ve okuyan kimse.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hiddet: öfke, kızgınlık.
hıfz: Kur’ân’ı ezberleme.
ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.
iltifat: güzel sözler söyleyerek birini samimi olarak okşama.
iman: inanç, itikat.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
jurnal: ihbar.
kusur: eksiklik, özür, suç, kabahat.

mabeyn: ara.
mahkeme: dava, duruşma.
masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.
mecbur: zorunda kalma.
medar-ı hayret: hayret sebebi, hayrete sevk eden.
medar-ı ittiham: suçlanma sebebi.
mektep: eski dönemde ilk ve orta tahsilin yapıldığı eğitim kurumu.
mesele: önemli konu.
muallim: ders veren, öğretmen.
muamele: davranış, birbiri ile iş görme.
musibet: felâket, belâ.
müstahak: hak eden, hak etmiş.
nam: ad, isim.
nazar: bakış, dikkat.
rıza-i İlâhî: Allah’ın rızası, hoşnutluğu.
sabır: dayanma, katlanma, zorluklara dayanma gücü.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
şakirt: talebe, öğrenci.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
sükût: susma, sessiz kalma.
tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.
takdir: kıymet verme, beğenme.
talebe: istekliler, talep edenler.
teselli: avunma.
tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.
uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.
vaiz: vaaz eden, ibadet yerlerinde dinin emir ve yasaklarını anlatarak nasihat eden din görevlisi.
vehim: sebepsiz korku, belirsiz ve manasız korku.
vesile: aracı, vasıta.
zabıta: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

Yalnız, hem bu memleketi, hem âlem-i İslâmı çok alâ-kadar eden ve maddî ve manevî bu vatana ve bu millete pek çok bereket ve menfaati tahakkuk eden Risale-i Nur'u üç defa müdafaa ettiğimiz gibi, tekrar aynı hakikat ile müdafaamı menedecek hiçbir sebep yok ve hiçbir ka-nun ve hiçbir siyaset yasak etmez ve edemez.

Evet, biz bir cemiyetiz. Ve öyle bir cemiyetimiz var ki, her asırda üç yüz elli milyon dâhil mensupları var. Ve her gün beş defa namazla o mukaddes cemiyetin prensiple-rine kemal-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteri-yorlar. ¹ **أَنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ** kudsî programıyla birbirinin

yardıma, dualarıyla ve manevî kazançlarıyla koşuyor-lar. İşte biz bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradın-danız. Ve hususî vazifemiz de, Kur'ân'ın imanî hakikat-lerini tahkikî bir surette ehl-i imana bildirip, onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve daimî ve berzahî haps-i münferitten kurtarmaktır. Sair dünyevî ve siyasî ve entri-kalı cemiyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ittihamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve manasız gizli cemiyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmiyoruz. Ve dört mahkeme inceden inceye tetkikten sonra, o cihette bize beraat vermişler.

Said Nursî

1. Mü'minler kardeşler. (Hucurat Suresi: 10.)

alâka: ilgi, ilişki, bağ.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münase-betli, bağlı.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
asır: yüzyıl.
beraat: temize çıkma; bir dava-nın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
bereket: bolluk, bereket, gürlük.
berzahî: kabir hayatıyla ilgili, ber-zah âlemi ile ilgili.
cemiyet: topluluk, birlik.
cemiyetçilik: cemiyet taraftarlığı, partililik, grupçuluk.
cihet: yön.
dâhil: içinde, giren.
dâimî: sürekli, devamlı.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
dünyevî: dünyaya ait.
efrat: fertler.
ehl-i iman: inananlar, iman sa-hipleri.
entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, hile.
hakikat: gerçek, esas.
haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.
hususî: özel.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.
imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.
kanun: yasa.
kemal-i hürmet: hürmetin mü-kemmelliği, tam ve kusursuz mü-kemmel hürmet.
komite: kötü bir maksat için top-lanmış gizli cemiyet.
kudsî: mukaddes, yüce.
maddî: madde ile alâkalı, cisma-nî.
mahkeme: dava, duruşma.
manevî: manaya ait, maddî ol-

mayan.
medar-ı ittiham: suçlanma sebebi.
men: yasak etme, engelleme, mâni olma.
menfaat: fayda.
mensup: bir şeye veya kim-seye bağlı olan, üye.
muazzam: çok büyük, ulu, yüce.
müdafaa: savunma, koruma.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.
münasebet: vesile, alâka, bağ.
prensip: temel fikir, temel bilgi, esas, ilke.
sair: diğer, başka, öteki.
siyaset: politika.
siyasi: siyasetle ilgili, siyasete ait.
suret: biçim, şekil, tarz.

tahakkuk: gerçekleşme, ke-sinleşme.
tahtikî: araştırma ve incele-me ile ilgili, inandığı şeylerin aslını, esasını bilerek inanma.
tenezzül: kendine aykır dü-şen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.
tetkik: dikkatle araştırma, in-celeme.
vazife: görev.

Ankara'nın Altı Makamatına ve Afyon Ağır Ceza Mahkemesine Verilen Müdafaa'nın İtirazname Tetimmesi ve Lâyihasıdır.

Afyon Mahkemesine beyan ediyorum ki; artık yeter; sabır ve tahammülüm kalmadı! Yirmi iki sene sebepsiz bir nefiy içinde daimî tarassutlarla, hem tecrid-i mutlak ve haps-i münferit tarzında beni sıkmakla beraber altı mahkeme iki-üç meseleden başka Risale-i Nur'un yüz kitabında medar-ı mes'uliyet bulmadığı hâlde, evham yüzünden ve imkânâtı vukuat yerinde istimal etmek cihetiyle, kanunsuz, bizi üç defa hapse sokup, yüz binler lira, Nur Şakirtlerine zarar vermek, dünyada emsali hiç vuku bulmamış bir gadirdir ki; istikbal ve nesl-i ati —pek şiddetli olarak— bunun o zalim müsebbiplerini lânetle yâd edecekleri gibi, mahkeme-i kübrada dahi Cehennemin esfel-i safilinine atmakla o zalimleri mahkûm edeceklerine kat'î kanaatimizle şimdiye kadar bir derece teselli bulup, sükût ederek tahammül ediyorduk. Yoksa hakkımızı tam müdafaa edebilirdik.

İşte, on beş sene zarfında altı mahkeme, yirmi sene Nur Risalelerini ve mektuplarımızı tetkik edip, beşi bize her cihetle beraat vermek manasıyla ilişmediler. Yalnız Eskişehir Mahkemesi tek bir mesele olan tesettür-i nisâ hakkındaki bir küçük risalenin beş-on kelimesini bahane ederek, lâstikli bir kanun ile hafif bir ceza verdiği zaman, Mahkeme-i Temyizden sonra lâyiha-i tashihimde kanunsuzluğun yalnız tek bir numunesi olarak resmen

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cihet: yön.
daimi: sürekli, devamlı.
emsal: eşler, benzerler.
esfel-i safilin: aşağıların en aşağısı, Cehennemin en aşağı tabakası.

evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.
gadir: zulüm, hainlik.
haps-i münferit: tek başına olan hapis.
imkânât: imkânları olabilirlikler, olması ve olmaması ihtimal dâhilinde olanlar.
istikbal: gelecek, gelecek zaman, ati.
istimal: kullanma.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

kanaat: inanma, görüş, fikir.
kanun: yasa.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
lâhika: ek, ilâve.
lânet: Allah'ın rahmetinden mahrumluk; Allah'ın af ve merhametinden uzak olma.
lâyiha-i tashih: düzeltme yazısı.
mahkeme: dava, duruşma; hüküm yeri: davaların görülp hükme bağlandığı yer.
mahkeme-i kübra: en büyük

mahkeme, öldükten sonra bütün insanların diriltilerek Allah huzurunda hesaba çekileceği mahkeme.

Mahkeme-i Temyiz: temyiz mahkemesi; mahkeme kararlarının yolunda verilip verilmediğini tetkik etmekle görevli makam; Yargıtay.

mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.

makamat: makamlar.

medar-ı mes'uliyet: sorumluluk sebebi.

mesele: önemli konu.

müdafaa: savunma.

müsebbip: sebep olan, ortaya çıkmasına yol açan.

nefiy: sürme, sürgün etme, cezalandırarak başka bir yerde ikamet etmeye mecbur etme; sürgün.

nesli ati: gelecek nesil.

numune: örnek.

resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.

sabır: dayanma, katlanma, zorluklara dayanma gücü.

şakirt: talebe, öğrenci.

sükût: susma, sessiz kalma.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

tarassut: gözetme, göz altında tutma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tecrid-i mutlak: hiç kimse ile görüşmemek, hücre hapsi.

teselli: avunma.

tesettür-i nisâ: kadınların örtünmesi.

tetimme: bit konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım, ek.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

vuku: olma, meydana gelme.

vukuat: vuku bulan şeyler, hadiseler, olaylar.

yâd: anma, hatıra getirme.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zarfında: süresince.

Ankara'ya yazdım ki, “Bin üç yüz elli senede, üç yüz elli milyonun kudsi bir düsturuyla daimî ve kuvvetli bir âdet-i İslâmiyeyi ders veren ve emreden tesettür ayetini eskide bir zındığın Kur'ân'ın bu ayetine itirazına ve medeniyetin tenkidine karşı müdafaa için üç yüz elli bin tefsirin icmama ve hükümlerine ittiba ederek o ayeti tefsir edip bin üç yüz elli senede geçen ecdadımızın mesleğine iktida eden bir adama, o tefsiri için verilen ceza ve mahkûmiyeti, dünyada adalet varsa, elbette o hükmü nakz edecek ve bu acip lekeyi bu hükûmet-i İslâmiyedeki adliyeden silecek” diye lâyiha-i tashihimde yazdım; oranın müddeiumumîsine gösterdim. Ondan dehşet aldı, dedi: “Aman buna lüzum kalmadı. Cezanız az, hem pek az kaldı; bunu vermeye lüzum kalmadı.”

İşte bu numune gibi, size ve Ankara makamâtına takdim edilen itirazname ve müdafaanamemde böyle acip çok numuneleri elbette anlamışsınız. Ben Afyon Mahkemesinden talep ve ümit ederim ki, bu milletin ve bu vatanın menfaatine bir ordu kadar hizmeti ve bereketi bulunan Risale-i Nur'un tam serbestiyetine karar vermenizi, hakikat-i adalet namına sizden bekliyoruz. Yoksa, münasebetimle hapse giren beş-on adam arkadaşımın gitmesiyle beraber size haber veriyorum ki; beni en büyük cezaya çarpacek bir suç işleyip bu çeşit hayattan ve da edeceğime mecbur eden bir fikir kalbime gelmiş. Şöyle ki:

“Hükûmet beni tam himaye ve bana yardım etmek, milletin maslahatına ve vatanın menfaatine çok lüzumu

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
âdet-i İslâmiye: İslâmî âdet, gelenek ve kaideler.
adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
bereket: bolluk, bereket, gürlük.
daimi: sürekli, devamlı.
dehşet: büyük tehlike karşısında korkma ve şaşırıp kalma.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
ecdat: dedeler, büyük babalar, atalar.
hakikat-ı adalet: adaletin esası, aslı.
himaye: koruma, muhafaza etme.
hükûm: bir davanın veya bir meselenin tetkik edilmesinden sonra varılan karar.
hükûmet-i İslâmiye: İslâm hükûmeti.
icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.
iktida: tâbi olma, uyma.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
ittiba: tabi olma, uyma, itaat etme.
kudsi: mukaddes, yüce.
lâyiha-i tashih: düzeltme yazısı.
mahkûmiyet: hüküm giyme, hü-

kümlülük.
makamat: makamlar.
maslahat: uygun iş.
mecbur: zorunda kalma.
medeniyet: ilim, teknik, sanayi ve ticaretin nimetlerinden gerçek anlamda yararlanarak, bolluk, güvenlik ve rahatlık içinde yaşayış.
menfaat: fayda.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
müdafaa: savunma.
müdafaaname: müdafaa

metni, savunma mektubu, savunma dilekçesi.
müddeiumumî: savcı.
münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.
nakz: yapılan sözleşmeyi yok sayma, hükümsüz kılma.
nam: ad, isim.
numune: örnek.
serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.
takdim: arz etme, sunma.
talap: isteme, dileme, istek, arzu.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.
tenkit: eleştirme.
tesettür: gösterilmesi dinen yasak olan kısımların örtülmesi.
ümit: umut, umma, ümit; bazı şeylerin istediği yönde olması konusunda beslenen his.
veda: ayrılık, ayrılma, ayrılış.
zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

varken, beni sıkması ima eder ki; kırk seneden beri, benim ile mücadele eden gizli zındıka komitesiyle şimdi onlara iltihak eden komünist komitesinden bir kısmı, ehemmiyetli birer resmî makam elde ederek karşıma çıkıyorlar. Hükûmet ise, ya bilmiyor veya müsaade ediyor” diye çok emareler bana endişe veriyor...

Reis Bey! Müsaadenizle çok hayret ettiğim bir şeyi soracağım. Neden hiç siyasete karışmadığım hâlde, ehl-i siyaset beni bütün hukuk-ı medeniyeden ve hukuk-ı hürriyetten, belki hukuk-ı hayattan ıskat ediyorlar? Hatta, yüz cinayeti bulunan gibi, beni üç buçuk ay tecrid-i mutlak içinde hayatıma suikast edenler, on bir defa zehirleyen gizli düşmanlarımın şerrinden beni muhafazaya çalışan çok dikkatli kardeşlerimin ve sadık hizmetçilerimin de benim ile temaslarını yasak etmişler ve ihtiyarlık ve gurbet ve hastalık içinde, yalnızlığımdan daimî ünsiyet ettiğim mübarek ve zararsız kitaplarımın mütalâasından da hi beni mahrum etmişler?

Müddeiumuma çok rica ettim ki, “Bana bir kitabımı ver.” Vaat ettiği hâlde, vermedi. Yalnız olarak büyük, kilitli, soğuk bir koğuşta meşgalesiz durmaya mecbur edip, alâkadar memurları ve hademeleri bana karşı dostluk ve teselli vermek yerinde, âdeta adavetkârâne bakmaya teşvik ediyorlar. Bir küçük numunesi şudur:

Müdüre, müddeiumuma, mahkeme reisine bir istida yazdım. Bir kardeşime gönderdim; tâ bilmediğim yeni hurufla yazsın. Ve yazıldı, onlara verildi. Güya büyük bir suç işlemişim diye, benim pencerelerimi mihladılar. Ve

ıskat: düşürme, hükümsüz bırakma.
adavetkârâne: düşmancasına.
âdeta: sanki.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.
daimi: sürekli, devamlı.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset adamları, politikacılar.

emare: alâmet, belirti, nişan.
endişe: kaygı.
şer: kötülük.
gurbet: yabancı yere gidip kalma, doğup büyüyen yerler dışında kalma.
güya: sanki.
hademe: hizmetçiler, hizmet görenler, hadimler.
hukuk-ı hayat: yaşama hakkı, hukuku.
hukuk-ı hürriyet: hürriyetin getirdiği haklar.
hukuk-ı medeniye: medenî

hukuk, temel hak ve hürriyetler.
huruf: harfler.
iltihak: karışma, katılma.
ima: dolaylı, üstü kapalı ifade etme.
istida: resmî makamlara bir işin yapılmasını, yerine getirilmesini istemek maksadıyla yazılan yazı, dilekçe, arzuhâl.
koğuş: hastahane, kışla, hapishane gibi umumî binalarda çok sayıda kişinin oturmasına veya yatmasına mahsus bü-

yük oda.

komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.

mihlamak: çivilemek, çivi ile çakmak.

mahkeme: hâkimler heyeti.

mahrum: bir şeye sahip olamayan, yoksun.

makam: memuriyet, memurluk yeri.

mecbur: zorunda kalma.

meşgale: iş güc, iş, uğraş, meşguliyet, meşgul olunan şey.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

mücadele: savaşıma, çatışma, kavga.

müddeiumum: savcı.

muhafaza: koruma.

müsaade: izin.

mütalâa: bir şeyi etrafıca düşünme, tetkik etme.

numune: örnek.

reis: başkan.

resmî: devlet adına olan.

rica: dileme, isteme.

sadık: sözünde, işinde doğru olan, dostluğu ve bağlılığı içten olan.

siyaset: politika.

suikast: birini öldürmeye kast etme, birini öldürmek kastıyla sinsiçe plan kurma.

tecrid-i mutlak: hiç kimse ile görüşmemek, hücre hapsi.

teselli: avutma, acısını dindirme.

ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.

vaat: söz verme, ahit.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

duman beni sıkıyordu, bir pencereyi bırakmadım ki, mihlanmasın; şimdi onu da mihladılar. Hem, hapis usulü tecrit on beş gün kadar olduğu hâlde, beni üç buçuk ay tecrid-i mutlakta hiçbir arkadaşım ile temas ettirmedi-ler. Hem, üç aydan beri benim aleyhimde kırk sahifelik bir iddianame yazılıp bana gösterildi. Yeni hurufu bilme-diğimden, hem rahatsız ve hattım çok noksan olmasın-dan çok rica ettim ki, “Bana biri iddianameyi okuyacak ve dilimi bilen talebelerimden benim itiraznamemi yaza-cak iki adama izin veriniz” dedim; izin vermediler. Dedi-ler: “Avukat gelsin, okusun.” Sonra, onu da bırakmadı-lar. Yalnız bir kardeşe dediler ki: “Eski hurufa çevir, ona ver.” Hâlbuki, o kırk sahifeyi yazmak, altı-yedi günde an-cak olur. Bir saatte bana okumak işini, altı-yedi güne ka-dar uzatmak, tâ benimle kimse temas etmesin fikri ise, pek dehşetli bir istibdat ile benim bütün hukuk-ı müdafa-amı iskat etmektir. Dünyada, yüz cinayeti bulunan ve ası-lacak bir adam dahi böyle muamele göremez. Ben haki-katen bu emsalsiz işkencenin hiçbir sebebini bilmediğim-den, çok azap çekiyorum. Ben haber aldım ki, mahke-me reisi vicdanlı ve merhametlidir. Bu kanaate binaen, ilk ve son bir tecrübe olarak makamınıza bu istirhamna-me ve şekvayı yazdım.

Tecrid-i mutlakta hasta ve perişan
Said Nursî

iskat: düşürme, hükümsüz bırakma.

aleyh: karşı, karşıt.

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

emsalsiz: benzersiz.

şekva: şikayet.

hakikaten: hakikat olarak, doğrusu, gerçekten.

hat: yazı, el yazısı.

hukuk-ı müdafa: müdafa hakkı, hukuku.

huruf: harfler.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

işkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddi-manevi sıkıntı, zulüm.

istibdat: idarede görülen her türlü kanun dışı tazyik, baskı.

istirhamname: istirham mektubu, bir şey dilemek için yazılan mektup.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

mihlanma: çivilenme, çivi ile çakılma.

mahkeme: dava, duruşma.

makam: yer, mevki.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirge-mek.

muamele: davranma, davranış.

noksan: eksiklik, kusurlu oluş.

reis: başkan.

rica: dileme, isteme.

sahife: sayfa.

talebe: öğrenci.

tecrid-i mutlak: hiç kimse ile görüşmemek, hücre hapsi.

tecrit: hücre hapsi.

usul: tertip, düzen.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevi bir his.

İddianamede Benim Hakkımda Dört Esas Var:

Birinci Esas: Güya bende tefahur ve hodfuruşluk var ve kendimi müceddit biliyorum.

Ben bütün kuvvetimle bunu reddederim. Hem Mehdîlik isnadını hiç kabul etmediğimi bütün kardeşlerim şahadet ederler. Hatta Denizli'deki ehl-i vukuf, "Eğer Said mehdîliğini ortaya atsa bütün şakirtleri kabul edecek" dediklerine mukabil; Said, itiraznamesinde demiş ki: "Ben Seyyid değilim. Mehdî, Seyyid olacak" diye onları reddetmiş.

İkinci Esas: Neşriyatı gizlemesi.

Gizli düşmanlar yanlış mana verdirmesin. Yoksa, siyasete ve dünya asayişine temas cihetiyle değildir. Hem, eski harf ile teksir makinesini bir bahane bulmasınlar. Mustafa Kemal'e karşı Nurun tokadı ise **(HAŞİYE)** altı mahkeme ve Ankara makamâtı bilmiş, ilişmemişler ve bize

HAŞİYE: İddianamede yanlış bir mana verip, Nurun kerametlerinden tokat tarzındaki bir kısmını, medar-ı ittiham saymış: Güya Nurlara hücum zamanında gelen zelzele gibi belâlar, Nurun tokatlarıdır! Hâşâ, Sümme hâşâ! Biz öyle dememişiz ve yazmamışız. Belki mükerrer yerlerde hüccetleriyle demişiz ki: "Nurlar makbul sadaka gibi, belâların def'ine vesiledir. Ne vakit Nurlara hücum edilse, Nurlar gizlenir, musibetler fırsat bulup, başımıza geliyorlar."

Evet Nurun binler şakirtlerinin tasdik ve müşahedeleriyle, yüzler vukuat ve hâdisat ile tesadüf ihtimali olmayan o hâdisatın tevafukları; ve Kur'an'ın müteaddit işaret ve tevafukatıyla, hatta mahkemelerde kısmen gösterildiği cihetle, kat'i kanaatimiz var ki; tevafukat, Risale-i Nur'un makbuliyetine bir ikram-ı İlâhîdir ve Kur'an hesabına Nurlara bir nevi kerametlerdir.

asayiş: kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

cihet: yön.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

şakirt: talebe, öğrenci.

güya: sanki.

haşîye: dipnot.

hodfuruş: kendini beğendirmeğe çalışan, kendini satan,

övünen, övünge.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

kuvvet: güç, kudret.

mahkeme: dava, duruşma.

makamat: makamlar.

Mehdî: hadislerle göre ahir zamanda tevhidî esas alarak imanı muhafaza edip İslâmîyeti hurafelerden ve bid'alarından arındırarak zamanın an-

layışına göre yenileyecek olan âlim ve önder zat.

müceddit: hadis-i şerifle, her asır başında geleceği müjdelenen dinin yüksek hizmetkârı; dine yeni bir tarzla yaklaşan, asrın şartlarına göre ve ortaya atılan yeni şüphe ve taarruzlara karşı dini yorumlayıp kuvvetlendiren büyük âlim.

neşriyat: yayınlar.

red: reddetme, kabul etme.

siyaset: politika.

tefahur: yaptıklarıyla övünme, böbürlenme.

teksir: çoğaltma.

beraat verdiler ve Beşinci Şua ile beraber bütün kitaplarımızı iade ettiler. Hem onun fenalığını göstermek, ordunun kıymetini muhafaza etmek içindir. Bir şahsı sevmemesi, orduyu muhabbetkârâne sena içindir.

Üçüncüsü: “Emniyeti ihlâl teşvik ediyor” demesine mukabil; yirmi sene zarfında, yüz bin adam Nurcuların, yüz bin nüsha Nur Risalelerinin altı mahkemede ve on vilâyette emniyeti ihlâl ve asayiş bozmaya dair, on vilâyetin zabıtalrı ve altı mahkeme hiçbir maddeyi kaydetmemesi ve bulmaması, bu acip ittihamı çürütüyor. Bu yeni iddianamede üç mahkemenin bize beraat verdikleri aynı noktalara ait ve cevapları mükerreren verilmiş, ehemmiyetsiz birkaç meseleye cevap vermek manasızdır. O meselelerle bizi ittiham etmek, ondan bize beraat veren Ankara Ağır Ceza ve Denizli ve Eskişehir Mahkemelerini ittiham etmek hükmünde olmasından, cevabını onlara bırakıyorum ve ondan başka da iki üç mesele var.

• *Birisi:* İki sene Denizli ve Ankara Ağır Ceza Mahkemelerinde inceden inceye tetkikten sonra, bize beraat verip, o kitabı bize iade ettikleri hâlde, o Beşinci Şuan bir-iki meselesini, ölmüş gitmiş bir kumandana tatbik edip, bize suç gösteriyor. Biz dahi deriz: Ölmüş gitmiş, hükûmetten alâkası kesilmiş bir şahıs aleyhinde tatbik edilebilen küllî bir haklı tenkidi hiçbir kanun suç saymaz.

Hem küllî bir tevil manasından makam-ı iddia cerbezisiyle o kumandana bir hisse çıkarıp ona tatbik etmiş.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

alâka: ilgi, ilişki, bağ.

aleyh: karşı, karşıt.

asayiş: kanun ve nizâm hâkimiyetinin sağlanması.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

cerbeze: haksız yere aldatıcı sözlerle karşı tarafı iknaya çalışmak, demogoji.

dair: alâkalı, ilgili.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

emniyet: güvenlik.

hisse: pay, nasip.

hükmünde: değerinde, yerinde.

iade: geri verme.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

ihlâl: bozma, zarar verme.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kıymet: değer.

kanun: yasa.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

kumandan: komutan.

mahkeme: dava, duruşma.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden (savcı).

mesele: önemli konu.

muhabbetkârâne: sevgi göstererek, sevgi gösterene, muhabbet edene yaraşır şekilde.

muhafaza: koruma.

mukabil: karşılık.

mükerreren: mükerrer olarak, tekrar olarak, tekrar be tekrar.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

sena: methetme, övme.

tatbik: yerine getirme, uygulamak.

tenkit: eleştirme.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

tevil: sözün ilk bakışta beliren anlamını değil de, ihtimal dahilinde bulunan diğer anlamlarını alarak yorumlama veya muhtemel manaların birini tercih etme.

vilâyet: il.

zabıta: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zarfında: süresince.

Böyle yüzde bir adam ancak fehmeden bir mana mahrem ve gizli bir risalede bulunmasını hiçbir kanun suç sayamaz. Hem o risale harika bir tarzda müteşabih hadislerin tevillerini beyan etmiş. O beyan otuz-kırk sene evvel olduğu ve üç mahkemeye ve mahkemenize ve Ankara'nın altı makamatına üç sene zarfında iki defa takdim edilip tenkit görmeyen müdafaa ve itiraznamemde kat'î cevap verildiği hâlde, o hadisin hakikatini beyan sadetinde bir kusurlu şahsa mutabık çıkmasını hiçbir kanun suç sayamaz.

Hem o şahsı tenkit, o içinde bulunduğu ve kusurlara sebep olduğu bir inkılâbın hasenatı yalnız onun değil, belki ordunun ve hükûmetindir. Onun da yalnız bir hissesi var. Onun kusurları için onu tenkit etmek, elbette bir suç olmadığı gibi, "İnkılâba hücum ediyor" denilemez. Hem, bu kahraman milletin ebedî bir medar-ı şerefi ve Kur'an ve cihad hizmetinde dünyada pırlanta gibi pek büyük bir nişanı ve kılıçlarının pek büyük ve antika bir yadigârı olan Ayasofya Camiini puthaneye ve Meşihat Dairesini kızların lisesine çeviren bir adamı sevmemek, bir suç olması imkânı var mı?

• *İddianamede sebep-i ittiham ikinci mesele:* Üç mahkemede ondan beraat kazandığımız ve kırk sene evvel bir hadisin harika tevilini beyan ederken, cin ve insin şeyhülislâmı Zembilli Ali Efendinin "Şapkayı şaka ile dahi başa koymaya hiçbir cevaz yok" demesiyle beraber, bütün şeyhülislâmlar ve bütün ulema-i İslâm cevazına müsaade etmedikleri hâlde; avam-ı ehl-i iman, onu

antika: değerli ve mükemmel sanat eseri.

avam-ı ehl-i iman: ehl-i iman, mü'minlerin avam tabakası.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cevaz: caiz olma, izin, ruhsat, yapılmasına teşvik olunma-

yan, ancak mâni de olunmayan iş.

cihad: düşmanla savaşma, Allah yolunda malla ve canla düşmana karşı savaşmak.

cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

evvel: önce.

fehmetmek: anlamak, kavramak, idrak etmek.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya

Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hakikat: gerçek, asıl, esas.

harika: olağanüstü.

hasenat: iyi ameller, iyi işler, hayırlar.

hisse: pay, nasip.

hücum: saldırma.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

inkılâp: bir halden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.

ins: insan, beşer, âdemoğlu.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

kanun: yasa.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kusur: eksiklik, özür, suç, kaba-hat.

mahkeme: dava, duruşma.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

makamat: makamlar.

medar-ı şeref: şeref kazandıran sebep.

meşihat: şeyhülislâmlık.

mesele: önemli konu.

müdafaa: savunma.

müsaade: izin.

mutabık: birbirine uyan, uygun.

müteşabih: manası açık olmayan, mecazi manaya elverişli olan ayet ve hadisler.

nişan: iz, belirti, alâmet.

pırlanta: foyasız, yuvarlakça, parlak, kıymetli elmas.

puthane: putların toplandığı yer, putperest tapınağı.

sadet: konuşulan madde, asıl konu, esas mana.

sebeb-i ittiham: suçlamaya sebep olan şey.

takdim: arz etme, sunma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tenkit: eleştirme.

tevil: Kur'an ve hadislerin açıklanmasında, geçerli bir delil veya sebepten dolayı, ayeti ilk bakışta görünen manasından alıp, taşıdığı diğer manalardan, bir veya birkaçı ile tefsir etme.

ulema-i İslâm: İslâm âlimleri.

yadigâr: bir kimseyi veya olayı hatırlatan eşya veya kimse.

zarfında: süresince.

adem-i müsaade: izinsizlik, müsaadesizlik.

ahali: halk.

allâme: pek çok konuda ihtisas sahibi büyük bilgin, ilmi seviyesi çok yüksek olan âlim, üstad-ı azam.

avam-ı ehl-i iman: ehl-i imanın, mü'minlerin avam tabakası.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri çürütme, reddetme.

ekser: pek çok.

emniyet: güvenlik.

evvel: önce.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.

fıkra: bent, madde, paragraf.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

ihlâl: bozma, zarar verme.

ihtilâl: isyan, ayaklanma, baş kaldırma.

ihtiyar: irade, tercih.

iman: inanç, itikat.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

inziva: bir köşeye çekilme, tek başına yaşama, dünya işlerinden vaz geçme, dünyadan el-etek çekme.

isyan: başkaldırma, itaatsizlik, emre karşı gelme.

itiraz: kabul etmediğini belirtme,

giymeye mecbur olduğu zaman, o büyük allâmelerin adem-i müsaadeleri ile, onlar tehlikede, yani ya dinini bırakmak, ya isyan etmek vaziyetinde iken, kırk sene evvel Beşinci Şuân bir fıkrası, "Şapka başa gelecek, 'Secdeye gitme!' diyecek. Fakat, baştaki iman, o şapkayı da secdeye getirecek, inşaallah, Müslüman edecek" demesiyle, avam-ı ehl-i imanı hem isyan ve ihtilâlden, hem ihtiyarıyla imanını ve dinini bırakmaktan kurtardığı; ve hiçbir kanun münzevilere böyle şeyleri teklif etmediği; ve yirmi senede altı hükûmet beni onu giymeye mecbur etmediği; ve bütün memurlar dairelerinde ve kadınlar ve çocuklar ve camidekiler ve ekser köylüler onu giymeye mecbur olmadıkları ve şimdi resmen askerin başından kalktığı; ve örme ve bere, çok vilâyetlerde yasak olmadığı hâlde; hem benim, hem kardeşlerimin bir sebep-i ittihamımız gösterilmiş. Acaba dünyada hiçbir kanun, hiçbir maslahat, hiçbir usul, bu pek manasız ittihamı bir suç sayabilir mi?

• *Üçüncü medar-ı ittiham:* Emirdağ'ında emniyeti ihlâl teşviktir. Buna karşı itiraz ise,

Evvelâ, buradaki mahkemeye, hem Ankara'nın altı makamatına bu mahkemenin malûmat ve müsaadesiyle verilen ve cerh edilmeyen itiraznamedir. Onu aynen şimdi iddianameye karşı itiraz olarak izhar ediyorum.

Saniyen, Emirdağ'ında orada bütün benim ile konuşan zatların şahadetleriyle ve ahalinin ve zabitanın tasdiğiyle, beraatimden sonra bütün kuvvetimle inzivamda

karşı çıkma.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet alınma.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kanun: yasa.

kuvvet: güç, kudret.

makamat: makamlar.

malûmat: bir iş veya mevzu hakkındaki bilgiler.

maslahat: uygun iş, yerine

göre icap eden davranış.

mecbur: zorunda kalma.

medar-ı ittiham: suçlanma sebebi.

münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.

müsaade: izin.

Müslüman: İslâm dinine bağlı, dindar, mütedeyyin.

resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.

saniyen: ikinci olarak.

sebeb-i ittiham: suçlamaya sebep olan şey.

secde: namazda, alınla beraber burnu yere koyma şeklindeki ibadet vaziyeti.

tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

usul: yol, tarz, üslûp, şekil.

vaziyet: durum.

vilâyet: il.

zabita: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zat: kişi, şahıs.

dünya siyasetine karışmaktan çekinmişim; hatta, telifi ve muhabereyi de bırakmışım. Yalnız tekrar-ı Kur'âniye ve meleklerle dair iki nükteden başka telif etmedim. Ve haftada bir mektup, bir yere Nurlara teşvik için yazardım. Hatta, müftü olan öz kardeşime ve yirmi sene yanımda talebelik eden ve beni çok merak eden ve bayram tebrikleri yazan o biraderime üç senede üç-dört mektup yazdım. Memleketimdeki biraderime yirmi senede hiç yazmadığım hâlde, iddianamede beni emniyeti ihlâl suçu ile ittiham edip ve cerbeze ile eski nakaratı tazeleyerek, “İnkılâba karşı geliyorum” demiş.

Buna karşı deriz: Yirmi sene zarfında yirmi bin Nur nüshalarını merak ve kabul ile okuyan yirmi bin, belki yüz bin adamdan, altı mahkeme ve alâkadar on vilâyetin zabıtalrı, emniyeti ihlâlde dair hiçbir maddeyi kaydetmemesi gösteriyor ki, hakkımızda, binler ihtimalden ancak bir tek ihtimal ile, bir imkâna kat'î vukuat nazarıyla bakıyor. Hâlbuki, iki-üç ihtimalden bir ihtimal olsa, eseri görülmezse, hiçbir suç olmaz. Hem, binler ihtimalden bir ihtimal değil, belki her adam, hem aleyhime hücum eden müddei, çok adamları öldürebilir, anarşist ve komünist hesabına emniyeti, asayışı bozabilir, emniyeti ihlâl edebilir. Demek böyle pek acip ve ifratkârâne imkânâtı vukuat yerinde istimal etmek, adliye ve kanuna karşı ihanettir.

Hem her hükûmette muhalifler bulunur. Yalnız fikren muhalefet, bir suç olmaz. Hükûmet ele bakar, kalbe bakmaz. Ve bilhassa vatan ve millete zararsız çok hizmeti ve

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
aleyh: karşı, karşıt.
anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, karışıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.
asayiş: kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.
bilhassa: özellikle.
birader: kardeş, erkek kar-

deş.
cerbeze: haksız yere aldatıcı sözlerle karşı tarafı iknaa çalışmak, demogoji.
dair: alâkalı, ilgili.
emniyet: güvenlik.
fikren: fikir ile, düşünerek, zihnen.
hücum: saldırma.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

ifratkârâne: aşırı giderek.
ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.
ihlâl: bozma, zarar verme.
ihhtimal: olabilirlik.
imkân: mümkün olma, olabilirlik.
imkânât: imkânların olabilirlikler, olması ve olmaması ihtimal dahilinde olanlar.
inkılâp: değişme, dönüşüm, köklü değişme.
istimal: kullanma.
ittihâm: suç altında bulunma,

töhmetsiz olma, töhmet altında olma.

kanun: yasa.

kat'î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.

komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen in mensubu olan kimse.

mahkeme: dava, duruşma.

memleket: bir insanın doğup büyüdüğü yer.

müddei: dava eden, davacı.

müftü: il ve ilçelerde din işlerine bakan ve dinî meselelerle ilgilenen görevli kimse.

muhabere: haberleşme.

muhalefet: birinin düşüncesine zıt düşüncede bulunma, karşı koyma, bir düşünce, fiil veya harekete karşı durma.

muhalif: muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, bir fiil veya düşünceye karşı gelen.

nakarat: çok sık tekrarlanmaktan dolayı bıkkınlık veren söz.

nazar: bakış, fikir.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

telebe: öğrenci.

tekrarat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın tekrarlamaları, Kur'an'da tekrarlanan ibare, mevzu ve ayetler.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

vilâyet: il.

vukuat: vuku bulan şeyler, hadiseler, olaylar.

zabita: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zarfında: süresince.

faydası bulunan ve sonra hayat-ı içtimaiyeye karışmayan ve tecrid-i mutlakta yaşattırılan ve eserleri âlem-i İslâmın en mühim merkezlerinde kemal-i takdir ve tahsin ile karışılan **(HAŞİYE)** bir adam hakkında, bu pek acip ve asılsız ittihamları yapanlar, anarşilik, belki komünistlik hesabına bilmeyerek istimal ediliyor diye, endişe ediyoruz.

Bazı emarelerle bildim ki; gizli düşmanlarımız, Nurun kıymetini düşürmek fikriyle, siyaset manasını hatırlatan mehdilik davasını tevehhüm ile, güya Nurlar buna bir alettir diye çok asılsız bahaneleri araştırıyorlar. Belki, benim şahsıma karşı bu işkenceler bu evhamlarından ileri geliyor. Ben o gizli zalim düşmanlara ve onları aleyhimizde dinleyenlere deriz: Hâşâ, sümme hâşâ! Hiçbir vakit böyle haddimden tecavüz edip, iman hakikatlerini şahsiyetime bir makam-ı şanüşeref kazandırmaya alet

HAŞİYE: Bu eserleri hakkında makam-ı iddia, iddianamesinde yüz yanlışından, sekseninci yanlışında demiş ki: “Beşinci Şua’daki teviller yanlıştır.”

Elcevap: Beşinci Şua’da “Allahü a’lem bir teveli budur” cümlesi denildiğinden, manası budur ki: “ Bu hadisin bir ihtimali ile manası bu olmak mümkündür” demektir. Bu ise mantıkça tekzibi kabil değil. Yalnız muhaliyetine ispat ile tekzip edilebilir.

Saniyen: Yirmi seneden beri, belki kırk seneden beri benim muarızlarım ve Risale-i Nur’a itiraza çalışanlar, hiçbir tevilimiz ilmen, mantıken reddetmedikleri ve o muarız ulemalarla beraber Nur Şakirtlerinin binler âlimleri tasdik edip, “fihi nazarun” demedikleri hâlde; Kur’ân’ın kaç sure olduğunu bilmeyen bunu inkâr ile karşılaşa, ne kadar insaf haricinde olduğunu insafınıza havale ediyorum.

Elhâsıl, tevilin manası, hadisin veyahut ayetin birçok manalarından bir mümkün ve muhtemel manası demektir.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

aleyh: karşı, karşıt.

anarşi: her türlü düzen ve otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

dava: iddia.

emare: âlâmet, belirti, nişan.

endişe: kaygı.

evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.

şahsiyet: kişilik.

güya: sanki.

hâşâ: asla, katiyen, öyle değil, Allah göstermesin.

haşiye: dipnot.

hakikat: gerçek, esas.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

işkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.

iman: inanç, itikat.

istimal: kullanma.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kıymet: değer.

kemal-i tahsin: güzel bulmanın en mükemmeli, en mükemmel beğenme.

kemal-i takdir: takdirin en mükemmeli.

komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen in mensubu olan kimse.

makam-ı şanüşeref: şan ve şeref makamı.

Mehdi: bazı hadislerle göre kıyamet yaklaşınca zulmü ve şirki ortadan kaldırarak inan-lara saadet ve adaleti getirecek Ehl-i Beytin neslinden gelen imam.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

sümme hâşâ: kat’iyen olmaz, Allah esirgesin.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

tecavüz: haddini aşma, söz ve harekette ileri gitme.

tecrid-i mutlak: hiç kimse ile görüşmemek, hücre hapsi.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

etmediğime bu yetmiş beş, hususan otuz senelik hayatım ve yüz otuz Nur Risaleleri ve benim ile tam arkadaşlık eden binler zatlar şahadet ederler.

Evet, Nur Şakirtleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki; şahsıma değil bir makam, şan-şeref ve şöhrat vermek ve uhrevî ve manevî bir mertebe kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatımı ve fânî makamâtımı, belki lüzum olsa ahiret hayatımı ve herkesin aradığı uhrevî bâkî mertebeleri feda etmeyi, hatta Cehennemden bazı bîçareleri kurtarmaya vesile olmak için, lüzum olsa Cenneti bırakıp Cehenneme girmeyi kabul ettiğimi, hakikî kardeşlerim bildikleri gibi, mahkemelerde dahi bir cihette ispat ettiğim hâlde; beni bu ittihamla Nur ve iman hizmetime bir ihlâssızlık isnat etmekle ve Nurların kıymetlerini tenzil etmekle milleti onun büyük hakikatlerinden mahrum etmektir.

Acaba, bu bedbahtlar dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi dini ve imanı dünyaya alet ediyor tevehhümüyü, dünyadaki ehl-i dalâlete meydan okuyan ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî, hem lüzum olsa uhrevî hayatlarını feda eden ve mahkemelerde dava ettiği gibi, bir tek hakikat-i imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyen ve siyasetten ve siyasî manasını işmam eden maddî ve manevî mertebelerden ihlâs sırrı ile bütün kuvvetiyle kaçan ve yirmi sene emsalsiz işkencelere tahammül edip, siyasete imanî meslek itibarıyla tenezzül etmeyen

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.
bîçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön.
dava: iddia.
dünyevî: dünyaya ait.
ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yol-

dan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
emsalsiz: benzersiz.
fânî: ölümlü, geçici.
feda: gözden çıkarma, uğruna verme.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
şakirt: talebe, öğrenci.
şanüşeref: şan ve şeref.
şöhret: herkesçe bilinme, tanınma durumu, ün.

hakikat: gerçek.
hakikat-ı imaniye: imana ait olan gerçek.
hakikî: gerçek.
hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
hüccet: delil.
hususan: bilhassa, özellikle.
işkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.

işmam: biraz duyurma, çılatma.
ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.
iman: inanma, itikat.
imanî: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.
isnat: dayanma, dayandırma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
itibar: değer.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kıymet: değer.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kuvvet: güç, kudret.
maddî: madde ile alakalı, cismanî.
mahkeme: dava, duruşma.
mahrum: bir şeye sahip olamayan, yoksun.
makam: yer, mevki.
makamat: makamlar.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mertebe: derece, basamak.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
sır: gizli hakikat.
saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.
siyaset: politika.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.
tenezzül: kendine aykırı düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.
tenzil: kıymetten düşürme, değerini indirme.
tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.
uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.
vesile: aracı, vasıta.
zat: kişi, şahıs.

âdet: görenek, usul, alışkanlık.
adi: sıradan.
ahir: son.
bîçare: çaresiz, zavallı.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
cari: cereyan eden, akan, işleyen.
cihet: yön.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ehemmiyetsiz: önemsiz.
esbap: sebepler, vasıtalar.
fazilet: değer, meziyet, iman ve ifran itibarıyla olan yüksek derece.
fevkalâde: olağanüstü.
sevk: şiddetli arzu, aşırı istek ve heves.
garip: kimsesiz, zavallı.
gerçi: öyle ise de, her ne kadar.
hak: doğruluk.
hakikat: gerçek.
halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.
himmet: yardım, ihsan, lütuf.
hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'ân hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
hüsnüzan: bir kimsenin veya bir hâdisenin iyiliği hakkındaki vicdanî ve iyi kanaat.
hususî: özel.
isnat: dayanma, dayandırma.
itibar: değer.
itikad: kesin inanma, iman.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
kabir: mezar.
kanun: yasa.
kuvve-i imaniye: iman kuvveti.
kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.
mabeyn: ara.

ve kendini nefsi itibarıyla talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan daima himmet ve dua bekleyen ve kendi nefsinin çok bîçare ve ehemmiyetsiz itikat eden bir adam hakkında bazı halis kardeşleri, Risale-i Nur'dan aldıkları fevkalâde kuvve-i imaniyeye mukabil onun tercümanı olan o bîçareye —tercümanlık münasebetiyle— Nurların bazı faziletlerini hususî mektuplarında ona isnat etmeleri ve hiçbir siyaset hatırlarına gelmeyerek, âdete binaen, insanlar sevdiği adî bir adama da, “Sultanımsın, velinimetimsin” demeleri nev'inden yüksek makam vermeleri ve haddinden bin derece ziyade hüsnüzan etmeleri ve eskiden beri üstat ve talebeler mabeyninde cari ve itiraz edilmeyen makbul bir âdet ile teşekkür manasında pek fazla methüsena etmeleri ve eskiden beri makbul kitapların ahirlerinde mübalâğa ile methiyeler ve takrizler yazılmasına binaen, hiçbir cihetle suç sayılabilir mi? Gerçi mübalâğa itibarıyla hakikate bir cihette muhaliftir; fakat, kimsesiz, garip ve düşmanları pek çok ve onun yardımcıları kaçırarak çok esbap varken, insafsız çok muterizlere karşı sırf yardımcılarının kuvve-i maneviyelerini takviye etmek ve kaçmaktan kurtarmak ve mübalâğalı met-hedenlerin şevklerini kırmamak için onların bir kısım medihlerini Nurlara çevirip, bütün bütün reddetmediği hâlde, onun bu yaşta ve kabir kapısındaki hizmet-i imaniyesini dünya cihetine çevirmeye çalışan bazı resmî memurların ne derece haktan, kanundan, insaftan uzak düştükleri anlaşılır.

makam: yer, mevki.
makbul: kabul edilmiş, geçerli, reddedilmeyen.
medih: övmek.
methiye: birini övmek maksadıyla yazılmış eser; kaside.
methüsena: methedip övmek.
mübalâğa: bir işi, bir şeyi çok büyütme, abartma.
muhalif: zıt, karşıt.
mukabil: karşılık.
münasebet: vesile, alâka, bağ.
muteriz: itiraz eden, karşı çıkan, itirazcı.
nefis: kişinin kendisi, iyiliğe de kötülüğe de meyli olan duygu.
nevi: çeşit, tür.
red: kabul etmeme.
resmî: devlet adına olan.
siyaset: politika.
takriz: övme yazısı, bir eser hakkında yazılan ve eserin başına konulan övgü yazısı.
takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tas-

dik etme.
talebe: öğrenci.
teşekkür: yapılan bir iyilik karşısında minnet, memnuniyet ve şükür ifade etme, şükretme.
tercüman: çeşitli hâl, durum, maksat veya duyguları ifade etme vasıtası.
üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.
velinimet: nimeti veren, nimete sebep olan.
ziyade: çok, fazla.

Son sözüm, ¹ «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَآتَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ» 'dur.

Said Nursî

LÂHİKA

Sorgu hâkimliğinin son tahkikat kararnamesinin arkasında denilmiş ki: “Heyet-i Vekile Mu’cizat-ı Kur’âniyeyi, yani yalnız Yirmi Beşinci Söz risalesini, üç ayetin medeniyete karşı beyanatı, şimdiki kanun-i medeniyete uygun gelmediği bahanesiyle resmen dağılmasının yasak edilmesine ve toplanmasına dört ay evvel bir karar vermiş” diye yazılı gördüm.

Buna cevaben: Mu’cizat-ı Kur’âniye şimdi Zülfikar’da-
dır ve Zülfikar’ın dört yüze yakın sahifesinden yalnız iki
sahifesinde otuz sene evvel medeniyetin Kur’ân’a karşı
tenkitlerine itiraz edilmez bir tarzda cevap verilen ve üç
eski risalelerimde bulunan üç ayetin tefsiridir. Biri teset-
tür-i nisvan hakkındaki ayet, *ikincisi* irsiyet hakkında

² فَلَا مَّهَ السُّدُسُ , üçüncüsü yine irsiyet hakkında

³ فَلَلَّذَكَرَ مَثْلُ حَظِّ الْأَنْثَيْنِ ayetlerindeki hakikatlerin hik-

metini, feylesofları ilzam edecek bir surette iki sahifeyi

1. Her musibette deriz: “Biz Allah’ın kullarıyız; sonunda yine Ona döneceğiz. (Bakara Suresi: 156.)”

2. O zaman annenin mirastan hakkı altıda birdir. (Nisa Suresi: 11.)

3. Eğer vârisler hem erkek, hem de ki kardeşler ise, erkeğe iki kız hissesi vardır. (Nisa Suresi: 176.)

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

beyanat: açıklamalar, izahlar.

cevaben: cevap olarak, karşı-

lık şeklinde.

evvel: önce.

feylesof: sapık fikirli, felsefe ile uğraşan.

hakikat: gerçek, esas.

hâkim: yargıç.

Heyet-i Vekile: vekiller he-

yeti, bakanlar kurulu, kabine.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

ilzam: susturma, cevap veremez hâle getirme.

irsiyet: veraset, miras intikali.

itiraz: kabul etmediğini be-

lirtme, karşı çıkma.

kanun-i medeniyet: medeniyetin kanunu.

kararname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmi yazı.

lâhika: ek, ilâve.

medeniyet: ilim, teknik, sanayi ve ticaretin nimetlerinden gerçek anlamda yararlanarak, bolluk, güvenlik ve rahatlık içinde yaşayış.

mu’cizat-ı Kur’âniye: Kur’ân’ın mu’cizeleri.

resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.

sahife: sayfa.

suret: biçim, şekil, tarz.

tahkikat: araştırmalar, soruşturmalar.

tarz: biçim, şekil, suret.

tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, açıklaması.

tenkit: eleştirme.

tesettür-i nisvan: kadınların örtünmesi.

yirmi sene evvel ve başka risalelerimde otuz sene evvel yazdığım hâlde, bugün yazılmış gibi tevehhümüyle dört yüz sahife *Zülfikar* yasak edilmesinin yerine, o iki sahife-yi *Zülfikar*’dan çıkarıp kitabımızı bize iade etmek kanunen hakkımızdır. Nasıl bir mektupta zararlı bir iki kelime bulunsa, o kelimeler kaldırılır, mütebakisinin neşrine izin verilir; bu kabîlden, mahkeme-i âdilenizden bu hakkımızı isteriz.

Bir ay evvel bize verilen kırk sahifelik iddianameyi birisi yanıma gelip bana okumaya imkân bulamadığından, bugün 11 Haziran’da yeni olarak iddianameyi bana okudular. Ben dinledim. Gördüm ki, size yazdığım iki ay evvel itiraznamem, bir aya yakın evvel de itiraznamemin tetimmesi ve lâhikası, hem Ankara’nın altı makamâtına, hem makamınıza da verilmiş. İşte bu itirazname, o iddianameyi esasıyla kesiyor ve reddediyor. Yeniden iddianameye karşı itirazname yazmaya hiç lüzum görmüyorum. Yalnız iki üç noktayı makam-ı iddiaya hatırlatmak nev’inden derim ki:

• Ben iddianameyi nazar-ı itibara alıp cevap vermediğimin sebebi, bizi beraat ettiren üç âdil mahkemenin haysiyetini kırmamak ve ihanet etmemek içindir. Çünkü, o mahkemeler, şimdi iddianamedeki esasları tamamıyla inceden inceye tetkikten sonra bize beraat vermişler. Onların beraatini hiçe saymak, adliyenin şerefine ilişmektir.

âdil: adaletli olan, doğruluk gösteren.

adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.

beraat: temize çıkma; bir dava-nın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

evvel: önce.

şeref: onur, haysiyet.

haysiyet: şeref, onur, itibar.

iade: geri verme.

iddianame: iddia yazısı, sav-cının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.

imkân: iyi şart, elverişli şart.

itirazname: itiraz kâğıdı, itir-az dilekçesi.

kabil: tür, gibi.

kanunen: kanuna göre, ka-nunca, kanuna uyarak, kanun

yolu ile.

lâhika: ek, ilâve.

mahkeme-i âdile: adaletle hükmeden mahkeme, âdil mahkeme.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu da-va eden, savcı.

makamat: makamlar.

mütebaki: geri kalan.

nazar-ı itibar: dikkate alma, dikkate değer gören bakış.

neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma,

yayma.

nevi: çeşit, tür.

sahife: sayfa.

tetimme: bit konuyu veya eseri tamamlamak için ekle-nen kısım, ek.

tetkik: dikkatle araştırma, in-celeme.

tevehhüm: vehimlenme, ku-runtuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düş-me.

• **İkinci nokta:** Makam-ı iddia, cerbezesiyle, binler mesail içinde bir iki meseleye, hatırımza gelmeyen bazı manalar vererek bizi ittiham ediyor. Hâlbuki, o mesailer, Nurun büyük mecmualarında var. Mısır Camiü'l-Ezher uleması ve Şam-ı Şerif büyük âlimleri ve Mekke-i Mükerrreme ve Medine-i Münevvere'nin müdakkik hocaları ve Halep ve saire, hususan Diyanet Riyasetinin muhakkik âlimleri onları görüp kemal-i takdirle tahsin ve tasdik ettikleri hâlde, hocavari ve âlimâne bazı ilmî itirazları bu iddianamede hayretle ve taaccüple gördüm. Haydi, bazı yanlışlarını bulunsan bile, binler âlimlerin görmedikleri veya ilişmedikleri itiraznamedeki o yanlışlar, hakikî olsa da, bir suç olamaz; yalnız ilmî bir hata olabilir.

Hem üç mahkeme, bütün Risale-i Nur'u ve bizleri beraat ettirdi. Yalnız Eskişehir Mahkemesi bir tesettür-i nisvan meselesine dair Yirmi Dördüncü Lem'anın on beş kelimesini sebep gösterip bana ve yüzde on beş arkadaşına hafifçe bir ceza verdi. Size takdim ettiğim tetimme-i itirazımda üç yüz elli bin tefsirin hükmüne ittiba ile o tefsirim için mahkûmiyetimi, "Rûy-i zeminde adalet varsa, o hükmü kabul etmez" diye yazmışım. Makam-ı iddia, bin dereden su getirir gibi, yirmi seneden beri yazılan kitap ve mektupların bazı cümlelerini zekâvetiyle aleyhimize çevirmeye çalışmış. Hâlbuki, bu noktada bizi beraat ettiren üç değil, belki beş-altı mahkeme bu mevhum suçta bize şerik oluyorlar. Ben o âdil mahkemelerin haysiyetine ilişmemek lâzım geliyor diye, makam-ı iddiaya hatırlatıyorum.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
âdil: adaletli olan, doğruluk gösteren.
aleyh: karşı, karşıt.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
âlimâne: bilerek, bilene yakışır tarzda.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılmı.
cerbeze: haksız yere aldattıcı

sözlerle karşı tarafı iknaa çalışmak, demagoji.
dair: alâkalı, ilgili.
Diyanet Riyaseti: Diyanet İşleri Başkanlığı.
Şam-ı Şerif: şerefli Şam şehri, Suriye'ni başkenti.
şerik: ortak.
hakikî: gerçek.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
hocavari: hocaya benzer surette, hoca gibi.
hüküm: emir, buyruk.
hususan: bilhassa, özellikle.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
ittiba: tabi olma, uyma, itaat etme.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altın-

da olma.

kemal-i takdir: takdirin en mükemmeli.

mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

Medine-i Münevvere: Nurlu Medine şehri.

Mekke-i Mükerrreme: keremli, aziz, mukaddes Mekke şehri.

mesail: meseleler.

mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.

müdakkik: tetkik eden, inceden inceye araştıran.

nokta: konu, konu ile ilgili önemli bölüm.

rûy-i zemin: yeryüzü.

taaccüp: şaşma, hayret etme, şaşakalma.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

takdim: arz etme, sunma.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

tesettür-i nisvan: kadınların örtünmesi.

tetimme-i itiraz: itiraza ilâve edilen, itirazın tamamlanması için eklenen; son itiraz dilekçesi.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

vesaire: ve başkaları, bunun gibileri.

zekâvet: zekilik; çabuk anlama, kavrama kabiliyeti.

alâka: ilgi, ilişki, bağ.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
beyanat: açıklamalar, izahlar.
celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.
cemiyet: topluluk, birlik.
cerbeze: haksız yere aldatıcı sözlerle karşı tarafı iknaa çalışmak, demagoji.
cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.
dâhil: iç, içerisi.
dair: alakalı, ilgili.
emare: alâmet, belirti, nişan.
emniyet: güvenlik.
emniyet: güvenlik; polis teşkilatı.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
şakirt: talebe, öğrenci.
hariç: dışarı.
hiddet: öfke, kızgınlık.
ifsat: fesada uğratma, bozma, düzensizlik meydana getirme.
ihlâl: bozma, zarar verme.
inkılâp: değişme, dönüşüm, köklü değişme.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.
kanunen: kanuna göre, kanunca, kanuna uyarak, kanun yolu ile.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
kusurat: kusurlar, noksanlıklar, eksiklikler, özürler.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.
menfaat: fayda.
mücahidâne: mücahitçe, cihad ederek, gayret göstererek.
muhakkik: tahkik eden, gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzü-

• **Üçüncüsü:** Ölmüş gitmiş, hükûmetten alâkası kesilmiş ve inkılâptaki bazı kusurata sebep olmuş bir reise, sarihan tenkit ve itiraz da olsa, kanunen bir suç olamaz. Hâlbuki sarahat değil, o kendi cerbezesiyle küllî beyanatımızı ona tatbik etmiş. O mahrem ve herkese bildirmedüğümüz manaları izhar ve teşhir edip umumun nazar-ı dikkatini celp ediyor. Eğer onda bir suç varsa, o makam-ı iddia suçlu olur. Çünkü halkı teşvik edip o manalara nazar-ı dikkati celp ediyor.

• **Dördüncüsü:** Üç mahkeme, cemiyet noktasında bize kat'î beraat verdiği hâlde, yine eski nakarat gibi, gizli cemiyet vehmine bin dereden su toplamak gibi emareler araştırmış. Hâlbuki, siyasi ve vatan ve millete zararlı olan müteaddit cemiyetler varken, onlara müsaade ve müsamahakârâne bakmakla beraber, bizim gibi binlerle şahitlerin ve emarelerin şahadetleriyle ve altı vilâyetin ilişmelerıyla sabit olan Nur Talebelerinin ders arkadaşlıklarına ve sırf vatan ve millet ve din menfaatine ve saadet-i dünyeviye ve uhreviye hesabına ve hariçten ve dâhilden gelen ifsat cereyanlarına karşı mücahidâne tesanütlerine “gizli cemiyet” namını vermek ve yirmi senede yüz binler Risale-i Nur şakirtlerinin emniyeti ihlâlê dair hiçbir vukuatları kaydedilmediği hâlde, “Dini alet ederek emniyeti ihlâlê halkı teşvik ediyor” diye, makam-ı iddia onları ittihâm etmesi; değil nev-i beşeri, belki zemini de hid-dete getirip, o ittihâmı reddeder.

nü inceleyerek vakıf olan.

müsaade: izin.

müsamahakârâne: hoşgörülü bir şekilde.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

nakarat: çok sık tekrarlanmaktan dolayı bıkkınlık veren söz.

nam: ad, isim.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.

reis: başkan.

saadet-i dünyeviye: dünya ile ilgili saadet, dünya hayatındaki mutluluk, dünya saadeti.

saadet-i uhreviye: ahiretle ilgili saadet, ahiretteki mutluluk.

sabit: ispat edilmiş, ispatlanmış.

sarahat: ifadedeki açıklık, açık anlatım.

sarihan: açıkça, açık olarak.

siyasi: siyasetle ilgili, siyasete ait.

talebe: öğrenci.

tatbik: uydurma, uygulama.

teşhir: gösterme, sergileme.

tenkit: eleştirme.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

umum: bütün, herkes.

vehim: zan, şüphe, yanlış ve esassız düşünce.

vilâyet: il.

vukuat: kavga, yaralama gibi emniyeti ilgilendiren olaylar.

zemin: yeryüzü.

Her ne ise, daha fazla söylemeye lüzum görmüyorum. İddianameden çok evvel yazılan itirazname ve tetimme- si ona bir cevabımızdır.

Afyon Cezaevinde Mevkuf
Said Nursî

بِسْمِ سُبْحَانَهُ ١

Afyon Mahkemesine ve Ağır Ceza Reisine beyan ediyorum ki:

Eskiden beri fitratımda tahakkümü kaldıramadığım için dünyaya karşı alâkamı kesmiştim. Şimdi o kadar manasız, lüzumsuz tahakkümler içinde hayat bana gayet ağır gelmiş; yaşayamayacağım. Hapsin haricinde yüzler resmî adamların tahakkümlerini çekmeye iktidarım yok. Bu tarz-ı hayattan bıktım. Ben sizden bütün kuvvetimle tecziyemi talep ediyorum. Şimdi kabir elime geçmiyor, hapiste kalmak bana lâzımdır. Makam-ı iddianın asılsız isnat ettiği suçlar, siz de bilirsiniz ki, yok; beni cezalandırmaz. Fakat beni manen cezalandıracak vazife-i hakikiyeye karşı büyük kusurlarım var. Eğer sormak münasip ise, sorunuz; cevap vereyim.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

alâka: ilgi, ilişki, bağ.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
evvel: önce.
fitrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.
gayet: son derece.
hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki

iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
iktidar: güç yetme, yapabilmek, bir işi gerçekleştirmek için gereken kuvvet.
isnat: dayanma, dayandırma.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
kabir: mezar.
kusur: eksiklik, özür, suç, ka-

bahat.
kuvvet: güç, kudret.
makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.
manen: mana bakımından, manaca.
mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.
münasip: uygun.
reis: başkan.

resmî: devlet adına olan.
tahakküm: zorbalık etme, zorla hükmetme, hükmü altına alma.
talep: isteme, dileme, istek, arzu.
tarz-ı hayat: hayat tarzı, yaşama şekli.
tecziye: cezalandırma, ceza verme.
tetimme: bit konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım, ek.
vazife-i hakikiye: hakikî gerçek vazife.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

alâka: ilgi, ilişki, yakınlık. bağ.

alâkadarâne: ilgilenerek, alâka göstererek.

anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, karışıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılmı.

cemiyet: topluluk, birlik.

cihet: yön.

cins: boy, soy, kavim, kabile.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

dünyevi: dünyaya ait.

fedakârâne: fedakârca, fedakârlıkla.

şakirt: talebe, öğrenci.

şimal: kuzeyde yer alan bölgeler.

hakikat: gerçek, asıl, esas.

hakiki: gerçek.

halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.

hayat-ı ebediye: ebedî ve sonsuz hayat, ahiret hayatı.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hayat-ı içtimaiye-i insaniye: insanın sosyal hayatı, insanların oluşturdukları cemiyet (toplum) hâlinde yaşama hayatı.

hususan: bilhassa, özellikle.

iltizam: birinin tarafını tutma, taraftarlık yapma, tarafgirlik.

inkâr: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

irtibat: bir şeye bağlı olma, bağlanma.

irtibat: ilgi, ilgili olma, bir şeye bağlı olama.

izale: yok etme, ortadan kaldırma.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kızıl tehlike: komünizm, dinsizlik tehlikesi.

kabile: birlikte yaşayan ve bir sülaleden gelen insanlar.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

karabet: yakınlık, hısımlık, akrabalık.

kudsî: mukaddes, yüce.

kusur: eksiklik, özür, suç, kaba-hat.

mahv: yok etme, ortadan kaldırma, bitme.

manevisi: manaya ait, maddî olmayan.

medeniyet-i beşeriye: insanlığın medeniyeti.

Evet, büyük kusurlarımdan bir tek suçum, vatan ve millet ve din namına mükellef olduğum büyük bir vazifeyi dünyaya bakmadığım için yapmadığımdan, hakikat noktasında affolunmaz bir suç olduğuna ve bilmemek bana bir özür teşkil edemediğine şimdi bu Afyon hapsinde kanaatim geldi. Nur Şakirtlerinin halis ve sırf uhrevî, Nurlara ve tercümanına karşı alâkalarına, dünyevî ve siyasi cemiyet namını verip onları mes'ul etmeye çalışanların ne kadar hakikatten ve adaletten uzak düştüklerine karşı üç mahkemenin o cihette beraat vermesiyle beraber deriz ki:

Hayat-ı içtimaiye-i insaniyenin, hususan millet-i İslâmiyenin üssülesası, akrabalar içinde samimâne muhabbet ve kabile ve taifeler içinde alâkadarâne irtibat ve İslâmiyet milliyetiyle mü'min kardeşlerine karşı manevî muavenetkârâne bir uhuvvet ve kendi cinsi ve milliyetine karşı fedakârâne bir alâka ve hayat-ı ebediyesini kurtaran Kur'ân hakikatlerine ve naşirlerine sarsılmaz bir rabıta ve iltizam ve bağlılık gibi, hayat-ı içtimaiyeyi esasıyla temin eden bu rabitaları inkâr etmekle ve şimaldeki dehşetli anarşistlik tohumunu saçan ve nesil ve milleti mahveden ve herkesin çocuklarını kendine alıp karabet ve milliyeti izale eden ve medeniyet-i beşeriye ve hayat-ı içtimaiyeyi bütün bütün bozmaya yol açan kızıl tehlikeyi kabul etmekle ancak Nur Şakirtlerine medar-ı mes'uliyet cemiyet namını verebilir. Onun için, hakikî Nur Şakirtleri çekinmeyerek, Kur'ân hakikatlerine karşı kudsî alâkalarını ve uhrevî kardeşlerine karşı sarsılmaz

mes'ul: sorumlu, yükümlü.

millet-i İslâmiye: İslâm milleti.

muhabbet: sevgi, sevmek.

mükellef: sorumlu ve yükümlü olan, bir şeyi yapmaya mecbur olan, vazifeli.

mü'min: iman eden, inanan.

muvaqqattarâne: geçici bir şekilde, geçici olarak.

naşir: eser neşreden, yayınlayan.

nam: ad, isim.

nesil: soy, zürriyet.

özür: bir kusur veya suçun hoş görülmesini gerektiren sebep, elde olmadan yapılan bir suçun bağışlanması için ileri sürülen bahane.

rabıta: münasebet, alâka, bağ.

samimâne: samimî bir şekilde, gönülden gelen bir tavırla.

siyasi: siyasetle ilgili, siyasete ait.

taife: kavim, kabile.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

temin: sağlama.

tercüman: tercüme eden, çeviren.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

üssülesas: hakikî sağlam temel.

vazife: görev.

irtibatlarını izhar ediyorlar. O uhuvvet sebebiyle gelen her bir cezayı memnuniyetle kabul ettiklerinden, mahkeme-i adilenizde hakikat-i hâli olduğu gibi itiraf ediyorlar. Hile ile, dalkavukluk ile ve yalanlarla kendilerini müdafaaya tenezzül etmiyorlar.

Mevkuf
Said Nursî

Afyon Mahkemesine, İddianameye Karşı Verilen İtirazname Tetimmesinin Bir Zeylidir

Evvelâ: Mahkemeye beyan ediyorum ki; bu yeni iddianamede, Denizli ve Eskişehir Mahkemelerimizdeki o eski iddianamelere ve aleyhimizde, sathî ehl-i vukufların sathî tahkikatlarına bina edildiğinden, mahkemenizde dava ettim ki: “Bu iddianamenin yüz yanlışını ispat etmezsem, yüz sene cezaya razıyım.” İşte o davamı ispat ettim. Yüzden ziyade yanlışların cetvelini isterseniz takdim edeceğim.

Saniyen: Ben, Denizli Mahkemesinde kitap ve evraklarımız Ankara’ya gittiği sırada, aleyhimize hüküm verilecek diye telâş ve me’yusiyetle beraber arkadaşlarıma yazdım. Ve bazı müdafaatımın ahirinde bulunan o yazdığım parça şudur:

ahir: son.
aleyh: karşı, karşıt.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bina: dayama, bir iddiayı bir şeye dayandırmak.
dalkavuk: kendisine çıkar ve yarar sağlayacak olan kimse-
lere aşırı saygı ve hayranlık göstererek yaranmak isteyen kimse.
dava: iddia.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi

olanlar, hâkimler.
evrak: kâğıt yaprakları, kitap sayfaları, yapraklar, kâğıtlar.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.
hakikat-i hâl: durumun gerçek yönü, işin aslı.
hile: aldatmaya yönelik düzen, desise.
hüküm: karar, emir.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de

içine alan yazısı.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
itiraf: başkalarının bilmediği gizli bir kusurunu söyleme, kendisi için iyi sayılmayacak bir hâli gizlemeyip söyleme.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
memnuniyet: memnunkluk, razılık, sevinçli oluş, mesruriyet.
mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

me'yusiyet: ümitsizlik.
müdafaâ: savunma, koruma.
müdafaat: müdafaalar, savunmalar.
razi: niza gösteren, kabul eden.
saniyen: ikinci olarak.
sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.
sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.
tahkikat: araştırmalar, soruşturmalar.
takdim: arz etme, sunma.
tenezzül: kendine aykırı düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.
tetimme: bit konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım, ek.
uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.
zeyil: ek, ilâve.
ziyade: çok, fazla.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adliye: mahkeme, yargılama işle-
riyle uğraşan daire.
aleyh: karşı, karşıt.
allâme: pek çok konuda ihtisas
sahibi büyük bilgin, ilmi seviyesi
çok yüksek olan âlim, üstad-ı
azam.
beddua: bir kimsenin kötü olma-
sı için dua, kötü dua.
binaen: -den dolayı, bu sebep-
ten.
cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri
çürütme, reddetme.
dehşetli: ürktücü, korkunç.
Diyanet Riyaseti: Diyanet İşleri
Başkanlığı.
eşedd-i istibdat: zorbalığın en
çetini, kanunsuz, keyfi idarenin
en şiddetlisi.
eşedd-i zulüm: zulmün en şid-
detlisi.
ehl-i hakikat: hakikati arzula-
yanlar, gerçeği bulup onun peşin-
den gidenler; Allah adamı.
şerait: şartlar.
gurbet: yabancı yere gidip kal-
ma, doğup büyüdüğü yerler di-
şında kalma.
hakikat: gerçek.
heyet-i hâkime: hâkimler heyeti,
hâkimler kurulu.
hizmet-i imaniye: imana ait hiz-
met, iman ve Kur'an hakikatleri-
nin ikna edici ve ilmi delillerle an-
laşılmasına hizmet etme.
hizmetkâr: hizmet yapan kimse,
hizmetçi.
hüccet: delil.
hücum: saldırma.
iddianame: iddia yazısı, savcının
bir dava konusundaki iddialarını
toplamış olduğu, isnat ettiği suç
ve delilleri de içine alan yazısı.
ihanet: hainlik, kötülük etme, ar-
kadan vurma.
iman: inanç, itikat.
isnat: dayandırma, mal etme, bir
şeyi bir kimseye ait gösterme.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz di-
lekçesi.
ittihâm: suç altında bulunma,
töhmetsiz olma, töhmet altında ol-
ma.
Kur'an: Allah tarafından vahiy
yoluyla Hz. Muhammed'e indiril-
miş, semavi kitapların sonuncu-
su.
mahkûm: bir mahkemece hü-
küm giymiş, hükümlü.
mecmua: tertip ve tanzim edil-
miş şeylerin hepsi, koleksiyon.
medar-ı hayret: hayret sebebi,
hayrete sevk eden.
Medine-i Münevvere: Nurlu Me-
dine şehri.

*“Eğer, Risale-i Nur’u tenkit fikriyle tetkik eden adliye memurları imanlarını onunla kuvvetlendirip veya kurtar-
salar, sonra beni idam ile mahkûm etseler, şahit olunuz,
ben hakkımı onlara helâl ediyorum. Çünkü, biz hizmet-
kârız; Risale-i Nur’un vazifesi, imanı kuvvetlendirip kur-
tarmaktır. Dost ve düşmanı tefrik etmeyerek, hizmet-i
imaniyeyi, hiçbir tarafgirlik girmeyerek yapmaya mükel-
lefiz.”*

İşte ey heyet-i hâkime! Bu hakikate binaen, Risale-i
Nur’un cerh edilmez kuvvetli hüccetleri, elbette mahke-
mede kalpleri kendine çevirmiş. Aleyhimde ne yapsanız
ben hakkımı helâl ederim; gücenmem. Bunun içindir ki,
eşedd-i zulüm ile, bir eşedd-i istibdat tarzında, şahsımı
hiç ömrümde görmediğim ihanetlerle çürütmekle, da-
marıma dokundurulduğu hâlde, tahammül ettim. Hatta
beddua da etmedim. Bize karşı bütün ittihamlara ve bü-
tün isnat edilen suçlara karşı, elinizdeki Risale-i Nur’un
mecmuaları benim mukabele edilmez müdafaanamem
ve cerh edilmez itiraznamemdirler. Medar-ı hayrettir ki;
Mısır, Şam, Halep, Medine-i Münevvere, Mekke-i Mü-
kerreme allâmeleri ve Diyanet Riyasetinin müdakkik ho-
caları, o Nur mecmualarını tetkik edip, hiç tenkit etme-
yerek, takdir ve tahsin ettikleri hâlde, iddianameyi aley-
himize toplayan zekâvetli (!) zat, Kur'an'ı, “Yüz kırk su-
redir” diye acip ve pek zahir bir yanlışıyla ne derece sat-
hî baktığı; ve Risale-i Nur bu ağır şerait içinde ve benim
gurbet ve kimsesizliğim ve perişanliyetimde ve aleyhimde
dehşetli hücumlarla beraber, yüz binler ehl-i hakikate

Mekke-i Mükerre: ke-
remli, aziz, mukaddes Mekke
şehri.
müdafaaname: müdafa
metni, savunma mektubu,
savunma dilekçesi.
müdakkik: tetkik eden, ince-
den inceye araştıran.
mukabele: karşı gelme, karşı
koyma.
mükellef: sorumlu ve yü-
kümlü olan.
perişaniyet: perişanlık, karı-
şık ve dağınık olma, acınacak

hâlde bulunma.
Risale-i Nur: Nur Risalesi, Be-
diüzzaman Said Nursi'nin
eserlerinin adı.
sathî: yüzeysel, derine inme-
yen, üstün körü.
sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldı-
ğı 114 bölümden her biri.
tahammül: kötü, güç durum-
lara karşı koyabilme gücü,
kaldırma.
tahsin: beğenme, güzel bul-
ma.
takdir: beğenme, beğendiğini

belirtme.
tarafgir: bir tarafı tutan, bir
tarafı destekleyen, taraflı.
tarz: biçim, şekil, suret.
tefrik: birbirinden ayırma, ay-
rı tutma.
tenkit: eleştirme.
tekkik: dikkatle araştırma, in-
celeme.
vazife: görev.
zahir: açık, âşıkâr.
zat: kişi, şahıs.
zekâvet: zekilik; çabuk anla-
ma, kavrama kabiliyeti.

kendini tasdik ettirdiği hâlde, daha Kur'an'ın kaç suresi var olduğunu bilmeyen o iddiacı zat, "Risale-i Nur, Kur'an'ın tefsirine ve hadislerin teviline çalışmasıyla beraber, bir kısmında, okuyanlara bir şey öğretme bakımından ilmi bir mahiyet ve kıymet taşımadığı görülmektedir" diye tenkidi, ne derece kanundan, hakikatten, adaletten ve haktan uzak olduğu anlaşılıyor.

Hem size, şekva ediyorum ki: Kırk sahifeli ve yüzer yanlış bulunan ve kalplerimizi yaralayan iddianameyi, tamamıyla bize iki saat dinlettirdiğiniz hâlde, ayn-ı hakikat bir buçuk sahifeyi, ona karşı, ısrarımla beraber iki dakika okumaya müsaade etmediğiniz için, ona mukabil itiraznamemi tamamıyla okumaya adalet namına sizden istiyorum.

Salisen: Her bir hükûmette muhalifler var. Asayişe ilişmemek şartıyla kanunen onlara ilişilmez. Ben ve benim gibi dünyadan küsmüş ve yalnız kabrine çalışanlar; elbette bin üç yüz elli senede ecdadımızın mesleğinde ve Kur'an'ımızın daire-i terbiyesinde ve her zamanda üç yüz elli milyon mü'minlerin takdis ettiği düsturlarının müsaade ettiği tarzda hayat-ı bâkiyesine çalışmayı terk edip, gizli düşmanlarımızın icbarıyla ve desiseleriyle, fânî ve kısacık hayat-ı dünyeviyesi için sefihâne bir medeniyetin ahlâksızcasına, belki bir nevi Bolşevizmde olduğu gibi vahşiyâne kanunlara, düsturlara taraftar olup onları meslek kabul etmekliğimiz hiç mümkün müdür? Ve dünyada hiçbir kanun ve zerre miktar insafı bulunan hiçbir insan,

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
asayiş: emniyet, kanun ve nizam hakîmiyetin sağlanması.
ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.
Bolşevizm: Hürriyet adına bütün insanî değerleri tahribe yönelerek, hiç bir kanun, ölçü, değer tanımaksızın sosyalist hedeflere varmayı benimseyen görüş.
daire-i terbiye: terbiye daire-

si.
desise: hile, oyun, aldatmaca.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
ecdat: dedeler, büyük babalar, atalar.
fânî: ölümlü, geçici.
şekva: şikayet.
hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hak: doğruluk.

hakikat: gerçek, doğruluk.
hayat-ı bakîye: bakî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.
hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.
icbar: zorlama, zorla ve isteği dışında bir iş yaptırma, mecbur etme, baskı.
iddia: bir fikri ısrarla savunma, dava etme.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de

içine alan yazısı.
ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
kıymet: değer.
kabir: mezar.
kanun: bir ilmin düzenlenmiş kaideleri, yasa.
kanunen: kanuna göre, kanunca, kanuna uyarak, kanun yolu ile.
Kur'an: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.
medeniyet: ilim, teknik, sanayi ve ticaretin nimetlerinden gerçek anlamda yararlanarak, bolluk, güvenlik ve rahatlık içinde yaşayış.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
muhalif: iktidara ve iktidar görüşlerine zıt düşüncede bulunan.
mukabil: karşılık.
mü'min: iman eden, inanan.
müsaade: izin.
nam: ad.
nevi: çeşit, tür.
sahife: sayfa.
salisen: üçüncü olarak.
sefihâne: sefih olan kimseye yakışır yolda, sefihçe.
sure: Kur'an'ın Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
takdis: yüceltme, mukaddes sayma, kudsî ve mübarek sayma.
taraftar: taraflı, birinin veya bir grubun tarafını tutan, bir tarafı destekleyen.
tarz: biçim, şekil, suret.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.
tenkit: eleştirme.
tevil: Kur'an ve hadislerin açıklamasında, geçerli bir delil veya sebepten dolayı, ayeti ilk bakışta görünen manasından alıp, taşıdığı diğer manalardan, bir veya birkaçı ile tefsir etme.
vahşiyâne: vahşicesine, vahşice, vahşilikle.
zat: kişi, şahıs.
zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
ahir ömür:   mr  n son devresi, hayatın son demleri.
amel: i  , uygulama, yapma.
asay   : emniyet, kanun ve nizam hâkimiyetin sağlanması.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
binaen: ... -den dolayı, bu sebepten.
caiz: yapılmasında sakınca olmayan, yapıldığında günah teşkil etmeyen, yapılması veya yapılmaması konusunda emir bulunmayıp kişinin kendi isteğine bırakılan.
cebir: zor, zorlama, baskı yapma.
ciddi: gerçek olarak, hakikaten.
ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen   l  m vakti.
eşedd-i zulüm: zulmün en şiddetlisi.
ehl-i insaf: insaf sahipleri, merhametli olanlar, orta yolu tutanlar.
emir: i   buyurma, buyruk.
emsalsiz: benzersiz.
esaret: esirlik, harp esirliği, tut-saklık.
fikren: fikir ile, d    nerek, zihnen.
Şahadet: sahit olma, sahitlik, tanıklık.
gurbet: yabancı yere gidip kalma, doğup b  y  n  len yerler dışında kalma.
haşiye: dipnot.
hakikat: gerçek, esas.
idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.
iddia: bir fikri   sarla savunma, dava etme.
işkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddi-manevî sıkıntı, zulüm.
ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.
ilmen: ilim ile.
intihar: kendini öldürme, canına kıyma, bir kimsenin çeşitli sebeplerin etkisi ile kendini öldürmesi.
istida: resmî makamlara bir işin yapılmasını, yerine getirilmesini istemek maksadıyla yazılan yazı, dilekçe, arzuhâl.
itibar: değer.
kabir: mezar.
kanun: yasa.
keyfi: kanun ve nizama uygun olmayarak, yol ve usûle aykırı, keyfe, arzuya, isteğe bağlı, keyifle ilgili.
kumandan: komutan.
masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.
meşihat: sey  h  l  sl  mlik.

bunları onlara kabul ettirmeye cebretmez. Yalnız o muhaliflere deriz: “Bize i    meyiniz; biz de i    memi  iz.”

    te bu hakikate binaendir ki, Ayasofya’yı puthane ve Me  ihatı kızların lisesi yapan bir kumandanın keyfi, kanun namındaki emirlerine fikren ve ilmen taraftar değil ve şahsımız itibarıyla amel etmiyoruz. Ve bu yirmi sene işkenceli esaretimde eşedd-i zulüm şahsıma edildiği hâlde, siyasete karı  madık, idareye i    medik, asayîşi bozmadık. Yüz binler Nur arkadaşım varken, asay   e dokunacak hiçbir vukuatımız kaydedilmedi. Ben,   ahsım itibarıyla hiç hayatımda görmediğim bu ahir ömrümde ve gurbetimde şiddetli ihanetler ve damarıma dokunduracak haksız muameleler sebebiyle yaşamaktan usandım. Tahakküm altındaki serbestiyetten dahi nefret ettim. Sizde bir istida yazdım ki, herkese muhalif olarak, ben beraatimi değil, belki tecziyemi talep ediyorum ve hafif cezayı değil, sizden en ağır cezayı istiyorum. Çünkü bu emsalsiz acip zulmü muameleden kurtulmak için ya kabre veya hapse girmekten başka çarem yok. Kabir ise, intihar caiz olmadığından ve ecel gizli olmasından, şimdilik elime geçmediğinden, beş altı ay **(HA    E)** tecrid-i mutlakta bulunduğum hapse razı oldum. Fakat bu istidayı masum arkadaşlarımın hatırları için şimdilik vermedim.

Rabian: Benim bu otuz sene hayatımda ve Yeni Said tabir ettiğim zamanımda bütün Risale-i Nur’da yazdıklarım ve şahsıma temas eden hakikatlerinin tasdikiyle ve

HA    E: Şimdi on yedi ay oldu, aynı h  l devam eder.

muamele: davranma, davranış.
muhalif: muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, bir fiil veya d    nceye karı ge-len.
nam: ad.
nefret: bir şeyden veya kimseden iğrenme, tiksınme, i  ra-h.
nefs-i emmare: insanı k  t  l  ge sürükleyen nefis, insana kötü ve günah olan işlerin ya-pılmasını emreden nefis.

puthane: putların toplandığı yer, putperest tapınağı.
rabian: dördüncü olarak, dördüncü derecede.
razi: rıza gösteren, kabul eden.
serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.
siyaset: politika.
tabir: ifade.
tahakküm: zorbalık etme, zorla hükmetme, hükmü altı-na alma.
talep: isteme, dileme, istek,

arzu.
taraftar: taraflı, birinin veya bir grubun tarafını tutan, bir tarafı destekleyen.
tasdik: bir şeyin veya kimse-nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tecrid-i mutlak: hiç kimse ile görüşmemek, hücre hapsi.
tecziye: cezalandırma, ceza verme.
vukuat: kavga, yaralama gibi emniyeti ilgilendiren olaylar.
zat: kişi, sa  ıs.

benimle ciddî görüşen ehl-i insaf zatların ve arkadaşların şahadetleriyle iddia ediyorum ki; ben, nefs-i emmaremi elimden geldiği kadar hodfûruluştan, şöhretperestlikten, tefahurdan men'e çalışmışım. Ve şahsıma ziyade hüsnüzan eden Nur Talebelerinin, belki yüz defa hatırlarını kırıp, cerh etmişim. Ben, "Mal sahibi değilim, Kur'ân'ın mücevherat dükkânının bir bîçare dellâlıyım" dediğimi, hem yakın dostlarım, hem kardeşlerimin tasdikleriyle ve emarelerini görmeleriyle, ben değil dünyevî makamâtı ve şân ve şerefi şahsıma kazandırmak, belki manevî büyük makamât faraza bana verilse de, fakat hizmetteki ihlâsıma nefsimin hissesi karışmak ihtimaline binaen, korkarak o makamâtı da hizmetime feda etmeye karar verdiğim ve fiilen de öylece hareket ettiğim hâlde, mahkeme-i âlînizde güya en büyük bir siyasî mesele gibi, bana karşı bazı kardeşlerimin Nurdan istifadelerine manevî bir şükran olarak, ben kabul etmediğim hâlde, pederinden çok fazla hürmet etmesini medar-ı sual ve cevap yaptınız, bir kısmını inkâra sevk ettiniz ve bize hayretle dinlettirdiniz. Acaba, kendi razı olmadığı ve kendini lâıyk bulmadığı hâlde, başkaların onu methetmeleriyle o bîçareye bir suç tevehhüm edilebilir mi?

Hamisen: Kat'iyen size beyan ediyorum ki; hiçbir cemiyetçilik ve cemiyetler ile ve siyasî cereyanlarla hiçbir alâkası olmayan Nur Talebelerini cemiyetçilik ve siyasetçilikle itham etmek, doğrudan doğruya, kırk seneden beri İslâmiyet ve iman aleyhinde çalışan gizli bir zındıka komitesi ve bu vatanda anarşiliği yetiştiren bir nevi

alâka: ilgi, ilişki. bağ.
aleyh: karşı, karşıt.
anarşi: her türlü düzen ve otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
binaen: ... -den dolayı, bu sebepten.
cemiyet: topluluk, birlik.
cemiyetçilik: cemiyet taraftarlığı, partililik, grupçuluk.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.
cerh: yaralama.
dellâl: ilân eden, bir haberi duyurmak için yüksek sesle bağırarak dolaşan kimse.
dünyevî: dünyaya ait.
emare: alâmet, belirti, nişan.
faraza: sözün gelişi, söz gelişi.
feda: gözden çıkarma, uğruna verme.
fiilen: fiille, davranış ve hareketle.
şân: şöhret, ün.

şeref: iyi ün.
şöhretperest: şöhret düşkünü, şöhrete çok önem veren, şöhreti her şeyin üstünde tutan.
şükran: iyiliğe karşı gösterilen iyi tavır, gönül borcu, minnettarlık.
güya: sanki.
hamisen: beşinci olarak, beşinci, beşinci derece.
hisse: pay, nasip.
hodfûrus: kendini beğendirmeye çalışan, kendini satan,

övünen, övünen.
hürmet: riayet, ihtiram, saygı.
hüsnüzan: iyi zan, güzel kanaat.
ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.
ihtimâl: olabilirlik.
iman: inanç, itikat.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
istifade: faydalanma, yararlanma.
itham: kabahatli görme, töhmetlendirme, suçlu görme, suçlama, suç isnat etme.
kat'iyen: katî olarak, kesin olarak, kesinlikle.
komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.
lâıyk: vasıfları, nitelikleri, özü, hareket ve davranışlarıyla bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan.
mahkeme-i âli: yüce mahkeme, birinci derecedeki (üstün) mahkeme.
makamat: makamlar.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
medar-ı sual: soru sebebi.
medih: övmek.
men: yasak etme, engelleme, mâni olma.
mesele: önemli konu.
mücevherat: mücevherler, elmas, yakut, zümrüt v.b. süs taşlarıyla süslenmiş ziynet eşyaları.
nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan hayırlı işlerden alıkoyan güç.
peder: baba.
razi: rıza gösteren, kabul eden.
sevk: yöneltme.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
talebe: öğrenci.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tefahur: yaptıklarıyla övünme, böbürlenme.
tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.
zındıka: dinsizlik, inançsızlık.
ziyade: fazla, fazlasıyla.

Bolşevizm namına bilerek veya bilmeyerek bizimle bir mücadeledir ki; üç mahkeme cemiyetçilik cihetinde bütün Nurcuların ve Nur Risalelerinin beraatlerine karar vermişler. Yalnız Eskişehir Mahkemesi tesettür-i nisâ hakkında bir küçük risalenin bir tek meselesini, belki bu gelen cümleyi, “Mesmuatıma göre, merkez-i hükûmette, bir kundura boyacısı, çarşı içinde, bir büyük adamın yarım çıplak karısına sarkıntılık edip, o acip edepsizliği yapması, tesettür aleyhinde olanın hayâsız yüzüne şamar vuruyor” diye eskiden yazılmış cümle sebebiyle, bir sene bana ve yüz yirmi adamdan on beş arkadaşşıma altışar ay ceza verdiler. Demek, şimdi Risale-i Nur’u ve şakirtlerini ittiham etmek, o üç mahkemeyi mahkûm etmek ve ittiham ve ihanet etmek demektir.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

aleyh: karşı, karşıt.

asayiş: emniyet, kanun ve nizam hakimiyetinin sağlanması.

asr: yüzyıl.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşıma.

Bolşevizm: hürriyet adına bütün insanî değerleri tahribe yönelecek, hiç bir kanun, ölçü, değer tanımaksızın sosyalist hedeflere varmayı benimseyen görüş.

cemiyetçilik: cemiyet taraftarlığı, partililik, grupçuluk.

cihet: yön.

edep: iyi ahlâk, güzel terbiye.

şakirt: talebe, öğrenci.

şimal: kuzeyde yer alan bölgeler.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

hayâ: ahlâk kurallarına bağlı olma; ar, edep, namus.

hüccet: delil.

hukuk-i amme: kamu hukuku.

hürriyet-i ilmiye: ilim hürriyeti.

ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.

iman: inanç, itikat.

itham: kabahatli görme, töhmetlendirme, suçlu görme, suçlama, suç isnat etme.

kundura: kaba işlenmiş, bağsız, konçsuz ayakkabı, ayakkabı.

maarif: eğitim bakanlığı.

mahkûm: bir mahkemece hükûm giymiş, hükümlü.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

merkez-i hükûmet: hükûmet merkezi, ülkeyi idare merkezi.

Sadisen: Risale-i Nur ile mübareze edilmez. Onu gören bütün ulema-i İslâm, Kur’ân’ın gayet hakikatli bir tefsiri, yani hakikatlerinin kuvvetli hüccetleri ve bu asırda bir mu’cize-i maneviyesi ve şimalden gelen tehlikelere karşı, bu millet ve bu vatanın bir kuvvetli seddi olduğunu tasdik ettiklerinden, mahkemeniz, bunun talebelerini bundan ürkütmek değil, belki hukuk-ı amme noktasında tergip etmek bir vazifeniz biliyoruz ve onu sizden bekliyoruz. Millete, vatana, asayişe muzır dinsizlerin ve bazı siyasî zındıkların kitaplarına ve mecmualarına “hürriyet-i ilmiye” serbestiyetiyle ilişilmediği hâlde, masum ve muhtaç bir gencin imanını kurtarmak ve sû-i ahlâktan kurtulmak için Nura talebe olması, elbette değil bir suç, belki hükûmet ve maarif dairesi, teşvik ve takdir edecek bir

mesele: önemli konu.

mesmuat: işitilen, duyulan, haber alınan şeyler.

mübareze: çatışma, kavgâ.

mücadele: savaşma, çatışma, kavgâ.

mu’cize-i maneviye: tesiri manevî olan mu’cize.

muzır: zararlı, zarar veren.

nam: ad.

nevi: çeşit, tür.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nursî’nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i

Nur’ları okuyup neşreden kimse.

sadisen: altıncı olarak.

serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

sû-i ahlâk: ahlâk kötülüğü, kötü ahlâk.

takdir: kıymet verme, beğenme.

talebe: öğrenci.

tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, açıklaması.

tergip: rağbet verme, isteklendirme, istetme, istek verme.

tesettür: gösterilmesi dinen yasak olan kısımların örtülmesi.

tesettür-i nisâ: kadınların örtünmesi.

ulema-i İslâm: İslâm âlimleri.

vazife: görev.

zındık: Allah’a ve ahirete inanmayan, Allah’ı inkâr eden, imansız, münkir.

hâlettir. Son sözüm: “Cenab-ı Hak, hâkimleri adalet-i hakikiyeye muvaffak etsin.” Âmin deyip,

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ۝ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ۝
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

'dir.

Said Nursî

SON SÖZÜM

Heyet-i hâkimeye beyan ediyorum ki:

Hem iddianameden, hem uzun tecritlerimden anladım ki, bu meselede en ziyade şahsım nazara alınıyor ve şahsımı çürütmek maslahat görülmüş. Güya şahsiyetimin idareye, asayişe, vatana zararı var. Ve ben de din perdesi altında dünyevî maksatlar güdüyormuşum; bir nevi siyaset peşinde koşuyormuşum. Buna karşı, size bunu kat'iyetle beyan ediyorum:

Bu evham yüzünden benim şahsiyetimi çürütmek suretinde, *Risale-i Nur'a ve bu vatana ve bu millete fedakâr ve kıymettar olan şakirtlerini incitmeyiniz. Yoksa, bu vatana ve bu millete manevî büyük bir zarar, belki bir tehlikeye vesile olur.*

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Al-i İmran Suresi: 173.)

2. O ne güzel dost ve o ne güzel yardımcıdır. (Enfal Suresi: 40.)

3. Ezelden ebade her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. (Fatiha Suresi: 2.)

adalet-i hakikiye: hakiki adalet, gerçek adalet.

âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.

asayiş: emniyet, kanun ve nizâm hâkimiyetinin sağlanması.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

dünyevî: dünyaya ait.

evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.

fedakâr: kendini veya şahsı

menfaatlerini hiçe sayan, fedâ eden.

şahsiyet: kişilik.

şakirt: talebe, öğrenci.

güya: sanki.

hâkim: yargıç.

hâlet: hâl, durum.

heyet-i hâkime: hâkimler heyeti, hâkimler kurulu.

idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

kıymettar: kıymetli, değerli.

kat'iyet: kat'ilik, kesinlik.

maksat: gaye.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

maslahat: uygun iş, yerine göre icap eden davranış.

mesele: önemli konu.

muvaffak: başaran, başarmış, başarılı.

nazar: bakış, dikkat.

nevi: çeşit, tür.

siyaset: politika.

suret: biçim, şekil, tarz.

tecrit: bir kişinin başka bir insan veya nesneyle olan ilişkisini kesme.

vesile: aracı, vasıta.

ziyade: çok, fazla.

Bunu da size kat'iyen beyan ediyorum:

Şahsıma tahkir ve ihanet ve çürütmek ve işkence, ceza gibi ne gelse, Risale-i Nur'a ve şakirtlerine benim yüzümden zarar gelmemek şartıyla, şimdiki mesleğim itibarıyla, kabule karar vermişim. Bunda da ahiretim için bir sevap var. Ve nefs-i emmarenin şerrinden kurtulmama bir vesiledir diye, bir cihette ağlarken, memnun oluyorum. Eğer, bu biçare masumlar benimle beraber bu meselede hapse girmeseydiler, mahkemenizde pek şiddetli konuşacaktım. Siz de gördünüz ki; iddianameyi yazan, bin dereden su toplamak gibi, yirmi otuz senelik hayatımda mahrem ve gayr-i mahrem bütün kitap ve mektuplarımdan cerbezesiyle ve kısmen yanlış mana vermesiyle, güya umum onlar bu sene yazılmış, hiç mahkemeleri görmemiş, af kanunlarına ve mürur-i zamana uğramamış gibi, onun ile benim şahsiyetimi çürütmek istiyor.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aleyh: karşı, karşıt.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

biçare: çaresiz, zavallı.

cerbeze: haksız yere aldatıcı sözlerle karşı tarafı iknaya çalışmak, demagoji.

cihet: yön.

dair: alakalı, ilgili.

ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset adamları, politikacılar.

evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.

faide: fayda.

şakirt: talebe, öğrenci.

şer: kötülük.

gayet: son derece.

gayr-i mahrem: mahrem olmayan, gizli ve özel olmayan.

güya: sanki.

hakikat: gerçek, esas.

hisse: pay, nasip.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

işkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddi-manevi sıkıntı, zulüm.

ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.

ihhtiyac-i kat'i: kesin, zorunlu ihtiyaç.

iman: inanç, itikat.

istifade: faydalanma, yararlanma.

itibar: değer.

kismen: kısmi olarak, bazı yönden.

kanaat-i kat'iy: kesin kanaat, varılan kesin düşünce.

kanun: yasa.

kat'iyen: kat'i olarak, kesin olarak, kesinlikle.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

masum: suçsuz, günahsız,

saf, temiz.

mesele: önemli konu.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

mürur-i zaman: zamanın geçmesi, zaman aşımı; zamanla.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan hayırlı işlerden alıkoyan güç.

nefs-i emmare: insanı kötülüğe sürükleyen nefis, insana kötü ve günah olan işlerin yapılmasını emreden nefis.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

tahkir: hakaret etme, küçük görme, şeref ve haysiyetini incitme.

teveccüh-i amme: genel teveccüh, umumun, herkesin, halkın yönelişi.

umum: bütün, herkes.

vesile: araç, vasıta.

vesile: fırsat, elverişli hâl.

zemin: yeryüzü.

Evet, hiçbir zaman, bu zeminde, bu zaman kadar böyle bir ihtiyacı şedit olmamış gibidir. Çünkü, tehlike haricden şiddetle gelmiş. Şahsımın bu ihtiyaca karşı gelmediğini itiraf edip ilân ettiğim hâlde, yine şahsımın meziyetinden değil, belki şiddet-i ihtiyaçtan ve zahiren, başkalar, çok görünmemesinden, şahsımı o ihtiyaca bir çare zannediyorlar. Hâlbuki ben de çoktan beri buna taaccüp ve hayretle bakıyordum. Ve hiçbir cihetle lâıyk olmadığım hâlde, dehşetli kusurlarımla beraber ve bu teveccüh-i ammenin hikmetini şimdi bildim. Hikmeti de şudur:

Risale-i Nur'un hakikati ve şakirtlerinin şahs-ı manevîsi, bu zaman ve zeminde o şiddetli ihtiyacın yüzünü kendine çevirmiş. Benim şahsımı, hizmet itibarıyla binden bir hissesi ancak bulunduğu hâlde, o harika hakikatin ve o halis muhlis şahsiyetin bir mümessili zannedip, o teveccühü gösteriyorlar. Gerçi bu teveccüh hem bana zarar, hem ağır geliyor. Hem de hakkım olmadığı hâlde hakikat-i Nuriyenin ve şahsiyet-i maneviyesinin hesabına sükût edip o manevî zararlara razı oluyorum. Hatta İmam-ı Ali Radıyallahü Anh ve Gavs-ı Azam (k.s.) gibi bazı evliyanın ilham-ı İlâhî ile bu zamanımızda Kur'ân-ı Hakîm'in mu'cize-i maneviyesinin bir âyinesi olan Risale-i Nur'un hakikatine ve halis talebelerinin şahs-ı manevîsine işaret-i gaybiye ile haber verdikleri içinde benim ehemmiyetsiz şahsımı o hakikate hizmetim cihetiyle nazara almışlar. Ben hata etmişim ki, onların şahsıma ait bir parçacık iltifatlarını, bazı yerde tevil edip Risale-i Nur'a çevirmemişim. Bu hatamın sebebi de, zaafiyetim

âyine: ayna.
cihet: yön.
dehşetli: ürkütücü, korkunc.
ehemmiyetsiz: önemsiz.
evliya: velîler, Allah dostları.
şahs-ı manevî: manevî şahıs; belli bir şahıs olmayıp, kendisine bir şahıs gibi muamele edilen şirket, cemaat, cemiyyet gibi ortaklıklar; belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.
şahsiyet: kişilik.
şahsiyet-i maneviye: mane-

vî şahsiyet, manevî kişilik.
şakirt: talebe, öğrenci.
şiddet-i ihtiyaç: ihtiyacın, muhtaç olmanın şiddeti, ihtiyacın çok fazla olması.
Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin namı.
gerçi: öyle ise de, her ne kadar.
hakikat: gerçek, esas.
hakikat-ı Nuriye: Risale-i Nur'un aslı, esas, gerçeği.
halis: samimî, her amelini

yalnız Allah rızası için işleyen.
hariç: dışarı.
harika: olağanüstü.
hikmet: gizli sebep, gaye.
hisse: pay, nasip.
işaret-i gaybiye: gaypla ilgili işaret; Hz. Peygamber, müçtehit imamlar tarafından gayba ait verilen haberler, işaret yolu ile yapılan açıklamalar.
ihtiyac-ı şedit: çok şiddetli ihtiyac, şiddetli muhtaç oluş.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.

ilham-ı İlâhî: Allah tarafından kalbe indirilen ilham.
iltifat: güzel sözler söyleyerek birini samimî olarak okşama.
itibar: değer.
itiraf: başkalarının bilmediği gizli bir kusurunu söyleme, kendisi için iyi sayılmayacak bir hâli gizlemeyip söyleme.
Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.
kusur: eksiklik, özur, suç, kaba-hat.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
meziyet: bir şeyi başkalarından ayıran vasıf, üstünlük ve değerlilik vasfı.
mu'cize-i maneviye: tesiri manevî olan mu'cize.
muhlis: ihlâslı, samimî, dostluğu halis, her hâli içten ve gönülden olan.
mümessil: temsil eden, temsilci.
nazar: dikkat.
radıyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.
razı: rıza gösteren, kabul eden.
sükût: susma, sessiz kalma.
taaccüp: şaşma, hayret etme, şaşkalama.
talebe: öğrenci.
teveccüh: yönelme, sevgi, ilgi.
teveccüh-i amme: genel teveccüh, umurun, herkesin, halkın yönelişi.
tevil: sözün ilk bakışta beliren anlamını değil de, ihtimal dâhilinde bulunan diğer anlamlarını alarak yorumlama veya muhtemel manalarından birini tercih etme.
zaafiyet: zayıflık, güçsüzlük, dermansızlık.
zahiren: görünüşte.
zemin: yeryüzü.

ve yardımcılarımı ürkütecek esbabın çoğaltılmaması ve sözlerime itimadı kazanmak için, zahiren şahsıma bir kısmını kabul etmiştim.

Size ihtar ediyorum: Fânî ve kabir kapısındaki çürük şahsımı çürütmeye ihtiyaç yok ve bu kadar ehemmiyet vermeye de lüzum yok. Fakat Risale-i Nur ile mübareze edemezsiniz ve etmeyiniz. Onu mağlûp edemezsiniz. Mübarezede millet ve vatana büyük zarar edersiniz. Fakat şakirtlerini dağıtamazsınız. Çünkü, hakikat-i Kur'âniyenin muhafazası yolunda kırk elli milyon şehit veren bu vatandaki geçmiş ecdatlarımızın ahfatlarına bu zamanda hakikat-i Kur'âniyenin muhafazası ve âlem-i İslâmın nazarında eskisi gibi dindarâne kahramanlıkları terk ettirilmeyecek. Zahiren çekilseler de, o halis şakirtler, ruhucaıyla o hakikate bağlıdırlar ve o hakikatin bir âyinesi olan Risale-i Nur'u terk edip, o terkle vatan ve millet ve asayişe zarar vermeyeceklerdir.

Son sözüm:

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ¹

1. Ey peygamber, eğer insanlar senden yüz çevirirse, sen de ki: "Allah bana yeter. Ondan başka ibadete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ben ona tevekkül ettim. Yüce arşın Rabbi de Odur." (Tevbe Suresi: 129.)

ahfat: oğul oğulları, torunlar.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
asayiş: emniyet, kanun ve nizam hâkimiyetin sağlanması.
âyine: ayna.
dindarâne: dindar bir kimseye yakışacak tarzda.
ecdat: dedeler, büyük babalar,

atalar.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
esbap: sebepler, vasıtalar.
fânî: ölümlü, geçici.
şakirt: talebe, öğrenci.
şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşa vurulup ölen Müslüman.

hakikat: gerçek.
hakikat-i Kur'âniye: Kur'ân'a ait olan gerçek.
halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
itimât: dayanma, güvenme.
kabir: mezar.
mağlup: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.

mübareze: çatışma, kavgâ.
muhafaza: koruma.
nazar: bakış, dikkat.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
ruhucân: ruh ve can; ruh ve canla.
zahiren: görünüşte.

Heyet-i Vekileye Gönderilmiş Bir İstidaddır

Heyet-i Vekileye gayet ehemmiyetli bir ricam var:

Risale-i Nur'dan *Siracünnur* namındaki üç yüz sahife-den ziyade mecmuanın ahirinde ve aslı çok zaman evvel yazılan ve on beş sahife kadar olan ve Heyet-i Vekilece o mecmuanın toplanmasına vesile bulunan “Beşinci Şua”; herkese, hususan musibetzedelere ve ihtiyarlara ve imanda şüphelere düşenlere pek çok faydaları tahakkuk eden *Siracünnur*'dan, o zararlı tevehhüm edilen parçayı çıkarıp yasak ederek, mütebaki üç yüz sahifenin neşrine izin verilmesini ve tesellisinden tam istifade eden bütün musibetzedeler ve ihtiyarlar ve iman hakikatlerine muhtaçlarla beraber Heyet-i Vekileden rica ederiz.

Hem dört yüz sahifelik *Zülfıkar*'da otuz sene evvel Avrupa feylesoflarına karşı yazılan irsiyet ve tesettür hakkındaki iki ayetin tefsiri iki sahife, hem otuz sene evvel tab edilen *İşaratü'l-İ'caz*'da ¹ **أَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا** aye-tine dair yazılan, bankaya dair bir satır ve hem otuz sene evvel ben, Dârülhikmette iken İngiltere'nin Anglikan Kilisesinin başpapazının Meşihat-ı İslâmiyeden sorduğu altı sual içinde bir satır kadar yazılan yazıların kaldırılarak, şimdiki kanun-i medenîye uygun gelmediği —iki sahife bir satır— bahanesiyle müsadere edilen ve âlem-i İslâmca çok tahsin ile çok menfaati bilfiil görülen ve üç rûkn-i imanîyi harika bir tarzda ispat eden o *Zülfıkar* mecmuamızı iade etmesini rica edip istiyoruz ve hakkımızdır. Bir mektupta beş kelime sansür edilse, bakî

istifade: faydalanma, yararlanma.

kanun-ı medenîye: medenî kanun.

kilise: Hristiyanların mabedi, Hristiyanların ibadet ettiği bina.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

menfaat: fayda.

Meşihat-ı İslâmiye: İslâmî işlerin ilmi meseleleri ile uğraşan devlet dairesi, şeyhülislâmlık makamı.

müsadere: toplatma, elden alma.

musibetzede: musibet görmüş, felâkete uğramış, belâya, kazaya uğrayan.

mütebaki: geri kalan.

nam: ad, isim.

neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.

papaz: Hristiyan din adamı, rahip.

rica: dileme, isteme.

rûkn-i imanî: imana ait esas, imanın esası.

sahife: sayfa.

sansür: yayınlanacak bir şeyin kontrol edilmesi, denetlenmesi.

sual: soru.

tab: kitap basma, kitap baskısı, baskı.

tahakkuk: gerçekleşme, kesinleşme.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

teselli: avunma.

tesettür: örtünme, kapanma.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

vesile: aracı, vasıta.

ziyade: çok, fazla.

1. Allah alış veriş helâl, faizi ise haram kılmıştır. (Bakara Suresi: 275.)

ahir: son.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

Anglikan: İngiliz Kilisesi.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

bakî: geri kalan.

bilfiil: bizzat kendi çalışması

ile, kendi yaparak.

dair: alâkalı, ilgili.

ehemmiyetli: önemli.

evvel: önce.

feylesof: sapık fikirli, felsefe ile uğraşan.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek.

harika: olağanüstü.

Heyet-i Vekile: Bakanlar Kurulü.

hususan: bilhassa, özellikle.

iade: geri verme.

iman: inanç, itikat.

irsiyet: veraset, miras paylaşımı.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istida: resmî makamlara bir işin yapılmasını, yerine getirilmesini istemek maksadıyla yazılan yazı, dilekçe, arzuhlâl.

kısmına izin verilmesi gibi, biz de kanunen ehemmiyetli bu hakkımızı isteriz. Ve hakkımızda habbeleri kubbeler yapanların zulmünden kurtarılmamızı, millet ve vatan ve asayişe Nurlarla hizmet eden Kur'ân ve imanperverlerle beraber talep ederiz. Hem, on sekiz sene evvel şiddetli bir zulme maruz olduğum hiddetli bir zamanımda yazdığım "Hücumat-ı Sitte"yi on sekiz seneden beri görmediğim gibi, mahrem deyip neşrine izin vermemişim ve hem üç-dört mahkemenin eline geçmiş o risaleyi sahiplerine iade etmişlerdir.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[Diyanet Riyasetindeki ehl-i vukufa bir teşekkürname ve tetkiklerindeki cüz'î ve cevabı zahir ve verilmiş tenkitlerine tashihle yardım etmek için "Üç Nokta"yı beyan edeceğim.]

• *Birincisi:* Üç cihetle o âlimlere teşekkür ederim. Şahsım itibarıyla minnettarım.

Birincisi: Siracünnur mecmuasının Beşinci Şuadan başka on üç parçasını takdîr-kârâne hülâsa etmeleridir.

İkincisi: Medar-ı ittihamımız olan tarikatçılık ve cemiyetçilik ve emniyeti ihlâl bahanelerini reddetmeleridir.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
asayiş: emniyet, kanun ve nizam hâkimiyetin sağlanması.
bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cemiyetçilik: cemiyet taraftarlığı, particilik, grupçuluk.
cihet: yön.
cüz'i: küçük, az.
Diyanet Riyaseti: Diyanet İşleri Başkanlığı.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.
emniyet: güvenlik; polis teşkilatı.
evvel: önce.
habbe: tane.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.
iade: geri verme.
ihlâl: bozma, zarar verme.
imanperver: iman sevgisi ile, coşkusu ile dolu.
itibar: değer.
kanunen: kanuna göre, kanunca, kanuna uyarak, kanun yolu ile.
kubbe: gökyüzü, sema.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

maruz: bir şeyin etkisi ve tesiri altında bulunma.
mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.
medar-ı ittiham: suçlanma sebebi.
minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.
neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma,

yayma.
nokta: konu ile ilgili bölüm.
red: kabul etmeme.
takdîr-kârâne: takdir edene yakışır şekilde, takdir ederek.
talep: isteme, dileme.
tarikatçılık: tarikat taraftarlığı.
tashih: düzeltme, daha iyi ve daha doğru hale getirme, yanlışını giderme.

tenkit: eleştirme.
teşekkür: yapılan bir iyilik karşısında minnet, memnuniyet ve şükür ifade etme, şükretme.
teşekkürname: teşekkür bildiren yazı, teşekkür yazısı.
tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.
zahir: açık, âşıkâr.
zulüm: haksızlık.

Üçüncüsü: Benim mahkemedeki davamı tasdikleridir. Yani, mahkemeye dedim: “Kusur varsa, bütün o kusur benimdir; Nur Talebeleri halis ve masum olup, imanları için Nurlara çalışmışlar. İşte o ehl-i vukuf dahi Nurcuları kurtarıyorlar; bütün kusuru bana veriyorlar. Ben de onlara, Allah sizden razı olsun derim.

Yalnız, merhum Hasan Feyzi ve merhum Hafız Ali’yi ve o iki mübarek şehidin sisteminde ve vârislerinden iki-üç zatı benim suçuma şerik etmişler. Fakat, bir cihette sehvetmişler. Çünkü, o zatlar, kusurda değil, belki hizmet-i imaniyede benden ileri ve benim hatalarımdan müberra olarak, zaafiyetime merhameten inayet-i İlâhiye tarafından bana yardımcı verilmişler.

• **İkinci Nokta:** O ehl-i vukuf, Beşinci Şuadaki rivayetlerin bir kısmına zayıf ve bir kısmına mevzu demişler ve tevillerinin bir kısmına yanlış demişler ki; bu Afyon’da, aleyhimizde iddianame o tarzda yazılmış ve on beş sahifede seksen bir yanlış yaptığını bir cetvelde ispat etmişiz. Muhterem ehl-i vukuf o cetveli görsünler. Bir tek numunesi şudur:

İddiacı demiş: “Bütün tevilleri yanlıştır ve o rivayetler, ya mevzu veya zayıftır.”

Biz dahi deriz: Tevil demek, yani bu mana bu hadisten murat olmak mümkündür, muhtemeldir demektir. Mantıkça o mananın imkânını reddetmek ise, muhaliyetini ispat etmek ile olur. Hâlbuki, o mana, göz ile görüldüğü ve tahakkuk ettiği gibi, hadisin mana-i işarî tabakasının

aleyh: karşı, karşıt.
cihet: yön.
dava: mahkeme toplantısı, duruşma, celse.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.
şehit: Allah’ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.
şerik: ortak.
hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya

Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.
hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur’ân hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
iddia: bir fikri ısrarla savunma, dava etme.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki

iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
iman: inanç, itikat.
imkân: mümkün olma, olabilirlik.
inayet-i İlâhiye: Allah’ın yardımı.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kusur: eksiklik, özür, suç, kabahat.
mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

mantık: doğru düşünme, akla uygun söz söyleme, hüküm verme usul, esas ve kurallarından bahseden ilim.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

merhameten: acıyarak, merhamet ederek.

merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş, ölü.

mevzu: yalancılardan uydurduğu ve hadis diye Peygamberimize isnat ettiği haberler, uydurma hadisler.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müberra: temize çıkmış, aklanmış; müstesna, azade.

muhaliyet: imkânsızlık, imkânsız oluş.

muhtemel: ihtimal dâhilinde, olabilir.

muhterem: saygı değer, hürmete layık, saygın.

murat: maksat, meram.

nokta: konu ile ilgili bölüm.

numune: örnek.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nursi’nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i Nur’ları okuyup neşreden kimse.

razi: rıza gösteren, hoşnut olan.

rivayet: Hz. Peygamberin hadislerinin nakledilmesi.

sahife: sayfa.

sehiv: hata, yanlışlık.

tabaka: kat, katman.

tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.

talebe: öğrenci.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tevil: Kur’ân ve hadislerin açıklamasında, geçerli bir delil veya sebepten dolayı, ayeti ilk bakışta görünen manasından alıp, taşıdığı diğer manalardan, bir veya birkaçı ile tefsir etme.

tevil: yorumlama, yorum.

vâris: vefat eden bir kimsenin mal ve mülkünü kullanmaya yetkili olan.

zaafiyet: zayıflık, güçsüzlük, dermansızlık.

zat: kişi, şahıs.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
an'ane: hadis naklinin rivayet zincirlemesi.
asr: yüzyıl.
ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.
bilmüşahede: görerek, bizzat şahit olarak.
cihet: yön.
dair: alâkalı, ilgili.
deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeari tahrir edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalançı ve zararlı şahıs.
durub-i emsal: meşhur sözler, darb-ı meseller, ata sözleri.
ehl-i hadis: kendisini hadis ilmine vermiş olan âlimler.
ehl-i hakikat: hakikati arzulayanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.
ehl-i içtihat: içtihat yapma kabiliyeti olanlar; büyük din âlimleri.
ehl-i keşif: bazı sırları, bilinmeyen hakikatleri, Cenab-ı Hakkın lütuf ve ihsanı ile bilen velîler.
ekseriyet: çoğunluk.
fitne: karışıklık, bozgunculuk, azgınlık.
hıfz: ezberleme.
hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hadis-i şerif: Peygamberimizden aktarılan sözlerin genel adı.
hakikat: gerçek, asıl, esas.
hususan: bilhassa, özellikle.
iddia: bir fikri ısrarla savunma, dava etme.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
kabil-i inkâr: inkârı mümkün, inkâr edilebilir.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
külliyet: bütünlük, umumîlik.
lem'a-i ihbar-ı gaybî: gaybî ola-

külliyetinde bir fert olması, bilmüşahede mu'cizâne bir lem'a-i ihbar-ı gaybîyi bu asrın gözüne gösterdiğinden, hiçbir cihetle kabil-i inkâr ve itiraz olamaz. Hem o, "Bütün rivayetler, mevzudur veya zayıftır," iddiacının demesi, üç vecihle yanlış olduğu, cetvelde ispat edilmiş.

Birisi: Bir milyon hadisi hıfzına alan İmam-ı Ahmed ibni Hanbel ve beş yüz bin hadisi hıfzeden İmam-ı Buha-rî'nin cesaret edemedikleri ve o nefyin ispatı kabul olmadığı ve bütün hadis kitaplarını görmediği ve ümmetin ekseriyeti her asırda o rivayetlerin manalarının zuhurlarını veya o küllînin bir ferdini görmesini bekledikleri ve ümmetçe telâkki-i bilkabul derecesine yakınlaşmış ve ayn-ı hakikat bazı numune ve fertleri meydana çıkıp görüldüğü hâlde, o rivayetleri külliyetle inkâr etmek, on cihetle hatadır.

İkinci Vecih: "Mevzudur," manası, "Bu rivayet, an'aneli, senetli hadis değil" demektir; yoksa, "Manası yanlışır" demek değildir. Madem ümmette, hususan ehl-i hakikat ve keşif ve bir kısım ehl-i hadis ve ehl-i içtihat kabul edip manalarının vukularını beklemişler; elbette o rivayetlerin durub-i emsal gibi umuma bakan hakikatleri vardır.

Üçüncü Vecih: Hangi mesele veya rivayet var ki; meşrepleri, mezhepleri muhtelif âlimlerin bir kitabında ona itiraz edilmesin. Meselâ, İslâm içinde birkaç deccal geleceğine dair rivayetlerden birisi, bu hadis-i şerif, sarîh bir surette Cengiz ve Hülâgû fitnesinden haber verir:

rak verilen haberin parlıtsı.
madem:...den dolayı, böyle ise.
mezrep: gidiş, hareket tarzı, tavır, tutum, meslek.
meselâ: örneğin.
mesele: önemli konu.
mevzu: yalancıların uydurduğu ve hadis diye Peygamberimize isnat ettiği haberler, uydurma hadisler.
mezhep: bir dinin bazı noktalarda görüş farkları bulunan kollarından her biri.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
muhtelif: türlü türlü, çeşitli.
nefiy: olumsuzlama.
numune: örnek.
rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.
rivayet: Hz. Peygamberin hadislerinin nakledilmesi.
sarih: açık, aşikâr.
senet: bir hadis metninde, o metni rivayet etmiş ravilerin, en son raviden başlayarak Hz. Peygambere varıncaya kadar

uzanan isimler zinciri.
suret: biçim, şekil, tarz.
telâkki-i bilkabul: olduğu ve rivayet edildiği gibi kabul edilip inanılması.
ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.
umum: bütün, herkes.
vecih: cihet, yön.
vuku: olma, gerçekleşme, meydana gelme.
zuhur: görünme, belli olma, ortaya çıkma.

لَنْ تَرَالَ الْخِلَافَةُ فِي وَلَدِ عَمِّي صُنُو أَبِي الْعَبَّاسِ حَتَّى يُسَلِّمَهَا إِلَى الدَّجَالِ¹

Yani: “Uzun zaman hilâfet-i Abbasiye devam edecek, sonra o saltanat deccal eline geçecek” diye, beş yüz seneden sonra İslâm içine bir deccal gelecek, o hilâfeti bozacak gibi ki, eşhas-ı ahir zamandan çok rivayetler haber verdikleri hâlde, mezhebi ayrı veya fikri müfrit bir kısım ehl-i içtihat kabul etmemişler, mevzu veya zayıftır demişler.

Her ne ise... Şimdi bu uzun kıssayı kısa kesmeme sebep Risale-i Nur ile alâkadardır ve Nurlara hücumun aynı zamanında zeminin hiddetini gösteren dört büyük zelzenenin tevafuku gibi bu cevabı yazdığım aynı saatte burada iki şiddetli zelzele vuku buldu. Şöyle ki: Akşamda elim verilen ehl-i vukufun raporundaki ameliyat-ı cerrahiye'nin yaralarından elim bir tesir ve temassızlıktan hazin bir zahmetle, kendim, perişan kalemimle yazmaktan teellüm hissederken, iki zelzenenin tevafukudur.

Evet, sekiz ay tecrit ve sıkıntılar içinde en ziyade güvendiğim ve raporlarıyla imdadıma yetişmelerini beklediğim Diyanet Riyaseti dairesinden gelen raporu akşamdan aldım. Bu sabah bildim ki; pek ehemmiyetsiz şeylerle imdadıma değil, belki iddiacıya yardım ederek, “Geçen dört zelzeleler Nurun kerametlerindendir,” Said demiş” dediklerini gördüm. Cetvelde yazdığım gibi, “Nurlar, sadaka-i makbule misillü, belâların def'ine bir vesiledir; ne

hiddet: öfke, kızgınlık.

hilâfet: halifelik, Hz. Peygambere vekil olarak Müslümanları ve İslâmı koruma görevi, İslam devlet reisliği.

hilâfet-i Abbasiye: Abbasilere ait hilâfet, Abbasiler dönemindeki hilâfet.

hücum: saldırma.

iddia: davaya kalkışma, dava etme.

imdat: yardım.

kıssa: anlatılan olay, hikaye.

keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hadiseler.

mevzu: yalancılardan uydurduğu ve hadis diye Peygamberimize isnat ettiği haberler, uydurma hadisler.

mezhep: bir dinin bazı noktalarında görüş farkları bulunan kollarından her biri.

misillü: gibi, benzeri.

müfrit: ifrat eden, aşırıya kaçan, bir konuda, bir işte çok ileri giden, aşırı.

rapor: her hangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme ve araştırma sonucu, düşünceleri veya gözlemleri bildiren yazı.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

sadaka-i makbule: Allah tarafından hoş karşılanmış, kabul edilmiş sadaka.

saltanat: devlet, hükümet.

tecrit: hücre hapsi.

teellüm: elemlenme, tasalanma, dertlenme, üzüntü duyma.

tesir: etki.

tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

vesile: araç, vasıta.

vuku: olma, meydana gelme.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

zemin: yeryüzü.

ziyade: çok, fazla.

1. Kenzü'l-Ummal, 14:271.

alâkadardır: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

ameliyat-ı cerrahiye: cerrahi ameliyat, cerrahi operasyon.

belâ: musibet, sıkıntı.

deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şairi tahrif edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nefakla aldatarak yapacağı ha-

dis-i şeriflerde belirtilmiş yalan ve zararlı şahıs.

def: mani olma, kovma, ortadan kaldırma.

Diyanet Riyaseti: Diyanet İşleri Başkanlığı.

eşhas-ı ahir zaman: ahir zaman şahısları, ahir zaman nesli, ahir zamanda yaşayan kimseler.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

ehl-i içtihat: içtihat yapma kabiliyeti olanlar; büyük din âlimleri.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.

hazin: keder meydana getiren, acı uyandıran, hüznü veren.

vakit Nurlara hücum edilse, musibetler fırsat bulup gelirler ve bazen da zemin hiddet eder,” diye yazmaya niyet ederken, burada iki şiddetli zelzele, **(HAŞİYE)** beni o bahsi yazmaktan vazgeçirdi. Onu bırakıp üçüncü noktaya geçiyorum.

• *Üçüncü Nokta:* Ey müdakkik ve hakikatli ve insaflı ehl-i vukuf âlimlerimiz! Eskiden beri ehl-i ilim mabeyninde bir makbul âdet-i müstemirreye binaen, yeni telif edilen güzel kitapların ahirlerinde, başkaların o kitaba methiyeleri ve takrizleri ve mübalâğâne ve bazen müfritâne senaları yazılıp neşredildiği ve müellif kemal-i memnuniyetle o takrizcilere minnettar olduğu ve rakipleri dahi onu hodfuruşlukla ittiham etmedikleri hâlde; Nurun bir kısım has ve halis şakirtlerinin ve merhum Hasan Feyzi ve şehit Hafız Ali tarzında yazdıkları takrizleriyle aleyhime şiddetli hücum eden pek çok insafsız muarızlara karşı aczime, zaafıma, garipliğime, kimsesizliğime yardım ve Nurlara muhtaçları teşvik fikriyle olan methiyelerini bütün bütün reddetmediğimi ve şahsıma ait kısmını Nurlara çevirdiğimi bir hodfuruşluk telâkki etmenizi kemal-i dikkatinize ve tahkikî ilminize ve şefkatkârâne muavenetinize ve insafınıza yakıştıramadığımdan müteessir oldum. Ve o methiyeleri yazan safî arkadaşlarımın

acz: zayıflık, güçsüzlük.
âdet-i müstemirre: yerleşmiş alışkanlıklar ve gelenekler.
ahir: son.
aleyh: karşı, karşıt.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
bahis: konu.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
ehl-i ilim: ilim sahipleri, ilim adamları.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.
şakirt: talebe, öğrenci.
şefkatkârâne: şefkatli ve merhametli bir şekilde.
şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.
garip: kimsesiz, zavallı.
haşiye: dipnot.
hakikat: gerçek, esas.
halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hodfurus: kendini beğendirmeye çalışan, kendini satan, övünen, övünen.
hücum: saldırma.
ilim: bilme, bilgi.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kemal-i dikkat: tam ve mükemmel bir dikkat.
kemal-i memnuniyet: tam bir memnuniyet.
mabeyn: ara.
makbul: geçerli, muteber.
merhum: rahmete kavuşmuş, öl-

müş, ölü.
methiye: birini övmek maksadıyla yazılmış yazı.
minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.
muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.
muavenet: yardım.
mübalâğakârâne: mübalâğa ederek, büyüterek, olduğundan farklı göstererek.
müdekkik: tetkik eden, inceleyen, inceden inceye araştıran.

müellif: eser telif eden, yazar.
müfritâne: müfrit bir şekilde, aşırı derecede, aşırı olarak.
musibet: felâket, belâ.
müteessir: teessüre kapılan, duygulanmış, etkilenmiş.
neşir: yayma, yayım, herkese duyurma.
niyet: bir işi yapmayı önceden düşünme.
nokta: konu ile ilgili bölüm.
red: kabul etmeme.
safi: halis, temiz.

sena: methetme, övme.
tahkikî: araştırma ve inceleme ile ilgili, inandığı şeylerin aslını, esasını bilerek inanma.
takriz: övme yazısı, bir eser hakkında yazılan ve eserin başına konulan övgü yazısı.
tarz: biçim, şekil, suret.
telâkki: anlama, kabul etme.
telif: eser yazma.
zaaf: zayıflık, kuvvetsizlik.
zelzele: yer sarsıntısı, deprem.
zemin: yeryüzü.

HAŞİYE: Bu iki zelzele 18.9.1948 tarihine müsadif Cuma günü kuşluk vakti olmuştur.

Afyon hapsinde

Risale-i Nur Talebeleri namına
Halil, Mustafa, Mehmed Feyzi, Hüsrev

hiç siyaseti düşünmeyerek, riyazî bir hesapla, “Mana-i işarî külliyyetinin bir mâsadaki ve cüz’î bir ferdi bu zamanda Risale-i Nur’dur” demelerine hata denilmez. Çünkü, zaman tasdik ediyor. Haydi çok mübalâğa veya hata da hi olsa, ilmî bir hatadır. Herkes kendi kanaatini yazabilir. Acaba, Şeriatta on iki mezhep; hususan Hanefî, Malikî, Şafîî, Hanbelî mezheplerinde ve yetmişe yakın ilm-i kelâm ve usulüddin dairesindeki allâmelerin fırkalarında ne kadar ayrı ayrı kanaatler ve fikirler, kitaplara yazılmış, bilirsiniz. *Hâlbuki, bu zaman kadar, hiçbir zaman, din âlimlerinin ittifakına ve münakaşa etmemesine muhtaç olmamış. Şimdilik teferruattaki ihtilâfı bırakmaya ve medar-ı münakaşa etmemeye mecburuz.*

Ehl-i vukufun insaflı hocalarından üç sualım var:

Virisi: Bir adam, diğer bir adamı, safî bir niyetle onu methetmekle mes’ul olur mu? Hususan o istemediği, elinden geldiği kadar o medihleri ya red veya başkasına çevirdiği ve o halis dostunu kaçırmamak için onu takdir etmeyip, methini “Yüz derece haddimden fazladır” diye, sükût ile mukabele etmesi hiç hodfuruşluk sayılır mı?

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

allâme: pek çok konuda ihtisas sahibi büyük bilgin, ilmî seviyesi çok yüksek olan âlim, üstad-ı azam.

cüz’î: küçük, az.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

fırka: topluluk, grup, cemaat.

Şafîî: İmam-ı Şafîî’nin kurduğu mezhep.

seriat: ayet ve hadislerle, kı-

yas, icma-i ümmet ve büyük mezhep imamlarının içtihatları üzerine kurulan islâm dini kuralları, İslâm şeriâtı, şer-i şerif.

halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.

Hanbelî: Ahmet ibn Hanbel tarafından kurulan dört ehl-i sünnet mezhebinden biri.

Hanefî: İmam-ı Azam Ebu Hanife’nin kurduğu dört büyük ehl-i sünnet mezhebinden biri.

hodfurus: kendini beğendirmeğe çalışan, kendini satan, övünen, övünen.

hususan: bilhassa, özellikle.

ihtilâf: anlaşmazlık, uyuşmazlık, bir konuda farklı görüş ve düşünüş, fikir ayrılığı.

ilm-i kelâm: kelâm ilmi, Cenab-ı Hakkın zat ve sıfatlarından, nübüvvet, haşir, kader gibi imana ait meselelerden İslâmî esaslar dairesinde delil ve bürhane dayalı olarak bahseden ilim.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

külliyyet: bütünlük, umumîlik.

Malikî: İmam-ı Malik hazretleri-

nin kurduğu mezhep.

mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

mâsadak: doğrulayıcı, tasdik etmek.

mecbur: zorunda kalma.

medar-ı münakaşa: münakaşaya, tartışmaya sebep olan.

medih: övmek.

mes’ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.

mezhep: bir dinin bazı noktalarda görüş farkları bulunan kollarından her biri.

mübalâğa: bir işi, bir şeyi çok büyütmeye, abartma.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

münakaşa: tartışma.

red: kabul etmeme.

riyazî: hesapla, matematikle ilgili, riyaziyeye ait.

safî: saf olan, katışıksız, duru.

siyaset: politika.

sual: soru.

sükût: susma, sessiz kalma.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

teferruat: ayrıntılar, dallar, bölümler.

tekdir: azarlama.

usulüddin: inanca dair meselelerden İslâmî esaslar çerçevesinde bahseden kelâm ilminin diğer adı.

İkinci Soru: Acaba, ortalıkta din aleyhinde bu dehşetli hücumlar ve dağ gibi dinî meseleler içinde Nur Şakirtlerinden bir hakikat âşığı zararsız ve cüz'î bir hata-i ilmî ve yanlış bir kanaati cihetinde böyle takdir ve tezyife müstahak olur mu? Siz gibi üstatlardan, methiye yazan talebe, şefkatle hatasını ihtar beklerken, böyle adliye eliyle tokatlamak caiz olur mu?

Üçüncü Soru: Bu yirmi senedir hadsiz muarızlara karşı sarsılmayan ve yüz binler muhtaçların imanlarını kuvvetlendiren Risale-i Nur'a bir-iki mesele için bu tarz tenkidiniz yakışır mı?

Hem, o müdakkik âlimlere bunu hatırlatıyorum ki; raporlarında, Ahmed Feyzi'nin methiyesinin başında bir mektubumu görmelerinden, güya o medihleri ben kendime yapmışım gibi tenkit ediyorlar. Hâlbuki, o mektubum, benim şahsımın hakkındaki medihlerini kabul etmek ve kaldırmak için idi ki; bir kısmını kaldırdım, bir kısmını da tadil edecektim, fakat acele edip tam yapmadan o mektubu bir kardeşime göndermiştim. Onlar dahi o mahrem methiye başına koyup hususî bir zata gönderdikleri zaman hükûmetin eline geçmiş. Acaba böyle hususî takriz ve sırf ilmî ve bir kanaat-i vicdaniye ve mahrem arkadaşların mabeyninde ve sonra tam tadil etmek fikriyle bir meşveret tarzında gezmesi, bu şiddetli itiraza müstahak olur mu?

Hem kırmızı ve siyah ciltli iki mecmuacık, arkadaşlara “hususî ve tebrik ve teşvik ve taltif için” yazılmış bazı

adliye: mahkeme, yargılama işle-
riyle uğraşan daire.

âşık: bir şeye tutkun, çok aşırı se-
ven, şiddetli muhabbet besleyen.

aleyh: karşı, karşıt.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

caiz: geçerli, kabul edilebilir, uy-
gun.

cihet: yön.

cüz'î: küçük, az.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

şakirt: talebe, öğrenci.

şefkat: karşılıksız sevgi besleme,
içten ve karşılıksız merhamet.

güya: sanki.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, görülen bir şe-
yin aslı esası.

hata-i ilmî: ilmî hata, ilim olarak
yapılan hata.

hücum: saldırma.

hususî: özel.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

iman: inanç, itikat.

itiraz: kabul etmediğini belirtme,
karşı çıkma.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kanaat-i vicdaniye: vicdanî ka-
naat, vicdana ait fikir.

mabeyn: ara.

mahrem: herkesçe bilinmemesi

gereken, gizli.

mecmuu: tertip ve tanzim
edilmiş şeylerin hepsi, kolek-
sion.

medih: övmek.

meşveret: işlerin konuşup
anlaşma yoluyla halledilmesi,

bir konu hakkında çeşitli ve
ehil şahıslardan fikir alma.

mesele: önemli konu.

methiye: birini övmek mak-
sadyla yazılmış yazı.

muarız: muhalefet eden, kar-
şı çıkan, muhalif.

müdekkik: tetkik eden, ince-
leyen, inceden inceye araştı-
ran.

müstahak: hak eden, hak et-
miş.

rapor: her hangi bir işte, bir
konuda yapılan inceleme ve
araştırma sonucu, düşünceler
veya gözlemleri bildiren ya-
zı.

sual: soru.

tadil: doğrultma, düzeltme,
aslına uygun şekilde değiştir-
me.

takriz: övme yazısı, bir eser
hakkında yazılan ve eserin
başına konulan övgü yazısı.

talebe: öğrenci.

taltif: iltifat etme, gönül ok-
şama, iyilikle gönül alma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tekdir: azarlama.

tenkit: eleştirme.

tezyif: zayıflaştırma, çürüt-
me.

üstat: bir ilim ve sanatta üs-
tün olan kimse, öğretmen.

zat: kişi, şahıs.

hususî mektuplardır. Her nasılsa bir-iki zat, merak edip zayi olmasın diye, bir deftere toplamış. Taharride zabıta eline geçmiş. Acaba böyle mektuplardan ahkâm çıkarmak ve sual ve cevaba medar etmek ve siyasete temas ettirmeye çalışmaya hiç ihtiyaç var mı? Kur'ân'a hücum eden dehşetli ejderhaları görmüyor, bakmıyor, sineklerin ısırmasıyla uğraşiyor gibi olmaz mı?

Dini ve terbiye-i Muhammediyeyi zehir diyen Saraçoğlu'nu bırakıp, hakikat-i Kur'âniyeyi güneş gibi gösteren ve nev-i beşerin yaralarına tam tiryak olduğunu ispat eden Siracünnur ile münakaşa ederek, Nurun o mecmuasının ahirine ilhak edilen bir risalede zayıf hadislerin tevilleri var diye, o mecmuanın müsaderesine yardım etmek çıkmaz mı? Bizler siz gibi zatlardan yaralarımıza merhem sürmek ve ferasetinizle yardım bekler; ve cüz'î tenkitlerinizden gücenmeyiz.

Mevkuf
Said Nursî

ahir: son.

ahkâm: emirler, hükümler, buyruklar.

cüz'î: küçük, az.

dehşetli: ürktücü, korkunç.

ferâset: anlayış, çabuk sezis, kavrayış.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hakikat-i Kur'âniye: Kur'ân'ın aslı, mahiyeti.

hücum: saldırma.

hususî: özel.

ilhak: ilâve etme, ekleme, katma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

medar: sebep, vesile.

merhem: acıyı, kederi teskin eden şey.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

münakaşa: tartışma.

müsadere: toplatma, elden alma.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

siyaset: politika.

sual: soru.

taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.

tenkit: eleştirme.

terbiye-i Muhammediye: Peygamberimizin terbiyesi; Hz. Muhammed'in (a.s.m.) insanlığa getirdiği terbiye.

tevil: Kur'ân ve hadislerin açıklamasında, geçerli bir delil veya sebepten dolayı, ayeti ilk bakışta görünen manasından alıp, taşıdığı diğer manalardan, bir veya birkaçı ile tefsir etme.

tiryak: en iyi çare, baş ilâç.

zabıta: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zat: kişi, şahıs.

zayi: elden çıkmış, zarar, ziyan.

HATA-SAVAB CETVELİ

Yirmi sahifeden ziyade arkadaşlara ait olduğundan, yanlışlarını beyan etmedim. Bu yanlışların hepsi yüzden geçer. Mahkemede kırk sahife iddianame iki saate yakın dinlettirildi. Hem hukukumuz, hem hayat-ı şahsiyemize, hem hayat-ı içtimaiyemize ve şerefimize ve Risale-i Nur'un kıymetine çok dokunduğu hâlde güvenmediğimize mukabil, iddianameyi yazan zatın meselemizdeki sahîliğine ve dikkatsizliğine ve cerbezeliğine dokunacak bir cihet varsa, onun da güvenmemesini ve mahkemenin de tamamen itiraznamemi okumaklığıma müsaadesini talep ederiz.

Mahkemede aleyhimizdeki iddianamede, “Yüz yanlışını ispat etmezsem, yüz sene cezaya razıyım” diye iddia ettiğime bir hüccet olarak, iddianamenin kırk sahifesinde, şahsıma ait on beş sahifede seksen bir yanlışını gösteren bu cetveli takdim ediyorum.

Said Nursî

* * *

Hata 1: *Dini alet ederek...*

Cevap: Reddedilmemiş müdafaatımdaki hüccetler bu yanlış herkeşe gösterir.

Hata 2: *Emniyeti bozabilecek...*

Cevap: Yirmi senede bir vukuatı altı mahkeme göstermemesiyle bu yanlışını ispat eder.

aleyh: karşı, karşıt.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cemiyet: topluluk, birlik.
cerbeze: haksız yere aldatıcı sözlerle karşı tarafı iknaya çalışmak, demogoji.
cetvel: çizelge, liste.
cihet: yön.
emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hakimiyetinin sağlanması.
emniyet: güvenlik.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
hayat-ı şahsiye: şahsa ait hayat, özel yaşama biçimi.
hüccet: delil.
hukuk: haklar, kanunun verdiği haklar.
iddia: bir fikri ısrarla savunma, dava etme.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

ihlâl: bozma, zarar verme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
kiymet: değer.
mesele: önemli konu.
meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.
müdafaat: müdafaalar, savunmalar.
mukabil: karşılık.
müsaade: izin.
razi: rıza gösteren, kabul

eden.
red: kabul etmeme.
sahife: sayfa.
sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.
savab: hayır, doğru olan şey.
şeref: manevî büyüklük, yücelik, övünülecek şey.
takdim: arz etme, sunma.
talep: isteme, dileme.
vukuat: kavg, yaralama gibi emniyeti ilgilendiren olaylar.
zat: kişi, şahıs.
ziyade: çok, fazla.

Hata 3: *Gizli bir cemiyet kurmak.*

Cevap: Üç mahkemenin bu noktada beraat vermesi bu yanlışını ispat eder.

Hata 4: *Gizli cemiyete girmek.*

Cevap: Bu defa yirmi üç adamı makam-ı iddia tahliyesiyle kendi yanlışını kendi gösteriyor.

Hata 5: *Hiçbir iş ile meşgul olmayan...*

Cevap: Risale-i Nur'un telifi ve tashihi ile olan büyük meşgaleyi görmemesi, bu yanlışını herkese gösteriyor.

Hata 6, 7: *Devletin emniyetini ihlâl teşvik edecek hareketlerde bulunduğu ve gizli cemiyet kurduğundan...*

Cevap: Eskişehir Mahkemesinin yalnız tesettür ve şapka meselesini esas tutması ve cemiyet ve emniyeti ihlâl ehemmiyet vermemesi bu yanlışını gösteriyor.

Hata 8: *Kanunun 163. maddesi...*

Cevap: Zahiren o madde-i kanunî ile, fakat hakikaten Eskişehir Mahkemesi kanaat-i vicdaniye ile hüküm vermesi, Tesettür Risalesinin eskiden yazıldığını anlamasıyla, mecburiyetle kanaat-i vicdaniyeye müracaat etmesi, bu yanlışını gösteriyor.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşıma.

cemiyet: topluluk, birlik.

dinen: din bakımından, diyanet noktasından, dince.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

hakikaten: hakikat olarak, doğrusu, gerçekten.

hüküm: karar, emir.

ihlâl: bozma, zarar verme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kanaat-i vicdaniye: vicdani kanaat, vicdana ait fikir.

kanun: yasa.

madde-i kanunî: kanun maddesi, kanuna ait madde.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.

mecburiyet: mecbur olma, zorunluluk durumu, zorunluluk.

mesele: önemli konu.

meşgale: iş güç, iş, uğraş, mesguliyet, meşgul olunan şey.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.

müracaat: başvurma, danışma.

neşriyat: yayınlar.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nursi'nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i Nur'ları okuyup neşreden kimse.

tahliye: tutukluyu serbest bırakma.

rakma:

tashih: basılacak bir eserin dizgilerini kontrol ederek yanlışları düzeltme.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

tergip: rağbet verme, isteklendirme, istetme, istek verme.

tesettür: örtünme, kapanma.

zahiren: görünüşte.

Hata 9: *Dinen mukaddes tanınan şeyleri alet etmesi...*

Cevap: Bu otuz seneki hayatım ve bütün benimle görüşenler ve mahiyetimi bilenler, bu hükmü tekzip ediyorlar.

Hata 10: *Devletin emniyetini bozacak hareketlere halkı teşvik ve tergip ederek...*

Cevap: Yirmi senede hiçbir Nur Şakirdi böyle bir vukuata sebep olmadığı ve on vilâyetin zabıtalrı kaydetmemeleri, bunun hata olduğunu gösteriyor.

Hata 11: *Gizli cemiyet kurmak.*

Cevap: Üç mahkemenin o noktada beraat vermesi ve yirmi senedir siyaseti terk etmeğlim, bu hatanın ne kadar açık bir iftira olduğunu gösteriyor.

Hata 12: *Gizli neşriyatta bulunmak.*

Cevap: Âlem-i İslâmın mühim merkezlerinde ve burada merkez-i hükûmette ve dârülfünunda yazdıkları Nur mecmuaları ellerde gezmesiyle bu yanlışını gösteriyor.

Hata 13: *Gençlik Rehberi, Nurcular cemiyeti arasında gizli satılmasına...*

Cevap: Cerh edilmeyen müdafaatta, yedi makamata gönderilen itiraznamede kat'î hüccetlerle ki, Nur Talebeleri hiçbir vecihle siyasî cemiyet olmazlar. Hem Eskişehir Emniyet Müdürlüğü müsaadesiyle resmen tab edilen Gençlik Rehberi, değil yalnız Nurcular arasında, herkese alenen satıldığı bu hatasını ispat eder.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

alenen: açıkça, açıktan açığa, gizlemeden, herkesin önünde.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

cemiyet: topluluk, birlik.

cerh: yaralama.

dârülfünun: üniversite.

emniyet: polis teşkilâtı.

hüccet: delil.

hüküm: karar, emir.

iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suçu başkasına yükleme.

ispat: doğruyu delillerle göster-

me.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

makamat: makamlar.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

merkez-i hükûmet: hükûmet merkezi, ülkeyi idare merkezi.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müsaade: izin.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i Nur'ları okuyup neşreden kimse.

resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.

şakirt: talebe, öğrenci.

siyaset: politika.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

tab: kitap basma.

talebe: öğrenci.

tekzip: yalanlama, yalan olduğunu söyleme.

vecih: cihet, yön.

vilâyet: il.

vukuat: kavga, yaralama gibi emniyeti ilgilendiren olaylar.

zabıta: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

Hata 14: Zülfikar ve Asa-yı Mûsa'nın gizli satılmasına...

Cevap: Doğrudan doğruya Diyanet Riyasetine berâ-i malûmat bu mecmuaların gönderilmesi, hem alenen İstanbul'da ciltlenmesi ve İstanbul'daki mühim zatlara, hatta bazı kitapçılara —ki, Hindistan'a kadar gönderilmek için— gönderilmesi, gizli satılmadığını, belki ilânatla, teşhir edilmekle satıldığı bu hatasını gösteriyor.

Hata 15: “Yüz kırk sure Kur'ân” demesine...

Cevap: Kur'ân yüz on dört sure olduğunu Kur'ân'ı okuyan herkes bildiği hâlde, sathîliği ve aceleliği bu acip yanlışla sevk etmiş.

Hata 16: Kur'ân-ı Kerîm'e âdetâ bir nazire...

Cevap: Bin defa hâşâ! Risale-i Nur Kur'ân'ın bu asırda bir mu'cize-i maneviyesinin bir âyinesi ve ondan tereşşuh etmiş bir tefsiri olduğuna bütün Nurcuların ve Risale-i Nur'daki yazıları görenlerin kanaatleri, bu yanlışla tekzip ediyor.

Hata 17: Risale-i Nur yüz kırk parçadan ibaret olan...

Cevap: Müdafaatımda belki pek çok defalar lüzumu için “yüz otuz parça” diye tekrarımız, bu yanlışını gösteriyor.

acip: tuhaf, hayrette bırakan. **âdetâ:** sanki.

alenen: açıkça, açıktan açığa, gizlemeden, herkesin önünde.

asr: yüzyıl.

âyine: ayna.

berâ-i malûmat: bilgi ve malûmat için, bilgi vermek için.

Diyanet Riyaseti: Diyanet İşleri Başkanlığı.

gaye: maksat, hedef.

haşa: asla, kat'iyen, öyle değil, Allah göstermesin.

ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.

ilânat: ilânlr.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

Kur'ân-ı Kerîm: Kur'ân; Hz. Muhammed'e vahiy ile indirilen en son ilâhî kitap.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

mevzu: konu.

mu'cize-i maneviye: maneviyatla ilgili mu'cize.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

nazire: örnek, karşılık, misil, bir şeye benzetilerek yapılan şey.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i Nur'ları okuyup neşreden kimse.

perakende: tek, ayrı ayrı.

sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.

sevk: önüne katıp sürme, yöneltme.

sure: Kur'ân-ı Kerîm'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

tekzip: yalanlama, yalan olduğunu söyleme.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

tereşşuh: sızıntı, damla.

teşhir: ilan etme, herkese duyurma; sergileme.

zat: kişi, şahıs.

Hata 18: *Risale-i Nur'un telifi yirmi üç senede tamamlandığı bildirilen...*

Cevap: İmam-ı Ali'nin (r.a.) ve Gavs-ı Azamın (k.s.) işaretat-ı gaybiyeleriyle ve mana-i işaretisiyle, bir vakit “Yirmi dört senede Risale-i Nur tamam olacak” denilmesi, o yanlış tashih eder.

Hata 19: *Üç kitapta toplanan Nur Risalelerinin...*

Cevap: Belki, yalnız Yirmi Yedinci Mektup, lâhikasıyla beraber o üç mecmua kadar büyük olduğu gibi, onlardaki Nurun risaleleri o üç mecmuada ancak beşten birisi olması, dikkatsizlikten gelen bu yanlışını gösteriyor.

Hata 20: *Perakende hâlinde bulunan Nur Risaleleri...*

Cevap: Şimdi, Nurları yazan kalemlerin yüz binler ve güzel, itina ile, tevafukla yazan yüzler kâtibin aşk-ı imanî ve ilmî ile yazdıkları Nur Risalelerine perakende, ehemmiyetsiz parçalar namı verilmesi zahir bir yanlıştır.

Hata 21: *Bazı kısmında, mevzu ve gaye ile hiç ilgisi olmadığı...*

Cevap: Eski zamanda, mantıkta en derin âlimleri ilzam eden ve şimdiye kadar müdakkik âlimlerin Risale-i Nur'u o cihette tenkit edememeleri, bu hatayı söyleyene iade eder.

sevgi.

cihet: yön.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin namı.

iade: geri döndürme, geri çevirme.

ilzam: susturma, cevap vermez hâle getirme.

işarat-ı gaybiye: gaypla ilgili işaretler; Hz. Peygamber, müçtehit imamlar tarafından gayba ait verilen haberler,

işaret yolu ile yapılan açıklamalar.

itina: bir işi yaparken gösterilen özel dikkat, çok dikkat etme, özen gösterme.

kâtip: yazan, yazıcı.

lâhika: ek, ilave.

mana-i işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

mantık: doğru düşünme, akla uygun söz söyleme, hüküm verme usul, esas ve kurallarından bahseden ilim.

mecmua: tertip ve tanzim

edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

müdakkik: tetkik eden, inceden inceye araştıran.

nam: ad, isim.

perakende: tek, ayrı ayrı.

tashih: basılacak bir eserin dizgilerini kontrol ederek yanlışları düzeltme.

tenkit: eleştirme.

tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

zahir: açık, âşikar.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

aşk-ı ilmî: ilimle ilgili aşk, ilim öğrenme aşkı.

aşk-ı imani: imandan gelen aşk,

Hata 22, 23: *Risale-i Nur'un bir kısmında, okuyanlara bir şey öğretme bakımından, ilmî mahiyet taşımadığı..*

Cevap: Yirmi seneden beri hükûmetin iğfal olunmuş bazı rükünleri ve aldanmış bazı mutaassıp hocalar, Risale-i Nur'un aleyhinde hücum ettikleri ve herkesi ürküttükleri hâlde, hiçbir esere müyesser olmayan yüz binler her sınıftan muhtac-ı ilm-i hakikat ona talip olup istifadeleri, bu iftirayı pek çirkin gösteriyor.

Hata 24: *Şimalden gelecek büyük kızıl tehlikeye karşı bir set olduğunu iddia ve zannetmektedir.*

Cevap: Nurları okuyan bütün zatlar, değil zan ve tahmin, belki kat'î ve yakînî bir surette, Risale-i Nur'un Şimalden gelen tehlikeye bir set olduğunu söylemeleri bu hatayı gösteriyor.

Hata 25: *Devletin emniyetini ihlâl etmiş...*

Cevap: Üç mahkemede üç müdafaatımda bu iftiranın asılsız olduğunu ispat ettiğim gibi, yirmi senede, bulunduğum beş-altı vilâyet zabıtaları, emniyeti ihlâlde dair hiçbir emareyi ne Said'in ve ne de arkadaşlarının hakkında kaydetmemesi bu iftirayı tamamıyla reddeder.

aleyh: karşı, karşıt.

dair: alâkalı, ilgili.

emare: alâmet, belirti, nişan.

emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

hücum: saldırma.

iddia: bir fikri ısrarla savunma, dava etme.

iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suçu başkasına yükleme.

iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.

ihlâl: bozma, zarar verme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istifade: faydalanma, yararlanma.

kat'î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.

kızıl tehlike: komünizm tehlikesi, materyalizm tehdidi.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

muhtac-ı ilm-i hakikat: hakikat ilmine muhtaç.

mutaassıp: bir şeyi savunma-

da aşırılık gösteren ve inat eden; dinî meselelerde körü körüne bir fikre bağlı olan ve başka bir fikri kabullenemeyen.

müyesser: nasip olan.

rükün: bir topluluğun en önemli ve kuvvetli fertlerinden her biri.

set: kapama, tıkama, engel olma.

set: mâni, perde, engel.

şimal: kuzeyde yer alan bölgeler.

suret: biçim, şekil, tarz.

talip: talep eden, isteyen, istekli.

vilâyet: il.

yakînî: şüphe edilemeyecek derecede kesin bir şekilde.

zabıta: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zan: sanma, kesin olarak bilmek-sizin kuvvetli ihtimalle hükmetme.

zat: kişi, şahıs.

Hata 26: *Nurcuların zanları hilâfına olarak, Nur Risaleleri yegâne okunacak tefsir değildir.*

Cevap: Nur Risalelerinde ve talebelerinin lisanında her vakit söylenen “Bu zamanda en kuvvetli bir tefsir-i Kur’ânîdir” cümlesidir. Yoksa hiçbir vakit başka tefsirlere ilişmek hatırlarına gelmediği, bu acip hatanın ne kadar çirkin olduğunu gösterir.

Hata 27: *“Nurcular” adı verilen talebelerin de yekdiğerleriyle görüşmeleri gizli olduğu...*

Cevap: Isparta vilâyetinde ve bütün köylerinde, zabitanın ve hükûmetin taht-ı nezaretinde aşikâre surette görüşmeleri ve bazı köylerde yüz kalemle yazıları neşretmeleri gizlilik isnadını kırıyor.

Hata 28: *Teksir makinesiyle çoğaltılması ve alanların bulunduğu yerlere götürülmesi, gizli yapılmaktadır.*

Cevap: Bu ifadede bir dirhem doğruluk varsa, üç dirhem yanlış var. Evet insafsız gizli düşmanlarımız bahane bulmamak için dörtte bir gizli yapılmıştır. Yoksa şimdi buldukları bahane ile bizi daha evvelden adliyeye sürüklemeleri ihtimaline binaen bir parça gizli idi. Yoksa her birisi üç yüz-dört yüz sahifeli mecmualardan bin beş yüze yakın miktarı memleketin her tarafına mümanaatsız gitmesi bu hatayı tam gösterir.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.

aşikâre: apaçık, belli, aşikâr, meydanda, zahir.

bahane: yalandan özür, asıl sebe-bi gizlemek için ileri sürülen uy-durma sebep.

binaen: -den dolayı, bu sebep-ten.

dirhem: yaklaşık üç grama denk gelen eski bir ağırlık ölçüsü, çok küçük parça (meczaz).

evvel: önce.

hilâfına: zıddına, tersine, aksine.

ifade: sorgu sırasında verilen bil-gi.

ihmal: önemsememe, gereken il-gi ve önemi gerektiği şekilde gös-termeme.

isnat: dayanma, dayandırma.

lisan: dil.

mecmu: toplanmış, bir araya ge-tirilmiş, koleksiyon.

mümanaat: mâni olma, en-gelleme.

neşir: yayma, yayım, herkese duyurma.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nursî’nin eserlerine ve fikirle-rine taraftar olan, Risale-i Nur’ları okuyup neşreden kimse.

sahife: sayfa.

suret: biçim, şekil, tarz.

taht-ı nezaret: gözetim altın-da.

talebe: öğrenci.

tefsir: Kur’ân-ı Kerîm’i açıkla-mak maksadıyla yazılan ki-tap.

tefsir-i Kur’ân: Kur’ân tefsiri, Kur’ân’ın açıklaması.

teksir: çoğaltma.

vilâyet: il.

yegâne: biricik, tek, yalnız.

yekdiğer: birbirini, bir taraf, öbür tarafı, birbirine.

zabita: şehir güvenliğini sağ-lamakla vazifeli bulunan ida-re, polis.

zan: sanma, kesin olarak bil-meksizin kuvvetli ihtimalle hükmetme.

Hata 29: *Ve nitekim mektupların, mürsellerin bulunduğu yerden değil, başka yer postahanesinden verilerek gönderilmekte olduğu...*

Cevap: Yirmi sekizinci yanlıştaki zikri geçtiği gibi, onda biri doğru ise, dokuzu yanlıştır. Mektuplar, pek nadir olarak postahaneye mürsellerin bulundukları yerlerden verilmemiştir.

Hata 30: *Cemiyet mensubîninden Ali Savran tarafından gönderildiği...*

Cevap: Makam-ı iddianın o Ali Savran'ı tahliye etmesi ve sonra da bu mahkemede yine tevkif etmeyip memleketine gitmesine izin vermesi, cemiyetçilik olmadığını makam-ı iddia kendi kalemiyle ispat etmiştir.

Hata 31: *Yine gizlice bazı vatandaşların mensup oldukları gizli cemiyete...*

Cevap: Böyle asılsız bir hatayı tekrar etmek de büyük bir hata olduğu malûmdur.

Hata 32: *Herkese okunmasının dahi sevap olduğunu söyleyerek iğfale çalıştıkları...*

Cevap: Otuz Üç âyât-ı Kur'âniyenin işaretine mazhar ve şimdiye kadar yüz binler adama iman cihetinde tesirli hizmet eden ve pek çok gençleri ıslah eden Risale-i Nur'la iğfal edilmiş diyen, elbette nefs-i emmarenin iğfale kapılmış ki, böyle hata ediyor.

âyet-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın âyetleri.

cemiyet: topluluk, birlik.

cemiyetçilik: cemiyet taraftarlığı, partililik, grupçuluk.

cihet: yön.

iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.

iman: inanç, itikat.

işarat: işaretler, alâmetler,

belirtiler.

ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.

malûm: bilinen, bilinen olan.

mazhar: bir şeyin çıktığı gö-

ründüğü yer; nail olma, şeref-
lenme.

mensubîn: mensuplar, mensup ve alâkadar olanlar, bir daire veya yerin adamları, nispeti olanlar.

mensup: bir şeye veya kimseye bağlı olan, üye.

mürsel: irsal edilmiş, gönderilmiş, yollanmış.

nefs-i emmare: insanı kötülüğe sürükleyen nefis, insana kötü ve günah olan işlerin yapılmasını emreden nefis.

sevap: Allah'ın rızasına sebep olan hayırlı hareket, güzel iş ve davranış.

tahliye: tutukluyu serbest bırakma.

tevkif: cezaî tahkikat sırasında, zanlının mahkeme kararına kadar geçici olarak hapsedilmesi; tutuklama.

Hata 33: Bundan, başka gizli maksat görünmüyorsa, bu gizliliğe mahal görünmezdi.

Cevap: Kırk seneden beri bana suikasta çalışan gizli düşmanlarımın desiseleriyle şahsıma karşı eşedd-i zulmü yapanlardan çekinmek için gizlenmiştir.

Hata 34, 35: Dinî hissiyatı alet ederek, devletin emniyetini bozmaya halkı teşvik eden hareketlerinin.

Cevap: Hiç aslı olmayan uzak bir imkânı vukuat yerinde sarf ederek bu kadar tekrar etmek, yalnız garaz-kârâne bir iftiradır.

Hata 36: Kanunî ve zarurî olarak takip edilmesine münafiklık, zındıklık, dinsizlik ve zulüm olarak tavsif eden...

Cevap: Bizi kanunsuz hapslere sokmak ve gizli düşmanlarımızın desiseleriyle bizi perişan etmek sırasında o gizli düşmanlarımıza münafiklık, zındıklık, dinsizlik, söylediğimizi, içfallerine kapılmış memurlara atfetmesi hatadır.

Hata 37, 38: Kimseyle görüşmediğini ileri sürdüğü hâlde, gizli olarak vilâyet ve kaza ve köylerden gelenleri kabul edip görüşmüş.

Cevap: Bu yazıda bir doğru varsa, yirmisi yanlış. Çünkü, yirmi ve otuz ziyaretçiden ancak bir tanesini kabul ettiğimi mahallî zabıtası ve ahali bildiği hâlde, böyle küllî ve daimî bir surette isnat etmek iftiradır.

ahali: halk.
atıf: yükleme.
daimi: sürekli, devamlı.
desise: hile, oyun, aldatmaca.
emniyet: güvenlik, kanun ve nizâm hâkimiyetinin sağlanması.
eşedd-i zulüm: zulmün en şiddetlisi.
garazkârâne: garaz ve düşmanlı-

ğa kapılarak, garazkârlıkla, düşmancasına.
hissiyat: hisler, duygular.
iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suçu başkasına yükleme.
iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, aldatma.
isnat: dayanma, dayandırma.
kanun: yasa.
kanunî: kanuna uygun, yasal.
kaza: ilçe.
küllî: umumî, genel, bütünü kapsayan.

mahal: yer.
mahalli: bir yere mahsus, bir yere has olan.
maksat: gaye.
münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi davranan.
sarf: kullanma.
suikast: birini öldürmeye kastetme, birini öldürmek kastıyla sinsice plan kurma.
suret: biçim, şekil, tarz.
tavsif: vasıflandırma, bir şe-

yin iç yüzü ve özelliklerini anlatma.
vilâyet: il.
vukuat: vuku bulan şeyler, hadiseler, olaylar.
zabita: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.
zarurî: mecburî, zorunlu, ister istemez.
zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.
zulüm: haksızlık.

Hata 39: Sureten bu inziva hâli, yakınları olan talebele-ri tarafından birçok kerametlerin mevcudiyetinin kabulüne ve bütün Nurculara inandırılmasına yol açmış.

Cevap: Bu inziva böyle kanunsuz belâlara düşmemek ve tasannu ve hodefürüşluktan kurtulmak için olduğu ve Nur Şakirtlerinin bu inzivayı beğenmedikleri hâlde, bundan kendimi keramet sahibi göstermek ve dostları da onunla onu kerametli bilme manasız bir iftiradır.

Hata 40: Kerametleri ve velîliği hakkındaki söylenenle-ri ve yazıları red ve cerh etmiyor.

Cevap: Bu pek zahir bir hatadır. Yüz yerde kardeşlerime yazmışım ki, “Şahsımda hiçbir ehemmiyet yok. Bana karşı hüsnüzannınız yanlıştır. Sizin ihlâsınız var. Ben belki ihlâsa muvaffak olamıyorum. Hizmette de size yetişemiyorum” dediğim ve hiçbir defa nefsimi methetmediğim hâlde bu isnat büyük bir iftiradır.

Hata 41: Ve bu yolda öğrenmesine bir sebep olmuştur.

Cevap: İddianemeyi yazan, sathîlik ve garazla baktığı için, Risale-i Nur’un senasını benim şahsımın senası zannetmiş, bu hataya düşmüş. Ve çok yerlerde böyle hataya düşüyor.

Hata 42: Said tefahura düşkündür.

Cevap: Bu otuz senelik yeni hayatım ve bütün beni tanıyanlar, onun bu iftirasını tekzip eder.

belâ: musibet, sıkıntı.
cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri çürütme, reddetme.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.
hodefürus: kendini begendirmeğe çalışan, kendini satan, övünen, övünge.
hüsnüzan: iyi zan, güzel kanaat.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki

iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suçu başkasına yükleme.
ihlâs: samimiyet, bir amelî başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.
inziva: bir köşeye çekilme, tek başına yaşama, dünya işlerinden vaz geçme, dünyadan el-etek çekme.

isnat: dayanma, dayandırma.
kanun: yasa.
keramet: Allah’ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.
medih: övmek.
mevcudiyet: mevcut olma, varlık.
muvaffak: başaran, başarmış, başarılı.
nefis: kendi, şahıs.
Nurcu: Bediüzzaman Said Nursî’nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i

Nur’ları okuyup neşreden kimse.
red: kabul etmeme.
şakirt: talebe, öğrenci.
sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.
sena: methetme, övme.
sureten: suret olarak, görünüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.
talebe: öğrenci.
tasannu: yapmacık.
tefahur: yaptıklarıyla övünme, böbürlenme.
tekzip: yalanlama, yalan olduğunu söyleme.
veli: Allah’ın sevgisine, himayesine kavuşmuş, ermiş kimseler, Allah dostu, evliya.
zahir: açık, aşikâr.
zan: sanma, kesin olarak bilmek-sizin kuvvetli ihtimalle hükmetme.

Hata 43: *Bunu eserlerinin muhtelif yerlerine görmek mümkündür.*

Cevap: İddiacının bu dediği tefahur, benim şahsıma değil, bütün o tefahuru hatırına getiren senalar, Risale-i Nur'a aittir. Risale-i Nur da Kur'an'ın tefsiridir.

Hata 44: *Siracünnur kitabında, eserin dört buçuk saat zarfında yazıldığı kaydedilmiştir.*

Cevap: Bu yazısında iki hatası var. Birisi, Siracünnur dört buçuk saatte telif edilmiş değil, onun içinde on beş-yirmi sayfeden ibaret Hastalık Risalesine aittir. Orada imzaları bulunan iki kâtipin arzularıyla bir tahdis-i nimet olarak yazılmıştır. Bunda hiçbir kimsenin hatırına tefahur gelmez, ancak bir şükürdür.

Hata 45: *İlminin vüs'atini ve karihasının genişliğini ve zekâsının feyzini ve yüksekliğini anlatmak istemiştir.*

Cevap: Elli-altmış senelik hayat-ı ilmiyesi böyle temeddühlere ihtiyaç bırakmadığı gibi, ahir ömründe şahsını temeddühten bütün bütün çekindiği, yalnız hakaik-ı imaniyenin beyanında yanlış etmediği ve sırf Kur'an'ın feyzinden iktibas ettiğine dair beyanatı böyle hodfuruşâne bir surete çevirmek, büyük bir iftiradır. Hatta, o yanlış, doğru da olsa, meşhur Abdülvehhab-ı Şa'ranî ve Muhyiddin-i Arabî gibi pek çok ehl-i hakikat ulema, tahdis-i nimet nev'inde bu tarz-ı ihsanat-ı İlâhiyeyi çok defa kitaplarında zikretmişler.

ahir: son.

ahir ömür: ömrün son devresi, hayatın son demleri.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

beyanat: açıklamalar, izahlar.

dair: alâkalı, ilgili.

ehl-i hakikat: hakikati arzular, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

feyiz: bolluk, bereket, verimlilik.

hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanı gerçekler.

hayat-ı ilmiye: ilmi hayat, ilimle ilgili çalışmalardan oluşan hayat.

hodfuruşâne: kendini beğendirmeye çalışarak.

ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.

iddia: davaya kalkışma, dava etme.

iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suçu baş-

kasına yükleme.

iktibas: alıntı.

kariha: fikir kuvveti, düşünce kabiliyeti, zekâ.

kâtip: yazar, yazıcı.

meşhur: tanınmış, şöhretli, ünlü.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

nevi: çeşit, tür.

sahife: sayfa.

sena: methetme, övme.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile

Allah'ı hamd etme.

suret: biçim, şekil, tarz.

tahdis-i nimet: ilâhî nimeti şükrederek anlatma, Cenab-ı Hakka karşı şükürünü eda etme ve teşekkür etme maksadıyla nail olduğu nimeti anma, onunla sevincini ve şükürünü bildirme, verilen nimeti izhar etme.

tarz-ı ihsanat-ı İlâhiye: ilâhî ihsan ve ikramın verilmiş tarzı.

tefahur: yaptıklarıyla övünme, böbürlenme.

tefsir: Kur'an-ı Kerim'i açıklamak maksadıyla yazılan kitap.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

temeddüh: kendi kendini övme, kendini methetme, böbürlenme.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

vüs'at: genişlik, bolluk.

zarfında: süresince.

zikretmek: anmak, bildirmek.

Hata 46, 47: Kendi kerametine o kadar inanmıştır ki, İlâhî ve tabîî olan birçok hâdiseleri kendisinin ve Risale-i Nur'un kerametidir der.

Cevap: Bu hatasında birkaç vecihle yanlış var. İlâhî ve tabîî olarak iki kısma ayırmak ve tabiata da bir hisse-i icat vermek, dinde bir yanlış olduğu gibi; Risale-i Nur'a ve şakirtlerine gelen zulmün aynı zamanında zelzele gibi müteaddit hâdiselerin tevafukları... Risale-i Nur'un makbuliyetine ve bir sadaka-i makbule hükmüne geçtiğine bir işaret-i gaybiyedir demesini tefahur zannetmek, iftira olduğunu herkes bilir.

Hata 48: Risale-i Nur'un tokadı olarak vasıflandırmaktadır.

Cevap: Bunu müdafaatımda pek zahir bir hata olduğunu ispat ettiğimiz gibi, "Risale-i Nur'un tokadıdır" denilmemiş, belki "Risale-i Nur sadaka-i makbule gibi belâların def'ine vesile olmasından, o gizlendiği ve müsadere edildiği zamanda bazı belâlar fırsat bulup başımıza gelir" denilmiş. Bu ise, adalet-i İlâhiyenin bir tokadıdır.

Hata 49: Muhtelif yerlerde olan zelzeleler ve seylaplar, Risale-i Nur'un şiddetli birer tokadı olarak vuku bulmuştur.

Cevap: Cevabı mükerrer verilmiş bir hatayı tekrar etmek, garazkârâne bir yanıştır.

adalet-i İlâhiye: Allah'ın adaleti, İlâhî adalet.

belâ: musibet, sıkıntı.

def: mâni olma, kovma, ortadan kaldırma.

garazkârâne: garaz ve düşmanlığa kapılarak, garazkârlıkla, düşmancasına.

hâdis: olay.

hisse: pay, nasip.

hisse-i icat: icat etme, yaratma hissesi, payı.

hükmüne: yerine, değerine.

iftira: aslı olmadan birine suç

yükleme, olmayan bir suç başkasına yükleme.

ilâhî: Allah'la ilgili, Cenabı Hakka dair.

işaret-i gaybiye: gaypla ilgili işaret; Hz. Peygamber, müctehit imamlar tarafından gayba ait verilen haberler, işaret yolu ile yapılan açıklamalar.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâl veya veyahut tabiatüstü hâdiseler.

makbuliyet: makbullük, beğenilmişlik, geçerlilik.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

mükerrer: tekrarlanmış, tekrar olunmuş.

müsadere: toplatma, elden alma.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

sadaka-i makbule: Allah tarafından hoş karşılanmış, kabul edilmiş sadaka.

şakirt: talebe, öğrenci.

seylap: sel.

tabiat: kâinatın düzenini devam ettiren kanun.

tabîî: tabiatı gereği olan, normal, alışılmış, olağan.

tefahur: yaptıklarıyla övünme, böbürlenme.

tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.

vecih: cihet, yön.

vesile: aracı, vasıta.

vuku: olma, gerçekleşme, meydana gelme.

zahir: açık, âşikar.

zan: sanma, kesin olarak bilmek, sizin kuvvetli ihtimalle hükmetme.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

zulüm: haksızlık.

Hata 50, 51: *Bu seylap ve zelzelelerden Risale-i Nur'un ve binnetice kendisinin kerametiyle kurtulmuşlardır. Ve masumlar ve çocuklar o belâlardan zarar görmüşler; Said bunu izah etmemiş ve edememiştir.*

Cevap: Risale-i Nur'un mükerrer yerlerinde yazılmış ki, zalimlere gelen musibetlerde masumların telef olan malları sadaka ve vefat edenler de şehit hükmünde olduğunu beyan, bu yanlışını ve sathîliğini gösterir.

Hata 52: *Hayır ve şerrin Allah'tan olduğunu inkâr yoluna sapmak gibi bir tezada düşmüştür.*

Cevap: Risale-i Nur'dan Kader Risalesi olan Yirmi Altıncı Sözün sırr-ı kaderi emsalsiz bir surette beyanı ve imanının erkânlarını Risale-i Nur'un harika bir tarzda ispatı meydanda iken, böyle bir iftira, garazkârlıktan başka bir şey değildir.

Hata 53: *Nur Şakirtlerinin bazıları ona bir Mehdilik de tevcih etmişlerdir.*

Cevap: İtiraznamemde kat'î hüccetlerle onun bu hatası reddedilmiş. Hem hiçbir vakit, değil böyle büyük makamları, belki küçük medih ve hüsnüzan ile nefis-i emmaresine bir benlik vermemek için reddettiği, mahkemelerde de görülmüştür.

belâ: musibet, sıkıntı.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

emsalsiz: benzersiz.

erkân: rükünler, esaslar.

garazkâr: kinli, düşmanlık güden,

garazı olan, kötü kasıt sahibi.

harika: olağanüstü.

hüccet: delil.

hüsnüzan: bir kimsenin veya bir hâdisenin iyiliği hakkındaki vicdanî ve iyi kanaat.

iftira: aslı olmadan birine suç yüklemek, olmayan bir suçu başkasına yükleme.

iman: inanç, itikat.

inkâr: reddetme, inanmama, ka-

bul ve tasdik etmeme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.

makam: manevî mevki.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

medih: övmek.

Mehdî: bazı hadiseler göre kıyamet yaklaşıncı zulmü ve şirki ortadan kaldırarak inanlanlara saadet ve adaleti getirecek Ehl-i Beytin neslinden gelen imam.

nefs-i emmare: insanı kötülüğe sürükleyen nefis, insana kötü ve günah olan işlerin yapılmasını emreden nefis.

red: kabul etmeme.

şakirt: talebe, öğrenci.

şer: kötülük.

seylap: sel.

sırr-ı kader: kader sırrı, kaderin hikmeti.

suret: biçim, şekil, tarz.

tarz: biçim, şekil, suret.

tevcih: yöneltme, çevirme; mana verme, yorumlama.

tezat: birbirine zıt olma, birbirinin tersi olma, zıtlık, aykırılık.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

Hata 54: Mücedditlik ve büyük makamlar veren şakirtlerinin hitabelerine, enaniyet ve tefahura olan meyli icabı itiraz etmeyerek, bu teveccühleri kabul ettiği göz önündedir.

Cevap: Bu hatasında kaç vecihle iftira var olduğu itiraznamemde ve bu cetvelde kaç yerde ispat edilmiştir.

Hata 55: “Hazret-i Ali’nin (r.a.) ilm-i hakikat itibarıyla şakirdi olduğumdan, manevî evlâdı olabilirim” demesiyle, kendine atfedilen makamlara liyakatini kabul etmiş görülmektedir.

Cevap: Bedî manasında olan Celcelûtiye Kasidesinde İmam-ı Ali’nin (r.a.) çok cihetlerle Risale-i Nur’a sarahat derecesine yakın işaretleri içinde; Bediüzzaman ismini Risale-i Nur’a vermesinden, bana emaneten verilen o ismi, Risale-i Nur’a iade ettiğimi yazmışım. Bununla beraber, ben de manevî Âl-i Beytten sayılabilirim demekten maksadım; bir kısım müçtehitlerin ¹ وَعَلَىٰ آلِهِ وَصْحِهِ duasında, “Seyyid olmayan, fakat, ehl-i takva bulunanlar o duada dâhildirler” dediklerinden, o umumî duada benim de bir hissem bulunması için ricakârâne bir tevildir. Yoksa, o hatakârâne mana hiç hatırıma gelmemiş.

1. Onun aile efradına ve Sahabelerine de olsun...

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed’in (a.s.m.) ailesinden olan, Hz. Muhammed’in (a.s.m.) ev halkı.

atıf: yükleme.

bedî: bir şeyi örneği olmadığı halde meydana getiren, eşi ve benzeri olmayan mükemmel bir şeyi ortaya koyan.

Bediüzzaman: zamanın, çağın eşsiz güzelliği.

Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem’in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cifir ve ebce hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kasidedir.

cihet: yön.

dâhil: iç, içerisi.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

ehl-i takva: Allah’tan korkan

ve günahlardan çekinen insanlar.

emaneten: emanet yoluyla, emanet olarak.

enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.

evlât: veletler, çocuklar.

hatakârâne: hatada bulunarak, hata ederek.

hisse: pay, nasip.

hitabe: düzgün söz söyleme,

nutuk atma, bir topluluğa karşı coşturucu sözler söyleme, nutuk.

iade: geri verme.

icap: gerekme hâli, gerekli olma.

ilm-i hakikat: hakikat ilmi.

işarat: işaretler, alâmetler, belirtiler.

itibar: değer.

itiraz: kabul etmediğini belirtme,

karşı çıkma.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şekli.

liyakat: lâıyk olma, ehliyet.

makam: manevî mevki.

maksat: gaye.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

meyl: bir tarafa doğru eğilme,

yönelme.

müceddit: hadis-i şerifle, her asır başında geleceği müjdelenen dinin yüksek hizmetkârı; dine yeni bir tarzla yaklaşan, asrın şartlarına göre ve ortaya atılan yeni şüphe ve taarruzlara karşı dini yorumlayıp kuvvetlendiren büyük âlim.

müçtehit: ayet ve hadislerden şer’î hükümler çıkarabilen, gerekli bütün ehillik şartlarına sahip olan, geniş ve derin bilgili din âlimi.

ricakârâne: ricada bulunarak, rica eder şekilde.

şakirt: talebe, öğrenci.

sarahat: sarıhlik, açıklık, belirlilik.

Seyyid: Hz. Muhammed’in (a.s.m.) torunu Hz. Hasan’ın soyundan olan kimse; Hz. Muhammed’in temiz soyundan gelen kimse.

tefahur: yaptıklarıyla övünme, böbürlenme.

teveccüh: yönelme, sevgi, ilgi.

tevil: yorumlama, yorum.

umumi: herkese ait, genel.

Hata 56: Ahmed Feyzi'nin risaleciğinin başında Said'in

iki buçuk sahifelik yazısı ile ¹ **يَا أَيُّهَا الْمَرْمَلُ** ayet-i kerîmesinden ebcet hesabıyla "Kürdî" kelimesi çıkarılmış.

Cevap: Burada benim iki sahifecik yazıma, Ahmed Feyzi'nin hakkımda mübalâğakârâne medihlerini kabul ettiğim manası verilmiş, hata etmiş. Çünkü, benim o mektubum Ahmed Feyzi'nin dikkatini ve ilmini takdir ile beraber, hakkımdaki haddimden ziyade hüsnüzanları cerh ve tadil için yazılmıştır. Hem ayetin mana-i işarî tabakasından ri-yazî ve ebcedî bir tevafukla Üstadına karşı bir mana çıkarıp, hürmetine bir makbuliyet âlameti olarak yazmış. Böyle şeylere yanlış denilmez ki, medar-ı mes'uliyet olsun. Olsa olsa, ilmî bir hatadır; siyasete teması yoktur.

Yine Ahmed Feyzi'nin Risale-i Nur'un müsellem faziletinin bir parçasını kendi üstadına isnat etmesi ve bu zamanın bir hidayet vasıtası olduğunu demesini, medar-ı mes'uliyet görüyor. Hâlbuki, herkes sevdiği bir adam hakkında mübalâğakârâne ve ifratkârâne medih ve sena etmekte, örfen, âdeten, ilmen dahi hata olmadığı hâlde, hiç münasebeti olmayan bir sözdür.

Hata 57: Böyle acip davalarla belki bir zaman peygamberliğini dava ile hezeyan hâli başlamış oluyor.

1. Ey elbisesine bürünen! (Müzzemmil Suresi: 1.)

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
âdeten: görenek şekliyle, âdet olarak.
alâmet: belirti, işaret, iz.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
ayet-i kerime: Kur'an'ın ayeti, azamet ve şerefi olan ayet.
cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri çürütme, reddetme.
dava: iddia.
ebced: Arap alfabesinin ilk tertibi ve harflerinin taşıdığı sayı değerlerine dayanan hesap sistemi.
ebcedi: ebcet hesabına ait.
fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek derece.
hatakârâne: hatada bulunarak, hata ederek.
hezeyan: saçmalama, abuk sabuk konuşma, herze.
hidayet: doğru inanç ve yaşayış üzere olmak.
hürmet: riayet, ihtiram, saygı.
hüsnüzan: bir kimsenin veya bir hâdisenin iyiliği hakkındaki vicdanî ve iyi kanaat.
ifratkârâne: aşırı giderek.
ilim: bilme, bilgi.
ilmen: ilim ile, ilmî bir şekilde.
ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.
isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.
makbuliyet: makbullük, beğenilmişlik, geçerlilik.
mana-i işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.
medar-ı mes'uliyet: sorumluluk sebebi.
medih: övmek.
mes'ul: yaptığı işlerden hesap

vermeye mecbur olan, so-
rumlu.
mübalâğakârâne: mübalâğa ederek, büyüterek, olduğundan farklı göstererek.
münasebet: münasiplik, uygun olma.
müsellem: doğruluğu, gerçekliği herkes tarafından kabul edilen.
örfen: adet üzere, örfeye uygun şekilde, örfeye göre, örf bakımından.
peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.
riyazi: hesaplama, matematikle ilgili, riyaziyeeye ait.
sahife: sayfa.
sena: methetme, övme.
siyaset: politika.

tabaka: derece.
tadil: doğrultma, düzeltme.
takdir: kıymet verme, beğenme.
teşhir: ilân etme, herkese duyurma, gösterme.
tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.
tevil: yorumlama, yorum.
vasıta: aracı.
ziyade: çok, fazla.

Cevap: Bunun bu iftira ve isnat ve hatasından, eliyazü-billâh derim. Böyle hiç kimsenin hatırına gelmeyen ve bizi bilen hiç kimseyi kandırmayan isnatları, elbette kanun, siyaset ve idarenin haricinde bunda dehşetli bir mana hükmediyor ki; şeytanın da kimseyi inandıramadığı iftirayı ediyor.

Hata 58: *İhtiyar Risalesinde “Yedinci Rica” gibi bazı risaleleri halkı devletin aleyhine teşvik edecek harekette ve mahiyette görülüp, Eskişehir Mahkemesinde mahkûmiyetine karar verilmiş.*

Cevap: Bu da zahir bir hatadır. Yedinci Rica ve *İhtiyarlar Risalesi*, değil sebeb-i mahkûmiyet ve emniyeti ihlâl etmek, belki çok cihetlerle beni zulümden kurtardığı gibi, Eskişehir’deki kanaat-i vicdaniye ile verilen hafif ceza da Tesettür Risalesi’nin bir meselesi içindir. Makam-ı iddianın dikkatsizliği ve sathîliği ile böyle yanlışlar oluyor.

Hata 59: Hüsrev Altınbaş, Türk harfleri kanununa aykırı olarak *Asa-yı Mûsa* ve *Zülfikar* gibi mecmuaları Arap harfleriyle yazmış.

Cevap: Şimdiye kadar Kur’ân harfleri ve hattı, Türk milletinin hatt-ı kadimi olduğu hâlde, Lâtin harflerini Türk harfleri deyip, Kur’ân harfleriyle *Asa-yı Mûsa*’yı yazan Hüsrev’i mes’ul etmek birkaç vecihle yanlış olduğunu ehl-i insaf anlar.

aleyh: karşı, karşıt.

cihet: yön.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i insaf: insaf sahipleri, merhametli olanlar, orta yolu tutanlar.

eliyazübillâh: Allah esirgesin, Allah korusun.

emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

haric: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

hat: yazı, el yazısı.

hatt-ı kadim: eski yazı.

hükmetme: hâkim olma, işleme.

idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.

iftira: aslı olmadan birine suç yüklemeye, olmayan bir suçu başkasına yüklemeye.

ihlâl: bozma, zarar verme.

isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.

kanaat-ı vicdaniye: vicdani kanaat, vicdana ait fikir.

kanun: yasa.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, niteliği.

mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

mesele: önemli konu.

mes’ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan,

sorumlu.

sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.

sebeb-i mahkûmiyet: mahkûm edilme sebebi.

siyaset: politika.

vecih: cihet, yön.

zahir: açık, aşikâr.

zulüm: haksızlık.

Hata 60, 61, 62, 63: İstinat ettiği hadisler zayıf ve hatta mevzu olmakla beraber, tevilleri yanlış ve aslı yoktur.

Cevap: Bütün ümmet bin seneden beri telâkki-i bilkabul ettiği ve âlem-i İslâm içinde az bir kısım ulemanın başka tevillerle bir derece zaafiyetine hükmettiklerine mukabil, cumhur-i muhaddisîn ve ümmet-i Muhammediye (a.s.m.) kabul ettiği; ahir zamanda gelen bazı hâdiseler hakkındaki muhtelif rivayetleri tevil, yani mümkün bir ihtimal manasıyla bu zamanda vukua gelen ve gözle görülen hâdiselere tam mutabık çıkmasını beyana, dünyada hiçbir ehl-i ilim yanlış diyemez. Faraza o hadislerden birisi mevzu da olsa, mevzuun manası “hadis değil” demektir, yoksa manası yanlıştır demek değildir ki, darbimesel nev’inde, ümmet o rivayeti kabul etmiş. Bu nevi tevilâta yanlış diyenler, kaç cihette yanlış olduğu gibi, ümmetin telâkkisine ihanet ve hadisleri inkârdır. Ve “Süfyana dair hiçbir hadis yoktur; varsa mevzudur” diyen müddei, hiç hadis kitaplarını okumadığı, belki Kur’ân’ın surelerinin ne kadar olduğunu bilmediği hâlde, biri bir milyon, diğeri beş yüz bin hadisi hıfzına alan İmam-ı Ahmed ibni Hanbel ve İmam-ı Buharî gibi müçtehitlerin, böyle küllî ve umumî bir tarzda cesaret edemedikleri hâlde, o müddei, küllî bir surette ve umumî bir tarzda “Süfyan hakkında hiçbir hadis yoktur; varsa

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

beyan: açıklama, bildirme, izah.
cesaret: cesurluk, yiğitlik, yüreklilik.

cihet: yön.

cumhur-i muhaddisîn: hadis imamlarının çoğunluğu.

dair: alakalı, ilgili.

darbimesel: atasözü, vecize.

ehl-i ilim: ilim sahipleri, ilim adamları.

faraza: sözün gelişi, söz gelişi.

hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâdis: olay.

hıfz: ezberleme.

hükmetme: karar vermek, inanca varmak.

ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.

ihtimal: olabilirlik.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

istinat: delil, dayanak.

külli: umumî, genel, bütün olan.

mevzu: yalancıların uydurduğu ve hadis diye Peygamberimize isnat ettiği haberler, uydurma hadisler.

müçtehit: ayet ve hadislerden şer’î hükümler çıkarabilen, gerekli bütün ehillik şartlarına sahip

olan, geniş ve derin bilgili din âlimi.

müddei: dava eden, davacı.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

mukabil: karşılık.

mutabık: birbirine uyan, uygun.

nevi: çeşit, tür.

rivayet: Hz. Peygamber’den nakledilen hadis.

Süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günler yaşamasına sebep olacağı sahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.

sure: Kur’ân-ı Kerim’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

tarz: biçim, şekil, suret.

telâkki: anlama, kabul etme.

telâkki-i bilkabul: olduğu ve rivayet edildiği gibi kabul edilip inanılması.

tevil: Kur’ân ve hadislerin açıklamasında, geçerli bir delil veya sebepten dolayı, ayet-i ilk bakışta görünen manasından alıp, taşıdığı diğer ma-

nalardan, bir veya birkaçı ile tefsir etme.

tevil: yorumlama, yorum.

tevilât: yorumlamalar.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

ümmet-i Muhammediye: Hz. Muhammed’in ümmeti; Hz. Muhammed’e (a.s.m.) bağlı olan ve yolundan gidenler.

umumî: herkese ait, genel.

vuku: olma, meydana gelme.

zaafiyet: zayıflık.

zaif: zayıf.

mevzudur” demesiyle, haddinden binler defa tecavüz edip, büyük bir hatayı irtikâp etmiş. Farz-ı muhal olarak, hadis de olmasa, ümmet-i İslâmiyede bir hakikat-ı içtimaiye ve müteaddit defalar eseri görülmüş, vaki ve hak bir hâdise-i istikbaliyedir.

Hata 64: *İrsiyette kadın ve erkeğin müsavâtı aleyhinde olduğu gibi, medenî kanunları kabul etmediğinden, inkılâp aleyhindedir.*

Cevap: Otuz sene evvel medenî kanunlara istinat edip Kur’ân’ın bir-iki ayetini tenkit eden ve Doktor Duzî’nin kitabını ifsat için neşreden bir-iki münafığa karşı bazı ayetlerin cerh edilmez bir tarzda tefsirini şimdi yazılmış gibi telâkki edip medar-ı mes’uliyet etmek, Kur’ân’ın o ayetlerini inkâr etmek hükmünde bir hatadır.

Hata 65: *Süfyan ve bir İslâm deccalı Mustafa Kemal olduğu Beşinci Şuada anlaşılıyor.*

Cevap: Beşinci Şua, küllî bir surette çok zaman evvel müteşabih bir hadisin bir tevili beyan etmesi ve itiraznamemde kat’î cevabı verilmesi; bu zahir yanlış ve medar-ı mes’uliyet olması büyük hata olduğunu gösteriyor. Eğer mes’uliyet varsa, bu ince, küllî manayı böyle cüz’î bir şahsa tatbik edip, mahkemede teşhir eden kimse mes’ul ve suçlu olur.

aleyh: karşı, karşıt.
ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri çürütme, reddetme.
cüz’î: bütüne ait olmayan, özel.
deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şairi tahrif edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri ni-

fakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yarancı ve zararlı şahıs.
evvel: önce.
farz-ı muhal: imkânsız farz etme, olmayacak bir şeyi olacmış gibi düşünme.
hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hâdise-i istikbaliye: gelecekte meydana gelecek olaylar.

hak: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat-i içtimaiye: sosyal gerçek, içtimai realiteler.
hükmünde: değerinde, yerinde.
ifsat: fesada uğratma, bozma, düzensizlik meydana getirme.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
inkılâp: değişme, dönüşüm, köklü değişme.
irsiyet: miras paylaşımı, vaset intikali.

irtikâp: kötü, fena ve günah teşkil edecek bir iş yapma, kötü iş işleme.

istinat: dayanma, delil olarak kabul etme.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

kanun: yasa.

kat’î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.

küllî: umumî, genel.

medar-ı mes’uliyet: sorumluluk sebebi.

mes’uliyet: mes’ul olma hâli, sorumluluk.

mevzu: yalancıların uydurduğu ve hadis diye Peygamberimize isnat ettiği haberler, uydurma hadisler.

münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi davranan.

müsavât: müsavilik, eşitlik, her bakımdan aynı derecede olma.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

müteşabih: manası açık olmayan, mecazî manaya elverişli olan ayet ve hadisler.

neşir: yayma, yayım, herkese duyurma.

Süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günler yaşamasına sebep olacağı sahil hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.

suret: biçim, şekil, tarz.

tarz: biçim, şekil, suret.

tatbik: uydurma, uygulama.

tecavüz: haddini aşma, söz ve harekette ileri gitme.

tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, açıklaması.

telâkki: anlama, kabul etme.

tenkit: eleştirme.

tevil: Kur’ân ve hadislerin açıklamasında, geçerli bir delil veya sebepten dolayı, ayeti ilk bakışta görünen manasından alıp, taşıdığı diğer manalardan, bir veya birkaçı ile tefsir etme.

ümmet-i İslâmiye: İslâm ümmeti, Müslümanlar.

vaki: olmuş, meydana gelmiş.

zahir: açık, aşikar.

Hata 66: Şapka fes gibidir. İman ile hiç alâkası yoktur. İman ise tamamen vicdanî ve kalbî olduğunu Said bilmekten âcizdir.

Cevap: İslâm uleması ve müçtehitleri ve şeyhülislâmlar, hususan İmam-ı Azam, imanı zedeleyen çok alâmetleri ve harekâtları kaydettikleri hâlde, hususan şapka ve zünnarın (kütüb-i kelâmiyede dahi) ulemanın, imanın muktezasına münafi olduğunun ittifaklarına karşı, böyle sözler yazan ne kadar hata ve yanlış olduğunu divaneler de anlar. Şapka hakkında itiraznamemdeki beyanat ve Risale-i Nur'daki iman-ı tahkikînin harika hüccetleri, Said'in "idrakinde âcizdir" demesini yüzüne çarpar.

Hata 67, 68: Şapkanın küfür alâmeti ve devam-ı ısrarı da dinsizlik olması üzerinde çok durmaktadır. Şapkanın giyilmemesi için propagandaya ve kendi tabirlerince mücadele ve mücahedeye giriştikleri görülmektedir.

Cevap: İtiraznamemde dört-beş yerinde gayet kat'î bir surette bu yanlışın ne kadar manasız olduğunu gösterir.

Hata 69: Nur Talebelerinin şapka giymeyerek bere giydikleri müşahede edilmiştir.

Cevap: Nur Talebelerinin umumu değil, ehl-i takva olanlar, hususan hayat-ı içtimaiye ile alâkası az

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.

alâka: ilgi, ilişki. bağ.

alâmet: belirti, işaret, iz.

beyanat: açıklamalar, izahlar.

devam-ı ısrar: ısrarın devamı, ısrar edip durma.

divane: deli, akli başında olmayan.

ehl-i takva: Allah'tan korkan ve günahlardan çekinen insanlar.

gayet: son derece.

harekât: hareketler, davranışlar.

harika: olağanüstü.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hüccet: delil.

hususan: bilhassa, özellikle.

idrak: akıl erdirmeye, anlama, kavrama kabiliyeti.

iman: inanma, itikat.

iman-ı tahkiki: tahkiki iman, imana dair bütün meseleleri inceleyip delil ve bürhan ile inanma.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kalbî: kalple ilgili, kalbe ait.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

küfür: imansızlık, dinsizlik.

kütüb-i kelâmiye: kelâm ilmiyle alâkalı kitaplar.

mücadele: savaşma, çatışma, kavga.

mücadele: savaşma, mücadele.

müçtehit: ayet ve hadislerden şer'î hükümler çıkarabilen, gerekli bütün ehillik şartlarına sahip olan, geniş ve derin bilgili din âlimi.

mukteza: iktiza eden, gereken.

münafi: zıt, aykırı.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin v.b. ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla güden ve çeşitli vasi-

talılarla yapılan faaliyet.

suret: biçim, şekil, tarz.

tabir: ifade, söz.

talebe: öğrenci.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

umum: bütün, hepsi.

vicdanî: vicdanla ilgili, vicdana ait, iç duygu ile ilgili, kalbî his ile ilgili.

zünnar: papazların bellerine bağladığı, rûkû ve secde etmeye mâni olacak şekilde belli dik tutan örme kuşak.

olanlar lüzumsuz, manasız, secdeye mâni olan şapkeyı giymediklerinden medar-ı mes'uliyet zanneden, kendisi hakikat ve adalet ve maslahat-ı millet nazarında mes'uldür.

Hata 70: Şapkanın küfür alâmeti olması ve sayılması bir iman hâline geldiği gibi...

Cevap: Kırk sene evvel İstanbul ulemasına verdiğim cevabı, mahkemede beyan ettiğim gibi, bütün ulema-i İslâmın istimal ettiği bir tabiri, yalnız bana isnat etmek ve bunu da bir iman hâline geldiği ile tabir etmek, hem İslâmiyete, hem ehl-i ilme, hem bana karşı bir ittiham değil, divanecesine bir ihanettir. Ona iade ediyorum.

Hata 71: Medreselerin ve tekkelerin kapanmasından, ezan ve kamette ¹ **الله أكبر** denilmemesinden, bunlar ahir zaman alâmetlerinden sayıldığından, inkılâp hareketlerine karşı bir kışkırtmak istediği anlaşılmıştır.

Cevap: Kırk sene evvel bir-iki hadisın tevîlini beyan ettiğimi ve Diyanet Riyasetinin ulemasının yeni icatlarının fetvasına karşı on beş sene evvel yazdığım bir risaleyi reddetmeyip bana ilişmedikleri hâlde, bu meseleyi şimdi medar-ı bahis etmek adliye kanunuyla hiçbir münasebeti yok. Makam-ı iddia eski nakaratı tekrar edip, bin dereden su toplamak nev'inde isnat etmesi; hem yanlış, hem hatta, hem de idareye bir zarar-ı muhtemeldir.

1. Allah en büyüktür, en yücedir.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
alâmet: belirti, işaret, iz.
beyan etmek: açıklamak, bil-

dirmek, izah etmek.
divane: deli, akıllı başında olmayan.
Diyanet Riyaseti: Diyanet İşleri Başkanlığı.
ehl-i ilim: ilim sahipleri, ilim adamları.
evvel: önce.
fetva: İslâm'da, bir mesele hakkında şeyhülislâm, müftü gibi yetkili kimseler veya dinî

meselelere tam vakıf kimseler tarafından verilen şer'î hüküm veya karar.
hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hakikat: gerçek.
iade: geri verme.
icat: yeni bir şey ortaya koy-

ma, yeniden bir şey çıkarma.
idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.
ihanet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.
iman: inanç, itikat.
inkılâp: değişme, dönüşüm, köklü değişme.
isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.
istimal: kullanma.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kanun: yasa.
küfür: imansızlık, dinsizlik.
makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.
mâni: engel.
maslahat-ı millet: milletin sulh ve huzur içinde yaşaması.
medar-ı bahis: söz konusu, bahsetmeye sebep olan, vesile olan.
medar-ı mes'uliyet: sorumluluk sebebi.
medrese: eski dönemde ders okutulan düzenli öğretim kuruluşu.
mesele: önemli konu.
mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.
münasebet: ilgi, ilişki, bağ.
nakarat: çok sık tekrarlanmaktan dolayı bıkkınlık veren söz.
nazar: bakış, nezdinde.
nevi: çeşit, tür.
red: kabul etmeme.
secde: namazda, alınla beraber burnu yere koyma şeklindeki ibadet vaziyeti.
tabir: ifade, söz, yorum, yorumlama.
tekye: zikirlerin, dervişlerin zikir ve ders için toplandıkları yer, tekke.
tevil: yorumlama, yorum.
ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.
ulema-i İslâm: İslâm âlimleri.
zarar-ı muhtemel: ihtimal daire-sinde olan zarar.

Hata 72: Beşinci Şuân meselelerini herkese göstermek caiz değildir, mahremdir ihtarını yapmayı unutmamıştır.

Cevap: Her bahane ile bizi perişan etmek isteyen gizli düşmanlarımızın şerhlerinden tahaffuz ve müddei gibi sathîce manalar verilmemek için “Bu mahremdir, herkese gösterilmesin” denilmesini bir suç sayıp ve suçunu ikrar ediyor manasına çevirmek zahir bir yanlıştır.

Hata 73: Ahmed Feyzi “Bediüzzamanü’l-Kürdî” kelimesini bulmak için iki kere Muhammed (a.s.m.) kelimesinin tevafukunu göstermiş. Acaba Saidü’l-Kürdî Peygamberimiz Muhammed Mustafa’ya (a.s.m.) benzetilmek mi istenilmiştir?..

Cevap: Ahmed Feyzi’nin, Risale-i Nur Kur’an’ın bir tefsiri olmasından ve her vakit nübüvvetin şeriatını tatbik eden ve veraset-i Nübüvvet

¹ **الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ** hadisine istinaden bîçare Said’i o irsiyette, o Kur’an hizmetinde, değil bir benzemek, belki sünnete ittiba etmek manasındaki ilmî ve ebcedî istihracını medar-ı mes’uliyet gören, hem ² **تَخَلَّقُوا بِأَخْلَاقِ رَسُولِ اللَّهِ** manasını anlamayan elbette üç cihette yanlış etmiş. Zat-ı Ahmediyenin (a.s.m.) güneşinden tereşşuh eden bir zerrecik nuruna mazhariyetini büyük bir sadet telâkki eden Said’in elbette yüz bin derece

bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

bîçare: çaresiz, zavallı.

caiz: yapılması veya yapılmamasında sakınca olmayan, uygun.

cihet: yön.

ebcedî: ebcet hesabına ait.

hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

ihhtar: hatırlatma, uyarı.

ikrar: tasdik ve kabul etme, doğrulama.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

irsiyet:

istihrac: bir şeyden bir şey çıkarma, sonuç çıkarma, mana çıkarma.

istinaden: istinat ederek, dayanarak, güvenerek, delil kabul ederek.

ittiba: tabi olma, uyma, itaat etme.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

mazhariyet: manevî hâllerin, keşiflerin görünmesi, nail olma, şerhlenme.

medar-ı mes’uliyet: sorumluluk sebebi.

mesele: önemli konu.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik, Allah’ın elçiliği, peygamberlik hâl ve şânı.

1. Âlimler, peygamberlerin vârisleridir. (Buharî, İlim: 10; Ebu Davud, İlim: ; Müsned, 5: 196.)

2. Allah Resulünün ahlâkıyla ahlâklanınız.

nur: aydınlık, parlıtı, ışık.

saadet: mutluluk.

ser: kötülük.

seriat: takip edilmesi gereken açık ve doğru yol, büyük ve geniş cadde.

sünnet: Hz. Muhammed’in (a.s.m.) Kur’an dışında, Müslümanlara örnek olan mübarek söz, fiil ve emirleri, kabulleri

veya takrirleri.

tahaffuz: kendini muhafaza etme, koruma.

tatbik: uydurma, uygulama.

tefsir: Kur’an’ın mana bakımından izahı, açıklaması.

telâkki: anlama, kabul etme.

tereşşuh: sızma, sızıntı yapma.

tevafuk: uyma, uygunluk,

birbirine denk gelme.

veraset-i Nübüvvet: Peygamber vârisliği, Peygamberimizin vârisi durumunda olan, büyük âlim ve velîlerin yolu.

zahir: açık, aşikâr.

Zat-ı Ahmediye: Hz. Peygamberin zâtı, kişiliği.

zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

kendi haddinden tecavüz edip ona kendini benzetmeye çalıştığını söyleyen divanedir. Peygamberimiz Aleyhissalâtu Vesselâma ittibai ve sünnetine iktida manasını anlamamış.

Hata 74: *İslâm tarihinde hiçbir din âliminin Kur'ân-ı Kerîm'i ve hadisleri böyle şahsî fikirlere ve maksatlara alet ettiği görülmemiş ve işitilmemiştir.*

Cevap: Bunun, bu yanlışında beş vecihle hata var. Hem kitapları, ulemayı, tefsirleri görmediğine ve mana-i sarihî ile, mana-i işarî ve mana-i küllî ile hususî fertlerin farkını anlamayan bir cehalettir. Necmeddin-i Kübra ile Muhyiddin-i Arabî gibi binler ulemaların küllî hâdiselerine, hatta nefsin cüz'î ahvaline dair âyâtın mana-i sarihî değil, işarî manalarını beyan sadedinde çok yazıları var olduğu malûmdur. Hem, âyâtın mana-i işarî-i küllîsinde her asırda efradı bulunduğu gibi, bir ferdi bu zamanda ve bu asırda Risale-i Nur ve bazı şakirtleri de bulunduğu eskiden beri ulema mabeyninde makbul bir riyazî düsturu olan ebcet ve cifir hesabıyla bir tevafuk göstermek, elbette hiçbir cihetle âyâtı şahsî fikirlere alet ediyor denilmez. Ve böyle diyen büyük bir hata eder. Ve dekaik-ı ilmiyeye ihanet eder.

Hata 75: *Ehl-i Sünnete göre İmam-ı Mahfî ve İmam-ı Muntazır akidesi batıldır.*

ahval: hâller, durumlar.
akide: iman, inanılan ve itikat edilen esas, inanç.
aleyhissalâtu vesselâm: 'salât ve selam onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
asr: yüzyıl.
âyât: Kur'ân ayetleri.
batıl: dinde yeri olmayan, dinî hükümlere zıt.
beyan: açıklama, bildirme,

izah.
cehalet: bilmezlik, cahillik, ilimden yoksun olma.
cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.
cihet: yön.
cüz'i: küçük, az.
dair: alâkalı, ilgili.
dekaik-ı ilmiye: ilmî incelikler.
divane: deli, akli başında ol-

mayan.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
ebcet: Arap alfabesinin ilk tertibi ve harflerinin taşıdığı sayı değerlerine dayanan hesap sistemi.
efrat: fertler.
Ehl-i Sünnet: İslâmî ilk günkü safiyetiyle kabul ederek din-den olmayan şeyleri karıştırmayıp, Hz. Peygamberin sünnetinden ve yolundan ayrılmayanlar.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hâdis: olay.
hususî: özel.
ihanet: hainlik, kötülük etme.
iktida: tabi olma, uyma.
ittiba: tabi olma, uyma, itaat etme.
külli: umumî, genel.
Kur'ân-ı Kerîm: Kur'ân; Hz. Muhammed'e vahiyyle indirilen en son ilâhî kitap.
mabeyn: ara.
makbul: kabul edilmiş, geçerli, reddedilmeyen.
maksat: gaye.
malûm: bilinen, bilinen olan.
mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.
mana-i işarî-i küllî: umumî, genel işaretlerle ifade edilen mana.
mana-i küllî: küllî mana, bütün mana, umumî mana.
mana-i sarihî: açıkça anlatılan mana, açık ifade edilen, anlaşılan mana.
nefis: kişinin kendisi, şahsı.
riyazî: hesaplama, matematikle ilgili, riyaziye ait.
sadet: konuşulan madde, asıl konu.
şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.
şakirt: talebe, öğrenci.
sünnet: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) Kur'ân dışında, Müslümanlara örnek olan mübarek söz, fiil ve emirleri, kabulleri veya takrirleri.
tecavüz: haddini aşma, söz ve harekette ileri gitme.
tefsir: Kur'ân-ı Kerîm'i açıklamak maksadıyla yazılan kitap.
tevafuk: uyma, uygunluk, birbirine denk gelme.
ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.
vecih: cihet, yön.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

akide: iman, inanılan ve itikat edilen esas, inanç.

an'ane: hadis naklinin rivayet zincirlemesi.

asır: yüzyıl.

batıl: dinde yeri olmayan, dinî hükümlere zıt.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cihet: yön.

dair: alakalı, ilgili.

delâlet: delil olma, gösterme.

ehadis: Hz. Peygamberin sözleri.

Ehl-i Sünnet: İslam'ı ilk günkü safiyetiyle kabul ederek dinden olmayan şeyleri karıştırmayıp, Hz. Peygamberin sünnetinden ve yolundan ayrılmayanlar.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

fitri: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hadisiyet: hadis oluş, Hz. Peygamberin sözü olma.

hak: doğru, gerçek, hakikat.

hakikat: gerçel, doğru.

Hanefi: İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin mezhebinden olan.

hikmet: gizli sebep, gaye.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kâffe: hep, bütün, cümle, tamamı.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kavletme: söz etme.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.

Mehdi: Şiilere göre kaybolan ve kıyamete yakın ortaya çıkarak yeryüzünde adaleti sağlayacak olan on ikinci imam. (Muhammed Mehdi).

mesele: önemli konu.

mevzu: yalancıların uydurduğu ve hadis diye Peygamberimize isnat ettiği haberler, uydurma hadisler.

muhaddis: hadis ilmiyle uğraşan âlim, hadis âlimi.

mukabil: karşılık.

mürsel: senedinde Sahabenin adı anılmaksızın rivayet edilen ve bu yüzden de muttasıl olmayan hadis, doğrudan doğruya Hz. Peygamberden rivayet edilen hadis.

muztarip: bir hadisin metin veya

Cevap: Mehdi hakkında Şiilerin “On iki imamdan birisi, hayatta iken gizlenmiş, ahir zamanda çıkacak” demelerine mukabil; Ehl-i Sünnetin bir kısmı, “İmam-ı Muntazır akidesi batıldır” demişler. Az bir kısım Hanefî uleması da ¹ لَا مَهْدَى الْأَعْيُنِ de-

mişler. Bunda hem Denizli'deki ehl-i vukufun bir kısmı, hem makam-ı iddia yanlış mana vermişler. Her asırda mehdi manasına ümmetin fitrî bir ihtiyacına binaen beklemişler. Ve birkaç vecihte rivayetlerin delâletiyle birkaç mehdi belki her asırda bir nevi mehdi Sâdat-ı Ehl-i Beytten geleceği ümmetçe kabul edilmiş. Buna hata diyen birkaç cihette yanlış eder.

Hata 76: Bir kitapta, “Mehdiye dair hadislerin kâffesi zayıftır” denilmiş.

Cevap: Hangi mesele var ki, bazı kitaplarda ona ilişilmesin. Hatta İbni Cevzi gibi büyük bir muhaddis bazı sahih ehadişi mevzu dediğini, ulemalar taaccüple nakletmişler. Hem, her zayıf veya mevzu hadisin manası yanlıştır demek değildir Belki an'aneli senet ile hadisiyeti kat'î değildir demektir. Yoksa manası hak ve hakikat olabilir.

Hata 77: Bunların zayıf ve muztarip olduğunda ittifak vardır. İmam-ı Şafî, değil mevzuu, mürseli de kabul etmediği hâlde, Said, Şafî iken bunları kavletmesinin hikmeti anlaşılamamıştır.

1. Hazret-i İsa'dan başka mehdi yoktur.

senedi çeşitli şekillerde rivayet edildiğinde, içlerinden birini tercih edememe durumu.

nevi: çeşit, tür.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

Sâdat-ı Ehl-i Beyt: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) soyundan gelen seyyidler.

sahih: ravilerin kesintisi bulunmayan bir senetle rivayet

ettikleri, doğruluğu ve Peygamberimize ait olduğu şüphe götürmeyen hadis.

senet: bir hadis metninde, o metni rivayet etmiş ravilerin, en son raviden başlayarak Hz. Peygambere varıncaya kadar uzanan isimler zinciri.

Şii: Şia mezhebinden olan, hilâfetin Hz. Ali ve onun soyunun olması gerektiği görüşü-

nü savunan, Hz. Ali (r.a.) tarafı.

taaccüp: şaşma, hayret etme, şaşakalma.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

vecih: cihet, yön.

zaif: zayıf.

Cevap: İttifak olmadığına bin seneden beri ehl-i hadis ve ümmetçe bu hakikatin devamı kat'î bir delildir. Bu da hata içinde bir hatadır. Hem İmam-ı Şafîi mürsel ve zayıf hadisleri ahkâm-ı şer'iyede hüküm çıkarmak için hüccet tutmuyor; yoksa, hâşâ ümmetçe kabul edilen hakikatli hadisleri ahkâm-da değil, fezail-i a'malde ve hadisat-ı İslâmiyede hüccetlerini ve delâletlerini kabul etmiştir.

Hata 78: *İlm-i gayb Allah'a mahsustur. Hiçbir velî tasarrufat yapamaz ve gaybı bilemez. Hatta Peygamber de bilmez. Hâlbuki, bir risalede işaret-ı hadisiye ile hilâfetin mebde ve müntehasını göstermiş.*

Cevap: Evet, herkes bizzat gaybı bilmez. Fakat ilâm ve ilham-ı İlâhî ile bilinebilir ki; bütün mu'cizat ve keramat ona dayanır. Hazret-i İmam-ı Ali'nin işaret-ı gaybiyesinin Risale-i Nur'a işaretine dair bir risalenin ahirinde ¹ **إِنَّ الْخِلَافَةَ بَعْدِي ثَلَاثُونَ سَنَةً** hadis-i şerifinin işaretinin birkaç lem'a-i i'caziyeyi tam vakıa mutabık güzel tarzda ve görenlerin takdirine mazhar olmuş bir beyanı çürük görmek ve itiraz etmek bir cehalet, bir hata eseridir.

Hata 79, 80: *Gizli cemiyet kurduğu ve din perdesi altında emniyeti bozmak maksadıyla kitap ve mektupların vasıtalarla gönderilmiş olması...*

1. Hilâfet benden sonra otuz senedir. (Sahih-i Camiü's-Sağir, hadis no: 3336; Tirmizî, Fiten: 48.)

ahir: son.

ahkâm: dinî hükümler, emirler.

ahkâm-ı şer'iy: şer'î hükümler, şeriâtın esas ve kanunları.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

bizzat: kendisi, şahsen.

cehalet: bilmezlik, cahillik, ilimden yoksun olma.

cemiyet: topluluk, birlik.

dair: alâkalı, ilgili.

delâlet: delil olma, gösterme. **delil:** bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

ehl-i hadis: kendisini hadis ilmine vermiş olan âlimler.

emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

fezail-i âmâl: amellerin faziletleri, işlerin faziletleri.

gays: görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka âlemler; manevî âlem.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâdisat-ı İslâmiye: İslâm tarihindeki olaylar.

hinde meydana gelmiş hâdiseler, olaylar.

hadis-i şerif: Peygamberimizden aktarılan sözlerin genel adı.

hakikat: gerçek, esas.

hâşâ: asla, kat'iyen, öyle değil, Allah göstermesin.

hilâfet: halifelik, Hz. Peygambere vekil olarak Müslümanları ve İslâmı koruma görevi, İslâm devlet reisliği.

hüccet: delil.

hüküm: dinî kaide, kural.

ilâm: bildirme.

ilham-ı ilâhî: Allah tarafından kalbe indirilen ilham.

ilm-i gayb: görünmeyen âlemlerden bahseden ilim.

işarat: işaretler, haber vermeler.

işarat-ı gaybiye: gaypla ilgili işaretler; Hz. Peygamber, müctehit imamlar tarafından gayba ait verilen haberler, işaret yolu ile yapılan açıklamalar.

işarat-ı hadisiye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) sözlerinin işaret ettiği manalar, vermiş olduğu işaretler.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kat'i: kesin, şüphesiz ve tereddüde mahal bırakmayan.

keramat: kerametler, ermişlerin, velilerin olağan üstü sözleri ve hâlleri.

lem'a-i i'caziye: mu'cize derecesinde manevî parlta.

maksat: gaye.

mazhar: nail olma, şereflenme.

mebde: başlangıç.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

münteha: bitiş, sona erme.

mürsel: senesinde Sahabenin adı anılmaksızın rivayet edilen ve bu yüzden de muttasıl olmayan hadis, doğrudan doğruya Hz. Peygamberden rivayet edilen hadis.

mutabık: uygun.

peygamber: Allah tarafından haber getirilerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasarrufat: tasarruflar, idare etmeler.

ümme: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

vâkı: vuku bulan, olan.

vasıta: aracı.

veli: Allah'ın sevgisine, himayesine kavuşmuş, ermiş kimseler, Allah dostu, evliya.

Cevap: Üç mahkeme gizli cemiyet noktasında beraat vermesi ve beş-on vilâyetin zabıtalrı hiç ilişmesi ve itiraznamemde reddine dair yüz hüccet gösterilmesiyle beraber böyle on beş sahifede on beş defa tekrarı on vecihte hatadır.

Hata 81: Beşinci Şuain tevilleri yanlıştr.

Cevap: Bunun ve sair bütün tenkit ve itirazlarının cevapları itiraznamemin ahirinde kat'î bir surette zikredilmesinden kısa kesiyoruz.

* * *

Hata-Şavab Cetvelinin Zeylidir

Hata 82: Gizli cemiyeti var. Ve Emirdağ'ında onunla meşgul olmuş.

Cevap: Bu ittihamı hiçbir cihetle ispat edilemeyeceğine ve iftira olduğuna kat'î delili; şiddetli tarassut ve tam bir inziva ve dünya hâdisatına hiç kulak vermeyecek derecede bir tecerrüt ve ihtiyarlık ve zaafiyet ve hastalık içinde bulunmasıdır. Haftada yalnız bir tek mektup, bir tek yere göndermekten başka hiç muhabere etmeyen ve telifi dahi bırakan ve serbestiyet verildiği hâlde, hadsiz dostları ve onu dinleyecek hemşehrileri bulunan memleketine gitmeyen ve hizmeti için bir-iki terzi çağğından başka kimseyi istemeyen ve ziyaret için gelenlerden kırktan birisini birkaç dakikadan ziyade yanında durdurmayan bir garip ve kabir

ahir: son.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

cemiyet: topluluk, birlik.

cetvel: çizelge, liste.

cihet: yön.

dair: alâkalı, ilgili.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

garip: kimsesiz, zavallı.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hemşehri: aynı şehirli, aynı memleketli.

hüccet: delil.

iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suçu başkasına yükleme.

inziva: bir köşeye çekilme, tek başına yaşama, dünya işlerinden vazgeçme, dünyadan el-etek

çekme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kabir: mezar.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

memleket: bir insanın doğup

büyüdüğü yer.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

muhabere: haberleşme.

red: kabul etmeme.

sahife: sayfa.

sair: diğer, başka, öteki.

serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.

sevap: hayır, doğru olan şey.

suret: biçim, şekil, tarz.

tarassut: gözetme, göz altında tutma.

tecerrüt: Her şeyden boş ol-

ma, her şeyden uzak olma.

telif: eser yazma.

tenkit: eleştirme.

tevil: yorumlama, yorum.

vecih: cihet, yön.

vilâyet: il.

zaafiyet: zayıflık.

zabita: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zeyil: ek, ilâve.

zikretmek: anmak, bildirmek.

ziyade: çok, fazla.

kapısında ve beraat etmiş ve otuz seneden beri siyaseti terk etmiş bir biçare hakkında bu gizli cemiyet isnadının ittihamı öyle büyük ve insafsızca ve zalimâne bir hatadır ki, ona temas edenlerden zerre kadar aklı bulunan, “Bu yalandır ve asılsızdır” der.

Hata 83, 84, 85: İddiacı demiş: Said’in gizli düşmanı yok. Ve onu zehirleyen yok. Ve zındık namını verdiği ve kırk seneden beri Said onların ehl-i iman hakkındaki ifsadatına karşı Kur’ân’ın hakikatleri ile mukabele ettiği bir komite yoktur. Belki, onu taziyik eden bir kısım memurlara zındık ve münafık diyor.

Cevap: İddiacının bu ittihamı, hem kaç vecihle hata ve yalan, hem biçare ve aldanmış ve vazife itibarıyla Said’i hapis veya tazip etmiş, bir kısım Müslüman ve ehl-i iman memurlara, o münafık ve zındık tabirini vermek büyük bir cinayettir. Ve bu dindar milleti bir tahkir ve ittihamdır ki, Said mükerrer demiş: “O vazifeperver Müslümanlar Nur-lara zarar vermeyen ve istifade eden adliye memurları beni idamla mahkûm etseler, hakkımı onlara helâl ederim” deyip, mümkün olduğu kadar musalâhakârâne onların vazifelerine dokunacak harekâtten çekinen bir münzevi ve garip adam hakkında bu ittiham büyük bir günah ve bir iftiradır. Hâlbuki, Said’i bilenler bilirler ki, mümkün olduğu kadar tekfirden çekinir. Hatta,

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılmı.
biçare: çaresiz, zavallı.
cemiyet: topluluk, birlik.
cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, müte deyin.
ehl-i iman: inananlar, iman

sahipleri.
garip: kimsesiz, zavallı.
günah: mes’uliyet, sorumluluk, vebal.
hakikat: gerçek, esas.
harekât: hareketler, davranışlar.
iddia: davaya kalkışma, dava etme.
ifsat: fesada uğratma, bozma, düzensizlik meydana getirme.
iftira: aslı olmadan birine suç yüklemeye, olmayan bir suç

başkasına yüklemeye.
isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.
istifade: faydalanma, yararlanma.
itibar: değer.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.
mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.

mukabele: karşılık verme, karşılama.
mükerrer: tekrarlanmış, tekrar olunmuş.
münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi davranan.
münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.
musalâhakârâne: barış içinde, barışarak.
nam: ad, isim.
siyaset: politika.
tabir: ifade, söz.
tahkir: hakaret etme, küçük görme, şeref ve haysiyetini incitme.
tazip: Azap verme, eziyet etme, eziyette bulunma.
tazyik: sıkıntı verme, baskı yapma.
tekfir: birini küfürle suçlama, bir kimseyi yaptığı bir işten veya bir sözden dolayı kâfir sayma.
vazife: görev.
vazifeperver: vazife sever, çalışmayı seven, vazifesini sevip ona bağlı olan.
vecih: cihet, yön.
zalimâne: zalimce, zulmedercesine.
zerre: pek ufak parça, en küçük parça.
zındık: Allah’a ve ahirete inmayan, Allah’ı inkâr eden, inansız, münkir.

dava: takip edilen fikir, iddia.
elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.
emsalsiz: benzersiz.
fiil: iş, hareket.
galibâne: galip gelmiş gibi, galip sıfatıyla.
hâdis: olay.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hüccet: delil.
hücum: saldırma.
hüküm: karar, emir.
hüs-nûzan: bir kimsenin veya bir hâdisenin iyiliği hakkındaki vicdanî ve iyi kanaat.
hususan: bilhassa, özellikle.
iddia: davaya kalkışma, dava etme.
ıfsat: fesada uğratma, bozma, karışıklık çıkarma.
iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suçu başkasına yükleme.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
ıspat: doğruyu delillerle gösterme.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.
komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.
komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan

sarih küfrü bir adamdan görse de, yine teville çalırsın, onu tekfir etmez. Her vakit hüs-nûzan ile hareket ettiği hâlde, ona bu ittihamı yapan, elbette kendisi o ittiham ile tam müttehemdir.

Hem gizli düşmanı ve ifsat komitesi yok demesi öyle bir yalandır ki, komünist ve mason ve Taşnak gibi çok komiteler lisan-ı hâl ile, “Bu iftiradır; biz meydandayız” derler. Ve otuz seneden beri emsalsiz bir tarzda Said’in başına gelen elîm hâdiseler, hususan bu on ay tecrid-i mutlak ve Said’in her şeyi bırakıp bütün kuvvetiyle Kur’ân için o mütecaviz din düşmanlarına karşı yüz Nur risaleleriyle galibâne çalışması, o yalan davayı yüz hüccetle tekzip eder.

Hem iddiacının “Onu zehirleyen olmamış” demesi, öyle bir hatadır ki, o daima Said ile bulunmak ve sergüzeşte-i hayatına tamamen muttali olmakla ancak o menfi hükmünü ispat ve yirmi sene koltuğum altında işleyen ve görenler hayret eden ve aşlamakla olan zehir çıbanı ve yanımda bulunan dostların görerek şahadetleriyle hem Kastamonu’da, hem Denizli hapsinde, hem Emirdağ’ındaki tesemmümlerimi inkâr etmekle o hatasını tamir edebilir.

Hata 86: İddiacı der: Zelzele gibi bazı hâdiseler, Nurlara hücum zamanında gelmeleri Nur’un kerametidir ki, zemin hiddet eder. İşte Said’in bu fiili zemine vermesi dine muhaliftir.

düzen in mensubu olan kimse.
küfür: imansızlık, dinsizlik.
lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
mason: dünyevî maksatlarla kurulmuş, sıkı bir dayanışmayı esas alan komiteci teşkilâtın mensubu.
menfi: olumsuz, müspet olmayan.
muhalif: zıt, karşıt, aykırı.
mütecaviz: saldırgan, belli si-

nirını aşan.
muttali: bir işten haberi, haber almış, öğrenmiş, bilgili, haberdar.
müttehem: itham olunan, suçlanan.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
sarih: açık, aşikâr.
sergüzeşt-i hayat: hayat macerası, hayat hikâyesi.
tamir: yapılan hatayı düzeltme.
tarz: biçim, şekil, suret.

Taşnak: bir Ermeni komitesi.
tecrid-i mutlak: hiç kimse ile görüşmemek, hücre hapsi.
tekfir: birini küfürle suçlama, bir kimseyi yaptığı bir işten veya bir sözden dolayı kâfir sayma.
tekzip: yalanlama, yalan olduğunu söyleme.
tesemmüm: zehirlenme.
tevil: yorumlama, yorum.
zelzele: yer sarsıntısı, deprem.
zemin: yeryüzü.

Cevap: Kur'ân'da ¹ تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ ayetinde, “Ce-

hennem ehl-i küfre öyle hiddet eder ki, parçalanmak derecesine gelir” manasında olduğu tarzında, teşbih suretinde Nurlara hücum hatasıyla zemin hiddet eder ve hava ağlar ve kış kızar. Yani, emr-i İlâhî ile o mahlûklar vazifeleri içinde kuvvet ve kudret-i Rabbaniyenin tecellisine mazhar olup, gadab-ı İlâhîyi gösterirler; beşeri ikaz için titrer, ağlar demektir.

Hata 87: Hem, tefahura meylini gösterir, kendini müceddit bilir.

Cevap: İddiacının, “Tefahura meyli var, kendini makam sahibi bilir” demesine cevap:

Evvelen: “Ben Âl-i Beytten sayılabilirim” demekten maksadım, ² وَعَلَىٰ آلِهِ duasında dâhil olmak için, bir ricadır.

Saniyen: Nefs-i emmaremi tebrîe etmem. Her fenalığa meyli olabilir; fakat, o nefsin kırk sene belâsını çeken ve otuz beş seneden beri onun şerlerinden ve heveslerinden çekilmeye çalışan ve a'malde bütün kuvvetini ihlâsta gören ve o hâlini yakın dostları müşahede eden ve Nur eczaları ve onun müstenkifâne ve müstağniyâne halkın hürmetinden ve medihlerinden çekilmesi, onun mahviyetkârâne meşrebine şahadet eden bir adamı bu ittiham ile mes'ul etmek, pek insafsızca bir hatadır.

1. Neredeyse öfkeden parçalanacak. (Mülk Suresi: 8.)

2. Ve [Salât ve selâm] onun Ehl-i Beyti üzerine olsun.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ailesinden olan, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ev halkı.

a'mal: ameller, işler.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

belâ: musibet, sıkıntı.

beşer: insanlık.

dâhil: girmek, içinde olma.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

eczâ: cüzler, parçalar, kısımlar.

ehl-i küfür: Allah'ın varlığına ve birliğine inananmayanlar, dinsizler, imansızlar.

emr-i İlâhî: Allah'ın emri.

evvelen: evvelâ, birinci, ilk olarak.

gadab-ı İlâhî: Allah'ın gazabı.

heves: bir şeye karşı duyulan istek, arzu.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hücum: saldırma.

hürmet: riayet, ihtiram, saygı.

iddia: davaya kalkışma, dava etme.

ihlâs: samimiyet, bir ameli karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.

ikaz: dikkat çekme, uyarma, uyandırma.

ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kudret-i Rabbaniye: her şeyi terbiye eden Allah'ın sonsuz kudret ve kuvveti.

kuvvet: güç, kudret.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

mahviyetkârâne: tevazu göstererek, alçak gönüllülükle, kendini küçük görerek, âcizliğini ifade ederek.

makâm: manevî mevki.

maksat: gaye.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

medih: övmek.

meşrep: gidiş, hareket tarzı, tavır, tutum, meslek.

mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.

meyil: bir tarafa doğru eğilme, yönelme.

müceddit: hadis-i şerifle, her asır başında geleceği müjdelenen dinin yüksek hizmetkârı; dine yeni bir tarzla yaklaşan, asrın şartlarına göre ve ortaya atılan yeni şüphe ve taarruzlara karşı dini yorumlayıp kuvvetlendiren büyük âlim.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

müstağniyâne: kanaatkâr davranarak.

müstenkifâne: kabul etmeyerek, çekimserce, geri durarak.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan hayırlı işlerden alıkoyan güç.

nefs-i emmare: insanı kötülüğe sürükleyen nefis, insana kötü ve günah olan işlerin yapılmasını emreden nefis.

rica: dilek, istek.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

saniyen: ikinci olarak.

şer: kötülük.

suret: biçim, şekil, tarz.

tarz: biçim, şekil, suret.

tebrîe: bir kimseyi şüpheden ve zan altından kurtarma, birini temize çıkarma.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tefahur: yaptıklarıyla övünme, böbürlenme.

teşbih: benzetme.

vazife: görev.

zemin: yeryüzü.

akide: iman, inanılan ve itikat edilen esas, inanç.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
belâ: musibet, sıkıntı.
bîçare: çaresiz, zavallı.
def: mâni olma, kovma, ortadan kaldırma.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
ehl-i dikkat: dikkatli, dikkat sahipleri.
ehl-i dirayet: zekâ, bilgi ve kavrayış sahibi olanlar.
emarat: emareler, âlâmetler, nişanlar.
evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.
fevkalâde: olağanüstü.
garip: kimsesiz, zavallı.
habbe: tahıl tanesi.
hakikat: gerçek, esas.
hâlât: kalın ip, urgan.
Haremeyn-i Şerifeyn: iki mukad-des şehir, Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere.
hizmet-i imaniye: imana ait hiz-met, iman ve Kur'an hakikatleri-nin ikna edici ve ilmi delillerle an-laşılmasına hizmet etme.
hizmet-i milliye: millî hizmet.
hizmet-i milliye ve vataniye: vatan ve millet hizmeti.
hüccet: delil.
ibare: metin, cümle veya bir kaç cümleden oluşan söz grubu.
iddia: davaya kalkışma, dava et-me.
ihsanat-ı İlâhiye: İlâhî ihsanlar; Cenab-ı Hakkın mahlûkatına ih-san ettiği bütün nimetler, ikram-lar, hediyeler, bağışlar.
ikramat-ı İlâhiye: Cenab-ı Hakkın ikramları, nimetleri, bağışları.
in'ikâs: aksetme, yansıma.
işarat-ı gaybiye: gaypla ilgili işa-retler; Hz. Peygamber, müctehit imamlar tarafından gayba ait ve-rilen haberler, işaret yolu ile yapı-lan açıklamalar.
ispat: doğruyu delillerle göster-me.
itimât: dayanma, güvenme.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz an-latma.

Hem, Said, “Nurlar bir sadaka-i makbule gibi belâların def'ine bir vesiledir” deyip, muhtaçları Nurlara teşvik için bazı fevkalâde ihsanat-ı İlâhi-yeyi bir nevi keramet-i Nuriye ve bir lem'a-i mu'cize-i Kur'âniyeyi, hakikatlerinin bir tefsiri olan Nurlara in'ikâs etmiş demesinin ve izhar et-mesinin sebebi ise; bu millet ve vatana tam bir hizmet-i imaniye yapmak için, o ikramat-ı İlâhi-yeyi bazen yazar-tâ Nurlara itimat ve hüccetleri-ne kanaat gelsin. Yoksa bu kadar insafsız muarız-lara ve evhamlı memurlara karşı, zayıf, fakir ve garip bîçare, bu kudsi hizmet-i milliye ve vatani-yeyi yapamazdı. Bin dereden su toplayan ve habbeyi kubbeler yapan iddiacı gibiler mâni olur-du. Nurların makbuliyetine imza basan ve şaha-det eden bine yakın işarat-ı gaybiye ve emarat ve vakiatı, *Sikke-i Gaybiye* mecmuası delilleriyle is-pat etmiş. Bin ince ipler toplansa, koca bir hâlât olur.

Hata 88: İddiacı der: Nur, tefsir değil, hem bazen aki-deye muhalif gider.

Cevap: Tefsir iki kısımdır: *Biri* ibaresini izah eder, *biri* de hakikatlerini ispat eder. Nurlar bu ikinci kısım tef-sirlerin en kuvvetlisi ve en kıymetli olduğu-na ehl-i dirayet ve dikkat yüz binler şahitler var. Ve Mısır, Şam ve Haremeyn-i Şerifeynin muhakkik âlimlerinin ve İstanbul ve sair yerlerin müdakkik hocalarının Nurları tasdik edip ilişmemeleri

izhar: ortaya koyma, açığa çı-karma, gösterme.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
keramet-i Nuriye: Risale-i Nur'a ait keramet.
kıymettar: kıymetli, değerli.
kubbe: gökyüzü, sema.
kudsi: mukaddes, yüce.
lem'a-i mu'cize-i Kur'âniye: Kur'an'ın mu'cizelik parıltısı.
makbuliyet: makbûllük, be-ğenilmişlik, geçerlilik.
mâni: engel.
mecmua: tertip ve tanzim

edilmiş şeylerin hepsi, kolek-siyon.
muarız: muhalefet eden, kar-sı çıkan, muhalif.
müdakkik: tetkik eden, ince-leyen, inceden inceye araştı-ran.
muhakkik: tahkik eden, ger-çeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vakif olan.
muhalif: zıt, karşıt, aykırı.
nevi: çeşit, tür.
sadaka-i makbule: Allah ta-

rafından hoş karşılanmış, ka-bul edilmiş sadaka.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
tasdik: bir şeyin veya kimse-nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tefsir: Kur'an'ın mana baki-mından izahı, açıklaması.
vakiat: vakalar, olaylar, hâdi-seler.
vesaire: ve başkaları, bunun gibileri.
vesile: aracı, vasıta.

ve Said'in müddet-i hayatında mantıkî ve galibâne mücadele-i ilmiyesi, iddiacının bu isnat ve ittihamını tekzip ve reddeder.

Hata-Cevap 89: İddiacı, Eski zamanda Ehl-i Sünnete karşı, Hasan Sabbah, Bâtıniyyun mezhebiyle ve Şeyhü'l-Cebel bir galat-ı Şia tarikiyle meydana çıkıp siyasî sarsıntı vermeleri gibi, Said'i onlara benzetmesi ve ittiham etmesi pek acip bir yanıştır.

Evet, sünnete muhalif hareket etmemek ve siyasete karışmamak için yirmi üç sene işkenceli esareti, hapsi, ihanetleri kabul eden ve siyasete girmemek için bütün dünyevî rütbelerinden yüzünü çeviren bîçare Said'i onlara benzetmek öyle soğuk bir hatadır ki, bu günlerde hararetli ümitlerimizi kıran o iddianın aynı zamanında gelen kar ve soğuktan daha bâriddir.

Hem iddiacı, güya dünyada ebedî kalınacak ve herkes her cihetle dünya maksatlarına çalışıyor itikadında bulunur gibi, diyor: "Said inkılâp aleyhinde ve emniyeti ihlâl fikriyle mukaddesatı alet yapıp, halkı fesada teşvik ediyor" diye ittihamı, öyle bir yanıştır ki, Nur'un bütün kudsî hakikatlerin ve talebelerinin uhrevî alâkaları, onu reddederler. O iddiacı bilsin ki, bir tek hakikat-i imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyiz; ve bir tek nükte-i Kur'âniyenin, bir paşalık rütbesinden daha ziyade yanımızda ehemmiyeti var.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
alâka: ilgi, ilişki. bağ.
aleyh: karşı, karşıt.
bârid: soğuk.
Bâtıniyyun: Kur'an ve hadislerdeki zahirî manaların dışında gizli ve örtülü manaları bulmak iddiasında olan batıl bir tarikat ve o fikirdekiler.
bîçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön.
dünyevi: dünyaya ait.
ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
Ehl-i Sünnet: İslam'ı ilk günkü safiyetiyle kabul ederek dinden olmayan şeyleri karıştırmayıp, Hz. Peygamberin sünnetinden ve yolundan ayrılmayanlar.
emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.
esaret: esirlik, harp esirliği, tutsaklık.
fesat: bozukluk, karışıklık, ni-

fak.
galat-ı Şia: Şiilerin hataları.
galibâne: galip gelmiş gibi, galip sıfatıyla.
güya: sanki.
hakikat: gerçek, esas.
hakikat-ı imaniye: imana ait olan gerçek.
hararet: ateşlilik, coşkunluk, heyecanlılık.
iddia: davaya kalkışma, dava etme.
ihanet: hainlik, kötülük etme.
ihlâl: bozma, zarar verme.

inkılâp: bir hâlden başka bir hale geçme, değişme, dönüşme.

ışkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.

isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.

itikad: inanç, iman.

ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kudsi: mukaddes, yüce.

maksat: gaye.

mantıkî: akla uygun, mantık ka-idelerine uygun, mantıklı.

mezhep: bir dinin bazı noktalar-da görüş farkları bulunan kollardan her biri.

mücadele-i ilmiye: ilim yoluyla yapılan savaş, cihad.

müddet-i hayat: ömür müddeti, yaşam süresi, bir kimsenin ömrü.

muhalif: zıt, karşıt, aykırı.

mukaddesat: mukaddes olan şeyler, kutsal şeyler, mübarek, aziz, temiz, yüce olarak kabul edilen şeyler.

nükte-i Kur'âniye: Kur'an'a ait nükte, Kur'an-ı Kerim'deki çok ince ve zarif mana.

red: kabul etmeme.

rütbe: askerlerin ve polislerin sahip olduğu resmî derece, mevki.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

Şeyhü'l-Cebel: Haşhaşiler denilen İsmailîlerin reisi; Haşhaşilerin lideri olan Hasan Sabbah.

siyaset: politika.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

sünnet: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) Kur'an dışında, Müslümanlara örnek olan mübarek söz, fiil ve emirleri, kabulleri veya takrirleri.

talebe: öğrenci.

tarik: yol, meslek, seçilen tarz.

tekzip: yalanlama, yalan olduğunu söyleme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

ziyade: çok, fazla.

Hata-Cevap 90: İddiacı, bin dereden su toplamak gibi, Nur Şakirtlerinin birbirlerine karşı muhabbetkârâne ve hususî hissiyatlarını ve Nurlardan istifadelerini, samimâne ve bazen müfritâne gösteren mektuplarını bir esas yaparak, cerbezisiyle onlardan medar-ı ittiham çıkarıp, bizi irtica ile ittiham etmeye çalışması öyle bir hatadır ki, kabrinde onun çok azabını çekecek.

Meselâ, uzak bir köyde muallim Mustafa Sungur'un bir mektubunu hem ona, hem bize medar-ı irtica yapıyor. Acaba o genç muallim, Nurlarla hakikî ve imanlı bir muallim ve masum çocuklara hüsn-i ahlâk sahibi bir terbiye edici vaziyetine girmesine şükür ve hamd manasında, "Ben eski sefahat ve dalâletimden kurtuldum" demesiyle bir irtica olur mu? İrtidattan çekinmek ve dalâletten sakınmak ile, bir fesat, bir irtica değil, belki dersini dinleyecek masumlar adedince bir ıslah, bir manevî terakkidir.

* * *

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.

cerbeze: haksız yere aldatıcı sözlerle karşı tarafı iknaya çalışmak, demagoji.

dalâlet: Hak ve hakikatten sapma, doğru yoldan ayrılma, azma.

fesat: bozukluk, karışıklık, nifak. **hakiki:** gerçek, dostluğu içten ve gönülden olan.

hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.

hissiyat: hisler, duygular.

hüsn-i ahlâk: güzel ahlâk, ahlâk güzelliği.

hususî: özel.

iddia: davaya kalkışma, dava etme.

iman: inanç, itikat.

irtica: gericiilik, geriye dönme, eskiiyi isteme.

irtidat: islâm dininden çıkma, islâm dinini terk ederek başka bir dini kabul etme.

ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

istifade: faydalanma, yararlanma.

ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kabir: mezar.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

masum: suçsuz, günahsız,

saf, temiz.

medar-ı irtica: irtica sebebi, gericiilik nedeni, irticain kaynağı.

medar-ı ittiham: suçlanma sebebi.

meselâ: örneğin.

muallim: ders veren, öğretmen.

müfritâne: müfrit bir şekilde, aşırı derecede, aşırı olarak.

muhabbetkârâne: sevgi göstererek, sevgi gösterene, muhabbet edene yaraşır şekilde.

sakirt: talebe, öğrenci.

samimâne: samimî bir şekilde, gönülden gelen bir tavırla.

sefahat: zevk, eğlence ve yasadık şeylere düşkünlük, sefihlik.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

terakki: yükselme, ilerleme.

terbiye: eğitim; iyi ahlâk, saygı ve edep öğrenme.

vaziyet: durum.

[Son Posta gazetesine yazdıranların ve ihbar edenlerin ve mahkemeyi mecbur edip bize ceza verdirenlerin iltibasları, sehiv ve yanlışları.]

1. Yedinci Ricada, “Ankara Kalesinde dört beş ihtiyarlığın ve hilâfet saltanatının vefatı beni mahzun eyledi” demiştim. On dört sene evvel Eskişehir Mahkemesi bu kelimeye ilişti. Ben dedim: “Saltanatın vefatı değil, belki hilâfet saltanatının vefatı demişim. Siz bir nun’u okumadınız.” Sonra sustular.

2. Lâtin harflerinin kabulü değil, belki Kur’ân hurufunun dersinin men’ine yirmi sene evvel bir mahrem risalede itiraz etmişim.

3. Otuz kırk sene evvel hakaik-ı Kur’âniyeyi müdafaa için, bütün İslâm müçtehitlerine ve müfessirlerine ittibaen, Kur’ân’ın irsiyet ve tesettür hakkındaki sarîh ayetlerini tefsirim ve dört beş defa hükûmetin tetkikinden geçtikten sonra bize iade edilen yalnız Tesettür Risalesi bahanesiyle kanunen değil, belki kanaat-i vicdaniye ile bana hafif ceza çektiren ve mürur-i zamana uğrayan ve af kanunları gören ve Denizli ve Temyiz Mahkemelerince beraat kazanan birkaç cümleye yanlış mana verip bize ceza vermesini haklı gören Son Posta gazetesi düşünsün ki, ne kadar o neşriyatta hata var. Efkâr-ı ammeyi aldatmamak lâzımdır.

4. Nurun bir şakirdinin hususî kanaatini umum Nurculara vermesi ve birisinin hususî bir dostuna yazdığı adî

adî: basit, bayağı, sıradan.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

bahane: yalandan ötür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

efkâr-ı amme: genelin, ummun düşünceleri; umuma ait düşünce, kamuoyu.

evvel: önce.

şakirt: talebe, öğrenci.

hakaik-ı Kur’âniye: Kur’ân ait olan ve ondan gelen gerçekler.

hilâfet: halifelik, Hz. Peygambere vekil olarak Müslümanları ve İslâmı koruma görevi, İslâm devlet reisliği.

haruf: harfler.

hususî: özel.

iade: geri verme.

ihbar: haber verme, bildirme.

iltibas: karıştırmak.

irsiyet: vâris olma, mirasçılık.

itiraz: kabul etmediğini belir-

tip karşı çıkma.

ittibaen: ittiba ederek, tâbi olarak, uyarak.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kanaat-i vicdaniye: vicdânî kanaat, vicdana ait fikir.

kanun: yasa.

kanunen: kanuna göre, kanunca, kanuna uyarak, kanun yolu ile.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

mahzun: hüznü, kederli, kaygılı, dertli, üzüntülü.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

müçtehit: ayet ve hadislerden ser’î hükümler çıkarabilen, gerekli bütün ehillik şartlarına sahip olan, geniş ve derin bilgili din âlimi.

müdafaa: savunma.

müfessir: Kur’ân-ı Kerim’in metnini tefsir, şerh ve izah eden İslâm âlimi.

mürur-i zaman: zamanın geçmesi, zaman aşımı; zamanla.

nesriyat: yayınlar.

sarih: açık, aşikâr.

sehiv: hata, yanlışlık.

tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, açıklaması.

temyiz: bir davanın kararının bir üst mahkeme tarafından tekrar incelenmesi.

tesettür: örtünme, gösterilmesi dinen yasak olan kısımların örtülmesi.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

umum: bütün.

vefat: ölüm.

adliye: mahkeme, yargılama işle-
riyle uğraşan daire.

bilittifak: ittifakla, beraberce, el
birliğiyle.

Celcelûtiye: Peygamberimiz Re-
sul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine
istinaden, aslı cıfır ve ebced hesa-
bı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) ta-
rafından telif edilen Süryanice bir
kaside.

cemiyet: topluluk, birlik.

cifri: cıfır hesabına ait.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

ekseriyet-i mutlaka: mutlak ço-
ğunluk.

Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Ab-
dülkadir-i Geylânî Hazretlerinin
namı.

gayet: son derece.

hakaik-ı imaniye: imana ait ha-
kikatler, imanî gerçekler.

haric: bir şeyin dışı, dışarı, dışta
kalan.

hususan: bilhassa, özellikle.

iade: geri verme.

ışarat-ı gaybiye: Hz. Peygamber,
müctehit imamlar tarafından
gayba ait verilen haberler, işaret
yolu ile yapılan açıklamalar.

ışarat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın işa-
retleri.

ışaret-i gaybiye: Hz. Peygamber,
müctehit imamlar tarafından
gayba ait verilen haberler, işaret
yolu ile yapılan açıklama.

ihtimal: olabilirlik.

ihtiyar: irade, tercih; kendi istek
ve arzularına göre hareket etme.

ikram-ı Sübhani: her türlü kusur
ve noksandan uzak olan Cenab-ı
Hakkın ihsanı, bağışı.

inayet-i Rabbaniye: her şeyin
terbiye ve idare eden Cenab-ı
Hakkın yardımı.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddü-
de mahal bırakmayan.

keramat: kerametler, ermişlerin,
velilerin olağanüstü sözleri ve
hâlleri.

kudsi: mukaddes, yüce.

kuvve-i maneviye: manevî güç,
moral.

mahrem: herkesçe bilinmemesi
gereken, gizli.

makbuliyet: makbûllük, beğenil-
mişlik, geçerlilik.

mes'ul: sorumlu, yükümlü.

mevhum: hakikatte olmayan,

bir mektubu mevhum bir gizli cemiyetin naşir-i efkârı te-
lâkki etmesi ve otuz kırk senede telif edilen yüz otuz ri-
saleyi bu sene yazılmış ve hiç mahkemeleri görmemiş gi-
bi, üç dört mahrem risalede olan otuz kırk kelimeyi, yüz
otuz Risale-i Nur'daki bütün yüz bin kelimelere teşmil
edip umumunu mes'ul etmesi ve yirmi üç seneden beri
beni tarassut ve nezaret altında tutan ve dört beş mah-
kemelere sevk eden ve beş altı defa Risale-i Nur'un ek-
seriyet-i mutlaka eczalarını müsadereden sonra iade
eden beş altı vilâyetin hükûmetlerini ve adliyelerini ve za-
bıatlarını bizim o mevhum, asılsız suçlarımıza tam teşrik
etmesidir.

5. Nurun mahrem parçalarında tesadüf ihtimali, kana-
atimizce bulunmayan bazı tevafukat-ı gaybiye ve tetabu-
kat-ı riyaziye ve ebcediye ve çok ışarat-ı Kur'âniye bilitti-
fak hem mana, hem riyazî ve cifrî hesabıyla Risale-i
Nur'un makbuliyetine imza basmaları ve İmam-ı Ali (r.a.)
Celcelûtiye'sinde sarahate yakın Risale-i Nur'dan haber
vermesini ve Gavs-ı Azam'ın (k.s.) yine imza basmasını
bizler kat'î bir kanaatle hakkımızda bir inayet-i Rabbani-
ye ve bir ikram-ı Sübhani ve Nurların makbuliyetine bir
ışaret-i gaybiye ve Kur'an'ın bir mu'cize-i maneviyesi
olan Risale-i Nur'daki hakaik-ı imaniyenin bir nevi kera-
matı biliyoruz. Biz, hususan ben, gayet derece kuvve-i
maneviyeye ve kudsi teselliye çok muhtaç olduğumuz bir
zamanda, ihtiyarımızın haricinde bu ışarat-ı gaybiyeyi
gördük ve tasdik ettik.

vehim ve hayal ürünü olan.

mu'cize-i maneviye: manevî
mu'cize.

müsadere: toplatma, elden
alma.

naşir-i efkâr: düşünceleri, fi-
kirleri yayan, neşreden.

nevi: çeşit, tür.

nezaret: gözetme, bakma,
kontrol etme.

riyazi: hesapla, matematikle
ilgili, riyaziyeye ait.

sarahat: ifadedeki açıklık,
açık anlatım.

sevk: yöneltme, gönderme.

tarassut: gözetme, göz altın-
da tutma.

tasdik: bir şeyin veya kimse-
nin doğruluğuna kesin olarak
hükmetme.

teşmil: genelleştirme, şümül-
lendirme.

teşrik: ortak etme.

telâkki: anlama, kabul etme.

telif: eser yazma.

tesadüf: rastlantı, bir şeyin
kendiliğinden meydana gel-
mesi.

teselli: avutma, acısını dindir-
me.

tetabukat-ı riyaziye: sayılar-
daki denklik, rakamlardaki
uygunluk.

**tetabukat-ı riyaziye ve eb-
cediye:** sayısal ve ebcedî
denklik, uygunluk.

tevafukat-ı gaybiye: gaybî
ve manevî bir inayetle yapı-
lan, hizmetlere akseden yar-
dımlar, görülen kolaylıklar.

umum: hep, herkes.

vilâyet: il.

Fakat bir zaman gizledik. Sonra, şahsımın aleyhinde pek şiddetli propaganda ve eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdat başlamasıyla Nurlara muhtaç ve müştaklar çekinmeye başlamamak için, has kardeşlerime gösterdim; onlara çok fayda verdiği için bir derece izhar ettik.

Yirmi iki sene eşedd-i zulme hedef olduğumun ve hukuk-ı medeniyeden ıskat edildiğimin tek bir numunesi şudur ki: On bir ay tecrid-i mutlakta hizmetçilerim ve has kardeşlerim bana temas etmemek için şiddetle yasak edilip aleyhimizde müddeiumumî altmış sayfa ve mahkeme elli bir sayfa iddianame ve kararname yazdıkları hâlde, çok rica ettiğimizle beraber yalnız iki günde üç dört saat ten başka izin vermediler. Ben yeni hurufu bilmediğimden çok yalvardım ki, “Benim dilimi bilecek ve bana kararnameyi ve iddianameyi okuyacak ve benim itiraznamemi yazacak bir talebemin yanıma gelmesine izin veriniz.” İzin vermediler. Hatta dört saat yüz yanlışını ispat ettiğimiz iddianameyi ve birkaç ay sonra, daha garazkârâne, bin dereden su toplamak ve yanlış mana vermekle aleyhimizde pek şiddetli ikinci bir iddianameyi bize dinlettirdikleri hâlde, çok yalvardım ki, “Üç sahifecik mukabelemi okumaya müsaade ediniz.” İzin vermediler.

Medar-ı hayrettir ki, beni konuştursaydılar, Nurun dünyaya baktığı nadir bazı cümlelerini lehimde söyleyecektim. Kararnamede aynı cümleleri, yanlış mana vererek

aleyh: karşı, karşıt.
eşedd-i istibdat: zorbalığın en çetini, kanunsuz, keyfi idarenin en şiddetlisi.
eşedd-i zulüm: zulmün en şiddetlisi.
garazkârâne: gazez ve düşmanlığa kapılarak, garazkârlıkla, düşmancasına.
hukuk-i medeniye: medeni hukuk, temel hak ve hürriyetler.
huruf: harfler.
iddianame: iddia yazısı, sav-

cının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
iskât: susturma; düşürme, hükümsüz bırakma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
izhar: gösterme, açığa vurma.
kararname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmi yazı.

leh: onun tarafına, ondan yana, birinin faydası için yapılan hareket.
medar-ı hayret: hayret sebebi, hayrete sevk eden.
müddeiumumî: savcı.
müştak: arzulu, fazla istekli, iştıyak gösteren.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
müsaade: izin.
nadir: seyrek, az, ender bulunan.
numune: örnek.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin gibi hususları başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacını güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.
sahife: sayfa.
talebe: öğrenci.
tecrid-i mutlak: hiç kimseyle görüşmemek, tam bir yalnızlık.

alâka: ilgi, ilişki, bağ.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
aleyh: karşı, karşıt.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.
bedel: karşılık.
bîçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön.
düstur: kaide, esas, prensip.
edip: edebiyatçı, edebiyatla meşgul olan.
efkâr: düşünceler, fikirler, görüşler.
ehemmiyetli: önemli.
erkân: rükünler, esaslar, ileri gelenler.
evvel: önce.
fıkra: bent, madde, paragraf.
garip: kimsesiz, zavallı.
hâdisat: hâdiseler, olaylar.
harb-i umumî: genel harp, dünya savaşı.
hilâf-ı kanun: kanuna ters, kanun dışı.
hodfûrus: kendini beğendirmeye çalışan, övünen.
ışarat-ı gaybiye: Hz. Peygamber, müctehit imamlar tarafından gayba ait verilen haberler, işaret yolu ile yapılan açıklamalar.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
izhar: gösterme, açığa vurma.
kaide: kural, esas, düstur.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
mebus: halk tarafından seçilerek meclise gönderilen, milletvekili.
medar-ı itiraz: itiraz sebebi, ka-

aleyhimde yazmışlar. Ben de mahkemeye, verdikleri cezaya mukabil teşekkürname yazdım: “Benim bedelime siz, Risale-i Nur’un bir kısım mühim fıkralarını neşredip bir cihette Nurcu olduğunuzu ispat ettiniz.” Ben de şimdiye kadar bana hilâf-ı kanun verdikleri azap ve sıkıntıdan onlara hakkımı helâl ettim.

Acaba garip, hastalıklı, çok ihtiyar, ziyade zayıf, tam fakir ve yarım ümmî ve kendini çok bîçare bilir ve hodfûrşluktan ve tasannudan kaçmak isteyen bir adam, vatan ve millete, belki âlem-i İslâma ehemmiyetli alâkası bulunan bir vazife-i imaniye ve Kur’âniyeyi hakkıyla yapmak için, siyasetle alâkaları bulunmayan bazı zatların yardımlarını ve ondan kaçmamalarını temin etmek fikriyle kat’î kanaat getirdiği ve büyük edipler ve meşhur âlimlerin kabul ettikleri bir kaide ile, binden ziyade ışarat-ı gaybiyeden ve yüz hâdisatın tam tamına tevafuklarından bir kısmını izhar etmesi, hiçbir cihetle medar-ı itiraz ve mes’uliyet olabilir mi ve dine muhalif ve kanuna aykırı olur mu diye, Son Posta gazetesinden ve bizi suçlu yapandan soruyorum.

6. Bir adam otuz sene evvel

¹ **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ** deyip efkârında ve hayatında bir düstur yapan ve yirmi beş sene gazeteleri okumayan ve dinlemeyen ve on sene Harb-i Umumîyi bilmeyen, merak etmeyen, sormayan ve on iki sene zarfında hükûmetin erkân ve vükelâ ve mebuslarının kimler olduğunu bilmeyen ve dünyanın en hoş mertebelerine

1. Şeytandan ve siyasetten Allah’a sığınırım.

bul etmeme sebebi.

meşhur: şöhretli, ünlü, herkesin bildiği.

mertebe: derece, basamak.

mes’uliyet: mes’ul olma hâli, sorumluluk.

muhalif: muhalefet eden, bir fiil ve düşünceye karşı zıt düşüncede bulunan.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mukabil: karşılık.

neşir: herkese duyurma, yayma, tamim.

tasannu: yapmacık.

teşekkürname: teşekkür bildiren yazı, teşekkür yazısı.

temin: sağlama.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme. **ümmî:** okuma yazması olma-

yan, okumamış.

vazife-i imaniye: imanla ilgili vazife, iman vazifesi.

vazife-i imaniye ve Kur’âniye: iman ve Kur’ân vazifesi, görevi.

vükelâ: vekiller.

zarfında: süresince.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: çok, fazla.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

hiç ehemmiyet vermeyen ve bu hâlini mahkemelerdeki bütün dostlarını şahit göstererek dava edip bir cihette ispat eden ve imanın cüz'î bir hakikatine ve Kur'ân'ın bir kudsî nüktesine dünya saltanatından ziyade ehemmiyet verip bütün hayatını öyle hakikatlere sarf eden ve dünya ahvalini ahiret işlerine tercih edenleri divaneler telâkki eden o münzevi adamı, siyaset-i dünyeviye ile ve gizli entrikalarla ittiham etmek ne kadar çirkin ve zalimâne bir yanlış olduğunu, ceza verdirenlerin ve Posta gazetesine ihbar edenlerin vicdanlarına havale ediyorum.

Temyiz Mahkemesine, temyiz lâyihası olarak iddianameye karşı büyük itiraznamemi takdim ediyorum.

*Afyon Cezaevinde on bir ay
tecrid-i mutlakta azap çeken
Said Nursî*

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
ahval: hâller, durumlar.
azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.
cihet: yön.
cüz'î: küçük, az.
dava: iddia.
divane: deli, akli başında olmayan.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, hile.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hakkikat: gerçek, esas.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
ihbar: ele vermek, yakalamak, suç üstü yaptırmak

maksadıyla gizlice bildirme.
iman: inanma, itikat.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kudsî: mukaddes, yüce.
lâyiha: düşünülen bir şeyin yazı hâline getirilmesi, mütâlâaname.
münzevi: inzivaya çekilen,

köşeye çekilmiş, yalnız.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

sarf: harcama.

siyaset-i dünyeviye: dünyaya ait olan siyaset, dünya siyaseti.

takdim: arz etme, sunma.

tecrid-i mutlak: hiç kimse ile görüşmemek, hücre hapsi.

telâkki: anlama, kabul etme.

temyiz: bir davanın kararının bir üst mahkeme tarafından tekrar incelenmesi.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezeet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

zalimâne: zalimce, zulmedercesine.

ziyade: çok, fazla.

Aşağıda yazılan fıkraların mukaddimesidir.

Mahkeme-i Temyizin lehimizde olarak aleyhimizdeki Afyon kararnamesini haklı ve hakikatlı delillerle bozmasına bir cüz'î yardım etmek fikriyle, kararnamede olan sehivlerden bir kısmına kısa işaretler için, aşağıda onların mahrem risalelerden suç mevzuu diye zikrettikleri fıkraları aynen kaydedip yanlışlarını göstererek, bizi mahkûm edenleri mes'ul ederiz.

Ezcümle: Beni şiddetli ceza ile mahkûm etmek için bütün suçlarımın fihristesi olarak kararın ahirinde yazmışlar ki: "Said Nursi'nin reddettiği maddeler: Biri, saltanat ve hilâfetin ilgası." Hem hata, hem sehivdir. Çünkü, İhtiyar Lem'asında "Hilâfet saltanatının vefatı beni mahzun eyledi" diye yazdığımı on beş sene evvel Eskişehir Mahkemesine cevap verdim, sustular. Mürur-i zamanı uğramış, af kanunu ve beraat görmüş ehemmiyetsiz bir hatırayı suç sayan, kendisi suçlu olur.

Hem bu mevhum suça bir senet diye, benim bir Lem'ada ve Mu'izat-ı Ahmediyede (a.s.m.), bir hadis-i şerifte **إِنَّ الْخِلَافَةَ بَعْدِي ثَلَاثُونَ سَنَةً ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا عَضُوضًا** ² **وَفَسَادًا وَجَبْرُوتًا** yani, Hulefa-i Raşidinden sonra bir fesat olacak. İşte bu hadis üç mu'cize-i gaybiyeyi gösterdiğini bir eski risaleimde yazmıştım. Kararname benim bir

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Hilâfet benden sonra otuz senedir. Sonra ısrıcı bir saltanat gelecek, daha sonra da yerini fesat ve zorbalığa bırakacak. (Sahihü'l-Camiü's-Sağir, hadis no: 3336; Şifa, 1:338,339.)

ahir: son.

aleyh: karşı, karşıt.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

cüz'i: küçük, az.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

evvel: önce.

ezcümle: bu cümleden olarak.

fesat: bozukluk, karışıklık, nifak.

fihriste: katalog, liste.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hadis-i şerif: Peygamberimizden aktarılan sözlerin genel adı.

hakikat: gerçek, esas.

hilâfet: halifelik, Hz. Peygambere vekil olarak Müslümanları ve İslâmî koruma görevi, İslâm devlet reisliği.

Hulefa-i Raşidin: doğru yolda olan dört büyük halife. Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali.

ilga: yürürlükten kaldırma, hükümsüz kılma.

kanun: yasa.

kararname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmi yazı.

leh: hakkında, onun için, onun tarafına, onun faydasına veya zararına, ondan yana.

Mahkeme-i Temyiz: temyiz mahkemesi, mahkeme kararlarının yolunda verilip verilmeyeceğini tetkik etmekle görevli makam, yargıtay.

mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

mahzun: hüzünlü, kederli, kay-

gılı, dertli, üzüntülü.

mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan, sorumlu.

mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.

mevzu: konu.

mu'izat-ı Ahmediye: Pey-

gamber Efendimizin (a.s.m.) gösterdiği mu'cizeler.

mu'cize-i gaybiye: gayba ait mu'cize; zamanı gelince ortaya çıkan ve gaybî olarak haber verilen mu'cize.

mukaddime: önsöz, başlangıç.

mürur-i zaman: zamanın

geçmesi, zaman aşımı; zamanla.

sehiv: hata, yanlışlık.

senet: dayanılacak ve güvenilecek şey, kuvvetli delil olabilecek söz.

vefat: öleme.

zikretmek: anmak, bildirmek.

suçum olarak, “Said bir risalede demiş: Hilâfetten sonra ceberut ve fesat olacak.”

Ey sathî heyet! Bir işaret-i gaybiyede, bu zamanımızda maddî ve manevî en büyük bir fesad-ı beşerîyi ve zemin zirüzeber eden bir hâdiseyi haber veren bir hadisın i'cazını beyan etmeyi suç sayan, maddeten ve manen suçludur!

Hem suçlarından diye: “Tekke ve zaviyelerin ve medreselerin kapatılması ve lâikliğin kabulü, İslâmîyet yerine milliyet esaslarının konulması, şapka giyilmesi, tesettürün kaldırılması, Lâtin harflerinin huruf-i Kur'âniye yerinde cebren kabulü, Türkçe ezan ve kamet okunması, mekteplerde din derslerinin kaldırılması, kadınlara erkekler derecesinde irsiyet ve hak tanınması ve taaddüd-i zevcatın kaldırılması gibi inkılâp hareketlerini bid'at, dalâlet, ilhaddır diyen, irtica ile suçludur” diye yazmışlar.

Ey insafsız heyet! Eğer her asırda üç yüz elli milyon kudsi ve semavî rehberi ve bütün saadetlerinin programı ve dünyevî ve uhrevî hayatın mukaddes hazinesi olan Kur'an-ı Mu'cizülbeyan'ın tesettür ve irsiyet ve taaddüd-i zevcat ve zikrullah ve ilm-i dinin dersi ve neşri ve şear-i diniyenin muhafazası haklarında gelen ve tevil kaldırmaz sarih çok âyât-ı Kur'âniyeyi inkâr etmek ve bütün İslâm müçtehitlerini ve umum şeyhülislâmları suçlu yapmak mümkünse ve mürur-i zamanı ve müteaddit mahkemelerin beraatlerini ve af kanunları ve mahremiyet ve mahrem vechini ve hürriyet-i vicdan ve hürriyet-i fikri

âyât-ı Kur'âniye: Kur'an'ın ayetleri.
beraat: temize çıkma.
beyan: açıklama, izah.
bid'at: dinin aslında olmayıp sonradan icat edilen şeyler.
ceberut: zorbalık, diktatörlük.
cebre: zorla, zorbalıkla.
dalâlet: hak ve hakikatten sapma, doğru yoldan ayrılma.
dünyevî: dünyaya ait.
ehemmiyet: önem, değer.
fesad-ı beşerî: insanlığın fesadı, bozulması ve fenalıkları.

fesat: bozgunluk, karışıklık.
hadis: Hazret-i Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya onun onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hâdis: olay.
heyet: topluluk, kurul.
hilâfet: halifelik.
huruf-i Kur'âniye: Kur'an'ın harfleri.
hürriyet-i fikir: fikir hürriyeti.
hürriyet-i vicdan: vicdan hürriyeti.
i'caz: mu'cizelik, insanların

benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.
ilhad: islâm inancından dönme, Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayış.
ilm-i din: din ilmi.
inkâr: reddetme, inanmama.
inkılâp: değişme, dönüşüm, köklü değişme.
irsiyet: vâris olma, mirasçılık.
irtica: gericilik.
işaret-i gaybiye: gaypla ilgili işaret; Hz. Peygamber, müçtehit imamlar tarafından gayba

ait verilen haberler, işaret yolu ile yapılan açıklamalar.

kamet: farz namazlara başlamadan önce “kad-kameti's-salâh” ilâvesiyle okunan ezan.

kudsi: mukaddes, yüce.

Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerlerini yapmaktan âciz bırakan Kur'an.

lâiklik: din ve devlet işlerini birbirinden ayıran, her türlü inanç sahibine karşı tarafsız olarak din ve vicdan hürriyetini sağlayan sistem, lâisizm.

maddeten: maddî olarak.

maddi: madde ile alakalı, cismanî.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

mahremiyet: mahremlik, gizlilik.

manen: mana bakımından, manaca.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

medrese: eski dönemde ders okutulan düzenli öğretim kuruluşu.

mektep: eski dönem ilk ve orta tahsilin yapıldığı eğitim kurumu.

milliyet: millete has olma durumu veya millî olma durumu, ulusallık.

muhafaza: koruma.

mukaddes: kutsal, temiz.

müçtehit: ayet ve hadislerden şer'î hükümler çıkarabilen, gerekli bütün ehillik şartlarına sahip olan, geniş ve derin bilgili din âlimi.

mürur-i zaman: zamanın geçmesi, zaman aşımı; zamanla.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

neşir: duyurma, yayma, tamim.

sarih: açık, aşikâr.

sathî: yüzeysel, derine inmeyen, üstün körü.

semavî: Allah'tan olan, ilâhî.

şear-i diniye: dinin âlâmetleri.

şeyhülislâm: Osmanlılar zamanında din işlerine bakan ve sadrazamdan sonra en yüksek vazifeli şahıs.

taaddüd-i zevcat: birden fazla kadınlı evlenme, birden fazla kadından alma, çok evlilik.

tesettür: örtünme, görünmesi dinen yasak olan yerleri örtme.

tevil: yorum, açıklama.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait.

vech: cihet, yön.

zaviye: bir zahidin ibadetle meşgul olmak üzere çekildiği tenha yer, küçük tekke.

zemin: yeryüzü.

zikrullah: Allah'ı zikretme.

zirüzeber: altüst, karmakarışık, darmadağın.

ve fikren ve ilmen muhalefeti memlekette ve hükümetlerden kaldırılabiliyorsanız, beni bu şeylerle suçlu yapınız. Yoksa siz hakikat ve hak ve adalet mahkemesinde dehşetli suçlu olursunuz.

Said Nursî

[Mahkemenin –hayretle– aleyhlerinde iken, aleyhimizde yazdığı bir fıkradır.]

Ben de adliyenin mahkemesine derim ki: Bin üç yüz elli senede ve her asırda üç yüz elli milyon Müslümanların hayat-ı içtimaiyesinde en kudsî ve hakikatli bir düstur-i İlâhîyi üç yüz elli bin tefsirin tasdiklerine ve ittifaklarına istinaden ve bin üç yüz elli seneden geçmiş ecdadımızın itikatlarına iktidaen tefsir eden bir adamı mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rûy-i zeminde adalet varsa, o kararı red ve bu hükmü nakz edecektir.

[Mahkemenin taaccüp ve takdirle kararnamede yazdığı bir fıkra olup, güya aleyhimizdedir! Hâlbuki, onları mahkûm eder.]

Yirmi Altıncı Mektupta Said Nursî kendisinden bahisle:

Bu biçare kardeşinizde üç şahsiyet var ki, birbirinden çok uzaktırlar.

adliye: mahkeme, yargılama işle-
riyle uğraşan daire.
aleyh: karşı, karşıt.
asr: yüzyıl.
biçare: çaresiz, zavallı.
dehşetli: ürktücü, korkunç.
düstur-i ilâhî: ilâhî prensip, ilâhî
kaide.
ecdat: dedeler, büyük babalar,

atalar.
fıkra: bent, madde, paragraf.
fikren: fikir ile, düşünerek,
zihnen.
güya: sanki.
hak: doğruluk, gerçek, haki-
kat.
hakikat: gerçek, doğruluk.
hayat-ı içtimaiye: sosyal ha-
yat, toplum hayatı.
hüküm: verilen karar.
iktidaen: uyarak, tâbi olarak.
ilmen: ilim ile.
istinaden: istinat ederek, da-

yanarak.
itikat: inanç, iman.
ittifak: birleşme, fikir birliği
etme.
kararname: sorgu hâkiminin
hazırladığı, suçlamaya veya
aklamaya dair resmi yazı.
kudsî: mukaddes, yüce.
mahkûm: bir mahkemecinin
hüküm giymiş, hükümlü.
muhalefet: birinin düşüncesi-
ne zıt düşüncede bulunma,
karşı koyma, bir düşünce, fiil
veya harekete karşı durma.

nakz: bozma, çözme, kırma,
yıkma.
red: kabul etmeme.
rûy-i zemin: yeryüzü.
şahsiyet: kişilik.
taaccüp: şaşma, hayret etme,
şaşakalma.
takdir: beğenme.
tasdik: bir şeyin veya kimse-
nin doğruluğuna kesin olarak
hükmetme.
tefsir: Kur'ân'ın mana bakı-
mından izahı, açıklaması.

Birincisi: Kur'ân-ı Hakîm'in hazine-i âliyesinin dellâliği cihetindeki muvakkat ve sırf Kur'ân'a ait bir şahsiyetim var. Onda dellâllığın iktiza ettiği pek yüksek ahlâk var ki, o benim değil; ben sahibi değilim. O makamın ve vazifenin iktiza ettiği bir seciye'dir. Bende bu neviden ne görse, benim değil; onunla bana bakmayınız, o makamındır.

İkincisi: Ubudiyet vaktinde, dergâh-ı İlâhîye müteveccih olduğum vakit, Cenab-ı Hakkın ihsanıyla muvakkat bir şahsiyet görünüyor ki, o şahsiyetin bazı âsârı var. O âsâr, mana-i ubudiyetin esas olan kusurunu bilmek, fakr ve aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı İlâhîye iltica etmek noktalarından ileri geliyor ki, o şahsiyetle kendimi herkesten ziyade bedbaht, bîçare, âciz, fakir ve kusurlu görüyorum. O vakit bütün dünya beni methüsena etse, beni inandıramaz ki ben iyiyim ve sahib-i kemalim.

Üçüncüsü: Hakikî şahsiyetim, yani, Eski Said'in bozması bir şahsiyetim var. Onda Eski Said'den irsiyet kalma bazı damarlar var ki, bazen riya ve hubb-i câha bir arzu bulunuyor. Hem asil bir hanedandan olmadığım, hisset derecesinde iktisada düşkün ve pest ahlâklar görünüyor. Sizi bütün bütün kaçırmamak için bu şahsiyetimin gizli çok fenalıklarını ve sû-i hâllerini söylemeyeceğim.

Cenab-ı Hak merhametkârâne inayetini benim hakkımda böyle göstermiş ki, en edna bir nefer gibi bu

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.
acz: zayıflık, güçsüzlük.
asar: eserler.
asil: soylu.
bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.
bîçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön.
dellâl: ilân eden, bir haberi duyurmak için yüksek sesle bağırarak dolaşan kimse.
dergâh-ı İlâhî: İlâhî dergâh, sığınak, Allah katı.
edna: en aşağı, en basit, en

küçük.
fakr: fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.
hakikî: gerçek.
hanedan: büyük ve köklü bir haneden gelen.
hazine-i âliye: ulvî, yüce hazine.
hisset: cimrilik, hasislik.
hubb-i câh: aşırı şan, şöhret, makam sevgisi, rütbe ve mevki sevgisi ve bunlara karşı gösterilen hırs.
ihsan: bağışlama, ikram et-

me, lütuf.
iktisat: tutum, lüzumundan fazla veya eksik harcamalardan kaçınma.
iktiza: gerektirme, lüzumlu kılma.
iltica: sığınma, güvenme, dayanma.
inayet: yardım, ihsan, lütuf.
irsiyet: vâris olma, mirasçılık.
Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.
kusur: eksiklik, noksan, özür.

makam: yer, mevki.
mana-i ubudiyet: kulluğun asıl manası.
merhametkârâne: acıyarak, merhamet göstererek.
methüsena: methedip övmek.
muvakkat: geçici.
müteveccih: bir cihete dönen, yönelen.
nefer: asker, er.
nevi: çeşit, tür.
pest: aşağı.
riya: özü sözü bir olmamak, inandığı gibi hareket etmeyi, iki yüzlülük.
sahib-i kemal: kemal sahibi, olgun insan.
seciye: karakter, huy, tabiat.
sû-i hâl: durumun kötülüğü; kötü hâl, kötü gidişat, fena hareket tarzı.
şahsiyet: kişilik.
tezellül: zillete katlanma, aşağılanma.
ubudiyet: kulluk.
vazife: görev.
ziyade: çok, fazla.

şahsımı en âlî ve has bir mürşit hükmünde olan esrar-ı Kur'âniyede istihdam ediyor. Yüz bin şükür olsun.

Nefis cümleden edna, vazife cümleden âlâ!

¹ الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

[Mahkeme dehşetli korkarak kararnamede aleyhimizde kaydettiği bir cümledir. Hâlbuki, on beş sene evvel yazılan o şiddetli cümle, sonradan bu gelen cümle ile tadil edilmiş.]

“Kardeşlerim, masumların ve ihtiyarların hatırları için beni zulmen öldürenlerden intikamımı almayınız. Azab-ı kabir ve sakar onlara yeter” fıkrası, onları insafa getirmek lâzımdı.

“Madem sizlerle, itikadınızca ve bana edilen muameleye nazaran, küllî bir muhalefetimiz var. Siz, dininizi ve ahiretinizi dünyanız uğrunda feda ediyorsunuz. Elbette mabeynimizde, tahmininizce bulunan muhalefet sırrıyla, biz dahi, hilâfınıza olarak, dünyamızı dinimiz uğrunda ve ahiretimize her vakit feda etmeye hazırız. Sizin zalimâne ve vahşiyâne hükmünüz altında bir iki sene zelilâne geçecek hayatımızı kudsî bir şehadeti kazanmak için feda etmek, bize âb-ı kevser hükmüne geçer. Fakat Kur'ân-ı Hakîm'in feyzine ve işaretine istinaden, sizi titretmek

Âb-ı Kevser: Cennetteki sulardan biri; Kevser suyu.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlâ: yüce, yüksek, büyük.

aleyh: karşı, karşıt.

âli: yüce, yüksek, ulu.

azab-ı kabir ve sakar: kabir ve Cehennem azabı.

azab-ı kabir: kabir azabı.

cümleden: bütün, hep, kâffeten, cemian, hep birden.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

edna: en açığı, en basit, en küçük.

esrar-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın sırları, Kur'ân'a ait gizlilikler.

evvel: önce.

feda: uğruna verme.

feyiz: bolluk, bereket, ihsan, bağış.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hilâf: ters, karşı, zıt, aykır.

hükümünde: değerinde, yerinde.

hükmüne: yerine, değerine.

hüküm: verilen karar.

intikam: öç alma.

istihdam: bir hizmette kullanma, çalıştırma.

istinaden: istinat ederek, dayanarak.

itikat: inanç, iman.

kararname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmi yazı.

kudsî: mukaddes, yüce.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.

küllî: bütüne ait olan, umumî, ge-

nel.

mabeyn: ara.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

muamele: davranma, davranış.

muhalefet: birinin düşüncesine zıt düşüncede bulunma, karşı koyma, bir düşünce, fil

veya harekete karşı durma.

mürşit: irşat eden, doğru yolu gösteren, rehber, kılavuz.

nazaran: nispeten, kıyaslayarak, göre.

sır: gizli hakikat.

şehadet: şehitlik, Allah yolunda hayatını verme.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnuluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile

Allah'ı hamd etme.

tadil: doğrultma, düzeltme.

vahşiyâne: vahşicesine, vahşice, vahşilikle.

vazife: görev.

zalimâne: zalimce, zulmedercesine.

zelilâne: zelif olarak, zelifce, aşağılanarak, alçakça.

zulmen: zulümle, haksızlıkla, zulmederek.

için size kat'î haber veriyorum ki, beni öldürdükten sonra yaşayamayacaksınız. Kahhar bir el ile bu fânî cennetinizden ve mahbubunuz olan dünyadan tard edilip ebedî zulûmata çabuk atılacaksınız. Arkamdan pek çabuk sizin Nemrutlaşmış reisleriniz gebertilecek ve yanıma gönderilecek. Ben de huzur-i İlâhîde yakalarını tutup adalet-i İlâhiye onları esfel-i safilîne atmakla intikamımı alacağım.

“Ey din ve ahiretini dünyaya satan bedbahtlar! Yaşamınızı isterseniz bana ilişmeyiniz. İlişseniz, intikamım muzaaf bir surette sizden alınacağını biliniz, titreyiniz. Ben rahmet-i İlâhiyeden ümit ederim ki, mevtim hayatımdan ziyade dine hizmet edecek ve ölümüm başınızda bomba gibi patlayıp, başınızı dağıtacak. Cesaretiniz varsa ilişiniz! Yapacağınız varsa göreceğiniz de var” deniliyor ve bir ayetle bitiriliyor.

[Mahkeme aleyhimde yazmış; hâlbuki, onları ifratla ittiham eden bir fıkradır.]

Ankara'da Mustafa Kemal'in şiddet ve hiddetle Divan-ı Riyasete girip “Seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikir beyan edesin. Sen geldin, namaza dair şeyleri yazdın, içimize ihtilâf verdin” dediğini, Said'in de ona “Namaz kılmayan haindir; hainin hükmü merduttur”

adalet-i İlâhiye: Allah'ın adaleti, İlâhî adalet.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aleyh: karşı, karşıt.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

bedbaht: bahtsız, talihsiz, zavallı.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

dair: alâkalı, ilgili.

divan-ı riyaset: reislik, baş-

kanlık makamı.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

esfel-i safilîn: aşağıların en aşağısı, Cehennem'in en aşağı tabakası.

fânî: ölümlü, geçici.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hain: hıyanet eden, arkadan vuran, iyiliği kötülükle karşılık veren.

hiddet: öfke, kızgınlık.

huzur-i İlâhî: Cenab-ı Hakkın huzuru.

hüküm: verilen karar.

ifrat: aşırılık, pek ileri gitme, haddini aşma.

ihtilâf: ayrılık, bir konuda farklı görüş ve düşünüş, fikir ayrılığı.

intikam: öç alma.

itham: suç isnat etme, suçlama.

Kahhar: kahreden, kudret ve kuvvet sahibi, Allah.

kat'i: kesin, şüpheyi ve te-reddüde mahal bırakmayan.

mahbup: sevgili, sevilen, mu-

habbet edilen.

merdut: reddolunmuş, kovulmuş.

mevt: ölüm.

muzaaf: kat kat, iki misli.

Nemrut: yüzü gülmez, katı yürekli, inatçı, zalim kimse.

rahmet-i İlâhiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, İlâhî rahmet.

reis: başkan.

suret: biçim, şekil, tarz.

tard: kovma, çıkarma, uzaklaştırma, sürme.

ziyade: çok, fazla.

zulûmat: dinsizlik, zulüm ve küfür.

dediğini, sonra Mustafa Kemal bir nevi tarziye verip hiddetini geri aldığını ve Mustafa Kemal'in hissiyatını ve prensiplerini rencide ettiği hâlde kendisine ilişmemesini ve bu cebbar kumandanların âdeta Eski Said'den korkmalarının Risale-i Nur'un ilerideki kahraman şakirtlerinin şahs-ı manevîsinin harika bir kuvveti ve Risale-i Nur'un parlak bir kerameti olduğu yazılıyor.

[Aleyhimizde yazılan, fakat mahkemeyi mes'ul eden bir fıkradır.]

“Ayasofya'yı puthane ve Meşihatı kızların lisesi yapan bir kumandanın keyfî kanun namındaki emirlerine fikren ve ilmen taraftar değil ve şahsımız itibarıyla amel etmiyoruz” denilmektedir.

29.8.1948 tarihli dilekçesinde, “*Bir fikir kalbime gelmiş, şöyle ki: Hükûmet beni tam himaye ve bana yardım etmesi milletin maslahatına ve vatanın menfaatine çok lüzumlu iken beni sıkması ima eder ki, benimle mücadele eden gizli zındıka komitesiyle şimdi onlara iltihak eden komünist komitesinden bir kısmı, ehemmiyetli resmî makamları elde ederek karşıma çıkıyorlar. Hükûmet ise ya bilmiyor, ya müsaade ediyor. Kahraman bir milletin ebedî bir medar-ı şerefi ve Kur'ân ve cihad hizmetinde dünyada bir pırlanta gibi pek büyük bir nişanı ve kılıçlarının pek büyük ve antika bir yadigârı olan Ayasofya Camiini puthaneye ve Meşihat Dairesini kızların lisesine*

âdeta: sanki.

aleyh: karşı, karşıt.

amel: iş, uygulama, yapma.

antika: değerli ve mükemmel sanat eseri.

cebbar: zorba.

cihad: düşmanla savaşma, Allah yolunda malla ve canla düşmana karşı savaşmak.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ehemmiyetli: önemli.

fıkra: bent, madde, paragraf.

fikren: fikir ile, düşünerek, zihnen.

harika: olağanüstü.

hiddet: öfke, kızgınlık.

himaye: koruma, muhafaza etme.

hissiyat: hisler, duygular.

ilmen: ilim ile.

iltihak: karışma, katılma.

ima: dolaylı, üstü kapalı ifade etme.

kanun: yasa.

keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.

keyfî: kanun ve nizamaya uygun olmayarak, yol ve usûle aykırı, keyfe, arzuya, isteğe bağlı, keyifle ilgili.

komite: kötü bir maksat için toplanmış topluluk, cemiyet.

komünist: bütün malların ortak-

laşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen in mensubu olan kimse.

kumandan: komutan, komuta eden.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

makam: yer, mevki.

maslahat: fayda, maksat.

medar-ı şeref: şeref kazandıran sebep.

menfaat: fayda.

mes'ul: sorumlu, yükümlü.

meşihat: seyhülislâmlık makamı.

mücadele: savaşma, çatışma, kavga.

müsaade: izin.

nam: ad.

nevi: çeşit, tür.

puthane: putların toplandığı yer, putperest tapınağı.

rencide: incinmiş, kırılmış, gücendirilmiş.

resmî: devlet adına olan.

şahs-ı manevî: manevî şahıs, belli bir kişi olmayıp bir cemaatte meydana gelen manevî şahıs.

şakirt: talebe, öğrenci.

taraftar: taraflı, bir tarafı destekleyen.

tarziye: hatalı bir hareketten dolayı affını isteme, özür dileme.

yadigâr: bir kimseyi veya olayı hatırlatan eşya veya kimse.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

çeviren bir adamı sevmemek bir suç olmasına imkân var mıdır?”

[Mahkemenin Said’i cezalandırmak için en kuvvetli tahmin ettikleri fıkradır. Said’in gizli düşmanlarına karşı Denizli Mahkemesinde istimal ettiği bu sözünü, mahkeme bütün bütün yanlış mana vererek devlete ve hükûmete çevirip tecziyeye sebep göstermiş.]

“Bu inkılâpları mevki-i mer’iyete koyan devletin bir kısım yeni kanunlarına cebr-i keyfî-i küfrî, cumhuriyete istibdad-ı mutlak, rejime irtidad-ı mutlak ve Bolşeviklik ve medeniyete sefahat-i mutlaka demiş.”

[Mahkemenin kararnamesinde hayret ve takdirle yazılan bir fıkradır.]

Risale-i Nur’u yazmanın uhrevî ve dünyevî pek çok faydaları olduğu, bunların da:

1. Ehl-i dalâlete karşı manen mücahede etmek.
2. Üstadına neşr-i hakikatte yardım etmek.
3. Müslümanlara iman cihetinde hizmet etmek.
4. Kalemle ilmi tahsil etmek.
5. Bazen bir saati bir sene ibadet hükmüne geçen tefekkürî ibadeti yapmak.

Bolşeviklik: Rus komünizmi taraftarlığı.

cebr-i keyfî-i küfrî: keyfî olarak küfre zorlama, kanun ve adaletle aykırı küfrî bir baskı yapma.

cihet: yön.

dünyevi: dünyaya ait.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hükûme: yerine, değerine.

iman: inanç, itikat.

imkân: mümkün olma, olabilirlik.

inkılâp: değişme, dönüşme.

irtidad-ı mutlak: tam dinsizlik, dinin bütün kaidelerini red ve terk etme.

istibdat-ı mutlak: hiç bir hak ve hürriyeti tanımayan tam baskı, tam diktatörlük.

istimal: kullanma.

kanun: yasa.

kararname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmi yazı.

manen: mana bakımından, manaca.

mevki-i mer’iyet: hürmet gösterilen makam, mevki.

mücahede: savaşıma, mücadele.

neşr-i hakikat: hakikatin neşri, doğruyu yaymak.

rejim: devletin şekli ve hükümet tarzı.

sefahat-i mutlaka: nefsin kötü arzularına mutlak surette uyma.

tahsil: ilim öğrenme, bilgi

edinme, öğrenim.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tecziye: cezalandırma, ceza verme.

tefekkürî: tefekküre ait, düşünce ile ilgili.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait.

6. İman ile kabre girmektir.

Beş türlü de dünyevî faydaları var:

1. Rızıkta bereket.

2. Kalpte rahat ve sürur.

3. Maişette sühulet.

4. İşlerinde muvaffakiyet.

5. Talebelik faziletini almakla, bütün Risale-i Nur talebelerinin dualarına hissedar olmak olduğu ve bunların yakında gençlik tarafından idrak olunup üniversitenin bir Nur mektebi hâline döneceği yazılıyor.

[Medar-ı hayrettir ki, bu samimî fedakârlığı suç saymışlar.]

Gizli münafıkların takip ettikleri iki plândan birisi: Benim haysiyetimi kırmakla güya Nurların kıymeti düşecek!

İkincisi: Nur Şakirtlerine telâş ve fütur vermekle Nurların intişarına mâni olunacak!

Hiç korkmayınız. Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir kudsî hakikate bizim gibi bazı bîçarelerin başları da feda olsun!

dünyevî: dünyaya ait.

fazilet: değer, meziyet, iman ve ırfan itibarıyla olan yüksek derece.

feda: uğruna verme.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.

fütur: zayıflık, gevşeklik, usanç.

güya: sanki.

hakikat: gerçek, esas.

haysiyet: şeref, onur, itibar.

hissedar: hisse sahibi, hissesi

olan.

idrak: akıl erdirmeye, anlama, kavrama kabiliyeti.

iman: inanç, itikat.

intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

kıymet: değer.

kudsî: mukaddes, yüce.

maîset: geçim, geçinme.

mâni: engel.

medar-ı hayret: hayret sebebi, hayrete sevk eden.

mektep: öğrenim yeri.

muvaffakiyet: başarma, ba-

şanlı olma.

münafık: nifak sokan, ara bozucu; kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen.

rızık: yiyecek, içecek şey, azık.

samimî: içten, candan, gönülden.

sühulet: kolaylık.

sürur: sevinç, mutluluk.

şakirt: talebe, öğrenci.

talebe: öğrenci.

bereket: mübareklik, bolluk, sadet.

bîçare: çaresiz, zavallı.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

[Pek acıptır ki, merhum Hasan Feyzi'nin gayet hali-sâne ve ayn-ı hakikat ve vakıa mutabık ve hiç zara-rı olmayan ve çoklara menfaatli olan takrizini ve methiyesini bir suç mevzuu diye Nurun bir mecmuasının ahirinde bulunmasıyla o mecmuanın müsadere-sine vesile yapmak istenilmiş.]

Hasan Feyzi'nin bir mektubu vardır. Hülâsası:

“Ey Risale-i Nur! Senin, hakkın dili ve hakkın ilhamı olup onun izniyle yazıldığına şüphe yok... Ben kimsenin malı değilim. Ben hiçbir kitaptan alınmadım, hiçbir eserden çalınmadım. Ben Rabbanî ve Kur'ânîyim. Bir lâye-mutun eserinden fışkıran kerametli bir nurum...

Sen çok feyizli ve rahmetli bir hak kitapsın. Bazı has ve halis talebelerini evliya ve asfiya nişanlarıyla taltif ve tezyin ediyorsun. Hem mahkemelere senin eczaların bir mücrim, bir maznun sıfatıyla değil, belki bir muallim, bir mürebbî ve bir mürşit olarak girmiştir. Her divan-ı ada-lette en büyük dehşet ve savletini azamet ve izzetine par-lak ve şaşaalı bir surette gösterdin. Onları da iman ve Kur'ân suyuyla yıkadın.

“Ey Risale-i Nurun bir hadimi ve tercümanı olan Üsta-dım! Allah'ın abdi ve İmam-ı Ali'nin (r.a.) manevî veledi ve Gavs-ı Azamın (k.s.) müridi olan üstadım! Beni hu-zur-i âlî-i irfanına çıkar. İşte ancak bir kilo kadar olan bir aylık erzakı ve zahiresi paket hâlinde kâğıtta sarılı ve çi-vide asılı duruyor. O yokluk içinde tükenmez bir varlığa

abd: kul.
acip: tuhaf, hayrette bırakan.
ahir: son.
asfiya: safiyet ve takva sahibi olan, Hz. Peygamberin (a.s.m.) vârisi hükmünde, onun mes-lek ve gayelerini hayata ge-çirmeye çalışan âlim zatlar.
ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.
azamet: büyüklük.
dehşet: büyük tehlike karşı-sında korkma ve şaşırıp kal-ma.

divan-ı adalet: adalet divanı, adalet dairesi.
ecza: cüzler, parçalar, kısım-lar.
erzak: yiyecek, içecek, azık-lar.
evliya: velîler, Allah dostları.
feda: uğruna verme.
feyiz: bolluk, bereket, ihsan, bağış.
Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazret-lerinin namı.
gayet: son derece.

hadim: hademe, hizmetçi.
hak: doğru, gerçek, hakikat.
halis: samimi, her amelinin yalnız Allah rızası için işleyen.
halisâne: temiz kalplilikle, sa-mimî bir şekilde, sırf Allah n-zasını gözeterek.
huzur-i âlî-i irfan: yüce bil-ginlik seviyesi.
hülâsa: kısaca, sözün kısası.
ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmada Allah tarafın-dan insanın kalbine veya zih-nine indirilen mana.

iman: inanç, itikat.
izzet: şeref, yücelik; kuvvet, kud-ret, üstünlük.
Kur'ânî: Kur'an'a ait, Kur'an'dan gelen.
lâyetmut: ölümsüz, sonu olma-yan, hayatı sona ermez.
manevî: manaya ait, maddî ol-mayan.
maznun: bir suç dolayısıyla sor-guya çekilen, sanık.
mecmua: toplanıp, biriktirilmiş, düzenlenmiş yazıların hepsi.
menfaat: fayda.
merhum: rahmete kavuşmuş, öl-müş, ölü.
methiye: birini övmek maksadiy-la yazılmış yazı.
mevzu: konu.
muallim: ders veren, öğretmen.
mutabık: birbirine uyan, uygun.
mücrim: cürüm işlemiş, suçlu.
mürebbi: terbiye eden, terbiye veren, yetiştiren.
mürit: tarikatte bir şeyh ve mür-side bağlanarak tarikat usul ve âdetleri ile tasavvufî hakikatleri öğrenen kimse.
mürşit: irşat eden, doğru yolu gösteren, rehber, kılavuz.
müsadere: toplatma, elden alma.
nişan: bir hizmetten ötürü veri-len madalya.
Rabbanî: terbiye ve idare eden Cenab-ı Hakka ait.
rahmet: şefkat, merhamet, ba-ğışlama ve esirgeyicilik.
savlet: şiddetli hücum, saldırma.
sıfat: vasıf, nitelik.
suret: biçim, şekil, tarz.
şaşaalı: parlak, gösterişli.
takriz: övme yazısı, bir eser hak-kında yazılan ve eserin başına konulan övgü yazısı.
talebe: öğrenci.
taltif: iltifat etme, gönül okşama; rûtbe, nişan, para, mevki vb. şey-lerle mükâfatlandırma.
tezyin: süsleme, ziynetlendirme.
vakıa: olay.
velet: çocuk.
vesile: aracı, vasıta.
zahire: gerektiği zaman harcan-mak üzere ambara saklanan hububat, yiyecek.

kavuşuyor. Hediye ve behiyeleri almaktan çekiniyor. Ze-kât ve sadakaları, teberrük ve teberruları alsaydı, bugün bir milyon servet sahibi olurdu.”

[Risale-i Nur tesmiyesinin dokuz sebepleri içinde yalnız birisine ilişmişler. "Nur isimli, has şakirtlerin-den göremiyoruz" demişler. Haşiyede cevap verildi-ği gibi, şimdi de Nuri Benli ve Küreli Saatçi Nuri, Nur hizmetinde mümtazdırlar. Demek tenkit edemiyor-lar, cüz'î bahanelere mecbur oluyorlar.]

Yirmi Altıncı Söz Risalesinde otuz üç adet Sözlerin, otuz üç adet Mektupların, otuz bir adet Lem'aların ve on üç adet Şuaların mecmuuna Risale-i Nur denilmesinin sırrı şudur ki:

Bütün hayatımda Nur kelimesi her yerde bana rast gelmiş. Ezcümle, karyem Nurs'tur, merhum validemin is-mi Nuriye'dir. Nakşî üstadım Seyyid Nur Muhammed'dir. Kadirî üstatlarımdan Nureddin, Kur'ân üstatlarımdan Nuri, talebelerimden benimle en ziyade alâkadar Nur isimli bulunanlarıdır. (Ne gariptir ki, mühim Nur Şakirtle-ri arasında Nuri isimli kimseye rastlanmamaktadır.) **(HAŞİ-YE)** Hem kitaplarımı en ziyade izah ve tenvir eden Nur temsilleridir. Hem hakaik-ı İlâhiyede müşkülâtımın

HAŞİYE: O zaman öyle idi; şimdi yirmi sene oldu.

alâkadar: ilgili, ilişki.
bahane: asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
behiye: güzel ikramlar.
cüz'i: küçük, az.
ezcümle: bu cümleden olarak.
garip: tuhaf, hayret verici.
hakaik-ı İlâhiye: Allah'ın zat ve

sıfatlarına ait gerçekler, İlâhî hakikatler, gerçekler.
haşiye: dipnot.
izah: açıklama, ayrıntıları ile anlatma.
Kadirî: Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin yolunda olan, onun tarikatine mensup olan.
karye: köy.
mecmu: toplam, tüm.
merhum: rahmete kavuş-muş, ölmüş, ölü.
mühim: önemli, ehemmiyet-li.

mümtaz: ayrıcalıklı, seçkin.
müşkülât: müşküller, güçlük-ler, zorluklar.
Nakşî: Hz. Şah-ı Nakşibend'in kurduğu tarikat ve bu tarika-te mensup olan.
sadaka: Allah rızası için ihti-yaç sahibi fakirlere yapılan yardım.
sır: gizli hakikat.
şakirt: talebe, öğrenci.
talebe: öğrenci.
teberru: karşılıksız, isteyerek verme, bağışlama, bağış.

teberrük: bir şeyi bereket ve saadet vesilesi sayarak almak veya vermek.
temsîl: benzetme, misal ge-tirme.
tenkit: eleştirme.
tenvir: nurlandırma, aydınlat-ma, ışıklandırma.
tesmiye: isimlendirme, ad verme.
üstat: öğretici, öğretmen.
valide: ana, anne.
ziyade: çok, fazla.

ekserîsini halleden Esmâ-i Hüsnadan Nur ism-i nurânîsidir. Hem Kur'ân'a şiddet-i şevk ve inhisar-ı hizmetim için hususî imamım Osman-ı Zinnureyn'dir (r.a.).

[Hücumat-ı Sitte ve Zeyli, hem yirmi sene evvel, hem şiddetli ve zalimâne bir tecavüze karşı, hem gayet mahrem, hem mahkemeleri görmüş, hem hiddet zamanında yazılmış, hem ikinci harb-i umumî zamanı, o hiddeti haklı göstermişken; şimdi yazılmış gibi suç sayıp müsadere etmek, adaletten çok uzaktır.]

“Hücumat-ı Sittenin Zeyli” başlıklı yazı, “İstikbalde gelecek nefret ve tahkirden sakınmak için şu mahrem zeyil yazılmıştır. Yani, ‘Tuh o asrın gayretsiz adamlarına!’ denildiği zaman, yüzümüze tükürükleri gelmemek veyahut silmek için yazılmıştır. Avrupa’nın insaniyetperver maskesi altındaki vahşî reislerinin sağır kulakları çınlasın ve bu vicdansız gaddarları bize musallat eden o zalimlerin görmeyen gözlerine sokulsun! Bu asırda yüz bin cihette ‘Yaşasın Cehennem’ dedirten mim’siz medeniyetperestlerin başlarına vurulmak için yazılmış bir arzuhâldir” yazısıyla başlıyor.

“Bu yakınlarda ehl-i ilhadın perde altında tecavüzleri gayet çirkin bir suret aldığından, çok bıçare ehl-i imana ettikleri zalimâne ve dinsizcesine tecavüz nev’inden, hususî ve gayriresmî, kendim tamir ettiğim bir mabedimde bana ve hususî bir iki kardeşimle hususî ibadetime ve

arzuhal: hâlin bildirilmesi, ne hâlde bulunduğunu bildirme; dilekçe.
asır: yüzyıl.
bıçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön.
ehl-i ilhad: ilhad ehli, doğru meslek ve dinden, hak yolundan çıkıp batıl yola sapan imansızlar, dinsizler.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
ekseri: çoğu kısmı.
Esmâ-i Hüsnâ: Allah’ın adları,

Allah’ın doksan dokuz güzel ismi.
evvel: önce.
gaddar: çok fazla zulüm ve haksızlık eden.
gayet: son derece.
gayriresmî: resmî olmayan.
hall: çözme, karışık bir meseleyi şüphe edilmeyecek dercede açıklama.
harb-i umumî: genel harp, dünya savaşı.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hususî: özel.

inhisar-ı hizmet: yalnızca ona hizmet etmek.
insaniyetperver: insanlığı seven.
ism-i nurânî: nurlu isim.
istikbal: gelecek zaman.
mabet: ibadet edilen yer; mescit, cami gibi ibadet yeri.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
maske: bir şeyin asıl mahiyetini gizlemek maksadıyla ortaya konulan aldatıcı görünüş.

medeniyetperest: medeniyete bağlı, medeniyet düşküni.
musallat: çok fazla rahatsız eden, fazlasıyla üzerine giden ve sataşan.
müsadere: toplatma, elden alma.
nevi: çeşit, tür.
reis: başkan.
suret: biçim, şekil, tarz.
şiddet-i şevk: şevkin şiddeti; aşırının arzusunun daha da şiddetlisi.
tahkir: hakaret etme, küçük görme, şeref ve haysiyetini incitme.
tecavüz: saldırma, sınırını aşma.
vahşî: ürkütücü, korkutucu.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.
zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.
zalimâne: zalimce, zulmedercesine.
zalimâne: zulmedercesine, zalimce.
zeyil: ek, bir eserin devamı olarak yazılan kısım.

gizli ezan ve kametimize müdahale edildi. ‘Niçin Arabî kamet ediyorsunuz ve gizli ezan okuyorsunuz?’ denildi. Sükûtta sabrım tükendi. Kabil-i hitap olmayan öyle vicdansız alçaklara değil, belki milletin mukadderatıyla keyfî istibdatla oynayan bir kısım firavunmeşrep gizli komitenin başlarına derim ki: Ey ehl-i bid’a ve ilhad! Altı su-alime cevap isterim.

“Birincisi: Dünyada hükûmet süren, hükmeden her kavmin, hatta insan eti yiyen yamyamların ve vahşî canavar çete reislerinin dahi bir usulü var, bir düsturla hükmeder. Siz hangi usulle bu acip tecavüzü yapıyorsunuz? Kanununuzu ibraz ediniz. Yoksa bazı alçak memurların keyiflerini kanun mu kabul ediyorsunuz? Böyle hususî ibadette kanun olmaz.”

[Medar-ı teessüftür ki, hem eski, hem mahrem, hem hakikatli olan İşarat-ı Seb’ada bir iki cümleye ilişip müsaderesine ve bize suç yapmaya çalışmışlar. Hâlbuki o hakikat o kadar kuvvetlidir ki, bütün beşeriyete ve dünyaya ilân edilecek bir maslahat-ı hayat-ı içtimaiyedir.]

Dünyada en büyük ahmak odur ki, dinsiz serserilerden terakkiyi ve saadet-i hayatiyeyi beklesin. Böyle ahmaklardan mühim bir mevkii işgal eden birisi demiş ki: “Biz Allah Allah diye diye geri kaldık. Avrupa top tüfek diye diye ileri gitti.”

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

beşeriyet: insanlık.

düstur: kaide, esas, prensip.

ehl-i bid’a: bid’atçılar, doğru yoldan sapıp hurafelerin peşinden gidenler.

ehl-i ilhad: ilhad ehli, doğru meslek ve dinden, hak yolundan çıkıp batıl yola sapan imansızlar, dinsizler.

firavunmeşrep: benlik ve enaniyet yönüyle firavun yolunda yürüyen.

hakikat: gerçek, esas.

hususî: özel.

hükmetme: hâkim olma, emri altında tutmak.

ibraz: meydana çıkarma, ortaya koyma, gösterme.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

istibdat: idarede görülen her türlü kanun dışı tazyik, baskı.

kabil-i hitap: kendisiyle konuşulabilir, söz anlar, hitaba lâyık, muhatap olabilen.

kanun: yasa.

keyfi: kanun ve nizama uygun olmayarak, yol ve usule aykır,

keyfe, arzuya, isteğe bağlı, keyifle ilgili.

komite: kötü bir maksat için toplanmış topluluk, cemiyet.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

maslahat-ı hayat-ı içtimaiye: sosyal hayata faydalı olan şey.

medar-ı teessüf: teessüf ettiren, eseflenme, beğenmeme sebebi.

mekki: yer, makam.

mukadderat: Allah tarafın-

dan ezelde takdir olunmuş şeyler, ileride meydana gelecek hâller ve olaylar, alın yazısı.

müdahale: karışma.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müsader: toplatma, elden alma.

reis: başkan.

saadet-i hayatiye: hayattaki mutluluk.

serseri: gayesiz, hedefsiz; öteden beri başıboş olan.

sual: soru.

sükût: susma, sessiz kalma.

tecavüz: saldıрма, sınırını aşma.

terakki: yükselme, ilerleme.

usul: metot, metodoloji; esaslar, kaideler.

vahşî: merhametsiz, duygusuz; medenileşmemiş, barbar.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

“Cevabü'l-ahmaku's-sükût” kaidesince, böylelere karşı cevap, sükûttur. Fakat, bazı ahmakların arkasında bedbaht gafiller de bulunduğundan, deriz ki: Ey bîçareler! Bu dünya bir misafirhanedir. Madem ölüm var, kabre girecek. Bu hayat gidiyor, bâkî bir hayat geliyor. Bir defa top tüfek denilse, bin defa Allah Allah demek lâzım gelir.

[Mucib-i hayrettir ki, On Altıncı Lem’ada bizim lehimize olan bir cümleyi aleyhimize çevirip o kıymettar menfaatlı risalenin müsaderesine meyil göstermişler.]

On Altıncı Lem’adan:

“Harp belâsı bizim hizmet-i Kur’âniyemize mühim bir zarardır. Kâdir-i Külli Şey bir dakikada bulutlarla dolmuş cevvi havayı süpürüp temizleyerek semanın berrak yüzünde ziyadar güneşi gösterdiği gibi, bu zulümatlı ve rahmetsiz bulutları izale edip hakaik-i şeriati güneş gibi gösterir. Onun rahmetinden bekleriz ki, bize pahalı satmasın. Baştakilerin başlarına akıl ve kalplerine iman versin; o vakit kendi kendine iş düzelir.

“Madem ki sizin elinizdeki nurdur. Nurdan zarar gelmez. Neden arkadaşlarınıza ihtiyat tavsiye ediyorsunuz?” Bu suale karşı muhtasar cevabım şudur:

aleyh: karşı, karşıt.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.
berrak: nurlu, pek parlak, duru, açık.
bîçare: çaresiz, zavallı.
cevabü'l-ahmaku's-sükût: ahmak olanın sözüne verilecek en iyi cevap sükûttur, susmaktır.
cevv-i hava: hava boşluğu.
gafil: gaflette bulunan, endişe-

şesiz, nefesine uyarak Allah'ın emirlerini unutan.
hakaik-i şariat: şeriata ait olan gerçekler.
harp: savaş.
hizmet-i Kur'âniye: Kur'an hizmeti.
ihtiyat: uzak görüşlü olma, geleceği düşünerek tedbiri hareket etme.
iman: inanç, itikat.
izale: giderme, ortadan kaldırma.
Kâdir-i Külli Şey: her şeye

gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.
kaide: kural, esas, düstur.
kıymettar: kıymetli, değerli.
leh: onun tarafına, ondan yana, birinin faydası için yapılan hareket.
madem: ...den dolayı, böyle ise.
menfaat: fayda.
meyil: bir tarafa doğru eğilme, yönelme.
mucib-i hayret: hayret gerektiren, hayreti icap eden.

muhtasar: kısaltılmış, özet.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
müsadere: toplatma, elden alma.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.
sema: gökyüzü, gök.
sual: soru.
sükût: susma, sessiz kalma.
ziyadar: ziyalı, ışıklı, parlak, aydınlık.
zulûmat: karanlıklar.

“Baştaki başların bir kısmı sarhoştur, okumaz. Okusa da anlamaz, yanlış mana verip ilişir. İlişmemek için, aklı başına gelinceye kadar göstermemek lâzımdır. Onun için kardeşlerime tavsiye ediyorum ki, ihtiyat etsinler, naehil-lerin ellerine hakikatleri vermesinler” denilmektedir.

[Tesettür, Kur’ân’ın emri ve çok kuvvetli cevabı verilmiş ve eski yazılmış ve cezayı çektirmişken yine suç yapımları ve İhtiyar Lem’asından gayet kıymetli ve herkese menfaatli ve Rehberde yazılmış bir hakikatin yalnız başını yazıp bir suç mevzuu diye müsadere sine yürümek gösteriyor ki, medar-ı tenkit bir şey bulamıyorlar.]

Yirmi Dördüncü Lem’ada, tesettür hakkında, tesettür Kur’ân’ın emri olduğunu izahtan sonra, “Mesmuatıma göre, merkez-i hükûmette, çarşı içinde, gündüzde, ahalinin gözleri önünde, gayet adı bir kundura boyacısı, dünyaca rütbeten büyük bir adamın açık bacaklı karısına sarkıntılık etmesi, tesettür aleyhinde olanların hayâsız yüzlerine bir şamar vuruyor” denilmektedir.

Yirmi Altıncı Lem’a, ihtiyarlar hakkında, “Ankara’nın eskimiş kalesinin başına çıktım. O kale tahaccür etmiş hadisat-ı tarihiye suretinde bana göründü. Benim ihtiyarlığım, kalenin ihtiyarlığı, şanlı Osmanlı devletinin ihtiyarlığı, hilâfet saltanatının vefatı bana gayet hazin geldi. Firkatli bir hâlet içinde, geçmiş zamanın derelerine

adi: basit, sıradan.
ahali: halk.
aleyh: karşı, karşıt.
firkat: ayrılık.
gayet: son derece.
hâdisat-ı tarihiye: tarihte meydana

dana gelmiş olan çeşitli olaylar, geçmişte olmuş önemli hâdiseler.
hakikat: gerçek, esas.
hâlet: hâl, durum.
hayâ: ahlâk kurallarına bağlı olma; ar, edep, namus.
hazin: hüzünlü, acıklı.
hilâfet: halifelik, Hz. Peygambere vekil olarak Müslümanları ve İslâmı koruma görevi, İslâm devlet reisliği.
ihtiyat: uzak görüşlü olma, geleceği düşünerek tedbirli

hareket etme.
izah: açıklama, ayrıntıları ile anlatma.
medar-ı tenkit: tenkide sebep olan, tenkit sebebi, vesilesi.
menfaat: fayda.
merkez-i hükûmet: hükûmet merkezi, ülkeyi idare merkezi.
mesmuat: işitilen, duyulan, haber alınan şeyler.
mevzu: konu.
müsadere: toplatma, elden

alma.
naehil: ehil olmayan, ehliyet-siz, beceriksiz.
rütbeten: rütbe olarak, rütbe bakımından.
suret: biçim, şekil, tarz.
şan: şan, şöhret, ün.
tahaccür: taşlaşma, taş olma, taş gibi katılaşma, taş kesilme.
tesettür: örtünme, gösterilmesi dinen yasak olan kısımların örtülmesi.
vefat: ölüm.

ve gelecek zamanın tepelerine baktım. Mazi, teselli yeri-
ne dehşet verdi; istikbal, benim ve emsalimin ve nesl-i
atinin büyük ve karanlık bir kabri suretinde göründü. Ha-
zır gününe baktım. Ölümle bir hareket-i mezbuhanenin
ıztırabını çeken cismimin cenazesini taşıyan bir tabut su-
retinde göründü” denilmektedir.

[Onlar bunu çok takdir etmeleri lâzımken tenkit et-
mişler, suç mevzuu yapmışlar.]

“Dârülhikmeti’l-İslâmiyede aldığım maaştan çoğunu
sarf etmiştim. Az bir kısmını hacca gitmek için sakladım.
O cüz’î para iktisat ve kanaat bereketiyle bana kâfi gel-
di. Yüz suyumu döktürmedi. O mübarek paradan biraz
daha var” deniliyor.

Yirmi İkinci Lem’a mahrem işaretli ve “En has ve ha-
lis ve sadık kardeşlerime mahsustur” kayıtlıdır. “Birinci
İşaret: Sen ehl-i dünyanın dünyasına karışmadığın hâlde,
nedendir ki onlar her fırsatta senin ahiretine karşıyor-
lar? Bu suale cevap verecek Isparta vilâyetinin hükûme-
ti ve bu vilâyetin milletidir.”

ahiret: dünya hayatından
sonra başlayıp ebediyen de-
vam edecek olan ikinci hayat.
cüz’î: az, parçaya ait olan.
Dârülhikmeti’l-İslâmiye:
1918-1922 yılları arasında bü-
yük hizmetler yapmış olan İslâm
akademisi veya Yüksek
İslâm Şûrası manasındaki dinî
müessesese.
dehşet: büyük tehlike karşı-
sında korkma ve şaşırıp kal-
ma.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı,

dünya adamı, ahireti düşün-
meyen.
emsal: benzerler.
halis: samimî, her amelini
yalnız Allah rızası için işleyen.
hareket-i mezbuhanane: son
ümit ile yapılan çırpınma ha-
reketi.
ıztırab: üzüntü veren bir du-
rumun meydana getirdiği
kuvvetli acı, aşırı elem, azap,
sıkıntı.
iktisat: tutum, lüzumundan
fazla veya eksik harcamalar-

dan kaçınma.
istikbal: gelecek zaman.
kâfi: yeter, elverir.
kanaat: hırs göstermeden
kısmetine razı olmak, elinde-
ki ile yetinmek.
mahrem: herkesçe bilinme-
mesi gereken, gizli.
mahsus: bir şeye veya kişiye
has olan.
mazi: geçmiş zaman.
mevzu: konu.
mübarek: feyizli, bereketli,
kutlu.

nesli ati: gelecek nesil.
sadık: sözünde, işinde doğru
olan, dostluğu ve bağlılığı içten
olan.
sarf: harcama.
sual: soru.
suret: biçim, tarz, görünüş.
takdir: kıymet verme, beğenme.
tenkit: eleştirme.
teselli: avutma, acısını dindirme.
vilâyet: il.

[Şefkat-i imaniyeden gelen bu masumâne ve halisâne ve hayretkârâne ümit ve arzu ve temenniye bir suç tevehhüm edenler, elbette kendileri suçludurlar.]

Said imzalı bir mektupta, “ ‘Yedi yaşından on yaşına kadar masum çocuklar, faytonla gezdiğim vakit, beni görünce koşuşup ellerime sarılmalarının hikmeti nedir?’ diye hayret ediyordum. Birden ihtar edildi ki, küçük masumlar taifesi bir hiss-i kablelvuku ile, Risale-i Nur’la sadet bulacaklarını ve tehlike-i maneviyelerden kurtulacaklarını hissettiklerini anladım” denmektedir.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

ahir: son.

asır: yüzyıl.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

cemiyet: topluluk, birlik.

ehemmiyetli: önemli.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.)

ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına

ait söz, iş veya davranış.

hakikat-i nuraniye: nurlu, parlak

hakikat.

halisâne: temiz kalplilikle, samimi

bir şekilde, sırf Allah rızasını

gözeterek.

hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta

kalan.

hayretkârâne: hayret ederek.

hikmet: gaye, maksat.

hilâfet: halifelik, Hz. Peygambere

vekil olarak Müslümanları ve İslâmı

koruma görevi, İslâm devlet

reisliği.

hiss-i kablelvuku: bir şeyi vukundan

önce hissetme, bir hâdisenin

gerçekleşmesinden önce kalbe

doğması.

hususan: bilhassa, özellikle.

hücum: saldırma.

hükmetme: hâkim olma, emri altında

tutmak.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ihyâ: canlandırma, diriltme, hayat

verme.

iman: inanç, itikad.

leh: onun tarafına, ondan yana,

birinin faydası için yapılan hare-

ket.

[Bu fıkra, başta lehimde ve ahirde bir arzu ve bir temenni iken, suç saymak insaftan hariçtir.]

Bir kısım ayetler ve hadislerin müttefikan bu asırda bir hakikat-i nuraniyeye işaret ettikleri ve ahir zamanda gelecek bir müceddid-i ekberi gösterdikleri ve o gelecek zâtın ve cemiyetinin üç vazifesinden en ehemmiyetlisi imanı kurtarmak olduğu ve şeriatı ihya ve hilâfeti tatbik gibi çok geniş dairede hükmeden bu iki vazifesini nazara almamalarının zararsız olduğu, fakat Nurun muarızlarının, hususan siyasi taifenin tenkidine ve hücumuna vesile olabileceği, onun için kendisinin müdakkik kardeşimizin risaleciğinin bir kısmını ve bazı cümlelerini kaldırıp tadil ederek göndereceği yazılıyor.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

masumâne: masumca, suçsuz ve günahsız bir şekilde.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

müceddid-i ekber: tecdit edenlerin en büyüğü, en büyük müceddit.

müdakkik: tetkik eden, inceden inceye araştıran.

müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.

nazar: dikkat.

saadet: mutluluk.

siyasi: siyasetle ilgili, siyasete ait.

şefkat-i imaniye: imandan gelen şefkat.

şeriat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen, ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.

tadil: doğrultma, düzeltme, aslına uygun şekilde değiştirme.

taife: takım, guruh.

tatbik: yerine getirme, uygu-

lama.

tehlike-i maneviye: mânevî tehlikeler, imânî noktalarda oluşacak kayıplar.

temenni: olmasını veya olmamasını isteme; dilek, istek, arzu.

tenkit: eleştirme.

tevehhüm: vehimlenme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

vazife: görev.

vesile: aracı, vasıta.

zat: kişi, şahıs.

Said Nursî imzalı bir mektupta, dârülfünuna inkılâp eden Harbiye Nezaretinin kapısındaki,

أَنَا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ۞ وَيَنْصُرُكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا¹

hatt-ı Kur'ânînin üzeri mermer taşlarla kapatılmışken, meydana çıkarılması, şimdi yeniden hatt-ı Kur'ânîye bir numune-i müsaade ve Risale-i Nur'un takip ettiği maksadına bir vesile ve üniversitenin bir Nur medresesi olmasına işaret olarak gösterilmektedir.

[Tekbiratü'l-huccac mektubumda hakikat ve izahıma karşı tenkitlerine, Hüsrev'in ahirdeki haşiyesi tam cevaptır.]

Saidü'n-Nursî imzalı “Tekbiratü'l-Huccac fî Arafat” başlıklı mektupta, “Nurun ehemmiyetli bir kısım şakirtleri pek musırrâne olarak ahir zamanda gelen Âl-i Beytin büyük bir mürşidi seni zannediyorlar. Sen de onların fikirlerini musırrâne kabul etmiyorsun, çekiniyorsun. Bu bir tezattır. Hallini isteriz” diye sormaları sebebiyle, onlara cevap olmak üzere, bundan sonra gelecek Mehdi-i Resulün temsil ettiği kudsî cemaatin şahs-ı manevîsinin üç vazifesi olduğu, bunların imanı kurtarmak, hilâfet-i Muhammediye (a.s.m.) ünvanıyla şeair-i İslâmiyeyi ihya etmek ve inkılâbat-ı zamaniye ile çok ahkâm-ı Kur'ânîyenin ve şeriat-ı Muhammediyenin (a.s.m.) kanunlarının bir derece ta'tile uğramasıyla o zat bu vazife-i uzmayı

na bağlı olarak meydana gelen değişimler, dönüşümler.

inkılâp: değişme, dönüşme.

izah: açıklama, ayrıntıları ile anlatma.

kudsî: mukaddes, yüce.

maksat: gaye.

Mehdi-i Resul: Resulullahın Âl-i Beytinin neslinden gelen ahir zamanın en büyük mürşidi, hidayet edicisi.

musırrâne: ısrar ve inatla, ısrarlı bir şekilde.

mürşit: irşat eden, doğru yolu gösteren, rehber, kılavuz.

numune-i müsaade: izin örneği.

şahs-ı manevî: manevî şahıs, belli bir kişi olmayıp bir cemaatte meydana gelen manevî şahıs.

şakirt: talebe, öğrenci.

şeair-i İslâmiye: İslâma ait işaretler, İslâma sembol olmuş iş ve ibadetler.

şeriat-ı Muhammediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) şeriatı; Hz. Muhammed'in (a.s.m.) tarif ettiği, getirdiği ve bildirdiği şeriat; İslâm dini.

tatil: kesme, durdurma.

tekbiratü'l-huccac fî Arafat: hacıların Arafat Dağına çıktıkları zaman tekbir getirmeleri.

tekbiratü'l-huccac: hacıların tekbir getirmeleri.

temsil: birinin, bir topluluğun adına hareket etme.

tenkit: eleştirme.

tezat: zıtlık, aykırılık.

ünvan: şöhet, ad, isim.

vazife: görev.

vazife-i uzma: en büyük vazife.

vesile: aracı, vasıta.

zat: kişi, şahıs.

1. Biz sana apaçık bir fetih yolu açtık. • Ve Allah sana pek şerefli bir zaferle yardım etsin. (Fetih Suresi: 1, 3.)

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

ahir: son.

ahkâm-ı Kur'ânîye: Kur'ân'ın hükümleri.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ailesinden olan, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ev hal-ki.

cemaat: topluluk, aralarında çeşitli bağlar bulunan insanlar topluluğu.

dârülfünun: üniversite.

ehemmiyetli: önemli.

hakikat: gerçek, esas.

hall: çözme, karışık bir meseleyi şüphe edilmeyecek derecede açıklama.

Harbiye Nezareti: Osmanlıda Savunma Bakanlığı.

haşiyeye: dipnot.

hatt-ı Kur'ânî: Kur'ân hattı, yazısı.

hilâfet-i Muhammediye: Hz. Muhammed'den sonra, onun Kur'ân davasını ve sünnetini devam ettirip temsil etme.

ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.

iman: inanç, itikat.

inkılâbat-ı zamaniye: zama-

yapmaya çalışır. Nur Şakirtleri birinci vazifeyi tamamıyla Risale-i Nur'da gördüklerinden, ikinci, üçüncü vazifeleri de, buna nispeten ikinci, üçüncü derecededir diye, Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsini haklı olarak bir nevi mehdî telâkki ediyorlar. Bir kısmı, o şahs-ı manevînin bir mümessili olan biçare tercümanını zannettiklerinden, bazen o ismi ona da veriyorlar. Hatta, evliyanın bir kısmı, keramet-i gaybiyelerinde Risale-i Nur'u aynı o ahir zamanın hidayet edicisi olduğu, bu tahkikatla teville anlaşılır diyorlar. İki noktada bir iltibas var; tevil lâzımdır.

Birincisi: Ahirde iki vazife, gerçi hakikat noktasında birinci vazife derecesinde değiller. Fakat hilâfet-i Muhammediye (a.s.m.) ve ittihad-ı İslâm avamda ve ehl-i siyasette, hususan bu asrın efkârında o birinci vazifeden bin derece geniş görünüyor. Gerçi her asırda hidayet edici bir nevi mehdî ve müceddit geliyor ve gelmiş. Fakat her biri üç vazifeden birisini bir cihette yapması itibarıyla, ahir zamanın büyük mehdîsi ünvanını almamışlar.

İkincisi: Ahir zamanın o büyük şahsı, Âl-i Beytten olacak. Gerçi manen ben Hazret-i Ali'nin (r.a.) bir veled-i manevîsi hükmündeyim. Ondan hakikat dersini aldım. Ve Âl-i Muhammed (a.s.m.) bir manada hakikî Nur Şakirtlerine şamil olmasından, ben de Âl-i Beytten sayılabilirim. Fakat Nurun mesleğinde hiçbir cihette benlik, şahsiyet, şahsî makamları arzu etmek, şan ve şeref

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

ahir: son.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ailesinden olan, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ev halkı.

Âl-i Muhammed: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) neslinden gelenler.

asır: yüzyıl.

avam: kültürlü, yüksek tabakadan olmayan; cahil halk tabakası.

biçare: çaresiz, zavallı.

cihet: yön.

efkâr: düşünceler, fikirler, görüşler.

ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset adamları, politikaçılar.

evliya: velîler, Allah dostları.

gerçi: her ne kadar...

hakikat: gerçek, esas.

hakiki: gerçek.

hidayet: doğru inanç ve yaşayış üzere olmak.

hilâfet-i Muhammediye: Hz. Muhammed'den sonra, onun Kur'an davasını ve sünnetini devam ettirip temsil etme.

hususan: bilhassa, özellikle.

hükümünde: değerinde, yerinde.

iltibas: karıştırmak.

ittihad-ı İslâm: İslâm birliği, Panislâmizm.

keramet-i gaybiye: gaypla ilgili keramet, istikbal ile alakalı keramet.

makam: yer, mevki.

manen: mana bakımından, manaca.

mehdî: bazı hadislerle göre kıyamet yaklaşınca zulmü ve şirki ortadan kaldırarak inanlanlara saadet ve adaleti getirecek Ehl-i Beytin neslinden gelen imam.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

müceddit: hadis-i şerifle, her asır başında geleceği müjdelenen dinin yüksek hizmetkârı; dine yeni bir tarzla yaklaşan, asrın şartlarına göre ve ortaya atılan yeni şüphe ve

taarruzlara karşı dini yorumlayıp kuvvetlendiren büyük âlim.

mümessil: temsil eden, temsilci.

nevi: çeşit, tür.

nispeten: nispetle, kıyaslayarak.

şahs-ı manevî: manevî şahıs, belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

şahsiyet: kişilik.

şakirt: talebe, öğrenci.

şamil: içine alan, kapsayıcı.

şan: şan, şöhrat, ün.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

tahkikat: araştırmalar, soruşturmalar.

telâkki: anlama, kabul etme.

tevil: yorumlama, yorum.

ünvan: şöhrat, ad, isim.

vazife: görev.

veled-i manevî: manevî evlât, mürit (şeyhe göre).

kazanmak olmaz. Nurda ihlâsı bozmamak için uhrevî makamat dahi bana verilse, bırakmaya kendimi mecbur bilirim diye, yarı muvafakat şeklinde bir cevap verilmekte **(HAŞİYE)** ve bu mehdîlik teklifi açık ve kesin olarak reddedilmemektedir.

[Bu fıkradaki hâdiseler vakıa mutabık ve acip bir tarzda “Beni mahzun etmeyiniz, zemin hiddet eder” dediğimden üç dakika sonra zelzele olmasını hayret ve taaccüple tahsin etmek şefkatin iktizası olduğu hâlde, medar-ı tenkit olamaz.]

“Dört saat ifadesi alınıp sıkıntı çekmesinden on saat sonra, âdeta aynı zamanda iki milyon lira zarar veren Maarif yangını gösterdi ki, Risale-i Nur belâların def’ine bir vesiledir ki, Nurlara hücum edildi, belâ yol buldu, geldi” denilmektedir.

Yüz kırk bir numaralı mektupta: Dört buçuk saat ifadesi alındıktan sonra, Ankara’da Maarif dairesinin ve otomobil garajının, İzmir’de bir fabrikanın, Adana’da büyük bir binanın yanmasından bahisle, bunun bir tesadüf olmadığı ispata kalkışıldıktan sonra, “Beni risalelerimden mahrum etmeyiniz. Yoksa hem bana, hem bu vatana

HAŞİYE: Ey insafsız heyet! Bundan daha keskin red cevabı nasıldır?

Nur Talebeleri namına

Hüsrev

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

âdeta: sanki.

belâ: musibet, sıkıntı.

def: mâni olma, kovma, ortadan kaldırma.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hâdis: olay.

haşiye: dipnot.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hücum: saldırma.

ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.

iktiza: lazım gelme, gerekme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

maarif: eğitim bakanlığı.

mahrum: bir şeye sahip olmayan, yoksun.

mahzun: hüznü, kederli, kaygılı, dertli, üzüntülü.

makamat: makamlar.

medar-ı tenkit: tenkide sebep olan, tenkit sebebi, vesilesi.

mehdî: bazı hadiselerle göre kıyamet yaklaşıncı zulmü ve

şirki ortadan kaldırarak inanlanlara saadet ve adaleti getirecek Ehl-i Beytin neslinden gelen imam.

mutabık: uygun.

muvafakat: uyma, uyuşma, uygunluk.

şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.

taaccüp: şaşma, hayret etme, şaşakalma.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tesadüf: rastlantı.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait.

vakıa: olay.

vesile: aracı, vasıta.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

zemin: yeryüzü.

vatana yazık olur; zemin zelzele ile hiddet eder” dediğinden üç dakika sonra üç saniye devam eden zelzele, zeminin hiddeti ve ateşle Maarif dairesini sarması, mahkemece dört defa ispat edilen çok defa zelzelenin Risale-i Nura ve şakirtlerine taarruzları zamanına gelmesi tesadüf olamaz. Risale-i Nur’un bu memlekette belânın def’ine vesile olduğu çok hâdiselerle tahakkuk etmiştir” denilmektedir.

Yüz kırk yedi numaralı mektupta, “Bu defa bize hücumların aynı zamanında kış çok hiddet etti, şiddetli soğuk ve fırtına ile havanın kızdığı gösterdi ki, hücumların durmasıyla ve Nurcuların ferahlanmasıyla Zemherir günlerinin Nevruz günleri gibi gülmeye başlaması ve Maarif dairesinin yanması küllî bir tokattır.”

[Tebrik ve aferinle mukabele edilecek bir hâle itiraz nazarıyla bakılmaz.]

Bu defa bana mahkemede sordukları çok manasız sualler içinde, “Neyle yaşıyorsun?” dediler. Dedim ki: “İktisat bereketiyle. Bir vakit Isparta’da bir Ramazan’da bir ekmek, bir kilo torba yoğurdu, bir kilo pirinçle yaşayan bir adam, maişet için dünyaya tenezzül etmez ve hediye-yi de kabul etmeye mecbur olmaz” dedim.

belâ: musibet, sıkıntı.

def: mâni olma, kovma, ortadan kaldırma.

hâdis: olay.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hücum: saldırma.

iktisat: tutum, lüzumundan fazla veya eksik harcamalardan kaçınma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

itiraz: kabul etmediğini belirtip karşı çıkma.

külli: umumî, genel, bütün olan.

maarif: eğitim bakanlığı.

maişet: geçim, geçinme.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

nazar: bakış, dikkat.

nevruz: yeni gün, baharın ilk günü.

sual: soru.

şakirt: talebe, öğrenci.

taarruz: saldırma, sataşma, ilişme.

tahakkuk: gerçekleşme, kesinleşme.

tenezzül: kendine aykırın düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.

tesadüf: rastlantı.

vesile: aracı, vasıta.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

zemherir: kışın en soğuk zamanı, şiddetli, soğuk kara kış.

zemin: yeryüzü.

[Zübeyir'in mahkemede okuduğu müdafaası gibi, parlak methiyesi inşaallah onları takdir ve tahsine sevk etmiş ki, taaccüple kararnamede yazmışlar.]

Zübeyir Gündüzalp'in daktiloyle yazdığı "Gençliğimiz, hak ve hakikati öğreten malûmat ve en yüksek ahlâk istiyor" adlı bir formasında, onuncu sayfada: "Risale-i Nur yirminci asrın Müslümanlarını ve bütün insanları koyu fikir karanlığından kurtarmak için, müellifinin kendi ihtiyarıyla değil, büyük Yaratıcımızın ihtarıyla yazılmış bir şaheserdir."

On ikinci sayfada: "Risale-i Nur'a hizmet eden birisine denilse: 'Risale-i Nur yerine şu kitapları kopya et de, Ford'un servetini sana vereyim.' O, Risale-i Nur satırlarından kaleminin ucunu bile kaldırmadan şöyle cevap verir: 'Dünya servet ve saltanatının hepsini verseniz kabul etmem.' "

On beşinci sayfada: "Dürüst fikirli yazarlara bağlılığımızın derecesi yüz ise, Bediüzzaman gibi dünya ve ahiretimize rehberlik eden büyük bir şahsiyete bir kentril-yondur, sonsuzdur."

On ikinci sayfada: "Risale-i Nurun şahs-ı manevîsi, asrın içtimâî ve ruhî ve dinî hastalıklarını teşhis etmiş ve müzminleşmiş içtimâî illetleri tedavi edecek şekilde Kur'an-ı Hakîm'in hakikatlerini, İlâhî bir emirle, bu zamanda yaşayan bütün insanlara arz etmiştir."

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
arz: sunma.
asır: yüzyıl.
hakikat: gerçek, doğru.
içtimâî: topluluğa ait, top-

lumla ilgili, toplumsal.
ihtar: dikkat çekme, hatırlatma, uyarı.
ihtiyar: irade, tercih; kendi istek ve arzularına göre hareket etme.
ilâhî: Allah'la ilgili, Cenab-

Hakka dair.
illet: hastalık.
inşaallah: "Allah izin verirse" manasında kullanılan bir dua.
kararname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmî yazı.

Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'an.
malûmat: bilgiler, bilinen şeyler.
methiye: birini övmek maksadıyla yazılmış yazı.
müdafaâ: savunma.
müellif: eser telif eden, yazar.
müzmin: eskiyerek yerleşmiş hastalık, süreklileşmiş, kronik.
ruhi: ruha ait, ruhla ilgili.
sevk: yöneltme, gönderme.
şaheser: üstün eser, çok üstün değerde ve güzellikteki eser.
şahs-ı manevî: manevî şahıs, belli bir kişi olmayıp bir cemaatte meydana gelen manevî şahıs.
şahsiyet: kişilik.
taaccüp: şaşma, hayret etme, şaşakalma.
tahsin: beğenme, güzel bulma.
takdir: kıymet verme, beğenme.
teşhis: tanıma, fark etme, ne olduğunu anlama.

Kırk dördüncü sayfada: “Bediüzzaman, bu risaleleri bir sene okuyan bu zamanın mühim bir âlimi olabilir demıştır. Evet, öyledir.”

Elli dördüncü sayfada: “Risale-i Nur okuyan hâkimlerin isabetsiz karar verdikleri görülmüyor” denilmektedir.

[Bu gelen parça tam lehimde ve ayn-ı hakikat iken, kararnamede suç mevzuları içine konulmamalıydı.]

Ahmed Feyzi’nin eserinin bir kısmını tadil ettiğini, fakat bir kısmının da aceleye geldiğinden tadil edemeden gönderdiğini, “Dine ve terbiye-i Muhammediyeye (a.s.m.) zehir diyen Saraçoğlu’nu bırakıp, hakikat-i Kur’âniyeyi güneş gibi gösteren *Siracünnur* ile münakaşa etmek, onun müsaderesine yardım etmek demek olduğunu beyan ediyoruz” denmektedir.

Mahkemeye tarihsiz ibraz ettiği bir müdafaasında, neticeten; kendisinin ve şakirtlerinin siyasetle iştilal etmediklerini, tecavüz olarak gösterilen yazıların mahrem olduklarını, vicdan ve tefekkür hürriyeti mevcut olduğunu, bunların bazı kanunları tenkit mahiyetinde de görünse suç teşkil etmeyeceğini, ele alınan birçok risalelerin eskiden yazılmış olduğunu, bilirkşi tetkikatından geçerek zarsız bulunduklarının tespit olunduğunu, evvelce de Es-kişehir Mahkemesinde bunlardan dolayı mahkûmiyet

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

evvelce: daha önce.

hakikat-i Kur’âniye: Kur’ân’ın hakikati, Kur’ân’ın ifade ettiği gerçek.

ibraz: meydana çıkarma, ortaya koyma, gösterme.

iştilal: bir işle uğraşma, meşgul olma.

kanun: yasa.

kararname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmî yazı.

leh: onun tarafına, ondan yana,

birinin faydası için yapılan hareket.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

mevzu: konu.

müdafa: savunma.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

münakaşa: tartışma.

müsadere: toplatma, elden

alma.

neticeten: netice itibarıyla, netice olarak.

şakirt: talebe, öğrenci.

tadil: doğrultma, düzeltme, aslına uygun şekilde değiştirme.

tecavüz: saldıрма, sınırını aşma.

tefekkür: derin düşünme; eşyanın hakikatini, yaratıcının sırlarını kavramak ve ibret almak için zihnen ve kalben düşünme.

tenkit: eleştirme.

terbiye-i Muhammediye: Peygamberimizin terbiyesi; Hz. Muhammed’in (a.s.m.) insanlığa getirdiği terbiye.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

tetkikat: araştırmalar, incelemeler.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

kararı verildiği gibi, Denizli Mahkemesinde de beraat ettiklerini, artık bir daha aynı suçtan dolayı muhakeme edilmelerinin doğru olmadığını, kendisinin ve gerekse Nur Şakirtlerinin şimdiye kadar asayişi bozacak hareketlerde bulunmadıklarını, Beşinci Şuada isim tasrih etmesine ve maksadının sadece ihbardan ibaret olmasına göre bunların da bir suç teşkil etmeyeceğini ileri sürerek savunmuştur.

Bu numunelere daha kıyas edilsin.

Said Nursî

Temyiz Mahkemesi Riyasetine

Afyon Mahkemesinden hakkımızda sâdır olan haksız hükmün temyizen bozulması üzerine yapılan duruşmamızda beni yine konuşturmadılar. Hakkımızda üçüncü bir şiddetli iddianameyi bize dinlettirdiler. Hem yanıma kimseyi bırakmadılar ki, gelsin, yazıyla bana yardım etsin. Yazım noksan olmakla beraber, hasta hâlimle beraber yazdığım bu şekvamı, bu zamanda hakkımda iki defa tam adalet eden makamınıza bir lâyiha-i temyizim olarak takdim ediyorum.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Haşırdeki mahkeme-i kübraya bir arzuhâldir. Ve dergâh-ı İlâhiyeye bir şekvadır. Ve bu zamanda mahkeme-i temyiz ve istikbaldeki nesl-i ati ve dârülfünunların

mahkeme-i kübra: en büyük mahkeme, öldükten sonra bütün insanların diriltilerek Allah huzurunda hesaba çekileceği mahkeme.

mahkeme-i temyiz: temyiz mahkemesi, mahkeme kararlarının yolunda verilip verilmediğini tetkik etmekle görevli makam, yargıtay.

makam: yer, mevki.

maksat: gaye.

muhakeme: akıl yürütüp doğru netice elde edebilme, tartma, değerlendirme, yargılama.

nesl-i ati: gelecek nesil.

numune: örnek.

riyaset: reislik, başkanlık.

sadır: çıkan, meydana gelen, zuhur eden.

şakirt: talebe, öğrenci.

şekva: şikâyet.

takdim: arz etme, sunma.

tasrih: açık açık söyleme, açıktan açığa bildirme, açıkça anlatma.

temyiz: bir davanın kararının bir üst mahkeme tarafından tekrar incelenmesi.

temyizen: temyiz suretiyle, temyiz yoluyla.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

arzuhal: hâlin bildirilmesi, ne hâlde bulunduğunu bildirme, dilekçe.

asayiş: emniyet, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

dârülfünun: üniversite.

dergâh-ı İlâhiye: Cenab-ı Hakkın dergâhı, kapısı, katı.

haşır: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

hüküm: verilen karar.

ibaret: meydana gelen, oluşun.

iddianame: iddia yazısı, sav-

cının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

ihbar: haber verme, bildirme.

istikbal: gelecek.

kıyas: karşılaştırma, bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme.

lâyiha-i temyiz: temyiz yazısı, yargıtaya yazılan yazı.

münevver muallim ve talebeleri dahi dinlesinler. İşte bu yirmi üç senede yüzer işkenceli musibetlerden on tanesini, Âdil-i Hâkim-i Zülcelâl'in dergâh-ı adaletine müştekiyâne takdim ediyorum.

Birincisi: Ben kusurlarımla beraber bu milletin sadetine ve imanının kurtulmasına hayatımı vakfettim. Ve milyonlarla kahraman başların feda oldukları bir hakikate, yani Kur'ân hakikatine benim başım dahi feda olsun diye bütün kuvvetimle Risale-i Nur'la çalıştım. Bütün zalimâne taziplere karşı tevfik-i İlâhî ile dayandım. Geri çekilmedim.

Ezcümle, bu Afyon hapsimde ve mahkememde başıma gelen çok gaddarâne muamelelerden birisi: Üç defa ve her defasında iki saate yakın, aleyhimizde garazkârâne ve müfteriyâne ittihamnamelerini bana ve adaletten teselli bekleyen masum Nur talebelerine cebren dinlettirdikleri hâlde, çok rica ettim, "Beş on dakika bana müsaade ediniz ki, hukukumuzu müdafaa edeyim." Bir iki dakikadan fazla izin vermediler.

Ben yirmi ay tecrid-i mutlakta durdurulduğum hâlde, yalnız üç dört saat bir iki arkadaşşıma izin verildi. Müdafaatımın yazısında az bir parça yardımları oldu. Sonra onlar da menedildi. Pek gaddarâne muameleler içinde cezalandırıldılar. Müddeinin bin dereden su toplamak nev'inden ve yanlış mana vermekle ve iftiralar ve yalan isnatlarla garazkârâne ve on beş sayfasında seksen bir hatasını ispat ettiğim aleyhimizdeki ittihamnamelerini

Âdil-i Hâkim-i Zülcelâl: sonsuz celâl, ve büyüklük sahibi olan, her şeye adaletle hükmeden Allah.

aleyh: ona karşı, onun üzerine.

cebren: cebirle, zorla, kuvvet kullanarak, mecburî.

dergâh-ı adalet: adalet kapısı, adalet yeri.

ezcümle: bu cümleden olarak.

feda: uğruna verme.

gaddarâne: zalimce, gaddarca, merhametsizce, haincesine.

garazkârâne: gazez ve düşmanlığa kapılarak, garazkârlıkla, düşmancasına.

hakikat: gerçek, esas.

iftira: aslı olmadan birine suç yüklemek, olmayan bir suçu başkasına yükleme.

iman: inanç, itikat.

isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

ittihamname: iddianame, bir suç işlemekten dolayı sanık olarak

tutuklanan kimseye, o suçun isnadı hakkında itham hey'eti tarafından verilen yazı.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

muallim: ders veren, öğretmene.

muamele: davranma, davranış.

musibet: felâket, belâ.

müdafaa: savunma, koruma.

müdafaat: müdafaalar, sa-

vunmalar.

müddei: dava eden, davacı.

müfteriyâne: iftira edercesine, iftira ederek, karalarcasına.

münevver: bilgili, kültürlü kimse, aydın.

müsaade: izin.

müştekiyâne: şikâyet edercesine, şikâyet eder gibi.

nevi: çeşit, tür.

saadet: mutluluk.

takdim: arz etme, sunma.

talebe: öğrenci.

tazip: azap çekirme, eziyet etme, sıkıntı verme.

tecrid-i mutlak: hiç kimseye görüşmemek, tam bir yalnızlık.

teselli: avutma, acısını dindirme.

tevfik-i İlâhî: Cenab-ı Hakkın insanı doğru yola lütfu ile sevk etmesi, başarılı kılması.

vakfetmek: bağışlamak.

zalimâne: zalimce, zulmedercesine.

dinlemeye bizi mecbur ettiler. Beni konuşturmadılar. Eğer konuşsalar, diyecektim:

Hem dininizi inkâr, hem ecdadınızı dalâletle tahkir eden ve Peygamberinizi (a.s.m.) ve Kur'ân'ınızın kanunlarını reddedip kabul etmeyen Yahudî ve Nasranî ve Mecusilere, hususan şimdi Bolşevizm perdesi altındaki anarşist ve mürtet ve münafıklara hürriyet-i vicdan, hürriyet-i fikir bahanesiyle ilişmediğiniz hâlde; ve İngiliz gibi Hristiyanlıkta mutaassıp, cebbar bir hükûmetin daire-i mülkünde ve hâkimiyetinde, milyonlarla Müslümanlar her vakit Kur'ân dersiyle İngilizin bütün batıl akidelerini ve küfrî düsturlarını reddettikleri hâlde, onlara mahkemeleleriyle ilişmediği; ve her hükûmette bulunan muhalifler ale-nen fikirlerinin neşrinde, o hükûmetlerin mahkemeleri ilişmediği hâlde; benim kırk senelik hayatımı ve yüz otuz kitabımı ve en mahrem risale ve mektuplarımı, hem Is-parta hükûmeti, hem Denizli Mahkemesi, hem Ankara Ceza Mahkemesi, hem Diyanet Riyaseti, hem iki defa, belki üç defa Mahkeme-i Temyiz tam tetkik ettikleri ve onların ellerinde iki üç sene Risale-i Nur'un mahrem ve gayr-i mahrem bütün nüshaları kaldığı ve bir küçük ceza-yı icap edecek bir tek maddeyi göstermedikleri, hem bu derece zaafiyetim ve mazlumiyetim ve mağlûbiyetim ve ağır şeraitle beraber iki yüz bin hakikî ve fedakâr şakirtlere vatan ve millet ve asayiş menfaatinde en kuvvetli ve sağlam ve hakikatli bir rehber olarak kendini gösteren Risale-i Nur'un elinizdeki mecmuaları ve dört yüz sayfa müdafaatımız masumiyetimizi ispat ettikleri hâlde,

akide: iman, inanılan ve itikat edilen esas, inanç.

alenen: açıkça, açıktan açığa, gizlemeden, herkesin önünde.

anarşist: hiçbir düzen ve o-rite tanımayan, karışıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.

asayiş: emniyet, kanun ve ni-zam hâkimiyetinin sağlanması.

bahane: yalandan ötür, aslı sebebi gizlemek için ileri sü-

rülen uydurma sebep.

batıl: boş ve manasız olan, gerçeğe uymayan, doğru ve haklı olmayan.

bolşevizm: hürriyet adına bütün insanî değerleri tahribe yönelerek, hiç bir kanun, öl-çü, değer tanımaksızın sosya-list hedeflere varmayı benim-syen görüş.

cebbâr: zorba.

daire-i mülk: mülk dairesi, âlem-i şahadet dairesi.

dalâlet: iman ve Islâmıyetten

ayrılmak, azmak.

düstur: kaide, esas, prensip.

ecdad: dedeler, büyük babalar, atalar.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, fe-da eden.

gayr-i mahrem: mahrem ol-mayan, gizli ve özel olmayan.

hakikat: gerçek, esas.

hakikî: gerçek.

hâkimiyet: hâkim oluş, hük-mediş, egemenlik.

hususan: bilhassa, özellikle.

hürriyet-i fikir: fikir ve düşünce hürriyeti.

hürriyet-i vicdan: vicdan hürri-yeti.

icap: gerekme hali, gerekli olma.

inkâr: reddetme, inanmama, ka-bul ve tasdik etmeme.

ispat: doğruyu delillerle göster-me.

kanun: kaide, kural.

küfrî: küfürle ilgili, Allah'ı inkârla alâkalı.

mağlûbiyet: yenilgi, yenilme.

mahkeme-i temyiz: temyiz mahkemesi, mahkeme kararları-nın yolunda verilip verilmediğini tetkik etmekle görevli makam, yargıtay.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

masumiyet: masumluk, kaba-hatsızlık, suçsuzluk.

mazlumiyet: mazlumluk, zulüm görmüslük.

mecmua: toplanıp, biriktirilmiş, düzenlenmiş yazıların hepsi.

Mecusi: ateşe tapan, Zerdüş-t di-nini benimseyen, bu dinle ilgili olan, Zerdüşti.

menfaat: fayda.

muhalif: muhalefet eden, bir fiil ve düşünceye karşı zıt düşünce-de bulunan.

mutaassıp: bir şeyi savunmada aşırılık gösteren ve inat eden; di-nî meselelerde körü körüne bir fikre bağlı olan ve başka bir fikri kabullenemeyen.

müdafaat: müdafaalar, savun-malar.

münafık: nifak sokan, ara bozu-cu; kalbinde küfrü gizlediği halde Müslüman görünen.

mürtet: irtidat eden, Islâm dinini bırakarak eski dinine veya başka bir dine geçmiş olan, din değiştiren.

Nasranî: İsevî, Hristiyan.

neşir: herkese duyurma, yayma, tamim.

nüsha: birbirinin aynı olan suret-lerin her biri.

riyaset: reislik, başkanlık.

şakirt: talebe, öğrenci.

şerait: şartlar.

tahkir: hakaret etme, küçük gör-me, şeref ve haysiyetini incitme.

tetkik: dikkatle araştırma, incele-me.

zafiyet: zayıflık.

adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.

aleyh: ona karşı, onun üzerine.

asr: yüzyıl.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

beraat: temize çıkma; bir dava-nın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

düstur-i ilâhî: ilâhî prensip, ilâhî kaide.

ecdad: dedeler, büyük babalar, atalar.

ehl-i maarif: ilim, irfan sahipleri, bilgili ve kültürlü kişiler.

evvel: önce.

fıkra: bent, madde, paragraf.

garazkârâne: garez ve düşmanlı-ğa kapılarak, garazkârlıkla, düş-mancasına.

gayet: son derece.

hakiki: gerçek.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahsere çı-karması.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütününü, komite.

ihanet: hainlik, kötülük etme.

ikaz: dikkat çekme, uyarma, uyandırma.

iktidaen: uyarak, tâbi olarak.

irsiyet: varis olma, mirasçılık.

ispat: doğruyu delillerle göster-me.

istikbal: gelecek zaman.

istinaden: istinat ederek, daya-narak.

itikad: inanç, iman.

itiraz: kabul etmediğini belirtip karşı çıkma.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

ittihamname: iddianame, bir suç işlemekten dolayı sanık olarak tutuklanan kimseye, o suçun is-nadı hakkında itham hey'eti tara-fından verilen yazı.

kanun: yasa.

kararname: sorgu hâkiminin ha-zırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmi yazı.

kudsî: mukaddes, yüce.

lâyiha-i temyiz: temyiz yazısı, yargıtaya yazılan yazı.

mahkeme-i kübra: en büyük mahkeme, öldükten sonra bütün insanların dirilitilerek Allah huzurunda hesaba çekileceği mahke-me.

mahkeme-i kübra-i haşir: haşrin en büyük mahkemesi, öldükten sonra bütün insanların dirilitilerek Allah huzurunda hesaba çekile-ceği en büyük mahkeme.

hangi kanunla, hangi vicdanla, hangi maslahatla, hangi suçla bizi ağır ceza ve pek ağır ihanetler ve tecritlerle mahkûm ediyorsunuz? Elbette mahkeme-i kübra-i haşir-de sizden sorulacak.

İkincisi: Beni cezalandırmaya gösterdikleri bir se-bep, benim tesettür, irsiyet, zikrullah, taaddüd-i zevcat hakkında Kur'an'ın gayet sarih ayetlerine, medeniyetin itirazlarına karşı onları susturacak tefsirimdir.

On beş sene evvel Eskişehir Mahkemesine ve Anka-ra'ya Mahkeme-i Temyize ve tashihe yazdığım ve aley-himdeki kararnamede yazdıkları bu gelen fıkrayı, hem haşirde mahkeme-i kübraya bir şekva, hem istikbalde münnevver ehl-i maarif heyetine bir ikaz, hem iki defa be-raatimizde insaf ve adaletle feryadımızı dinleyen Mahke-me-i Temyize, *Elhüccetüzzehra* ile beraber bir nevi lâyi-ha-i temyiz, hem beni konuşturmayan ve seksen hatası-nı ispat ettiğimiz garazkârâne ittihamname ile beni iki sene ağır ceza ve tecrid-i mutlak ve iki sene başka yere nefiy ve göz nezareti hapsiyle mahkûm eden heyete, ay-nen o fıkrayı tekrar ediyorum:

İşte, ben de adliyenin mahkemesine derim ki: Bin üç yüz elli senede ve her asırda üç yüz elli milyon Müslü-manların hayat-ı içtimaiyesinde kudsî ve hakikî bir düs-tur-i ilâhîyi, üç yüz elli bin tefsirin tasdiklerine ve ittifak-larına istinaden ve bin üç yüz senede geçmiş ecdadımı-zın itikatlarına iktidaen tefsir eden bir adamı mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rûy-i zeminde adalet

mahkeme-i temyiz: temyiz

mahkemesi, mahkeme karar-larının yolunda verilip veril-mediyini tetkik etmekle gö-revli makam, yargıtay.

mahkûm: bir mahkemeye hüküm giymiş, hükümlü.

maslahat: fayda, maksat.

münnevver: bilgili, kültürlü kimse, aydın.

nefiy: sürgün etme.

nevi: çeşit, tür.

nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.

rûy-i zemin: yeryüzü.

sarih: açık, aşikâr.

sekva: şikâyet.

taaddüd-i zevcat: birden fazla kadınla evlenme, birden fazla kadın alma, çok evlilik.

tasdik: bir şeyin veya kimse-nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tashih: düzeltme, yanlışını gi-derme.

tecrid-i mutlak: hiç kimseyle görüşmemek, tam bir yal-nızlık.

tecrit: bir kişinin başka bir in-san veya nesneyle olan ilişki-sini kesme.

tefsir: Kur'an'ın mana baki-mından izahı, açıklaması.

tesettür: örtünme, gösteril-mesi dinen yasak olan kısım-ların örtülmesi.

vicdan: insanın içindeki iyi-yi kötüden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

zikrullah: Allah'ı zikretme.

varsa, o kararı red ve bu hükmü nakzedecektir diye bağıyorum. Bu asrın sağır kulakları dahi işitsin! Acaba bu zamanın bazı ilcaatının iktizasıyla muvakkaten kabul edilen bir kısım ecnebi kanunlarını fikren ve ilmen kabul etmeyen ve siyaseti bırakan ve hayat-ı içtimaiyeden çekilen bir adamı, o âyâtın tefsirleriyle suçlu yapmakla, İslâmiyeti inkâr ve dindar ve kahraman bir milyar ecdadımıza ihanet ve milyonlarla tefsirleri itham çıkmaz mı?

Üçüncüsü: Mahkûmiyetime gösterdikleri bir sebep, emniyeti ihlâl ve asayiş bozmaktır. Pek uzak bir ihtimal ve yüzde, belki binde bir imkânla, hatta uzak imkânâtı vukuat yerinde koyup bazı mahrem risale ve hususî mektuplardan Risale-i Nur'un yüz bin kelime ve cümlelerinden kırk elli kelimesine yanlış mana vererek bir senet gösterip bizi ittiham ve cezalandırmak istiyorlar.

Ben de bu otuz kırk senelik hayatımı bilenleri ve Nurun binler has şakirtlerini işhat ederek derim:

İstanbul'u işgal eden İngilizlerin başkumandanı, İslâm içinde ihtilâf atıp, hatta şeyhülislâm ve bir kısım hocaları kandırıp birbiri aleyhine sevk ederek, İtilâfçı, İttihatçı fırkalarını birbiriyle uğraştırmasıyla Yunan'ın galebesine ve harekât-ı milliyenin mağlûbiyetine zemin hazırladığı bir sırada, İngiliz ve Yunan aleyhinde, *Hutuvat-ı Sitte* eserimi Eşref Edib'in gayretiyle tab ve neşretmekle o kumandanın dehşetli plânını kıran ve onun idam tehdidine karşı geri çekilmeyen; ve Ankara reisleri o hizmeti için onu çağırdıkları hâlde, Ankara'ya kaçmayan;

aleyh: ona karşı, onun üzerine.
asayiş: emniyet, kanun ve nizâm hâkimiyetin sağlanması.
asır: yüzyıl.
âyât: Kur'ân ayetleri.
başkumandan: savaşta bir devletin bütün kara, deniz ve hava kuvvetlerini yöneten büyük komutan, başkomutan, serdar..
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dindar: dinin emirlerini yerine getiren.

ecdad: dedeler, büyük babalar, atalar.
ecnebi: yabancı.
fırka: topluluk.
fikren: fikir ile, düşünerek, zihnen.
galebe: galip gelme, üstünlük.
harekât-ı millîye: millî harekât, millî davranışlar, milletçe yapılan hareketler.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
hususî: özel.

ihanet: hainlik, kötülük etme.
ihlâl: bozma, zarar verme.
ihtilâf: ayrılık, bir konuda farklı görüş ve düşünüş, fikir ayrılığı.
ihhtimal: olabilirlik.
iktiza: gerektirme, lüzumlu kılma.
ilcaat: zorlamalar, mecbur etmeler.
ilmen: ilim ile, ilmi bir şekilde.
imkânât: imkânları olabirlikler, olması ve olmaması ihtimal dâhilinde olanlar.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
işhat: şahit gösterme, tanık getirme.
itham: suç isnat etme, suçlama.
itilâf: antlaşma.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma.
ittihat: birlik, birliktelik, beraberlik.
kanun: yasa.
kumandan: komutan, komuta eden.
mağlûbiyet: yenilgi, yenilme.
mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.
mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.
muvakkaten: geçici olarak.
nakz: bozma, çözme, kırma, yıkkma.
neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.
red: reddetme, kabul etmeme.
reis: başkan.
senet: dayanılacak ve güvenilecek şey, kuvvetli delil olabilecek söz.
sevk: yöneltme, gönderme.
şakirt: talebe, öğrenci.
şeyhülislâm: Osmanlılar zamanında din işlerine bakan ve sadrazamdan sonra en yüksek vazifeli şahıs.
tab: kitap basma.
tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.
tehdit: korkutma, gözdağı verme.
vukuat: vuku bulan şeyler, hâdiseler, olaylar.
zemin: temel, dayanak.

Ve esarette Rusun başkumandanının idam kararına ehemmiyet vermeyen;

Ve Otuz Bir Mart Hâdisesinde sekiz taburu bir nutukla itaate getiren;

Ve Divan-ı Harb-i Örfide, mahkemedeki paşaların, “Sen de mürtecisin, şeriat istemişsin” diye suallerine karşı, idama beş para kıymet vermeyip, cevaben, “Eğer meşrutiyet bir fırkanın istibdadından ibaretse, bütün cin ve ins şahit olsun ki, ben mürteciyim ve şeriatın bir tek meselesine ruhumu feda etmeye hazırım” diyen ve o büyük zabitleri hayretle takdire sevk edip, idamını beklerken beraatine karar verdikleri ve tahliye olup dönerken, onlara teşekkür etmeyerek, “Zalimler için yaşasın Cehennem!” diye yolda bağırان;

Ve Ankara’da Divan-ı Riyasette, Afyon kararnamesinin yazdığı gibi, Mustafa Kemal hiddetle ona dedi: “Biz seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikirler beyan edesin. Sen geldin, namaza dair şeyler yazdın, içimize ihtilâf verdin.” Ona karşı, “İmandan sonra en yüksek namazdır. Namaz kılmayan haindir; hainin hükmü merduttur!” diye kırk-elli mebusun huzurunda söyleyen ve o dehşetli kumandan ona bir nevi tarziye verip, hiddetini geri aldıran;

Ve altı vilâyet zabıtasınca ve hükümetçe asayişin ihlâline dair bir tek maddesi kaydedilmeyen ve yüz binlerle Nur Şakirtlerinin hiçbir vukuatı görünmeyen, yalnız bir küçük talebenin, haklı bir müdafaada küçük bir vukuatından başka hiçbir şakirdinden bir cinayet işitilmeyen;

başkumandan: savaşta bir devletin bütün kara, deniz ve hava kuvvetlerini yöneten büyük komutan, başkomutan, serdar..

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.

cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.

dair: alakalı, ilgili.

Divan-ı Harb-i Örfi: Ittihat ve Terakki hükûmeti zamanında 31 Mart Olayından sonra kurulan ve oldukça sert kararlar alan sıkıyönetim mahkemesi.

divan-ı riyaset: reislik, başkanlık makamı.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

esaret: esirlik, tutsaklık, hüküm altında bulunma.

feda: uğruna verme.

fırka: topluluk, grup, cemaat.

hâdis: olay.

hain: hıyanet eden, arkadan vuran.

hiddet: öfke, kızgınlık.

ibaret: meydana gelen, oluşan.

ihtilâf: ayrılık, bir konuda farklı görüş ve düşünüş, fikir ayrılığı.

iman: inanç, itikat.

ins: insan, beşer, âdemoğlu.

istibdat: idarede görülen her türlü kanun dışı tazyik, baskı.

itaat: boyun eğme, uyma, alınan emre göre hareket etme.

karaname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmî yazı.

kıymet: değer.

mesele: önemli konu.

meşrutiyet: Osmanlılarda 1876 Anayasasıyla başlayan, 1908 değişikliğiyle devam

eden hukukî ve siyâsî döneme verilen ad.

mürteci: gerilik, geriye dönme tarafı, eski düzeni savunan, gerici.

nutuk: bir topluluğa karşı konuşma, ikna maksadıyla bir topluluk önünde yapılan konuşma, hitap, söylev.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sevk: yöneltme, gönderme.

sual: soru.

seriat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen, ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.

tabur: düzgün sıralar hâlinde dizilmiş askerî birlik.

tahliye: tutukluyu serbest bırakma.

takdir: kıymet verme, beğenme.

zabit: subay.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

ve hangi hapse girmişse, o mahpusları ıslah eden; ve Ri-sale-i Nur'dan yüz binler nüsha memlekette intişar etmekle beraber, menfaatten başka hiç bir zararı olmadıklarını yirmi üç senelik hayatının ve üç hükûmet ve mahkemelerin beraatler vermelerinin ve Nurun kıymetini bilen yüz bin şakirtlerinin kavlen ve fiilen tasdiklerinin şahadetiyle ispat eden; ve münzevi, mücerret, garip, ihtiyar, fakir ve kendini kabir kapısında gören ve bütün kuvvet ve kanaatiyle fânî şeyleri bırakıp, eski kusuratına bir kefarete ve hayat-ı bâkiyesine bir medar arayan ve dünyanın rütbelerine hiç ehemmiyet vermeyen ve şiddet-i şefkatinden masumlara, ihtiyarlara zarar gelmemek için kendisine zulüm ve tazip edenlere beddua etmeyen bir adam hakkında, "Bu ihtiyar münzevi, asayışı bozar, emniyeti ihlâl eder ve maksadı dünya entrikalarıdır ve muhabereleleri dünya içindir. Öyleyse suçludur" diyenler ve onu pek ağır şerait altında mahkûm edenler, elbette yerden göğe kadar suçludurlar; mahkeme-i kübrada hesabını verecekler!

Acaba bir nutukla, isyan eden sekiz taburu itaate getiren ve kırk sene evvel bir makalesiyle binler adamı kendine taraftar yapan ve mezkûr üç dehşetli kumandanlara karşı korkmayan ve dalkavukluk yapmayan ve mahkemelerde, "Başımdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa ve her gün biri kesilse, zındıkaya ve dalâlete teslim-i silâh edip vatan ve millet ve İslâmiyete hıyanet etmem, hakikat-i Kur'ân'a feda olan bu başımı zalimlere eğmem" diyen ve Emirdağ'ında beş-on ahiret kardeşi ve

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
asayiş: emniyet, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.
beddua: bir kimsenin kötü olması için dua, kötü dua.
beraat: temize çıkma; bir davranın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak.
dalkavuk: kendisine çıkar ve

yarar sağlayacak olan kimse-
lere aşırı saygı ve hayranlık göstererek yaranmak isteyen kimse.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, hile.
evvel: önce.
fânî: ölümlü, geçici.
feda: uğruna verme.

fiilen: fiille, davranış ve hareketle.
garip: kimsesiz, zavallı.
hakikat-i Kur'ân: Kur'ân'ın hakikati, Kur'ân'a ait olan gerçek.
hayat-ı bâkiye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.
hıyanet: hainlik, kendine olan güveni kötüye kullanma.
ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.
ihlâl: bozma, zarar verme.
intişar: yayılma, yaygınlaş-

ma, neşrolunma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
isyan: başkaldırma, itaatsizlik, emre karşı gelme.
itaat: söz dinleme, boyun eğme, emre uygun hareket etme.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kavlen: söz ile, sözlü olarak, fiili olmayan.
kefarete: kendisi ile işlenen bir günahın giderilmesi.
kıymet: değer.
kumandan: komutan.
kusurat: kusurlar, noksanlıklar, eksiklikler, özürler.
mahkeme-i kübra: en büyük mahkeme, öldükten sonra bütün insanların diriltileceği Allah huzurunda hesaba çekileceği mahkeme.
mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.
mahpus: hapsedilmiş olan, tutuklu.
maksat: gaye.
masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.
medar: sebep, vesile.
menfaat: fayda.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
muhabere: haberleşme.
mücerret: tecrit edilmiş, yalnız, tek.
münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.
nutuk: bir topluluğa karşı konuşma, ikna maksadıyla bir topluluk önünde yapılan konuşma, hitap, söylev.
nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
şakirt: talebe, öğrenci.
şerait: şartlar.
şiddet-i şefkat: şefkatin şiddeti, derecesi; aşırı derecedeki şefkat.
tabur: düzgün sıralar hâlinde dizilmiş askerî birlik.
taraftar: taraflı, bir tarafı destekleyen.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tazip: azap çekirme, eziyet etme, sıkıntı verme.
teslim-i silâh: silâh bırakma, silâhını teslim etme.
zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.
zındıka: dinsizlik, inançsızlık.
zulüm: haksızlık, eziyet, işkence.

üç-dört hizmetçilerden başka kimse ile alâkadar olmayan bir adam hakkında, ittihamnamede, “Bu Said Emirdağ’ında gizli çalışmış, asayişe zarar vermek fikriyle orada bir kısım halkları zehirlemiş. Yirmi adam da etrafta onu methedip hususî mektuplar yazdıkları gösteriyor ki, o adam inkılâp ve hükûmet aleyhinde gizli bir siyaset çeviriyor” diyerek emsalsiz bir adavet ve ihanetlerle iki sene hapse sokmak ve hapistede tecrid-i mutlakla ve mahkemede konuşturmamakla tazip edenler ne derece haktan ve adaletten ve insaftan uzak düştüklerini vicdanlarına havale ediyorum.

Hiç mümkün müdür ki, böyle haddinden yüz derece ziyade teveccüh-i ammeye mazhar ve bir nutukla binler adamı itaate getiren ve bir makaleyle binlerle insanları İttihad-ı Muhammediye Cemiyetine iltihak ettiren ve Aya-sofya Camiinde elli bin adama takdirle nutkunu dinlettiren bir adam, üç sene Emirdağ’ında çalışsın, yalnız beş on adamı kandırsın ve ahiret işini bırakıp siyaset entrikalarıyla uğraşsın, yakın olduğu kabrine nurlar yerine lüzumsuz zulmetler doldursun. Hiç kabil midir? Elbette şeytan dahi bunu kimseye kabul ettiremez.

Dördüncüsü: Şapka giymediğimi mahkûmiyetime ehemmiyetli bir sebep göstermeleridir. Beni konuşturmadılar. Yoksa beni cezalandırmaya çalışanlara diyecek-tim ki:

Üç ay Kastamonu’da polisler ve komiser karakolunda misafir kaldım. Hiçbir vakit bana demediler, “Şapkayı

adavet: düşmanlık, husumet.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

alâkadar: ilgili, ilişki.

aleyh: ona karşı, onun üzerine.

asayiş: emniyet, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

cemiyet: topluluk, birlik.

ehemmiyetli: önemli.

emsalsiz: benzersiz.

entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, hile.

hâk: doğruluk, gerçek, hakikat.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hususî: özel.

ihanet: hainlik, kötülük etme.

iltihak: karışma, katılma.

inkılâp: değişme, dönüşme.

itaat: söz dinleme, boyun eğme, emre uygun hareket etme.

İttihad-ı Muhammediye Cemiyeti: Süheyl Paşa, Mehmed Sadık, Ferik Rıza Paşa, Derviş Vahdeti ve arkadaşları tarafından İstanbul’da 5 Nisan 1909 tarihinde kurulan bir cemiyet.

ittihamname: suçlama mektubu.

kabil: mümkün, ihtimal dahilinde.

mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.

mazhar: nail olma, şereflenme.

medih: övme.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

nutuk: bir topluluğa karşı konuşma, ikna maksadıyla bir topluluk önünde yapılan konuşma, hitap, söylev.

nutuk: söz, konuşma, hitap.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tazip: azap çektirme, eziyet

etme, sıkıntı verme.

tecrid-i mutlak: hiç kimseye görüşmemek, tam bir yalnızlık.

teveccüh-i amme: genel teveccüh, umumun, herkesin, halkın yönelişi.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülüktan elem alan manevî bir his.

ziyade: çok, fazla.

zulmet: karanlık.

başına koy.” Ve üç mahkemede şapkayı başıma koymadığım ve başımı mahkemede açmadığım hâlde bana ilişmedikleri ve yirmi üç sene bazı dinsiz zalimlerin o baha-neyle bana gayriresmî çok sıkıntılı ve ağır bir nevi ceza çektirdikleri ve çocuklar ve kadınlar ve ekseri köylüler ve dairelerde memurlar ve bere giyenler şapka giymeye mecbur olmadıkları ve hiçbir maddî maslahat, giymesinde bulunmadığı hâlde, benim gibi bir münzevi, bütün müçtehitlerin ve umum şeyhülislâmların yasak ettikleri bir serpuşu giymediğim bahanesiyle ve uydurmalar ilâvesiyle yirmi sene cezasını çektiğim ve libasa ait manasız bir âdetle tekrar beni cezalandırmaya çalışan ve çarşıda, Ramazan’da, gündüzde rakı içip namaz kılmayanları hürriyet-i şahsiye var diye kendine kıyas edip ilişmediği hâlde, bu derece şiddet ve tekrarlar ve ısrarla beni kıyafetim için suçlandırmaya çalışan, elbette ölümün idam-ı ebedisini ve kabrin daimî haps-i münferidini gördükten sonra, mahkeme-i kübrada ondan bu hatası sorulacak.

Beşincisi: Otuz üç âyât-ı Kur’âniyenin tahsînkârâne işaretiyle mazhariyeti; ve İmam-ı Ali (kerremallahü vec-hehu) ve Gavs-ı Azam (kuddise sirruhu) gibi evliyanın takdirlerini ve yüz bin ehl-i imanın tasdiklerini ve yirmi senede millete, vatana zararsız pek çok menfaatli bir mertebeyi kazandıran Risale-i Nur’u, sinek kanadı gibi bahanelerle, bazı risalelerinin müsaderesine, hatta dört yüz sayfa ve yüz bin adamın imanlarını kurtaran ve kuvvetlendiren *Zülfikar: Mu’cizat-ı Ahmediye* mecmuasını,

âdet: görenek, usul, alışkanlık.
âyât-ı Kur’âniye: Kur’ân’ın ayetleri.
bahane: yalandan ötür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
daimî: sürekli, devamlı.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
ekseri: çoğu kısmı.
evliya: velîler, Allah dostları.
Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazret-

lerinin namı.
gayriresmî: resmî olmayan.
habs-i münferit: tek başına olan hapis, ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.
hürriyet-i şahsiye: şahsî hürriyet, kişiye ait olan hürriyet.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak gör-me.
iman: inanç, itikat.
kerremallahü vechehu: Al-

lah veçhini mükerrem kılsın, anlamında dua olup Hz. Ali çocukluktan beri, Allah’a secde ettiğinden; hiç putlara secde ve ibadet etmediği için onun ismi anıldığında söylenir.
kıyas: karşılaştırma, bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme.
kuddise sirruhu: sırrı mukaddes olsun, sırrı mübarek olsun, sırrı aziz olsun, (büyük velîler için kullanılır).

libas: elbise.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

mahkeme-i kübra: en büyük mahkeme, öldükten sonra bütün insanların dirilitilerek Allah huzurunda hesaba çekileceği mahkeme.

maslahat: fayda, maksat.

mazhariyet: görünme ve tezahür yeri olma; nail olma, şereflenme.

mecmua: toplanıp, biriktirilmiş, düzenlenmiş yazıların hepsi.

menfaat: fayda.

mertebe: derece, basamak.

müçtehit: ayet ve hadislerden şer’î hükümler çıkarabilen, gerekli bütün ehillik şartlarına sahip olan, geniş ve derin bilgili din âlimi.

münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.

müsadere: toplatma, elden alma.

nevi: çeşit, tür.

serpuş: başa giyilen şey, başlık, şapka.

şeyhülislâm: Osmanlılar zamanında din işlerine bakan ve sadrazamdan sonra en yüksek vazifeli şahıs.

tahsînkârâne: beğenircesine, alkışlarcasına.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

umum: bütün.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.
aleyh: ona karşı, onun üzerine.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyredererek bilme.
bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
bîçare: çaresiz, zavallı.
dair: alâkalı, ilgili.
derman: ilâç, çare.
evlât: veletler, çocuklar.
fevkalâde: olağanüstü.
hakikat: gerçek, esas.
hâlet: hâl, durum.
hat: yazı, el yazısı.
hüccet: delil.
hüsn-i zan: iyi fikirde bulunup, iyi olacağını düşünmek.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
iman: inanç, itikat.
imani: imana dair olan, imanla ilgili.
inayet-i ilâhiye: Allah'ın yardımı.
istifade: faydalanma, yararlanma.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kanun: yasa.
kararname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmi yazı.
kıymettar: kıymetli, değerli.
kudsi: mukaddes, yüce.
Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavi kitapların sonuncusu.
mecmua: toplanıp, biriktirilmiş, düzenlenmiş yazıların hepsi.
medih: övme.
menfaat: fayda.
menfi: nefyedilmiş, sürgün edilmiş, sürgün.
metin: sağlam ve dayanıklı.
müfritâne: müfrit bir şekilde, aşırı derecede, aşın olarak.
mürur-i zaman: zamanın geçmesi, zaman aşımı; zamanla.

eskidenden yazılmış ve mürur-i zaman ve af kanunları görmüş iki ayetin tam haklı tefsirine dair iki sahifeyi bahane ederek, o pek çok menfaatli ve kıymettar mecmuanın müsadereğine sebep oldukları gibi, şimdi de Nurun kıymettar risalelerini, her birisinde bin kelime içinde bir iki kelimeye yanlış mana vermekle, o bin menfaatli risalelerin müsadereğine çalışıldığını, bu üçüncü iddianameyi işiten ve neşrettiğimiz kararnameyi gören tasdik eder.

Biz dahi, ¹ **لِكُلِّ مُصِيبَةٍ «أَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ»**

² **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** deriz.

Altıncısı: Nurun şakirtlerinden bazılarının Nurlardan fevkalâde iman hüccetlerini ve sarsılmaz, aynelyakin ulûm-i imaniyeyi görüp istifade ettiklerinden, bu bîçare tercümanına bir nevi teşvik ve tebrik ve takdir ve teşekkür nev'inde ziyade hüsnüzanla müfritâne methetmeleyle beni suçlu gösterene derim:

Ben âciz, zayıf, gurbette, menfi, yarım ümmî, aleyhimde propaganda ile halkı benden ürkütmek hâleti içinde Kur'ân'ın ilâçlarından ve imanî ve kudsi hakikatlerinden dertlerime tam derman olarak kendime bulduğum zaman, bu millete ve bu vatan evlâtlarına dahi tam bir ilâç olacağına kanaat getirdiğim için, o kıymettar hakikatleri kaleme aldım. Hattım pek noksan olmasından yardımcıları pek çok muhtaç iken, inayet-i İlâhiye bana sadık, has, metin yardımcıları verdi.

1. Her musibette deriz: "Biz Allah'ın kullarıyız; sonunda yine Ona döneceğiz. (Bakara Suresi: 156.)"

2. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

müsadere: toplatma, elden alma.

neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.

nevi: çeşit, tür.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin v.b. ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek

amacını güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.

sadık: doğru, gerçek; sözünde, vaadinde, işinde doğru olan.

şakirt: talebe, öğrenci.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tasdik: bir şeyin veya kimse-

nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

ulûm-i imaniye: iman ilimleri, imanla ilgili ilimler.

ümmî: okuma yazması olmayan, okumamış.

ziyade: çok, fazla.

Elbette ben onların hüsnüzanlarını ve samimâne medihlerini bütün bütün reddetmek ve hatırlarını tekdirle kırmak, o hazine-i Kur'âniyeden alınan Nurlara bir ihanet ve adavet hükmüne geçer. Ve o elmas kalemlî ve kahraman kalpli muavinleri kaçırarak diye, onların adı, müflis şahsıma karşı methüsenalarını, asıl mal sahibi ve bir manevî mu'cize-i Kur'âniye olan Risale-i Nur'a ve has şakirtlerinin şahsiyet-i maneviyesine çeviriyordum. “Benim haddimden yüz derece ziyade hisse veriyorsunuz” diye bir cihette hatırlarını kırıyordum. Acaba hiç bir kanun, müstenkif ve razı olmayan bir adamı başkaların onu methetmesiyle suçlu yapar mı ki, kanun namına hareket eden resmî memur beni suçlu yapıyor?

Hem neşrettiğimiz aleyhimizde yazılan kararnamenin elli dördüncü sahifesinde, “Ahir zamanın o büyük şahsı neslen Âl-i Beytten olacak. Biz Nur Şakirtleri, ancak manevî Âl-i Beytten sayılabiliriz. Hem Nurun mesleğinde hiçbir cihette benlik, şahsiyet ve şahsî makamları arzu etmek, şan ve şeref kazanmak olmaz. Nurdaki ihlâsı bozmamak için, uhrevî makamat dahi bana verilse, bırakmaya kendimi mecbur bilirim” denmektedir diye, kararnamede yazdıkları; ve yine kararnamede, yirmi ikinci ve üçüncü sahifesinde “Kusurunu bilmek, fakr ve aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı İlâhîye iltica etmek ki, o şahsiyetle kendimi herkesten ziyade bîçare, âciz, kusurlu görüyorum. O hâlde, bütün halk beni methüsenâ etse, beni inandıramazlar ki iyiyim, sahib-i kemalim. Sizi bütün

adi: basit, bayağı, sıradan.
ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
aleyh: karşı, karşıt.
Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ailesinden olan, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ev halkı.
arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.
bîçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön.

dergâh-ı İlâhî: ilâhî dergâh, sığınak, Allah katı.
elmas: çok kıymetli bir mücevher.
fakr: fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.
hazine-i Kur'âniye: Kur'an'ın hazinesi.
hisse: pay, nasip.
hükmüne: yerine, değerine.
hüsnüzan: iyi fikirde bulunup, iyi olacağını düşünmek.
ihânet: hainlik, kötülük etme.
ihlâs: samimiyet, bir ameli

başka bir karşılık beklemek-sizin, sırf Allah razısı için yapma.
iltica: sığınma, güvenme, dayanma.
kanun: yasa.
kararname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmî yazı.
kusur: eksiklik, özür, suç, kabahat.
makam: yer, mevki.
makamat: makamlar.
manevî: manaya ait, maddî

olmayan.
mecbur: zorunda kalma.
medih: övmek.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
methetme: övme.
methüsenâ: methedip övmek.
muavin: yardımcı.
mu'cize-i Kur'âniye: Kur'an'a ait mu'cize.
müflis: iflâs etmiş, her şeyini kaybetmiş.
müstenkif: istinkâf eden, kabul etmeyen, geri duran, el çeken, çekimser.
nam: ad.
neslen: nesil itibarıyla, soyca.
neşir: yayma, yayım, herkese duyurma.
razı: rıza gösteren, hoşnut olan.
resmî: devlet adına olan.
sahib-i kemal: kemal sahibi, olgun insan.
sahife: sayfa.
samimâne: samimî bir şekilde, gönülden gelen bir tavırla.
şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.
şahsiyet: kişilik.
şahsiyet-i maneviye: manevî şahsiyet, manevî kişilik.
şakirt: talebe, öğrenci.
şan: şöhrat, ün.
şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.
tekdir: azarlama.
tezellül: kendini hor ve hakir gösterme.
uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.
ziyade: çok, fazla.

bütün kaçırmamak için, üçüncü hakikî şahsiyetimin gizli çok fenalıklarını ve sû-i hâllerini söylemeyeceğim. Cenab-ı Hak inayetiyle, en edna bir nefer gibi, bu şahsımı esrar-ı Kur'âniyede istihdam ediyor. Yüz bin şükür olsun. Nefis cümleden edna, vazife cümleden âlâ” fıkrasını, kararname yazdığı hâlde, beni başka zatların methiyle ve Risale-i Nur manasıyla büyük bir hidayet edici vasfını vermekle beni suçlu yapanlar, elbette bu hatanın cezasını dehşetli çekmeye müstahak olurlar.

Yedincisi: Biz, umum Nur Risaleleri, Denizli ve Ankara Ağır Cezalarının ve Temyiz Mahkemelerinin ittifakıyla beraat ettiğimiz ve umum risale ve mektuplarımızı bize iade ettikleri ve Temyizin bozma kararında, “Denizli beraatinde faraza bir hata dahi olsa, o beraat ve hüküm kat’iyet kesbetmiş; daha tekrar muhakeme edilmez” dedikleri hâlde, ben Emirdağ’ında üç sene münzevi ve iki üç terzi çırağı nöbetle bana hizmet ve pek nadir olarak beş on dakika bazı dindar zatlardan başka zaruret olmadan konuşmayan ve tek bir yerde Nurlara teşvik için haftada bir tek mektuptan başka göndermeyen ve kendi müftü kardeşine üç senede üç mektuptan başka yazmayan ve yirmi otuz seneden beri devam eden telifini bırakan, yalnız bütün ehl-i Kur’ân ve imana menfaatli yirmi sahifelik iki nükte —biri Kur’ân’daki tekrarların hikmetini, diğeri melekler hakkında— bazı meselelerden başka hiçbir risale daha telif etmeyen, yalnız mahkemelerin iade ettikleri risalelerin büyük mecmualar yapılmasına ve eski harfle tabedilen *Ayetü’l-Kübra*’nın beş yüz

ala: yüce, yüksek, büyük.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

cümleden: bütün, hep, kâffeten, cemian, hep birden.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedeyyin.

edna: en açığı, en basit, en küçük.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

ehl-i Kur’ân: Kur’ân ehli, Kur’ân’a inanıp ona uyanlar.

esrar-ı Kur’âniye: Kur’ân’ın sırları, Kur’ân’a ait gizlilikler.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hakikî: gerçek.

hidayet: doğru inanç ve yaşayış üzere olmak.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

hüküm: bir dâvanın veya bir meselenin tetkik edilmesinden sonra varılan karar.

iade: geri verme.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

istihdam: bir hizmette kullanma, çalıştırma.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

karamname: sorgu hâkiminin hazırladığı, suçlamaya veya aklamaya dair resmî yazı.

kat’iyet: kat’îlik, kesinlik.

kesb: kazanma.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

medih: övmek.

menfaat: fayda.

mesale: önemli konu.

muhakeme: akıl yürütüp doğru netice elde edebilme, tartma, değerlendirme, yargılama.

müftü: İl ve ilçelerde din işlerine bakan ve dinî meselelerle ilgilenen görevli kimse.

münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.

müstahak: hak eden, hak etmiş.

nadir: seyrek, az, ender bulunan.

nan.

nefer: asker, er.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

sahife: sayfa.

sû-i hâl: durumun kötülüğü; kötü hâl, kötü gidişat, fena hareket tarzı.

şahsiyet: kişilik.

şükür: Allah’ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme,

gerek dil ile gerekse hâl ile Allah’ı hamd etme.

tab: kitap basma.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

temyiz: bir davanın kararının bir üst mahkeme tarafından tekrar incelenmesi.

umum: bütün.

vasf: sıfat.

vazife: görev.

zaruret: zorunluluk, mecburiyet.

zat: kişi, şahıs.

nüshası mahkeme tarafından bize teslim edildiğinden ve teksir makinesi resmen yasak olmadığından, âlem-i İslâmın istifadesi fikriyle kardeşlerime neşir için teksirine izin vererek onların tashihleriyle meşgul olan ve kat'iyen hiçbir siyasetle alâkadar olmayan ve memleketine gitmek için resmen izin verildiği hâlde, bütün menfilere muhalif olarak, dünyaya ve siyasete karışmamak için sıkıntılı bir gurbeti kabul edip memleketine gitmeyen bir adam hakkında, bu üçüncü ittihamnamedeki asılsız isnatlar ve yalan bahisler ve yanlış manalarla o adamı suçlu yapmaya çalışanda —şimdilik söylemeyeceğim— dehşetli iki mana hükmettiğini, bu yirmi ayda bana karşı muamelesi ispat ediyor. Ben de derim: Kabir ve sakar yeter; mahkeme-i kübraya havale ediyorum.

Sekizincisi: Beşinci Şua, iki sene Denizli ve Ankara Mahkemelerinin ellerinde kalıp sonra bize iade ettiklerinden, Denizli Mahkemesinde beraatimizi netice veren müdafaatımla beraber *Siracünnur* ismindeki büyük mecmuanın ahirinde yazılmış. Gerçi evvelce mahrem tutuyorduk; fakat madem mahkemeler onu teşhir edip beraatle bize iade ettiler. Demek bir zararı yoktur diye teksirine izin verdim. Ve o Beşinci Şua'nın aslı, otuz kırk sene evvel yazılmış müteşabih hadislerdir; fakat ümmette eskiden beri intişar eden bir kısmına gerçi bazı ehl-i hadis bir zaafiyet isnat etmişler, fakat zahiri manaları medar-ı itiraz olmasından, sırf ehl-i imanı şüphelerden kurtarmak için yazıldığı hâlde, bir zaman sonra onun harika tevillelerinin bir kısmı gözlere görüldüğü için biz onu mahrem

ahir: son.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

bahis: konu.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i hadis: kendisini hadis ilmine vermiş olan âlimler.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

evvel: önce.

evvelce: daha önce.

gerçi: her ne kadar...

gurbet: yabancı yere gidip kalma, doğup büyüyen yerler dışında kalma.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

harika: olağanüstü.

havale: bir şeyi başka bir yere veya zamana bırakma.

hükmetme: hâkim olma, işleme.

iade: geri verme.

intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istifade: faydalanma, yararlanma.

ittihaname: suçlama mektubu.

kabir: mezar.

kat'iyen: katı olarak, kesin olarak, kesinlikle.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahkeme-i kübra: en büyük mahkeme, öldükten sonra bütün insanların diriltilerek Allah huzurunda hesaba çekileceği mahkeme.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

mecmua: toplanıp, biriktirilmiş, düzenlenmiş yazıların hepsi.

medar-ı itiraz: itiraz sebebi, kabul etmeme sebebi.

memleket: bir insanın doğup büyüdüğü yer.

memleket: bir insanın doğup büyüdüğü yer.

menfi: nefyedilmiş, sürgün edilmiş, sürgün.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

muamele: davranma, davranış.

muhalif: zıt, aykırı.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

müteşabih: manası açık olmayan, mecazi manaya elverişli olan ayet ve hadisler.

neşir: yayma, yayım, herkese duyurma.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.

sakar: Cehennem.

siyaset: politika.

tashih: basılacak bir eserin dizgilerini kontrol ederek yanlışları düzeltme.

teksir: çoğaltma.

teşhir: ilan etme, herkese duyurma, gösterme.

tevil: Kur'an ve hadislerin açıklamasında, geçerli bir delil veya sebepten dolayı, ayeti ilk bakışta görünen manasından alıp, taşıdığı diğer manalardan, bir veya birkaçı ile tefsir etme.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

zaafiyet: zayıflık, güçsüzlük, dermansızlık.

zahiri: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.

tuttuk, tâ yanlış mana verilmesin. Sonra, müteaddit mahkemeler onu tetkik edip teşhirine sebep olmakla beraber, bize iade ettikleri hâlde, şimdi beni tekrar onunla suçlu yapmak ne kadar adaletten, haktan, insaftan uzak olduğunu, bizi kanaat-ı vicdaniye ile mahkûm edenlerin vicdanlarına ve onları dahi mahkeme-i kübraya havale ederek, ¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** deriz.

Dokuzuncusu: Çok mühimdir. Fakat bizi mahkûm edenlerin, Risale-i Nur'u mütalâalarının hatırı için, onları kızdırmamak fikriyle yazmadım.

Onuncusu: Kuvvetli ve ehemmiyetlidir. Fakat yine onları küstürmemek niyetiyle şimdilik yazmadım.

Tecrid-i Mutlakta Mevkuf
Said Nursî

[On beş sene evvel Eskişehir Mahkemesinde, Heyet-i Vekileye yazılan arzuhâlin bir parçasıdır.] **(HAŞİYE)**

Ey ehl-i hall ve akd!

Dünyada emsali nadir bulunan bir haksızlığa giriftar edildim. Bu haksızlığa karşı sükût etmek hakka karşı bir

HAŞİYE: Madem on beş sene evvel aynı mesele için, bu istida, Heyet-i Vekileye yazılmış; şimdi, tekrar aynı mesele için, aynıni tekraren alâkadar makamâtına vermeye mecbur oldum.

arzuhal: hâlin bildirilmesi, ne hâlde bulunduğunu bildirme; dilekçe.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i hall ve akt: halledilmesi zor meseleleri ve işleri halledip neticeye bağlayanlar.

emsal: katsayı, kaç misli alınacağını bildiren sayı.

evvel: önce.

giriftar: tutkun, düşkün, müptelâ.

hak: doğru, gerçek, hakikat.

haşiye: dipnot.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

heyet-i vekile: vekiller hey'eti,

bakanlar kurulu, kabine.

iade: geri verme.

kanaat-i vicdaniye: vicdanî kanaat, vicdana ait fikir.

mahkeme-i kübra: en büyük mahkeme, öldükten sonra bütün insanların diriltilerek Allah huzurunda hesaba çekileceği mahkeme.

mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mütalâa: bir şeyi etrafıca düşünme, dikkatli okuma.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

nadir: seyrek, az, ender bulunan.

sükût: susma, sessiz kalma.

tecrid-i mutlak: hiç kimseyle

görüşmemek, tam bir yalnızlık.

teşhir: ilân etme, herkese duyurma, gösterme.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

hürmetsizlik olduğundan, bilmeceburiye, gayet ehemmiyetli bir hakikati faş etmeye mecburum. Diyorum ki; Ya benim idamımı ve yüz bir sene cezayı istilzam edecek kusurumu kanun dairesinde gösteriniz. Veyahut bütün bütün divane olduğumu ispat ediniz. Veyahut benim ve risalelerimin ve dostlarımin tam serbestiyetimizi verip zarar ve ziyanimızı müsebbiplerinden alınız.

Evet, her bir hükûmetin bir kanunu, bir usulü var; o kanuna göre ceza verilir. Hükûmet-i cumhuriyenin kanunlarında, beni ve dostlarımı en ağır bir cezaya müstahak edecek esbap bulunmazsa elbette takdir ve mükâfat ve tarziye ile beraber tam hürriyetimizi vermek lâzım gelir. Çünkü, meydandaki gayet ehemmiyetli hizmet-i Kur'âniyem eğer hükûmetin aleyhinde olsa, böyle bir senelik bana ceza ve birkaç dostuma altışar ay mahkûmiyetle olamaz. Belki yüz bir sene ve idam gibi bana ceza ve en ağır cezaları da benimle ciddî hizmetime irtibat edenlere vermek lâzım gelir. Eğer hizmetimiz hükûmetin aleyhinde olmazsa, o vakit değil ceza, hapis, ittiham, belki takdir ve mükâfatla karşılanmak lâzım gelir. Çünkü, bir hizmet ki, yüz yirmi risale o hizmetin tercümanları olmuş ve o hizmetle koca Avrupa filozoflarına meydan okuyup esasları zirüzeber edilmiş.

Elbette o tesirli hizmet, ya dâhilde gayet müthiş bir netice verir, veyahut gayet nafi ve yüksek ve ilmî bir semere verecek. Onun için göz boyamak nev'inde ve efkâr-ı ammeyi aldatmak tarzında ve hakkımızda zalimlerin entrikalarını, yalanlarını setretmek suretinde, çocuk

aleyh: ona karşı, onun üzerine.
bilmeceburiye: mecburiyetle, zorunlu olarak.
ciddî: gerçek olarak, hakikaten.
dâhil: iç, içerisi.
divane: deli, aklı başında olmayan.
efkâr-ı amme: genelin, ummun, düşünceleri, umuma ait düşünce, kamuoyu.
ehemmiyetli: önemli.
entrika: bir çıkar sağlamak

veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, hile.
esbap: sebepler, vasıtalar.
faş: meydana çıkma, açığa vurma, dile verme.
filozof: felsefe ile uğraşan, filozof.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
hizmet-i Kur'âniye: Kur'an hizmeti.
hükûmet-i cumhuriye: cumhuriyet hükûmeti. cumhuri-

yet idaresi.
hürmet: saygı.
ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.
irtibat: ilgi, ilgili olma, bir şeye bağlı olma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istilzam: gerektirme.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma.
kanun: yasa.
kusur: eksiklik, özür, suç, kabahat.
mahkûmiyet: hüküm giyme,

hükümlülük.

mükâfat: iyi bir iş veya hizmetten dolayı verilen şey, ödül.

müsebbip: sebep olan, ortaya çıkmasına yol açan.

müstahak: hak eden, hak etmiş.

müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.

nafi: faydalı, kârlı.

nevi: tür, çeşit.

semere: meyve, güzel netice.

serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.

setretmek: örtmek, kapatmak, gizlemek.

suret: biçim, şekil, tarz.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tarziye: hatalı bir hareketten dolayı affını isteme, özür dileme.

usul: kanun koyma, kanunun yürürlüğe konması sırasında uyulacak hükümler, yol, tarz.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zirüzeber: altüst, karmakarışık, darmadağın.

ziyan: zarar, kayıp.

oyuncağı gibi, bana bir sene ceza verilmez. Benim emsalim, ya idam olur, darağacına müftehirâne çıkarlar, veyahut lâıyk olduğı makamda serbest kalırlar.

Evet, binler lira kıymetinde elmasları çalabilen mahir bir hırsız, on kuruşluk bir cam parçasına hırsızlık etmekle, elmas çalmış gibi aynı cezaya kendini mahkûm etmek, dünyada hiçbir hırsızın, belki hiçbir zışuurun kânı değildir. Böyle bir hırsız kurnaz olur, böyle nihayet derecede eblehâne hareket etmez.

Ey efendiler!

Haydi, vehminiz gibi, ben o hırsız gibi oldum. Ben Isparta nahiyelerinden perişan, bir köyde dokuz sene inzivada bulunan ve şimdi benimle beraber gayet hafif bir cezaya mahkûm olan safdil beş on biçarelerin fikirlerini hükûmet aleyhine çevirmekle kendini ve gaye-i hayatı olan risalelerini tehlikeye atmaktan ise, eski zamanda olduğı gibi Ankara'da veya İstanbul'da büyük bir memuriyette oturup binler adamı takip ettiğim maksada çevirebilirdim. O vakit böyle zelilâne mahkûmiyet değil, belki mesleğime ve hizmetime münasip bir izzet ile dünyaya karışabilirdim.

Evet, fahir ve temeddüh niyetiyle değil, belki mecburiyet ve mahcubiyetle, hodfüruşâne eski bir kısım riyakârlığımlı hatırlamakla beni ehemmiyetsiz, vücudundan istifade edilmez, adî mertebeye sukut ettirmek isteyenlerin yanlışlarını göstermek için derim:

adi: basit, bayağı, sıradan.

aleyh: ona karşı, onun üzerine.

biçare: çaresiz, zavallı.

darağacı: idama mahkûm olanların asıldıkları sehpa, dâr.

eblehâne: akılsızcasına, ahmakçasına, aptalca.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

emsal: benzerler.

fahir: övünme, böbürlenme.

gaye-i hayat: hayatın gayesi, hayatın amacı.

gayet: son derece.

hodfüruşâne: kendini beğendirmeye çalışarak.

inziva: bir köşeye çekilme, tek

başına yaşama, dünya işlerinden vazgeçme, dünyadan el-etek çekme.

istifade: faydalanma, yararlanma.

izzet: şeref, yücelik; kuvvet, kudret, üstünlük.

kıymet: değer.

mahcubiyet: mahcupluk, utangaçlık, sıkılmalık.

mahir: maharetli, becerikli.

mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.

mahkûmiyet: hüküm giyme,

hükümlülük.

makam: yer, mevki.

maksat: gaye.

mecburiyet: mecbur olma,

zarurîlik durumu, zorunluluk.

memuriyet: memurluk.

mertebe: derece, basamak.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

müftehirâne: iftiharla, övünerek, gururlu bir şekilde.

münasip: uygun.

nahiye: bölge, küçük yer.

nihayet: son derece.

riyakâr: riya eden, iki yüzlü, sahtekâr.

safdil: saf gönüllü; hile, oyun bilmeyen, kolay aldatılan.

sukut ettirmek: değerden düşürmek, indirmek.

temeddüh: kendi kendini övme, kendini methetme, böbürlenme.

vehim: sebepsiz korku, belirsiz ve manasız korku.

zelilâne: zelil olarak, zelilce, aşağılanarak, alçakça.

zışuur: şuurlu, şuur sahibi.

İki Mekteb-i Musibet Şahadetnamesi namındaki matbu, eski müdafaatımı görenlerin tasdikiyle, Otuz Bir Mart Hâdisesinde, bir nutukla isyan etmiş sekiz taburu itaate getiren ve bir zaman gazetelerin yazdıkları gibi, İstiklâl Harbinde *Hutuvat-ı Sitte* namında bir makale ile İstanbul'daki efkâr-ı ulemayı İngiliz aleyhine çevirip harekât-ı milliye lehinde ehemmiyetli hizmet eden ve Ayasofya'da binler adama nutkunu dinlettiren ve Ankara'daki Meclis-i Mebusanın şiddetli alkışlamasıyla karşılanan ve yüz elli bin banknot yüz altmış üç mebusun imzasıyla medrese ve dârülfünununa tahsisatı kabul ettiren ve Reisicumhurun hiddetine karşı divan-ı riyasette kemal-i metanetle, fütur getirmeyerek mukabele edip namaza davet eden ve Dârülhikmeti'l-İslâmiyede Hükûmet-i İttihadiyenin ittifakıyla hikmet-i İslâmiyeyi Avrupa hükemasına tesirli bir surette kabul ettirmek vazifesine lâayık görünen ve cephe-i harpte yazdığı ve şimdi müsadere edilen *İşaratü'l-İ'caz*, o zamanın başkumandanı olan Enver Paşaya o derece kıymettar görünmüş ki, kimseye yapmadığı bir hürmetle istikbaline koştığı o yadigâr-ı harbin hayrına, şerefine hissedar olmak fikriyle, *İşaratü'l-İ'caz*'ın tab'ı için kâğıdını vererek, müellifinin harpteki mücahedatı takdîrkârâne yâd edilen bir adam, böyle adî bir beygir hırsız veyahut kız kaçırcı ve bir yankesici gibi en aşağı bir cinayetle kendini bulaştırıp izzet-i ilmiyesini ve kudsiyet-i hizmetini ve kıymettar binler dostlarını rezil edip sukut edemez ki, siz onu bir senelik cezayla mahkûm edip adî bir keçi, koyun hırsız gibi muamele edesiniz...

adî: basit, bayağı, sıradan.

aleyh: ona karşı, onun üzerine.

başkumandan: savaşta bir devletin bütün kara, deniz ve hava kuvvetlerini yöneten büyük komutan, başkomutan, serdar.

beygir: at, yük taşımak için kullanılan at, iğdiş edilmiş at.

cephe-i harp: harp cephesi, muharebe bölgesi.

cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.

dârülfünun: üniversite.

Dârülhikmeti'l-İslâmiye: 1918-1922 yılları arasında büyük hizmetler yapmış olan İslâm akademisi veya Yüksek İslâm Şûrası manasındaki dinî müessesesi.

divan-ı riyaset: reislik, başkanlık makamı.

efkâr-ı ulema: âlimlerin görüşleri, âlimlerin fikirleri.

ehemmiyetli: önemli.

fütur: zayıflık, gevşeklik, usanç.

hâdis: olay.

harp: savaş.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hikmet-i İslâmiye: İslâmî kadelerin hikmeti.

hissedar: hisse sahibi, hissesi olan.

hükema: filozoflar.

hükûmet-i ittihadiye: İttihat ve Terakki hükûmeti.

hürmet: saygı.

istikbal: gelecek.

istiklâl: bağımsızlık.

isyan: her hangi bir amaçla

devlete ait kuvvetlere veya hükûmete karşı gelme.

itaat: söz dinleme, boyun eğme, emre uygun hareket etme.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

izzet-i ilmiye: ilmin izzeti, ilmin gerektirdiği ağırbaşlılık.

kemal-i metanet: tam ve mükemmel bir dayanıklılık.

kıymettar: kıymetli, değerli.

kudsiyet-i hizmet: hizmetin kudsiyeti, yüceliği.

leh: onun tarafına, ondan yana, birinin faydası için yapılan hareket.

mahkûm: bir mahkemece hükûm giymiş, hükümlü.

matbu: tab edilmiş, basılmış.

mebus: milletvekili.

Meclis-i Mebusan: mebuslar meclisi, Osmanlı devleti zamanında halk tarafından seçilen mebusların meclisi, Millet Meclisi.

medrese: eski dönemde ders okutulan düzenli öğretim kuruluşu.

muamele: davranma, davranış.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

mücahedat: mücahedeler, savaşmalar.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

müellif: eser telif eden, yazar.

müsadere: toplatma, elden alma.

nam: ad.

nutuk: bir topluluğa karşı konuşma, ikna maksadıyla bir topluluk önünde yapılan konuşma, hitap, söylev.

reisicumhur: halkın reisi, cumhurbaşkanı.

rezil: alçak, bayağı, adî.

suret: biçim, şekil, tarz.

sükût: değerden düşme, değerini yitirme; susma.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

tab: kitap basma.

tabur: düzgün sıralar hâlinde dizilmiş askerî birlik.

tahsisat: bir kimse ve daire için ayrılmış para, ödenek.

takdîrkârâne: takdir edene yakışır şekilde, takdir ederek.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

vazife: görev.

yâd: anma.

yadigâr-ı harp: harp yadigârı, savaş hatırası.

Ve sebepsiz on sene sıkıntılı bir tarassutla tazip ettikten sonra, şimdi de bir sene hapisle beraber bir senede nezaret altında tutmak suretiyle, Padişahın tahakkümünü kaldıramadığı hâlde garazkâr bir hafiyenin veya adî bir polisin tahakkümü altında azap vermektense, idam edilmesini daha evlâ görür. Eğer böyle bir adam dünyaya karışsaydı ve karışmaya arzusu olsaydı ve hizmet-i kudsiyesi müsaade etseydi, Menemen Hâdisesinin ve Şeyh Said Vak'asının onar misli olacak bir tarzda karıştırdı. Dünyaya işittirecek bir top sedası, bir sinek sedasına inmeyecekti.

Evet hükûmet-i cumhuriyenin nazar-ı dikkatine arz ediyorum ki, beni bu belâyâ sevk eden gizli komitenin yaptığı tedabir ve ettiği propaganda ve entrikalar bu hâli gösteriyor. Çünkü hiçbir hâdisede görülmemiş bir tarzda umumî bir propaganda, bir entrika ve bir dehşet aleyhimize döndüğüne delil şudur ki: Altı aydır yüz bin dos-tum varken hiçbirisi bana bir mektup yazamadı, bir selâm gönderemedi. Hükûmeti iğfale çalışan entrikacıların ihbaratıyla, Vilâyat-ı Şarkiyeden tâ Vilâyat-ı Garbiyeye kadar her yerde istintaklar, taharriyatlar devam etmiştir.

İşte bu entrikacıların çevirdikleri plân, benim gibi binler adamı en ağır cezaya çarpacek bir hâdiseye göre tertip edilmiş. Hâlbuki, en adî bir adamın en adî bir hırsızlığı gibi bir hâdiseyi andıracak bir ceza vaziyetini netice verdi. Yüz on beş adamdan on beş masumlara beş altı ay ceza verildi. Acaba dünyada hiç bir zîakıl, elinde

adî: basit, bayağı, sıradan.

aleyh: ona karşı, onun üzerine.

arz: sunma.

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.

belâ: musibet, sıkıntı.

dehşet: büyük tehlike karşısında korkma ve şaşırıp kalma.

delil: iz, nişan, emare.

entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, hile.

evlâ: daha uygun, daha lâıyk, daha iyi.

garazkâr: haset eden, kin güden, kötü kasıt sahibi.

hâdis: olay.

hafiy: saklı ve gizli şeyleri araştıran, casus.

hizmet-i kudsiye: mukaddes hizmet; kutsal hizmet.

hükûmet-i cumhuriye: cumhuriyet hükûmeti. cumhuriyet idaresi.

iğfal: yanıltma, gafilte düşürerek kandırma, aldatma.

ihbarat: ihbarlar, bildirmeler, haber vermeler.

istintak: sorguya çekme.

komite: kötü bir maksat için toplanmış topluluk, cemiyet.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

misil: kat; eş.

müsaade: izin.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin gibi hususları başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla güden ve çe-

şitli vasıtalarla yapılan faaliyet.

seda: ses.

selâm: barış, rahatlık, selâmet ve esenlik dileme.

sevk: yöneltme, gönderme.

suret: biçim, şekil, tarz.

tahakküm: zorbalık etme, zorla hükmetme, hükmü altına alma.

taharriyat: araştırmalar, ara-malar, incelemeler, tahkik etmeler.

tarassut: gözetme, göz altın-

da tutma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tazip: azap çekirme, eziyet etme, sıkıntı verme.

tedabir: tedbirler, önlemler, çareler, yollar.

tertip: dizme, sıralama, düzene koyma.

umumi: genel.

vakia: olay.

vaziyet: durum.

vilâyet-i garbiye: batı vilâyetleri, batı illeri.

ziakıl: akıl sahibi, akıllı.

gayet keskin elmas bir kılıç bulunsa, müthiş bir aslanın veya bir ejderhanın kuyruğuna hafifçe iliştip kendine musallat eder mi? Eğer maksadı tahaffuz veyahut dövüşmekse, kılıcı başka yere havale eder.

İşte sizin nazarınızda ve vehminizde beni o adam gibi telâkki etmişsiniz ki, beni bu tarzda cezaya ve mahkûmiyete çarptınız. Eğer bu derece hilâf-ı şuur ve muhalif-i akıl hareket ediyorsam, koca memlekete dehşet verip propaganda ile efkâr-ı ammeyi aleyhime çevirmek değil, belki adî bir divane gibi tımarhaneye gönderilmem lâzım gelir. Eğer verdiğiniz ehemmiyete mukabil bir adam isem, elbette aslanı kendine saldırtmak ve ejderhayı kendine hücum ettirmek için o keskin kılıcı onların kuyruklarına uzatmaz; belki mümkün olduğu kadar kendini muhafaza edecek. Nasıl ki on sene ihtiyarî bir inzivayı ihtiyar edip takat-ı beşerin fevkinde sıkıntılara tahammül ederek hükûmetin işine hiçbir cihetle karışmadım ve karışmak arzu etmedim. Çünkü, hizmet-i kudsiyem beni menediyor.

Ey ehl-i hall ve akd! Acaba hiç mümkün müdür ki, yirmi beş sene evvel gazetelerin yazdığı gibi, bir makaleyle otuz bin adamı kendi fikrine çeviren ve koca Hareket Ordusunun nazar-ı dikkatini kendine döndüren ve İngiliz Başpapazının altı yüz kelime ile istediği suallerine altı kelimeyle cevap veren ve bidayet-i hürriyette en meşhur bir diplomat gibi nutuk söyleyen bir adamın yüz yirmi risaletinde dünyaya, siyasete bakacak yalnız on beş kelime mi bulunur? Hiç bir akıl kabul eder mi ki, bu adam

adi: basit, bayağı, sıradan.

aleyh: ona karşı, onun üzerine.

bidayet-i hürriyet: hürriyetin başlangıcı; (1908) hürriyetin (II. Meşrutiyet) ilân edildiği zaman.

cihet: yön.

dehşet: büyük tehlike karşısında korkma ve şaşırıp kalma.

diplomat: millet meseleleri ve siyaset noktasında söz sahibi olan.

divane: deli, akli başında olmayan.

efkâr-ı amme: genelin, ummun, düşünceleri, umuma ait düşünce, kamuoyu.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ehl-i hall ve akd: halledilmesi zor meseleleri ve işleri halledip neticeye bağlayanlar.

elmas: çok değerli.

evvel: önce.

fevkinde: üstünde.

gayet: son derece.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hilâf-ı şuur: şuura ters.

hizmet-i kudsiye: mukaddes hizmet; kutsal hizmet.

hücum: saldırma.

ihtiyar: seçme, tercih etme.

ihtiyarî: irade ile, kendi isteği ile seçerek ve hareket ederek.

inziva: bir köşeye çekilme, tek başına yaşama, dünya işlerinden vaz geçme, dünyadan el-etek çekme.

mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.

maksat: gaye.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

meşhur: şöhretli, ünlü, herkesin bildiği.

muhafaza: koruma.

muhalif-i akıl: akla ve mantığa aykırı olan, akla zıt, akla ters düşün, uymayan.

mukabil: karşılık.

musallat: çok fazla rahatsız eden, fazlasıyla üzerine giden ve sataşan.

müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.

nazar: bakış, bakış açısı.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nutuk: bir topluluğa karşı konuşma, ikna maksadıyla bir topluluk önünde yapılan konuşma, hitap, söylev.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin gibi hususları başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacını güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.

sual: soru.

tahaffuz: kendini muhafaza etme, koruma.

tahammül: yüklenme, yüke katlanma.

takat-i beşer: insanın gücü, takati.

tarz: biçim, şekil.

telâkki: anlama, kabul etme.

tımarhane: akıl hastahanesi.

vehim: sebepsiz korku, belirsiz ve manasız korku.

adam siyaseti takip ediyor ve maksadı dünyadır ve hükûmete ilişmektir? Eğer fikri, siyaset ve hükûmete ilişmek olsa idi, böyle bir adam bir tek risalesinde sarıhan, işareten, yüz yerde maksadını ihsas edecekti. Acaba o adamın maksadı siyasetçe tenkit olsaydı, yalnız tesettür ve irsiyete dair eski zamandan beri cari bir iki düsturdan başka medar-ı tenkit bulamaz mıydı?

Evet, koca bir inkılâbı yapan bir hükûmetin rejimine muhalif bir fikr-i siyaseti takip eden bir adam, bir iki mâlûm maddeler değil, yüz binler madde-i tenkit bulabilirdi. Güya hükûmet-i cumhuriyenin yalnız inkılâbı bir iki küçük meseledir! Bende onu hiçbir tenkit maksadım olmadıği hâlde, eskiden yazdığım bir iki kitabımda zikrettiğim bir iki kelime varmış diye “Hükûmetin rejimine ve inkılâbına hücum ediyor” denilmiş. İşte ben de soruyorum: Böyle en edna bir cezaya medar olamayan ilmî bir maddeye koca bir memleketi meşgul edip endişe verecek bir şekil verilir mi?

İşte beni ve beş on dostlarımı bu adî ve ehemmiyetsiz cezaya çarpmak, umum memlekette aleyhimize bir şiddetli propaganda ve milleti korkutup bizden nefret ettirmek ve Dâhiliye Nazırı Şükrü Kaya, mühim bir kuvvetle, Isparta’da bir tek neferin göreceği işi görmek için, yani beni tevkif etmek için Isparta’ya celp edilmesi ve Heyet-i Vekile Reisi İsmet, Vilâyet-i Şarkıyeye o münasebetle gitmesi ve iki ay benim hapiste bütün bütün konuşmaktan menedilmem ve bu gurbette kimsesizlikte hiçbir kimşenin hâlimi sormak ve selâm göndermesine meydan

adi: basit, sıradan.

aleyh: ona karşı, onun üzerine.

cari: cereyan eden, akan, işleyen.

celp: yazı ile çağırma.

dâhiliye nazırı: içişleri bakanı.

dair: alâkalı, ilgili.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

edna: en açığı, en basit, en küçük.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

endişe: kaygı.

fikr-i siyaset: siyaset düşüncesi, fikri.

güya: sanki.

hey’et-i vekile: vekiller hey’eti, bakanlar kurulu, kabine.

hücum: saldırma.

hükûmet-i cumhuriye: cumhuriyet hükûmeti; cumhuriyet idaresi.

ihsas: hissettirme, sezdirme.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

inkılâp: değişme, dönüşüm, köklü değişme.

irsiyet: vâris olma, mirasçılık.

işareten: işaret ederek, belirtmek.

madde-i tenkit: tenkit maddesi,

tenkit kısmı, tenkit meselesi.

maksat: gaye.

mâlûm: bilinen, bilinir olan.

medar: sebep, vesile.

medar-ı tenkit: tenkide sebep olan, tenkit sebebi, vesilesi.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

meşale: önemli konu.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

muhalif: muhalefet eden, aykırık gösteren, uymayan, bir

fiil veya düşünceye karşı gelen.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

nefer: asker, er.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin gibi hususları başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.

reis: başkan.

rejim: idarede tutulan yol, yönetme tarzı, düzenleme bi-

çimi.

sarıhan: açıkça, açık olarak.

tenkit: eleştirme.

tesettür: örtünme, gösterilmesi dinen yasak olan kısımların örtülmesi.

tevkif: cezaî tahkikat sırasında, zanlının mahkeme kararına kadar geçici olarak hapsedilmesi; tutuklama.

umum: bütün.

vilâyet-i şarkıye: doğu ili.

zikretmek: anmak, bildirmek.

meydan verilmemesi gösteriyor ki, dağ gibi bir ağaçta nohut gibi bir tek meyve bulundurup manasız, hikmetsiz, kanunsuz bir vaziyettir ki, değil hükûmet-i cumhuriye gibi en ziyade kanunperest ve kanunî bir hükûmet, belki hikmetle iş görmek manasıyla hükûmet namı verilen dünyada hiçbir hükûmetin işi olamaz.

Ben hukukumu kanun dairesinde istiyorum. Kanun namına kanunsuzluk edenleri cinayetle ittiham ediyorum. Böyle canilerin keyiflerini elbette hükûmet-i cumhuriyenin kanunları reddeder ve hukukumu iade eder ümidindeyim.

Said Nursî

Risale-i Nur'un Hakkaniyetine Bir Numune

Tembih

On dokuz sene evvel telif edilen bu risaleyi ^(HAŞİYE) okuyan ehl-i insaf ve münevverlerin de vakıf olup kat'î kanaat getireceği vecihle, yüz otuz kitaptan müteşekkil olan Risale-i Nur Külliyyatının umum eczaları, siyasî ve dünyevî maksatlardan arî ve müberra olarak tamamen imanî

HAŞİYE: Eskişehir ve Denizli Mahkemelerinden kaç sene evvel telif edilen bu On Altıncı Mektup, güya üç mahkemeyi görmüş gibi bütün medar-ı itiraz şeyleri reddetmesi, inayet-î İlâhiyenin bir nevi ikram kerametine mazhar olduğunu zahir gösteriyor.

arî: soyunmuş, kurtulmuş.
cani: acımasız, gaddar.
cinayet: cana kıyma, katli veya bu derecede ağır bir suç.
dünyevî: dünyaya ait.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.
ehl-i insaf: insaf sahipleri, merhametli olanlar, orta yolu tutanlar.
evvel: önce.
hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.

hasiye: dipnot.
hikmet: gaye, maksat.
hükûmet-i cumhuriye: cumhuriyet hükûmeti. cumhuriyet idaresi.
iade: geri verme.
imanî: imana dair olan, imanla ilgili.
ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kanun: yasa.
kanunî: kanuna uygun, yasal.
kanunperest: kanun sever

kanuna düşkün.
kat'î: kesin, şüpheyi ve te-reddüde mahal bırakmayan.
maksat: gaye.
müberra: temize çıkmış, ak-
lanmış, müstesna, azade.
münevver: bilgili, kültürlü kimse, aydın.
müteşekkil: meydana gelmiş, kurulmuş.
nam: ad.
numune: örnek.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

telif: eser yazma.
tembih: uyarı, ihtar.
umum: bütün.
vâkîf: bir şeyi elde eden, bir işten haberli olan.
vaziyet: durum.
vecih: cihet, yön.
ziyade: fazla, fazlasıyla.

ve uhrevî bir ruh ve mahiyette telif edilmiştir. Bu zahir ve kat'î hakikati de Eskişehir, Isparta, Denizli ve Afyon Mahkemelerinin yaptığı uzun tahkikat ve gayet ince tetkikat teyit etmiştir. Bu itibarla, yirmi aydan fazladır Afyon Mahkemesinde mevkuf tutulan ve Mahkeme-i Temyizce hiçbir eserde suç mevzuu teşkil edecek en küçük bir nokta bile gösterilmeyen ve yüz binlerle kimselerin imanını kurtaran ve okuyanların ve ehl-i ilmin ve âlem-i İslâmın takdir ve tahsinine mazhar olan kitaplarımızın umumunu iade etmeleri hususunda alâka ve yardımınızı istiyoruz.

Afyon Mahkemesindeki kitapların kısm-ı Azamı evvelce tahliye olunan arkadaşlarımızdan alınmış olup, onlar da “Kitaplarımızı, sahibi olan Üstadımıza verdik. Ona teslim olunsun” diyerek bana havale etmişlerdir. Bilhassa yaldızlı ve tevafuk mu'cizesiyle yazılan Kur'ân'ımızı manasız iki senedir müsadere olunan kitaplar içinde, mahkemede bırakmışlar. Her şeyden evvel Denizli ve Ankara Mahkemelerinin bize iade ettikleri o kitaplarımızı ve Kur'ân'ımızı çabuk bize iade etmelerini bekliyoruz.

Said Nursî

alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
bilhassa: özellikle.
ehl-i ilim: ilim sahipleri, ilim adamları.
evvel: önce.
evvelce: daha önce.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
iade: geri verme.
iman: inanç, itikat.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kısm-ı azam: büyük kısım, ekseriyet, çoğunluk.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, ta-

biatı, niteliği.
mahkeme-i temyiz: temyiz mahkemesi, mahkeme kararlarının yolunda verilip verilmediğini tetkik etmekle görevli makam, yargıtay.
mazhar: nail olma, şereflenme.
mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.
mevzu: konu.
mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.
müsadere: toplatma, elden

alma.
ruh: hayat ve canlılık veren şey.
tahkikat: araştırmalar, soruşturmalar.
tahliye: tutukluyu serbest bırakma.
tahsin: beğenme, güzel bulma.
takdir: kıymet verme, beğenme.
telif: eser yazma.
teşkil: oluşturma, şekillendirme.

tetkikat: araştırmalar, incelemeler.
tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.
teyit: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma; doğru çıkarma.
uhrevî: ahirete dair, ahirete ait.
umum: bütün, hepsi.
yaldız: eşyaya altın ve gümüş görüntüsü vermek için yapılan süs.
zahir: açık, aşikâr.

On Altıncı Mektup

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ
فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹

ŞU Mektup² sırrına mazhar olmuş,

şiddetli yazılmamış.

Çoklar tarafından sarihan ve manen gelen bir suale cevaptır.

Şu cevabı vermek, benim için hoş değil, arzu etmiyorum. Her şeyimi Cenab-ı Hakkın tevekkülüne bağlamıştım. Fakat, ben kendi hâlimde ve âlemimde rahat bırakmadığım ve yüzümü dünyaya çevirdikleri için, Yeni Said değil, bilmeceburiye Eski Said lisanıyla, şahsım için değil, belki dostlarımı ve Sözlerimi ehl-i dünyanın evham ve eziyetinden kurtarmak için, hakikat-i hâli hem dostlarım, hem ehl-i dünyaya ve ehl-i hükme beyan etmek için Beş Nokta'yı beyan ediyorum.

BİRİNCİ NOKTA

Denilmiş: “Ne için siyasetten çekildin? Hiç yanaşmıyorsun?”

1. Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

Onlar öyle kimselerdir ki, insanlar onlara “Düşman size karşı büyük bir kuvvet topladı; onlardan korkun” dedikleri zaman onların imanı ziyadeleşti ve “Allah bize yeter; O ne güzel vekildir” dediler. (Al-i İmran Suresi: 173.)

2. Ona tatlı dille söyleyin. (Taha Suresi: 44.)

âlem: dünya.

arzu: istek, heves.

beyan: anlatma, izah, açıklama.

bilmeceburiye: mecburiyetle, zorunlu olarak.

Cenab-ı Hak: Allah; hakkın ta

kendisi olan şeref ve azamet sahibi yüce Allah.

ehl-i dünya: dünyaya dalıp, sadece dünya için yaşayan, ahireti düşünmeyen.

ehl-i hüküm: hükmedenler, hüküm verenler.

evham: vehimler, zanlar, kurntular.

eziyet: büyük sıkıntı, meşakkat.

hakikat-i hâl: işin iç yüzü.

iman: inanmak, itikat, inanç.
lisan: dil.

manen: manevî olarak.

mazhar: nail olma, erişme.

Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: rahmeti bütün herkese yayılan ve bütün yaratılmışların rızıklarını ve geçim şekillerini içine alan rahmetin sahibi Allah.

sarihan: açıkça.

sır: insan aklının erişemediği ilâhî hikmet, gaye.

siyaset: politika, devlet idaresi ile ilgili esaslar.

sual: soru.

tevekkül: Allah'a dayanma ve güvenme.

vekil: kendisine dayanılan, gözetmen, şahit ve koruyucu Allah.

ziyadeleşme: artma.

* On Altıncı Mektup, Barla'da 1930-31 yıllarında Türkçe olarak telif edilmiştir.

Elcevap: Dokuz on sene ^(HÂŞİYE) evveldeki Eski Said, bir miktar siyasete girdi. Belki siyaset vasıtasıyla dine ve ilme hizmet edeceğim diye beyhude yoruldu. Ve gördü ki, o yol meşkûk ve müşkülâtli ve bana nispeten fuzuliyâne, hem en lüzumlu hizmete mâni ve hatarlı bir yoldur. Çoğu yalancılık; ve bilmeyerek ecnebi parmağına alet olmak ihtimali var.

Hem siyasete giren, ya muvafık olur veya muhalif olur. Eğer muvafık olsa, madem memur ve mebus değilim; o hâlde siyasetçilik bana fuzulî ve malâyani bir şeydir. Bana ihtiyaç yok ki, beyhude karışayım.

Eğer muhalif siyasete girsem, ya fikirle veya kuvvetle karışacağım. Eğer fikirle olsa, bana ihtiyaç yok. Çünkü mesail tavazzuh etmiş; herkes benim gibi bilir. Beyhude çene çalmak manasızdır. Eğer kuvvetle ve hâdisе çıkarmakla muhalefet etsem, husulü meşkûk bir maksat için binler günaha girmek ihtimali var; birinin yüzünden çoklar belâyâ düşer. Hem on ihtimalden bir iki ihtimale binaen günahlara girmek, masumları günaha atmak vicdanım kabul etmiyor diye, Eski Said, sigara ile beraber gazeteleri ve siyaseti ve sohbet-i dünyeviye-i siyasiyeyi terk etti. Buna kat'î şahit, o vakitten beri, sekiz senedir bir tek gazete ne okudum ve ne dinledim. Okuduğumu ve dinlediğimi, biri çıksın, söylesin. Hâlbuki, sekiz sene evvel, günde belki sekiz gazete Eski Said okuyordu. Hem beş senedir bütün dikkatle benim hâlîme nezaret ediliyor. Siyasetvari bir tereşşuh gören söylesin. Hâlbuki, benim

HÂŞİYE: Şimdi otuz seneden geçti.

belâ: musibet, sıkıntı.

beyhude: boşu boşuna.

binaen: -den dolayı, -e dayanarak.

düstur: kaide, kural, prensip.

ecnebi: yabancı.

evvel: önce.

fuzulî: boşuna, lüzumsuz.

fuzuliyâne: boşuna, lüzumsuz.

günah: dinen yasaklanan ve suç sayılan fiiller; uygunsuz fiil, dinî suç.

hâdisе: olay.

hâlbuki: oysa ki.

hatarlı: tehlike.

hile: aldatma, kandırmaya yöne-

lik tertip, düzen, desise

husul: olma, meydana gelme, oluşma.

ihtimal: olabilirlik.

ilim: bilgi, fen.

kat'î: kesin.

lüzum: gerekli.

maksat: amaç, gaye.

malâyani: manasız, faydasız, anlamsız.

mana: anlam.

mâni: engel.

masum: günahı olmayan, suçsuz.

mebus: seçilen, milletvekili, temsilci.

mesail: meseleler.

meşkûk: şüpheli.

muhalefet: aykırı davranma.

muhalif: uymayan, karşı.

muvafık: uygun, taraftar.

müşkülâtli: zor, güç.

nezaret etme: gözetim altında tutma.

nispeten: göre, oranla.

siyaset: devlet idaresi, devletin işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili görüş ve

anlayış; politika.

siyasetvari: siyasi bir ifade ve tavırla, siyasetle ilgili.

sohbet-i dünyeviye-i siyasiye: dünya siyasetiyle ilgili sohbet.

şahit: şahitlik eden, tanık.

tavazzuh: açıklığa kavuşma.

tereşşuh: sızma, sızıntı.

vakit: zaman

vasıta: aracılık.

vicdan: iyiyi kötünden ayırt etmeye yardımcı olan ahlâki duygu.

gibi asabî ve ¹ **أَنَّمَا الْحِيلَةُ فِي تَرْكِ الْحِيلِ** düsturuyla en büyük hileyi hilesizlikte bulan pervasız, alâkasız bir insanın, değil sekiz sene, sekiz gün bir fikri gizli kalmaz. Siyasete iş-tihası ve arzusu olsaydı, tetkikata, taharriyata lüzum bırakmayarak, top güllesi gibi seda verecekti.

İKİNCİ NOKTA

Yeni Said ne için bu kadar şiddetle siyasetten tecennüp ediyor?

Elcevap: Milyarlar seneden ziyade olan hayat-ı ebediyeye çalışmasını ve kazanmasını, meşkûk bir iki sene hayat-ı dünyeviye lüzumsuz, fuzulî bir surette karışma ile feda etmemek için; hem en mühim, en lüzumlu, en saf ve en hakikatli olan hizmet-i iman ve Kur'an için şiddetle siyasetten kaçıyor. Çünkü, diyor:

Ben ihtiyar oluyorum; bundan sonra kaç sene yaşayacağımı bilmiyorum. Öyle ise, bana en mühim iş, hayat-ı ebediyeye çalışmak lâzım geliyor. Hayat-ı ebediyeyi kazanmakta en birinci vasıta ve saadet-i ebediyenin anah-tarı imandır; ona çalışmak lâzım geliyor.

Fakat ilim itibarıyla insanlara dahi bir menfaat dokundurmak için şer'an hizmete mükellef olduğumdan, hizmet etmek isterim. Lâkin o hizmet, ya hayat-ı içtimaiye ve dünyeviye ait olacak; o ise elimden gelmez, hem fırtınalı bir zamanda sağlam hizmet edilmez. Onun için, o ciheti bırakıp, *en mühim, en lüzumlu, en selâmetli olan imana hizmet cihetini tercih ettim*. Kendi nefsimde kazandığım hakaik-ı imaniyeyi ve nefsimde tecrübe

mühim: önemli.
mükellef: yükümlü.
nefis: şehvet, gazap, fazilet gibi şeylerin kaynağı.
pervasız: korkusuz.
saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk.
seda: ses.
saf: temiz, halis.
selâmet: salımlık, emniyet.
siyaset: devlet idaresi, devletin işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili görüş ve anlayış; politika.
suret: biçim, tarz, şekil.
şer'an: dinen, şeriata göre.
taharriyat: araştırmalar.
tecennüp: çekinme, sakınma, kaçınma.
tecrübe: deneyim, sınama.
tercih etme: seçme.
tetkikat: incelemeler.
vasıta: aracı, araç.
ziyade: fazla, çok.

1. Gerçek hile, hilesizliktir.

alâka: ilgi, bağ.
asabî: sinirli.
arzu: istek, heves.
cihet: yön.
düstur: kaide, kural, prensip.
feda: gözden çıkarma, uğru-na verme.
fuzulî: boşuna, lüzumsuz, gereksiz.
gülle: top mermisi.
hakaik-ı imaniye: iman haki-

katleri.
hakikat: gerçek, doğru.
hayat-ı dünyeviye: dünya hayatı.
hayat-ı ebediye: ebedî ve sonsuz hayat.
hayat-ı içtimaiye ve dünyeviye: toplumsal ve dünyaya ait hayat.
hile: aldatma, kandırmaya yönelik tertip, düzen, desise.

hizmet-i iman ve Kur'an: iman ve Kur'an hizmeti.
ilim: bilgi, fen.
iman: inanmak, itikat, inanç.
istiha: istek, arzu.
lâkin: fakat.
lâzım: gerekli.
lüzum: gereklilik, gerek.
lüzumsuz: gereksiz.
menfaat: fayda.
meşkûk: şüpheli.

ettiğim manevî ilâçları, sair insanların eline geçmek için, o kapıyı açık bırakıyorum. Belki Cenab-ı Hak bu hizmet-i kabul eder ve eski günahıma kefaret yapar. Bu hizmete karşı şeytan-ı racîmden başka hiç kimsenin—mü'min olsun, kâfir olsun, siddîk olsun, zındık olsun—karşı gelmeye hakkı yoktur. *Çünkü imansızlık başka şeylere benzemiyor. Zulümde, fıkta, kebairde birer menhus lezzet-i şeytaniye bulunabilir. Fakat imansızlıkta hiçbir cihet-i lezzet yok. Elem içinde elemdir, zulmet içinde zulmettir, azap içinde azaptır.*

İşte, böyle hadsiz bir hayat-ı ebediye çalışmayı ve iman gibi kudsî bir nura hizmeti bırakmak, ihtiyarlık zamanında lüzumsuz, tehlikeli siyaset oyuncaklarına atılmak, benim gibi alâkasız ve yalnız ve eski günahlarına kefaret aramaya mecbur bir adamda ne kadar hilâf-ı akıldır, ne kadar hilâf-ı hikmettir, ne derece bir divaneliktir; divaneler de anlayabilirler.

Amma “Kur’ân ve imanın hizmeti ne için beni men ediyor?” dersin, ben de derim ki:

Hakaik-ı imaniye ve Kur’âniye birer elmas hükmünde olduğu hâlde, siyaset ile âlûde olsa idim, elimdeki o elmaslar, iğfal olunabilen avam tarafından, “Acaba taraf-tar kazanmak için bir propaganda-i siyaset değil mi?” diye düşünürler. O elmaslara adı şişeler nazarıyla bakabilirler. O hâlde, ben o siyasete temas etmekle, o elmaslara zulmederim ve kıymetlerini tenzil etmek hükmüne geçer. İşte, ey ehl-i dünya! Neden benimle uğraşıyorsunuz, beni kendi hâlimde bırakmıyorsunuz?

adi: bayağı, değersiz, basit.

alâka: ilgi, bağ.

âlûde: bulaşmış, kanşmış.

avam: halk tabakası, sıradan insanlar.

azap: ceza, sıkıntı.

Cenab-ı Hak: Allah, Hakkın ta kendisi olan şeref ve yücelik sahibi Allah.

cihet-i lezzet: lezzet tarafı, lezzet veren yönü.

divane: deli.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünyaya için yaşayan, ahireti düşünmeyen.

elem: maddî-manevî ızdırıp, acı, keder, üzüntü.

elmas: çok kıymetli bir mücevher.

fık: günah, günahkârlık.

günah: dinen yasaklanan ve suç sayılan fiiller.

hadsiz: sınırsız.

hakaik-ı imaniye ve Kur’âniye: iman ve Kur’ân hakikatleri.

hayat-ı ebediye: ebedî ve sonsuz hayat.

hilâf-ı akıl: akıl dışı, akla aykırı.

hilâf-ı hikmet: hikmete zıt, anlamsız.

hükmünde: değerinde, yerinde.

hükmüne: değerine, yerine.

iğfal: yanıltma, aldatma, kandır-

ma.

iman: inanmak, itikat, inanç.

kâfir: Allah’ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.

kebair: büyük günahlar.

kefaret: günahların bağışlanmasına vesile olan şey, karşılık.

kudsi: mukaddes, kutsal.

lezzet-i şeytaniye: şeytani lezzet, zevk.

lüzumsuz: gereksiz.

mecbur: zorunlu olma.

men etme: yasaklama, en-

gelleme.

menhus: uğursuz, kötü, çirkin.

mü'min: iman eden, Allah’a ve gönderdiklerine inanan.

nazar: bakış.

nur: parıltı, ışık, aydınlık.

propaganda-i siyaset: siyaset propagandası.

sair: diğer, öteki, başka.

siddîk: hakkı ve hakikati te-reddütsüz kabullenen, Allah’a ve peygambere bağlılıkta en ileri olan.

siyaset: devlet idaresi, devletin işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili görüş ve anlayış; politika.

şeytan-ı racîm: taşlanmış, kovulmuş şeytan.

temas: değmek.

tenzil: indirme, düşürme.

zındık: Allah’a ve ahirete inananmayan.

zulmet: karanlık.

zulmetmek: eziyet, iskence etmek.

zulüm: haksızlık, eziyet.

Eğer dersenez: “Şeyhler bazen işimize karışıyorlar. Sana da bazen şeyh derler.”

Ben de derim: Hey efendiler! Ben şeyh değilim. Ben hocayım. Buna delil: Dört senedir buradayım. Bir tek adama tarikat verseydim, şüpheye hakkınız olurdu. Belki yanıma gelen herkese demişim: “İman lâzım, İslâmiyet lâzım; tarikat zamanı değil.”

Eğer dersenez: “Sana Said-i Kürdî derler. Belki sende unsuriyetperverlik fikri var, o işimize gelmiyor.”

Ben de derim: Hey efendiler! Eski Said ve Yeni Said’in yazdıkları meydanda. Şahit gösteriyorum ki, ben

¹ الْأِسْلَامِيَّةُ جَبَّتِ الْعَصْبِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ ferman-ı kat’îsiyle, eski zamandan beri menfi milliyet ve unsuriyetperverliğe, Avrupa’nın bir nevi firenk illeti olduğundan, bir zehr-i katil nazarıyla bakmışım. Ve Avrupa, o Frenk illetini İslâm içine atmış; tâ tefrika versin, parçalasın, yutmasına hazır olsun diye düşünür. O Frenk illetine karşı eskiden beri tedaviye çalıştığımı, talebelerim ve bana temas edenler biliyorlar.

Madem böyledir; hey efendiler, her bir hâdiseyi baha ne tutup, bana sıkıntı vermeye sebep nedir acaba? Şarkta bir nefer hata etse, garpta bir nefere askerlik münasebetiyle zahmet ve ceza vermek veya İstanbul’da bir esnafın cinayetiyle Bağdat’ta bir dükkâncıyı esnaflık münasebetiyle mahkûm etmek nev’inden, her hâdis-i dünyeviyede bana sıkıntı vermek hangi usul ile, hangi vicdan hükmeder, hangi maslahat iktiza eder?

1. İslâm, Cahiliyetten kalma ırkçılık ve kabileciliği ortadan kaldırmıştır. [Bu ifade hadislerden iktibastır. Meselâ bir hadisin meali şöyledir: “İslâm dini kendinden önceki batıl davranış ve âdetleri kökünden söküp atar” (Buharî, Ahkâm: 4, İmarâ: 36, 37; Ebu Davud, Sünnet: 5; Tirmizî, Cihad: 39, İlim: 16; Neseî, Bey’a: 26; İbn-i Mace, Cihad: 39; Müsned, 4:69, 70, 199, 204.)

âdet: görenek, usul, alışkanlık.
bahane: uydurma sebep.
batıl: dinde yeri olmayan, dini hükümlere aykır.
bazen: zaman zaman.
cinayet: adam öldürme.
esnaf: bir sanatla veya dükkâncılıkla geçinen kimse.

kâncılıkla geçinen kimse.
ferman-ı kat’î: kesin emir, buyruk.
Frenk: Avrupalı, Fransız.
garp: batı.
hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait söz, emir, fiiller.
hâdis: olay.

hâdis-i dünyeviyeye: dünya ile ilgili hâdis, olay.
hükmetmek: karar vermek.
ırkçılık: menfi milliyetçilik; olumsuz, zararlı milliyetçilik.
ifade: söz, deyiş.
iktibas: kısmen aktarılma.
iktiza: gerekme, gerektirme.

illet: hastalık.

iman: inanmak, itikat, inanç.

İslâmiyet: Hz. Muhammed’in (a.s.m.) kendisine gelen vahiy ile tebliğ buyurduğu din.

kabilecilik: kavmiyetçilik.

lâzım: gerekli.

mahkûm: hükümlü.

maslahat: fayda, gaye.

meal: mana, anlam.

menfi milliyetçilik: ırkçılık, olumsuz ve zararlı milliyetçilik.

meselâ: örnek olarak.

münasebet: alâka, bağ, ilişki.

nazar: bakış.

nefer: asker, er.

nev: çeşit, tür.

şahit: delil.

şark: doğu.

şeyh: tarikat dersi veren manevî lider.

talebe: öğrenci.

tarikat: Allah’a ulaşmak için, şeyhin gözetiminde müridin takip edeceği terbiye usul ve yolu.

tefrika: bölünme, parçalanma, ayrılık.

temas etmek: dokunmak; ilgilenmek, uğraşmak.

unsuriyetperverlik: ırkçılık, milliyetçilik.

usul: kanun, düzen, kural.

vicdan: iyiyi kötünden ayırt etmeye yardımcı olan ahlâkî duygu.

zahmet: sıkıntı, eziyet.

zehr-i katil: öldürücü zehir.

ÜÇÜNCÜ NOKTA

Hâlimi, istirahatimi düşünen ve her musibete karşı sabırla sükûtumunu istiğrap eden dostlarımin şöyle bir sualleri var ki: “Sana gelen zahmetlere, sıkıntılara nasıl tahammül ediyorsun? Hâlbuki, eskiden çok hiddetli ve izzetli idin; edna bir tahkire tahammül edemezdin.”

Elcevap: İki küçük hâdiseyi ve hikâyeyi dinleyiniz, cevabını alınız.

Birinci hikâye: İki sene evvel benim hakkımda bir müdür sebepsiz, gıyabımda tezyifkârâne, hakaretli sözler söylemişti. Sonra bana söylediler. Bir saat kadar Eski Said damarıyla müteessir oldum. Sonra Cenab-ı Hakkın rahmetiyle şöyle bir hakikat kalbe geldi, sıkıntıyı izale edip o adamı da bana helâl ettirdi. O hakikat şudur:

Nefsime dedim: Eğer onun tahkiri ve beyan ettiği kusurlar, şahsıma ve nefsimi ait ise, Allah ondan razı olsun ki, benim nefsimin ayıplarını söyler. Eğer doğru söylemiş ise, beni nefsimin terbiyesine sevk eder ve gururdan beni kurtarmaya yardımcıdır. Eğer yalan söylemiş ise, beni riyadan ve riyanın esası olan şöhret-i kâzibeden kurtarmaya yardımcıdır. Evet, ben nefsim ile musalâha etmemişim. Çünkü, terbiye etmemişim. Benim boynumda veya koynumda bir akrep bulunduğunu biri söylese veya gösterse, ondan darılmak değil, belki memnun olmak lâzım gelir.

akrep: zehirli ve öldürücü bir böcek.
ayıp: kusur.
beyan: anlatma, açıklama.
Cenab-ı Hak: Allah, Hakkın ta kendisi olan şeref ve yücelik sahibi Allah.
damar: huy, tabiat.
edna: en basit, en küçük.
evvel: önce.
gıyap: hazır ve mevcut olmama, yokluk.
gurur: kibir, böbürlenme, büyüklük hissi.

hâdis: olay.
hakaretli sözler: küçük düşürücü, onur kırıcı şeyler bulunan sözler.
hakikat: gerçek.
hâlbuki: oysa ki.
helâl etme: alacağından, hakkından vazgeçme.
hiddet: öfke, kızgınlık.
istiğrap: şaşırma, hayret etme.
istirahat: dinlenme.
izale: giderme.
izzet: itibar, şeref, haysiyet.

kusur: ayıp, özür.
lâzım: gerek.
memnun: hoşnut, razı.
musalâha: barışma.
musibet: belâ, sıkıntı.
müteessir: etkilenme, üzülmeye.
nefis: kötü vasıfları, nitelikleri kendisinde toplayan hayırlı işlerden alıkoyan güç; kendi şahsı.
rahmet: esirgeme, şefkat, merhamet.
riya: iki yüzlülük, gösteriş.

sevk: yönlendirme, yönetme.
sükût: susma.
şöhret-i kâzibe: yalancı şöhret.
tahammül: zora dayanma, sabretme, katlanma.
tahkir: hakaret etme, aşağılama; hor görme, küçük görme.
terbiye: yetiştirme, iyi ahlak ve edep öğrenme.
tezyifkârâne: küçük düşürmesine.
zahmet: sıkıntı, meşakkat.

Eğer o adamın tahkiratı, benim imana ve Kur'an'a hizmetkârlığım sıfatıma ait ise, o bana ait değil. O adamı, beni istihdam eden Sahib-i Kur'an'a havale ediyorum. O Aziz'dir, Hakîm'dir.

Eğer sırf beni sövmek, tahkir etmek, çürütmek nev'inden ise, o da bana ait değil. Ben menfi ve esir ve garip ve elim bağlı olduğundan, haysiyetimi kendi elimle düzeltmeye çalışmak bana düşmez. Belki misafir olduğum ve bana nezaret eden şu köye, sonra kazaya, sonra vilâyete hükmedenlere aittir. Bir insanın elindeki esirini tahkir etmek, sahibine aittir; o müdafaa eder. Madem hakikat budur; kalbim istirahat etti,

¹ وَأَفْوُضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

dedim. O vakiayı olmamış gibi saydım, unuttum. Fakat maatteessüf sonra anlaşıldı ki, Kur'an onu helâl etmemiş.

İkinci hikâye: Şu senede işittim ki, bir hâdisе olmuş. O hâdisenin vukuundan sonra, yalnız icmalen vukuunu işittiğim hâlde, o vakıa ile ciddî alâkadarmışım gibi bir muamele gördüm. Zaten muhabere etmiyordum; etsem de, pek nadir olarak bir mesele-i imaniyeyi bir dostuma yazardım. Hatta dört senede kardeşime bir tek mektup yazdım. Ve ihtilâttan hem ben kendimi menediyordum, hem de ehl-i dünya beni men ediyordu. Yalnız bir iki ahbapla haftada bir defa görüşebiliyordum. Köye gelen misafirler ise, ayda bir-ikisi, bazı bir-iki dakika, bir mesele-i ahirete dair benimle görüşüyordu. Bu gurbet hâlimde,

1. Ben ismi Allah'a havale ediyorum. Şüphesiz ki Allah kullarını hakkıyla görendir. (Mü'min Suresi: 44.)

ahbap: dostlar, sevilenler.
alâkadar: ilgili, münasebetli.
Aziz: çok izzetli, kuvvet ve kudret sahibi olan Allah.
dair: alâkalı, ilgili.
ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.
esir: tutsak.
garip: kimsesiz; gurbette,

kendi memleketinin dışında bulunun.
gurbet: yabancı yerde kalma.
hâdisе: olay.
hakikat: gerçek, doğru.
Hakim: her şeyi bir maksatla uygun yaratan, hikmet sahibi Allah.
havale: bırakma, gönderme; üstüne bırakma.

haysiyet: şeref, itibar.
helâl: din bakımından günah olmayan şey.
hizmetkâr: hizmetçi.
hükmeden: hâkim olan.
icmalen: kısaca, özetle.
ihtilât: karışık görüşme, insanlarla bir arada bulunma.
iman: inanmak, itikat.
istihdam: hizmet ettirme, ça-

ıdırma.
istirahat: dinlenme.
kaza: ilçe.
maatteessüf: üzülerek, ne yazık ki.
men: engelleme, yasaklama.
menfi: sürgün edilmiş.
mesele-i ahiret: ahiretle ilgili mesele.
mesele-i imaniye: imanla ilgili mesele.
muamele: davranış.
muhabere: haberleşme.
müdafaa: savunma.
nadir: seyrek, az.
nev': çeşit, tür.
nezaret: gözetmek, bakmak.
Sahib-i Kur'an: Kur'an'ın sahibi olan Allah.
sıfat: vasıf.
sırf: sadece.
tahkir: hakaret etme, aşağılama.
tahkirat: hakaretler, aşağılamalar.
vakıa: hâdisе, olay.
vilâyet: il.
vuku: olma, meydana gelme.

garip, yalnız, kimsesiz, nafaka için çalışmaya benim gibilere muvafık olmayan bir köyde, her şeyden, herkesten men edildim. Hatta, dört sene evvel, harap olmuş bir camii tamir ettirdim. Memleketimde imamlık ve vaizlik vesikam elimde olduğundan, o camide dört senedir —Allah kabul etsin— imamlık ettiğim hâlde, şu mübarek geçen Ramazan'da mescide gidemedim. Bazen yalnız namazımı kıldım, cemaatle kılınan namazın yirmi beş sevabından ve hayrından mahrum kaldım.

İşte, başıma gelen bu iki hâdiseye karşı, aynen iki sene evvel o memurun bana karşı muamelesine gösterdiğim sabır ve tahammülü gösterdim. İnşallah devam da ettireceğim. Şöyle de düşünüyorum ve diyorum ki:

Eğer ehl-i dünya tarafından başıma gelen şu eziyet, şu sıkıntı, şu tazyik, ayıplı ve kusurlu nefsim için ise, helâl ediyorum. Benim nefsim belki bununla ıslah-ı hâl eder; hem ona kefaretüzzünup olur. Dünya misafirhanesinin safasını çok gördüm; azıcık cefasını görsem, yine şükrederim.

Eğer imana ve Kur'an'a hizmetkârlığım cihetiyle ehl-i dünya beni tazyik ediyorsa, onun müdafaası bana ait değil; onu, Aziz-i Cebbar'a havale ediyorum.

Eğer asılsız ve riyaya sebep ve ihlâsı kıracak bir şöhret-i kâzibeyi kırmak için teveccüh-i ammeyi hakkımda bozmak murat ise, onlara rahmet. Çünkü teveccüh-i ammeye mazhar olmak ve halkların nazarında şöhret kazanmak, benim gibi adamlara zarardır zannederim.

Aziz-i Cebbar: istediğini mutlaka yapabilen, çok izzet sahibi olan Allah.

cefa: eziyet, sıkıntı.

cemaat: bir imama uyup namaz kılan Müslümanlar topluluğu.

cihet: yön.

ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.

evvel: önce.

eziyet: büyük sıkıntı, zahmet.

garip: gurbette kendi memleketinin dışında bulunan.

hâdis: olay.

halk: topluluk, insanlar.

harap: yıkık, viran, yıkılmış.

havale: bırakma, gönderme.

hayır: fayda, sevap, iyilik.

helâl: din bakımından günah olmayan şey.

hizmetkâr: hizmetçi.

ıslah-ı hâl: kendi hâlini ıslah etme, düzeltme.

ihlâs: samimiyet, ibadet ve davranışlarda sadece Allah rızasını gözetme.

imam: Müslüman cemaate namaz kıldırın kişi.

iman: inanmak, itikat.

inşallah: Allah izin verirse.

kefaretüzzünup: günahların kefareti, bağışlanmaya vesile.

kusur: özür, kabahat.

mahrum: yoksun.

mazhar: nail olma, erişme, kavuşma.

memleket: vatan.

men: engelleme, yasaklama.

mescit: ibadet edilecek yer, cami.

misafirhane: geçici bekleme, konaklama yeri.

muamele: davranış.

murat: maksat, ulaşmak istenen şey, kastedilen, istenen.

muvafık: uygun.

mübarek: feyizli, bereketli,

hayırlı.

müdafa: savunma.

nafaka: yiyecek, içecek parası, geçim için gerekli olan şey.

nazar: bakış, düşünce; göz.

nefis: kötü vasıfları, nitelikleri kendisinde toplayan hayırlı işlerden alıkoyan güç, kendisi.

rahmet: esirgeme, şefkat merhamet.

Ramazan: oruç ayı.

riya: iki yüzlülük, gösteriş.

safa: zevk, eğlence.

şöhret: ün, nam.

şöhret-i kâzibe: geçici, yalancı şöhret.

şükür: minnettarlık duyma, teşekkür.

tahammül: zora dayanma, sabretme, katlanma.

tazyik: zorlama, baskı, şiddet.

teveccüh-i amme: herkesin ilgi ve sevgisi.

vaiz: ibadet yerlerinde dinin emir ve yasaklarını anlatarak nasihat eden.

vesika: belge.

zannetme: sanma.

Benimle temas edenler beni bilirler ki, şahsıma karşı hürmet istemiyorum, belki nefret ediyorum. Hatta kıymettar mühim bir dostumu, fazla hürmeti için belki elli defa takdir etmişim.

Eğer beni çürütmek ve efkâr-ı ammeden düşürtmek, iskat ettirmekten muratları, tercümanlık ettiğim hakaik-i imaniye ve Kur'âniyeye ait ise, beyhudedir. Zira Kur'ân yıldızlarına perde çekilmez. Gözünü kapayan yalnız kendi görmez; başkasına gece yapamaz.

DÖRDÜNCÜ NOKTA

Evhamlı bir kaç sualin cevabıdır.

Birincisi: Ehl-i dünya bana der: “Ne ile yaşıyorsun? Çalışmadan nasıl geçiniyorsun? Memleketimizde tembelce oturanları ve başkasının sa’yi ile geçinenleri istemiyorum.”

Elcevap: Ben iktisat ve bereketle yaşıyorum. Rezzak’ımdan başka kimsenin minnetini almıyorum ve almamaya da karar vermişim. Evet, günde yüz para, belki kırk para ile yaşayan bir adam, başkasının minnetini almaz.

Şu meselenin izahını hiç arzu etmiyordum. Belki bir gururu ve bir enaniyeti ihsas eder fikriyle, beyan etmek bana pek nahoştur. Fakat, madem ehl-i dünya evhamlı bir surette soruyorlar; ben de derim ki:

Küçüklüğümden beri halkların malını kabul etmemek (velev zekât dahi olsa), hem maaşı kabul etmemek (yalnız bir iki sene Dârülhikmeti’l-İslâmiyede dostlarımla

arzu: istek, heves.

bereket: Allah’tan gelen bolluk.

beyan: anlatma, açıklama.

beyhude: boşu boşuna.

Dârülhikmeti’l-İslâmiye:

1918-1922 yılları arasında şeyhülislâmlığa bağlı olarak faaliyet gösteren, Bediüzzaman Said Nursi’nin de görev yaptığı İslam Akademisi hüviyetinde ilmi bir kuruluş.

efkâr-ı amme: umuma ait düşünce, kamuoyu.

ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.

enaniyet: kendini beğenme, benlik, gurur.

evham: vehimler, kuşku, kuruntular.

gurur: kibir, kendini yüksek ve değerli tutma hissi.

hakaik-i imaniye ve Kur’âniye: iman ve Kur’ân hakikatleri.

hürmet: riayet, ihtiram.

iskat: düşürme.

ihsas: hissettirme.

iktisat: tutumluluk, tasarruf.

izah: açıklama.

kıymettar: değerli, kıymetli.

memleket: vatan.

mecele: ehemmiyetli konu.

minnet: lütuf, bağış.

murat: maksat, ulaşılacak iş-tenen şey, kastedilen, istenen.

mühim: önemli.

nahoş: hoş gitmeyen, hoş olmayan.

perde: örtü.

Rezzak: bütün yaratılmışların rızasını veren ve ihtiyaçlarını karşılayan Allah.

sa’y: çalışma.

sual: soru.

suret: biçim, tarz, şekil.

tekdîr: uyarma, ikaz, azarlama.

temas etmek: ilişkide ve ilet-şimde bulunmak.

tercüman: tercüme eden; birisinin veya bir şeyin maksadını anlatmaya bir hâli veya bir şeyi ifadeye vasıta olan.

velev: hatta, ola ki.

zekât: Allah için malın belli bir kısmının her yıl zekât verilebilecek kimselere dağıtılması, İslâmın bir şartı.

bereket: Allah'tan gelen bolluk.
Cenab-ı Hak: Allah Hakkın ta kendisi olan şeref ve yücelik sahibi Allah.
çendan: her ne kadar, gerçi.
düstur-i hayat: hayat prensibi.
ehl-i memleket: hemşehri, aynı memlekettten.
erzak: yenilecek, içilecek şeyler, rızıklar.
gurur: kibir, kendini yüksek ve değerli tutma hissi.
hakaret: hakirlik, aşağılama.
hane: ev.
haşiye: dipnot, açıklayıcı not.
hususunda: konusunda.
icbar: zorlama.
idare: az bir şeyle yetinme, yerinde harcama; bir işi yürütme, yönetme, çekip çevirme.
ihanet: arkadan vurma, kötülük etme.
ihsanat: ihsanlar, lütuflar, bağışlar, iyilikler.
ihsas: hissettirme.
ikram-ı İlâhî: Allah'ın ikram ve ihsanı.
izhar: açığa vurma, gösterme.
kâfi: yeterli, yeter.
keramet: lütuf, ihsan, ikram, bağış.
kifayet: yeterlilik, yeterli olma.
kile: 36,5 kg'a denk gelen bir ölçü birimi.
maişet-i dünyeviye: dünyaya ait geçim.
mazhar: nail olma, erişme.
mecbur: bir işi yapmak zorunda kalmış.
memnu: menedilmiş, yasaklanmış.
minnet: insanın yapılan bir iyilik karşısında kendisini borçlu hissetmesi.
mübarek: feyizli, bereketli, hayırlı.
müftehirâne: gururla, iftihar ederek.
müstahak: hak etmiş, lâyık.
mütebaki: geri kalan kısım.
ne çare: çaresiz.

icbarıyla kabul etmeye mecbur oldum ve o parayı da manen millete iade ettik), hem maişet-i dünyeviye için minnet altına girmemek, bütün ömrümde bir düstur-i hayatımdır. Ehl-i memleketim ve başka yerlerde beni tanıyanlar bunu biliyorlar. Bu beş seneki nefyimde, çok dostlar bana hediyelerini kabul ettirmek için çok çalıştılar; kabul etmedim.

“Öyle ise, nasıl idare edersin?” denilse, derim:

Bereket ve ikram-ı İlâhî ile yaşıyorum. Nefsim çendan her hakarete, her ihanete müstahak ise de, fakat Kur'ân hizmetinin kerameti olarak, erzak hususunda ikram-ı İlâhî olan berekete mazhar oluyorum. ¹ **وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ**

sırrıyla, Cenab-ı Hakkın bana ettiği ihsanatı yâd edip, bir şükr-i manevî nev'inde birkaç numunesini söyleyeceğim. Bir şükr-i manevî olmakla beraber, korkuyorum ki, bir riya ve gururu ihsas ederek o mübarek bereket kesilsin. Çünkü müftehirâne gizli bereketi izhar etmek, kesilmesi-ne sebep olur. Fakat, ne çare, söylemeye mecbur oldum.

İşte birisi: Şu altı aydır otuz altı ekmekten ibaret bir kile buğday bana kâfi geldi; daha var, bitmemiş. Ne miktar kifayet **(HAŞİYE)** edecek, bilmiyorum.

İkincisi: Şu mübarek Ramazan'da, yalnız iki haneden bana yemek geldi; ikisi de beni hasta etti. Anladım ki, başkasının yemeğini yemekten memnuum. Mütebakisi, bütün Ramazan'da benim idareme bakan mübarek bir

HAŞİYE: Bir sene devam etti.

1. Rabbinin nimetini şükranla al. (Duha Suresi: 11.)

nefis: kötü vasıfları, nitelikleri kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.
nefiy: sürgün etme.
nev': çeşit, tür.
nimet: lütuf, ihsan, insana faydalı olan her şey.
numune: örnek, misal.
Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı terbiye eden Allah.
Ramazan: oruç ayı.

riya: gösteriş.
şükran: teşekkür etme, minnettarlık.
şükr-i manevî: manevî şükür.
yâd: anma.

hanenin ve sadık bir arkadaşım olan o hane sahibi Abdullah Çavuşun ihbarı ve şahadetiyle, üç ekmek, bir kıyye (kilo demek) pirinç bana kâfi gelmiştir. Hatta o pirinç, on beş gün Ramazan'dan sonra bitmiştir.

Üçüncüsü: Dağda, üç ay, bana ve misafirlerime bir kıyye tereyağı, her gün ekmekle beraber yemek şartıyla, kâfi geldi. Hatta Süleyman isminde mübarek bir misafirim vardı. Benim ekmeğim de ve onun ekmeği de bitiyordu. Çarşamba günü idi. Dedim ona:

“Git, ekmek getir.” İki saat, her tarafımızda kimse yok ki, oradan ekmek alınsın.

“Cuma gecesi senin yanında bu dağda beraber dua etmek arzu ediyorum” dedi.

Ben de dedim: ¹“تَوَكَّلْنَا عَلَى اللَّهِ ; kal.”

Sonra hiç münasebeti olmadığı hâlde ve bir bahane yokken, ikimiz yürüye yürüye bir dağın tepesine çıktık. İbrikte bir parça su vardı. Bir parça şeker ile çayımız vardı. Dedim:

“Kardeşim, bir parça çay yap.”

O ona başladı; ben de derin bir dereye bakar bir katran ağacı altında oturdum. Müteessifâne şöyle düşündüm ki: “Küflenmiş bir parça ekmeğimiz var; bu akşam ancak ikimize yeter. İki gün nasıl yapacağız ve bu safi kalp adama ne diyeceğim?” diye düşünmede iken, birden bire başım çevrilir gibi başımı çevirdim. Gördüm ki, koca bir ekmek, katran ağacının üstünde, dalları içinde bize bakıyor.

---

1. Allah'a tevekkül ettik.

arzu: istek, heves.

bahane: sebep.

hane: ev.

ibrik: su testisi, kabi.

ihbar: haber verme, bildirme.

kâfi: yeterli, yeter.

kıyye: okka, 1283 grama kar-

şılık gelen ağırlık ölçüsü.

mübarek: feyizli, bereketli, hayırlı.

münasebet: yer, alâka.

müteessifâne: eseflenerek,

üzülerek.

Ramazan: oruç ayı.

sadık: dostluğu ve bağlılığı iç-

ten olan, doğru.

safi: saf, temiz.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

tevekkül: Allah'a dayanma ve güvenme gücünün yetmediği yerde Allah'tan bekleme.

Dedim: “Süleyman, müjde! Cenab-ı Hak bize rızık verdi.”

O ekmeği aldık; bakıyoruz ki, kuşlar ve hayvanat-ı vahşiye, hiçbirli ilişmemiş. Yirmi otuz gündür hiçbir insan o tepeye çıkmamıştı. O ekmek ikimize iki gün kâfi geldi. Biz yerken, bitmek üzere iken, dört sene sadık bir sıddıkım olan müstakim Süleyman, ekmekle aşağıdan çıkageldi.

Dördüncüsü: Şu üstümdeki sakoyu, yedi sene evvel eski olarak almıştım. Beş senedir elbise, çamaşır, pabuç, çorap için dört buçuk lira ile idare ettim. Bereket, iktisat ve rahmet-i İlâhiye bana kâfi geldi.

İşte, şu numuneler gibi çok şeyler var ve bereket-i İlâhiyenin çok cihetleri var. Bu köy halkı çoğunu bilirler. Fakat sakın bunları fahir için zikrediyorum zannetmeyiniz; belki mecbur oldum. Hem benim için iyiliğe bir medar olduğunu düşünmeyiniz. Bu bereketler, ya yanıma gelen halis dostlarıma ihsandır; veya hizmet-i Kur’âniyye bir ikramdır; veya iktisadın bereketli bir menfaatidir; veyahut “Yâ Rahîm, yâ Rahîm” ile zikreden ve yanımda bulunan dört kedinin rızıklarıdır ki, bereket suretinde gelir, ben de ondan istifade ederim. Evet, hazin mırmırlarını dikkatle dinlesen, “Yâ Rahîm, yâ Rahîm” çektiklerini anlarsın.

Kedi bahsi geldi, tavuğu hatıra getirdi. Bir tavuğum var. Şu kışta yumurta makinesi gibi, pek az fasıla ile her gün rahmet hazinesinden bana bir yumurta getiriyordu.

bahis: konu.

bereket: Allah’tan gelen bolluk.

bereket-i İlâhiye: Allah’tan gelen ihsan, bolluk.

Cenab-ı Hak: Allah, Hakın ta kendisi olan şeref ve yücelik sahibi Allah.

cihet: yön.

evvel: önce.

fahir: övünme.

fasıla: aralık, ara.

halis: temiz, samimî.

hatır: zihin.

hayvanat-ı vahşiye: vahşi olan hayvanlar.

hazin: hüznülü.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hizmet-i Kur’âniyye: Kur’ân hizmeti.

idare: tutum, yerinde harcaması.

ihsan: ikram etme, lütuf, bağış.

ikram: bağış, ihsan.

iktisat: tutumluluk, tasarruf.

istifade: faydalanma.

kâfi: yeterli, yeter.

mecbur: bir işi yapmak zorunda kalmış.

medar: vesile, sebep.

menfaat: fayda, yarar.

müjde: sevindirici haber.

müstakim: istikametli, doğru.

numune: örnek, misal.

pabuç: ökçesiz ayakkabı.

Rahîm: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

rahmet: Allah’ın kullarını esirgemesi, onlara maddî ve ma-

nevî nimetler vermesi.

rahmet-i İlâhiye: Allah’ın sonsuz rahmeti, ilâhî rahmet.

rızık: yiyecek, içecek şey.

sadık: dostluğu ve bağlılığı içten olan, doğru.

sako: üste giyilen erkek elbisesi, pardösü, palto.

siddık: çok doğru, çok bağlı.

suret: biçim, tarz.

zannetme: sanma.

zikir: Allah’ı anma.

zikretmek: söylemek, anmak.

Hem bir gün iki yumurta getirdi; ben de hayrette kaldım. Dostlarımdan sordum, “Böyle olur mu?” dedim. Dediler: “Belki bir ihsan-ı İlâhîdir.” Hem şu tavuğun yazın çıkar-
dığı küçük bir yavrusu vardı. Ramazan-ı Şerif’in başında yumurtaya başladı, ta kırk gün devam etti. Hem küçük, hem kışta, hem Ramazan’da bu mübarek hâli bir ikram-ı Rabbanî olduğuna, ne benim ve ne de bana hizmet edenlerin şüphemiz kalmadı. Hem ne vakit annesi kesti, hemen o başladı, beni yumurtasız bırakmadı.

İkinci vehimli sual: Ehl-i dünya diyorlar ki: “Sana nasıl emniyet edeceğiz ki, sen dünyamıza karışmayacak-sın? Seni serbest bıraksak, belki dünyamıza karışırsın. Hem nasıl bileceğiz ki, sen kurnazlık yapmıyorsun? Ken-dini târik-i dünya gösterip, halkın malını zahiren almaz, gizli alır bir kurnazlık olmadığını nasıl bileceğiz?”

Elcevap: Yirmi sene evvelki Divan-ı Harb-i Örfide ve Hürriyetten daha evvel zamanda çoklara malûm hâl ve vaziyetim ve İki Mekteb-i Musibetin Şahadetnamesi na-mında o zaman Divan-ı Harpteki müdafaatım kat’î gös-terir ki, değil kurnazlık, belki edna bir hileye tenezzül et-mez bir tarzda hayat geçirmişim. Eğer hile olsaydı, bu beş sene zarfında sizlere temellukkârâne bir müracaat edilecekti. Hileli adam kendini sevdire, kendini çekmez; iğfal ve aldatmaya daima çalışır. Hâlbuki, bana karşı en mühim hücumlara ve tenkitlere mukabil, tezellüle tenez-zül etmedim. ¹ تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ deyip, ehl-i dünyaya arka-

mı çevirdim.

1. Allah’a tevekkül ettim.

Divan-ı Harp: askeri mahke-me.
Divan-ı Harb-i Örfi: Ittihat ve Terakki hükümeti zamanında kurulan ve oldukça sert ka-rarlar alan sıkıyönetim mah-kemesi.
edna: en basit, en küçük.
ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.

emniyet: emniyet, güvenlik, güvenme.
evvel: önce.
evvelki: önceki.
hâlbuki: oysa ki.
hücum: saldırı.
hürriyet: 1908 de II. Meşruti-yetin ilânı ile birlikte gerçek-leşen yeni sistemin halk ara-sındaki adı.
iğfal: yanıltma, aldatma, kan-

dırma.
ihsan-ı İlâhî: Allah’ın ihsanı, ikramı, bağışı.
ikram-ı Rabbanî: Rabbimizin ikramı, ihsanı, bağışı.
kat’î: kesin.
malûm: bilinen, belli.
mukabil: karşılık, karşı.
mübarek: feyizli, bereketli, hayırlı.
müdafaat: savunmalar.

mühim: önemli.
müracaat: başvurma, başvuru.
Ramazan: oruç ayı.
Ramazan-ı Şerif: mübarek şeref-li Ramazan ayı.
sual: soru.
târik-i dünya: dünyayı terk eden.
temellukkârâne: dalkavukluk yaparak, yaltaklanarak.
tenezzül: inme, düşme, alçalma.
tenkit: eleştiri.
tevekkül: Allah’a dayanma ve güvenme, gücünün yetmediği yerde Allah’tan bekleme.
tezellül: alçalma, kendini küçük düşünme.
vaziyet: durum.
vehim: yanlış ve esassız düşünce, kuruntu, kuşku.
zahiren: görünüşte.
zarfında: süresinde, içinde.

Hem de ahireti bilen ve dünyanın hakikatini keşfeden, akli varsa pişman olmaz, yeniden dünyaya dönüp uğraşmaz. Elli seneden sonra, alâkasız, tek başıyla bir adam, hayat-ı ebediyesini dünyanın bir iki sene gevezeliğine, şarlatanlığına feda etmez. Feda etse kurnaz olmaz, belki ebleh bir divane olur. Ebleh bir divanenin elinden ne gelir ki onun ile uğraşsın?

Amma zahiren tarik-i dünya bâtinen talib-i dünya şüphesi ise: ¹ وَمَا أَرَبِيُّ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالشُّوْءِ sırıncı, ben nefsimi tebrîe etmiyorum. Nefsim her fenalığı ister. Fakat şu fânî dünyada, şu muvakkat misafirhanede, ihtiyarlık zamanında, kısa bir ömürde, az bir lezzet için, ebedî, daimî hayatını ve saadet-i ebediyesini berbat etmek, ehl-i aklın kârı değil. Ehl-i aklın ve zîşuurun kârı olmadığından, nefs-i emmarem ister istemez akla tâbi olmuştur.

Üçüncü vehimli sual: Ehl-i dünya diyorlar ki: “Sen bizi sever misin? Beğeniyor musun? Eğer seversen, neden bize küsüp karışmıyorsun? Eğer beğenmiyorsan, bize muarızsın; biz muarızlarımızı ezeriz.”

Elcevap: Ben değil sizi, belki dünyanızı sevseydim, dünyadan çekilmezdim. Ne sizi ve ne de dünyanızı beğenmiyorum. Fakat karışmıyorum. Çünkü, ben başka maksattayım; başka noktalar benim kalbimi doldurmuş, başka şeyleri düşünmeye kalbimde yer bırakmamış. Sizin vazifeniz ele bakmaktır, kalbe bakmak değil. Çünkü idarenizi, asayişinizi istiyorsunuz. El karışmadığı vakit, ne hakkınız var ki, hiç lâıyk olmadığınız hâlde “Kalp de bizi sevsin” demeye?

ahiret: kıyametten sonra kurulacak olan âlem, öteki dünya.

alâka: ilgi.

asayiş: huzur, emniyet, düzen, güvenlik.

bâtinen: iç yüzünde.

divane: deli.

ebedî: sonsuz, süreklî.

ebleh: pek akılsız, ahmak.

ehl-i akıl: akıl sahipleri.

ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.

fânî: ölümlü, geçici.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

fenalık: kötülük.

hakikat: gerçek, mahiyet, esas, asıl.

hayat-ı ebediye: ebedî ve sonsuz hayat.

idare: yönetim, yürütme.

keşfetme: bulma, meydana çı-

karma.

lâyık: yakışır, uygun.

maksat: gaye, amaç.

misafirhane: geçici bekleme ve konaklama yeri.

muarız: karşı çıkan, muhalif.

muvakkat: geçici.

nefis: kötü vasıfları, nitelikleri kendisinde toplayan, kötülüğe sevk eden hayırlı işlerden alıkoyan güç.

nefs-i emmare: insanı daima

kötülüğe, yasak zevk ve isteklere teşvik eden güç, nefis.

saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk.

sevk: sürme.

sual: soru.

şarlatan: yalancı, hayâsız, aldatıcı.

tâbi: uyan, itaat eden.

talib-i dünya: dünyayı iste-

yen.

târik-i dünya: dünyayı terk eden.

tebrîe: temize çıkarma.

vazife: görev, iş.

vehim: yanlış ve esassız düşünce, kuşku, kuruntu.

zahiren: görünüşte.

zîşuur: şuur sahibi, şuurlu, bilinçli.

1. Ben nefsimi temize çıkarmam. Çünkü nefis daima kötülüğe sevk eder. (Yusuf Suresi: 53.)

Kalbe karışsanız: Evet, ben nasıl bu kış içinde baharı temenni ediyorum ve arzu ediyorum; fakat irade edemiyorum, getirmeye teşebbüs edemiyorum. Öyle de, hâl-i âlemin salâhını temenni ediyorum, dua ediyorum ve ehl-i dünyanın ıslahını arzu ediyorum. Fakat irade edemiyorum; çünkü elimden gelmiyor. Bilfiil teşebbüs edemiyorum; çünkü ne vazifemdir, ne de iktidarım var.

Dördüncü şüpheli sual: Ehl-i dünya diyorlar ki: “O kadar belâlar gördük ki, kimseye emniyetimiz kalmadı. Sana nasıl emin olabiliriz ki, fırsat senin eline geçse, arzu ettiğin gibi karışmazsın?”

Elcevap: Evvelki noktalar size emniyet vermekle beraber, memleketimde, talebe ve akrabam içinde, beni dinleyenlerin ortasında, heyecanlı hâdiseler içinde dünyanı karışmadığım hâlde, diyar-ı gurbette ve yalnız, tek başıyla, garip, zayıf, âciz, bütün kuvvetiyle ahirete müteveccih, ihtilâttan, muhabereden kesilmiş, iman ve ahiret münasebetiyle uzaktan uzağa yalnız bazı ehl-i ahireti dost bulan ve başka herkese yabanî ve herkes de ona yabanî nazarıyla bakan bir insan, semeresiz, tehlikeli dünyanıza karışsa, muzaaf bir divane olmak gerektir.

BEŞİNCİ NOKTA

Beş küçük meseleye dairdir.

Birincisi

Ehl-i dünya bana diyorlar ki: “Bizim usul-i medeniyetimizi, tarz-ı hayatımızı ve suret-i telebbüsümüzü ne için sen kendine tatbik etmiyorsun? Demek bize muarızsın?”

âciz: güçsüz.

ahiret: kıyametten sonra kurulacak olan âlem, öteki dünya.

arzu: istek, heves.

belâ: musibet, sıkıntı.

bilfiil: kendi çalışması ile, fiilen, uygulamada.

dair: alakalı, ait, ilgili.

divane: deli.

diyar-ı gurbet: gurbet diyarı, yurdu.

ehl-i ahiret: ahiretini düşünen, ahiretini esas tutan.

ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.

emin olma: güvenme.

emniyet: emin, güven.

evvel: önce.

garip: gurbette kendi memleketinin dışında bulunan.

hâdis: olay.

hâl-i âlem: dünyanın vaziyeti, durumu.

ıslah: iyileştirme, düzeltme.

ihtilât: karışıp görüşme, insanlarla bir arada bulunma.

iktidar: güç yetme.

iman: inanmak, itikat.

irade: dileme, seçme, karar yerine getirme gücü.

memleket: vatan.

mesele: ehemmiyetli iş, konu.

muarız: karşı çıkan, muhalif.

muhabere: haberleşme.

muzaaf: kat kat, katmerli.

münasebet: alâka, bağlantı, ilişki.

müteveccih: yönelen.

nazar: bakış, göz.

salâh: düzelme, iyileşme.

semere: netice, meyve.

sual: soru.

suret-i telebbüs: giyinme tarzı.

şüph: kuşku.

talebe: öğrenci.

tarz-ı hayat: hayat tarzı.

tatbik: uygulama.

temenni: bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme.

teşebbüs: harekete geçme, girişme, girişim.

usul-i medeniyet: medeniyetin usulü, yöntemi, prensibi.

vazife: görev, iş.

zaif: zayıf.

Ben de derim: Hey Efendiler! Ne hakla bana usul-i medeniyetinizi teklif ediyorsunuz? Hâlbuki siz, beni hukuk-ı medeniyetten ıskat etmiş gibi, haksız olarak beş sene bir köyde muhabereden ve ihtilâttan memnu bir tarzda ikamet ettirdiniz. Her menfiyi şehirlerde dost ve akrabasıyla beraber bıraktınız ve sonra vesika verdiğiniz hâlde, sebepsiz beni tecrit edip, bir iki tane müstesna, hiçbir hemşehri ile görüştürmediniz. Demek beni efrad-ı milletten ve raiyetten saymıyorsunuz. Nasıl kanun-i medeniyetinizin bana tatbikini teklif ediyorsunuz? Dünyayı bana zindan ettiniz. Zindanda olan bir adama böyle şeyler teklif edilmez. Siz bana dünya kapısını kapadınız. Ben de ahiret kapısını çaldım; rahmet-i İlâhiye açtı. Ahiret kapısında bulunan bir adama, dünyanın karma karışık usul ve âdâtı ona nasıl teklif edilir? Ne vakit beni serbest bırakıp, memleketime iade edip hukukumunu verdiniz; o vakit usulünüzün tatbikini isteyebilirsiniz.

İkinci Mesele

Ehl-i dünya diyorlar ki: “Bize ahkâm-ı diniyeyi ve hakaik-ı İslâmiyeyi talim edecek resmî bir dairemiz var. Sen ne salâhiyetle neşriyat-ı diniye yapıyorsun? Sen madem nefye mahkûmsun; bu işlere karışmaya hakkın yok.”

Elcevap: Hak ve hakikat inhisar altına alınmaz. İman ve Kur’ân nasıl inhisar altına alınabilir? Siz dünyanın usulünü, kanununu inhisar altına alabilirsiniz. Fakat hakaik-ı imaniye ve esasat-ı Kur’âniye, resmî bir şekilde ve ücret mukabilinde, dünya muamelâtı suretine sokulmaz. Belki bir mevhibe-i İlâhiye olan o esrar, halis bir

âdât: âdetler, görenekler, alışkanlıklar.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

ahkâm-ı diniye: dine ait hükümler, esaslar.

efrad-ı millet: milletin fertleri, vatandaşlar.

ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.

esasat-ı Kur’âniye: Kur’ân esasları.

esrar: sırlar.

hak: doğru

hakaik-ı imaniye: iman hakikatleri.

hakaik-ı İslâmiye: İslâmiyetin hakikatleri, gerçekleri.

hakikat: gerçek, doğru.

hâlbuki: oysa ki.

halis: temiz, samimi, içten.

hemşehri: aynı şehirden olan.

hukuk-ı medeniyet: medenî haklar, temel hak ve hürriyetler.

ıskat: düşürme.

iade: geri gönderme.

ihtilât: karışıp görüşme, insanlarla bir arada bulunma.

ikamet: oturma, bir yerde kalma.

iman: inanmak, itikat.

inhisar altına almak: yalnız bir şeye ait kılmak, tekeline almak.

inhisar: tekel, yalnız bir şeye ait kılma.

kanun-ı medeniyet: medeniyet kanunu, kuralı.

Kur’ân: Allah tarafından vahiy

yoıyla Hz. Muhammed’e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

mahkûm: hükümlü.

memleket: vatan.

memnu: yasaklanmış.

menfi: sürgün edilmiş.

mesele: ehemmiyetli iş, konu.

mevhibe-i İlâhiye: Cenab-ı Hakkın ihsan ve hediyesi.

muamelât: muameleler, işlemler, davranışlar.

muhabere: haberleşme.

mukabil: karşılık.

müstesna: hariç, dışında.

nefiy: sürgün, bir yerde ikamete mecbur etme.

neşriyat-ı diniye: dinî yayıncılık.

rahmet-i İlâhiye: Allah’ın sonsuz rahmeti.

raiyet: halk, vatandaşlar.

resmî: devlet adına olan.

salâhiyet: yetki.

suret: biçim, şekil.

talim: öğretme, yetiştirme.

tarz: şekil, biçim.

tatbik: uygulama.

tecrit: yalnız başına bırakma, soyutlama.

teklif: birinden eziyetli, zahmetli fakat diğeri hakkında yararlı bir iş isteme; yapılmasını ve kabulünü isteme.

usul: esaslar, yöntem, metot, kural.

usul-i medeniyet: medeniyetin usulü, yöntemi, prensibi.

vesika: belge, izin kâğıdı.

zindan: hapishane.

niyetle ve dünyadan ve huzuzat-ı nefsanîyeden tecerrüt etmek vesilesiyle o feyizler gelebilir.

Hem de sizin o resmî daireniz dahi, memlekette iken beni vaiz kabul etti, tayin etti. Ben o vaizliği kabul ettim, fakat maaşını terk ettim. Elimde vesikam var. Vaizlik, imamlik vesikasıyla her yerde amel edebilirim. Çünkü benim nefyim haksız olmuştur. Hem menfiler madem iade edildi; eski vesikalarımın hükmü bâkîdir.

Saniyen: Yazdığım hakaik-ı imaniyeyi doğrudan doğruya nefsim'e hitap etmişim. Herkesi davet etmiyorum; belki ruhları muhtaç ve kalpleri yaralı olanlar, o edviye-i Kur'âniyeyi arayıp buluyorlar. Yalnız, medar-ı maişetimi için, yeni huruf çıkmadan evvel, haşre dair bir risalemi tabettirdim. Bunu da, bana karşı insafsız eski vali, o risaleyi tetkik edip, tenkit edecek bir cihet bulamadığı için ilîşemedi.

Üçüncü Mesele

Benim bazı dostlarım, ehl-i dünya bana şüpheli baktıkları için, ehl-i dünyaya hoş görünmek için benden zahirî teberri ediyorlar, belki tenkit ediyorlar. Hâlbuki, kurnaz ehl-i dünya, bunların teberrisini ve bana karşı içtinaplarını, o ehl-i dünyaya sadakate değil, belki bir nevi riyaya, vicdansızlığa hamledip, o dostlarıma karşı fena nazarla bakıyorlar.

Ben de derim: Ey ahiret dostlarım! Benim Kur'an'a hizmetkârlığımdan teberri edip kaçmayınız. Çünkü, inşaallah, benden size zarar gelmez. Eğer faraza musibet

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
amel etmek: çalışmak, iş görmek.
bâki: ebedî, sürekli, kalıcı.
cihet: yön.
dair: alâkalı, ilgili.
davet: çağırma.
edviye-i Kur'âniye: Kur'an'ın devaları, ilâcları.
ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.

faraza: farz edilsin, varsayıl-sın.
fena: kötü.
feyiz: bereket, bolluk.
hakaik-ı imaniye: iman hakikatleri.
hâlbuki: oysa ki.
hamletme: yüklenme, yorulma.
haşir: Allah'ın, ölüleri diriltip mahşere çıkarması, dirilme, ikinci diriliş.
hitap: söz söyleme, konuşma.

hizmetkâr: hizmetçi.
huruf: harfler.
huzuzat-ı nefsanîye: nefsin hoşuna giden zevk ve hazlar.
hüküm: yürürlük.
iade: geri verme.
ichtinap: çekinme, kaçınma.
ilîşmek: müdahale etmek, karışmak.
imam: Müslüman cemaate namaz kıldırın kişi.
insafsız: merhametsiz.
inşaallah: Allah'ın izniyle.
kurnaz: açığöz, uyanık, baş-

kalarını kandırabilen kimse.
medar-ı maişet: geçim kaynağı.
memleket: vatan.
menfi: sürgün edilmiş.
mesele: ehemmiyetli iş, konu.
muhtaç: ihtiyacı olan.
musibet: felâket, belâ.
nazar: bakış, göz.
nefis: kişinin kendisi.
nefiy: sürgün, bir yerde ikamete mecbur bırakılma.
nevi: çeşit, tür.
niyet: kalbin bir şeye karar vermesi.
resmî daire: devlet dairesi, kamu kuruluşu.
risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap.
riya: iki yüzlülük.
sadakat: içten bağlılık.
saniyen: ikinci olarak.
tab: basma.
tayin: görevlendirme.
teberri: uzaklaşma.
tecerrüt: soyutlanma, sıyrılma.
tenkit: eleştiri; eleştirme.
tetkik: inceleme, araştırma.
vaiz: dini meseleler üzerinde öğüt vererek irşat eden ibadet yerlerinde dinin emir ve yasaklarını anlatarak nasihat eden.
vesika: belge.
vesile: vasıta, sebep.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen manevî bir his.
zahiren: görünüşte.

gelse veya bana zulmedilse, siz benden teberri ile kurtulamazsınız. O hâl ile, musibete ve tokada daha ziyade istihkak kesb edersiniz. Hem ne var ki evhama düşüyorsunuz?

Dördüncü Mesele

Şu nefiy zamanında görüyorum ki, hodfûrûş ve siyaset bataklığına düşmüş bazı insanlar, bana tarafgirâne, rakîbâne bir nazarla bakıyorlar. Güya ben de onlar gibi dünya cereyanlarıyla alâkadamım!

Hey, efendiler! Ben imanın cereyanındayım. Karşımda imansızlık cereyanı var. Başka cereyanlarla alâkam yok. O adamlardan ücret mukabilinde iş görenler, belki kendini bir derece mazur görüyor. Fakat ücretsiz, hamiyet namına bana karşı tarafgirâne, rakîbâne vaziyet almak ve ilişmek ve eziyet etmek, gayet fena bir hatadır. Çünkü, sabıkan ispat edildiği gibi, siyaset-i dünya ile hiç alâkadar değilim. Yalnız, bütün vaktimi ve hayatımı hakaik-ı imaniye ve Kur'âniyeye hasr ve vakfetmişim. Madem böyledir; bana eziyet verip rakîbâne ilişen adam düşünsün ki, o muamelesi zındıka ve imansızlık namına imana ilişmek hükmüne geçer.

Beşinci Mesele

Dünya madem fânîdir. Hem madem ömür kısadır. Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çoktur. Hem madem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır. Hem madem dünya sahipsiz değil. Hem madem şu misafirhane-i dünyanın gayet Hakîm ve Kerîm bir Müdebbir'i var.

alâka: ilişki, bağ.
alâkadar: alâkalı, ilgili.
cereyan: akım, hareket.
efendi: saygın, muhterem.
evham: vehimler, zanlar, kuruntular.
eziyet: büyük sıkıntı.
fânî: geçici, ölümlü.
fena: kötü.
gayet: son derece, çok.
güya: sözde.
hakaik-ı imaniye ve Kur'âniye: iman hakikatleri.
Hakîm: her şeyi bir maksatla, bir amaca yönelik hikmetle yapan Allah.
hamiyet: din, vatan, gibi mukaddes değerleri ve kendi aile ve yakınlarını koruma duygusu ve gayret.
hasr: bir şeye ait kılma.
hayat-ı ebediye: ebedî ve sonsuz hayat.
hey: ey.
hodfûrûş: kendini beğenen.

hükmüne: yerine, değerine.
ilişmek: müdahale etmek, karışmak.
iman: inanmak, itikat.
imansızlık: dinsizlik.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istihkak: hak etme.
Kerîm: ikram ve ihsanı bol olan Allah.
kesb: kazanma.
lüzumlu: gerekli.
mazur: özür, mazeretli.
mesele: ehemmiyetli iş, konu.

nu.
misafirhane-i dünya: dünya misafirhanesi.
muamele: davranış.
mukabil: karşılık.
musibet: felâket, belâ.
Müdebbir: her şeyi önceden ayarlayan idare eden, çekip çeviren Allah.
nazar: bakış, göz.
nefiy: sürgün, bir yerde ikamete mecbur edilme.
rakîbâne: rakipçe, rekabet edercesine.
sabıkan: bundan önce, daha önceden.
siyaset: politika, devleti idare etme sanatı.
siyaset-i dünya: dünya siyaseti.
tarafgirâne: taraf tutarcasına.
teberri: uzaklaşma.
vakfetmek: bağışlamak.
vazife: görev, iş.
vaziyet: durum.
zındıka: dinsizlik.
ziyade: fazla, çok.
zulüm: haksızlık, eziyet.

Hem madem ne iyilik ve ne fenalık cezasız kalmayacaktır. Hem madem ¹ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا¹ sırrınca teklif-i mâlâyutak yoktur. Hem madem zararsız yol, zararlı yola müreccaktır. Hem madem dünyevî dostlar ve rütbelere kabir kapısına kadardır. Elbette, en bahtiyar odur ki, dünya için ahireti unutmasın, ahiretini dünyaya feda etmesin, hayat-ı ebediyesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın, malâyani şeylerle ömrünü telef etmesin, kendini misafir telâkki edip misafirhane sahibinin emirlerine göre hareket etsin, selâmetle kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye girsin. (HAŞİYE)

HAŞİYE: Bu *madem*'ler içindir ki, şahsıma karşı olan zulümlere, sıkıntılara aldırmaıyorum ve ehemmiyet vermiyorum. “Meraka değmiyorum” diyorum ve dünyaya karışmıyorum.

1. Allah bir kimseye gücünün yettiğinden başka sorumluluk yüklemmez. (Bakara Suresi: 286.)

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
bahtiyar: bahtlı, mes'ut, tâli'li.
dünyevi: dünya ile ilgili, dünyadaki.
ehemmiyet: önem.
elbette: şüphesiz, her hâlde.
feda: gözden çıkarma, uğru-na verme.

fenalık: kötülük.
haşiye: dipnot, açıklayıcı yazı.
hayat-ı dünyeviye: dünya hayatı.
hayat-ı ebediye: ebedî ve sonsuz hayat.
kabir: mezar.
malâyani: manasız, boş şey.
misafir: konuk.
misafirhane: misafirlerin kaldığı ev.

müreccah: tercih edilen.
rütbe: mertebe.
saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk.
selâmet: salimlik, güven, esenlik.
teklif-i mâlâyutak: kişinin yapamayacağı, gücünün yetmeyeceği bir şeyi ona teklif etme, yükleme.
telâkki: kabul etme.

telef: yok etme, harcama.
zulüm: haksızlık, eziyet, kötülük.

* On Altıncı Mektubun Zeyli, Barla'da 1931'de Türkçe olarak telif edilmiştir.

On Altıncı Mektubun Zeyli

بِسْمِهِ ۞ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ۝¹ ²

Ehl-i dünya, sebepsiz, benim gibi âciz, garip bir adamdan tevehhüm edip, binler adam kuvvetinde tahayyül ederek beni çok kayıtlar altına almışlar. Barla'nın bir mahallesi olan Bedre'de ve Barla'nın bir dağında bir iki gece kalmaklığıma müsaade etmemişler. İştittim ki, diyorlar: "Said elli bin nefer kuvvetindedir; onun için serbest bırakmıyoruz."

Ben de derim ki: Ey bedbaht ehl-i dünya! Bütün kuvvetinizle dünyaya çalıştığınız hâlde, neden dünyanın işini dahi bilmiyorsunuz, divane gibi hükmediyorsunuz? Eğer korkunuz şahısmıdan ise, elli bin nefer değil, belki bir nefer elli defa benden ziyade işler görebilir. Yani, odamın kapısında durup, bana "Çıkmayacaksın" diyebilir.

Eğer korkunuz mesleğimden ve Kur'ân'a ait dellâllı-ğımdan ve kuvve-i maneviye-i imaniyeden ise, elli bin nefer değil, yanlırsınız, meslek itibarıyla elli milyon kuvvetindeyim, haberiniz olsun! Çünkü, Kur'ân-ı Hakîm'in kuvvetiyle, sizin dinsizleriniz dahil olduğu hâlde bütün Avrupa'ya meydan okuyorum. Bütün neşrettiğim envar-ı imaniye ile, onların fûnun-i müspete ve tabiat

1. Allah'ın adıyla.

2. Hiç birşey yoktur ki Onu övüp Onu tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)

âciz: güçsüz.
bedbaht: bahtsız, zavallı.
dellâl: ilân edici, hakka davet eden.
divane: deli.
ehl-i dünya: sadece dünya haya-

tı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.
envar-ı imaniye: iman nurları.
fûnun-i müspet: pozitif ilimler, ispata dayalı fen ilimleri; maddî ilimler.
garip: zavallı.
hükmetmek: karar vermek.
itibarıyla: yönüyle, değeriyle.

kuvve-i maneviye-i imaniye: imandan kaynaklanan manevî kuvvet.
meslek: tutulan yol, gidiş, usul.
müsaade: izin.
nefer: asker, er; fert, kişi.
neşir: dağıtma, yayma.
tabiat: Allah'ın kâinata koyduğu kâinatın düzenini de-

vam ettiren tüm kanunlar.
tahayyül: hayal etme.
tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma.
tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma, gerçekte olmayanı var kabul etme.
zeyil: ek, ilâve.
ziyade: fazla.

dedikleri muhkem kal'alarını zirüzeber etmişim. Onların en büyük dinsiz feylesoflarını hayvandan aşağı düşürmüşüm. Dinsizleriniz dahi içinde bulunan bütün Avrupa toplansa, Allah'ın tevfiğiyle, beni o mesleğimin bir meselesinden geri çeviremezler, inşaallah mağlûp edemezler.

Madem böyledir; ben sizin dünyanıza karışmıyorum, siz de benim ahiretime karışmayınız. Karışsanız da beyhudedir.

*Takdir-i Hudâ, kuvve-i bâzû ile dönmez,
Bir şem'a ki, Mevlâ yaka, üflemekle sönmez!*

Benim hakkımda, müstesna bir surette, pek ziyade ehl-i dünya tevehhüm edip, âdeta korkuyorlar. Bende bulunmayan ve bulunsa dahi siyasî bir kusur teşkil etmeyen ve ittihama medar olmayan şeyhlik, büyüklük, hanedan, aşiret sahibi, nüfuzlu, etbai çok, hemşehrileriyle görüşmek, dünya ahvaliyle alâkadar olmak, hatta siyasete girmek, hatta muhalif olmak gibi, bende bulunmayan emirleri tahayyül ederek evhama düşmüşler. Hatta hâpiste ve hariçteki, yani kendilerince kabil-i af olmayanların dahi aflatrını müzakere ettikleri sırada, beni âdeta her şeyden menettiller.

Fena ve fânî bir adamın, güzel ve bâkî şöyle bir sözü var:

*Zulmün topu var, güllesi var, kal'ası varsa,
Hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır.*

âdeta: sanki.
af: affedilme
ahiret: kıyametten sonra kurulacak olan âlem, öteki dünya.
ahval: hâller, durumlar.
alâkadar: ilgili, alâkalı.
aşiret: kabile.
bâkî: ebedî, sürekli, kalıcı, ölümsüz.
beyhude: boşuna, boşu boşuna.
ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti

düşünmeyen.
etba: tâbi olanlar, uyanlar.
evham: vehimler, kuruntular, olmayan bir şeyi olur zannederek meraklanmalar.
fânî: ölümlü, geçici.
fena: kötü.
feylesof: filozof, felsefeci.
gülle: top mermisi.
hak: doğru, hakikat, gerçek.
hanedan: köklü ve büyük aile.
hariç: dış, dışarı.
hemşehri: aynı şehirden

olan.
inşaallah: Allah'ın izniyle.
ittiham: suç altında bulunma, suçlama, suçlu duruma düşürme.
kabil-i af: affedilebilir.
kal'a: kale.
kusur: özür, suç.
kuvve-i bâzû: pazu kuvveti, bilek gücü.
mağlûp etme: yenme, üstün gelme.
medar: sebep.
men: yasak etme, engelleme.

mesele: ehemmiyetli iş konu.
meslek: tutulan yol, gidiş, usul.
Mevlâ: Allah.
muhalif: uymayan, karşıt, zıt.
muhkem: sağlam.
müstesna: benzeri olmayan, kural dışı, sıra dışı.
müzakere: görüşme, karşılıklı fikir alışverişi.
nüfuz: sözü geçer olma, sözü dinlenme, etki, tesir.
siyaset: devlet idaresi, devletin işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili görüş ve anlayış; politika.
siyasî: siyasetle ilgili.
suret: biçim, şekil.
şem'a: mum.
şeyh: tarikat kurucusu, bir tarikatte en yüksek mertebeye ulaşmış kişi.
tahayyül: hayal etme.
takdir-i Hudâ: Allah'ın takdiri.
teşkil: meydana getirme, oluşturma.
tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma, gerçekte var olmayanı var kabul etme.
tevfik: yardım, başarılı kılma.
zirüzeber: paramparça, yerle bir.
ziyade: çok, fazla.
zulüm: haksızlık, adaletsizlik, eziyet.

Ben de derim:

*Ehl-i dünyanın hükmü var, şevketi var, kuvveti varsa,
Kur'ân'ın feyziyle, hadiminde de,
Şaşırmaz ilmi, susmaz sözü vardır,
Yanılmaz kalbi, sönmez nuru vardır.*

Çok dostlarla beraber, bana nezaret eden bir kumandan, mükerreren sual ettiler: “Neden vesika için müracaat etmiyorsun, istida vermiyorsun?”

Elcevap: Beş altı sebep için müracaat etmiyorum ve edemiyorum:

• *Birincisi*: Ben ehl-i dünyanın dünyasına karışmadım ki, onların mahkûmu olayım, onlara müracaat edeyim. Ben kader-i İlâhînin mahkûmuyum ve ona karşı kusurum var; ona müracaat ediyorum.

• *İkincisi*: Bu dünya çabuk tebeddül eder bir misafirhane olduğunu yakînen iman edip bildim; onun için, hakîkî vatan değil, her yer birdir. Madem vatanımda bâkî kalmayacağım; beyhude ona karşı çabalamak, oraya gitmek bir şeye yaramıyor. Madem her yer misafirhanedir; eğer Misafirhane Sahibinin rahmeti yâr ise, herkes yârdır, her yer yarar. Eğer yâr değilse, her yer kalbe bârdır ve herkes düşmandır.

• *Üçüncüsü*: Müracaat kanun dairesinde olur. Hâlbuki bu altı senedir bana karşı muamele, keyfi ve fevkalka-nundur. Menfiler kanunuyla bana muamele edilmedi.

bâkî: ebedî, daimî.

bâr: yük, sıkıntı, zahmet.

beyhude: boşuna, boşu boşuna.

ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.

fevkalkanun: kanun üstü, kanun dışı, kanunun kabul etmediği.

feyiz: bereket, ilim, irfan, ilham.

hadim: hizmetçi.

hakiki: gerçek.

hâlbuki: oysa ki.

hüküm: hâkimiyet, kuvvet, kudret.

iman: inanmak, itikat.

istida: dilekçe.

kader-i ilâhî: ilâhî kader.

kanun: yasa.

keyfi: kanun ve nizama uygun olmayarak, keyfe, arzuya, isteğe bağlı.

kumandan: komutan.

kusur: ötür, suç.

kuvvet: güç, kudret.

mahkûm: hükümlü.

menfi: sürgün edilmiş.

misafirhane: geçici bekleme yeri.

muamele: davranma, davranış.

mükerreren: tekrarlarca.

müracaat: başvurma, başvuru; Cenab-ı Hakkın takdîr ve tayin etmesi.

nezaret: gözetme, gözetim altında tutma.

nur: aydınlık, ışık.

rahmet: merhamet etme, şefkat gösterme.

sual: soru.

şevket: büyüklük, heybet, debdebe.

tebeddül: değişme, başkalaşma.

vesika: izin kâğıdı.

yakinen: kesin ve şüphesiz olarak.

yâr: dost, yardımcı.

Hukuk-i medeniyetten ve belki hukuk-i dünyeviyeden ıskat edilmiş bir tarzda bana baktılar. Bu fevkalkanun muamele edenlere kanun namına müracaat manasız olur.

• *Dördüncüsü*: Bu sene, buranın müdürü, benim namıma, Barla'nın bir mahallesi hükmünde olan Bedre karyesinde tebdil-i hava için birkaç gün kalmaya dair müracaat etti; müsaade etmediler. Böyle ehemmiyetsiz bir ihtiyacıma cevap-ı red verenlere nasıl müracaat edilir? Müracaat edilse, zillet içinde faydasız bir tezellül olur.

• *Beşincisi*: Haksızlığı hak iddia edenlere karşı hak dava etmek ve onlara müracaat etmek bir haksızlıktır, hakka karşı bir hürmetsizliktir. Ben bu haksızlığı ve hakka karşı hürmetsizliği irtikâp etmek istemem vesselâm.

• *Altıncı sebep*: Bana karşı ehl-i dünyanın verdikleri sıkıntı, siyaset için değil. Çünkü, onlar da bilirler ki, siyasete karışmıyorum, siyasetten kaçıyorum. Belki, bilerek veya bilmeyerek zındıka hesabına, benim dine merbutiyetimden beni tazip ediyorlar. Öyle ise, onlara müracaat etmek, dinden pişmanlık göstermek ve meslek-i zındıkayı okşamak demektir.

Hem ben onlara müracaat ve dehalet ettikçe; âdil olan kader-i İlâhî, beni onların zalim eliyle tazip edecektir. Çünkü, onlar diyanete merbutiyetimden beni sıkıyorlar; kader ise, benim diyanette ve ihlâsta noksaniyetim var, ara sıra ehl-i dünyaya riyâkârlıklarımın için beni sıkıyor. Öyle ise, şimdilik şu sıkıntıdan kurtuluşum yok.

âdil: adaletli olan.
cevab-ı ret: ret cevabı.
dair: alâkalı, ilgili.
dava: iddia.
dehalet: sığınmak, yardım isteyiş.
diyanet: dini emirlere uyma, dindarlık.
ehemmiyetsiz: önemsiz.
ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.
faide: fayda, yarar.

fevkalkanun: kanun üstü, kanun dışı, kanunun kabul etmediği.
hak: doğru.
hukuk-i dünyeviye: dünyaya ait haklar, hukuklar.
hukuk-i medeniyet: medenî haklar, temel hak ve hürriyetler.
hükümünde: gibi, değerinde.
hürmet: saygı.
ıskat: düşürme.
iddia: bir fikri ısrarla savun-

ma.
ihlâs: samimiyet, bir işi bir ameli başka bir karşılık belemeksizin sırf Allah rızası için yapma.
irtikâp: kötü iş yapma, işlememe.
kader: İlâhî hüküm, Cenab-ı Hakkın takdir ve tayin etmesi.
kader-i İlâhî: İlâhî kader, Cenab-ı Hakkın takdir ve tayin etmesi.

kanun: yasa.
karye: köy.
mana: anlam.
merbutiyet: bağlılık.
meslek-i zındıka: dinsizlik, imansızlık mesleği.
muamele: davranma, davranış.
müracaat: başvurma, başvuru.
müsaade: izin.
noksaniyet: eksiklik, noksanlık.
riyakâr: gösteriş için davranan.
siyaset: devlet idaresi, devletin işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili görüş ve anlayış.
tazip: azap çekirtme, sıkıntı verme.
tebdil-i hava: hava değişimi.
tezellül: aşagılanma, alçalma, kendisini küçük düşürme.
vesselâm: işte o kadar.
zalim: zulmeden, haksızlık eden, acımasız ve haksız davranan.
zındıka: dinsizlik.
zillet: hor ve hakir görülmeye.

Eğer ehl-i dünyaya müracaat etsem, kader der: “Ey riyakâr, bu müracaatın cezasını çek.” Eğer müracaat etmezsem, ehl-i dünya der: “Bizi tanımıyorsun, sıkıntıda kal.”

• *Yedinci sebep*: Malûmdur ki, bir memurun vazifesi, heyet-i içtimaiyeye muzır eşhasa meydan vermemek ve nafilere yardım etmektir. Hâlbuki, beni nezaret altına alan memur, kabir kapısına gelen, misafir bir ihtiyar adama ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ 'taki imanın lâtif bir zevkini izah ettiğim vakit, bir cürm-i meşhut hâlinde beni yakalamak gibi, çok zaman yanıma gelmediği hâlde, o vakit güya bir kabahat işliyorum gibi yanıma geldi. İhlâs ile dinleyen o biçareyi de mahrum bıraktı; beni de hiddete getirdi. Hâlbuki, burada bazı adamlar vardı; o onlara ehemmiyet vermiyordu. Sonra, edepsizliklerde ve köydeki hayat-ı içtimaiyeye zehir verecek surette bulundukları vakit, onlara iltifat etmeye ve takdir etmeye başladı.

Hem malûmdur ki, zindanda yüz cinayeti bulunan bir adam, nezarete memur zabıt olsun, nefer olsun, her zaman onlarla görüşebilir. Hâlbuki bir senedir, hem amir, hem nezarete memur hükûmet-i milliyeye iki mühim zat, kaç defa odamın yanından geçtikleri hâlde, kat'a ve asla, ne benimle görüştüler ve ne de hâlimi sordular. Ben evvel zannettim ki, adavetlerinden yanaşmıyorlar. Sonra tahakkuk etti ki, evhamlarından, güya ben onları yutacağım gibi kaçıyorlar!

adavet: düşmanlık.
amir: emreden.
biçare: çaresiz, zavallı.
cürm-i meşhut: suçüstü yakalamak.
edepsizlik: terbiyesizlik, kötü ah-lâklılık.
ehemmiyet: önem.
ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.
eşhas: şahıslar, kişiler.
evham: vehimler, kuruntular, olmayan bir şeyi olur zannederek meraklanmalar.
evvel: önce.
güya: sanki; sözde.
hâl: durum.
hâlbuki: oysa ki.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
heyet-i içtimaiye: sosyal topluluklar, toplumsal yapı.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hükûmet-i milliyeye: millî hükûmet.
ihlâs: samimiyet, bir işi bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin sırf Allah rızası için yapma.
ilâh: ma'bud, tanrı, ibadet edilen.
iltifat: güzel sözler söyleme, na-

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)

zik davranma.

iman: inanmak, itikat, inanç.

izah: açıklamak.

kabahat: kusur, suç.

kabir: mezar.

kader: ilâhî hüküm, Cenab-ı Hakkın takdir ve tayin etmesi.

kat'a: hiçbir vakit, asla, kesinlikle.

lâtif: hoş, güzel, ince.

mahrum: nasipsiz, yoksun.

malûm: bilinen.

muzır: zararlı.

mühim: önemli.

müracaat: başvurma, başvuru.

nafi: sürgün, sürülen.

nefer: asker, er.

nezaret: gözetme, kontrol, gözetim altında bulundurma.

riyakâr: gösteriş için davra-

nan.

suret: şekil, biçim, tarz.

tahakkuk: bir şeyin doğruluğunun meydana çıkması.

takdir: beğendiğini belirtme.

vakit: zaman

vazife: görev, iş.

zabit: subay.

zannetmek: sanmak.

zat: kişi.

zindan: hapishane.

İşte şu adamlar gibi eczası ve memurları bulunan bir hükûmeti hükûmet diyerek merci tanıyıp müracaat etmek kâr-ı akıl değil, beyhude bir zillettir. Eski Said olsaydı Antere gibi diyecekti:

¹ مَاءَ الْحَيَاةِ بِذَلَّةٍ كَجَهَنَّمَ ۖ وَجَهَنَّمَ بِالْعِزِّ فَخْرٌ مَنْزِلِي

Eski Said yok; Yeni Said ise, ehl-i dünya ile konuşmayı manasız görüyor. “Dünyaları başlarını yesin! Ne yaparlarsa yapsınlar; mahkeme-i kübrada onlarla muhake-me olacağız” der, sükût eder.

• *Adem-i müracaatımın sebeplerinden, sekizincisi:* “Gayrimeşru bir muhabbetin neticesi, merhametsiz bir adavet olduğu” kaidesince, âdil olan kader-i İlâhî, lâıyk olmadıkları hâlde meylettiğim şu ehl-i dünyanın zalim eliyle beni tazip ediyor. Ben de bu azaba müstahakım deyip sükût ediyordum. Çünkü, Harb-i Umumîde gönüllü alay kumandanı olarak iki sene çalıştım, çarpıştım. Ordu Kumandanı ve Enver Paşa takdiratı altında, kıymetli talebelerimi, dostlarımı feda ettim. Yaralanıp esir düştüm. Esaretten geldikten sonra, *Hutuvat-ı Sitte* gibi eserlerimle kendimi tehlikeye atıp, İngilizlerin İstanbul’a tasallutu altında, İngilizlerin başlarına vurdum. Şu beni işkenceli ve sebepsiz esaret altına alanlara yardım ettim.

İşte onlar da bana, o yardım cezasını böyle veriyorlar. Üç sene Rusya’da esaretimde çektiğim zahmet ve sıkıntıyı, burada bu dostlarım bana üç ayda çektirdiler. Hâlbuki, Ruslar beni Kürt gönüllü kumandanı suretinde,

aşılacak için yaydıkları hile ve süpheleri gidermek için Bediüzzaman Hazretlerinin yazdığı risalenin ismi.

hükûmet: devlet.

iftihar: övünme.

iskence: eziyet, zulüm.

izzet: itibar, şeref.

kader-i İlâhî: İlâhî kader, Cenab-ı Hakkın takdir ve tayin etmesi.

kaide: prensip, kural, düstur.

kâr-ı akıl: akıllıca iş.

kıymetli: değerli, kıymetli.

kumandan: komutan.

mahkeme-i kübra: en büyük mahkeme, ahirette Allah’ın mahkemesi.

mana: anlam.

menzil: yer.

merci: başvurulacak, sığınılacak yer.

merhamet: acıma, şefkat gösterme.

meyil: yönelme, eğilim.

muhabbet: sevgi.

muhakeme: bir dava ile ilgili tarafların hâkim huzuruna çıkılması, duruşma.

müracaat: başvurma, başvuru.

müstahak: hak etmiş.

netice: sonuç.

suret: biçim, tarz.

sükût: susma, sessiz kalma.

takdirat: takdirler, övgüler, beğendiğini belirtmeler.

talebe: öğrenci.

tasallut: musallat olma, satasma, son derece rahatsız etme.

tazip: azap çektirme, sıkıntı verme.

zahmet: sıkıntı.

zalim: zulmeden, haksızlık eden.

zillet: hor ve hakir görülme, alçaklık, aşağılık.

1. Âb-ı hayat, zilletle içilince Cehennem gibidir; İzzetle Cehennem, benim iftihar ettiğim bir yerdir.

âb-ı hayat: hayat suyu.

adavet: düşmanlık.

adem-i müracaat: başvur-mama.

âdil: adaletli.

azap: ceza, işkence, sıkıntı.

beyhude: boşuna, boşu boşuna.

ceza: karşılık.

ecza: cüzler, parçalar, kısım-

lar.

ehl-i dünya: sadece dünya hayatı için yaşayan, ahireti düşünmeyen.

esaret: esirlik, tutsaklık.

eser: basılmış kitap.

esir: tutsak.

feda: gözden çıkarma, uğru-na verme.

gayrimeşru: helâl olmayan,

dine aykırı.

hâlbuki: oysa ki.

Harb-i Umumi: 1914-1918 yılları arasında cereyan eden “Birinci Dünya Savaşı.”

Hutuvat-ı Sitte: Altı Adım; İstanbul’u işgal eden İngilizlerin Müslüman halkı Osmanlı idaresinden soğutmak ve ümitsizlik

Kazakları ve esirleri kesen gaddar adam nazarıyla bana baktıkları hâlde, beni dersten menetmediler. Arkadaşım olan doksan esir zabitlerin kısm-ı ekserisine ders veriyordum. Bir defa Rus kumandanı geldi, dinledi. Türkçe bilmediği için, siyasî ders zannetti, bir defa beni menetti; sonra yine izin verdi. Hem aynı kışlada bir odayı cami yaptık. Ben imamlık yapıyordum. Hiç müdahale etmediler, ihtilâttan menetmediler, beni muhabereden kesmediler.

Hâlbuki, bu dostlarım, güya vatandaşlarım ve dindaşlarım ve onların menfaat-i imaniyelerine uğraştığım adamlar, hiçbir sebep yokken, siyasetten ve dünyadan alâkamı kestiğimi bilirlerken, üç sene değil, belki beni altı sene sıkıntılı bir esaret altına aldılar, ihtilâttan menettiller. Vesikam olduğu hâlde, dersten, hatta odamda hususî dersimi de menettiller, muhabereye set çektiler. Hatta, vesikam olduğu hâlde, kendim tamir ettiğim ve dört sene imamlık ettiğim mescidimden beni menettiller. Şimdi dahi cemaat sevabından beni mahrum etmek için—daimî cemaatim ve ahiret kardeşlerim—mahsus şu üç adama dahi imamet etmemi kabul etmiyorlar. Hem, istemediğim hâlde birisi bana iyi dese, bana nezaret eden memur kıskanarak kızıyor, nüfuzunu kırayım diye vicdansızcasına tedbirler yapıyor, amirlerinden iltifat görmek için beni taciz ediyor.

İşte, böyle vaziyette bir adam, Cenab-ı Haktan başka kime müracaat eder? Hâkim, kendi müddei olsa, elbette ona şekva edilmez. Gel, sen söyle, bu hale ne diyeceğiz?

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

alâka: ilişki, bağ.

amir: emreden.

cemaat: bir imama uyup namaz kılan Müslümanlar topluluğu.

Cenab-ı Hak: Allah, Hakkın ta kendisi olan şeref ve azamet sahibi yüce Allah.

daimî: devamlı, sürekli.

dindaş: din kardeşi, aynı dinden olan.

elbette: şüphesiz, her hâlde.

esaret: esirlik, tutsaklık.

esir: tutsak.

gaddar: zulüm ve haksızlık eden.

güya: sözde.

hâkim: yargıç.

hâlbuki: oysa ki.

hususî: özel.

ihtilât: karşıp görüşme, insanlarla bir arada bulunma.

iltifat: iyi ve güzel muamele, davranış.

imam: Müslüman topluluğa namaz kıldırın kişi.

imamet: imamlık.

kısm-ı ekserisi: büyük kısmı.

kışla: askerlerin topluca barındığı büyük yapı.

kumandan: komutan.

mahrum: nasipsiz, yoksun.

mahsus: bile bile, özellikle.

men: yasaklama, engelleme, mâni olma.

menfaat-i imaniye: imanın verdiği fayda, yarar.

mescit: ibadet edilecek yer, cami.

muhabere: haberleşme.

müdahale: karışma.

müddei: davacı; savcı.

müracaat: başvurma, başvuru.

nazar: bakış; göz.

nezaret: gözetme, kontrol, gözetim altında bulundurma.

nüfuz: sözü geçerli olmak, sözü dinlenme; etki, tesir.

set çekme: engel olma.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat.

siyaset: devlet idaresi, devletin işlerini düzenleme ve yü-

rütme sanatıyla ilgili görüş ve anlayış; politika.

siyasî: siyasetle alâkalı.

şekva: şikâyet.

taciz: rahatsız etme, sıkıntı verme.

tedbir: önlem.

vaziyet: durum, hâl.

vesika: izin kâğıdı.

vicdan: iyiyi kötüden ayırt etmeye yardımcı olan ahlâkî duygu.

zabit: subay.

zannetme: sanma.

Sen ne dersen de, ben derim ki: Bu dostlarım içinde çok münafıklar var. Münafık kâfirden eşedir. Onun için, kâfir Rusun bana çektiirmediğini çektiiriyorlar.

Hey bedbahtlar! Ben size ne yaptım ve ne yapıyorum? İmanınınızın kurtulmasına ve saadet-i ebediyenize hizmet ediyorum. Demek hizmetim halis, lillâh için olmamış ki, aksülamel oluyor; siz ona mukabil her fırsatta beni incitiyorsunuz. Elbette mahkeme-i kübrada sizinle görüşeceğiz.

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ²

derim.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي³
Said Nursî

1. Allah bize kâfidir. O ne güzel vekildir. (Al-i İmran Suresi: 173.)

2. O ne güzel sahip ve yardımcıdır. (Enfal Suresi: 40.)

3. Bâkî olan ancak Allah'tır.

aksülamel: tepki, beklenenin dışında karşılık görme.
bâki: ebedî, daimî, kalıcı, devamlı.
bedbaht: bahtsız, zavallı.
elbette: şüphesiz, her hâlde.
eşed: daha şiddetli.
halis: temiz, samimî, içten.
iman: inanmak, itikat, inanç.

kâfi: yeter, yeterli.
kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.
lillâh: Allah için.
mahkeme-i kübra: en büyük mahkeme.
mukabil: karşılık, karşı.
münafık: ikiyüzlü, inanmadığı hâlde inanmış görünen kişi.

saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk.
vekil: kendisine dayanan, gözeten, şahit ve koruyucu Allah (c.c.).

Aziz, siddik kardeşlerim,

Hapis musibetine düşenlere, merhametkârâne, sadâkatle, hariçten gelen erzaklarına nezaret ve yardım edenlere kuvvetli bir teselli Üç Noktada beyan edeceğim:

aziz: muhterem, saygın.
bâki: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
belâ: musibet, sıkıntı.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bilakis: aksine, tersine, tam tersi, tersine olarak.
cihet: yön.
divane: deli, akli başında olmayan.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ıztırap.
elem-i manevî: manevî sıkıntı, ruhun çektiği ıztırap.
elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, Allah'a şükür.
erzak: yiyecek, içecek, azıklar.
evvel: önce.
fânî: ölümlü, geçici.
farz: kesin yapılması gerekli olan; İslâmiyette kesin olarak yapılması gereken emir.
ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.
günah: Allah'ın emirlerine aykırı davranış, uygunsuz fiil, dinî suç.
hakikat: gerçek.
haps-i ebedî: ebedî hapis, sonuza dek kalınacak hapis.
haric: dışarı.
ihtimal: olabilirlik.
kıymettar: kıymetli, değerli.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
madum: yok olan, mevcut olmayan, bulunmayan.
manen: mana bakımından, manâca.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mâni: engel.
merhametkârâne: acıyarak, merhamet göstererek.
meselâ: örneğin.
musibet: felâket, belâ.
mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.
muvaqqat: geçici.
nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.
nokta: konu ile ilgili bölüm.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temel ve sebebi olan manevî varlık.
sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül gösterme.

Birinci Nokta: Hapiste geçen ömür günleri, her bir gün on gün kadar bir ibadet kazandırabilir; ve fânî saatleri, meyveleri cihetiyle manen bâkî saatlere çevirebilir; ve beş-on sene ceza, milyonlar sene haps-i ebediden kurtulmaya vesile olabilir. İşte, *ehl-i iman için bu pek büyük ve çok kıymettar kazancın şartı, farz namazını kılmak ve hapse sebebiyet veren günahlardan tevbe etmek ve sabır içinde şükretmektir.* Zaten hapis çok günahlara mânidir, meydan vermiyor.

İkinci Nokta: Zeval-i lezzet elem olduğu gibi, zeval-i elem dahi lezzettir. Evet, herkes geçmiş lezzetli, safalı günlerini düşünse, teessüf ve tahassür elem-i manevîsini hissedip, “Eyvah!” der. Ve geçmiş musibetli elemli günlerini tahattur etse, zevalinden bir manevî lezzet hisseder ki, “Elhamdülillâh, şükür; o belâ, sevabını bıraktı gitti” der, ferahla teneffüs eder. Demek *bir saat muvaqqat elem, zevaliyle ruhta bir manevî lezzet bırakır; ve lezzetli saat, bilakis elem bırakır.*

Madem hakikat budur ve madem geçmiş musibet saatleri elemleriyle beraber madum ve yok olmuş ve gelecek belâ günleri şimdi madum ve yoktur ve yoktan elem

rek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.
sadâkat: bağlılık, doğruluk.
safa: eğlence, eğlenme.
sebebiyet: sebep olma.
sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.
siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.
tahassür: çok istenilen ancak elde edilemeyen şeye üzülmeye.
tahattur: hatırlama, hatıra getirme.
teessür: üzülmeye, eseflenmeye, bir şeyin tesirini hissetmeye, acı duymaya.
teneffüs: nefes alma, soluklanma, solunum.
teselli: avutma, acısını dindirme.
tevbe: işlenmiş bir günaha

pişmanlık duyup Allah'tan af dileme ve bir daha işlememek üzere söz verme.
vesile: aracı, vasıta.
yeis: ümitsizlikten meydana gelen üzüntü ve karamsarlık.
zeval: zail olma, sona erme, yok olma.
zeval-i elem: elem, sıkıntının yok olması, sıkıntının sona ermesi.
zeval-i lezzet: lezzetin sona ermesi.

yok ve madumdan elem gelmez; meselâ, birkaç gün evvel aç ve susuz olmasından, bir-iki gün sonra aç ve susuz olmak ihtimalinden bugün onlar niyetiyle mütemadiyen eklemek yese ve su içse, ne derece divaneliktir; aynen öyle de, geçmiş ve gelecek elemli saatleri —ki hiç ve madum ve yok olmuşlar— şimdi onları düşünüp sabırsızlık göstermek ve kusurlu nefsinı bırakıp Allah'tan şekva etmek gibi “Oof, of!” demek, divaneliktir. Eğer sağa sola, yani geçmiş ve geleceğe karşı sabır kuvvetini dağıtmazsa ve hazır saate ve o güne karşı tutsa, tam kâfi gelir; sıkıntı ondan bire iner. Hatta şekva olmasın, ben bu üçüncü medrese-i Yusufiyede birkaç gün zarfında hiç ömrümde görmediğim maddî ve manevî sıkıntılı, hastalıklı musibetimde, hususan Nurun hizmetinden mahrumiyetimden gelen me'yusiyet ve kalbî ve ruhî sıkıntılar beni ezdiği sırada, inayet-i İlâhiye bu mezkûr hakikati gösterdi. Ben de sıkıntılı hastalığımдан, hapsimden razı oldum. Çünkü, “Benim gibi kabir kapısında bir bıçareye, gafletle geçebilir bir saati on saat ibadet saatleri yapmak, büyük bir kârdır” diye şükreyledim.

Üçüncü Nokta: Şefkatkârâne hizmetiyle yardım etmek ve muhtaç oldukları rızıklarını ellerine vermek ve manevî yaralarına tesellilerle merhem sürmek, az bir amel ile büyük bir kazanç var. Ve dışarıdan gelen yemeklerini onlara vermek, aynı yemek kadar o gardiyan ve gardiyan ile beraber dâhilde ve hariçte bıçare mahpuslara çalışanlara, bir sadaka hükmünde, defter-i hasenatına yazılır. Hususan musibettede, ihtiyar veya hasta veya

amel: fiil, iş.
bıçare: çaresiz, zavallı.
dâhil: iç, içerisi.
defter-i hasenat: iyilikler, güzellikler defteri, insanların yaptığı iyiliklerin yazıldığı manevî defter.
divane: deli, aklı başında olmayan.
gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.
gardiyan: nöbetçi, hapisane bekçisi.

hakikat: gerçek.
hariç: dışarı.
hükmünde: değerinde, yerinde.
hususan: bilhassa, özellikle.
inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.
kabir: mezar.
kâfi: yeter, el verir.
kalbi: kalple ilgili, kalbe ait.
kuvvet: güç, kudret.
maddi: madde ile alâkalı, cismanî.
mahpus: hapsedilmiş olan,

mevkuf.
mahrumiyet: mahrumluk, didiğini, istediğini elde edememe, nasipsizlik, hissesizlik.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapisane.

merhem: acıyı, kederi teskin eden şey.
me'yusiyet: ümitsizlik.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
musibet: felâket, belâ.
musibettede: musibet görmüş, felâkete uğramış, belâya, kazaya uğrayan.
nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.
nokta: konu ile ilgili bölüm.
razi: rıza gösteren, hoşnut olan.
ruhi: ruha ait, ruhla ilgili.
rızık: Allah'ın lütuf ve ihsan ettiği nimetler.
sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül gösterek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.
sadaka: Allah rızası için ihtiyaç sahibi fakirlere yapılan yardım, farz olmadığı hâlde kişinin fakirlere verdiği para, mal vs. gibi şeyler.
şefkatkârâne: şefkatli ve merhametli bir şekilde.
şekva: şikâyet.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.
teselli: avutma, acısını dindirme.
zarfında: süresince.

fakir veya garip olsa, o sadaka-i maneviyyenin sevabını çok ziyadeleştirir. İşte bu kıymetli kazancın şartı, farz namazını kılmaktır; tâ ki, o hizmeti lillâh için olsun. Hem bir şartı da, sadâkat ve şefkat ve sevinçle ve minnet etmemek tarzda yardımlarına koşmaktır.

Gençlik Rehberi'nin Küçük Bir Haşiyesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risale-i Nur'daki hakikî teselliye mahpuslar çok muhtaçtırlar. Hususan gençlik darbesini yiyip taze ve şirin ömrünü hapiste geçirenlerin, Nurlara ekmek kadar ihtiyaçları var.

Evet, gençlik damarı akıldan ziyade hissiyatı dinler. His ve heves ise kördür, akıbeti görmez. Bir dirhem hazzır lezzeti ileride bir batman lezzete tercih eder; bir dakika intikam lezzeti ile katleder, seksen bin saat hapis elemelerini çeker; ve bir saat sefahat keyfiyle-bir namus meselesinde-binler gün hem hapsin, hem düşmanının endişesinden sıkıntılarla ömrünün saadeti mahvolur. Bunlara kıyasen, bîçare gençlerin çok vartaları var ki; en tatlı hayatını en acı ve acınacak bir hayata çeviriyorlar. Ve bilhassa şimalde koca bir devlet, gençlik hevesatını elde ederek, bu asrı fırtınalarıyla sarsıyor. Çünkü akıbeti

akıbet: nihayet, sonuç.

asr: yüzyıl.

batman: eski ağırlık ölçülerinden olup, iki okka ile sekiz okka arasında değişen ağırlık ölçüsü.

bîçare: çaresiz, zavallı.

bilhassa: özellikle.

dirhem: yaklaşık üç grama denk gelen eski bir ağırlık ölçüsü, çok küçük parça (mecaz).

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırıp.

endişe: kaygı.

garip: kimsesiz, zavallı.

hakiki: gerçek.

haşîye: dipnot.

heves: nefsin hoşuna giden istek.

hevesat: hevesler.

his: duygu.

hissiyat: hisler, duygular.

hususan: bilhassa, özellikle.

intikam: öç alma.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

katl: öldürme.

kıyasen: kıyas ederek, karşılaştırarak.

kıymet: değer.

lillâh: Allah için.

mahpus: hapsedilmiş olan, mevkuf.

mahvolma: yok olma, ortadan kalkma, batma.

mesele: önemli konu.

minnet: bir iyilik karşısında

kendini manevî olarak borçlu

hissetme, yük altında kalma.

saadet: mutluluk.

sadaka-i maneviye: belâları defedecek manevî sadaka.

sadâkat: bağlılık, doğruluk.

sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen

mükâfat; sevap.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevme, içten ve karşılıksız merhamet.

şimal: kuzeyde yer alan bölgeler.

tarz: biçim, şekil, suret.

teselli: avutma, acısını dindirme.

varta: tehlike, büyük tehlike. **zyade:** çok, fazla.

görmeyen kör hissiyatla hareket eden gençlere, ehl-i namusun güzel kızlarını ve karılarını ibahe eder, belki hamamlarında erkek-kadın beraber çıplak olarak girmelerine izin vermeleri cihetinde, bu fuhşiyatı teşvik eder. Hem, serseri ve fakir olanlara zenginlerin mallarını helâl eder ki, bütün beşer bu musibete karşı titiyor.

İşte bu asırda, İslâm ve Türk gençleri kahramanâne davranıp, iki cihetten hücum eden bu tehlikeye karşı Risale-i Nur'un *Meyve* ve *Gençlik Rehberi* gibi keskin kılıçlarıyla mukabele etmeleri elzemdir. Yoksa, o biçare genç hem dünya istikbalini ve mes'ut hayatını, hem ahiretteki saadetini ve hayat-ı bâkiyesini azaplara, elemelere çevirip mahveder ve suüstimal ve sefahatle hastahanelere ve hissiyat taşkınlıklarıyla hapishanelere düşer; eyvahlar, eseflerle ihtiyarlığında çok ağlayacak.

Eğer terbiye-i Kur'âniye ve Nurun hakikatleriyle kendini muhafaza eylese, tam bir kahraman genç ve mükemmel bir insan ve mes'ut bir Müslüman ve sair zihyatlara, hayvanlara bir nevi sultan olur.

Evet, bir genç, hapiste yirmi dört saat her günkü ömründen tek bir saatini beş farz namazına sarf etse ve ekser günahlardan hapis mâni olduğu gibi o musibete sebebiyet veren hatadan dahi tevbe edip sair zararlı, elemli günahlardan çekilse, hem hayatına, hem istikbaline, hem vatanına, hem millete, hem akrabasına büyük faydası olması gibi, o on-on beş senelik fânî gençlikte ebedî, parlak, bâkî bir gençliği kazanacağını, başta Kur'an-ı Mu'cizülbeyan, bütün kütüp ve suhuf-i semaviye

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
asr: yüzyıl.
azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
beşer: insanlık.
biçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön.
ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.
ehl-i namus: namusuna düş-

kün olup koruyanlar.
ekser: pek çok.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.
elzem: dahi (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.
esef: keder, hüzn, gam, tasa.
faide: fayda.
fânî: ölümlü, geçici.
fuşşiyat: fuhuşlar, gayrimeşru cinsî münasebetler.
hakikat: gerçek, esas.
hayat-ı bakiye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.

helâl: İslâmî ölçüler içinde kazanılmış şey.
hissiyat: hisler, duygular.
hücum: saldırma.
ibahe: mübah kılma, bir şeyi haram olmaktan çıkarak serbest bırakılması.
istikbal: gelecek zaman.
istikbal: gelecek.
kahramanâne: kahramanca, kahraman olana yakışır şekilde, yiğitçe, cesurâne.
Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benze-

rini yapmaktan âciz bırakan Kur'an-ı Kerim.
kütüp: kitaplar.
mahv: yok etme, ortadan kaldırma, bitme.
mâni: engel.
mes'ut: saadetli, bahtlı, mutlu.
muhafaza: koruma.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
musibet: felâket, belâ.
Müslüman: İslâm dinine bağlı, dindar, mütedeyyin.
nevi: çeşit, tür.
saadet: mutluluk.
sair: diğer, başka, öteki.
sarf: harcama.
sebebiyet: sebep olma.
sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.
suhuf-i semaviye: Allah'ın bazı peygamberlere gönderdiği sayfalar.
suüstimal: bir şeyi kötüye kullanma.
terbiye-i Kur'âniye: Kur'an'ın terbiyesi; Kur'an'ın tarif ettiği ve verdiği terbiye.
tevbe: işlenmiş bir günahın pişmanlık duyup Allah'tan af dileme ve bir daha işlemek üzere söz verme.
zihayat: hayat sahibi.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

bâki: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

belâ: musibet, sıkıntı.

çilehane-i uzlet: çile çekilen yer, yalnız başına ve çile içinde ibadet edilen yer.

ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ıztırap.

fevkalâde: olağanüstü.

gam: keder, üzüntü.

günah: Allah'ın emirlerine aykırı davranış, uygunsuz fiil, dinî suç.

hakikat: gerçek, esas.

harîc: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

hücum: saldırma.

hükümde: değerinde, yerinde.

hükümüne: yerine, değerine.

hüsn-i ahlâk: güzel ahlâk, ahlâk güzelliği.

iman: inanç, itikat.

istikamet: inanç, düşünce ve niyet, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun dürüstlük.

istirahathane: dinlenme, rahatlatma yeri.

kabir: mezar.

kâbus: sıkıntı, rahatsızlık, korku veren.

kafîle kafîle: sıra sıra, takım takım.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

katil: öldürücü, ölüme sebep olan.

madem: ...-den dolayı, böyle ise.

mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.

mahpûs: hapsedilmiş olan, mevkuf.

maruz: bir şeyin etkisi ve tesiri altında bulunma.

menfaat: fayda.

merhametkârâne: acıyarak, merhamet göstererek.

muhabbethane: muhabbet yeri,

kat'î haber verip müjde ediyor. Evet, o şirin güzel gençlik nimetine istikametle taatle şükretse, hem ziyadeleşir, hem bâkîleşir, hem lezzetlenir. Yoksa, hem belâlı olur, hem elemli, gamlı, kâbuslu olur, gider; hem akrabasına, hem vatanına, hem milletine muzır bir serseri hükmüne geçirmeye sebebiyet verir. Eğer mahpus, zulmen mahkûm olmuş ise, farz namazını kılmak şartıyla her bir saati bir ibadet hükmünde olduğu gibi; o hapis onun hakkında bir çilehane-i uzlet olup, eski zamanda mağaralara girerek ibadet eden münzevi salihlerden sayılabilirler. Eğer fakir veya ihtiyar veya hasta ve iman hakikatlerine müştak ise, farzını yapmak ve tevbe etmek şartıyla, her bir saatleri dahi yirmişer saat ibadet olup, hapis ona bir istirahatthane ve merhametkârâne ona bakan dostlar için bir muhabbethane, bir terbiyehane, bir derslane hükmüne geçer. O hapiste durmakla, haricindeki müşevveş, her tarafta günahların hücumlarına maruz serbestiyetten daha ziyade hoşlanabilir; hapisten tam terbiye alır, çıktığı zaman bir katil bir müntakim olarak değil, belki tevbe-kâr, tecrübeli, terbiyeli millete menfaatli bir adam çıkar. Hatta Denizli hapsindeki zatların az bir zamanda Nurlardan fevkalâde hüsn-i ahlâk dersini alanlarını gören bazı alâkadar zatlar demişler ki: "Terbiye için on beş sene hapse atmaktansa, on beş hafta Risale-i Nur dersini al-salar, daha ziyade onları ıslah eder."

Madem ölüm ölmüyor ve ecel gizlidir, her vakit gelebilir; ve madem kabir kapanmıyor, kafîle kafîle arkasından gelenler oraya girip kayboluyorlar; ve madem bu

muhabbet evi, sevgi yuvası.

muzır: zararlı, zarar veren.

müntakim: intikam alan, öç alan.

münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.

müşevveş: teşevvüşe uğramış, düzensiz, karmakarışık.

müştak: arzulu, fazla istekli, istiyak gösteren.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

salih: dinin emir ve yasaklarına uygun hareket eden, takva sahibi, müttakî.

sebebiyet: sebep olma.

serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.

serseri: ötede beride başı boş gezen, işsiz, güçsüz.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

taat: itaat etme, Allah'ın emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınma.

terbiye: eğitim; iyi ahlâk, saygı ve edep öğrenme.

terbiyehane: terbiye yeri.

tevbe: işlenmiş bir günahtan pişmanlık duyup Allah'tan af dileme ve bir daha işlemek üzere söz verme.

tevbekâr: tevbe eden, tevbeli.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: çok, fazla.

zulmen: zulümle, haksızlıkla, zulmederek.

ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

hayat-ı dünyeviye gayet sür'atle gidiyor ve madem ölüm, ehl-i iman hakkında idam-ı ebediden terhis tezkeresine çevrildiğini, hakikat-i Kur'âniye ile Risale-i Nur güneş gibi göstermiş ve ehl-i dalâlet ve sefahat hakkında göz ile görüldüğü gibi bir idam-ı ebedidir, bütün mahbubâtından ve mevcudattan bir firak-ı lâyezalîdir; elbette ve elbette, hiçbir şüphe kalmaz ki; en bahtiyar odur ki, Sabır içinde şükredip hapis müddetinden tam istifade ederek, Nurlar dersini alarak, istikamet dairesinde imanına ve Kur'an'a hizmete çalışır.

Ey zevk ve lezzete müptelâ insan! Ben yetmiş yaşında binler tecrübelerle ve hüccetlerle ve hâdiselerle aynelyakin bildim ki, hakikî zevk ve elemsiz lezzet ve kedersiz sevinç ve hayattaki saadet, yalnız imandadır ve iman hakikatleri dairesinde bulunur. Yoksa, dünyevî bir lezzette çok elemeler var. Bir üzüm tanesi yedirir, on tokat vurur; hayatın lezzetini kaçıır.

Ey hapis musibetine düşen bîçareler! Madem dünyanız ağılıyor ve tatlı hayatınız acılaştı; çalışınız, ahiretiniz dahi ağlamasın ve hayat-ı bâkiyeniz gülsün, tatlılaşsın. Hapisten istifade ediniz. Nasıl bazen ağır şerait altında düşman karşısında bir saat nöbet, bir sene ibadet hükmüne geçebilir; öyle de, sizin ağır şerait altında her bir saat ibadet zahmeti, çok saatler olup, o zahmetleri rahmetlere çevirir.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
aynelyakin: gözle görür de recede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.
bahtiyar: bahtlı, tâlî'li, mes'ut, mutlu.
bîçare: çaresiz, zavallı.
dünyevi: dünyaya ait.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.
ehl-i iman: inananlar, iman

sahipleri.
ehl-i sefahat: sefihler, nefsi zevk ve lezzetleri çok masraf yapanlar.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırab.
firak-ı lâyezalî: bitmeyen ayrılık, ebedî ayrılış.
gayet: son derece.
hâdis: olay.
hakikat: gerçek, esas.
hakikat-ı Kur'âniye: Kur'an'a ait olan gerçek.
hakiki: gerçek.

hayat-ı bakiye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.
hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.
hüccet: delil.
hükümüne: yerine, değerine.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.
iman: inanma, itikat.
istifade: faydalanma, yararlanma.

istikamet: inanç, düşünce ve niyette, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun dürüstlük.
keder: kaygı, acı, hüzn.
Kur'an: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mahbub: sevilenler, sevgililer, sevilen kimseler.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
musibet: felâket, belâ.
müddet: süre, zaman.
müptelâ: tutkun, bir şeye düşkün ve tutulmuş olan.
rahmet: şefkat etmek, merhamet etmek, esirgemek.
saadet: mutluluk.
sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntı-lara göğüs germe.
şerait: şartlar.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.
terhis: izin verme, serbest bırakma.
tezkere: belge, görevin bittğini belgeleyen izin kağıdı.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşak- kat.

Aziz, siddik kardeşlerim,

Sizi taziye değil, belki tebrik ediyorum. Madem kader-i İlâhî bizi bu üçüncü medrese-i Yusufiyye bir hikmet için sevk etti ve bir kısım rızkımızı bize burada yedirecek ve rızkımız bizi buraya çağırdı; ve madem şimdiye kadar kat'î tecrübelerle ¹ عَمَلِيَّ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ

sırına inayet-i İlâhiye bizi mazhar etmiş; ve madem medrese-i Yusufiyedeki yeni kardeşlerimiz herkesten ziyade Nurlardaki teselliye muhtaçtırlar ve adliyeciler memurlardan ziyade Nur kaidelerine ve sair kudsî kanunlarına ihtiyaçları var; ve madem Nur nüshaları pek kesretle hariçteki vazifenizi görüyorlar ve fütuhatları tevakkuf etmiyor; ve madem burada her bir fânî saat, bâkî ibadet saatleri hükmüne geçer; elbette biz bu hâdiseden —mezkûr noktalar için— kemal-i sabır ve metanet içinde mesrurâne şükür etmemiz lâzımdır. Denizli hapsinde teselli için yazdığımız bütün o küçük mektupları size de aynen tekrar ederim. İnşallah o hakikatlı fıkralar sizi de müteselli ederler.

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Hadsiz şükür ederim ki; Risale-i Nur'un hakikî sahipleri olan müftüler, vaizler, imamlar hocalardan manevî kahramanlar meydana çıktılar. Şimdiye kadar Nurun fedakârları gençler mektepliler, muallimler idi.

1. Umulur ki, hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırdır. (Bakara Suresi: 216.)

adliye: mahkeme, yargılama işle-
riyle uğraşan daire.

aziz: muhterem, saygın.

bâkî: ebedî, daimî, süreklî ve ka-
lıcı olan.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden
önce, ilk önce.

fânî: ölümlü, geçici.

fedakâr: kendini veya şahsî men-
faatlerini hiçe sayan, feda eden.

fütuhât: zaferler, fetihler, galibi-
yetler.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hâdis: olay.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hakikî: gerçek.

hariç: dışarı.

hikmet: İlâhî gaye, gizli sebep,
fayda.

hükmüne: yerine, değerine.

inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.

inşallah: 'Allah izin verirse' ma-
nasında kullanılan bir dua.

kader-i İlâhî: İlâhî kader, Allah'ın
kader kanunu.

kaide: kural, esas, düstur.

kanun: yasa.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddü-
de mahal bırakmayan.

kemal-i metanet: tam ve mü-
kemmel bir dayanıklılık.

kemal-i sabır: sabrın mükemmel
oluşu, tam ve mükemmel bir sa-
bır.

kesret: çokluk.

kudsî: mukaddes, yüce.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

manevî: manaya ait, maddî ol-
mayan.

mazhar: nail olma, şereflenme.

medrese-i Yusufiyye: Yusuf'un
medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) ifti-
ra, haksızlık ve zulüm ile hapiste
kalmasından kinaye olarak, iman
ve Kur'an'a hizmetinden dolayı
tevkif edilenlerin hapsedildiği yer
manasında, hapishane.

mesrurâne: sevinçli bir şekil-
de, sevinerek, memnun ola-
rak.

mezkûr: zikredilen, adı ge-
çen, anılan.

muallim: ders veren, öğret-
men.

müftü: İl ve ilçelerde din işle-
rine bakan ve dinî meselelere
ilgilenen görevli kimse.

müteselli: teselli bulan, avu-
nan, acıyı unuttur gibi olan,

üzüntüsü dağılan.

nüsha: birbirinin aynı olan
suretlerin her biri.

rızık: Allah'ın lütuf ve ihsan
ettiği nimetler.

sâir: diğer, başka, öteki.

sevk: yöneltme.

siddik: çok doğru, dürüst,
hakki ve hakikati tereddütsüz
kabullenen.

sır: gizli hakikat, bir şeyin dik-
kat ve tecrübe ile anlaşılan

en ince yanı.

şükür: Allah'ın nimetlerine
karşı memnurluk gösterme,
gerek dil ile gerekse hâl ile
Allah'ı hamd etme.

taziye: felâket durumlarında
üzüntüyü azaltacak sözler
söyleme.

teselli: avunma.

tevakkuf: duraklama, durma.

vazife: görev.

ziyade: çok, fazla.

Bin bârekâllah Ethem, İbrahim'ler, Ali Osman'lar ehl-i medresenin yüzlerini ak ettiler, çekingenliklerini cesarete çevirdiler.

Saniyen: Halisâne faaliyetlerinden ve heyecanlarından neş'et eden bu hâdiseden teessüf etmesinler. Çünkü, Denizli hapsi netice itibarıyla, ihtiyatsız hareket edenleri tebrik ettirdi. Zahmet pek az, faide-i maneviye pek çok oldu. İnşaallah, bu üçüncü medrese-i Yusufiye, ikinciden geri kalmayacak.

Salisen: Meşakkat derecesinde sevabın ziyadeleşmesi cihetinde, bu şiddetli hâle şükretmeliyiz. Vazifemiz olan hizmet-i imaniyeyi ihlâsla yapmaya çalışmalı, vazife-i İlâhiye olan muvaffakiyet ve hayırlı neticeleri vermek cihetine karışmamalıyız. ¹ خَيْرُ الْأُمُورِ أَحْمَرُهَا deyip bu cihetindeki sıkıntılara sabır içinde şükretmeliyiz. Ameli-mizin makbuliyetine bir alâmet ve kudsi mücahedemizin imtihanında tam bir şahadetname almamıza bir emaretdir bilmeliyiz.

Başa müdür olarak hapsin heyet-i idaresine sureten ehemmiyetsiz, fakat bence çok ehemmiyetli bir maruzatım var.

Yirmi iki sene tecrid-i mutlak içinde geçen hayatım ve yetmiş beş yaşında vücudumun aşılara tahammülü yoktur. Hatta çok zaman evvel beni aşıladılar, yirmi sene

lah'ın çeşitli şekillerde kullanımı denemesi.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

itibar: değer.

kudsi: mukaddes, yüce.

makbuliyet: makbullük, beğenilmişlik, geçerlilik.

maruzat: arz edilenler, takdim edilenler.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapisane.

meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.

muvaffakiyet: Allah'ın yardımıyla başarılı olma, muvaffak olma, başarma.

mücahede: savaşma, mücadele.

neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

salisen: üçüncü olarak.

saniyen: ikinci olarak.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

sureten: suret olarak, görünüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.

şahadetname: belge, vesika, iyi hâl kâğıdı.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

tecrid-i mutlak: hiç kimse ile görüşmemek, hücre hapsi.

teessüf: üzülmeye, eseflenmeye, bir şeyin tesirini hissetmeye, acı duyma.

vazife: görev.

vazife-i İlâhiye: doğrudan doğruya Allah'a ait olan iş ve vazife.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

ziyade: Artma, çoğalma.

1. İşlerin en hayırlısı, en zor ve sıkıntılı olanıdır. (Hadis-i şerif: Keşfü'l-Hafâ, 1:155.)

alâmet: belirti, işaret, iz.

amel: fiil, iş.

bârekâllah: Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun.

cesaret: cesurluk, yigitlik, yüreklilik.

cihet: yön.

çilehane: çile yeri, çile çekilen yer.

ehemmiyetli: önemli.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

ehl-i medrese: medrese ehli, medresede okuyanlar.

emare: alâmet, belirti, nişan.

evvel: önce.

faide-i maneviye: manevi fayda.

hâdis: olay.

halisâne: temiz kalplilikle, samimi bir şekilde, sırf Allah rızasını gözeterek.

heyet-i idare: idare heyeti, yönetim kurulu.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.

ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemezsiniz, sırf Allah rızası için yapma.

ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

imtihan: deneme, sinama; Al-

onun eseri olarak cerahat yapıyordu; müzmin bir zehir hükmüne geçti. Emirdağ'ında iki doktor ve arkadaşlarım bunu biliyorlar. Hem, dört sene evvel Denizli'de beni de umum mahkûmlar içinde aşıladılar; hiçbirisine zarar olmadıği hâlde, beni yirmi gün hasta eyledi. Hıfz-ı İlâhî ile, benim için tehlikeli olan hastahaneye gitmeye mecbur edilmedim. Kat'iyen vücudum aşıya gelmez. Hem, mazeretim kuvvetlidir; hem, yetmiş beş yaşında gayet zayıf olduğumdan, on yaşında bir çocuğa edilen aşıya ancak tahammül ederim. Hem, madem daima tecrid-i mutlak içindeyim, benim başkalarla temasım yok; hem bir ay evvel iki doktoru vali Emirdağ'ına gönderdi, beni tam muayene ettiler, hiçbir sari hastalık bulunmadığı; yalnız gayet zaafiyetten ve tecrit ve ihtiyarlıktan ve kulunç hastalığından başka bir şey bulamadılar. Elbette bu hâl, beni kanunca aşılama mecbur etmez.

Hem, büyük bir ricam var: Beni hastahaneye sevk etmeyiniz. Bütün hayatımda, hususan bu yirmi iki sene tecrid-i mutlak ömrümde tahammül edemediğim bir vaziyete, yani tanımadığım hasta bakıcıların hükmü altına mecbur etmeyiniz. Gerçi bu sıralarda kabre girmeyi hoş görmeye başlamıştım. Fakat, insaniyetlerini gördüğüm bu hapsin heyet-i idaresinin hatırları ve mahpusların tesellileri için şimdilik hapsi kabre tercih ettim.

cerahat: iltihaplanma sonunda meydana gelen ve deri altında toplanan sıvı, irin.
evvel: önce.
gayet: son derece.
gerçi: öyle ise de, her ne kadar.
heyet-i idare: idare heyeti, yönetim kurulu.
hususan: bilhassa, özellikle.
hükmüne: yerine, değerine.
hüküm: hâkimiyet, nüfuz, kumanda.
hıfz-ı İlâhî: Allah'ın koruması.
insaniyet: insanlık mahiyeti, insan olma hâli, insana yakışır davranış.

kabir: mezar.
kanun: yasa.
kat'iyen: kat'î olarak, kesin olarak, kesinlikle.
kulunç: şiddetli ağrı veren bir hastalık (özellikle omuz ağrısı).
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.
mahpus: hapsedilmiş olan, mevkuf.

mazeret: elde olmayarak meydana gelmiş, makul sebep, özür.
mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.
muayene: doktorun hastayı tıbbî bakımdan yoklaması, hastalığını araştırma işi.
müzmin: eskiyerek yerleşmiş hastalık, süreklileşmiş, kronik.
rica: dilek, istek.
sari: sirayet eden, bulaşıcı, salgın.
sevk: gönderme.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.
tecrid-i mutlak: hiç kimse ile görüşmemek, hücre hapsi.
tecrit: bir kişinin başka bir insan veya nesneyle olan ilişkisini kesme.
teselli: avutma, acısını dindirme.
umum: bütün.
vaziyet: durum.
zaafiyet: zayıflık.
zaif: zayıf.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Benim şahsıma edilen eziyet ve ihanetlerden müteessir olmayınız. Çünkü, Risale-i Nur'da bir kusur bulamıyorlar, onun bedeline benim ehemmiyetsiz ve çok kusurlu şahsımla uğraşıyorlar. Ben bundan memnunum. Risale-i Nur'un selâmetine ve şerefine binler şahsî elemeler, belâlar, tahkirler görsem, yine müftehirâne şükretmek, Nurdan aldığım dersin muktezasıdır; ve onun için bana bu cihette acımayınız.

Saniyen: Pek geniş ve şiddetli ve merhametsiz bu tarz ve hücum, şimdilik yirmiden bire indi. Binler hasar yerinde birkaç zat ve yüz binler âlakadarlar bedeline mahdud birkaç yeni kardeşleri topladılar. Demek inayet-i İlâhiye ile pek hafif bir surete çevrilmiş.

Salisen: İnayet-i Rabbaniye ile iki sene aleyhimizde plân çeviren sabık vali defoldu ve aleyhimizde pek ziyade evhamlandırılan Dâhiliye Vekilinin, hemşehriliği ve nesilce cetleri ziyade dindarlık cihetiyle bu dehşetli hücumu pek çok hafiflettiğine kuvvetli bir ihtimal var. Onun için me'yus olmayınız ve telâş etmeyiniz.

Rabian: Pek çok tecrübelerle ve hâdiselerle kat'î kanaat verecek bir tarzda, *Risale-i Nur'un ağlamasıyla ya zemin titrer veya hava ağlar.* Gözümüzle çok gördüğümüz ve kısmen mahkemede dahi ispat ettiğimiz gibi; tahminimce, bu kış emsalsiz bir tarzda yaz gibi —bidayette— gülmesi, Risale-i Nur'un perde altında teksir makinesiyle gülmesine ve intişarına tevafuku ve her tarafta

âlakadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
aleyh: karşı, karşıt.
aziz: muhterem, saygın.
bedel: karşılık.
belâ: musibet, sıkıntı.
bidayet: başlangıç.
ced: dede, büyük baba, ata, ananın veya babanın babası.
cihet: yön.
Dâhiliye: iç işleri.
dehşetli: ürktücü, korkunç.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirle-

rini yerine getiren, müte dey-yin.
ehemmiyetsiz: önemsiz.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırab.
emvâlâ: benzersiz.
evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.
eziyet: incitme, büyük sıkıntı verme.
hâdis: olay.

hemşehri: aynı şehirli, aynı memleketli.
hücum: saldırma.
ihanet: hainlik, kötülük etme.
ihhtimal: olabilirlik.
inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.
inayet-i Rabbaniye: Allah'ın inayeti; Cenab-ı Hak'ın mah-lûkâtın terbiye, tedbir ve idaresinde onlara yapmış olduğu lûtuflar, himayeler, yardımlar.
intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kat'i: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
kusur: eksiklik, noksan, özür.
kismen: kısmî olarak, bazı yön-den.
mahdud: sınırlı, belirli.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.
me'yus: ümitsiz, ye'se düşmüş, ümidi kesilmiş, kederli.
mukteza: iktiza eden, gereken.
müftehirâne: iftiharla, iftihar ederek, övünerek, gururlu bir şekilde.
müteessir: teessüre kapılan, hü-zünlü, kederli, mahzun.
nesil: soy, zürriyet.
plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.
rabian: dördüncü olarak.
sabık: geçen, önceki.
salisen: üçüncü olarak.
saniyen: ikinci olarak.
selâmet: salımlık, emnlik, sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.
suret: biçim, şekil, tarz.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.
şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.
şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnurluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.
taarruz: saldırma, sataşma, iliş-me.
tahkir: hakaret etme, küçük gör-me, şeref ve haysiyetini incitme.
tarz: biçim, şekil, suret.
teksir: çoğaltma.
tevafuk: uyuma, uygunluk, birbirine denk gelme.
vekil: nazır, bakan.
zat: kişi, şahıs.
zemin: yeryüzü.
ziyade: çok, fazla.

taharri ve müsadere endişesiyle tevakkufla ağlamasına, birden bire kış dehşetli ve hiddetli ve ağlamasıyla, teta-
buku, kuvvetli bir emaredir ki, hakikat-i Kur'âniyenin bu
asırda parlak bir mu'cize-i kübrasıdır; zemin ve kâinat
onun ile alâkadar.

Said Nursî

Aziz, siddık kardeşlerim,

Bugün birden hatıra geldi ki, mesele-i Nuriye münase-
betiyle bu medreseye kader-i İlâhî ve kısmetin sevgiyle
gelenleri, taziye yerine tebrik eyle. Çünkü ekseriyetin
her biri yirmi-otuz sene, belki yüz sene, belki bin masum
kardeşlerimize bedel gelip onları bir derece zahmetten
kurtarıyor. Hem Nurla imana hizmetiniz devam etmekle
beraber, her biri az zamanda çok hizmet etmiş, bazıları
on senede yüz senelik iş görmüş gibidir. Hem bu yeni
medrese-i Yusufiyyenin imtihanında bulunup, onun geniş
ve küllî kıymettar neticelerine bilfiil hissedar olmak için
bu zahmetli mücadeleye giriyorlar. Ve kolayca görmele-
rine müştak oldukları halis, sadık kardeşlerini görüp, tat-
lı bir ders alıp, veriyorlar. Hem madem dünyanın istira-
hat zamanları devam etmiyor, boşu boşuna gidiyor; el-
bette böyle az zahmetle çok kâr kazananlar tebrike lâayk-
tırlar.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münase-
betli, bağlı.
asır: yüzyıl.
aziz: muhterem, saygın.
bedel: karşılık.
bilfiil: bizzat kendi çalışması ile,
kendi yaparak.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ekseriyet: çoğunluk.
emare: alâmet, belirti, nişan.
endişe: kaygı.
hakikat-i Kur'âniye: Kur'ân'ın
hakikati, Kur'ân'ın ifade ettiği ger-
çek.
halis: samimî, her amelini yalnız
Allah rızası için işleyen.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hissedar: hisse sahibi, hissesi
olan.
iman: inanç, itikat.
istirahat: dinlenme, rahatlama.
kader-i İlâhî: İlâhî kader, Allah'ın
kader kanunu.
kâinat: evren; yaratılmış olan
şeylerin tamamı, bütün âlemler.
küllî: umumî, genel.
kısmet: tali, nasip, kader.
kıymettar: kıymetli, değerli.
lâyık: vasıfları, nitelikleri, özü, ha-
reket ve davranışlarıyla bir şeyi
elde etmeye hak kazanmış olan.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.

masum: suçsuz, günahsız,
saf, temiz.
medrese: ders okutulan yer.
medrese-i Yusufiye: Yu-
suf'un medresesi, Hz. Yu-
suf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve
zulüm ile hapiste kalmasın-
dan kinaye olarak, iman ve
Kur'ân'a hizmetinden dolayı
tevkif edilenlerin hapsedildiği
yer manasında, hapishane.
mesele-i Nuriye: Risale-i
Nur'un meselesi.
mu'cize-i kübra: en büyük

mu'cize.
mücadele: savaşıma, müca-
dele.
münasebet: vesile, alâka,
bağ.
müsadere: toplatma, elden
alma.
müştak: arzulu, fazla istekli,
iştiağı gösteren.
sadık: sözünde, işinde doğru
olan, dostluğu ve bağlılığı iç-
ten olan.
sevki: ulaştırma, yöneltme.
siddık: çok doğru, dürüst,

hakkı ve hakikati tereddütsüz
kabullenen.
taharri: arama, araştırma, in-
celeme, tahkik etme.
taziye: felâket durumlarında
üzüntüyü azaltacak sözler
söyleme.
tetabuk: birbirine uygun gel-
me, uyma.
tevakkuf: duraklama, durma.
zahmet: sıkıntı, eziyet, me-
şakkat.
zemin: yeryüzü.

Kardeşlerim, bu geniş hücum, Risale-i Nur'un fütuhata karşıdır. Fakat, anladılar ki, Nurlara iliştikçe, daha ziyade parlar; ders daireleri genişlenip ehemmiyet kesbeder ve mağlûp olmaz; yalnız ¹ سِرًّا تَنْوَرَتْ perdesi altına girer.

Onun için, plânı değiştirdiler; zahiren Nurlara ilişmiyorlar. Biz madem inayet altındayız; elbette kemal-i sabır içinde şükretmeliyiz.

2 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Garip ve lâtif iki hâlimi beyan etmek lâzım geldi.

Birincisi: Benim tecrid-i mutlakta sizin gibi canımdan ziyade sevdiğim kardeşlerimle serbest görüşemediğimde bir inayet-i İlâhiye ve bir maslahat bulunduğu kalbime ihtar edildi. Çünkü, elli lirayı sarf edip görüşmek için Emirdağ'ına gelerek elli dakika, bazı on dakika, bazı hiç görüşmeden giden çok ahiret kardeşlerimiz, birer bahane ile kendilerini bu medrese-i Yusufiyyeye atacaklardı. Benim dar vaktim ve inzivadan gelen hâlet-i ruhiyem bıraksa, o fedakâr dostlara tam sohbet etmeye hizmet-i Nuriye müsaade etmezdi.

İkincisi: Bir zaman, meşhur bir allâmeyi, harbin müteaddit cephesinde cihada gidenler görmüşler, ona demişler. O da demiş: "Bana sevap kazandırmak ve

hücum: saldırma.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.

inziva: bir köşeye çekilme, tek başına yaşama, dünya işlerinden vaz geçme, dünyadan el etek çekme.

kemal-i sabır: sabrın mükemmel oluşu, tam ve mükemmel bir sabır.

kesb: kazanma.

lâtif: güzel, hoş.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mağlûp: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.

maslahat: uygun iş, yerine göre icap eden davranış.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapisane.

meşhur: tanınmış, şöhretli, ünlü.

müsaade: izin.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

sarf: harcama.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

tecrid-i mutlak: hiç kimseye görüşmemek, tam bir yalnızlık.

zahiren: görünüşte.

ziyade: çok, fazla.

1. Gizli olarak nurlanır.

2. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

allâme: pek çok konuda ihtisas sahibi büyük bilgin, ilmi seviyesi çok yüksek olan âlim, üstad-ı azam.

aziz: muhterem, saygın.

bahane: asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma se-

bep.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cihad: düşmanla savaşma.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

fedakâr: kendini veya şahsi menfaatlerini hiçe sayan, fedâ eden.

fütuhat: zaferler, fetihler, ga-

libiyetler.

garip: tuhaf, şaşılacak.

hâlet-i ruhiye: insanın ruh hâli, psikolojik durum, insanın manevî hâli, iç durumu.

harp: savaş, cenk, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silâhlı kavga.

hizmet-i Nuriye: Nur hizmeti, Risale-i Nur için çalışma.

derslerimden ehl-i imana istifade ettirmek için benim şeklimde bazı evliyalara benim yerimde işler görmüşler.” Aynen bunun gibi, Denizli’de camilerde beni gördükleri, hatta resmen ihbar edilmiş ve müdür ve gardiyana aksetmiş. Bazıları telâş ederek, “Kim ona hapishane kapısını açıyor?” demişler. Hem, burada dahi aynen öyle oluyor. Hâlbuki, benim çok kusurlu, ehemmiyetsiz şahsiyetime pek cüz’î bir harika isnadına bedel, Risale-i Nur’un harikalarını ispat edip gösteren *Sikke-i Gaybî* mecmuası yüz derece, belki bin derece ziyade Nurlara itimat kazandırır ve makbuliyetine imza basar. Hususan Nurun kahraman talebeleri, hakikaten, harika hâlleri ve kalemleriyle imza basıyorlar.

Said Nursî

Aziz, siddik kardeşlerim,

Beni merak etmeyiniz, ben sizinle beraber bir binada bulunduğumdan bahtıyım, memnun ve mesrurum.

Şimdi vazifemiz: Bir müdafaa nüshası Isparta’ya git-sin. Mümkün ise, hem yeni hurufla, hem makine ile eski haruf yirmi nüsha çıksın. Hatta oranın müddeium-muna gösterilsin. Hem, bir nüsha, avukatımıza bizzat verilsin ve ayrı bir nüsha da müdüre verip, tâ onu da dava vekilimize o versin. Hem, Ankara makamına yeni

akis: yansıma.
aziz: muhterem, saygın.
bahtiyar: bahtlı, tâlî’li, mes’ut , mutlu.
bedel: karşılık.
bizzat: kendisi, şahsen.
cüz’î: küçük, az.
dava: mahkeme toplantısı, duruşma, celse.
ehemmiyetsiz: önemsiz.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

evliya: velîler, Allah dostları.
gardiyan: nöbetçi, hapishane bekçisi.
hakikaten: hakikat olarak, doğrusu, gerçekten.
harika: olağanüstü.
haruf: harfler.
husususan: bilhassa, özellikle.
ihbar: ele vermek, yakalamak, suç üstü yaptırmak maksadıyla gizlice bildirme.
isnat: bir şeyi bir kimseye ait gösterme.
ispat: doğruyu delillerle gös-

terme.
istifade: faydalanma, yararlanma.
itimat: emniyet, güven.
makamat: makamlar.
makbuliyet: makbûllük, beğenilmişlik, geçerlilik.
mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.
mesrur: sevinçli, memnun, sen, sürürlü.
müdafaa: savunma.
müddeiumum: savcı.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.
resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.
siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
shahsiyet: kişilik.
talebe: öğrenci.
vazife: görev.
vekil: başkasının yerine ve adına hareket eden, konuşan.
ziyade: çok, fazla.

harfle beraber eski harfle, Denizli’de olduğu gibi gönderilecek. Mümkün ise, beş nüsha makamata hazırlansın. Çünkü müsadere edilen Nurlar, eski harfle o makamata, hususan Diyanet Riyaseti heyetine gönderilmiş; sonra buraya gelmiş. Hem, vekilimiz Ahmed Beye haber veriniz ki, müdafaayı makine ile yazdığı vakit, sıhhatine pek çok dikkat etsin. Çünkü, ifadelerim başkasına benzemiyor. Bir harfin ve bazen bir noktanın yanlışıyla, bir mesele değişir, mana bozulur. Hem, buraya gelen iki makine, size müsaade verilmezse geri gitsinler. Hem, telâş edip sıkılmayınız, me’yus olmayınız, ¹ **إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا** sırrıyla, inayet-i İlâhiye inşaallah çabuk imdadımıza yetişir.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Risale-i Nur benim bedelime sizlerle görüşür, derse müştak yeni kardeşlerimize güzelce ders verir. *Nurlarla ya okumak ve okutmak veya yazmak suretindeki meşguliyet* —tecrübelerle— *kalbe ferah, ruha rahat, rızka bereket, vücuda sıhhat veriyor*. Şimdi, Hüsrev gibi Nur kahramanı size ihsan edildi. İnşaallah, bu medrese-i Yusufiye dahi, Medresetüzzehra’nın bir mübarek dershanesi olacak. Ben şimdiye kadar Hüsrev’i ehl-i dünyaya göstermiyordum, gizlerdim. Fakat, neşredilen mecmualar,

1. Gerçekten zorlukla beraber bir kolaylık vardır. (İnşirah Suresi: 6.)

aziz: muhterem, saygın.
bedel: bir şeyin yerini tutan, karşılık.
bereket: bolluk, bereket, gür-lük.
Diyanet Riyaseti: Diyanet İşleri Başkanlığı.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.
ferah: gönül açıklığı, sevinç,

sevinme.
heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.
hususan: bilhassa, özellikle.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
imdat: yardım.
inayet-i İlâhiye: Allah’ın yardımı.
inşaallah: ‘Allah izin verirse’

manasında kullanılan bir dua.
kudsi: mukaddes, yüce.
makamat: makamlar.
mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.
medrese-i Yusufiye: Yusuf’un medresesi, Hz. Yusuf’un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve

Kur’ân’a hizmetinden dolayı tev-kif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

Medresetüzzehra: Bediüzzaman’ın doğuda (Van) yapılmasını idarecilere teklif ettiği, fen ilimleriyle din ilimlerinin birlikte okutulmasını düşündüğü üniversite.

mesele: önemli konu.

meşguliyet: meşgul olma, bir iş yapma.

me’yus: yeise düşmüş, ümitsiz, kederli.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müdafa: savunma.

müsaade: izin.

müşak: toplatma, elden alma.
müşak: arzulu, fazla istekli, ıstıyak gösteren.

neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

rızık: Allah’ın lütuf ve ihsan ettiği nimetler.

suret: biçim, şekil, tarz.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

sıhhat: sahilik, sözün yanlış ve eksik olmaması.

sır: gizli hakikat, bir şeyin dikkat ve tecrübe ile anlaşılan en ince yanı.

onu ehl-i siyasete tamamıyla gösterdi, gizli bir şey kalmadı. Onun için, ben onun iki-üç hizmetini has kardeşlerime izhar ettim. Hem ben, hem o, daha gizlemek değil, lüzum ise aynı hakikat beyan edilecek. Fakat şimdilik karşımızda hakikati dinleyecekler içinde dehşetli ve teza-hür etmiş iki muannit, hem zındık, hem komünist hesabına, biri Emirdağ'ında malûm olmuş, biri de burada gayet derrasâne, aleyhimizde iftiralarla memurları ürküt-meye çalışıyorlar. Onun için, biz şimdilik çok ihtiyat edip telâş etmemek ve inayet-i İlâhiyenin imdadımıza gelmesini tevekkül ile beklemek lâzımdır.

Ey hapis arkadaşlarım ve din kardeşlerim!

Size, hem dünya azabından, hem ahiret azabından kurtaracak bir hakikati beyan etmek kalbime ihtar edildi. O da şudur:

Meselâ, birisi birisinin kardeşini veya akrabasını öldürmüş. Bir dakika o hiddet yüzünden milyonlar dakika hem kalbî sıkıntı, hem hapis azabını çeker. Ve maktulün akrabası dahi, intikam endişesiyle ve karşısında düşmanınını düşünmesiyle, hayatının lezzetini ve ömrünün zevkini kaçırmış; hem korku, hem hiddet azabını çekiyor.

Bunun tek bir çaresi var: O da, Kur'an'ın emrettiği ve hak ve hakikat ve maslahat ve insaniyet ve İslâmiyet ictiza ve teşvik ettikleri olan barışmak ve musalâha etmektir.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aleyh: karşı, karşıt.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

dessasâne: aldatıcı bir şekilde, hileyle iş yaparak.

ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset adamları, politikaçılar.

endişe: kaygı.

gayet: son derece.

hâk: doğru, gerçek, hakikat.

hakikat: gerçek.

hiddet: öfke, kızgınlık.

iftira: aslı olmadan birine suç yüklemek, olmayan bir suçu başkasına yüklemek.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

iktiza: lâzım gelme, gerekme.

imdat: yardım.

inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.

insaniyet: insanlık mahiyeti, insan olma hâli, insana yakışır davranış.

intikam: öç alma.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kalbî: kalple ilgili, kalbe ait.

komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen in mensubu olan kimse.

maktul: öldürülmüş, katledilmiş, vurulmuş kimse.

malûm: bilinen, biliniyor olan.

maslahat: uygun iş, yerine göre icap eden davranış.

meselâ: örneğin.

muannit: inatçı, ayak direyen.

musalâha: barışma, uzlaşma, sulh, barış.

tevekkül: bir işi gerçekleştirmesi için gereken çalışmayı ve çabayı gösterip sebeplere başvurduktan sonra işi Allah'a bırakma.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

Evet, *hakikat ve maslahat sulhtur*. Çünkü, ecel birdir, değişmez. O maktul, herhâlde, ecel geldiğinden daha dünyada kalmayacaktı. O katil ise, o kaza-i İlâhiyeye vâsıta olmuş. Eğer barışmak olmazsa, iki taraf da daima korku ve intikam azabını çekerler. Onun içindir ki, “Üç günden fazla bir mü'min diğer bir mü'mine küsmemek,” İslâmiyet emrediyor. Eğer o katil bir adavetten ve bir kinli garazdan gelmemişse ve bir münafık o fitneye vesile olmuş ise, çabuk barışmak elzemdir. Yoksa, o cüz'î musibet büyük olur, devam eder. Eğer barışsalar ve öldüren tevbe etse ve maktule her vakit dua etse, o hâlde her iki taraf çok kazanırlar ve kardeş gibi olurlar. Bir gitmiş kardeşe bedel, birkaç dindar kardeşleri kazanır. Kaza ve kader-i İlâhiyeye teslim olup düşmanını affeder. Ve bilhassa, madem Risale-i Nur dersini dinlemişler; elbette mabeynlerinde bulunan bütün küsmekleri bırakmaya, hem maslahat ve istirahat-i şahsiye ve umumîye, iktiza ediyorlar. Nasıl ki Denizli hapsinde birbirine düşman bütün mahpuslar Nurlar dersiyile birbirine kardeş oldular ve bizim beraatimize bir sebep olup, hatta dinsizlere, serserilere de o mahpuslar hakkında “Maşaallah, bârekâllah!” dedirttiler, o mahpuslar tam teneffüs ettiler. Ben burada gördüm ki, bir tek adamın yüzünden yüz adam sıkıntı çekip beraber teneffüse çıkmıyorlar. Onlara zulüm olur. Mert, vicdanlı bir mü'min, küçük ve cüz'î bir hata veya menfaatle, yüzer zararı ehl-i imana vermez. Eğer hata etse, verse; çabuk tevbe etmek lâzımdır.

adavet: düşmanlık, husumet.
azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.
bârekâllah: Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun.
bedel: bir şeyin yerini tutan, karşılık.
beraat: temize çıkma; bir davranın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
bilhassa: özellikle.
cüz'î: küçük, az.
dindar: dinî kaidelere hakkıy-

la riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütekeyyin.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.
fitne: karışıklık, bozgunculuk, azgınlık.
garaz: kötü kasıt, düşmanca

niyet, kin.
hakikat: gerçek.
iktiza: lâzım gelme, gerekme.
intikam: öç alma.
istirahat-i şahsiye: şahsî huzur ve rahatlama.
istirahat-i umumîye: herkesin istirahati, rahat etmesi.
kader-i İlâhiye: İlâhî kader, Allah'ın kader kanunu.
katil: adam öldüren, insan öldüren kimse, canî.
katl: öldürme.
kaza: olacağı Cenab-ı Hak ta-

rafından bilinen ve takdir olunan şeylerin zamanı gelince yaratması.

kaza-i İlâhiye: Allah'ın emrinin, takdirinin yerine gelmesi.

kin: gizli düşmanlık, öç almayı amaçlayan gizli düşmanlık, garaz, kuvvetli hınç.

mabeyn: ara.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahpus: hapsedilmiş olan, mevkuf.

maktul: öldürülmüş, katledilmiş, vurulmuş kimse.

maslahat: uygun iş, yerine göre icap eden davranış.

maşaallah: Allah'ın istediği gibi, Allah'ın istediği olur anlamında hayret ve memnuluk ifade eden bir ibare.

menfaat: fayda.

mert: sözünün eri; özü, sözü doğru.

musibet: felâket, belâ.

mü'min: iman eden, inanan.

münafık: nifak sokan, ara bozucu; kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen.

serseri: ötede beride başı boş geçen, işsiz, güçsüz.

sulh: barış, barışma, barışıklık, anlaşarak düşmanlığı kaldırma.

teneffüs: soluklanma, rahatlama, dinlenme.

tevbe: işlenmiş bir günahtan pişmanlık duyup Allah'tan af dileme ve bir daha işlemek üzere söz verme.

vasıta: aracı.

vesile: araç, vasıta.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayıran ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülüktan elem alan manevî bir his.

zulüm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

Aziz, siddik kardeşlerim,

Ben hem Risale-i Nur'u, hem sizleri, hem kendimi, Hüsrev ve Hıfzı ve Bartınlı Seyyid'in kıymetli müjdele-riyle hem tebrik, hem tebşir ediyorum.

Evet bu sene Hacca gidenler, Mekke-i Mükerrreme'de Nurun kuvvetli mecmualarını büyük âlimlerin hem Arap-ça, hem Hintçe tercüme ve neşre çalışmaları gibi; Medi-ne-i Münnevver'e dahi o derece makbul olmuş ki, Rav-za-i Mutahhara'nın Makber-i Saadeti üstünde konulmuş. Hacı Seyyid kendi gözüyle Asa-yı Mûsa mecmuasını kabir-i Peygamberî (a.s.m.) üzerinde görmüş. Demek makbul-i Nebvî olmuş ve rıza-i Muhammedî Aleyhissa-lâtü Vesselâm dairesine girmiş. Hem niyet ettiğimiz ve buradan giden hacılara dediğimiz gibi, Nurlar bizim be-delimize o mübarek makamları ziyaret etmişler. Hadsiz şükür olsun, Nurun kahramanları bu mecmuaları tashih-li olarak neşretmeleriyle pek çok faydalarından birisi de, beni tashih vazifesinden ve merakından kurtardığı gibi, kalemle yazılan sair nüshalara tam bir mehzaz olmak ci-hetinde yüzer tashihçi hükmüne geçtiler. Cenab-ı Erha-mürrahimîn o mecmuaların her bir harfine mukabil, on-ların defter-i hasenatlarına bin hasene yazdırsın. Âmin, âmin, âmin.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua. **âlim:** ilim ile uğraşan, ilim adamı. **âmin:** Yâ Rabbi! Öyle olsun, kab-ul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.

aziz: muhterem, saygın.

bedel: bir şeyin yerini tutan, kar-sılık.

Cenab-ı Erhamürrahimîn: inayet ve rahmet, yardım ve lütuf sahiplerinin en merhametlisi olan, şe-ref ve azamet sahibi olan yüce Allah (c.c.).

cihet: yön.

defter-i hasenat: iyilikler, güzel-likler defteri, insanların yaptığı iyiliklerin yazıldığı manevî defter. **faide:** fayda.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hasene: hayırlı amel, Allah rızası-na uygun iş.

hükmüne: yerine, değerine.

kabr-i peygamberi: Hz. Peygam-berin mezarı.

kıymetli: kıymetli, değerli.

makam: yer, mevki.

Makber-i Saadet: saadet kabri, Peygamber Efendimizin (a.s.m.) mübarek kabir-i şerifleri.

makbul: kabul edilmiş, geçerli, reddedilmeyen.

makbul-i Nebvî: peygamberin tasvibi, peygamberin kabul et-mesi, beğenmesi.

mecmua: tertip ve tanzim edil-miş şeylerin hepsi, koleksiyon.

Medine-i Münnevver: Nurlu Me-dine şehri.

mehaz: bir eser hazırlanırken müracaat edilen kaynak.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

Mekke-i Mükerrreme: ke-remlî, aziz, mukaddes Mekke şehri.

mukabil: karşılık.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müjde: sevindirici haber, muştı.

neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

Ravza-i Mutahhara: Pey-gamber Efendimizin (a.s.m.) Medine'deki mübarek kabir-i şerifleri.

rıza-i Muhammedî: Resulul-lahın (a.s.m.) rızası.

sair: diğer, başka, öteki.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

tashih: basılacak bir eserin dizgilerini kontrol ederek yanlışları düzeltme.

tebşir: müjde verme, müjdeleme.

vazife: görev.

Müjdeli ve Tabiri Çıkmış Lâtif Bir Rüya

Bana hizmet eden Ali geldi, dedi:

“Ben rüyada gördüm ki, sen Hüsrev’le beraber Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâmın elini öptün.”

Birden, bir mektup aldım ki, Hüsrev’in hattıyla yazılan *Asa-yı Mûsa* mecmuasını kabir-i Muhammedî Aleyhissalâtu Vesselâm üzerinde hacılar görmüşler. Demek, benim bedelime, Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâmın manevî elini, Hüsrev, kaleminin vasıtasıyla öpmüş ve rıza-i Nebeviyeye mazhar olmuş.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, sıddık kardeşlerim ve hapis arkadaşlarım,

Evvelâ: Sureten görüşmediğimizden merak etmeyiniz. Bizler manen her zaman görüşüyoruz. Benim ehemmiyetsiz şahsıma bedel, Nurdan elinize geçen hangi risaleyi okusanız veya dinleseniz, benim adî şahsım yerine, Kur’ân’ın bir hadimi haysiyetiyle beni o risale içerisinde görüp sohbet edersiniz. Zaten ben de sizinle bütün dualarımda ve yazılarınızda ve alâkanızda hayalimde görüşüyorum ve bir dairede beraber bulunmamızdan her vakit görüşüyoruz gibidir.

1. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

adi: bayağı, aşağı, değersiz.

alâka: ilgi, ilişki, bağ.

aleyhissalâtu vesselâm: ‘salât ve selâm onun üzerine olsun’ anlamında Hz. Muhammed’e dua.

aziz: muhterem, saygın.

bedel: bir şeyin yerini tutan, karşılık.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

hadim: hademe, hizmetçi.

hat: yazı, el yazısı.

haysiyet: itibar.

kabr-i Muhammedî: Hz. Muhammed’in (a.s.m) kabri.

Kur’ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed’e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

lâtif: güzel, hoş.

manen: mana bakımından, manaca.

manevi: manaya ait, maddi olmayan.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

müjde: sevindirici haber, mustu.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

rıza-i Nebeviye: Peygamberimizin rızası.

sureten: suret olarak, görünüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

tabir: yorum, yorumlama.

vasıta: aracılık.

Saniyen: Bu yeni medrese-i Yusufiyedeki Risale-i Nur'un yeni talebelerine deriz: Kuvvetli hüccetlerle, hat-ta ehl-i vukufu da teslime mecbur eden işaret-i Kur'âni-ye ile, "Nur'un sadık şakirtleri iman ile kabre girecekler. Hem, şirket-i maneviye-i Nuriyenin feyziyle, her bir şa-kirt, derecesine göre umum kardeşlerinin manevî ka-zançlarına ve dualarına hissedar olur. Güya, âdeta binler dil ile istiğfar eder, ibadet eder." Bu iki fayda ve netice, bu acip zamanda bütün zahmetleri, sıkıntıları hiçe indi-rir; pek çok ucuz olarak o iki kıymettar kârları sadık müş-terilerine verir.

Said Nursî

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

âdeta: sanki.

adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münase-betli, bağlı.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

aziz: muhterem, saygın.

dershane: ders verilen yer.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ehemmiyet: önem, değer, kıy-met.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâ-kimler.

faide: fayda.

feyiz: bolluk, bereket, ihsan, ba-ğış.

Güya: sanki.

hakikat: gerçek.

hikmet: gizli sebep, gaye.

hissedar: hisse sahibi, hissesi olan.

huruf: harfler.

hüccet: delil.

iman: inanç, itikat.

istiğfar: tevbe etme, Allah'tan günahlarının bağışlanmasını iste-me.

işarat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın işa-retleri.

kabir: mezar.

kader-i İlâhî: İlâhî kader, Allah'ın kader kanunu.

Kıymettar: kıymetli, değerli.

makamat: makamlar.

manevî: manaya ait, maddî ol-mayan.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) ifti-ra, haksızlık ve zulüm ile hapiste

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, siddik kardeşlerim,

Afyon müdafaanamesinin hem bize, hem bu Nurlara, hem bu memlekete, hem âlem-i İslâma alâkadar ehem-miyetli hakikatleri var.

Her hâlde bunu yeni hurufla beş-on nüsha çıkarmak lâzımdır; tâ Ankara makamâtına gönderilsin. Bizi tahliye ve tecziye etseler de hiç ehemmiyeti yok. Şimdi vazife-miz, o müdafaattaki hakikatleri hem hükûmete, hem ad-liyelere, hem millete bildirmektir. Belki de kader-i İlâhî bizi bu dershaneye sevk etmesinin bir hikmeti de

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

kalmasından kinaye olarak, suretlerin her biri.

iman ve Kur'an'a hizmetin-den dolayı tevki edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapisshane.

müdafaaname: müdafaat metni, savunma mektubu, savunma dilekçesi.

müdafaat: müdafaalar, sa-vunmalar.

nüsha: birbirinin aynı olan

sadık: sözünde, işinde doğru olan, dostluğu ve bağlılığı iç-ten olan.

saniyen: ikinci olarak.

sevk: yöneltme, gönderme.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

şakirt: talebe, öğrenci.

sirket-i maneviye-i nuriye:

nurun manevî ortaklığı.

tahliye: tutukluğu serbest bı-rakma.

talebe: öğrenci.

tecziye: cezalandırma, ceza verme.

umum: bütün.

vazife: görev.

zahmet: sıkıntı, eziyet, me-şakkat.

budur. Mümkün olduğu kadar çabuk, makine ile çıksın. Bizi bugün tahliye etseler, biz yine onu bu makamata vermeye mecburuz. Sizi aldatıp, tehir edilmesin; artık yeter. Aynı mesele için on beş senede üç defa bu eşedd-i zulüm ve bahaneler ve emsalsiz işkencelere karşı son müdafaamız olsun. Madem kanunen kendimizi müdafa etmek için sabık mahkemelerde makineyi bize vermişler, burada o hakkımızı bizden hiçbir kanunla menedemezler. Eğer resmen çare bulamadınız ise, hariçten bizim avukat her şeyden evvel bunun makine ile beş nüshasını çıkarsın. Hem, sıhhatine çok dikkat edilsin.

Said Nursî

Aziz yeni kardeşlerim ve eski mahpuslar,

Benim kat'î kanaatim gelmiş ki, buraya girmemizin inayet-i İlâhiye cihetinde bir ehemmiyetli sebebi sizsiniz. Yani sizi Nurlar tesellileriyle ve imanın hakikatleriyle sizi bu hapis musibetinin sıkıntılarından ve dünyevî çok zararlarından ve boşu boşuna gam ve hüzn ile giden hayatınızı faidesizlikten badiheva zayi olmasından ve dünyanın ağlaması gibi ahiretinizi ağlamaktan kurtarıp tam bir teselli size vermektir. Madem hakikat budur; elbette siz dahi Denizli mahpusları ve Nur Talebeleri gibi, birbirinize karşı kardeş olmanız lâzımdır. Görüyorsunuz ki, bir bıçak içinize girmemek ve birbirinize tecavüz etmemek

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
aziz: muhterem, saygın.
bad-ı heva: heva ve heves rüzgânı, gelip geçici hevesler.
bahane: asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
cihet: yön.
dünyevi: dünyaya ait.
ehemmiyetli: önemli.
emsalsiz: benzersiz.
eşedd-i zulüm: zulmün en

şiddetlisi.
evvel: önce.
faide: fayda.
gam: keder, üzüntü.
hakikat: gerçek.
hariç: dışarı.
hüzün: keder, tasa, gam, hüzn.
iman: inanma, itikat.
inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.
ışkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.

kanaat: inanma, görüş, fikir.
kanun: yasa.
kanunen: kanuna göre, kanunca, kanuna uyarak, kanun yolu ile.
kat'i: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mahpus: hapsedilmiş olan, tutuklu.
makamat: makamlar.
mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.
mesele: önemli konu.
musibet: felâket, belâ.
müdafa: savunma.
nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.
resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.
sabık: geçen, önceki.
sıhhat: sahilik, sözün yanlış ve eksik olmaması.
tahliye: tutukluyu serbest bırakma.
talebe: öğrenci.
tecavüz: saldırma, sataşma, başkasının hakkına dokunma.
tehir: geciktirme, sonraya bırakma, geriye bırakma, erteleme.
teselli: avunma.
zayi: elden çıkmış, zarar, ziyan.
zulüm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

adavet: düşmanlık, husumet.
aziz: muhterem, saygın.
bıçare: çaresiz, zavallı.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.
faide: fayda.
fitri: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.
gardiyan: nöbetçi, hapishane bekçisi.
güya: sanki.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
heyet-i idare: idare heyeti, yönetim kurulu.
hizmet-i kudsiye: mukaddes hizmet, kutsal hizmet.
hususî: özel.
iman: inanç, itikat.
iman-ı tahkiki: tahkiki iman, imana dair bütün meseleleri inceleyip delil ve bürhan ile inanma.
inayet-i Rabbaniye: Allah'ın inayeti, Cenab-ı Hakkın mahlûkatın terbiye, tedbir ve idaresinde onlara yapmış olduğu lütuflar, himayeler, yardımlar.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
irsat: doğru yolu gösterme, gafletten uyandırma.
kader-i ilâhiye: ilâhî kader, Allah'ın kader kanunu.
kongre: bir konu üzerindeki araştırma ve incelemelerin ele alınıp tartışıldığı toplantı, kurultay.
Kur'an: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.
kiymettar: kıymetli, değerli.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.

için, dışarıdan gelen bütün eşyanız ve yemek ve ekmeğinizi ve çorbanızı karıştırıyorlar. Size sadâkatle hizmet eden gardiyanlar çok zahmet çekiyorlar. Hem, siz beraber teneffüse çıkmıyorsunuz; güya, canavar vahşî gibi birbirinize saldıracaksınız. İşte şimdi, sizin gibi fitrî kahramanlık damarını taşıyan yeni arkadaşlar, bu zamanda manevî büyük bir kahramanlık ile, heyet-i idareye deyiniz ki: "Değil elimize bıçak, belki mavzer ve revolver verilse, hem emir de verilse, biz bu bıçare ve bizim gibi müsibettede arkadaşlarımıza dokunmayacağız. Eskide yüz düşmanlık ve adavetimiz dahi olsa da, onları helâl edip, hatırlarını kırmamaya çalışacağımıza Kur'an'ın ve imanın ve uhuvvet-i İslâmiyenin ve maslahatımızın emriyle ve irşadıyla karar verdik" diyerek, bu hapsi bir mübarek dershaneye çeviriniz.

Aziz, siddik kardeşlerim,

Ehl-i dünya bir siyasette ve bir sanatta ve bir vazifede, ya bir hayat-ı içtimaiyeye ait bir hizmette ve hususî bir nevi ticarete bulunan her bir taifenin bir nevi kongrede toplanması ve müzakeresi gibi; iman-ı tahkiki hizmet-i kudsiyesinde bulunan Nur Talebeleri dahi kader-i ilâhiyenin emriyle ve inayet-i Rabbaniyenin tensibi ve sevkiyle bu medrese-i Yusufiye kongresine gelmesinde inşaallah pek çok kıymettar manevî fayda ve ehemmiyetli

maslahat: uygun iş, yerine göre icap eden davranış.
mavzer: bir cins tüfek.
medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.
musibettede: musibet görmüş, felâkete uğramış, belâya, kazaya uğrayan.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müzakere: bir hey'etin karar vermeden önce görüşmeye çekilmesi.
nevi: çeşit, tür.
revolver: tabanca, küçük silâh, toplu tabanca, altı mermi alan tabanca.
sadâkat: bağlılık, doğruluk.
sevk: yöneltme, gönderme.
siyaset: politika.
siddik: çok doğru, dürüst, hakki ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.
taife: takım, güruh, familya.
talebe: öğrenci.
teneffüs: soluklanma, rahatlama, dinlenme.
tensip: uygun görme, münasip kılma, uygun bulma.
uhuvvet-i İslâmiye: İslâm kardeşliği.
vahşî: yabani, ürkütücü ve korkunç olan.
vazife: görev.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

neticeler ihsan edilecek; ve Nurun erkânları, her biri bir elif gibi tek başına bir yerde bir kıymeti varsa, bir elif üç elif'le omuz omuza gelip hâlen görüşse bin yüz on bir olması gibi, bu içtimada kıymeti ve inşaallah kudsi hizmeti ve sevabı bin olur. O elif, elfün olur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugün benim pencerelerimi mıhlamalarının sebebi, mahpuslarla mürafaa ve selâmlaşmamaktır; zahirde başka bahane gösterdiler. Hiç merak etmeyiniz. Bilakis benim ehemiyetsiz şahsım ile meşgul olup Nurlara ve talebelerine çok sıkıntı vermediklerinden, beni cidden ve kalben onların şahsî ihanetler ve işkencelerle tazip etmeleri, Nurların ve sizlerin bedeline olduğu ve bir derece Nurlara ilişmemeleri cihetinde memnunum ve sabır içinde şükrederim; merak etmiyorum. Siz dahi hiç müteessir olmayınız. Gizli düşmanlarımız memurların nazar-ı dikkatini şahsıma çevirmesinden, Nurların ve talebelerinin selâmet ve maslahatları noktasında bir inayet ve bir hayır var diye kanaatim var. Bazı kardeşlerimiz hiddet edip dokunaklı konuşmasınlar, hem ihtiyatla hareket etsinler ve telâş etmesinler, hem herkese bu meseleden bahis açmasınlar. Çünkü, safdil kardeşlerimiz ve ihtiyata

ten ve samimî olarak.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kudsi: mukaddes, yüce.

kıymet: değer.

mahpus: hapsedilmiş olan, tutuklu.

maslahat: uygun iş, yerine göre icap eden davranış.

mesele: önemli konu.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

mürafaa: duruşma, karşılıklı hak iddia ederek konuşma.

müteessir: teessüre kapılan, hüznü, kederli, mahzun.

mıhlamak: çivilemek.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül gösterek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

safdil: saf gönüllü; hile, oyun bilmeyen, kolay aldatılan.

selâmet: salımlık, emniyet, sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnuniyet gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

talebe: öğrenci.

tazip: azap çekirtme, eziyet etme, sıkıntı verme.

zahir: görünüşe göre, görünüş itibarıyla.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

aziz: muhterem, saygın.

bahane: asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

bahis: konu.

bedel: bir şeyin yerini tutan, karşılık.

bilakis: aksine, tersine, tam tersi, tersine olarak.

cidden: ciddi olarak, gerçek olarak.

cihet: yön.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

elfün: bin.

erkân: rükünler, esaslar, ileri gelenler.

hâlen: hareket ve davranış olarak.

hiddet: öfke, kızgınlık.

içtima: toplama, bir araya gelme, bir yere birikme.

ihanet: hainlik, kötülük etme.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

ışkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.

kalben: kalp ile, kalpten; iç-

daha alışmayan yeni kardeşlerimizin sözlerinden mana çıkaran casuslar bulunur; habbeyi kubbe yapar, ihbar edebilir. Şimdi vaziyetimiz şaka kaldırmıyor. Bununla beraber hiç endişe etmeyiniz. Biz inayet-i İlâhiye altındayız ve bütün meşakatlere karşı kemal-i sabırla belki şükür ile mukabele etmeye azmetmişiz. Bir dirhem zahmet, bir batman rahmet ve sevabı netice verdiğiinden, şükür etmeye mükellefiz.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, siddik kardeşlerim,

İki ehemmiyetli sebep ve bir kuvvetli ihtara binaen ben bütün vazife-i müdafaatı buraya gelen ve gelecek Nur erkânlarına bırakmaya kalben mecbur oldum; hususan (H, R, T, F, S) **(HAŞİYE)**

Birinci Sebep: Ben hem sorgu dairesinde, hem çok emarelerden kat'î bildim ki, bana karşı ellerinden geldiği kadar müşkülât yapmaya ve fikren onlara galebe etmemden kaçmaya çalışıyorlar ve resmen de onlara

HAŞİYE: Hüsrev, Re'fet, Tahirî, Feyzi, Sabri.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

aziz: muhterem, saygın.

azm: kesin karar.

batman: eski ağırlık ölçülerinden olup, iki okka ile sekiz okka arasında değişen ağırlık ölçüsü.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

casus: çeşitli konularda sır mahiyetindeki şeyleri öğrenip başkalarına bildiren kimse.

dirhem: yaklaşık üç grama denk gelen eski bir ağırlık ölçüsü, çok küçük parça (mecaz).

ehemmiyetli: önemli.

emare: alâmet, belirti, nişan.

endişe: kaygı.

erkân: rükünler, esaslar, ileri gelenler.

fikren: fikir ile, düşünerek, zihnen.

galebe: galip gelme, yenme, üstünlük.

habbe: tane.

haşiye: dipnot.

hususan: bilhassa, özellikle.

ihbar: ele vermek, yakalamak, suç üstü yaptırmak maksadıyla gizlice bildirme.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.

kalben: kalp ile, kalpten.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemal-i sabır: sabrın mükemmel oluşu, tam ve mükemmel bir sabır.

kubbe: gökyüzü, sema.

kudsi: mukaddes, yüce.

meccur: zorunlu olma, zorunda kalma.

meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

mükellef: sorumlu ve yükümlü olan, bir şeyi yapmaya mecbur olan, vazifeli.

müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar, çetinlikler.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

resmen: resmi olarak, resmi bir şekilde.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

siddik: çok doğru, dürüst, hakki ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

vazife-i müdafaat: müdafaalar vazifesi, savunmalar görevi.

vaziyet: durum.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

iş'ar var. Güya ben konuşsam, mahkemeleri ilzam edecek derecede ve diplomatları susturacak bir iktidar-ı ilmi ve siyasî göstereceğim diye, benim konuşmama bahanelerle mâni oluyorlar. Hatta, sorguda bir suale karşı dedim: "Tahattur edemiyorum." O hâkim taaccüp ve hayretle dedi: "Senin gibi fevkalâde acip zekâvet ve ilim sahibi nasıl unuttur?" Onlar Risale-i Nur'un harika yüksekliklerini ve ilmi tahkikatını benim fikrimden zannedip dehşet almışlar. Beni konuşturmak istemiyorlar. Hem güya, benimle kim görüşse, birden Nurun fedakâr bir talebesi olur. Onun için beni görüştürmüyorlar. Hatta Diyanet Reisi dahi demiş: "Kim onunla görüşse, ona kapılır; cazibesi kuvvetlidir."

Demek şimdi işimi de sizlere bırakmaya maslahatımız iktiza ediyor. Ve yanınızdaki yeni ve eski müdafaatlarım benim bedelime sizin meşveretinize iştirak eder; o kâfidir.

İkinci Sebep: Başka vakte bırakıldı. Amma ihtar-ı manevînin kısa bir işareti şudur: Bana yirmi beş sene siyaseti ve gazeteleri ve sair çok fânî şeyleri terk ettiren ve onlarla meşguliyeti meneden gayet kuvvetli bir vazife-i uhreviye ve tesirli bir hâlet-i ruhiye benim bu meselenin teferruatıyla iştigal etmeme kat'iyen mâni oluyorlar. Sizler bazen, ara sıra iki dava vekilinizle meşveretle benim vazifemi dahi görürsünüz.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
amma: ama, lâkin, ancak.
bahane: asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
bedel: bir şeyin yerini tutan, karşılık.
cazibe: cezp edicilik, çekicilik.
dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.
diplomat: millet meseleleri ve siyaset noktasında söz sahibi olan.
Diyanet: diyanet işleri teşki-

lâtı.
fânî: ölümlü, geçici.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, fedâ eden.
fevkalâde: olağanüstü.
gayet: son derece.
güya: sanki.
hâkim: kanun uygulayan kimse, yargıç.
hâlet-i ruhiye: insanın ruh hâli, psikolojik durum, insanın manevî hâli, iç durumu.
harika: olağanüstü.

ihtar-ı manevî: manevî uyarı, bildirim; Cenab-ı Hakkın imana ve Kur'an'a ait meselelerde kullarını uyarması.
iktidar-ı ilmi: ilme ait iktidar, ilmi güç ve kudret.
iktidar-ı siyasî: siyasete ait iktidar, siyasetle ilgili güç.
iktiza: lâzım gelme, gerekme.
ilim: bilgi, marifet.
ilmi: ilim ile ilgili, ilme dair.
ilzam: susturma, cevap vermez hâle getirme.
iş'ar: anlatma, bildirme; yazı

ile haber verme.
iştigal: bir işle uğraşma, meşgul olma.
iştirak: ortaklık etme, katılma.
kâfi: yeter, el verir.
kat'iyen: kat'î olarak, kesin olarak, kesinlikle.
mâni: engel.
mâni: engel.
maslahat: uygun iş, yerine göre icap eden davranış.
men: yasak etme, engelleme, mâni olma.
mesale: önemli konu.
meşguliyet: meşgul olma, bir iş yapma.
meşveret: işlerin konuşup anlaşma yoluyla halledilmesi, bir konu hakkında çeşitli ve ehil şahıslardan fikir alma.
müdafaat: müdafaalar, savunmalar.
reis: başkan.
sair: diğer, başka, öteki.
siyaset: hükümet etme, devlet idaresi, politika.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
sual: soru.
taaccüp: şaşma, hayret etme, şaşkalama.
tahattur: hatırlama, hatıra getirme.
tahkikat: araştırmalar, soruşturmalar.
talebe: öğrenci.
teferruat: ayrıntılar, dallar, bölümler.
vazife: görev.
vazife-i uhreviye: ahirete ait vazifeler.
vekil: başkasının yerine ve adına hareket eden, konuşan.
zekâvet: zekilik; çabuk anlama, kavrama kabiliyeti.

Aziz, siddık kardeşlerim,

Şimdi namazda bir hatıra kalbe geldi ki: Kardeşlerin, ziyade hüsnüzanlarına binaen, senden maddî ve manevî ders ve yardım ve himmet bekliyorlar. Sen nasıl dünya işlerinde hasları tevkil ettin, erkânların meşveretlerine bıraktın ve isabet ettin; aynen öyle de, uhrevî ve Kur'ânî ve imanî ve ilmî işlerinde dahi Risale-i Nur'u ve şakirtlerinin şahs-ı manevîlerini tevkil eyle, o halis muhlis hasların şahs-ı manevîleri senden çok mükemmel o vazifeni kendi vazifeleriyle beraber yaparlar. Hem, daima da şimdiye kadar yapıyorlar. Meselâ, seninle görüşen, muvakkat bir dirhem ders ve nasihat alsın, Risale-i Nur'dan, bir cüz'ünden yüz dirhem ders alabilir. Hem, senin yerinde ondan nasihat alırsın, sohbet eder. Hem, Nur Şakirtlerinin hasları, bu vazifeni her vakit yapıyorlar. Ve inşaallah, pek yüksek bir makamda bulunan ve duası makbul olan onların şahs-ı manevîleri, daimî beraberlerinde bir üstat ve yardımcısı diye, ruhuma hem teselli, hem müjde, hem istirahat verdi.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

aziz: muhterem, saygın.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cüz: parça.

daima: her vakit, sürekli, her zaman.

daimî: sürekli, devamlı.

dirhem: yaklaşık üç grama denk gelen eski bir ağırlık ölçüsü, çok küçük parça (mecaz).

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

erkân: rükünler, esaslar, ileri gelenler.

halis: samimî, her ameliyi yalnız Allah rızası için işleyen.

has: ileri gelen, seçkin olan.

himmet: manevî yardım, ermiş bir kimsenin manevî yardımı ile birisini koruması, yardım etmesi.

hüsnüzan: bir kimsenin veya bir hâdisenin iyiliği hakkındaki vicdanî ve iyi kanaat.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

istirahat: dinlenme, rahatlama.

Kur'ânî: Kur'an'a uygun, Kur'an'a ait.

maddî: madde ile alakalı, cismanî.

makam: yer, mevki.

makbul: kabul edilmiş, geçerli, reddedilmeyen.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

Aziz, siddık kardeşlerim,

Bu iki gün zarfında iki küçük patlak, zahirî hiçbir sebep yokken acip, manidar bir tarzda olması tesadüfe benzemiyor.

manidar: nükteli, ince manalı.

Meselâ: örneğin.

meşveret: işlerin konuşup anlaşma yoluyla halledilmesi, bir konu hakkında çeşitli ve ehil şahıslardan fikir alma.

muhlis: ihlâslı, samimî, dostluğuna halis, her hâli için ve gönülden olan.

muvakkat: geçici.

müjde: sevindirici haber, müstü.

nasihat: öğüt; doğruya, iyiye,

güzele sevk etmek için yapılan konuşma.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

siddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

şahs-ı manevî: manevî şahıs, belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

şakirt: talebe, öğrenci.

tarz: biçim, şekil, suret.

tesadüf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.

teselli: avunma.

tevkil: vekil etme, edilme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.

vazife: görev.

zahiri: görünürde.

zarfında: süresince.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

Birincisi: Koğuşumda muhkem demirden olan soba birden kuvvetli tabanca gibi ses verip, aşağısındaki kalın ve metin demiri, bomba gibi patladı, iki parça oldu. Terzi Hamdi korktu; bizi hayret içinde bıraktı. Hâlbuki çok defa kışta taş kömürü ile kızgın kırmızılaştığı hâlde tahammül ediyordu.

İkincisi: İkinci gün Feyzi'lerin koğuşunda hiçbir sebep yokken birden su testisi üstünde duran bardak acip surette parça parça oldu. Hatıra geliyor ki; inşaallah bize zarar dokunmadan, aleyhimizdeki dehşetli bombalar Ankara'nın altı makamına gönderilen müdafaat nüshaları patlattırdılar; bize zarar vermeden, aleyhimize ateşlenen ve kızışan hiddet sobası iki parça oldu. Hem, ihtimal var ki, mübarek soba, benim teessüratımı ve tazarruatımı dinleyen tek ve menfaatli arkadaşım bana haber veriyor ki, "Bu zindan ve hapishaneden gideceksin, bana ihtiyaç kalmadı..."

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugün manevî bir ihtar ile sizin hesabınıza bir telâş, bir hüzn bana geldi. Çabuk çıkmak isteyen ve derd-i maişet için endişe eden kardeşlerimizin hakikaten beni müteellim ve mahzun ettiği aynı dakikada bir mübarek

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
aleyh: karşı, karşıt.
aziz: muhterem, saygın.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
derd-i maişet: geçim derdi ve zorluğu, geçim sıkıntısı.
endişe: kaygı.
hakikaten: hakikat olarak, doğrusu, gerçekten.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hüzn: keder, tasa, gam.

ihtar: hatırlatma, uyarı.
ihtimal: olabirlik.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
koğuş: hastahane, kışla, hapishane gibi umumî binalarda çok sayıda kişinin oturmasına veya yatmasına mahsus büyük oda.
mahzun: hüznü, kederli, kaygılı, dertli, üzüntülü.

makamat: makamlar.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
menfaat: fayda.
metin: sağlam ve dayanıklı.
muhkem: sağlam, dayanıklı.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müdafaat: müdafaalar, savunmalar.
müteellim: elemli, kederli,

hüznü, içi sızlayan.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

suret: biçim, şekil, tarz.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabul eden.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

tazarruat: tazarrular, yalvarışlar, yalvarmalar.

teessürat: teessürler, kederler, üzüntüler, elemeler, acılar.

zindan: hapishane.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

ayn-ı rahmet: rahmetin tâ kendisi.

bedel: bir şeyin yerini tutan, karşılık.

bîçare: çaresiz, zavallı.

cihet: yön.

derd-i maişet: geçim derdi ve zorluğu, geçim sıkıntısı.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ehl-i hakikat: hakikati arzulayanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

ehl-i ibadet: ibadet ehli, Allah'a kulluğu tam olarak yapanlar.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

faide: fayda.

ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

hakikat: gerçek.

haricî: dışa ait, dışla ilgili.

hasene: hayırlı amel, Allah rızasına uygun iş.

ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemezsizin, sırf Allah rızası için yapma.

intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

itibar: değer.

kemiyet: bir şeyin adet, miktar ve sayı olarak ifade edilebilen durumu, nicelik.

keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, hâl, durum, iç yüz.

kudsi: mukaddes, yüce.

Leyle-i Kadir: Kadir Gecesi, Kur'an-ı Kerim'in dünya semasına nazil olduğu gece, Ramazan'ın 27. gecesi.

mahpus: hapsedilmiş olan, tutuklu.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapisine kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapislane.

meşher: teşhir yeri, sergi, gösterme yeri.

misafirhane: misafirlerin kaldığı ev, geçici bekleme yeri.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müjde: sevindirici haber, müstü.

hatıra ile bir hakikat ve bir müjde kalbe geldi ki: Beş günden sonra çok mübarek ve çok sevaplı ibadet ayları olan şuhur-i selâse gelecekler. Her hasenenin sevabı başka vakitte on ise, Receb-i Şerifte yüzden geçer, Şaban-ı Muazzamda üç yüzden ziyade ve Ramazan-ı Mübarekte bine çıkar ve Cuma gecelerinde binlere ve Leyle-i Kadirde otuz bine çıkar. Bu pek çok uhrevî faydaları kazandıran ticaret-i uhreviyenin bir kudsi pazarı ve ehl-i hakikat ve ibadet için mümtaz bir meşheri ve üç ayda seksen sene bir ömrü ehl-i imana temin eden şuhur-i selâseyi böyle bire on kâr veren medrese-i Yusufiyede geçirmek, elbette büyük bir kârdır; ne kadar zahmet çekilse, ayn-ı rahmettir. İbadet cihetinde böyle olduğu gibi; Nur hizmeti dahi nispeten, kemiyet değilse de keyfiyet itibarıyla, bire beştir. Çünkü bu misafirhanede mütemadiyen giren ve çıkanlar, Nurun derslerinin intişarına bir vasıta. Bazen bir adamın ihlâsı, yirmi adam kadar fayda verir. Hem Nurun, sırr-ı ihlâsı siyasetkârâne kahramanlık damarını taşıyan, Nurun tesellilerine pek çok muhtaç bulunan mahpus bîçareler içinde intişarı için bir parça zahmet ve sıkıntı olsa da, ehemmiyeti yok. Derd-i maişet ciheti ise, zaten bu üç ay, ahiret pazarı olmasından, her biriniz çok şakirtlerin bedeline, hatta bazınız bin adamın yerinde buraya girdiğinden, elbette sizin haricî işlerinize yardımları olur diye tamamıyla ferahlandım ve bayrama kadar burada bulunmak büyük bir nimettir bildim.

Said Nursî

mümtaz: ayrıcalıklı, seçkin.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

nispeten: nispetle, kıyaslayarak.

Ramazan-ı Mübarek: mübarek Ramazan, bereketli Ramazan.

Receb-i Şerif: Kamerî ayların yedincisi ve mübarek kutsal aylardan üç ayların birincisi, Recep ayı.

sevap: hayırlı bir işe karşı Al-

lah tarafından verilen mükâfat; sevap.

siyasetkârâne: siyaset yapma yakışır şekilde, siyaset yaparak.

sırr-ı ihlâs: ihlâs sırrı, samimiyet ve doğruluğun sırrı.

Şaban-ı Muazzam: çok büyük Şaban ayı.

şakirt: talebe, öğrenci.

şuhur-i selâse: Üç Aylar; Recep, Şaban ve Ramazan.

şuhur-i selâse: Üç Aylar; Recep, Şaban ve Ramazan.

temin: sağlama.

teselli: avutma, acısını dindirme.

ticaret-i uhreviye: ahiret hayatı için yapılan ticaret. ahiret için sevap kazanmak, manevî ticaret.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

vasıta: aracı.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

ziyade: çok, fazla.

بِسْمِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Receb-i Şerifinizi ve yarınki Leyle-i Rega-
ibinizi ruhucanımızla tebrik ederiz.

Saniyen: Me'yus olmayınız, hem merak ve telâş et-
meyiniz; inayet-i Rabbaniye inşaallah imdadımıza yetişir.
Bu üç aydan beri aleyhimizde ihzar edilen bomba patla-
dı. Benim sobam ve Feyzi'lerin su bardağı ve Hüsrev'in
iki su bardaklarının verdikleri haber doğru çıktı. Fakat
dehşetli değil, hafif oldu. İnşaallah, o ateş tamamen sö-
necek. Bütün hücumları, şahsımı çürütmek ve Nurun fü-
tuhatına bulantı vermektir. Emirdağ'ındaki malûm mü-
nafıktan daha muzır ve gizli zındıkların elinde alet bir
adam ve bid'atkâr bir yarım hoca ile beraber, bütün kuv-
vetleriyle bize vurmaya çalıştıkları darbe, yirmiden bire
inmiş; inşaallah, o bir dahi, bizi mecruh ve yaralı etme-
yecek ve düşündükleri ve kastettikleri bizi birbirinden ve
Nurlardan kaçırmak plânları dahi akim kalacak. Bu mü-
barek ayların hürmetine ve pek çok sevap kazandırma-
larına itimaden sabır ve tahammül içinde şükür ve tevekk-
kül etmek ve ² *مَنْ آمَنَ بِالْقَدْرِ آمِنَ مِنَ الْكَدْرِ* düsturuna tes-
lim olmak elzemdir, vazifemizdir.

Said Nursî

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Kadere iman eden, gamlardan kurtulur. (Hadis-i şerif: *Ramzû'l-Ehadis*, 1:193.)

akim: neticesiz, sonu yok, ba-
şarısız.

aleyh: karşı, karşıt.

aziz: muhterem, saygın.

bid'atkâr: dinde olmayanı di-
ne sokmaya çalışan, bid'atçı.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

düstur: kanun, kural, esas,
prensip.

elzem: daha (en, pek) lâzım,

lüzumlu, gerekli.

evvelâ: birinci olarak, her
şeyden önce, ilk olarak.

fütuhât: zaferler, fetihler, ga-
libiyetler.

hücum: saldırma.

hürmet: riayet, ihtiram, saygı.

ihzar: hazır etme, hazırlama.

imdat: yardım.

inayet-i Rabbaniye: Allah'ın

inayeti; Cenab-ı Hakkın mah-
lûkâtın terbiye, tedbir ve ida-
resinde onlara yapmış olduğu

lütuflar, himayeler, yardımlar.

inşaallah: 'Allah izin verirse'
manasında kullanılan bir dua.

itimaden: itimat ederek, da-
yanarak, güvenerek.

Leyle-i Regaip: Regaip Gece-
si, Recep ayının ilk Cuma ge-
cesi.

cesi.

malûm: bilinen, biliniir olan.

mecruh: yaralanmış, cerh olun-
muş, yaralı.

me'yus: ye'se düşmüş, ümitsiz,
kederli.

muzır: zararlı, zarar veren.

mübarek: feyizli, bereketli.

münafık: nifak sokan, ara bozu-
cu; kalbinde küfrü gizlediği hâlde
Müslüman görünen.

Receb-i Şerif: Kamerî ayların ye-
dincisi ve mübarek kutsal aylar-
dan üç ayların birincisi, Recep ayı.
ruhucân: ruh ve can; ruh ve can-
la.

sabır: dayanma, katlanma, zor-
luklara dayanma gücü.

saniyen: ikinci olarak.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah
tarafından verilen mükâfat; se-
vap.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı
ve hakikati tereddütsüz kabulle-
nen.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı
memnunluk gösterme, gerek dil
ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd
etme.

tahammül: zora dayanma, kötü
ve güç durumlara karşı koyabil-
me, katlanma.

tevekkül: bir işi gerçekleşmesi
için gereken çalışmayı ve çabayı
gösterip sebeplere başvurduktan
sonra işi Allah'a bırakma.

vazife: görev.

zındık: Allah'a ve ahirete inanma-
yan, Allah'ı inkâr eden, imansız,
münkir.

Başbakanlığa, Adliye Bakanlığına, Dâhiliye Bakanlığına (HAŞİYE)

Hürriyet ilânını, Birinci Harb-i Umumîyi, mütareke zamanlarını, Millî Hükûmetin ilk teşekkülünü ve cumhuriyet zamanını birden derk eden bütün hükûmet ricali, beni pek iyi tanırlar. Bununla beraber, müsaadenizle hayata bir sinema şeridi gibi sizinle beraber göz gezdirelim:

Bitlis vilâyetine tâbi Nurs köyünde doğan ben, talebe hayatımda, rastgelen âlimlerle mücadele ederek, ilmi münakaşalarla karşıma çıkanları inayet-i İlâhiye ile mağlûp ede ede İstanbul'a kadar geldim. İstanbul'da, bu afetli şöhret içinde mücadele ederek, nihayet rakiplerimin ifsadıyla merhum Sultan Hamid'in emriyle tımarhaneye kadar sürüklendim. Hürriyet ilânıyla ve Otuz Bir Mart Vak'asındaki hizmetlerimle İttihat ve Terakki hükûmetinin nazar-ı dikkatini celp ettim. Camiü'l-Ezher gibi, Medresetüzzehra namında bir İslâm Üniversitesinin Van'da açılması teklifi ile karşılaştım; hatta temelini attım. Birinci Harbin patlamasıyla, talebelerimi başıma toplayarak, gönüllü alay kumandanı olarak harbe iştirak ettim. Kafkas Cephesinde, Bitlis'te esir düştüm. Esaretten kurtularak İstanbul'a geldim. Dârülhikmeti'l-İslâmiyeye aza oldum. Mütareke zamanında, istilâ kuvvetlerine karşı bütün mevcudiyetimle İstanbul'da çalıştım. Millî hükûmetin galibiyeti üzerine, yaptığım hizmetler Ankara hükûmetince

HAŞİYE: Bu yazı, Afyon hapsinde mevkuf iken Hazret-i Üstadımızın izniyle avukatları tarafından kaleme alınarak, mezkûr makamata gönderilmiştir.

Sungur

adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.

afet: belâ, musibet, büyük felâket.

alay: üç tabur piyade veya beş bölük süvari askerinden oluşan askeri kuvvet.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

aza: bir kuruluşa mensup, üye.

Birinci Harp: Birinci Dünya Savaşı (1914-1918).

Camiü'l-Ezher: Mısır'daki Ezher Üniversitesinin adı.

Dâhiliye: İç İşleri.

Dârülhikmeti'l-İslâmiye: 1918-1922 yılları arasında büyük hizmetler yapmış olan İslâm akademisi veya Yüksek İslâm Şurası manasındaki dini müessesesi.

derk: anlama, kavrama.

esaret: esirlik, harp esirliği, tut-saklık.

esir: savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak.

galibiyet: üstünlük, üstün gelme, yenme, mağlûp etme.

Harb-i Umumi: genel harp, umumî savaş; 1914-1918 yılları arasında cereyan eden Birinci Dünya Savaşı.

harp: savaş, cenk, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silâhlı kavga.

hürriyet: 1908 de II. Mesrutiyetin ilânı ile birlikte gerçekleşen yeni sistemin halk arasındaki adı.

ifsadat: ifsatlar, fesada uğraşmalar, düzensizlik meydana getirmeler, bozmalar, kargaşalıklar.

ilmi: ilim ile ilgili, ilme dair.

inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı. istilâ: ele geçirme, kaplama, yayılma.

iştirak: katılma.

İttihat ve Terakki: İkinci Mesrutiyetin ilânından sonra iktidarı ele geçiren parti.

kumandan: komutan.

mağlûp: yenilmiş, kendisine galip

gelinmiş, yenilen kimse.

Medresetüzzehra: Bediüzzaman'ın doğuda (Van) yapılmasını idarecilere teklif ettiği, fen ilimleri ile din ilimlerinin birlikte okutulmasını düşündüğü üniversite.

merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş, ölü.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

millî: millete ait, ulusal.

mücadele: usulünce yapılan münakaşa, bir konu üzerinde

çekişme, atışma; iki kişinin bir bahis üzerinde çekışmesi, fikirî çekişme.

münakaşa: tartışma.

müsaade: izin.

mütareke: Birinci Dünya Savaşından sonra galip devletlerle imzalanan Mondros Mütarekesi.

Mütareke: Birinci Dünya Savaşından sonra galip devletlerle imzalanan Mondros Mütarekesi.

nam: ad, isim.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nihayet: en sonunda.

rical: hükûmet erkânı, devlet adamları.

şöhret: herkesçe bilinme, tanınma durumu, ün.

tâbi: bir yere bağlı olan, uyan.

talebe: öğrenci.

teşekkül: kurulma, kuruluş.

tımarhane: akıl hastahanesi.

vak'a: vuku bulan, olay, hâdisse.

vilâyet: il.

takdir edilerek Van'da üniversite açmak teklifi tekrarlandı.

Buraya kadar geçen hayatım bir vatanperverlik hâli idi. Siyaset yoluyla dine hizmet hissini taşıyordum. Fakat, bu andan itibaren dünyadan tamamen yüz çevirdim ve kendi ıstılahıma göre Eski Said'i gömdüm. Büsbütün ahiret ehli Yeni Said olarak dünyadan elimi çektim. Tam bir inziva ile, bir zaman, İstanbul'un Yûşa Tepesine çekildim. Daha sonra doğduğum yer olan Bitlis ve Van tarafına giderek, mağaralara kapandım. Ruhî ve vicdanî hazzımla baş başa kaldım. **أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ** yani, “Şeytandan ve siyasetten Allah'a sığınırım” düsturuyla, kendi ruhî âlemime daldım. Ve Kur'ân-ı Azîmüşşan'ın tetkik ve mütalâasıyla vakit geçirerek, Yeni Said olarak yaşamaya başladım.

Fakat, kaderin cilveleri, beni menfî olarak muhtelif yerlerde bulundurdu. Bu esnada Kur'ân-ı Kerîm'in feyzinden kalbime doğan füyuzatı yanımdaki kimselere yazdırarak birtakım risaleler vücuda geldi. Bu risalelerin heyet-i mecmuasına, Risale-i Nur ismini verdim. Hakikaten Kur'ân'ın nuruna istinat edildiği için, bu isim vicdanımdan doğmuş. Bunun ilham-ı İlâhî olduğuna bütün imanımı kaniim ve bunları istinsah edenlere “Bârekâllah” dedim. Çünkü, iman nurunu başkalarından esirgemeye imkân yoktu. Bu risalelerim, birtakım iman sahipleri tarafından birbirinden alınarak istinsah edildi. Bana böyle bir kanaat verdi ki: Müslümanların zedelenen imanlarını

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

bârekâllah: Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun.

cilve: tecelli, görüntü.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

feyiz: bolluk, bereket, verimlilik.

füyuzat: feyizler, manevî bolluk ve bereketler, inayetler.

hakikaten: hakikat olarak,

doğrusu, gerçekten.

haz: manevî tat.

heyet-i mecmua: bir şeyin teferruatına ve cüzlerine bakılmaksızın bütününe gösterdiği hâl ve manzara.

ıstılah: deyim, tabir.

ilham-ı İlâhî: Allah tarafından kalbe indirilen ilham.

iman: inanma, itikat.

imkân: mümkün olma, olabilirlik.

inziva: bir köşeye çekilme, tek başına yaşama, dünya iş-

lerinden vazgeçme, dünyadan el-etek çekme.

istinat: dayanma, güvenme.

istinsah: nüshasını yazma, örneğini çıkarma, kopya etme.

itibaren: den beri, ... -den başlayarak, itibar ederek.

kader: ilâhî hüküm; Cenab-ı Hakk'ın takdir ve tayin etmesi.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kani: kanmış, inanmış, tatmin olmuş.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

Kur'ân-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'ân.

Kur'ân-ı Kerîm: Kur'ân; Hz. Muhammed'e vahiyyle indirilen en son ilâhî kitap.

menfî: nefyedilmiş, sürgün edilmiş, sürgün.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

mütalâa: bir şeyi etraflıca düşünme, tetkik etme.

nur: aydınlık, parıltı, ısı.

ruhi: ruha ait, ruhla ilgili.

siyaset: hükümet etme, devlet idaresi, politika.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

vatanperverlik: yurtseverlik, vatanını sevmek ve düşünmek.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayıracı ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

vicdanî: vicdanla ilgili, vicdana ait, iç duygu ile ilgili, kalbî his ile ilgili.

takviye için bir sevk-i İlâhîdir. Bu sevk-i İlâhîye hiçbir sahib-i iman mâni olamayacağı gibi, teşvike de dinen mecbur bulunduğumu hissettim. *Zaten bugüne kadar yüz otuzu bulan bu risaleler, tamamen ahiret ve iman bahislerine ait olup, siyasetten ve dünyadan kastî olarak bahsetmez.* Buna rağmen, birtakım fırsat düşkünlerinin de iştigal mevzuu oldu. Üzerinde tetkikat yapılarak, Eskişehir, Kastamonu, Denizli’de tevkif edildim, muhakemeler oldu; neticede hakikat tecelli etti, adalet yerini buldu. Fakat, bu düşkünler bir türlü usanmadılar. Bu defa da beni tevkif ederek Afyon’a getirmişlerdir; mevkufum, isticvap altındayım.

Bana şunları isnat ediyorlar:

1. Sen siyasî bir cemiyet kurmuşsun.
2. Sen rejime aykırı fikirler neşrediyorsun.
3. Siyasî bir gaye peşindesin.

Bunların esbab-ı mucibe ve delilleri de, risalelerimin iki üçünden on on beş cümleleridir.

Sayın Bakan,

Napolyon’un dediği gibi, “Bana tevili kabil olmayan bir cümle getiriniz, sizi onunla idam edeyim.” Beşerin ağzından çıkan hangi cümle vardır ki, tevillerle cürüm ve suç teşkil etmesin? Bilhassa benim gibi yetmiş beş yaşına varmış ve bütün dünya hayatından elini çekmiş sırf ahiret hayatına hasr-ı hayat etmiş bir adamın yazıları

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

bahis: konu.

beşer: insan, insanlık, âdemoğlu.

bilhassa: özellikle.

cemiyet: topluluk, birlik.

cürüm: hata, suç, kanun hilâfına hareket.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

dinen: din bakımından, diyanet noktasından, dince.

esbab-ı mucibe: gerektiren sebepler.

gaye: maksat, hedef.

hakikat: gerçek.

hasr-ı hayat: hayatını yalnız bir şeye mahsus kılma, hayatını feda etmek.

iman: inanma, itikat.

isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.

isticvap: sorguya çekme, şahitlerin ifadelerini alma.

iştigal: bir işle uğraşma, meşgul olma.

kabil: mümkün, ihtimal da-iresinde.

kastî: kastederek, isteyerek, bile bile yapılan.

mâni: engel.

meccbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

mevzu: konu.

muhakeme: bir dava ile ilgili tarafların hâkim huzuruna çıkmaları, duruşma.

neşir: yayma, yayım, herkese duyurma.

rejim: devletin şekli ve hükümet tarzı.

sahib-i iman: iman sahibi.

sevk -i İlâhî: Allah’ın sevk etmesi; gayr-i ihtiyarî olarak Allah tarafından sevk olunma.

siyaset: hükümet etme, devlet idaresi, politika.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete

ait.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

tetkikat: araştırmalar, incelemeler.

tevil: yorumlama, yorum.

tevkif: cezaî tahkikat sırasında, zanlının mahkeme kararı-na kadar geçici olarak hapsedilmesi; tutuklama.

elbette serbest olacaktır. Hüsn-i niyete makrun olduğu için pervasız olacaktır. Bunları tetkikle, altında cürüm aramak insafsızlıktır, başka bir şey değildir.

Binaenaleyh, bu yüz otuz risalemden hiçbirisinde dünya işini alâkalandıran bir maksat yoktur. Hepsi Kur'ân nurundan iktibas edilen ahiret ve imana taallûk eder; ne siyasî ve ne de dünyevî hiçbir gaye ve maksat yoktur. Nitekim, hangi mahkeme işe başlamış ise, aynı kanaatle beraat kararını vermiştir. Binaenaleyh, lüzumsuz mahkemeleri işgal etmek ve masum iman sahiplerini işlerinden güçlerinden alıkoymak, vatan ve millet namına yazıktır. Eski Said bütün hayatını vatan ve milletin saadeti uğrunda sarf etmişken, bütün bütün dünyadan el çekmiş yetmiş beş yaşına gelmiş Yeni Said nasıl olur da siyasetle iş-tigal eder. Buna tamamen siz de kanisiniz.

Bir tek gayem vardır:

O da; mezara yaklaştığım bu zamanda, İslâm memleketi olan bu vatanda Bolşevik baykuşlarının seslerini işitiyoruz. Bu ses, âlem-i İslâmın iman esaslarını zedeliyor; halkı, bilhassa gençleri imansız yaparak kendisine bağlıyor. Ben bütün mevcudiyetimle bunlarla mücadele ederek, gençleri ve Müslümanları imana davet ediyorum; bu imansız kitleye karşı mücadele ediyorum. Bu mücahedem ile, inşaallah, Allah huzuruna girmek istiyorum. Bütün faaliyetim budur. Beni bu gayemden alıkoyanlar da, korkarım ki Bolşevikler olsun! Bu iman düşmanlarına karşı mücahede açan dindar kuvvetlerle el ele vermek,

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
bilhassa: özellikle.
binaenaleyh: bunun üzerine, bundan dolayı, ondan dolayı, buna binaen.
Bolşevik: Rus komünisti.

cürüm: hata, suç, kanun hilâfına hareket.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütebedeyin.
dünyevî: dünyaya ait.
gaye: maksat, hedef.
hüsn-i niyet: iyi niyet, temiz kalplilik.
iktibas: alıntı.
iman: inanma, itikat.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

işgal: meşgul etme, işten alıkoyma, uğraştırma.
istigal: bir işle uğraşma, meşgul olma.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kani: kanmış, inanmış, tatmin olmuş.
makrun: yakınlaştırılmış, yakın; bitişmiş.
maksat: gaye.
masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.
mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

mezar: kabir, ölünün gömüldüğü yer.
mücadele: savaşma, çatışma, kavga.
mücahede: savaşma, mücadele, uğraşma, çaba, gayret.
nam: ad.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
pervasız: çekinmeyen.
saadet: mutluluk.
sarf: harcama.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
taallûk: alâkalı, münasebetli olma.
tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

benim için mukaddes bir gayedir. Beni serbest bırakınız. El birliğiyle, komünistlikle zehirlenen gençlerin ıslahına ve memleketin imanına, Allah'ın birliğine hizmet edeyim.

Mevkuf
Said Nursî

1 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, siddik kardeşlerim,

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.

aziz: muhterem, saygın.

bilhassa: özellikle.

cihet: yön.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

elaman: medet, aman, imdat manasında yardım ve şikâyet bil-diren edat.

eyvah: yazık, heyhat!.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.

ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

gam: keder, üzüntü.

gaye: maksat, hedef.

hâdise: olay.

hakiki: gerçek.

haysiyet: şeref, onur, itibar.

hususan: bilhassa, özellikle.

hüzün: keder, tasa, gam.

ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

iman: inanç, itikat.

istirahat: dinlenme, rahatlatma.

itimât: dayanma, güvenme.

kasem: yemin, ahit.

keder: kaygı, acı, hüzn.

komünist: bütün malların ortaklaşa kullandığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen in mensubu olan kimse.

kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.

kuvvet: güç, kudret.

mabeyn: ara.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

merhem: acıyı, kederi teskin eden şey.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

me'yusiyet: ümitsizlik.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal,

Bu dünyada, hususan bu zamanda, hususan musibete düşenlere ve bilhassa Nur Şakirtlerindeki dehşetli sıkıntılara ve me'yusiyetlere karşı en tesirli çare, birbirine teselli ve ferah vermek ve kuvve-i maneviyesini takviye etmek ve fedakâr hakikî kardeş gibi birbirinin gam ve hüzn ve sıkıntılarına merhem sürmek ve tam şefkatle kederli kalbini okşamaktır. Mabeynimizdeki hakikî ve uhrevî uhuvvet, gücenmek ve tarafgirlik kaldırmaz. Madem ben size bütün kuvvetimle itimat edip bel bağlamışım ve sizin için değil yalnız istirahatimi ve haysiyetimi ve şerefimi, belki sevinçle ruhumu da feda etmeye karar verdiğimi bilirsiniz, belki de görüyorsunuz. Hatta kasemle temin ederim ki; sekiz gündür, Nurun iki rüknü zahirî birbirine nazlanmak ve teselli yerine hüzn vermek olan ehemmiyetsiz hâdisenin, bu sırada benim kalbime verdiği azap cihetiyle, “Eyvah, eyvah! El-aman, el-aman! Yâ Erhamürrâhimîn,

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

aziz, temiz.

musibet: felâket, belâ.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

rükün: bir topluluğun en önemli ve kuvvetli fertlerinden her biri.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

sakirt: talebe, öğrenci.

sefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

tarafgir: bir tarafı tutan, bir tarafı destekleyen, taraflı.

temin: güvenlik, emniyet his-

si verme, şüphe ve korkuyu giderme.

teselli: avutma, acısını dindirme.

teselli: avutma, acısını dindirme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

zahiri: görünürde.

medet! Bizi muhafaza eyle, bizi cin ve insî şeytanların şerrinden kurtar, kardeşlerimin kalplerini birbirine tam sadâkat ve muhabbet ve uhuvvet ve şefkatle doldur” diye hem ruhum, hem kalbim, hem aklım feryat edip ağladılar.

Ey demir gibi sarsılmaz kardeşlerim! Bana yardım ediniz. Meselemiz çok naziktir. Ben sizlere çok güveniyordum ki, bütün vazifelerimi şahs-ı manevînize bırakmıştım. Siz de, bütün kuvvetinizle benim imdadıma koşmanız lâzım geliyor. Gerçi hâdiseler pek cüz’î ve geçici ve küçük idi. Fakat, saatimizin zembereğine ve gözümüzün hadekasına gelen bir saç, bir zerrecik dahi incitir. Ve bu noktada ehemmiyetlidir ki, maddî üç patlak ve manevî üç müşahedeler tam tamına haber verdiler.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sobamın ve Feyzi’lerin ve Sabri ve Hüsrev’in iki su bardakları parça parça olması, dehşetli bir musibet geldiğini haber vermiştiler. Evet, bizim en kuvvetli nokta-i istinadımız olan hakikî tesanüt ve birbirinin kusuruna bakmamak ve Hüsrev gibi Nur kahramanından —benim yerimde ve Nurun şahs-ı manevîsinin çok ehemmiyetli bir mümessili olmasından— hiçbir cihetle gücenmemek elzemdir. Ben kaç gündür dehşetli bir sıkıntı ve me’yusiyet hissettiğimden, “Düşmanlarımız bizi mağlûp edecek

aziz: muhterem, saygın.
cihet: yön.
cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.
cüz’î: kıymetsiz, önemsiz, teferruat.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehemmiyetli: önemli.
elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.
feryat: yardım istemek için yüksek sesle bağırma, çağırma.
gerçi: öyle ise de, her ne ka-

dar.
hadeka: göz bebeği.
hâdiseler: olay.
hakikî: gerçek.
imdat: yardım.
insî: insan cinsinden.
kusur: eksiklik, özür, suç, kabahat.
kuvvet: güç, kudret.
maddi: madde ile alâkalı, cismanî.
mağlûp: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.
manevî: manaya ait, maddî

olmayan.
medet: inayet, yardım, imdat.
mesele: önemli konu.
me’yusiyet: ümitsizlik.
muhabbet: sevgi, sevmek.
muhafaza: koruma.
musibet: felâket, belâ.
mümessil: temsil eden, temsilci.
müşahade: ilâhî sırları ve tecellileri seyretme.
nazik: dikkat gerektiren, mühim, önemli.
nokta-i istinat: dayanak

noktası, güvenme ve itimat noktası.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sadâkat: bağlılık, doğruluk.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

şahs-ı manevî: manevî şahıs, belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

şer: kötülük.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

vazife: görev.

yâ Erhamürrahimin: ey merhametlilerin en merhametlisi.

zemberek: saatlerin çeşitli parçalarını harekete geçiren yay.

zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

bir çare bulmuşlar” diye çok telâş ederdim. Hem sobam, hem hayali aynı hakikat müşahedem doğru haber vermişler. Sakın, sakın, sakın! Çabuk, bu şimdiye kadar demir gibi kuvvetli tesanüdünüzü tamir ediniz. Vallahi bu hâdisenin bizim hapse girmemizden daha ziyade Kur’ân ve iman hizmetimize —hususan bu sırada— zarar vermek ihtimali kavidir.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, siddik kardeşlerim,

Leyle-i Miraç, ikinci bir Leyle-i Kadir hükmündedir. Bu gece mümkün oldukça çalışmakla kazanç birden bine çıkar. Şirket-i maneviye sırrıyla, inşaallah, her biriniz kırk bin dille tesbih eden bazı melekler gibi, kırk bin lisanla bu kıymettar gecede ve sevabı çok bu çilehanede ibadet ve dualar edeceksiniz. Ve hakkımızda gelen fırtınada binden bir zarar olmamasına mukabil, bu gecedeki ibadetle şükredersiniz. Hem sizin tam ihtiyatınızı tebrik ile beraber, hakkımızda inayet-i Rabbaniye pek zahir bir surette tecelli ettiğini tebşir ederiz.

Said Nursî

aziz: muhterem, saygın.
çilehane: çile yeri, çile çekilen yer.
dua: Allah’a yalvarma, niyaz.
hâdis: olay.
hakikat: gerçek.
hayali: hayale ait, hayalle ilgili, hayale mensup.
hususan: bilhassa, özellikle.
hükümünde: değerinde, yerinde.
ihtimal: olabilirlik.
ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.
iman: inanç, itikat.
inayet-i Rabbaniye: Allah’ın inayeti; Cenab-ı Hakkın mahlûkatın terbiye, tedbir ve idaresinde onlara yapmış olduğu lütuflar, himayeler, yardımlar.
inşaallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.
kavi: kuvvetli, güçlü.
kıymettar: kıymetli, değerli.
Leyle-i Kadir: Kadir Gecesi, Kur’ân-ı Kerim’in dünya semasına nazil olduğu gece, Ramazan’ın 27. gecesi.
Leyle-i Miraç: Miraç Gecesi, Hz. Muhammed’in Miraca çıktığı gece, Recep ayının 27. gecesi.
lisan: dil.
mukabil: karşılık.

1. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.
sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.
suret: biçim, şekil, tarz.
siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
sır: gizli hakikat.
Şirket-i maneviye: manevî

şirket, manevî ortalık.
şükür: Allah’ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah’ı hamd etme.
tamir: yapılan hatayı düzeltme.
tebşir: müjde verme, müjdeleme.
tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.
tesbih: Allah’ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hakkı şanına lâ-yık ifadelerle anma.
vallahi: Allah için, Allah hakkı için, Allah’a yemin ederim anlamına gelen yemin sözü.
zahir: açık, aşikâr.
ziyade: fazla, fazlasıyla.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Sizin Leyle-i Miracınızı bütün ruh u canımla tebrik ederim.

Saniyen: Yirmi seneden beri bir davamız ki, asayişe mümkün olduğu kadar Nur Şakirtleri dokunmuyorlar. Ve bize hücum edenlere, en başta emniyeti ve asayiş bozmak davalarına bir emare ve davamızı cerh etmeye bahane olması kuvvetle muhtemel bulunan bu hapis hâdisesi, inayet-i İlâhiye ile, harika bir tarzda, sizin sadâkat ve ihlâsınızın bir kerameti olarak yüzden bire indi, kubbe habbe edildi. Yoksa, hakkımızda habbeyi kubbe yapanlar bundan istifade edip âleyhimizdeki iftiralarını çoklara inandıracaklardı.

Salisen: Beni merak etmeyiniz. Sizinle bir binada bulunmam, her zahmetimi ve sıkıntımı hiçe indirir. Zaten burada toplanmamızın çok cihetlerle ehemmiyeti var. Ve hizmet-i imaniyeye faydaları çoktur. Hatta bu defa, tetimme-i itirazdaki ehemmiyetli bazı hakikatler o altı makamata gidip, tam dikkatlerini celp edip hükmünü bir derece onlarda icra etmesi, bütün sıkıntılarımızı hiçe indirdi.

Rabian: Mümkün olduğu kadar Nurlarla meşguliyet, hem sıkıntıları izale eder, hem beş nevi ibadet sayılabilir.

Hamisen: Nurun dersleri vasıtasıyla, geçen musibet yüzden bire indi. Yoksa, zemin ve zamanın nezaketi cihetiyle, baruta ateş atmak hükmünde, o tek habbe

aleyh: karşı, karşıt.
asayiş: emniyet, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.
aziz: muhterem, saygın.
bahane: yalandan özür, asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.
cerh: yaralama.
cihet: yön.
dava: takip edilen fikir, iddia.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ehemmiyetli: önemli.
emare: alâmet, belirti, nişan.
emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.
faide: fayda.
habbe: tane.
hâdis: olay.
hakikat: gerçek.
hamisen: beşinci olarak, beşincisi, beşinci derece.
harika: olağanüstü.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
hücum: saldırma.
hükmünde: değerinde, yerinde.
hüküm: karar, emir.
icra: verilen bir hükmü yerine getirme.
iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suç başkasına yükleme.

ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemezsizin, sırf Allah rızası için yapma.
inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.
istifade: faydalanma, yararlanma.
izale: giderme, ortadan kaldırma.
keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.
kubbe: gökyüzü, sema.
Leyle-i Mirâç: Mirâç Gecesi, Hz. Muhammed'in Miraca çıktığı gece, Recep ayının 27. gecesi.
makamat: makamlar.
meşguliyet: meşgul olma, bir iş yapma.
muhtemel: ihtimal dâhilinde, olabilir.
musibet: felâket, belâ.
nevi: çeşit, tür.
nezaket: naziklik, incelik; dikkat gerektiren, önem arz eden.
rabian: dördüncü olarak.
ruh: insandaki canlılığın ve diriliğin, iradeyle ilgili ve irade dışı hareketlerin ve idrak kabiliyetinin kaynağı, nefis.
ruhucân: ruh ve can; ruh ve canla.
sadâkat: bağlılık, doğruluk.
salisen: üçüncü olarak.
saniyen: ikinci olarak.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.
şakirt: talebe, öğrenci.
tarz: biçim, şekil, suret.
tetimme-i itiraz: itiraza ilâve edilen, itirazın tamamlanması için eklenen; son itiraz dilekçesi.
vasıta: araçlık.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.
zemin: yeryüzü.

kubbeler olacaktı. Hatta resmî bir kısım memurlar demişler ki: “Nur dersini dinleyenler karışmadılar.” Eğer umum dersini dinleseydi, hiçbir şey olmazdı. Siz mümkün olduğu kadar ikiliğe meydan vermeyiniz. Hapis sınıntısına başkası ilâve olmasın. Mahpuslar dahi Nurcular gibi kardeş olsunlar, birbirinden küsmesinler.

Said Nursî

Aziz, siddık, muhlis kardeşlerim,

Bizler imkân dairesinde bütün kuvvetimizle Lem'a-i İhlâsın düsturlarını ve hakikî ihlâsın sırrını mabeynimizde ve birbirimize karşı istimal etmek, vücup derecesine gelmiş. Kat'î haber aldım ki, üç aydan beri buradaki has kardeşleri birbirine karşı meşrep veya fikir ihtilâfıyla bir soğukluk vermek için üç adam tayin edilmiş. Hem, metin Nurcuları usandırmakla sarsmak ve nazik ve tahammülsüzleri evhamlandırmak ve hizmet-i Nuriyeden vazgeçirmek için, sebepsiz, mahkememizi uzatıyorlar. Sakın sakın, şimdiye kadar mabeyninizdeki fedakârâne uhuvvet ve samimâne muhabbet sarsılmasın. Bir zerre kadar olsa bile, bize büyük zarar olur. Çünkü, pek az bir sarsıntı, Denizli'de ... gibi hocaları yabanileştirdi. Bizler birbirimize lüzum olsa ruhumuzu feda etmeye, hizmet-i Kur'âniye ve imaniyemiz iktiza ettiği hâlde, sıkıntıdan veya başka şeylerden gelen titizlikle hakikî fedakârlar birbirine karşı küsmeye değil, belki kemal-i mahviyet ve

aziz: muhterem, saygın.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.

fedakârâne: fedakârca, fedakârlıklı.

hakikî: gerçek.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.

hizmet-i Kur'âniye: Kur'an'ın hizmeti.

hizmet-i Nuriye: Nur hizmeti, Risale-i Nur için çalışma.

ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemezsizin, sırf Allah rızası için yapma.

ihtilâf: anlaşmazlık, uyuşmazlık, bir konuda farklı görüş ve düşü-nüş, fikir ayrılığı.

iktiza: lâzım gelme, gerekme.

imkân: mümkün olma, olabirlilik.

istimal: kullanma.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemal-i mahviyet: tam anlamıyla tevazu ve alçak gönüllülük üzere olmak.

kubbe: gökyüzü, sema.

kuvvet: güç, kudret.

Lem'a-i İhlâs: İhlâs Lem'ası, Lem'alar adlı eserde bulunan İhlâs Risalesi.

mabeyn: ara.

mahpus: hapsedilmiş olan, tutuklu.

meşrep: gidiş, hareket tarzı, tavır, tutum, meslek.

metin: kolaylıkla sarsılamayan, telâşa düşmeyen, korkuya kapılmayan.

muhabbet: sevgi, sevmek.

muhlis: ihlâslı, samimî; bir işi hiç bir karşılık beklemeden sırf Allah rızası için yapan.

nazik: narin, ince; dikkat gerektiren, önemli.

Nurcu: Bediüzzaman Said

Nursî'nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i Nur'ları okuyup neşreden kimse.

resmî: devlet adına olan.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

samimâne: samimî bir şekilde, gönülden gelen bir tavırla.

siddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

sır: gizli hakikat.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

tayin: vazifeye gönderme, bir işe yerleştirme, atama.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

umum: bütün, herkes.

vücup: vacip ve lüzumlu olma, gereklilik.

yabanî: görgüsü olmayan, kaba.

zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

tevazu ve teslimiyetle kusuru kendine alır, muhabbetini, samimiyetini ziyadeleştirmeye çalışır. Yoksa, habbe kubbe olup tamir edilmeyecek bir zarar verebilir. Sizin ferasetinize havale edip, kısa kesiyorum.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ehemmiyetli bir manevî ihtara binaen size şimdilik bir-iki vazife-i Nuriye var ki, bütün kuvvetinizle bu üçüncü medrese-i Yusufiye'de musibettede bıçare mahpuslar içinde ikilik ve garazkârâne tarafgirlik düşmemek için Nur dersleriyle çalışmaktır. Çünkü, ihtilâftan ve garaz ve kin ve inattan istifadeye çalışan perde altında dehşetli müfsitler var. Madem bu hapis arkadaşlarımız, çoğu, lüzum olsa vatanına ve milletine ve ahhbabına fedakârâne ruhu-fu feda ettiren kahramanlık damarını taşıyorlar; elbette o civanmertler, inadını ve garazını ve adavetini, milletin selâmeti ve bu hapis istirahati ve perde altında anarşiliğe çabalayan Bolşevizmi aşıl原因larının ifsatlarından kurtulmak için, hiç menfaati bulunmayan ve bu fırtınalı zamanda zararı çok olan adavetini ve inadını feda etmeleri lâzımdır. Yoksa, bu zamanda, baruta ateş atmak gibi, hem yüz bıçare mahpuslara, hem Nurun masum talebelerine, hem bu Afyon memleketine ehemmiyetli zahmetlere, sarsıntılara, belki memlekete giren ecnebi komitesi parmaklarının ilişmesine bir vesile olur. Madem bizler

adavet: düşmanlık, husumet.
ahbab: dostlar.
anarşi: hükümeteşsiz veya siyasi otoritesini kaybetmiş düzensiz topluluk hâli.
aziz: muhterem, saygın.
bıçare: çaresiz, zavallı.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
Bolşevizm: hürriyet adına bütün insanî değerleri tahribe yönelerek, hiç bir kanun, ölçü, değer tanımsız sosyalist hedeflere varmayı benim-

seyen görüş.
civanmert: sözünde sağlam, iyilik sever, kahraman.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ecnebi: yabancı, başka milletten olan.
ehemmiyetli: önemli.
feda: uğruna verme, kurban olma.
fedakârâne: fedakârca, fedakârlıkla.
feraset: anlayış, çabuk sezış, kavrayış.
garaz: kötü kasit, düşmanca

niyet, kin.
garazkârâne: garaz ve düşmanlığa kapılarak, garazkârlıkla, düşmancasına.
habbe: tane.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
ifsat: fesada uğratma, bozma, kanşıklık çıkarma.
ihbar: hatırlatma, uyarı.
ihtilâf: anlaşmazlık, uyuşmazlık, bir konuda farklı görüş ve düşünüş, fikir ayrılığı.
inat: bir konuda ısrarlı olma,

sözünde ayak direme.

istifade: faydalanma, yararlanma.

istirahat: dinlenme, rahatlama.

kemal-i teslimiyet: tam bir teslim oluş, boyun eğiş.

kemal-i tevazu: tam anlamıyla alçak gönüllü olma.

kin: gizli düşmanlık, öç almayı amaçlayan gizli düşmanlık, garaz, kuvvetli hınc.

komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.

kubbe: gökyüzü, sema.

kuvvet: güç, kudret.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahpus: hapsedilmiş olan, tutuklu.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

menfaat: fayda.

musibettede: musibet görmüş, felâkete uğramış, belâya, kazaya uğrayan.

müfsit: fesat çıkaran, fesatçı, bozguncu.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

selâmet: salımlık, emnlik; sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

talebe: öğrenci.

tarafgir: bir tarafı tutan, bir tarafı destekleyen, taraflı.

teslimiyet: teslim olma, teslim oluş, boyun eğiş.

tevazu: alçak gönüllülük, bir kimşenin başkalarını kendinden küçük görmemesi.

vazife-i Nuriye: Risale-i Nur vazifesi, hizmeti.

vesile: aracı, vasıta.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

ziyade: artma, çoğalma.

onların hatırları için kader-i İlâhî ile buraya girdik ve bir kısmımız onların saadeti ve manevî rahatları için buradan çıkmak istemiyoruz ve istirahatimizi onlar için feda edip her sıkıntıya sabır ve tahammül ediyoruz; elbette o yeni kardeşlerimiz dahi Denizli mahpusları gibi, kardeşliğimiz hatırı için, Şaban ve Ramazan hürmetine birbirine küsmemek ve kardeş olup barışmak lâzım ve elzemdir. Zaten biz ve ben, onları Nur Talebeleri dairesinde biliriz ve dualarımıza girmişler.

Said Nursî

1 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: 2 الْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللَّهُ sırrıyla, inşaallah, mah-

kememizin tehirinde ve tahliye olan kardeşlerimizin yine mahkeme gününde burada bulunmalarında büyük hayırlar var.

Evet, Risale-i Nur'un meselesi âlem-i İlâm'da, hususan bu memlekette küllî bir ehemmiyeti bulunduğundan, böyle heyecanlı toplamalar ile umumun nazar-ı dikkatini Nur hakikatlerine celp etmek lâzımdır ki, ümidimizin ve ihtiyatımızın ve gizlememizin ve muarızların küçültmelerinin fevkinde ve ihtiyarımızın haricinde, böyle şaşaa ile, Risale-i Nur kendi derslerini dost ve düşmana aşikâren

âlem-i İlâm: İlâm âlemi, İlâm dünyası.

aziz: muhterem, saygın.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

feda: uğruna verme, kurban olma.

fevkinde: üstünde.

hakikat: gerçek.

hariç: bir şeyin dışında kalma.

hususân: bilhassa, özellikle.

ihtiyar: irade, tercih.

ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

istirahat: dinlenme, rahatlama.

kader-i İlâhî: İlâhî kader, Allah'ın kader kanunu.

külli: umumî, genel, bütün olan.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahpus: hapsedilmiş olan, tutuklu.

manevî: manaya ait, maddî ol-

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Hayır, Allah'ın seçtiğindedir.

mayan.

mesele: önemli konu.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

saadet: mutluluk.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, taham-

mül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

sır: gizli hakikat.

Şaban: Hicrî ayların sekizinci si ve mübarek Üç Ayların ikincisi.

şaşaa: gösteriş, debdebe.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

tahliye: tutukluyu serbest bırakma.

talebe: öğrenci.

tehir: erteleme, sonraya bırakma.

umum: bütün, herkes.

veriyor, en mahrem sırlarını en namahremlere çekinmeyerek gösteriyor. Madem hakikat budur; biz küçücük sıkıntılarımızı kinin gibi bir acı ilâç bilip, sabır ve şükretmeliyiz, “Yâ Hû! Bu da geçer” demeliyiz.

Saniyen: Bu medrese-i Yusufiyenin nazırına yazdım: Ben Rusya’da esir iken, en evvel, Bolşevizmin fırtınası, hapishanelerden başladığı gibi, Fransız İhtilâl-i Kebiri dahi en evvel hapishanelerden ve tarihlerde serseri namıyla yâd edilen mahpuslardan çıkmasına binaen; biz Nur Şakirtleri, hem Eskişehir, hem Denizli, hem burada, mümkün oldukça mahpusların ıslahına çalıştık. Eskişehir ve Denizli’de tam faydası görüldü. Burada daha ziyade fayda olacak ki, bu nazik zaman ve zeminde Nurun dersleriyle geçen fırtınacık **(HAŞİYE)** yüzden bire indi. Yoksa ihtilâftan böyle hâdiselerden istifade eden ve fırsat bekleyen haricî muzır cereyanlar, o baruta ateş atıp bir yangın çıkacaktı.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
1

Aziz, siddik, sarsılmaz, sıkıntıdan usanıp bizlerden çekilmez kardeşlerim,

Şimdi maddî, manevî bir sıkıntıdan nefsim sizin hesabınıza beni mahzun eylerken, birden kalbe geldi ki, hem

HAŞİYE: Bu fırtına ise: Afyon hapsinde bir isyan çıktı, hiçbir Nur Talebesi karışmadı.

1. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

aşikâren: aşikâr olarak, açıkça.
aziz: muhterem, saygın.
binaen: ... -den dolayı, bu sebepten.
Bolşevizm: Hürriyet adına bütün insanî değerleri tahribe yönelerek, hiç bir kanun, ölçü, değer tanımaksızın sosyalist hedeflere varmayı benimseyen görüş.
cereyan: akım, fikir, sanat ve-

ya siyaset hareketi.
esir: savasta düşman eline düşen kimse, tutsak.
evvel: önce.
faide: fayda.
hâdis: olay.
hakikat: gerçek.
haricî: ecnebi, yabancı.
haşiye: dipnot.
ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.
ihtilâf: anlaşmazlık, uyuş-

mazlık, bir konuda farklı görüş ve düşünüş, fikir ayrılığı.
İhtilâl-i Kebir: Büyük Fransız İhtilâli.
istifade: faydalanma, yararlanma.
kinin: madde ile alâkalı, cismanî.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mahpus: hapsedilmiş olan,

tutuklu.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

mahzun: hüznü, kederli, kaygılı, dertli, üzüntülü.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

medrese-i Yusufiye: Yusuf’un medresesi, Hz. Yusuf’un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur’ân’a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

muzır: zararlı, zarar veren.

nam: ad.

namahrem: mahrem olmayan, bir şeyin bilmemesi gereken kişilerin bilmesi.

nazik: narin, ince; dikkat gerektiren, önemli.

nazır: nezaret eden, bakan, gözetken.

nefis: kişinin kendisi, iyiliğe de kötülüğe de meyli olan duygu.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül gösterek Allah’a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

saniyen: ikinci olarak.

serseri: ötede beride başı boş geçen, işsiz, güçsüz.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

sır: gizli hakikat.

şakirt: talebe, öğrenci.

şükür: Allah’ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah’ı hamd etme.

yâ Hû: ey Allah’ım.

yâd: anma.

zemin: yer.

ziyade: çok, fazla.

aziz: muhterem, saygın.
berâ-i malûmat: bilgi ve malûmat için, bilgi vermek için.
ciddi: gerçek olarak, hakikaten.
cihet: yön.
daire-i Nuriye: nura ait daire, nur dairesi.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehl-i hakikat: hakikati arzulanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.
gayr-i resmî: resmî olmayan.
hasaret: hasar, zarar, ziyan.
ıçtima: toplanma.
inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.
itimat: dayanma, güvenme.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapse kılmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.
meşrep: gidiş, hareket tarzı, tavır, tutum, meslek.
metin: sağlam ve dayanıklı; kolaylıkla sarsılmayan, telâşa düşmeyen ve korkuya kapılmayan.
misil: kat; eş.
muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.
muhlis: ihlâslı, samimî; bir işi hiç bir karşılık beklemeden sırf Allah rızası için yapan.
münasip: uygun.
müsait: uygun, münasip.
pusula: kısa mektup.
reis: başkan.
riyazetkârâne: nefsini terbiye ederek; ölümlü ve geçici şeylerden nefsini çekerek kanaat içinde yaşayarak.
sabır: başa gelen üzücü olaylara,

senin, hem buradaki kardeşlerin tek birisiyle yakında görüşmek için bu zahmet ve meşakkatin başka surette on mislini çekseydiniz yine ucuz olurdu. Hem Nurun takvadarâne ve riyazetkârâne meşrebi, hem umuma ve en muhtaçlara, hatta muarızlara ders vermek mesleği, hem dairesindeki şahs-ı manevîyi konuşturmak için eski zamanda ehl-i hakikatin senede hiç olmazsa bir-iki defa ıctimaları ve sohbetleri gibi, Nur Şakirtlerinin de birkaç senede en müsait olan medrese-i Yusufiyede bir defa toplanmalarının lüzumu cihetinde bin sıkıntı ve meşakkat dahi olsa, ehemmiyeti yoktur. Eski hapislerimizde birkaç zayıf kardeşlerimizin usanıp daire-i Nuriyeden çekinmeleri onlara pek büyük bir hasaret oldu; ve Nurlara hiç zarar gelmedi. Onların yerine daha metin, daha muhlis şakirtler meydana çıktılar. Madem dünyanın bu imtihanları geçicidir, çabuk giderler, sevaplarını, meyvelerini bizlere verirler; biz de inayet-i İlâhiyeye itimat edip, sabır içinde şükretmeliyiz.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Son iki parçayı ya eski harf veya makine harfiyle, berâ-i malûmat, gayr-i resmî, mahkeme reisine münasip gördüğünüz bir ciddî adamla verdiğiniz vakit, ayrı bir pusula da ona yazınız ki: "Said size teşekkür

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.
sevap: Allah'ın rızasına sebep olan hayırlı hareket, güzel iş ve davranış.
suret: biçim, şekil, tarz.
siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

shahs-ı manevî: manevî şahıs, belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.
sakirt: talebe, öğrenci.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.
takvadarâne: takvaya düşkün olarak; bütün günahlar-

dan kendini koruyarak, dinin yasak ettiği şeylerden kaçınarak.
teşekkür: yapılan bir iyilik karşısında minnet, memnuniyet ve şükür ifade etme, şükretme.
umum: bütün, herkes.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.
zaif: zayıf.

eder, der: ‘Pencereleri açtılar; fakat, hiçbir kardeşim ve hizmetçilerime yanıma gelmeye müddeiumumî müsaade vermiyor.’ Hem zatınızdan çok rica eder ki, mahkemede bulunan mu’cizatlı ve antika Kur’ân’ını ona veriniz ki; bu mübarek aylarda okusun. O harika Kur’ân’ından üç cüz’ü Diyanet Riyasetine numune için göndermişti; tâ fotoğrafla tab’ına çalışsınlar. Hem, onun ile beraber Risale-i Nur’un mahkemedeki mecmualardan birisini sizden istiyor ki, bu tecrid-i mutlakta ve yalnızlıkta ve şiddetli sıkıntılarında mütalâasıyla ve bir medar-ı tesellisi ve bir arkadaşı olsun. Zaten o mecmualar üç-dört mahkeme gördükleri ve ilişmedikleri gibi; hacıların şahadet ve müşahedeleriyle, o büyük mecmuaları hem Mekke-i Mükkerreme’de, hem Medine-i Münevvere’de, hem Şam-ı Şerifte ve Halep’te, hem Mısır Camiü’l-Ezher’deki büyük âlimler çok takdir ve tahsin edip, hiç tenkit ve itiraz etmemişler.”

Said Nursî

Aziz, siddık kardeşlerim,

Hizb-i Nur’dan, Feyzi’lerin yanında iki nüsha var. Eğer onlara lüzum yoksa, birisi bana gönderilsin; veya Mehmed Feyzi, daha bir nüshayı yazsın. Hem Ramazaniye Risalesi ve matbu Ayetü’l-Kübra burada bulunmak lâzımdır. Mabeyninizdeki gerginliği çabuk tamir ediniz. Sakın sakın, az bir inhiraf Nur dairesine pek büyük

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
antika: değerli ve mükemmel sanat eseri.
aziz: muhterem, saygın.
Camiü’l-Ezher: Mısır’daki Ezhher Üniversitenin adı.
cüz: kısım, parça.
Diyanet Riyaseti: Diyanet İşleri Başkanlığı.
harika: olağanüstü.
Hizb-i Nuri: Nur’a ait hizip adında bir dua.
inhiraf: doğru yoldan sapma,

dönme, doğru yoldan çıkma.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
mabeyn: ara.
matbu: tab edilmiş, basılmış.
mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.
medar-ı teselli: ferahlık sebebi, teselli kaynağı.
Medine-i Münevvere: Nurlu Medine şehri.
Mekke-i Mükkerreme: ke-remli, aziz, mukaddes Mekke

şehri.
mu’cizat: mu’cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müddeiumumî: savcı.
müsaade: izin.
müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.
mütalâa: bir şeyi etraflıca düşünme, tetkik etme.
numune: örnek.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.
nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.
rica: dileme, isteme.
siddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
Şam-ı Şerif: şerefli Şam şehri, Suriye’nin başkenti.
tab: kitap basma.
tahsin: beğenme, güzel bulma.
takdir: kıymet verme, beğenme.
tecrid-i mutlak: hiç kimseye görüşmemek, tam bir yalnızlık.
tenkit: eleştirme.
zat: şahıs.

zararı olacak, sıkıntıdan gelen hislere kapılmayınız. Sobamın patlaması bu musibete işaret idi.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim Hüsrev ve Mehmed Feyzi, Sabri,

Ben sizlere bütün kanaatimle itimat edip istirahat-i kalple kabre girmek ve Nurların selâmetini size bırakmak bekliyordum ve hiçbir şey sizi birbirinden ayırmayacak biliyordum. Şimdi dehşetli bir plânla, Nurun erkânlarını birbirinden soğutmak için resmen bir iş'ar var. Madem sizler lüzum olsa birbirinize hayatınızı, kuvvet-i sadâkatınız ve Nurlara şiddetli alâkanızın muktezası olarak feda edersiniz; elbette gayet cüz'î ve geçici ve ehemmiyetsiz hissiyatınızı feda etmeye mükellefsiniz. Yoksa, kat'iyen bizlere bu sırada büyük zararlar olacağı gibi; Nur daire-sinden ayrılmak ihtimali var diye titriyorum. Üç günden beri hiç görmediğim bir sıkıntı beni tekrar sarsıyordu. Şimdi kat'iyen bildim ki, göze bir saç düşmek gibi az bir nazlanmak, sizin gibilerin mabeyninde hayat-ı Nuriyemize bir bomba olur. Hatta size bunu da haber vereyim: Geçen fırtına ile bizi alâkadar göstermeye çok çalışılmış. Şimdi, mabeyninizde az bir yabanîlik atmaya çalışıyorlar. Ben sizin hatıranız için her birinizden on derece ziyade zahmet çektiğim hâlde, sizden hiçbirinizin kusuruna

alâka: ilgi, ilişki. bağ.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
aziz: muhterem, saygın.
cüz'î: küçük, az.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehemmiyetsiz: önemsiz.
erkân: rükünler, esaslar, ileri gelenler.
feda: gözden çıkarma, uğruna verme.
gayet: son derece.
hayat-ı Nuriye: iman ile nurlu olan hayat; Risale-i Nur ile meş-

guliyetle geçen hayat.
hissiyat: hisler, duygular.
ihhtimal: olabirlik.
istirahat-i kalp: kalp rahatlığı, kalbin dinlenmesi, iç huzuru.
iş'ar: anlatma, bildirme; yazı ile haber verme.
itimat: dayanma, güvenme.
kabir: mezar.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kat'iyen: kat'î olarak, kesin olarak, kesinlikle.
kat'iyen: kat'î olarak, kesin

olarak, kesinlikle.
kuvvet-i sadâkat: doğruluğun ve birbirine bağlı olmanın kuvveti.
mabeyn: ara.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mukteza: iktiza eden, gereken.
musibet: felâket, belâ.
mükellef: sorumlu ve yükümlü olan, bir şeyi yapmaya mecbur olan, vazifeli.
plân: bir şeyi gerçekleştirmek

için yapılan düzenleme.
resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.
selâmet: salımlık, emnlik, sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
yabani: görgüsü olmayan, kaba.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.
ziyade: fazla, fazlasıyla.

bakmamaya karar verdim. Siz dahi, haklı ve haksız olsa benlik yapmamak, üstadımız olan şakirtlerin şahs-ı manevîsi namına istiyorum. Eğer o acip yerde beraber bulunmaktan gizli parmaklar karışıyorlar, biriniz Tahiri'nin koğuşuna gidiniz.

Said Nursî

Aziz, siddık kardeşlerim,

Rica ederim, üçünüzün hakkında birbirinden ziyade gücenmeye ehemmiyet verdiğimden gücenmeyiniz. Çünkü, Hüsrev'le Feyzi'de benim gibi insanlardan tevahhuş ve sıkılmak var. Hem birbirine bir derece meşrepçe ayırdılar. Ve Sabri ise, akraba ve tarz-ı maişet cihetinde hayat-ı içtimaiye ile birkaç vecihte alâkadâr ve ihtiyata mecburdur. İşte üçünüz bu ihtilâf-ı meslek ve meşrep haysiyetiyle o dağdağalı koğuşta ve sıkıntılı kalabalık içinde her hâlde tam tahammül ve sabır edemediğinizden ben telâş edip vesvese ediyorum. Çünkü, pek az bir muhalefet bu sırada pek zararı var.

Said Nursî

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
alâkadâr: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
aziz: muhterem, saygın.
cihet: yön.
dağdağa: gürültü, beyhude telâş ve ızdırıp.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.
ihtilâf-ı meslek: mesleklerin ayrılması, farklılığı.
ihtilâf-ı meşrep: ahlâk ve

huyların farklılığı, çeşitliliği.
ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.
koğuş: hastahane, kışla, hapishane gibi umumî binalarda çok sayıda kişinin oturmasına veya yatmasına mahsus büyük oda.
kusur: eksiklik, özür, suç, kabahat.
mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.
muhalefet: birinin düşüncesine zıt düşüncede bulunma,

karşı koyma, bir düşünce, fil veya harekete karşı durma.
nam: ad.
rica: dileme, isteme.
sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.
siddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
shahs-ı manevî: manevî şahıs,

belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.
şakirt: talebe, öğrenci.
tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.
tarz-ı maişet: yaşama tarzı, geçim şekli.
tevahhuş: yalnızlaşma, vahşileşme, yabancılaşma.
vecih: cihet, yön.
vesvese: şüphe, kuruntu, kalbe gelen asılsız kötü ve sinsi düşünce.
ziyade: fazla, fazlasıyla.

Aziz, siddık kardeşlerim, bu medrese-i Yusufi-yede ders arkadaşlarım,

Bu gelen gece olan Leyle-i Berat, bütün senede bir kudsî çekirdek hükmünde ve mukadderat-ı beşeriyenin programı nev'inden olması cihetiyle, Leyle-i Kadrin kudsiyetindedir. Her bir hasenenin Leyle-i Kadirde otuz bin olduğu gibi, bu Leyle-i Beratta her bir amel-i salihin ve her bir harf-i Kur'an'ın sevabı yirmi bine çıkar. Sair vakitte on ise, şuhur-i selâsede yüze ve bine çıkar. Ve bu kudsî leyalı-i meşhurede, on binler, yirmi bin veya otuz binlere çıkar. Bu geceler elli senelik bir ibadet hükmüne geçebilir. Onun için, elden geldiği kadar Kur'an'la ve istiğfar ve salâvatla meşgul olmak büyük bir kârdır.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ ❶ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا
دَائِمًا سَلَامُكُمْ اللَّهُ فِي الدَّارَيْنِ ❷

Elli senelik bir manevî ibadet ömrünü ehl-i imana kazandırabilen Leyle-i Beratınızı ruhucanımızla tebrik ederiz. Her biriniz, şirket-i maneviye sırrıyla ve tesanüd-i manevî feyziyle kırk bin lisanla tesbih eden bazı melekler gibi; her bir halis, muhlis Nur Şakirtlerini, kırk bin dil

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Allah'ın selam, rahmet ve bereketleri ebedi ve daimi olarak üzerinize olsun. Allah sizi iki dünyada muhafaza etsin.

ruhucân: ruh ve can; ruh ve canla.

sair: diğer, başka, öteki.

salâvat: Hz Muhammed'e rahmet ve esenlik dileme, salât ve selâm etme; 'Allahümme salli ala seyyidina muhammedin ve ala âli seyyidina muhammed' deme.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat; sevap.

siddık: çok doğru, dürüst, hakki ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

sır: gizli hakikat.

şakirt: talebe, öğrenci.

sirket-i maneviye: manevî

şirket, manevî ortalık.

şuhur-i selâse: Üç Aylar; Recep, Şaban ve Ramazan.

tesanüd-i manevî: manevî dayanışma.

tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hakkı şanına lâ-yık ifadelerle anma.

amel-i salih: Allah rızasına uygun hayırlı iş, dine uygun hareket, davranış.

aziz: muhterem, saygın.

cihet: yön.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

feyiz: bolluk, bereket, verimlilik.

halis: samimî, her amelinin yalnız Allah rızası için işleyen.

harf-i Kur'an: Kur'an harfi.

hasene: hayırlı amel, Allah rızasına uygun iş.

hükmünde: değerinde, yerinde.

hükmüne: yerine, değerine.

istiğfar: tevbe etme, Allah'tan günahlarının bağışlanmasını isteme.

kudsî: mukaddes, yüce.

kudsiyet: kutsallık, mukaddeslik, azizlik.

leyalî-i meşhure: meşhur geceler, mübarek geceler, kandil geceleri.

Leyle-i Berat: Berat Gecesi, Şaban ayının 15. gecesi.

Leyle-i Kadir: Kadir Gecesi, Kur'an-ı Kerim'in dünya semasına nazil olduğu gece, Ramazan'ın 27. gecesi.

lisan: dil.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapisshane.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

muhlis: ihlâslı, samimî; bir işi hiç bir karşılık beklemeden sırf Allah rızası için yapan.

mukadderat-ı beşeriye: insanlığın mukadderatı, insanlığın kaderi.

nevi: çeşit, tür.

ile istiğfar ve ibadet etmiş gibi rahmet-i İlâhiyeden kanaat-i tamme ile ümit ediyoruz.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Evvelâ: Bid'akâr bazı hocaların telkinatıyla, iddianamede, "İslâm deccali ve müteaddit birkaç deccalin gelmesini kabul etmiyor" gibi, Beşinci Şuân bir meselesine itiraz etmişler. Buna cevaben gayet parlak kat'î bir mu'cize-i Nebeviyeyi (a.s.m.) gösteren bu hadis-i sahihte, **لَنْ تَزَالَ الْخِلَافَةُ فِي وَلَدِ عَمِّي صُنُو أَبِي الْعَبَّاسِ حَتَّى يَسْلِمَهَا**

² **إِلَى الدَّجَالِ** Yani: "Benim amcam, pederimin kardeşi Abbas'ın veledinde hilâfet-i İslâmiye devam edecek, tâ deccale o hilâfeti —yani saltanat-ı hilâfet— deccalin muhrip eline geçecek." Yani, uzun zaman, beş yüz sene kadar, hilâfet-i Abbasiye vücuda gelecek, devam edecek. Sonra, Cengiz, Hülâgû denilen üç deccalden birisi o saltanat-ı hilâfeti mahvedecek, deccalâne, İslâm içinde hükümet sürecek. Demek İslâm içinde, müteaddit hadislerde, üç deccal geleceğine zahir bir delildir.

Bu hadisteki ihbar-ı gaybî, kat'î iki mu'cizedir: Biri, hilâfet-i Abbasiye vücuda gelecek ve beş yüz sene devam

hilâfet: halifelik, Hz. Peygambere vekil olarak Müslümanları ve İslâmı koruma görevi, İslâm devlet reisliği.

hilâfet-i Abbasiye: Abbasilere ait hilâfet, Abbasilere dönemindeki hilâfet.

hilâfet-i İslâmiye: İslâm halifeliği. **iddianame**: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

ihbar-ı gaybî: gayba ait haber, geçmiş veya gelecek zamana ait haber.

istiğfar: tevbe etme, Allah'tan günahlarının bağışlanmasını isteme.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

kanaat-i tamme: tam kanaat. kesin, şüphe edilmeyen düşünce, fikir.

kat'î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.

mahv: yok etme, ortadan kaldırma, bitme.

mesale: önemli konu.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

mu'cize-i Nebeviye: Peygambere ait mu'cizesi.

muhrip: tahrip eden, harap eden, yıkan, bozan.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

nam: ad.

peder: baba.

saltanat-ı hilâfet: halifeliğin saltanat idaresiyle yürütülmesi.

tahrip: harap etme, yıkmak, bozma.

telkinat: telkinler, fikir aşılama-lar.

velet: çocuk, oğul.

zahir: açık, aşikâr.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Kenzül-Ummal, 14:271, hadis no: 33436.

bid'akâr: dinde olmayı dinden sokmaya çalışan, bid'acı. **cevaben**: cevap olarak, karşılık şeklinde.

deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeahiri tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri ni-fakla aldatarak yapacağı ha-

dis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

deccalâne: Deccal gibi hareket edeceğine.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

gayet: son derece.

hadis: Hz. Muhammed'e

(a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hadis-i sahih: sahih hadis, hakkında şüphe edilemeyen ve doğru senetlere ve râvilere isnat edilerek müspet olarak kesin bilinen hadis-i nebevîdir.

edecek. İkincisi de, sonunda en zalim ve tahripçi Cengiz ve Hülâgû namındaki bir deccal eliyle inkıraz bulacak.

Acaba kütüb-i hadisiyede Kur'ân'a, şeair-i İslâma ait, hatta cüz'î şeyleri de haber veren Sahib-i Şeriat, hiç mümkün müdür ki, bu zamanımızdaki pek acip hâdisattan haber vermesin? Hem hiç mümkün müdür ki, bu acip hâdisatta Kur'ân'a sebatkârâne geniş bir sahada, en acip bir zamanda, en ağır şerait altında hizmet eden ve o hizmetin semerelerini dost ve düşmanları tasdik eden Risale-i Nur Şakirtlerine işaretleri bulunmasın?

Said Nursî

1 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

2 وَضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ الدِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ ayet-i celîlesinin bir nüktesi.

Aziz Nur kumandanı ve Kur'ân'ın hadimi kardeşim Re'fet Bey,

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

asr: yüzyıl.

ayet-i celile: azim ve yüce manaları ihtiva eden ayet.

aziz: muhterem, saygın.

cihet: yön.

cüz'î: küçük, az.

deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalançı ve zararlı şahıs.

dünyaperest: dünyaya tapan, dünyaya düşkün, tamahlı, hırslı kimse.

enbiya-i Benî İsrâiliye: İsrailoğullarına gönderilen peygamberler.

hadim: hademe, hizmetçi.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

hubb-i hayat: hayat sevgisi, yaşıma sevgisi.

ifrat: aşırılık, pek ileri gitme, had-dini aşma.

inkıraz: sönme, yok olma, tükenme; bir şeyin kökünün kazınması.

kumandan: komutan.

kütüb-i hadisiye: hadis kitapları.

Yahudî milleti hubb-i hayat ve dünyaperestlikte ifrat ettikleri için, her asırda zillet ve meskenet tokadını yemeye müstahak olmuşlar. Fakat, bu Filistin meselesinde, hubb-i hayat ve dünyaperestlik hissi değil, belki enbiya-i Benî İsrâiliyenin mezaristanı olan Filistin o eski peygamberlerin kendi milliyetlerinden bulunması cihetiyle bir

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Onlara zillet ve meskenet damgası vuruldu. (Bakar Suresi: 61.)

mesele: önemli konu.

meskenet: fakirlik, yoksulluk.

mezaristan: mezarlık.

müstahak: hak eden, hak etmiş.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ

eden elçi, nebî.

rahmet-i ilâhiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, ilâhî rahmet.

Sahib-i Şeriat: kanun koyucu, şeriat sahibi.

sebatkârâne: sabır ve sebat ederek, sebat göstererek, sebatlı bir şekilde.

semere: meyve, güzel netice.

sakirt: talebe, öğrenci.

şeair-i İslâm: İslâma ait işaretler, İslâma sembol olmuş iş ve ibadetler.

şerait: şartlar.

tasdik: bir şeyin veya kimse-nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

zillet: hor ve hakir görülme, alçalma.

cihette bir ehemmiyeti hiss-i millî ve dinî olmasından, çabuk tokat yemiyorlar. Yoksa, koca Arabistan'da az bir zümre hiç dayanamayacaktı, çabuk meskenete girecekti.

Said Nursî

SUAL: Küre-i arzın kürevî olduğuna dair bir ayet var mı ve hangi surededir? Müstevî veya kürevî olduğundan tereddüdüm vardır. Her hükûmetin bulunduğu arazi deniz ortasındadır. Bu denizlerin etrafını muhafazakâr neler var? Lütfen beyanını rica eder, ellerinizden öperim.

Emirdağlı Ali Hoca

Risale-i Nur bu çeşit mesaili halletmiş. Küreviyet-i arz ulema-i İslâmca kabul edilmiş; dine muhalefeti yok. Ayetteki satıh demesi kürevî olmadığına delâlet etmiyor. Müçtehitlerce, “istikbal-i kible” namazda şart olması ve şart ise bütün erkânda bulunması sırrıyla, secde ve rükûda istikbal-i kible lâzım geliyor. Bu ise, yerin, zeminin küreviyeti ile ve şer'an kible Kâbe-i Mükerrreme'nin üstü tâ arşa kadar ve altı ferşe kadar bir amud-i nuranî olması, küreviyetle istikbal-i erkânda bulunabilir.

Said Nursî

amud-i nuranî: nurdan sü-tün, nurlu sütun.
arazi: yerler, topraklar.
arş: göğün en yüksek katı.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
cihet: yön.
dair: alâkalı, ilgili.
delâlet: delil olma, gösterme.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
erkân: rükünler, esaslar.

fers: yeryüzü, zemin, dünya.
hall: çözüme, karışık bir meseleyi şüphe edilmeyecek derecede açıklama.
hiss-i dinî: din duygusu.
hiss-i millî: millî duygu.
istikbal-i erkân: yüksek makam sahibi kimselerin karşıla-nışı, üst düzeydeki kimseleri karşılama töreni.
istikbal-i kible: namazın şartlarından olan Kâbe tarafına doğru yönelme.
Kâbe-i Mükerrreme: Büyük,

yüce, ulu Kâbe, hürmet ve ta-zim edilen Kâbe.
küre-i arz: yer küre, dünya.
kürevî: yuvarlak, küre şeklin-de.
küreviyet: yuvarlaklık, küre gibi oluş.
küreviyet-i arz: dünyanın yuvarlaklığı.
kible: namaza başlarken yö-nelinen taraf; Kâbe-i Muazza-manın bulunduğu Mekke-i Mükerrreme.
mesail: meseleler.

meskenet: fakirlik, yoksulluk.
muhafazakâr: tutucu, koruyan.
muhalefet: birinin düşüncesine zıt düşüncede bulunma, karşı koyma, bir düşünce, fiil veya harekete karşı durma.
müçtehit: ayet ve hadislerden şer'î hükümler çıkarabilen, gerekli bütün ehillik şartlarına sahip olan, geniş ve derin bilgili din âlimi.
müstevi: düz.
rica: dileme, isteme.
rükû: namazda eğilme; vücudun belden yukarı olan kısmını, baş dik durumda iken yere paralel şekilde öne doğru eğme hareketi.
satıh: yüzey.
secde: namazda, alınla beraber burnu yere koyma şeklindeki ibadet vaziyeti.
sual: soru.
sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
sır: gizli hakikat.
şer'an: şeriata göre, şeriat bakımından, şeriatça.
tereddü: karar verememe, şüphede kalma.
ulema-i İslâm: İslâm âlimleri.
zemin: yeryüzü.
zümre: cemaat, topluluk.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۞ ¹وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ²
³الْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا

Aziz, siddık kardeşlerim,

Mübarek Ramazan-ı Şerifinizi bütün ruhucanımızla tebrik ediyoruz. Cenab-ı Hak bu Ramazan-ı Şerifin Leyle-i Kadrini umumumuza bin aydan hayırlı eylesin, âmin. Ve seksen sene bir ömr-i makbul hükmünde hakkınızda kabul eylesin, âmin.

Saniyen: Bayrama kadar burada kalmamızın bizlere çok faydası ve hayrı olduğuna kanaatim var. Şimdi tahliye olsaydık, bu medrese-i Yusufiyedeki hayırlardan mahrum kaldığımız gibi, sırf uhrevî olan Ramazan-ı Şerifi dünya meşgaleleriyle huzur-i manevîmizi haleldar edecekti. ⁴ **الْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللَّهُ** sırrıyla, inşaallah, bunda da hayırlı büyük sevinçler olacak.

Mahkemede siz de anladınız ki; hatta kanunlarıyla da hiçbir cihette bizi mahkûm edemediklerinden, ehemmiyetsiz, sinek kanadı kadar kanunla teması olmayan cüz'î mektupların cüz'î hususiyatı gibi cüz'î şeyleri medar-ı bahis edip, büyük ve küllî mesail-i Nuriyeye işlemeye çare bulamadılar. Hem gayet küllî ve geniş Nur Talebeleri ve Risale-i Nur'un bedeline, yalnız şahsımı çürütmek ve ehemmiyetten ıskat etmek bizim için büyük bir maslahattır ki, Risale-i Nur ve talebelerine kader-i İlâhî iştiriyor; yalnız benim şahsımla meşgul eder.

âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.
aziz: muhterem, saygın.
bedel: bir şeyin yerini tutan, karşılık.
cihet: yön.
cüz'i: küçük, az; kıymetsiz, önemsiz.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehemmiyetsiz: önemsiz.
faide: fayda.
gayet: son derece.
haleldar: bozma, bozulma, bozulmuş.
hususiyat:
huzur-ı manevî:
hükümünde: değerinde, yerinde.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
kader-i İlâhî: İlâhî kader, Allah'ın kader kanunu.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kanun: yasa.
külli: umumî, genel, bütün olan.
Leyle-i Kadir: Kadir Gecesi, Kur'an-ı Kerim'in dünya semasına nazil olduğu gece, Ramazan'ın 27. gecesi.
mahkûm: bir mahkemece hüküm giymiş, hükümlü.
mahrum: bir şeye sahip olamayan, yoksun.
maslahat: uygun iş, yerine göre icap eden davranış.
medar-ı bahis: söz konusu, bahsetmeye sebep olan, vesile olan.
medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapislane.
mesail-i Nuriye: Risale-i Nur'a ait meseleler.
meşgale: iş güç, iş, uğraş, meşguliyet, meşgul olunan şey.
meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.
2. Hiç bir şey yoktur ki onu övüp Onu tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)
3. Allah'ın selâm, rahmet ve bereketleri ebedî ve daimî olarak üzerinize olsun.
4. Hayır, Allah'ın seçtiğindedir.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
ömr-i makbul: beğenilen, değerli, makbul hayat.
Ramazan-ı Şerif: mübarek, şerefli Ramazan ayı.
ruh u cân: ruh ve can; ruh ve

canla.
saniyen: ikinci olarak.
siddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
sır: gizli hakikat.
tahliye: tutukluyu serbest bi-

rakma.
talebe: öğrenci.
uhrevî: ahirete dair, ahiret ait, ahiret âlemiyle ilgili.
umum: hep, herkes.
ıskat: düşürme, hükümsüz bırakma.

Ben de size, bütün dostlarıma beyan ediyorum ki:

Bütün ruhucanımla, hatta nefs-i emmaremle beraber Risale-i Nur'un ve sizlerin selâmetine, şahsıma gelen bütün zahmetleri manevî sevinç ve memnuniyetle kabul ediyorum. Cennet ucuz olmadığı gibi, Cehennem de lüzumsuz değil. Dünya ve zahmetleri fânî ve çabuk geçici olduğu gibi, bize gizli düşmanlarımızdan gelen zulüm de mahkeme-i kübrada ve kısmen de dünyada yüz derece ziyade intikamımız alınacağından, hiddet yerinde onlara teessüf ediyoruz.

Madem hakikat budur; telâşsız ve ihtiyat içinde kemal-i sabır ve şükürle, hakkımızda cereyan eden kaza ve kader-i İlâhî ve bizi himaye eden inayet-i İlâhiyeye karşı teslim ve tevekkülle ve buradaki kardeşlerimizle de halisâne ve tesellikârâne ve samimâne ve mütesanidâne hakikî bir ülfet ve muhabbet ve sohbetle Ramazan-ı Şerifte hayrı birden bine çıkan evratlarımızla meşgul olup ilmî derslerimizle bu cüz'î, geçici sıkıntılara ehemmiyet vermemeye çalışmak büyük bir bahtiyarlıktır. Ve Nurun pek ehemmiyetli bu imtihanındaki tesirli dersleri ve muarızlara kendini okutturması, ehemmiyetli bir fütuhât-ı Nuriyedir. (HAŞİYE)

Said Nursî

HAŞİYE: Bazı kardeşlerimizin, lüzumsuz, talebeliğini inkâr, hususan ... eskide ehemmiyetli kendi hizmet-i Nuriyelerini lüzumsuz setretmeleri, gerçi çirkin, fakat onların sabık hizmetleri için affedip gücenmemeliyiz.

bahtiyar: bahtlı, tâlî'li, mes'ut, mutlu.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

cüz'î: küçük, az, kıymetsiz, önemsiz.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ehemmiyetli: önemli.

evrat: virtler, okunması âdet olan dinî dualar.

fânî: ölümlü, geçici.

fütuhât-ı Nuriye: Nur'un zaferleri, Risale-i Nur ile yapılan iman ve Kur'an hizmetinin akıl ve kalpleri kendine cezp etmesi, kalpleri fethetmesi.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

hakikat: gerçek.

hakikî: gerçek.

halisâne: temiz kalplilikle, samimî bir şekilde, sırf Allah'ı zâsını gözeterek.

haşiye: dipnot.

hiddet: öfke, kızgınlık.

himaye: koruma, muhafaza etme.

hizmet-i Nuriye: Nur hizmeti, Risale-i Nur için çalışma.

hususan: bilhassa, özellikle.

ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

intikam: öc alma, kendisine, bulunduğu topluluğa veya

benimsediği bir şeye karşı yapılan kötülüğe karşılık verme.

kader-i İlâhî: İlâhî kader, Allah'ın kader kanunu.

kaza-i İlâhî: Allah'ın emrinin, takdirinin yerine gelmesi.

kemal-i sabır: sabrın mükemmel oluşu, tam ve mükemmel bir sabır.

kemal-i şükür: tam bir şükür ve teşekkür ile.

kısmen: kısmî olarak, bazı yönünden.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahkeme-i kübra: en büyük mahkeme, öldükten sonra bütün insanların diriltilerek Allah huzurunda hesaba çekileceği mahkeme.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

memnuniyet: memnunluk, razılık, sevinçli oluş, mesruriyet.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

muhabbet: ülfet, sevgi, sevmeye, dostluk.

mütesanidâne: mütesanit olarak, birbirine dayanıp kuvvet vererek.

nefs-i emmare: insanı kötülüğe sürükleyen nefis, insana kötü ve günah olan işlerin yapılmasını emreden nefis.

Ramazan-ı Şerif: mübarek, şerefli Ramazan ayı.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerinin adı.

ruh u cân: ruh ve can; ruh ve canla.

sabık: geçen, önceki.

samimâne: samimî bir şekilde, gönülden gelen bir tavırla.

selâmet: salımlık, emniyet, sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.

setretmek: örtmek, kapatmak, gizlemek.

talebe: öğrenci.

teessüf: üzülmeye, eseflenmeye, bir şeyin tesirini hissetmeye, acı duymaya.

tesellikârâne: teselli bulana yakışır şekilde, teselli bularak.

tevekkül: bir işi gerçekleştirmesi için gereken çalışmayı ve çabayı gösterip sebeplere başvurduktan sonra işi Allah'a bırakma.

ülfet: alışma, kaynaşma, dostluk.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

ziyade: çok, fazla.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ ❶ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ❷

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ : Rivayat-ı sahiha ile, “*Leyle-i Kadri nısf-ı ahirde, hususan aşr-ı ahirde arayınız*”³ ferman etmesiyle, bu gelecek geceler, seksen küsur sene bir ibadet ömrünü kazandıran Leyle-i Kadrin gelecek gecelerde ihtimali pek kavi olmasından istifadeye çalışmak, böyle sevaplı yerlerde bir saadettir.

Saniyen:⁴ “*Kadere مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ آمِنَ مِنَ الْكَدَرِ*”⁵ “*Kadere iman eden gam ve hüzünden emin olur*” sırrıyla, “*Her şeyin güzel cihetine bakınız*”⁶ kaidesinin sırrıyla:

الَّذِينَ يَسْتَمْعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ❸

Gayet kısacık bir mealî:

“Sözleri dinleyip en güzeline tâbi olup fenasına bakmayanlar, hidayet-i İlâhiyeye mazhar akıl sahibi onlardır” mealinde, bizler için şimdi her şeyin iyi tarafına ve güzel cihetine ve ferah verecek vechine bakmak lâzımdır ki, manasız, lüzumsuz, zararlı, sıkıntılı, çirkin, geçici hâller nazar-ı dikkatimizi celp edip kalbimizi meşgul etmesin.

aşr-ı ahir: ayın son on günü.

aziz: muhterem, saygın.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

cihet: yön.

emin: güvenilir, emniyet sahibi.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

ferman: emir, buyruk.

gam: keder, üzüntü.

gayet: son derece.

hidayet-i İlâhiye: Allah'ın kulunu hidayete erdirmesi.

hususan: bilhassa, özellikle.

hüzün: keder, tasa, gam, hüzn.

ihtimal: olabilirlik.

iman: inanma, itikat.

istifade: faydalanma, yararlanma.

kader: ilâhî hüküm; Cenab-ı Hak'ın takdir ve tayin etmesi.

kaide: kural, esas, düstur.

kavi: kuvvetli, güçlü.

Leyle-i Kadir: Kadir Gecesi, Kur'an-ı Kerim'in dünya semasına nazil olduğu gece, Ramazan'ın 27. gecesi.

mazhar: nail olma, şereflenme.

meal: mana, anlam, mefhum.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nısf-ı ahir: son yarı.

rivayat-ı sahiha: sahih rivayetler,

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Hiç birşey yoktur ki onu övüp Onu tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)

3. *Buharî*, 3:60; *Müslim*, 2:823.

4. Kadere iman eden, gamlardan kurtulur. (Hadis-i şerif: *Ramzû'l-Ehadis*, 1:193.)

5. Her şeyin en güzelini alın.

6. [O kullanm] ki, söze kulak verilir ve onun en güzeline uyarlar. Onlar Allah'ın hidayet nasip ettiği kimselerdir. Akl-ı selim sahibi olanlar da onlardır. (Zümer Suresi: 18.)

Peygamberimizden dosdoğru olarak, sahih olarak nakledilmiş rivayetler, sözler.

saadet: mutluluk.

saniyen: ikinci olarak.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.

sır: gizli hakikat.

tâbi: boyun eğen, uyan, itaat eden.

vech: cihet, yön.

Sekizinci Sözde, bir bahçeye iki adam; biri çıkar, biri giriyor. Bahtıyanı bahçedeki çiçeklere, güzel şeylere bakar, safa ile istirahat eder. Diğer bedbaht, temizlemek elinden gelmediği hâlde çirkin, pis şeylere hasr-ı nazar eder, midesini bulandırır, istirahat bedel, sıkıntı çeker; çıkar, gider. Şimdi hayat-ı içtimaiye-i beşeriyenin safhaları, hususan Yusufiye medresesi bir bahçe hükmündedir; hem çirkin, hem güzel, hem kederli, hem ferahlı şeyler beraber bulunur. Âkıl odur ki, ferahlı ve güzel şeylerle meşgul olup, çirkin, sıkıntılı şeylere ehemmiyet vermez, şekva ve merak yerinde şükreder, sevinir.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Yarın gece Leyle-i Kadir olmak ihtimali çok kuvvetli olmasından, bir kısım müçtehitler o geceye Leyle-i Kadri tahsis etmişler. Hakikî olmasa da, madem ümmet o geceye o nazarla bakıyor; inşaallah, hakikî hükmünde kabule mazhar olur.

Saniyen: Sarsıntılı olan altıncıdaki kardeşlerimizin istirahatlerini merak ediyorum. Bir parmak, hariçten hapse, hususan altıncıya karışıyor; oradaki kardeşlerimiz dikkat ve ihtiyat edip, hiçbir şeye karışmasınlar.

âkıl: akıllı olan.
aziz: muhterem, saygın.
bahtiyar: bahtlı, tâlî'li, mes'ut, mutlu.
bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.
bedel: karşılık.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.
ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.
hakiki: gerçek.

hariç: bir şeyin dışı, dışansı, dışta kalan.
hasr-ı nazar: bakışı bir tarafa veya noktaya dikme.
hayat-ı içtimaiye-i beşeriye: insanlara ait olan sosyal hayat.
hususan: bilhassa, özellikle.
hükmünde: değerinde, yerinde.
ihtimal: olabilirlik.
ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.
inşaallah: 'Allah izin verirse'

manasında kullanılan bir dua.
istirahat: dinlenme, rahatlatma.
keder: kaygı, acı, hüzn.
Leyle-i Kadir: Kadir Gecesi, Kur'an-ı Kerim'in dünya semasına nazil olduğu gece, Ramazan'ın 27. gecesi.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mazhar: nail olma, şereflenme.
medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yu-

suf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

müçtehit: ayet ve hadislerden şer'î hükümler çıkarabilen, gerekli bütün ehillik şartlarına sahip olan, geniş ve derin bilgili din âlimi.

nazar: bakış, dikkat.

safa: rahat ve huzurlu olma, gönül şenliği, düşüncesizlik, keder-sizlik, dertsizlik.

safha: devre, merhale.

saniyen: ikinci olarak.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

şekva: şikâyet.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

tahsis: has kılma, ayırma.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

Salisen: Avukata, reise okutmak için parçayı gönderdiniz mi? Hem, Halil Hilmi, vahdet-i mesele itibarıyla yalnız Sabri'nin değil, belki umumumuzun avukatıdır. Ben bu nazarla ona bakıyordum. Şimdi umumumuzun hesabına birinci avukatımıza tam yardım etsin.

Rabian: Taşköprülü Sadık Beyin Mukaddemesini istinsah için Sabri'ye vermiştim. Eğer yazılmışsa, tashihten geçen parça ona gönderilecek. Yeni yazılan bir sureti bana gönderilsin. Hem Sadık'ın manzumeciği yanımda bir sureti var, sizde yoksa göndereceğim.

Said Nursî

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Hem sizin, hem hapisteki arkadaşlarınızın bayramınızı tebrik ederiz. Siz ile bayramlaşanı, aynen benimle bayramlaşmış gibi kabul ediyorum ve umumuyla bizzat bayram ziyaretini yapmışım gibi biliniz, bildiriniz.

Saniyen: Sebepsiz kalın demir sobamın parçalanmasıyla verdiği haber ve biz dahi o işarete binaen tam bir ihtiyat ve temkinle geçen fırtınacık, yüzden bire indi; barut ateş almadı. Şimdi yine, sebepsiz mataramın acip bir tarzda küçücük parçalara inkısam etmesi, bize tekrar tam bir temkine ve tahammüle ve ihtiyata sarılmamızın lüzumunu haber veriyor. Aldığım manevî bir ihtarla gizli

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

aziz: muhterem, saygın.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

bizzat: kendisi, şahsen.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

inkısam: bölünme, parçalanma.

istinsah: nüshasını yazma, örneğini çıkarma, kopya etme.

itibar: değer.

manevi: manaya ait, maddi olmayan.

manzume: vezinli, kafiyeli söz, şiir, eser.

matara: yolcuların ve askerlerin kullandığı, üzeri çeşitli kumaşlarla kaplı madeni su kabı.

mukaddeme: başta ve asıl maksada girmeden önce söylenen veya yazılan şey.

nazar: bakış, dikkat.

rabian: dördüncü olarak.

reis: başkan.

salisen: üçüncü olarak.

saniyen: ikinci olarak.

suret: nüsha, kopya.

siddik: çok doğru, dürüst, haklı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tashihi: basılacak bir eserin dizgilerini kontrol ederek yanlışları düzeltme.

temkin: ağırbaşlılık, vakar, ihtiyatlı hareket etme.

umum: hep, herkes.

vahdet-i mesele: meselenin, konunun birliği.

münafıklar, dindarlara karşı namazsız sefahatçileri ve mürtet komünistleri istimal etmek istiyorlar, hatta parmaklarını buraya da sokmuşlar.

Bir Haşiyecik: Dün kalbimde bir ferah ve sevinç vardı. Birden baktım. Nurs'taki kardeşim, Nurs'un balını bir matara içinde sekiz ay evvel bana, Emirdağ'ına göndermişti. Dün de Emirdağ'ından bana geldi. "Aman, bana çabuk getirin" dedim. Bekledim, gelmedi; o sevinç bir hiddete döndü. Yüz matara kadar yanımda kıymetli bulunan o ballı matarayı yabanî ellere verip, çarşıya gönderilmesi sebep olup, o matara da birdenbire kırıldı. Kırk sekiz seneden beri görmediğim Nurs köyümün, meskat-ı re'simin bir teberrükü olan o tatlıdan bayram tatlısı olarak her bir kardeşim bir parçacığını tatsın diye bir miktar gönderdim.

Said Nursî

Aziz, sıddık, sarsılmaz kardeşlerim,

Sizi ruhucanımla tebrik ederim ki, çabuk yaramızı tedavi ettiniz. Ben de bu gece şifadan tam ferahlandım. Zaten Medresetüzzehra tevessü edip, hakikî ihlâs ve tam fedakârâne terk-i enaniyeti ve tevazu-i tammı daire-i Nurda aşıyor, neşreder. Elbette gayet cüz'î ve muvakkat hassasiyet ve titizlik ve nazlanmak, o kuvvetli dersini ve uhuvvet alâkasını bozamaz. Ve İhlâs Lem'ası, bu

alâka: ilgi, ilişki, bağ.
aziz: muhterem, saygın.
cüz'î: küçük, az, kıymetsiz, önemsiz.
daire-i Nur: nur dairesi.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütebedeyin.
evvel: önce.
fedakârâne: fedakârca, fedakârlıkla.

ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.
gayet: son derece.
hakikî: gerçek.
hassasiyet: hassaslık, dikkatlilik, ihtimamlılık.
haşiye: dipnot.
hiddet: öfke, kızgınlık.
ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.
istimal: kullanma.

komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen in mensubu olan kimse.
kıymet: değer.
matara: yolcuların ve askerlerin kullandığı, üzeri çeşitli kumaşlarla kaplı madenî su kabı.
Medresetüzzehra: Bediüzzaman'ın doğuda (Van) yapılmasını idarecilere teklif ettiği, fen ilimleriyle din ilimlerinin birlikte okutulmasını düşündüğü üniversite.
meskat-ı re's: bir kimsenin doğduğu yer.
muvakkat: geçici.
münafık: nifak sokan, ara bozucu; kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen.
mürtet: irtidat eden, İslâm dinini bırakarak eski dinine veya başka bir dine geçmiş olan, din değiştiren.
neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.
ruhucân: ruh ve can; ruh ve canla.
sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.
şifa: bedenî ve ruhî bir hastalığın son bulması, sağlığına kavuşma.
teberrük: bir şeyi bereket veya saadet vesilesi sayma, kabul etme.
terk-i enaniyet: benlik ve enaniden vazgeçme.
tevazu-ı tam: tam bir alçak gönüllülük.
tevessü: genişleme, yayılma.
uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.
yabanî:

noktada mükemmel nasihtir. Şimdi en ziyade bizi ve Nurları vurmak ve sarsmak için en fena plân, Nur Talebelerini birbirinden soğutmak ve usandırmak ve meşrep ve fikir cihetinde birbirinden ayırmaktır. Gerçi gayet cüz’î bir nazlanmak oldu. Fakat göze bir saç düşse, başa düşen bir taş kadar incitir ki, büyük bir hâdise hükmünde, mataram haber verdi. Merhum Hafız Ali’nin (r.h.) küçücük böyle bir hâlden, vefatından bir parça evvel şekvası, o vakitten beri belki yüz defa hatırıma gelip beni müteessir etmiş.

Said Nursî

Aziz, siddık kardeşlerim,

Talebelerin itiraznamelerini müdüre vermedim. Dedim: “Diyanet Riyasetine ve bize risalelerimizde beraat veren Ankara’nın Ağır Ceza dairesine itiraznamenin ahi-riyle beraber göndermek istiyoruz. Hem Hata-Savab Cetveli de o iki makama, fakat mahrem yalnız berâ-i malûmat olarak göndermek münasipse.” Dedi: “Münasiptir.” Şimdi siz avukata deyiniz, birkaç nüsha talebelerin itiraznamelerinin ve Cetvelin iki nüsha çıkarsın.

Hem Diyanet Riyasetine yazınız ki, ulûm-i diniye ehlini himaye etmek vazife-i zaruriyenizi Said ve arkadaşlar hakkında bu defa Afyon’a gönderdiğiniz raporla mükemmel yazdığınızdan, hem mazlum Said, hem masum

ahir: son.

aziz: muhterem, saygın.

beraat: temize çıkma; bir dava-nın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

beray-ı malûmat: bilgi ve malûmat için, bilgi vermek için.

cetvel: çizelge, liste.

cihet: yön.

cüz’î: küçük, az; kıymetsiz, önemsiz.

Diyanet Riyaseti: Diyanet İşleri Başkanlığı.

evvel: önce.

gayet: son derece.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

hâdise: olay.

himaye: koruma, muhafaza etme.

hükümünde: değerinde, yerinde.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz di-

lekçesi.

mahrem: herkesçe bilinme-mesi gereken, gizli.

makam: büyük memuriyet, mevki.

masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

matara: yolcuların ve asker-lerin kullandığı, üzeri çeşitli kumaşlarla kaplı madenî su kabı.

mazlum: zulüm görmüş, hak-sızlığa uğramış.

merhum: rahmete kavuş-

muş, ölmüş, ölü.

meşrep: gidiş, hareket tarzı, tavır, tutum, meslek.

münasip: uygun.

müteessir: teessüre kapılan, hüznü, kederli, mahzun.

nasih: nasihat eden, öğüt ve-ren.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.

rapor: her hangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme ve

araştırma sonucu, düşünceleri veya gözlemleri bildiren yazı.

siddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

şekva: şikâyet.

talebe: öğrenci.

ulûm-i diniye: dinî ilimler.

vazife-i zaruriye: zorunlu olarak yapılması gereken vazifeler, görevler.

vefat: ölüm.

zyade: çok, fazla.

arkadaşları dairenize çok müteşekkir ve fevkalâde minnettar oldular. Zaten meselemiz dinî ve ilmî olmasından, her daireden ve adliye ve zabıtanın evvel Diyanet Dairesi alâkadardır. Onun için hem Denizli’de, hem Afyon’da en evvel o dairelere müracaat edip şekvamızı oradaki âlimlere yazdık. Bu mealde bir başlık yazınız.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşim Re’fet Bey,

Kur’ân-ı Azîmüşşan’ın hürmetine ve alâka-i Kur’âniyenizin hakkına ve Nurlar ile yirmi sene zarfında imana hizmetinizin şerefine, çabuk bu dehşetli, zahiren küçücük, fakat vaziyetimizin nezaketine binaen pek elîm ve feci ve bizi mahva çalışan gizli münafıklara büyük bir yardım olan birbirinden küsmekten ve baruta ateş atmak hükmündeki gücenmekten vazgeçiniz ve geçiriniz. Yoksa, bir dirhem şahsî hak yüzünden bizlere ve hizmet-i Kur’âniyeye ve imaniyeye yüz batman zarar gelmesi, şimdilik, ihtimali pek kavidir. Sizi kasemle temin ederim ki, biriniz bana en büyük bir hakaret yapsa ve şahsımın haysiyetini bütün bütün kırsa, fakat hizmet-i Kur’âniye ve imaniye ve Nuriyeden vazgeçmezse, ben onu helâl ederim, barışırım, gücenmemeye çalışırım. Madem cüz’î bir yabanilikten düşmanlarımız istifadeye çalıştıklarını biliyorsunuz; çabuk barışınız. Manasız, çok zararlı

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

alâka-i Kur’âniye: Kur’ân’a olan alâka, bağ, ilgi.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

aziz: muhterem, saygın.

batman: eski ağırlık ölçülerinden olup, iki okka ile sekiz okka arasında değişen ağırlık ölçüsü.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cüz’î: küçük, az, kıymetsiz, önemsiz.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

dirhem: yaklaşık üç grama denk gelen eski bir ağırlık ölçüsü, çok küçük parça (mece).

Diyanet: diyanet işleri teşkilâtı.

elîm: şiddetli, çok dert ve keder veren.

evvel: önce.

feci: elem, keder ve ızdırat

veren, acıklı.

fevkalâde: olağanüstü.

hakaret: saygı göstermeme, alçak görme, aşağılama.

haysiyet: itibar.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur’ân hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmalarına hizmet etme.

hizmet-i Kur’âniye: Kur’ân hizmeti.

hizmet-i Nuriye: Nur hizmeti, Risale-i Nur için çalışma.

hükmünde: değerinde, yerinde.

hürmet: riayet, ihtiram, saygı.

ihimal: olabilirlik.

ilmi: ilim ile ilgili, ilme dair.

iman: inanç, itikat.

istifade: faydalanma, yararlanma.

kasem: yemin, and, ahdetme.

kavi: kuvvetli, güçlü.

Kur’ân-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur’ân.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahv: yok etme, ortadan kaldırma, bitme.

meal: mana, anlam, mefhum.

mesele: önemli konu.

minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

münafık: nifak soğan, ara bozucu; kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen.

müracaat: başvurma, danışma.

müteşekkir: teşekkür eden, iyilik bilen, iyiliğe karşı teşekkür eden.

nezaket: naziklik, incelik; dikkat gerektiren, önem arz eden.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

şekva: şikâyet.

şeref: onur, haysiyet.

temin: güvenlik, emniyet hissi verme, şüphe ve korkuyu giderme.

vaziyet: durum.

yabanî:

zabta: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

zahiren: görünüşte.

zarfında: süresince.

nazanlmaktan vazgeçiniz. Yoksa bir kısmımız, Şemsi, Şefik, Tefvik gibi; muarızlara sureten iltihak edip, hizmet-i imaniyemize büyük bir zarar ve noksaniyet olacak. Madem inayet-i İlâhiye şimdiye kadar bir zayıata bedel çokları o sistemde vermiş; inşaallah, yine imdadımıza yetişir.

Said Nursî

Aziz, siddik kardeşlerim,

Müdür, Ayetü'l-Kübra ve Rehber'i çok beğenmiş. Şimdi Asa-yı Mûsa ve Zülfıkar'ı istiyor. Ben de söz verdim, "Sana getireceğim." Eğer burada, Afyon'da varsa; bir Asa-yı Mûsa, bir Zülfıkar (ciltli, büyük), bir Rehber, bir Ayetü'l-Kübra ısmarlayınız.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Bu raporun neticesi aynen Denizli'dekinin aynıdır. Bizi medar-ı ittiham noktalardan tebrie etmek içinde onlara hoş görünmek ve Nurcu olmadıklarını göstermek fikriyle, Vehhabilik damarıyla, bir parça ilmî

aziz: muhterem, saygın.

bedel: karşılık.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmî delillerle anlaşılmasına hizmet etme.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

iltihak: karışma, katılma.

imdat: yardım.

inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

medar-ı ittiham: suçlanma sebebi.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

noksaniyet: eksiklik, noksanlık.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i

Nur'ları okuyup neşreden kimse.

rapor: her hangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme ve araştırma sonucu, düşünceleri veya gözlemleri bildiren yazı.

sureten: suret olarak, görünüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.

siddik: çok doğru, dürüst,

hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

tebrie: beraat ettirme, beraat hükmü.

Vehhabi: Muhammed bin Abdülvehhab tarafından geçen asırda Arabistan'da meydana getirilen İslâmî bazı meselelerde ifrat eden ve Arap milliyetçiliği yapan mezhep.

zayıat: zarar ve ziyan.

tenkidiyle hücum etmişler. Tahminimce bu rapor iddianameden evvel buraya gelmiş ki, bazı noktaları iddianame ondan almış. Öyle ise, Cetvelimiz onlara dahi tam cevaptır. Siz nasıl bilirsiniz? Hem yeni cevabımız nasıldır, iyi midir? Pek acele ve perişan bir hâlde yazdım.

Saniyen: Şimdiye kadar zahiren bizim şahıslarımızla ve cemiyet ve tarikat ve cüz'î bazı hususî mektuplar ile bizimle meşgul oluyordular. Şimdi Siracünnur, Hücumat-ı Sitte'nin müsaderesiyle ve ehl-i vukufun Nurlara nazarı çevirmeleriyle ve gizli düşmanlarımızın desiseleleriyle bu vatanın bir medar-ı rahatı olan Risale-i Nur'a bir nevi hücum olmasından; şimdiye kadar çok defa olduğu gibi, aynen bu memlekete bu hücumun aynı zamanında hem iki şiddetli zelzele —ki, ben o bahsi yazarken— geldi. Beni tasdik edip, “Yazıya lüzum yok” dedi. Ben de daha yazmadım. Bugün de işittim ki, harp korkusu başlamış. Ben de buranın amirine dedim. Şimdiye kadar ne vakit Nurlara hücum edilse ya zemin hiddet eder veya harp korkusu başlar.” Tesadüf ihtimali kalmayacak derecede çok hâdiseleri gördük ve mahkemelere dahi gösterildi. Demek bu günlerde, bilmediğim hâlde Nurlar hakkında şiddetli telâşım ve ehl-i vukufun hasudâne tenkitle-ri ve Nurun bir mühim mecmuasının müsaderesi, sadaka-i makbule mahiyetinde musibetlerin def'ine bir vesile olan Siracünnur tesettür perdesinin altına girdi, zelzele ve harp korkusu başladı.

Said Nursî

amir: memurun üstü, emreden, buyuran.
bahis: konu.
cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.
cetvel: çizelge, liste.
cüz'î: küçük, az; kıymetsiz, önemsiz.
def: kovma, uzaklaştırma.
desise: hile, oyun, aldatmaca.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.
evvel: önce.

hâdis: olay.
harp: savaş, cenk, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silâhlı kavga.
hasudâne: kıskançlıkla, hasetçilikle, hasûd olan kimseye benzer surette.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hususî: özel.
hücum: saldırma.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de

içine alan yazısı.
ihimal: olabilirlik.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.
mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.
medar-ı rahat: rahatlatma sebebi.
meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.
musibet: felâket, belâ.
mühim: önemli, ehemmiyetli.

müsadere: toplatma, elden alma.
nazar: bakış, dikkat.
nevi: çeşit, tür.
rapor: her hangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme ve araştırma sonucu, düşünceleri veya gözlemleri bildiren yazı.
sadaka-i makbule: Allah tarafından hoş karşılanmış, kabul edilmiş sadaka.
saniyen: ikinci olarak.
tarikât: Allah'a ulaşmak için şeyhin gözetiminde müridin takip edeceği terbiye usul ve yolu.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tenkit: eleştirme.
tesettür: örtünme, gösterilmesi dinen yasak olan kısımların örtülmesi.
vesile: araç, vasıta.
zahiren: görünüşte.
zelzele: yer sarsıntısı, deprem.
zemin: yeryüzü.

بِسْمِ سُبْحَانَهُ 1

Aziz, siddik kardeşlerim,

Merak etmeyiniz, biz inayet altındayız. Zahiren zahmetler altında rahmetler var. Ehl-i vukufu mecbur etmişler ki, bir parçasını çürütsünler. Elbette onların kalpleri Nurcu olmuş.

Said Nursî

بِسْمِ سُبْحَانَهُ 1

Aziz, siddik, sarsılmaz, telâş etmez, ahireti bırakıp fânî dünyaya dönmez kardeşlerim,

Bir parça daha burada kalmaktan, meselemizi bir derece genişlendirmek istemelerinden mahzun olmayınız; bilakis, benim gibi memnun olunuz. Madem ömür durmuyor, zevale koşuyor, böyle çilehanede uhrevî meyveleriyle bâkileşiyor. Hem, Nurun ders dairesi genişliyor. Meselâ, ehl-i vukufun hocaları, tam dikkatle Siracün-nur'u okumaya mecbur oluyorlar. Hem, bu sırada çıkmamızla, bir-iki cihetle hizmet-i imaniyemize bir noksan gelmek ihtimali var. Ben sizlerden şahsen çok ziyade sıkıntı çektiğim hâlde çıkmak istemiyorum. Siz de mümkün

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aziz: muhterem, saygın.

bâki: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

bilakis: aksine, tersine, tam tersi, tersine olarak.

cihet: yön.

çilehane: çile yeri, çile çekilen yer.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

fânî: ölümlü, geçici.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle an-

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

laşılmasına hizmet etme.

ihtimal: olabilirlik.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahzun: hüznümlü, kederli, kaygılı, dertli, üzüntülü.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

meselâ: örneğin.

mesele: önemli konu.

noksan: eksiklik, kusurlu oluş.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i Nur'ları okuyup neşreden kimse.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.

şahsen: şahıs itibarıyla, şahısça, bizzat, kendisi.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

zahiren: görünüşte.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

olduğu kadar sabır ve tahammüle ve bu tarz-ı hayata alışmaya ve Nurları yazmak ve okumaktan teselli ve ferah bulmaya çalışınız.

Said Nursî

بِسْمِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Yanımda bulunan yeni harfle müdafaatın ahirindeki cetvelden iki tanesini, ehl-i vukufa cevapla beraber Diyanet Riyasetine ve Ankara'nın Ağır Ceza Mahkemesine göndermek için lüzum varsa size göndereceğim. Hem, ehl-i vukufa cevabın bir sureti buradaki mahkemeye verilsin.

Saniyen: Meselemizi genişlettirmeleri hayırdır. Şimdiye kadar kıymetini düşürmek fikriyle zahiren, küçük, ehemmiyetsiz gösterip, gizli çok ehemmiyet veriyordular. Şimdi bu vaziyet, inşaallah hizmet-i imanîye ve Kur'ânîye daha ziyade hayırlı ve faydalı olacak.

Said Nursî

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

ahir: son.
aziz: muhterem, saygın.
cetvel: çizelge, liste.
Diyanet Riyaseti: Diyanet İşleri Başkanlığı.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehemmiyetsiz: önemsiz.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.
faide: fayda.
ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.
hizmet-i imanîye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi

delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
hizmet-i Kur'ânîye: Kur'an hizmeti.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
kıymet: değer.
mecele: önemli konu.
müdafaat: müdafaalar, savunmalar.
sabır: başa gelen üzücü olay-

lara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.
saniyen: ikinci olarak.
suret: nüsha, kopya.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.
tarz-ı hayat: hayat tarzı, yaşama şekli.
teselli: avunma.
vaziyet: durum.
zahiren: görünüşte.
ziyade: çok, fazla.

Aziz, siddık kardeşlerim,

Evvelâ: Bu sene serbest olsaydı belki bir kısmımız hacca gidecekti. İnşaaallah, bu niyetimiz bilfiil gitmiş gibi kabul olup, bu sıkıntılı hâlimizde hizmet-i imaniye ve Nuriyemiz öyle büyük bir hac sevabını verecek.

Saniyen: “Risale-i Nur Kur’ân’ın çok kuvvetli, hakikî bir tefsiridir” tekrar ile dediğimizden, bazı dikkatsizler tam manasını bilemediğinden bir hakikati beyan etmeye bir ihtar aldım. O hakikat şudur:

Tefsir iki kısımdır:

- **Birisi**, malûm tefsirlerdir ki, Kur’ân’ın ibaresini ve kelime ve cümlelerinin manalarını beyan ve izah ve ispat ederler.

- **İkinci kısım tefsir ise**, Kur’ân’ın imanî olan hakikatlerini kuvvetli hüccetlerle beyan ve ispat ve izah etmektir. Bu kısmın pek çok ehemmiyeti var. Zahir malûm tefsirler, bu kısmı bazen mücmel bir tarzda derç ediyorlar. Fakat, Risale-i Nur, doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş, emsalsiz bir tarzda muannit feylesofları susturan bir manevî tefsirdir.

Salisen: Sabahleyin bir şey yazacaktım, kaldı. Şimdi aynı mesele çıktı, kâtip Salim Bey izin verdi; yarın,

aziz: muhterem, saygın.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bilfiil: bizzat kendi çalışması ile, kendi yaparak.
derç: toplama, bir araya getirme.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
emsalsiz: benzersiz.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.
feylesof: sapık fikirli, felsefe ile uğraşan.
hakikat: gerçek.
hakiki: gerçek.
hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur’ân hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
hizmet-i Nuriye: Nur hizmeti, Risale-i Nur için çalışma.
hüccet: delil.
ibare: metin, cümle veya bir kaç

1. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

cümleden oluşan söz grubu.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.
inşaaallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

kâtip: yazar, yazıcı.
malûm: bilinen, biliniyor olan.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
mesele: önemli konu.
muannit: inatçı, ayak direyen.
mücmel: öz olarak anlatılmış, kısa ve az sözle ifade edilmiş, öz, özet.
salisen: üçüncü olarak.

saniyen: ikinci olarak.
sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükâfat.
siddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
tarz: biçim, şekil, suret.
tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, açıklaması.
zahir:

Heyet-i Vekileye bir istida yazmak için, Hüsrev ve Tahrîr yanına gelsinler.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Acaba ortalıkta en ziyade zararlı biz ve Nurlar mıdır ki; her muharriir, serbest yazıyor ve her sınıf, müdahalesiz toplanma yapıyor? Hâlbuki, din terbiyesi olmasa, Müslümanlarda istibdad-ı mutlak ve rüşvet-i mutlakadan başka çare olamaz. Çünkü, nasıl bir Müslüman, şimdiye kadar hakikî Yahudî ve Nasranî olmaz, belki dinsiz olur, bütün bütün bozulur; öyle de, bir Müslüman Bolşevik olamaz, belki anarşist olur, daha istibdad-ı mutlakdan başka idare edilmez. Biz Nur Talebeleri hem idareye, hem asayişe, hem vatan ve milletin saadetine çalışıyoruz. Karşımızdaki dinsiz anarşist ve millet ve vatan düşmanlarıdır. Hükûmet için bize ilişmek değil, tam himaye ve yardım etmek elzemdir.

Said Nursî

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, karşılık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.

asayiş: emniyet, kanun ve nizam hâkimiyetin sağlanması.

aziz: muhterem, saygın.

bolşevik: Rus komünisti.

elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.

hakiki: gerçek.

Heyet-i Vekile: vekiller heyeti, bakanlar kurulu, kabine.

himaye: koruma, muhafaza etme.

idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevrilmesi.

istibdad-ı mutlak: hiç bir hak ve hürriyeti tanımayan tam baskı, tam diktatörlük.

istida: resmî makamlara bir işin yapılmasını, yerine getiril-

mesini istemek maksadıyla yazılan yazı, dilekçe, arzuhâl.

muharriir: gazete vs. yazarı.

müdahale: karışma.

Nasranî: İsevi, Hristiyan.

rüşvet-i mutlaka: kayıtsız şartsız rüşvet, çıkar gözetmeksizin hiç bir iş yapmama, tam rüşvet.

saadet: mutluluk.

sıddık: çok doğru, dürüst,

hakki ve hakikati tereddütsüz kabullen.

talebe: öğrenci.

terbiye: eğitim; iyi ahlâk, saygı ve edep öğrenme.

Yahudi: Hz. Yakup'un oğlu Yahuda'ya mensup olanlar, İsrailoğulları.

ziyade: çok, fazla.

Aziz, siddık kardeşlerim,

Evvelâ: Re'fet, Ethem ve Çalışkanlar ve Bürhan gibi Nur naşirlerini tahliye etmeleri gösteriyor ki, Nurların intışarı yasak değil ve mahkeme ilişemiyor. Hem, cemiyetçilik bulunmadığına bir karar alâmetidir. Hem, meselemizi uzatmada, Nurlara nazar-ı dikkati geniş bir dairede celp etmesinden, onları okumasına bir umumî davet ve resmi bir ilânât hükmünde, işiten müştakların okumak heveslerini tahrik ettiğinden, sıkıntımızdan, zarardan yüz derece ziyade bize ve ehl-i imana menfaatlara vesiledir. Zaten bu zamanda en geniş daire-i zeminde, en dehşetli ve küllî bir hücumda tecavüz eden dalâlet ordularına karşı, böyle kudsî bir ders, bu suretle atom bombası gibi, inşaallah tesirini göstermeye bir işarettir.

Said Nursî

Aziz, siddık kardeşlerim Re'fet, Mehmed Feyzi, Sabri,

Ben şiddetli bir işaret ve manevî bir ihtarla sizin üçünüzden, Risale-i Nur'un hatırı ve bu bayramın hürmeti ve eski hukukumuzun hakkı için çok rica ederim ki, dehşetli yeni bir yaramızın tedavisine çalışınız. Çünkü, gizli

alâmet: belirti, işaret, iz.

atom: atom çekirdeklerinin parçalanmasından meydana gelen bomba.

aziz: muhterem, saygın.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

cemiyetçilik: cemiyet taraftarlığı, partililik, grupçuluk.

daire-i zemin: yeryüzü dairesi.

dalâlet: iman ve Islâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılmak, azma, batıla yönelme.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

heves: bir şeye karşı duyulan istek, arzu.

hukuk: kanunlar, devlet tarafından toplum hayatını düzenleme amacıyla konulan ve devlet müeyyidesiyle desteklenen kanunlar bütünü.

hükum: saldırma.

hükümünde: değerinde, yerinde.

hürmet: riayet, ihtiram, saygı.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ilânât: ilânlar.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

kudsi: mukaddes, yüce.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

menfaat: fayda.

mesele: önemli konu.

müştak: arzulu, fazla istekli, iştıyak gösteren.

naşir: eser, neşreden, yayınlayan, dağıtan.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

resmî: devlet adına olan.

rica: dileme, isteme.

suret: biçim, şekil, tarz.

siddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz

kabullenen.

tahliye: tutukluyu serbest bırakma.

tahrik: hareket ettirme, harekete geçirme.

tecavüz: saldırma, sataşma, başkasının hakkına dokunma.

umumî: herkese ait, genel.

vesile: aracı, vasıta.

ziyade: çok, fazla.

düşmanlarımız iki plânı takip edip; biri beni ihanetlerle çürütmek, ikincisi mabeynimize bir soğukluk vermektir. Başta Hüsrev aleyhinde bir tenkit ve itiraz ve gücenmekle bizi birbirimizden ayırmaktır. Ben size ilân ederim ki, Hüsrev'in bin kusuru olsa, ben onun aleyhinde bulunmaktan korkarım. Çünkü, şimdi onun aleyhinde bulunmak, doğrudan doğruya Risale-i Nur aleyhinde ve benim aleyhimde ve bizi perişan edenlerin lehinde bir azîm hıyanettir ki, benim sobamın parçalanması gibi acip, sebpsiz bir hâdise başıma geldi. Ve bana yapılan bu son işkence dahi bu manasız ve çok zararlı tesanütsüzlüğünüzden geldiğine kanaatim var. Dehşetli bir parmak buraya, hususan altıncıya karışıyor. Beni bu bayramımda ağlatmayınız, çabuk kalben tam barışınız.

Said Nursî

بِسْمِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben bugün yalnız iki üç kardeşimizin tahliyelerini isterdim. Fakat hakkımızdaki inayet-i İlâhiye onların menfaati için geri bıraktı. Ve yirmi gün kadar, bizim bu vaziyetimiz lâzım ve elzemdir. Çünkü bu bayramda beraber bulunmamız hem bize, hem Nurlara, hem hizmetimize, hem manevî ve maddî istirahatimize ve hacıların dualarından tam bir hisse almamıza ve Ankara'ya gönderilen Risale-i Nur'un müsadereden kurtulmasına ve bizim

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
aleyh: karşı, karşıt.
azim: büyük.
aziz: muhterem, saygın.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.
hâdise: olay.
hisse: pay, nasip.
hususan: bilhassa, özellikle.
hiyanet: hainlik, ihanet,

kendine olan güveni kötüye kullanma, sözünde durmayıp oyun etme.
ihanet: hainlik, kötülük etme.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.
inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.
istirahat: dinlenme, rahatlatma.
işkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî

sıkıntı, zulüm.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
kalben: kalp ile, kalpten; içten ve samimi olarak.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kusur: eksiklik, özür, suç, kabahat.
leht: onun tarafına, ondan yana, birinin faydası için yapılan hareket.
mabeyn: ara.

maddi: madde ile alâkalı, cismanî.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
menfaat: fayda.
müsader: toplatma, elden alma.
plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabul-lenen.
tahliye: tutukluyu serbest bırakma.
tenkit: eleştirme.
tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.
vaziyet: durum.

mazlumiyetimize acıyıp Nurlara sarılanların çoğalmasına ve hazır büyük hatalara rıza ile vatan ve millet ve din hâ-
inlerine dehalet etmediğimize bir hüccet olması lâzımdı.

Said Nursî

1 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, siddik kardeşlerim,

Ehl-i vukufun insafsızca ve hatalı ve haksız tenkitleri, Vehhabîlik damarıyla İmam-ı Ali'nin (radiyallahü anhü) Nurlarla ciddi alâkasını ve takdirini çekemeyerek ve ge-
çen sene Zemzem suyunu döktüren ve bu sene hacçı meneden evhamın tesiri altında o yanlış ve hasudâne iti-
razları Beşinci Şuaa etmişler. Bu sırada, böyle evhamlı ve telâşlı bir zamanda, bizim için en selâmetli yer hapis-
tir. İnşaallah Nurlar hem kendimizin, hem kendilerinin serbestiyetini kazandıracaklar. Madem emsalsiz bir tarz-
da, çok ağır şerait altında, pek çok muarızlar karşısında, bu derece, Nurlar kendilerini okutturuyorlar, talebelerini hapiste çeşit çeşit suretlerde çalıştırıyor, perişanîyetlerine inayet-i İlâhiye ile meydan vermiyorlar; biz, bu dereceye kanaat edip, şekva yerinde şükretmekle mükellefiz. Be-
nim bütün şiddetli sıkıntılara karşı tahammülüm bu kana-
atten geliyor. Vazife-i İlâhiyeye karışmam.

Said Nursî

alâka: ilgi, ilişki, bağ.
aziz: muhterem, saygın.
ciddi: gerçek olarak, hakikaten.
dehalet: sığınmak, yardım iste-
yiş, birinin himaye ve merhame-
tine sığınma.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâ-
kimler.
emsalsiz: benzersiz.
evham: vehimler, zanlar, kuşku-
lar, esassız şeyler, kuruntular.
hasudâne: kıskançlıkla, hasetçi-
likle.
hüccet: delil.
inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.
inşaallah: 'Allah izin verirse' ma-
nasında kullanılan bir dua.
itiraz: kabul etmediğini belirtme,
karşı çıkma.
kanaat: hırs göstermeden kısme-
tine razı olmak, elindeki ile yetin-
mek; inanma, görüş.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
mazlumiyet: mazlumluk, zulüm
görmüşlük.
men: yasak etme, engelleme,
mâni olma.
muarız: muhalefet eden, karşı çı-
kan, muhalif.
mükellef: sorumlu ve yükümlü
olan, bir şeyi yapmaya mecbur
olan, vazifeli.
perişanîyet: perişanlık, karışık ve
dağınık olma, acınacak hâlde bu-
lunma.
radiyallahü anh: Sahabe veya İs-
lâm büyüklerinin adı geçtiğinde
söylenilen "Allah ondan razı ol-
sun" manasında dua. Tek erkek
için söylenir.
rıza: razılık, razı olma, hoşnutluk,
memnunluk.
selâmet: salımlık, emînlik, sıkıntı,
korku ve endişeden uzak olma.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

serbestiyet: serbestlik, rahat
ve serbest olma hâli.
suret: biçim, şekil, tarz.
siddik: çok doğru, dürüst,
haklı ve hakikati tereddütsüz
kabullenen.
şekva: şikâyet.
şerait: şartlar.
şükür: Allah'ın nimetlerine
karşı memnunluk gösterme,
gerek dil ile gerekse hâl ile

Allah'ı hamd etme.
tahammül: zora dayanma,
kötü ve güç durumlara karşı
koyabilme, katlanma.
takdir: kıymet verme, beğen-
me.
talebe: öğrenci.
tarz: biçim, şekil, suret.
tenkit: eleştirme.
vazife-i İlâhiye: doğrudan
doğruya Allah'a ait olan iş ve

vazife.

Vehhabi: Muhammed bin
Abdülvehhab tarafından ge-
çen asırda Arabistan'da mey-
dana getirilen İslâmî bazı me-
selelerde ifrat eden ve Arap
milliyetçiliği yapan mezhep.
zemzem: Kâbe-i Mükerre-
me'nin yanında bulunan ku-
yunun adı ve bu kuyunun su-
yu.

بِسْمِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu iki nüshanın biri benimdir, biri müdüründür. Başta benim hattımla yazısı bulunan nüshaya göre müdürün nüshasını tashih ediniz. Ben bu defa Ayetü'l-Kübra'yı mütalâa ederken, İkinci Makamını ahire kadar ve ahirdeki manevî muhavereyi pek çok ehemmiyetli gördüm ve çok istifade ettim. Sizin istifadeniz için biri okusun, biri dinlesin. Tashihle beraber muattal kalmasınlar; işker kardeşlerimiz mütalâa etsinler.

Saniyen: Bana ait Onuncu Söz ve buradaki mektuplar defteri ve saire zayi olmasın ve muattal kalmasın. Ben nezaretini Ceylan'a bırakmıştım.

Said Nursî

بِسْمِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben şimdi Celcelûtiye'yi okurken,

² بِحَقِّ تَبَارَكَ ثُمَّ نُونٍ وَسَائِلٍ cümlesinde Risale-i Kadere işaret eden yirmi altıncı mertebede, ثُمَّ نُونٍ suresi, Kader Sözüyle münasebeti nedir?" kalbime gelmesi anında

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Tebareke, Kalem ve Mearic sureleri hakkı için...

ahir: son.

ayetülkübra: Risale-i Nur'da 7. Şua adlı eser.

aziz: muhterem, saygın.

Celcelûtiye: aslı vahiy olan ve Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) buyurmasıyla Hz. Ali (r.a.) tarafından nazmedilen Süryanice bedî manasına gelen bir kasidedir.

ehemmiyetli: önemli.

hat: yazı, el yazısı.

istifade: faydalanma, yararlanma.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mertebe: derece, basamak.

muattal: kullanılamaz olma.

muhavere: konuşma, sohbet etme.

münasebet: ilgi, ilişki, münasebet.

mütalâa: bir şeyi etrafıca düşünme, tetkik etme.

nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

saniyen: ikinci olarak.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı

ğ 114 bölümden her biri.

sıddık: çok doğru, dürüst, haklı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

tashih: basılacak bir eserin dizgilerini kontrol ederek yanlışları düzeltme.

vesaire: ve başkaları, bunun gibileri.

zayi: elden çıkmış, zarar, ziyan.

ihhtar edildi. O surenin başını okurken gördüm ki, ¹ ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ayeti, bütün kalemlerin ve tastir ve kitapların aslı, esası, ezeli mehazi ve sermedî üstadı kâderin kalemi ve nur ve ilm-i ezelinin nuruna işaret eden ن kelimesidir. Demek ² وَالذَّارِيَّاتِ , Zerrat Risalesine işareti gibi; kuvvetli bir münasebetle, ن kelimesi, Risale-i Kadere kuvvetli işaretle bakar.

Said Nursî

³ بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, siddik, sarsılmaz kardeşlerim,

Evvelâ: ⁴ الْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللَّهُ sırınca, meselemizin

tehirinde hayır var. Kalbim ve Nurların serbestiyeti öyle istiyordu. Siz hem birbirinizi teselli, hem kuvve-i maneviye-yi takviye, hem tatlı sohbetle müzakere-i ilmiye, hem Nurların yazması ve mütalâalarıyla bu geçici zahmetin noktasını siler, rahmet yapmaya, bu fânî saatleri bâkî saatlere çevirmeye muvaffak olursunuz, inşaallah.

Saniyen: Madem bayramlaşmamız mahkemenin muvakkat hapis menzilinde oldu; ben de, bayram tatlısı olarak, Konya kahramanı Zübeyir'in bana getirdiği Zemzem ile Nur karyesinin bence çok manidar balını

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
aziz: muhterem, saygın.
bâki: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.
ezeli: ezeli ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız.
fânî: ölümlü, geçici.
ihhtar: hatırlatma, uyarı.
ilm-i ezeli: ezeli ilim, Cenab-ı Hakkın sonsuz ezeli ilmi.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
kader: ilâhî hüküm; Cenab-ı Hakkın takdir ve tayin etmesi.
karye: köy.
kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.
manidar: nükteli, ince manalı.
mehaz: bir eser hazırlanırken müracaat edilen kaynak.
menzil: ev, oda, yer.
mesele: önemli konu.
muvaffak: başaran, başarmış, başarılı.
muvakkat: geçici.
münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.
mütalâa: bir şeyi etraflıca düşünme, tetkik etme.
müzakere-i ilmiye: ilmi müzakere, ilmi münakaşa.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.
Risale-i Kader: Kader Risalesi, Risale-i Nur'da Sözler mecmuası içinde bulunan 26. söz.
saniyen: ikinci olarak.
serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.
sermedî: ebedî, daimî, sürekli.
sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

1. Nûn. Yemin olsun kaleme ve yazdıklarına. (Kalem Suresi: 1.)
2. Yemin olsun esip savuran tûzgâra. (Zariyat Suresi: 1.)
3. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.
4. Hayır, Allah'ın seçtiğindedir.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.
sır: gizli hakikat, bir şeyin dikkat ve tecrübe ile anlaşılan en ince yanı.
takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

tastir: yazı yazma, satırlar meydana getirme, satır dizme.
tehir: erteleme, sonraya bırakma.
teselli: avutma, acısını dindirme.
zahmet: sıkıntı, eziyet, me-

şakkat.

zemzem: Kâbe-i Mukerreme'nin yanında bulunan kuyunun adı ve bu kuyunun suyu.

Zerrat Risalesi: Risale-i Nur'da atomların hareketleri ile ilgili olan 30. söz.

gönderdim. Siz bal matarasına su koyun, karıştırınız. Sonra Zemzemi içine bırakınız, kemal-i afiyetle içiniz.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ehemmiyetli bir taraftan ehemmiyetli ve manidar bir sual edilmiş. Bana sordular ki: “Sizin cemiyet olmadığınız üç mahkeme o cihette beraat vermesiyle ve yirmi seneden beri tarassut ve nezaret eden altı vilâyetin o noktadan ilişmemeleriyle tahakkuk ettiği hâlde, Nurcularda öyle harika bir alâka var ki, hiçbir cemiyette hiçbir komitede yoktur. Bu müşkülü halletmenizi isteriz” dediler.

Ben de cevaben dedim ki: “Evet, Nurcular cemiyet memiyet, hususan siyasî ve dünyevî ve menfî ve şahsî ve cemaatî menfaat için teşekkül eden cemiyet ve komite değiller ve olamazlar.

Fakat, bu vatanın eski kahramanları kemal-i sevinçle şahadet mertebesini kazanmak için ruhlarını feda eden milyonlar İslâm fedailerinin ahfatları, oğulları ve kızları o fedaîlik damarından irsiyet almışlar ki, bu harika alâkayı gösterip Denizli Mahkemesinde bu âciz bîçare kardeşlerine bu gelen cümleyi onlar hesabına söylettirdiler:

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.
ahfat: oğul oğulları, torunlar.
alâka: ilgi, ilişki. bağ.
aziz: muhterem, saygın.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğuna anlaşılmış.
bîçare: çaresiz, zavallı.
cemaatî: cemaate ait, topluluğa ait olan.
cemiyet: topluluk, birlik.
cevaben: cevap olarak, karşı-

lık şeklinde.
cihet: yön.
dünyevî: dünyaya ait.
ehemmiyetli: önemli.
feda: uğruna verme, kurban olma.
fedai: canını esirgemeyen, mühim bir maksat uğruna canını vermeye hazır bulunan.
hall: çözme, karışık bir meseleyi şüphe edilmeyecek derecede açıklama.

harika: olağanüstü.
hususan: bilhassa, özellikle.
irsiyet: soya çekim.
kemal-i afiyet: sıhhat ve sağlığın mükemmelliği, tam ve mükemmel sıhhat.
kemal-i sevinç: tam bir sevinç ve mutluluk.
komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.
manidar: nükteli, ince manalı.

matara: yolcuların ve askerlerin kullandığı, üzeri çeşitli kumaşlarla kaplı madenî su kabı.

menfaat: fayda.

menfi: olumsuz, müspet olmayan.

mertebe: derece, basamak.

müşkül: güçlük, zorluk.

nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i Nur'ları okuyup neşreden kimse.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
sual: soru.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

şahadet: şehitlik, şehit olma.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

tarassut: gözetme, göz altında tutma.

teşekkül: şekillenme, meydana gelme.

vilâyet: il.

zemzem: Kâbe-i Mukerreme'nin yanında bulunan kayunun adı ve bu kayunun suyu.

“Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir hakikate, başımız dahi feda olsun” diye, onlar namına söylemiş, mahkemeyi hayret ve takdirle susturmuş.

Demek, Nurcularda hakikî, halis, sırf rıza-i İllâhî için ve müspet ve uhrevî fedaîler var ki; mason ve komünist ve ifsat ve zındıka ve ilhad ve Taşnak gibi dehşetli komiteler o Nurculara çare bulamayıp hükûmeti, adliyeyi aldatarak lâstikli kanunlar ile onları kırmak ve dağıtmak istiyorlar. İnşaaallah bir halt edemezler; belki, Nurun ve imanın fedaîlerini çoğaltmaya sebebiyet verecekler.”

Said Nursî

adliye: mahkeme, yargılama işle-
riyle uğraşan daire.

aziz: muhterem, saygın.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

evham: vehimler, zanlar, kuşku-
lar, esassız şeyler, kuruntular.

evvel: önce.

feda: uğruna verme, kurban ol-
ma.

fedaî: canını esirgemeyen, mü-
him bir maksat uğruna canını
vermeye hazır bulunan.

ferik: askerî kolordu kumandanı,
korgeneral.

hâdis: olay.

hakikat: gerçek.

hakiki: gerçek.

halis: samimî, her amelini yalnız
Allah rızası için işleyen.

halt: karıştırma, uygunsuz fiil ve
davranış.

hikâye: anlatılan olay, kıssa.

ifsat: fesada uğratma, bozma, ka-
rışıklık çıkarma.

ilhad: islâm inancından dönme,
Allah'ın varlığına ve birliğine inan-
mayış.

iman: hak dini kabul etme, Islâm
dinini kabul etme, Islâmın gerekli
olan esaslarına inanma, Allah'a
inanma.

inşaaallah: 'Allah izin verirse' ma-
nasında kullanılan bir dua.

kanun: yasa.

komite: kötü bir maksat için top-
lanmış gizli cemiyet.

komite: kötü bir maksat için top-
lanmış gizli cemiyet.

komünist: bütün malların ortak-
laşa kullanıldığı ve özel mülkiye-
tin olmadığı iddiasında bulunan
düzen in mensubu olan kimse.

kışla: ask. askerlerin topluca ba-
rındığı büyük yapı; askerî birlikle-
re ait bina.

mason: dünyevî maksatlarla ku-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
1

Aziz, siddik kardeşlerim,

Dünkü suale benzer, kırk sene evvel olmuş bir sual ve cevabı size hikâye edeceğim. O eski zamanda, Eski Said'in talebeleri üstatlarıyla şiddet-i alâkaları fedaîlik derecesine geldiğinden, Van, Bitlis tarafında Ermeni komitesi Taşnak fedaîleri çok faaliyette bulunmasıyla, Eski Said onlara karşı duruyordu, bir derece susturuyordu. Kendi talebelerine mavzer tüfekleri bulup, medresesi bir vakit asker kışlası gibi silâhlar, kitaplarla beraber bulunduğu vakit, bir asker feriki geldi, gördü, dedi: “Bu medrese de-ğil, kışladır.” Bitlis hâdisesi münasebetiyle evhama düştü, emretti: “Onun silâhlarını alınız.” Bizden ellerine

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

rumuş, sıkı bir dayanışmayı
esas alan komiteci teşkilâtın
mensubu.

mavzer: bir cins tüfek.

medrese: eski dönemde ders
okutulan düzenli öğretim ku-
ruluşu.

münasebet: vesile, ... -dan
dolayı.

müspet: gerçek, doğru, yarar-
lı olanı yapan veya arayan.

nam: ad.

Nurcu: Bediüzzaman Said
Nursî'nin eserlerine ve fikirle-
rine taraftar olan, Risale-i
Nur'ları okuyup neşreden
kimse.

rıza-i İllâhî: Allah'ın rızası,
hoşnutluğu.

sebebiyet: sebep olma.

sual: soru.

siddik: çok doğru, dürüst,

hakki ve hakikati tereddütsüz
kabullenen.

şiddet-i alâka: alâkanın, ilgi-
nin şiddeti, ilginin aşırılığı.

takdir: kıymet verme, beğen-
me.

talebe: öğrenci.

Taşnak: bir Ermeni komitesi.

uhrevî: ahirete dair, ahirete
ait, ahiret âlemiyle ilgili.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

geçen on beş mavzerimizi aldılar. Bir-iki ay sonra Harb-i Umumî patladı; ben tüfeklerimi geri aldım. Her ne ise...

Bu hâller münasebetiyle benden sordular ki: “Dehşetli fedâileri bulunan Ermeni komitesi sizden korkuyorlar ki, siz Van’da Erek Dağına çıktığınız zaman, fedâiler sizden çekinip dağılıyorlar, başka yere gidiyorlar. Acaba sizde ne kuvvet var ki öyle oluyor?”

Bende cevaben diyordum: “Madem fânî dünya hayatı, küçücük ve menfî milliyetin muvakkat menfaati ve selâmeti için bu harika fedakârlığı yapan Ermeni fedâileri karşımızda görünürler; elbette hayat-ı bâkiyeye ve pek büyük İslâm milliyet-i kudsiyesinin müspet menfaatlerine çalışan ve “Ecel birdir” itikat eden talebeler, o fedâilerden **(HAŞİYE)** geri kalmazlar. Lüzum olsa, o kat’î ecelini ve zahîr birkaç sene mevhum ömrünü, milyonlar sene bir ömre ve milyarlar dindaşların selâmetine ve menfaatine tereddütsüz, müftehirâne feda ederler.”

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, sıddık, vefadar ve şefkatli kardeşlerim,

İki gündür hem başımda, hem asabımda tesirli bir nezle ağrısı var. Böyle hâllerde bir derece dostlarla

HAŞİYE: Kardeşlerim namına âcizâne diyorum ki: Lüzum olursa, inşaallah çok ileri geçeceğiz. Bizler dinde olduğu gibi, kahramanlıkta da ecadımızın vârisleri olduğumuzu göstereceğiz.

1. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

asap: sinirler, sinir sistemi.

aziz: muhterem, saygın.

cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

dindaş: aynı dinden olan, din kardeşi.

ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.

fânî: ölümlü, geçici.

feda: uğruna verme, kurban olma.

fedâi: canını esirgemeyen, mühim bir maksat uğruna canını vermeye hazır bulunan.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.

Harb-i Umumî: genel harp, umumî savaş; 1914-1918 yılları arasında cereyan eden Birinci Dünya Savaşı.

harika: olağanüstü.

haşiye: dipnot.

hayat-ı bâkiye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.

itikat: kesin inanma, iman.

kat’î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.

komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.

kuvvet: güç, kudret.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mavzer: bir cins tüfek.

menfaat: fayda.

menfi: olumsuz, müspet olmayan.

mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.

milliyet-i kudsiye: mukaddes ve kıymetli milliyet.

muvakkat: geçici.

müftehirâne: ıftiharla, ıftihar ederek, övünerek, gururlu bir şekilde.

münasebet: vesile, ... -dan dolayı.

müspet: gerçek, doğru, yararlı olanı yapan veya arayan.

selâmet: salimlik, eminlik; sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.

talebe: öğrenci.

tereddüt: kararsızlık, şüphede kalma.

teselli: avunma.

vefadar: sözünde ve dostluğunda devamlı olan, vefalı dost.

zahiri: görünürde.

görüşmekten teselli ve ünsiyet almaya ihtiyacım içinde acip tecrit ve yalnızlık vahşeti beni sıktı; böyle bir nevi şekva kalbe geldi: “Neden bu tazip oluyor, hizmetimize faydası nedir?”

Birden, bu sabah kalbe ihtar edildi ki: Siz bu şiddetli imtihana girmek ve inceden inceye sizi kaç defa altın mı, bakır mı diye mehenge vurmak ve her cihette sizi insafsızca tecrübe etmek ve “Nefislerinizin hisseleri ve desiseleri var mı, yok mu?” üç-dört eleklerle elenmek, halisâne, sırf hak ve hakikat namına olan hizmetinize pek çok lüzumu vardı ki, kader-i İlâhî ve inayet-i Rabbaniye müsaade ediyor. Çünkü, böyle meydan-ı imtihanda inatçı ve bahaneci insafsız muarızların karşısında teşhir edilmesinden herkes anladı ki; hiçbir hile, hiçbir enaniyet, hiçbir garaz, hiçbir dünyevî, uhrevî ve şahsî menfaat karışmayarak, tam halis, hak ve hakikatten geliyor. Eğer perde altında kalsaydı, çok manalar verilebilirdi; daha avam-ı ehl-i iman itimat etmezdi, “Belki bizi kandırırlar” der. Ve havas kısmı dahi, vesvese ederdi; belki, “Bazı ehl-i makamat gibi, kendilerini satmak, itimat kazanmak için böyle yapıyorlar” diye, daha tam kanaat etmezlerdi. Şimdi imtihandan sonra, en muannit vesveseli dahi teslime mecbur oluyor. Zahmetiniz bir, kârınız bindir inşaallah.

Said Nursî

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
avam-ı ehl-i iman: ehl-i imanın, mü'minlerin avam tabakası.
bahane: asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
cihet: yön.
desise: hile, oyun, aldatmaca.
dünyevî: dünyaya ait.
ehl-i makamat: makamlarda bulunanlar.
enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.
faide: fayda.
garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat: gerçek.
halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.
halisâne: temiz kalplilikle, samimî bir şekilde, sırf Allah rızasını gözeterek.
havas: okumuşlar, bilginler, âlimler.
hile: aldatmaya yönelik düzen, desise.
hisseye: pay, nasip.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
inayet-i Rabbaniye: Allah'ın inayeti; Cenab-ı Hakkın mahlûkatın terbiye, tedbir ve idaresinde onlara yapmış olduğu lütuflar, himayeler, yardımlar.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

itimat: emniyet, güven.
kader-i ilâhî: ilâhî kader, Allah'ın kader kanunu.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.
menfaat: fayda.
meydan-ı imtihan: imtihan meydanı, dünya.
mihenk: altının ayarını ölçmekte kullanılan taş, denek taşı.
muannit: inatçı, ayak direyen.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.
müsaade: izin.
nam: ad.
nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.
nevi: çeşit, tür.
şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.
şekva: şikâyet.
tazip: azap çekirme, eziyet etme, sıkıntı verme.
tecrit: bir kişinin başka bir in-

san veya nesneye olan ilişkisini kesme.
teşhir: ilân etme, herkese duyurma; sergileme.
uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.
ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.
vahşet: yabanilik, vahşilik.
vesvese: şüphe, kuruntu, kalbe gelen asılsız kötü ve sinsi düşünce.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Esaretimdeki hâdisenin gazete ile ilânı, şiddetli yasaklarla ahaliyi her tarafta bizden kaçırmaya çalışmakla beraber, teveccüh-i ammeyi ziyadeleştirmiş. Bize, hususan şahsıma ihanet etmeye taraftar üç resmî adam, dün avluda demişler: “Said pencereden görüldüğü vakit ahali toplanıp ona bakıyor. Pencerede durmasın. Yoksa, koğuşunu değiştiriniz” diye başgardiyan söyledi. Hiç merak etmeyiniz. Ben her sıkıntıya tahammüle karar vermişim. Duanız bereketiyle inşaallah sıkıntılar sevinçlere dönekler.

O esaret hâdisesi, aslı doğrudur. Fakat, şahidim olmadıgından, tafsilen beyan etmemiştim. Yalnız, bir manga beni idam etmek için geldiğini bilmiyordum; sonra anladım. Ve Rus kumandanı tarziye için Rusça bir şeyler söyledi, ben bilmedim. Demek hazır bulunan ve bu hâdiseyi gazeteye ihbar eden Müslüman yüzbaşı anlamış ki, kumandan tekrar tekrar “Affet” demiş.

Kardeşlerim, ben Nurlarla meşgul oldukça sıkıntılar azalıyor. Demek vazifemiz Nurlarla iştigaldır ve geçici şeylere ehemmiyet vermemek ve sabır ve şükretmektir.

Said Nursî

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

ahali: halk.

aziz: muhterem, saygın.

başgardiyan: gardiyanların başı olan kimse, baş efendi.

bereket: mübareklik, bolluk, saadet.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

esaret: esirlik, tutsaklık, hüküm altında bulunma.

hâdis: olay.

husus: bilhassa, özellikle.

iharet: hainlik, kötülük etme.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

istigal: bir işle uğraşma, meşgul olma.

koğuş: hastahane, kışla, hapishane gibi umumî binalarda çok sayıda kişinin oturmasına veya yatmasına mahsus büyük oda.

kumandan: komutan.

manga: en küçük askerî birlik.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgi-

lenen.

resmî: devlet adına olan.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve afetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül gösterek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

taraftar: benimseyen, isteyen.

tarziye: hatalı bir hareketten dolayı affını isteme, özür dileme.

teveccüh-i amme: genel teveccüh, umumun, herkesin, halkın yönelişi.

vazife: görev.

ziyade: artma, çoğalma.

Bediüzzaman'ın Akıllara Hayret Veren Bir Seciyesi

Ehl-i Sünnet mecmuasının 15 Teşrinievvel 948 tarihli nüshasında neşredilmiştir. *Ehl-i Sünnet* gazetesi sahibi avukat bir zatın makalesidir.

Ben Birinci Cihan Harbinde Bitlis mevkiinde yaralı olarak esir olurken, Bediüzzaman da o gün esir düşmüştü. O Sibiry'a gönderilmiş, en büyük esirler kampında idi. Ben Bakü'nün Nangün Adasında idim. Günün birinde esirleri teftişe gelen ve kampı gezerken Bediüzzaman'ın önünden geçen Nikola Nikolaviç'e o hiç ehemmiyet vermiyor ve yerinden kımıldanmıyor. Başkumandanın nazar-ı dikkatini çekiyor. Tekrar bir bahane ile önünden geçiyor; yine kımıldanmıyor. Üçüncü defasında önünde duruyor, tercüman vasıtasıyla aralarında şöyle bir muhavere geçiyor:

“Beni tanımadılar mı?”

“Evet, tanıdım. Nikola Nikolaviç, Çarın dayısıdır, Kafkas Cephesi Başkumandanıdır.”

“O hâlde ne için hakaret ettiler?”

“Hayır, affetsinler, ben kendilerine hakaret etmiş değilim. Ben mukaddesatımın emrettiğini yaptım.”

“Mukaddesat ne emrediyormuş?”

“Ben Müslüman âlimiyim. Kalbimde iman vardır. Kendisinde iman olan bir şahıs, imanı olmayan şahıstan efdaldır. Ben ona kıyam etseydim, mukaddesatıma

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

bahane: vesile, sebep.

başkumandan: başkomutan, bir devletin silâhlı kuvvetlerinin en yüksek rütbelisi.

Birinci Cihan Harbi: 1914-1918 yılları arasında yapılan Birinci Dünya Savaşı.

çar: eski Rus imparatorlarının ünvanları.

efdal: daha faziletli, daha üstün.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

met.

esir: savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak.

hakaret: saygı göstermeme, alçak görme, aşağılama.

iman: inanç, itikat.

kamp: esirlerin, sürgünlerin ve mahkûmların topluca bulunduğu yer, esir karargâhı.

kıyam: kalkma, ayağa kalkma.

makale: belli bir konu üzerin-

de yazılmış gazete yazısı.

mecmua: dergi.

mekî: yer, mekân.

muhavere: konuşma, sohbet etme.

mukaddesat: mukaddes olan şeyler, kutsal şeyler, mübarek, aziz, temiz, yüce olarak kabul edilen şeyler.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

neşir: gazeteye yazma, yaz-

dırma veya kitap, gazete bastırıp çıkarma.

nüsha: gazete ve dergilerde sayı.

seciye: iyi huy, karakter.

teftiş: kontrol etme.

tercüman: tercüme eden, çeviren.

Teşrin-i Evvel: Ekim ayı.

vasıta: aracılık.

zat: kişi, şahıs.

hürmetsizlik yapmış olurdum. Onun için ben kıyam etmedim.”

“Şu hâlde, bana imansız demekle benim şahsımı, hem ordumu, hem de milletimi ve Çarı tahkir etmiş oluyor. Derhal Divan-ı Harp Kurulunda isticvap edilsin!”

Bu emir üzerine Divan-ı Harp kuruluyor. Karargâhta-ki Türk, Alman ve Avusturya zabıtları, ayrı ayrı Bediüzzaman’a rica ederek, Başkumandana tarzıye vermesi için ısrar ediyorlar. Verdiği cevap bu oluyor:

“Ben ahiret diyarına göçmek ve huzur-i Resulullah’a varmak istiyorum; bana bir pasaport lâzımdır. Ben imanıma muhalif hareket edemem.”

Buna karşı kimse sesini çıkarmıyor, neticeyi bekliyor. İsticvap bitiyor. Rus Çarını ve Rus ordusunu tahkir maddesinden idam kararını veriyorlar. Kararı infaz için gelen bir manga askerin başındaki subaya kemal-i şetaretle, “Müsaade ediniz, on beş dakika vazifemi ifa edeyim” diye, abdest alıp iki rekât namaz kılarken, Nikola Nikola- viç geliyor, kendisine hitaben:

“Beni affediniz! Sizin beni tahkir için bu hareketi yaptığınızı zannediyordum. Hakkınızda kanunî muamele yaptım. Fakat, şimdi anlıyorum ki, siz bu hareketinizi imanınızdan alıyorsunuz ve mukaddesatın emirlerini ifa ediyorsunuz. Hükümünüz iptal edilmiş, dinî salâhatinizden (salihliğinizden) dolayı şayan-ı takdirdiniz. Sizi rahatsız ettim; tekrar tekrar rica ediyorum, beni affediniz.”

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
Başkumandan: başkomutan, bir devletin silâhlı kuvvetlerinin en yüksek rütbelisi.
çâr: eski Rus imparatorlarının ünvanları.
Divan-ı Harp: harp divanı, askerî mahkeme.
diyar: memleket.
emir: buyruk.

hitaben: hitap ederek, söyleyerek, birine yönelerek.
huzur-i Resulullah: Resulullahın huzuru, Hz. Peygamberin huzuru.
hüküm: verilen karar.
hürmet: saygı.
ifa: bir işi yapma, yerine getirme.
iman: inanma, itikat.
infaz: bir hükmü yerine getirme, bir emri gerçekleştirme.

iptal: boş, hükümsüz bırakma.
isticvap: sorguya çekme, ifadesini alma.
kanunî: kanuna uygun, yasal.
karargâh: askerî birlikte kurmay heyetinin toplandığı yer, merkez.
kemal-i şetaret: tam bir şenlik; mükemmel bir coşku.
kıyam: kalkma, ayağa kalkma.

manga: en küçük askerî birlik.

muamele: işlem.

muhalif: zıt, aykırı.

mukaddesat: mukaddes olan şeyler, kutsal şeyler, mübarek, aziz, temiz, yüce olarak kabul edilen şeyler.

müsaade: izin.

rica: dileme, isteme.

salâhat: dindarlıkta çok ileri olma hâli, günahsız ve temiz oluş.

salih: dinin emir ve yasaklarına uygun hareket eden, takva sahibi, müttaki.

şayan-ı takdir: beğenilmeye, takdire lâyık, değer.

tahkir: hakaret etme, küçük görme, şeref ve haysiyetini incitme.

tahkir: hakaret etme, küçük görme, şeref ve haysiyetini incitme.

tarziye: hatalı bir hareketten dolayı affını isteme, özür dileme.

vazife: görev.

zabit: subay, askere kumanda eden rütbeli asker.

Bütün Müslümanlar için şayan-ı misal olan bu salâbet-i diniye ve yüksek seciye-yi, arkadaşlarından bir yüz-başı, müşahedesine müsteniden anlatıyordu. Bunu duydukça, ihtiyarsız olarak gözlerim yaşla doldu.

Abdurrahim

Gazetenin bu fıkrasının yazılmasını Üstadımız emretmedikleri hâlde, hem çok merakaver, hem çok ibret, hem çok heyecan verici olmasından, buraya yazılmıştır.

Hüsrev

Kardeşlerim,

Hem benim iştiham kesildiği, hem hediye bana dokunduğu için, benim hisseme düşen üç parça yağ ve bir sepet üzüm ve bir kese elma ve iki paket çay ve şekeri size gönderdim. Ben sizlere teberrük verecektim; fakat sordum, sizinki de var. Hem, ben onların fiyatıyla yoğurt, yumurta, ekmek gibi şeyleri alacağım; tâ Medresetüzzehra benden gücenmesin, “Teberrükümü yemedi.” Hem muhtaca, hem bir parça ucuz, hem lâıklara satınız ki; iki cihetle Medresetüzzehra ve şubelerinin hediyeleri tam mübarek, hem bana, hem alanlara ilâçlı bir teberrük olsun. Hüsrev nezaretçi ve Ceylan, Hıfzı satıcı olsun.

Said Nursî

cihet: yön.

fıkra: gazetelerde gündelik olaylar hakkında yazılan köşe yazısı.

heyecan: birden bire şiddetle hislenme, ürperme, duygularda ve ruhî yapıda meydana gelen coşkunluk.

hisse: pay, nasip.

ihtiyar: irade, tercih.

kese: kumaştan veya örgüden

yapılan küçük torba, poşet.

lâyık: vasıflan, nitelikleri, özü, hareket ve davranışlarıyla bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan.

Medresetüzzehra: Bediüzzaman'ın doğuda (Van) yapımını idarecilere teklif ettiği, fen ilimleriyle din ilimlerinin birlikte okutulmasını düşün-

düğü üniversite.

merakaver: merak verici, düşündürücü, meraklandırıcı.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müsteniden: istinat ederek, dayanarak.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nezaret: gözetme, bakma,

kontrol etme.

salâbet-i diniye: din sağlamlığı, dinin emirlerini korumakta ve tatbik etmekteki ciddiyet.

seciye: iyi huy, karakter.

şayan-ı misal: misal göstermeye lâyık.

teberrük:

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Hakkımda gazete münasebetiyle şimdi ihtar edildi ki: Rusun cebbar bir kumandanı, gösterdiği izzet-i imaniye karşısında hiddetini bırakıp tarziye verdiği hâlde, Risale-i Nur'un gayet kuvvetli, şahsımın yüz derece fevkinde halisâne salâbet-i imaniye derslerini gören resmî memurlar kalben insafa gelmezler ve inadında devam etseler; elbette Cehennemden başka hiçbir ceza onları temizlemez, muvakkat bir ömürde bu azîm hatanın cezası yerleşmez. Çünkü, bir yağ bozulsa, daha yenilmez. Süt, yoğurt gibi değil. İnşaallah, Nurlar onların çoğunu bozulmadan kurtarmış.

Saniyen: Mehmed Feyzi, Bedriye'ye yazsın ki, ben onun mektubunda bulunan bütünleri duama dâhil ediyorum; onlar da bana dua etsinler.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Medar-ı ibret ve hayret iki esaretimde, şahsıma karşı bir muameleyi beyan etmek ihtar edildi. Şöyle ki:

rektirdiği vakar, haysiyet, şeref ve ağırbaşlılık.

kalben: kalp ile, kalpten; içten ve samimî olarak.

kumandan: komutan.

medar-ı hayret: hayret sebebi, hayrete sevk eden.

medar-ı ibret: ibret sebebi, vesilesi.

muamele: davranma, davranış.

muvakkat: geçici.

münasebet: vesile, ... -dan dolayı.

resmî: devlet adına olan.

salâbet-i imaniye: imanın kazandırdığı ve gerektirdiği sağlamlık, cesaret, şecaat.

saniyen: ikinci olarak.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.

tarziye: hatalı bir hareketten dolayı affını isteme, özür dileme.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

azîm: büyük.

aziz: muhterem, saygın.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cebbar: zorba.

dâhil: girme, içinde olma.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

esaret: esirlik, tutsaklık, hükmü altında bulunma.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

fevkinde: üstünde.

gayet: son derece.

halisâne: temiz kalplilikle, sa-

mimî bir şekilde, sırf Allah nazarını gözeterek.

hiddet: öfke, kızgınlık.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

inşaallah: 'Allah izin verirse'

manasında kullanılan bir dua.

izzet-i imaniye: imanın ge-

Rusya'da Kosturma'da, doksan esir zabitlerimizle beraber bir koğuştâ idik. Ben o zabitlerimize ara sıra ders veriyordum. Bir gün Rus kumandanı geldi, gördü, dedi: "Bu Kürt, gönüllü alay kumandanı olup çok askerlerimizi kesmiş. Şimdi de burada siyasî ders veriyor. Ben yasak ediyorum, ders vermesin." İki gün sonra geldi, dedi: "Madem dersiniz siyasî değil, belki dinîdir, ahlâkîdir; dersine devam eyle." İzin verdi.

İkinci esaretimde, bu hapiste iken, yirmi sene derslerimi dinlemiş ve benden daha güzel ders veren bir has kardeşimin ve zarurî hizmetimi gören hizmetçilerimin benim yanıma gelmeleri, adliye memuru tarafından yasak edildi; tâ benden ders almasınlar. Hâlbuki, Nur Risaleleri başka derslere hiç ihtiyaç bırakmıyor ve hiçbir dersimiz kalmamış ve hiçbir sırrımız gizli kalmamış. Her ne ise, bu uzun kıssayı kısa kesmeye bir hâl sebep oldu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Çok aziz, çok sevgili, çok kıymettar, çok mübarek Üstadımız Efendimiz Hazretleri,

Arz-ı tazimat ve takdim-i ihtiramat ile istifsar-ı hatır edip, sıhhat ve afiyetinize dualar ederek, damenlerinizden, el ve ayaklarınızdan öpüyoruz.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

adliye: mahkeme, yargılama işle-
riyle uğraşan daire.
afiyet: sağlık, esenlik.
ahlâki: ahlâkla ilgili, ahlâka ait.
alay: üç tabur piyade veya beş
bölük süvari askerinden oluşan

askeri kuvvet.
arz-ı tazimat: karşısındakine
saygılar sunma.
aziz: muhterem, saygın.
dâmen: etek.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
esaret: esirlik, tutsaklık, hü-
küm altında bulunma.
esir: savaştâ düşman eline
düşen kimse, tutsak.
istifsar-ı hatır: hâl hatır sor-

ma.
koğuş: hastahane, kışla, ha-
pishane gibi umumî binalarda
çok sayıda kişinin oturmasına
veya yatmasına mahsus bü-
yük oda.
kumandan: komutan.
kıssa: anlatılan olay, hikâye.
kıymettar: kıymetli, değerli.
madem: ... -den dolayı, böyle
ise.

mübarek: feyizli, bereketli,
kutlu.
siyasi: siyasetle ilgili, siyasete
ait.
sihhat: sağlık, esenlik.
sır: gizli hakikat.
takdim-i ihtiramat: hürmet-
lerini sunma.
zabit: subay, askere kuman-
da eden rütbeli asker.
zarurî: zorunlu.

Müşfik Üstadımız Efendimiz,

Siz sevgili Üstadımızdan bize gönderilen ve müdafa-
atın sonuna ilâve edilen üç kıymettar mektubunuzla Hü-
ve Nüktesini nasıl bulduğumuzu siz Sevgili Üstadımıza
arz etmemizi, bir mübarek kardeşimizle siz sevgili Üsta-
dımız emretmişler.

Sevgili Üstadımız Efendimiz,

Birinci mektubunuz, yirmi seneden beri tarassutlar ve
nezaretlerle beraber altı vilâyet ve üç mahkemenin bula-
mayıp beraat verdikleri cemiyetçilikten sizde hiçbir eser
görülmediği hâlde, hiçbir cemiyette ve hiçbir komitede
görülmeyen Nurculardaki harika alâka, ehemmiyetli bir
taftan bir sual ile siz sevgili Üstadımızdan sorulmuş
olup, şahadet mertebesini kazanmak için ruhlarını feda
eden milyonlar İslâm fedailerinin ahfatları ve evlâtları, o
fedailiği ecdatlarından irsiyet aldıkları içindir ki, siz sevgi-
li Üstadımıza mahkemeleri hayret ettirip susturan, “Mil-
yonlar kahraman başlar feda oldukları bir hakikate başı-
mız dahi feda olsun” diye acip cümleyi söyletmeye vesile
olan talebelerinizde gördüğünüz hakikî, halis, sırf rıza-i
İlâhî ve müspet ve uhrevî fedakârlığın karşısında, menfi
cemaat ve komitelerin mağlûp oldukları, hem Nurcuları
dağıtmak isteyenlerin inşaallah muvaffak olamayacakları
ve hem Nurun ve imanın fedailerini çoğaltmaya sebebi-
yet verecekleri izah edilmekle cevap verilmiştir.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
ahfat: oğul oğulları, torunlar.
alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.
arz: sunma, bildirme.
beraat: temize çıkma; bir da-
vanın neticesinde suçsuz ol-
duğu anlaşılma.
cemaat: topluluk, aralarında
çeşitli bağlar bulunan insanlar
topluluğu.
cemiyet: topluluk, birlik.
cemiyetçilik: cemiyet taraf-
tarlığı, partililik, grupçuluk.
ecdat: dedeler, büyük baba-

lar, atalar.
ehemmiyetli: önemli.
evlât: vefatlar, çocuklar.
feda: uğruna verme, kurban
olma.
fedai: canını esirgemeyen,
mühim bir maksat uğruna ca-
nını vermeye hazır bulunan.
fedakâr: kendini veya şahsî
menfaatlerini hiçe sayan, fe-
da eden.
hakikat: gerçek.
hakikî: gerçek.
halis: samimî, her amelini

yalnız Allah rızası için işleyen.
harika: olağanüstü.
iman: hak dinî kabul etme,
İslâm dinini kabul etme, İslâm
mının gerekli olan esaslarına
inanma, Allah'a inanma.
inşaallah: 'Allah izin verirse'
manasında kullanılan bir dua.
irsiyet: soya çekim.
izah: açıkça ortaya koyma,
bir konuyu ayrıntılarıyla, ek-
siksiz anlatma.
komite: kötü bir maksat için
toplanmış gizli cemiyet.

kıymettar: kıymetli, değerli.

mağlûp: yenilmiş, kendisine galip
gelinmiş, yenilen kimse.

menfi: olumsuz, müspet olma-
yan.

mertebe: derece, basamak.

muvaffak: başaran, başarmış,
başarılı.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müdafaat: müdafaalar, savun-
malar.

müspet: menfi olmayan, pozitif,
olumlu.

müşfik: şefkatli, merhametli, acı-
yan; seven, sevgi ve ilgi gösteren.

nezaret: gözetme, bakma, kont-
rol etme.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nur-
sî'nin eserlerine ve fikirlerine ta-
raftar olan, Risale-i Nur'ları oku-
yup neşreden kimse.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın te-
meli ve sebebi olan manevî var-
lık.

rıza-i İlâhî: Allah'ın rızası, hoşnut-
luğu.

sebebiyet: sebep olma.

sual: soru.

şahadet: şehitlik, şehit olma.

talebe: öğrenci.

tarassut: gözetme, göz altında
tutma.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait,
ahiret âlemiyle ilgili.

vesile: aracı, vasıta.

vilâyet: il.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
bahane: asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dindaş: aynı dinden olan, din kardeşi.
ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
evvel: önce.
fânî: ölümlü, geçici.
feda: uğruna verme, kurban olma.
fedaî: canını esirgemeyen, mühim bir maksat uğruna canını vermeye hazır bulunan.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat: gerçek.
halisâne: temiz kalplilikle, samimî bir şekilde, sırf Allah rızasını gözeterek.
harika: olağanüstü.
hayat-ı bâkiye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.
hisse: pay, nasip.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
inayet-i Rabbanîye: Allah'ın inayeti; Cenab-ı Hak'ın mahlûkatın terbiye, tedbir ve idaresinde onlara yapmış olduğu lütuflar, himayeler, yardımlar.
itikad: inanç, iman.
kader-i ilâhî: ilâhî kader, Allah'ın kader kanunu.
kalb-i mübarek: mübarek kalp, yumuşak kalp.
kuvvet: güç, kudret.
mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.
menfaat: fayda.
menfi: olumsuz, müspet olmayan.
mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.
mihenik: ölçü, iyiyi kötünden ayıran.
millet-i kudsiye: yüce millet.
muarız: muhalefet eden, karşı çı-

• İkinci mübarek mektubunuzda, siz sevgili Üstadımızı Van, Bitlis'te tedriste bulunduğunuz talebelerinizle birlikte, etraflarında bulunan ehl-i imanı titreten Ermeni Taşnak fedaîlerine karşı çıkıp, o fedaîleri durdurup dağıtmaya mecbur eden siz sevgili Üstadımızdaki ve talebelerinizdeki harika kuvvet, küçücük, fânî dünya hayatı ile menfi milliyetin muvakkat menfaati ve selâmeti için Ermeni fedaîlerinde görülen harika fedakârlığa mukabil, hayat-ı bâkiye ve İslâm millet-i kudsiyesinin müspet menfaatlerine çalışan ve "Ecel birdir" itikat eden ve üstatlarına olan şiddet-i rabitaları fedaîlik derecesine varan talebelerinizin birkaç sene mevhum ömürlerini milyonlar sene bir ömre ve milyarlar dindaşların selâmetine ve menfaatine müftehirâne feda etmelerinden mütevellit olduğu, kırk sene evvel siz sevgili Üstadımızdan sorulan bir suale cevap olarak bildirilmektedir.

• Üçüncü mübarek mektubunuz, dokuz aydan beri temadi eden pek acip tecridinizle beraber, teselli ve ünsiyet ihtiyacını tevhit eden hastalığınız içinde "Neden bu taziye oluyor?" diye siz sevgili Üstadımızın kalb-i mübareklerine gelen şekvaya bir ihtar olup, inatçı, bahaneci ve insafsız muarızlar karşısında girdiğimiz bu şiddetli imtihanında altın olanlar bakır olanlardan ayrılmak için mehenge vurulmak ve insafsız bir tecrübe ile nefislerin hisseleri olup olmadığı bilinmek için eleklerle elenmek, sırf hak ve hakikat namına olan halisâne hizmetimize pek çok lüzumu olduğu için, kader-i İlâhînin ve inayet-i Rabbanîyenin bu dehşetli tazyike verdiği müsaade, hiçbir

kan, muhalif.

mukabil: karşılık.

muvakkat: geçici.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müftehirâne: iftiharla, iftihar ederek, övünerek, gururlu bir şekilde.

müsaade: izin.

müspet: menfi olmayan, pozitif, olumlu.

mütevellit: meydana gelmiş, ileri gelmiş, hâsıl olmuş.

nam: ad.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.

selâmet: salımlık, emînlik; sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.

sual: soru.

şekva: şikâyet.

şiddet-i rabita: bağ ve bağlılığın aşırı olması; şiddetli irtibat, bağlılık.

talebe: öğrenci.

Taşnak: bir Ermeni komitesi.

taziye: azap çektirme, eziyet

etme, sıkıntı verme.

tazyik: sıkıntı verme, baskı yapma.

tecrit: bir kişinin başka bir insan veya nesneyle olan ilişkisini kesme.

tedris: okutma, ders verme.

temadi: devam etme, sürüp gitme, sürme.

teselli: avutma, acısını dindirme.

tevhit: doğurma, sebep olma.

ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.

hile, hiçbir enaniyet, hiçbir garaz, hiçbir dünyevî ve uhrevî menfaat karışmayarak yapılan ve tam halis ve hak ve hakikatten gelen ve şimdi en muannit ve vesveseli olanları dahi teslime mecbur eden ve bir zahmete mukabil inşaallah bin kâr bırakan bu hizmetimiz eğer perde altında kalsaydı çok manalar verilmekle beraber avam-ı ehl-i iman ile havas kısmı birer bahane ile tam kanaat etmeyeceklerinden olduğu bildirilmektedir.

• Dördüncü mektup olan Hüve Nüktesi ise,

¹ **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** ve ² **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ** kelime-i kudsiyeleriyle mad-

dî cihetinde ³ **هُوَ** lâfzında siz sevgili Üstadımızın bir seya-

hat-i hayaliye-i fikriyelerinde, hava sahifesinin mütalâalarıyla görülen zarif bir nükte-i tevhidde iman mesleğindeki gayet derecede kolaylık ile meslek-i dalâletteki nihayetsiz müşkülât kısa bir işaretle beyan edilmiş. Kudret-i İlâhiyenin bir arşı olan bir avuç toprakta konulan muhtelif tohumların mahiyetlerinde ve emir ve iradenin diğer bir arşı olan havanın bir parçasında neşvünema bulan **هُوَ**

lâfzında görülen harikalar, esbaba verildikçe, dehşetli müşkülâtın zuhuru ve Vahid-i Ehade verildikçe fevkalâde sühuletin vücudu; hem ehl-i dalâletin, hususan maddiyyun ve tabiyyun meslek erbabına, hem ehl-i imana gayet şirin, gayet güzel, gayet hoş, hem gayet mukni ve müskit bir şekilde ispat edilerek bir risale kadar kıymeti bulunan hususan tahavvülât-ı zerrat hakkındaki Otuzuncu Sözle, Tabiat Risalesi olan Yirmi Üçüncü Lem'anın

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

ispat: kanıtlama.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kelime-i kudsiye: yüce, kudsi söz.

Kudret-i İlâhiye: Allah'ın kudreti, Allah'ın kudretiyle yaptığı işler, fiiller, tasarruflar.

maddi: madde ile alâkalı, cismanî.

maddiyyun: maddenin ezeli ve ebedî olduğuna, sonradan yaratılmamış bulunduğuna inananlar, maddeye bağlı kalanlar, maddeciler, materyalistler.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem. **meslek-i dalâlet:** dalâlet yolu, sapıklık mesleği.

muannit: inatçı, ayak direyen.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

mukabil: karşılık.

mukni: ikna eden, inandıran, inandırıcı, kandıran.

müskit: susturan, karşılığa meydan vermeyen, konuşamayacak hale getiren.

müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar, çetinlikler.

mütalâa: bir şeyi etrafıca düşünme, tetkik etme.

neşvünema: yayılıp gelişme, büyüyüp gelişme; büyüme, boy atma, yetişme, gelişme.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

nükte-i tevhid: tevhid nüktesi; Allah'ın birliğindeki incelik, güzellik ve zarif mana.

seyahat-i hayaliye-i fikriye: hayalde ve düşüncede yapılan seyahat.

sühulet: kolaylık.

tabiyyun: tabiatçılar, materyalistler, tabiata tapanlar.

tahavvülât-ı zerrat: zerrelere değişmesi, atomlardaki bir hâlden başka bir hâle geçme, değişiklik.

uhrevi: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

Vahid-i Ehad: bir olan ve birliği her bir şeyde tecelli eden Allah.

vesvese: şüphe, kuruntu, kalbe gelen asılsız kötü ve sinsi düşünce.

zarif: inceliği, lâtifliği ile hoşad.

zuhur: görünme, belli olma, ortaya çıkma.

1. De ki: O Allah birdir. (İhlâs Suresi: 1.)

2. Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. (Bakara Suresi: 163; Al-i İmran Suresi: 2; Tevbe Suresi: 129...)

3. O.

arş: göğün en yüksek katı.
avam-ı ehl-i iman: ehl-i iman, mü'minlerin avam tabakası.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cihet: yön.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dünyevi: dünyaya ait.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yol-

dan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.
erbab: ehil, lâyük.
esbab: sebepler, vasıtalar.
fevkalâde: olağanüstü.
garaz: kötü kasit, düşmanca

niyet, kin.
gayet: son derece.
halis: samimi, her amelinin yalnız Allah rızası için işleyen.
havas: marifet ve yaşayışça üstün olan, üst tabaka.
hile: aldatmaya yönelik düzen, desise.
hususan: bilhassa, özellikle.
iman: inanç, itikat.

bir nevi hülâsası olabilir kanaatini bize veren bu kıymet-
tar yazılarınızla Risale-i Nur baştan başa her okuyanı
hem tenvir edip yükseltiyor, hem sevgili Üstadımıza ni-
hayetsiz minnettarlıklara vesile oluyor.

Hüsrev

1 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

İki-üç defadır ehemmiyetli bir hâlet-i ruhiye bana arız
oluyor. Aynı otuz sene evvel İstanbul'da beni Yûşa Dağı-
na çıkarıp İstanbul'un, Dârülhikmetin cazibedar hayat-ı
içtimaiyesini bıraktırp, hatta İstanbul'da bulunan Nurun
birinci şakirdi ve kahramanı olan merhum Abdurrah-
man'ı dahi zarûfî hizmetimi görmek için de yanıma al-
maya müsaade etmeyen ve Yeni Said mahiyetini göste-
ren acip inkılâbat-ı ruhînin bir misli, şimdi, mukaddema-
tı bende başlamış. Üçüncü bir Said ve bütün bütün tâ-
rik-i dünya olarak zuhuruna bir işaret tahmin ediyorum.
Demek, Nurlar ve kahraman şakirtleri benim vazifeleri-
mi yapacaklar; daha bana hiç ihtiyaç kalmamış. Zaten
Nurun her bir cami cüz'ü ve sarsılmayan halis şakirtleri-
nin her birisi, benden daha mükemmel ders verir.

Said Nursî

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

arız: gelen, sonradan olma, son-
radan meydana gelme.

aziz: muhterem, saygın.

camî: cem eden, toplayan, içine
alan.

cazibedar: çekici, cazibeli.

cüz: kısım, parça.

dârülhikmet:

ehemmiyetli: önemli.

evvel: önce.

hâlet-i ruhiye: insanın ruh hâli,
psikolojik durum, insanın manevî
hâli, iç durumu.

halis: samimî, her amelini yalnız
Allah rızası için işleyen.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

hayat-ı içtimaiye: sosyal ha-
yat, toplum hayatı.

hülâsa: bir şeyin özü, esası,
özeti.

inkılâb-ı ruhi: ruhî değişiklik.

kanaat: görüş, fikir.

kıymetdar: kıymetli, değerli.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası,
tabiatı, niteliği.

merhum: rahmete kavuş-
muş, ölmüş, ölü.

minnettar: bir iyiliğe karşı te-
sekkür duygusu içinde olan.

misil: benzer, eş.

mukaddemat: başlangıçlar.

müsaade: izin.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

sıddık: çok doğru, dürüst,
hakkı ve hakikati tereddütsüz
kabulleyen.

şakirt: talebe, öğrenci.

târik-i dünya: dünyayı terk
eden, dünya işlerinden elini
ayağını çekip bir köşede otu-
ran.

tenvir: nurlandırma, aydınlat-
ma, ışılandırma.

vazife: görev.

vesile: aracı, vasıta.

zarurî: zorunlu.

zuhur: görünme, belli olma,
ortaya çıkma.

بِسْمِ سُبْحَانَهُ

Evvelâ: Ben bazı emarelerle tahmin ederim ki, neşredilen mecmualarımızdan en ziyade Rehber'e ehemmiyet veriyorlar. Ben zannedirim ki, Hüve Nüktesi gizli zındık düşmanlarımızın bellerini kırmış, onların istinatgâhı olan tabiat tağutunu dağıtmış, kesif toprakta bir derece saklayabilirken şeffaf havada, Hüve Nüktesinden sonra, hiçbir cihetle o tağutu saklamak imkânı kalmamış ki, küfr-i inadî ve temerrüd-i irtidadi sebebiyle adliyyeyi aldatıp aleyhimize sevk ediyorlar. İnşaallah, Nurlar adliyeleri lehine çevirip, onların bu hücumunu dahi akim bırakacaklar.

Saniyen: Bu sırada, hem Ehl-i Sünnet gazetesi, hem buranın gazetesi, hem Zübeyir'in hararetli mukabelesi, Nurlarla iştigalleri güzel bir ilânât hükmüne geçtiler. Benim bedelime, benim hoşuma giden bize dair bahislerine bakınız, bana bildiriniz.

Said Nursî

بِسْمِ سُبْحَانَهُ

Aziz, sıddık kardeşlerim Mehmed, Mustafa, İbrahim, Ceylan,

Evvelâ: Dün dördünüzün hararetli sohbetini gördüm, çok sevindim, memnun oldum. Ben de yanınızda

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
akim: neticesiz, sonu yok, başarısız.
aleyh: karşı, karşıt.
aziz: muhterem, saygın.
bahis: konu.
bedel: karşılık.
cihet: yön.
dair: alâkalı, ilgili.
ehemmiyet: önem, değer,

kıymet.
emare: alâmet, belirti, nişan.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.
hararet: ateşlilik, coşkunluk, heyecanlılık.
hücum: saldırma.
hükmüne: yerine, değerine.
ilânât: ilânlar.
inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

istinatgâh: dayanak noktası, güvenilecek yer.
iştigal: bir işle uğraşma, meşgul olma.
kesif: kaba, yoğun, şeffaf olmayan.
küfr-i inadî: inada dayalı küfür, inattan doğan küfür, inattan kaynaklanan küfür; gerekleri görmek istememe.
leh: onun tarafına, ondan ya-

na, birinin faydası için yapılan hareket.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.

saniyen: ikinci olarak.

sevk: yöneltme, gönderme.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

şeffaf: saydam.

tabiat: kâinatın düzenini devam ettiren kanun.

tağut: insanları Allah'a karşı isyana sevk eden , isyankâr; her batıl ma'bud, şeytan.

tağut: insanları Allah'a karşı isyana sevk eden , isyankâr; her batıl ma'bud, şeytan.

temerrüd-i irtidadi: dinden çıkmanın dine karşı direniş gösterip inatlaşması.

ziyade: çok, fazla.

zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

bulunuyorum gibi ferahla dinledim. Birden baktım ki, iki tarafınızda sizi dinleyenler var. Yarım saat devam etti. Merak ettim, kalben dedim: “Habbeyi kubbe yapan ve yanlış mana veren bir casus, dinleyenler içinde bulunmak ihtimali var ki, dikkatle kulak veriyor ve konuşan kardeşler ihtiyatsızlıklarından ve sohbetin keyfinden hiç onlara bakmıyorlar, dikkat etmiyorlar” diye size cevap gönderdim. Elhamdülillâh, bir zararlı konuşma olmadığını bildim. Bu nazik sırada ihtiyat lâzımdır.

Saniyen: Hoca Hasan’ın haddimden yüz derece ziyade bir hüsnüzan ile yazdığı bir mektubundan bildim ki, aynen Denizli kahramanı merhum Hasan Feyzi sisteminde bir Nur naşiri olacak. İnşallah, onun gibi, Afyon’da dahi Hasan Feyzi’ler çıkacaklar. Afyon, Denizli’den geri kalmayacak, zahmetimizi rahmete çevirecek.

Said Nursî

Kardeşlerim,

Ben, gazeteleri merak etmezdim. Fakat bu sırada hem Ehl-i Sünnet, hem Sebilürreşad’ın lehimizdeki yazıları her hâlde aleyhimizdeki kıskançları ve gizli düşman zındıkları şaşırtmış. Bunlar o dostları susturmak için çalışmak ihtimali beni meraklandırdı.

Said Nursî

aleyh: karşı, karşıt.

casus: çeşitli konularda sır mahiyetindeki şeyleri öğrenip başkalarına bildiren kimse.

Ehl-i Sünnet: İslâm’ı ilk günkü safiyetiyle kabul ederek dinden olmayan şeyleri karıştırmayıp, Hz. Peygamberin sünnetinden ve yolundan ayrılmayanlar.

Elhamdülillâh: Allah’a hamd olsun, Allah’a şükür.

ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

Habbe: tane.

hüsn-i zan: bir kimsenin veya bir

hadisenin iyiliği hakkındaki vicdanî ve iyi kanaat.

ihtimal: olabilirlik.

ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

inşallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.

kalben: kalp ile, kalpten; içten ve samimî olarak.

kubbe: gökyüzü, sema.

leh: onun tarafına, ondan yana, birinin faydası için yapılan

hareket.

merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş, ölü.

naşir: eser, nesreden, yayınlayan, dağıtan.

nazik: narin, ince; dikkat gerektiren, önemli.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

Saniyen: ikinci olarak.

Sebilü’r-Reşad: Mehmed Akif’in basyazarlığını yaptığı

meşhur İslâmcı dergi. Bu dergi, 1908. 1911 yılları arasında 182 sayı çıkan Sırat-ı Müstakim’in yerine, 1912 yılından sonra Sebilü’r-Reşad adıyla çıkmaya başlamıştır.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

ziyade: çok, fazla.

zındık: Allah’a ve ahirete inanmayan, Allah’ı inkâr eden, imansız, münkir.

Sıkıntılı Musibetlerimi Hiç İndiren Bir Hakikatli Tesellidir.

Birinci: Hakkımızda zahmet rahmete dönmesi.

İkinci: Kader adaleti içinde rıza ve teslim ferahı.

Üçüncü: İnyet-i hassanın Nurcular hakkında hususiyetindeki sevinç.

Dördüncü: Geçici olmasından, zevalinde lezzet.

Beşinci: Ehemmiyetli sevaplar.

Altıncı: Vazife-i İlâhiyeye karışmamak.

Yedinci: En şiddetli hücumda en az meşakkat ve küçük yaralar.

Sekizinci: Sair musibetzedelere nispeten çok derece hafif.

Dokuzuncu: Nur ve iman hizmetinde şiddetli imtihan-dan çıkan yüksek ilânâtın tesiratındaki sürur.

Dokuz adet manevî sevinçler, öyle teskin edici bir merhem ve tatlı bir ilâçtır ki, tarif edilmez, ağır elemlemizi teskin ediyor.

Said Nursî

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
ehemmiyetli: önemli.
ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.
hakikat: gerçel, doğru.
hususiyet: hususilik, ayırtıcı özellik.

hücum: saldırma.
ilânât: ilânlar.
iman: inanç, itikat.
İnyet-i hassa: Özel yardım, özel himaye, hususî lütuflar; Cenab-ı Hakkın sevdiği kullarına yapmış olduğu hususî himayesi ve yardımı.
Kader: ilâhî hüküm; Cenab-ı

Hakk'ın takdir ve tayin etmesi.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.
musibet: felâket, belâ.
musibetzedede: musibet görmüş, felâkete uğramış, belâ-

ya, kazaya uğrayan.
nispeten: nispetle, kıyaslayarak.
rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.
rıza: razılık, razı olma, hoşnutluk, memnuniyet.
sâir: diğer, başka, öteki.
sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükafat.
sürur: sevinç, mutluluk.
teselli: avunma.
tesirat: etkiler, tesirler.
teskin: sakinleştirme, yatıştırma.
vazife-i ilâhiye: doğrudan doğruya Allah'a ait olan iş ve vazife.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.
zeval: zail olma, sona erme, yok olma.

Aziz, siddik, metin kardeşlerim,

On aydan beri, münafıkların, bir resmî memuru elde edip, bütün desiseleriyle yaptıkları hücum, en küçük bir şakirdi sarsmadı. O iftiraları hiç hükmündedir. İspat ettiğimiz onun yüz plânına karşı, bir gazetenin sabık valinin tekaüde sevkini bir mektubumuzda bulup, “Hilâf-ı vaki-dir” diye, bir tek yanlış bulmuş. Hâlbuki, o yanlış, o gazeteye aittir. Her ne ise; böylelerden böyle iftiralar, binden bir tesiri bize olmadığı gibi, inşaallah daire-i Nura da zararı olmayacak. Size söylediğim gibi, memurun iftiranesine çok ehemmiyet vermeyiniz, zihninizi bulandırmasın. Eğer müdafaatımda cevabı bulunmayan kanunî nokta varsa, kısa cevap verirsiniz. Hem, deyiniz: “Said der ki: Bizi ve Nurları beraat ettiren üç mahkemeyi kızdırmamak, tenkis etmemek için, o garazkârâne iddianameye karşı cevap verip ehemmiyet vermeyeceğim. Büyük müdafaatım, hususan on vecihle kanunsuzluğa tam ve mükemmel bir cevaptır.”

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Evvelâ: Bir inayettir ki, o adamın müfteriyâne iddianamesini işitemedim. Yoksa şiddetle konuşacaktım. Re-ise, seni mahkemeye veriyorum; yani haksızlığınla mahkeme-i kübraya ve kanunsuzluğunla dünya mahkemesine. Ve avukatım yok dediğimden maksat, onlara “Bizim umumumuzun küllî meselede vekilimizdir, benim hususî

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

aziz: muhterem, saygın.

berâet: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

daire-i Nur: nur dairesi.

desise: hile, oyun, aldatmaca.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırıp.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

garazkârâne: garaz ve düşmanlığa kapılarak, garazkârlıkla, düşmancasına.

hilâf-ı vâki: gerçeğe zıt, vuku bulana aykırı.

hususan: bilhassa, özellikle.

hücûm: saldırma.

hükmünde: değerinde, yerinde.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

iftira: aslı olmadan birine suç yüklemek, olmayan bir suçu başkasına yüklemek.

iftiraname: yalan yere birisini suçlu gösteren yazı, belge.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inşaallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.

İspat: doğruyu delillerle gösterme.

kanun: yasa.

kanunî: kanuna uygun, yasal.

külli: umumî, genel, bütün olan.

mahkeme-i kübra: en büyük mahkeme, öldükten sonra bütün insanların diriltilerek Allah huzurunda hesaba çekileceği mahkeme.

maksat: gaye.

merhem: acıyı, kederi teskin eden şey.

mesele: önemli konu.

metin: sağlam ve dayanıklı; ko-

laylıkla sarsılmayan, teleaşa düşmeyen ve korkuya kapılmayan.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

müfteriyane: iftira edercesine, iftira ederek, karalarcasına.

münafık: nifak sokan, arabozcu; kalbinde küfrü gizlediği halde Müslüman görünen.

plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.

Reis: başkan.

resmî: devlet adına olan.

sabık: geçen, önceki.

sevk: gönderme, bir sonuca bağlama.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

sakirt: talebe, öğrenci.

tarif: bir şeyi bütün vasıflarını içine alacak şekilde anlatma.

tekâüd: emekliye ayrılma.

tenkis: noksanlaştırma, kusurlu hale getirme.

teskin: sakinleştirme, yatıştırma.

umum: bütün, herkes.

vecih: cihet, yön.

vekil: başkasının yerine ve adına hareket eden, konuşan.

şahsıma gelen hücumu ancak ben mukabele edebilirim” demektir. Ahmed Hikmet’e bildiriniz.

Saniyen: Savcının isnadatına karşı eski müdafaatımız kâfidir.

Salisen: Mustafa Osman, Ceylan nasıl telâkki ettiklerini ve hiç bulantı onlara vermediklerini ve daire-i Nurda dahi fena tesir etmeyeceğini bana yazdılar. Kahraman Tahir’i gördüm; o da öyle telâkki etmiş. Hüsvrev ve Feyzi’leri ve Sabri’yi merak ettim.

Rabian: Zannederim ki, şimdi küfür ve dalâlet, komiteler ve cemiyetler şeklinde hücum ettikleri içindir ki, kader-i İlâhî, bunlara bu eşedd-i zulüm ile bir cemiyet isnadıyla bizi tazip ettiriyor. Demek şimdi ehl-i imanın ittihadına pek çok lüzum var. Biz o hakikati bilmediğimiz için kaderin adalet tokadını yeriz.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
1

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Haccı meneden, Zemzemi döktüren, hakkımızda eşedd-i zulme müsaadekâr davranan ve *Zülfikar* ve *Siracün-nur*’un müsaderesine ehemmiyet vermeyen ve bizi garazkârâne, kanunsuz tazip eden memurları terfi ettirip hanemizden çıkan mazlumâne, lisan-ı hâl ile yüksek ağlamamızı ve sesimizi iştirmeyen bir müstebit

1. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
aziz: muhterem, saygın.
cemiyet: topluluk, birlik.
daire-i Nur: nur dairesi.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
ehemmiyet: önem, değer,

kıymet.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
eşedd-i zulüm: zulmün en şiddetlisi.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.
garazkârâne: garaz ve düşmanlığa kapılarak, garazkârlıkla, düşmancasına.
hakikat: gerçek.

hususî: özel.
hücûm: saldırma.
isnâd: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.
isnadat: isnatlar, dayandırmalar, mal etmeler.
ittihat: birleşme, birlik oluşturma.
kader: İlâhî hüküm; Cenab-ı Hakk’ın takdir ve tayin etmesi.

si.
kader-i İlâhî: İlâhî kader, Allah’ın kader kanunu.
kâfi: yeter, elveriş.
kanun: yasa.
komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.
küfür: Allah’ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.
lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
mazlumane: mazlumca, zulme uğramış şekilde.
men: yasak etme, engelleme, mâni olma.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
müdafaat: müdafaalar, savunmalar.
müsaadekâr: zorluk çıkarmayan, hoşgörü sahibi, uysal davranan.
müsadere: toplatma, elden alma.
müstebit: zulüm ve baskıda bulunan, kanunsuz olarak keyfine göre idare eden.
Rabian: dördüncü olarak.
Salisen: üçüncü olarak.
Saniyen: ikinci olarak.
siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullen.
tazip: azap çekirme, eziyet etme, sıkıntı verme.
telâkki: anlama, kabul etme.
terfi: mevki veya aylık yükselmesi; rütbe alma.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

aşikâr: açık, belli, meydanda.

aziz: muhterem, saygın.

cemaat: topluluk, aralarında çeşitli bağlar bulunan insanlar topluluğu.

cemiyet: topluluk, birlik.

ecdat: dedeler, büyük babalar, atalar.

evham: vehimler, zanlar, kuşku- lar, esassız şeyler, kuruntular.

Evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

feda: uğruna verme, kurban ol- ma.

fedai: canını esirgemeyen, mü- him bir maksat uğruna canını vermeye hazır bulunan.

fedakârane: fedakârca, fedakâr- lıkla.

hakikat: gerçek.

halisâne: temiz kalplilikle, sami- mî bir şekilde, sırf Allah rızasını gözeterek.

hizbullah: Allah'ın taraftan, Al- lah'a bağlı olan topluluk.

hücûm: saldırma.

ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Al- lah rızası için yapma.

inkîşaf: manevî bir sırın veya bir hâlin görülmesi, keşfolunması.

irsiyet: soyaçekim.

isnâd: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.

ittihad-ı ehl-i iman: inanan kim- selerin birliği, Allah'a inananların birleşmesi.

kabile: birlikte yaşayan ve bir sü- laleden gelen insanlar.

kader: ilâhî hüküm; Cenab-ı Hakk'ın takdir ve tayin etmesi.

kader-i ilâhî: ilâhî kader, Allah'ın kader kanunu.

kâfi: yeter, elverir.

kanun: yasa.

kemal-i aşk: aşkın son derecesi; tam bir aşk, büyük bir aşk.

komite: kötü bir maksat için top- lanmış gizli cemiyet.

kuve-i maneviye: manevî güç, moral.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.

musallat: çok rahatsızlık veren, aşırı derecede satışan.

nakl: bir yerde başka bir yere ta- sım, yer değiştirme, aktarma.

kabilenin zamanında en rahat yer hapistir. Yalnız müm- kün olsa, başka hapse naklolsak, tam selâmet olur.

Saniyen: Onlar, nasıl zorla en mahrem risaleleri en namahreme okuttular; öyle de, zorla ısrar edip, bizi ce- miyet yapmaya mecbur ediyorlar. Hâlbuki, cemiyet ve komiteciliğe hiç ihtiyacımızı hissetmiyorduk. Çünkü, itti- had-ı ehl-i iman cemaatindeki uhuvvet-i İslâmiye, Nurcu- larda pek halisâne, fedakârâne inkişaf ettiği gibi; ve eski ecdatlarımızın kemal-i aşkla ruhlarını feda ettikleri bir ha- kikate Nur Şakirtleri o milyonlar kahraman ecdatların- dan irsiyet aldıkları kuvvetli bir fedailik ile o hakikate bağlanmaları, şimdiye kadar resmî veya siyasi, gizli ve aşikâr cemiyetler ve komiteciliğe ihtiyaç bırakmıyordu. Demek, şimdi bir ihtiyaç var ki, kader-i İlâhî onları bize musallat ediyor. Onlar mevhum bir cemiyet isnadıyla zul- mederler; kader ise, “Neden tam ihlâsla, tam bir tesanüt- le, tam bir ‘hizbullah’ olmadınız?” diye bizi onların elle- riyle tokatladı, adalet etti.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, siddik kardeşlerim,

Evvelâ: Sizi teselliye muhtaç bilmiyorum; birbirinizin kuvve-i maneviye'nizi takviye edersiniz, o kâfidir. Karşım- daki levha dahi bana kâfi geliyor. Bu son hücumda, tam haksız ve kanunsuz, yalnız evhamdan ve zaafiyetten

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

namahrem: mahrem olma- yan, bir şeyi bilmemesi gere- ken kişiler.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerine ve fikirle- rine taraftar olan, Risale-i Nur'ları okuyup neşreden kimse.

resmî: devlet adına olan.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî

varlık.

Saniyen: ikinci olarak.

selâmet: salimlik, eminlik; sı- kıntı, korku ve endişeden uzak olma.

siyasi: siyasetle ilgili, siyasete ait.

siddik: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

Şakirt: talebe, öğrenci.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tas- dik etme.

tesanüt: dayanışma, birbirine dayanma ve destek olma.

teselli: avutma, acısını dindir- me.

uhuvvet-i İslâmiye: İslâm kardeşliği.

zafiyet: zayıflık.

zulüm: haksızlık.

gelen bir korkutmak olduğu anlaşıldı. Ve ahalinin ve zabitanın vaziyeti, o manasız hücumla bir itiraz hükmünde idi.

Saniyen: Benim müdafaatım yeni isnadata dahi kâfi gelir mi? Hem, Zübeyir ve avukatlar çalışıyorlar mı? telâşları yok mu? Hiç merak etmesinler. Bize medar-ı mes'uliyet ettiği maddelere göre, bütün uhuvvet-i imaniyeyi taşıyanları, hatta bütün imamların cemaatlerini ve bütün üstat ve muallimlerin talebelerini dahi mes'ul etmek lâzım gelir. Demek muhalifleri çok kuvvet bulmuşlar ki, bütün bu telâşlı ve imkânâtı vukuat yerinde istimal ederek acip evhamla bize hücum ettiler.

Salisen: Benim kendi kanaatım, tâ bahara kadar hâpiste kalmak gerektir. Zaten kışta her şey tevakkuf eder. İnşallah inayet-i İlâhiye yine imdadımıza yetişir.

Said Nursî

(Hüsrev'in bir mektubudur)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Sevgili Üstadımız, Efendimiz,

Garazkâr raporlarıyla hakkımızda Afyon Adliyesini pek büyük bir dikkate sevk eden ve sekiz aydan beri şiddetli bir tazyik altında siz Sevgili Üstadımızı yaşatan, biz

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.
ahali: halk.
cemaat: bir mezhebe veya bir dine bağlı olanların oluşturduğu topluluk, hey'et.
evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.
Garazkâr: haset eden, kin gü-

den, kötü kasıt sahibi.
hücum: saldırma.
hükmünde: değerinde, yerinde.
imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.
imdat: yardım.
imkânât: imkânları olabirlikler, olması ve olmaması ih-

timâl dâhilinde olanlar.
inayet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı.
inşallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.
isnadat: isnatlar, dayandırmalar, mal etmeler.
istimâl: kullanma.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
kâfi: yeter, elverir.

kanaat: inanma, görüş, fikir.
kuvvet: güç, kudret.
medar-ı mes'uliyet: sorumluluk sebebi.
mes'ul: sorumlu, yükümlü.
muallim: ders veren, öğretmen.
muhalif: muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, bir fiil veya düşünceye karşı gelen.
müdafaat: müdafaalar, savunmalar.
rapor: her hangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme ve araştırma sonucu, düşünceleri veya gözlemleri bildiren yazı.
Salisen: üçüncü olarak.
Saniyen: ikinci olarak.
sevk: ulaştırma, yöneltme.
talebe: öğrenci.
tazyik: zorlama, baskı, sıkıntı verme.
tevakkuf: duraklama, durma.
uhuvvet-i imaniye: imana ait, imandan gelen kardeşlik.
üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.
vaziyet: durum.
vukuat: vuku bulan şeyler, hadiseler, olaylar.
zabıta: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

adliye: mahkeme, yargılama işle-
riyle uğraşan daire.
aleyh: karşı, karşıt.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
allâme: pek çok konuda ihtisas
sahibi büyük bilgin, ilmi seviyesi
çok yüksek olan âlim, üstad-ı
azam.
cüz'î: küçük, az.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehl-i iman: inananlar, iman sa-
hipleri.
ehl-i vukuf: bir mesele hakkında
bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâ-
kimler.
esef: acıma, üzüleme.
hakikat: gerçek, esas.
hamele-i Kur'an: hâfizlar,
Kur'an'ı ezberleyenler.
hasudâne: kıskançlıkla, hasetçi-
likle.
hiddet: öfke, kızgınlık.
hususan: bilhassa, özellikle.
hücum: saldırma.
ihsan-ı İlâhî: İlâhî ihsan; Cenab-ı
Hakkın mahlûkatına ihsan ettiği
bütün nimetler, ikramlar, hediye-
ler, bağışlar.
ikaz: dikkat çekme, uyarma,
uyandırma.
imha: ortadan kaldırma, mahvet-
me.
inayet-i hasa: özel yardım, Ce-
nab-ı Hakk'ın sevdiği kullarına
yapmış olduğu hususî himayesi
ve yardımı.
izzet: şeref, yücelik; kuvvet, kud-
ret, üstünlük.
kabil-i inkâr: inkâr mümkün, in-
kâr edilebilir.
Kur'an: Allah tarafından vahiy
yoluyla Hz. Muhammed'e indiril-
miş, semavî kitapların sonuncu-
su.
mecbur: zorunlu olma, zorunda
kalma.
menba: kaynak.
muavenet: yardım.
mu'ciznûma: mu'cizeli, mu'cize
gösteren.
muhafaza: koruma.
muhterem: saygı değer, hürmete
lâayık, saygın.
muhtevi: ihtiva eden, içine alan,
içinde bulunduran, kapsayan.
mukabele: karşılık verme, karşı-

talebelerinizle birlikte Afyon hapsinde temadi-i mevkufi-
yetimize sebep olan ve Nurun kabil-i inkâr olmayan
mu'ciznûma hakikatlerini hasudâne nazarla mütalâa
eden ehl-i vukuf ulemasına, siz sevgili Üstadımız, hem
Risale-i Nur yirmi beş seneden beri sükût etmişken, o
muhterem allâmelerin ehl-i imanı, hususan hamele-i
Kur'an'ı müdafaa ve muhafaza en büyük vazifeleri iken,
Afyon Adliyesini aleyhimize teşvik edip tahrik eden ra-
porlarına karşı siz sevgili Üstadımızı esefle mukabeleye
mecbur eden yazılarınız şefkatinizin eseri olduğu şüph-
sizdir. Yirmi beş seneden beri, zaman zaman gizli düş-
manlarınıza karşı bir avuç talebenizle mücadeleye giren
siz sevgili Üstadımızı ve Kur'an'ın en büyük hakikatlerini
muhtevi Risale-i Nur'u müdafaa etmek şöyle dursun, en
tehlikeli vakitlerimizde cephe alan bu âlimlere karşı pek
çok sualleri sormak hakkınız iken, pek cüz'î sualleriniz,
o âlimleri ikazdan başka bir şey olmayacak. Böyle en na-
zik zamanlarda muavenetinize pek çok muhtaç olduğu-
muz menbalardan doğan ümitsizliklerimizi büyük bir iz-
zete tebdil eden ve pek büyük bir ihsan-ı İlâhî olan ina-
yet-i hasa, bu Afyon hapsinde tekrar kendini gösterdi.
Sekiz aydan beri titremeyen zemin, siz sevgili Üstadımı-
za, Risale-i Nur'a hücum zamanlarında, gizli düşmanla-
rın hücumu ile gelen zelzeleleri yazarken, bugün yine ze-
min hiddet edip iki defa şiddetli bir surette titremesiyle
bizi de şahit göstermiş, ümitlerimizi takviye etmiş,
imhanıza susayan insafsız düşmanlarınızın en dehşetli
savletleri karşısında zahirî kimsesizliğinize şefkat etmiş,

lama.

mücadele: savaşıma, çatışma,
kavga.

müdafaa: savunma.

mütalâa: bir şeyi etrafıca dü-
şünme, tetkik etme.

nazar: bakış, dikkat.

nazik: narin, ince; dikkat ge-
rektiren, önemli.

rapor: her hangi bir işte, bir
konuda yapılan inceleme ve
araştırma sonucu, düşünceleri
veya gözlemleri bildiren ya-
zı.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Be-
diüzzaman Said Nursi'nin
eserlerinin adı.

savlet: şiddetli hücum, saldır-
ma.

sual: soru.

suret: biçim, şekil, tarz.

sükût: susma, sessiz kalma.

şefkat: karşılıksız sevgi besle-
me, içten ve karşılıksız mer-
hamet.

tahrik: bir kimseyi kötü bir iş
yapması için ileri sürme, kış-
kırtma.

takviye: kuvvetlendirme,
sağlamlaştırma.

talebe: öğrenci.

tebdil: değiştirmek, başka bir
hale getirme.

temâdi-i mevkûfiyet: tutuk-
luluğun devam etmesi.

ulema: âlimler, bilginler, ilim
sahipleri.

vazife: görev.

zahirî: görünürde.

zelzele: yer sarsıntısı, dep-
rem.

zemin: yeryüzü.

maddeten aczinize merhamet etmiş, imdadınıza yetişmiş, titreyen zeminle davanızın doğruluğunu tasdik etmiş. İlâhî ve melekûtî bir kudretle mübarek kaleminizden çıkıp yükselen, “Zafer bizimdir” beşaretlerinizi ihtar ile, bizleri siz sevgili Üstadımıza çok minnettar eylemiştir.

¹ **الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي**

Çok Kusurlu Talebeniz
Hüsrev

² **بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ**

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: İhtiyat ve temkin ve meşveret etmek lâzımdır.

Saniyen: Zübeyir bana merhum biraderzadem Abdurrahman yerine ve Ceylan merhum biraderzadem Fudad bedeline verilmiş diye manevî ihtar aldım. Ben de burada işimi onlara bıraktım.

Salisen: Haber aldım ki, çok çalışan fakat ihtiyatsız Ahmed Feyzi'nin “Maidetü'l-Kur'ân” başında malûm mektubumu mahkeme heyeti bahane ederek —ki, “Sa-id kendi hakkındaki medihleri ve saireyi tasdik etmiş”—

1. Bâkî olan yalnız Allah'tır.

2. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

acz: zayıflık, güçsüzlük.

aziz: muhterem, saygın.

bahane: asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

bedel: bir şeyin yerini tutan, karşılık.

beşaret: müjde.

biraderzade: kardeş çocuğu, yeğen.

dava: takip edilen fikir, iddia.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

ilâhî: Allah'la ilgili, Cenab-ı

Hakka dair.

imdat: yardım.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

maddeten: maddî olarak.

maidetü'l-Kur'ân:

malûm: bilinen, bilinen olan.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

medih: övmek.

melekûtî: ruhlar ve melekler

âlemine mensup olan, bu âlemle ilgili, melekûta ait, gayp âlemiyle ilgili.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş, ölü.

meşveret: işlerin konuşup anlaşma yoluyla halledilmesi, bir konu hakkında çeşitli ve ehil şahıslardan fikir alma.

minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

Salisen: üçüncü olarak.

Saniyen: ikinci olarak.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

talebe: öğrenci.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

temkin: ağırbaşlılık, vakar, ihtiyatlı hareket etme.

vesaire: ve başkaları, bunun gibileri.

zafer: yenme, başarı.

zemin: yeryüzü.

benim mahkûmiyetime bir sebep gösterilmiş. Ben mükerrer dedim ki, her şeyden evvel Ahmed Feyzi onu beyan edip —ki, o mektup, kendi hakkındaki mektupları kabul etmemek ve sair bir kısmını tadil etmek lâzım— lüzumsuz onları hiddete getiren şeyleri yazmış. Ben onun bin kusurunu görsem, ondan gücenmem. Fakat Nurlara zarar gelmemek için cesurâne ve ihtiyatsız hareketten bir derece çekinmek lâzımdır.

Rabian: Feyzi’lerin bir kahramanı olan Ahmed Feyzi kardeşimiz de, Tahiri’nin koğuşu olan medresesinde aynen Tahiri gibi davranmalı. Ve gidenlerin yerinde onların şakirtlerini Kur’ân ve Nur dersleriyle ve yazılarıyla teşvik etsin. Dün bana gönderdiği yeni talebelerin defterleri benim hazin hâlimi sevince tebdil etti, “Elhamdülilâh” dedim.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cemiyet: topluluk, birlik.

cesurâne: yiğitçesine, cesur bir şekilde, cesaretli olarak, yürekli, cesaretle.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.

desise: hile, oyun, aldatmaca.

Elhamdülillâh: Allah’a hamd olsun, Allah’a şükür.

emâre: alâmet, belirti, nişan.

evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.

evvel: önce.

gayet: son derece.

hazin: hüznü, acıklı.

hiddet: öfke, kızgınlık.

hilâfet: hilâfet makamı, halifelik, İslâm devlet reisliği.

hücûm: saldırma.

ihtiyat: geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.

intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

jurnal: ihbar.

kabine: hükûmet, vekiller heyeti, bakanlar kurulu.

koğuş: hastahane, kışla, hapishane gibi umumî binalarda çok sayıda kişinin oturmasına veya yatmasına mahsus büyük oda.

komite: encûmen, kurul, komisyon.

Bu defa taarruz pek geniş dairede. Reis-i Hükûmet ve hazır kabine, plânlı, dehşetli bir evham ile bir hücum etti. Benim aldığım bir habere göre ve çok emarelerle gizli münafıkların yalan jurnalleri ve desiseleriyle bizi hilâfet komitesiyle ve Nakşî tarikatinin gizli cemiyetiyle tam alâkadar, belki pişdar gösterip, hükûmeti büyük bir telâşa sevk ederek, Nurun büyük mecmualarının İstanbul’da ciltlenip âlem-i İslâma intişarını ve gayet makbuliyetlerini bir delil gösterip, hükûmeti korkutup, kıskanç resmî

kusur: eksiklik, özür, suç, kabahat.

mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.

makbuliyet: makbullük, beğenilmişlik, geçerlilik.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

medrese: eski dönemde ders okutulan düzenli öğretim kuruluşu.

mükerrer: tekrarlanmış, tekrar olunmuş.

münafık: nifak soka, arabozcu; kalbinde küfrü gizlediği halde Müslüman görünen.

Nakşî: Hz. Şah-ı Nakşibend’in kurduğu tarikat ve bu tarikat mensup olan.

pişdâr: önde giden, öne düşen, öncü.

plân: bir şeyi gerçekleştirmek için yapılan düzenleme.

rabian: dördüncü olarak.

Reis-i Hükûmet: hükûmet başkanı; başbakan.

resmî: devlet adına olan.

sâir: diğer, başka, öteki.

şakirt: talebe, öğrenci.

taarruz: saldırma, sataşma, işleme.

tadil: doğrultma, düzeltme.

talebe: öğrenci.

tarikât: aynı dinden olmakla birlikte, bazı ilâhî hakikatlere varma ve Allah’a vasil olma yolunda farklı görüş taşıyanların meydana getirdiği topluluk.

tebdil: değiştirme, başka bir hale getirme.

hocaları ve vehham memurları aleyhimize insafsızca çevirdiler. Tahminlerince, “Her hâlde çok vesikalar, emareler görülecek. Hem, Eski Said damarıyla, tahammül etmeyerek ortalığı karıştıracak” diye kanaatleri varmış. Cenab-ı Hakka hadsiz şükür olsun, o musibeti binden bire indirdi. Bütün taharrilerde hiçbir cemiyet ve komitelerle bir alâkamızı bulamadılar. Yoktur ki, bulsunlar. Onun için, savcı iftiralara, yanlış manalara, medar-ı mes’uliyet olmayan cüz’î isnatlara mecbur olmuş. Madem hakikat budur, Nurlar ve biz yüzde doksan dokuz derece musibetten halâs olduk; öyle ise, değil şekva, belki binler şükür etmekle inayet-i İlâhiyenin bu cilvesinin tamamını sabır, şükür, istirhamla beklemeliyiz ve Nur dersleriyle bu medresenin mütemadiyen çıkan ve giren muhtaç ve müştaklarına teselli vererek yardım etmeliyiz.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Şiddetli bir ihtar ile bildim ki, sen ve Ahmed Feyzi, Nurun mesleği olan mübareze etmemek ve ehl-i dünya ile uğraşmamak ve siyasete girmemek ve yalnız lüzum-i kat’î olduğu zaman kısaca müdafaa etmek haricinde, pek ziyade ve zararlı mübarezekârâne ve siyasetvari mahkemedeki okuduğunuz parçalar Nurlara çok zarar

ise.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

medar-ı mes’uliyet: sorumluluk sebebi.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

musibet: felâket, belâ.

mübareze: çatışma, kavga.

mübarezekârane: kavgalı bir şekilde, kavga edercesine, dövüşerek.

müdafaa: savunma, koruma.

müştak: arzulu, fazla istekli, iştiyak gösteren.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve âfetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül gösterek Allah’a tevekkül edip sıkıntılarına göğüs germe.

siyaset: hükümet etme, devlet idaresi, politika.

siyasetvari: siyaset gibi, siyasî bir ifade ve tavırla.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabulleyen.

şekva: şikayet.

şükür: Allah’ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah’ı hamd etme.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

taharrî: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.

teselli: avutma, acısını dindirme.

vehham: çok şüphe ve vesvese eden, çok kuruntulu; vehimli, kuruntulu.

vesika: belge, kişinin bir işi yapabileceğini gösteren belge.

ziyade: çok, fazla.

1. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.

aleyh: karşı, karşıt.

aziz: muhterem, saygın.

cemiyet: topluluk, birlik.

cilve: tecelli, görüntü.

cüz’î: küçük, az; kıymetsiz, önemsiz.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.

emare: alâmet, belirti, nişan.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek.

halâs: kurtulma, kurtuluş, selamete erme.

harîc: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

iftira: aslı olmadan birine suç yüklemek, olmayan bir suçu başkasına yüklemek.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

inayet-i İlâhiye: Allah’ın yar-

dımı.

isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.

istirham: rica etme.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.

lüzum-i kat’î: kesin bir ihtiyaç, gereklilik.

Madem: ... -den dolayı, böyle

vermiş. Hatta bizim cezamıza ve benim sıkıntılarımıza sebebiyet vermiş. Ben senden ve Ahmed Feyzi'den gücünmem. Fakat, bana evvelce göstermek lâzımdı. Maddî kaza-i İlâhî olarak o vaziyet size verilmiş. Onun tamiri için benim tarzımda davranmak lâzımdır. Feyzi dahi, bütün kuvvetiyle siyasî müdafaatı bırakıp, Nurlarla ve Tahirî gibi, yeni talebelerle meşgul olmak elzemdir.

1 بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Aziz kardeşlerim,

Bana ve Nurlara ait kırk küsur sahife ile beraber “Hatta-Savab Cetveli ve Zeyli,” Posta gazetesine cevabı, her hâlde hem yeni harfle, hem eski harfle basmasına, hem Isparta’da, hem İstanbul’da, eğer mümkünse burada da çalışmak lâzımdır. Madem mahkeme, aleyhimizde zannettiği meselelerini makine ile teksir ediyorlar; biz dahi aynı meselelerini ve doksan sehvi teksir etmek kanunen hakkımızdır, teksir etmemiz lâzımdır. Sonra da, büyük müdafaatımla Ahmed Feyzi, Zübeyir, Mustafa, Osman, Hüsrev, Sungur, Ceylan gibi arkadaşların itiraznameleri de inşaallah bastırılacak.

Said Nursî

aleyh: karşı, karşıt.

aziz: muhterem, saygın.

cetvel: çizelge, liste.

elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.

evvelce: daha önce.

inşaallah: ‘Allah izin verirse’ manasında kullanılan bir dua.

itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

kanunen: kanuna göre, kanunca, kanuna uyarak, kanun yolu ile.

kaza-i İlâhî: Allah’ın emrinin, tak-

1. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

dirinin yerine gelmesi.

maddi: madde ile alâkalı, cismanî.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mesele: önemli konu.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

müdafaat: müdafaalar, sa-

vunmalar.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

sahife: sayfa.

sebebiyet: sebep olma.

sehv: hata, yanlış.

Sevap: hayır, doğru olan şey.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

talebe: öğrenci.

tamir: yapılan hatayı düzeltme.

tarz: kendine has oluş ve hareket şekli.

teksir: çoğaltma.

vaziyet: durum.

Zeyl: ek, bir eserin devamı olarak yazılan kısım.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

İki saat zarfında iki acip ve lâtif, zahiren küçük, haki-
katen ehemmiyetli iki hâdiseyi size yazmak ihtarı aldım.

• *Birincisi:* Nurun iki namzet talebesine Rehber'den
Leyle-i Kadirde ihtar edilen meseleyi okudum. Ahirinde,
“Beş-on senede medrese hocalarının tahsil derecelerini,
Nur Şakirtleri on haftada kazanır” dediğim aynı dakika-
da kalbe geldi ki: Eski Said'in, on beş yaşında iken med-
rese usulünce on beş senede okunan ilmi on beş hafta-
da okumaya inayet-i İlâhiye ile muvaffak olması gibi, rah-
met-i Rabbaniye ile Risale-i Nur dahi, ilm-i hakikatte ve
imaniyede on beş seneye mukabil —bu medresesiz za-
manda— on beş hafta kâfi geldiğini, bu on beş senede
belki on beş bin adam kendi tecrübeleriyle tasdik ediyor-
lar.

• *İkincisi:* Aynı saatte, ağır penceremiz, âdeta se-
bepsiz, kaplarım ve şişelerim ve yemeklerim üzerine düş-
tü. Biz tahmin ettik ki, hem camlar, hem bütün şişe ve
bardaklarım kırıldılar ve içlerindeki taamlar zayi oldular.
Hâlbuki, harika olarak hiçbir kırık ve zayıat olmadı. Yal-
nız bana hediye gelen pişirdiğim et döküldü. Fakat, Nu-
run namzet yeni talebelerine kısmet olduğu, benim de
hediye kabul etmemek olan kaidemi muhafaza ve birin-
ci hâdiseye harikalığıyla tasdik edip, imza bastı.

Said Nursî

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz. www

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
âdeta: sanki.
ahir: son.
aziz: muhterem, saygın.
ehemmiyetli: önemli.
hâdis: olay.
hakikaten: hakikat olarak,
doğrusu, gerçekten.
harika: olağanüstü.

ihtar: hatırlatma, uyarı.
ilm-i hakikat: hakikat ilmi.
ilm-i imaniye: iman ilmi.
inayet-i İlâhiye: Allah'ın yar-
dımı.
kâfi: yeter, elverir.
kaide: kural, esas, düstur.
kismet: nasip.
latif: güzel, hoş.

Leyle-i Kadir: Kadir Gecesi,
Kur'an-ı Kerim'in dünya se-
masına nazil olduğu gece, Ra-
mazan'ın 27. gecesi.
medrese: eski dönemde ders
okutulan düzenli öğretim ku-
ruluşu.
mesele: önemli konu.
muhafaza: koruma.

mukabil: karşılık.
muvaqqaf: başaran, başarmış,
başarılı.
namzet: aday.
rahmet-i Rabbaniye: Allah'ın
rahmeti, merhameti, şefkati.
sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı
ve hakikati tereddütsüz kabulle-
nen.
şakirt: talebe, öğrenci.
taam: yemek, yiyecek.
tahsil: ilim öğrenme, bilgi edin-
me, öğrenim.
talebe: öğrenci.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin
doğruluğuna kesin olarak hük-
metme.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin
doğruluğuna kesin olarak hük-
metme.
usûl: yol, tarz, üslup, şekil.
zahiren: görünüşte.
zarfında: süresince.
zayi: elden çıkmış, zarar, ziyan.
zayıat: zarar ve ziyan.

Kardeşlerim,

Bütün bütün kanunsuz olarak, bizim temyiz evrak ve lâyihalarımız daha temyize gönderilmemiş. Bizim üç muktedit avukatlarımız, mümkün olduğu kadar pek çabuk evrakımızın mahkeme-i temyize gönderilmesine her hâlde bir çare bulsunlar. Yoksa, on bir ay bahanelerle tevkifimizi uzatmak ve beni mahkemede konuşturmak ve on bir ay tecrid-i mutlakta soğuk sıkıntılarla tazip etmekle hakikat-i adaletin kabul etmediği bir garazı ihsas ettiğinden, bizim mahkememizi başka bir vilâyetin mahkemesine nakletmek için hem avukatlarımız, hem sizler bütün kuvvetinizle çalışmak elzem ve lâzımdır.

Said Nursî

بِسْمِ سُبْحَانَهُ 2

Aziz, sıddık, halis, sebatkâr, fedakâr kardeşlerim,

Evvelâ: Sırr-ı 2 اَنَا اَعْطَيْنَا hiç yanımda bulunmadığının

sebebi, eski zamanda iki hiss-i kablelvukuumda bir iltibas olmuş.

aziz: muhterem, saygın.

bahane: asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.

evrak: işlem gören kâğıtlar.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.

garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.

hakikat-ı adâlet: adâletin esası, aslı.

halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.

hiss-i kablelvuku: Bir şeyi vukundan önce hissetme, bir hadisenin gerçekleşmesinden önce kalbe doğması.

ihsas: hissetirme, sezdirme.

iltibas: birbirine benzeyen şeyleri şaşırp karıştırma, birisini öteki zannetme.

kanun: yasa.

kuvvet: güç, kudret.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Şüphesiz ki Biz [sana Kevser'i] verdik. (Kevser Suresi: 1.)

lâyihâ: mektup, düşüncelerin kağıda dökülmesi, yazılması.

mahkeme-i temyiz: temyiz mahkemesi, mahkeme kararlarının yolunda verilip verilmediğini tetkik etmekle görevli makam, yargıtay.

mukteditir: iktidarlı, güçlü yeten.

naki: bir yerde başka bir yere

taşımaya, yer değiştirme, aktarma.

sebatkâr: sebat eden, sözünde ve kararında duran, vazgeçmeyen, sebatlı.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

tazip: azap çekirme, eziyet etme, sıkıntı verme.

tecrid-i mutlak: hiç kimseyle görüşmemek, tam bir yalnızlık.

temyiz: bu incelemeyi yapan mahkeme, yargıtay.

tevkif: cezaî tahkikat sırasında, zanlının mahkeme kararına kadar geçici olarak hapsedilmesi; tutuklama.

vilâyet: il.

• **Birincisi:** Bir hiss-i kablelvuku ile yalnız vatanımızda dehşetli bir hâdiseyi ve zalimlerin musibetini hissettim. Hâlbuki, büyük dairede, zemin yüzünde, haber verdiğimiz gibi on iki sene sonra aynen o sırr-ı azîm görüldü. Benim istihracımı gerçi zahiren bir parça tağyir etti, fakat hakikat cihetinde pek doğru ve ayn-ı hakikat meydana çıktı. Bunun için o risaleyi yanımda bulundurmuyorum ve başkalarına vermiyorum.

• **İkincisi:** Kırk sene evvel tekrarlar dedim: “Bir nur göreceğiz.” Büyük müjdeler verdim. O nuru büyük daire-i vataniyede zannederdim. Hâlbuki, o nur, Risale-i Nur idi. Nur Şakirtlerinin dairesini, umum vatan ve memleket siyasi dairesi yerinde tahmin edip sehiv etmiştim.

Müdür Bey, size teşekkür ederim ki, Kurtuluş Bayramının bayrağını koğuşuma taktırdınız. Harekât-ı Milliye-de İstanbul’da, İngiliz ve Yunan aleyhindeki Hutuvat-ı Sitte eserimi tab ve neşir ile belki bir fırka asker kadar hizmet ettiğimi Ankara bildi ki, Mustafa Kemal, şifre ile iki defa beni Ankara’ya taltif için istedi. Hatta demişti: “Bu kahraman hoca bize lâzımdır.” Demek, benim bu bayramda bu bayrağı takmak hakkımdır.

Said Nursî

aleyh: karşı, karşıt.
ayn-ı hakikat: hakikatın aslı, gerçeğin tâ kendisi.
cihet: yön.
daire-i vataniye: vatan sınırı, vatan dairesi.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
evvel: önce.
fırka: topluluk, grup, cemaat.
gerçi: öyle ise de, her ne kadar.
hâdis: olay.
hakikat: gerçek.
Harekât-ı Milliye: millî hare-

kat, millî davranışlar, milletçe yapılan hareketler.
hiss-i kablelvuku: Bir şeyi vukuundan önce hissetme, bir hadisenin gerçekleşmesinden önce kalbe doğması.
istihrac: bir şeyden bir şey çıkarma, sonuç çıkarma, mana çıkarma.
koğuş: hastahane, kışla, hapishane gibi umumî binalarda çok sayıda kişinin oturmasına veya yatmasına mahsus büyük oda.

musibet: felâket, belâ.
neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.
nur: aydınlık, parlak, ışık.
sehiv: hata, yanlışlık.
siyasi: siyasetle ilgili, siyasete ait.
sırr-ı azîm: büyük sır.
şakirt: talebe, öğrenci.
tâb: basma, baskı.
tağyir: başkalaştırma, değiş-tirme.
taltif: iltifat etme, gönül ok-

şama; rütbe, nişan, para, mevki vb. şeylerle mükafatlandırma.
teşekkür: yapılan bir iyilik karşısında minnet, memnuniyet ve şükür ifade etme, şükretme.
umum: bütün.
zahiren: görünüşte.
zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.
zemin: yeryüzü.

1948 SENESİNDE AÇILAN AFYON MAHKEMESİNDE
BİRİNCİ DEFA HÜKÜM VERİLİP, NİHAYET UMUM NUR
RİSALELERİNİN İADESİYLE NETİCELENEN VE
BAŞLANGIÇTA İDAM PLÂNLARIYLA PROPAGANDALAR
YAPILAN BİR MAHKEMEDE

Risale-i Nur Talebelerinin Müdafaatıdır

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

alâka: ilgi, ilişki. bağ.

alâkadarâne: ilgilenerek, alâka göstererek.

anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, karışıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.

berâet: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşıma.

cemiyet: topluluk, birlik.

cihet: yön.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

dünyevi: dünyaya ait.

fedakârane: fedakârca, fedakârlıkla.

halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.

hayat-ı ebediye: ebedî ve sonsuz hayat, ahiret hayatı.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hayat-ı içtimaiye-i insaniye: insanın sosyal hayatı, insanların oluşturdukları cemiyet (toplum) hâlinde yaşama hayatı.

hususan: bilhassa, özellikle.

hüküm: bir davanın veya bir meselenin tetkik edilmesinden sonra varılan karar.

iade: geri verme.

iltizam: kendisi için gerekli görme, kendi için lüzumlu sayma, kendi üzerine alma.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

irtibat: ilgi, ilgili olma, bir şeye bağlı olama.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

kabile: birlikte yaşayan ve bir sülaleden gelen insanlar.

karabet: yakınlık, hısımlık, akrabalık.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

mahv: yok etme, ortadan kaldırma, bitme.

manevisi: manaya ait, maddî olmayan.

medar-ı mes'uliyet: sorumluluk sebebi.

medeniyet-i beşeriye: insanlığın medeniyeti.

Nur Şakirtlerinin, halis ve sırf uhrevî, Nurlara ve tercümânına karşı alâkalarına dünyevî ve siyasî cemiyet namını verip onları mes'ul etmeye çalışanların ne kadar hakikatten ve adaletten uzak düştüklerine karşı, üç mahkemenin o cihette beraat vermesiyle beraber, deriz ki:

Hayat-ı içtimaiye-i insaniyenin, hususan millet-i İslâmiyenin üssülesası, akrabalar içinde samimâne muhabbet ve kabile ve taifeler içinde alâkadarâne irtibat ve İslâmiyet milliyeti ile mü'min kardeşlerine karşı manevisi muavenetkârâne bir uhuvvet ve kendi cinsi ve milletine karşı fedakârâne bir alâka ve hayat-ı ebediyesini kurtaran Kur'ân hakikatlerine ve naşirlerine sarsılmaz bir rabıta ve iltizam ve bağlılık gibi hayat-ı içtimaiyeyi esasıyla temin eden bu rabitaları inkâr etmekle ve şimaldeki dehşetli anarşistlik tohumu saçan ve nesil ve milliyeti mahveden ve herkesin çocuklarını kendine alıp karabet ve milliyeti izale eden ve medeniyet-i beşeriyyeyi ve hayat-ı içtimaiyeyi bütün bütün bozmaya yol açan kızıl tehlikeyi kabul etmekle ancak Nur Şakirtlerine medar-ı mes'uliyet cemiyet namını verebilir.

mes'ul: sorumlu, yükümlü.

millet-i İslâmiye: İslâm milleti.

muavenetkarâne: yardımlaşarak.

muhabbet: ülfet, sevgi, sevmek, dostluk.

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

mü'min: iman eden, inanan.

nam: ad.

naşir: dağıtan, yayan, neşreden, saçan, açan.

nesil: soy, zürriyet.

nihayet: en sonunda.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin v.b. ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.

rabıta: münasebet, alâka, bağ.

samimâne: samimî bir şekilde, gönülden gelen bir tavırla.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

şakirt: talebe, öğrenci.

şimal: kuzeyde yer alan böl-

geler.

taife: takım, guruh.

talebe: öğrenci.

temin: sağlamlaştırma, sağlama.

tercümân: tercüme eden, çeviren.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşliği.

umum: bütün.

üssül-esas: hakikî sağlam temel.

Onun için, Nur Şakirtleri, çekinmeyerek Kur'ân hakikatlerine karşı alâkalarını ve uhrevî kardeşlerine karşı sarsılmaz irtibatlarını izhar ediyorlar. O uhuvvet sebebi ile gelen her bir cezayı memnuniyetle kabul ettiklerini ve hakikat-i hâli olduğu gibi mahkeme-i âdilenize itiraf ediyorlar. Hile ile, dalkavukluk ile, yalanlarla kendilerini müdafaa etmeye tenezzül etmiyorlar.

Mevkuf
Said Nursî

Hüsrev'in Müdafaaşısıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Makam-ı iddia, iddianamesinde, biri küllî, diğeri hususî olarak iki cihetle beni itham ediyorlar. Küllî ithamı, Risale-i Nur'a hizmetim ve Üstadımın mevhum suçuna iştirakimdir. Hususî itham ise, gayet cüz'î ve ehemmiyetsiz ve hakikatte hiçbir suç teşkil etmeyen inziva ile geçen hayatıma ve hususat-ı şahsiyeme ait hâllerdir.

İddia makamının Risale-i Nur'a hizmetimden dolayı Üstadımın mevhum suçuna beni iştirak ettirmesine mukabil derim ki:

Ben Üstadımın gittiği meslekte ve Risale-i Nur'la âlem-i İslâma, hususan bu vatana ve bu millete ettiği

alâka: ilgi, ilişki. bağ.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
cihet: yön.
cüz'î: küçük, az, kıymetsiz, önemsiz.
dalkavuk: kendisine çıkar ve yarar sağlayacak olan kimse-lere aşırı saygı ve hayranlık göstererek yaranmak isteyen kimse.
ehemmiyetsiz: önemsiz.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.

hakikat-ı hâl: durumun gerçek yönü, işin aslı.
hile: aldatmaya yönelik dü-zen, desise.
hususan: bilhassa, özellikle.
hususât-ı şahsiye: bir şahıs ile alâkalı hususlar.
hususî: özel.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
inziva: bir köşeye çekilme,

tek başına yaşama, dünya iş-lerinden vaz geçme, dünya-dan el-etek çekme.
irtibat: ilgi, ilgili olma, bir şe-ye bağlı olama.
iştirak: ortaklık etme, katıl-ma.
itham: kabahatli görme, töh-metlendirme, suçlu görme, suçlama, suç isnat etme.
itiraf: başkalarının bilmediği gizli bir kusurunu söyleme, kendisi için iyi sayılmayacak bir hâli gizlemeyip söyleme.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkar-ma, gösterme.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indiril-miş, semavî kitapların sonuncu-su.

küllî: umumî, genel, bütün olan.
mahkeme-i âdile: adaletle hük-meden mahkeme, adil mahke-me.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.

memnuniyet: memnunluk, razı-lık, sevinçli oluş, mesruriyet.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedil-miş, tutuklu.

mukabil: karşılık.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müdafaa: savunma, koruma.

müdafaa: savunma.

şakirt: talebe, öğrenci.

tenezzül: kendine aykırın düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

uhuvvet: kardeşlik, din kardeşli-ği.

kudsî hizmetinde kendisine isnat edilen mevhum suçuna ruhucanımla iştirak ediyorum. Ve beni bu hizmet-i imaniyede muvaffak eden Cenab-ı Hakka ahir ömrüme kadar şükredeceğim.

Muhterem Heyet-i Hâkime,

Nurlara hizmetimde gördüğümüz muvaffakiyetin kat'î bir delili şudur: Benim Kur'ân hattım pek noksan iken, harika bir tarzda ihtiyar ve iktidarımın pek fevkinde, gayet emsalsiz ve gayet mükemmel bir surette üç Kur'ân'ı yazmaklığımdır. Birisi, elinizdedir.

İkinci delili: Bu vatana ve bu millete ve dine ve hüsn-i ahlâka yirmi seneden beri pek büyük menfaatleri tahakkuk eden bu Nur eserlerinden altı yüze yakın nüshalarını yazmaklığımda muvaffakiyetimdir. Hatta, bir ay gibi kısa bir zamanda on dört risaleyi yazmaya muvaffak olduğumu arkadaşlarım biliyorlar.

Makam-ı iddianın, Üstadımın kudsî hizmetinde benim için suç tevehhüm ettiği noktaları ayrıca müdafaa etmeyi zait buluyorum. Üstadımın yazdığı itirazname ve tetimmesini bütün kuvvetimle tasdik edip, onları kendi itiraznamem olarak yüksek mahkemenize takdim ediyorum.

Muhterem Heyet-i Hâkime,

Hâlen mahkemenizde bulunan ve iman ve Kur'ân hakikatleri olan mübarek ve kudsî ve Nurlu eserleriyle,

ahir ömür: ömrün son devresi, hayatın son demleri.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.
emsalsiz: benzersiz.
fevkinde: üstünde.
gayet: son derece.
hâlen: şimdiki hâlde, şu anda.
harika: olağanüstü.
hatt: yazı, el yazısı.
heyet-i hâkime: hâkimler heyeti, hakimler kurulu.
hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'ân hakikatlerinin ikna edici ve ilmî delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
hüsn-i ahlâk: güzel ahlâk, ahlâk güzelliği.
ihtiyar: irade, tercih.
iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.
iman: inanç, itikat.
isnâd: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.
iştirak: ortaklık etme, katılma.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kudsî: mukaddes, yüce.
kuvvet: güç, kudret.
Makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.
menfaat: fayda.
mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.
muvaffak: başaran, başarmış, başarılı.
muvaffakiyet: Allah'ın yardımıyla başarılı olma, muvaffak olma, başarma.
müdafaa: savunma.
noksan: eksiklik, kusurlu oluş.
Nurlu: ışıklı, parlaklı.
nüsha: birbirinin aynı olan

suretlerin her biri.
ruh u cân: ruh ve cân; ruh ve canla.
suret: biçim, şekil, tarz.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.
takdim: arz etme, sunma.
tarz: biçim, şekil, suret.
tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak

hükmetme.
tetimme: bit konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım, ek.
tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayana var kabul etme, yok olana var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.
zait: lüzumsuz, gereksiz, fazla.

hiçbir maksad-ı dünyevî ve hiçbir maksad-ı siyasî takip etmeyen Üstadımın bu vatana ve millete ettiği kudsî hizmetlerini ben ve arkadaşlarımız tasdik ettiğimiz gibi, İttihat Terakki hükûmetindeki vatanperverler dahi tasdik etmişler; o zaman, Üstadımın Van'daki "Medresetüzzehra" namındaki Dârülfünununa on dokuz bin altın lira vermişler. Ve milliyetperverler dahi, Üstadımızın vatanperverâne ve milliyetperverâne hizmet-i ilmiyesini hayranlıkla tasdik etmişler. Üstadımın o Şark Dârülfünununa, o zamanda, —banknotun kıymetli vaktinde— yüz elli bin lira tahsisatı, iki yüz mebusan yüz altmış üç mebusun imzasıyla kabul etmişler.

İddia makamının suç diye vasıflandırdığı bu kudsî, mübarek Üstadımın, bütün hayatı müddetince en muannit ve kışkanç muarızlarını ve mahkemelerde en ziyade mahkûmiyeti için çalışanları şiddetli ve dokunaklı sözlerine karşı ilishtirmeyip teslim mecbur eden ve bu millet ve bu vatanın saadetinin temel taşlarını temine matuf olan kudsî hizmetinde ve bütün makasid-i ilmiyesinde, yirmi seneden beri ettiğim kâtiplikle ve Risale-i Nur'a ettiğim hizmetimle iftihar ettiğimi, yüksek mahkemenize arz ediyorum.

Mevkuf Hüsrev Altınbaşak

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

arz: sunma, bildirme.
banknot: kâğıt para.
dârülfünun: üniversite.
hizmet-i ilmiye: ilim hizmeti, ilme hizmet etme.
İddia: davaya kalkışma, dava etme.
iftihar: övünme.
İttihat ve Terakki: ikinci meşrutiyet'in ilanından sonra iktidarı ele geçiren parti.

kâtip: yazıcı.
kudsî: mukaddes, yüce.
kıymet: değer.
mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.
makasid-i ilmiye: ilme ait gayeler, ilmin maksatları, gayeleri.
maksat-ı dünyevi: dünya ile ilgili maksat, dünyaya yönelik gaye.

maksat-ı siyasî: siyasî gaye, siyasî amaç, siyasî maksat.
matuf: ait olan, yönetilmiş.
mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.
Medresetüzzehra: Bediüzzaman'ın doğuda (Van) yapılmasını idarecilere teklif ettiği,

fen ilimleriyle din ilimlerinin birlikte okutulmasını düşündüğü üniversite.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

milliyetperver: milletini seven, ulusçu, milliyetçi.

milliyetperverâne: milliyetini seversesine.

muannit: inatçı, ayak direyen.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müddet: süre, zaman.

nam: ad.

saadet: mutluluk.

şark: Doğu bölgeleri, Doğu Anadolu.

tahsisat: bir kimse veya daire için ayrılmış para.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

temin: sağlama.

vatanperver: yurtsever, vatanına düşkün, vatanını seven kimse.

vatanperverane: vatanını seven kimseye yakışır şekilde, vatanseverce.

ziyade: çok, fazla.

Tahirî'nin Müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Afyon C. Savcılığınca tarafıma tebliğ edilen, dinî hissiyatı alet ederek devletin emniyetini bozacak hareketlere halkı teşvik maddesinden Üstadım Bediüzzaman Said Nursî ve diğer arkadaşlarıyla birlikte suçlu gösterilmekle mahkemeye veriliyorum.

Ben, gerek Isparta Sulh Mahkemesinde ve gerekse Afyon Sorgu Dairesinde sorulan suallere doğru olarak cevap vermişim. Bizi beraat ettiren Denizli Mahkemesi, bütün kitaplarımızı bize iade etmiş, Üstadım Bediüzzaman'ın Risalelerini okuyup yazmakta ve kendisine talebe olan kardeşlerimle mektuplaşmakta bize ceza vermemişti. Hâlbuki, altı sene evvel Üstadımın müsaadeleri olmadığı hâlde, marifetimle eski yazı ile İstanbul'da matbaada tab edilen beş yüz adet Bediüzzaman'ın "Yedinci Şua" kitabını, Denizli Mahkemesi tamamen sandığıyla, 20.7.1945 tarihli kararıyla yed'ime teslim etmiş. O zaman müştak olan Nur Talebelerine tab bedeli mukabilinde tevzi edilmişti.

İşte, bu âlî mahkemenin temyizinin yüksek tasdikiyle kat'iyet kesbeden hükmüne istinaden, iki sene evvel İstanbul'dan teksir makinesi ve kâğıt alarak Isparta'ya getirdim.

âli: yüce, yüksek, ulu.

bedel: karşılık.

berâet: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

emniyet: güvenlik, kanun ve nizâm hakimiyetinin sağlanması.

evvel: önce.

hissiyat: hisler, duygular.

hüküm: bir davanın veya bir meselenin tetkik edilmesinden sonra varılan karar.

iade: geri verme.

istinaden: istinat ederek, dayanarak, güvenerek, delil kabul ederek.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

kesb: kazanma.

marifet: bilgi, hüner, derin bilgi

mukabil: karşılık.

müdafaa: savunma.

müsaade: izin.

müştak: arzulu, fazla istekli,

iştîyak gösteren.

sual: soru.

tâb: basma, baskı.

talebe: öğrenci.

tasdik: bir şeyin veya kimse-
nin doğruluğuna kesin olarak
hükmetme.

tebliğ: resmî bir yazıyı, kararı
halka veya ilgililere duyurma.

teksir: çoğaltma.

temyiz: bu incelemeyi yapan
mahkeme, yargıtay.

tevzi: dağıtma, dağıtılma.

yed: el.

Elinizde olan üç mecmuadan ikisini kardeşim Hüsrev Altınbaşak yazdı, birisini de ben yazdım. Evvelâ Zülfikar Mu'cizat-ı Kur'âniye ve Ahmediye mecmuasını bastık. Bunu kısmen sattık. Hâsıl olan parasından Asa-yı Mûsa mecmuasının kâğıdını da satın aldım, getirdim. Sonra Asa-yı Mûsa mecmuasını bastık; bunu da sattık. Sonra Siracünnur mecmuasının kâğıdını alıp bastık. Bu müddet bir sene devam etti. Sonra, otuz kadar mecmua Eğirdir'e götürülürken yolda tutularak Eğirdir Adliyesine teslim edilmiş. Çok geçmeden Isparta Adliyesi marifetiyle Hüsrev Altınbaşak'ın evi taharri olunup, hem teksir makinesi, hem mecmualar müsadere edilerek bir sene evvel mahkemeye verilmiş. Neticede yasak olmayan dinî eserler olmasından Hüsrev Altınbaşak'la bana ve diğer bir arkadaşımıza ruhsatsız kitap tab ettiğimizden, bir ay ceza verildi. Biz de temyiz ettik. Henüz temyizden gelmeden Afyon hapishanesine getirildim.

İşte yüksek mahkemenizde dinime ve dindaşlarıma olan şu hasbî hizmetim, hususan mahkemenin iade ettiği ve meali hadis-i şerif muhteviyatı olan “Beşinci Şua” meseleleriyle, Afyon C. Savcısı, “Hükûmetin emniyetini ihlâl ediyorlar” diye hem beni, hem Risalenin müellifini, hem Hüsrev Altınbaşak'la kırk altı talebe kardeşlerimi, bu eserleri yazmışlar, okumuşlar diyerek cezalandırmak istiyor.

Bu vatanda öz bir vatandaş olmakla, huzurunuzda hakikatten ayrılmayarak derim ki:

dindaş: aynı dinden olan, din kardeşi.
emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hakimiyetinin sağlanması.
evvel: önce.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

hadis-i şerif: Peygamberimizden aktarılan sözlerin genel adı.
hakikat: gerçel, doğru.
hasbî: karşılıksız, Allah rızası için, gönülden, isteyerek.

hâsıl: elde edilenlerin hepsi.
hususan: bilhassa, özellikle.
iade: geri verme.
ihlâl: bozma, zarar verme.
kısmen: kısmî olarak, bir kısım.
marifet: bilgi, hüner, derin

bilgi

meal: mana, anlam, mefhum.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

mesele: önemli konu.

muhteviyât: içindekiler.

müddet: süre, zaman.

müellif: eser telif eden, yazar.

müsadere: toplatma, elden alma.

ruhsat: izin belgesi, ruhsatname.

tâb: basma, baskı.

taharri: arama, araştırma, inceleme, tahkik etme.

talebe: öğrenci.

teksir: çoğaltma.

temyiz: bir davanın kararının bir üst mahkeme tarafından tekrar incelenmesi.

Bu eserlerle ahlâkımızı dinen terbiye edip yükselten ve kendisine “Müceddit” dediğimiz hâlde bizi reddedip kıran ve büyük bir hürmetle üstat kabul ettiğimiz Said Nursî’nin senelerden beri talebesiyim. Kendisinde ve eserlerinde ve talebelerinde hükûmetin emniyetini ihlâl teşebbüs edecek hiçbir fiil olmadığına yakinen ve kat’iyen şahidim. Hususan ittiham sebebinin birisi de, Isparta Mahkemesi yakinen hakikate muttali olmasıyla, o cihetten bize ceza vermedikleri kitap bedelleridir ki, bizim kitap bedelleriyle idare-i maişetimizi temine hiçbir cihetle ihtiyacımız olmamakla beraber, bu satılan mecmuaların bedellerinin teksir makinesine ve kâğıdının ve mürekkebinin karşılığına verilmiş olduğunu yüksek mahkemenize arz eder ve sırf Allah rızası için, hüsn-i niyetle yaptığımız bu hizmetin bir suç olmasına imkân olmamakla, yüksek mahkemenizden ve âlî vicdanlarınızdan Risale-i Nur eserlerinin iadesini talep ederim.

Mevkuf
Tahirî

âli: yüce, yüksek, ulu.

arz: sunma, bildirme.

bedel: karşılık, bir mal veya hizmet karşılığında verilen para, mal.

cihet: yön.

dinen: din bakımından, diyanet noktasından, dince.

emniyet: güvenlik, kanun ve nizâm hakimiyetinin sağlanması.

fiil: iş, hareket.

hakikat: gerçek.

husususan: bilhassa, özellikle.

hürmet: riayet, ihtiram, saygı.

hüsn-i niyet: iyi niyet, temiz kalplilik.

iade: geri verme.

idare-i maişet: geçimini temin

etmek.

ihlâl: bozma, zarar verme.

imkân: mümkün olma, olabilirlik.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

kat’iyen: katî olarak, kesin olarak, kesinlikle.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

muttali: bir işten haberli, haber almış, öğrenmiş, bilgili, haberdar.

müceddit: hadis-i şerifle, her asır başında geleceği müjdelenen dinin yüksek hizmetkârı; dine yeni bir tarzla yaklaşan, asrın şartlarına göre ve ortaya atılan yeni şüphe ve taarruzlara karşı dini yorumlayıp kuvvetlendiren büyük âlim.

rıza: razılık, razı olma, hoşnutluk, memnunluk.

talebe: öğrenci.

talep: isteme, dileme.

teksir: çoğaltma.

temin: sağlama.

terbiye: eğitim; iyi ahlâk, saygı ve edep öğrenme.

teşebbüs: kalkışma.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

yakinen: yakîn olarak, şüphesiz, düşmeden bilme.

Zübeyir'in Müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Hâkimliğine

Gizli cemiyet kurmak ve devletin emniyetini bozmak suçuyla müttehem bulunmaktayım. Aşağıda arz edeceğim vecihle, böyle bir suçu işlemediğime kat'î kanaatiniz geleceği için, bu ittihamı daha şimdiden reddediyorum.

Evet Risale-i Nur talebesi olduğumu memnuniyetle ve ilân edercesine söyleyebilirim. İnkâr etmek, Risale-i Nur'un bana verdiği fazilet dersleriyle zıt olduğu için, bu cürmü işlemem. Risale-i Nur'un okuyucusu olan bir kimse, okuduğunu gizleyemez; bilakis, iftiharla bilâperva söylemekten çekinmez. Zira çekingenliği icap ettirecek hiçbir cümlesi veya kelimesi yoktur.

Risale-i Nur'un kıymetini kırk-elli sahifelik bir formada belirtmeye çalışmıştım. Methettim diyemem. Çünkü, kâinatın güneşi ve akıllı olan ve bin üç yüz küsur seneden beri beşeriyeti tenvir ve irşat eden Kur'ân-ı Hakîm'in hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur'un, değil bütün külliyyatını, belki bir cüz'ünü bile sena etmeye muktedir değilim. Yukarıda arz ettiğim gibi, kıymetini belirtmeye çalıştığım eserlerde gizli cemiyete dair mevzular tespit edilmiş ise, zararlı eserleri tanıtmaya çalışmış suçuyla cezalandırınız. Fakat harikulâde ve fevkalâde bir şekilde telif edilmiş olduğu ilmî şahsiyetler tarafından tasdik edilen ve bozulan bir cemiyeti islah etmek kudretini haiz olan ve yirminci

arz: sunma, bildirme.
beşeriyet: beşerlik, insanlık.
bilâkis: aksine, tersine, tam tersi, tersine olarak.
bilâperva: korkusuzca, çekinmeden.
cemiyet: topluluk, birlik.
cürüm: hata, suç.
cüz: kısım, parça.
dair: alâkalı, ilgili.
emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hakimiyetinin sağlanması.
fazilet: değer, meziyet, iman

ve irfan itibarıyla olan yüksek derece.
fevkalâde: olağanüstü.
forma: kitap, dergi ve broşürleri meydana getiren katlanmış kâğıt tabakaları.
haiz: bir şeye sahip olma, sahip, mâlik.
hakikî: gerçek.
harikulâde: görülmedik, dercede, olağanüstü, mükemmel.
islah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

icap: gerekme hali, gerekli olma.
iftihar: övünme.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.
ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.
İnkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
irşat: doğru yolu gösterme, gafletten uyandırma.
ittihâm: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.
kâinat: evren; yaratılmış olan

şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kat'î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.
külliyyat: bir yazarın basılmış eserlerinin tamamı.
kıymet: değer.
medih: övmek.
memnuniyet: memnurluk, sevinçli oluş.
mevzu: konu.
muktedir: iktidarlı, gücü yeten.
müdafaâ: savunma.
müttehem: itham olunan, suçlanan.
red: kabul etmeme.
shahîfe: sayfa.
senâ: methetme, övme.
şahsiyet: değerli, yüksek kişi.
talebe: öğrenci.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.
telif: yazılmış, ortaya konulmuş eser.
tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışıklandırma.
vecih: cihet, yön.
Zira: çünkü, ondan ki, şundan, şu sebepten ki, onun için.

asırdaki insanlara rehber olup dalâletten ve materyalizmin, maddiyyunluğun ve tabiatperestliğin sürüklediği sefahat ve koyu fikir karanlığından kurtaran ve beşeriyete ebedî saadet ve selâmet çıgırlarını Kur'ân-ı Hakîm'in feyziyle açan ve nuruyla aşikâr bir şekilde gösteren Risale-i Nur külliyyatında, isnat edilen suça dair bahisler mevcut değil ise, cezalandırılmaklığının adalet esaslarına zıt olacağını, mahkemenizin de kabul edeceği kanaatindeyim.

Sorgu hâkimliğinde, “Sen Risale-i Nur’un talebesi imişsin?” denildi.

Bediüzzaman Said Nursî gibi bir dâhînin şakirdi olmak liyakatini kendimde göremiyorum. Eğer kabul buyururlarsa, iftiharla “Evet Risale-i Nur şakirdiyim” derim.

Risale-i Nur’un emsalsiz müellifi üstadım Bediüzzaman Said Nursî, müteaddit defalar gizli düşmanları tarafından iftira edilerek mahkemeye verilmiş ve hepsinde de beraat etmiştir. Risale-i Nur külliyyatı profesör ve İslâm âlimlerinden müteşekkil bir heyet tarafından satırı satırına tetkik edilerek bu eserlerin fevkalâde bir vukufiyetle telif edildiği ve Kur'ân-ı Hakîm'in hakikî bir tefsiri olduğunu bildiren raporlar verilmiştir. Hakikat böyle iken, yine neden mahkemeye veriliyor? Bu husustaki kat'î kanaatimi şu şekilde arz ediyorum:

adalet: kanunların eşitlik ilkesine göre uygulanması.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

arz: sunma, bildirme.

asr: yüzyıl.

aşikâr: açık, belli, meydanda.

bahis: konu.

berâet: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşıma.

beşeriyet: beşerilik, insanlık.

dâhi: son derece zeki, anlayışlı, deha sahibi.

dair: alâkalı, ilgili.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

fevkalâde: olağanüstü.

feyz: bolluk, bereket; ihsan, bağış.

hakikat: gerçek.

hakiki: gerçek.

heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.

iftihar: gurur, övünme.

iftira: aslı olmadan birine suç yüklemeye, olmayan bir suçu başkasına yüklemeye.

isnâd: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.

kanaat: görüş, fikir.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.

külliyyat: bir yazarın basılmış eserlerinin tamamı.

liyakat: lâyık olma, ehliyet.

maddiyyun: maddenin ezeli ve ebedi olduğuna, sonradan yaratılmış bulunduğuna inanmayanlar, maddeye bağlı kânanlar, maddeciler, materyalistler.

materyalizm: maddeden başka varlık ve kuvvet tanımayan, her şeyi maddede arayan ve her şeyi maddede gören felsefî görüş, maddecilik.

müellif: eser telif eden, yazar.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

müteşekkil: meydana gelen, meydana gelmiş, kurulmuş, kurulu.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

profesör: üniversitede ders

veren hoca, doçentten yüksek öğretim üyesi.

rapor: her hangi bir işte, bir konuda yapılan inceleme ve araştırma sonucu, düşünceleri veya gözlemleri bildiren yazı.

rehber: yol gösteren, kılavuz.

saadet: mutluluk.

sefahet: zevk, eğlence ve yasa dışı şeylere düşkünlük, sefihlik.

selâmet: salimlik, eminlik, sükunet, korku ve endişeden

uzak olma.

şakirt: talebe, öğrenci.

tabiatperest: her şeyin kendi kendine olduğunu veya tabiatın meydana getirdiğini iddia eden, tabiatçı.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

vukufiyet: vâkıf olma, anlama, bir şeyi iyi bilme.

Risale-i Nur'u okuyan kimseler, bilhassa idrakli gençler, kuvvetli bir imana sahip oluyorlar; sarsılmaz ve fedakâr bir dindar, bir vatanperver oluyorlar. Yıpranmaz bir iman bulduğu bir yere, menfi bir ideolojinin aşıladığı ahlâksızlık ve sefahat giremez. Bu sarsılmaz imana sahip olanlar çoğaldıkça masonluğun ve komünizmin daireleri asla genişlemiyor. Komünistlerin dayandığı materyalist (maddiyyun) feslefenin hak ve hakikat ile hiçbir ilgisi olmadığını, nazariyelerinin tamamen asılsız olduğunu, Risale-i Nur, Kur'ân-ı Kerim'in ayetleri ile ve gayet kuvvetli bürhan ve hüccetlerle aklın, fikren ve mantıken ispat ediyor. O çürük fikir karanlıklarına düşenleri tenvir edip kurtarıyor. Yalnız gözünün görebildiği yere inanan maddecilere dahi Allah'ın varlığını inkâr ve itiraz kabul olmayan kuvvetli delillerle ispat ediyor. Bilhassa lise ve üniversite tahsil gençliğine, bu harika eserler, orijinal ve çekici üslûbu ve yüksek edebî sanatıyla kendini okutturuyor.

İşte bunun içindir ki; komünist ve masonlar, kendi zehirli fikirlerinin yayılmasına Risale-i Nur'un kuvvetli bir mâni teşkil ettiğini biliyorlar. Kur'ân'ın hakikî bir tefsiri olmakla kuvvetli bir iman kaynağı olan Risale-i Nur'u ortadan kaldırmak veya okutmamak için çeşitli desiseler ve iftiralara başvuruyorlar. Şimdiye kadar isnat ettikleri yalanlardan hiçbir emare bulunmadığı hâlde, taarruzlarına devam ediyorlar. Bunlardan anlaşılıyor ki, bizi korkutmak ve Risale-i Nur'dan uzaklaştırmak ve diğer taraftan kendi zehirli neşriyatlarını önümüze sürmek; bu suretle

aklen: akıl ile, akıl yolu ile, akıl gereğince.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
bilhassa: özellikle.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.
desise: hile, oyun, aldatmaca.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütebedeyin.
edebî: edebiyatla ilgili, edebi-

yata ait.
emare: alâmet, belirti, nişan.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, fedâ eden.
felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.
fikren: fikir ile, düşünerek, zihnen.
gayet: son derece.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat: gerçek.
hakikî: gerçek.

harika: olağanüstü.
hüccet: delil.
ideoloji: toplumun düşüncesi ve hareketlerine belirli bir istikamet vererek siyasî ve sosyal bir doktrin meydana getirmek isteyen fikir sistemi.
idrak: akıl erdirmek, anlama, kavrama kabiliyeti.
iftira: aslı olmadan birine suç yüklemek, olmaya bir suç başkasına yüklemek.
iman: inanç, itikat.
inkâr: Allah'ın varlığına, birli-

ğine inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

isnâd: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzenin mensubu olan kimse.

komünizm: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen.

Kur'ân-ı Kerim: Kur'ân; Hz. Muhammed'e vahiy ile indirilen en son ilâhî kitap.

maddiyyun: maddenin ezeli ve ebedi olduğuna, sonradan yaratılmamış olduğuna inananlar, maddeye bağlı kalanlar, maddeciler, materyalistler.

mâni: engel.

mantiken: mantığa göre, mantıkça.

mason: dünyevi maksatlarla kurulmuş, sıkı bir dayanışmayı esas alan komitacı teşkilâtın mensubu.

materyalist: materyalizmi benimseyen, her şeyi maddede arayan, maddecî.

menfi: olumsuz, müspet olmayan.

nazariye: teori.

neşriyat: yayınlar.

orijinal: özgün, yalnız kendine has bir vasıf, nitelik taşıyan.

sefahet: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.

taarruz: saldırmak, sataşma, ilişme.

tahsil: ilim öğrenme, bilgi edinme, öğrenim.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışıklandırma.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

üslûp: ifade yolu, kendine has ifade veya yazı tarzı.

vatanperver: yurtsever, vatanına düşkün, vatanını seven kimse.

millîyet ve gençliğimizde imanın yok olmasını ve ahlâk sukutunu temin ederek, hükûmetin kendi kendine çökmesine muvaffak olmak istiyorlar. Ve vatan ve milletimizi yabancı bir devlete devretmek emelini taşıyorlar. Mahkeme heyetinin huzurunda, bilâperva, onlara söylüyorum: Onlar iyi bilsinler ve titresinler ki, gürültüye pabuç bırakmıyoruz. Zira Risale-i Nur eserlerinde hak ve hakikati görmüş, öğrenmiş ve inanmışız. Türk gençliği uyumuyor. Bu kahraman İslâm Türk milleti başka bir devletin boyunduruğu altına giremez. Fedakâr Müslüman gençliği, sahip olduğu tahkikî iman kuvvetiyle vatanını sattırmaz. Dindar, cengâver Türk milleti ve imanlı, cesur Türk gençliği korkmaz. Onun içindir ki, bizi insanlık seviye ve seciyesinde en yüksek mertebelere çıkaran ve her sahadaki terakkiyatınızı sağlayan ve biz gençlere din, vatan ve millet aşkını aşılayarak uğrunda bütün mevcudiyetimizi feda ettirecek hakikî bir dinperver olarak bizleri yetiştiren Risale-i Nur eserlerini okuyoruz ve okuyacağız. Evvelce de arz ettiğim vecihle, Risale-i Nur'dan pek az okuduğum hâlde, pek fazla istifade ettim. Vatan ve millet ve bütün insanlıkça gayet azîm faydaları temin edecek olan bu çok nafi eser külliyyatını eğer servetim olsa idi, neşretmek için hepsini sarf ederdim. Zira dinimin, vatan ve milletin ebedî saadet ve selâmeti uğrunda bütün mevcudiyetimi feda etmeye hazırım.

arz: sunma, bildirme.

ayat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın ayetleri.

azîm: büyük.

bilâperva: korkusuzca, çekinmeden.

cengâver: cenkçi, yiğit, savaşan, muharip, iyi savaşçı.

cesur: cesaretli, yürekli, yiğit.

devr: nakil, aktarma.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedeyyin.

dinperver: sağlam dindar, dine hizmet eden, dine yardım eden.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

emel: şiddet arzu, ümit.

evvelce: daha önce.

faide: fayda.

feda: uğruna verme, kurban olma.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.

gayet: son derece.

hâk: doğru, gerçek, hakikat.

hakikat: gerçek.

hakikî: gerçek.

heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.

iman: inanç, itikat.

istifade: faydalanma, yararlanma.

mertebe: derece, basamak.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

muvaaffak: başaran, başarmış, başarılı.

nafi: faydalı, kârlı.

neşr: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.

saadet: mutluluk.

safdilâne: saf kalplilikle.

sarf: harcama.

seciye: yaratılış, huy, tabiat,

karakter, cıbilliyet.

selâmet: salımlık, eminlik; sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.

seviye: yükseklik derecesi.

suret: biçim, şekil, tarz.

sükût: düşme, düşüş; suskunluk.

tahkikî: araştırma ve inceleme ile ilgili, inandığı şeylerin aslını, esasını bilerek inanma.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

temin: sağlama.

terakkiyat: ilerlemeler, gelişmeler.

vecih: cihet, yön.

Zira: çünkü, ondan ki, sundan, şu sebepten ki, onun için.

asırdaki insanları irşat edeceğini gaybî bir surette bildiriyorlar. Bununla beraber, Risale-i Nur'dan okuduğum kitaplar, bu eser külliyyatının hak ve hakikati öğreten ve beşeriyeti ıslah eden eserler olduğu kanaatini vermiştir.

Ruhumda büyük bir boşluk hissederek, okuyacak kitap ararken, Risale-i Nur'u okuduğum zaman elimde olmayarak ondan ayrılmadım. Kalbimdeki o büyük ihtiyacı, Risale-i Nur eserlerinin karşıladığını hissettim. İlmî ve imanî şüphelerden kurtaran akli ve imanî ispatları onda buldum. Böylelikle vesveselerin verdiği sıkıntılardan kurtuldum. Bu hakikatlerden anladım ki, Risale-i Nur, bu asrın insanları olan bizler için yazdırılmıştır.

Ahlâk, edep ve terbiye gibi en yüksek meziyetlere sahip olabilmek için, kuvvetli bir imana sahip olmak lâzımdır. İman hakikatleri, Risale-i Nur'da gayet kuvvetli deliller ve açık misaller ile anlatıldığı için, okudukça imanım kuvvetlenmiştir. Bu sayede dalâlete düşmekten, en yüksek medeniyet esaslarını cami hak ve hakikat olan dinimden dönüp kızıl ejderin hapı olmak felâketinden kurtuldum. Bunun içindir ki, okuyucularını birçok maddî ve manevî felâketlerden kurtaran ve bir üniversite mezunundan ziyade bir ilme sahip eden, İslâmiyet, vatan ve millet sevgisini aşıl原因, Allah'a itaati, çalışkanlık ve merhameti öğreten Risale-i Nur'dan, kıymetini anlayan hiçbir fert, ne pahasına olursa olsun ayrılmaz. Bu rıyasız, has hürmet ve tazim, hiçbir kimsenin kalbinden çıkartılamaz.

akli: tutarlı, mantıklı düşünce, fikir.
asr: yüzyıl.
beşeriyet: beşerlik, insanlık.
camî: cem eden, toplayan, içine alan.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.
edep: terbiye, güzel ahlâk.
felâket: musibet, büyük

dert, belâ.
gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.
gayet: son derece.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat: gerçek.
hürmet: riayet, ihtiram, saygı.
ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.
iman: inanç, itikat.
imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.
irşat: doğru yolu gösterme, gafletten uyandırma.
ispat: doğruyu delillerle gös-

terme.
itaat: söz dinleme, boyun eğme, emre uygun hareket etme.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kıymet: değer.
maddî: madde ile alâkalı, cismanî.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.
meziyet: bir şeyi başkaların-

dan ayıran vasıf, üstünlük ve değerlilik vasfı.
misal: örnek.
paha: fiyat, değer.
riya: iki yüzlülük, yalandan gösteriş, samimiyetsizlik.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
suret: biçim, şekil, tarz.
tazim: hürmet, ululama, saygı gösterme.
terbiye: eğitim; iyi ahlâk, saygı ve edep öğrenme.
vesvese: şüphe, kuruntu, kalbe gelen asılsız kötü ve sinsî düşünceler.
ziyade: çok, fazla.
ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

Risale-i Nur, iddia makamınca “muzır eserler” diye tavsif ediliyor. Bu vicdansızlığı ve yalanı şiddetle protesto ediyorum. Ve benim de teşvikatta bulunduğum iddia ediliyor. Evet, bu doğrudur. Fakat, diğer iftirayı işiten bütün münevverlerin kalpleri sızlamış ve hatta ağlamış, dişleri gıcırdamıştır. Yirminci asır pozitif fikirlerin hükümrân olduğu bir zamandır; delilsiz, ispatsız şeylere inanılmıyor ve inanmıyoruz. Muzır eserler olduğunun ispatını isteriz.

İftiraları yapan gizli düşmanların maksatlarından birisi de, Risale-i Nur okuyucularının Kur’ân’a hizmet uğrunda Müslümanlık bağları ile birbirlerine görülmemiş bir şekilde sarılmış olarak tezahür eden ve bunlardan başka bir maksada matuf olmayan, sadece hürmet, şefkat ve sevgisinin ifadesi olan tesanüdünü kırmak ise, aldaniyorlar. Beyhude, hiç uğraşmasınlar. Risale-i Nur’u okuyanların en gerisi, en âmîsi olan ben, onlara şöyle cevap veriyorum:

“Birimiz şarkta, birimiz garpta, birimiz cenupta, birimiz şimalde, birimiz ahirette, birimiz dünyada olsak, biz yine birbirimizle beraberiz. Kâinatın kuvveti toplansa, bizi yüksek Üstat Said Nursî’den ve Risale-i Nur’dan ve bizi bizden ayıramazlar.”

Zira, biz Kur’ân’a hizmet ediyoruz ve edeceğiz. Ahiret hakikatine inandığımız için, manevî olan bu sevgi ve tesanüdümüzü elbette hiçbir kuvvet sökemecektir.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
âmî: bilgisiz, cahil.
asr: yüzyıl.
beyhude: boşuna, faydasız.
cenup: güneyde yer alan bölgeler.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.
garp: batıda bulunan yerler.
hakikat: gerçek.
hükümrân: hâkim, hükümdar.
hüküm ve saltanat süren. hükümferma.
hürmet: riayet, ihtiram, saygı.
iddia: bir fikri ısrarla savunma,

daya etme.
iftira: aslı olmadan birine suç yüklemek, olmayan bir suçu başkasına yükleme.
ispat: delil, bürhan, kanıt.
Kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kuvvet: güç, kudret.
maksat: gaye.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
matuf: ait olan, yöneltilmiş.
muzır: zararlı, zarar veren.

münevver: bilgili, kültürlü kimse, aydın.
pozitif: denemeye, ispata dayanan, müsbet.
şark: Doğu bölgeleri.
şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.
şimal: kuzeyde yer alan bölgeler.
tavsif: vasıflandırma, mahiyetini ortaya koyma, niteleme.
tesanüt: dayanışma, birbirine

dayanma, birbirinden destek alma, omuzdaşlık.
teşvikât: teşvikler.
tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülüktan elem alan manevî bir his.
zira: çünkü, ondan ki, sonunda, şu sebepten ki, onun için.

Çünkü, bütün Müslümanlar saadet-i ebediye makarrında toplanacaklardır.

Vatan ve milletimizin selâmeti namına mühim bir hakikati müsaadenizle arz ediyorum: Komünistlerin gizli plânlarından birisi de, halkı hükûmet aleyhine teşviktir.

Bediüzzaman Said Nursî'yi hapse sokturmak ve eserlerini zararlı gibi göstermek için hükûmet erkânına uydurma ihbarlar yapılmakla beraber, hiçbir ferdin inanmadığı menfi propagandalar yapılıyor.

Bediüzzaman Said Nursî'nin bu asırda nadir bir İslâm dâhîsi ve her bir cihette eşsiz bir şahsiyet olduğuna, bu millet senelerden beri o kadar inanmış ki, hakikî olan bu kanaati hiçbir propaganda çürütemiyor ve çürütemez.

Büyük bir üstadın eserlerinden müstefit olmayı lütuf buyuran Cenab-ı Hakka hamd ve senalar ederim. İman, İslâmiyet dersi alarak büyük faydalara nailiyetime sebep olan bir üstada, bütün ruh u canımla medyunum. Senelerden beri sıkıntılar içerisinde eser yazarak gençliğimizi komünizm yemi olmakla ebedî haps-i münferitliğe mahkûm edilmekten kurtaran bir müstakim üstat için senelerce dünya hapsinde kalmaya hazırım.

Yirmi seneden beri milyonlarla insana din, iman, İslâmiyet, fazilet dersi veren ve onları dinsizlikten muhafaza eden Kur'ân tefsiri Risale-i Nur uğrunda idam edileceksem, sehpaye "Allah Allah, yâ Resulallah" sedaları ile koşarak gideceğim. Komünizme kapılıp dininden çıkan,

aleyh: karşı, karşıt.
arz: sunma, bildirme.
asr: yüzyıl.
cihet: yön.
dâhi: son derece zeki, anlayışlı, deha sahibi.
erkân: reisler, ileri gelenler.
hakikat: gerçek.
hakikî: gerçek.
hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.
ihbar: ele vermek, yakalamak, suç üstü yaptırmak

maksadıyla gizlice bildirme.
iman: inanç, itikat.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen in mensubu olan kimse.
komünizm: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen.
lütuf: güzellik, hoşluk, iyilik, ihsan.

makar: oturulan, karar kılınan yer, karargâh, mesken.
medyun: borçlu, vereceği bulunan.
menfi: olumsuz, müspet olmayan.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
müsaade: izin.
müstefit: istifade eden, faydalanan, kazanan.
nadir: seyrek, az, ender bulunan.
lütuf: güzellik, hoşluk, iyilik, ihsan.
nailiyet: nail olma hâli; mura-

da erme, maksada ulaşma, ele geçirme.

nam: ad.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin v.b. ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacını güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.

propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin v.b. ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacını güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.

ruh u cân: ruh ve can; ruh ve canla.

saadet-i ebediye: zevalsiz, sonu olmayan mutluluk, sonsuz mutluluk.

selâmet: salımlık, eminlik, kurtuluş, korku ve endişeden uzak olma.

senâ: methetme, övme.

shahiyyet: kişilik.

ebedî felâketlere yuvarlanan ve vatan haini olarak kurşuna dizdirecek cürümlerden gençlerimizi koruyan Risale-i Nur uğrunda kurşunla öldürüleceksem, o kurşunlara çekinmeden göğsümü gereceğim. Üstadım Bediüzzaman için hançerlerle parçalanırsam etrafa sıçrayacak kanlarının “Risale-i Nur, Risale-i Nur” yazmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

Muhterem heyet-i hâkime,

Risale-i Nur tahsili, hakikaten harika ve orijinaldir, emsalsizdir. Herhangi bir tahsilde maddî menfaat ve bir mevki gaye edinilerek o tahsile devam edilir. Dersler ekseriyetle maddiyat ve şöhrete erişebilmek için, belki de zoraki okunur. Risale-i Nur’un organize edilmemiş serbest bir üniversiteye benzeyen tahsiline eserleri okumak suretiyle devam edenler ise, Kur’ân ve imana hizmet etmekten başka herhangi bir dünyevî bir maksat taşımıyorlar.

Böyle olduğu hâlde, ilmî, imanî ve ciddî eserler olan Risale-i Nur o kadar büyük şevk ve aşkla ve o kadar sonsuz bir hazla okunuyor ki, sadık okuyucularını defalarca okumak gibi kuvvetli bir arzuya sahip ediyor. Risale-i Nur’u yazıp okuyanlar, mahkeme kapılarında hayatları tehlikeye düştüğü hâlde, bu harika eserleri okuduklarını itiraf ve okuyacaklarını ilân ediyorlar. İdam kararı verileceğini bilseler dahi, bu sebatlarını izhar etmekten çekinmiyorlar.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

aşk: şiddetli sevgi, sevdâ, gönül verme.

ciddî: gerçek olarak, hakikaten.

cürüm: hata, suç.

dünyevî: dünyaya ait.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ekseriyetle: daha ziyadesiyle, çoklukla, çoğunlukla.

emsalsiz: benzersiz.

fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek derece.

felâket: musibet, büyük dert, belâ.

gaye: maksat, hedef.

hain: hıyanet eden, arkadan vuran, iyiliği kötülükle karşılık veren.

hakikaten: hakikat olarak, doğrusu, gerçekten.

hançer: iki tarafı keskin, kıvrık ve sivri uçlu büyük bıçak.

haps-i münferit: ehl-i dalâlet için ölüm ve kabir.

harika: olağanüstü.

heyet-i hâkime: hâkimler heyeti, hakimler kurulu.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

iman: inanma, itikat.

imanî: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

itiraf: başkalarının bilmediği gizli bir kusurunu söyleme, kendisi için iyi sayılmayacak bir hâli gizlemeyip söyleme.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

komünizm: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

maddiyat: para, mal, zevk vb. ile ilgili şeyler.

mahkûm: hüküm giymiş, hükmü; mecbur, çaresiz.

maksat: gaye.

menfaat: fayda.

mevki: yer, makam.

muhafaza: koruma.

Muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.

müstakim: doğru.

niyaz: yalvarma, yakarma.

nur: hayat.

orijinal: özgün, yalnız kendine has bir vasıf, nitelik taşıyan.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

sada: ses.

sadık: sözünde, işinde doğru olan, dostluğu ve bağlılığı içten olan.

sebat: sözündurma, kararlı olma, azimlilik.

sehpa: idama mahkûm olan-

ların idam edildiği üç ayaklı düzen, darağacı.

suret: biçim, şekil, tarz.

şevk: şiddetli arzu, aşın istek ve heves.

şöhret: herkesçe bilinme, tanınma durumu, ün.

tahsil: ilim öğrenme, bilgi edinme, öğrenim.

tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, açıklaması.

yâ Rasulallah: ‘Ey Allah’ın resulü’ Hz. Peygamber’e nida.

İşte Risale-i Nur'un birçok harikalarından şu hususiye-
ti, sizlere şu kanaati veriyor: "İtiraf edenler acaba canla-
rını yolda mı buldular? Demek, Risale-i Nur'da ve Bedi-
üzzaman'da öyle yüksek bir hakikat var ki ve bunlarda
zararlı bir şey yokmuş ki, inkâr etmediler."

Tahsildeki talebeler otorite ve disiplinle idare edilerek
okutturulur. Bediüzzaman ise hiçbir kimseyi Risale-i
Nur'a mecbur etmemiş. Fakat, yüz binlerle okuyucunun
çoğu, onu görmeden, ona sarsılmaz ve kopmaz bir bağ-
la talebe olarak Risale-i Nur'dan derslerini alıyorlar. İşte,
böyle harikulâde bir tedris, yakın ve uzak tarihin hiçbir
medresesinde görülmemiştir, hiçbir üniversitede rastlan-
mamıştır.

Sayın savcı, "Bediüzzaman'a olan hürmetin şekli di-
ğer müfessirlerde görülemiyor" dedi.

Doğrudur. Hürmet ve tazim büyüklük ve kemalâtın de-
recesine, minnet ve şükran da elde edilen istifadenin
miktarına göre olduğuna nazaran, Bediüzzaman'ın eser-
lerinden azîm faydalar elde ediliyor ki, ona olan tazim ve
minnettarlıklar da görülmemiş bir şekilde oluyor.

Yirminci asrın en büyük bir İslâm mütefikkiri ve müel-
lifi olan Bediüzzaman'ı, komünist ve masonlar bizlere,
bilhassa gençliğimize tanıtmamaya çalışmışlardır. Fakat,
uyanık Türk-İslâm milleti ve gençliği, o din kahramanı
Üstadı tanımış, istifade etmiş ve ettirmiştir.

İşte bunun içindir ki, Bediüzzaman'a karşı olan fevka-
lâde bağlılık ve itimat sarsılmayacaktır.

asır: yüzyıl.
azîm: büyük.
bilhassa: özellikle.
faide: fayda.
fevkalâde: olağanüstü.
hakikat: gerçek.
harika: olağanüstü.
harikulâde: görülmedik de-
recede, olağanüstü, mükem-
mel.
hususiyet: hususîlik, ayrıntı
özellik.
hürmet: riayet, ihtiram, saygı.
inkâr: reddetme, inanmama,

kabul ve tasdik etmeme.
istifade: faydalanma, yarar-
lanma.
itimat: dayanma, güvenme.
İtiraf: başkalarının bilmediği
gizli bir kusurunu söyleme,
kendisi için iyi sayılmayacak
bir hâli gizlemeyip söyleme.
kanaat: görüş, fikir.
kemalât: faziletler, kemaller,
olgunluklar, mükemmellikler.
komünist: bütün malların or-
taklaşa kullanıldığı ve özel
mülkiyetin olmadığı iddiasın-

da bulunan düzen in mensu-
bu olan kimse.
mason: dünyevi maksatlarla
kurulmuş, sıkı bir dayanışma-
yı esas alan komitacı teşkilâ-
tın mensubu.
mecbur: zorunlu olma, zo-
runda kalma.
medrese: eski dönemde ders
okutulan düzenli öğretim ku-
ruluşu.
minnet: iyiliğe karşı duyulan
şükür hissi.
minnettar: bir iyiliğe karşı te-

sekkür duygusu içinde olan.
müellif: eser telif eden, yazar.
müfessir: Kur'an-ı Kerim'in met-
nini tefsir, şerh ve izah eden İs-
lâm âlimi.
mütefakkir: insanlığın ve müslü-
manların problemlerini ve çarele-
rini çok düşünen âlim kişi.
nazaran: nispeten, nispetle, kıya-
sen, kıyaslayarak.
otorite: idarî veya siyasi güç.
şükran: iyiliğe karşı gösterilen iyi
tavır, gönül borcu, minnettarlık.
tahsil: ilim öğrenme, bilgi edin-
me, öğrenim.
talebe: öğrenci.
tazim: hürmet, ululama, saygı
gösterme.
tedris: okutma, ders verme.

alâka: ilgi, ilişki. bağ.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
berâet: temize çıkma; bir dava-
 nın neticesinde suçsuz olduğu
 anlaşılma.
ehemmiyet: önem, değer, kıy-
 met.
evvel: önce.
fevkalâde: olağanüstü.
feylesof: felsefe ile uğraşan, filo-
 zof.
harikulâde: görülmedik derece-
 de, olağanüstü, mükemmel.
hususiyet: hususilik, ayrıncı özel-
 lik.
istidat: kabiliyet, yetenek.
istifade: faydalanma, yararlan-
 ma.
iştihak: aşırı isteme, çok fazla ar-
 zu etme.
itidal: aşırı olmama, orta hâlde
 olma, ölçülülük.
Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve su-
 resinde sayısız hikmet ve fayda-
 lar bulunan Kur'an.
maharet: mahirlik, ustalık.
mu'cize: benzerini yapmaktan
 insanların aciz kaldığı sey.
musibet: felâket, belâ.
müdrîk: idrak eden, anlayan,
 kavrayan, farkında olan, akli eren.
münevver: bilgili, kültürlü kimse,
 aydın.
müsait: uygun, münasip.
nispet: oran, ölçü.
profesör: üniversitede ders ve-
 ren hoca, doçentten yüksek öğ-

Risale-i Nur'daki ayetler, Kur'an-ı Hakîm'in en büyük mu'cizesi olan hususiyetleri kaybettirilmeden, büyük bir sanat ve maharetle Türkçemize tefsir edildiği için, Risale-i Nur'u kadın, erkek, memur ve esnaf, âlim ve feylesof gibi her türlü halk tabakası okuyup anlayabiliyor. Kendi istidatları nispetinde gördükleri istifadeler karşın-
 da ona bir kat daha sarılıyorlar. Liseliler, üniversiteliler, profesörler, doçentler, feylesoflar okuyorlar. Bu münevver sınıflar, fevkalâde istifade ettikleri gibi, Risale-i Nur'un harikulâdeliğini ve telif sanatındaki üstünlüğünü tasdik edip hayretler içerisinde bütün külliyyatı okumak iş-
 tiyakına sahip oluyorlar.

Bediüzzaman'ı ve Risale-i Nur'u her yeni tanıyan müdrîk ve takdîrkâr kimseler, daha evvel tanımadıklarına binler teessüf edip, kaybettikleri zamanları telâfi edebil-
 mek için, müsait vakitlerini boşa sarf etmeyerek, beş da-
 kikalık bir zamana dahi ehemmiyet verip, geceli gündüz-
 lü Risale-i Nur'a çalışmaya başlıyorlar. Bu rağbet ve şid-
 detli alâka, hiçbir psikolog, sosyolog ve feylesofun ese-
 rinde görülmemiştir. Onlardan ancak tahsilli kimseler ist-
 ifade edebilmişlerdir. Bir ortaokul çocuğu veya okuma-
 sını bilen bir kadın, büyük bir feylesofun eserini okuduğu
 zaman istifade edememiştir. Fakat, Risale-i Nur'dan her-
 kes derecesine göre istifade etmektedir. Bunun için, siz-
 lerin Bediüzzaman ve Risale-i Nur şakirtlerine vereceği-
 niz beraat kararını bütün bir millet bekliyor. Eğer Said
 Nursî, talebelerine musibet zamanında sabır ve tahammül
 ve itidal telkin etmemiş olsa idi, gönüllü alay kumandanı

retim üyesi.

psikolog: ruh ilmi ile uğraşan
 kimse, ruhbilimci.

rağbet: aşırı istekli olma hâli.

sabır: başa gelen üzücü olay-
 lara, belâ ve âfetlere veya bir
 haksızlığa katlanma, taham-
 mül göstererek Allah'a tevekk-
 ül edip sıkıntılara göğüs ger-
 me.

sarf: harcama.

sosyolog: sosyoloji bilgini,
 toplum bilimi uzmanı, toplum
 bilimci, içtimaiyatçı.

şakirt: talebe, öğrenci.

tabaka: topluluk, sınıf, zümre.

tahammül: zora dayanma,
 kötü ve güç durumlara karşı
 koyabilme, katlanma.

tahsil: ilim öğrenme, bilgi
 edinme, öğrenim.

takdîrkâr: beğenip alkışla-
 yan, takdir eden.

talebe: öğrenci.

tasdik: bir şeyin veya kimse-
 nin doğruluğuna kesin olarak
 hükmetme.

teessüf: üzülme, eseflenme,
 bir şeyin tesirini hissetme, acı
 duyma.

tefsir: Kur'an'ın mana baki-
 mından izahı, açıklaması.

telâfi: kötü bir etkiyi veya so-
 nucu başka bir etki ile yok et-
 me, karşılama.

telif: kitap yazma, eser orta-
 ya koyma.

telkin: fikir aşılama, zihinde
 yer ettirme.

olarak harbe iştirak ettiği zaman topladığı talebeleri gibi, hürmetkâr olan binler Risale-i Nur şakirtleri, Afyon tepelerine kuracakları çadırlar içerisinde, Afyon Ağır Ceza Mahkemesinin beraat kararını bekleyeceklerdi.

Said Nursî ve Risale-i Nur şakirtlerinin çalışmalarını, kanun çerçevesine alınıp gizli cemiyet olduğu ispat edilemiyor. Neden ispat edilemiyor? Acaba vukufu bir adliyecî olmakla baş müddeiumumîliğe kadar yükselen bir şahıs, bu ispatı kanunla yapmaktan âciz midir? Hayır, kat'iyen âciz değildir. Ortada gizli bir cemiyet diyecek bir teşkilât yoktur. Ve onun için cemiyetçilik ispat edilemiyor.

Savcının evvelen, “Nur Talebeleri bir cemiyet değildir” diye kanun dairesindeki tam görüş ve isabetle verdiği hükmü, biraz sonra her nedense “cemiyettir” diye iddia etmesi bir tenakuzdur; elbette hükümsüzdür. Heyet-i hâkimenin gayet açık olan bu hakikati idrak ederek “Gizli cemiyet yoktur” diye karar vereceğinden emin bulunmaktayız.

Sayın hâkimler!

Teessür ve ıztırıp karşısında kalpten bir parça kopsa idi, bir genç dinsiz olmuş haberi karşısında o kalbin atom zerrâtı adedince paramparça olması lâzım gelir.

İşte sizin vereceğiniz beraat kararı, İslâm gençliğinin, İslâm dünyasının bu dehşetli afetten tesirli bir şekilde

âciz: zayıf, güçsüz.

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.

alay: üç tabur piyade veya beş bölük süvari askerinden oluşan askeri kuvvet.

berâet: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

cemiyet: topluluk, birlik.

cemiyetçilik: cemiyet tarafı, partililik, grupçuluk.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

emin: şüpheye düşmeyen,

kesin olarak bilen.

evvelen: evvelâ, birinci, ilk olarak.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek.

harp: savaş, cenk, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silahlı kavga.

heyet-i hâkime: hâkimler heyeti, hakimler kurulu.

hüküm: bir davanın veya bir meselenin tetkik edilmesinden sonra varılan karar.

hürmetkâr: hürmet eden,

saygılı.

ıztırıp: üzüntü veren bir durumun meydana getirdiği kuvvetli acı, aşırı elem, azap, sıkıntı.

iddia: davaya kalkışma, dava etme.

idrak: akıl erdirmeye, anlama, kavrama kabiliyeti.

ispat: doğruluğu delillerle gösterme.

iştirak: katılma.

kanun: yasa.

kat'iyen: katî olarak, kesin

olarak, kesinlikle.

kumandan: komutan.

müddeiumumî: savcı.

şakirt: talebe, öğrenci.

talebe: öğrenci.

teessür: kederlenme, üzülmeye, acı duyma.

tenâkuz: çelişme, iki sözün birbirine uymaması, insanın bir sözünün öteki sözünü çürütmesi, zıddiyet, çelişki.

teşkilât: bir işin görülmesi ve yürütülmesi için meydana getirilen yapı, kuruluş, örgüt.

vukuf: anlama, bilme, haberli olma.

zerrat: zerrelere, atomlara.

kurtulmasına sebep olacaktır. Ve beni Bediüzzaman ve onun eserlerine kopmaz bir bağla bağlayan saikten biri de budur.

Risale-i Nur'un serbestiyetine vereceğiniz beraat kararı, bütün Türk gençliğini ve bütün Müslümanları dinsizlik fecaatinden kurtaracaktır. Zira yüksek hakikatler hazinesi olan Risale-i Nur, hiç şeksiz ve şüphesiz, elbette bir gün olup bütün dünya âleminde tanınacaktır. Bu itibarla, sizler insanlığın takdirine mazhar olacaksınız. Sizin vereceğiniz beraat kararı, hâl ve istikbalde nesilleri minnettar ve müteşekkîr edecek; ve Risale-i Nur okunup azîm faydalara nail olundukça, takdirle yâd edileceksiniz.

Sakin zannetmeyiniz ki, samimî olarak söylediğim bu sözlerimle riyakârlık yapıyor. Asla ve kat'iyen! Çünkü, Bediüzzaman'ın mahkemesinde hiçbir kimseden korkmuyorum, çekinmiyorum.

Yalnız, pek kısa olarak müsaadenizle şu kadarcık arz ediyorum ki: Savcı, bu mübarek vatanda masonluk, komünistliği fevkalâde faikiyetle önlemek çaresi olan ve önlemekte olan Risale-i Nur'a ve müellifine ve okuyucularına öyle şenî ithamlarda bulunmakta devam eder ve o tamamen hatalı ithamlarından vazgeçmezse, hissiyata kapılarak aleyhtarlık ederse, komünistlik ve farmasonluğu desteklemiş olur ve ithamlara hakikî hedef olan muzır dinsizlerin türemesine yardım etmiş olur.

afet: belâ, musibet, büyük felâket.
aleyhtar: karşı olan, aynı fikirde olmayan.
arz: sunma, bildirme.
azîm: büyük.
berâet: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
faide: fayda.
farmason: mason.
fecaat: acıklılık, yürekler acısı, çok acıklı hâl.
fevkalâde: olağanüstü.
hakikat: gerçek.
hakikî: gerçek.
hâl: şimdiki zaman.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
hissiyat: hisler, duygular.
istikbal: gelecek zaman.
itham: kabahatli görme, töhmetlendirme, suçlu görme, suçlama, suç isnat etme.
itibar: değer.
kat'iyen: katî olarak, kesin olarak, kesinlikle.
komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiye-

tin olmadığı iddiasında bulunan düzen in mensubu olan kimse.
mason: dünyevi maksatlarla kurulmuş, sıkı bir dayanışmayı esas alan komitacı teşkilâtın mensubu.
mazhar: nail olma, şereflenme.
minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.
muvaaffakiyet: Allah'ın yardımıyla başarılı olma, muvaaffak olma, başarma.

muzır: zararlı, zarar veren.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müellif: eser telif eden, yazar.
müsaade: izin.
müteşekkîr: teşekkür eden, iyilik bilen, iyiliğe karşı teşekkür eden.
nail: muradına ermiş, emelini gerçekleştirmiş, amacına ulaşmış.
nesil: soy, zürriyet.
riyakâr: riya eden, iki yüzlü,

sahtekâr.
sâik: sebep olan, sebep.
samimi: içten, candan, gönülden.
serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.
sek: şüphe, zan, tereddüt.
şenî: fena, kötü, çirkin, ayıp.
takdir: kıymet verme, beğenme.
yâd: anma.
zira: çünkü, ondan ki, şundan, şu sebepten ki, onun için.

Temyiz Mahkemesi Lâyihasından Bir Parçadır

Dinsiz komitelerin neşriyatlarının vesvese ve şüpheleri neticesinde yıkılan imanları Risale-i Nur eserleri ispatçılıkla imar ediyor.

İşte gençliğimizin Risale-i Nur'a elektriklenmiş gibi sarılmalarının en ince sır ve hikmetlerinden bir tanesi de budur. Senelerden beri feragat-i nefisle ve eşsiz bir fedakârlıkla ihtiyar, hasta ve fevkalâde ihtimama muhtaç bir çağda gizli düşmanları olan komünist ve masonların ve bunlara aldananların çeşitli işkencelerine karşı, tahammülün fevkinde sabrı ile Bediüzzaman Said Nursî, din aleyhindeki birçok sinsi plânları hakikatbin nazarıyla, realist görüşüyle fark etmiş dehşetli derrasâne ve perdeli olan bu plânları akim bırakacak imanî eserleri telif etmiştir. Fakat, ne hazin ve acıklı ve binler teessüflere şayeste bir vaziyettir ki, bu İslâmiyet kahramanı ve harikulâde büyük zat, yirmi beş senedir hapislerde, zindanlarda, tecrid-i mutlaklarda imha edilmeye çalışılmaktadır.

Komünistlerin ihanetiyle meydana gelen evhamın icap ve neticesi olan garazkârlıklarla Risale-i Nur müellifi cezalandırılrsa dahi, Risale-i Nur eserleri yine büyük bir iştihak ve gittikçe artan bir alâka ile okunmakta devam edecektir. Birinci ve en kuvvetli delili şudur ki:

Yeni harf ile teksir edilebilen Asa-yı Mûsa eserini okuyan gençler, Kur'ân harfleri ile yazılmış mütebaki eserleri de okuyabilmek için kısa bir zamanda o yazıyı da

akim: neticesiz, sonu yok, başarısız.
alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.
aleyh: karşı, karşıt.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.
dezasâne: aldatıcı bir şekilde, hileyle iş yaparak.
evham: vehimler, zanlar, kuşuklar, esasız şeyler, kuruntular.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, fe-

da eden.
ferâgat-i nefis: kendi hakkından vazgeçme.
fevkalâde: olağanüstü.
fevkinde: üstünde.
garazkâr: haset eden, kin güden, kötü kasıt sahibi.
hakikatbin: hakikati gören, hakikati anlayan, hakikate inanan.
harikulâde: görülmedik, dedede, olağanüstü, mükemmel.
hazîn: keder meydana geti-

ren, acı uyandıran, hüznü veren.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.
icap: gerekme hali, gerekli olma.
ihamet: hainlik, kötülük etme, arkadan vurma.
ihimam: dikkat ve özen gösterme.
iman: inanç, itikat.
imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.
imar: yapma, tamir etme.

imha: bozma, yok etme, mahvetme, ortadan kaldırma, yıkma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
iskence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.
iştihak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.
komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.
komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzenin mensubu olan kimse.
lâyiha: mektup, düşüncelerin kâğıda dökülmesi, yazılması.
mason: dünyevi maksatlarla kurulmuş, sıkı bir dayanışmayı esas alan komitacı teşkilâtın mensubu.
müellif: eser telif eden, yazar.
mütebâki: geri kalan.
nazar: bakış, dikkat.
neşriyat: yayınlar.
realist: realizm taraftarı, gerçekçi.
sabır: başa gelen üzücü olaylara, belâ ve âfetlere veya bir haksızlığa katlanma, tahammül göstererek Allah'a tevekkül edip sıkıntılara göğüs germe.
sinsi: gizli ve kurnaz bir şekilde kötülük yapan.
sır: gizli hakikat.
şayeste: yakışır, yaraşır, uygun, lâyük, münasip.
tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.
tecrîd-i mutlak: hiç kimseye görüşmemek, tam bir yalnızlık.
teessüf: üzülmeye, eseflenmeye, bir şeyin tesirini hissetmeye, acı duyma.
teksir: çoğaltma.
telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.
temyiz: bu incelemeyi yapan mahkeme, yargıtay.
vaziyet: durum.
vesvese: şüphe, kuruntu, kalbe gelen asılsız kötü ve sinsi düşünce.
zat: kişi, şahıs.
zindan: hapisخانه.

öğreniyorlar. Bu şekilde birçok ilimlerin öğrenilmesine engel olan ve dinden imandan çıkarmak için telif edilen eserleri okumaya mecbur eden Kur'an hattını bilmemek gibi büyük bir seddi de yıkmış oluyorlar.

Bir milletin gençliği ne zaman Kur'an ve ondan leman eden ilimlerle teçhiz ve tahkim edilmiş ise, o vakit, o millet terakki ve teâlî etmeye başlamıştır. Gençlik, iman ve İslâmiyet ihtiyacıyla yanan ruhlarını Kur'an tefsiri Risale-i Nur'un füyuzat ve envarıyla doldurmaya başlamıştır. Böylelikle tahkiki bir imana sahip olacak gençliğimiz, dinsizliğe, komünistliğe karşı mücadele edip, vatanlarını İslâm düşmanlarına asla sattırmayacaklardır. Bunun için, eğer komünistler mürekkep ve kâğıdı yok etmek imkânını da bulsalar, benim gibi birçok gençler ve büyükler fedâî olup, hakikat hazinesi olan Risale-i Nur'un neşri için mümkün olsa derimizi kâğıt, kanımızı mürekkep yaptıracağız. Evet, evet, evet; binler defa evet!..

Savcı, iddianamesinde diyor ki: "Said Nursî, eserleriyle üniversite gençlerini zehirlemiştir."

Biz de buna mukabil deriz ki: "Eğer Risale-i Nur bir zehir ise, bizim bu zehirlere tonlarla, binlerce kilo ihtiyacımız vardır. Eğer çoklukla olduğu yeri biliyorsa, bize tayyarelerle sevk etsin."

Biz Risale-i Nur talebeleri, iman ve İslâmiyet hizmeti uğrunda zalimlerin zulmüne maruz kaldığımız vakit, hapishane köşelerinde veya darağaçlarında ölmeyi, istirahat döşegindeki ölüme tercih ederiz. Görünüşü hürriyet,

envar: nurlar, aydınlıklar, ışıklar.
fedâî: canını esirgemeyen, mühim bir maksat uğruna canını vermeye hazır bulunan.
füyuzat: feyizler, manevî bolluk ve bereketler, inayetler.
hakikat: gerçek.
hatt: yazı, el yazısı.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
hürriyet: insanın ne kendisine ne de başkasına zarar vermeden kanun, düzenleme ve değerler çerçevesinde serbestçe hareket edebilmesi.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.
iman: inanç, itikat.
istirahat: dinlenme, rahatlama.
komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen in mensubu olan kimse.
lemeân: parlamak, parıldama.
maruz: bir şeyin etkisi ve tesiri altında bulunma.
mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.
mukabil: karşılık.
mücadele: savaşma, çatışma, kavga.
neşr: kitap yazma, basma, çıkar-

ma; herkese duyurma, yayma.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
sedd: engel, mâni.
sevk: yöneltme, gönderme.
tahkiki iman: imana dair bütün meseleleri inceleyip delil

ve bürhan ile inanma.
tahkim: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, muhkem hale getirme.
talebe: öğrenci.
tayyare: uçak.
teâlî: yükselme, yücelme, çok yüce olma.
techiz: cihazlama, donatma,

hazırlama.
tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.
telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.
terakki: yükselme, ilerleme.
zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.
zulüm: haksızlık.

hakikati istibdad-ı mutlak olan bir esaret içinde yaşamak-tansa, hizmet-i Kur'âniyemizden dolayı zulmen atıldığı-mız hapishanede şehit olmayı büyük bir lütf-i İlâhî biliriz.

Afyon hapsinde mevkuf, Konyalı

Zübeyir Gündüzalp

Not: Bu müdafaa ve temyiz lâyihası Temyiz Mahke-mesine gönderildikten sonra, Temyiz Reisliği Zübeyir'in hapisten tahliyesi için telgrafla emir vermiştir.

esaret: esirlik, tutsaklık, hü-küm altında bulunma.

hakikat: gerçek.

hizmet-i Kur'âniye: Kur'an hizmeti.

istibdat-ı mutlak: hiç bir hak ve hürriyeti tanımayan tam baskı, tam diktatörlük.

lâyiha: mektup, düşüncelerin

kağıda dökülmesi, yazılması.

lütf-i İlâhî: Allah'ın lütfu, ih-san ve iyiliği.

mevkuf: tevkif edilmiş, hap-sedilmiş, tutuklu.

müdafaa: savunma.

reis: başkan.

şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canı-

nı feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.

tahliye: tutukluyu serbest bırakma.

temyiz: bir davanın kararının bir üst mahkeme tarafından tekrar incelenmesi.

zulmen: zulümle, haksızlıkla, zulmederek.

Mustafa Sungur'un Müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

İddia makamı, benim de Nurcular cemiyetine dâhil olup, halkı hükûmet aleyhine teşvik ettiğim iddiasıyla cezalandırılmamı istiyor.

Evvelâ: Nurcular cemiyeti diye bir cemiyet yoktur. Ve ben böyle bir cemiyete mensup değilim. Ben, bin üç yüz elli seneden beri her asırda üç yüz elli milyon mensupları bulunan ve kâinatın medar-ı iftihar olan Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın kurduğu muazzam ve nuranî ve bütün insanlık için ebedî saadet ve selâmeti müjdeleyen kudsî ve İlâhî İslâmiyet cemiyetine mensubum. Elhamdülillâh, onun evamir-i kudsiyesine de bütün kuvvetimle itaat etmeye azm etmişim. Talebeliği hakkımda bir suç sayılan Risale-i Nur ise, bana dinî ve imanî vazifelerimi öğreten ve İslâmiyetin en yüce ve en mukaddes bir din ve beşerin yegâne medar-ı saadeti olduğunu; ve Kur'ân ise, bütün varlıkların Sahibi, her yerde hazır, nazır, zerrelerden yıldızlara, güneşlere kadar bütün mevcudat idare-i ezeliyesinde bulunan Zat-ı Zülcelâl'in bir emr-i İlâhîsi, ezel ve ebet ve bütün hadisat ihata-i nazârında bir eser-i mu'cizânesi ve Kur'ân bütün kitapların fevkinde kırk vecihle mu'cize ve saadet-i ebediyeyi nev-i beşere müjdelemesiyle müştakları ebediyen kendine minnettâr kılan ve Şems-i Sermedî'nin bir mükâleme-i ezeliyesi; ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın Hâlik-ı Kâinat tarafından gönderilmiş, bütün hâl ve ahvaliyle

ahval: haller, durumlar.

aleyh: karşı, karşıt.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selam onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

asr: yüzyıl.

azm: kesin karar; kasıt, niyet.

beşer: insanlık.

cemiyet: topluluk, birlik.

dâhil: girme, içinde olma.

ebed: sonsuzluk, daimîlik.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ebediyen: ebedî olarak, sonsuza kadar.

elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, Allah'a şükür.

emr-i ilâhî: ilâhî iş; Allah'ın emri.

eser-i mu'cizâne: mucizeli eser, benzerini yapmaktan herkesi aciz bırakacak derecede olağanüstü eser.

evamir-i kudsiye: kudsi, yüce, kusursuz emirler.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.

fevkinde: üstünde.

hâdisat: hadiseler, olaylar.

Hâlik-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı, Allah.

hâzır: huzurda olan, göz önünde olan, hazır.

idare-i ezeliye:

iddia: davaya kalkışma, dava etme.

ihata-i nazar: ufkunun genişliği; bakışının her şeyi kuşatması.

İlâhî: Allah'la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.

imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

itaat: söz dinleme, boyun eğme, emre uygun hareket etme.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kudsi: mukaddes, yüce.

kuvvet: güç, kudret.

medar-ı iftihar: iftihar sebebi, övünme sebebi.

medar-ı saadet: mutluluk vesilesi, ferahlık sebebi.

mevcudat: mevcuttar, var olan her şey, mahluklar.

minnettâr: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

muazzam: çok büyük, ulu, yüce.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların aciz kaldığı şey.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.

müdafa: savunma.

müjde: sevindirici haber, müstü.

mükâleme-i ezeliye: ezeli konuşma, ezeli anlaşma, söyleşme.

müstak: arzulu, fazla istekli, iştiağ gösteren.

nazır: nezaret eden, bakan, gözeten.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

Nurcu: Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i Nur'ları okuyup neşreden kimse.

saadet: mutluluk.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

selâmet: salimlik, eminlik, kurtuluş, korku ve endişeden uzak olma.

Şems-i Sermedî: daimî, sürekli olan güneş.

talabe: öğrenci.

vazife: görev.

vecih: cihet, yön.

yegâne: biricik, tek, yalnız.

Zat-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi olan zat, Allah.

zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

bütün insanların en ekmeli, en sadık ve en yücesi ve kemalâtça en yükseği ve getirdiği İslâmiyet nuruyla insanlara en büyük müjdeyi ve en kudsi teselliye bahş eden ve on dört asrı ve beşerin beşten birisini saltanat-ı maneviyesinde idare eden ve bin üç yüz yıldan beri gelen bütün ümmetin kazandığı sevabın bir misli onun defter-i hase-natına geçen ve kâinatın sebab-i vücudu Habibullah olduğunu; hem ahiret, Cennet ve Cehennemini kat'iyen hak ve muhakkak olduğunu harika bürhanlarla ve parlak hüccetlerle ispat eden bir mu'cize-i Kur'ân'dır.

Risale-i Nur ise, kelime ve cümleleriyle, nur-i Kur'ân'dan ve nur-i Muhammediden (a.s.m.) gelen ezeli ve ebedî bir nur olduğuna şahadet ediyor. O da, Kur'ân'a men-subiyeti ve has bir tefsiri cihetiyle ve bu itibarla semavîdir, arşidir.

İşte halkı hükûmet aleyhine teşvik edici zannedilen Risale-i Nur, bütün Sözleri bütün Lem'a ve Şuaları ve bütün Mektubatıyla hakaik-ı İlâhiye ve desatir-i İslâmiyeyi ve esrar-ı Kur'âniyeyi ders veriyor. Acaba böyle muhterem ve çok yüksek ahlâk ve fazileti ve hakaik-ı imaniyeyi kat'î ders veren Risale-i Nur'u okumak ve onun ebedî saadetler bahş eden yazılarını istinsah etmek veya bir mü'minin istifadesi için iman cihetinde ona hizmet etmek bir suç mudur?

Halkı hükûmet aleyhine teşvik midir? Ve böyle mübarek ve muazzam bir eserin müellifi ve kemalât-ı insaniyenin zirve-i bâlâsında en yüksek bir mertebe-i iman ve

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istifade: faydalanma, yararlanma.

istinsah: nüshasını yazma, örneğini çıkarma, kopya etme.

itibar: değer.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kat'iyen: kat'i olarak, kesin olarak, kesinlikle.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kemalât-ı insaniye: insana ait mükemmellik ve olgunluklar.

kudsi: mukaddes, yüce.

mensubiyet: mensup olma, bağlı oluş.

mertebe-i iman: iman derecesi, mertebesi.

misli: kat; eş.

muazzam: çok büyük, ulu, yüce.

mu'cize-i Kur'ân: Kur'ân'ın mu'cizesi.

muhakkak: doğruluğu kesinlik kazanmış, mutlak.

muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müellif: eser telif eden, yazar.

mü'min: iman eden, inanan.

nur: aydınlık, parlak, ışık.

nur-i Kur'ân: Kur'ân-ı Kerim'in nuru, aydınlığı, ışığı.

nur-i Muhammedi: Hz. Muhammed'in nuru, ışığı.

saadet: mutluluk.

sadık: doğru, gerçek; sözünde, vaadinde, işinde doğru olan.

saltanat-ı maneviye: manevî zenginlik, manevî hükümlerlik, kalplerde kurulan sultanlık.

sebab-i vücut: varlık sebebi, bir şeyin var olma nedeni.

semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.

sevap: hayırlı bir işe karşı Allah tarafından verilen mükafat.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

teselli: avunma.

ümme: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

zirve-i bâlâ: yüksek makam, yüce kat.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aleyh: karşı, karşıt.

arşi:

asr: yüzyıl.

bahş: bağış, ihsan, verme.

beşer: insanlık.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cihet: yön.

defter-i hasenat: iyilikler, güzellikler defteri, insanların yaptığı iyiliklerin yazıldığı manevî defter.

desatir-i İslâmiye: İslâmın düsturları, prensip ve ölçüleri, İslâmın esas kaideleri.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ekmel: daha (en, pek) mükemmel, en olgun, kusursuz ve eksiksiz olan.

esrar-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın sırları, Kur'ân'a ait gizlilikler.

ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıcsız.

fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek

derece.

Habibullah: Allah'ın sevgilisi, Hz. Muhammed.

hâk: doğru, gerçek, hakikat.

hakaik-ı İlâhiye: Allah'ın Kur'ân'da açıklamış olduğu hakikatler.

hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanî gerçekler.

harika: olağanüstü.

hüccet: delil.

idare: bir işi yürütmek, çekip çevirmek.

iman: inanç, itikat.

ahlâk ve faziletle mücehhez bir nur abidesini ziyaret ve bu asırda iyilik ve doğrulukla ve sarsılmaz iman ve itikatlarıyla İslâmiyet şerefini ve Kur'ân'ın hakaikını koruyan ve yükselten ve Allah'ın rızasını kazanmaktan başka gayeleri olmayan Risale-i Nur talebeleriyle iman ve Kur'ân yolunda kardeşlik peyda etmek bir cemiyet kurmak mıdır? Acaba hangi temiz, âdil vicdanlar buna ceza verebilir?

Sayın hâkimler!

Hakkaniyeti, en yüksek âlimler tarafından tasdik edilen ve en yüksek bir mertebe-i imanî ve aşk-ı İslâmî kazandıran Risale-i Nur, hiç şüphe yoktur ki, onun bütün Sözleri ve Lem'a ve Şuaları Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'ın birer nuranî tefsiridirler; manevî hastalıkları ve manevî karanlıkları izale eden gayet parlak bir güneşirler.

Risale-i Nur'un müellifliğiyle tavzif edilen Üstadımızın iman ve Kur'ân yolunda geçen ve her türlü zorluk ve sıkıntılara göğüs gererek Kur'ân hakikatlerini neşirle, bu asırdaki, hususan bu mübarek milletin evlâtlarını komünistlik ve her türlü dinsizliğin dehşetli hücumundan kurtarmaya çalışan, temiz ve pürüzsüz hayatının şahadetiyle, o, bu zamanda bu kudsi vazife ile tavzif edilmiş. O, bize —hâşâ— bozgunculuk ve ahlâksızlık dersini vermiyor; belki, o, bize nev-i beşer dünyasının en büyük davası ve en mühim meselesi olan imanı kurtarmak dersini veriyor. Yirmi beş-otuz seneden beri yüz binlerle ehl-i imanın

abide: yadigâr kalacak eser, anıt.
âdil: adaletli olan, doğruluk gösteren.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
asr: yüzyıl.

aşk-ı İslâmî: İslâma ait aşk, İslâm aşkı.

cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.

ceza: suç, kusur, veya yanlış hareket sonunda tatbik edilen müeyyide.

dava: takip edilen fikir, iddia.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

evlât: vevletler, çocuklar.

fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek derece.

gayet: son derece.

hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.

hakikat: gerçek, esas.

hakkaniyet: hak ve adakete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.

hâşâ: asla, katiyen, öyle değil, Allah göstermesin.

hususan: bilhassa, özellikle.

hücum: saldırma.

iman: inanç, itikat.

itikat: inanç, iman.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen in mensubu olan kimse.

kudsi: mukaddes, yüce.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan aciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.

manevî: manaya ait, maddî ol-

mayan.

mertebe-i imani: iman mertebesi, derecesi.

meşale: önemli konu.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

mücehhez: techiz edilmiş, cihazlandırılmış, donatılmış.

müellif: eser telif eden, yazar.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

neşr: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma,

yayma.

nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.

nur: aydınlık, parlaklık, ışık.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

peydâ: meydana gelme, açığa çıkma.

rıza: razılık, razı olma, hoşnutluk, memnurluk.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

talebe: öğrenci.

tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tavzif: vazifelendirme, görevlendirme.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

vazife: görev.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

Risale-i Nur’la imanlarının kurtulmasına çalışması, bil-hassa benim gibi İslâmiyetten haberi olmayan bîçarelere en büyük saadet ve hayatın gayesi olan imanı ders vermesiyle, elbette ve elbette, o bize bir lûtf-i İlâhîdir.

Onun kudsî hizmet-i imaniye ve vazife-i diniyesini in-kârla, bütün bütün hak ve hakikatin aksine, onu hayat-ı içtimaiyeye zararlı görenlere deriz:

Eğer iman ile Allah’a bağlanmak ve dinin evamirine itaat ederek ahlâksızlık ve imansızlık gibi korkunç afetlerden insanları kurtarmak ve İslâmiyetin daimî saadetiyle onu mes’ut etmek bir cürüm ise, o vakit, “Hayat-ı içti-maiye için zararlıdır” denilebilir. Yoksa, en büyük bir ifti-radır ve kat’iyen affedilmez bir cürümdür!

Risale-i Nur’un hedefi dünya değil, daimî ahiret saade-ti ve bütün hayat-ı dünyeviyedeki hüsün ve cemal onun cilve-i cemalinin bir nevi gölgesi ve bütün Cennet bütün letaifiyle bir lem’a-i muhabbeti olan bir Daim-i Bâkî’nin bir Rahîm-i Zülcemal’in rızasıdır. Böyle İlâhî ve kudsî ve çok yüce bir gaye varken, süflî ve günahlı ve neticesiz, halkı hükûmet aleyhine teşvik gibi fânîliklerden Risale-i Nur’u binler defa tenzih eyleriz. Ve bizim imanî çalışma-larımızı ve dinî bilgiler öğrenmemizi istemeyen bu şekil iftiralarla bizi ezmeye çalışanların şerlerinden Allah’a sı-ğınıyoruz.

afet: belâ, musibet, büyük fe-lâket.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
aks: ters, zıt.
aleyh: karşı, karşı.
bîçare: çaresiz, zavallı.
bilhassa: özellikle.
cilve-i cemal: güzellik görün-tüsü.
cürüm: hata, suç, kanun hila-fına hareket.
Daim-i Bâkî: bâkiliği sonsuz

şekilde devam edecek olan Allah.
daimî: sürekli, devamlı.
evamir: emirler, buyruklar, buyrultular, işler.
fânî: ölümlü, geçici.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat: gerçek.
hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.
hayat-ı içtimaiye: sosyal ha-yat, toplum hayatı.
hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur’ân haki-

katlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hiz-met etme.
hüsün ve cemal: yüz güzelli-ği ve kişinin kendi güzelliği.
iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suçu başkasına yükleme.
İlâhî: Allah’la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.
iman: inanç, itikat.
imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.
inkâr: reddetme, inanmama,

kabul ve tasdik etmeme.

itaat: söz dinleme, boyun eğme, emre uygun hareket etme.

kat’iyen: katî olarak, kesin ola-rak, kesinlikle.

kudsî: mukaddes, yüce.

lem’a-i muhabbet: muhabbet panlıtısı, sevgi panlıtısı.

letaif: güzellikler, incelikler.

lûtf-i İlâhî: Allah’ın lûtfu, ihsan ve iyiliği.

mesut: saadetli, bahtlı, mutlu.

nevi: çeşit, tür.

Rahîm-i Zülcemâl: isim ve sıfat-ları çok güzel olan ve yaratıkları-na karşı sonsuz şefkat sahibi olan Cenab-ı Hak.

rıza: razılık, razı olma, hoşnutluk, memnunnluk.

saadet: mutluluk.

süflî: aşağılık, bayağı, âdi.

şer: kötülük.

tenzih: Allah’ı şanına lâyık olma-yan şeylerden, her türlü eksik ve noksandan uzak ve yüce tutma, münezzeh sayma.

vazife-i diniye: dinî vazife, dinle ilgili görev.

Sayın hâkimler!

Otuz üç âyât-ı kerîmenin işaretini ve İmam-ı Ali (r.a.) ve Gavs-ı Azam'ın (r.a.) ve yüzlerle ehl-i tahkikin takdîr-kârâne beyanatıyla bir nur-i Kur'ân olduğu ve ona yapışanların, inşaallah, imanlarını kurtaracakları kat'î tahakkuk eden Risale-i Nur, kat'iyen söndürülemez, kaybedilemez. Buna misal: Yirmi beş seneden beri onu imha etmek gayesiyle yapılan hücumlar, bilakis onun fevkalâde yayılmasına ve parlamasına vesile oldu. Çünkü, onun sahibi, ezelden ebede kadar her şey kudret-i ezelisinden ve emrinde olan bir Sultan-ı Zülcelâl'dir. Çünkü, onun hakaikleri Kur'ân'ın hakikatleridir ve Cenab-ı Hakkın hıfz ve inayetiyle daima parlayacaktır inşaallah.

Sayın hâkimler!

İman ve İslâmiyeti en yüksek bir sevgi ve iştiaqla öğrenen ve rıza-i İlâhîden başka bir hedef ve maksat tanımayan ve bu sırada Kur'ân'ın bir mu'cize-i kübrası ve tefsir-i nuranîsi olduğu kat'î tahakkuk eden Risale-i Nur'u okumak ve yazmak ve onun hakaik-ı imaniyeyi ders veren risalelerini mü'min kardeşlerine vermek bir suç ise ve dinin evamir-i kudsiyesinden olan rabîta-i diniye ve uhuvvet-i İslâmiye ve Allah sevgisi uğrunda iman ve Kur'ân yolunda birleşmek gibi mukaddes ve İlâhî ve uhrevî kardeşlik bir cemiyet ise, böyle mübarek bir cemiyete mensup olmak, benim için büyük bir saadettir ve her türlü taltif ve nişanların üstünde bir bahtiyarlıktır. Böyle

asır: yüzyıl.

âyât-ı kerîme: saygı duyulan Kur'ân ayetleri, azamet ve şerefi içeren Kur'ân ayetleri.

bahtiyar: bahtlı, talihli, mes'ut, mutlu.

beyanat: açıklamalar, izahlar.

bilâkis: aksine, tersine, tam tersi, tersine olarak.

cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.

ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimilik.

ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, gerçeğin peşinden gidenler.

evamir-i kudsiye: kudsi, yüce, kutsalsız emirler.

ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.

fevkalâde: olağanüstü.

Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin namı.

hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.

hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanı gerçekler.

hakikat: gerçek, esas.

hücum: saldırma.

hıfz: koruma, muhafaza etme, himaye etme.

İlâhî: Allah'la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.

iman: inanç, itikat.

imha: ortadan kaldırma, mahvetme.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

işarat: işaretler, haber vermeler.

iştiaql: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.

kat'î: kesin, şüphesiz ve tereddütsüz.

de mahal bırakmayan.

kat'iyen: kat'i olarak, kesin olarak, kesinlikle.

kudret-i ezeli: ezeli kudret, Cenab-ı Hakk'ın zaman ve mekanla kayıtlı olmayan kudreti.

maksat: gaye.

mensup: bir şeye veya kimseye bağlı olan, üye.

misal: örnek.

mu'cize-i kübra: en büyük mu'cize.

mukaddes: takdis edilmiş,

kutsal, aziz, temiz.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

mü'min: iman eden, inanan.

nişan: bir hizmetten ötürü verilen madalya.

nur-i Kur'ân: Kur'ân-ı Kerim'in nuru, aydınlığı, ışığı.

rabîta-i diniye: din ile ilgili bağ, din bağı, insanların aynı dinden olmalarından kaynaklanan bağ.

rıza-i İlâhî: Allah'ın rızası, hoşnutluğu.

saadet: mutluluk.

Sultan-ı Zülcelâl: sonsuz, haşmet ve büyüklük sahibi sultan; Allah.

takdîr-kârâne: takdir edene yakışır şekilde, takdir ederek.

taltif: iltifat etme, gönül okusama.

tefsir-i nûrânî: nurlu tefsir.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

uhuvvet-i İslâmiye: İslâm kardeşliği.

vesile: aracı, vasıta.

bir saadet ve bahtiyarlığı kazandıran Risale-i Nur'un talebesi olmak gibi büyük bir lütfu benim gibi bir bîçareye nasip eden Allah'a hadsiz şükürler olsun. Son sözüm,

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ² وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ dir.

Muallim
Mustafa Sungur

Mustafa Sungur'un Temyiz Lâyihasıdır

1. Ağır Ceza Mahkemesi, Nur Risalelerini okuduğumu ve yazdığımı ve muhtaç bir mü'min kardeşime verecek istifadesine çalıştığımı, "Halkı hükûmet aleyhine teşvik ediyor" diye, hakkımda bir suç saymış. Hâlbuki, ben itiraznamemde bu ithama karşı dedim: "Halkı hükûmet aleyhine teşvik edici zannedilen Risale-i Nur, Kur'an'ın hakikî bir tefsiridir. O, bütün eczalarıyla, hakaik-ı imaniyeyi ders verip, okuyan ve yazarlara en büyük saadeti bahş ediyor. Onun hedefi, halkı hükûmet aleyhine teşvik gibi, serserilerin, bozguncu ahlâksızların gittikleri fânîlikler değil, belki bütün saadet ve bahtiyarlığın en yüce mertebesi olan Allah'ın rızasıdır. Ben, bana en büyük fazilet, en tatlı nimet olan imanı kazandıran Risale-i Nur'u okuduğum ve yazdığım ve onun en güzide bir talebesi ve âciz bir hizmetkâr olduğumdan dolayı iftihar ediyorum.

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Al-i İmran Suresi: 173.)

2. Allah Bana yeter. Ondan başka ibadete layık hiçbir ilah yoktur. Ben Ona tevekkül ettim. Yüce Arşın Rabbi de Odur. (Tevbe Suresi: 129.)

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.
aleyh: karşı, karşıt.
bahs: bağış, ihsan, verme.
bahtiyar: bahtlı, talihi, mes'ut, mutlu.
bîçare: çaresiz, zavallı.
ecza: cüz'ler, parçalar, kısımlar.
fânî: ölümlü, geçici.

fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek derece.
güzide: seçkin, mümtaz.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanî gerçekler.
hakikî: gerçek.
hizmetkâr: hizmet yapan

kimse, hizmetçi.
iftihar: gurur, övünme.
iman: inanç, itikat.
istifade: faydalanma, yararlanma.
itham: suç isnat etme, suçlama.
itirazname: itiraz kâğıdı, itiraz dilekçesi.

lâyiha: mektup, düşüncelerin kâğıda dökülmesi, yazılması.

lütuf: güzellik, hoşluk, iyilik, ihsan.

mertebe: derece.

muallim: ders veren, öğretmen.

mü'min: iman eden, inanan.

nasip: Allah'ın kısmet ettiği şey.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

rıza: razılık, razı olma, hoşnutluk, memnunluk.

saadet: mutluluk.

serseri: ötede beride başı boş gezen, işsiz, güçsüz.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.

talebe: öğrenci.

tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

temyiz: bu incelemeyi yapan mahkeme, yargıtay.

Ve Risale-i Nur'un talebeliğini, hakkımda pek büyük bir ihsan-ı İlâhî bilip, lâıyk olmadığım bu nimet-i azîmeyi benim gibi bir bîçareye nasip eden Rabbime daima şükrediyorum” dediğim hâlde, kanuna ve delile dayanmayarak, benim iman ve İslâmiyete karşı bağlanmamı bir cürüm bilerek, bütün bütün hak ve hakikatin aksine olarak cezalandırıldım.

2. Ben şahidim ki; ben Kastamonu Gölköy Enstitüsünde okurken, bazı muallimler tarafından bize dinsizlik dersi verilmişti. Hâşâ, Hazret-i Kur'an'ı Hazret-i Peygamberin yazdığını ve İslâmiyetin artık mülga olunacağını, medeniyetin ilerlediğini, bu asırda Kur'an'a ittiba etmek büyük bir hata ve gerilik olduğunu, hatta bir gün bir muallimin yaptığı gibi, İslâmlar namaz kıldıkları ve ahireti düşündükleri için daima muhtarip bir hâlde, ömürleri elem içinde geçtiğini ve İslâm camilerinde daima bir ölgünlük havası estiğini, Hristiyanların kiliselerinde ise daima neşe ve canlı hayat bulunduğunu ve Hristiyanlar çalgı vesaire gibi eğlencelerle hayatın tadını alıp ömürlerini neşe içinde geçirdiklerini söylüyorlar, kalplerimizdeki iman ve İslâmiyet bağlarını koparmaya ve onun yerinde inkâr ve küfür yerleştirmeye çalışıyorlardı.

İşte böyle zehirli fikirlerle aşılınmış ve böyle tehlikeli, muzır dinsizlerin dersleriyle maneviyatı öldürölmek istenmiş ve hatta o muzır fikirlere kapılarak ve —hâşâ— inanarak, etrafına neşretmeye başlamış bir bîçare insanın, birdenbire Risale-i Nur gibi Kur'an'ın feyzinden fıskıran,

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aks: ters, karşıt, zıt.

asır: yüzyıl.

bîçare: çaresiz, zavallı.

cürüm: hata, suç, kanun hilafına hareket.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırıp.

feyiz: bolluk, bereket; ihsan, bağış.

hâk: doğru, gerçek, hakikat.

hakikat: gerçek.

hâşâ: asla, katiyen, öyle değil, Allah göstermesin.

ihsan-ı İlâhî: İlâhî ihsan; Cenab-ı Hakkın mahlûkatına ihsan ettiği

bütün nimetler, ikramlar, hediyeler, bağışlar.

iman: inanç, itikat.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

ittiba: tabi olma, uyma, itaat etme.

kanun: yasa.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

lâyık: vasıfları, nitelikleri, özü, hareket ve davranışlarıyla bir şeyi elde etmeye hak kazan-

mış olan.

maneviyat: mana alemine ait olanlar, hisse ve inanca ait şeyler.

muallim: ders veren, öğretmen.

muzdarip: ızdırabı, sıkıntısı olan, ızdırıp çeken, çırpınıp duran, sıkıntılı.

muzırr: zararlı, zarar veren.

mülga: ilga edilmiş, kaldırılmış.

nasip: Allah'ın kısmet ettiği şey.

neşr: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.

nimet-i azime: büyük nimet.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnurluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.

talebe: öğrenci.

vesaire: ve başkaları, bunun gibileri.

iman ve İslâmiyet hakikatlerini gayet parlak bürhanlar ve harika deliller ile ispat eden ve din-i İslâmın daima insanların saadet ve selâmetine vesile sönmez ve söndürülmez bir manevî güneş olduğunu izah eden eşsiz bir nur-i Kur'ân'ın birkaç risalesini okumakla bütün o zehirli fikirlerini atıp imanı elde ederek, duyduğu sonsuz sevinç ve bahtiyarlığı telif ettiği mübarek Nur Risaleleriyle ona kazandıran müşfik ve vefakâr ve hakikî kahraman üstat Bediüzzaman Hazretlerine arz etmesi; eski gaflet ve dalâlet hayatından kurtulup, iman ve nura kavuştuğunu ve hakikî imanı kazandıran Risale-i Nur'un bu asrın bütün insanları için bir şems-i hidayet ve vesile-i saadet ve onun müellifliğiyle tavzif edilen Üstad-ı Muhteremin bu pek büyük ve yüce imanî hizmetiyle onun bu beşeriyete, hususan ehl-i imana bir lütf-i İlâhî olduğunu hayranlıkla arz etmesi; ve yukarıda da arz edildiği veçhile, Kur'ân ve İslâmiyet aleyhindeki dehşetli ve kahhar tecavüzleriyle bu kahraman İslâm milletinin evlâtlarını dinsizliğe teşvik edip, milyonlarca insanların bağlandığı kudsi ve İlâhî İslâmiyet esaslarını yıkmaya ve o milyonlarla insanların ebedî saadetlerini mahvetmeye çalışanları "Gizli Süfyan komitesinin yıkıcılığı ve eziciliği" diye vasıflandırarak, onlara ve onların bu alçak ve kahhar ve zalimâne tahriplerini ve yıkıcılıklarını alkışlayan divanelere binler teessüf ve nefretlerle "Yazıklar olsun!" demesi; ve imanında şüpheye düşmüş eski ders arkadaşlarına, "Gelin, hepimiz bu hevaî ve nefsi arzulardan vazgeçelim, hakaik-i Kur'âniyenin önünde diz çökelim ve bu asrın rehber-i saadeti olan

aleyh: karşı, karşıt.
arz: sunma, bildirme.
arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.
asır: yüzyıl.
bahtiyar: bahtlı, talihli, mes'ut, mutlu.
beşeriyet: beşerilik, insanlık.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.
din-i İslâm: İslâm dini.
divane: deli, akli başında olmayan.
ebdi: sonu olmayan, daimî, sürekli.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
evlât: veletler, çocuklar.
gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.
gayet: son derece.

hakaik-ı Kur'âniye: Kur'ân ait olan ve ondan gelen gerçekler.
hakikat: gerçek, esas.
hakikî: gerçek.
harika: olağanüstü.
hevaî: nefesine düşkünlük ile ilgili, nefesine ve şehvetine mağlûp olmakla alâkalı.
hususan: bilhassa, özellikle.
İlâhî: Allah'la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.
iman: inanma, itikat.
imani: imana ait olan, imana

dair olan, imanla ilgili.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kahhar: kahreden, yok eden, batıran, mahveden.
komite: kötü bir maksat için toplanmış gizli cemiyet.
kudsi: mukaddes, yüce.
lütf-i İlâhî: Allah'ın lütfu, ihsan ve iyiliği.
mahv: yok etme, ortadan kaldırma, bitme.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müellif: eser telif eden, yazar.
müşfik: şefkatli, merhametli, acıyan; seven, sevgi ve ilgi gösteren.
nefret: bir şeyden veya kimse-den iğrenme, tikslenme, ikrah.
nefsi: nefisten kaynaklanan şeylerle ilgili, nefisle alâkalı.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
nur-i Kur'ân: Kur'ân-ı Kerim'in nuru, aydınlığı, ışığı.
saadet: mutluluk.
selâmet: salımlık, emniyet, kurtuluş, korku ve endişeden uzak olma.
süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günler yaşamasına sebep olacağı sahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.
şems-i hidayet: hidayet güneşi; Hz. Muhammed (a.s.m.).
tahrip: harap etme, yıkmak, bozma.
tavzif: vazifelenendirme, görevlendirme.
tecavüz: saldıрма, sataşma, başkasının hakkına dokunma.
teessüf: üzülmek, eseflenmek, bir şeyin tesirini hissetmek, acı duymak.
telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.
Üstad-ı Muhterem: muhterem, saygıdeğer üstad.
vechile: vech ile, o cihetten, yünden.
vefakâr: vefalı, vefa gösteren.
vesile: aracı, vasıta.
vesile-i saadet: mutluluk vesilesi, mutluluk sebebi.
zalimâne: zalimce, zulmedercesine.

Nur medresesine koşalım, aylarca ve yıllarca alkışlayıp durduğumuz o yalancı sefillerden ve onların hakikat diye gösterdikleri yalanlardan vazgeçip, Bediüzzaman Said Nursî'nin derslerine gönül bağlayıp onu üstat edinelim, zulmetten nura dönelim" diye hitap etmesi, acaba imanından aldığı sevinç ve Kur'ân ve İslâmiyet sevgisinden ve bağlılığından ve milletini pek çok sevip herkesin tahkiki imanı kazanarak sonsuz bir saadete nail olmalarını arzu etmesinden değil midir? Acaba Allah'a intisap edip İslâmiyetin en âlî bir din ve fazilet ve saadet müjdecisi olduğunu ilân etmek bir cürüm müdür?

Kur'ân ve İslâmiyet aleyhinde her taraftan yıkıcı ve kahhar taarruzların başladığı ve Hazret-i Kur'ân'a ve Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâma iftiralarla o Zatın çok âlî ve çok kudsî kıymet ve varlıkları çürütülme istenildiği; buna mukabil, dinsizliği ve ilhadı ve ah-lâksızlığı telkin eden kitapların ve Allah'a asi ve İslâmiyete hücum eden fânî ve kıymetsiz bedbahtların saygılar ile anıldığı ve bid'akâr ve gayr-i meşru hâllerinin alkışlandığı bir zamanda, Hazret-i Kur'ân ve Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın yüceliklerini, hakkaniyet ve kudsîyetlerini, hem Allah'ın varlığını ve bu kâinat bütün mevcudatıyla ve bütün aza ve cihazatıyla Hâlıkının vücub-i vücuduna ve Vahdaniyetine şahadet ettiğini; ve insan, akıl ve fikir cihetiyle ve esma-i İlâhiyeye en ziyade âyinedar bulunmasıyla, sair mahlûkata bir nevi sultan hükmünde olduğu; insan, eğer iman ve ubudiyetle Allah'a

aleyh: karşı, karşıt.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selam onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

âli: yüce, yüksek, ulu.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

âsi: isyan eden, başkaldıran.

âyinedar: ayna tutan.

aza: organlar, üyeler.

bedbaht: bahtsız, talihsiz, zavallı.

bid'akâr: dinde olmayana dine sokmaya çalışan, bid'acı.

cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.

cihet: yön.

cürüm: hata, suç.

esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.

fânî: ölümlü, geçici.

fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek derece.

gayrimeşru: meşru olmayan, di-ne aykırı, kanunsuz.

hakikat: gerçek.

hakkaniyet: hak ve adakete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.

Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hitap: söz söyleme, topluluğa veya birisine karşı konuşma.

hücum: saldırma.

hükmünde: değerinde, yerinde. **iftira:** aslı olmadan birine suç yüklemek, olmayan bir suçu başkasına yüklemek.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

ilhad: islâm inancından dönme, Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayış.

iman: inanç, itikat.

intisap: mensup olma, bağlanma, girme.

kahhar: kahreden, yok eden, batıran, mahveden.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kudsî: mukaddes, yüce.

kudsiyet: kutsallık, mukaddeslik, azizlik.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

kıymet: değer.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

medrese: ders okutulan yer.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahluklar.

mukabil: karşılık.

nail: kavuşan, ulaşan, eren.

nevi: çeşit, tür.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

rehber-i saadet: saadet kılavuzu, saadet rehberi.

saadet: mutluluk.

sâir: diğer, başka, öteki.

sefil: alçak, aşağılık.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

taarruz: saldırma, satışma, ilişme.

tahkiki iman: imana dair bütün meseleleri inceleyip delil

ve bürhan ile inanma.

telkin: fikir aşılama, zihinde yer ettirme.

ubudiyet: kulluk.

Vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

vücub-i vücud: varlığı gerekli olmak, olmaması imkansız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

Zat: azamet ve ululuk sahibi olan.

ziyade: çok, fazla.

zulmet: karanlık.

intisap etse, dalâlet ve sefahatten ve büyük günahlardan korunsa, mevcudatın üstünde âlâ-i illiyyine lâıyk ve ebedî Cennet ve saadete mazhar bir muhterem misafir; ve eğer şirk ve isyanla veya gaflet ve dalâletle Hâlık'ına küfretse, o zaman hayvandan daha aşağı ve esfel-i safiline düşerek ebedî Cehennem müstahak ve sonsuz azap ve işkencelere lâıyk bir bedbaht olduğunu; ve Kur'ân'ın daima değişmez ve Onun hüküm ve emirleri tebeddül etmez ve edilemez bir hak kelâmı ve İslâmiyetin daima en yüksek bir medeniyette bulunduğunu ve beşeriyetin hakikî ve daimî saadeti ancak ve ancak evamir-i Kur'âniyye ittibâ ve intisapla mümkün olacağını açık ve kat'î olarak izah ve ispat eden Risale-i Nur'un kudsîyetini ve yüceliğini ve o mu'cize-i Kur'ân'ın bir nur-i İlâhî ve bir ih-san-ı Rabbanî olduğunu iman ve ilân etmek bir cürüm müdür?

Fânî beş-on dakikalık gayr-i meşru zevkler için yazılmış roman ve efsaneler ve İslâmiyetin aleyhinde ve okunması memleket ve milletin selâmeti bakımından gayet tehlikeli, muzır kitapların neşredilmesi ve onların medih ve tavsiye edilmesi bir suç sayılmıyor da, yüz milyonlarla insan onda gitmiş ve hakikî olan saadete ulaşmış İslâmiyet güneşinin tarifçisi ve tavsiyecisi ve hakaik-ı imaniyenin müjdecisi olan Risale-i Nur'u okumak ve yazmak methüsenasına kadir olamadığımız yüksek mezâyâsını tavsiye etmemiz bir suç sayılıyor! Acaba kalbinde zerre kadar imanı olan ve memleket ve milletin selâmetini arzu eden bir insan bunu suç sayabilir mi?

âlayilliyin: yüceler yücesi, en yüksek mertebe.
aleyh: karşı, karşıt.
azap: günahlara karşı çekilecek ceza, eziyet, işkence.
bedbaht: bahtsız, talihsiz, zavallı.
beşeriyet: beşerilik, insanlık.
cürüm: hata, suç, kanun hilafları hareket.
daimî: sürekli, devamlı.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılmak, azma, batıla yö-

nelme.
ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.
efsane: masal, asılsız hikâye.
esfel-i safilin: aşağıların en aşağısı, Cehennem'in en aşağı tabakası.
evamir-i Kur'âniye: Kur'ân'ın emirleri.
fânî: ölümlü, geçici.
gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.
gayet: son derece.

gayrimeşru: meşru olmayan, dine aykırı, kanunsuz.
hâk: Allah.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatlar, imanî gerçekler.
hakikî: gerçek.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hüküm: karar, emir.
ih-san-ı Rabbanî: Cenab-ı Hakkın yarattıklarına vermiş olduğu bütün nimetler, hediyeler, ikramlar, ücretler.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.
iman: inanç, itikat.
intisap: mensup olma, bağlanma, girme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
isyan: başkaldırma, itaatsizlik, emre karşı gelme.
ışkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.
ittibâ: tabi olma, uyma, itaat etme.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kadir: bir işi yapmaya gücü yeten, kuvvet sahibi olan.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kelâm: söz, konuşma, nutuk.
kudsîyet: kutsallık, mukaddeslik, azizlik.
mazhar: bir şeyin çıktığı görün-düğü yer; nail olma, şereflenme.
methüsenâ: methedip övmek.
medih: övmek.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahluklar.
mezâyâ: meziyetler, üstünlük vasıfları.
mu'cize-i Kur'ân: Kur'ân'ın mu'cizesi.
muhterem: saygı değer, hürmete lâıyk, saygın.
muzır: zararlı, zarar veren.
müstahak: hak eden, hak etmiş.
neşr: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.
nur-i İlâhî: Allah'ın verdiği nur.
saadet: mutluluk.
sefahet: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.
selâmet: salımlık, eminlik, kurtuluş, korku ve endişeden uzak olma.
şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğuna inanma.
tebeddül: başkalaşma, değişme.
zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

Sayın Yargıtay hâkimleri,

Sizin yüksek huzurunuzda arz edilen bu dava, doğrudan doğruya iman ve Kur'ân davasıdır, milyonlarla insanların ebedî saadet ve kurtuluşu davasıdır. Bu azîm dava ile, başta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm bütün enbiya aleyhimüsselâm ve bütün evliya ve hadsiz ehl-i hakikat ve imanla dâr-ı bekaya gitmiş bütün ecdatlarımız manen alâkadardırlar. O milyonlar ehl-i hakikatin selâm ve sevgilerini, dua ve şefaathlerini kazanmak fırsatı şimdi elinizdedir. Risale-i Nur denilen âlî hakikat önünüzdedir. Onun gayesi dünyevî ve fânî ve süflî makamlar mıdır; yoksa en büyük saadet ve âlî sevinç ve en yüce bahtiyarlık olan Allah'ın rızasını kazanmak mıdır? Ve onun bütün sözleri, insanları ahlâksızlığa mı teşvik ediyor; yoksa imanla onları mücehhez kılıp yüksek ahlâk ve fazilete mi kavuşturuyor?

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

aleyhimüsselâm: Allah'ın selamı onların üzerine olsun.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selam onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

âli: yüce, yüksek, ulu.

arz: sunma, bildirme.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

âyât-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın ayetleri.

azîm: büyük.

bahtiyar: bahtlı, talihli, mes'ut, mutlu.

beyanat: açıklamalar, izahlar.

dâr-ı beka: bâkî ve sonsuz dünya; ahiret.

dâr-ı saadet-i bâkiye: ebedî, bâkî saadet diyanı; Cennet.

dava: takip edilen fikir, iddia.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

dünyevi: dünyaya ait.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ecdat: dedeler, büyük babalar, atalar.

ehadis-i Muhammediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m) sözleri, hareketleri ve hallerini bildiren gerçekseler.

ehl-i hakikat: hakikati arzulanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

ehl-i velâyet: velî olanlar; erenler, Allah'ın dostluğunu kazananlar, velîlik sıfatını taşıyanlar.

enbiya: nebiler, peygamberler.

evliya: veliler, Allah dostları.

fânî: ölümlü, geçici.

fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek derece.

feyiz: ihsan, bağış, kerem.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatlar, imanî gerçekler.

hakikat: gerçek.

hakikatperver: hakikati seven, gerçek aşığı.

i'caz-ı manevî: manen mucize oluş.

iman: inanma, itikat.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kudsi: mukaddes, yüce.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan aciz bırakan

Kur'an-ı Kerim.

madem: ... -den dolayı, böyle ise.

makam: yer, mevki.

manen: mana bakımından, manaca.

mesele: önemli konu.

misillü: gibi, benzeri.

mücehhez: teçhiz edilmiş, cihazlandırılmış, donatılmış.

nur-i ilâhî: Allah'ın verdiği nur.

resul-i ekrem: çok cömert, kerîm olan peygamber, Hz.

Muhammed (a.s.m.).

rıza: razılık, razı olma, hoşnutluk, memnunluk.

saadet: mutluluk.

selâm: barış, rahatlık, selamet ve esenlik dileme.

süflî: aşağılık, bayağı, âdi.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şefaath: birinden başkasının kusurlarının veya suçunun bağışlanmasını dileme.

takdir-kârâne: takdir edene yakışır şekilde, takdir ederek.

fânî endişelerin fevkinde yüksek hakperestliğinizle Risale-i Nur'un o hakkanî ve Kur'ânî çehresini ve hakikî kıymetini takdirle görüp anlayacaksınız. Ve Risale-i Nur'un talebelerinin de Cenab-ı Hakkın rızasından başka bir maksat peşinde koşmadıklarını göreceksiniz.

Sayın Yargıtay hâkimleri,

En yüksek ahlâk ve faziletiyle ve en yüce şefkat ve merhametiyle insanları koyu fikir karanlığından ve daimî haps-i ebedîden kurtarmaya çalışan ve en şiddetli sıkıntı ve işkencelere göğüs gererek Cenab-ı Hak tarafından tavzif edildiği hakaik-ı Kur'âniyeyi neşretmek kudsî vazifesiyle zamanın en yüce mertebe-i kemaline erişen aziz ve âlî üstadımız Bediüzzaman Hazretleri bütün bütün hak ve adalete aykırı olarak zindanlara atılıyor. Pek ihtiyar ve hasta ve kimsesiz, en yüksek iman ve ubudiyetle ve harika zekâ ve ilimle mücehhez ve insanların imanını kurtarmaktan başka bir gayesi bulunmayan yetmiş beş yaşındaki bu mübarek ve hakikî insaniyetperver Üstadın, Afyon zindanlarında şiddetli soğuk ve dehşetli sıkıntılar içindeki vaziyet-i elimânesi ciğerleri deliyor ve kalpleri sızlattıyor. Hakikatlere âşık ve meftun olan yüksek adaletinize ve hakikî insaniyetperverliğinize güvenerek adaletin şefkat ve merhametinin tecellisini bekliyoruz.

Mustafa Sungur

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
âli: yüce, yüksek, ulu.
aziz: izzetli, muhterem, saygın.
çehre: vech, yüz.
daimi: sürekli, devamlı.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
endişe: kaygı.
fânî: ölümlü, geçici.
fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek derece.

fevkinde: üstünde.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hakaik-ı Kur'âniye: Kur'ân ait olan ve ondan gelen gerçekler.
hakikat: gerçek.
hakikî: gerçek.
hakkânî: hak ve adâlete uygun, haklılığa uyar ve yakışır.
hakperest: doğruluk ve haktan taviz vermeyen, doğruluktan ayrılmayan, bunları ciddi manada seven.
haps-i ebedî: ebedî hapis,

sonsuz dek kalınacak hapis.
harika: olağanüstü.
ilim: bilme, bilgi.
iman: inanç, itikat.
insaniyetperver: insanlığı seven.
işkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.
kudsî: mukaddes, yüce.
Kur'ânî: Kur'ân'a uygun, Kur'ân'a ait.
kiymet: değer.
maksat: gaye.

meftun: tutkun, müptela, aşırı bağlanmış.
merhamet: acılamak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.
mertebe-i kemal: kemal, olgunluk, mükemmellik mertebesi.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
mücehhez: teçhiz edilmiş, cihazlandırılmış, donatılmış.
neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.
rıza: razılık, razı olma, hoşnutluk, memnurluk.
şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.
takdir: kıymet verme, beğenme.
talebe: öğrenci.
tavzif: vazifelendirme, görevlendirme.
tecelli: belirme, bilinme, görünme.
ubudiyet: kulluk.
vazife: görev.
vaziyet-i elimane: elem ve acı verici hal.
zindan: hapishane.

Mehmed Feyzi'nin Müdafaa'sıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine,

İddianame, beni Üstadım Said Nursî'nin hem sır kâtibi, hem kendisiyle, hem Risale-i Nur'la şiddetli alâkalı, hem çok hizmet ettiğimi bahisle, bu hareketimi medar-ı mes'uliyet saymış. Ben de buna karşı, bütün kuvvetimle bu ithamı kabul edip, iftihar ediyorum. Çünkü, fıtratım da ilme karşı gayet kuvvetli bir iştıyak var. Bir delili şudur ki: Denizli hâdisesinde menzirim taharri edildiği vakit, beş yüz seksen adet mütenevvi kütüb-i ilmiye ve Arabiye evimde bulunduğu resmen sabit olmuştur. Benim fakr-ı hâlimle ve gençliğimle ve lisan-ı Arabîde noksaniyetimle beraber, bu zamanda binde bir şahısta bulunmayan bu mütenevvi beş yüz seksen cilt kitabı bana toplattıran, fevkalâde bir talebelik şevki ve harika bir aşk-ı ilmîdir. İşte bu fitrî istidat ile, daima hakikî bir üstat anyordum. Cenab-ı Hakka hadsiz şükrolsun ki, uzakta aradığımı pek yakında elime verdi.

Evet, üstadım olan Said Nursî'nin bütün hayatının gayesi, şevk-i ilimde ve ulûm-i İslâmiyeyi bilmek aşkında geçtiğini bütün hayatı şahadet ediyor. Hem ben müşahadatımla, hem Üstadımın matbu tarihçe-i hayatıyla, hem eski talebelerinden aldığım malûmatla kat'î bildim ki; bendeki fitrî aşk-ı ilmî Üstadımda harika bir surette bulunuyor ki, bu zamanda bütün medrese âlimlerinin hilâfına olarak, pek harika, tek başıyla medrese talebeliğini muhafaza edip, her belâya tahammül etmiş. Hatta, ehl-i siyaset, Üstadımın bu acip hâllerini anlamadıkları için, hiç

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

alâka: ilgi, ilişki, bağ.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

aşk-ı ilmî: ilimle ilgili aşk, ilim öğrenme aşkı.

bahis: bahseden, araştıran, anlatan.

belâ: musibet, sıkıntı.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.

ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset adamları, politikaçılar.

fakr-i hâl: hâli, yaşayışı fakirce olan.

fevkalâde: olağanüstü.

fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.

fitrî: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.

gayet: son derece.

hâdis: olay.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakiki: gerçek.

harika: olağanüstü.

hilâfına: zıddına, tersine, aksine.

İddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

iftihar: gurur, övünme.

istidat: kabiliyet, yetenek.

iştıyak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.

itham: suç isnat etme, suçlama.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kâtip: yazıcı.

kuvvet: güç, kudret.

kütüb-i Arabiye: Arapça kitaplar.

kütüb-i ilmiye: ilmi kitaplar.

lisan-ı Arabî: Arap dili.

malûmat: bilgi.

matbu: tab edilmiş, basılmış.

medar-ı mes'uliyet: sorumluluk sebebi.

medrese: eski dönemde ders okutulan düzenli öğretim kuruluğu.

menzil: ev, oda, yer.

muhafaza: koruma.

müdafaa: savunma.

müşahadat: gözlemler.

mütenevvi: aynı cinsten olmayan, nev' nev', çeşit çeşit.

noksaniyet: eksiklik, noksanlık.

resmen: resmî olarak, resmî bir şekilde.

sabit: ispat edilmiş, ispatlanmış.

suret: biçim, şekil, tarz.

sır:

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şevk: şiddetli arzu, aşırı istek ve heves.

şevk-i ilim: ilmin verdiği şevk, moral.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

taharri: arama, araştırma.

talebe: öğrenci.

tarihçe-i hayat: bir kimsenin hayatını anlatan kitap; biyografi.

ulûm-i İslâmiye: İslâmî ilimler.

alâkası olmayan bir nevi siyasete temas ettirmeye çalışmışlar, hatta hapislere sokmuşlar. Fakat, sonra, Cenab-ı Hak o aşk-ı ilmîyi Kur'ân'ın hakaikına bir anahtar yapmış; bütün ehl-i ilmi ve feylesofları hayrette bırakan Risale-i Nur meydana çıkmış. Ben de o sırada bütün hayatımda aradığım ve kendi fitratımda ve fakat pek yüksek bulunan bu Üstadı bir ihsan-ı İlâhî olarak Kastamonu'da yanımda buldum. Ahir ömrüme kadar da, buna teşekkür ediyorum.

Hem, Üstadım eskiden beri izzet-i ilmiyeyi muhafaza için, sadaka ve hediye gibi şeyleri kabul etmediği gibi, talebelerini de meneder; kimseye başını eğmez. Hatta, harika vaziyetlerinden, harp içinde, avcı hattında, oturma ve sipere girmeye tenezzül etmeyerek izzet-i ilmiyeyi muhafaza ettiği gibi; üç dehşetli kumandana karşı kahramancasına hocalık ve haysiyet-i ilmiyeyi muhafaza için, onların hiddetine karşı ehemmiyet vermeyip, onları susturdu. Onun için, bu Üstadımı, bu millet ve vatanın ve Türk ulemasının pek büyük şerefini muhafaza etmek için, her şeyini feda etmiş bir şahıs bildiğimden, ben de kendime hakikî üstat kabul ettim. Böyle vatan ve millete hakikî fedakâr bir Üstadın, farz-ı muhal olarak yüz kusu ru da olsa, nazar-ı müsamaha ile bakıp, itiraz etmemek gerektir.

Bu memleketin vatanperverleri Meşrutiyet devrinde, milliyetçiler ve hamiyetperverleri Cumhuriyet'te, bu Üstadın ilme ettiği fevkalâde hizmeti vatan ve millet namına takdir ettiklerine bir numunesi şudur ki: Camiü'l-Ezher

ahir ömür: ömrün son devresi, hayatın son demleri.
alâka: ilgi, ilişki. bağ.
aşk-ı ilmî: ilimle ilgili aşk, ilim öğrenme aşkı.
cumhuriyet: siyasi mekanizması seçimle kurulan, adalet ve hukukun üstünlüğüyle temel hak ve hürriyetleri sağlamayı amaçlayan idare şekli.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehl-i ilim: ilim sahipleri, ilim

adamları.

farz-ı muhal: imkânsız farz etme, olmayacak bir şeyi olacaktı gibi düşünme.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.

fevkalâde: olağanüstü.

feylesof: felsefe ile uğraşan, filozof.

fitrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.

hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.

hakikî: gerçek.

hamiyetperver: hamiyet sahibi, din ve millet gibi önemli değerleri seven, koruyan ve bunlara hizmet eden.

harika: olağanüstü.

harp: savaş, cenk, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silahlı kavga.

haysiyet-i ilmiye: ilmin haysiyeti, şerefi, itibarı.

hiddet: öfke, kızgınlık.

ihsan-ı İlâhî: İlâhî ihsan; Cenab-ı Hakkın mahlûkatına ihsan ettiği bütün nimetler, ikramlar, hediyeler, bağışlar.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

izzet-ilmiye: ilmin izzeti, ilmin gerektirdiği vakar, haysiyet, şeref ve ağırbaşlılık.

kumandan: komutan.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

Meşrutiyet: Osmanlılarda 1876 Anayasasıyla başlayan, 1908 değişikliğiyle devam eden hukukî ve siyasi döneme verilen ad.

muhafaza: koruma.

nam: ad, yerine.

nazar-ı müsamaha: göz yuman, görmezlikten gelen bakış, hoş gören nazar.

nevi: çeşit, tür.

numune: örnek.

sadaka: Allah rızası için ihtiyaç sahibi fakirlere yapılan yardım, farz olmadığı hâlde kişinin fakirlere verdiği para, mal vs. gibi şeyler.

siyaset: hükümet etme, devlet idaresi, politika.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

takdir: kıymet verme, beğenme.

talebe: öğrenci.

tenezzül: kendine aykırı düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.

teşekkür: yapılan bir iyilik karşısında minnet, memnuniyet ve şükür ifade etme, şükretme.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

vatanperver: yurtsever, vatanına düşkün, vatanını seven kimse.

vaziyet: durum.

alâka: ilgi, ilişki, bağ.

allâme-i zaman: zamanın allâmesi, zamanın ilmi seviyesi en yüksek olan büyük âlimi.

âsâr-ı kudsiye: kudsî eserler, yüce belirtiler, izler.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılmı.

cemiyet: topluluk, birlik.

cumhuriyet: siyasî mekanizması seçimle kurulan, adalet ve hukukun üstünlüğüyle temel hak ve hürriyetleri sağlamayı amaçlayan idare şekli.

dârülfünun: üniversite.

ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimilik.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.

emniyet: güvenlik.

füyuzat-ı ilmiye: ilmin verdiği feyizler, bereketler.

hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.

hakikat: gerçek, asıl, esas.

Harb-i Umumi: genel harp, umumî savaş; 1914-1918 yılları arasında cereyan eden Birinci Dünya Savaşı.

heyet: bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü, komite.

hissiyat: hisler, duygular.

hükümet-i cumhuriye: cumhuriyet hükümeti. cumhuriyet idaresi.

hürmet: riayet, ihtiram, saygı.

icap: gerekme hali, gerekli olma.

İddia makamı: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.

ihanet: hainlik, kötülük etme.

ihlâl: bozma, zarar verme.

iman: inanç, itikat.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

İttihat ve Terakki: ikinci meşrutiyet'in ilanından sonra iktidarı ele geçiren parti.

medrese-i kübra: büyük medrese.

Medresetüzzehra: Bediüzzaman'ın doğuda (Van) yapılmasını idarecilere teklif ettiği, fen ilimleriyle din ilimlerinin birlikte oku-

sisteminde, "Medresetüzzehra" namında Van vilâyetinde temeli atılıp eski Harb-i Umumî münasebetiyle geri kalan Şark dârülfünununa İttihat ve Terakki Hükûmeti on dokuz bin altın lira verdiği gibi, yirmi dört sene evvel Cumhuriyet Hükûmeti de Üstadının dârülfünununa yüz altmış üç mebusun tasdikiyle yüz elli bin lira tahsisat ve-rilmesini kabul etmeleridir. Bu yüksek Üstadın tek başıyla Camiü'l-Ezher gibi binler hocaların teşebbüsüyle vücud-a gelecek bir medrese-i kübrayı vücuda getirmeye yakın muvaffak olması gösteriyor ki; vatanperverler ve milliyetperverler dahi, medrese ulemalarıyla beraber bu Üstadını takdir ve tahsin etmeleri lâzım ve elzemdir. Biz de, böyle bir üstat elimize geçtiği için, her zahmet ve meşakkate tahammüle karar vermişiz. Füyuzat-ı ilmiyesiyle ve yüz otuza varan asar-ı kudsiyesinin hakaikiyle, beni ilim ve iman yolunda terakki ettiren bu mümtaz allâme-i zamana sonsuz bir varlıkla hürmetim vardır. Bu hürmetim ebede kadar inşaallah gidecektir.

İddia makamının beni suçlandırmak istediği ve aylardan beri tetkikat ve taharriyat neticesinde hakikatine vasil olamadığı "Dini ve dinî hissiyatı alet ederek devletin emniyetini ihlâl edecek bir gizli cemiyet" in ne vücudu var ve ne de böyle bir cemiyetle alâkamız vardır. Yegâne alâkamız, hükûmet-i cumhuriyenin kanunları muvacehesinde, en çetin imtihanlarda, en yüksek ehl-i vukuf heyetler tarafından icap eden hürmeti görmüş ve salâhiyettar mahkemelerde beraat kazanmış Risale-i Nur'lardır. Bu ise, vatana ve millete ihanet değil, doğrudan doğruya

tulmasını düşündüğü üniversite.

meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.

milliyetperver: milletini seven, ulusçu, milliyetçi.

muvacehe: ön, karşı.

muvaffak: başaran, başarmış, başarılı.

mümtaz: ayrıcalıklı, seçkin.

münasebet: vesile, -dan dolayı.

nam: ad.

salâhiyetdâr: salâhiyetli, yet-

kili.

şark: Doğu bölgeleri, Doğu Anadolu.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

taharriyat: araştırmalar, ara-malar, incelemeler, tahkik etmeler.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

tahsisat: bir kimse ve daire için ayrılmış para, ödenek.

takdir: kıymet verme, beğen-

me.

tasdik: onaylama.

terakki: yükselme, ilerleme.

teşebbüs: girişim, bir işi yapmak için harekete geçme.

tetkikat: araştırmalar, incelemeler.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

vasıl: ulaşan, erişen, kavuşan.

vatanperver: yurtsever, vatanına düşkün, vatanını seven kimse.

yegâne: biricik, tek, yalnız.

vatana ve millete nafi ilim uğrunda bir çalışmaktır. Bunun haricinde ne bir siyasî maksat ve ne de başka bir garaz yoktur. Binaenaleyh, bu hususta da masumiyet ve samimiyetimiz meydanda olmakla, Denizli Mahkemesinde olduğu gibi, yüksek mahkeme-i âdilenizden adaletin tecellisiyle beraatimi talep ediyorum.

Afyon Ceza Evinde Mevkuf
Kastamonulu

Mehmed Feyzi Pamukçu

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
binaenaleyh: bunun üzerine, bundan dolayı, ondan dolayı, buna binaen.
garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.
hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.
mahkeme-i âdile: adaletle hükmeden mahkeme, adil mahkeme.
maksat: gaye.
masumiyet: masumluk, kabahatsizlik, suçsuzluk.
mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.
nafi: faydalı, kârlı.
samimiyet: samimîlik, içtenlik.
siyasi: siyasetle ilgili, siyasete ait.
talep: isteme, dileme.
tecelli: belirme, bilinme.

Ahmed Feyzi'nin Müdafaa'sıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine,

Sayın hâkimler!

Bir din âlimi ile görüşmek, onun din hakikatlerine ait kitaplarını okumak ve yazmak ve arkadaşlarının imdadına koşmak üzere dinine ve Kur'ân'ına ve Peygamberine (a.s.m.) hizmet etmek, bir mü'minin vazifesi ve hakkı değildir midir? Bizi bu hizmet-i diniyeden meneden bir kanun maddesi var mıdır? Bazı cihetlerin zamanımızdaki küfrî ve gayr-i ahlâkî cereyanları tenkit etmesi bir suç mu teşkil ediyor?

Biz, ne siyasetle, ne idare ile asla alâkası olmayan, yalnız dindar, saf halk kitlesiyiz. Bir insana hüsnüzan etmek ve kıymet vermek, herkesin şahsî bir kanaatidir. Biz, Bediüzzaman'ı zamanımızın en yüksek din âlimi biliyoruz, din hakikatlerini asla dalkavukluk yapmadan beyan ve ifade eden bir hakikat adamı biliyoruz. Mücahit adını vermeliğimiz, memleketimizi tehdit eden ahlâksızlık ve imansızlık cereyanlarına karşı Kur'ân'ın sarsılmaz hakikatlerine dayanarak girdiği müdafaa ve hizmet-i diniyesinden dolayıdır.

Din ve vicdan hürriyetinin hükümlerine olduğu bir memleket, vicdanî kanaatlerimizden mes'ul olamayız. Bundan dolayı da kimseye hesap vermeye mecbur değiliz.

alâka: ilgi, ilişki. bağ.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

cihet: yön.

dalkavuk: kendisine çıkar ve yarar sağlayacak olan kimselere aşırı saygı ve hayranlık göstererek yaranamak isteyen kimse.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütebedeyyin.

dindas: aynı dinden olan, din kardeşi.

gayr-i ahlâkî: ahlâk dışı.

hakikat: gerçek, esas.

hakikat: gerçek.

hizmet-i diniye: dinî hizmet.

hükümler: hâkim, hükümdar. hüküm ve saltanat süren. hükümferma.

hüsn-i zan: bir kimsenin veya bir hadisenin iyiliği hakkındaki vicdanî ve iyi kanaat.

idare: memleket işlerinin yürüt-

ülmesi, çekip çevirilmesi.

iman: inanç, itikat.

imdat: yardım.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kanun: yasa.

küfrî: küfürle ilgili, Allah'ı inkârla alâkalı.

kiymet: değer.

meccur: zorunlu olma, zorunda kalma.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

mes'ul: yaptığı işlerden hesap vermeye mecbur olan,

sorumlu.

mücahit: cihat eden, din uğruna din düşmanlarıyla, Allah rızası için ve Allah'ın adını yüceltmek gayesiyle savaşan.

müdafaa: savunma.

mü'min: iman eden, inanan.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.

saf: hâlis, temiz kalpli, hilekâr olmayan.

saahsî: şahsa, kişiye ait, husu-

sî.

tehdit: tehlike.

tenkid: eleştirme.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

vazife: görev.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüyden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülüktan elem alan manevî bir his.

vicdanî: vicdanla ilgili, vicdana ait, iç duygu ile ilgili, kalbî his ile ilgili.

Ahir zamanda, hadisin haber verdiği şahısların meselesine gelince: Bu mevzuları biz kendimiz uydurmadık. Bunların aslı dinde mevcuttur. Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm, bazı hadislerle ümmet-i Muhammediyenin (a.s.m.) ömrünün bin beş yüz seneyi pek geçmeyeceğini söylüyor. O zamana kadar da ümmet-i Muhammediyenin (a.s.m.) ve dünyanın hayatında mühim tesir yapacak büyük tarih hâdiselerini, “Kıyamet alâmetleri” diye haber veriyor. Bunların şerri üzerine ümmet-i İslâmiyenin nazar-ı dikkatini celp ediyor. Gaflet ve cehaletle bu şerlere duçar olanların ebedî şekavet ve helâket ile karşılaşacaklarını söylüyorlar. Bunlara dair sayısız dinî bürhanlar mevcuttur. Bizler, Allah’a ve Resulüne ve Kur’ân’a inanmışız.

Şimdi, bu imanın ve Peygamberin sıdkına olan bu itikadın neticesi olarak, kendimizi helâk-i ebedîden kurtarmak için çalışmalı mı? Etrafımızda olup bitenleri görmeyelim mi? “Acaba bu tehlikeli zaman gelmiş midir? Sakın bu tehlikelere düşen nesil biz olmayalım!” diye, bunları mevcut dinî hakikatlere tatbik cihetlerini göstermeyelim mi? Biz de, önümüzdeki müspet delilleri ve vücud-i İlâhîye bizi sevk eden hakaik-ı müberhene ve ilmiyeyi görmeyerek, sırf Avrupa dinsizliğini en büyük lâzime-i medeniyet ve şiar-ı irfan add ile dinimizi terk etsek, acaba helâk-i ebedîden bizi kim kurtaracak? Bunu düşünmeyelim mi? Bu zihniyette olan, Kur’ân’dan ve onun hakaikından üstün bir şey tanımayan bir insan, sırf fânî cezalar korkusuyla kendini ebedî helâke atar mı?

addetme: sayma, sayılma.
ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
alâmet: belirti, işaret, iz.
aleyhissalâtü vesselâm: ‘salât ve selam onun üzerine olsun’ anlamında Hz. Muhammed’e dua.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cehalet: bilmezlik, cahillik,

ilimden yoksun olma.
celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.
cihet: yön.
dair: alâkalı, ilgili.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.
duçar: tutulmuş, uğramış, yakanmış.
ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.
fânî: ölümlü, geçici.
gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah’tan uzaklaşp nefsin

arzularına dalmak.

hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hâdis: olay.
hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.
hakaik-ı ilmiye: ilmi hakikatler, gerçekler.
hakaik-ı müberhene: delillerle ispatlanmış hakikatler, gerçekler.

hakikat: gerçek, esas.

helâk: yıkılma, bitme, mahvolma, harap olma.

helâket: yıkılma, mahvolma.

helâk-i ebedi: ebedî yok oluş, azap ve korku.

iman: inanç, itikat.

itikat: kesin inanma, iman.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

lâzime-i medeniyet: medeniyetin gerekleri, icapları.

mesele: önemli konu.

mevzu: konu.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müspet: delille doğruluğu anlaşılmış, ispatlanmış.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

Peygamber: Allah tarafından haber getirerek İlâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.

sevk: ulaştırma, yöneltme.

sıdk: doğruluk, gerçeklik, hakikat.

şekavet: sıkıntı ve işkence altından kalmak, kötü duruma düşme.

şer: kötülük.

şiar-ı irfan: irfan işareti, irfan sembolü.

tatbik: uydurma, uygulama.

tesir: etki.

ümmet-i İslâmiye: İslâm ümmeti, Müslümanlar.

ümmet-i Muhammediye: Hz. Muhammed’in ümmeti; Hz. Muhammed’e (a.s.m.) bağlı olan ve yolundan gidenler.

vücud-i İlâhî: Cenab-ı Hakk’ın varlığı.

zihniyet: anlayış.

Yahut fânî bazı kıymetlere değer verir mi? Allah ve Resulüne ve dinine hizmet vazifesinden vazgeçer mi?

İşte, bizi Bediüzzaman'a bağlayan hakikî amiller bunlardır. Başka bir menba-ı dinî var mı ki, biz ruhumuzun bu ezeli ihtiyaçlarını onunla teskin edelim?

Sayın savcı bize kütüphaneleri dolduran binlerce Arapça ve bugünün ruhuna tercüman olamayan kitapları tavsiye ediyor. Sayın savcı ve onun gibi düşünenler, Risale-i Nur namı altındaki külliyyat-ı ilmiyeyi ve hazine-i hürriyeti ve hakikat-i âliyeyi beğenmeyebilirler, tenkit de edebilirler. Bu, kendilerinin bileceği bir iştir. Fakat, bizim şu veya bu esere rağbet etmemize ve ona kıymet vermeye karışamazlar. Biz, Risale-i Nur'u seviyoruz. Ve onu hakikî ve rıyasız bir din kitabı ve Kur'an tefsiri biliyoruz. Kıymet ölçüleri ve hükümleri vicdanî bir takdir meselesidir. Buna kimse müdahale edemez.

Evet, biz Risale-i Nur müellifinin velâyetine ve daima ayn-ı hakikat dersi verdiğiine kailiz. Kendisinin kabul etmemesi, bizim bu kanaatimizi sarsmıyor. Ancak, bizim kabul ettiğimiz, keramet-i kevnîyesinden dolayı değil, Nurların dersinde harikulâde ve ekmel tezahürlerine şahit olduğumuz ve bütün cihan-ı ırfana meydan okuyan keramet-i ilmiyesinden dolayıdır.

Tahsil hayatı üç aydan başka mevcut olmadığı hâlde, bu kadar feyz-i ilim neşreden ve ilminin harikalarıyla en muntaha mesail-i ilmiyede ve âliyede en yüksek mütefekkirleri dahi hayrette bırakacak bir mantık ulviyeti ibraz

amil: sebep, etken.

ayn-ı hakikat: hakikatın aslı, gerçeğin tâ kendisi.

cihan-ı ırfan: ırfan dünyası.

ekmel: daha (en, pek) mükemmel, en olgun, kusursuz ve eksiksiz olan.

ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız.

fânî: ölümlü, geçici.

feyz-i ilim: ilim feyzi, ilmin sağladığı feyz.

hakikat-ı âliye: yüce, ulu gerçek.

hakikî: gerçek.

harika: olağanüstü.

harikulâde: görülmedik derecede, olağanüstü, mükemmel.

hazine-i hürriyet: hürriyet hazinesi.

hüküm: karar, emir.

kail: inanmış, aklı yatmış, kabul etmiş.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

keramet-i ilmiye: ilmin kerameti.

keramet-i kevnîye: kudret-i Rabbanîyenin ihsanı ile letafet kesp edis, havada uçmak, uzun yolu kısa zamanda gitmek gibi, şahista görülen kerametler, olağan üstü hâller.

külliyyat-ı ilmiye: ilim külliyyatı.

kıymet: değer.

menba-ı dinî: dinî kaynak.

mesail-i âliye: yüce, yüksek meseleler.

mesail-i ilmiye: ilmi meseleler.

mesele: konu.

müdahale: karışma.

müellif: eser telif eden, yazar.

muntahâ: bir şeyin ulaşabildiği son yer, nihayet.

mütefekkir: insanlığın ve müslümanların problemlerini ve çarelerini çok düşünen âlim kişi.

nam: ad.

neşir: dağıtma, yayma, saçma, serpmeye.

rağbet: istek, arzu, meyil.

resul: Allah tarafından kendisine vahiy gelen, Allah'ın

emirlerini insanlara bildirmekle vazifeli olan insan, peygamber.

riya: iki yüzlülük, yalandan gösteriş, samimiyetsizlik.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

tahsil: ilim öğrenme, bilgi edinme, öğrenim.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

tenkid: eleştirme.

tercüman: çeşitli hal, durum, maksat veya duyguları ifade etme vasıtası.

teskin: sakinleştirme, yatıştırma.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

ulviyet: ulvîlik, yücelik, yükseklik, ululuk.

vazife: görev.

vicdanî: vicdanla ilgili, vicdana ait, iç duygu ile ilgili, kalbi his ile ilgili.

eden ve hayatının yarısından sonra öğrendiği bir lisanda bu kadar cazibedar bir tarz-ı beyan ve sürükleyici bir haremiz izhar eden ve gayet feyyaz bir aşk ve heyecan terennüm eden ve bir derya-i iman ve bir hazine-i tevhid ve bir umman-ı hikmet hâlinde coşan bir ikinci Bediüzzaman gösterebilir misiniz?

Fânî zevahirin alayışına edna bir meyil ve iltifat göstermeyen ve en küçük bir menfaat ve lezzete tenezzül etmeyen, levs-i fânînin ayağına dolaşan bütün yaltaklanmalarına asla kıymet vermeyen, kimseden bir şey beklemeyen ve dilenmeyen ve kendisine arz edilenleri kabul etmeyen, iffet ve ismetin en âlî örneklerini yaşatarak sabûrâne, mütehammilâne, her nevi mahrumiyetlere göğüs germek suretiyle kendini hakikate ve envar-ı Kur'âniyeye ve maarif-i Muhammediyenin (a.s.m.) izharına vakfeden ve memleket ve milletin ızdırabı karşısında pürrahmüşefkat ağlayan, kendine yapılan bunca ihanetlere rağmen etrafındakilerin saadetleri için hizmetinden asla vazgeçmeyen, ihtiyarlığına ve bîkesliğine bakmayarak insanları gayya-i cehil ve girdab-ı inkârden kurtarmaya hasbî ve İlâhî bir cehd ile çalışan ve savaşı bir fazilet ve nur abidesini üstat addetmekliğimizi çok mu görüyorsunuz?

Kendisinin, bu arz edilen keramet-i ilmiyesiyle beraber, sırf ahlâk ölçülerinin kayborduğu böyle bir devirde gösterdiği bu misilsiz feragat ve istiğna ve şaheser-i ismet ve istikamet dolayısıyla, yine bir enmuzec-i kemal ve

abide: yadigar kalacak eser, anıt.
add: sayma, sayılma.
alâyiş: debdebe, tantana, gösteriş, boş, yalancı süs.
âli: yüce, yüksek, ulu.
arz: bir büyüğe sunma, gösterme, bildirme, önüne koyma.
arz: sunma, bildirme.
bîkes: kimsesiz.
cazibedar: çekici, cazibeli.
cehd: azim, gayret, fedakârlık.

derya-i iman: iman denizi.
edna: en açığı, en basit, en küçük.
enmuzec-i kemal: mükemmel numune, örnek.
envar-ı Kur'âniye: Kur'an nurları, Kur'an'ın saçtığı parlıklar, ışıklar.
fânî: ölümlü, geçici.
fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek derece.
feragat: hakkindan isteyerek vazgeçme.

feyyaz: çok feyizli, verimli.
gayet: son derece.
gayya-i cehil: cehalet kuyusu.
girdab-ı inkâr: inkâr girdabı, Allah'ı inkârın götürdüğü tehlikeli nokta.
hakikat: gerçek.
hararet: ateşlilik, coşkunluk, heyecanlilik.
hasbî: karşılıksız, Allah rızası için, gönülden, isteyerek.
hazine-i tevhit: tevhit hazinesi, Allah'ın birliğinin hazinesi.

si.
ızdırapat: ızdıraplar, acılar, elemeler, azaplar, sıkıntılar.
ibraz: meydana çıkarma, ortaya koyma, gösterme.
iffet: temizlik, ahlâki temizlik.
iharet: hainlik, kötülük etme.
ilâhi: Allah'la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.
iltifat: ilgi gösterme, yüzünü çevirip bakma.
ismet: günahsızlık, masumluk.
istiğna: aza kanaat etme, olanla yetinme, gönül tokluğu, tok gözlülük.
istikamet: inanç, düşünce ve niyette, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun dürüstlük.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.
keramet-i ilmiye: ilmin kerameti.
kıymet: değer.
levs-i fânî: gelip geçici pislik, dünyanın fânî, faydasız eğlenceleri.
lisan: dil.
maarif-i Muhammediye: Muhammed'in gösterdikleri, öğrettikleri.
mahrumiyet: mahrumluk, dilediğini, istediğini elde edememe, napsizlik, hissesizlik.
menfaat: fayda.
meyil: bir tarafa doğru eğilme, yönelme.
misil: benzer, eş.
mütehammilâne: tahammül ederek, dayanarak, zora katlanarak.
nevi: çeşit, tür.
nur: aydınlık, parlak, ışık.
pürrahm ü şefkat: çok şefkat ve merhametle dolu.
saadet: mutluluk.
sabûrâne: sabırlı bir şekilde, sabrederek, sabırla.
suret: biçim, şekil, tarz.
şaheser-i ismet: ismet şaheseri, suçsuzluk ve günahlardan kaçınmadaki benzersizlik.
tarz-ı beyan: açıklama ve söyleme şekli.
tenezzül: kendine aykırı düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.
terennüm: güzel güzel anlatma.
umman-ı hikmet: hikmet deryası, hikmet okyanusu.
vakıf: Allah için ve O'nun yolunda maddî ve manevî bütün imkanlarını vererek bu uğurda çalışma, çabalama.
zevahir: dış yüzler, dış görünüşler, dış görünüş.

mihrab-ı fazilet olarak tanınmaya ve iktida edilmeye şa-
yandır.

İşte biz, Bediüzzaman'a ve eserlerine bu gözle bakıyo-
ruz. Acaba mumailleyhe sırf imanımızdan neş'et eden bu
bağlılığımız ve Kur'ân'ın ve beyanat-ı Muhammediyenin
(a.s.m.) küfür ve ahlâk hakkındaki şiddetli tevhîh ve tez-
yiflerine bu imanımız dolayısıyla iştirakimiz, bizi levs-i fânî
nâ addedilen siyasetçi mi yaptı? Yoksa yirmi beş seneden
beri din hakikatlerini öğrenemeyen ve helâk-i mutlaka
giden soyumuzun bir kısım evlâtlarına, onları helâk-i
ebedîden kurtarmak için Allah ve Resulünden, hakikat
ve Kur'ân'dan haber vermek, onların temiz ruhlarını,
masum vicdanlarını ıslah etmeye hiç ifsat denilir mi?

Sayın hâkimler!

Biz asla siyasetçi değiliz. Biz siyaseti bizim gibi siyaset
ehli olmayana bin bir çeşit veballer, tehlikeler ve mes'uli-
yetler taşıyan bir meslek biliriz. Fânî zevahire de zaten
kıymet vermeyiz. Dünyaya, ancak rıza-i İlâhîye bizi götü-
ren hayırlı vechesiyle bakıyoruz. Bu itibarla, siyaset pe-
şinde koşmayı ve devlet mefhumu ile mübareze ithamını
şiddetle reddediyoruz. Eğer böyle bir kasıt olaydı, yirmi
beş seneden beri edna bir tezahür olurdu.

Evet, bizim menfi bir cephemiz, ahlâksızlığa ve iman-
sızlığa müteveccih bir takbih tarafımız var; bu, sırf iman-
dan ve Kur'ân'ın bu mevzular üzerindeki şiddet-i beyan
ve azamet-i tevhîhine bizzarure iştirakimizden ileri ge-
liyor. Eğer bu esbab-ı mucibe, samimiyetin ve ihlâsın,

add: sayma, sayılma.

azamet-i tevhîh: şiddetli azarla-
manın büyüklüğü.

beyanat-ı Muhammediye: Hz.
Muhammed'in (a.s.m) açıklamala-
rı, beyanları, mesajları.

bizzarure: zarurî olarak, ister is-
temez, mecburen.

edna: en açığı, en basit, en kü-
çük.

esbab-ı mucibe: gerektiren se-
bepler.

evlât: vevletler, çocuklar.

fânî: ölümlü, geçici.

hakikat: gerçek, esas.

helâk-i ebedî: ebedî yok oluş,
azap ve korku.

helâk-i mutlak: mutlak yok oluş.

ıslah: iyi duruma getirme, iyileş-
tirme, düzeltme.

ıfsat: fesada uğratma, bozma, ka-
rışıklık çıkarma.

ihlâs: samimiyet, bir ameli başka
bir karşılık beklemeksizin, sırf Al-
lah rızası için yapma.

iktida: birinin hareketini örnek
alarak ona benzemeye çalışma,
ittiba etme.

iman: inanç, itikat.

iştirak: katılma.

itham: suç isnat etme, suçlama.

itibar: değer.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine

inanmama, müşriklik, imansızlık.

kıymet: değer.

levs-i fânî: gelip geçici pislik,
dünyanın fânî, faydasız eğlence-
leri.

masum: suçsuz, günahsız, saf, te-
miz.

mefhum: bir sözün ifade ettiği
mana.

menfi: olumsuz, müspet olma-
yan.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

mes'uliyet: mes'ul olma hâli, so-
rumluluk.

mevzu: konu.

mihrab-ı fazilet: yüksek fazi-
let makamı.

mumailleyh: ismi geçen, bah-
sedilen.

mübareze: çatışma, kavgâ.

müteveccih: bir cihete dö-
nen, yönelen.

neş'et: meydana gelme, oluş-
ma, çıkma.

resul: Allah tarafından kendi-
sine vahiy gelen, Allah'ın
emirlerini insanlara bildir-
mekle vazifeli olan insan,

peygamber.

rıza-i İlâhî: Allah'ın rızası,
hoşnutluğu.

siyaset: politika.

sayan: değer, lâıyk, münasip.

şiddet-i beyan: açıklamanın,
ifadenin şiddeti; sert açıkla-
ma, şiddetli konuşma.

takbih: çirkin görme, ayıpla-
ma, kınama.

tevhîh: azarlama, paylama.

tezahür: görünme, belirme,
ortaya çıkma.

tezyif: zayıfla çıkarma, çürüt-
me.

me.

vebal: ahiret hayatı bakımın-
dan sorumluluğu ve azap ge-
tirici sonucu olan davranış,
tutum veya iş.

veche: yan, taraf, yön.

vicdan: insanın içindeki iyiyi
kötüden ayırabilen ve iyilik
etmekten lezzet duyan ve
kötülüktan elem alan manevî
bir his.

zevahir: dış yüzler, dış görü-
nüşler, dış görünüş.

hakikat ve saffetin bu tarz-ı beyanı size kanaat vermediyse, bize ne şekil isterseniz ceza veriniz. Lâkin, unutmayınız ki, bugün altı yüz milyon insanın mensubiyetini taşıdığı Hazret-i İsa (a.s.), zamanının idarecileri tarafından sırf insanlığın saadeti için kalbi çarptığı ve emanet-i tebliği hamil bulunduğu sebeplerle, “adî bir hırsız gibi” idama mahkûm edilmişti. Biz, hür söylediğimizden dolayı maruz kalacağımız bu mahkûmiyeti iftiharla karşılayacağız ve sadece ¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** nidasıyla dergâh-ı Kadiü'l-Hacat’a el açacağız.

Afyon Ceza Evinde Mevkuf Ortaklar Bucağından

Ahmed Feyzi Kul

1. Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. (Al-i İmran Suresi: 173.)

adi: bayağı, aşağı, değersiz.
dergâh-ı Kadiü'l-Hacat: Bütün ihtiyaçları, dilekleri yerine getiren ilâhî dergâh, kapı.
emanet-i tebliğ: tebliğ emaneti.
hakikat: gerçek.
hamil: taşıyan, götüren.
iftihar: gurur, övünme.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
mahkûm: bir mahkemeye

hüküm giymiş, hükümlü.
mahkûmiyet: hüküm giyme, hükümlülük.
maruz: bir şeyin etkisi ve tesiri altında bulunma.
mensubiyet: mensup olma, bağlı oluş.
mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.
nida: ses, seslenme, çağırma.
saadet: mutluluk.

saffet: saflık, hâlislik, temizlik, her türlü hile şeytanlıktan uzak olma.
tarz-ı beyan: açıklama ve söyleme şekli.

Ceylan'ın Müdafaa'sıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine,

Makam-ı iddianın habbeyi kubbe yaparak, iftiharla kabul ettiğim Üstadıma ve Risale-i Nur'a hizmetimle, beni büyük bir diplomat ve entrikacı bir adam tarzında gösterip Nurlara gelen mevhum suçta bana büyük bir hisse vermesine mukabil derim ki:

Dinî ve imanî ve ahlâkî eserlerini okumakla, o uğurda hayatımı tereddütsüz feda eder derecesinde istifade ettiğim Üstadım Bediüzzaman'la yakından alâkadarım. Fakat, bu alâka, makam-ı iddianın dediği gibi vatana ve millete mazarratlı ve halkı devlet aleyhine teşvik etmek değil, belki hiçbir beşerin kendisini kurtaramayacağı kabrin idam-ı ebedîsinden kendimi ve benim gibi bu tehlikeli zamanda imanını kurtarmaya, ahlâkını düzeltmeye ve vatana ve millete birer uzv-i nafi olmaya muhtaç olan din kardeşlerimin imanlarını kurtarmak yolundaki kopmaz ve kopmayacak bir alâkadır.

Kendisinin yakınlarındanım. Dört sene kadar ara sıra hizmetini müftehirâne yapmışım. Bu müddet zarfında kendisinin serâpâ faziletinden başka hiçbir şeyine şahit değilim. Onun ağızdan bir defa olsun, mehdiliğine ve mücedditliğine dair bir kelime duymadım. Tevazuun kemalinde olduğuna yüz binleri aşan Nur nüshaları ve onları okumakla imanlarını kurtaran yüz binler halis Nur Şakirtleri şahittir.

ahlâkî: ahlâkla ilgili, ahlâka ait.
alâka: ilgi, ilişki. bağ.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
aleyh: karşı, karşıt.
beşer: insan, insanlık, âdemoğlu.
dair: alâkalı, ilgili.
diplomat: siyasette becerikli olan, siyasetçi, siyasi.
entrika: bir çıkar sağlamak veya birine zarar vermek maksadıyla hazırlanan düzen, hile.
fazilet: değer, meziyet, iman ve irfan itibarıyla olan yüksek derece.
feda: uğruna verme, kurban olma.
habbe: tane.
halis: samimi, her amelini yalnız Allah rızası için isteyen.
hisse: pay, nasip.
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümlü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.
iftihar: gurur, övünme.
iman: inanç, itikat.
imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.
istifade: faydalanma, yararlanma.
kabir: mezar.
kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.
kubbe: gökyüzü, sema.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.
mazarrat: zararlar, ziyanlar, zarar vermeler.
mehdî: bazı hadislerle göre kıyamet yaklaşınca zulmü ve şirki ortadan kaldırarak inanlanlara saadet ve adaleti getirecek Ehl-i Beytin neslinden gelen imam.
mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.

mukabil: karşılık.
müceddit: hadis-i şerîfe, her asır başında geleceği müjdelenen dinin yüksek hizmetkârı; dine yeni bir tarzla yaklaşan, asrın şartlarına göre ve ortaya atılan yeni şüphe ve taarruzlara karşı dini yorumlayıp kuvvetlendiren büyük âlim.
müdafaa: savunma.
müddet: süre, zaman.
müftehirâne: iftiharla, iftihar ederek, övünerek, gururlu bir

şekilde.
nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.
serâpâ: baştan ayağa kadar, önden sona, tamamıyla, bütünüyle, bütün, hep.
şakirt: talebe, öğrenci.
tarz: biçim, şekil.
tevazu: alçak gönüllülük, bir kimsenin başkalarını kendinden küçük görmemesi.
uzv-i nafi: faydalı uzuv, organ.
zarfında: süresince.

O mübarek Üstadım, kendisini bizim gibi Nur Talebesi olarak görür. Ve öyle iddia eder. Bunu, elinizde bulunan birçok mektuplarında, hususan Asa-yı Mûsa mecmuasının içindeki İhlâs Risalesi'nde kolaylıkla görmek mümkündür. Kendisi, “Bâkî ve güneş gibi ve elmas misillü hakikatler, fânî şahıslar üzerine bina edilmez ve fânî şahıslar o kıymettar hakikatlere sahip çıkamazlar” diye, risale ve mektuplarında tekrarlar zikrettiği hâlde, o zatın tefahuruna hükmetmek ve Mehdilik ve mücedditlik dava ettiğini iddia etmek, hiçbir akliselimin kârı değildir. Zira bütün risale ve mektupları insaf ve dikkatle okursanız, bu muhterem allâme-i zamanın asırlardan beri emsaline tesadüf edilmez bir din âlimi ve benzerine rastlanmayacak bir iman kurtarıcısı, Bolşevizmin kızıl kıvılcımlarının saçaklarımızı sarmak istediği bir zamanda vatana ve millete bir ordudan daha çok menfaat ve bereketi bulunan bir vatanperver olduğuna siz de kanaat-i kat'îye peyda edersiniz. İşte böyle bir esere ve o eseri telif eden muhterem Üstada daha evvelden şakirt olamadığıma müteessifim.

Muhterem heyet-i hâkime,

İşte hadsiz menfaatlerini kendimde tecrübe ettiğim Risale-i Nur'dan, benim gibi vatan evlâtlarının istifadeleri için, resmî bir izinle Eskişehir'de Gençlik Rehberi'ni kudsî bir hizmet-i milliye fikriyle tab ettirdim. “Benim gibi bir biçarenin, Kur'ân'ın hakikî ve cerh edilmez bir tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısıyla imana hizmeti tebrik ve takdir ile mukabele görmesi lâzım ve teşvike pek muhtaç

akl-ı selim: iyiyi ve kötüyü fark eden sağlam akıl, sağduyu.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
allâme-i zaman: zamanın allâmesi, zamanın ilmî seviyesi en yüksek olan büyük âlimi.
asr: yüzyıl.
bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
bereket: bolluk, bereket, gür-lük.
biçare: çaresiz, zavallı.

bina: kurma, dayandırma.
bolşevizm: Hürriyet adına bütün insanî değerleri tahribe yönelerek, hiç bir kanun, ölçü, değer tanımaksızın sosyalist hedeflere varmayı benimseyen görüş.
cerh: yaralama, bir iddiayı, fikri çürütme, reddetme.
dava: iddia.
elmas: çok kıymetli bir mücevher.
emsal: örnekler, benzerler.
evlât: vâletler, çocuklar.

evvel: önce.
fânî: ölümlü, geçici.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, esas.
hakikî: gerçek.
heyet-i hâkime: hâkimler heyeti, hâkimler kurulu.
hizmet-i milliye: millî hizmet.
hususan: bilhassa, özellikle.
hüküm: karar, emir, bir konu, iş veya kimse hakkında verilen karar.
iddia: bir fikri ısrarla savun-

ma, dava etme.

iman: inanç, itikat.

istifade: faydalanma, yararlanma.

kanaat-ı kat'îye: kesin kanaat, varılan kesin düşünce.

kudsi: mukaddes, yüce.

kıymettar: kıymetli, değerli.

mecmua: tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon.

mehdî: bazı hadiseler göre kıyamet yaklaşınca zulmü ve şirkî ortadan kaldırarak inananlara sadet ve adaleti getirecek Ehl-i Beytin neslinden gelen imam.

menfaat: fayda.

misillü: gibi, benzeri.

muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müceddit: hadis-i şerifle, her asır başında geleceği müjdelenen dinin yüksek hizmetkârı; dine yeni bir tarzla yaklaşan, asrın şartlarına göre ve ortaya atılan yeni süphe ve taarruzlara karşı dini yorumlayıp kuvvetlendiren büyük âlim.

müteessif: teessüf eden, eseflenen, kederlenen, mahzun, kederli.

peydâ: meydana gelme, açığa çıkma.

resmî: devlet adına olan.

şakirt: talebe, öğrenci.

tab: kitap basma.

takdir: kıymet verme, beğenme.
talabe: öğrenci.

tefahur: yaptıklarıyla övünme, böbürlenme.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

telif: eser yazma.

tesadüf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.

vatanperver: yurtsever, vatanına düşkün, vatanını seven kimse.

zat: kişi, şahıs.

zikir: anma, bildirme.

zira: çünkü, ondan ki, şundan, şu sebepten ki, onun için.

iken, böyle ağır muamele görmekliğimiz, hakikat-i adalete ne kadar muhaliftir” sizlerden soruyoruz.

Ve mahkeme-i âdilenizden, ruhumuzun gıdası ve sebeb-i necatımız ve ebedî saadetimizin anahtarı olan Nur Risalelerinin serbestiyetine karar vermenizi talep eder; eğer yukarıda bir kısmını zikir ve tadat ettiğim vaziyetler nazarınızda bir cürüm teşkil ediyorsa, vereceğiniz en ağır cezanızı kemal-i rıza-i kalp ile kabul edeceğimi arz ederim.

Afyon Ceza Evinde Mevkuf
Emirdağlı

Ceylan Çalışkan

arz: sunma, bildirme.

cürüm: hata, suç, kanun hilâfına hareket.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

hakikat-ı adalet: adaletin esası, aslı.

kemal-i rıza-i kalp: tam bir kalp rızası.

mahkeme-i âdile: adaletle hükmeden mahkeme, adil mahkeme.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

muamele: davranma, davranış.

muhalif: zıt, aykır.

nazar: bakış, dikkat.

saadet: mutluluk.

sebeb-i necat: kurtuluş nedeni, kurtuluş sebebi.

serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.

tadat: sayma.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

vaziyet: durum.

zikir: anma, bildirme.

Mustafa Osman'ın Müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine,

Gizli cemiyet kurmak ve dinî hissiyatı alet ederek devletin emniyetini bozabilecek hareketlerde bulunmaktan zanlı Bediüzzaman Said Nursî'nin, rejim aleyhindeki mevhum faaliyetine iştirak ettiğim iddia edilerek, suç konusu olarak gösterilen meselelere karşı derim ki:

1. Evet, ben de birçok Nur Talebeleri gibi hakikî Türk-lüğe ve İslâmiyete yaraşan ve tarihî bir şeref ve faziletimiz olan terbiye-i medeniye-i diniyeyi ve millî bir şiar olan ahlâk-ı Kur'âniyeyi öğrenerek vatan ve millete faydalı bir uzuv olmak ve yabancı ideolojilerin tesiratından korunarak din ve imanımı muhafaza ve öğrenmek kas-tıyla Nur Risalelerini tedarik ederek okumaya başladım.

Ecdadımızın, tarihlere şan salıp nam veren ahlâk ve şerefini payimal eden sefahat ve rezaletin ve ahlâk-ı sey-yinin cemiyet hayatını zehirlediği ve kötü ahlâk sahiple-rini dahi iğrendirecek derecede sokaklara kadar sardığı ve efkâr-ı ammeyi telâşa düşürdüğü ve her sınıf ailenin ocağı başında dedikodu mevzuu olduğu ve efkâr-ı amme-nin bir dili mahiyetindeki gazete ve mecmuaların ahlâk zabıtası haberleri şeklinde ve muhtelif mevzulardaki ten-kitlerine sebep olan bu elim ahvalin pek sür'atle genişle-diği ve âdeta umumîleşmek istidadını gösterdiği bir dev-rede, düştüğüm ahlâksızlık uçurumundan dinî, ahlâkî,

âdeta: sanki.

ahlâk-ı Kur'âniye: Kur'ân ahlâkî.

ahlâk-ı seyyie: çirkin ahlâk, kötü huylar.

ahval: hâller, durumlar.

aleyh: karşı, karşıt.

cemiyet: topluluk, birlik.

ecdat: dedeler, büyük babalar, atalar.

efkâr-ı amme: genelin, umu-mun, düşünceleri, umuma ait düşünce, kamuoyu.

elim: şiddetli, çok dert ve ke-

der veren.

emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlan-ması.

faide: fayda.

fazilet: değer, meziyet, iman ve ırfan itibarıyla olan yüksek

derece.

hakiki: gerçek.

hissiyat: hisler, duygular.

iddia: davaya kalkışma, dava et-me.

ideoloji: toplumun düşünce ve hareketlerine belirli bir istikamet vererek siyasi ve sosyal bir doktrin meydana getirmek isteyen fikir sistemi.

iman: inanç, itikat.

istidat: kabiliyet, yetenek.

iştirak: katılma, ortak olma.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, ta-biati, niteliği.

mecmua: tertip ve tanzim edil-miş şeylerin hepsi, koleksiyon.

mesele: önemli konu.

mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.

mevzu: konu.

milli: millete ait, ulusal.

muhafaza: koruma.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

müdafaa: savunma.

nam: ün, şöhret, şan.

payimal: ayak altında kalmış, ayak altına alınmış, çiğnenmiş.

rejim: idarede tutulan yol, yönet-me tarzı, düzenleme biçimi.

rezalet: toplumun duygularını in-citecek, değer yargılarını ters dü-şen olay veya durum, kepezelik.

sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.

sınıf: kısım, bölüm, takım, tabaka.

şan: şöhret, ün.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

şiar: ayırt edici alâmet, sembol.

talebe: öğrenci.

tedarik: sağlama, temin etme, karşılama.

tenkit: eleştirme.

terbiye-i medeniye-i diniye: di-nin medenî terbiyesi.

tesirat: etkiler, tesirler.

umumi: herkesle ilgili, genel.

uzuv: bir topluluğu, bir bütünü meydana getiren üyelerden her biri.

zabıta: şehir güvenliğini sağla-makla vazifeli bulunan idare, po-lis.

ahlâkî: ahlâkla ilgili, ahlâka ait.
âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
allâme: pek çok konuda ihtisas sahibi büyük bilgin, ilmi seviyesi çok yüksek olan âlim, üstad-ı azam.

Anglikan: İngiliz Kilisesi.

beşeriyet: beşerilik, insanlık.

edebî: edebiyatla ilgili, edebiyata ait.

evvel: önce.

faide: fayda.

gayr-i ilmi: ilim dışı, ilme dayanmayan, ilmi olmayan.

hadim: hademe, hizmetçi.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

ictimai: topluluğa ait, toplumla ilgili, toplumsal.

iddia: davaya kalkışma, dava etme.

istidat: kabiliyet, yetenek.

komünizm: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzen.

kudsî: mukaddes, yüce.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

makam: büyük memuriyet, mevki.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

meşrutiyet: Osmanlılarda 1876 Anayasasıyla başlayan, 1908 değişikliğiyle devam eden hukukî ve siyasi döneme verilen ad.

mevzu: yalancıların uydurduğu ve hadis diye Peygamberimize isnat ettiği haberler, uydurma hadisler.

musırrâne: ısrar ve inatla, ısrarlı bir şekilde.

muzır: zararlı, zarar veren.

mücadele: savaşma, mücadele.

mücahit: cihad eden, din uğruna din düşmanlarıyla, Allah rızası için ve Allah'ın adını yüceltmek gayesiyle savaşan.

müellif-i muhterem: saygıdeğer, muhterem müellif, saygıdeğer yazar.

müessir: tesirli.

ictimai, edebî dersleriyle, her Müslim okuyucusunu kurtardığı gibi beni de kurtaran Risale-i Nur Külliyyatını okumak; ve benim bu eserleri okuduğumu bilen ve işiten vatandaşlarımın tehzib-i ahlâk etmek için benden musırrâne istemeleri üzerine onlara risale vermek; ve dolayısıyla serserileşmiş ve serserileşmek ve vatan ve millete muzır bir hâle gelmek istidadını gösteren fertleri bu risalelerle, bu Nurların müessir telkinatlarıyla kurtarıp beşeriyete faydalı birer insan olmalarını hadim ve vesile olan ve memleketimizde de sirayeti ve salgını görülen ve bütün dünyayı titreten kızıl veba komünizm tehlikesine karşı dinî ve müessir telkinatı bakımından manevî bir mücahit olan Bediüzzaman, takdir ve tebciye lââyık kudsî ve manevî mücahedesinin nurlu ve müessir silâhı olan ve yirmi senede yirmi bin ve belki çok fazla adamı vatan ve millete faydalı bir hâle sokmaya vesile olan Nur Risalelerini okutmak ne derece şahsım için bir suç mevzuu ve müellif-i muhterem için sebep-i itham olabilir? Vicdanınıza soruyorum.

2. Savcılık makamının, “mevzudur” diye gayr-i ilmi iddia ettiği hadisin, hadis kitaplarında sahih olduğu; hadis âlimlerinin kabulüyle ve hürriyetten evvel Meşrutiyet Devri ulemasına Japonya'nın ve İngiltere Anglikan Kilisesinin sorduğu sualler münasebetiyle, o devrin allâmeleri olan İstanbul âlimleri, “bediüzzaman” olan müellif-i muhtereme sorarak, şimdi ismi “Beşinci Şua” olan eserde görülmekte olan o zamanki bu hadisin tevilen

münasebet: vesile, ... -dan dolayı.

müslim: İslâm dininden olan, Müslüman.

nurlu: ışıklı, parıltılı.

sahi: ravilerin kesintisi bulunmayan bir senetle rivayet ettikleri, doğruluğu ve Peygamberimize ait olduğu şüphe götürmeyen hadis.

sebeb-i itham: suçlama sebebi.

sirayet: birinden diğerine geçme, bulaşma.

sual: soru.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tebcil: yüceltme, ululama, birisine tazim etme, saygı gösterme.

tehzib-i ahlâk: ahlâkı güzelleştirme; kötü huyları giderme.

telkinat: telkinler, fikir aşılama.

tevilen: tevili yoluyla, anlaşılması zor olan ayet ve hadislerde ne kasit edildiğini ve in-

ce manalarını bildirerek.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

veba: hasta sıçanlardan insanlara geçen bir mikrobun oluşturduğu, bulaşıcı ve öldürücü hastalık, taun, yumurcak.

vesile: araç, vasıta.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

cevaplarını o ehemmiyetli âlimlerin kabul edip itiraz edemeleriyle sahih olduğu kat'î sabittir.

Hem, yalnız Risale-i Nur'un bu kısmı değil, bütün hakikatleri ve dersleri, hiçbir hakikî İslâm âliminin itiraz edemeyeceği kadar kuvvetli hakikatlerdir ki; Diyanet Riyaseti başta olarak, bütün memleketteki hakikî âlimler kabul ve tazime tâ devr-i Meşrutiyetten beri mecbur kalmışlar. O hakikatleri ve o kuvvetli bürhanları ismi âlim olan ve hakikat ilminden bîbehre bir-iki ferdin itiraz ve iddiası çürütemez. Hem gayet gülünç olur. Maddî ve manevî menafii zahir olan ve vatanın her tarafında ve her sınıf halk tabakasında hayat-ı bâkiyelerini idamdan kurtarmak için takdir ile okunan ve onunla imanlarını kurtardıklarından müellif-i muhteremine ebedî minnettar kalan binlerle vatandaşın faydalandığı Kur'ân ve iman hakikatlerine meftun olarak müellifine bir şükran borcu olarak bir mektup yazmak ve sebep-i itham olan hadisin inkâr edilmeyen hakikatlerine istinat ederek bazı ef'al ve âsâra nazar edip hadisin mazharı olan bu memlekette zuhur etmiş gibi bakmak ve böyle bir zanna düşerek ve birçok İslâm âlimlerinin ihbaratına dayanarak bazı hataların tamiri cihetine gidilmesini bir fütuhât-ı Kur'âniye kabul edip izhar-ı şadumanî eylemek ve bu görüş ve nokta-i nazarını eserleriyle tefeyyüz ettiği bir Üstada mahremâne arz etmek; vatan ve milletin anarşiliğe ve dolayısıyla bütün dünyayı titreten kızıl tehlikenin kucağına düşmemesini temenni etmek, rejime bir hıyanet midir? İnkılâba dil uzatmak mıdır? Ve o takdire ve tebcile çok elyak

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
anarşi: her türlü düzen ve otoriteye karşı koyarak karışıklığı meydana getirme durumu.
arz: söyleme, ifade etme.
asar: eserler.
bîbehre: nasipsiz, mahrum.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cihet: yön.
Devr-i Meşrutiyet: Meşrutiyet Dönemi.
Diyanet Riyaseti: Diyanet İş-

leri Başkanlığı.
ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.
ef'al: fiiller, işler.
ehemmiyetli: önemli.
faide: fayda.
fütuhât-ı Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerim'in kalp ve ruhlarda meydana getirdiği manevî fe-tihler, zaferler.
gayet: son derece.
hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı

başkasına ait söz, iş veya davranış.
hakikat: gerçek.
hakikî: gerçek, sahihi.
hayat-ı bakîye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.
hiyanet: hainlik, kendine olan güveni kötüye kullanma.
idam: yok olma.
iddia: haklı haksız bir hükümde veya fikirde ayak direme.
ihbarat: ihbarlar, bildirmeler, haber vermeler.
iman: inanç, itikat.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
inkılâp: değişme, köklü değişim (Cumhuriyet dönemi inkılâpları kastediliyor).
istinat: dayanma, delil olarak kabul etme.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
izhar-ı şadumanî: sevincini belirtmek.
kat'i: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
kızıl tehlike: komünizm, materyalizm.
maddî: madde ile alakalı, cismanî.
mahremâne: gizli ve saklı olarak, başkasına söylememek şartı ile.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mazhar: bir şeyin çıktığı yer, zuhur ettiği, görüldüğü yer.
mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.
meftun: tutkun, müptela, aşırı bağlanmış.
menafi: menfaatler, faydalar, yararlar, çıkarlar.
minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.
müellif: eser telif eden, yazar.
müellif-i muhterem: saygıdeğer, muhterem müellif, saygıdeğer yazar.
nazar: bakmak.
nokta-i nazar: görüş açısı, bakış açısı; görüş, fikir.
rejim: idarede tutulan yol, yönetim tarzı, düzenleme biçimi.
sabit: ispat edilmiş, ispatlanmış.
sahih: ravilerin kesintisi bulunmayan bir senetle rivayet ettikleri, doğruluğu ve Peygamberimize ait olduğu şüphe götürmeyen hadis.
sebeb-i itham: suçlama sebebi.
şükran: iyiliğe karşı gösterilen iyi tavır, gönül borcu, minnettarlık.
tabaka: topluluk, sınıf, zümre.
takdir: kıymet verme, beğenme.
tazim: hürmet, ululama, saygı gösterme.
tebcil: yüceltme, ululama, birisine tazim etme, saygı gösterme.
tefeyyüz: feyizlenme, ilerleme, ilim, irfan ve manevî zenginlik kazanma.
temenni: olmasını veya olmamasını isteme; dilek, istek, arzu.
zahir: açık, aşikâr.
zuhur: görünme, belli olma, ortaya çıkma.

ilim adamını aynı iftiralarından birkaç mahkeme teberri ettirdiği hâlde, aynı mevzularla zan altına alıp kimsesiz ve çok ihtiyar ve münzevi olduğu hâlde tevkif ve tecrit ederek taht-ı muhakemeye alıp bizim de bu ilmî nokta-i nazarımızı ve imanımızı kurtarmak için çalışmalarımızı bir suç telâkki edip, onu güya devletin emniyetini ihlâl suçuna delil ve bürhan göstermek hangi vicdanın âdilâne kararıdır? Mahkemenizden soruyorum, vicdanınıza bırakıyorum.

3. “Bediüzzaman’ın resimlerini mukaddes bir şey imiş gibi taşımak ve mektubatını toplamak ve mektuplaşmak” diye olan sebep-i ittihama gelince:

Hayat-ı maneviye ve bâkiyemi idamdan kurtarmaya ve maddî hayatın lezzet ve saadetini tattırmaya ve benim gibi binlerle fertlerin imanlarının kurtulmasına eserleriyle vesile olan bir âlim-i küll ve bir müellif-i muhteremin, değil basit bir resmini taşımak, altın ve mücevheratla süsleyerek taşımak ve ona tebrik ve mektup göndermek ve onu sevenlerle tanışmak, beşeriyetin her ferdi gibi benim de bir hakkımdır. Bu hukukumun bir suç konusu olacağını zannetmiyor ve son söz olarak diyorum ki: Vatan ve millete ve insanlık camiasına hizmet edebilmek için, [Hâkim kimdir? Başına gelen.] fehvasınca iki vilâyetin ve birçok kazaların zabıtasının dahi şahadet edebileceği şekilde; serserilikten, şahıslarını bu Nur Risaleleriyle kurtarıp başkalarını da kurtarmaya vesile olan Nur Şakirtlerinin uzun senelerden beri bu vatan ve millete, bu vatandaki idareye yaptıkları vatanî hizmet binlerle kişilik zabıta

âdilâne: adaletli olana yakışır bir surette, doğrulukla, âdilcesine.
âlim-i küll: Her şeyi bilen, her çeşit ilimde ileri bilgi sahibi olan.
beşeriyet: beşerilik, insanlık.
camia: topluluk, cemiyet, zümre.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
elyak: daha (en) lâıyk olan.
emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.
fehva: mana, anlam, mefhum, kavram.
güya: sanki.
hakim: feylesof, çok bilgili, hikmet sahibi, bilge.
hayat-ı bakıye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.
hayat-ı maneviye: manevî hayat, iman ile geçmiş zaman ve gelecek zaman ve ahiret âlemlerine kadar uzanan manevî hayat.
hayat-ı maneviye: manevî hayat.
hukuk: haklar.
idam: yok olma.
idare: memleket işlerinin yürütülmesi, çekip çevirilmesi.
iftira: aslı olmadan birine suç yüklemek, olmayan bir suçu başkasına yüklemek.
ihlâl: bozma, zarar verme.
ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.
iman: inanç, itikat.
kaza: ilçe.
maddî: madde ile alakalı, cismanî.
mektubat: mektuplar, yazılı şeyler, yazılar.
mevzu: konu.
mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.

mücevherat: mücevherler, elmas, yakut, zümrüt v.b. süs taşlarıyla süslenmiş ziynet eşyaları.
müellif-i muhterem: saygıdeğer, muhterem müellif, saygıdeğer yazar.
münzevi: inzivaya çekilen, köşeye çekilmiş, yalnız.
nokta-i nazar: görüş açısı, bakış açısı; görüş, fikir.
saadet: mutluluk.
sebeb-i ittihama: suçlanma, itham edilme sebebi.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
şakirt: talebe, öğrenci.
taht-ı muhakeme: soruşturma ve gözetim altına alma.
teberri: aklanma, temiz olma, arınma.
tecrit: bir kişinin başka bir insan veya nesneyle olan ilişkisini kesme.
telâkki: kabul etme, bir görüşle bakma.
tevkif: cezaî tahkikat sırasında, zanlının mahkeme kararı

na kadar geçici olarak hapsedilmesi; tutuklama.
vatani: vatanla alakalı, vatanla ilgili, vatana ait.
vesile: araç, vasıta.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.
vilâyet: il.
zabıta: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

kuvvetinin hizmetinden, hakikatte daha mühim iken ve takdire ve iltifata daha lâayık iken, sû-i tefsire uğratarak âdeta bir ecnebi rejimi hesabına kasten hareket eder gibi bizleri tevkif ve muhakemelere verip, işimizi, gücümüzü ayaklar altında bırakmak ve bîçare evlât ve ıyalimizi perişan edip ağlatmak hangi demokrasi kanunlarıyla, hangi yeminli ve yümünlü âdil hâkimlerin vicdanî ve âdilâne kararlarıyla kabil-i telifdir? Mahkemenizden ve vicdanınızdan soruyorum. Ve büyük ve âdil Türk milleti ve onun âlî meclisi namına icra-i adalet eden muhterem mahkemenizden, pek çok fevaidi ve menafii meydanda olup inkâr edemediğimiz bu eserlerin serbestiyetini ve bizim de beraatimizi talep ediyorum.

Afyon Ceza Evinde Mevkuf
Safranbolulu

Mustafa Osman

âdeta: sanki.
âdil: adaletli olan, doğruluk gösteren.
âdilâne: adaletli olana yakışır bir surette, doğrulukla, âdilesine.
âli: yüce, yüksek, ulu.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
bîçare: çaresiz, zavallı.
demokrasi: halk hâkimiyetine dayanan, temel hak ve hürriyetleri, eşitliği sağlayan

yönetim.
ecnebi: yabancı, başka milletten olan.
evlât: vâletler, çocuklar.
fevaid: faydalar, menfaatler.
hakikat: gerçek, asıl, esas.
ıyal: bir kimsenin geçindirmekle yükümlü, mükellef olduğu kimseler.
icra-i adalet: adaletin yerine getirilmesi.
iltifat: güler yüze muamele, nazik davranma, gönlü hoş etme, teveccüh etme, iyilik

etme.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
kabil-i telif: uzlaştırılabilir ve bağdaştırılabilir olan, münasiplik.
kanun: yasa.
kasten: bile bile, isteyerek, kasıtlı olarak.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
meclis: milletvekillerinin oluşturduğu topluluk ve bu topluluğun bulunduğu bina.

menafi: menfaatler, faydalar, yararlar, çıkarlar.
mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.
muhakeme: iki tarafı dinleyip hüküm verme, hâkimin tarafları dinleyip hüküm vermesi, yargılama.
muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
nam: ad.
rejim: idarede tutulan yol, yönetme tarzı, düzenleme biçimi.
serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.
sû-i tefsir: yanlış yorumlama.
takdir: kıymet verme, beğenme.
talep: isteme, dileme.
tevkif: cezaî tahkikat sırasında, zanlının mahkeme kararına kadar geçici olarak hapsedilmesi; tutuklama.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.
vicdani: vicdanla, kalbî his ile ilgili, vicdana ait.
yümün: uğur, bereket.
zabita: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

Hıfzı Bayram'ın Müdafasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine,

Dinî hissiyatı alet ederek devletin emniyetini ihlâl teşebbüsünden sanık İslâm âlimi Bediüzzaman'ın, millet ve memlekete çok faydalı hakaik-ı Kur'âniye ve imaniyeyi ders veren eserlerinden okumaklığımı; din ve iman cihe-tinde çok istifade ederek ahlâk-ı Kur'âniyeyi tahsilime amil olan bu derslerden bazı tanıdıklara da —talebi üzere— millî bir şiarımız olan ders-i imaniye ve terbiye-i diniye ve ahlâkiyeyi tahsillerine sebep olmak hayrına na-iliyet arzusuyla vermekliğimi ve temin etmekliğimi ve ba-zı tanıdıkların dostâne veya ilmî mahiyetindeki mektup-ları adresime göndermelerini bahane ederek mumailey-he suç ortağı göstermektedir. Sebeb-i ithamı olan bu meselelere itiraz ederim ki:

1. Üzerinden muhakeme geçen, beraat ettirilip müel-lifine iade edilen ve bütün İslâm ve memleket ulemasının takdir ve tasvibine mazhar olan Risale-i Nur'u; iddia ma-kamının üzerinde durduğu şekilde bir fikr-i mefsetle okumadığım gibi, her risalesini de baştan başa Kur'ân'ın bir mühim tefsiri olup insanları ahlâken yükseltmeye, fa-zilet sahibi kılmaya, milletleri uçuruma yuvarlanmaktan kurtarmaya vesile olan İslâmî dersi ve dinî terbiyeyi mü-essir bir surette ders verip millet ve memlekete, hatta be-şeriyete manen en büyük yardım ve iyilikleri yapan bir eser olarak gördüğümünden din ve imanımı muhafaza ve taallüm maksadıyla okumayı ve bazı kimselere vermeyi

ahlâken: ahlâk bakımından, ah-lâkça.

ahlâk-ı Kur'âniye: Kur'ân ahlâkı.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

amil: sebep, etken.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

bahane: asıl sebebi gizlemek için ileri sürülen uydurma sebep.

beraat: temize çıkma; bir dava-nın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

beşeriyet: beşerîlik, insanlık.

cihet: yön.

ders-i imaniye: imana dair veri-len ders.

dostâne: dostlukla, dostça.

emniyet: güvenlik, kanun ve ni-zam hâkimiyetinin sağlanması.

faide: fayda.

fazilet: değer, meziyet, iman ve ırfan itibarıyla olan yüksek dere-ce.

fikr-i mefset: bozuk olan fikir, ifsat eden fikir, düşünce.

hakaik-ı imaniye: imana ait ha-kikatler, imanî gerçekler.

hakaik-ı Kur'âniye: Kur'ân ait olan ve ondan gelen gerçekler.

hissiyat: hisler, duygular.

iade: geri verme.

iddia makamı: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.

ihlâl: bozma, zarar verme.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

iman: inanç, itikat.

istifade: faydalanma, yararlan-ma.

itiraz: bir mahkemenin görüş ve kararına karşı bir görüş öne sürü-lerek değiştirilmesini isteme.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, ta-biatı, niteliği.

maksat: gaye.

manen: iç varlık bakımından, duyguca, gönülce, yürekçe, ruh-ça, mana itibarıyla, manaca.

mazhar: nail olma, şereflenme.

mesele: önemli konu.

millî: millete ait, ulusal.

muhafaza: koruma.

muhakeme: bir dava ile ilgili tarafların hâkim huzuruna çıkmaları, duruşma.

mumaileyh: ismi geçen, bah-sedilen.

müdafaa: savunma.

müellif: eser telif eden, ya-zan.

müessir: tesirli.

mühim: önemli, ehemmiyet-li.

nailiyet: nail olma hâli; mura-da erme, maksada ulaşma, ele geçirme.

sebeb-i itham: suçlama se-bebi.

suret: biçim, şekil, tarz.

şiar: ayırt edici alâmet, sem-bol.

taallüm: öğrenme, belleme.

tahsil: ilim öğrenme, bilgi edinme, öğrenim.

tahsil: ilim öğrenme, bilgi edinme, öğrenim.

takdir: kıymet verme, beğen-me.

talep: istek, dilek.

tasvip: münasip görme, uy-

gun bulma, uygun sayma.

tefsir: Kur'ân'ın mana baki-mından izahı, açıklaması.

temin: sağlama.

terbiye-i ahlâkiye: ahlâk ter-biyesi, ahlâkla ilgili terbiye.

terbiye-i diniye: dinî eğitim, dinle ilgili terbiye.

teşebbüs: girişim, bir işi yap-mak için harekete geçme.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

vesile: aracı, vasıta.

veya temin edivermeyi bir suç zannetmiyorum. Çünkü, hiçbir yerde Nur Talebelerinin vatan ve millete ve idareye zararlı bir hâdiseye katıldıkları görülmemiş ve zabıta- ca kaydedilmemiştir. Ve aynı zamanda, “Okunup ve okutulmasında gizlilik var” diye ileri sürülecek bir gizli cemiyet şüphesi uyanması ise, çok yersizdir. Çünkü, Nur Talebelerinin gerek ilmî ve gerekse siyasî gizli veya meydana hiçbir cemiyet ile alâkaları yoktur. Hatta, aynı isnatlarla birkaç sene evvel Bediüzzaman’la beraber çok kimseler Denizli Ağır Ceza Mahkemesine verilip muhakeme edildikleri ve çok inceden inceye tahkik ve ta’mik edildiği vakit bütün risaleler dâhil olduğu hâlde hep beraber beraat etmişlerdir. Müellifi ve eserleri beraat eden bir telifatı okumayı ve okutmayı, devlet emniyetini ihlâl ve rejime hıyanet gibi çok ağır bir cürme delil ve sebep-i itham olarak göstermek, ne derece icab-ı adalettir bilmiyorum; vicdanlarınıza havale ediyorum!..

2. Hem, Bayezit’ten bilmediğim bir kimse tarafından, ben mevkuf iken gönderilen bir risale de sebep-i ithamım arasındadır. Bu risaleyi görmedim. İçindekilerden bihaberim. Eğer Risale-i Nur ise kabul ediyorum. Sizler sorun cevap vereyim. Yalnız iddianamede savcının mehdilikten bahsettiğini öğrendim. Hâlbuki Üstadım bu gibi isnatlardan müberradır. Böyle bir şeyi lisanından duymadığımız gibi, eserlerinde de görmedik. Ve talebelerini her fırsatta şahsına hürmet ve tazimden ve makam vermekten menetmiş ve tazimkârâne mektup yazanları dahi takbih

alâka: ilgi, ilişki, bağ.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşıma.
bîhaber: habersiz, bilgisiz.
cemiyet: topluluk, birlik.
cürüm: hata, suç, kanun hilâfına hareket.
dâhil: girme, içinde olma.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.

evvel: önce.
hâdis: olay.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hürmet: riayet, ihtiram, saygı.
hiyanet: hainlik, kendine olan güveni kötüye kullanma.
icab-ı adalet: adaletin gereği.
idare: yönetim, memleket işlerinin yürütülmesi.
iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de

içine alan yazısı.
ihlâl: bozma, zarar verme.
ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.
isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.
lisan: dil.
makam: büyük memuriyet, mevki.
Mehdi: hadislere göre ahir zamanda tevhidi esas alarak imanı muhafaza edip İslâmî-yeti hurafelerden ve bid’alardan arındırarak zamanın an-

layışına göre yenileyecek olan âlim ve önder zat.
men: yasak etme, engelleme, mâni olma.
mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.
muhakeme: bir dava ile ilgili tarafların hâkim huzuruna çıkmaları, duruşma.
müberra: temize çıkmış, aklanmış; müstesna, azade.
müellif: eser telif eden, yazar.
rejim: idarede tutulan yol, yönetim tarzı, düzenleme biçimi.
sebeb-i itham: suçlama sebebi.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
ta’mik: inceden inceye araştırma, derinliğine araştırma.
tahkik: inceleme, araştırma.
talebe: öğrenci.
tazim: hürmet, ululama, saygı gösterme.
tazimkârâne: hürmette bulunarak.
telifat: telifler, kaleme alınan eserler, yazılanlar.
temin: sağlama.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüyden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.
zabıta: şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

etmiştir. Bizler kendisini hubb-i câhtan müberra, zamanın en yüksek bir âlimi ve bir ilm-i tahkik hocası olarak biliyoruz.

Mevkuf
Hıfzı Bayram

Emirdağlı Mustafa'nın Müdafaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine,

Makam-ı iddianın, Üstadım Bediüzzaman'ın mevhum suçuna beni iştirak ettirmesine karşı kısaca derim ki:

İntisabımdan zerre kadar pişman olmayarak Üstadıma ve Risale-i Nur'a yaptığım hizmetim, ancak bir derya kadar lütuf ve ihsana karşı bir damla ile mukabele gibidir. Nasıl ki gayet kıymettar elmas hazinelerine sahip olmak yolunda küçük cam parçaları tereddütsüz feda edilirse; ebedî hayatımı kurtarmaya vesile olan Risale-i Nur uğrunda hayatımı feda etmeye her an hazırım. Uhrevî ve dünyevî hadsiz menfaatleri tahakkuk eden Risale-i Nur'dan, fânî ve ehemmiyetsiz hapislerin ve sıkıntıların hatırı için, kısa ve dağdağalı hayat-ı dünyeviyeye zarar gelmemek için, o menfaat-i azîmeyi terk etmek, Risale-i Nur'a ve Üstadıma karşı durgunluk göstermek, o mübarek Üstada, o kudsî allâme-i zamana ve onun bir tek gayesi olan iman ve Kur'an'a büyük bir ihanet olduğunu biliyorum. Ve onun izin ve emrinden zerre kadar hilâf-ı hareket etmek istemiyorum.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
allâme-i zaman: zamanın allâmesi, zamanın ilmi seviyesi en yüksek olan büyük âlimi.

dağdağa: gürültü, beyhude telâs ve ıztırap.

derya: deniz.

dünyevi: dünyaya ait.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

elmas: çok kıymetli bir mücevher.

fânî: ölümlü, geçici.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hilâf-ı hareket: hareketin ters olması.

hubb-i câh: makam sevgisi, rüt-

be ve mevki sevgisi ve bunlara karşı gösterilen aşırı hirs.

ihamet: hainlik, kötülük etme.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

ilm-i tahkik: .

iman: inanç, itikat.

intisap: mensup olma, bağlanma, bir kimseye mensupluk.

iştirak: katılma, ortak olma.

kudsi: mukaddes, yüce.

kıymettar: kıymetli, değerli.

lütuf: güzellik, hoşluk, iyilik,

ihsan.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.

menfaat: fayda.

menfaat-i azîme: büyük menfaat, fayda.

mevhum: hakikatte olmayan, vehim ve hayal ürünü olan.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müberra: temize çıkmış, aklanmış; müstesna, azade.

müdafa: savunma.

takbih: çirkin görme, ayıplama, kınama.

tereddüt: kararsızlık, şüphe de kalma.

uhrevi: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

vesile: aracı, vasıta.

zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

Muhterem heyet-i hâkime,

Zehirli mikroplarını güzel vatanımıza dağıtmak isteyen Bolşevizme karşı kuvvetli bir cephe alan büyük bir din âlimine fakirliğimle talebe olmaklığım neden çok görülüyor? Şüphesiz, bu vaziyet ispat ediyor ki, Nurlardaki zenginlik, dünyevî zenginliğin pek fevkindedir. Benim gibi milyonları aşan Türk gençliğinin imanlarını kurtarıp, vatanı nafi birer uzuv olmaları için, Üstadımı ve Risale-i Nur'u daima serbest bırakınız. Biz Türk gençliğinin Risale-i Nur'a ihtiyacımız, kapalı zindanda kalmış bir kimse- nin havaya ve zifiri karanlıkta bulunan bir adamın ziyaya ve çöldeki aç ve susuz kalmış bir insanın suya ve gıdaya ve denizde boğulmak üzere bulunan herhangi bir kimse- nin cankurtaran gemisine olan ihtiyacından binler dere- ce daha ziyadedir. İşte, yukarıda bir kısmını tadat ettiğim mezkûr hakikatlerden dolayı fevkalâde hüsnüzan ve te- veccühümüzü kazanan ve kopmaz bir bağla kendimizi ona bağladığımız Bediüzzaman'ı ve ona hüsn-i niyet ile talebe olan çok biçareleri böyle hapislerde çürütmek adaletin şerefiyle kabil-i telif olamaz.

Afyon Ceza Evinde Mevkuf
Emirdağlı

Mustafa Acet

adalet: her hak sahibine hak-
kının tam ve eksiksiz verilme-
si, düzenli ve dengeli oluş.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim
adamı.

biçare: çaresiz, zavallı.

bolşevizm: Hürriyet adına
bütün insanî değerleri tahribe
yönelerak, hiç bir kanun, öl-
cü, değer tanımaksızın sosya-
list hedeflere varmayı benim-
seyen görüş.

dünyevî: dünyaya ait.

fevkalâde: olağanüstü.

fevkinde: üstünde.

hakikat: gerçek, esas.

heyet-i hâkime: hâkimler
heyeti, hâkimler kurulu.

hüsn-i niyet: iyi niyet, temiz
kalplilik.

hüsnüzan: bir kimsenin veya
bir hâdisenin iyiliği hakkında-
ki vicdanî ve iyi kanaat.

iman: inanç, itikat.

ispat: doğruyu delillerle gös-
terme.

kabil-i telif: uzlaştırılabilir ve
bağdaştırılabilir olan, münasip-

lik.

mevkuf: tevkif edilmiş, hap-
sedilmiş, tutuklu.

mezkûr: zikredilen, adı ge-
çen, anılan.

muhterem: saygı değer, hür-
mete lâyık, saygın.

nafi: faydalı, kârlı.

şeref: manevî büyüklük, yü-
celik, onur.

tadat: sayma.

talebe: öğrenci.

teveccüh: yönelme, sevgi, il-
gi.

uzuv: bir topluluğu, bir bütünü
meydana getiren üyelerden her
biri.

vaziyet: durum.

zifiri: kara, kapkara.

zindan: hapishane.

ziya: ılık, aydınlık, nur, parlaklık.

ziyade: çok, fazla.

Halil Çalışkan'ın Müdafasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine,

Muhterem heyet-i hâkime! Makam-ı iddia tarafından bana tebliğ edilen iddianamede, Üstadım Efendime hizmetimi büyük bir suç olarak gösteriyor. Bin dokuz yüz kırk dört yılında teşrif ederek dört seneden beri kazamızda misafireten ikamet buyuran ve kendileri kırk seneden beri bütün dünya lezzetini ve istirahatini terk edip, sırf iman ve İslâmiyete ve hususan vatanımızda iman ve ahiret yolunda Müslümanların saadet-i ebediyelerini kurtarmaya çalışan ve bilhassa Müslüman ve Türk olan milletimiz arasında dinimize çok zarar veren, maddî ve manevî zararı pek çok olan Bolşevikliğin muzır fikirlerinin millet arasına girmesi ve buna benzer vatan ve millete zararlı olan şeylere Risale-i Nur'un imanî ve ahlâkî olan dersleriyle set çeken ve bütün dünya âlimleri tarafından tahsin ve takdire lâyık olan Risale-i Nur'a ve Üstadıma müftehirâne üç sene ara sıra hizmetim adalet huzurunda bir suç mu teşkil ediyor? Ve bu hususta yine suç olarak gösterilen, hizmet için terziliğimi de terk ettiğimi yazıyor ki, böyle hak ve hakikat ve Kur'an-ı Kerim'in hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur'a ve Üstadıma canımı dahi feda etsem, büyük bir suç sayılıp vatan haini olarak mı tanınırım; sizden soruyorum?

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

ahlâkî: ahlâkla ilgili, ahlâka ait.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

bilhassa: özellikle.

bolşeviklik: Rus komünizmi taraftarlığı.

feda: uğruna verme, kurban olma.

fevkalâde: olağanüstü.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hain: hıyanet eden, arkadan vuran, iyiliği kötülükle karşılık veren.

hâk: doğru, gerçek, hakikat.

hakikat: gerçek.

hakikî: gerçek.

heyet-i hâkime: hâkimler heyeti, hâkimler kurulu.

hususan: bilhassa, özellikle.

iddianame: iddia yazısı, savcının bir dava konusundaki iddialarını toplamış olduğu, isnat ettiği suç ve delilleri de içine alan yazısı.

ikamet: oturma, bir yerde kalma.

iman: inanç, itikat.

imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

istirahat: dinlenme, rahatlama.

kaza: ilçe.

Kur'an-ı Kerim: Kur'an; Hz. Muhammed'e vahiy ile indirilen en son ilâhî kitap.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

maddî: madde ile alakalı, cismanî.

makam-ı iddia: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

misafireten: misafir olarak.

muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.

muzır: zararlı, zarar veren.

müdafaa: savunma.

müftehirâne: iftiharla, iftihar ederek, övünerek, gururlu bir şekilde.

reis: başkan.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

set: mâni, perde, engel.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile

Allah'ı hamd etme.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tebliğ: resmî bir yazıyı, kararın halka veya ilgililere duyurma.

tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

teşrif: şereflendirme; büyük birinin bir yere gitmesi veya bir yerden gelmesi.

iştiyakla bu risalelerden istifadeye başladım. Bunlarla pek yakından alâkadar olduğum hâlde, içinde ne halkı hükûmet aleyhine teşvik ve ne de emniyeti bozacak ve gizli bir cemiyet kurmaya dair hiçbir şey görmediğim gibi, Üstadımdan da gerek Mehdîliğe ve mücedditliğe ve gerekse bu hareketlere dair hiçbir şey işitmedim. Risale-i Nur'un ve Üstadımın ve biz talebelerin yegâne gaye ve hizmetimiz, İslâmiyete, hususan Türk milletine iman ve ahlâk cihetinde kudsî bir hizmettir. Elbette Risale-i Nur'a ve hadimlerine bu hizmetleri için ilişmemek lâzımdır. Bizim gaye ve maksadımız budur. Başka hiçbir şey değildir. Ve bu vazifemiz de rıza-i İlâhî içindir. Zaten böyle bir kudsî vazifeyi dünyaya ve dünya menfaatine alet ederek yapmayız ve tenezzül etmeyiz. Böyle, kalbinde iman ve ahiret meşgalesinden başka hiçbir dünyevî maksat ve gaye bulunmayan halis Nur Şakirtlerine iddia makamının hiçbir zaman hatırıma gelmeyen “gizli cemiyet kurmak” ithamlarına tahammül edemiyoruz.

İşte, muhterem heyet-i hâkime, sizin biz Risale-i Nur talebelerinin gaye ve maksatlarını ve mahiyetlerini anladığınıza ve iddia makamının bize isnat ettiği suçlarla alâkamızın olmadığına kanaat getirdiğinize inanıyoruz. Bu vesile ile yüksek mahkemenizden ve vicdanlarınızdan kitaplarımızın serbest olarak iadesini ve kendimizin beraatini talep ederiz.

Afyon Ceza Evinde Mevkuf
Emirdağlı

Halil Çalışkan

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
aleyh: karşı, karşıt.
cemiyet: topluluk, birlik.
cihet: yön.
dair: alâkalı, ilgili.
dünyevi: dünyaya ait.
emniyet: güvenlik, kanun ve nizam hâkimiyetinin sağlanması.
hadim: hademe, hizmetçi.

halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.
hususan: bilhassa, özellikle.
iddia makamı: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.
iman: inanç, itikat.
istifade: faydalanma, yararlanma.
iştiyak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.
itham: suç isnat etme, suçlama.
kudsî: mukaddes, yüce.

maksat: gaye.
Mehdî: hadislerle göre ahir zamanda tevhidî esas olarak imanı muhafaza edip İslâmiyeti hurafelerden ve bid'alarından arındırarak zamanın anlayışına göre yenileyecek olan âlim ve önder zat.
menfaat: fayda.
meşgale: iş güç, iş, uğraş, meşguliyet, meşgul olunan şey.
müceddit: hadis-i şerifle, her asır başında geleceği müjde-

lenen dinin yüksek hizmetkârı; dine yeni bir tarzla yaklaşan, asrın şartlarına göre ve ortaya atılan yeni şüphe ve taarruzlara karşı dini yorumlayıp kuvvetlendiren büyük âlim.
rıza-i İlâhî: Allah'ın rızası, hoşnutluğu.
şakirt: talebe, öğrenci.
tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.
talebe: öğrenci.
tenezzül: kendine aykırı düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.
vazife: görev.
yegâne: biricik, tek, yalnız.

Mustafa Gül'ün Müdafaaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Ben gizli bir cemiyete dâhil değilim. Zaten üstadım Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri de öyle bir cemiyet kurmamıştır. Bizlere her zaman Kur'an hakikatlerinden ders vermiş, siyasetle alâkadar olmamızı şiddetle menetmiştir. Yalnız büyük üstat Said Nursî Hazretlerinin talebesiyim; ona ve Risale-i Nur'a bütün ruhucânımla bağlıyım. Risale-i Nur ve Üstadım için bana verilecek her türlü cezaya razıyım. Üstadım, eserleriyle benim imanımı ve ahiret hayatımı kurtarmıştır. Onun gayesi, bütün Müslümanları ve vatandaşlarımızı imansızlıktan kurtarıp, sadet-i ebediyeye nail etmektir. Bizlerin siyasî bir maksatla alâkamız olmadığı bütün mahkemelerde tebeyyün etmiştir. Hakikat böyle olduğu hâlde, yine haksız ve yersiz olarak mahkemeye sürüklendik. Bundan anlıyoruz ki, bizim tesanüdümüzü kırmak istiyorlar. Bizim tesanüdümüz herhangi bir dünyevî ve siyasî gaye ve işe matuf değildir. Yalnız ve yalnız Üstadımız Hazretlerine çok, hem pek çok hürmetkârız. Risale-i Nur'u okuyanlar fevkalâde bir imana ve İslâmiyete ve ahlâk ve kemalâta sahip oluyorlar.

Üstadımıza çok fazla muhabbet etmemek elimizden gelmiyor. Öyle bir Üstada ve öyle Risale-i Nur şakirtlerine bütün mevcudiyetimle bağlıyım. Bu bağ, idam edilsem dahi çözülmez ve kırılmaz. Ben ve bütün kardeşlerim masumuz. Risale-i Nur'un serbest bırakılmasını bütün

ahiret: kıyametten sonra kurulacak olan âlem, öte dünya, ikinci hayat.

ahlâk: huylar, tabiatlar.

alâka: ilgi, bağ.

alâkadar olmak: ilgili olmak, ilgilenmek; bağlanmak, bağlı olmak.

cemiyet: topluluk, birlik, heyet.

ceza: karşılık, mukabil; günah işlemeyi, uygun görülmeyen tepki ve davranışları önlemek için üzüntü, sıkıntı, acı veren uygulama.

dâhil olmak: içine girmek, katılmak.

dünyevî: dünyaya ait, dünya ile ilgili.

eser: yapı, birinin meydana getirdiği şey, kitap.

fevkalâde: olağanüstü.

gaye: amaç, ideal, hedef.

hakikat: gerçek.

hazret: saygıdeğer, ulu, yüce.

hürmetkâr: saygılı.

iman: inanmak, itikat; hak dini kabul etme, İslâm dinini kabul etme, İslâmın gerekli olan esasları-

na inanma, Allah'a inanma.

imansızlık: inançsızlık.

kemalât: olgunluklar, mükemmellikler, faziletler.

maksat: ana fikir; kastedilmiş, istenilen şey.

masum: günahı, kötülüğü olmayan, suçsuz.

matuf: ait olan, yöneltilmiş.

menetmek: yasaklamak, engellemek, mâni olmak.

mevcudiyet: varlık, var olma.

muhabbet: sevgi, sevmek.

müdafaa: savunma.

nail etmek: kavuşturmak, erişirmek.

ruhucân: bütün kalb, ruh ve canla.

saadet-i ebediye: sonsuz sadet, ahiret sadeti; Cennet hayatı, ebedî mutluluk.

siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.

sakirt: talebe, yardımcı.

şiddet: sertlik, katılık.

talebe: talep eden, öğrenen, tahsil gören.

tebeyyün: açığa çıkma, belli olma, sabit olma.

tesanüt: dayanışma, birbirini destekleme.

üstât: ilim veya sanatta üstün olan kimse, usta, sanatkar, muallim.

yersiz: gereksiz.

kuvvetimizle talep ediyoruz. Yüce Üstadımıza ve masum Nurcu kardeşlerime kendimle beraber beraat verilmesini talep ediyorum.

Ispartalı

Mustafa Gül

Küçük İbrahim'in Müdafaaasıdır

Afyon Ağır Ceza Mahkemesine

Sayın hâkimler!

Bize isnat edilen suç hem yersizdir, hem de dünyaya aittir, siyasîdir. Hâlbuki, siyaset yapacak insanlar olup olmadığımızı zaten ilk bakışta siz muhterem hâkimler çoktan anlamışsınız. Esasen bu soğuk ve yabancı isnat, eğer faraza yüzde yüz tahakkuk edeceğini yüzlerce salâhiyetli kimseler temin etseler, benim de aklım şimdikinden yüz defa fazla olsa, Risale-i Nur'un ve onun çok muhterem müellifinin bende bıraktığı manevî intiba ile bütün mevcudiyetimle bu geçici ve tükenici siyasî lezzet ve maceradan kaçıp ahirete iman ve Cehennemden kurtulmak yolunda sarf ederim. Gerek Risale-i Nur'un kıymetli müellifine hürmetimiz ve bağlılığımız ve gerekse Risale-i Nur'un okunması, yazılması ve Nur Talebeleriyle muhabere

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşıma.
esasen: aslında, temelinde, doğrusu.
faraza: farz edelim ki, öyle sayalım ki, söz gelişi.
hürmet: saygı.
iman: inanç, itikat.

intiba: bir kişi veya olayın zihinde bıraktığı iz, izlenim, tesir.
isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.
macera: olup biten, cereyan eden, baştan geçen şey.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.
muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.
muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.
müdafaa: savunma.
müellif: eser telif eden, yazar.
nurcu: Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerine ve fikirlerine taraftar olan, Risale-i

Nur'ları okuyup neşreden kimse.
salâhiyet: yetki, bir işe karışmaya veya vazife icabı bir işi yapmaya, bir harekette bulunmaya hakkı olma.
sarf: harcama.
siyaset: hükümet etme, devlet idaresi, politika.
siyasî: siyasetle ilgili, siyasete ait.
talebe: öğrenci.
talep: isteme, dileme.
temin: sağlama.

ve münasebetimiz, Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin ve Yüksek Yargıtayın da tasdiki ile, doğrudan doğruya uhrevîdir. Öyle ki, Risale-i Nur'dan aldığımız fikirle, bu nuru varlıkları hiçbir suretle dünyevî ve maddî kıymetlere değişmeyiz. Bu, bizde bir iman hâlinde ölünceye kadar yaşayacaktır.

Muhterem heyet-i hâkime! Madem ki böyle dehşetli bir isnat ile burada toplanmış bulunuyoruz; öyle ise şu ehemmiyetli hakikati beyan etmek, benim için memleket ve vicdan borcu olmuştur: Yalnız kendi muhitimde Risale-i Nur'un gösterdiği fevkalâde ıslahat ile bütün halkın gözü önünde şu on seneyi mütecaviz bir zamanda, başta kendim olmak üzere birçok kimseler var ki, evlerinin yollarını öğrenmişler. Süflî gidişatları aile saadetine dönmüş. Şimdi anaları babaları, sebep olanlara dua ediyorlar. Vilâyetimiz dâhil ve civarlarında bu kabilden daha bir çoklarının hâllerini dinleyiniz. Bahusus Denizli hapishanesinde, Risale-i Nur oraya girmesiyle mahpuslar üzerinde öyle bir hüsn-i tesir yapmıştı ki; hâlen bu tesir dillerde gezmektedir. Keza, bu Afyon hapishanesine dâhil olduğum zaman, kimin ile konuşsam, eski hâleriyle şimdi ki hâllerini zikredip minnet ve şükranla Nur Talebelerine dua ediyorlar. Bu hakikatler meydandadır. Ben insan olayım da, bana ve hemcinsime bu derece ahlâkî ve içtimâî ve uhrevî ıslah edici ve bahusus kitabımız Kur'ân'ın mühim bir tefsiri olan Risale-i Nur'a ve onun muhterem müellifine ve vatandaşlarına Müslümanca muhabbet ve teselli mektubu yazmak, bir siyaset mevzuu olacağına

ahlâkî: ahlâkla ilgili, ahlâka ait.
bahusus: hususiyetle, en çok, hele.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
civar: çevre, yöre, etraf.
dâhil: girme, içinde olma.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
dünyevî: dünyaya ait.
ehemmiyetli: önemli.
fevkalâde: olağanüstü.
gidişat: olayların durumu, işlerin gelişme biçimi, işlerin gidiş tarzı.
hakikat: gerçek.
hemcins: aynı cinsten olan, bir cins.
heyet-i hâkime: hâkimler heyeti, hâkimler kurulu.
hüsn-i tesir: güzel, iyi tesir, etki.
ıslah: iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.
ıslahat: düzeltmeler, iyileştirmeler, yoluna koymalar, daha iyi hâle getirmek için yapılan işler.
içtimâî: topluluğa ait, toplumla ilgili, toplumsal.
iman: inanç, itikat.
isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.
kabil: tür, gibi.
keza: böylece, aynı şekilde.
kıymet: değer.
maddî: madde ile alakalı, cismanî.
madem: ... -den dolayı, böyle ise.

mahpus: hapsedilmiş olan, tutuklu.
minnet: iyiliğe karşı duyulan şükür hissi.
muhabbet: ülfet, sevgi, sevme, dostluk.
muhabere: haberleşme.
muhit: yöre, çevre.
muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.
müellif: eser telif eden, yazar.
mühim: önemli, ehemmiyetli.

münasebet: ilgi, ilişki, bağ.
mütecaviz: aşkın, fazla, çok.
nurlu: ışıklı, parıltılı.
saadet: mutluluk.
siyaset: hükümet etme, devlet idaresi, politika.
suret: biçim, şekil, tarz.
süflî: aşağılık, bayağı, adî.
şükran: iyiliğe karşı gösterilen iyi tavır, gönül borcu, minnettarlık.
talebe: öğrenci.
tasdik: onaylama.
tefsir: Kur'ân'ın mana baki-

mından izahı, açıklaması.
teselli: avutma, acısını dindirme.
tesir: etki.
uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.
vilâyet: il.
zikir: anma, bildirme.

hayret ediyorum. İşte bu hayretle diyorum ki: Böyle suç olmaz. Olsa olsa Kur'ân ve dolayısıyla Risale-i Nur'un gizli düşmanları adliye ve zabıtaya evham verip, bizleri böyle hapislere doldurmaya sebep oluyolar. Elbette yüksek hâkimler bu hakikatleri görecekler ve ellerini vicdanlarına koyup ebedî ve İlâhî çok müjdeleri bulunan adaletli kararlarını verecekler ve vatanın dört köşesinde alâka ile bekleyen Müslüman Türk milletini kendilerine minnettar bırakacaklardır.

Afyon Ceza Evinde Mevkuf
İnebolulu

İbrahim Fakazlı

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.

alâka: ilgi, ilişki. bağ.

beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.

hakikat: gerçek, esas.

heyet-i hâkime: hâkimler heyeti, hâkimler kurulu.

iade: geri verme.

iddia makamı: mahkemede bir hakkın sabit olduğunu dava eden, savcı.

ilâhî: Allah'la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.

isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası,

tabiatı, niteliği.

maksat: gaye.

mevkuf: tevkif edilmiş, hapsedilmiş, tutuklu.

mevzu: konu.

minnettar: bir iyiliğe karşı teşekkür duygusu içinde olan.

muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.

talebe: öğrenci.

talep: isteme, dileme.

vesile: aracı, vasıta.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen ve iyilik

etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his. **zabıta:** şehir güvenliğini sağlamakla vazifeli bulunan idare, polis.

Beşinci Şua

Otuz sene evvel yazılan matbu Muhakemat-ı Bediye'de bahsedilen Sedd-i Zülkarneyn ve Ye'cüc-Me'cüc ve sair eşrat-ı kıyametten yirmi mesele, o Muhakemat'a bir tetimme olarak on üç sene **(HAŞİYE)** evvel, bir kısım müsveddesi yazılmış idi. Aziz bir dostumun hatırı için tebyiz edildi, Beşinci Şua oldu.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
akide-i avam-ı mü'minin: mü'minlerden avam, halk tabakasının inancı.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

aziz: izzetli, muhterem, saygın.

dair: alâkalı, ilgili.

eşrat-ı kıyamet: kıyametin şartları, alâmetleri.

evvel: önce.

evvelce: daha önce.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

haşiye: dipnot.

ihhtar: hatırlatma, uyan.

istikamet: doğruluk; inanç, düşünce, niyet, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun olarak doğru yol üzere olma.

maksat: gaye.

matbu: tab edilmiş, basılmış.

mesele: önemli konu.

muhafaza: koruma.

Muhakemat-ı Bediye: Bediüzzaman Said Nursi'nin Muhakemat adlı eseri.

muhkemat: hüküm ihtiva eden ayetler, tevil ihtimali bulunmayan Kur'an ayetleri.

mukaddime: ön söz, başlangıç.

müsvedde: karalama, yazı taslağı, sonradan temize çekilmek üzere yazılan ilk yazı.

müteşabihat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın müteşabih olan ayetleri.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıklarını rızıklandırın Allah.

sair: diğer, başka, öteki.

Sedd-i Zülkarneyn: Zülkarneyn'in seddi; Zülkarneyn'in Ye'cüc ve

Otuz Birinci Mektuptan Otuz Birinci Lem'anın Beşinci Şua'dır.

İHTAR: Evvelce Mukaddimededen sonra gelen meseleler okunsun; tâ Mukaddimedeki maksat anlaşılsın.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

¹ فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا ayetinin bir nüktesi, bu zamanda

akide-i avam-ı mü'minîni vikaye ve şübehattan muhafaza için yazılmış. Ahir zamanda vukua gelecek hâdisata dair hadislerin bir kısmı, müteşabihat-ı Kur'âniye gibi derin manaları var. Muhkemat gibi tefsir edilmez ve herkes bilemez. Belki tefsir yerinde tevil ederler.

² وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ sırrıyla sonra

HAŞİYE: Şimdi kırk seneden geçmiş.

1. Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

Onun şartları gelmiştir. (Muhammed Suresi: 18.)

2. Onun tevilini Allah'tan başkası bilemez. İlimde derinlik ve istikamet sahibi olanlar ise... (Âl-i İmran Suresi: 7.)

Me'cüc kavminden korunmak isteyenler için yaptırdığı çok büyük ve sağlam set, kale.
sır: gizli hakikat, bir şeyin dikkat ve tecrübe ile anlaşılan en ince yanı.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şübehat: şüpheler.

tebyiz: müsveddeyi temize çekme, beyaza çekme.

tefsir: açıklama, izah.

tetimme: bit konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım, ek.

tevil: yorumlama, yorum.

vikaye: koruma, sahip çıkma.

vuku: olma, gerçekleşme, meydana gelme.

Ye'cüc, Me'cüc: hadislerde kıyamete yakın zamanda çıkacağı belirtilen kısa boylu çapulcu iki kavmin adları.

tevilleri anlaşılır ve murat ne olduğu bilinir ki; ilimde rasih olanlar, ¹ **أَمَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا** deyip o gizli hakikatleri izhar ederler.

Bu Beşinci Şuan bir “Mukaddime”si ve “Yirmi Üç Mesele”si vardır.

Mukaddime

“Beş Nokta”dır.

BİRİNCİ NOKTA

İman ve teklif, ihtiyar dairesinde bir imtihan, bir tecrübe, bir müsabaka olduğundan, perdeli ve derin ve tetkik ve tecrübeye muhtaç olan nazarî meseleleri elbette bedihî olmaz ve herkes ister istemez tasdik edecek derecede zarurî olmaz. Tâ ki, Ebu Bekir’ler âlâyılliyyine çıksınlar ve Ebu Cehil’ler esfel-i safilîne düşsünler. İhtiyar kalmazsa, teklif olamaz. Ve bu sır ve hikmet içindir ki, mu’cizeler seyrek ve nadir verilir.

Hem, *dâr-ı teklifte gözle görülecek olan alâmet-i kıyamet ve eşrat-ı saat, bir kısım müteşabihat-ı Kur’âniye gibi, kapalı ve tevilli oluyor.* Yalnız, güneşin mağripten çıkması, bedahet derecesinde herkesi tasdike mecbur ettiğinden, tevbe kapısı kapanır, daha tevbe ve iman makbul olmaz. Çünkü, Ebu Bekir’ler, Ebu Cehil’ler ile tasdikte beraber olurlar. Hatta, Hazret-i İsa Aleyhisselâmın

çerli, reddedilmeyen.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

mesele: konu.

mu’cize: benzerini yapmaktan insanların aciz kaldığı şey.

mukaddime: ön söz, başlangıç.

murat: maksat, meram.

müsabaka: yarışma.

müteşabihat-ı Kur’âniye:

Kur’ân’ın müteşabih olan ayetleri.

nadir: seyrek, az, ender bulunan.

nazarî: uygulanmamış, uygulamaya dayalı olmayan, yalnız görüş hâlinde bulunan, teorik.

nokta: konu ile ilgili bölüm.

rasih: ilimde derinleşmiş olan, otorite.

sır: gizli hakikat, bir şeyin dikkat ve tecrübe ile anlaşılan en ince yanı.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

teklif: Allah’ın, insanları emir ve yasaklarına uygun hareket etmekle vazifelendirmesi.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

tevbe: Allah’tan af dileme.

tevil: yorumlama, yorum.

zarurî: zorunlu.

1. Biz buna inandık. Hepsî Rabbimizin katından indirilmiştir. (Âl-i İmran Suresi: 7.)

alâmet-i Kıyamet: kıyamet alâmeti, kıyametin yaklaştığını bildiren işaretler, belirtiler.

âlâyılliyyin: Allah katında en iyilerin derecesi.

aleyhisselâm: Allah’ın selâmı onun üzerine olsun.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

bedihî: delil ve ispata muhtaç

olamayacak derecede açık ve ortada olan.

dâr-ı teklif: Allah’ın emir ve yasaklarından sorumlu ve vâzifeli olunan yer, dünya.

esfel-i safilîn: aşağıların en aşağısı, Cehennem’in en aşağı tabakası.

eşrat-ı saat: kıyamet alâmetleri.

hakikat: gerçek.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

ihtiyar: irade, tercih.

iman: inanç, itikat.

imtihan: deneme, sınam; Allah’ın çeşitli şekillerde kullanı denemesi.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

mağrip: garp, batı.

makbul: kabul edilmiş, ge-

belâgat: söz ve yazıda sanatlı ve tesirli ifade; sözün güzel olmakla beraber yerinde, hâl ve makama uygun olması.

belîğâne: belîğcesine, düzgün ve fasih olarak, belâgatlı olana yaraşır tarzda.

cüz'î: küçük, az.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeari tahrîp edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

eşhas-ı müthişe: müthiş, dehşet veren ve ürkütücü şahıslar.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâdisat-ı istikbaliye: gelecekte meydana gelecek olaylar.

hâdisat-ı kevnîye: oluş ve ortaya çıkışla ilgili olaylar, varlıklarla ilgili olaylar.

hadis-i kudsi: kudsi hadis, manası Peygamberimize vahiy veya ilham edilen, sözü Peygamberimize ait olan hadis.

hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanı gerçekler.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

icmal: kısa anlatma, özetleme, ayrıntılara girmeme.

icthâh: din âlimlerinin şer'î esaslar dahilinde Kur'an ve sünnete uygun şekilde bir konuda fikir ortaya koymaları, hüküm vermele-ri.

kelâm: söz, konuşma, nutuk.

muhkemat: hüküm ihtiva eden ayetler, tevil ihtimali bulunmayan Kur'an ayetleri.

münafık: nifak sokan, ara bozucu; kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen.

nazar-ı Nübüvvet: peygamberlik, peygamber bakışı; Peygamberimizin nazarında.

nur-i iman: iman nuru, Allah'ın varlığına, yaratıcılığına inanmadaki gönül, kalp ve fikir aydınlığı.

nüzul: inme, iniş, gökten dünyaya geliş.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.

sırr-ı teklif: teklif sırrı, insanların

nüzulü dahi ve kendisi İsa Aleyhisselâm olduğu, nur-i imanın dikkatiyle bilinir; herkes bilemez. Hatta, Deccal ve Süfyan¹ gibi eşhas-ı müthişe, kendileri dahi kendilerini bilmiyorlar.

İKİNCİ NOKTA

Peygambere bildirilen umur-i gaybiye, bir kısmı tafsil ile bildirilir; bu kısımda hiç tasarruf edilmez ve karışmaz—Kur'an'ın ve hadis-i kudsinin muhkematı gibi.

Ve diğer bir kısmı icmal ile bildirilir; tafsilât ve tasviratı onun icthadına havale edilir—imana girmeyen hâdisat-ı kevnîyeye ve vukuat-ı istikbaliyeye dair hadisler gibi. Bu kısımda, Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselâm, belâgatiyle, temsiller suretinde, sırr-ı teklif hikmetine muvafık tafsil ve tasvir eder.

Meselâ: Bir sohbetle derin bir gürültü işitildi. Ferman etti ki: *“Bu gürültü, yetmiş seneden beri Cehennem tarafına yuvarlanan bir taşın, bu dakikada Cehennemin dibine yetişip düşmesinin gürültüsüdür.”* Bu garip haberdan beş-altı dakika sonra birisi geldi, dedi: *“Yâ Resulallah, yetmiş yaşında bulunan filân münafık vefat etti, Cehenneme gitti.”*² Peygamberin yüksek belîğâne kelâmının tevilini gösterdi.

İHTAR: *Hakaik-ı imaniyeye girmeyen cüz'î hâdisat-ı istikbaliye nazar-ı Nübüvvet'e ehemmiyetsizdir.*

1. İslâm Deccali de denilen Süfyan hakkındaki hadisler için bkz. Hâkim, *Müstedrek*, 4:520.

2. *Müslim*, 4:3184, hadis no: 2844, 4:2145, hadis no: 2780; *Müsned*, 2:271, 3:341, 346, 360.

dünyaya gelip Allah tarafından vazifelendirilmelerinin sırrı.

suret: biçim, şekil, tarz.

Süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günler yaşamasına sebep olacağı sahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.

tafsil: etraflıca bildirme, uzun uzadıya anlatma, açıklama.

tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

tasarruf: Allah'ın izni daire- sinde esya ve varlıklar üzerinde manevî tesirler gösterme.

tasvir: bir şeyi yazıyla veya başka ifade tarzıyla anlatma. **tasvirat:** tasvirler, resmini

yapmalar, bir şeyi çeşitli ifade şekilleri ile anlatmalar.

tevil: yorumlama, yorum.

umur-i gaybiye: gaybi işler, Allah ve Onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.

vukuat-ı istikbaliye: gelecekte meydana gelecek olaylar.

ÜÇÜNCÜ NOKTA

İki Nüktedir.

• **Birincisi:** Teşbihler ve temsiller suretinde rivayet edilen bir kısım hadisler, mürur-i zamanla avamın nazarında hakikat telâkki edildiğinden, vakıa mutabık çıkmıyor; ayn-ı hakikat olduğu hâlde, vakıa mutabakatı görünmüyor.

Meselâ, Hamele-i Arş gibi, arzın hamelesinden olan “Sevr” ve Hut” namında ve misalinde iki melâike, ¹ ko- ca bir öküz ve pek büyük bir balık tasavvur edilmiş.

• **İkincisi:** Bir kısım hadisler, İslâmların ekseriyeti noktasında veya hükûmet-i İslâmiyenin veya merkez-i hilâfetin nokta-i nazarında vürut ettiği hâlde, umum ehl-i dünyaya şamil zannedilmiş ve bir cihette hususî bulunduğu hâlde, küllî ve âmm telâkki edilmiş.

Meselâ, rivayette vardır ki: “Bir zaman gelecek, Allah Allah diyen kalmayacak.” ² Yani, “Zikirhaneler kapanacak ve Türkçe ezan ve kamet okunacak” demektir.

DÖRDÜNCÜ NOKTA

Ecel ve mevt gibi umur-i gaybiye çok hikmet ve maslahat cihetiyle gizli kaldığı misillü, dünyanın sekeratı ve mevut ve nev-i beşerin ve cins-i hayvanın eceli ve vefatı olan kıyamet dahi çok maslahatlar için gizlenilmiş.

Evet, eğer ecel vakti muayyen olsaydı, yarı ömür gaflet-i mutlaka içinde ve yarıdan sonra darağacına asılmak

başkasına ait söz, iş veya davranış.

hakikat: gerçek.

hamele: taşıyanlar, kaldıranlar, hamil olanlar, yüklenenler.

Hamele-i Arş: arşı taşıyan dört büyük melek. (İsrafil, Cebrail, Mikâil, Azrail).

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

hususî: özel.

hut: büyük balık.

hükûmet-i İslâmiye: İslâm hükûmeti.

kamet: farz namazlara başlamadan önce “kad-kameti’s-salâh” cümlesinin ilâvesiyle okunan ezan.

Kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

külli: umumî, genel, bütün olan.

maslahat: fayda, maksat.

melâike: melekler.

merkez-i hilâfet: halifelîğin merkezi, halifelik makamının bulunduğu yer.

meselâ: örneğin.

mevt: ölüm.

misal: örnek.

misillü: gibi, benzeri.

muayyen: belirli.

mutabakat: uyma, uygunluk, birbirini tutma.

mutabık: uygun.

mürur-i zaman: zamanın geçmesi, zaman aşımı; zamanla.

nam: ad.

nazar: bakış, nezdinde.

nev-i beşer: insanlığı, insanlar.

nokta: konu ile ilgili bölüm.

nokta-i nazar: görüş açısı, bakış açısı; görüş, fikir.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

rivayet: Hz. Peygamberin hadislerinin nakledilmesi.

sevr: öküz, boğa.

suret: biçim, şekil, tarz.

şamil: içine alan, kapsayıcı.

tasavvur: bir şeyi zihinde şekillendirme, tasarlama.

telâkki: anlama, kabul etme.

temsîl: benzetme, misal getirme.

teşbih: benzetme.

umum: bütün.

umur-i gaybiye: gaybî işler, Allah ve Onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.

vakıa: vuku bulan, olan şey.

vefat: ölme.

vürut: gelme, ulaşma.

zikirhane: zikir yeri, zikir yapılan yer.

1. Beyhakî, s. 433; Süyutî, 6:124, 261.

2. Müslim, 1:131; Müsned, 3:107, 201, 268; Kenzü’l-Ummal, 14:227, 228; Hâkim, Müstedrek, 4:494.

âmm: genel, umumî.

arz: yer, dünya.

avam: kültürlü, yüksek tabakadan olmayan; cahil halk tabakası.

ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.

cihet: yön.

cins-i hayvan: hayvan cinsi.

darağacı: idama mahkûm olanların asıldıkları sehpa, dâr.

ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahreti düşünen.

ekseriyet: çoğunluk.

gaflet-i mutlaka: nefsine ve hevesatına uyarak Allah’ı ve emirlerini unutma; iman ve İslâm’dan, hak ve hakikatten gafil olma.

hadis: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

asr: yüzyıl.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

beka: bâkilik, ebedîlik, sonsuzluk.

dehşet-i mutlaka: mutlak dehşet ve korku hâli.

ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ekser: pek çok.

fânî: ölümlü, geçici.

fıkr-i ahiret: ahiret düşüncesi, öldükten sonra dirilme düşüncesi.

gaip: görünmeyen âlem.

hâdisat-ı kevnîye-i gaybiye: kâinattaki görünmeyen olaylar, hâdiseler.

hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanî gerçekler.

hakimâne: hikmetli bir şekilde.

havf: korku, korkma.

hayat-ı bâkiye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.

hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

hikmet-i iman: imandaki hikmet, iman etmedeki maslahat ve fayda.

ihtiyar: irade, tercih.

imaret-i dünya: dünyayı şenlendirme, tamir etme.

intizar: bekleme, gözleme.

irade: bir şeyin yapılmasına da, yapılmamasına da gücü yeten canlının, bunlardan birini ayırıp seçmesi ve olması veya olmamasına belli bir zaman içinde kendi isteğiyle hükmetmesi.

itaatkârâne: itaat ederek, boyun eğerek.

için her gün bir ayak daha onun tarafına atılmakla dehşet-i mutlaka içinde, havf ve recanın muvazene-i maslahatkârâne ve hakimânesi bozulduğu gibi; aynen öyle de, dünyanın eceli ve sekeratı olan kıyamet vakti muayyen olsaydı, kurun-i ulâ ve vusta fikr-i ahiretten pek az müteessir olacaktı ve kurun-i uhra dehşet-i mutlaka içinde bulunup, ne hayat-ı dünyeviye'nin lezzeti ve kıymeti kalır ve ne de havf ve reca içinde ihtiyar ile itaatkârâne olan ubudiyetin ehemmiyeti ve hikmeti bulunurdu. Hem, eğer muayyen olsa, bir kısım hakaik-ı imaniye bedahet derecesine girer, herkes ister istemez tasdik eder; ihtiyar ve irade ile bağlı olan sırr-ı teklif ve hikmet-i iman bozulur.

İşte bunun gibi çok maslahatlar için, umur-i gaybiye gizli kaldığından, herkes her dakikada hem ecelini, hem bekasını düşündüğü için, hem dünyaya, hem ahiretine çalışabildiği gibi; her asırda dahi hem kıyamet kopacağını, hem dünyanın devamını düşünebildiği için, hem dünyanın fâniliğinde hayat-ı bâkiyeye, hem hiç ölmeyecek gibi imaret-i dünyaya çalışabilir.

Hem de, musibetlerin vakti muayyen olsaydı, musibet başına gelen adam, musibetin intizarında, o gelen musibetin belki on mislinden ziyade manevî bir musibet o intizardan çekmemesi için, hikmet ve rahmet-i İlâhiye tarafından gizli, perdeli bırakılmış. Ve ekser hâdisat-ı kevnîye-i gaybiye böyle hikmetleri bulunduğundandır ki, gaptan haber vermek yasak edilmiş.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

kıymet: değer.

Kurun-i Uhra: Son Çağ, Yakın Çağ

kurun-i Ulâ: İlk Çağ.

kurun-i vusta: Orta Çağ.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

maslahat: fayda, maksat.

misil: kat, eş.

muayyen: belirli.

musibet: felâket, belâ.

muvazene-i hakimâne: hikmetli bir şekilde kurulan denge.

muvazene-i maslahatkârâne: sulh ve barış içinde bulundurana yakışır şekildeki denge; sulh ve barış içinde bulundurma ölçüsü, dengesi.

müteessir: teessüre kapılan, hüznünlü, kederli, mahzun.

rahmet-i ilâhiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, ilâhî rahmet.

reca: umma, ümit hâli.

sekerat: ölmek üzere olan bir

canlının kendinden geçmesi.

sırr-ı teklif: teklif sırrı, insanların dünyaya gelip Allah tarafından vazifelendirilmelerini sırrı.

tasdik: bir şeyin veya kimse'nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

ubudiyet: kulluk.

umur-i gaybiye: gaybî işler, Allah ve Onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.

ziyade: çok, fazla.

¹ لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ düsturuna karşı hürmetsizlik ve ita-

atsizlik etmemek içindir ki, medar-ı teklif ve hakaik-ı imaniyeden başka olan umur-i gaybiyeden izn-i Rabbanî ile haber verenler dahi, yalnız işaret suretinde perdeli ve kapalı ihbar etmişler. Hatta Tevrat ve İncil ve Zebur'da Peygamberimiz hakkında gelen müjdelere ve haberlere dahi bir derece perdeli ve kapalı gelmiş ki, o kitapların bir kısım tâbileri, tevil edip, iman etmediler. Fakat itikadat-ı imaniyeye giren meseleleri tasrih ile ve tekrar ile ihbar etmek ve açık bir surette tebliğ etmek hikmet-i teklifin muktezası olduğundan, Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan ve Tercüman-ı Zîşanî (a.s.m.) umur-i uhreviyeden tafsilen ve hâdisat-ı istikbaliye-i dünyeviyeden icmalen haber vermişler.

BEŞİNCİ NOKTA:

Hem, her iki deccalin asırlarına ait olan harikaları, onların bahsiyle ve münasebetiyle rivayet edildiğinden, onların şahıslarından sudûr edeceği telâkki ve tevehhüm edilmesinden, o rivayet müteşabih olmuş, manası gizlenmiş. Meselâ, tayyare ve şimendiferle gezmesi...

Hem meselâ, meşhur olmuş ki: “İslâm Deccali öldüğü vakit, ona hizmet eden şeytan, İstanbul'da Dikilitaş'ta bütün dünyaya bağırarak ² ve herkes o sesi işitecek ki, o öldü.” Yani, pek acip ve şeytanları dahi hayrette bırakan radyo ile bağırılacak, haber verilecek.

1. Gaybı Allah'tan başka kimse bilmez.

2. Müslim, Fiten: 34.

acip: tuhaf, hayrette bırakan. **asr:** yüzyıl.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeahiri tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nefakla aldatarak yapacağı hadisi-şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

hâdisat-ı istikbaliye-i dünyeviye: gelecekte dünyada meydana gelecek olaylar.

hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanî gerçekler.

harika: olağanüstü.

hikmet-i teklif: insanın vazifeli oluşunun hikmeti.

hürmet: saygı.

icmalen: kısaltarak, kısaca, özetle.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

iman: inanç, itikat.

İncil: Hz. İsa'ya (a.s.) gönderilmiş olan ilâhî kitap.

itaat: söz dinleme, boyun eğme, emre uygun hareket et-

me.

itikadat-ı imaniye: iman ile ilgili temel prensipler.

izn-i Rabbanî: her şeyi terbiye ve idare eden Allah'ın izni.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yaptırmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.

medar-ı teklif: teklif sebebi, mükellef kılma vesilesi.

meselâ: örneğin.

mesele: konu.

mukteza: iktiza eden, gereken.

münasebet: ilgi, ilişki, bağ.

müteşabih: manası açık olmayan, mecazî manaya elverişli olan ayet ve hadisler.

nokta: konu ile ilgili bölüm.

rivayet: Hz. Peygamberin hadislerinin nakledilmesi.

sudûr: sâdir olma, meydana çıkma, çıkma, olma.

suret: biçim, şekil, tarz.

şimendifer: tren.

tâbi: birinin arkasından giden, ona uyan.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

tasrih: açıkça ifade ederek şüphe ve tereddütleri silme.

tayyare: uçak.

tebliğ: dinî bir emrin yaratılışlarına duyurulması; peygamberlerin Allah'ın emrini kullara bildirmeleri ve hakka davet etmeleri.

telâkki: anlama, kabul etme.

tercüman-ı zîşan: şanlı tercüman.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

tevil: yorumlama, yorum.

Tevrat: Hz. Musa'ya (a.s.) indirilmiş olan ilâhî kitap.

umur-ı gaybiye: gaybî işler, Allah ve Onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.

umur-ı uhreviye: ahirete ait işler.

Zebur: Hz. Davud'a (a.s.) nazil olan mukaddes kitap.

acube: hayret olunacak, pek acayip, pek garip olan.

aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

cemaat: topluluk, aralarında çeşitli bağlar bulunan insanlar topluluğu.

cemiyet: manevî birlik teşkil eden topluluk.

cihet: yön.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeari tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

fıkr-i infiradi: tek başına olmak fikri, ferdîyetçilik düşüncesi.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hakikat-i Kur'âniye: Kur'an'ın hakikati, Kur'an'ın ifade ettiği gerçek.

halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.

harekât: hareketler, davranışlar, tutumlar.

hükümne: yerine, değerine.

hüküm: bir davanın veya bir meselenin tetkik edilmesinden sonra varılan karar.

icthâz: din âlimlerinin şer'î esaslar dahilinde Kur'an ve sünnete uygun şekilde bir konuda fikir ortaya koymaları, hüküm vermeleri.

iktida: tabi olma, uyma.

iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.

iltibas: birbirine benzeyen şeyleri şaşırıp karıştırma, birisini öteki zannetme.

inkışaf: ortaya çıkma, keşfolunma; gelişme.

İsevi: Hz. İsa'nın dininden olanlar.

ittihat: birleşme, birlik oluşturma.

kabil-i hata: hata yapabilen.

komite: encümen, kurul, komisyon.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

mahv: yok olma, ortadan kalkma, batma.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

mutabakat: uyma, uygunluk, birbirini tutma.

mutlak: kesin.

muvafık: uygun, münasip.

münasebettar: ilgili, alakalı, bir şeye uygun ve yakın olan.

müşebabih: manası açık olmayan, mecazî manaya elverişli olan ayet ve hadisler.

müthiş: dehşet veren, ürküten,

Hem, Deccalin rejimine ve teşkil ettiği komitesine ve hükûmetine ait garip hâlleri ve dehşetli icraatı, onun şahsıyla münasebettar rivayet edilmesi cihetiyle manası gizlenmiş. Meselâ, “*O kadar kuvvetlidir ve devam eder; yalnız Hazret-i İsa (a.s.) onu öldürebilir, başka çare olamaz*”¹ rivayet edilmiş. Yani, onun mesleğini ve yırtıcı rejimini bozacak, öldürecek ancak semavî ve ulvî halis bir din İsevîlerde zuhur edecek. Ve hakikat-i Kur'âniyeye iktilâ ve ittihat eden bu İsevî dinidir ki, Hazret-i İsa Aleyhisselâmın nüzulü ile, o dinsiz meslek mahvolur, ölür. Yoksa, onun şahsı bir mikrop, bir nezle ile öldürülebilir.

Hem, bir kısım ravilerin kabil-i hata icthaatlarıyla olan tefsirleri ve hükümleri, hadis kelimelerine karışıp, hadis zannedilir; mana gizlenir, vakia mutabakatı görünmez, müteşabih hükümüne geçer.

Hem, eski zamanda, bu zaman gibi, cemaatin ve cemiyetin şahs-ı manevîsi inkişaf etmediğinden ve fıkr-i infiradî galip olduğundan, cemaatin sıfat-ı azîmesi ve büyüklük hareketi, o cemaatin başında bulunan şahıslara verildiği cihetiyle, o şahıslar, harika ve küllî sıfatlara lâyık ve muvafık olmak için, yüz derece cisminden ve kuvvetinden büyük bir acube cisim ve müthiş bir heykel ve çok harika bir kuvvet ve iktidar bulunmak lâzım geldiğinden, öyle tasvir edilmiş. Vakia mutabakatı görünmüyor ve o rivayet müteşabih olur.

Hem, iki Deccalin sıfatları ve hâlleri ayrı ayrı olduğu hâlde, mutlak gelen rivayetlerde iltibas oluyor; biri, öteki zannedilir.

1. Kenzü'l-Ummal, 14:334; Tirmizî, Fiten: 62; Ebu Davud, Melâhim: 14; Müsned, 3:420, 4:226; Hâkim, Müstedrek, 4:529, 530.

dehşetli, korkunç.

nüzul: inme, iniş, gökten dünyaya geliş.

ravi: hadis ve haberi başkalarına aktaran kimse, Hz. Peygamberden ıittığı hadisi başkalarına aktaran kimse.

rejim: idarede tutulan yol, yönetim tarzı, düzenleme biçimi.

rivayet: Hz. Peygamberin hadislerinin nakledilmesi.

semavî: Allah tarafından olan, ilâhî.

sıfat-ı azîme: büyük sıfat.

şahs-ı manevî: manevî şahıs, belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

tasvîr: bir şeyi yazıyla veya

başka ifade tarzlarıyla anlatma.

tefsir: açıklama, izah.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

ulvî: yüksek, yüce; manevî, ruhanî.

vakia: vuku bulan, olan şey.

zuhur: görünme, belli olma, ortaya çıkma.

Hem, Büyük Mehdînin hâlleri, sabık mehdîlere işaret eden rivayetlere mutabık çıkmıyor, hadis-i müteşabih hükmüne geçer. İmam-ı Ali (r.a.), yalnız İslâm Deccalin-den bahseder.

Mukaddime bitti, Meselelere başlıyoruz.

Şimdilik o hâdisat-ı gaybiyenin yüzer misallerinden, mülhitler tarafından avamın akidelerini bozmak fikriyle işaa edilen yirmi üç meseleleri, tevfik-i Rabbânî ile gayet muhtasar bir surette beyan edilecek. Ve o meseleler mülhitlerin tahmini gibi zarar vermemekle beraber, her biri bir lem'a-i i'caz-ı Nebevî olduğu görünmekle ve hakikî tevilleri ispat ve izhar edilmekle, akide-i avamı kuvvetlendirmeye mühim bir sebep olmasını rahmet-i Rabbanîden rica edip, hatiatımı ve galatımı affumağfîret altına almasını Rabb-i Rahîm'imden niyaz ederim.

affumağfîret: af ve bağış.
akide: iman, inanılan ve itikat edilen esas, inanç.
akide-i avam: avam, halk tabakasının inancı.
avam: kültürlü, yüksek tabakadan olmayan; cahil halk tabakası.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeraiti tahrip edeceği, tarihte

görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.
fakr: fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.
galatat: galatlar, hatalar, yanlışlar.
gayet: son derece.
hâdisat-ı gaybiye: görünmeyen olaylar.
hadis-i müteşabih: müteşabih hadis, teşbih ve benzetmelerle başka bir manayı

kasteden hadis.
hakikî: gerçek.
hatiat: hatalar, yanlışlıklar.
hükmüne: yerine, değerine.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
işaa: haber yayma, herkese duyurma.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.
lem'a-i i'caz-ı Nebevî: Hz. Peygamberin mu'cizelik parıltısı.
Mehdî: hadislerle göre ahir

zamanda tevhidi esas alarak imanı muhafaza edip İslâmiyeti huralardan ve bid'lerden arındırarak zamanın anlayışına göre yenileyecek olan âlim ve önder zat.
mesele: konu.
misal: örnek.
muhtasar: kısaltılmış, özet.
mukaddime: ön söz, başlangıç.
mutabık: birbirine uyan, uygun.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
mülhit: İslâm dininden ayrılan, Allah'ı inkâr eden, dinsiz, imansız.
niyaz: yalvarma, yakarma.
Rabb-i Rahîm: şefkat ve merhamet sahibi olan Cenab-ı Hak.
rahmet-i Rabbânî: Allah'ın rahmeti, merhameti, şefkati.
rica: dileme, isteme.
rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.
sabık: geçen, önceki.
suret: biçim, şekil, tarz.
tevfik-i Rabbânî: Rabbin yardımı ile kazanılan başarı, Allah'ın yardımıyla başarıya ulaştırması.
tevil: yorumlama, yorum.

Beşinci Suat İkinci Makamı ve Meseleleri

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Birinci Mesele

Rivayette var ki: “Ahir zamanın eşhas-ı mühimmesinden olan Süfyanın eli delinecek.”

¹ **اللَّهُ أَعْلَمُ**, bunun bir tevili şudur ki: Sefahat ve lehviyat için gayet israf ile, elinde mal durmaz, israfata akar. Darbimeselde deniliyor ki: “Filân adamın eli deliktir.” Yani, çok müsriftir.

İşte, “Süfyan israfı teşvik etmekle, şiddetli bir hırs ve tamâi uyandırarak, insanların o zayıf damarlarını tutup, kendine musahhar eder” diye, bu hadis ihtar ediyor. “İsraf eden ona esir olur, onun damına düşer” diye haber verir.

İkinci Mesele

Rivayette var ki: “Ahir zamanın dehşetli bir şahsı, sabah kalkar, alında ² **هَذَا كَافِرٌ** yazılmış bulunur.” ³

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

Allahü a'lem: Allah bilir.

dam: tuzak, ağ, hile.

darbimesel: atasözü, vecize.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

esir: tutsak.

eşhas-ı mühimme: ehemmiyetli, önemli şahıslar.

gayet: son derece.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâzâ kâfir: bu kâfirdir.

hırs: açgözlülük, kanaatsizlik.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

israf: gereksiz yere harcama, ihtiyaçtan fazlasını harcama, savurganlık.

israfat: israflar, lüzumsuz yere

1. En iyi Allah bilir.

2. Bu kâfirdir.

3. Buharî, Fiten: 26; Müslim, 2:373-375, 4:2248; Müsned, 2:228, 3:211; Tirmizî, Fiten: 62.

harcamalar.

lehviyat: nefsi azdıran oyun ve eğlenceler.

makam: yer, durak.

mecele: konu.

musahhar: boyun eğen, emir altına giren, istenilen hâle konulmuş.

müsrif: israf eden, malını lü-

zumsuz yere harcayan, gereksiz masrafta bulunan, savurgan, har vurup harman savuran, tutumsuz.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

sefahat: zevk, eğlence ve yasadışı şeylere düşkünlük, sefihlik.

Süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günleri yaşamasına sebep olacağı sahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafik şahıs.

tama: hırs, aç gözlülük.

tevil: yorumlama, yorum.

zaif: zayıf.

¹ **اللَّهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ** , bunun tevili şudur ki: O Süfyan,

kendi başına Frenklerin serpuşunu koyup, herkese de giydirir. Fakat, cebir ve kanun ile tamim ettiğinden, o serpuş dahi secdeye gittiği için, inşaallah, ihtida eder; daha herkes, yalnız istemeyerek onu giymekle kâfir olmaz.

Üçüncü Mesele

Rivayette var ki: “Ahir zamanın müstebit hâkimleri, hususan Deccalin yalancı Cennet ve Cehennemleri bulur.” ²

³ **الْعَلَمُ عِنْدَ اللَّهِ** , bunun bir tevili şudur ki: Hükûmet da-
iresinde karşı karşıya kurulan ve birbirine bakan vaziyet-
te bulunan hapishane ile lise mektebi, “Biri huri ve gıl-
manın çirkin bir taklidi, diğeri azap ve zindan suretine gi-
recek” diye bir işaretir.

Dördüncü Mesele

Rivayette var ki: “Ahir zamanda, Allah Allah diyecek kalmaz.” ⁴

⁵ **لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ** , bunun bir tevili şu olmak gerek-
tir ki: “Allah, Allah, Allah” deyip zikreden tekyeler, zikir-
haneler, medreseler kapanacak ve ezan ve kamet gibi
şearde ismullah yerine başka isim konulacak” demektir.

1. Doğrusunu en iyi Allah bilir.

2. Cem'ü'l-Cevami, hadis no: 10662; Feyzü'l-Kadîr, hadis no: 4249; Müslim, Fiten: 104, 109; İbnî Mâce, Fiten 33; Müsned, 5:397.

3. Gerçek bilgi ancak Allah katındadır. (Mülk Suresi: 26.)

4. Müslim, 1:131, 4:2268; Tirmizî, Fiten: 35; Müsned, 3:107, 201, 259; Kenzü'l-Ummal, 14:227, 228

5. Gaybı Allah'tan başkası bilmez.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

azap: günahlara karşı çekilecek ceza, eziyet, işkence.

cebir: zor, zorlama, baskı yapma.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeari tahrîp edeceği, tarih-

te görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

Frenk: Avrupalı, Fransız.

gılman: Cennette hizmet gö-

ren delikanlılar.

huri: Cennet kızı, Cennet güzeli.

hususan: bilhassa, özellikle.

ihida: hidayete erme, doğru yola girme.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

ismullah: Allah'ın ismi.

kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.

kanun: yasa.

medrese: eski dönemde ders okutulun düzenli öğretim kurulu-
şu.

mektep: eski dönemde ilk ve orta tahsilin yapıldığı eğitim kurumu.

mesele: konu.

müstebit: zulüm ve baskıda bulunan, kanunsuz olarak keyfine göre idare eden.

Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

serpuş: başa giyilen şey, başlık, şapka.

suret: biçim, tarz, görünüş.

Süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günler yaşamasına sebep olacağı sahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.

şear: Müslümanlara ait kurallar, kaideler, bütün Müslümanlarla ilgili meseleler ve âlâmetler.

tamim: umumileştirme, yayma, herkese duyurma.

tekye: zikirlerin, dervişlerin zikir ve ders için toplandıkları yer, tekke.

tevil: yorumlama, yorum.

vaziyet: durum.

zikir: Allah'ın adlarını anarak dua etme, Allah'ı anma.

zikirhane: zikir yeri, zikir yapılan yer.

zindan: hapishane.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

Allahü a'lem: Allah bilir.

bedevî: çölde ve iptidâî tarzda yaşayan, medenî olmayan.

dava: iddia.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürme.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ekser: pek çok.

eşhas: şahıslar, kimseler.

evvel: önce.

fitne-i ahir zaman: ahir zaman fitnesi.

hâkim: hükmeden.

hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

kabz: ruhun Azrail tarafından alınması, ölme.

kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

kumandan: komutan.

kumandan: komutan.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanî hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

maddiyyun: maddenin ezeli ve ebedî olduğuna, sonradan yaratılmış bulunduğuna inanmayanlar, maddeye bağlı kalanlar, maddeciler, materyalistler.

mesele: konu.

mezhep: ilim ve felsefede takip edilen yol, meslek, çıkar.

mü'min: iman eden, inanan.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.

nevi: çeşit, tür.

nispetinde: oranında, ölçüsünde.

padîşah: hükümdar, sultan.

raiyyet: birisinin idaresine bağlı olanlar, halk.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

rububiyet: Rablik, ilâhlık.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

rükû: öne doğru eğilme.

Yoksa, umum insanlar küfr-i mutlaka düşecekler demek değildir. Çünkü Allah'ı inkâr etmek, kâinatı inkâr etmek kadar akıldan uzaktır. Umum değil, belki ekser insanlarda dahi vukuunu akıl kabul etmez. Kâfirler Allah'ı inkâr etmiyorlar, yalnız sıfâtında hata ediyorlar.

Diğer bir tevili şudur ki: Kıyamet kopmasının dehşetini görmemek için, mü'minlerin ruhları bir parça evvel kabzedilir; kıyamet kâfirlerin başlarında patlar.

Beşinci Mesele

Rivayette vardır ki: “Ahir zamanda deccal gibi bir kısım şahıslar ulûhiyet dava edecekler ve kendilerine secde ettirecekler.”¹

² **اللَّهُ أَعْلَمُ**

, bunun bir tevili şudur ki: Nasıl ki padişahı inkâr eden bir bedevî kumandan, kendinde ve başka kumandanlarda, hâkimiyetleri nispetinde birer küçük padişahlık tasavvur eder; aynen öyle de, tabiiyyun ve maddiyyun mezhebinin başına geçen o eşhas, kuvvetleri nispetinde kendilerinde bir nevi rububiyet tahayyül ederler ve raiyyetini kendi kuvveti için kendine ve heykellerine ubudiyetkârâne serfûru ettirirler, başlarını rükûa getirirler” demektir.

Altıncı Mesele

Rivayette var ki: “Fitne-i ahir zaman o kadar dehşetlidir ki, kimse nefesine hâkim olmaz.”³ Bunun için,

1. Müsned, 3:211, 4:20, 5:372; Hâkim, Müstedrek, 4:508; Kenzü'l-Ummal, 14:310, 312; İbni Kesir, Nihayetü'l-Bidaye ve'n-Nihaye, 1:125, 126.

2. En iyi Allah bilir.

3. Süyutî, Fethu'l-Kebir, 1:315, 2:185, 3:9; Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, 1:266.

secde: baş eğme, başı yere koyma.

serfûru: baş eğme, söz dinleme, itaat.

tabiiyyun: tabiatçılar, materyalistler, tabiata tapanlar.

tahayyül: hayale getirme,

hayalinde canlandırma.

tasavvur: bir şeyi zihinde şekillendirme, tasarlama.

tevil: yorumlama, yorum.

ubudiyetkârâne: kul olana yakışır şekilde, kulluğa yakışır tarzda.

ulûhiyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimiyeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.

umum: bütün.

vuku: olma, gerçekleşme, meydana gelme.

bin üç yüz sene zarfında, emr-i Peygamberî ile bütün ümmet o fitneden istiaze etmiş, azab-ı kabirden sonra ¹ **مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ وَمِنْ فِتْنَةِ آخِرِ الزَّمَانِ** vird-i ümmet olmuş.

² **اللَّهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ**, bunun bir tevili şudur ki: O fitneler nefisleri kendilerine çeker, meftun eder; insanlar, ihtiyarlarıyla, belki zevkle irtikâp ederler. Meselâ, Rusya'da hamamlarda, kadın erkek beraber çıplak girerler. Ve kadın, kendi güzelliklerini göstermeye fıtraten çok meyyal olmasından, seve seve o fitneye atılır, baştan çıkar; ve fıtraten cemelperest erkekler dahi, nefsine mağlûp olup, o ateşe sarhoşâne bir sürur ile düşer, yanar. İşte dans ve tiyatro gibi o zamanın lehviyatları ve kebairleri ve bid'aları, birer cazibedarlık ile, pervane gibi, nefisperestleri etrafına toplar, sersem eder. Yoksa, cebr-i mutlak ile olsa, ihtiyar kalmaz, günah dahi olmaz.

Yedinci Mesele

Rivayette var ki: "Süfyan büyük bir âlim olacak; ilim ile dalâlete düşer. Ve çok âlimler ona tâbi olacaklar." ³

⁴ **وَالْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ**, bunun bir tevili şudur ki: Başka padişahlar gibi ya kuvvet ve kudret veya kabile ve aşiret veya cesaret ve servet gibi vasita-i saltanat olmadığı hâlde, zekâvetiyle ve fenniyle ve siyasî ilmiyle o mevkii kazanır ve aklıyla çok âlimlerin akıllarını teshir eder, etrafında fetvacı yapar. Ve çok muallimleri kendine taraftar eder

gibi yetkili kimseler veya dinî meselelere tam vakıf kimseler tarafından verilen şer'î hüküm veya karar.

fıtraten: fitrî olarak, yaratılıştan, yaratılış itibarıyla.

fitne: karışıklık, bozgunculuk, azgınlık.

ihtiyar: kendi istek ve arzularına göre hareket etme, hür irade, serbestlik.

irtikâp: kötü, fena ve günah teşkil edecek bir iş yapma, kötü iş isleme.

istiaze: euzü billâhi minesseytanırracım veya neuzübillâh (kovulmuş, lânetlenmiş seytandan Allah'a sığınırım) diyerek Allah'ın korumasına ve yardımına sığınma.

kebair: büyük günahlar, cezası büyük olan günahlar.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

lehviyat: nefsi azdıran oyun ve eğlenceler.

meftun: tutkun, müptelâ, aşırı bağlanmış.

mekki: makam, memuriyet.

meyyal: çok istekli, eğilimli, arzu-lu, düşkün.

muallim: ders veren, öğretmen.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.

nefisperest: nefsine düşkün, nefsini seven; Cenab-ı Hakkın emir ve yasaklarına uymayıp, nefsinin istekleri doğrultusunda hareket eden kişi.

padişah: hükümdar, sultan.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

sarhoşâne: sarhoşçasına.

sersem: başı dönmüş, akı ve zihni karışmış olan.

Süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günler yaşamasına sebep olacağı sahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.

sürur: sevinç, mutluluk.

tâbi: birinin arkasından giden, ona uyan.

teshir: cebzetme, kendine bağlama, emri altına alma.

tevil: yorumlama, yorum.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

vasıta-i saltanat: sultanlık, hükümlerlik vasıtası.

ve'l-ilmu indallah: ilim Allah katındadır.

vird-i ümmet: ümmetin dilinde virt, zikir, dua olmuş olan.

zarfında: süresince.

zekâvet: zekilik; çabuk anlama, kavrama kabiliyeti.

1. Deccalin fitnesinden ve ahir zamanın fitnesinden [bizi koru Allah'ım] (Buharî, 1:211, 2:126, 8:97, 98,100, 9:75; Müslim, 2:2200; Müsned, 2:185,186,141, 288, ...)

2. Doğrusunu en iyi Allah bilir.

3. İmam-ı Gazalî, *İhya-i Ulûmiddin*, 1:59.

4. Gerçek bilgi ancak Allah katındadır. (Mülk Suresi: 26.)

âlim: ilimle uğraşan.

aşiret: göçebe hâlinde yaşayan, çoğunlukla bir soydan gelen insanlar, kabile, oymak.

azab-ı kabir: kabir azabı.

bid'a: dinin aslına uymayan adet ve uygulamalar.

cazibedar: çekici, cazibeli.

cebr-i mutlak: mutlak zorlama, baskı, katî olarak zorlama, tahakküm, şiddet.

cemelperest: güzelliği seven, güzellik düşkünü.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yö-

nelme.

emr-i Peygamberî: Hz. Peygamberin emri.

fen: tecrübi, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.

fetva: İslâm'da, bir mesele hakkında şeyhülislâm, müftü

ve din derslerinden tecerrüt eden maarifi rehber edip, ta-
mimine şiddetle çalışır demektir.

Şekizinci Mesele

Rivayetler, *Deccalin dehşetli fitnesi İslâmlarda olacağı-*
nı ¹ gösterir ki, bütün ümmet istiaze etmiş.

² لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ bunun bir tevili şudur ki: İslâmların

deccali ayrıdır. Hatta bir kısım ehl-i tahkik İmam-ı Ali'nin (r.a.) dediği gibi demişler ki: Onların deccali Süfyandır. İslâmlar içinde çıkacak, aldatmakla iş görecektir. Kâfirlerin Büyük Deccali ayrıdır. ³ Yoksa Büyük Deccalin cebir ve ceberut-i mutlakına karşı itaat etmeyen şehit olur; ve istemeyerek itaat eden, kâfir olmaz, belki günahkâr da olmaz.

Dokuzuncu Mesele

Rivayetlerde, *vukuat-ı Süfyaniye ve hadisat-ı istikbali-*
ye Şam'ın etrafında ve Arabistan'da tasvir edilmiş.

⁴ اللَّهُ أَعْلَمُ , bunun bir tevili şudur ki: Merkez-i hilâfet es-

ki zamanda Irak'ta ve Şam'da ve Medine'de bulunduğu-
dan, raviler kendi içtihatlarıyla, daimî öyle kalacak gibi
mana verip, merkez-i hükümet-i İslâmiye yakınlarında
tasvir etmişler, "Halep ve Şam" demişler. Hadisin müc-
mel haberlerini, kendi içtihatlarıyla tafsil etmişler.

ahir zaman: dünyanın son zama-
nı ve son devresi, dünya hayatı-
nın kıyamete yakın son devresi.

Allahü a'lem: Allah bilir.

ceberut-i mutlak: tam bir zorba,
diktatör.

cebir: zor, zorlama, baskı yapma.

daimi: sürekli, devamlı.

Deccal: kıyamet zamanına yakın
meydana çıkarak fitne ve fesada
sebepleneceği, İslâmî şeraiti tahrip
edeceği, tarihte görülmemiş zu-
lûmleri nifakla aldatarak yapaca-
ğı hadis-i şeriflerde belirtilmiş ya-
lanıcı ve zararlı şahıs.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar,
gerçeğin peşinden gidenler.

fitne: azgınlık, baştan çıkarma,
azdırma.

gayp: gizli olan, görünmeyen
şeyler ve âlemler.

günahkâr: günahlı, günah işle-
yen, günah işlemiş.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.)
ait söz, emir, fiil veya Hz. Pey-
gamberin onayladığı başkasına
ait söz, iş veya davranış.

hadisat-ı istikbaliye: gelecekte
meydana gelecek olaylar.

istiaze: euzü billâhi minesşeytâ-
nirracım veya neüzübillâh (kovul-
muş, lânetlenmiş şeytandan Al-
lah'a sığınırım) diyerek Allah'ın
korumasına ve yardımına sığın-
ma.

itaat: söz dinleme, boyun eğme,
emre uygun hareket etme.

kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr
eden, dinsiz.

maarif: eğitim bakanlığı.

merkez-i hilâfet: halifelîğin mer-
kezi, halifelik makamının bulun-
duğu yer.

merkez-i hükümet-i İslâmiye:
İslâm hükümet merkezi.

mesele: konu.

mücmel: öz olarak anlatılmış, kı-
sa ve az sözle ifade edilmiş, öz,
özet.

ravi: hadis ve haberi başkalarına
aktaran kimse, Hz. Peygamber-
den işittiği hadis-i başkalarına ak-
taran kimse.

rehber: yol gösteren, kılavuz.

rivayet: Hz. Peygamber'den nak-
ledilen hadis.

Süfyan: ahir zamanda geleceği

1. Süyutî, el-Örfî Va'di fî Ahbarî'l-Mehdî, 2:233, 334.

2. Gaybı Allah'tan başka kimse bilmez.

3. Ahmed Zeynî Dahlan, Fütuhâtü'l-İslâmiye, s. 294; Berzencî, el-İşaa fî Eşrati's-Saa, s., 95-99.

4. En iyi Allah bilir.

ve ümmetin karanlık günler
yaşamalarına sebep olacağı sa-
hih hadislerde bildirilen deh-
şetli, dinsiz ve münafık şahıs.

sehit: Allah'ın ve yüce dininin
adını yüceltme uğrunda canı-
nı feda ederek savaşa vurul-
up ölen Müslüman.

tafsil: etraflıca bildirme, uzun
uzadıya anlatma, açıklama.

tamim: umumileştirme, yay-
ma, herkese duyurma.

tasvir: bir şeyi yazıyla veya
başka ifade tarzlarıyla anlat-
ma.

tecerrüt: soyunma, soyutlan-

ma, uzak olma.

tevil: yorumlama, yorum.

ümme: Müslümanların ta-
mamı; bütün Müslümanlar.

vukuat-ı Süfyaniye: İslâm
deccali olan Süfyanla ilgili
olaylar.

Onuncu Mesele

Rivayetlerde, eşhas-ı ahir zamanın fevkalâde iktidarlardan bahsedilmiş.

¹ وَالْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ bunun tevili şudur ki: O şahısların temsil ettikleri manevî şahsiyetin azametinden kinayedir. Bir vakit Rusya'yı mağlûp eden Japon Başkumandanının sureti, bir ayağı Bahr-i Muhitte, diğer ayağı Port Arthur Kal'asında olarak gösterildiği gibi; şahs-ı manevînin dehşetli azameti, o şahsiyetin mümessilinde, hem o mümessilin büyük heykellerinde gösteriliyor. Amma fevkalâde ve harika iktidarlara ise, ekser icraatları tahribat ve müştehiyat olduğundan, fevkalâde bir iktidar görünür. Çünkü, tahrip kolaydır. Bir kibrit bir köyü yakar. Müştehiyat ise, nefisler taraftar olduğundan, çabuk sirayet eder.

On Birinci Mesele

Rivayette var ki: "Ahir zamanda bir erkek kırk kadına nezaret eder."²

³ اللَّهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ , bunun iki tevili var:

Birisi: O zamanda meşru nikâh azalır veya Rusya'daki gibi kalkar. Bir tek kadına bağlanılmaktan kaçıp başıboş kalan, kırk bedbaht kadınlara çoban olur.

İkinci tevili: O fitne zamanında, harplerde erkeklerin çoğu telef olmasından, hem bir hikmete binaen ekser

harika: olağanüstü.

harp: savaş, cenk, devletler arasında meydana gelen kanlı ve silâhlı kavga.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

icraat: işler.

iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.

kal'a: büyük hisar.

kutb-i şimali: Kuzey Kutbu.

mağlûp: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mesele: konu.

meşru: şeriata uygun, şeriatin müsaade ettiği şey.

mümessil: temsil eden, temsilci.

müştehiyat: iştahlılar, istekliler.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.

nezaret: gözetme, bakma.

nikâh: evlenme.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

sirayet: birinden diğerine geçme, bulasma.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahs-ı manevî: manevî şahıs, belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

şahsiyet: kişilik.

tahribat: tahripler, yıkıp bozma.

tahrip: harap etme, yıkma, bozma.

taraftar: benimseyen, isteyen.

telef: yok olma, öldürülme.

temsil: birinin, bir topluluğun adına hareket etme.

tevil: yorumlama, yorum.

1. Gerçek bilgi ancak Allah'ın katındadır. (Mülk Suresi: 26.)

2. Buharî, 1:31, 2:136, 7:47-48, 8:203; Müslim, hadis no: 58; İbni Mâce, 36:25; Müsned, 3:98, 120...

3. Doğrusunu en iyi Allah bilir.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

Allahü a'lem bissavab: Allah daha iyi bilir, Allah doğrusunu en iyi bilir.

amma: ama, lâkin, ancak.

azamet: büyüklük.

Bahr-i Muhit: Büyük Okyanus.

başkumandan: başkomutan, bir devletin silâhlı kuvvetlerinin en yüksek rütbelisi.

bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

dehşetli: ürktücü, korkunç.

ekser: pek çok.

eşhas-ı ahir zaman: ahir zaman şahısları, ahir zaman nesli, ahir zamanda yaşayan kimseler.

fevkalâde: olağanüstü.

fitne: karışıklık, bozgunculuk, azgınlık.

tevellüdat kızlar bulunmasından kinayedir. Belki hürriyet-i nisvan ve tam serbestiyetleri kadınlık şehvetini şiddetle ateşlendirdiğinden, fıtratça erkeğine galebe eder; veledi kendi suretine çekmeye sebebiyet verdiğinden, emr-i İlâhî ile kızlar pek çok olur.

On İkinci Mesele

Rivayetlerde var ki: “*Deccalın birinci günü bir senedir, ikinci günü bir ay, üçüncü günü bir hafta, dördüncü günü bir gündür.*”¹

² لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ bunun iki tevili vardır:

Birisi: Büyük Deccalın Kutb-i Şimalî dairesinde ve şimal tarafında zuhur edeceğine kinaye ve işarettir. Çünkü Kutb-i Şimalînin mevkiinde bütün sene, bir gece bir gündüzdür. Bir gün şimendifer ile bu tarafa gelse, yaz mevsiminde bir ay mütemadiyen güneş gurup etmez. Daha bir gün otomobil ile gelse, bir haftada daima güneş görünür. Ben Rusya’daki esaretimde bu mevkîye yakın bulunuyordum. Demek, Büyük Deccal şimalden bu tarafa tecavüz edeceğini mu’cizâne bir ihbardır.

İkinci tevili ise: Hem Büyük Deccalın, hem İslâm Deccalinin üç devre-i istibdatları manasında, üç eyyam var: “Bir günü, bir devre-i hükûmetinde öyle büyük icraat yapar ki, üç yüz sene yapılmaz. İkinci günü, yani ikinci devresi, bir senede otuz senede yapılmayan işleri yaptırır. Üçüncü günü ve devresi, bir senede yaptığı tebdiller

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

devre: dönem.

devre-i hükûmet: hükûmet dönemi.

devre-i istibdat: zulüm ve zorbalık dönemi.

emr-i İlâhî: Allah’ın emri.

esaret: esirlik, harp esirliği, tut-saklık.

eyyam: devir, zaman; günler.

fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.

galebe: galip gelme, yenme, üstünlük.

gurup: batma, batış, görünmez olma.

hürriyet-i nisvan: kadın hürriyeti.

1. Müslim, 4:2252, hadis no: 110; Kenzü'l-Ummal, 14:325; Ebu Davud, hadis no: 4321, 4322.

2. Gaybı Allah’tan başka kimse bilmez.

icraat: işler.

ihbar: haber verme, bildirme.

Kutb-i Şimalî: Kuzey Kutbu.

mesale: konu.

mevki: yer, mekân.

mu’cizâne: mu’cizeli bir şekilde.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

rivayet: Hz. Peygamberden

nakledilen hadis.

sebebiyet: sebep olma.

serbestiyet: serbestlik, rahat

ve serbest olma hâli.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şehvet: ruh sahibi erkek ve dişi varlıkların birbirlerine

karşı olan tabii istek ve me-yilleri, cinsel arzu, cinsi istek.

şimal: kuzeyde yer alan böl-

geler.

şimendifer: tren.

tebdil: değiştirme, dönüştürme.

tecavüz: saldıрма.

tevellüdat: tevellütler, do-ğumlar.

tevil: yorumlama, yorum.

velet: çocuk.

zuhur: ortaya çıkma.

on senede yapılmaz. Dördüncü günü ve devresi adileşir, bir şey yapmaz, yalnız vaziyeti muhafazaya çalışır” diye, gayet yüksek bir belâgatle ümmetine haber vermiş.

On Üçüncü Mesele

Kat’î ve sahih rivayette var ki: “İsa Aleyhisselâm Bî-yük Deccali öldürür.”¹

² وَالْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ bunun da iki vechi var:

Bir vechi şudur ki: Sihir ve manyetizma ve ispiirtizma gibi istidracî harikalarıyla kendini muhafaza eden ve herkesi teshir eden o dehşetli Deccali öldürebilecek, mesleğini değiştirecek ancak harika ve mu’cizatlı ve umurun makbulü bir zat olabilir ki; o zat, en ziyade alâkadar ve ekser insanların peygamberi olan Hazret-i İsa Aleyhisselâmdır.

İkinci vechi şudur ki: Şahs-ı İsa Aleyhisselâmın kılıcı ile maktul olan şahs-ı Deccalin, teşkil ettiği dehşetli maddiyyunluk ve dinsizliğin azametli heykeli ve şahs-ı manevîsini öldürecek ve inkâr-ı ulûhiyet olan fikr-i küfrîsini mahvedecek ancak İsevî ruhanîleridir ki; o ruhanîler din-i İsevînin hakikatini hakikat-i İslâmiye ile mezcederek, o kuvvetle onu dağıtacak, manen öldürecek. Hatta, “Hazret-i İsa Aleyhisselâm gelir, Hazret-i Mehdiye namazda iktida eder, tâbi olur”³ diye rivayeti, bu ittifaka ve hakikat-i Kur’ânîyenin metbuiyetine ve hâkimiyetine işaret eder.

1. Tirmizî, hadis no: 2244; Müsned 4:226; Kenzü'l-Ummal, 14:334-335; Cem'ü'l-Cevami, 1:1006.

2. Gerçek bilgi ancak Allah'ın katındadır. (Mülk Suresi: 26.)

3. Buharî, Enbiya: 49; Müslim, İman: 244, 245, 247; İbni Mâce, Fiten: 33; Müsned 2:336, 3:368; Fethu'l-Kebir, 2:143.

adı: bayağı, aşağı, değersiz.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.
azamet: büyüklük.
belâgat: söz ve yazıda sanatlı ve tesirli ifade; bir şeyde saklı bulunan derin anlam.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri ni fakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.
din-i İsevi: Hristiyanlık, İsevîlik.

ekser: pek çok.
fikr-i küfrî: küfür ve inkâr fikri.
gayet: son derece.
gayp: gizli olan, görünmeyen şeyler ve alemler.
hakikat-i Kur'âniye: Kur'an'ın hakikati, Kur'an'ın ifade et-

tiği gerçek.

hakikat-i İslâmiye: İslâmiyete ait hakikat.

iktida: tabi olma, uyma.

inkâr-ı ulûhiyet: Allah'ın varlığını reddederek yokluğunu kabul ve dava etme.

İsevi: Hz. İsa'nın dininden olanlar.
ispiirtizma: ölümlerin ruhlarıyla bazı şartlar altında haberleşmenin mümkün bulunduğu inanan görüş ve bu maksatla yapılan faaliyet.

istidraci: istidrac cinsinden; hakkı ve hakikî değeri olmadığı hâlde ve kabiliyetsiz bir kimsenin çok nimete kavuşması, azap ve gazab-ı İlâhiye'ye yaklaşması türünden.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

maddiyyunluk: maddiyyunların mesleği, maddencilik; her şeyi madde ile değerlendiren, sadece maddeye istinat eden, ruhaniyatı ve maneviyatı inkâr edenlerin mesleği, materyalistlik.

mahv: yok etme, ortadan kaldırma, bitme.

maktul: öldürülmüş, katledilmiş, vurulmuş kimse.

manen: mana bakımından, manaca.

manyetizma: telkin ve hipnoz yolu ile birini tesir altına alma.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
metbuiyet: kendisine tâbi olunan, uyulan kimsenin hâli.

mezç: katma, karıştırma.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

ruhani: İslâm dışındaki dinlerde din adamı, rahip.

sahih: ravilerin kesintisi bulunmayan bir senetle rivayet ettikleri, doğruluğu ve Peygamberimize ait olduğu şüphe götürmeyen hadis.

şahs-ı Deccal: Deccalin şahsı.

şahs-ı İsa: Hz. İsa'nın (a.s.) şahsı, kendisi.

şahs-ı manevî: manevî şahıs, belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

tâbi: birinin arkasından giden, ona uyan.

teshir: cebzetme, kendine bağlama, emri altına alma.

teşkil: oluşturma, şekillendirme.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

vech: cihet, yön.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: çok, fazla.

On Dördüncü Mesele

Allahü a'lem: Allah bilir.

başkumandan: başkomutan, bir devletin slâhlî kuvvetlerinin en yüksek rütbelisi.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, Islâmî şeairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalançı ve zararlı şahıs.

dehşetli: ürktücü, korkunc.

ehemmiyetli: önemli.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

icmal: kısa anlatma, özetleme, ayrıntılara girmeme.

icraat: işler.

icthâat: din âlimlerinin şer'î esaslar dâhilinde Kur'an ve sünnete uygun şekilde bir konuda fikir ortaya koymaları, hüküm vermele-ri.

intikam: öç alma, kendisine, bulunduğu topluluğa veya benim-sediği bir şeye karşı yapılan kötü-lüğe karşılık verme.

kabile: birlikte yaşayan ve bir sü- laleden gelen insanlar.

kesret: çokluk.

komite: kötü bir maksat için top- lanmış topluluk, cemiyet.

komünist: bütün malların ortak- laşa kullanıldığı ve özel mülkiye- tin olmadığı iddiasında bulunan düzen in mensubu olan kimse.

lisan-ı semavî: semavî dil, Allah tarafından olan dil.

mahsulât: meydana gelen, elde edilen şeyler; meyveler, ürünler.

Mançur: Asya'nın kuzeydoğusun- da bulunan memleket, Çin'in bu- gün Kuzeydoğu Çin denilen böl- gesinin eski adı.

mesele: konu.

meşhur: tanınmış, şöhretli, ünlü.

Moğol: Turanî milletlerden bir ka- bile olup Türkler ve Mançurlarla cinsi, ırkı yakınlıkları olan millet.

muhkem: içinde hüküm bulunan veya teville ihtimali bulunmayan Kur'an ayetleri.

muhkemat: hüküm ihtiva eden ayetler, teville ihtimali bulunma- yan Kur'an ayetleri.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mütesabih: manası açık olma- yan, mecazî manaya elverişli olan ayet ve hadisler.

nam: ad.

ravi: hadis ve haberi başkalarına aktaran kimse, Hz. Peygamber- den işittiği hadisi başkalarına ak- taran kimse.

rivayet: Hz. Peygamberden nak-

Rivayette var ki, “Deccalin mühim kuvveti Yahudîdir. Yahudîler severek tâbi olurlar.”¹

² **اللَّهُ أَعْلَمُ**, diyebiliriz ki, bu rivayetin bir parça tevili

Rusya'da çıkmış. Çünkü, her hükûmetin zulmünü gören Yahudîler Almanya memleketinde kesretle toplanıp inti- kamlarını almak için komünist komitesinin tesisinde mü- him bir rol ile Yahudî milletinden olan Troçki namında dehşetli bir adamı, Rusya'nın başkumandanlığına ve ter- biyegerdeleri olan meşhur Lenin'den sonra Rus hükû- metinin başına geçirerek, Rusya'nın başını patlatıp bin senelik mahsulâtını yaktırdılar. Büyük Deccalin komitesi- ni ve bir kısım icraatını gösterdiler. Ve sair hükûmetlerde dahi ehemmiyetli sarsıntılar verip karıştırdılar.

On Beşinci Mesele

Ye'cüc ve Me'cüc hâdisatının icmalî Kur'an'da olduğu gibi,³ rivayette bir kısım tafsîlâtı var.⁴ Ve o tafsîlât ise, Kur'an'ın muhkematından olan icmalî gibi muhkem de- ğil, belki bir derece müteşabih sayılır. Onlar tevil isterler. Belki ravilerin içtihatları karışmasıyla, tabir isterler.

Evet,⁵ **لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ** bunun bir tevili şudur ki:

Kur'an'ın lisan-ı semavîsinde “Ye'cüc” ve “Me'cüc” na- mı verilen Mançur ve Moğol kabileleri, eski zamanda

1. Müslim, 2:405, Fiten: 124; Müsned, 3:224, 292, 4:216-217; Kenzü'l-Ummal, 14:582, 618.

2. En iyi Allah bilir.

3. Ye'cüc ve Me'cüc hâdisesi, icmalî şekilde Kehf Suresinin 94. ayeti ile Enbiya Suresinin 96. ayetlerinde olmak üzere, Kur'an'ın iki yerinde geçer.

4. Ye'cüc ve Me'cüc'ün geçtiği bazı hadislerin kaynakları: Müslim, Fiten: 2; Cem'ül-Fevaid, 2:738; Kenzü'l-Ummal, 14:338, 343.

5. Gaybı Allah'tan başka kimse bilemez.

ledilen hadis.

tâbi: birinin arkasından giden,

ona uyan, itaat eden.

tabir: yorum, yorumlama.

tafsîlât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

terbiyegerde: terbiye edil-

miş, yetiştirilmiş.

tesis: kurma, meydana getir- me.

tevil: yorumlama, yorum.

Ye'cüc, Me'cüc: hadislerde **zulüm:** haksızlık.

kıyamete yakın zamanda çı- kacağı belirtilen kısa boylu çapulcu iki kavmin adları.

Çin-i Maçin'den bir kısım başka kabileleri beraber alarak kaç defa Asya ve Avrupa'yı hercümerç ettikleri gibi, gelecek zamanlarda dahi dünyayı zirüzeber edeceklerine işaret ve kinayedir. Hatta, şimdi de komünistlik içindeki anarşistin ehemmiyetli efradı onlardandır.

Evet, İhtilâl-i Fransevîde hürriyetperverlik tohumuyla ve aşılmasıyla sosyalistlik türedi, tevellüt etti. Ve sosyalistlik ise bir kısım mukaddesatı tahrip ettiğinden, aşıladığı fikir, bilahare Bolşevikliğe inkılâp etti. Ve Bolşeviklik dahi çok mukaddesat-ı ahlâkiye ve kalbiye ve insaniyeyi bozduğundan, elbette, ettikleri tohumlar hiçbir kayıt ve hürmet tanımayan anarşistlik mahsulünü verecek. Çünkü kalb-i insaniden hürmet ve merhamet çıksa, akıl ve zekâvet, o insanları gayet dehşetli ve gaddar canavarlar hükmüne geçirir; daha siyasetle idare edilmez. Ve anarşistlik fikrinin tam yeri ise, hem mazlum kalabalıklı, hem medeniyette ve hâkimiyette geri kalan çapulcu kabileler olacak. Ve o şeraite muvafık insanlar ise, Çin-i Maçin'de kırk günlük bir mesafede yapılan ve Acaib-i Seb'a-i Âlemden birisi bulunan Sedd-i Çin'in binasına sebebiyet veren Mançur ve Moğol ve bir kısım Kırgız kabileleridir ki, Kur'ân'ın mücmel haberini tefsir eden Zat-ı Ahmediye (aleyhissalâtü vesselâm) mu'cizâne ve muhakkikane haber vermiş.

On Altıncı Mesele

Rivayette var ki: İsa Aleyhisselâm Deccalı öldürdüğü münasebetiyle, “*Deccalın fevkalâde büyük ve minareden*

acab-i seb'a-i âlem: dünyanın yedi harikası.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

aleyhisselâm: Allah'ın selamı onun üzerine olsun.

anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, karışıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.

bilahare: sonra, sonradan, sonraları.

Bolşevik: Rus komünisti.

Bolşeviklik: Rus komünizmi taraftarlığı.

çapulcu: yağmacı.

Çin-i Maçin: Çin ve Çin'in güney kısmı.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

efrat: fertile.

fevkalâde: olağanüstü.

gaddar: çok fazla gadreden, zulüm, haksızlık, merhametsizlik eden.

hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.

hercümerç: karmakarışık olma, alt üst olma.

hükmüne: yerine, değerine.

hürmet: riayet, ihtiram, saygı.

hürriyetperver: hürriyet seven.

idare: döndürme, çevirme, yönetme.

İhtilâl-i Fransevî: Büyük Fransız İhtilâli.

inkılâp: değişme, dönüşüm, köklü değişme.

kabile: birlikte yaşayan ve bir sülâleden gelen insanlar.

kalb-i insani: insan kalbi, insana has ve ait kalp.

Kırgız: Asya'da yaşayan bir Türk topluluğu.

kinaye: maksadı, kapalı bir şekilde ve dolaylı olarak anlatan söz.

komünist: bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı iddiasında bulunan düzenin mensubu olan kimse.

mahsul: ürün.

Mançur: Asya'nın kuzeydoğusunda bulunan memleket, Çin'in bugün Kuzeydoğu Çin denilen bölgesinin eski adı.

mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

Moğol: Turani milletlerden bir kabile olup Türkler ve Mançurlarla cinsi, ırkı yakınlıkları olan millet.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.

muhakkikane: gerçeği araştıran bir kimseye yakışır şekilde, muhakkik olan bir insana yakışacak şekilde.

mukaddesat: mukaddes olan şeyler, kutsal şeyler, mübarek, aziz, temiz, yüce olarak kabul edilen şeyler.

mukaddesat-ı ahlâkiye: ahlâka ait mukaddes, kudsî sayılan şeyler.

mukaddesat-ı insaniye: insana ve insanlığa ait mukaddes ve yüce sayılan şeyler.

mukaddesat-ı kalbiye: kalbe ait mukaddes, kudsî sayılan şeyler.

muvafık: uygun, münasip.

mücmel: öz olarak anlatılmış, kısa ve az sözle ifade edilmiş, öz, özet.

münasebet: ilgi, ilişki, bağ.

rivayet: Hz. Peygamber'den nakledilen hadis.

sebebiyet: sebep olma.

Sedd-i Çini: Çin Seddi.

sosyalist: sosyalizm yanlısı, sosyalizm taraftarı.

şerait: şartlar.

tahrip: harap etme, yıkmak, bozma.

tefsir: açıklama, izah.

tevellüt: doğma, doğum.

Zat-ı Ahmediye: Hz. Peygamberin zatı, kişiliği.

zekâvet: zekilik; çabuk anlama, kavrama kabiliyeti.

zirüzeber: altüst, karmakarışık.

daha yüksek bir azamet-i heykelde; ve Hazret-i İsa Aleyhisselâm ona nispeten çok küçük bulunduğunu” ¹ gösterir.

² لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ bunun bir tevili şu olmak gerektir

ki: İsa Aleyhisselâmı nur-i iman ile tanıyan ve tâbi olan cemaat-i ruhaniye-i mücahidinin kemiyeti, Deccalin mektepçe ve askerce ilmî ve maddî ordularına nispeten çok az ve küçük olmasına işaret ve kinayedir.

On Yedinci Mesele

Rivayette var ki: “Deccal çıktığı gün bütün dünya ıstır ve kırk günde dünyayı gezer ve harikulâde bir eşeği vardır.” ³

⁴ اللَّهُ أَعْلَمُ , bu rivayetler tamamen sahih olmak şartıyla

la tevilleri şudur: Bu rivayetler mu’cizâne haber verir ki, “Deccal zamanında vasıta-i muhabere ve seyahat o derece terakki edecek ki, bir hâdis bir günde umum dünyada ıstırtılacak. Radyo ile bağırır, şark-garp ıstır; ve umum ceridelerinde okunacak. Ve bir adam kırk günde dünyayı devredecek ve yedi kıt’asını ve yetmiş hükûmetini görecektir ve gezecek” diye, zuhurundan on asır evvel telgraf, telefon, radyo, şimendifer, tayyareden mu’cizâne haber verir.

Hem, Deccal, deccallik haysiyetiyle değil, belki gayet müstebit bir kral sıfatıyla ıstırılır. Ve gezmesi de, her yeri

aleyhisselâm: Allah’ın selâmı onun üzerine olsun.

asr: yüzyıl.

azamet-i heykel: heykelin büyüklüğü.

cemaat-i ruhaniye-i mücahidin:

ceride: gazete.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yarancısı ve zararlı şahıs.

evvel: önce.

garp: batı, batıda kalan bölgeler.

gayet: son derece.

hâdis: olay.

harikulâde: görülmedik derecede, olağanüstü, mükemmel.

haysiyet: itibar.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

kemiyet: bir şeyin adet, miktar ve sayı olarak ifade edilebilen durumu, nicelik.

kıt’a: yer yüzündeki yedi büyük kara parçasından her biri, ana kara.

kinaye: maksadı, kapalı bir şekilde ve dolaylı olarak anlatan söz.

maddi: madde ile alakalı; para, mal vb. şeylerle ilgili.

mektepe: eğitim ve öğretim kuruluşu.

mesele: konu.

mu’cizâne: mu’cizeli bir şekilde.

müstebit: istibdatla bulunan, hükmü altında bulunanlara söz hakkı ve hareket serbestliği veremeyen; zorba, despot.

nispeten: nispetle, kıyaslayarak.

nur-u iman: iman nuru, Allah’ın varlığına, yaratıcılığına inanmadaki gönül, kalp ve fikir aydınlığı.

1. Feyzül-Kadîr, hadis no: 4249; Mecmaü’z-Zevaid, 8:344; Süyutî, Cem’ü’l-Cevami, hadis no: 10662; Kenzü’l-Ummal, 14:330.

2. Gaybı Allah’tan başka kimse bilemez.

3. Kenzü’l-Ummal, 14:330; İsa, s.127; İbni Ebî Şeybe, Musannef, 7:495-500; İbni Kesîr, Nihaye-tü’l-Bidaye, 1:106.

4. En iyi Allah bilir.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

sahih: ravilerin kesintisi bulunmayan bir senetle rivayet ettikleri, doğruluğu ve Peygamberimize ait olduğu şüp-

he götürmeyen hadis.

sark: doğu, doğu bölgeleri.

şimendifer: tren.

tâbi: birinin arkasından giden, ona uyan, itaat eden.

tayyare: uçak.

terakki: ilerleme, gelişme.

tevil: yorumlama, yorum.

umum: bütün.

vasıta-i muhabere: haberleşme vasıtası, aracı.

zuhur: ortaya çıkma.

istilâ etmek için değil, belki fitneyi uyandırmak ve insanları baştan çıkarmak içindir. Ve bindiği merkebi ve hımarı ise, ya şimendiferdir ki, bir kulağı ve bir başı Cehennem gibi ateş ocağı, diğer kulağı yalancı cennet gibi güzelce tezyin ve tefriş edilmiş. Düşmanlarını ateşli başına, dostlarını ziyafetli başına gönderir. Veyahut onun eşeği, merkebi, dehşetli bir otomobildir veya tayyaredir veya hut... (Sükût lâzım!)

On Sekizinci Mesele

Rivayette var ki, “Ümmetim istikametle gitse, ona bir gün var.”¹ Yani ² **فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ** ayetinin sırrıyla, bin sene hâkimâne ve mükemmel yaşayacak. Eğer istikamette gitmezse, ona yarım gün var. Yani ancak beş yüz sene kadar hâkimiyeti ve galibiyeti muhafaza eder.

³ **اللَّهُ أَعْلَمُ**, bu rivayet kıyametten haber vermek değil, belki İslâmiyetin galibâne hâkimiyetinden ve hilâfetin saltanatından bahseder ki, ayn-ı hakikat ve bir mu’cize-i gaybiye olarak aynen öyle çıkmış. Çünkü hilâfet-i Abbasiyenin ahirinde, onun ehl-i siyaseti istikameti kaybettiği için, beş yüz sene kadar yaşamış. Fakat ümmetin heyeti-i mecmuası ise, istikameti kaybetmediğinden, Hilâfet-i Osmaniye imdada gelip, bin üç yüz sene kadar hâkimiyeti devam ettirmiş. Sonra Osmanlı siyasiyyunları dahi istikameti muhafaza edemediğinden, o da ancak (hilâfetle) beş yüz sene yaşayabilmiş. Bu hadisin mu’cizâne

teferruatına ve cüzlerine bakıl-maksızın bütününün gösterdiği hâl ve manzara.

hımar: merkep, eşek.

hilâfet: hilâfet makamı, halifelik, İslâm devlet reisliği.

hilâfet-i Abbasiye: Abbasilere ait hilâfet, Abbasiler dönemindeki hilâfet.

hilâfet-i Osmaniye: Osmanlılar dönemindeki hilâfet.

imdat: yardım.

istikamet: doğruluk; inanç, düşünce, niyet, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun olarak doğru yol üzere olma.

istilâ etmek: ele geçirmek, kaplamak, yayılmak.

kiyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

merkep: binilen vasıta, binilen şey, binek.

mesele: konu.

mu’cizâne: mu’cizeli bir şekilde.

mu’cize-i gaybiye: gayba ait mu’cize; zamani gelince ortaya çıkan ve gaybî olarak haber verilen mu’cize.

muhafaza: koruma.

rivayet: Hz. Peygamber'den nakledilen hadis.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

sır: gizli hakikat, bir şeyin dikkat ve tecrübe ile anlaşılan en ince yanı.

siyasiyyun: siyasîler, siyasetçiler, politikacılar.

sükût: susma, sessiz kalma.

şimendifer: tren.

tayyare: uçak.

tefriş: serme, yayma, döşeme.

tezyin: süsleme, ziynetlendirme.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

1. Ebu Davud, Melâhim: 18; Müsned, 1:170, 4:193. Süyûti, el-Havi lil Fetavi, 2:248; Bursevi, Tefsiri'l-Ruhü'l-Beyan, 4:262.

2. Sizin gününüzle bin sene kadar uzun olan kıyamet gününde (Secde Suresi: 5.)

3. En iyi Allah bilir.

ahir: son.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset

adamları, politikacılar.

fitne: karışıklık, bozgunculuk, azgınlık.

galibâne: galip gelmiş gibi, galip sıfatıyla.

galibiyet: üstünlük, üstün gelme, yenme, mağlûp etme.

hadis: Hz. Muhammed'e

(a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâkimâne: hükmedercesine.

hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.

heyet-i mecmua: bir şeyin

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

aktab-ı erbaa: dört büyük kutup (Abdülkadir-i Geylânî, Ahmed-i Bedevî, Ahmed-i Kutâî, Seyyid İbrahim Dessukî).

alâmet: belirti, işaret, iz.

âlem: dünya.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ailesinden olan, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ev halkı.

Âl-i Beyt-i Nebevî: Peygamberimizin (a.s.m.) ailesi ve soyundan gelenler.

asır: yüzyıl.

ced: dede, büyük baba, ata, ananın veya babanın babası.

cihad: düşmanla savaşma.

devir: dönem, süresi belli zaman parçası.

diyanet: din, dindarlık.

ehl-i hakikat: hakikati arzular, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

ehl-i ilim: ilim sahipleri, ilim adamları.

ehl-i velâyet: velî olanlar; erenler, Allah'ın dostluğunu kazananlar, velîlik sıfatını taşıyanlar.

_ah-ı Nakşibendî: Nakşibendî tarikatinin kurucusu şeyh Muhammed Bahaüddin.

Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin namı.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hilâfet-i Osmaniye: Osmanlılar dönemindeki hilâfet.

hükmetme: karar vermek, inanca varmak.

icra: yürütmeye, bir işi yerine getirme.

icraat: işler.

ihbar: haber verme, bildirme.

ihtilâf: farklı olma, ayrı oluş.

ihtimal: olabilirlik.

ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.

imdat: yardım.

kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.

medar-ı nazar: göz önünde bulundurulması gereken.

Mehdî: hadislere göre ahir zamanda tevhidi esas alarak imanı muhafaza edip İslâmiyeti huraferlerden ve bid'alardan arındırarak zamanın anlayışına göre yenile-

ihbarını, hilâfet-i Osmaniye kendi vefatıyla tasdik etmiş. Bu hadisi başka risalelerde dahi bahsettiğimizden burada kısa kesiyoruz.

On Dokuzuncu Mesele

Rivayetlerde, *ahir zamanın alâmetlerinden olan ve Âl-i Beyt-i Nebevîden Hazret-i Mehdînin (radiyallahü anh) hakkında ayrı ayrı haberler var.* Hatta bir kısım ehl-i ilim ve ehl-i velâyet, eskide onun çıkmasına hükmetmişler.

¹ **اللَّهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ** , bu ayrı ayrı rivayetlerin bir tevili

şudur ki: Büyük Mehdînin çok vazifeleri var. Ve siyaset âleminde, diyanet âleminde, saltanat âleminde, cihad âlemindeki çok dairelerde icraatları olduğu gibi, her bir asır, me'yusiyet vaktinde kuvve-i maneviyesini teyit edecek bir nevi mehdîye veyahut Mehdînin onların imdadına o vakitte gelmek ihtimaline muhtaç olduğundan, rahmet-i İlâhiye ile her devirde, belki her asırda bir nevi mehdî Âl-i Beytten çıkmış, ceddinin şeriatını muhafaza ve sünnetini ihya etmiş: Meselâ, siyaset âleminde Mehdî-i Abbasi ve diyanet âleminde Gavs-ı Azam ve Şah-ı Nakşibend ve akitab-ı erbaa ve on iki imam gibi... Büyük Mehdînin bir kısım vazifelerini icra eden zatlar dahi, Mehdî hakkında gelen rivayetlerde medar-ı nazar Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm olduğundan, rivayetler ihtilâf ederek, bir kısım ehl-i hakikat demiş: "Eskide çıkmış." Her ne ise... Bu mesele Risale-i Nur'da

1. Doğrusunu en iyi Allah bilir.

yecek olan âlim ve önder zat.

meselâ: örneğin.

mesale: konu.

me'yusiyet: ümitsizlik.

muhafaza: koruma.

nevi: çeşit, tür.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

rahmet-i İlâhiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, İlâhî rahmet.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

siyaset: hükümet etme, devlet idaresi, politika.

sünnet: adet, yol, davranış.

seriat: takip edilmesi gereken açık ve doğru yol, büyük

ve geniş cadde.

tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tevil: yorumlama, yorum.

teyit: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

vazife: görev.

vefat: ölme.

zat: kişi, şahıs.

beyan edildiğinden, onu ona havale ile burada bu kadar deriz ki:

Dünyada mütesanît hiçbir hanedan ve mütevakıf hiçbir kabile ve münevver hiçbir cemiyet ve cemaat yoktur ki, Âl-i Beytin hanedanına ve kabilesine ve cemiyetine ve cemaatine yetişebilsin.

Evet, yüzer kudsî kahramanları yetiştiren ve binler manevî kumandanları ümmetin başına geçiren ve hakikat-i Kur'âniyenin mayası ile ve imanın nuruyla ve İslâmiyetin şerefiyle beslenen, tekemmül eden Âl-i Beyt, elbette ahir zamanda, şeriat-ı Muhammediyeyi ve hakikat-i Furkaniyeyi ve sünnet-i Ahmediyeyi (a.s.m.) ihya ile, ilân ile, icra ile, başkumandanları olan Büyük Mehdînin kemal-i adaletini ve hakkaniyetini dünyaya göstermeleri gayet makul olmakla beraber, gayet lâzım ve zarurî ve hayat-ı içtimaiye-i insaniyedeki düsturların muktezasıdır.

Yirminci Mesele

Güneşin mağripten çıkması¹ ve zeminden dabbetülâzın zuhurudur.²

Amma güneşin mağripten tulûu ise, bedahet derecesinde bir alâmet-i kıyamettir. Ve bedaheti için, aklın ihtiyarı ile bağlı olan tevbe kapısını kapayan bir hâdise-i semaviye olduğundan, tefsiri ve manası zahirdir, teville ihtiyacı yoktur. Yalnız bu kadar var ki:

1. *Buhârî*, 9:74, Fiten: 25, Tefsir-i Sure: 6:9. Rikak: 40; *Müslim*, Tevbe: 31, İman: 248, 249, Fiten: 30, 40, 118, 128, 129; *Ebu Davud*, Cihad: 2, Melâhim: 11, 12; *Tirmizî*, Fiten: 21, Tefsir-i Sure: 6:8, 9; *İbni Mâce*, Fiten: 25, 28, 32; *Müsned*, 1:192, 3:164, 201..., 3:31, 4:6, 7; *Kenzü'l-Ummal*, 14:206.
2. *Müslim*, İman: 249, Fiten: 39, 40, 118, 129; *Ebu Davud*, Melâhim: 11, 1; *Tirmizî*, Fiten: 21, Tefsir-i Sure: 6:9; *İbni Mâce*, Fiten: 28, 31, 32; *Müsned*, 2:164, 201, 295, 4:6, 7, 5:268, 357; *el-İsaa fi Esrati's-Saa*, s.177; *Muhtasar-ı Tezkiretül-Kurtubî*, s.157.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

alâmet-i kıyamet: kıyamet alâmeti, kıyametin yaklaştığını bildiren işaretler, belirtiler.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ailesinden olan, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ev hal-ki.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispa-

ta ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

dabbetülârz: hadis-i şerifle ahir zamanda olacağı haber verilen ve kıyamet alâmetlerinden olan bir cins mahlûk.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

hâdise-i semaviye: gök hâdisesi. **hakikat-i Furkaniye:** hak ile batılı, iyi ve kötüyü, hayır ve şerri birbirinden ayıran Kur'ân'ın hakikati, gerçeği.

hakikat-i Kur'âniye: Kur'ân'ın hakikati, Kur'ân'ın ifade ettiği gerçeğe.

hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.

hanedan: hükümdar veya devlet büyüğü gibi bir kişiye dayanan soy, büyük aile.

hayat-ı içtimaiye-i insaniye: insanın sosyal hayatı, insanların oluşturdukları cemiyet (toplum) hâlinde yaşama hayatı.

icra: yürütme, bir işi yerine getirme.

ihtiyar: irade, tercih.

ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.

kemal-i adalet: adaletin en mükemmeli, eksiksiz ve noksansız bir adalet.

kudsi: mukaddes, yüce.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

mağrip: garp, batı.

mâye: temel, asıl, esas, öz.

Mehdî: hadiseler göre ahir zamanda tevhidî esas olarak imanı muhafaza edip İslâmiyeti hurafelerden ve bid'âlardan arındırarak zamanın anlayışına göre yenileyecek olan âlim ve önder zat.

mukteza: iktiza eden, gereken.

mücmel: öz olarak anlatılmış, kısa ve az sözle ifade edilmiş, öz, özet.

münevver: nurlu, ışıklı, parlak.

mütesanît: tesanüt eden, birbirine dayanıp kuvvet alan.

mütevakıf: birbirine uygun olan, denk bulunan.

sünnet-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) sünneti, hâl, söz, tavır ve tasdikleri.

şeriat-ı Muhammediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) şeriatı; Hz. Muhammed'in (a.s.m.) taraf ettiği, getirdiği ve bildirdiği şeriat; İslâm dini.

tefsir: açıklama, izah.

tekemmül: olgunlaşma, kemale erme, mükemmelleşme.

tevil: yorumlama, yorum.

tulû: doğma, doğuş.

ümme: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

zahir: açık, aşikâr.

zuhur: ortaya çıkma.

afat: afetler, büyük belâ ve musibetler.

anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, karışıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.

arş: göğün en yüksek katı.

dabbe: yürüyen hayvan, (hadis-i şeriflerde zikredilen kıyamet âlâmetlerinden dabbetülârz).

dabbetülârz: hadis-i şerifle ahir zamanda olacağı haber verilen ve kıyamet âlâmetlerinden olan bir cins mahlûk.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı, hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

ebabil: Kur'an-ı Kerim'in Fil Sure-sinde geçen, Kâbe'yi yıkmaya gelen Ebrehe'nin ordusunu helâk eden kuşlar sürüsüne verilen isim.

emr-i ilâhî: Allah'ın emri.

fafsîl: etraflıca bildirme, uzun uzadıya anlatma, açıklama.

fers: yeryüzü, zemin, dünya.

fesat: bozukluk, karışıklık, nifak.

fitne: azgınlık, baştan çıkarma, azdırma.

garp: güneşin battığı taraf, gün batısı, batı.

hablullahî'l-metin: Allah'ın sağlam ve kopmaz ipi.

hikmet: gizli sebep, gaye.

hükümünde: değerinde, yerinde.

intizamsız: düzensiz, düzgün olmama.

irade-i Rabbanî: Cenab-ı Hakkın mahlûkâtın terbiye, tedbir ve idaresi konusundaki yapabilme gücü, kudreti.

izn-i ilâhî: Allah'ın izni.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kavm-i Ebrehe: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) doğumundan elli gün kadar önce Kâbe'nin tahribine gelen Habeş ordusu komutanı Ebrehe'nin kavmi, askerleri.

kavm-i Firavun: Firavun'un kavmi, ilâhlık iddiasında bulunan, dinsiz, azgın Firavun'un kavmi.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

kuvve-i cazibe: çekme kuvveti, cezp etme kuvveti, çekicilik.

küfran: iyilik bilmeme, görülen iyiliği unutmama, nankörlük.

küre-i arz: yer küre, dünya.

musallat: çok fazla rahatsız eden, fazlasıyla üzerine giden ve sataşan.

¹ **اللَّهُ أَعْلَمُ**

, o tulûun sebep-i zahirîsi: Küre-i arz kafası-

nın akli hükmünde olan Kur'an onun başından çıkmasıyla, zemin divane olup, izn-i İlâhî ile başını başka seyyareye çarpmasıyla hareketinden geri dönüp, garptan şarka olan seyahatini irade-i Rabbanî ile şarktan garba tebdil etmekle güneş garptan tulûa başlar. Evet, arzı şems ile, ferşi arş ile kuvvetli bağlayan hablullahî'l-metin olan Kur'an'ın kuvve-i cazibesi kopsa, küre-i arzın ipi çözülür, başıboş, serseri olup aksiyle ve intizamsız hareketinden güneş garptan çıkar. Hem müsademe neticesinde emr-i İlâhî ile kıyamet kopar diye bir tevili vardır.

Amma dabbetülârz; Kur'an'da gayet mücmel bir işarete ve lisan-ı hâlinden kısacık bir ifade, bir tekellüm var. Tafsili ise, ben şimdilik, başka meseleler gibi kat'î bir kanaatle bilemiyorum.

Yalnız bu kadar diyebilirim: ² **لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ**

Nasıl ki, kavm-i Firavuna çekirge afatı ve bit belâsı ve Kâbe tahribine çalışan kavm-i Ebrehe'ye ebabil kuşları musallat olmuşlar. Öyle de, Süfyanın ve deccallerin fitneleriyle bilerek, severek isyan ve tuğyana ve Ye'cüc ve Me'cüc'ün anarşistliği ile fesada ve canavarlığa giden ve dinsizliğe, küfür ve küfrana düşen insanların akıllarını başlarına getirmek hikmetiyle arzdan bir hayvan çıkıp musallat olacak, zirûzeber edecek. **اللَّهُ أَعْلَمُ**, o dabbe, bir nevidir. Çünkü, gayet büyük bir tek şahıs olsa, her yerde

1. En iyi Allah bilir.

2. Gaybı Allah'tan başka kimse bilemez.

müsademe: çarpışma, tokuşma, vuruşma, birbirine çarpma.

sebeb-i zahiri: görünürdeki sebep.

seyyare: gezegen.

Süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günler yaşamasına sebep olacağı sahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.

şark: doğu.

şems: güneş.

tahrip: harap etme, yıkma, bozma.

tebdil: değiştirme, dönüştürme.

tekellüm: söyleme, konuşma.

tevil: yorumlama, yorum.

tuğyan: azma, azgınlık, hiddetlenme.

tulû: doğma, doğuş.

Ye'cüc Me'cüc: hadislerde kıyamete yakın zamanda çıkacağı belirtilen kısa boylu çapulcu iki kavmin adları.

zirûzeber: altüst, karmakarışık, darmadağın.

herkese yetişmez. Demek, dehşetli bir taife-i hayvaniye olacak. Belki, ¹ **الَادَابَةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَاتَهُ** ayetinin işaretiyle, o hayvan, *dabbetülarz* denilen ağaç kurtlarıdır ki, insanların kemiklerini ağaç gibi kemirecek, insanın cisminde dişinden tırnağına kadar yerleşecek. Mü'minler iman bereketiyle ve sefahat ve suiistimalâttan tecennüpleriyle kurtulmasına işareten, ayet, iman hususunda o hayvanı konuşturmuş.

² **رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا**

³ **سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ**

1. Asasını kemirmekte olan bir ağaç kurdu [ile onun ölümünü onlara fark ettirdi]. (Sebe Suresi: 14.)
2. Ey Rabbimiz! Unutur veya hataya düşer de bir kusur işlersek, bizi onunla hesaba çekme. (Bakara Suresi: 286.)
3. Seni her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. Bakara Suresi: 32.)

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

bereket: mübareklik, bolluk, saadet.

dabbe: yürüyen hayvan; (Cenab-ı Hakka hakikî itaat et-

meyenleri içlerinden kemireceğı ve yiyeceğı bildirilen dehşetli bir mahlûk olan *dabbetülarz* kastediliyor).

dabbetülarz: hadis-i şerife ahir zamanda olacağı haber

verilen ve kıyamet alâmetlerinden olan bir cins mahlûk.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

gayet: son derece.

iman: inanç, itikat.

işareten: işaret ederek, belir-

terek.

mü'min: iman eden, inanan.

nevi: çeşit, tür.

sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.

suiistimalât: kötü kullanmalar.

tecennüp: çekinme, sakınma.

ahkâm: dinî hükümler, emirler.
aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, kaşıkılık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.

ayn-ı istibdat: istibdat, baskı ve zulmün ta kendisi.

cebrî: zorla, zor altında, rızası olmadan.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şeari tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

dehşetli: ürktütücü, korkunç.

desise: hile, oyun, aldatmaca.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

elcevap: cevap olarak.

emr-i ilâhî: ilâhî iş, Allah'ın emri.

hayat-ı beşeriye: insanın hayatı.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

helâl: Allah'ın müsaade ettiği şey, din bakımından günah olmayan şey.

hevesat-ı müteaffine: kokuşmuş hevesler, çirkin ve pis istekler.

hikmet: gizli sebep, gaye.

hüküm: emir, buyruk.

hürmet: riayet, ihtiram, saygı.

idare: bir işi yürütmeye, çekip çevirme.

iğva: şeytanın ve nefsin insanı kötü yola sevk etmesi.

maddî: madde ile alakalı.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

Mesih: bir şey üzerine elini sürerek ondaki eseri gidermek.Hz. İsa ve Deccal için de kullanılır.Elini sürdüğü hastaları iyileştirmesinden dolayı Hz. İsa'ya Mesih ismi verilmiş, Deccala ise bir gözü kör ve ayıplı olduğundan bu isim verilmiştir.

müştehiyat: istahlılar, istekliler.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

rabıta: münasebet, alâka, bağ.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

sabık: geçen, önceki.

serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.

serkeş: baş kaldıran, itaat etmeyen, asi.

sersem: başı dönmüş, akli ve zih-

ŞABIK YİRMİ ADET MESELELERE

BİR TETİMME OLARAK

ÜÇ KÜÇÜK MESELEDİR

BİRİNCİ MESELE

Rivayetlerde Hazret-i İsa Aleyhisselâma “Mesih” namı verildiği gibi, her iki deccale dahi “Mesih” namı verilmiş ve bütün rivayetlerde,

¹ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ ❁ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ

denilmiş. Bunun hikmeti ve tevili nedir?

² Elcevap: **اللَّهُ أَعْلَمُ**, bunun hikmeti şudur ki: Nasıl ki

emr-i ilâhî ile İsa Aleyhisselâm, şariat-ı Mûseviyede bir kısım ağır tekâlifi kaldırıp, şarap gibi bazı müştehiyatı helâl etmiş; aynen öyle de, Büyük Deccal, şeytanın iğvası ve hükmüyle şariat-ı İseviyenin ahkâmını kaldırıp, Hristiyanların hayat-ı içtimaiyelerini idare eden rabitaları bozarak, anarşistliğe ve Ye'cüc ve Me'cüc'e zemin hazırlar. Ve İslâm Deccali olan Süfyan dahi, şariat-ı Muhammediyenin (a.s.m.) ebedî bir kısım ahkâmını nefis ve şeytanın desiseleriyle kaldırmaya çalışarak, hayat-ı beşeriye-nin maddî ve manevî rabitalarını bozarak, serkeş ve sarhoş ve sersem nefisleri başıboş bırakarak, hürmet ve merhamet gibi nuranî zincirleri çözer, hevesat-ı müteaffine bataklığında birbirine saldırmak için cebrî bir serbestiyet ve ayn-ı istibdat bir hürriyet vermek ile dehşetli bir

1. Mesih Deccalin fitnesinden, Mesih Deccalin fitnesinden [bizi koru]... (Buharî, Ezan: 149, Cenâiz: 88; Tirmizî, Dua: 70, 76, 132; Müsned, 2:185, 186, 414, 416.)

2. En iyi Allah bilir.

ni karışmış olan.

Süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günler yaşamasına sebep olacağı sahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.

şariat-ı İseviye: Hz. İsa'nın (a.s.) getirmiş olduğu şariat.

şariat-ı Muhammediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) şiaratı; Hz. Muhammed'in (a.s.m.) tarafı ettiği, getirdiği ve bildirdiği şariat; İslâm dini.

şariat-ı Mûseviye: Hz. Mûsa'nın getirdiği şariat.

tekâlif: teklifler, vazifeler, sorumluluklar.

tetimme: bir konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım, ek.

tevil: yorumlama, yorum.

Ye'cüc, Me'cüc: hadislerde kıyamete yakın zamanda çıkacağı belirtilen kısa boylu çapulcu iki kavmin adları.

zemin: temel, dayanak.

anarşistliğe meydan açar ki; o vakit, o insanlar, gayet şiddetli bir istibdattan başka zapt altına alınamaz.

İKİNCİ MESELE

Rivayetlerde, her iki deccalin harikulâde icraatlarından ve pek fevkalâde iktidarlarından ve heybetlerinden bahsedilmiş. Hatta, “*Bedbaht bir kısım insanlar, onlara bir nevi ulûhiyet isnat eder*”¹ diye haber verilmiş. Bunun sebebi nedir?

Elcevap: ² **اَلْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ** icraatları büyük ve harikulâ-

de olması ise; ekser tahribat ve hevesata sevkıyat olduğundan, kolayca harikulâde öyle işler yaparlar ki, bir rivayette, “*Bir günleri bir senedir;*” yani, “*Bir senede yaptıkları işleri üç yüz senede yapılmaz*” denilmiş. Ve iktidarları pek fevkalâde görülmesi ise, dört cihet ve sebebi var:

• *Birincisi:* İstidraç eseri olarak, müstebidâne olan koca hükûmetlerinde, cesur orduların ve faal milletin kuvvetiyle vukua gelen terakkiyat ve iyilikler haksız olarak onlara isnat edilmesiyle, binler adam kadar bir iktidar onların şahıslarında tevehhüm edilmeye sebep olur. Hâlbuki, hakikaten ve kaideten, bir cemaatin hareketiyle vücuda gelen müspet mehasin ve şeref ve ganimet o cemaate taksim edilir ve efradına verilir; ve seyyiat ve tahribat ve zayıat ise, reisinin tedbirsizliğine ve kusurlarına verilir. Meselâ, bir tabur bir kal’ayı fethetse, ganimet ve şeref

1. Kenzü'l-Ummal, 14:334; Muhtasar-ı Tezkiretü'l-Kurtubî, s.149.

2. Gerçek bilgi ancak Allah katındadır. (Mülk Suresi: 26.)

anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, kanşıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.

bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.

cemaat: topluluk, aralarında çeşitli bağlar bulunan insanlar topluluğu.

cihet: yön.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şairi tahrir edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

efrat: fertler.

ekser: pek çok.

elcevap: cevap olarak.

faal: çalışkan, gayretli.

fetih: kuşatma, zaptetme, bir ülkeyi veya yeri ele geçirme.

fevkalâde: olağanüstü.

fitne: azgınlık, baştan çıkarma, azdırma.

ganimet: savaşta düşmandan ele geçirilen mal, para vs.

gayet: son derece.

hakikaten: hakikat olarak, doğrusu, gerçekten.

harikulâde: olağanüstü.

hevesat: hevesler.

heybet: saygı ile birlikte korku hissini veren hal, büyüklük.

icraat: işler.

iktidar: güç yetme, yapabilme, bir işi gerçekleştirmek için gereken kuvvet.

isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.

istidraç: derece derece Allah'ın rahmetinden uzaklaşıp azabına yaklaşması için azgın ve günahkâr kişilere verilen bir takım olağanüstü hâller ve bir takım dünyevî üstün makam ve mevkiler.

kaideten: kaide ve hükümlere göre, kurala uygun olarak, kaideye göre, kaide gereğince.

kal'a: büyük hisar.

kusur: eksiklik, özür, suç, kaba-hat.

mehasin: güzellikler, iyilikler.

meselâ: örneğin.

meşale: konu.

Mesih: bir şey üzerine elini sürerek ondaki eseri gidermek. Hz. İsa ve Deccal için de kullanılır. Elini sürdüğü hastaları iyileştirmesinden dolayı Hz. İsa'ya Mesih ismi verilmiş, Deccale ise bir gözü kör ve ayıplı olduğundan bu isim verilmiştir.

müspet: olumlu, yapılması memnuniyet veren.

müstebidâne: müstebitçe, keyfi ve baskıcı bir şekilde.

nevi: çeşit, tür.

reis: başkan.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

sevkıyat: sevk işi, gönderme işi.

seyyiat: seyyieler, fenalıklar, kötülükler.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

tabur: düzgün sıralar hâlinde dizilmiş askerî birlik.

tahribat: tahripler, yıkip bozmalar.

taksim: bölme, paylaştırma.

tedbir: idare etme; önlem, çare.

terakkiyat: ilerlemeler, gelişmeler.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

ulûhiyet: ilâhîlik, Allah'lık.

vuku: olma, gerçekleşme, meydana gelme.

zapt: idaresi altına alma, tutma.

acıp: tuhaf, hayrette bırakan.
aleyh: karşı, karşıt.
asr-ı ahir: son asır, son devir.
azamî: en fazla, en çok, nihayet derecede.
bîçare: çaresiz, zavallı.
cebir: zor, zorlama, baskı yapma.
cihet: yön.
Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
düstur-i esasiye: temel düstur, prensipler, esas kaideler.
ehl-i gaflet: dünyaya daldığından dolayı ahiretin farkında olmayan.
ehl-i velâyet: velî olanlar; erenler, Allah'ın dostluğunu kazananlar, velîlik sıfatını taşıyanlar.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat: gerçek.
hasenat: iyi ameller, iyi işler, hayırlar.
hiss-i kablelvuku: Bir şeyi vukundan önce hissetme, bir hâdisenin gerçekleşmesinden önce kalbe doğması.
hürriyetperver: hürriyet sever.
icraat: işler.
iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.
intikam: öc alma, kendisine, bulduğu topluluğa veya benimsediği bir şeye karşı yapılan kötü-lüğe karşılık verme.
istibdat: hak ve hukuku tanıma-ma, keyfi uygulama, zulüm ve tahakküm.
istidraç: derece derece Allah'ın rahmetinden uzaklaşıp azabına yaklaşması için azgın ve günahkâr kişilere verilen bir takım olağanüstü hâller ve bir takım dün-yevî üstün makam ve mevkiler.
istihracat: istihraçlar, bazı işaretlerle belli bir şeyi daha belirgin olarak ortaya çıkarmak.
kanun: devletin yasama kuvveti tarafından herkesçe uyulmak üzere konulan her türlü kaide, yasa.
komite: kötü bir maksat için toplanmış topluluk, cemiyet.
kumandan: komutan.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
mason: dünyevi maksatlarla kurulmuş, sıkı bir dayanışmayı esas alan komitacı teşkilâtın mensubu.
masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.
mazhar: nail olma, şereflenme.
menfi: olumsuz, müspet olma-

süngülerine aittir. Ve menfi tedbirlerle zayıatlar olsa, kumandanlarına aittir.

İşte hak ve hakikatin bu düstur-i esasiyesine bütün bütün muhalif olarak müspet terakkiyat ve hasenat o müt-hiş başlara ve menfi icraat ve seyyiat bîçare milletlerine verilmesiyle, nefret-i ammeye lâyık olan o şahıslar, istid-raç cihetiyle, ehl-i gaflet tarafından bir muhabbet-i umu-miye mazhar olurlar.

• *İkinci cihet ve sebep:* Her iki deccal, azamî bir istib-dat ve azamî bir zulüm ve azamî bir şiddet ve dehşetle hareket ettiklerinden, azamî bir iktidar görünür.

Evet, öyle acip bir istibdat ki, kanunlar perdesinde herkesin vicdanına ve mukaddesatına, hatta elbisesine müdahale ederler. (Zannedirim, asr-ı ahirde İslâm ve Türk hürriyetperverleri, bir hiss-i kablelvuku ile bu deh-şetli istibdatı hissederek oklar atıp hücum etmişler. Fa-kat, çok aldanıp, yanlış bir hedef ve hata bir cephede hü-cum göstermişler.) Hem öyle bir zulüm ve cebir ki, bir adamın yüzünden yüz köyü harap ve yüzer masumları tecziye ve tehcir ile perişan eder.

• *Üçüncü cihet ve sebep:* Her iki deccal, Yahudînin İslâm ve Hristiyan aleyhinde şiddetli bir intikam besleyen gizli komitesinin muavenetini ve kadın hürriyetlerinin perdesi altındaki dehşetli bir diğer komitenin yardımını, hatta İslâm Deccali masonların komitelerini aldatıp mü-zaheretlerini kazandıklarından, dehşetli bir iktidar zanne-dilir. Hem bazı ehl-i velâyetin istihracatıyla anlaşılıyor ki,

yan.

muavenet: yardım.

muhabbet-i umumîye: umu-mî sevgi.

muhalif: zıt, aykırı.

mukaddesat: mukaddes olan şeyler, kutsal şeyler, müba-rek, aziz, temiz, yüce olarak kabul edilen şeyler.

müdahale: karışma.

müspet: olumlu, yapılması memnuniyet veren.

müthiş: dehşet veren, ürkü-ten, dehşetli, korkunç.

müzaheret: yardım, arkala-ma, yardım etme, koruma, arka çıkma.

nefret-i amme: umumun, genelin nefreti.

seyyiat: seyyieler, fenalıklar, kötülükler.

şeref: manevî büyüklük, yü-celik, onur.

şiddet: sertlik, katılık, fazlalık, çokluk.

tecziye: cezalandırma, ceza verme.

tedbir: idare etme; önlem,

çare.

tehcir: yurdundan çıkarma, sürme, zorla göç ettirme.

terakkiyat: ilerlemeler, geliş-meler.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırabilen ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

zayıat: zarar ve ziyan; kayıp-lar, yitikler.

zulüm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

İslâm devletinin başına geçecek olan Süfyanî Deccal ise, gayet muktedir ve dâhî ve faal ve gösterişi istemeyen ve şahsî olan şan ve şerefe ehemmiyet vermeyen bir sadrazam ve gayet cesur ve iktidarlı ve metin ve cevval ve şöhretperestliğe tenezzül etmeyen bir serasker bulur, onları teshir eder. Onların fevkalâde ve dâhiyâne icraatlarını, riyasızlıklarından istifade ile, kendi şahsına isnat ve o vasıta ile koca ordunun ve hükûmetin teceddüt ve inkılâp ve Harb-i Umumî inkılâbından gelen şiddet-i ihtiyacın sevkiyle işledikleri terakkiyatı şahsına isnat ettirerek şahsında pek acip ve harika bir iktidar bulunduğunu meddahlar tarafından işaa ettirir.

• *Dördüncü cihet ve sebep:* Büyük Deccalin, ispiirtizma nev'inden teshir edici hassaları bulunur. İslâm Deccalinin dahi, bir gözünde teshir edici manyetizma bulunur. Hatta, rivayetlerde “*Deccalin bir gözü kördür*”¹ diye nazarı dikkati gözüne çevirerek Büyük Deccalin bir gözü kör; ve ötekinin bir gözü, öteki göze nispeten kör hükümünde olduğunu hadiste kaydetmekle, onlar kâfir-i mutlak bulunduğundan, yalnız münhasıran bu dünyayı görececek bir tek gözü var ve akıbeti ve ahireti görebilecek gözleri olmamasına işaret eder.

Ben bir manevî âlemde İslâm Deccalini gördüm. Yalnız bir tek gözünde teshirci bir manyetizma gözümle müşahade ettim ve onu bütün bütün münkir bildim. İşte bu inkâr-ı mutlakdan çıkan bir cür'et ve cesaretle mukaddesata hücum eder. Avam-ı nas hakikat-i hâli bilmediklerinden, harikulâde iktidar ve cesaret zannederler.

1. Buharî, Fiten: 26, Enbiya: 77; Müslim, Fiten: 100, 109; Ebu Davud, Melâhim: 14, Sünnet: 25; Müsned, 1:176, 182, 240, 311, 2:22, 27, 37, 39, 122, 124, 127, 131, 144, 149, 154, 3:79, 103, 115, 173, 233, 333, 4:139-140, 5:13, 383, 397; İbni Mâce, Fiten 33; Muvatta, Sıfâtü'n-Nebi: 2; Kenzü'l-Ummal, 14:318; Tirmizî, Fiten: 56, 62.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
akıbet: nihayet, son.
avam-ı nâs: insanların ilmi, irfanı kıt, okuma yazması az, fikren zayıf olanları.
cevval: daim, hareket hâlinde olan, koşan dolaşan.
cihet: yön.
cür'et: cesaret etme, yürekli-

lik, yiğitlik.
dâhi: son derece zeki, anlayışlı, deha sahibi.
dâhiyâne: dâhiçesine, eşine ender rastlanır üstün zekâ sahibi olarak.
fevkalâde: olağanüstü.
hakikat-i hâl: durumun gerçek yönü, işin aslı.

Harb-i Umumi: genel harp, dünya savaşı.
hassa: bir kimseye, ya da bir şeye özel olan nitelik.
inkâr-ı mutlak: .
inkılâp: değişme, dönüşüm, köklü değişme.
isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gös-

terme.

ispiirtizma: ölülerin ruhlarıyla bazı şartlar altında haberleşmenin mümkün bulunduğu inanan görüş ve bu maksatla yapılan faaliyet.

istifade: yararlanma.

işaa: haber yayma, herkese duyurma.

kâfir-i mutlak: .

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

manyetizma: telkin ve hipnoz yolu ile birini tesir altına alma.

meddah: çok, daha çok metheden, öven.

metin: sağlam ve dayanıklı; kolaylıkla sarsılmayan, telâsa düşmeyen ve korkuya kapılmayan.

mukaddesat: mukaddes olan şeyler, kutsal şeyler, mübarek, aziz, temiz, yüce olarak kabul edilen şeyler.

muktedir: iktidarlı, gücü yeten.

münhasıran: özel olarak, sadece, yalnız olarak.

münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, dinsiz.

müşahade: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nevi: çeşit, tür.

nispeten: nispetle, kıyaslayarak.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

riya: insanlara, kendisinde iyi veya övgüye değer bir takım özellikler bulunduğunu gösterme ve böylelikle onların gönlünde sevgi kazanmaya çalışma temayülü, eğilimi.

serasker: asker ve ordu kumandanı.

Süfyanî: Müslümanlara kötülük eden, sefil, kötü, alçak olan kimse.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.

şiddet-i ihtiyaç: ihtiyacın, muhtaç olmanın şiddeti, ihtiyacın çok fazla olması.

şöhretperest: şöhret düşkünü, şöhrete çok önem veren, şöhreti her şeyin üstünde tutan.

teceddüt: tazelenme, yenilenme, yeni hale gelme.

tenezzül: kendine aykırı düşen bir işi veya durumu kabul etme, alçalma.

terakkiyat: ilerlemeler, gelişmeler, yükselişler.

teshir: cezbetme, kendine bağlama, emri altına alma.

Hem, şanlı ve kahraman bir millet, mağlûbiyeti hen-
gâmında, böyle istidraçlı ve şanlı ve tâlî'li ve muvaffakı-
yetli ve kurnaz bir kumandanı bulunduğundan, gizli ve
dehşetli olan mahiyetine bakmayarak kahramanlık da-
marıyla onu alkışlar, başına kor, seyyielerini örtmek ister.
Fakat, kahraman ve mücahit ordunun ve dindar milletin,
ruhundaki nur-i iman ve Kur'ân ışıyla, hakikat-i hâlî
göreceği ve o kumandanın çok dehşetli tahribatını tami-
re çalışacağı rivayetlerden anlaşılır.

ÜÇÜNCÜ KÜÇÜK MESELE

Medar-ı ibret üç hâdisedir.

• *Birinci hâdis*: Bir zaman, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, Hazret-i Ömer Radyallahü Anha Yahudî çocukları içinde birisini gösterdi, “İşte sureti” dedi.

Hazret-i Ömer Radyallahü Anh, “Öyle ise ben bunu öldüreceğim” dedi.

Ferman etti: “Eğer bu Süfyan ve İslâm Deccali olsa, sen öldüremezsın. Eğer o olmazsa, onun suretiyle öldürülmez.” ¹

Bu rivayet işaret eder ki, onun sureti, hâkimiyeti zamanında çok şeylerde görüneceği gibi, kendisi Yahudîler içinde tevellüt edecek. Gariptir ki, onun suretinde bir çocuğu katledecek derecede ona hiddet ve adavet eden Hazret-i Ömer Radyallahü Anh, o Süfyanın en çok

adavet: düşmanlık, husumet.
aleyhissalâtu vesselâm: ‘salât ve selâm onun üzerine olsun’ anlamında Hz. Muhammed’e dua.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri nifakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedeyyin.

ferman: emir, buyruk.

garip: tuhaf, şaşılacak.

hâdis: olay.

hakikat-ı hâl: durumun gerçek yönü, işin aslı.

hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.

hengâm: zaman, sıra.

hiddet: öfke, kızgınlık.

istidraç: derece derece Allah’ın rahmetinden uzaklaşıp azabına yaklaşması için azgın ve günahkâr kişilere verilen bir takım olağanüstü hâller ve bir takım dünyanın üstün makam ve mevkiler.

katl: öldürme.

kumandan: komutan.

Kur’ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed’e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

mağlûbiyet: yenilgi, yenilme.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

medar-ı ibret: ibret sebebi, vesilesi.

mesale: konu.

muvaffakiyet: başarma, başanılı olma.

mücahit: cihat eden, din uğruna din düşmanlarıyla, Allah rızası için ve Allah’ın adını yüceltmek gayesiyle savaşan.

nur-u iman: iman nuru, Allah’ın

1. Buharî, 2:117-118; Müslim, 2:373-374.

varlığına, yaratıcılığına inanamadaki gönül, kalp ve fikir aydınlığı.

radyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenen “Allah ondan razı olsun” manasında dua. Tek erkek için söylenir.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

seyyie: fenalık, kötülük; suç, günah.

suret: biçim, görünüş, yüz, çehre.

Süfyan: ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık

günler yaşamasına sebep olacağı sahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.

şan: şöhret, ün.

tahribat: tahripler, yıkıp bozmalar.

tâlî: kısmet, kader, baht, talih, kader.

tamir: onarma, düzeltme.

tevellüt: doğma, doğum.

beğendiği ve takdir ettiği ve çok defa ondan senakârâne bahsedeceği bir memduhu Hazret-i Ömer’le çıkmış.

İkinci hâdis: O İslâm Deccali, “Sure-i ¹ **وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونِ** manasını merak edip soruyor” diye, çoklar nakletmişler. Gariptir ki, bu surenin akîbinde olan ² **اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ** suresinde ³ **إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ** cümlesi, onun aynı zamanına ve şahsına cifir ile ve manasıyla işaret ettiği gibi, ehl-i salâta ve camilere tağiyâne tecavüz edeceğini gösteriyor. Demek o istidraçlı adam, küçük bir sureyi kendiyle alâ-kadar hisseder. Fakat, yanlış eder, komşusunun kapısını çalar.

• *Üçüncü hâdis:* Bir rivayette, “İslâm Deccali *Horasan taraflarından zuhur edecek*” ⁴ denilmiş.

⁵ **لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ** bunun bir tevili şudur ki: Şarkın en cesur ve kuvvetli ve kesretli kavmi ve İslâmiyetin en kahraman ordusu olan Türk milleti, o rivayet zamanında Horasan taraflarında bulunup daha Anadolu’yu vatan yapmadığından, o zamandaki meskenini zikretmekle, Süfyanî Deccal onların içinde zuhur edeceğine işaret eder.

lah’ın rahmetinden uzaklaşıp azabına yaklaşması için azgın ve gü-nahkâr kişilere verilen bir takım olağanüstü hâller ve bir takım dünyevî üstün makam ve mev-kiler.

kavim: millet; aralarında dil, âdet, örf, kültür birliği olan insan topluluğu.

kesretli: çokluğu olan, çok fazla.

memduh: beğenilmiş, metholunmuş, övülmüş.

mesken: oturlan, ikamet olunan yer.

nakil: anlatma, söyleme, hikâye etme.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

senakârâne: sena ederek, senakârlıkla, övercesine.

sure: Kur’ân-ı Kerim’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

Süfyanî: Müslümanlara kötülük eden, sefil, kötü, alçak olan kimse.

şark: doğu, doğu bölgeleri.

tağiyâne: azgın olan kimse gibi, asi olarak.

takdir: kıymet verme, beğenme.

tecavüz: saldıрма.

tevil: yorumlama, yorum.

zikir: anma, bildirme.

zuhur: ortaya çıkma.

1. Yemin olsun incire ve zeytine. (Tîn Suresi: 1.)

2. Rabbinin adıyla oku! (Alâk Suresi: 1.)

3. Şüphesiz, insan azgınladır. (Alâk Suresi: 6.)

4. *Kenzü'l-Ummal*, 11:216, 301; *Şerhü's-Sünne*, Bağavî, 7:326.

5. Gaybı Allah’tan başka kimse bilmez.

akib: bir şeyin ardından gelen, arkası sıra giden.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih

veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

Deccal: kıyamet zamanına yakın meydana çıkarak fitne ve fesada sebep olacağı, İslâmî şairi tahrip edeceği, tarihte görülmemiş zulümleri ni-

fakla aldatarak yapacağı hadis-i şeriflerde belirtilmiş yalancı ve zararlı şahıs.

ehl-i salât: namaz kılanlar.

garip: tuhaf, şaşılacak.

hâdis: olay.

istidraç: derece derece Al-

Gariptir, hem çok gariptir; yedi yüz sene müddetinde İslâmiyetin ve Kur'ân'ın elinde şerefşiar, bârikaâsâ bir kılıç olan Türk milletini ve Türkçülüğü, muvakkaten İslâmiyetin bir kısım şeairine karşı istimal etmeye çalışır. Fakat muvaffak olmaz, geri çekilir. “Kahraman ordu, dizginini onun elinden kurtarıyor” diye, rivayetlerden anlaşıyor.

¹ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالصَّوَابِ ❀ لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ

---

1. Gerçek doğruyu ancak Allah bilir. • Gaybı Allah'tan başka kimse bilmez.

---

bârikaâsâ: şimşek gibi.

garip: tuhaf, şaşılacak.

istimal: kullanma.

muvaffak: başaran, başar-

mış, başarılı.

muvakkaten: geçici olarak.

müddet: süre, zaman.

rivayet: Hz. Peygamberden

nakledilen hadis.

şeair: dinin alâmetleri, işaretleri.

serefşiar: şerefli.

On Beşinci Şua

İlhiiccelüzzehra

İki Makamdır.

[Bu ders zahiren küçük, hakikaten pek büyük ve çok kuvvetli ve çok geniş bir risaledir. Hem benim tefekkürî hayatımın, hem Nurun tahkikî hayat-ı maneviyesinin ilmelyakin, aynelyakin ittiihadından çıkan bir meyve-i imaniye ve firdevsî bir semere-i Kur'âniyedir.]

Said Nursî

Birinci Makam

Üç Kısımdır.

Yirminci Mektubun hülâsatü'l-hülâsası
üçüncü medrese-i Yusufiyyede verilen dersin
Birinci Kısımıdır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ نَسْتَعِينُ¹

Afyon hapsinde on bir ay tecrid-i mutlakta bulunduğuma dair mahkeme-i temyize yazdığım istida bahanesiyle otuz beş sene inzivada, hususan gecelerde dünyayı unutmakta bulunan ve garazkârâne tarassutlarla yirmi

* On Beşinci Şua, Afyon'da 1949'da Türkçe olarak telif edilmiştir.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. • Ve sadece ondan yardım dileriz.

aynelyakin: gözle görür de-
recede inanma; bir şeyi gö-
rek ve seyrederek bilme.
bahane: vesile, sebep.
dair: alâkalı, ilgili.
firdevsî: Cennet bostanı mi-
sali.
garazkârâne: garaz ve düş-
manlığa kapılarak, garazkâr-
lıkla, düşmancasına.
hakikaten: hakikat olarak,
doğrusu, gerçekten.

hayat-ı maneviye: manevî
hayat, iman ile geçmiş zaman
ve gelecek zaman ve ahiret
âlemlerine kadar uzanan ma-
nevî hayat.
hususan: bilhassa, özellikle.
hülâsatü'l-hülâsa: hülâsanın
hülâsası, özünün özü.
ilmelyakin: ilim yoluyla kesin
olarak bilme.
inziva: bir köşeye çekilme,
tek başına yaşama, dünya iş-

lerinden vazgeçme, dünya-
dan el etek çekme.
istida: resmî makamlara bir
işin yapılmasını, yerine getiril-
mesini istemek maksadıyla
yazılan yazı, dilekçe, arzuhâl.
ittihat: birleşme, birlik oluş-
turma.
mahkeme-i temyiz: temyiz
mahkemesi, mahkeme karar-
larının yolunda verilip veril-
mediğini tetkik etmekle gö-

revli makam; Yargıtay.

makam: yer, durak.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un
medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) ifti-
ra, haksızlık ve zulüm ile hapiste
kalmasından kinaye olarak, iman
ve Kur'an'a hizmetinden dolayı
tevkif edilenlerin hapsedildiği yer
manasında, hapishane.

meyve-i imaniye: imanın mey-
vesi.

semere-i Kur'âniye: Kur'an'ın
meyvesi ve neticesi.

tahkiki: araştırma ve inceleme
ile ilgili, inandığı şeylerin aslını,
esasını bilerek inanma.

tarassut: gözetme, göz altında
tutma.

tecrid-i mutlak: hiç kimseyle gö-
rüşmemek, tam bir yalnızlık.

tefekkürî: tefekküre ait, düşünce
ile ilgili.

zahiren: görünüşte.

alâmet-i hiddet: öfke işareti, hiddet belirtisi.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

bedel: bir şeyin yerini tutan, karşılık.

bîcare: çaresiz, zavallı.

bürhan-ı vücub-i vücüt: Cenab-ı Hakkın varlığının zorunlu, vacip ve gerekli olmasının delili, ispatı.

cebren: cebirle, zorla, kuvvet kullanarak, mecburî.

dair: alâkalı, ilgili.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

gadap: kızgınlık, hiddet, öfke.

gayet: son derece.

gerci: öyle ise de, her ne kadar.

hücum: saldırma.

iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinata tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.

inkâr: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

ism-i Azam: Cenab-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşatmış olanı.

iştîyak: aşırı isteme, çok fazla arzusu etme.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

koğuş: hastahane, kışla, hapishane gibi umumî binalarda çok sayıda kişinin oturmasına veya yamasına mahsus büyük oda.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

nakil: bir yerde başka bir yere taşıma, yer değiştirme, aktarma.

nevi: çeşit, tür.

Rahîm: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

rivayet: Hz. Peygamberden nakledilen hadis.

şakîlât: talebe, öğrenci.

tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

tecrithane: tecrit yeri, tek başına

üç sene sıkıntı çekmesinden insanlardan tevahhuş edip, yalnız, tek başına kalarak, hizmetçisinden ve Nur dersini iştîyakla arzulayandan başka kimse ile bir saat beraber bir yerde bulunmasından çok sıkılan benim gibi bir bîcareyi, beşinci koğuşa cebren nakil ve kardeşlerimin yanına gelmelerini yasak ettiler. O kalabalık içinde yaşayacağım diye çok telâş ederken, birden bir alâmet-i hiddet ve gadap olarak soğuk o derece şiddetlendi ki, eğer o eski yerimde kalsa idim, hiç dayanamayacaktım. O zahmet, benim hakkımda rahmete döndü.

Kalbe geldi ki, “Gerçi Nur Şakirtleri, her koğuşta hem kendileri hesabına, hem senin bedeline tam Nur dersleri ile çalışıyorlar. Fakat, bu beşinci koğuş, bir nevi tecrithane olmasından, tazeleniyor, değişiyor; Nur dersine daha ziyade muhtaçtır. Hem, Rusun dehşetli bir inkâr ile ve Allah'ı tanımamak ile hücumunu yazan gazetelerin yazılarını okuyan gençler ve ihtiyarlar, elbette iman-ı billâh-taki mevcudiyet ve vahdaniyet-i İlâhiyeye dair gayet kat'î ve kuvvetli derslere pek ziyade ihtiyaçları var” diye tesbihatta kalbe geldi. Ben de sabah namazından sonra, eskiden beri on defa okuduğum ve koca Yirminci Mektup risalesi on bir kelimesinde, hem on bir bürhan-ı vücub-i vücüt ve vahdet-i Rabbaniye, hem on bir müjde gayet parlak, güneş gibi tafsilâtla gösteren ve bir rivayette İsm-i Azam taşıyan bu tehlil ve tevhid-i muazzam,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ¹

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O birdir. Allah bir olur; ortağı yoktur. Mülk Onundur. Ezel-den ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet Ona mahsustur ve Ona lâyıktır. Hayatı veren ve devam ettiren yine Odur. Ölümlü de yaratan ve bâkî âleme alan Odur. O ezelî ve ebedî hayat sahibidir. Her hayır Onun elindedir; yapılan her hayrı da kaydeder ve karşılığını verir. Onun her şeye gücü yeter ve hiçbir şey Ona ağır gelmez. Dönüş yalnız Onadır. (Buharî, Ezan:155, Teheccüt: 21; Müslim, Zikir: 28, 30; Ebu Davud Vitir: 24.)

kalınan hücre yeri.

tehlil: Allah'tan başka ilâh olmadığını ifade etme; lâ ilâhe illâllah sözünü tekrarlamak, lâ ilâhe illâllah deme.

tesbihât: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlar-

dan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

tevahhuş: yalnızlaşma, vahşileşme, yabancılaşma.

tevhid-i muazzam:

vahdaniyet-i İlâhiye: İlâhî

birlik, Allah'ın bir, tek olması.

vahdet-i Rabbaniye: terbiye ve idare edici Allah'ın mutlak birliği.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

ziyade: çok, fazla.

kudsî cümleyi mütefekkirâne tekrar edip, Yirminci Mektubun kısa bir hülâsatü'l-hülâsasını beraber düşünüydüm. Birden kalbe geldi ki, “Bu kısacık hülâsayı Nadir Hocaya ve buradaki gençlere ders ver.” Ben de “Bismillâh” deyip başladım. Dedim:

Bu kelâm-ı tevhidde on bir müjde, on bir hüccet-i imaniye var. Şimdi, yalnız hüccetlere gayet kısa bir işaret edip, izahını ve müjdeleri Yirminci Mektup ve Nur eczalarına havale edeceğim. Fakat, şimdi o dersi yazdığım zaman onlara söylemediğim bazı kelimeleri ve nükteleri dahi yazmayı münasip gördüm.

İŞTE O KELÂM-I TEVHİDİN ON BİR KELİMESİNDEN BİRİNCİ KELİME:

¹ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ 'tır. Bundaki hüccet ise, matbu Ayetü'l-

Kübra risalesidir. O emsalsiz hüccetin harikası içindirdi ki; İmam-ı Ali (R.A.), Nurun eczalarından haber verdiği sırada, ² وَبِآيَاتِ الْكُتُبِ أَمِنَ مِنَ الْفَجَتِ deyip, o Ayetü'l-Kübra'yı şefaathane yaparak, Nur Şakirtlerinin Denizli hapsinde, o risalenin hem Ankara, hem Denizli Mahkemelerinde galebesiyle ve perde altında tesirli intişarıyla, talebelerine beraat kazandırmaya sebep olduğu gibi, onun gizli tab'ı da, şakirtlerinin dokuz ay mevkufiyetlerine vesile olmasıyla, İmam-ı Ali'nin (r.a.), hem keramet-i gaybiyesini, hem Nur Şakirtlerinin bedeline duasını pek zahir bir surette tasdik etti.

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)

2. Ya Rab! Ayetü'l-Kübra hürmetine beni kurtar, emân ve emniyet ver. (Celcelûtiye)

bedel: bir şeyin yerini tutan, karşılık.
beraat: temize çıkma; bir davanın neticesinde suçsuz olduğu anlaşılma.
Bismillâh: Besmele, Allah namına, Allah için, Allah'ın adı ve izni ile.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

emsalsiz: benzersiz.
galebe: galip gelme, üstünlük.
gayet: son derece.
harika: olağanüstü.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hüccet: delil.
hüccet-i imaniye: imanî deliller.
hülâsa: bir şeyin özü, esası,

özeti.
hülâsatü'l-hülâsa: hülâsanın hülâsası, özünün özü.
intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.
izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.
kelâm-ı tevhid: tevhid kelâmı, Allah'ın birliğinden bahseden ayet ve sözler.

keramet-i gaybiye: gaypla ilgili keramet, istikbal ile alakalı keramet.

kudsî: mukaddes, yüce.

matbu: tab edilmiş, basılmış.

mevkufiyet: mevkuf olma hâli, tutukluluk, hapsedilme.

münasip: uygun.

mütefekkirâne: tefekkür ederek, derin ve dikkatli düşünerek.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

suret: biçim, şekil, tarz.

şakirt: talebe, öğrenci.

şefaathane: birinden başkasının kusurlarının veya suçunun bağışlanmasını dileme.

tab: basma, baskı.

talebe: öğrenci.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

vesile: aracı, vasıta.

zahir: açık, aşikâr.

arz: yer, dünya.
ayet: Allah'ın varlığına delâlet eden şey.
bâki: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.
bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cifir ve ebce hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kasededir.
ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimilik.
ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.
emân: eminlik, korkusuzluk.
ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.
ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız.
gayet: son derece.
hadis-i şerif: Peygamberimizden aktarılan sözlerin genel adı.
Hâkim: her şeye hükmeden ve her bir şeyi hükmü altında tutan Allah.
hamd: methetme, övme, yüceltme.
hayvanat: hayvanlar.
heyet-i mecmua: bir şeyin teferuatına ve cüzlerine bakılmaksızın bütünüünün gösterdiği hâl ve manzara.
hudus: sonradan meydana gelme, yok iken var edilme.
hüccet: delil.
hüccet-i külliye: çok geniş ve büyük delil.
hürmet: haysiyet, şeref.
icma-i azim: büyük ve muazzam bütünlük, beraberlik.
ilâh: kendisine ibadet edilen ve tapınılan şey.
imkân: var olması veya yok olması düşünülebilir olma, var olması da, yok olması da zorunlu olmama.
kandil: lâmba.
kat'i: kesin, şüphesiz ve tereddüde mahal bırakmayan.
kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.
kelâm: söz, konuşma, nutuk.
Kur'ân-ı kebir: büyük Kur'ân; kâinat kitabı.
külli: umumî, genel, bütün olan.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
manidar: nükteli, ince manalı.
mecmua: toplanıp, biriktirilmiş,

Evet *Ayetü'l-Kübra* Şuaı otuz üç icma-ı azîmi ve külli hüccetleri mevcudatın heyet-i mecmuasında gösterip, her bir hüccet-i külliyyede hadsiz bürhanlara işaret ederek, başta semavat yıldızlar kelimeleriyle, arz hayvanat ve nebatat kelâmları ve cümleleriyle, git gide tâ kâinat mecmuası, müştemilât ve mevcudat ve hudus ve imkân ve tagayyür hakikatlerinin kelimeleriyle Vacibü'l-Vücud'un mevcudiyetini ve vahdaniyetini güneş zuhurunda ve gündüz kat'iyetinde ispat ediyor. Sarsılmaz bir iman isteyen ve dinsiz anarşistliğe karşı kırılmaz bir kılıç arayanlar, *Ayetü'l-Kübra*'ya müracaat etsinler.

İKİNCİ KELİME:

¹ وَحْدَهُ 'dur. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret şudur:

Bu kâinatta her cihette bir birlik, bir vahdet görünür. Meselâ, kâinat bir muntazam şehir, bir muhteşem saray bir mücessem manidar kitap, bir cismanî ve her ayeti, hatta her bir harfi ve her bir noktası mu'cizekâr bir Kur'ân hükmünde bulunmasıyla bir vahdet ve birlik gösterdiği gibi, o sarayın lâmbası bir ve takvimci kandili bir ve ateşli aşçısı bir ve sakacı süngeri, sucusu bir, bir, bir, ..., tâ bin birler kadar birlikleri ve vahdetleri göstermekle, "O sarayın ve şehrin, o kitabın, o cismanî Kur'ân-ı Kebirin Sahibi, Hâkimi, Kâtibi, Musannifi bilbedahe mevcut ve vahit ve birdir" diye, kat'î ispat eder.

1. O birdir.

düzenlenmiş şeylerin hepsi.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
mevcudiyet: mevcut olma, varlık.
minnet: şükür, teşekkür etme.
mu'cizekâr: mu'cizeli, mu'cize hâlinde.
muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.
musannif: tasnif eden, en gü-

zel şekilde derleyip düzenleyen.
mücessem: tecessüm etmiş, cisimlenmiş.
mülk: sahip olunan, üzerinde tasarruf hakkı bulunan her şey.
müştemilât: şümulünde olan şeyler, içinde bulunanlar.
nebatat: bitkiler.
semavat: semalar, gökler.
tagayyür: hâlden hâle geç-

me, değişme, başkalaşma.
Vacibü'l-Vücud: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.
vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.
vahdet: birlik ve teklik.
vahit: zatında ve sıfatlarında tek ve yegâne olan.
zuhur: ortaya çıkma.

ÜÇÜNCÜ KELİME:

¹ لَا شَرِيكَ لَهُ 'dür. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret

şudur ki:

Ayetü'l-Kübra Şuainın madeni, üstadı, esası ve Ayetü'l-Kübra namında olan

² قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذَا لَابَتَغَوْا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا

ilâahir ayet-i ekberidir. Yani, eğer şeriki olsa ve başka parmaklar icada ve rububiyete karışsa idiler, intizam-ı kâinat bozulacaktı. Hâlbuki, küçücük sineğin kanadından ve göz bebeğindeki hüceyrecikten tut, tâ tayyare-i cevviye olan hadsiz kuşlara, tâ Manzume-i Şemsiyeye kadar her şeyden cüz'î, küllî, küçük ve büyük en mükemmel bir intizam bulunması, şeksiz ve kat'î bir surette şeriklerin muhaliyetine ve madumiyetine delâlet ettiği gibi, Vacibü'l-Vücut'un mevcudiyetine ve vahdetine bilbedahe şahadet eder.

DÖRDÜNCÜ KELİME:

³ لَهُ الْمُلْكُ 'dür. Bundaki uzun hüccete gayet kısa bir işaret:

ret:

Evet, gözümüzle görüyoruz ki, zemin yüzünü bir tarla yapıp, içinde her bir baharda yüz bin nevi nebatatın tohumlarını beraber, karışık olarak o pek geniş tarlada ekiyor ve mahsulâtlarını ayrı ayrı, hiç karıştırmayarak,

kat'i: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

maden: asıl, esas, kaynak.

madumiyet: madumluk, yokluk, yok olma, yok oluş.

mahsulât: meyveler, ürünler, topraktan yetişen şeyler.

Manzume-i Şemsiye: güneş ile ona bağlı olan seyyareler, güneş sistemi.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

muhaliyet: imkânsızlık, imkânsız oluş.

nam: ad, isim.

nebatat: bitkiler.

nevi: çeşit, tür.

rububiyet: Rablik, ilâhlık.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suret: biçim, şekil, tarz.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şek: şüphe, zan, tereddüt.

şerik: ortak.

tayyare-i cevviye: gökyüzünde uçan şeyler.

üstad: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah (c.c.).

vahdet: birlik ve teklik.

zemin: yeryüzü.

1. Allah bir olur; ortağı yoktur.

2. De ki: Eğer onların dedikleri gibi, Allah ile beraber başka ilâhlar da bulunsaydı, Arşın sahibi olan Allah'a üstün gelmek için elbette bir yol ararlardı. (İsra Suresi: 42.)

3. Mülk Onundur.

arş: göğün en yüksek katı.

ayet-i ekber: en büyük ayet.

bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.

cüz'î: küçük, az.

delâlet: delil olma, gösterme.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hüccet: delil.

hüceyre: hücrecik, küçük hücre.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

ilâahir: sona kadar, sonuna

kadar.

ilâh: kendisine ibadet edinen ve tapınılan şey.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

intizam-ı kâinat: kâinattaki düzen, sistem.

ahir: son.

ahmak: pek akılsız olan, sersem, budala.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

erzak: yiyecek, içecek, azıklar.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.

hayvanat: hayvanlar.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.

hususan: bilhassa, özellikle.

hüccet: delil.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

mahsulât: meyveler, ürünler.

malik-i Rahîm: çok merhametli, çok şefkatli ve her şeyin sahibi olan Allah.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

muayyen: belirli.

Muhsin-i Kerîm: kerem sahibi olan ihsan edici; Allah.

mukabil: karşılık.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

mutasarrıf: tasarruf eden, tasarruf sahibi olan, her şeyin sahibi olan, malik.

Mutasarrıf-ı Hakîm: her şeyin idare ve tanzimi elinde olan, her şeyi hikmetle tasarruf eden Allah.

muzır: zararlı, zarar veren.

nevi: çeşit, tür.

nezaret: gözetme, bakma.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

Rezzak-ı Rahîm: merhametiyle rızık veren Allah.

rızık: Allah tarafından her canlı için ayrılmış ve takdir edilmiş olan nimet, yiyecek içecek ve giyecek ile ilgili şeyler.

sefine-i tüccariye: ticaret gemisi.

şaşırmayarak kemal-i intizamla kaldırıp, iki yüz bin nevi hayvanatına ondan erzak ve tayinatı rahmet ve hikmet eliyle ihtiyaçlarına göre tevzi eden hadsiz kudret ve ilim sahibi bir Mutasarrıf perde arkasında var ki, bu geniş ve zengin mülkünde, hususan zemin tarlasında bu tasarrufatı yapıyor. Bu Mutasarrıf-ı Hakîm'i ve Malik-i Rahîm'i tanımayan, bu zemini, ahmak Sofestaîler gibi, mahsulâtıyla inkâr etmeye mecbur olur.

BEŞİNCİ KELİME:

¹ **وَلَهُ الْحَمْدُ** 'dür. Bundaki pek geniş hüccete gayet kısa

bir işaretir.

Evet, gözümüzle görüyoruz ve aklımızla bedahetle biliyoruz ki, bu kâinat şehrinde ve zemin mahallesinde ve insan ve hayvanat kıışlasında öyle bir Rezzak-ı Rahîm ve Muhsin-i Kerîm tasarruf ve nezaret ve terbiye eder ki, kendi nimetlerine mukabil hamd ve şükrettirmek için, zemini bir sefine-i tüccariye ve erzak getiren bir şimendifer ve yüzündeki bahar mevsimini bir vagon tarzında yüz bin nevi taamlarla ve memeler denilen konserve paketleriyle doldurup, kış ahirinde erzakları biten muhtaç zihayatlara yetiştiren bir Rezzak-ı Rahîm'in işleri olduğunu, zerre kadar akıllı bulunan tasdik eder. Ve tasdik etmeyip inkâra sapan, elbette zemin yüzünde vesile-i hamd ve şükran olan bütün muntazam nimetleri ve muayyen rızıkları inkâr etmeye mecbur olarak ahmak bir muzır hayvan olur.

1. Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet Ona mahsustur ve Ona lâyıktır.

Sofestaî: Allah'ı kabul etmemek için kâinatı ve kendi varlığını da inkâr eden.

şimendifer: tren.

şükran: iyiliğe karşı gösterilen iyi tavır, gönül borcu, minnetkarlık.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnurluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

taam: yemek, yiyecek.

tarz: biçim, şekil.

tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.

tasarruflar: tasarruflar, idare etmeler.

tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tayinat: erzak, yiyecek, gıda,

tayınlar, tayin edilen parça veya miktar.

terbiye: besleyip büyütme, yetiştirme.

tevzi: dağıtma, herkese payını verme.

vesile-i hamd: şükür sebebi, hamd vesilesi.

zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

zihayat: hayat sahibi.

ALTINCI KELİME:

¹ dir. Hücçetine, gayet kısa bir işaret:

Evet, Onuncu Sözde ve Nur eczalarında bürhanlarıyla ispat edilmiş ki, her baharda zihayattan üç yüz bin nevi ve çeşit çeşit tarzlarda ve hadsiz efradı bulunan bir ordu-yı Sübhanî, rûy-i zeminde ihya ediliyor. Onlara hayat ve levazimat-ı hayatiye kemal-i intizamla veriliyor. Haşr-i azamın yüz bin numunelerini, belki emarelerini gösterip, o ayrı ayrı hadsiz mahlûkatı beraber, birbiri içinde, sehiv-siz, yanlışsız, noksansız, hiç şaşırılmayarak, karışık iken hiç karıştırmayarak, unutmayarak kemal-i mizan ve nizamla diriltlen ve hayat veren; ve nutfе denilen mütemasıl su katrelerinden ve toprak, müteşabih tohumlarından ve az farklı habbeciklerinden ve sineklerin birbirinin aynı olan yumurtacıklarından ve kuşların aynı havadan, birbirinin aynı nutfelerinden, hem birbirinin misli veya az farklı yumurtalarından o hadsiz efradı bulunan ve birbirinden suretçe, sanatça ve maişetçe ayrı ayrı yüz binler zihayatları diriltlen ve zemin ve bahar sahifesinde yüz bin başka başka kitapları beraber, birbiri içinde, hatasız, gayet mükemmel yazan, hadsiz bir dikkat ve nihayetsiz bir hikmetle iş gören, tasarruf eden bir Zat-ı Hayy-ı Kayyum ve Muhyî bir Hallâk-ı Alîm olduğuna kanaat getirmeyen, elbette hem kendini, hem bütün zeminde ve zaman şeridinde asılan bütün geçmiş baharlarda ve hayatlı zemin ve feza yüzlerinde bulunmuş bütün zihayatları inkâr

1. Hayatı veren ve devam ettiren yine Odur.

bürhan: delil, ispat, hüccet.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.
efrat: fertler.
emare: alâmet, belirti, nişan.
feza: kâinatta, yıldızlar arasındaki boşluk, uzay.
gayet: son derece.
habbe: tane.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
Hallâk-ı Alîm: her şeyi bilen, sonsuz ilim sahibi olan yaratıcı

Allah.
haşr-i azam: kıyamet kopuktan sonraki en büyük haşır, toplanma.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.
hüccet: delil.
ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
ispat: doğruyu delillerle gös-

terme.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
katre: damla.
kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.
kemal-i mizan: ölçünün tam ve kusursuz oluşu, tam ölçü, mükemmel ölçü.
levazimat-ı hayatiye: hayat için lüzumlu olan ihtiyaç maddeleri.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
maişet: yaşama, yaşayış.
misil: benzer, eş.
Muhyî: diriltlen, canlandıran, hayat veren.
mütemasıl: temasül eden, birbirine benzeyen, birbirine benzer, eş.
müteşabih: birbirlerinden ayırt edilemeyecek tarzda nitelik bakımından birbirine benzeyen.
nevi: çeşit, tür.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
nizam: düzgünlük, tertip.
numune: örnek.
nutfе: döl suyu, meni.
ordu-yı Sübhanî: her türlü eksiklik ve noksanlıktan uzak olan Cenab-ı Hakkın ordusu.
rûy-i zemin: yeryüzü.
sahife: sayfa.
sehiv: hata, yanlışlık.
suret: biçim, tarz, görünüş.
tarz: biçim, şekil, suret.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.
zat-ı Hayy-ı Kayyum: varlığı, diriliği her an için olup gökleri ve yerleri her an için tutan; her şeye, her hususta iktidarı yeten zat, Allah.
zemin: yeryüzü.
zihayat: hayat sahibi.

etmeye ve en ahmak ve bedbaht bir zihayat olmaya mecburdur.

YEDİNCİ KELİME:

¹ **وَعِيت** 'dür. Bunun hüccetine gayet kısa bir işaret:

Evet görüyoruz ki, güz mevsiminde üç yüz bin nevi zî-hayat vefat namıyla terhis edilirken, her bir nevi ve ferdin sahife-i amellerinin kutucukları ve işlediklerinin fihristeleri ve gelen baharda işleyeceklerinin listeleri ve bir cihette bir nevi ruhları olan tohumlarını onların yerlerinde Hafız-i Zülcelâl'in yed-i hikmetine emanet edildiğini ve incirin tohum ve çekirdekleri gibi zerrecik o küçücük tohumları birer ruh-i bâkî gibi incir ağacının bütün kavanin-i hayatiyesini taşıyan ve bir kitap kadar kuvve-i hafızada, yazı misillü, ağacın tarihçe-i hayatını onda kader kalemıyla yazan, büyük bir kitap hükmüne getiren bir Hallâk-ı Hakîm, bir Hayy-ı Lâyemut'u tanımayan, elbette değil ahmak bir insan ve divane bir hayvan, belki Cehennem ateşini karıştıran bir serseri şeytandan daha bedbaht ve ebedî ölüme mahkûm olur.

Evet, bu kelimelerin hüccetlerine işaret eden küllî, ihtiva ve hadsiz harika ve nihayetsiz harikaları, mu'cizeleri ihtiva eden bu mezkûr hakîmâne ef'al, failsiz olmaları yüz derece muhal ve batıl olduğu gibi, kör, âciz, şuursuz, sağır, camit, karmakarışık, intizamsız, karışık, istilâcı olan esbaba isnat etmek bin derece mümteni, esassızdır. Yoksa, toprağın her bir zerresinde hadsiz bir kudret, bir

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.
ahmak: pek akılsız olan, sersem, budala.
batıl: boş ve manasız olan, gerçeğe uymayan, doğru ve haklı olmayan.
bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.
camit: ruhsuz, cansız.
cihet: yön.
divane: deli, akli başında olmayan.
ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.
ef'al: fiiller, işler.
esbap: sebepler, vasıtalar.
fail: fiili işleyen, yapan, tesir eden.
fihriste: katalog, liste.
gayet: son derece.
güz: sonbahar.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
Hafız-ı Zülcelâl: Yaratıklarını belâlardan, tehlikelerden koruyan büyüklük sahibi Allah.
hakîmâne: hikmetli bir şekilde.
Hallâk-ı Hakîm: her şeyi hikmet ve yerli yerinde yaratan Allah.
harika: olağanüstü.
Hayy-ı Lâyemut: ölümsüz olan Allah, ölümün kendisi için söz konusu olmadığı daimî hayat sahibi olan Allah.
hüccet: delil.
hükmüne: yerine, değerine.
ihatalı: kuşatıcı.
ihtiva: içine alma, kapsama.
intizamsız: düzensiz, düzgün olmama.
isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.
istilâ: ele geçirme, kaplama, yalama.
kader: ilâhî hüküm; Cenab-ı Hak'ın takdir ve tayin etmesi.
kavanin-i hayatiye: hayatın kanunları, prensipleri, kaideleri.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kuvve-i hafıza: hafıza gücü.
küllî: umumî, genel, bütün olan.

1. Ölümlü yaratan ve bâkî âleme alan Odur.

mahkûm: hüküm giymiş, hükmü; mecbur, çaresiz.
mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
misillü: gibi, benzeri.
mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.
muhâl: imkânsız.
mümteni: imkânsız, olamaz.

nam: ad.
nevi: çeşit, tür.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
ruh-i bâkî: ebedî, sonsuz ruh.
sahife-i amel: amel sayfası.
serseri: gayesiz, hedefsiz.
suursuz: idraksiz, bilgisiz.
tarihçe-i hayat: bir şeyin ve-

ya insanın doğumdan ölüme kadar başından geçen şeyler, biyografi.
terhis: izin verme, serbest bırakma, salıverme.
vefat: öleme.
yed-i hikmet: hikmet eli.
zerre: pek ufak parça, en küçük parça.
zihayat: hayat sahibi.

hikmet ve bütün otlar ve çiçeklerin teşkilâtına dair pek harika ve küllî bir sanatkârlık bulunmak, havanın her bir zerresinde —*Rehber*’deki Hüve Nüktesinin dediği gibi— bütün konuşmaları ve telefon ve radyoların kelimelerini bilecek ve sair zerrelere ders verecek bir kabiliyet bulunmak lâzım gelir. Bu acip fikri ise, hiçbir şeytan, hiçbir kimseye kabul ettiremez. Ve bu derece akıldan, hakikat-ten uzak ve bütün mevcudata karşı bir tahkir ve tecavüz olan küfür ve inkârın cezası, ancak dehşetli Cehennem olabilir ve ayn-ı adalettir. Elbette öyle münkirler için, “Yaşasın Cehennem!” dememiz lâzım.

ŞEKİZİNCİ KELİME:

¹ **وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ** ’tur. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret şudur:

Meselâ, nasıl gündüzde çalkanan bir deniz yüzünde ve akan bir nehir üstündeki kabarcıklarda görünen güneş-çikler gitmeleriyle arkalarından gelen yeni kabarcıklar, aynen gidenler gibi güneşçikleri gösterip gökteki güneşe işaret ve şahadet ederler ve zeval ve vefatlarıyla bir da-îmî güneşin mevcudiyetine ve bekasına delâlet ederler. Aynen öyle de, her vakit değişen kâinat denizinin yüzün-de ve tazelenen hadsiz fezasında ve zerrat tarlasında ve bütün hâdisatı ve fânî mevcudatı kucağına alarak bera-ber çalkanan zaman nehrinin içinde mahlûkat, mütema-diyen sür’atle akıp gidiyorlar, zahirî sebepleriyle beraber vefat ediyorlar. Her sene, her gün bir kâinat ölür, bir

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

münkir: Allah’ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, dinsiz.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

sair: diğer, başka, öteki.

sanatkâr: sanatçı, usta.

sür’at: çabuk olma, hızlilik.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tahkir: hakaret etme, küçük gör-me, şeref ve haysiyetini incitme.

tecavüz: saldırma, sataşma, başkasının hakkına dokunma.

teşkilât: yapılar, kuruluşlar.

vefat: ölme.

zahirî: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.

zerrat: zerrelere, atomlar.

zerre: en küçük parça, molekül, atom.

zeval: yerinden ayrılmış gitme; so-na erme, yok olma.

1. O, kendisine ölüm asla arız olmayan, ezeli ve ebedî hayat sahibidir.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
ayn-ı adalet: adaletin aslı, adaletin tâ kendisi.
beka: bâkîlik, ebedîlik, sonsuzluk.
daimî: sürekli, devamlı.
dair: alâkalı, ilgili.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
delâlet: delil olma, gösterme.
fânî: ölümlü, geçici.
feza: kâinatta, yıldızlar arasındaki boşluk, uzay.

gayet: son derece.
hâdisat: hâdiseler, olaylar.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, doğruluk; görülen bir şeyin aslı, esası.
harika: olağanüstü.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.
hüccet: delil.
inkâr: Allah’ın varlığına, birliğine inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

kabiliyet: istidat, yetenek.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
küfür: imansızlık, dinsizlik.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.
meselâ: örneğin.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

ahmak: pek akılsız olan, sersem, budala.

âlem: gökyüzünde görünen veya görünmeyen gök cisimleri, yıldızlar.

aza: organlar, uzuvlar.

cani: acımasız, gaddar.

daimi: sürekli, devamlı.

dest-i gaybî: görünmez el.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hallâk-ı Bâkî: her zaman var olan, sonu olmayan bâkî yaratıcı Allah.

hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

Hayy-ı Lâyemut: ölümsüz olan Allah, ölümün kendisi için söz konusu olmadığı daimî hayat sahibi olan Allah.

hazine: gömülü hâlde bulunan kıymetli şeylerin bütünü, define.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

hüccet: delil.

hüceyre: hücrecik, küçük hücre.

ihtiyar: irade, tercih; kendi istek ve arzularına göre hareket etme.

ihtiyat: tedbirli hareket etme.

iktidar: güç yetme, yapabilme, bir işi gerçekleştirmek için gereken kuvvet.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

kâinat: evren; yaratılmış olan

şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.

Kumandan-ı Akdes: en mukaddes kumandan; Allah.

levazimat: lüzumlu maddeler, ihtiyaç maddeleri.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

mahsulât: meydana gelen, elde edilen şeyler; meyveler, ürünler.

mahzen: içinde eşya saklanan yer.

mevcudat: mevcutlar, var olan

tazesi yerine gelir. Ve zerrat tarlasında mütemadiyen seyyar dünyalar ve seyyal âlemler mahsulâtı alındığından, elbette, kabarcıklar ve güneşçikler zevalleriyle daimî bir güneşi gösterdikleri gibi, o hadsiz mahlûkat ve mahsulâtın vefatları ve zahiri sebepleriyle beraber kemal-i intizamla terhisleri, gündüz gibi şüphesiz, güneş gibi zahir bir kat'iyette bir Hayy-ı Lâyemut'un, bir Şems-i Sermedî'nin, bir Hallâk-ı Bâkî'nin ve bir Kumandan-ı Akdes'in vücub-i vücudu ve vahdeti ve mevcudiyeti, kâinatın mevcudiyetinden bin derece zahir ve kat'idir diye bütün mevcudat ayrı ayrı ve beraber şahadet ederler.

İşte, kâinatı dolduran bu yüksek sesleri ve kuvvetli şahadetleri işitmeyen ve kulak vermeyen, ne derece sağır ve ahmak ve cani olduğunu elbette anladınız.

DOKUZUNCU KELİME:

بَيِّدَةُ الْخَيْرِ 'dır. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret şudur:

Görüyoruz ki, bu kâinatta her daire, her nevi, her tabaka, hatta her fert, her aza, hatta her bedendeki her bir hüceyrenin ihtiyat rızkını taşıyan bir mahzeni, bir depo-su ve levazimatını yetiştiren, muhafaza eden bir tarlası ve hazinesi var ki, gayet intizam ve mizanla ve nihayetsiz hikmet ve inayetle, vakti vaktine, muhtacın iktidar ve ihtiyarı haricinde, bir dest-i gaybî tarafından o muhtacın eline veriliyor.

1. Her hayır Onun elindedir. Yapılan her hayrı kaydeder ve karşılığını da verir.

her şey, mahlûklar.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

mizan: ölçü, denge.

muhafaza: koruma.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

rızık: yiyecek, içecek şey, azık.

seyyal: akıcı, akan.

seyyar: bir yerde durmayan yer değiştiren gök cismi.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

Şems-i Sermedî: daimî, sürekli olan güneş.

tabaka: kat, katman.

terhis: izin verme, serbest bırakma, salıverme.

vahdet: bir ve tek olma.

vefat: ölme.

vücub-i vücüt: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

zahir: açık, aşikâr.

zahiri: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.

zerrat: zerreler, atomlar.

zeval: yerinden ayrılp gitme; sona erme, yok olma.

Meselâ, dağlar zîhayata ve insana lâzım olan bütün madenleri, ilâçları ve hayata lâzım şeyleri taşıyor ve birinin emriyle ve tedbiriyle gayet mükemmel bir hazine, bir ambar olduğu gibi; zemin dahi, bütün o zîhayatın erzaklarını bir Rezzak-ı Hakîm'in kuvvetiyle yetiştiren kemal-i mizan ve intizamla bir tarla, bir harman, bir matbahtır. Hatta her insanın ve cismindeki her bir uzvun bir deposu ve mahzeni, hatta bir hüceyrenin dahi bir ihtiyat mahzenciği bulunması gibi, git gide tâ dâr-ı ahiretin bir mahzeni dünyadır; ve Cennetin bir tarlası ve deposu, bu âlemdaki hüsünleri ve hasenatları ve nurları mahsul veren âlem-i İslâmiyet ve hakikatli insaniyet; ve Cehennem'in bir ambarı ise, şerleri ve çirkinleri ve küfürleri mahsul veren ve şer olan ademden gelen ve hayır olan vücut âlemlerini telvis eden pis maddeler, taifeler; ve yıldızların hararet mahzeni, Cehennem; ve nurlar hazinesi, bir Cennettir ki, ¹ **بَيْدَهُ الْحَيَّرُ** kelimesi, bütün o hadsiz hazinelere işaretle pek parlak bir hücceti gösteriyor.

Evet, bu kelime ile ve **بَيْدَهُ مَقَالِيدُ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ** cümlesiyle, yani “Her şeyin anahtarı Onun elindedir,” nihayetsiz geniş ve hadsiz harikalı bir hüccet-i rububiyet ve vahdet, bütün bütün kör olmayana gösterir. Meselâ, hadsiz o hazine ve ambarlardan yalnız buna bak ki: Her biri bir koca ağacın veya bir parlak çiçeğin cihazatını ve mukadderatının programını taşıyan küçücük mahzencikler olan çekirdekler ve tohumların anahtarları elinde bulunan bir Mutasarrıf-ı Hakîm, bir çekirdeğin kapıcığını “Uyan!”

1. Her hayır Onun elindedir. Yapılan her hayrı kaydeder ve karşılığını da verir.

adem: yokluk.
âlem: dünya, cihan.
âlem-i İslâmiyet: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
ambar: eşya saklanan ve depolanan yer.
cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.
dâr-ı ahiret: ahiret yurdu.
erzak: yiyecek, içecek, azıklar.

gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, esas.
hararet: sıcaklık.
harika: olağanüstü vasıflar taşıyan ve hayranlık hissi uyandıran.
hasenat: güzellikler, iyilikler.
hayır: iyilik, iyi şey.
hazine: gömülü hâlde bulunan kıymetli şeylerin bütünü,

define.
hüccet: delil.
hüccet-i rububiyet: Rububiyetin delili; Cenab-ı Hakkın bütün mahlûklara muhtaç olduğu şeyleri vermesi, terbiye ve idaresi altında bulundurması vasfının delili.
hüceyre: hücrecik, küçük hücre.
hüsün: güzellik.

ihtiyat: tedbirli hareket etme.
insaniyet: insanlık, insanlık mahiyeti.
kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.
kemal-i mizan: ölçünün tam ve kusursuz oluşu, tam ölçü, mükemmel ölçü.
küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.
maden: toprakta filiz denilen bi-leşimler hâlinde bulunan, toprak altında çıkarıldıktan sonra atılarak kalıba dökülen madde.
mahsul: ürün.
mahzen: kaynak, hazine ve define deposu.
mahzencik: küçük mahzen, ihtiyaç maddelerini saklayan küçük depo.
matbah: mutfak.
meselâ: örneğin.
mukadderat: Allah tarafından ezelde takdir olunmuş şeyler, ileride meydana gelecek hâller ve olaylar, alın yazısı.
Mutasarrıf-ı Hakîm: her şeyin idare ve tanzimi elinde olan, her şeyi hikmetle tasarruf eden Allah.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
Rezzak-ı Hakîm: bütün mahlûkatın rızasını hikmetle veren Allah.
şer: kötülük.
taife: takım, güruh.
tedbir: idare etme, çekip çevirme.
telvis: buluşturma, kirlenme, pisletme.
uzuv: bir canlıyı meydana getiren parçacıklardan her biri, organ.
vahdet: bir ve tek olma.
vücut: var olma, varlık.
zemin: yeryüzü.
zîhayat: hayat sahibi.

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.
adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
alimâne: ilmen bilerek.
basîrâne: görerek, bilerek, basiret sahibine yakışır şekilde.
batman: eski ağırlık ölçülerinden olup, iki okka ile sekiz okka arasında değişen ağırlık ölçüsü.
cahil: Allah'ı tanımayan, ilâhî hakikatlerden habersiz, hak bilgisinden yoksun.
camit: ruhsuz, cansız.
ceset: yücüt, beden.
cihet: yön.
cüz'î: küçük, az.
Dest-i Gaybî: görünmez el.
dimâğ: akıl, şuur.
dirhem: yaklaşık üç grama denk gelen eski bir ağırlık ölçüsü, çok küçük parça (mecaz).
esbap: sebepler, vasıtalar.
fiil: iş, hareket.
habbe: tahıl tanesi.
hayvanat: hayvanlar.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.
idare: bir işi yürütmeye, çekip çevirme.
inkîşaf: ortaya çıkma, gelişme.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
katre: damla.
kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.
kemal-i mizan: ölçünün tam ve kusursuz oluşu, tam ölçü, mükemmel ölçü.
kemal-i nizam: tam bir düzen ve ölçü ile.
külli: umumî, genel, bütün olan.
maddî: madde ile alakalı, cismanî.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
mahzencik: küçük mahzen, ihtiyaç maddelerini saklayan küçük depo.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
menşe: esas, kaynak.
meşiet: dileme, irade, istek.
mizan: ölçü, denge.
mizan-ı nizam: kâinattaki düzenin dengesi.
mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.
muntazam: nizamlı, intizamlı,

emriyle ve irade anahtarıyla tam mizan-ı nizamları açtığı gibi, zemin hazinesini dahi yağmur anahtarıyla açarak, mahzencikleri ve nebatatın nutfeleri olan bütün habbele-ri ve hayvanatın menşeleri ve kuşların ve sineklerin su ve havadan nutfeleri olan bütün inkîşaf emrini alan katreler mahzenciklerini beraber, hatasız açtığı vakitte, kâinatta küllî ve cüz'î, maddî ve manevî bütün hazine ve depoları hikmet ve irade ve rahmet ve meşiet eliyle her birine mahsus bir anahtarla açtığını bilmek ve görmek istersen, senin bir nevi mahzenciklerin olan kendi kalbine ve dimağına ve cesedine ve midene ve bahçene ve zeminin çiçeği olan bahara ve ondaki çiçeklere ve meyvelere bak ki, kemal-i nizam ve mizan ve rahmet ve hikmetle bir

Dest-i Gaybî tarafından emr-i **كُنْ فَيَكُونُ** tezgâhından

gelen ayrı ayrı anahtarlarla açıyor. Bir dirhem kadar bir kutucuktan bir batman, belki bazen yüz batman taamları kemal-i intizamla çıkarıyor, zîhayatlara ziyafet veriyor. Acaba böyle muntazam, alimâne, basîrâne nihayetsiz bir fiile ve tesadüfsüz tam hikmetli bir sanata ve yanlışsız, tam mizanlı bir tasarrufa ve zulümsüz, tam adaletli bir rububiyete, hiç mümkün müdür ki, kör kuvvet, sağır tabiat, serseri tesadüf; camit, cahil, âciz esbap müdahale edebilsin? Ve bütün eşyayı birden görüp ve beraber idare edemeyen ve zerratla seyýarat yıldızları emrinde bulunmayan bir mevcut, bu her cihetle hikmetli, mu'cizeli, mizanlı tasarrufa ve idareye karışabilsin?

İşte, her hayır elinde, her şeyin anahtarı yanında bulunan böyle bir Mutasarrıf-ı Rahîm'i, bir Rabb-i Hakîm'i

1. "Olt" der; olur verir. (Yâsin Suresi: 82.)

düzenli ve düzgün biçimde.
Mutasarrıf-ı Rahîm: sonsuz şefkat ve merhameti ile her şeyi idare eden Allah.
müdahale: karışma.
nebatat: bitkiler.
nevi: çeşit, tür.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
nutf: döl suyu, menî.
Rabb-i Hakîm: hikmet sahibi Allah, iş ve emirleri hikmetli ve yanlışsız olan Cenab-ı Hak.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.
serseri: gayesiz, hedefsiz; öteden beri başıboş olan.
seyýarat: gezegenler.
taam: yemek, yiyecek.

tabiat: kâinatın düzenini devam ettiren kanun.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.
tesadüf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.
zemin: yeryüzü.
zerrat: zerreler, atomlar.
zîhayat: hayat sahibi.
zulüm: haksızlık.

tanımayan ve inkâra sapana, elbette, ¹ تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ

ayetin dediği gibi, Cehennem ona kızıyor ve kızışıyor ve “Hadsiz azabıma müstahaktır, merhamete hiç lâayık değildir” diye, lisan-ı hâl ile der.

ONUNCU KELİME:

² وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ 'dir. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret şudur:

Bu misafirhane-i dünyaya gelen her zîşuur, gözünü açtıkça görür ki, bir kudret, bütün kâinatı kabzasında tutmuş. Ve nihayetsiz, hiç şaşırmayan ezeli, ihatalı bir ilim ve gayet dikkatli, hiç mizansız, faydasız hareket etmeyen bir sermedi hikmet ve inayet, o kudretin içinde bulunup zerrat ordusundan bir tek zerreyi meczup Mevlevî gibi döndürerek çok vazifelerde istihdam ettiği gibi; küre-i arzı aynı anda, aynı kanunla bir senede yirmi dört bin senelik bir dairede yine, bir meczup Mevlevî misillü gezdirir. Mevsimlerin mahsulâtlarını hayvan ve insanlara getirdiği aynı kanunla, aynı zamanda güneşi bir mekik, bir çıkıık yaparak, merkezinde cezbedarâne ve cazibekârâne döndürüp Manzume-i Şemsiye ordusu olan seyyarat yıldızlarını kemal-i mizan ve intizamla vazifelerde çalıştırır.

Ve aynı kudret, aynı zamanda aynı kanun-i hikmetle zemin sahifesinde, yüz binler kitap hükmünde yüz binler

kanun: tabiat olaylarının bağı bulunduğ değişmez kaide.

kanun-ı hikmet: hikmet kanunu.

kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.

kemal-i mizan: ölçünün tam ve kusursuz oluşu, tam ölçü, mükemmel ölçü.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

küre-i arz: yer küre, dünya.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

mahsulât: meyveler, ürünler.

Manzume-i Şemsiye: güneş ile ona bağı olan seyyareler, güneş sistemi.

mezcup: cezbeye tutulmuş, lâhî aşkla aklî dengesi değişmiş kimse, divane.

mekik: dokumacılıkta, atkı ipliklerini çözgü iplikleri arasında geçirmekte kullanılan masuralı alet.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

Mevlevî: Mevlevîlik tarikatine mensup kimse.

misafirhane-i dünya: dünya misafirhanesi.

misillü: gibi, benzeri.

mizan: ölçü, denge.

müstahak: hak eden, hak etmiş.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

sahife: sayfa.

sermedi: ebedî, daimî, süreklî.

seyyarat: gezegenler.

vazife: görev.

zemin: yeryüzü.

zerrat: zerreler, atomlar.

zerre: en küçük parça, molekül, atom.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

1. Neredeyse öfkeden parçalanacak! (Mülk Suresi: 8.)

2. Onun her şeye gücü yeter ve hiçbir şey Ona ağır gelmez.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

azap: günahlara karşı çekilecek ceza, eziyet, işkence.

cezbedarâne: cezbeye tutulmuş gibi, Allah sevgisi ile kendinden geçerek.

çıkıık:

ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıcsız.

faide: fayda.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hikmet: ilahî gaye, gizli sebep, fayda.

hüccet: delil.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ihatalı: kuşatıcı.

ilim: bilme, bilgi.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inkâr: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

istihdam: bir hizmette kullanma, çalıştırma.

kabza: tutamak yeri, el.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

adavet: düşmanlık, husumet.
arş: göğün en yüksek katı.
azap: günahlara karşı çekilecek ceza, eziyet, işkence.
emr-i ilâhî: ilâhî iş; Allah'ın emri.
firavun: zalim, merhametsiz, imansız.
hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.
haşr-i azam: kıyamet koptuktan sonraki en büyük haşır, toplanma.
heyet-i mecmua: bir şeyin teferuatına ve cüzlerine bakılmaksızın bütününe gösterdiği hâl ve manzara.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.
hükümünde: değerinde, yerinde.
hükümüne: yerine, değerine.
ihsanat: ihsanlar, bağışlar, nimetler.
iltibas: birbirine benzeyen şeyleri şaşırtıp karıştırma, birisini öteki zannetme.
iman: inanç, itikat.
inkâr: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
irade-i ilâhî: Allah'ın iradesi, Cenab-ı Hakkın dilediğini yapabilme gücü, kudreti.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istihdam: bir hizmette kullanma, çalıştırma.
istimal: kullanma.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.
kabiliyet: istidat, yetenek.
kabza: tutamak yeri, el.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kiyasen: kıyas ederek, karşılaştıarak.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
lisan: dil.
mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.
mevcudiyet: mevcut olma, varlık.
misafirhane: misafirlerin kaldığı ev, geçici bekleme yeri.
mizan-ı ilim: ilimdeki ölçü, mizan.
mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mukabil: karşılık.
muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

nevileri beraber, birbiri içinde, iltibassız, sehivsiz yazar, haşr-i azamın binler numunelerini izhar eder.

Ve aynı kudret, aynı zamanda hava sahifesini bir yazar-bozar tahtasına çevirir. Bütün zerrelerini birer kalem uçları ve o kitabın noktaları hükmünde, emir ve iradenin onlara tayin ettiği vazifelerinde istimal ederek ve bütün o zerrelere, her birine öyle bir kabiliyet vermiş ki, güya bütün sözleri ve konuşmaları bilir gibi alır, neşreder, şaşırmaz, küçücük birer kulak, incecik birer lisan olarak istihdam edip, unsur-i hava emir ve irade-i ilâhînin bir arşı olduğunu ispat eder.

İşte, bu kısa işarete kıyasen, bu kâinatı bir muntazam şehir, bir mükemmel apartman ve misafirhane, bir mu'cizatlı kitap ve Kur'ân hükmüne getirip, heyet-i mecmuasından tâ bir zerreye kadar bütün mahlûkat tabakalarını ve dairelerini ve taifelerini mizan-ı ilim ve nizam-ı hikmetle kabzasına alan, tasarruf eden, kudreti içinde hikmetini, rahmetini gösteren ve rububiyet-i mutlakası içinde mevcudiyetini ve vahdaniyetini güneş ve gündüz gibi bildirip tanıttırmasına mukabil, imanla tanımak ve sevdirmesine mukabil ubudiyetle sevmek ve ihsanatlarına mukabil şükür ve hamd isteyen böyle bir Rahman-ı Rahîm'i tanımayan ve ubudiyetle Onu sevmeye çalışmayan, belki inkârla Ona bir nevi adavet taşıyan insan suretindeki şeytanlar, birer küçük Nemrut ve Firavun hükmünde nihayetsiz bir azaba elbette müstahak olur.

müstahak: hak eden, hak etmiş.
Nemrut: yüzü gülmez, katı yürekli, inatçı, zalim kimse.
neşretme: dağıtma, yayma, saçma.
nevi: çeşit, tür.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
nizam-ı hikmet: Cenab-ı Hakkın koyduğu, tanzim ettiği, her şeyin bir sebebe dayandığı hikmetli düzen.
numune: örnek.
Rahman-ı Rahîm: Rahman

ve Rahîm olan Allah; dünya ve ahirette yaratıklarına sonsuz rahmet, şefkat ve merhametiyle muamele eden Allah.
rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.
rububiyet-i mutlaka: mutlaka terbiye edicilik, Cenab-ı Hakkın her şeyi kuşatan ve emri altında tutan kayıtsız, şartsız terbiye ediciliği.
sahife: sayfa.
sehiv: hata, yanlışlık.
suret: biçim, tarz, görünüş.

tabaka: kat, katman.
taife: takım, guruh.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.
tayin: belirleme, yerini belli etme.
ubudiyet: kulluk.
unsur-ı hava: hava unsuru.
vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.
vazife: görev.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.

ON BİRİNCİ KELİME:

وَالْيَهُ الْمَصِيرُ 'dir. Yani, "Daire-i huzuruna ve âlem-i bâ-

kîsine ve ahiretine ve sermedî dâr-ı saadetine gidileceği gibi, bütün kâinattaki mahlûkatın mercii Odur. Bütün esbap silsileleri Ona dayanıyor ve kudretine istinat eder ve o kudretinin tasarrufatına birer perdedirler. O kudret-i kudsiyenin izzetini ve haşmetini muhafaza için bütün zahîrî sebepler yalnız birer perdedirler; icatta da hiç tesirleri yoktur. Emir ve iradesi olmazsa hiçbir şey, hatta hiçbir zerre hareket edemez" demektir. Bu kelimedeki hüccete gayet kısa bir işaret ederiz:

Evvelâ: Bu kudsî kelimenin ifade ettiği haşır ve ahiret ve hayat-ı bâkiye hakikatının bu gelen bahar gibi kat'î ve şüphesiz tahakkukunu ve geleceğini tam iman ettirmek ve ispat etmek cihetini Onuncu Söz ve zeyillerine ve Yirmi Dokuzuncu Söze ve Meyvenin Yedinci Meselesine ve Münacat Şuâına ve Nurun imanî risalelerine havale ederiz. Elhak, onlar bu rûkn-i imanîyi öyle bir tarzda hadsiz hüccetlerle ispat etmişler ki, dünyanın mevcudiyeti derecesinde ahiretin tahakkukunu, en muannit münkirleri de tasdike mecbur eden bir surette ispat etmişler.

Saniyen: Mu'cizülbeyan-ı Kur'ân'ın üçten birisi haşre ve ahirete bakar, her davayı ona bina eder. Öyle ise, Kur'ân'ın hakkaniyetini ispat eden bütün mu'cizeleri ve hüccetleri, ahiretin vücuduna dahi delâlet ettikleri gibi, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmin nübüvvetine şahadet eden bütün mu'cizeleri ve umum delâil-i nübüvveti ve

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
âlem-i bâki: sonsuz olan ahiret âlemi.
aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.
bina: yapma, kurma.
cihet: yön.
daire-i huzur: huzura kabul dairesi.
dâr-ı saadet: saadet, mutlu-

luk yeri, Cennet.
dava: takip edilen fikir, iddia.
delâil-i nübüvvet: peygamberlik delilleri, peygamberliğin hak olduğunu ispatlayan deliller.
delâlet: delil olma, gösterme.
elhak: hakkın tâ kendisi, tam doğrusu; doğrusu ya.
emir: iş; komut, kanun.
esbap: sebepler, vasıtalar.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.
gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, esas.
hakkaniyet: hak ve adakete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.
haşır: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
haşmet: ihtişam, heybet, büyüklük.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hayat-ı bâkiye: bâkî olan,

sonsuz hayat, ahiret hayatı.

hüccet: delil.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

iman: inanç, itikat.

imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

istinat: dayanma.

izzet: şeref, yücelik; kuvvet, kudret, üstünlük.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kudret-i kudsiye: mukaddes, kususuz ve noksansız kudret.

kudsi: mukaddes, yüce.

Kur'an: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

merci: merkez, dönülecek yer.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

muannit: inatçı, ayak direyen.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

mu'cizülbeyan-ı Kur'an: Kur'an'ın mu'cize olan izah ve açıklamaları.

muhafaza: koruma.

münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, dinsiz.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik, Allah'ın elçiliği, peygamberlik hâl ve şanı.

rûkn-i imanî: imana ait esas, imanin esası.

saniyen: ikinci olarak.

sermedi: ebedî, daimî, sürekli.

silsile: zincir.

suret: biçim, şekil, tarz.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasarrufat: tasarruflar, idare etmeler.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

vücut: var olma, varlık.

zahiri: görünüşte olan; zahire, dışarı ait olan.

zerre: en küçük parça, molekül, atom.

zeyil: ek, bir eserin devamı olarak yazılan kısım.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlem-i misal: görünümler âlemi, dünyadaki işlerin görüntülediği ve gözlendiği, ruhların bulunduğu âlem.

Allah-ı Zülkemat: sonsuz kemal sahibi ilâh olan Allah.

amel: fiil, iş.

âyine: ayna.

berzahî: kabir hayatıyla ilgili, berzah âlemi ile ilgili.

beşer: insanlık.

cilve-i esma: Allah'ın isimlerinin varlıklardaki tecellisi, görüntüsü.

daimî: sürekli, devamlı.

dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri, Cennet.

dava: takip edilen fikir, iddia.

delâlet: delil olma, gösterme.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.

fânî: ölümlü, geçici.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

Hâlık-ı Zülcemal: sonsuz güzellik sahibi yaratıcı, Allah.

halk: yaratma, yaratış.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

hayat-ı bâkiye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.

hayat-ı dünyeviye: dünyaya ait olan hayat.

hüccet: delil.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kafîle kafil: sıra sıra, takım takım.

kafîle: takım takım, sıra sıra gönderilen şeylerin her parçası.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kemal-i hikmet: hikmetin mükemmelliği, tam ve eksiksiz bir hikmet, mükemmel hikmet ve gaye.

kıyasen: kıyas ederek, karşılaştırarak.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

meydan-ı imtihan: imtihan meydanı, dünya.

misafirhane-i âlem: kâinat misafirhanesi.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

mukabele: karşılık verme, karşı-

sıdkının bütün hüccetleri, haşir ve ahirete dahi şahadet ederler. Çünkü, o zatın (a.s.m.) bütün hayatında daimî bir büyük davası ahiret olduğu gibi, bütün yüz yirmi dört bin peygamberler (aleyhimüsselâm) dahi hayat-ı bâkiye ve saadet-i ebediye için dava edip beşere müjde ederek hadsiz mu'cizelerle ve kat'î delillerle ispat ettiklerinden, elbette onların peygamberliklerine ve sadıkiyetlerine delâlet eden bütün mu'cizeleri ve hüccetleri, onların en büyük ve daimî davaları olan ahirete ve hayat-ı bâkiye için şahadet ederler. Buna kıyasen, sair erkân-ı imaniye için ispat eden bütün deliller dahi haşrin vukuuna ve dâr-ı saadetin açılmasına şahadet ederler.

Salisen: Hiç mümkün müdür ki, kendi kemalâtını ve kudret ve rububiyetini izhar etmek için bu kâinatı bütün zerrat ve seyyarat ve ecza ve tabakatıyla halk edip kemal-i hikmetle her birisini bir vazifeyle, belki çok vazifelerle mütemadiyen çalıştıran ve sermedî, hadsiz cilve-i esmasını göstermek için kafîle kafîle arkasında, belki seyyar müteceddit dünya dünya arkasında ve mahlûkat taifelerini bu misafirhane-i âleme ve hayat-ı dünyeviye meydan-ı imtihanına gönderip âlem-i misalde kurulan uhrevî sinemalar ve berzahî fotoğraflarla suretlerini ve amellerini ve vaziyetlerini alarak onları terhisten sonra, başka taife ve kafîle ve seyyal ve seyyar bir nevi dünyaları o meydana vazifeler ve cilve-i esmasına âyineler olmak için gönderen bir Sâni-i Zülcelâl, bir Hâlık-ı Zülcemal, bir Allah-ı Zülkemat, bu fânî dünyada şuur ve akıl ile o Hâlıkın bütün maksatlarına karşı mukabele eden ve

lama.

müteceddit: teceddüt eden, yenilenen, yenileşen.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

nevi: çeşit, tür.

rububiyet: Cenab-ı Hak her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

sadıkiyet: sadıklık, doğruluk, sadâkat.

sair: diğer, başka, öteki.

salisen: üçüncü olarak.

Sâni-i Zülcelâl: sonsuz büyüklük sahibi olan ve her şeyi sanatla yaratan, Allah (cc).

sermedi: ebedî, daimî, sürekli.

seyyal: akıcı, akan.

seyyar: bir yerde durmayan yer değiştiren gök cismi.

seyyarat: gezegenler.

sıdk: doğruluk, gerçeklik, ha-

kikat.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tabakat: tabakalar.

taife: takım, grup.

terhis: izin verme, serbest bırakma, salıverme.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

vaziyet: durum.

vuku: olma, gerçekleşme, meydana gelme.

zerrat: zerreler, atomlar.

bütün istidadıyla o Hâlık'ı sevip sevdirep, tanıyıp tanıttırıp hadsiz dualarla beka-i ahiret saadetini yalvaran ve akıl sebebiyle nihayetsiz elemeler aldığından, bütün fıtratı ve ruhu ve istidadı ile ayn-ı lezzet olan hayat-ı bâkiyeyi isteyen bu nev-i insan için bir dâr-ı mükâfat ve mücazat, bir haşır neşir olmasın? Hâşâ, yüz bin defa hâşâ ve kellâ!

İşte, bu kısacık işaretin izahatı ve tafsîlâtı ve hüccetleri parlak ve kuvvetli bir surette Risale-i Nur'da bulunmasından, ona havale ederek bu pek uzun kıssayı kısa kesiyoruz.

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ¹

1. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

ayn-ı lezzet: lezzetin aslı, lezzetin tâ kendisi.
beke-i ahiret: ahiretin bâkiliği, sonsuzluğu.
dâr-ı mücazat: işlenen suçlara karşı ceza verilme, ceza çektilirile yeri.
dâr-ı mükâfat: mükâfat yurdu, ahiret; Cennet.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
elem: derd, üzüntü, maddî-

manevî ızdırap.
fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hâşâ: asla, kat'iyyen, öyle değil, Allah göstermesin.
haşır-neşir: toplanıp dağılıma, toplanıp yayılma.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hayat-ı bakîye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.
hüccet: delil.
istidat: kabiliyet, yetenek.
izahat: izahlar, açıklamalar.
kellâ: hiç bir zaman, asla, kat'iyyen, kesinlikle.
kıssa: anlatılan olay, hikâye.
mücazat: iyiliğe karşılık ola-

rak verilen mükâfat ve kötülüğe karşılık verilen ceza.
nev'i insan: insan türü, insanoglu.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
saadet: mutluluk.
suret: biçim, şekil, tarz.
tafsîlât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

Fatiha-i Şerifenin Bir Muhtasar Hülâsası

Üçüncü medrese-i Yusufiyede, muvakkat, pek
az bir zamanda tecritten temasa naklimde veri-
len yalnız bir tek dersin

İkinci Kısım

Hapiste Nur Şakirtlerine kısacık bir ders numunesidir.
O da şudur:

Fatiha-i Şerife denizinden bir katre ve güneşindeki el-
van-ı seb'a, yani ziyasındaki yedi renginden bir tek lem'a
beyan etmeyi, namazdaki Fatiha kalbe emretti. Gerçi
Yirmi Dokuzuncu Mektubun bir kısmında, hususan
“na'büdü” nun'undaki seyahat-i hayaliye ve Rumuz-i Se-
maniye'de ve İşaratü'l-İ'caz tefsirinde ve sair Nur eczala-
rında bu kudsi hazinenin çok tatlı ve güzel nüktelerini
yazmışız. Fakat o pek şirin hülâsa-i Kur'âniyeden yalnız
imanın rükünlerine ve hüccetlerine işaretini, gayet kısa
bir muhtasar hülâsasını birinci kısımdaki tarz-ı ifade gibi,
kendim namazdaki tefekkürümü yazmasına bir cihette
mecbur oldum. ¹ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ kelimesini Nurun

iki-üç risalelerine havale edip, ² الْحَمْدُ لِلَّهِ 'den başlıyo-
rum.

beyan etmek: açıklamak, bildir-
mek, izah etmek.

cihet: yön.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

elvan-ı seb'a: yedi renk.

Fatiha: Kur'an-ı Kerim'in birinci
suresi.

Fatiha-i Şerife: Fatiha Suresi.

gayet: son derece.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

havale: bir şeyi başkasının üstü-
ne bırakma.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hususan: bilhassa, özellikle.

hüccet: delil.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

hülâsa-i Kur'âniye: Kur'an'ın özü,
esas, özeti.

iman: inanç, itikat.

katre: damla.

kudsi: mukaddes, yüce.

lem'a: parıltı.

mecbur: zorunlu olma, zorunda
kalma.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un
medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) ifti-
ra, haksızlık ve zulüm ile hapiste
kalmasından kinaye olarak, iman
ve Kur'an'a hizmetinden dolayı
tevkif edilenlerin hapsedildiği yer
manasında, hapisane.

muhtasar: kısaltılmış, özet.

muvakkat: geçici.

na'büdü: biz ibadet ederiz.

nakil: bir yerden başka bir yere
taşım, yer değiştirme, aktarma.

numune: örnek.

nun: Arap alfabesinin 25. harfi.
Arap dilinde çoğul yapmak için

kullanılır.

nükte: ince manalı, düşündü-
rücü söz.

rükün: bir şeyi meydana ge-
tiren unsurlardan her biri,
esas.

sair: diğer, başka, öteki.

seyahat-i hayaliye: hayal ile
yapılan yolculuk.

sakirt: talebe, öğrenci.

tarz-ı ifade: ifade tarzı, söyle-
yiş, anlatış şekli.

tecrit: bir kişinin başka bir in-
san veya nesneyle olan ilişki-
sini kesme.

tefekkür: derin düşünme; eş-
yanın hakikatini, yaratıcının
sırlarını kavramak ve ibret al-

mak için zihnen ve kalben
düşünme.

tefsir: Kur'an-ı Kerim'i açıkla-
mak maksadıyla yazılan ki-
tap.

temas: ilişkide bulunma, ko-
nuşma.

ziya: ışık, aydınlık, nur, par-
laklık.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الْج .

BİRİNCİ KELİME: ² الْحَمْدُ لِلَّهِ 'tır. Bundaki hüccet-i

imaniyeye gayet kısa bir işaret:

Evet, kâinatta medar-ı hamd ve şükür olan kastî in'amlar ve nimetler, hususan kan ve fışkı içinden safî, temiz, gıdalı sütü âciz yavrulara göndermek ve ihtiyarî ihсанlar ve hediyeler ve merhametli ikramlar ve ziyafetler zemin yüzünü, belki kâinatı doldurmuş. Onların fiyatı dahi, başta *bismillâh*, ahirde *elhamdülillâh*, ortada nimette in'amı hissetmek ve Rabbini onun ile tanımaktır. Sen kendi nefsine, midene, duygularına bak; ne kadar şeylere, nimetlere muhtaçtırlar ve ne derece hamd ve şükür fiyatıyla rızıkları, lezzetleri isterler, gör; her zihayâtı kendine kıyas eyle! İşte bu umumî in'amlar mukabilinde hâl ve kâl dilleriyle edilen hadsiz hamdler, pek kat'î bir surette bir Ma'bud-i Mahmûd, bir Mün'im-i Rahîm'in mevcudiyetini ve umumî rububiyetini güneş gibi gösterir.

İKİNCİ KELİME: ³ رَبِّ الْعَالَمِينَ 'dir. Bundaki hüccete

gayet kısa bir işaret:

Evet, biz gözümüzle görüyoruz ki, bu kâinatta binler değil, belki milyonlar âlemler, küçük kâinatlar, ekseri bir-biri içinde; her birinin idaresi ve tedbirinin şeraiti ayrı ayrı olduğu hâlde, öyle bir mükemmel terbiye, tedvir, idare ediliyor ki, bütün kâinat bir sahife gibi her an nazarında ve bütün âlemler birer satır gibi kalem-i kudret ve

liller.

idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.

ihسان: bağışlama, ikram etme, lütuf.

ihtiyârî: irade ile, kendi isteği ile seçerek ve hareket ederek.

in'am: nimet verme, nimetlendirme, ihسان etme.

kader: lâhî hüküm; Cenab-ı Hakkın takdir ve tayin etmesi.

kâl: söz, konuşma.

kalem-i kudret: kudret kalemî, Allah'ın güç ve kuvveti ile yaratması.

kastî: kastederek, isteyerek, bile bile yapılan.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kıyas: karşılaştırma..

Ma'bud-i Mahmûd: övülmeye, methe lâyık olan ma'bud olan Allah.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

medar-ı hamd: şükür sebebi.

medar-ı şükür: şükür sebebi.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

mevcudiyet: var olma, varlık.

minnet: bir iyiliğe karşı teşekkür etme.

mukabil: karşılık.

Mün'im-i Rahîm: nimetlerin hakikî sahibi olan merhamet sahibi Allah.

nazar: bakış, dikkat.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan hayırlı işlerden alıkoyan güç.

nimet: Allah'ın bağışladığı maddî ve manevî lütuf ve ikramlar.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

Rahîm: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları nızıklandıran Allah.

rızık: Allah'ın lütuf ve ihسان ettiği nimetler.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

safî: saf olan, katışıksız, duru.

suret: biçim, şekil, tarz.

şerait: şartlar.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme.

tedbir: idare etme, çekip çevirme.

tedvir: çekip çevirme.

terbiye: besleyip büyütme, yetiştirme.

zihayât: hayat sahibi.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. • Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. (Fatiha Suresi: 1-2.) İlâahir...

2. Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Allah'a mahsustur. (Fatiha Suresi: 2.)

3. Âlemlerin Rabbi. (Fatiha Suresi: 2.)

âciz: zayıf, güçsüz.

ahir: son.

âlem: varlık sınıflarından her biri.

Bismillâh: Besmele, Allah namına, Allah için, Allah'ın adı ve izni ile.

ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimîlik.

ekser: pek çok.

elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, Allah'a şükür.

ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.

fışkı: taze hayvan gübresi.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâl: bir şeyin durumu, görünüşü ve içinde bulunan durum ve şartların tümü.

hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.

hüccet: delil.

hüccet-i imaniye: imanî de-

âciz: zayıf, güçsüz.
âlem: varlık sınıflarından her biri.
azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.
bilhassa: özellikle.
cüz'î: küçük, az.
ehemmiyetli: önemli.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
heyet-i mecmua: bir şeyin teferuatına ve cüzlerine bakılmaksızın bütünü'nün gösterdiği hâl ve manzara.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.
hüccet: delil.
hüceyre-i beden: bedendeki hücrecikler.
idare: bir işi yürütmeye, çekip çevirme.
ihatalı: kuşatıcı.
ihtiyar: irade, tercih; kendi istek ve arzularına göre hareket etme.
ilim: bilme, bilgi.
kader: ilâhî hüküm; Cenab-ı Hak'ın takdir ve tayin etmesi.
kat'î: kesin.
katre: damla.
Kehkeşan: Samanyolu.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
liyakat: lâyık olma, ehliyet.
mahzen: kaynak, hazine ve define deposu.
Manzume-i Şemsiye: güneş ile ona bağlı olan seyyareler, güneş sistemi.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.
mevcudiyet: var olma, varlık.
misillü: gibi, benzeri.
müstahak: hak eden, hak etmiş.
mütemasil: temasül eden, birbirine benzeyen, birbirine benzer, eş.
Rabbülâlemîn: âlemlerin Rabbi, bütün âlemleri idare ve terbiye eden Allah.
Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
Rahman-ı Rahîm: Rahman ve Rahîm olan Allah; dünya ve ahirette yarattıklarına sonsuz rahmet, şefkat ve merhametiyle muamele eden Allah.
rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.
Rezzak: bütün yaratılmışların rızıkını veren ve ihtiyaçlarını karşılayan Allah.
Rezzak-ı Rahîm: merhametiyle rızık veren Allah.
rızık: Allah tarafından her canlı için ayrılmış ve takdir edilmiş olan nimet, yiyecek içecek ve giyecek ile ilgili şeyler.
rububiyet: Cenab-ı Hak'ın her zaman, her yerde, her mahlûka

kaderiyle yazılır, tazelenir, değişir. Bir nihayetsiz rububiyet içinde nihayetsiz bir ilim ve hikmet ve ihatalı hadsiz bir rahmet ve dikkat ile bu milyonlar âlemleri ve seyyal kâinatları idare eden bir Rabbülâlemîn'in vücub-i vücuduna ve vahdetine küllî ve cüz'î şahadetler, zerreler ve zerrelerden terekkep eden mevcutlar adedince hadsiz, nihayetsiz şahadetler her an ve zaman geliyorlar. Zerrat tarlasından tâ Manzume-i Şemsiyeye, tâ Samanyolu denilen Kehkeşan dairesine ve bir hüceyre-i bedenden tâ zemin mahzenine, tâ kâinat heyet-i mecmuasına kadar aynı kanun, aynı rububiyet, aynı hikmet ile beraber idare ve terbiye eden bir Rububiyeti tasdik ve hissetmeyen, bilmeyen, görmeyen bir insan, elbette hadsiz bir azaba kendini müstahak eder ve merhamete liyakatini selbeder.

ÜÇÜNCÜ KELİME: ¹ **الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ** 'dir. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret:

Evet, kâinatta hadsiz rahmetin mevcudiyeti ve hakikati aynen güneşin ziyası gibi görünür. Ve ziyanın güneşe kat'î şahadeti misillü, bu geniş rahmet dahi, perde arkasında bir Rahman-ı Rahîm'e şahadet eder. Evet rahmetin bir ehemmiyetli kısmı rızıktır ki, Rahman'a Rezzak manası verilir. Rızık ise, o derece zahir bir tarzda bir Rezzak-ı Rahîm'i gösterir ki, zerre kadar şuuru bulunan tasdiğe mecbur olur. Meselâ, bütün zihayatın, hususan âcizlerin ve bilhassa yavruların, bütün zeminde ve fezada ihtiyar ve iktidarlarının haricinde gayet harika bir tarzda hiçten ve mütemasil çekirdeklerden ve su katrelerinden

1. O Rahman'dır; rahmeti bütün varlıkları kuşatır ve bütün yaratıklarının her türlü rızıkını merhametle yetiştirir. O Rahîm'dir; yaratıklarına karşı pek şefkatli ve merhametlidir. (Fatiha Suresi: 3.)

muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.
selbetme: ortadan kaldırma, iptal etme; olumsuzlaştırma.
seyyal: akıcı, akan.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
tasdik: bir şeyin veya kimse-

nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
terbiye: besleyip büyütme, yetiştirme.
terekküp: karışıp birleşme, birden fazla şeyin birleşmesinden oluşma.
vahdet: birlik ve teklik.
vücub-i vücud: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız ol-

mak, varlığı zarurî ve vacip olmak.
zahir: açık, aşikâr.
zemin: yeryüzü.
zerrat: zerreler, atomlar.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.
zihayat: hayat sahibi.
ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

ve toprak habbeciklerinden yetiştiriyor. Hatta ağacın ba-
şındaki yuvada kanatsız, zayıf kuşçuklara annelerini
emirber nefer gibi gezdirir, rızıklarını getirttirir. Ve aç bir
aslanı yavrusuna musahhar eder, elde ettiği bir eti yeme-
yip yavrusuna yedirir. Ve sair hayvanatın ve insanın yav-
rularına memeler musluğundan Âb-ı Kevser gibi hoş,
mugaddi şâfi, halis, beyaz sütleri kırmızı kan ve mülev-
ves fışkı içinden bulaşmadan, bulandırmadan imdatlarına
gönderir, validelerinin şefkatlerini yardımcı verir. Ve bir
nevi rızık isteyen umum ağaçlara, münasip rızıklarını on-
lara pek harika bir tarzda koşturduğu gibi, bir nevi mad-
dî ve manevisi rızık isteyen insanın duygularına, akıl kalp,
ruhlarına dahi pek geniş bir sofrâ-i erzak onlara ihsan
ediliyor. Güya kâinat, gül çiçeğinin yaprakları ve mısır
sümbülünün gömlekleri gibi birbiri içinde sarılı, yüz bin-
ler ayrı ayrı, çeşit çeşit sofralardır ki, o sofralar adedince
ve onlardaki taamlar ve nimetler miktarınca diller ile ve
ayrı ayrı, küllî ve cüz'î lisanlar ile bir Rahman-ı Rezzak'ı,
bir Rahîm-i Kerîm'i bütün bütün kör olmayana gösterir.

Eğer denilse: “Bu dünyadaki musibetler, çirkinlikler,
şerler; o ihatalı rahmete münafidir, bulandırıyor.”

Elcevap: Risale-i Kader gibi Nurun risalelerinde bu
dehşetli suale tam cevap verilmiş. Onlara havale ile, ki-
sacık bir işareti şudur:

Her bir unsurun, her bir nev'in, her bir mevcudun,
küllî ve cüz'î müteaddit vazifeleri ve o her bir vazifenin
çok neticeleri ve meyveleri var. Ve ekseriyet-i mutlaka,

Âb-ı Kevser: Cennetteki su-
lardan biri; Kevser suyu.
âlem: varlık sınıflarından her
biri.
cüz'î: küçük, az.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ekseriyet-i mutlaka: bir faz-
lasiyla elde edilen çoğunluk,
çokluk, kesin çoğunluk.
elcevap: cevap olarak.
emirber: emir eri.
Fatiha: Kur'ân-ı Kerîm'in bi-
rinci suresi.
fışkı: taze hayvan gübresi.

güya: sanki.
habbe: tahıl tanesi.
halis: katışıksız, saf, duru.
harika: olağanüstü.
havale: bir şeyi başkasının
üstüne bırakma.
hayvanat: hayvanlar.
ihatalı: kuşatıcı.
ihsan: bağışlama, ikram et-
me, lütuf.
imdat: yardım.
kâinat: evren; yaratılmış olan
şeylerin tamamı, bütün âlem-
ler.

küllî: umumî, genel, bütün
olan.
lisan: dil.
maddî: madde ile alakalı, cis-
manî.
manevî: manaya ait, maddî
olmayan.
merhamet: acımak, şefkat
göstermek, korumak, esirge-
mek.
mugaddi: gıdalı, besleyici.
musahhar: boyun eğen, emir
altına giren.
musibet: felâket, belâ.

mülevves: karışık, düzensiz, inti-
zamsız.

münafi: zıt, aykırı.

münasip: uygun.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

nefer: asker, er.

nevi: çeşit, tür.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği
nimetlerle mahlûkatı ıslah ve ter-
biye eden Allah.

Rahim: sonsuz merhamet sahibi
olan Allah.

Rahim-i Kerîm: ikramı bol olan
ve kullarına çok çok merhamet
eden Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahi-
bi ve şefkatle bütün varlıkları rı-
zıklandıran Allah.

Rahman-ı Rezzak: bütün mahlû-
katının rızığını veren ve ihtiyaçla-
rını karşılayan merhamet ve şef-
kat sahibi; Allah.

rahmet: şefkat, merhamet, ba-
ğışlama ve esirgeyicilik.

rızık: Allah tarafından her canlı
için ayrılmış ve takdir edilmiş
olan nimet, yiyecek içecek ve gi-
yecek ile ilgili şeyler.

Risale-i Kader: Kader Risalesi, Ri-
sale-i Nur'da Sözler mecmuası
içinde bulunan 26. söz.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın te-
meli ve sebebi olan manevî var-
lık.

safi: saf olan, katışıksız, duru.

sair: diğer, başka, öteki.

sofrâ-i erzak: rızık sofrası; yiye-
cek, içecek sofrası.

sual: soru.

sure: Kur'ân-ı Kerîm'in ayrıldığı
114 bölümden her biri.

şefkat: karşılıksız sevgi besleme,
içten ve karşılıksız merhamet.

şer: kötülük.

taam: yemek, yiyecek.

tarz: biçim, şekil, suret.

umum: bütün.

unsur: madde, esas, kök.

valide: ana, anne.

vazife: görev.

adem: yokluk, olmama.
akıbet: nihayet, son.
âyine: ayna.
cereyan: akma, bir tarafa doğru akış.
ceza: karşılık, azap.
cüz'î: küçük, az, kıymetsiz, önemsiz.
had ve hesaba gelmeme: sayısız ve sınırsız olma.
hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.
hevesat: hevesler.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.
hilkat: yaratılma, yaratılış.
hissiyat: hisler, duygular.
hodgâm: kendi keyfini düşünen, bencil.
hulle: Cennet elbisesi.
huri: Cennet kızı, Cennet güzeli.
husul: olma, meydana gelme.
ihtiyat: uzak görüşlü olma, geleceği düşünerek tedbirli hareket etme.
iman: inanç, itikat.
irtikâp: bekleme, gözleme.
itibar: değer.
kabiliyet: istidat, yetenek.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kanun: yasa.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
libas: elbise.
maslahat: uygun iş, yerine göre icap eden davranış.
mehenk: ölçü, ayar.
men: yasak etme, engelleme, mâni olma.
merhamet: acımak, şefkat gös-

maslahat ve güzel ve hayır ve rahmettirler. Ve az bir kısmı, kabiliyetsizlere ve yanlış mübâşeret edenlere veya ceza ve terbiyeye müstahak olanlara veya çok hayırları sümbul vermeye vesile olanlara rast gelir; zahirî, cüz'î bir şer, bir çirkinlik olur, bir merhametsizlik görünür. Eğer o cüz'î şer gelmemek için rahmet tarafından o unsur ve küllî mevcut o vazifesinden menedilse, o vakit bütün hayırlı, güzel sair neticeleri vücut bulmaz. Bir hayrın ademi şer ve bir güzelliğin bozulması çirkinlik olması itibarıyla, o neticeler adedince şerler, çirkinlikler, merhametsizlikler husul bulur. Demek, bir tek şer gelmemek için yüzer şerler, merhametsizlikler irtikâp edilir ki, bütün bütün hikmete, maslahata, rububiyetteki rahmete muhalif düşer. Meselâ, kar, soğuk, ateş, yağmur gibi nevilerin yüzer hikmetleri, maslahatları içinde bazı dikkatsiz ve ihtiyatsızlar, sû-i ihtiyarlarıyla kendileri hakkında şer yapsa, meselâ elini ateşe soksa, "Ateşin hilkatinde rahmet yoktur" dese, ateşin had ve hesaba gelmeyen hayırlı, maslahatlı, merhametli faydaları onu tekzip edip ağzına vurur.

Hem, insanın hodgâm hevesatı ve süflî ve akıbeti görmeyen hissiyatı, kâinatta cereyan eden Rahmaniyet ve Hâkimiyet ve Rububiyet kanunlarına mikyas ve mihenk ve mizan olamaz. Kendi âyinesinin rengine göre görür. Merhametsiz siyah bir kalp, kâinatı ağlar, çirkin, zulüm ve zulûmat suretinde görür. Fakat, iman gözüyle baksa, yetmiş güzel hulleleri giymiş bir Cennet hurisi gibi, rahmetler ve hayırlar ve hikmetlerden dikilmiş yetmiş binler güzel libasları birbiri üstüne giymiş, daima güler, rahmetle

termek, korumak, esirgemek.
meselâ: örneğin.
mikyas: ölçü aleti, ölçek.
mizan: ölçü, denge.
muhalif: zıt, aykırı.
mübâşeret: bir işe başlama, girişme, tutuşma, bulaşma, temas.
müstahak: hak eden, hak etmiş.
nevi: çeşit, tür.
rahmaniyet: Cenab-ı Hakkın kullarını beslemesi, koruması ve merhamet etmesi vashi.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vashi.
sair: diğer, başka, öteki.
sû-i ihtiyar: kötü seçim, seçmenin fenalığı.
suret: biçim, şekil, tarz.
süflî: aşağılık, bayağı, adî.
ser: kötülük.

tekzip: yalanlama, yalan olduğunu söyleme.
terbiye: besleme, yetiştirme, büyütme; besleyip büyütme.
unsur: madde, esas, kök.
vazife: görev.
vesile: aracı, vasıta.
vücut: var olma, varlık.
zahirî: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.
zulüm: haksızlık.
zulûmat: karanlıklar, dinsizlik, zulüm ve küfür.

tebessüm eder bir insan-ı ekber ve ondaki insan nev'ini bir kâinat-ı suğra ve her bir insanı bir âlem-i asgar müşahade eder. Bütün ruhucanıyla,

¹ **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١﴾ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ﴿٢﴾ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣﴾**
der.

DÖRDÜNCÜ KELİME: ² **مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ** 'dir. Hüccetine gayet kısa bir işaret:

Evvelâ: Bu dersin birinci kısmının ahirinde ³ **وَالَيْهِ الْمَصِيرُ** hüccetine ve haşir ve ahirete şahadet eden bütün deliller, aynen **مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ** 'in işaret ettiği imanî ve geniş hakikate şahadet ederler.

Saniyen: Onuncu Sözü'n ahirinde denildiği gibi, bu kâinat Sâniinin sermedi rububiyeti, rahmeti ve hikmeti ve ezeli, ebedî cemali, celâli, kemali ve nihayetsiz sıfatları ve yüzer isimleri ahireti kat'î bir surette istediği gibi; Kur'ân, binler âyât ve bürhanlarıyla ve Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm yüzer mu'cizat ve hüccetleriyle ve bütün enbiya aleyhimüsselâm ve semavî kitaplar ve suhuflar hadsiz delilleriyle şahadet ettikleri dâr-ı ahiretteki hayat-ı bâkiyeye inanmayan bir insan, kendini dünyada dahi küfürden neş'et eden bir manevî Cehenneme atar, daima azap çeker. Rehber'de izah edildiği gibi, bütün geçmiş ve gelecek zamanlar ve mahlûklar ve kâinatlar, zeval ve firkalarıyla mütemadiyen onun ruh ve kalbine hadsiz

sürekli.

enbiya: nebîler, peygamberler.

ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız.

fırak: ayrılık.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

hayat-ı bakiye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

hüccet: delil.

imani: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

insan-ı ekber: büyük ve en makbul olan insan, kâinat.

kâinat-ı suğra: küçük kâinat; insan.

kat'i: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

müşahade: bir şeyi gözle görme, seyretme.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.

nevi: çeşit, tür.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

rububiyet: Cenab-ı Hakk'ın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

ruhucân: ruh ve can; ruh ve canla.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

saniyen: ikinci olarak.

semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.

sermedi: ebedî, daimî, sürekli.

suhuf: dört büyük kitap dışında sayfalar şeklinde, bazı peygamberlere vahiy ile gelen emirler.

suret: biçim, şekil, tarz.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

zeval: yerinden ayrılmış gitme; sona erme, yok olma.

1. Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. • O Rahman'dır; rahmeti bütün varlıkları kuşatır ve bütün yaratıklarının her türlü rızasını merhametle yetiştirir. O Rahîm'dir; yaratıklarına karşı pek şefkatli ve merhametlidir. • O, hesap gününün sahibidir. (Fatiha Suresi: 2-4.)

2. O, hesap gününün sahibidir. (Fatiha Suresi: 4.)

3. Dönüş yalnız Onadır.

ahir: son.

âlem-i asgar: en küçük âlem; insan.

aleyhimüsselâm: Allah'ın selâmı onların üzerine olsun.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine ol-

sun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

âyât: Kur'ân ayetleri.

azap: günahlara karşı çekilecek ceza, eziyet, işkence.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

celâl: sonsuz büyüklük, haş-

met, ululuk, yücelik ve haşmet sahibi olan Allah.

cemal: güzellik.

dâr-ı ahiret: ahiret yurdu.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

ebedi: sonu olmayan, daimî,

elemeleri yağıdırıyorlar, Cehenneme gitmeden evvel Cehennem azabını çektiriyorlar.

Salisen: ¹ **يَوْمَ الدِّينِ** remziyle büyük ve kuvvetli bir hüccet-i haşriyeye işaret eder. Fakat bu makamda birden bir hâl, o hücceti başka zamana tehirine sebep oldu; belki de ona daha ihtiyaç kalmadı. Çünkü, Nur Risaleleri, gecedenden sonra gündüzün ve kıştan sonra baharın gelmesi kat'iyetinde, yüzer kuvvetli hüccetlerle haşir ve neşrin sahibini, baharını ispat etmişler.

BEŞİNCİ KELİME: ² **إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ** 'dir. Bunda ki hüccete işaretten evvel, hakikatli bir seyahat-i hayaliyeyi Yirmi Dokuzuncu Mektubun izahına binaen kısaca beyan etmek kalbe geldi. Şöyle ki:

Bir zaman, Kur'an'ın mu'cizelerini ararken, Risale-i Nur'da, hususan *İşaratü'l-İ'caz* tefsir-i Nurîde ve *Rumuz-i Semaniye*'de beyanları gibi, Sure-i Fethin ahirindeki ayette dört beş mu'cize ve ihbar-ı gaybîyi, hatta ³ **الْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ** cümlesinde bir tarihî mu'cizeyi, hatta çok kelimelerinde müteaddit i'caz lem'alarını ve bazı harflerinde mu'cizâne nükteleri bulduğum bir zamanda, namazda Fatiha'yı okurken ⁴ **نَعْبُدُ... نَسْتَعِينُ** 'deki ن'un bir mu'cizesini bana bildirmek için bir sual kalbime geldi:

ahir: son.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.

evvel: önce.

Fatiha: Kur'an'ın Kerim'in birinci suresi.

hakikat: gerçek, esas.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

hususan: bilhassa, özellikle.

hüccet: delil.

hüccet-i haşriye: yeniden dirilişin delilleri, hüccetleri.

i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.

ihbar-ı gaybî: gayba ait haber, geçmiş veya gelecek zamana ait haber.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

1. Hesap Günü.

2. Ancak Sana kulluk eder, ancak Senden yardım dileriz. (Fatiha Suresi: 5.)

3. Bugün senin cesedini kurtaracağız. (Yunus Suresi: 92.)

4. Ancak Sana... Ancak Senden... (Fatiha Suresi: 5.)

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

lem'a: parıltı.

makam: yer, durak.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanları âciz kaldığı şey.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

neşir: kıyamet günü bütün ölülerin dirilmesi.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

seyahat-ı hayaliye: hayal ile yapılan yolculuk.

sual: soru.

Sure-i Fetih: Fetih Suresi;

Kur'an'ın 48. suresi. Medine'de nazil olmuştur. 29 ayettir.

tarihî: tarihe ait, tarihle ilgili.

tefsir-i Nuri: Risale-i Nur'dan bir tefsir.

tehir: erteleme, sonraya bırakma.

Neden **أَعْبَدُ... أَسْتَعِينُ** yani, “Ben ibadet ve istiane ederim” denilmedi, nun-i mütekellim-i maalgayr ile, yani, “Biz Sana ibadet ve istiane ederiz” demiş?

Birden, o nun kapısıyla bir seyahat-i hayaliye meydana açıldı; namazdaki cemaatin azîm sırrını ve büyük menfaatini ve bu tek harf bir mu’cize olduğunu şuhut derecesinde bildim ve gördüm. Şöyle ki:

Ben, o zaman İstanbul’da Bayezit Camiinde namaz kılarlarken, **أَيَّاكَ نَعْبُدُ وَأَيَّاكَ نَسْتَعِينُ**¹ dedim. Baktım, o camideki cemaat, benim gibi diyerek bu davama ve **أِهْدِنَا**²’daki duama tamamen iştirak edip tasdik ettikleri zamanda, bir perde daha açıldı. Gördüm ki, İstanbul’un bütün mescitleri, büyük bir Bayezit hükmüne geçtiler. Aynen benim gibi **أَيَّاكَ نَعْبُدُ وَأَيَّاكَ نَسْتَعِينُ** deyip, benim davalarıma ve dualarıma imza basıyorlar, âmin diyorlar. Ve bana bir nevi şefaathçi suretini almaları içinde, hayalime bir perde daha açıldı.

Gördüm ki, âlem-i İslâm, büyük bir mescit suretini aldı. Mekke, Kâbe mihrap hükmüne geçti. Bütün namaz kılan Müslümanların safları, dairevî bir tarzda o kudsi mihraba teveccüh ederek, benim gibi

أَيَّاكَ نَعْبُدُ وَأَيَّاكَ نَسْتَعِينُ **أِهْدِنَا** deyip, her biri umum namına hem dua, hem dava, hem tasdik eder, hem

1. Ancak Sana kulluk eder, ancak Senden yardım dileriz. (Fatiha Suresi: 5.)

2. Bizi [doğru yola] ilet. (Fatiha Suresi: 6.)

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!” anlamında duanın sonunda söylenir.

azîm: büyük.

cemaat: bir imama uyup namaz kılan Müslümanlar topluluğu.

dairevî: daire şeklinde, daire

gibi, değirmi, dairesel.

dava: takip edilen fikir, iddia.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

hükmüne: yerine, değerine.

istiane: yardım isteme, yardım dileme.

iştirak: katılma, ortak olma.

kudsi: mukaddes, yüce.

menfaat: fayda.

mescit: namaz kılınacak yer,

cami, ibadet edilecek yer.

mihrap: cami, mescit ve namazgâhlarda kible yönünde bulunan ve imamin namaz kıldırırken durduğu çoğunlukla girintili bölüm.

mu’cize: benzerini yapmayan insanların âciz kaldığı şey.

nam: ad.

nevi: çeşit, tür.

nun: Arap alfabesinin 25. harfidir. Arap dilinde fiillerin başına getirilerek fiili çoğul (biz...) yapar.

nun-i mütekellim-i maalgayr: konuşan kimseyi de içine alan ve fiil ifade eden ‘nun’lu ifadeler, ke-limler.

saf: camide cemaatin oluşturduğu sıra.

seyahat-i hayaliye: hayal ile yapılan yolculuk.

sır: gizli hakikat.

suret: biçim, şekil, tarz.

şefaath: birinden başkasının kusurağının veya suçunun bağışlanmasını dileme.

şuhut: gözle görme, müşahade.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

teveccüh: yüzünü bir yöne çevirme, yönelme, yöneliş.

umum: bütün.

azîm: büyük.
bilmüşahede: görerek, bizzat şahit olarak.
camî-i ekber: en büyük camî.
cemaat: bir imama uyup namaz kılan Müslümanlar topluluğu.
cemaat-i uzma: çok büyük cemaat, en büyük topluluk.
ceset: vücut, beden.
dava: takip edilen fikir, iddia.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.
emir: iş, kanun.
emr-i ilâhî: ilâhî iş; Allah'ın emri.
hâl: bir şeyin durumu, görünüşü ve içinde bulunan durum ve şartların tümü.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hükümünde: değerinde, yerinde.
ihtiyac-ı fitrî: yaratılışın gereği olan ihtiyaç.
inayet: yardım, ihsan, lütf.
insan-ı ekber: büyük ve en makbul olan insan, kâinat.
irade-i ilâhiye: Allah'ın iradesi, Cenab-ı Hakkın dilediğini yapabilme gücü, kudreti.
istidat: kabiliyet, yetenek.
itaat: boyun eğme, uyma, alınan emre göre hareket etme.
kudsî: mukaddes, yüce.
kuvve: gerçekleşmemiş, fakat gerçekleşme imkânı ve ihtimali olan potansiyel.
lisan: dil.
lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
lisan-ı kâl: söz ile anlatılan mana, konuşma dili.
Ma'bud-i Zülcelâl: azamet, büyüklük sahibi olan Allah.
mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
menfaat: fayda.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.
merhametkârâne: acıyarak, merhamet göstererek.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.
mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.
nevi: çeşit, tür.
nun: Arap alfabesinin 25. harfidir. Arap dilinde fiillerin başına getirir.

şefaathçi yapar. Hem, “Bu kadar azîm bir cemaatin yolu, davası yanlış olamaz ve duası reddedilmez; şeytanî vesveseleri tart eder” diye düşünürken ve namazda cemaatin büyük menfaatlerini bilmüşahede tasdik ederken, bir perde daha açıldı.

Gördüm ki, kâinat bir camî-i ekber ve bütün mahlûkat tatifeleri bir salât-ı kübrada, cemaatle, her biri kendine mahsus bir ibadetle ve hâl diliyle bir nevi namaz kılıyorlar gibi, Ma'bud-i Zülcelâl'in muhit rububiyetine karşı çok geniş bir ubudiyetle mukabele için her biri umurun şahadetlerini ve tevhidlerini tasdik eder ki, aynı neticeyi ispat tarzında vaziyet alıyorlar diye müşahede ederken, birden bir perde daha açıldı.

Gördüm ki, nasıl bir insan-ı ekber olan kâinat, lisan-ı hâl ve çok eczaları istidat ve ihtiyac-ı fitrî lisanıyla ve zîşuur mevcudatları lisan-ı kâl ile **أَيَّكَ نَعْبُدُ وَأَيَّكَ نَسْتَعِينُ** diyorlar ve Hâlık'ının merhametkârâne rububiyetine karşı ubudiyetlerini gösteriyorlar; aynen öyle de, birer küçük kâinat hükümünde o cemaat-i uzmada her bir arkadaşımın cesedi gibi benim cesedimdeki zerrelere ve kuvvelere ve duygularım dahi Hâlık'ının rububiyetine karşı itaat ve ihtiyaçlarının lisan-ı hâlîyle **أَيَّكَ نَعْبُدُ وَأَيَّكَ نَسْتَعِينُ** diyerek emir ve irade-i ilâhiyeye göre hareket ettiklerini ve her anda Hâlık'larının inayetine ve rahmetine ve yardımına muhtaç olduklarını gösteriyorlar gördüm. Hem namazdaki cemaatin kudsî sırrını, hem *nun*'un güzel mu'cizesini

1. Ancak Sana kulluk eder, ancak Senden yardım dileriz. (Fatiha Suresi: 5.)

lerek fiili çoğul (biz...) yapar.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.
salât-ı kübra: en büyük namaz.
sır: gizli hakikat.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

sefaat: birinden başkasının kusurlarının veya suçunun bağışlanmasını dileme.
seytani: şeytana ait, şeytana has, şeytanla ilgili.
taife: takım, güruh.
tard: kovma, çıkarma, uzaklaştırma, sürme.
tarz: biçim, şekil, suret.
tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.
ubudiyet: kulluk.
umum: bütün, herkes.
vaziyet: durum.
vesvese: şüphe, kuruntu, kalbe gelen asılsız kötü ve sinsi düşünce.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.
zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

onları kendine hayretle müşahade edip, *nun* kapısıyla girdiğim gibi çıktım, “*Elhamdülillâh*” dedim.

¹ **أَيَّاكَ نَعْبُدُ وَأَيَّاكَ نَسْتَعِينُ** cümlesini, o üç cemaatin ve o büyüklük ve küçücük arkadaşlarım hesabına da söylemeye alıştım.

Şimdi mukaddime bitti, sadede geliyoruz.

أَيَّاكَ نَعْبُدُ وَأَيَّاكَ نَسْتَعِينُ 'in işaret ettikleri hüccete gayet kısa bir işarettir:

Evvelâ: Biz gözümüzle görüyoruz: Kâinatta, hususan zemin yüzünde, dehşetli ve daimî bir faaliyet ve hallâkiyetin intizamla cereyanı içinde merhametkârâne, müdebbirâne bir rububiyet-i mutlaka, hadsiz zîhayatların istianelerine ve fiilen ve hâlen ve kâlen istimdatlarına ve dualarına kemal-i hikmet ve inayetle imdat ve her birine fiilen cevap vermek tezahürü içinde bir ulûhiyet-i mutlaka, bir ma'budiyet-i ammenin tecelliyatı, umum mahlûkatın, hususan zîhayatın ve bilhassa insan taifelerinin fitrî ve ihtiyarî binler tarzdaki ibadetlerine mukabelesini akl-ı selim ve iman gözü gördüğü gibi, bütün semavî fermanlar ve enbiyalar haber veriyorlar.

Saniyen: ² **نَعْبُدُ** *nun*'unun remziyle mukaddimede

mezkûr üç cemaatten her biri ve umumu, beraber, çeşit çeşit, fitrî ve ihtiyarî ibadetlerle meşgul olmaları, şeksiz, bedahetle bir ma'budiye karşı şakirâne bir mukabele ve bir Ma'bud-i Mukaddesin mevcudiyetine hadsiz ve şüphesiz bir şahadettir. Ve ³ **نَسْتَعِينُ** *nun*'unun remziyle,

ile seçerek ve hareket ederek.

iman: inanç, itikat.

imdat: yardım.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

istiane: yardım isteme, yardım dileme.

istimdat: medet dileme, imdat isteme, yardıma çağırma.

kâlen: sözle, söyleyerek.

kemal-i hikmet: hikmetin mükemmelliği, tam ve eksiksiz bir hikmet, mükemmel hikmet ve gaye.

ma'bud-i mukaddes: temiz, mübarek, kudsi ma'bud olan Allah.

ma'budiyet: ilâh oluş, kendisine ibadet edilmeye lâyık oluş.

ma'budiyet-i amme: umuma mahsus olan ma'budiyet; her şeyin Allah'a ibadet etmesi.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

merhametkârâne: acıyarak, merhamet göstererek.

meşgul: bir işle uğraşan.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

mukaddime: ön söz, başlangıç.

müdebbirâne: müdebbir olana yakışır şekilde, tedbirlice.

müşahade: bir şeyi gözle görme, seyretme.

nun: Arap alfabesinin 25. harfidir.

remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

rububiyet-i mutlaka: mutlaka terbiye edicilik, Cenab-ı Hakkın her şeyi kuşatan ve emri altında tutan kayıtsız, şartsız terbiye ediciliği.

sadet: konuşulan madde, asıl konu.

salisen: üçüncü olarak.

saniyen: ikinci olarak.

semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şakirâne: şükrederek, şükredercesine.

şek: şüphe, zan, tereddüt.

taife: takım, güruh.

tarz: biçim, şekil, suret.

tecelliyat: tecelliler, görüntüler.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

ulûhiyet-i mutlaka: hiçbir kayda ve şarta bağlı olmaksızın ilâh olma, mutlak ilâhlık.

umum: bütün.

zemin: yer.

zîhayat: hayat sahibi.

1. Ancak Sana kulluk eder, ancak Senden yardım dileriz. (Fatiha Suresi: 5.)

2. İbadet ederiz.

3. Yardım dileriz.

akl-ı selim: iyiyi ve kötüyü fark eden sağlam akıl, sağduyu.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispat ihtiyacı olmayacak derecede açıklık.

cemaat: bir imama uyup namaz kılan Müslümanlar topluluğu.

cereyan: akma, bir tarafa

doğru akış.

daimî: sürekli, devamlı.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, Allah'a şükür.

enbiya: nebîler, peygamberler.

ferman: emir, buyruk.

fitrî: tabîî, yaratılıştaki, doğuştan olan.

fiilen: fiille, davranış ve hareketle.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâlen: hareket ve davranış olarak.

hallâkiyet: yaratıcılık.

hususan: bilhassa, özellikle.

hüccet: delil.

ihtiyarî: irade ile, kendi isteği

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
aleyhimüsselâm: Allah'ın selâmı onların üzerine olsun.
cemaat: bir imama uyup namaz kılan Müslümanlar topluluğu.
ceset: vücut, beden.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
enbiya: nebîler, peygamberler.
fitrî: tabîi, yaratılıştaki, doğuştan olan.
fiili: fiille ilgili, gerçekten yapılan iş.
gayet: son derece.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
Hâlık-ı Kerîm: her şeyi bol ikram ile yaratan, cömert ve ihsanı bol olan yaratıcı, Allah.
hâlî: hâl ve vaziyet ile ilgili.
harîc: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.
harika: olağanüstü.
havas: bilgi ve yaşayışça üstün olanlar, önde gelenler.
hayvanat: hayvanlar.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.
hususan: bilhassa, özellikle.
hüccet: delil.
hüccet-i vahdaniyet: Allah'ın tek ve benzersiz olup, kusur ve noksanlardan uzak olmasının hücceti, delili.
ihtiyac-ı fitrî: yaratılışın gereği olan ihtiyaç.
iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.
imdat: yardım.
istiane: yardım isteme, yardım dileme.
istidat: kabiliyet, yetenek.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kıyasen: kıyas yoluyla, kıyas ederek.
lisan: dil.
lisan-ı kâl: söz ile anlatılan mana, konuşma dili.
mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.
makbuliyet: makbullük, beğenilmişlik, geçerlilik.
matlûp: talep edilen, istenilen şey.
mecmu-ı kâinat: kâinatın bütünü.
meselâ: örneğin.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
muavenet: yardım.

mezkûr üç cemaatin, yani mecmu-i kâinattan tâ bir cettteki zerrelerin cemaatinden her bir taifenin, her bir ferdin fiilî ve hâlî istianeleri ve duaları var. Ve onların muavenetlerine koşan ve dualarına kabul ile cevap veren bir şefkatli Müdebbir'e, şüphesiz şahadet eder. Meselâ, Yirmi Üçüncü Sözün dediği gibi, zemindeki umum mahlûkatın üç nevi duaları pek harika ve ümidin haricinde kabul olması, bir Rabb-i Rahîm ve Mucîb'e kat'î şahadet eder.

Evet, tohumlar ve çekirdekler, istidat lisanıyla, her biri birer ağaç ve birer sümbüle olmayı Hâlık'ından isteyip duaları gözümüz önünde kabul olması gibi, bütün hayvanatın ihtiyac-ı fitrî lisanıyla elleri yetişmediği yerlerden rızıklarını ve hayatlarına lüzumu bulunan ve iktidarlarının haricindeki matlûplarını birisinden isteyip o fitrî ihtiyaç diliyle ettikleri bütün dualarını gözümüz önünde kabul eden ve imdatlarına acip ve şuursuz mahlûkatı vakti vaktine hikmetle koşturan bir Hâlık-ı Kerîm'e zahir şahadet eder.

İşte bu iki kısma kıyasen, lisan-ı kâl ile edilen. duaların bütün nevileri, hususan enbiyaların (aleyhimüsselâm) ve havasların harika bir surette makbuliyeti, ¹ **إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ** 'deki hüccet-i vahdaniyete şahadet eder.

ALTINCI KELİME: ² **اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ** 'dir. Bunda-ki hüccete gayet kısa bir işaret şudur:

1. Ancak Senden yardım dileriz. (Fatiha Suresi: 5.)
2. Bizi doğru yola ilet. (Fatiha Suresi: 6.)

Mucip: isteyen istediğine kavuşturan, yarattıklarının dilelerine cevap veren, Allah.
Müdebbir: tedbir alan, her işi önceden düşünüp ona göre ayarlayan, plânla idare eden Allah.
nevi: çeşit, tür.
Rabb-i Rahîm: şefkat ve merhamet sahibi olan Cenab-

ı Hak.

rızık: Allah tarafından her canlı için ayrılmış ve takdir edilmiş olan nimet, yiyecek içecek ve giyecek ile ilgili şeyler.
suret: biçim, şekil, tarz.
sümbüle: başak.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.
şuursuz: idraksiz, bilgisiz.
taife: takım, grup.
umum: bütün.
zahir: açık, aşikâr.
zemin: yeryüzü.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.

Evet, nasıl bir yerden bir yere giden yolların ve bir noktadan uzak bir noktaya çekilen hatların en kısası ise, en doğrusudur ve müstakimdir; aynen öyle de, manevî yatta ve manevî yollarda ve kalbî mesleklerde en doğrusu, en müstakimi ise, en kısa ve en kolaydır. Meselâ, Risale-i Nur'da bütün muvazeneleri ve küfür ve iman yollarının mukayeseleri kat'î gösteriyorlar ki, iman ve tevhid yolu gayet kısa ve doğru ve müstakim ve kolaydır; ve küfür ve inkâr yolları gayet uzun ve müşkülâtlı ve tehlikelidir.

Demek, bu istikametli ve hikmetli ve her şeyde en kısa ve kolay yolda sevk edilen bu kâinata, elbette şirk ve küfrün hakikatleri olamaz ve iman ve tevhidin hakikatleri bu kâinata güneş gibi lâzım ve vaciptir.

Hem ahlâk-ı insaniyede en rahat, en faydalı, en kısa, en selâmetli yol ise, sırat-ı müstakimde, istikamettedir. Meselâ, kuvve-i aklıye, hadd-i vasat olan hikmeti ve kolay, faydalı istikameti kaybetse, ifrat veya tefritle muzır bir cerbezeye ve belâlî bir belâhate düşer, uzun yollarında tehlikeleri çeker.

Ve kuvve-i gadabiye, hadd-i istikamet olan şecaati takip etmezse, ifratla çok zararlı ve zulümlü tehevvrü ve tecebbüre ve tefritle çok zilletli ve elemli cebânet ve korkaklığa düşer; istikameti kaybetmesinin, hatasının cezası olarak daimî, vicdanî bir azabı çeker.

Ve insandaki kuvve-i şehviye, selâmetli istikameti ve iffeti zayi etse, ifratla musibetli, rezaletli fücra, fuhşa ve

ler.

kalbî: kalple ilgili, kalbe ait.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kuvve-i aklıye: akıl duygusu, akıl hasleti.

kuvve-i gadabiye: hiddet, öfke duygusu.

kuvve-i şehviye: cinsî istek duygusu, dünya zevklerine istek duygusu; yeme, içme, konuşma, uyuma istek ve hissi gibi kabiliyetler.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

maneviyat: mana âlemine ait olanlar, hisse ve inanca ait şeyler.

meselâ: örneğin.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

mukayese: karşılaştırma.

musibet: felâket, belâ.

muvazene: denge.

muzır: zararlı, zarar veren.

müstakim: doğru.

müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar, çetinlikler.

rezalet: toplumun duygularını incitecek, değer yargılarına ters düşen olay veya durum, kepaizelik.

selâmet: salimlik, eminlik, kurtuluş, korku ve endişeden uzak olma.

sevk: yöneltme, gönderme.

sırat-ı müstakim: hak yol, Allah'ın gösterdiği hidayet yolu.

şecaat: yiğitlik, yüreklilik, cesurluk, korkusuzluk, kahramanlık, hamaset.

şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğu inanma.

tecebbür: zorlama, zorbalık gösterme.

tefrit: ortalamanın altında kalma, tersine aşırılık, ifratın zıddı.

tehevvrü: öfkelenme, köpürme, kızma, aşırı hiddet.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

vacip: zorunlu.

vicdanî: vicdanla, kalbî his ile ilgili, vicdana ait.

zayi: elden çıkmış, zarar, ziyan.

zillet: hor ve hakir görülme, alçalma.

zulüm: haksızlık.

ahlâk-ı insaniye: insan ahlâkı.

azap: günahlara karşı çekilecek ceza, eziyet, işkence.

belâ: musibet, sıkıntı.

belâhat: ahmaklık, kalın kafalılık, düşüncesizlik.

cebânet: korkaklık, ürkeklik, ödleklilik, yüreksizlik.

cerbeze: haksız yere aldatıcı sözlerle karşı tarafı iknaa çalışmak, demagoji.

daimî: sürekli, devamlı.

elem: dert, üzüntü, maddî-

manevî ızdırap.

fuhuş: kötülük, namusa aykırı hareket, zina, gayr-ı meşru cinsî münasebet.

fücur: işret, sefihlik, günahkârlık, ahlâka aykırı durum, cinsî sapıklık.

gayet: son derece.

hadd-i istikamet: istikamet sınırı.

hadd-i vasat: orta derece.

hakikat: gerçek, esas.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.

iffet: temizlik, ahlâkî temizlik.

ifrat: aşırılık, pek ileri gitme, haddini aşma.

iman: inanç, itikat.

inkâr: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

istikamet: doğruluk; inanç, düşünce, niyet, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun olarak doğru yol üzere olma.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlem-

tefritle humuda, yani nimetlerdeki zevk ve lezzetten mahrumiyete düşer ve o manevî hastalığın azabını çeker.

İşte bunlara kıyasen, hayat-ı şahsiye ve hayat-ı içtimaiyede bütün yollarında istikamet en faydalı ve kolay ve kısadır. Ve sırat-ı müstakim kaybedilse, o yollar pek belâli ve uzun ve zararlı olur.

Demek, ¹ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ pek çok cami ve geniş bir dua, bir ubudiyet olduğu gibi, bir hüccet-i tevhide ve bir ders-i hikmete ve bir talim-i ahlâka işaret eder.

YEDİNCİ KELİME: ² صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ 'dir. Bundaki hüccete gayet kısa bir işaret:

Evvelâ: ³ “عَلَيْهِمْ kimlerdir?” diye,
⁴ مِنَ النَّبِيِّنَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ ayeti beyan ederek, nev-i beşerde istikamet nimetine mazhar dört taifeyi beyan içinde, o taifelerin reislerine ⁵ النَّبِيِّنَ ile Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâma, ⁶ وَالصِّدِّيقِينَ ile Ebu Bekir-i Sıddık Radiyallahü Anha, ⁷ وَالشُّهَدَاءِ ile Ömer ve Osman ve Ali Radiyallahü Anhüma işaret edip, Peygamberden (a.s.m.) sonra Sıddık (r.a.), sonra Ömer (r.a.), Osman (r.a.), Ali (r.a.), üçü hem şehit, hem halife olacaklar diye, gaybî ihbarla bir lem'a-i i'caz gösterir.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli aci.

belâ: musibet, sıkıntı.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

camî: toplayan, içine alan, kapsayan.

ders-i hikmet: hikmet dersi.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

gayet: son derece.

halife: Hz. Muhammed'in vekili olarak Müslümanların yöneticisi olan kimse.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hayat-ı şahsiye: şahsa ait hayat, özel yaşama biçimi.

humud: cinsi isteksizlik.

hüccet: delil.

hüccet-i tevhid: tevhid delili, Allah'ın birliğinin delili.

ihbar: haber verme, bildirme.

istikamet: doğruluk, inanç, düşünce, niyet, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun olarak doğru yol üzere olma.

kıyasen: kıyas ederek, karşılaştırarak.

lem'a-i i'caz: acze düşüren parıltı, mu'cizelik parıltısı.

mahrumiyet: mahrumluk, dilediğini, istediğini elde edememe, nasipsizlik, hissesizlik.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mazhar: bir şeyin çıktığı görünüşü yer; nail olma, şereflenme.

nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

radiyallahü anhum: Allah onlardan razı olsun.

1. Bizi doğru yola ilet. (Fatiha Suresi: 6.)

2. Kendilerine nimet ve ihsanda bulunduğun kullarının yoluna... (Fatiha Suresi: 7.)

3. Kendilerine.

4. Peygamberler, sıddıklar, şehitler ve salihlerden... (Nisâ Suresi: 69.)

5. Peygamberler.

6. Sıddıklar.

7. Şehitler.

reis: başkan.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen; İslâmın ilk halifesi Hz. Ebu Bekir'in lâkabı.

sırat-ı müstakim: hak yol, Allah'ın gösterdiği hidayet yolu.

sehit: Allah'ın ve yüce dininin

adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.

taife: takım, grup.

talim-i ahlâk: ahlâk dersi, eğitimi.

tefritle: ortalamanın altında kalma, tersine aşırılık, ifratın zıddı.

ubudiyet: kulluk.

Saniyen: Nev-i beşerin en yüksek, en müstakim, en sadık bu dört taifesi, Âdem (a.s.) zamanından beri hadsiz hüccetler, mu'cizeler, kerametler, deliller, keşfiyatlarla bütün kuvvetleriyle dava edip ve beşerin ekseri onları tasdik ettikleri hakikat-i tevhid, elbette güneş gibi kat'îdir. Bu hadsiz meşahir-i insaniye, yüz binler mu'cizelerle ve hadsiz hüccetlerle doğruluklarını ve hakkaniyetlerini gösterip tevhid ve vücub-i vücud ve vahdet-i Hâlık gibi müspet meselelerde ittifakları ve icmaları öyle bir hüccettir ki, hiçbir şüpheyi bırakmaz. Acaba, kâinatın ehemmiyetli netice-i hilkatî ve zeminin halifesi ve zîhayatların istidatça en cemiyetli ve yükseği olan nev-i beşerin en müstakimleri, en sadık ve musaddak mürşitleri ve kemalâtta reisleri olan mezkûr o dört taifenin icma ve ittifakla iman edip haber verdikleri ve kâinatı bütün mevcudatıyla delil gösterip hakkalyakin, aynelyakin, ilmelyakin itikat ettikleri ve sarsılmaz kanaat getirdikleri bir hakikati tanımayan ve inkâr eden, hadsiz bir cinayet ve nihayetsiz bir azaba müstahak olmaz mı?

SEKİZİNCİ KELİME: ¹ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

'dir. Bundaki hüccete kısa bir işaret:

Evet, tarih-i beşer ve kütüb-i mukaddese, tevatürlere ve küllî ve kat'î hadisat ve malûmat ve müşahedat-ı beşeriyeye istinaden bilittifak, sarîh ve kat'î bir surette haber veriyorlar ki, sırat-ı müstakim ehli olan peygamberlere (aleyhimüsselâm) binler vakıatta istimdatlarına harka bir tarzda gaybî imdat gelmesi ve onların istedikleri

olarak bilme.

istidat: kabiliyet, yetenek.

istimdat: medet dileme, imdat isteme, yardıma çağırma.

istinaden: istinat ederek, dayanarak, güvenerek, delil kabul ederek.

itikat: kesin inanma, iman.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kat'î: kesin.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

keşfiyat: keşifler, Allah'ın ilham etmesiyle gösterilen gaypla ilgili sırlar.

külli: umumî, genel, bütün olan.

kütüb-i mukaddese: mukaddes kitaplar (Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'ân-ı Kerim).

meşahir-i insaniye: insanların meşhurları.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

musaddak: tasdik edilmiş, doğrulanmış, doğruluğu kabul edilmiş.

mürşit: irşat eden, doğru yolu gösteren, rehber, kılavuz.

müspet: delille doğruluğu anlaşılmış, ispatlanmış.

müstahak: hak eden, hak etmiş.

müstakim: doğru.

müşahedat-ı beşeriye: insanların müşahedeleri, gözlemleri.

netice-i hilkat: yaratılışın neticesi, meyvesi.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

sadık: doğru, gerçek; sözünde, vaadinde, işinde doğru olan.

saniyen: ikinci olarak.

sarîh: açık, aşîkâr.

sırat-ı müstakim: hak yol, Allah'ın gösterdiği hidayet yolu.

taife: takım, guruh.

tarih-i beşer: insanlığın geçmişi, insanlık tarihi.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tevatür: içinde yalan ihtimali bulunmayan ve birbirlerine kuvvet veren haberlerden oluşan büyük bir topluluğa ait haber.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

vahdet-i Hâlık: yaratıcının tekliği, bir oluşu.

vakıat: vakıalar, olaylar, hâdiseler.

vücub: vacip ve lüzumlu olma, gereklilik.

vücud: var olma, varlık.

zîhayat: hayat sahibi.

1. Gazabına uğrayanların ve sapıtmış olanların yoluna değil. (Fatiha Suresi: 7.)

aynelyakin: gözle görür de-recede inanma; bir şeyi gö-re-rek ve seyrederek bilme.

azap: ceza, sıkıntı, şiddetli acı.

beşer: insanlık.

bilittifak: ittifakla, beraberce, el birliğiyle.

cemiyetli: birçok şeyi bir ara-da bulunduran, pek çok özel-likleri içine alan, kapsamlı.

dava: takip edilen fikir, iddia.

ekser: pek çok.

gaybî: gaypla ilgili, görün-me-yenlere ait.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

hakikat: gerçek.

hakikat-i tevhid: tevhid ha-kikati, Allah'ın bir ve tek ol-du-ğu ve ondan başka ilâh ol-ma-dığı gerçeği.

hakkalyakin: marifet merte-besinin en yükseği; bir şeyi yaşıyarak, içine girerek, doğ-ruluğundan şüpheye asla yer

birakmayacak biçimde kesin olarak bilme.

hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk, hak ve doğruluk-tan ayrılmama.

halife: yeryüzünde bazı hu-suslarda Allah adına ve yine Allah'ın izniyle hareket eden.

hüccet: delil.

icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin

âdil: adaletli olan, doğruluk gösteren.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

alâkadar: ilgili, ilişkili, bağlı.

aleyhimüsselâm: Allah'ın selâmı onların üzerine olsun.

aziz: izzetli, muhterem, saygın.

bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.

beşer: insanlık.

beşeriyet: beşerilik, insanlık.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

cereyan-ı azîm: büyük fikir ve düşünce akımı.

cihan: dünya.

cihet: yön.

dalâlet: Hak ve hakikatten sapma, doğru yoldan ayrılma, azma.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i nübüvvet: peygamberler.

ehl-i salâhat: salih kimseler, namuslu, doğru, adaletli olan kimseler.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.

fevk: üst.

Firavun: Allahlık iddiasında bulunduğu için Hz. Mûsa'nın (a.s.) mücadele ettiği Mısır hükümdarı.

gazab-ı İlâhî: Allah'ın gazabı, İlâhî gazap.

gazap: kızgınlık, hiddet, öfke.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

hâkim: hükmeden.

harika: olağanüstü.

hayvaniyet: hayvanlık.

hüzüngâh: üzüntü yeri.

ifrat: aşırılık, pek ileri gitme, had-dini aşma.

insaniyet: insanlık, insanlık mahiyeti.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

istikamet: doğruluk; inanç, düşünce, niyet, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun olarak doğru yol üzere olma.

isyan: başkaldırma, itaatsizlik, emre karşı gelme.

kahhar: her şeye boyun eğdiren, mutlak galip gelen, kahreden.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.

kerim: kerem sahibi, ihsan edici, cömert, eli açık.

lütuf: güzellik, hoşluk, iyilik, ihsan.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

matemhane-i umumiye: herkesin yas tuttuğu yer.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

muhsin: ihsan eden, iyilik yapan, bağışta bulunan.

aynen verilmesi ve düşmanları olan münkirlere yüzer hâdisatta aynı zamanda gazap gelmesi ve semavî musibet başlarına inmesi, kat'î, şeksiz gösterir ki, bu kâinatın ve içindeki nev-i beşerin hâkim ve âdil ve muhsin ve kerîm ve aziz ve kahhar bir mutasarrıfı, bir Rabbi var ki, Nuh ve İbrahim, Mûsa ve Hûd ve Salih gibi (aleyhimüsselâm) çok nebîlere pek harika bir surette tarihî ve geniş hâdiselerle muzafferiyet ve necatları vermiş; ve Semud ve Âd ve Firavun kavimleri gibi çok zalimlere ve münkirlere dahi, peygamberlere isyanlarına mukabil, dünyada dahi bir ceza olarak başlarına dehşetli semavî musibetler indirmiş.

Evet, Âdem (a.s.) zamanından beri, beşeriyette, iki cereyan-ı azîm birbiriyle çarpışarak gelmiş: Biri, istikamet yolunu takiple nimet ve saadet-i dâreyne mazhar olan ehl-i nübüvvet ve salâhat ve iman, kâinatın hakikî güzelliğine ve intizam ve kemaline mutabık olarak istikamette hareket ettiklerinden, hem Kâinat Sahibinin lütuflarına, hem iki cihanın saadetine mazhar olup, beşeri melekler derecelerine, belki fevkine terakki ettirmeye vesile olarak dünyada iman hakikatleriyle manevî bir Cennet, ahirette bir saadet kazanıp ve kazandırmışlar.

İkinci cereyan, istikameti bırakıp ifrat ve tefritle aklı bir vesile-i azap ve elemeler toplayıcı bir alete çevirmesinden, insaniyeti en bedbaht bir hayvaniyetten aşağı düşürüp, dünyada zulûmlerine mukabil gazab-ı İlâhî ve musibet tokatlarını yemekle beraber, dalâleti cihetinden, akıl alâkadarlığıyla kâinatı bir hüzüngâh ve matemhane-i umumiye

mukabil: karşı, karşılık.

musibet: felâket, belâ.

mutabık: birbirine uyan, uygun.

mutasarrıf: tasarruf eden, tasarruf sahibi olan, her şeyin sahibi olan, malik.

muzafferiyet: muzafferlik, üstünlük, düşmana üstün gelme, galibiyet.

münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, dinsiz.

nebi: Allah'ın elçisi, habercisi;

peygamber, resul.

necat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek İlâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

saadet-i dâreyn: iki cihan saadeti, dünya ve ahiret mutlu-

luğu.

semavi: Allah tarafından olan, İlâhî.

şek: şüphe, zan, tereddüt.

tefrit: ortalamanın altında kalma, tersine aşırılık, ifratın zıddı.

terakki: yükselme, ilerleme.

vesile-i azap: azap, işkence vesilesi.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

zulûm: haksızlık, eziyet, işkence.

ve zevalde yuvarlanan zihayatlar için bir mezbaha, selhane ve gayet çirkin ve karışık görüp, ruhu, vicdanı, dünyada bir manevî Cehennemde olup, ahirette daimî bir azap çekmeye kendini müstahak eder.

İşte Fatiha-i Şerife'nin ahirinde

¹ **الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ** ayeti,

bu iki cereyan-ı azîmi ders veriyor. Ve Risale-i Nur'daki bütün muvazenelerin menbâ ve esası ve üstadı bu ayettir. Madem yüzer muvazenelerle Nurlar, bu ayeti tefsir etmişler; biz dahi izahını ona havale ederek, bu kısa işarete iktifa ederiz.

DOKUZUNCU KELİME: ² **أَمِينَ** 'dir. Buna kısacık bir

işaret:

Madem ³ **نَعْبُدُ... نَسْتَعِينُ** 'deki ن üç cemaat-i azîmeyi,

bilhassa âlem-i İslâm camiindeki muvahhidin cemaatini, hususan o vakit namazda bulunan milyonlar cemaatini bize gösterip bizi içlerinde bulunduruyor ve dualarına ve söylediklerimizi aynen söylemeleriyle tasdiklerine bir nevi şefaathlerine hissedar olmamıza yol açıyor. Biz dahi, bu "Âmin" kelimesiyle, o cemaat-i muvahhidin ve musallînin dualarına yardım ve davalarına tasdik ve şefaathlerinin ve istianelerinin makbuliyetine o âmin ile bir rica etmemizle, bizim cüz'î ubudiyet ve dua ve devamızı küllî, geniş bir ubudiyyete çevirip, küllî umumî rububiyete mukabele ettirir. Demek uhuvvet-i imaniye ve vahdet-i İslâmiye

cüz'î: küçük, az.
daimî: sürekli, devamlı.
dava: takip edilen fikir, iddia.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
gayet: son derece.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hissedar: hisse sahibi, hissesi olan.
hususan: bilhassa, özellikle.
iktifa: yeterli bulma, kâfi görme, var olanla yetinme.
istiane: yardım isteme, yardım dileme.
izah: açıklama, ayrıntıları ile anlatma.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
madem: ...den dolayı, böyle ise.
makbuliyet: makbûllük, beğenilmişlik, geçerlilik.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
menba: kaynak.
mezbaha: hayvan kesilen yer.
mukabele: karşılık verme, karşılama.
musallin: namaz kılanlar.
muvahhidin: muvahhitler, tevhid edenler, Allah'ın varlığına ve birliğine inananlar.
muvazene: ölçü, mukayese, denge.
müstahak: hak eden, hak etmiş.
nevi: çeşit, tür.
rica: dileme, isteme.
rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
selhane: salhane, mezbaha, kesim yeri.
şefaath: birinden başkasının kusurağının veya suçunun bağışlanmasını dileme.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.
kulluk: kulluk.
uhuvvet-i imaniye: imana ait, imandan gelen kardeşlik.
umumî: herkesle ilgili, genel.
üstat: öğretici, öğretmen.
vahdet-i İslâmiye: İslâma ait birlik, İslâmî birlik.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüyden ayıran ve iyilik etmekten lezzet duyan ve kötülüğten elem alan manevî bir his.
zeval: sona erme, yok olma, ölme.
zihayat: hayat sahibi.

1. Kendilerine nimet ve ihsanda bulunduğu peygamberlerinin ve onlara tâbi olan salih kullarının yoluna ilet-gazaba uğrayanların ve sapıtmış olanların yoluna değil. (Fatiha Suresi: 7.)

2. Duamızı kabul buyur.

3. İbadet ederiz... Yardım dileriz.

ahir: son.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında du-

anın sonunda söylenir.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

bilhassa: özellikle.

cemaat: topluluk, aralarında çeşitli bağlar bulunan insanlar

topluluğu.

cemaat-i azime: büyük ve kalabalık cemaat, topluluk.

cemaat-i muvahhidin: Allah'ın dinine bağlı, ehl-i tevhid olan cemaat.

cereyan-ı azim: büyük fikir ve düşünce akımı.

sırıyla, hem namaz vaktinde âlem-i İslâm mescidinde milyonlarla efradı bulunan bir cemaatin rabîta-i vahdet itibarıyla ve manevî radyolar vasıtasıyla Fatiha'daki “âmin” külliyyet kesb eder, milyonlarla “âmin”ler hükmüne geçebilir. **(HAŞİYE)**

1 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

2 سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

HAŞİYE: İşte, dereceta göre bir âmî, bir çekirdek kadar bu kudsi hakikat-ten hisse alsa, ruhen terakki etmiş bir kâmil insan, bir hurma ağacı kadar hisse alır. Fakat daha terakki etmeyen bir adam, Fatiha okurken, bu manaları kasten hatıra **(HAŞİYECİK)** getirmemeli; tâ huzura zarar olmasın. Eğer o makama terakki etse, zaten o manalar kendilerini gösterirler.

HAŞİYECİK: Bu haşiyedeki “kasten” kelimesinin izahını Üstadımızdan sorduk. Aldığımız cevabı aynen yazıyoruz:

Üçüncü Medrese-i Yusufiyedeki
Risale-i Nur Talebeleri namına
Ceylân

“Teşehhüt ve Fatiha kelimelerinin geniş ve yüksek manaları kastî değil, belki dolayısıyla meşguliyyet ve huzura bir nevi gaflet veren tafsilâtı değil, belki mücmel ve kısa manaları gafleti dağıtır, ubudiyeti ve münacatı parlatır görüyorum; namazın ve Fatiha ve teşehhüdün pek yüksek kıymetlerini tam gösterir. İkinci Kısımın ahirinde ‘kasten meşgul olmak’tan murat ise: O manaların tafsilâtıyla bizzat iştigal, bazen namazı unutturur, huzura belki dokunur. Yoksa, dolayısıyla ve muhtasar bir tarzda, büyük faydalarını hissediyorum.”

1. Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. (Fatiha Suresi: 2.)
2. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!” anlamında duanın so-

nunda söylenir.
cemaat: bir imama uyup namaz kılan Müslümanlar topluluğu.
efrat: fertler.
hükümüne: yerine, değerine.

itibar: değer.
kesb: kazanma.
külliyyet: bütünlük, umumilik.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
mescit: namaz kılınacak yer,

camî, ibadet edilecek yer.
rabîta-i vahdet: birlik bağı, birlik, beraberlik bağı.
sır: gizli hakikat.
vasıta: aracılık.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞ وَبِهِ نَسْتَعِينُ¹

Üçüncü medrese-i Yusufiyyenin tek bir dersinin

Üçüncü Kısım

Mukaddime

Namazdaki Fatıha'nın manevî emriyle,

² أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ feyziyle ikinci kısım yazıldığı gibi, namazdaki teşehhüt dahi ³ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ cümlesinin diliyle, manevî ihtarıyla ve Sure-i Fethin ahirinde

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ۞ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ⁴

ilâahir, beş mu'cize-i gaybiyeyi gösteren büyük ayetin nuruyla üçüncü kısmını yazmaya, şimdi beyanına iznim olmayan üç sebep için mecbur oldum. Tafsilâtını, izahatını, senetli hüccetlerini risalet-i Muhammediyeye dair Zülfikar: Mu'cizat-ı Ahmediye ve Ayetü'l-Kübra, Arabî Hizb-i Nuriye'ye havale edip, yalnız gayet muhtasar, kısacık üç işaret ile Arabî Hizb-i Nuriye'nin hülâsasının bir hülâsası ve tesbihatta tekrar ettiğim Kelime-i Tevhid ile daimî virdim bir tefekkür-i Arabî olarak burada yazılan

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hüccet: delil.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, özeti.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ilh.: ilâahir sözünün kısaltılmışı.

izah: açıklama, ayrıntılan ile anlatma.

Kelime-i Tevhid: tevhid-i ilâhiyi ifade eden lâ ilâhe illâllah Muhammedü'n-Resulullah cümlesi.

manevî: manaya ait, madfî olmayan.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

mu'cize-i gaybiye: gayba ait mu'cize; zamanı gelince ortaya çıkan ve gaybî olarak haber verilen mu'cize.

muhtasar: kısaltılmış, özet.

mukaddime: ön söz, başlangıç.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

risalet-i Muhammediyeye: kâinatın nuru ve şuuru olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliği.

senet: bir hadis metninde, o metni rivayet etmiş ravilerin, en son raviden başlayarak Hz. Peygambere varıncaya kadar uzanan isimler zinciri.

tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

tefekkür-i Arabî: Arapça tefekkür, düşünme.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.

teşehhüt: namazda her oturuşta tahiyat duasını okuma ve bu duayı okuyacak kadar oturma.

virt: zikir; belli zamanlarda, belli sayıda, belli duaların zikir olarak belli biçimde ve düzenli şekilde okunması.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. • Ve sadece ondan yardım dileriz.

2. Şahadet ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur.

3. Ve yine şahadet ederim ki, Muhammed (a.s.m.) Allah'ın Resulüdür.

4. Bütün dinlere üstün kılmak üzere Resulünü hidayet ve hak din ile gönderen Odur. Buna şahit olarak Allah yeter. • Muhammed Allah'ın Resulüdür. Onunla beraber olanlar da kâfirlerle karşı şiddetli, kendi aralarında ise pek merhametlidirler. (Fetih Suresi: 28-29.)

ahir: son.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

dair: alâkalı, ilgili.

beyan: açıklama, bildirme,

izah:

daimî: sürekli, devamlı.

dair: alâkalı, ilgili.

Fatihâ: Kur'an-ı Kerim'in bi-

rinti suresi.

feyiz: bolluk, bereket; ihsan, bağış.

gayet: son derece.

adem: yokluk.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlem: dünya.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

âyine: ayna.

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

beşaret: müjde.

beşer: insanlık.

camî: toplayan, içine alan, kapsayan.

Cemil-i Zülcelâl: büyüklük, izzet ve azamet sahibi olan ve sonsuz

güzellik sahibi Allah.

cilve: tecelli, görüntü.

daimî: sürekli, devamlı.

dair: alâkalı, ilgili.

dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri, Cennet.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ef'al: fiiller, ameller.

elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.

Fahr-i Âlem: âlemin övücü, âlemin kendisiyle övündüğü Peygamberimiz (a.s.m.).

fena-i mutlak: sonsuz yok oluş, mutlak yok oluş.

gayet: son derece.

hakikat-ı Muhammediye: Hz Peygamberin manevî şahsiyeti, İslâmiyetin aslı ve esası.

hayat-ı bakiye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

ihsanat: ihsanlar, bağışlar, nimetler.

istidadat: istidatlar, kabiliyetler, yetenekler.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

lisan: dil.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

manidar: nükteli, ince manalı.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

müştak: arzulu, fazla istekli, istiyak gösteren.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

risalet: elçilik, resullük, peygamber

risaleciğinin ¹ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ şahadetine dair parçanın bir nevi tercümesi, İkinci ve Üçüncü İşarete yazılacak.

BİRİNCİ İŞARET: Bu Kâinat Sahibinin tezahür-i rububiyetine ve sermedî ulûhiyetine ve nihayetsiz ihsanatına küllî bir ubudiyet ve tanıttırmakla mukabele eden Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm, bu kâinatta güneşin lüzumu gibi elzemdir ki, nev-i beşerin üstad-ı ekberi ve büyük peygamberi (a.s.m.) ve Fahr-i Âlem ve ² لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ لَمَّا خَلَقْتُ الْاَفْلاكَ hitabına mazhar ve hakikat-i

Muhammediyeyi (a.s.m.), hem sebab-i hilkat-i âlem, hem neticesi ve en mükemmel meyvesi olduğu gibi; bu kâinatın hakikî kemalâtı ve sermedî Cemil-i Zülcelâl'in bâkî âyineleri ve sıfatlarının cilveleri ve hikmetli ef'alinin vazifedar eserleri ve çok manidar mektupları olması ve bâkî bir âlemi taşıması ve bütün zîşuurların müştak oldukları bir dâr-ı saadet ve ahireti netice vermesi gibi hakikatleri, hakikat-i Muhammediye (a.s.m.) ve risalet-i Ahmediye (a.s.m.) ile tahakkuk ettiğinden, nasıl bu kâinat onun risaletine gayet kuvvetli ve kat'î şahadet eder; öyle de, başta âlem-i İslâm, bütün beşer ve bütün zîşuur, Cehen-nemden daha acı ve korkunç olan ademden, hiçlikten, idam-ı ebedîden, fena-i mutlakdan kurtulmak için, daimî aşk ve şevkle her zamanda ve camî mahiyetinin bütün kuvvetleriyle, bütün istidadat lisanlarıyla, bütün dualar ve ibadetler ve ricalarının dilleriyle istedikleri hayat-ı bâkiyeyi kuvvetli, kat'î beşaret veren risalet-i Ahmediye (a.s.m.) ve hakikat-i Muhammediyeye (a.s.m.) şahadet edip

1. Muhammed Allah'ın Resulüdür. (Fetih Suresi: 29.)

2. Sen olmasaydın [yâ Muhammed], sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım. (Hadis-i kudsi: Keşfü'l-Hafa, 2:164; hadis no: 2123.)

ber olarak gönderilme.

risalet-i Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberliği.

sebeb-i hilkat-i âlem: âlemin yaratılış sebebi.

sermedî: ebedî, daimî, sürekli.

sıfat: vasıf, nitelik.

şahadet: şahit olma, şahitlik,

tanıklık.

sevık: şiddetli arzu, aşırı istek ve heves.

tahakkuk: gerçekleşme, delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tezahür-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın terbiye, tedbir ve idare ediciliğinin ortaya çıkması, görünmesi.

ubudiyet: kulluk.

ulûhiyet: ilâhlık, Allah'ın hâkimiyeti ile kâinattaki her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesi.

Üstad-ı Ekber: en büyük muallim, en büyük üstat; Hz. Peygamber (a.s.m.).

vazifedar: vazifeli, vazifesi olan, iş gören.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

nev-i beşerin medar-ı iftiharı, eşref-i mahlûkat olduğuna imza bastığı gibi, her zamanda üç yüz elli milyon ehl-i imanın ¹ **السَّبَبُ كَالْفَاعِلِ** sırrınca, her gün işledikleri bütün hasenatlar ve hayırların bir misli Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın defter-i hasenatına girmesi ve o tek şahsiyet-i Muhammediye (a.s.m.), yüzer milyon, belki milyarlar âbid-i muhsin kadar küllî bir ubudiyete ve füyuzata mazhar bir makam kazanması, o Zatın (a.s.m.) risaletine pek kuvvetli şahadet edip imza basar.

İKİNCİ İŞARET: Benim virdimde her vakit tefekkürle baktığım yirmiden ziyade şahadetlere işaret eden:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صَادِقُ الْوَعْدِ الْأَمِينُ بِشَهَادَةِ ظُهُورِهِ دَفْعَةً
مَعَ أَمِّيَّتِهِ بِأَكْمَلِ دِينٍ وَأَسْلَامِيَّةٍ وَشَرِيعَةٍ وَبِأَقْوَى إِيْمَانٍ وَاعْتِقَادٍ
وَعِبَادَةٍ وَبِأَعْلَى دَعْوَةٍ وَمَنَاجَاتٍ وَدَعَوَاتٍ وَبِأَعَمِّ تَبْلِيغٍ وَآتَمِّ
مَتَانَةٍ خَارِقَاتٍ مُثْمِرَاتٍ لَا مِثْلَ لَهَا ²

Kısa bir nevi tercümesi ve mealı:

YANİ, MUHAMMED'İN (A.S.M.) RİSALETİNE ŞAHADET EDEN,
Birincisi:

On bir hâlâtından çıkan bir hüccet-i risalettir.

Evet, okumak ve yazmak öğrenmediği ve ümmî olduğu hâlde, on dört asrın ukalâsını, feylesoflarını hayrette bırakan ve edyan-ı semaviyede birinciliği kazanan bir dinle birden, tecrübesiz ve def'aten meydana çıkması emsal kabul etmez bir hâlet olduğu gibi, sözlerinden,

en şerefli; insan.

feylesof: felsefe ile uğraşan, filozof.

füyuzat: feyizler, manevî bolluk ve bereketler, inayetler.

hâlât: hâller, durumlar, vaziyetler.

hâlet: hâl, durum.

hasenat: güzellikler, iyilikler.

hüccet-i risalet: peygamberlik delili.

külli: umumî, genel, bütün olan.

makam: yer, mevki.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

meal: mana, anlam, mefhum.

medar-ı iftihar: iftihar sebebi, övünme sebebi.

misil: kat; es.

nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.

nevi: çeşit, tür.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

sır: gizli hakikat.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şahsiyet-i Muhammediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) şahsiyeti, kişiliği.

tefekkür: derin düşünme; esyanın hakikatini, yaratıcının sırlarını kavramak ve ibret almak için zihnen ve kalben düşünme.

ubudiyet: kulluk.

ukalâ: akıllılar, akıllı olanlar.

ümmî: okuma yazması olmayan, okumamış.

virt: zikir; belli zamanlarda, belli sayıda, belli duaların zikir olarak belli biçimde ve düzenli şekilde okunması.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: çok, fazla.

1. Bir şeye sebep olan yapan gibidir.

2. Ümmî olduğu hâlde en ekmele bir din ve İslâmiyet ve şeriatla ve en kavi bir iman ve itikat ve ibadetle ve en yüksek bir davet ve münacat ve dua ile ve eamın bir tebliğ ve emsal-siz harika ve en faydalı, en etem bir metanetle def'aten zuhurunun şahadetiyle, Sadıku'l-Va'di'l-Emin olan Muhammed (a.s.m.) Allah'ın Resulüdür.

âbid-i muhsin: Allah'a görür gibi ibadet eden kul.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

asır: yüzyıl.

def'aten: birdenbire, bir defada, anı olarak.

defter-i hasenat: iyilikler, güzellikler defteri, insanların yaptığı iyiliklerin yazıldığı manevî defter.

edyan-ı semaviye: semavî

dinler, Allah tarafından gönderilmiş olan hak dinler.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

emsal: örnekler, benzerler.

eşref-i mahlûkat: mahlûkatın en eşrefi, yaratılmışların

âdilâne: adaletli olana yakışır bir surette, doğrulukla, âdilcesine.
asr: yüz yıl.

Cevsenû'l-Kebir: büyük zırh anlamındaki Hz. Muhammed (a.s.m) Efendimize vahiyyle gelen, Esmâ-i Hüsnâyı içine alan emsalsiz bir münacat ve benzersiz bir dua.

cür'et: cesaret etme, yürekliplik, yiğitlik.

daavat: dua, dualar.

dağdağa: gürültü, beyhude telâş ve ızdırap.

ehl-i hakikat: hakikati arzularanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

emsal: örnekler, benzerler.

emsalsiz: benzersiz.

esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

feyiz: bolluk, bereket, ihsan, bağış.

fiil: iş, hareket.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâlet: hâl, durum.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.

iman: inanç, itikat.

intiha: nihayet bulma, sona erme.

iptida: baş, başlangıç.

itikat: kesin inanma, iman.

kanun: yasa.

kavim: millet; aralarında dil, âdet, örf, kültür birliği olan insan topluluğu.

kuvvet-i imaniye: iman kuvveti.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

maddî: madde ile âlâkâlı, cismanî.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

marifetullah: Allah'ı tanıma, anlama, bilme.

mertebe: derece.

mertebe-i iman: iman derecesi, mertebesi.

meselâ: örneğin.

metanet: metin olma, dayanıklılık, sağlamlık.

misil: benzer, eş.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

muhalefet: birinin düşüncesine zıt düşüncede bulunma, karşı koyma, bir düşünce, fiil veya harekete karşı durma.

münacat: Allah'a dua etme, yalvarma, Onun manevî huzurunda tazarru ve niyazda bulunma.

mûraat: gözetme, riayet etme.

müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.

nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan, hayırlı işlerden alıkoyan güç.

fiillerinden, hâllerinden çıkan İslâmiyet, her zamanda üç yüz elli milyon insanın ruhlarına, nefislerine, akıllarına terbiyekârâne ders vermesi ve manevî terakkiyata sevk etmesi, emsalsiz bir hâlettir.

Hem, öyle bir şeriatla meydana gelmiş ki, âdilâne kânunlarıyla nev-i beşerin beşten birisini on dört asırda maddî ve manevî terakki içinde idare etmesi misilsiz bir hâlet olduğu gibi, o Zat (a.s.m.) öyle bir iman ve itikatla meydana çıktı ki, bütün ehl-i hakikat, her zaman onun mertebe-i imanından feyiz almalarıyla beraber en yüksek ve en kuvvetli bir derecededir diye müttefikan tasdikleri ve o zamanda hadsiz muarızlarının ona muhalefeti zerre kadar bir telâş, bir vesvese, bir şüphe vermemesi gösteriyor ki, kuvvet-i imaniyede dahi onun emsali yok ve o küllî yüksek imanı misilsizdir.

Hem, öyle bir ubudiyet ve ibadet gösterdi ki, iptida ve intihayı birleştirip hiç kimseyi taklit etmeyerek, ibadetin en ince esrarını görüp mûraat ederek en dağdağalı zamanlarda dahi tam tamına ubudiyeti yapması emsalsiz bir hâlet olması gibi, Hâlık'ına karşı öyle daavat ve münacat ve ricalar yapmış ki, bu zamana kadar telâhuk-ı efkârla beraber o mertebeye yetişilmemiş. Meselâ, *Cevsenû'l-Kebir* münacatında bin bir esma-i İlâhiyeyi şefaatchi ederek Hâlık'ını öyle bir tarzda tavsif ve tarif eder ki, emsali yok. Ve marifetullahta kimse ona yetişememesi, misilsiz bir hâlettir.

Hem, öyle bir metanetle insanları dine davet ve öyle bir cür'etle risaletini tebliğ etmiş ki, kavmi ve amcası ve

nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sevk: yöneltme, gönderme.

sefaat: birinden başkasının kusurlarının veya suçunun bağışlanmasını dileme.

seriat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen, ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.

tarif: bir şeyi bütün vasıflarını içine alacak şekilde anlatma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasdik: bir şeyin veya kimse'nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tavsif: vasıflandırma, mahiyetini ortaya koyma, niteleme.

tebliğ: dinî bir emrin yaratılmışlara duyurulması; peygamberlerin Allah'ın emrini kullara bildirmeleri ve hakka

davet etmeleri.

telâhuk-ı efkâr: fikirlerin birbiri peşine gelip birleşmesi, katılaşması, birbirine eklenmesi.

terakki: yükselme, ilerleme.

terakkiyat: ilerlemeler, gelişmeler, yükselişler.

ubudiyet: kulluk.

vesvese: şüphe, kuruntu, kalbe gelen asılsız kötü ve sinsi düşünce.

zerre: pek ufak parça, en küçük parça.

dünyanın büyük devletleri ve eski dinlerin etbaları ona muarız ve düşman oldukları hâlde, zerre kadar korkmayarak, çekinmeyerek umumuna meydan okuması ve başa da çıkarması emsalsiz bir hâlettir.

İşte, onun sıdkına ve nübüvvetine bu harika, emsalsiz sekiz hâletin mecmuu gayet kuvvetli bir şahadettir. Ve bu hâletler, o Zatın (a.s.m.) nihayet derecede ciddiyetine ve itminanına ve kemal-i sıdkına ve hakkaniyetine kat'î kanaati var olduğunu gösteriyor.

Âlem-i İslâm, her günde, her teşehhütte milyonlar lisanla ¹ **الْسَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ** der. Ve

onun memuriyetine teslimiyetini ve getirdiği saadet-i ebediye beşaretini tasdik ettiğini ve beşeriyetin derin bir aşkla ve fitrî ve istidadî pek kuvvetli bir iştihakla aradığı hayat-ı bâkiyeye sağlam bir yol açtığına karşı âlem-i İslâm, minnettarâne, müteşekkirâne ² **الْسَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ**

ile bir manevî ziyaret ve görüşmek ve üç yüz elli milyon, belki milyarlar namına onu tebrik eder.

YİRMİ KÜLLÎ ŞAHADETLERDEN VE ÇOK ŞAHADETLERİ
İHTİVA EDEN

İkinci Şahadet:

وَبِشَهَادَةِ جَمِيعِ حَقَائِقِ الْأَرْكَانِ الْإِيمَانِ عَلَى تَصَدِيقِهِ

Yani: “İmanın altı rükünlerinin hakikatleri ve tahakkuklar ve hakkaniyetleri, Muhammed’in (a.s.m.) risaletine ve hakkaniyetine kat’î şahadet eder.” Çünkü, onun

1. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerine olsun ey Peygamber!

2. Allah'ın selâmı üzerine olsun ey Peygamber!

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
aşk: şiddetli sevgi, sevdâ, gönül verme.
beşaret: müjde.
beşeriyet: beşerilik, insanlık.
ciddiyet: ciddilik.
emsalsiz: benzersiz.
etba: birinin sözüne, işine, mesleğine uyanlar.

fitrî: tabiî, yaratılıştaki, doğuştan olan.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.
hâlet: hâl, durum.
harika: olağanüstü.
hayat-ı bâkiye: bâkî olan,

sonsuz hayat, ahiret hayatı.
ihativa: içine alma, kapsama.
iman: inanç, itikat.
istidadî: kabiliyete, yeteneğe göre.
iştihak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.
itminan: inanma, güvenme, gönül rahatlığı içinde tereddütsüz kabul etme.

kanaat: inanma, görüş, fikir.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kemal-i sıdk: tam doğruluk.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
lisan: dil.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mecmu: toplam, tüm.
memuriyet: memurluk, memur olma hâli.
minnettarâne: minnet duyarak, yapılan bir iyiliğe karşı teşekkür hissi taşıyarak.
muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.
müteşekkirâne: müteşekkir olarak, teşekkür edercesine.
nam: ad.
nihayet: son derece.
nübüvvet: nebîlik, peygamberlik, Allah'ın elçiliği, peygamberlik hâl ve şanı.
risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.
rükün: bir şeyi meydana getiren unsurlardan her biri, esas.
saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.
sıdk: doğruluk.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
teslimiyet: teslim olma, teslim oluş, boyun eğiş.
teşehhüt: namazda her oturuşta tahiyat duasını okuma ve bu duayı okuyacak kadar oturma.
umum: bütün, hepsi.
zat: kişi, şahıs.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.

risalet hayatının şahsiyet-i maneviyesi ve bütün davalarının esası ve mahiyet-i nübüvveti, o altı rükündür. Öyle ise, o rükünlerin tahakkuklarına delâlet eden bütün deliller, Muhammed'in (a.s.m.) risaletinin hak olduğuna ve onun sadıkiyetine dahi delâlet ederler. Hem ahiretin tahakkukuna sair rükünlerinin delâletini *Meyve Risalesi* ve Onuncu Sözün zeyilleri beyan ettikleri gibi; öyle de, her bir rükün, hüccetleriyle beraber onun risaletine bir hüccettir.

BİNLER ŞAHADETLERİ İHTİVA EDEN

Üçüncü Külli Şahadet:

وَبِشَهَادَةِ ذَاتِهِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ بِأَلْفِ مُعْجَزَاتِهِ
وَكَمَالَاتِهِ وَعُلُوِّ اخْلَاقِهِ

Yani: “O Zat (a.s.m.), güneş gibi kendi kendine delildir. Binler mu’cizat ve kemalât ve yüksek, güzel ahlâkiyela risaletine ve sadıkiyetine pek kuvvetli şahadet eder.”

Evet, Mu’cizat-ı Ahmediye risale-i harikada üç yüzden ziyade nakl-i sahih ile ispat ettiği gibi, o Zatın (a.s.m.)

¹ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى ve ² وَأَنْشَقَّ الْقَمَرُ

ayetlerinin sarahatiyle, avucunun bir parmağıyla kamer iki parça olması; ve nakl-i sahih ve tevatürle, aynı elin beş parmağından beş çeşme su akması ve susuz kalan bütün ordusu o sudan içmesi ve şahit olması ve bu acip harika iki defa başka yerde de vuku bulması; ve aynı avuçla bir parça toprağı, hücum eden düşman ordusuna atarak, her birisinin gözüne bir avuç toprak girmesiyle hücumda

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

dava: takip edilen fikir, iddia.

delâlet: delil olma, gösterme.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

hâk: doğru, gerçek, hakikat.

harika: olağanüstü.

hüccet: delil.

hücum: saldıрма.

ihtiva: içine alma, kapsama.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kamer: Ay.

kamer: Kur’ân-ı Kerim’in 54. suresi.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

mahiyet-i nübüvvet: peygamberliğin mahiyeti, hakikati, aslı.

mu’cizat: mu’cizeler, Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu’cizat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) gösterdiği mu’cizeler.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

risale-i harika: harika risale, harika kitapçık.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

1. Ay yanıldı. (Kamer Suresi: 1.)

2. Attığın zaman sen atmadın. Ancak Allah attı. (Enfal Suresi: 17.)

rükün: bir şeyi meydana getiren unsurlardan her biri, esas.

sadıkiyet: sadıklık, doğruluk, sadâkat.

sarahat: ifadedeki açıklık, açık anlatım.

selâm: barış, rahatlık, selâmet ve esenlik dileme.

sure: Kur’ân-ı Kerim’in ayrıldı-

ğı 114 bölümden her biri.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şahsiyet-i maneviye: manevî şahsiyet, manevî kişilik.

tahakkuk: gerçekleşme, olma; delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tevatür: bir hadis-i şerifin, yalan söylemelerini aklın kabul-

lenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

vuku: olma, gerçekleşme, meydana gelme.

zat: kişi, şahıs.

zeyil: ek, bir eserin devamı olarak yazılan kısım.

ziyade: çok, fazla.

iken kaçmaları; ve aynı avuçta küçük taşlar, insanlar gibi tesbih edip ¹ سُبْحَانَ اللَّهِ demeleri gibi nakl-i sahihle ve bir

kısmı tevatürle tarihlerde kat'iyen vukua gelen yüzer ve ehl-i tahkikin yanında bine kadar mu'cizat, elinde zuhuru; ve dost ve düşmanların ittifakıyla, onda güzel hasletlerin ve ahlâk-ı hasenenin en yüksek derecesinde (HAŞİYE) bulunması; ve arkasında tebaiyetle sülûk edip kemalâta erişen ve hakikate aynelyakin yetişen bütün ehl-i tahkik, ittifakla kemalât-ı Muhammediye (a.s.m.) en yüksek derecede bulunduğuna hakkalyakin tasdikleri; ve onun dininden gelen âlem-i İslâmın füyuzatı ve koca İslâmiyetin hakikatleri onun harika kemalâtına delâlet eder. Elbette o zat (a.s.m.), bizzat kendi risaletine gayet parlak ve küllî, geniş şahadet eder demektir.

PEK ÇOK KUVVETLİ ŞAHADETLERİ İHTİVA EDEN

Dördüncü Şahadet:

وَبَشَٰهَادَةِ الْقُرْآنِ بِمَا لَا يَحْدُ مِنْ حَقَائِقِهِ وَبَرَٰهِينِهِ

Yani, “Kur’ân-ı Mu’cizülbeyan, hadsiz hakikatler ve hüccetleriyle risaletine, sadıkiyetine şahadet eder.”

Evet, kırk vecihle mu’cize olduğu Zülfikar mecmuasında ispat edilen; ve on dört asrı nurlandıran; ve nev-i beşerin beşten birisini tebeddül etmeyen kanunlarıyla idare

HAŞİYE: Hatta şecaat kahramanı Hazret-i Ali (radiyallâhü anh) diyor: “Harpte biz korktuğumuz zaman Peygamberin (a.s.m.) arkasına saklanır, tahassun ederdik.” Şecaat gibi, her haslette faik olduğunu, o zaman düşmanları dahi tasdik ettiklerini tarihler naklediyorlar.

1. Allah her türlü kusur ve noksandan münezzehtir.

ahlâk-ı hasene: güzel ahlâk, güzel huy.
âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
asr: yüzyıl.
aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.
bizzat: kendisi, şahsen.
delâlet: delil olma, gösterme.
ehl-i tahkik: gerçeği araştı-

ranlar, gerçeğin peşinden gidenler.
füyuzat: feyizler, manevî bolluk ve bereketler, inayetler.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, esas.
hakkalyakin: marifet mertebesinin en yükseği; bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheye asla yer

birakmayacak biçimde kesin olarak bilme.
harika: olağanüstü.
haslet: güzel huy, iyi özellik.
haşıye: dipnot.
hüccet: delil.
idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.
ihtiva: içine alma, kapsama.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
kanun: yasa.

kat'iyen: kat'î olarak, kesin olarak, kesinlikle.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kemalât-ı Muhammediye: Hz. Muhammed'e ait mükemmellikler.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm.

küllî: umumî, genel, bütün olan.
mecmua: toplanıp, biriktirilmiş, düzenlenmiş şeylerin hepsi.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.

nurlandırmak: ışıklandırmak, aydınlatmak.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

sadıkiyet: sadıklık, doğruluk, sadakat.

sübhanallah: Allah her türlü eksiklikten uzak ve bütün üstün sıfatlara sahiptir demek, tesbih etmek.

sülûk: bir yola girme, bir yol tutma.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tebaiyet: tâbîlik, tâbi olma, uyuma.

tebeddül: başkalaşma, değişme.

tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hak'ı şanına lâyık ifadelerle anma.

tevatür: bir hadis-i şerifin, yalan söylemelerini aklın kabullenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

vecih: cihet, yön.

vuku: olma, gerçekleşme, meydana gelme.

zat: kişi, şahıs.

zuhur: görünme, belli olma, ortaya çıkma.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selam onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

arif: bilen, bilgide ileri olan, irfan sahibi.

Cevşen: dua mecmuası.

Cevşenü'l-Kebir: büyük zırh anlamındaki Hz. Muhammed (a.s.m) Efendimize vahiyyle gelen, Esmâ-i Hüsnâyı içine alan emsalsiz bir münacat ve benzersiz bir dua.

cihet: yön.

esma-i ilâhiye: Allah'ın isimleri.

fevkinde: üstünde.

gazve: din uğrunda, din düşmanları üzerine yapılan sefer ve onlarla yapılan savaş.

hafız: Kur'an-ı Kerim'i tamamen ezberleyen ve okuyan kimse.

hakikat: gerçek, esas.

hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.

harika: olağanüstü.

hüccet: delil.

hürmet: riayet, ihtiram, saygı.

iman: inanç, itikat.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

işareten: işaret ederek, belirterek.

kudsiyet: kutsallık, mukaddeslik, azizlik.

Kur'an-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'an.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

kütüp: kitaplar.

lisan: dil.

makam-ı kübra: en büyük makam.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

marifetullah: Allah'ı tanıma, anlama, bilme.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

menba: kaynak.

misil: benzer, eş.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

münacat: Allah'a dua etme, yalvarma, Onun manevî huzurunda tazarru ve niyazda bulunma.

nuranî: nurlu, ışıkl, parlak, münevver.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlukatı ıslah ve terbiye eden Allah.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

sarihan: açıkça, açık olarak.

semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.

sıdk: doğruluk.

eden; ve o zamandan şimdiye kadar bütün muarızlara meydan okuyup hiç kimse, hatta bir suresinin mislini getirmeye cesaret etmeyen; ve *Ayetü'l-Kübra*'da ispat edildiği gibi, altı ciheti nuranî, şüpheler giremeyen ve altı makam-ı kübra hakkaniyetine imza basan ve sarsılmaz altı hakikatlere dayanan; ve her zamanda yüzer milyon lisanlarla şevk ve hürmetle okunan ve her dakikada milyonlar hafızların kalplerinde kudsiyetle yazılan; ve âlem-i İslâmın bütün şahadetleri ve imanları onun şahadetlerinden tereşşuh eden; ve bütün ulûm-i imaniye ve İslâmiye onun menbaından akan; ve o, eski semavî kitapları tasdik ettiği gibi, bütün kütüp ve suhuf-i semaviyenin manevî tasdiklerine mazhar bulunan Kur'an-ı Azîmüşşan, bütün hakikatleriyle ve hakkaniyetini ispat eden bütün hüccetleriyle, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın sıdkına ve risaletine şahadet eder demektir.

Beşinci, Altıncı, Yedinci, Sekizinci Küllî Şahadetler:

وَبَشَٰهَادَةِ الْجَوْشَنِ بِقُدْسِيَّةِ أَشَارَاتِهِ وَرَسَائِلِ الثَّوْرِ بِقُوَّةِ دَلَالَتِهِ
وَالْمَاضِي بِتَوَاتُرِ أَرْهَاصَاتِهِ وَالْأَسْتِقْبَالِ بِتَصَدِيقِ آلَافِ حَادِثَاتِهِ¹

Yani, bin bir esma-i İlâhiyeye sarihan ve işareten bakan ve bir cihette Kur'an'dan çıkan bir harika münacat olan ve marifetullahta terakki eden bütün ariflerin münacatlarının fevkinde bulunan ve bir gazvede, “*Zırhı çıkar onun yerine bu Cevşen'i oku*”² diye Cebrail vahiy getiren *Cevşenü'l-Kebir* münacatı içindeki hakikatler ve tamamına Rabbine karşı tavsifler, Muhammed'in (a.s.m.)

1. İşaretlerinin kudsiyetiyle Cevşen'in, delillerinin kuvvetiyle Risale-i Nur'un, tevatür kuvvetindeki ihraşatlarıyla mazinin, binler hâdis ve mu'cizesinin tasdiğiyle istikbalin şahadetiyle...

2. Mecmuatü'l-Ahzab, 1:231.

suhuf-i semaviye: Allah'ın bazı peygamberlere gönderdiği sayfalar.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şevk: şiddetli arzu, aşırı istek ve heves.

tasdik: bir şeyin veya kimse-

nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tavsif: vasıflandırma, bir şeyin iç yüzü ve özelliklerini anlatma.

terakki: yükselme, ilerleme.

tereşşuh: sızma, sızıntı yapma.

ulûm-i imaniye: iman ilimleri, imanla ilgili ilimler.

ulûm-i İslâmiye: İslâmî ilimler.

vahiy: Cenab-ı Hakkın dilediği hükümleri, sırları ve hakikatleri peygamberlere bildirmesi.

zırh: savaşlarda ok, kılıç, süngü gibi silâhlardan korunmak için giyilen, demir ve tel levhalarla yapılmış gysi.

risaletine ve hakkaniyetine şahadet ettiği gibi; Kur'ân'dan tereşşuh eden ve bir cihette *Cevşen*'den feyiz alan ve tevellüt eden Resaili'n-Nuriye, yüz otuz parçasıyla risalet-i Muhammediyeye (a.s.m.) bir tek hüccet olarak risaletinin bütün hakikatlerini aklen ve mantıken ispatıyla, hatta felsefenin nazarında akıldan pek uzak meselelerini göz önünde gibi gayet kolay ve makul bir tarzda ders vermesiyle, Muhammed'in (a.s.m.) sadıkiyetine ve risaletine küllî bir surette şahadet eder.

Hem zaman-ı mazi dahi risaletine bir küllî şahittir ki, irhasat denilen nübüvvetten evvel zuhur eden ve gelecek peygamberin mu'cizatı sayılan harikalar, tarihlerde ve siyer kitaplarında kat'î tevatür tarzında nakledilen pek çok vakıalar, gayet sağlam bir surette risaletine şahadet eder ve çok nevileri var. Bir kısmı, gelecek Şahadetlerde beyan edilecek, bir kısmı da Zülfikar'da ve tarih kitaplarında sahih bir surette nakledilmiş. Meselâ, velâdet-i Peygamberiyeye (a.s.m.) yakın bir vakitte Kâbe'yi tahrip etmeye gelen Ebrehe askerinin başlarına ebabil kuşlarının elleriyle taşların yağması ve velâdet gecesinde Kâbe'deki sanemlerin baş aşağı düşmesi ve Kisra-i Fars sarayının harap olması ve ateşperest Mecusîlerin bin seneden beri yanması devam eden ateşi o gece sönmesi ve Buheyra-i Rahip ve Halime-i Sa'diye'nin kat'î ihbarlarıyla, bulutlar başına gölge etmesi gibi çok hâdiseler, nübüvvetinden evvel nübüvvetini haber vermişler.

Hem istikbal, yani, vefatından sonra onun haber verdiği hâdiseler pek çoktur ve çok nevileri var. Birisi,

aklen: akıl ile, akıl yolu ile, akıl gereğince.

ateşperest: ateşe tapan, Mecusî.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

Buheyra-i Rahip: Peygamberimiz, amcası Ebu Talip ile Suriye taraflarına gittiklerinde kilisesinden çıkıp Hz. Muhammed'i işaret ederek onun peygamber olacağını söyleyen rahip.

Cevşen: dua mecmuası.

cihet: yön.

ebabil: Kur'ân-ı Kerim'in Fil Suresinde (sure no:105) geçen, Kâbe'yi yıkmaya gelen Ebrehe'nin ordusunu helâk eden kuşlar sürüsüne verilen isim.

Ebrehe: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) doğumundan elli gün kadar evvel Kâbe'yi yıkmaya gelen Habeş ordusu kumandanı.

feyiz: bolluk, bereket, ihsan, bağış.

gayet: son derece.

hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.

Hâlîme-i Sa'diye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) süt annesi.

harika: olağanüstü vasıflar taşıyan ve hayranlık hissi uyandıran.

hüccet: delil.

ihbar: haber verme, bildirme.

irhasat: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliğinden

evvel meydana gelen ve peygamber olacağına işaret harika hâller, belirtiler.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istikbal: gelecek zaman.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

Kisra-i Fars: Fars kisrası, eski İran hükümdarı.

külli: umumî, genel, bütün olan.

makul: akla yakın, akla uygun, aklın kabul edeceği.

mantıken: mantığa göre, mantıkça.

Mecusî: ateşe tapan, Zerdüşti dinini benimseyen, bu dinle ilgili olan, Zerdüşti.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

nakil: anlatma, söyleme, hikâye etme.

nazar: bakış, nezdinde.

nevi: çeşit, tür.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik, Allah'ın elçiliği, peygamberlik hâl ve şanı.

Resailü'n-Nuriye: Nur risalesi, Bediüzzaman Said Nursî'nin eserlerinin adı.

risalet: elçilik, resulülük, peygamber olarak gönderilme.

risalet-i Muhammediye: kâinatın nuru ve şuurı olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliği.

sadıkiyet: sadıklık, doğruluk, sadâkat.

sahih: gerçek, doğru, şüphesiz, yalan olmayan, yanlış olmayan.

sanem: put, Allah'tan başka tapılan şey.

siyer: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) hayatının bütün safhalarını anlatan, Peygamberimizin vasıflarını nakleden eserler.

suret: biçim, şekil, tarz.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tahrip: harap etme, yıkma, bozma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tereşşuh: sızma, sızıntı yapma.

tevatür: içinde yalan ihtimali bulunmayan ve birbirlerine kuvvet veren haberlerden oluşan büyük bir topluluğa ait haber.

tevellüt: doğma, doğum.

vakia: vuku bulan, olan şey.

vefat: ölüm.

velâdet: doğma, doğuş.

velâdet-i Peygamberiye: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (a.s.m.) doğuşu.

zaman-ı mazi: geçmiş zaman.

zuhur: ortaya çıkma.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ailesinden olan, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ev halkı.

Âl-i İbrahim: Hz. İbrahim'in neslinden gelenler ve onun manevî yolunda yürüyenler.

Âl-i Muhammed: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) neslinden gelenler.

Ashap: Sahabeler, Hz. Peygamberi (a.s.m.) görmüş ve onunla konuşmuş olan Müslüman kimseler.

delâlet: delil olma, gösterme.

fetih: zafer, galebe.

fütuhât-ı İslâmiye: İslâmın zaferleri, fetihleri.

hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.

ihbarat-ı gaybiye: geçmiş veya gelecek zamana ait verilen haberler.

ihbar-ı gaybi: gayba ait haber, geçmiş veya gelecek zamana ait haber.

istinaden: istinat ederek, dayanarak, güvenerek, delil kabul ederek.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

mağlûp: boyun eğme, yenilme, yenilmiş olma.

mahv: yok etme, ortadan kaldırma, bitme.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu'cizat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) gösterdiği mu'cizeler.

mukabil: karşılık.

mushaf: Kur'an sahifelerini toplayan cilt, Kur'an'ın ciltlenmiş hâli; Kur'an.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

nevi: çeşit, tür.

risalet-i Muhammediye: kâinatın nuru ve suuru olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliği.

sadıkîyet: sadıklık, doğruluk, sadâkat.

sair: diğer, başka, öteki.

salâvat: Hz. Muhammed'e rahmet ve esenlik dileme, salât ve selâm etme; 'Allahümme salli ala seyyidina Muhammedin ve ala âli seyyidina Muhammed' deme.

sır: gizli hakikat.

siyer: Hz. Muhammed'in (a.s.m.)

Âl-i Beytine ve Ashabına ve fütuhât-ı İslâmiyeye ait ihbarat-ı gaybiyesidir ki, *Zülfikar*'da, Mu'cizat-ı Ahmediye (a.s.m.) kısmında nakl-i sahih ile seksen vakianın aynen haber verdiği gibi çıkması, meselâ Hz. Osman (r.a.) müşaf okurken, Hz. Hüseyin (r.a.) Kerbelâ'da şehit edilmeleri ve Şam ve İran ve İstanbul'un fetihleri ve Abbasi Devletinin zuhuru ve Cengiz ve Hülâgû onu mağlûp ve mahvetmesi gibi seksen ihbar-ı gaybî mu'cizatı, nakl-i sahihle ve tarih ve siyer kitaplarına istinaden tafsilen yazması gibi, ihbar-ı gaybînin sair nevileriyle ve Muhammed'in (a.s.m.) hakkaniyetine delâlet eden pek çok vakiat-ı istikbaliye ile zaman-ı istikbal dahi kuvvetli ve küllî bir surette risalet-i Muhammediyeye (a.s.m.) ve sadıkîyetine şahadet eder demektir.

Dokuzuncu, Onuncu, On Birinci, On İkinci Şahadetlere işaret eden,

وَبَشَاهَادَةِ أَلَالِ بِقُوَّةٍ يَقِينِيَّاتِهِمْ فِي تَصَدِيقِهِ بِدَرَجَةِ حَقِّ الْيَقِينِ
وَالْأَصْحَابِ بِكَمَالِ إِيْمَانِهِمْ فِي تَصَدِيقِهِ بِدَرَجَةِ عَيْنِ الْيَقِينِ
وَالْأَصْفِيَاءِ بِقُوَّةِ تَحْقِيقَاتِهِمْ فِي تَصَدِيقِهِ بِدَرَجَةِ عِلْمِ الْيَقِينِ
وَالْأَقْطَابِ بِتَطَابُقِهِمْ عَلَى رِسَالَتِهِ بِالْكَشْفِ وَالْمُشَاهَدَاتِ بِالْيَقِينِ

Yani, Muhammed'in (a.s.m.) sadıkîyetine ve hakkaniyetine küllî şahadetlerden,

Dokuzuncusu: ² *عُلَمَاءُ أُمَّتِي كَانِيَّاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ* sırrına

mazhar ve salâvatlarda Âl-i İbrahim Aleyhisselâma mukabil olan Âl-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın

1. Hakkalyakin derecesindeki tasdikleriyle ve kuvvetli yakınlarıyla Ehl-i Beytinin, aynelyakin derecesindeki tasdikleriyle ve kemal-i imanlarıyla Ashabının, ilmelyakin derecesindeki tasdikleriyle ve kuvvetli tahkikatlarıyla Asfiyanın ve kat'î keşfiyat ve müşahedeleriyle onun risaletinde ittifak eden aktabın şahadetiyle...

2. Ümmetimin âlimleri Beniîsrailin peygamberleri gibidir. (Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, 2:64.)

hayatının bütün safhalarını anlatan, Peygamberimizin vasıflarını nakleden eserler.

suret: biçim, şekil, tarz.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

sehit: Allah'ın ve yüce dininin

adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

vakia: vuku bulan, olan şey.

vakiat-ı istikbaliye: gelecek-

le ilgili olaylar, gelecekte meydana gelecek hâdiseler, olaylar.

zaman-ı istikbal: gelecek zaman.

zuhur: ortaya çıkma.

içindeki büyük evliya ve Ali (r.a.) ve Hasan (r.a.) ve Hüseyin (r.a.) ve Ehl-i Beytin on iki imamı ve Gavs-ı Azam (k.s.) ve Ahmed-i Rufaî (k.s.), Ahmed-i Bedevî (k.s.), İbrahim-i Dessukî (k.s.), Ebu'l-Hasan-ı Şazeli (k.s) gibi aktoplar ve imamlar, ittifakla, hakkalyakin bir itikatla ve keşfiyat ve müşahedatla ve ümmette gösterdikleri harika irşadla ve kerametlerle, risalet ve hakkaniyet ve sadıkiyet-i Muhammediyeye (a.s.m.) imanları ve şahadetleriyle imza basıyorlar.

Enuncusu: Enbiyadan sonra en muhterem ve yüksek taife ve ümmî ve bedevî oldukları hâlde az bir zamanda nur-i Muhammedî (a.s.m.) ile şarktan garba kadar âdilâne idare edip, cihangir devletleri mağlûp ederek müterakki, fenli, medenî, siyasî milletlere üstat, muallim, diplomat, hâkim-i âdil olarak o asrı bir asr-ı saadet hükmüne getiren Sahabeler, Muhammed'in (a.s.m.) her hâlini tetkik ve taharriden sonra gözleriyle gördükleri çok mu'cizatın kuvvetiyle, eski düşmanlıklarını ve ecdatlarının mesleklerini ve çokları (Halid ibni Velid ve İkrime ibni Ebu Cehil gibi) pederlerinin taraftarlıklarını, kavim ve kabilelerini tamamıyla bırakıp bütün ruhucanlarıyla, gayet fedakârâne bir surette İslâmiyete girerek aynelyakin derecesinde Muhammed'in (a.s.m.) sadıkiyetine ve risaletine imanları, sarsılmaz küllî bir şahadettir.

En Birincisi: Asfiya ve siddikîn denilen müçtehitler, imamlar, allâmeler, İbni Sina, İbni Rüşd gibi dâhî feylesoflar misillü binler ehl-i tahkik, akli ve mantikî bir tarzda, her biri ayrı bir meslekte şüphesiz binler hüccetlere

âdil: adaletli olan.

âdilâne: adaletli olana yakışır bir surette.

akli: tutarlı, mantıklı düşünce, fikir.

aktap: kutuplar; belli bir yer veya memleketteki evliyanın başı olan en büyük velî.

allâme: büyük bilgin, ilmi seviyesi çok yüksek olan âlim.

asfiya: safiyet ve takva sahibi olan, Hz. Peygamberin (a.s.m.) vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata ge-

cirmeye çalışan âlim zatlar.

Asr-ı Saadet: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamber olarak dünyada bulunduğu devir.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.

bedevî: çölde ve iptidâî tarzda yaşayan, medenî olmayan.

cihangir: dünyayı, cihânı zapt eden.

dâhî: son derece zeki, anla-

yışlı, deha sahibi.

ecdad: dedeler, cetler, atalar.

Ehl-i Beyt: bir zatın soyundan gelme ve onun neslinden olma.

ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, gerçeğin peşinden gidenler.

enbiya: peygamberler.

fedakârâne: fedakârca, fedakârlıkla.

fen: ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.

feylesof: felsefe ile uğraşan,

filozof.

garp: güneşin battığı taraf, batı.

Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-ı Geylânî Hazretlerinin namı.

gayet: son derece.

hâkim-i âdil: âdil hâkim, adalet ile iş gören hükmedici, adaletli hüküm verici.

hakkalyakin: marifet mertebesi-nin en yükseği; bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheye asla yer bırakmayacak biçimde kesin olarak bilme.

hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.

hüccet: delil.

irşad: irşatlar, uymalar, doğru yolu göstermeler.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

keşfiyat: keşifler, Allah'ın ilham etmesiyle gösterilen gaypla ilgili sırlar.

külli: umumî, genel, bütün olan.

mantıkî: akla uygun, mantık ka-idelerine uygun, mantıklı.

misillü: gibi, benzeri.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.

müçtehit: ayet ve hadislerden şer'î hükümler çıkarabilen, gerekli bütün ehillik şartlarına sahip olan, geniş ve derin bilgili din âlimi.

müşahadat: gözlemler.

müterakki: terakki eden, yükselen, ilerlemiş.

nur-i Muhammedî: Hz. Muhammed'in nuru, ışığı.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

ruhucân: ruh ve can; ruh ve canla.

sadıkiyet: sadıklık, doğruluk, sadakat.

sadıkiyet-i Muhammediye:

siddikîn: siddiklar, doğru sözlü olanlar, samimiyetle iman etmiş olan ve bunun gereğine tam olarak uyanlar.

suret: biçim, şekil, tarz.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şark: doğu.

taharri: arama, araştırma.

taife: takım, guruh.

tetkik: dikkatle araştırma, inceleme.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

ümmî: okuma yazması olmayan, okumamış.

üstat: öğretici, öğretmen.

adliye: mahkeme, yargılama işle-riyle uğraşan daire.

aktap: kutuplar; belli bir yer veya memleketteki evliyanın başı olan en büyük velî.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

daire-i ders: ders dairesi.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i hakikat: hakikati arzula-yanlar, gerçeği bulup onun peşin-der gidenler; Allah adamı.

ehl-i tahkik: gerçeği araştırarak, gerçeğin peşinden gidenler.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakkaniyet: hak ve adalete uy-gunluk, hak ve doğruluktan ayrıl-mama.

harika: olağanüstü.

hüccet: delil.

ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

iman: inanç, itikat.

irşat: doğru yolu gösterme, gaf-letten uyandırma.

istinaden: istinat ederek, daya-narak, güvenerek, delil kabul ederek.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddü-de mahal bırakmayan.

keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.

keşfen: keşif yoluyla, gizli bir şe-yin Allah tarafından birisine ilham edilmesi yoluyla.

keşfiyat: keşifler, Allah'ın ilham etmesiyle gösterilen gaypla ilgili sırlar.

külli: umumî, genel, bütün olan.

manevis: manaya ait, maddî ol-mayan.

mertebe-i hakkaniyet: haklılık derecesi, seviyesi.

mertebe-i kemalât: kemal, ol-gunluk ve mükemmelliğin dere-cesi, mertebesi.

münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, din-siz.

müşahadat: gözlemler.

mütetabikan: birbirine uygunluk

ve kat'î bürhanlara istinaden ilmelyakin derecesinde Mu-hammed'in (a.s.m.) risaletine ve hakkaniyetine imanları öyle küllî bir şahadettir ki, onların umumu kadar bir ze-kası bulunmayan, karşılırlarına çıkamaz.

İşte o hadsiz şahitlerden birisi, bu zamanda Risale-i Nur'dur ki, münkirler ona karşı hiçbir çare bulamadıkla-rından, zabıta ve adliyeyi aldatıp mahkeme eliyle sustur-masına çalışıyorlar.

En İkincisi: Âlem-i İslâm'da her biri ümmetin ehemmiyetli bir kısmını daire-i dersine alıp, harika irşat ve kerametlerle manevî terakki ettiren ve hüccetler ye-rinde müşahedata, keşfiyata dayanan ve aktap denilen en derin ehl-i tahkik ve hakikat, ruhanî terakkilerinde Muhammed'in (a.s.m.) risaletini ve sadıkiyetini ve en yüksek mertebe-i hakkaniyette bulunduğunu keşfen ve şuhuden görüp müttefikan ve mütetabikan nübüvvetine şahadetleri öyle bir imzadır ki, onların umumu kadar bir yüksek mertebe-i kemalâtı kazanmayan, o imzayı boza-maz.

En Üçüncü Şahadet:

Dört küllî ve çok geniş ve kat'î hüccetlerden ibarettir:

وَبَشَاهِدَةِ الْأَرْزَمَةِ الْمَاضِيَةِ بَتَوَاتُرِ بَشَارَاتِ الْكُوَاهِنِ وَالْهَوَاتِفِ
وَالْعُرَفَاءِ فِي الْأَدْوَارِ السَّالِفِينَ وَبِمُشَاهَدَةِ بَشَارَةِ الرَّسْلِ وَالْأَنْبِيَاءِ
وَبِشَهَادَتِهِمْ وَبَشَارَتِهِمْ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ بِرِسَالَةِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ فِي الْكُتُبِ الْمَقْدَسَةِ 1

1. Geçmiş devirlerdeki kâhinler ve hatifler ve ariflerden tevatürle nakledilen müjdelerin şahadetleriyle, semavî kitaplarda görülen enbiya ve resullerin müjdelerinin müşahadesiyle; ve o peygamberlerin (aleyhimüsselâm), mukaddes kitaplarında Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın risaletini müjdelemelerin şahadetleriyle...

içinde.

müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik, Allah'ın elçiliği, peygamberlik hâl ve şanı.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

ruhanî: manevî âlem, ruhlar âlemine mensup, ruhlar âle-mine ait.

sadıkiyet: sadıklık, doğruluk, sadâkat.

şahadet: şahit olma, şahitlik; açık âlâmet, işaret.

shuhuden: şahut ile, görerek,

müşahade ederek.

terakki: yükselme, ilerleme.

umum: bütün, hepsi.

ümme: Müslümanların ta-mamı; bütün Müslümanlar.

zabıta: şehir güvenliğini sağ-lamakla vazifeli bulunan ida-re, polis.

Bu fıkranın kısaca bir meali burada beyan edilecek ve izahatı ve senetleri *Zülfikar*'ın Mu'cizat-ı Ahmediye kısmının ahirinde mükemmel var.

Yani, geçmiş zamanlarda nev-i beşerin meşahir ve namdarlarından, başta enbiya olarak arifler, kâhinler, hatifler müttefikan Muhammed'in (a.s.m.) risaletine ve geleceğine irhasat nev'inden gayet sarîh ve mükerrer haber verdiklerini nakl-i sahîh ve bir kısmı tevatürle tarih ve siyer ve hadis kitaplarında kayıt ve kabul edilmesine ve *Mu'cizat-ı Ahmediye* risalesinde o binler ihbaratın en kuvvetli ve kat'î kısmını tafsilen beyanına binaen ona havale edip gayet kısa bir işaretle deriz ki:

Enbiyalar, mukaddes, semavî kitaplarda Muhammed'in (a.s.m.) nübüvvetine dair Tevrat, İncil, Zebur'un yüzer ayetlerinde sarahate yakın kısmından yirmi ayetleri On Dokuzuncu Mektupta yazılmış. Hristiyan ve Yahudiler tarafından çok tahrifatıyla beraber, yine nübüvvet-i Ahmediyeyi haber veren yüz ayeti Hüseyin-i Cîsrî kitabında yazmış.

Kâhinler ise, başta meşhur Şıkk ve Satih olarak, ruhanî ve cin vasıtasıyla gaipten haber veren ve şimdi medyum denilen, tevatür bir nakl-i sahîhle peygamberin geleceğine ve Fars devletini kaldıracığına sarîh bir surette haber verdikleri ve şüphe kaldırmaz bir tarzda, yakında bir peygamber Hicaz'da zuhurunu mükerrer söyledikleri gibi; arif-i billâh kısmından, Peygamberin (a.s.m.) cetlerinden Kâ'b ibni Lüeyy ve Yemen ve Habeş padişahlarından

ahir: son.

arif: tevhid bilgi ve suuruna sahip, hakkı tanıyan, onun eserini lâıyıkıyla anlayıp bilen, bildiklerini uygulayan, irfan sahibi, marifet ve hakikat mertebesine erişen, üstün görüşlü kimse.

arif-i billâh: mürşit, ermiş, evliya, marifeti Allah'a vasil olan, Cenab-ı Hakki bilen, velî.

beyan: açıklama, izah.

binaen: -den dolayı, bu se-

bepten.

ced: dede, büyük baba, ata.

cin: göze görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.

enbiya: nebîler, peygamberler.

Fars: İran.

fıkra: kısım, fasıl, bölüm.

gaip: görünmeyen âlem.

hadis: şeriat örfüne göre; Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait olduğu kesin olan şeyler.

hatif: sesi işitilen, kendisi görülmeyen ve gayptan doğru

haber veren cinler.

ihbarat: ihbarlar, bildirmeler, haber vermeler.

İncil: Hz. İsa'ya (a.s.) gönderilmiş olan ilâhî kitap.

irhasat: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliğinden evvel meydana gelen ve peygamber olacağına işaret harika hâller, belirtiler.

kâhin: gaipten haber vermek iddiasında bulunan kimse, falcı.

kat'î: kesin.

meal: mana, anlam, mefhum.

medyum: ruhlar arasında aracılık ettiğine ve geleceği bildiğine inanılan kimse.

meşahir: meşhurlar, şöhrat sahipleri.

mu'cizat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) gösterdiği mu'cizeler.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.

mükerrer: tekrarlanmış, tekrar olunmuş.

müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.

nakl-i sahîh: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

namdar: meşhur, ünlü, şöhratlı, namlı.

nev-i beşer: insanoglu, insanlar.

nevi: çeşit, tür.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik, Allah'ın elçiliği, peygamberlik hâl ve şânı.

nübüvvet-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliği.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

ruhanî: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.

sarahat: ifadedeki açıklık, açık anlatım.

sarîh: açık, aşikâr.

sarihan: açıkça, açık olarak.

semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.

senet: dayanılacak ve güvenilecek şey, kuvvetli delil olabilecek söz.

siyer: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) hayatının bütün safhalarını anlatan, Peygamberimizin vasıflarını nakleden eserler.

suret: biçim, şekil, tarz.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

tahrifat: tahrifler, bir şeyin aslını bozmalar, değiştirmeler.

tarz: biçim, şekil, suret.

tevatür: bir hadis-i şerifin, yalan söylemelerini aklın kabullenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

Tevrat: Hz. Musa'ya (a.s.) indirilmiş olan ilâhî kitap.

Zebur: Hz. Davud'a (a.s.) nazil olan mukaddes kitap.

zuhur: ortaya çıkma.

Seyf ibni Zîyezen ve Tübba gibi çok arifler, o zaman evliyaları, pek sarîh bir surette, Muhammed'in (a.s.m.) risaletinden haber verip şiirlerle ilân etmişler. On Dokuzuncu Mektupta, ehemmiyetli ve kat'î bir kısmı yazılmış. Hatta o padişahlardan birisi, demiş: "Ben, Muhammed'e (a.s.m.) hizmetkâr olmasını, bu saltanata tercih ederim." Birisi de demiş: "Ah! Ben ona yetişseydim, onun ammi-zadesi olurdum." Yani, Hazret-i Ali gibi fedâî bir hizmet-kârı ve veziri olurdum. Her ne ise, tarih ve siyer kitapları bu haberleri tamamen neşir ile, bu arifler, risalet-i Muhammediyeye (a.s.m.) kuvvetli ve küllî bir şahadetle sadıkiyetine imza basıyorlar.

Hem, o arifler ve kâhinler gibi risalet-i Muhammediyeyi (a.s.m.) gaybî haber veren ve sözleri işitilen ve şahısları görünmeyen "hatif" denilen ruhanîler, pek sarîh bir surette Muhammed'in (a.s.m.) nübüvvetinden haber verdikleri gibi; çok muhbirler, hatta saneme kesilen kurbanlar ve sanemler ve mezar taşları, nübüvvetinden haber vermeleriyle, onun risaletine ve hakkaniyetine imza basıp tarih lisaniyla şahadet etmişler.

On Dördüncü Şahadet:

Kâinatın kuvvetli şahadetine işaret eden bu Arabî fıkra:

وَبَشَاهِدَةِ الْكَائِنَاتِ بِغَايَاتِهَا وَبِالْمَقَاصِدِ الْإِلَهِيَّةِ فِيهَا عَلَى الرَّسَالَةِ
الْمُحَمَّدِيَّةِ الْجَامِعَةِ بِسَبَبِ تَوَقُّفِ حُصُولِ غَايَاتِ الْكَائِنَاتِ
وَالْمَقَاصِدِ الْإِلَهِيَّةِ مِنْهَا وَتَقَرُّرِ قِيَمَتِهَا وَوُضَائِفِهَا وَتَبَارُزِ حُسْنِهَا

ammizade: amca çocuğu.

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

arif: tevhid bilgi ve şuuruna sahip, hakkı tanıyan, onun eserini lâıyıkıyla anlayıp bilen, bildiklerini uygulayan, irfan sahibi, marifet ve hakikat mertebesine erişen, üstün görüşlü kimse.

ehemmiyetli: önemli.

evliya: velîler, Allah dostları.

fedâî: canını esirgemeyen, mühim bir maksat uğruna canını vermeye hazır bulunan.

fıkra: kısım, fasıl, bölüm.

gaybi: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.

hatif: sesi işitilen, kendisi görül-meyen ve gayptan doğru haber veren cinler.

hizmetkâr: hizmet yapan kimse, hizmetçi.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

kâhin: gaipden haber vermek id-

diasında bulunan kimse, falci.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kat'î: kesin, şüpheye ve te-reddüde mahal bırakmayan.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

lisan: dil.

muhbir: haber veren, haberci.

neşir: herkese duyurma, yayma, tamim.

nübüvvet: nebîlik, peygam-

berlik, Allah'ın elçiliği, peygamberlik hâl ve sanı.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

risalet-i Muhammediye: kâinatın nuru ve şuuru olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliği.

ruhanî: gözle görül-meyen, cismi olmayan, elle tutulama-yan varlıklar.

sadıkîyet: sadıklık, doğruluk, sadâkat.

saltanat: sultanlık, padişahlık,

hükümdarlık.

sanem: put, Allah'tan başka tapınılan şey.

sarih: açık, aşikâr.

seyf: kılıç.

siyer: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) hayatının bütün safhalarını anlatan, Peygamberimizin vasıflarını nakleden eserler.

suret: biçim, şekil, tarz.

şahadet: şahit olma, şahitlik; açık âlâmet, işaret.

وَكَمَالَهَا وَتَحَقَّقْ حَكْمَ حَقَائِقِهَا عَلَى الرَّسَالَةِ الْإِنْسَانِيَّةِ لِأَسِيمَا
عَلَى الرَّسَالَةِ الْمُحَمَّدِيَّةِ إِذْ هِيَ الْمُنْظَرَةُ وَالْمَدَارُ الْأَتَمُّ لَهَا وَلَوْلَاهَا
لَصَارَتْ هَذِهِ الْكَائِنَاتُ الْمُكَمَّلَةُ وَالْكِتَابُ الْكَبِيرُ ذُو الْمَعَانِي
السَّرْمَدِيَّةِ هَبَاءً مَنثورًا مُتَطَايِرَةً الْمَعَانِي مُتَسَاقِطَةً الْكَمَلَاتِ وَهُوَ
مَحَالٌّ مِنْ وَجْهِهِ وَجِهَاتٍ ¹

Ayetü'l-Kübra, bu Arabî fıkranın mealine dair demiş:
Bu kâinat, nasıl ki kendini icat ve idare ve tertip eden ve
tasvir ve takdir ve tedbir ile bir saray, bir kitap gibi, bir
sergi, bir temaşağâh gibi tasarruf eden Sâniine ve Kâti-
bine ve Nakkaşına delâlet eder; öyle de, kâinatın hilka-
tindeki makasid-ı İlâhiyeyi bilecek, bildirecek ve tahavvü-
lâtındaki Rabbanî hikmetlerini talim edecek ve vazifeda-
râne harekâtındaki neticeleri ders verecek ve mahiyetin-
deki kıymetini ve içindeki mevcudatın kemalâtını ilân
edecek ve “Nereden geliyorlar? Ve nereye gidecekler?
Ve ne için buraya geliyorlar ve çok durmuyorlar, gidiyor-
lar?” diye dehşetli suallere cevap verecek ve o kitab-ı ke-
birin manalarını ve âyât-ı tekviniyesinin hikmetlerini
tefsir edecek bir yüksek dellâl, bir doğru keşşaf, bir mu-
hakkik üstat, bir sadık muallim istediği ve iktiza ettiği ve
her hâlde bulunmasına delâlet ettiği cihetle, elbette bu
vazifeleri herkesten ziyade yapan Muhammed Aleyhissalâ-
tû Vesselâmin hakkaniyetine ve bu Kâinat Hâlıkının en
yüksek ve sadık bir memuru olduğuna kuvvetli ve küllî
şahadet edip ² أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ der.

1. Kâinat, gayeleri ve onda tezahür eden makasid-ı İlâhiye ile Muhammed'in (a.s.m.) cami ri-
saletine şahadet eder. Çünkü, kâinatın yaratılış gayelerinin ve ondaki makasid-ı İlâhiyenin,
mevcudatın vazifelerinin ve kıymetinin anlaşılması, hüsün ve kemalinin tebarüz etmesi,
hakikatlerindeki hikmetlerin tahakkuk etmesi, insanlar içinde peygamberlerin gönderil-
mesine, bilhassa da risalet-i Muhammediyye (a.s.m.) bağlıdır. Zira, bütün makasid-ı İlâhi-
yeyi en açık olarak gösteren ve bu gayelerin en etem medan risalet-i Muhammediyedir.
Şayet o olmasaydı, sermedi manalar taşıyan büyük bir kitap hükmündeki bu mükemmel
kâinat, hebaen mensur gider, manasız kalır ve kemalâtı sukut ederdi. Bu ise pek çok vü-
cuh ve cihetlerle muhaldir.

2. Şahadet ederim ki, Muhammed (a.s.m.) Allah'ın resulüdür.

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili
âyât-ı tekviniye: kâinatta
yaratılan varlıkların Cenab-ı
Hakkın varlık ve birliğine olan
işaretleri, delil oluşları.

Ayetü'l-Kübra: Risale-i Nur-
da 7. Şua adlı eser.
cihet: yön, sebep, vesile.

dair: alâkalı, ilgili.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
delâlet: delil olma, gösterme.
dellâl: ilân eden, bir haberi du-
yurmak için yüksek sesle bağıra-
rak dolaşan kimse.
fıkra: kısım, fasıl, bölüm.
hakkaniyet: hak ve adalete uy-
gunluk, hak ve doğruluktan ayrıl-
mama.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi
yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
harekât: hareketler, davranışlar;
tutumlar.
hikmet: İlâhî gaye, yüksek bilgi,
fayda.
hilkat: yaratılma, yaratılış.
icat: vücuda getirme, yoktan var
etme.
idare: çekip çevirme.
iktiza: lâzım gelme, gerekme.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.
kâtip: yazan, yazıcı.
kemalât: faziletler, kemaller, ol-
gunluklar, mükemmellikler.
keşşaf: keşfeden, gizli bir şeyi
meydana çıkaran.
kıymet: değer.
kitab-ı kebir: büyük kitap.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, ta-
biatı, niteliği.
makasid-ı İlâhiye: Allah'ın mak-
satları, yaratıcının gayeleri.
mevcudat: mevcutlar, var olan
her şey, mahlûklar.
muallim: ders veren, öğretmen.
muhakkik: tahkik eden, gerçeği
araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzü-
nü inceleyerek vakıf olan.
Nakkaş: her şeyi nakışlı yaratan
Allah.
Rabbani: terbiye ve idare eden
Cenab-ı Hakka ait.
sadık: doğru, gerçek; sözünde,
vaadinde, işinde doğru olan.
Sâni: her şeyi sanatlı olarak yara-
tan Allah.
sual: soru.
şahadet: şahit olma, şahitlik, ta-
niklik.
tahavvülât: tahavvüller, değiş-
meler.
takdir: kıymet verme, beğenme.
talim: eğitim, öğretme.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup
idare etme, mülkünü istediği gibi
kullanma.
tasvir: bir şeyi yazıyla veya baş-
ka ifade tarzlarıyla anlatma.
tedbir: idare etme.
tefsir: açıklama, izah.
temaşağâh: temaşa yeri, seyir ve
gezinti yeri.
üstâd: öğretici, öğretmen.
vazife: görev.
vazifedarâne: vazifeli olarak.
ziyade: çok, fazla.

adem: yokluk.

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cihet: yön.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ef'al-i Rahmaniyet: Cenab-ı Hakkın kullarını besleme, koruma ve merhamet etme filleri.

fenâ: yok olma, ölümlülük, geçicilik.

fıkra: kısım, fasıl, bölüm.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek.

harekât: hareketler, davranışlar.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

icraat-ı rububiyet: Rububiyetin icraatı, Cenab-ı Hakkın mahlûkâtın üzerindeki terbiye ve tedbir ile ilgili icraatı.

ihtiva: içine alma, kapsama.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kıymet: değer.

kudsi: mukaddes, yüce.

Kur'an-ı Rabbani: Cenab-ı Hakkın terbiye ve idare edici hitabı olan Kur'an.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

manidar: nükteli, ince manalı.

matemhane: yas tutulan ev, matem evi.

mektubat-ı İlâhiye: her şeyin ma'budu olan Allah'ın yarattığı ve her biri bir mektup gibi manalar ifade eden varlıklar.

memat: ölüm, vefat, irtihal, ahirete göç etme.

memuriyet: memurluk, memur olma hâli.

meşher-i asar-ı Sübhaniye: Cenab-ı Hakkın eserlerinin teşhir edildiği yer, her türlü noksan sıfattan beri ve münezzeh olan Cenab-ı Hakkın eserlerinin sergilenildiği yer.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

muhteşem: haşmetli, yüce.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.

mücessem: tecessüm etmiş, cisimlenmiş.

neşhedü enne Muhammeden

Evet, Muhammed'in (a.s.m.) getirdiği Nur ile kâinatın mahiyeti, kıymeti, kemalâtı ve içindeki mevcudatın vazifeleri ve neticeleri ve memuriyetleri ve kıymetleri bilinir, tahakkuk eder. Ve kâinat, baştan başa gayet manidar mektubat-ı İlâhiye ve mücessem bir Kur'an-ı Rabbanî ve muhteşem bir meşher-i asar-ı Sübhaniye olur. Yoksa, adem ve hiçlik ve zeval ve fenâ karanlıklarında yuvarlanan karma karışık vahşetli bir virane, dehşetli bir matemhane mahiyetine düşer. Bu hakikate binaen, kâinatın kemalâtı ve hikmetli tahavvülâtı ve sermedî manaları, kuvvetli bir tarzda **نَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ** der.

On Beşinci Şahadet:

Pek çok kudsî şahadetleri ihtiva eden, bu kâinatta tasarruf ederek zerrattan seyyarata kadar bütün tahavvülât ve harekât ve sekenat ve hayat ve memat gibi bütün tasarrufat emriyle, iradesiyle, kuvvetiyle bulunan Zat-ı Vacibü'l-Vücut'un icraat-ı rububiyeti ve ef'al-i rahmaniyeti cihetinde risalet-i Muhammediyeye (a.s.m.) mukaddes şahadetine işaret eden, bu gelen Arabî fıkradır:

وَبَشَاهَادَةِ صَاحِبِ الْكَائِنَاتِ وَخَلَّاقِهَا وَمُتَصَرِّفِهَا عَلَى الرَّسَالَةِ
الْمُحَمَّدِيَّةِ بِأَفْعَالِ رَحْمَنِيَّتِهِ وَبِأَجْرَاتِ رَبُّوبِيَّتِهِ كَفَعَلِ الرَّحْمَانِيَّةِ
بِأَنْزَالِ الْقُرْآنِ الْمُعْجَزِ الْبَيِّنِ عَلَيْهِ وَبِإِظْهَارِ أَنْوَاعِ الْمُعْجَزَاتِ عَلَى
يَدَيْهِ وَبِتَوْفِيقِهِ وَحِمَايَتِهِ فِي كُلِّ حَالَاتِهِ وَبِإِدَامَةِ دِينِهِ بِكُلِّ حَقَائِقِهِ

resulullah: Biz Hz. Muhammed'in (a.s.m.) Allah'ın resulü olduğuna şahadet ederiz.

risalet-i Muhammediye: kâinatın nuru ve suuru olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliği.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

sekenat: durmalar, duruşlar.

sermedî: ebedî, daimî, süreklili.

seyyarat: gezegenler.

şahadet: şahit olma, şahitlik; açık âlâmet, işaret.

tahakkuk: gerçekleşme, olma; delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tahavvülât: tahavvüller, değişimler.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünün istediği gibi kullanma.

tasarrufat: tasarruflar, idare etmeler.

vahşet: tenha, ıssız, korkunç yer.

vazife: görev.

virane: harabe, yıkılmaya yüz tutmuş veya yıkılmış eski yapı.

Zat-ı Vacibü'l-Vücut: varlığı mutlaka gerekli olan zat, Cenab-ı Allah.

zerrat: zerreler, atomlar.

zeval: sona erme, yok olma, ölme.

وَبِإِعْلَاءِ مَقَامِ حُرْمَتِهِ وَشَرَفِهِ وَإِكْرَامِهِ عَلَى جَمِيعِ الْمَخْلُوقَاتِ
بِالْمُشَاهَدَةِ وَالْعَيَانِ وَكَفْعِ رُبُوبِيَّتِهِ بِجَعْلِ رِسَالَتِهِ شَمْسًا مَعْنَوِيَّةً
لِكَائِنَاتِهِ وَبِجَعْلِ دِينِهِ فَهْرَسْتَةً كَمَالَاتِ عِبَادِهِ وَبِجَعْلِ حَقِيقَتِهِ
مِرَاتًا جَامِعَةً لِتَجَلِّيَّاتِ الْوَهِّيَّةِ وَبِتَوْظِيفِهِ بِوُظَائِفِ ضَرُورِيَّةٍ لَازِمَةٍ
لِوُجُودِ الْمَخْلُوقَاتِ فِي هَذِهِ الْكَائِنَاتِ كُلُّزُومِ الرَّحْمَةِ وَالْحِكْمَةِ
وَالْعَدَالَةِ وَكَضَرُورَةٍ لِّزُومِ الْغَدَاءِ وَالْمَاءِ وَالْهَوَاءِ وَالضِّيَاءِ ❶

Bu pek kat'î ve çok geniş ve kudsi şahadetin tafsilâtını Risale-i Nur'a havale edip, gayet kısacık bir işaretle meal-i icmalisine bakacağız:

Evet, bu kâinatta, gözümüz önünde bu muntazam tasarrufatı içinde adalet ve hikmetle ve rahmet ve inayet ve himayetle her zaman iyileri himaye ve fenaları ve yalancıları tokatlamak, rububiyetinin bir âdeti olmasından, ef'al-i Rahmaniyet muktezasıyla bir Kur'an-ı Mu'cizülbeyan'ı, Muhammed'in (a.s.m.) eline vermesi; ve bine yakın mu'cizelerin pek çok envanını ona vermesi; ve bütün hâlâtında ve en tehlikeli vaziyetlerinde şefkatkârâne himaye ve hatta güvercin ve örümcekle muhafaza etmesi; ve büyük vazifelerinde onu tam muvaffak etmesi; dinini bütün hakikatleriyle idame etmesi ve İslâmiyetini zeminin ve nev-i beşerin başına geçirmesi; ve bütün mahlûkat üstünde bir makam-ı şeref ve meşahir-i insaniyenin fevkinde daimî bir rütbe-i makbuliyet ve dost ve düşmanın ittifakıyla en yüksek hasletleri taşıyan bir şahsiyeti

1. Kâinat Sahibi ve Hâlıkı ve Mutasarrıfının, rahmaniyet ef'ali ve rububiyet icraatı risalet-i Muhammediyye şahadet eder. Kur'an-ı Mu'ciz'lbeyan'ı ona indirmek ve enva-ı mu'cizatı onun eliyle izhar etmek ve her türlü hâlinde onu himaye ve muvaffak kılarak dinini bütün hakikatleriyle beraber devam ettirmek ve onun hümet ve şeref makamlarını yüceltmek ve bütün mahlûkatın üzerinde bir makam vermek gibi apaçık görülen rahmaniyet fiilleri ve keza onun risaletini kâinatın üzerinde manevî bir güneş yapmak ve dinini kullarının kemalâtına bir fihriste yapmak ve onun hakikatini uluhiyetinin tecellilerine camî bir âyine yapmak ve kâinattaki mahlûkatın vücudu için rahmet ve hikmet ve adaletin lüzumu ve gıda ve su ve hava ve ışığın zarureti derecesinde zarurî vazifelerle onu tavzif etmek gibi rububiyet fiilleriyle, bu Kâinat Sahibi, onun hakkaniyetine şahadet eder.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

âdet: kanun.

daimî: sürekli, devamlı.

ef'al-i rahmaniyet: Cenab-ı

Hakkın kullarını besleme, koruma ve merhamet etme fiilleri.

enva: çeşitler, türler, neviler.

fevkinde: üstünde.

gayet: son derece.

hâlât: hâller, durumlar, vaziyetler.

haslet: güzel huy, iyi özellik.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

himaye: koruma, muhafaza etme.

himayet: koruma, esirgeme.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kudsi: mukaddes, yüce.

Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akıllan benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'an-ı Kerim.

mahlûkat: Allah tarafından yaratılanlar.

makam-ı şeref: şeref makamı.

meal-i icmalî: kısaca anlam, özet olarak anlam.

meşahir-i insaniye: insanların meşhurları.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

muhafaza: koruma.

mukteza: iktiza etme, gerekme.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

muvaffak: başaran, başarmış, başarılı.

nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

rütbe-i makbuliyet: makbuliyet derecesi, kabul edilme derecesi.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şahsiyet: kişilik, kişi özelliği.

şefkatkârâne: şefkatli ve merhametli bir şekilde.

tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

tasarrufat: tasarruflar, idare etmeler.

vazife: görev.

vaziyet: durum.

zemin: yeryüzü.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

âlem: dünya.

asar: eserler.

asr: yüzyıl.

âyine-i camia: kapsayıcı ayna; kâinata ve mahlûkatta tecellileri görünen Cenab-ı Hakkın bütün isimlerini kendisinde gösterebilen varlık; insan.

beşer: insanlık.

Cevşen: dua mecmuası.

cihet: yön.

delâlet: delil olma, gösterme.

ef'al-i rububiyet: rububiyet fiilleri, Allah'ın Rab isminin tecellisine ait fiiller.

ehl-i ibadet: ibadet ehli, Allah'a kulluğu tam olarak yapanlar.

fihriste-i kemalât: kemaller, olgunluklar ve mükemmelliklerin fihristesi, listesi.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

harekât-ı ubudiyet: kulluk davranışları.

hasenat: güzellikler, iyilikler.

haşiye: dipnot.

hayat-ı bakîye: bakî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.

hayat-ı beşeriye: insanın hayatı.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, toplum hayatı.

hayat-ı maneviye: manevî hayat, iman ile geçmiş zaman ve gelecek zaman ve ahiret âlemlerine kadar uzanan manevî hayat.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

imdat: yardım.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kudsî: mukaddes, yüce.

makbul: kabul edilmiş, geçerli, reddedilmeyen.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

vermekle, beşerin beşten birisini ona ümmet etmesi, gayet kat'î bir tarzda sadıkiyetine ve risaletine şahadet ettiği gibi; ef'al-i rububiyet cihetinde dahi görüyoruz ki, bu âlemin Mutasarrıfı ve Müdebbiri, Muhammed'in (a.s.m.) risaletini bu kâinata bir manevî güneş yapıp, Nur Risalelerinde ispat edildiği gibi, onun ile bütün karanlıkları izale ve nuranî hakikatlerini gösterip ve bütün zışuuru, belki kâinatı hayat-ı bâkiye müjdesiyle sevindirdiği gibi; dinini dahi bütün makbul ehl-i ibadetin fihriste-i kemalâtı ve harekât-ı ubudiyete sağlam bir program yapması gibi; Muhammed'in (a.s.m.) şahsiyet-i maneviyesi olan hakikatini, Kur'an'ın ve Cevşen'in delâletiyle tecelliyat-ı uluhiyetine bir âyine-i camia yapması, ve sabıkan işaret ettiğimiz hakikatlerin ve on dört asırda her gün ümmetinin bütün hasenatlarının bir mislini kazanmasının ve hayat-ı içtimaiye ve maneviye ve beşeriyedeki âsârının delâletiyle, nev-i beşere en yüksek reis ve mukteda ve üstat yapması; ve onu büyük ve kudsî vazifelerle beşerin imdadına gönderip rahmet, hikmet, adalet, gıda, hava, mâ, ziya derecesinde insanları onun dinine, şeriatına, İslâmiyetteki hakikatlerine muhtaç ^(HAŞİYE) yapması ile on iki

HAŞİYE: Ben, bu ihtiyarlığım ve perişaniyetim içinde, zat-ı Muhammediyenin (a.s.m.) getirdiği erzak-ı maneviyyenin milyondan birisini hissettim. Elimden gelseydi, milyonlar lisanla salâvatlarla ona teşekkür edecektim. Şöyle ki:

Ben firaktan, zevalden çok inciniyorum. Hâlbuki, sevdiğim dünya ve düneviler, müfarakatla beni bırakıp gidiyorlar. Ben de gideceğimi biliyorum. Bu pek elim ve canhıraş me'vusiye karşı, birden saadet-i ebediye ve hayat-ı bâkiye müjdesini zat-ı Ahmediyeden (a.s.m.) işitmekle kurtuluyorum ve tam teselli buluyorum. Hatta, teşehhütte

mayan.

misil: benzer; eş.

Mutasarrıf: tasarruf eden, tasarruf sahibi olan, her şeyin sahibi olan Allah.

Müdebbir: tedbir alan, her işi önceden düşünüp ona göre ayarlayan, plânla idare eden.

nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

reis: başkan.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

sabıkan: evvelce, bundan önce.

sadıkiyet: sadıklık, doğruluk, sadâkat.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şahsiyet-i maneviye: manevî şahsiyet, manevî kişilik.

şeriat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen, ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.

tarz: biçim, şekil, suret.

tecelliyat-ı uluhiyet: Cenab-ı Hakkın ilâhîliğinin ve her şeyi kendisine ibadet ve itaat ettirmesinin tecellileri, görüntüleri.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

üstat: öğretici, öğretmen.

vazife: görev.

zışuur: şuurlu, suur sahibi.

ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

küllî ve kat'î hüccetlerle risalet-i Muhammediyeye (a.s.m.) kudsî şahadet ettiği hâlde, acaba hiç mümkün müdür ki, sinek kanadının ve bir çiçeğin tanziminden lâkayt kalmayan bu Kâinat Sahibi'nin bu derece küllî ve geniş şahadetlerine mazhar olan risalet-i Muhammediyeye (a.s.m.), kâinatın manevî bir güneşi olmasın?

İşte bu on beş küllî şahadetler, her biri pek çok şahadetleri, hatta Üçüncü Şahadet mu'cizat lisanıyla bin şahadeti ihtiva edip, öyle bir kat'iyetle ve kuvvetle ² **أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ** olan davayı ispat ve tahakkukunu

ve kıymetini ve ehemmiyetini ilân etmiş ki, her gün beş defa âlem-i İslâm, yüzer milyon lisanlarla teşehhütte o davayı kâinata ilân ettiği gibi; o davanın esas olan haki-kat-i Muhammediyeye (a.s.m.), kâinatın çekirdek-i aslisi, bir sebep-i hilkatî ve en mükemmel meyvesi olduğunu milyarlar ehl-i iman tereddütsüz tasdik ederek kabul etmişler. Ve bu kâinatın Sahibi (celle celâlihü) o şahsiyet-i maneviye-i Muhammediyeyi (a.s.m.) saltanat-ı rububiye-tine bir yüksek dellâlî ve kâinat tılsımının ve hilkat muammasının bir doğru keşşafı ve lütuf ve rahmetinin bir parlak misali ve şefkat ve muhabbetinin bir belîğ lisanı ve âlem-i bâkîdeki hayat-ı daime ve saadet-i ebediyenin en kuvvetli müjdecisi ve elçilerinin en son ve en büyük bir resul eylemiş.

¹ **الْسَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ** dediğimde, ona hem biat, hem memuriyetine teslim ve itaat, hem vazifesini tebrik, hem bir nevi teşekkür ve saadet-i ebediye müjdesine bir mukabeledir ki, Müslümanlar her gün beş defa bu selâmı yaparlar.

1. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerine olsun ey Peygamber!

2. Şahadet ederim ki, Muhammed (a.s.m.) Allah'ın Resulüdür.

âlem-i bâkî: sonsuz olan ahiret âlemi.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

belîğ: belâgatle, düzgün ve sanatlı olarak meramını anlatan.

celle celâlihü: onun şanı yücedir.

çekirdek-i aslî: asıl çekirdek,

öz; kâinatın özü, aslî çekirdek.

dava: takip edilen fikir, iddia.

dellâl: ilân edici; hakka davet eden.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

hakikat-i Muhammediyeye: Hz

Peygamberin manevî şahsiyeti, İslâmiyetin aslı ve esası.

hayat-ı daime: devamlı ve sonu olmayan hayat.

hilkat: yaratılma, yaratılış.

hüccet: delil.

ihativa: içine alma, kapsama.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

ispat: doğruyu delillerle gös-

terme.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

keşşaf: keşfeden, gizli bir şeyi meydana çıkaran.

kıymet: değer.

kudsî: mukaddes, yüce.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

lâkayt: kayıtsız, ilgisiz.

lisan: dil.

lütuf: güzellik, hoşluk, iyilik, ih-san.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

misal: benzer, örnek.

muamma: anlaşılmaz, çözülmesi güç iş, anlamı gizli ve güç anlaşılır söz.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

muhabbet: sevgi, sevmeye.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

risalet-i Muhammediyeye: kâinatın nuru ve suuru olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliği.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

saltanat-ı rububiyyet: kâinatı terbiye ve idare edici olan Allah'ın saltanatı.

sebeb-i hilkat: yaratılış sebebi, yaratılış nedeni.

şahadet: şahit olma, şahitlik; açık alâmet, işaret.

şahsiyet-i maneviye-i Muhammediyeye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) manevî varlığı, şahsiyeti.

şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.

tahakkuk: gerçekleşme, olma; delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tanzim: düzenleme, sıralama, tertipleme.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tereddüt: kararsızlık, şüphede kalma.

teşehhüt: namazda her oturuşta tahiyat duasını okuma ve bu duayı okuyacak kadar oturma.

tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır.

Acaba bu mahiyetteki bir hakikate kanaat etmeyen veya ehemmiyet vermeyen, ne derece hasaret ve hata ve belâhat ve cinayet ettiğini kıyas eylesin!

İşte, namazdaki Fatiha, nasıl İkinci Kısımda işaretıyla, teşehhütte ¹ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ 'taki hakikat-i tevhid davasına kat'î hüccetleri gösterir, hadsiz imzalar basar; bu Üçüncü Kısımda dahi, yine teşehhütte

² وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ tâ hakikat-i risalet davasına kuvvetli şahitleri getirip nihayetsiz tasdik imzalarını bastırır.

Yâ Erhamerrâhimîn, bu Resul-i Ekrem'in (a.s.m) hürmetine, bizi onun şefaatine mazhar ve sünnetinin ittibâına muvaffak ve dâr-ı saadette onun Âl ve Ashabına komşu eyle! Âmin, âmin, âmin.

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آلِهِ وَصَحْبِهِ بَعْدَ حُرُوفِ الْقُرْآنِ
الْمَقْرُوءَةِ وَالْمَكْتُوبَةِ ۞ آمِينَ ³

⁴ سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.

ashap: Sahabeler, Hz. Peygamberi (a.s.m.) görmüş ve onunla konuşmuş olan Müslüman kimseler.

belâhat: ahmaklık, kalın kafalılık, düşüncesizlik.

cinayet: cana kıyma, katl veya bu derecede ağır bir suç.

dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri, Cennet.

dava: takip edilen fikir, iddia.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat-i risalet: peygamberlik hakikati, gerçeği.

hakikat-i tevhid: tevhid hakikati, Allah'ın bir ve tek olduğu ve ondan başka ilâh olmadığı gerçeği.

hasaret: hasar, zarar, ziyan.

hüccet: delil.

hürmet: riayet, ihtiram, saygı.

îşarat: işaretler, haber vermeler.

ittiba: tâbi olma, uyma, itaat etme.

kanaat: hırs göstermeden kismetine razı olmak, elindeki ile yetinmek; inanma, görüs.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kıyas: karşılaştırma, bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

muvaffak: başaran, başarmış, başarılı.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

resul: Allah tarafından kendisine vahiy gelen, Allah'ın emirlerini insanlara bildirmekle vazifeli olan insan, peygamber.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

1. Şahadet ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur.

2. Ve şahadet ederim ki, Muhammed (a.s.m.) Allah'ın resulüdür.

3. Allah'ım, okunan ve yazılan bütün Kur'an harfleri adedince ona, onun Âl ve Ashabına salât ve selâm eyle. Âmin.

4. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

sünnet: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) Kur'an dışında, Müslümanlara örnek olan mübarek söz, fiil ve emirleri, kabulleri veya takrirleri.

sefaat: Hz. Peygamberin ve

diğer salih kulların, bazı günahkâr mü'minleri bağışlamasını Allah'tan dilemeleri.

tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

teşehhüt: namazda her oturuşta tahiyyat duasını okuma ve bu duayı okuyacak kadar oturma.

yâ Erhamürrâhimîn: Ey merhametlilerin en merhametlisi.

Elhüccetüzzehra'nın İkinci Makamı

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞ وَبِهِ نَسْتَعِينُ¹

FATIHA'nın ahirinde, ehl-i hidayet ve istikamet ve ehl-i dalâlet ve tuğyanın muvazenesine işaret eden ve Risale-i Nur'un bütün muvazenelerinin menbâi olan ayetin bir hakikatini Sure-i Nur'dan

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكُوتٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ
الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ
مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ²

(ilâahir) ayeti ve arkasında

أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرِ لُجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ³

(ilâahir) ayetiyle beraber pek acip bir tarzda o muvazene-yi mu'cizâne ifade ederler.

Birinci ayet-i nur, Birinci Şuada ispat edilmiş ki, on işaretle Risale-i Nur'a bakıyor; mu'cizâne, Kur'ân'ın o tefsirinden gaybî haber veriyor. Ve Risale-i Nur'a Nur namı verilmesine en birinci sebep olmasından, Yirmi Dokuzuncu Mektubun bir kısmında bir seyahat-i hayaliye temsilinde, bu acip ayetin nur kelimesinde nun-i na'büdü mu'cizesi gibi bir manevî mu'cizesinin beyanına

sünce, niyet, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun olarak doğru yol üzere olanlar.

Elhüccetüzzehra: parlak delil anlamında Risale-i Nur Külliyyatından bir eserin adı.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

hakikat: gerçek, görülen bir şeyin aslı esası.

ilâahir: sona kadar, sonuna kadar.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

menba: kaynak.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

muvazene: ölçü, mukayese, denge.

nam: ad.

nun-i na'büdü: na'büdü kelimesindeki "nun," Arapça gramerde biz anlamındadır.

seyahat-i hayaliye: hayal ile yapılan yolculuk.

tarz: biçim, şekil, suret.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

temsil: benzetme, misal getirme.

tuğyan: azma, azgınlık, hiddetlenme.

vaki: olmuş, meydana gelmiş.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. • Ve ancak Ondan yardım dileriz.

2. Allah göklerin ve yerin nurudur. Onun nurunun misali, bir lâmba yuvası gibidir ki, onda bir kandil vardır. Kandil de cam fanus içindedir. Cam fanus ise, inci gibi parlayan bir yıldıza benzer ki, ne doğuya, ne de batıya ait olmayan mübarek bir ağacın yakından tutuşturulur. (Nur Suresi: 35.)

3. Yahut derin bir denizin karanlıklarına benzer ki, o denizi üst üste dalgalar kaplamış, dalgaları da [bulutlar] örtmüştür. (Nur Suresi: 40.)

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

ahir: son.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

ayet-i nur: Nur ayeti; Nur Su-

resi 35. ayet.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın

kimseler.

ehl-i hidayet: hidayette ve doğru yolda olanlar, hidayete

erişmiş kimseler.

ehl-i istikamet: inanc, dü-

ahir: son.

âlem: varlık sınıflarından her biri.

arz: yer, dünya.

asr: yüzyıl.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyredererek bilme.

ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.

beyan etmek: açıklamak, bildir-mek, izah etmek.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cihet: yön.

cilve: tecelli, görüntü.

darbimesel: atasözü, vecize.

enva-ı mevcudat: varlıkların çeşitleri, türleri; çeşitli varlıklar.

fanus: içinde mum yakılan büyük fener, camlı mahfaza, abajur.

Fatiha: Kur'ân-ı Kerim'in birinci suresi.

felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.

gayet: son derece.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hikmet: felsefe; kâinattaki ve yaratılıştaki gayeleri araştırma.

ilim: bilme, bilgi.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

kâh: zaman olur, bazen.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kandil: lâmba.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kısmen: kısmi olarak, bir kısım.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kudsî: mukaddes, yüce.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indiril-

binaen, *Ayetü'l-Kübra* risalesinde dünya seyyahı, Hâlık-ını aramak, bulmak, tanımak için bütün kâinattan ve enva-ı mevcudatından sorduğu ve otuz üç yol ile ve kat'î bürhanlarla Hâlıkını ilmelyakin ve aynelyakin bildiği gibi; o aynı seyyah, asırlarda ve arz ve semavat tabakalarında aklıyla, kalbiyle, hayaliyle gezen yorulmaz, tok olmaz, bütün dünyayı bir şehir gibi görüp teftiş ederek, kâh Kur'ân hikmetine, kâh felsefe hikmetine aklını bindirip geniş hayal dürbünüyle en uzak tabakalara bakarak, hakikatleri vakide olduğu gibi görmüş, bizlere *Ayetü'l-Kübra*'da kısmen haber vermiş.

İşte şimdi biz, o ayn-ı hakikat ve bir temsil manasında olan seyahat-i hayaliyesiyle girdiği pek çok âlemler ve tabakalardan numune için yalnız üç tabakasını, Fatiha ahirindeki muvazenenin yalnız kuvve-i aklıye cihetinde bir misalini gayet muhtasar beyan edeceğiz. Sair meşhudatını ve muvazenelerini, Risale-i Nur'un muvazenelerine havale ederiz.

• **Birinci numune** şöyle: O, dünyaya sırf Hâlıkını tanımak, bulmak için gelen seyyah, aklına dedi: “Biz, her şeyden Hâlık'ımızı sorduk; güzel, tam cevap aldık. Şimdi, ‘Güneşi güneşten sormak lâzım’ darbimeseli gibi, biz dahi Hâlık'ımızı, ilim ve irade ve kudret gibi kudsî sıfatlarının tecellileriyle ve meşhut eserleriyle ve isimlerinin cilveleriyle tanımak, bulmak için bir seyahat daha yapacağız” diye dünyaya girdi.

miş, semavî kitapların sunucusu.

kuvve-i aklıye: akıl duygusu, akıl hasleti.

meşhudat: görünenler, gözle görülen şeyler, müşahede edilenler.

meşhut: gözle görülmüş, gözle görülen, müşahede olunan.

misal: örnek.

muhtasar: kısaca, özetle.

muvazene: mukayese, karşılaştırma; ölçü, denge.

mübarek: feyizli, bereketli,

kutlu.

numune: örnek.

nur: aydınlatma, parıltı; Cenab-ı Hakkın bütün kâinatı isim ve sıfatlarıyla aydınlatması; Kur'ân-ı Kerim'in 24. suresi. Medine'de nazil olmuştur. 64 ayettir.

Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

sair: diğer, başka, öteki.

semavat: semalar, gökler.

seyahat-ı hayaliye: hayal ile yapılan yolculuk.

seyyah: gezgin, yolcu.

sıfat: vasıf, nitelik.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

tabaka: kat, katman.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

teftiş: aslını, doğrusunu gereği gibi sorup araştırma.

temsil: benzetme, misal getirme.

Ve ikinci bir cereyan olan ehl-i dalâlet gibi, birden küre-i arz sefinesine bindi. Hikmet-i Kur'âniyeye tâbi olmayan fen ve felsefe gözlüğünü taktı. Ve Kur'ân okumayan coğrafya fenninin programıyla baktı, gördü ki: Nihayetsiz bir boşlukta, bir senede yirmi bin senelik bir dairede, top güllesinden yetmiş defa sür'atlı bir hareketle gezer. Yüz binler nevi bîçare, âciz zihayatları içine almış. Eğer bir dakika yolunu şaşırsa veya bir serseri yıldız çarparsa, parçalanarak hadsiz fezada sukut ile, bütün o bîçare zihayatları ademe, hiçliğe boşaltacak, dökecek diye anladı.

¹ **غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ** cereyanının dehşetli ma-

nevî musibetini ² **أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لَّجِّيٍّ** 'in boğucu karanlı-

ğını hissederek, "Eyvah! Ne yaptık? Bu dehşetli gemiye neden bindik? Bundan kurtulmak çaresi nedir?" diye o

kör felsefe in gözlüğünü kırdı, ³ **الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ** cere-

yanına girdi. Birden hikmet-i Kur'âniye imdadına geldi, tam hakikatini gösteren bir dürbün aklına verdi, "Şimdi

bak" dedi. Baktı, gördü ki: ⁴ **رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** ismi,

⁵ **هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ**

burcunda bir güneş gibi tulû etti. Zemini gayet muntazam ve selâmetli bir gemi ve zihayatları rızıklarıyla beraber içine doldurmuş, kâinat denizinde çok hikmetler ve menfaatler için seyahatle güneş etrafında gezdirip mevsimlerin mahsulâtını erzak isteyenlere getirir ve *Sevr* ve *Hut* namlarında iki meleği o sefineye kaptan yapılmış,

dan inceleyen ilim.

fen: tecrübi, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.

feza: kâinata, yıldızlar arasındaki boşluk, uzay.

gayet: son derece.

gülle: top mermisi.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, görülen bir şeyin aslı esası.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.

hikmet-i Kur'âniye: Kur'ân'a mahsus hikmet, Kur'ân'ın hikmeti.

hut: büyük balık.

imdat: yardım.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

küre-i arz: yer küre, dünya.

mahsulât: meyveler, ürünler.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

menfaat: fayda.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

musibet: felâket, belâ.

nam: ad.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

rızık: yiyecek, içecek şey, azık.

sefine: gemi.

selâmet: salımlık, emniyet; sıkıntı, korku ve endişeden uzak olma.

serseri: gayesiz, hedefsiz, öteden beri başıboş olan.

sevr: öküz, boğa.

sükût: düşünme, düşüş; suskunluk.

tâbi: boyun eğen, uyan, itaat eden.

tulû: doğma, doğuş.

zemin: yeryüzü.

zihayat: hayat sahibi.

1. Gazabına uğrayanların ve sapıtmış olanların yoluna değil. (Fatiha Suresi: 7.)

2. Yahut derin bir denizin karanlıklarına benzer... (Nur Suresi: 40.)

3. Kendilerine nimet ve ihsanda bulunduğu peygamberlerinin ve onlara tâbi olan salih kullarının yoluna... (Fatiha Suresi: 7.)

4. Göklerin ve yerin Rabbi. (Ra'd Suresi: 16.)

5. Üzerinde gezin ve Allah'ın verdiği rızıktan yiyecek diye, yeryüzünü sizin emrinize veren Odur. (Mülk Suresi:15.)

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.

adem: yokluk, hiçlik.

bîçare: çaresiz, zavallı.

burç: .

cereyan: akım, fikir, sanat ve-

ya siyaset hareketi.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yol-

dan çıkanlar, azgın ve sapkın

kimseler.

erzak: yiyecek, içecek, azıklar.

eyvah: Yazık, heyhat!"

felsefe: madde ve hayatı

başlangıç ve gaye bakımın-

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âlem: dünya, cihan.

âlem: varlık sınıflarından her biri. **azap:** günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

cilve: tecelli, görüntü.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırıp.

esma-i ilâhiye: Allah'ın isimleri.

gayet: son derece.

hâdis: olay.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hafız: yarattıklarını koruyup gözeten Allah.

hakikat: gerçek, bir şeyin aslı, esası.

Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

Hâlik-ı Zülcelâl: Sonsuz büyüklük sahibi yaratıcı, Allah.

hayvanat: hayvanlar.

hikmet-i Kur'âniye: Kur'an'a mahsus hikmet, Kur'an'ın hikmeti.

hikmet-i tabiye: fizik bilgisi.

iktidar: güç yetme, yapabilme, bir işi gerçekleştirmek için gereken kuvvet.

imdat: yardım.

Kerim: ihsan ve ikramı bol olan Allah.

küre-i arz: yer küre, dünya.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

mahzun: hüznünlü, kederli, kaygılı, dertli, üzüntülü.

memleket-i Rabbaniye: Cenab-ı Hakkın şefkat ve merhametle terbiye ve idaresinin hüküm sürdüğü memleket.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

me'yus: yeise düşmüş, ümitsiz, kederli.

muhteşem: haşmetli, yüce.

mukabil: karşılık.

muzır: zararlı, zarar veren.

Mün'im: nimet veren, ikram eden, Allah.

numune: örnek.

Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları n-

gayet güzel ve muhteşem memleket-i Rabbaniyede Hâlik-ı Zülcelâl'in mahlûkat ve misafirlerini keyiflendirmek için gezdiriyor. Ve onunla, ¹ **اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ**

hakikatini gösterir, Hâlik'ını bu ismin cilvesiyle tanıttırır diye anladı. Bütün ruhucanıyla ² **الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ**

dedi, ³ **الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ** taifesine girdi.

• O seyyahın, âlemlerdeki seyahatinde gördüğü numunelerden, **ikinci numunesi:** O seyyah, küre-i arz gemisinden çıkıp hayvanat ve insanlar âlemine girdi. Dinden ruh almayan hikmet-i tabiye gözlüğü ile o âleme baktı, gördü ki: O hadsiz zîhayatların hadsiz ihtiyaçları ve onları inciten ve hırpalayan hadsiz muzır düşmanları ve merhametsiz hâdiseleri varken, o ihtiyaçlara karşı sermayeleri binden, belki yüz binden ancak bir olabilir. Ve o muzır şeylere mukabil iktidarları, milyondan ancak biridir. Bu çok dehşetli ve acınacak vaziyette, rikkat-i cinsiyeye ve şefkat-i nev'iyeye ve akıl alâkadarlığıyla onların hâline o derece acıdı ve mahzun ve me'yus ve Cehennem azabı gibi elemeler alırken ve o perişan âleme girdiğine bin pişman olurken, birden hikmet-i Kur'âniye imdadına yetiştirdi, **الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ** dürbününü verdi; "Bak!" dedi.

Baktı, gördü ki: **اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** tecellisiyle

Rahman, Rahim, Rezzak, Mün'im, Kerim, Hafız gibi çok esma-i İlâhiyenin her biri, birer güneş gibi,

1. Allah göklerin ve yerin nurudur. (Nur Suresi: 35.)

2. Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. (Fatiha Suresi: 2.)

3. Kendilerine nimet ve ihsanda bulunduğu peygamberlerinin ve onlara tâbi olan salih kullarının yoluna ilet. (Fatiha Suresi: 7.)

ziklandıran Allah.

Rezzak: bütün yaratılmışların rızasını veren ve ihtiyaçlarını karşılayan Allah.

rikkat-i cinsiyeye: cinsî şefkat, insanın kendi cinsinden olana acıması.

ruh: öz, can alıcı nokta.

ruhucân: ruh ve can; ruh ve canla.

sermaye: ana para.

seyyah: gezgin, yolcu.

şefkat-i nev'iyeye: kendi nev'ine, kendi cinsine karşı

duyulan şefkat, merhamet ve sevmeye hissi.

taife: takım, guruh.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

vaziyet: durum.

zîhayat: hayat sahibi.

مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا ¹ وَكَانَ مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ
رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ ² وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ ³
إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ⁴

gibi ayetlerin burçlarında tulû ettiler. O insan ve hayvan dünyasını rahmetle, ihsanla doldurup bir nevi muvakkat Cennete çevirdiler. Ve bu şayan-ı temaşa, güzel, ibretli misafirhanenin Mihmandar-ı Kerîm'ini tam bildirdiklerini bildi, “Bin kere ⁵ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ” dedi.

• Seyahatindeki yüzer müşahadatından **üçüncü numunesi**: Hâlıkını, isimlerinin ve sıfatlarının tecelli ve cilveleriyle tanımak isteyen o dünya seyyahı, akıl ve hayaline dedi ki: “Haydi, ruhlar ve melekler gibi biz dahi cesedimizi yerde bırakıp göklere çıkacağız. Hâlık'ımızı semavattakilerden soracağız.”

Ruh hayale ve akıl fikre bindiler, semaya çıktılar. Kozmoğrafya fennini kendilerine rehber ettiler. Dini dinlemeyen bir felsefe nazarıyla, ⁶ مَعْضُوبٌ... ضَالِّينَ cereyanıyla baktılar. Gördü ki: Küre-i arzdan bin defa büyük, top gülesinden yüz defa çabuk hareket edenler içlerinde bulunan binler kütleler, ateş saçan yıldızlar; şuursuz, camit, serseri gibi birbiri içinde sür'atle gezerler. Bir dakika bir tesadüfle biri yolunu şaşırsa, o boş ve hudutsuz ve hadsiz nihayetsiz âlemde bir şuursuz küre ile çarpıp suretinde kıyamet gibi bir hercümerce sebep olur.

fen: tecrübi, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.

gülle: top mermisi.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hercümerç: karmakarışık olma, alt üst olma.

hudutsuz: sınırsız.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

kozmoğrafya: astronominin, matematik ve fiziğin yalnız temel kavramlarından yararlanarak en belli başlı olayları ele alan dalı.

küre: gezegen.

Küre-i arz: yer küre, dünya.

Mihmandar-ı Kerim: dünya misafirhanesinde kullarına yardım ve in'am eden Rabbimiz, Allah.

muvakkat: geçici.

müşahadat: gözlemler.

nazar: bakış, fikir.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

numune: örnek.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

rehber: yol gösteren, kılavuz.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sema: gökyüzü, gök.

semavat: semalar, gökler.

serseri: gayesiz, hedefsiz; öteden beri başıboş olan.

seyyah: gezgin, yolcu.

suret: biçim, şekil, tarz.

şayan-ı temaşa: seyredilmeye, görülmeye değer, görülmeye lâyık.

şuursuz: idraksiz, bilgisiz.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tesadüf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.

tulû: doğma, doğuş.

1. Hiçbir canlı yoktur ki, Allah onu alından tutup kudretine boyun eğdirmiş olmasın. (Hûd Suresi: 56.)

2. Yeryüzünde yürüyen ve kendi rızasını yüklenemeyen nice canlının ve sizin rızınızı Allah verir. (Ankebut Suresi: 60.)

3. And olsun ki Biz Âdemoğullarına ikramda bulunduk. (İsra Suresi: 70.)

4. İhlâs ile kulluk edenler, nimetlerle dolu Cennet içindedir. (İnfitar Suresi: 13.)

5. Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. (Fatiha Suresi: 2.)

6. Gazaba uğrayanlar... sapıtmış olanlar. (Fatiha Suresi: 7.)

âlem: dünya, cihan.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

burç:

camit: ruhsuz, cansız.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

ceset: vücut, beden.

cilve: tecelli, görüntü.

felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.

O seyyah, hangi tarafa baktıysa, dehşet ve vahşet ve hayret ve korkmak aldı, göğşe çıktığına bin pişman oldu. Akıl ve hayal, bütün bütün bozuldular. “Bizim vazifemiz güzel hakikatleri görmek ve göstermek iken, böyle Cehennem gibi çirkin ve azaplı manaları bilmek, müşahede etmek vazifesinden istifa ediyoruz ve istemiyoruz”

derken, birden ¹ **اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** tecellisiyle ² **مُسْحَرِ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ** ve ³ **خَالِقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** ve ⁴ **رَبُّ الْعَالَمِينَ** gibi çok isimler, her biri birer güneş gibi

⁵ **وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ** ve ⁶ **أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا** ve ⁷ **ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّيْنَهَا سَبْعَ سَمَوَاتٍ** gibi ayetlerin

burçlarında tulû ettiler, bütün semavatı nurla, meleklerle doldurdular, bir büyük camie ve mescide ve ordugâha çevirdiler. O seyyah ⁸ **الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ** cereyanına girdi.

Dâllinden, ⁹ **أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَجْرَجٍ** 'den kurtuldu. Birden, Cennet gibi muntazam, güzel, muhteşem bir memleket gördü. Her tarafta Hâlık-ı Zülcelâl'i bildiriyorlar bir vaziyeti müşahadesiyle, akıl ve hayalin kıymetleri ve vazifeleri bin derece terakki etti.

İşte o seyyahın kâinattaki seyahatinin yüzer numunesinden bu mezkûr üç numuneye kıyasen sair müşahedatını ve isimlerin cilveleriyle Vacibü'l-Vücut'un marifetini

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

burc:

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

cilve: tecelli, görüntü.

dâllin: doğru yolu şaşırmış, günaha girmiş olanlar.

dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.

hakikat: gerçek.

Hâlık-ı Zülcelâl: Sonsuz büyüklük sahibi yaratıcı, Allah.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kıyasen: kıyas ederek, karşılaştı-
rarak.

kıymet: değer.

marifet: bilme, derin bilgi.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

muhteşem: haşmetli, yüce.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

müşahedat: gözlemler.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

numune: örnek.

nur: aydınlatma, parıltı; Cenab-ı Hakkın bütün kâinatı isim ve sıfatlarıyla aydınlatması.

ordugâh: ordu yeri, ordunun barınıp konakladığı yer.

sair: diğer, başka, öteki.

semavat: semalar, gökler.

seyyah: gezgin, yolcu.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

terakki: yükselme, ilerleme.

tulû: doğma, doğuş.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezelî ve ebedî olan Allah (c.c.).

vahşet: ıssız yerlerde duyulan korku.

vazife: görev.

vaziyet: durum.

1. Allah göklerin ve yerin nurudur. (Nur Suresi: 35; Ra'd Suresi: 16.)

2. Arz ve semavatın Hâlıkı.

3. Güneşi ve ayı musahhar eden.

4. Âlemlerin Rabbi.

5. And olsun ki, dünya semasını Biz kandillerle süsledik. (Mülk Suresi: 5.)

6. Üstlerindeki göğşe bakmazlar mı, onu nasıl bina edip süsledik. (Kaf Suresi: 6.)

7. Bundan başka, semaya da iradesini yöneltti ve gökleri yedi tabaka olarak tanzim etti. (Bakara Suresi: 29.)

8. Kendilerine nimet ve ihsanda bulunduğu peygamberlerinin ve onlara tâbi olan salih kullarının yoluna ilet. (Fatıha Suresi: 7.)

9. Yahut [onların amelleri] derin bir denizin karanlıklarına benzer. (Nur Suresi: 40.)

Risale-i Nur'a havale edip, bu pek kısa işarete iktifaen, bu pek uzun kıssayı kısa keserek Hâlık'ımızı bildiren kud-sî sıfatlardan ve sıfât-ı seb'asından yalnız ilim ve irade ve kudret gibi üç mühim sıfatların eserleriyle, tecellileriyle ve tahakkuklarının hüccetleriyle Kâinat Hâlıkı'nı tanıma-ya, o dünya seyyahı gibi, gayet kısa işaretlerle çalışaca-ğız. Tafsilâtını Risale-i Nur'a havale ederiz.

İşte, Arabî Hizb-i Nurî'nin Hülâsatü'l-Hülâsasından daimî, tefekkürî bir virdim ve Allahü ekber cümlesinin otuz üç mertebesinden üç mertebeyi beyan eden bu ge-len Arabî fıkranın bir nevi tercümesi içinde kısa işaretler-le ulema-i ilm-i kelâmı ve akide ulemasını pek çok meş-gul eden ilim ve irade ve kudret-i İlâhiyenin kâinattaki cil-veleriyle, onları aynelyakin iman ile tasdik ve onlarla Va-cibü'l-Vücut'un bedahetle mevcudiyetine ve vahdaniye-tine ilmelyakin tasdikle tam iman etmeye yol açan bu Arabî fıkradır:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا¹

اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ قُدْرَةً وَعِلْمًا اِذْ هُوَ الْعَلِيمُ بِكُلِّ شَيْءٍ بِعِلْمٍ
مُحِيطٍ لِأَزَمِ ذَاتِي^(HAŞİYE) لِلذَّاتِ يَلْزَمُ الْأَشْيَاءُ لَا يُمْكِنُ أَنْ يَنْفَكَ

وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَى «كَلْزُومِ الضِّيَاءِ الْمُحِيطِ لِلشَّمْسِ»
HAŞİYE:

1. De ki: Hamd olsun o Allah'a ki, evlât edinmekten münezzehtir, mülkünde ortağı bulunmaz ve hiçbir şeyden de âciz değildir ki yardımçıya ihtiyacı olsun. Ve hürmet ve tazim ile Onun yüceliğini an. (İsra Suresi: 111.)

akide: iman, inanılan ve itikat edilen esas, inanç.

Allahü ekber: Allah en büyük ve en yücedir.

Arabî: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

aynelyakin: gözle görür de-

recede inanma; bir şeyi göre-rek ve seyrederek bilme.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispa-ta ihtiyaç olmayacak derece-de açıklık.

beyan etmek: açıklamak, bil-dirmek, izah etmek.

cilve: tecelli, görünü.

daimî: sürekli, devamlı.

fıkra: kısım, fasıl, bölüm.

gayet: son derece.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

havale: bir şeyi başkasının üstü-ne bırakma.

Hizb-i Nurî: Nur'a ait hizip adında bir dua.

hüccet: delil.

hülâsatü'l-hülâsa: hülâsanın hü-lâsası, özünün özü.

iktifaen: yeterli görerek.

ilim: bilgi, marifet.

ilmelyakin: ilim yoluyla kesin olarak bilme.

iman: inanç, itikat.

irade: dileme, isteme, bir şeyi ya-pıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kıssa: anlatılan olay, hikâye.

kudret: Allah'ın bütün varlığı çev-releyen ezeli kuvveti.

kudret-i İlâhiye: Allah'ın kudreti, Allah'ın kudretiyle yaptığı işler, fi-iller, tasarruflar.

kudsi: mukaddes, yüce.

mertebe: derece, basamak.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgile-nen.

mevcudiyet: mevcut olma, var-lık.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

nevi: çeşit, tür.

seyyah: gezgin, yolcu.

sıfat: vasıf, nitelik.

sıfat-ı seb'a: yedi sıfat; Cenab-ı Hakkın hayat, ilim, sem', basar, irade, kudret, kelâm sıfatları.

tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

tahakkuk: gerçekleşme, olma; delil ile ispat edilme, kesinleşme.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hük-metme.

tecelli: belirme, bilinme, görün-me.

tefekkürî: tefekküre ait, düşünce ile ilgili.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sa-hipleri.

ulema-i ilm-i kelâm: kelâm ilmi âlimleri.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

virt: zikir; belli zamanlarda, belli sayıda, belli duaların zikir olarak belli biçimde ve düzenli şekilde okunması.

عَنْهُ شَيْءٌ بِسِرِّ الْحُضُورِ وَالشُّهُودِ وَالْإِحَاطَةِ النَّوْرَانِيَّةِ وَبِسِرِّ اسْتِزَامِ
الْوُجُودِ لِلْعُمُومِيَّةِ وَاحِاطَةِ نُورِ الْعِلْمِ بِعَالَمِ الْوُجُودِ ❁

نَعَمْ، فَلَا تَنْتَظِمَاتُ الْمَوْزُونَةُ وَالْإِتْرَانَاتُ الْمَنْظُومَةُ وَالْحِكْمُ الْقَصْدِيَّةُ
الْعَامَّةُ وَالْعِنَايَاتُ الْمَخْصُوصَةُ الشَّامِلَةُ وَالْأَقْصِيَّةُ الْمُنْتَظِمَةُ وَالْأَقْدَارُ
الْمُثْمَرَةُ وَالْأَجَالُ الْمُعَيَّنَةُ وَالْأَرْزَاقُ الْمُقَنَّنَةُ وَالْإِتْقَانَاتُ الْمُفَنَّنَةُ
وَالْاهْتِمَامَاتُ الْمَزِينَةُ وَغَايَةُ كَمَالِ الْإِتْتِظَامِ الْإِنْسِجَامِ الْإِتِّسَاقِ
الْإِتْقَانِ الْإِتِّزَانِ الْإِمْتِيَازِ الْمُطْلَقَاتِ فِي كَمَالِ الشُّهُولَةِ الْمُطْلَقَةِ
دَالَاتٌ عَلَى إِحَاطَةِ عِلْمٍ عَلَامِ الْغُيُوبِ بِكُلِّ شَيْءٍ «أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ
وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ» (فَنَسْبَةُ دَلَالَةٍ حُسْنِ صَنَعَةِ الْإِنْسَانِ عَلَى شُعُورِ
الْإِنْسَانِ إِلَى نَسْبَةِ دَلَالَةٍ حُسْنِ خَلْقَةِ الْإِنْسَانِ عَلَى عِلْمِ خَالِقِ
الْإِنْسَانِ كَنَسْبَةِ لُمِيعَةٍ زُجْجَةٍ الذُّبِّيَّةِ فِي اللَّيْلَةِ الدَّهْمَاءِ إِلَى
شَعْشَعَةِ الشَّمْسِ فِي رَابِعَةِ النَّهَارِ¹ ❁

Gayet kısa bir nevi tercümesi içinde ilm-i İlâhiye, bu pek ehemmiyetli hakikat-i imaniyeye kısacık işaretler edip, tafsilâtını Risale-i Nur'a havale ile deriz: (HAŞİYE)

HAŞİYE: Bundan sonraki kısmı, bütün ömrümde görmediğim dehşetli ve semli bir hastalık içinde yazılmış; kusurâtıma nazar-ı müsamaha ile bakılsın. Hüsrev münasip görmediği kısmı tadil, tebdil, ıslah edebilir.

1. Allah, ilim ve kudretiyle her şeyden büyüktür, yücedir. Zira O, zatının lâzımı olan muhit ilmiyle her şeyi her şe'ni ile bilir. Zatının lâzımı olan öyle bir ilimden hiçbir şeyin gizlenmesi mümkün değildir. Çünkü O, ilminin varlığı ve nur-u ilminin bütün âlem-i vücudu ihata sırrınca, her yerde vardır, hâzır ve nazırdır; her şeyi ihata eder ve her şeyi görür, müşahade eder, nuraniyet sahibidir.

ehemmiyetli: önemli.

gayet: son derece.

hakikat-ı imaniye: imana ait olan gerçek.

haşiye: dipnot.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

ilm-i İlâhiye: Allah'a ait ilim.

nevi: çeşit, tür.

tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

Evet, mevcudatta müşahade edilen mizanlı intizamlar ve nizamlı ittizanlar, kastî hikmet-i amme ve mahsus inayat-ı şamil, muntazam kazalar ve müsmir kaderler, muayyen eceller ve mukannen erzaklar, düsturlarının sağlamlığıyla kâinattaki fenleri netice veren itkanat ve her şeyi süslendiren ihtimamatla sühulet-i mutlakada içindeki kemal-i intizam ve inisicam ve ittisak ve ittikan ve ittizan ve imtiyaz-ı mutlakada, her şeyi bilen bir Allâmü'l-Guyûb'un ihata-i ilmiyesine delâlet eder. "Yaratan bilmez olur mu hiç? Onun ilmi her şeyin inceliklerine nüfuz eder ve O her şeyden hakkıyla haberdardır." (Mülk Suresi: 14.) İnsanın hüsn-i sanatının onun şuuruna delâletiyle, hilkat-i insanın ilm-i Hâlık delâleti arasındaki

Evet, nasıl ki, rahmet, rızk-ı acaibiyle güneş gibi kendini gösterip perde-i gaypta bir Rahman-ı Rahîm'i kat'iyetle ispat ediyor; öyle de, yüzer âyât-ı Kur'âniyede mevki alan ve kudî yedi sıfattan bir cihette en birincisi olan "ilim" dahi, nizam ve mizanın hikmetleri ve meyveleriyle güneş ziyası misillü kendini gösterdiği gibi, bir Âlîm-i Küllî Şey'in mevcudiyetini kat'iyetle bildirir.

Evet, insanın şuuruna, ilmine delâlet eden düzgün, ölçülü sanatı ile İnsanın Hâlık'ının ilmine, hikmetine delâlet eden hüsn-i hilkat-i insan muvazenesi, aynen yıldız böceğinin geceki ışığının lem'acığının, gündüzle güneşin ihatalı ziyasına nispeti gibidir.

Şimdi ilm-i İlâhînin delillerini beyan etmeden evvel, o kudî sıfatın kâinatın envaındaki tecellileriyle Zat-ı Akdes'i pek zahir bir tarzda göstermesine delâlet ve şahadet eden Mirac-ı Muhammedî (a.s.m.) gecesinde huzur ve hitab-ı İlâhîye mazhar olduğu zaman, birden ¹ **اَلْحَيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلّٰهِ** diyerek, bütün zihayat ve enva-ı mahlûkat namına bir mebus ve elçi olmasından, bütün onların sıfat-ı ilmin cilveleriyle Rablerini bildirdikleri tarzda, selâm yerinde, umum zîşuur bedeline, Hâlık'ına umum zihayatın hediyelerini takdim eder. Yani, **اَلْحَيَّاتُ، الْمُبَارَكَاتُ، الصَّلَوَاتُ، الطَّيِّبَاتُ** dört kelimeler ile umum zihayatın dört taifesinin ezeli, ebedî ilmin cilveleriyle Allâmü'l-Guyûb'a karşı tahiyyelerini, tebriklerini, ubudiyetlerini, güzel marifetlerini gösterdiğinden,

nispet, karanlık gecedeki yıldız böceğinin ışıkçığının, günün ortasında yeryüzünde parlayan güneşin şaasına nispeti gibidir.

1. Bütün canlıların manevî selâm ve hediyeleri, fitrî ibadetleri, bereket ve tebrike sebep olan canlıların hülâsası olan bütün mahlûk, tohum, çekirdek, dane ve yumurtaların kullukları; canlıların hülâsası olan ruh sahiplerinin hususî ibadetleri ve ruh sahiplerinin en mükemmelleri olan kâmil insan ve Allah'a yakın meleklerin nurani ve yüksek ibadetleri Allah'a mahsustur. (Buharî, Ezan:148,150; Müslim, Salât: 56, 60, 62; Ebu Davud, Salât:178; Tirmizî, Salât: 100, Nikâh: 17; Neseî, Tatbik: 23, Sehih: 41, 43-45, 56, 10-104; İbni Mâce, İkame: 24 Nikâh: 19.)

Âlîm-i Küllî Şey: her şeyi bilen ilim sahibi Allah.

Allâmü'l-Guyûb: gaybı bilen, görünmeyen şeyleri bilen, Al-

lah.

âyât-ı Kur'âniye: Kur'an'ın ayetleri.

cilve: tecelli, görüntü.

delâlet: delil olma, gösterme.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

enva: çeşitler, türler, neviler.

enva-ı mahlûkat: yaratılmış olanların türleri, çeşitleri.

ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıçsız.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hitab-ı İlâhî: Allah'ın kendi zatına mahsus olarak hitabı; Kur'an-ı Kerim.

huzur: yan, kat, ön.

huzur-ı İlâhî: Allah'ın her an yanında olduğunu ve her şeyi bildiğini hissetme ve yaşama hâli.

hüsn-i hilkat-i insan: insanın yaratılışındaki güzelliği.

ihatalı: kuşatıcı.

ilm-i İlâhî: Allah'ın ilmi.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

kudî: mukaddes, yüce.

lem'a: parıldı.

marifet: bilme, derin bilgi.

mazhar: bir şeyin çıktığı görünüşü yer; nail olma, sereflenme.

mebus: gönderilen, yollanan, elçi.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

mirac-ı Muhammedî: Peygamberimizin (a.s.m.) Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen ve hâlen çıkması mu'cizesi.

misillü: gibi, benzeri.

mizan: ölçü, denge.

muvazene: ölçü, mukayese, denge.

nispet: kıyaslama, ölçü, oran.

nizam: düzen.

perde-i gayp: gayp perdesi, gizli perde; insanların bilmeyip sadece Allah'ın bildiği gayp âlemdeki manevî perde.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

Rahman-ı Rahîm: Rahman ve Rahîm olan Allah; dünya ve ahirette yarattıklarına sonsuz rahmet, şefkat ve merhametiyle muamele eden Allah.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

rızk-ı acayip: acayip, harikulâde şekilde ihsan edilen rızık.

sıfat-ı ilim: ilim sıfatı.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şuur: bir şeyin inceliklerini iyice idrak etme, anlayış.

tahiyye: selâm verme, selâm.

taife: takım, gruh.

tecelli: belirme, görünme.

ubudiyet: kulluk.

zahir: açık, aşikâr.

Zat-ı Akdes: en mukaddes zat, her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat; Allah.

zihayat: hayat sahibi.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

bu kudsi mükâleme-i Miraciye'yi geniş manasıyla okumak, teşehhütte umum İslâmın farz bir vazifesi olmuş. O kudsi mükâlemenin izahatını Risale-i Nur'a havale edip, gayet kısa dört işaretle bir manasını beyan edeceğiz.

Birincisi: **التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ** 'tır. Kısacık mealı şudur:

Nasıl bir usta, pek harika bir makineyi derin ilmi ve mu'cizekâr zekâsıyla yapsa, o acip makineyi gören herkes, o ustayı takdîrkârâne tebrik edip alkışlar ve tahsin-kârâne medihlerle ve ihsanlarla ona maddî, manevî hediyeler, tahiyyeler verir; o makine dahi, o ustanın istediği tarzda, tam tamına, gayet mükemmel olarak arzularını ve harika ince sanatını ve maharet-i ilmiyesini göstermesiyle, kendi ustasını lisan-ı hâl ile alkışlar, tebrik eder, manevî tahiyyeler, hediyeler verir. Aynen öyle de, kâinatta bütün zihayat taifeleri, her biri ve her bir ferdi, her tarafı mu'cizeli birer harika makinedir ki, ustasının, her şeyin her şeyle münasebetini gören ve her şeyin hayatına lâzım bütün şeyleri görüp tam yerinde ona yetiştiren ihatalı ilminin derin ve ince cilveleriyle kendini tanıttıran Sâni-i Zülcelâl'ini, hayatlarının lisan-ı hâlleriyle, ins ve cin ve melek olan zîşuurların kâl dilleri gibi tahiyyelerle alkışlar ve tebriklerle **التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ** derler. Ve hayatlarının

fiyatını, doğrudan doğruya bütün mahlûkatı bütün ahvalıyla bilen Hâlık'larına ubudiyetkârâne takdim ediyorlar ki, Miraç Gecesinde, bütün zihayat namına Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm, Vacibü'l-Vücut'un huzurunda,

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
ahval: hâller, durumlar.
aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.
arzû: bir şeye karşı duyulan istek, heves.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cilve: tecelli, görüntü.
cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.
farz: kesin yapılması gerekli olan; İslâmiyette kesin olarak yapılması gereken emir.
gayet: son derece.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
harika: olağanüstü.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
ihatalı: kuşatıcı.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
ilim: bilgi, marifet.
ins: insan, beşer, Âdemoğlu.
izahat: izahlar, açıklamalar.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kâl: söz, konuşma.
kudsi: mukaddes, yüce.
lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
maddî: madde ile alakalı, cismanî.
maharet-i ilmiye: ilmi beceriklilik, ustalık.
mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
meal: mana, anlam, mefhum.
medih: övmek.
Miraç: Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.m.) Efendimizin, Re-

cep ayının 27. gecesinde Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması mu'cizesi.
mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.
mu'cizekâr: mu'cizeli, mu'cize hâlinde.
mükâleme: konuşma.
mükâleme-i miraciye: Miraçtaki konuşmalar.
münasebet: ilgi, ilişki, bağ.
nam: ad.
Sâni-i Zülcelâl: sonsuz bü-

yüklük sahibi olan ve her şeyi sanatla yaratan, Allah (cc).
tahiyye: selâm verme, selâm.
tahsînkârâne: beğenen gibi, beğenen kimseye yakışır şekilde, beğenircesine, alkışlar casına.
taife: takım, guruh.
takdim: arz etme, sunma.
takdîrkârâne: takdir edene yakışır şekilde, takdir ederek.
tarz: biçim, şekil, suret.
teşehhüt: şahadet getirme, namazda Tahiyyatın oturarak

okunması.
ubudiyetkârâne: kul olana yakışır şekilde, kulluğa yakışır tarzda.
umum: bütün.
Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah (cc).
vazife: görev.
zihayat: hayat sahibi.
zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

selâm yerinde **اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ** deyip, bütün zihayat taifeleri-
nin tahiyye ve hediye ve manevî selâmlarını takdim et-
miş.

Evet, adî bir muntazam makine, intizam ve mizanlı
hey'etiyle, şeksiz, bir mahir ve dikkatli ustayı gösterdiği
gibi, kâinatı dolduran hadsiz zihayat makineler de, her
birisi bin bir mu'cizat-ı ilmiyeyi gösteriyorlar. Elbette yıl-
dız böceğinin ışığına nispeten güneşin ziyası derecesinde
ilmin cilveleriyle o zihayatlar, usta ve sermedî sanatkâr-
larının vücub-i vücuduna ve ma'budiyetine pek parlak şa-
hadet ederler.

İkinci Kudsî Kelime-i Miraciye: **اَلْمُبَارَكَاتُ** 'dür.

Madem, hadisçe, namaz mü'minin miracıdır ve Mirac-ı
Ekberin cilvesine mazhardır. Ve madem dünya seyyahı,
her âlemde, ilim sıfatıyla Allâmü'l-Guyûb hâlıkını bul-
muş. Biz dahi o seyyahla beraber, mübareklerin ve gö-
renlere "Bârekâllah" dedirtenlerin ve **اَلْمُبَارَكَاتُ** 'nün ge-
niş âlemine girip bütün zîruhun masum, mübarek yavru-
larını ve bütün zihayatın mukadderat ve programlarının
kutucukları olan tohum ve çekirdekleri başta olarak, o
mübarekât âlemini temaşa ve mütalâa ile kudsî sıfat-ı il-
min mu'cizatlı, ince cilveleriyle Hâlık'ımızı ilmelyakin ile
bilmeye o seyyah gibi çalışacağız.

Evet, gözümüzle görüyoruz ki, bütün o masum yav-
rucuklar ve o mübarek mahzencikler, sandıkçıklar; bir

adî: basit, bayağı, sıradan.
âlem: dünya.
âlem: varlık sınıflarından her
biri.
Allâmü'l-Guyûb: gaybı bilen,
görünmeyen şeyleri bilen, Al-
lah.
bârekâllah: Allah mübarek
etsin, hayırlı ve bereketli ol-
sun.
cilve: tecelli, görüntü.
hadis: Hz. Muhammed'e
(a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya
Hz. Peygamberin onayladığı

başkasına ait söz, iş veya
davranış.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
Hâlık: yoktan yaratan, her
şeyi yoktan var eden, yaratı-
cı; Allah.
heyet: şekil, biçim, görünüş.
ilim: bilgi, marifet.
ilmelyakin: ilim yoluyla kesin
olarak bilme.
intizam: düzenlilik, düzgün-
lük.
kâinat: evren; yaratılmış olan
şeylerin tamamı, bütün âlem-

ler.
kelime-i Miraciye:
kudsî: mukaddes, yüce.
ma'budiyet: ilâh oluş, kendi-
sine ibadet edilmeye lâyık
olus.
madem: ...den dolayı, böyle
ise.
mahir: maharetli, becerikli.
mahzencik: küçük mahzen,
ihtiyaç maddelerini saklayan
küçük depo.
manevî: manaya ait, maddî
olmayan.

masum: suçsuz, günahsız, saf, te-
miz.
mazhar: bir şeyin çıktığı görün-
düğü yer; nail olma, sereflenme.
Mirac-ı Ekber: büyük miraç, Pey-
gamberimizin Miraca çıkışı.
Miraç: Peygamber Efendimizin
(a.s.m.) Cenab-ı Hakkın huzuruna
çıkma mu'cizesi.
mizan: ölçü, denge.
mu'cizat: mu'cizeler, Allah tara-
fından verilip, yalnız peygamber-
lerin gösterebilecekleri büyük
harika işler.
mu'cizat-ı ilmiye: ilmî mu'cizeler.
mukadderat: Allah tarafından
ezelde takdir olunmuş şeyler, ile-
ride meydana gelecek hâller ve
olaylar, alın yazısı.
muntazam: nizamlı, intizamlı,
düzenli ve düzgün biçimde.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
mübarekât: bereketli, uğurlu ve
hayırlı şeyler.
mü'min: iman eden, inanan.
mütalâa: bir şeyi etraflıca düşün-
me, dikkatli okuma.
nispeten: nispetle, kıyaslayarak.
sanatkâr: sanatçı, usta.
selâm: barış, rahatlık, selâmet ve
esenlik dileme.
sermedî: ebedî, daimî, sürekli.
seyyah: gezgin, yolcu.
sıfat-ı ilim: ilim sıfatı.
şahadet: şahit olma, şahitlik, ta-
niklik.
şek: şüphe, zan, tereddüt.
tahiyye: selâm verme, selâm.
taife: takım, guruh.
takdim: arz etme, sunma.
temaşa: hayretle ve dikkatle
bakma, seyretme.
vücub-i vücud: varlığı gerekli ol-
mak, olmaması imkânsız olmak,
varlığı zarurî ve vacip olmak.
zihayat: hayat sahibi.
zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, ha-
yattar.
zya: ışıık, aydınlık, nur, parlaklık.

alâmet: belirti, işaret, iz.
âlimâne: bilerek, bilene yakışır tarzda.
Alim-i Hakîm: her şeyi bilen, her bir şeyi gaye ve faydalarla yaratan Allah.
Allâmü'l-Guyûb: gaybı bilen, görünmeyen şeyleri bilen, Allah.
bârekâllah: Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun.
cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.
emsal: örnekler, benzerler.
farika: fark olunmasına, ayrılmaya sebep olan.
gaye-i hilkat: yaratılış gayesi, maksadı.
hakikat: gerçek, görülen bir şeyin aslı esası.
hakimâne: hikmetli bir şekilde.
harika: olağanüstü.
ihtilâf: farklı olma, ayrı oluş.
inkîşaf: ortaya çıkma, gelişme.
kastî: kastedererek, isteyerek, bile bile yapılan.
kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.
kerimane: kerimce, cömertçe, bol ihsan ve ikram ile.
kesret: çokluk.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
maharet: mahirlik, ustalık.
mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.
mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.
maşaallah: Allah'ın istediği gibi, Allah'ın istediği olur anlamında hayret ve memnunkluk ifade eden bir ibare.
meselâ: örneğin.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
Miraç: Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.m.) Efendimizin, Recep ayının 27. gecesinde Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması mu'cizesi.
mizan: ölçü, denge.
mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
mütemayiz: temayüz eden, bel-

Alîm-i Hakîm'in ilmiyle hem umumu, hem her bir ferdi, birden bir uyanmak ve gaye-i hilkatine yürümek için bir hareket alırlar. Hakikat nazarıyla bakanlara "Bin bâre-kâllah, yüz bin maşaallah!" dedirtirler.

Evet, meselâ nutfeler, yumurtalar, tohumlar, çekirdekler, her biri birden ilimden gelen bir ince nizam ve o nizam, maharetten gelen tam bir mizan içinde; o mizan, yeni bir tanzim, o ise taze bir ölçü ve tevzin içinde; o dahi bir temyiz ve terbiye ve müteşabih emsalinden kastî farika alâmetleri içinde; o da sanatlı bir tezyin ve süslemek içinde; bu dahi hakîmâne, lâyük, mükemmel cihazat ve tasvir içinde; bu ise kerîmâne, rızık isteyenlerin zevklerini memnun etmek için, o mahlûkların ve meyvelerin etleri ve yenilen kısımları ihtilâf içinde; bu ise âlimâne, mu'cizâne, ayrı ayrı nakışlar, ziynetler içinde; bu da ayrı ayrı güzel, hoş kokular ve lezzetli tatlar içindeki kemal-i intizam içinde, birbirinden mütemayiz, ayrı iken, kesret ve sür'at ve vüs'at-i mutlaka içinde, sehivsiz, hatasız, bütün onların suretlerinin inkîşafı ve her mevsimde o harika hâlin devamı içinde bütün o mübareklerin her biri ve beraber, bu mezkûr on beş dil ile ustalarının harika maharetini ve mu'cizatlı ilmini göze gösterip Allâmü'l-Guyûb, Vacibü'l-Vücut Sâni'lerini güneş gibi bildiriyorlar. İşte bu pek geniş ve parlak şahadetleri ve Sâniini tebrikleri içindir ki, Miraç Gecesinde bütün mahlûkat hesabına konuşan zat-ı Muhammediye (a.s.m.) **الْمُبَارَكَاتُ** kelimesini selâm yerinde demiş.

ren, seçkin, ayrı.

müteşabih: birbirlerinden ayrıtı edilemeyecek tarzda nitelik bakımından birbirine benzeyen.
nakış: işleme, süsleme.
nazar: bakış, fikir.
nizam: düzen.
nutf: döl suyu, meni.
rızık: yiyecek, içecek şey, azık.
Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.
sehv: hata, yanlışlık.

selâm: barış, rahatlık, selâmet ve esenlik dileme.
suret: biçim, tarz, görünüş.
sür'at: çabuk olma, hızlilik.
şahadet: şahit olma, şahitlik; açık alâmet, işaret.
tanzim: düzenleme, sıralama, tertipleme.
tasvir: resim.
temyiz: inceleyip seçme, ayırtma.
terbiye: besleyip büyütmeye, yetiştirme.
tevzin: tartma, ölçülü hale

koyma.

tezyin: süsleme, ziynetlendirme.
umum: bütün, herkes.
Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah (C.c.).
vüs'at-i mutlaka: mutlak genişlik.
zat-ı Muhammediye: Hz. Muhammed'in zatı, kişiliği.
ziynet: süs.

Üçüncü Kelime: **الصَّلَوَاتُ** 'dür ki, hem umumî Mi-

rac-ı Ekber-i Muhammedîde (a.s.m.), hem her mü'minin hususî miracı olan namaz teşehhüdünde, her gün hiç olmazsa on defa, yüz milyonlar ehl-i iman, o kudsî kelimeyi, Peygamberin (a.s.m.) tebaiyetiyle dergâh-ı İlâhîye takdim edip kâinatta ilân ederler. Miraca dair Otuz Birinci Söz, Miracın bütün hakikatlerini, bir muhatap ittihaz ettiği muannit, mülhit, münkirlere karşı dahi gayet kat'î ve kuvvetli bir surette ispat ettiğine binaen, tafsîlâtını ve hüccetlerini ona havale ederek, gayet muhtasar bir ı̇şaretle bu üçüncü kelime-i Miraciyenin geniş manasını gösteren zîruh, zîşuur taifelerinin acip âlemine bakıp, ilm-i ezelinin cilveleriyle Hâlık'ımızın vahdet ve mevcudiyeti içinde kemal-i rahmaniyetini ve rahîmiyetini ve azamet-i kudret ve şumul-i iradetini bilmeye çalışacağız:

Evet, bu âlemde görüyoruz ki: Bu zîruhlar, şuuren ve aklen olmasa da hissen, fıtraten hissediyorlar ki, her biri, hadsiz bir acz ve zaaf içinde, hadsiz düşmanları ve incitenleri var. Ve hadsiz bir fakr ve ihtiyaç içinde, hadsiz hacatı ve matlûpları var. İktidarı ve sermayesi binden birine kâfi gelmediğinden, bütün kuvvetiyle bağırır ve ağlar, manen, fıtraten yalvarır, kendine mahsus sesiyle, lisanıyla dualar, niyazlar, bir nevi namazlar, salâvatlar ile bir Alîm-i Kadîr dergâhına iltica ederken, birden görüyoruz ki, o bağırانların her işini, her ihtiyacını bilen ve her derdini ve zararını anlayıp yalvarmasını, fitrî duasını işiten Alîm-i Mutlak bir Kadîr-i Hakîm, imdatlarına yetişir,

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

acz: zayıflık, güçsüzlük.

âlem: dünya.

Alîm-i Kadîr: her şeye gücü yeten ve her şeyi bilen Allah.

Alîm-i Mutlak: sonsuz ve sınırsız ilim sahibi Allah, hakikî manada gerçek ilim sahibi olan Allah.

azamet-i kudret: kudretin büyüklüğü.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cilve: tecelli, görüntü.

dergâh: sığınılacak yer; büyük bir huzura girilecek kapı.

dergâh-ı İlâhîye: Cenab-ı Hakkın dergâhı, kapısı, katı.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

fakr: fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.

fıtraten: fitrî olarak, yaratılıştan, yaratılış itibarıyla.

fitrî: tabîî, yaratılıştaki, doğuştan olan.

hacat: hacetler, ihtiyaçlar.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hissen: his itibarıyla, hissî olarak, duyulanarak, hislenerek.

hüccet: delil.

iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

ilm-i ezeli: ezeli ilim, Cenab-ı Hakkın sonsuz ezeli ilmi.

iltica: sığınma, güvenme, da-

yanma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

ittihaz: edinme, alma, kabul etme.

Kadîr-i Hakîm: her şeyi hikmetle yaratan ve her şeye kudreti yeten, Allah.

kelime-i Miraciye:

kemal-i Rahimiyet: Cenab-ı Hakkın tam bir mükemmellikte mahlûkata merhamet etmesi, yarıdamlarına koşması.

kemal-i rahmaniyet: Cenab-ı Hakkın tam bir mükemmeliyet içinde mahlûkâtın rızıklarını vermesi.

kudsî: mukaddes, yüce.

lisan: dil.

mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

manen: mana bakımından, manaca.

matlûp: talep edilen, istenilen şey.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

Mirac-ı Ekber-i Muhammed Aleyhissalâtu Vesselâm: Peygamberimizin (a.s.m) Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması, mu'cizesi.

Miraç: Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.m.) Efendimizin, Recep ayının 27. gecesinde Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması mu'cizesi.

muannit: inatçı, ayak direyen.

muhatap: kendisine hitap olunan, söz söylenilen kimse.

muhtasar: kısaltılmış, özet.

mülhit: İslam dininden ayrılan, Allah'ı inkâr eden, dinsiz, imansız.

mü'min: iman eden, inanan.

münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, dinsiz.

nevi: çeşit, tür.

niyaz: yalvarma, yakarma.

salâvat: namazlar, ibadetler, şükürler.

şuuren: şuur ile, şuur olarak.

şumul-i iradet: iradenin hüküm alanı, iradenin tesir alanı, iradenin ihata alanı.

tafsîlât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

takdim: arz etme, sunma.

tebaiyet: tâbîlik, tâbi olma, uyuma.

teşehhüt: şahadet getirme, namazda tahiyatın oturarak okunması.

vahdet: birlik ve teklik.

zaaf: zayıflık, kuvvetsizlik.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

âdeta: sanki.

âlem: dünya.

âlem: varlık sınıflarından her biri.
aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selâm onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

alimâne: ilmen bilerek.

aşk: şiddetli sevgi, sevdâ, gönül verme.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cemal: güzellik.

Cemil -i Mutlak: her şeyiyle güzel olan Cenab-ı Allah.

cilve: tecelli, görüntü.

cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.

daimî: sürekli, devamlı.

ehl-i marifet: bilim, hüner ve sanat sahibi kişiler; usta ve mahir olanlar.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hakimâne: hikmetli bir şekilde.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hasene: iyilik, güzellik.

hikmet: gaye, maksat.

hüsün: güzellik.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ihtiyarsız: irade ve istem dışı.

ilim: bilgi, marifet.

iman: inanç, itikat.

ins: insan, beşer, Âdemoğlu.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kelime-i kudsîye: yüce, kudsî söz.

kelime-i tayyibe: Allah ve Resulullah kelâmı, güzel ve hoş kelime.

kudsî: mukaddes, yüce.

külli: umumî, genel, bütün olan.

marifet: bilme, derin bilgi.

methüsenâ: methedip övmek.

mirac-ı asgar: küçük miraç; kulun namazı.

Mirac-ı Ekber: Peygamberimizin (a.s.m) Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması, mu'cizesi.

Mirac-ı Muhammedî: Peygamberimizin (a.s.m) Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen ve hâlen çıkması mu'cizesi.

Miraç: Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.m) Efendimizin, Recep ayının 27. gecesinde Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması mu'cizesi.

Mucib-i Muğis: yarattıklarının isteklerine cevap veren sonsuz yardım ve inayet edici Allah.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

rahimâne: rahim olarak, merha-

bütün istediklerini yapar. Ağlamalarını gülmeye, bağırma-
malarını teşekkürlere çevirir. Bu hakimâne, alimâne, ra-
hîmâne yardım, pek parlak bir tarzda ilim ve rahmetin
cilverleriyle bir Mucib-i Muğis, bir Rahîm-i Kerîm'i bildirip
o zîruh âleminin bütün salâvat ve ubudiyetlerini Ona tak-
dim ve tahsis eder manasıyla, Mirac-ı Ekberde Muham-
med Aleyhissalâtü Vesselâm ve Mirac-ı asgar olan na-
mazlarda onun ümmeti, **الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ** der.

Dördüncü Kelime-i Kudsîye: **الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ** 'tır. Ri-

sale-i Nur'un çok hakikatleri namaz tesbihatında ihtar
edilmesi hikmetiyle, hem Fatiha'nın, hem teşehhüdün
kelimelerinin hakikatlerini kısa işaretlerle beyan etmeye
âdeta ihtiyarsız sevk edildim.

İşte, Mirac-ı Muhammedîde (a.s.m.) denilen **الطَّيِّبَاتُ**

kelime-i kudsîyesi, ehl-i marifet ve iman ve küllî şuur sa-
hibi olan ins ve cin ve melek ve ruhanîlerin, kâinatı gü-
zel tayyibeleri ve haseneleri ve ubudiyetleriyle güzelleşti-
ren ve güzellerin âlemine bakan ve sermedi Cemil-i Mut-
lak'ın hadsiz cemal ve güzelliklerini ve kâinatı süslendi-
ren isimlerinin daimî güzelliklerini tam bilen ve aşk ve
şevkle küllî ubudiyetler ile mukabele eden ve parlak iman
ve geniş marifetler ve methüsenaların revai-i tayyibe ve
hoş kokularıyla Hâlık'larına karşı o hadsiz tayyibatlar
manasıyla Miraçta söylenmiş sırrıyla, teşehhütte bütün
ümmet, her gün usanmadan o kudsî kelime-i tayyibeyi
tekrar ederler. Evet, bu kâinat, nihayetsiz bir hüsün ve

met ederek, merhametli ola-
rak.

Rahîm-i Kerîm: ikramı bol
olan ve kullarına çok çok
merhamet eden Allah.

rahmet: şefkat, merhamet,
bağışlama ve esirgeyicilik.

revai-i tayyibe: hoş, güzel
kokular.

ruhani: gözle görülmeyen,
cismi olmayan, elle tutulama-
yan varlıklar.

salâvat: namazlar, ibadetler,
şükürler.

sermedi: ebedî, daimî, süre-
kli.

sevk: yöneltme.

sır: gizli hakikat.

sevk: şiddetli arzu, aşın istek
ve heves.

suur: bir şeyi anlama, tanıma
ve kavrama gücü; anlayış, id-
rak.

tahsis: has kılma, ayırma.

takdim: arz etme, sunma.

tarz: biçim, şekil, suret.

tayyibat: tayyipler, iyi ve gü-
zel işler, hareketler.

tayyibe: helâl.

tesbihat: tesbihler, Cenab-ı
Hakkın bütün noksan sıfatlar-
dan uzak ve bütün kemal sı-
fatlara sahip olduğunu ifade
eden sözler.

teşehhüt: şahadet getirme,
namazda tahiiyyatın oturarak
okunması.

ubudiyet: kulluk.

ümmet: Müslümanların ta-
mamı; bütün Müslümanlar.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı,
hayattar.

cemal-i sermedînin âyinesi. Ve cilveleri ve kâinattaki bütün cemal ve kemal ve güzellikler, o sermedî hüsünden gelir ve ona intisapla güzelleşir, kıymeti yükselir. Yoksa, karma karışık bir virane, bir hüzüngâh olur. Ve o intisap ise, saltanat-ı ulûhiyetin dellâlları ve ilâncıları olan ins ve melek ve ruhanîlerin marifet ve tasdikleriyle anlaşılır. Hatta o dellâlların güzel ve tatlı hamdlerini ve senalarını ve Ma'bud'una medihlerini ve onların kelimelerini her tarafa neşir ve Arş-ı Azamın canibine sevk etmek için, hava unsurunun zerreleri emirber neferler, küçücük diller ve kulaklar gibi o güzel kelimeleri dergâh-ı ulûhiyete takdim etmek için o pek harika vaziyet-i acibe havaya verildiğine kuvvetli bir ihtimal var diye kalbime geldi.

İşte, ins ve melek, nasıl ki imanları ve ubudiyetleriyle Ma'bud-i Zülcelâl'i bildiriyorlar; öyle de, o Hakîm-i Zülcelâl dahi, o ilâncılara verdiği çok cami istidatlarla, pek harika cihazlarla ve dekaik-ı ilmiyeleriyle her birisini bütün kâinatla alâkadar bir küçük kâinat hükmüne getirmekle kendini pek parlak bir tarzda bildiriyor. Meselâ, insanın küçücük kafasında ceviz kadar bir yerde kuvve-i hafıza, kuvve-i hayaliye, kuvve-i müfekkire gibi müteaddit, acip makineleri yaratmak ve kuvve-i hafızayı bir büyük kütüphane hükmüne getirmekle, ilm-i ezelinin cilvesiyle güneş gibi kendini gösteriyor. **(HAŞİYE)**

HAŞİYE: Pek şiddetli hastalığım müsaade etmiyor; Hüsrev'in tercüme vazifesine yalnız bir mehaz ve yardımdır.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
Arş-ı Azam: en büyük arş, Allah'ın katı, Cenab-ı Hakkın kudret ve saltanatının en büyük dairesi.
âyine: ayna.
camî: toplayan, içine alan, kapsayan.
canip: yan, yön, cihet, taraf.
cemal: güzellik.
cemal-i sermedî: zaman ve mekân gibi bütün kayıtlardan

bağımsız olan güzellik.
cihaz: aza, organ.
cilve: tecelli, görüntü.
dekaik-ı ilmiye: ilmi incelikler.
dellâl: ilân edici; hakka davet eden.
dergâh-ı ulûhiyet: Allah'ın huzuru.
emirber: emir eri.
Hakîm-i Zülcelâl: sonsuz büyüklük sahibi olan ve her şeyi hikmetle yaratan, Allah.
hamd: Allah'a karşı şükran ve

memnuniyetini onu överek bildirme.
harika: olağanüstü.
haşiye: dipnot.
hükmüne: yerine, değerine.
hüsün: güzellik.
hüzüngâh: üzüntü yeri.
ihtimal: olabilirlik.
ilm-i ezeli: ezeli ilim, Cenab-ı Hakkın sonsuz ezeli ilmi.
iman: inanç, itikat.
ins: insan, beşer, âdemoğlu.
intisap: mensup olma, bağlanma, girme.

istidat: kabiliyet, yetenek.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.
kıymet: değer.
kuvve-i hafıza: hafıza gücü.
kuvve-i hayaliye: hayal duygusu, hayal gücü.
kuvve-i müfekkire: düşünme duygusu.
Ma'bud: kendisine ibadet edilen, tapınılan, kulluk edilen Allah.
Ma'bud-i Zülcelâl: azamet, büyüklük sahibi olan Allah.
marifet: bilme, derin bilgi.
medih: övmek.
meselâ: örneğin.
müteaddit: çeşitli, bir çok.
nefer: asker, er.
neşir: yayma, yayım, herkese duyurma.
ruhani: gözle görülmeyen, cismi olmayan, elle tutulamayan varlıklar.
saltanat-ı ulûhiyet: kâinatta şerik, ortak kabul etmeyen lâhî saltanat.
sena: methetme, övme.
sermedî: ebedî, daimî, sürekli.
sevk: yöneltme, gönderme.
takdim: arz etme, sunma.
tarz: biçim, şekil, suret.
tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.
ubudiyet: kulluk.
vaziyet-i acibe: acip ve şaşırtıcı hâl.
virane: harabe, yıkıntı.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.

Şimdi, sabıkan zikredilen ve ilm-i muhitin küllî hüccetlerine işaret eden ve bir geniş hüccet olarak hadsiz bürhanları ihtiva eden ve on beş delil ile ilm-i muhiti gösteren Arabî parçanın gayet kısa bir mealine ve bir nevi tercümesine işaret ederiz:

On beş delilden **BİRİNCİSİ:** **فَالْإِنْتِظَامَاتُ الْمُؤَزَّوْنَةُ** 'dir. Yani, *bütün mahlûkatta müşahede edilen ölçülü düzgünlük, mizanlı intizam, ihatalı bir ilme şahadet eder.*

Evet, muntazam bir saray gibi kâinattan ve Manzume-i Şemsiyeden ve kelimeler ve seslerin neşrinden zerrelere medar-ı hayret bir intizam gösteren hava sahifesinden ve üç yüz bin ayrı ayrı neveleri her baharda bir intizam-ı ekmel içinde yetiştiren zemin yüzünden tut, tâ her bir zihayatin vücudundaki aza ve cihazat ve hüceyrat ve zerrelere kadar derin, ihatalı, şaşırmaz bir ilmin eseri olan mizanî düzgünlük ve tam intizam bulunması, gayet zahir ve kat'î bir surette, ihatalı bir ilme delâlet ve şahadet eder demektir.

İKİNCİ DELİL: **وَالْأَنْزَانَاتُ الْمَنْظُومَةُ** 'dir. Yani, *bütün kâinat-taki masnuatta, cüz'î-küllî, seyyarattan tâ kandaki küreyvat-ı hamra ve beyzaya kadar, her şeyde gayet düzgün bir ölçü, mütenasip bir mizan bulunması, bedahetle muhit bir ilme delâlet ve kat'î şahadet eder.*

Evet, görüyoruz ki, meselâ bir sineğin, bir insanın azaları ve cihazatı, hatta cesedinin hüceyratı ve kanındaki kırmızı ve beyaz kürecikleri o derece hassas bir mizan

Arabî: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

aza: organlar, uzuvlar.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

ceset: vücut, beden.

cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.

cüz'î: küçük, az.

delâlet: delil olma, gösterme.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hassas: incelikli, en ufak ölçüleri sağlıklı ve kesin olarak veren.

hüccet: delil.

hüceyrat: hürecikler.

ihatalı: kuşatıcı.

ihtiva: içine alma, kapsama.

ilm-i muhit: her şeyi ihata edici, kuşatıcı ilim.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

intizam-ı ekmel: mükemmel sistem, düzen.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

küreyvat-ı beyza: akyuvarlar.

küreyvat-ı hamra: alyuvarlar.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

manzume-i şemsiye: güneş ile ona bağlı olan seyyareler, güneş sistemi.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

meal: mana, anlam, mefhum.

medar-ı hayret: hayret sebe-

bi, hayrete sevk eden.

meselâ: örneğin.

mizan: terazi, ölçü.

mizani: ölçülü, ölçüye dayalı.

muhit: ihata eden, kuşatıcı.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyretme.

mütenasip: uygun olan, her bakımdan birbirine denk, ölçülü, orantılı.

neşir: yayma, yayım.

nevi: çeşit, tür.

sabıkan: evvelce, bundan önce.

shafe: sayfa.

seyyarat: gezegenler.

suret: biçim, şekil, tarz.

şahadet: şahit olma, şahitlik; açık âlâmet, işaret.

zahir: açık, aşikâr.

zemin: yeryüzü.

zerre: en küçük parça, molekül, atom.

zihayat: hayat sahibi.

zikretmek: anmak, bildirmek.

ve ince bir ölçü ile yerleştirilmiş ve o derece birbirine münasip ve uygun ve cesedin sair azalarında öyle muntazam bir tenasüp var ki, nihayetsiz bir ilme malik olmayan, o vaziyeti onlara vermesi hiçbir cihette imkânı yok.

İşte, aynen bütün zîhayat ve enva-ı mahlûkat, zerrattan tâ Manzume-i Şemsiyedeki seyyarata kadar, öyle tam bir muvazene ve zerre kadar şaşırmaz bir düzgün ölçü hükmetmesi, ihatalı bir ilme kat'î delâlet ve parlak şahadet eder. Demek, ilmin her delili, Zat-ı Alîm'in mevcudiyetine dahi delildir. Sıfat mevsufsuz olması muhal ve imkânsız olmasından, bütün hüccetleri Alîm-i Ezeli'nin vücub-i vücuduna kuvvetli ve gayet kat'î bir hüccet-i kübradır.

ÜÇÜNCÜ DELİL: *وَالْحَكْمُ الْقَصْدِيَّةُ الْعَامَّةُ* 'dir. Yani, bütün

kâinattaki hallâkiyet ve faaliyette ve tebeddülât ve ihya ve tavzifat ve terhisatta, bütün masnuatın her biri ve her bir taifenin tesadüf imkânı olmayan öyle kastî ve bilerek takılan hikmetleri ve faydaları ve vazifeleri var ve görüyoruz ki, ihatalı bir ilmi bulunmayan, hiçbir cihette, hiçbirisine icat noktasında sahip çıkamaz.

Meselâ, hadsiz zîhayattan bir insanın yüz cihazatından bir tek cihazı olan lisanı, bir et parçası iken, iki büyük vazifesiyle yüzer hikmetlere, neticelere, meyvelere, faydalara alet oluyor. Taamların zevkindeki vazifesi, ayrı ayrı bütün tatları bilerek cesede, mideye haber vermek ve rahmet-i İlâhiyenin matbahlarına dikkatli bir müfettiş olmak; ve kelimeler vazifesinde kalbe ve ruha ve dimağa

Alîm-i Ezeli: ezeli ilim sahibi olan Allah.
aza: organlar, uzuvlar.
ceset: vücut, beden.
cihaz: aza, organ.
cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.
cihet: yön.
delâlet: delil olma, gösterme.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
dimağ: akıl, şuur.
enva-ı mahlûkat: yaratılmış olanların türleri, çeşitleri.

faide: fayda.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hallâkiyet: yaratıcılık.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.
hüccet: delil.
hüccet-i kübra: en büyük hüccet, delil.
hükmetme: hâkim olma, emri altında tutmak.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
ihatalı: kusatıcı.

ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.
ilim: bilgi, marifet.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kastî: kastederek, isteyerek, bile bile yapılan.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
lisan: dil.
malik: sahip.
Manzume-i Şemsiye: güneş ile ona bağlı olan seyyareler,

güneş sistemi.
masnuat: sanatla yapılmış şeyler.
matbah: mutfak.
Meselâ: örneğin.
mevcudiyet: mevcut olma, varlık.
mevsuf: vasıflanmış, nitelenmiş.
muhal: imkânsız.
muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.
muvazene: denge.
müfettiş: teftişçi; bir işin düzenli, kanun ve kaidelere uygun olarak yürütülüp yürütülmediğini incelemekle vazifeli memur.
münasip: uygun.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
rahmet-i İlâhiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, ilâhî rahmet.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
sair: diğer, başka, öteki.
seyyarat: gezegenler.
sıfat: vasıf, nitelik.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.
taam: yemek, yiyecek.
taife: takım, güruh.
tavzifat: vazifelendirmeler, görevlendirmeler.
tebeddülât: tebeddüller, değişiklikler, baskalaşmalar.
tenasüp: uyuma, uygunluk, birbirini tutma.
terhisat: terhisler, izin vermeler, serbest bırakmalar.
tesadüf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.
vazife: görev.
vaziyet: durum.
vücub-i vücut: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.
Zat-ı Alîm: her şeyi hakkıyla bilen Allah.
zerrat: zerreler, atomlar.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.
zîhayat: hayat sahibi.

tam bir tercüman ve santral olmak, elbette gayet parlak ve kat'î bir surette ihatalı ilme delâlet ve şahadet eder. Bir tek dil, hikmetleri ve meyveleriyle böyle delâlet etse, hadsiz lisanlar ve hadsiz zîhayatlar, nihayetsiz masnuat, güneş zuhurunda ve gündüz kat'iyetinde, nihayetsiz bir ilme delâlet ve şahadet ve Allâmü'l-Guyûb'un daire-i ilminden ve hikmetinden ve meşietinden hariç hiçbir şey yoktur diye ilân ederler.

DÖRDÜNCÜ DELİL: *وَالْعِنَايَاتُ الْمَخْصُوصَةُ الشَّامِلَةُ* 'dir. Yani,

bütün zîhayat, zîşuur âleminde, her nev'e ve her ferde, hususî ve ona münasip ve umuma şamil inayetler, şefkatler, himayetler, bedahet derecesinde ihatalı bir ilme delâlet ve o inayetlere mazhar olanları ve ihtiyaçlarını bilen bir Alîm-i İnayetskâr'ın vücub-i vücuduna hadsiz şahadetler eder, demektir.

İHTAR: Risale-i Nur'un hülâsatü'l-hülâsasının zübdesi olan Arabî fıkradaki kelimelerin izahı ise, Kur'ân'dan tereşşuh eden Risale-i Nur'un âyât-ı Kur'âniyenin lemaatından aldığı hakikatlere, hususan ilim ve iradeye ve kudrete dair delillere ve hüccetlere işaret eder ki, bu Arabî kelimelerin işaret ettikleri o ilmî deliller, ehemmiyetle tefsir ediliyor. Demek, her biri çok âyâtın birer işaret ve birer nüktelerini beyan etmektir. Yoksa, o Arabî kelimelerin tefsiri ve beyanı ve tercümesi değildir. Sadede dönüyoruz.

âlem: varlık sınıflarından her biri.
Alîm-i İnayetskâr: lütuf, ihsan ve yardımı çok seven ve tüm yaratıklarının ihtiyacını bilen Allah.
Allâmü'l-Guyûb: gaybı bilen, görünmeyen şeyleri bilen, Allah.
Arabî: Arapça, Arap diline ait.
âyât: Kur'ân ayetleri.
âyât-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın ayetleri.
bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
dair: alâkalı, ilgili.
daire-i ilim: ilim dairesi.
delâlet: delil olma, gösterme.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
ehemmiyet: pek önemli olma.
fıkra: kısım, fasıl, bölüm.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, asıl, esas.
hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.
hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.
himayet: koruma, esirgeme.
husus: bilhassa, özellikle.
hususî: özel.
hüccet: delil.
hülâsatü'l-hülâsa: özünün özü; Ayetü'l-Kübra Risalesinin hülâsası.
ihatalı: kuşatıcı.
ihzar: hatırlatma, uyarı.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.
ilim: bilgi, marifet.
ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.
inayet: yardım, ihsan, lütuf.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
izah: açıklama, ayrıntılar ile anlatma.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.

lemaat: lem'alar, parıltılar, parlayışlar.
lisan: dil.
masnuat: sanatla yapılmış şeyler.
mazhar: bir şeyin çıktığı, görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.
meşiet: dileme, irade, istek.
münasip: uygun.
nevi: çeşit, tür.
nihaysiz: sonsuz, sınırsız.
nükte: bir söz veya ibareden hususî bir dikkatle çıkarılan

gizli mana.
sadet: konuşulan madde, asıl konu.
suret: biçim, şekil, tarz.
şahadet: şahit olma, şahitlik; açık alâmet, işaret.
şamil: içine alan, kapsayıcı.
şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.
tefsir: açıklama, izah.
tercüman: çeşitli hâl, durum, maksat veya duyguları ifade etme vasıtası.

tereşşuh: sızma, sızıntı yapma.
umum: bütün, herkes.
vücub-i vücud: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.
zîhayat: hayat sahibi.
zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.
zuhur: görünme, belli olma, ortaya çıkma.
zübde: bir şeyin en mühim kısmı, bir şeyin özü, seçkin kısmı.

Evet, gözümüzle görüyoruz ki, bizleri ve bütün zîruhları bilir ve bilerek şefkatle himaye eder ve ihtiyacını ve her derdini bilir ve bilerek inayetiyle imdadına yetişir bir Alîm-i Rahîm var. Hadsiz misallerinden birisi:

İnsanın rızık ve ilâç ve muhtaç olduğu madenler cihe-tinde gelen hususî ve umumî inayetler, pek zahir bir su-rette, bir ilm-i muhiti gösterir ve bir Rahman-ı Rahîm'e rızık, ilâç, madenlerin adedince şahadetler ederler. Evet, insanın, hususan âcizlerin ve yavruların iaşeleri ve bilhas-sa mide matbahından cesedin rızık isteyen azalarına, hatta hüceyrelerine her birine münasip rızıkını yetiştir-meleri ve dağlar bir eczahane ve insana lâzım bütün ma-denlerin bir ambarı olmaları gibi hakîmâne işler, gayet ihatalı bir ilim ile olabilir. Serseri tesadüf, kör kuvvet, sa-ğır tabiat, camit, şuursuz esbap, basit, istilâcı unsurlar, hiçbir cihette bu alîmâne, basîrâne, hakîmâne, merha-metkârâne, inayetperverâne olan iâşe ve idare ve hi-mayet ve tedbire karışamazlar. Yalnız, o zahîrî esbap, Alîm-i Mutlak'ın emriyle, izniyle, ilim ve hikmeti daire-sinde bir perde-i izzet-i kudret-i İlâhiye olarak istimal ve istihdam edilmeleri var.

BEŞİNCİ VE ALTINCI DELİL: وَالْأَفْضَى الْمُتَنَزِّمَةُ وَالْأَقْدَارُ الْمُثْمَرَةُ

'dir. Yani, her şeyin, hususan nebatat ve eşcar ve hayva-nat ve insanların şekilleri ve miktarları, ilm-i ezeli'nin iki nevi olan kaza ve kaderin düsturlarıyla sanatkârâne biçil-miş ve her birinin kametine göre tam münasip dikilmiş, mükemmel giydirilmiş, gayet muntazam birer hikmetli

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.
alîmâne: ilmen bilerek.
Alîm-i Mutlak: sonsuz ve si-nirsız ilim sahibi Allah, hakîkî manada gerçek ilim sahibi olan Allah.
Alîm-i Rahîm: her şeyi hak-kiyla bilen ve sonsuz merha-met sahibi olan Allah.
ambar: eşya saklanan ve de-polanan yer.
aza: organlar, uzuvlar.
basîrâne: görerek, iç yüzünü görür şekilde.

bilhassa: özellikle.
camit: ruhsuz, cansız.
ceset: vücut, beden.
cihet: yön.
delil: bir davayı ispata yara-yan şey, bürhan.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
eczahane: ilâç yapılan ve sa-tilan yer.
esbap: sebepler, vasıtalar.
eşcar: ağaçlar.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakîmâne: hikmetli bir şekil-de.
hayvanat: hayvanlar.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.
himaye: koruma, muhafaza etme.
himayet: koruma, esirgeme.
hususan: bilhassa, özellikle.
hususî: özel.
hüceyre: hücrecik, küçük hücre.
iâşe: geçindirme, besleme, yaşatma.

idare: döndürme, çevirme, yö-netme.
ihatalı: kuşatıcı.
ilim: bilgi, marifet.
ilm-i ezeli: ezeli ilim, Cenab-ı Hakkın sonsuz ezeli ilmi.
ilm-i muhit: her şeyi ihata edici, kuşatıcı ilim.
imdat: yardım.
inayet: yardım, ihsan, lütuf.
inayetperverâne: yardımda ve lütufta bulunmayı, himaye etme-yi sever bir şekilde.
istihdam: bir hizmette kullanma, çalıştırma.
istilâ: kaplama, yayılma.
istimal: kullanma.
kader: Cenab-ı Hakkın ezeli ilmi ile, kâinatta olmuş ve olacak bü-tün şeylerin varlık ve yokluğunu, geçmiş ve geleceğini bilmesi.
kamet: boy, endam.
kaza: olacağı Cenab-ı Hak tarafın-dan bilinen ve takdir olunan şey-lerin zamanı gelince yaratması.
maden: toprakta filiz denilen bi-leşimler hâlinde bulunan, toprak altında çıkarıldıktan sonra artıla-rak kalıba dökülen madde.
matbah: mutfak.
merhametkârâne: acıyarak, merhamet göstererek.
muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.
münasip: uygun.
nebatat: bitkiler.
nevi: çeşit, tür.
perde-i izzet-i kudret-i İlâhiye: ilâhî kudretin izzetinin önündeki perde, ilâhî kudretin izzet perde-si.
Rahman-ı Rahîm: Rahman ve Rahîm olan Allah; dünya ve ahi-rette yaratıklarına sonsuz rah-met, şefkat ve merhametiyle muamele eden Allah.
rızık: yiyecek, içecek şey, azık.
sanatkârâne: sanatkârca.
serseri: gayesiz, hedefsiz; öteden beri başıboş olan.
suret: biçim, şekil, tarz.
şahadet: şahit olma, şahitlik; açık alâmet, işaret.
şefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.
şuursuz: idraksiz, bilgisiz.
tedbir: idare etme, çekip çevir-me.
tesadüf: rastlantı, bir şeyin ken-diliğinden meydana gelmesi.
unsur: madde, esas, birleşik bir şeyi meydana getiren elemanlar-dan her biri.
zahir: açık, aşîkâr.
zahîrî: görünüşte olan; zahire, dı-şa ait olan.
zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, ha-yattar.

Alîm-i Mukaddir: her şeyi bilen ve kıymetini biçip ona göre vücut veren Cenab-ı Hak.

aza: organlar, uzuvlar.

bâtın: görünmeyen taraf, iç kısım.

cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.

cihet: yön.

delâlet: delil olma, gösterme.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.

ehemmiyetli: önemli.

emsal: örnekler, benzerler.

ferd-i insan: her bir insan.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

gayr-i muayyen: belirsiz, belirli olmayan, tespit edilmemiş.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakimâne: hikmetli bir şekilde.

hayvanat: hayvanlar.

hikmet: ilâhî gaye, gizli sebep, fayda.

hudut: sınırlar.

ilim: bilme, bilgi.

ilm-i ezeli: ezeli ilim, Cenab-ı Hakkın sonsuz ezeli ilmi.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

ipham: kapalı bırakma, belli etmeme.

kader: Cenab-ı Hakkın ezeli ilmi ile, kâinata olmuş ve olacak bütün şeylerin varlık ve yokluğunu, geçmiş ve geleceğini bilmesi.

kader-i ezeli: olmuş ve olacaktakının yer aldığı ilâhî ilim; her şeyin kaydedildiği ezeli program.

kaza: olacağı Cenab-ı Hak tarafından bilinen ve takdir olunan şeylerin zamanı gelince yaratması.

levha: manzara, görünüş.

meselâ: örneğin.

misal: örnek.

muayyen: belirli.

mukadder: Allah tarafından ezelde takdir olunmuş, kader, kaza, alın yazısı.

mukadderat-ı hayatiye: kader kalemile yazılmış hayatın programı; kader, alın yazısı.

münasebet: ilgi, ilişki, bağ.

münasip: uygun.

müphem: örtülü, kapalı, anlaşılmaz.

nazar: bakış, fikir.

nebatat: bitkiler.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

numune: örnek.

pergâr: pergel.

ressam: resim yapan, resim çizen sanatkâr.

rızık: Allah tarafından her canlı için ayrılmış ve takdir edilmiş olan nimet, yiyecek içecek ve gi-

şekil verilmiş. Onlar, her biri ve beraber, bir nihayetsiz ilme delâlet ve bir Sâni-i Alîm'e adetlerince şahadet ederler demektir.

Evet, meselâ, numune olarak hadsiz misallerinden yalnız tek bir ağaç ve bir ferd-i insana bakıyoruz, görüyoruz ki: Bu meyveli ağaç, o çok cihazatlı insan, hiçbir ressam tam taklidini yapamayacak derecede zahiri ve bâtını, dış ve içi öyle bir gaybî pergârla ve ince bir ilmin kalemile hudutları çizilmiş ve tam intizamla her azasına münasip suret verilmiş ki, meyve ve neticelerine ve vazife-i fitratlarına yetişsin. Bu ise nihayetsiz bir ilimle olabilmesi cihetiyle, her şeyin her şeyle münasebetini bilip ve nazara alan ve bu ağaç ve bu insanın bütün emsallerini ve nevelerini ilm-i ezelişinin kaza ve kader pergâr ve kalemile dış ve iç miktarlarını ve suretlerini hakimâne yapılmasını bilerek işleyen bir Sâni-i Musavvir, bir Alîm-i Mukaddir'in hadsiz ilmine ve vücub-i vücuduna nebatat ve hayvanat adedince şahadet ederler demektir.

YEDİNCİ, SEKİZİNCİ DELİL: وَالْأَجَالَ الْمَعِينَةَ وَالْأَرْزَاقَ الْمُقَنَّنَةَ

'dir. Yani, ehemmiyetli bir hikmet için, zahir nazarda müphem ve gayr-i muayyen tevehhüm edilen eceller ve rızıklar, ipham perdesi altında kaza ve kader-i ezelişinin defterinde mukadderat-ı hayatiye sahifesinde her zîhayatın eceli mukadder ve muayyendir, takaddüm, teehhür etmez. Ve her zîruhun rızkı tayin ve tahsis edilip kaza ve kader levhasında yazıldığına hadsiz deliller var. Meselâ, koca bir ağacın ölmesi, onun bir nevi ruhu olan çekirdeğini onun yerinde vazife görmek için bırakması, bir

yecek ile ilgili şeyler.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevi varlık.

sahife: sayfa.

Sâni-i Alîm: bilgisi ezeli ve ebedî olan ve her şeyi sanatla yaratan; Allah.

Sâni-i Musavvir: her şeye güzel şekil ve suret vererek sanatsal bir şekilde yaratan; Allah.

suret: biçim, görünüş, yüz, çehre.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tahsis: bir şeyi bir kimseye veya bir yere ayırma.

takaddüm: öne geçmek, önce gelme.

tayin: belirleme, gösterme, sınırını çizme.

teehhür: geri kalma.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayana var kabul etme, yok olanı var zannetme, ümitsizliğe ve korkuya düş-

me.

vazife: görev.

vazife-i fitrat: fitrat vazifesi, yaratılış vazifesi.

vücub-i vücud: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

zahir: dış yüz, görünüş.

zihayat: hayat sahibi.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

Alîm-i Hafîz'in hikmetli kanunuyla olması ve bir yavrunun rızık olan süt, memelerden gelmesi ve kan ve fışkı içinden çıkıp hiç bulaşmadan safî, temiz olarak ağzına akması, tesadûf ihtimalini kat'î bir surette red ve bir Rezzak-ı Alîm-i Rahîm'in şefkatli düsturuyla olduğunu gayet kat'î gösteriyor. Bu iki cüz'î misale bütün zîhayat, zîruh kıyas edilsin.

Demek, hakikatte hem ecel muayyen ve mukadderdir, hem rızık herkese göre bir taayyün içinde mukadderat defterinde kayıt edilmiştir. Fakat, gayet mühim bir hikmet için hem ecel, hem rızık perde-i gaypta ve müphem ve gayr-i muayyen ve zahiren tesadûfe bağlı gibi görünüyor.

Eğer ecel güneşin gurubu gibi muayyen olsa idi, yarı ömür gaflet-i mutlakada ve ahirete çalışmamakla zayı olup, yarı ömürden sonra her gün ölüm darağacı tarafına bir ayak atmak gibi dehşetli bir korku alıp eceldeki musibet yüz derece ziyadeleşmesi sırrıyla, başa gelen musibetler ve hatta dünyanın eceli olan kıyamet perde-i gaypta merhameten bırakılmış.

Rızık ise, hayattan sonra nimetlerin en büyük bir hazinesi ve şükür ve hamdin en zengin bir menbaı ve ubudiyet ve dua ve ricaların en cemiyetli bir madeni olmasından, suret-i zahirede müphem ve tesadûfe bağlı gibi gösterilmiş. Tâ her vakit Rezzak-ı Kerîm'in dergâhına iltica ve rica ve yalvarmak ve hamd ve şükür şefaatiyle rızık istemek kapısı kapanmasın. Yoksa, muayyen olsa

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
Alîm-i Hafîz: her şeyi bilerek hifzedən, koruyan Cenab-ı Hak.
cemiyetli: bir çok şeyi bir arada bulunduran, pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.
cüz'î: küçük, az; bütüne ait olmayan, özel.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
dergâh: sığınılacak yer; bü-

yük bir huzura girilecek kapı.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
ecel: her canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.
fışkı: taze hayvan gübresi.
gaflet-i mutlaka: nefesine ve hevesatına uyarak Allah'ı ve emirlerini unutma; iman ve İslâmdan, hak ve hakikatten gafil olma.
gayet: son derece.

gayr-i muayyen: belirsiz, belirli olmayan, tespit edilememiş.
gurup: batma, batış.
hakikat: gerçek, asıl, esas.
hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
hikmet: İlâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.
ihtimal: olabilirlik.
iltica: sığınma, güvenme, da-

yanma.

kanun: yasa.

kat'î: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

kıyas: karşılaştırma, bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme.

maden: asıl, esas, kaynak.

menba: kaynak.

merhameten: acıyarak, merhamet ederek.

muayyen: belirli.

mukadder: Allah tarafından ezelde takdir olunmuş.

mukadderat: Allah tarafından ezelde takdir olunmuş şeyler, ileride meydana gelecek hâller ve olaylar, alın yazısı.

musibet: felâket, belâ.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müphem: örtülü, kapalı, anlaşılmaz.

nimet: Allah'ın bağışladığı maddî ve manevî lütuf ve ikramlar.

perde-i gayp: gayp perdesi, gizli perde; insanların bilmeyip sadece Allah'ın bildiği gayp âlemdaki manevî perde.

red: kabul etmeme.

Rezzak-ı Alîm-i Rahîm: merhametiyle ve her şeyi en iyi bilerek rızık veren Allah.

Rezzak-ı Kerîm: ikram sahibi olan rızık verici; Cenab-ı Hak.

rızık: Allah tarafından her canlı için ayrılmış ve takdir edilmiş olan nimet, yiyecek içecek ve giyecek ile ilgili şeyler.

safî: saf olan, katışıksız, duru.

sır: gizli hakikat.

suret: biçim, şekil, tarz.

suret-i zahire: zahiri şekil, görünürdeki şekil, görünen suret, şekil, tarz.

şefaât: birinden başkasının kusurağının veya suçunun bağışlanmasını dileme.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnuniyet gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.

taayyün: meydana çıkma, belli olma, belirlenme.

tesadûf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.

ubudiyet: kulluk.

zahiren: görünüşte.

zayi: elden çıkmış, zarar, ziyan.

zîhayat: hayat sahibi.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

ziyade: Artma, çoğalma.

bedahet: açıklık, aşikâr, ispata ihtiyaç olmayacak derecede açıklık.
bilhassa: özellikle.
cazibedar: çekici, cazibeli.
cemal: güzellik.
cemal-i kemal: mükemmellikteki güzellik.
cemal-i sanat: sanattaki güzellik, Cenab-ı Hakkın mahlûkatında bulunan İlâhî sanat güzelliği.
cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.
cilve: tecelli, görüntü.
cüz'i: az, parçaya ait olan.
delâlet: delil olma, gösterme.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
esbap: sebepler, vasıtalar.
ezcümle: bu cümleden olarak.
fünun: fenler.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
harika: olağanüstü.
hilkat: yaratılma, yaratılış.
hususan: bilhassa, özellikle.
hüner: marifet, bilgililik, ustalık, maharet.
hüsün: güzellik.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
ihatalı: kuşatıcı.
ihitimamkârâne: özenerek, dikkat göstererek, itinalı bir şekilde.
ilim: bilgi, marifet.
ittikan: gözle görmüş gibi sağlam bilme ve inanma.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kemal-i cemal: cemalin mükemmelliği, tam bir manevî güzellik ve olgunluk.
maharet: mahirlik, ustalık.
mahirâne: mahir bir şekilde, ustaca, ustalıkla, maharetle.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.
mahlûk: yaratık, Allah tarafından yaratılmış olan.
masnu: sanattla yapılmış eşya, varlık.
meleke-i ilmiye: ilmi meleke, ilimle ilgili kabiliyet. bir ilimle fazla uğraşma neticesinde kazanılmış meleke, maharet.
minnettârâne: minnet duyarak, yapılan bir iyiliğe karşı teşekkür hissi taşıyarak.
mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamber-

idi, mahiyeti bütün bütün değişecekti. Şakirâne, minnettârâne ricalar, dualar, belki mütezellilâne ubudiyet kapıları kapanırdı.

DOKUZUNCU, ONUNCU DELİL:

وَالْإِتْقَانَاتُ الْمَفْنَنَةُ وَالْإِهْتِمَامَاتُ الْمَزِينَةُ

Yani, her masnuda, hususan bahar mevsiminde zemin yüzünde sermedî bir hüsün ve cemalin cilverlerini gösteren bütün güzel mahlûklar, ezcümle çiçekler, meyveler ve kuşçuklar ve sinekler ve bilhassa yaldızlı ve yıldızlı kuşçukların hilkatlerinde ve suretlerinde ve cihazatlarında öyle mu'cizâne bir maharet ve dikkat ve harika bir sanat, bir ittikan, bir mükemmeliyet ve sanatkârlarının mu'cizatlı hünerlerini gösteren ayrı ayrı, çeşit çeşit tarzlarda şekiller, makinecikler, gayet ihatalı bir ilme ve —tabirde hata olmasın— gayet maharetli ve fününlu bir meleke-i ilmiyeye kat'î delâlet ve serseri tesadüfün ve şuursuz ve müşevveş esbabın müdahale etmesinin imkânsız olduğuna şahadet ettikleri gibi; **وَالْإِهْتِمَامَاتُ الْمَزِينَةُ** ifadesiyle o güzel masnularda o derece bir şirin süslemek ve tatlı bir ziynet ve cazibedar bir cemal-i sanat var ki, nihayetsiz bir ilim ile iş görür ve her şeyin en güzel tarzını bilir ve sanatkârlığın cemal-i kemalini ve kemal-i cemalini zîşuurlara göstermek ister ki, en cüz'î bir çiçeği ve küçük bir sineği ihtimamkârâne, mahirâne, sanatperverâne ehemmiyetle tasvir ve icat eder. Bu ihtimamkârâne tezyin ve tahsin, bedahetle hadsiz ve her şeye muhit bir ilme

lerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
müdahale: karışma.
mükemmeliyet: mükemmellik, kusursuzluk, eksiksizlik.
müşevveş: teşevvüşe uğramış, düzensiz, karmakarışık.
mütezellilâne: zelim bir şekilde, alçakçasına.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
rica: yalvarma, niyaz etme.
sanatkâr: sanatçı, usta.

sanatperverâne: sanata değer vererek, sanatı severcesine, sanatkârcasına.
sermedi: ebedî, daimî, sürekli.
serseri: gayesiz, hedefsiz; öteden beri başıboş olan.
suret: biçim, tarz, görünüş.
şahadet: şahit olma, şahitlik; açık alamet, işaret.
şakirâne: şükrederek, şükredencesine.
şuursuz: idraksiz, bilgisiz.
tabir: ifade, söz.

tahsin: süsleme, güzelleştirme.
tarz: biçim, şekil, suret.
tasvir: resmini yapma.
tesadüf: rastlantı, bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.
tezyin: süsleme, ziynetlendirme.
ubudiyet: kulluk.
yaldız: süs.
zemin: yer.
zîşuur: şuurlu, suur sahibi.
ziynet: süs.

delâlet ve o güzellerin adedince, bir Sâni-i Alîm-i Zülce-mal'in vücub-i vücuduna, şahadetler ederler demektir.

Beş küllî delil ve hüccetlerini ihtiva eden

ON BİRİNCİ DELİL:

وَعَايَةُ كَمَالِ الْإِنْتِظَامِ، الْإِتْرَانِ، الْإِمْتِيَاظِ، الْمُطْلَقَاتِ فِي السُّهُولَةِ
الْمُطْلَقَةِ ❀ وَخَلْقُ الْأَشْيَاءِ فِي الْكَثْرَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْإِتْقَانِ الْمُطْلَقِ ❀
وَفِي السَّرْعَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْإِتْرَانِ الْمُطْلَقِ ❀ وَفِي الْوُسْعَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ
كَمَالِ حُسْنِ الصَّنْعَةِ ❀ وَفِي الْبُعْدَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْإِتْقَانِ الْمُطْلَقِ ❀
وَفِي الْخِلَاطَةِ الْمُطْلَقَةِ مَعَ الْإِمْتِيَاظِ الْمُطْلَقِ ❀

Bu delil, sabıkan zikredilen Arabî fıkranın ahirinde yazılan delilin başka ve daha güzel bir tarzıdır. Şiddetli hastalık sebebiyle, gayet kısa bir işaretle bundaki beş altı geniş delilleri beyandır.

Evvelâ: Bütün zeminde görüyoruz: Tam bilmekten ve maharetten gelen gayet sühulet ve kolaylıkla acip zihayat makineler, def'aten ve bir kısmı bir dakikada düzgün, ölçülü, emsalinden farikalı yapılmaları, nihayetsiz bir ilme delâlet ve sanattaki maharet-i ilmiyeden gelen sühulet ve kolaylık derecesinde o ilmin kemaline şahadet eder.

Saniyen: Gayet kesret ve çokluk içinde şaşırmadan gayet derecede sanatlı, mükemmel icatlar, nihayetsiz bir

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
ahir: son.

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

def'aten: birdenbire, bir defa, anî olarak.

delâlet: delil olma, gösterme.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

emsal: örnekler, benzerler.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.

farika: fark eden, ayrı.

fıkra: kısım, fasıl, bölüm.

gayet: son derece.

hüccet: delil.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

ihtiva: içine alma, kapsama.

ilim: bilgi, marifet.

kemal: olgunluk, mükemmellik, kusursuz, tam ve eksiksiz olma.

kesret: çokluk.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

maharet: mahirlik, ustalık.

maharet-i ilmiye: ilmi beceriklilik, ustalık.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

sabıkan: evvelce, bundan önce.

Sâni-i Alîm-i Zülce-mal: sonsuz güzellik sahibi, her şeyi en iyi şekilde bilen ve en güzel şekilde sanatla yaratan Allah.

saniyen: ikinci olarak.

sühulet: kolaylık.

şahadet: şahit olma, şahitlik;

açık alâmet, işaret.

tarz: biçim, şekil, suret.

vücub-i vücut: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

zemin: yeryüzü.

zihayat: hayat sahibi.

zikretmek: anmak, bildirmek.

kudret içinde hadsiz bir ilme delâlet ve Alîm ve Kadîr-i Mutlak'a hadsiz şahadet eder.

Salisen: Sür'at-i mutlaka ve gayet çabuk yapılmakla beraber, gayet derece mizanlı, ölçülü icatları, hadsiz bir ilme delâlet ve adetlerince, bir Alîm-i Mutlak ve Kadîr-i Mutlak'a şahadet ederler.

Rabian: Gayet geniş bütün zemin yüzünde hadsiz zî-hayatların vüs'at-i mutlaka ile beraber gayet sanatkârâne, süslü, kemal-i hüsn-i sanat ile yapılmaları hiç şaşır-mayan, her şeyi beraber gören, bir şeyi bir şeye mâni ol-mayan bir ihatalı ilme delâlet ve bir Alîm-i Küll-i Şey ve Kadîr-i Mutlak'ın masnuları olduklarına her biri ve bera-ber şahadet ederler.

Hamisen: Bu'd-i mutlak ve birbirinden gayet uzak bir nev'in efradı, biri şarkta, biri garpta, biri şimalde, biri ce-nupta, aynı zamanda, aynı tarzda birbirinin misli ve bir-birinden teşahhusça imtiyazlı bir surette vücuda gelmele-ri, ancak bir Alîm-i Mutlak ve Kadîr-i Mutlak'ın kâinatı idare eden hadsiz kudreti ve bütün mevcudatı ahvaliyle ihata eden nihayetsiz ilmiyle olabilmesi cihetiyle, muhit bir ilme delâlet ve bir Allâmü'l-Guyûb'a hadsiz şahadet ederler.

Sadisen: İhtilât-ı mutlakla beraber hiç şaşırmadan ve karıştırmadan her birisi tam bir imtiyaz ve alâmet-i farika ile o karışık emsalinde ve karanlık yerlerde, meselâ top-rak altındaki tohumlar gibi şaşırان vaziyetlerde o çok ka-labalıklı zîhayat makinelerin her birisinin hiçbir cihazatını

ahval: hâller, durumlar.

alâmet-i farika: farklılık belirtisi, işareti.

Alîm: her şeyi hakkıyla bilen Al-lah.

Alîm-i Küll-i Şey: her şeyi bilen ilim sahibi Allah.

Alîm-i Mutlak: sonsuz ve sınırsız ilim sahibi Allah, hakiki manada gerçek ilim sahibi olan Allah.

Allâmü'l-Guyûb: gaybı bilen, gö-rünmeyen şeyleri bilen, Allah.

bu'd-i mutlak: mutlak uzaklık, asla bir şarta bağlanmayan uzak-lık, hudutsuzluk, sınırı tayin edile-meyen uzaklık.

cenup: güneyde yer alan bölge-ler.

cihazat: cihazlar, uzuvlar, organ-lar.

cihet: yön.

delâlet: delil olma, gösterme.

efrat: fertler.

emsal: eşler, benzerler.

garp: batı, batıda kalan bölgeler.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hamisen: beşinci olarak, beşinci-si, beşinci derece.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

idare: döndürme, çevirme, yö-netme.

ihata: kuşatma, içine alma.

ihatalı: kuşatıcı.

ihtilât-ı mutlak: mutlak karışıklık ve bozukluk.

imtiyaz: başkalarından ayrılma, farklı olma.

Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kemal-i hüsn-i sanat: sanattaki güzelliğin mükemmel ve kusur-suz olması.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

mâni: engel.

masnu: sanatla yapılmış eşya,

varlık.

meselâ: örneğin.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar.

misil: benzer, eş.

mizan: ölçü, denge.

muhit: ihata eden, kuşatıcı.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

rabian: dördüncü olarak.

sadisen: altıncı olarak.

Salisen: üçüncü olarak.

sanatkârâne: sanatkârca.

suret: biçim, görünüş, yüz, çehre.

sür'at-i mutlaka: mutlak bir sür'atlilik.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

sark: doğu, doğu bölgeleri.

şimal: kuzeyde yer alan böl-geler.

tarz: biçim, şekil, suret.

teşahhus: şahıslanma, şahıs hâline girme.

vaziyet: durum.

vüs'at-i mutlaka: mutlak ge-nişlik.

zemin: yer.

zîhayat: hayat sahibi.

noksan bırakmayarak mu'cizatlı bir surette yaratılmaları, güneş gibi ilm-i ezeliye delâlet ve gündüz gibi Kadîr-i Mutlak ve Alîm-i Mutlak'ın hallâkiyetine, rububiyetine şahadet ederler. Risale-i Nur'daki tafsîlâta havale edip, bu pek uzun kıssayı kısa kesiyoruz.

Şimdi Hülâsatü'l-Hülâsadaki "İrade" meselesine başlıyoruz:

اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ قُدْرَةً وَعِلْمًا اِذْ هُوَ الْمُرِيدُ لِكُلِّ شَيْءٍ مَشَاءَ اللَّهِ
كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ اِذْ تَنْظِيمُ اِيجَادِ الْمَصْنُوعَاتِ ذَاتًا وَصِفَاتًا
وَمَاهِيَةً وَهُوِيَّتًا مِنْ بَيْنِ اَلْاِمْكَانَاتِ اَلْغَيْرِ اَلْمَحْدُودَةِ وَالطَّرُقِ
اَلْعَقِيمَةِ وَالْاِحْتِمَالَاتِ اَلْمُشَوَّشَةِ وَسُيُولِ اَلْعَنَاصِرِ اَلْمُتَشَاكِسَةِ
وَالْاَمْثَالِ اَلْمُتَشَابِهَةِ بِهَذَا النِّظَامِ اَلْاَدَقِّ اَلْاَرَقِّ وَتَوَازِينِهَا بِهَذَا اَلْمِيزَانِ
اَلْحَسَّاسِ اَلْجَسَّاسِ وَتَمْيِيزِهَا بِهَذِهِ اَلتَّعْيِنَاتِ اَلْمُزَيِّنَةِ اَلْمُنْتَظِمَةِ وَخَلْقِ
اَلْمُخْتَلِفَاتِ اَلْمُنْتَظَمَاتِ اَلْحَيَوِيَّةِ مِنْ اَلْبَسِيطِ اَلْجَامِدِ اَلْمَيِّتِ كَالْاِنْسَانِ
بِجِهَازَاتِهِ مِنْ اَلنُّطْفَةِ وَطَيْرٍ بِجَوَارِحِهِ مِنْ اَلْبَيْضَةِ وَالشَّجَرَةِ
بِأَعْضَائِهَا مِنْ اَلنَّوَاةِ وَاَلْحَبَّةِ تَدُلُّ عَلَى اَنَّ كُلَّ شَيْءٍ بِاِرَادَتِهِ تَعَالَى
وَاخْتِيَارِهِ وَقَصْدِهِ وَمَشِيئَتِهِ سُبْحَانَهُ كَمَا اَنَّ تَوَافُقَ اَلْاَشْيَاءِ فِي
أَسَاسَاتِ اَلْأَعْضَاءِ اَلنَّوَعِيَّةِ وَاَلْجَنَسِيَّةِ يَدُلُّ عَلَى اَنَّ صَانَعَ تِلْكَ
اَلْأَفْرَادِ وَاحِدٌ أَحَدٌ ❀ كَذَلِكَ اَنَّ تَمَايُزَهَا بِاَلتَّشَخُّصَاتِ اَلْمُتَمَايِزَاتِ

Alîm-i Mutlak: sonsuz ve sınırsız ilim sahibi Allah, hakiki manada gerçek ilim sahibi olan Allah.

delâlet: delil olma, gösterme.

hallâkiyet: yaratıcılık.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hülâsatü'l-hülâsa: özünün özü; Ayetü'l-Kübra Risalesinin hülâsası.

ilm-i ezeli: ezeli ilim, Cenab-ı Hakkın sonsuz ezeli ilmi.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

kıssa: anlatılan olay, hikâye.
mesele: önemli konu.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

noksan: eksiklik, kusurlu oluş.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulun-

durma vasfı.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tafsîlât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

وَالْتَعَيْنَاتِ الْمُتَنَزِّمَةِ يَدُلُّ عَلَى أَنَّ ذَلِكَ الصَّانِعَ الْوَاحِدَ الْأَحَدَ فَاعِلٌ مُخْتَارٌ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ وَيَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ❁

Bu fıkra, irade-i İlâhiyenin delillerinden pek çok küllî hüccetleri ihtiva eden bir tek küllî ve uzun delildir. Mealinin kısa bir tercümesi içinde irade ve ihtiyar ve meşiet-i İlâhiyeyi gayet kat'î ispat eden bir delili beyan ederiz. Hem, ilm-i İlâhînin bütün mezkûr delilleri, aynen iradenin dahi delilidir. Çünkü, her masnuda ilim ve iradenin beraber cilveleri, eserleri görünüyor.

Bu Arabî fıkranın kısaca mealı:

Yani: Her şey onun irade ve meşietiyile olur. İstediği olur, istemediği olmaz. Her ne isterse yapar. İstemezse, hiçbir şey olmaz. Bir hüccet şudur:

Görüyoruz ki, bu masnuatın her biri muayyen zatı, mahsus sıfatı, ayrı hususî mahiyeti, mümtaz farikalı sureti, hadsiz imkânât ve başka tarzlarda olabilir, teşvişçi ihtimalât içinde, neticesiz çok yollarda ve sel gibi akan ve karıştıran ve birbirine zıt unsurların müdahaleleri içinde ve sehiv ve iltibasa sebebiyet veren ve birbirine benzeyen emsalleri içinde bu karma karışık hâllere karşı, o her bir masnuu ince, tam, düzgün bir nizam altına almak ve hassas, cessas, mükemmel bir ölçü ve mizanla her uzvunu ve cihazını tartmak, takmak ve yüzüne süslü, düzgün bir sima, bir teşahhus vermek ve birbirine muhalif azalarını basit, camit, ölü bir maddeden zihayat olarak gayet

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

aza: organlar, uzuvlar.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

camit: ruhsuz, cansız.

cessas: meraklı.

cihaz: aza, organ.

cilve: tecelli, görüntü.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

emsal: örnekler, benzerler.

farika: fark eden, ayrı.

fıkra: kısım, fasıl, bölüm.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hassas: incelikli, en ufak ölçüleri sağlıklı ve kesin olarak veren.

hususî: özel.

hüccet: delil.

ihimalât: ihtimaller, olması mümkün olan şeyler.

ihiva: içine alma, kapsama.

ihtiyar: irade, tercih; kendi istek ve arzularına göre hareket etme.

ilim: bilgi, marifet.

ilm-i İlâhî: Allah'ın ilmi.

iltibas: birbirine benzeyen yerleri şaşırıp karıştırma.

imkânât: imkânları olabirlikler, olması ve olmaması ihtimal dâhilinde olanlar.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

irade-i İlâhiye: Allah'ın iradesi, Cenab-ı Hak'ın dilediğini yapabilme gücü, kudreti.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, ta-

biatı, niteliği.

mahsus: başkasında bulunmayan, bir şeye veya kişiye has olan.

masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

meal: mana, anlam, mefhum.

meşiet: dileme, irade, istek.

meşiet-i İlâhiye: Cenab-ı Hak'a ait, Onun bilgisi, arzusu, isteği ve iradesi altında olan; Allah'ın varlıklar üzerin-

deki iradesi.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mizan: ölçü, denge.

muayyen: belirli.

muhalif: zıt, karşıt, aykırı.

müdahale: karışma.

mümtaz: ayrıcalıklı, seçkin.

nizam: düzgünlük, tertip.

sebebiyet: sebep olma.

sehiv: hata, yanlışlık.

sıfat: vasıf, nitelik.

sima: yüz, çehre.

suret: biçim, görünüş, yüz,

çehre.

tarz: biçim, şekil, suret.

teşahhus: şahıslanma, şahıs hâline girme.

teşviş: karıştırma, karmakansık etme.

unsur: madde, esas, birleşik bir şeyi meydana getiren elementlerden her biri.

uzuv: bir canlıyı meydana getiren parçacıklardan her biri, organ.

zat: kendi, asıl, öz.

zihayat: hayat sahibi.

sanatlı yaratmak, meselâ insanı ayrı ayrı yüz cihazatı ile bir katre sudan icat etmek ve kuşu pek çok alât ve muhtelif cihazlarıyla bir basit yumurtadan inşa edip mu'cizatlı suret giydirmek ve ağacı dal, budak ve mütenevvi aza ve eczasıyla basit, camit karbon, azot, müvellidülmâ, müvellidülhumuzadan terekkep eden bir küçük çekirdekten çıkarmak, muntazam, meyveli bir şekil giydirmek, elbette ve elbette bedahetle, şüphesiz, kat'iyetle vücup ve zaruret ve lüzum derecesinde ispat eder ki, o her bir masnua bütün zerrat ve eczasıyla ve suret ve mahiyetiyle bir Kadîr-i Mutlak'ın irade ve meşietiyile ve ihtiyar ve kastıyla o mahsus, mükemmel vaziyet veriliyor. Ve her şeye şamil bir iradenin taht-ı hükmündedir. Ve bu tek masnuun bu şüphesiz tarzda irade-i İlâhiyeye delâleti gösteriyor ki, bütün masnuat, hadsiz, nihayetsiz ve güneş ve gündüz gibi zahir bir kat'iyette, her şeye şamil irade-i İlâhiyeye, adetlerince şahadetler ve bir Kadîr-i Mürîd'in vücub-i vücuduna hadsiz hüccetlerdir.

Hem, ilm-i İlâhinin sabıkan mezkûr bütün delilleri, aynen iradenin dahi delilleridir. Çünkü, ikisi kudretle beraber iş görüyorlar. Biri birisiz olmaz. Her bir nev'in ve cinsin efradı, aza-i nev'iyeye ve cinsiyede tevafukları nasıl delâlet eder ki, Sâni'leri birdir, vahittir, ehaddir; öyle de, yüzlerinin simaları hikmetli bir tarzda, birbirinden farikalı ve ayrı olması kat'î delâlet eder ki, o Sâni-i Vahid-i Ehad, bir Fail-i Muhtar'dır, irade ve ihtiyar ve meşiet ve kast ile her şeyi yaratır.

alât: aletler, vasıtalar, aygıtlar.
aza: organlar, uzuvlar.
aza-i cinsiye:
aza-i nev'iyeye:
bedahet: açıklık, aşıkâr, ispat ihtiyacı olmayacak derecede açıklık.
camit: ruhsuz, cansız.
cihaz: aza, organ.
cihazat: cihazlar, uzuvlar, organlar.
delâlet: delil olma, gösterme; alâmet, işaret.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.
efrat: fertler.
ehad: zatı tek olan Allah.
Fail-i Muhtar: istediğini yapan, kendi iradesiyle faaliyette bulunan, hakikî müessir.
farika: fark eden, ayrı.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hikmet: İlâhî gaye, gizli sebep, fayda.

hüccet: delil.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
ihtiyar: irade, tercih; kendi istek ve arzularına göre hareket etme.
ilm-i İlâhî: Allah'ın ilmi.
inşa: vücuda getirme, yaratma.
irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.
irade-i İlâhiye: Allah'ın iradesi, Cenab-ı Hakkın dilediğini

yapabilme gücü, kudreti.
ispat: kanıtlama.

Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

Kadîr-i Mürîd: irade ettiği her şeyi yapmaya gücü yeten, Allah.

kasıt: bir işi bile bile, isteyerek yapma.

kat'i: kesin, .

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

katre: damla.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

mahsus: başkasında bulunmayan, bir şeye veya kişiye has olan.

masnu: sanatla yapılmış eşya, varlık.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

meşiet: dileme, irade, istek.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

mütenevvi: aynı cinsten olmayan, nevi nevi, çeşit çeşit.

müvellidülhumuza: oksijen.

müvellidülmâ: hidrojen.

nevi: çeşit, tür.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

sabıkan: evvelce, bundan önce.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

Sâni-i vahid-i ehad: tek ve yarımsız olarak her şeyi sanatla yaratan Allah.

sima: yüz, çehre.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şahadet: şahit olma, şahitlik; açık alâmet, işaret.

şamil: içine alan, kapsayıcı.

taht-ı hüküm: hüküm ve idare altında.

tarz: biçim, şekil, suret.

terekküp: karışıp birleşme, birden fazla şeyin birleşmesinden oluşma.

tevacuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

vahit: zatında ve sıfatlarında tek ve yegâne olan.

vücub-i vücüt: varlığı gerekli olmak, olmaması imkânsız olmak, varlığı zarurî ve vacip olmak.

vücup: vacip ve lüzumlu olma, gereklilik.

zahir: açık, aşıkâr.

zaruret: zorunluluk, mecburiyet.

zerrat: zerreler, atomlar.

İşte iradeye dair tek ve küllî bir delili beyan eden mezkûr Arabî fıkranın kısaca mealinin tercümesi bitti. İradeye dair pek çok mühim nükteleri ilim meselesi gibi yazmak niyet etmiştim. Fakat, semli hastalık dimağıma tam yorgunluk verdiği için başka vakte tehir edildi.

Kudret'e dair Arabî fıkrası:

اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ قُدْرَةً وَعِلْمًا أَذْهُوَ الْقَدِيرُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ بِقُدْرَةٍ مُطْلَقَةٍ مُحِيطَةٍ ضَرُورِيَّةٍ نَاشِئَةٍ لِأَزْمَةٍ ذَاتِيَّةٍ لِلذَّاتِ الْأَقْدَسِيَّةِ فَمُحَالٌ تَدَاخُلُ ضِدَّهَا فَلَا مَرَاتِبَ فِيهَا فَتَتَسَاوَى بِالنَّسْبَةِ إِلَيْهَا الذَّرَاتُ وَالنُّجُومُ وَالْجُزْءُ وَالْكَلُّ وَالْجُزْئِيُّ وَالْكُلِّيُّ وَالنَّوَاةُ وَالشَّجَرُ وَالْعَالَمُ وَالْإِنْسَانُ ❀ بِسِرِّ مُشَاهَدَةِ غَايَةِ كَمَالِ الْأَنْتِظَامِ الْأَتْرَافِ الْأَمْتِيَّازِ الْأَتْقَانِ الْمُطْلَقَاتِ مَعَ السُّهُولَةِ فِي الْكَثْرَةِ وَالسَّرْعَةِ وَالْخِلَاطَةِ الْمُطْلَقَةِ ❀ وَبِسِرِّ الثَّوَرَانِيَّةِ وَالشَّفَاقِيَّةِ وَالْمُقَابَلَةِ وَالْمُوَازَنَةِ وَالْأَنْتِظَامِ وَالْأَمْتِثَالِ ❀ وَبِسِرِّ أَمْدَادِ الْوَاحِدِيَّةِ وَيُسِرُّ الْوَحْدَةَ وَتَجَلَّى الْوَاحِدِيَّةِ ❀ وَبِسِرِّ الْوُجُوبِ وَالتَّجَرُّدِ وَمُبَايَنَةِ الْمَاهِيَةِ ❀ وَبِسِرِّ عَدَمِ التَّقْيِيدِ وَعَدَمِ التَّحْيِيزِ وَعَدَمِ التَّجْزِئِ ❀ وَبِسِرِّ انْقِلَابِ الْعَوَاقِقِ وَالْمَوَانِعِ إِلَى حُكْمِ الْوَسَائِلِ الْمُسَهِّلَاتِ ❀ وَبِسِرِّ أَنَّ الذَّرَّةَ وَالْجُزْءَ وَالْجُزْئِيَّ وَالنَّوَاةَ وَالْإِنْسَانَ لَيْسَتْ بِأَقْلٍ صَنْعَةٍ وَجَزَائِلَةٍ مِنَ النَّجْمِ وَالْكَلِّ وَالْكُلِّيِّ وَالشَّجَرِ وَالْعَالَمِ فَخَالِقُهَا هُوَ خَالِقُ هَذِهِ بِالْحَدْسِ

Arabî: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

dair: alakalı, ilgili.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

dimağ: akıl, şuur.

fıkra: kısım, fasıl, bölüm.

ilim: bilgi, marifet.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapıp yapmama konusunda için olan iktidar, güç.

Kudret: Allah'ın bütün varlığı çevreleyen ezeli kuvveti.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

meal: mana, anlam, mefhum.

mesale: önemli konu.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

li.

nükte: bir söz veya ibareden hususî bir dikkatle çıkarılan gizli mana.

semli: zehirli.

tehir: erteleme, sonraya bırakma.

الشُّهُودِيَّ ❀ وَبَسِرَ أَنَّ الْمَحَاطَ وَالْجُزْئِيَّاتِ كَالْأَمْثَلَةِ الْمَكْتُوبَةِ
 الْمَصْغَرَةِ أَوْ كَالْتَّقَطِ الْمَحْلُوبَةِ الْمَعْصَرَةِ فَلَا بُدَّ أَنْ يَكُونَ الْمَحِيطُ
 وَالْكُلِّيَّاتُ فِي قَبْضَةِ خَالِقِ الْمَحَاطِ وَالْجُزْئِيَّاتِ لِيُدْرَجَ مِثَالُهَا فِيهَا
 بِمَوَازِينَ عِلْمِهِ أَوْ يُعَصَّرَ مِنْهَا بِدَسَاتِيرِ حِكْمَتِهِ ❀ وَبَسِرَ كَمَا أَنَّ
 قُرْآنَ الْعِزَّةِ الْمَكْتُوبَ عَلَى الذَّرَّةِ الْمُسَمَّاةِ بِالْجَوْهَرِ الْفَرْدِ بِذَرَّاتِ
 الْأَثِيرِ لَيْسَ بِأَقْلٍ جَزَالَةٍ وَخَارِقِيَّةٍ صَنْعَةٍ مِنْ قُرْآنِ الْعُظْمَةِ الْمَكْتُوبِ
 عَلَى صَحِيفَةِ السَّمَاءِ بِمِدَادِ النُّجُومِ وَالشُّمُوسِ ❀ كَذَلِكَ إِنْ وَرَدَ
 الزُّهْرَةُ لَيْسَتْ بِأَقْلٍ جَزَالَةٍ وَصَنْعَةٍ مِنْ دُرِيِّ نَجْمِ الزُّهْرَةِ وَلَا
 النَّمْلَةُ مِنَ الْفَيْلَةِ وَلَا الْمَكْرُوبُ مِنَ الْكَرْكَدَانِ وَلَا النَّحْلَةُ مِنَ
 النَّخْلَةِ بِالنِّسْبَةِ إِلَى قُدْرَةِ خَالِقِ الْكَائِنَاتِ فَكَمَا أَنَّ غَايَةَ كَمَالِ
 الشَّرْعَةِ وَالشُّهُولَةِ فِي إِيجَادِ الْأَشْيَاءِ أَوْقَعَتْ أَهْلَ الضَّلَالَةِ فِي
 التَّبَاسِ التَّشْكِيلِ بِالتَّشْكِالِ الْمُسْتَلَزِمِ لِمَحَالَّاتٍ غَيْرِ مَحْدُودَةٍ
 تَمَجُّهَا الْأَوْهَامُ ❀ كَذَلِكَ أَثْبَتَتْ لِأَهْلِ الْهِدَايَةِ تَسَاوِيَّ النُّجُومِ
 مَعَ الذَّرَّاتِ بِالنِّسْبَةِ إِلَى قُدْرَةِ خَالِقِ الْكَائِنَاتِ جَلَّ جَلَالُهُ
 وَلَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ اللَّهُ أَكْبَرُ ❀

Bu pek azîm mesele-i kudrete dair Arabî fıkranın kısaca mealinin bir nevi tercümesinden evvel, kalbe ihtar edilen bir hakikati beyan ederiz. Şöyle ki:

Arabî: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.
azîm: büyük.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
dair: alâkalı, ilgili.
evvel: önce.

fıkra: kısım, fasıl, bölüm.
hakikat: gerçek, esas.
ihhtar: hatırlatma, uyarı.
meal: mana, anlam, mefhum.
mesele-i kudret: kudret meselesi; Cenab-ı Hakkın kudret sıfatıyla ilgili mesele.

nevi: çeşit, tür.

acz: zayıflık, güçsüzlük.

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.

cüz'i: küçük, az; bütüne ait olmayan, özel.

dava: iddia.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ehemmiyetli: önemli.

fıkra: kısım, fasıl, bölüm.

gayet: son derece.

hakaik-ı Kur'âniye: Kur'an ait olan ve ondan gelen gerçekler.

hakikat: gerçek.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

hüccet: delil.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.

iman: inanç, itikat.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

ins: insan, beşer, Âdemoğlu.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kelimat: kelimeler, sözler.

kudret: Allah'ın bütün varlığı çevreleyen ezeli kuvveti.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

Kudretin vücudu, kâinatın vücudundan daha ziyade kat'îdir. Belki bütün mahlûkat, her biri, hem beraber, o kudretin mücessem kelimatıdır, onun aynelyakin vücudunu gösterirler. Onun mevsufu olan Kadîr-i Mutlak'a, adetlerince şahadetler ederler. Daha hüccetlerle o kudretin ispatına ihtiyaç yoktur. Belki, imanda en ehemmiyetli bir esas, haşir ve neşrin en kuvvetli bir temel taşı ve çok mesail-i imaniye ve hakaik-ı Kur'âniyeye en lüzumlu bir medar olan ve ¹ مَا خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَفَنَسٍ وَاحِدَةٍ

ayetinın dava ettiği ve bütün akıllar ona yol bulamadıklarından, hayrette, aczde, bir kısmı inkârda kaldıkları kudrete ait bir dehşetli hakikatin ispatı lâzımdır.

İşte o esas, o temel, o medar, o dava, o hakikat ise mezkûr ayetin mealidir. Yani, “Ey cin ve ins! Bütün sizlerin yaratılmanız, icadınız ve haşirde ihyanız, diriltilmenez, bir tek nefsin icadı gibi kudretime kolaydır.” Bir baharı tek bir çiçek misillü sühuletle icat eder. Cüz'i, küllî, küçük, büyük, az, çok, o kudrete nispeten farkları yoktur. Seyyareleri, zerreler gibi kolay döndürür.

İşte, mezkûr Arabî fıkra, yalnız bu dehşetli meseleye Dokuz Basamak ile pek kat'i ve kuvvetli bir hücceti beyan eder. Gayet kısa bir mealî şudur:

Basamağın esasına işaret eden,

اِذْ هُوَ الْقَدِيرُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ بِقُدْرَةِ مُطْلَقَةٍ مُحِيطَةٍ ضَرُورِيَّةٍ نَاشِئَةٍ لَازِمَةً
ذَاتِيَّةٍ لِلذَّاتِ الْاَقْدَسِيَّةِ فَمَحَالٌ تَدَاخُلُ ضِدَّهَا فَلَا مَرَاتَبٍ فِيهَا

1. Sizin yaratılmanız da, diriltilmenez de, tek bir kişinin yaratılıp diriltilmesi gibidir. (Lokman Suresi: 28.)

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

meal: mana, anlam, mefhum.

medar: dayanak noktası, sebep, vesile.

mesail-i imaniye: imanî meseleler.

mesale: önemli konu.

mevsuf: vasıflanmış, nitelen-

miş.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

misillü: gibi, benzeri.

mücessem: tecessüm etmiş, cisimlenmiş.

nefis: hayat, ruh, can.

neşir: kıyamet günü bütün ölülerin dirilmesi.

nispeten: nispetle, kıyaslaya-

rak.

seyyare: gezegen.

sühulet: kolaylık.

şahadet: şahit olma, şahitlik; açık âlâmet, işaret.

vücut: var olma, varlık.

zerre: en küçük parça, molekül, atom.

ziyade: çok, fazla.

فَتَسَاوَىٰ بِالنِّسْبَةِ إِلَيْهَا الذَّرَاتُ وَالنُّجُومُ وَالْجُزْءُ وَالْكُلُّ وَالْجُزْئُ وَالْكُلِّيُّ وَالنَّوَةُ وَالشَّجَرُ وَالْعَالَمُ وَالْإِنْسَانُ ❁

Yani, her şeye kadir öyle bir kudreti var ki, bütün eşyayı ihata etmiş ve Zat-ı Vacibü'l-Vücut'a lüzum-i zatî ile ve fenn-i mantık tabirince “zaruriyet-i naşie” ile lâzımdır, vaciptir; infikâki muhaldır, imkânı yoktur.

Madem böyle bir lüzumla böyle bir kudret Zat-ı Akdes'tedir; elbette onun zıddı olan acz, hiçbir cihetle içine giremez, Zat-ı Kadîr'e arız olamaz.

Madem bir şeyde mertebelerin bulunması, onun zıddı içine girmesiyledir. Meselâ, hararetin derece ve mertebeleri, soğğun girmesi ve güzelliğin ise, çirkinliğin müdahalesi ile olması ve bu zatî kudrete zıt olan acz, Ona yanaşması, hiçbir cihetle imkânı yok. Elbette, o kudret-i mutlakada mertebeler bulunmaz.

Madem mertebeler onda bulunmaz; elbette o kudrete nispeten yıldızlar, zerreler müsavi ve cüz ve küll ve bir fert ve bütün nevi, o kudrete karşı farkları yoktur. Ve bir çekirdek ve koca ağacı ve kâinatı ve insan ve bir nefsi diriltmesi ve haşirde bütün zîruhlara ihyası, o kudrete nispeten müsavidirler ve kolaydır. Büyük küçük, az çok farkı yoktur.

Bu hakikate kat'î şahit, hilkat-i eşyada gördüğümüz kemal-i sanat, nizam, mizan, temyiz, kesret, sür'at-i mutlakada sühulet-i mutlaka ve tam kolaylıktır.

acz: zayıflık, güçsüzlük.
arız: gelme, sonradan olma, sonradan meydana gelme.
cihet: yön, sebep, vesile.
cüz: kısım, parça.
fenn-i mantık: mantık ilmi, mantık bilgisi.
hakikat: gerçek.
hararet: sıcaklık.
haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
hilkat-i eşya: eşyanın yaratılışı.

ihata: kuşatma, içine alma.
ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.
infikâk: ayırılma, ayrışma, ayrın düşme.
kadir: bir işi yapmaya gücü yeten, kuvvet sahibi olan.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kemal-i sanat: sanattaki mükemmellik.

kesret: çokluk.
kudret: Allah'ın bütün varlığı çevreleyen ezeli kuvveti.
kudret-i mutlaka: mutlak kudret, sonsuz ve sınırsız kudret.
küll: bütün.
lüzum-u zatî: varlığının gereği.
madem: ...den dolayı, böyle ise.
mertebe: derece, basamak.
meselâ: örneğin.

mizan: ölçü, denge.
muhâl: imkânsız.
müdahale: karışma.
müsavi: eşit.
nefis: hayat, ruh, can.
nevi: cins.
nispeten: nispetle, kıyaslayarak.
nizam: düzen.
sühulet-i mutlaka: sonsuz ve tam kolaylık.
sür'at-i mutlaka: mutlak bir sür'atlilik.
tabir: ifade.
temyiz: inceleyip seçme, ayırtma.
vacip: zorunlu.
zaruriyet-i naşie: bir şeyin kendisinde bulunması gerekli olup, ondan ayrılması mümkün olmayan özellikler.
Zat-ı Akdes: en mukaddes zat, her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat; Allah.
Zat-ı Kadîr: her şeye gücü yeten zat, kudret sahibi Allah.
Zat-ı Vacibü'l-Vücut: varlığı mutlaka gerekli olan zat, Cenab-ı Allah.
zati: zata ait, zatın kendisinden olan.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.
zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

- **Birinci Basamak** olan,

بِسْرِ مُشَاهَدَةِ غَايَةِ كَمَالِ الْأَنْتِظَامِ الْأَتْرَانِ الْأَمْتِيَّازِ الْأَتْقَانِ
الْمُطْلَقَاتِ مَعَ السَّهُولَةِ فِي الْكَثْرَةِ وَالسَّرْعَةِ وَالْخِلَاطَةِ

meali, bu mezkûr hakikattir.

- **İkinci Basamak:**

وَبِسْرِ التَّوْرَانِيَّةِ وَالشَّفَافِيَّةِ وَالْمُقَابَلَةِ وَالْمُوازَنَةِ وَالْأَنْتِظَامِ وَالْأَمْتِثَالِ

'dir. Bunun izah ve tafsilâtını Onuncu Sözün ahirine ve Yirmi Dokuzuncu Söze ve Yirminci Mektuba havale edip kısaca bir işaret ederiz.

Evet, nasıl ki nuraniyet cihetiyle güneşin ziyası ve aksi, kudret-i Rabbaniye ile deniz yüzüne ve bütün kabarcıklarına girmesi, bir tek cam parçasına girmesi gibi kolaydır, ikisi müsavidir; öyle de, Zat-ı Nur'ül-Envar'ın nuranî kudreti dahi gökleri, yıldızları yaratması, döndürmesi, sineklerin, zerrelerin icadı ve döndürmesi gibi Ona kolaydır, ağır gelmez.

Hem nasıl ki şeffafiyet hassasıyla bir tek âyinecikte ve bir göz bebeğinde güneşin misalî sureti kudret-i İlâhiye ile bulunur, aynı kolaylıkla bütün parlak şeylere ve katre-lere ve şeffaf zerreciklere ve deniz yüzlerine o aksi ve ışı-ğı emr-i İlâhî ile verilir; aynen öyle de, masnuatın mele-kûtiyet ve mahiyet yüzleri şeffaf ve parlak olmasından, kudret-i mutlakanın cilvesi, tesiri bir tek nefsin icadında bulunması kolaylığı derecesinde bütün hayvanatı yaratır. Az çok, büyük küçük fark yok.

ahir: son.

akis: yansıma.

âyine: ayna.

cihet: yön.

cilve: tecelli, görüntü.

emr-i İlâhî: İlâhî iş; Allah'ın emri.

hakikat: gerçek, esas.

hassa: bir şeye mahsus olan özellik, nitelik.

havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.

hayvanat: hayvanlar.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

izah: açıklama, ayrıntılar ile anlatma.

katre: damla.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kudret-i İlâhiye: Allah'ın kudreti, Allah'ın kudretiyle yaptığı işler, fiiller, tasarruflar.

kudret-i mutlaka: mutlak kudret, sonsuz ve sınırsız kudret.

kudret-i Rabbaniye: her şeyi terbiye eden Allah'ın sonsuz kudret ve kuvveti.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

masnuat: sanatla yapılmış şeyler.

meal: mana, anlam, mefhum.

melekûtiyet: her şeyin doğrudan Allah'ın ilim, hikmet ve kudretine bakan, sebeplerin müdahale edemediği aslı, esası, iç yüzü.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

misali:

müsavi: eşit.

nefis: hayat, ruh, can.

nurani: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

nuranîyet: nurluluk, parlak-

lık, aydınlık.

suret: biçim, tarz, görünüş.

seffaf: saydam.

seffafiyet: şeffaflık, şeffaf olma hâli, saydamlık.

tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.

tesir: etki.

Zat-ı Nur'ül-Envar: nurların nuru olan Cenab-ı Hak.

zerre: en küçük parça, molekül, atom.

ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

Hem nasıl ki dağları tartacak derecede gayet büyük ve tam hassas bir teraziye iki müsavi ceviz konulsa, bir küçük çekirdek bir cevize ilâve edilse, terazinin bir gözü dağ başına, bir gözü de derin dereye indirmesi kolaylığı derecesinde, o iki ceviz yerine iki müsavi dağ mizanın iki gözüne konulsa, birisine bir ceviz ilâvesiyle bir dağı göklere kaldırır, bir dağı derelere indirir. Aynen öyle de, ilm-i kelâmın tabirince, “*imkân, müsaviyyü't-arafeyn*” dir. Yani, vacip ve mümtenei olmayan, belki mümkün ve muhtemel olan şeylerin vücut ve ademleri, bir sebep bulunmazsa müsavidir, farkları yoktur. Bu imkân ve müsavatta az çok, büyük küçük birdirler.

İşte, mahlûkat, mümkindirler ve imkân dairesinde vücut ve ademleri müsavi olmasından, Vacibü'l-Vücud'un hadsiz kudret-i ezeliyesi bir tek mümkün vücut vermesi kolaylığında, bütün mümkünatın vücudu, ademin muvazenesini bozar, her şeye lâayık bir vücudu giydirir. Ve vazifesi bitmiş ise, zahîrî vücut libasını çıkarıyor, suretâ ademe, belki daire-i ilimdeki manevî vücuda gönderir. Demek eşya, Kadîr-i Mutlak'a verilse, bahar bir çiçek kadar, bütün insanların haşirde ihyaları bir nefis kadar kolay olur. Eğer esbaba isnat edilse, bir çiçek bir bahar kadar ve bir sinek bütün hayvanat kadar müşkülâtlı olur.

Hem nasıl ki intizam sırrıyla, bir koca sefine veya tayyareyi bir parmağı düğmesine dokunmakla harekete getirmesi, bir saatin zembereğine anahtarla parmak dokunmasıyla harekete girmesi derecesinde kolay ve rahattır; aynen öyle de, ilm-i ezelinin düsturlarıyla ve

lâyık: uygun, yakışır, münasip.
libas: elbise.
mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mizan: terazi, ölçü.
muhtemel: ihtimal dâhilinde, olabilir.
muvazene: denge, ölçü.
mümkîn: mümkün, olabilir olanlar, yaratılanlar.
mümkînat: yaratılanlar, mümkün olanlar, imkân dâhilindekiler, olabilir şeyler.
mümtenei: imkânsız, olamaz.
müsavat: müsavilik, eşitlik, her bakımdan aynı derecede olma.
müsavi: eşit.
müsaviyyü't-arafeyn: iki tarafın eşitliği.
müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar.
nefis: hayat, ruh, can.
sefine: gemi.
sır: gizli hakikat.
sureta: görünüşte, görünüş olarak.
tabir: ifade, deyim.
tayyare: uçak.
Vacibü'l-Vücud: varlığı zarurî ve zâtî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah (c.c.).
vacip: zorunlu.
vazife: görev.
vücut: var olma, varlık.
vücut: varlık.
zahîrî: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.
zemberek: saatlerin çeşitli parçalarını harekete geçiren yay.

adem: yokluk.
daire-i ilim: ilim dairesi.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.
esbap: sebepler, vasıtalar.
gayet: son derece.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hassas: incelikli, en ufak ölçülerini sağlıklı ve kesin olarak veren.
haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölümleri diriltip mahşere çıkarması.

hayvanat: hayvanlar.
ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.
ilm-i ezeli: ezeli ilim, Cenab-ı Hakkın sonsuz ezeli ilmi.
ilm-i kelâm: kelâm ilmi, Cenab-ı Hakkın zat ve sıfatlarından, nübüvvet, haşir, kader gibi imana ait meselelerden İslâmî esaslar dairesinde delil ve bürhana dayalı olarak bahseden ilim.
imkân: var olması veya yok olması düşünülebilir olma,

var olması da, yok olması da zorunlu olmama.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.
isnat: dayandırma, mal etme, bir şeyi bir kimseye ait gösterme.
Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.
kudret-i ezeliye: ezele ait kudret, başı-sonu olmayan sonsuz ilâhî kudret, kuvvet.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adem: yokluk.
ars: "Yürü, hareket et!" emri.
arz: yer, dünya.
ceset: vücut, beden.
cihaz: aza, organ.
cilve: tecelli, görüntü.
cüz'i: küçük, az; bütüne ait olma-
yan, özel.
düstur: kanun, kural, esas, pren-
sip.
emirber: emir eri.
emr-i Rabbani: Allah'a ait olan
emir, iş.
ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, baş-
langıcsız.
fitri: tabii, yaratılıştaki, doğuştan
olan.
halis: katışıksız, saf, duru.
harika: olağanüstü.
hatt-ı hareket: hareket çizgisi,
davranış, davranma yolu, takip
edilecek yol ve usul.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi,
fayda.
hikmet-i sermediye: zaman ve
mekânın kendisini sınırlandır-
madığı Cenab-ı Hakkın hikmeti.
hudut: sınırlar.
hususan: bilhassa, özellikle.
hususî: özel.
hükmünde: değerinde, yerinde.
icat: vücuda getirme, yoktan var
etme.
ilm-i ezeli: ezeli ilim, Cenab-ı
Hakkın sonsuz ezeli ilmi.
imtisal: emre tamamen uyma,
gerekeni yapma, alınan emre bo-
yun eğme.
intizam-ı ilmi: ilmi sistem.
irade: dileme, isteme, bir şeyi ya-
pıp yapmama konusunda için
olan iktidar, güç.
irade-i ilâhî: Allah'ın iradesi, Ce-
nab-ı Hakkın dilediğini yapabilme
gücü, kudreti.
irade-i Rabbaniye: Cenab-ı Hak-
kın mahlûkâtın terbiye, tedbir ve
idaresi konusundaki yapabilme
gücü, kudreti.
isnat: dayanma, dayandırma.
itaat: söz dinleme, boyun eğme,
emre uygun hareket etme.
Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve
şarta tâbi olmaksızın her şeye
gücü yeten sonsuz kudret sahibi,
Allah.
kâinat: evren; yaratılmış olan
şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kanun: kaide, kural.
katre: damla.
kemal-i itaat: itaatın kusursuzlu-
ğu, tam ve mükemmel itaat.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kumandan: komutan.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
küreyvat-ı beyza: akyuvarlar.
küreyvat-ı hamra: alyuvarlar.

hikmet-i sermediyenin kanunlarıyla ve irade-i Rabbani-
yenin küllî cilveleri ve muayyen usulleriyle her şeye küllî
ve cüz'î, büyük-küçük, az-çok bir manevî kalıp, bir husu-
sî miktar, bir halis hudut verildiğinden, tam intizam-ı ilmi
ve irade kanunu içindedirler. Elbette Kadîr-i Mutlak had-
siz kudretiyle Manzume-i Şemsiyeyi çevirmesi ve arz se-
finesini medar-ı senevîsinde gezdirmesi, bir cesette kanı
ve kandaki küreyvat-ı hamra ve beyzayı ve o kürecikler-
deki zerrelere nizamlı, hikmetli çevirmesi derecesinde,
sühuletli ve kolaydır ki, bir insanı kâinat sisteminde hari-
ka cihazlarıyla, bir katre sudan, birden, zahmetsiz yara-
tır. Demek, o ezeli ve hadsiz kudrete isnat edilse, bu kâ-
inatın icadı, bir insanın icadı kadar sühulet peyda eder,
kolay olur. Eğer ona verilmezse, bir tek insanı, acip ci-
hazları ve duygularıyla yaratmak, kâinat kadar müşkülât-
lı olur.

Hem nasıl ki itaat ve imtisal ve emir dinlemek sırrıyla,
bir kumandan, bir "Arş!" emriyle bir neferi hücumla sevk
ettiği gibi, aynı emirle koca bir mutî orduyu dahi kolay-
ca hücumla tahrik eder; aynen öyle de, irade-i ilâhî ka-
nunlarına kemal-i itaate ve tekvinî emr-i Rabbanînin işa-
retine emirber nefer ve emir kulu misillü fitrî meyil ve
şevk içinde ve ilm-i ezeli ve hikmetin tayin ettikleri hatt-ı
hareket düsturları dairesinde ve ordu neferlerinden bin
derece ziyade itaatli ve emir dinler ve emir kulu hükmün-
de olan masnuat, hususan zihayatlardan bir tek ferdi,
"Ademden haydi vücuda çık, vazife başına gir!" diye
emr-i Rabbanî ile ve ilmin tayin ettiği tarzda ve iradenin

manevi: manaya ait, maddî
olmayan.
Manzume-i Şemsiye: güneş
ile ona bağlı olan seyyareler,
güneş sistemi.
masnuat: sanatla yapılmış
şeyler.
medar-ı senevî: dünyanın
güneş etrafında dönerken
çizdiği farazî daire, bir yıllık
daire, dünyamızın bir sene
döndüğü yörünge.
meyil: bir tarafa doğru eğil-
me, yönelme.

misillü: gibi, benzeri.
muayyen: belirli.
mutî: itaat eden, boyun eğen.
müşkülât: müşküller, güçlük-
ler, zorluklar.
nefer: asker, er.
nizam: düzen.
peyda: meydana gelme, aç-
ığa çıkma.
sefine: gemi.
sevk: yöneltme, gönderme.
sır: gizli hakikat.
sühulet: kolaylık.
sevk: şiddetli arzu, aşırı istek

ve heves.
tahrik: hareket ettirme, hare-
kete geçirme.
tarz: biçim, şekil, suret.
tayin: belirleme, gösterme,
sınırlı çizme.
tekvinî: tekvin ile ilgili, yarat-
maya, var etmeye dair.
zahmet: sıkıntı, eziyet, me-
şakkat.
zerre: en küçük parça, mole-
kül, atom.
zihayat: hayat sahibi.
ziyade: çok, fazla.

tahsis eylediği surette, kudret ona mahsus bir vücut giydirip, elini tutup, meydana çıkarmak kolaylığında, bahardaki zihayatin ordusunu aynı kuvvet ve kudretle icat eder, vazifeler verir. Demek, her şey o kudrete isnat edilse, bütün zerrat ordusunun ve yıldızlar fırkalarının icadı, bir zerre, bir tek yıldız kadar kolay ve sühuletli olur. Eğer esbaba isnat edilse, bir zihayatin göz bebeğinde ve dimağındaki zerrenin acip vazifelerini yerine getirecek bir kabiliyetle yaratılması, hayvanat ordusu kadar müşkülâtlı ve zahmetli olur.

• Üçüncü Basamak:

'يسر امداد الواحدي ويسر الوحدة وتجلي الأحديّة' dir. Kırsak içaretlerle mealine bakacağız.

Yani, nasıl ki bir padişah ve kumandan-ı azam, hâkimiyetinin vahidiyeti ve bütün raiyeti yalnız onun emirlerine göre hareketi cihetiyle, o hâkim-i azam, koca memleketi ve büyük milleti idare etmesi, bir köy ehlini idare etmek kadar kolay olur. Çünkü, hükümde vahidiyet itibarıyla, efrad-ı millet aynen asker neferatı gibi teshilâta vesile olup, kolayca emirler, kanunlar tatbik edilir. Eğer muhtelif hâkimlere bırakılsa, çok keşmekeşe düşmesiyle beraber, bir tek köyün, belki bir hanenin o memleket kadar idaresi müşkül olur. Hem o itaatlı millet, bir tek kumandana bağlanması haysiyetiyle, her bir ferd-i nefer gibi, o kumandanın kuvvetine ve cihazat depolarına ve ordusuna dayandığı bir kuvvetle bir şahı esir edebilir,

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.
cihet: yön.
dimağ: akıl, şuur.
efrad-ı millet: milletin fertleri.
esbap: sebepler, vasıtalar.
esir: tutsak.
ferd-i nefer: tek nefer, tek kişi.
fırka: topluluk, grup, cemaat.
hâkim: hükmeden.

hâkim-i azam: en büyük hâkim, hükmeden.
hâkimiyet: hâkim oluş, hükmediş, egemenlik.
hane: ev, mesken.
haysiyet: itibar.
hayvanat: hayvanlar.
hüküm: hâkimiyet, nüfuz, kumanda.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
idare: yönetim, memleket işlerinin yürütülmesi.
isnat: dayanma, dayandırma.

itaat: söz dinleme, boyun eğme, emre uygun hareket etme.
itibar: değer.
kabiliyet: istidat, yetenek.
kanun: yasa.
keşmekeş: karışık olma durumu, karışıklık.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kumandan: komutan.
kumandan-ı azam: en büyük kumandan.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.

meal: mana, anlam, mefhum.
muhtelif: türlü türlü, çeşitli.
müşkül: güç, zor, çetin.
müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar.
neferat: neferler, fertler, rütbesiz askerler, erler.
padişah: hükümdar, sultan.
raiye: birisinin idaresine bağlı olanlar, halk.
suret: biçim, şekil, tarz.
sühulet: kolaylık.
şah: padişah, sultan, hükümdar.
tahsis: has kılma, ayırma.
tatbik: kanunu veya maddeyi uygulama.
teshilât: kolaylaştırmalar.
vahidiyet: bir ve tek olma.
vazife: görev.
vesile: aracı, vasıta.
vücut: beden, varlık.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.
zerrat: zerreler, atomlar.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.
zihayat: hayat sahibi.

bin derece şahsî kuvvetinden ziyade iş görebilir. Onun o padişaha intisabı hadsiz bir kuvveti ve iktidarı olup pek büyük işler yapar. Eğer o intisap kesilse, o büyük kuvvet gider, kendi bileğindeki cüz'î kuvvetiyle ve belindeki az cephane ve fişekleri miktarınca iş görebilir. Yoksa, intisap kuvvetine dayanan mezkûr askerin gördüğü bütün işler ondan istenilse, bileğinde bir ordu kuvveti ve belinde padişahın cephaneler ambarı bulunmak gerekir.

Aynen öyle de, Sultan-ı Ezel ve Ebed, Sâni-i Kadîr, vahidiyet-i saltanat ve hâkimiyet-i mutlaka cihetiyle, kâinatı bir şehir kolaylığında ve bir baharı bir bahçe sühuletinde ve haşirde bütün ölmüşleri ihya etmek, o bahçe ağaçlarının yaprak, çiçek, meyvelerini gelen baharda yaratmak kolaylığında yapar. Ve kolayca bir sineği koca kartal kuşu sisteminde yaratır. Ve sühuletle bir insanı bir küçük kâinat hükmüne getirir. Eğer esbaba verilse, bir mikrop bin gergedan, bir meyve bir büyük ağaç kadar müşkülâtlı olur. Ve belki, zihayatin bedeninde acip vazifeleri gören her bir zerreye her şeyi görecektir bir göz ve her şeyi bilecek bir ilim verilmek lâzımdır ki, o ince ve mükemmel vazife-i hayatiyeyi yapabilsin.

Hem, vahdette yüsr ve sühulet ve kolaylık o dereceye gelir. Nasıl ki bir ordu teçhizatı bir tek elden, bir tek fabrikadan gelmesiyle, bir tek neferin teçhizat-ı askeriyesi gibi kolaylaşır. Eğer ayrı ayrı eller karışsa ve muhtelif cihazat her biri başka fabrikadan alınsa, o vakit bir tek nefer teçhizatı, kemiyet noktasında bin müşkülâtla tedarik

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

ambar: eşya saklanan ve depolanan yer.

cephane: her türlü mermi.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler.

cihet: yön.

cüz'i: küçük, az.

esbap: sebepler, vasıtalar.

gergedan: büyük cüsseli, ağır, kuvvetli, sıcak ülkelerde yaşayan, burnunun üzerinde bir veya iki boynuz bulunan memeli hayvan.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hâkimiyet-i mutlaka: mutlak ve kesin olarak hâkim olma, hükmetme.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

hükmüne: yerine, değerine.

ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.

iktidar: güç, idareyi elinde bulundurma.

ilim: bilgi, marifet.

intisap: mensup olma, bağlanma, girme.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kemiyet: bir şeyin adet, miktar ve sayı olarak ifade edilebilen durumu, nicelik.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar.

nefer: asker, er.

Sâni-i Kadîr: her şeye gücü yeten ve her şeyi sanatlî ya-

ratan Allah.

Sultan-ı Ezel ve Ebed: ezel ve ebed sultanı; varlığının başlangıcı ve sonu olmayan kudret ve hâkimiyet sahibi sultan, Allah.

sühulet: kolaylık.

şahsî: şahsa, kişiye ait, hususî.

teçhizat: askerî harp malzemesini temin etme.

teçhizat-ı askeriye: askerî donanım, askerî harp malzemeleri.

tedarik: sağlama, temin etme, karşılama.

vahdet: birlik ve teklik.

vahidiyet-i saltanat: saltanatın birliği, Allah'ın bütün saltanatının birliğinin tecellisi.

vazife: görev.

vazife-i hayatiye: hayat ile ilgili vazife.

yüsr: kolaylık, rahat.

zerre: en küçük parça, molekül, atom.

zihayat: hayat sahibi.

ziyade: çok, fazla.

edebilir, müteaddit amir ve zabitler karıştığı cihetiyle bin nefer kadar suubet peyda eder. Hem bin neferin idaresi ve kumandanlığı bir tek zabite verilse, bir cihette bir nefer kadar kolay olur, eğer on zabite veya neferlere bırakılsa, pek karışık ve müşkül düşer. Aynen öyle de, her şey Vahid-i Ehad'e verilse, bir tek şey gibi kolay olur. Eğer esbaba isnat edilse, bir tek zihayat, zemin kadar müşkül, belki imkânsız olur. Demek vahdette kolaylık, vücup ve lüzum derecesine gelir. Ve kesretli eller karışmakla suubet, imkânsızlık derecesine düşer.

Risale-i Nur *Mektubat*'ında denildiği gibi, eğer gece gündüzdeki tebeddülâtı ve yıldızların harekâtı ve senedeki güz, kış, bahar, yaz gibi mevsimlerin tahavvülâtı bir tek Müdebbir'e ve Amir'e bırakılsa, o Kumandan-ı Azam, bir neferi olan küre-i arza emreder ki: "Kalk, dön, gez!" O da, o iltifat ve emrin neşe ve sevincinden meczup Mevlevî gibi iki hareketiyle yevmî ve senevî tahavvülâta ve yıldızların zahirî ve hayalî hareketlerine gayet kolayca bir vesile olup, vahdetteki tam sühulet ve gayet kolaylığı gösterir. Eğer o tek Amir'e değil, belki esbaba ve yıldızların keyiflerine bırakılsa ve arza "Sen dur, gezme!" denilse, o hâlde, arzdan binler derece büyük binler yıldızlar ve güneşler, her gece ve her sene milyonlar ve milyarlar senelik mesafeleri kesmek ve gezmekle mevsimler ve gece, gündüz gibi o vaziyet-i arziye ve semaviye husul bulabilir. Ve imkânsızlık ve muhaliyet derecesinde müşkül ve suubetli düşer..

amir: memurun üstü, emreden, buyuran.
arz: yer, dünya.
cihet: yön.
esbap: sebepler, vasıtalar.
gayet: son derece.
güz: sonbahar.
harekât: hareketler, devinimler.
hayali: hayale ait, hayalle ilgili, hayale mensup.
husul: olma, meydana gelme.
idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.

iltifat: ilgi gösterme, yüzünü çevirip bakma.
isnat: dayanma, dayandırma.
kesretli: çokluğu olan, çok fazla.
kumandan: komutan.
kumandan-ı azam: en büyük kumandan.
küre-i arz: yer küre, dünya.
mezcup: cezbeyle tutulmuş, ilâhî aşkla aklı dengesi değişmiş kimse, divane.
mesafe: uzaklık, ara.
Mevlevî: Mevlevîlik tarikatine

mensup kimse.
muhaliyet: imkânsızlık, imkânsız oluş.
Müdebbir: tedbir alan, tedbirli, her şeyi önceden düşünen.
müşkül: güç, zor, çetin.
müteaddit: çeşitli, bir çok.
nefer: asker, er.
peyda: meydana gelme, açığa çıkma.
senevî: senelik, yıllık.
suubet: güçlük, zorluk.
sühulet: kolaylık.

tahavvülât: tahavvüller, değişmeler.
tebeddülât: tebeddüller, değişiklikler, başkalaşmalar.
vahdet: birlik ve teklik.
Vahid-i Ehad: bir olan ve birliği her bir şeyde tecelli eden Allah.
vaziyet-i arziye ve semaviye: uzay ve dünyanın durumu, konumu.
vesile: aracı, vasıta.
vücup: vacip ve lüzumlu olma, gereklilik.
yevmî: günlük, gündelik, her gün.
zabit: subay, askere kumanda eden rütbeli asker.
zahirî: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.
zemin: yeryüzü.
zihayat: hayat sahibi.

Üçüncü Basamaktaki **وَتَجَلَّى الْأَحَدِيَّةِ** kelimesi, pek bü-

yük ve çok ince ve derin ve gayet geniş bir hakikate işa-
ret eder. Onun izah ve ispatını Risale-i Nur'a havale
edip, gayet kısa bir temsil ile bir tek nüktesini beyan ede-
ceğiz.

Evet, nasıl ki güneş, ziyasıyla umum zemini ışıklandı-
rıp vahidiyete bir misal olduğu gibi, âyine gibi mukabilin-
deki her şeffaf şeyde, timsali ve aksi ve yedi renkli ziya-
sıyla ve zatının suretiyle bulunup, ehadiyete dahi bir mi-
sal teşkil eder. Eğer güneşin ilmi ve kudreti ve ihtiyarı ol-
saydı ve cam parçalarının ve içinde güneşçikler görünen
katrelerin ve kabarcıkların kabiliyetleri bulunsaydı idi, ira-
de-i İlâhiyenin kanunuyla her birisinde ve yanında timsa-
liyle ve sıfatlarıyla tam bir güneş bulunup, sair yerlerde
bulunması onun tasarrufatına hiç noksan vermeyerek
kudret-i Rabbaniyenin emriyle, tesiriyle, hükmüyle pek
büyük zuhurata sebep olarak, ehadiyetteki fevkalâde ko-
laylık ve sühuleti gösterir. Aynen öyle de, Sâni-i Zülcelâl,
vahidiyet itibarıyla bütün eşyayı ihata eden ilim ve irade-
si ve kudretiyle bakar ve hazır ve nazır olduğu gibi, eha-
diyet cihetiyle ve tecellisiyle her şeyin, hususan zihayâtın
yanında isimleri ve sıfatlarıyla bulunur ki, kolayca, bir an-
da sineği kartal sisteminde, bir insanı küçük bir kâinat
sisteminde icat eder. Ve zihayâtı öyle mu'cizatlı bir şekil-
de yaratır ki, eğer bütün esbap toplansa, bir bülbülü, bir
sineği yapamazlar. Ve bir bülbülü yaratan, bütün kuşları
yaratan olabilir. Ve bir insanı halk eden, ancak kâinatı
icat eden Zattır.

akis: yansıma.

âyine: ayna.

beyan etmek: açıklamak, bildir-
mek, izah etmek.

cihet: yön.

ehadiyet: Allah'ın her bir şeyde
birliğin tecelli etmesi, görünme-
si.

esbap: sebepler, vasıtalar.

fevkalâde: olağanüstü.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

halk: yaratma, yaratış.

havale: bir şeyi başkasının üstü-
ne bırakma.

hâzır: huzurda olan, göz önünde
olan, hazır.

hususan: bilhassa, özellikle.

hüküm: karar, emir, hâkimiyet.

icat: vücuda getirme, yoktan var
etme.

ihata: kuşatma, içine alma.

ihtiyar: irade, tercih; kendi istek
ve arzularına göre hareket etme.

ilim: bilgi, marifet.

irade: dileme, isteme, bir şeyi ya-
pıp yapmama konusunda için
olan iktidar, güç.

irade-i İlâhiye: Allah'ın iradesi,
Cenab-ı Hakkın dilediğini yapabil-
me gücü, kudreti.

ispat: doğruyu delillerle göster-
me.

itibar: değer.

izah: açıklama, ayrıntıları ile an-
latma.

kabiliyet: istidat, yetenek.

kâinat: evren; yaratılmış olan
şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kanun: kaide, kural.

katre: damla.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kudret-i Rabbaniye: her şeyi ter-
biye eden Allah'ın sonsuz kudret
ve kuvveti.

misal: örnek.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tara-

findan verilip, yalnız peygam-
berlerin gösterebilecekleri
büyük harika işler.

mukabil: karşılık.

nazır: nezaret eden, bakan,
gözetken.

noksan: eksiklik, kusurlu
oluş.

nükte: bir söz veya ibareden
hususî bir dikkatle çıkarılan
gizli mana.

sair: diğer, başka, öteki.

Sâni-i Zülcelâl: sonsuz bü-
yüklük sahibi ve her şeyi sa-

natla yaratan Allah.

sıfat: vasıf, nitelik.

suret: biçim, görünüş.

sühulet: kolaylık.

seffaf: saydam.

tasarrufat: tasarruflar, idare
etmeler.

tecelli: belirme, bilinme, gö-
rünme.

temsil: benzetme, misal ge-
tirme.

tesir: etki.

teşkil: oluşturma, şekillendir-
me.

timsal: resim, suret, şekil.

umum: bütün.

vahidiyet: Cenab-ı Hakkın
isim ve sıfatlarının birliği ve
kâinatı kuşatması.

zat: azamet ve ululuk sahibi
olan.

zemin: yeryüzü.

zihayat: hayat sahibi.

ziya: ışıq, aydınlık, nur, par-
laklık.

zuhurat: hesapta olmayan
durumlar, umulmadık, bek-
lenmedik hâller.

• Dördüncü ve Beşinci Basamak:

وَبَسِّرِ الْوُجُوبَ وَالتَّجَرُّدَ وَمُبَايَنَةَ الْمَاهِيَّةِ ❀ وَبَسِّرِ عَدَمَ التَّقْيِيدِ
وَعَدَمَ التَّحْيِيزِ وَعَدَمَ التَّجْزِئِ

Bu iki basamağın hakikatini umuma ifade etmek çok müşkül olmasından, yalnız kısacık bir iki nüktesi ve muhtasar meali beyan edilecek.

Yani, vücut mertebelerinin en kuvvetli ve sarsılmaz olan vücup mertebesinde ve ezeli ve ebedî derecesinde bir vücut sahibi ve maddiyattan münezzeh ve mücerret ve bütün mahiyetlere mübayin bir mahiyet-i mukaddese-yi taşıyan bir Kadîr-i Mutlak'ın kudretine nispeten, yıldızlar zerrelere gibi ve haşır bir bahar misillü ve haşırde bütün insanları diriltmesi bir nefsin ihyası derecesinde kolaydır. Çünkü, vücut tabakalarından kuvvetli bir nev'in bir tırnağı, hafif bir tabakanın bir dağını eline alır, çevirir. Meselâ, kuvvetli vücut-i hariciden bir âyine ve kuvve-i hafıza, zayıf ve hafif olan vücut-i misalî ve manevîden yüz dağı ve bin kitabı içine alırlar ve çevirebilirler. İşte vücut-i misalî ne derece kuvvetçe vücut-i hariciden aşağı ise, mümkünatın hâdis ve arızî vücutları dahi ezeli, sermedî, vacip bir vücuttan binler derece daha aşağı ve hafiftir ki, o mukaddes vücut, bir zerre tecellisiyle, mümkünatın bir âlemini çevirir.

Maatteessüf, şimdilik semli hastalık gibi üç ehemmiyetli sebep müsaade etmediklerinden, bu pek uzun hakikati ve nüktelerini Risale-i Nur'a ve başka zamana havale ederiz.

âlem: varlık sınıflarından her biri.
arızî: sonradan çıkan.
âyine: ayna.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.
ehemmiyetli: önemli.
ezeli: ezel ile ilgili, öncesiz, başlangıcsız.
hadis: hudus eden, sonradan meydana gelen şey.
hakikat: gerçek, asıl, esas.

haşır: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
havale: bir şeyi başka bir yere veya zamana bırakma.
ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.
Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kuvve-i hafıza: hafıza gücü.

maatteessüf: ne yazık ki, üzülerek belirtiyim ki.
maddiyat: maddî ve cismanî şeyler, gözle görülüp elle tutulur cinsten şeyler.
mahiyet: bir şeyin esası, tabiatı, niteliği.
mahiyet-i mukaddese: mübarekliğin, temizliğin, kutsallığın aslı, hakikati.
meal: mana, anlam, mefhum.
mertebe: derece, basamak.
meselâ: örneğin.
misillü: gibi, benzeri.

muhtasar: kısaca, özetle.
mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.
mübayin: başka türlü, ayrı.
mücerret: soyutlanmış olan, cisim hâlinde bulunmayan.
mümkinat: yaratılanlar, mümkün olanlar, imkân dâhilindekiler, olabilir şeyler.
münezzeh: arınmış, tenzih edilmiş, uzak.
müsaade: izin.
müşkül: güç, zor, çetin.
nefis: hayat, ruh, can.
nevi: çeşit, tür.
nispeten: nispetle, kıyaslayarak.
nükte: bir söz veya ibareden hususî bir dikkatle çıkan gizli mana.
semli: zehirli.
sermedi: ebedî, daimî, sürekli.
tabaka: kat, katman.
tecelli: belirme, bilinme, görüme.
umum: bütün, herkes.
vacip: zorunlu.
vücut-i haricî: haricî vücut, varlığı ortaya çıkan, dışarıda varlığı bilinen, nesnel.
vücut-i manevî: maddî olmayan, mana yönünden zihinlerde oluşan vücut.
vücut-i misalî: maddesi olmayan, görüntüden ibaret varlık.
vücup: vacip ve lüzumlu olma, gereklilik.
vücut: varlık.
zaif: zayıf.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.

• Altıncı Basamak:

وَيَسِّرْ اِنْقِلَابِ الْعَوَاقِقِ وَالْمَوَانِعِ اِلَى حُكْمِ الْوَسَائِلِ الْمُسَهِّلَاتِ

Yani, nasıl ki fennin tabirince ukde-i hayatiye namında bir cilve-i irade-i İlâhiyenin ve emr-i tekvinînin bir ka-
nunuyla ve o emir ve iradenin teveccühleriyle koca bir ağacın şuursuz dal ve sert budakları, meyvelerine ve yap-
rak ve çiçeklerine zembereği ve midesi hükmündeki o ukde-i hayatiyeden onlara gidecek lüzumlu maddeler ve erzaklara avaik ve mevani ve set olmazlar, belki teshilâ-
ta vesile oluyorlar; aynen öyle de, kâinat ve bütün mah-
lûkatın icadında bütün mâniler bir cilve-i irade ve tevec-
cüh-i emr-i Rabbanîye karşı mümanaati bırakıp kolaylığa alet olmasından, kudret-i sermediye, o tek ağacı icat ko-
laylığında, kâinatı ve zemindeki enva-ı mahlûkatı icat eder, hiçbir şey ona ağır gelmez. Eğer bütün icatlar o kudrete verilmezse, o vakit o tek ağacın inşa ve idaresi, bütün ağaçlar, belki zeminin icadı ve idaresi kadar müş-
kül olacak. Çünkü, o zaman her şey mâni ve set olur. O hâlde bütün esbap toplansa, bir ağacın emirden, irade-
den gelen ukde-i hayatiye midesinden, zembereğinden intizamla meyve, yaprak, dal ve budaklara lâzım erzak ve cihazatı gönderemezler. İllâ ki, ağacın her bir cüz'üne, hatta her bir zerresine bütün ağacı ve eczasını ve zerra-
tını görecekle ve bilecekle ve yardım edecek bir göz, bir iha-
talı ilim, bir harika kudret ve fevkalâde muavenet veril-
sin.

avaik: engeller, zorluklar, zor iş-
ler.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihti-
yaç duyulan maddî manevî alet-
ler.

cilve-i irade: irade ve kastı göste-
ren tecelli; iradenin tecellisi, ira-
denin ortaya çıkması.

cilve-i irade-i İlâhiye: İlâhî irade-
nin tecellileri, güzellikleri.

cüz: kısım, parça.

ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.

emir: iş, yapış.

emr-i tekvinî: yaratma emri, kâ-
inatı var etme emri, işi.

enva-ı mahlûkat: yaratılmış
olanların türleri, çeşitleri.

erzak: yiyecek, içecek, azıklar.

esbap: sebepler, vasıtalar.

fen: tecrübî, ispatla meydana gel-
miş ilimlere verilen genel ad.

harika: olağanüstü.

hükmünde: değerinde, yerinde.

icat: vücuda getirme, yoktan var
etme.

ide: bir işi yürütmeye, çekip çevir-
me.

ihatalı: kuşatıcı.

ilim: bilgi, marifet.

illâ: ancak, yalnız.

inşa: vücuda getirme, yarat-
ma.

intizam: düzenlilik, düzgün-
lük.

irade: dileme, isteme, bir şeyi
yapıp yapmama konusunda
için olan iktidar, güç.

kâinat: evren; yaratılmış olan
şeylerin tamamı, bütün âlem-
ler.

kanun: kaide, kural.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

kudret-i sermediye: ebedî
ve sonsuz olan kudret, kuv-

vet ve iktidar.

mahlûkat: Allah tarafından
yaratılanlar.

mâni: engel.

mevani: mâniler, engeller.

mümanaat: mâni olma, en-
gelleme.

müşkül: güç, zor, çetin.

nam: ad.

set: mâni, perde, engel.

şuursuz: idraksiz, bilgisiz.

tabir: ifade, deyim.

teshilât: kolaylaştırmalar.

teveccüh: yüzünü bir yöne

çevirme, yönelme, yöneliş.

teveccüh-i emr-i Rabbanî:
Rabbin emirlerine teveccüh
etme, yönelme.

ukde-i hayatiye: hayatla ilgi-
li düğüm, hayat düğümü.

vesile: aracı, vasıta.

zemberek: hareketi sağlayan
güç kaynağı, hareket yaptıran
alet.

zemin: yeryüzü.

zerrat: zerreler, atomlar.

zerre: en küçük parça, mole-
kül, atom.

İşte bu beş adet basamaklardan çık, bak. Küfür ve şirkte ne derece müşkülât, belki muhalât bulunduğunu ve ne kadar akıldan, mantıktan uzak ve mümteni olduğunu, imanda ve Kur'ân yolunda ne kadar sühulet ve vücup derecesinde kolaylık ve ne kadar makul ve makbul ve lüzum derecesinde kat'î ve rahat bir hak ve hakikat bulunduğunu gör, bil, ¹ **أَلْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نِعْمَةِ الْإِيمَانِ** de

Rahatsızlık ve sıkıntılar, bu ehemmiyetli basamağın bâkî kısmını tehire sebep oldular.

• Yedinci Basamak:

**وَبَسِّرَ أَنَّ الذَّرَّةَ وَالْجُزْءَ وَالْجُزْئِيَّ وَالنَّوَاةَ وَالْإِنْسَانَ لَيْسَتْ بِأَقْلٍ
صَنَعَةً وَجَزَالَةً مِنَ النَّجْمِ وَالْكَوْكِ وَالْشَّجَرِ وَالْعَالَمِ**

Bir ihtar: Bu dokuz basamakların hakikatlerinin esası ve madeni ve güneşi, Sure-i İhlâs'tan ² **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ** ayetleridir. Sırr-ı ehadiyet ve samediyet cilvesinden gelen lem'alara kısa işaretlerdir. Bu yedincinin mealine bir-iki nükte ile gayet muhtasar bakıp tafsilini Risale-i Nur'a havale ederiz.

Yani, göz ve beyindeki acip vazifeleri gören bir zerre, bir yıldızdan; ve bir cüz, küll mecmuundan, meselâ dimağ ve göz, insanın tamamından; ve cüz'î bir fert, hüsn-i sanatça ve garabet-i hilkatçe umum bir neviden; ve bir insan, acip cihazlarıyla küllî cins hayvandan; ve bir fihriste ve program ve kuvve-i hafıza hükmünde olan bir çekirdek, mükemmel masnuiyeti ve mahzeniyetçe koca ağacından; ve bir küçük kâinat olan bir insan,

1. İman nimetinden dolayı Allah'a hamd olsun.

2. De ki: O Allah birdir. • O Allah'tır, Samed'dir; her şey Ona muhtaçtır, o ise hiçbir şeye muhtaç değildir. (İhlâs Suresi: 1-2.)

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
bâkî: geri kalan.
cihaz: aza, organ.
cilve: tecelli, görüntü.
cins: nevi', boy, soy, kavim, kabile.
cüz: parça.

cüz'î: küçük, az.
dimağ: akıl, suur.
ehemmiyetli: önemli.
fihriste: katalog, liste.
garabet-i hilkat: şaşırtıcı ve tuhaf yaratık.
gayet: son derece.
hâk: doğruluk, gerçek, hakikat.

hakikat: gerçek.
hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.
havale: bir şeyi başkasının üstüne bırakma.
hükmünde: değerinde, yerinde.
hüsn-i sanat: sanat güzelliği.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

İman: inanç, itikat.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

kuvve-i hafıza: hafıza gücü.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

külli: bütün.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

lem'a: parıltı.

maden: asıl, esas, kaynak.

mahzeniyet: hazine değerinde oluş, kıymetlilik.

makbul: kabul edilmiş, geçerli, reddedilmeyen.

makul: akla yakın, akla uygun, aklın kabul edeceği.

masnuiyet: sanatlılık, sanat değeri olma.

meal: mana, anlam, mefhum.

mecmu: toplam, tüm.

meselâ: örneğin.

muhalât: muhaller, olması mümkün olmayanlar.

muhtasar: kısaltılmış, özet.

mümteni: imkânsız, olamaz.

müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar.

nevi: çeşit, tür.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

nükte: bir söz veya ibareden hususî bir dikkatle çıkarılan gizli mana.

samediyet: her şeyin Allah'a muhtaç olması, Allah'ın hiç bir şeye muhtaç olmaması; Cenab-ı Hakkın Rab ve Kayyum olması.

sırr-ı ehadiyet: ehadiyet sırrı; Allah'ın her bir varlıkta görülen birlik tecellisinin sırrı.

sühulet: kolaylık.

şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğuna inanma.

tafsil: etraflıca bildirme, uzun uzadıya anlatma, açıklama.

tehir: erteleme, sonraya bırakma.

umum: bütün.

vazife: görev.

vücup: vacip ve lüzumlu olma, gereklilik.

zerre: en küçük parça, molekül, atom.

kemal-i hilkati ve cemiyetli harika cihazlarının binler acip vazifeleri görecektir bir tarzda mahlûkiyeti kâinattan aşığı değıller.

Demek zerreyi icat eden, yıldızın icadından âciz kalamaz. Ve lisan gibi bir uzvu halk eden, elbette insanı kolayca halk eder. Ve bir tek insanı böyle mükemmel yaratan, herhâlde bütün hayvanatı kemal-i sühuletle yaratabilecek ve gözümüz önünde yaratıyor. Ve çekirdeğı bir liste, bir fihriste, bir defter-i kavanin-i emriye, bir ukde-i hayatiye mahiyetinde yaratan, elbette bütün ağaçların Hâlık'ı olabilir. Ve âlemin bir nevi manevî çekirdeğı ve cemiyetli meyvesi olan insanı halk edip bütün esma-i İlâhiyeye mazhar ve âyine ve bütün kâinatla alâkadar ve zeminin halifesi yapan Zatın, elbette ve elbette öyle bir kudreti var ki, koca kâinatı, insan icadının kolaylığı ve sühuleti derecesinde halk edip tanzim eder. Öyle ise, zerre'nin ve cüz ve cüz'î ve çekirdek ve bir insanın Hâlık'ı, Sâniî, Rabbi kim ise, elbette, bedahetle yıldızların ve nevilerin ve küll ve külliyyatların ve ağaçların ve bütün kâinatın Hâlık'ı, Sâniî, Rabbi aynen odur. Başka olması muhal ve mümtenidir.

• Sekizinci Basamak:

وَبَسِّرْ أَنَّ الْمَحَاطَ وَالْجُزْئِيَّاتِ كَالْأَمْثَلَةِ الْمَكْتُوبَةِ الْمَصْعَرَةِ أَوْ
كَالْتَقِطِ الْمَحْلُوبَةِ الْمَعْصَرَةِ فَلَا بَدَّ أَنْ يَكُونَ الْمُحِيطُ وَالْكُلِّيَّاتُ
فِي قَبْضَةِ خَالِقِ الْمَحَاطِ وَالْجُزْئِيَّاتِ لِيُدرِجَ مِثَالَهَا فِيهَا بِمَوَازِينِ
عِلْمِهِ أَوْ يُعَصِّرَهَا مِنْهَا بِدَسَاتِيرِ حِكْمَتِهِ

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
âciz: eli yetmez, gücü yetmez, güçsüz.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağılı.
âlem: varlık sınıflarından her biri.
âyine: ayna.
bedahet: açıklık, aşıkâr, ispata ihtiyac olmayacak derecede açıklık.
cemiyetli: bir çok şeyi bir arada bulunduran, pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.
cihaz: aza, organ.
cüz: parça.
cüz'î: küçük, az; bütüne ait olmayan, özel.
defter-i kavanin-i emriye: emredilen esasların, kanunların yazıldığı defter; Kur'ân-ı Kerim.
esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.
fihriste: katalog, liste.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
halife: yeryüzünde bazı hususlarda Allah adına ve yine Allah'ın izniyle hareket eden.
halk: yaratma, yaratış.
harika: olağanüstü.
hayvanat: hayvanlar.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kemal-i hilkat: yaratılışın mükemmel ve kusursuzluğu.
kemal-i sühulet: kolaylığın son derecesi, tam bir kolaylık.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
küll: bütün.

külliyyat: bir şeyin bütünü, bir şeyin tamamı, hepsi.
lisan: dil.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliğı.
mahlûkiyet: yaratılmışlık, yaratılmış olma.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
mazhar: bir şeyin çıktığı göründüğü yer; nail olma, şereflenme.
muhâl: imkânsız.
mümteni: imkânsız, olamaz.

nevi: çeşit, tür.
Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.
Samed: Cenab-ı Hakkın 'her şey kendisine muhtaç olduğu hâlde, Kendisi hiç bir şeye muhtaç olmayan' manasındaki ismi.
Sâni: her şeyi sanatları olarak yaratan Allah.
Sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
sühulet: kolaylık.

tanzim: düzenleme, sıralama, tertipleme.
tarz: biçim, şekil, suret.
ukde-i hayatiye: hayatla ilgili düğüm, hayat düğümü.
uzuv: bir canlıyı meydana getiren parçacıklardan her biri, organ.
vazife: görev.
zat: azamet ve ululuk sahibi olan.
zemin: yeryüzü.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.

Yani, ihata edilen cüz'iyat ve küll ve külliyatın içinde bulunan fertler ve tohumlar ve çekirdeklerin, ihata eden büyük külliyata nispetleri, güya küçük numune ve gayet ince yazı ile çok küçük kıt'ada yazılmış aynı küll ve külliyatın misalleridir. Öyle ise, ihata eden külliyat, o cüz'iyat hâlıkının kabzasında ve tamamen tasarrufunda bulunmak lâzımdır. Tâ, ilminin mizanlarıyla ve ince kalemleleriyle o büyük muhitin kitabını, o küçük yüzer kıt'alarda, defterlerde derç edebilsin.

Hem ihata edilen ecza ve cüz'iyatın muhitle nispetleri, temsilleri, güya süt gibi muhitlikten sağılmış katreler; veya biri o muhiti sıkışmış, o noktalar ondan akmış. Meselâ, kavun çekirdeği, onun umum etrafından sağılmış bir katre veya o kitap tamamen içinde yazılmış bir noktadır ki, fihristesini, listesini, programını taşıyor.

Madem böyledir, elbette o cüz'iyat ve katreler ve noktalar ve fertler sâniinin elinde, o muhit küll ve külliyat bulunmak elzemdir; tâ hikmetinin hassas düsturlarıyla o fertleri, katreleri, noktaları ondan sağışın.

Demek bir tek tohumu, bir tek ferdi yaratan, elbette o büyük küll ve külliyatı ve onları ihata eden ve onlardan çok büyük olan diğer külliyatları ve cinsleri yaratan yine Odur, başka olamaz. Öyle ise, bir tek nefsi yaratan, bütün insanları yaratabilir. Ve bir tek ölüyü diriltten, haşirde bütün cin ve ins ölülerini diriltebilir ve diriltecek. İşte,

¹ مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَعْثُكُمْ إِلَّا كَفْسٌ وَاحِدَةٌ ayetinin hükmü ve

1. Sizin yaratılmanız da, diriltilmeniz de, tek bir kişinin yaratılıp diriltilmesi gibidir. (Lokman Suresi: 28.)

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
cin: gözle görünmez, lâtif cinsimlerden ibaret bir yaratık.
cins: çeşit.
cüz'iyat: parçaya ait olan şeyler.
derç: toplama, bir araya getirme.
düstur: kanun, kural, esas,

prensip.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.
elzem: daha (en, pek) lâzım, lüzumlu, gerekli.
fihriste: katalog, liste.
gayet: son derece.
güya: sanki.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı;

Allah.
hassas: incelikli, en ufak ölçülerini sağlıklı ve kesin olarak veren.
haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
hikmet: İlâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.

hüküm: dinî kaide, kural.
ihata: kuşatma, içine alma.
ilim: bilgi, marifet.
ins: insan, beşer, Âdemoğlu.
kabza: tutamak yeri, el.
katre: damla.
kıt'a: parça, cüz.
küll: bütün.
külliyat: bir şeyin bütünü, bir şeyin tamamı, hepsi.
madem: ...-den dolayı, böyle ise.
meselâ: örneğin.
misal: örnek.
mizan: terazi, ölçü.
muhit: ihata eden, kuşatıcı.
nefis: hayat, ruh, can.
nispet: oran, ölçü.
numune: örnek.
Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, mülkünü istediği gibi kullanma.
temsil: benzetme, misal getirme.
umum: bütün.

davası gayet kat'î ve parlak bir surette hak ve ayn-ı hakikat olduğunu gör.

• Dokuzuncu Basamak:

وَبَسِّرْ كَمَا أَنَّ قُرْآنَ الْعِزَّةِ الْمَكْتُوبَ عَلَى الذَّرَّةِ الْمُسَمَّاءِ بِالْجَوْهَرِ
الْفَرْدِ بَذَرَاتِ الْأَثِيرِ لَيْسَ بِأَقْلَ جَزَالَةٍ وَخَارِقِيَّةٍ صَنَعَةٍ مِنْ قُرْآنِ
الْعَظْمَةِ الْمَكْتُوبِ عَلَى صَحِيفَةِ السَّمَاءِ بِمَدَادِ النُّجُومِ وَالشُّمُوسِ
كَذَلِكَ أَنَّ وَرْدَ الزُّهْرَةِ لَيْسَتْ بِأَقْلَ جَزَالَةٍ وَصَنَعَةٍ مِنْ دُرِيِّ نَجْمِ
الزُّهْرَةِ وَلَا النَّمْلَةُ مِنَ الْفَيْلَةِ وَلَا الْمَكْرُوبُ مِنَ الْكَرْكَدَانِ وَلَا
النَّحْلَةُ مِنَ النَّحْلَةِ بِالنِّسْبَةِ إِلَى قُدْرَةِ خَالِقِ الْكَائِنَاتِ فَكَمَا أَنَّ
غَايَةَ كَمَالِ السَّرْعَةِ وَالسَّهُولَةِ فِي إِيجَادِ الْأَشْيَاءِ أَوْقَعَتْ أَهْلَ
الضَّلَالَةِ فِي التَّبَاسِ التَّشْكِيلِ بِالتَّشْكِكِ الْمُسْتَلَزِمِ لِمَحَالَّاتٍ
غَيْرِ مَحْدُودَةٍ تَمَجُّهَا الْأَوْهَامُ ❀ كَذَلِكَ أَثْبَتْتُ لِأَهْلِ الْهُدَايَةِ
تَسَاوِيَ النُّجُومِ مَعَ الذَّرَّاتِ بِالنِّسْبَةِ إِلَى قُدْرَةِ خَالِقِ الْكَائِنَاتِ
جَلَّ جَلَالُهُ وَلَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ اللَّهُ أَكْبَرُ ❀

Bu son basamağın uzun bir beyanla mealini söylemek isterdim. Fakat maatteessüf keyfi tahakküm ve tazyiklerden gelen şiddetli sıkıntılar ve tesemmümden gelen zaafiyet ve elîm hastalıklar mâni olmasından, mealine yalnız pek kısa bir işaretle iktifaya mecbur oldum.

Yani, nasıl ki, faraza kabil-i inkısam olmayan ve ilm-i kelâm ve felsefede cevher-i fert namını alan bir zerrede,

ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
cevher-i fert: ferdin cevheri; zerre, en küçük cisim, atom.
dava: iddia.
elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.

faraza: farz edelim ki, öyle sayalım ki, söz gelişi.
felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.
gayet: son derece.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
iktifa: yeterli bulma, kâfi görme, var olanla yetinme.
ilm-i kelâm: kelâm ilmi, Cenab-ı Hakkın zat ve sıfatlarından, nübüvvet, haşir, kader gibi imana ait meselelerden İslâmî esaslar dairesinde delil

ve bürhana dayalı olarak bahseden ilim.
kabil-i inkısam: bölünebilir, ayrılabılır.
kat'i: kesin, şüpheyi ve tereddüde mahal bırakmayan.
keyfi: kanun ve nizama uygun olmayarak, yol ve usule aykırı, keyfe, arzuya, isteğe bağlı, keyifle ilgili.
maatteessüf: ne yazık ki, üzülererek belirteyim ki.
mâni: engel.
meal: mana, anlam, mefhum.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.
nam: ad.
suret: biçim, şekil, tarz.
tahakküm: zorbalık etme, zorla hükmetme, hükmü altına alma.
tazyik: zorlama, baskı, sıkıntı verme.
tesemmüm: zehirlenme.
zaafiyet: zayıflık, güçsüzlük, demansızlık.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.

ondan daha küçücük olan madde-i esîriye zerreleriyle bir Kur'ân-ı Azîmüşşan yazılsa ve semavat sahifelerinde dahi yıldızlar ve güneşlerle diğeri bir Kur'ân-ı Kebir yazılsa, ikisi muvazene edilse, elbette cevher-i fert zerresinden yazılan hurdebinî Kur'ân, gökler yüzlerini yıldızlayan Kur'ân-ı Azîm ve Kebirden acaipçe ve sanatın i'câzında geri değil, belki bir cihette ileri olduğu gibi; aynen öyle de, Hâlık-ı Kâinatın kudretine nispeten masnuiyetindeki garabet ve cezalet noktasında zühre çiçeği, Zühre yıldızından geri değil ve karınca, filden aşağı olmaz ve mikrop, gergedandan hilkatçe daha acip ve an sineği, hurma ağacından fıtrat-ı acibesiyile daha ileridir. Demek bir arıyı yaratan, bütün hayvanları yaratabilir. Bir nefsi diriltten, haşirde bütün insanları ihya edip haşir meydanına toplayabilir ve toplayacak. Hiçbir şey ona ağır gelmez ki, gözümüz önünde gayet çabuk ve kolaylıkla her baharda haşrin yüz bin numunelerini yaratıyor.

Son cümle-i Arabiye'nin gayet kısacık mealî şudur:

Yani, ehl-i dalâlet, mezkûr basamakların sarsılmaz hakikatlerini bilmediklerinden ve gayet çabuk ve gayet kolaylıkla birden mahlûkat vücuda geldiklerinden, teşkili ve bir Sâniin hadsiz kudretiyle icadı, teşekkül ve kendi kendilerine vücut bulmak tevehhüm edip hiçbir zihin, hatta vehim dahi kabul etmediği ve her cihetle muhal ve imkânsız hurafelerin kapısını kendilerine açmışlar. Mese-lâ, o hâlde zihayatın her bir zerresine hadsiz bir kudret, bir ilim, her şeyi görececek bir göz ve her sanatı yapabilecek bir iktidar vermek lâzım gelir. Bir tek İlâhı kabul

acayip: şaşırtıcı ve hayret verici şeyler.
acip: tuhaf, hayrette bırakan.
cevher-i fert: ferdin cevheri; zerre, en küçük cisim, atom.
cezalet: ahenkli, akıcı ve güzel ifade.
cihet: yön.
cümle-i Arabiye: Arapça cümle.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.
fıtrat-ı acibe: acip, hayret ve-

rici yaratılış, garip yaratılış.
garabet: hayret vericilik, gariplik, tuhafılık.
gayet: son derece.
gergedan: büyük cüsseli, ağır, kuvvetli, sıcak ülkelerde yaşayan, burnunun üzerinde bir veya iki boynuz bulunan memeli hayvan.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, asıl, esas.
Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı, Allah.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
hilkat: yaratılma, yaratılış.
hurafe: dinin aslına uymayan, sonradan dinî bilgiler arasına karışmış olan uydurma, batıl inanış.
hurdebinî: gözle görülmeyecek derecede küçük, mikroskopik.
icâat: vücuda getirme, yoktan var etme.

i'câz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.
ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.
iktidar: güç yetme, yapabilme, bir işi gerçekleştirmek için gereken kuvvet.
ilâh: kendisine ibadet edinilen tapınılan Ma'bud, Allah.
ilim: bilgi, marifet.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
Kur'ân-ı Azîm: büyük ve yüce olan Kur'ân.
Kur'ân-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'ân.
Kur'ân-ı Kebir: Büyük Kur'ân-ı Kerîm.
madde-i esiriye: esir maddesi.
mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.
masnuiyet: sanatlılık, sanat değeri olma.
meal: mana, anlam, mefhum.
meselâ: örneğin.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
muhal: imkânsız.
muvazene: mukayese, karşılaştırma; ölçü, denge.
nefis: hayat, ruh, can.
nispeten: nispetle, kıyaslayarak.
numune: örnek.
shafe: sayfa.
Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.
semavat: semalar, gökler.
teşekkül: şekillenme, meydana gelme.
teşkil: vücut verme, şekillendirme.
tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.
vehim: yanlış ve esassız düşünce.
vücut: varlık.
yıldız: süs.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.
zihayat: hayat sahibi.
Zühre: Çoban Yıldızı, sabah yıldızı, Venüs.

etmemekle, zerreler adedince ilâheleri mezheplerince kabul etmeye mecbur olarak Cehennemin esfel-i safilîni- ne girmeye müstahak düşerler.

Amma ehl-i hidayet ise, geçen basamaklardaki kuvvetli hakikatler ve sarsılmaz hüccetler, selim kalplerine ve müstakim akıllarına gayet kat'î kanaat ve kuvvetli iman ve aynelyakin bir tasdik vermiş ki, şüphesiz ve vesvese- siz itminan-ı kalp ile itikat ederler ki, yıldızlar, zerreler, en küçük, en büyük, kudret-i İlâhîye nispeten farkları yoktur ki, gözümüz önünde bu acayıpler oluyor. Ve her bir aci-

be-i sanat ¹ مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَعْثُبُكُمْ إِلَّا كَنْفَسٌ وَاحِدَةٌ¹ ayetinin

davasını tasdik ve hükmü ayn-ı hak ve hakikat olduğuna şahadet ederler, lisan-ı hâl ile Allahü ekber derler. Biz da- hi onların adedince Allahü ekber deriz. Ve şu ayetin da- vasını bütün kuvvet ve kanaatimizle tasdik ve hükmü, ayn-ı hak ve nefis-i hakikat olduğuna hadsiz hüccetlerle şahadet ederiz.

² سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى مَنْ أَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

³ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

acayıp: şaşırtıcı ve hayret verici şeyler.

acibe-i sanat: sanatın hayret ve riciliği.

Allahü ekber: Allah en büyük ve en yücedir.

amma: ama, lâkin, ancak.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.

ayn-ı hak: hakkın, gerçeğin tâ kendisi.

ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.

dava: takip edilen fikir, iddia.

ehl-i hidayet: hidayette ve doğru yolda olanlar, hidayete erişmiş kimseler.

esfel-i safilin: aşağıların en aşağı- sı, Cehennemin en aşağı tabakası.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek, esas.

hüccet: delil.

hüküm: karar, emir.

ilâhe: tanrıça.

iman: inanç, itikat.

itikat: kesin inanma, iman.

itminan-ı kalp: yürekte inan- ma, kalbinde şüphe ve vesvese kalmaksızın, tam kanaatle inan- ma.

kanaat: götüş, fikir.

kanaat: inanma, götüş, fikir.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddü- de mahal bırakmayan.

kudret-i ilâhiye: Allah'ın kudreti, Allah'ın kudretiyle yaptığı işler, fi- iller, tasarruflar.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin duru- şu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

mezhep: gidilen, tutulan, takip edilen yol.

müstahak: hak eden, hak etmiş.

1. Sizin yaratılmanız da, diriltilmeniz de, tek bir kişinin yaratılıp diriltilmesi gibidir. (Lokman Suresi: 28.)

2. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgi- mimiz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

3. Allah'ım, âlemlere rahmet olarak gönderdiğin zata salât ve selâm eyle. Hamd Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

müstakim: doğru.

nefs-i hakikat: gerçeğin tâ kendisi.

nispeten: nispetle, kıyaslaya- rak.

selim: kusuru, noksanı olma-

yan, sağlam, kusursuz, doğru.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

vesvese: şüphe, kuruntu, kal- be gelen asılsız kötü ve sinsi düşünce.

zerre: en küçük parça, mole- kül, atom.

[“Risale-i Nur nedir ve hakikatler muvacehesinde Risale-i Nur ve tercümanı ne mahiyette-dirler?” diye bir takriznamedir.]

Her asır başında hadisçe geleceği tebşir edilen dinin yüksek hadimleri, emr-i dinde müptedi değil, müttebidirler. Yani, kendilerinden ve yeniden bir şey ihdas etmezler, yeni ahkâm getirmezler. Esasat ve ahkâm-ı diniyeye ve sünen-i Muhammediyeye (a.s.m.) harfiyen ittiba yoluyla dini takvim ve tahkim ve dinin hakikat ve asliyetini izhar ve ona karıştırılmak istenilen ebatlı ref’ ve iptal ve dine vaki tecavüzleri red ve imha ve evamir-i Rabbaniyeyi ikame ve ahkâm-ı İlâhiyenin şerafet ve ulviyetini izhar ve ilân ederler. Ancak tavr-ı esasîyi bozmadan ve ruh-i aslîyi rencide etmeden, yeni izah tarzlarıyla, zamanın fehmine uygun yeni ikna usulleriyle ve yeni tevcihat ve tafsilât ile ifa-i vazife ederler.

Bu memurîn-i Rabbaniye, fiiliyatlarıyla ve amelleriyle de memuriyetlerinin musaddıkı olurlar. Salâbet-i imaniyelerinin ve ihlâslarının âyinedarlığını bizzat ifa ederler. Mertebe-i imanlarını fiilen izhar ederler. Ve ahlâk-ı Muhammediyenin (a.s.m.) tam amili ve mişvar-ı Ahmediyenin (a.s.m.) ve hilye-i Nebeviyenin (a.s.m.) hakikî lâbisi olduklarını gösterirler. Hülâsa, amel ve ahlâk bakımından ve sünnet-i Nebeviyeye (a.s.m.) ittiba ve temessük cihe-tinden ümmet-i Muhammed’e (a.s.m.) tam bir hüsn-i misal olurlar ve numune-i iktida teşkil ederler. Bunların,

ahkâm: dinî hükümler, emirler.
ahkâm-ı diniye: dine ait hükümler, dinle ilgili hükümler.
ahkâm-ı İlâhiye: İlâhî hükümler, Allah’ın hükümleri.
ahlâk-ı Muhammediye: Hz. Muhammed’in (a.s.m.) ahlâkı.
amel: fiil, iş.
amil: sebep, etken.
asliyet: özgünlük, hususilik, orijinallik.
âyinedarlık: aynalık yapma, gösterme.

bizzat: kendisi, şahsen.
cihet: yön.
ebatlı: boş, faydasız, mantıksız, akla uygun olamayan şeyler, esasız sözler, boş inanışlar.
emr-i din: din emri, dinin emri, din işi.
esasat: esaslar, temeller.
evamir-i Rabbaniye: Allah’ın terbiye ve idare kanunları.
fehîm: anlama, anlayış, kavrayış.
fiilen: iş hâlinde, yaparak, iş-

leyerek.
fiiliyat: fiil olarak gerçekleştirilen şeyler, yapılanlar.
hadim: hademe, hizmetçi.
harfiyen: harfi harfine, hiç bir değişiklik yapmadan, aynen.
hilye-i Nebeviye: Resulullah’ın yüzü ve görünüşü.
hülâsa: öz, esas, özet.
hüsn-i misal: güzel örnek.
ifa: bir işi yapma, yerine getirme.
ifa-i vazife: görevini yerine getirme, vazifeyi yapma.

ihdas: yeniden bir şey yapma, ortaya koyma.
ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemezsizin, sırf Allah rızası için yapma.
ikame: oturtma, yerleştirme.
ittiba: tâbi olma, uyma, itaat etme.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.
lâbis: giyen, giymiş, giyinmiş.
memurîn-i Rabbaniye: her şeyi terbiye eden, nimetlendiren, Rab olan Allah’ın memurları.
mertebe-i iman: iman derecesi, mertebesi.
mişvar-ı Ahmediye: Hz. Muhammed’in (a.s.m.) hareketi, tavrı; Resulullah’ın tarzı, gidişatı.
musaddık: gerçekleştiren.
muvacehe: karşı, ön, yüzleşme.
müptedi: itikatta ehl-i sünnet yolundan ayrılan, bid’at ehlinin yolunu veya bid’at yolunu tutan kimse.
müttebi: ittiba eden, tâbi olan, uyan.
numune-i iktida: örnek alınıp uyulacak tarzdaki numune, uyulacak, tâbi olunacak örnek.
red: kabul etmeme.
ref: kaldırma, giderme.
rencide: incinmiş, kırılmış, gücendirilmiş.
ruh-i aslî: bir şeyin esas olan özü.
salâbet-i imaniye: imanın kazandırdığı ve gerektirdiği sağlamlık, cesaret, şecaat.
sunen-i Muhammediye: Hz. Muhammed’in (a.s.m.) sünneti, ahlâk ve yaşayışı.
sünnet-i Nebeviye: Hz. Muhammed’e (a.s.m.) ait sünnet.
şerafet: şerefli olma, şeref ve haysiyet sahibi olma, şerefîlilik.
tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar.
tahkim: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, muhkem hale getirme.
takrizname: bir şeyin kıymetini ve güzelliğini belirtmek için yazılan yazı.
takvim: en güzel biçimine koyma, düzeltme, kıvamına koyma.
tavr-ı esasî: gerçek tavrı, asıl tavrı.
tebşir: müjde verme, müjdeleme.
temessük: yapışma, sarılma, sıkıca tutunma.
tevcihat: mana vermeler, yorumlamalar.
ulviyet: yücelik, ululuk.
usul: metot, metodoloji.
ümmet-i Muhammed: Hz. Muhammed’in ümmeti; Hz. Muhammed’e (a.s.m.) bağlı olan ve yolundan gidenler.
vaki: olmuş, meydana gelmiş.

ahkâm-ı diniye: dine ait hükümler, dinle ilgili hükümler.

âli: yüce, yüksek, ulu.

âsâr: eserler.

asar-ı bergüzide: yüksek değerdeki eserler, değeri yüksek olan eserler.

asar-ı kudsiye: kudsi eserler, yüce belirtiler, izler.

aşikâr: açık, belli, meydanda.

Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cifir ve ebce hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kasidedir.

eser-i âlişan: şanı büyük olanın eseri.

evliyaullah: Allah'ın velî kullan, Allah dostları, Allah'ın salih kulları.

fehîm: anlayış.

feyz-i envâr-ı Muhammedî: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) nurlarının feyzi.

feyz-i ulvî: yüksek feyiz, yüce feyiz.

Fütuhu'l-Gayb: Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin bir eseri.

füyuzat: feyizler, manevî bolluk ve bereketler, inayetler.

hâl-i sabavet: çocukluk hâli, çocukluk durumu, çocukluk zamanı.

hamil: yüklü, yüklenmiş.

hisse: pay, nasip.

hükümünde: değerinde, yerinde.

ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.

irfan: hakikate vakıf olma, künhe varma, bir şeyin özüne inme, ilim ve zekâ ile meydana gelen olgunluk.

kariha-i ulviye: üstün fikir kabiliyeti.

kemalât: faziletler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kemal-i namütenahi: sonsuz mükemmellik.

kitabullah: Kur'ân-ı Kerim.

mahsul: ürün.

ma'kes: ayna.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

mazhariyet: manevî hâllerin, keşiflerin görünmesi, nail olma, şereflenme.

menba-i vahiy: vahiy kaynağı.

mertebe-i ilim: ilim derecesi, bilgi mertebesi.

Mesnevi-i Şerif: Mevlânâ'nın her beyti kendi aralarında kafiye olan, içinde dinî ve ahlâkî nasihatler bulunan Farsça eseri.

Kitabullahın tefsiri ve ahkâm-ı diniyenin izahı ve zamanın fehmine ve mertebe-i ilmine göre tarz-ı tevcihi sadinde yazdıkları eserler, kendi tilka-i nefislerinin ve kariha-i ulviyelerinin mahsulü değildir, kendi zekâ ve irfanlarının neticesi değildir. Bunlar, doğrudan doğruya menba-i vahiy olan Zat-ı Pak-i Risaletin (a.s.m.) manevî ilham ve telkinatıdır. *Celcelûtiye ve Mesnevî-i Şerif ve Fütuhu'l-Gayb* ve emsali âsâr hep bu nevidendir. Bu âsâr-ı kudsiyeye o zevat-ı âlişan ancak tercüman hükmündedirler. Bu zevat-ı mukaddesenin, o âsâr-ı bergüzidenin tanziminde ve tarz-ı beyanında, bir hisseleri vardır; yani bu zevat-ı kudsiye, o mananın mazharı, mir'atı ve ma'kesi hükmündedirler.

Risale-i Nur ve tercümanına gelince: Bu eser-i âlişanda şimdiye kadar emsaline rastlanmamış bir feyz-i ulvî ve bir kemal-i namütenahi mevcut olduğundan ve hiçbir eserin nail olmadığı bir şekilde meş'ale-i İlâhiye ve şems-i hidayet ve neyyir-i saadet olan Hazret-i Kur'ân'ın füyuzatına vâris olduğu meşhut olduğundan, onun esası nur-i mahz-ı Kur'ân olduğu ve evliyaullahın âsârından ziyade feyz-i envâr-ı Muhammedîyi (a.s.m.) hamil bulunduğu ve Zat-ı Pak-i Risaletin ondaki hisse ve alâkası ve tasarruf-i kudsi evliyaullahın âsârından ziyade olduğu ve onun mazharı ve tercümanı olan manevî zatın mazhariyeti ve kemalâtı ise o nispette âli ve emsalsiz olduğu güneş gibi aşikâr bir hakikattir.

Evet, o zat daha hâl-i sabavette iken ve hiç tahsil yapmadan, zevahiri kurtarmak üzere üç aylık bir tahsil

meş'ale-i İlâhiye: İlâhî meş'ale, nur.

meşhut: gözle görülmüş, gözle görülen, müşahade olunan.

mir'at: âyine, ayna.

nail: kavuşan, ulaşan, eren.

nevi: çeşit, tür.

neyyir-i saadet: saadet ışığı, mutluluk güneşi.

nispet: oran, ölçü.

nur-i mahz-ı Kur'ân: Kur'ân'ın esas mahiyetindeki, özündeki nur; Kur'ân nurunun tâ kendisi.

sadet: konuşulan madde, asıl konu.

sems-i hidayet: hidayet güneşi; Hz. Muhammed (a.s.m.).

tanzim: düzenleme, sıralama, tertipleme.

tarz-ı beyan: açıklama ve söyleme şekli.

tarz-ı tevcih: yorumlama tarzı, yorumlama şekli.

tasarruf-ı kudsi: kudsi tasarruf; Allah'ın tasarruf ve icraatı, Allah'ın idaresi.

telkinat: telkinler, fikir aşılarmalar.

malar.

tilka-i nefis: nefis tarafı, nefis ciheti.

vâris: mirasçı.

zat-ı pak-i risalet: peygamberliğin pak ve temiz zatı.

zevat-ı âlişan: şanı yüce kimseler, şanlı kimseler.

zevat-ı kudsiye: kusursuz, günahsız yüce zatlar.

zevat-ı mukaddese: mukaddes zatlar, mübarek, temiz kimseler.

müddeti içinde ulûm-i evvelîn ve ahirine ve ledünniyat ve hakaik-ı eşyaya ve esrar-ı kâinata ve hikmet-i İlâhiyeye vâris kılınmıştır ki, şimdiye kadar böyle mazhariyet-i ul-yaya kimse nail olmamıştır. Bu harika-i ilmiyenin eşi asla mesbuk değildir. Hiç şüphe edilemez ki, tercüman-ı Nur, bu hâliyle baştan başa iffet-i mücesseme ve şecaat-i harika ve istiğna-i mutlak teşkil eden harikulâde metanet-i ahlâkiyesi ile bizzat bir mu'cize-i fîtrattır ve tecesüm etmiş bir inayettir ve bir mevhibe-i mutlakadır.

O zat-ı zihavarik, daha hadd-i bülûğa ermeden bir al-lâme-i biadîl hâlinde bütün cihan-ı ilme meydan okumuş, münazara ettiği erbab-ı ulûmu ilzam ve iskât etmiş, her nerede olursa olsun vaki olan bütün suallere mutlak bir isabetle ve asla tereddüt etmeden cevap vermiş, on dört yaşından itibaren üstatlık payesini taşımış ve mütemadilen etrafına feyz-i ilim ve nur-i hikmet saçmış, izahlarındaki incelik ve derinlik ve beyanlarındaki ulviyet ve metanet ve tevcihlerindeki derin feraset ve basiret ve nur-i hikmet, erbab-ı irfanı şaşırtmış ve hakkıyla “Bediüzzaman” ünvan-ı celîlini bahsettirmiştir. Mezaya-i âliye ve fezail-i ilmiyesiyle de din-i Muhammedînin (a.s.m.) neşrinde ve ispatında bir kemal-i tam hâlinde rûnûma olmuş olan böyle bir zat, elbette Seyyidü'l-Enbiya Hazretlerinin (a.s.m.) en yüksek iltifatına mazhar ve en âlî himaye ve himmetine naildir. Ve şüphesiz o Nebî-i Akdes'in (a.s.m.) emir ve fermanıyla yürüyen ve tasarrufuyla hareket eden ve onun envar ve hakaikına vâris ve ma'kes olan bir zat-ı kerîmü's-sıfâttır.

âli: yüce, yüksek, ulu.
allâme-i biadîl: benzeri ve dengi olmayan allâme, büyük âlim.
bağs: bağış, ihsan, verme.
basiret: kalp gözüyle görme, doğru ve ölçülü görüş.
Bediüzzaman: zamanın, çağın eşsiz güzelliği.
cihan-ı ilim: ilim dünyası.
din-i Muhammedî: İslâm.
envar: nurlar, ışıklar.
erbab-ı irfan: ilim, irfan sahipleri, meselenin künhüne

vâkıf olanlar, ilim, zekâ ile hâsıl olan kemal sahipleri.
erbab-ı ulûm: ilim sahipleri, ilim adamları, ilimle uğraşanlar.
esrar-ı kâinat: kâinatın sırları.
feraset: anlayış, çabuk sezış, kavrayış.
feyz-i ilim: ilim feyzi, ilmin sağladığı feyiz.
fezail-i ilmiye: ilmin faziletleri, ilmi, ilme ait faziletler.
hadd-i bülûğ: bülûğa erme yaşı, ergenlik çağı.

hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.
hakaik-ı eşya: nesnelerin, şeylerin perde arkasındaki hakikatleri.
harika-i ilmiye: ilme ait olan şaşılabacak şey.
hikmet-i İlâhiye: Allah'ın hikmeti, mahlûkatın yaratılışında Allah'ın gayeleri.
himmet: manevî yardım, ihsan, lütuf.
iffet-i mücesseme: cisimleşmiş iffet, namus.

iltifat: ilgi gösterme, yüzünü çevirip bakma.
ilzam: susturma, cevap veremez hâle getirme.
inayet: yardım, ihsan, lütuf.
iskât: susturma.
istiğna-i mutlak: sınırsız zenginlik, hiç bir şeye muhtaç olmayış. hiç bir kayıt ve şarta bağlı olmaksızın muhtaç olmayış.
kemal-i tam: tam, kemal, olgunluk, mükemmellik.
ledünniyat: İlâhî bilgiler, İlâhî sırlar.
ma'kes: ayna.
mazhar: nail olma, şereflenme.
mazhariyet-i ulya: yüce, yüksek ve ulvî mazhariyet.
mesbuk: önde bulunan, ondan evvel geçmiş.
metanet: metin olma, dayanıklılık, sağlamlık.
metanet-i ahlâkiye: ahlâkî dayanıklılık.
mevhibe-i mutlaka: mutlak Allah vergisi.
mezâyâ-i âliye: yüce meziyetler, yüksek meziyetler.
mu'cize-i fîtrat: yaratılış mu'cizesi.
mutlak: kesin.
nail: kavuşan, ulaşan, eren.
Nebî-i Akdes: en kutsî peygamber.
neşir: herkese duyurma, yayma, tamim.
nur-u hikmet: hikmetin nuru, aydınlığı.
paye: rütbe, derece, mertebe.
rûnûma: yüz gösteren, meydana çıkan.
seyyidü'l-enbiya: peygamberlerin efendisi; Hz. Muhammed.
şecaat-i harika: hayret ve hayranlık uyandıran yiğitlik, harika kahramanlık.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup idare etme, istediği gibi kullanma.
tecessüm: cisimleşme, cisim hâline gelme.
tercüman-ı Nur: Risale-i Nur tercümanı; Risale-i Nur'u açıklayan, anlatan.
teveccüh: yönelme, sevgi, ilgi.
ulûm-i evvelîn ve ahirîn: önceki ilimler ve sonradan ortaya çıkmış ilimler.
ulûm-i evvelîn: önceki ilimler.
ulviyet: yücelik, ululuk.
ünvan-ı celîl: büyük ünvan.
üstat: öğretici, öğretmen.
vaki: olağan, ola gelen.
vâris: mirasçı.
Zat-ı Kerîmü's-Sıfât: sonsuz cömertlik sıfatlarına sahip olan Allah.
zat-ı zihavarik: harikalar sahibi zat.

Envar-ı Muhammediyeyi (a.s.m.) ve maarif-i Ahmediyeyi (a.s.m.) ve füyuzat-ı şem-i İlâhîyi en müşaşaâ bir şekilde parlatması ve Kur'ânî ve hadisi olan işaret-ı riyaziyenin kendisinde müntehî olması ve hitabat-ı Nebeviyeyi (a.s.m.) ifade eden âyât-ı celîlenin riyazî beyanlarının kendi üzerinde toplanması delâletleriyle o zat hizmet-i imaniye noktasında risaletin bir mir'at-ı mücellâsı ve şecere-i risaletin bir son meyve-i münevverî ve lisan-ı risaletin irsiyet noktasında en son dehan-ı hakikati ve şem-i İlâhînin hizmet-i imaniye cihetinde bir son hamil-i zîsaadeti olduğuna şüphe yoktur.

Üçüncü medrese-i Yusufiye'nin
Elhüccetüzzehra ve Zühretünnur olan tek
dersini dinleyen Nur Şakirtleri namına

Ahmed Feyzi, Ahmed Nazif, Selâhaddin,
Zübeyir, Ceylan, Sungur, Tabancalı

* * *

*Benim hissemi haddimden yüz derece ziyade verme-
leriyle beraber, bu imza sahiplerinin hatırlarını kırmaya
cesaret edemedim. Sükût ederek o methi Risale-i Nur
Şakirtlerinin şahs-ı manevîsi namına kabul ettim.*

Said Nursî

âyât-ı celîle: yüce ve büyük ayetler, deliller.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

cihet: yön.

dehan-ı hakikat: hakikat ağzı.

delâlet: delil olma, gösterme; alâmet, işaret.

Elhüccetüzzehra: parlak delil anlamında Risale-i Nur Külliyyatından bir eserin adı.

Envar-ı Muhammedîye: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait nurlar, getirdiği dinin yaydığı ışıklar.

füyuzat-ı şem-i İlâhî: İlâhî ışığın feyizleri.

hadisi: hadise ait, hadise uygun.

hamil-i zîsaadet: mutluluk sahibi.

hisse: pay, nasip.

hitabat-ı Nebeviye: Hz. Peygambere ait hitaplar.

hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'ân hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.

irsiyet: soydan gelen, soya çekim, veraset.

işarat-ı riyaziye: Arapçada her bir harfin bir sayıya karşılık geldiği matematiksel bir hesap sistemi ile yapılan işaretler, tarih düşürmeler.

Kur'ânî: Kur'ân'a uygun, Kur'ân'a ait.

lisan-ı risalet: risalet dili, peygamberlik dili.

maarif-i Ahmediye: Hz. Muham-

med'in (a.s.m.) eğitim ve öğretim, terbiyesi.

medih: övmek.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'ân'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

mevye-i münevver: nurlu meyve, nurlanmış meyve.

mir'at-ı mücellâ: cilâlanmış,

parlak ayna.

müntehi: nihayet bulmuş, sona ermiş, bitmiş, biten.

müşaşaâ: parlak, şaşaalı, debdebeli.

nam: ad.

risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

riyazî: hesaplama, matematikle ilgili, riyaziyeeye ait.

sükût: susma, sessiz kalma.

şahs-ı manevî: manevî şahıs, belli bir kişi olmayıp bir cemaat meydana gelen manevî

şahıs.

şakirt: talebe, öğrenci.

şecere-i risalet: peygamberlik ağacı, peygamberlik silsilesi.

şem-i İlâhî: İlâhî mum.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: çok, fazla.

Zühretünnur: başta Lem'alar'da yer alan Yirmi Beşinci ve Yirmi Altıncı Lem'alar ile bir kısım mektuplardan oluşan bir Nur dersi.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۞ ۱ وَانْ مِنْ شَيْءٍ الْاَيْسَحُ بِحَمْدِهِ ۲
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ اَبَدًا دَائِمًا ۳

Çok sevgili, çok mübarek, çok kıymetli, çok müşfik Üstadımız Efendimiz Hazretlerine,

Ey irade-i cüz'iyesini tamamıyla terk edip her umuru nu irade-i Rabbaniyeye bırakan ve her zahirî musibet ve sıkıntıda kader-i İlâhînin merhamet ve hikmetini görüp kemal-i tevekkül ve teslimiyetle o cilde-i Rabbaniyenin dahi netaicini sabır ile bekleyen muhterem Üstat! Bazı yerlerde, ehl-i imanın nokta-i istinadının yıkılmaya başladığı ve bir kısım esbap ve neşriyat, imanın erkânına karşı muhalif cephe alıp, Allah'ı inkâr eden insanlar alenen ve tefahurla dolaştığı ve Kur'ân'ın evamirine muhalif hareket etmek ve manevî kuvvetlere inanmamak, icat ve tasnî hakkını şuursuz, kör, sağır, tabiata vermek bir şiar-ı medeniyet ve irfan ve münevverlik telâkki edildiği yürekler titreten şu dehşetli asırda, Kur'ân'ın bir mu'cize-i maneviyesi olan Risale-i Nur'u telif ederek muztarip ve iman âb-ı hayatına muhtaç pek çok biçare gönüllere panzehir hükmünde olan devalarını vererek onlara sadet-i ebediyeyi müjdeleyen ve davalarını gayet kat'î bürhan ve hüccetlerle ispat eden hakikat cadde-i kübrasında kudsî ve muazzez rehberimiz ve ۴ **السَّبَبُ كَالْفَاعِلِ** sırrıyla Risale-i Nur ile imanlarını kurtaran yüz binler Nur Talebesinin hasenatının bir misli defter-i a'maline geçen faziletmeap efendimiz!

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.
2. Hiçbir şey yoktur ki Onu övüp Onu tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)
3. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi ebediyete kadar daima üzerinize olsun.
4. Bir şeye sebep olan, onu işleyen gibidir.

âb-ı hayat: hayat suyu.
alenen: açıkça, açıktan açığa.
biçare: çaresiz, zavallı.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cadde-i kübra: büyük cadde; en selâmetli yok, Kur'ân yolu, Peygamber vârisi olan büyük zatların yolu.
cilde-i Rabbanîye: Rabbanî

kudret ve iradenin cilvesi, te-zahürü.
dava: takip edilen fikir, iddia.
defter-i a'mal: insanların işlediği ve yaptığı şeylerin kaydedildiği defter; amellerin defteri.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehl-i iman: inananlar, iman

sahipleri.
erkân: rükünler, esaslar.
esbap: sebepler, vasıtalar.
evamir: emirler, buyruklar, buyrultular, işler.
faziletmeap: fazilet sahibi, faziletin sığınacağı olan kimse, çok faziletli.
hasenat: iyi ameller, iyi işler,

hayırlar.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.

hüccet: delil.

icat: vücuda getirme, yoktan var etme.

irade-i cüz'îye: cüz'î irade, insanda bulunan sınırlı irade, bir şeyi yapmak veya yapmamak konusunda Allah tarafından insanın elinde bırakılmış istek.

irade-i Rabbanîye: Cenab-ı Hakkın mahlûkatın terbiye, tedbir ve idaresi konusundaki yapabilme gücü, kudreti.

irfan: hakikate vakıf olma, künhe varma, bir şeyin özüne inme, ilim ve zekâ ile meydana gelen olgunluk.

ispat: kanıtlama.

kader-i ilâhî: ilâhî kader, Allah'ın kader kanunu.

kat'i: kesin.

kemal-i teslimiyet: tam bir teslim oluş, boyun eğiş.

kemal-i tevekkül: tam bir tevekkül ile neticeyi Allah'a bırakarak.

kıymetli: kıymetli, değerli.

kudsî: mukaddes, yüce.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

misil: kat; eş.

muazzez: çok aziz, izzet sahibi, saygı uyandıran.

mu'cize-i manevîye: maneviyatla ilgili mu'cize.

muhalif: zıt, karşıt, aykırı.

muhterem: saygı değer, hürmete lâyık, saygın.

musibet: felâket, belâ.

muztarip: ızdırabı, sıkıntısı olan, ızdırap çeken, çırpınıp duran, sıkıntılı.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

münevver: bilgili, kültürlü, aydın.

müşfik: şefkatli, merhametli, acıyan; seven, sevgi ve ilgi gösteren.

netaic: neticeler, sonuçlar.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

saadet-i ebedîye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

şiar-ı medeniyet: medeniyetin belirtileri, işaret ve alâmetleri.

tasnî: sanatla yapma ve yaratma.

tefahur: fahirlenme, yaptıklarıyla övünme, böbürlenme.

telâkki: anlama, kabul etme.

telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.

umur: işler.

zahirî: görünüşte olan; zahire, dışa ait olan.

âciz: zayıf, güçsüz.

bereket: mübareklik, bolluk, saadet.

Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, hakkın tâ kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

ebediyet: sonsuzluk.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.

fânî: muvakkat, geçici.

Fatiha-i Şerife: Fatiha Suresi.

feyiz: bolluk, bereket, ihsan, bağış.

fezail: faziletler.

fihrîste: katalog, liste.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

havi: içine alan, kapsayan, kuşatan.

huttur: hatıra gelme, akla gelme, hatırlama.

hüccet: delil.

hüccet-i tevhid: tevhid delili, Allah'ın birliğinin delili.

hükümünde: değerinde, yerinde.

hülâsatü'l-hülâsa: hülâsanın hülâsası, özünün özü.

ızdırap: üzüntü veren bir durumun meydana getirdiği kuvvetli acı, aşırı elem, azap, sıkıntı.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

imânî: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

inşirah: sevinme, göğsün açılıp sevinç ve huzura kavuşturulması, ferahlama, rahatlama, iç açılması.

İsra: Kur'an-ı Kerim'in 17. sure-sidir. Mekke'de nazil olmuştur.

istiane: yardım isteme, yardım dileme.

itminan: inanma, güvenme, gönül rahatlığı içinde tereddütsüz kabul etme.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

kalbetmek: bir hâlden diğer bir hale çevirmek, değiştirmek.

kalb-i mübarek: mübarek kalp, yumuşak kalp.

Kerim: ihsan ve ikramı bol olan Allah.

medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) if-tira, haksızlık ve zulüm ile hapis-te kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedil-diği yer manasında, hapis-hane.

menba: kaynak.

misillü: gibi, benzeri.

muazzam: çok büyük, ulu, yüce.

mukabil: karşılık.

muvazene: ölçü, mukayese, den-ge.

nevi: çeşit, tür.

Rahim-i Zülcelal: isim ve sıfat-

Nasıl ki Cenab-ı Hak, Denizli hapsinin sıkıntılarını hi-çe indirecek derecede şifabahş olan *Meyve Risalesi*'ni orada ihsan etmiş ve gülün çiçeğindeki gayet şirin rayı-hası dikenin acısını hiçe bıraktığı gibi, fânî sıkıntılarınızı izale etmişti. Aynen öyle de, yine kerîm olan Rahîm-i Zülcelal Hazretleri, Denizli hapsinin bir aylık sıkıntısına bir günlük maddî ızdırabı mukabil gelen bu Afyon hapis-hanesinde siz sevgili Üstadımız eliyle tiryak ve panzehir hükmünde tevhid, tahmit ve istiane ve risalet-i Muham-mediye (a.s.m.) tasdik ve muazzam hüccetlerini ihsan etmiş bulunuyor. Okumak ve yazmayı Risale-i Nur'un feyiyle öğrenen çok kusurlu talebeleriniz bizler, bu üç küçük risaleyi, çam çekirdeğinin koca çam ağacının fih-ristesini, programını içinde sakladığı misillü, hem Risale-i Nur'un hakkaniyetinin kat'î bir hücceti, hem bir nevi hü-lâsatü'l-hülâsası olarak telâkki ettik.

Fezailini tariftten âciz bulunduğumuz, fakat okuması ruhumuzda pek büyük bir inşiraha vesile olan ve maddî elemlerimizi sürura kalbeden ve iman bahçesinden had-siz meyveleri getiren bu üç küçük risaleden birisi, zama-nımızdaki mevcut küfür, dalâlet, tabiat karanlıklarını dağıtacak ve izale edecek on bir hüccet-i Tевhidi; ikinci-si, Risale-i Nur'un bütün muvazenelerinin menbaı ve esası ve üstadı içinde bulunan Fatiha-i Şerife'nin imanî ve kudsî hüccetlerini hâvî bir şirin tefsirini; üçüncüsü, yi-ne Afyon medrese-i Yusufiyesinde siz sevgili Üstadımızın kalb-i mübareklerine huttur eden risalet-i Muhammediye (a.s.m.) dair kısmının gayet parlak ve tam bir itminan

ları çok güzel olan ve yaratık-larına karşı sonsuz şefkat sahibi olan Cenab-ı Hak.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

rayiha: hoş koku.

risalet-i Muhammediye: kâi-natın nuru ve suuru olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) pey-gamberliği.

ruh: emir âleminden inerek insanın kalp boşluğundaki lâtif cisme binen, özü kav-ranamayan idrak edici sir.

sürur: sevinç, mutluluk.

şifabahş: şifa verici, şifa veren, iyileştiren, iyilik veren.

tahmit: elhamdülillâh deme, bütün övgünün ve hamdin yalnız Allah'a ait olduğunu söyleme.

tasdik: bir şeyin veya kim-senin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

telâkki: anlama, kabul etme.

tenzih: Allah'ı şanına lâyık ol-

mayan şeylerden, her türlü eksik ve noksandan uzak ve yüce tutma, münezzeh say-ma.

tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tut-ma, Cenab-ı Hak'ı şanına lâyık ifadelerle anma.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

tiryak: ilaç.

vesile: aracı, vasıta.

temin eden bir mükemmel tercümesini beyan buyuruyordu.

Hiçbir cihette hiçbir şeye liyakatimiz olmayan bizler, bütün kuvvetimizle neşrine çalışacağımız bu mahiyetteki eserlerinizi aldık. Cenab-ı Hakka, hadsiz şükür ederek “Yâ Erhamerrâhimîn! Üstadımızdan ebediyen razı ol!” diye dua ettik.

¹ **الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي**

Risale-i Nur Talebeleri namına
Zübeyir, Ceylan, Sungur,
İbrahim

---

1. Bâkî olan yalnız Allah'tır.

---

beyan: açıklama, bildirme, izah.

cihet: yön.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ebediyen: ebedî olarak, sonsuza kadar.

elbâkî hüvelbâkî: bâkî (ebedî) olan Allah'tır.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

liyakat: layık olma, ehliyet.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası,

tabiatı, niteliği.

nam: ad.

neşir: herkese duyurma, tamim.

razı: rıza gösteren, hoşnut olan.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnuluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.

talebe: öğrenci.

temin: sağlama.

yâ Erhamürrâhimîn: Ey merhametlilerin en merhametlisi.

*El-Hutbetü's-Şamiye Namundaki Arabî Dersin
Tercümesinin Mukaddimesidir.*

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۞ ¹ وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ²
³ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا

Aziz, siddık kardeşlerim,

Kırk sene evvel Şam'daki Camiü'l-Emevî'de Şam ulemasının ısrarıyla, on bin adama yakın, içinde yüz ehl-i ilim bulunan azîm cemaate verilen bu Arabî ders risalesindeki hakikatleri bir hiss-i kablelvuku ile Eski Said hissetmiş, kemal-i kat'iyetle müjdeler vermiş ve pek yakın zamanda o hakikatler görünecek zannetmiş. Hâlbuki iki harb-i umumî ve yirmi beş sene bir istibdad-ı mutlak, o hiss-i kablelvukuun kırk sene tehirine sebep olmuş ve şimdi, o zamanda verdikleri haber, aynen tezahürleri âlem-i İslâmiyette başlamış. Demek bu pek ehemmiyetli ders, zamanı geçmiş eski bir hutbe değil, belki doğrudan doğruya bin üç yüz yirmi yediye bedel, bin üç yüz yetmiş birdeki Camiü'l-Emevî yerine âlem-i İslâm camiinde üç yüz yetmiş milyon bir cemaate hakikatli ve taze bir ders-i içtimâî ve İslâmîdir diye tercümesini neşretmek münasip görürseniz neşredersiniz.

Gayet mühim bir suale verilen çok ehemmiyetli bir cevabı burada yazmaya münasebet geldi. Çünkü, kırk sene evvel Eski Said, o dersinde bir hiss-i kable'l-vuku ile Risale-i Nur'un harika derslerini ve tesiratını görmüş gibi bahsediyor. Onun için o sual-cevabı yazacağız. Şöyle ki:

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

âlem-i İslâmiyet: İslam âlemi, İslam dünyası.

Arabî: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

azîm: büyük.

aziz: muhterem, saygın.

bedel: karşılık.

cemaat: topluluk, bir yere toplanmış insanlar, takım, bölük.

ders-i içtimâî: sosyal ders.

ders-i İslâmî: İslam dini ile âlâkalı ders.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i ilim: ilim sahipleri, ilim adamları.

evvel: önce.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

harb-i umumî: genel harp, dünya savaşı.

harika: olağanüstü.

hiss-i kablelvuku: Bir şeyi vukuundan önce hissetme, bir hâdisenin gerçekleşmesinden önce kalbe doğması.

hutbe: hatip tarafından camilerde minbere çıkıp yapılan dinî içerikli konuşmalar.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Hiçbir şey yoktur ki Onu övüp Onu tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)

3. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi ebediyete kadar daima üzerinize olsun.

istibdat-ı mutlak: hiç bir hak ve hürriyeti tanımayan tam baskı, tam diktatörlük.

kemal-i kat'iyet: kesinliğin tam oluşu, tam bir kesinlik.

mukaddime: ön söz, başlangıç.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

münasebet: ilgi, ilişki, bağ.

münasip: uygun.

nam: ad.

neşir: herkese duyurma, yayma, tamim.

sıddık: çok doğru, dürüst, hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

sual: soru.

tehir: geciktirme, sonraya bırakma, geriye bırakma, erteleme.

tesirat: etkiler, tesirler.

tezahür: zuhur etme, ortaya çıkma, meydana çıkma, belirme, görünme.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

Çoklar tarafından hem bana, hem bazı Nur kardeşlerime sual etmişler ve ediyorlar: “Neden bu kadar muarızlara karşı ve muannit feylesoflara ve ehl-i dalâlete mukabil Risale-i Nur mağlûp olmuyor? Milyonlar kıymettar hakikî kütüb-i imaniye ve İslâmiyenin intişarlarına bir derece set çekmekle ve sefahat ve hayat-ı dünyeviye'nin lezzetleriyle çok bîçare gençleri ve insanları hakaik-ı imaniyeden mahrum bırakıyorlar. Hâlbuki en şiddetli hücum ve en gaddarâne muamele ve en ziyade yalanlarla ve aleyhinde yapılan propagandalarla Risale-i Nur'u kırmak, insanları ondan ürkütmek ve vazgeçirmeye çalıştıkları hâlde, hiçbir eserde görülmediği bir tarzda Risale-i Nur'un intişarı, hatta çoğu el yazması ile altı yüz bin nüsha risalelerinden kemal-i iştihakla perde altında intişar etmesi ve dâhil ve hariçte kemal-i iştihakla kendini okuturmasının hikmeti nedir? Sebebi nedir?” diye, bu mealde çok suallere karşı elcevap deriz ki:

Kur'ân-ı Hakîm'in sırr-ı i'caziyla, hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur, bu dünyada bir manevî Cehennemi dalâlette gösterdiği gibi, imanda dahi bu dünyada manevî bir Cennet bulunduğunu ispat ediyor. Ve günahların ve fenalıkların ve haram lezzetlerin içinde, manevî elîm elemeleri gösterip hasenat ve güzel hasletlerde ve hakaik-ı şeriatın amelinde Cennet lezaizi gibi manevî lezzetler bulunduğunu ispat ediyor. Sefahat ehlini ve dalâlete düşenleri o cihetle, akli başında olanlarını kurtarıyor. Çünkü, bu zamanda iki dehşetli hâl var.

aleyh: karşı, karşıt.
amel: fiil, iş.
bereket: mübareklik, bolluk, saadet.
bîçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön.
dâhil: iç, içerisi.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ebediyet: sonsuzluk.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yol-

dan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.
elcevap: cevap olarak.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.
elîm: şiddetli, çok dert ve keder veren.
feylesof: sapık fikirli, felsefe ile uğraşan.
gaddarâne: zalimce, gaddarca, merhametsizce, haincesine.
günah: Allah'ın emirlerine aykırı davranış, uygunsuz fiil, di-

nî suç.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatlar, imanî gerçekler.
hakaik-ı şeriat: şeriata ait olan gerçekler.
hakiki: gerçek.
hâl: durum, vaziyet.
haram: İslâmiyetçe yasaklanan işler.
hariç: dışarı.
hasenat: iyi ameller, iyi işler, hayırlar.
haslet: güzel huy, iyi özellik.
hayat-ı dünyeviye: dünyaya

ait olan hayat.
hikmet: gizli sebep, gaye.
hücum: saldırma.
iman: inanç, itikat.
intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
İsra: Kur'ân-ı Kerîm'in 17. suresidir. Mekke'de nazil olmuştur.
kemal-i iştihak: istek ve arzunun son derecesi, tam bir istek ve arzu.
kıymettar: kıymetli, değerli.
Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.
kusur: eksiklik, noksan, özür.
kütüb-i imaniye: imanî meseleleri anlatan kitaplar, imanla ilgili kitaplar.
kütüb-i İslâmiye: İslâm dini ile ilgili kitaplar.
lezaiz: zevkler, lezzetler.
mağlûp: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.
mahrum: bir şeye sahip olamayan, yoksun.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
meal: mana, anlam, mefhum.
muamele: davranma, davranış.
muannit: inatçı, ayak direyen.
muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.
mukabil: karşılık.
nûsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.
propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin v.b. ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.
rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.
sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.
selâm: barış, rahatlık, selâmet, esenlik.
set: mâni, perde, engel.
sırr-ı i'caz: mu'cizeliği gösteren sırlar.
sual: soru.
Sure: Kur'ân-ı Kerîm'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
tarz: biçim, şekil, suret.
tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.
tenzih: Allah'ı şanına lâyık olmayan şeylerden, her türlü eksik ve noksandan uzak ve yüce tutma, münezzeh sayma.
tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hak'ı şanına lâyık ifadelerle anma.
ziyade: çok, fazla.

Birincisi: Akıbeti görmeyen, bir dirhem hazır lezzeti, ileride bir batman lezzetlere tercih eden hissiyat-ı insaniye akıl ve fikre galebe ettiğinden ehl-i sefahati sefahatten kurtarmanın çare-i yegânesi, aynı lezzetinde elemi gösterip hissini mağlûp etmektir. Ve ¹ **يَسْتَحْبُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا**

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

akıbet: nihayet, son.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.

batman: yaklaşık sekiz kiloya varan eski bir ağırlık ölçüsü.

çare-i yegâne: tek çare, tek çıkar yol.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

dirhem: yaklaşık üç grama denk gelen eski bir ağırlık ölçüsü, çok küçük parça (mecaz).

dünyevi: dünyaya ait.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

ehl-i sefahat: sefihler, nefsi zevk ve lezzetleri çok masraf yapanlar.

ekser: pek çok.

elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.

elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.

elmas: çok kıymetli bir mücevher.

fen: tecrübe, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.

Gafurû'r-Rahim: sonsuz merhamet ve şefkat sahibi olan, affı seven ve dilediğini affeden Allah.

galebe: galip gelme, üstünlük.

gayrimeşru: meşru olmayan, di-ne aykırı, kanunsuz.

hissiyat: hisler, duygular.

hissiyat-ı insaniye: insana ait duygular.

hubb-i dünya: dünya sevgisi.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükme, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, müşriklik, imansızlık.

mağlûp: yenilmiş, kendisine galip gelinmiş, yenilen kimse.

menhus: uğursuz, kötü, meş'um.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

mevkif: durak.

ayetin işaretleriyle, bu zamanda ahiretin elmas gibi nimetlerini, lezzetlerini bildiği hâlde, dünyevî kırlacak şişe parçalarını onlara tercih etmek, ehl-i iman iken ehl-i dalâlete o hubb-i dünya ve o sır için tâbi olmak tehlikesinden kurtarmanın çare-i yegânesi, dünyada dahi Cehennem azabı gibi elemeleri göstermekle olur ki, Risale-i Nur o meslekten gidiyor. Yoksa, bu zamandaki küfr-i mutlakın ve fenden gelen dalâletin ve sefahatteki tiryakiliğin inadı karşısında Cenab-ı Hakkı tanıttırdıktan sonra ve Cehennemin vücudunu ispat ile ve onun azabı ile insanları fenalıktan, seyyiattan vazgeçirmek yolu ile ondan, belki de yirmiden birisi ders alabilir. Ders aldıktan sonra da, “Cenab-ı Hak Gafurû'r-Rahîm'dir, hem Cehennem pek uzaktır” der, yine sefahatine devam edebilir. Kalbi, ruhu hissiyatına mağlûp olur. İşte, Risale-i Nur ekser muvazeneleriyle küfür ve dalâletin dünyadaki elîm ve ürkütücü neticelerini göstermekle, en muannit ve nefisperest insanları dahi o menhus, gayrimeşru lezzetlerden ve sefahatlerden bir nefret verip aklı başında olanları tevbeye sevk eder. O muvazenelerden, Altıncı, Yedinci, Sekizinci, Sözlerdeki kısa muvazeneler ve Otuz İkinci Sözün Üçüncü Mevkîfındaki uzun muvazene, en sefih ve dalâlette giden adamı da ürkütüyor, dersini kabul ettiriyor.

1. Onlar seve seve dünya hayatını ahirete tercih ederler. (İbrahim Suresi: 3.)

muannit: inatçı, ayak direyen.

muvazene: ölçü, mukayese, denge.

nefisperest: nefesine düşkün, nefisini seven; Cenab-ı Hakkın emir ve yasaklarına uymayıp, nefsinin istekleri doğrultusunda hareket eden kişi.

nefret: bir şeyden veya kimseden iğrenme, tikslenme, ik-

rah.

nimet: Allah'ın bağışladığı maddî ve manevî lütuf ve ikramlar.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sefahat: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük, sefihlik.

sefih: faydayı ve zararı ayır-

detme yeteneğinden mahrum, beynsiz.

sevk: yöneltme.

seyyiat: seyyieler, fenalıklar, kötülükler.

sır: gizli hakikat.

tâbi: birinin arkasından giden, ona uyan, itaat eden.

tevbe: Allah'tan af dileme.

tiryaki: bir şeye vazgeçemeyecek derecede alışmış olan.

Meselâ, ayet-i Nur'da, seyahat-i hayaliye ile hakikat olarak gördüğüm vaziyetleri gayet kısaca işaret edeceğiz. Tafsilini isteyen, Sikke-i Gaybiye'nin ahirine baksın.

Ezcümle, o seyahat-i hayaliyede, rızka muhtaç hayvanat âlemini gördüğüm vakit, maddî felsefe ile baktım, hadsiz ihtiyacat ve şiddetli açlıklarıyla beraber zaaf ve aczleri, o zîhayat âlemini bana çok acıklı ve elîm gösterdi. Ehl-i dalâlet ve gafletin gözüyle baktığımdan feryat eyledim. Birden hikmet-i Kur'âniye ve imanın dürbünü ile gördüm ki, Rahman ismi rezzak burcunda, parlak bir güneş gibi tulû etti. O aç, bîçare zîhayat âlemini rahmet ışığıyla yaldızladı.

Sonra hayvanat âlemi içinde yavruların zaaf ve acz ve ihtiyaç içinde çırpındıkları hazin, elîm ve herkesi rikkat ve acımaya getirecek bir karanlık içinde diğer bir âlemi gördüm. Ehl-i dalâletin nazarıyla baktığıma eyvah dedim. Birden iman bana bir gözlük verdi; gördüm ki, Rahîm ismi şefkat burcunda tulû etti. O kadar güzel ve şirin bir surette o acı âlemi sevinçli âleme çevirip ışıklandırdı ki, şekva ve acımak ve hüzünden gelen göz yaşlarımı, sevinç ve şükrün lezzetlerinden gelen damlalara çevirdi.

Sonra sinema perdesi gibi insan âlemi bana göründü. Ehl-i dalâletin dürbünü ile baktım. O âlemi o kadar karanlıklı, dehşetli gördüm ki, kalbimin en derinliklerinden feryat ettim, eyvah dedim. Çünkü, insanlarda ebede uzanıp giden arzuları, emelleri ve kâinatı ihata eden

acz: zayıflık, güçsüzlük.

ahir: son.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlem: varlık sınıflarından her biri.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

Ayet-i Nur: Nur ayeti; Nur Suresi 35. ayet.

bîçare: çaresiz, zavallı.

burç:

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ebed: sonsuzluk, daimîlik.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.

ehl-i gaflet: dünyaya daldığından dolayı ahiretin farkında olmayan.

elîm: şiddetli, çok dert ve keder veren.

emel: şiddet arzusu, ümit.

eyvah: Yazık, heyhat!''

ezcümle: bu cümleden olarak.

felsefe: madde ve hayatı

başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.

feryat: yardım istemek için yüksek sesle bağırma, çağırma.

gayet: son derece.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek.

hayvanat: hayvanlar.

hazin: hüznü, acıklı.

hikmet-i Kur'âniye: Kur'an'a mahsus hikmet, Kur'an'ın hikmeti.

hüzün: keder, tasa, gam.

ihata: kuşatma, içine alma.

ihtiyacat: ihtiyaçlar, lüzumlu olan şeyler.

iman: inanma, itikat.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

maddi: madde ile alakalı, cismanî.

meselâ: örneğin.

nazar: bakış, fikir.

Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

Rezzak: bütün yaratılmışların rızıkını veren ve ihtiyaçlarını karşılayan Allah.

rızık: yiyecek, içecek şey, azık.

rikkat: acıma, incelik, yumuşaklık.

seyahat-i hayaliye: hayal ile yapılan yolculuk.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suret: biçim, tarz, görünüş.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

şekva: şikâyet.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk göstermek, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etmek.

tafsil: etraflıca bildirme, uzun uzadıya anlatma, açıklama.

tulû: doğma, doğuş.

vaziyet: durum.

yaldız: süs.

zaaf: zayıflık, kuvvetsizlik.

zîhayat: hayat sahibi.

acz: zayıflık, güçsüzlük.

a'dâ: düşmanlar.

Âdil: adaletlî olan, doğruluk gösteren Allah.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlem: varlık sınıflarından her biri.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.

Bais: yeniden yaratan, dirilten Allah.

beka: bâkîlik, ebedîlik, sonsuzluk.

Cehennemî: Cehenneme has, Cehenneme ait, Cehennem gibi, (sıcak veya yakıcı).

dağdağa: gürültü, beyhude telâş ve ızdırap.

dalâlet: iman ve İslâmîyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

ebedî: sonu olmayan, daimî, sürekli.

efkâr: düşünceler, fikirler, görüşler.

ehl-i gaflet: dünyaya daldığından dolayı ahiretin farkında olmayan.

elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, Allah'a şükür.

elim: şiddetli, çok dert ve keder veren.

endişe: kaygı.

eşşükrüllillâh: şükür Allah içindir.

feryat: yardım istemek için yüksek sesle bağırma, çağırma.

fitrî: tabîî, yaratılıştaki, doğuştan.

fırak: ayrılık.

Gafur: mağfiret eden, suç bağışlayan, merhamet eden, günahları bağışlayan Allah.

Hakîm: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan, hikmet sahibi Allah.

hâlet: hâl, durum.

hîmmet: manevî yardım, ihsan, lütuf.

istidat: kabiliyet, yetenek.

Kerîm: ihsan ve ikramı bol olan Allah.

kuvve: gerçekleşmemiş, fakat gerçekleşme imkânı ve ihtimali olan potansiyel.

kuvvet-i iman: iman kuvveti.

letaif-i insaniye: insanın manevî duyguları.

maîset: geçinme geçiniş, dirlik.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

maruz: bir şeyin etkisi ve tesiri altında bulunma.

mezaristan: mezarlık.

Muhsin: ihsan eden, iyilik yapan, bağışta bulunan Allah.

Muhyî: ölüleri dirilten, hayat veren Allah.

mütemadi: aralıksız, sürekli, devamlı.

tasavvurat ve efkârları ve ebedî beka ve saadet-i ebediye-yi ve Cenneti gayet ciddî isteyen himmetleri ve fitrî istidadları ve had konulmayan ve serbest bırakılan fitrî kuvveleri ve hadsiz maksatlara müteveccih ihtiyaçları ve zaf ve aczleriyle beraber hücumlarına maruz kaldıkları hadsiz musibet ve a'dâlarıyla beraber gayet kısa bir ömür, her gün ve her saat ölüm endişesi altında, gayet dağdağalı bir hayat, yaşamak için gayet perişan bir maîşet içinde kalbe, vicdana en elim ve en müthiş hâlet olan mütemadî zeval ve firak belâsını çekmek içinde ehl-i gaflet için zulûmat-ı ebediye kapısı suretinde görülen kabre ve mezaristana bakıyorlar. Birer birer ve taife taife o zulûmat kuyusuna atılıyorlar gördüm. İşte, bu insan âlemini bu zulûmat içinde gördüğüm anda, kalp ve ruh ve aklımla beraber bütün letaif-i insaniyem, belki bütün zerrat-ı vücudum feryat ile ağlamaya hazır iken, birden Kur'an'dan gelen Nur ve kuvvet-i iman o dalâlet gözlüğünü kırdı, kafama bir göz verdi. Gördüm ki, Cenab-ı Hakkın Âdil ismi *Hakîm* burcunda, *Rahman* ismi *Kerîm* burcunda, *Rahîm* ismi *Gafur* burcunda, yani manasında, *Bais* ismi *Vâris* burcunda, *Muhyî* ismi *Muhsin* burcunda, *Rab* ismi *Malik* burcunda birer güneş gibi tulû ettiler. O karanlıklı ve içinde çok âlemler bulunan insan âleminin umumunu birden ışıktandırdılar, şenlendirdiler. Cehennemî hâletleri dağıtıp, nuranî ahiret âleminden pencereler açıp o perişan insan dünyasına nurlar serptiler. Zerrat-ı kâinat adedince, ¹ **الْحَمْدُ لِلَّهِ، الشُّكْرُ لِلَّهِ** dedim. Ve aynelyakin gördüm ki, imanda manevî bir Cennet ve

1. Allah'a hamd olsun, Allah'a şükrolsun.

müteveccih: bir cihete dönen, yönelen.

Rab: yaratan, besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

Rahîm: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkların rızıklandırıcı Allah.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın

temeli ve sebebi olan manevî varlık.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

tasavvurat: tasavvurlar, düşünceler.

tulû: doğma, doğuş.

Vâris: bâkî olan, her şeyin kendisine döneceği, vârislerin en hayırlısı Allah (c.c.).

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötünden ayırayabilen ve iyilik

etmekten lezzet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

zerrat-ı kâinat: kâinat zerreleri, kâinattaki atomlar.

zerrat-ı vücud: vücudun zerreleri, molekülleri.

zeval: yerinden ayrılmayıp gitme; sona erme, yok olma.

zulûmat: karanlıklar.

zulûmat-ı ebediye: ebedî, sonsuz karanlıklar.

dalâlette manevî bir Cehennem bu dünyada da vardır, yakinen bildim.

Sonra küre-i arzın âlemi göründü. O seyahat-i hayaliyemde dine itaat etmeyen felsefenin, karanlıklı kavanin-i ilmiyeleri, hayalime dehşetli bir âlem gösterdi. Yetmiş defa top güllesinden daha sür'atlı hareketiyle, yirmi beş bin sene mesafeyi bir senede gezip devreden ve her vakit dağılmaya ve parçalanmaya müstait (kabil) ve içi zeleli, çok ihtiyar ve çok yaşlı küre-i arz içinde ve o dehşetli gemi üstünde kâinatın hadsiz boşluğunda seyahat eden bîçare nev-i insan (vaziyeti) bana pek vahşetli bir karanlık içinde göründü, başım döndü, gözümler karardı. Felsefenin gözlüğünü yere vurdum, kırdım. Birden hikmet-i Kur'âniye ve imaniye ile ışıklanmış bir göz ile baktım, gördüm ki: Hâlık-ı Arz ve Semavat'ın Kadîr, Âlîm, Rab, Allah ve Rabbü's-Semavati ve'l-Arz ve Musahhîr-ü's-Şemsi ve'l-Kamer isimleri, rahmet, azamet, rububiyet burçlarında güneş gibi tulû ettiler. O karanlıklı, vahşetli, dehşetli âlemi öyle ışıkladırdılar ki, o hâlette, benim imanlı gözüme küre-i arz gayet muntazam, musahhar, mükemmel, hoş, emniyetli, herkesin erzakı içinde bir seyahat gemisi ve tenezzüh ve keyif ve ticaret için müheyya edilmiş ve zîruhları güneşin etrafında, memleket-i Rabbaniyede gezdirmek ve yaz ve bahar ve güzün mahsulâtını rızık isteyenlere getirmek için bir gemi, bir tayyare, bir şimendifer hükmünde gördüm. Küre-i arzın

zerratı adedince ¹ **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نِعْمَةِ الْإِيمَانِ** dedim.

1. İman nimetinden dolayı Allah'a hamd olsun.

âlem: varlık sınıflarından her biri.
Âlîm: her şeyi hakkıyla bilen Allah.
azamet: büyüklük.
bîçare: çaresiz, zavallı.
burç: dalâlet: Hak ve hakikatten sapma, doğru yoldan ayrılma, azma.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
devir: dönüp doluşma.

emniyet: güvenlik.
erzak: yiyecek, içecek, azıklar.
felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.
gayet: son derece.
gülle: top mermisi.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hâlet: hâl, durum.
Hâlık-ı Arz ve Semavat: yeri ve göğü yaratan, yoktan var

eden, Allah.
hikmet-i imaniye: iman esaslarının hikmeti.
hikmet-i Kur'âniye: Kur'an'a mahsus hikmet, Kur'an'ın hikmeti.
hükmünde: değerinde, yerinde.
iman: inanma, itikat.
itaat: söz dinleme, boyun eğme, emre uygun hareket etme.

kabil: yetiştirilebilir, istidatlı.

Kadîr: kudret sahibi olan ve her şeye gücü yeten Allah.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kavanin-i ilmiye: ilmin kanunları, ilimle ilgili kanunlar.

küre-i arz: yer küre, dünya.

mahsulât: meydana gelen, elde edilen şeyler; meyveler, ürünler.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

memleket-i Rabbaniye: Cenab-ı Hakkın şefkat ve merhametle terbiye ve idaresinin hükmü sürdüğü memleket.

mesafe: uzaklık, ara.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

musahhar: boyun eğen, emir altına giren, istenilen hâle konulmuş.

Musahhîr-ü's-Şemsi Ve'l-kamer: Güneşi ve Ay'ı kendine boyun eğdiren Allah.

müheyya: hazır, hazırlanmış, amade.

müstait: istidatlı, kabiliyetli, bir şeye kabiliyetli olan, yetenekli.

nev'i insan: insan türü, insanoglu.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

Rabbü's-Semavati Ve'l-ard: yerlerin ve göklerin Rabbi olan Allah.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

rızık: yiyecek, içecek şey, azık.

rububiyet: Cenab-ı Hakkın her zaman, her yerde, her mahlûka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

seyahat-ı hayaliye: hayal ile yapılan yolculuk.

şimendifer: tren.

tayyare: uçak.

tenezzüh: gezinti, eğlenmek amacıyla yapılan gezinti.

tulû: doğma, doğuş.

vahşet: ürkütücü ve korkunç olan şey.

vaziyet: durum.

yakinen: yakın olarak, şüpheden düşmeden bilme.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

zerrat: zerreler, atomlar.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

afak: bütün dünya, gözle görülen âlem.

asr: yüzyıl.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

beşer: insanlık.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

cilve: tecelli, görüntü.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

derece-i iman: imanın derecesi.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.

ehl-i hidayet: hidayette ve doğru yolda olanlar, hidayete erişmiş kimseler.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

ehl-i salâhat: salih kimseler, namuslu, doğru, adaletli olan kimseler.

ehl-i sefahat: sefihler, nefsi zevk ve lezzetleri çok masraf yapanlar.

fen: tecrübî, ispatla meydana gelmiş ilimlere verilen genel ad.

firavunluk: nefsinin ve benliğini firavun gibi ilâh seviyesine çıkarcak derecede büyük görme.

gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.

hakaik-i iman: iman hakikatleri.

hakaik-i imaniye: imana ait hakikatler, imanî gerçekler.

hakiki: gerçek.

hâl: durum, vaziyet.

hüccet: delil.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

ilim: bilgi, marifet.

iman: inanma, itikat.

inat: bir konuda ısrarlı olma, sözünde ayak direme.

insaniyet: insanlık, insanlık mahiyeti.

iptal: boş, hükümsüz bırakma.

iptal-i hiss: hissin iptali, duyarlılığı yitirme.

istifade: faydalanma, yararlanma.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

kâfi: yeter, el verir.

kâfir-i mutlak:

kıyasen: kıyas ederek, karşılaştırarak.

küfr-i inadî: inada dayalı küfür, inattan doğan küfür, inattan kaynaklanan küfür; gerçekleri görmek istememe.

küfr-i meşkûk: şüpheli küfür,

İşte, buna kıyasen Risale-i Nur'da pek çok muvazenerle ispat edilmiştir ki, ehl-i sefahat ve dalâlet, dünyada dahi bir manevî Cehennem içinde azap çekerler ve ehl-i iman ve salâhat, dünyada dahi bir manevî Cennet içinde, İslâmiyet ve insaniyet midesiyle ve imanın tecelliyat ve cilveleriyle, manevî bir Cennet lezzetleri tadabilir, belki derece-i imanlarına göre istifade edebilirler. Fakat, bu fırtınalı zamanın hissi iptal eden ve beşerin nazarını afağa dağıtan ve boğan cereyanlar, iptal-i his nev'inden bir sersemlik vermiş ki, ehl-i dalâlet manevî azabını muvakkaten tam hissedemiyor. Ehl-i hidayete dahi gaflet basıyor, hakikî lezzetini tam takdir edemiyor.

Bu asırda ikinci dehşetli hâl: Eski zamanda küfr-i mutlak ve fenden gelen dalâletler ve küfr-i inadîden gelen temerrüt, bu zamana nispeten pek az idi. Onun için, eski İslâm muhakkiklerinin dersleri, hüccetleri o zamanlarda tam kâfi olurdu. Küfr-i meşkûk çabuk izale ederlerdi. Allah'a iman umumî olduğundan, Allah'ı tanıttırmakla ve Cehennem azabını ihtar etmekle çokları sefahatlerden, dalâletlerden vazgeçebilirlerdi. Şimdi ise, eski zamanda bir memlekette bir kâfir-i mutlak yerine, şimdi bir kasabada yüz tane bulunabilir. Eskide, fen ve ilimle dalâlete girip inat ve temerrütle hakaik-i imana karşı çıkana nispeten şimdi yüz derece ziyade olmuş. Bu mütemerrit inatçılar, firavunluk derecesinde bir gururla ve dehşetli dalâletleriyle hakaik-i imaniyeye karşı muaraza ettiklerinden, elbette bunlara karşı atom bombası gibi bu dünyada onların temellerini parça parça edecek bir

"Acaba yanlış mı düşünüyorum, yoksa Allah var mı?" diye şüpheye düşme.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanî hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

muaraza: birbirine karşı gelme, söz ile karşılıklı mücadele.

muhakkik: tahkik eden, ger-

çeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vakıf olan.

muvaakkaten: geçici olarak.

muvazene: birbirini yok eden kuvvetlerin tesiriyle meydana gelen sakinlik hâli.

mütemerrit: temerrüt eden, inatçı, kötü fiilinde inatlaşan.

nazar: bakış, fikir.

nevi: çeşit, tür.

nispeten: nispetle, kıyaslayarak.

sefahet: zevk, eğlence ve ya-

sak şeylere düşkünlük, sefihlik.

sersem: başı dönmüş, akli ve zihni karışmış olan.

takdir: bir şeyin değerini, kıymetini, lüzumunu anlama.

tecelliyat: tecelliler, görüntüler.

temerrüt: inat etme, karşı koyma, hakkı kabulde direnme, inatçılık, dik başlılık.

umumi: herkesle ilgili, genel.

ziyade: çok, fazla.

hakikat-i kudsiye lâzımdır ki, onların tecavüzatını durdur-
sun ve bir kısmını imana getirsin.

İşte, Cenab-ı Hakka hadsiz şükürler olsun ki, bu zama-
nın tam yarasına bir tiryak olarak Kur'ân-ı Mu'cizülbe-
yan'ın bir mu'cize-i maneviyesi ve lemaatı bulunan Risa-
le-i Nur, pek çok muvazenelerle, en dehşetli muannit,
mütemerritleri, Kur'ân'ın elmas kılıcı ile kırıyor. Ve kâ-
inat zerrelere adedince vahdaniyet-i İlâhiyeye ve iman
hakikatlerine hüccetleri, delilleri gösteriyor ki; yirmi beş
seneden beri en şiddetli hücumlara karşı mağlûp olma-
yıp galebe etmiş ve ediyor.

Evet, Risale-i Nur'da iman ve küfür muvazeneleri ve
hidayet ve dalâlet mukayeseleri, bu mezkûr hakikatleri
bilmüşahede ispat ediyor. Meselâ, Yirmi İkinci Sözün iki
makamının bürhanlarına ve lem'alarına ve Otuz İkinci
Sözün Birinci Mevkıfına ve Otuz Üçüncü Mektubun pen-
cerelerine ve Asa-yı Mûsa'nın on bir hüccetine, sair mu-
vazeneler kıyas edilse ve dikkat edilse, anlaşılır ki, bu za-
manda küfr-i mutlakı ve mütemerrit dalâletin inadını
kırarak, parçalayacak, Risale-i Nur'da tecelli eden haki-
kat-i Kur'âniyedir.

İnşaaallah, nasıl Tılsımlar mecmuasında, dinin mühim
tılsımlarını ve hilkat-i âlemin muammalarını keşfeden
parçalar, o mecmuada toplanmış; aynen öyle de, ehl-i
dalâletin dünyada dahi Cehennemlerini ve ehl-i hidaye-
tin dünyada lezaiz-i Cennetlerini gösteren ve iman
Cennetin bir manevî çekirdeği ve küfür ise Cehennem

bilmüşahede: görerek, bizzat
sahit olarak.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten
ayrılmak, azmak, doğru yol-
dan ayrılma, azma, batıla yö-
nelme.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
delil: bir davayı ispata yara-
yan şey, bürhan.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yol-
dan çıkanlar, azgın ve sapkın
kimseler.
ehl-i hidayet: hidayette ve

doğru yolda olanlar, hidayete
erişmiş kimseler.
elmas: çok değerli.
galebe: galip gelme, üstün-
lük.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
hakikat: gerçek, esas.
hakikat-ı Kur'âniye: Kur'ân'-
ın hakikati, Kur'ân'ın ifade et-
tiği gerçek.
hakikat-i kudsiye: kudsi, yü-
ce hakikat.
hamd: Allah'a karşı şükran ve
memnuniyetini onu överek

bildirme.
hidayet: doğru inanç ve ya-
şayış üzere olmak.
hilkat-i âlem: âlemin yaratıl-
ışı.
hüccet: delil.
hücum: saldırma.
iman: inanma, itikat.
inşaaallah: 'Allah izin verirse'
manasında kullanılan bir dua.
ispat: doğruyu delillerle gös-
terme.
kâinat: evren; yaratılmış olan
şeylerin tamamı, bütün âlem-

ler.

kesif: gizli bir şeyi veya bir sırrı
kalp gözüyle görerek öğrenme.

kıyas: karşılaştırma, bir şeyi baş-
ka bir şeye benzeterek hüküm
verme.

Kur'ân-ı Mu'cizülbayan: açıkla-
malarıyla akılları benzerini yap-
maktan âciz bırakan Kur'ân-ı Ke-
rîm.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız kü-
für, mutlak küfür, hiç bir imanı
hükmü, delili, hakikati kabul et-
meme, kesin ve tam bir inkâr.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine
inanmama, müşriklik, imansızlık.

lem'a: parıldı.

lemaat: lem'alar, parıltılar, parla-
yışlar.

lezaiz-i Cennet: Cennetin lezzet-
leri, Cennet zevkleri.

mağlûp: yenilmiş, kendisine galip
gelinmiş, yenilen kimse.

makam: yer, durak.

manevi: manaya ait, maddî ol-
mayan.

mecmua: toplanıp, biriktirilmiş,
düzenlenmiş şeylerin hepsi.

meselâ: örneğin.

mevkıf: durak.

mezkûr: zikredilen, adı geçen,
anılan.

muamma: anlaşılmasız, çözülmesi
güç iş, anlamı gizli ve güç anlaşılır
söz.

muannit: inatçı, ayak direyen.

mu'cize-i maneviye: maneviyat-
la ilgili mu'cize.

mukayese: karşılaştırma.

muvazene: ölçü, mukayese, den-
ge.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mütemerrit: temerrüt eden,
inatçı, kötü fiilinde inatlaşan.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

sair: diğer, başka, öteki.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı
memnunluk gösterme, gerek dil
ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd
etme.

tecavüzat: saldırılar, tecavüzler.

tecelli: belirme, bilinme, görün-
me.

tılsım: herkesin bilip çözemediği
gizli sır.

tiryak: en iyi çare, baş ilâç.

vahdaniyet-i İlâhiye: İlâhî birlik,
Allah'ın bir, tek olması.

zerre: en küçük parça, molekül,
atom.

zakkumunun bir tohumu olduğunu gösteren Nurun o gibi parçaları, kısacık bir tarzda, bir mecmuacık olarak yazılacak, inşaallah neşredilecek.

Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۞ ۱ وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ۲

Aziz, siddık, sarsılmaz, sebatkâr, fedakâr, vefadar kardeşlerim,

aziz: muhterem, saygın.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

caiz: yapılması veya yapılmamasında sakınca olmayan, uygun.

cevaben: cevap olarak, karşılık şeklinde.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i vukuf: bir mesele hakkında bilgi ve yetki sahibi olanlar, hâkimler.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.

hakiki: gerçek.

hissedar: hisse sâhibi, hissesi olan.

ikram: bağış, ihsan.

ikramat-ı ilâhiye: Cenab-ı Hakkın ikramları, nimetleri, bağışları.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

inşaallah: 'Allah izin verirse' manasında kullanılan bir dua.

işaret-i gaybiye: gaypla ilgili işaret; Hz. Peygamber, müctehit imamlar tarafından gayba ait verilen haberler, işaret yolu ile yapılan açıklamalar.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.

kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.

lem'a: parlı.

makbul: kabul edilmiş olan, istenilen.

mecmua: toplanıp, biriktirilmiş, düzenlenmiş şeylerin hepsi.

mu'cize-i maneviye: maneviyatla ilgili mu'cize.

mukabil: karşılık.

Bilirsiniz ki, Ankara ehl-i vukufu Risale-i Nur'a ait kerametleri ve işaret-i gaybiyeleri inkâr edememişler. Yanlış olarak o kerametlerde beni hissedar zannedip itiraz ederek, "Böyle şeyler kitapta yazılmamalı idi; keramet izhar edilmez" diye hafif bir tenkide mukabil müdafaatımda onlara cevaben demiştim ki:

Onlar bana ait değil ve o kerametlere sahip olmak benim haddim değil. Belki Kur'ân'ın mu'cize-i maneviyesinin tereşsuhatı ve lem'alarıdır ki, hakiki bir tefsiri olan Risale-i Nur'da kerametler şeklini alarak, şakirtlerinin kuvve-i maneviyelerini takviye etmek için, ikramat-ı ilâhiye nev'indendir. İkram ise, izharı bir şükürdür, caizdir, hem makbuldür. Şimdi ehemmiyetli bir sebebe binaen

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

2. Hiçbir şey yoktur ki Onu övüp Onu tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)

müdafaat: müdafaalar, savunmalar.

neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.

nevi: çeşit, tür.

sebatkâr: sebat eden, sözünde ve kararında duran, vazgeçmeyen, sebatlı.

siddık: çok doğru, dürüst,

hakki ve hakikati tereddütsüz kabullenen.

şakirt: talebe, öğrenci.

şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme,

gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tasdik etme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tefsir: açıklama, izah.

tenkit: eleştirme.

tereşsuhat: damlamalar, sızıntılar.

vefakâr: vefalı, vefa gösteren.

zakkum: Cehennemde yetişen ve acı meyvesi Cehennemliklere yedirilecek olan bir ağaç.

cevabı bir parça izah edeceğim ve “Ne için izhar ediyorum? Ve ne için bu noktada bu kadar tahşidat yapıyorum? Ve ne için birkaç aydır bu mevzuda çok ileri gidiyorum? Ekser mektuplar o keramete bakıyor?” diye sual edildi.

Elcevap: Risale-i Nur’un hizmet-i imaniyesinde bu zamanda binler tahribatçılara mukabil yüz binler tamiratçı lâzım gelirken, hem benimle lâakal yüzer kâtip ve yardımcı bulunmak ihtiyaç varken, değil çekinmek ve temas etmemek, belki millet ve ehl-i idare takdirle ve teşvikle yardım ve temas etmek zarurî iken ve o hizmet-i imaniye hayat-ı bâkiyeye baktığı için hayat-ı fâniyenin meşgalelerine ve faydalarına tercih etmek ehl-i imana vacip iken, kendimi misal alarak derim ki:

Beni her şeyden ve temastan ve yardımcılarından men etmekle beraber aleyhimizde olanlar bütün kuvvetleriyle arkadaşlarımin kuvve-i maneviyelerini kırmak ve benden ve Risale-i Nur’dan soğutmak ve benim gibi ihtiyar, hasta, zayıf, garip, kimsesiz bîçareye, binler adamın göreceği vazifeyi başına yüklemek ve bu tecrit ve tazyiklerde maddî bir hastalık nev’inde insanlar ile temas ve ihtilâttan çekilmeye mecbur olmak, hem o derece tesirli bir tarzda halkları ürküttürmekle kuvve-i maneviyeyi kırmak cihetleriyle ve sebepleriyle, ihtiyarım haricinde, bütün o mânilere karşı Risale-i Nur Şakirtlerinin kuvve-i maneviyelerinin takviyesine medar ikramat-ı İlâhiyeyi beyan ederek Risale-i Nur etrafında manevî bir tahşidat yaptırmak ve Risale-i Nur kendi kendine, tek başıyla, başkalarına

aleyh: karşı, karşıt.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bîçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön.
ehl-i idare: idare edenler, devleti yönetenler.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
ekser: pek çok.
elcevap: cevap olarak.
faide: fayda.
garip: kimsesiz, zavallı.
hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

hayat-ı bakiye: bâkî olan, sonsuz hayat, ahiret hayatı.
hayat-ı fâniye: fânî hayat, sonu olan hayat.
hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur’an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
ihtilât: karışıp görüşme, ilişkide bulunma, beraber yaşama.
ihtiyar: irade, tercih; kendi is-

tek ve arzularına göre hareket etme.
ikramat-ı İlâhiye: Cenab-ı Hakkın ikramları, nimetleri, bağışları.
İsra: Kur’an-ı Kerim’in 17. sursidir. Mekke’de nazil olmuştur.
izah: açıklama, ayrıntıları ile anlatma.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.
kâtip: yazıcı.
keramet: ermişçesine yapı-

lan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.

kusur: eksiklik, noksan, özür.

kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.

lâakal: en azından, daha aşağı olmaz, en az, hiç olmazsa.

maddî: madde ile alakalı, cismanî.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mâni: engel.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

medar: dayanak noktası, sebep, vesile.

men: yasak etme, engelleme, mâni olma.

meşgale: iş güç, iş, uğraş, meşguliyet, meşgul olunan şey.

mevzu: konu.

misal: örnek.

mukabil: karşılık.

nevi: çeşit, tür.

sual: soru.

sure: Kur’an-ı Kerim’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şakirt: talebe, öğrenci.

tahribat: tahripler, yıkıp bozmalar.

tahşidat: yığmalar, biriktirmeler, toplamalar.

takdir: kıymet verme, beğenme.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tasdik etme.

tamirat: onarım.

tarz: biçim, şekil, suret.

tazyik: zorlama, baskı, sıkıntı verme.

tecrit: bir kişinin başka bir insan veya nesneyle olan ilişkisini kesme.

tenzih: Allah’ı şanına lâyık olmayan şeylerden, her türlü eksik ve noksandan uzak ve yüce tutma, münezzeh sayma.

tesbih: Allah’ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hakkı şanına lâyık ifadelerle anma.

vacip: zorunlu.

vazife: görev.

zaif: zayıf, güçsüz, kuvvetsiz, tatsız, dermansız.

zaruri: zorunlu.

muhtaç olmayarak, bir ordu kadar kuvvetli olduğunu göstermek hikmetiyle bu çeşit şeyler bana yazdırılmış. Yoksa –hâşâ— kendimizi satmak ve beğendirmek ve temeddüh etmek ve hodfüruşluk etmek ise, Risale-i Nur’un ehemmiyetli bir esası olan ihlâs sırrını bozmaktır. İnşaalâh Risale-i Nur kendi kendine, hem kendini müdafaa ettiği, hem kıymetini tam gösterdiği gibi, bizi de manen müdafaa edip kusurlarımızı affettirmeye vesile olacaktır.

Umum kardeşlerimin ve hemşirelerimin, hassaten duaları makbul ve mübarek masumlar taifesi ve muhterem ihtiyarlar cemaatinden her birerlerine binler selâm ve dua ederek Ramazan-ı Şerif’lerini tebrik ederiz, dualarını rica ederiz.

Hasta kardeşiniz
Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bu âciz kardeşiniz, hem itiraz eden o eski dost zata, hem ehl-i dikkate ve sizlere beyan ediyorum ki, Kur’ân-ı Mu’cizülbeyan’ın feyziyle Yeni Said hakaik-ı imaniyeye dair o derece mantıkça ve hakikatçe bürhanlar zikrediyor ki, değil Müslüman uleması, belki en muannit Avrupa feylesoflarını da teslime mecbur ediyor ve etmektedir.

1. Allah’ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cemaat: topluluk.
dair: alâkalı, ilgili.
dua: Allah’a yalvarma, niyaz.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i dikkat: dikkatli, dikkat sahipleri.
feyiz: bolluk, bereket; ihsan, bağış.
feylesof: felsefe ile uğraşan, filozof.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imani gerçekler.
hakikat: gerçek, asıl, esas.
hassaten: bilhassa, özellikle.
hâşâ: asla, kat’iyen, öyle değil, Allah göstermesin.
hemşire: kız kardeş, baci.
hikmet: gizli sebep, gaye.
hodfüruş: kendini beğendirmeye çalışan, kendini satan, övünen, övüngen.
ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.
inşaalâh: Allah isterse, Allah dilerse, Allah’ın emri olursa, Allah izin verirse manalarında kullanılan bir dua.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
kıymet: değer.
Kur’ân-ı Mu’cizülbeyan: açıklamalarıyla akıllan benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur’ân-ı Kerim.

kusur: eksiklik, noksan, özür.
makbul: kabul edilmiş, geçerli, reddedilmeyen.
manen: mana bakımından, manaca.
masum: suçsuz, günahsız, saf, temiz.
mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.
muannit: inatçı, ayak direyen.

muhterem: saygı değer, hürmete layık, saygın.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
müdafaa: savunma.
Ramazan-ı Şerif: mübarek, şerefli Ramazan ayı.
rica: dileme, isteme.
selâm: barış, rahatlık, selamet ve esenlik dileme.
sır: gizli hakikat.

taife: takım, grup.
temeddüh: kendi kendini övme, kendini methetme, böbürlenme.
ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.
umum: bütün.
vesile: aracı, vasıta.
zat: kişi, şahıs.
zikretmek: anmak, bildirmek.

Amma Risale-i Nur'un kıymet ve ehemmiyetine işarî ve remzî bir tarzda Hazret-i Ali (r.a.) ve Gavs-ı Azam'ın (r.a.) ihbaratı nev'inden, Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan dahi bu zamanda bir mu'cize-i maneviyesi olan Risale-i Nur'a nazar-ı dikkati celp etmesine mana-i işarî tabakasından rumuz ve imaları, i'cazının şe'nindendir. Ve o lisan-ı gaybın belâgat-i mu'cizekârânesinin muktezasıdır.

Evet, Eskişehir hapishanesinde dehşetli bir zamanda ve kudsî bir teselliye çok muhtaç olduğumuz hengâmda, manevî bir ihtarla, "Risale-i Nur'un makbuliyetine eski evliyalardan şahit getiriyorsun. Hâlbuki

¹ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَاسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ sırrıyla, en ziyade bu meselede söz sahibi Kur'ân'dır. Acaba Risale-i Nur'u Kur'ân kabul eder mi? Ona ne nazarla bakıyor?" denildi. O acip sual karşısında bulundum. Ben de Kur'ân'dan istimdat eyledim. Birden otuz üç ayetin mana-i sarihinin teferruatı nev'indeki tabakattan mana-i işarî tabakasından ve o mana-i işarî külliyyetinde dâhil bir ferdi Risale-i Nur olduğunu ve duhulüne ve medar-ı imtiyazına birer kuvvetli karine bulunmasını bir saat zarfında hissettim. Ve bir kısmı bir derece izahlı ve bir kısmını mücmelen gördüm. Kanaatime hiçbir şek ve şüphe ve vehim ve vesvese kalmadı. Ve ben de ehl-i imanının imanını Risale-i Nur ile takviye etmek niyetiyle o kat'î kanaatimi yazdım ve has kardeşlerime mahrem tutulmak şartıyla verdim. Ve o risalede biz demiyoruz ki, âyâtın mana-i sarihi budur. Tâ hocalar "fihi nazarun" desin. Hem dememişiz ki, mana-i işarînin külliyyeti budur. Belki diyoruz ki,

1. Yaş ve kuru ne varsa apaçık bir kitapta yazılmıştır. (En'am Suresi: 59.)

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
amma: ama, lâkin, ancak.
âyât: Kur'ân ayetleri.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
belâgat-i mu'cizekârâne: mu'cize derecesinde olan belâgat, mu'cize derecesindeki üslup ve ifade tarzı.
celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.
dâhil: içinde, giren.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.
duhul: içeri girme, dâhil oluş.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
evliya: veliler, Allah dostları.
fihi-i nazaran: ona bir bakmak, tetkik etmek lâzımdır.
Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin namı.

hengâm: zaman, sıra.
i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.
ihbarat: ihbarlar, bildirmeler, haber vermeler.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
ima: dolaylı, üstü kapalı ifade etme.
iman: inanç, itikat.
istimdat: medet dileme, imdat isteme, yardıma çağırma.

işari: bir kelimenin açık manasına bağlı olarak ikinci ve üçüncü derecede işaret yolu ile yapılan açıklama.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

kat'î: kesin.

kıymet: değer.

kudsi: mukaddes, yüce.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim.

külliyyet: bütünlük, umumîlik.

lisan-ı gayp: gaybın haberlerini bildiren dil, ahiret ahvalini veya bizce bilinmeyen gayp hükmündeki haberleri söyleyen, Kur'ân-ı Kerim.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken, gizli.

makbuliyet: makbullük, beğenilmişlik, geçerlilik.

mana-i işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

mana-i sarihi: açık mana, remiz ve ima yoluyla değil açık anlatım.

mana-yı işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

medar-ı imtiyaz: imtiyaz vesilesi, farklı ve üstün olma sebebi.

mesele: önemli konu.

mu'cize-i maneviye: maneviyatla ilgili mu'cize.

mukteza: iktiza eden, gereken.

mücmelen: kısa ve özlü bir şekilde, kısa olarak, kısaltarak, az şekilde, özet olarak.

nazar: bakış, dikkat.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nevi: çeşit, tür.

remzi: remizli, işaretli olarak.

rumuz: remizler, işaretler; manası gizli olan sözler, ince nükteler.

sır: gizli hakikat, bir şeyin dikkat ve tecrübe ile anlaşılan en ince yanı.

sual: soru.

şek: şüphe, zan, tereddüt.

şe'n: iş, durum, özellik, yapı.

tabaka: kat, katman.

tabakat: tabakalar.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

tarz: biçim, şekil, suret.

teferruat: ayrıntılar, dallar, bölümler.

teselli: avutma, acısını dindirme.

vehim: zan, şüphe, yanlış ve esassız düşünce.

vesvese: şüphe, kuruntu, kalbe gelen asılsız kötü ve sinsî düşünce.

zarfında: süresince.

ziyade: çok, fazla.

âciz-i mutlak: tam âciz, her bakımdan güçsüz, zayıf.

amma: ama, lâkin, ancak.

asr: yüzyıl.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

azamet: büyüklük.

belâgat: söz ve yazıda sanatlı ve tesirli ifade; sözün güzel olmakla beraber yerinde, hâl ve makama uygun olması.

beyn: arasında.

cüz'iyat: parçaya ait olan şeyler.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

düstur-i cifri: cifir kaidesi..

düstur-i riyazi: matematik kaidesi.

ehemmiyetli: önemli.

ehemmiyetsiz: önemsiz.

ehl-i hakikat: hakikati arzulanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.

enaniyet: kendini beğenme, bencilik, egoistlik.

evliya: veliler, Allah dostları.

fakir-i mutlak: sonsuz ihtiyaç içinde olan.

had ve hesaba gelmeme: sayısız ve sınırsız olma.

halk: yaratma, yaratış.

hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.

haysiyet: şeref, onur, itibar.

hüccet: delil.

i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.

ihtiyac-ı şedit: çok şiddetli ihtiyaç, şiddetli muhtaç oluş.

ima: dolaylı, üstü kapalı ifade etme.

istib'at: uzak görme, ihtimal vermemek, olmayacak sanma, akıldan uzak görme.

istiğfar: tevbe etme, Allah'tan günahlarının bağışlanmasını isteme.

istiğrap: şaşırma, şaşma, garip bulma, hayret etme.

istihrac: bir şeyden bir şey çıkarma, sonuç çıkarma, mana çıkarma.

ışarat-ı gaybiye: gaypla ilgili işaretler; Hz. Peygamber, müctehit imamlar tarafından gayba ait verilen haberler, işaret yolu ile yapılan açıklamalar.

ışarat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın işaretleri.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

kudret-i ilâhiye: Allah'ın kudreti, Allah'ın kudretiyle yaptığı işler, fiiller, tasarruflar.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

külliyet: bütünlük, umumilik.

mana-i sarihinin tahtında müteaddit tabakalar var. Bir tabakası da mana-i işarî ve remzîdir. Ve o mana-i işarî de bir küllidir; her asırda cüz'iyatları var. Ve Risale-i Nur'da hi bu asırda o mana-i işarî tabakasının külliyetinde bir ferttir. ve o ferdin, kasten bir medar-ı nazar olduğuna ve ehemmiyetli bir vazife göreceğine, eskiden beri ulema beyinde bir düstur-i cifrî ve riyazî ile karineler, belki hüccetler gösterilmişken, Kur'an'ın ayetine veya sarahatine, değil incitmek, belki i'caz ve belâgatine hizmet ediyor. Bu nevi işaret-ı gaybiyeye itiraz edilmez. Ehl-i hakikatin nihayetsiz işaret-ı Kur'âniyeden had ve hesaba gelmeyen istihraçlarını inkâr edemeyen, bunu da inkâr etmemeli ve edemez.

Amma benim gibi ehemmiyetsiz bir adamın elinde böyle ehemmiyetli bir eserin zuhur etmesini istiğrap ve istib'at edip böyle itiraz eden zat, eğer buğday tanesi kadar çam çekirdeğinden dağ gibi çam ağacını halk eylemek azamet ve kudret-i İlâhiyeye delil olduğunu düşünse, elbette bizim gibi âciz-i mutlak ve fakr-ı mutlakta böyle ihtiyac-ı şedit zamanında böyle bir eser zuhuru, vüs'at-i rahmet-i İlâhiyeye delildir demeye mecbur olur. Ben sizi ve muterizleri Risale-i Nur'un şeref ve haysiyetiyle temin ediyorum ki, bu işaretler ve evliyanın imalı haberleri, remizleri, beni daima şükre ve hamde ve kusurağımdan istiğfara sevk etmiş. Hiçbir vakitte ve hiçbir dakika nefis-i emmareme medar-ı fahir ve gurur olacak bir enaniyet ve benlik vermediğini, size bu yirmi sene

mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

mana-i remzî: işaretlerle anlatılmak istenen mana.

mana-i sarih: açık mana, remiz ve ima yoluyla değil açık anlatım.

mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

medar-ı fahir: övünme sebebi.

medar-ı nazar: göz önünde bulundurulması gereken.

muteriz: itiraz eden, karşı çı-

kan, itirazcı.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

nefs-i emmare: insanı kötülüğe sürükleyen nefis, insana kötü ve günah olan işlerin yapılmasını emreden nefis.

nevi: çeşit, tür.

remiz: bir manayı ifade eden veya bir manaya delâlet eden işaret ve şekil.

sarahat: sarihlik, açıklık, belirlilik.

sevk: yöneltme.

sükür: Allah'ın nimetlerine

karşı memnurluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah'ı hamd etme.

taht: alt.

temin: güvenlik, emniyet hissi verme, şüphe ve korkuyu giderme.

vüs'at-i rahmet-i İlâhiye: Cenab-ı Hakkın rahmet ve merhametinin genişliği, büyüklüğü.

zuhur: görünme, belli olma, ortaya çıkma.

hayatımın gözünüz önünde tereşşuhatıyla ispat ediyorum.

Evet, bu hakikatle beraber, insan kusurdan, nisyandan hâlî değil. Benim bilmediğim çok kusurlarım var. Belki de fikrim karışmış, risalelerde bazı hatalar olmuş. Fakat Kur'an'ın hurufat-ı kudsiyesinin yerine beşerin tercümesini ikame perdesi altında, noksan huruflarla yeni hat altında tahrifkârâne ehl-i dalâletin tevilât-ı fasideleri âyâtın sarahatini incitmelerine bakmıyor gibi, biçare mazlum bir adamın kardeşlerinin imanını kuvvetlendirmek için bir nükte-i i'caziyeyi beyan ettiği için hizmet-i imaniyesine fütur verecek derecede itiraz, elbette değil ehl-i hakikat zatlar, belki zerre miktar insafı bulunan itiraz edemez.

Bunu da ilâveten beyan ediyorum; bu zamanda gayet kuvvetli ve hakikatli milyonlarla fedakârları bulunan meşrepler, meslekler, tarikatlar, bu dehşetli dalâlet hücumuna karşı zahiren mağlûbiyete düştükleri hâlde benim gibi yarım ümmî ve kimsesiz ve mütemadiyen tarassut altında, karakol karşısında ve müthiş, müteaddit cihetlerle aleyhinde propagandalar ve herkesi benden tenfir etmek vaziyetinde bulunan bir adam, o mesleklerden daha ileri, daha kuvvetli dayanan Risale-i Nur'a sahip değildir ve o eser onun hüneri olamaz, onunla iftihar edemez. Belki doğrudan doğruya Kur'an-ı Hakîm'in bu zamanda bir nevi mu'cize-i maneviyesi olarak rahmet-i İlâhiye tarafından ihsan edilmiştir. O adam, binler arkadaşıyla beraber o hediye-i Kur'âniyeye el atmışlar. Her nasılsa birinci

aleyh: karşı, karşıt.
âyât: Kur'an ayetleri.
beşer: insanlık.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
biçare: çaresiz, zavallı.
cihet: yön.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılmak, azma, batıla yönelme.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın

kimseler.
ehl-i hakikat: hakikati arzulayanlar, gerçeği bulup onun peşinden gidenler; Allah adamı.
fedakâr: kendini veya şahsi menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.
fütur: zayıflık, gevşeklik, bezginlik, usanma, usanç, bıkmama.
gayet: son derece.
hakikat: gerçek, esas.
hâlî: dert, keder, elem, üzüntü.

hat: yazı, el yazısı.
hediye-i Kur'âniye: Kur'an'ın hediyesi.
hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
huruf: harfler.
hurufat-ı kudsiye: mukaddes harfler.
hüner: marifet, bilgililik, ustalık, maharet.
iftihar: gurur, övünme.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
ikame: yerine koyma.
ilâveten: ilâve olarak, eklenerek, ekleyerek, katarak, arttırarak.
iman: inanç, itikat.
ispat: sağlam ve dayanıklı hale getirme; doğruyu delillerle gösterme.
itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.
Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'an.
kusur: eksiklik, özür, kabahat.
mağlûbiyet: yenilgi, yenilme.
mazlum: zulüm görmüş, haksızlığa uğramış.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
meşrep: gidiş, hareket tarzı, tavır, tutum, meslek.
mu'cize-i maneviye: maneviyatla ilgili mu'cize.
müteaddit: çeşitli, bir çok.
mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.
müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.
nevi: çeşit, tür.
nisyan: unutmama, unutuş, akla gelmeme.
nükte-i i'caziye: şaşırtan, âciz bırakan, mu'cizevî mana ihtiva eden söz; çok veciz ve çarpıcı nükte.
propaganda: bir inanç, düşünce, doktrin v.b. ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla güden ve çeşitli vasıtalarla yapılan faaliyet.
rahmet-i İlâhiye: Allah'ın sonsuz rahmeti, İlâhî rahmet.
sarahat: sarıhlık, açıklık, belirlilik.
tahrifkârâne: tahrif ederek, bozarak, tahrif edici bir şekilde.
tarassut: gözetme, göz altında tutma.
tarikat: Allah'a ulaşmak için, şeyhin gözetiminde müridin takip edeceği terbiye usul ve yolu, seyyir ü sülûk sırasında tutulan yol.
tenfir: nefret ettirme, iğrendirme, tiksindirme.
tereşşuhat: damlamalar, sızıntılar.
tevilât-ı faside: bozgunculuk veren, fitne çıkaran yorumlar.
ümmî: okuma yazması olmayan, okumamış.
vaziyet: durum.
zahiren: görünüşte.
zat: kişi, şahıs.
zerre: en küçük parça, molekül, atom.

tercümanlık vazifesi ona düşmüş. Onun fikri ve ilmi ve zekâsının eseri olmadığına delil, Risale-i Nur'da öyle parçalar var ki, bazı altı saatte, bazı iki saatte, bazı bir saatte, bazı on dakikada yazılan risaleler var. Ben yeminle temin ediyorum ki, Eski Said'in (r.a.) **(HAŞİYECİK)** kuvve-i hafızası da beraber olmak şartıyla, o on dakika işi on saatte fikrimle yapamıyorum. O bir saatlik risaleyi, iki gün istidadımla, zihnimle yapamıyorum. Ve o bir günde altı saatlik risale olan Otuzuncu Sözü ne ben ve ne de en müdakkik dindar feylesoflar altı günde o tahkikatı yapamazlar. Ve hakeza...

Demek biz müflis olduğumuz hâlde, gayet zengin bir mücevherat dükkânının dellâli ve bir hizmetçisi olmuşuz. Cenab-ı Hak fazl ve keremiyle şu hizmette halisâne, muhlisâne bizi ve umum Risale-i Nur Talebelerini daim ve muvaffak eylesin. ¹ **أَمِينَ بِحُرْمَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ**

Said Nursî

HAŞİYECİK: Bazı müstensihler bu biçare Said hakkında "r.a." kelimesini bir dua niyetiyle yazmışlar. Ben bozmak istedim; hatıra geldi ki: "Allah razı olsun" manasında bir duadır, ilişme. Ben de bozmadım.

âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.

daim: devam eden, devamlı, sürekli.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

dellâl: ilân eden, bir haberi duyurmak için yüksek sesle bağırarak dolaşan kimse.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, mütedeyyin.

fazl: iyilik, fazilet, erdem, lütuf.

feylesof: felsefe ile uğraşan, filozof.

gayet: son derece.

1. Peygamberlerin efendisi olan Peygamber Efendimizin hürmetine Allah duamızı kabul etsin.

hakeza: böylece, bunun gibi.

halisâne: temiz kalplilikle, samimî bir şekilde, sırf Allah rızasını gözeterek.

haşıyecik: küçük dipnot.

istidat: kabiliyet, yetenek.

kerem: cömertlik, lütuf, ihسان, bağış.

kuvve-i hafıza: hafıza gücü.

muhlisâne: ihlâslı bir şekilde,

samimî olarak, içten gelerek, dostlukla.

muvaffak: başaran, başarmış, başarılı.

mücevherat: mücevherler, elmas, yakut, zümrüt v.b. süs taşlarıyla süslenmiş ziynet eşyaları.

müdakkik: tetkik eden, inceden inceye araştıran.

müflis: iflâs etmiş, her şeyini kaybetmiş.

tahkikat: araştırmalar, soruşturmalar.

taleb: öğrenci.

temin: güvenlik, emniyet hissi verme, şüphe ve korkuyu giderme.

umum: bütün.

vazife: görev.

Birinci Sual

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبِهِ نَسْتَعِينُ
1

İki acip suale karşı, def'aten hatıra gelen
garip cevaptır.

BİRİNCİ SUAL

Denildi ki: “Fatiha ve Yâsin ve hatm-i Kur’ânî gibi okunan virtler, kudsi şeyler, bazen hadsiz ölmüş ve sağ insanlara bağışlanıyor. Hâlbuki böyle cüz’î bir tek hediye an-ı vahitte hadsiz zatlara yetişmek ve her birisine aynı hediye düşmek, tavr-ı aklın haricindedir.”

Elcevap: Fâtır-ı Hakîm, nasıl ki unsur-i havayı kelimelerin berk gibi intişarlarına ve tekessürlerine bir mezraa ve bir vasıta yapmış ve radyo vasıtasıyla bir minarede okunan ezan-ı Muhammedî (a.s.m.), umum yerlerde ve umum insanlara aynı anda yetiştirmek gibi; öyle de, okunan bir Fatiha dahi, meselâ umum ehl-i iman emvâtına aynı anda yetiştirmek için hadsiz kudret ve nihayetsiz hikmetiyle manevî âlemdede, manevî havada çok manevî elektrikleri, manevî radyoları sermiş, serpmiş; fitrî telsiz telefonlarda istihdam ediyor, çalıştırıyor.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
Ve Ondan yardım dileriz.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
âlem: varlık sınıflarından her biri.
an-ı vahit: pek az, pek kısa bir süre, bir an.
berk: şimşek.
cüz’î: az bir parça.
def’aten: birdenbire, bir defada, anî olarak.
ehl-i iman: inananlar, iman

sahipleri.
elcevap: cevap olarak.
emvat: ölümler.
ezan-ı Muhammedî: Hz. Muhammed'in tebliğ ettiği dinin ezanı.
Fâtır-ı Hakîm: her şeyi bir maksada uygun ve hikmetle benzersiz bir şekilde yaratan Allah.

Fatiha: Kur’ân-ı Kerîm’in birinci suresi.
fitrî: tabiî, yaratılıştaki, doğuştan olan.
garip: tuhaf, şaşılacak.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
harîc: dışarı.
hatm-i Kur’ânî: Kur’ân-ı Kerîm’i baştan sona okuyup bitirme.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.
intişar: yayılma, dağılma, neşrolunma.
istihdam: bir hizmette kullanma, çalıştırma.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
kudsi: mukaddes, yüce.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
meselâ: örneğin.
mezraa: ziraat yapılacak yer, tarla, ekilecek yer.
nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.
sual: soru.
tavr-ı akıl: akıl çizgisi, akıl ölçülürü.
tekessür: çoğalma, kesretli olma.
umum: bütün.
unsur-ı hava: hava unsuru.
vasıta: aracı.
vasıta: aracılık.
virt: zikir, belli zamanlarda, belli sayıda, belli duaların zikir olarak belli biçimde ve düzenli şekilde okunması.
zat: kişi, şahıs.

Hem nasıl ki, bir lâmba yansa, mukabilindeki binler âyineye, her birine tam lâmba girer; aynen öyle de, bir Yâsin-i Şerif okunsa, milyonlar ruhlara hediye edilse, her birine tam bir Yâsin-i Şerif düşer.

İKİNCİ SUAL

Siddetle ve amirâne denildi ki: “Sen Risale-i Nur’u makbuliyetine dair Hazret-i Ali (r.a.) ve Gavs-ı Azam (r.a.) gibi zatların kasidelerinden şahitler gösteriyorsun. Hâlbuki, asıl söz sahibi Kur’ân’dır. Risale-i Nur, Kur’ân’ın hakikî bir tefsiri ve hakikatının bir tercümanı ve meselelerinin bürhanıdır. Kur’ân ise, sair kelâmlar gibi kışırılı, kemikli ve şuuru hususî ve cüz’î değildir. Belki Kur’ân, umum işaretıyla ve eczasıyla ayn-ı şuurdur, kışır-sızdır, fuzulî, lüzumsuz maddeleri yoktur, âlem-i gaybın tercümanıdır. Sözler hakkında söz onundur. Görelim o ne diyor?”

Elcevap: Risale-i Nur doğrudan doğruya Kur’ân’ın bâhir bir bürhanı ve kuvvetli bir tefsiri ve parlak bir lem’a-i i’caz-ı manevîsi ve o bahrin bir reşhası ve o güneşin bir şuaı ve o maden-i ilm-i hakikatten mülhem ve feyzinden gelen bir tercüme-i maneviyesi olduğundan, onun kıymetini ve ehemmiyetini beyan etmek Kur’ân’ın şerefine ve hesabına ve senasına geçtiğinden, elbette Risale-i Nur’un meziyetini beyan etmekliği, hak iktiza eder ve hakikat ister, Kur’ân izin verir. Benim gibi bir tercümanın hissesi, yalnız şükürdür; hiçbir cihetle fahre, temeddühe gurura hakkı yoktur ve olamaz. Gelecek ayetlerin

âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.
amirâne: emrederek, emredercesine, amirmiş gibi.
ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.
âyine: ayna.
ayn-ı şuur: tam şuurululuk.
bâhir: apaçık, aşikâr.
bâhir: deniz, derya.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cihet: yön.
cüz’î: küçük, az; kıymetsiz, önemsiz.
dair: alâkalı, ilgili.
ecza: cüzler, parçalar, kısımlar.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
elcevap: cevap olarak.
fahir: övünme, böbürlenme.
feyiz: bolluk, bereket; ihsan, bağış.
fuzulî: boşuna, yersiz, gereksiz, lüzumsuz.
Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin namı.
hâk: doğruluk, gerçek, hakikat.
hakikat: gerçek, asıl, esas.
hakiki: gerçek.
hisse: pay, nasip.
hususî: özel.
iktiza: lâzım gelme, gerekme.
işarat: işaretler, haber vermeler.
kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şekli.
kelâm: söz, konuşma, nutuk.
kıymet: değer.
lem’a-i i’caz-ı manevî: manevî mucizenin parıltısı.
maden-i ilm-i hakikat: hakikat ilminin madeni, kaynağı.
makbuliyet: makbüllük, beğenil-

mişlik, geçerlilik.
mesele: önemli konu.
meziyet: bir şeyi başkalarından ayıran vasıf, üstünlük ve değerlilik vasfı.
mukabil: karşılık.
mülhem: içine doğmuş, ilham olunmuş.
Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.
Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
reşha: sızıntı, damla.

ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.
sair: diğer, başka, öteki.
sena: methetme, övme.
Sual: soru.
şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.
sua: ışın, bir ışık kaynağından uzanan ışık telleri.
suur: bir şeyi anlama, tanıma ve kavrama gücü; anlayış, idrak.
şükür: Allah’ın nimetlerine

karşı memnurluk gösterme, gerek dil ile gerekse hâl ile Allah’ı hamd etme.
tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, açıklaması.
temeddüh: kendi kendini övme, kendini methetme, böbürlenme.
tercüme-i manevîye: manevî tercüme.
umum: bütün.
Yâsin-i Şerif: şerefli Yâsin Suresi.
zat: kişi, şahıs.

işaratına bu nokta-i nazarla bakmak gerektir. Yoksa beni hodbinlikle ittiham edenlere hakkımı helâl etmem. Bu çok ehemmiyetli suale karşı iki-üç saat zarfında birden Kur'an'ın âyât-ı meşhuresinden "Sözler" adedince otuz üç ayetin hem manasıyla, hem cifirle Risale-i Nur'a işaretleri uzaktan uzağa icmalen görüldü. Aynı ayrı tarzlar da otuz üç ayet müttefikan Risale-i Nur'u remizleriyle gösterdiği, hayal meyal görüldü.

İhtar: En evvel yirmi dördüncü ayetin başında zikredilen ihtara dikkat etmek lâzımdır. O ihtarın yeri başta idi, fakat orada hatıra geldi, oraya girdi.

İkinci bir ihtar: Tevafukla işaretler, eğer münasebat-ı maneviye istinat etmezse ehemmiyeti azdır. Eğer münasebet-i maneviyesi kuvvetli ise, bu onun bir ferdi, bir mâsadaki hükümünde olsa ve müstesna bir liyakati bulunsa, o vakit tevafuk ehemmiyetlidir. Ve o kelâmdan bunun iradesine bir emare olur. Ve ondan o ferdin hususî bir surette dâhil olduğuna ya remiz, ya işaret, ya delâlet hükümünde onu gösterir. İşte gelecek âyât-ı Kur'âniyenin Risale-i Nur'a işaretleri ve tevafukları ekseriyetle kuvvetli bir münasebet-i maneviye istinat ederler. Evet bu gelecek âyât-ı meşhure müttefikan on üçüncü asrın ahirine ve on dördüncü asrın evveline cifirce bakıyorlar ve Kur'an ve iman hesabına bir hakikate işaret ediyorlar. Ve medar-ı teselli bir nurdan haber veriyorlar. Ve o zamanın dalâlet fitnesinden gelen şübehatı izale edecek Kur'âni bir bürhanı müjde veriyorlar.

ahir: son.
asır: yüzyıl.
âyât-ı Kur'âniye: Kur'an'ın ayetleri.
âyât-ı meşhure: meşhur ayetler.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

dâhil: içinde, giren.
dalâlet: iman ve Islâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehemmiyetli: önemli.
ekseriyetle: daha ziyadesiyle, çoklukla, çoğunlukla.
emare: alâmet, belirti, nişan.
evvel: önce.
fitne: azgınlık, baştan çıkarma, azdırma.

hakikat: gerçek, esas.
hodbin: kendini düşünen, kendi menfaatini ön plâna çıkaran, bencil.
hususî: özel.
hükümünde: değerinde, yerinde.
icmalen: kısaltarak, kısaca, özetle.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
iman: inanç, itikat.
istinat: dayanma, delil olarak kabul etme.
işarat: işaretler, haber ver-

meler.

ittiham: suç altında bulunma, töhmetli olma, töhmet altında olma.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

kelâm: söz, konuşma, nutuk.

Kur'âni: Kur'an'a uygun, Kur'an'a ait.

liyakat: lâyük olma, ehliyet.

mâsadak: doğrulayıcı, tasdik etmek.

medar-ı teselli: ferahlık sebebi, teselli kaynağı.

münasebat-ı maneviye: manevî münasebetler.

müstesna: benzerlerinden üstün olan, seçkin, mümtaz.

müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.

nokta-i nazar: görüş açısı, bakış açısı; görüş, fikir.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

sual: soru.

suret: biçim, şekil, tarz.

şübehat: şüpheler.

tarz: biçim, şekil, suret.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

zarfında: süresince.

zikretmek: anmak, bildirmek.

Ve o işaretlere ve remizlere tam mazhar ve o vazifeleri bihakkın görecek, Risale-i Nur gibi bir tefsiri Kur'ânî olacak. Hâlbuki Risale-i Nur bu mezkûr noktada ileri olduğu, onu okuyanlarca şüphesiz olmasıyla delâlet eder ki, o ayetler, bilhassa Risale-i Nur'a bakıp ona işaret ediyorlar.

BİRİNCİSİ: Sure-i Nur'dan Ayeti'n-Nur'dur ki, Risale-i Nur'un *Resaili'n-Nur* ve *Risalei'n-Nur* ve *Risaletü'n-Nur* namlarıyla sebep-i tesmiyesinin on altı sebebinden bir sebep olduğundan, birinci olarak onu beyan etmek gerekir. Bu Ayeti'n-Nur:

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكُوهَ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضَيُّ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ¹

Şu ayet-i Nuriye'nin manaca çok tabakatı ve vücuh-i kesîresi vardır. Ve o tabakalardan ve vecihlerden işarî ve remzî bir vechi manaca ve cifirce nurlu bir tefsiri olan *Risalei'n-Nur* ve *Risaletü'n-Nur*'a dört beş cümlesiyle on cihetten bakıyor. Ve o tabakalardan ve o vecihlerden bir

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
ayet-i Nur: Nur ayeti; Nur Suresi 35. ayet.
ayet-i Nuriye:
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bihakkın: tamamıyla, hakkıyla.
bilhassa: özellikle.
cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.
cihet: yön.
delâlet: delil olma, gösterme.
işarî: bir kelimenin açık manasına bağlı olarak ikinci ve üçüncü derecede işaret yolu ile yapılan açıklama.
mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

1. Allah göklerin ve yerin nurudur. Onun nurunun misali, bir lâmba yuvası gibidir ki, onda bir kandil vardır. Kandil de cam fanus içindedir. Cam fanus ise, inci gibi parlayan bir yıldız benzer ki, ne doğuya, ne de batıya ait olmayan mübarek bir ağacın yakıtından tutuşturulur. Onun yakıtı, kendisine ateş dokunmasa bile ışık verecek kabiliyettedir. O nur üstüne nurdur. Allah dilediğini nuruna kavuşturur. İnsanlara Allah böyle misaller verir. Çünkü Allah her şeyi hakkıyla bilendir. (Nur Suresi: 35.)

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
nam: ad.
nurlu: ışıklı, parıltılı.
remiz: kelime ve cümleyle yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

remzî: remizli, işaretli olarak.
sebeb-i tesmiye: isimlendirme sebebi.
Sure-i Nur: Nur suresi.
tabaka: derece, kat.
tabakat: tabakalar.
tefsir: Kur'ân'ın mana baki-

mından izahı, açıklaması.
tefsir-i Kur'ânî: Kur'ân tefsiri, Kur'ân'ın açıklaması.
vazife: görev.
vecih: cihet, yön.
vücuh-u kesire: pek çok yönler.

tabaka ve bir perde dahi mu'cizâne elektrikten haber veriyor. Risale-i Nur'a bakan,

• **Birinci Cümlesi:** ¹ **مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكُوتٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ** 'dur.

Yani, nur-i İlâhînin veya nur-i Kur'ânînin veya nur-i Muhammedînin (a.s.m.) misali şu **مِشْكُوتٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ** 'dur. Makam-ı cifrîsi dokuz yüz doksan sekiz olarak, aynen *Risale-tü'n-Nur*, —şeddeli ن , iki ن sayılmak cihetiyle— tam tamına tevafukla ona işaret eder.

• **İkinci Cümlesi:** ² **الْزَّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ**

'dur. Yirmi Sekizinci Lem'ada tafsilen beyan edildiği gibi, İmam-ı Ali (r.a.) *Kaside-i Celcelûtiye*'sinde sarahat derecesinde *Risalei'n-Nur*'a bakarak ve ona işaret ederek demiş: ³ **أَقْدَ كَوْكَبِي بِالْأَسْمِ نُورًا** Ben tahmin ediyorum ki, İmam-ı Ali'nin (r.a.) bu işareti, bu cümle-i Nuriyenin remzinden mülhemdir. Bu cümle-i ayetin makamı, beş yüz kırk altı edip, *Risale-i Nur*'un adedi olan beş yüz kırk sekize gayet cüz'î ve sırlı iki farkla tevafuk noktasından işaret ettiği gibi, remzî bir manasıyla tam bakıyor.

• **Üçüncü Cümlesi:** ⁴ **مِنْ شَجَرَةٍ** 'dir. Eğer **مِنْ شَجَرَةٍ**

'deki ة , vakıflarda gibi ه sayılsa, beş yüz doksan sekiz ederek, tam tamına *Resaili'n-Nur* ve *Risalei'n-Nur* adedi olan beş yüz doksan sekize tevafukla beraber,

kam, cifir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

misal: örnek.

mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

mülhem: içine doğmuş, ilham olunmuş.

nur: aydınlatma, parıltı; Cenab-ı Hakkın bütün kâinatı isim ve sıfatlarıyla aydınlatması.

nur-i ilâhî: Allah'ın verdiği nur.

nur-i Kur'ânî: Kur'ân-ı Kerim'in nuru, aydınlığı, ışığı.

nur-i Muhammedî: Hz. Muhammed'in nuru, ışığı.

remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

remzi: remizli, işaretli olarak.

sarahat: sarıhlik, açıklık, belirlilik.

sır: gizli hakikat.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

tabaka: derece, kat.

tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

vakıf: durak.

1. ... bir lâmba yuvası gibidir ki, onda bir kandil vardır. (Nur Suresi: 35.)

2. Cam fanus ise, inci gibi parlayan bir yıldızla benzer. (Nur Suresi: 35.)

3. Benim yıldızımı nur ile parlat.

4. Bir ağaçtan. (Nur Suresi: 35.)

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cihet: yön.

cümle-i ayet:

cümle-i Nuriye: Nur ayetine ait cümle, nura ait cümle.

cüz'î: küçük, az.

fanus: içinde mum yakılan büyük fener, camlı mahfaza, abajur.

gayet: son derece.

kabiliyet: istidat, yetenek.

kandil: lâmba.

kaside-i Celcelûtiye: Hz.

İmam-ı Ali'nin Hz. Peygamberin derslerine istinaden kaleme aldığı ve aslı cifir ve ebce hesabı ile alâkalı olarak telif edilen Süryanîce kaside.

makam: yer, mevki.

makam-ı cifrî: cifre ait ma-

¹ **مِنْ فُرْقَانٍ حَكِيمٍ** 'in adedine yine sırlı bir tek farkla, tevafuk-i remzî ile, hem *Resaili'n-Nur*'u efradına dâhil eder, hem yine *Risalei'n-Nur*'un şecere-i mübareği Furkan-ı Hakîm olduğunu gösterir.

Eğer ² **مِنْ شَجَرَةٍ** 'deki **ة**, **ة** kalsa, o vakit makam-ı cîf-rîsi dokuz yüz doksan üç eder, tevafuka zarar vermeyen cüz'î ve sırlı beş farkla *Risaletü'n-Nur* adedi olan dokuz yüz doksan sekize tevafukla, manasının dahi muvafakatine binaen ona işaret eder.

• **Dördüncü Cümlesi:** ³ **نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ** 'dir ki, dokuz yüz doksan dokuz ederek, sırlı bir tek farkla *Risaletü'n-Nur* adedi olan dokuz yüz doksan sekize tevafukla, manasının kuvvetli münasebetine binaen, işaret derecesinde remzeder.

• **Beşinci Cümlesi:** ⁴ **مَنْ يَشَاءُ** cümlesi gayet cüz'î bir farkla *Risaletü'n-Nur* Müellifinin ismiyle meşhur bir lâkabına tevafukla manası baktığı gibi, bakıyor. Eğer **يَشَاءُ** 'daki mukadder zamir izhar edilirse, **مَنْ يَشَاءُ** olur, tam tamına tevafuk eder.

Bu ayet, nasıl ki *Risalei'n-Nur*'a ismiyle bakıyor; öyle de, tarih-i telifine ve tekemmülüne, tam tamına tevafukla remzen bakıyor.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
cüz'î: küçük, az.
dâhil: girme, içinde olma.
efrat: fertler.
Furkan-ı Hakîm: doğruyu yanlıştan ayıran hikmetli Kur'ân.
gayet: son derece.
izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.
lâkap: ünvan.
makam-ı cîfrî: cîfre ait makam, cîfir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.
meşhur: tanınmış, şöhretli, ünlü.
mukadder: takdir edilmiş.
muvafakat: uyma, uyuşma, uygunluk.
müellif: eser telif eden, yazar.
münasebet: münasiplik, uygun

1. Furkan-ı Hakîm'den.
2. Bir ağaçtan. (Nur Suresi: 35.)
3. O nur üstüne nurdur. Allah dilediğini nuruna kavuşturur. (Nur Suresi: 35)
4. Dilediğini. (Nur Suresi: 35.)

olma.
remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.
remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.
sır: gizli hakikat.
şecere-i mübareke: mübarek, kutlu ağaç; mübarek sü-lâle, silsile.
tarih -i telif: yazılış tarihi.
tekemmül: olgunlaşma, ke-male erme, mükemmelleş-me.
tevafuk: uygunluk; belli sıra-ölçü ve münasebetler içeri-sinde birbirine denk gelme.
tevafuk-ı remzî: remizle, işaretle ilgili tevafuklar, uygunluklar. remiz derecesindeki uygunluk ve münasebettarlık.
zamir: ismin yerini tutan kelimeler.

¹ كَمْشَكُوةٌ فِيهَا مَصْبَاحٌ الْمَصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ cümlesi;

'deki *tenvin*, vakıf yeri olmadığından ن sayılmak

ve ه olmak cihetiyle, bin üç yüz kırk dokuz ederek, *Resaili'n-Nur*'un en nuranî cüzlerinin telifi hengâmı ve tekemmül zamanı olan bin üç yüz kırk dokuz tarihine tam tamına tevafukla işaret eder.

Hem, ² الْمَصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَانَهَا كَوَكَبٌ دَرِي

cümlesi bin üç yüz kırk beş ederek, *Resaili'n-Nur*'un intışarı ve istiharı ve parlaması tarihine tam tamına tevafuk eder. Çünkü, şeddeli ز , iki ر ; şeddeli ن iki ن ; şeddeli ز , aslı itibarıyla bir ل , bir ز ve birinci ³ زُجَاجَةٍ vakıf cihetiyle ه , ikinci vakıf olmadığından ت sayılır.

Eğer şeddeli ز , iki ز sayılsa, o vakit bin üç yüz yirmi iki eder ki, yine *Risale-i Nur* Müellifi mukaddemat-ı Nuriyeye başladığı aynı tarihe tam tamına tevafuk eder.

Hem, ⁴ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ cümlesi; tâ-i evvel ت , ikinci

ise, vakıf yeri olduğunda ه olmak ve شَجَرَةٍ 'deki *tenvin* ن sayılmak cihetiyle, bin üç yüz on bir eder ki; o tarihte *Resaili'n-Nur* Müellifi, *Risaletü'n-Nur*'un mübarek

müellif: eser telif eden, yazar.

nurani: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

tâ-i evvel: Arap alfabesindeki ilk te harfi.

tekemmül: olgunlaşma, kemale erme, mükemmelleşme.

telif: eser yazma.

tenvin: Arapça bir kelimenin sonunu nun gibi okutmak üzere konulan işaret; kelimenin sonuna iki üstün (en), iki esre.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

vakıf: durak.

1. Bir lâmba yuvası gibidir ki, onda bir kandil vardır. Kandil de cam fanus içindedir. (Nur Suresi: 35.)

2. Kandil de cam fanus içindedir. Cam fanus ise inci gibi parlayan bir yıldız benzer. (Nur Suresi: 35.)

3. Cam fanus.

4. Mübarek bir ağaçtan. (Nur Suresi: 35.)

cihet: yön.

cüz: kısım, parça.

fanus: içinde mum yakılan büyük fener, camlı mahfaza, abajur.

Furkan-ı Hakîm: doğruyu

yanlıştan ayıran hikmetli Kur'an.

hengâm: zaman, sıra.

intışar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolünme.

istihtar: meşhur olma, şöhrat

bulma, tanınma.

itibar: değer.

kandil: lâmba.

mukaddemat-ı Nuriye:

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

şecere-i kudsiyesi olan Kur'an'ın basamakları olan ulûm-i Arabiye'yi tedrise başladığı aynı tarihe tam tamına tevafuk ederek remzen bakar.

İşte bu kadar manidar ve müteaddit tevafukat-ı Kur'â-niye'nin ittifakı yalnız bir emare, bir işaret değil, belki kuvvetli bir delâlettir; belki, elektrikle beraber, *Resaili'n-Nur'a* münasebet-i maneviyesiyle bir tasrihtir.

Bu ayetin münasebet-i maneviyesinin letafetlerinden bir letafeti şudur ki: İhbar-ı gayp nev'inden mu'cizâne hem elektrige, hem *Risalei'n-Nur'a* işaret ettiği gibi, ikisinin zuhurlarına ve zaman-ı zuhurlarından sonraki tekemmül zamanlarına ve hilâf-ı âdet vaziyetlerini çok güzel gösteriyor.

Meselâ, ¹ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ cümlesi der: “Nasıl

ki elektrigin kıymettar metai, ne şarktan, ne de garptan celp edilmiş bir mal değildir. Belki yukarıda, cevvi hava-da rahmet hazinesinden, semavat tarafından iniyor. Her yerin malıdır. Başka yerden aramaya lüzum yoktur” der. Öyle de manevî bir elektrik olan *Resaili'n-Nur* dahi ne Şarkın malûmatından, ulûmundan ve ne Garbın felsefe ve fûnunundan gelmiş bir mal ve onlardan iktibas edilmiş bir nur değildir. Belki, semavî olan Kur'an'ın Şark ve Garbın fevkindeki yüksek mertebe-i arşisinden iktibas edilmiştir.

Hem meselâ, ² يَكَادُ زَيْتُهَا يَضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ cümlesi, mana-i remziyle diyor ki: “On üçüncü ve on

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.
cevvi-i hava: hava boşluğu.
delâlet: delil olma, gösterme; alâmet, işaret.
emare: alâmet, belirti, nişan.
fanus: içinde mum yakılan büyük fener, camlı mahfaza, abajur.
felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.
fevkinde: üstünde.
fûnun: fenler.
garp: güneşin battığı taraf, batı.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
hilâf-ı âdet: âdete aykırı.
ihbar-ı gayp: gayptan gelen haber, geçmiş veya gelecek zamana ait haberler.
iktibas: alıntı.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
kandil: lâmba.
kıymettar: kıymetli, değerli.
letafet: lâtiflik, hoşluk, incelik.
malûmat: bilgiler, bilinen şeyler.
mana-i remzi: işaret edilen mana, dikkate sunulan anlam.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
manidar: nükteli, ince manalı.
mertebe-i arşi: yüksek mertebe.
meselâ: örneğin.
meta: fayda, menfaat, hayır, nimet.
mu'cizâne: mu'cizeli bir şekilde.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
münasebet-i maneviye: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.
müteaddit: çeşitli, bir çok.
nevi: çeşit, tür.
rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.
remzen: remiz ile, işaret ederek,

1. Ne şarka, ne de garba ait bir zeytin ağacından. (Nur Suresi: 35.)

2. Onun yakıtı, kendisine ateş dokunmasa bile ışık verecek kabiliyettedir. (Nur Suresi: 35.)

işaretle.

semavat: semalar, gökler.

semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şark: güneşin doğduğu yön, doğu.

şecere-i kudsiye: kutsal, mübarek ağaç.

tasrih: açıkça ifade ederek şüphe ve tereddütleri silme.

tedris: okutma, ders verme.

tekemmül: olgunlaşma, kemal etme, mükemmelleşme.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

tevafukat-ı

Kur'âniye:

Kur'an'daki uygunluk.

ulûm: ilimler.

ulûm-i Arabiye: Arapça ilimler, Arap dilini çeşitli bakımlardan inceleyen çeşitli ilimler.

vaziyet: durum.

zaman-ı zuhur: görünme, ortaya çıkma zamanı.

zuhur: ortaya çıkma.

dördüncü asırda semavî lâmbalar ateşsiz yanarlar, ateş dokunmadan parlarlar. Onun zamanı yakındır.” Yani, bin iki yüz seksen tarihine yakındır. İşte, bu cümle ile nasıl ki elektriğin hilâf-ı âdet keyfiyetini ve geleceğini remzen beyan eder; aynen öyle de, manevî bir elektrik olan *Resaili’n-Nur* dahi gayet yüksek ve derin bir ilim olduğu hâlde, külfet-i tahsile ve derse çalışmaya ve başka üstatlardan taallüm edilmeye ve müderrisinin ağzından iktibas olmaya muhtaç olmadan, herkes derecesine göre o ulûm-i âliye, meşakkat ateşine lüzum kalmadan anlayabilir, kendi kendine istifade eder, muhakkik bir âlim olabilir. Hem işaret eder ki, *Resaili’n-Nur* Müellifi dahi ateşsiz yanar, tahsil için külfet ve ders meşakkatine muhtaç olmadan kendi kendine nurlanır, âlim olur.

Evet, bu cümlelerin bu mu’cizâne üç işarati elektrik ve *Resaili’n-Nur* hakkında hak olduğu gibi, müellif hakkında dahi ayn-ı hakikattir. *Tarihçe-i Hayat*’ını okuyanlar ve hemşehrileri bilirler ki, *İzhar* kitabından sonraki medrese usulünce on beş sene ders almakla okunan kitapları *Resaili’n-Nur* Müellifi yalnız üç ayda tahsil etmiş.

Hem, nasıl ki bu cümlelerin manevî münasebet cihetinde kuvvetli ve letafetli işareti var; öyle de, cifrî ve ebcedî tevafukuyla hem elektriğin zaman-ı zuhurunun kurbiyetini, hem *Resaili’n-Nur*’un meydana çıkması, hem de müellifinin velâdetini remzen haber veriyor. Bir lem’a-i i’caz daha gösterir. Şöyle ki:

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.
asır: yüzyıl.
ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cifrî: cifir hesabına ait.
cihet: yön.
ebcedî: ebced hesabına ait.
gayet: son derece.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hemşehri: aynı şehirli, aynı memleketli.

hilâf-ı âdet: âdete aykırı.
iktibas: alıntı.
ilim: bilgi, marifet.
istifade: faydalanma, yararlanma.
işaret: işaretler, haber vermeler.
keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, hâl, durum, iç yüz.
kurbiyet: yakınlık, yakın olma, yakınlık kazanma.
külfet: zahmet, sıkıntı.
külfet-i tahsil: tahsili, eğitimin getirdiği yük, tahsilin, öğ-

renmenin zorluğu.
lem’a-i i’caz: acze düşüren parıltı, mu’cizelik parıltısı.
letafet: lâtiflik, hoşluk, incelik.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mesakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.
mu’cizâne: mu’cizeli bir şekilde.
muhakkik: tahkik eden, gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vakıf

olan.
müderris: müderrisler, medrese hocaları, profesörler.
müellif: eser telif eden, yazar.
münasebet: münasiplik, uygun olma.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.
semavî: Allah tarafından olan, lâhî.
taallüm: öğrenme, belleme.
tahsil: ilim öğrenme, bilgi edinme, öğrenim.
tarihçe-i hayat: bir şeyin veya insanın doğumdan ölüme kadar başından geçen şeyler, biyografi.
tevfuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.
ulûm-i âliye: din ilimleri, dinden bahseden tefsir, kıraat, hadis, fıkıh, kelâm gibi ilimler.
usul: metot, düzen.
üstâd: öğretici, öğretmen.
velâdet: doğma, doğuş.
zaman-ı zuhur: görünme, ortaya çıkma zamanı.

¹ يَكَادُ زَيْتَهَا يُضِيْءُ 'nun makamı, bin iki yüz yetmiş do-

kuz olup, ² وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ kısmı ise, iki *tenvin* iki ن

sayılmak cihetiyle, bin iki yüz seksen dört ederek, hem elektriğin taammümünün kurbietetini, hem *Resaili'n-Nur*'un yakınlığını, hem on dört sene sonra müellifinin velâdetini ³ يَكَادُ kelime-i kudsiyesiyle manen işaret ettiği

gibi, cifirle de tam tamına aynı tarihe tevafukla işaret eder. Malûmdur ki, zayıf ve ince ipler içtima ettikçe kuvvetleşir, kopmaz bir hâlât olur. Bu sırra binaen, bu ayetin bu işaretleri birbirine kuvvet verir, teyit eder. Tevafuk tam olmazsa da, tam hükmünde olur ve işareti delâlet derecesine çıkar.

Tembih: *Ben bu Ayet-i Nuriye'nin işaretlerini elektrik ve Resaili'n-Nur'un hatırı için beyan etmedim. Belki bu ayetin i'caz-ı manevîsinin bir şubesinden bir lem'asını göstermek istedim.*

Elhâsıl: Bu ayet-i kudsiye, sarîh manasıyla nur-i İlâhî ve nur-i Kur'ânî ve nur-i Muhammedîyi (a.s.m.) ders verdiği gibi, mana-i îşarîsiyle de her asra baktığı gibi, on üçüncü asrın ahirine ve on dördüncü asrın evveline dahi bakar ve dikkatle baktırır. Ve bu iki asrın ahir ve evvelerinden en ziyade nazara çarpan ve en ziyade münasebet-i maneviyesi bulunan ve bu ayetin umum cümlelerinin muvafakatlerini ve mutabakatlarını en ziyade kazanan elektrik ile Resaili'n-Nur olduğundan, doğrudan

ahir: son.

asr: yüzyıl.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

ayet-i kudsiye: Kur'ân'ın kudsî ayeti.

Ayet-i Nuriye: Nur Suresinin ışık ve nuru anlatan 35. ayeti.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

cihet: yön.

delâlet: delil olma, gösterme.

elhâsıl: hâsıl, netice itibarıyla, kısaca.

evvel: başlangıç.

hâlât: kalın ip, urgan.

hükmünde: değerinde, yerinde.

i'caz-ı manevî: manen mu'cize oluş.

içtima: toplanma.

kelime-i kudsiye: yüce, kudsî söz.

kurbietet: yakınlık, yakın olma, yakınlık kazanma.

lem'a: parıltı.

makam: yer, mevki.

malûm: bilinen, bilinir olan.

mana-i îşarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

manen: mana bakımından, manaca.

mutabakat: uyma, uygunluk, birbirini tutma.

muvafakat: uyma, uyuşma, uygunluk.

müellif: eser telif eden, yazar.

münasebet-i maneviye: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.

nazar: bakış, dikkat.

nur-i İlâhî: Allah'ın verdiği nur.

1. Yakıtı ışık verecek kabiliyettedir. (Nur Suresi: 35.)

2. Kendisine ateş dokunmasa bile... O nurdur. (Nur Suresi: 35.)

3. Hemen, neredeyse.

nur-i Kur'ânî: Kur'ân-ı Kerim'in nuru, aydınlığı, ışığı.

nur-i Muhammedî: Hz. Muhammed'in nuru, ışığı.

sarih: açık, aşikâr.

sır: gizli hakikat.

şube: bir bütünün bölündüğü ikinci derece parçalardan her biri.

taammüm: umumîleşme, genel olma, yaygınlaşma.

tembih: uyarma, ikaz.

tenvin: Arapça bir kelimenin sonunu nun gibi okutmak üzere konulan işaret; kelimenin sonuna iki üstün (en), iki esre.

tevafuk: uygunluk; belli sıra,

ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

teyit: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

umum: bütün.

velâdet: doğma, doğuş.

zaif: zayıf.

ziyade: çok, fazla.

doğruya mana-i remziyle bakar diye bana kanaat-i kat'i-ye verdiğinden, çekinmeyerek kanaatimi yazdım. Hata etmişsem, Erhamürrâhimîn'den rahmetiyle affetmesini niyaz ediyorum. Resaili'n-Nur'un bu ayetin iltifatına liyakatini anlamak isteyen zatlar, hangi risaleye dikkatle bak-salar anlarlar. Hiç olmazsa Eskişehir hapisanesinin bir meyvesi olan Otuzuncu Lem'a namındaki altı esma-i İlâhiyeye dair altı nükte risalesine, hiç olmazsa o Lem'adan ism-i Hayy ve Kayyum'a dair Beşinci ve Altıncı Nüktele-re dikkatle baksa elbette tasdik eder.

Resaili'n-Nur'a işaret eden

İKİNCİ AYET: ¹ فَاسْتَقِمْ كَمَا أَمَرْتُ ayet-i meşhuresi-

dir ki, ² شَيْبَتْنِي سُورَةُ هُودِ hadisinin vücuduna sebep olmuş.

³ اِسْتَقِمْ كَمَا أَمَرْتُ 'nin işareti Sekizinci Lem'ada tafsilen

beyan edildiği gibi, Sure-i Hûd'da ⁴ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ (ilâ-

ahirihî) ayetinin iki kuvvetli işaret veren sahifesinin mu-kabilindeki gayet meşhur bir ayetidir. Makam-ı cifrîsi bin üç yüz üç ederek, hem Sure-i Şûra'nın ikinci sahifesinde

⁵ اِسْتَقِمْ كَمَا أَمَرْتُ ise, bin üç yüz dokuz ederek, o ta-

rihte umum muhatapları içinde birisine hususan Kur'ân hesabına iltifat edip istikametle emreder ki, birinci tarih ise, Resaili'n-Nur Müellifinin Risale-i Nur'u netice veren ulûmun tahsiline başladığı tarihtir. Ve ikinci ayetin tarihi ise, o müellifin harika bir surette pek az bir zamanda

iltifat: ilgi gösterme, yüzünü çe-virip bakma.

ism-i Hayy: Cenab-ı Hakkin haya-tı veren, diriltlen anlamında ismi.

ism-i Hayy-ı Kayyum: her canlı-ya hayat veren ve onların varlık-larını devam ettiren Allah.

ism-i Kayyum: varlığı ve diriliği her an için olup, gökleri ve yeri her an için tutan, daimî her şeye her hususta iktidar sahibi olan anlamında Allah'ın bir ismi.

istikamet: bir şeyin bir tarafa doğru olarak uzanması.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kanaat-ı kat'iye: kesin kanaat, varılan kesin düşünce.

liyakat: lâıyk olma, ehliyet.

makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifir hesabına göre ulaşılan neti-ce, sayı değeri.

mana-i remzî: işaret edilen ma-na, dikkate sunulan anlam.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

muhatap: kendisine hitap olu-nan, söz söylenilen kimse.

mukabil: karşılık.

müellif: eser telif eden, yazar.

nam: ad.

niyaz: yalvarma, yakarma.

nükte: bir söz veya ibareden hu-susî bir dikkatle çıkarılan gizli ma-na.

rahmet: şefkat, merhamet, ba-ğışlama ve esirgeyicilik.

sahife: sayfa.

suret: biçim, şekil, tarz.

tafsilen: tafsillî bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.

tahsil: ilim öğrenme, bilgi edin-me, öğrenim.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hük-metme.

ulûm: ilimler.

umum: bütûn.

vürüt: gelme, ulaşma.

zat: kişi, şahıs.

1. Emrolunduğun gibi dosdoğru ol. (Hûd Suresi: 112.)

2. Hûd Suresi beni ihtiyarlattı. (Tirmizî, Tefsîru'l-Vusûl: 56.)

3. Emrolunduğun gibi dosdoğru ol.

4. O gün insanlardan sakiler ve saidler vardır. (Hûd Suresi: 105.)

5. Emrolunduğun gibi dosdoğru ol. (Şûra Suresi: 15.)

ayet: Kur'ân'ın her bir cümle-si.

ayet-i meşhure: meşhur ayet.

beyan etmek: açıklamak, bil-dirmek, izah etmek.

dair: alâkalı, ilgili.

Erhamürrâhimîn: merhamet edenlerin en merhametlisi olan Allah.

esma-i İlâhiye: Allah'ın isim-leri.

gayet: son derece.

hadis: Hz. Muhammed'e

(a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

harika: olağanüstü.

hususan: bilhassa, özellikle.

ilâahirihî: devam ediyor.

ilimce tekemmül etmesi, tahsilden tedrise başladığı ve üç ayda bir kış içinde on beş senede medresece okunan yüz kitaptan ziyade okuduğu ve o zamanın o muhitte en meşhur ulemasının yanında o üç ayın mahsulü on beş senesinin mahsulü kadar netice verdiği çok mükerrer imtihanlarla **(HAŞİYE)** ve hangi ilimden olursa olsun sorulan her suale karşı cevap-ı sevap vermekle ispat ettiği aynı tarihe tam tamına tevafukla remzen Risale-i Nur'un istikametine bir işarettir.

ÜÇÜNCÜ AYET-İ MEŞHURE:

¹ **وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا** ayeti kuvvetli münasebet-i maneviyesiyle beraber, cifirce bin üç yüz kırk dört

eder ki, o tarihte Risale-i Nur'un şakirtleri gibi bu ayetin manasına daha ziyade mazhar olanlar zahiren görülmüyor. Demek bu ayet, manasının müteaddit tabakalarından işarı bir tabakadan ve remzî bir perdeden Kur'an'ın parlak bir tefsiri olan Risale-i Nur'a bakıyor ve en evvel nazil olan Sure-i Alâk'ta ² **إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ** ayeti gibi manasıyla ve makam-ı cifriyle ifade ediyor ki, bin üç yüz kırk dörtte nev-i insan içinde firavunâne emsalsiz bir tuğyan, bir inkâr çıkacak. ³ **وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا** ayeti ise, o tuğyana karşı mücahede edenleri sena ediyor.

HAŞİYE: Bu beyanat-ı methiye Said'e ait değildir. Belki Kur'an'ın bir tilmizini, bir hadimini "Said" (r.a.) lisanıyla ve hâliyle tarif eder; tâ hizmetine itimat edilsin.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
ayet-i meşhure: meşhur ayet.
cevab-ı savab: doğru olan cevap, karşılık, doğru cevap.
cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdisele, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.
emsalsiz: benzersiz.
evvel: önce, ilk.
firavunâne: firavunca, dinsizce, alçakça.
haşiye: dipnot.
inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istikamet: doğruluk; inanç, düşünce, niyet, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun olarak doğru yol üzere olma.
işarı: bir kelimenin açık manasına bağlı olarak ikinci ve üçüncü derecede işaret yolu ile yapılan açıklama.
mahsul: ürün.
makam-ı cifri: cifre ait makam, cifir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.
mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.
meşhur: tanınmış, şöretli, ünlü.
muhit: yöre, çevre.
mücahede: savaşma, mücadele.
mükerrer: tekrarlanmış, tekrar olunmuş.
münasebet-i maneviye: manevi münasebet, yakınlık, irtibat.
müteaddit: çeşitli, bir çok.
nazil: nüzul eden, inen.

1. Bizim uğrumuzda cihad edenlere Biz yollarımızı gösteririz... (Ankebut Suresi: 69.)
2. Şüphesiz ki insan azgınlaşır. (Alâk Suresi: 6.)
3. Bizim uğrumuzda cihad edenler. (Ankebut Suresi: 69.)

nev-i insan: insan türü, insanlığı.
remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.
remzi: remizli, işaretli olarak.
sena: methetme, övme.
sual: soru.
şakirt: talebe, öğrenci.
tabaka: derece, kat.

tahsil: ilim öğrenme, bilgi edinme, öğrenim.
tedris: okutma, ders verme.
tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.
tekemmül: olgunlaşma, ke-male erme, mükemmelleşme.
tevafuk: uygunluk; belli sıra,

ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.
tuğyan: zulüm, haksızlık ve küfürde ileri gitme.
ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.
zahiren: görünüşte.
ziyade: çok, fazla.

Evet Harb-i Umumî neticelerinden, hem âlem-i insaniyet, hem âlem-i İslâmiyet çok zarar gördüler. Nev-i insanın, hususan Avrupa'nın mağrur ve cebbarları, bilhassa birisi, kuvvet ve gınaya ve paraya istinat ederek firavunâne bir tuğyana girdiklerinden o hususî insanlar nev-i beşeri mes'ul ediyor diye, "insan" ism-i umumîsiyle tabir edilmiş.

Eğer ¹لَنَهْدِيَنَّهُمْ' deki şeddeli ن , bir ن sayılsa bin iki yüz doksan dört eder ki, Risaletü'n-Nur müellifinin besmele-i hayatıdır ve tarih-i velâdetinin birinci senesidir. Eğer şeddeli ل , iki ل ve ن bir sayılsa, o vakit bin üç yüz yirmi dördte Hürriyetin ilânı hengâmında mücadele-i maneviye ile tezahür eden Risalei'n-Nur Müellifinin görünmesi tarihidir.

DÖRDÜNCÜ AYET-İ MEŞHURE:

²وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي ayetidir. Şu cümle Kur'ân Azîmüşşan'ı ve Fatiha Suresini müsenna senasıyla ifade ettiği gibi, Kur'ân'ın müsenna vasfına lââyık bir bürhanı ve altı erkân-ı imanîye ile beraber hakikat-i İslâmiyet olan yedi esası, Kur'ân'ın seb'a-i meşhuresini parlak bir surette ispat eden ve ³سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي nuruna mazhar bir âyinesi olan Risalei'n-Nur'a cifirce dahi işaret eder. Çünkü, ⁴آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي makam-ı ebcedîsi bin üç yüz

hakikat-i İslâmiyet: İslâmiyetin aslı, esası, gerçeği.

Harb-i Umumi: genel harp, dünya savaşı.

hengâm: zaman, sıra.

hususan: bilhassa, özellikle.

hususî: özel.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

ism-i umumi:

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istinat: dayanma, güvenme.

Kur'ân-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'ân.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

mağrur: gururlu; kendini beğenmiş, büyüklük taslayan.

makam-ı ebcedî: ebcedle ilgili makam, ebcedî mana, ebcedî hesap.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

mes'ul: sorumlu, yükümlü.

mücadele-i maneviye: manevî olarak yapılan cihad.

müellif: eser telif eden, yazar.

müsenna: kat kat, iki kez tekrar edilen.

nev'i beşer: insanoglu, insanlar.

nev-i insan: insan türü, insanoglu.

nur: aydınlık, parlaklık, ışık.

seb'a-i meşhure: meşhur yedi; altı imanî rükün ile beraber hakikat-i İslâmiyet olan Kur'ân'ın meşhur yedi esası.

sena: methetme, övme.

Sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suret: biçim, şekil, tarz.

şedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

tabir: ifade.

tarih-i velâdet: doğum tarihi.

tezahür: görünme, belirme, ortaya çıkma.

tuğyan: zulüm, haksızlık ve küfürde ileri gitme.

vasıf: bir kimsenin veya şeyin taşıdığı hâl, nitelik, hususiyet.

1. Kendilerine yollarımızı gösteririz. (Ankebut Suresi: 69.)

2. And olsun ki Biz sana, her zaman tekrarlanan yedi ayetli Fatiha'yı verdik. (Hicr Suresi: 87.)

3. Tekrarlanan yedi ayeti...

4. Biz sana, her zaman tekrarlanan yedi ayetli Fatiha'yı verdik. (Hicr Suresi: 87.)

âlem-i insaniyet: insanlık âlemi.

âlem-i İslâmiyet: İslam âlemi, İslam dünyası.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

ayet-i meşhure: meşhur ayet.

âyine: ayna.

besmele-i hayat: hayata geliş, hayatın başlangıcı.

bilhassa: özellikle.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cebbar: zorba.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen

hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

erkân-ı imanîye: imana ait esaslar.

firavunâne: firavunca, dinsizce, alçakça.

gînâ: zenginlik, bolluk.

otuz beş adediyle Risalei'n-Nur'un fatıhası olan *İşaratü'l-İ'caz* tefsirinin Fatıha Suresi'yle el-Bakara Suresi'nin başına ait kısmı basmakla intişar tarihi olan bin üç yüz otuz beş veya altıya tevafukla, remzî bir perdeden ona baktığına bir emaredir.

BEŞİNCİ AYET:

¹ **اَوَمِنْ كَانَ مَيْتًا فَاحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ**

'dir. Bu ayetin remzi lâtiftir. Çünkü hem kuvvetli münasebet-i maneviye ile, hem cifirle efrad-ı kesîresi içinde hususî bir surette Risalei'n-Nur ve müellifine bakıyor.

Şöyle ki: ² **مَيْتًا** kelimesi, tenvin, nun sayılmak cihetiyle,

beş yüz ederek Saidü'n-Nursî adedi olan beş yüze tevafukla, işaret ediyor ki, "Saidü'n-Nursî dahi meyyit hükmünde idi, Risaletü'n-Nur ile ihya edildi, onunla hayat buldu."

Evet, ³ **اَوَمِنْ كَانَ مَيْتًا فَاحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا** 'deki iki *ten-*

vin, ن 'durlar. Bin üç yüz otuz dört eder ki, o aynı zamanda (Arabî tarihle), Said Umumî Harpte maddî ve dehşetli bir mevtten dahi harika bir tarzda kurtulması ve felsefe ve gafletten gelen manevî ve şiddetli bir ölümden necat bulması ve Kur'ân'ın âb-ı hayatıyla taze bir hayata girmesi tarihidir. Bu tevafuk-i manevî ve muvafakat-i cifiye, delâlet derecesinde bir işarettir.

âb-ı hayat: hayat suyu.

arabî: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdisele-re, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmî.

cihet: yön.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

delâlet: delil olma, gösterme; alâmet, işaret.

efrad-ı kesîre: çok kişiler.

emare: alâmet, belirti, nişan.

felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.

gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.

harika: olağanüstü.

harp: savaş.

hususî: özel.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme.

intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

lâtif: güzel, hoş.

maddî: madde ile alâkalı, cismanî.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mevt: ölüm.

meyyit: ölmüş, ölü.

muvafakat-ı cifiye:

müellif: eser telif eden, yazar.

münasebet-i maneviye: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.

necat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.

1. Ölü iken iman ile diriltip nura kavuşturduğumuz ve halk içinde o nur ile doğru yolda yürüyen kimse... (En'am Suresi: 122.)

2. Ölü iken... (En'am Suresi: 122.)

3. Ölü iken iman ile diriltip nura kavuşturduğumuz kimse. (En'am Suresi: 122.)

remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

remzî: remizli, işaretli olarak.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suret: biçim, şekil, tarz.

tarz: biçim, şekil, suret.

tefsir: Kur'ân-ı Kerim'i açıklamak maksadıyla yazılan kitap.

tenvin: Arapça bir kelimenin sonunu nun gibi okutmak üzere konulan işaret; kelime-

nin sonuna iki üstün (en), iki esre.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

tevafuk-ı manevi:

umumî: herkese ait, genel.

Hem ¹ فَاحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ 'de ten-

vin, ن ; ve şeddeli ن iki ن ve به 'de telâffuz edilen سى sa-
yılmak cihetiyle bin iki yüz doksan dört eder ki, velâdeti-
nin ve hayatının birinci senesidir. Demek bu cümle ile
hayat-ı maddiyesine, evvelki cümle ile de hayat-ı mane-
viyesine işaret eder.

Elhâsıl: Bu ayet müteaddit ve çok tabakalarından, bir
işarî tabakadan hem *Risaletü'n-Nur*'a, hem müellifine,
hem bu on dördüncü asrın iptidasına, hem iptidasındaki
Risaletü'n-Nur'un mebbeine remzen, belki işareten, bel-
ki dalâletten bakar.

• • •

AYETİNİN TETİMMEŞİ

أَوَمَنْ كَانَ مِيتًا فَاحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ
كَمَنْ مِثْلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ
لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ²

ayetinin kuvvetli işaretini hem teyit, hem letafetlendiren
uç münasebet birden Ramazan'da kalbime geldi. Kat'î
bir kanaat verdi ki, ³ مِيتَ kelimesine tam münasip, Sa-
id'dir. Bu ayet Risale-i Nur tercümanı olan Said'i ⁴ مِيتًا
ünvanıyla göstermesinin *bir hikmeti* budur ki:

1. İman ile diriltip nura kavuşturduk ve halk içinde o nur ile doğru yolda yürüttük. (En'am Su-resi: 122.)
2. Ölü iken iman ile diriltip nura kavuşturduğumuz ve halk içinde o nur ile doğru yolda yü-rüyen kimse, inkâr karanlıkları içinde kalıp da ondan hiçbir zaman çıkmayacak olan kim-se gibi olur mu? (En'am Suresi: 122.)
3. Ölü.
4. Ölü iken.

asr: yüzyıl.

ayet: Kur'an'ın her bir cümle-
si.

cihet: yön.

delâleten: delil olarak, delil

yoluyla.

elhâsıl: hâsılı, netice itibarı-
yla, kısaca.

evvel: önce.

hayat-ı maddiye: maddî, ci-

simli hayat.

hayat-ı maneviye: manevi
hayat.

Hicr: Kur'an-ı Kerim'in 15. su-
resi.

hikmet: gizli sebep, gaye.

iman: inanma, itikat.

iptida: baş, başlangıç.

işareten: işaret ederek, belirte-
rek.

işarî: bir kelimenin açık manasına
bağlı olarak ikinci ve üçüncü de-
recede işaret yolu ile yapılan
açıklama.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kat'i: kesin, şüpheye ve tereddü-
de mahal bırakmayan.

letafet: lâtiflik, hoşluk, incelik.

mebbe: başlangıç.

müellif: eser telif eden, yazar.

münasebet: ilgi, ilişki, bağ.

münasip: uygun.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

remzen: remiz ile, işaret ederek,
işaretle.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı
114 bölümden her biri.

sedde: Arapça ve Farsçada iki de-
fa okunması gereken bir harfin
üzerine konulan ve o harfi iki de-
fa okutan işaret.

tabaka: derece, kat.

telâffuz: bir harf, hece veya keli-
meyi söylenmesi gerektirdiği şe-
kilde seslendirme.

tenvin: Arapça bir kelimenin so-
nunu nun gibi okutmak üzere ko-
nulan işaret; kelimenin sonuna iki
üstün (en), iki esre.

tetimme: bir konuyu veya eseri
tamamlamak için eklenen kısım,
ek.

teyit: doğrulama, doğru çıkarma,
destekleme.

ünvan: şöhet, ad, isim.

velâdet: doğma, doğuş.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
bâkiyâne: daimî, sonsuz bir şekil-de.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

ebcet: ebcet, alfabedeki harflerin kolaylıkla hatırdâ tutulmasını sağlamak için eski dönemlerde geliştirilmiş bir formül olup gerçekte bir anlamı bulunmayan sekiz kelimenin ilki ebcet şeklinde okunduğu için bu adla anılmıştır.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.

ehl-i ilhad: ilhad ehli, doğru meslek ve dinden, hak yolundan çıkıp batıl yola sapan imansızlar, dinsizler.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

ehl-i tarikat: tarikat ehli, kalbini dünyanın fânî işlerinden ayırıp, Allah sevgisi ile bağlayan kimseler.

ekser: pek çok.

fânî: ölümlü, geçici.

galibâne: galip gelmiş gibi, galip sıfatıyla.

gayrimesru: meşru olmayan, dine aykırı, kanunsuz.

hakikat-i muazzama-i mevtiye: büyük ölüm hakikati, gerçeği.

hareket-i fikriye: düşünce hareketi.

hayatâlûd: hayat dolu, canlı.

hayat-ı fâniye: fânî hayat; sonu olan dünya hayatı.

hayattar: canlı, yaşayan.

ibahe: mübah kılma, bir şeyi haram olmaktan çıkarak serbest bırakılması.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere yok oluş, ahiret inancı olmadığı için ölümü ebedî yokluğa gitmek olarak görme.

iman: inanma, itikat.

inkâr: inançsızlık.

ispat: kanıtlama.

keşfiyat: keşifler, Allah'ın ilham etmesiyle gösterilen gaybla ilgili sırlar.

keşif: gizli bir şeyi veya bir sırı kalp gözüyle görerek öğrenme.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

mevki: yer, makam.

mevt: ölüm.

mevtâlûd: ölüm gibi, ölümlü, ölü gibi, korkunç.

mevt-i zahiri: zahiri ölüm.

muamma: anlaşılmaz, çözümlmesi güç iş, anlamı gizli ve güç anlaşılar söz.

mukabele: karşılık verme, karşı-

Mevtin muammasını ve tılsımını Risale-i Nur ile o açmış, o dehşetli yüzün altında ehl-i imana çok ünsiyetli, sürurlu, nurlu bir hakikat keşfedip ispat etmiş. Ve mevtâlûd hayat-ı fâniyede boğulan ehl-i ilhada karşı, bâkiyâne, hayatâlûd, muvakkat bir mevt-i zahiri ile galibâne mukabele eder.

¹ كَمَنْ مِثْلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ

sırrına mazhar olan ehl-i ilhad, gayrimesru müştehiyatının ibahesiyle süslendirmesine mukabil, Risale-i Nur, mevti o aldatici, fânî hayata karşı çıkarıp lezzet ve ziynetini zirûzeber eder. Ve der ve ispat eder ki: “Mevt, ehl-i dalâlet için idam-ı ebedîdir. Ve o dehşetli darağacından kurtaran ve mevti mübarek bir terhis tezkeresine çeviren yalnız Kur'an ve imandır.” İşte bunun içindir ki, bu hakikat-i muazzama-i mevtiye, Risale-i Nur'da gayet mühim ve geniş bir mevki almış, hat-ta ekser hücumunda mevti elinde tutup ehl-i dalâletin başına vurur, aklını başına getirmeye çalışır.

İkincisi: Ehl-i tarikatın ve bilhassa Nakşîlerin dört esasından biri ve en müessiri olan ratıba-i mevt Eski Said'i Yeni Said'e (r.a.) çevirmiş ve daima hareket-i fikriyede Yeni Said'e yoldaş olmuş. Başta *İhtiyarlar Risalesi* olarak, risalelerde o rabita, keşfiyatı göstere göstere, tâ ehl-i iman hakkında mevtin nuranî ve hayattar ve güzel hakikatini görüp gösterdi.

Üçüncüsü: Bu ayet, cifir ve ebcet hesabıyla, her tar-rafta Said'e hücum eden üç çeşit mevtin temas zamanı-

1. İnkâr karanlıkları içinde kalan kimse gibi... (En'am Suresi: 122.)

lama.

mukabil: karşılık.

muvakkat: geçici.

mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.

müessir: tesirli.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müştehiyat: iştahlar, istekler.

Nakşi: Hz. Şah-ı Nakşibend'in kurduğu tarikat ve bu tarika-

te mensup olan.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

nurani: nurlu, ışııklı, parlak, münevver.

rabita: bağlılık.

rabita-i mevt: ölüm bağı, ölümünü düşünerek dünyanın fânî olduğunu mülâhaza etmekle nefsin desiselerinden kurtulma.

sır: gizli hakikat.

sürur: sevinç, mutluluk.

terhis: izin verme, serbest bırakma, salıverme.

tezker: belge, görevin bittigini belgeleyen izin kâğıdı.

tılsım: herkesin bilip çözemediği gizli sır.

ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.

yoldaş: yol arkadaş.

zirûzeber: altüst, karmakarışık, darmadağın.

zinyet: süs.

nı ve tarihini aynen gösterip tevafuk eder. Demek ayet-
teki ¹ مَيْتْ kelimesinin efradından medar-ı nazar bir fer-
di ve cifirce onun ismi مَيْتْ adedine tam tevafukla husu-
sî işarete mazhar bir mâsadak Saidü'n-Nursî'dir.

* * *

Sabri'nin sadâkatının bir kerametidir.

Ben namazdan sonra bu tetimmeyi yazarken Sıddık
Süleyman'ın halefi Emin, Sabri'nin ² أَوْمَنْ كَانَ مَيْتًا ayeti-
ne dair parçayı aldığını ve Ramazan'ın feyzinden onun
izahı gibi nurlar istediğini gördüm. Ne yazdığımı Emin'e
gösterdim. Hayretle dedi: "Bu hem Sabri'nin, hem Risa-
le-i Nur'un bir kerametidir."

Bu ayetteki esrarlı muvazene-i Kur'âniyeyi düşünür-
ken, Sure-i Hûd'daki ³ فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُّوا fıkrasına karşı
⁴ وَأَمَّا الَّذِينَ سَعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ 'deki muvazene hatıra geldi
ve bildirdi ki: Nasıl ki bu ikinci ayet ve birinci fıkra Risa-
le-i Nur'un mesleğine, şakirtlerine tam tamına manen ve
cifirce bakıyor; öyle de,
⁴ فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُّوا فَفِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ayeti dahi, Ri-
sale-i Nur'un muarızlarına ve düşmanlarına ve onların
cereyanlarının mebdetine ve faaliyet devresine ve munte-
hasına cifirle, tevafukla işaret eder. Şöyle ki:

1. Ölü.

2. Ölü olan kimse... (En'am Suresi: 122.)

3. Saidlere gelince, onlar da Cennette kalacaklardır. (Hûd Suresi: 108.)

4. Şakile gelince, Cehennem ateşinde eşeğin anırması gibi nefes alıp verirler. (Hûd Suresi: 106.)

ayet: Kur'ân'ın her bir cümle-
si.

cereyan: akım, fikir, sanat
veya siyaset hareketi.

cifir: harflere verilen sayı
kıymeti ile geleceğe veya
geçen hâdiselere, ibarelerden

tarih veya isme dair işaretler
çıkarmak ilmi.

dair: alâkalı, ilgili.

devre: dönem.

efrat: fertler.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

feyiz: bolluk, bereket, ver-

imlilik.

fıkra: kısım, fasıl, bölüm.

halef: birinin yerine geçen,
birinin yerini tutan.

hususî: özel.

izah: açıklama, ayrıntıları ile
anlatma.

keramet: ermişçesine yapılan iş,
hareket veya söylenen söz, fikir.

manen: mana bakımından, man-
aca.

mâsadak: doğrulayıcı, tasdik
etmek.

mazhar: bir şeyin çıktığı
göründüğü yer; nail olma, şere-
flenme.

mebde: başlangıç.

medar-ı nazar: göz önünde
bulundurulması gereken.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

muarız: muhalefet eden, karşı
çıkan, muhalif.

muvazene: ölçü, mukayese,
denge.

muvazene-i Kur'âniye: Kur'ân
hakikatlerindeki ölçü, denge.

münteha: bitiş, sona erme.

sadâkat: bağlılık, doğruluk.

Sure-i Hûd: Hûd Suresi.

şakirt: talebe, öğrenci.

tetimme: bir konuyu veya eseri
tamamlamak için eklenen kısım,
ek.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü
ve münasebetler içerisinde bir-
birine denk gelme.

¹ يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ gibi ayetlerin bahsin-

de Birinci Şuada yedi sekiz âyâtın ehemmiyetle gösterdikleri bin üç yüz on altı ve yedi tarihi —ki, Kur'ân'a karşı olan suikastın mebdeidir—² فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُّوا cifirce aynı

tarihi gösteriyor. Eğer şeddeli م , iki م sayılsa bin üç yüz

elli yedi, eğer şeddeli ل , iki ل sayılsa bin üç yüz kırk yedi

ki, bu asrın tağiyâne faaliyet tarihidir. Her iki şeddeli ikişer sayılsa bin üç yüz seksen yedi ki,³ لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ

dehşetli bir cereyanın müntehası tarihi olmak ihtimali var.⁴ فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ise bin üç yüz altmış bir,

eğer فِي النَّارِ 'daki okunmayan ي sayılmazsa bin üç yüz

elli bir tarihini, eğer şeddeli ن , asıl itibarıyla bir ل , bir ن

sayılsa yine bin üç yüz otuz bir tarihini ve Harb-i Umumî afetinin feryadûfizar içindeki yangınını göstererek Cehennem ateşinde zefir ve şehik eden ehl-i şekavetin azabını haber verip, ehl-i imanı fitnelere düşüren şakilerin hem dünyada, hem ahirette cezalarına işaret eder. Aynen öyle de, bu asra da zahiren bakan, esrarlı olan

Sure-i ⁵ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ 'den şu ayetin

afet: belâ, musibet, büyük felâket.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

asır: yüzyıl.

asr: yüzyıl.

âyât: Kur'ân ayetleri.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

azap: günahlara karşı kabirde ve ahirette çekilecek ceza.

cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

ceza: karşılık, azap.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

dehşetli: ürktücü, korkunç.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

ehl-i şekavet: İslâmiyetin yasakladığı kötülükleri ve rezaletleri işleyen kimse.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

feryad ü fizar: yüksek sesle bağırıp haykırmak, imdat istemek.

fitne: karışıklık, bozgunculuk, azgınlık.

Harb-i Umumî: genel harp, dünya savaşı.

ihtimal: olabilirlik.

itibar: değer.

mebde: başlangıç.

1. Allah'ın nurunu üflemekle söndürmek isterler. (Tevbe Suresi: 32.)

2. Şakilere gelince... (Hûd Suresi: 106.)

3. Gaybı Allah'tan başka kimse bilemez.

4. [Şakilere gelince] Cehennem ateşinde eşeğin anırması gibi nefes alıp verirler. (Hûd Suresi: 106.)

5. Yemin olsun burçlarla dolu gökyüzüne. (Büruc Suresi: 1.)

münteha: bitiş, sona erme.

suikast: kötü kasıt, kötü niyet; kötü kasıtlı iş yapma, tuzak kurma.

şaki: Allah'ın rızasından ve ahiret mutluluğundan yok-

sun kimse.

şedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

şehik: nefesi çekerken ses

verme, hıçkık.

tağiyâne: azgın olan kimse gibi, asi olarak.

zahiren: görünüşte.

zefir: nefes verme, soluğu dışarı verme.

إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ
 1 جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ

ifadesi gibi hem İstanbul'un iki harîk-ı kebirî, hem Harb-i Umumînin dehşetli yangınına Cehennem azabı gibi o fitnenin bir cezasıdır diye işaret eder.

Elhâsıl: Bu ayet her asra baktığı gibi bu asra daha ziyade nazar-ı dikkati celp etmek için cifirce bu asrın üç dört devresinin tarihlerine ve hâdiselerine işaret ve manasının suretiyle ve tarz-ı ifadesiyle iki cereyanın keyfiyetlerine ve vaziyetlerine ima eder.

Sabri'nin mektubu yolda iken ve gelmeden evvel o mektubun manevî tesiriyle bu ayeti ve ² **أَوْ مِنْ كَانَ مَيِّتًا**

ayetiyle beraber düşünürken hatırıma geldi. Risale-i Nur bu derece kuvvetli işaret-i Kur'âniyeye ve şakirtleri bu kadar kıymetli beşaret-i Furkaniyeye ve aktapların iltifatına mazhariyetin sırrı ve hikmeti, musibetin azameti ve dehşetidir ki, hiçbir eserin mazhar olmadığı bir kudsi takdir ve tahsin almış. Demek ehemmiyet onun fevkalâde büyüklüğünden değil, belki musibetin fevkalâde dehşetine ve tahribatına karşı mücahadesi cüz'î ve az olduğu hâlde gayet büyük öyle bir ehemmiyet kesbetmiş ki, bu ayette işaret ve beşaret-i Kur'âniyede ifade eder ki, *Risale-i Nur dairesi içine girenler tehlikede olan imanlarını kurtarıyorlar ve imanla kabre giriyorlar ve Cennete gidecekler* diye müjde veriyorlar. Evet, bazı vakit olur ki, bir

dehşetli: ürkütücü, korkunç.
devre: dönem.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
elhâsıl: hâsılı, netice itibarıyla, kısaca.
evvel: önce.
fevkalâde: olağanüstü.
fitne: karışıklık, bozgunculuk, azgınlık.
gayet: son derece.
hâdis: olay.
Harb-i Umumî: genel harp, dünya savaşı.
harik-ı kebir: büyük yangın.
hikmet: gizli sebep, gaye.
iltifat: ilgi gösterme, yüzünü çevirip bakma.
ima: dolaylı, üstü kapalı ifade etme.
iman: inanç, itikat.
işaret-i Kur'âniye: Kur'an'ın işaretleri.
kabir: mezar.
kesb: kazanma.
keyfiyet: bir şeyin nasıl olduğu, nitelik.
kıymet: değer.
kudsi: mukaddes, yüce.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.
mazhariyet: nail olma, şereflenme.
musibet: felâket, belâ.
mücahede: savaşıma, mücadele.
nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.
sır: gizli hakikat.
suret: biçim, tarz.
şakirt: talebe, öğrenci.
tahribat: tahripler, yıkıp bozmalara.
tahsin: beğenme, güzel bulma.
takdir: kıymet verme, beğenme.
tarz-ı ifade: ifade tarzı, söyleyiş, anlatış şekli.
tesir: etki.
vaziyet: durum.
ziyade: çok, fazla.

1. Mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara eziyet eden, sonra tevbe de etmemiş olan kimse-ler için Cehennem azabıyla beraber bir başka yangın azabı daha vardır. (Büruc Suresi: 10.)

2. Ölü olan kimse... (En'am Suresi: 122.)

aktap: kutuplar; belli bir yer veya memleketteki evliyanın başı olan en büyük velî.
asr: yüzyıl.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
azamet: büyüklük.
azap: günahlara karşı kâbirde ve ahirette çekilecek ceza.

beşaret-i Furkaniye: hak ile batılı, iyi ile kötüyü ayıran Kur'an'ın müjdelemesi.
beşaret-i Kur'âniye: Kur'an'ın müjdelemesi.
celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.
cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.

ceza: karşılık, azap.
cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.
cüz'î: küçük, az.
dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.

nefer gördüğü hizmet için bir müşirin fevkine çıkar, binler derece kıymet alır.

İHTAR: Geçmiş ve gelecek ayetlerin işaretleri yalnız tevafukla değil, belki her bir ayetin mana-i küllisindeki cüz'iyat-ı kesîresinden bir cüz'î ferdi Risale-i Nur olduğuna imaen, münasebet-i maneviyeye göre cifrî ve ebcedî bir tevafukla o münasebeti teyiden ve ona binaen hususî ona bakar demektir.

ALTINCI AYET:

Sure-i Hadid'de ¹ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ yani, “Ka-

ranlıklar içinde size bir nur ihsan edeceğim ki, o nur ile doğru yolu bulup onda gidesiniz.” Lillâhilhamd, Risale-i Nur bu kudsî ve küllî manasının parlak bir ferdi olduğu gibi, نُورًا 'deki tenvin ن sayılmak cihetiyle bin üç yüz on

sekiz adediyle, Resaili'n-Nur Müellifi tedristen telif vazifesine ve mücahidâne seyahate başladığı zamanın beş sene evvelki zamanına ve çok ayetlerin işaret ettikleri bin üç yüz on altı tarihindeki mühim bir inkılâb-ı fikrîden iki sene sonraki zamana tevafuk eder ki, o zaman istihzarat-ı Nuriyeye başladığı aynı tarihtir. İşte şu nurlu ayet, hem manaca, hem cifirce tevafuku ise, umum vücuhu aynı şuur olan Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'da elbette ittifakı tesadüfî olamaz.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdisele-re, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.
cifrî: cifir hesabına ait.
cihet: yön.
cüz'î: küçük, az.
cüz'iyat-ı kesire: pek çok parçacık, birçok bölüm.
ebcedî: ebced hesabına ait.
evvel: önce.
fevk: üst.
hususî: özel.
ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
imaen: ima yoluyla, ima ederek, sezdirerek, işaretle.
inkılâb-ı fikrî: fikrî değişiklik.
istihzarat-ı Nuriye: Risale-i Nur hizmetinin başlangıç, hazırlık devresi.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
kıymet: değer.
kudsi: mukaddes, yüce.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan aciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
lillâhilhamd: ne kadar hamd ve şükürler varsa ve olmuşa, cümlesi Allah'a mahsustur, Ona gider, Ona aittir.
mana-i küllî: küllî mana, bütün mana, umumî mana.
mücahidâne: mücahitçe, cihad ederek, gayret göstererek.
müellif: eser telif eden, yazar.

1. Hadid Suresi: 28.

mühim: önemli, ehemmiyetli.
münasebet: münasiplik, uygun olma.
münasebet-i maneviyeye: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.
müşir: en yüksek askerî derece, mareşal.
nefer: asker, er.
nur: aydınlık, parlıt, ışık.

nurlu: ışıkl, parlıtlı.
şuur: bir şeyi anlama, tanıma ve kavrama gücü; anlayış, idrak.
tedris: okutma, ders verme.
telif: eser yazma.
tenvin: Arapça bir kelimenin sonunu nun gibi okutmak üzere konulan işaret; kelimenin sonuna iki üstün (en), iki esre.

tesadüfî: tesadüfle ilgili, rastgele, tesadüf olarak.
tevfuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.
teyiden: tasdik ederek, kuvvetlendirerek.
umum: bütün.
vazife: görev.
vücut: vecihler, cihetler, yönler.

YEDİNCİ AYET: ¹ وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ

Şu ayet-i meşhuresinin küllî manasının bu zamanda zahir bir mâsadaki Risaletü'n-Nur olduğu gibi, Lâfzullah-taki şeddeli ل, bir ل; ve ² بِكَلِمَاتِهِ 'deki melfuz ی sayılmak şartıyla, dokuz yüz doksan sekiz adediyle, Risaletü'n-Nur'un dokuz yüz doksan sekiz adedine tam tamına tevafukla, münasebet-i maneviye binaen, remzen ona bakar. Ve bu remzi lâtifleştiren ve kuvvet veren münasebetlerin birisi şudur ki: Risaletü'n-Nur'un eczaları Sözler namıyla istihar etmişler. Sözler ise Arapça "kelimat"tır ve o kelimat ile Kur'ân'ın hakaikını o derece mahz-ı hak ve ayn-ı hakikat olduğunu ispat etmiş ki, bu zamanın dinsiz feylesoflarını tam susturuyor.

SERİZİNCİ AYET:

³ قُلْ إِنِّي هَدَىٰ رَبِّيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ 'dir. Şu ayet-i meşhure küllî manasının bu asırda muvafık ve münasip bir ferdi Risaletü'n-Nur olduğu gibi, cifirle ⁴ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ kelimesi, صِرَاط 'deki *tenvin* ن sayılmak cihetiyle, Risaletü'n-Nur adedi olan dokuz yüz doksan sekize yine iki sırlı (HAŞİYE) ⁵ هَدَىٰ رَبِّيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ fark ile baktığı gibi, cümlesinin makam-ı ebcedîsi ile bin üç yüz on altı ederek,

HAŞİYE: Yani, mertebesine işaret için iki fark var. Risale-i Nur vahiy de-ğil, ilham ve istihraçtır.

hakaik: hakikatler, doğrular, ger-çekler.

haşiye: dipnot.

ispat: doğruyu delillerle göster-me.

istihar: meşhur olma, şöret bul-ma, tanınma.

kelimat: kelimeler, sözler.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indiril-miş, semavî kitapların sonuncu-su.

lâfzullah: Allah lâfzı.

lâtif: güzel, hoş.

mahz-ı hak: hakkın tâ kendisi.

makam-ı ebcedî: ebceyle ilgili makam, ebcedî mana, ebcedî he-sap.

mâsadak: doğrulayıcı, tasdik et-mek.

melfuz: söylenmiş, söylenilen, okunan.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

münasebet: münasiplik, uygun olma.

münasebet-i maneviye: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.

münasip: uygun.

muvafık: uygun, uyar, münasip.

nam: ad.

remiz: kelime ve cümleye yük-le-nilmiş gizli mana, şifre, sembol.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

şedde: Arapça ve Farsçada iki de-fa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki de-fa okutan işaret.

sır: gizli hakikat.

tenvin: Arapça bir kelimenin so-nunu nun gibi okutmak üzere ko-nulan işaret; kelimenin sonuna iki üstün (en), iki esre.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbi-rine denk gelme.

zahir: açık, aşikâr.

1. Allah, delil ve mu'cizeleriyle hakkı ortaya çıkarır. (Yunus Suresi: 82.)

2. Kelimeleriyle.

3. De ki: Elbette Rabbim beni dosdoğru bir yola erİştirdi. (En'am Suresi: 161.)

4. Dosdoğru bir yol.

5. Rabbim beni dosdoğru bir yola erİştirdi. (En'am Suresi: 161.)

asır: yüzyıl.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümle-si.

ayet-i meşhure: meşhur ayet.

ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.

binaen: -den dolayı, bu se-bepten.

cifir: harflere verilen sayı kıy-meti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkar-mak ilmi.

cihet: yön.

delil: bir davayı ispata yara-yan şey, bürhan.

ecza: cüzler, parçalar, kısım-lar.

feylesof: sapık fikirli, felsefe ile uğraşan.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
dâhil: girme, içinde olma.
emare: alâmet, belirti, nişan.
hararet: ateşlilik, coşkunculuk, heyecanlılık.
haşiye: dipnot.
hikmet: hakimlik; yüksek bilgi, kâinattaki ve yaratılıştaki gayeleri araştırma.
hikmet-i kudsiye: kusursuz ve eksiksiz hikmet.
i'caz-ı manevi: manen mu'cize oluş.
ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.
iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ın, onun kâinatta tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.
inkâr: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.
istihrac: bir şeyden bir şey çıkarma, sonuç çıkarma, mana çıkarma.
istihzarat-ı Nuriye: Risale-i Nur hizmetinin başlangıç, hazırlık devresi.
isyan: başkaldırma, itaatsizlik.
kastî: kast ederek, isteyerek, bile bile yapılan.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
külliyet: bütünlük, umumlilik.
Kur'ânî: Kur'an'a uygun, Kur'an'a ait.
makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifr hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
meal-i icmalî: kısaca anlam, özet olarak anlam.
mertebe: derece, basamak.
müellif: eser telif eden, yazar.
neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.
nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.
Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.
remzen: remiz işle, işaret ederek, işaretle.
suret: biçim, şekil, tarz.
tahakkuk: gerçekleşme, delil işle ispat edilme, kesinleşme.

Risale-i Nur Müellifinin tedrisiyle istihzarat-ı Nuriyede bulunduğu en hararetli tarihi olan bin üç yüz on altı adedine tam tamına tevafuk eder.

DOKUZUNCU AYET: Hem el-Bakara Suresi'nde, hem Lokman Suresi'nde ¹ **فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى** cümlesidir. Yani, “Allah’a iman eden, hiç kopmayacak bir zincir-i nuraniye yapışır, temessük eder.” Risale-i Nur ise, iman-ı billâhın Kur'ânî bürhanlarından bu zamanda en nuranîsi ve en kuvvetlisi olduğu tahakkuk ettiğinden, bu ² **بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى** külliyyetinde hususî dâhil olduğuna teyiden, makam-ı cifrîsi bin üç yüz kırk yedi ederek Risale-tü'n-Nur intişarının fevkalâde parlama tarihine tam tamına tevafukla bakar. Ve bu on dördüncü asırda Kur'an'ın i'caz-ı manevîsinden neş'et eden bir urvetü'l-vüska ve zulûmattan nura çıkaracak bir vesile-i nuraniye Risale-i'n-Nur olduğunu remzen bildirir.

ONUNCU AYET: ³ **يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ**

ON BİRİNCİ AYET: ⁴ **وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ**

ON İKİNCİ AYET: ⁵ **وَيُزَكِّيَكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ**

ayetleridir. Meal-i icmalleri der ki: “Kur'an hikmet-i kudsiyeyi size bildiriyor, sizi manevî kirlerden temizlendiriyor.” Bu üç ayetin küllî ve umumî manalarında Risale-i'n-Nur kastî bir surette dâhil olduğuna iki kuvvetli emare var.

1. Bakara Suresi: 256; Lokman Suresi: 22.

2. Hiç kopmayacak bir zincir-i nuranî. (Bakara Suresi: 256; Lokman Suresi: 22.)

3. Allah hikmeti dilediğine verir... (Bakara Suresi: 269.)

4. Onlara Kitabını öğretecek, kâinatın yaratılış sırlarını ve gayesini bildirecek ve onları inkâr ve isyan kirlerinden temizleyecek. (Bakara Suresi: 129.)

5. Sizi inkâr ve günah kirlerinden temizler, size Kur'an'ı, kâinatın gayesini ve sırlarını öğretir. (Bakara Suresi: 151.)

tedris: okutma, ders verme.
temessük: yapışma, sarılma, sıkıca tutunma.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

teyiden: tasdik ederek, kuvvetlendirerek.

urvetü'l-vüska: kopmaz ve sağlam kulp; Müslümanlık.

vahiy: Cenab-ı Hak'ın dilediği hükümleri, sırları ve hakikat-

leri peygamberlere bildirmesi.

vesile-i nuraniye: nurlu vasıta, sebep.

zincir-i nuranî: nurlu zincir.

zulûmat: karanlıklar.

Birisi şudur ki: Risalei'n-Nur'un müstesna bir hasası ism-i Hakem ve Hakîm'in mazharı olup, bütün safahatında, mebahisinde nizam ve intizam-ı kâinatın âyinesinde ism-i Hakem ve Hakîm'in cilveleri olan hikmet-i kudsiyeyi ve hikemiyat-ı Kur'âniyeyi ders veriyor. Mevzuu ve neticesi hikmet-i Kur'âniyedir.

İkinci emare: Birinci ayet, bin üç yüz yirmi iki ederek, makam-ı ebcedî ile Risalei'n-Nur Müellifinin doğrudan doğruya ulûm-i âliyeden (**آلِيَه**) başını kaldırıp hikmet-i Kur'âniyeye müteveccih olarak hadimü'l-Kur'ân vaziyetini aldığı tarihtir ki; bir sene sonra İstanbul'a gitmiş, manevî mücahedesine başlamış.

İkinci ayet ise, makam-ı cifrîsi bin üç yüz iki ederek, Risale-i Nur Müellifinin Kur'ân dersini aldığı tarihe tam tamına tevafukla, remzen Kur'ân'ın bâhir bir bürhanı olan Resaili'n-Nur'a bakar.

Üçüncü ayet ise, bin üç yüz otuz sekiz olduğundan, hikmet-i Kur'âniyeyi Avrupa hükemasına karşı parlak bir surette gösterebilen ve gösteren Risalei'n-Nur müellifi Dârülhikmeti'l-İslâmiyede hikmet-i Kur'âniyeyi müdafaa etmekle, hatta İngilizin Başpapazı sual ettiği ve altı yüz kelime ile cevap istediği altı sualine altı kelime ile cevap vermekle beraber, inzivaya girip bütün gayretiyle Kur'ân'ın ilhamatından Risale-i Nur'un meselelerini iktibas başladığı aynı tarihe tam tamına tevafukla remzen bakar.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

âyine: ayna.

bâhir: apaçık, aşikâr.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cilve: tecelli, görüntü.

Dârülhikmeti'l-İslâmiye:

1918-1922 yılları arasında büyük hizmetler yapmış olan İslam akademisi veya Yüksek İslam Şûrası manasındaki dinî müessesesi.

emare: alâmet, belirti, nişan.

hadimü'l-Kur'ân: Kur'ân hiz-

metkârı, Kur'ân'a hizmet eden.

hassa: bir şeye mahsus olan özellik, nitelik.

hikemiyat-ı Kur'âniye: Kur'ân'da geçen ibret verici hâdiseler.

hikmet-i kudsiye: kusursuz ve eksiksiz hikmet.

hikmet-i Kur'âniye: Kur'ân'a mahsus hikmet, Kur'ân'ın hikmeti.

hükema: filozoflar.

iktibas: alıntı.

ilhamat: ilhamlar, gönle doğmalar, kalbe gelmeler.

intizam-ı kâinat: kâinattaki düzen, sistem.

inziva: bir köşeye çekilme, tek başına yaşama, dünyalardan vazgeçme, dünyadan el-etek çekme.

ism-i Hakîm: Hakîm ismi; Cenab-ı Hakkın hikmetle, faydaları takip ederek iş gören manasındaki ismi.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e

indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

makam-ı ebcedî: ebceyle ilgili makam, ebcedî mana, ebcedî hesap.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mazhar: bir şeyin çıktığı yer, zühur ettiği, görüldüğü yer.

mebahis: mebahislar, bahis olanlar, konular.

mesele: önemli konu.

mevzu: konu.

mücahede: savaşma, mücadele.

müdafaa: savunma.

müellif: eser telif eden, yazar.

müstesna: benzerlerinden üstün olan, seçkin, mümtaz.

müteveccih: bir cihete dönen, yönelen.

nizam: düzen.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

safahat: safhalar, devreler.

sual: soru.

suret: biçim, şekil, tarz.

ulûm-i âliye: alet ilimleri, gramer, sarf, nahiv, sintaks gibi başka bilgilerin öğrenilmesine yardımcı olan ilimler.

vaziyet: durum.

ON ÜÇÜNCÜ AYET: Sure-i Âl-i İmran'da,

1 وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ

ON DÖRDÜNCÜ AYET: Sure-i Nisâ'da,

2 لَكِنَّ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ

Bu iki ayet bu asra da hususî bakarlar.

Birincisinin mealı gösteriyor ki: Ehl-i dalâlet müteşabihat-ı Kur'âniyeyi yanlış tevilât ile tahrifine ve şüpheleri çoğaltmasına çalıştığı bir zamanda, ilimde rüsuhu bulunan bir taife o müteşabihat-ı Kur'âniyenin hakikî teville-rini beyan edip ve iman ederek o şübehatı izale eder. Bu küllî mananın her asırda mâsadaıkları ve cüz'iyatları var. Harb-i Umumî vasıtasıyla, bin seneden beri Kur'ân aley-hinde teraküm eden Avrupa itirazları ve evhamları âlem-i İslâm içinde yol bulup yayıldılar. O şübehatın bir kısmı fennî şeklini giydi, ortaya çıktı. Bu şübehatı ve itirazları bu zamanda def' eden başta Risalei'n-Nur ve şakirtleri görüldüğünden, bu ayet bu asra da baktığından, Risalei'n-Nur ve şakirtlerine remzen bakmakla beraber, ulema-i müteahhirînin mezhebine göre **3** 'اَللّٰهُ' ta vakfe-

dilmez. O hâlde makam-ı cifrîsi aynen **4** 'اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَ كَفَّارٌ' 'nın makamı gibi bin üç yüz kırk dört ederek, Resaili'n-Nur ve şakirtlerinin meydan-ı mücahede-i maneviyeye atılmaları tarihine tam tamına tevafukla, onları da bu

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

aleyh: karşı, karşıt.

asır: yüzyıl.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

beyan etmek: açıklamak, bildir-mek, izah etmek.

cüz'iyat: parçaya ait olan şeyler.

def: mâni olma, kovma, ortadan kaldırma.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimse-ler.

evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.

fennî: fenne mensup, fenle ilgili olan.

hakikî: gerçek.

Harb-i Umumi: genel harp, dün-ya savaşı.

hususî: özel.

iman: inanç, itikat.

itiraz: kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

makam: yer, durak.

makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifir hesabına göre ulaşılan neti-ce, sayı değeri.

mâsadak: doğrulayıcı, tasdik et-mek.

meal: mana, anlam, mefhum.

meydan-ı mücahede-i manevi-ye: manevî cihad meydanı.

mezhep: dinde tutulan yol, dinde anlayış ve ibadet yolu.

müteşabihat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın müteşabih olan ayetleri.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

1. Hâlbuki o ayetlerin tefsirini Allah'tan ve Allah'ın kendilerine ilimde derinlik ve istikamet ih-san ettiği kimselerden başkası bilemez. (Âl-i İmran Suresi: 7.)

2. Fakat onlardan ilimde derinlik ve istikamet sahibi olanlar... (Nisâ Suresi: 162.)

3. Allah'tan başka.

4. Şüphesiz ki insan azgınlaşır. (Alâk Suresi: 6.)

rûsuh: bir ilmin derinliğine, inceliğine varma ilim ve fen-de geniş bilgi sahibi olma.

şakirt: talebe, öğrenci.

şübehat: şüpheler.

Sure-i Nisâ: Nisâ Suresi.

tahrif: değiştirme, bozma.

taife: takım, guruh.

teraküm: birikme, yığılma, toplanma.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içeri-sinde birbirine denk gelme.

tevil: yorumlama, yorum.

tevilât: teviller, yorumlama-lar.

ulema-i müteahhirîn: son zamanlarda yetişen büyük âlimler.

vakıf: durma, duruş.

vasıta: aracılık.

ayetin harim-i kudûsinin içine alıyor. Hem haşrin en kuvvetli ve parlak bir bürhanı olan Onuncu Sözü etrafı yayılması tarihine ve Kur'an'ın kırk vecihle mu'cize olduğunu beyan eden Yirmi Beşinci Sözü iştiharı hengâmına, hem ¹ **إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ** adedine tam tamına tevafukla

bakar. Eğer mezheb-i selef gibi ² **إِلَّا اللَّهُ** 'ta vakıf olsa, o

hâlde ³ **الرَّاسِخُونَ** 'deki şeddeli **ر** iki **ر** sayılsa bin üç yüz altmış küsur ederek, Risaletü'n-Nur Şakirtlerinin bundan on beş yirmi sene sonraki rasihâne ve muhakkikane olan ilimlerine ve imanlarına remzen baktığı gibi, şeddeli **ر**, asıl itibarıyla bir **ل**, bir **ر** sayılsa, bin iki yüz on iki

ederek, bundan bir buçuk asır evvel Mevlâna Halid Zül-cenaheynin Hindistan'dan getirdiği parlak bir ilm-i hakikat rûsuhuyla o zamanda meydan alan tevilât-ı fasideyi ve şübehatı dağıtarak yüz senede elli milyondan ziyade insanları daire-i irşadına aldığı ve tenvir ettiği zamanın tarihine tam tamına tevafukla bakar.

İkinci ayet olan ⁴ **الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ**, şeddeli **ر**, as-

lına nazaran bir **ل**, bir **ر** sayılmak cihetiyle, makam-ı ebcedîsi bin üç yüz kırk dört etmekle her asra baktığı gibi, bu asra da hususî remzen bakar. Ve ilm-i hakikatte rasihâne çalışan ve kuvvetli iman eden bir taifeye işaret eder. Ve çok ayetlerin ehemmiyetle gösterdikleri bu bin üç yüz kırk dörtte Risaletü'n-Nur ve şakirtlerinden daha

makam-ı ebcedî: ebcele ilgili makam, ebcedî mana, ebcedî hesap.

mezheb-i selef: Kur'an'ın zahiri manasını kabul edip ona göre hüküm çıkaran mezheb.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların âciz kaldığı şey.

muhakkikane: gerçeği araştıran bir kimseye yakışır şekilde, muhakkik olan bir insana yakışacak şekilde.

nazaran: göre, bakımından, bakarak, bakılırsa.

rasihâne: sağlam delil ve bürhanı dayanamak suretiyle.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

rûsuh: bir ilmin derinliğine, inceliğine varma ilim ve fende geniş bilgi sahibi olma.

şakirt: talebe, öğrenci.

şedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

şübehat: şüpheler.

taife: takım, güruh.

tenvir: bir şey hakkında bilgi verme, bir konu hakkında başkalarını aydınlatma.

tevfuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

tevilât-ı faside: bozgunculuk veren, fitne çıkaran yorumlar.

vakıf: durak.

vecih: cihet, yön.

ziyade: çok, fazla.

1. Şüphesiz ki insan azgınladır. (Alâk Suresi: 6.)

2. Allah'tan başka.

3. Derinleşenler.

4. İlimde derinlik ve istikamet sahibi olanlar... (Nisâ Suresi: 162.)

asır: yüzyıl.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cihet: yön.

daire-i irşat: irşat daireisi.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

evvel: önce.

harim-i kudûsî: kutsal olan ve herkesin girmesine müsaade edilmeyen yerler.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplan-

maları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

hengâm: zaman, sıra.

hususî: özel.

ilm-i hakikat: hakikat ilmi.

iman: inanç, itikat.

iştihar: meşhur olma, şöhrat bulma, tanınma.

ziyade bu vazifeyi müşkül şerait içinde sebatkârâne yapan zahirde görülmüyor. Demek bu ayet onları dahi daire-i harimine hususî dâhil ediyor.

ON BEŞİNCİ AYET:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا¹

Şu ayet bu zamana dahi hitap eder. Çünkü tamam —² مُبِينًا hariç kalsa— bin üç yüz altmış küsur eder. Eğer ³ قَدْ جَاءَكُمْ 'den sonraki olsa, ⁴ بُرْهَانٌ ve ⁵ نُورًا kelimelerindeki tenvinler nun sayılsa bin üç yüz on eder. Demek bu asra da hitap eder. Hem, ⁶ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ cümlesi yalnız dört farkla Furkan adedine tevafukla sarihan baktığı gibi, o kudsî bürhan-ı İlâhînin bu zamanda parlak ve kuvvetli bir bürhanı olan Resaili'n-Nur'a dahi ikinci cümlesi olan ⁷ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا adedi, iki tenvin vakıfta iki *elif* sayılmak cihetiyle beş yüz doksan sekiz ederek aynen tam tammına Resaili'n-Nur'a ve Risaletü'n-Nur adedine tevafuk ile o semavî bürhan-ı kudsînin yerde bir bürhanı, Resaili'n-Nur olduğunu remzen haber veriyor.

İHTAR: Sözlerin üç ismi olan *Risalei'n-Nur* veya *Resaili'n-Nur* veya *Risaleti'n-Nur*'daki şeddeli ن iki ن sayılmak, cifirce ağılebî bir kaidedir. Şeddeli harf bazen bir, bazen iki sayılabilir.

ağılebî: çoğunlukla, ekseriya.

asır: yüzyıl.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

bürhan-ı İlâhî: İlâhî, mukaddes delil.

bürhan-ı kudsî: kudsî delil, kudsî bürhan.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

cihet: yan, yön, taraf.

dâhil: girme, içinde olma.

daire-i harim: mahrem, hususî daire.

Furkan: hak ile batıl, iyi ve kötü; hayır ve şer arasındaki farkı gösteren.

hariç: bir şeyin dışı, dışarı, dışta kalan.

hitap: söz söyleme, topluluğa veya birisine karşı konuşma.

hususî: özel.

ihbar: hatırlatma, uyarı.

kaide: kural, esas, düstur.

kudsî: mukaddes, yüce.

müşkül: güç, zor, çetin.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

sarihan: açıkça, açık olarak.

sebatkârâne: sabır ve sebat ederek, sebat göstererek, sebatlı bir şekilde.

sedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

semavi: Allah tarafından olan, İlâ-

1. Ey insanlar! Size, Rabbinizden apaçık bir delil olan bir peygamber geldi ve size, dünyanızı ve ahiretinizi aydınlatıcı apaçık bir nur olarak Kur'an'ı indirdik. (Nisâ Suresi: 174.)

2. Apaçık.

3. Size geldi.

4. Apaçık bir delil.

5. Apaçık bir nur.

6. Size apaçık bir delil geldi.

7. Size apaçık bir nur indirdik.

hî.

şerait: şartlar.

tenvin: Arapça bir kelimenin sonunu nun gibi okutmak üzere konulan işaret; kelime-

nin sonuna iki üstün (en), iki esre.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

vakıf: durma, duruş.

vazife: görev.

zahir: görünüşe göre, görünüş itibarıyla.

ziyade: çok, fazla.

ON ALTINCI AYET: ¹ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشَفَاءٌ 'dur.

Şu şifalı ayet çok zamandır benim dertlerimin şifası ve ilâcı olduğu gibi, eczahane-i kübra-i İlâhiye olan Kur'ân-ı Hakîm'in tiryaki ilâçlarından, Risalei'n-Nur eczalarının kavanozlarından alarak belki bin manevî dertlerime bin kudsî şifayı buldum ve Resaili'n-Nur Şakirtleri dahi buldular. Ve fenden ve felsefenin bataklığından çıkan ve tedavisi çok müşkül olan ve zındıka hastalığına müptelâ olanlardan çokları onunla şifalarını buldular.

İşte her derde şifa olan Kur'ân'ın ilâçlarının bu zamanda bir kısım kavanozları hükmünde bulunan *Resaili'n-Nur* dahi bu şifadar ayetin bir medar-ı nazarı olduğuna kuvvetli bir emare şudur ki:

Bu ayetin makam-ı cifrîsi olan bin üç yüz kırk altı ade-di, *Resaili'n-Nur*'un bin üç yüz kırk altıda şifadarâne et-rafa intişaratının tarihine ve *Mu'cizat-ı Ahmediye* Aley-hissalâtü Vesselâm namında olan risale-i harikanın zaman-ı telifine tam tamına tevafukudur. Şu tevafuk hem münasebet-i maneviyeyi teyit ve onunla teeyyüt eder, hem remizden işaret derecesine çıkarıyor.

ON YEDİNCİ AYET:

² فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ 'deki

³ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ 'nün makam-ı cif-

rîsi, şeddeli ل 'lar birer ل ve şeddeli ك bir ك sayılmak ci-hetiyle bin üç yüz yirmi dokuz ederek, Harb-i Umumînin

gelmiş ilimlere verilen genel ad.
Harb-i Umûmî: genel harp, dün-ya savaşı.

hidayet: doğru olan, hak olan.

hükmünde: değerinde, yerinde.

iman: inanma, itikat.

intişarat: yayılmalar, dağılmalar, nesrolunmalar.

kudsi: mukaddes, yüce.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve su-resinde sayısız hikmet ve fayda-lar bulunan Kur'ân.

makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifr hesabına göre ulaşılan neti-ce, sayı değeri.

manevi: manaya ait, maddî ol-mayan.

medar-ı nazar: göz önünde bu-lundurulması gereken.

Mu'cizat-ı Ahmediye: Peygam-ber Efendimizin (a.s.m.) gösterdiği mu'cizeler.

münasebet-i maneviye: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.

müptelâ: tutkun, bir şeye düş-kün ve tutulmuş olan.

müşkül: güç, zor, çetin.

nam: ad.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

peygamber: Allah tarafından ha-ber getirerek ilâhî emir ve yasak-ları insanlara tebliğ eden elçi, ne-bî.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve ter-biye eden Allah.

remiz: işaret; istediğini işaretle ifade etme, ima.

risale-i harika: harika risale, hari-ka kitapçık.

şakirt: talebe, öğrenci.

şedde: Arapça ve Farsçada iki de-fa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki de-fa okutan işaret.

şifadar: şifa verici, şifalı.

şifadarâne: şifa vericisine, şifalı olarak.

Sure: Kur'ân-ı Kerîm'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

teeyyüt: doğru çıkma, gerçekleş-me.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbi-rine denk gelme.

teyit: kuvvetlendirme, sağlam-laştırma.

zaman-ı telif: yazılış zamanı.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

1. O, iman edenler için bir hidayet rehberi ve bir şifadır. (Fussilet Suresi: 44.)

2. Ey Peygamber, eğer insanlar senden yüz çevirirse, sen de ki: "Allah bana yeter. Ondan başka ibadete lâıyk hiçbir ilâh yoktur. Ben Ona tevekkül ettim." (Tevbe Suresi: 129.)

3. De ki: "Allah bana yeter. Ondan başka ibadete lâıyk hiçbir ilâh yoktur. Ben Ona tevekkül ettim." (Tevbe Suresi: 129.)

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen de-vam edecek olan ikinci hayat.

aleyhissalâtü vesselâm: 'sa-lât ve selâm onun üzerine ol-sun' anlamında Hz. Muham-med'e dua.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümle-si.

cihet: yön.

delil: bir davayı ispata yara-yan şey, bürhan.

ecza: eczacılıkta, ilâç yapma-da kullanılan çeşitli maddeler.

eczahane-i kübra-i İlâhiye: Allah'ın büyük eczanesi.

emare: alâmet, belirti, nişan.

felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımın-dan inceleyen ilim.

fen: tecrübi, ispatla meydana

asır: yüzyıl.
 âyât: Kur'an ayetleri.
 ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
 ayn-ı şuur: tam şuurluluk.
 cihet: yön.
 ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.
 ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
 envar-ı imaniye: iman nurları, imana ait parlıklar.
 envar-ı Kur'aniye: Kur'an nurları, Kur'an'ın saçtığı parlıklar, ışıklar.
 esrar-ı Kur'aniye: Kur'an'ın sırları, Kur'an'a ait gizlilikler.
 fütür: zayıflık, gevşeklik, bezginlik, usanma, usanç, bıkmak.
 gerçi: öyle ise de, her ne kadar.
 Harb-i Umumi: genel harp, dünya savaşı.
 haşiye: dipnot.
 himaye: koruma, muhafaza etme.
 hususî: özel.
 ibadet: Allah'ın emrettiklerini yerine getirme, Allah'a karşı kulluk vazifesini yapma.
 ilâh: kendisine ibadet edilen ve tapılınan şey.
 iltifat: ilgi gösterme, yüzünü çevirip bakma.
 ittihaz: edinme, alma.
 lâyıf: uygun, yakışır, münasip.
 mağrip: güneşin batma vakti, akşam.
 mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.
 me'yusiyet: ümitsizlik.
 müellif: eser telif eden, yazar.
 münasebet: ilgi, ilişki, bağ.
 münasebet-i maneviye: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.
 müşkül: güç, zor, çetin.
 müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar.
 müşkülât-ı azime: çok büyük zorluklar.
 mütevekkilâne: tevekkül içinde olarak, kendi gücünü aşan kısmını Allah'a havale ederek.
 neşir: kitap yazma, basma, çıkarma; herkese duyurma, yayma.
 neşr: herkese duyurma, yayma, tamim.
 nevi: çeşit, tür.

başlangıcı zamanında Resaili'n-Nur'un başlangıcı olan *İşaratü'l-İ'caz* tefsirinin tarih-i telifine tam tamına tevafukla beraber, şeddeli ق iki ق sayılmak cihetiyle bin üç yüz kırk dokuz ederek, Harb-i Umumînin verdiği sarsıntılar zamanında Resaili'n-Nur'un ¹ حَسْبِيَ اللَّهُ diyerek ehl-i dünyadan hiçbir yerde himaye görmeden belki tehacümüne hedef olmakla beraber çekinmeyerek yalnız başlarıyla müşkülât içinde envar-ı Kur'aniyeyi neşrettikleri aynı tarihe tam tamına tevafuku ise, her cihetiyle ayn-ı şuur olan âyâtta elbette tesadüfî olamaz. Belki bu gibi ayetler, en müşkül zaman olan bu asra dahi hususî bakarlar ve o âyâtı kendilerine rehber ittihaz eden bir kısım şakirtleri-ne hususî iltifat edip, iltifatlarıyla teşci ederler.

Bu ayet, sabık ayetler gibi münasebet-i maneviyesi gerçi zahiren görünmüyor, fakat bir cihetle Resaili'n-Nur ile bir nevi münasebeti vardır. Şöyle ki:

On üç senedir, (HAŞİYE) bu ayet Risaletü'n-Nur Müellifinin ve sonra has şakirtlerinin, mağripten sonra bir vird-i hususîleridir. Hem bu ayetin manasına bu zamanda tam mazhar ve herkes onlardan çekinmesinden fütür getirmeyerek, حَسْبِيَ اللَّهُ deyip mütevekkilâne müşkülât-ı azîme içinde envar-ı imaniyeyi ve esrar-ı Kur'aniyeyi neşreden ehl-i iman me'yusiyetten kurtaran başta Risaletü'n-Nur ve şakirtleridir.

HAŞİYE: Telif tarihine göredir.

1. Allah bana yeter. (Tevbe Suresi: 129.)

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.
rehber: yol gösteren, kılavuz.
sabık: geçen, önceki.
şakirt: talebe, öğrenci.
sedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

tarih-i telif: yazılış tarihi.
tefsir: Kur'an-ı Kerim'i açıklamak maksadıyla yazılan kitap.
tehadüm: hücum etme, topluca hücum etme, saldıрма.
telif: eser yazma.
tesadüfî: tesadüfle ilgili, rastgele, tesadüf olarak.
teşci: cesaret verme, cesaretlendirme.

tevacuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.
tevekkül: bir işi gerçekleştirmesi için gereken çalışmayı ve çabayı gösterip sebeplere başvurduktan sonra işi Allah'a bırakma.
vird-i hususî: özel virt, dua, zikir.
zahiren: görünüşte.

ON SEKİZİNCİ AYET: ¹ إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ 'dir.

Bu ayet mealiyle hizbullahın zahiri mağlûbiyetinden gelen me'yusiyeti izale için kudsi bir teselli verir ve hizbullah olan hizb-i Kur'anînin hakikatte ve akıbette galebesini haber verir. Ve bu asırda hizb-i Kur'anînin hadsiz efradından Resaili'n-Nur Şakirtleri tezahür ettiklerinden bu ayetin külli manasında hususî dahil olmalarına bir emare olarak makam-ı cifrîsi olan bin üç yüz elli adedi ile Resaili'n-Nur Şakirtlerinin zahiri mağlûbiyetleri ve bir sene sonra mahpusiyetleri içinde manevî galebeleri ve metanetleri ve haklarında yapılan müthiş imha plânını akim bırakan ihlâsları ve kuvve-i maneviyeleri tezahür etmesinin Rumî tarihi olan bin üç yüz elli ve elli bir ve elli iki adedine tam tamına tevafuku elbette şefkatkârâne, teselli yettarâne bir remz-i Kur'anîdir.

ON DOKUZUNCU AYET:

وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ
² رَبَّنَا آتِنَا لَنَا نُورَنَا وَاعْفِرْ لَنَا

Şu ayetin umum manasındaki tabakalarından bir tabaka-i işariyesi bu asra dahi bakıyor. Çünkü ³ يَقُولُونَ رَبَّنَا آتِنَا لَنَا نُورَنَا hem manaca kuvvetli münasebeti var, hem cifrice bin üç yüz yirmi altı ederek o tarihteki Hürriyet İnkılâbından neş'et eden fırtınaların hengâmında her şeyi sarsan o fırtınaların ve harplerin zulûmatından kurtulmak için nur arayan mü'minler içinde,

1. Şüphesiz Allah'a tâbi olan topluluk gerçek galiplerin tâ kendisidir. (Mâide Suresi: 56.)

2. [Peygamberle] beraber olan mü'minlerin nurları önlerinden ve arkalarından koşarak Cennete yol gösterirken, onlar da, "Ey Rabbimiz, nurumuzu tamamla ve bizi bağışla" derler. (Tahrim Suresi: 8.)

3. Ey Rabbimiz, "Nurumuzu tamamla" derler. (Tahrim Suresi: 8.)

akıbet: nihayet, son.

akim: neticesiz, sonu yok, başarısız.

asr: yüzyıl.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

cifri: harflere verilen sayı kıy-

meti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

dâhil: girme, içinde olma.

efrat: fertler.

emare: alâmet, belirti, nişan.

galebe: galip gelme, üstünlük.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat: gerçek.

harp: savaş.

hengâm: zaman, sıra.

hizb-i Kur'ani: Kur'an ayetle-

rinden bir kısmının bir araya getirilmiş hâli.

hizbullah: Allah'ın taraftarı, Allah'a bağlı olan topluluk.

hususî: özel.

ihlâs: samimiyet, bir ameli başka bir karşılık beklemeksizin, sırf Allah rızası için yapma.

imha: ortadan kaldırma, mahvetme.

inkılâp: değişme, dönüşüm, köklü değişme.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

kudsi: mukaddes, yüce.

külli: umumî, genel, bütün olan.

kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.

mağlûbiyet: yenilgi, yenilme.

mahpusiyet: tutukluluk hâli.

makam-ı cifri: cifre ait makam, cifir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

meal: mana, anlam, mefhum.

metanet: metin olma, dayanıklılık, sağlamlık.

me'yusiyet: ümitsizlik.

mü'min: iman eden, inanan.

münasebet: münasiplik, uygun olma.

müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.

neş'et: meydana gelme, oluşma, çıkma.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

remz-i Kur'ani: Kur'an'a ait remiz, işaret.

Rumî: Rumî tarih ve sene, Rumî takvim.

şakirt: talebe, öğrenci.

şefkatkârâne: şefkatli ve merhametli bir şekilde.

tabaka: derece, kat.

tabaka-i işariye: işarî tabaka; Kur'an'ın işarî manası.

teselli: avunma.

teselliyettârâne: teselli edene, teselli verene yakışır şekilde.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

tezahür: zuhur etme, ortaya çıkma, meydana çıkma, belirme, görünme.

umum: bütün.

zahiri: görünürde.

zulûmat: karanlıklar.

Resaili'n-Nur Şakirtleri az bir zaman sonra tezahür ettiklerinden bu ayetin efrad-ı kesîresinden bu asırda bir mâsadağı onlar olduğuna bir emaredir. ¹ وَأَغْفِرْ لَنَا cümlesi

bin üç yüz altmışa bakıyor. Demek bundan beş altı sene sonra istiğfar devresidir. Resaili'n-Nur Şakirtleri o zamanda istiğfar dersini vereceğini remzen bir imadır.

asır: yüzyıl.

Asr-ı Saadet: saadet, mutluluk asrı; Peygamberimiz (a.s.m) ve Dört Halifenin yaşadığı devire verilen ad.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

ayet-i azîme: büyük ve azametli ayet.

dâhil: girme, içinde olma.

devre: dönem.

duhul: içeri girme, dâhil oluş.

efrad-ı kesîre: çok kişiler.

emare: alâmet, belirti, nişan.

feyiz: bolluk, bereket; ihsan, bağış.

hususî: özel.

iktibas: alıntı.

ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.

ilhamî: ilham ile elde edilen, ilham ile ulaşılan.

ima: işaretle anlatma, üstü kapalı ifade etme.

istiğfar: tevbe etme, Allah'tan günahlarının bağışlanmasını isteme.

itiraz: kabul etmediğini belirtip karşı çıkma.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'an.

makam-ı cîfrî: cîfre ait makam, cîfr hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

mana-i işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mâsadağı: doğrulayıcı, tasdik etmek.

mü'min: iman eden, inanan.

müthîs: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunc.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

nüzul-s Kur'an: Cenab-ı Hakkın kelâmı olan Kur'an-ı Kerîm'in indirilmesi, insanlığa ihsan edilmesi ve gönderilmesi.

peygamber: Allah tarafından haber getirilerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebî.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği

YİRMİNCİ AYET:

² وَنَزَّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

Şu ayet-i azîme sarihan Asr-ı Saadette nüzul-i Kur'an'a baktığı gibi, sair asırlara dahi mana-i işarîsiyle bakar. Ve Kur'an'ın semasından ilhamî bir surette gelen şifadar nurlara işaret eder. İşte *doğrudan doğruya tabib-i kulûp olan Kur'an-ı Hakîm'in feyzinden ve ziyasından iktibas olunan Risaletü'n-Nur*, benim çok tecrübelerimle umum manevî derterime şifa olduğu gibi, Resaili'n-Nur Şakirtleri dahi tecrübeleriyle beni tasdik ediyorlar. Demek Resaili'n-Nur bu ayetin bir mana-i işarîsinde dâhildir. Ve bu duhulüne bir emare olarak,

³ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ'nin makam-ı cîfrîsi bin üç yüz otuz dokuz ederek, aynı tarihte Kur'an'dan ilham olunan Resaili'n-Nur bu asrın manevî ve müthîş hastalıklarına şifa olmakla meydana çıkmaya başlamasından, bu ayet ona hususî remzettğine bana kanaat veriyor. Ben kendi kanaatimi yazdım. Kanaate itiraz edilmez.

1. Bizi bağışla. (Tahrîm Suresi: 8.)

2. Biz Kur'an'dan mü'minler için bir şifa ve rahmet olan şeyi indiriyoruz. (İsra Suresi: 82.)

3. Mü'minler için bir şifa ve rahmet olan şey. (İsra Suresi: 82.)

nimetlerle mahlûkatı islah ve terbiye eden Allah.

remiz: işaret, işaretle anlatma, isteğini işaretle ifade etme.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

sair: diğer, başka, öteki.

şakirt: talebe, öğrenci.

sarihan: açıkça, açık olarak.

sema:

şifadar: şifa verici, şifalı.

suret: biçim, şekil, tarz.

tâbi: birinin arkasından giden, ona uyan, itaat eden.

tabib-i kulûp: kalplerin tabibi, kalplerin doktoru; kalp doktoru.

tasdik: bir şeyin veya kimse- nin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tezahür: zuhur etme, ortaya çıkma, meydana çıkma, belirme, görünme.

umum: bütün.

ziya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

YİRMİ BİRİNCİ AYET VEYA AYETLER:

قُلْ أَنِّي هَدَيْتَنِي رَبِّيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝ وَهَدَيْتُهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

sekiz-dokuz ayetlerde *sırat-ı müstakim*'e nazarı çeviriyorlar. Ve bu doğru, istikametli yolu bulmak için, daima Kur'an'ın nurundan, her asırda o asrın zulmetlerini dağıtacak ve istikamet yolunu tenvir edecek, Kur'an'dan gelen nurlar olmakla ve bu dehşetli ve fırtınalı asırda o doğru yolu şaşırtmayacak bir surette gösteren başta şimdilik *Risaletü'n-Nur* tezahür ettiğinden, hem bu "*sırat-ı müstakim*" kelimesinin makam-ı cifrîsi —*tenvin* ن sayılmak cihetiyle— bin eder. Medde olmazsa, dokuz yüz doksan dokuz ederek, yalnız bir veya iki farkla (HAŞİYE) *Risaletü'n-Nur* adedi olan dokuz yüz doksan sekize tevafukla, sekiz dokuz ayetlerde "*sırat-ı müstakim*" kelimeleri bu mezkûr iki ayet gibi *Risaletü'n-Nur*'u *sırat-ı müstakim*in efradına hususî idhal edip remzen ona baktırır ve istikametine işaret eder. Eğer *صِرَاطٍ* 'daki *tenvin* sayılmazsa, *النُّور* 'daki şeddeli ن bir ن sayılır, yine tevafuk eder.

Hem nasıl ki bu ayet *Risalei'n-Nur*'a ismiyle bakıyor; öyle de, onun istihzarat zamanına da bakar. Çünkü,

هَدَيْتَنِي رَبِّيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

HAŞİYE: Yani *Risaletü'n-Nur*'un mertebesi ikinci ve üçüncüde olduğuna işaretir. Vahiy değil ve olamaz, belki ilham ve istihraçtır.

1. De ki: Elbette Rabbim beni dosdoğru bir yola erıştirdi. (En'am Suresi: 161.)

2. Allah da onu dosdoğru bir yola iletti. (Nahl Suresi: 121.)

3. Rabbim beni dosdoğru bir yola erıştirdi. (En'am Suresi: 161.)

asr: yüzyıl.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

cihet: yön.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

efrat: fertler.

haşıye: dipnot.

hususî: özel.

idhal: dâhil etme, içine alma,

sokma.

istihzarat: hazırlıklar.

istikamet: doğruluk; inanç, düşünce, niyet, tutum ve davranışta Allah'ın rızasına uygun olarak doğru yol üzere olma.

makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifr hesabına göre ulaşı-

lan netice, sayı değeri.

medde: med işareti, Kur'an-ı Kerim'de üzerine konduğu elifi uzatarak okutan işaret.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

nazar: bakış, dikkat.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

remzen: remiz ile, işaret ede-

rek, işaretle.

sedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

sırat-ı müstakim: hak yol, Allah'ın gösterdiği hidayet yolu.

suret: biçim, şekil, tarz.

tenvin: Arapça bir kelimenin sonunu nun gibi okutmak üzere konulan işaret; kelimenin sonuna iki üstün (en), iki esre.

tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışıktandırma.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

tezahür: zuhur etme, ortaya çıkma, meydana çıkma, belirme, görünme.

zulmet: karanlık.

arıza: bozukluk, engel.
bilfiil: bizzat kendi çalışması ile, kendi yaparak.
bilkuvve: fiil mertebesine geçmeden potansiyel hâlde, düşünce hâlinde.
Cây-ı dikkat: dikkat edilecek nokta, dikkat edilecek yer veya şey; dikkate değer.
dâhil: içine girme, sokma.
daire-i harim: mahrem, hususî daire.
ehemmiyetli: önemli.
evvel: önce.
fehîm: anlama, anlayış, kavrayış.
ferman: emir, buyruk.
gaye-i ilmiye: ilmi gaye ve maksat.
gayret: büyük faaliyet, alışılmışın üstünde çalışma, uğraşma.
hakikat: gerçek.
hakiki: gerçek.
hâkim: hükmeden, üstün olan.
hararet: ateşlilik, coşkunluk, heyecanlılık.
Harb-i Umumî: genel harp, dünya savaşı.
i'caz-ı manevî: manen mucize oluş.
ihtiyarsız: irade ve istem dışı.
ilim: bilme, bilgi.
inkılâb-ı fikrî: fikrî değişiklik.
işaret: işaretler, âlâmetler, belirtiler.
işareten: işaret ederek, belirterek.
ispat: sağlam ve dayanıklı hale getirme; doğruyu delillerle gösterme.
istihzarat-ı Nuriye: Risale-i Nur hizmetinin başlangıç, hazırlık devresi.
maatteessüf: ne yazık ki, üzülerek belirtiyim ki.
makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.
malûmat: bilgiler, bilinen şeyler.
manen: mana bakımından, manâca.
merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş, ölü.
müellif: eser telif eden, yazar.
mühim: önemli, ehemmiyetli.

on altı ederek Risaletü'n-Nur Müellifinin ihtiyarsız olarak istihzarat-ı Nuriyede bulunduğu ve umum malûmatını Kur'an'ın fehmine basamaklar yaptığı en hararetli tarihi olan bin üç yüz on altı adedine tam tamına tevafuku elbette evvelki işaretatı teyit ve onunla teeyyüt ederek Risaletü'n-Nur'u daire-i harimine remzen belki işareten dâhil ediyor.

Cay-ı dikkat ve ehemmiyetli bir tevafuktur ki, Risale-tü'n-Nur Müellifi bin üç yüz on altı sıralarında mühim bir inkılâb-ı fikrî geçirdi. Şöyle ki:

O tarihe kadar ulûm-i mütenevviayı, yalnız ilimle tennevür için merak ederdi, okurdu, okuturdu. Fakat birden o tarihte merhum vali Tahir Paşa vasıtasıyla Avrupa'nın Kur'an'a karşı müthiş bir suikastları var olduğunu bildi. Hata bir gazetede İngilizin bir müstemlekât nazırı demiş: “Bu Kur'an, İslâm elinde varken biz onlara hakikî hâkim olamayız. Bunun sukutuna çalışmalıyız” dediğini işitti, gayrete geldi. Birden makam-ı cifrîsi bin üç yüz on altı olan ¹ فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ¹ fermanını manen dinleyerek bir inkılâb-ı fikrî ile merakını değiştirdi. Bütün bildiği ulûm-i mütenevviayı Kur'an'ın fehmine ve hakikatlerinin ispatına basamaklar yaparak hedefini ve gaye-i ilmiyesini ve netice-i hayatını yalnız Kur'an bildi; ve Kur'an'ın i'caz-ı manevîsi ona rehber ve mürşit ve üstat oldu. Fakat, maatteessüf, o gençlik zamanında çok aldatici arızalar yüzünden bilfiil o vazifenin başına geçmedi. Bir zaman sonra Harb-i Umumînin tarraka ve gürültüsüyle uyandı. O sabit fikir canlandı, bilkuvveden bilfiile çıkmaya başladı.

1. Artık sen onlara aldırma. (Nisâ Suresi: 81; En'am Suresi: 68.)

mürşit: irşat eden, doğru yolu gösteren, rehber, kılavuz.
müstemlekât: müstemlekeler, sömürgeler.
müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.
nazır: vekil, bakan.
netice-i hayat: hayatın neticesi ve gayesi.
rehber: yol gösteren, kılavuz.
remzen: remiz ile, işaret ederek,

rek, işaretle.
sabit: durağan, değişmeyen.
suikast: kötü kasıt, kötü niyet; kötü kasıtlı iş yapma, tuzağa kurma.
sükût: değerden düşme, değerini yitirme; susma.
tarraka: gümbürtü.
teeyyüt: doğru çıkma, gerçeğe ulaşma.
tevafuk: uygunluk; belli sıra,

ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.
teyit: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma; doğru çıkarma.
ulûm-i mütenevvia: çeşitli ilimler.
umum: bütün.
üstat: bir ilim ve sanatta üstün olan kimse, öğretmen.
vasıta: aracılık.
vazife: görev.

İşte, hem ona, hem Risaletü'n-Nur'a çok alâkası bulunan bu bin üç yüz on altı tarihine çok ayetler müttefikan bakarlar. Meselâ, nasıl ki, ¹ هَدَيْنِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ayeti tam tamına tevafukla işaret eder; aynen öyle de, bir ayet-i meşhure olan, ² إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ makam-ı cifrîsi, şeddeli ن bir ن sayılsa ve *tenvin* sayılmazsa, bin üç yüz on altı ederek, aynen tam tamına o tarihe işaret eder.

Hem, nasıl ki yedi sekiz surelerde gelen ayetler ve o ayetlerde gelen “*sırat-ı müstakim*” cümleleri Risaletü'n-Nur ismine tevafukla beraber, bu mezkûr iki ayet gibi bir kısmı Risaletü'n-Nur telifinin tarihini de gösterir; aynen öyle de, yedi adet surelerin başlarında yedi defa ³ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ cümle-i kudsiyesi makam-ı cifrîsi olan bin üç yüz on altı veya yedi ederek aynen tam tamına o bin üç yüz on altı tarihine tevafukla işaret ettiği gibi, ⁴ طَسَ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ ayeti dahi aynen bin üç yüz on altı ederek, o bin üç yüz on altı tarihine tevafukla işaret eder. Güya, nasıl ki Asr-ı Saadette Kur'an'daki iman hakikatlerine alâmetler, deliller ve o Kitab-ı Mübin'in davalarına bürhanları ve hüccetleri gözlere de göstermek manasında tekrar ile ⁶ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ ۝ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ ۝ ⁵ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ ۝ ⁵ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ ۝ fermanlarıyla Kur'an-ı Mu'cizülbeyan ilânât yapıyor.

ayet.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cümle-i kudsiye: mukaddes ve mübarek cümle.
dava: iddia.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
ferman: emir, buyruk.
güya: sanki.
hak: doğruluk.
hakikat: gerçek, esas.
hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.
hüccet: delil.
ilânât: ilânlar.
iman: inanç, itikat.
Kitab-ı Mübin: Kur'an-ı Kerim.
Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'an-ı Kerim.
makam-ı cifrî: cıfre ait makam, cıfir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.
meselâ: örneğin.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.
Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.
şedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.
sırat-ı müstakim: hak yol, Allah'ın gösterdiği hidayet yolu.
sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
telif: eser yazma.
tenvin: Arapça bir kelimenin sonunu nun gibi okutmak üzere konulan işaret; kelimenin sonuna iki üstün (en), iki esre.
tevfuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

1. Rabbim beni dosdoğru bir yola erİştirdi. (En'am Suresi: 161.)
2. Şüphesiz ki benim Rabbim hak ve adalet üzeredir. (Hûd Suresi: 56.)
3. Bu, [hikmetle dolu] kitabın ayetleridir. (Yunus Suresi: 1, Yusuf Suresi: 1, Hicr Suresi: 1, Ra'd Suresi: 1, Şuara Suresi: 2, Kasas Suresi: 2, Lokman Suresi: 2.)
4. Tâ sin. Bu, yüce Kur'an'ın ayetleridir. (Neml Suresi: 1.)
5. Bu, [hikmetle dolu] kitabın ayetleridir. (Yunus Suresi: 1, Yusuf Suresi: 1, Hicr Suresi: 1, Ra'd Suresi: 1, Şuara Suresi: 2, Kasas Suresi: 2, Lokman Suresi: 2.)
6. Tâ sin. Bu, yüce Kur'an'ın ayetleridir. (Neml Suresi: 1.)

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.

alâmet: belirti, işaret, iz.
Asr-ı Saadet: saadet, mutluluk asrı; Peygamberimiz (a.s.m) ve Dört Halifenin yaşadığı devire verilen ad.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
ayet-i meşhure: meşhur

alâmet: belirti, işaret, iz.
asr: yüzyıl.
âyât: Kur'ân ayetleri.
âyât-ı Furkaniye: hak ile batılı ayıran Kur'ân ayetleri.
âyât-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın ayetleri.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
ayn-ı suur: tam şuurluluk.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cifri: cifir hesabına ait.
cihet: yön.
dair: alâkalı, ilgili.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
emare: alâmet, belirti, nişan.
ferman: emir, buyruk.
hâk: doğruluk.
hakikat: gerçek, esas.
hakkanîyet: hak ve adalete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.
haşîr: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
hatime: son söz, bir eserin sonuç kısmı.
hüccet: delil.
hususî: özel.
ilân-ı kudsî: mukaddes ve yüce ilân.
îşarat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın işaretleri.

Öyle de, bu dehşetli asırda dahi bir mana-i îşarîsiyle o âyât-ı Furkaniyenin bürhanları ve hakkaniyetinin alâmetleri ve hakikatlerinin hüccetleri ve hak kelâmullah olduğuna delilleri olan Resaili'n-Nur'a mana-i îşarîsiyle alâmet ve bürhan ve emare ve delil manasıyla âyâtın ayetleri diye tekrar ile **تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ**¹ ferman ederek na-

zar-ı dikkati Kur'ân hesabına bu asra ve bu asırdaki Resaili'n-Nur'a çeviriyor itikat ediyorum. Evet her bir cihetle ayn-ı şuur olan âyât-ı Kur'âniyenin böyle yirmi vecihle ve yirmi parmakla aynı şeye müttefikan işaretleri tasrih derecesinde bana kanaat veriyor. Benim kanaatime iştirak etmeyen bu ittifaka ne diyecek ve ne diyebilir? Hangi kuvvet bu ittifakı bozar? Resaili'n-Nur bu asra gelen îşarat-ı Kur'âniyeye hususî bir medar-ı nazar olduğuna kimin şüphesi varsa, Kur'ân'ın kırk vecihle mu'cizesini ispat eden Mu'cizat-ı Kur'âniye namındaki Yirmi Beşinci Söz ve Yirminci Sözün İkinci Makamına ve haşre dair Onuncu Söz ve Yirmi Dokuzuncu Sözlere baksın, şüphesi izale olmazsa, gelsin parmağını gözüme soksun.

YİRMİ İKİNCİ AYET VE AYETLER:

Hem Yunus, hem Yusuf, hem Ra'd, hem Hicr, hem Şuara, hem Kasas, hem Lokman surelerinin başlarında bulunan **تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ** ilân-ı kudsîsidir.

Yirmi birinci ayetin hatimesinde bunun münasebet-i maneviyesi bir derece beyan edilmiş. Cifrîsi ise, bu ayette üç **ت** bin iki yüz eder ve iki **ك**, iki **ل** yüz eder,

1. Bu, [hikmetle dolu] kitabın ayetleridir. (Yunus Suresi: 1, Yusuf Suresi: 1, Hicr Suresi: 1, Ra'd Suresi: 1, Şuara Suresi: 2, Kasas Suresi: 2, Lokman Suresi: 2.)

ispat: doğruyu delillerle gösterme.
îştirak: katılma, ortak olma.
itikat: kesin inanma, iman.
ittifak: birleşme, fikir birliği etme.
izale: giderme, ortadan kaldırma.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kelâmullah: Allah'ın kelâmı,

Kur'ân-ı Kerim.
mana-i îşarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.
medar-ı nazar: göz önünde bulundurulması gereken.
Mu'cizat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın mu'cizeleri.
mu'cize: benzerini yapmayan insanların aciz kaldığı şey.
münasebet-i maneviye: ma-

nevî münasebet, yakınlık, irtibat.
müttefikan: ittifak ederek, hep beraber, birlikte.
nam: ad.
nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.
tasrih: açıkça ifade ederek şüphe ve tereddütleri silme.
vecih: cihet, yön.

yekûnu bin üç yüz; bir **ی**, bir **ب**, dört veya beş **ا**, mecmuu bin üç yüz on altı veya on yedi ederek, Resaili'n-Nur Müellifi bir inkılâb-ı fikrî ile ulûm-i mütenevviayı Kur'an'ın hakaikına çıkmak için basamaklar yaptığı bir tarihe tam tamına tevafuku münasebet-i maneviyesinin kuvvetine istinaden deriz:

O tevafuk remzeder ki, “Bu asırda Resaili'n-Nur denilen otuz üç adet Söz ve otuz üç adet Mektup ve otuz bir adet Lem'alar, bu zamanda, Kitab-ı Mübin'deki ayetlerin ayetleridir. Yani, hakaikının âlâmetleridir ve hak ve hakikat olduğunun bürhanlarıdır ve o ayetlerdeki hakaik-ı imaniyenin gayet kuvvetli hüccetleridir. Ve **تِلْكَ** kelime-i kudsiyesinin işaret-i hissiyesiyle, gözlere dahi görünecek derecede zahir olduğunu ifade eden böyle işarete lââyık delilleridir” diye, remzen Resaili'n-Nur'u bir işarî manasının küllî dairesine hususî ve medar-ı nazar bir ferdi olarak dâhil ediyor.

Elhâsıl: Nasıl ki bu ayette bulunan işarî mana yedi surede yedi işaret hükmünde olup, delâlet, belki sarahat derecesine çıkıyor; aynen öyle de, **صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ**¹'deki remiz dahi, yedi-sekiz surelerde bulunmakla, yedi-sekiz remiz hükmünde olarak o remzi işaret, belki delâlet, belki sarahat derecesine çıkarıyor.

İHTAR: Külfetsiz olmak üzere, birden hatıra gelen işaret kaydedildi; tekellüfe girmemek için işaretli otuz üç ayetin çok işaretatı kaydedilmedi.

1. Dosdoğru bir yol. (En'am Suresi: 161.)

âlâmet: belirti, işaret, iz.
asr: yüzyıl.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
dâhil: girme, içinde olma.
delâlet: delil olma, gösterme; âlâmet, işaret.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.
elhâsıl: hâsılı, netice itibarıyla, kısaca.

gayet: son derece.
hâk: doğruluk.
hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanî gerçekler.
hakikat: gerçek.
hikmet: ilahî gaye, yüksek bilgi, fayda.
hüccet: delil.
hükümünde: değerinde, yerinde.

hususî: özel.
ihzar: hatırlatma, uyarı.
inkılâb-ı fikrî: fikrî değişiklik.
işarat: işaretler, âlâmetler, belirtiler.
işaret-i hissiye: hissi işaret, hisle ilgili belirti; duygu yoluyla yapılan ve algılanan işaret.
işarî: bir kelimenin açık manasına bağlı olarak ikinci ve üçüncü derecede işaret yolu ile yapılan açıklama.

istinaden: istinat ederek, dayanarak, güvenerek, delil kabul ederek.

kelime-i kudsiye: yüce, kudsi söz.

Kitab-ı Mübin: Kur'an-ı Kerim.

külfet: zahmet, sıkıntı.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

mecmu: toplam, tüm.

medar-ı nazar: göz önünde bulundurulması gereken.

müellif: eser telif eden, yazar.

münasebet-i maneviye: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.

remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

sarahat: sarıhlik, açıklık, belirlilik.
sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

tekellüf: gösteriş, yapmacık, sahte tavrı.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

ulûm-i mütenevvia: çeşitli ilimler.

yekûn: toplam, tutar.

zahir: açık, aşikâr.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ AYET: ¹ عَسَىٰ رَبُّنَا أَن يُبَدِّلَنَا خَيْرًا

Şu ayet, her asra baktığı gibi, bu asra da bakıyor ve bu asırda kâbuslu bir rüya gibi musibetlere düşen ve Rabb-i Rahîm’inden onu hayra tebdil etmesini rica edenler içinde Resaili’n-Nur Şakirtlerine hususî remzettğine bir emaresi şudur ki:

Bu ayetin makam-ı cifrîsi olan bin üç yüz kırk beşte ehemmiyetli Risaleler telif ile beraber, fevkalâde hâdiseler vukua gelmeye hazırlandılar. Ve o Resaili’n-Nur’un merkez-i intişarı olan Barla karyesinde ziyade sıkıntı müellifine verildi. Ve hususan küçük mescidine ilişildiği zaman Resaili’n-Nur Şakirtleri kuvvetli bir rica ile dergâh-ı İlâhiyeye iltica edip, “Yâ Rab! Bu müthiş rüyayı hayra tebdil eyle” deyip yalvardılar. Herkesin me’yusiyetlerine mukabil, pek kuvvetli bir ümit ve rica ile Müslümanların kuvve-i maneviyelerini takviye ettiler. Bu ayetin birden külfetsiz hatıra geleni bu kadardır, yoksa esrarı çoktur. Tekellüf olmasın diye kısa kestim.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ AYET VE AYETLER:

Hem Sure-i Zümer, hem Sure-i Casiye, hem Sure-i Ahkâf’ın başlarında bulunan

² تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ âyât-ı azîmeleridir.

Şu ayetler dahi, yirmi ikincideki ayetler gibi, Risaletü’n-Nur’un ismine ve zatına, hem telif ve intişarına bir mana-i remziyle bakıyorlar.

asır: yüzyıl.

âyât-ı azîme: azîm, büyük manalar ihtiva eden ayetler.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

dergâh-ı İlâhiye: Cenab-ı Hakkın dergâhı, kapısı, kati.

ehemmiyetli: önemli.

emare: alâmet, belirti, nişan.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

fevkalâde: olağanüstü.

hâdis: olay.

hususan: bilhassa, özellikle.

hususî: özel.

iltica: sığınma, güvenme, dayanma.

intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

karye: köy.

külfet: zahmet, sıkıntı.

kuvve-i maneviy: manevî güç, moral.

makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifer hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

mana-i remiz: işaretlerle anlatılmak istenen mana.

merkez-i intişar: yayma, yayıncılık merkezi.

1. Umulur ki Rabbimiz bize bundan daha hayırlısını verir. (Kalem Suresi: 32.)

2. Bu Kur’ân, kudreti her şeye galip olan ve hikmeti her şeyi kuşatan Allah tarafından indirilmiştir. (Zümer Suresi: 1.)

me’yusiyet: ümitsizlik.

müellif: eser telif eden, yazar.

mukabil: karşılık.

musibet: felâket, belâ.

müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.

Rabb-i Rahîm: şefkat ve merhamet sahibi olan Cenab-ı

Hak.

remiz: işaret; istediğini işaretle ifade etme, ima.

rica: yalvarma, niyaz etme.

şakirt: talebe, öğrenci.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tasdik etme.

tebdil: değiştirme, dönüştür-

me.

tekellüf: gösteriş, yapmacık, sahte tavr.

telif: eser yazma.

vuku: olma, gerçekleşme, meydana gelme.

ya Rab: Ey Allah!.

zat: kendi.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

İzahtan evvel mühim bir ihtar:

Lüzumlu dört beş nokta beyan edilecek.

• **Birinci Nokta:** Hadiste varit olduğu gibi, “*Her bir ayetin mana mertebelerinde bir zahiri, bir bâtını, bir had-di, bir muttalaı vardır. Bu dört tabakadan her birisinin, hadisçe* ¹ *شَجُونٌ وَعُسُونٌ* tabir edilen fûruatı, işaratı, dal ve budakları vardır” mealindeki hadisin hükmüyle, Kur’ân hakkında nazil olan bu ayet-i kudsiye, fer’î bir tabakadan ve bir mana-i işarîsiyle de Kur’ân’la münasebeti çok kuvvetli bir tefsirine bakmak, şe’nine bir nakisa değil, belki o lisanü’l-gayptaki i’caz-ı manevîsinin muktezasıdır.

• **İkinci Nokta:** Bir tabakanın mana-i işarîsinin külli-yetindeki efradının bu asırda tezahür eden ve münasebeti pek kuvvetli bir ferdi Risaletü’n-Nur olduğunu, onu okuyan herkes tasdik eder.

Evet, ben Risaletü’n-Nur’un has şakirtlerini işhat ederek derim:

Risaletü’n-Nur sair telifat gibi ulûm ve fûnundan ve başka kitaplardan alınmamış. Kur’ân’dan başka mehazı yok, Kur’ân’dan başka üstadı yok, Kur’ân’dan başka mercii yoktur. Telif olduğu vakit hiçbir kitap müellifinin yanında bulunmuyordu. Doğrudan doğruya Kur’ân’ın feyzinden mülhemdir ve sema-i Kur’ânîden ve âyâtının nücumundan, yıldızlarından iniyor, nüzul ediyor.

işhat: şahit gösterme, tanık getirme.

izah: açıklama, ayrıntılan ile anlatma.

külliyyet: bütünlük, umumîlik.

lisanü’l-gayp: gaybî bir lisan ile, gayptan haber veren lisan.

mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

mana-yı işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

meal: mana, anlam, mefhum.

mehaz: menba, bir şeyin alındığı, çıkarıldığı yer, bir şeyin aslının alındığı kaynak.

merci: merkez, kaynak, müracaat edilecek yer.

müellif: eser telif eden, yazar.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mukteza: iktiza eden, gereken.

mülhem: içine doğmuş, ilham olunmuş.

münasebet: ilgi, ilişki, bağ.

muttala: doğuş yeri, baş, başlangıç.

nakisa: eksiklik, noksanlık, kusur.

nazil: nüzul eden, inen.

nokta: konu ile ilgili bölüm.

nücum: yıldızlar.

nüzul: Kur’ân’ın vahiy yoluyla Hz. Muhammed’e indirilmesi.

sair: diğer, başka, öteki.

şakirt: talebe, öğrenci.

sema-i Kur’ânî: Kur’ân seması.

şe’n: iş, durum, özellik, yapı.

tabaka: kat, katman.

tabir: ifade.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tefsir: Kur’ân’ın mana bakımından izahı, açıklaması.

telif: eser yazma.

telifat: telifler.

tezahür: zuhur etme, ortaya çıkma, meydana çıkma, belirme, görünme.

ulûm: ilimler.

üstat: öğretici, öğretmen.

varit: vürut eden, gelen, ulaşan, vasil olan, erişen.

zahir: açık, görünür.

1. İhya-i Ulûmiddin 1: 377; İtkan, 2:184, 174, 175, (Et-tibyan fî Ulûmü’l-Kur’ân, Mekke, 1985.); Mûsned, 9: 287; Taberanî, Mu’cemü’l-Evsat, 1: 236.)

asr: yüzyıl.

âyât: Kur’ân ayetleri.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

ayet-i kudsiye: Kur’ân’ın kudsi ayeti.

bâtın: görünmeyen taraf, iç kısım.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

efrat: fertler.

evvel: önce.

fer’î: teferruat, ayrıntı.

feyiz: bolluk, bereket; ihsan, bağış.

fûnun: fenler.

fûruat: ayrıntılar, esastan olmayan meseleler.

had: sınır; son, sonuç.

hadis: Hz. Muhammed’e

(a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hüküm: dinî kaide, kural.

i’caz-ı manevî: manen mu’cize oluş.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

işarat: işaretler, âlâmetler, belirtiler.

ahir: son.

Asr-ı Saadet: saadet, mutluluk asrı; Peygamberimiz (a.s.m) ve Dört Halifenin yaşadığı devire verilen ad.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

ayet-i meşhure: meşhur ayet.

ayn-ı şuur: tam şüurluluk.

bilittifak: ittifakla, beraberce, el birliğiyle.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cenah-ı himayet: koruma yönü, himayet tarafı.

cezalet: güzel anlatım.

cidden: ciddi olarak, gerçek olarak.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdisele-re, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

cihet: yön.

daire-i harim: mahrem, hususî daire.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

feyiz: bolluk, bereket; ihsan, bağış.

ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.

iltifat: ilgi gösterme.

işaret-i gaybiye: gaypla ilgili işaret; Hz. Peygamber, müctehit imamlar tarafından gayba ait verilen haberler, işaret yolu ile yapılan açıklamalar.

ism-i Hakîm: Hakîm ismi; Cenab-ı Hakkın hikmetle, faydaları takip ederek iş gören manasındaki ismi.

ism-i Rahîm: bütün mahlûkatı sonsuz rahmet ve merhameti ile kuşatan anlamında Cenab-ı Hakkın bir ismi.

istimal: kullanma.

kaide: kural, esas, düstur.

kanun: kaide, kural.

kanun-ı ilmî: ilmî kanun, ilme uygun kaide.

kastî: bile bile yapılan.

Kitab-ı Mübin: Kur'ân-ı Kerîm.

lem'a: parıltı.

letafet: lâtiflik, hoşluk, incelik.

mabeyn: ara.

makam-ı ebcedi: ebcelele ilgili makam, ebcedî mana, ebcedî hesap.

mana-i işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

maruf: herkesçe bilinen.

mazhar: nail olma, şereflenme, ilahî tecellilerin görüldüğü yer olma.

medar-ı istihracat: çıkışlar, bir şeyden bir şeyi çıkarma sebebi.

• **Üçüncü Nokta:** Resaili'n-Nur baştan başa ism-i Hakîm ve Rahîm'in mazharı olduğundan bu üç ayetin ahirleri ism-i Hakîm ile ve gelecek yirmi beşinci dahi Rahman ve Rahîm ile bağlamaları münasebet-i maneviyeyi cidden kuvvetlendiriyor. İşte bu kuvvetli münasebet-i maneviyeye binaen deriz ki: **تَنْزِيلُ الْكِتَابِ** ¹ cümlesinin sarîh

bir manası Asr-ı Saadette vahiy suretiyle Kitab-ı Mübin'in nüzulü olduğu gibi, mana-i işarîsiyle de, her asırda o Kitab-ı Mübin'in mertebe-i arşiyesinden ve mu'cize-i maneviyesinden feyiz ve ilham tarikiyle onun gizli hakikatleri ve hakikatlerinin bürhanları iniyor, nüzul ediyor diyerek şu asırda bir şakirdini ve bir lem'asını cenah-ı himayetine ve daire-i harimine bir hususî iltifat ile alıyor.

• **Dördüncü Nokta:** İşte bu risalede mezkûr otuz üç ayet-i meşhurenin bilittifak, tekellüfsüz, manaca ve cifirce Resaili'n-Nur'un başına parmak basmaları ve başta Ayeti'n-Nur on parmakla ona işaret etmesi, eskiden beri ulema ortasında ve edipler mabeyninde meşhur bir düstur ve hakikatli bir medar-ı istihracat ve hatta hususî tarihlerde ve mezar taşlarında ediplerin istimal ettikleri maruf bir kanun-i ilmî iledir. Eğer o kanuna tasannu karışmazsa, işaret-i gaybiye olabilir. Eğer sun'î ve kastî yapılırsa, yalnız bir letafet, bir zerafet, bir cezalet olur.

Evet, edipler hususî ve şahsî tarihlerde onun taklidini yapmakla kelâmlarını güzelleştirdikleri; hem cifir ilminin en esaslı bir kaidesi ve mühim bir anahtarı olan makam-ı ebcedî ile işaret ise, her cihetle ayn-ı şuur ve nefis-i ilim

1. Bu Kur'ân, indirilmiştir. (Zümer Suresi: 1.)

mertebe-i arşîye: Kur'ân'ın indiği Allah'ın yüce katı.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mu'cize-i manevîye: maneviyatla ilgili mu'cize.

münasebet-i manevîye: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.

nefs-i ilim: ilmin tâ kendisi.

nüzul: Kur'ân'ın vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmesi.

Rahîm: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

şahsî: şahsa, kişiye ait.

şakirt: talebe, öğrenci.

sarih: açık, âşikar.

sun'î: yapmacık, uydurma, sahte.

suret: biçim, tarz.

tarik: yol.

tasannu: yapmacık.

tekellûf: gösteriş, yapmacık, sahte tavır.

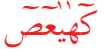
vahiy: Cenab-ı Hakkın dilediği hükümleri, sırları ve hakikatleri peygamberlere bildirmesi.

zerafet: incelik, zariflik.

ve mahz-ı irade ve tesadüfî hâlleri olmayan ve lüzumsuz maddeleri bulunmayan Kur'ân'ın bu kadar âyât-ı meşhuresi icma ile ve ittifakla Risalei'n-Nur'a işaret ve tevafukları sarahat derecesinde onun makbuliyetine bir şahadet tir ve hak olduğuna bir imzadır ve şakirtlerine bir beşarettir.

• **Beşinci Nokta:** Bu hesab-ı ebcedî, makbul ve umumî bir düstur-i ilmî ve bir kanun-i edebî olduğuna deliller pek çoktur. Burada yalnız dört beş tanesini numune için beyan edeceğiz.

Birincisi: Bir zaman Benîsrail âlimlerinden bir kısmı huzur-i Peygamberîde surelerin başlarındaki ¹

² gibi mukattaat-ı hurufiyeyi işittikleri vakit, hesab-ı cifrî ile dediler: “Yâ Muhammed! Senin ümmetinin müddeti azdır.”

Onlara mukabil dedi: “Az değil.” Sair surelerin başlarındaki mukattaatı okudu ve ferman etti: “Daha var.” Onlar sustular... ³

İkincisi: Hazret-i Ali Radıyallahü Anhın en meşhur Kaside-i Celcelûtiye'si, baştan nihayete kadar bir nevi hesab-ı ebcedî ve cifir ile telif edilmiş ve öyle de matbaalarda basılmış.

Üçüncüsü: Cafer-i Sadık Radıyallahü Anh ve Muhyiddin-i Arabî (r.a.) gibi esrar-ı gaybiye ile uğraşan zatlar ve esrar-ı huruf ilmine çalışanlar, bu hesab-ı ebcedîyi gaybî bir düstur ve bir anahtar kabul etmişler.

hesab-ı cifrî: cifir hesabı.

hesab-ı ebcedî: harflere verilen sayı değerleriyle ibarelerden geçmiş ve geleceğe ait işaretler çıkarmak, tarih düşürmek.

huzur-i Peygamberî: Peygamberin huzuru, sohbeti.

icma: fikir birliği etme, görüş birliğine varma.

ittifak: birleşme, fikir birliği etme.

kanun-i edebî: edebiyat kaidesi, edebiyat kuralı.

kaside-i Celcelûtiye: Hz. İmam-ı Ali'nin Hz. Peygamberin derslerine istinaden kaleme aldığı ve aslı cifir ve ebced hesabı ile alâkalı olarak telif edilen Süryanice kasidesi.

mahz-ı irade: iradenin kendisi, gerçek irade kuvveti.

makbul: kabul edilmiş, geçerli.

makbuliyet: makbüllük, beğenilmişlik, geçerlilik.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

müddet: süre, zaman.

mukabil: karşılık.

mukattaat: Kur'ân-ı Kerim'de bazı surelerin başlarında bulunan kesik kesik ikisi üçü birleşik veya tek tek yazılı harfler.

mukattaat-ı hurufiye: sure başlarında bulunan ve birer ilâhî şifre mahiyetini taşıyan harfler. (Yâ sin. elif lâm mim. V.d.).

nevi: çeşit, tür.

nihayet: son.

nokta: konu ile ilgili bölüm.

numune: örnek.

radıyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen “Allah ondan razı olsun” manasında dua. Tek erkek için söylenir.

şahadet: şahit olma, şahitlik; açık alâmet, işaret.

sair: diğer, başka, öteki.

şakirt: talebe, öğrenci.

sarahat: sarıhlık, açıklık, belirlilik.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

telif: eser yazma.

tesadüfî: tesadüfle ilgili, rastgele, tesadüf olarak.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

umumî: herkese ait, genel.

yâ Muhammed: Ey Muhammed!.

zat: kişi, şahıs.

1. Elif, lâm, mim. (Bakara Suresi: 1.)

2. Kef, hâ, yâ, ayn, sad. (Meryem Suresi: 1.)

3. İbni Kesir, Tefsirü'l-Kur'ânî'l-Azîm: 1:38; Tefsirü't-Taberî, 1:71-72.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

âyât-ı meşhure: meşhur ayetler.

Benîsrail: İsrailoğulları, Yahudiler.

beşaret: müjde.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, bürhan.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

düstur-ı ilmî: ilmî düstur, kaideler, kural.

esrar-ı gaybiye: gaybî sırlar, görünmeyen sırlar.

esrar-ı huruf: harflerin sırları.

ferman: emir, buyruk.

gaybi: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

hâk: doğruluk.

anahtar-ı gaybî: gayp anahtar, gaybî açacak anahtar.

avam: kültürlü, yüksek tabakadan olmayan; cahil halk tabakası.

düstur: kanun, kural, esas, prensip.

düstur-i nizam: düzgünlük düsturu, tertip prensibi.

düstur-i riyaî: matematik kaidesi.

ebcedî: ebce hesabına ait.

edebî: edebiyatla ilgili, edebiyata ait.

Fâtır-ı Hakîm: her şeyi bir maksada uygun ve hikmetle benzersiz bir şekilde yaratan Allah (c.c.).

fitrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.

fitrat-ı esya: esyanın fitratı, esyanın yaratılışına uygun, esyanın tabiatına uygun.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

hesab-ı tevafukî: tevafukları her hangi bir şekil ve sebeple aynı çizgi, doğrultu veya şekil dâhilinde muvafık ve uygun gelen harf, kelime veya daha fazlasını, bazı hesap teknikleriyle bulma, hesaplama.

hüceyrat: hücrecikler.

i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.

ihtiyar: irade, tercih; kendi istek ve arzularına göre hareket etme.

insicam: düzgün işleme.

irade-i İlâhiye: Allah'ın iradesi, Cenab-ı Hak'ın dilediğini yapabileme gücü, kudreti.

işarat: işaretler, âlâmetler, belirtiler.

istihdam: kullanma, çalıştırma.

istimal: kullanma.

ittisak: dizilme, sıralanma, bir nizam dâhilinde sıralanma.

kanun-ı ilmi: ilmi kanun, ilimle ilgili kaide.

kanun-i letafet: letafet kanunu, güzellik, lâtiflik, hoşluk, şeffaflık kanunu.

kanun-i tevafukî: tevafuka ait prensip, denk gelmeye ait kanun.

kanun-i vahdet: birlik kanunu.

kastî: bile bile yapılan.

Kur'an-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'an-ı Kerim.

letafet: lâtiflik, hoşluk, incelik.

lisanü'l-gayp: gaybî bir dil; gayptan, görünmeyenlerden haber veren dil.

maden-i esrar: sırların kaynağı, merkezi.

medar-ı tenasüp: uygunluk sebebi.

menba-ı ulûm: ilimlerin menbaı, kaynağı.

Dördüncüsü: Yüksek edipler bu hesabı, edebî bir kanun-i letafet kabul edip eski zamandan beri onu istimal etmişler. Hatta letafetin hatırı için iradî ve sun'î ve taklidî olmamak lâzım gelirken, sun'î ve kastî bir surette o gaybî anahtarların taklidini yapıyorlar.

Beşincisi: Ulûm-i riyaîye ulemasının münasebet-i adediye içinde en lâtif düsturları ve avamca harika görünen kanunları, bu hesab-ı tevafukînin cinsindendirler. Hatta fitrat-ı eşyada Fâtır-ı Hakîm bu tevafuk-i hesabîyi bir düstur-i nizam ve bir kanun-i vahdet ve insicam ve bir medar-ı tenasüp ve ittifak ve bir namus-i hüsn ve ittisak yapmış. Meselâ, nasıl ki iki elin ve iki ayağın parmakları, asapları, kemikleri, hatta hüceyratları, mesamatları hesapça birbirine tevafuk ederler; öyle de, bu ağaç, bu baharda ve geçen bahardaki çiçek, yaprak, meyvece tevafuk ettiği gibi, bu baharda dahi az bir farkla geçen bahara tevafuk ve istikbal baharları dahi mazi baharlarına ihtiyar ve irade-i İlâhiyeyi gösteren sırlı ve az farkla muvafakatleri, Sâni-i Hakîm-i Zülcemal'in vahdetini gösteren kuvvetli bir şahid-i vahdaniyettir.

İşte madem bu tevafuk-i cifrî ve ebcedî, bir kanun-i ilmi ve bir düstur-i riyaî ve bir namus-i fitrî bir usul-i edebî ve bir anahtar-ı gaybî oluyor. Elbette menba-ı ulûm ve maden-i esrar ve fitratın tercüman-ı âyât-ı tekvinîyesi ve edebiyatın mu'cize-i kübrası ve lisanü'l-gayp olan Kur'an-ı Mu'cizülbeyan, o kanun-i tevafukîyi işaretinde istihdam, istimal etmesi, i'cazının muktezasıdır.

İhtar bitti, şimdi sadede geliyoruz.

mesamat: mesamlar, delikler, gözenekler, cilt üzerinde küçük delikler.

mu'cize-i kübra: en büyük mu'cize.

mukteza: gereken.

münasebet-i adediye: sayıca meydana gelen denklik, uygunluk.

muvafakat: uyma, uygunluk.

namus-i hüsn: güzellik kanunu.

namus-i fitrî: yaratılış kanunu.

sadet: asıl konu.

şahid-i vahdaniyet: Allah'ın tek ve benzersiz oluşunun, kusur ve noksanlardan uzak oluşunun şahidi ve delili.

Sâni-i Hakîm-i Zülcemal: güzellik ve hikmet sahibi olan ve her şeyi sanatla yaratan Allah.

suret: biçim, şekil, tarz.

taklidi: taklitle yapılan.

tercüman-ı ayat-ı tekvinîye: oluşu ve yaratılışı ilgili ayetlerin tercümanı.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

tevafuk-i cifrî: cifrîle ilgili tevafuk, cifrî hesaba göre birbirine denklik, uygunluk, münasebet.

tevafuk-i hesabî: aritmetik uygunluk, denk düşme.

ulûm-i riyaîye: riyaî ilimler, matematikle ilgili ilimler.

usul-i edebî: edebiyatla ilgili bir usul, kaide.

vahdet: bir ve tek olma.

Sure-i Zümer, Casiye, Ahkâf'ın başlarındaki

¹ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ olan ayetler, sabık ihtarın ikinci noktasında, münasebet-i maneviyesi beyan edildiğinden, burada yalnız cifrî remzini beyan edeceğiz. Şöyle ki:

İki ت sekiz yüz, iki ن yüz, iki م seksen, iki ك kırk, üç ز yirmi bir, üç ی otuz; bir ب , bir ح on; Lâfzullah (الله) altmış yedi, bir ع yetmiş; dört ل , dört ا yüz yirmi dört olup, yekûnu bin üç yüz kırk iki ederek, bu asrın şu tarihine nazar-ı dikkati celp etmekle beraber; Kur'ân'ın tenziliyle çok alâkadâr bir nura parmak basıyor. Ve o tarihten az sonra Mu'cizat-ı Ahmediye risalesi ve Yirminci ve Yirmi Dördüncü Mektuplar gibi Risaletü'n-Nur'un en nuranî cüzleri meydan-ı intişara çıkmaları ve Kur'ân'ın kırk vecihle i'cazını ispat eden Mu'cizat-ı Kur'âniye Risalesiyle haşre dair Onuncu Sözü'n ikisinin kırk ikide intişarları ve kırk altıda fevkalâde iştiharları aynı tarihte olması bir kuvvetli emaredir ki, bu ayet ona hususî bir iltifatı var.

Hem nasıl ki, bu ayetler telif ve intişarına işaret ederler; öyle de, yalnız ² تَنْزِيلُ الْكِتَابِ kelimesi, Risaletü'n-Nur'un ismine, şeddeli ن bir ن sayılmak cihetiyle, gayet cüz'î bir farkla tevafuk edip, remzen bakar, kendine

intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

iştihar: meşhur olma, şöret bulma, tanınma.

lâfzullah: Allah lâfzı.

meydan-ı intişar: yayılma alanı.

Mu'cizat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) gösterdiği mu'cizeler.

Mu'cizat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın mu'cizeleri.

münasebet-i maneviye: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nurani: nurlu, ısıklı, parlak, münevver.

remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

sabık: geçen, önceki.

şedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

telif: eser yazma.

tenzil: Kur'ân-ı Kerim'in vahiy yoluyla Peygamberimize (a.s.m.) yavaş yavaş indirilmesi.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

vecih: cihet, yön.

yekûn: toplam, tutar.

1. Bu Kur'ân, kudreti her şeye galip olan ve hikmeti her şeyi kuşatan Allah tarafından indirilmiştir. (Zümer Suresi: 1, Casiye Suresi: 2, Ahkâf Suresi: 2.)

2. Bu kitap indirilmiştir.

alâkadâr: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

asır: yüzyıl.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

cifrî: cifr hesabına ait.

cihet: yön.

cüz: kısım, parça.

cüz'î: küçük, az.

dair: alâkalı, ilgili.

emare: alâmet, belirti, nişan.

fevkalâde: olağanüstü.

gayet: son derece.

haşır: kıyametten sonra bü-

tün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölülerini diriltilip mahşere çıkarması.

hususî: özel.

i'caz: mucizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

iltifat:

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
ayet-i kudsîye: Kur'an'ın kudsî ayeti.

cây-ı dikkat: dikkat edilecek nokta, dikkat edilecek yer veya şey; dikkate değer.

cihet: yön.

ekseriyetle: daha ziyadesiyle, çoklukla, çoğunlukla.

fakr: fakirlik, yoksulluk; varlıktan geçme, yalnız Allah'a muhtaç olma.

feyiz: bolluk, bereket, ihsan, bağış.

fütuhât: zaferler, fetihler, galibiyetler.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

Hakim: her şeyi bir maksatla uygun ve hikmetle yaratan, hikmet sahibi Allah.

ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.

inkışaf-ı fevkalâde: olağanüstü gelişmeler, ilerlemeler.

istihracat-ı Kur'âniye: Kur'an'dan farklı farklı manalar çıkarma.

makam-ı cîfrî: cîfre ait makam, cîfrî hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

mana-i işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

medet: inayet, yardım, imdat.

mertebe: derece.

meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

münasebet: ilgi, ilişki; münasiplik, uygun olma.

nur-u Kur'an: Kur'an'ın Kerim'in nuru, aydınlığı, ışığı.

Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

şakirt: talebe, öğrenci.

sefkat: acıyarak ve esirgeyerek

kabul eder. Çünkü, ¹ **تَنْزِيلُ الْكِتَابِ** kelimesi dokuz yüz el-li bir ederek, *Risaletü'n-Nur*'un makamı olan dokuz yüz kırk sekize sırlı üç farkla tevafuk noktasından bakar.

Birden hatıra geldi ki: Bu üç farkın sırrı ise, *Risaletü'n-Nur*'un mertebesi üçüncüde olmasıdır. Yani, vahiy değil ve olamaz. Hem, umumiyetle dahi ilham değil, belki ek-seriyetle Kur'an'ın feyziyle ve medediyle kalbe gelen sü-nuhât ve istihracat-ı Kur'âniyedir.

Cây-ı dikkattir ki, birinci **حَم** olan Sure-i Mü'min'de

² **تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ** makam-ı cîfrîsi, bazı mühim ayetler gibi bin üç yüz yetmişe bakıyor. Acaba on beş yirmi sene sonra başka bir nur-i Kur'an zuhur mu edecek, yahut Resaili'n-Nur'un bir inkişaf-ı fevkalâde ile bir fütuhâtı mı olacak bilmediğimden, o kapıyı açamıyo-rum.

YİRMİ BEŞİNCİ AYET:

³ **حَم ۞ تَنْزِيلُ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** ayet-i kudsîyesidir. Bu ayetin mana-i işari'si, Resaili'n-Nur ile münasebeti çok kuvvetlidir. Bir ciheti şudur ki:

Risaletü'n-Nur'un ve şakirtlerinin mesleği dört esas üzerine gidiyor.

Birincisi tefekkürdür; *Hakim* ismine bakıyor.

Biri de şefkattir, hadsiz olan fakrını hissetmektir ki, Rahman ve Rahim isimlerine bakıyor.

1. Bu kitap indirilmiştir.

2. Bu kitap, kudreti her şeye galip olan, ilmi her şeyi kuşatan Allah tarafından indirilmiştir. (Mü'min Suresi: 2.)

3. Hâ, mim. • Bu kitap, Rahman ve Rahim olan Allah tarafından indirilmiştir. (Fussilet Suresi: 1-2.)

sevme, içten ve karşılıksız merhamet.

sır: gizli hakikat.

sünuhât: sünuhlar, akla ge-len, içe doğan şeyler.

tefekkür: derin düşünme; eş-yanın hakikatini, yaratıcının

sırlarını kavramak ve ibret al-mak için zihnen ve kalben düşünme.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içeri-sinde birbirine denk gelme.

umumiyet: umumî olma hâli,

umumîlik, bir şeyin herkese ait olması, genellik.

vahiy: bir fikrin, bir hakikatin veya bir emrin Allah (c.c.) ta-rafından peygamberlere bildi-rilmesi.

zuhur: ortaya çıkma.

Hem şu ayet, nasıl ki Resaili'n-Nur'un telif ve tekemmül tarihine tevafukla parmak basıyor; öyle de, **تَنْزِيلٌ** ke-limesiyle, vakıf mahalli olmadığından *tenvin* ن sayılmak cihetiyle, makamı beş yüz kırk yedi olarak *Sözler*'in ikinci ve üçüncü ismi olan *Resaili'n-Nur* ve *Risale-i Nur*'un adedi olan beş yüz kırk sekiz veya kırk dokuz, şeddeli ن bir ن sayılmak cihetiyle, pek cüz'î ve sırlı bir veya iki farkla tevafuk ederek, remzen ona bakar, dairesine alır.

Hem, ¹ **حَمْ تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** 'in makam-ı cifrîsi, **bir vecihle**, yani *tenvin* ن sayılsa ve şeddeli iki ر 'da ki ل aslî hesap edilse, **حَمْ**, **حَامِيم** (telâffuzda olduğu gibi) olsa, bin üç yüz elli dört veya beş eder. Ve **diğer bir vecihte**, yani *tenvin* sayılmazsa, bin üç yüz dört eder. **Üçüncü vecihte**, yani telâffuzda bulunmayan iki ل hesaba girmezse, bin iki yüz doksan dört eder.

Birinci vecihte tam tamına Resaili'n-Nur'un telifçe bir derece tekemmülü ve fevkalâde ehemmiyet kesbetmesi ve fırtınalara tutulması ve şakirtleri kudsi bir teselliye muhtaç oldukları Arabî tarihiyle, şu bin üç yüz elli beş ve elli dört tarihine, hem otuz bir adet Lem'alardan ibaret olan "Otuz Birinci Mektubun telif zamanına, hem o mektubun Otuz Birinci Lem'asının vakt-i zuhuruna ve o

1. Hâ, mim. • Bu kitap, Rahman ve Rahim olan Allah tarafından indirilmiştir. (Fussilet Suresi: 1-2.)

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
cihet: yön.
cüz'i: küçük, az.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
fevkalâde: olağanüstü.
ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.

kesb: kazanma.
kudsi: mukaddes, yüce.
lâm-ı aslî:
mahal: yer.
makam:
makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.
remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.
şakirt: talebe, öğrenci.

şedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.
sır: gizli hakikat.
tekemmül: olgunlaşma, kemal etme, mükemmelleşme.
telâffuz: söyleyiş, söyleniş.
telif: bir ibarenin düzeni.
telif: eser yazma.

tenvin: Arapça bir kelimenin sonunun nun gibi okutmak üzere konulan işaret; kelimenin sonuna iki üstün (en), iki esre.
teselli: avunma.
tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.
vakıf: durak.
vakt-i zuhur: ortaya çıkma zamanı.
vecih: cihet, yön.

âyât: Kur'an ayetleri.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

besmele: Bismillâhirrahmanirrahîm (Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.) cümlesinin adı.

besmele-i hayat-ı dünyeviye: dünya hayatının başlangıcı.

besmelekeş: Besmele çeken.

dağdağa: gürültü, beyhude telâş ve ızdırap.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

fatihâ-i hayat-ı ilmiye: ilmî hayatın başlangıcı.

fütuhât-ı Nuriye: Nur'un zaferleri, Risale-i Nur ile yapılan iman ve Kur'an hizmetinin akıl ve kalpleri kendine cezp etmesi, kalpleri fet-hetmesi.

gayet: son derece.

i'caz: mu'cizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.

i'caz-ı manevî: manen mucize oluş.

ihbar-ı gaybî: gayba ait haber, geçmiş veya gelecek zamana ait haber.

ima: işaretle anlatma, üstü kapalı ifade etme.

iptida: baş, başlangıç.

lâtîf: güzel, hoş.

makam:

makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mazhar: bir şeyin çıktığı yer, zühur ettiği, görüldüğü yer.

mebadî-i ulûm: ilimlerin çekirdeği, ilimlerin başlangıcı, ilimlerin usûl ve prensipleri, ilimlerin evveli; ilk ilimler.

muhafaza: koruma.

mün'imâne: nimet verircesine; nimet verene, ikram edene yakışır şekilde.

nevi: çeşit, tür.

lem'adan Birinci Şuain telifine ve o şuain yirmi dokuz makamında otuz üç adet âyâtın Risale-i Nur'a işaretleri istihraç edildiği hengâmına ve yirmi beşinci ayetin Risale-i Nur'a imaları yazıldığı şu zamana, şu dakikaya, şu hâle tam tamına tevafuku ise, Kur'an'ın i'caz-ı manevîsi-ne yakışıyor. Gayet lâtîf ve müjdeli bir tevafuktur.

İkinci vecihte, yani bin üç yüz dört makamıyla, Risale-i Nur'un tercümanı Risale-i Nur'un basamakları olan mebadî-i ulûma besmelekeş olduğu ve fütuhât-ı Nuriye-de besmelesini çektiği ve fatihâ-i hayat-ı ilmiyede

¹ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ okuduğu zamanına tam tamına tevafukla parmak basıyor, arkasını sıvıyor, "Haydi git, selâmetle çalış" remzen diyor.

Üçüncü vecihte, yani bin iki yüz doksan üç veya dört olan makam-ı cifrîsiyle, o tercümanın besmele-i hayat-ı dünyeviyesinin iptidasına tam tamına tevafuk sırrıyla ima eder ki, onun hayatı çok dehşetli dağdağaları ve fırtınaları görmek ve çekmekle beraber daima Rahman ve Rahîm isimlerinin mazharı olarak rahmetle muhafaza ve şefkatle terbiye edileceğini remzen mün'imâne haber veriyor. Bu suretle Kur'an'ın manevî i'cazından ihbar-ı gaybî nev'inin bir şuainı gösteriyor.

YİRMİ ALTINCI AYET:

Sure-i Hûd'da ² فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ ayetinin iki satır son-
ra gelen ³ وَأَمَّا الَّذِينَ سَعَدُوا فَفِي الْجَنَّةِ ayetidir.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. (Fatihâ Suresi: 1.)

2. O gün insanlardan şakiler ve saidler vardır. (Hûd Suresi: 105.)

3. Saidlere gelince, onlar da Cennette kalacaklardır. (Hûd Suresi: 108.)

Rahîm: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretlerle.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

selâmet: salimlik, emniyet, kurtuluş, korku ve endişeden uzak olma.

sır: gizli hakikat.

sua: ışın, bir ışık kaynağından uzanan ışık telleri.

Sure-i Hûd: Hud suresi.

suret: biçim, şekil, tarz.

telif: eser yazma.

terbiye: besleme, yetiştirme, büyütmek; besleyip büyütmek.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

vecih: cihet, yön.

Şu ayetin şeddeli م ve şeddeli ل ve şeddeli ن ikişer sa-

yılmak ve اَلْجَنَّةِ 'deki ت vakıfta olduğundan ه olmak ci-
hetiyle, makam-ı cifrîsi bin üç yüz elli iki olmakla, tam ta-
mına Resaili'n-Nur Şakirtlerinin en me'yusiyetli ve musi-
betli zamanları olan bin üç yüz elli iki tarihine tam tamı-
na tevafukla o acınacak hâllerinde kudsî ve semavî bir te-
selli, bir beşarettir. Ve ayetin münasebet-i maneviyesi bir
iki risalede, yani Keramat-ı Aleviyede ve Gavsiyede be-
yan edilmiştir.

¹ وَمَا الَّذِينَ سَعِدُوا 'deki سَعِدُوا kelimesi ² فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ

'deki سَعِيدٌ kelimesine Kur'ân sahifesinde tam muvazi ve
mukabil gelmesi, bu tevafuka bir letafet daha katar. Bu
ayetin küllî ve çok geniş mana-i kudsîsinin cüz'iyatından
Risale-i Nur Şakirtleri gibi teselliye çok muhtaç bir cüz'îsi
bu asırda bin üç yüz elli ikide bulunduğu tam tamına
tevafukla işaret ederek başına parmak basıyor.

Eğer ³ وَمَا الَّذِينَ سَعِدُوا kelimesinde vakfedilmezse ve ⁴ خَالِدِينَ

kelimesiyle rapt edilse, o vakit ت , ه olmaz. Fakat daha

lâtif tesellikâr ve tevafuk olur. Çünkü, وَمَا الَّذِينَ سَعِدُوا

kaide-i nahviyece müptedadır, ⁵ وَمَا الَّذِينَ سَعِدُوا onun

haberidir. Bu haber ise, makam-ı cifrîsi olan bin üç yüz
kırk dokuz adediyle, bin üç yüz kırk dokuz tarihinden

1. Saidlere gelince... (Hûd Suresi: 108.)

2. O gün insanlardan şakiler ve saidler vardır. (Hûd Suresi: 105.)

3. Cennette kalacaklardır. (Hûd Suresi: 108.)

4. Ebedî olarak kalıcıdır. (Hûd Suresi: 108.)

5. Ebedî olarak Cennette kalacaklardır. (Hûd Suresi: 108.)

asr: yüzyıl.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümle-
si.

beşaret: müjde.

beyan etmek: açıklamak, bil-
dirmek, izah etmek.

cihet: yön.

cüz'î: küçük, az; bütüne ait
olmayan, özel.

cüz'iyat: parçaya ait olan
şeyler.

haber: Arapça dil bilgisinde,
isim cümlelerinde yüklem va-
zifesi gören kelime veya keli-

me grubu.

kaide-i nahviye: gramer, dil
bilgisi kaidesi.

Keramat-ı Aleviye ve Gavsı-
ye: Hz. Ali'ye ve Abdülkadir
Geylânî hazretlerine ait kera-
metler, olağanüstü, fevkalâde

hâller.

kudsî: mukaddes, yüce.

küllî: umumî, genel, bütün olan.

lâtif: güzel, hoş.

letafet: lâtiflik, hoşluk, incelik.

makam-ı cifrî: cifre ait makam,
cifr hesabına göre ulaşılan neti-
ce, sayı değeri.

mana-i kudsî: mukaddes mana.

me'yusiyet: ümitsizlik.

mukabil: karşılık.

münasebet-i maneviye: manevî
münasebet, yakınlık, irtibat.

müpteda: isim cümlelerinde öz-
ne.

musibet: felâket, belâ.

muvazi: paralel, bir yönde ve ay-
nı açıklıkta bulunan veya uzanan,
birbirine denk.

rapt: bağlamak, bitştirmek.

sahife: sayfa.

şakirt: talebe, öğrenci.

şedde: Arapça ve Farsçada iki de-
fa okunması gereken bir harfin
üzerine konulan ve o harfi iki de-
fa okutan işaret.

semavî: Allah tarafından olan, lâ-
hî.

teselli: avutma, acısını dindirme.

tesellikâr: teselli bulan.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü
ve münasebetler içerisinde birbi-
rine denk gelme.

vakıf: durma, duruş.

beşaretle remzen haber verir. Ve o tarihte bulunan Kur'ân hizmetkârlarından bir taifenin ashab-ı Cennet ve ehl-i saadet olduğunu mana-i işarîsiyle ve tevafuk-i cifrî ile ihbar eder ve bu tarihte Risale-i Nur Şakirtleri Kur'ân hesabına fevkalâde hizmetleri ve tenevvüleri ve çok mühim risalelerin telifleri ve başlarına gelen şimdiki musibetin, düşmanları tarafından ihzaratı tezahür ettiğinden, elbette bu tarihe müteveccih ve işarî, tesellikâr bir beşaret-i Kur'âniye en evvel onlara baktığını gösterir.

Evet, ¹ **فَقِيَ الْجَنَّةَ خَالِدِينَ** 'de şeddeli ن , bir ن sayılmak

cihetiyle ت dört yüz, خ altı yüz; bin eder. İki ن yüz; bir

ا , iki ف , bir ل iki yüz; diğer ل otuz, ikinci ی on, iki ا

iki, bir ج üç, bir د dört, kırk dokuz eder ki; yekûnu bin

üç yüz kırk dokuz eder.

Bu müjde-i Kur'âniyenin binden bir vechi bize teması, bin hazineyi ziyade kıymettardır. Bu müjdenin bir müjdecisi bir sene evvel görülmüş bir rüya-i sadıkadır. Şöyle ki:

İsparta'da başımıza gelen bu hâdiseden bir ay evvel bir zata, rüyada ona deniliyor ki: “Resaili'n-Nur Şakirtleri imanla kabre girecekler, imansız vefat etmezler.”

Biz o vakit o rüyaya çok sevindik. Demek o müjde, bu müjde-i Kur'âniyenin bir müjdecisi imiş. **(HAŞİYE)**

HAŞİYE: Cihan saltanatından daha ziyade kıymettar bir müjde-i Kur'âniye, bir beşaret-i semaviye bu sayfada vardır.

1. Ebedî olarak Cennette kalacaklardır. (Hûd Suresi: 108.)

ashab-ı Cennet: Cennet ashabı, Cennetlikler.

beşaret: müjde.

beşaret-i Kur'âniye: Kur'ân'ın müjdelemesi.

beşaret-i semaviye: İlâhî, semadan gelen müjde.

cihan: dünya, kâinat, âlem.

cihet: yön.

ebedi: sonu olmayan, daimî, sürekli.

ehl-i saadet: saadete ulaşanlar, mutluluğu yakalayanlar, bahtiyar olanlar.

evvel: önce.

fevkalâde: olağanüstü.

hâdis: olay.

hâşiye: dipnot.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hizmetkâr: hizmet yapan kimse, hizmetçi.

ihbar: haber verme, bildirme.

ihzarat: hazırlıklar, hazırlanmalar.

iman: inanç, itikat.

işarî: bir kelimenin açık manasına bağlı olarak ikinci ve üçüncü derecede işaret yolu ile yapılan açıklama.

kabir: mezar.

kıymettar: kıymetli, değerli.

mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

müjde-i Kur'âniye: Kur'ân'ın müjdesi.

musibet: felaket, bela.

müteveccih: bir cihete dönen, yönelen.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

rüya-i sadika: doğru rüya, makbul ve muteber kimselerin gördükleri şekilde, dünyada hakikatleri çıkan sadık rüya.

said: saadete eren, Allah'ın rızasına ve ahiret mutluluğuna kavuşan, mutlu, mesut.

şaki: Allah'ın rızasından ve ahiret mutluluğundan yoksun kimse.

şakirt: talebe, öğrenci.

saltanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

sedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir

harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

taife: takım, guruh.

telif: eser yazma.

tenevvür: nurlanma, parlama, parıldama, ışıldama, aydınlık.

tesellikâr: teselli bulan.

tevafuk-ı cifrî: cifrile ilgili te-

vafuk, cifrî hesaba göre birbirine denklik, uygunluk, mü-nasebet.

tezahür: zuhura etme, ortaya çıkma, meydana çıkma, belirme, görünme.

vech: cihet, yön.

vefat: ölme.

yekûn: toplam, tutar.

zat: kişi, şahıs.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

cifrî ve müteaddit ve manidar tevafuklar ise, kuvvetli bir münasebet-i maneviyeye istinat ederler.

Evet Resaili'n-Nur'un yüz yirmi dokuz risaleleri, yüz yirmi dokuz elektrik lâmbalarının şişeleri misillü Kur'ân nur-i azamından uzanan tellerin başlarına takılıp o nuru neşrettikleri meydandadır. Risale-i Nur'un yarı ismi iki defa bu cümle-i ayette bulunmasıyla o münasebeti pek letafetlendiriyor.

YİRMİ SEKİZİNCİ AYET: Sure-i Tevbe'de,

يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نَوْرَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ أَن يُتِمَّ نُورَهُ
وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ¹

ayetindeki² نَوْرَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ أَن يُتِمَّ نُورَهُ cümlesi, kuvvetli ve letafetli münasebet-i maneviyesiyle beraber şeddeli ل'lar, birer ل ve şeddeli م asıl kelimeden olduğundan iki م sayılmak cihetiyle bin üç yüz yirmi dört

ederek, Avrupa zalimleri devlet-i İslâmiyenin nurunu söndürmek niyetiyle müthiş bir suikast plânı yaptıkları ve ona karşı Türkiye hamiyetperverleri, hürriyeti yirmi dörtte ilânıyla o plânı akim bırakmaya çalıştıkları hâlde, maatteessüf, altı-yedi sene sonra, Harb-i Umumî neticesinde yine o suikast niyetiyle, Sevr Muahdesinde Kur'ân'ın zararına gayet ağır şeraitle kâfirâne fikirlerini yine icra etmek olan plânlarını akim bırakmak için Türk miliyetperverleri cumhuriyeti ilânla mukabeleye çalıştıkları

1. Allah'ın nurunu üflemeyle söndürmek isterler. Allah ise nurunu tamamlamaktan başka bir şeye razı olmaz-kâfirler isterse hoşlanmasınlar. (Tevbe Suresi: 32.)

2. Allah'ın nurunu üflemeyle söndürmek isterler. Allah ise nurunu tamamlamaktan başka bir şeye razı olmaz. (Tevbe Suresi: 32.)

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.

akim: neticesiz, sonu yok, başarısız.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

cifri: cifir hesabına ait.

cihet: yön.

cümle-i ayet: ayet cümlesi.

devlet-i İslâmiye: İslâm devleti.

gayet: son derece.

hak: doğruluk, gerçek, hakikat.

hamiyetperver: hamiyet sahibi, din ve millet gibi önemli değerleri seven, koruyan ve bunlara hizmet eden.

Harb-i Umumi: genel harp, dünya savaşı.

hikmet: ilâhî gaye, yüksek bilgi, fayda.

icra: yürütme, bir işi yerine getirme.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

istinat: dayanma.

kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.

kâfirâne: kâfircesine, Allah'ı inkar edercesine.

letafet: lâtiflik, hoşluk, incelik.

maatteessüf: ne yazık ki, üzülerek belirtiyim ki.

manidar: nükteli, ince manalı.

milliyetperver: milletini seven, ulusçu, milliyetçi.

misillü: gibi, benzeri.

muahede: iki veya daha çok devlet arasında akdedilen anlaşma, antlaşma.

mukabele: karşılık verme, karşılama.

münasebet: ilgi, ilişki; münasiplik, uygun olma.

münasebet-i maneviy: manevî münasebet, yakınlık, irtibat.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

müthiş: dehşet veren, ürküten, dehşetli, korkunç.

neşir: dağıtma, yayma, saçma,

serpme.

nur: aydınlatma, parıltı; Cenab-ı Hakkın bütün kâinatı isim ve sıfatlarıyla aydınlatması.

nur-i azam: en büyük nur, en büyük ışık, muazzam aydınlık.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

sedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

serait: şartlar.

suikast: kötü kasıt, kötü niyet; kötü kasıtlı iş yapma, tuzak kurma.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

zalim: zulmeden, acımasız ve haksız davranan.

tarihi olan bin üç yüz yirmi dörde, tâ otuz dörde, tâ elli dörde tam tamına tevafukla, o hercümerç içinde Kur'ân'ın nurunu muhafazaya çalışanlar içinde Resaili'n-Nur Müellifi yirmi dörtte ve Resaili'n-Nur'un mukaddematı otuz dörtte ve Resaili'n-Nur'un nuranî cüzleri ve fedakâr şakirtleri elli dörtte mukabeleye çalışmaları göze çarpıyor. Hatta hakikat-i hâli bilmeyen bir kısım ehl-i siyaseti telâşa sevk ettiler ve bu itfa suikastına karşı tenvir vazifesini tam ifa ettiklerinden, bu ayetin mana-i işarîsi cihetinde bir medar-ı nazarı olduklarına kuvvetli bir emaredir. Şimdi İslâmlar içinde nur-i Kur'ân'a muhalif hâletlerin ekserîsi o suikastların ve Sevr Muahedesi gibi gaddarâne muahedelerin vahim neticeleridir.

Eğer şeddeli م dahi şeddeli ل 'lar gibi bir sayılsa, o vakit bin iki yüz seksen dört eder. O tarihte Avrupa kâfirleri devlet-i İslâmiyenin nurunu söndürmeye niyet ederek on sene sonra Rusları tahrik edip Rusun doksan üç muharebe-i meş'umesiyle âlem-i İslâmın parlak nuruna muvakkat bir bulut perde ettiler. Fakat bunda Resaili'n-Nur Şakirtleri yerinde Mevlâna Halid'in (k.s.) şakirtleri o bulut zulûmatını dağıttıklarından, bu ayet, bu cihette onların başlarına remzen parmak basıyor. Şimdi hatıra geldi ki, eğer şeddeli ل 'lar ve م ikişer sayılsa, bundan bir asır sonra zulûmatı dağıtacak zatlar ise Hazret-i Mehdînin şakirtleri olabilir. Her ne ise, bu nurlu ayetin çok nuranî nükteleri var. ¹ **الْقَطْرَةُ تَدُلُّ عَلَى الْبَحْرِ** sırrıyla kısa kestik.

1. Damla, denizin varlığına delâlet eder.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
asır: yüzyıl.
cihet: yön.
cüz: kısım, parça.
devlet-i İslâmiye: İslâm devleti.
ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyaset adamları, politikacılar.
ekserî: çoğu kısmı.
emare: âlâmet, belirti, nişan.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, fedâ eden.
gaddarâne: zalimce, gaddarca, merhametsizce, haincesine.
hakikat-i hâl: durumun gerçek yönü, işin aslı.
hâlet: hal, durum.
hercümerç: karmakarışık olma, alt üst olma.
ifa: bir işi yapma, yerine ge-

tirme.
itfa: bastırma, dindirme, teskin etme.
kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.
mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.
medar-ı nazar: göz önünde bulundurulması gereken.
Mehdi: hadislerle göre ahir zamanda tevhidî esas alarak imanı muhafaza edip İslâmi-

yeti hurafelerden ve bid'alardan arındırarak zamanın anlayışına göre yenileyecek olan âlim ve önder zat.

muahede: iki veya daha çok devlet arasında akdedilen anlaşma, antlaşma.

müellif: eser telif eden, yazar.

muhafaza: koruma.

muhalif: zıt, karşıt, aykırı.

muharebe-i meş'ume: uğursuz savaş.

mukabele: karşı gelme, karşı koyma.

mukaddemat: başlangıçlar.

muvakkat: geçici.

nükte: bir söz veya ibareden hususî bir dikkatle çıkarılan gizli mana.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

nuranî: nurlu, ışıık, parlak, münevver.

nurlu: ışıık, parıltılı.

nur-u Kur'ân: Kur'ân-ı Kerim'in nuru, aydınlığı, ışıık.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

şakirt: talebe, öğrenci.

sedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

sevk: yöneltme.

sır: gizli hakikat.

suikast: kötü kasıt, kötü niyet; kötü kasıtlı iş yapma, tuzak kurma.

tahrik: bir kimseyi kötü bir iş yapması için ileri sürme, kışkırtma.

tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışııklandırma.

tevakuf: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

vahim: ağır, sonu tehlikeli ve korkulu, dehşet verici.

vazife: görev.

zat: kişi, şahıs.

zulûmat: karanlıklar.

YİRMİ DOKUZUNCU AYET: Sure-i İbrahim'in başında,

الرَّكِتَابُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ¹

ayetidir. Şu ayetin dört beş cümlesinde dört beş ima var. Mecmuu bir işaret hükmüne geçer.

• **Birincisi:**² **إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ** cümlesi ifade eder ki:

“Kitab-ı Mübin vasıtasıyla, on dördüncü asırdaki zulü-mattan, insanlar biiznillâh Kur’ân’dan gelen bir nura çı-karlar.” Bu meal ve hususan *nur* lâfzı, Resaili’n-Nur’a mutabık olduğu gibi, makam-ı cıfrısı, şeddeli ن , iki ن ol-mak üzere, bin üç yüz otuz sekiz veya dokuz ederek, Harb-i Umumî zulümatında telif edilen Resaili’n-Nur’un fatıhası olan *İşaratü’l-İ’caz* tefsiri o zulmetler içindeki zu-huru tarihine tam tamına tevafuku ve ayetteki *nur* keli-mesi Risale-i Nur’daki *nur* lâfzına ima ile bakıyor.

• **İkincisi:**³ **إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ** cümlesi evvelki

cümledeki nuru tarif ederek der: O nur Cenab-ı Hakkın izzet ve mahmudiyetini gösteren yoldur. Bu cümlelerin makam-ı ebcedîsi beş yüz kırk sekiz veya elli olarak, Re-saili’n-Nur’un şeddeli ن , bir ن olmak üzere, adedi olan beş yüz kırk sekize tam tamına tevafuk eder. Eğer okun-mayan iki *elif* sayılsa, mertebesine işaret eden iki farkla

asır: yüzyıl.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

biiznillâh: Allah’ın izni ile.

Ercüze: Hz. Ali tarafından yazılan ve istikbalden haber veren vezin-li kaside.

evvel: önce.

fatiha: başlama, giriş.

Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Ab-dülkadir-i Geylânî Hazretlerinin namı.

Harb-i Umumî: genel harp, dün-ya savaşı.

hükümüne: yerine, değerine.

hususan: bilhassa, özellikle.

ima: işaretle anlatma, üstü kapa-lı ifade etme.

izzet: şeref, yücelik; kuvvet, kud-ret, üstünlük.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şek-li.

kerametkârâne: kerametli bir şekilde, keramet göstermesine.

Kitab-ı Mübin: içinde her şeyin yazılı olduğu semavî kitap Kur’ân.

mahmudiyet: hamd ve övgüye layık olma.

makam-ı cıfrî: cıfre ait makam,

cıfr hesabına göre ulaşılan neti-ce, sayı değeri.

makam-ı ebcedî: ebcele ilgili makam, ebcedî mana, ebcedî he-sap.

meal: mana, anlam, mefhum.

mecmu: toplam, tüm.

mertebe: derece, basamak.

mutabık: birbirine uyan, uygun.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

sedde: Arapça ve Farsçada iki de-

1. Elif, lâm ra. Bu bir kitap ki, insanları Rablerinin izniyle inkâr karanlıklarından iman nuruna çıkaran, kudreti her şeye galip olan ve her türlü hamde lâayık olan Allah’ın yoluna kavuş-turman için sana indirdik. (İbrahim Suresi: 1.)

2. Rablerinin izniyle, insanları iman nuruna çıkaran... (İbrahim Suresi: 1.)

3. Kudreti her şeye galip olan ve her türlü hamde lâayık olan Allah’ın yoluna kavuşturman için. (İbrahim Suresi: 1.)

fa okunması gereken bir har-fın üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

tarif: bir şeyi bütün vasıflarını içine alacak şekilde anlatma.

tefsir: Kur’ân-ı Kerim’i açıkla-

mak maksadıyla yazılan ki-tap.

telif: eser yazma.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içeri-sinde birbirine denk gelme.

vasıta: aracılık.

zuhur: görünme, belli olma, ortaya çıkma.

zulmet: karanlık.

zulûmat: karanlıklar, dinsiz-lik, zulüm ve küfür.

yine tam tamına tevafuk eder. Bu imayı teyit eden, hem letafetlendiren bir münasebet var. Şöyle ki:

Âlem-i İslâm için en dehşetli asır, altıncı asır ile Hülâgû fitnesi ve on üçüncü asrın ahiri ve on dördüncü asır ile Harb-i Umumî fitneleri ve neticeleri olduğu münasebetiyle, bu cümle makam-ı ebcediyle altıncı asra ve evvelki cümle gibi **الْعَزِيزُ الْحَمِيدُ** kelimeleri ile bu asra, Sultan Abdülaziz ve Sultan Abdülhamid devirlerine ima eder.

Hem, sabık ayetlerde ise, Resaili'n-Nur'un ikinci ismi-ne tevafukla işaret eden umum o ayetler, dehşetli asır olan Hülâgû ve Cengiz asrına dahi ima ederler. Hatta o ayetlerin hem o asra, hem bu asra imaları içindir ki, Hazret-i Ali (r.a.) Ercûze'sinde ve Gavs-ı Azam (r.a.) Kaside-sinde Resaili'n-Nur'a kerametkârâne işaret ettikleri vakit, hem o asra, hem şu asra bakıp hiddetle işaret etmişler.

• **Üçüncüsü:** ¹ **الظُّلُمَاتِ** kelimesindeki **الظُّلُمَاتِ** 'in

adedi bin üç yüz yetmiş iki ederek, bu asrın zulümleri, zulmetleri ne vakte kadar devam edeceğini, o zulmetlerin içinde bir nur daima tenvire çalışacağına ima ile, Risale-i Nur'un tenvirine remzen bakar.

• **Dördüncüsü:** ² **تُخْرِجَ النَّاسَ** cümlesi diyor ki: “Bin

üç yüz kırk beşte Kur'ân'dan gelen bir nur ile insanlar karanlıklardan ışıklara çıkarılacak” Bu meal ise, bin üç yüz kırk beşte fevkalâde tenvire başlayan Resaili'n-Nur'a tam tamına cifirce, hem mealce muvafık ve mutabık

1. Inkâr karanlıklarından. (İbrahim Suresi: 1.)

2. İnsanları çıkaran. (İbrahim Suresi: 1.)

ahir: son.

Âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

asır: yüzyıl.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

evvel: önce.

fevkalâde: olağanüstü.

fitne: karışıklık, bozgunculuk, azgınlık.

Harb-i Umumî: genel harp, dünya savaşı.

hiddet: öfke, kızgınlık, gadap, hisim.

ima: işaretle anlatma, üstü kapalı ifade etme.

Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e

indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

letafet: lâtiflik, hoşluk, incelik.

makam-ı ebcedi: ebcedle ilgili makam, ebcedi mana, ebcedi hesap.

meal: mana, anlam, mefhum.

münasebet: ilgi, ilişki; münasiplik, uygun olma.

mutabık: birbirine uyan, uy-

gun.

muvafilek: uygun, uyar, münasip.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

sabık: geçen, önceki.

tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışıklandırma.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

teyit: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma; doğru çıkarma.

umum: bütün.

zulmet: karanlık.

zulüm: haksızlık, eziyet, işkence.

olmakla, Risale-i Nur'un makbuliyetine ima, belki remze-
diyor.

• **Beşincisi:** ¹ اَلْكِتَابُ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ 'deki

kelimesi Kur'an'a has baktığı için hariç kalmak üzere,
اَلْكِتَابُ اَنْزَلْنَاهُ cümlesinin makamı Risaletü'n-Nur'un bi-
rinci ismine tam tamına tevafuk etmesi, Risaletü'n-
Nur'un, Kitab-ı Münzel'in tam bir tefsiri ve manası oldu-
ğunu ve ondan yabanî olmadığını remzen ifade eder.
Çünkü اَلْكِتَابُ üç yüz seksen iki, اَنْزَلْنَاهُ dört yüz yirmi üç,
ağız kırk dört, yekûnu dokuz yüz kırk dokuz; eğer

tenvin ن sayılsa dokuz yüz doksan dokuz ederek, Risale-
tü'n-Nur'un, eğer şeddeli ن bir ن sayılsa, adedi olan do-
kuz yüz kırk sekize, eğer şeddeli ن iki ن olsa, dokuz yüz
doksan sekize sırlı, yani vahiy olmadığını ifade için bir
tek farkla tevafuk edip, ona ima eder.

Elhâsıl: Bu bir tek ayette mezkûr beş cümlelerin mü-
nasebet-i maneviyeyi gözeterek beş adet imaları bir kuv-
vetli işaret, belki bir delâlet hükmüne geçebilir kanaati,
bana bunu yazdırdı. Hata etmişsem, Kitab-ı Mübin'i şe-
faatçi edip Erhamürrâhimîn'den kusurumun affını niyaz
ederim.

² سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
delâlet: delil olma, gösterme; ala-
met, işaret.
elhâsıl: hâsıl, netice itibarıyla, kı-
saca.
Erhamürrâhimin: merhamet
edenlerin en merhametlisi olan
Allah.
hariç: dışarı.
hükmüne: yerine, değer.
ima: işaretle anlatma, üstü kapa-
lı ifade etme.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
Kitab-ı Mübin: Kur'an-ı Kerim.
Kitab-ı Münzel: inzal edilmiş, in-
dirilmiş lâhî kitap.
kusur: suç, kabahat.
makam: mevki, değer.
makbuliyet: makbullük, beğenil-
mişlik, geçerlilik.
mezkûr: zikredilen, adı geçen,
anılan.
münasebet-i maneviye: manevî
münasebet, yakınlık, irtibat.
niyaz: yalvarma, yakarma.
remiz: işaret, işaretle anlatma, is-

1. Elif, lâm ra. Bu bir kitap ki, onu sana indirdik. (İbrahim Suresi: 1.)

2. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgi-
miz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

teğini işaretle ifade etme.

remzen: remiz ile, işaret ede-
rek, işaretle.

sedde: Arapça ve Farsçada iki
defa okunması gereken bir
harfin üzerine konulan ve o
harfi iki defa okutan işaret.

sefaat: birinden başkasının
kusurlarının veya suçunun

bağışlanmasını dileme.

sır: gizli hakikat.

tefsir: Kur'an'ın mana bakı-
mından izahı, açıklaması.

tenvin: Arapça bir kelimenin
sonunu nun gibi okutmak
üzere konulan işaret; kelime-
nin sonuna iki üstün (en), iki
esre.

tevafuk: uygunluk; belli sıra,
ölçü ve münasebetler içeri-
sinde birbirine denk gelme.

vahiy: Cenab-ı Hakkın dilediği
hükümleri, sırları ve hakikat-
leri peygamberlere bildirme-
si.

yabani: yabancı, aykırı, ayrı.

yekûn: toplam.

YİRMİ DOKUZUNCU AYETİN SEHVİNE DAİR TAFSİLÂT

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Küçük bir sehivden kuvvetli bir işaret-i gaybiye gördüm. Ondan bildim ki, o sehiv bunun içinmiş. Şöyle ki:

Birinci Şua olan İşarat-ı Kur'âniyenin yirmi dokuzuncu ayet Sure-i İbrahim'in başında, **الرَّكَابُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ**

¹ **لُتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ** içinde

² **إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ** cümlesine makam-ı cifrîsi sehven “Bin

üç yüz otuz dört ederek, Risale-i Nur'un fatıhası olan *İşaratü'l-İ'caz* tefsirinin zuhuru ve tab'ı tarihine tevafukla bakar” denilmiş. Hâlbuki, melfuz harflerinin makamı bin üç yüz otuz dokuz olup, o tefsirin fevkalâde istiharı ve Dârülhikmet tarafından ekser müftülere gönderilen nüshalar, müteaddit ve maddî ve manevî inkılâpların sarsıntılarından vikaye noktasında —çok emareler ve müftülerin itirafıyla— birer kal'a ve ekser müftülerin ellerinde birer elmas kılıç hükmüne geçmeleri tarihine tevafukla takdîr-kârâne bakar. Okunmayan iki *elif* sayılsa, bin üç yüz kırk bir edip, Risale-i Nur'un mebde-i zuhuruna tam tamına tevafukla bakar.

Bu küçük sehiv şöyle bir manayı birden kuvvetli ihtar etti ki:

1. Elif, lâm ra. Bu bir kitap ki, insanları Rablerinin izniyle inkâr karanlıklarından iman nuruna çıkarman, kudreti her şeye galip olan ve her türlü hamde lâyük olan Allah'ın yoluna kavuşturma için sana indirdik. (İbrahim Suresi: 1.)

2. Rablerinin izniyle nura...

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

dair: alâkalı, ilgili.

Dârülhikmet: Osmanlılarda Şeyhülislâmlık makamının bir ismi.

ekser: pek çok.

elmas: çok kıymetli bir mü-

cevher.

emare: alâmet, belirti, nişan.

fatiha: başlama, giriş.

fevkalâde: olağanüstü.

hükmüne: yerine, değerine.

ihtar: hatırlatma, uyarı.

inkılâp: değişme, dönüşüm, köklü değişme.

işarat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın işaretleri.

işaret-i gaybiye: gaypla ilgili işaret; Hz. Peygamber, müctehit imamlar tarafından gayba ait verilen haberler, işaret yolu ile yapılan açıklamalar.

istihar: meshur olma, şöhrat

bulma, tanınma.

kal'a: büyük hisar.

maddi: madde ile alâkalı, cismanî.

makam: sayı değeri.

makam-ı cifrî: cifir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

mebde-i zuhur: ortaya çıkma, meydana çıkmasının başlangıcı.

melfuz: söylenmiş, söylenilen, okunan.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

sehiv: hata, yanlışlık, yanılma, hata.

sehven: yanlışlıkla, yanılarak, hatâen.

Sure-i İbrahim: İbrahim suresi.

tab: basma, baskı.

tafsilât: tafsilat, açıklamalar, izahlar.

takdîr-kârâne: takdir edene yakınsır şekilde, takdir ederek.

tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

vikaye: koruma, sahip çıkma.

zuhur: ortaya çıkma.

ahir: son.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
asr: yüzyıl.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
bedbaht: bahtsız, tâlî'siz, zavallı.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cereyan: akım, fikir, sanat veya siyaset hareketi.
cihet: yön.
delâlet: delil olma, gösterme; alâmet, işaret.
efrad-ı kesire: çok kişiler.
ehl-i ilim: ilim sahipleri, ilim adamları.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
hakikat-ı remziye: işaretlerle ifade edilen hakikat, gerçek.
hamd: Allah'a karşı olan şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme, Allah'ın yüceliğini övme.
hususî: özel.
hususiyet: hususîlik, ayıncı özelîlik.
iltihak: karışma, katılma.
ima: işaretlerle anlatma, üstü kapalı ifade etme.
imaen: ima yoluyla, ima ederek, sezdirerek, işaretlerle.
iman: inanç, itikat.
inkâr: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
mana-i remzî: işaretlerle anlatılmak istenen mana.
meslek: gidiş, tutulan yol, sistem.
meşrep: gidiş, hareket tarzı, tavır, tutum, meslek.
muhalif: zıt, aykırı.
mülhit: İslam dininden ayrılan, Allah'ın inkar eden, dinsiz, imansız.
münasebat-ı maneviye: manevî münasebetler.
muvafakat-ı mefhumîye: söz-

O Sure-i İbrahim'in (a.s.) başındaki ayetin Risale-i Nur'a remzen bakan yalnız onun dört cümlesi değil, belki o birinci sahife ahirine kadar münasebat-ı maneviye cihetinde bir mana-i remzî ile —efrad-ı kesîresi içinde— Risale-i Nur'a gizli bir hususiyetle ima eder, remzen bakar. Ben şimdilik o hakikat-i remziyeyi beyan edemem. Yalnız kısa bir işaret edilecek.

Evet, Risale-i Nur'un mayası ve meşrebi tefekkür ve şefkat olduğu cihetle, Hazret-i İbrahim'in (a.s.) hususî meşrebi olan tefekkür ve şefkat noktasında tam tevafuk etmek sırrıyla, şu surede daha ziyade Risale-i Nur'u kucağına alıyor. Baştaki ayet, dört cümle ile en karanlık bir asrın kara kara içinde, zulmet zulmet içinde insanları nura çıkaran ve Kur'an'dan çıkan bir nura parmak bastığı gibi, en karanlık içinde bulunan ve Risale-i Nur'un cereyanına muhalif gidenleri tarif eder.

Üçüncü ayet:

الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ
 اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ¹

Bu dahi, üç cümlesiyle bazı münasebat-ı maneviye ve muvafakat-ı mefhumîye cihetinde ve hem Risale-i Nur'un mesleğine, hem mülhitlerin mesleğine imaen bakar.

Ve birinci cümlesiyle der ki: “O bedbahtlar, bazı ehl-i iman (imanları beraber olduğu hâlde) ve bir kısım ehl-i ilmin (ahireti tam bildikleri hâlde) onlara iltihak delâletiyle,

1. Onlar dünya hayatını seve seve ahirete tercih ederler, halkı Allah yolundan alıkoyarlar ve doğru yolu eğri göstermeye çalışırlar. Öyleleri, haktan pek uzak bir sapıklık içindedirler. (İbrahim Suresi: 3.)

den çıkarılan manaların uygunluğu.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.
remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.
sahife: sayfa.

sefkat: karşılıksız sevgi besleme, içten ve karşılıksız merhamet.
sır: gizli hakikat.
sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
tarif: bir şeyi bütün vasıflarını içine alacak şekilde anlatma.
tefekkür: derin düşünme; eş-

yanın hakikatini, yaratıcının sırlarını kavramak ve ibret almak için zihnen ve kalben düşünme.
tevacuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.
ziyade: çok, fazla.
zulmet: karanlık.

bilerek ve severek hayat-ı dünyeviyeyi dine ve ahirete, yani elması tanıdığı ve bulduğu hâlde beş paralık şişeyi ona tercih etmek gibi, sefahat-i hayatı dini hissiyata muannidâne tercih edip, dinsizlikle iftihar ederler.” Bu cümlelerin bu asra bir hususiyeti var. Çünkü hiçbir asır böyle bir tarzı göstermemiş. Sair asırlarda o ehl-i dalâlet, ahireti bilmiyor ve inkâr ediyor, elması elmas bilmiyor, dünyayı tercih ediyor.

Ve ikinci cümlesi olan ¹ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ile der ki:

“O bedbahtların dalâleti, muhabbet-i hayattan ve temerrütten neş’et ettiği için, kendi hâlleri ile durmuyorlar, tecavüz ediyorlar. Bildikleri ve onunla ecdatları bağlı olan dine, adavetkârâne, menbalarını kurutmak ve esasatını bozmak ve kapılarını ve yollarını kapatmak istiyorlar.”

Ve üçüncü cümlesi olan ² وَيَغْوِيَهَا عِوَجًا ile der ki: “On-

ların dalâleti fenden, felsefeden geldiği için acip bir gurur ve garip bir firavunluk ve dehşetli bir enaniyet onlara verip, nefislerini öyle şımartmış ki, kâinatı idare eden İlâhî kanunların şualarını ve insan âleminde o hakaikın düsturlarını süflî hevesatlarına ve müstehiyatlarına müsaîit görmediklerinden —hâşâ hâşâ— eğri, yanlış, noksan bulmak istiyorlar.”

İşte bu ayet, üç cümlesiyle manen bu asırdaki acip bir taife-i dâlleye tam bir tevafuk-i manevî ile mana-i işârîsiyle çok efradı içinde hususî baktığı gibi, tevafuk-i cifrîsiyle dahi başlarına parmak basıyor. Evet evvelki cümle olan

esasat: esaslar, kökler, temeller.
evvel: önce.
felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.
fen: maddî ilimler.
firavunluk: nefsin ve benliğini firavun gibi ilâh seviyesine çıkararak derecede büyük görme.
garip: tuhaf, şaşılacak.
gurur: kibir, böbürlenme.
hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.
hâşâ: asla, kat’iyen, öyle değil, Allah göstermesin.
hayat-ı dünyeviyeye: dünyaya ait olan hayat.
hevesat: hevesler.
hissiyat: hisler, duygular.
hususî: özel.
hususiyet: hususîlik, ayıncı özellik.
idare: bir işi yürütme, çekip çevirme.
iftihar: gurur, övünme.
ilâhî: Allah’la ilgili, Cenab-ı Hakka dair.
inkâr: Allah’ın varlığına, birliğine inanmama, kabul ve tasdik etmeme.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kanun: kaide, kural.
mana-i işârî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.
manen: mana bakımından, manaca.
menba: kaynak.
muannidâne: inatçılıkla, inatçıya yakışır şekilde, inatçı bir şekilde.
muhabbet-i hayat: hayat sevgisi, yaşama arzusu.
müsaîit: uygun, münasip.
müstehiyat: istahlıklar, istekliler.
nefis: kötü vasıfları kendisinde toplayan hayırlı işlerden alıkoyan güç.
neş’et: meydana gelme, oluşma, çıkma.
sair: diğer, başka, öteki.
sefahat-i hayat: hayatı gayri-meşru şekilde yaşama.
şua: ışın, bir ışık kaynağından uzanan ışık telleri.
süflî: aşağılık, bayağı, âdi.
taife-i dâl: dalâlete sapan taife, grup.
tarz: biçim, şekil, suret.
tecavüz: haddini aşma, söz ve hareketle ileri gitme.
temerrüt: inat etme, karşı koyma, hakkı kabulde direnme, inatçılık, dikbaşlılık.
tevafuk-i cifrî: cifrle ilgili tevafuk, cifrî hesaba göre birbirine denklik, uygunluk, münasebet.
tevafuk-i manevî: mânen uygunluk, denk geliş.

1. Halkı Allah yolundan alıkoyarlar.

2. Doğru yolu eğri olarak göstermeye çalışırlar.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
adavetkârâne: düşmancasına.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
âlem: varlık sınıflarından her biri.
asr: yüzyıl.
ayet: Kur’an’ın her bir cümlesi.

si.
bedbaht: bahtsız, tâlî’siz, zavallı.
dalâlet: iman ve Islâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
dehşetli: ürkütücü, korkunc.
düstur: kanun, kural, esas, prensip.

ecdat: dedeler, büyük babalar, atalar.
efrat: fertler.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.
elmas: çok kıymetli bir mücevher.
enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.

ahir: son.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlim: ilim ile uğraşan, ilim adamı.

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

beyan etmek: açıklamak, bildir-

mek, izah etmek.

cihet: yön.

delâlet: delil olma, gösterme; alâ-

met, işaret.

ecnebi: yabancı, başka milletten

olan.

ehemmiyetli: önemli.

elim: şiddetli, çok dert ve keder

veren.

emare: alâmet, belirti, nişan.

gayet: son derece.

hâdis: olay.

hâk: doğru, gerçek, hakikat.

ikaz: dikkat çekme, uyarma,

uyandırma.

ima: işaretle anlatma, üstü kapa-

lı ifade etme.

imdat: yardım.

irşat: doğru yolu gösterme, gaf-

letten uyandırma.

kanun: yasa.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

makam: değer.

makam-ı cifri: cifre ait makam, cifr hesabına göre ulaşılan neti-

ce, sayı değeri.

mana-i işari: yazı ve işaretlerle

ifade edilen mana.

mana-i remzi: işaretlerle anlatıl-

mak istenen mana.

mefhum-i muhalif: bir sözde biz-

zat kastedilen mananın tersinden

anlaşılan, zıt anlam.

muarız: muhalefet eden, karşı çı-

kan, muhalif.

mürşit: irşat eden, doğru yolu

gösteren, rehber, kılavuz.

remiz: kelime ve cümleye yükle-

nilmiş gizli mana, sifre, sembol.

savlet: şiddetli hücum, saldırma.

sedde: Arapça ve Farsçada iki de-

fa okunması gereken bir harfin

üzerine konulan ve o harfi iki de-

fa okutan işaret.

seriat-ı İslâmiye: İslâm şeriati.

suikast: kötü kasıt, kötü niyet;

kötü kasıtlı iş yapma, tuzak kur-

ma.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı

114 bölümden her biri.

suret: biçim, şekil, tarz.

¹ **الَّذِينَ يَسْتَحْيُونَ** 'nin makamı bin üç yüz yirmi yedi, eğer

şeddeli **ل** ve **ب** ikişer sayılsa, Arabî tarihiyle bin üç yüz elli dokuz edip o tuğyanlı taifenin savletli zamanını gös-
tererek tam tevafukla bakar. ² **وَيَغُونَهَا عَوَجًا** 'nin maka-

mı, *tenvin* **ن** olmak cihetiyle, bin iki yüz dokuz ederek şe-
riat-ı İslâmiyeye suikast olarak ecnebi kanunlarını adliye-
ye sokmak fikri ve teşebbüsü tarihine tam tamına teva-
fukla bakar. Ve bu emareler gibi çok imalarla baştaki
ayetin kuvvetli işaret ettiği Risale-i Nur'un muarızlarına
zahir bir surette baktığı gibi, mefhum-i muhalifi delâletiy-
le dahi Risale-i Nur'a tam bakar. Hatta dördüncü ayette
Risale-i Nur'un Türkçe olmasını tahsin eder ve beşincide
Arabî ve Türkçeyi tam bilmeyen ve mürşitleri ve âlimle-
ri perişan olan Vilâyat-ı Şarkiyede Risale-i Nur imdatla-
rına ve her taifeden ziyade başlarına gelen hâdiseler ve
ayette ³ **بِآيَامِ اللَّهِ** tabir edilen elim vakıaları hatırlarına ge-
tirmekle ikaz ve irşat etmelerine bir mana-i işarî ve rem-
zî ile emrediyor.

Bu ahirki ehemmiyetli işareti beyan etmeme şimdilik
izin olmadığından yalnız her birinin bir tek remzi gayet
kısa beyan edilecek. Şöyle ki:

Dördüncü ayetin:

⁴ **وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بَلِّغْهُمْ لَقِينَهُمْ** cümlesi
makam-ı cifrîsiyle ve baştaki ayetin işaretleri karinesiyle,

1. Seve seve tercih ederler.

2. Doğru yolu eğri olarak göstermeye çalışırlar.

3. Allah'ın geçmişteki nimet ve azap günleri. (İbrahim Suresi: 5.)

4. Hak dini onlara açıklasın diye, her peygamberi Biz kendi kavminin lisaniyla gönderdik. (İb-
rahim Suresi: 4.)

tabir: ifade.

tahsin: beğenme, güzel bul-
ma.

taife: takım, güruh.

tenvin: Arapça bir kelimenin
sonunu nun gibi okutmak
üzere konulan işaret; kelime-

nin sonuna iki üstün (en), iki
esre.

teşebbüs: girişim, bir işi yap-
mak için harekete geçme.

tevafuk: uygunluk; belli sıra,
ölçü ve münasebetler içeri-
sinde birbirine denk gelme.

tuğyan: azma, azgınlık, hid-
detlenme.

vakia: vuku bulan, olan şey.

velâyat-ı şarkiyeye: şark vila-
yetleri, doğu illeri.

zahir: açık, aşikâr.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

risalet ve nübüvvetin her asırda veraset noktasında naip-leri, vekilleri bulunmak kaidesiyle, mana-i remzî cihetinde vazife-i irsiyeti yapan Risale-i Nur'ı, efradı içine hususî bir iltifatla dâhil edip, lisan-ı Kur'ân olan Arabî olarak Türkçe olmasını takdir ediyor.

Evet, bunun makamı رَسُول 'deki *tenvin* ن sayılmak ve şeddeli ل iki sayılsa ve şeddeli ی bir sayılsa bin üç yüz el-
li sekiz, her ikisi birer ر sayılsa bin üç yüz yirmi sekiz; şeddelliler iki sayılsa, *tenvin* sayılmazsa bin üç yüz on sekiz; hem *tenvin*, hem şeddelliler sayılsa bin üç yüz altmış sekiz ederek, Risale-i Nur'un beş devresine ve beş vaziyetine remzen ve imaen bakar.

Beşinci ayette:

¹ اَنْ اَخْرِجَ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ وَذَكَرَهُمْ بِآيَامِ اللّٰهِ

² اَنْ اَخْرِجَ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ وَذَكَرَهُمْ بِآيَامِ اللّٰهِ cümlesinde makam-ı cifrîsi,

şeddelliler birer sayılmak cihetinde bin üç yüz elli bir ederek Risale-i Nur'un şimdilik beyanına iznim olmayan ehemmiyetli vazifesinin ve bu evamir-i Kur'âniyeyi imtisalinin tarihine tam tamına tevafuk-i cifrî ve muvafakat-i maneviye karinesiyle ve kıssadan hisse almak münasebat-ı mefhumîye remziyle Risale-i Nur'a imaen bakar. Daha yazılacak çok gaybî işaretler var; fakat izin verilmedi, şimdilik kaldı.

1. Kaymini karanlıklardan nura çıkar ve Allah'ın geçmişteki nimet ve azap günlerini onlara hatırlat. (İbrahim Suresi: 5.)

2. Nura çıkar ve Allah'ın geçmişteki nimet ve azap günlerini hatırlat. (İbrahim Suresi: 5.)

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.
asr: yüzyıl.
cihet: yön.
dâhil: içine alma, sokma.
devre: dönem.
efrat: fertler.
hususî: özel.
iltifat: samimî ve güzel sözle

oksama övme; yönelme.
imaen: ima yoluyla, ima ederek, sezdirerek, işaretle.
kaide: kural, esas, düstur.
lisan-ı Kur'ân: Kur'ân'ın dili.
makam-ı cifrî: ebcele hesabıyla değeri.
mana-i remzî: işaretlerle anlatılmak istenen mana.

naip: vekil, bir kimsenin yerini tutan, işlerini yürüten kimse.
nübüvvet: nebilik, peygamberlik, Allah elçiliği.
remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.
risalet: elçilik, resullük, peygamber olarak gönderilme.

sedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

takdir: beğenme, beğendiğini belirtme.

tenvin: Arapça bir kelimenin sonunun nun gibi okutmak üzere konulan işaret; kelimenin sonuna iki üstün (en), iki esre.

vazife-i irsiyet: varis oluş görevi.

vaziyet: durum.

vekil: bakan, başkasının yerine ve adına konuşan.

veraset: vârislik, mirasçısı olma.

Sekizinci Şua

Üçüncü Bir Keramet-i Aleviye

Bir İfade-i Meram

alâmet-i makbuliyet: kabul olduğunu belirtilen işaret, nişan v.b.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cihet: yön.

dair: alakalı, ilgili.

dellâl: ilân edici; hakka davet eden.

ehemmiyet: önem, değer, kıymet.

hakikat: gerçek, esas.

hakkanîyet: hak ve adakete uygunluk, hak ve doğruluktan ayrılmama.

haric: dışarı.

hâsâ: asla, katiyen, öyle değil, Allah göstermesin.

haşır: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

haysiyet: itibar.

hüccet: delil.

hükümünde: değerinde, yerinde.

ifade-i meram: dilek ve maksadı ifade etme; kitaplara yazılan ön söz.

ihtiyar: irade, tercih; kendi istek ve arzularına göre hareket etme.

ihtiyarsız: irade ve istem dışı.

ilân: yayma, duyurma, bildirme.

iman: inanç, itikat.

iman: inanma, itikat.

inayet-i ilâhiye: Allah'ın yardımı.

kabil: tür, gibi.

keramet-i Aleviye: Hz. Ali'ye ait keramet, olağanüstü, fevkalâde hâl.

keramet-i Celcelûtiye: Hz. Ali'nin kaleme aldığı Celcelûtiye duasının kerameti.

kıymet: değer.

malûm: bilinen, bilinen olan.

medar-ı teşvik: şevklendirme se-

Malûm olsun ki, ben Risale-i Nur'un kıymetini ve ehemmiyetini beyan etmekle Kur'an'ın hakikatlerini ve imanın rükünlerini ilân etmek ve zaaf-ı imana düşenleri onlara davet etmek ve onların kuvvetlerini ve hakkanîyetlerini göstermek istiyorum. Yoksa, hâsâ, kendimi ve hiçbir cihetle beğenmediğim nefs-i emmaremi beğendirmek ve methetmek değildir. Hem, Risale-i Nur zahiren benim eserim olmak haysiyetiyle sena etmiyorum. Belki yalnız Kur'an'ın bir tefsiri ve Kur'an'dan mülhem bir tercüman-ı hakikîsi ve imanın hüccetleri ve dellâlî olmak haysiyetiyle meziyetlerini beyan ediyorum. Hatta, bir kısım risaleleri ihtiyarım haricinde yazdığım gibi, Risale-i Nur'un ehemmiyetini zikretmekte ihtiyarsız hükümündeyim. İmam-ı Ali'nin (radiyallahü anh), Ayetü'l-Kübra namını verdiği Yedinci Şua risalesini yazmakta çok zahmet çektiğime bir mükâfat-ı acile ve bir alâmet-i makbuliyet ve bir medar-ı teşvik olarak bu keramet-i Celcelûtiye, inayet-i İlâhiye tarafından verildiğine şüphem kalmamış. Tahdis-i nimet kabilinden bunu Sekizinci Şua olarak yazdım. Yoksa haşre dair mühim bir ayetin mu'cizeli olan bürhanlarını yazacaktım.

bebi, teşvik kaynağı.

medih: övmek.

meziyet: bir şeyi başkalarından ayıran vasıf, üstünlük ve değerlilik vasfı.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların aciz kaldığı şey.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mükâfat-ı âcile: âcil, peşin, acele bir mükâfat.

mülhem: içine doğmuş, ilham olunmuş.

nam: ad.

nefs-i emmare: insanı kötülüğe sürükleyen nefis, insana kötü ve günah olan işlerin yapılmasını emreden nefis.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

rûkn: bir şeyi meydana getiren unsurlardan her biri, esas.

senâ: methetme, övme.

tahdis-i nimet: Cenab-ı Hakk'a karşı şükrünü eda etme ve

teşekkür etme maksadıyla kavuştuğu nimeti başkalarına anlatma.

tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

tercüman-ı hakikî: gerçek tercüman.

zaaf-ı iman: iman zayıflığı.

zahiren: görünüşte.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

zikretmek: anmak, bildirmek.

[‘mam-> Ali’nin (rad-yallahü anh) Risale-i Nur’a dair üçüncü bir kerametidir.]

Evet, On Sekizinci ve Yirmi Sekizinci Lem’alarda izah ve ispat edilen iki zahir kerametini teyit ve takviye ederek kaside-i Celcelûtiye’sinde, *Siracünnur*’dan sarahat derecesinde haber verdiği gibi, yine o kasidede *Siracünnur*’un en namdar risalelerine parmak basıyor, âdetâ alkışlıyor ve sekiz adet remiz ile meşhur bir kısım risalelerini gösteriyor.

BİRİNCİSİ:

Risale-i Nur’a tasrih eden ² **تُقَادُ سِرَاجُ النُّورِ سِرًّا بَيَانَةً** fıkrasından sonra Süryanî lisanıyla Esma-i Hüsnadan istimdat ve suver-i Kur’âniye ile bir münacat yapıyor. Tam otuz üç surelerle öyle garip ve manidar bir tarzda zikrediyor ki, bir kısım sırları ve gaybî haberleri dahi bildirmek istediği anlaşılıyor. Ben sıkıntılı bir zamanda İmam-ı Ali’nin (radiyallahü anh) *Ayetü’l-Kübra* namını verdiği Yedinci Şuâi bitirdiğim aynı vakitte —itikadımca bana acele bir mükâfat ve bir ücret olarak— geceleyin *Celcelûtiye*’yi okudum.

Birden bir ihtar-ı gaybî gibi kalbime denildi:

İmam-ı Ali Radiyallahü Anh Risale-i Nur ile çok meşguldür. Mecmuundan haber verdiği gibi kıymettar risalelerine de işaret derecesinde remzedip ima ediyor. Eğer

ler veya tabiatüstü hâdiseler.

kıymettar: kıymetli, değerli.

lisan: dil.

manidar: nükteli, ince manalı.

mecmu: toplam, tüm.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgilenen.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

mükâfat: iyi bir iş, hizmet veya başarıdan ötürü verilen şey, ödül.

münacat: Allah’a dua ve yalvarma maksadıyla yazılan şiir.

nam: ad.

namdar: meşhur, ünlü, şöhretli, namlı.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen “Allah ondan razı olsun” manasında dua. Tek erkek için söylenir.

remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

sarahat: sarihlik, açıklık, belirlilik.

sır: gizli hakikat.

Siracünnur: Risale-i Nur Külliyyatından, Said Nursi’nin bir eseri.

sure: Kur’ân-ı Kerim’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suver-i Kur’âniye: Kur’ân’ın sureleri.

süryanî: Suriye ve Türkiye’nin güney doğusunda yaşayan, Sami ırkından bir Hristiyan topluluğu.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, teyit ve tasdik etme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tasrih: açık açık söyleme, açıktan açığa bildirme, açıkça anlatma.

teyit: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma; doğru çıkarma.

zahir: açık, âşikar.

zikretmek: anmak, bildirmek.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.

2. Nurun kandili gizli olarak yakılıp aydınlatılır.

âdetâ: sanki.

dair: alakalı, ilgili.

esma-yı hüsnâ: Allah’ın adları, Allah’ın doksan dokuz güzel ismi.

garip: tuhaf, şaşılacak.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

ihtar-ı gaybî: gaybî olarak yapılan hatırlatma, uyarı.

ima: işaretle anlatma, üstü kapalı ifade etme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istimdat: medet dileme, imdat isteme, yardıma çağırma.

itikât: kesin inanma, iman.

izah: açıklama, ayrıntıları ile anlatma.

Kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şekli.

kaside-i Celcelûtiye: Hz. İmam-ı Ali’nin Hz. Peygamberin derslerine istinaden kaleme aldığı ve aslı cifir ve ebced hesabı ile alâkalı olarak telif edilen Süryanice kaside.

keramet: Allah’ın velî kullarında görülen olağanüstü hâl.

sarih bir surette gayptan haber vermek, çok zararları bulunduğundan, hikmete münafi olduğu cihetle hikmet-i İlâhiye tarafından yasak olmasa idi tasrih edecekti.

Meselâ, sureleri tatad ederken, yirmi beşinciye geldiği vakit diyor ki:

بِحَقِّ تَبَارَكَ ثُمَّ نُونٍ وَسَائِلٍ ۝ وَبِسُورَةِ التَّهْمِيزِ وَالشَّمْسِ كُورَتْ ۝
وَبِالذَّارِيَّاتِ ذُرُوءًا وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ۝ وَبِاقْتِرَابِ لِي الْأُمُورِ تَقَرَّبَتْ ۝
وَبِسُورَةِ الْقُرْآنِ حِزْبًا وَأَيَّتَا ۝ عَدَدًا مَا قَرَأَ الْقَارِئُ وَمَا قَدْ تَنَزَّلَتْ ۝
فَاسْئَلْكَ يَا مَوْلَايَ بِفَضْلِكَ الَّذِي ۝ عَلَىٰ كُلِّ مَا أَنْزَلْتُ كُتِبَا تَقْضَلْتُ ۝¹

İşte bu fıkralarda Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesini hayrette bırakan ve üstünde gözle görünen bir kerame-tiyle ve kıyamet ve haşri ispat eden harika hüccetleriyle iştihar eden Yirmi Dokuzuncu Söze Hazret-i İmam-ı Ali Radiyallahü Anh, zikir ve tatad ettiği surelerin yirmi do-kuzuncu mertebesinde ² وَالشَّمْسِ كُورَتْ ile ona işaret

eder. Çünkü, kıyamet kopmasından gayet dehşetli haber veren ³ إِذَا الشَّمْسُ كُورَتْ suresine tam mutabık bir suret-te o Yirmi Dokuzuncu Söz, kıyametin ve harab-ı âlemin ve mevt-i dünyanın ve hayat-ı ahiretin ve ihya-i emvatın kat'î hüccetlerini beyan ederken, bu surenin dehşetli tas-virini zikretmesi, hem manada, hem yirmi dokuzuncu mertebede tetabukları o işareti ispat eder.

beyan etmek: açıklamak, bildir-mek, izah etmek.
cihet: yön.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
fıkra: kısım, fasıl, bölüm.
gayet: son derece.
gayp: gizli olan, görünmeyen şeyler ve alemler.
harab-ı âlem: âlemin yıkılması, kıyametin kopması.
harika: olağanüstü.
haşr: kıyametten sonra bütün in-sanların bir yere toplanmaları, Al-lah'ın ölüleri diriltip mahşere çı-karması.
hayat-ı âhiret: âhiret hayatı.
hikmet: ilahî gaye, yüksek bilgi, fayda.
hikmet-i İlâhiye: Allah'ın hikme-ti, mahlûkâtın yaratılışında Al-lah'ın gayeleri.
hüccet: delil.
ihya-yı emvat: ölüleri diriltme.
ispat: doğruyu delillerle göster-me.
ispat: doğruyu delillerle göster-me.
iştihar: meşhur olma, şöhrat bul-ma, tanınma.
kandil: lamba.
keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.
kıyamet: bütün kâinatın Allah ta-rafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.
mertebe: derece, basamak.
meselâ: örneğin.
mevt-i dünya: dünyanın ölümü.
mutabık: uygun.
münâfi: zıt, aykırı.
radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah ondan razı ol-sun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.
Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.
Rahman: sonsuz merhamet sahi-bi ve şefkatle bütün varlıkları rı-zıklandıran Allah.
sarih: açık, âşikar.
sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı

1. Mülk (Tebareke), Kalem (Nun), Mearic, Hümeze, Tekvir, Zariyat, Necm ve Kamer (Ikterabet) Surelerinin hümmetine her iş bana yakın oldu. Ve hizip hizip, ayet ayet nazil olan Kur'an su-relerinin hakkı için, bunları okuyanların okumaları adedince ve nazil olan ayet ve surele-rin sayısınca, indirdiğin bütün faziletli kitapların faziletleri hümmetine Senden yardım dili-yorum ey Rabbim!
2. Tekvir Suresi hümmetine...
3. Güneş dörülüp toplandığında. (Tekvir Suresi: 1.)

114 bölümden her biri.
suret: biçim, şekil, tarz.
tadat: sayma.
tasrih: açık açık söyleme,

açktan açığa bildirme, açıkça anlatma.
tasvir: resmini yapma.
tetabuk: birbirine uygun gel-me, uyma.

zikir: anma, bildirme.
zikretmek: anmak, bildir-mek.

Hem, tahavvülât-ı zerratta boğulan maddiyyunları susturan ve zerratın tahavvülâtı ve harekâtını, vazife ve intizamlarını emsalsiz bir tarzda ispat eden Otuzuncu Söz namındaki Zerrat Risalesine Hazret-i İmam-ı Ali Radiyallahü Anh, otuzuncu mertebede **وَبِالذَّارِيَّاتِ ذُرْوًا**¹ kase-miyle ona işaret eder. Evet bu işarete lâfzen ve sureten Sure-i **وَالذَّارِيَّاتِ** ve Risale-i Zerrat, birbirine müşabehetle beraber mana cihetiyle dahi münasebet var. Çünkü, sure-i **وَالذَّارِيَّاتِ ذُرْوًا**² 'ın başında “*Tesadüfî ve intizamsız zannedilen temevvücat-ı havaiye, gayet hikmetli ve vazifedar olarak rububiyetin tekvinî emirlerini etrafa yetiştirir*” diye ifade ettiği gibi, Risale-i Zerrat dahi maddiyyunlar tarafından tesadüfî ve intizamsız telâkki edilen harekât-ı zerrat dahi, gayet hikmetli ve o zerreler muntazam vazifelerle vazifedar olduklarını gayet kuvvetli ve kat'î bürhanlar ile ispat ediyor.

Hem, Mirac-ı Muhammedî Aleyhissalâtü Vesselâmı delâil-i aklıye ile gayet makul ve kat'î bir surette ispat eden ve Otuz Birinci Söz namında ve mertebesinde bulunan Risale-i Miraç'a, Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) otuz birinci mertebede Mirac-ı Ahmedî (a.s.m.) ve Kab-ı Kavseyndeki müşahede ve mükâlemeyi sarih bir surette başlayan Sure-i **وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ**³ 'nın başında bulunan **وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ** cümlesi ile sarahate yakın bir tarzda o

lafzen: sözlü olarak.

maddiyyun: maddenin ezeli ve ebedi olduğuna, sonradan yaratılmamış bulunduğu inananlar, maddeye bağlı kalanlar, maddeciler, materyalistler.

makul: akla yakın, akla uygun, aklın kabul edeceği.

meretebe: derece, basamak.

Mirac-ı Ahmedî: Peygamberimizin (a.s.m) Cenab-ı Hakk'ın huzuruna ruhen, cismen ve hâlen çıkması mucizesi.

Mirac-ı Muhammedî: Peygamberimizin (a.s.m) Cenab-ı Hakk'ın huzuruna ruhen, cismen ve hâlen çıkması mucizesi.

muntazam: nizamlı, intizamlı, düzenli ve düzgün biçimde.

mükâleme: konuşma.

münasebet: ilgi, ilişki; münasiplik, uygun olma.

müşabehet: benzeme, benzeş.

müşahede: ilahî sırları ve tecellileri seyretme.

nam: ad.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen “Allah ondan razı olsun” manasında dua. Tek erkek için söylenir.

Risale-i Mirac: Mirac Risalesi, Risale-i Nur Külliyyatından 31. söz.

Risale-i Zerrât: Risale-i Nur Külliyyatından zerreler risalesi anlamında 30. söz.

rububiyet: Cenab-ı Hakk'ın her zaman, her yerde, her mahluka muhtaç olduğu şeyleri vermesi, onu terbiye etmesi ve idaresi altında bulundurma vasfı.

sarahat: sarıhlık, açıklık, belirlilik.

sarih: açık, aşikar.

suret: biçim, şekil, tarz.

sureten: suret olarak, görünüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.

tahavvülât: tahavvüller, değişmeler.

tahavvülât-ı zerrat: zerrelerin değişmesi, atomlardaki bir hâlden başka bir hâle geçme, değişiklik.

tarz: biçim, şekil, suret.

tekvini: tekvin ile ilgili, yaratmaya, var etmeye dair.

telâkki: anlama, kabul etme.

temevvücat-ı havaiye: havadaki dalgalanma.

tesadüfî: tesadüfle ilgili, rastgele, tesadüf olarak.

tesadüfî: tesadüfle ilgili, rastgele, tesadüf olarak.

vazife: görev.

vazifedar: vazifeli, vazifesi olan, iş gören.

zerrat: zerreler, atomlar.

zerre: en küçük parça, molekül, atom.

1. Zariyat Suresi hürmetine...

2. Yemin olsun esip savuran rüzgâra. (Zariyat Suresi: 1.)

3. Kayan yıldız yemin olsun. (Necm Suresi: 1.)

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selam onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cihet: yön.

delâil-i aklıye: akıl ile bulunan deliller, akla ait deliller, akılla anlaşılabilen deliller.

emsalsiz: benzersiz.

gayet: son derece.

harekât: hareketler.

harekât-ı zerrat: zerrelerin, atomların hareketleri.

hikmet: ilahî gaye, yüksek bilgi, fayda.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

intizamsız: düzensiz, düzgün olmama.

ispat: kanıtlama.

Kab-ı Kavseyn: iki yay mesafesi; Hz. Muhammed'in Mirac'a çıkışıyla vardığı son nokta; bütün yaratılanları arkasına alıp Yaratana müşerref ve muhatap olduğu makam.

kasem: yemin, ahit.

kat'î: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.

risaleye işaret eder ve Sure-i **وَالطُّورِ** 'yi bırakarak **وَالنَّجْمِ** 'tan sonra **وَالذَّارِيَّاتِ** Suresini zikretmesi bu işareti kuvvetlendirir.

Hem, Şakk-ı Kamer mu'cizesini münkirlere karşı kuvvetli deliller ile ispat eden *Miraç Risalesinin* zeyli bulunan *Şakk-ı Kamer Risalesi* namında otuz birinci mertebenin ahirinde olan o risaleye, Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) şakk-ı kameri nass-ı sarîh ile zikreden sure-i

اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ¹ 'den iktibas ederek, otuz birinci mertebenin akabinde zikredilen

وَبِاقْتَرَبَتِ لِيَ الْأُمُورُ تَقَرَّبَتْ² fıkrasıyla sarahate yakın işaret eder.

Malûmdur ki, Risale-i Nur, başta otuz üç adet Sözlerdir ve *Sözler* namıyla yâd edilir. Fakat, Otuz Üçüncü Söz müstakil değil, belki otuz üç adet Mektubattan ibarettir ve *Mektubat* namıyla zikredilir. Sonra Otuz Birinci Mektup dahi müstakil değil, belki otuz bir adet Lem'alardan mürekkeptir ve *Lem'alar* adı ile müştehidir. Sonra Otuz Birinci Lem'a dahi müstakil olmamış, o da inşaallah otuz bir adet Şualardan mürekkep olacak. *El-Ayetü'l-Kübra* Yedinci ve bu risale Sekizinci Şualarıdır. Demek *Sözler*'in hatimesi Otuz İkinci Sözdür.

Hem, Risale-i Nur'un yıldızları içinde bir güneş hükmünde şakirtlerince telâkki edilen Otuz İkinci Söz namındaki Üç Mevkıflı risale-i harika ve camia ve *Sözler*'in

ahir: son.
akabinde: arkası sıra, peşinden, peşi sıra, ardından, ardı sıra.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.
fıkra: bent, madde, paragraf.
hatime: son, nihayet, bitiş.
hükümünde: değerinde, yerinde.
ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.
iktibas: alıntı.
inşaallah: Allah isterse, Allah dilerse, Allah'ın emri olursa, Allah izin verirse manalarında kullanılan bir dua.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
malûm: bilinen, bilinen olan.
mertebe: derece, basamak.
mevkıf: bölüm.
Miraç: Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.m.) Efendimizin, Recep ayının 27. gecesinde Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması mu'cizesi.
mu'cize: benzerini yapmaktan insanların aciz kaldığı şey.
münkir: Allah'ın varlığını kabul ve tasdik etmeyen, imansız, dinsiz.
mürekkep: den oluşmuş, -den olma.
müstakil: başlı başına, bağımsız.

1. Kıyamet yaklaştı, ay yarıldı. (Kamer Suresi: 1.)

2. Ve Kamer (İkterabet) Surelerinin hümratine, her işi bana yakın kıl.

müştehir: iştihar eden, şöhret bulan, şöhret kazanan, meşhur, ünlü.
nam: ad.
nass-ı sarîh: dinin apaçık hükmü, emri.
risale-i câmia: toplayıcı risale.
risale-i harika: harika risale, harika kitapçık.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Be-diüzzaman Said Nursi'nin eserlerinin adı.
sarahat: sarîhlik, açıklık, belirlilik.
sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
şakirt: talebe, öğrenci.
şakk-ı kamer: ayın ikiye bölünmesi; Hz. Muhammed'in

(a.s.m.) Cenab-ı Hakkın izniyle, bir parmak işaretiyle ayı ikiye bölmesi suretiyle gösterdiği büyük mu'cize.
telâkki: anlama, kabul etme.
yâd: anma.
zeyl: ek, bir eserin devamı olarak yazılan kısım.
zikretmek: anmak, bildirmek.

bir cihette hatimesi ve cemiyetli neticesi olan o risaleye Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) onun fevkalâde ehemmiyetini ve camiiyetini göstermek için Kur'an'ın çok sureleriyle birden otuz ikinci mertebede ¹ **وَبِسُورَةِ الْقُرْآنِ حَرْبًا وَآيَاتًا** ka-semiyle otuz ikinci mertebede bulunan o cami risaleye işaret eder. Risale-i Nur'un Otuz Üçüncü Sözü ise, bundan evvel beyan ettiğimiz gibi otuz üç adet mektuplardan ibaret ve *Mektubat* namında otuz üç kitap ve yüzden ziyade risalelerdir.

İşte Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) otuz üçüncü mertebede ve kaseminde Otuz Üçüncü Sözü'nün eczaları olan o yüz on kitap ve Mektubata birden işaret etmek için yüz on semavî suhuf namında yüz on muhtasar kitaplar ve o büyük mukaddes kitaplardan istimdat manasında olan şu ² **فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ بِفَضْلِكَ الَّذِي ﴿ عَلَى كُلِّ مَا أَنْزَلْتَ كُتِبَ تَقْضَلَتْ** kelâmıyla işaret eder.

Malûmdur ki, ilm-i belâgatte ve fenn-i beyanda uzak ve gizli manalara delâlet etmek için karine tabir ettikleri emarelerden ve münasebetlerden birisi bulunsa, uzak bir mana ve gizli ve işarî olan bir mefhum, karinenin kuvvetine göre sarîh ve zahir manası gibi kabul edilir. İşte bu kaideye binaen, bu işarî manaların her birisine müteaddit karineler, emareler bulunduğu gibi sair arkadaşları da ona karineler olur. Risale-i Nur'un mecmuundan haber veren sarîh fıkralar dahi her birisine kuvvetli bir karinedir.

1. Hizip hizip, ayet ayet Kur'an Suresinin hürmetine...

2. İndirdiğin bütün faziletli kitapların faziletleri hürmetine Senden yardım diliyorum ey Rab-bim!

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
camî: toplayan, içine alan, kapsayan.
camiiyet: toplayıcı, ihtiva ve ihata edicilik.
cemiyetli: bir çok şeyi bir

arada bulunduran, pek çok özellikleri içine alan, kapsamlı.
cihet: yön.
delâlet: delil olma, gösterme; alamet, işaret.
ecza: cüz'ler, parçalar, kısımlar.
ehemmiyet: önem, değer,

kıymet.
emare: alâmet, belirti, nişan.
evvel: önce.
fenn-i beyan: belâgat ilminin üç bölümünden ikinci bölümüdür. İfade etme yolları olan teşbih, mecaz ve kinayeden bahseden ilim.
fevkalâde: olağanüstü.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hatime: son, nihayet, bitiş.

ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.

ilm-i belâgat: belâgat ilmi.

istimdat: medet dileme, imdat isteme, yardıma çağırma.

işari: bir kelimenin açık manasına bağlı olarak ikinci ve üçüncü derecede işaret yolu ile yapılan açıklama.

kaide: kural, esas, düstur.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

kasem: yemin, and.

kelâm: söz, lafız.

Kur'an: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

malûm: bilinen, bilinen olan.

mecmu: toplam, tüm.

mefhum: bir sözün ifade ettiği mana.

meretebe: derece, basamak.

muhtasar: kısaltılmış, özet.

mukaddes: takdis edilmiş, kutsal, aziz, temiz.

münasebet: ilgi, ilişki; münasiplik, uygun olma.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

nam: ad.

sâir: diğer, başka, öteki.

sarîh: açık, aşikar.

semavî: Allah tarafından olan, ilâhî.

suhuf: dört büyük kitap dışında sahifeler şeklinde, bazı peygamberlere vahiy ile gelen emirler.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

tabir: ifade.

zahir: açık, görünür.

ziyade: çok, fazla.

İKİNCİ REMİZ:

Kur'an'ın el-Ayetü'l-Kübrası olan **تَسْبِيحُ لَهُ السَّمَوَاتُ** 'nin **السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَسْبِيحُ بِحَمْدِهِ** ¹ hakikat-i kübrasını ve tefsir-i ekberini gösteren ve Ramazan-ı Şerif'in ilhamî bir hediyesi bulunan Yedinci Şua risalesine Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) *Mektubat*'a işaretten sonra *Lem'alar*'a işaret içinde *Şualar*'a bakarak **(HAŞİYE) ² وَبِالْآيَاتِ الْكُبْرَى أَمْنِي مِنَ الْفَجْتِ** deyip ilm-i be-

lâgatçe “müstetbeatü't-terakip” ve “maarizü'l-kelâm” denilen mana-i zahîrînin tebaiyetiyle ve perdesinin arkasıyla müteaddit karinelerin kuvvetine göre işaret eder. Ve o acip ve yüksek ve tevhidin hüccetü'l-kübrası ve el-Ayetü'l-Kübranın bir alâmet-i kübrası ve bir tefsir-i azamı olan risaleye *Ayetü'l-Kübra* namı veriyor. Ve o namla hem menbaı olan Ayetü'l-Kübranın azametini, hem bu Yedinci Şua olan vahdaniyetin ve tevhidin bürhan-ı azamının fevkalâde kuvvetini ilân eder, haber verir. Hazret-i İmam-ı Ali'nin (r.a.) bu büyük iltifatına bu risalenin liyakatine her kimin bir şüphesi varsa, gelsin, bir defa o risaleyi okusun. Eğer, “Evet, lâyıktır” demezse, bana tuh desin!

HAŞİYE: İmam-ı Ali bu fıkra ile işaret eder ki, *Ayetü'l-Kübra* risalesi yüzünden şakirtleri bir musibete düşecekler ve onun kerameti ve bereketiyle emniyete ve selâmete çıkacaklar. Evet, bu keramet-i Aleviye tam tamına çıktı ki, o risale için hapse düşüp ve onun kuvvetli hakikatleriyle kurtuldular.

1. Yedi gökle yer ve onların içindekiler Onu tesbih eder. Hiçbir şey yoktur ki Onu övüp Onu tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)

2. Yâ Rab! Ayetü'l-Kübra hürmetine beni kurtar, emân ve emniyet ver.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.
alâmet-i kübra: en büyük işaret, en büyük belirti.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
ayetülkübra: en büyük delil, ayet anlamında Risale-i Nur'da 7. Şua adlı eser.
azamet: büyüklük.
bürhan-ı azam: en büyük delil.
fevkalâde: olağanüstü.
hakikat-ı kübra: en büyük olan gerçek.
haşiye: dipnot.
hüccetü'l-kübra: en büyük hüccet, delil.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.
ilhamî: ilham ile elde edilen, ilham ile ulaşılan.
ilm-i belâgat: belâgat ilmi.
iltifat: ilgi gösterme, yüzünü çevirip bakma.
kamer: Kur'an-ı Kerim'in 54. suresi.
karine: işaret, ipucu, iz, delil.
kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.
liyakat: lâyık olma, değerlilik, yararlılık, uygunluk.
maarizü'l-kelâm: bir sözün asıl manası dışında, başka manayı ifade etmesi, başka manaların istenmesi.
mana-i zahîrî: zahire ait mana,

açık mana, görünen mana.
menba: kaynak.
müstetbeatü't-terakib: sözdeki, birbirine bağlı, işaretli manalar. kelimelerin kullanım ve tarzlarından hareketle onların zımında bulunduğu anlaşılan manalar.
müteaddit: çeşitli, bir çok.

nam: ad.
Ramazan-ı Şerif: mübarek, şerefli Ramazan ayı.
remiz: kelime ve cümleyle yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.
sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
tebaiyet: tâbîlik, tâbi olma,

uyma.
tefsir-i azam: büyük tefsir.
tefsir-i ekber: en büyük tefsir.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.
vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

Evet, Kur'ân'ın aleyhinde bin seneden beri müntakimâne hazırlanan dinsizlerin itirazlarını ve kâfir feylesofların teraküm edip şimdi yol bularak intişar eden şüphelerini ve Kur'ân'ın dehşetli darbelerinden intikam besleyen muannit Yahudilerin ve mağrur bir kısım Hristiyanların hücumlarını def' edip mukabele eden ve her asırdaki Kur'ân'ın pek çok kahramanları ve manevî kal'aları vardı. Şimdi ihtiyaç bir-ikiden, yüze çıkmış; ve müdafiler yüzden, iki üçe inmiş.

Hem, hakaik-ı imaniyeyi ilm-i kelâmdan ve medrese-den öğrenmek çok zamana muhtaç bulunduğundan, bu zamanda o kapı dahi kapandı. Hem çabuk, hem herkes anlayacak bir tarzda en derin hakikatleri talim eden Risale-i Nur, elbette İmam-ı Ali Radiyallahü Anhın bu iltifatına lâyıkıdır.

Hem İmam-ı Ali (r.a.) onuncu mertebe-i tadadında onuncu sure olarak ve kıyamet ve Leyle-i Berata bakan **1** **وَبِسُورَةِ الدُّخَانِ فِيهَا سِرٌّ أَقْدَ أَحْكَمَتْ** deyip, mana-i işarîsiyle, "Onuncu Söz" namında ve mertebesinde olan Haşir Risalesine işaretle beraber, o risalenin fevkalâde ehemmiyetini ve gayet muhkem olduğunu ve o zamanın dumanlı karanlıklarını izale eden bir Leyle-i Beratın bir kandili hükmünde bulunmasına ve haşir ve kıyametin bir alâmeti olan duhan, hem Leyle-i Beratın senevî olarak hikmetli tefrik ve taksim-i umur noktalarıyla ve başka karineler ile imaen ve remzen haber veriyor.

1. Ve içine muhkem sırlar yerleştirilen Duhan Suresinin hürmetine.

alâmet: belirti, işaret, iz.
aleyh: karşı, karşıt.
asr: yüzyıl.
darbe: vuruş, vurma, çarpma.
def: mani olma, kovma, ortadan kaldırma.
dehşetli: ürktücü, korkunç.
duhan: duman.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
fevkalâde: olağanüstü.
feylesof: sapık fikirli, felsefe

ile uğraşan.
gayet: son derece.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanî gerçekler.
hakikat: gerçek.
haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.
hikmet: ilahî gaye, yüksek bilgi, fayda.
hücüm: saldırma.

hükmünde: değerinde, yerinde.
ilm-i kelâm: kelâm ilmi, Cenab-ı Hakkın zat ve sıfatlarından, nübüvvet, haşir, kader gibi imana ait meselelerden İslâmî esaslar dairesinde delil ve bürhane dayalı olarak bahseden ilim.
iltifat: ilgi gösterme, yüzünü çevirip bakma.
imaen: ima yoluyla, ima ede-

rek, sezdirerek, işaretle.

intikam: öc alma, kendisine, bulunduğu topluluğa veya benimsediği bir şeye karşı yapılan kötülüğe karşılık verme.

intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

itiraz: kabul etmediğini belirtip karşı çıkma.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

kafir: Allah'ı ve İslamiyeti inkar eden, dinsiz.

kal'a: büyük hisar.

kandil: lamba.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

Leyle-i Berat: Berat Gecesi, Şaban ayının 15. gecesi.

mağrur: gururlu; kendini beğenmiş, büyüklük taslayan.

mana-yı işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

medrese: eski dönemde ders okutulan düzenli öğretim kuruluşu.

mertebe: derece, basamak.

mertebe-i tadat: sayı mertebesi.

muannit: inatçı, ayak direyen.

muhkem: sağlam, dayanıklı.

mukabele: karşı gelme, karşı koyma.

müdafi: müdafaa eden, savunan, koruyan, dayanan.

müntakimane: intikam alırcasına, öc alana yakışır şekilde.

nam: ad.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

senevî: senelik, yıllık.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

taksim-i umur: işlerin bölünmesi.

talim: ders verme, öğretme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tefrîk: birbirinden ayırma, ayrı tutma.

teraküm: birikme, yığılma, toplanma.

Evet, Onuncu Söz çok ehemmiyetli bir belâyı defetti. Hürriyet-i efkâr serbestiyeti ve Harb-i Umumî sarsıntısı vaktinde haşri inkâr eden münafıklar, fırsat bulup çok yerlerde zehirli fikirlerini izhara başladıkları bir zamanda Onuncu Söz çıktı ve tab edildi. Bin nüshası etrafa yayıldı; onu gören herkes kemal-i iştîyak ve merakla okudu. Zındıkların kâfirâne fikirlerini tam kırdı ve onları susturdu, İmam-ı Ali Radıyallahü Anhın bu takdirine liyakatini ispat etti. Kimin şüphesi varsa, gelsin, onu dikkatle okusun, haşrin ne kadar kuvvetli bir bürhanı olduğunu görsün.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selam onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

Ayet-i Nur: Nur ayeti; Nur Suresi 35. ayet.

belâ: musibet, sıkıntı.

berâet: temize çıkma, suçsuz olduğu anlaşıma.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

cihet: yön.

dair: alakalı, ilgili.

defetme: kovma, uzaklaştırma.

ehemmiyetli: önemli.

elhak: hakkın tâ kendisi, tam doğrusu; doğrusu ya.

fıkra: bent, madde, paragraf.

gayet: son derece.

Harb-i Umumi: genel harp, dünya savaşı.

hârika: olağanüstü.

haşir: kıyametten sonra bütün insanların bir yere toplanmaları, Allah'ın ölüleri diriltip mahşere çıkarması.

hürriyet-i efkâr: fikir ve düşünce hürriyeti.

imaen: ima yoluyla, ima ederek, sezdirerek, işaretle.

inkâr: reddetme, inanmama, kabul ve tasdik etmeme.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kâfirâne: kâfircesine, Allah'ı inkar edercesine.

kemal-i iştîyak: istek ve arzunun son derecesi, tam bir istek ve arzu.

keramet: ermişcesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.

latîf: güzel, hoş.

liyakat: layık olma, ehliyet.

mertebe: derece, basamak.

muhtasar: kısaltılmış, özet.

müdaqqikane: dikkatlice, inceden inceye araştırarak.

münafık: nifak sokan, arabozucu;

Hem Hazret-i İmam-ı Ali Radıyallahü Anh on dokuzuncu sure olarak Suretü'n-Nur'u **وَبِسِرِّ حَوَامِيمِ الْكِتَابِ**

جَمِيعَهَا ۞ عَلَيْكَ بِفَضْلِ النُّورِ يَأْنُورُ أَقْسِمَتْ¹ fıkrasıyla zik-

rederek, pek muhtasar olan On Dokuzuncu Söze ve pek mükemmel bulunan On Dokuzuncu Mektuba işaret için nur lâfzını tekrar etmekle mektupların mertebesi, yani On Dördüncü Mektup noksan kalmasına imaen Sure-i Nur'u on beşincide yine zikretmesiyle gayet lâtif ve müdakkikane haber veriyor. Ve o iki risaleleri, Risale-i Nur'un, büyük nurları olduklarını bildiriyor.

Evet, risalet-i Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâma dair olan On Dokuzuncu Söz, hem üç cihetle kerametli ve harika olan On Dokuzuncu Mektup, elhak, Risale-i Nur'un en parlak birer nurudurlar. Ve Aişe-i Sıddıka Radıyallahü Anhanın beraati münasebetiyle, Ayet-i Nur'un

1. Kur'ân'da geçen bütün "Hâ, mîm"lerde bulunan sırların hürmetine ey Nur, risalelere bölünmüş Nurun hürmetine beni koru!..

kalbinde küfrü gizlediği halde Müslüman görünen.

münasebet: vesile, alâka, bağ.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

nüşa: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

radıyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah

ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

radıyallahü anha: Allah ondan razı olsun. (kadın için.).

risalet-i Muhammediye: kâinatın nuru ve şuuru olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliği.

serbestiyet: serbestlik, rahat ve serbest olma hâli.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

tâb: basma, baskı.

takdir: kıymet verme, beğenme.

zındık: Allah'a ve ahirete inanmayan, Allah'ı inkâr eden, imansız, münkir.

zikretmek: anmak, bildirmek.

¹ **مَثَلُ نُورِهِ** kelimesindeki zamir, üç vecihten birisiyle Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâma raci olmak haysiyetiyle, Sure-i Nur, zat-ı Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm ile ziyade alâkadar bulunduğundan, o sure ile risalet-i Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâmı ispat eden o iki risaleye iki nur lâfzıyla, belki üç nur kelimeleriyle yine aynen risalet-i Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmı ispat eden Miraç Risalesine dahi işaret etmiş.

Ben itiraf ediyorum ki, On Dördüncü Mektup noksan kaldığını unutmuştum. Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) aynı sureyi iki defa tekrar etmesiyle tahattur ettim ve işaretinde ki dikkatine hayran oldum. Fakat o tekrar, yalnız On Dokuzuncu Söz ve Mektup için sayılır; ondan sonrakilere nispeten sayılmaz.

ÜÇÜNCÜ REMİZ:

Yirmi Sekizinci Lem’ada izah ve ispat edilen

² **تُقَادُ سِرَاجُ النُّورِ سِرًّا بَيَانَةً • تُقَادُ سِرَاجُ الشَّرْحِ سِرًّا تَنْوَرَتْ •**

³ **بُنُورٍ جَلَالٍ بَارِخٍ وَشَرَنْطَخٍ • بِقُدُوسٍ بَرَكُوتٍ بِهِ النَّارُ أُخْمِدَتْ •**

fıkralarıyla Risale-i Nur’un üç ehemmiyetli vaziyetini haber veriyor. Bu fıkraların sarahate yakın bir surette hem cifir, hem mana cihetiyle Risale-i Nur’a işaretini On Sekizinci Lem’ada izahına binaen, burada ise orada zikredilmeyen ve İmam-ı Ali Radiyallahü Anhın nazar-ı dikkatini celp eden yalnız üç sırrı beyan edilecek.

1. Onun nurunun misali... (Nur Suresi: 35.)

2. Nurun kandili gizli olarak yakılıp aydınlatılır. Kandiller kandili gizli olarak tutuşturulur; o da tenevvür eder.

3. Celâl, Raûf, Kuddüs, Rahman, Rahîm ve Hakîm isimlerinden aldığı onun nuruyla dalâlet ve fitne ateşi söndürülür.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selam onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkar-

mak ilmi.

cihet: yön.

ehemmiyetli: önemli.

fıkra: bent, madde, paragraf.

haysiyet: itibar.

ispat: sağlam ve dayanıklı hale getirme; doğruyu delillerle gösterme.

işarat: işaretler, haber vermeler.
izah: açıklama, ayrıntı ile anlatma.

miraç: Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.m.) Efendimizin, Recep ayının 27. gecesinde Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması mu'cizesi.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

nispeten: nispetle, kıyaslayarak.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.

raci: bir şahıstan kinaye olan zamir, şahıs zamirlerinin gösterdiği.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, sifre, sembol.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Bediüzzaman Said Nursi'nin eserlerinin adı.

risalet-i Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberliği.

risalet-i Muhammediye: kâinatın nuru ve şuuru olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliği.

sarahat: sarıhlık, açıklık, belirlilik.
sır: gizli hakikat.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

Sure-i Nur: Nur suresi.

suret: biçim, şekil, tarz.

tahattur: hatırlama, hatıra getirme.

vaziyet: durum.

vecih: cihet, yön.

zamir: ismin yerini tutan kelimeler.

zat-ı Muhammediyye: Hz. Muhammed'in zâtı, kişiliği.

zikretmek: anmak, bildirmek.

ziyade: fazla, fazlasıyla.

aşk: şiddetli sevgi, sevdâ, gönül verme.

celâl: sonsuz büyüklük, haşmet, ululuk, yücelik ve haşmet sahibi olan Allah.

cilve: tecelli, görüntü.

dellâl: ilân edici; hakka davet eden.

fıkra: bent, madde, paragraf.

gayet: son derece.

hâssa: bir şeye mahsus olan özellik, nitelik.

hikmet: ilahî gaye, yüksek bilgi, fayda.

iktibasen: iktibas ederek, alıntı yaparak.

ilââhir: sona kadar, sonuna kadar.

imtiyaz: fark, ayrıcalık, üstünlük.

intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

intizam: düzenlilik, düzgünlük.

İsm-i Âzam: Cenab-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve manâca diğer isimleri kuşatmış olanı.

İsm-i Hakîm: Hakîm ismi; Cenab-ı Hakkın hikmetle, faydaları takip ederek iş gören manasındaki ismi.

İsm-i Rahîm: bütün mahlûkatı sonsuz rahmet ve merhameti ile kuşatan anlamında Cenab-ı Hakk'ın bir ismi.

istifadeten: istifade ederek, faydalanarak, yararlanarak.

istifazaten: feyiz alarak; feyizli olarak; ilim, irfan ve manevî zenginlik kazamamak.

istîtar: gizlenme.

işareten: işaret ederek, belirterek.

kibriya: Cenab-ı Allah'ın azameti ve kudreti, her cihette büyüklüğü.

lâyık: uygun, yakışır, münasip.

maatteessûf: ne yazık ki, üzülerek belirtiyim ki.

mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, esirgemek.

meşhur: şöhrətli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

meşrep: gidiş, hareket tarzı, tavır, tutum, meslek.

muhabbet: sevgi, sevmek.

mûstakane: istiyak ve arzu ile, çok isteyerek.

müteaccibâne: şaşarak, şaşkın şaşkın, taaccüp eder şekilde.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

• **Birincisi:** İslâmlar içinde, dellâllar elinde teşhir suretinde gezdirmeye lâyık olan Risale-i Nur, maatteessûf, gayet gizli perde altında intişar ve istitara mecbur olması-na işareten İmam-ı Ali Radiyallahü Anh, iki defa **سِرًّا بَيَانَةً** ve **سِرًّا تَنْوَرَتْ** kelimeleriyle **سِرًّا**, yani "Gizli intişar edebilir" müteaccibâne haber veriyor.

• **İkincisi:** Risale-i Nur, İsm-i Azam cilvesiyle ve ism-i Rahîm ve Hakîm'in tecellisiyle zuhur ettiğinden, imtiyazlı hassası **اللَّهُ أَكْبَرُ**¹ 'den iktibasen celâl ve kibriya,² **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** 'den istifazaten merhamet ve şefkat,³ **وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ** 'den istifadeten hikmet ve intizamın esasları üzerine gidiyor. Onun ruhu ve hayatı onlardır. Sair meşreplerdeki aşk yerinde, Risale-i Nur'un meşrebinde müştakane şefkattir ve re'fetkârâne muhabbetir. Nasıl ki Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) sarîh bir surette *Siracünnur*'un tarih-i telifini ve tekemmül zamanını ve meşhur ismini **تَقَادُ سِرَاجُ النُّورِ** fıkrasıyla haber vermiş; öyle de, **بُنُورِ جَلَالٍ بَازِخٍ وَشَرَنْطَخٍ** (ilâahir) fıkrasıyla da *Siracünnur*'un esaslarından haber veriyor. Çünkü **جَلَالٍ بَازِخٍ** izzet, azamet ve celâl ve kibriyadır. **شَرَنْطَخٍ** Süryanîce *Raûf* ve **بَرْكُوتٍ** *Rahîm*'dir. Demek Hazret-i İmam-ı Ali Radiyallahü Anh *Siracünnur*'u tarif ediyor. "Hayatını ve

1. Allah en büyüktür, en yücedir.

2. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. (Fatiha Suresi: 1.)

3. Onun kuvveti herşeye gâliptir ve O herşeyi hikmetle yapar. (Nahl Suresi: 60; İbrahim Suresi: 4.)

re'fetkârâne: merhamet yatından bir eser.

suret: biçim, şekil, tarz.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.

tarîf: bir şeyi bütün vasıflarına içine alacak şekilde anlatma.

tarîh -i telîf: yazılış tarihi.

tecelli: belirme, bilinme, görünme.

tekemmül: olgunlaşma, ke-male erme, mükemmelleşme.

teşhir: ilan etme, herkese duyurma; sergileme.

zuhur: ortaya çıkma.

nurunu, kibriya ve azamet ve re'fet ve rahîmiyetten alıyor” diye mümtaz hasiyetini beyan eder.

• **Üçüncüsü:** Hazret-i İmam-ı Ali Radiyallahü Anh, bu fıkırdaki **بِه النَّارِ أُخْمِدَتْ**¹ cümlesiyle diyor ki: Bin üç yüz elli dörtte *Siracünnur*, (yani Risale-i Nur'un nuru) ile dalâletin tecavüz eden nârı inşaallah sönecek. Yani, fitne-i diniye ateşini ya tahribattan vazgeçirecek veya ile-ri tecavüzatını kırarak.

Eğer Hicrî tarihi olsa, bundan iki sene evvel, dini dünyadan tefrik fırsatından istifade ile, dinin ve Kur'ân'ın zararına olarak ilerleyen dehşetli tasavvuratın tecavüzatı tevakkuf etmesi, elbette karşılarında kuvvetli bir seddin bulunmasındandır. O set ise, bu zamanda çok intişar eden Risale-i Nur'un keskin hüccetleri ve kuvvetli bürhanları olduğu çok emarelerle hissediliyor. Ve bu ikinci ihtimaldeki işaret-i Aleviye dahi onu teyit ediyor. **(HAŞİYE)**

Evet, cifirce **ر** ; **بِه النَّارِ أُخْمِدَتْ** ; **خ** ; **ت** dört yüz, **ر** altı yüz, **ب** 'deki **بِه** yedi, **ا** üç, **د** kırk, **م** yüz, **ن** şeddeli iki yüz, **ه** beş, yekûnu bin üç yüz elli dört eder. Lillâhilhamd, *Siracünnur*'un el-Ayetü'l-Kübrası gibi çok risaleleri var.

HAŞİYE: Hem de **إِنَّا أَعْطَيْنَا**² 'nın sırrı kısmen tahakkuk etmiş. Çünkü, süfyanîyetin dört rûknünden en kuvvetlisi ve dehşetlisi bütün bütün çekildi, kabir altında azap çekiyor; ve en büyüğü dahi alâkası bilfiil çekilmiş, Mason komitesinin mahkûmu ve aleti olup azabıyla meşguldür. Yalnız onun gölgesi hükmediyor. İleri tecavüz etmemekle beraber kısmen geriliyor. Bakî kalan iki şahıs ise ellerinden gelse tamire çalışacaktır.

1. Onun nuruyla dalâlet ve fitne ateşi söner.

2. Şüpheziz ki, [Biz sana Kevser'i] verdik. (Kevser Suresi: 1.)

azamet: büyüklük.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

celâl: sonsuz büyüklük, haşmet, ululuk, yücelik ve haşmet sahibi olan Allah.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih

veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

dalâlet: iman ve İslâmîyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılmak, azma, batıla yönelme.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

emare: alâmet, belirti, nişan.

evvel: önce.

fıkra: bent, madde, paragraf.

fitne-i diniye: dine sokulan fitne, fesat.

hasiyet: hususî fayda, özellik.

haşîye: dipnot.

hicrî: tarih başlangıcı olarak Hz. Muhammed'in hicretini esas alan takvim.

hüccet: delil.

ihimal: olabilirlik.

inşaallah: Allah isterse, Allah

dilerse, Allah'ın emri olursa, Allah izin verirse manalarında kullanılan bir dua.

intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.

istifade: faydalanma, yararlanma.

işaret-i Aleviye: Hz. Ali'nin işaret ettiği.

izzet: şeref, yücelik; kuvvet, kudret, üstünlük.

kibriya: Cenab-ı Allah'ın azameti ve kudreti, her cihetle büyüklüğü.

Lillâhilhamd: ne kadar hamd ve şükürler varsa ve olmuşsa, cümlesi Allah'a mahsustur, Ona gider, Ona aittir.

mümtaz: ayrıcalıklı, seçkin.

nâr: ateş.

nur: aydınlık, parıltı, ışıık.

Radiyallahü Anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

rahîmiyet: merhamet edicilik.

Rauf: çok esirgeyen, çok acıyan, çok merhametli, çok merhamet eden, ileri derecede şefkat ve merhamet sahibi olan Allah.

re'fet: esirgeme, koruma, acıma, merhamet, şefkat etme.

set: mani, perde, engel.

Siracünnur: Nurun lambası anlamında Risale-i Nur külliyyatından bir eser.

sedde: Arapça ve Farsçada iki defa okunması gereken bir harfin üzerine konulan ve o harfi iki defa okutan işaret.

tahribat: tahripler, yıkip bozmalara.

tasavvurat: tasavvurlar, düşünceler.

tecavüz: saldırma.

tecâvüzat: saldırılar, tecâvüzler.

tefrîk: birbirinden ayırma, ayrı tutma.

tevakkuf: duraklama, durma.

teyit: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma; doğru çıkarma.

yekûn: toplam.

ahir: son.

beyan etmek: açıklamak, bildir-
mek, izah etmek.

dair: alakalı, ilgili.

ecnebi: yabancı, başka milletten
olan.

emare: alâmet, belirti, nişan.

Ercûze: Hz. Ali tarafından yazılan
ve istikbalden haber veren vezin-
li kaside.

esma-i sitte-i meşhure: Cenab-ı
Hakkın meşhur olmuş altı büyük
ismi. Kuddüs, Adl, Hakem, Ferd,
Hayy, Kayyum.

fıkra: bent, madde, paragraf.

fitne: azgınlık, baştan çıkarma,
azdırma.

huruf: harfler.

hükümünde: değerinde, yerinde.
icbar: zorlama, zorla ve isteği di-
şında bir iş yaptırma, mecbur et-
me, baskı.

ima: işaretle anlatma, üstü kapa-
lı ifade etme.

ismen: isim olarak, adını, ismini
söyleyerek, yalnız isimle.

İsm-i Azam: Cenab-ı Hakkın bir
bir isminden en büyük ve mana-
ca diğer isimleri kuşatmış olanı.

ispat: doğruyu delillerle göster-
me.

işarat-ı gaybiye: gaypla ilgili işa-
retler; Hz. Peygamber, müctehit
imamlar tarafından gayba ait ve-
rilen haberler, işaret yolu ile yapı-
lan açıklamalar.

izah: açıklama, ayrıntıları ile an-
latma.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

Kaside-i Ercûziye: Hz. Ali tarafın-
dan yazılan ve istikbalden haber
veren kaside.

keramet-i Aleviye: Hz. Ali'ye ait
keramet, olağanüstü, fevkalâde
hâl.

lâkap: ünvan.

makam-ı cifri: cifre ait makam,
cifir hesabına göre ulaşılan neti-
ce, sayı değeri.

maruf: herkesçe bilinen.

maruz: bir şeyin etkisi ve tesiri
altında bulunma.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgile-
nen.

mevlâ-yı azîm: Yüce Mevlâ.

muhafaza: koruma.

müellif: eser telif eden, yazar.

münasebet: vesile, -dan dolayı.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

radıyallahü anh: Sahabe veya İs-
lâm büyüklerinin adı geçtiğinde
söylenilen "Allah ondan razı ol-
sun" manasında dua. Tek erkek
için söylenir.

remzen: remiz ile, işaret ederek,

Her biri kuvvetli birer lâmba hükmünde sırat-ı müstakimi
gösterip İmam-ı Ali Radıyallahü Anhın haberini tasdik
ediyorlar.

Bu üçüncü sırrın münasebetiyle aynen **بِه النَّارِ أُخْمِدَتْ**¹

gibi bin üç yüz elli dört tarihine makam-ı cifrîsiyle bakan
ve Said'in (r.a.) iki maruf lâkabına remzen ve ismen ima
eden ve "Kendini muhafaza et" emrini veren ve tarihte
herkesten ziyade müteaddit tehlikelere maruz bulunaca-
ğını telvih eden Ercûze'nin ahirlerindeki

فَاسْئَلْ لِمَوْلَاكَ الْعَظِيمِ الشَّانِ يَا مُدْرِكَا لَذَلِكَ الزَّمَانِ بَانَ يُقِيلُ

شَرَّ تِلْكَ الْفِتْنَةِ وَشَرَّ كُلِّ كُرْبَةٍ وَمِحْنَةٍ² fıkrasıyla diyor: "Ya
Said el-Kürdî! Bin üç yüz elli dört tarihine yetişersen
Mevlâ-i Azîm'inden, o zamanın ve asrın fitne ve şerlerin-
den muhafazanı iste ve yalvar."

Evet, On Sekizinci Lem'ada, Birinci Keramet-i Alevi-
yenin izahında, *Kaside-i Ercûziye*'nin Risale-i Nur ve mü-
ellifine dair işaret-ı gaybiyesi beyan edilmiş. İsm-i Azam
ve "Sekîne" tabir ettiği esma-i sitte-i meşhuruyla daima
meşgul olan bir şakirdiyle konuştuğu ve teselli verdiği ve
çok emareler ve karinelerle o şakirt Said olduğu ispat
edilmiş. Ve orada o şakirdine demiş:

أَحْرَفُ عَجْمٍ سَطَرَتْ تَسْطِيرًا بَتَبَهَا الْأَمِيرُ وَالْفَقِيرُ³

Yani, ecnebi harufları bin üç yüz kırk sekizde tamim
edilecek, çocuk çocuk emirler ve fakirler icbar suretinde,
gece dersleriyle öğrenmeye çalışacaklar.

1. Onun nuruyla dalâlet ve fitne ateşi söner.

2. Ey fitne ve felâket asrına erişen! Mevlâ-i Azîm'inden o zamanın ve asrın fitne ve şer-
lerinden muhafazanı iste ve yalvar.

3. Ecnebi harfleri tamim edilir, çocuk çocuk, emirler ve fakirler gece derslerinde zorla çalış-
tırılarak onu öğrenirler.

işaretle.

Sekine: içerisinde on dokuz
harfi on dokuz ayet bulunan,
sükûnet ve emniyet veren bir
dua.

sır: gizli hakikat.

sırat-ı müstakim: hak yol, Al-

lah'ın gösterdiği hidayet yolu.

suret: biçim, şekil, tarz.

şakirt: talebe, öğrenci.

şer: kötülük.

tabir: ifade.

tamim: umumileştirme, yay-
ma, herkese duyurma.

tasdik: bir şeyin veya kimse-
nin doğruluğuna kesin olarak
hükmetme.

telvih: açıklama, belli etme.

teselli: avutma, acısını dindir-
me.

ziyade: çok, fazla.

Evet, **سُطِرَتْ تَسْطِيرًا** cümlesi, tam tamına iki **ت** sekiz yüz, iki **س** yüz yirmi, iki **ر** dört yüz, iki **ط** on sekiz, bir **ي** on, mecmuu bin üç yüz kırk sekizdir. Aynı tarihte Lâ-tinî huruflarına gece dersleriyle cebren çalıştırıldı.

Sonra İmam-ı Ali (r.a.) *Sekîne* ile meşgul olan Said'e (r.a.) bakar, konuşur. Akabinde **يَا مُدْرِكًا لِدَلِكِ الزَّمَانِ**¹ der. İki-üç yerde kuvvetli işaretle Said (r.a.) ismini verdiği şa-kirdine hitaben, “*Kendini Sekîne ile dua edip muhafaza-ya çalış.*” Yâ-i nidaîden sonra müteaddit karineler ve emarelerle Said var. Demek **يَا سَعِيدُ مُدْرِكًا لِدَلِكِ الزَّمَانِ**² olur. Bu fıkra, nasıl ki **مُدْرِكًا** kelimesiyle “*el-Kürdî*” lâka-bına hem lâfzen, hem cifren bakar. Çünkü *mim*’siz **دَرْكَا**

“Kürd” kalbidir. **(HAŞİYE)** **ی** ve **ل** ise, **م**’ye tam muvafık-tır. Öyle de, diğer bir ismi olan “*Bediüzzaman*” lâkabına dahi **الزَّمَانِ** kelimesiyle ima etmekle beraber, bin üç yüz elli dört veya bin üç yüz elli beş makam-ı cifrîsiyle, Sa-id’in (r.a.) hakikat-i hâlini ve hilâf-ı âdet vaziyetini ve hıf-züvikaye için kesretli duasını ve halvet ve inzivasını tama-mıyla tabir ve ifade ettiğinden, sarahate yakın bir suret-te parmağını onun başına o kasidede teselli için basıyor.

HAŞİYE: Yani tersinden okunuşudur.

1. Ey fitne ve dalâlet asrına erişen!

2. Ey fitne ve dalâlet asrına erişen Said!.

akabinde: arkası sıra, peşin-den, peşi sıra, ardından, ardı sıra.

Bediüzzaman: zamanın, ça-ğın eşsiz güzelliği.

cebren: cebirle, zorla, kuvvet kullanarak, mecburî.

cifren: cifir ile, harflere veri-len sayı kıymetiyle ibareler-den geçmişe ve geleceğe ait

işaretler çıkarmak suretiyle..

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

emare: alâmet, belirti, nişan.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hakikat-i hâl: durumun ger-çek yönü, işin aslı.

halvet: ibadet, riyazet, zikir maksadıyla bir hücreye ka-panma.

Haşiye: dipnot.

hıfz ü vikaye: koruma ve ayakta tutma.

hilâf-ı âdet: âdete aykırın.

hitaben: hitap ederek, söyle-yerek, birine yönelerek.

huruf: harfler.

ima: işaretlerle anlatma, üstü kapalı ifade etme.

inziva: tarikat ehlinin, belli bir gaye, düzen ve kararlılıkla,

kendini Allah yoluna adama dü-şünce ve niyetiyle dünya işlerin-den el etek çekip yalnızlığa çekil-mesi ve alçak gönüllülük içinde bir hayat sürmesi.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şek-li.

kesretli: çokluğu olan, çok fazla.

lâkap: ünvan.

Latini: Latin harfleri, Latinlilere ait harfler.

makam-ı cifrî: cifre ait makam, cifir hesabına göre ulaşılan neti-ce, sayı değeri.

mecmu: toplam, tüm.

meşgul: bir işle uğraşan, ilgile-nen.

muhafaza: koruma.

muvafilek: uygun, münasip.

müteaddit: çeşitli.

sarahat: sarıhlık, açıklık, belirlilik. **Sekine:** içerisinde on dokuz harfi on dokuz ayet bulunan, sükûnet ve emniyet veren bir dua.

suret: biçim, şekil, tarz.

şakirt: talebe, öğrenci.

tabir: ifade.

teselli: avunma.

vaziyet: durum.

yâ-i nidaî: Arap dilinde Nida, ses-lenme için kullanılan ‘yâ’.

Burada da ¹ بِه النَّارُ أُخْمِدَتْ¹ sırrına mazhar olan Risale-i Nur'u alkışlıyor.

Malûm olsun ki, *Celcelûtiye*'nin esası ve ruhu olan İmam-ı Ali ² الْقَسَمُ الْجَامِعُ وَالِدَعْوَةُ الشَّرِيفَةُ وَالْإِسْمُ الْأَعْظَمُ² Râdîyallahü Anhın en mühim ve en müdakkik Üveysî bir şakirdi ve İslâmiyetin en meşhur ve parlak bir hücceti olan Hüccetü'l-İslâm İmam-ı Gazâlî (r.a.) diyor ki: "Onlar vahiyyle Peygambere (a.s.m.) nazil olduğu vakit, İmam-ı Ali'ye (r.a.) emretti, 'Yaz!'; o da yazdı, sonra nazmetti."

İmam-ı Gazâlî (r.a.) diyor:

إِنَّ هَذِهِ الدَّعْوَةَ الشَّرِيفَةَ وَالْوَفْقَ الْعَظِيمَ وَالْقَسَمَ الْجَامِعَ وَالْإِسْمَ الْأَعْظَمَ وَالسِّرَّ الْمَكْنُونِ الْمُعْظَمَ بِلَا شَكٍّ كَثَرَتْ مِنْ كُنُوزِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ³

İmam-ı Gazâlî, İmam-ı Nureddin'den ders alarak bu *Celcelûtiye*'nin hem Süryanî kelimelerini, hem kıymetini ve hasiyetini şerh etmiş.

DÖRDÜNCÜ REMİZ:

İmam-ı Ali (r.a.) *Siracünnur*'dan haber verdikten sonra yine otuz üç ve bir cihetle otuz iki adet Süryanîce esmayı tatad ederken, Risale-i Nur'un en kuvvetli, en kıymettar olan Mu'cizat-ı Kur'âniye Risalesine ve Otuz İkinci Söze kuvvetli işaret ettiği gibi, sair risalelere de remzen veya imaen veya telvihlen bakar.

Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cifir ve ebce hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kasidedir.

cihet: yön.

esmâ: adlar, isimler.

hasiyet: hususî fayda, özellik.

hüccet: delil.

Hüccetü'l-İslâm: İslâm'ın delili, hücceti, İmam-ı Gazâlî'nin lakâbı.

imaen: ima yoluyla, ima ederek, sezdirerek, işaretlerle.

kıymet: değer.

kıymettar: kıymetli, değerli.

malûm: bilinen, bilinen olan.

mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlık kazanmış.

Mu'cizat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın mu'cizeleri.

müdakkik: tetkik eden, inceden inceye araştıran.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

nazil: nüzul eden, inen.

nazm: kafiyeli, vezinli söz.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilahî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.

radîyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

remiz: kelime ve cümleyle yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretlerle.

ruh: öz, can alıcı nokta.

sâir: diğer, başka, öteki.

sır: gizli hakikat.

Siracünnur: Nurun lambası anlamında Risale-i Nur külliyyatından bir eser.

Süryani: Suriye ve Türkiye'nin güney doğusunda yaşayan, Sami ırkından bir Hristiyan topluluğu.

şakirt: talebe, öğrenci.

şerh: bir eserin zor anlaşılabilir yerlerini çözüp yorumlayarak açıklama ve bu maksatla yazılan eser.

1. Onun nuruyla dalâlet ve fitne ateşi söner.

2. Cami manaları taşıyan kase, dua-i şerif ve İsm-i Azam.

3. Şüphesiz, bu dua-i şerif ve münacat-ı azîme ve kase-i camia ve İsm-i Azam ve muazzam esrar, dünya ve ahiret hazinelerinden bir hazinedir.

ma ve bu maksatla yazılan eser.

telvihlen: telvih yoluyla, kına-ye şeklindeki işaretlerle.

üveysi: Üveysî tarzı, Veyssel

Karânî Hazretleri gibi, kalbî

bağlılık ve muhabbetle yaşa-

yan, Veyssel Karânî gibi sevdi-

ği ve kendisine bağlı olduğu

zâtı görmeden, gaybî olan

sevgi ve bağlılık.

vahiy: Cenab-ı Hakkın dilediği

hükümleri, sırları ve hakikat-

leri peygamberlere bildirme-

si.

Evet Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) Risale-i Nur'a bakarak Süryanî isimleri derç ederek diyor:

تَقَادُ سِرَاجُ النُّورِ سِرًّا بَيَانَةً ❖ تَقَادُ سِرَجُ الشُّرُجِ سِرًّا تَنَوَّرَتْ
بِنُورِ جَلَالٍ بَازِخٍ وَشَرَنْطَخٍ ❖ بِقُدُوسٍ بَرَكُوتٍ بِهِ النَّارُ أُخْمِدَتْ
بِبَاهٍ وَيَايُوهَ نَمُوهُ أَصَالِيَا ❖ بِطَمْطَامٍ مَهْرَاشٍ لِنَارِ الْعِدَاسَمَتِ
بِهَالٍ أَهْيَلٍ شَلَعٍ شَلْعُوبٍ شَالِعٍ ❖ طَهْيٍ طَهُوبٍ طَيْطَهُوبٍ طَيْطَهَتْ
أَنُوحٍ بِيْمَلُوحٍ وَأَبْرُوحٍ أَقْسَمَتْ ❖ بِتَمْلِيخٍ آيَاتٍ شَمُوحٍ تَشْمَخَتْ
(HAŞİYE)
أَبَاذِيخٍ بِيْدُوحٍ وَذِيْمُوحٍ بَعْدَهَا ❖ خَمَارُوحٍ يَشْرُوحُ بِشَرِّخٍ تَشْمَخَتْ
بِلَخٍ وَسَمِيَانٍ وَبَازُوحٍ بَعْدَهَا ❖ بِذِيْمُوحٍ أَشْمُوحٍ بِهِ الْكُونُ عُمِرَتْ
بِشَلْمَخَتْ أَقْبَلُ دُعَائِي...¹

diye dua ile hatmeder. Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) başta sa-
rahatle haber verdiği Risale-i Nur'u, *Siracünnur* ve *Sira-
cüssür* namıyla birinci mertebede aşikâr onu gösterip
tadat ederken, tâ yirmi beşe geldiği vakit

² *بِتَمْلِيخٍ آيَاتٍ شَمُوحٍ تَشْمَخَتْ* der. Âyât-ı Kur'âniyenin
i'cazlarını beyan ve Kur'ân'ın kırk vecihle mu'cize oldu-
ğunu yedi adet küllî vecihlerde ispat eden Risale-i Nur'-
un en meşhur ve parlak risalesi olan Yirmi Beşinci Söz
namındaki Mu'cizat-ı Kur'âniye Risalesine işaret eder.

HAŞİYE: Haşre dair meşhur Yirmi Dokuzuncu Söze, sonra Miraç ve
zeyli Şakk-ı Kamere bakar.

1. Nurun kandili gizli olarak yakılıp apaçık aydınlatılır. • Kandiller kandili gizli olarak tutuşturulur; o da tenevvür eder.
Celâl ve Hâlık isimlerinin nuru, Kuddüs isminin bereketi ve kibriyan ile dalâlet ve fitne ateşi söndürülür.
Allah, Hû, Samed, Kahhar isimleriyle ve savaş deniziyle, yükselen düşmanlık ateşi söndürülür.
Allah, Hak, Cemil, Vedûd ve Mu'cib isimlerinin hürmetine;
Mürîd, Cemil, Zahir isimle taksim edilen, yüce olan ve yüceltilen ayetlerin (ve tefsirlerinin) şanı hürmetine;

2. Yüce olan ve yüceltilen ayetlerin (ve tefsirlerinin) şanı hürmetine.

aşikâr: açık, belli, meydanda.
ayat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın ayet-
leri.
beyan: açıklama, bildirme, izah.
derç: toplama, bir araya getirme.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
hatim: hitâma erdiren, bitiren,
sona erdiren.
i'caz: mucizelik, insanların benze-
rini yapmaktan âciz kaldıkları şe-
yi yapmak.
ispat: doğruluğu delillerle göster-
me.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
mertebe: derece, basamak.
meşhur: şöretli, herkesin bildiği,
yaygınlık kazanmış.
Mu'cizat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın
mu'cizeleri.
mu'cize: benzerini yapmaktan
insanların âciz kaldığı şey.
nam: ad.
sarahat: sarıhlik, açıklık, belirlilik.
siracüssür: kandillerin kandili,
lâmbaların lâmbası, en parlak
nur, en parlak lâmba.
Süryani: Suriye ve Türkiye'nin
güney doğusunda yaşayan, Sami
ırkından bir Hristiyan topluluğu.
tadat: sayma.
vecih: cihet, yön.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
beyan etmek: açıklamak, bildir-
mek, izah etmek.
dair: alakalı, ilgili.
ehemmiyet: önem, değer, kıy-
met.
ehemmiyetli: önemli.
fenn-i beyan: belâgat ilminin üç
bölümünden ikinci bölümüdür.
İfade etme yolları olan teşbih,
mecaz ve kinayeden bahseden
ilim.
fıkra: bent, madde, paragraf.
gayet: son derece.
ibare: metin, cümle veya bir kaç
cümleden oluşan söz grubu.
i'caz: mucizelik, insanların benze-
rini yapmaktan âciz kaldıkları şe-
yi yapmak.
içtihat: din âlimlerinin şer'i esas-
lar dahilinde Kur'an ve sünnete
uygun şekilde bir konuda fikir or-
taya koymaları, hüküm vermele-
ri.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
ilm-i belâgat: belâgat ilmi.
karine: işaret, ipucu, iz, delil.
kıymettar: kıymetli, değerli.
madem: ...den dolayı, böyle ise.
mana-yı işari: yazı ve işaretlerle
ifade edilen mana.
mana-yı mecazi: mecazî mana,
bir kelimenin veya lâfzın gerçek
anlamının dışında başka bir an-
lamda kullanıldığındaki mana.
mecazî: mecazla ilgili, mecaza ait,
kelimenin kendisi için bulunduğu
gerçek anlamının dışında.
mefhum: bir sözün ifade ettiği
mana.
mertebe: derece, basamak.
Miraç: Peygamberimiz Hz. Mu-
hammed (a.s.m.) Efendimizin, Re-
cep ayının 27. gecesinde Cenab-ı
Hakkın huzuruna ruhen, cismen,
hâlen çıkması mu'cizesi.
murâd: maksat, meram, ulaşıl-
mak istenen şey.
mübarek: feyizli, bereketli, kutlu.
mühim: önemli, ehemmiyetli.

Çünkü başta *Siracünnur*'un birinci mertebede sayılması, hem *بِتَمْلِيحِ آيَاتٍ* fıkrasında *آيَاتٍ* kelimesinin bulunması, hem yirmi beşinci mertebede zikretmesi, kuvvetli bir karinedir ki, pek çok ayetleri zikredip i'cazları ve sırları beyan eden Yirmi Beşinci Söze mana-i mecazî ile bakar. Ve surelerin tadadında dahi yine yirmi beşinci mertebede ibareyi değiştirip, baştan başlar gibi ¹ *بِحَقِّ تَبَارَكَ* diye- rek *Risale-i Nur*'un en mübarek ve bereketli olan Yirmi Beşinci Sözün ehemmiyetini gösteriyor. Sonra yirmi altı ve yedide *أَبَازِيخَ يَذُوخٍ وَذَيْمُوخٍ بَعْدَهَا* der. Sonra otuz ve otuz birincide *يَبْلُغُ وَاسْمِيَّانٍ وَبَارُوخٍ بَعْدَهَا* deyip, yine iba- reyî değiştirip *بَعْدَهَا* kelimesini zikreder. Gayet zahir ve kuvvetli bir karineyle, içtihada dair Yirmi Yedinci Sözün Sahabeler hakkındaki çok mühim ve kıymettar zeylini ve Miraca dair Otuz Birinci Sözün şakk-ı kamere dair ve ona ihtiyaç bulunan ehemmiyetli zeylini *بَعْدَهَا* kelimesiy- le gösterir gibi kuvvetli işaret eder.

Ben itiraf ediyorum ki, ben bu zeyilleri unutmuştum. İmam-ı Ali'nin (r.a.) bu ihtarı ile tahattur ettim. Şakk-ı ka- meri sabıkan yazdım. Şimdi bu anda Sahabeler hakkın- daki zeyli hatırladım. İşte madem ilm-i belâgat ve fenn-i beyanda bir tek karineyle mecazî bir mana murat oluna- bilir ve bir tek münasebetle bir mefhuma işaret bulunsa, o mefhum bir mana-i işari olarak kabul edilir. Elbette

1. Mülk Suresi (Tebareke) hakkı için.

münasebet: ilgi, ilişki; muna-
siplik, uygun olma.
Risale-i Nur: Nur Risalesi, Be-
diüzzaman Said Nursi'nin
eserlerinin adı.
sabıkan: evvelce, bundan ön-
ce.
Sahabe: Peygamberimiz Hz.
Muhammed'in mübarek yü-
zünü görmekle şereflenen ve
onun sohbetlerine katılan

mü'min kimse.
sır: gizli hakikat.
Siracü'n-Nur: Nurun lambası
anlamında Risale-i Nur külli-
yatından bir eser.
sure: Kur'an'ın Kerim'in ayrıldı-
ğı 114 bölümden her biri.
şakk-ı kamer: ayın ikiye bö-
lünmesi; Hz. Muhammed'in
(a.s.m.) Cenab-ı Hakkın izniyle,
bir parmak işaretleriyle ayı

ikiye bölmesi suretiyle gös-
terdiği büyük mu'cize.
tadat: sayma.
tahattur: hatırlama, hatıra
getirme.
zahir: açık, âşikar.
zeyl: ek, bir eserin devamı
olarak yazılan kısım.
zikretmek: anmak, bildir-
mek.

zahir ve çok karinelere ve emarelerden kat-ı nazar, yalnız bu iki yerde tam zeyillerin bulunduğu aynı makamda ve zeyil manasında olan **بَعْدَهَا** kelimesini tekrar suretinde ifadeyi değiştirerek söylemesi tam bir karinedir ki, Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) mana-i hakikîsinden başka, bir mana-i mecazî ve işariyi dahi ifade etmek istiyor.

Sonra yirmi dokuzuncu mertebede, heybetli bir tarzda **خَمَارُوحٍ يَشْرُوحُ بِشَرْحٍ تَشْمَخَتْ** der. Yirmi beşte geçen ve sırları bilmek manasında olan **تَشْمَخَتْ** kelimesini tekrarlar, sabıkan beyan ettiğimiz harikalı Yirmi Dokuzuncu Söze kuvvetli bir karine ile işaret eder.

Sonra otuz ikinci mertebede surelerin tadadında ehemmiyetle işaret ettiği risale-i camia olan Otuz İkinci Söze yine nazar-ı dikkati kuvvetli celp etmek için **ذَيْمُوحٍ أَشْمُوحٍ بِهِ الْكُونُ عُمِرَتْ** ve bir nüshada **بِهِ الْكُونُ عُمِرَتْ**, yani “İsm-i Adl ve ism-i Hakem’in tecellisiyle ve adalet ve mizanıyla ve intizam ve hikmetiyle dünya tamir edilir, tahripten kurtulur.” İkinci nüsha ile, “O iki ismin rayiha-i tayyibesıyla ve çok hoş kokularıyla, dünya güzel kokular alır, attar dükkânı gibi rayiha-i tayyibe verir.”

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi, düzenli ve dengeli oluş.
attar: güzel kokular, güzel kokulu şeyler satan.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
emare: alâmet, belirti, nişan.
hârika: olağanüstü.
heybet: saygı ile birlikte kor-

ku hissini veren hal, büyüklük.
hikmet: ilahî gaye, yüksek bilgi, fayda.
intizam: düzenlilik, düzgünlük.
İsm-i Adl: Cenab-ı Hakk’ın adaletle hükmetme manasındaki ismi.
İsm-i Hakem: Cenab-ı Hakk’ın haklı ile haksız ayıran ve her işi hikmete göre yapan anlamında ismi.
karine: işaret, ipucu, iz, delil.

kat-ı nazar: bakışı kesme, bakmama, alâkayı kesme.
makam:
mana-yı hakiki: gerçek, doğru, asıl, mana.
mana-yı işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.
mana-yı mecazi: mecazî mana, bir kelimenin veya lâfzın gerçek anlamının dışında başka bir anlamda kullanıldığındaki mana.
mertebe: derece, basamak.
mizan: ölçü, denge.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.
nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.
rayiha-i tayyibe: güzel, hoş koku.
risale-i câmia: toplayıcı risale.
sabıkan: evvelce, bundan önce.
sır: gizli hakikat.
sure: Kur’ân-ı Kerim’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
suret: biçim, şekil, tarz.
tadat: sayma.
tahrip: harap etme, yıkma, bozma.
tarz: biçim, şekil, suret.
tecelli: belirme, bilinme, görünme.
zahir: açık, âşikar.
zeyl: ek, bir eserin devamı olarak yazılan kısım.

İşte, ism-i *Adl* ve ism-i *Hakem*'in parlak bir âyineleri ve bir tefsirleri hükmünde olan Otuz İkinci Söze parmak basıyor ve mana-i mecazî suretinde ifade eder. **ذَبْمُوحْ** ke-
limesinin tekrarıyla, Sözler otuz üç iken bir mertebesi Mektuplardan ibaret olduğuna ve Otuz İkinci Söz son mertebesi bulunduğuna ima eder.

Ben Süryanî kelimelerinin manalarını tamamıyla bilemediğimden ve İmam-ı Gazalî (r.a.) dahi tamamıyla izah etmediğinden Hazret-i İmam-ı Ali'nin (r.a.) o kelimelerle sair risalelere işaretini şimdilik bırakıyorum.

BEŞİNCİ REMİZ:

Madem *Celcelûtiye* vahiyle Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâma nazil olmuş ve Allâmü'l-Guyûb'un ilmiyle ifade-i mana eder. Hem madem *Celcelûtiye* ¹ **أَقْدُ كَوَكْبِي** ve ² **ثُقَادُ سِرَاجِ النُّورِ** fıkralarında mana-i mecazî ile o kasidenin hakikatini ispat eden Risale-i Nur'a sarihan ve onun on üç ehemmiyetli risalelerine işaretlen haber vermekle beraber ³ **فَيَا حَمِلَ الْأِسْمِ الَّذِي جَلَّ قَدْرُهُ** 'de dahi o kasidenin bir esası olan **الْأَسْمُ الْمَعْظَمُ** ile çok iştigal ve istimdat eden Risale-i Nur müellifine ve bunun on üç ehemmiyetli vakıat-ı hayatına imaen, remzen, işaretlen mana-i mecazî ile haber veriyor. Hem madem mana-i mecazî ile ve mefhum-i işaretinin murat olmasına bir zayıf karine ve bir

aleyhissalâtü vesselâm: 'salât ve selam onun üzerine olsun' anlamında Hz. Muhammed'e dua.

Allâmü'l-Guyûb: gaybı bilen, görünmeyen şeyleri bilen, Allah.

âyine: ayna.

Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cifir ve ebce hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kasidedir.

ehemmiyetli: önemli.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hakikat: gerçek, esas.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.

ifade-i mana: manayı ifade etme; bir mananın ifadesi.

ima: işaretle anlatma, üstü kapalı ifade etme.

imaen: ima yoluyla, ima ederek, sezdirerek, işaretle.

ism-i Adl: Cenab-ı Hakk'ın adaletle hükmetme manasındaki ismi.

ism-i Hakem: Cenab-ı Hakk'ın haklı ile haksız ayıran ve her işi hikmete göre yapan anlamında ismi.

ispat: doğruyu delillerle gösterme.

istimdat: medet dileme, imdat isteme, yardıma çağırma.

işarat: işaretler, haber vermeler.

işaretlen: işaret ederek, belirtmek.

iştigal: bir işle uğraşma, meşgul olma.

izah: açıkça ortaya koyma, bir konuyu ayrıntılarıyla, eksiksiz anlatma.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şekli.

madem: ...den dolayı, böyle ise.
mana-i mecazî: mecazî mana, bir kelimenin veya lâfzın gerçek anlamının dışında başka bir anlamda kullanıldığındaki mana.

mefhum-i işari: işaret edilen mana.

mertebe: derece, basamak.

murâd: maksat, meram, ulaşıl-

1. Yıldızımı parlat.

2. Nurun kandili yanıp aydınlanır.

3. Ey ismiyle müsemma kadri yüce zat!

mak istenen şey.

müellif: eser telif eden, yazar.

nazil: nüzul eden, inen.

peygamber: Allah tarafından haber getirerek ilahî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, nebi.

remiz: kelime ve cümleyle yüklenilmiş gizli mana, şifre,

sembol.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

sâir: diğer, başka, öteki.

sarihan: açıkça, açık olarak.

suret: biçim, şekil, tarz.

Süryanî: Suriye ve Türkiye'nin güney doğusunda yaşayan, Sami ırkından bir Hristiyan topluluğu.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

vahiy: Cenab-ı Hakkın dilediği hükümleri, sırları ve hakikatleri peygamberlere bildirmesi.

vakıat-ı hayat: hayatta yaşanan hadiseler, olaylar.

zaif: zayıf.

gizli emare ve bir tek münasebet kâfi geliyor. Hem madem Risale-i Nur ve risalelerine ve müellifi ve ahvaline olan işaretler birbirine karine olur. Belki meselenin vahdeti itibarıyla umum işaretler, karineleriyle beraber her birisine kuvvetli bir karine ve kavi bir emare hükmündedir. Elbette diyebiliriz ki, Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) nasıl ki başta

¹ **بَدَيْتُ بِبِسْمِ اللَّهِ رُوحِي بِهِ التَّدْتُ ۞ إِلَى كَشْفِ أَسْرَارِ بَيَاتِنِهِ انْطَوَتْ**

yani, “Hazine-i esrar olan ² **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** ile başladım. Ruhum onunla o hazineyi keşfetti” diyerek sair işaretin karinesiyle bir mana-i işarî ve bir medlûl-i mecazî suretinde Risale-i Nur’un bismillâhı hükmünde ve fatihası ve besmelesi ve **بِسْمِ اللَّهِ** ’taki büyük sırrın hakikatini beyan eden ve kısa ve gayet kuvvetli Birinci Söz namında olan Bismillâh Risalesine ima, belki remiz, belki işaret ediyor. Aynen öyle de, sair işaretin karine ve münasebetiyle ve huruf-i Kur’âniyenin esrarından bahseden ve *Rumuzat-ı Semaniye* namında bulunan sekiz küçük risalelerin mahiyetlerini andırır bir tarzda, ibareyi değiştirerek hurufların esrarıyla istimdat etmeye başlaması, karine-i lâtifesiyle muazzam dua ve münacat ve cami kasem-i istimdadînin ahirlerinde ve Sözlere ve Mektuplara işaretten sonra ³ **بَوَاحِ الْوَحَا بِالْفَتْحِ وَالنَّصْرِ أَسْرَعَتْ** fıkrasıyla Yirmi Dokuzuncu Mektubun bir kısım esrar-ı huruf-i Kur’âniyeyi beyan eden *Rumuzat-ı Semaniye*

huruf: harfler.

huruf-i Kur’âniye: Kur’ân’ın harfleri.

hükümünde: değerinde, yerinde.

hüküm: karar, emir.

ibare: metin, cümle veya bir kaç cümleden oluşan söz grubu.

ima: işaretle anlatma, üstü kapalı ifade etme.

istimdat: medet dileme, imdat isteme, yardıma çağırma.

işarat: işaretler, haber vermeler.

itibar: değer.

kâfi: yeter, elverir.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

karine-i lâfife: anlaşılmayı kolaylaştıran güzel nükteler.

kasem-i istimdâdi: yardımcı, kuvvetlendirici manasındaki yemin.

kavi: kuvvetli, güçlü.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

medlûl-i mecazî: mecaz yoluyla delil getirmek.

mesele: konu.

muazzam: çok büyük, ulu, yüce.

müellif: eser telif eden, yazan.

münacat: Allah’a dua ve yalvarma maksadıyla yazılan şiir.

münasebet: ilgi, ilişki; münasiplik, uygun olma.

nam: ad.

remz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Bediüzzaman Said Nursî’nin eserlerinin adı.

Ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevî varlık.

sâir: diğer, başka, öteki.

sır: gizli hakikat.

suret: biçim, şekil, tarz.

tarz: biçim, şekil, suret.

umum: bütün.

vahdet: birlik ve teklîk.

1. Kur’ân’ın özeti, listesi, anahtar ve pek çok lâhî sırrın kıymetli, kudsî bir hazinesi olan “Bismillâh” ile başladım. Ruhum, içinde gizlenmiş sırları bu sayede keşfetti.

2. Rahmân ve Rahîm olan Allah’ın adıyla. (Fatiha Suresi: 1.)

3. Fetih ve lâhî yardım, Esma-i Hüsnanın sırrıyla sûr’atlı sonuç verirler.

ahir: son.

ahval: haller, durumlar.

besmele: başlangıç.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

bismillâh:

camî: toplayan, içine alan,

kapsayan.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

emare: alâmet, belirti, nişan.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

esrar-ı huruf-u Kur’âniye: Kur’ân harflerinin sırları.

fatiha: başlama, giriş.

fıkra: bent, madde, paragraf.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hazine-i esrar: sırların hazinesi.

ahir: son.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

ayet-i Feth: Fetih ayeti.

Ayetü'n-Nur: Nur ayeti, Nur suresi 35. ayet.

beyan: açıklama, bildirme, izah.

binaen: -den dolayı, bu sebepten.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

celp: çekme, çekiş, kendine çekmek.

dehşetli: ürktücü, korkunç.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

feth-i İstanbul: İstanbul'un müslümanlarca fethedilmesi.

feth-i Kudüs: Kudüs'ün müslümanlarca fethedilmesi.

feth-i Mekke: Mekke'nin Peygamber Efendimiz tarafından fethi.

feth-i Şam: Şam'ın Müslümanlarca fethi.

fetih: zafer, galebe.

fıkra: bent, madde, paragraf.

fütuhat-ı İslâmiye: İslâmın zaferleri, fetihleri.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

gayet: son derece.

hâdisat: hadiseler, olaylar.

hakikat: gerçek, esas.

hengâm: zaman, sıra.

hücum: saldıрма.

i'caz: mucizelik, insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şeyi yapmak.

ima: işaretlerle anlatma, üstü kapalı ifade etme.

ispat: kanıtlama.

istîrak: katılma, ortak olma.

itikad: inanç, iman.

itiraz: kabul etmediğini belirtip karşı çıkma.

kahramân-ı İslâm: İslâm kahramanı, mücahit.

keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.

kıymet: değer.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

muhafaza: koruma.

mukavemet: karşı koyma, dayanma, direnme, saldırı ve baskıyı yok etmek için çalışma, direniş.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, kâfirliğini gizleyerek Müslüman gibi

namında sekiz küçük risalelerin en mühimleri ve feth-i Mekke ve feth-i Şam ve feth-i Kudüs ve feth-i İstanbul gibi çok fütuhat-ı İslâmiyeden gaybî haber veren sure-i

¹ **إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ** 'nun esrarını beyanla, fütuhat-ı İslâmiyenin pehlivanı olan Hazret-i İmam-ı Ali'nin (r.a.)

nazar-ı dikkatini celbeden Fetih ve Nasr risalesine, hem Sure-i Fethin en mühim ve en ahir ayetin beş vecihle i'cazını beyan ve ispat ile, kahraman-ı İslâm Hazret-i İmam-ı Ali'nin (r.a.) nazar-ı dikkatini celp eden gayet kıymetli olan ayet-i Fetih risalesi namındaki küçük bir risaleye ima, belki işaret eder itikadındayım. Böyle itikada ıstirak edilmezse de itiraz edilmemeli.

ALTINCI REMİZ:

Madem Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.), üstad-ı kudsîsinden aldığı derse binaen, Kur'an'a taallûk eden gelecek hâdisattan haber veriyor. Ve "Benden sorunuz" diye müteaddit ve doğru haberleri verip bir şah-ı velâyet olduğunu öyle kerametlerle ispat etmiş. Ve madem bu asırda Avrupa dinsizleri ve ehl-i dalâlet münafıkları, dehşetli bir surette Kur'an'a hücumu hengâmında Risale-i Nur o seyl-i dalâlete karşı mukavemet edip, Kur'an'ın tilsimlerini keşfederek hakikatini muhafaza ediyor. Ve madem ² **أَقْدَ كُوكِبِي بِالْإِسْمِ نُورًا وَبَهْجَةً ۝ مَدَى الدَّهْرِ يَا نُورُ جَلَجَلْتَ وَالْأَيَّامُ**

fıkrasıyla, Yirmi Sekizinci Lem'ada ispat edildiği gibi, saharate yakın bir surette Risale-i Nur'a işaret etmekle beraber Sure-i Nur'daki Ayetü'n-Nur'un Risale-i Nur'a

1. Allah'ın yardımı ve fetih geldiği zaman. (Nasr Suresi: 1.)

2. Ey sürekli parlayan Nur olan Allah'ım! Yıllar ve asırlar boyu benim yıldızımı nur ve güzellikle parlat.

davranan.

müteaddit: çeşitli, bir çok.

nam: ad.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün var-

lıkları rızıklandıran Allah.

remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

sarahat: sarihlik, açıklık, belirlilik.

seyl-i dalâlet: dalâlet, sapıklık, sapkınlık seli.

suret: biçim, şekil, tarz.

şah-ı velâyet: veliliğin şahı olan Hz. Ali (r.a.).

taallûk: alâkalı, münasebetli olma.

tilsim: herkesin bilip çözemediği gizli sır.

üstad-ı kudsi: kudsi, yüce üstat.

vecih: cihet, yön.

işaretine işaret eder. Ve madem ¹ **أَقْدُ كَوَكْبِي بِالْأَسْمِ نُورًا**

mana ve cıfırca tam tamına Risale-i Nur'a tevafuk ediyor. Elbette diyebiliriz ki, bu fıkranın akabinde

بَاجِ أَهْوَجِ جَلْمُهُوجِ جَلَالَةٍ ❀ جَلِيلِ جَلْجَلِيَّوَتِ جَمَاهِ تَمَهَّرَجَتْ
بِتَعْدَادِ أَبْرُومِ وَسِمَرَاكِ أَبْرَمِ ❀ وَبَهْرَةِ تَبْرِيزِ وَأَمِّ تَبَرَكَتْ²

fıkrasıyla Risale-i Nur'un bidayette On İki Söz namında ³ **أَقْدُ كَوَكْبِي** iştirar ve intişar eden on iki küçük risalelerine

karinesiyle, bu fıkradaki on iki Süryanî kelimeler onlara birer işarettir. Gerçi elimde bulunan *Celcelûtiye* nüshası en sahih ve en mutemettir. İmam-ı Gazalî (r.a.) gibi çok imamlar *Celcelûtiye*'yi şerh etmişler. Fakat, bu Süryanî kelimelerin manasını tam bilmediğimden ve nüshalarda ihtilâf bulunduğundan, her birisinin vech-i işaretini ve münasebetini şimdilik bilmediğimden bırakıyorum.

Elhâsıl: Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) bir defa **أَقْدُ كَوَكْبِي**

fıkrasıyla ahir zamanda Risale-i Nur'u dua ile Allah'tan niyaz eder, ister ve bidayette on iki risaleden ibaret bulunduğundan, yalnız on iki risalesine işaret ediyor. İkinci defada ⁴ **تَقَادُ سِرَاجُ النَّوْرِ** fıkrasıyla daha sarîh bir surette

Risale-i Nur'u methüsenâ ile göstererek tekemmülüne işareten, umum Sözleri ve Mektupları ve Lem'aları remzen haber verir.

veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

elhâsıl: hasıl, netice itibarıyla, kısaca.

fıkra: bent, madde, paragraf.

gerçi: öyle ise de, her ne kadar.

ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.

ihtilâf: farklı olma, ayrı oluş.

imam: mezheple ilgili konularda kendisine uyulan ve önder olan kimse.

intişar: yayılma, yaygınlaşma, nesrolunma.

işareten: işaret ederek, belirterek.

istihâr: meşhur olma, şöret bulma, tanınma.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

methüsenâ: methedip övmek.

mutemet: itimat edilir, güvenilir.

münasebet: ilgi, ilişki; münasiplik, uygun olma.

nam: ad.

niyaz: yalvarma, yakarma.

nüsha: birbirinin aynı olan suretlerin her biri.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

sahih: doğru, kusursuz, tam, sağlam.

sarîh: açık, âşikar.

suret: biçim, şekil, tarz.

Süryanî: Suriye ve Türkiye'nin güney doğusunda yaşayan, Sami ırkından bir Hristiyan topluluğu.

şerh: bir eserin zor anlaşılabilir yerlerini çözüp yorumlayarak açıklama ve bu maksatla yazılan eser.

tekemmül: olgunlaşma, kemale erme, mükemmelleşme.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

umum: bütün.

vech-i işaret: işaret yönü.

1. Yıldızımı nur ile parlat.

2. Senin Allah, Ehad, Celâl, Celîl, Bedî isimlerin hep parlamaktadır.

Bütün dualara kesin cevap veren isimlerini sayıyor; o isimlerinin zahir olup parlamasıyla ve umurun bereketiyle

3. Yıldızımı parlat.

4. Nurun kandili tutuşturulur.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

akabinde: arkası sıra, peşinden, peşi sıra, ardından, ardı

sıra.

bidayet: başlangıç.

Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cıfır ve ebced hesabı ile alâkalı olarak

Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kasidedir.

cıfır: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdiselere, ibarelerden tarih

aisr: yüzyıl.
bedi: eşsiz güzel.
Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cıfır ve ebce hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kaside dir.
cidden: ciddî olarak, gerçek olarak.
cihet: yön.
dahil: içine alma, sokma.
delâlet: delil olma, gösterme; ala met, işaret.
faraza: farz edelim ki, öyle sayalım ki, söz gelişi.
fıkra: bent, madde, paragraf.
gayet: son derece.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hakikat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın hakikatı, Kur'an'ın ifade ettiği gerçek.
hakiki: gerçek.
hâlet: hal, durum.
hususî: özel.
ihatalı: kuşatıcı.
iltifat: ilgi gösterme, yüzünü çevirip bakma.
imdat: yardım.
inayet-i İlahiye: Allah'ın yardımı.
intişar: yayılma, yaygınlaşma, neşrolunma.
irade:
isim: isim olarak, adını, ismini söyleyerek, yalnız isimle.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
ışarî: bir kelimenin açık manasına bağlı olarak ikinci ve üçüncü derecede işaret yolu ile yapılan açıklama.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kandil: lamba.
karine: işaret, ipucu, iz, delil.
kat'i: kesin, şüpheye ve tereddüde mahal bırakmayan.
kelâm: söz, lafız.
kudsî: mukaddes, yüce.
küllî: umumî, genel, bütün olan.
madem: ...den dolayı, böyle ise.
mecazî: mecazla ilgili, mecaza ait, kelimenin kendisi için bulunduğu gerçek anlamının dışında.
me fhum: bir sözün ifade ettiği mana.
muannit: inatçı, ayak direyen.
mutabık: birbirine uyan, uygun.

Hem On İki Söz namı ile çok intişar eden o küçücük risaleler bu fıkradaki kelimeler gibi birbirine ismen ve sureten benzedikleri gibi, “bedî” manasında olan *Celcelûtiye* kelimesine mutabık olarak her biri gayet bedî bir tarzda, güzel bir temsille, büyük ve derin bir hakikat-i Kur'âniyeyi tefsir ve ispat eder.

Eğer bir muannit tarafından denilse, “Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) bu umum mecazî manaları irade etmemiş.”

Biz de deriz ki: Faraza Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) irade etmezse, fakat kelâm delâlet eder. Ve karinelerin kuvvetye işarî ve zımnî delâletle manaları içine dâhil eder.

Hem madem o mecazî manalar ve işarî mefhumlar haktır, doğrudur ve vakıa mutabıktır; ve bu iltifata lâyıktırlar ve karineleri kuvvetlidir. Elbette Hazret-i İmam-ı Ali'nin (r.a.) böyle bütün işarî manaları irade edecek küllî bir teveccühü faraza bulunmazsa —*Celcelûtiye* vahiy olmak ciyetiyle— hakikî sahibi, Hazret-i İmam-ı Ali'nin (r.a.) üstadı olan Peygamber-i Zîşan'ın (a.s.m.) küllî teveccühü ve üstadının Üstad-ı Zülcelâl'inin ihatalı ilmi onlara bakar, irade dairesine alır. Bu hususta benim hususî ve kat'î ve yakın derecesindeki kanaatimin bir sebebi şudur ki:

Müşkülât-ı azîme içinde el-Ayetü'l-Kübra'nın tefsir-i ekberi olan Yedinci Şuaı yazmakta çok zahmet çektiğimden, bir kudsî teselli ve teşvike cidden çok muhtaç idim. Şimdiye kadar mükerrer tecrübelerle bu gibi hâletlerimde inayet-i İlâhiye imdadıma yetişiyordu. Risaleyi bitirdiğim aynı vakitte hiç hatırıma gelmediği hâlde birden bu

mükerrer: tekrarlanmış, tekrar olunmuş.
müşkilât-ı azîme: çok büyük zorluklar.
nam: ad.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
Peygamber-i Zîşan: şan ve şeref sahibi olan Peygamber; Hz. Muhammed (a.s.m.).
sureten: suret olarak, görünüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.
tarz: biçim, şekil, suret.
tefsir: Kur'an'ın mana baki-

mından izahı, açıklaması.
tefsir-i ekber: en büyük tefsir.
temsîl: benzetme, misal getirme.
teselli: avunma.
teveccüh: yönelme, sevgi, ilgi.
umum: bütün.
Üstad-ı Zülcelâl: Celâl sahibi üstat, Celâl ve ihtişamla öğreten üstat; Cenab-ı Allah.
üstad: öğretici, öğretmen.
vahiy: Cenab-ı Hakkın dilediği

hükümleri, sırları ve hakikatleri peygamberlere bildirmesi.
vakıa: vuku bulan, olan şey, olay.
yakın: kesin bilme, şüpheden sıyrılarak son derece doğru ve kuvvetli bilme.
zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.
zımnî: üstü kapalı, örtülü, dolayısıyla anlatılan, kapalı şekilde.

keramet-i Aleviyyenin zuhuru bende hiçbir şüphe bırakmadı ki, bu dahi benim imdadıma gelen sair inayet-i İlâhiye gibi Rabb-i Rahîm'in bir inayetidir. İnayet ise aldatmaz, hakikatsiz olmaz.

YEDİNCİ REMİZ:

Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) nasıl ki

وَبِالْأَيْتِ الْكُبْرَى أَمِنِّي مِنَ الْفَجْتِ ۞ وَبِحَقِّ فَقَجِّ مَعَ مَخْمَةٍ يَا هِنَا
وَبِاسْمَائِكَ الْحُسْنَى أَجْرَنِي مِنَ الشَّتِّ ۞ حُرُوفٌ لِبَهْرَامٍ عَلَتْ وَتَشَامَخَتْ
وَأَسْمُ عَصَا مُوسَى بِهِ الظُّلُمْتُ أَنْجَلْتُ ۞¹

diye birinci fıkrasıyla Yedinci Şuaa işaret etmiş. Öyle de, aynı fıkra ile “Âlî Bir Tefekkürname ve Tevhîde Dair Yüksek Bir Marifetname” namında olan Yirmi Dokuzuncu Arabî Lem’aya dahi işaret eder. İkinci fıkrasıyla İsm-i Azam ve Sekîne denilen esma-i sitte-i meşhuresinin hakikatlerini gayet âlî bir tarzda beyan ve ispat eden ve Yirmi Dokuzuncu Lem’ayı takip eyleyen Otuzuncu Lem’a namında altı nükte-i esma risalesine

² بِاسْمَائِكَ الْحُسْنَى أَجْرَنِي مِنَ الشَّتِّ cümlesiyle işaret etti-

ğinden, sonra akabinde risale-i esmayı takip eden Otuz Birinci Lem’anın Birinci Şuaı olarak otuz üç ayet-i Kur’âniyyenin Risale-i Nur’a işaretatını kaydedip hesab-ı cifrî münasebetiyle baştan başa ilm-i huruf risalesi gibi görünen ve bir mu’cize-i Kur’âniye hükmünde bulunan risaleye³ حُرُوفٌ لِبَهْرَامٍ عَلَتْ وَتَشَامَخَتْ kelimesiyle işaret

1. Yâ Rab! Ayetü'l-Kübra hürmetine beni bütün sıkıntılardan kurtar, eman ve emniyet ver. • Ey İlâhımız! Zuhur ve kemalâtının hakkı için ve Esmâ-i Hüsnan hürmetine beni perişan olmaktan koru. • Bu harfler ki, Nur harfleridir; Merih yıldızı gibi yüce ve yüksektir. Asa-yı Musa ismiyle de karanlıklar dağılır.

2. Esmâ-i Hüsnan hürmetine beni perişan olmaktan koru.

3. Bu harfler ki, Nur harfleridir; Merih yıldızı gibi yüce ve yüksektir.

akabinde: arkası sıra, peşinden, peşi sıra, ardından, ardı sıra.

âli: yüce, yüksek, ulu.

arabî: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

ayet-i Kur’âniye: Kur’ân’ın ayetî.

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.

dair: alakalı, ilgili.

esma-i sitte-i meşhure: Ce-

nab-ı Hakkın meşhur olmuş altı büyük ismi. Kuddüs, Adl, Hakem, Ferd, Hayy, Kayyum.

fıkra: bent, madde, paragraf.

gayet: son derece.

hakikat: gerçek, esas.

hesab-ı cifrî: cifir hesabı.

huruf: harfler, isim ve fiil olmaları kelimeler.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ilm-i huruf: harflerden mana çıkarıp yorumlama ilmi.

imdat: yardım.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inayet-i İlâhiye: Allah’ın yardımı.

İsm-i Azam: Cenab-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşatmış olanı.

ispat: doğruluğu delillerle gösterme.

işarat: işaretler, haber vermeler.

keramet-i Aleviye: Hz. Ali’ye ait keramet, olağanüstü, fevkalâde hâl.

marifetname: Allah’ı tanımaya dair yazı, eser.

mu’cize-i Kur’âniye: Kur’ân’a ait mu’cize.

münasebet: vesile, alâka, bağ.

nam: ad.

nükte-i esma: Allah’ın isimleri ile alakalı nükte.

Rabb-i Rahîm: şefkat ve merhamet sahibi olan Cenab-ı Hak.

remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

risale-i esma: Allah’ın ismi-âzamlarından bahseden risale.

sâir: diğer, başka, öteki.

Sekîne: içerisinde on dokuz harfi on dokuz ayet bulunan, sükûnet ve emniyet veren bir dua.

tarz: biçim, şekil, suret.

tefekfûrname: tefekkür yazısı, tefekküre sevk edici eser, yazı.

tevhîd: Allah’ın bir olduğuna inanma, Allah’ın varlığını, birliğini, dengi ve ortağı bulunmadığını kabul etme.

zuhur: görünme, belli olma, ortaya çıkma.

edip, derakap ¹ وَأَسْمُ عَصَا مُوسَىٰ بِهِ الظُّلُمَاتُ انْجَلَتْ kelâ-
mıyla dahi risale-i hurufiye'yi takip eden ve el-Ayetü'l-
Kübra'dan ve başka Resail-i Nuriyeden terekküp eden ve
Asa-yı Mûsa namını alan ve asa-i Mûsa gibi dalâletin ve
şirkin sihirlerini iptal eden Risale-i Nur'un şimdilik en
son ve ahir risalesine Asa-yı Mûsa namını vererek işaret-
le beraber, manevî karanlıkları dağıtacağını müjde edi-
yor.

Evet, ² وَيَا أَيَّتُهَا الْكُبْرَىٰ kelimesiyle Yedinci Şuaa işare-

ti kuvvetli karinelerle ispat edildiği gibi, aynı kelime, di-
ğer bir mana ile elhak Risale-i Nur'un Ayetü'l-Kübrası
hükmünde ve ekser risalelerin ruhlarını cemedan ve Ara-
bî bulunan Yirmi Dokuzuncu Lem'aya bu kelâm “müs-
tetbeatü't-terakip” kaidesiyle ona bakıyor, efradına dâhil
ediyor. Öyle ise, Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) dahi bu fıkra-
dan ona bakıp işaret eder diyebiliriz.

Hem sair işaretin karinesiyle, hem *Mektubat*'tan son-
ra *Lem'alar*'a, başka bir tarz-ı ibare ile ima ederek
Lem'aların en parlağının telifi dehşetli bir zamanda ve
hapis ve idamdan kurtulmak ve emniyet ve selâmet bul-
mak için mana-i mecazî ve mefhum-i işarî ile Hazret-i Ali
(r.a.) kendi lisanını büyük tehlikelerde bulunan müellifin
hesabına istimal ederek ³ وَيَا أَيَّتُهَا الْكُبْرَىٰ أَمْنِي مِنَ الْفَجَتِ ya-
ni, “Yâ Rab, beni kurtar, emân ve emniyet ver” diye dua
etmesiyle, tam tamına Eskişehir Hapishanesinde idam

ahir: son.

Arabi: Arapçaya ait, Arap dili ile ilgili.

Ayetü'l-Kübra: en büyük delil, ayet anlamında Risale-i Nur'da 7. Şua adlı eser.

cem: toplama, biriktirme.

dahil: içine alma, sokma.

dalâlet: Hak ve hakikatten sap-
ma, doğru yoldan ayrılma, azma.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

derakab: hemen, derhal, akabin-
de.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

efrat: fertler.

ekser: pek çok.

elhak: hakkın tâ kendisi, tam
doğrusu; doğrusu ya.

eman: eminlik, korkusuzluk.

emniyet: güvenlik.

fıkra: bent, madde, paragraf.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ima: işaretle anlatma, üstü kapa-
lı ifade etme.

iptal: boş, hükümsüz bırakma.

ispat: doğruyu delillerle göster-
me.

istimâl: kullanma.

işarat: işaretler, haber vermeler.

kaide: kural, esas, düstur.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

kelâm: söz, lafız.

lisan: dil.

mana-yı mecazî: mecazî mana,
bir kelimenin veya lâfzın gerçek
anlamının dışında başka bir an-
lamda kullanıldığındaki mana.

manevî: manaya ait, maddî ol-
mayan.

mefhum-ı işarî: işaret edilen ma-
na.

müellif: eser telif eden, yazar.

1. Ve Asa-yı Mûsa ismiyle de karanlıklar dağılır.

2. Ayetü'l-Kübra hürmetine.

3. Yâ Rab! Ayetü'l-Kübra hürmetine beni bütün sıkıntılardan kurtar, eman ve emniyet ver

müstetbeatü't-terakib: söz-
deki, birbirine bağlı, işaretli

manalar. kelimelerin kullanış
ve tarzlarından hareketle on-
ların zımında bulunduğu an-
laşılan manalar.

nam: ad.

risale-i hurufiye: harfleri tah-

lil eden risale.

ruh: öz, can alıcı nokta.

sâir: diğer, başka, öteki.

selâmet: salimlik, eminlik,
kurtuluş, korku ve endişeden
uzak olma.

şirk: Allah'a ortak koşma, Al-
lah'tan başka yaratıcının bu-

lunduğuna inanma.

tarz-ı ibare: ibare tarzı, tabir
şeklinde.

telif: eser yazma.

terekküp: karışıp birleşme,
birden fazla şeyin birleşme-
sinden oluşma.

ya Rab: Ey Allah!.

ve uzun hapis tehlikesi içinde telif edilen Yirmi Dokuzuncu Lem'anın ve sahibinin vaziyetine tevafuk karinesiyle kelâm-ı zımnî ve işârî delâlet ettiğinden diyebiliriz ki, Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) dahi bundan, ona işaret eder.

Hem Otuzuncu Lem'a namında ve altı nükte olan risale-i esmaya bakarak ¹ بِاسْمَائِكَ الْحُسْنَى deyip sair işaratın karinesiyle, hem Yirmi Dokuzuncu Lem'aya takip karinesiyle, hem ikisinin isimde ve esma lâfzında tevafuk karinesiyle, hem teşettüt-i hâle ve sıkıntılı bir gurbete ve perişaniyete düşen müellifi onun telifi bereketiyle teselli ve tahammül bulmasına ve mana-i mecazî cihetinde Hazret-i İmam-ı Ali'nin (r.a.) lisanıyla kendisine dua olan ² بِاسْمَائِكَ الْحُسْنَى أَجْرَنِي مِنَ الشَّتِّ yani, "İsm-i Azam olan o esma risalesinin bereketiyle beni teşettütten, perişanietten hıfz eyle yâ Rabbi" meali, tam tamına o risale ve sahibinin vaziyetine tevafuk karinesiyle kelâm-ı mecazî delâlet ve İmam-ı Ali'nin (r.a.) ise gaybî işaret eder diyebiliriz.

Hem madem *Celcelûtiye*'nin aslı vahiydir ve esrarlıdır ve gelecek zamana bakıyor ve gaybî umur-i istikbaliyeden haber veriyor.

Ve madem Kur'ân itibarıyla bu asır dehşetlidir ve Kur'ân hesabıyla Risale-i Nur bu karanlık asırda ehemmiyetli bir hâdisedir.

1. Esma-i Hüsnan için...

2. Esma-i Hüsnan hürmetine beni perişan olmaktan kuru.

asır: yüzyıl.

Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cıfır ve ebced hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kaside-dir.

cihet: yön.

dehşetli: ürkütücü, korkunç.

delâlet: delil olma, gösterme;

alamet, işaret.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ehemmiyetli: önemli.

esma: adlar, isimler.

esrar: sırlar, gizli hakikatler.

gaybî: gaypla ilgili, görünmeyenlere ait.

hâdis: olay.

hıfz: koruma, muhafaza et-

me, himaye etme.

İsm-i âzam: Cenab-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşatmış olanı.

işarat: işaretler, haber vermeler.

itibar: değer.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

kelâm-ı mecazî: mecazî keli-

me.

kelâm-ı zımnî ve işârî: gizli bir manaya işaret eden kelime.

lisan: dil.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mana-yı mecazî: mecazî mana, bir kelimenin veya lâfzın gerçek anlamının dışında başka bir anlamda kullanıldığındaki mana.

meal: mana, anlam, mefhum.

müellif: eser telif eden, yazar.

nam: ad.

nükte: ince manalı, düşündürücü söz.

perişaniet: perişanlık, karışık ve dağınık olma, acınacak halde bulunma.

risale-i esma: Allah'ın ism-i âzamlarından bahseden risale.

sâir: diğer, başka, öteki.

tahammül: zora dayanma, kötü ve güç durumlara karşı koyabilme, katlanma.

telif: eser yazma.

telif: eser yazma.

teselli: avutma, acısını dindirme.

teşettüt: dağınık olma, perişaniet.

teşettüt-i hâl: dağınık olma hâli, darıma dağınıklık.

tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.

umur-i istikbaliye: gelecekteki işler.

vahiy: Cenab-ı Hakkın dilediği hükümleri, sırları ve hakikatleri peygamberlere bildirmesi.

vaziyet: bir kimse veya şeyin durumu, hâli.

Yâ Rabbi: Ey Rabb'im!.

Ve madem sarahat derecesinde çok karine ve emarelerle Risale-i Nur *Celcelûtiye*'nin içine girmiş, en mühim yerinde yerleşmiş.

Ve madem Risale-i Nur ve eczaları bu mevkie lâyıktırlar ve Hazret-i İmam-ı Ali'nin (r.a.) nazar-ı takdirine ve tahsinine ve onlardan haber vermesine liyakatleri ve kıymetleri var.

Ve madem Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) *Siracünnur*'dan, zahir bir surette haber verdikten sonra, ikinci derecede perdeli bir tarzda Sözlardan, sonra Mektuplardan, sonra Lem'alardan risalelerdeki gibi aynı tertip, aynı makam, aynı numara tahtında kuvvetli karinelerin sevkıyla, kelâm delâlet ve Hazret-i İmam-ı Ali'nin (r.a.) işaret ettiğini ispat eylemiş.

Ve madem başta, **بَدَأْتُ بِبِسْمِ اللَّهِ رُوحِي بِهِ اهْتَدَيْتُ**

1 **إِلَى كَشْفِ أَسْرَارِ بَيَاطِنِهِ أَنْطَوْتُ** risalelerin başı ve Birinci

Söz olan Bismillâh Risalesine baktığı gibi, kasem-i camî-i muazzamın ahirinde, risalelerin kısm-ı ahirleri olan son Lem'alara ve Şualara, hususan bir ayetü'l-kübra-i tevhid olan Yirmi Dokuzuncu Lem'a-i harika-i Arabiye ve risale-i esma-i sitte ve risale-i işaret-ı huruf-i Kur'âniye ve bilhassa şimdilik en ahir Şua ve Asa-yı Mûsa gibi, dalâletlerin bütün manevî sihirlerini iptal edebilen bir mahiyette bulunan ve bir manada *Ayetü'l-Kübra* namını alan risale-i harikaya bakıyor gibi bir tarz-ı ifade görünüyor.

ahir: son.

ayetü'l-kübra-i tevhid: tevhidin en büyük ayeti, Cenab-ı Hakk'ın birliğinin en büyük delili.

Ayetü'l--Kübra: en büyük delil, ayet anlamında Risale-i Nur'da 7. Şua adlı eser.

bilhassa: özellikle.

Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cîfir ve ebce hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kasidedir.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

ecza: cüz'ler, parçalar, kısımlar.

emare: alâmet, belirti, nişan.

hususan: bilhassa, özellikle.

iptal: boş, hükümsüz bırakma.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

kasem-i camî-i muazzam: birçok şeyi içeren büyük yemin.

kelâm: söz, lafız.

kısm-ı ahir: son kısım.

kıymet: değer.

Lem'a-i harika-i Arabiye: Arapça yazılmış harika lem'a.

liyakat: layık olma, ehliyet.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

makam: yer, mevki.

manevi: manaya ait, maddî olmayan.

mevki: yer, makam.

1. Kur'an'ın özeti, listesi, anahtar ve pek çok ilâhî sırrın kıymetli, kudsî bir hazinesi olan "Bismillâh" ile başladım. Ruhum, içinde gizlenmiş sırları bu sayede keşfetti.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

nam: ad.

nazar-ı takdir: kıymet veren, değer bilen, takdir eden bakış.

risale-i esma-i sitte: Cenab-ı Allah'ın altı ism-i âzamını anlatan risale.

risale-i harika: harika risale,

harika kitapçık.

risale-i işaret-ı huruf-i

Kur'âniye: Kur'an harflerindeki işaretlerden bahseden risale.

sarahat: sarihlik, açıklık, belirlilik.

sevk: yöneltme.

Siracünnur: Nurun lambası anlamında Risale-i Nur külli-

yatından bir eser.

suret: biçim, şekil, tarz.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

taht: alt.

tarz: biçim, şekil, suret.

tarz-ı ifade: ifade tarzı, söyleyiş, anlatış şekli.

tertîp: sıra, dize, düzen.

zahir: açık, aşikar.

Ve madem, bir tek meselede bulunan emareler ve karineler, meselenin vahdeti haysiyetiyle, emareler birbirine kuvvet verir, zayıf bir münasebetle bir tereşşuh dahi menbaina ilhak edilir.

Elbette, bu yedi adet esaslara istinaden deriz:

Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) nasıl ki meşhur Sözlere tertipleri üzerine işaret etmiş ve Mektubattan bir kısmına ve Lem'alardan en mühimlerine tertiple bakmış; öyle de, ¹ بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَىٰ أَجْرَنِي مِنَ الشَّتِّ cümlesiyle Otuzuncu Lem'aya, yani müstakil Lem'alardan en son olan Esma-i Sitte Risalesine tahsin ederek bakıyor ve

² حُرُوفٌ لِّهَرَامٍ عَلَتْ وَتَشَامَخَتْ kelâmıyla dahi Otuzuncu Lem'ayı takip eden İşarat-ı Huruf-i Kur'âniye risalesine takdir edip işaretle tasdik ediyor.

³ وَأَسْمُ عَصَا مُوسَىٰ بِهِ الظُّلُمَاتُ أُنْجِلَتْ kelimesiyle dahi şimdilik en ahir risale ve tevhid ve imanın elinde Asa-yı Mûsa gibi harikalı en kuvvetli bürhan olan mecmua risalesini senakârâne remzen gösteriyor gibi bir tarz-ı ifadeden bilâperva hükmediyoruz ki, Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) hem Risale-i Nur'dan, hem çok ehemmiyetli risalelerinden mana-i hakikî ve mecazî ile işarî ve remzî ve imaî ve telvihî bir surette haber veriyor. Kimin şüphesi varsa, işaret olunan risalelere bir kere dikkatle baksın. İnsaflı varsa şüphesi kalmaz zannediyorum.

mana-i imaî: imaî mana, dolaylı olarak üstü kapalı ifade edilen mana.

mana-i işarî: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

mana-i mecazî: mecazî mana, bir kelimenin veya lâfzın gerçek anlamının dışında başka bir anlamda kullanıldığındaki mana.

mana-i remzî: işaretlerle anlatılmak istenen mana.

mana-i telvihî: telvih yolu ile, kinaye halinde işaret edilen mana.

mecmua:

menba: kaynak.

mesale: önemli konu.

meşhur: şöhretli, herkesin bildiği, yaygınlik kazanmış.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

münasebet: ilgi, ilişki, bağ.

müstakil: başlı başına, bağımsız.

remzen: remiz ile, işaret ederek, işaretle.

senakârâne: sena ederek, sena-kârlıkla, övercesine.

suret: biçim, şekil, tarz.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

takdir: beğenme, beğendiğini belirtme.

tarz-ı ifade: ifade tarzı, söyleyiş, anlatış şekli.

tasdik: bir şeyin veya kimsenin doğruluğuna kesin olarak hükmetme.

tereşşuh: sızma, sızıntı yapma.

tertip: sıra, dize, düzen.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, birleme.

vahdet: birlik.

zaif: zayıf.

1. Esma-i Hüsnan hürmetine beni perişan olmaktan koru

2. Bu harfler ki, Nur harfleridir, Merih yıldızı gibi yüce ve yüksektir.

3. Asa-yı Mûsa ismiyle de karanlıklar dağılır.

ahir: son.

bilâperva: korkusuzca, çekinmeden.

bürhan: delil, ispat, hüccet.

ehemmiyetli: önemli.

emare: alâmet, belirti, nişan.

Esma-i Sitte: Cenab-ı Hak'ın altı büyük ismi. Kuddüs, Adl, Hakem, Ferd, Hayy, Kayyum.

hârika: olağanüstü.

haysiyet: itibar.

hükmetme: karar vermek,

inanca varmak.

ilhak: ilâve etme, ekleme,

katma.

iman: inanç, itikat.

istinaden: istinat ederek, dayanarak, güvenerek, delil ka-

bul ederek.

işarat-ı huruf-u Kur'âniye: Kur'an harflerinin işaretleri.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

kelâm: söz, lafız.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

mana-i hakikî: mecazî olmayan hakikî mana.

âdet: kanun.
ahir: son.
arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.
azamet: büyüklük.
besmele: Bismillâhırrahmânırrahîm (Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.) cümlesinin adı.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.
ehemmiyetsiz: önemsiz.
fânî: ölümlü, geçici.
gayet: son derece.
gerçi: öyle ise de, her ne kadar.
hâk: doğru, gerçek, hakikat.
hakaik-i imaniye: imana ait hakikatler, imanı gerçekler.
hakikat: gerçek, esas.
hâlet-i ruhiye: insanın ruh hâli, psikolojik durum, insanın manevî hâli, iç durumu.
Hâlik-ı Rahîm: sonsuz merhamet ve şefkat sahibi yaratıcı, Allah.
halk: yaratma, yaratış.
hamakat: ahmaklık, beyinsizlik, budalalık, bönlük, anlayışsızlık.
hasaret: hasar, zarar, ziyan.
iman: inanç, itikat.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
kabir: mezar.
karine: işaret, ipucu, iz, delil.
kasem: yemin, and.
kudret-i ilâhiye: Allah'ın kudreti, Allah'ın kudretiyle yaptığı işler, fiiller, tasarruflar.
Kur'ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed'e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.
kusur: eksiklik, özür, suç, kaba-hat.
latîf: güzel, hoş.
lâyık: uygun, yakışır, münasip.
letafet: latiflik, hoşluk, incelik.
liyakat: layık olma, ehliyet.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.
makam: yer, mevki.
makbul: kabul edilmiş, geçerli.
maksud: gaye.
mana-yı işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.
mazhar: bir şeyin çıktığı yer, zu-

Buradaki mana-i işarî ve medlûl-i mecazilere karinele-
rin en güzeli ve lâtif, aynı tertibi muhafaza ile verilen
isimlerin münasebetidir. Meselâ, yirmi dokuz, otuz ve
otuz bir ve otuz iki mertebe-i tadatta Yirmi Dokuz ve
Otuz ve Otuz Bir ve Otuz İkinci Sözlere gayet münasip
isimlerle ve başta Sözlerin başı olan Birinci Söze, aynı
besmele sırrıyla ve ahirde şimdilik risalelerin ahirine, ma-
hiyetini gösterir lââyık birer isim vererek işaret etmesi
gerçi gizli ise de, fakat çok güzeldir ve letafetlidir.

Ben itiraf ediyorum ki, böyle makbul bir eserin maz-
harı olmak, hiçbir vecihle o makama liyakatim yoktur.
Fakat küçük, ehemmiyetsiz bir çekirdekten koca dağ gi-
bi bir ağacı halk etmek, kudret-i İlâhiyenin şe'nindendir
ve âdetidir ve azametine delildir.

Ben kasemle temin ederim ki, Risale-i Nur'u senadan
maksadım, Kur'ân'ın hakikatlerini ve imanın rükünlerini
teyit ve ispat ve neşirdir. Hâlik-ı Rahîm'ime yüz binler
şükrolsun ki, kendimi kendime beğendirmemiş, nefsimin
ayıplarını ve kusurlarını bana göstermiş. Ve o nefsi em-
mareyi başkalara beğendirmek arzusu kalmamış. Kabir
kapısında bekleyen bir adam, arkasındaki fânî dünyaya
riyakârâne bakması, acınacak bir hamakattır ve dehşetli
bir hasarettir. İşte bu hâlet-i ruhiye ile yalnız hakaik-i
imaniyenin tercümanı olan Risale-i Nur'un doğru ve hak
olduğuna lâtif bir münasebet söyleyeceğim. Şöyle ki:

hur ettiği, görüldüğü yer.
medlûl-i mecazi: mecaz yo-
luyla delil getirmek.
mertebe-i tadat: sayı merte-
besi.
meselâ: örneğin.
muhafaza: koruma.
münasebet: ilgi, ilişki; münâ-
siplik, uygun olma.
münasip: uygun.
nefis: kötü vasıfları kendisin-
de toplayan, hayırlı işlerden
alı koyan güç.
nefs-i emmare: insanı kötü-

lûge sürükleyen nefis, insana
kötü ve günah olan işlerin ya-
pılmasını emreden nefis.
neşir: yayma, yayım.
riyakârane: riyakâr olana ya-
kışır şekilde, riyakârca, riyâ-
kârlıkla, ikiyüzlülükle.
rûkn: bir şeyi meydana geti-
ren unsurlardan her biri, esas.
senâ: methetme, övme.
sır: gizli hakikat, bir şeyin dik-
kat ve tecrübe ile anlaşılan
en ince yanı.
se'n: iş, durum, özellik, yapı.

şükür: Allah'ın nimetlerine
karşı memnunluk gösterme,
gerek dil ile gerekse hal ile
Allah'ı hamd etme.
temin: güvenlik, emniyet his-
si verme, şüphe ve korkuyu
giderme.
tertip: sıra, dize, düzen.
teyit: kuvvetlendirme, sağ-
lamlaştırma; doğru çıkarma.
vecih: cihet, yön.

Celcelûtiye, Süryanîce “bedî” demektir. Ve bedî manasındadır. İbareleri bedî olan Risale-i Nur, *Celcelûtiye*’de mühim bir mevki tutup, ekser yerlerinde tereşşuhatı görüldüğünden, kasidenin ismi ona bakıyor gibi verilmiş. Hem şimdi anlıyorum ki, eskiden beri benim liyakatim olmadığı hâlde, bana verilen “Bediüzzaman” lâkabı benim değildi. Belki Risale-i Nur’un manevî bir ismi idi. Zahir bir tercümanına ariyeten ve emaneten takılmış. Şimdi o emanet isim, hakikî sahibine iade edilmiş. Demek, Süryanîce bedî manasında ve kasidede tekerrürüne binaen kasideye verilen *Celcelûtiye* ismi, işarî bir tarzda bid’at zamanında çıkan *bediülbeyan* ve *bediüzzaman* olan Risale-i Nur’un hem ibare, hem mana, hem isim noktalarıyla bedîliğine münasebettarlığını ihsas etmesine ve bu isim bir parça ona da bakmasına ve bu ismin müsemmasında Risale-i Nur çok yer işgal ettiği için hak kazanmış olmasına tahmin ediyorum.

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا¹

SEKİZİNCİ REMİZ:

Bu remzin beyanından evvel en mühim iki suale cevap yazılacak.

Birinci Sual: Bütün kıymettar kitaplar içinde Risale-i Nur, Kur’ân’ın işaretine ve iltifatına ve Hazret-i İmam-ı Ali’nin (r.a.) takdir ve tahsinine ve Gavs-ı Azamın teveccüh ve tebşirine vech-i ihtisası nedir? O iki zatın kerametle Risale-i Nur’a bu kadar kıymet ve ehemmiyet vermenin hikmeti nedir?

1. Ey Rabbimiz! Unutur veya hataya düşer de bir kusur işlersek bizi onunla hesaba çekme. (Bakara Suresi: 286.)

ariyeten: iğreti olarak, emaneten, ödünç.
bedî: eşsiz güzel.
bediülbeyan: beyanın, ifadenin benzersiz güzelliği, ifadenin çok güzel oluşu.
bediüzzaman: zamanın, çağın eşsiz güzelliği.
beyan: açıklama, bildirme, izah.

bid’at: dinin aslında olmayıp sonradan icat edilen şeyler, yeni âdet.
binaen: -den dolayı, bu sebepten.
Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem’in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cifir ve ebced hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif

edilen Süryanîce bir kasidedir.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ekser: pek çok.
emaneten: emanet yoluyla, emanet olarak.
evvel: önce.
Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazret-

lerinin namı.

hâk: bir kimseye ait olan şey, alacak.

hakiki: gerçek.

hikmet: gizli sebep, gaye.

iade: geri verme.

ibare: metin, cümle veya bir kaç cümleden oluşan söz grubu.

ihsas: hissetirme, sezdirme.

iltifat: ilgi gösterme, yüzünü çevirip bakma.

işarî: bir kelimenin açık manasına bağlı olarak ikinci ve üçüncü derecede işaret yolu ile yapılan açıklama.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şekli.

keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.

kıymet: değer.

kıymettar: kıymetli, değerli.

Kur’ân: Allah tarafından vahiy yoluyla Hz. Muhammed’e indirilmiş, semavî kitapların sonuncusu.

lâkap: ünvan.

liyakat: layık olma, ehliyet.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mevki: yer, makam.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

münasebettar: ilgili, alâkalı, bir şeye uygun ve yakın olan.

müsemma: isimlendirilmiş, ad verilmiş.

remiz: kelime ve cümleyle yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.

sual: soru.

Süryani: Suriye ve Türkiye’nin güney doğusunda yaşayan, Sami ırkından bir Hristiyan topluluğu.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

takdir: beğenme, beğendiğini belirtme.

tarz: biçim, şekil, suret.

tebşir: müjde verme, müjdeleme.

tekerrür: tekrarlanma.

tereşşuhat: damlamalar, sızıntılar.

teveccüh: yönelme, sevgi, ilgi.

vech-i ihtisas:

Zahir: açık, görünür.

zat: kişi, şahıs.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
asr: yüzyıl.
beşaret: müjde.
bürhan: delil, ispat, hüccet.
cemaat: topluluk.
cihet: yön.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
dehşet: büyük tehlike karşısında korkma ve şaşırıp kalma.
dehşet-i hücum: saldırının dehşeti.
dehşetli: ürkütücü, korkunç.
ehemmiyet: önem, değer, kıymet.
ehemmiyetli: önemli.
elcevap: cevap olarak.
fitne: karışıklık, bozgunculuk, azgınlık.
Gavs-ı Azam: en büyük gavs, Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin namı.
gayet: son derece.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatler, imanı gerçekler.
hakaik-ı Kur'âniye: Kur'ân ait olan ve ondan gelen gerçekler.
halis: samimî, her amelini yalnız Allah rızası için işleyen.
hücûm: saldırma.
hükümüne: yerine, değerine.
iltifat: ilgi gösterme, yüzünü çevirip bakma.
iman: inanç, itikat.
iman-ı tahkiki: tahkiki iman, imana dair bütün meseleleri inceleyip delil ve bürhan ile inanma.
incimat: donma, buz hâline girme.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istiaze: eüzübillâhimeşşeytânırracim veya neüzübillâh (kovulmuş, lânetlenmiş şeytandan Allah'a sığınım) diyerek Allah'ın korumasına ve yardımına sığınma.
istinat: dayanma.
itikat: inanç, iman.
kal'a: büyük hisar.
karye: köy.
keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.
kerametkârane: kerametli bir şekilde, keramet gösterircesine.

Elcevap: Malûmdur ki, bazı vakit olur, bir dakika, bir saat ve belki bir gün, belki seneler kadar; ve bir saat, bir sene, belki bir ömür kadar netice verir ve ehemmiyetli olur. Meselâ, bir dakikada şehit olan bir adam, bir velâyet kazanır. Ve soğuşun şiddetinden incimat etmek zamanında ve düşmanın dehşet-i hücumunda bir saat nöbet, bir sene ibadet hükmüne geçebilir. İşte aynen öyle de, Risale-i Nur'a verilen ehemmiyet dahi, zamanın ehemmiyetinden, hem bu asrın şeriat-i Muhammediyeye (a.s.m.) ve şear-i Ahmediyeye (a.s.m.) ettiği tahribatin dehşetinden, hem bu ahir zamanın fitnesinden eski zamandan beri bütün ümmet istiaze etmesi cihetinden, hem o fitnelerin savletinden mü'minlerin imanlarını kurtarması noktasından, Risale-i Nur öyle bir ehemmiyet kesbetmiş ki, Kur'ân ona kuvvetli işaretle iltifat etmiş. Ve Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) üç kerametle ona beşaret vermiş. Ve Gavs-ı Azam (r.a.) kerametkârâne ondan haber verip tercümanını teşci etmiş.

Evet, bu asrın dehşetine karşı taklidî olan itikadın istinat kal'aları sarsılmış ve uzaklaşmış ve perdelenmiş olduğundan, her mü'min, tek başıyla dalâletin cemaatle hücumuna mukavemet ettirecek gayet kuvvetli bir iman-ı tahkiki lâzımdır ki, dayanabilsin. Risale-i Nur, bu vazifeyi en dehşetli bir zamanda ve en lüzumlu ve nazik bir vakitte, herkesin anlayacağı bir tarzda, hakaik-ı Kur'âniye ve imaniyenin en derin ve en gizlilerini gayet kuvvetli bürhanlarla ispat ederek, o iman-ı tahkikiyi taşıyan halis ve sadık şakirtleri dahi, bulundukları kasaba, karye ve

kesb: kazanma.

malûm: bilinen, bilinin olan.

meselâ: örneğin.

mukavemet: karşı koyma, saldırın ve baskıyı yok etmek için çalışma, direniş.

mü'min: iman eden, inanan.

nazik: narin, ince; dikkat gerektiren, önemli.

Risale-i Nur: Nur Risalesi, Be-diüzzaman Said Nursi'nin eserlerinin adı.

sadık: doğru, gerçek; sözünde, vaadinde, işinde doğru

olan.

savlet: şiddetli hücum, saldırma.

şakirt: talebe, öğrenci.

şear-i Ahmediye: Peygamber Efendimizin âlâmeti olan sünneti.

şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.

şeriat-ı Muhammediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) şeriatı; Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ta-

rif ettiği, getirdiği ve bildirdiği şeriat; İslâm dini.

tahribat: tahripler, yıkıp bozmalar.

taklidi: taklitle yapılan.

tarz: biçim, şekil, suret.

teşci: cesaret verme, cesaretlendirme.

ümme: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

vazife: görev.

velâyet: velîlik, ermişlik, Allah dostluğu.

şehirlerde, hizmet-i imaniye itibarıyla, âdetâ birer gizli kutup gibi mü'minlerin manevî birer nokta-i istinadı olarak, bilinmedikleri ve görünmedikleri ve görüşülmedikleri hâlde kuvve-i maneviye-i itikatları cesur birer zabıt gibi, kuvve-i maneviyeyi ehl-i imanın kalplerine verip mü'minlere manen mukavemet ve cesaret veriyorlar.

İkinci Sual: Keramet izhar edilmese daha evlâ olduğu hâlde, neden sen ilân edersin?

Elcevap: Bu, bana ait bir keramet değildir. Belki, Kur'an'ın i'caz-ı manevîsinden tereşsuh ederek has bir tefsirinden keramet suretinde bizlere ve ehl-i imana bir ikram-ı Rabbanî ve in'am-ı İlâhîdir. Elbette mu'cize-i Kur'aniye ve onun lem'aları izhar edilir. Ve nimet ise, şükür niyetiyle ilân etmek, bir tahdis-i nimettir; **1** *وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ* ayeti, izharına emreder.

Benim için medar-ı fahir ve gurur olacak bir liyakatım ve istihkakım olmadığını kasemle itiraf ediyorum. Ben çekirdek gibi çürüdüm ve kurudum. Bütün kıymet ve hayat ve şeref, o çekirdekten çıkan şecere-i Risale-i Nur ve mu'cize-i maneviye-i Kur'aniyeye geçmiş biliyorum. Ve öyle itikat ettiğimden, i'caz-ı Kur'ânî hesabına izhar ederim. Bütün kıymet bir mu'cize-i Kur'aniye olan Risale-i Nur'dadır. Hatta eskiden beri taşıdığım "Bediüzzaman" ismi onun imiş; yine ona iade edildi.

Risale-i Nur ise, Kur'an'ın malıdır ve manasıdır. Bu remizde hususî kanaatimi teyit eden ve kendime mahsus çok emare ve karineler var. Fakat başkalara ispat

itibar: değer.
itikat: kesin inanma, iman.
izhar: gösterme, belirtme.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
karine: işaret, ipucu, iz, delil.
kasem: yemin, and.
keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.
kıymet: değer.
avi kitapların sonuncusu.
kutup: evliyalar içerisinde zamanın en büyük mürsidi olan.
kuvve-i maneviye: manevî güç, moral.
kuvve-i maneviye-i itikat: ittikattaki manevî kuvvet.
liyakat: layık olma, ehliyet.
mahsus: bir şeye veya kişiye has olan.
manen: mana bakımından, manaca.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
medar-ı fahr: övünme sebebi.
medar-ı gurur: gururlanma sebebi.
mu'cize-i Kur'aniye: Kur'an'a ait mu'cize.
mu'cize-i maneviye-i Kur'aniye: Kur'an'ın manevî mu'cizesi.
mukavemet: karşı koyma, saldırı ve baskıyı yok etmek için çalışma, direniş.
mü'min: iman eden, inanan.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
nokta-i istinad: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.
remiz: kelime ve cümleye yüklenilmiş gizli mana, şifre, sembol.
sual: soru.
suret: biçim, şekil, tarz.
şecere-i Risale-i Nur: Risale-i Nur ağacı.
şeref: manevî büyüklük, yücelik, onur.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.
tahdis-i nimet: Cenab-ı Hakka karşı şükrünü eda etme ve teşekkür etme maksadıyla kavuştuğu nimeti başkalarına anlatma.
tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, açıklaması.
tereşsuh: sızma, sızıntı yapma.
teyit: kuvvetlendirme, sağlama, taahhüt; doğru çıkarma.
zabıt: subay, askere kumanda eden rütbeli asker.

1. Rabbinin nimetini de yâd et. (Duha Suresi: 11.)

âdetâ: sanki.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
Bediüzzaman: zamanın, çağın eşsiz güzelliği.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
elcevap: cevap olarak.
emare: alâmet, belirti, nişan.
evlâ: daha uygun, daha layık, daha iyi.
hizmet-i imaniye: imana ait

hizmet, iman ve Kur'an hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
hususî: özel.
iade: geri dönderme, geri çevirme.
i'caz-ı Kur'ânî: Kur'an'ın mucizeliği, Kur'an'ın yüksek, erişilmez ifadesi.
i'caz-ı manevî: manen mucize olus.

ikram-ı Rabbanî: bütün varlıkları terbiye ve idare eden Allah'ın ikramı, ihsanı ve şereflendirmesi.
ilân: yayma, duyurma, bildirme.
in'am-ı İlâhî: Allah'ın nimetlendirmesi.
ispat: doğruyu delillerle gösterme.
istihkak: hak etme, hak kazanma, hakkı olma.

edemediğimden yazamıyorum. Yalnız iki üçüne işaret etmeye münasebet gelmiş.

• *Birincisi:* Ben *Celcelûtiye*'yi okuduğum vakit, sair münacatlara muhalif olarak kendim bizzat hissiyatımla münacat ediyorum diye hissederdim. Ve başkasının lisanıyla taklitkârâne olmuyordu. Benim için gayet fitrî ve dertlerime alâkadar ve tefekkürat-ı ruhiyeme hoş bir zemin oluyordu. Birkaç sene sonra kerametini ve Risale-i Nur ile münasebetini gördüm ve anladım ki, o hâlet, bu münasebetten ileri gelmiş.

• *İkincisi:* Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) başta, *رُوْحِيْ بِهٖ اهْتَدَتْ اِلٰى كَشْفِ اَسْرَارِ بَيَاتِنِهٖ النُّطُوْتْ* ve ortalığında, *وَامْنِحْنِيْ يٰذَا الْجَلَالِ كَرَامَتًا ۞ بِاَسْرَارِ عِلْمٍ يٰحَلِيْمُ بِكَ اُنْجَلَتْ*¹ ve ahirde,

*مَقَالٌ عَلٰى وَاَبْنُ عَمِّ مُحَمَّدٍ ۞ وَسِرُّ عُلُوْمٍ لِلْخَلَائِقِ جُمِعَتْ*² bir hazine-i ulûm olarak gösteriyor. Hâlbuki, zahirinde yalnız bir münacattır. Hatta İmam-ı Ali'nin (r.a.) hakikat-feşan sair kasideleri ve ilmî başka münacatları gibi, esrar-ı ilmiye ile tam münasebeti görünmüyor. Benim hususî kanaatim şudur ki:

Celcelûtiye madem Risale-i Nur'u içine almış ve sinesine basıp manevî velet gibi kabul etmiş; elbette *وَسِرُّ عُلُوْمٍ لِلْخَلَائِقِ جُمِعَتْ* fıkrasıyla, kendi hazinesinin bir kısmı pırlantalarını ahir zamanda neşreden Risale-i Nur'u

ahir zaman:

ahir: son.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

bizzat: kendisi, şahsen.

Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cifir ve ebce hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kasidedir.

esrar-ı ilmiye: ilmin sırları, ilme dair sır ve hakikatler.

fıkra: bent, madde, paragraf.

fitrî: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.

gayet: son derece.

hakikatfeşan: gerçekleri saçan, hakikat serpen.

hâlet: hal, durum.

hazine: zengin ve değerli kaynak.

hazine-i ulûm: ilimler hazinesi.

hissiyat: hisler, duygular.

hususî: özel.

ilmî: ilim ile ilgili, ilme dair.

kanaat: inanma, görüş, fikir.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şekli.

keramet: ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz, fikir.

lisan: dil.

1. Ey Halîm olan Allah'ım! Senin yardımınla açıklığa kavuşan bir ilmin sırlarıyla bana bir kerem lütfet, ey Celâl Sahibi!

2. Bu Hazret-i Muhammed'in amcası oğlu Ali'nin sözleri ve insanlar için toplanmış ilimlerin simsidir.

madem: ...den dolayı, böyle ise.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

muhalif: zıt, aykırı.

münacat: Allah'a dua ve yalvarma maksadıyla yazılan şiir.

münasebet: vesile, alâka, bağ.

neşretme: dağıtma, yayma, saçma.

pırlanta: foyasız, yuvarlakça, parlak, kıymetli elmas.

sâir: diğer, başka, öteki.

sine: göğüs.

taklitkârane: taklit ederek, benzerini yaparcasına.

tefekkürat-ı ruhiye: ruha ait tefekkürler, ruhen tefekkürde bulunmak.

velet: çocuk.

zahir: açık, görünür.

zemin: temel, dayanak.

şahit gösterip *Celcelûtiye*'yi bir hazine-i ulûm ve bir define-i ilmiyedir diye bihakkın methüsenâ edebilir.

• **Üçüncüsü:** Malûmdur ki, bazen gayet küçük bir emare, bazı şerait dâhilinde gayet kuvvetli bir delil hükmüne geçer, yakın derecesinde kanaat verir. Bana böyle kanaat veren çok misallerinden yalnız sabık beyan ettiğim bir tek misal bana kâfi geliyor. Şöyle ki:

Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) **تُقَادُ سِرَاجُ النُّورِ** fıkrasıyla Risale-i Nur'u tarihiyle ve ismiyle ve mahiyetiyle ve esaslarıyla ve hizmetiyle ve vazifesiyle gösterdikten sonra, Süryanice isimleri tadat ederek münacat eder. Otuz iki veya otuz üç adet isimlerde iki defa **بَعْدَهَا** kelimesini tekrar eder. Biri yirmi yedincide **وَذَيْمُوخٌ بَعْدَهَا** diğeri otuz birde **وَبَازُخٌ بَعْدَهَا** der.

İşte Risale-i Nur'un Sözleri otuz üç ve bir cihette otuz iki ve *Mektubat* namındaki risalelerin dahi bir cihette otuz iki ve bir cihette otuz üç olup bu münacatla mutabık olması ve yalnız risale şeklinde iki adet zeyilleri bulunması ve o zeyillerin birisi Yirmi Yedinci Sözün ehemmiyetli zeyli ve diğeri Otuz Birinci Sözün kıymettar zeyli olması ve o iki zeyil risalesinin müstakil mertebe ve numaraları bulunmaması ve **بَعْدَهَا** kelimesi dahi aynı yerde, aynı manada tevafuk etmesi, bana iki kere iki dört eder derecesinde kanaat veriyor ki, Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.)

beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
bihakkın: tamamıyla, hakkıyla.
Celcelûtiye: Peygamberimiz Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) derslerine istinaden, aslı cifir ve ebced hesabı ile alâkalı olarak Hz. Ali (r.a.) tarafından telif edilen Süryanice bir kaside-dir.
cihet: yön.
dahil: iç, içerisi.
define-i ilmiye: ilim hazinesi.

delil: bir davayı ispata yarayan şey, burhan.
ehemmiyetli: önemli.
emare: alâmet, belirti, nişan.
fıkra: bent, madde, paragraf.
gayet: son derece.
hazine-i ulûm: ilimler hazinesi.
hükmüne: yerine, değerine.
kâfi: yeter, elverir.
kanaat: inanma, görüş, fikir.
kıymettar: kıymetli, değerli.
mahiyet: bir şeyin aslı, esası, tabiatı, niteliği.

malûm: bilinen, bilinen olan.
medh ü sena: methedip övmek.
mertebe: derece, basamak.
misal: örnek.
mutabık: birbirine uyan, uygun.
münacat: Allah'a dua etme, yalvarma, Onun manevî huzurunda tazarru ve niyazda bulunma.
müstakil: başlı başına, bağımsız.
nam: ad.

sabık: geçen, önceki.
Süryani: Suriye ve Türkiye'nin güney doğusunda yaşayan, Sami ırkından bir Hristiyan topluluğu.
şerait: şartlar.
tadat: sayma.
tevafuk: uygunluk; belli sıra, ölçü ve münasebetler içerisinde birbirine denk gelme.
vazife: görev.
yakîn: kesin bilme, şüpheden sıyrılarak son derece doğru ve kuvvetli bilme.
zeyl: ek, bir eserin devamı olarak yazılan kısım.

tebeî bir mana ile ve işarî bir mefhum ile Risale-i Nur'a, hatta zeyillerine bakmak için öyle yapmış. Daha çok karineler ve birer Söze işaret eden münasebetler var. Fakat gizli ve ince olduklarından zikredilmedi. (HAŞİYE)

لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ ❀ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ ❀ اسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِنْ
خَطَايَ وَخَطِيئَاتِي وَمِنْ سَهْوِي وَغَلَطَاتِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نِعْمَةِ
الْإِيمَانِ وَالْقُرْآنِ بَعْدَ حَاصِلِ ضَرْبِ حُرُوفِ رَسَائِلِ النُّورِ الْمَقْرُوءَةِ
وَالْمَكْتُوبَةِ وَالْمُتَمَثِّلَةِ فِي الْهَوَاءِ فِي عَاشِرَاتِ دَقَائِقِ حَيَاتِي فِي الدُّنْيَا
وَالْبَرْزَخِ وَالْآخِرَةِ

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ بَعْدَ دَهَا وَارْحَمَنَّا
وَارْحَمْ طَلَبَةَ رَسَائِلِ النُّورِ بَعْدَ دَهَا أَمِينٍ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ¹
سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ²

HAŞİYE: Meselâ, yirmi sekizinci mertebe **وَيُسُورَةَ التَّهْمِينِ** kelimesiyle Yirmi Sekizinci Sözü'n ahiri olan Cehennem meselesinin çok kuvvetli bir bürhanına işaret edip baştaki Cennet meselesinin yalnız iki üç sual ve cevaba dair bahsi ise, başka yerde işaret ettiğinden münasebet gizlenmiş. Hem meselâ, ikinci mertebede **يَسْ** kelimesiyle, hem İkinci Söze, hem İkinci Mektuba, hem İkinci Lem'aya, hem İkinci Şuaya baktığından münasebet genişlediğinden gizlenmiş.

Hem meselâ, **صَاد** ve **عَيْن** ve **يَا** ve **هَآ** ve **كَاف** ; yani, **كَهَيْصَ** beşinci mertebede bulunması, hem Beşinci Söze, hem Beşinci Mektuba, hem Beşinci Lem'aya ve Dördüncü Şua olan Ayet-i Hasbiye Risalesine, hem Üçüncü Şua olan *Münacat*'a baktığı cihetle münasebet genişlenmiş, gizlenmiş. Buna başkaları kıyas edilsin.

haşiye: dipnot.

işari: bir kelimenin açık manasına bağlı olarak ikinci ve üçüncü derecede işaret yolu ile yapılan açıklama.

karine: işaret, ipucu, iz, delil.

mefhum: bir sözün ifade ettiği mana.

münasebet: ilgi, ilişki; münasiplik, uygun olma.

tebeî: ikinci derecede olan.

zeyil: ek, bir eserin devamı olarak yazılan kısım.

zikretmek: anmak, bildirmek.

1. Gaybı Allah'tan başka kimse bilmez. Doğrusunu Allah bilir. Hata ve günahlarımdan, yanlış ve yanlışlıklarımdan dolayı Allah'tan mağfiret diliyorum. Risale-i Nur'un okunan, yazılan ve havada temessül eden harflerinin dünyada, berzahta ve ahiretteki hayatımın dakikalarının aşireleriyle çarpımından çıkan netice kadar, iman ve Kur'an ni'metinden dolayı Allah'a hamd olsun.

Allahım, Hazret-i Muhammed'e, onun Âl ve Ashabına da o kadar salât ve selâm eyle. Bize ve Nur Talebelerine de o kadar rahmet eyle. Âmin. Hamd, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

2. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

Yirmi Dokuzuncu Lem'adan

İkinci Bab

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Bu İkinci Bab, *elhamdülillâh* hakkındadır.

İkinci Bab ile tabir edilen şu risaleciikte “Elhamdülillâh” cümlesini insanlara dedirten imanın sonsuz fayda ve nurlarından, yalnız dokuz tane beyan edilecektir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

BİRİNCİ NOKTA:

Evvelâ iki şey ihtar edilecektir.

1. Felsefe, her şeyi çirkin, korkunç gösteren siyah bir gözlüktür. İman ise, her şeyi güzel, ünsiyetli gösteren şeffaf, berrak, nuranî bir gözlüktür.

2. Bütün mahlûkatla alâkadar ve her şeyle bir nevi alış verişi olan ve kendisini abluka eden şeylerle lâfzen ve manen görüşmek, konuşmak, komşuluk etmeye hilka-ten mecbur olan insanın sağ, sol, ön, arka, alt, üst olmak üzere altı ciheti vardır.

İnsan, mezkûr iki gözlüğü gözüne takmakla, mezkûr cihetlerde bulunan mahlûkatı, ahvali görebilir.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.

abluka: etrafını sarıp dışarı ile alâkayı kesmek.
ahval: haller, durumlar.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
bab: kısım, bölüm, bahis.
berrak: nurlu, pek parlak, duru, açık.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cihet: yön.

elhamdülillâh: ne kadar hamd ve medih varsa, kimden gelse ve kime karşı olsa ezelden ebede kadar hastır ve lâyıktır; o zat-ı vacibülvücud ki, ona “Allah” denilir.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk olarak.
faide: fayda.
felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımın-

dan inceleyen ilim.
hilka-ten: yaratılıştan, doğuştan, fitraten.
ihtar: hatırlatma, uyan.
iman: inanç, itikat.
mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.
mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

manen: mana bakımından, manaca.
mecbur: zorunlu olma, zorunda kalma.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
nevi: çeşit, tür.
nokta: konu ile ilgili bölüm.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.
şeffaf: saydam.
tabir: ifade.
ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.

Sağ cihet: Bu cihetten maksat, geçmiş zamandır. Binaenaleyh, felsefe gözlüğü ile sağ cihete bakıldığı zaman, mazi ülkesinin kıyameti kopmuş, altı üstüne çevrilmiş, karanlıklı, korkunç, büyük bir mezaristanı andıran bir şekilde görünecektir. Ve bu görünüşte insan pek büyük bir dehşete, vahşete, me'yusiyete maruz kaldığında şüphe yoktur.

Fakat, iman gözlüğü ile o cihete bakıldığı zaman, hakikaten o ülkenin altı üstüne çevrilmiş bir şekilde görünürse de, fakat can telefı yoktur. Mürettebatı, sakinleri daha güzel, nuranî bir âleme nakledilmiş oldukları anlaşıyor. Ve o kabirler, çukurlar da, nuranî bir âleme girmek için kazılan yeraltı tünelleri şeklinde telâkki edilecektir. Demek imanın insanlara verdiği sürur, ferahlık, itminan, inşirah, binlerce "Elhamdülillâh" dedirten bir nimettir.

Sal cihet: Yani, gelecek zamana felsefe gözlüğü ile bakıldığı zaman, bizleri çürütecek, yılan ve akreplere yedirip imha edecek, zulümatlı, korkunç, büyük bir kabir şeklinde görünecektir.

Fakat iman gözlüğü ile bakılırsa, Cenab-ı Hakkın, Hâlık, Rahman, Rahîm'in insanlara ihzar ettiği çeşit çeşit nefis, leziz, me'külât ve meşrubata zarf olan bir mâide ve bir sofrâ-i Rahmanî şeklinde görünecektir. Ve binlerce "Elhamdülillâh" okutturarak tekrar ettirecektir.

âlem: varlık sınıflarından her biri.
binaenaleyh: bunun üzerine, bundan dolayı, ondan dolayı, buna binaen.
cihet: yön.
dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürme.
elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, hamd Allah'a aittir.
felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.
ferah: gönül açıklığı, sevinç, sevinme.
hakikaten: hakikat olarak, doğrusu, gerçekten.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
ihzar: hazır etme, hazırlama.
iman: inanç, itikat.
imha: ortadan kaldırma, mahvetme.
inşirah: sevinme, göğsün açılıp sevinç ve huzura kavuşturulması, ferahlama, rahatlama, iç açılması.
itminan: inanma, güvenme, gönül rahatlığı içinde tereddütsüz kabul etme.
kabir: mezar.
kıyamet: bütün kâinatın Allah tarafından tayin edilen bir vakitte yıkılıp mahvolması.

leziz: lezzetli, tatlı.
mâide: yemek sofrası, üzerinde nimetler bulunan kurulmuş sofrâ.
maksat: gaye.
maruz: bir şeyin etkisi ve tesiri altında bulunma.
mazi: geçmiş zaman.
me'külât: yiyecekler.
meşrubat: içilecek şeyler, içecekler, şuruplar.
me'yusiyet: umitsizlik.
mezaristan: mezarlık.
mürettebat: tertip edilmiş

olanlar, bir iş için hazırlanmış kimseler.
nakl: bir yerden başka bir yere taşıma, yer değiştirme, aktarma.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.
Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.
Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.
sakin: bir yerde oturan, bir

yerin ahalisinden olan.
sofrâ-i Rahmani: Cenab-ı Hakkın rahmet sofrası.
sürur: sevinç, mutluluk.
telâkki: anlama, kabul etme.
telef: yok etme, öldürme.
tünel: bir yandan öteki yana geçebilmek için yer altında açılan yol ve geçit.
vahşet: tenha, ıssız, korkunç yer.
zarf: kap, kılıf, mahfaza.
zulûmat: karanlıklar.

Üst cihet: Yani, semavat cihetine felsefe ile bakan bir adam, şu sonsuz boşlukta, milyarlarca yıldız ve kürelerin at koşusu gibi veya askerî bir manevra gibi yaptıkları pek sür'atli ve muhtelif hareketlerinden büyük bir dehşete, vahşete, korkuya maruz kalacaktır.

Fakat, imanlı bir adam baktığı vakit, o garip, acip manevranın bir kumandanın emri ile, nezareti altında yapıldığı gibi; semavat âlemini tezyin eden ve o yıldızların bize de ziyadar kandiller şeklinde olduklarını görecektir ve o atlar koşusunda korku, dehşet değil, ünsiyet ve muhabbet edecektir. Âlem-i semavatı şöylece tasvir eden iman nimetine elbette binlerce "Elhamdülillâh" söylemek azdır.

Alt cihet: Yani, arz âlemine felsefe gözü ile bakan insan, küre-i arzı başıboş, yularsız, şemsin etrafında serseri gezen bir hayvan gibi veya tahtası kırık, kaptansız bir kayık gibi görür ve dehşete, telâşa düşer.

Fakat iman ile bakarsa, arzın Rahmanî bir sefine olup, Allah'ın kumandası altında bütün me'külât, meşrubat, melbusatı ile beraber, nev-i beşeri tenezzüh için şemsin etrafında gezdiren bir sefine şeklinde görür. Ve imandan neş'et eden şu büyük nimete büyük büyük elhamdülillâhları söylemeye başlar.

En cihet: Felsefeci bir adam bu cihete bakarsa görür ki, bütün canlı mahlûkat —insan olsun, hayvan olsun— kabile be kabile, büyük bir sür'atle o cihete gidip kaybolurlar. Yani, ademe gider, yok olurlar. Kendisinin de o

neşet: meydana gelme, oluşma, çıkma.

nev'i beşer: insanoğlu, insanlar.

nezaret: gözetme, bakma, kontrol etme.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

Rahmani: bütün varlıkların rızıklarını münasip bir şekilde karşılayan Allah'a ait.

sefine: gemi.

semavat: semalar, gökler.

serseri: gayesiz, hedefsiz; öteden beri başıboş olan.

sür'at: çabuk olma, hızlilik.

şems: güneş.

tasvir: resmini yapma.

tenezzüh: gezinti, eğlenmek amacıyla yapılan gezinti.

tezyin: süsleme, ziynetlendirme.

ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.

vahşet: tenha, ıssız, korkunç yer.

ziyadar: ziyalı, ıssıklı, parlak, aydınlık.

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

adem: yokluk.

âlem: varlık sınıflarından her biri.

âlem-i semavat: gökler âlemi.

arz: yer, dünya.

askerî: askere veya askerliğe ait, askere mahsus, askerle ilgili.

cihet: yön.

dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.

Elhamdülillâh: Allah'a hamd

olsun, hamd Allah'a aittir.

felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.

garip: tuhaf, şaşılacak.

iman: inanç, itikat.

kafîle bekafîle: grup grup, sıra sıra.

kandil: lamba.

kumanda: komuta.

kumandan: komutan.

küre: gezegen.

küre-i arz: yer küre, dünya.

mahlûkat: yaratılmışlar, ya-

ratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

manevra: eğitim ve deneme için savaş taklidi olarak yapılan hareketler, tatbikat.

maruz: bir şeyin etkisi ve tesiri altında bulunma.

me'külât: yiyecekler.

melbûsat: giyecekler, elbiseler, esvaplar, libaslar.

meşrubat: içilecek şeyler, içecekler, şuruplar.

muhabbet: sevgi, sevmeye.

muhtelif: türlü türlü, çeşitli.

yolun yolcusu olduğunu bildiğinden, teessüründen çıldırarak bir hale gelir.

Fakat iman nazarıyla bakan bir mü'min, insanların o cihete gidişleri, seyahatleri adem âlemine değil, göçebelere gibi bir yayladan bir yaylaya bir intikaldır. Ve fânî menzilden bâkî menzile, hizmet çiftliğinden ücret daire-sine, zahmetler memleketinden rahmetler memleketine göç etmek olup, adem âlemine gitmek değil diye, bu ciheti memnuniyetle karşılar. Fakat, yol esnasında ölüm, kabir gibi görünen meşakkatler netice itibarıyla saadetlerdir. Çünkü, nuranî âlemlere giden yol kabirden geçer ve en büyük saadetler büyük ve acı felâketlerin neticesidir. Meselâ, Hazret-i Yusuf, Mısır azizliği gibi bir saadette, ancak kardeşleri tarafından atıldığı kuyu ve Zeliha'nın iftirası üzerine konulduğu hapis yoluyla nail olmuştur.

Ve keza, rahm-ı maderden dünyaya gelen çocuk, mahut tünelde çektiği sıkıcı, ezici zahmet neticesinde dünya saadetine nail oluyor.

Arka cihet: Yani geride gelenlere felsefe nazarıyla bakılsa, “Yahu, bunlar nereden nereye gidiyorlar ve niçin dünya memleketine gelmişlerdir?” diye edilen suale bir cevap alınamadığından, tabîî, hayret ve tereddüt aza-bı içinde kalınır.

Fakat nur-i iman gözlüğü ile bakarsa, insanların kâinat sergisinde teşhir edilen garip, acip kudretin mu'cizelerini görmek ve mütalâa etmek için Sultan-ı Ezelî tarafından

acip: tuhaf, hayrette bırakan.

adem: yokluk.

âlem: varlık sınıflarından her biri.

azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.

aziz:

bâkî: ebedî, daimî, sürekli ve kalıcı olan.

cihet: yön.

fânî: ölümlü, geçici.

felâket: musibet, büyük dert, belâ.

felsefe: madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim.

garip: tuhaf, şaşılacak.

iftira: aslı olmadan birine suç yüklemek, olmayan bir suçu başkasına yüklemek.

iman: inanç, itikat.

intikal: bir yerden başka bir yere geçme, yer değiştirme, göçme.

itibar: değer.

kabir: mezar.

kâinat: evren; yaratılmış olan

şeylerin tamamı, bütün âlemler.

keza: böylece, aynı şekilde.

kudret: güç, kuvvet, iktidar.

mahut: belli olan, bilinen.

memnuniyet: memnurluk, sevinçli oluş.

menzil: yer, konak.

meselâ: örneğin.

meşakkat: zahmet, sıkıntı, güçlük, zorluk.

mu'cize: benzerini yapmak-tan insanların aciz kaldığı şey.

mü'min: iman eden, inanan.

mütalâa: bir şeyi etraflıca düşünme, tetkik etme.

nail: kavuşan, ulaşan, eren.

nazar: bakış, fikir.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.

nur-u iman: iman nuru, Allah'ın varlığına, yaratıcılığına inanmadaki gönül, kalp ve fikir aydınlığı.

rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.

rahm-ı mader: anne rahmi.

saadet: mutluluk.

sual: soru.

Sultan-ı Ezelî: ezeli sultan; kudret, kuvvet ve hükümlerinin başlangıcı olmayan Allah.

tabîî: tabiatı gereği olan.

teessür: kederlenme, üzülmeye, acı duyma.

tereddüt: kararsızlık, şüphe, kalma.

teşhir: ilan etme, herkese duyurma; sergileme.

zahmet: sıkıntı, eziyet, meşakkat.

gönderilmiş mütalâacı olduklarını anlar. Ve bunlar o mu'cizenin derece-i kıymet ve azametine ve Sultan-ı Ezeli'nin azametine derece-i delâletlerine kesb-i vukuf ettikleri nispetinde derece ve numara aldıktan sonra, yine Sultan-ı Ezeli'nin memleketine dönüp gideceklerini anlar ve bu anlayış nimetini kendisine iras eden iman nimetine “Elhamdülillâh” diyecektir.

Mezkûr zulmetleri izale eden iman nimetine “Elhamdülillâh” diye edilen hamd dahi bir nimet olduğundan, ona da bir hamd lâzımdır. Bu ikinci hamde de üçüncü bir hamd, üçüncüye dördüncü hamd lâzım. ¹ **وَهَلُمَّ جَرًّا**

Demek, bir hamd-i vahitten doğan hamdlerden ibaret gayr-i mütenahi bir silsile-i hamdiye husule geliyor.

İKİNCİ NOKTA:

Cihat-ı sitteyi tenvir eden iman nimetine de “elhamdülillâh” demesi lâzımdır. Çünkü, iman cihat-ı sittenin zulûmatını izale etmekle def-i belâ kabilinden büyük bir nimet sayıldığı gibi, tabîi o cihat-ı sitteyi tenvir ettiği cihetle de celbü'l-menafi kabilinden ikinci bir nimet sayılır. Binaenaleyh insan fıtrî bir medeniyete sahip olduğundan, cihat-ı sittede bulunan mahlûkatla alâkadar olur ve iman nimetiyle de cihat-ı sitteden istifade edebilmesi imkânı vardır.

Binaenaleyh, ² **فَإِنَّمَا تَوَلَّوْا فِئْمَ وَجْهِ اللَّهِ** ayet-i kerîmesinin sırrıyla, cihat-ı sitteden herhangi bir cihette olursa

ve şükür.

husûl: olma, meydana gelme.

ibaret: meydana gelen, oluşan, müteşekkil.

iman: inanç, itikat.

irâs: vâris kılma, miras bırakma.

istifade: faydalanma, yararlanma.

izale: giderme, ortadan kaldırma.

kabil: tür, gibi.

kesb-i vukuf: vukuf kazanma, bir şeyi öğrenme, vakıf olma.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

mu'cize: benzerini yapmaktan insanların aciz kaldığı şey.

mütalâa: bir şeyi etrafıca düşünme, dikkatli okuma.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

nisbetinde: oranında, ölçüsünde.

nokta: konu ile ilgili bölüm.

sır: gizli hakikat, bir şeyin dikkat ve tecrübe ile anlaşılan en ince yanı.

silsile-i hamdiye: hamd, şükür silsilesi.

Sultan-ı Ezeli: ezeli sultan; kudret, kuvvet ve hükümlanlığının başlangıcı olmayan Allah.

tabîi: tabiatı gereği olan.

tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışıklandırma.

zulmet: karanlık.

zulûmat: karanlıklar.

1. Ve böylece sürüp gider.

2. Her nerede kbleye yönelirseniz Allah'ın rızası oradadır. (Bakara Suresi: 115.)

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

ayet-i kerîme: Kur'an'ın ayeti; azamet ve şerefi olan ayet.

azamet: büyüklük.

binaenaleyh: bunun üzerine, bundan dolayı, ondan dolayı, buna binaen.

celbülmeneafi: menfaatlerin celp edilmesi, getirilmesi.

cihât-ı sitte: altı cihet, altı taraf. (sağ-sol, ön-arka ve alt-üst).

cihet: yön.

def-i belâ: belânın defedilmesi, uzaklaştırılması.

derece-i delâlet: delil ve alâmet olma derecesi.

derece-i kıymet: kıymet derecesi.

elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, hamd Allah'a aittir.

fıtrî: tabîi, yaratılıştaki, doğuştan olan.

gayr-ı mütenahi: sonsuz, sonu olmayan, nihayetsiz.

hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.

hamd-i vâhid: bir tek hamd

insan tenevvür eder. Hatta mü'min olan bir insanın dünyanın kuruluşundan sonuna kadar uzanan manevî bir ömrü vardır. Ve insanın bu manevî ömrü, ezelden ebede uzanan bir hayat nurundan medet ve yardım alır.

Ve keza cihat-ı sitteyi tenvir eden iman sayesinde, insanın şu dar zaman ve mekânı geniş ve rahat bir âleme inkılâp eder. Bu büyük âlem bir insanın hanesi gibi olur ve mazi, müstakbel zamanları, insanın ruhuna, kalbine bir zaman-ı hâl hükmünde olur. Aralarında uzaklık kalkıyor.

ÜÇÜNCÜ NOKTA:

İmanın istinat ve istimdat noktalarını havi olmasından, “Elhamdülillâh” demesi iktiza eder.

Evet, nev-i beşer, aczi ve düşmanların kesreti dolayısıyla dayanacak bir nokta-i istinada muhtaçtır ki, düşmanlarını def için o noktaya iltica etsin. Ve keza, kesret-i hacat ve şiddet-i fakr dolayısıyla da istimdat edecek bir nokta-i istimdada muhtaçtır ki, onun yardımıyla ihtiyaçlarını def etsin.

Ey insan! Senin nokta-i istinadın ancak ve ancak Allah'a olan imandır. Ruhuna, vicdanına nokta-i istimdat ise ancak ahirete olan imandır. Binaenaleyh, bu her iki noktadan haberi olmayan bir insanın kalbi, ruhu tevahhuş eder, vicdanı daima muazzep olur. Lâkin, birinci noktaya istinat ve ikincisinden de istimdat eden adam, kalben ve ruhen pek çok zevk ve lezzetleri, ünsiyetleri hisseder ki, hem müteselli, hem vicdanı mutmain olur.

acz: zayıflık, güçsüzlük.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlem: dünya, cihan.

binaenaleyh: bunun üzerine, bundan dolayı, ondan dolayı, buna binaen.

cihât-ı sitte: altı cihet, altı taraf. (sağ-sol, ön-arka ve alt-üst.).

def: kovma, uzaklaştırma.

ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimilik.

elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, hamd Allah'a aittir.

ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.

hâvi: içine alan, kapsayan, kuşatan.

hükümünde: değerinde, yerinde.

iktiza: lazım gelme, gerekme.

iltica: sığınma, güvenme, dayanma.

iman: inanç, itikat.

inkılâp: değişme, dönüşüm, köklü değişme.

istimdat: medet dileme, imdat isteme, yardıma çağırma.

istinat: dayanma.

kalben: kalp ile, kalpten.

kesret: çokluk.

kesret-i hacat: ihtiyaçların çokluğu.

keza: böylece, aynı şekilde.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mazi: geçmiş zaman.

medet: inayet, yardım, imdat.

muazzep: azap içinde bulunan,

eziyet çeken, çok sıkıntı gören.

mutmain: gönlü hoş, içi rahat, emin, şüphesi olmayan, zihnini bir şeye yatırıp rahatlamış.

mü'min: iman eden, inanan.

müstakbel: gelecek zaman.

müteselli: teselli bulan, avunan, acıyı unuttur gibi olan, üzüntüsü dağılan.

nev'i beşer: insanoglu, insanlar.

nokta: konu ile ilgili bölüm.

nokta-i istimdat: yardım ve medet isteme noktası.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

nur: aydınlık, parıltı, ışıq.

ruh: emir âleminden inerek insanın kalp boşluğundaki lâtif cisme binen, özü kavranamayan idrak edici sır.

ruhen: ruh ile.

şiddet-i fakr: fakirliğin şiddetli olması.

tenevvür: nurlanma, parla-

ma, parıldama, ısıldama, aydınlık.

tenvir: nurlandırma, aydınlatma, ışıklandırma.

tevahhuş: korkulu bir şekilde emin olmayarak bakma.

ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.

vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen ve iyilik etmekten lezeet duyan ve kötülükten elem alan manevî bir his.

zaman-ı hâl: şimdiki zaman.

DÖRDÜNCÜ NOKTA:

İman nuru, lezaiz-i meşruanın zevale başladıkları zaman hâsıl olan elemeleri, emsalinin vücut ve gelmekte olduklarını göstermekle izale eder.

Ve keza, nimetlerin devam edip tenakus etmemesini, nimetlerin menbainı göstermekle temin eder.

Ve keza, firak ve ayrılımların elemelerini, teceddüd-i emsalinin lezzetini göstermekle izale eder. Yani zeval düşüncesiyle bir lezzette çok elemeler olur ki, iman o elemeleri teceddüd-i emsaliyle ihtar ve izale eder. Maahaza, lezzetlerin teceddüdünde de başka lezzetler vardır.

Evet, bir semerenin şeceresi olmasa, o semerede münhasır kalan lezzet, onun yemesiyle zail olur ve zevale de mucib-i teessür olur. Fakat o semerenin şeceresi maruf ise, o semerenin zevalinden elem hâsıl olmuyor; çünkü yerine gelen var. Ve aynı zamanda, teceddüt hadizatında bir lezzettir.

Ve keza ruh-i beşeri en ziyade sıkın, ayrılımlardan neş'et eden elemelerdir. Nur-i iman o elemeleri teceddüd-i emsal ve tahaddüs-i visal ümidiyle izale eder.

BEŞİNCİ NOKTA:

İnsan şu mevcudatta kendisine düşman ve ecnebi tevehhüm ettiği veya ölümler, yetimler gibi hayatsız, perişan vehmettiği şeyleri, nur-i iman ahabap ve kardeş sıfatıyla gösterir ve hayattar tesbihhan (tesbih eden) şeklinde irae eder.

ahbab: dostlar.
elem: dert, üzüntü, maddi-manevî ızdırıp.
emsal: benzerler.
firak: ayrılık.
hadd-i zaunda: esasen, aslında.
hâsıl: meydana gelme, ortaya çıkma.
hayattar: canlı, yaşayan.
ihtar: hatırlatma, uyarı.
iman: inanç, itikat.
irae: gösterme.
izale: giderme, ortadan kal-

dırma.
keza: böylece, aynı şekilde.
lezaiz-i meşrua: meşru, helâl lezzetler.
mahaza: böyle iken, bununla beraber, böyle olmakla birlikte.
maruf: herkesçe bilinen.
menba: kaynak.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahluklar.
mucib-i teessür: üzüntü verici, üzüntüyü gerektiren.
münhasır: sınırlanmış, sınırlı.

neşet: meydana gelme, oluşma, çıkma.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
nokta: konu ile ilgili bölüm.
nur: aydınlık, parlaklık, ışık.
nur-u iman: iman nuru, Allah'ın varlığına, yaratıcılığına inanmadaki gönül, kalp ve fikir aydınlığı.
ruh-i beşer: insan ruhu.
semere: meyve, yemiş.
sıfat: vasıf, nitelik.
şecere: ağaç, bir tek ağaç.
tahaddüs-i visal: kavuşmayı

tahmin etme, kavuşmayı sezme.
teceddüd: tazelenme, yenilenme, yeni hale gelme.
teceddüd-i emsal: benzerlerinin yenilenmesi, tazelenmesi.
teceddüt: tazelenme, yenilenme.
temin: güvenlik, emniyet hissi verme, şüphe ve korkuyu giderme.
tenâkus: eksilme, azalma.
tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hakk'ı şanına layık ifadelerle anma.
tesbihhan: tesbih eden, tesbih okuyan.
tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.
ümit: umut, umma, ümit; bazı şeylerin istediği yönde olması konusunda beslenen his.
vehim: zan, şüphe, yanlış ve esasız düşünce.
vücut: var olma, varlık.
zail: zeval bulan, sona eren, devamlı olmayan, yok olan.
zeval: sona erme, yok olma, ölme.
ziyade: çok, fazla.

âciz: zayıf, güçsüz, zavallı.
aciz: zayıflık, güçsüzlük.
ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
alâka: ilgi, ilişki, yakınlık.
âlem: dünya, cihan; bütün yaratılmışlar.
bâtını: içe ait, dahili, görünmeyen, gizli.
binaenaleyh: bunun üzerine, bundan dolayı, ondan dolayı, buna binaen.
cirim: cisim.
cüz'i: küçük, az.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.
dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.
ecnebi: yabancı, garip, alışmamış.
ecram: küteler, cansız cisimler, gezegenler.
ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.
gaflet: dikkatsizlik, endişesizlik, Allah'tan uzaklaşıp nefsin arzularına dalmak.
Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hamî: himaye eden, koruyan, gözeten.
hayattar: canlı, yaşayan.
hüzün: keder, tasa, gam.
ibad: abdler, kullar, ibadet edenler.
iman: inanç, itikat.
istifade: faydalanma, yararlanma.
istikbal: gelecek zaman.
itibar: değer.
keder: kaygı, acı, hüzn.
keza: böylece, aynı şekilde.
letâif: güzelliğler, incelikler.
lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
matlup: talep edilen, istenilen şey.
mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.
mazi: geçmiş zaman.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahluklar.
muhabbet: sevgi, sevmek.
muvazzaf: vazifelendirilmiş, kendisine görev verilmiş, vazifeli.
muzır: zararlı, zarar veren.
mükellef: sorumlu ve yükümlü olan, bir şeyi yapmaya mecbur olan, vazifeli.
mü'min: iman eden, inanan.
nazar: bakış, fikir.

Yani, gafletle bakan adam, âlemin mevcudatını düşünman gibi muzır telâkki ederek tevahhuş eder. Ve eşyayı ecnebiler gibi görür. Çünkü, dalâlet nazarında mazi ve istikbal zamanlarındaki eşya arasında uhuvvet, kardeşlik rabitası ve bağlanış yoktur. Ancak zaman-ı hâlde eşya arasında küçük, cüz'i bir alâka olur. Binaenaleyh, ehl-i dalâletin yekdiğerine olan uhuvvetleri, binler senelik uzun bir zamanda bir dakika kadardır.

Ve keza, iman nazarında bütün ecreamı, hayattar ve birbirine ünsiyetli olduklarını görüyor. Ve her bir cirmin lisan-ı hâliyle Hâlik'ına tesbihat yapmakta olduğunu gösteriyor. İşte, bu itibarla, bütün ecreamın kendilerine göre bir nevi hayat ve ruhları vardır. Binaenaleyh imanın şu görüşüne nazaran o ecreamda dehşet, vahşet yoktur, ünsiyet ve muhabbet vardır.

Dalâlet nazarı, matlûplarını tahsil etmekten âciz olan insanların sahipsiz, hamîsiz olduklarını telâkki eder ve hüznün, keder, aczlerinden dolayı ağlayan yetimler gibi zanneder.

İman nazarı ise, canlı mahlûkata, ağlar yetimler gibi değil, ancak mükellef memur, muvazzaf zakir ve tesbihhan ibad sıfatıyla bakar.

ALTINCI NOKTA:

Nur-i iman, dünya ve ahiret âlemlerini çeşit çeşit nimetlere mazhar iki sofra ile tasvir eder ki, mü'min olan kimse iman eliyle ve zahiri, bâtinî duygularıyla ve mane-vî, ruhî olan letaiifiyle o sofralardan istifade ediyor.

nazarın: göre, bakımından, bakarak, bakılırsa.
nevi: çeşit, tür.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
nokta: konu ile ilgili bölüm.
Nur-u iman: iman nuru, Allah'ın varlığına, yaratıcılığına inanmadaki gönül, kalp ve fikir aydınlığı.
rabıta: münasebet, alâka, bağ.
ruh: dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan manevi varlık.

ruhi: ruha ait, ruha ilgili.
sıfat: vasıf, nitelik.
tahsil: hâsıl etme, ele geçirme, elde etme, kazanma.
tasvir: bir şeyi yazıyla veya başka ifade tarzlarıyla anlatma.
telâkki: anlama, kabul etme.
tesbihat: tesbihler, Cenab-ı Hakkın bütün noksan sıfatlardan uzak ve bütün kemal sıfatlara sahip olduğunu ifade eden sözler.
tesbihhan: tesbih eden, tes-

bih okuyan.
tevahhuş: korkulu bir şekilde emin olmayarak bakma.
uhuvvet: kardeşlik.
ünsiyet: alışkanlık, ülfet, dostluk.
vahşet: تنها, ıssız, korkunç yer.
yekdiğer: birbirini, bir taraf, öbür tarafı, birbirine.
zahiri: görünürde.
zakir: zikreden, zikredici.

Dalâlet nazarında ise, zevi'l-hayatın daire-i istifadesi küçülür, maddî lezzetlere münhasırdır.

İman nazarında, semavat ve arzı ihata eden bir daire kadar tevessü eder.

Evet, bir mü'min, güneşi kendi hanesinin damında asılmış bir lüks, kameri bir idare lâmbası addedebilir. Bu itibarla şems, kamer, kendisine bir nimet olur. Binaenaleyh mü'min olan zatın daire-i istifadesi semavattan daha geniş olur.

Evet, Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan

² وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ¹ وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
ayetlerin belâgati ile, imandan neş'et eden şu harika ih-sanlara, in'amlara işaret ediyor.

YEDİNCİ NOKTA:

Nur-i iman ile bilinir ki, Allah'ın varlığı bütün nimetlerin fevkinde öyle büyük bir nimettir ki, sonsuz nimetlerin envainı, nihayetsiz ihsanların cinslerini, sayısız atıyyelerin sınıflarını havi bir menba, bir kaynaktır. Binaenaleyh, zerrat-ı âlemin adedince iman nimetlerine hamdüsena etmek bir borçtur. Risale-i Nur'un eczasında bir kısmına işaretler yapılmıştır. Maahaza, iman-ı billâhtan bahseden Risale-i Nur'un cüzleri, bu nimetten perdeyi kaldırarak gösteriyor.

1. Güneşi ve ayı da sizin hizmetinize verdi. (İbrahim Suresi: 33.)

2. Yerde olanları da sizin hizmetinize vermiştir. (Hac Suresi: 65.)

add: sayma, sayılma.

arz: yer, dünya.

atıyye: hediye, bahşış.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

belâgat: söz ve yazıda sanatlı ve tesirli ifade; sözün güzel olmakla beraber yerinde, hâl ve makama uygun olması.

binaenaleyh: bunun üzerine,

bundan dolayı, ondan dolayı,

buna binaen.

cüz: kısım, parça.

daire-i istifade: yararlanma alanı.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılmak, azma, batıla yönelme.

ecza: cüz'ler, parçalar, kısım-

lar.

enva: çeşitler, türler, neviler.

fevkinde: üstünde.

hamd ü sena: şükür ve övgü.

hârika: olağanüstü.

hâvi: içine alan, kapsayan, kuşatan.

idare: ışığı az olan camsız küçük lamba.

ihata: kuşatma, içine alma.

ihsan: bağışlama, ikram etme, lütuf.

iman: inanc, itikat.

iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinata tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.

in'am: nimet verme, nimetlendirme, ihsan etme.

itibar: değer.

kamer: Ay.

Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan aciz bırakan Kur'an-ı Kerim.

lüks: hava basıncıyla çalışan, beyaz ve parlak aydınlık sağlayan gaz lâmbası.

maddi: madde ile alakalı, cismanî.

maahaza: böyle iken, bununla beraber, böyle olmakla birlikte.

menba: kaynak.

mü'min: iman eden, inanan.

münhasır: hasredilmiş, ayrılmış, bir şeye veya kimseye mahsus.

nazar: bakış, fikir.

neşet: meydana gelme, oluşma, çıkma.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

nokta: konu ile ilgili bölüm.

Nur-u iman: iman nuru, Allah'ın varlığına, yaratıcılığına inanmadaki gönül, kalp ve fikir aydınlığı.

semavat: semalar, gökler.

şems: güneş.

tevessü: genişleme, yayılma.

zat: kişi, şahıs.

zerrat-ı âlem: âlemin zerrelere, âlemdeki atomlar.

zevî'l-hayat: hayat sahipleri, canlılar.

“Elhamdülillâh” lââm-ı istiğrakla işaret ettiği umum hamdlerle hamd edilmesi lâzım olan nimetlerden birisi de, rahmaniyet nimetidir.

Evet, rahmaniyet, zevi'l-hayattan rahmete mazhar olanların sayısınca nimetleri tazammun etmiştir. Çünkü, bilhassa insan, her bir zıhayatla âlakadardır. Bu itibarla insan her zıhayatın saadetiyle saidleşir ve elemliyle müteessir olur. Öyle ise, herhangi bir fertte bulunan bir nimet, arkadaşlarına da bir nimettir.

Ve keza, validelerin şefkatleriyle nimetlenen çocukların sayısınca nimetleri tazammun edip ona göre hamdlerle, senalara kesb-i istihkak edenlerden birisi de rahîmiyettir.

Evet, annesiz aç bir çocuğun ağlamasından müteessir ve acıyan bir vicdan sahibi, elbette validelerin çocuklarına olan şefkatlerinden zevk alır, memnun ve mahzuz olur. İşte, bu gibi zevkler birer nimettir, hamd ve şükürler ister.

Ve keza, kâinatta mündemiç hikmetlerin bütün enva ve efradı adedince hamd ve şükürleri iktiza edenlerden birisi de hakîmiyettir. Zira insanın nefsi, rahmaniyetin cilveleriyle, kalbi de rahîmiyetin tecelliyatıyla nimtenedikleri gibi, insanın akli da hakîmiyetin letaifiyle zevk alır, telezzüz eder. İşte, bu itibarla ağız dolusu ile “Elhamdülillâh” söylemekle hamdüsenaları istilzam eder.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
bilhassa: özellikle.
cilve: tecelli, görünümlü.
efrat: fertler.
elem: dert, üzüntü, maddî-manevî ızdırap.
elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, hamd Allah'a aittir.
enva: çeşitler, türler, neviler.
hakîmiyet: hikmetlilik, faydalılık, güzel gayelilik.
hamdüsenâ: şükür ve övgü.
hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.
hikmet: ilahî gaye, gizli sebep, fayda.
iktiza: lazım gelme, gerekme.
istilzam: gerektirme.
itibar: değer.
kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.
kesb-i istihkak: hak etme, hak kazanma.
keza: böylece, aynı şekilde.
lâm-ı istiğrâk: istiğrak lâmı, Arapça asıllı isimlerin başına gelerek onları belirli yapan lâm, el takısı.
letaif: güzelliçler, incelikler.
mahzûz: hazzetmiş, hoşlanmış, hoşnut olmuş, sevinmiş.
mazhar: bir şeyin çıktığı görüldüğü yer; nail olma, şereflenme.
mündemiç: bir şeyin içinde bulunan, saklı olan.

müteessir: teessüre kapılan, hüznünlü, kederli, mahzun.
nefis: kendi, şahıs.
nimet: lütuf, ihsan, bağış.
Rahîmiyet: merhamet edicilik.
Rahmaniyet: Cenab-ı Hakkın kullarını beslemesi, koruması ve merhamet etmesi vasfı.
rahmet: şefkat, merhamet, bağışlama ve esirgeyicilik.
saadet: mutluluk.
said: saadete eren, Allah'ın rızasına ve ahiret mutluluğuna

kavuşan, mutlu, mesut.
senâ: methetme, övme.
şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet.
şükür: Allah'ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah'ı hamd etme.
tazammun: ihtiva etme, içine alma, içinde bulundurma.
tecelliyat: tecelliler, görünümler.
telezzüz: lezzet, tad alma,

hoşlanma, hoş gitme.
umum: bütün.
valide: ana, anne.
vicdan: insanın içindeki iyiyi kötüden ayırabilen ve iyilik etmekten lezeet duyan ve kötülüğten elem alan manevî bir his.
zevî'l-hayat: hayat sahipleri, canlılar.
zihayat: hayat sahibi.
zira: çünkü, ondan ki, şundan, şu sebepten ki, onun için.

Ve keza, Esma-i Hüsnadan “Vâris” isminin tecelliyatı adedince ve babalar gibi usulün zevalinden sonra bakî kalan fûruatın sayısınca ve âlem-i ahiretin mevcudatı adedince ve uhrevî mükâfatları almaya medar olmak üzere hıfzedilen beşerin amelleri sayısınca, sedası ile şu fezayı dolduracak kadar büyük bir “Elhamdülillâh” ile hamd edilecek hafîziyet nimetidir. Çünkü, nimetin devamı, nimetin zatından daha kıymetlidir. Lezzetin bekası, lezzetten daha lezizdir. Cennette devam, Cennetin fevkindir. Ve hakeza...

Binaenaleyh, Cenab-ı Hakkın hafîziyeti tazammun ettiği nimetler, bütün kâinatta mevcut bütün nimetlerden daha çok ve daha üstündedir. Bu itibarla dünya dolusu ile bir “Elhamdülillâh” ister.

Şu zikredilen dört isme, bakî kalan Esma-i Hüsnayı kıyas et ki, her bir isimde sonsuz nimetler bulunduğu için sonsuz hamdleri, şükürleri istilzam eder.

Ve keza, bütün nimet hazinelerini açmak salâhiyetinde olan, nimet-i imana vesile olan Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm dahi öyle bir nimettir ki, nev-i beşer ilelebet o zatı (a.s.m.) methüsenâ etmeye borçludur.

Ve keza, maddî ve manevî bütün nimetlerin envaina fihriste ve kaynak olan İslâmiyet ve Kur’ân nimeti de gayr-i mütenahi hamdleri bilistihkak istilzam eder.

âlem-i ahiret: ahiret âlemi.
aleyhissalâtü vesselâm: ‘salât ve selam onun üzerine olsun’ anlamında Hz. Muhammed’e dua.
amel: fiil, iş.
bakî: geride kalan.
beka: kalıcılık, devamlılık, sabit olmak.
beşer: insan, insanlık, âdemoğlu.
bilistihkak: lâyıkıyla, liyakatı olarak, hakkıyla, hak ederek.
binaenaleyh: bunun üzerine,

bundan dolayı, ondan dolayı, buna binaen.
elhamdülillâh: Allah’a hamd olsun, hamd Allah’a aittir.
enva: çeşitler, türler, neviler.
Esma-i Hüsnâ: Allah’ın adları, Allah’ın doksan dokuz güzel ismi.
fevkinde: üstünde.
feza: kainatta ucu bucağı bulunmayan boşluk.
fihriste: katalog, liste.
fûruat:
gayr-i mütenahi: sonsuz, so-

nu olmayan, nihayetsiz.
hafîziyet: Cenab-ı Hakk’ın her mahlûkun başına gelecek vaziyetleri ve başından geçene ri muhafaza etme sıfatı.
hâkezâ: böylece, bunun gibi.
hamd: Allah’a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.
hazine: zengin ve değerli kaynak.
hıfz: koruma, muhafaza etme, himaye etme.
ile'l-ebed: ebede kadar, son-

suza değin.

istilzam: gerektirme.

itibar: değer.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kıyas: karşılaştırma, bir şeyi başka bir şeye benzeterek hüküm verme.

kıymet: değer.

leziz: lezzetli, tatlı.

maddi: madde ile alâkalı; para, mal vb. şeylerle ilgili.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

medar: sebep, vesile.

methüsenâ: methedip övmek.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahluklar.

mükâfat: iyi bir iş, hizmet veya başandan ötürü verilen şey, ödül.

nev-i beşer: insanoğlu, insanlar.

nimet: lütuf, ihsan, bağış.

nimet-i iman: iman nimeti, inanç, inanma nimeti; Cenab-ı Hakkın kulunu İslâmî şerefendirme nimeti.

sada: ses.

salâhiyet: yetki, bir işe karışmaya veya vazife icabı bir işi yapmaya, bir harekette bulunmaya hakkı olma.

şükür: Allah’ın nimetlerine karşı memnunluk gösterme, gerek dil ile gerekse hal ile Allah’ı hamd etme.

tazammun: ihtiva etme, içine alma, içinde bulundurma.

tecelliyat: tecelliler, görünümler.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

usûl: asıllar, ana baba ve onların ana, baba ve dedeleri.

Vâris: bakî olan, her şeyin kendisine döneceği, vârislerin en hayırlısı Allah (c.c.).

vesile: aracı, vasıta.

zat: kendi.

zeval: ölme, ölüm.

zikretmek: anmak, bildirmek.

SEKİZİNCİ NOKTA:

Öyle bir Allah'a hamd olsun ki, kâinat ile tabir edilen şu kitab-ı kebir ve onun tefsiri olan Kur'ân-ı Azîmüş-şan'ın beyanına göre bütün babları ile fasılları ve bütün sayfaları ile satırları ve bütün kelimatı ile harfleri, o Zat-ı Akdes'e, sıfat-ı cemaliye ve kemaliyesini izhar ile hamdüsenahandır. Şöyle ki:

O kitab-ı kebirin her bir nakşı —küçük olsun büyük olsun— karınca kaderince, *Vahid* ve *Samed* olan *Nakkaş*'ının evsaf-ı celâliyesini izhar ile hamdüsenalar eder.

Ve keza, o kitabın her bir yazısı, Rahman ve Rahîm olan Kâtibinin evsaf-ı cemalini göstermekle senahan oluyor.

Ve keza, o kitabın bütün yazıları, noktaları, nakışları, Esmâ-i Hüsnanın tecelliyat ve cilvelerine makes ve mazhar olmak cihetiyle, o Zat-ı Akdes'i takdis, tahmit, temcit ile senahandır.

Ve keza, o kitabın her bir nazmı, kasidesi, Kadîr, Âlîm olan Nazım'ını takdis ile tahmit eyler.

DOKUZUNCU NOKTA: (HAŞİYE 1)

.....

HAŞİYE: Bu gibi şifrelerin anahtarı bende yoktur ki açayım. Maahaza, oruçlu bir kafa, ne o şifreleri açabilir ve ne o darıpları yapabilir. Kusura bakmayınız, bu kadarı da, ancak müellifinin manevî yardımı ile ve Leyle-i Kadîr bereketiyle ve Mevlâna'nın komşuluğundan istifade ile yapabildim.

Mütercim Abdülmecid Nursî

Âlim: her şeyi hakkıyla bilen Allah.

bab: kısım, bölüm, bahis.

beyan: açıklama, bildirme, izhar.

cihet: yön.

cilve: tecelli, görüntü.

Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.

evsaf-ı celâliye: Cenab-ı Hakk'ın büyüklük vasıfları, Celâl ismine ait vasıfları, sıfatları.

evsaf-ı cemâl: güzellik vasıfları, Cenab-ı Hakk'ın haiz olduğu Cemâl ismine has vasıfları.

fasıl: kısım, bölüm.

hamdüsenâ: şükür ve övgü.

hamdüsenahan: Cenab-ı Hakk'ın verdiği rızık ve nimetlerin karşılığında O'na şükreden ve O'nu öven.

hamd: Allah'a karşı şükran ve memnuniyetini onu överek bildirme.

haşiye: dipnot.

izhar: ortaya koyma, açığa çıkarma, gösterme.

kader:

Kadîr: kudret sahibi olan ve her şeye gücü yeten Allah.

kâinat: evren; yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler.

kaside: belli bir amaçla yazılmış divan şiiri ve bu şiirin nazım şekli.

Kâtip: yazar, yazıcı.

kelimat: kelimeler, sözler.

keza: böylece, aynı şekilde.

kitab-ı kebir: büyük kitap.

Kur'ân-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'ân.

ma'kes: ayna.

mazhar: bir şeyin çıktığı yer, zuhur ettiği, görüldüğü yer.

nakış: işleme, süsleme.

Nakkaş: her şeyi nakışlı yaratan Allah.

Nazım: düzenleyen, tanzim eden, düzene koyan.

nokta: konu ile ilgili bölüm.

Rahim: sonsuz merhamet sahibi olan Allah.

Rahman: sonsuz merhamet sahibi ve şefkatle bütün varlıkları rızıklandıran Allah.

sahife: sayfa.

Samed: Cenab-ı Hakk'ın 'her şey kendisine muhtaç olduğu halde, Kendisi hiç bir şeye

muhtaç olmayan' manasındaki ismi.

senâhân: sena edici, birini öven, metheden.

sıfat-ı cemaliye: Cenab-ı Hakk'ın celâli olmayan sıfatları, Cemâl ismine ait sıfatları.

sıfat-ı kemaliye: olgunluk belirtisi olan vasıflar.

tabir: ifade.

tahmit: elhamdülillâh deme, bütün övgünün ve hamdın yalnız Allah'a ait olduğunu söyleme.

takdis: yüceltme, mukaddes sayma, kudsî ve mübarek sayma.

tecelliyat: tecelliler, görüntüler.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, açıklaması.

temcid: ululama, yüceltme.

Vahid: zatında ve sıfatlarında tek ve yegane olan Allah.

Zat-ı Akdes: en mukaddes zat, her türlü kusur ve noksandan uzak ve pak olan zat; Allah.

Edâî (HAŞİYE 1)

Yıkılmış bir mezarım ki, yığılmıştır içinde,
Said'den yetmiş dokuz emvat (HAŞİYE 2) bââsâm
âlâma.

Sekseninci olmuştur, mezara bir mezar taş;
Beraber ağlıyor (HAŞİYE 3) hüsrân-ı İslâma.

Mezar taşımla püremvat enindar o mezarımla,
Revanım saha-i ukba-i ferdama.

Yakînım var ki, istikbal semavatı ve zemin-i Asya
Bahem olur teslim, yed-i beyza-i İslâma.

Zira yemîn-i yümn-i imandır,
Verir emn ü emân ile enâma.

* * *

HAŞİYE 1: Bu kıt'a, onun imzasıdır.

HAŞİYE 2: Her senede iki defa cisim tazelandığı için iki Said ölmüş demektir. Hem bu sene Said yetmiş dokuz senesindedir. Her bir senede bir Said ölmüş demektir ki, bu tarihe kadar Said yaşayacak.

HAŞİYE 3: Yirmi sene sonraki bu şimdiki hâli, hiss-i kable'l-vuku ile hissetmiş.

âlâm:

bââsâm: günahlarla, hatalarla.

bahem: bir arada, birlikte, beraber.

eddâî: önceden ulema sınıfına mensup kişilerin çok zaman imza veya mühür üstüne koydukları ve "duacınız" manasına kullandıkları klişeleşmiş bir söz.

emn ü emân: emniyet ve eminlik.

emvat: ölümler.

enâm: bütün yaratıklar, yaratılmış olan canlılar.

enindar: iniltili.

haşıye: dipnot.

hiss-i kablelvuku: Bir şeyi vukuundan önce hissetme, bir hadisenin gerçekleşmesinden önce kalbe doğması.

hüsrân-ı İslâm: İslâm'ın hüsrân oluşu, zararı, umduğunu bulamaması???

istikbal: gelecek.

kıt'a: dörtlük, dört mısradan oluşan nazım birimi.

mezar: kabir, ölünün gömüldüğü yer.

püremvât: pek çok ölü; ceset dolu.

revan: yürüyen, giden, akan, cari.

saha-i ukba-i ferda: geleceğin ahiret sahası.

semavat: semalar, gökler.

Yakîn: kesin bilme, şüphe-den sıyrılarak son derece doğru ve kuvvetli bilme.

yed-i beyza-yı İslâm: İslâmın temiz ve parlak eli.

yemin-i yümn-i iman: imanın bereketli eli.

zemin-i Asya: Asya ülkesi, toprağı, kıtası.

Fihrist

İkinci Sua

15

Bu Şua, esma-i Rabbülâlemîn'den ¹ **اللَّهُ أَحَدٌ** ism-i

Celîl'inin inkişafıyla Otuzuncu Lem'a olan ve *Sekine* tabir edilen ² **فَرْدٌ حَيٌّ قَيُّومٌ حَكَمٌ عَدْلٌ قُدُّوسٌ**

esma-i azîmesinin yedinci nüktesi olarak gayet mühim akait ve delâil-i İslâmiyeyi ve esrar-ı imaniyeyi havi bir risale olup, üç Makam, üç Meyve, üç Muk-tazi, üç Huccet, bir Hatime olarak tanzim ve tekml edilmiştir.

BİRİNCİ MAKAMIN 17

Birinci Meyvesi: Fâtır-ı Akdes Hazretlerinin cemal-i İlâhîsi ve kemal-i Rabbanîsi ancak tevhid ve vahdette tezahür ettiğini, makul ve mütesanît bir şekilde iddia ve ispat ile, akl-ı kâmil ve kalb-i selim sahiplerini hayran edecek bir i'caz ve icaz ile mah-lûka Hâlık'ını ra'ye'l-ayn derecesinde tanıttırarak bir makamda bir ders-i hikmettir.

İkinci Meyve: Bu Meyve dahi kâinatın zat ve mahiyetinden bahisle ³ **مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ** sırrıyla, kâinatın icmal edilmiş bir numune-i acibesi

ya sonunda yer alan ve kitabın içinde neler bulunduğunu gösteren cetvel, indeks.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hatime: son söz, bir eserin sonuç kısmı.

havi: içinde bulunduran.

hayran: çok takdir eden, çok beğenen, hayranlık hissedenen.

hazret: saygı, ululama, yüceltme, övme maksadıyla kullanılan tabir.

huccet: delil, ispat, bürhan; bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.

i'caz: âciz bırakma, acze düşürme, âciz hâle getirme.

icaz: az sözle çok mana ifade etme.

icmal: öz, özet.

inkışaf: açılma, ortaya çıkma, görölme, açığa çıkma, meydana çıkma.

ism-i Celîl: Celîl ismi; Cenab-ı Hakkın büyüklüğü ve kudretiyle her şeyi hükmüne boyun eğdirdiğini ifade eden ismi.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kalb-i selim: temiz gönül.

kemal-i Rabbanî: İlâhî mükemmellikler, Cenab-ı Hakkın rububiyetine ait tam mükemmellik.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, hakikati, iç yüzü, bir şeyi tayin eden aslı unsur, neden ibaret olduğu, nitelik.

mahlûk: halk edilmiş, yaratılmış, yaratık, Allah tarafından yaratılmış, yaratık.

makam: bölüm.

makul: akla yakın, akla uygun, aklın kabul edeceği.

numune-i acibe: hayret verici numune, örnek.

nükte: bir söz veya ibareden hususî bir dikkatle çıkarılan gizli mana.

ra'ye'l-ayn: gözle görünmek.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

Sekine: içerisinde on dokuz harfi on dokuz ayet bulunan, sükkunet ve emniyet veren bir dua.

tabir edilmek: ifade edilmek, söylenmek.

tanzim: düzenleme.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, Allah'ın varlığını, birliğini, dengi ve ortağı bulunmadığını kabul etme.

tezahür: zuhur etme, ortaya çıkma, meydana çıkma, belirme, görölme.

vahdet: Allah'a yakınlık, Allah'a ulaşma, Allah'a kavuşma.

zat: asıl varlık; cisim, beden.

1. O Allah birdir. (İhlâs Suresi: 1.)

2. Allah, zat, sıfât ve fiillerinde ortağı ve benzeri olmayan Ferd'dir; hayatı veren ve alan, ezelî ve ebedî gerçek hayat sahibi olan Hayy'dır; her şeyi ayakta tutan ve koruyan Kayyum'dur; hüküm ve kaza sahibi Hakem'dir; mutlak adalet sahibi Adl'dir; kusur ve noksanlıklardan pak olan ve her şeyi temizleyip arındıran Kuddüs'tür.

3. Kendi nefsinı tanıyan, Rabbinı de tanır. (Süyutî, el-Hâvî lil Fetavâ, 2:451.)

akait: akideler, inançlar, inanılan şeyler.

bahis: bahseden, araştıran, anlatan.

cemal-i ilâhî: İlâhî güzellik, Allah'ın zatına mahsus güzel-

liği.

ders-i hikmet: hikmet dersi.

esma-i Rabbülâlemîn: Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın isimleri.

esrar-ı imaniye: iman sırları,

imana ait sırlar.

Fâtır-ı Akdes: mukaddes, kursuz yaratıcı; noksan sıfatlardan berî olan yaratıcı; Allah (c.c.).

fihrist: bir kitabın başında ve-

ashab-ı şuur: şuurlu kimseler, kendi iç âleminde ve etrafında olup bitenlerin farkında olan kimseler.

azap: büyük sıkıntı, şiddetli acı.

bâki: sürekli kalıcı olan.

bedbaht: mutsuz, üzüntülü, zavallı.

bîçare: çaresiz, zavallı, şaşkın.

bilhassa: özellikle.

çiftlik: münafıklık.

delâil-i aklîye ve nakliye ve kat'iye: aklî, akla ait ve naklî, söylenmiş kaynaklarda belirtilmiş ve kesinleşmiş deliller.

derman: çare.

ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimilik.

ebedi: ebede mensup, zevsiz, sonu olmayan, sürekli, hiç son bulmayacak şekilde süren.

elem: dert, üzüntü, kaygı, tasa.

ferman-ı Nebevî: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) buyruğu, hadis-i şerif.

fevk: üst, üst taraf, yukarı, üzeri.

gam: sıkıntı, keder.

Hâlık-ı Âlem: âlemin yaratıcısı, bütün âlemi yaratan, Allah.

hayvanat: hayvanlar.

hazret: saygı, ululama, yüceltme, övme maksadıyla kullanılan tabir.

hüzün: keder, tasa, gam.

i'tisam: sarılma, yapışma.

imtiyaz: fark, ayrıcalık, üstünlük.

kat'i: kesin.

kemal: fazilet, erdem, bilgi.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hüküm, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

küre-i arz: arz küresi, yer yuvarlağı, dünya, yer küre.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

mazhar: sahip olmuş, erişmiş.

mes'ut: saadetli, bahtlı, bahtiyar, kutlu.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar, yaratılmış şeylerin tamamı, kâinat.

muhatap: hitap olunan, kendisine söz söylenen, konuşulan kimse.

mükerrerem: aziz, saygıdeğer, muhterem.

mümtaz: meziyetleriyle başkalarından ayrılan, seçkin.

müstakim: doğru, düz, düzgün.

müstefit: istifade eden, faydalanan, kazanan.

nazenin: nazikçesine.

nev-i beşer: insanoglu, insan soyu, insanlar.

nev-i insan: insan çeşidi, insan cinsi, insanoglu.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği

olan nev-i insan “Kendisini bilmekle Rabbisini bilir” ferman-ı Nebevîsi, tam şu zamanda dertlere derman olacak bir tertipte tastir edilmiştir. Nev-i beşer, sebeb-i hilka ile, hem sair zîruhlara fevkinde akıl, vicdan, kalp ve ruh gibi mühim teşhizatla küre-i arza sultan olduğu hâlde, bazı insan suretini takınan akrepler, Zat-ı Bârî hakkındaki küfr-i mutlaklarıyla o kadar çiftlik gösteriyorlar ki, âdetâ bütün kâinatı ve bilhassa kendi vücutlarını inkâr ediyorlar. Bu gibi mehlek ve sakametli bir uçurumdan gidenlere, gayet müstakim bir yol ve son derece şavklı bir cadde; ve bâkî bir hayata ve saadete mazhar olmak isteyen ashab-ı şuur, şu Meyveden müstefit olmakla, ebedî bir hayat kazanabilir.

Üçüncü Meyve: Mahlûkattan zîşuur olan insana bakar. Der ki: “Ey âdemoğlu! Sen mahlûkatın en nazenin ve pek mükerrerem ve mükemmelisin. Çok mes'ut ve mümtaz olmak, tâ ebede kadar elini yetiştirmek ve temin-i istikbal-i ebedî etmek ve Hâlık-ı Âlem'in muhatabı, hem dostu olmak istersen Zat-ı Ehad ve Samed olan Cenab-ı Rabbülâlemîn Hazretlerine tevhid ile tam i'tisam eyle. Ve illâ zîhayat ve zîşuur içindeki imtiyazın kemal ve saltanatın badiheva olup, mahlûkatın pek bedbahtı ve mevcudatın çok sefili ve hayvanatın en bîçaresi ve zîşuurun en hüzünlü ve gamlı ve elemli ve azaplı olacağını, delâil-i aklîye ve nakliye ve kat'iye ile tefhim ediyor.

nimetlerle mahlûkatı islah ve terbiye eden Allah.

saadet: mutluluk.

sair: diğer, başka, gayri, öteki.

sakamet: bozukluk, sakatlık.

salanat: sultanlık, padişahlık, hükümdarlık.

Samed: ihtiyaçlar için kendisine yönelen, her şey kendisine muhtaç olduğu halde, kimseye ve hiçbir şeye muhtaç olmayan, her şeyin varlığı ve bekası kendisine bağlı bulunan Allah.

sebeb-i hilka: yaratılış sebebi, yaratılış nedeni.

sefil: sefalet çeken, asırı yoksul olan, yoksul, düşkün.

sultan: padişah, hükümdar.

suret: biçim, görünüş.

şavk: gönül arzusu, istiyak, arzuşık, parlıt.

tastir: yazı yazma, satırlar meydana getirme, satır dizme.

tefhim: bildirme, anlatma, ifade etme.

tertip: usul, nizam, tarz.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, Allah'ın varlığını, birliğini, dengi ve ortağı bulunmadığını kabul etme.

vicdan: his, duygu.

Zat-ı Bârî: yaratan, yaratıcı zat, Cenab-ı Allah.

Zat-ı Ehad: tek ve hiçbir şeye muhtaç olmayan zat, Allah.

zîhayat: hayat sahibi.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

Üç Muktazidir.

Birinci Muktazi: Tevhid ve vahdaniyeti aklına sığdıramayıp kabul edemeyen, bilakis şirk içine hâhnâhâh girenleredir.

Her fiil bir fail ister. Hâkim-i münferitliğin şe'n ve muktazisi, istiklâl ve başkasının müdahalesini reddetmektir. Bir tek işte müstebidâne iki amir hâkim bulunamaz; bulunsa, ihtilâl başlar, intizam bozulur, hercümerç olur.

Temsilleriyle nur-i vahdeti akıl ve kalbin merkezinde ay gibi parlatır, güneş gibi şualandırır bir kimya-i saadettir.

İkinci Muktazi: Vahdaniyeti kabulde akıl ve ruha son derece bir sühulet ve şirkte müşkül bir suubet bulunmasıdır. Çünkü, göz önünde olan hayvanat ve nebatatın ihya ve imatesi, kendi kendine hem dava, hem delildir. Bunlarda hiçbir kimsenin tesiri olamadığını ve bu ef'alın sırf bir emr-i Rabbanî ile olduğunu takdir ve tasdik edemeyen şeklen insan olanlar, kendi vücutlarını divanece nefiy ve inkâr etmişlerdir. Bütün mevcudatı adem-i zahirîden vücud-i hariciyeye çıkaran Zat-ı Bârî'ye intisap ve istinat, bir neferin bir kumandan-ı azama intisap ve istinadıyla arkasındaki küllî kuvvetlere dayanarak tek başına bir müşiri esir ve bir şehri tehcir ve bir kal'ayı teshir ederek harikulâde bir eseri gösterdiği gibi;

adem-i zahiri: görünürde olmama, dışarıdan gözükmemeye.
amir: emreden, iş gösteren, buyuran, buyurucu.
bilakis: aksine, tersine, tam tersi, tersine olarak.
dava: takip edilen fikir, iddia, ülkü.
delil: kanıt.
divanece: deliller gibi, delice, akıl harici.
ef'al: fiiller, işler, ameller.
emr-i Rabbanî: Allah'ın emri.

esir: savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak.
fail: işi yapan, fiili işleyen, yapan, eden işleyen.
fiil: iş, oluş, davranış, hareket.
hâkim: her şeye hükmeden, her şeyi hükmü altında tutan, her şeye galip olan.
harikulâde: fevkalâde, eşi ve benzeri olmayan, görülmedik derecede, olağanüstü.
hayvanat: hayvanlar.
ihtilâl: bozulma, bozukluk, karışıklık, keşmekeş, intizam-

sızlık.
ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme, yeniden hayata döndürme.
imate: ölüm hâline koyma, yok etme.
inkâr: reddetme, tanınamama, kabul ve tasdik etmeme, inanmama.
intisap: mensup olma, bağlanma, bir kimseye bağlı oluş.
intizam: düzgün olma, düzgün dizilme, düzgünlük, tertipli olma.

istiklâl: kendi başına olma, kimseye tâbi olmayıp kendi kendine olma, kimseye bağlı olmayış, bağımsızlık.

istinat: dayanma.

kal'a: kale.

kimya-i saadet: ruhun maddiyattan ayrılarak maneviyata geçmesi.

Kumandan-ı Azam: En büyük kumandan, her yere ve her şeye hükmeden en büyük kumandan, Allah.

küllî: çok, büyük, çok miktarda.

makam: bölüm.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar, yaratılmış şeylerin tamamı, kâinat.

muktazi: gereken, lüzumlu olan; gerekli sonuç.

müdahale: kanışma, el atma, araya girme, sokulma.

müstebidâne: müstebitçe, müstebit olana yakışır şekilde, keyfi olarak ve baskıcı şekilde.

müşir: en yüksek askerî derece, mareşal.

müşkül: güçlük, zorluk, engel.

nebatat: bitkiler.

nefer: asker.

nefiy: inkâr etme.

suubet: güçlük, zorluk.

sühulet: kolaylık.

şeklen: şekil olarak, şekilce, şekil bakımından.

şe'n: hâl, keyfiyet, durum, özellik, yapı, istidat.

şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğu inanma, birden çok tanrı bulunduğunu kabul etme, Allah'tan başka şeylere tapma, müşriklik, küfür.

şua: ışık.

takdir: beğenme, kıymet verme.

tasdik: onaylama.

tehcir: yurdundan çıkarma, hicret ettirme, göç ettirme, sürme.

temsil: örnek, benzetme.

teshir: emri altına alma, emrine itaat ettirme, boyun eğdirmeye, zaptetme, ele geçirme.

tesir: etki.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, Allah'ın varlığını, birliğini, dengi ve ortağı bulunmadığını kabul etme.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

Zat-ı Bârî: yaratan, yaratıcı zat, Cenab-ı Allah.

acip: tuhaf, hayret veren, hayrette bırakan, şaşılacak şey.

âlâmet: iz, belirti, işaret, nişan.

bahş: bağış, ihsan, verme. bağışlayan, veren, affeden.

beyan: deliller göstererek ispatlama.

bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.

cebbâr: zorba, zorlayıcı, cebreden, zor kullanan.

cereyan: hareket, akıp gitme.

cihazât: cihazlar, azalar, organlar.

devir: dönme, dönüş.

ecnas: cinsler, çeşitler, nevil, türler, soylar.

enva: çeşitler, türler, nevil.

enva ve esnaf-ı nebatat: bitkilerin türleri ve cinsleri.

eşkâl: biçimler, suretler, şekiller, tarzlar.

evsaf: sıfatlar, vasıflar, nitelikler, özellikler.

ferman: emir, buyruk.

fesih: bozma, hükümsüz bırakma, kaldırma, yürürlükten çıkarma.

fihriste: liste hâlinde gösteren bölüm.

had: sınır, son.

Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

halk: yaratma, yaratış.

hareket-i devriye: dönerek, daire şeklinde hareket etme.

hayvanat: hayvanlar.

hilkat: yaratma, yaratış; yaratılma, yaratılış.

hüccet: delil, ispat, burhan; bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.

irade: dileme, isteme.

irae: göz önüne koyma.

isal: ulaştırma, vardiye, yetiştirme, eristirme.

Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

kamer: ay.

kanaat-i tamme: tam kanaat. kesin, şüphe edilmeyen düşünce, fikir.

kezalik: keza, bu da öyle, böylece, hakeza.

kıyamet: dünyanın sonu, varlığın bozulup dağılması, kâinatın ölümü.

küre-i arz: arz küresi, yer yuvarlağı, dünya, yer küre.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

masnu: sanatla yapılmış, sanat değeri yüksek.

meşiet: dileme, irade, istek, arzu, matlûp, murat.

muhtasar: edilmiş, kısaltılmış, kı-

Kadîr-i Mutlak'ın meşiet ve iradesiyle bir karınca bir Firavun'u, bir sinek Bir Nemrut'u bir mikrop bir cebbarı mağlûp etmesi, akıl ve ruhu kendine yâr olanlar için sarsılmaz bir bürhan, feshedilemez bir ferman olduğunu vazihan irae eder.

Tevhidin Üçüncü Muktazisi: Her şeyin hilkatinde, hususuyla zîhayat masnuların evsaf ve eşkâlindeki âlâmet-i harikulâde o kadar aciptir ki, küçük bir çekirdek bir meyvenin, bir meyve bir ağacın, bir ağaç bir nev'in, bir nevi de dolayısıyla kâinatın küçük bir numunesi bir misal-i asgarı, bir mücmel ve muhtasar fihristesi olduğunu ve bunlardan her birinin lisan-ı hâl ile "Beni kim yarattı, yoktan var etti ise, bütün enva ve ecnasımı da o Hâlik halk etmiştir" davasını, derece-i sübuta isal ettiğini kanaat-i tamme bahşeder bir hâlde beyan eder.

ÜÇÜNCÜ MAKAM 51

Vahdet-i Bârî'nin tahakkukuna dal olan hadsiz hüccet ve âlâmetlerden üç hücceti beyan eder.

Birinci Hüccet ve Alâmet: **وَحْدَهُ** kelime-

sinin tecelli-i tammı ile, her şeydeki birlik bu dava-i vahdeti takviye ve teyit eder. Meselâ küre-i arzın senevî hareket-i devriyesi, bidayet-i hilkat-i arzdan tâ kıyamete kadar bir siyakte yürümesi, keza kamerin ve şemsin devir ve cereyanları, insan ve sair hayvanatın teşekkülât-ı bedeniye ve cismiyelerindeki cihazatça yeknesaklığı; kezalik enva ve esnaf-ı nebatatın

1. Allah birdir.

sa, özet.

mücmel: öz özet, kısaca.

nevi: tür, çeşit.

numune: örnek, misal, örnek olarak gösterilen.

sair: diğer, başka, gayri, öteki.

senevi: senelik, yıllık.

siyak: sözün gelişi, ifade şekli ve tarzı.

sems: güneş.

tahakkuk: gerçekleşme,

meydana gelme, olma.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

teşekkülât-ı bedeniye ve cismiye: varlıklarının ve bedenlerinin meydana gelişi, teşekkülleri.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, Allah'ın varlığını, birliğini, dengi ve ortağı bulunmadığını kabul etme.

teyit: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

vazihan: açık olarak, açıkça, açık açık, aşikâr, açık şekilde.

yâr: sevgili, mahbup, mahbube, maşuk.

yeknesak: tek düzen, biteviye, değişmez, hep aynı, monoton.

zîhayat: hayat sahibi.

şeklen ve hâlen bir olması gibi binler birlikle, onların Fâtır-ı Akdes ve Kâdir-i Zülkemaî'nin bir olması hususiyetine delâlet ettiğini hayretetfa bir üslûp ile tasvir ve tefhim eder.

İkinci Alâmet ve Hücet: ¹ لَا شَرِيكَ لَهُ kelimisinin müfâd ve netaicidir.

Evet, her şeydeki intizam-ı tam ve hakikî bir میزان ve mükemmel bir ittihat لَا شَرِيكَ لَهُ kelimesini tasdik ve te'kit etmektedir. Zira, şirket bütün ef'al ve ahvalde dahi vahdete mübayin ve münafidir. Şirket, vahdetin iktiza ettiği birlik sikkesini nakzeder. Hâl-buki her şeyde güneş gibi zahir olan birlik ve hiçbir suretle kabil-i inkâr olamayan ihsanat-ı Rabbaniye لَا شَرِيكَ لَهُ kelimesine bakan münasebet-i hakikiyeyi mutabakat-ı tamme ile vahdet-i Bârî'ye izhar ve tav-sif etmekte olup, bu babda varit olan iki sualden;

Birincisi: “Zihayatta bulunan musibetlerin, hastalıkların, belâların ve ölümün hüsün ve cemaî neresindedir?” itirazına karşı, her şeyin kıymeti, ehemmiyeti ve hassası, ancak zıtlarıyla tezahür ve tebarüz ettiğini, ezcümle ziyanın kıymeti, ehemmiyeti ve hassası karanlıkla, ateşin lüzum ve ehemmiyeti soğukla, iyilerin ve hüsn-i ahlâk sahiplerinin yüksek dereceleri fenaların ve ahlâksızların vücutlarıyla zahir olarak, iktisab-ı kıymet ve ehemmiyet

bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.

hüs-n-i ahlâk: ahlâk güzelliği.

hüsün: güzellik.

iktisab-ı kıymet ve ehemmiyet: önem ve değer kazanmak.

iktiza: lâzım gelme, gerekme, ihtiyaç hissedilme.

itiraz: bir fikri, hükmü veya durumu kabul etmeyip çürütmeye kalkışma, karşı çıkma, karşı durma.

ittihat: birleşme, birlik oluşturma, bir olma, birlik oluşturup ikiliği ortadan kaldırma, birlik.

kabil-i inkâr: inkân mümkün, inkâr edilebilir.

Kâdir-i Zülkemaî: sonsuz kemal ve kudret sahibi olan, Allah.

kıymet: değer.

mizan: ölçü.

musibet: felâket, belâ, ansızın gelen belâ, dert, sıkıntı.

mübayin: uymayan, benzemeyen, zıt.

müfâd: mana, kavram, mefhum.

münafi: zıt, muhalif, uymaz, aykırı.

münasebet-i hakikiye: gerçek münasebet.

nakz: bozma, çözme, kırma, yı-kırma.

netaic: neticeler, sonuçlar.

sikke: Allah'ın, kendi mübarek isimlerine mazhar olmakla değerli kıldığı mahlûkları üzerindeki, kendini tanıtan ve gösteren, taklit edilmez âlameti, işareti, nişanı.

suret: biçim, görünüş.

şeklen: şekil olarak, şekilce, şekil bakımından.

şirket: ortaklık.

tasdik: doğruluğunu kabul etme, doğrulama, gerçekliğini kabul etme.

tasvir: anlatma, ifade etme.

tavsif: vasıflandırma, mahiyetini ve sıfatlarını ortaya koyma, etraf-lica tarif etme, nitelendirme.

tebarüz: belli olma, belirme, görünme, gözükme, bariz hale gelme.

tefhim: bildirmek, bildirilme, teb-lîğ.

tezahür: zuhur etme, ortaya çıkma, meydana çıkma, belirme, görünme.

üslûp: tarz, yol, biçim, usul, stil.

vahdet: birlik, yalnızlık, teklik bir ve tek olma.

varit: aklı gelen.

vücut: var olma, var oluş, varlık.

zahir: açık, belli, meydanda.

zihayat: hayat sahibi.

zıya: ışıq, aydınlık, nur, parlaklık.

1. Allah bir olur, ortağı yoktur.

ahlâk: insanın yaratılıştan gelen hususiyetleri ile Kur'an-ı Kerim ve sünnet-i seniyyede sınırları çizilen kaidelerin hayata geçirilmesiyle kazanılan iyi ve güzel davranışların bütünü; seciye, tabiat, huy.

ahval: hâller, durumlar, oluş-lar.

alâmet: iz, belirti, işaret, nişan.

bab: kısım, bölüm, bahis.

beliyye: felâket, keder, tasa, kasavet, musibet.

cemaî: güzellik, iç ve dış gü-zelliği.

delâlet: delil olma, gösterme.

ef'al: fiiller, işler, ameller.

ehemmiyet: önem.

ezcümle: belli başlı, başlıca, özellikle, bu cümleden olarak, bu da, bu babdan.

Fâtır-ı Akdes: mukaddes, ku-sursuz yaratıcı; noksan sıfat-lardan berî olan yaratıcı; Allah (C.C.).

fena: kötü.

hakikî: gerçek, sahici.

hâlen: davranışla ilgili, tavır-la, hâl ile alâkalı.

hassa: özellik.

hayretetfa: hayret arttıran.

hücet: delil, ispat, bürhan;

ettikleri gibi; sureten çirkin ve bed görülen mesaip ve beliyyat ve vefiyat, selâmetin, saadet ve hayatın aynaları olup, manen hüsün ve cemal ifade ettiğini;

İkinci Sual: Birinci sualin cevabı umumî surette şayan-ı kabul olsa, “Madem ki Cemîl-i Mutlak ve Rahîm-i Mutlak olan Zat-ı Ganî-i Ale’l-İtlak, nasıl olur ki fertleri ve şahısları musibete, şerre ve çirkinliğe müptelâ eder?” sualine karşı, Esmâ-i Hüsnanın hadsiz ve kayıtsız cilvelerine hadsiz ve kayıtsız bir meydan açmak için, o küllî kavanin ve âdetullah düsturlarının umumî kanunlarının şazlarıyla, hem şerli cüz’î neticeleriyle iptilâ etse de, o cüz’î şerler ve iptilâlar o kanunların cereyanlarının cüz’î muktezaları olduğu cihetle, elbette küllî maslahatlara medar olan o kanunları muhafaza ve icabına riayet etmek o kanunların muktezaları olmakla beraber, o cüz’î elim neticelere karşı dahi Hâlık-ı Zülcemal Hazretleri imdadat-ı hasa-i Rahmaniyesiyle ve ihsanat-ı hususiye-i Rabbaniyesiyle mesaibe giriftar olanların istigaselerine yettiğini ve Fail-i Muhtar olduğunu gösterdiğini etraflı delâil-i mesrude ve hüccet-i kâtia ile ispat edip, cüz’î insaf ve imanı olan insanları da hi teslimiyete mecbur eder.

Üçüncü Alâmet ve Hüccet: Lâyetenâhi bir sikke-i tevhid, ¹ **لَهُ الْمُلْكُ وَكَهَ الْحَمْدُ** kelimeleriyledir.

[Evet, bu kelimeler] cüz’î olsun küllî olsun, zerrattan

âdetullah: Allah’ın tabiata koyduğu yaratılışa ait kanunlar.

alâmet: iz, belirti, işaret, nişan.

bed: fena, kötü, çirkin, yaramaz.

beliyyat: belâlar, felâketler, ke-derler, tasalar.

cemal: güzellik, iç ve dış güzelliği.

cereyan: olma, meydana gelme.

cihet: yan, yön, taraf.

cilve: güzel ve hoş bir biçimde görünme.

cüz’î: az, parçaya ait olan, pek az, kıymetsiz, önemsiz, teferruat.

düstur: kanun, kaide, kural, prensip, esas.

elim: şiddetli.

Esmâ-i Hüsnâ: Allah’ın adları, Allah’ın doksân dokuz güzel ismi.

Fail-i Muhtar: istediğini yapan, kendi iradesiyle faaliyette bulunan, hakikî müessir.

fert: şahıs, kişi.

giriftar: tutulmuş, yakalanmış.

had: sınır, son.

hazret: saygı, ululama, yüceltme, övme maksadıyla kullanılan tabir.

hüccet: delil, ispat, bürhan; bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.

hüccet-i kâtia: kat’î delil, kesin delil, hiç bir şüpheye mahal bırakmayan delil.

hüsün: güzellik.

icap: gerekme hâli, lâzım, gerekli, lüzum.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

insaf: hakkı kabul edip söyleme.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

istigase: medet umma, yardım isteme.

kavanin: kanunlar, yasalar.

külli: çok, büyük, çok miktarda.

lâyetenâhi: sonsuz, sonu bulunmaz, nihayetsiz.

manen: iç varlık bakımından, duyguca, gönülce, yürekçe, ruha, mana itibarıyla, manaca.

maslahat: ehemmiyetli iş, yerine göre icap eden iş, davranış.

medar: sebep, vesile.

mesaip: felâketler.

muhafaza: koruma, saklama.

mukteza: iktiza eden, gereken, lâzım gelen, icap eden, gerekli

1. Mülk Onundur ve ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet Ona mahsustur.

olan.

musibet: felâket, belâ, ansızın gelen belâ, dert, sıkıntı.

müptelâ: düşkün, bir şeye düşkün ve tutulmuş olan.

netice: sonuç.

Rahîm-i Mutlak: sonsuz ve rahîmiyeti kayda, şarta bağlı olmayan merhamet sahibi olan Allah.

riayet: uyma, tâbi olma.

saadet: mutluluk.

selâmet: kurtuluş, halâs.

sikke-i tevhid: birlik mührü, bir oluş damgası.

sual: soru.

suret: şekil.

sureten: suret olarak, görünüş itibarıyla, şekilce, şekil olarak.

şahıs: kişi, kimse, fert.

şer: kötülük.

teslimiyet: teslim olma, teslim oluş, boyun eğiş.

umumî: umuma ait, umumla ilgili, herkesle alakalı, herkese ait.

vefiyat: ölümler, vefatlar.

zerrat: zerreler, çok ufak parçalar, moleküller, atomlar.

seyyarata kadar her şeyde öyle sarîh bir sikke-i tevhid ve vahdaniyet var ki, dünya ve mafiha kadar her şeyde aşîkâre bir surette Malîkû'l-Mülk'ü irae ve tasarrufatını ilân eder.

Zira, o taifelerin erzak ve elbisesi, talimat ve terhisatı cihetinde mer'î ve meşhut olan kemal-i intizam ve hüsn-i idare has bir sikke-i tevhid olduğu gibi, insan ve sair hayvanatın yüzüne, sair ebna-i cinsleriyle beraber alâmet-i farika olmak üzere konulan sikke-i tevhid ve hatem-i ehadiyet, çok parlak bir mühr-i vahdet olduğunu serd ve beyandan sonra der:

“Ey insan-ı gafil! Düşün! Ona evvel dikkat et! Makamların, meyvelerin, muktazilerin, hüccet ve alâmetlerini nazar-ı dikkate al. Bu âlemde tasarruf eden ve hallâkiyetini ve rahmaniyetini ve hakîmiyetini her nevi mahlûkatına in'am ve ihsanatıyla tanıtırıp kendini sevdiren bir Hâlık-ı Kerîm ve Kâdir-i Hakîm, azamet ve kudretine nispeten bir bahar kadar kolay olan haşrı vukua getirmeyerek, bir dâr-ı beka ve saadeti açmayıp, bütün hikmetlerini ve rahmetlerini ve kemalât-ı rububiyetini inkâr ettirsin!.. Hâşâ, yüz binler defa hâşâ! “Kelâm-ı takdis ve tenzihi ile zaman-ı hâzırın, hususiyile akide-i mü'minînin akaid-i imaniyelerindeki pek vahim ve elîm tahribatı bir kat daha tamir ve tahkim ve takviye ve ter-sîn eder.

akaid-i imaniye: imanî esaslar, imanla ilgili hükümler.
alâmet-i farika: farklılık belirtisi, ayrıcalık işareti.
âlem: dünya, cihan.
aşîkâre: apaçık, belli.
azamet: büyüklük, ululuk.
beyan: anlatma, söyleme.
cihet: yan, yön, taraf.
dâr-ı beka: sonsuzluk ülkesi.
ebna-i cins: aynı cinsten olanlar.
elim: şiddetli.
erzak: yiyecek, içecek; yeni-

lecek, içilecek şeyler, azıklar.
hakîmiyet: hâkim oluş, ege-menlik.
Hâlık-ı Kerîm: her şeyi bol ikram ile yaratan, cömert ve ihsanı bol olan yaratıcı, Allah.
hallâkiyet: yaratıcılık.
haşa: asla, kat'iyen, hiç bir vakit.
haşır: insanların öldükten sonra tekrar diriltiilip Allah'ın huzurunda toplanmaları.
hatem-i ehadiyet: Allah'ın birliğine gösteren mühür.

hayvanat: hayvanlar.
hikmet: yüksek bilgi.
hususiyile: özellikle, bilhassa.
hüccet: delil, ispat, bürhan; bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.
hüsn-i idare: iyi idare etme.
ihsanat: ihsanlar, iyilikler, bağışlar, yardımlar, nimetler, lütuflar.
in'am: nimet verme, nimetlendirme, ihsan etme, iyilik yapma.

inkâr: reddetme, tanımama, tasdik etmeme, inanmama.
intizam: düzgün olma, düzgün dizilme, düzgünlük, tertipli olma.
irae: gösterme, göstererek öğretme.
Kâdir-i Hakîm: her şeyi hikmetle yaratan ve her şeye kudreti yeten, Allah.
kemalât-ı rububiyet: Cenab-ı Allah'ın terbiye ediciliği ve idare ediciliğinin mükemmellikleri.
kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.
kudret: güç, kuvvet, takat, iktidar.
mafiha: öteki dünya, ahiret.
mahlûkat: yaratıklar, varlıklar.
makam: değer, mevki, görev.
Malîkû'l-Mülk: mülkün maliki; bütün mülklerin sahibi, her şeyin maliki olan Allah.
mer'î: geçerli, yürürlükte olan.
meşhut: gözle görülmüş, gözle görülen, müşahade olunan.
mühr-i vahdet: birlik mührü; aynı bütün mahlûkatta tek bir yaratıcıya ve onun birliğine işaret eden özellik.
nazar-ı dikkat: dikkatli bakış.
nevi: çeşit.
nispeten: göreceli olarak.
rahmaniyet: Cenab-ı Hakkın kullarını beslemesi, koruması ve merhamet etmesi vasfı.
rahmet: acıma, merhamet etme, esirgeme, bağışlama, şefkat gösterme.
saadet: mutluluk.
sair: diğer, başka, gayri, öteki.
sarîh: açık, aşîkâr.
serd: söyleme, anlatma.
seyyarat: gezegenler.
sikke-i tevhid: birlik mührü, bir oluş damgası.
tahkim: sağlamlaştırma.
tahribat: tahripler, yıkımlar.
taife: topluluk.
takviye: kuvvetlendirme.
talimat: bir iş görülmesi için üst makam tarafından verilen yazılı veya sözlü emir, direktif.
tasarruf: hükmetmek, yönetmek.
tasarrufat: tasarruflar.
tenzih: kusur kondurmama, kabahat ve kusuru yok etme.
terhisat: görev bitimi.
tersin etmek: süzmek, kirlerin den arındırmak.
vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.
vahim: ağır, sonu tehlikeli ve korkulu, dehşet verici.
vuku: olma, meydana gelme, ortaya çıkma, oluş.
zaman-ı hâzır: şimdiki zaman.

acz: zayıflık, güçsüzlük.
âyât-ı adide: müteaddit ayetler, pek çok ayetler.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
ayet-i celile: azim ve yüce manaları ihtiva eden ayet.
aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.
bab: husus, madde.
bihakkın: tamamıyla, hakkıyla.
Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, Hakkın tâ kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.
ceset: ten, gövde, vücut, beden.
cevval: daim, hareket hâlinde olan, koşan dolaşan.
cihet: yan, yön, taraf.
derece: değer, miktar.
dergâh-ı İlâhiye: Cenab-ı Hakkın dergâhı, kapısı, katı.
evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.
faaliyet: aktivite, etkinlik, canlılık.
fakr-ı tam: tam yoksulluk.
fert: birey, kişi.
Furkan: hak ile batıl, iyi ve kötü; hayır ve şer arasındaki farkı gösteren.
haşır: insanların öldükten sonra tekrar dirilitilip Allah'ın huzurunda toplanmaları.
hilkat-i âlem:
huzur-i Rahman: Rahman'ın huzuru, Allah'ın katı.
iade: geri gönderme, geri çevirme, geri verme, geri döndürme.
icra: yerine getirme.
ictima: toplanma.
ifa: yerine getirme.
ihtiva: içine alma, içinde bulundurma.
ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme, yeniden hayata döndürme.
iktisab-ı marifet: bilgi ve beceri kazanmak.
iktiza: lâzım gelme, gerekme, ihtiyaç hissedilme.
ilmelyakin: yakın ile bilme, bir şeyi ilim ve delil ile kesin olarak bilme, tanıma, kabul etme.
iltica: güvenme, dayanma.
infaz: bir hükmü yerine getirme, bir emri gerçekleştirme.
irad: söyleme.
kenz-i mahfi: gizli hazine.
kuvve-i tesiriye: etki gücü.
mafiha: öteki dünya, ahiret.
mahbubiyet: sevillecek hâlde bulunma.
malik: sahip.
me'huz: ahz olunmuş, çıkarılmış, alınmış.
menba-ı manevî: manevî kaynak.
mezâyâ-i insaniye: insanlık meziyetleri.

Hem haşırde ruhun cesedine iadesine ve her ferdin bir anda içtimaina dair üç mühim temsili irad ile ra'ye'l-ayn derecesinde ispat ve daha bunlara mümkün bir çok ihya misallerini ihtiva eder.

Bu babda diyebilirim ki: *Siracünnur*'un her biri mahbubiyette tufuliyetini, fa'aliyet ve cevvaliyette şebabiyetini, kuvve-i tesiriye icra ve infaz cihetinde şeyhuhiyetini mana-i tammıyla ifa eder nazirsiz bir güldür, Furkan'ın bağından gelmiş bir bülbüldür.

M. Sabri
 (rahmetullâhi aleyh)

Üçüncü Sura

70

Cenab-ı Hakka ilmelyakin ve hatta aynelyakin derecesinde iktisab-ı marifet ederek, ubudiyetin ¹ **كَمَا هِيَ حَقُّهَا** iktiza ettiği acz ve fakr-ı tamını izhar ederek dergâh-ı İlâhiyeye iltica ve huzur-i Rahman'a takarrüp gibi mezâyâ-i insaniyeyi bihakkın talim ve dünya ve mafihaya malik ve kenz-i mahfi mutasarrıfı olan Ekrem-i Enbiya Aleyhi Ekmelüttahiyat Efendimizin münacatından ve Kur'an-ı Mu'cizülbeyan'ın tesbih ve tahmit ve sena ve duaya münhasır 700 adet ayetten me'huz nazirsiz şu *Münacat*'ın menba-ı manevîsi;

Evvelâ: Başta hilkat-i âlem hakkında âyât-ı adîdeden ve ayet-i celileden,

1. Gerekirdiği üzere, gereği gibi.

mutasarrıf: tasarruf eden, tasarruf sahibi olan, kendinde kullanma hakkı ve salâhiyeti bulunan, her şeyin sahibi olan, malik.
mühim: önemli.
mümasil: benzeyen, benzer, andıran.
münacat: Allah'a dua etme, yalvarma, yakanış.
münhasır: ayrılmış, bir şeye veya kimseye ait kılınmış.

nazır: benzer, eş.
rahmetullâhi aleyh: Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun.
ra'ye'l-ayn: gözle görünmek, gözle görünür.
ruh: insan ve hayvanlardaki dirilik kaynağı, hayatın temeli ve sebebi olan gayr-i maddî cevher, manevî varlık.
sena: övgü, övüş, medih.
şebabiyet: gençlik, tazelik.
tahmit: hamd etme, şükretme.

me.
takarrüp: yakınlaşma, yaklaşma, yanasma.
talim: öğretme, yetiştirme.
temsîl: benzetme.
tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma.
tufuliyet: çocukluk, küçüklük, yavru oluş.
ubudiyet: kulluk.

Saniyen: *Cevşenü'l-Kebir*'in bin bir esmasından hilkat-i mevcudat ile münasebettar birkaç ukdelerinden,

Salisen: "İlim şehrinin kapısı" ¹ tabir-i senaiye-i Nebeviyesine bihakkın mazhar İmam-ı Ali Kerremallahü Vechehü Radiyallahü Anhın ecram-ı semaviye ve mevcudat-ı arziye ile Vücub-i Vücut, Vahid-i Ehad'i ispat ettiği muhteşem bir hitabeyi muktedabih ittihaz ederek mevzu ve gaye-i maksadı o kadar ta'mik ve tevsî eder ki, bu hakaika ait takdirat ancak müellifinin lisan ve kalemine menûd ve mütevakkıf olup, yalnız mükerreren sâdır olan emre mutavaat niyet ve kastıyla şurû edilen şu fihristte deriz:

Birinci Fıkrada, semavattaki deveran ve bu kesret içindeki acip sükûnetle kemal-i faaliyet, Ma'bud-i Bilhak olan Vacibü'l-Vücut Vahid-i Ehad'e delâlet ettiğini;

İkinci Fıkrada, fezanın bulut, şimşek, yıldırım, rüzgâr, yağmurlarla faaliyet ve icraat-ı hayretefzâsı, yine mezkûr-i biküll-i lisan olan Vacibü'l-Vücut Vahid-i Ehad'e dâl bulunduğunu;

Üçüncü Fıkrada, unsurlar sair müstemilâtıyla küre-i arz umum mahlûkatıyla ve teferruatıyla,

Dördüncü Fıkrada, edille-i sabıka gibi, denizler, nehirler, pınarlar maruf-i biküll-i ihsan olan Vacibü'l-Vücut Vahid-i Ehad'e delâlet ettiğini;

acip: tuhaf, hayret veren, hayrette bırakan, şaşılacak şey.

bihakkın: tamamıyla, hakkıyla.

Cevşenü'l-Kebir: büyük zırh anlamındaki Hz. Muhammed (a.s.m) Efendimize vahiyle gelen, Esmâ-i Hüsnâyı içine alan emsalsiz bir münacat ve benzersiz bir dua.

delâlet: alâmet, işaret, iz; delil olma, gösterme.

deveran: dönüp dolaşma,

dönme, dolaşım.

ecram-ı semaviye: gök cisimleri, yıldızlar, gezegenler.

edille-i sabıka: geçen, daha önce anlatılan kanıtlar.

esma: adlar, isimler.

faaliyet: aktivite, etkinlik, canlılık.

feza: ucu bucağı bulunmayan boşluk; uzay boşluğu.

fıkra: kısa yazı; kısım, bölüm.

fihrist: bir kitabın başında veya sonunda yer alan ve kitabın içinde neler bulunduğunu

gösteren cetvel, indeks.

gaye-i maksat: asıl gaye, işteklarin amacı.

hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.

hilkat-i mevcudat: varlıkların yaradılışı.

hitabe: düzgün söz söyleme, nutuk atma.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

ittihaz: kabul etme, sayma, tutma, addetme.

kesret: çokluk, bolluk, fazlalık, ziyadelik.

küre-i arz: arz küresi, yer yuvarlağı, dünya, yer küre.

lisan: dil, ifade tarzı.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

maruf-i biküll-i ihsan: tüm ilâhî hediye ve ikramları bilmek.

mazhar: nail olma, şereflenme, kavuşma; nail olmuş, erişmiş, kavuşmuş.

menûd: methedilmiş, iyiliği, güzelliği ve iyi sıfatları söylenilmiş olan.

mevcudat-ı arziye: dünyadaki varlıklar.

mevzu: ele alınan, üzerinde durulan husus, bahis, konu.

muhteşem: ihtişamlı, haşmetli, görkemli, debdebeli, şanlı, ulu, yüce, büyük.

muktedabih: iktida edilen, uyulan, örnek tutulan, örnek alınan, taklit edilen.

mutavaat: itaat etme, boyun eğme.

müellif: kitap yazan veya kitap hazırlayan, bir eseri ortaya koyan ve eserin sahibi olan kimse, yazar.

mükerreren: tekrar olarak, tekrar be tekrar.

münasebettar: ilgili, alâkalı, bir şeye uygun ve yakın olan.

müstemilât: şümûlünde olan şeyler, içinde bulunanlar, teferruat, müstemilât.

mütevakkıf: bir şeye bağlı olan, ancak onunla olabilen.

niyet: bir işi yapmayı önceden düşünme.

radiyallahü anh: Sahabe veya İslâm büyüklerinin adı geçtiğinde söylenilen "Allah ondan razı olsun" manasında dua. Tek erkek için söylenir.

sâdır: çıkan, meydana gelen, zühur eden.

sair: diğer, başka, gayri, öteki.

salisen: üçüncü olarak.

saniyen: ikinci derecede, ikinci olarak.

semavat: semalar, gökler.

sükûnet: sakinlik, sessizlik.

ta'mik: inceden inceye araştırma, derinliğine araştırma.

teferruat: ayrıntılar, asıldan ayrılan ikinci derecede bölümler, dallar, bölümler, şubeler.

tevsi: bollaştırma, genişletme.

ukde: düğüm, bağ.

umum: bütün.

unsur: bir şeyin parçası.

Vacibü'l-Vücut: varlı gerekli, zorunlu olan Allah.

Vahid-i Ehad: bir olan ve birliği her bir şeyde tecelli eden Allah.

asfiya: safiyet, kemalât ve takva sahibi olan, Hz. Peygamberin (a.s.m.) vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye ve tatbîke çalışan âlim zatlar.

aza: uzuvlar, parçalar.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

bilbedahe: açıktan, aşikâr olarak.

bilhassa: her şeyden önce, başta, hele, en çok, hususan, hususi olarak, özellikle, mahsus.

cevarih: el, ayak gibi organlar.

cezbedarâne: cezbeye tutulmuş gibi, Allah sevgisi ile kendinden geçerek.

cihazat: cihazlar, kendilerine ihtiyaç duyulan maddî manevî aletler, lüzumlu aletler, azalar, organlar.

delâlet: delil olma, gösterme.

delil: kanıt.

enbiya: nebîler, peygamberler.

evliya: keramet sahibi olanlar, erenler, velîler, ulular.

fıkra: kısa yazı.

halâs: kurtulma, kurtuluş, selâmete erme.

haricî: dışarıya ait, içeriye ait olmayan, dışla ilgili.

havâss-ı hamse-i zahire: görünen, bilinen beş duyu: tatma, görme, işitme, koklama, dokunma.

hazinedar: hazine bekçisi.

hikmet: gaye, amaç.

hususan: bilhassa, ayrıca, başkaca, hususi olarak.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, temel kısmı.

ıslah: iyi bir hâle koyma, iyi duruma getirme, iyileştirme, düzeltme.

icma: bir konu üzerinde fikir birliğine varma, fikir birliği.

iddihar: biriktirme, toplama, yığma.

ilhamat: ilhamlar, gönle doğmalar, kalbe gelmeler.

inkılâbat: inkılâplar, değişmeler.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

istihracat: istihraçlar.

istilâ: kaplama.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

kemal-i sühulet: kolaylığın son derecesi, tam bir kolaylık.

keşfiyat: keşifler, bulup meydana çıkarılan şeyler, yeni bulunan

şeyler.

muhafaza: koruma, saklama.

muntazam: düzenli ve düzgün bir biçimde.

muzır: zararlı.

müşahadat: gözle görülen şeyler, müşahade edilen şeyler, meshudat.

nebatat: bitkiler.

nev-i beşer: insanlığı, insan soyu; insanlar.

selâmet: kurtulma, selâmete çıkma.

sükûnet: sakinlik, sessizlik.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tahaccür: taşlaşma, taş olma, taş gibi katılaşma, taş kesilme.

tasaffi: saflaşma, durulaşma, temizlenme.

tesirat: etkiler, tesirler.

tevatür: sağlam bilgi, doğru haber.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

vahdet: birlik, yalnızlık, teklîk bir ve tek olma.

vuzuh: kolay anlaşılabilirlik, ifade açıklığı.

vücut: var olma, var oluş, varlık.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

zemin: yer.

zihayat: hayat sahibi.

zîruh: ruh sahibi, ruhlı, canlı, hayattar.

ziynet: süs, bezek.

zübde: bir şeyin en mühim kısmı, bir şeyin özü, seçkin kısmı.

Beşinci Fıkroda, geçen şahadet gibi, dağlar, zelle tesiratından zeminin muhafaza ve sükûnetine ve içindeki inkılâbat fırtınalarından selâmetine ve denizlerin istilâsından halâsına, hem havanın muzır gazlarından tasaffisine ve suların iddiharına ve zihayatlara lâzım maddelerin hazinedarlığına ettiği hizmetler ve hikmetler ile Vacibü'l-Vücut'un vücuduna ve vahdetine şahadet ettiğini;

Altıncı Fıkroda, geçen deliller gibi, zemindeki ağaçların ve nebatatın, yapraklar, çiçekler ve meyvelerin cezbedarâne hareket-i zikriyeleri ve kemal-i sühuletle giydirilen cihazat ve ziynetleri, bilbedahe Vücub-i Vücut ve Vahdet-i Bâri'ye delâlet ettiğini;

Yedinci Fıkroda, keza zîruhun ve hususan nev-i beşerin cisimlerinde mevcut ve muntazam saatler ve makineler gibi işleyen ve işlettirilen dâhilî ve haricî aza ve cevarih ve bilhassa havâss-ı hamse-i zahire gibi kemal-i faaliyetle iş gören duygularıyla vahdaniyeti ispat ettiğini;

Sekizinci Fıkroda, kâinatın hülâsası olan insan ve insanın zübdesi olan enbiya ve evliya ve asfiyanın hülâsaları olan kalplerinin ve akıllarının müşahadat ve keşfiyat ve ilhamat ve istihracatıyla yüzler icma ve tevatür kuvvetinde ve kat'iyetinde vücub-i vücut ve vahdet-i İlâhiyeye şahadet ettiklerini kemal-i vuzuh ile beyan ve tahaccür etmiş kalpleri ıslah, hem

Cenab-ı Kibriya'ya münacat olan şu yekta ravza-i hakikat hatime-i tazarru ve niyazını şöyle bağlar ki:

“Yâ Rabbi ve yâ Rabbe's-Semavati ve'l-Aradîn! Yâ Hâlikî ve yâ Hâlik-ı Külli Şey! Gökleri yıldızlarla, zemini müştemiâtıyla ve umum mahlûkatı bütün keyfiyatıyla halk ve inşa ve ibda ve teshir eden kudretinin, iradetinin, hikmetinin, hâkimiyetinin, rahmetinin hakkı için, nefsimi bana teshir eyle, âmin. Ve matlûbumu musahhar kıl, âmin. Kur'ân'a, imana hizmet için, insanların kalplerini Risale-i Nur'a musahhar kıl, âmin. Hem bana hem ihvanıma iman-ı kâmil ver, âmin. Ve hüsn-i hatime nasip et, âmin. Ve Hazret-i Mûsa'ya (a.s.) denizi ve Hazret-i İbrahim'e (a.s.) ateşi ve Hazret-i Davud'a (a.s.) dağ ve demiri ve Hazret-i Süleyman'a (a.s.) cin ve insi ve Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâma şems ve kameri teshir ettiğin gibi, Risale-i Nur'a âlem-i İslâmdaki kalpleri ve akılları musahhar kıl, âmin. Beni ve Risale-i Nur Talebelerini nefis ve şeytan şerlerinden ve kabir azabından ve Cehennem ateşinden muhafaza eyle, âmin. Ve Cennetü'l-Firdevs'te mes'ut kıl, âmin” kelimat-ı niyaziyeleriyle ihtitam eden şu Münacat, ehl-i imanın lâzıme-i gayri mufarıkı olmaya çok lâayık olduğu aşikâr olmasından, ziyade izaha lüzum görülmedi.

M. Sabri
(rahmetullâhi aleyh)

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

aleyhissalâtü vesselâm: Salât ve selâm onun üzerine olsun,” anlamında Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ismini duyunca söylenmesi sünnet olan dua.

âmin: Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!” anlamında duanın sonunda söylenir.

aşikâr: açık, belli, meydanda.

azap: büyük sıkıntı, şiddetli acı.

Cenab-ı Kibriya: Yüce Rab, azamet ve kudreti sonsuz, şeref ve azamet sahibi olan Cenab-ı Allah.

Cennetü'l-Firdevs: Firdevs Cenneti; altıncı Cennet tabakası.

cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri, İslâm dinini kabul edenler.

hâkimiyet: hâkim oluş, hâkim olma hâli, hükmediş, hâ-

kimlik, egemenlik.

Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

Hâlik-ı Külli Şey: kâinatta mevcut olan her şeyin yaratıcısı, Allah.

halk: yaratma, yaratış.

hizmet: bir uğurda bir işin yapılması için çalışma, o iş için gayret gösterme, çabalama.

hüsn-i hatime: iyi son.

ibda: örneksiz olarak, eşsiz şekilde yaratma.

ihitam: hitam bulma, sona erme, iş bitme.

ihvan: sadık, samimi, candan dostlar, arkadaşlar.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

ins: insan, beşer, âdemoğlu.

inşa: vücuda getirme, yaratma.

iradet: irade, istek, dileme.

izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

kabir: ölüleri defnetmek için kazılan çukur, mezar, sin, merkad.

kamer: Ay.

keyfiyat: nitelikler.

kudret: güç, kuvvet, takat, iktidar.

lüzum: lâzım olma hâli, işe yarama, gerekme.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

matlûp: talep edilen, istenilen, aranan şey.

mes'ut: saadetli, bahtlı, bahtiyar, kutlu.

muhafaza: koruma, saklama.

musahhar: boyun eğen, emir altına giren; teshir edilmiş, ele geçirilmiş, fethedilmiş.

münacat: Allah'a dua etme, yalvarma, Onun manevî huzurunda tazarru ve niyazda bulunma.

müştemilât: şümülünde olan şeyler, içinde bulunanlar, tefferuat, müştemilât.

nasip: Allah'ın kismet ettiği şey.

nefis: kulun kötü ve günah olan hâl ve huyları, süffî arzulan.

niyaz: yalvarma, yakarma.

rahmet: acıma, merhamet etme, esirgeme, bağışlama, şefkat gösterme.

rahmetullâhi aleyh: Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun.

sems: güneş.

şer: kötülük.

şeytan: Hz. Âdem'in üstünlüğünün kabulü anlamında ona secde edilmesi ile ilgili ilâhî emre uymadığı için semadan kovulan ve o zamandan beri Âdem oğullarını doğru yoldan çıkartmaktan geri durmayan lânetlenmiş varlık, iblis.

teshir: emri altına alma, emrine itaat ettirme, boyun eğdirme.

umum: bütün.

yâ Rabbi: ey Rabbim, ey Allah'ım.

yekta: eşsiz, benzersiz.

zemin: yeryüzü.

ziyade: çok, fazla.

Dördüncü Şua olan Ayet-i Nuriye-i Hasbiyenin başının hülâsasıdır. Diyor ki:

Bir zaman ehl-i dünya beni her şeyden tecrit ettiklerinden, beş çeşit gurbetlere düşmüştüm. Sıkıntıdan gelen bir gafletle Risale-i Nur'un teselli verici ve medet edici nurlarına bakmayarak, doğrudan doğruya kalbime baktım ve ruhumu aradım, gördüm ki: Gayet kuvvetli bir aşk-ı beka ve şedit bir muhabbet-i vücut ve büyük bir iştihak-ı hayat ve hadsiz bir acz ve nihayetsiz bir fakr bende hükmediyorlar. Hâlbuki müthiş bir fenâ o bekayı söndürüyor. O hâletimde yanık bir şairin dediği gibi dedim:

*Dil bekası hak fenâsı istedi mülk-i tenim,
Bir devasız derde düştüm, ah ki, Lokman bîhaber!*

Me'yusâne başımı eğdim. Birden

¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** ayeti imdadıma geldi, "Beni dikkatle oku!" dedi. Ben de günde beş yüz defa okudum. Okudukça yalnız ilmelyakin ile değil, aynelyakin ile çok kıymettar envarından Dokuz Mer-tebe-i Hasbiye bana inkişaf etti.

BİRİNCİ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE 100

Bendeki aşk-ı beka bendeki bekaya değil, belki sebepsiz ve bizzat mahbup olan kemal-i mutlak sahibi Zat-ı Zülkernal ve Zat-ı Zülcemal'in bir isminin

acz: zayıflık, güçsüzlük.

aşk-ı beka: ebedî hayat aşkı, sonsuzluk aşkı, sonsuz yaşamaya karşı duyulan aşın arzu.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi, Kur'an'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

Ayet-i Nuriye-i Hasbiye: karşılıksız ve doğrudan doğruya Allah'a dayanmayı, Ona sığınmayı ifade eden nurlu ayet.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.

beka: bâklilik, ebedilik, sonu olmama, bulunduğu hâlde kalma.

bîhaber: habersiz, bilgisiz.

bizzat: kendisi, kendi, şahsen.

deva: ilaç, çare, tedbir.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünyaya adamı, ahireti düşünmeyen.

envar: nurlar, ziyalar, aydınlıklar, ışıklar, parlaklıklar.

fakr: fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık, züğürtlük.

fenâ: yok olma, yokluk, geçip gitme, son bulma, ölümlülük.

gaflet: gafillik, boş bulunma, ihtiyatsızlık, dikkatsizlik.

gurbet: gariplik, yabancılik.

had: sınır, son.

hâlet: hâl, suret, keyfiyet.

hüküm: karar, emir, bir konu, iş veya kimse hakkında verilen karar.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, temel kısmı.

ilmelyakin: yakın ile bilme, bir

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

şeyi ilim ve delil ile kesin olarak bilme, tanıma, kabul etme; aksi mümkün olmayan açık, kesin ve sağlam bilgi.

inkişaf: açılma, ortaya çıkma, görölme, açığa çıkma, meydana çıkma.

kıymettar: kıymetli, değerli, pahalı.

mahbup: muhabbet olunmuş, sevilmiş, sevilen, sevgili.

medet: inayet, yardım, imdat, nusret.

me'yusâne: ümitsizce, ümitsizlikle, ümitsiz bir şekilde.

muhabbet-i vücut: varlığın sevgisi.var olma sevgisi. varlığı sevmek.

mülk-i ten: insan vücudu, bedeni teşkil eden şeyler.

müthiş: şaşkınlık uyandıran, hayret edilecek, şaşılacak ka-

dar değişik.

nihayet: son.

nur: aydınlık, parıltı, parlaklık, ziya, ışık, şule.

şedit: şiddetli, sert, katı.

tecrit: bir kişinin başka bir insan veya nesneyle olan ilişkisini kesme.

teselli: avutma, acısını dindirme, güzel sözler söyleyerek rahatlatma.

bir cilvesinin mahiyetimde bir gölgesi bulunduğundan, fıtratımda o Kâmil-i Mutlak'ın varlığına ve kemaline ve bekasına müteveccih olan muhabbet-i fitriye gaflet yüzünden yolunu şaşırmış, gölgeye yapışmış, âyinenin bekasına aşık olmuştu.

¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** ayeti geldi, perdeyi kaldırdı.

Gördüm ve hissettim ve hakkalyakin zevk ettim ki: Bekanın lezzet ve saadeti, aynen ve daha mükemmel bir tarzda Bâkî-i Zülkemat'ın bekasına ve benim Rabbim ve İlâhım olduğuna, tasdik ve imanımda ve iz'anımda vardır. Bunun edillesi, zevî'l-ehassı hayrette bırakacak gayet derin ve dakik on iki "hem, hem"ler ile risale-i Hasbiyede beyan edilmiştir.

İKİNCİ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE 105

Fıtratımdaki hadsiz acizimle beraber, ihtiyarlık ve gurbet ve kimsesizlik ve tecridim içinde ehl-i dünya desiseleriyle, casuslarıyla bana hücum ettikleri hengâmda kalben dedim: "Elleri bağlı zayıf ve hasta bir tek adama ordular taarruz ediyor. Benim için bir nokta-i istinat yok mu?" diye **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ**

ayetine müracaat ettim. Bana bu ayet bildirdi ki: İntisab-ı imanî vesikasıyla Kadîr-i Mutlak olan öyle bir Sultana intisap edersin ki, zemin yüzünde her baharda dört yüz bin milletten mürekkep nebatat ve hayvanat ordularının bütün ihazatlarını kemal-i intizamla vermekle beraber, başta insan olarak hayvanatın muazzam ordusunun bütün erzaklarını, değil

varlığından geçerek sırf Allah'ı müşahade etmesi, bütün varlığında onu yaşaması hâli.

hayvanat: hayvanlar.

hengâm: zaman, devir, çağ, sıra, vakit.

his: anlama, sezme, idrak.

ilâh: İslâm geleneğinde hakikî mabud olan Allah.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

intisap: mensup olma, bağlanma, bir kimseye mensupluk.

iz'an: basiret, feraset, anlayış, kavrayış, akıl, zekâ.

Kadîr-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeyi gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

kalben: kalp ile, kalpten, samimî, içten, gönülden, yürekten, kendi kendine, can ü gönülden.

Kâmil-i Mutlak: tam, noksansız, eksiksiz, tam mükemmel.

kemal: mükemmellik.

kemal-i intizam: intizamın mükemmel oluşu, tam ve eksiksiz düzen.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, hakikati, iç yüzü, bir şeyi tayin eden aslı unsur, neden ibaret olduğu, nitelik.

millet: benzer özellikleri olan topluluk.

muazzam: ulu, muhteşem.

muhabbet-i fitriye: fitrata ait sevgi, yaratılıştan var olan sevgi.

müracaat: başvurma, danışma; başvuru.

mürekkep: terkib edilmiş, iki veya daha çok şeyin karışmasından meydana gelen, birleşmiş, birleşik.

müteveccih: yönelmiş.

nebatat: bitkiler.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve imtina noktası.

Rab: besleyen, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkâtı islah ve terbiye eden Allah.

risale-i Hasbiye: Hasbünallahü ve ni'me'l-vekîl' ayetinin sırlarını ve mertebelerini anlatan risale.

saadet: mutluluk.

Sultan: mutlak iktidar sahibi olan; Allah.

taarruz: bir şeyin ve kimsenin üzerine şiddetle saldırma.

tasdik: doğruluğunu kabul etme, doğrulama, gerçekliğini kabul etme.

tecrid: bir kişinin başka bir insan veya nesneyle olan ilişkisini kesme.

vesika: inanılacak, dayanılacak, güvenilecek sağlam delil, hüccet, belge.

zemin: yeryüzü.

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

acz: zayıflık, güçsüzlük.

âşık: birine, bir şeye tutkun, çok aşırı seven, şiddetli muhabbet besleyen.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi, Kur'ân'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

âyine: ayna, mir'at.

Bâkî-i Zülkemat: bâkî ve kemal sahibi olan Allah.

beka: bâkîlik, ebedîlik, sonu olmama, bulunduğu hâlde

kalma.

beyan: anlatma, söyleme, bildirme, izah.

casus: hafife, gizli haberleri öğrenerek veya sırları çözerek haber veren casus.

cilve: güzel ve hoş bir biçimde görünme.

dakik: dikkatli, ölçülü davranan kimse.

desise: hile, oyun, aldatmaca, düzen, entrika, dolap.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.

erzak: yiyecek, içecek; yenilecek, içilecek şeyler, azıklar.

fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.

gaflet: gafilik, boş bulunma, ihtiyatsızlık, dikkatsizlik.

gurbet: gariplik, yabancılık.

had: sınır, son.

hakkalyakin: kulun kendi

ahval: durum vaziyet.

alâka: ilgi, ilişki, bağ.

âmâl: emeller, arzular, istekler, ummalar, ümitler

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi, Kur'ân'ın surelerini oluşturan lâhî söz.

bâki: ebedî, daimî, sonu gelmez, bitip tükenmez, ölmez, sonsuz.

beşâset: güler yüzlülük, güler yüz.

daimî: sürekli, devamlı.

derece: mertebe, kademe.

ebedî: ebede mensup, zevalsiz, sonu olmayan, sürekli, hiç son bulmayacak şekilde süren.

gaye-i hayal: hayal edilen gaye, ideal.

gurbet: gariplik, yabancılık.

had: sınır, son.

Hâlik: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hedef-i ruh: ruhun hedefi.

hengâm: zaman, devir, çağ, sıra, vakit.

his: anlama, sezme, idrak.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, temel kısmı.

icat: vücuda getirme, getirilme, yoktan var etme, ibda.

iktidar-ı imanî: iman gücü, kuvveti.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

inbisat: yayılma, açılma, genişleme.

kaderî: kader ile alâkalı, ilgili.

kâf-nun fabrikası: "kûn feye-kûn", yani Allah "Ol" emri ile meydana gelme sistemi.

kavlen: söz ile, sözlü olarak, fiili olmayan.

keşif: açma, meydana çıkarma.

kudret: güç, kuvvet, takat, iktidar.

kuvve-i maneviye:

kûn: Ol!" manasında emirdir.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

mazlumiyet: mazlumluk, zulûm

medenî insanların son zamanlarda keşfettikleri et ve şeker ve sair taamların hülâsaları gibi, belki o medenî hülâsalardan yüz derece daha mükemmel ve bütün taamların her nev'inden tohum ve çekirdek denilen Rahmanî hülâsalara koyup ve o hülâsaları dahi onların pişirmelerine ve inbisatlarına dair kâderî tarifeler içinde sarıp muhafaza için küçük sandukçalara koyup tevzi eder. O sandukçaların icadı "Kûn!" emrinde bulunan *kâf-nun fabrikası*'nda o kadar çabuk ve kolaylıkla ve çoklukla olur ki, Kur'ân der: "Hâlik emreder, meydana gelir."

Madem sen intisab-ı imanî tezkeresiyle böyle bir nokta-i istinat bulduğundan, hadsiz bir kuvvete ve kudrete dayanabilirsin; ben de ayetten bu dersimi aldıkça öyle bir kuvve-i maneviye buldum ki, değil şimdiki düşmanlarıma, belki dünyaya meydan okuturabilir bir iktidar-ı imanî hissettim. Ve bütün ruhumla beraber ¹ *حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ* dedim.

ÜÇÜNCÜ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE 107

Ben o gurbetler ve hastalıklar ve mazlumiyetlerin tazyikiyle dünyadan alâkamı kesilmiş bularak, ebedî bir dünyada ve bâkî bir memlekette, daimî bir sadete namzet olduğumu iman telkin ettiği hengâm-da tahassür akıtan "Of! Of!"tan vazgeçip, beşâset izhar eden "Oh! Oh!" dedim. Fakat bu gaye-i hayalin ve hedef-i ruhun ve netice-i fitratın tahakkuku ancak ve ancak bütün mahlûkatın bütün hareketlerini ve sekenatlarını ve ahval ve âmâllerini kavlen ve

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

görmürlük.

medenî: hayat tarzı, bilgi seviyesi bakımından yüksek durumda bulunan; kibar, edepli, terbiyeli, faziletli.

memleket: bir devletin top-rağı, ülke, yurt, vatan, diyar.

muhafaza: koruma, saklama.

namzet: bir şeyi yapmaya aday.

nevi: türlü, çeşit.

nokta-i istinat: dayanak noktası, güvenme ve itimat noktası.

Rahmanî: Rahman olan Allah'a ait, Rahman'a mensup, Rahman ile ilgili.

saadet: mutluluk.

sair: diğer, başka, gayri, öteki.

sekenat: durma, hareket etmeme.

taam: yemek, yenilen şey, yi-

yecek, aş.

tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.

tahassür: hasret çekme, özlem.

tazyik: zorlama, baskı.

telkin: fikir aşılama, öğüt verme, zihinde yer ettirme, kulağına koyma.

tevzi: dağıtma, dağıtılma.

tezker: izin.

fiilen bilen ve kaydeden ve bu küçücük ve âciz-i mutlak nev-i insanı kendine dost ve muhatap edip bütün mahlûkat üstünde bir makam veren bir Kadir-i Mutlak'ın hadsiz kudretiyle ve insana nihayetsiz inayet ve ehemmiyet vermesiyle olabilir diye düşünüp, bu iki noktada yani böyle bir kudretin faaliyetini ve zahiren bu ehemmiyetsiz insanın hakikatli ehemmiyeti hakkında imanın inkişafını ve kalbin itminanını veren bir izah istedim. Yine bu ayete müracaat ettim. Dedi ki: “¹ حَسْبُنَا ² نَا ³ 'ya dikkat

et, bak.. Senin ile beraber lisan-ı hâl ve lisan-ı kâl ile

حَسْبُنَا 'yı kimler söylüyorlar, dinle!” emretti. Birden

baktım ki, hadsiz kuşlar ve kuşçuklar olan sinekler ve hesapsız hayvanlar ve nihayetsiz nebatlar ve gayetsiz ağaçlar dahi, benim gibi lisan-ı hâl ile

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ³ 'in manasını yâd ediyorlar ve

bütün şerait-i hayatiyelerini tekeffül eden öyle bir vekilleri var ki, birbirine benzeyen ve maddeleri bir olan yumurtalar ve birbirinin misli gibi katrelerden ve birbirinin aynı gibi habbelerden ve birbirine müşabih çekirdeklerden kuşların yüz bin çeşitlerini ve hayvanların yüz bin tarzlarını, nebatatın yüz bin nev'ini, ağaçların yüz bin sınıfını yanlısız, noksan-sız, iltibassız, süslü ve mizanlı ve intizamlı, birbirinden ayrı, farikalı bir surette gözümüz önünde, hususan her baharda gayet çabuk, gayet kolay, gayet

intizam: düzgün olma, düzgün dizilme, düzgünlük, tertipli olma.
itminan: emniyet içinde olma, huzur bulma.

izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

Kadir-i Mutlak: hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmaksızın her şeye gücü yeten sonsuz kudret sahibi, Allah.

katre: damla.

kudret: güç, kuvvet, takat, iktidar.

lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.

lisan-ı kâl: söz ile anlatılan mana, konuşma dili.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

makam: değer, mevki, görev.

mizan: ölçü.

muhatap: hitap olunan, kendisine söz söylenilen, konuşulan kimse.

müracaat: başvurma, danışma; başvuru.

müşabih: benzeyen, benzer, aralarında benzerlik bulunan şeylerden her biri.

nebat: topraktan biten, yetişen her türlü şey, bitki.

nebatat: bitkiler.

nev-i insan: insan çeşidi, insan cinsi, insanoglu.

nevi: türlü, çeşit.

nihayet: son.

suret: tarz, şekil, biçim.

şerait-i hayat: hayat şartları.

tekeffül: birine kefil olma, kefalet etme, kefalet verme.

vekil: bir vazifeyi geçici olarak idare eden, asıl vazifelinin yerine çalışan.

yâd: hatırlama, anma, hatıra getirme.

zahiren: görünüşte, görünüşe göre, meydanda olarak.

1. Bize yeter.

2. Bize.

3. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

âciz-i mutlak: tam âciz, her bakımdan güçsüz, zayıf.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi, Kur'an'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

ehemmiyet: önem.

faaliyet: durmadan çok çalışma, hareket, gayret.

farika: fark eden, ayıran.

fiilen: iş hâlinde, yaparak, işleyerek.

gayet:

gayetsiz: nihayetsiz, sonsuz.

habbe: tane.

had: sınır, son.

hakikat: gerçek.

hususan: bilhassa, ayrıca, başkaca, hususî olarak.

iltibas: birbirine benzeyen şeyleri şaşırp karıştırma, birisini öteki zannetme.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

inayet: yardım, ihsan, lütuf.

inkışaf: açılma, ortaya çıkma, görölme, açığa çıkma, meydana çıkma.

adem: yokluk.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

bâkî: ebedî, daimî, sonu gelmez, bitip tükenmez, ölmez, sonsuz.

cihet: sebep, vesile, mucip, baha-ne.

cilve: güzel ve hoş bir biçimde görünme.

ebedî: ebede mensup, zevalsiz, sonu olmayan, sürekli, hiç son bulmayacak şekilde süren.

ef'al: fiiller, işler, ameller.

ehadiyet: birlik.

elem: dert, üzüntü, kaygı, tasa.

elim: çok dert ve keder veren, çok acı verici, acıklı.

endişe: düşünce, vesvese, kuşku, kuruntu, merak, kaygı, keder, gam, şüphe, korku.

esma-i İlâhiye: Allah'ın isimleri.

evham: vehimler, zanlar, kuşku-lar, esassız şeyler, kuruntular.

fiil-i rububiyet: Cenab-ı Hakkın tedbir, terbiye ve idareye ait işle-ri.

fırak: ayrılık, ayrılma, hicran.

gaflet: gafillik, boş bulunma, ihtiyatsızlık, dikkatsizlik.

gurbet: gariplik, yabancılık.

had: sınır, son.

halk: yaratma, yaratış.

haşmet: ihtişam, gösterişlilik, heybet, büyüklük.

hususan: bilhassa, ayrıca, başka-ca, hususî olarak.

ibraz: meydana çıkarma, ortaya koyma, gösterme.

ilmelyakin: yakın ile bilme, bir şeyi ilim ve delil ile kesin olarak bilme, tanıma, kabul etme; aksi mümkün olmayan açık, kesin ve sağlam bilgi.

iman: Allah'a ve İslâmın gerekli olan esaslarına inanma.

inbisat: yayılma, açılma, genişle-me.

istirak: ortak olma, ortaklık et-me.

kıymettar: kıymetli, değerli, pa-halı.

kudret: güç, kuvvet, takat, ikti-dar.

mağlûbiyet: yenilme, yenilgi, bo-yun eğme, bir kuvvetlinin idaresi altında bulunuş.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratık-lar, Allah tarafından yaratılanlar.

meftun: gönül vermiş, vurgun, müptelâ, düşkün, tutkun.

mensubiyet: mensupluk, ilgili ol-mak, bağlı oluş, alâkalı bulunuş.

geniş bir dairede gayet çoklukla halk eder, yapar bir kudretin azamet ve haşmeti içinde beraberlik ve benzeyişlik ve birbiri içinde ve bir tarzda yapılma-ları, vahdetini ve ehadiyetini bize gösterir. Ve böyle hadsiz mu'cizatı ibraz eden bir fiil-i rububiyete ve bir tasarruf-i hallâkiyete müdahale ve iştirak mümkün olmadığını bildirir diye anladım.

DÖRDÜNCÜ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE 112

Bir vakit ihtiyarlık, gurbet, hastalık, mağlûbiyet gibi vücudumu sarsan arızalar bir gaflet zamanıma rastgelif şiddetli alâkadar ve meftun olduğum vücu-dum, belki mahlûkatın vücutları ademe gidiyor di-ye düşünmesi bana elîm bir endişe verirken yine Ayet-i Hasbiyeye müracaat ettim. Dedi: “Manama dikkat et ve iman dürbünüyle bak!” Ben de baktım ve iman gözüyle gördüm ki: Bu zerrecik vücudum, her mü'minin vücudu gibi hadsiz bir vücudun ayna-sı ve nihayetsiz bir inbisat ile hadsiz vücutları kazan-maya bir vesile ve kendinden daha kıymettar bâkî, müteaddit vücutları meyve veren bir kelime-i hikmet bulunduğunu ve mensubiyet cihetiyle bir an yaşa-ması ebedî bir vücut kadar kıymettar olduğunu il-melyakin ile bildim. Çünkü, şuur-i iman ile bu vücu-dum Vacibü'l-Vücut'un eseri ve sanatı ve cilvesi ol-duğunu anlamakla, vahşî evhamın hadsiz karanlık-larından ve hadsiz müfarakat ve firakların elemle-ri-den kurtulup mevcudata, hususan zîhayatlara taal-lûk eden ef'al ve esma-i İlâhiye adedince uhuvvet

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar, yara-tılmış şeylerin tamamı, kâ-inat.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah ta-rafindan verilip, yalnız pey-gamberlerin gösterebilecek-leri büyük harika işler.

müdahale: kanışma, el atma, araya girme, sokulma.

müfarakat: uzaklaşma, ayrıl-ma, ayrılık.

müracaat: başvurma, danış-ma; başvuru.

müteaddit: çoğalan, çok, bir-çok, türlü türlü, çeşitli, birden fazla.

nihayet: son.

sanat: ustalık, yapılan güzel iş, hüner.

şuur-i iman: iman şuuru.

taallûk: ilişik, ilgi.

tasarruf-i hallâkiyet: her şe-yi yaratan Allah'ın kendi mül-kündeki tasarrufu, kendi zatı-na mahsus icraatı.

uhuvvet: samimî dostluk, dostluk, bağlılık, sadakat.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendin-den olup ezeli ve ebedî olan Allah (C.C.).

vahdet: birlik, yalnızlık, teklik bir ve tek olma.

vahşî: yabanî, yalnız, insan-dan kaçan, ehli olmayan.

vesile: bahane, sebep.

zerre: pek ufak parça, en kü-çük parça, çok küçük parça.

zihayat: hayat sahibi.

rabitalarıyla münasebet peyda ettiğim bütün sevdiğim mevcudata muvakkat bir firak içinde daimî bir visal var olduğunu bildim.

İşte, iman ile ve imandaki intisap ile, her mü'min gibi, bu vücudum dahi hadsiz vücutların firaksız envarını kazanır. Kendisi gitse de, onlar arkada kaldığından, kendisi kalmış gibi memnun olur.

Hülâsa: Ölüm firak değil, visaldir, tebdil-i mekân'dır, bâkî bir meyveyi sümbül vermektir.

BEŞİNCİ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE 115

Yine bir vakit hayatım çok ağır şerait ile sarsıldı. Ve nazar-ı dikkatimi ömre ve hayata çevirdi; gördüm ki, ömrüm koşarak gidiyor, ahirete yakınlaşmış hayatım dahi tazyikat altında sönmeye yüz tutmuş. Hâlbuki "Hayy" ismine dair risalede izah edilen hayatın mühim vazifeleri ve büyük meziyetleri ve kıymetler faydaları, böyle çabuk sönmeye değil, belki uzun yaşamaya lâyıktır diye müteellimâne düşünürken, yine üstadım olan **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ**¹ ayetine müracaat ettim. Dedi: "Sana hayatı veren Zat-ı Hayy-ı Kayyum'a göre hayata bak!" Ben de baktım, gördüm ki: Hayatımın bana bakması bir ise, Zat-ı Hayy-ı Kayyum'a bakması yüzdür. Bana ait neticesi bir ise, Hâlık'ıma ait bindir. Şu hâlde, marziye-i İlâhî dairesinde bir an yaşaması kâfidir, uzun zaman istemez.

meziyet: bir kişiyi başkalarından ayıran veya yücelten vasıf, üstünlük vasfı, değerlilik, yüksek karakter, fazilet.

muvakkat: belirli bir zamana mahsus, vakitli, süresiz, geçici.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.

müracaat: başvurma, danışma; başvuru.

müteellimâne: acı duyarak, elemli bir şekilde, içi sızlayarak.

nazar-ı dikkat: dikkatli bakma, dikkatli bakış.

netice: sonuç.

peyda: meydana, açıkta, açık, aşikâr.

rabita: bağlılık.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

şerait: şartlar.

tazyikat: tazyikler, baskılar, zorlamalar, sıkıştırmalar.

tebdil-i mekân: yer değişikliği.

üstat: öğretici; muallim, öğretmen, usta, sanatkâr.

vazife: görev.

visal: ulaşma, kavuşma.

Zat-ı Hayy-ı Kayyum: varlığı, diriliği her an için olup gökleri ve yerleri her an için tutan; her şeye, her hususta iktidarı yeten zat, Allah.

1. Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. (Âl-i İmran Suresi: 173.)

ahiret: öbür dünya, öteki dünya, kıyametten sonra kurulacak olan âlem.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi, Kur'ân'ın surelerini oluşturan İlâhî söz.

bâkî: sürekli kalıcı olan.

daimî: sürekli, devamlı.

envar: nurlar, ziyalar, aydınlıklar, ışıklar, parlaklıklar.

firak: ayrılık, ayrılma, hicran.

had: sınır, son.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hayy: diri, sağ, canlı.

hülâsa: kısaca, sözün kısısı.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

intisap: mensup olma, bağlanma, bir kimseye mensupluk.

izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

kâfi: yeter, yeterli.

kıymetler: kıymetli, değerli, pahalı.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar, yaratılmış şeylerin tamamı, kâinat.

adem: yokluk.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

ahir: son.

aşk-ı mecazî: mecazî aşk, nefis ve şehvet üzerine bina edilmiş aşk.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi, Kur'an'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

bâkî: ebedî, daimî, sonu gelmez, bitip tükenmez, ölmez, sonsuz.

beka: ebedî hayata ulaşma.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

cemalperest: güzelliği seven, güzellik düşkünü.

cilve: güzel ve hoş bir biçimde görünme.

daimî: sürekli, devamlı.

dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.

fenâ: yok olma, yokluk, geçip gitme, son bulma, ölümlülük.

fevkalâde: alışılmıştan farklı, olağanüstü, normalin üstünde.

fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç, huy.

galeyan: coşma, çalkalanma, kaynama.

hâdisat: yeni olan şeyler, hâdiseler, olaylar.

hakikat: gerçek.

hakikî: gerçek, sahici.

harab-ı dünya: dünyanın yıkılması.

hengâm: zaman, devir, çağ, sıra, vakit.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, temel kısmı.

ihtar: hatırlatma, bir konuda hatırlatma yapma.

ilâahir: sona kadar, sonuna kadar.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

inkışaf: açılma, ortaya çıkma, görülmeye, açığa çıkma, meydana çıkma.

isyan: başkaldırma, itaatsizlik, serkeşlik, emre karşı gelip ayaklanma.

kâfi: yeter, yeterli.

kemâlât: faziletler, iyilikler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, hakikati, iç yüzü, bir şeyi tayin eden aslî unsur, neden ibaret olduğu, nitelik.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

medar-ı teselli: ferahlık sebebi, teselli kaynağı.

Bu hakikat dört mesele ile beyan edilmiştir. Ölü olmayanlar veyahut diri olmak isteyenler hayatın mahiyetini ve hakikatini ve hakikî hukukunu o dört mesele içinde arasınlar, bulsunlar ve dirilsinler. Bu hakikatin hülâsası şudur ki:

Hayat Zat-ı Hayy-ı Kayyum'a baktıkça ve iman dahi hayata hayat ve ruh oldukça, hem beka bulur, hem bâkî meyveler verir. Hem öyle yükseklendir ki, sermediyet cilvesini alır; daha ömrün kısa ve uzunluğuna bakılmaz.

ALTINCI MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE 119

Müfarakat-i umumiye hengâmı olan harab-ı dünyadan haber veren ahir zaman hâdisatı içinde müfarakat-i hususiyemi ihtar eden ihtiyarlık ve ahir ömrümde bir hassasiyet-i fevkalâde ile fıtratımdaki cemalperestlik ve güzellik sevdası ve kemâlâta meftuniyet hisleri inkışaf ettikleri bir zamanda daimî tahribatçı olan zeval ve fenâ ve mütemadî tefrik edici olan mevt ve adem, dehşetli bir surette bu güzel dünyayı ve bu güzel mahlûkatı hırpaladığını, parça parça edip güzelliklerini bozduğunu fevkalâde bir şuur ve teessürle gördüm. Fıtratımdaki aşk-ı mecazî bu hâle karşı şiddetli galeyan ve isyan ettiği zamanda bir medar-ı teselli bulmak için yine bu Ayet-i Hasbiyeye müracaat ettim. Dedi: "Beni oku ve dikkatle manama bak!" Ben de, Sure-i Nur'daki

¹ **اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** ilâahir ayetinin rasathane-

sine girip, imanın dürbünüyle Ayet-i Hasbiyenin en

1. Allah göklerin ve yerin nurudur. (Nur suresi: 35.)

meftuniyet: meftun olma hâli, tutkunluk, düşkünlük, vurgunluk.

mesele: konu.

mevt: ölüm, vefat.

müracaat: başvurma, danışma; başvuru.

mütemadî: uzayan, süren, sürekli, devamlı.

rasathane: gözlem evi, rasat yapılan yer.

sermediyet: daimîlik, süreklilik, sonsuzluk, ebedîlik.

sevda: şiddetli aşk, güçlü sevgi.

suret: şekil.

şuur: bir şeyi anlama, tanıma ve kavrama gücü; anlayış, idrak.

tahribat: tahripler, yıkıp bozmalar.

teessür: tesir altında kalma,

etkenleme.

tefrik: birbirinden ayırma, seçme, ayırtma, ayrı tutma.

Zat-ı Hayy-ı Kayyum: varlığı, diriliği her an için olup gökleri ve yerleri her an için tutan; her şeye, her hususta iktidarı yeten zat, Allah.

zeval: zail olma, sona erme, yok olma.

uzak tabakalarına ve şuur-i imanî hurdebiniyle en ince esrarına baktım, gördüm: Nasıl ki aynalar, şişeler, şeffaf şeyler, hatta kabarcıklar, güneş ziyasının gizli ve çeşit çeşit cemalini ve o ziyanın elvan-ı seb'a denilen yedi renginin mütenevvi güzelliklerini gösteriyorlar ve teceddüt ve taharrükleriyle ve ayrı ayrı kabiliyetleriyle ve inkisaratlarıyla o cemali ve o güzellikleri tazelandiriyorlar ve inkisaratlarıyla güneşin ve ziyasının ve elvan-ı seb'asının gizli güzelliklerini güzel olarak izhar ediyorlar. Aynen öyle de, Şems-i Ezel ve Ebed olan Cemil-i Zülcelâl'in cemal-i kudîsine ve nihayetsiz güzel olan Esmâ-i Hüsnâsının sermedî güzelliklerine âyinedarlık edip cilvelerini tazelandirmek için bu güzel masnular, bu tatlı mahlûklar ve bu cemalli mevcudat hiç durmayarak gelip gidiyorlar. Kendilerinde görünen güzellikler ve cemaller, kendilerinin malı olmadığını, belki tezahür etmek isteyen sermedî ve mukaddes bir cemalin ve daimî tecelli eden ve görünmek isteyen mücerret ve münezzeh bir hüsnün işaretleri ve âlâmetleri ve lem'aları ve cilveleri olduğunu, Risale-i Nur pek çok kuvvetli delilleri ile tafsilen izah etmiş. Burada o bürhanlardan üç tanesi kısaca gayet makul bir surette zikredilmiştir, diye beyana başlar.

Bu risaleyi gören her bir zevk-i selim ashabı, hayrette kalmakla beraber, kendilerinin istifadelerinden başka, gayrilerinin de istifadelerine çalışmayı lüzumlu buluyorlar.

âlâmet: iz, belirti, işaret, nişan.
ashap: sahipler, malik olanlar.
âyinedar: ayna tutan.
beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.
bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.
cemal: yüz güzelliği.
cemal-i kudîs: Cenab-ı Allah'ın mukaddes güzelliği.
cilve: güzel ve hoş bir biçimde görünme.
daimî: sürekli, devamlı.

delil: kanıt.
ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimilik.
elvan-ı seb'a: yedi renk.
Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.
esrar: sırlar, gizlenen ve bilinmeyen şeyler, aklın eremeyeceği şeyler.
gayr: ayrı, başka, özge, artık, diğer.
hurdebin: mikroskop, çok küçük, ufak şeyleri, mikrop-la-

rı gösteren alet.
hüsün: güzellik.
inkisar: kısalma, kısalmak.
istifade: faydalanma, yararlanma, yarar sağlama.
izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.
kabiliyet: beceriklilik, eli işe yatkınlık, istidat, yetenek.
lem'a: parıltı, parlaysı, parlamak.
lüzum: lâzım olma hâli, işe

yarama, gerekme.
mahlûk: halk edilmiş, yaratılmış, yaratık, Allah tarafından yaratılmış, yaratık.
makul: akla yakın, akla uygun, aklın kabul edeceği.
masnu: sanarla yapılmış, sanat değeri yüksek.
mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar, yaratılmış şeylerin tamamı, kâinat.
mukaddes: takdis edilmiş, mübarek, ayıp ve noksanlardan kurtulmuş, kutsal, aziz, temiz.
mücerret: saf, halis.
münezzeh: bir şeye ihtiyacı bulunmayan, muhtaç olmayan.
mütenevvi: aynı cinsten olmayan, nevi nevi, türlü türlü, çeşitli, çeşit çeşit, cins cins, muhtelif.
nihayet: son.
sermedî: ebedî, sürekli, daimî, ölümsüz.
suret: şekil, biçim.
şeffaf: içinden ışık geçen, bir tarafından bakıldığında diğer tarafı da görülen, saydam.
şuur-i iman: iman şuurı.
tafsilen: tafsilli bir şekilde, uzun uzadıya, ayrıntılı olarak.
taharrük: hareket etme, kılmak, oynama.
teceddüt: tazelenme, yenilenme, yeni olma, yeni hale gelme, yenileşme, yenilik.
tecelli: belirme, bilinme, görünme.
tezahür: zuhur etme, ortaya çıkma, meydana çıkma, belirme, görünme.
zevk-i selim: sezme kabiliyeti.
zikretme: bildirme, bildirilme.
zîya: ışık, aydınlık, nur, parlaklık.

Hususan ikinci bürhanda beş nokta beyan ediliyor. Akli çürük, kalbi bozuk olmayan, her hâlde takdir, tahsin ve tasvip ile ¹ مَا شَاءَ اللَّهُ ۞ فَتَبَارَكَ اللَّهُ diyecek. Fakir ve hakir görülen vücudunu teâlî ettirecek harika bir mu'cize olduğunu derk ve tasdik edecek.

Hafız Hüseyin

Altıncı Sual

156

bârekâllah: Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.

Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, Hakkın tâ kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.

cüz'iyet: azlık, cüz'î oluş, küçük-lük.

derk: anlama, kavrama.

fakir: zavallı, biçare, âciz.

hakir: itibarsız, değersiz.

hususan: bilhassa, ayrıca, başka-
ca, hususî olarak.

ilâahir: sona kadar, sonuna ka-
dar.

kelimat: kelimeler, sözler, lâkırdılar.

kudsi: mukaddes, kutlu, muaz-
zez, aziz.

külliyet: bütünlük, tümlük.

maşaallah: Allah dilemiş ve ne
güzel yapmış.

Mirac-ı Ekber: büyük miraç, Pey-
gamberimizin Miraca çıkışı.

Miraç: Peygamberimiz Hz. Mu-
hammed Efendimizin (a.s.m.), Re-
cep ayının 27. gecesinde Cenab-ı
Hakkın huzuruna ruhen, cismen,
hâlen çıkması mu'cizesi.

mübarek: feyizli, bereketli.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mükâleme: konuşma, karşılıklı
konuşma, söyleşme.

mü'min: iman eden, inanan.

nevi: çeşit.

resul: elçi, Allah'ın elçisi, haberci,
peygamber.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-
rim olan peygamber, Hz. Muham-
med (a.s.m.).

sırr-ı hikmet: hikmet sırrı, herke-
sin bilmediği gizli sebep.

sual: soru.

tahattur: hatırlama, hatıra getir-
me.

tahsin: muhafaza altına alma, ko-

Bu risale, namazdaki teşehhütte bulunan

² اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْئَلُكَ بِاَسْمَاءِ اَلطَّيِّبَاتِ اَلَّتِىْ هِيَ اَسْمَاءُ اَلْمُبَارَكَاتِ اَلَّتِىْ هِيَ اَسْمَاءُ اَلطَّيِّبَاتِ اَلَّتِىْ هِيَ اَسْمَاءُ اَلْمُبَارَكَاتِ اَلَّتِىْ هِيَ اَسْمَاءُ اَلطَّيِّبَاتِ ilâahir ke-

limelerinin hem mühim bir nevi tefsiri ve onun iki noktasına gelen iki mühim suale gayet güzel ve mü-
him bir cevaptır.

Birinci Sual: “Teşehhütten mübarek kelimatları
Miraç Gecesinde Cenab-ı Hak ile Resulünün bir
mükâlemeleri olduğu hâlde namazda okunmasının
sırr-ı hikmeti nedir?” demelerine karşı, her mü'mi-
nin namazı onun bir nevi miracı hükmünde olduğu-
nu ve o huzura lâayık olan kelimeler ise, Mirac-ı Ek-
berde söylenilen kelimeler olduğundan, namazda
onları zikretmekle o kudsi sohbet tahattur edileceği-
ni ve o tahatturla o kudsi kelimelerin manaları cüz'i-
yetten külliyete çıktığını ve Resul-i Ekrem (a.s.m.)

Cenab-ı Hakka karşı selâm yerine ³ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْئَلُكَ بِاَسْمَاءِ اَلطَّيِّبَاتِ اَلَّتِىْ هِيَ اَسْمَاءُ اَلْمُبَارَكَاتِ اَلَّتِىْ هِيَ اَسْمَاءُ اَلطَّيِّبَاتِ aittir.

1. Allah dilemiş ne güzel yaratmış, ne bereketli ve mübarek kılmış.

2. Bütün canlıların hayatları boyunca yaptıkları tesbihat ve fitri hediye-
ler Allah'a mahsustur. Bereket ve tebrike sebep mübarek mahlûk, tohum, çekirdek, dâne, yumurta; ruh sahipleri-
nin hususî ibadetleri; kâmil insan ve Allah'a yakın meleklerin nurânî ve yüksek ibadetle-
ri hep Allah'a mahsustur. (Müslim, Salât: 56, 60, 62; Tirmizî, Salât: 100; Neseî, Tatbik: 23; Da-
rimî, Salât: 84, 92.)

3. Bütün canlıların hayatları boyunca yaptıkları tesbihat ve fitri hediye-
ler Allah'a aittir.

ruma.

takdir: kıymet verme, ölçme,
ölçüye vurma, değer biçme.

tasdik: doğruluğunu kabul
etme, doğrulama, gerçekliğini
kabul etme.

tasvip: münasip görme, uy-
gun bulma, uygun sayma.

teâlî: yükselme, yücelme,
çok yüce olma.

tefsir: Kur'ân-ı Kerim'i açıkla-
mak maksadıyla yazılan ki-

tap.

teşehhüt: namazda her otu-
ruşta tahiyat duasını okuma
ve bu duayı okuyacak kadar
oturma.

zikir: anılma.

demesini ve Cenab-ı Hak tarafından Resul-i Ekrem'e (a.s.m.) ¹ **الْسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ** demesi, gelecek ümmetinin her biri her günde lâakal on defa olsun **الْسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ** demelerine amirâne iş'ar olduğunu ve Resul-i Ekrem (a.s.m.) o selâma karşı ² **الْسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ** demesi, muazzam ümmetinin selâm-ı İlâhîyi temsil eden İslâmiyete mazhar olmasını ve mü'minler ortasında ³ **الْسَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَيْكَ السَّلَامُ** demelerini raciyanê, dâiyâne Cenab-ı Hak'tan istediğini ifade ve ihtar olduğunu ve o sohbetle Cibril-i Emin tarafından şahadet getirildiğinden, bütün ümmet, kıyamete kadar böyle şahadet edeceğini mübeşşirâne işaret edip müjde verir.

İkinci Sual: “Teşehhüt ahirinde

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ

'deki teşbih, teşbihlerin kaidesine uygun gelmiyor. Çünkü Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm, İbrahim Aleyhisselâmdan daha ziyade rahmete mazhar-
dır. Bunun sırrı nedir? Hem, bu salâvatın teşehhüde tahsisinin hikmeti nedir? Hem, aynı duayı eski zamandan beri bütün ümmet her namazda tekrar

tün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanması, varlığın bozulup dağılması, kâinatın ölümünden sonra, bütün ölümlerin dirilip ayağa kalkmaları, mahşerde toplanmaları.

lâakal: en azından, daha aşağı olmaz, en az, hiç olmazsa.

mazhar: sahip.

muazzam: ehemmiyetli, önemli.

mübeşşir: müjdeleyen, müjdecî, iyi haber vererek sevindiren.

raciyanê: yalvarıncasına, yalvarır yollu.

rahmet: acıma, merhamet etme, esirgeme, bağışlama, şefkat gösterme.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-
rîm olan peygamber, Hz. Muhammed (a.s.m.).

salâvat: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) rahmet ve esenlik dileme, ona saygı gösterme, salât ve selam etme; Hz. Peygambere memnuniyet ve bağlılık için yapılan dualar.

sual: soru.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tahsis: bir şeyi belli bir gaye için kullanma.

temsîl: bir şeyin sembolü olma.

teşbih: benzetme.

teşehhüt: namazda her oturuşta tahiyat duasını okuma ve bu duayı okuyacak kadar oturma.

ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

ziyade: çok, fazla.

1. Selâm olsun sana ey Peygamber!

2. Bize ve Allah'ın salih kullarına selâm olsun.

3. Selâm olsun Sana; Sana da selâm olsun.

4. Allah'ım! İbrahim ve İbrahim'in ehl-i beytine rahmet ettiğin gibi, Muhammed'e ve Muhammed'in Ehl-i Beytine de rahmet eyle. (Buharî, Enbiya: 10.)

ahir: son.

aleyhissalâtü vesselâm: Salât ve selâm onun üzerine olsun," anlamında Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ismini duyunca söylenmesi sünnet olan dua.

amirâne: emredene yakışır surette.

Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, Hakkın tâ kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.

hikmet: gaye, amaç.

ihtar: hatırlatma, bir konuda hatırlatma yapma.

İslâmiyet: Müslümanlık, semavî dinlerin sonuncusu.

iş'ar: anlatma, bildirme.

kaide: prensip, kural.

kiyamet: dünyanın sonu, bü-

etmelerinin sırr-ı hikmeti nedir?" suallerine karşı üç cihetle gayet mühim ve nuranî bir cevap verir.

Birinci Cihet: Gerçi Hazret-i İbrahim (a.s.) Hazret-i Muhammed'e (a.s.m.) yetişmiyorsa da, fakat onun âli enbiya olduğunu ve Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın âli ise evliya olduğunu, evliya ise enbiyaya yetişmediğini ve âl hakkında bu duanın parlak bir surette kabul olduğunu ve Âl-i Muhammed'den (a.s.m.) yalnız iki zatın, yani Hasan ve Hüseyin'in (r.a.) nesillerinden gelen ve

¹ **عَلَمَاءَ أُمَّتِي كَانِيَاءَ بَنِي إِسْرَائِيلَ** hadisine mazhar olan ve ekser tariklerin reisleri bulunan büyük zatlar hakkındaki bu daimî duanın makbul olduğunu gösterir.

İkinci Cihet: Bu tarzdaki salâvatın vech-i tahsisi ve hikmeti ise, insanın en mükemmeli ve en nuranîsi olan enbiya ve evliya kabile-i kübrasının açtıkları yolda ve şaşkınlıkları mümkün olmayan o cemaat-i azîmeye o sırat-ı müstakimde iltihak ve refakat ettiğini tahattur etmekle şübehat-ı şeytaniyeden kurtulacağını ve bu kafilenin bu kâinat sahibinin en mükemmel masnuu ve makbul dostları olduklarına şahit, daima mu'cizeler ile onlara muavenet-i gaybiye gelmesi ve muarızlarına her vakit musibet-i semaviye inmesi olduğunu ve Fatiha'da

² **صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ** o kabile-i nuraniyeye

aleyhissalâtü vesselâm: Salât ve selâm onun üzerine olsun," anlamında Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ismini duyunca söylenmesi sünnet olan dua.

Âl-i Muhammed: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) neslinden gelenler.

cemaat-i azîme: büyük ve kalabalık cemaat, topluluk.

cihet: görüş, görüş açısı.

cihet: yan, yön, taraf.

daimî: sürekli, devamlı.

ekser: en çok, daha ziyade.

enbiya: nebiler, peygamberler.

evliya: keramet sahibi olanlar, erenler, velîler, ulular.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hikmet: gaye, amaç.

iltihak: karışma, katılma, eklenme, sonradan girme.

kâfile: birlikte yolculuk eden topluluk, zümre, fırka.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

makbul: kabul edilmiş olan, alınan, reddedilmeyen.

masnu: sanatla yapılmış, sanat değeri yüksek.

1. Ümmetimin âlimleri, Beniîsrailin peygamberleri gibidir. (Keşfü'l-Hafâ, 2:64.)

2. Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna. (Fatiha Suresi: 6.)

mazhar: sahip olmuş, erişmiş.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

nesil: kuşak, nesil.

nuranî: mübarek ve saygı uyandıran yüz ve görünüme sahip olan.

refakat: refiklik, arkadaşlık, yoldaşlık, yol arkadaşlığı.

reis: baş, başkan, âmir, bir

topluluğun en üst idarecisi.

salâvat: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) rahmet ve esenlik dileme, ona saygı gösterme, salât ve selam etme; Hz. Peygambere memnuniyet ve bağlılık için yapılan dualar.

sırat-ı müstakim: Allah'ın gösterdiği hidayet yolu.

sırr-ı hikmet: hikmet sırrı,

herkesin bilmediği gizli sebep.

sual: soru.

suret: şekil, biçim.

tahattur: hatırlama, hatıra getirme.

tarik: yol, cadde.

tarz: biçim, şekil, suret.

vech-i tahsis: tahsisin sebebi.

zat: kişi, şahıs, fert.

baktığı gibi ¹ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ muarız-
larına baktığını parlak bir surette gösterir.

Üçüncü Cihet: Verilmesi vaat olunan Makam-ı Mahmûd gibi bir şeyin mükerreren dua ile istenilmesi ise, istenilen Makam-ı Mahmûd olduğuna göre, o bir uç olup, onun istenilmesiyle âlem-i beka ve haşirden sonra Cennet gibi mühim şeylerin verilmesine sebep olduğunu ve o beka âleminin gelmesiyle haşr-i ekberde Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâma verilecek Makam-ı Mahmûdun umum ümmete şefaatkâr olacağına bir işaret ve bir müjde olduğunu ve Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm ümmetinin saadetiyle pek alâkadar olduğundan, ümmetinin salâvat ve rahmet ve dualarına ihtiyaç gösterdiğini parlak bir surette beyan eder.

Bu risale, ehl-i imanın müttakî kısmına miraç-ı asgar olan namazda Cenab-ı Hakka yakışır bir tarzı gösterdiğinden, her vakit mütalâa edip o tarzı bulmaya gayret etmeleri lâzım olduğunu bildirir büyük bir hazine-i esrardır.

Yedinci Sura

Küçük Ali

163

Ayetü'l-Kübra ve Asa-yı Mûsa ve otuz üç mertebe bir mirkat-i hakikat namlarını alan ve Risale-i Nur hakikatlerinin bir hülâsası ve bir fihristesi ve şu

hülâsa: bir şeyin özü, esası, temel kısmı.

mertebe: derece, basamak.

mirac-ı asgar: küçük miraç; kulun namazı.

muarız: muhalefet eden, karşı çıkan, muhalif.

musibet-i semaviye: semavî musibet, gökten gelen belâlar, musibetler.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mükerreren: mükerrer olarak, tekrar olarak, tekrar be tekrar.

mütalâa: bir konuda karar verebilmek için iyice düşünme.

müttakî: ittika eden, sakınan, çekinen, günah ve haramdan uzak duran, takva sahibi.

nam: ad, isim.

rahmet: acıma, merhamet etme, esirgeme, bağışlama, şefkat gösterme.

saadet: mutluluk.

salâvat: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) rahmet ve esenlik dileme, ona saygı gösterme, salât ve selam etme; Hz. Peygambere memnuniyet ve bağlılık için yapılan dualar.

suret: tarz, şekil, biçim.

şahit: tanık.

sefaat: birinden başkasının adına bir ricada bulunma, kusurlarının veya suçunun bağışlanmasını dileme.

tarz: biçim, şekil, suret.

umum: bütün.

ümme: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

1. Kendilerine gazap ettiklerinin ve yoldan sapmışların yoluna değil. (Fatiha Suresi: 7.)

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

âlem: dünya, cihan.

âlem-i beka: sonsuzluk âlemi, ahiret.

aleyhissalâtü vesselâm: Salât ve selâm onun üzerine olsun," anlamında Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ismini duyunca söylenmesi sünnet olan dua.

Asa-yı Mûsa: Bediüzzaman Said Nursî'nin bir eseri.

beka: bâkîlik, ebedîlik, sonu olmama, bulunduğu hâlde kalma.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, Hakkın tâ kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.

cihet: görüş, görüş açısı.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri, İslâm dinini kabul edenler.

fihriste: bir kitapta veya bir dükkânda bulunan şeyleri sırayla gösteren liste.

hakikat: gerçek.

haşir: insanların öldükten sonra tekrar diriltilip Allah'ın huzurunda toplanmaları.

âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.

âlem-i şahadet: gözle gördüğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi, Kur'ân'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

Ayetü'l-Kübra: Risale-i Nur'da 7. Şua adlı eser.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

bîçare: çaresiz, zavallı, şaşkın.

bînazir: benzeri olmayan, eşsiz, benzersiz, nazirsiz.

bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.

cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayırmak, azmak, doğru yoldan ayırmak, azma, batıla yönelme.

ehemmiyet: önem.

esma: adlar, isimler.

fakr-ı mutlak: sonsuz fakirlik, tam muhtaçlık, mutlak çaresizlik, yoksulluk.

hakaret: hakirlik, hor görme, incitme, küçük düşürme.

halk: yaratma, yaratış.

ifade-i meram: dilek ve maksadını anlatma, maksadı ifade etme.

inkısam: bölünme, kısımlara ayrılma, taksim edilme.

ins: insan, beşer, âdemoğlu.

istiap: içine alma, içine sığdırma, kapsama.

kabiliyet: yetenek.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kemâlât: faziletler, iyilikler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kıymet: değer.

kıymettar: kıymetli, değerli, pahalı.

künuz: hazineler, defineler.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratık-

Kur'ân-ı mücesseme-i kâinatın gayet parlak tevhid bürhanlarının bir küçük mecmuası, hem âlem-i şahadet künuzunun gayet büyük bir dürbünü ve bir projektörü, hem âlem-i gaybın âlem-i şahadette gayet mükemmel bir rasathanesi; hem Nakkaş-ı Ezelî'nin kâinat içinde esma ve sıfatının mazhar-ı etemmi halk ettiği, hem küçüklüğü ve hakaretiyle beraber mahlûkat üstünde en yüksek bir mevki ve en mümtaz bir makam verdiği, hem bütün kâinatı istiap edecek bir kabiliyette olarak yarattığı şu acz-i mutlak ve fakr-ı mutlak içinde çırpınan bîçare insanın vazife-i fitriye-i hakikiyesini öğreten ve kemalâta ulaştıran bir mecmua-i hakaikî; hem dalâlet ve zulûmat içinde yakın-i imanîyi kazandıran bir vesile-i hidayeti; hem kulûb-i ehl-i imanı nur-i imanla dolduran bir hazain-i nimeti; hem kulûb-i ehl-i kemali şükûfe-i gûnagûn ile süsleyip tezyin eden bînazir bir keşşaf-ı hakaikî olan bu kıymettar risale, kıymet ve ehemmiyetini gösteren bir ifade-i Meramla başlayarak bir Mukaddime ve iki Makama inkısam etmiştir. Mukaddimesi dört mesele-i mühimmedir. Birinci Makamı *Ayetü'l-Kübra*'nın Arapça tefsiridir. İkinci Makamı Birinci Makamın bürhanlarının bir tercümesinin ve mealinin beyanıdır.

MUKADDİME 166

¹ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ayetini tefsir eder. İns ve cinnin dünyaya gelmelerindeki hikmet

1. Cinleri ve insanları ancak Bana iman ve ibadet etsinler diye yarattım. (Zariyat Suresi: 56.)

lar, Allah tarafından yaratılanlar.

mazhar-ı etem: tam ve eksiksiz bir mazhariyet.

meal: anlam, mana, mefhum, mazmun, kavram.

mecmua: kitap.

mecmua-i hakaik: hakikatler mecmuası, gerçekler demeti.

mesele-i mühimme: mühim, önemli mesele.

mevki: makam, memuriyet.

mukaddime: başlangıç, giriş.

mümtaz: meziyetleriyle başkalarından ayrılan, seçkin.

Nakkaş-ı Ezeli: ezeli nakkaş, her şeyi Zatına has olarak nakış nakış işleyen, evveli olmayan Allah.

rasathane: gözlem evi, rasat yapılan yer.

sıfat: hâl, keyfiyet, nitelik, vasıf.

tefsir: açıklama, tamamen

açıklama, izah.

tercüme: bir sözü bir dilden başka bir dile çevirme.

tevhid: bir sayma, bir olduğuna inanma, birleme.

tezyin: süsleme, ziynetlendirme.

yakin-i imaniye: şüphesiz, sağlam iman; imanın kesin ve sağlam bilgiye dayanması.

zulûmat: karanlıklar.

ve gayenin üssülesası, Hâlık-ı Zülcemal'i bilmek ve Ona ubudiyet edip, muhabbet etmek olduğunu beyanla, yakın-i imanîyi sarsan iki vartayı Dört Mesele içinde izah eder.

Birinci Vartanın Birinci Meselesi: Nefiy ve ispat mesailini, ikincisi imanın mahiyeti ile küfrün mahiyetini ve itikadat-ı küfriyenin iki kısım olduğunu ve ikincisinin de iki kısım olduğunu ve bu ikinci kısmın da nefiy meselesinin iki kısma ayrıldığını, pek ince-liklerle ve çok güzelliklerle ikna eder bir surette izah eder.

İkinci Vartanın Birinci Meselesi: Azamet-i Kibriya ve nihayetsizlik cihetiyle gelen cehil ve gurur içindeki dalâletin gayr-i makuliyetini ve imandaki makuliyeti; hem Azamet-i Kibriya'nın imanda hadsiz mertebeler bulunmasına sebep, hem bir vesile-i ihticap olduğunu; ikinci meselesi, imanî mesailin fevkalâde azametini çok kolay kabul ettiren bürhanları zikreder.

BİRİNCİ MAKAM 173

تَسْبِيحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ (ilâahir) ayet-i kübranın

Arapça olarak tefsiri olup, İkinci Makamın mertebelerinin nihayetlerine kısmen derç edilmiş olmakla müstakil yazılmamıştır.

İKİNCİ MAKAM 173

İki Bab'a ayrılan otuz üç mertebedir.

kadar.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

imanî: imana ait olan, imana dair olan, imanla ilgili.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

kısmen: kısmî olarak, bütün değil, bir kısım, bir bölüm olarak veya bazı bakımdan, bazı yöneden.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, Ona yakışmayacak sıfatlar yükleme.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, hakikati, iç yüzü, bir şeyi tayin eden aslı unsur, neden ibaret olduğu, nitelik.

makam: bölüm.

makuliyet: makullük, akla uygunluk, akla uygun olan şeyin hâli.

mertebe: derece, basamak.

mesail: meseleler.

muhabbet: ülfet, sevgi, sevmek, dostluk.

müstakil: başlı başına, kendi başına, kendi kendine, ayrıca, bağımsız.

nefiy: inkâr etme.

nihayet: son.

suret: şekil, biçim.

tefsir: açıklama, tamamen açıklama, izah.

ubudiyet: kulluk, kölelik, itaat, bağlılık, samimiyet.

varta: içinden çıkılması güç iş.

yakin-i imanîye: şüphesiz, sağlam iman; imanının kesin ve sağlam bilgiye dayanması.

zikir: bildirme, bildirilme.

1. Yedi gök ve içindekiler Onu tesbih eder... (İsra Suresi: 44.)

ayet-i kübra: en büyük ayet, en büyük delil.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

azamet-i kibriya: haşmetin, azametinin, celâlin büyüklüğü.

bab: kısım, bölüm, bahis.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.

cehil: bilgisizlik, cehalet, cahillik.

cihet: yan, yön, taraf.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılmak, azma, batıla yönelme.

derç: yerleştirme.

fevkalâde: çok güzel, çok iyi, çok üstün.

gaye: maksat, meram, hedef.

gayr-i makul: akıl işi olmayan, aklın kabul etmediği, akla uymayan.

gurur: kendini yüksek ve değerli tutma hissi.

had: sınır, son.

ikna: bir kanaati, fikri, düşüncüyü kabul ettirme, inanmasını sağlama, inandırma, inandırılma.

ilâahir: sona kadar, sonuna

âlem: dünya, cihan.

âlem-i berzah: ruhların kıyamete kadar kalacakları âlem; kabir âlemi.

ashap: arkadaşlar.

azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.

bab: kısım, bölüm, bahis.

bariz: açık, göz önünde, besbelli, aşikâr.

bînihaye: sonsuz, nihayetsiz, ebedî, tükenmez.

bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.

cevv-i asuman: gökyüzü, hava tabakası, hava küresi.

delâlet: delil olma, gösterme.

delil: kanıt.

enbiya: nebiler, peygamberler.

Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.

eşcar: ağaçlar.

had: sınır, son.

hakikat: gerçek.

hakkanîyet: hak ve adalete uygunluk; hakka riayet etme, doğruluk, insafî hareket.

hayvanat: hayvanlar.

heyet-i mecmua: bir şeyin teferuatına ve cüzlerine bakılmaksızın bütününe gösterdiği hâl ve manzara.

hüccet: delil, ispat, burhan; bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.

icma: bir konu üzerinde fikir birliğine varma, fikir birliği.

ihbarat: ihbarlar, bildirmeler, haber vermeler.

ilham: Allah'ın bildirmesi.

ittifak: bir konuda, ortak bir gayede anlaşma, fikir birliği etme, uyusma, bağdaşma.

izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

kelâmullah: Allah'ın kelâmı, Kur'an-ı Kerim.

küllî: çok, büyük, çok miktarda.

küre-i arz: arz küresi, yer yuvarlağı, dünya, yer küre.

lisan: dil.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, hakikati, iç yüzü, bir şeyi tayin eden asıl unsur, neden ibaret olduğu, nitelik.

meclis: görüşülecek bir mesele için bir araya gelmiş insan topluluğu.

melâike: melekler, feriştehler; nurdan yaratılmış, fıtratları safi, makamları sabit olan, Allah'ın emirlerine tam itaat eden mahlûklar.

mertebe: derece, basamak.

mevcudiyet: var olma, varlık.

muazzam: büyük, yüce.

muhakkik: tahkik eden, gerçeği

araştıran, gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vakıf olan.

münasip: uygun, yerinde.

mürşit: irşat eden, doğru yolu gösteren, rehber, kılavuz.

müşahede: bir şeyi gözle görme, seyredererek anlama, seyretneme.

nebatat: bitkiler.

netice: sonuç.

nur: aydınlık, parlaklık, ışık, şule.

sadık: doğru, gerçek, hakikî, sahte olmayan.

sahra: çöl.

semavat: semalar, gökler.

serd: sözü düzgün ve güzel söyleme, birbiri ardınca düz-

gün ve iyi konuşma.

sübut: gerçekleşme, meydana gelme.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

terekküp: mürekkep olma, karışıp birleşme, birden fazla şeyin birleşmesinden oluşma.

tuyur: kuşlar.

ukul-i müstakime: doğru yolda olan akıllar.

yolda olan akıllar.

Vacib'ül-Vücud: varlığı zarurî ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah (c.c.).

vahiy: Cenab-ı Hakkin dilediği hükümleri, sırları ve hakikatleri peygamberlere bildirmesi.

zahir: görünen, görünücü.

zikirhane: zikir yeri, zikir yapılan yer.

görülen iki büyük hakikatle, pek geniş bir surette berahin-i ulûhiyeti izah eder.

İkinci Bab 240

Berahin-i vahdaniyete dair üç menzil olup, her bir menzil üç dört hakikati muhtevidir.

Birinci Menzil: Kâinatı baştan başa istilâ eden dört hakikattir. Birincisi, şirk ve küfrü reddeden ulûhiyet-i mutlaka hakikatidir. İkinci hakikat, şirk ve küfrü tardededen rububiyet-i mutlaka hakikatidir. Üçüncü hakikat, hiçe vücut veren ve şirkin amansızlığını gösteren kemalât hakikatidir. Dördüncü hakikat, şirkin vücudunu hiçlik ve yokluk vadilerine atan hâkimiyet-i mutlaka hakikatidir.

İkinci Menzil: Azamet-i kibriya ve âsâr-ı İlâhiye menzili olup, beş hakikati muhittir.

Birincisi, şirki kökünden kesip imha eden azamet-i kibriya hakikatidir.

İkincisi, hikmet ve irade, mazharların adem-i kabiliyetlerinden başka tahdit altına alınmayan ve berahin-i vahdaniyetin hadsiz nüktelerinden üç ayetin üç nüktesiyle ispat ve izah edilen ef'al-i Rabbaniye-yi muhit hakikatidir.

Üçüncüsü, mevcudatın icatlarında görülmüş bu sür'at içindeki kesret ve bu mükemmel intizam içindeki sühulet ve bu hüsn-i sanat içindeki maharet ve bu ihtilât içindeki kıymettarlık ve bu mebzuliyet

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi, Kur'ân'ın surelerini oluşturan İlâhî söz.

azamet-i kibriya: haşmetin, azametinin, celâlin büyüklüğü.

bab: kısım, bölüm, bahis.

ef'al-i Rabbaniye: Allah'ın kendi Zatına mahsus ve Rab isminin tecellisi olan fiilleri.

had: sınır, son.

hakikat: gerçek, hayalî olmayan, görülen, mevcut olan, bir şeyin aslı ve esası.

icat: vücuda getirme, getiril-

me, yoktan var etme, ibda.

ihtilât: karışma.

imha: bozma, yok etme, mahvetme, ortadan kaldırma, yıkma.

intizam: düzgün olma, düzgün dizilme, düzgünlük, tertipli olma.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma veya yapmama konusunda karar verebilme ve bu kararın yerine getirme gücü.

ispat: delil ve şahit göstere-

rek doğruyu ortaya koyma,

doğruyu delillerle gösterme.

istilâ: kaplama.

izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kemalât: faziletler, iyilikler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

kesret: çokluk, bolluk, fazlalık, ziyadeliik.

kıymettar: kıymetli, değerli, pahalı.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, Ona yakışmayacak sıfatlar yükleme.

maharet: mahirlik, ustalık, beceriklilik, hüner.

mazhar: sahip.

mebzuliyet: ucuzluk, bolluk, çokluk.

menzil: yer, mekân.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar, yaratılmış şeylerin tamamı, kâinat.

muhit: ihata eden, etrafını çeviren, kuşatan, saran.

muhtevi: ihtiva eden, içine alan, içinde bulunduran, kapsayan.

nükte: herkesin anlayamadığı ince mana, ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.

rububiyet-i mutlaka: Mutlak rububiyet, sınırsız, hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmayan Rablik; her şeyi kuşatan ve emri altında bulunduran, terbiye eden Allah'ın kayıtsız, şartsız terbiye ediciliği.

suret: şekil, biçim.

sühulet: kolaylık.

sür'at: çabukluk, hız, acele.

şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğuna inanma, birden çok tanrı bulunduğunu kabul etme, Allah'tan başka şeylere tapma, müşriklik, küfür.

tahdit: hudutlandırma, sınırlama.

tard: kovma, çıkarma, uzaklaştırma, sürme.

ulûhiyet-i mutlaka: hiçbir kayda ve şarta bağlı olmaksızın ilâh olma, mutlak ilâhlık.

vücut: var olma, var oluş, varlık.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
binaen: dayanarak.
delâil-i akliye: akıl ile bulunan deliller, akla ait deliller, akılla anlaşılabilen deliller.
derç: yerleştirme.
ehemmiyet: önem.
ehl-i keşif: keşif ehli.
hadis-i şerif: Peygamberimizden aktarılan sözlerin genel adı.
hakaik-ı imaniye: imana ait hakikatlar, imanî gerçekler.
hakikat: gerçek, hayalî olmayan, görülen, mevcut olan, bir şeyin aslı ve esası.
hakikat-i muazzama-i muhita: kapsayıcı büyük gerçek.
hakikat-i mühimme: önemli gerçek.
ihbarat: ihbarlar, bildirmeler, haber vermeler.
ilân: duyurma, bildirme.
imtiyaz: fark, ayrıcalık, üstünlük.
inkışaf: açılma, ortaya çıkma, görülmeye, açığa çıkma, meydana çıkma.
ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.
itaat: boyun eğme, uyma, dinleme, alınan emre göre hareket etme.
izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kelâm: söz, ibare, fıkra.
meal: anlam, mana, mefhum, mazmun, kavram.
mecmu: bütün hepsi.
menzil: yer, mekân.
muhalıyet: imkânsızlık, imkânsız oluş.
mücbir: zorlayan, zorlayıcı, zorla bir şey yaptıran.
Müceddid-i Elf-i Sani: ikinci bin yılının müceddidi, yenileyicisi olan İmam-ı Rabbanî (r.a.). (bkz.

içindeki imtiyaz hakikat-i mutlakasıdır ki, ehemmiyetine binaen on üç basamakla on üç sırrına işaret edilecek iken iki kuvvetli mücbir mâni sebebiyle birinci ve ikinci sırlarından başka yazılmamıştır.

Birinci sırrı, zatî olan bir şeyin zıddiyetinin müdahalesinin muhalıyetidir.

İkinci sır, nuraniyet ve şeffafiyet ve itaat sırlarının izahıdır.

Dördüncüsü, Sâniin vahdaniyetini ilân eden zuhur ve vücud-i ispatta görülen cihet-i ulûhiyet hakikatidir.

Beşincisi, kâinatın mecmuunda ve her bir mevcudunda müşahade edilen intizam-ı ekmel hakikatidir. Bu beşinci hakikatten sonra ahir zamanda gelen mütেকelliminden ve ilm-i İslam ulemasından bir zatın hakaik-ı imaniyeyi delâil-i akliye ile hem kemal-i vuzuh ile ispat edeceğine dair ehl-i keşfin ihbaratını, hem “Bütün tarikatlerin müntehası hakaik-ı imaniyenin inkışafıdır” diyen Müceddid-i Elf-i Sani Ahmed-i Farukî’nin (r.a.) bu kelâmını, hem

¹ **تَفَكَّرْ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ** hadis-i şerifinin mealini ifade ve ispat eden üç hakikat-i mühimme derç edilmiştir.

Üçüncü Menzil: Bu menzil tevhid hakikatlerinden dört hakikat-i muazzama-i muhita ile ışıqlandırılmıştır.

1. Bir müddet tefekkür, bir senelik nafilâ ibadetten daha hayırlıdır. (*Keşfü'l-Hafa*, 1:1004.)

İmam-ı Rabbanî.).

müdahale: karışma, el atma, araya girme, sokulma.

münteha: bir şeyin ulaşabildiği son yer, nihayet, son, en son, uç.

mütেকellimin: kelâm âlimleri, kelâmcılar.

nuraniyet: nurluluk, parlaklık, aydınlık.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak

yaratan Allah.

seffafiyet: şeffaflık, şeffaf olma hâli, saydamlık.

tarikat: Allah’a ulaşmak için şeyhin gözetiminde müridin takip edeceği terbiye usul ve yolu, seyrüsülük sırasında tutulan yol.

tevhid: Allah’ın bir olduğuna inanma, Allah’ın varlığını, birliğini, dengi ve ortağı bulun-

madığını kabul etme.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

vahdaniyet: Allah’ın birliği ve varlığı, Allah’ın bir oluşu.

zat: kişi, şahıs, fert.

zati: hususi, özel.

zıddiyet: birbirine muhalif, zıt olma hâli, zıtlık, karşıtlık.

zuhur: görünme, meydana çıkma.

Birincisi, bütün mevcudatı hadsiz muntazam suretler ile basit bir maddeden açan fettahiyet hakikatidir.

İkincisi, zemin yüzünü rahmetin had ve hesaba gelmeyen hediyeleriyle dolduran rahmaniyet hakikatidir.

Üçüncüsü, gayet muazzam ve pek sür'atli ecram-ı semaviyeden tutun, gayet karıştırıcı unsurlara varıncaya kadar her şeyde hükmünü yürüten müdebberiyet ve idare hakikatidir.

Dördüncüsü, zeminin yüzünü istilâ eden zîhayata ve denizlerin içlerini dolduran zîruha ve semavatın yüzünü şenlendiren tıyura varıncaya kadar bütün mahlûkatın rızıklarını basit bir kuru topraktan veren ve her birine şefkat edip, merhamet eden rahîmiyet ve rezzakîyet hakikatidir. **(HAŞİYE)**

HAŞİYE: Bu azametli risale, baştan nihayete kadar âlem-i gayptan gelen ve âlem-i şahadete uğrayan ve âlem-i ahirete gitmekte olan şu insan kitlesinin her bir ferdinin şu dünya misafirhanesinde muvakkaten oturtulmuş bir ahiret yolcusu ve âlem-i ebediyeye gidecek bir seyyah olduğunu izah etmekle beraber, her bir seyyahın bizzat cism-i manevîsinin elinden tutarak otuz üç mertebede zikrettiği berahin-i ulûhiyet ve delâil-i vahdaniyet-tegzidre tegzidre ve tefeyyüz ettire ettire öyle bir iman-ı hakikî sahibi eyler ki, bütün ehl-i küfür dünyası küfür ve dalâlet fabrikasından çıkmış bir tek bomba olup patlasa, lillâhilhamd velminne, o mü'minin imanından zerre kadar bir şeyin eksildiği görülmez. Belki de Ashab-ı Kehf'in kendilerini dinlerinden çıkarmak için çalışan padişahlarına dedikleri gibi, "Ey melik! Ağâh ol, ne yaparsan yap, senin icbar ve ısrarınla biz ne söylersek, siz inanmayınız. Bizler dinlerimizi tebdil edecek değiliz" dedirtir.

Hüsrev

Sevgili Üstadıma ve mübarek kardeşlerime bir itizarım var: Hakkıma isabet eden bu ehemmiyetli ve kıymetli risale ile değer azametli risaleleri

agâh: bilgili, haberli, uyanık.
ahiret: öbür dünya, öteki dünya, kıyametten sonra kurulacak olan âlem.
âlem-i ahiret: ahiret âlemi.
âlem-i ebedi: ebedî âlem, sonsuz âlem.
âlem-i gayp: gayp âlemi, görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.
âlem-i şahadet: gözle görülmüş, şahit olduğumuz

âlem, kâinat.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
bizzat: kendisi, kendi, şahsen.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılmak, azma, batıla yönelme.
delâil-i vahdaniyet: birlik delilleri.
ecram-ı semaviye: gök cisimleri, yıldızlar, gezegenler.
fert: şahıs, kişi.
fettahiyet: her şeye lâyık bir

şekil ve suret verme sıfatı, fethedici.
had: sınır, son.
haşıye: bir kitabın sayfalarının kenarına veya altına yazılan açıklayıcı yazı, derkenar.
ısrar: ayak direme.
icbar: zorlama, zorla ve isteği dışında bir iş yaptırma, mecbur etme, baskı.
idare: döndürme, çevirme, yönetme.
iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

istilâ: kaplama.

izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

kitle: kütle, yığın, küme.

lillâhilhamd: ne kadar hamd ve şükürler varsa ve olmuşsa, cümlesi Allah'a mahsustur, Ona gider, Ona aittir.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

melik: hükümdar, padişah, kral.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, iyilik etmek, bîçarelere yardımda bulunmak, esirgemek.

mertebe: derece, basamak.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar, yaratılmış şeylerin tamamı, kâinat.

muazzam: ulu, muhteşem.

muntazam: nizamlı, intizamlı, sıralanmış, sıralı, düzgün, tertipli.

muvakkaten: geçici olarak, az bir zaman için.

mübarek: feyizli, bereketli.

müdebber: tedbir alan, tedbirli, her şeyi önceden düşünen.

nihayet: son.

rahîmiyet: merhamet edicilik.

rahmaniyet: Cenab-ı Hakkın kullarını beslemesi, koruması ve merhamet etmesi vasfı.

rahmet: acıma, merhamet etme, esirgeme, bağışlama, şefkat gösterme.

rezzakîyet: rezzaklık, her mahlûka münasip rızıkını verici olmak.

rızık: yiyecek, içecek şey, azık.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

semavat: semalar, gökler.

seyyah: yolcu.

suret: şekil, biçim.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet, karşılık beklemeden yardım etme.

tebdil: değiştirme, döndürme, dönüştürme, başka bir hâle getirme.

tefeyyüz: ilerleme, gelişme, yükselme.

tuysur: kuşlar.

üstâd: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

zemin: yer.

zerre: pek ufak parça, en küçük parça, çok küçük parça.

zîhayat: hayat sahibi.

zikir: bildirme, bildirilme.

zîruh: ruh sahibi, ruhlu, canlı, hayattar.

¹ فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ (ilâahîr)

ayetine otuz sene evvel başlanıp, görülen lüzum üzerine ve haşri inkâr eden ehl-i dalâlet ve ilhadın çoğalmasıyla ve tevfik-i Rabbanî ile otuz sene sonra semavî âyât-ı kübranın âyâtından birinci ayet olan **فَانْظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ** ² **ذَٰلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ** ferman-ı İlâhî-nin iki parlak ve çok kuvvetli hüccetleri ve tefsirleri bulunan Onuncu ve Yirmi Dokuzuncu Sözlerle münkirleri susturdu.

Hem, o iki risale iman-ı haşrînin hücum edilmez iki metin kal'ası olduğunu Mukaddimesiyle teyit etmekle beraber, iki noktadan Birinci Noktada dört delille iman-ı haşrînin vücuduyla Cenneti tebşir eder ve yine iman-ı haşrîyi inkâr edenlerle Cehennemin vücudunun hakkaniyetini bildirir. İkinci Nokta, Hakikat-i haşriyenin hadsiz bürhanlarından ve sair erkân-ı imaniyeden gelen şahadetlerin hülâsasından çıkan bir bürhanı gayet muhtasar bir surette beyan

âyât: Kur'ân ayetleri.

âyât-ı kübra: büyük, yüce ayetler.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi, Kur'ân'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

bârekâllah: Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.

cehil: cahillik, bilmezlik, ilimden mahrum olmaklık.

delil: kanıt.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimse-ler.

erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.

ferman-ı İlâhî: Cenab-ı Hakkın emir ve buyruğu.

had: sınır, son.

hakkaniyet: hak ve adâlete uygunluk; hakka riayet etme, doğruluk, insaflı hareket.

haşir: insanların öldükten sonra tekrar diriltilip Allah'ın huzurunda toplanmaları.

hüccet: delil, ispat, bürhan; bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.

hülâsa: bir şeyin özü, esası, temel kısmı.

ilâahîr: sona kadar, sonuna kadar.

ilhad: gerçek inançtan şaşma, sapıtma, hak yoldan çıkma.

inkâr: reddetme, tanımama, kabul ve tasdik etmeme, inanmama.

istidat: kabiliyet, yetenek.

kal'a: kale.

lüzum: lâzım olma hâli, işe yarama, gerekme.

metin: sağlam ve dayanıklı, kavi, berk.

muhtasar: ihtisar edilmiş, hülâsa

cehlim ve istidatsızlığım neticesi lâyıık oldukları gibi yazamadığımdan, her vakit ellerinden öpüp, hayır duasına el açtığım sevgili Üstadım veyahut mübarek kardeşlerim nasıl münasip görürlerse öylece tebdil edebilir. **(HAŞİYECİK)**

HAŞİYECİK: Gayet güzel ve münasip gördük ve yazdık; bin bârekâllah

1. Akşama erdiğinizde ve sabaha kavuştuğunuzda Allah'tı tesbih edin. (Rum Suresi: 17.)

2. Şimdi bak Allah'ın rahmet eserlerine: Yeryüzünü ölümünün ardından nasıl diriltiyor. Bunu yapan, elbette ölüleri de öylece dirilecektir; O her şeye hakkıyla kadir. (Rum Suresi: 50.)

edilmiş, kısaltılmış, kısa, özet.

mukaddime: başlangıç, giriş.

mübarek: feyizli, bereketli.

münasip: uygun, yerinde.

münkir: inkâr eden, kabul etmeyen.

netice: sonuç.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

sair: diğer, başka, gayri, öteki.

semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.

suret: şekil, biçim.

şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

tebdil: değiştirme, döndürme, dönüştürme, başka bir hâle getirme.

tebşir: insanın gözünü açacak şekilde tarif ve izah etme.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakımından izahı, Kur'ân'ın şerhi.

teyit: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

üstâd: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.

etmekle bütün enbiya ve asfiya ve evliyalar ile ve kütüb-i mukaddese ile hakkalyakin, aynelyakin, ilmelyakin suretinde dâr-ı ahiretin mevcudiyetini ve beka-i ruhun kat'iyetini ve mahz-ı hak ve hakikat olduklarını izah eder ve güneş gibi izhar eder.

Bu Dokuzuncu Şua haşrin ispatında o kadar harika ve kat'î ve kuvvetlidir ki, en muannide dahi tasdike mecbur eder ve etmiş ve ediyor ve edecek inşaallah.

Risale-i Nur Talebelerinden
Tahirî ve Abdullah Çavuş

İminen Sua

301

Fihriste Risalesinin İkinci Kısımıdır.

Risale-i Nur'un umum fihristesi iki risalede cem olunmuştur. Bunlardan birincisi On Beşinci Lem'adır ki, Risale-i Nur'un Sözleri, Mektubatı ve On Beşinci Lem'aya kadar olan risalelerin fihristeleri olup, bu lem'ada toplanmıştır. On Beşinci Lem'adan itibaren Lem'alar ve Şuaların fihristeleri ise bu Onuncu Şuadır.

On Beşinci Lem'a namındaki Risale-i Nur'un Birinci Kısım Fihristesini Üstadımız Risale-i Nur eczalarının mevzularına ve kısmen gayelerine işaret ederek telif etmişler. Âdeta hülâsa edilse, haplar nev'inde büyük bir eczahanedeki ilâçların listesini gösterir bir fihrist olarak yazmışlardır.

asfiya: safiyet, kemalât ve takva sahibi olan, Hz. Peygamberin (a.s.m.) vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye ve tatbiki çalışan âlim zatlar.

aynelyakin: gözle görür dercede inanma; bir şeyi görerek ve seyredererek bilme.

beke-i ruh: ruhun ebediliği, sonsuzluğu, ölümsüzlüğü.

cem: toplama, toplanma, bir yere getirme, biriktirme, yığma.

dâr-ı ahiret: ahiret yurdu.

ecza: cüz'ler, parçalar, kısımlar.

eczahane: eczacı dükkânı, ilâç satılan, ilâç yapılan yer.

enbiya: nebiler, peygamberler.

evliya: keramet sahibi olanlar, erenler, veliler, ulular.

fihrist: bir kitabın başında veya sonunda yer alan ve kitabın içinde neler bulunduğunu gösteren cetvel, indeks.

fihriste: bir kitapta veya bir

dükkânda bulunan şeyleri sırayla gösteren liste.

gaye: maksat, meram, hedef.

hakikat: gerçek.

hakkalyakin: marifet mertebesinin en yükseği; bir şeyi yaşayarak, içine girerek, doğruluğundan şüpheye asla yer bırakmayacak biçimde kesin olarak bilme.

haşir: insanların öldükten sonra tekrar diriltilip Allah'ın huzurunda toplanmaları.

hülâsa: bir şeyin özü, esası,

temel kısmı.

ilmelyakin: yakîn ile bilme, bir şeyi ilim ve delil ile kesin olarak bilme, tanıma, kabul etme; aksi mümkün olmayan açık, kesin ve sağlam bilgi.

inşaallah: Allah isterse, Allah dilerse, Allah'ın emri olursa, Allah izin verirse manalarında kullanılan bir dua.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

kat'î: kesin.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

kısmen: kısmi olarak, bütün değil, bir kısım, bir bölüm olarak veya bazı bakımdan, bazı yönden.

kütüb-i mukaddese: mukaddes kitaplar (Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerim).

mahz-ı hak: hakkın tâ kendisi.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

mevzu: konu.

muannit: inatçı, ayak direyen.

nam: ad, isim.

nevi: çeşit.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

suret: şekil, biçim.

talebe: öğrenciler, tahsil görenler.

tasdik: doğruluğunu kabul etme, doğrulama, gerçekliğini kabul etme.

telif: yazılmış, ortaya konulmuş eser.

umum: bütün.

üstat: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.

İkinci Kısım Fihristte ise, yine Onuncu Şua namıyla, Risale-i Nur'un Isparta havalisindeki halis şakirtleri tarafından kaleme alınmış ve her bir Nur Şakirdi kendi âyinelerinin kabiliyet ve renklerine göre o risalelerden tecelli eden envarını satırlara aksettirmeye çalışmışlardır. Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsinin birer ferdi bulunan bu kahraman, fedakâr, mümtaz Nur Şakirtleri, bu *Fihrist* ile nesl-i ati için en kıymetli eserlerden birisini bırakmışlardır.

Bu *Fihrist Risalesi* gayet ehemmiyetlidir. Çünkü çeşit çeşit ve manevî marazlara müptelâ bu asır insanlarına lütfedilen ve kevser-i Kur'âniden akan muslukların adedi ve eczahane-i Kur'âniyedeki tiryak ve panzehir dolaplarının sayısı yüz otuza balığ olmaktadır. Her bir dolapta çok kavanozlar vardır. Yani, her bir risale bir ecza dolabı ve o risalelerdeki "nokta, nükte, işaret, reşha, pencere, basamak, hakikat, mevkîf ve mesele"ler diye verilen isimler, o çok muhtaç olduğumuz ilâç kavanozlarıdır.

Hakikate susamış ve bu zamanın dalâlet tehlikelerinden kurtulmak isteyen ve hikmet-i Kur'âniyeye muhalif olan felsefe ile yaralanan ve nefis ve şeytanın türlü türlü iğfalâtlarına kapılmış manevî hastalar, bu eczahanede kendi hastalıklarına en münasip ilâcı almak için, ya bütün eczahane-i Kur'âniyenin dolaplarını ve o dolapların içindeki kavanozları birer birer arayacaklar, bulacaklar; veyahut eczahane-i Kur'âniyedeki bütün dolapların numaralarını ve her

akis: yansıma.

asır: yüzyıl.

âyine: ayna, mirat.

balığ: ulaşmış.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

eczahane-i Kur'ân:

ehemmiyet: önem.

envar: nurlar, ziyalar, aydınlıklar, ışıklar, parlaklıklar.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.

felsefe: dine dayanmayan, hakikati bulamayan, hakikatlara sırt çeviren, çelişkiler içinde bocalayan düşünce sistemi.

fert: şahıs, kişi.

fihrist: bir kitabın başında veya sonunda yer alan ve kitabın içinde neler bulunduğunu gösteren cetvel, indeks.

fihriste: bir kitapta veya bir dükkânda bulunan şeyleri sırayla gösteren liste.

hakikat: gerçek, hayalî olmayan, görülen, mevcut olan, bir şeyin aslı ve esası.

halis: hilesiz, katıksız, karışksız, saf, duru.

havali: etraf, çevre, civar, yöre, dolay.

hikmet-i Kur'âniye: Kur'ân'a mahsus hikmet, Kur'ân'ın hikmeti.

iğfalât: iğfal etmeler, aldatmalar, aldatışlar, kandırmalar.

kabiliyet: yetenek.

kıymetli: kıymetli, değerli, pahalı.

lütuf: ikram ve yardımda bulunma.

maraz: hastalık.

mevkîf: bölüm, kısım.

muhalif: muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, bir fiil veya düşünceye karşı gelen.

mümtaz: meziyetleriyle başkalarından ayrılan, seçkin.

münasip: uygun, yerinde.

müptelâ: tutulmuş, tutkun, bağımlı.

nam: ad, isim.

nefis: kulun kötü ve günah olan hâl ve huyları, süflî arzuları.

nesli ati: gelecek nesil.

nükte: herkesin anlayamadığı ince mana, ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.

panzehir: zehirin tesiri giderme özelliği olan madde.

reşha: sızıntı, damla.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

şahs-ı manevî: manevî şahıs; belli bir şahıs olmayıp, kendisine bir şahıs gibi muamele edilen şirket, cemaat, cemiyet gibi ortaklıklar; belli bir ki-

şi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

şakirt: talebe, öğrenci.

şeytan: Hz. Âdem'in üstünlüğünün kabulü anlamında ona secde edilmesi ile ilgili ilâhî emre uymadığı için semadan kovulan ve o zamandan beri Âdem oğullarını doğru yoldan çıkartmaktan geri durmayan lânetlenmiş varlık, iblis.

tecelli: açılıp belirme, açıkça ortaya çıkma, aydınlanma.

tiryak: en iyi çare, baş ilâç.

dolabın içindeki kavanoz adetlerini ve o kavanozların içindeki tiryak ve macun ve panzehiri gösteren bir listesini elde edecekler. İşte bu çok kıymetli *Fihrist*'in gördüğü vazifeden birisi budur.

On Birinci Sura

302

Denizli hapsinin bir meyvesi ve bir hatırası ve o hapsin beş gününün mahsulü olan bu risale, On Bir Meseleyi ihtiva edip, bu parlak mesele-i imanî, dalâlet karanlıklarından kurtarıp ahlâkı tam düzeltmekte; ve her bir Mesele, bir kitabın hakikatlerini tazammun etmektedir.

BİRİNCİ MESELE

303

Mahpuslara gayet büyük bir teselli verip, farz namazlarını kılmakla ve diğer günahlardan tevbe etmekle, o hapis hapse sebebiyet veren hatalara bir kefarete olup, o hataları affettirmesi ve hapsin hikmeti olan terbiyeyi alması ve hapislerin hapishane de geçen bütün saatlerinin ibadet hükmüne geçmesi hakikatini bildirmekle tam teselli verir.

İKİNCİ MESELE

305

Bu dünyanın fânî olduğunu ve bütün zihayâtın kafil kafil arkasında kabre sevk edildiklerini ve bu sevkîyatın ya idam-ı ebedî, veyahut saadet âleminde giden bir terhis tezkeresi olduğunu gayet parlak misallerle Medrese-i Yusufîyedeki mahpuslara ispat ettiği gibi, bütün âlem-i İslâma ilân edip ispat etmiştir.

âlem: dünya, cihan.

âlem-i İslâm: İslâm âlemi, İslâm dünyası.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

fânî: geçici, ölümlü.

farz: kesin yapılması gerekli olan; İslâmiyette kesin olarak yapılması gereken emir.

fihrist: bir kitabın başında veya sonunda yer alan ve kitabın içinde neler bulunduğunu

gösteren cetvel, indeks.

günâh: Allah'ın emirlerine aykırı davranış, uygunsuz fiil, dinî suç.

hakikat: gerçek, hayalî olmayan, görülen, mevcut olan, bir şeyin aslı ve esası.

hikmet: herkesin bilmediği gizli sebep; gizli, bilinmeyen nokta.

ibadet: Allah'ın emrettiklerini yerine getirme, Allah'a karşı kulluk vazifesini yapma.

ihitva: içine alma, içinde bu-

lundurma.

ilân: duyurma, bildirme.

ispat: delil ve şahit gösterek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

kabir: mezar.

kafîle: birlikte yolculuk eden topluluk; zümre, fırka.

kefarete: kendisi ile günâh örülen veya giderilen şey, işlenen bir günâhın ya da hatanın giderilmesi, affedilmesi için verilen sadaka veya tutulan oruç.

kıymetli: kıymetli, değerli, pahalı.

mahpus: hapsedilmiş olan, mevkuf.

mahsul: husul bulan, hasıl olan, meydana gelen şey.

Medrese-i Yusufîye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

panzehir: zehirin tesiri giderme özelliği olan madde.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

saadet: mutluluk.

sebebiyet: sebep olma, icap ettirme, gerektirme.

sevk: gönderme, aktarma.

sevkîyat: sevk işi, gönderme işi.

tazammun: ihtiva etme, içine alma, içinde bulundurma.

terhis: izin verme, müsaade etme, serbest bırakma.

teselli: avutma, acısını dindirme, güzel sözler söyleyerek rahatlatma.

tevbe: işlenmiş bir günâhtan pişmanlık duyup bir daha işlemek üzere söz verme.

tezker: izin.

tiryak: en iyi çare, baş ilâç.

zihayat: hayat sahibi.

Üstadımız, Eskişehir hapsi Medrese-i Yusufiyesinin penceresinden, bir Cumhuriyet Bayramında oturup bakarken, karşısındaki lise mektebinin kızlarının gülerak raksettiklerini görmüş, o zaman manevî bir sinema ile o rakeden kızların elli sene sonraki vaziyetlerini müşahade ederek, onların kırk-ellisinin elli sene sonra kabirde toprak olarak azap çektiklerini ve on tanesinin yetmiş-seksen yaşında, çirkinleşerek gençliklerinde iffetlerini muhafaza etmediklerinden herkesin nefret nazarlarını kendi üzerlerine çektiklerini Üstadımız görmüş. Onların o acınacak hâllerine gözlerinden yaşlar akıtarak ağlar. Ve bu ağlayışını bir kısım hapis arkadaşları merak edip sorarlar. Üstadımız da gayet açık deliller ve kuvvetli misallerle ehl-i dalâlet ve sefahatin şimdiki şu gayrimeşru keyiflerini ve eğlencelerini, elli sene sonraki istikbal hâdisatını gösteren bir sinema bulursa, onların bu gülmelerine ve bu gayrimeşru keyiflerine nefretler ve teellümlerle ağlayacaklarını izah etmiş. Ve karşısına çıkan ve sefahat ve dalâleti terviç eden insî ve bir şeytan gibi olan şahs-ı manevîyi çok cihetlerle ilzam ederek başını dağıtmış. Bu hususu merak edenler bu Üçüncü Meseleyi dikkatle okumalıdır.

DÖRDÜNCÜ MESELE

316

Bu Meselenin *Gençlik Rehberi*'nde gayet güzel izahı var. Bazı talebeler siyaseti perde ederek

azap: günahlara karşı ahirette çekilecek ceza.

cihet: yan, yön, taraf.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

delil: kanıt.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimse-ler.

gayrimeşru: meşru olmayan, di-ne aykırı, kanunsuz.

hâdisat: yeni olan şeyler, hâdiseler, olaylar.

iffet: namus, ırz.

ilzam: susturma, cevap veremez hâle getirme.

insî: insana ait, insanla ilgili.

istikbal: gelecek, gelecek zaman, ati.

izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

kabir: ölüleri defnetmek için kazılan çukur, mezar, sin, merkad. büyük, ulu.

Medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı

tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.

mektep: eğitim ve öğretim kuruluğu, ilim ve irfan öğrenilen yer, okul.

misal: örnek.

muhafaza: koruma, saklama.

müşahade: bir şeyi gözle görme, seyrederek anlama, seyretme.

nazar: göz atma, bakma, bakış.

nefret: ürküp kaçma, bir şeyden kaçınma.

raks: oynama, dans etme, sıçrayarak oynama, dans.

sefahat: yasak şeylere, zevk ve eğlenceye aşırı derecede düşkünlük.

siyaset: devletler arası ilişkiler ilmi, diplomasi.

şahs-ı manevî: manevî şahıs; belli bir şahıs olmayıp, kendisine bir şahıs gibi muamele edilen şirket, cemaat, cemiyet gibi ortaklıklar; belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

seytan: tamamen kötü olan ve kötülüğe teşvik eden varlık.

talebe: istekliler, talep edenler.

teellüm: elemilenme, tasalanma, dertlenme, üzülmeye, üzüntü duyma.

terviç: revaç verme, kıymet ve değerini arttırma.

üstat: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.

vaziyet: durum, hal.

Üstadımızın yüksek fikirlerinden istifade etmek için dediler: “Küre-i arzı hercümerç eden ve İslâm mukadderatıyla alâkadar olan Harb-i Umumîden aylar seneler geçtiği hâlde senin merak edip alâkadar olmadığının sebebi nedir?”

Üstadımız onlara gayet parlak deliller ve misallerle izah etmiş ve demiş:

Ömür sermayesi pek azdır; lüzumlu işler pek çoktur. Birbiri içinde mütedâhil daireler gibi, her insanın kalp ve mide dairesinden ve ceset ve hane dairesinden, mahalle ve şehir dairesinden ve vatan ve memleket dairesinden ve küre-i arz ve nev-i beşer dairesinden tut, tâ zîhayat ve dünya dairesine kadar birbiri içinde daireler var. Her bir dairede her bir insanın bir nevi vazifesi bulunabilir. Fakat, en küçük dairede en büyük ve ehemmiyetli ve daimî bir vazifenin olduğunu, en büyük dairede ise en küçük bir vazifenin muvakkat ve ara sıra bulunabildiğini bu kıyas ile küçüklük ve büyüklük makusen mütenasip vazifeler bulunabildiğini o talebelere daha birçok misallerle izah ederek merak edilecek şeyin yalnız ahirete ve imana ve Allah’a hizmet yolu olduğunu bildirmiştir. Daha fazla merak edenler Dördüncü Meseleye müracaat edebilirler.

BEŞİNCİ MESELE 320

Gençlik Rehberi’nde izah edilmiştir. Gençlik hiç şüphe yok ki gidecek. Yaz gûze ve kışa, gündüz

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
ceset: ten, gövde, vücut, beden.
daimî: sürekli, devamlı.
delil: kanıt.
ehemmiyet: önem.
hane: ev, mesken, beyt, ikamet edilen yer.
Harb-i Umumî: genel harp, umumî savaş; 1914-1918 yıl-

ları arasında cereyan eden Birinci Dünya Savaşı.
hercümerç: karışıklık, karma-karışık olma, alt-üst, allak bullak.
iman: hak dini kabul etme, İslâm dinini kabul etme, İslâmın gerekli olan esaslarına inanma, Allah’a inanma.
istifade: faydalanma, yararlanma, yarar sağlama.
izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma,

eksiksiz anlatma.
kıyas: karşılaştırma.
küre-i arz: arz küresi, yer yuvarlağı, dünya, yer küre.
makusen: aksine, ters olarak, zıddına olarak.
memleket: bir devletin top-rağı, ülke, yurt, vatan, diyar.
misal: örnek.
mukadderat: Allah tarafından ezelde takdir olunmuş şeyler, ileride meydana gelecek haller ve olaylar, alın yazısı.

muvaqqat: belirli bir zamana mahsus, vakitli, süresiz, geçici.
müracaat: başvurma, danışma; başvuru.
mütedâhil: tedahül eden, birbirine geçen, birbirine geçmiş, karışmış.
mütenasip: aralarında belirli bir nispet bulunan, münasip, uygun olan, her bakımdan birbirine denk, ölçülü, orantılı.
nevi: çeşit.
nev-i beşer: insanoğlu, insan soyu; insanlar.
ömür: yaşama süresi, hayat müddeti.
sermaye: varlık, servet.
talebe: istekliler, talep edenler.
üstat: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.
vatan: bir kimsenin doğup büyüdüğü yer, üzerinde yaşanılan ülke, yurt.
zîhayat: hayat sahibi.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

aklı: akla dayanan, akla mensup, akıl ile bulunan veya bilinen şeyler, akıl ile ilgili.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.

ayn-ı lezzet: lezzetin aslı, lezzetin tâ kendisi.

azap: günahlara karşı ahirette çekilecek ceza.

bahis: konu.

bâkî: ebedî, daimî, sonu gelmez, bitip tükenmez, ölmez, sonsuz.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

delil: kanıt.

ebedi: ebede mensup, zevalsız, sonu olmayan, sürekli, hiç son bulmayacak şekilde süren.

elem: dert, üzüntü, kaygı, tasa.

fânî: geçici, ölümlü.

ferman: emir, buyruk.

günah: Allah'ın emirlerine aykırı davranış, uygunsuz fiil, dini suç.

had: sınır, son.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

hayrat: hayırlar, sevap kazanmak amacıyla Allah rızası için yapılan iyilikler, haseneler.

hüccet: delil, ispat, burhan; bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.

iffet: namus, ırz.

iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinata tecelli eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.

istikamet: doğruluk, dürüstlük, doğru ve namusluca hareket, iyi kalplilik.

iştîyak: aşırı isteme, çok fazla arz etme.

izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

kabir: ölüleri defnetmek için kazılan çukur, mezar, sin, merkad.

kat'i: kesin.

lisan-ı mahsus: kendisine ait dil, kendine ait tarz.

mekteb-i fûnun: fen ilimleri okulu.

akşama ve geceye dönmesi gibi, gençlik dahi ihtiyarlığa ve ölüme değişeceğini ve o fânî ve geçici gençliğini iffetle istikamet dairesinde hayrata sarf etse, onunla ebedî ve bâkî bir gençliği kazanacağını bütün semavî fermanların müjde verdiklerini aksi takdirde sefahat ve dalâlette giden gençlik, ahiret mes'uliyetini ve kabir azabını ve o gençliğin zevalinden gelen teessüfleri ve günahları ve dünyevî mücazatlara çektireceğini; ve ayn-ı lezzet içinde ziyade elemeler ve belâlar bulunduğunu akli başında her gence tasdik ettirecek derecede aynelyakin gösterip tasdik ettirir.

ALTINCI MESELE 322

Risale-i Nur'un her tarafında kat'î ve hadsiz hüccetleri bulunan iman-ı billâh rûknünü lise talebelerinden bir kısmı Üstadımızın yanına gelerek soruyorlar: "Bize Hâlık'ımızı tanıttır" diyorlar. Üstadımız da o gençlere, "Sizin okuduğunuz her fen, kendi lisan-ı mahsusuyla mütemadiyen Allah'tan bahsediyor, size Hâlık'ı tanıttırıyor. Siz muallimleri değil, onları dinleyiniz" diyerek, akli ve kat'î birçok misal ve delilleri ele alarak gayet harika bir şekilde o mektep talebelerine izah etmiştir ki, herkesin bu bahsi mutlaka iştiyakla okumaları lâzım ve zarurîdir.

YEDİNCİ MESELE 329

Kastamonu'da lise talebelerinin "Hâlık'ımızı bize tanıttır" diye suallerine karşı Üstadımız sabık Altıncı Meselede mekteb-i fûnunun delilleriyle verdiği

mektep: eğitim ve öğretim kuruluğu, ilim ve irfan öğrenilen yer, okul.

mes'uliyet: mes'ul olma hâli, mes'ullük, sorumluluk, yaptığı iş ve hareketten hesap vermeye mecbur oluş.

misal: örnek.

muallim: ders veren, öğretici, talim eden, hoca, öğretici, öğretmen.

mücizat: bir suça karşı verilen ceza, karşılık, mutlak ceza.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı olarak, aralıksız şekilde, muttasıl, devamlı.

rûkûn: şart.

sabık: geçen, geçmiş, olmuş.

sarf: harcama.

sefahat: yasak şeylere, zevk ve eğlenceye aşırı derecede düşkünlük.

semavi: Allah tarafından olan, ilâhî.

sual: soru.

talebe: öğrenciler, tahsil görenler.

tasdik: doğruluğunu kabul etme, doğrulama, gerçekliğini kabul etme.

teessüf: üzülme, eseflenme, bir şeyin tesirini hissetme, acı duyma.

üstat: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.

zaruri: mecburî, zorunlu, ister istemez, naçar.

zeval: zail olma, sona erme, yok olma.

ziyade: çok, fazla.

dersi Denizli hapsindeki mahpuslar okumalarıyla o hapisler tam bir kanaat-i imaniye aldıklarını Üstadımıza bildirmişler ve “Ahiretimizi de tam öğrenelim ki, nefsimiz ve zamanın şeytanları bizi yoldan çıkarıp daha böyle hapsilere girmeyelim” demelerine karşı Üstadımız gayet mufassal olarak Risale-i Nur’dan derin hakikatleri hülâsa ederek, Altıncı Meselede “Hâlık’ımızı arzdan semavattan sorduk. Onlar, fenlerin dilleriyle Hâlık’ımızı güneş gibi tanıttırdılar. Aynen şimdi de ahiretimizi başta o bildiğimiz Rab-bimizden, sonra Peygamberimizden (a.s.m.), sonra Kur’ân’ımızdan ve mukaddes kitaplardan ve melâ-ikelerden, sonra kâinattan sorup, her birinden aldığı manevî cevaplarla tam bir dersi, o hapsilere, bu Yedinci Meselede gayet güzel olarak bildirmiş ve tam izah etmiştir.

SEKİZİNCİ MESELE 349

Bu Meselenin üssülesası ahirete imandır. Bu meseleyi Üstadımız daire daire içinde gayet güzel misallerle izah etmiş ki, buna karşı hiçbir dinsizin ve hiçbir feylesofun itirazına meydan bırakmamıştır. Hülâsa olarak gayet kısa işaretlerle bu hakikatlerin hakikatini şu Fihriste bir nebzecek yazıyoruz.

Bu Meselenin Birinci Meyvesi: İnsan sair hayvata muhalif olarak hanesiyle alâkadardır olduğu gibi dünya ile alâkardır ve akaribiyle münasebettar olduğu gibi nev-i beşer ile de ciddî ve fitrî olarak

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
akarip: akrabalar.
alâkadardır: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.
arz: yer, yer yüzü.
feylesof: felsefe ile uğraşan, filozof.
fitrî: tabii, yaratılıştaki, doğuştan olan.
fihriste: bir kitapta veya bir dükkânda bulunan şeyleri sırayla gösteren liste.

hakikat: gerçek, hayalî olmayan, görülen, mevcut olan, bir şeyin aslı ve esası.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
hane: ev, mesken, beyt, ikamet edilen yer.
hayvanat: hayvanlar.
hülâsa: bir şeyin özü, esası, temel kısmı.
hülâsa: kısaca, sözün kısası.
izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu

ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kanaat-i imaniye: imanî kanaat, imana ait düşünce, fikir; imanî meselelerde tam ikna olma, imanın vermiş olduğu kanaat.
mahpus: hapsedilmiş olan, mevkuf.
melâike: melekler, ferişte-ler; nurdan yaratılmış, fitratla-

rı safî, makamları sabit olan, Allah’ın emirlerine tam itaat eden mahlûklar.

misal: örnek.

mufassal: tafsilâtli olarak açıklanan, uzun uzadıya açıklanıp anlatılan, ayrıntılı, detaylı.

muhalif: muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, bir fiil veya düşünceye karşı gelen.

mukaddes: takdis edilmiş, mübarek, ayıp ve noksanlardan kurtulmuş, kutsal, aziz, temiz.

münasebettar: ilgili, alâkalı, bir şeye uygun ve yakın olan.

nebze: bir parça, az şey, az miktar, azıcık.

nefis: kulun kötü ve günah olan hâl ve huyları, süflî arzuları.

nev-i beşer: insanoglu, insan soyu; insanlar.

peygamber: Allah’ın elçisi, Allah tarafından haber getirerek lâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, haberci, nebi, resul.

Rab: besleyen, yetistiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

sair: diğer, başka, gayri, öteki.

semavat: semalar, gökler.

şeytan: tamamen kötü olan ve kötülüğe teşvik eden varlık.

üstat: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.

münasebettardır. Ve dünyada muvakkat bekasını arzulanığı gibi bir dâr-ı ebedîde bekasını aşk derecesinde arzuluyor. Ve midesinin gıda ihtiyacını temin etmeye çalıştığı gibi, dünya kadar geniş, belki ebede kadar uzanan sofraları ve gıdaları, akıl ve kalp ve ruh ve insaniyet mideleri için tedarik etmeye fıraten mecburdur. Ve öyle arzuları ve matlâpları var ki, ebedî saadetten başka hiçbir şey onları tatmin etmiyor.

İkinci Meyvesi ve Hayat-ı Şahsiyeye Bakan Bir Faydası: Her insanın her zaman düşündüğü en ehemmiyetli endişesi, mezaristana giden kendi dostları ve akrabaları gibi kendisinin de o idamhaneye girmesi keyfiyetidir. Bir tek dostu için ruhunu feda eden o biçare insanın binler, belki milyonlar, belki milyarlar dostlarını ebedî bir müfarakat içinde idam olduklarını tevehhüm edip, Cehennem azabından beter bir elemi düşünürken, birden ahirete iman geldi, o insanın gözünü açtırdı ve perdeyi gözünden kaldırdı, baktırdı. O da o imanla baktı. O dostlarını ebedî ölümlerden ve çürümelerden kurtulmuş, mesrurâne ve nuranî bir âlemde onu bekliyorlar vaziyetinde müşahade etti. Ve Cennet lezzetinden haber veren bir lezzet-i nuraniyeyi o müşahade ile aldı.

Üçüncü Faydası: İnsanın sair zihayatlar üstünde ki tefevvuku ve yüksek seciyeleri ve cemiyetli istidatları ve küllî ubudiyetleri ve geniş vücudî daireleri

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

âlem: dünya, cihan.

arzu: bir şeye karşı duyulan istek, heves.

azap: günahlara karşı ahirette çekilecek ceza.

beka: bâkîlik, ebedîlik, sonu olmama, bulunduğu hâlde kalma.

beka: ebedî hayata ulaşma.

biçare: çaresiz, zavallı, şaşkın.

cemiyet: topluluk, birlik.

dâr-ı ebedî: sonsuz diyar, sonu olmayan âlem, ahiret.

ebedî: ebede mensup, zevalsiz, sonu olmayan, sürekli, hiç son bulmayacak şekilde süren.

ehemmiyet: önem.

elem: dert, üzüntü, kaygı, tasa.

feda: gözden çıkarma, uğruna verme.

fıraten: fitrî olarak, yaratılıştan, yaratılış itibarıyla.

hayat-ı şahsiye: şahsa ait hayat, özel yaşama biçimi.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

insaniyet: insanlık mahiyeti, in-

san olma hâli, insana yakışır davranış.

istidat: kabiliyet, yetenek.

küllî: çok, büyük, çok miktarda.

matlâp: talep edilen, meram, maksat, istenilen şey, istek.

mesrurâne: sevinçli bir şekilde, sevinerek, memnun olarak.

mezaristan: mezarlık.

muvakkat: belirli bir zamana mahsus, vakitli, süresiz, geçici.

müfarakat: uzaklaşma, ayrılma, ayrılık.

münasebettar: ilgili, alâkalı, bir şeye uygun ve yakın olan.

müşahade: bir şeyi gözle görme, seyrederek anlama, seyretme.

nuranî: nurlu, ışıklı, parlak, munevver.

saadet: mutluluk.

sair: diğer, başka, gayri, öteki.

seciye: yaratılış, huy, tabiat, karakter, cıbilliyet.

tatmin: doyma, doyunluluk.

tedarik: hazırlama, elde bulundurma, sağlama.

tefevvuk: üstün olma, üstünlük.

tevehhüm: vehimlenme, kuruntuya kapılma; gerçekte var olmayanı var kabul etme, yok olanı var zannetmekle ümitsizliğe ve korkuya düşme.

ubudiyet: kulluk.

vücudî: vücutla ilgili, varlığa dair, var olan şey ile alâkalı.

zihayat: hayat sahibi.

itibarıyla üstünlüğüdür. Hâlbuki o insan, hem madum, hem ölü, hem karanlık olan geçmiş ve gelecek zamanların ortasında ve gayet kısa bir zaman olan hazır zamanın mikyasıyla, ölçüsüyle, hamiyeti, muhabbeti, kardeşliği ve insaniyeti gibi seciyeler alır.

Meselâ, eskiden tanımadığı ve ayrıldıktan sonra da hiç göremeyeceği babasını, kardeşini, karısını, milletini, vatanını sever, hizmet eder. Ve bu hususta tam sadâkate ve ihlâsa nadiren muvaffak olabilir. Ve o nispette kemalâtı ve seciyeleri küçülür. Değil hayvanların en ulvîsi, belki akıl cihetiyle baş aşağı en biçaresi ve en aşağısı olmak gibi bir vaziyete düşeceği sırada ahirete iman imdadına yetişir. Mezar gibi dar zamanını, geçmiş ve gelecek zamanları içine alan pek geniş zamana çevirir. Ve dünya kadar, belki ezelden ebede kadar bir daire-i vücut gösterir. Babasını dâr-ı saadette ve âlem-i ervahta dahi pederlik münasebetiyle ve kardeşini tâ ebede kadar uhuvvetini düşünmesiyle ve karısını Cennette dahi en güzel bir refika-i hayatı olduğunu bilmesi haysiyetiyle sever ve onlara merhamet eder, hürmet eder, yarıdım eder.

Dördüncü Faydası: İnsanın hayat-ı içtimaiyesine bakar.

Nev-i insanın dörtten birini teşkil eden çocuklar, ahiret imanıyla insanca yaşayabilirler ve insaniyetin

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
âlem-i ervah: ruhlar âlemi.
biçare: çaresiz, zavallı, şaşkın.
cihet: yan, yön, taraf.
daire-i vücut: varlık dairesi.
dâr-ı saadet: saadet, mutluluk yeri, Cennet.
ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk, daimilik.
ezel: başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik, ebedin zıddı.

hamiyet: gayret.
hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, cemiyet hayatı, toplum hayatı.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
hürmet: saygı.
ihlâs: bir işi, bir ameli, başka bir karşılık beklemezsizin, sırf Allah rızası için yapma.
iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.
insaniyet: insanlık mahiyeti, insan olma hâli, insana yakışır davranış.

kemalât: faziletler, iyilikler, kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
madum: yok olan, mevcut olmayan, bulunmayan.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, iyilik etmek, biçarelere yardımda bulunmak, esirgemek.
mikyas: ölçü.
millet: bir yerde bulunan kimselerin bütünü, herkes.
muvaffak: başaran, başarmış, başarılı.

münasebet: ilgi, alâka, yakınlık.
nadir: seyrek, az, ender bulunan, eş-benzeri az bulunan, bulunmaz.
nev-i insan: insan çeşidi, insan cinsi, insanoğlu.
nispet: oran.
peder: baba, ata.
refika-i hayat: hayat arkadaşı.
sadakat: doğruluk.
seciye: yaratılış, huy, tabiat, karakter, cıbilliyet.
teşkil: meydana getirme.
uhuvvet: kardeşlik.
ulvî: yüksek, yüce.
vatan: bir kimsenin doğup büyüdüğü yer, üzerinde yaşanan ülke, yurt.

istidatlarını taşıyabilirler. Yoksa, elim endişeler içinde, kendini uyutturmamak ve unutturmak için çocukça oyuncaklarıyla, haylaz bir hayatla yaşayacak. Çünkü, her vakit etrafında onun gibi çocukların ölmesiyle o çocuğun ve ileride uzun arzuları taşıyan küçük dimağında ve zayıf kalbinde ve mukavemetsiz ruhunda öyle bir tesir yapar ki; hayatı ve aklı o biçareye alet-i azap ve işkence edeceği zamanda, ahiret imanının dersiyle, görmemek için oyuncaklar altında onlardan saklandığı o endişeler yerinde, bir sevinç ve genişlik hissederek der: “Bu kardeşim ve ya arkadaşım öldü. Cennetin bir kuşu oldu. Bizden daha iyi keyif eder, gezer. Ve validem öldü, fakat rahmet-i İlâhiyeye gitti, yine beni Cennette kucağına alıp sevecek. Ve ben de o şefkatli anneciğimi göreceğim” diye insaniyete lâayık bir tarzda yaşayabilir.

Hem insanın bir rub'unu teşkil eden ihtiyarlar; yakında hayatlarının sönmesine ve toprağa girmelerine ve sevimli dünyalarının kapanmasına karşı tesselliyi, ancak ve ancak ahirete imanda bulabilirler. Yoksa o merhametli muhterem babalar ve fedakâr şefkatli analar, öyle bir vaveylâ-i ruhî ve öyle bir dağdağa-i kalbi çekeceklerdi ki, dünya onlara me'yusâne bir zindan ve hayat işkenceli bir azap olacaktı. Fakat, ahirete iman onlara der: “Merak etmeyiniz. Sizin ebedî bir gençliğiniz var, gelecek ve gayet parlak bir hayat ve nihayetsiz bir ömür sizi bekliyor. Zayi ettiğiniz evlât ve akrabalarınızla

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
akraba: yakınlar, aralarında soyca yakınlık bulunanlar, hısımlar.
arzu: özleme.
azap: büyük sıkıntı, şiddetli acı.
biçare: çaresiz, zavallı, şaşkın.
dağdağa-i kalbi: kalbe ait sıkıntı, kalp sıkıntısı.
ebedi: ebede mensup, zevalsiz, sonu olmayan, sürekli, hiç son

bulmayacak şekilde süren.
elim: çok dert ve keder veren, çok acı verici, acıklı.
endişe: düşünce, vesvese, kuşku, kuruntu, merak, kaygı, keder, gam, şüphe, korku.
fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, feda eden.
iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.
insanîyet: insanlık, bütün insanlar.
istidat: kabiliyet, yetenek.

ışkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, iyilik etmek, biçarelere yardımda bulunmak, esirgemek.
me'yusâne: ümitsizce, ümitsizlikle, ümitsiz bir şekilde.
muhterem: saygı değer, hürmete lâayık, aziz, saygın.
mukavemet: karşı koyma, dayanma, direnme, saldırı ve baskıyı yok etmek için çalış-

ma, direniş.
nihayetsiz: sonsuz.
rub: dörtte bir, çeyrek.
şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet, karşılık beklemeden yardım etme.
teselli: avutma, ümit.
tesir: etki.
teşkil: oluşturma.
valide: ana, anne.
zayi: yitik, zarar, ziyan.
zindan: hapishane.

sevinçlerle görüşeceksiniz” diye iman-ı ahiret onlara öyle bir teselli ve inşirah verir ki; her birinin yüz ihtiyarlık birden başlarına toplansa onları me’yus etmez.

Hem nev-i insanın üçten birisini teşkil eden gençler, galeyanda olan hevesatlarına mağlûp ve her vakit başlarına alamadıkları cür’etkâr akıllarıyla ahirete imanı kaybetseler ve Cehennem azabını tahattur etmezlerse, hayat-ı içtimaiyede, ehl-i namusun malı ve ırzı ve zayıf ihtiyarların rahatı ve haysiyeti bozuktur. Bazen, bir dakika lezzet için mes’ut bir hane-nin saadetini mahveder. Canavar bir hayvan hük-müne geçer.

Eğer iman-ı ahiret onun imdadına gelse, çabuk aklını başına alır. “Gerçi hükûmet hafiyeleri beni görmüyorlar, fakat Cehennem gibi bir zindanı bulunan bir padişah-ı Zülcelâl’in melâikeleri beni görüyorlar, fenalıklarımı kaydediyorlar. Ben başiboş değilim, vazifedar bir yolcuym. Ben de onlar gibi ihtiyar ve zayıf olacağım” der, birden, zulmen tecavüz etmek istediği adamlara karşı bir şefkat ve bir merhamet beslemeye başlar.

Hülâsa, bu hakikatlerin hayat-ı içtimaiyeye ait bir numunesi şudur ki: Eğer iman-ı ahiret bir şehirde ve o büyük aile efradında hükmetmezse; güzel ahlâkın esasları olan ihlâs, samimiyet, fazilet, hamiyet, fedakârlık, rıza-i İlâhî, sevab-ı uhrevî yerine; garaz,

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
ahlâk: huylar, tabiatlar.
azap: büyük sıkıntı, şiddetli acı.
cür’etkâr: cesur, cesaretli, yiğit, delikanlı, atılgan, gözü pek.
efrat: fertler, tek olanlar, birler.
fazilet: kişiyi ahlâklı, iyi hareket etmeye yöneltten manevî kuvvet, erdem.

fedakâr: kendini veya şahsî menfaatlerini hiçe sayan, fedâ eden.
fenâ: kötü.
galeyan: coşma, çalkalanma, kaynama.
garaz: kötü kasıt, düşmanca niyet, kin.
hafiye: saklı ve gizli şeyleri araştıran, casus.
hakikat: gerçek.
hamiyet: gayret.
hane: ev, mesken, beyt, ikamet edilen yer.

hayat-ı içtimaiye: sosyal hayat, cemiyet hayatı, toplum hayatı.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
hevesat: hevesler.
hülâsa: kısaca, sözün kıyası.
ırz: şan ve şeref, namus, iffet.
ihlâs: bir işi, bir ameli, başka bir karşılık beklemezsizin, sırf Allah rızası için yapma.
iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.
inşirah: sevinme, göğsün açılıp sevinç ve huzura kavuştu-

rulması, ferahlama, rahatlama, iç açılması.

mahv: yok, etme, ortadan kaldırma, harap etme, perişan etme.

melâike: melekler, ferîştehler; nurdan yaratılmış, fitratları safî, makamları sabit olan, Allah’ın emirlerine tam itaat eden mah-lûklar.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, iyilik etmek, bîçarelere yardımda bulunmak, esirgemek.

mes’ut: saadetli, bahtlı, bahtiyar, kutlu.

me’yus: ümitsiz, yeise düşmüş, ümidi kesilmiş, kederli.

nev-i insan: insan çeşidi, insan cinsi, insanoglu.

numune: örnek, misal, örnek olarak gösterilen.

Padişah-ı Zülcelâl: celâl sahibi padişah; nihayetsiz büyüklüğe ve haşmete sahip bir hükümdar olan Allah (c.c.).

rıza-i İlâhî: Allah’ın rızası, hoşnutluğu.

saadet: mutluluk.

samimiyet: samimîlik, içtenlik.

sevab-ı uhrevî: ahirete ait sevap, ahirete yönelik hayırlı harekette bulunma, karşılığı ahirette verilecek hayırlı iş işleme.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten ve karşılıksız merhamet, karşılık beklemeden yardım etme.

tahattur: hatırlama, hatıra getirme.

tecavüz: haddini aşma, söz ve hareketle ileri gitme.

teselli: avutma, ümit.

teşkil: oluşturma.

vazifedar: vazifeli, vazifesi olan, iş gören.

zindan: çok karanlık, sıkıntılı yer.

zulmen: zulümle, haksızlıkla, zulmederek.

adalet: kanunların eşitlik ilkesine göre uygulanması.

asayiş: rahat, huzur.

azap: ceza.

bâki: ebedî, daimî, sonu gelmez, bitip tükenmez, ölmez, sonsuz.

ciddi: gerçek, hakikat.

cüz'î: az.

daimi: sürekli, devamlı.

enaniyet: kendini beğenme, bencillik, egoistlik.

fazilet: kişiyi ahlâklı, iyi hareket etmeye yönelten manevî kuvvet, erdem.

hakikat-i imaniye: imana ait olan gerçek.

hane: ev, mesken, beyt, ikamet edilen yer.

hodgâm: kendi keyfini düşünen, bencil.

hürmet: saygı.

ihsan: iyilik etme, güzel davranma, bağışlama, ikram etme, lütuf, bağış, yardım.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

inkâr: reddetme, tanımama, kabul ve tasdik etmeme, inanmama.

inkışaf: açılma, ortaya çıkma, görülmeye, açığa çıkma, meydana çıkma.

insaniyet: insanlık mahiyeti, insan olma hâli, insana yakışır davranış.

kavi: kuvvetli, güçlü, dayanıklı, metin, muhkem.

kıyasen: kıyas yoluyla, kıyas ederek.

küllî: çok, büyük, çok miktarda.

manen: iç varlık bakımından, duyguca, gönülce, yürekçe, ruha, mana itibarıyla, manaca.

memleket: bir devletin toprağı, ülke, yurt, vatan, diyar.

menfaat: fayda, kâr, gelir, ihtiyaç karşılığı olan şey.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, iyilik etmek, bîçarelere yardımda bulunmak, esirgemek.

meziyet: bir kişiyi baskalarından ayıran veya yücelten vasıf, üstünlük vasfı, değerlilik, yüksek karakter, fazilet.

millî: millete ait, milletle alâkalı,

menfaat, sahtekârlık, hodgâmlık, tasannu, riya, rüşvet, aldatmak gibi hâller meydana alır. Zahirî asayiş ve insaniyet altında anarşistlik ve vahşet manaları hükmeder; o hayat-ı şehriye zehirler. Çocuklar haylazlığa, gençler sarhoşluğa, kaviler zulme, ihtiyarlar ağlamaya başlarlar.

Buna kıyasen, memleket dahi bir hanedir ve vatan dahi bir millî ailenin hanesidir. Eğer iman-ı ahi-ret bu geniş hanelerde hükmetse, birden samimî hürmet ve ciddî merhamet ve rüşvetsiz muhabbet ve muavenet ve hilesiz hizmet ve muaşeret ve riya-sız ihsan ve fazilet ve enaniyetsiz büyüklük ve mezi-yet o hayatta inkışafa başlarlar. Çocuklara der: “Cennet var, haylazlığı bırak.” Kur’ân dersiyile temkin verir. Gençlere der: “Cehennem var sarhoşluğu bırak.” Akıllarını başlarına getirir. Zalime der: “Şiddetli azap var, tokat yiyeceksin.” Adaletle başını eğdirir. İhtiyarlara der: “Senin elinden çıkmış bütün saadetlerinden çok yüksek ve daimî bir uhrevî sadet ve taze, bâkî bir gençlik seni bekliyorlar. Onları kazanmaya çalış” deyip ağlamasını gülmeye çevirir. Bunlara kıyasen cüz’î ve küllî her bir taifede hüsn-i tesirini gösterir, ışıktandırır.

DOKUZUNCU MESELE 371

Üstadımızın manen ruhuna gelen iman hakkında bir sualin cevabıdır. Şöyle ki:

“Neden cüz’î bir hakikat-i imaniyeyi inkâr eden kâfir oluyor ve kabul etmeyen Müslüman olmaz.

millete mensup; ulusal.

muaşeret: birlikte yaşayıp iyi geçinme, adab-ı muaşeret, görgü.

muavenet: yardım, yardım etme, yardımcılık, teavün.

muhabbet: ülfet, sevgi, sevmek, dostluk.

riya: iki yüzlülük, yalandan gösteriş, samimi-yetsizlik.

rüşvet: yetkili, görevli bir kimseye, bir başka kimse tarafından kanunlara aykırı şekilde, bir çıkar vad edilerek

veya sağlanarak her hangi bir işin yapılması; bu işin yapılması için verilen para, mal, v.s.

saadet: mutluluk.

samimi: içten, candan, gönülden, kalbî, menfaatsiz, riya-sız.

sual: soru.

taife: topluluk.

tasannu: yapmacık.

temkin: ihtiyatlı hareket etme, ihtiyat, tedbir.

uhrevî: ahirete dair, ahirete ait, ahiret âlemiyle ilgili.

üstat: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.

vahşet: yabanilik, vahşilik.

vatan: bir kimsenin doğup büyüdüğü yer, üzerinde yaşadığı ülke, yurt.

zahiri: görünen, görünürdeki, görünüşteki.

Zalim: zulmeden, haksızlık eden, acımasız ve haksız davranan.

zulüm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

Hâlbuki, Allah'a ve ahirete iman bir güneş gibidir, o karanlığı izale etmesi lâzımdır. Hem neden bir rûkûn ve hakikat-ı imaniyeyi inkâr eden mürtet olur, küfr-i mutlaka düşer ve kabul etmeyen İslâmiyetten çıkar? Hâlbuki, sair erkân-ı imaniyeye imanı varsa onu küfr-i mutlakdan kurtarmak lâzım geliyor” suallerine cevaplarını Üstadımız

¹ **أَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ** (ilâahir) ayetine müracaatla, gayet muhtasar, fakat şümullü bir şekilde “Üç Nokta”da beyan etmiştir.

ONUNCU MESELE 381

Tekrarat-ı Kur'âniyenin bir hikmetini beyanla ehl-i dalâletin gafletini ve zehirli evhamlarını izale eden bu küçücük, nurlu çiçeği, Üstadımız gayet has-ta ve perişan ve gıdasız bir hâlde iken, iki gün içinde Ramazan'da, mecburiyetle gayet mücmel ve kısa bir cümlede, pek çok hakikatler ve müteaddit hüccetleri derç etmişlerdir. Şöyle ki:

Kur'ân-ı Azîmüşşan'ın her asra, her tabakaya hitap ederek taze nazil olmuş gibi bir hususiyeti olduğunu ve bilhassa çok tekrar ile **الظَّالِمِينَ** ² **الظَّالِمِينَ** deyip zalimleri tehditleri ve o zalimlerin zulümlerini cezası olan musibet-i semaviye ve arziyeyi şiddetle beyanı ile, bu asrın emsalsiz zulümlerine kavm-i Âd ve Nemrut ve Firavun'un başlarına gelen azaplar ile baktırıyor. Ve mazlum ehl-i imana, İbrahim ve

gaflet: gafillik, boş bulunma, ihtiyatsızlık, dikkatsizlik.

hakikat: gerçek.

hakikat-i imaniye: imana ait olan gerçek.

hitap: birine söz söyleme.

hüccet: delil, ispat, burhan; bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.

ilâahir: sona kadar, sonuna kadar.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

inkâr: reddetme, tanımama, kabul ve tasdik etmeme, inanmama.

izale: ortadan kaldırma.

izale: ortadan kaldırma.

Kur'ân-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'ân.

küfr-i mutlak: kayıtsız şartsız küfür, mutlak küfür, hiç bir imanı hükmü, delili, hakikati kabul etmeme, kesin ve tam bir inkâr.

mazlum: zulüm görmüş, zulme uğramış.

mecburiyet: mecbur olma, mecburluk, zorunluluk durumu, zora tutulma, zorunluluk.

muhtasar: ihtisar edilmiş, hülâsa edilmiş, kısaltılmış, kısa, özet.

musibet-i semaviye ve arziye: gökten ve yerden gelen belâlar, musibetler.

musibet-i semaviye: semavi musibet, gökten gelen belâlar, musibetler.

mücmel: öz olarak anlatılmış, kısa ve az sözle ifade edilmiş, öz, özet.

mürtet: irtidat eden, İslâm dinini bırakarak eski dine veya başka bir dine geçmiş olan, din değiştiren.

müteaddit: çoğalan, çok, birçok, türlü türlü, çeşitli, birden fazla.

nazil: nüzul eden, yukarıdan aşağıya inen, inici.

rûkûn: şartlar.

sair: diğer, başka, gayri, öteki.

sual: soru.

şümül: içine alma, kaplama, ihata etme, havi olma.

tehdit: gözdağı verme, birisini korkutma, birinin gözünü korkutma, korku verme, gözdağı.

tekrarat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın tekrarlamaları, Kur'ân'da tekrarlanan ibâre, mevzu ve ayetler.

üstâd: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.

zalim: zulmeden, haksızlık eden, acımasız ve haksız davranan.

zulüm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

1. Peygamber, kendisine Rabbinden indirilen Kur'ân'ı tasdik edip ona iman etti. Mü'minler de onunla beraber iman ettiler. (Bakara Suresi: 285.)

2. Zalimler! • Zalimler!..

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.

asır: yüzyıl.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi, Kur'ân'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

azap: ceza.

beyan: anlatma, açık söyle-

me, bildirme, izah.

bilhassa: her şeyden önce, başta, hele, en çok, hususen, hususî olarak, özellikle, mahsus.

derç: toplama, biriktirme.

ehl-i dalâlet: dalâlet ehli; yoldan çıkanlar, azgın ve sapkın kimseler.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri, İslâm dinini kabul edenler.

emsal: eş, benzer.

erkân-ı imaniye: imana ait esaslar.

evham: vehimler, zanlar, kuşku, esassız şeyler, kuruntular.

Mûsa Aleyhisselâmlar gibi enbiyanın necatlarıyla teselli veriyor.

Kur'ân-ı Azîmüşşan'ın elbette her harfinde on, bazen yüz, bazen bin ve binler sevap bulunması ve bütün cin ve ins toplansa onun mislini getirememesi ve bütün benîâdemle ve kâinatla tam yerinde konuşması ve her zaman milyonlar hafızların kalplerinde zevk ile yazılması ve çok tekrarlar ve kesretli tekrarıyla usandırmaması ve çok iltibas yerleri ve birbirine benzeyen cümleleri olduğu hâlde bütün Kur'ân hafızı çocukların nazik ve basit kafalarında mükemmel yerleşmesi ve hastaların ve az sözden müteessir olan ve sekeratta olanların kulağında mâ-i zenzem misillü hoş gelmesi gibi, Kur'ân-ı Azîmüşşan çok cihetlerle kudsi imtiyazları kazanır. Ve Sâni-i Kâinat'ın mu'cizat-ı kudretini ve manidar suttur-i hikmetini ders vermekle lütf-i irşatta güzel bir i'caz gösterir. Ve iki cihanın saadetlerini kendi şakirtlerine kazandırır. Tekrarı iktiza eden dua ve davet, zikir ve tevhid kitabı dahi o olduğunu bildirmek sırrıyla güzel, tatlı tekrarıyla bir tek cümlede ve bir tek kıssada ayrı ayrı çok manaları, ayrı ayrı muhatap tabakalarına tefhim etmekte ve cüz'î ve adî bir hâdisede, en cüz'î ve ehemmiyetsiz şeyler dahi nazar-ı merhametinde ve daire-i tedbir ve iradesinde bulunmasını bildirmek sırrıyla tesis-i İslâmiyette ve tedvin-i şeriatı Sahabelerin cüz'î hâdiselerini dahi nazar-ı ehemmiyete almasında; hem küllî düsturların

adi: bayağı, aşağı, değersiz.
benîâdem: Ademoğulları, insanlar.
cihan: dünya, kâinat, âlem.
cihet: yan, yön, taraf.
cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.
cüz'î: kıymetsiz, önemsiz, teferuat.
düstur: kanun, kaide, kural, prensip, esas.
ehemmiyet: önem.
enbiya: nebiler, peygamberler.
hâdis: olay.
hafız: Kur'ân-ı Kerim'i tamamen ezberleyen ve okuyan kimse.
i'caz: âciz bırakma, acze düşürme, âciz hâle getirme.
iktiza: lâzım gelme, gerekme, ihtiyaç hissedilme.
iltibas: birbirine benzeyen şeyleri şaşırıp karıştırma, birisini öteki zannetme.
imtiyaz: fark, ayrıcalık, üstünlük.
ins: insan, beşer, Ademoğlu.
irade: dileme, isteme.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kesretli: çokluğu olan, çok fazla.
kıssa: ibret verici hikâye.
kudsi: mukaddes, kutlu, muazzez, aziz.
Kur'ân-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'ân.
küllî: çok, büyük, çok miktarda.
lütf-i irşat: Allah'ın, lütfuyla insanları hidayete erdirmesi.
mâ-i zenzem: Zenzem suyu.
manidar: anlamlı, manalı, mana taşıyan.
misil: benzer, eş, nazır, tıpkısı.
misillü: benzeri, gibi, aynı, benzer gibi, eş kabilinden.
mu'cizat-ı kudret: kudret mu'cizeleri.
muhatap: hitap olunan, kendisine söz söylenilen, konuşulan kimse.
müteessir: teessüre kapılan, hisleriyle oynanmış, üzülmüş, hüzünlü, kederli, mahzun.
nazar-ı ehemmiyet: pek önemli görerek, pek mühim olduğunu düşünerek olan bakış.

nazar-ı merhamet: merhametli bakış.
nazik: narin, ince.
necat: kurtuluş, kurtulma, halâs, selâmet.
saadet: mutluluk.
Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmeye şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.
Sâni-i Kâinat: kâinatı mükemmel bir sanatla yaratan Allah.

sekerat: ölmek üzere olan bir kişinin kendinden geçmesi.
sevap: Allah'ın rızasına sebep olan hayırlı hareket, güzel iş ve davranış.
suttur-i hikmet: hikmet satırları.
sakirt: talebe, öğrenci.
tedvin-i şeriat: İslâmî hükümlerin bir araya getirilmesi, toplanması, tasnif edilmesi, sınıflandırılması.
tefhim: bildirmek, bildirilme, tebliğ.

tekrarat: tekrarlar.
teselli: avutma, acısını dindirme, güzel sözler söyleyerek rahatlatma.
tesis-i İslâmiyet: İslâmiyetin doğuşu, kuruluşu ve yayılışı, kökleşmesi.
tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, Allah'ın varlığını, birliğini, dengi ve ortağı bulunmadığını kabul etme.
zikir: anma, anılma, adını anma, hatıra getirme, iyilikle anma.

bulunması, hem umumî olan İslâmiyetin ve şeriatın tesisinde o cüz'î hâdiseler, çekirdekler hükmünde çok ehemmiyeti meyveleri verdikleri cihetinde de bir nevi i'cazını gösterir.

Evet, ihtiyacın tekrarıyla tekrarın lüzumu haysiye-tiyle, yirmi sene zarfında pek çok mükerrer sualle-re cevap olarak ayrı ayrı çok tabakalara ders veren ve koca kâinatı parça parça edip kıyamette şeklini değiştirecek, dünyayı kaldırıp onun yerine azametli ahireti kuracak olan ve zerrattan yıldızlara kadar büt-ün cüz'iyat ve külliyyatın tek bir zatın elinde ve ta-sarrufunda bulunduğunu ispat edecek ve kâinatı ve arzı ve semavatı ve anasını kızdıran ve hiddete geti-ren nev-i beşerin zulûmlerine mukabil, kâinatın ne-tice-i hilkatı hesabına azab-ı İlâhîyi ve hiddet-i Rab-baniyeyi gösterecek hadsiz ve nihayetsiz ve dehşet-li ve geniş kuvvetinde, bazı cümleleri ve hadsiz de-lillerin neticesi olan bir kısım ayetleri tekrar etmek, değil bir kusur, belki gayet kuvvetli bir i'caz ve gayet yüksek bir belâgat ve mukteza-i hâle gayet mutabık bir cezalettir, bir fesahattir.

Biz burada, bu kıymetli meselenin başından bazı yerlerine işaretle ehemmiyetini göstermek istedik. Fakat tamamıyla göstermeye imkân olmadığı için, tam görmek isteyenler bahçenin içine girsın ve yal-nız bu kadarla kalsın. Bu meselenin Hatimesinin iki haşiyesini ve Nurun kahramanı Hüsrev'in mek-tubunu da okusun.

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen de-vam edecek olan ikinci hayat.
anasır: elemanlar, unsurlar, kısımlar, parçalar.
arz: yer, dünya.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümle-si, Kur'ân'ın surelerini oluşturan İlâhî söz.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
belâgat: iyi, güzel, pürüzsüz söz söyleme.
cezalet: güzel anlatım.

cihet: yan, yön, taraf.
cüz'î: kıymetsiz, önemsiz, te-ferruat.
cüz'iyat: ehemmiyetsiz, de-ğersiz, ufak tefek şeyler.
dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.
delil: kılavuz, doğru yolu gös-teren, yol gösteren.
ehemmiyet: önem.
fesahat: güzel ve açık konu-şabilme.
had: sınır, son.
hâdis: olay.

haşiye: bir kitabın sayfalan-nın kenarına veya altına yazı-lan açıklayıcı yazı, derkenar.
hatime: son, nihayet, bitiş.
haysiyet: şeref, onur, itibar.
hiddet: öfke, kızgınlık, gadap, hisim.
i'caz: âciz bırakma, acze dü-şürme, âciz hâle getirme.
i'caz: taklidi mümkün olma-yacak derecede güzel ve düz-gün söz söyleme.
İslâmiyet: Müslümanlık, se-mavî dinlerin sonuncusu.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

kahraman: yiğit, cesur, bahadır, alp.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kıyamet: dünyanın sonu, bütün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanması, varlığın bozulup dağıl-ması, kâinatın ölümünden sonra, bütün ölümlerin dirilip ayağa kalk-maları, mahşerde toplanmaları.

külliyyat: bir şeyin bütünü, bir şe-yin tamamı, hepsi.

mukabil: karşı, karşılık, muadil.

mukteza-i hâl: hâlin gerektirdiği şekilde, hâlin gereği, duruma gö-re, icabına göre.

mutabık: uygun.

mükerrer: tekrarlanmış, tekrar olunmuş, iki veya daha fazla ya-pılmış, tekrarlı.

netice: sonuç.

netice-i hilkat: yaratılışın, yaratıl-manın neticesi, amacı.

nev-i beşer: insanoğlu, insan so-yu; insanlar.

nevi: çeşit.

nihayet: son.

semavat: semalar, gökler.

sual: soru.

şeriat: Allah tarafından peygam-ber vasıtasıyla bildirilen, İlâhî emir ve yasaklara dayanan hü-kümlerin hepsi.

tasarruf: sahip olma, sahiplik.

tesis: kurma, meydana getirme.
umumî: umuma ait, umumla ilgi-li, herkesle alakalı, herkese ait.

zat: kişi, şahıs, fert.

zerrat: zerreler, çok ufak parça-lar, moleküller, atomlar.

zulûm: haksızlık, eziyet, cefa, iş-kence.

Meyve'nin On Birinci Meselesinin bir meyvesi Cennet ve biri saadet-i ebediye ve biri rü'yetullahtır. Bu şecere-i kudsiyenin hadsiz küllî ve cüz'î meyvelerinden yüzer numunelerin Risale-i Nur'da gayet parlak bir şekilde Üstadımız beyan etmiştir. Bu meseledeki beyanatın fihristesinin yalnız hangi mevzuata ait olduğunu kısaca bildirmek istedik. Merak edenler Siracünnur'a ve Meyve'nin on birinci meselesi-ne dikkatle baksınlar.

Bu Mesele, meleklerle iman meyvesinin bir cüz'üdür. Üstadımız diyor ki: "Bir gün duada, 'Yâ Rabbi! Cebrail, Mikâil, Azrail, İsrail hürmetlerine ve şefaathlerine, beni cin ve insanın şerlerinden muhafaza eyle' mealindeki duayı dediğim zaman, herkesi titreten ve dehşet veren Azrail namını zikrettiğim vakit gayet tesellidar ve sevimli bir hâlet hissettim. "Elhamdülillâh" dedim. Azrail'i cidden sevmeye başladım ve çünkü insanın en kıymetli ve üstünde titrediği malı, onun ruhudur. Onu ziyandan ve fenâdan ve başboşluktan muhafaza etmek için kuvvetli ve emin bir ele teslim etmek derin bir sevinç verdiğini kat'î hissettim. Ve o anda insanın amelini yazan melekler hatırıma geldi. Baktım, aynen bu meyve gibi çok tatlı meyveleri var. Her insan kıymetli fiilini bâkileştirmek için iştıyakla kitabet ve şiir, hatta sine-ma ile hıfzına çalışır. Hususan o fiillerin Cennette bâkî meyveleri bulursa, daha ziyade merak eder.

amel: fiil, iş, emek.

bâkî: ebedî, daimî, sonu gelmez, bitip tükenmez, ölmeyen, sonsuz.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

beyanat: açıklamalar, izahlar.

cidden: şaka olmayarak, gerçekten, ciddî olarak.

cin: gözle görünmez, lâtif cisimlerden ibaret bir yaratık.

cüz: kısım, parça, bölük.

cüz'î: az, parçaya ait olan, pek az.

dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.

Elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, hamd Allah'a aittir.

emin: inanılır, güvenilir.

fenâ: yok olma, yokluk, geçip gitme, son bulma, ölümlülük.

fihriste: bir kitapta veya bir dükkânda bulunan şeyleri sırayla gösteren liste.

fiil: iş, oluş, davranış, hareket.

had: sınır, son.

hâlet: hâl, suret, keyfiyet.

hıfz: ezberleme, zihinde saklama, hatırdan tutma.

his: anlama, sezme, idrak.

husus: bilhassa, ayrıca, başkaca, hususî olarak.

hürmet: haysiyet, şeref.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

iştıyak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.

kat'î: kesin.

kıymet: değer.

kitabet: yazı yazma, bir maddeyi kaidelerine uygun şekilde kaleme alma.

küllî: külle ilgili, bütüne ait, umumî, bütün, hepsi.

meal: anlam, mana, mefhum, mazmun, kavram.

mevzu: vaz olunmuş, konulmuş, yerleştirilmiş.

muhafaza: koruma, saklama.

nam: ad, isim.

numune: örnek, misal, örnek olarak gösterilen.

rü'yetullah: Allah'ı görme, Allah'ın görülmesi; kulların ahirette, Cennette Allah'ı görmesi.

saadet-i ebediye: zevalsiz, sonu olmayan mutluluk, sonsuz mutluluk.

şecere-i kudsiye: kutsal, mübarek ağaç.

sefaat: birinden başkasının adına bir ricada bulunma,

kusurlarının veya suçunun bağışlanmasını dileme.

ser: kötülük.

teselli: avutma, acısını dindirme, güzel sözler söyleyerek rahatlatma.

üstat: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.

zikir: anma, anılma, adını anma, hatıra getirme, iyilikle anma.

ziyade: çok, fazla.

ziyan: zarar, kayıp.

Kiramen Kâtibîn insanın omuzlarında durup onları yazması, ebedî manzaralarda göstermek için muhafaza etmesi ve sahiplerine daimî mükâfat kazandırması bana o kadar şirin geldi ki, tarif edemem” diye, Üstadımızın şu meseledeki derin görüşlerinin kudsiyetini göstermek için ellerine Fihriste anahtarını takdim ediyoruz.

Emirdağ Nur Talebeleri

* * *

Her asırda, her devirde imana ve Kur’ân’a ve İslâmiyete hizmet eden nuranî, mübarek şahsiyetler gelmişler. Bunların karşısına Nemrutlardan, Firavunlardan, Ebu Cehillerden birer tanesi çıkmış, musallat olmuşlar. Vazife-i diniyelerine set çekmeye çalışmışlar. Bu asırda da Nur’ların ve şakirtlerinin takip ettikleri kudsi hizmet-i imaniye ve Kur’âniyeye mason ve komünist ve zındıka guruhları sistemli bir şekilde gayet dessayâne hilelerle bütün maddî ve manevî kuvvetlerini ortaya dökerek çalışmışlar. Risale-i Nur’un müellifi olan ve mübarek ve iman ve Kur’ân abidesi olan Üstadımızı, talebeleriyle birlikte hapslere, zindanlara, menfâlara atarak, onlara, hiçbir asırda emsali görülmemiş işkenceleri, hata vahşî ve canavarca zulümleri hiç çekinmeyerek yapagelmişler. Üstadımıza, hayatına son vermek için, defalarca zehir vermişler. İhtilâttan menederek, şahsî nüfuzunu kırmak için çeşitli yalan ve iftiralar,

abide: yadigâr kalacak eser, anıt.
asır: yüzyıl.
daimî: sürekli, devamlı.
dessasâne: aldatıcı bir şekilde, hileyle iş yaparak.
ebedî: ebede mensup, zevalsiz, sonu olmayan, sürekli, hiç son bulmayacak şekilde süren.
emsal: eş, benzer.
fihriste: bir kitapta veya bir dükkânda bulunan şeyleri sırayla gösteren liste.

guruh: cemaat, bölük, topluluk, takım, kısım.
hizmet-i imaniye: imana ait hizmet, iman ve Kur’ân hakikatlerinin ikna edici ve ilmi delillerle anlaşılmasına hizmet etme.
iftira: aslı olmadan birine suç yükleme, olmayan bir suçu başkasına yüklemek, böhân, ifk.
ihtilât: karışık görüşme, ilişki içinde bulunma, beraber yaşama.

iman: hak dini kabul etme, İslâm dinini kabul etme, İslâmın gerekli olan esaslarına inanma, Allah’a inanma.
kudsi: mukaddes, kutlu, muazzez, aziz.
kudsiyet: kutsallık, mukaddeslik, azizlik.
manzara: bakılıp seyredilen yer.
mason: dünyevî maksatlarla kurulmuş, sıkı bir dayanışmayı esas alan komiteci teşkilâtın mensubu.

men: yasak etme, durdurma, mâni olma, bırakmama, bir şeyi diriğ etme, bir şeyin yapılmasını engelleme, esirgeme, vermeme, önleme.
menfâ: nefyolunan yer, nefiy yeri, birinin sürüldüğü yer, sürgün yeri.
muhafaza: koruma, saklama, hıfzetme.
musallat: fazlasıyla üzerine giden, rahatsız eden, aşırı derecede sataşan, sık sık rahatsızlık veren.
mübarek: feyizli, bereketli.
müellif: kitap yazan veya kitap hazırlayan, bir eseri ortaya koyan ve eserin sahibi olan kimse, yazar.
mükâfat: iyi bir iş, hizmet veya başandan ötürü verilen şey, ödül.
nurani: nurlu, ışıklı, parlak, münevver.
set: kapama, tıkama, engel olma.
şahsi: şahsa ait, kişiye, kendine ait, şahısla ilgili, hususî.
şahsiyet: kişi, kimse.
şakirt: talebe, öğrenci.
takdim: arz etme, sunma.
talebe: istekliler, talep edenler.
üstat: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.
vazife-i diniye: dinî vazife, dinle ilgili görev.
zındıka: dinsizlik, inançsızlık.
zindan: hapisane.
zulüm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

bir çok kulp takmakla hükûmeti iğfal ederek, hem Üstadımızı, hem Nur Talebelerini zindanlara sokturmuşlar. Elleriindeki risaleleri mahzenlere attırmışlar. **(HAŞİYE)** Hatta hapishane içerisinde bile rahat bırakmamışlar. Hususî plânlarla içlerine hafiyeleler bırakılarak Üstattan ve Risale-i Nur'dan soğutmaya çalışmışlar. Bilhassa Afyon hapsinde, Üstadımızı kışın en şiddetli günlerinde gayr-i muntazam bir odada, taban tahtalarının birbirinden bir-iki santim ayrıklık olan ve pencereleri de tam kavuşmadığı için açık kalan yerlerinde camların bir buçuk-iki milim buz tutmasıyla beraber, bazen de yağın karlar, tipi ve yağmurlar içeriye dolan bir odada birkaç gün sobasız, mangalsız ve bazı zamanlarda da gıdasız bırakıldığı gibi zehir de verilerek ölümü beklenilmiştir. Gayet ihtiyar, zayıf ve hasta olan mübarek Üstadın yanına hiçbir talebesi ve hizmetçileri bırakılmamış, saklı ve gizli olarak yanına çıkan talebeleri ve hizmetçileri dövölmüş, işkencelerin en vahşisi tatbik edilmiş, öyle bir an gelmiş ki, mübarek Üstadın mahkemeye vereceğı müdafaaları talebeleri tarafından yazılmasına izin verilmemiş, gizli olarak yazmak isteyen talebeler de müdür tarafından hakarete uğramışlardır.

Bu işkencelerin ve bu zulüm ve hile prensiplerinin karşısında Kur'ân'ın hakikî hadimleri olan

HAŞİYE: Hapishaneden çıktıktan sonra birkaç defa beraat verildiğı hâlde, Risaleler hâlâ mahzenlerde tutulmaktadır.

beraat: temize çıkmak, suçsuz bulunmak.
bilhassa: her şeyden önce, başta, hele, en çok, hususan, hususî olarak, özellikle, mahsus.
gayr-i muntazam: intizam dışı, tertipli olmayan, tertipsiz, düzensiz.

hadim: hademe, hizmetçi, hizmet eden, işe yarayan.
hafiye: saklı ve gizli şeyleri araştıran, casus.
hakaret: hakirlik, hor görme, incitme, küçük düşürme.
hakikî: gerçek, sahici.
haşıye: bir kitabın sayfalarının kenarına veya altına yazılan açıklayıcı yazı, derkenar.
hile: aldatmaya, kandırmaya yönelik tertip, düzen, desise.
hususî: özel, şahsî.
hükümet: bir memleketi idare

edenler, vekiller heyeti.
iğfal: yanıltma, gaflete düşürerek kandırma, yanlış iş yapırma, aldatma, aldatılma.
ışkence: eziyet, azap, bir kimseye verilen maddî-manevî sıkıntı, zulüm.
kulp: bahane, uydurma sebep.
mahzen: havasız, karanlık yer.
mübarek: feyizli, bereketli.
müdafaa: savunma.
prinsip: temel fikir, temel

bilgi, esas, ilke.
risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.
risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.
talebe: öğrenciler, tahsil görenler.
üstat: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.
vahşî: merhametsiz, duygusuz.
zindan: hapishane.
zulüm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

Nur'un kıymetli talebeleri, hiç çekinmeyerek, Üstatlarının takip ettiği iman ve Kur'an yolunda, rıza-i İlâhî uğrunda çalışmışlar. İşte bu ağır şerait altında Denizli Medrese-i Yusufiyesinde *Meyve Risalesi*, Afyon Medrese-i Yusufiyesinde de *Elhüccetüzzehra* gibi mühim risaleler yazılmıştır. Ehl-i imana, bilhassa bu risaleleri okumaları tavsiye olunur.

Besinci Şua

902

Risale-i Nur'un şualarının telifinden otuz beş sene evvel tab edilmiş olan *Muhakemat-ı Bediyye'*ye tetimme olmak üzere bir kısım müsveddesi yazılmış olan ve eşrat-ı saatten bahseden bu Şua, ihtiva ettiği hakikatleriyle çok münkirlerin ağızlarını tıkmakta ve çok mülhitlerin kulaklarını çınlatmakta ve bir kısım ehl-i inkârın asırlardan beri İslâmın mazisine istihkârâne gönderdikleri nazarlarına mukabil, mazi-i İslâma hayretkârâne baktırmakta ve 1300 sene-den beri her asırda yaşamış milyonlarla Müslümanların lisanlarında ve meclislerinde mütemadiyen medar-ı bahis olmuş eşrat-ı saatten haber veren ihbarat-ı gaybiyeyi bu zamanda tebellür ettirerek istih-sankârâne göstermekte ve çok insanların eğrilmiş akidelerini düzeltmekte ve istikbal hâdisatını hakika-tiyle ve gayet ciddî ve lâtif bir üslûp ile ve gayet doğru olarak hem pek ciddî bir surette ihbar etmekte ve yalnız, yanlış telâkki edilmek ihtimalinden dolayı

akide: inanç.
asır: yüzyıl.
bilhassa: her şeyden önce, başta, hele, en çok, hususan, hususî olarak, özellikle, mahsus.
ciddî: gerçek, hakikat; mühim, önemli.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri, İslâm dinini kabul edenler.
ehl-i inkâr: inkâr edenler, inanmayanlar.
eşrat-ı saat: kıyamet âlâmet-

leri.
hâdisat: yeni olan şeyler, hâdiseler, olaylar.
hakikat: gerçek, hayalî olmayan, görülen, mevcut olan, bir şeyin aslı ve esası.
ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.
ihbarat-ı gaybiye: geçmiş veya gelecek zamana ait verilen haberler.
ihtimal: olabilirlik, bir şeyin olabilmesi mümkün olma, gerçekleşebilirlik.

ihtiva: içine alma, içinde bulundurma.
iman: hak dini kabul etme, İslâm dinini kabul etme, İslâmın gerekli olan esaslarına inanma, Allah'a inanma.
istihkârâne: küçümseyerek, hor görürcesine, aşağılarca-sına.
istihsan: güzel bulma, beğenme.
istikbal: gelecek, gelecek zaman, atı.
kıymetli: kıymetli, değerli,

pahalı.

lâtif: çok hoş, güzel.

lisan: dil.

mazi: geçmiş zaman, yaşanılan-dan önceki zaman.

medar-ı bahis: söz konusu, bahsetmeye sebep olan, vesile olan.

Medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapisane.

mukabil: karşı, karşılık, muadil.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mülhit: İslâm dininden ayrılan, Allah'a ve dine inanmayan, Allah'ı inkâr eden, dinsiz, imansız, münkir.

münkir: inkâr eden, kabul etmeyen.

müsvedde: karalama, yazı taslağı, sonradan temize çekilmek üzere yazılan ilk yazı.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı olarak, aralıksız şekilde, muttasıl, devamlı.

nazar: göz atma, bakma, bakış.

rıza-i ilâhî: Allah'ın rızası, hoşnutluğu.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

suret: şekil, biçim.

şerait: şartlar.

tab: kitap basma, kitap baskısı, baskı.

talabe: öğrenciler, tahsil görenler.

tavsiye: öğütme.

tebellür: açığa, meydana çıkma, belirme.

telâkki: anlama, anlayış, görüş.

telif: yazılmış, ortaya konulmuş eser.

tetimme: bir konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım, bir şeyin tam olması için gereken şey; ek.

üslûp: tarz, yol, biçim, usul, stil.

üstat: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.

herkese gösterilmesine müsaade edilmeyerek mahrem tutulmakta olan gayet feyyaz bir risaledir.

Bu Şua ¹ فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا ayetinin bir nüktesi ol-

makla beraber, bu zamanda akide-i Müslimîni vika-ye ve şübehattan muhafaza için yazılmış olup, ahir zamanda vukua gelecek hâdisata dair rivayet edilen hadislerin bir kısmının, müteşabihat-ı Kur'âniye gibi derin manaları bulunduğundan, bu gibi hâdiselerle ihbar edilen hadisat vukua geldikten sonra ² وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ ayetinin be-şaretiyle ilimde rûsuh sahibi olanlar tevil ile anlarlar ve izhar ederler. O vakit mana-i hadisin ihbar ettiği vak'a bilinebilir ve maksat ne olduğu anlaşılabilir.

Bu Şua bir Mukaddime ile Yirmi Üç Meseledir.

MUKADDİME 903

Beş Noktadır.

Birinci Nokta: İman ve sırr-ı teklif, ihtiyar daire-sinde bir imtihan ve bir tecrübe olduğu için perdeli ve derin dakik ve tecrübeye muhtaç olan nazarî meseleler, sırr-ı teklif bozulmamak; hem bir seviyede olmayan Ebu Bekirlerle Ebu Cehiller birbirinden ayrılmak için elbette bedihî olamaz.

İkinci Nokta: Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâma bildirilen umur-i gaybiyenin bir kısmı tafsil iledir. Peygamber-i Zîşan Aleyhissalâtü Vesselâm onlara

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

aleyhissalâtü vesselâm: Salât ve selâm onun üzerine olsun," anlamında Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (a.s.m.)ismini duyuncaya söylenmesi sünnet olan dua.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi, Kur'an'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

bedihî: delilsiz, açık olan, besbel-li, aşikâr.

beşaret: müjde, mustu, sevindiri-ci haber.

feyyaz: çok feyizli, verimli.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâdisat: yeni olan şeyler, hâdiseler, olaylar.

hâdis: olay.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

ihtiyar: seçme, tercih, irade.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

imtihan: deneme, sınav, bir kimsenin bilgi, beceri ve kabiliyetlerini ölçmek için yapılan yazılı veya sözlü yoklama.

mahrem: herkesçe bilinmemesi gereken.

maksat: kastedilen, istenilen şey, varılmak istenen nokta, niyet, meram.

muhafaza: koruma, saklama.

mukaddime: başlangıç, giriş.

müsaade: izin, icazet, ruhsat.

nazarî: nazar ile ilgili, bakışla ilgili.

peygamber: Allah'ın elçisi, Allah tarafından haber getirerek ilâhî

1. Onun şartları gelmiştir. (Muhammed Suresi: 18.)

2. Onun tevilini Allah'tan başkası bilemez. İlimde derinlik ve istikamet sahibi olanlar ise... (Âl-i İmran Suresi: 7.)

emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, haberci, nebî, resul.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme.

rûsuh: bir ilmin derinliğine, inceliğine varma ilim ve fen-

de geniş bilgi sahibi olma.

seviye: eşitlik, birlik, denklik.

sırr-ı teklif: teklif sırrı, insanların dünyaya gelip Allah tarafından vazifelendirilmelerinin sırrı.

sübehat: süpheler.

tafsil: etraflıca bildirme, uzun uzadıya anlatma, açıklama.

tecrübe: yaşayarak elde edilen iyi veya kötü kazanımlar.

tevil: yorumlama, yorum.

umur-i gaybiye: gaybî işler, Allah ve Onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.

vuku: olma, meydana gelme, ortaya çıkma, oluş.

karişamaz, Kur'an ve hadis-i kudsiler gibi aynen tebliğ eder. Diğeri kısmi icmal iledir. Tafsilat ve tasviratı Peygamber-i Zışana (a.s.m.) aittir. Hem hakaik-ı imaniyeye girmeyen cüz'i hâdisat-ı istikbaliye nazar-ı Nübüvvette ehemmiyetli değıldir.

Üçüncü Nokta: İki Nüktedir.

Birincisi: Avam nazarında hakikat telâkki edilen ve vakiya mutabık zuhur etmeyen ve teşbihler ve temsiller suretinde vürut eden hamele-i arş ve hamele-i arz gibi hadislere dairdir.

İkincisi: Bir cihette hususî bulunduğı hâlde küllî ve âmm telâkki edilen (meselâ; “Bir zaman gelecek, ‘Allah, Allah’ diyen kalmayacak”¹ diye varit olan) hadisler hakkındadır.

Dördüncü Nokta: Çok hikmetler ve maslahatlar için Rahmanirrahîm'in gizlediğı mevt ve ecel muayyen olsa idi, yarî ömr-i beşer gaflet-i mutlaka içinde ve daha sonraki ömrü dehşet-i mutlaka içinde geçecek idi.

Hem, başa gelen musibetlerin vakitleri muayyen olsa idi, daha o musibetler gelmeden, gelip geçinceye kadar elem ve ıztıraplarını çektirecekti.

Hem, muayyen olmayan dünyanın eceli ve bilcümle mahlûkatın mevtleri muayyen olsa idi, Kurun-i Ulâ ve Vusta büsbütün gaflet içinde, Kurun-i Uhra mezbahaya gider gibi, pek dehşetli bir endişe ve pek müthiş bir elem içinde kalacaktı.

hakikatler, imanî gerçekler.

hakikat: gerçek.

hamele-i arş: en üstteki gök katmanını taşıyanlar.

hikmet: herkesin bilmediğı gizli sebep; gizli, bilinmeyen nokta.

hususî: özel, şahsî.

ıztırap: üzüntü veren bir durumun meydana getirdiğı kuvvetli acı, aşın elem, azap, sıkıntı.

icmal: öz, özet.

Kurun-i Uhra: Orta Çağ sonrası, Yeni Çağ ve Yakın Çağ, Son Çağ, son asir.

külli: külle ilgili, bütüne ait, umumi, bütün, hepsi.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar, Allah tarafından yaratılanlar.

maslahat: iş, emir, husus, madde, keyfiyet.

mevt: ölüm, vefat.

mezbaha: hayvan kesilen yer, salhane.

muayyen: tayin edilmiş, belli, belirlili.

musibet: felâket, belâ, ansızın gelen belâ, dert, sıkıntı.

mutabık: uygun.

müthiş: dehşet veren, ürküten, korkutan, dehşetli, korkunç.

nazar: düşünme, fikir, mülâhaza, niyet.

nazar-ı Nübüvvet: peygamberlik nezdinde, peygamberlik katında.

nükte: herkesin anlayamadığı ince mana, ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.

suret: şekil, biçim.

tafsilat: tafsiller, açıklamalar, izahlar, etraflı olarak bildirmeler.

tasvirat: tasvirler, resmini yapmalar.

tebliğ: bildirme, beyan etme.

telâkki: anlama, anlayış, görüş.

temsîl: benzetme.

teşbih: benzetme.

vakiya: vuku bulan, olan, geçen şey; olmuş bir iş.

varit: vürut eden, gelen, ulaşan, vasil olan, erişen.

zuhur: görünme, meydana çıkma.

1. Müslim, 1:131; Müsned, 3:107, 201, 268; Kenzü'l-Ummal, 14:227, 228; Hâkim, Müstedrek, 4:494.

âmm: sene, yıl.

avam: halkın büyük kısmı, umum, herkes; “havas”ın zıddı.

bilcümle: bütün, hepsi, hep, toptan.

cihet: yan, yön, taraf.

cüz'i: kıymetsiz, önemsiz, teferuat.

dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.

dehşet-i mutlaka: mutlak dehşet, tam dehşet hâli.

ecel: her mahlûkun ve canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti, insan ömrünün belli vakti.

ehemmiyet: önem.

elem: acı, ağrı, maddî-manevî ıztırap; dert, üzüntü, kaygı, tassa.

endişe: düşünce, vesvese,

kuşku, kuruntu, merak, kaygı, keder, gam, şüphe, korku.

gaflet: gafillik, boş bulunma, ihtiyatsızlık, dikkatsizlik.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı

başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâdis: olay.

hakaik-ı imaniye: imana ait

İşte zîşuur ve zevi'l-idrakin bu dehşetlerden kurulması, hem dünya ve ukbayı imar etmeleri, hem havf ve reca ortasında hayatlarını idame etmeleri gibi daha bir çok hikmetler ve maslahatlar için rahmet-i İlâhiye mevt ve eceli ve musibetlerin vakitlerini gizli bırakmıştır.

Hem izn-i Rabbanî ile gaipten haber veren bir kısım ehl-i keşif ¹ لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ yasağına karşı

hürmetsizlik etmemek için, keşfen müşahede ettikleri hâdisat-ı istikbaliyeyi perdeli ve bir derece müphem olarak işaretlerle ihbar etmişler, hatta kütüb-i semaviye Peygamberimizden (a.s.m.) bahsettiği hâlde, bir derece perdeli olduğu için bir kısım ehl-i kitap tevîl edip, iman etmemişler.

Fakat itikadat-ı imaniye böyle değildir. İtikadat-ı imaniyeye giren mesail-i imaniyeyi tasrih ile tekrar ile ihbar etmek, hikmet-i teklifin muktezasından bulunduğu içindir ki, Kur'ân ve Tercüman-ı Zîşanı (a.s.m.) umur-i uhreviyeyi vazıhan ve tekrar ile bildirmişlerdir.

Beşinci Nokta: Deccal asırlarına ait harikalaradır.

Peygamber-i Zîşan (a.s.m.) Efendimiz ferman etmişler ki: “Deccal kırk günde dünyayı gezecek .” ² Bu haber ile, deccal asrında tayyare ve şimendifer gibi sür'atlı nakil vasıtalarının çıkacağını; ve yine ferman etmişler ki: “Deccal öldüğü zaman, şeytan,

asır: yüzyıl.

bahis: bahseden, araştıran, anlatan.

dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.

ecel: her mahlûkun ve canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti, insan ömrünün belli vakti.

ehl-i keşif: bazı sırları, bilinmeyen hakikatleri, Cenab-ı Hakkın lütuf ve ihsanı ile bilen veliler.

ehl-i kitap: kitap ehli, kitaplı dinlerin mensupları.

ferman: emir, buyruk.

gaip: görünmeyen âlem.

havf: korku, korkma.

hikmet: herkesin bilmediği gizli sebep; gizli, bilinmeyen nokta.

hikmet-i teklif: insanın vazifeli oluşunun hikmeti.

hürmet: saygı.

idame: devam ettirme, sürdürme.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

imar: yapma, tamir etme.

keşif: açma, meydana çıkarma.

kütüb-i semaviye: semavî kitaplar, vahye dayanan, Allah'ın gönderdiği kutsal kitaplar; Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'ân-ı Kerim.

maslahat: iş, emir, husus, madde, keyfiyet.

mesail-i imaniye: imanî meseleler.

mevt: ölüm, vefat.

mukteza: iktiza eden, gereken, lâzım gelen, icap eden, gerekli olan.

musibet: felâket, belâ, ansızın gelen belâ, dert, sıkıntı.

mûphem: örtülü, kapalı, anlaşılmaz.

müşahade: bir şeyi gözle görme, seyrederek anlama, seyretme.

nakil: bir şeyi başka bir yere götürme, taşıma.

peygamber: Allah'ın elçisi, Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ

1. Gaybı Allah'tan başka kimse bilmez.

2. Müslim, Fiten: 34.

eden elçi, haberci, nebî, resul.

reca: umma, ümit etme, ümit hâli, dileme.

şeytan: Hz. Âdem'in üstünlüğünün kabulü anlamında ona secde edilmesi ile ilgili ilâhî emre uymadığı için semadan kovulan ve o zamandan beri âdemoğullarını doğru yoldan

çıkartmaktan geri durmayan

lânetlenmiş varlık, iblis.

şimendifer: demiryolunda çalışan vasıta, tren.

tasrih: açık açık söyleme, açıktan açığa bildirme, açıkça anlatma.

tayyare: uçak.

Tercüman-ı Zîşan: şanlı tercüman.

tevîl: yorumlama, yorum.

ukba: ahiret, öbür dünya.

umur-i uhreviye: ahirete ait işler.

vasıta: taşıt.

vazıhan: açık olarak, açıkça, açık açık, aşikâr, açık şekilde.

zevî'l-idrak: idrak sahipleri, anlayış ve kavrayış olanlar.

zîşuur: şuurlu, şuur sahibi.

İstanbul'da Dikilitaş'ta, 'Öldü!' diye bağırarak; bütün dünya işitecek." ¹ Bu ihbar-ı Nebevî ile o zamanda radyo gibi ses nakleden gayet sür'atli nakil vasıtalarının keşfedileceği bildirilmiş.

Hem yine ferman etmişler ki: Deccalin yırtıcı rejiminin ve teşkil ettiği komitesinin ve kurduğu hükûmetinin ve şahs-ı manevîsinin dehşetli icraatının, İsevilerde zuhur edecek hakikî bir dinin hakikat-i Kur'ân'a iktida edip ittihat etmesiyle ve Hazret-i İsa Aleyhisselâmın nüzul etmesiyle parçalanıp mahvolacağını ihbar etmişler. ²

Hem, her iki deccalin asırlarındaki hâdisat-ı acibeler, onların bahisleriyle alâkadar olmasından, onlardan sudûr edecek zannedilmiş.

Hem, bir kısım ravilerin yanlış ve hata içtihatları metn-i hadise karışmakla hadis zannedilerek, zuhur eden bir kısım vukuat-ı Süfyaniye rivayat-ı hadise muhalif gibi görünmüş.

Hem, her iki deccalin evsafı ayrı ayrı iken rivayetlerde iltibas olmuş.

Hem, Büyük Mehdînin vasıfları, sabık mehdîlere işaret eden rivayetlerle mutabık çıkmamasından, o hadisler müteşabih hükümüne geçmiş olmasından ibarettir.

şeyleri şaşırıp karıştırma, birisini öteki zannetme.

İsevi: Hz. İsa'ya ait, onunla ilgili.

ittihat: birleşme, birlik oluşturma, bir olma, birlik oluşturup ikil-iği ortadan kaldırma, birlik.

kesif: açma, meydana çıkarma.

komite: encümen, hey'et, alt kurul, komisyon.

mahv: yok, etme, ortadan kaldırma, harap etme, perişan etme.

muhalif: muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, bir fiil veya düşünceye karşı gelen.

mutabık: birbirine uyan, aralarında anlaşmazlık olmayan.

müteşabih: Kur'ân-ı Kerim'de lâfzî ve manasî açık olmayan, anlaşılabilen ayetler, mecazî manaya elverişli olan ayetler.

nakil: bir şeyi başka bir yere götürme, taşıma.

nüzul: yukarıdan aşağıya inme, iniş.

ravi: rivayet eden, haber veren, duyduğu sözü veya gördüğü olayı başkalarına söyleyen, aktaran.

rejim: idarede tutulan yol, yönetme tarzı, düzenleme biçimi.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme.

sabık: geçen, geçmiş, olmuş.

sudûr: sâdir olma, meydana çıkma, çıkma, olma.

şahs-ı manevî: manevî şahıs; belli bir şahıs olmayıp, kendisine bir şahıs gibi muamele edilen şirket, cemaat, cemiyet gibi ortaklıklar; belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

teşkil: meydana getirme.

vasıf: bir kimsenin veya şeyin taşıdığı hâl, nitelik, hususiyet.

vasıta: alet, araç.

zan: zannetme, sanma, kesin olarak bilmeksizin kuvvetli ihtimalle hükmetme.

zuhur: görünme, meydana çıkma.

1. Müslim, Fiten: 34.

2. Kenzû'l-Ummal, 14:334; Tirmizî, Fiten: 62; Ebu Davud, Melâhim: 14; Müsned, 3:420, 4:226; Hâkim, Müstedrek, 4:529, 530.

alâkadar: ilgili, ilişkili, münasebetli, bağlı.

asır: yüzyıl.

bahis: konu.

dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.

evsaf: sıfatlar vasıflar, nitelikler, özellikler.

ferman: emir, buyruk.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı sünnete uygun şekilde bir konuda fikir ortaya koymaları, hüküm vermeleri.

hakiki: gerçek, sahici.

hükümet: yönetim.

icraat: işler, yapılan, tatbik edilen işler, uygulanan şeyler.

icthâat: din âlimlerinin ser'î esaslar dâhilinde Kur'ân ve sünnete uygun şekilde bir konuda fikir ortaya koymaları, hüküm vermeleri.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

iktida: tabi olma, uyma.

iltibas: birbirine benzeyen

Bu Makamın ihtiva ettiği yirmi üç mesele, istikbalden haber veren hadislerle aittir. Bu hadislerin manaları kısmen tefsir, kısmen tevil, kısmen tabir edilmekle anlaşılır.

Yirmi Üç Meseleden Birincisi 910

Bu risale yazıldıktan hayli zaman sonra tevilini göstermiştir. “Süfyan bir su içecek, eli delinecek.” Yani, bir nevi su olan rakı içecek ve çok israfata girecek.

İkincisi 910

Ahir zamanın dehşetli bir şahsı sabah kalkar, alnında “Hâzâ kâfir” yazılmış bulunur.¹

Üçüncüsü 911

Ahir zamanın müstebit hâkimleri, hususan Decalin yalancı Cennet ve Cehennemleri bulunur.

Dördüncüsü 911

“Ahir zamanda ‘Allah, Allah’ diyecek kalmaz.” Bu hadis-i şerif iki suretle tevil edilmiştir.

Beşincisi 912

Ahir zamanda deccal gibi bir kısım şahıslar ulûhiyet dava edecekler ve kendilerine secde ettirecekler.

1. Müslim, 2:373-375, 4:2248; Müsned, 2:228, 3:211.

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
dava: takip edilen fikir, iddia, ülkü.
dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.
hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hadis-i şerif: Peygamberimizden

aktarılan sözlerin genel adı.
hâkim: kanun uygulayan kimse.
hâzâ: bu, şu, o.) işaret zamiri.
hususan: bilhassa, ayrıca, başkaca, hususi olarak.
ihtiva: içine alma, içinde bulundurma.
israfat: israflar, lüzumsuz yere harcamalar.
istikbal: gelecek, gelecek za-

man, ati.
kısmen: kısmî olarak, bütün değil, bir kısım, bir bölüm olarak veya bazı bakımdan, bazı yönden.
mesele: konu.
müstebit: istibdatla bulunan, hükmü altında bulunanlara söz hakkı ve hareket serbestliği vermeyen; zorba, despot.
nevi: çeşit.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.
secde: baş eğme, başı yere koyma.
suret: şekil, biçim.
şahıs: kişi, kimse, fert.
tabir: yorum, yorumlama.
tefsir: Kur'an'ın mana bakımından izahı, Kur'an'ın şerhi.
tevil: yorumlama, yorum.
ulûhiyet: ilâhlık, Allah'lık.

Fitne-i ahir zaman o kadar dehşetlidir ki, kimse nefesine hâkim olamaz. Bütün ümmet emr-i Peygamberî (a.s.m.) ile bin üç yüz seneden beri ¹ **مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ ... مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ ...** diyerek dua etmişler.

Süfyan büyük bir âlim olacak, ilmi ile dalâlete düşecek ve çok âlimler ona tâbi olacak.

Deccalin dehşetli manevî fitnesi İslâmlar içinde olacak ve o fitneden bütün ümmet istiaze edecek etmiş olacak.

Süfyanın vukuatı ve istikbale ait hâdisatı Şam'ın etrafında ve Arabistan'da tasvir edilmiş. Ravilerin yanlış tevillerinin sebebi olduğu izah edilmiş.

Eşhas-ı ahir zamanın tahribatçı olmalarıyla fevkalâde iktidarlarından bahsedilmiş.

“Ahir zamanda bir erkek kırk kadına nezaret edecek” denilmiş, Bu hadis-i şerifin bir kısım tevili Rusya'da görülmüş.

iktidar: güç, kuvvet.
ilim: bilme, biliş, bilgi; bir şeyin doğrusunu bilme.
İslâm: Müslüman.
istiaze: sığınma, bağlanma, güvenme.
istikbal: gelecek, gelecek zaman, ati.
izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.
nefis: kulun kötü ve günah olan hâl ve huyları, süflî arzuları.
nezaret: bakma, bakış, etrafı, görme, seyir, manzara.
ravi: rivayet eden, haber veren, duyduğu sözü veya gördüğü olayı başkalarına söyleyen, aktaran.
tâbi: boyun eğen, uyan, itaat eden, itaatte bulunan, bağlanan.
tahribat: tahripler, yıkıp bozmalar.
tasvir: anlatma, ifade etme.
tevil: yorumlama, yorum.
ümmet: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.
vukuat: vak'alar, vuku bulan şeyler, hâdiseler, olaylar.

1. Mesih Deccalin fitnesinden [bizi koru Allah'ım] (Buharî, 1:211, 2:126, 8:97, 98,100, 9:75; Müslim, 2:2200; Müsned, 2:185,186,141, 288, ...)

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

âlim: çok okumuş, bilen, bilgili, bilgin.

bahis: bahseden, araştıran, anlatan.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, azmak, doğru yol-

dan ayrılma, azma, batıla yönelme.

dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.

eşhas-ı ahir zaman: ahir zaman şahısları, ahir zaman nesli, ahir zamanda yaşayan kimseler.

fevkalâde: alışılmıştan farklı, olağanüstü, normalin üstün-

de.

fitne: arabozan, fesat, kanştırıcı.

fitne-i ahir zaman: ahir zaman fitnesi.

hâdisat: yeni olan şeyler, hâdiseler, olaylar.

hadis-i şerif: Peygamberimizden aktarılan sözlerin genel adı.

On İkincisi 916

Deccalin birinci günü bir sene, ikinci günü bir ay, üçüncü günü bir hafta, dördüncü günü bir gündür, denilmiş. Bu, Deccalin, altı ayı gündüz, altı ayı gece olan, yani bir günü bir sene olan kutb-i şimalîden çıkacağına, hem bir senede yapılacak icraatı bir günde yapacağına işaret edilmiş.

On Üçüncüsü 917

İsa'nın (a.s.) Deccali öldüreceği haber verilmiş.

On Dördüncüsü 918

Deccalin mühim bir kuvveti Yahudilerdir, Deccalle seve seve tâbi olurlar. Bu rivayetin bir parça tevilî Rusya'da çıkmış.

On Beşincisi 918

Rivayet-i hadiste bir kısım tafsîlâtı bulunan ve Kur'an'da icmalen bahsi geçen Ye'cüc ve Me'cüc hakkında olup, bu hadis müteşabih olan hadislerden sayılmasıyla manası hem tevil, hem tabir ile bindiği ve onlar acaib-i seb'a-i âlemden olan Sedd-i Çin'e yakın, mukaddesatı, tanımayan anarşist Mançur ve Moğol ve bir kısım Kırgız ve Tatar kabileleri olduğu bildirilmiş.

On Altıncısı 919

İsa Aleyhisselâm, fevkalâde büyük bir minareden daha yüksek bir azamet ve heykelde bulunan Deccali öldürdüğü vakit, kendisi Deccale nispeten çok

acaib-i seb'a-i âlem: dünyanın yedi harikası.
anarşist: hiçbir düzen ve otorite tanımayan, kanşıklık ve bozgunculuktan yana olan, ondan fayda uman kimse.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
bahis: konu.
fevkalâde: alışılmıştan farklı, olağanüstü, normalin üstünde.
hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.)

ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
icmalen: kısaltarak, kısaca, özetle.
icraat: işler, yapılan, tatbik edilen işler, uygulanan şeyler.
kabile: topluluk, kavim.
kutb-i şimali: Kuzey Kutbu.
minare: camilerde ezan okumak için yapılmış kule şeklindeki yüksek yer, ezan kulesi, minare, mi'zene.
mukaddesat: mukaddes olan

şeyler, kutsal şeyler, mübarek, aziz, temiz, yüce olarak kabul edilen şeyler.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
müteşabih: birbirine benzeyen, aralarında benzerlik olan; birbirlerinden ayırt edilemeyecek tarzda nitelik bakımından birbirine benzeyen.
nispeten: nispet olarak, nispetle, kıyaslayarak, öncekine göre, bir dereceye kadar.
rivayet: bir haber, söz veya

olayı nakletme.
rivayet-i hadis: hadis rivayeti.
tâbi: boyun eğen, uyan, itaat eden, itaatte bulunan, bağlanan.
tabir: ifade, söz.
tafsîlât: tafsiller, açıklamalar, izahlar, etraflı olarak bildirmeler.
tevil: yorumlama, yorum.
Yahudi: İbrani ve İsrailî de denilen, Samî kavimlerinden bir ırk.

küçük bulunmasıdır. Bu hadis-i şerifin meali, Deccalin şahs-ı manevîsi ile hakikî din-i İsevî'nin şahs-ı manevîsi olarak tefsir edilmiş.

On Yedincisi 920

Deccal çıktığı gün bütün dünya işitir. Kırk günde dünyayı gezer, fevkalâde bir eşeği vardır.

On Sekizincisi 921

“Ümmetim istikametle giderse ona bir gün var. Eğer istikametten ayrılrsa ona yarım gün var” diye varit olan ve çok medar-ı bahis olmuş olan bu hadis-i şerif, ahiret günlerinin bir günü dünyanın bin sene olması cihetiyle İslâmiyetin yeryüzünde bin sene galibâne devam edeceğine mana verilmiştir. Ki, beş yüz sene Abbasilerin sonuna kadar, beş yüz sene Osmanlıların sonuna kadar devam etmekle bin sene tamam olmuş olur. Hem Abbasilerin hem Osmanlıların siyasiyyunları istikameti tam muhafaza edemedikleri için, her ikisi de beş yüz sene sonunda kendi vefatlarıyla bu hadis-i şerifin mealini tasdik etmişlerdir, diye tefsir edilmiş.

On Dokuzuncusu 922

Ahir zaman alâmetlerinden olup, Âl-i Beyt-i Nebvîden çıkacak olan Hazret-i Mehdî (r.a.) hakkında ayrı ayrı rivayetler var. Bu rivayatin tevili ile beraber büyük Mehdînin dört ehemmiyetli vazifesinin ve daha evvel gelip geçen küçük mehdîler büyük Mehdînin bir kısım vazifelerini bir cihette icra ettiklerini ve

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

ahiret: öbür dünya, öteki dünya, kıyametten sonra kurulacak olan âlem.

alâmet: iz, belirti, işaret, nişan.

Âl-i Beyt-i Nebvî: Peygamberimizin (a.s.m.) ailesi ve soyundan gelenler.

cihet: yan, yön, taraf.

din-i İsevî: Hristiyanlık, İsevîlik.

lik.

ehemmiyet: önem.

fevkalâde: alışılmıştan farklı, olağanüstü, normalin üstünde.

galibâne: galibe yakışır tarzda.

hadis-i şerif: Peygamberimizden aktarılan sözlerin genel adı.

hakikî: gerçek, sahici.

icra: verilen bir hükmü yerine getirme.

İslâmiyet: Müslümanlık, se-

lavî dinlerin sonuncusu.

istikamet: doğruluk, dürlük, doğru ve namusluca hareket, iyi kalplilik.

meal: anlam, mana, mefhum, mazmun, kavram.

medar-ı bahis: söz konusu, bahsetmeye sebep olan, vesile olan.

muhafaza: koruma, saklama.

rivayet: rivayetler.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme.

siyasiyyun: siyasiler, siyaset-

çiler, politikaçlar.

şahs-ı manevî: manevî şahıs; belli bir şahıs olmayıp, kendisine bir şahıs gibi muamele edilen şirket, cemaat, cemiyet gibi ortaklıklar; belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen manevî şahıs.

tasdik: doğruluğunu kabul etme, doğrulama, gerçekliğini kabul etme.

tefsir: açıklama, tamamen açıklama, izah.

tevil: yorumlama, yorum.

ümme: Müslümanların tamamı; bütün Müslümanlar.

varit: vürut eden, gelen, ulaşan, vasil olan, erişen.

Âl-i Beyt kadar Şeriat-ı Muhammediyeyi (a.s.m.) ve hakaik-ı Kur'âniyeyi ve sünnet-i Ahmediyeyi (a.s.m.) ihya ve ilân ve icra eden hiçbir nesil olmadığı gibi, büyük Mehdînin Âl-i Beyte mensup kumandanların başında İslâmiyetin kemal-i adaletini ve hakkaniyetini dünyaya gösterecek, ahir zamanda gelen başkumandanları olduğunu bildirmektedir.

Yirmincisi 923

Güneşin mağripten çıkacağı ihbar edilmiş. Hem zeminde zuhur edecek dabbetülarz garip tabir ile tabir edilmiş.

Bu geçen Yirmi Meseleye ilâve edilmiş Üç Meseleden

Birincisi 926

Hem Hazret-i İsa (a.s.), hem her iki deccale *Me-sih* namı verilmesinin ve bütün rivayetlerde ¹ **مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ ... مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ ...** denilmesinin hikmeti izah edilmiş.

İkinci Mesele 927

“Her iki deccalin harika icraatlarından ve fevkalâde iktidarlarından ve heybetlerinden ve bir kısım bedbaht insanların onlara bir nevi ulûhiyet isnat etmesinden bahsedilmesinin sebebi nedir?” sualine Dört Vecihle verilen cevabın;

ahir zaman: dünyanın son zamanı ve son devresi, dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ailesinden olan, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) ev halkı.

bahis: bahseden, araştıran, anlatan.

başkumandan: bir devletin silâhlı kuvvetlerinin en yüksek rütbelisi, başkomutan, serdar, başbuğ.

bedbaht: bahtsız, bahtı kara, tâli'siz.

dabbetülarz: hadis-i şerifle ahir zamanda olacağı haber verilen ve kıyamet âlâmetlerinden olan bir cins mahlûk.

fevkalâde: alışılmıştan farklı, olağanüstü, normalin üstünde.

garip: hayret verici.

hakaik-ı Kur'âniye: Kur'ân ait olan ve ondan gelen gerçekler.

hakkaniyet: hak ve adâlete uygunluk; hakka riayet etme, doğruluk, insaflı hareket.

heybet: korkuyla birlikte hürmet, saygı ve hayranlık uyandıran ululuk, yücelik, haşmet.

hikmet: gaye, amaç.

icra: verilen bir hükmü yerine getirme.

icraat: işler, yapılan, tatbik edilen işler, uygulanan şeyler.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

ihya: canlandırma, diriltme, hayat verme, yeniden hayata döndürme.

iktidar: güç, kuvvet.

ilân: meydana çıkarma, belli etme, yayma, duyurma, bildirme.

İslâmiyet: Müslümanlık, semavî dinlerin sonuncusu.

isnat: dayanma, dayandırma.

izah: açıkça ortaya koyma, açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

kemal-i adalet: adaletin en mü-

kemmeli, eksiksiz ve noksan-sız bir adalet.

kumandan: komutan.

mağrip: garp, batı.

mensup: bir şeye veya kimseye nispeti olan, alâkası bulunan, bir şeyle ilgili olan.

mesih: silen, bozan; suurunu kaybedecek hâle gelen, sarhoş ve suursuz.

nesil: kuşak, nesil.

nevi: çeşit.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme.

sual: soru.

sünnet-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) sünneti, hâl, söz, tavir ve tasdikleri.

Seriat-ı Muhammediye: Hz. Muhammed'in (a.s.m.) şeriatı;

Hz. Muhammed'in (a.s.m.) tarafettiği, getirdiği ve bildirdiği şeriat; İslâm dini.

tabir: ifade, söz.

tabir: yorum, yorumlama.

ulûhiyet: ilâhlık, Allah'lık.

vecih: yön, özellik.

zemin: yeryüzü.

zuhur: görünme, meydana çıkma.

Birinci Vecih: Haksız olarak muhabbet-i ammeye mazhar olan o şahısların nefret-i ammeye lâayık oldukları ;

İkinci Vecih: Her iki deccalin istibdat ve zulümde en büyük bir şiddet ve dehşetle hareket edecekleri, hem öyle bir zulüm ki, bir adamın yüzünden yüz köyü birden harap ve binler masumu tecziye ve tehcir ile perişan edecekleri beyan edilmiş.

Üçüncü Cihet: Her iki deccal gizli zındıka komünist komitesinin muavenetini ve kadın hürriyeti perdesi altındaki bir komitenin yardımını ve daha başka aldatmak suretiyle elde edecekleri komitelerin müzaheretlerini kazanarak yapacakları gayet kolay tahripkârâne icraatlarıyla şahıslarında harika bir iktidar görülmesinin sırları izah edilmiş.

Dördüncü Cihet: İstidracı mazhar olan Deccalin bütün bütün münkir olduğunu ve bu inkâr-ı mutlakadan çıkan bir cür'et ve cesaretle mukaddesata hücum edeceğini ve yapacağı tahribatın fevkalâde bir iktidar ve bir deha eseri zannedileceğini ihbar edip, kahraman ve mücahit ordunun ve dindar milletin ruhundaki nur-i iman ve meş'ale-i Kur'ân'la haki-kat-i hâli göreceğini ve o çok dehşetli tahribatı tamir e çalışacağını tebşir eder.

Üçüncü Mesele 930

Medar-ı ibret üç hâdisedir.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

cesaret: cesurluk, yiğitlik, yüreklilik.

cihet: yan, yön, taraf.

cür'et: cesaret etme, yüreklilik, yiğitlik.

deha: çok akıllılık, zekâlığın ve anlayışlığın son derecesi.

dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.

dindar: dinî kaidelere hakkıyla riayet eden, dininin emirlerini yerine getiren, müte dey-

yin.

fevkalâde: alışılmıştan farklı, olağanüstü, normalin üstünde.

hâdis: olay.

hürriyet: serbestlik, hür oluş.

icraat: işler, yapılan, tatbik edilen işler, uygulanan şeyler.

ihbar: haber verme, bildirme, anlatma, duyurma.

iktidar: güç, kuvvet.

istibdat: kendi başına ve hiç bir nizama ve kanuna bağlı olmadan yönetme, keyfi id-

re sistemi, uyruklarına hiç bir hak ve özgürlük tanımayan, sınırsız monarşi, despotluk, despotizm.

istidrac: Cenab-ı Hakkın küfürde ve dinsizlikte ileri gidenleri derece derece alçaltmak, azgın kişilerin tuttukları yoldan dönmemekte direnmelerini arttırmak için, dünyada kendilerine birbiri üstüne nimetler vermesi ve bu yolda olan talih.

izah: açıkça ortaya koyma,

açıklama yapma, bir konuyu ayrıntılarıyla ortaya koyma, eksiksiz anlatma.

komite: encümen, hey'et, alt kurul, komisyon.

masum: suçsuz, kabahatsiz, günahsız.

mazhar: sahip olmuş, erişmiş.

medar-ı ibret: ibret sebebi, vesilesi.

millet: millet, ulus; çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında din, dil, duygu, ortak tarih, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu.

muavenet: yardım, yardım etme, yardımcılık, teâvün.

mukaddesat: mukaddes olan şeyler, kutsal şeyler, mübarek, aziz, temiz, yüce olarak kabul edilen şeyler.

mücahit: savaşıyan, uğraşıyan, savaşı.

münkir: inkâr eden, kabul etmeyen.

müzaheret: yardım, arkalama, yardım etme, koruma, arka çıkma.

nefret-i amme: umumun, genel nefreti.

nur-i iman: iman nuru, Allah'ın varlığına, yaratıcılığına inanmadaki gönül, kalp ve fikir aydınlığı.

perişan: acınacak hâlde bulunan, derbeder.

suret: şekil, biçim.

şahıs: insanın kendi nefsi, kendi varlığı, nefis, zat.

şiddet: sertlik, katılık, peklilik.

tahribat: tahripler, yıkip bozma-lar.

tahripkârâne: yıkıcı şekilde.

tebşir: insanın gözünü açacak şekilde tarif ve izah etme.

tecziye: cezalandırma, ceza verme.

tehcir: yurdundan çıkarma, hicret ettirme, göç ettirme, sürme.

vecih: yön, cihet.

zan: zannetme, sanma, kesin olarak bilmeksizin kuvvetli ihtimale hükmetme.

zındıka: dinsizlik, inançsızlık.

zulüm: haksızlık, eziyet, cefa, işkence.

Birincisi: Hazret-i Ömer'in (r.a.), deccalin sureti-ne karşı gösterdiği hiddet ve adavete mukabil, dec-calin Hazret-i Ömer'i (r.a.) senakârâne methetmesi-dir.

İkincisi: İslâm deccali kendisiyle alâkadar zannet-tiği ve içerisinde ¹ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ² ayeti bulunmasından ³ وَالتَّيْنِ وَالزَّيْتُونِ suresinin ma-nasını tekrar tekrar soracağını, hâlbuki bu surenin komşusu olan Ikra Suresinde ³ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِكَيْتَغِي cüm-lesi manasıyla o Deccalin harekâtına ve cifrî maka-mıyla o Deccalin tam tarihine baktığını ve insan ism-i umumiyesiyle de şahsından haber verdiğini ih-bar etmiştir.

adavet: düşmanlık, husumet.
alâkadar: ilgili, ilişkili, münase-betli, bağlı.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi, Kur'ân'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.
bârikaâsâ: şimsek gibi.
cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen hâdisele-re, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.
dizgin: idare, kontrol.
hâdis: olay.
harekât: hareketler.
hiddet: öfke, kızgınlık, gadap, hı-sım.
ihbar: haber verme, bildirme, an-latma, duyurma.
İslâm: İslâm dini, peygamberlerin sonuncusu olan Hz. Muham-med'in (a.s.m.) kendisine gelen vahiy ile tebliğ buyurduğu din, Müslümanlık; Müslüman.
istimal: kullanma.
keramet: kerem, lütuf, ihsan, ba-ğış.
medar-ı şükran: şükür gerekti-ren, şükre sebep.
medih: övmeye ve methetmeye sebep olan şey.
millet: millet, ulus; çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında din, dil, duygu, ortak tarih, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu.
mukabil: karşı, karşılık, muadil.
muvaffak: başaran, başarmış,

Üçüncü hâdis: "İslâm deccali Horasan tarafla-rından zuhur edecek" denilmiş. Bu rivayet, tefsir ile anlaşılmakla beraber, hem bu rivayet zamanında Türklerin vatani Horasan olduğunu haber verir. Hem de medar-ı şükran bir kerameti ihbar eder ki, o İslâm deccali İslâmiyetin bir kısım şeahirine karşı yedi yüz sene müddet zarfında İslâmiyetin ve Kur'ân'ın elinde şerefsiar, bârikaâsâ bir elmas kılıç olan Türk milletini ve Türkçülüğü muvakkaten isti-mal edeceğini ve fakat tam muvaffak olmayarak, geri çekileceğini ve kahraman ordu, dizginlerini

1. Muhakkak ki, Biz insanı en güzel bir şekilde yarattık. (Tîn Suresi: 4.)
2. Yemin olsun incire ve zeytine. (Tîn Suresi: 1.)
3. Muhakkak ki insan azgınlaşır. (Alâk Suresi: 6.)

başanlı.

muvakkaten: geçici olarak, az bir zaman için.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme.

senakârâne: sena edene ya-kışır şekilde, methedene ya-kışacak yolda, sena ederek, senakârlıkla, övercesine.

sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldı-ğı 114 bölümden her biri.

suret: şekil, biçim.

şahis: insanın kendi nefsi, kendi varlığı, nefis, zat.

şeahir: dinin alâmetleri, işaret-leri.

şerefsiar: şerefli.

tefsir: açıklama, tamamen

açıklama, izah.

vatan: bir kimsenin doğup büyüdüğü yer, üzerinde ya-sanılan ülke, yurt.

zan: zannetme, sanma, kesin olarak bilmeksizin kuvvetli ihtimalle hükmetme.

zuhur: görünme, meydana çıkma.

onun elinden kurtaracağını rivayetler haber veriyor diye beşaret verir.

Hüsrev

Ün Beşinci Şua

933

Elhüccetüzzehra'nın kısaca fihristesi:

İman hakikatlerinden bir cihette mahrum kalan hapislerin imanlarını kurtarmak için Üstat Hazretleri, Eskişehir'de Otuzuncu Lem'a ve İkinci Şua gibi beş altı mühim risaleleri; Denizli'de Meyve *Risale-si*'ni; Afyon Medrese-i Yusufiyesinde de *Elhüccetüzzehra*'yı telif etmişlerdir. Bu risale zahiren küçük, hakikaten pek büyük ve çok kuvvetli ve pek geniş olmakla beraber iki makamdır.

BİRİNCİ MAKAMI 933

Üç Kısımdır.

Birinci Kısmı 933

Dehşetli bir şekilde Allah'ı ve ahireti inkâr eden ve unutan cereyanların naşir-i efkârı olan gazeteleri okuyan bîçare gençlerin ve ihtiyarların ve Medrese-i Yusufiyede bulunan hapislerin iman-ı billâhtan mevcudiyet ve vahdaniyet-i İlâhiyeye dair gayet kat'î ve kuvvetli derslere pek ziyade ihtiyaçları olduğundan, her sabah namazından sonra okunan ve bir rivayette İsm-i Azam mertebesini taşıyan, tehlil ve tevhid-i azam olan

ahiret: dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
beşaret: müjde, muştı, sevindirici haber.
bîçare: çaresiz, zavallı, şaşkın.
cereyan: bir tarafa doğru akış, akıntı, akım.
cihet: yan, yön, taraf.
dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkme.
fihriste: bir kitapta veya bir dükkânda bulunan şeyleri sırayla gösteren liste.

hakikat: gerçek, hayalî olmayan, görülen, mevcut olan, bir şeyin aslı ve esası.
hakikaten: doğrusu, gerçekten.
hazret: saygı, ululama, yüceltme, övme maksadıyla kullanılan tabir.
iman: hak dini kabul etme, İslâm dinini kabul etme, İslâmın gerekli olan esaslarına inanma, Allah'a inanma.
iman-ı billâh: Allah'a inanma, Allah'ı, onun kâinata tecelli

eden bütün sıfat ve isimleriyle beraber kabul ederek Ona inanma.
inkâr: reddetme, tanınamama, kabul ve tasdik etmeme, inanmama.
İsm-i Azam: Cenab-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşatmış olanı.
kat'i: kesin.
mahrum: istediğini, dilediğini elde edemeyen, bir şeye sahip olamayan, yoksun.

Medrese-i Yusufiye: Yusuf'un medresesi, Hz. Yusuf'un (a.s.) iftira, haksızlık ve zulüm ile hapiste kalmasından kinaye olarak, iman ve Kur'an'a hizmetinden dolayı tevkif edilenlerin hapsedildiği yer manasında, hapishane.
meretebe: derece, basamak.
mevcudiyet: mevcut olma, varlık.
mühim: önemli, ehemmiyetli.
naşir-i efkâr: düşünceleri, fikirleri yayan, nesreden.
risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.
rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme.
tehlil: Allah'tan başka ilâh olmadığını ifade etme; lâ ilâhe illâ Allah sözünü tekrarlama, lâ ilâhe illâ Allah deme.
telif: kitap yazma, eser ortaya koyma.
tevhid-i azam: en büyük, en muazzam tevhid hakikati.
üstat: bir ilim veya sanatta üstün olan kimse.
vahdaniyet-i İlâhiye: İlâhî birlik, Allah'ın bir, tek olması.
zahiren: görünüşte, görünüşe göre, meydanda olarak.
ziyade: çok, fazla.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي
وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ¹

şu kudsî tevhidin on bir kelimesi olup, her bir kelimesinde bir bürhan-ı vücub-i vücud ve vahdet-i Rab-baniye; hem on bir müjde gayet parlak, güneş gibi tafsilâtıyla gösterilmektedir.

İkinci Kısım 950

Bu Kısım da Birinci Kısım tarzında yazılmıştır ki, Fatiha-i Şerife denizinden bir katre ve güneşin elvan-ı seb'asından bir tek lem'a olarak muhtasar bir şekilde beyan olunmaktadır.² **nun'**undaki seya-

hat-i hayaliye ve *Rumuzat-ı Semaniye*'de ve *İşaratü'l-İ'caz* tefsirinde ve Nur eczalarında bu kudsî hazinenin pek çok tatlı ve gayet güzel nükteleri yazıldığı gibi, *Hüccetüzzehra*'nın İkinci Kısımını teşkil eden bu risalede yalnız imanın rükünlerine ve hüccetlerine³ **الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ** (ilâahir) ayetinin se-kiz kelimesi ile ve her bir kelimesinde bahr-i umman kadar mana ve hüccet taşıyan ve küfrün ve dalâletin ejderlerinden imanı kurtaran ve ehl-i imana ebedî saadeti kazandıran gayet hayattar bir tiryak ve ebedî ve sönmez bir nur-i daimî olarak yazılmıştır.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi, Kur'ân'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

bahr-i umman: Hind Okyanusu.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batla yönelme.

ebedi: ebede mensup, zevalsız, sonu olmayan, sürekli, hiç son bulmayacak şekilde süren.

eczâ: cüz'ler, parçalar, kısımlar.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri, İslâm dinini kabul edenler.

elvan-ı seb'a: yedi renk.

Fatiha-i Şerife: Fatiha Suresi.

hayattar: canlı, yaşayan.

hüccet: delil, ispat, bürhan; bir id-dianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.

ilâahir: sona kadar, sonuna kadar.

iman: Allah'a ve İslâmın gerekli olan esaslarına inanma, inanç, itikat, tasdik.

katre: damla.

kudsi: mukaddes, kutlu, muazzez, aziz.

küfür: Allah'ın varlığına, birliğine inanmama, Ona yakışmayacak sıfatlar yükleme.

lem'a: parıltı, parlayış, parlama.

muhtasar: ihtisar edilmiş, hülâsa edilmiş, kısaltılmış, kısa, özet.

nükte: herkesin anlayamadığı ince mana, ancak dikkat edildiğinde anlaşılacak söz ve mana.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

rükün: şartlar.

saadet: mutluluk.

seyahat-i hayaliye: hayal ile yapılan yolculuk.

tafsilât: açıklamalar, izahlar, et-

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O birdir. Allah bir olur; ortağı yoktur. Mülk Onundur. Ezel-den ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet Ona mahsustur ve Ona lâyıktır. Hayatı veren ve devam ettiren yine Odur. Ölümü de yaratan ve bâkî âleme alan Odur. O eze-lî ve ebedî hayat sahibidir. Her hayır Onun elindedir; yapılan her hayır da kaydeder ve kar-sılığını verir. Onun her şeye gücü yeter ve hiçbir şey Ona ağır gelmez. Dönüş yalnız Ona-dır. (*Buhârî*, Ezan: 155, *Teheccüt*: 21; *Müslim*, Zikir: 28, 30; *Ebu Davud* Vitir: 24.)

2. [Yalnız Sana] ibadet ederiz. (Fatiha Suresi: 5.)

3. Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. (Fatiha Suresi: 2.)

raflı olarak bildirmeler.

tefsir: açıklama, tamamen açıklama, izah.

teşkil: oluşturma.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, Allah'ın varlığını, bir-liğini, dengi ve ortağı bulun-madığını kabul etme.

tiryak: en iyi çare, baş ilâç.

vahdet-i Rabbanîye: terbiye ve idare edici Allah'ın mutlak birliği.

Namazdaki Fatiha'nın manevî emriyle ve

¹ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ hakikatinin feyziyle İkinci Kı-

sım yazıldığı gibi, namaz içindeki teşehhütte dahi

² وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ cümlesinin delâletıyla ve

manevî ihtarıyla ve Sure-i Fethin ahirinde

³ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ (ilâahir) olan

ve beş mu'cize-i gaybiyeyi gösteren büyük ayetin nuruyla Üçüncü Kısım yazılmıştır. Bu Kısımın tafsilâtı ve senetli hüccetleri *Zülfikar* mecmuasında ve Arabî *Hizbü'n-Nuriye*'de mevcuttur.

Bu risale dahi, yalnız muhtasar üç işaretle, nev-i beşerin Üstad-ı Azamı (a.s.m.) ve en büyük Peygamberi (a.s.m.) ve kâinatın Fahr-i Âlemi (a.s.m.)

⁴ لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ لَمَّا خَلَقْتَ الْآفَلَكَ hitabına mazhar ve ha-

kikat-i Muhammediyesi (a.s.m.), sebab-i hilkat-i âlem olan Peygamberimiz Efendimizden (a.s.m.) bahisle yazılmıştır.

İKİNCİ MAKAM

0000

Fatiha'nın ahirinde ehl-i hidayet ve istikamet ve ehl-i dalâlet ve tuğyanın muvazenesine işaret eden ve Risale-i Nur'un bütün muvazenelerinin menbai olan ayetin bir hakikatini ve Sure-i Nur'dan

⁵ اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ (ilâahir) ve

Fatiha: Kur'an-ı Kerim'in birinci suresi.

feyiz: bolluk, bereket, verimlilik.

hakikat: gerçek, hayalî olmayan, görülen, mevcut olan, bir şeyin aslı ve esası.

hakikat-i Muhammediye: Hz Peygamberin manevî şahsiyeti, İslâmiyetin aslı ve esası.

hitap: birine söz söyleme.

hüccet: delil, ispat, bürhan; bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.

ihtar: hatırlatma, bir konuda hatırlatma yapma.

ilâahir: sona kadar, sonuna kadar.

istikamet: doğruluk, dürüstlük, doğru ve namusluca hareket, iyi kalplilik.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

mazhar: sahip olmuş, erişmiş.

mecmua: kitap.

menba: kaynak, her hangi bir şeyin çıktığı yer.

mu'cize-i gaybiye: gayba ait mu'cize, zamani gelince ortaya çıkan ve gaybî olarak haber verilen mu'cize.

muhtasar: ihtisar edilmiş, hülâsa edilmiş, kısaltılmış, kısa, özet.

muvazene: iki şeyin eşit olma hâli, denklik, denge.

nev-i beşer: insanoglu, insan soyu; insanlar.

peygamber: Allah'ın elçisi, Allah tarafından haber getirerek ilâhî emir ve yasakları insanlara tebliğ eden elçi, haberci, nebi, resul.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

sebeb-i hilkat-i âlem: âlemin yaratılış sebebi.

senet: dayanılacak şey, üzerine dayanan şey.

Sure-i Feth: Feth Suresi; Kur'an'ın 48. suresi. Medine'de nazil olmuştur. 29 ayettir.

tafsilât: tafsiller, açıklamalar, izahlar, etraflı olarak bildirmeler.

teşehhüt: namazda her oturuşta tahiyat duasını okuma ve bu duayı okuyacak kadar oturma.

1. Şahadet ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur.

2. Ve şahadet ederim ki, Muhammed (a.s.m.) Allah'ın resulüdür.

3. Bütün dinlere üstün kılmak üzere Resulünü hidayet ve hak din ile gönderen Odur. (Fetih Suresi: 28.)

4. Sen olmasaydın [ya Muhammed], sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım. (Hadis-i kudsi: *Keşfü'l-Hafa*, 2:164; hadis no: 2123.)

5. Allah göklerin ve yerin nurudur. (Nur Suresi: 35.)

ahir: son; ömrün sonu.

Arabî: Arapça.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi, Kur'an'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

bahis: konu.

delâlet: alâmet, işaret, iz.

ehl-i dalâlet ve tuğyan: sapık ve azgın kimseler.

ehl-i hidayet: hidayette ve

doğru yolda olanlar, hidayete erişmiş kimseler.

Fahr-i Âlem: âlemin övücü, âlemin kendisiyle övündüğü Peygamberimiz (a.s.m.).

¹ **أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ** (ilâahir) ayetiyle beraber o

muvazeneyi ² **نَعْبُدُ** mu'cizesinin beyanını da dünya

seyyahı Hâlık'ını aramak, bulmak, tanımak için kâinatın bütün envaından ve mevcudatından otuz üç yol ile ilmelyakin ve aynelyakin ile Ayetü'l-Kübra rısalesinde kat'î ve gayet parlak bürhanlarla Hâlıkını bulduğu gibi, o ayn-ı hakikat ve bir temsil manasından olan seyahat-i hayaliye ile girdiği pek çok âlemler ve tabakalardan üç tabakasının kuvve-i aklıye ciyetinde bir misali, gayet muhtasar beyan edilmiştir.

³ **اللَّهُ أَكْبَرُ** cümlesinin otuz üç mertebesinden üç

mertebeyi beyan eden bu gelecek Arabî fıkranın bir nevi tercümesi içinde kısa işaretlerle ulemayı ilm-i kelâmı ve akide ulemasını pek çok meşgul eden “ilim ve irade ve kudret-i İlâhiyenin kâinattaki cilveleriyle, onları aynelyakin imanla tasdik ve onlarla Vacibü'l-Vücut'un mevcudiyetini ve vahdaniyetini bedahetle ve ilmelyakin ile tasdik edip, tam iman etmekle yol açan bu Arabî fıkradır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبِيرُهُ تَكْبِيرًا

1. Yahut [onların amelleri] derin bir denizin karanlıklarına benzer. (Nur Suresi: 40.)

2. [Yalnız Sana] ibadet ederiz. (Fatiha Suresi: 5.)

3. Allah en büyük, en yücedir.

4. De ki: Hamd olsun o Allah'a ki, evlât edinmekten münezzehtir, mülkünde ortağı bulunmaz ve hiçbir şeyden de âciz değildir ki yardıma ihtiyacı olsun. Ve hürmet ve tazim ile Onun yüceliğini an. (İsra Suresi: 111.)

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

seyahat-i hayaliye: hayal ile yapılan yolculuk.

seyyah: yolcu.

tasdik: onaylama.

temsil: benzetme.

tercüme: bir sözü bir dilden başka bir dile çevirme.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

Vacibü'l-Vücut: varlığı zarurî

ve zatî olan; varlığı başkasının varlığına bağlı değil, kendinden olup ezeli ve ebedî olan Allah (C.c.).

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

akide: iman, inanılan ve itikat edilen esas, inanç.

âlem: bütün yaratılmışlar.

Arabi: Arapça.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi, Kur'an'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

aynelyakin: gözle görür derecede inanma; bir şeyi görerek ve seyrederek bilme.

ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.

bedahet: açıklık, aşıkâr, ispata ihtiyac olmayacak derecede açıklık.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.

cihet: yan, yön, taraf.

cilve: güzel ve hoş bir biçimde görünme.

enva: çeşitler, türler, neviler.

fıkra: kısa yazı.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

ilâahir: sona kadar, sonuna kadar.

ilmelyakin: yakın ile bilme, bir şeyi ilim ve delil ile kesin olarak bilme, tanıma, kabul etme; aksi mümkün olmayan açık, kesin ve sağlam bilgi.

ilm-i kelâm: kelâm ilmi, Cenab-ı Hakkın zat ve sıfatlarından, nübüvvet, haşir, kader gibi imana ait meselelerden İslâmî esaslar dairesinde delil ve bürhana dayalı olarak bahseden ilim.

iman: inanma, inanç, itikat, tasdik.

irade: dileme, isteme, bir şeyi yapma veya yapmama konusunda karar verebilme ve bu kararı yerine getirme gücü.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kat'î: kesin.

kudret-i İlâhiye: Allah'ın kudreti, Allah'ın kudretiyle yaptığı işler, fiiller, tasarruflar.

kuvve-i aklıye: akıl duygusu, akıl hasleti.

mertebe: derece, basamak.

mevcudat: mevcutlar, var olan her şey, mahlûklar, yaratılmış şeylerin tamamı, kâinat.

mevcudiyet: mevcut olma, varlık.

misal: örnek.

muhtasar: ihtisar edilmiş, hülâsa edilmiş, kısaltılmış, kısa, özet.

muvazene: iki şeyin eşit olma hâli, denklik, denge.

nevi: çeşit.

1 **اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ قُدْرَةٌ وَعِلْمًا إِذْ هُوَ الْعَلِيمُ بِكُلِّ شَيْءٍ...**
ilâahir...

Emirdağlı Nur Talebeleri

Birinci Şua

1055

1350 tarihinden sonra gözleri ziya-i faaliyetle nev-i beşerin mühim bir kısmını kendine teshir eden ve edecek olan Risale-i Nur Külliyyatından Otuz Birinci Lem'anın Birinci Şuaı işaret-i Kur'âniye olup, bu Şuaın fevkalâdeliğini gösteren ve sisli bir asırda semlenmekte olan nev-i beşeri idam-ı ebedîden alıp hayat-ı bâkiyeye ve boğucu bir zulmetten çıkarıp, halâşkâr bir nura atlatan ve "Risale-i Nur" ismiyle müsemma kılınan Külliyyat-ı Nuriyeye manen ve makam ve cifren bakan ve böyle müşevveş bir zamanda o Nurun intışarını ve kıymetini sarahat derecesinde haber veren 33 âyât-ı Kur'âniye bu risalede mûnderiçtir. Yalnız beş ayet numune olarak bu fihristede derç edildi.

BİRİNCİSİ

1058

2 **وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ** (ilâahir)

ayeti olup, manen Risale-i Nur'u gösterdiği gibi, makam-ı cıfrısı dahi 1344 olmakla bu tarihte Risale-i Nur'dan daha ziyade bu vazife-i kudsiyeyi müşkül şerait içinde ve ağır tazyikat altında sebatkârâne ifa eden başkası görülmediğinden; ve Kur'ân'ın müteşabihlerini ehl-i ilhad hilâf-ı hakikat tevilât ile

kadar.

kıymet: değer.

külliyyat: bir yazarın basılmış eserlerinin tamamı.

makam-ı cıfrı: cıfre ait makam, cıfir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

manen: iç varlık bakımından, duyguca, gönülce, yürekçe, ruha, mana itibarıyla, manaca.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mûnderiç: içine bulunan, içinde yer almış, içindeki.

müsemma: tesmiye edilmiş, ad verilmiş, isimlendirilmiş, adlı, adlanmış.

müşkül: güç, zor, çetin.

müteşabih: Kur'ân-ı Kerîm'de lâfzı ve manası açık olmayan, anlaşılamayan ayetler, mecazî manaya elverişli olan ayetler.

nev-i beşer: insanoglu, insan soyu; insanlar.

numune: örnek, misal, örnek olarak gösterilen.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

sarahat: sarıhlik, açıklık, belirlilik.

sebatkârâne: sabır ve sebat ederek, sebat göstererek, sebatlı bir şekilde.

sem: dinleme, kulak asma.

şerait: şartlar.

tazyikat: tazyikler, baskılar, zorlamalar, sıkıştırmalar.

teshir: boyun eğdirmeye.

tevilât: yorumlamalar.

vazife-i kudsiye: mukaddes vazife, kutsal vazife.

ziyade: çok, fazla.

zulmet: karanlık.

1. Allah, ilim ve kudretiyle her şeyden büyüktür, yücedir. Zira O, zatının lâzımı olan muhit ilmiyle her şeyi her şe'ni ile bilir...

2. Hâlbuki o ayetlerin tefsirini Allah'tan başkası bilemez. İlimde derinlik ve istikamet sahibi olanlar ise, ["Biz buna inandık..." derler]... (ilâahir) (Âl-i İmran Suresi: 7.)

asır: yüzyıl.

âyât-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın ayetleri.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi, Kur'ân'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

derç: toplama, biriktirme.

ehl-i ilhad: ilhad ehli, doğru

meslek ve dinden, hak yolundan çıkıp batıl yola sapan imansızlar, dinsizler.

fevkalâde: çok güzel, çok iyi, çok üstün.

fihriste: bir kitapta veya bir dükkânda bulunan şeyleri sırayla gösteren liste.

halâşkâr: kurtarıcı.

hayat-ı bakıye: bâkî olan, bitmeyen sonsuz hayat.

hilâf-ı hakikat: gerçeğe aykırı, hakikate muhalif, gerçeğe ve hakikate zıt.

ifa: yerine getirme.

ilâahir: sona kadar, sonuna

ağyar: âşık olana göre, sevgilisine âşık olan diğerleri, rakipler.

ahkâm-ı zahire:

arız: gelen, sonradan olma, sonradan meydana gelme.

asır: yüz yıl.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

bâkir: el sürülmemiş, el değmemiş, bozulmamış, saf ve temiz.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

bid'at: aslında olmayıp, sonradan meydana çıkan, sonradan türeyen şey.

cihet: yan, yön, taraf.

dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılma, azmak, doğru yoldan ayrılma, azma, batıla yönelme.

eda: yerine getirme.

ehl-i ilhad: ilhad ehli, doğru meslek ve dinden, hak yolundan çıkıp bâtil yola sapan imansızlar, dinsizler.

hakikat: gerçek.

hakiki: gerçek, sahihi.

hasr-ı nazar: bakışı bir tarafa veya noktaya dikme.

hengâm: zaman, sıra, vakit.

ilâahir: sona kadar, sonuna kadar.

inkâr: reddetme, tanımama, kabul ve tasdik etmeme, inanmama.

itiraf: başkalarının bilmediği gizli bir kusurunu söyleme, kendisi için iyi sayılmayacak bir hâli gizlemeyip söyleme.

izale: yok etme, giderme.

kat'iyen: kat'î olarak, kesinlikle.

kemal: olgunluk, yetkinlik, tamlik; kusursuz, tam ve eksiksiz olma; erginlik, mükemmellik.

kıymettar: değerli, pahalı.

mahal: yer.

mahz-ı hakikat: en doğrusu, en gerçeği.

makam-ı cifri: cifre ait makam, cifir hesabına göre ulaşılan netice, sayı değeri.

mana-i işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

mazhariyet: sahip olma.

merakaver: merak verici, düşündürücü, meraklandırıcı.

mu'ciz: insanı âciz bırakan iş, ayısını yapmakta başkalarını acze düşüren, kimsenin yapamayacağı yolda olan.

muciz: kısaltan.

mütalâa: bir konuda karar verebilmek için iyice düşünme.

müteakip: teakup eden, birbirinin ardından gelen, takip eden, arkası sıra beliren.

müteallik: ait, dair, ilgili, ilişigi olan.

müteşabihat: Kur'ân-ı Kerim'de lâfzî ve manası açık olmayan, an-

tahrife başladığı hengâmda, hakikî bir taife Kur'ân'ın müteşabihatını vaktinde ve yerinde tefsir ve tabir ettiklerinden Kur'ân onlara birkaç cihetlerden hasr-ı nazar eder.

İKİNCİSİ

1065

۱ اِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْغَالِبُونَ

Şu ayet 1350 olan makam-ı cifrîsiyle ve gayet mu'ciz ve muciz olan manasıyla o tarihleri müteakip ehl-i ilhad ve dalâletin tecavûzatlarından arız olacak yılgınlığı ref' ve izale ve Risale-i Nur naşirinin galibiyetiyle neticeleneceğini, çok hakikattarâne, hoş bir eda ile nazargâh-ı ammeye vazeder.

ÜÇÜNCÜ AYET

1066

۲ وَاِنْ كُنْتُمْ مَرْضٰى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ ilâahir...

Şu ayet ahkâm-ı zahiresiyle Şeriat-ı Garra-i Ahmediyenin (a.s.m.) taharete müteallik bir meselesini beyan etmekte olup, makam-ı cifrîsi de bid'at ve dalâletin hemen tekemmül etmekte olduğu 1357 tarihine tevafuk ile, kemalin zevali sırrına, mazhariyetle beraber, şimdiye kadar ne görülmüş, ne işitilmiş, ne bilinmiş, tabir hata değilse, bâkir bir manasını yâr ve ağyarın bilâitiraz şu zamanda itiraf edecekleri ve kat'iyen inkârâ mahal bulamayacakları gayet hikmettar ve kıymettar bir mahz-ı hakikat olarak çok ehemmiyetli, şu asrın bir vechini açar. Ve gayet merakaver olmakla mütalâaya lâayık ve sezadır. Hem şu devirde bir cihette mana-i işariyle nazar-ı Kur'ân

1. Allah'a tabi olan topluluk gerçek galiplerin tâ kendisidir. (Mâide Suresi: 56.)

2. Eğer hasta veya yolculukta olursanız... (Mâide Suresi: 6.)

laşılaman ayetler, mecazî manaya elverişli olan ayetler.

naşir: eser neşreden, yayınlayan.

nazar-ı Kur'ân:

ref: kaldırma, giderme, feshetme, lağvetme, hükümsüz bırakma.

seza: münasip, uygun, yarasır, sayan, şayeste.

Şeriat-ı Garra-i Ahmediye:

tabir: yorum, yorumlama.

taharet: temizlik, paklık.

tahrif: değiştirme, bozma.

taife: topluluk.

tecavûz: haddini aşma, söz ve harekette ileri gitme.

tefsir: açıklama, tamamen açıklama, izah.

tekemmül: olgunlaşma, kemale doğru gitme, kemale erme, mükemmelleşme.

tevafuk: uyuma, uygun gelme, uygunluk, rastlamak, münasebet, birbirine denk gelme.

vaz: koyma, konulma, atma.

vecih: yön, cihet.

yâr: sevgili, mahbup, mahbube, mâşuk.

zeval: zail olma, sona erme, yok olma.

Risale-i Nur'a tam bakar gibidir" demek, mübalâğa değildir. Belki hak ve ayn-ı hakikattir.

DÖRDÜNCÜSÜ 1067

Beşinci Mertebedeki **أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَاحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا**

¹ **لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ** ayetidir ki, pek zahir bir işaretle hem cifir, hem manaca Risale-i Nur'a ve tercümanına bakar.

BEŞİNCİSİ 1068

Birinci Mertebedeki Ayetü'n-Nur olan

مَثَلُ نُورِهِ كَمَشْكُوءَةٍ فِيهَا مَصْبَاحُ الْمَصْبَاحِ فِي زُجَاجَةٍ
² **الزُّجَاجَةِ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دَرِّيٌّ يوقِدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ**

ilâahir ki, cifri ve mana cihetinde on vecihle Risale-i Nur'a bakar ve baktırır. Diğer üç-dört ayet de, Risale-i Nur'un sadık şakirtleri ehl-i Cennet olacaklarını ve imanlarını kurtaracaklarını ve imanla kabre gireceklerini müjdeli işarete veriyorlar.

Bu Birinci Şua risalesi bir derece setredilmesi ve izhar edilmemesi tavsiye edildiğinden, bu kısacık numune ile iktifa edildi.

M. Sabri (rahmetullâhi aleyh)

Sekizinci Şua **1112**

Bu Şua, İmam-ı Ali'nin (r.a.) Kaside-i Celcelûtiye'sinde üçüncü bir kerameti olarak Risale-i Nur'un

1. Ölü iken iman ile diriltip nura kavuşturduğumuz ve halk içinde o nur ile doğru yolda yürüyen kimse... (En'am Suresi: 122.)
2. Onun nurunun misali, bir lâmba yuvası gibidir ki, onda bir kandil vardır. Kandil de cam fanus içindedir. Cam fanus ise, inci gibi parlayan bir yıldız benzer ki, ne doğuya, ne de batıya ait olmayan mübarek bir ağacın yakıtından tutuşturulur. (Nur Suresi: 35.)

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi, Kur'an'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

ayn-ı hakikat: hakikatin aslı, gerçeğin tâ kendisi.

cifir: harflere verilen sayı kıymeti ile geleceğe veya geçen

hâdiselere, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarmak ilmi.

cihet: yan, yön, taraf.

derece: değer, miktar.

ehl-i Cennet: Cennet ehli, Cennetlikler, Cennette bulu-

nanlar veya oraya girmeye hak kazananlar.

iktifa: yeterli bulma, kâfi görme, var olanla yetinme.

ilâahir: sona kadar, sonuna kadar.

iman: Allah'a ve İslâmın ge-

rekli olan esaslarına inanma, inanç, itikat, tasdik.

kabir: ölüleri defnetmek için kazılan çukur, mezar, sin, merkad.

Kaside-i Celcelûtiye: Hz. İmam-ı Ali'nin Hz. Peygamberin derslerine istinaden kaleme aldığı ve aslı cifir ve ebcet hesabı ile alâkalı olarak telif edilen Süryanice kaside.

keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.

mertebe: derece, basamak.

mübalâğa: abartma.

numune: örnek, misal, örnek olarak gösterilen.

rahmetullâhi aleyh: Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

sadık: doğru, gerçek, hakikî, sahte olmayan.

setr: örtme, kapanma, gizleme, setretme.

şakirt: talebe, öğrenci.

tavsiye: bir işin yapılıp yapılması hakkında kanaat belirtme.

tercüman: tercüme eden, başka bir dilde yazılmış veya söylenmiş bir şeyi yine başka dile çeviren, çevirici, dilmaç.

vecih: yön, özellik.

zahir: görünen, görünücü.

en namdar risalelerini sekiz remiz ile gösterdiğine dairdir.

BİRİNCİ REMİZ 1113

Risale-i Nur'u tasrih eden ¹ **تَقَادُ سِرَاجُ النُّورِ سِرًّا بَيَانَةً**

fıkrasından sonra Süryanî lisanıyla Esmâ-i Hüsnâ'dan istimdat ve suver-i Kur'âniye ile *Münacat*'ta tam otuz üç sure ile Risale-i Nur'un mebdei ve çekirdeği olan Otuz Üç Sözün adedine garip ve manidar işaret ettiğini ve yirmi dokuzuncu mertebede

² **وَالشَّمْسُ كُورَتْ** ile kıyamet ve haşri ispat eden ve

harika hüccetleriyle istihar eden ve gözle görünen bir kerametle meydana çıkan Yirmi Dokuzuncu Söz'e makam ve mana itibarıyla kuvvetli bir tarzda ve hiçbir itiraza ve vesveseye meydan bırakmayarak parmak bastığını; hem otuzuncu mertebede

³ **وَبِالذَّارِيَّاتِ ذُرُّوا** kısmıyla, Otuzuncu Söz namında-

ki Hazret-i İmam-ı Ali'nin (r.a.) meslek ve ahval-i ruhiyesinin ruhu olan ahkâm-ı Kur'âniyeyi ve kudret-i Rabbaniyeyi ispat ve maddiyyunları susturan Zerrat Risalesine kuvvetli bir müşabehet-i mana ile işareti ispat eder.

Hem, Otuz Birinci Mertebede ⁴ **وَالنَّجْمُ إِذَا هَوَىٰ**

cümlesiyle sarahate yakın bir tarzda Mirac-ı Ahmediyeyi (a.s.m.) delâil-i aklîye ile gayet makul ve kat'î bir surette ispat eden Otuz Birinci Söz'e, hem

ahval-i ruhiye: ruh hâlleri, psikolojik hâller ve durumlar.

delâil-i aklîye: akıl ile bulunan deliller, akla ait deliller, akılla anlaşılabilen deliller.

Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın adları, Allah'ın doksan dokuz güzel ismi.

fıkra: kısa yazı.

garip: tuhaf, şaşılacak, bambaşka.

haşir: insanların öldükten sonra tekrar diriltilip Allah'ın huzurunda toplanmaları.

hüccet: delil, ispat, burhan; bir iddianın doğruluğunu ispat için gösterilen vesika, senet.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

istimdat: medet dileme, imdat isteme, yardıma çağırma.

istihar: meşhur olma, şöhrat bulma, şöhrat kazanma, tanınma, ün salma.

itiraz: bir fikri, hükmü veya durumu kabul etmeyip çürütmeye kalkışma, karşı çıkma, karşı durma.

kat'i: kesin.

keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.

kıyamet: dünyanın sonu, bütün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanması, varlığın bozulup dağılması, kâinatın ölümünden sonra, bütün ölümlerin dirilip ayağa kalkmaları, mahşerde toplanmaları.

kudret-i Rabbaniye: her şeyi terbiye eden Allah'ın sonsuz kudret ve kuvveti.

lisan: dil.

maddiyyun: maddenin ezeli ve ebedî olduğuna, sonradan yaratılmış bulunduğuna inanmayanlar, maddeye bağlı kalanlar, maddeciler, materyalistler.

makul: akla yakın, akla uygun, aklın kabul edeceği.

manidar: anlamlı, manalı, mana taşıyan.

mebde: kaynak, esas.

mertebe: derece, basamak.

meslek: gidiş, usul, tarz.

Mirac-ı Ahmedi: Resulullahın (a.s.m.) miracı.

münacat: Allah'a dua etme, yalvarma, Onun manevî huzurunda tazarru ve niyazda bulunma.

müşabehet-i mana:

1. Nurun kandili gizli olarak tutuşturulur. (Celcelûtiye)

2. Ve Tekvir Suresi hürmetine... (Celcelûtiye)

3. Ve Zariyat Suresi hürmetine... (Celcelûtiye)

4. Necm Suresi hürmetine... (Celcelûtiye)

nam: ad, isim.

namdar: meşhur, ünlü, şöretli, namlı.

remiz: bir şeye delâlet eden şekil, alâmet, amblem, sembol.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

sarahat: ifadedeki açıklık, açık anlatım.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suret: şekil, biçim.

Süryani: Suriye ve Türkiye'nin güney doğusunda yaşayan, Samî ırkından bir Hris-

tiyan topluluğu.

tasrih: açıkça ifade ederek şüphe ve tereddütleri silme.

vesvese: şüphe, işkil, kuruntu, tereddüt; kalbe gelen asılsız kötü ve sinsi düşünceler.

zerrat: zerreler, çok ufak parçalar, moleküller, atomlar.

Sure-i ¹ اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ 'den iktibas ederek Otuz Birinci Mertebenin akabinde tekrar edilen ² وَيَا قَتَرَبْتُ لِي الْأُمُورُ تَقَرَّبْتُ fıkrasıyla Otuz Birinci Sözün zeyli olan Şakk-ı Kamer risalesine sarahate ya-
kın işaretini gösterir.

Hem, Otuz İkinci Mertebede

³ وَبِسُورَةِ الْقُرْآنِ حِزْبًا وَآيَةً kısmıyla zerreden şemse kadar âlem-i asgar ve âlem-i ekberden şirki tard edip tesis-i ahkâm-ı Kur'âniyeyi ve rabita-i Muhammediyeyi (a.s.m.) bina eden ve kuvvetli bir i'caz-ı Kur'ânî olan Otuz İkinci Söze işaretini ispat eder.

Hem Otuz Üçüncü Mertebede فَاسْتَلِّكَ يَا مَوْلَايَ

⁴ بِفَضْلِكَ الَّذِي عَلَى كُلِّ مَا أَنْزَلْتَ كُتِبَ تَفَضَّلَتْ kelâmıyla Otuz Üç adet Mektubata işaret eder.

İKİNCİ REMİZ 1118

Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) Mektubat'a işaretten sonra Lem'alar'a işareti içinde Şualar'a da bakarak

⁵ وَيَا آيَاتِ الْكُبْرَى أَمِنِّي مِنَ الْفَجْتِ deyip Kur'ân'ın ayetü'l-kübrası olan تَسْبِيحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ

⁶ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَسْبَحُ بِحَمْدِهِ ayetinin hakikat-i kübrasını ve tefsir-i ekberini gösteren tevhid ve

olan gerçek.

iktibas: bir şiir veya yazının olduğu gibi veya kısmen aktarılması.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

kelâm: söz, lâfız, lâkırdı.

mertebe: derece, basamak.

remiz: bir şeye delâlet eden şekil, alâmet, amblem, sembol.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

sarahat: ifadedeki açıklık, açık anlatım.

Şakk-ı Kamer: ayın ikiye bölünmesi; Hz. Muhammed'in (a.s.m.) Cenab-ı Hakkın izniyle, bir parmak işaretleriyle ayı ikiye bölmesi suretiyle gösterdiği büyük mu'cize.

şems: güneş.

şirk: Allah'a ortak koşma, Allah'tan başka yaratıcının bulunduğu inanma, birden çok tanrı bulunduğunu kabul etme, Allah'tan başka şeylere tapma, müşriklik, küfür.

tard: kovma, çıkarma, uzaklaştırma, sürme.

tefsir-i ekber: en büyük tefsir.

tevhid: Allah'ın bir olduğuna inanma, Allah'ın varlığını, birliğini, dengi ve ortağı bulunmadığını kabul etme.

zerre: maddenin en küçük parçası, molekül, atom.

zeyil: ek, ilâve.

1. Kıyamet yaklaştı, ay yarıldı. (Kamer Suresi: 1.)

2. Kamer Suresi hürmetine her işi bana yakın kıl. (Celcelûtiye)

3. Hızıp hızıp, ayet ayet Kur'ân sureleri hürmetine... (Celcelûtiye)

4. İndirdiğin bütün faziletli kitapların faziletleri hürmetine Senden yardım diliyorum ey Rab-bim!

5. Yâ Rab! Ayetü'l-Kübra hürmetine beni kurtar, emân ve emniyet ver.

6. Yedi gökle yer ve onların içindekiler Onu tesbih eder. Hiçbir şey yoktur ki Onu övüp Onu tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)

akabinde: arkası sıra, peşinden, peşi sıra, ardından, ardı sıra.

âlem-i asgar: en küçük âlem;

insan.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi, Kur'ân'ın surelerini oluşturan ilâhî söz.

ayetü'l-kübra: en büyük delil, en büyük ayet.

fıkra: kısa yazı.

hakikat-i kübra: en büyük

vahdet-i İlâhiyeyi kat'î bürhanlarla ilân eder. Ve bütün Risale-i Nur'un marifet âyinesinde gösterip o cihette Risale-i Nur'un fihriste-i ekberi olan ve ehl-i dünya ve ehl-i fennin son ve en büyük bildikleri ve buldukları çok müşkülât içinde ve dâr bir mevkide eflâk seyreden dürbünlerine mukabil çok geniş mevkilere müşkülâtsiz bir tefekkürle seyr-i eflâk ettiren bir manevî dürbün-i Kur'âniye ve her yerde su çıkarıp içiren Asa-yı Mûsa namını alan ve *Ayetü'l-Kübra* risalesi olan Yedinci Şuaa işaretini ispat edip gösterir.

Hem üçüncü mertebe-i tadadında kıyamet ve Leyle-i Berata bakan

¹ وَيَسُورَةُ الدُّخَانِ فِيهَا سِرٌّ قَدْ أَحْكَمَتْ deyip mana-i işârîsiyle bu zamanın dumanlı karanlıklarını izale eden ve Leyle-i Beratın bir kandili hükmünde olan Onuncu Söze işaretini gösterir.

Hem on dokuzuncu sure olan Suretü'n-Nur'a bakıp وَيَسِّرْ حَوَامِيمَ الْكِتَابِ جَمِيعَهَا عَلَيْكَ بِفَضْلِ النُّورِ kıp

² يَانُورِ أَقْسَمْتُ fıkrasıyla Risalet-i Muhammediyeye (a.s.m.) dair olan On Dokuzuncu Söze ve Mu'cizat-ı Ahmediyeyi (a.s.m.) yakinen, belki bilmüşahede sikkeli i'cazîyle gösteren On Dokuzuncu Mektuba; Sure-i Nur'daki Ayet-i Nurun Zat-ı Muhammediye ile (a.s.m.) hususiyeti münasebetiyle o mertebelerde o risalelere baktığını gösterir.

Ayet-i Nur: Nur ayeti; Nur Suresi 35. ayet.

âyine: ayna, mirat.

bilmüşahede: görerek, bizzat şahit olarak, görür şekilde, görme derecesinde.

bürhan: delil, ispat, tanık, hüccet.

cihet: yan, yön, taraf.

eflâk: semalar, felekler, gökler, küreler, zamanlar.

ehl-i dünya: dünyaya bağlı, dünya adamı, ahireti düşünmeyen.

fıkra: kısa yazı.

ilân: duyurma, bildirme.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

izale: yok etme, giderme.

kandil: sıvı, yağ ve fitil konularak yakılan aydınlatma kabı.

kat'i: kesin.

kıyamet: dünyanın sonu, bütün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanması, varlığın bozulup dağılması, kâinatın ölümünden sonra, bütün ölümlerin dirilip ayağa kalkmaları, mahşerde toplanmaları.

Leyle-i Berat: Berat Gecesi, Şaban ayının 15. gecesi.

mana-i işari: yazı ve işaretlerle ifade edilen mana.

marifet: bilme, ilim, danış.

mertebe: derece, basamak.

mekân: yer, mekân.

mu'cizat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) gösterdiği mu'cizeler.

1. Ve içine muhkem sırlar yerleştirilen Duhan Suresinin hürmetine.

2. Kur'an'da geçen bütün "Hâ, mîm"lerde bulunan sırların hürmetine ey Nur, risalelere bölünmüş Nur'un hürmetine beni koru!..

mukabil: karşı, karşılık, muadil.

münasebet: münasiplik, iki şey arasındaki uygunluk.

müşkülât: müşküller, güçlükler, zorluklar, çetinlikler.

nam: ad, isim.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

risalet-i Muhammediye: kâinatın nuru ve şuuru olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) peygamberliği.

sikke-i i'caz: mu'cizelik işareti, sikkesi, damgası.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

tefekkür: yaratılan eserlere

bakıp, onlardaki sanatları, hikmetleri ve gayeleri göreyerek yaratıcıyı hatırlama, eserlerinden yola çıkarak Allah'ı hatırlama.

yakinen: yakın olarak, hiç şüphe edilecek bir tarafı bulunmaksızın, şüpheye düşmeden.

ÜÇÜNCÜ REMİZ

1121

- ¹ تُقَادُ سِرَاجُ النُّورِ سِرًّا بَيَانَةً ❀ تُقَادُ سِرَاجُ السَّرِّجِ سِرًّا تَنْوَرُ
² بُنُورٍ جَلَالٍ بَازِخٍ وَشَرَنْطَخٍ ❀ بِقُدُوسٍ يَرْكُوتُ بِهِ النَّارُ أُخْمِدَتْ

fıkralarıyla Risale-i Nur'un üç mühim sırrını beyan ile Risale-i Nur'un başında mührünü gösterir.

DÖRDÜNCÜ REMİZ

1126

Yirmi Beşinci Mertebede

- ³ بِتَمْلِيخٍ آيَاتِ شَمُوخٍ تَشَمَّخَتْ deyip, âyât-ı Kur'âni-

yenin i'cazlarını beyan ve Kur'an'ın kırk vecihle mu'cize olduğunu ispat eden Yirmi Beşinci Söz işaretini, hem yirmi altı ve yirmi yedide

- أَبَاذِيخٍ يَبْذُوخُ وَذَيْمُوخٍ بَعْدَهَا deyip, Yedinci Sözü ve

Sahabeler hakkındaki mühim zeylini irade ettiğini ve işaretini gösterir.

BEŞİNCİ REMİZ

1130

- بَدَأْتُ بِبِسْمِ اللَّهِ رُوحِي بِهِ التَّدْتُ ❀ إِلَى كَشْفِ أَسْرَارِ

- ⁴ بِبَاطِنِهِ أَنْطَوْتُ der. Sözler'in fatıhası olan Birinci Söz

namında Bismillâh Risalesine, hem

- ⁵ بِوَاخِ الْوَحَا بِالْفَتْحِ وَالنَّصْرِ أَسْرَعَتْ fıkrasıyla fütuhat-ı

İslâmiyeden gaybî haber veren ve bir kısım esrar-ı huruf-i Kur'âniyeyi beyan eden *Rumuzat-ı Semaniye* namındaki sekiz küçük risalelere işaretini ispat eder.

zaferleri, fetihleri.

gaybî: başka âlemedkilere ait, ahirete ait.

i'caz: taklidi mümkün olmayacak derecede güzel ve düzgün söz söyleme.

irade: dileme, isteme.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

mertebe: derece, basamak.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

mühür: bir varlığın şahsiyetini ifade eden iz, işaret, alâmet.

nam: ad, isim.

remiz: bir şeye delâlet eden şekil, alâmet, amblem, sembol.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

Rumuzat-ı Semaniye: Bediüzzaman Said Nursî'ye ait bir eserinin adı.

Sahabe: sahipler, sahip çıkanlar, tutanlar; Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekte şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

Sahabe:

vecih: yön, özellik.

zeyil: ek, ilâve.

1. Nurun kandili gizli olarak yakılıp aydınlatılır. Kandiller kandili gizli olarak tutuşturulur; o da tenevvür eder.

2. Celâl, Raûf, Kuddüs, Rahman, Rahîm ve Hakîm isimlerinden aldığı onun nuruyla dalâlet ve fitne ateşi söner.

3. Yüce ve yüceltilen ayetlerin (ve tefsirlerin) şanı hürmetine...

4. Kur'an'ın özeti, listesi, anahtar ve pek çok lâhî sırrın kıymetli, kudsî bir hazinesi olan "Bismillâh" ile başladım. Ruhum, içinde gizlenmiş sırları bu sayede keşfetti.

5. Fetih ve lâhî yardım, Esmâ-i Hüsnanın sırrıyla sür'atlı sonuç verirler.

âyât-ı Kur'âniye: Kur'an'ın ayetleri.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

bismillâh: Besmele, Allah namına, Allah için, Allah'ın adı ve izni ile.

fatıha: açan, başlama, baş-

langıç; açılan şeyin ilk bölümü.

fıkra: kısa yazı.

fütuhât-ı İslâmiye: İslâmın

asr-ı zulmet: karanlıklar, cahillikler asrı, cahiliye dönemi.

âyât-ı Kur'âniye: Kur'an'ın ayetleri.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.

bidayet: başlangıç, ön, ilk.

bilfiil: sırf kendisi, kendi çalışması ile, başkası karışmadan.

dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürme.

delâlet: alâmet, işaret, iz.

delil: kanıt.

emare: alâmet, nişan, eser, ipucu, belirtti, karine.

evliya-i izam: evliyanın büyüklüğü, büyük vefiler.

evvelâ: birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce.

hakikat: gerçek.

harikulâde: fevkalâde, eşi ve benzeri olmayan, görülmedik derece, olağanüstü.

himayet: koruma, esirgeme, muhafaza etme.

iksir-i nur:

iltifat: yüzünü çevirip bakma.

intişar: yayılma, dağılma, nesrolunma.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

işarat: işaretler, alâmetler, belirtiler.

iştirah: meşhur olma, şöhrat bulma, şöhrat kazanma, tanınma, ün salma.

karine: kanşık veya belirsiz bir şeyin anlaşılmasına, çözümmesine yarayan hâl, ipucu.

kat'i: kesin.

kiymettar: kıymetli, değerli, pahalı.

mu'cize-i Kur'âniye: Kur'an'a ait mu'cize.

mukavemet: karşı koyma, dayanma, direnme, saldırı ve baskıyı yok etmek için çalışma, direniş.

mühim: önemli, ehemmiyetli.

nam: ad, isim.

remiz: bir şeye delâlet eden şekil, alâmet, amblem, sembol.

resanet: sağlamlık, metanet.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür.

sari: sirayet eden, bulaşan, bulaşıcı, geçici olan; salgın.

sarih: açık, meydanda, aşikâr, bedihi, tartışılmayacak kadar açık-lık.

sual: soru.

On iki Süryanî isimlerle, bidayette iştirah ve intişar eden ve On İki Söz namında on iki küçük risalelere, sair sarîh ve kat'î işaret ve delil ve emare ve karinelerin delâletiyle bu Süryanî isimlerin bu küçük risalelere işaretini gösterir.

YEDİNCİ REMİZ

1135

وَبِالْآيَاتِ الْكُبْرَىٰ آمَنِي مِنَ الْفَجْتِ ۖ وَبِحَقِّ فَقْجٍ مَعَ مَخْمَةٍ
يَا إِلَهَنَا ۖ وَبِاسْمَائِكَ الْحُسْنَىٰ أَجْرَنِي مِنَ الشَّتِّ ۝¹

cümlesiyle Otuzuncu Lem'a olan Altı Nükte-i Esmarisalesine; hem ² حُرُوفٌ لِّبَهْرَامٍ عَلَتْ وَتَشَامَخَتْ kelimesiyle Otuz Birinci Lem'anın Birinci Şuaı olan ve otuz üç âyât-ı Kur'âniyenin Risale-i Nur'a işaretini ispat eden ve birer mu'cize-i Kur'âniye hükmünde bulunan risaleye işaretlerini gösterip, ispat eder.

SEKİZİNCİ REMİZ

1141

Evvelâ iki sual-cevap ile mühim bir hakikati beyan eder. Şöyle ki:

Bütün kıymettar kitaplar içinde Risale-i Nur'un Kur'an'ın işarat ve iltifatına ve evliya-i izamın takdir ve tebşir ve tahsinine vech-i ihtisasını; hem Risale-i Nur'un bilfiil harikulâde olarak bu asr-ı zulmet ve vahşet ve dehşette düşmanlarına karşı mukavemeti ve resaneti ve mü'minlere karşı şefkat ve himayeti ve talebelerine iksir-i nur ve veraset-i nübüvvetle

1. Yâ Rab! Ayetü'l-Kübra hürmetine beni bütün sıkıntılardan kurtar, eman ve emniyet ver. • Ey İlahımız! Zuhur ve kemalâtının hakkı için ve Esmâ-i Hüsnan hürmetine beni perişan olmaktan koru. • Bu harfler ki, Nur harfleridir; Merih yıldızı gibi yüce ve yüksektir. Asa-yı Mûsa ismiyle de karanlıklar dağılır.

2. Bu harfler ki, Nur harfleridir; Merih yıldızı gibi yüce ve yüksektir.

Süryanî: Suriye ve Türkiye'nin güney doğusunda yaşayan, Sami ırkından bir Hristiyan topluluğu.

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevme, içten ve karşılıksız merhamet, karşılık bekleme-

den yardım etme.

tahsin: muhafaza altına alma, koruma.

takdir: kıymet verme, ölçme, ölçüye vurma, değer biçme.

talebe: istekliler, talep edenler.

tebşir: müjde verme, müjdeleme.

vahşet: yabaniilik, vahşilik.

veraset-i nübüvvet: Peygamber vârisliği, Peygamberimizin vârisi durumunda olan, büyük âlim ve velîlerin yolu.

harika bir surette hakikat tedrisi ve ilim ihdası ve Muhyî ismine mazhariyetle ölü kalplerin dirilmesi Risale-i Nur'un bir kerameti ve bizlere tahdis-i nimet olduğunu delilleriyle ispat ve beyan edip, hususî kanaatinden tevellüt eden çok emareler ve karinelere üçüncü zikirle keramet-i Aleviyeyi tasdik ve teshir edep, hatime verir.

Otuz Birinci Mektubun Otuz Birinci Lem'asının otuz bir meselesinden Birinci Meselesi:

¹ **اِنَّ الْخِلَافَةَ بَعْدِي ثَلَاثُونَ سَنَةً** hadis-i şerifinin ih-

bar-ı gaybî nev'inden tarihçe musaddak beş lem'a-i i'caziyesini beyan etmekle, lisanü'l-gayp Habib-i Rabbilâlemîn ve Seyyidü'l-Mürselîn ve Fahrülâlemîn'in kısacık bir kelâmında beş lem'a-i i'cazî bir mîrsad-ı tefekkür olarak gösterilmekle, sair cevamiü'l-kelâm olan hadislerle nazarı çeviren mu'ciznüma bir meseledir.

**رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ مِنَّا بِحَقِّ فُرْقَانِكَ الْحَكِيمِ، وَبِحُرْمَةِ حَبِيبِكَ
الْأَكْرَمِ، وَبِحَقِّ أَسْمَائِكَ الْحُسْنَى، وَبِحُرْمَةِ أَسْمَائِكَ
الْأَعْظَمِ، وَبِحَقِّ رِسَالَةِ النُّورِ يَا إِلَهَنَا يَا رَبَّنَا يَا خَالِقَنَا فَاغْفُ
عَنَّا كَمَا يَلِيقُ بِعَفْوِكَ بِكَرَمِكَ يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ
وَيَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ**

²

Hafız Ali
(rahmetullâhi aleyhi rahmeten vâsiaten)

1. Hilâfet benden sonra otuz senedir. (Müsned, 5:220, 221, 273; Ebu Davud, Sünnet: 8; Tirmizî, Fiten: 48.)
2. Allah'ım! Furkan-ı Hakîm'in hakkı için ve Habib-i Ekrem'in hürmetine, Esmâ-i Hüsnâ'nın hakkı için ve İsm-i Azâmın hürmetine ve Risale-i Nur'un hakkı için kabul buyur. Ey İlâhımız, ey Rabbimiz ve ey Hâlikımız! Aff-ı şahanene ve lütf-i keremine yakışır şekilde bizleri bağışla, ey Ekrem-i Ekrem'in ve ey Ehamerrahimin. Âmin.

beyan: anlatma, açık söyleme, bildirme, izah.
cevamiü'l-kelâm:
delil: kanıt.
emare: âlâmet, nişan, eser, ipucu, belirti, karine.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hadis-i şerif: Peygamberimiz-

den aktarılan sözlerin genel adı.
hakikat: gerçek.
hatime: son, nihayet, bitiş.
hususî: özel, şahsî.
ihbar-ı gaybî: gayba ait ha-

ber, geçmiş veya gelecek zamana ait haber.

ihda: doğru yola götürme, iman ve İslâmîyet yolunu gösterme, hi-dayete erdirmeye.

ilim: bilme, biliş, bilgi; bir şeyin doğrusunu bilme.

ispat: delil ve şahit göstererek doğruyu ortaya koyma, doğruyu delillerle gösterme.

kanaat: görüş, fikir.

karine: karışık veya belirsiz bir şeyin anlaşılmasına, çözülmesine yarayan hâl, ipucu.

kelâm: söz, lâfız, lâkırda.

keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.

keramet-i Aleviye: Hz. Ali'ye ait keramet, olağanüstü, fevkalâde hâl.

lem'a-i i'caz: acze düşüren parıltı, mu'cizelik parıltısı.

mazhariyet: sahip olma.

mîrsad-ı tefekkür: tefekkür gözetmesi, tefekküre sebep olan gözetme.

mu'ciznüma: mu'cize derecesinde bir iş ortaya koyan.

Muhyî: ölüleri diriltten, hayat veren Allah.

musaddak: tastik edilmiş, tasdik olunmuş, doğrulanmış, gerçekliği kabul edilmiş, tasdikle.

nazar: göz atma, bakma, bakış.

nevi: türlü, çeşit.

rahmetullâhi aleyh: Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun.

sair: diğer, başka, gayri, öteki.

suret: şekil, biçim.

tahdis-i nimet: ilâhî nimeti şükrederek anlatma, Cenab-ı Hakka karşı şükrünü eda etme ve teşekkür etme maksadıyla nail olduğu nimeti anma, onunla sevincini ve şükrünü bildirme, verilen nimeti izhar etme.

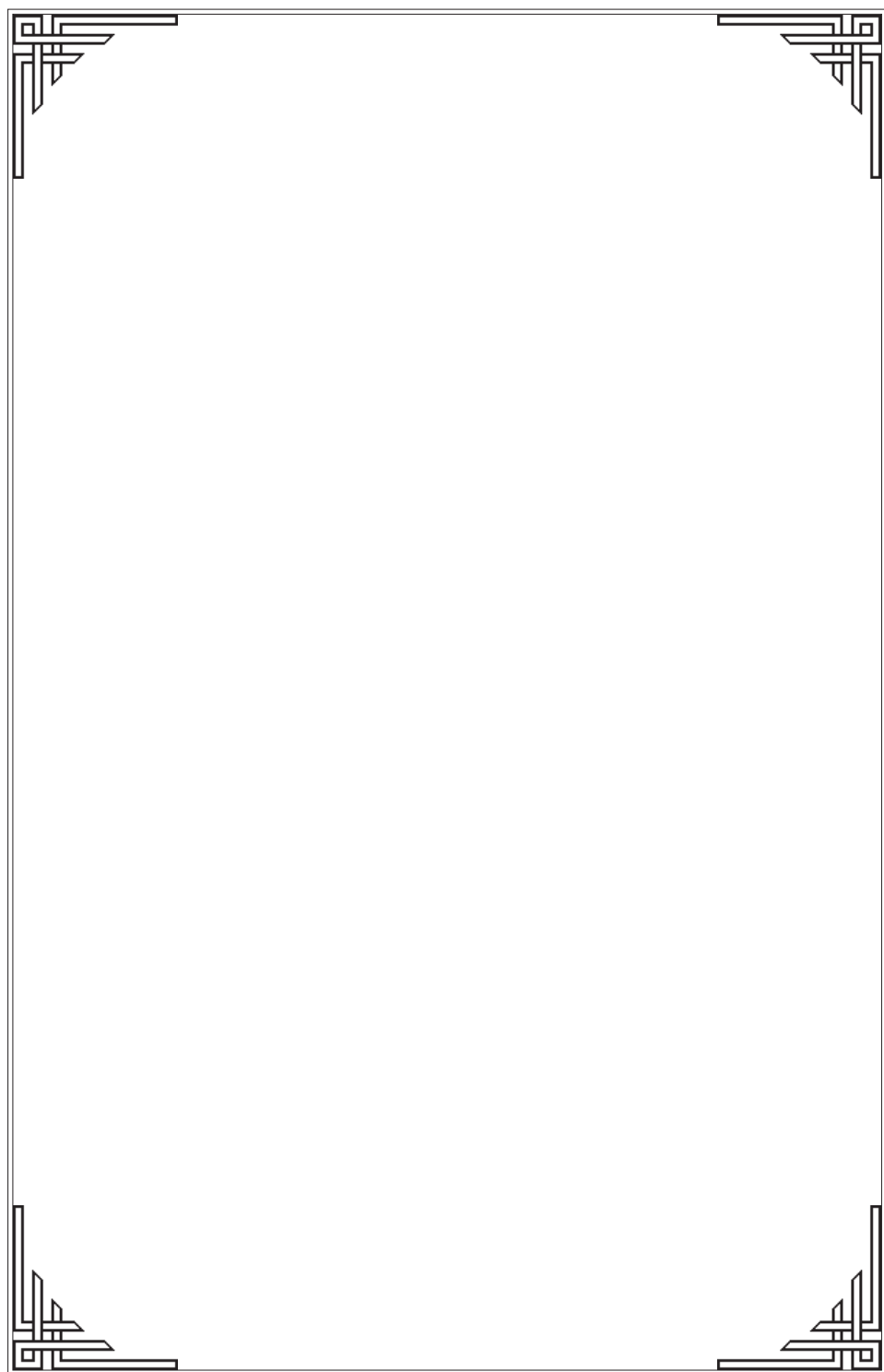
tasdik: doğruluğunu kabul etme, doğrulama, gerçekliğini kabul etme.

tedris: okutma, öğretme, ders verme.

teshir: cezbetme, kendine bağlama.

tevellüt: doğma, doğum.

zikir: anma, anılma, adını anma, hatıra getirme, iyilikle anma.

EKLER

ŞUALAR'IN TELİF TARİHÇESİ

ŞAHİS BİLGİLERİ

YER BİLGİLERİ

AYET VE ARAPÇA METİN İNDEKSİ

HADİS İNDEKSİ

ŞAHİS İNDEKSİ

YER İNDEKSİ

GENEL İNDEKS

TARİHSEL GELİŞİM VE OLAYLAR İÇİNDE BEDİÜZZAMAN SAİD NURSİ

(1936-1942)

1936	Birinci Şua	Türkçe
1936	İkinci Şua	Türkçe
1937	Üçüncü Şua	Türkçe
1938	Dördüncü Şua	Türkçe
1938	Beşinci Şua	Türkçe
	Altıncı Şua	Türkçe
1938	Yedinci Şua (Ayetü'l-Kübra)	Türkçe
1942	Sekizinci Şua	Türkçe
	Dokuzuncu Şu'a	Türkçe
1940	Onuncu Şua	Türkçe
1943-44	On Birinci Şua (Meyve Risalesi)	Türkçe
1944	On İkinci Şua	Türkçe
1943-44	On Üçüncü Şua	Türkçe
1948-49	On Dördüncü Şua	Türkçe
1949	On Beşinci Şua	Türkçe

ABBAS İBNİ ABDÜLMUTTALİB (568/9-653): Peygamber Efendimizin (a.s.m.) amcasıdır. Müslümanlar tarafından kurulan en büyük imparatorluklardan biri olan Abbasiler Devleti, onun adına izafeten bu ismi almıştır. Risale-i Nur'da, Hz. Ömer'in (r.a.) onu vesile yapıp, "Yâ Rab, bu Senin habibinin amcasıdır. Onun yüzü hürmetine yağmur ver!" mealinde dua ettiği ve yağmurun yağdığı nakledilmektedir. Müslüman olduğu halde uzun süre Mekke'de kalarak müşrikler arasında yaşadığı, toplantılarına katıldığı ve ilgili konularda Peygamber Efendimizi bilgilendirdiği nakledilmiştir. Künyesi Ebü'l-Fazl Abbas bin Abdülmuttalib bin Haşim el-Kureysî şeklindedir. Peygamber Efendimizden tahminen iki-üç yaş büyük olan Abbas, 568/9 tarihinde Mekke'de doğdu. Peygamber Efendimizle akran olması hasebiyle birlikte büyüdüler. Abbas'ın İslâmiyetin ilk günlerinden itibaren Müslüman olduğu, ancak bunu gizlediği ve kimsenin bilmediği nakledilmektedir. Abbas'ın Peygamber Efendimizi kollayıp gözeten durumu (ister akrabalık bağından olsun, isterse İslâmiyete duyduğu yakınlık veya imandan olsun), Bedir Savaşından sonra farklı bir boyut kazandı. Bu savaşta Müşriklerin arasında yer almasının kendi arzusuyla olmadığı ve onlarla birlikte savaşa katılmak zorunda kaldığı şeklindeki görüş kabul görmektedir. Risale-i Nur'da da bahsedilen görüşmede, Peygamber Efendimiz (a.s.m.), diğer esirlere uygulanan kurala göre amcasına da serbest kalabilmesi için "fidye-i necat" ödemek zorunda olduğunu hatırlattı. Bunun üzerine amcası, "Ya Resulullah, ben Müslümanım. Kureys Kabilesi beni bu savaşa zorla getirdi" mealinde karşılık verdi. Peygamber Efendimiz de ona, "Senin Müslümanlığını Allah bilir" dedi ve "Söylediğin doğruysa, Allah elbette onun sevabını sana verir. Fakat sen görünüşte bizim aleyhimizdeydin. Sen, kurtulman için fidyeni ödemene bak" dedi Peygamber Efendimiz fidye ödemek zorunda olduğunu kesin ifadelerle bildirdikten sonra, üzerinde bulunup el konan paraların fidye olarak kabul edilmesini istedi. Ancak, bu paralar ganimet sayıldığı için teklifi kabul edilmedi. Bunun üzerine Abbas, parasının olmadığını bildirdi. İşte tam bu esnada Peygamber Efendimiz, "Mekke'den çıktığın gün, hanımın Ümmü'l-Fadl'a teslim ettiğin altınlar! O esnada yanınızda ikinizden başka kimse yoktu. Sen o zaman hanımına, bu seferim esnasında başıma ne geleceğini bilmiyorum. Şayet başıma bir felâket gelir de geri dönmezsem, şu kadarı senin içindir. Şu kadarı Fadl için, şu kadarı Abdullah için, şu kadarı Ubeydullah için, şu kadarı da Kusem içindir" şeklindeki konuşmalarını kendisine hatırlattı. Bu hadise karşısında hem Abbas hem de hazır bulunanlar şaşkınlıklarını gizleyemediler. Çünkü, Abbas söylenenlerin hepsinin doğru olduğunu ve eşiyile kendisinden başka hiç kimsenin o paralardan haberi olmadığını söyledi. Kimin bildirdiğini sorunca da, Peygamber Efendimiz, Cenab-ı Hakkın kendisine bildirdiğini söyledi. Bu karşılıklı konuşmalardan ve mucizeden sonra, Hazret-i Abbas kemal-i imanı kazanıp, İslâm oldu.

ABDULLAH ÇAVUŞ: Asıl ismi Abdullah Yavaş'er'dir. Isparta'nın Eğirdir ilçesine bağlı Barla beldesinden olan bu zat, askerliğini çavuş rütbesi ile yaptığından "Abdullah Çavuş" olarak tanınmaktadır. Bediüzzaman Hazretlerinin sadık talebelerinden ve hizmetkârlarından olan Abdullah Çavuş, Denizli Hapishanesinde Üstad Hazretleriyle birlikte bulunmuştu. Bu mahkeme beraatle neticelenmiş ve diğer arkadaşlarıyla birlikte tahliye olmuşlardı. Abdullah Yavaş'er, 1960 senesinde Hakkın rahmetine kavuşmuştur.

ABDÜRRAHİM ZAPSU: Avukat Abdurrahim Zapsu, Bediüzzaman Hazretlerinin Rusya esaretinde iken Rus Komutanı Nikola Nikolaviç karşısında ayağa kalkmadığı, bu yüzden idamına hükmedildiği ve sonrasında idamdaki kurtulduğu hadiseyi basına ilk defa duyuran şahıstır. O yıllarda (1917) Hazar Denizindeki Nargin Adasında esir olan Zapsu, bu hadiseyi, şahit olan su-baydan dinlemiş ve 1948 yılında yayınladığı bir makale ile neşretmiştir. Bu makale Bediüzzaman Hazretlerine okunduğunda Bediüzzaman Hazretleri, “O esaret hadisesinin aslı doğrudur. Fakat şahidim olmadığından tafsilen beyan etmemiştim. Yalnız bir manganın beni idam etmek için geldiğini biliyordum, sonra anladım” demıştır.

ABDURRAHMAN: Yirmi altı yaşında vefat eden Abdurrahman, Bediüzzaman Hazretlerinin ağabeyi Molla Abdullah'ın oğludur. Onun bu kadar genç yaşta vefatı Bediüzzaman'ı çok üz-müştür. O kadar ki, Bediüzzaman onu unutamadığını risalelerde ifade etmiştir. Sonraki bazı talebelerini (Zübeyir Gündüzalp, Hulûsi Yahyagil gibi) onun ismi ile de yad ederek anmıştır: ikinci Abdurrahman gibi... Bediüzzaman Hazretleri onu, “manevî evlât” sıfatı ile yad etmiş, ce-saret ve zekâvetini övmüştür. Ayrıca Risale-i Nur'da ondan, diğer üstün vasıflarını da sayarak bahsetmiştir. Bu bahisler, özellikle Yirmi Altıncı Lem'anın On İkinci Ricasında yer almaktadır. Bediüzzaman Hazretleri ile yeğeni Abdurrahman arasındaki ilişki bu bölümde ayrıntılı bir şe-kilde anlatılmaktadır. Abdurrahman, Bediüzzaman Hazretlerinin Eski Said dönemindeki en ya-kın talebesi olmakla birlikte, şahsî hizmetlerini de yapmıştır.

ABDÜLKADİR-İ GEYLÂNİ (GAVS-I AZAM): Abdülkadir-i Geylânî. (ö. 561/1165-66) Kadiriye tarikatının kurucusu. 470'te (1077) Gilân eyalet merkezine bağlı Neyf köyünde doğan Geylânî'nin babası, Ebu Salih Mûsa'nın dindar bir kimse olduğu bilinmekle birlikte, devrin tanınmış sûfilerinden Ebu Abdullah Savmai'nin kızı olan annesi Ümmü'l-Hayır Emetü'l-Cebbar Fatı-ma'nın da kadın velîlerden olduğu kabul edilir. Küçük yaşta annesini kaybeden Abdülkadir, dedesi Savmai'nin himayesinde büyür ve tahsiline devrin ilim ve kültür merkezi olan Bağ-dat'ta devam eder. Orada, Ebu Galip bin Bakıllânî, Cafer es-Serrac, Ebu Talip bin Yusuf gibi âlimlerden hadis; Ebu Said Muharrimî, Ebu Hattab gibi hukukçulardan fıkıh; Zekeriyâ-i Tebrizî gibi dilcilerden de dil ve edebiyat öğrenimi görür. Kısa zamanda usul ve fûru ve mezhepler konusunda geniş bilgi sahibi olur ve Ebu'l-Hayır Muhammed bin Müslim Debbas vasıtasıyla tasavvufa intisap eder. Bağdat'a gittiği zaman mensup olduğu Şafîî mezhebini bırakarak mi-zacına daha uygun gelen Hanbelî mezhebine giren Abdülkadir-i Geylânî, hayatının sonuna ka-dar her iki mezhebe göre fetva vermiş, ancak yaşadığı dönemde Hanbelîlerin imamı olmuş ve bundan dolayı kendisine “Muhyiddin” (dini ihya eden) ünvanı verilmiştir.

ABDÜLKAHİR-İ CÜRCANÎ: (ö.471/1078-79) Arap dil bilgini ve edebiyat nazariyatçısı. Orta-çağın önemli kültür merkezlerinden biri olan Cürcan'da doğan Cürcanî, Arap dil bilgisini, meş-hur âlim Ebu Ali Farisi'nin yeğeni ve talebesi Ebü'l-Hüseyin Muhammed bin Hasanü'l-Farisi'den okudu. Dilin bütün inceliklerine vakıf olan Cürcanî, dili özellikle nahvî bir “Arap mantığı” nite-liğinde ele alması sebebiyle şöhret buldu. Bu özelliğiyle “İmamü'n-nühat” (büyük dil bilgini) diye tanınır ve “Belâgat Şeyhi” ünvanıyla anılır. Cürcanî'nin belâgat konusundaki görüşleri, Kur'an'ın i'cazı etrafında geliştirilen tartışmalara dayanır. O, kelâm ilminin önemli konuların-dan biri olan nübüvvet bahsini doğrudan ilgilendiren i'caz meselesi ile nazım görüşünü dil açı-sından ele alıp incelemiştir. Eserleri: *Esrarü'l-Belâgat*; *Delâilü'l-l'caz*; *Risaletü's-Safiye*; *Avami-lü'l-Mi'e*; *Kitabül-Müktesid fi Şerhi'l-lzah*; *Tetimme fi'n-Nahv*; *Kitab-ı Tasrif*.

ABDÜLMECİD NURSİ: Abdülmecid Ünlükul (Nursî) 1884-1967. Bediüzzaman'ın kardeşi, *İşaratü'l-l'caz* ve *Mesnevî-i Nuriye*'yi Arapçadan Türkçeye çeviren mütercimdir. Abdülmecid, 1884 yılında Bitlis'in Hizan kazasının İsparit nahiyesine bağlı Nurs köyünde doğdu. İlk eğitimi burada aldı. Nurs köyünden sonra Arvas'ta eğitimine devam etti. Buradan ayrıldıktan sonra (1900) Van'a gitti. Abdülmecid, Birinci Dünya Savaşının başlaması üzerine Bediüzzaman'ın idaresinde savaşa katıldı. Abdülmecid, Rusların hücumundan ve istilâsından kurtulan bazı akra-baları ile birlikte Van'dan ayrılarak Diyarbakır üzerinden Şam'a gitti. Üç yıl burada kaldıktan sonra 1917 yılında Diyarbakır'a geri döndü. Abdülmecid Diyarbakır'da bulunan Askeri Rüsti-yede Arapça öğretmenliğini yaptı ve tekrar (1920) Van'a döndü. Bediüzzaman'ın kendisine tevdi ettiği eserlerinden *İşaratü'l-l'caz* ile *Mesnevî-i Nuriye*'yi Arapçadan Türkçeye tercüme etti. Bu eserlerden talebelerine dersler okuttu. Diğer taraftan hayatında çok büyük iz bırakan evlât acısını burada tattı. Üniversitede okuyan ve gelmesini dört gözle beklediği oğlu Fuat'ın vefat haberini burada aldı. Abdülmecid'i en çok sarsan olayların başında kuşkusuz, Bediüzza-man'ın ebedî istirahatgâhında bile rahat bırakılmaması gelir. Vefatından birkaç ay geçtikten sonra, kendisine zorla imzalatırılan bir yazıya dayanılarak Bediüzzaman'ın kabri açıldı ve naaş bir gece Urfa'daki mezarından alındı. Abdülmecid'in, gözleri bağlı bir şekilde içinde bulunduğ u bir uçakla taşınan naaş, bilinmeyen bir yere götürülerek defnedildi. Bediüzzaman'ı hayatta iken rahat bırakmayanlar, vefatından sonra da rahat bırakmamışlardı. Bediüzzaman son buluşmalarında kardeşine, kendisinden yedi yıl sonra öleceğini söylemişti. Nitekim de öyle oldu. 11 Haziran 1967 Cuma günü vefat etti.

ABDÜLVEHHAB-I ŞA'RANİ (1491-1566): Şafii mezhebinin ünlü alimlerindenidir. Mısır'da yetişmiş ve burada hizmet etmiştir. Asıl adı Abdülvehhab'tır. Şa'ranî unvanıyla tanınıp meşhur olmuştur. Sünnet-i seniyyenin yaşanması ve yaşatılması üzerinde titizlikle durmuştur. Ri-sale-i Nur'da, velilerle ilgili anlatılan bazı olağanüstü hallerin inkâr edilmemesi üzerinde durulurken, yapılan izahatta ismi zikredilmektedir. Künyesi Ebül Mevahib Abdülvehhab bin Ahmed bin Ali bin Ahmed bin Muhammed bin Musa şeklindedir.

Abdülvehhab, 1491 yılında Mısır'ın Kalkaşend kasabasında doğdu. Babası eğitimine önem vererek küçük yaşlarda ilim tahsiline yolladı. Erken yaşlarda Kur'ân-ı Kerim'i ezberledi ve hafız oldu. Sekiz yaşından itibaren de düzenli olarak namazlarını kılmaya ve ibadetinin üzerinde titizlikle durmaya başladı. Aldığı vazifenin üzerinde titizlikle duran, en ince teferruatına kadar inen ve mükemmel şekilde yapmaya çalışan birisi olarak dikkatleri üzerine çekti. Çalışkanlığı ile hocalarının dikkat ve ilgisine mazhar oldu. İlim meclislerine devam eden Abdülvehhab muhtelif hocalardan dersler aldı. Hocalarının ders olarak okuttuğu kitapları ezberledi. Hadis ve Fıkıh dalında edindiği birikim ile zamanının önemli alimleri arasında yer aldı. Daha sonraki dönemde yazdığı Tabakat adlı eserinin sonuna, ilminden istifade ettiği büyük şahsiyetlerin tamamının isimlerini ilave etti. Bu hareketiyle bir bakıma hocalarına karşı vefakârlığını gösterdi. Abdülvehhab, geçimini sağlamak amacıyla dokumacılık işinde çalıştı. Kendini tam manasıyla yetiştirmek için hoca ve üstadlarına tam bir inançla ve sadakatla bağlandı. Nefsiyle mücadele ederken, bu duygunun istemediklerini yaparak terbiye etme yolunu seçti. Yalnız kaldığı zamanlarının büyük ekseriyetini ibadetle geçirdi. Haramlardan kaçındı ve takva üzere yaşamaya dikkat etti. Yiyecek bir şey bulamadığı zamanlarda bile durumunu hiç kimseye sezdirmede ve kimseden bir şey istemedi. Idarecilere karşı mesafeli duran Abdülvehhab, bu konudaki görüş ve tavrını, "vali konaklarının, sultan ve adamlarının evlerinin gölgesinden dahi geçmem, yolumu değiştiririm" demek suretiyle net bir şekilde ortaya koydu. Cenab-ı Hakkın emir ve yasaklarına samimi bir şekilde uyduktan sonra, yaptığı ibadetlerden büyük

lezzet almaya başladığını belirtti. Abdülvehhab, kendisi bizzat örnek bir şekilde davrandığı gibi müntesiplerine de, öğrendiklerini başkalarına aktarma konusunda büyük gayret sarf etmelerini tembihledi. Sevimliliği, huyunun güzelliği, doğruluğu, heyecanlı bir karaktere sahip olması, üstün insani özellikleri ve müsamahakârlığından dolayı çok derin etkiler bıraktı. Şöhreti geniş bir alana yayıldı. Şöhretinin yayılmasında, önemli sayıda ve herkesin anlayabileceği tarzda yazdığı eserlerinin de büyük etkisi oldu. Henüz hayatta iken telif ettiği eserleri geniş bir alana yayıldı ve çok sayıda baskısı yapıldı. Peygamber Efendimizin (a.s.m.) sözleri ve sünnetine uymanın ehemmiyeti üzerinde duran Şa'ranî; sünnet ve hadis-i şeriflerin Kur'ân-ı Kerim'i açıkladığını, mezhep imamlarının sünneti, din alimlerinin de mezhep imamlarının sözlerini açıkladıklarını belirtti. Sünnetin ehemmiyeti üzerinde dururken; temizlik, namazın kaç rekat kılınacağı, rükû ve secdenin nasıl olması gerektiği, bayram ve cenaze namazlarının nasıl kılınacağı, zekâtın ölçüsü gibi konuların en güzel şekilde Peygamber Efendimiz tarafından icra edildiğini, aksi takdirde tüm bunları hiçbir âlimin sadece Kur'ân-ı Kerim'e bakarak çıkarmayacağını belirtti. Farzların seferde kaç rekat kılınacağını Kur'ân-ı Kerim'de bulamadıklarını söyleyenlere, Hazreti Ömer'in (r.a.) şu cevabını hatırlattı: "Cenab-ı Hak, bize Muhammed Aleyhisselâmı gönderdi. Biz, Kur'ân-ı Kerim'de bulamadıklarımızı, Resulullahtan gördüğümüz gibi yapıyoruz. O, seferde dört rekat farzları iki rekat kıları. Biz de öyle yaparız." Şa'ranî, günümüzde yanlış bir şekilde anlaşılan ve icra edilen bazı uygulamalara da cevap teşkil edecek önemli açıklamalara yer verdi. Vefat olayından sonra, her türlü manevi yardıma muhtaç olan insanlar için yapılacak hayır işi ve verilecek sadaka için yedinci, kırkinci veya elli ikinci günün gecesini beklemenin gereksizliğini ima etti; "Denize düşen insana atılacak kurtarıcı can simidi ne kadar erken atılırsa o kadar makbule geçeceği gibi, ölen insan adına yapılacak iyilikler, hayır hasenatlar da aynen öyledir. Ne kadar erkene alınır da acele ile gönderilirse o kadar makbul olur." Şafii mezhebi imamlarından olan Şa'ranî, İmam-ı Şafii'nin İmam-ı Azam hakkındaki tutumunu aktarmasıyla da önemli bir vazife gördü. Şa'ranî, Mısır'dan Bağdat'a gelen İmam-ı Şafii'nin ilk önce İmam-ı Azam'ın kabrini ziyaret ettiğini belirtti. İmam-ı Şafii sabah namazlarında mutlaka Kunut duasının okunması içtihadında bulunmuştu. Bağdat'ta ise sabah namazını daha önce yaptığı için aksine Kunut duasız kıldırdı. Akabinde cemaat içinde fıslılaşma ve kendi görüşünden vazgeçti şeklindeki söylentiler üzerine; "Hayır, görüşümden vazgeçmedim. İctihadımı da terk etmedim. Ancak şu ilerdeki mezarda benim görüşüme zıt görüş ve içtihat sahibi Ebu Hanife yatıyor. Onun görüşüne hürmet ve saygımdan dolayı onun içtihadıyla amel ederek kıldırdım sabah namazını. Benim gibi düşünmese de o büyük insanın görüşüne olan hürmet ve saygım, beni böyle davranmaya sevk etti" mealinde karşılık verdi. Risale-i Nur'da, evliyanın olağanüstü halleri ile ilgili olarak anlatılan hadiselerin inkâr edilmemesi ikazında bulunulmaktadır. İmam-ı Şa'ranî'nin *Fütuhat-ı Mekkiye* adlı büyük eseri bir günde 2,5 kez mütalâa etmesi örnek olarak verilmektedir. Buna benzer ve insanı tasdiğe yaklaştıran misallerin çok olduğu belirtilmektedir. Meselâ, rüyada bir saat zarfında bir senenin geçmekte ve birçok işler görülmektedir. Şayet o saat içinde yapılan işler yerine Kur'ân okunmuş olsa, hatim indirilebilir. Bu durumun evliya için, uyanıklık ve uyku hali arasında bir durum olan "yakaza"da inkişaf ettiği belirtilmektedir. Meselenin ruhi bir mahiyet aldığı, ruhun da zamanla sınırlı olmadığı ilave edilmektedir. Ayrıca, ruhu cismaniyetine üstün gelenlerin fiillerinin de sürat kazandığına işaret edilmektedir. Abdülvehhab Şa'ranî 1566 yılında Kahire'de vefat etti. Yakınına gömüldüğü cami kendi adını taşımaktadır. Bir çok talebe yetiştirdiği gibi çok sayıda eser yazdı. Mizanü'l-Kübra adlı eserinde dört mezhebin fıkıh ilmini bir araya topladı. *Tabakatü'l-Kübra*'sında dört yüzden fazla büyük âlimin hayatları ve bazı özelliklerine yer verdi.

ÂDEM (A.S.): Cenab-ı Allah'ın yarattığı ilk insan ve insanlığın atasıdır. Allah, Hz. Âdem ve eşi Hz. Havva'yı ilk önce Cennete koymuştur. Fakat, daha sonra onun ve neslinin fitratlarına yerleştirilmiş olan bütün istidat ve kabiliyetlerinin açığa çıkabilmesi, Esmâ-i Hüsna'sının tamamını gösteren parlak birer ayna olabilmelerini temin etmek için vazifelendirerek imtihan dünyasına indirmiştir. Hz. Âdem (a.s.) ilk peygamber olarak görevlendirilmiş ve kendisine on sahifeden oluşan kitapçık verilmiştir. Allah'ın seçkin kıldığı kişiler arasında sayılmış olduğundan "safıyyullah" ve insanlığın ilk atası olması sebebiyle de "ebû'l-beşer" ünvanıyla anılmaktadır. İlk insan ve ilk peygamber Hz. Adem (a.s.) bin yıl gibi uzun bir süre yaşamıştır.

AHMED FEYZİ: Bediüzzaman Hazretlerinin, "Nur'un asıl avukatı" olarak nitelediği Ahmet Feyzi Kul'dur. Risalelerde adı geçen Feyzi isimli üç Nur Talebesi vardır. (Mehmet, Hasan, Ahmet) Bediüzzaman, Ahmet Feyzi için, ayrıca, "Feyzilerin bir kahramanı" da der. Bu unvanları, Afyon Mahkemesindeki savunmasından ötürü kazanmıştır. Bu savunmalar Külliyyatın Şualar adlı eserinde mevcuttur.

AHMED HİKMET GÖNEN: 1912 senesinde Afyon'da dünyaya geldi. 1937'de Ankara Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Isparta ve Mardin'de hakimlik görevinde bulundu. 1946'de avukatlık yapmaya başladı. 1948'de, Afyon'da Said Nursî ve talabeleri tutuklanıp Ağır Ceza Mahkemesine verilince o sırada Afyon'da avukatlık yapmakta olan Ahmet Hikmet Gönen onların avukatlığını üstlendi.

AHMED NAZİF (AHMED NAZİF ÇELEBİ): 1891-1964. Maruf ismi, "Risale-i Nur'un İnebolu kahramanı Nazif Çelebi"dir. İnebolu'da dünyaya geldi. Bediüzzaman'la ilk defa, 1908'de İnebolu'da tanıştı. Buna belki tanışma bile denemezdi. Çünkü sadece göz göze gelmişlerdi. Ama ona olan sevgisinin derinleşmesine, bu bakış, yetmişti. Bediüzzaman'a karşı ilk sevgi tomurcukları, henüz 17 yaşında iken belirmişti. Çünkü Bediüzzaman Hazretleri ünü dolayısıyla, gazetelerde sık sık yer alıyordu. Otuz sene sonra, 1938'de Bediüzzaman'ın Kastamonu'ya sürgüne gönderildiğini duyunca, hemen ziyaretine gitti. Denizli ve Afyon hapislerinde Üstadı ile birlikte bulundu. Nur'un hizmetine, sadece kendini değil oğlu Selâhattin Çelebiyi de adadı. Hatta Selâhattin Çelebi, Nurların ilk defa teksir makinesi ile çoğaltılmasında büyük pay sahibi olmuştu. Risale-i Nur'da "hanedan" olarak bahsedilen iki aileden biri "Çelebi Hanedanı"dır.

Bediüzzaman Hazretleri onun hakkında, *Emirdağ Lâhikası*'nın 300. sayfasında şöyle bahseder:

"Kardeşimiz İnebolu Hüsrev'i Nazif Çelebi bana yazıyor ki: 'Hizb-i Nuriye ve Salâvatın neşrini bitirdikten sonra ne münasip ise neşredeceğim' diye soruyor.

"Hakikaten, o kardeşimizin *Cevşenü'l-Kebîr*'i ve Hizb-i Nuriye'yi salâvat ile beraber neşri, Nurculara ve ehl-i imana büyük bir hizmettir. Cenab-ı Hak herbir harfine mukabil ona ve yardımcılarına bin sevap ihsan etsin. Âmin." Mektupları, özellikle Kastamonu Lâhikasında yer almıştır.

AHMED-İ BEDEVÎ (1200-1276): On üçüncü asırda yaşamış büyük bir âlim ve evliyadır. Mısır'ın ve Kuzey Afrika'nın en büyük velilerinden biri olarak kabul görmektedir. Uzun süre yemek yemeden yaşayabilen bir veli olarak şöhret bulmuştur. Risale-i Nur'da ismi, aktaplar ve imamlar arasında zikredilmektedir. Aynı zamanda cesurluğu ve atılganlığı ile de tanınmıştır. İlginç özelliklerinden birisi de dama çıkıp saatlerce ve gözleri kor haline gelinceye kadar güneşi seyretmesidir. Künyesi, Ebû'l-Fıtyan Ahmed bin Ahmed bin İbrahim el-Fasî el-Bedevî şeklindedir. Arabistan kökenli bir aileye mensup olan Ahmed, ailesinin Fas'a göç etmesinden sonra

1200 yılında Fas'ta doğdu. Henüz küçük yaşta iken ailesi ile birlikte hacca gitti. Bu arada babası Mekke'de vefat etti. Gençliğinden itibaren ilimle uğraşmaya başladı. Bazı davranışlarından ötürü çeşitli lakaplarla anılmaya başlandı. Cesur ve atılgan bir genç olmasından ötürü *El-Attab*, *El-Fityan* ve bedeviler gibi yüzünü örttüğünden dolayı da *El-Bedevî* lâkaplarıyla anıldı. Ahmed, önce Kur'ân-ı Kerim'i ezberledi, ardından kıraat ilmine ilgi duydu. Kur'ân-ı Kerim'in yedi türlü okunuş tarzı olan "kıraat-ı seb'a"yı öğrendi. Akabinde fıkıh ilmiyle uğraşarak özellikle Şafîî fık-hında önemli bir aşamaya ulaştı. Bir ara insanlardan uzaklaşarak münzevi bir hayat yaşadı. Ar-dından kardeşi ile birlikte Irak'a gitti. Abdülkadir-i Gaylani (ks) ve Ahmed Rıfai Hazretlerinin ka-birlerini ziyaret etti. Daha sonra buradan ayrılarak Mısır'a gitti. 1237 yılından itibaren Tanta'ya yerleşti. Kırk yıl gibi uzun bir süre burada yaşadktan sonra 1276 yılında vefat etti.

AHMED-İ FARUKİ: Bakınız İMAM-I RABBANÎ.

AHMED-İ RUFÂİ: (ö. 578/m. 1182). Rıfaiye tarikatının kurucusudur. H. 512'de doğan Ahmet er-Rıfai, atalarından Rıfaa el-Hasanü'l-Mekkî'den dolayı Rıfai nisbesini aldı. Rufai'nin babası ölünce, devrin büyük Şafîî âlimlerinden olan dayısı Mansur Bataihi onu himayesine aldı ve eği-timiyle ilgilendi. Rufai, devrin önemli âlimlerinden ve mutasavvıflarından Vasiti ve diğer bazı âlimlerden İslâmî ilimleri öğrendi ve yine Vasiti tarafından icazet aldı. Âlim, muhaddis, Şafîî fa-kihi ve müfessir bir sûfi olarak Ahmet Rufai'nin menkıbe ve eserlerinde görülen tasavvuf ve tarikat anlayışı kitap ve sünnete tamamen uygundur. Dört büyük kutuptan biri olarak kabul edilen Ahmet Rufai'nin kutbiyet makamına Abdülkadir-i Geylânî'den sonra yükseldiğini kay-naklar yazar. Eserleri: *Hikemü'l-Rifaiyye*; *Bürhanü'l-Müeyyed*; *Mecalisü's-Seniyye Erbaune Ha-disen*; *Haletü'l-Ehli'l-Hakika Maallah*; *Nizamü'l-has li Ehli'l İhtisas*; *Eş'ar*; *Ahzab ve'l-Evrad*.

AİŞE-İ SİDDİKA (614-678): Hakkında ayet nazil olacak kadar fazilet sahibi, mü'minlerin an-nesi, Sıddık-ı Ekber'in ölüm döşeğinde, "Senden daha sevimli servet bırakmıyorum. Seni kay-betmekten daha büyük bir fakirlik ise bilmiyorum" dediği, Habibullahın sevgilisi, Müslüman hanımlara en büyük örnek, çok kısa süren evlilik hayatına çok büyük kazanımlar sığdıran mübarek bir insan. Peygamber Efendimizin (a.s.m.) hanımı olduğu için "ümmü'l-mü'minin" ve Hz. Ebubekir'in (r.a.) kızı olduğundan "es-Sıddika" ünvanlarıyla anılan Hz. Aişe, 614 yılında Mek-ke'de doğdu. Annesi Ümmü Ruman bint Amir b. Uveymir, Kinane kabilesindendir. Kendi is-miyle tanınmakta olup künyesi, Ümmü'l-Mü'minin Aişe Ebi Bekr es-Sıddik el-Kureysi şeklin-dedir. Babası, Hz. Muhammed (a.s.m.) ile beraber hicret ettiği için kendisi daha sonra Medi-ne'ye hicret etti. Hicretten önce nikâhları kıyılmakla birlikte düğünleri daha sonra 624 yılında iki bayram arasında yapılarak Peygamber Efendimiz ile evlendi. Bu evlilik hayatında çok bü-yük değişikliklere vesile oldu. Peygamber hanımları mü'minlerin anneleri ve başkasıyla evle-nemeyecekleri hakkındaki Kur'ânî hükümden (Ahzab Suresi, 33.) dolayı ümmü'l-mü'minin ün-vanıyla anılmaya başlandı. Bunun yanında en önemli husus, Peygamber terbiyesi ile büyü-mesi ve en çok hadis rivayet eden Sahabeler arasında yer almasıdır. Peygamber Efendimiz son nefesini onun yanında verdi ve burada defnedildi. Bunun üzerine on sekiz yaşında dul kaldı. Kur'ân'ın hükmüne uyarak bir daha evlenmedi ve kırk yedi yıl bu şekilde yaşadı. Vefa-tı büyük üzüntüye sebep oldu (678). Kıskaç olarak bilinmesine rağmen; Peygamber Efendi-mizin diğer hanımları, kızı Hz. Fatıma, Hz. Ali ve diğerlerinin faziletlerini naklettiği hadislerle tanınmalarını sağlayacak şekilde alicenap bir kişiliğe sahipti.

ALİ (R.A.): Hz. Ali (r.a.). Hz. Peygamberin damadı, Hulefa-i Raşidîn'in dördüncüsüdür. Hic-retten yaklaşık yirmi iki yıl önce (m. 600) doğduğu rivayet edilen Hz. Ali'nin babası Hz. Pey-gamberin amcası Ebu Talib, annesi de Fatıma bint Esed b. Haşim'dir. Hz. Muhammed'in

peygamberliğine ilk iman eden çocuk olan Hz. Ali, Hicret sırasında Mekke'de kalmış, geceyi Hz. Peygamberin yatağında geçirerek onun evde olduğu kanaatini uyandırmıştır. Hicretin ikinci yılında Hz. Peygamberin (a.s.m.) kızı Fatıma ile evlenen Hz. Ali'nin bu evlilikten Hasan, Hüseyin ile Zeynep ve Ümmü Gülsüm adlı çocukları olmuştur. (Muhsin adlı çocukları ise henüz bebekken ölmüştür.) Esedullah (Allah'ın aslanı) ünvanıyla anılmıştır. Hz. Peygambere kâtiplik de yapan Hz. Ali, Hudeybiye Anlaşmasını yazmıştır. Mekke'nin fethinden sonra Kâbe'deki putları imha etme görevi ona verilmiştir. İlk üç halife döneminde de idarî görevlerde bulunan Hz. Ali, Hz. Osman'ın şehit edilmesiyle birlikte seçimle halife olmuştur. Hz. Ali'nin hilâfeti döneminde İslâm tarihinin en üzücü olaylarından Cemel Vakası (Hz. Aişe önderliğindeki ordu ile yapılan savaş) ile Hz. Muaviye ile yapılan Sıffin savaşları meydana geldi. Hicrî 19 veya 21 Ramazan'da (26 veya 28 Ocak 661'de) Kûfe'de, Haricî Abdurrahman b. Mülcem tarafından zehirli bir hançerle şehit edildi. Hz. Ali Kufe'ye (Necef) defnedilmiştir. Hz. Ali'nin, kendisine Hz. Peygamber (a.s.m.) tarafından verilen "Ebu Turab" lakabından başka "el-Murtaza" ve "Esedullâhi'l-Gâlib" gibi lakapları da vardır. Çocukluğunda puta tapmadığı için daha sonraları "Kerremallahu Vecheh" dua cümlesiyle de anılmıştır.

ALİ OSMAN'LAR: Şu isimlerin tamamı veya bir kısmı olabilir. İnebolu kahramanlarından Berber Ali Osman, Atabeyli Alil (kötürüm) Ali Osman, Sobacı H. Ali Osman, Konyalı Tenekeci Ali Osman, Demirbaş Ali Osman.

ALİ RIZA (MAHKEME REİSİ): Muğlalı olan Ali Rıza Balaban, 1943 senesinde Bediüzzaman Said Nursî'nin talebeleriyle birlikte yargılandığı Denizli mahkemesinin reisi idi. Mahkeme süresince adaletten ayrılmadı. Risale-i Nur'un hizmet tarihinde mühim bir dönüm noktası olan Denizli mahkemesinin ilk beraat kararını vermişti. Bu karar üzerine Üstat Bediüzzaman Hakim Ali Rıza Balaban ve adaletten ayrılmayan diğer hakimler hakkında şöyle demişti: "Hakim-i adil ile beraber, hakikî adaletle çalışan zatlar, değil yalnız bizi, belki Anadolu'yu ve Âlem-i İslâmı manen minnettar eylemişler."

ALİ SAVRAN: Çilingir Ali olarak da bilinen Ali Savran, Eğridir'deki Nur hizmetlerini yürütüyordu. 1948 yılının Temmuz ayında "gizli cemiyet kurma" iddiasıyla Afyon Ağır Ceza Mahkemesinde yargılandı. 1954 yılında Eğridir Gölünde gerçekleşen ve Bediüzzaman'ın Emirdağ Lâhikası'ndaki bir mektubunda bahsettiği fırtına sırasında motorlu kayıkta bulunan altı kişiden birisi Ali Savran'dı.

ÂLİME HANIM: Bediüzzaman'ın kız kardeşi Âlime Hanım kocası Molla Said Efendi ile birlikte 1944'te Hicaz'da tavaf esnasında iken aynı anda vefat etmişlerdir. Üstat, Barla Lâhikası'nda "Nuh Bey, Molla Abdülmecid, Molla Hamid" diye başlayan bir mektubunda "Şam-ı Şerif'te eniştem Molla Said var" diye, kız kardeşi Âlime Hanım'ın eşinden bahsetmektedir. Bediüzzaman'ın âlime kız kardeşi ve eniştesi Âlime Hanım, merhum Mirza Efendi, merhume Nuriye Hanım'ın yedi evlâdından birisidir. Âlim ve fazıl bir hanımefendidir. On beş yıl Şam'da müderrislik yapmıştır. 1919 yılında hacca gitmiştir. Yedinci seferi olan 1944 yılında hacda sedye ile tavaf ederken vefat etmiştir. Bediüzzaman ondan, Meyve Risalesi'nin On Birinci Meselesinde "Hacca gidip sekerat içinde tavaf ederken, tavaf içinde vefat eden Âlime Hanım namındaki merhume hemşirem" diye bahsetmektedir. Âlime Hanım, Molla Said isimli bir zatla evlenmiş, hiç çocukları olmamıştır. Molla Said, Şam'da talebelerine ders verirken bir meselede yanıldığında talebeleri, Âlime Hanımı kastederek, "Seyda, isterseniz bu dersi yarın Seyyide'den (Hanım) sorduktan sonra bize anlatın" derlermiş. O kadar ilmine itimat edilen bir hanımefendi imiş. Âlime Hanım ve Molla Said daima dualarında, birbirlerini yalnız bırakmamayı, beraber vefat edip, ebede gitmeyi niyaz ederlermiş. Allah bu dualarını kabul edip ruhlarını birlikte almış.

Molla Said'in Bitlis'te Hürriyetin ilânı sırasında meydana gelen karışıklıklarda isyancılara karşı çarpışırken mitralyöze karşı sopa ile mukabele etmeye çalışan son derece gözü pek kahraman bir insan olduğunu Bediüzzaman ifade etmektedir.

ASHAB-I KEHF: Bir mağarada yıllarca uyuduktan sonra tekrar uyandıkları Kur'ân-ı Kerîm'de haber verilen arkadaş grubu. Ölümünden sonra dirilişin bir örneği olan bu olay Kur'ân-ı Kerîm'in Kehf Suresinde anlatılmaktadır. Kehf kelimesi mağara anlamına gelir. Bu surede bildirildiğine göre, putperest bir kavim içinde yaşayan ve Allah'ın varlığına inanan bir kısım genç, kendi inançlarından zorla vazgeçirilmeye çalışılmasından ötürü bir mağaraya sığınmışlar ve yanlarındaki köpeklerle birlikte muhtemelen 309 yıl uyuyakalmışlar ve sonra uyanmışlardır. Mağarada bir kaç gün kadar uyuduklarını sanan gençler içlerinden birisine para vererek şehre gönderirler. Böylece onların durumlarından haberdar olanlar Allah'ın vaadinin hak olduğunu ve kıyametin mutlaka geleceğini anlarlar ve mağaranın bulunduğu yere mescit yapmaya karar verirler. Kur'ân-ı Kerîm'de anlatılan "Ashab-ı Kehf" kıssasında mağaradaki gençlerin sayısı ve nerede yaşadıkları konusunda kesin bir bilgi verilmemiştir.

ANTERE (?-614): İslâm öncesi Arap kültürünün önemli sembollerinden olan Antere, Kâbe duvarına asılan şiirinden dolayı "Muallâka Şairi" olarak anılmıştır. Şairliği yanında kahramanlığı ve cesaretiyle de kıssalara konu olmuş bir halk kahramanıdır. Risale-i Nur'da Antere; "Zilletle içilen âb-ı hayat, tıpkı Cehennem gibidir; izzetle Cehennem ise, benim için iftihar ettiğim bir menzildir" mealindeki beyiti münasebetiyle geçmektedir. Künyesi Antere bin Şeddad bin Amr bin Muaviye el-Absî şeklindedir. Antere'nin doğum tarihi hakkında kesin bilgi mevcut değildir. Babası, Abs kabilesinin ileri gelenlerinden olan Şeddad, annesi ise Habeşli bir cariyedir. Abs, Necid bölgesinde yaşayan bir kabilelerdir. Bir cariye'nin oğlu olmasından dolayı zamanın anlayışına göre hür sayılmayıp köle muamelesi gördü. Bu durumuyla bağlantılı olarak gençliğinde sevdiği ve istediği amcasının kızı kendisine verilmedi. Kölelikten kurtulup hürriyetine kavuşması epey zaman aldı. Antere, ilk önce şiirleriyle meşhur oldu. Diğer taraftan çok iyi binici olup, zamanla kahramanlığını gösterecek fırsatlar da önüne çıktı. Mensubu bulunduğu Abs kabilesi başka kabilelerin saldırısına uğradı, malları yağmalandı ve amcasının kızı da bu saldırı sırasında kaçırıldı. Bunun üzerine harekete geçerek yağmalanan malları düşmanlarının elinden aldığı gibi amcasının kızını da kurtardı. Bu kahramanlığı sonrasında özgürlüğüne kavuştu ve kölelikten azat edildi. Bu gelişmelerden sonra amcasının kızı ile evlenmesine engel teşkil eden durum ortadan kalkmış oldu ve sevdiğine kavuştu. Antere, bir zamanlar Arap Kargaları anlamına gelen "Ağribetü'l-Arab" olarak adlandırılıp kendileriyle alay edilirken, daha sonra şairliğinin yanında cesareti, atikliği, güzel huyu, hoşsohbeti ve özellikle zulme asla boyun eğmeyen kabilesinin medar-ı iftiharı oldu. Kabilesinin katıldığı Dahis ve Gabra Savaşında dillere destan olacak kahramanlıklar gösterdi. Arapların en çok sevdiği insanlar arasında yer aldı. İslâmiyetten önce Araplar, şairlere büyük değer verirdi. Belli aralıklarla düzenlenen şiir yarışmalarında ön sıralarda yer alan şairlerin şiirleri Kabe duvarlarına asılır ve uzun süre burada asılı kalırdı. Muallâka Şairleri denilen bu şairlerin en ünlüleri arasında Antere ayrı bir öneme sahipti. Melez olanlarla alay edilip hakir görülmelerine rağmen kendisi melez olduğunu Muallâka'sında belirtmekten çekinmedi. Yazmış bulunduğu şiirleri parça parça nakledilmiş olmasına rağmen Muallâka'sı tam olarak muhafaza edilip nakledilmiştir. Antere'nin güzelliğiyle meşhur olmasından ötürü "El-Müzehhebe" olarak da şöhret bulan Muallâka'sı, 86 beyitten oluşmaktadır. Eserin ilk kısımlarında aşk, sevgi ile alâkalı hatıralar yer alırken, ikinci kısımda cesaret, kahramanlık, cömertlik ve iffet ile ilgili konular işlenmektedir. Eserin çok sayıda nüshasının yayınlanmasının yanında bir çok şerhi de yapılmıştır. Türkçeye de tercüme edilen eser,

diğer muallâka şiirleri ile birlikte 1943 yılında İstanbul'da yayınlanmıştır. Antere, kahramanlık ve cesaretini ömrünün sonuna kadar sürdürdü. Nitekim ilerlemiş yaşına rağmen kabilesi ile Tay kabilesi arasında meydana gelen savaşa katıldı ve bu savaş sırasında öldürüldü. Kesin olmamakla birlikte ölüm tarihinin 614 yılı olduğu sanılmaktadır. Şiirleri dilden dile dolastığı gibi kahramanlığı da Araplar arasında yayıldı. Destanlara konu oldu. Hayatı ile ilgili olarak çok sayıda monografiler yazıldı. Ayrıca tiyatro ve sinema eserlerine de konu oldu.

ASIM BEY (BİNBAŞI): Risalelerde adı Asım Bey ya da Binbaşı Asım Bey olarak geçen Ahmet Asım Önerdem, 1877 senesinde İzmit'te dünyaya geldi. Trablusgarp, Şam, Muğla ve Manisa gibi çeşitli yerlerde subay olarak görev yaptı. El yazısı güzel olan Asım Bey Burdur'a geldiğinde Bediüzzaman Hazretleriyle tanıştı ve risaleleri yazmaya başladı. Bediüzzaman Hazretleri Burdur'dan ayrıldıktan sonra da mektuplaşmaları devam etti. Bu mektupların çoğu Barla Lâhikasında yer almaktadır. Bediüzzaman Hazretlerinin istikamet şehidi olarak adlandırdığı Asım Beyin vefatı ise şu şekildedir: Emniyetin sıkı tedbirler aldığı Bediüzzaman Hazretlerinin ve talebelerinin takip edildiği 1934 ve 1935'li yıllarda Asım Bey evinde arkadaşlarıyla risaleleri okurken polisler baskın yapar ve evinde bazı risaleleri bulur. Bu hadise üzerine Asım Bey Isparta'ya götürülür ve sorguya alınır. Asım Bey hakimın sorgusu esnasında sorulara doğru cevap verse Üstadına zarar gelebileceğini, yalan söylese kırk yıllık askerlik hizmetinin şerefine yakışmayacağını düşünerek, "Yâ Rabbi, canımı al" diye dua eder ve oracıkta vefat eder. Kırk yıllık meslek hayatı boyunca elini kara ve kirli işlere buluşturmayan Asım Bey, Bediüzzaman Hazretlerinin tabiriyle "istikamet şehidi" olur. Asım Beyin Cenazesi eşi Nigâr Hanım tarafından yıkanır ve korkudan ancak yedi sekiz kişinin katıldığı cenaze namazından sonra Isparta'nın Alaaddin mezarlığına defnedilir.

AZRÂİL (A.S.): Dört büyük melekten biri olup Cenab-ı Hak tarafından insanların ruhlarını almakla görevlendirilmiştir. Ölüm meleği de denilmektedir.

- B -

BAHİRA-İ RAHİP: Rahip Bahira'nın asıl adı Circis veya Sercis'dir. Avrupalı tarihçiler, "Serciyus" derler. Kendisi bir Yahudi alimi iken, sonraları Hristiyanlığı kabul etmiştir. Rahip Bahira, Şam ile Kudüs arasında suyu bol ve bahçelerle kaplı bir kasaba olan Busra'da bir manastırda yaşıyordu. Manastırda bulunan bir kitaptan gelecek son peygamberin özelliklerini öğrenmişti. İşte o sırada henüz 12 yaşlarında bir çocuk olan ve ticaret için amcasıyla Ebu Talip ile birlikte Şam taraflarına giden Peygamberimizi görmüş ve onun gelmesi beklenen son peygamber olduğunu önceden haber vermiştir.

BUHARİ: Muhammed bin İsmail Buhari (ö. 256/m. 870). Camiü's-Sahih (Sahih-i Buhari) adlı büyük eseriyle tanınmış muhaddis İmam-ı Buhari 13 Şevval 194'te (20 Temmuz 810) Buha-ra'da doğdu. Cu'fi nisbesiyle de anılan Buhari on yaşına doğru Bikandi, Müsnedi gibi Buharalı muhaddislerden hadis öğrenmeye başladı. On altı yaşına kadar İbnü'l-Mübarek ve Vekî' bin Cerrah'ın kitaplarını tamamen ezberleyen Buhari, annesi ve kardeşiyle gittiği hac yolculuğundan dönmeyerek Mekke'de Hallad bin Yahya ve Humeydi gibi alimlerden hadis tahsil etti. İlim merkezlerini bir bir dolaşan, Bağdat'a sekiz kere giden Buhari, orada Ahmed bin Hanbel ile görüşerek ondan istifade etti. Ebu Asım en-Nebil, Ensari, Mekki bin İbrahim, Kuteybe bin Sa-id gibi değişik yerlerdeki alimlerden hadis dinleyen Buhari, 1080 kadar muhaddisten hadis yazdı. Buhari'nin tanınmış talebeleri arasında İmam Müslim, Tirmizi, Ebu Hatim, Er Razi gibi alimler bulunmaktadır. Eserleri: *Camiü's-Sahih; Tarihü'l-Kebir; Tarihü'l-Evsaf; Tarihü's-Sağir; Kitabü'd-Duafai's-Sağir; Kitabül-Küna; Tevarih ve'l-Ensab; Ebedü'l-Müfred; Halku Efail'l-Ibad; Refu'l-Yedeyn-fi's-Salat; Kitabü'l-Kiraati-Halfe'l-İmam.*

BURHAN: Tam ismi Burhan Çakın'dır. Isparta Nur Talebelerinden olan Burhan yine bir Nur Talebesi olan Süleyman Rüstü'nün kardeşidir. Burhan Bediüzzaman Hazretleriyle birlikte Afyon hapsinde beraber bulunan talebelerinden bir tanesidir. Bediüzzaman Hazretleri Afyon Mahkemesinden önce zorlu Afyon hapsinde sıkılan talebelerinden bazılarına işaret ederek onları çıkaracağını söylemiş ve gerçekten de mahkeme sonunda içinde Burhan'ın da bulunduğu bu talebelerin tamamı tahliye edilmiştir. Bediüzzaman Hazretleri Emirdağ Lâhikasındaki bir mektupta Burhan'ın çocuklarıyla birlikte Risale-i Nur'un hizmetinde bulunmalarını ve neşrine çalışmalarını tebrik eder ve onların Nurların birer kıymetli kahramanları olduğunu belirterek, "Allah onları çoluk ve çocuklarıyla birlikte dünyada ve ahirette mesut etsin" şeklinde duada bulunur.

- C -

CAFER-İ SADİK (669-765): Risale-i Nur'da, "manevî Mehdî" (Mektubat, s. 100.), "eimme-i âli-san" (Lem'alar s. 26.) ifadeleriyle kendisinden söz edilen, Hazreti Ali ve Hazreti Ebubekir gibi mübarek bir nesepten gelen Cafer-i Sadık, "on iki imam" olarak kabul edilen silsilenin altıncısıdır. Babası Muhammed Bakır olup, Hazreti Ali'nin torunu olan Zeynelabidin'in oğludur. Annesi Ümmü Ferve de Hazreti Ebubekir'in (r.a.) torunu Kasım bin Muhammed'in kızıdır. Oğlu İsmail'den ötürü Ebu İsmail künyesi ile anılmakla beraber, İsmail'in kendisinden evvel vefat etmesinden dolayı daha çok Ebu Abdullah ve Ebu Musa lakaplarıyla anıldı. Künyesi; Ebu Abdullah Cafer bin Muhammed Bakır bin Ali Zeynelabidin şeklindedir. 669 yılında Medine'de doğan Cafer, ilk eğitimini dedesi Zeynelabidin ile babası Muhammed Bakır'dan aldı. Büyük bir alim olan Muhammed Bakır 19 yıl gibi uzun süre imamet görevinde bulundu. İmamet; namaz kıldırmadaki imamlık anlamına geldiği gibi, müminlerin emiri, halife anlamına da gelmektedir. Muhammed Bakır ve kendisinden sonra aynı vazifeyi sürdüren Cafer-i Sadık geniş bir kesim tarafından, müminlerin halifesi olarak kabul görmüşlerdir. Ancak, buradaki mana idari mekanizmadan farklı ve sadece dini manadaki emirlik mahiyetindedir. Cafer-i Sadık 765 yılında Medine'de Hakkın rahmetine kavuştu. Şiilerin iddialarına göre Abbasi halifesi Ebu Cafer el-Manşur tarafından zehirlenilerek vefatına sebebiyet verildi. Naaşı Cennetül Baki'de babası ve dedesinin yanına defnedildi. Vehhabiler tarafından mezarı tahrip edilene kadar ziyaretgâh olarak kullanıldı. Vefatından sonra Şia iki büyük kola ayrıldı. Oğullarından İsmail adına müsteniden "İsmailiye" ve Mûsa Kazım'ı imam olarak kabul eden "İsnaaşeriyye". Ayrıca Caferiler de kendilerini ona dayandırılar.

CEBRAİL (CİBRİL) (A.S.): Dört büyük melekten, Cibril, Cibril-i Emin, Ruhü'l-Emin, Ruhü'l-Kudüs isimleriyle de bilinen vahiy meleği. Allah tarafından peygamberlere vahiy götürmekle vazifeli melek.

CENGİZ (1155-1227): Moğol İmparatorluğunun kurucusu ve ilk hükümdarıdır. Asıl adı Timuçin'dir. Tarihin kaydettiği en zalim hükümdar ve kan dökücülerden biridir. Ünlü tarihçi İbnü'l-Esir, onun yaptıkları için, "Keşke annem beni doğurmasaydı da tüyler ürpertici zulüm ve katliamları görmeseydim" ifadelerine yer verir. Risale-i Nur'da kendisinden, ayet ve hadislerin işaretiyle "deccal" olarak söz edilip, Müslümanlar arasında hükmedecek üç deccalden biri olarak tarif edilmektedir. Kan üzerine kurduğu büyük imparatorluğu, ölümünden hemen sonra parçalandı. Timuçin, 1155 yılında Sibirya bölgesindeki Onon Nehri kıyısında bulunan Deliün Boldok'da doğdu. Babası Yesügay Bahadır, annesi Houlen Ece'dir. Henüz on iki yaşında iken babasını kaybetti. Bundan sonra uzun süren sıkıntılı olayları arka arkaya yaşadı. Önce babasına tabi olan kabileler tarafından terk edildiler. Diğer taraftan baskılara maruz kaldılar. Nişanlısı esir alınarak Ong Han'a hediye edildi. Aile balıkçılık ve avcılık yaparak geçimini sağladı.

On üçüncü asrın başından itibaren toparlanan ve etrafına önemli kuvvetler toplayan Timuçin, düşmanları ile yaptığı savaşları kazanmaya ve giderek güçlenmeye başladı. Karakurum'da ilk Moğol devletini kurdu (1205). Cahil ve vahşi Moğol ve Tatarlardan, işi gücü yağmacılık olan büyük bir ordu meydana getirdi. Moğolistan'ın etrafındaki ülkelere saldırmaya başladı. 1206 yılında; cihan hükümdarı, güçlü, mükemmel savaşçı anlamına gelen "Cengiz" unvanını aldı ve kağan ilan edildi. Tüm bozkır kavimlerini egemenliği altında topladı. Topraklarını genişleterek Müslümanların yaşadığı alanlara saldırmaya başladı. Cengiz, çok geniş bir alanı işgal ve yağmaladıktan sonra 1225 yılında Moğolistan'daki karargâhına döndü. Hastalanınca oğullarını toplayarak vasiyette bulundu. Bu vasiyete göre; kendisinden sonra Ögedey kağan olacak, Çağatay yasa işlerinden sorumlu olacak, Tuluy'da ordu kumandanlığını yapacaktı. 1227 yılında öldü ve Moğolistan'ın kuzeydoğusundaki Burhan Haldun denilen yere gömüldü.

CEYLÂN: Ceylân Çalışkan 1929'da Emirdağ'da doğdu. Babası Üstadın "Çalışkanlar Hanedanı" olarak andığı Mehmet Çalışkan'dır. Üstat 1944 yılında Emirdağ'a geldiğinde bütün Çalışkan ailesi kendisine hizmete koştu. Ceylân Çalışkan çok küçük yaşlarda Üstada hem manevî bir evlât, hem de bir talebe oldu. Üstatla beraber 1948 yılında Afyon hapsine girdi. Üstat, Ceylân Çalışkan için övgülerle bahsetmektedir. Onun için, "Ceylân kabiliyetli bir genç. Dünya işini de yapar, ahiret işini de. Fakat onu dünyaya vermeyeceğim" diyen Bediüzzaman bir gün ona, "Ceylân, senin hayatın uhrevîdir. Eğer dünyevî olsa pek azdır!" demiştir. Ceylân Çalışkan 1963 yılında 34 yaşında İstanbul'da trafik kazası sonucu vefat etmiştir.

CÜNEYD-İ BAĞDADÎ: (ö.297/909.) Künyesi, Ebû'l-Kasım Cüneyd bin Muhammed el-Hazzaz el-Kavarir'dir. Künyesinde geçen Hazzaz lakabı, kendisinin ipek ticaretiyle uğraşmasından; Kavarir lakabı da ailesinin cam ticaretiyle istigal etmelerinden dolayı verilmiştir. Nihavend asıllı bir ailenin çocuğu olan Cüneyd Bağdat'ta doğmuş olup, doğum tarihi bilinmemektedir. Doğduğu beldede yaşayarak buradaki insanlara hizmet etti. Eğitime küçük yaşlarda başladı. Bölgenin ünlü alimlerinden fıkıh ve hadis olmak üzere muhtelif dersler aldı. İmam-ı Şafii'nin talebelerinden olan Ebu Sevr el-Kelbi'den fıkıh, tefsir, hadis, kelam derslerini aldı. İlim ve tasavvuf ehlinin ileri gelenlerin sohbetlerine katılan, çevresindeki tasavvuf ehlinin etkisinde kalarak tasavvufa meyleden Cüneyd'e, ünlü alimlerden hocası ve aynı zamanda dayısı olan Seri es-Sakati önce şer'i ilimleri öğrenmesini, daha sonra sufilığa yönelmesini tavsiye etti. Hocalarından Ebu Sevr'in derslerinde büyük başarı ve maharet kesbeden Cüneyd, daha yirmi yaşında iken fıkıh ilminde fetva verecek seviyeye yükseldi. Şer'i ilimlere gösterdiği alaka ve sağladığı başarı kısa zamanda çevresindekilerin dikkatini çekti. Mütevazı kişiliğinden dolayı "hal ile ilmi Cüneyd kadar mükemmel bir şekilde kendisinde birleştiren başka bir sufinin görülmediği" yorumları yapılmıştır. İrşaddaki üstün kabiliyetinden dolayı, zamanın mutasavvıfları tarafından "seyyidü'l-taife" olarak tanındı. Son nefesine kadar dini vecibelerini yerine getirmede hassas davranan Cüneyd, zikir ile meşgul olduğu bir esnada ebedi aleme göçtü.

- D -

DAVUD (A.S.): Kur'ân-ı Kerim'de adı geçen, İsrailoğullarına gönderilen ve kendisine kutsal kitapların ikincisi olan Zebur verilen peygamberdir. Zebur Hz. Davud'a (a.s.) İbrani diliyle, Ramazan ayında indirilmiştir. 150 sureden ibaret olup, içinde haram ve helâl gibi ahkâma dair meseleler yoktur. Daha çok tesbih, tehlil, zikir, nasihat ve öğütlerden ibarettir. Hz. Davut (a.s.) aynı zamanda İsrailoğullarının devlet başkanıydı. Kendi zamanında Kudüs'ü başşehir yapmış ve iktidarı merkezileştirmiştir. Hz. Davud (a.s.) nübüvvet ve saltanatı şahsında birleştiren ilk

peygamber olmuştur. Hz. Davud (a.s.) zamanında İsrailoğullarının hükümranlığı Fırat Nehrin-den Kızıldeniz kıyılarına kadar yayılmıştır. Devleti yönetirken adaleti öncelikle kendisi icra etmiştir ve davalara bizzat bakarak neticelendirmiştir. Hz. Davud (a.s.) Hz. Süleyman'ın (a.s.) babasıdır. Hz. Davud'a (a.s.) mu'cize olarak eliyle demiri hamur gibi yumuşatıp şekillendirmek özelliğı verilmiştir. Bununla birlikte Hz. Davud, (a.s.) kendisine ihsan edilen güzel ve etkili sesiyle de bilinmektedir. O, Zebur-ı Şerif'i okurken bütün mahlûkatın onunla birlikte Cenab-ı Hakkı tesbihe başlayacak derecede kendinden geçtiğı rivayetler arasındadır. Hz. Davud'un (a.s.) m.ö.1010 tarihinde vefat ettiğı nakledilir. Kendisinden sonra maddî ve manevî saltanatı-nı, oğlu olan Hz. Süleyman (a.s.) devam ettirmiştir.

DECCAL: Hadis-i şeriflerde ahir zamanda meydana çıkıp insanlık âleminde fitne ve fesada sebep olacağı belirtilen din düşmanı şahıstır. Kıyametin büyük alâmetlerinden olan Deccal, kendisine tâbi olanlarla birlikte bütün semavî dinlere karşı mücadele ederek onları ortadan kaldırmaya çalışacaktır. Sahip olduğı tüm güç ve imkânlarla rağmen bu amacına ulaşamayacak olan Deccal ve onun yaymaya çalıştığı dinsizlik fikri, Hazret-i İsa tarafından öldürülecektir.

DOKTOR DUZİ (1820-1883) (REINHART PIETER ANNE DOZY): Ülkemizde Doktor Duzi olarak tanınan, Risale-i Nur'da, İslâmiyet ve Kur'ân aleyhindeki yazılarından dolayı ismi anılan, Hollandalı şarkiyatçı, Güney Fransa'dan Leiden'e göç eden, Protestan mezhebine mensup bir ailenin çocuğudur. İslâm tarihi ve Kur'ân-ı Kerîm hakkında yazmış bulunduğı kitaplarındaki hakaretlerinden ötürü, İslâm dünyasında haklı bir infiale ve öfkeye sebep olan ve Müslüman-ların nefretini celp eden kimliğıyle tanınmaktadır.

- E -

EBREHE: Habeş melikinin Yemen valisi Ebrehe Eşrem. Peygamberimiz Hazret-i Muhammed dünyaya gelmeden yaklaşık elli gün önce, büyük bir ordu hazırlayıp Kâbe'yi yıkmak için harekete geçen kişidir. Koyu bir Hristiyan olan ve insanların Kâbe'yi ziyaret edişini hazmedemeyen Ebrehe, Kâbe'ye olan insan akınını önlemek için San'a şehrinde büyük masraflarla benzersiz bir kilise yaptırdı. Buna rağmen Kâbe'ye teveccühü önleyemeyen Ebrehe, bir Arabın kiliseyi pisliğıyle kirletmesi üzerine daha da öfkelenerek ordusuyla Kâbe'yi yıkmak üzere harekete geçti. Fakat Cenab-ı Hak buna fırsat vermedi. Üzerlerine ateşte pişmiş taşlar taşıyan "ebabil" kuşlarını gönderdi. Ebrehe'yi ve ordusunu helâk etti. Bu olaydan Kur'ân-ı Kerim'de, Fil Suresinde bahsedilmektedir.

EBU BEKİR (R.A.): İlk Müslümanlardan olup, Hulefa-i Raşidîn'in birincisidir. Adı, Ebu Bekir Abdullah bin Ebî Kuhafe Osman b.amir el-Kureysi et-Teymî'dir. Fil Vakasından üç yıl kadar sonra Mekke'de doğdu. Annesi Ümmü'l Hayr Selma bint Sahr, Mekke döneminde; babası Ebu Kuhafe, Mekke fethinden hemen sonra Müslüman olmuştur. Cahiliye döneminde Abdül'l-Kâbe olan adının Müslüman olduktan sonra Hz. Peygamber tarafından Abdullah olarak değışti-rildiğı rivayet edilir. Birçok lakabı vardır, ancak onun en meşhur lakabı Sıddık'tır. Bu lakap kendisine Miraç olayını hiç tereddüt etmeden kabul ettiğı için bizzat Resul-i Ekrem tarafından verilmiş ve onunla şöhret bulmuştur. Mekke'de ilk dönemde onun vasıtasıyla birçok kimse Müslüman olmuştur. Ticaretle uğraşan Ebu Bekir Mekke döneminde Kureysli müşriklerin işkence-lerine maruz kalan birçok Müslümanı büyük bedeller ödeyerek hürriyetine kavuşturmuştur. Hicrette Hz. Peygambere arkadaşlık etmiş, birlikte Medine'ye hicret etmişlerdir. Hz. Peygam-berin kumandanlığını yaptığı bütün savaşlara katılmış, Hudeybiye ve Veda Haccında bulunmuştur. Resulullahın vefatından sonra Müslümanlarca halifelige seçilerek İslâm tarihinin ilk

halifesi olmuştur. İki yıl kadar bu makamda Müslümanların başında kalmış ve Hicrî 13 yılında Medine'de vefat etmiştir. Hz. Ebu Bekir, Resul-i Ekrem'in yanına defnedilmiştir.

EBU CEHİL: "Cehalet babası" demek olan bu kelime, Hazret-i Resul-i Ekrem (a.s.m.) zamanında, mu'cizeleri ve çok delilleri ve Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâmu gördüğü halde iman etmeyen din düşmanı, puta tapan gururlu bir müşrikin lakabıdır. Bedir Gazasında öldürüldü.

EBÜ'L-HASAN-I ŞAZELÎ (1196-1258): On üçüncü asırda yaşamış büyük İslâm âlimlerinden-
dir. Önce fen bilimlerine merak salmış ve bu alanda önemli bir birikime sahip olmuş, daha sonra tasavvufa yönelmiştir. Kuzey Afrika'da yaşamıştır, müntesipleri çok geniş bir alana yayılmıştır. Şazili tarikatının kurucusu olarak kabul edilmektedir. Soyu, Peygamber Efendimizin (a.s.m.) torunu Hazreti Hasan'a (r.a.) dayandırılmaktadır. Asıl adı Ali'dir. Kendisine Nureddin lakabı da verilmiştir. Künyesi Ebü'l-Hasan Ali bin Abdullah bin Abdülcebbar Şazili şeklindedir. Risale-i Nur'un muhtelif yerlerinde ismi, imamlar ve aktaplar arasında zikredilmekte, insanlık âlemini nurlandıran mümtaz şahsiyetlerden biri olarak telâkki edilmektedir. Ali, 1196 yılında Tunus'un Şazile kasabasında doğdu. Doğduğu şehre nispeten Şazelî ünvanıyla meşhur oldu. Eğitimine küçük yaştan itibaren memleketinde başladı. Fen ilimlerine ilgi duyarak bu alanda eğitim gördü. Ebü'l-Hasan, talebelerine ders verirken; gizli veya açıktan fiillerinde her zaman Allah'tan korkmalarını, her hal ve hareketlerinde, ibadetlerinde Peygamber Efendimizin (a.s.m.) Sahabelerine gösterdiği istikamete uyup, bida ve sapıklıklardan sakınmalarını, bollukta ve darlıkta insanlardan bir şey beklememelerini, kanaatkâr olmalarını, hem sevinçli hem de kederli günlerinde Cenab-ı Hakka sığınmalarını tembihledi. Şazili tarikatının kurucusu olarak kabul edilen Ebü'l-Hasan Ali'nin tarikat kurmak amacıyla hareket ettiğine dair kesin bilgiler mevcut değildir. Kendisi, tâbi olanlarına ve ilminden istifade etmek isteyenlere, dünyevî işleriyle dinî ibadetlerini mezc edecek ve birlikte sürdürecektir tarzda telkinlerde bulundu. Dünyevî işlerini tamamen bırakıp hizmetinde olmak ve sürekli yanında bulunmak isteyenlere, eskisi gibi dünyevî işlerini sürdürme telkininde bulundu. Maddî yardımlardan mümkün mertebe sakındığı gibi, idarecilerin dergâhlarına yardım etme tekliflerini de kabul etmeyerek geri çevirdi. Ebü'l-Hasan Ali, müntesiplerine sünnete sıkı sıkıya bağlanmaları konusunda telkinlerde bulundu. Hal ve hareketlerine sünnete zıtlık teşkil etmeyecek şekilde yön vermelerini ve aykırı düşmemelerini tembihledi. Kendilerine ilham olursa bile, bu duruma aykırı düşecek her türlü faaliyetin sünnete uygun hale getirilmesini istedi. Ebü'l-Hasan Ali tarafından kurulduğu kabul edilen Şazili tarikatı Mısır ve Tunus'ta yayıldı. Bu tarikatın müntesiplerinin Suriye'de de önemli bir sayı teşkil ettikleri aktarılmaktadır. Daha sonra Cezayir'in batı bölgesinin tamamına yayıldığı belirtilmektedir. Ebü'l-Hasan Ali defalarca Hacca gitti. Yine bu gaye ile çıktığı 1258 yılındaki yolculuğu sırasında Mısır'da bulunan Hamisre'de (Homaysira) vefat etti.

EMİN: Aslen Vanlı olan Çaycı Emin'in ismi Yemen Beydir; fakat Bediüzzaman Hazretleri bu ismi Emin Bey olarak değiştirmiştir. Soyadı kanunundan sonra ise Çayırılı soyadını almıştır. Çaycı Emin olarak bilinmesi ise çay ocağı işletmesinden dolayıdır.

Kendisi 1925'den sonra Şeyh Said İsyanı bahane edilerek batıya sürülen doğudaki aşiret beylerinden bir tanesidir. Kastamonu'ya sürgün edildikten sonra Nasrullah Camiinin şadırvanında bir çay ocağı işletmeye başladı. Emin Bey 1936 yılında çay ocağını işletmeye devam ettiği günlerde, yeni sürgün edilmiş olan ve şadırvana su almaya gelen Bediüzzaman Hazretleriyle görüştü. İlk görüşmesinde Bediüzzaman'ın, "Beni takip ediyorlar, bana yaklaşma, sana zararım dokunur" ikazıyla fazla konuşamayan Emin Bey daha sonra Bediüzzaman'ın Çarşı Polis Karakolunda kaldığını öğrendi ve çeşitli vesilelerle görüşmeye muvaffak oldu. Emin Bey Kastamonu'da kaldığı müddetçe uzun süre Bediüzzaman Hazretlerine hizmet etmiştir. 1943

senesinde Bediüzzaman ve diğer Nur Talebeleriyle beraber sevk edildikleri Denizli Mahkemesinde yargılandı ve 9 ay hapis yattı. Emin Bey 1967 senesinde Van'da geçirdiği bir trafik kazası sırasında yanarak şehit oldu.

ENVER PAŞA (1881-1922): İttihat ve Terakki'nin en aktif üç paşasından biri olan ve Almanların yanında savaşa girilmesinin tek sorumlusu olarak gösterilen Enver Paşanın asıl adı İsmail Enver'dir. 1881 yılında İstanbul'da doğdu. Daha üç yaşında iken asırı isteği üzerine iptidai mektebine yazıldı. Babasının Manastır'a tayininin çıkması üzerine burada okumaya devam edip askeri rüştiye (ortaokul) ve askeri idadiyi (lise) bitirerek Harp Okuluna girdi. Bundan sonra da Erkan-ı Harp Okuluna girdi. Bu okuldan yüzbaşı rütbesiyle mezun oldu ve Manastır'daki 13. Seyyar Topçu Alayına tayin edildi.(1903) 7 Mart 1905'te kolağası oldu. Bu görevi sırasında Rum ve Arnavut çetelerine karşı girilen harekatta gösterdiği başarıdan dolayı altın liyakat madalyası ile ödüllendirildi. 13 Eylül 1906'da binbaşılığa yükseltildi. İttihat ve Terakki Cemiyetinin en aktif üyelerinden biri olan Enver Paşa, birçok görevlerde bulunduktan sonra 5 Mart 1909 tarihinde Berlin askeri ataseliğine atandı. Yaklaşık iki yıl bu görevi sürdürdü. İtalya'nın Trablusgarb'a saldırması ve savaşın başlamasından sonra, İtalyanlara karşı gerilla savaş taktiği uygulamak üzere 22 Ekim 1911'de Bingazi'ye hareket etti. 24 Ocak 1912'de Bingazi Mıntıkası Kumandanlığına atandı. Buna ek olarak buranın mutasarrıflığına da getirildi. İtalyanlara karşı başarılı mücadeleler veriyse de Balkan Harbinin çıkması üzerine İstanbul'a geri döndü ve akabinde, Onuncu Erkan-ı Harbiye Reisliğine atandı.(1 Ocak 1913) Daha sonra da miralay (15 Aralık 1913) ve mirliya oldu. (3 Ocak 1914) Aynı yıl Harbiye Nazırlığına getirildi. Birinci Dünya Savaşının başlamasıyla beraber, askeri hareketin yönetimini de üstlendi. Ordunun başında Ruslara karşı giriştiği Sarıkamış Harekatıyla 90.000 mevcutlu ordunun büyük bir bölümünün, ağır kış şartlarında Allahuekber Dağlarında donarak ölmeleri üzerine geri çekilmek zorunda kalındığı gibi Enver Paşa da cepheden İstanbul'a döndü. Savaşın kaybedilmesi ve Talat Paşa Kabinesinin istifası ile Enver Paşanın da bakanlığı sona erdi (14 Ekim 1918). Kısa bir süre sonra İttihat ve Terakkinin ileri gelenleriyle beraber Almanya'ya kaçtı. 1 Ocak 1919 tarihli irade ile ordudan atıldı. Berlin'e vardıktan sonra, İttihat ve Terakkinin yeniden toparlanma faaliyetlerinde rol oynadı. Almanya'da bulunduğu sıralarda birkaç kez değişik isimlerle Rusya'ya gidip geldi. Bu yolculuklarından birinde Litvanya'da tutuklandı ve iki ay hapis yattı. (15 Ekim 1919) 1-8 Eylül 1920 tarihlerinde Bakü'de gerçekleştirilen Doğu Halkları Kongresine Libya, Tunus, Cezayir ve Fas'ı temsilen katıldı. Şubat 1922'de Ruslara karşı savaşan Basmacılar'ı teşkilatlandırmak amacıyla Duşanbe'ye gitti. Son olarak Belcuvan bölgesindeki Abıdar-ya köyünde karargah kurdu (4 Ağustos 1922). Burada Kurban Bayramını kutladıkları sırada Rusların saldırısı sonucu meydana gelen çarpışmada ön saflarda savaşırken şehit düştü.

EŞREF EDİP (FERGAN): II. Meşrutiyet ve Cumhuriyet döneminin tanınmış dergilerinden Sebilürreşad'ı yayınlayan gazeteci-yazar. Türkistan muhacirelerinden bir ailenin çocuğu olarak Serez'de dünyaya geldi. Sibyan mektebini ve rüştiyeyi Serez'de okudu. Bu arada hafızlığını tamamladı. Daha sonra İstanbul'a gelerek hukuk mektebine kaydoldu. Aynı zamanda Çemberlitaş'taki Atık Ali Paşa Camiinde medrese derslerine devam etti. Dönemin meşhur vaizlerinin vaazlarıyla hukuk mektebindeki hocalarının ders takrirlerinden derlediği risaleleri bastırmak suretiyle yayın hayatına girdi. Hukuk mektebine devam ederken Mehmet Akif, Mûsa Kâzım gibi isimlerin desteğiyle "Sırat-ı Mustakim" adlı dergiyi çıkardı. 1912'den sonra derginin adı "Sebilürreşad" olarak değişti. Bu arada hukuk mektebini bitirdi. Eşref Edip, İstanbul'un işgali üzerine Anadolu'ya geçerek milli mücadeleyi destekledi. Milli mücadelenin kazanılmasından sonra tekrar İstanbul'a dönerek yayın faaliyetine burada devam etti. Sebilürreşad'ın yayını

1966'ya kadar 362 sayı devam ettiren Eşref Edip, bundan sonra Tevhid-i Efkâr, Yeni Asya, Yeni İstiklâl, Bugün, Sabah, İttihad gibi dergi ve gazetelerde yazılar yazdı. 1971'de vefat eden Eşref Edip, Edirnekapı Şehitliğine defnedildi.

ETHEM: Risale-i Nur'da, Sandıklı Alamescit Köyü imamı, Ethem Hoca, İbrahim Ethem, gibi farklı şekillerde anılmaktadır. Balıkesir'in Sandıklı Alamescit Köyünde imamlık yapan Ethem Hoca, çocuklara Kur'ân okutmuş, Risale-i Nur'un neşrine çalışmış, birçok insanın Risale-i Nur dairesine girmesine vesile olmuştur.

EYÜP (A.S.): Kur'ân-ı Kerim'de adı geçen peygamberlerdendir. Hz. Eyüp, rivayetlere göre baba tarafından Hz. İshak'ın, anne tarafından Hz. Lut'un soyundandır. Cenab-ı Hak, onu musibet ve belâlara karşı, sabır ve teslimiyette insanlara örnek göstermek için, büyük bir imtihana tâbi tutmuştur. O ise çektiği sıkıntı ve hastalığa halis bir kulluk ve Allah'ın hediyesi nazarıyla bakmış, sabır içinde şükretmiş ve bir sabır timsali olarak insanlık tarihine geçmiştir. Hz. Eyüp'e kavminden üç veya yedi kişinin iman ettiği ve kendisinin 93 veya 140 yaşlarında vefat ettiği rivayet edilmiştir.

- F -

FEYLESOF NECATİ: Ankara Dil-Tarih-Coğrafya Fakültesi Şarkiyat Enstitüsü Müdürü olan Necati Lugal, Denizli Mahkemesi sırasında Ankara Ağır Ceza Mahkemesinden Emin Büke'nin başkanlığında ehl-i vukuf olarak seçilen üç üyesinden biridir. Bediüzzaman Hazretleri ve Risale-i Nur aleyhinde hazırlanan bu rapora imza atan Necati Lugal, Üstat Bediüzzaman'ın ifadesiyle "Maarif dairesine mensup ehemmiyetli iki maddî filozoftan" birisidir.

FEYLESOF YUSUF: Türk Tarih Kurumu ve Türk-İslâm kitapları Derleme Heyeti üyelerinden olan Yusuf Aykut, Denizli Mahkemesi sırasında Ankara Ağır Ceza Mahkemesinden Emin Büke'nin Başkanlığı altında, ehl-i vukuf olarak seçilen heyetin üç üyesinden birisiydi. Said Nursî ve Risale-i Nur aleyhinde hazırlanan bu rapora imza atan Yusuf Aykut, Bediüzzaman'ın ifadesiyle "maarif dairesine mensup ehemmiyetli iki maddî filozoftan birisidir."

FORD (HENRY FORD) (1863-1947): Dünyaca ünlü Ford fabrikalarının kurucusu ve sahibidir. Amerika'ya yerleşmiş İrlandalı çiftçi bir ailenin çocuğudur. Küçük yaştan itibaren makinelere ilgi duymuş ve yaptığı motorlarıyla dünyada ilkleri gerçekleştirmiştir. Çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişken, dünyanın dört bir yanındaki fabrika ve şirketlerin sahibi olarak ölmüştür. Her iki dünya savaşında da savaş karşıtı bir tavır takınmıştır. Daha az kazanç, seri üretim ve daha çok satış stratejisiyle şirketini dünya piyasalarının büyük devi haline getirmiştir. Risale-i Nur'da, talebelerin sadakatlerine dikkat çekmek için Ford'un servetine atıfta bulunulmuştur. Ford, 1863 yılında Mischigan'de doğdu. İrlanda asıllı olan, daha sonra Amerika'ya yerleşmiş olan çiftçi William'ın altı çocuğunun en büyüğüydü. Henüz on iki yaşında iken annesi öldü. Küçük yaşlardan itibaren çiftçilikten çok makinelere ilgi duydu. Çoğu zaman komşu ve tanıdıklarının saatlerini tamir etmek suretiyle harçlığını çıkardı. On altı yaşında iken, babasının çiftliğinden ayrılarak Detroit'te bulunan şirkette çırak olarak çalışmaya başladı. Saat tamiri konusunda epey uzmanlaştı. Bir ara büyük çapta ve uygun fiyata saat üretme düşüncesine kapıldıysa da bundan vazgeçti. Bir süre çalıştıktan sonra tekrar çiftliğine döndü. Ford, döndükten sonra kurmuş olduğu atölyesinde makinelere olan ilgisini devam ettirerek çalışmalarını sürdürdü. On beş yaşında iken ilk buharlı makineyi yaptı. 1882 yılında makine montörü olarak girdiği fabrikada daimi statüde çalışmaya başladı. Birkaç yıl çalıştıktan sonra 1887 yılında bir çiftçinin kızı ile evlendi ve bu evlilikten bir çocuk sahibi oldu. Ardından

Detroit'e dönerek 1891 yılında bir ışıklandırma şirketinde (Edison Illuminating Company) mühendis olarak çalışmaya başladı. Fabrikadaki çalışmasından arta kalan zamanlarında otomobil üretimi üzerinde çalıştı ve 1893 yılında evinin mutfağında benzinle çalışan ilk motoru yaptı. Üç yıl sonrasında da ilk otomobilini yaptı.

Henry Ford, 1893 yılında "Ford Motor" adlı şirketini kurdu. Bu şirketin yaklaşık dörtte bir hissesi kendisine aitti. Aynı yıl içinde ürettikleri motoru kendi ülkesinde sattı. Bir yıl sonra ise yurt dışına da açılarak ürettiği otomobilleri ihraç etmeye başladı. Hedefi, sıradan insanların alıp ihtiyaçlarını karşılayabileceği ve fazla lüks olmayan bir otomobil üretmekti. 1908 yılında ürettiği ve "T" modeli adını verdikleri otomobil ile dünya çapında bir üne kavuştu. Ford, otomobil üretmenin yanında, tarımda istifade edilen traktör üretmeye başladı. Daha önce şirketin dörtte bir hissesi kendisine ait iken tüm hisseleri satın alarak tamamen sahip oldu.

Henry Ford'un uyguladığı yeni teknik ve yöntemler bir çok işletme tarafından benimsendi. Şirket ağırları giderek genişledi. İtalya, Almanya, Belçika ve İngiltere'de fabrikalar kurdu. Bunların yönetimi için İngiltere'de kurulan fabrika merkez olarak kabul edilip buradan yönetildi. 1932 yılında Avrupa pazarı hedef olarak seçilip yeni bir model üretildi. 1945 yılında daha önceden faaliyete soktuğu üretim bandından ilk binek otomobil üretimini gerçekleştirdi. Kısa bir süre sonra şirket yönetimini kendisi ile aynı adı taşıyan torunu Henry Ford'a devretti. Dünya çapında büyük bir şirketin kurucusu ve sahibi olan Ford, 7 Nisan 1947 yılında öldü. Henry Ford, kurduğu büyük şirketini Amerika'nın en güçlü ve tek bağımsız kuruluşu haline getirdi.

FİRAVUN: Eski Mısır'da krallara verilen ünvanıdır. Fakat bu ünvan İslâmî kaynaklarda Hz. Mûsa ile mücadele eden Mısır kralı için kullanılmaktadır. Eski Mısır'da mülkü ve yönetimi elinde bulunduran firavunlar aynı zamanda ilâhların yeryüzündeki temsilcileri sayılıyor ve ibadetler onlar adına yapılıyordu. Hazret-i Mûsa ile mücadele eden Firavun da aynı şekilde ilâhlık iddia eden, zalim, kibirli, ve inatçı bir kişiydi. Kendi halkını eziyor özellikle İsrailoğullarına büyük zulümler yapıyordu. Cenab-ı Hak ilâhlık davasından ve yaptığı zulümlerden vazgeçmesi ve İsrailoğullarını serbest bırakması için ona Hz. Mûsa'yı ve kardeşi Hz. Harun'u gönderdi. Kendisinden istenilenleri kabul etmeyen Firavun, kendi zulmünden kurtulmak için Mısır'dan çıkan Hz. Mûsa ve İsrailoğullarını kovalarken ordusu ve taraftarlarıyla birlikte Kızıldeniz'de boğuldu.

FUAD (BEDİÜZZAMAN'IN YEĞENİ): Üstat Bediüzzaman'ın kardeşi Abdülmecid'in oğludur. Yüksek tahsilini sürdürürken vefat eden Fuad'ın 1944 yılında vefat haberini alan babası, "Fuadiye" adını verdiği eserinde acısını şöyle kaleme dökmüştür: "Ey mezarıcı! Göm beni de şu Fuad'ın kabrine/Fıkratın dayanmaz vallahi asla kahrine./Katılsın zerratımız, âlem-i berzahta keza,/Sarılsın birbiriyle ruhlar, ilâyevmi'l-ceza/Ey mezarıcı! Cebeci'de bana da kaz bir mezar./Olalım ünlü Fuad'ın komşusu leyl ü nehar." Risale-i Nur'un yayılması için çok büyük hizmet ettiği, hem de vefat ettiği hususları Üstat Bediüzzaman'ın şu ifadelerinde yer almaktadır: "Bu hazine kışta ve elîm bir vaziyetimde gayet elîm iki vefat haberi aldım. Biri, hem âli mekteplerde birinciliği kazanan, hem Risale-i Nur'un hakikatlerini neşreden biraderzâdem merhum Fuad, ikincisi; hacca gidip sekerat içinde tavaf ederken, vefat eden Alime Hanım namındaki meşhur hemşirem. Bu iki akrabamın ölümleri, İhtiyar Risalesinde yazılan merhum Abdurrahman'ın vefatı gibi beni ağlatırken, imanının nuruyla o masum Fuad, o salih Hanım (Bediüzzaman'ın kızkardeşidir) insanlar yerinde meleklerle, hûrilere arkadaş olduklarını ve bu dünyanın tehlike ve günahlarından kurtulduklarını manen, kalben gördüm. O şiddetli hüznün yerinde büyük sevinç hissedip hem onları, hem Fuad'ın pederini kardeşim Abdülmecid'i hem kendimi tebrik ederek Erhamürrahimîne teşekkür ettim. Bu iki merhumeye rahmet duası niyetiyle burası yazıldı, kaydedildi".

GAZALİ: Asıl adı Hücetü'l-İslâm Ebu Hamid Muhammed b. Ahmet el Gazzalî'dir. Eş'ari kelâmcısı, Şafiî fakihî, mutasavvîf ve filozoflara yönelttiği eleştirilerle tanınan İslâm düşünürüdür. Hicrî 450'de (1058) Horasan'da, Meşhed'de (Tus) dünyaya geldi. Babasının mesleğinin yün tacırlığı olmasından dolayı kendisine "Gazzalî" ve zamanında İslâma yöneltilen itirazlara cevap vererek itiraz edenleri susturduğu için de "Hücetü'l-İslâm" denilmiştir. Kelâm, fıkıh, hadis, felsefe, tasavvuf, mantık gibi ilimlerde yüksek bir mevkie sahiptir. Bu sahalarda birçok önemli eserleri bulunmaktadır. Hicrî 505'te (1111) Tus'da vefat eden ve oraya defnedilen Gazalî'nin eserlerinden bazıları şunlardır: *El-Münkız; İhya-ü Ulumi'd-Din; Kimya-yı Saadet; Tehafütü'l-Fe-lasife; Kıstasü'l-Müstakim*.

HAFİZ AKİF (ARİÖZSOY): Bediüzzaman Hazretleri Emirdağ'da bulunduğu sırada ilkökul öğretmeni idi. Birçok defa Bediüzzaman Hazretlerini ziyaret etti, ellerini öptü, dualarını aldı. Nurlarla meşgul olmaya başladıktan sonra Bediüzzaman, onun köyü olan Asar'a (Hisar) gelmişti. Onun mesleğini bilen Bediüzzaman, Asar içinde bir yeri göstererek, "Sen Risale-i Nur'un inkişafına sebep olacaksın" şeklinde iltifat etmişti. Bediüzzaman'ın hapsi sırasında devletin çeşitli mevkilerine telgraf çekti. Bunlarda, Bediüzzaman'ın serbest bırakılmasını, Risale-i Nur'un Kur'ân'ın hakikî bir tefsiri olduğunu, Risale-i Nur'a yalnız Türkiye'nin değil, bütün dünyanın muhtaç olduğunu, okullarda ders kitabı olarak okutulmasını istemişti.

HAFİZ ALİ: 1898'de İslâmköy'de dünyaya geldi 17 Mart 1944'de Denizli'de vefat etti. Tam ismi Hafız Ali Ergün'dür. Hafız Ali hayatını vakfettiği Risale-i Nur'ları el yazısıyla yazarak çoğaltan ve bu konuda büyük gayretler gösteren kahramanlardan biridir. Bediüzzaman Hazretleri Nurların en çok yazılıp çoğaltıldığı yerlerden bir tanesi olan İslâmköy'ü Nur Fabrikası olarak vasıflandırmış, Hafız Ali'nin de ihlâs ve hizmetlerinden dolayı o fabrikanın sahibi olduğunu belirtmiştir. Bediüzzaman Hazretlerinin "Benim bedelime şehit oldu" dediği Hafız Ali'nin vafatı ise şu şekildedir. 1943'de Bediüzzaman Hazretlerinin bulunduğu Denizli Hapsine sevk edilen talebeler arasında Hafız Ali de vardır. Bediüzzaman Hazretleri hapiste gizli düşmanları tarafından zehirlendiği sırada Hafız Ali de aniden rahatsızlanıp hastahaneye kaldırılır ve orada vefat eder. Bunun üzerine Bediüzzaman Hazretleri "Hafız Ali benim bedelime berzah âlemine seyahat eyledi" demiştir. Risale-i Nur'da birçok yerde ismi geçen Hafız Ali'nin Emirdağ, Kastamonu ve Barla Lâhikalarında pekçok mektubu bulunmaktadır

HAFİZ MEHMET: 1877 yılında Isparta'nın Sav köyünde dünyaya geldi, 15 Ocak 1947 tarihinde vefat etti. Hafız Mehmet Bediüzzaman Hazretlerinin Isparta'ya geldiğini duyunca, selâmını ve hürmetlerini iletmesi için oğlunu onun ziyaretine gönderir. Ziyaret esnasında oğlu, ayrıca babasının kendisinden dua istediğini de söyleyince Bediüzzaman Hazretleri ona hitaben şöyle der: "Baban askerlik yapmadığı için bilmez. Askerlikte karavanayı uzatmayana yemek vermezler. O da bize seher vaktinde dua etsin, biz de ona ederiz."

Selâmın cevabı gelince, gerçekte askerlik yapmayan bu zat bütün gayret ve kuvvetiyle Nurları yazmaya başlar. Hafız Mehmet'in ciddiyetle Risale-i Nur'a sahip çıkması, Sav köyünde ki kadın-erkek, çocuk-çocuk herkesin Risale-i Nur ile meşgul olmasına vesile olur. Risale-i Nur'un birçok yerinde Sav köyünden Medrese-i Nuriye olarak bahsedilmesi, Hafız Mehmet'in bu ilk gayretleri sonucudur.

Hafız Mehmet'in vefatını Savlı Nur Talebeleri Bediüzzaman Hazretlerine bir mektupla bildirirler. Bediüzzaman Hazretleri ise karşılığında taziye mahiyetindeki şu cevabı gönderir: "Sizleri ve umum Risale-i Nur Şakirtlerini ve bilhassa Medrese-i Nuriye'nin talebelerini ve bilhassa o merhumun akrabalarını, Medrese-i Nuriye'nin mübarek üstadı Hacı Mehmet'in vefatı nede-niyle taziye ediyoruz. Ve Nurlar hesabına bütün ruh-u canımızla biz dünyada kaldıkça ona du-a-yı rahmet etmeye ve Hafız Ali ve Hasan Feyzi ortasında daima bütün manevî kazançlarımızı hissedar etmeye kat'î karar verdik."

HAFIZ MUSTAFA: Asıl adı Hacı Hafız Mustafa Üstün'dür. "Hacı Aziz, Hafız Mustafa, Şeyh Mustafa, Aziz'in Mustafa" olarak da bahsedilmektedir. 1890 yılında Eğirdir'de dünyaya geldi ve yine aynı yerde 1959 yılında vefat etti. Hafız Mustafa altı yaşında hafız oldu. İstiklâl Harbinde vatan savunmasına katıldı. Gazi olan Hafız Mustafa savaştan sonra kendisine bağlanmak istenen gazi maaşını almayı kabul etmedi. Risale-i Nur'da bir çok yerde kendisinden ve hizmetlerinden bahsedilir. Hafız Mustafa vefat ettiğinde Bediüzzaman Hazretleri onun 20 sene boyunca ikinci bir Hafız Ali olarak vazifesini tam yaptığını, âlem-i nura ve berzaha, Hafız Ali ve Hasan Feyzi gibi kardeşlerinin yanına gittiğini belirtir.

HALİD BİN VELİD: Müslüman olduktan sonra, Peygamber Efendimiz (sav) tarafından "Seyfullah" (Allah'ın kılıcı) unvanı verilen Halid, Hicretten yaklaşık 35-40 yıl önce Mekke'de doğdu. Peygamber Efendimiz ile aynı soydan gelir. Babası Velid bin Muğire, annesi Lübabe es-Suğra Asma bint Haris'tir. Künyesi; Ebu Süleyman Seyfullah, Farisü'l-İslâm Halid b. El-Velid b. El-Muğire el-Mahzumi el-Kureysî şeklindedir. Halid, Mekke'deki geleneklere uygun olarak, daha iyi yetişmeleri maksadıyla havası ve suyu daha güzel olan bölgelere gönderildikleri gibi kendisi de bir ailenin yanına verildi. Beş altı yıl burada kaldıktan sonra ailesinin yanına getirildi. Babası, Kureyşliler arasında saygın bir yeri olan ve süvari birliğinin komutanlığını elinde bulunduran bir aileden geldiği için, Halid'in eğitimi üzerinde titizlikle durdu. Ata binme, ok atma, kılıç ve kalkan kullanma gibi savaş tekniklerini öğrettiği gibi, süvari birliklerinin sevk ve idaresini de ona öğretti. İyi bir spor eğitiminden geçen Halid, güçlü bir fiziğe sahip oldu. Hazreti Ömer ile yaşıttığından dolayı kendisiyle gürleştiği ve onu yendikten sonra bacasının kırıldığına sebep olduğu rivayet edilmiştir. Mekke'den yollanan ticaret kervanlarına katılarak hem ticaretle uğraştı hem de, Suriye, Irak, Medain, Mısır ve Yemen gibi yerleri gezip görme imkânına sahip oldu. Bu arada okuma ve yazmayı da öğrendi. Koyu bir kabile taassubuyla yetiştirilen Halid, İslâmiyet'e koyu düşman olan babası ile beraber hareket etti. Sülalesi, kabile içinde süvari birliğinin komutanlığını da yürüttüklerinden, bu aile mensupları, Müslümanlara karşı yapılan savaşlarda ön saflarda yer alıyorlardı. Halid'in Bedir Savaşına katılıp katılmadığı konusunda kesin bir bilgi yoktur. Daha sonraki savaşlarda ise hep dikkatleri üzerine çekecektir. Bedir Savaşında esir düşen kardeşi Velid'i kurtarmak maksadıyla Medine'ye giderek, fidyesini ödemek suretiyle, Mekke'ye geri götürdü. Esaretten sonra Müslüman olmaya karar veren Velid, Medine'ye döndüyse de, zorla alınarak Mekke'ye götürüldü. Halid, kaçmasın diye onu hapsetti. Ancak, daha sonra Peygamber Efendimizin (a.s.m.) görevlendirdiği kişiler tarafından kurtararak Medine'ye getirildi. Uhud Savaşı sırasında, Mekkeliler tarafından hazırlanan ordunun süvari birliğinin komutanlığını yaptı. Bu savaşta, Peygamber Efendimiz tarafından Aynen Tepesi'ne yerleştirilen okçu birliğini takibe aldı. Kesinlikle yerlerinden ayrılmamaları emredilmelerine rağmen, savaşın kazanılıp bittiğini zannederek okçuların buradan ayrılmasını üzerine, Halid, birliği ile beklediği yerden harekete geçerek, İslâm Ordusuna arkadan hücum etti. Böylece, Mekkelileri kesin bir mağlubiyetten kurtardı. Müslümanlara karşı hazırlanan hemen her birlikte yer alan Halid, Hicretin altıncı yılında umre maksadıyla gelen Müslümanları,

Mekke'ye sokmamak maksadıyla hazırlanan iki yüz kişilik süvari birliğine komutanlık yaptı. Mekke'ye sokulmayan ve bulundukları yerde vakit namazlarını kılan Peygamber Efendimizin (a.s.m.) ve inananların bu hareketinden çok etkilendi. Bu tarihten itibaren Müslümanlara karşı yumuşamaya başladı. Hudeybiye Barışından bir yıl sonra Mekke'ye gelen Hazreti Muhammed (sav) ile karşılaşmak istemediğinden, şehrin dışına çıktı. Umreye için Mekke'ye gelenler arasında Halid'in kardeşi Velid de bulunuyordu. Hemen evine gittiği halde kendisini evinde bulamayınca Halid'e bir mektup bıraktı. Bu mektupta, Peygamber Efendimizin (asm) kendisinden söz ederek; "Halid gibi bir insanın İslâm'ı tanımaması ne tuhaf! Keşke o, gayret ve kahramanlıklarını Müslümanların yanında müşriklere karşı gösterseydi; bu kendisi için çok daha hayırlı olurdu. Biz de onu başkasına tercih ederdik" mealindeki sözleri kendisine aktardı. Mektup eline geçince Müslüman olmaya karar verdi. 31 Mayıs 629 tarihinde Medine'ye giderek İslâmiyet ile müşerref oldu. Müslüman olmak maksadıyla Peygamber Efendimizin (asm) huzuruna çıkan Halid, kelime-i şehadeti getirerek Müslüman oldu. Günahlarının bağışlanması için kendisine dua edilmesini istedi. İslâmiyete dahil olduktan sonra, daha önceki günahlarının af edildiği söylendiği halde, ısrarla dua istedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz; "Allahım! Daha önce yaptıklarından dolayı Halid'i bağışla" diyerek dua etti. Bilahare, "seyfullah" ünvanını verdiği bu kahraman zata, birkaç tane saç telini verdikten sonra muzafferiyeti için dua etti. Halid, mübarek saçları külahında muhafaza etti. Bu duadan sonra girdiği savaşlardan hiç birini kaybetmedi ve hepsinden zaferle ayrıldı. Halid b. Velid, yaklaşık üç yıl Peygamber Efendimizin (asm) yanında ve sohbetinde bulunma şerefine nail oldu. İslâm Ordusunda katıldığı ilk savaş Mute Savaşı'dır. Bu savaşta Bizans ordusuna karşı büyük kahramanlıklar gösteri ve Müslümanları mağlubiyetten kurtardı. İşte bu savaştan sonra Mekke'ye dönünce Hazreti Muhammed (sav) tarafından kendisine "seyfullah" unvanı verildi. Bunun dışında, bir çok savaş ve sefere katıldı. Hazreti Ebubekir'in (ra) halifelliği sırasında hizmetine devam etti. Zekatı vermeye yanaşmayan ve bunun Medine'ye ulaşmasına mani olan asiler üzerine gönderilerek onları mağlup etti. Dinden dönenler üzerine yapılan hareketlerde Halifenin yanında yer aldı. Peygamberlik iddiasında bulunan Tuleyha b. Huveylid el-Esedî'nin üzerine gönderilen birliğe kumanda ederek, el-Esedî'nin taraftarlarını dağıttı. Müseylimetülkezzab unvanıyla meşhur, yalancı peygamberin üzerine yürüdü. Çok şiddetli geçen ve bir çok sahabenin de şehit düştüğü savaşta, mürtedlerin başı Müseylime dahil olmak üzere, elebaşılarını öldürerek mağlup etti. Bunların dışında Sasani ve Bizans imparatorluklarına karşı yapılan bir çok savaşa katıldı ve büyük zaferler kazandı. Bizans imparatorunun kardeşinin kumandası altındaki 80 bin kişilik orduyu, Ecnadeyn Savaşı'nda mağlup ederek, Suriye ve Filistin'in kapılarının açılmasını sağladı.

Hazreti Ömer'in (ra) halifelliği sırasında da yapılan savaş ve seferlere katıldı. Ömrünün son yıllarını geçirdiği Humus'ta 642 yılında Hakk'ın rahmetine kavuştu. Peygamber Efendimizden (asm) on sekiz hadis rivayet etmiştir. Kendisine ait olduğu kabul edilen ve "kurtubi, mirseb ve edlak" adlı üç kılıcı, Topkapı Sarayı Müzesi'nde korunmaktadır.

HALİL ÇALIŞKAN: Emirdağ'da Bediüzzaman Hazretlerine hizmet eden Çalışkanlar Hanedanından Osman Çalışkan'ın oğludur. Halil Çalışkan babasının vefatından sonra, 2 Eylül 1965 tarihinde, 35 yaşında iken, kanser sebebiyle vefat etti ve Eskişehir kabristanlığına defnedildi.

HALİME-İ SA'DİYE: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) süt annesidir. Hevazin kabilesinin Sa'd bin Bekir koluna mensuptur. Ümmü Kebşe künyesiyle ve Halime-i Sa'diye ismiyle tanınmıştır. Mekkelî aileler yeni doğan çocuklarını, çölün sağlıklı havasında büyümeleri ve fasih Arapçayı öğrenmeleri için bedevî kabilelerinden bir süt anneye verirlerdi. Bu adete binaen Peygamberimiz (a.s.m.) 5 yaşına kadar Halime-i Sa'diye'nin yanında kalmıştır. Halime-i Sa'diye ve

ailesi Peygamberimizi yanlarına aldıktan bereket ve bolluğa kavuşmuştur. Kaynaklarda, şakk-ı sadr hadisesinin yani melekler tarafından Peygamberimizin göğsünün yarılmasının Halime-i Sa'diye'nin yurdunda meydana geldiği belirtilmektedir. Halime-i Sa'diye, Peygamber Efendimize (a.s.m.) peygamberlik verildikten sonra Müslüman olmuştur. Vefat tarihi kesin olarak bilinmemektedir.

HASAN (R.A.): Hz. Peygamberin torunu, Hz. Fatıma ile Hz. Ali'nin büyük oğludur. Hicrî 3. yılda Medine'de dünyada geldi. İsmi bizzat Hz. Peygamber vermiştir ve kulağına ezan okumuştur. Hz. Hasan babasının hilâfetinde yanında bulunmuş, babası şehit edilince Kûfelilerin biatıyla halife seçilmiştir. Resul-i Ekrem'in torunu Hz. Hasan, Muaviye'nin davasında ısrarlı davranması karşısında Müslüman kanının dökülmesini istemeyerek hilâfetten feragat etmiştir. Resullullah, o ve kardeşi için "Cennetin Efendileri" diye haber vermiştir. Hz. Hasan'ın soyundan gelenlere "Şerif" unvanı verilmiştir. Hicrî 49/669'da Medine'de vefat eden Hz. Hasan Hz. Peygamberden 13 hadis rivayet etmiştir. Hz. Hasan kardeşi Hz. Hüseyin'le birlikte Hz. Peygamberin neslini günümüze kadar devam ettiren iki kişiden biridir.

HASAN FEYZİ: Tam adı Hasan Feyzi Yüreğil'dir. Şair, edip, mutasavvıf ve muallim bir zat olan Hasan Feyzi 1895 yılında Denizli'de doğdu 13 Kasım 1946 yılında vefat etti.

Melâmi tarikati şeyhlerinden olan Hasan Feyzi Yüreğil aynı zamanda Denizli'nin Çivril kazasının Güveçli köyünde muallim olarak imana ve Kur'an'a hizmet eden bir hakikat adamı idi. Bediüzzaman Hazretleriyle 1943 yılında Denizli'de tanışmıştır. Tanıştıktan sonra vefatına kadar yaklaşık 2,5 yıla yakın bir süre Risale-i Nur hizmetinde bulunmuştur. Bediüzzaman Hazretlerinin "Benim bedelime şehit oldu" dediği talebelerinden biridir. Evet, "Bab-ı feyzinden irak olmayı asla çekemem/ Dahi nezrim bu ki canım sana kurban olacak," diyen Hasan Feyzi, Üstadının bedeline şehit olmayı istemiş ve olmuştur. Bediüzzaman Hazretleri bir mektubunda Hasan Feyzi'nin kısa süreli, fakat değerli hizmetinden ve kendi bedeline şehit oluşundan şu şekilde bahseder: "Merhum Hasan Feyzi kardeşimiz, aynen şehit merhum Hafız Ali misillü, bir mektubunda dediği gibi 'Dahi nezrim bu ki, canım sana kurban olacak!' dediğini tasdiklen Üstad'ına bedel, şehit kardeşi büyük Hafız Ali'nin yanına gitmiş. Bu zat-ı zülcehaheyn, ehl-i kalp ve gayet yüksek bir ehl-i ilim ve hakikat, otuz sene muallimlik perdesi altında imana hizmet etmiş ve on seneden beri Risale-i Nur'u elde edip, gizli perde altında çalışmış. Sonra da iki sene zarfında doğrudan doğruya Risale-i Nur'un yüksek hikmetlerini ve kemâlatını çekinmeyecek ruh-u canıyla herkese ilân etmiştir."

HASAN SABBAAH (1054 -1124): İsmaili devletinin kurucusudur. Büyük Selçuklu devletinin baş edemediği örgütü ve eylemleriyle dehşet saçmış, aralarında meşhur Nizamülmülk'ün de bulunduğu devletin ileri gelenlerini, kendilerine özgü metotlar ve suikastlarla öldürmüştür. Kurduğu örgütü ve kendine bağlı adamları ona olan bağlılıklarıyla dikkatleri üzerlerine çekmişlerdir. Selçuklular kendisi ile mücadeleyi devlet politikası haline getirdikleri halde yaşadığı süre boyunca onunla baş edememişlerdir. Risale-i Nur'da, Afyon Mahkemesinde savcının iddianamesi vesilesiyle ismi anılmaktadır. Künyesi Hasan bin Ali bin Muhammed bin Cafer bin Hüseyin bin Muhammed es-Sabbah şeklindedir.

HIFZI: İsmi Risale-i Nur'un çeşitli yerlerinde Berber Hıfzı, Hıfzı Efendi, Hıfzı Bayram şeklinde geçmektedir. Safranbolu'da berber dükkanı işleten Hıfzı Afyon Hapishanesinde kalan Nur Talebeleri arasındaydı. Risale-i Nur'a sadece kendisi değil, eşi ve çocuklarıyla birlikte hizmet etti. Bediüzzaman Hazretleri Risale-i Nur'un çeşitli yerlerinde Hıfzı ve ailesi hakkında övgü dolu ifadeler kullanmıştır. Hıfzı Bayram, yine Bediüzzaman Hazretlerinin hizmetkârlarından olan Hüsnü Bayramoğlu'nun da babasıdır.

HIZIR: Hz. Hızır, Hz. Mûsa döneminde yaşayan, Kur'ân-ı Kerim'in Kehf Suresinde bahsi edilen, kendisine ilâhî bilgi ve hikmet öğretilen kişidir. Peygamber olup olmadığı konusunda değişik görüşler bulunmasına rağmen velâyeti konusunda ittifak edilmektedir. Otsuz ve çorak bir mekâna oturduğunda ansızın o otsuz yerin yeşillenmesi sebebiyle, yeşillik manasına gelen Hızır namıyla yad edilmiştir. Hz. Hızır'ın halen hayatta olduğunu ve hayatın beş tabakasından ikincisinde yaşadığını Bediüzzaman Hazretleri Mektubat adlı eserinde ifade etmektedir. Bu hayat tabakasının kendine özel şartları, bizim yaşadığımız hayattan çok daha farklıdır. Meselâ, mecbur kalmadan istedikleri zaman yemek içmek, bir vakitte birçok yerlerde bulunabilmek gibi bir derece serbest hayat mertebesidir. Hz. Hızır, başta Buharî ve Müslim olmak üzere pek çok hadis kitaplarında çeşitli bölümlerde geçmektedir.

HİLMİ BEY: 1891 senesinde Kastamonu'ya bağlı Tepelice köyünde dünyaya geldi 27 Ocak 1960'ta vefat etti. Nur Risalelerinde kendisinden Hilmi Sema Erkal, Küçük Şeyh, Kastamonulu Küçük Şeyhlerin Hilmi, gibi isimlerle de bahsedilmektedir. Bediüzzaman Hazretlerinin Kastamonu'da kaldığı 1936-1941 yılları arasında onun hizmetinde bulundu. O yıllarda, bahar ve yaz mevsimlerinde Bediüzzaman Hazretleri Karadağ'a ve Hacı İbrahim Dağlarına çıkarken Hilmi Bey de yanlarında bulunur talebelik ve hizmet ederdi.

1943 yılında sevk edildikleri Denizli Hapsinde de yine Bediüzzaman Hazretleriyle beraber kalmış ve ona hizmet etmiştir. Hilmi Bey Bediüzzaman Hazretlerinin ifadesiyle hanımı ve evlâdıyla sekiz sene Risale-i Nur'un hizmetinde bulunmuş ve birçok insanın Risale-i Nur'u tanımasına vesile olmuştur.

HÜD (A.S.): Kur'ân-ı Kerim'de Âd Kavmine gönderildiği bildirilen bir peygamberdir. Âd Kavmi Hz. Nuh'un torunlarından Âd'a dayanır. Âd ve çocukları Yemen ve Hadramud civarında Ah-kaf denilen yere yerleşmiş ve zamanla çoğalarak dedeleri Âd'a nispetle Âd Kavmi olarak anılmıştır. Zamanla Âd Kavmi tevhid inancından uzaklaşarak putlara tapmaya başlamışlardır. Hz. Hud ise bu kavmi irşad için peygamber olarak görevlendirilmiş ve ne kadar onları hak dine davet etmişse de bir sonuç alamamıştır. Cenab-ı Allah bu azgın kavmi kuvvetli bir kum fırtınası sonucunda helak etmiştir. Hz. Hud kavminin helak edilmesinden sonra gittiği yer konusunda çeşitli rivayetler bulunmaktadır. 150 sene yaşayan Hz. Hud'un Yemen'den ayrıldıktan sonra kendine inananlarla beraber Mekke'ye gittiği ve hayatının sonuna kadar orada yaşadığı rivayet edilmektedir.

HÜLÂĞÜ: İran'da hüküm süren İlhanlılar devletinin kurucusu olan Hülâğû Moğol İmparatoru Cengizhan'ın torunudur. 1217 yılında doğdu 1265'de kırk sekiz yaşında öldü. Geniş bir coğrafyada büyük bir tahribat ve katliam yapan Hülâğû tarihe zalim bir insan olarak geçti. Küçük yaşta iken babası ölen Hülâğû'nün eğitimi annesi tarafından Budist rahiplerine bırakıldı. Hülâğû'nün dedesi Cengiz'in yakın arkadaşları olan bu rahipler Hülâğû'yü Budist inançlarına göre yetiştirdiler. Moğollar, hem merkezi otoritelerini güçlendirmek hem de batıdaki sınırlarını genişletmek maksadıyla Hülâğû'yu Yakındoğu'ya komutan olarak gönderdiler. Görevini tamamladıktan sonra merkezleri olan Karakurum'a dönmesi gereken Hülâğû, Moğolların başında bulunan Mengü Han'ın ölmesi ve şartların değişmesi sebebiyle geri dönmeyerek nüfuzu altında bulunduğu topraklarda İlhanlı devletini kurdu. Hülâğû, İsmailîleri ortadan kaldırdı; Mısır ile Suriye'yi zaptetti; Urfa, Harran, Halep ve Antakya'yı da ele geçirdi; Bağdat'ı işgal edip Abbasî Halifeliğine son verdi. Bağdat'ın işgal edilmesi ve Abbasî Halifeliğine son verilmesi İslâm tarihi ve medeniyeti açısından bir dönüm noktası niteliği taşımaktadır. Burada tarihte eşine

az rastlanır bir katliam yapılmış, camiler ve kütüphaneler tahrip edilmiş, kitaplar Dicle Nehri-ne atılmıştır. Bu hadise ile İslâm âlemi ağır bir darbe almış, İslâm medeniyeti duraklama dö-nemine girmiştir.

HÜSEYİN (R.A.): Hz. Hüseyin b. Ali, Hz. Peygamberin (a.s.m.) torunu, Hz. Fatıma ile Hz. Ali'nin küçük oğludur. Hicretin 4. yılında Medine'de doğdu. Adını Hz. Peygamber kulağına ezan okuyarak, Araplarca pek bilinmeyen Hüseyin olarak koydu. Sekiz adet hadis rivayet eden Hz. Hüseyin, ağabeyi Hasan gibi ilk iki halife döneminde cereyan eden önemli olaylarda fiilen yer almadı. Hz. Osman'ın evinin isyankârlar tarafından kuşatılması üzerine ağabeyi ile birlikte ha-lifeyi korumak ve evine su taşımak üzere babaları Hz. Ali tarafından görevlendirildi. Babası ha-life seçilince onun bütün seferlerine katıldı. Babasından sonra ağabeyine biat etti. Hz. Hasan, Hz. Muaviye ile anlaştığında Medine'ye geldi. Hz. Hüseyin, Muaviye'den sonra oğlu Yezit'e bi-at etmeyip Mekke'ye gitti. Kûfelilerin ısrarlı davetleri üzerine Kûfe'ye hareket etmek üzere Mekke'den ayrıldı (680). Kerbelâ'ya geldiğinde Yezit'in orduları tarafından feci bir şekilde şe-hit edildi. Hz. Hüseyin "Şehit" lâkabıyla meşhurdur. Hz. Hüseyin'in soyundan gelenler "Seyyid" ünvanıyla tanınmışlardır.

HÜSEYİN-İ CİSRİ: 1261'de (1845) Trablusşam'da doğdu. Soyu baba tarafından Hz. Peygam-bere ulaştığı bildirilmektedir. Adı, Hüseyin b. Muhammed b. Mustafa el-Cisr'dir. On sekiz yaşı-na kadar Trablusşam'da dinî ilimler okudu. Daha sonra Beyrut'a, oradan da Ezher'e gidip ora-da ilim tahsil etti. Halveti tarikatına intisap etti. Babası ve amcasının ölümünden sonra tarikat hizmetlerini Trablusşam'a gelerek yürüttü ve burada talebe yetiştirme ve eser yazmakla meşgul oldu. Hüseyin el-Cisr, Batının kalkınmasının temelinde eğitim yattığına inanıyor, bu-nun için de Batıdakine benzer sanat ve meslek okullarının açılmasının gerektiğini söylüyor-du. II. Abdulhamid döneminde Trablus'ta Medresetü'l-Vataniyye'yi açtı. Bizzat müdürlük gö-revi üstlendiği bu okul, programında Arap dili ve edebiyatının yanı sıra dinî ve modern ilim-lerin bir arada okutulduğu ilk İslâmî mektep olmuş ve birçok ünlü kişiler yetiştirmiştir. Cisrî, bu medrese kapanınca Beyrut'ta Medresetü's-Sultaniyye'nin müdürlüğüne getirildi. Daha sonra II. Abdulhamid tarafından saray hocalığına tayin edildi, fakat birkaç ay sonra sıhhî se-beplerle Trablusşam'a geri döndü. Hüseyin el-Cisr, şarkiyatçıların tenkitlerine karşı İslâm inan-cını savunmak için Batı düşüncesiyle ilgilenmiş, bu dönemde Müslümanların kendi şahsiyeti-ni koruyarak varlıklarını sürdürmeleri için gayret sarf etmiştir. Eserlerinden bazıları şunlardır: Risaletü'l Hamidiyye fi Hakikati't-Diyaneti'l İslamiyye ve Hakikiyyeti's-Şeriatil-Muhammediyye; Huşunü'l-Hamidiyye li-Muhafazati'l-Aka'idi'l-İslamiyye; Hediyyetü'l-Elbab fi Cevahiri'l-Adab; Ziynetü'l Maşune; İşaratü'l-Latife.

HÜSREV (ALTINBAŞAK): 1899'de Isparta'da doğdu. 1977'de İstanbul'da vefat eti. Bediüz-zaman'la birlikte, Eskişehir, Denizli ve Afyon hapislerinde beraber bulundu. Isparta kahraman-larından, Risale-i Nur'un hizmetkârlarından idi. En müşkül ve karanlık günlerde Nur Risalele-rine hizmet etmişti. Yüzlerce Risaleyi bir matbaa gibi çoğaltmıştı. Güzel bir hatta sahipti. Te-vafuklu Kur'ân-ı Kerim'i ilk defa yazanlardandır.

- İ -

İBNİ ABBAS (Ö. 68)/M. 687-688): Hz. Peygamberin amcası Abbas bin Abdülmuttalip'in oğ-ludur. Annesinin adı ilk Müslüman kadınlardan Ümmü'l-Fazl Lübaba'dır. Mekke'de doğmuştur. Tefsir ve fıkıh ilimlerinde otorite kabul edilen ve çok hadis rivayet edenler arasında yer alan Sahabidir. 1160 tane hadis rivayet etmiştir. Kur'ân-ı Kerim'in inceliklerini anlayıp yorumlama-sı için Hz. Peygamberin özel olarak dua ettiği Abdullah bin Abbas'ın tefsir ilmindeki üstünlü-ğü daha ilk devirlerde, hemen herkes tarafından kabul edilmiştir. Ayetlerin nüzul sebeplerini,

nasih ve mensuhunu çok iyi bildiği gibi Arap edebiyatına olan vukufu da mükemmeldi. Bu sebeple Ashap devrinden itibaren Rû'l-Ümme, Tercümânü'l-Kur'ân" unvanıyla anılagelmıştır.

İBNİ CEVZÎ (1292-1350): Bediüzzaman Said Nursî tarafından, şiddetli münekkit-muhakkik olarak tarif edilen, İslâm ilimlerinin bir çok dalında eser veren ve Hanbeli mezhebinin meşhur âlimlerinden olan İbn Kayyim, 1292 yılında Dimaşk'ta doğdu. İbn Kayyim lakabıyla meşhur oldu. Dimaşk'taki Cevziyye medresesinin kayyimi (medrese ve cami hizmetini gören kimseler için kullanılan isim) olan babası Ebu Bekir'in bu özelliğinden dolayı, kendisi "İbn Kayyim" olarak tanındı. Künyesi, Ebu Abdullah Şemseddin Muhammed bin Ebu Bekir bin Eyyüb ez-Zürâ-i ed-Dimaşki el-Hanbeli şeklindedir. İlk derslerini babasından aldı. Arap dili ve edebiyatı alanında Mecdüddin Ebu Bekir bin Muhammed et-Tunisi ve Muhammed bin Ebü'l-Feth el-Balebekki'den kelim ve usul alanında, Şafii usul âlimi Safiyüddin el-Hindi'den fıkıh alanında, Mecdüddin İsmail bin Muhammed el-Harrani ve Takıyüddin İbn Teymiyye'den çeşitli İslâmî ilimler alanında ders aldı. İbn Kayyim, 1336 yılından itibaren imamlık ve hatiplik yaptı. İbn Teymiyye'nin vefatından sonra Sadriyye Medresesinde ders vermeye başladı. Bu hocalık vazifesini vefatına kadar sürdürdü ve çok sayıda talebe yetistirdi. Yetistirdiği talebeleri kendisinden sonra söz konusu medresede ders verdiler.

Memluk idaresinin, hocası İbn Teymiyye'ye uyguladıkları baskıdan İbn Kayyim de nasibini aldı. Hazreti İbrahim'in kabrinin ziyareti için yapılan yolculuğa karşı çıkması, hapse atılmasına sebep oldu. Bunun dışında hocası ile beraber Dimaşk Kalesinde hapsedildi ve İbn Teymiyye'nin vefatından sonra serbest bırakıldı. Bir çok kişiden ders aldığı halde en fazla etkilendiği kişi olan İbn Teymiyye'den hiç ayrılmadı. Bu sebepledir ki, çoğu zaman isimleri beraber anıldı. Kitaba olan merakından dolayı çok sayıda eser toplayarak zengin bir kütüphane vücuda getirdiği rivayet edilmektedir. Hac farızası için birkaç kez Mekke'ye seyahat etti. Bunun dışında Kahire, Kudüs ve Nablus gibi şehirleri de ziyaret etti. 1350 yılında memleketi Dimaşk'ta vefat etti. Cenazesi Babüssagır Mezarlığına, annesinin yanına defnedildi. İbn Kayyim, genel olarak usulde Hanbeli mezhebi çerçevesinde hareket etti. İbn Teymiyye ile birlikte Selefiyye ekolünün ileri gelenlerinden biri olarak kabul edilir. Hocasının fikirlerini en fazla yayanlardan biridir. Çalışmalarında adalet ve toplum yararı için dini ve sosyal ıslah projeleri üzerinde fikirlerini beyan etti. Şeriatin ruhunu anlayarak, toplumsal olayları bu çerçevede değerlendirmeye çalıştı. Takliden sebep olduğu fikri durgunlukla mücadele etti. İbn Kayyim, bir kabrin özel bir sebeple ziyaret edilemeyeceğini savundu. Çok tefferruatlı ve çok yönlü bir âlim olmakla birlikte, ifrata kaçtığı durumlar da oldu. Vehhabilerin büyük imamlarından olup, Muhyiddin-i Arabi (k.s.) gibi büyük zatlara karşı fazla hücumda bulundu. İbn Teymiyye ile beraber Şialara karşı Ehl-i Sünnetin görüşlerini ifadeye gösterdikleri tutum tenkit edildi. Bu ekol mensupları, Hazreti Ebubekir'in (r.a.) Hazreti Ali'den üstünlüğünü müdafaa edelim derken, Hazreti Ali'nin kıymetini düşürdüler. Harika faziletlerini sıradan hale indirdediler. Bir çok evliyanı inkâr ve tekfir ettiler. (Mektubat, s. 353.) İfrata kaçan fikirlerinin yanında, Risale-i Nur'da, tahkik ve tenkit yönlerine de dikkat çekildiğini görüyoruz. Meselâ; hadislerin çok ince bir çalışmanın sonucu olarak tetkik edilip, sahih olanla olmayanın birbirinden ayırt edilmesinde önemli katkılarda bulundu. Bu meydana şu tespitin yapıldığını görüyoruz; "İbn Cevzî gibi şiddetli binler münekkitler çıkıp, bazı mühlidlerin veya fıkırsız veya hızsız veya nâdanların karıştırdıkları mevzu ehadis tefrik ettiler, gösterdiler." Yine hadis konusunda, tetkik ve incelemenin boyutlarının da aşıldığı gözlenmiştir. Bediüzzaman Hazretleri bu konuda da şu ifadelerle yer vermektedir: "İbn-i Cevzî gibi bazı muhakkikler, tenkitte ifrat edip, bazı ehadis-i sahihaya da mevzu demişler. Fakat her mevzu şeyin manası yanlıştır demek değildir; belki 'Bu söz hadis değildir' demektir. Hadis alanında yaptığı çalışmaları değerlendirilirken ise; "meşhur allâmelerden ve tashihte çok müşkülpesent,

hattâ çok sahihlere mevzu deyiş kabul etmeyen İbn Cevzî" (Mektubat, s. 125.) ifadeleri kullanılmıştır. Hattâ bazı hadislerle mevzu demesi taaccüple karşılanmıştır. Dikkat edilmesi gereken husus, her zayıf veya mevzu hadisin manasının yanlış olmadığıdır. Bir hadisin ananevî senedi ve sahihliği kesin olmayabilir, ancak manası hak ve hakikat olabilir. (Şualar, s. 364.)

İBNİ RÜŞD: Meşhur İslâm bilginlerinden İbni Rüşd (1126. 1198), mütefekkir, doktor, astronom ve matematikçidir. Aristo yorumlayıcısı olmakla meşhur olan İbni Rüşd'ün eserleri yüzyıllarca Avrupa'da okutulmuştur. Avrupalılarca Averroes olarak bilinen İbni Rüşd'ün fikirleri İbni Rüşdçülük (averroisme) diye tanınan felsefî ceryanlarda asırlarca devam etmiştir. 1126'da Endülü'sün Kurtuba şehrinde doğan ve asıl adı Ebu Velid Muhammed bin Ahmet bin Muhammed olan İbni Rüşd, ilk öğrenimini Kurtuba'da yaptı. Kelâm, fıkıh, edebiyat ve tıp öğrendi. Şiirle de ilgilenen İbni Rüşd, Sevil (Sevilla) kadılığı yaptı. Daha sonraları Farabî, Gazalî ve İbni Sina'nın eserlerini okuyan İbni Rüşd, çağdaşı olan İbni Zuhur ve İbni Tufeyl'in yakın dostu oldu. Aristo'nun eserlerini iyice tetkik eden İbni Rüşd Aristo'nun eserlerine şerhler yaptı ve Aristo ile Eflatun'un felsefesini uzlaştırmaya çalıştı. Eserleri: *Külliyat; Tehafetü't-Tehafüt; Kitabü Ma Ba'be't-Tabia; Faslı'l-Makal ve'l-Keşfan Menahici'l-Edille*.

İBNİ SİNA: Ebu Ali el Hüseyin bin Abdullah (980-1037). Garp Ortaçağında Avicenna diye tanınan İbni Sina, ilk tahsilini Buhara'da gördü ve on yaşında iken Kur'ân'ı ezberledi. Değişik hocalardan hesap, fıkıh ve kelâm tahsil ettikten sonra Nâtîli adlı bir âlimden mantık ve felsefe öğrendi. Felsefî bilgilerinin temellerini Farabî'ye borçlu olan İbni Sina, metafiziği Farabî'nin el-İbâna adlı eserinden öğrenir. Aristo'yu ancak Farabî'yi okuduktan sonra anlayabildiğini ifade eden İbni Sina'nın fikir inkişafında müdürlüğünü yaptığı Şivan el-Hikma adındaki Samanoğulları Saray Kütüphanesinin büyük rolü olmuştur. Samanî hükümdarının vefatından sonra, memlekette meydana gelen siyasî karışıklıklar yüzünden Buhara'dan çıkmaya mecbur olan İbni Sina, sırasıyla Harizm, Irak-ı Acem, Cürcan ve Rey'e gitmeye mecbur oldu. Büyük bir filozof olduğu kadar ünlü bir hekim de olan İbni Sina, tıp alanındaki eserleriyle İslâm dünyasının yanı sıra, Avrupa'daki tıp ilmini de derinden etkiledi. Eserleri Avrupa üniversitelerinde 600 sene temel kitap olarak okutulan İbni Sina'nın tıp, mantık, felsefe, fizik, tabiiyat, psikoloji ve birçok ilme dair 270 kadar eseri vardır. 1037 yılında vefat etmiştir ve kabri İran'ın Hemedan şehrinde.

İBRAHİM (A.S.): Kur'ân-ı Kerîm'de adı çokça geçen bir peygamberdir. Onun dini, Kur'ân-ı Kerîm'de Hanif olarak adlandırılmıştır. Hz. İbrahim'e (a.s.) 10 sayfalık kitap nazil olmuştur. Hz. Peygamber Efendimizin de atasıdır. Urfa'da doğduğu rivayet edilmektedir. Hz. İbrahim, zamanının kralı Nemrut'u tevhit inancına davet etmiştir. Kabul etmeyen Nemrut, Hz. İbrahim'i ateşe attırmış, fakat mu'cize olarak ateş onu yakmamıştır. Her zaman Allah'ın dostluğunu istemesi ve sadece ondan medet beklemesi sebebiyle kendisine Habibullah veya Halilürrahman denilmiştir. Hz. İbrahim, yaşı bir hayli ilerlemiş olmasına rağmen çocuğu olmamıştı ve Allah'tan bir evlât istedi ve bu duası kabul edildi. İlk önce Hz. İsmail, daha sonra diğer eşinden Hz. İshak doğdu. Bu sırada Hz. İbrahim, oğlu İsmail'i kurban etme olayıyla imtihan edildi. Oğlu İsmail (a.s.) ile Kâbe'yi yeniden inşa eden Hz. İbrahim, Kudüs'ün el-Halil bölgesinde medfundur.

İBRAHİM FAKAZLI: Risale-i Nur'da "Küçük İbrahim" ve "İkinci Selâhaddin" şeklinde bahsedilen İbrahim Fakazlı, 1328 (1912) tarihinde İnebolu'da dünyaya geldi. Bediüzzaman'ı ilk defa 1940'da Kastamonu'da, ardından Emirdağ, Isparta ve İstanbul'da ziyaret etti, hizmetinde bulundu. Son ziyareti ise Emirdağ'da gerçekleşti. 1943'te Denizli ve 1948'de Afyon hapisanelerinde Üstat Bediüzzaman ve talebeleriyle birlikte kaldı. 10 Eylül 1948'de girdiği Afyon hapsinde 6 ay kalarak, 9 Mart 1949'da tahliye oldu. İbrahim Fakazlı, hayatı boyunca pek çok risaleyi yazarak çoğalttı. Birinci Sözden Dokuzuncu Söze kadar olan yeri beş yüz nüsha yazdığını söylemektedir. Asa-yı Mûsa ve Zülfikâr'ı da yazdı. Ayrıca Üstatın gelen mektup, lâhika ve

zeyilleri yazıp çoğaltarak çevresine dağıttı. Ruhu büyük Küçük İbrahim, ömrünün son günlerini, Üstadın "Küçük İsparta" olarak isimlendirdiği kendi memleketi İnebolu'da geçirdi. 3 Kasım 2003 tarihinde vefat etti.

İBRAHİM DESUKÎ (1235-1277): İbrahim, 1235 yılında Nil Nehrinin batısında bulunan Desuk Köyünde doğdu. Doğum yeri olarak Markus adı da geçmektedir. Dindar bir ailenin evladı olarak dünyaya geldi. Babası Abdülaziz, Rifai tarikatına mensup olup, aynı zamanda şeyhin halifesi konumunda bulunuyordu. İbrahim doğduğu köye nisbetle Desukî lakabıyla anıldı. Hakkı batıldan, doğruyu yanlıştan ayıran anlamına gelen "Burhanneddin" ünvanı da kendisine verildi. Şeceresi Hazreti Hüseyin'e (ra) kadar dayandırıldığından ayrıca "Seyyid" olarak kabul gördü. İbrahim, eğitim ve öğrenimine Desuk'ta başladı. Küçük yaşta Kur'an-ı Azimüşşanı ezberledi. Şafii fıkhı üzerine eğitim gördü. Babasının mensubiyeti itibarıyla kendisi de Rifai tarikatına dahil oldu. Ayrıca diğer tarikatlarla da yakın münasebet kurup bunlardan istifade etme yoluna gitti. Aldığı eğitim, yetişme tarzı ve önemli bir şahsiyet olarak tanındıktan sonra tasavvufa mensup kişiler tarafından dört büyük kutuptan biri olarak kabul edildi. (Kutup olarak kabul edilen diğer şahsiyetler; Abdülkadir-i Geylani, Ahmed Rifai ve Ahmed Bedevi hazretleridir.). Necmüddin Mahmud İsfehanî, Ebü'l-Hasan-ı Şazeli ve Abdüsselam bin Meşîş gibi alimlerden ders aldı.

İbrahim, yirmi yıl gibi uzun bir süre köşesine çekilip mücahede ve tefekkür ile meşgul oldu. Bu hali babasının vefatına kadar devam etti. Babasının cenaze namazının kılınması ve defin işleminden sonra tekrar köşesine çekilip münzevi hayata devam etmek istediye de dostlarının arzusu üzerine bundan vazgeçti. Bu hadiseden sonra çevresinde bulunan kişilerle bildiklerini paylaşmaya ve onları irşad etmeye çalıştı. Çok sayıda talebe yetiştirdi. İlmî vukufiyetinin yanında Arapça, Farsça, Süryanice ve İbranice'yi çok iyi bilip konuşması hem etki alanının genişletmesine, hem de çok sayıda kişi ile rahat iletişim kurmasına vesile oldu. İbrahim'in en önemli özelliklerinin başında dini konulardaki hassasiyeti ve şeriata olan bağlılığı gelir. İbadetinde son derece titiz davrandı. Helam-haram konusunda titizliği ve hak-hukuk gözetmesiyle tanındı. Dini kurallara sınıksız bağlandı. Şeriatin zahire göre hüküm verdiğini belirtmekle beraber, zahir ve batının birbiriyle bağdaşır ve uyur vaziyette olması gerektiğine dikkat çekti. Hakikatleri anlatmak ve izah etmekle yetinmeyip; bunları uygulama ve yaşama zevkinin hissedilmesi olarak algılanması gerektiğini göstermeye çalıştı. Desukî, ömrünün büyük kısmını İslam'a ve insanlara hizmet etmeye adanmıştı. İnsanların doğru yolu bulmaları için büyük gayret sarf etti. Gecenin önemli bir kısmını ibadetle geçirirken, gündüzlerini de talebelerine ders vermekle değerlendirdi. Sünnet olması itibarıyla öğleden evvel biraz uyuyup kaylule yapardı Cenab-ı Hakkın kalplere nazar ettiğini hatırlatarak kalp temizliği üzerinde durdu. Kalplerini çok temiz tutmalarını çevresindekilere tembihledi. Kalbin cilalanmasının gerektiğini; bu cilanın da iman ve ihlasla yaşama olduğunu belirtti. Kalplerde doğruluğun ve her şeyin Allah rızası için yapılması gerektiğinin yer edinmesi gerektiğini özellikle vurguladı. Desukî'nin dikkat çeken bir başka özelliği ise talebeleriyle olan ilişkilerindeki ve muamelelerindeki bağlılık ve samimiyetidir. Hem kendisi talebelerine hem de talebelerinin kendisine olan düşkünlük ve bağlılıkları büyük takdir topladı. Talebelerine son derece merhametli ve evlada gösterilen şefkat gibi muamelede bulundu. Bunların dışında yaşamına dair ilginç davranışları ve tavırlarıyla da dikkat çekti. İbrahim Desukî, daha çok Mısır ve Sudan taraflarında tanınmış meşhur oldu ve çok sayıda müntesipleri onun yolundan gitmeye çalıştılar. Bunlar zikir ve ibadete düşkünlükle tebarüz ettiler. Evliyanın yaşam tarzlarını kendilerine düstur edinip, onlar gibi yaşamaya ve şariat hükümlerine titizlikle uymaya çalıştılar. Kendilerini mümkün mertebe nefsanî arzu ve isteklerden arındırmaya ve uzak tutmaya çalıştılar. Nefsanî arzuları gümlemeyi ve öldürmeyi temel hedef edindiler.

İKRİME İBN EBİ CEHİL (575 - 634): İslâmın en büyük ve en azılı düşmanı olan Ebu Cehil'in oğludur. Müslüman olmadan evvel savaflara katılıp, Müslümanlara karşı her türlü mücadele-yi vermiştir. Mekke'nin fethini müteakiben umumi af ilân edilmiş olmasına rağmen, affın dışında bırakılan az sayıdaki kişilerden biridir. Fetihten sonra öldürölme korkusuyla Mekke'den kaçmıştır. Yemen'de bulunurken hanımının girişimiyle affedilmiş ve Medine'ye gelerek Müslüman olmuştur. Risale-i Nur'da, kavim ve kabilesini tamamen bırakıp bütün ruhuyla İslâmi-yete dahil olduğu belirtilmektedir (Sualar, s. 542). Künyesi; Ebu Osman İkrime bin Ebi Cehil Amr bin Hişam el-Kureşî şeklindedir.

İMAM MUNTAZIR: İmamîye Şiası olarak da adlandırılan İsna Aşeriye Mezhebindeki on ikinci imama verilen isimdir. Beklenen imam anlamına gelmektedir. Asıl adı Muhammed bin Hasan el-Askerî, künyesi Hz. Peygamberin künyesi, yani Ebu-l-Kasım'dır. Babası, İmam Hasan Askerî, annesi "Saykal" ve "Susen" adlarıyla da anılan "Nergis" hatundur. 869 yılında Samarra'da doğdu. İmam-ı Muntazır, İsna Aşeriye (On İki İmam) geleneklerine göre lâkaplarıyla anılır. Bir çok lâkabı vardır. Bunların başlıcaları İmam-i Mahfî (gizli imam) Sahibü'z-Zaman (zamanın sahibi), Sahibü'd-Dar (yurdun sahibi), el-Kâim (ayakta duran), el-Hüccet (kesin delil), ve el-Muhtazır'dır (beklenen). Genellikle el-Muhtazır olarak anılır. İmam-ı Muntazır beş altı yaşlarında dayken babası vefat etti. Şia inancına göre, babasının vefatından sonra küçük bir odaya girerek gizlendi. Bu gizleniş 940 yılına kadar sürdü. Küçük gizlilik dönemi denilen bu süre içinde el-Muhtazır, bağlıları ile ilişkilerini dört elçi vasıtasıyla sürdürmüştür. 940 yılında da büyük gizlilik dönemine girdi. Şia inancına göre el-Muhtazır hâlen yaşamakta ve gelmesi beklenmektedir yeryüzünden zulmü kaldıracak, adaleti getirecektir. Fakat Şia dışındaki İslâm uleması, Muhammed el-Mehdî'nin 888'de vefat ettiğini kabul ederler. Şia inancına göre, İmam-ı Muntazır'ın gelişini beklemek en büyük kurtuluştur.

İMAM-I AHMET İBNİ HANBEL: (ö.241/m.855) Hanbeli mezhebinin imamı, muhaddis, fakih. 164 (m.780) yılında Bağdat'ta doğan Ahmet b. Hanbel'in soyu Hz.Peygamberin dedelerinden Nizar'la birleşerek Hz. İsmail'e kadar uzanır. Ahmet bin Hanbel Kur'ân-ı Kerim'i ezberledikten sonra Bağdatlı âlimlerden gramer, fıkıh ve hadis öğrendi. İmam-ı Şafii'den Fıkıh ve usul-i fıkıh öğrenen Ahmet bin Hanbel'in hocaları arasında tanınmış muhaddis Hüseyin bin Beşir, Süfyan bin Uyeyne, Yahya bin Said el-Kattan, Abdurrahman bin Mehdi, Abdurrezzak bin Hammam gibi alimler de bulunur. 280 kadar hocası bulunan Hanbel'in tanınmış talebeleri arasında Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi, Nesai gibi muhaddisler de bulunur. Kırk yaşına kadar devam eden talebelik hayatından sonra hadis okutmaya başlayan Hanbel, Abbasi halifelerinden Me'mun'un, hilafetinin son yıllarında, Mutezile mezhebi ileri gelenlerinin tesiriyle, devrin tanınmış alimlerini Kur'ân'ın mahlûk olduğu görüşünü kabul etmeye çağırmasına, birçok âlimin zulüm ve işkence korkusuyla kabul etmesine rağmen karşı çıktı ve iki yıl dört ay süren işkence ve hapis hayatına maruz kaldı. Tekrar hadis okutup fetva vermeye başlayan Ahmet bin Hanbel, Halife Mu'tasım'ın ölümünden sonra onun yerine geçen oğlu Vasık döneminde de baskıya maruz kaldı ve ölümüne kadar göz hapsinde tutuldu. Ahmet bin Hanbel 12 Rebiüllevvel 241 Cuma günü (31 Temmuz 855) Bağdat'ta vefat etti.

İMAM-I AZAM (EBU HANİFE): Ebu Hanife Numan bin Sabit. (m. 699/767) Hanefî mezhebinin imamı, büyük müçtehit Ebu Hanife İslâm'da hukukî düşüncelerin ve içtihat anlayışının gelişmesinde önemli pay sahibidir. Daha çok Ebu Hanife veya İmam-ı Azam diye anılır. Milâdî 699 yılında Kûfe'de doğan Ebu Hanife'nin nesebi Numan bin Sabit bin Züta bin Mâh'tır. Küçük yaşlarda Kur'ân'ı ezberleyen Ebu Hanife kıraat ilmini kıraat-ı seb'â âlimlerinden Asım bin Behdele'den öğrenmiştir. Devrin seçkin âlimleriyle görüşüp onlardan faydalanma imkânı bulan Ebu Hanife'nin asıl hocası, döneminde Kûfe Re'y ekolünün üstadı kabul edilen Hammad bin

Ebu Süleyman'dır. Hammad'ın ölümü üzerine onun yerine ders okutmaya başlamış ve ömrünün sonuna kadar buna devam etmiştir. Halkın fikhî meselelerine çözümler aradı ve içtihatlar yaptı. Fıkıh alanındaki derin bilgisinin yanı sıra, hakikati söylemekten ve onun mücadelesini vermekten çekinmeyen bir kişiydi. Ebu Hanife ilmî uğraşması sebebiyle, daima hayatın ve fikhî problemlerin içinde olmuş ve pek çok içtihatlar bulmuştu. En meşhur eserleri: *Müsned*, *Fikhü'l-Ekber*, *Fikhü'l-Ebsat*, *Âlim ve'l-Müteallim* ve *Risale*'dir.

İMAM-I MAHFÎ: "Gizli İmam" anlamına gelmektedir. Şia inancına göre İmam-ı Muntazır (beklenen imam) olarak da anılan ve yeryüzünden zulmü kaldırıp adaleti getireceğine inanılan kişidir. Şiilere göre hâlen yaşamakta ve gelmesi beklenmektedir.

İMAM-I MALİK: (ö.795) İslam fakihi olup, Maliki mezhebinin kurucusudur. Kendisine sadece Medine İmamı da denilmiştir. Doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi olmayan İmam-ı Malik, Rabi bin Faruh'tan fıkıh tahsil etmiş; kıraat ilmini Nafi' bin Ebi Nuaym'dan öğrenmiştir. Hemen hemen bütün hayatını Medine'de geçiren İmam-ı Malik, Rabibin Faruh'tan fıkıh tahsil etmiş; kıraat ilmini Nafi' bin Ebi Nuaym'dan öğrenmiştir. Hemen hemen bütün hayatını Medine'de geçiren İmam-ı Malik 179'da (795) kısa bir hastalıktan sonra vefat etti. Kendilerine Maliki adı verilen İmam-ı Malik'in bazı talebeleri arasında şunlar sayılabilir: El-Lays bin Sa'd, Abdullah bin Vahb, Man bin İsa, Abdulmalik bin Abdülaziz. İmam-ı Malik'in en önemli eseri *Kitabü'l-Muvatta*'dır.

İMAM-I RABBANÎ: Hindistanlı büyük bir âlim olup, Hicrî ikinci bin yılının başında gelen (müceddid-i elf-i sani) ünvanına sahiptir. İnanç ve fikir açısından büyük karışıklıkların olduğu bir dönemde Hicrî 971'de (1563) Hindistan'ın Serhend kasabasında doğmuştur. Asıl adı Ahmet olan İmam-ı Rabbanî Hazretlerinin soyu Hz. Ömer'e (r.a.) dayandığından Farukî, memleketinden dolayı Sirhindî lâkaplarıyla tanınmaktadır. İlk eğitimi din âlimi olan babası Abdülehad'den almıştır. Daha sonra Silyakût şehrine giderek kadı Badehşani'den fıkıh, kelâm ve tefsir dersleri alarak eğitimi tamamlamış ve icazet almıştır. Daha sonra Delhi'ye giderek Nakşî şeyhi Bakibillah'ın yanında tasavvuf ilmini iki ay gibi kısa bir sürede tamamlayarak irşat izni almıştır. İmam-ı Rabbanî döneminde zararlı düşünce ve fikirler tarikat yoluyla verildiğinden onun mücadelesi de bu yolla olmuştur. Hayatı boyunca tekke ve medrese ehlini birleştirmek için büyük gayret sarf etmiştir. Tarikatları ve özellikle de Nakşî tarikatını, iman hakikatlerinin anlaşılmasına vasıta yapmak suretiyle gerçek kimliğine büründürmüştür. Eski zamanda büyük zatlar tarafından rivayet edilen, "Mütekelliminden ve ilm-i kelâm ulemasından birisi gelecek, bütün iman ve İslâm hakikatlerini aklı ikna edecek bir tarzda ayan beyan ispat edecek" sırrını kendisiyle gerçekleştirmesini istediğini ifade etmiştir. Bu sır içindir ki, özellikle hayatının son zamanlarında bütün gayretini doğrudan doğruya iman hakikatlerinin neşri üzerine yoğunlaştırmıştır. Hayat tarzı ve hizmet şekliyle herkesin takdirini kazanması itibarıyla İmam-ı Rabbanî lakabıyla anılmıştır. Cihangir Şah döneminde hapse atılmış; fakat, orada da hizmet ve irşadına devam etmiştir. İmam-ı Rabbanî döneminin hastalıklarını üç sebebe bağlamaktadır. Bunlar; idarecilerin dinden uzaklaşmaları, âlimlerin menfaat ve korku sebebiyle Kur'an ve sünnetten ayrılmalrı ve tasavvuf ehlinin tarikatı şeriatı uzaklaştırmaları olarak sıralanmıştır. İmam Rabbanî 1624 yılında 63 yaşında iken memleketi Serhend'de vefat etmiştir.

İMAM-I ŞAFİİ: (ö. 820) Şafii mezhebinin kurucusudur. Hicrî 150 (767) yılında Gazze'de doğan Şafii, Mekke'de Müslim el-Zinci ve Sufyan bin Uyeyne'den hadis ve fıkıh tahsil etti. 20 yaşlarında Medine'ye Malik bin Enes'in yanına giderek onun ölümüne kadar orada kaldı. Malik bin Enes'in Muvatta adlı eserini ezbere bilen Şafii, 195'ten itibaren Bağdat'ta hocalığa başladı. İmam-ı Şafii Hicrî 204'te (820) Fustat'ta vefat etti. İmam-ı Şafii sadece mevcut bütün fıkıh

malzemesini elden geçirmekle kalmamış, fıkıh ilminin usullerini ve temellerini araştırarak usul-i fıkıhın kurucusu addolunmuştur. İmam-ı Şafii'nin talebeleri arasında Zafarani, Ebu Savr, Ahmet bin Hanbel, Karabisi gibi tanınmış âlimler de vardır. Şafii mezhebi bugün Güney Arabistan'da, Bahreyn'de, Malaya Adalarında, Dağıstan'da, Tangonyika'da ve bazı Orta Asya bölgelerinde hakimdir. Eserleri: *Kitabü'l-Umm*; *Kitap-ı Fikhü'l-Ekber*; *Kitabü Vasiyyetü's-Şafii*.

İSA (A.S.): Hz. İsa ulu'l-azm olan peygamberlerdendir. Hakikî Hristiyanlık dininin peygamberi olan Hz. İsa'ya dört büyük kitabın üçüncüsü olan İncil-i Şerif nazil edilmiştir. Hz. Meryem'in oğlu olan Hz. İsa, Allah'ın yaratıcı kudretinin bir nişanesi olarak doğmuştur. Hz. İsa'nın bir ünvanı ve sıfatı Mesih'tir. Kur'ân-ı Kerim'de onun meziyetlerinden bahsedilmekte ve gösterdiği mucizelerden haber verilmektedir. Dört büyük semavî kitaptan biri olan İncil, kendisinden sonra havariler tarafından yazılmıştır. Ancak sonraları tahrif edilmiş, asliyetini koruyamamıştır. Hz. İsa, Peygamber Efendimizden "ümmî peygamber" şeklinde bahsetmiştir. İncil'in çeşitli bölümlerinde Peygamberimizin geleceğinden haber verilmektedir. Düşmanları ve kendisine inanmayanlar tarafından öldürölmek istenen Hz. İsa Cenab-ı Hak tarafından göğö yükseltilmiş, kendisini öldürmek isteyenler ise yanlışlıkla Hz İsa'ya çok benzeyen Yuda isminde birini çarmıha germişlerdir.

İSMET İNÖNÜ: Türkiye Cumhuriyetinin 2. cumhurbaşkanı. Tek parti döneminin (1938-1950) millî şefi olarak bilinir. 1884'te izmir'de doğdu, 25 Aralık 1973'te öldü ve Bakanlar kurulu kararıyla Anıtkabir'e gömüldü. İnönü ilk ve orta tahsilini Sivas'ta yaptı. Daha sonra askerî bir lise olan Mühendishane İdadisine kaydoldu. Burayı bitirdikten sonra sırasıyla Kara Harp Okulundan ve Harp Akademisinden mezun olarak ordunun çeşitli kademelerinde görev yaptı. Cumhuriyetin ilânından sonra 1923-1924 yıllarında ilk hükûmette Başbakan olarak görev yaptı, 1924-1937 yılları arasında bu görevini sürdürdü. 1938 yılında, TBMM tarafından Türkiye'nin ikinci Cumhurbaşkanı seçildi. ikinci Dünya Savaşı sırasında cumhurbaşkanıydı. 1950 senesinde yapılan seçimleri kaybettikten sonra, 1960 yılına kadar Ana Muhalefet Partisi Başkanı olarak siyasî hayatını sürdürdü. 27 Mayıs 1960'ta yapılan ihtilâlin ardından Kurucu Meclis üyeliğine seçildi ve 10 Kasım 1961 tarihinde de Başbakanlığa atandı. 1965 senesinde bu görevden ayrıldıktan sonra milletvekili olarak siyasî hayatına devam etti, 1972'de Parti Genel Başkanlığı ve milletvekilliğinden istifa ederek; ölünceye kadar Anayasa gereğince Cumhuriyet Senatosu tabii üyeliği görevinde bulundu.

İSRAFİL (A.S.): Melâike-i Kiram olarak adlandırılan dört büyük melekten bir tanesidir. Kıyamet günü "sur"u üförmekle vazifelidir. Hz. İsrail "sur"u iki kez üfleyecektir. İlk üflemesiyle kıyamet kopacak, ikinci üflemesinden sonra ise kıyamette ölenler diriltilecek ve haşır meydana çağrılacaktır.

- K -

KÂ'B İBNİ LÜEYY: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) atalarındandır. Peygamberimizin dedesi Abdölmuttalib'den yukarı doğru yedinci sırada yer almaktadır Kâ'b bin Lüeyy, Araplar içinde şerefli bir insandı. Cuma gününe Cuma ismini ilk defa o takmıştı. Cuma günü halkını toplar ve onlara hutbe okurdu. Ayrıca Hac mevsiminde de halka hitap ederdi. Peygamber Efendimiz (a.s.m.) hakkında bir şiir yazmıştır. Kâ'b ibni Lüeyy vefat ettiği zaman Kureysliler onun ölüm tarihini Fil Yılına kadar tarih başlangıcı edindiler.

KİSRA-İ FARS (KİSRA II. HÜSREV PERVİZ) (?-628): Kisra, Araplar tarafından Sasani kralları için kullanılan bir unvandır. Bizans İmparatorları için "Kayser" unvanı kullanılırken, İran Sasani kralları için de bu unvan kullanılmıştır. "Kisra" olarak kendisinden söz edilen ve Peygamber

Efendimizin İslâma davet mektubunu yırtan kral II. Hüsrev Perviz'dir. İslâmiyetin zuhur ettiği yıllarda Bizanslılarla yaptığı savaşlarda üstün gelmesi, Kitap Ehli olan Bizanslıların mağlûp olmaları Mekkeli müşrikleri sevindirirken, Müslümanların üzülmelerine ve hakarete uğramalarına sebep olmuştur. Kur'ân-ı Kerim'in, Kısra'nın galibiyetinin mağlûbiyete dönüşeceğini haber vermesi (Rum Suresi, 1-5) Müslümanları sevindirmiş, ileriki yıllarda gelen Bizans galibiyeti de Kur'ân-ı Kerim'in mu'cizesini gerçekleştirmiştir. Risale-i Nur'da, "Kısra" ünvanıyla kasdedilen kişi II. Hüsrev Perviz olmakla beraber, genel olarak Sasani hükümdarına da atıfta bulunmaktadır.

- L -

LEBİD: İslâmiyet öncesi, cahiliye devrinde "Muallâka Şairleri"nden meşhur bir şair olan Lebid, genç yaşta kabilesi içinde ehemmiyetli bir konum elde etti. Muallâkat-ı Seb'a'da (Yedi Asık) yayınlanan kasidesi ile ün kazandı ve meşhur Arap şairlerinden birisi olarak tarihe geçti. Hicretten sonra Müslüman olup Hz. Peygamberden (a.s.m.) ilgi ve destek gördü. Kasidede olduğu kadar, hicviye ve mersiye de başarılı kabul edilen Lebid, canlı ve güçlü tasvirleriyle bilinmektedir.

LENİN: Asıl adı Viladimir İliç Uliyanofdur. Lenin takma adıdır. Birinci Dünya Savaşı sırasında yazdığı "Halk Dostları Kimlerdir ve Sosyal Demokratlar Nasıl Çarpışır" adlı kitabını Lenin diye imzalamış ve sonraları bu isimle anılmıştır. 1870 yılında Rusya'nın Simbirska kasabasında doğdu. 1917'de Rusya'da yapılan Bolşevik ihtilâlinin önde gelen isimlerinden biridir. Bugünkü Sovyet idaresini kurarak, o rejimin diktatörlüğünü ve hükümet başkanlığını yapmıştır. Lenin, 1918'de fabrika işçilerine verdiği bir konferanstan çıkarken dört kurşunla yaralandı. 1922'de sağ tarafına bir felç geldi ve dili tutuldu. 1924 yılında Gorki'de öldü.

LOKMAN: Kur'ân'da adı geçen, peygamber olup olmadığı kesin olmayan, öğütleri, ahlâkî ve tıbbî sözleri ile tanınan büyük bir zattır. Uzun bir ömre sahip olan Hz. Lokman, Hz. Davud'a yetişmiş ve ondan ilim öğrenmiştir. Halk arasında daha çok, bir hekim (doktor) olarak tanındığı için Hekim-i Lokman olarak yad edilmiştir. Hekim olduğu hususunda âlimlerin ittifak ettiği Hz. Lokman'ın Allah'ın izniyle ölüm hariç her türlü hastalığı iyileştirdiği rivayet edilmektedir. Lokman Suresinin 12-19. ayetlerinde Lokman Hekim'in oğluna yaptığı tavsiyeler bulunmaktadır.

LÜTFİ (ABDULLAH LÜTFİ ÖZERDEM): Esnaf şeyhi Âsım Efendinin torunu olup Mehmet Akif Efendinin oğludur. 1881 yılında dünyaya geldi. Barla Lâhikası'nın mektupları arasında çeşitli yerlerde kendisinin mektupları bulunmaktadır. 1935 tarihinde Said Nursî ile birlikte Eskişehir cezaevinde yaklaşık bir yıl tutuklu kalmışlardır. 1974 tarihinde İzmir'de Hakkın rahmetine kavuşmuştur.

- M -

MEHDİ: Kelime anlamı olarak "Hidayete eren, doğru yolu tutan, hidayete vesile olan" anlamında kullanılır. Hadislere göre ahir zamanda tevhide esas alarak imanı muhafaza edip İslâmiyeti hurafelerden ve bid'alardan arındırarak zamanın anlayışına göre yenileyecek olan âlim ve önder zattır. Yine bazı hadislere göre kıyamet yaklaşınca zulmü ve şirki ortadan kaldırarak inananlara saadet ve adaleti getirecek. Ehl-i Beytin neslinden gelen imamdır.

MEHDİ-İ ABBASİ (742-785): Abbasi devletinin üçüncü halifesidir. Kendisi gibi halife olan Mansur'un oğlu ve meşhur Harun Reşid'in de babasıdır. Halifeliği, iç huzurun ve düzenin sağlandığı, dışarıda da önemli başarıların elde edildiği bir dönemdir. Abbasilerin en önemli ve

değerli halifelerinden olup Risâle-i Nur'da kuvvetli itikat ve takva sahibi olarak vasıflandırılmaktadır. Künyesi Ebu Abdullah Muhammed Mehdi bin Mansur şeklindedir.

Babası mahdinin eğitimine özel önem verdi. Bilgili ve kültürlü yetişmesi için tanınmış hocalardan istifade ederek arap dili ve edibiyatına dair özel dersler aldırdı. Bunun yanında aske-ri açıdan da iyi yetişmesi için küçük yaştan itibaren eğitimini sağladığı gibi çocuk denecek yaşta komutanlıklar vererek çok önemli seferlere de gönderdi. Bazı ayaklanmaların bastırılması için hazırlanan birliklere komutan olarak atadı. Horasan'da çıkan Ali el-Cabbar bin Abdurrahman el-Ezdî'nin isyanını bastırmakla görevlendirildi. Çıkan çarpışmalarda üstün gelerek isyanın bastırılmasına muvaffak oldu. Önemli başarılar elde ettikten sonra babası tarafından veliaht olarak tayin edildi. Mansur, hacca gitmek üzere yola çıkınca yerine oğlu Mehdi'yi vekil bıraktı (775). Kısa bir süre sonra vefat etmesi üzerine Mehdi'ye biat edildi ve böylece vekâleti asliye dönüşmüş oldu (775). Halifelîği vefatına kadar on yıl sürdü. Mansur döneminde istikrarsızlık tam olarak giderilemediğinden ve yeni devlet henüz tam olarak düzeni sağlayamadığından iç karışıklıklar devam etmekteydi. Mansur, hem istikrarı sağlamak hem de düşmanlarına karşı üstünlük sağlamak maksadıyla sert bir tutum izlemekte olup halka karşı da iyi davranmamaktaydı. Mehdi'nin halifelîği ile birlikte devlette istikrar sağlandı. İçerde ve dışarıda düzen sağlandı. Devlet maliyesi düzeldi. Dolayısıyla bolluk ve rahatlığın olduğu bir döneme girildi. İmar faaliyetlerine hız verildi. Yol ve su kanalları yaptırıldı. Devletin merkezi olan Bağdat çok önemli gelişmelere sahne oldu. Posta teşkilâtı ıslah edildi. Halife alim ve sanatkârları himayesine alarak onlara büyük değer verdi. Yabancı eserlerin tercüme edilmesi için büyük gayret sarf edildi. Halife; merhametli, zeki, insafî bir halife olarak tarihe geçti.

MEHMET ÇALIŞKAN: Mehmet Çalışkan 1905 yılında Emirdağ'da dünyaya geldi. Bediüzzaman Hazretlerinin ismini 1944'ten önce Denizli'ye yaptığı bir seyahat sırasında duymuş, fakat görüşme imkânı bulamamıştı. 1944'ün Ağustos ayında Bediüzzaman Hazretlerinin Emirdağ'a geldiğini kardeşi Hasan Çalışkan'dan duydu. Ertesi gün sabah namazından sonra Üstadı, kaldığı otelde ziyaret etti. On beş gün kadar otelde kalan Bediüzzaman Hazretleri için bir ev hazırladılar. Mehmet Çalışkan, tıpkı Çalışkanlar Hanedanının diğer üyeleri gibi eşyle birlikte Bediüzzaman'ın hizmetine koşmuştu. Gerek otelde, gerek evde kaldığı zamanlarda yemeklerinin yapılması, çamaşırlarının yıkanması gibi hizmetler Mehmet Çalışkan'ın ailesi tarafından görülmüyordu. Bediüzzaman Hazretleri başkalarının getirdikleri yemekleri kabul etmiyor, "Kusura bakmayın Ceylân'ın validesinin yemeği, benim validemin yemeği gibi geliyor" diyordu. Mutlaka her yemeğin karşılığında para veriyordu. Üstat Bediüzzaman'ın Emirdağ'a gelişinin üzerinden bir sene geçtikten sonra oğlu Ceylân'ı Üstadın hizmetine verdi. 1965 yılında Eskişehir'e yerleşen Mehmet Çalışkan, 1984 yılında burada vefat etti.

MEHMET FEYZİ: 1912'de Kastamonu'ya bağlı Müderris Atabey köyünde doğdu. Bediüzzaman Said Nursî'nin 1936 yılında Kastamonu'ya sürgün edilmesinden iki yıl sonra kendisiyle tanıştı. Altı yıl boyunca Üstada hizmette bulundu. Nur Risalelerinde ve özellikle de Kastamonu Lâhikası'nda Bediüzzaman, Mehmet Feyzi'yi Risale-i Nur'un faal bir kâtibi olan Hüsrev Altınbaşak adındaki talebesine benzeterek, "Küçük Hüsrev" lakabıyla bahseder. Arapça tahsili de olan Mehmet Feyzi Pamukçu, Üstatla birlikte Risale-i Nur'ları baştan sona kadar okudu. Denizli (1943) ve Afyon (1948) hapisanelerinde Üstatla beraber tutuklu kaldı. Nur Talebeleri arasında ehl-i ilim bir zat olan Mehmet Feyzi, 1990 yılında Kastamonu'da vefat etti.

MEHMED ZÜHTÜ: Said Nursî Hazretlerinin “Sözler’in hameleleri” (temel direkleri ve taşıyıcıları) olarak vasıflandığı Mehmed Zühtü sadık Nur Talebelerindendir. Kastamonu Lâhika-sı’nda kendisinden bahisle, “Hafız Ali’nin tahkikatına gelenlerin, ‘Mağazalarda kâğıt kalmadı. Risale-i Nur Şakirtleri kâğıdı bitirdiler’ demeleri ve Mehmed Zühtü’nün kitapları kendine iade edilmeleri, Risale-i Nur Şakirtlerini müftehirane teşçi ve teşvik eden bir hadisedir” denilmektedir. Ciddî çalışmaları dolayısıyla has ve hakikî şakirtlerin dairesi içinde bulunduğu Bediüzzaman tarafından ifade edilmektedir.

MEVLÂNA CELÂLEDDİN-İ RUMÎ: Celâleddin Muhammed Rumî. Hicrî 604, Milâdî 1207’de Horasan’ın Belh şehrinde doğdu. Ünvanı Mevlâna’dır. Babası “Sultanü’l-Ulema” olarak bilinen Muhammed Bahaeddin-i Veled’dir. Anadolu’ya hicret ettiğinde “Rumî” diye anıldı. Konya’ya ailesiyle birlikte yerleşti. Hicrî 672 yılında Konya’da vefat etti. Eserlerinden bazıları: Mesnevi, Divan-ı Kebir; Fihi Mafih; Mecalis-i Seb’a; Mektubat’dır.

MEVLÂNA HALİD (K.S.): Büyük İslâm âlimi ve asrının müceddidi olan Mevlâna Halid-i Bağdadî 1778’de Bağdat’ın kuzeyinde bulunan Zur şehrinde dünyaya geldi. Soyu baba tarafından Hz. Osman, anne tarafından Hz. Ali’ye dayanır. Babası Ahmet bin Hüseyin’dir. Küçük yaşta ak-lî ve naklî ilimlerden tefsir, hadis, fıkıh, tasavvuf, akaid öğrenmiş, hatta Firuzabadî’nin Kamus’unu ezberlemiştir. Asrındaki bütün âlimlerden daha üstün bir ilme sahip ve Kur’ân-ı Kerim’in esrarına vakıftı. 1799 hocası Seyyid Abdulkerim Berzenci’nin vefatından sonra onun yerine ders vermeye başladı. Böylece daha yirmi bir yaşında binlerce âlim ve talebeye hoca olmuş ve yedi sene ders okutmuştur. 1805’te Hacca gitti, Şam’a dönüşünden sonra oraya gelen Abdullah Devlevî’nin bir talebesiyle Hindistan’a gitmeye karar verdi. Çeşitli şehirlere uğraya uğraya bir sene süren yolculuk sonunda Irak’ın Süleymaniye şehrine geldi. Ve oradan Bağdat’a giderek ders vermeye başladı. Burada yetiştirdiği dört bin talebesine ilimde ve tasavvufta icazet verdi. Mevlâna Halit talebeleriyle Bağdat’dan Şam’a gelerek orada derslerine devam etti. 1826’da Şam’da vebadan vefat etti. Değişik ilimlerde yazdığı birçok eseri vardır. En önemlisi şunlardır: İrade-i Cüz’iyye Risalesi; Caliyetü’l Ekdar; Divan; mektuplarından oluşan Mektubat; İtikadname.

MİKÂİL (A.S.): Dört büyük melekten birisi olan Mikâil (a.s.) tabiat olaylarına, hayvanlara ve bitkilere, rızka ve yağmura nezaret etmekle görevli melektir. Kur’ân-ı Kerim’de adı bir yerde, Bakara Suresinin 98. ayetinde zikredilmektedir. Ayette, “Kim Allah’a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrail’e ve Mikâil’e düşman olursa, bilsin ki, Allah da inkârcı kâfirlerin düşmanıdır” denilmektedir.

MOLLA ABDULLAH: Molla Abdullah Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin büyük biraderi ve ilk ders hocasıdır. Kendisinden Risale-i Nur’da çeşitli yerlerde bahsedilmekte ve hayırla yad edilmektedir.

MUHAMMED (A.S.M.): Fahr-i Âlem, Hâtemü’l-Enbiya, İmamü’s-Sakaleyn, Muhammedü’l-Emin, Rahmeten-li’l âlemin, Seyyidü’l-Kevneyn gibi ünvanlarla anılan son peygamber Hz. Muhammed (a.s.m.) Milâdî 571 yılında, Nisan ayının yirmisinde, Kamerî aylardan Rebiülevvel ayının on ikinci gecesinde Mekke’de dünyaya geldi. Hz. Muhammed daha doğmadan babasını, 6 yaşında iken de annesini kaybetmiştir. Annesi ölünce dedesi Abdülmuttalib onu himayesi altına aldı. Dedesi de ölünce, bu sefer amcası Ebu Talib onun bakımını üstlendi. Hz. Muhammed (a.s.m.) 25 yaşında iken kendisinden 15 yaş büyük olan Hz. Hatice ile evlendi. Evlilikleri Milâdî 595 yılına rastlamaktadır. Daha sonra Hz. Peygamberin Hz. Hatice’den sırayla Kasım, Zeynep, Rukiyye, Ümmü Gülsüm, Fatıma ve Abdullah adında altı çocuğu oldu. Hz. Muhammed, Hatice-i Kübra dediği zevcesi hayatta olduğu müddetçe bir başka kadınla evlenmedi.

Daha gençliğinde dürüstlük ve doğruluğu ile kendisine El-Emîn (güvenilir kimse) dedirten Hz. Muhammed her yönüyle örnek bir insan kişiliğini sergiliyordu. Hz. Muhammed kırk yaşında iken, Milâdî 610 yılında Hira Dağında kendisine peygamberlik vazifesi verildi. Kendisine ilk inananlar ise eşi Hz. Hatice, çocuklardan Hz. Ali, hür erkeklerden Hz. Ebu Bekir, azatlı kölelerden Hz. Zeyd, kölelerden Hz. Bilâl-i Habeşi (r.a.) oldu. Daha sonraları Hz. Osman, Talha bin Ubeydullah, Halid bin Said, Sa'd bin Ebi Vakkas Müslüman oldular. Bunlara en son Hz. Ömer eklendi. Hicretten bir buçuk sene önce, Recep ayının 27. gecesinde İsrâ ve Mirâç mu'cizesi meydana geldi. 621 yılında Akabe mevkiinde Medinelilerle I. Akabe Biati yapıldı. 622 yılında ise II. Akabe Biati yapıldı. Mekke müşriklerin zulümlerinin artması üzerine 622 yılında Mekke'den Medine'ye hicret edildi. Hicretin 2. senesi, Milâdî 13 Mart 624'te müşriklere karşı Bedir Savaşını kazandı. 625 yılında ise Uhud Savaşı meydana geldi. 627 yılında Hendek Savaşı kazanıldı. 630 yılında Mekke fethedildi. Mekke'nin çevresi ve Kabe putlardan temizlendi. Peygamberimiz ömrünün son yılında Arafat'ta 120.000 Sahabeye Veda Hutbesini verdi. Bu hutbe ilk insan hakları bildirisi olarak kabul edilir. Hz. Muhammed (a.s.m.) Hicretin 11. senesi Rebiülevvel ayının on ikisi, Pazartesi günü (Milâdî 8 Haziran 632) ruhunu Rahmana teslim etti.

MUHYİDDİN-İ ARABÎ: Adı, Ebu Bekir Muhammed b. Ali'dir. 1165'te Endülüs'ün Mürsiyye kasabasında dünyaya geldi. İbni Arabî ve Şeyh-i Ekber diye meşhur oldu. Küçük yaştan itibaren tahsile başlayarak pek çok âlimin derslerinde bulunup naklî ve aklî ilimleri öğrendi. Tefsir, fıkıh, hadis ve kıraat ilimlerinde büyük bir âlim oldu. Daha sonraları tasavvufa yönelerek zamanının âlimlerinden ve Seyyid Abdülkadir Geylânî'nin ruhaniyetinden feyz aldı. Zamanının ilminden ve feyzinden istifade edilen belli başlı büyük âlimlerinden oldu. 1194 Endülüs'ten ayrılarak Tunus'a ve oradan Fas'a gidip çeşitli ilim meclislerinde bulundu. Tekrar Endülüs'e dönüp Kurtuba'ya geldi. Sonra 1201'de tekrar Endülüs'ten Tunus'a geçti. Hac için yola çıkarak Mısır ve Kudüs'e uğradı. Hacdan sonra çeşitli yerleri dolaşarak Konya'ya gitti ve 1230 da Şam'a giderek oraya yerleşti. Tasavvuftaki yüksek derecesi sebebiyle sekr halinde iken tevhit (vahdet-i vücud) konusundaki sözleri yanlış anlaşılıp iftiraya uğradıysa da zamanının devlet adamları tarafından himaye edildi. 1240 senesinde 78 yaşında Şam'da vefat etti. Yavuz Sultan Selim Mısır Seferi sırasında Şamlılarca çöplük haline getirilen kabrinin yanında cami ve dergâh yapılmasını emrederek onun kabrinin değerini bulmasını sağladı. Muhyiddin-i Arabî'nin pek çok kıymetli eseri vardır. *Fütuhât-i Mekkiyye*, *Füsûsu'l Hikem*, *Muhtasar* en meşhurlarıdır.

MÛSA (A.S.): İsrailoğullarına gönderilen ve kendisine büyük kitapların ilki olan Tevrat indirilen büyük peygamberlerdendir. Tevrat Hz. Mûsa'ya levhalar halinde indirilmiştir. Hz. Mûsa Mısır'da dünyaya gelmiştir. Soyu Hz. İbrahim'e dayanır. Kardeşi Hz. Harun kendisine yardımcı olarak peygamber olarak görevlendirilerek Firavuna gönderilmiş ve Firavunu tevhide davet etmiş, fakat kabul edilmeyince kendine iman eden İsrailoğulları ile birlikte Mısır'dan mukaddes topraklara gelmiş ve orada kendisine Tevrat levhaları indirilmiştir. Hz. Mûsa'nın zamanında kendinde zahir olan mu'cizelerinin en meşhurları asası ve yed-i beyzasıdır (beyaz el). Âsası ile vurduğu taşın on iki gözünden su çıkarmasıyla meşhurdur. Hz. Şuayb'ın kızıyla evlenen Hz. Mûsa mukaddes topraklara varamadan vefat etmiştir.

MUSTAFA ACET: 1924 yılında Emridağ'da doğdu. Uzun yıllar imamlık ve Diyanet İşleri Başkanlığında hattat olarak vazife yaptı. Bediüzzaman Hazretleri ile henüz 23 yaşındayken tanıştı ve ona talebe oldu. 1948 ve 1961'de Risale-i Nur'u okuduğu için mahkemelere verildi ve tutuklu kaldı. 1990 yılı başında Medine-i Münevvere'de Hakkın rahmetine kavuştu, kabri Cennetü'l Bakî'dedir.

MUSTAFA GÜL (1899-1985): Eğirdir ilçesinin Sav köyünde dünyaya geldi. Risale-i Nur'un elle yazıldığı dönemde uzun süre çok faydalı hizmetlerde bulunmuştur. Üstat Bediüzzaman'ın takdirlerine ve dualarına mazhar olmuştur. Üstat başka talebelerine yazdığı bir mektupta kendisinden şöyle bahsetmektedir:

“Ben size bugün mektup yazacaktım. Ziyade rahatsızlığım sebebiyle telâşta iken, aynı dakikada Mustafa Gül ve İbrahim Gül geldiler. Hem bana ilâç, hem teselli, hem büyük sevince vesile olduklarından, o iki mübarek kardeşimi benim vekillerim ve bir mektup olarak size gönderiyorum. Onlar birer Said olarak benim bedelime sizi ziyaret ve tebrik edip, sair şeylerimi de size beyan etsinler.”

MUSTAFA SUNGUR: 1929 yılında Eflâni'de doğdu. İlkokuldan sonra dine karşı takındığı tavırla bilinen Kastamonu Gökölü Enstitüsüne kaydoldu. Çalışkan bir talebe olan Mustafa Sungur küçükken aldığı dinî eğitimin etkisiyle buradaki menfi ortamdan fazla etkilenmedi.

1945 senesinde, 16 yaşında iken evlendi. Mustafa Sungur Risale-i Nur'ları 1946 senesinde Keçeci Mehmet Efendi ve Ahmet Fuat Efendi vasıtasıyla tanıdı. Bediüzzaman Hazretleriyle tanıştıktan sonra ona mektuplar yazmaya başladı. Mustafa Sungur mektuplarında çoğunlukla köy enstitüsünde edindiği izlenimlerden bahsediyordu. 1947 yılında Emirdağ'ında Üstadıyla ilk kez bizzat görüştü. 1948 yılında Afyon davası sebebiyle tutuklanan Bediüzzaman Hazretlerini Afyon'da tekrar ziyaret etti. Bu ziyaretten sonra Üstadına gönderdiği bir mektuptan dolayı mahkemeye çıkarıldı ve 6 ay ceza aldı. Bu cezadan dolayı memuriyetten çıkarıldı. Mustafa Sungur'un hiç çıkmamak üzere Nur hizmetinde bulunmaya başlaması ise şu şekildedir: Mustafa Sungur Afyon'da Bediüzzaman Hazretleri ile beraberken, İzmir taraflarında imamlık yapan babası Mehmet Efendi oğlunu şikâyet maksadıyla Bediüzzaman Hazretlerine gelir. Bunun üzerine Bediüzzaman Hazretleri Sungur'un babasıyla konuşur ve onu ikna eder. Mustafa Sungur bu hadiseden sonra devamlı olarak Nur hizmetinde bulunmaya başlar. Bediüzzaman Hazretlerinin vefatından sonra da kendisini tamamen Risale-i Nur hizmetine vakfeder. Bediüzzaman Hazretlerinin farklı yıllarda yazdığı vasiyetnamelerde ismi bulunan Mustafa Sungur 1954 yılından itibaren Bediüzzaman Hazretlerinin vefat ettiği 1960 yılına kadar doğrudan hizmetinde bulundu ve Risale-i Nur'u ve hizmet prensiplerini bizzat kendisinden ders aldı. Hizmetteki meşakkatlerden yılmayan ve sarsılmayan Nur Talebelerinden olan Mustafa Sungur, Kur'an ve iman hizmeti uğrunda bir çok defa tutuklandı.

MÜBAREK SÜLEYMAN: Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin Barlalı talebe ve hizmetkârlarındandır. Risale-i Nur'dan 16. Mektup'ta bahsi geçer. Süleyman'a mübarek lakabının verilmesiyle ilgili olarak şu hadise anlatılır. Süleyman Barla'daki Çam Dağında Bediüzzaman Hazretlerine misafir olur. Bir iki gün sonra yiyecek bir şeyleri kalmaz. Keramet eseri olarak bir katran ağacının dallarında onlara kocaman bir ekmek ikram edilir. Bediüzzaman Hazretleri Süleyman'a, “Süleyman müjde, Cenab-ı Hak bize rızık verdi” deyince safi kalpli Süleyman, “Bu ekmek bize helâl olur mu Üstadım?” diye sorar. Bunun üzerine Bediüzzaman Hazretleri “Vay mübarek vay!..” der. Bu hâdiseden sonra Süleyman'ın ismi “Mübarek Süleyman olarak kalır. Mübarek Süleyman 1963 yılında hakkın rahmetine kavuşmuştur.

MÜSLİM (821-875): Dokuzuncu yüzyılda yaşamış olup, hadis âlimlerinin en büyüklerindendir. Meşhur altı büyük hadis kitabı arasında yer alan *Sahih-i Müslim* adlı eseri, Buhari'nin *Sahih-i*nden sonra İslâm âlemi tarafından kabul gören ikinci büyük hadis kitabıdır. Buhari ve Müslim'in sahih kitapları, “Sahihayn” olarak tavsif edilmişlerdir. *Sahih-i Müslim*'de yer alan 7.275 hadisi 300.000 hadis arasından seçerek yazmıştır. Adı Müslim bin Haccac olup,

İmam-ı Müslim olarak şöhret olmuştur. Künyesi Ebü'l-Hüseyn Müslim bin Haccac bin Müslim el-Kuseyrî en-Nişaburî şeklindedir. Müslim, 821 yılında Nişabur'da doğdu. Bazı kaynaklarda doğum tarihi farklı olarak gösterilmektedir, ancak 821 tarihi daha çok kabul görmüştür. İlk eğitimi ve hayatı hakkında fazla bilgi yoktur. Hadis öğrenmek ve büyük alimlerden ders almak için çok geniş bir alanı kapsayan seyahatine çıkmıştır. Bu seyahatten önceki hayatı hakkında pek fazla söz edilmemektedir. Ebü'l Hüseyn Müslim, hadisi alimlerinden hadis dinlemek için Arabistan, Mısır, Suriye ve Irak'ın bir çok yerleşim yerini gezdi. Başta Ahmed bin Hanbel olmak üzere, İmam-ı Şafii'nin talebelerinden Harmele bin Yahya, Yahya bin Yahya en-Nişaburî, Kuteybe bin Said, Ebu Bekir bin Ebu Şeybe, Osman bin Ebu Şeybe, İshak bin Rahuya gibi büyük âlimlerden hadis dinledi. Bunlardan nakiller yaptı. Söz konusu alimlerden rivayette bulunurken kendisinden de Yahya bin Said, Ebu İsa et-Tirmizi, Muhammed bin Mahled, Mekki bin Abdan'ın aralarında bulunduğu bir çok kişi de istifade edip rivayette bulundular. Bağdat'a seyahatte bulunan İmam Müslim'den burada bulunan alimler de istifade etmişler ve kendisinden nakillerde bulunmuşlardır. Büyük imamlardan Muhammed Buhari ile Nişabur'da görüşerek derslerine ve ilim meclisine devam etmiştir. İlminden istifade ederek önemli ölçüde etkilendiği alimlerden bir tanesi İmam Buhari olmuş, kendisine büyük saygı ve hürmet göstermiştir. Müslim ve Buhari birlikte bir hadis-i şerifin müzakeresini yaparken, Buhari'nin daha derin bilgi sahibi olduğunu müşahade etmesi bağlılığını arttırmış ve övgülerde bulunmuştur. Buhari'ye kin güden ve düşmanlık edenlerin sadece hasedinden bunları yaptıklarını ve dünyada bir benzerinin olmadığını söyleyerek alimi savunmuştur. Buhari'ye atılan iftiralara iltifat etmeyerek münasebetini devam ettirmiştir. İmamı Müslim Sahih'inde hadisleri fıkıhın ilgili kısımları ile sıkı bir bağ oluşturup sıralamıştır. Muhtelif hadisler ayrı başlıklar altında toplanmıştır. Hadisleri rivayet edenlerin her birini sırasıyla ve isimleri anılarak Peygamber Efendimizden nakledilen hadislerinin nakilcilerinin gösterilmesi olarak bilinen "isnad"lara çok dikkat etmiştir. Böylece hadis nakli ve kendilerine dayandırılan isimler üzerinde titizlikle durmuş ve büyük önem vermiştir. Hadis ilmine bir çeşit giriş mahiyetini teşkil eden kısım ekleyen İmam Müslim'in Sahih'i elli iki kitaptan müteşekkil olup, hadisin mutat konuları yer almıştır. İslâm'ın beş şartı, nikah, kölelik, alış-veriş, veraset kuralları, kurban, örf ve adetler, peygamberler, sahabe, kader ve kelâm vs. Ömrünü hadis ve hadis ilmini öğrenmeye vakfeden İmam Müslim, ömrünün son yıllarını memleketinde geçirdi. İlmî çalışmasının yanında ticaretle iştigal etti. 875'te Nişabur'da vefat etti ve bu şehirde defnedildi

– N –

NADİR HOCA: Afyon Hapishanesindeyken Bediüzzaman Hazretleri ile aynı koğuşta kalma bahtıyarlığına ermişti. Bulunduğu 5. koğuşa Bediüzzaman Hazretleri geldiğinde, hemen koğuşun bir kısmını battaniyelerle bölerek onun için bir oda hazırlamış, içine de soba kurmuştu.

NAPOLYON: Napolyon Bonapart, 1769 yılında Korsika'nın Ajaccio şehrinde dünyaya geldi. Korsika'ya 16. yüzyılda göç etmiş, Toscana soylusu kökenli bir aileden gelen Napolyon, orta halli ve sekiz çocuklu bir ailenin ikinci büyük çocuğuydu. Büyük kardeşi Joseph ile birlikte Fransa'da öğrenim gördü. Brienne'deki beş yıllık Harp Okulunun ardından Paris'teki Askeri Akademiye yazıldı. 1795 Ekim'inde Fransa'daki ordunun başına getirildi. 1796 yılı Şubat ayında, İtalya'daki ordunun başkomutanı oldu. Aynı yılın Nisan ayında ilk İtalya seferini yaptı. Bu sefer, Napolyon'un ününün yayılmasına sebep oldu. Paris'e döndükten sonra, İngiltere'yi ele geçirmekle görevlendirildi. Doğrudan İngiltere'ye saldırmak yerine, İngiliz etki alanının en can alıcı noktasına saldırmayı düşünen Napolyon, Mısır seferine çıktı. Akdeniz'deki İngiliz Donanmasını yenilgiye uğrattı, Malta'yı aldı. 1798 Temmuz ayında İskenderiye'ye girdi. 1799 yılında

Suriye'ye giren Napolyon, Akka'nın Cezzar Ahmed Paşa tarafından başarıyla savunulması ve ordusunda yayılan salgın hastalıklar yüzünden Mısır'a çekildi. Ordusunu burada bırakarak gemi ile Fransa'ya döndü. 9 kasım 1799'daki hükûmet darbesi, Fransa tarihinde yeni bir dönemin başlamasına sebep oldu. Napolyon ise bu gelişmenin ardından Fransa'nın mutlak hâkimi oldu. Napolyon, 1804'te yaptığı Code Napoleon, kanunları halk tarafından desteklendi. Napolyon aynı yıl, Paris'teki Notre Dame Katedrali'nde, 7. Papa Pius'nin eliyle taç giyerek imparator oldu. Kendisine karşı düzenlenen hükûmet darbesini bastırdı. Bu gelişmenin etkisiyle yeni bir ordu kurdu. 1813 Ekim'inde Leipzig'de yenik düşmenin ardından, Elbe Adasına sürgüne gönderildi. 7 Mart 1815'te sürgün yerinden kaçıp gizlice Paris'e döndü. Hemen bir ordu toplayan ve Paris'e dönen Napolyon, kısa süre içinde ikinci kez tahtan indirildi. Amerika'ya kaçmak istedi, ancak bunu başaramıyınca İngilizlere teslim oldu. İngilizler, onu Atlantik'teki St. Helena Adasına götürdüler. Son yıllarını bu küçük adada geçirdi ve 5 Mayıs 1821'de öldü.

NAZİF (NAZİF ÇELEBİ): Bakınız Ahmed Nazif Çelebi.

NECMEDDİN-İ KÜBRA: (1145. 1226) Kübraviya veya Zahabiya tarikatının kurucusu olup, Mi-lâdî 12-13. asır İranlı sûfilerin en mühim şahsiyetlerinden biridir. Şeyh-i Vali-Taraç (veli yetiştiren şeyh), Tammatül'l-Kübra lakapları taşıyan Necmeddin, 540 (1145) senesinde dünyaya gelmiştir. Genç yaşta seyahatlere çıkan ve Mısır'da meşhur şeyh Ruzbihan el-Vazzan el-Misrî ile tanışan Necmeddin Kübra, onun müridi olmuş ve nezareti altında son derece sıkı riyazet geçirmiştir. Tebriz'de Ebu Nasr Hafda adlı kelâm âliminden ilim tahsil eden Necmeddin, kelâma dair ilk eserini de orada vermiştir. Daha sonra Şeyh Bab-Farac Tebrizi ile tanışan Necmeddin, onun tesiri altında kendini tamamen tasavvufa vermiştir. Çok geçmeden Şeyh Ammar-i Yasir'e intisap etmiş ve sûfi olabilmek için İsmail Kasrî'nin mektebine dahil olmuştur. Necmeddin burada ikinci hırkasını alır. Ailesiyle birlikte Harizm'e giden Necmeddin, orada Kübraviya veya Zahabiya tarikatını kurdu. Necmeddin-i Kübra, Harizm'in Moğollar tarafından işgalinde, 618'de öldü.

NEMRUT: Hz. İbrahim'in peygamber olarak gönderildiği bölgede saltanat sürdüğü rivayet edilen Babil'in kurucusu ve hükümdarı; Cenab-ı Hakka karşı kibir taslayarak isyan eden ve Hz. İbrahim'i ateşe attıran Kâfir hükümdar.

NİKOLAY NİKOLAYEVİÇ (1856-1929): Birinci Dünya Savaşı sırasında Rus ordularına başkumandanlık yapmış olan bir generaldir. Muhtelif görevlerde bulunduktan sonra 1914 yılında Rus orduları başkumandanlığına getirilmiştir. Savaş boyunca bazı cephelerde başarılı olurken, bazı bölgelerde de Rusların yenilmesine mâni olamamıştır. Ordunun savaş yorgunu olduğu ve Bolşevik ihtilâlinin öncesine rastlayan karışık bir dönemde başkomutanlık yapmıştır. Savaşın sonlarına doğru başkomutanlıktan alınarak Kafkas cephesine gönderilmiştir. Esir kampını tefiti sırasında, ayağa kalkmadığı için Bediüzzaman'ı idam cezasıyla yargılanmak üzere mahkemeye veren Rus komutandır.

NUH (A.S.): Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen peygamberlerden olan Hz. Nuh, insanlığın ikinci atasıdır. Kırk yaşına gelince sapıklığı had safhaya gelmiş olan kavmini imana davetle görevlendirilmiştir. Ancak kavminden çok az kimse iman etmiştir. Kavminin çoğunluğunun kendini dinlememesi ve sapıklıklarının daha da artması üzerine Nuh Tufanı olarak bilinen hadise meydana gelmiş, dünyayı kaplayan bu su tufanı ile Hz Nuh'a iman etmeyenler helâk olmuştur. İman edenler ise Hz. Nuh'un Allah'ın emriyle yapmış olduğu gemiye binerek kurtulmuşlardır. Hz. Nuh, ayrıca gemiye, yeryüzündeki hayvanlardan da birer çift almıştır. Hz. Nuh'un 1050 sene yaşadığı ve 950 sene peygamberlik yaptığı rivayet edilmektedir

NURİ BENLİ: Bediüzzaman Hazretlerinin eski talebelerindendir. 1889 yılında doğdu, 1963 yılında vefat etti. Bir eli sakat olduğu için lâkabı “Çolak Nuri” idi. Nuri Benli, Isparta'daki Saray Palas Otelinde, Üstadı ziyarete gelenlerle ilgileniyor, onlara mihmandarlık yapıyordu. 1943'de Bediüzzaman Hazretleriyle birlikte Denizli Hapishanesinde bulunmuştu.

NURİYE: Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin annesidir. Doğum tarihi bilinmemektedir.

Nurs köyünden üç saatlik uzaklıkta bulunan Bilkın köyünde dünyaya gelmiştir. Birinci dünya savaşı yıllarında vefat ettiği bildirilmektedir. Bediüzzaman Hazretleri annesi Nuriye Hanımın evlad-ı Resul'den olduğunu ve soyunun Hazret-i Hasan'a dayandığını belirtmiştir.

İnsanın en birinci mualliminin validesi olduğunu söyleyen Bediüzzaman Hazretleri küçükken validesi Nuriye Hanımdan aldığı telkinatın ve manevî derslerin çekirdekler hükmünde fitratında ve ruhunda yerleştiğini, aldığı sair derslerin o çekirdekler üzerine bina edildiğini belirterek şunları der: “Meslek ve meşrebimin dört esasından en mühimi olan şefkat etmek ve Risale-i Nur'un da en büyük hakikati olan acımak ve merhamet etmeyi, o validemin şefkatli fiil ve halinden ve o manevî derslerinden aldığımı yakinen görüyorum.” (24. Lem'a)

- O -

OSMAN (R.A.): İlk İslâma girenlerden olan Hz. Osman, Peygamberimizin damadı ve üçüncü halifedir. 577 yılında Mekke'de doğdu. Dünyada iken Cennetle müjdelenen on Sahabeden biridir. Mekke'nin zenginlerinden olan Hz. Osman, malını din uğrunda harcamıştır. Bedir Savaşı hariç bütün savaşlarda bulunan Hz. Osman, Hz. Peygamberin vahiy katiplerindendir. Hz. Ömer'in ölümünden sonra halifelğe seçildi ve on iki yıl bu makamda kaldı. Hz. Peygamberin kızları Rukiye ve o vefat edince diğer kızı Ümmü Gülsüm ile evlenen Hz. Osman bu yüzden Zinnureyn diye de anılır. Hz. Osman, halifelığının son yıllarında çıkan olaylar sonunda, 656 yılında Medine'de evinde şehit edildi.

- Ö -

ÖMER (R.A.): Müslümanların ikinci halifesidir. Sahabenin en büyüklerinden olan Hz. Ömer, Aşere-i Mübeşşere'dendir. Hz. Muhammed, kırkinci kişi olarak İslâma giren Hz. Ömer'e, hak ile bâtılı birbirinden ayırt eden manasına gelen “Faruk” ünvanını verdi. Hz. Ömer, Allah ve Resulullah sevgisinde, cömertlikte, tevazuda, idarecilikte, ilimde, ibadette, hülâsa bütün güzel hasletlerde zirvede olan bir Sahabedir. İslâmın ikinci halifesi olan Hz. Ömer devrinde İslâm toprakları bir hayli genişlemiştir. Irak, Suriye, Mısır ve İran toprakları bir baştan bir başa fethedildi. Medine'de temeli atılan küçük İslâm devleti onun devrinde büyük bir devlet oldu. Hz. Ömer idaresinin temelinde adalet vardı. O devletin temeline adaleti yerleştirdi. Memurlarını ve valilerini halktan soruştururdu. Halkın içinde dolaşarak ihtiyaç sahiplerini araştırırdı. Gayrı müslimlerin hakkını korurdu. Devletin malına karşı hassastı. Yaklaşık on bir sene halifelik yapan Hz. Ömer, altmış üç yaşında iken şehit edildi.

- R -

RE'FET BEY (RE'FET BARUTÇU, YÜZBAŞI RE'FET BEY): 1886 yılında İstanbul'da doğdu. Yüzbaşı rutbesiyle orduda görev yaptı. Said Nursî Hazretlerini Barla'da ziyaret edip onun hizmetçisi oldu. Üstatla beraber Eskişehir, Denizli ve Afyon hapishanelerinde tutuklu kaldı. Sormuş olduğu ilme ait sorularla Üstadının iltifatına mazhar oldu. Ve bu sorular neticesinde Risale-i Nur'un çeşitli bahisleri cevabî mektup olarak yazıldı. Ve daha sonra Risale-i Nur'un içine konuldu. Yüzbaşı Refet Bey 1975 yılında doksán yaşında iken Hakkın rahmetine kavuştu.

SABRİ ARSEVEN (SANTRAL SABRİ): 1893 yılında dünyaya gelmiştir. Eğirdir'e bağlı Bedre köyünün imamıdır. 1943 yılında Üstatla birlikte Denizli'de dokuz ay hapis yatmıştır. Sabri Efendi için Risale-i Nur'daki mektuplarda çeşitli iltifatlar ve takdîrîkâr ifadeler bulunmaktadır. Santral Sabri, Nurların ilk neşir senelerinde Nurları civar bölgelerdeki insanlara ulaştırma görevini hakkıyla yapmış, çevre köylere Nurları yaymıştır. Barla'da bulunan Üstatla bir santral gibi irtibat kurmuştur. Sabri Efendi Said Nursî'ye talebe olmuş, onun mukaddes davasına hizmetkâr olan kişilerdendir. 20 Şubat 1954 yılında Eğirdir'in Pazar köyünden Bedre'ye dönerken kamyonun devrilmesiyle, beyin kanaması geçirmiş ve vefat etmiştir.

SADIK: Taşköprülü Sadık Bey 1902 yılında Kastamonu'nun Taşköprü ilçesine bağlı Kadıköy'de doğdu 1971 yılında vefat etti. Plevne kahramanlarından Sadık Paşa'nın torunudur. Harbiyede tahsil gören Sadık Bey aynı zamanda Sinop, Tosya, Kastamonu, Çankırı, Düzce ve Adapazarı çevresinin ünlü efelerindendi. Bediüzzaman Hazretleri Eskişehir Hapsinden tahliye edilip Kastamonu'ya getirildikten sonra onunla tanışan Sadık Bey efeliği bıraktı ve onun talebesi oldu. Aynı zamanda Bediüzzaman Hazretleriyle Denizli Hapsine sevk edilen talebeler arasında bulunan Sadık Bey Üstadıyla birlikte bulunduğu 9 ay boyunca ona hizmet etti. Sadık ve vefakâr Nur Talebelerinden olan Sadık Bey taşköprüye döndükten sonrada boş durmadı ve güzel yazısıyla risaleleri yazarak neşretti.

SALİH (A.S.): Şam ile Hicaz bölgesi arasında Hicr bölgesinde yaşayan Semud Kavmine peygamber olarak gönderilmiştir. Semud Kavmi, hak dine inanırken zamanla ondan uzaklaşarak putlara tapmaya başlamışlar ve türlü azgınlıklarda bulunmuşlardır. Hz. Salih (a.s.), Semud Kavmini hak dine davet etmiş, fakat çoğu inanmamıştır. İnanmayanlar Hz. Salih'e ve ona inananlara çeşitli eziyet ve işkencelerde bulunmuşlardır. Hz. Salih (a.s.), mu'cize olarak onların istediği şekilde kayalardan dişi bir deve çıkarmış fakat ona inananlar Hz. Salih'in (a.s.) uyarmasına rağmen deveyi öldürmüşlerdir. Semud Kavminin iyice yoldan çıkması üzerine Allah bu kavim üzerine gazabını indirmiştir. Semud Kavmi, büyük bir ses ile yerle bir olan şehirlerinin içinde helak olmuşlardır. Rivayetlere göre Hz. Salih (a.s.) kendisine inananlarla birlikte Şam tarafına giderek Remle'ye yerleşmiştir. Kavmiyle 20 sene daha yaşayan Hz. Salih (a.s.) 158 yaşında vefat etmiştir.

SARAÇOĞLU: Mehmet Şükrü Saracoğlu, siyaset ve devlet adamı, Türkiye Cumhuriyeti'nin beşinci Başbakanı. 1887 yılında İzmir'in Ödemiş ilçesinde doğdu. İlk öğrenimi burada tamamladı. 1906 yılında İzmir idadisini, 1909 yılında İstanbul Mülkiye Mektebini (Siyasal Bilgiler Fakültesi) bitirdi. Aydın vilâyeti maiyet memurluğu, İzmir Sultanîsi matematik öğretmenliği, İttihat ve Terakki Ticaret Mektebi müdürlüğü yaptı. Daha sonra öğrenim için Belçika'ya, sonra Cenevre'ye gitti. Cenevre Üniversitesi İktisadî ve Siyasî İlimler şubesinden mezun oldu. Millî mücadelede katılan Saracoğlu; Kuşadası, Aydın, Nazilli bölgelerinde faaliyet gösterdi ve İzmir milletvekili olarak İstanbul meclisine girdi. İstanbul'un işgali üzerine 1923 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisine İzmir milletvekili olarak katıldı. 1925 yılında, Fethi Okyar hükûmetinde Millî Eğitim Bakanı oldu. 1926'da da Türk ve Yunan halklarının değiştirilmesi amacıyla kurulan Muhtelit Mübadele Komisyonuna Türk Delegasyonu olarak seçildi. 1927 yılında İsmet İnönü hükûmetinde maliye vekili, 1933'te Celâl Bayar ve Refik Saydam hükûmetinde Hariciye Vekili oldu ve 1942 tarihine kadar devam etti. Dört yıl başbakanlık yapan Saracoğlu, 1946'da sağlık problemleri sebebiyle bu görevden çekildi. 1948'de T.B.M.M. başkanlığına seçilen Saracoğlu 1950'den sonra siyasî hayattan çekildi. 1953 yılında İstanbul'da öldü. Şükrü Saracoğlu özellikle başbakanlığı döneminde, din ve aile gibi mukaddes değerlerle ilgili olarak yaptığı

olumsuz değerlendirmeler sebebiyle geniş çaplı tepki gördü. Üstat Bediüzzaman Risale-i Nur'un iki yerinde Saraçoğlu'nun İslâm dinini ve terbiye-i Muhammediyeyi (Hz. Muhammed'in getirdiği dinî terbiye) zehir olarak nitelemesini şiddetli bir şekilde eleştirir.

SATİH: Peygamberimizin doğumundan önce Arabistan'da yaşayan, kehanetleriyle meşhur Arap kâhini. Satih devamlı yatak üzerinde yatan ve yer değiştireceği zaman halı gibi yuvarlanan kemik ve adaleden mahrum, hilkat garibesi bir insandı. Bu yüzden kendisine "organlarının zayıflığından dolayı ayağı kalkamayan" manasına gelen satih deniliyordu. Satih kendisine sorulan bir rüya hakkında yaptığı yorumda Peygamberimizin geleceğini önceden haber vermişti.

SEKKÂKÎ (1160-1299): Tanınmış bir dil ve belâgat âlimi olup 555'te (1160) Harizm'de doğdu. Sekkâkî lakabını son derece güzel hakkâklık yapmasından dolayı almıştır. Sekkâkî, Hane-fî fakihleri arasında yer alır ve bu sahada iki hocası Hayati ve Harisi vardır. Sekkâkî 626 (1299) yılında öldü. Sekkâkî'nin en önemli eseri, Miftahü'l-Ulum'dur.

SELÂHADDİN ÇELEBİ: 1913 yılında Kastamonu'da doğdu. 9 Ocak 1977 yılında vefat etti. Ailesi İnebolu'nun ileri gelen ailelerindendir. Babası Nazif Çelebi de kendisi gibi bir Nur Talebesidir. Nurları 23 yaşında tanıdı ve hayatının sonuna kadar Risale-i Nur hizmetinde bulundu. Üstat ile ilk tanıştığında, Üstat ona yazması için Küçük Sözler'i verdi. O günden sonra sürekli Nurların çoğaltılmasına ve insanlara ulaşmasında büyük gayretleri olmuştur. Gümrük Muhafaza Müdürlüğünde görevli olduğu yıllarda polis, ihbar üzerine evinde arama yaptı. Risaleleri bulamayınca Selâhaddin Çelebi ne aradıklarını sordu ve onlara "Söyleseydiniz size verirdim, hiç yorulmazdınız, bunlar imanî ve İslâmî eserlerdir" diyerek nüshaları onlara kendisi vermiştir. Bu olaydan sonra önce İnebolu Hapishanesine gönderildi; sonra Denizli Hapishanesine, daha sonra da Afyon Hapishanesine gönderildi. Bu üç hapishanede de babasıyla birlikteydi.

SEYF İBNİ ZİYEZEN: Yemen'de hüküm sürmüş Hımyerî devleti meliklerindendir. Kaynaklarda ismi Zîyezen olarak da geçmektedir. Tam ismi Seyf bin Zîyezen'dir. Habeşistan'dan gelen Ebrehe'nin Yemen topraklarına girmesiyle Zülyezen'in babası Bizans'tan yardım istemek üzere İstanbul'a geldi, ancak istediği yardımı alamadı. Bunun üzerine İran Kısrası Nuşirevan'a başvurdu ve Kısradan gerekli yardımı aldı. Fakat ömrü vefa etmedi ve İran'da vefat etti. Bunun üzerine Zülyezen bizzat kendisi Kısraya gitti ve verilen yardımı alarak, Ebrehe'nin oğlu Mesruk'u mağlûp etti.

Peygamber Efendimizin (a.s.m.) dedesi Abdülmuttalib, Ebrehe'nin ordusunu bölgeden uzaklaştırdığı için Zülyezen'e memnuniyetlerini bildirmek için elçiler gönderdi. Allah'ın birliği ve Hz. İbrahim'in dininin doğruluğunun yayılmasına hizmet eden Zülyezen, gelen heyete Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberliğini haber vermişti.

SEYYİD NUR MUHAMMED: Hizan şeyhlerinden "gavs" diye bilinen Seyyid Sıbgatullah'ın oğludur. İlmini ve feyzini İmam-ı Rabbanî'nin torunu olan Muhammed Seyfüddin-i Farukî'den aldı. Onun derslerinde ve sohbetlerinde yetişti ve icazet aldı. "Silsele-i Aliyye" denilen büyük âlim ve velilerin yirmi altıncısıdır. Kabri Hindistan'ın Delhi şehrindeydi.

SİDDİK SÜLEYMAN: Siddik Süleyman Kervancı 1898 yılında Barla'da doğdu. 1965 yılında Barla'da vefat etti. Kabri de Barla'dadır. Üstat 1926 yılında Barla'ya sürgün edildiğinde onunla tanıştı. Üstat Barla'da kaldığı sekiz yıl boyunca ona sadakatle hizmet ettiği için "siddik" ünvanını aldı. Uzun yıllar Nurlar için çalıştı. Güzel hattıyla Nurları yazdı. Risale-i Nur'dan 28. Söz olan "Cennet Bahsi" onun bahçesinde yazıldı. Bu bahçe Risale-i Nur'da Cennet Bahçesi diye geçer. Siddik Süleyman'ın Risale-i Nur'da fikir ve hislerine ait birçok mektubu bulunmaktadır.

SULTAN ABDÜLAZİZ (1830-1876): Osmanlı Padişahı. (1830-1876) 1861 yılı Haziran'ının 25'inde tahta geçen Sultan Abdülaziz, Abdülmecid'in kardeşi olup, Sultan II. Mahmud ile Per-tevniyal Valide Sultan'ın oğludur. Osmanlı devletinin karışık bir döneminde tahta çıkan Abdül-laziz, malî sıkıntıları aşmak için, sarayda bol maaş alan gereksiz memurları uzaklaştırdı. Altın, gümüş gibi kıymetli eşyaların sarayda kullanılmasını yasakladı. Siyasî mahkûmlar için genel af çıkardı. Yusuf Kâmil Paşa'nın teşvikiyle 3 Nisan 1863'te Mısır'da bir seyahat yaptı. Mısır va-lisi İsmail Paşa tertiplediği muhteşem eğlencelerle padişahın gözüne girmeyi başardı. Mısır'ın Osmanlıdan ayrılmasını kolaylaştırarak imtiyazların sağlanması, Mısır valisinin "Hidiv" ünvanı-nı alması, Abdülazizin sefahat ve israfa düşmesi bu seyahat neticesindedir. 21 Haziran 1867'de Avrupa seyahatine çıkarak, Osmanlı tarihinde yabancı ülkelere seyahate çıkan ilk pa-dişah ve halife oldu. Bu seyahat ile Avrupa ile ilişkiler iyi duruma girdi. Abdülaziz zamanında Mekteb-i Harbiye yeniden düzenlendi. Askerî rüştiyeler açıldı. Bugün İstanbul Üniversitesi ola-rak kullanılan bina da Harbiye Nezareti olarak Abdülaziz tarafından yaptırıldı. Abdülaziz dö-neminde ulaşım ve haberleşme alanında önemli ilerlemeler kaydedildi. Yine bu dönemde eğitime önem verilerek, devlet dairelerine kâtip yetiştirmek üzere, rüştiyeyi bitirenlerin gide-bileceği "Mekteb-i Mahrec-i Aklâm" kuruldu. 1864'de bir dil okulu kuruldu. 1868'de tamamen Fransız eğitim sistemine göre eğitim yapan "Mekteb-i Sultani" (Galatasaray Lisesi) açıldı. 1870'te "Darü'l-Muallimat" adıyla ilk kız öğretmen okulu açıldı. Yine bu dönemde idarî ve hu-kukî alanda da önemli adımlar atıldı. Şer'îye Mahkemesinin yanı sıra görev yapacak Nizami-ye Mahkemeleri bu dönemde kuruldu. 1876'da tahtan indirilen Abdülazizin, intihar veya öl-dürülmesi hadisesi, günümüze kadar devam eden tartışmalı bir meseledir.

SULTAN ABDÜLHAMİT: Sultan II. Abdülhamit. Osmanlı padişahı. (1842-1918) Babası Abdül-mecit, annesi Tirimüjgan Kadın Efendidir. On bir yaşında annesini kaybeden Abdülhamit özel hocalar tayin edilerek eğitildi. Farsça, Arapça ve diğer ilimlerin yanında Fransızca'yı çok iyi öğrendi. 31 Ağustos 1876'da devletin en buhranlı döneminde tahta çıkan II. Abdülhamit hal-kın içine katılarak onlarla birlikte dolaşarak büyük sempati topladı. Osmanlı devletinin ilk anayasası olan "kanun-i esası" Abdülhamit zamanında ilân edildi. (23 Aralık 1876). Buna göre seçimler yapılarak 141 üyeden oluşan ilk Türk parlamentosu 19 Mart 1877'de padişah tara-fından seçildi. İngiltere'nin teşebbüsüyle toplanan Londra Konferansında Rusların teklifini kapsayan Londra Protokolünü imzalayarak Meclise sundu. Protokolün reddedilmesi üzerine Rusya ile Osmanlı arasında 24 Nisan 1877'de savaş başladı. Bu savaş süresince Abdülhamit yetkisini kullanarak 17 Şubat 1878'te Meclis-i Mebusanı süresiz olarak tatil etti ve 3 Mart 1878'de Rusya ile Ayastefanos Anlaşmasını imzaladı. Milletler arası politikada devletin bağım-sızlık ve toprak bütünlüğünü savunmayı hayatî bir görev sayan II. Abdülhamit, iç ve dış en-trikaları ortaya çıkarmak maksadıyla kuvvetli bir hafiye teşkilatı kurdu. Ayrıca dünyadaki po-litik gelişmeleri takip etmek üzere sarayda bilgi merkezleri kurdurdu. İslâmcılık (ittihad-ı İslâm) politikasını güden Abdülhamit, bununla İngiliz ajanlarının Arap milliyetçiliğini yaymak konusundaki gayretini boşa çıkardı. Şam'dan Mekke'ye kadar uzanan Hicaz Demiryolunu in-şa ettiren Abdülhamit döneminde içte de eğitim, bayındırlık ve tarım alanında olumlu geli-şmeler oldu. Mekteb-i mülkiye, mekteb-i hukuk, sanayi-i nefise mektebi, hendese-i mülkiye, darülmuallimin-i aliye, maliye mektebi, ticaret mektebi, Halkalı ziraat mektebi, deniz ticare-ti, orman ve maadin, lisan, dilsiz ve âmâ mektepleri, fen-edebiyat fakültelerinden oluşan da-rülfünun hep Abdülhamit döneminde açılmıştır. 23 Temmuz 1908'de II. Meşrutiyeti ilân ede-rek Anayasayı, tekrar yürürlüğe koyan II. Abdülhamit, tarihte "31 Mart Vak'ası" olarak bilinen İstanbul'daki ayaklanmaya maruz kaldı ve bu olay neticesinde tahttan indirilerek Beylerbeyi

Sarayına yerleştirildi. 10 Şubat 1918 Pazar günü hayata veda eden Abdülhamit muazzam bir törenle Divanyolu'ndaki II. Mahmut türbesine defnedildi.

SULTAN REŞAD: V. Mehmet Reşad. (İstanbul 1844-1918.) Osmanlı padişahlarının otuz be-sincisidir. Sultan Abdülmecit'in oğludur. Ağabeyi III. Abdülhamit'in yerine padişah olduğunda 65 yaşında idi (1909). Meşrutî bir hükümdar olarak 9 yıl süren saltanatında devlet güç koşullar altında varlığını koruma ve sürdürme kavgası vermiştir. Onun döneminde I. Dünya Savaşı-na girilmiştir. 4 yıl süren bu savaş sonunda Sevr Antlaşması imzalandı ve ülkenin dört bir yan-ı işgal edildi. Mehmet Reşad, ağabeyi Abdülhamit'in vefatından bir süre sonra vefat etti.

SÜFYAN: Ahir zamanda geleceği ve ümmetin karanlık günler yaşamasına sebep olacağı sahih hadislerde bildirilen dehşetli, dinsiz ve münafık şahıs.

SÜLEYMAN (A.S.): Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen peygamberlerden olan Hz. Süleyman, İsrailoğullarına peygamber olarak gönderilmiştir. Hz. Davut'un oğlu olup onun saltanat ve peygamberliğine vâris kılınmıştır. Hz. Süleyman kırk sene hem peygamberlik yapmış, hem de devleti idare etmiştir. Beytül-Makdis'i (Mescid-i Aksa) yaptıran Hz. Süleyman'ın cinleri ve hayvanları emrinde çalıştığı ve insan, hayvan ve cinlerden oluşan muhteşem bir ordusunun bulunduğu bilinenler arasındadır. Hz. Süleyman'ın Saba Melikesi Belkis'i dinine davet etmesi üzerine Belkis, kavmiyle birlikte iman etmiştir.

- Ş -

ŞAH-I NAKŞİBEND: Asıl adı Bahaeddin Muhammed B. Muhammed'ül Buharî'dir. Şah-ı Nakşibend olarak meşhur olan Bahaeddin'e bu ünvanın ne zaman verildiği bilinmemekle beraber, devamlı olarak yapılan gizli zikirin kalblerde vücuda getirdiği "naks"a izafeten verildiği genel kabul görmüştür. Muharrem 718'de (1318) Buhara yakınlarındaki Kasrıarifan (Kasrîhindüvan) köyünde doğdu. Üç günlük bebek iken dedesinin mürsidi Baba Muhammed Semmasi tarafından manevî evlât olarak kabul edildi. Daha sonra Semmasi, onu müridi Emir Külal'a teslim ederek tasavvuf terbiyesiyle yetiştirilmesini istedi. Bahaeddin, tarikatın adap ve usulünü öğrendiği sıralarda, bir gece rüyasında, kendisinin doğumundan bir asır evvel vefat etmiş olan Abdülhalik-ı Gücdüvani'yi görür ve onun manevî şahsiyetine intisap eder. Evvelâ tasavvufu öğrenip bilahare ilmi eğitimini tamamlamış olduğundan, "Üveysî" lakabıyla anılmaya başlanır. Mezarlığı dolaşırken yakın zamanda vefat eden Şeyhi Semmasi ve diğer büyük zatları mana âleminde müşahade eder. Bu sırada Gücdüvani Hazretlerinin kendisine, "Dinin emir ve yasaklarına uy, ruhsatlara ilgi gösterme, azimetlere sadık kal, Peygamber (a.s.m.) ve Ashabının yolundan git!" şeklindeki tavsiye ve ikazları, manevî âleminde büyük bir etki yapar. Bu ikazlardan sonra hayatında ruhsatları değil de azimetleri (fetva yerine takvayı) esas alıp, cehrî zikir-den hafî zikre yönelir. Mutat olarak devam ettirilen ve gizli zikirle sesli zikri bir arada icra eden müritlerin aksine Bahaeddin'in tamamen gizli zikirleri icra etmesi dikkat çeker, yanlış yaptığı düşüncesiyle şeyhe şikâyet edilir. Bunun üzerine Seyyid Külal; ona dokunmamalarını, memur olduğu şeyi yaptığını söyleyerek ikaz eder. Bilâhare artık Bahaeddin'e verebileceği bir şeyinin kalmadığını, gitmekte serbest olduğunu söyler. Bahaeddin eğitimini tamamladıktan sonra köyüne döndü. Burada talebe yetiştirmeye başladı. İki kez hacca gitti. 3 Rebiülevvel 791'de (2 Mart 1389) 73 yaşında iken, doğduğu köyde Hakkın rahmetine kavuştu.

ŞAMLI HAFİZ TEVFİK (TEVFİK, ŞAMLI TEVFİK): Asıl ismi Tevfik Göksü olan Şamlı Hafiz Tevfik 1887 yılında Barla'da doğdu. 1965 yılında Barla'da vefat etti. Kabri de Barla'dadır. Subay olan babası Veli Bey ile beraber yirmi yıl Şam'da kalmasından dolayı "Şamlı" lakabıyla anılmıştır. Üstadın, Şam'da Emeviye Camiinde verdiği vaazı babasıyla birlikte dinlemiştir. Babası

ona Üstadı göstererek, “Bu zat meşhur bir zattır. Ona iyi bak, ileride bu zata hizmet edeceksin” demiştir. Babasını bu sözü seneler sonra gerçekleştir. Üstat Barla'ya sürgün edildiği yıllarda ona talebe, Nurlara kâtip olur.

ŞEFİK: Kendisinden Seyyid Şefik, Seyyid Şefik Efendi, Seyyid Mehmet Şefik, Seyyid Şefik Arvasî, Mehmet Şefik Eryuvaşı şeklinde de bahsedilmektedir. 1884 yılında Bitlis'in Hizan kazasının Arvas köyünde dünyaya geldi. Bediüzzaman Hazretlerinin eski dost ve talebelerinden olan Seyyid Şefik, Van'daki Horhor Medresesinde Bediüzzaman Hazretlerinden ders alan talebeleri arasındadır. Birinci Dünya Savaşı yıllarında İşaratü'l-İcaz yazılırken kâtiplik yapmıştır, 1943 yılındaki Denizli Hapsinde Bediüzzaman Hazretleriyle birlikte kalan talebeler arasındadır. Seyyid Şefik uzun yıllar Mushafları Tetkik Heyeti başkanlığında bulundu. On yedi yıl Sultan Ahmet Camiinde imamlık, kırk yıl da Eyüp Camiinde vaizlik yaptı. Peygamber Efendimizden Hutbeler ve Sohbetler isimli bir eseri yayımlandı. Vefat edinceye kadar Eyüp Sultan semtinde kalan Seyyid Şefik 1970 yılında vefat ettikten sonra Edirnekapı Şehitliğine defnedildi.

ŞEMSEDDİN YEŞİL: İsmi risalelerde “Yeşil Şemseddin, Şemsi” gibi değişik şekillerde geçmektedir. Hicrî 10 Muharrem 1322'de doğdu, 8 Temmuz 1968'de vefat etti. Şeceresi Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerine dayanır. Kabri Silivrikapı Mezarlığındadır.

Şemsettin Yeşil'in babası Samatya yakınındaki Ağahamam mevkiinde Hatuniye Camiinin imamı idi. Henüz 12 yaşındayken babası vefat etti. Çocukluğundan itibaren aldığı dinî eğitimin yanı sıra İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. İbrahim Paşa Camiinde hatiplik, Etyemez Camiinde imamlık, hatiplik ve vaizlik yaptı. Uzun yıllar Sultan Ahmet, Teşvikiye ve Dizdariye camilerinde vaaz etti. Yüze yakın kitap telif etti. 1947 yılında Hakikat Yolu isimli bir dergi, 1948 yılında da İslâmiyet isimli bir gazete yayınlamaya başladı.

Etyemez Camiinde imamlık yaptığı sırada Sultan Ahmet'te bir şekerci dükkânı işlettiği için “Tatlıcı” namıyla da tanınıyordu. Diğer yandan Sahaflar Çarşısında da bir kitap dükkânı vardı. Şemseddin Yeşil gerek vaazlarında, gerekse yazılarında Risale-i Nur'dan ıktibaslar yapardı.

ŞEMS-İ TEBRİZÎ (1185 - 1247): 1185 yılında Tebriz'de dünyaya gelen Şems-i Tebrizi'nin asıl ismi Şemseddin Muhammed bin Ali bin Melek'tir. Melik Dad oğlu Ali adında Tebrizli bir zatın oğludur. Şemseddin yani dinin güneşi lakabıyla anılmıştır. Ailesi, gençlik yılları ve öğrenimi hakkındaki bilgiler yetersizdir. Şems-i Tebrizî'ye ait bilgilerin çoğu, onun günümüze kadar ulaşan tek kitabı olan Makalât'tan alınmıştır. Daha küçük yaşlarda manevi ilimleri tahsilde gösterdiği kabiliyetle dikkat çeken Şems, din ilimleri tahsilden sonra, genç yaşlarında Tebrizli Ebubekir Sella'fa mürid olmuş, ününü duyduğu bütün meşhur şeyhlerden feyz almaya çalışmış ve bu sebeple diyar diyar dolaşmıştır. Bu gezginliğinden dolayı kendisine “Şemseddin Pezrende” uçan Şemseddin denilmiş, ayrıca Tebriz'de tarikat pirleri ve hakikat arifleri ona “Kamil-i Tebrizi” adını vermişlerdir.

Daha sonraları Secaslı Şeyh Rukneddin, Tebrizli Selahaddin Mahmut ile büyük alim ve ünlü mutasavvıf Necmüddin Kübra'nın halifelerinden Centli Baba Kemal'e intisap ederek onlardan feyz almıştır. Peygamber Efendimizin (a.s.m.) ahlâkını örnek alan Şemseddin-i Tebrizi, devamlı bir arayış içerisinde olmuş, manevi bir işaret üzerine de Hz. Mevlana'yı arayıp bulmuştur. Dünyaya, kılık ve kıyafete önem vermeyen Şems, Mevlana ile üç- üçbuçuk yıl süren beraberliği neticesinde onun hayatında yeni ufukların açılmasına vesile olmuş, onu ilahi aşkın potasında eriterek, kamil bir Hak aşığı yapmaya muvaffak olmuştur.

Mevlâna'nın Şems ile tanıştıktan sonra çevresiyle ilgisini kesmesi halkın Şems-i Tebrizî'ye tepki göstermesine sebep olmuştu. Hakkındaki itirazlar bitmek bilmeyince, Şems 1246 yılında Konya'yı terk etti. Ancak Mevlâna onun gidişiyle dostlarının beklediği gibi tekrar insan içine çıkmadı. Aksine bütün bütün kendi içine kapandı. Oğlu Sultan Veled Şam'a giderek Şems'i tekrar Konya'ya davet etti. Şems'in gelişi Mevlâna'yı çok sevindirdi. Ancak aleyhindeki dedikodular tekrar başlayınca Şems bir daha dönmek üzere Konya'dan ayrıldı ve Tebriz'e dönerek 1247 yılında orada vefat etti. Şems-i Tebrizî'nin müritleri tarafından kayda geçirilen bazı sözleri sonradan *Makalât* ismi altında bir araya getirildi. Bu eser günümüze kadar ulaşan tek kitaptır.

ŞEYH ABDÜLBÂKÎ (ARVÂSÎ): 1899 yılında Van'ın Arvas köyünde dünyaya geldi. Babası eski Van müftülerinden Şeyh Masum Efendi, dedesi Seyyid Fehim Efendidir. Şeyh Abdülbâkî, Birinci Dünya Harbinden önce Van'da lisede okuyordu. Okula pek sık gitmiyor, çoğunlukla Bediüzzaman Hazretlerinin Horhor'daki medresesine gidiyordu. Bediüzzaman kendisine niçin okula gitmediğini, okuldan neden kaçtığını sorduğunda O kendisinin yanında okumak istediğini söylerdi. Bediüzzaman Hazretleri onu çok severdi, hiç ismiyle hitap etmez, "Birazi" derdi. Bediüzzaman ile aradan yıllar geçtikten sonra, son olarak 1960 yılı başında Konya'da görüşmüştür.

ŞEYH ABDÜLHAKİM (ARVASÎ): Son asrın âlim ve velîlerinden olan Şeyh Abdülhakim Arvasî, 1865 yılında Van'ın Başkale kasabasında doğdu. 1943 yılında Ankara'da vefât etti. Kabri, Ankara yakınındaki Bağlum kasabasıdadır. Abdülhakim Arvasî, ilk derslerini babasından aldı. İlkokul ve liseyi Başkale'de bitirdi. Ardından eğitim maksadıyla Irak'a gitti. Irak'ın çeşitli bölgelerini dolaşarak âlimlerden icazet aldı. Buradaki eğitimini de tamamladıktan sonra Başkale'ye geri döndü. Başkale'de bir medrese yaptırdı. Elindeki imkânları harcayarak büyük bir kütüphane vücuda getirdi. Kendi kurmuş olduğu medresesinde bütün öğrencilerinin masraflarını karşılamak suretiyle yirmi yıla yakın ders okuttu. Daha sonra Arvas'a giderek zamanın büyük alim ve evlîalarından olan Hâlidiye tarikatı şeyhlerinden Seyyid Fehim Arvasî Hazretlerine intisap etti. Birinci Dünya Harbinin başlaması ve Osmanlı devletinin harbe girmesinden sonra bölge Ruslar tarafından işgal edildi. Bu arada Başkale de Ruslar tarafından istilâ edildi. Bu gelişmeler üzerine Şeyh Abdülhakîm, ailesi ile birlikte buradan göç etti. Şeyh Abdülhakîm, Musul'a vardıktan sonra burada iki yıl kaldı. Ardından yine ailesi ile birlikte tekrar göç ederek önce Adana'ya, ardından Eskişehir'e gitti. Daha sonra buradan da ayrılarak 1919'da İstanbul'a geçti. Eyüp'te kendisine tahsis edilen Yazılı Medrese'de misafir edildi. Ayrıca, Kaşgari Dergâhı şeyhliğine tayin edildi. Daha sonra Sultan Vahdettin tarafından Medrese-i Mühassisin'e müderris olarak görevlendirildi. Bu arada dergâh şeyhliği, imamlık ve vaizlik vazifelerini de ifa etti. Bu görevi tekke ve zaviyelerin kapatılmasına kadar devam ettirdi. Menemen Hadisesi sonrasında, çok sayıda insan tutuklanarak hapis ve ağır cezalara çarptırıldı. Şeyh Abdülhakîm de tutuklandı ve Menemen'e gönderildi. Ancak, olayla ilgisinin olmadığı anlaşıldı. Soyadı kanununun çıkarılmasından sonra Üçışık soyadını alan Şeyh Abdülhakîm, aynı yıl içinde hastalandı ve hemen ardından Ankara'ya getirildi. Kısa bir süre sonra 1943 yılında Ankara'da vefat etti.

ŞEYH SAİD: Nakşibendi Şeyhi Mehmed Said Palevî. 1865'de Palu'da doğdu. Medrese eğitimi gördü ve babası Şeyh Mahmud'un ölümü üzerine şeyh oldu. Palu'dan ayrılarak Erzurum'un Hınıs kasabasına yerleşen Şeyh Said, doğuda ününü ve saygınlığını artırarak Zaza Kürtlerinin lideri durumuna geldi. 1925'te kendi adıyla anılan ayaklanmayı başlatan Şeyh Said, ayaklanmanın bastırılması üzerine Şark İstiklal Mahkemesi tarafından idama mahkûm edildi. 29 Haziran 1925'de Diyarbakır'da asılarak idam edildi.

ŞEYH SÜNUSÎ (AHMET ES-SÜNUSÎ): M. 1873'te Çağlub'da doğdu. Sünusîlik hareketinin lideri ve İslâm birlik ve kardeşliğinin mükemmel bir temsilcisi ve asrımızın önde gelen âlimlerinden biridir. Soyu Peygamber Efendimizin torunu Hz. Hasan'a (r.a.) kadar uzanmaktadır. Dede-si Muhammed bin Ali es Sünusî, Kuzey Afrika'da İtalyan ve Fransız istilâ hareketlerine karşı İslâm dünyasının birlik ve beraberliğini sağlamak amacıyla Sünusilik hareketini başlattı. Kısa zamanda geniş bir ilgi toplayarak yayıldı. Sünusilik hareketinin başına geçti. İtalyanların Trablusgarb'ı işgali üzerine Türk ordularının yanında yer aldı; ordular çekilme mecburiyetinde kalınca, kendi ordusuyla ülkeyi müdafaaya devam etti. Birinci Dünya Savaşının sonlarında Sultan Mehmet Reşat'ın isteği üzerine İstanbul'a geldi. Sultan Reşat'ın vefatı üzerine Vahdettin'in cülus merasiminde "kılıç kuşanma töreni" Ahmed Sünusî tarafından yerine getirildi. Mondros Mütarekesinden sonra Sultan Vahdettin'in isteği üzerine önce Bursa'yı, sonra da Kurtuluş Savaşına katılmak üzere Doğu ve Güneydoğu vilâyetlerini dolaşarak halkı birliğe çağırdı. Kurtuluş Savaşının sonlarına doğru Ankara'dan ayrılarak önce Şam'a, sonra Filistin, Mekke ve sonunda Asir bölgesine geçerek hizmetlerine devam etti. 1933 yılında burada vefat etti.

ŞEYHÜ'L-CEBEL: "Dağların Şeyhi" anlamına gelen bu ünvan Hasan Sabbah tarafından kullanılmaktaydı.

ŞIKK: Bu isim İslâmiyetten önce farklı zamanlarda yaşamış iki ayrı Arap kâhinine aittir. Bunlardan ilki Arapların ilk kâhinlerinden biridir. İkincisi ise El-Yaşkari adındaki Şık'tır. Bu ikinci Şık yine kendisi gibi meşhur olan Arap kâhini Satih'le aynı dönemde yaşamıştır. Şık da yine Satih gibi Peygamberimizin geleceğini müjdeleyen kâhinlerden biridir.

ŞÜKRÜ KAYA (1883-1959): Tek Parti döneminde uzun süre milletvekilliği ve bakanlık yaptı. İçişleri bakanı iken yapılan seçimlerde kendi partisinin seçimi kazanması için her yola başvurdu. Bakanlığı boyunca muhalefete göz açtırmadı. Uyguladığı baskı Meclis gündemine getirilerek sert eleştirilere konu oldu. Başta Bediüzzaman olmak üzere, mütedeyyin insanlar aleyhine kararlar aldirmek için mahkemelere müdahale edecek kadar baskı kurma yoluna gitti. Kaya, 1883 yılında İstanköy Adasında doğdu. Midilli İdadisini bitirdikten sonra Galatasaray Lisesi'ne girdi. Daha sonra Paris'e giderek Hukuk Fakültesini okudu. Yurda döndükten sonra Dışişleri Bakanlığında çalışmaya başladı. Kısa bir süre sonra İçişleri Bakanlığına geçerek Mülkiye Müfettişliği görevinde bulundu. Balkan Savaşı sonrasında Bulgarlarla oluşturulan Mübadele Komisyonunda görev aldı. 1916 yılında İskan-ı Muhacirin ve Aşayir Müdürlüğüne atandıysa da bu görevi kısa sürdü. Bir süre Anadolu ve Irak'ta Mülkiye Müfettişliği yaptıktan sonra görevinden istifa etti. Akabinde İzmir'e giderek burada ve Buca'da öğretmenlik yaptı. Mondros Mütarekesinden sonra, işgallere karşı kurulan İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyetine girdi. Bir ara tutuklanarak İstanbul'a ve bilahare Malta'ya sürüldü. Kısa bir sürgün hayatından sonra yurda döndü. Lozan görüşmeleri sırasında danışmanlık yaptı. Kaya, 1923-27 yıllarında İzmir Belediye Başkanlığı yaptı. Akabinde Muğla milletvekili olarak meclise girdi. Bu tarihten itibaren uzun süre muhtelif bakanlıklarda bulundu. İsmet İnönü, Fethi Okyar ve Celal Bayar tarafından kurulan hükümetlerde bakan olarak yer aldı. Tarım, Dışişleri ve İçişleri bakanlıklarında bulundu. Bunların dışında 1936-38 yıllarında Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliği de yaptı. Kaya, İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanı olmasına karşı çıkınca, siyasî hayatı kararmaya başladı ve 1939 seçimlerinde aday bile gösterilmedi. Bu tarihten itibaren siyasî hayatı sona erdi. 1959 yılında İstanbul'da öldü.

TAHİR PAŞA: Aslen Arnavut olan Tahir Paşa, eski ismi Pogoritza Potgoriça olan Titograd şehrinde doğdu. Hacı Ali Efendinin altı oğlundan biridir. Tahir Paşa yirmi dokuz yaşlarında iken devlet hizmetine girdi. 1800'lü yılların sonu ile 2. Meşrutiyet yıllarında Musul, Van ve Bitlis'te valilik yaptı. Özellikle Van'da uzun yıllar valilik görevinde kaldı. Vanda kaldığı yıllarda guatr hastalığına yakalandı. Hastalığından ve ihtiyarlığından dolayı görevden ayrılmak istedi fakat kendisini çok seven ve takdir eden Abdülhamit buna izin vermedi. Bu yüzden vazifesine bir müddet daha devam etti. Hastalığının ilerlemesi üzerine, emekli oldu ve İstanbul'a döndü. Bundan yaklaşık bir sene sonra, 1913 senesinde Hakkın rahmetine kavuştu. Mezarı İstanbul'da Sahra-yı Cedit semtindedir. Tahir Paşanın Bediüzzaman Hazretleriyle görüştüğü yıllar Van ve Bitlis'te görev yaptığı yıllardır. O zamanlar Tahir Paşa altmış yaşlarında Bediüzzaman Hazretleri ise 25-30 yaşlarında bulunuyordu. O yıllarda Bediüzzaman Hazretlerinin ilmini, faziletini ve dehasını tesbit ve takdir eden Tahir Paşanın Bediüzzaman Hazretleriyle ilgili olarak, Sultan Abdülhamit Han'a yazdığı bir mektubu bulunmaktadır. Bu mektup İstanbul Başvekalet Arşivinde Sultan II. Abdülhamit'e ait Yıldız evrakındadır. Ayrıca Bediüzzaman Hazretlerinin Tahir Paşa ilgili hatıraları Bediüzzaman Hazretlerinin yeğeni Abdurrahmanın yazdığı "Bediüzzaman'ın Tarihçe-i Hayatı" isimli kitapta yer almaktadır.

TAHİRÎ MUTLU (1900-1977): Said Nursî Hazretlerinin sadık, has ve yakın talebelerinden-dir. 1943 yılında Denizli, 1948'de Afyon cezaevinde Bediüzzaman'la birlikte hapsedildi. Risale-i Nur'un yazılmasında, matbaalarda basılıp neşredilmesinde çok yoğun ve ciddî çalışmaları oldu. Üstadına ve Risale-i Nur'a olan sadakatı sarsılmayan sebat ve azminden dolayı Bediüzzaman Hazretlerinin dualarına ve övgüsüne mazhar oldu. 77 yaşında iken Hakkın rahmetine kavuştu.

TAHSİN BEY (TAHSİN UZER): 1879 yılında Selânik'te dünyaya geldi. Van, Erzurum, Şam ve İzmir'de valilik yaptı. 1. Dönem İzmir milletvekili seçildi. Risalelerde kendisinden daha çok Van valisi olarak bahsedilir. Bediüzzaman Hazretleri İzmir milletvekili olarak meclise giren Tahsin Bey tarafından Ankara'ya davet edilmişti. Bu davet üzerine Ankara'ya gelen Bediüzzaman burada alkışlarla karşılandı. Bununla ilgili olarak Bediüzzaman Hazretleri, "Mustafa Kemal iki defa şifre ile Van vilâyetinin eski valisi ve benim dostum Tahsin Beyin vasıtasıyla beni, neşredilen Hutuvat-ı Sitte'ye mükâfeten taltif için Ankara'ya celp etti, gittim." der.

TEVFİK: Bakınız ŞAMLI HAFİZ TEVFİK.

TROÇKİ (LEV) (1879 - 1940): Asıl adı Leon Davidoviç Bronstein olan Yahudi asıllı Troçki, 1879 yılında Güney Ukrayna'nın Yenovka köyünde doğdu. 1896'da Nikolayev'de sosyalist düşüncelerle tanıştı. Okuduğu marksist klasiklerin etkisiyle bir süre sonra kendisini "Sosyal Demokrat" olarak ilân etti. 1897'de Rusya İşçi Birliği adlı gizli örgütü kurdu. Çar polisince tutuklanıp Sibirya'ya sürgüne gönderildi. 1902 yılında Troçki takma adını kullandığı sahte pasaportla Viyana'ya, oradan da Londra'ya kaçtı. 1905 devriminde St. Petersburg'a dönüp İşçi Sovyeti başkanlığına seçildi. Devrimin yenilgiye uğramasıyla tutuklanıp 1907'de Doğu Sibirya'ya sürüldü. Londra'ya kaçtı. 1917 devriminde Rusya'ya döndü ve geçici hükümete karşı Bolşevik Parti'ye yakın bir tutum aldı. Lenin'in ölümüne kadar geçen sürede Sovyet devrimine önemli etkiler yaptı. Dışişleri Komiserliği, ardından da Savaş Komiserliği'ni üstlenip Başkumandan sıfatıyla Kızıl Ordu'yu kurdu. 1924'te Lenin'in ölümünden sonra Stalin'le giriştiği iktidar mücadelesini kaybetti. 1926'da Politbüro'dan çıkartıldı. 1928'de Alma Ata'ya, bir yıl sonra da Türkiye'ye sürüldü. 1933'te Fransa'ya, sonra Oslo'ya geçti. 1937'de Meksika'ya yerleşti. 1940 yılında (Stalin'in emriyle) bir İspanyol komünisti olan Ramon Mercader tarafından başına kazmayla vurularak öldürüldü.

TÜBBA: Yemendeki Hımyerî krallarından biridir. Tabi olanların çokluğundan dolayı kendisine Tübbâ denilmiştir. İslâmiyet'ten yedi yada dokuz asır önce yaşadığı, isminin Es'ad Ebû Kerib olduğu rivayet edilmektedir. Tübbâ, âlimlerden âhir zamanda bir peygamber geleceğini, O'nun peygamberlerin sonuncusu olacağını öğrenmiş ve Peygamber Efendimizi (a.s.m.) şiiriyile övmüştür. Kur'ân'ı Kerim'de Duhan Suresinin 37. ve Kaf Suresinin 14. ayetlerinde kendisinden bahsedilmektedir. Peygamber Efendimiz (a.s.m.) vahye mazhar olmadan önce Tübbâ hakkında "Tübbâ mel'un mu bilmiyorum" demiş, ancak daha sonra Tübbâ aleyhinde konuşanlara "Tübbâ'a kötü söz söylemeyin, çünkü o, ehl-i tevhiddir." buyurmuşlardır. Ayrıca Tübbâ hakkında Hz. Aişe (r.anha) "Tübbâ salih bir adamdı", Kâ'b ise "Yüce Allah onun kavmini kınadı, kendisini kınamadı" demiştir.

- Y -

YE'CÜC-ME'CÜC: Kur'ân ve hadislerde kıyamete yakın zamanda çıkacağı belirtilen, ortalığı fitne, fesat ve anarşiye boğacak olan kısa boylu çapulcu iki kavmin adıdır.

YEŞİL ŞEMSI: Bakınız ŞEMSEDDİN YEŞİL.

YUSUF (A.S.): Hz. Yusuf, Hz. Yakup'un en küçük oğludur. Hz. Yakup'un (a.s.) on iki oğlu vardı. En küçükleri ve en güzelleri Hz. Yusuf olması nedeniyle, babasının ona karşı daha fazla bir şefkati ve sevgisi vardı. Kardeşleri babalarının ona karşı aşırı şefkati ve sevgisini kıskanarak, bir yolunu bulup onu Kenan bölgesinde bir kuyuya attılar. O civardan geçen bir kervan tarafından kuyudan çıkartılan Hz. Yusuf (a.s.) Mısır'a götürüldü ve Mısır Azizine satıldı. Yaşının ilerlemesiyle güzelliği artan ve bütün dikkatleri üzerine toplayan Hz. Yusuf (a.s.), Mısır Azizinin eşi Züleyha'nın iftirasına uğrayarak hapse atıldı. Bir müddet hapiste kaldı ve orada iken kendisine peygamberlik verildi. Hapiste kaldığı esnada gece gündüzün birbirinden fark edilememesi nedeniyle namaz vakitlerinin tayininde güçlük çekiyordu. İlk saat onun tarafından Mısır zindanlarında icat edilmişti. Mısır hükümdarının bir rüyasını güzel bir şekilde tabir ettiği için zindandan çıkarılmasına emir verildi. Hz. Yusuf ise suçsuzluğunun ispat edilmesinden sonra bu davete icabet edeceğini bildirdi. Suçsuz olduğu 12 sene zindan hayatı sonunda böylece anlaşılmış oldu. Mısır Azizinin ölümü sebebiyle iyice çıkmaza giren maliye işlerine, hükümdar tarafından görevlendirildi ve Züleyha ile nikâhı yapıldı. Mısır Azizliği sırasında Kenan'da bulunan babası Hz. Yakup ve kardeşlerini Mısır'a getirtti ve oraya yerleşmelerini sağladı. Hz. Yusuf (a.s.) 120 yaşında iken vefat etti. Hz. Yusuf (a.s.) dünya saltanatına erişmiş; anne, baba ve kardeşlerine tekrar kavuşmuş olduğu saadetli bir durumda iken ölümünü istemesi sebebiyle, Kur'ân-ı Kerim'de övgüyle ve siddikiyet ünvanıyla yad edilmiştir.

YUSUF ZİYA: (Prof. Yusuf Ziya Yörükhan) 1940'lı yılların başında Ankara Diyanet İşleri Müşavere Heyeti üyesi olan Yörükhan 1943 yılında Üstat Bediüzzaman ve talebelerinin aleyhine Risale-i Nur'ların incelenmesi için teşkil edilen "bilirkişi heyeti"nde Diyanet adına görevlendirildi. Raporunu Risale-i Nur lehine hazırladı.

- Z -

ZÜLEYHA: Farsça bir isim olan Züleyhanın Arapça şekli Zeliha'dır. Milâttan önce 1700 ile 1600 yılları arasında hüküm süren Hiksoslar dönemindeki maliye bakanının hanımıdır. Güzelliği ve Yusuf Aleyhisselam'a olan aşkı ile bilinen Züleyha ile ilgili bilgiler, önemli ölçüde Kur'ân-ı Kerim'in Yusuf Suresi'nde geçen kıssaya dayanmaktadır. Sözü edilen surede ismi zikredilmemekle birlikte kendisinden söz edilmektedir. Yusuf Aleyhisselam'ı çocuk yaşta

yanlarına alıp büyütmeleri, daha sonra kendisine aşık olması, yakınlaşma teklifinin Yusuf Aleyhisselam tarafından zindana atılma pahasına da olsa reddedilmesi, nihayetinde evlenmelerine kadar geçen hadiseler ibret verecek şekilde tafsil edilmektedir.

ZEMAŞSERÎ: Harezmi kasabalarından Zemahşer’de 1075 yılında dünyaya geldi. Adı, Ebu’l-Kasım Mahmud b. Ömer ez Zemahşeri el-Harizmî’dir. Büyük bir müfessir, dilci ve kelâm âlimidir. İlk tahsilini doğduğu yerde yaptıktan sonra ilim ve medeniyet merkezi olan Buhara’ya gitmiştir. Burada muhtelif hocalardan fıkıh, tefsir, hadis, kelâm, mantık, felsefe ve Arapça dersleri aldı. Bu dönemde Harezmi ve Horasan’ın bir çok şehrine giderek bilgilerini artırdı. 1124 yılında Mekke’ye gelerek uzun bir süre kaldı. Eserlerinin bir çoğunu burada yazmıştır. Kendisine Mekke’de uzun süre kaldığından Carullah lâkabı verilerek “Carullah Zemahşerî” adıyla meşhur olmuş, ayrıca “Fahr-ı Harezmi” ünvanı da verilmiştir. Mekke’de uzun müddet kaldıktan sonra Harezmi’e dönmüş ve burada 1143 senesinde vefat etmiştir. Zemahşerî itikatta ateşli bir Mutezile, fıkhıta ise Hanefidir. Zemahşerî İslâmî ilimler, nahiv ve edebiyatta çok sayıda talebe yetiştirmiştir. Elli civarında eseri olduğu bildirilmektedir.

ZEMBİLLİ ALİ EFENDİ (?-1525): Risale-i Nur’da cin ve insan şeyhülislâmı olarak zikredilen (Şualar, 335.) Zembilli Ali Cemali Efendi, Karaman’da doğmuştur. Kaynaklarda doğum tarihi hakkında yeterince bilgi verilmemektedir. II. Bayezit, I. Selim ve I. Süleyman zamanlarında şeyhülislamlık yapan Ali Cemali Efendi, padişahın sınırsız yetkilerini dinin adalet anlayışı çerçevesinde sınırlamasıyla tanınmıştır. 1503 yılında başladığı şeyhülislamlık görevini vefatına kadar devam ettirdi. Yavuz Sultan Selim, saltanatı boyunca onu makamında tuttu. Dengeli ve temkinli tavırlarıyla Yavuz Sultan Selim’in birçok haksız ve yersiz hatasını önledi. Kaynaklar, Ali Cemali Efendi’nin fikirlerini müdafaa konusunda pervasızlığı, hatasını gördüğü şahsın padişah dahi olsa yüzüne karşı söylemekten çekinmediği, yanlış hareketleri vaki olan padişahın huzuruna aniden girmekten çekinmediği konusunda hemfikirlerdir. Birçok kişinin haksız yere idam edilmesine mani oldu. Azledilen bazı devlet memurlarının görevlerine iade edilmelerini sağladı. Dürüstlüğü ve cesaretini hiçbir zaman yitirmeyen, doğruları ömrünün sonuna kadar söylemekten çekinmeyen Zembilli, bu özelliğini Kanunî zamanında da devam ettirdi. Zühd ve takva sahibi olup bütün ömrünü ilim, ibadet, ders ve fetva vermeye hasretti. Kendisinden fetva isteyenlere kolaylık olsun diye, gündüzleri evinin penceresinden zembil sarkıtı ve akşama kadar bekletirdi. Müşküllü olanlar yazdıkları pusulaları zembile bırakırlardı. “Zembilli” lakabı işte bu durumundan dolayı kendisine verildi ve bu lakapla meşhur oldu. Son dönemlerinde epey yaşlanıp hastalanmasına rağmen görevinden alınmayarak kendisine fetva verme konusunda vekâlet etmek üzere, Mevlâna Şeyh Muhiddin Muhammed bin Bahaeddin ve Şeyh Abdülkerim Kadirî, Kanunî tarafından atanmışlardır. Bu durum Padişahın kendisine ne kadar değer verdiğinin çok önemli bir göstergesidir. İstanbul’da 1525 yılında vefat etti. Zeyrek’te yaptırdığı mektebinin yakınındaki mezarlığa defnedildi. Hanefi fikhına dair “el-Muhtaharat” (el-Muhtarat el-fatavi) adlı eseri mevcuttur. Diğer eserleri; Muhtasar el-hidaye, Adabü’l-avsiya (muhtemelen bu eser oğlu Fudayl Efendi’ye aittir), Risale fi hakk al-davaran.

ZİYAEDDİN (NURŞİNLİ ZİYAEDDİN EFENDİ): Nakşibendi şeyhlerinden Abdurrahman Tağî Hazretlerinin oğludur. 1856 yılında İsbayerd nahiyesinin Üsb köyünde doğdu, 1925 yılında vefat etti. Nursin’de babasının yanına defnedildi. Nursin’de yetişen Ziyaeddin Efendi, tahsilini babası Abdurrahman Tağî Hazretleri ve bölgesindeki diğer meşhur âlimlerin yanında yaptı. Nakşibendiliğin Halidî kolundan olan Ziyaeddin Efendi çevresinde “Hazret” lakabıyla anılırdı. Sağlığında bir çok kimseye medrese ve tarikat icazeti verdi. Ayrıca 113 mektuptan meydana gelen Mektubat isimli bir eseri bulunmaktadır. Ziyaeddin Efendi, Bediüzzaman Hazretlerinin

büyük kardeşi Molla Abdullah'ın şeyhi ve hocası idi. Daha sonra Türkçeye tercüme edilen bu Mektubat isimli eserinde Molla Abdullah'a yazdığı mektuplar da bulunmaktadır. Ziyaeddin Efendi Birinci Dünya Savaşı başladığında gönüllü kuvvetler teşkil ederek vatan savunmasında bulundu ve çarpışırken bir kolunu kaybetti. Savaş bittikten sonra Sultan Reşad tarafından kendisine gümüş liyakat muharebe madalyası verildi.

ZÜLYEZEN: Bakınız SEYF İBNİ ZİYEZEN.

ZÜBEYİR GÜNDÜZALP (1920-1971): Kafkas asıllı, Konya'nın Ermenek ilçesine yerleşmiş bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi (1920). Asıl adı Ziver olup Üstad, Zübeyir bin Avvam Hazretlerine atfen ismini Zübeyir olarak değiştirmiş ve bu isimle tanınmıştır. İlköğretimini Ermenek'te yaptıktan sonra ortaokulu Silifke'de okuyup bitirdi (1939). Bu tarihten itibaren önce Ermenek'te sonra Konya'da posta-telgraf muhabere memuru olarak çalıştı. Konya'da bulunduğu sıralarda Nurlarla tanıştı ve ömrünün sonuna kadar iman hizmetini en güzel şekilde ifa etti. Emirdağ'da Üstad'ı ziyaret edip (1946) yanında kalmak istediğini bildirdi. Memuriyetine devam etmesi, daha sonra yanına alınacağı cevabını aldı. 1948'de Afyon'da tutuklanarak Bediüzzaman'la birlikte altı ay hapis yattı. Bu tarihten itibaren Üstad'ın vefatına kadar hep yanında kaldı. Üstad'la hapis yataken yanlışlıkla serbest bırakıldığında bu fırsattan yararlanıp özgürlüğüne kavuşma şansına sahipti, ancak o, yapılan yanlışlığa itiraz ederek tahliyeyi engelledi ve böylece Üstad'ından ayrılmadı. Nurcuların takibata uğradığı, kanunsuz bir şekilde tutuklandıkları, eziyet gördükleri hengâmda, Risale-i Nurları okuduğunu söyleyerek kendi kendini ihbar etti. Her halükârda iman hakikatlerini mahkumlara, savcılara, hâkimlere izah ediyordu. Çünkü, onun tespitlerine göre Risale-i Nur'ları okuyan hâkimler, yanlış hüküm vermezlerdi. Nitekim Risale-i Nur'lar ve Nurcular hakkında açılan yüzlerce dava, beraatla neticelendi.

Zübeyir Gündüzalp'in hizmetteki yerini Bediüzzaman Hazretlerinin, "Zübeyir bana 'Merhum biraderzadem Abdurrahman yerine verilmiştir' diye manevî ihtar aldım. Hakiki fedakâr Zübeyir, en lüzumlu ve hizmete şiddetli ihtiyacın zamanında buraya imdada geldi..." ifadelerinde görmekteyiz. 27 Mayıs 1960 İhtilâlinden sonra memleketi olan Ermenek'te mecburî ikamete tâbi tutuldu. Burada bir süre kaldıktan sonra, gizlice Ermenek'ten ayrılarak Ankara'ya gitti. Altı ay kadar Ankara'da kaldı ve 1961'de İstanbul'a geldi. 2 Nisan 1971 tarihinde İstanbul'da vefat etti. Üstad Hazretlerinin ahirete irtihalinden sonra "meşveret sistemi"ni tesis etti. Hizmeti meslek ve meşrep açısından şekillendirdi. Risale-i Nur Külliyyatının neşri, İttihat mecmuası, Yeni Asya gazetesi ve Yeni Asya Yayınevinin kurulması gibi yayın faaliyetlerini başlattı.

ŞUALAR YER BİLGİLERİ

- A -

ADANA: Akdeniz Bölgesinin doğusunda yer alan bir ilimizdir. Bölgenin en büyük ilidir. Türkiye'nin yüzölçümü bakımından dokuzuncu, nüfus bakımından dördüncü büyük şehirdir. 2000 rakamlarına göre nüfusu 1.8 milyondur. Akdeniz'e yaklaşık 50 km uzaklıktadır. Ceyhan ve Seyhan nehirlerinden dolayı alüvyonlu toprak yapısıyla ülkenin en verimli tarım alanlarından biridir. Beyaz altın olarak adlandırılan pamuk, Adana'nın merkezinde bulunduğu Çukurova Bölgesinin bu verimli topraklarında yetiştirilmektedir. Müslümanların Adana ile bağlantısı Hazret-i Ömer döneminde başlar. Türk-İslâm toplulukları tarafından yerleşime açılması ise Abbasî halifesi Harun Reşid devrinde Horosanlı komutan Ebu Süleym et-Türkî tarafından gerçekleştirilmiştir. Sonraki yıllarda Adana'da Rumlar, Selçuklular, Haçlılar, Bizanslılar, Memlükler, hakimiyet kurmuş, son olarak da Yavuz Sultan Selim Mısır seferi sırasında Osmanlı topraklarına katmıştır. Adana 1. Dünya Savaşı sonunda Fransızlar tarafından işgal edilmiş, iki yıllık bir Fransız hakimiyetinden sonra 5 Ocak 1922'de Türkiye'ye iade edilmiştir.

AFYON: Afyon'un nüfusu 900 bine yakındır. Yüzölçümü olarak 14.555 km²'dir. Afyon adını 2300 yıldan beri ekilen haşhaş bitkisinden almıştır. M.Ö. 7000 yılından başlayarak günümüze kadar yerleşim yeri olan ilin sınırları içinde Hitit, Frig, Grek, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı gibi uygarlıklar egemen olmuştur. Selçuklu Türklerinin 1071 yılında Anadolu'yu fethetmeleri sonucunda Afyon Türklerin hakimiyetine girmiştir.

ALMANYA: Almanya, Batı Avrupa'da yer alan, dünyanın en sanayileşmiş ülkelerinden biridir. Kuzeyde Danimarka ile komşudur ve Kuzey Denizi ile Baltık Denizine kıyısı vardır. Doğuda Polonya ve Çek Cumhuriyeti ile güneyde Avusturya ve İsviçre ile batıda ise Fransa, Lüksemburg, Belçika ve Hollanda ile komşudur. Almanya Avrupa Birliğinin kurucu üyelerinden biridir. Almanya Federal Cumhuriyeti 16 eyaletten oluşur. I. Dünya Savaşında Almanların yenilgiye uğramasıyla imparatorluk işgal edilmiştir. Almanların Weimar Cumhuriyeti dedikleri dönem, politik istikrarsızlık, dünya ekonomik bunalımı ve Almanların Versailles Anlaşmasına duydukları tepki sonucu Adolf Hitler'in nasyonal sosyalist diktatörlüğüne varmıştır. Bu dönemde yaşanan Yahudi soykırımı ile tarihinin en karanlık sayfalarından birini gören Almanya, İkinci Dünya Savaşından da yenilgiyle çıkarak 1945'de batıda Amerikan, İngiliz ve Fransız, doğuda ise Batı Berlin hariç Sovyet işgal bölgelerine bölünmüştür. Batıdaki işgal bölgelerinde 23 Mayıs 1949'da Federal Alman Cumhuriyeti, Sovyet işgalindeki bölgelerde ise 7 Ekim 1949 tarihinde Demokratik Alman Cumhuriyeti kurulmuştur. Doğu Bloğunun çözülmesi ve Demokratik Alman Cumhuriyetinin kendini lağvedip 3 Ekim 1990'da Federal Alman Cumhuriyetine katılmasıyla Alman birliği tekrar sağlanmıştır.

AMERİKA: Kuzey Amerika kıtasında yerleşik, 50 eyaletten oluşan teknolojik bakımdan dünyanın en önde gelen ülkesi. Yaklaşık, sadece 200 yıllık tarihine rağmen, bütün dünyaya hükmetme gayreti içerisinde. 250 milyonluk nüfusu, dünyanın bütün ırklarını barındırıyor. Bütün dinlerin mensuplarının barındığı Amerika Birleşik Devletleri hakkında Bediüzzaman, "din-i hakkı arayan bir cemaat"i barındırması dolayısıyla bahseder. Başşehri Washington DC olan ABD ile Türkiye arasındaki yakın ilişki, 1950 Kore Savaşından sonra başlamıştır.

AMERİKA KITASİ: Kara parçası büyüklüğü cihetiyle dünyanın ikinci büyük kıtasıdır. Kuzey, Orta ve Güney Amerika bölümlerinde onlarca devlet bulunmaktadır. Kitanın çevresi Büyük ve Atlas Okyanusları ile çevrilidir. Kuzey Amerika kıtasının en büyük devletleri Amerika

Birleşik Devletleri ve Kanada'dır. Orta ve Güney Amerika kıtalarında, çoğunluğunu İspanyolların oluşturduğu Lâtin Amerika ülkeleri yer almaktadır. Kuzey Amerika ülkeleri refah ve teknoloji bakımından Orta ve Güney Amerika ülkelerinden hayli ileridedir. Yaklaşık 43 milyon kilometrekare büyüklüğünde ve üzerinde 700 milyon insanın yaşadığı kıtada Hristiyanlık (özellikle Katolik mezhebi) ve Müslümanlık en büyük dinlerdir.

ANADOLU: Türkiye topraklarının genel adıdır. Topraklarımızın en büyük kısmı Asya'dadır ve "Anadolu" olarak isimlendirilir. Diğer parçası Trakya'dadır. Büyük medeniyetlerin yaşadığı dünyanın en eski yerleşim yerlerinden olan Anadolu'nun üç tarafı denizle çevrilidir. Toprakları üç kıta'ya yayılan Osmanlı imparatorluğunun yıkılışı ile İstiklâl Savaşı sonrası yeni Türkiye Cumhuriyeti Anadolu üzerinde kurulmuştur.

ANKARA: Orta Anadolu'nun merkezinde eski bir yerleşim yeridir. Eski ismiyle Engürü, şimdiki adıyla Ankara, 1923'te kurulan Türkiye Cumhuriyetinin de başşehridir. Yakın tarihimizde çok önemli bir yere sahiptir. Kurtuluş Savaşı esnasında bütün vatanperverlerin toplandığı ve millet meclisinin kurularak yeni devletin temellerinin atıldığı bu Anadolu kenti yapılan imar hareketleri ile son derece modern bir başkent hüviyetini kazanmıştır. Kurtuluş Savaşı sırasında Bediüzzaman Said Nursi'nin de davet edildiği Ankara, sonraki yıllarda da Nurculuk hareketi için önemli bir yere sahip olmuştur.

ANKARA KALESİ: Yapılış tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte Hititlere uzanan tarihi boyunca birçok kez tamirden geçirildiği tahmin edilmektedir. Kale yapısında rastlanan heykel, lahit, sütun başlıkları kalenin yapımı ve onarımında etrafta bulunan malzemelerden yararlanıldığını göstermektedir. Roma ve Bizans hakimiyetinde kalan kale, 1073 yılında Selçukluların eline geçti. 1101 yılında Haçlılarca ele geçirilen kale 1227 yılında tekrar Selçukluların hakimiyetine girdi. Selçuklular döneminde onarılan ve eklemeler yapılan kale Osmanlı döneminde 1832'de Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa tarafından bir onarımdan geçirilmiştir. Ankara kalesi, tepenin yüksek bölümünü kaplayan iç kale ve çevresini kuşatan 20 kulesi bulunan dış kaleden oluşur. Dış kale eski Ankara şehrini çevirir. İç kale yaklaşık 43.000 km²'lik bir yer kaplar. 14-16 m yüksekliğindeki duvarların üstünde çoğu 5 köşeli 42 kule vardır.

ARABİSTAN: Ceziretülarap, El-Cezire, Arap Yarımadası gibi isimlerle de anılan Arabistan, coğrafi konum itibarıyla Asya ve Afrika kıtalarının kesiştiği noktada yer almaktadır. Doğusunda Basra Körfezi, batısında Kızıldeniz, güneyinde ise Arap Denizi bulunmaktadır. Günümüz Arap Yarımadasında yer alan ülkeler ise şunlardır: Suudi Arabistan, Yemen Cumhuriyeti, Bahreyn, Kuveyt, Umman, Birleşik Arap Emirlikleri ve Katar. Arap Yarımadası 3.000.000 km² den büyük topraklarıyla dünyanın en büyük yarımadalarından biri olarak kabul edilmektedir. Yarımada'nın nüfusu ise, 1989 yılı rakamlarına göre, yaklaşık 33 milyonu bulmaktadır. Arabistan Yarımadasının bir bölümü geniş çöl alanlarından ibarettir. Kuzeydeki yeşil alanlar, batıda kalan Hicaz ve güneybatıdaki Yemen toprakları ise sulak ve verimli alanlardır. Bölgede yaşayanların en önemli gıda ve geçim maddesi hurma olup kahve, muz, narenciye ve hububat gibi ürünler de yetişmektedir. Arabistan ekonomisinin en önemli gelir kaynaklarından birisi petroldür. Yarımada'da zengin petrol rezervleri vardır. İlk defa 1930'lu yıllarda Bahreyn'de bulunan petrol daha sonra yarımada'daki diğer ülkelerde de bulunmuş ve en önemli gelir kaynakları arasına girmiştir.

Arap Yarımadası insanlık tarihi açısından da önemli bir yerdir. Hz. Adem, Hz. Hud, Hz. Salih, Hz. Şuayb, Hz. İbrahim ve Hz. İsmail gibi peygamberler Arap Yarımadasında yaşamıştır. Kur'an'da bahsedilen kıssaların ve hadiselerin çoğu Arap Yarımadasında geçmiştir. Ayrıca son

din olan İslamiyet de bu topraklarda zuhur etmiş, son peygamber olan Hazret-i Muhammed (a.s.m.), bu topraklarda yaşamıştır. İslam âlemi için çok önemli olan Mekke, Medine, Kâbe, Mescid-i Nebevî, Arafat Dağı, Uhud Dağı, Müzdelife, Mina gibi mekânlar yine Arabistan topraklarında bulunmaktadır.

ARAFAT (ARAFAT DAĞI): Mekke şehrinin 21 km doğusunda, Taif dağı yolu üstünde bulunan ova görünümündeki düz alana Arafat Meydanı denilmektedir. Arafat meydanı yaklaşık 13 km² lik büyüklükte geniş bir alandır. Uzunluğu doğudan batıya yaklaşık 6,5 km, kuzeyden güneye 12 km'dir. Meydan, doğu, kuzey ve güney istikametinde bulunan dağlar tarafından bir yay şeklinde kuşatılmıştır. Meydanın doğusunda Arafat Dağı, kuzeyinde ise Cebel-i Rahme bulunmaktadır. Arafat kelimesi, manası "tanıma, bilme, anlama, güzel koku" olan Arapça bir kelimeden türemiştir. Ayrıca kaynaklarda Hz. Adem ile Havva'nın cennetten çıkarılıp dünyaya gönderildikten sonra Arafat'ta buluştukları; Hz. Cebrail'in Hz. İbrahim'e Hac ibadetini nerelerde ve nasıl yapılacağını öğretirken Arafat'a geldiklerinde ona "anladın mı?" manasına gelen "arefte" diyerek sorması, Hz. İbrahim'in de ona "areftü" şeklinde cevap vermesinden dolayı buraya Arafat ya da Arefe denildiği belirtilmektedir. Arafat, dünyanın dört bir yanından gelen hacıların, Kurban Bayramı arefesinde hac gereği olarak toplanıp vakfeye durdukları, birbirleriyle tanıştıkları ve günahları için Cenab-ı Haktan af ve mağfiret diledikleri mübarek bir mekândır. Hacc ibadetinde Arafat'ın yeri ve önemi hakkında peygamberimiz "Hac Arafat'tır" buyurmaktadır.

ASYA: Dünyayı teşkil eden beş kıt'anın en büyüğü olan Asya kıt'ası, aynı zamanda insanlık tarihinin de başladığı yerdir. Bu eski kıt'ada medeniyetler kurulmuş, medeniyetler yıkılmıştır. En önemli yönü ise bütün dinlerin bu kıt'ada ortaya çıkmasıdır. Mukaddes mekânların ve şehirlerin yer aldığı ülkelerin hemen hemen hepsi Asya'da bulunmaktadır.

AVRUPA: Beş kıt'anın yüzölçümü bakımından en küçüğü. Ancak fikir, kültür, siyaset ve medeniyet mefhumları açısından en önde gelenidir. Özellikle yeni Türkiye Cumhuriyetinin fikir, kültür, siyaset ve ekonomisi bakımından çok önemlidir. 1900'ların ortalarından itibaren Türk insanı Avrupa'ya adım atmış ve giderek varlığını gösterir hale gelmiştir. Şu anda Müslümanlık, Avrupa'nın pek çok ülkesinde resmî din olarak tanınmakta; pek çok Avrupa kuruluşu ve önemli kişileri de İslâmiyetle yakından ilgilenmektedir. Bediüzzaman'ın, "Avrupa İslâma hamiledir" ifadesi de yerini bulmaktadır.

AVUSTURYA: Denize kıyısı olmayan bir Avrupa ülkesidir. Federal cumhuriyet rejimi ile yönetilen ülkenin başşehri Viyana'dır. 2. Dünya Savaşında Hitler tarafından Almanya'ya katılan Avusturya, ABD, Rusya, İngiltere ve Fransa güçleriyle işgal edilmiş, 1955 yılında hiç bir devletle birlik yapmama şartıyla bağımsızlığı tanınmıştır. Son sayımlara göre 8.150.835 kişi olan ülke nüfusunun çoğu Almanca konuşmaktadır. Dini Katolik olan Avusturya'da 1979 resmî din olarak kabul edilen İslâmiyet hızla yayılmaktadır. Avusturya'da yıllık sıcaklık farkının fazla olduğu karasal bir iklimi vardır. Ülkenin % 40'nın ormanlarla kaplıdır. Alp Dağları batıdan doğuya üç sıra halinde uzanmaktadır.

AYASOFYA CAMİİ: Mimarisi, ihtişamı, büyüklüğü ve işlevselliği yönünden ilk ve son ünik uygulama olarak görülen Ayasofya; Osmanlı camilerine fikir bazında da olsa esin kaynağı olan, doğu-batı sentezinin bir ürünüdür. Bu eser dünya mimarlık tarihinin günümüze kadar ayakta kalmış en önemli anıtları arasında yer almaktadır. Bu nedenle, Ayasofya, tarihî geçmişi, yanı sıra, mimarisi, mozaikleri ve Türk çağı yapıları ile yüzyıllar boyunca tüm insanlığın ilgisini çekmiştir. Ayasofya 916 yıl kilise, 481 yıl cami olmuştur; 1935'den bu yana müze olarak tarihî işlevini sürdürmektedir.

BAĞDAT: Irak'ın başkentidir. Şehir Dicle Irmağının iki yakasında yer alır. Tarihte, Babiller ve Sasaniler gibi pek çok medeniyete başkentlik yaptı. İklimin mutedil ve ticarî yolların üzerinde olması şehri her zaman cazip kılmıştır. Bağdat Harun Reşit döneminde refahın doruğuna ulaştı. 1534 yılında Kanunî Sultan Süleyman tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. 1. Dünya Savaşında İngilizlerin işgaline uğrayan Bağdat 1921'de kurulan bağımsız Irak Krallığının başkenti oldu. Krallığın 1958'de yıkılmasından sonra kurulan Irak Cumhuriyetinin de başkentliği devam etmektedir.

BAKÜ: Azerbaycan'ın başkentidir. Eski kaynaklarda şehrin ismi Bakuh ve Bakuye gibi isimlerle de anılmaktadır. Hazar Denizinin batı sahilinde, Apşeron Yarımadasının güney kıyısında, Bakü Körfezinin meydana getirdiği geniş yayın yer alır. Bakü Körfezi, Hazar Denizinin en muhafazalı limanıdır. Apşeron Yarımadası da kuzeyden esen güçlü Hazar rüzgarlarına karşı körfezi korur. İklimi yazları sıcak ve kurak, baharları yağmurlu ve ılık geçmektedir. Tarihi çok eskilere dayanan Bakü'nün ne zaman kurulduğu bilinmemektedir. Geçmişte Şirvanşahlar, Safeviler, Moğollar ve Osmanlıların hakimiyetine giren Bakü, 1813 yılında Rusya ile İran arasında yapılan Gülistan Antlaşması ile tamamen Rusya'ya geçti. Ardından 1920 yılında Azerbaycan'ın başkenti olarak Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler birliğinin hakimiyeti altına girdi. Nüfusun çoğunluğunu Azerilerin oluşturduğu şehirde Ruslar, Tatarlar ve Dağıstanlılar da bulunmaktadır.

BALIKESİR: Anadolunun kuzeybatısında yer alan bir ilimizdir. Topraklarının büyük bir bölümü Marmara Bölgesinde, küçük bir kısmı ise Ege Bölgesinde yer almaktadır.

BARLA: Isparta ili, Eğirdir ilçesine bağlı olan Barla, Eğirdir'in 25 km kuzeybatı uzantısı, 18 km kıyı şeridi olan 3052 nüfuslu 104 Km2 yüzölçümlü güzel bir yerleşim yeridir. Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri 1926 ile 1934 yılları arasında burada sürgün yaşamıştır. Risale-i Nur Külliyyatının büyük bir bölümünün telif edildiği Barla, şu anda Nur Talebelerinin olduğu kadar halkımızın da rağbet ettiği güzel vatan köşelerinden birisidir. Huzur ve sükûnet arayanların kolayca gidebilecekleri bir mekân olan Barla'da temiz konaklama tesisleri bulunmaktadır.

BAYEZİT CAMİİ: II. Beyazıt tarafından 1501-1506 yılları arasında, İstanbul'un Bayezit semtinde külliyesiyle birlikte yaptırıldı. Osmanlı mimarlığının klâsik döneminin özelliklerini taşıyan caminin mimarı kesin olarak bilinmemekle beraber, Yakup Şah ya da Hayreddin'den biri olduğu tahmin edilmektedir. Caminin ana mekânı, dört ayağa oturan bir kubbe ile örtülüdür ve birer şerefeli iki minaresi vardır.

BEDRE: Eğirdir Barla yolu üzerinde, Eğirdir Gölü kenarında, sahil şeridinde bulunan bir köydür.

BİTLİS: Bitlis, Doğu Anadolu bölgesinin yukarı Fırat ve yukarı Murat bölgelerinin sınırları üzerinde, Doğu Anadolu'yu Güneydoğu Anadolu'ya bağlayan doğal geçit üzerinde bir vadi kendi olarak kurulmuştur. Kuzeyde Ağrı (Patnos) ve Muş (Bulanık, Malazgirt), batıda Muş (Hasköy, Korkut) ve Batman (Sason, Kozluk), güneyde Sirt (Baykan, Şirvan), doğuda ise Van (Gevaş, Erciş) ile komşudur. Deniz seviyesinden yüksekliği 1553 metre olan Bitlis'in alanı 6707 km2'dir. Bu alan il sınırları içerisinde kalan Van Gölünün göl alanı ile birlikte toplam 8583 km2'ye ulaşmaktadır. Denizden uzak ve dağlık bir bölgede yer alan Bitlis ilinde sert karasal iklim özellikleri görülür. Kışlar uzun, soğuk ve kar yağışlı, yazlar ise sıcak ve kuraktır. Van Gölü kıyısında gölün iklimi yumuşatması sonucu göl kıyı kesimi ile gölün etkisinden uzak bölgelerde kısmi farklılıklar görülür. Kar seviyesinin ilde diğer bölgelere göre yüksek olması ve yerde kalış süresinin uzunluğu kış sporları ve kış turizmi için önemli imkânlar sağlar. Bu itibarla kayak sporu ilde başanlı ve yaygın olarak yapılan spor dalıdır. Ayrıca il sınırları içindeki 215 km'lik Van Gölü kıyı şeridi ve üzerindeki kumsallar, kıyı turizmi açısından ayrı bir doğal kaynak oluşturur.

- C -

CAMİÜ'L-EMEVLİ: Bakınız EMEVLİ CAMİİ.

CAMİÜ'L-EZHER: El Ezher Cami ve Üniversitesi 10.yy'da Fatımiler tarafından kurulmuştur. Mısır'ın en önemli eğitim ve kültür merkezlerinin arasında yer alan Ezher üniversitesi İslâm Dünyasının en etkin kurumlarından biridir.

CEBEL-İ CUDİ: Dinler tarihi ve İslam dini açısından önemli bir yerdir. Kur'anı Kerimde, pek çok tarihçi ve yorumcunun eserlerinde Hazret-i Nuh'un gemisinin tufandan sonra Cudi Dağına oturduğu belirtilmektedir. Fakat bu dağın hangi dağ olduğu hususunda farklı yorumlar bulunmaktadır. En çok üzerinde durulan dağlardan ikisi Doğu Anadolu Bölgesindeki Ağrı Dağı ile Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki Cudi Dağıdır. Ağrı Dağının çok sarp ve yaşamaya elverişli olmaması buna karşılık Cudi Dağının geminin inmesi ve insanların barınması için elverişli olması geminin Cudi Dağında olduğu görüşünü kuvvetlendirmektedir. Cudi Dağı, Türkiye Irak sınırına yaklaşık 15 km uzaklıkta elips biçiminde bir dağdır. Bulunduğu bölge kurak bir bölge olmasına karşın, yüksek kesimlerinde çam ve meşe ormanları vardır ve bu bölgeler çok yağış almaktadır. Dağın üzerinde 2000 metreyi aşan dört doruk vardır. Bunlardan bir tanesi "Nuh Peygamber Ziyaret Tepesi" olarak adlandırılmaktadır.

- Ç -

ÇİN: Dünyanın en kalabalık nüfuslu ülkesi Çin'in yaklaşık dört bin yıl geriye uzanan bir kültürel geçmişi var. Günümüz medeniyetinin temel taşlarını oluşturan kağıt, barut, pusula ve matbaacılık gibi pek çok buluşun kökenleri Çin'e dayanıyor. Komünist yönetimin etkisiyle bir süre ekonomik açıdan duraklama yaşayan ülke son yıllarda dünyanın en önemli ekonomik güçlerinden biri haline gelmeye başladı. Çin'in nüfusu 1,5 milyarın üzerindeki nüfusu ve dünyanın en geniş topraklı ülkesi olan Çin Halk Cumhuriyetinin bölgede nüfuzu da askerî alandan çok ekonomi üzerinde kendisini hissettiriyor. Binlerce yıl süren hanedanlar ardından 20. yüzyılın başında cumhuriyet yönetimine geçen Çin'de 1949'da Komünist Parti ve Mao Zedong öncülüğünde Çin Halk Cumhuriyeti ilân edildi. Uzun yıllar kapalı bir ekonomi yapısı gösteren Çin, 1980'lerin başlarında, kolektif tarım uygulamasını durdurdu ve özel teşebbüse yeniden izin verdi. Şu anda Çin dünyanın en büyük ihracatçılarından ve rekor düzeylerde dış yatırım çekiyor.

ÇİN-İ MAÇİN: Bakınız ÇİN.

- D -

DENİZLİ: Denizli sanayisi ve ticareti çok gelişmiş olup, Türkiye'nin en hızlı kalkınan merkezlerinden biridir. Said Nursî Hazretleri 1944 senesinde Denizli Hapishanesinde tutuklu olarak bulunmuştur. "Meyve Risalesi" adlı eserini burada telif etmiştir. Bediüzzaman Said Nursî 1944 tarihinde yanındaki beraber hüküm giydiği talebeleri ile birlikte beraat etmiştir.

DİKİLİTAŞ: Obelisk olarak da bilinen Dikilitaş, İstanbul'da Sultanahmet Meydanında Hipodrom'da bulunan, granitten yapılmış bir taştır.

Eski Mısır'ın hükümdarlarından III. Thutmosis'in (M.Ö 1502-1448) Asya'da kazandığı zaferlerin anısına M.Ö 1450 yılında diktirdiği taştır. Taşın ilk önce Heliopolis'teki Amon Ra tapınağının önüne diktirildiği tahmin edilmektedir. Yıllarca Mısır'da kalan taş, önce bu bölgede kurulan yarı Hellen yarı Mısır bir devletin, daha sonra da Romalıların eline geçmiş. Bu dönemde Romalılar, şehirlerini süslemek için Mısır'da bulunan anıtları kullanıyorlardı. I. Constantin de, yeniden kurduğu Constantinopolis'de yer alan Hipodrom'u süslemek için çeşitli anıtları buraya taşıtırıyordu. Oğlu II. Constantin (M.S 337-361), taşı İstanbul'a götürülmek

üzere İskenderiye'ye taşıtmak istemiş, ancak bunu başaramamış. Daha sonra, İmparator Julianus'un (M.S 361-363) emriyle İskenderiyeliler taş için özel bir gemi yapmışlar. Taşın İskenderiye'den ne zaman ve kim tarafından İstanbul'a getirildiği ve nasıl taşındığı bilinmiyor. Hipodrom'u süslemek üzere getirilen Dikilitaş, I.Theodossius zamanında, M.S 390 yılında, Hipodrom'un ortasındaki "Spina" denen duvarın üzerine, bugünkü bulunduğu yere yerleştirilmiş. 19,59 m. yüksekliğindeki taşın, bugün bulunduğu Sultanahmet Meydanı'na getirilmesi için Marmara sahilinden Hipodrom'a kadar demir bir yol yapıldığı da söylenir. Dikilitaş dört yüzünde kabartmalar bulunan altı metre yüksekliğinde mermer bir kaidenin üstünde yer alan dört tane tunç takoza oturur. Kaidenin üzerindeki kabartmalar İmparator I. Theodossius'un savaşları ve Hipodrom'daki yaşantısını konu alır. Dikilitaş'ın tepesinde bulunan ve dünyayı simgeleyen tunç küre 865 yılındaki bir depremde düşmüş ve bir daha da yerine konulmamıştır. Alt kabartmalarda da anıt yerine dikilirken yapılan işlemler anlatılır. Kaidenin bir yüzünde bulunan iki yazıttan biri Yunanca, diğeri de Latince'dir. Latince metin Dikilitaş'ın otuz, Yunanca metin ise otuz iki günde dikildiğini belirtir.

- E -

EĞİRDİR: Eğirdir ilçesi Isparta ilinin, hattâ Göller Bölgesinin turizm merkezidir. Gerek tarihî zenginlikleri, gerekse doğa zenginlikleri açısından büyük bir potansiyele sahiptir. Eğirdir Gölünün ve bölgenin doğal güzellikleri her yıl artan sayıda yerli ve yabancı turisti ilçeye çekmektedir. Sürekli gelişme kaydeden turistik tesisler ve ev pansiyonculuğu ilçeye gelen turistleri ağırlayacak kapasitededir.

EMEVİ CAMİİ: Suriye'nin başkenti Şam'dadır. Emevîler zamanında kilise iken camiye çevrilmiş. Avluda İmam-ı Hüseyin'in Kerbelâ'da Yezid'in adamları tarafından kesilen ve Şam'a getirilen mübarek başlarının defnedildiği bölüm var. Bugünkü halini Halife Velid bin Abdülmelik tarafından yaptırılan genişlemeye alan Caminin mimarî özellikleri ve süslemelerinin güzelliği seyredenleri hayran bırakmaktadır. Ayrıca İslâm tarihinde eğitim ve öğretim alanında önemli bir yere sahip olan Emeviye Camiinde bir çok medrese faaliyetini sürdürmektedir.

EMİRDAĞ: Emirdağ Afyon iline bağlı 100.000 nüfuslu bir ilçedir. Antik dönemde Aura, Roma ve Bizans dönemlerinde Amorium olarak anılan tarihî kentin kalıntıları Emirdağ'a 13 km2 mesafede yer almaktadır. Bediüzzaman Hazretleri 1944 yılında Denizli Hapsinden tahliye edildikten sonra 1947 yılının sonlarına kadar burada kalmaya mecbur bırakılmıştır. 1948-1949 yılları arasında Afyon Hapsinde 20 ay tutuklu kalan Bediüzzaman Hazretleri tahliyesinden sonra tekrar Emirdağ'a gelmiş ve burada yaklaşık 4 yıl daha kadar kalmıştır.

EREK DAĞI: Doğu Anadolu Bölgesinde Van ilinin 9 km güneydoğusunda 3200 m yüksekliğinde dağdır. Van Ovasının doğusunu yarım ay şeklinde çevreleyen Varak ve Erek Dağları, doğudan esen soğuk ve şiddetli rüzgârları önleyerek, iklimin daha ılıman olmasına yardımcı olmuşlardır. Bu dağlar aynı zamanda bölgenin en zengin su kaynaklarına sahiptirler ve bu kaynakların hemen hemen hepsi ortalama 1750 m yüksekliğindeki Van Ovasına doğru akmaktadırlar. Erek Dağı çevresindeki zengin su kaynakları ve bitki örtüsü hem on binlerce küçük baş hayvanın su ve ot gereksinimini karşılamış, hem de geniş ve bereketli topraklara sahip olmasına karşın, su yönünden fakir olan Van Ovası'nda yapılan tarıma hayat vermiştir. Urartu Kralları tarafından büyük bir öneme sahip su kaynaklarını değerlendirmek için Varak ve Erek dağlarının yakın çevresi 12'dan fazla baraj ve gölet yaptırılmıştır. Bugün dağ alanında kazılar yapılmaktadır.

ESKİŞEHİR: İç Anadolu bölgesinin kuzeybatısında yer almaktadır. Kuzeyde Karadeniz, kuzeybatıda Marmara, batı ve güneybatıda Ege Bölgesi ile komşudur. Eskişehir'in ilçelerinden Seyitgazi'nin küçük bir bölümü Ege'nin, Sarıcakaya İlçesi'nin tümü ile Merkez ve Mihallıçık ilçelerinin bir bölümü Karadeniz Bölgesinin etkisindedir. Ancak Eskişehir, coğrafi karakterini genellikle İç Anadolu bölgesinden alır. Eskişehir ili, güneyden Afyonkarahisar'ın Emirdağ ve İnşaniye; güneydoğudan Konya'nın Yunak; doğudan Ankara'nın Polatlı, Nallıhan ve Beypazarı; kuzeybatıdan Bolu'nun Göyök; batıdan Bilecik'in Gölpazarı, Söğüt, Bozüyük ilçeleri ve Kütahya ile çevrelenmiş durumdadır. Risale-i Nur tarihinde Eskişehir önemli bir yer tutar. Eskişehir Mahkemesi ve Bediüzzaman'ın şereflendirdiği mekânlar olarak Eskişehir hakkında Külliyyatın pek çok yerinde bahisler bulunmaktadır.

- F -

FARS: Fars kelimesi Pars kelimesinin Arapçalaşmış şeklidir. Coğrafi olarak, bugünkü İran'da, güneyde İran Körfezi, doğuda Kirman, kuzeyde İsfahan, batıda Huzistan'la çevrili bölgeye verilen isimdir. Aynı zamanda bu bölgede yaşayan millete de Fars denilmektedir.

FİLİSTİN: Ortadoğu bölgesinde bulunan Filistin toprakları güneyden Lübnan, güneydoğudan Suriye, doğudan Ürdün, kuzeyden Kızıldeniz'in Akabe Körfezi, kuzeybatıdan Mısır, batıdan Akdeniz ile çevrilidir. En önemli akarsuları Şeria Nehri olarak da adlandırılan Ürdün Nehriyle Yermük Nehridir. İsrail işgali altındaki Filistin topraklarıyla Ürdün toprakları arasında sınır oluşturan Ürdün Irmağının doğusu Doğu Yaka, batısı Batı Yaka olarak adlandırılır. Her iki yaka da tarıma elverişli düzlüklerden oluşmaktadır. Ürdün Irmağı batısı işgal altında, doğusu Ürdün'ün elinde olan Lut Gölüne akar. Ölü Deniz olarak da adlandırılan Lut Gölü tuz ve fosfat bakımından zengindir. Demokrasi ile yönetilen ülke dünyada nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu yerdir. Başlıca kenti Gazze'dir. Önemli şehirleri Gazze, Nablus, Eriha, Ramallah'tır. Yüzölçümü 28.220 km² (20.700 km²'lik kısmı İsrail ve kalan bölgeler Filistin yönetimine aittir. İsrail devletince A bölgesi B bölgesi ve C bölgesi olarak 3 ayrılmıştır.) Filistin'nin nüfusu 9 milyon 500 bin kişidir. (2000 tahmini). Bu nüfusun 6 milyonu "yesil hat" içindeki bölgede, 1 milyon Gazze'de, 1 milyon 500 bini Batı Yaka bölgesinde yaşamaktadır. Ancak nüfus yoğunluğu konusunda bölgeler arasında büyük bir dengesizlik mevcuttur. Gazze'nin alanı 400 km kadar olduğundan bu bölgede km başına düşen insan sayısı 2500'ü bulmaktadır. Bu bölgedeki nüfus yoğunluğunun bu kadar fazla olmasının sebebi 1948'de işgal edilmiş topraklardaki Filistinlilerin birçoğunun bu bölgeye göç etmeye zorlanmış olmasıdır. Bu yüzden Gazze'deki nüfusun üçte ikisi mülteci kamplarında yaşamaktadır. Batı Yaka bölgesinde nüfus yoğunluğu 200 civarındadır. "Yesil hat" içinde kalan bölgenin yaklaşık 12 bin km²'lik bölümünü Negev ve Eilat çölleri oluşturur ve bu bölgelerde nüfus yoğunluğu oldukça düşüktür. Bu yüzden bu topraklardaki 6 milyon nüfusun büyük çoğunluğu 8 bin km²'lik alana yayılmıştır. Dolayısıyla bu bölgede de ortalama nüfus yoğunluğu 700 civarındadır.

- G -

GÖLKÖY ENSTİTÜSÜ: Kastamonu Gököy Enstitüsü, 17 Nisan 1940 yılında 3803 sayılı kanun ile Türkiye'nin çeşitli yerlerinde açılan 21 enstitüden biridir. Köy öğretmeni ve tarımcı yetiştirmek maksadıyla açılan bu okullar 1948 yılına kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir. Nur talebelerinden Mustafa Sungur, Bediüzzaman Hazretlerini ve Risale-i Nur'ları 1943 yılında burada eğitim görmekte iken duymuştur.

HABEŞ (HABEŞİSTAN): Günümüzdeki adı Etiyopya olan Habeşistan, Afrika'nın doğusunda yer alan bir ülkedir. Kuzeyinde Sudan ve Eritre, doğusunda Cibuti ve Somali, güneyinde Kenya, batısında yine Sudan bulunmaktadır. Afrika'nın en eski devleti olan Habeşistan aynı zamanda dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biridir. İlk zamanlar putperest olup 4. yüzyılda Hristiyanlıkla, 7. yüzyılın başlarında da İslâmiyetle tanışmıştır. Günümüzde Hristiyanların yoğun misyonerlik faaliyetlerinde bulunmalarına rağmen Habeşistan'ın yarısı Müslümandır.

HALEP: Suriye'nin en büyük ikinci kentidir. 1999 nüfusu 1.7 milyon olup, günümüzde 3 milyona yaklaştığı tahmin edilmektedir. Halep, Osmanlı İmparatorluğunun en önemli kentleri arasında yer almıştır. Pek çok tarihçi Halep için "Doğunun Kraliçesi" terimini kullanmıştır. Yumuşak iklimiyle, kültür ve sanat çevresiyle, zengin mutfağıyla insanları kendine çeken bir özelliği vardır. Tarihi M.Ö. 3000'li yıllara uzanan Halep Kalesinde çeşitli Mezopotamya devletleri, Roma İmparatorluğu, Bizans İmparatorluğu, Arap hakimiyeti, Büyük Selçuklu devleti ve Osmanlı İmparatorluğu devirleri yaşanmıştır. Suriye'nin sürekli ticaret ve üretim merkezlerinden biri olmuştur. Osmanlı İmparatorluğunda Bursa ve İstanbul'dan sonraki en önemli doku-macılık merkezi Halep olmuştur. İpekli dokumaları ve sabunları Halep'in en önemli ihrac ma-lı olmuştur. 1500'lü yıllardan itibaren Venedikliler, İngilizler, Fransızlar ve Hollandalılar Halep'te konsolosluklar ve acentalar kurmuştur. Osmanlıda ilk mason locası da Halep'te kurulmuştur. Osmanlı arşivlerinde yer alan hicri 1304 tarihli bir vesikada, Halep'te İngiliz konsolosu Handerson'un riyasetinde Farmason Locası namıyla bir gizli teşkilât kurulduğu bildirilmektedir. Arap harfleriyle ilk matbaa İstanbul'dan önce Halep'e uğramıştır. Halep'te her etnik kökenden to-pululuklar yaşamaktadır. Çarşıda pazarda Türkçe konuşan insanlara rahatlıkla rastlanabilir. Kent-te önemli sayılacak bir Türk nüfus, iki mahalle Kürt, Nusayri, Hristiyan mahalleleri bulunmak-tadır. Ermeniler de Halep'te hatırı sayılır bir nüfusa ve ekonomik etkinliğe sahiptir Suriye'nin ikinci büyük şehridir. Kuzey Suriye'nin en önemli şehri ve kendi adını taşıyan ilin merkezi olup, Anadolu'dan Mezopotamya'ya ve Akdeniz'den İran'a giden ara yolların kavşak nokta-sında kurulmuştur. Bu dikkat çekici coğrafi konumu sebebiyle Halep, tarih boyu kervanların uğrak yeri oldu. Bunun sonucunda ticaretle zenginleşip gelişti. Buna karşılık sık sık aynı yol-lardan sefere çıkan orduların tahribat ve yağmalarına maruz kaldı.

HAREMEYN-İ ŞERİFEYN: Arabistan'ın Mekke ve Medine şehirlerinin; Peygamberimiz (a.s.m.) tarafından belirlenen hayvanlarına, bitki örtüsüne zarar vermenin yasak olduğu sınırların içinde kalan bölge. Mekke'ye el-Beledü'l-Haram, Kabe'ye el-Beytü'l-Haram, çevresindeki mescide de el-Mescidü'l-Haram denilir.

HİCAZ: Bugün Suudi Arabistan yönetiminin elinde olan topraklar İslâmın beşiği olan toprak-lardır. Buranın özellikle Mekke ve Medine'yi içine alan orta bölgesi Hicaz olarak adlandırılır. Bu toprakların Osmanlı hakimiyetine geçmesi Kanunî'nin 1517'de hilâfeti almasıyla olmuştur. Ta-rihte de bazı küçük karışıklıklar dışında buralar sürekli hilâfet devletinin hakimiyetinde olmuştur. II. Abdülhamid Han da bir demiryolu hattı projesiyle mukaddes toprakları İstanbul'a bağla-mayı planlayarak uygulamaya geçmişti. Ancak I. Dünya Savaşı ile bu topraklar elimizden çıktı.

HİNDİSTAN: Asya'nın güney yarımadası ve kıt'anın Hint Okyanusuna doğru uzanmış ucu olan Hindistan, Yakındoğu ile Uzakdoğu'yu ayırır. Geri kalmış ve ayrıca çok kalabalık, tarih bo-yunca göç ve istilâlara uğramış bir ülkedir. İlkçağda burada millî bir devlet, siyasi bir otorite kurulmamıştı. Kast sistemi ile yönetiliyordu. Baharatı bol bulunduğu, bu yüzden de baharat yolunun başladığı yerdir. Çin'den sonra dünyanın en kalabalık ikinci ülkesidir.

HORASAN: İran'ın doğusunda ve kuzeydoğusunda yer alan coğrafi bölgeye verilen isimdir. Farsça bir kelime olan Horasan "Güneşin doğduğu, yükseldiği yer" anlamına gelir. Sasani-ler zamanında ülkenin kuzeydoğusuna bu isim verildi. Eskiden Horasan bölgesi bugün İran, Afganistan, Tacikistan ve Türkmenistan'ın bazı bölgelerinde içeriyordu.

- 1 -

IRAK: Osmanlı devletinin çöküşünün ardından Ortadoğu'da kurulmuş olan devletlerden birisidir. Tarih içinde daha önce yaşamış bir Irak devleti veya bir Irak halkı olmamıştır. Irak adı da Osmanlı İmparatorluğu döneminde merkeze olan uzaklığından dolayı "irak" kelimesiyle isimlendirilmesinden gelmektedir. Osmanlı dönemindeki Musul, Bağdat ve Basra eyaletlerinin bir araya gelmesiyle Irak oluşmaktadır. Irak 18 ayrı şehirden meydana gelmektedir. 23 milyon civarında bir nüfusa sahip olan Irak'ın % 97'si Müslüman (% 65 Şii % 32 Sünni), % 3'ü ise Hristiyan'dır. Etnik dağılım olarak ise % 72-75 Arap, % 22-25 Kürt, % 2 Türkmen, % 2 Asuri ve diğer etnik unsurlardır. Şiiler güney Irak'ta yaşarken Bağdat civarında Sünnî Araplar, Kuzey Irak'ta ise Kürt ve Türkmen nüfus yaşamaktadır. Irak'ta çok önemli petrol yatakları mevcuttur. Suudi Arabistan'dan sonra dünyanın en büyük ikinci petrol rezervine sahip ülkesidir. Irak, dünyanın en eski medeniyetlerine ev sahipliği yapmış olan Aşağı Mezopotamya bölgesinde kurulmuş bir devlettir. Bu gün Irak Orta Doğu'da yer alan stratejik mevkiisiyle, sahip olduğu petrol rezervleri ile Körfezin önde gelen önemli ülkelerinden biri durumundadır. Irak uzun yıllar İngiltere'nin hakim gücü altında idare edilmiştir. İngiltere'nin 1971'de Orta Doğu'dan tamamen çekilmesi ile bu bölge üzerinde başat güç ABD olamaya başlamıştır. Soğuk Savaş sonrası Orta Doğu'da etkisini artıran ABD'nin Irak'a hususi politik ilgisinin olduğu aşıkardır. Son dönem Irak'ın tarihinin ABD'nin politik dayatmaları ile şekillendiğini söyleyebiliriz. Irak dünyada büyük petrol üreticileri arasındadır. Ülke Ortadoğu'nun ulaşım kavşağıdır. Aynı zamanda çağlar boyunca Arabistan ve İran arasında köprü görevi görmüştür. 1917'de İngiliz kuvvetlerince işgal edildi. 1921'de bağımsız Irak Krallığı kuruldu. Krallığın 1958'de kanlı bir darbeyle yıkılmasından sonra Irak Cumhuriyeti kuruldu. Irak Cumhuriyeti 2003 yılında Amerikan ve İngiliz güçleri güçlerinin saldırısıyla yıkıldı.

ISPARTA: 8.933 km karelik bir alana yayılan Isparta ilinin nüfusu, 1990 sayımına göre 434.771'dir. Ege, Akdeniz ve İç Anadolu bölgelerinin kesiştiği Göller Bölgesi denilen noktada yer alan Isparta ili, Eğirdir, Kovada ve Gölçük gölleri, Kovada ve Kızıldağı Milli Parkları ile zengin bir fauna ve floraya sahiptir. İnanç turizminin merkezi Yalvaç ilçesi Anadolu'nun kültür zenginliğini tüm ihtişamı ile yansıtmaktadır. Kayak Merkezinin yer aldığı Davraz Dağı, doğa yürüyüşü ve nehir sporlarına elverişli kanyonlar, mağaralar ve dağları ile pek çok doğa sporlarının yapıldığı merkezdir. Isparta'nın turizm kapısı Eğirdir, alternatif turizm bölgesidir. Dağcılık, trekking, rüzgarsörfü, yamaç paraşütü, kampçılık turizm çeşitlerinden birkaçıdır. Isparta ilinin ilçeleri; Aksu, Atabey, Eğirdir, Gelendost, Gönen, Keçiörlü, Senirkent, Sütçüler, Şarkikaraağaç, Uluborlu, Yalvaç ve Yenişarbademli'dir. Nur risalelerinin telif ve çoğaltılmasında Isparta ve Ispartalı Nurcuların emeği unutulamaz.

- 1 -

İNEBOLU: Karadeniz sahilinin tam ortasında yer alan Kastamonu ilimize bağlı tipik bir sahil kasabası. İstiklâl Savaşı sırasında memleketin kurtuluşunda önemli bir yeri olan, geçmişin kalabalık, ihtişamlı bir ticaret merkezi. Risale-i Nur'un basım ve yayınında önemli bir yeri vardır. İnebolulu Nur Talebeleri hem sadakat ve hem de vefada örnek olmuşlardır.

İNGİLTERE: Avrupa'nın kuzeybatı kıyısında yer alan Britanya Adalar Topluluğu üzerinde, dört ülkeden oluşan bir devlettir. Bu adalar topluluğu, Büyük Britanya ve İrlanda Adalarıyla birlikte, 5000 küçük adadan meydana gelmiştir. Batısında İrlanda Denizi, doğusunda Kuzey Denizi, kuzeyi, güneybatısı ve kuzeybatısı Atlas Okyanusu ile çevrilidir. Bu Birleşik Krallığa Büyük Britanya, Kuzey İrlanda, İskoçya Krallığı ve Gall Prenslığı dahildir. Başkenti Londra olan İngilterenin toplam yüzölçümü 244,101 km² ve nüfusu 60,094,648 dir. Dini hristiyanlık olup mezhebi Devlet klisesine bağlı anglikan mezhebidir. İngiltere tarihi, V. yüzyılda Britanya adasına Anglosaksonların ayak basmasıyla başlar. Büyük Britanya 19. yüzyıla damgasını vuran bir devlettir. Gerek sanayi inkılabı gerekse sömürgeleşme hareketlerindeki etkinliği onu tarihin son imparatorluğu yapmıştır. Tabii ki sömürgeleşme hareketlerindeki genişlemesinden ötürü üstünde "güneşin batmadığı imparatorluk" deyişini de hak etmiştir. 20. yüzyılda dünya savaşlarında oynadığı aktif rol nedeniyle ve de hemen sonrasında dünyayı saran ekonomik krizin de etkisiyle 19. yüzyıldaki gücünden ve de sömürgelerinden çok şey kaybetmiştir. Yine de Avrupa Ekonomik Topluluğunun kurulmasında oynadığı aktif politika nedeniyle halen daha Avrupa ve dünya arenasında etkili bir ülkedir.

İRAN: Asya'nın batısında yer alan bir devlettir. Kuzeyinde Ermenistan, Azerbeycan, Türkmenistan ve Hazar Denizi, doğusunda Afganistan ve Pakistan, batısında Türkiye ve Irak, güneyinde Basra ve Umman körfezleri bulunur. Yüzölçümü: 1.648 milyon km², Nüfusu ise Temmuz 2001 verilerine göre 66,128,965'dir. Başkenti Tahrandır. Resmi adı İran İslâm Cumhuriyeti olan İran, teokratik bir cumhuriyettir.

İSPARİT: Bediüzzaman Said Nursî 1878 yılında Bitlis vilâyetine bağlı Hizan kazasının İsparit nahiyesinin Nurs köyünde doğmuştur. Babasının adı Mirza, annesinin adı Nuriye'dir. Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri köken olarak aslının Isparta'dan İsparit nahiyesine gitmiş olabileceğini bir mektubunda söylemiştir.

İSTANBUL: İstanbul Türkiye'nin en çok nüfuslu ve sanayisi en çok gelişmiş kentidir. Büyük metropoller arasında gösterilen İstanbul'un tarihi ve coğrafi özellikleri dolayısıyla dünyanın en gözde şehirlerinden birisidir. İstanbul'da genel olarak Akdeniz iklimi koşulları görülür. Bu iklim, kıyı bölgelerle iç kesimlerde biraz ayrılıklar gösterir. İstanbul sırasıyla Roma imparatorluğu (324-395), Bizans imparatorluğu (395-1453), Osmanlı imparatorluğu (1453-1923) gibi büyük imparatorluklara sahiplik yapmıştır. Üstadın İstanbulla ilk buluşması 1907 yılında olmuştur. Doğuda Rus harbinde Ruslara esir düşen Said Nursî daha sonra Kosturma, Varşova-Almanya üzerinden İstanbul'a tekrar gelir. Bir süre Çamlıca Tepesinde ikamet buyurur. 1918'de Osmanlı İmparatorluğu döneminin ilim akademisi sayılan Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye üyeliğini yapar. Bundan sonra kısa aralıklarla Yûsâ Tepesinde, Sarıyer'in Fıstıklıbağlar'da ikamet eder. 1952 yılında Gençlik Rehberi mahkemesi dolayısıyla İstanbul'a tekrar gelmiştir.

İZMİR: Türkiye'nin üçüncü büyük şehri olan İzmir 3.500.000 nüfusu ile çağdaş, gelişmiş, aynı zamanda işlek bir ticaret merkezidir. İzmir'in batısında renkli denizi, plajları ve termal merkezleriyle Çeşme Yarımadası uzanır. Antik çağların en ünlü kentleri arasında yer alan Efes, Roma İmparatorluk devrinde dünyanın en büyük kentlerinden biriydi. Tüm İyon kültürünün zenginliklerini bünyesinde barındıran Efes, yoğun sanatsal etkinliklerle de adını duyuruyordu. İzmir, yatlar ve gemilerle çevrilmiş uzun ve dar bir körfezin başında yer almaktadır. Tipik bir Akdeniz iklimi hüküm sürmektedir. Yazların kurak ve sıcak geçtiği İzmir'de, kışlar ılıman geçmektedir. İzmir Limanı İstanbul'dan sonra ikinci büyük limandır. Canlı ve kozmopolit bir şehir olan İzmir, Uluslararası Sanat Festivali ve İzmir Enternasyonal Fuarı ile de önemli bir yer tutar. İzmir'in doğal güzellikleri tarihle iç içe geçmiş, bitki örtüsü, çok çeşitli kuş ve böcek türleriyle

zenginleşmiştir. İzmir dahilindeki genel orman sahası 1.000.000 hektar civarındadır. Çok sayıda maki türü yetişmektedir. İzmir bir liman kenti olduğundan, özellikle ithalat ve ihracat kolaylıkla yapılmaktadır. Gelişmiş bir sanayi ve yan sanayi sektörü vardır. Avrupa'nın yatırım sıralamasında en ön sıradadır. Her türlü sebze ve meyve yetiştiriciliği, açık alanlarda olduğu gibi seralarda da yapılmakta, hem yurt içine hem de yurt dışına ihraç edilmektedir.

- J -

JAPONYA: Uzakdoğu'da, Pasifik Okyanusunda, dört büyük, beş yüz orta büyüklükte ve üç bin kadar da küçük adadan meydana gelen bir devlettir. Büyük adaların adları Hokkaido, Honşu, Kiyudiyu ve Sihoku'dur. Japonya'nın toplam uzunluğu 2400 km, yüzölçümü yaklaşık 377.145 km²'dir. Hiçbir ülke ile kara sınırı yoktur. Kuzeyinde Kore Yarımadası (Güney Kore ve Kuzey Kore) ve Rusya ile sınırlanan Japon Denizi bulunur. Batıda deniz ötesinde Tayvan ve Çin ile komşu olan Japonya'nın doğu ve güneyinde ise Büyük Okyanus bulunur. Nüfusu 2000 yılı sayımına göre 128 milyondur. İyi bir eğitim sistemine sahiptir ve okur-yazarlık oranı %100'dür. Japonca resmi dildir. En yaygın dinler şintoizm ve Budizmdir. Ülke tek meclisli parlamenter monarşiyile yönetilmektedir. Japonların İslâmiyetle tanışması 19 yüzyılın ikinci yarısında olmuştur. 1. Dünya Savaşı ve Bolşevik ihtilâli sırasında Rusyadan kaçan Türklerin yerleşmelerinden sonra, ülkede İslâm toplumu oluşmuştur. Bu gün ülkede yaşayan 300.000 den fazla Müslüman olduğu tahmin edilmektedir.

- K -

KÂBE: Hicaz'da Mekke-i Mükerreme'de, Harem-i Şerif'in ortasında bulunan kutsal bina; yeryüzünde Allah'a adanmış ilk mabed, beytullah. Müslümanların namaza başlarken yöneldikleri cihet, kible. Müslümanların hacı olmak için Kurban Bayramında ziyaret ettikleri mekân.

KASTAMONU: Eski bir yerleşim merkezi olan Kastamonu il merkezi ve ilçelerinde bir çok eski eser ziyarete açıktır. Belli başlıları Araç, Taşköprü, Küre, Abana ilçeleri sit alanı kapsamındadır. Taşköprü'de Zimbılı Tepe (Pompeipolis), İnebolu'da Abeş Kalesi, Geriş Tepesi, Çatalzeytin'de Ginolu Koyu, Cide İlçesinde Gideros Koyu arkeolojik sit alanıdır. Türkiye nin en meşhur ve kaliteli sarımsağı Kastamonu da üretilir ve sunta ve baklalı zincir (zintaş) üretimi yapılır. Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri 1936 ilkbaharında Eskişehir hapsinden tahliye olduktan sonra Kastamonu'ya mecburî ikamet için sevk edilir. Burada Araba Pazarı semtinde polis karakolu karşısında bir eve yerleştirilir. Kastamonu Lâhikası Üstadın burada ikameti esnasında yazdığı ve gelen mektuplardan oluşturulmuştur. Ayrıca Ayetü'l-Kübra olan yedinci Şua da burada yazılmıştır. 1943'e kadar burada kaldıktan sonra tekrar tutuklanarak talebeleriyle beraber Denizli hapsine sevk edildi. Kastamonu ilinin ilçeleri; Abana, Ağlı, Araç, Azdavay, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Daday, Devrekani, Doğanyurt, Hanönü, İhsangazi, İnebolu, Küre, Pınarbaşı, Seydiler, Şenpazar, Taşköprü ve Tosya'dır.

KERBELÂ: Hazret-i Hüseyin'in şehit edildiği ve türbesinin bulunduğu yerdir.

Irak'ın büyük şehirlerinden biri olan Kerbelâ, Irak'ın orta kesiminde, Bağdat'ın 88 km güneydoğusundadır. Irak'ın en önde gelen dinî ve ticarî merkezlerinden biridir.

Abbâsilerin son zamanlarında Kerbela, hurmalıklar içinde bulunan ve suyunu Fırat'tan alan küçük bir şehir haline geldi. Kanuni Sultan Süleyman 1534-35 yılında tahribe uğrayan Hazret-i Hüseyin türbesi ile Necef'teki Ali türbesini ziyaret ederek, Kerbelâ'daki Hüseyniyye adındaki bir kanalı tamir ettirdi ve rüzgarların kumlar ile örttüğü sahaları yeniden bahçe haline getirtti. Ayrıca bazı inşaatlar da yaptırdı. Üçüncü Murad Han da 1585'te Bağdat Valisi Ali Paşa

vasıtasıyla, Hazret-i Hüseyin'in eski türbesini imar ettirdi. On dokuzuncu yüzyılda bir ara Vehhabilerin, tahribatına uğramışsa da, Osmanlı devleti, valileri tarafından şehre hükümet konağı yaptırılmış ve pazar yeri genişletilmiştir.

Kerbela'nın ehemmiyeti ve zenginliği, özellikle Hazret-i Hüseyin'in türbesini ziyarete gelen çok sayıda ziyaretçi sebebiyle olmakla beraber, ayrıca Necef'e ve Mekke'ye gidecek hacılar için bir istasyon, aynı zamanda iç Arabistan ile yapılan ticaret bakımından, çöl hududunda mühim bir ticaret merkezi olmasından ileri gelmektedir. Kerbelâ'nın Basra demiryolu ile bağlantısı vardır. Nüfusunun yarıdan fazlasını İranlılar, geri kalanını da şii Araplar meydana getirir. Bunlar arasında kuvvetli aşiretler de vardır. Asıl Kerbelâ, doğu taraftaki yarım daire şeklindeki hurmalıklar ve Hazret-i Hüseyin'in kabrinden ibarettir. Şehrin batısında ise, çöl manzaralı yaylada Şiilere ait mezarlıklar vardır. Hazret-i Hüseyin'in makamı, 108x82,5 m büyüklüğündeki bir avlu içinde bulunur. Bu avlunun duvarları boydan boya ayetlerle kaplıdır.

KOSTURMA: Rusya Federasyonunun kuzeybatısında, Volga Nehrinin kıyısında, Moskova'nın yaklaşık 320 kilometre kuzeydoğusunda bulunan bir şehirdir. Bediüzzaman Hazretleri, Birinci Dünya Savaşında milis kuvvetleri gönüllü komutanı olarak savaşa katıldı ve Ruslara esir düştü. Önce Kosturma eyaletinin Kilogrif kasabasına, daha sonra da Kosturma ilçesindeki büyük bir esir kampına götürüldü. Orada yaklaşık iki buçuk sene esir hayatı yaşadıkdan sonra firar ederek Varşova, Berlin, Viyana ve Sofya yoluyla İstanbul'a döndü.

KUDÜS: Kudüs, vahye dayanan bütün dinlerde kutsal sayılan bir şehirdir. Bunun başta gelen sebebi ise Yüce Allah'ın insanları doğru yola iletmek üzere görevlendirdiği peygamberlerin birçoğunun bu şehirde yaşamış veya en azından hayatlarının bir bölümünü bu şehirde geçirmiş olmalarıdır. Ayrıca bu peygamberlerden bazılarının mabet olarak kullandıkları mekanlar da bu şehirdedir. Kudüs, İslam dininde özel bir yere ve kutsiyete sahiptir. Zaten adı da bu yerine ve kutsiyetine işaret eder. Müslümanların ilk kiblesi olan Mescid-i Aksa'yı bağrında barındırması ve Resulullah'ın (a.s.m.) İsra ve Miraç mucizesine şahit olması bu üstünlüğünün sebeplerinin başında gelir.

KÜRDİSTAN: Osmanlı devleti zamanında bir coğrafi bölge.

KÜTAHYA: Topraklarının büyük bölümü Ege Bölgesinde, küçük bir bölümünde Marmara Bölgesinde bulunan bir şehrimizdir. Marmara, Ege Ve İç Anadolu Bölgeleri arasında kalan bir yayla üzerinde kurulmuştur. Kuruluş tarihi kesin olarak tesbit edilememekle beraber, Tarihi M.Ö. 3. bin yıllarına uzanmaktadır. Ünlü masalcı Ezop Kütahya 'da doğmuştur. Eski kaynaklara göre Kütahya'nın antik çağlardaki adı Kotiaeon, Cotiaeum ve Koti şeklinde geçmektedir. Kütahya'nın Müslümanlar tarafından fethedilmesi Malazgirt Zaferinden sonradır. 1071'de Malazgirt Savaşında Alparslan'a mağlup olan Bizans İmparatoru Romanus Diogenes tutsaklık dönüşü Kütahya'ya getirildi ve gözleri kör edildi. 1078'de Anadolu Selçuklu devletini kuran Kutsalımoğlu Süleyman Şah Kütahya'yı ele geçirdi. 1097'de Haçlıların saldırısına uğradı. II. Kılıçarslan kaybedilen topraklarla birlikte Kütahya'yı geri aldı. 1277'de Gıyaseddin Keyhüsrev Kütahya yöresini Germiyanoglu Süleyman Şah kızı Devlet Hatunu Osmanlı Sultanı I. Murat'ın oğlu Yıldırım Beyazıt'a verdi. (1381) Germiyanogulları Beyliğinin toprakları Devlet Hatunun çeyizi olarak Osmanlılara verildi. (Kütahya ve çevresi dahil) 1402 Ankara Savaşında, Beyazıt'ı ağır bir yenilgiye uğratan Timur, Kütahya'yı alarak II. Yakup Beye geri verdi. Kütahya daha sonra Osmanlılara geçti ve Sancak Merkezi oldu.

MEDİNE: Kur'ân'da Yesrip diye anılır. Ahzap Suresi, 13. ayetinde Müslümanlarca Medinetü'n-Nebi (Peygamber Ülkesi) ya da Medinetü'l-Münevvere (Aydınlanmış Ülke) olarak bahsedilir. Hz. Muhammed'in 622 yılında Mekke'den göçetmek zorunda kaldığı, 300 km kuzeydeki kent. Peygamber Efendimizin mübarek kabr-i şerifi, Mescid-i Nebevî diye bilinen Peygamber mescidi Medine'de ve binlerce Sahabenin defnedildiği Cennetü'l-Baki mezarlığı da bu şehirdedir.

MEKKE: Mekke şehri, Suudi Arabistan sınırları içinde olup Kızıldeniz sahillerine yakın bir yerde yer almaktadır. Eski adı Bekke'dir. Müslümanların kutsal şehridir. Müslümanların kible-si olan Kâbe buradadır. Önceleri dağlar arasında, ıssız ve susuz bir vadi olan Mekke, Hazret-i İbrahim'in ilahî bir emirle hanımı Hacer ile oğlu Hazret-i İsmail'i bırakması ve burada Zemzem suyunun çıkmasıyla yerleşim merkezi haline gelmiştir. Daha sonra Hazret-i İbrahim ve Hazret-i İsmail'in Kâbe'yi inşa etmeleri ve insanları tavafa çağırımlarıyla Mekke'nin önemi daha da artmıştır. İslâm tarihindeki pek çok önemli hadisenin meydana geldiği bir yerdir Mekke. Peygamber Efendimiz, burada doğmuş, kendisine peygamberlik burada verilmiş ve Kur'ân Mekke'de indirilmeye başlanmıştır. Peygamberliğinin ilk 13 yılı Mekke'de geçmiş, 622 yılında Medine'ye hicret etmiş, ve daha sonra 630 yılında da Mekke'yi Sahabeleriyle birlikte fethetmiştir. Yine 630 yılında meşhur veda hutbesini burada irad etmiştir. Ayrıca, Müslümanların kutsal ve mübarek kabul ettiği mekânların en çok bulunduğu yer de Mekke'dir. Kâbe, Safa ile Merve, Zemzem Kuyusu, Hacerü'l-Esved, Arafat, Müzdelife, Mina, Cebel-i Rahme, Nur Dağı, Hira Dağı gibi yerlerin hepsi Mekke'dedir. Mekke'ye idari olarak sırasıyla Emeviler, Abbasiler, Memluk sultanları ve Osmanlı sultanları hizmet etmişlerdir. 1925 yılından itibaren bu vazife-yi Suudi Arabistan üstlenmiştir.

MENEMEN: İzmir iline bağlı bir ilçedir. Menemen 23 Aralık 1930'da meydana gelen Menemen hadisesiyle gündeme gelmiştir. Derviş Mehmet isminde bir şahsın öncülüğünde başlayan ve daha sonraları provokasyon ve tertip olduğu ortaya çıkan silahlı bir eylem. Derviş Mehmet yanına topladığı bir kısım şahıslarla beraber. Asteğmen M. Fehmi Kubilay'ı ve bir bekçiyi öldürerek halkı infiale getirerek kendi etrafında toplamaya çalıştı. Askerî kuvvetlerin yardımıyla bastırılan bu olay resmî çevreler tarafından Nakşî ayaklanması olarak değerlendirilir. Bu olayla birlikten bölgede sıkıyönetim ilân edilerek İstanbul'da bulunan Nakşî şeyhlerinden Esat Erbili ile birlikte 34 kişi idam edildi. Muhalif basına karşı sert önlemler alınarak, dinî faaliyetlerde bulunanlar hakkında takibatlara girildi.

MISIR: Mısır Arap Cumhuriyeti Kuzey Afrika'nın en kalabalık ülkesidir. Nüfusun büyük bir bölümü Nil Nehri boyunca yerleşmiştir. Asya kıtasında yer alan bölümü Sina Yarımadası ile birlikte 1.020.000 km'lik bir yüzölçümüne sahiptir. Batıda Libya, güneyde Sudan ve kuzeydoğuda Filistin ve İsrail'le kara sınırı bulunmaktadır. Mısır'ın kuzeyde Akdeniz'e, doğuda Kızıldeniz'e kıyısı bulunmaktadır. Mısır antik medeniyetiyle ünlü bir ülkedir ve dünyanın en çok ilgi çeken tarihsel anıtları yine buradadır. Gize Pramitleri, Karnak Tapınağı ve Krallar Vadisi en önemli tarihsel anıtlardır. Özellikle Şeyhülislâm merhum Mustafa Sabri Efendi, Mısır'da Risale-i Nur'a sahip çıkmış ve el-Ezher Üniversitesine tanıtmıştır.

NANGÜN ADASI: Adı kaynaklarda "Nargin Adası" olarak geçmektedir. Azerbaycan'ın başkenti Bakü yakınlarında bulunan Nangün Adası, Tarihteki en ünlü ada hapishanelerinden birisidir. Ağır suçlular ile savaş esirlerinin konulduğu bir yer idi. Bu ada I. Dünya Savaşı sırasında, 1915 yılında Prens Oldenburg'un talimatıyla esir kampına dönüştürüldü. Dokuz yüz dekar

alana sahip olan, su kaynağı ve bitki örtüsü bulunmayan ada, yılanlarıyla ünlüydü. Bu yüzden pek çok kaynakta adı, Yılan Adası veya Cehennem Adası olarak geçmektedir. Kafkas Cephesinde Ruslar tarafından esir alınan Türk askerlerinin konulduğu Nargin Adasında, Alman, Macar ve Bulgar esirler de barındırılmıştı.

NİL: Mısır'dan geçip Akdeniz'e dökülen meşhur büyük nehir. Mısır'a hayat verdiği söylenir. Ayrıca dünyanın en uzun neharıdır. (6.695 km)

NURS: Bitlis iline bağlı Hizan ilçesinin İsparit nahiyesine bağlıdır. Nurs köyünün şimdiki resmî adı Kepirli'dir. Üstat Bediüzzaman Said Nursî bu köyde dünyaya gelmiştir. Bu köyle ilgili Risale-i Nur'da çeşitli yerlerde bilgiler mevcuttur.

- P -

PORT ARTHUR: Çin'de Bohai Körfezinde bulunan bir limandır. Japonlar, 1894'te Çin'le yaptıkları Çin-Japon savaşında bu limanı ele geçirdiler fakat aynı yıl Çin'e geri vermek zorunda kaldılar. Liman daha sonra, 1898 yılında, yapılan bir anlaşmayla "kiralık toprak" olarak Ruslara bırakıldı. Rusya, Çin'le yaptığı anlaşmalarla Mançurya'da demiryolu yapma ve yeraltı kaynaklarını işletme hakkı elde etti. Bu demiryollarını korumak bahanesiyle Mançurya'ya asker yerleştirdi. Bu durum Japonya'yı rahatsız etti. Bunun üzerine Japonya 1904 Şubatında Rusya'ya savaş ilan etti ve Rus-Japon savaşı başlamış oldu. 18 ay kadar süren savaş hem karada ve hem deniz muharebelerinde Rusya için tam bir hezimetle sonuçlandı. Japonya Liaotung yarımadasına asker çıkarıp Rusya'yı kara muharebelerinde perişan etti. Ayrıca Port Arthur limanındaki Rus donanmasına da ani bir baskın yapıp bu donanmayı da yoketti. Ruslar savaşı kaybedince, 1905 yılında limanı Japonlara vermek zorunda kaldılar. O yıllarda bir gazete, Japon başkumandanının bir ayağını Büyük Okyanusta, diğer ayağını Port Arthur Kalesi üzerinde gösteren bir resim yayınlamıştır.

- R -

RAVZA-İ MUTAHHARA: Ravza, bahçe ve Cennet anlamlarına gelir. Ravza-i MutaHHara "Peygamber Efendimizin (a.s.m.) defnedildiği yer" demektir. Genel anlamı itibarıyla çoğu zaman "Mescid-i Nebî" kastedilir. Özel manasıyla "Mescid-i Nebî'nin içinde yer alan Hz. Peygamberin (a.s.m.) kabri saadetleriyle minber-i şerif arasında kalan kısım" demektir. Burası 10 metre genişliğinde ve 20 metre uzunluğunda 200 metre karelik bir alandır. Bu alanın fazileti ile ilgili olarak Resul-i Ekrem (a.s.m.) şöyle buyurur: "Evimle minberim arası, cennet bahçelerinden bir bahçedir."

RUSYA: Rusya Federasyonu, ya da Rusya, doğu Avrupa ile kuzey Asya'ya yayılmış ve 17,075,400 km2'lik yüzölçümü ile dünyanın en geniş ülkesidir. Nüfus olarak ise sıralamada sekizincidir. Said Nursî Hazretleri, I. Dünya Savaşı esnasında gönüllü milis albayı olarak savaşırken üç talebesiyle birlikte Ruslara esir düşmüş, daha sonra Sibirya'da bulunan esir kampına götürülmüştür. Bu dönemdeki hayatıyla ilgili bilgiler Risale-i Nur'da mevcuttur.

- S -

SAVA (SAV KÖYÜ): Isparta'da, merkeze bağlı bir köydür. Risale-i Nur'un elle yazılıp çoğaltılması için bu köyün halkı bütünüyle çalışmışlardır. Said Nursî Hazretlerinin övgülerine mazhar olmuşlardır.

SEDD-İ ÇİN: Çin'in kuzeybatısı boyunca uzanan dünyanın en uzun savunma duvardır. Kallıntıları Po Hay Körfezinde deniz kıyısında başlar. Pekin'in kuzeyinden geçerek batıya yönelir ve Huang-Ho Nehrini ikiye bölerek güneybatıya uzanır. Gobi Çölünün güneyinden batıya yönelerek devam eder. İlk set, M.Ö. 7. yüzyılda Chu Krallığı tarafından, günümüzdeki Henan eyaletinde yapılmış olup fazla uzun değildir. M.Ö. 3. yüzyılda Hun, Tunguz ve Moğolların saldırılarını durdurmak ve ülkenin kuzey sınırlarını korumak için İmparator Qin Shin Huang (Çe-Huang-Ti), burayı boydan boya aşılmaz bir savunma duvarıyla kapatmaya karar verdi. M.Ö.221 yılında daha önceki krallıkların yaptırdığı duvarları birleştirerek uzattı. M.Ö.3. yüzyıldan M.S.17. yüzyıla kadar Çinliler seddi uzatmaya devam etmişlerdir. Seddi onaran ve savunma amaçlı kullanan son hanedan Ming Hanedanı (1368-1644) olmuştur. Seddin yıkılmış olan kısımlarıyla birlikte uzunluğu 10.000 kilometreyi bulur. Bugün ayakta duran kısım Ming Hanedanı devrinden kalan 3.000 kilometrelik settir. Ancak asıl inşaat, M.Ö.221 ile M.S.608 yılları arasında yapılmıştır.

Çin Seddi, en uzun sürede yapılan ve en çok insan çalıştırılan yapıdır. M.S.555'te Beijing ile Datong arasındaki 500 km.lik duvarın yapımında 1.800.000 kişi çalıştırılmıştır. Badaling dağının üzerinden geçen seddin sadece 200 metrelik kısmını yapmak için bile binlerce kişi çalıştırılmış ve bu kişilerin isimleri bir taşta yazılmıştır.

SEDD-İ ZÜLKARNEYN: Allah'ın kendisine hikmet ve kudret verdiği bir zat olan Zülkarneyn'in peygamber olup olmadığı hususu tartışmalıdır. Bazı müfessirlere göre Zülkarneyn, Yemen padişahlarından birisidir. Kur'an'da Kehf Suresinde Zülkarneyn ile ilgili olarak, şarktan garba hâkim olduğu ve mazlum milletleri, zalim kavimlerin tecavüzlerinden korumak için bir set inşa ettiği ifade edilmektedir. Bazı müfessirler Zülkarneyn'in yaptığı seddin Azerbaycan ile Ermenistan arasında olduğunu ve Tatarların hücumundan korumak için inşa edildiğini; bazıları ise bunun Çin Seddi olduğunu ve Moğollara karşı yapıldığını söylemektedir. Kesin olan husus ise; Ye'cüc ve Me'cüc denilen ve yeryüzünde fesat çıkaran topluluklara karşı Zülkarneyn tarafından bir seddin inşa edilmiş olduğudur.

SİBİRYA: Büyük çoğunluğu Rusya Federasyonu içinde yer almaktadır. Batıdan doğuya doğru üç ana kesimden oluşur. Birinci kesimde, Batı Sibirya ovası; ikinci kesimde, Orta Sibirya platosu; üçüncü kesimde ise Rusya Uzakdoğu'su yer alır. Bölge uzun ve sert geçen kışlarıyla tanınır. Bediüzzaman Hazretleri I. Dünya Savaşı yıllarında Ruslara esir düştüğünde Sibirya'nın Kosturma bölgesine götürülmüş ve orada yaklaşık 2.5 yıl esaret hayatı yaşamıştır.

- Ş -

ŞAM: Suriye'nin başşehri olan Şam'ın eski adı Dımışk'tır. Müslümanların fethetmesiyle birlikte uzun yıllar İslam dini ve devletinin merkezi konumuna yükselmiş; Emeviler devrinde hilafetin merkezi olmuştur. Üstat Bediüzzaman Said Nursi otuz beş yaşında iken buraya gelmiş ve Şam ulemasının da hazır bulunduğu on bin kişiye Emeviye Camiinde bir hutbe vermiştir. Bu hutbe büyük yankı uyandırmış, daha sonra tercüme edilerek Hutbe-i Şamiye adı altında Türkçe olarak yayınlanmıştır.

ŞEHİR (PALAS) OTELİ: 15 Haziran 1944 günü Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin beraat kararı ile hapisten tahliye olan Nur Talebelerine Denizli halkı sahip çıktı ve evlerinde misafir ettiler. Bediüzzaman ise Şehir Palas Oteline yerleşti ve yaklaşık bir buçuk ay kadar Denizli'de kaldı. Ankara'daki CHP hükümeti Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin beraat kararına rağmen, Said Nursi'nin Afyon'un Emirdağ ilçesinde zorunlu iskâna tâbi tutulmasını emretti ve daha önce Kastamonu'ya aldığı nüfus kaydını bu defa Emirdağ'a nakletti.

- V -

VAN: Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesinin Yukarı Murat-Van bölümündeki Van Gölü kapalı havzasındadır. Kuzeyden Ağrı'nın Doğubeyazıt, Diyarın ve Hamur ilçeleri; Güneyden Siirt'in Pervari; Şırnak'ın Beytüşşebap, Hakkari'nin merkez ve Yüksekova ilçeleri ile çevrilidir. Doğusunda ise İran devlet sınırı yer alır. Yüzölçümü 19.069 km2 dir. Van merkez ilçesinin yüzölçümü 2.289 km2, ilin gerçek alanı toplam 21.823 m2 dir.

Van, Doğu Anadolu Bölgesinin volkanik dağlarla kaplı çukur kesiminde bulunan Van Gölü'nün doğu kıyısına 5 km uzaklıkta hafif eğimli bir alan üzerine kuruludur. Ortalama yüksekliği 1725 m.'dir. Türkiye'nin en büyük gölü olan ve bir bölümü Van ilinde kalan Van Gölü, bu dağlık bölümün ortasında yüksek dağlarla çevrelenmiş bir çöküntü durumundadır.

- Y -

YEMEN: Orta Doğu, Arap Denizi, Aden Körfezi ve Kızıldeniz kıyısında, Umman ile Suudi Arabistan arasında yer alır.Yemen fiziksel coğrafya bakımından kıyılardan iç kesime doğru sıralanan üç ana bölgeye ayrılır. Dar kıyı ovası, Yemen platosu ve geniş çöllük alanlar. Kesin sınırlarla birbirinden ayrılmayan bu bölgeler arasında bazı geçiş kuşakları da yer alır. Eski çağlardan beri çeşitli kültür ve uygarlıkların buluşma noktası olan Yemen'de Akdeniz'den Hindistan'a kadar uzanan bir kuşağın izleri görülür.

YUŞA TEPEŚİ: İstanbul'un Beykoz yöresinde olan Yuşa Tepesi 201 metre yüksekliğindedir. Tepe, adını bu mekânda medfun (gömölü) Hz. Yuşa'dan almıştır. Şehrin manevî merkezlerinden biridir.

ŞUALAR AYET VE ARAPÇA METİN İNDEKSİ

Açıklama: Arapça metin indeksi, Arapça bilmeyenlerin de kolay bulmalarını temin bakımından, okunuş metinleri alfabetik sıraya konularak hazırlanmıştır.

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
- A -			
Âbâzîha beyzûhin ve zey-mûhin ba'dehâ	Celcelûtiye	1128	أَبَاذِيخَ بَيْدُوخٍ وَذَيْمُوخٍ بَعْدَهَا
Âbâzîha beyzûhin ve zey-mûhin ba'dehâ.	Celcelûtiye	1127	أَبَاذِيخَ بَيْدُوخٍ وَذَيْمُوخٍ بَعْدَهَا
A'büdü...estaînü		957	أَعْبُدُ... أَتَسْتَعِينُ
Adede mâ karae'l-kârî ve-mâ kad tenezzelet	Celcelûtiye	1114	عَدَدَ مَا قَرَأَ الْقَارِي وَمَا قَدْ تَنَزَّلَتْ
Ahrufü ucmin süttirat testîran bittebihel emîru velfakîran	Ercûze	1124	أَحْرَفُ عَجْمٍ سَطَّرَتْ تَسْطِيرًا بَتَبِهَا الْأَمِيرُ وَالْفَقِيرُ
Alâ külli mâ enzelet kütben tefeddalet	Celcelûtiye	1114, 1117	عَلَى كُلِّ مَا أُنْزِلَتْ كُتُبًا تَفَضَّلَتْ
Aleyhim		962	عَلَيْهِمْ
Allahü a'lemü bissavab		911, 913, 915, 922, 932, 1146	اللَّهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ
Allahü a'lemü		910, 912, 914, 918, 920, 921, 924, 926	اللَّهُ أَعْلَمُ
Allahü ekber		74, 172, 252, 326, 366, 367, 368, 370, 375, 414, 655, 1122	اللَّهُ أَكْبَرُ
Allahü hafizün aleyhim	Şura Suresi: 6.	482, 483	اللَّهُ حَفِيزٌ عَلَيْهِمْ
Allahü nurussemavati velardı	Nur Suresi: 35.	412, 987, 990, 992, 1058	اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
Allahü nurussemavati ve'lardı meselü nûrihî kemişkâtin fihâ misbahun elmisbahu fî zücâcetin ezzücâcetü keenneha kevkebün...	Nur Suresi: 35.	987, 1058	اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكُوتٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ
Allahü veliyüllezîne âmenü	Bakara Suresi: 257.	422, 425, 426	اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Allahümme innehu leyse fissemavatı deveratün ve nücûmün ve muharrekâtün seyyaratün		68	اللَّهُمَّ إِنَّهُ لَيْسَ فِي السَّمَوَاتِ دَوَرَاتٌ وَنُجُومٌ وَمَحْرَكَاتٌ سَيَّارَاتٌ
Allahümme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammedin kemâ salleyte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîm...		159	اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ
Allahümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muhammedin biadedi külli dâin ve devâin...		19	اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَعْدَ كُلِّ دَاءٍ وَدَوَاءٍ
Allahümme salli ve sellim alâ Muhammedin ve alâ âlihî ve eshâbihî biadedihâ verhamnâ ve erham Talebete Resâilî'n-Nûri...		1146	اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ بَعْدَهَا وَارْحَمْنَا وَارْحَمْ طَلَبَةَ رِسَائِلِ النُّورِ
Allahümme salli ve sellim aleyhi ve alâ âlihî ve sahbi-hî biadedi hurûfi'l-Kur'âni'l-makrûati vel mektubeti...		986	اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ بَعْدَ حُرُوفِ الْقُرْآنِ الْمَقْرُوءَةِ وَالْمَكْتُوبَةِ
Âmenerresülû bimâ ünzile ileyhi min rabbihî ve'l-mû'minûne küllün âmene bil-lâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusûlihî lâ nüferriku beyne ehadin...	Bakara Suresi: 285.	371	أَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نَفَرِقُ بَيْنَ أَحَدٍ
Âmennâ bihî küllün min inde rabbînâ	Âl-i İmran Suresi: 7.	903	أَمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا
Âmentü billâh		180, 186, 198	أَمَنْتُ بِاللَّهِ
Âmentü billâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusûlihî ve bilyevmi'l-âhiri ve bilka-deri hayrihî ve şerrihî minallâhi teâlâ velba'sü ba'del-mevti hakkun eşhedü en lâ ilâhe illallâh		67	أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
Âmine.		965, 986, 1054	أَمِينَ
Amme yetesâelün	Nebe Suresi: 1. 290		عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ân hayâlâtî ki dâmi evli- yâst. Aksi mehrûyâni bûs- tânî hudest		21	أَنْ خَيَالَاتِي كِه دَامِ أَوْلِيَّاسْت عَكْسِ مَهْرُويَانِ بُوَسْتَانِ خُدَاسْت
Asâ en tekrahû şey'en ve hüve hayrun leküm	Bakara Suresi: 468, 513, 216.)	750	عَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ
Asâ en yeb'aseke rabbüke makamen mahmûden	İsra Suresi: 79.	160	عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا
Asâ rabbünâ en yebdilenâ hayran	Kalem Suresi: 32.	1090	عَسَى رَبَّنَا أَنْ يُدَلِّلَنَا خَيْرًا
Âteynâke seb'an mine'l- mesânî	Hicr Suresi: 87.	1067	أَتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنْ الْمَثَانِي

– B –

Ba'dehâ	Celcelûtiye	1128, 1129	بَعْدَهَا
Bârekâllahi		29, 325, 414	بَارَكَ اللَّهُ
Bede'tü bibismillâhi rûhî bi- hihtedet. İlâ keşfi esrârin bibâtinihi'n-tevet	Celcelûtiye	1131, 1138	بَدِئْتُ بِبِسْمِ اللَّهِ رُوحِي بِهِ اهْتَدَيْتُ إِلَى كَشْفِ أَسْرَارِ بَاطِنِهِ انْطَوْتُ
Bel ibâdün mükremûne	Enbiya Suresi: 26.	416	بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ
Berkûtin	Celcelûtiye	1122	بَرْكُوتٍ
Beşelmehatin ikbel duâî...	Celcelûtiye	1127	بَشَلْمَحَتْ اِقْبَلْ دُعَائِي...
Biâcin ehûcin celmehûcin celâletin. Cilâlin celceliyyû- tin cemâhin temehracet bi- ta'dâdi ebrûmin ve simrâ- zin ebrâmin. Ve behrati tib- rîzin ve ümmin teberraket	Celcelûtiye	1133	بَاجِ أَهْوَجِ جَلْمَهُوجِ جَلَالَةٍ جَلِيلِ جَلْجَلِيَّوْتِ جَمَاهِ تَمَهَّرَجَتْ بَتَعْدَادِ اِبْرُومِ وَسَمِرَازِ اِبْرَمِ وَبَهْرَةِ تَبْرِيزِ وَأَمِ تَبَرَّكَتْ
Biadedi külli dâin ve devâin		19	بِعَدَدِ كُلِّ دَاءٍ وَدَوَاءٍ
Bibelhın ve simyânin ve bâzûhin ba'dehâ	Celcelûtiye	1127, 1128	بِيَلْخِ وَسَمِيَّانِ وَبَازُوخِ بَعْدَهَا

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Biesmâike'l-hüsna	Celcelûtiye	1137	بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى
Biesmâike'l-hüsna ecirni mineşşetet	Celcelûtiye	1135, 1137, 1139	بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى أَجِرْنِي مِنَ الشَّتِّ
Biesrari ilmi yâ halîmü bî-ke'n-celet.	Celcelûtiye	1144	بِأَسْرَارِ عِلْمٍ يَا حَلِيمُ بِكَ أَنْجَلْتُ
Bieyyâmillâh	İbrahim Suresi: 5.	1110	بِأَيَّامِ اللَّهِ
Bihakki tebâreke	Celcelûtiye	1128	بِحَقِّ تَبَارَكَ
Bihakki tebâreke sümme nûnin ve sâilin	Celcelûtiye	809	بِحَقِّ تَبَارَكَ ثُمَّ نُونٍ وَسَائِلٍ
Bihâlin ehîlin şel'in şel'ûbin şâlibin şâliin.	Celcelûtiye	1127	بِهَالِ أَهْلِ شَلْعٍ شَلْعُوبٍ شَالِعٍ
Bihilkevnü uttirat	Celcelûtiye	1129	بِهَ الْكَوْنُ عَطِرَتْ
Bihinnâru uhmidet	Celcelûtiye	1121, 1123, 1124, 1124, 1127	بِهَ النَّارِ أُخِمِدَتْ
Bikuddûsi berkûtin bihin-nâru uhmidet	Celcelûtiye	1121, 1122, 1127	بِقُدُّوسٍ بَرَكُوتٍ بِهَ النَّارِ أُخِمِدَتْ
Bilurveti'l-vüska	Bakara Suresi: 256; Lokman Suresi: 22.	422, 1076	بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى
Bimüşahedeti azameti iha-tati hakikati		239	بِمُشَاهَدَةِ عَظْمَةِ احَاطَةِ حَقِيقَةِ
Binûri celâlin bâzihın ve şe-rantahın	Celcelûtiye	1121, 1122, 1127	بِنُورٍ جَلَالٍ بَاذِخٍ وَشَرَنْطَخٍ
Bismillâh	Fatiha Suresi: 1.	369, 1131	بِسْمِ اللَّهِ
Bismillâhi'l-fettâh		266	بِسْمِ اللَّهِ الْفَتَّاحِ
Bismillâhirrahmânirrahîm	Fatiha Suresi: 1.	259, 265, 281, 285, 385, 950, 951, 1098, 1122, 1131	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
Bişahadeti azameti ihata-ti hakikati		175, 231, 239	بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ احَاطَةِ حَقِيقَةِ
Bitamtâmi mihrâşin linâri'l-idâset	Celcelûtiye	1127	بِطَمَّطَامٍ مِهْرَاشٍ لِنَارِ الْعِدَاسَمَتِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Bitemlîhin âyâtî	Celcelûtiye	1128	بِتَمْلِيخِ آيَاتِ
Bitemlîhin âyâtin şemûhin teşemmehat	Celcelûtiye	1127	بِتَمْلِيخِ آيَاتِ شَمُوخٍ تَشَمَّخَتْ
Bivâhi'l-vehâ bilfethi ven-nasrı esraat	Celcelûtiye	1131	بِوَاخِ الْوَحَا بِالْفَتْحِ وَالنَّصْرِ اسْرَعَتْ
Biyâhin ve yâyûhin nemûhin esâliyen	Celcelûtiye	1127	بِيَاهِ وَيَايُوهُ نُمُوهُ أَصَالِيَا
Biyedihi mekâlîdü külli şey'in kadîr		943	بِيَدِهِ مَقَالِيدُ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
Biyedihi'l-hayr		934, 942, 943	بِيَدِهِ الْخَيْرُ
Bizeymûcin eşmûhin bihil kevnü ummirat	Celcelûtiye	1127	بِذَيْمُوخٍ أَشْمُوخٍ بِهِ الْكُونُ عَمِرَتْ
Bürhânün	Nisâ Suresi: 174.	1080	بُرْهَانُ
- C -			
Çü lâ ilâhe illallahü berâber mîzenend her şey demâ dem çü yedend yâ hak, se-râser kûyedend yâ hayy!		263	چُو لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بَرَابَرُ مِيزَنَنْدِ هَرْ شَيْءِ يَا حَيُّ دِمَادَمُ چُو يَدَنْدِ يَا حَقُّ سَرَّاسَرُ كُو يَدَنْدُ
- D -			
Dâllîne	Fatiha Suresi: 7.	162, 963, 965, 989, 991	ضَالِّينَ
Derken	Ercûze	1125	دَرْكَا
- E -			
Ecirnâ		471	أَجْرِنَا
Ecirnâ minennâr	Cevşen	364	أَجْرِنَا مِنَ النَّارِ
Efdalü mâ kultü ene ven-nebiyyüne min kalbi lâ ilâhe illallah	Keşfü'l-Hafâ, 1:153.	20	أَفْضَلُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
Efelem yenzurû illessemâi fevkahüm keyfe beneynâ-hâ ve zeyyennâhâ	Kaf Suresi: 6.	992	أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ehallallâhü'l-bey'a ve harra-me'r-ribâ	Bakara Suresi: 275.	627	أَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا
Ekıd kevkebî bilismi nûran ve behceten	Celcelûtiye	1132	أَقْدَ كَوَكْبِي بِالْإِسْمِ نُورًا وَبَهْجَةً
Ekıd kevkebî bilismi nûran	Nur Suresi: 35.	1059, 1133	أَقْدَ كَوَكْبِي بِالْإِسْمِ نُورًا
Ekıd kevkebî	Celcelûtiye	1130, 1132, 1133	أَقْدَ كَوَكْبِي
El-azametü izârî velkibriyâü rıdâî	Ebu Davud, Li-bas: 225; İbni Mâce, Züht: 16.	172	الْعَظَمَتُ إِزَارِي وَالْكِبْرِيَاءُ رِدَائِي
El-azîzi'l-hamîd	İbrahim Suresi: 1.	1105	الْعَزِيزُ الْحَمِيدُ
Elbâkî hüvelbâkî		743, 833	الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي
El-cenneti		1099	الْجَنَّةُ
Elestü birabbiküm	A'raf Suresi: 172.	63	أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ
El-evvelü		339	الْأَوَّلُ
Elhamdü'llillâh	Fatiha Suresi: 2.	188, 259, 280, 326, 367, 368, 369, 370, 375, 380, 412, 414, 950, 951, 955, 966, 990, 991, 1027, 1045	الْحَمْدُ لِلَّهِ
Elhamdü'llillâhi alâ in'âmihî		370	الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَىٰ نِعَامِهِ
Elhamdü'llillâhi alâ külli hâ-lin sive'l-küfri veddalâli	Feyzü'l-Kadîr, 1: 358, hadis no: 662.	467	الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَىٰ كُلِّ حَالٍ سِوَى الْكُفْرِ وَالضَّلَالِ
Elhamdü'llillâhi alâ ni'meti'l-îmâni		29, 119, 131, 188	الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَىٰ نِعْمَةِ الْإِيمَانِ
Elhamdü'llillâhi ale'l-îmâni billâhi ve alâ vahdaniyyeti ve alâ vücûdihî ve alâ sıfâtihî ve esmâihî ham-den...		380	الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَىٰ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ وَعَلَىٰ وَحْدَانِيَّتِهِ وَعَلَىٰ وُجُوبِ وُجُودِهِ وَوُجُودِهِ وَعَلَىٰ صِفَاتِهِ وَأَسْمَائِهِ حَمْدًا
Elhamdü'llillâhi hâzâ min fadli rabbî		280, 676	الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Elhamdüillâhi rabbilâlemîne	Fatiha Suresi: 2.	623, 955, 966, 990, 991	الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
Elhamdüillâhillezî hedânâ lihâzâ vemâ künnâ linehte-diye lev lâ en hedânallâhü lekad câet rusûlü rabbînâ bilhak	A'raf Suresi: 43.	280	الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولَنَا بِالْحَقِّ
Elhayru fimâhtarahüllâh		467, 513, 534, 782, 792, 810	الْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللَّهُ
Elhükümü lilgalip		288	الْحُكْمُ لِلْغَالِبِ
Elif lâ mî mîm	Bakara Suresi: 1.	1093	آم
Elif lâ mî râ, kitâbün enzel-nâhü ileyke lituhricennâse mine'z-zulümâtî ile'n-nûri biizni rabbihim ilâ sırâtî'l-azîzî'l-hamîd	İbrahim Suresi: 1.	1104	الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ تُخْرِجُ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ
Elif lâ mî râ, kitâbün enzel-nâhü ileyke	İbrahim Suresi: 1.	1104, 1106, 1107	الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ
El-ilmü indellahi	Mülk Suresi: 26.	911, 927	الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ
El-İslâmiyyetü cebbetil asabiyyete'l-cahiliyyete	Buharî, Ahkâm: 4, 721 İmarâ: 36, 37; Ebu Davud, Sünnet: 5.		الْإِسْلَامِيَّةُ جَبَّتِ الْعَصِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ
El-ismü'l-a'zamü	Celcelûtiye	1130	الْإِسْمُ الْمَعْظَمُ
El-kasemü'l-câmiu ved-da'vetü's-şerîfetü ve'l-ismü'l-a'zam		1126	الْقَسَمُ الْجَامِعُ وَالْدَّعْوَةُ الشَّرِيفَةُ وَالْإِسْمُ الْأَعْظَمُ
El-katratü tedüllü ale'l-bah-ri		1103	الْقَطْرَةُ تَدُلُّ عَلَى الْبَحْرِ
Ellezîne en'âmte aleyhim gayri'l-mağdûbi aleyhim veleddâllîn	Fatiha Suresi: 7.	965	الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ
Ellezîne en'amte aleyhim	Fatiha Suresi: 7.	161, 962, 965, 989, 990, 992	الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ellezîne kâle lehümü'n-nâ- sü innennâse kad cemeû leküm fahşevhüm feẓâde- hüm îmânen ve kâlû has- bünallâhü ve ni'me'l-vekîl	Al-i İmran Su- resi: 173.	717	الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ
Ellezîne yestehibbûne	İbrahim Suresi: 1110 5.		الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ
Ellezîne yestehibbûne'l-ha- yâte'd-dünya ale'l-ahirati ve yesuddüne an sebîlillâhi ve yebgûnehâ ıvecen üläi- ke fi dalâlin baîd	İbrahim Suresi: 1108 3.		الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ
Ellezîne yestemiûne'l-kavle feyettebiûne ahsenehû ülä- ikellezîne hedâhümullahü ve üläike hüm ülü'l-elbâb	Zümer Suresi: 794 18.		الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَيْهُمْ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ أُولُوا الْأَلْبَابِ
Elmisbâhu fı zücacetin ez- zücâcetü keennehâ kevke- bün düriyyün	Nur Suresi: 35. 1058, 1061		الْمُصْبِحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ
Elmübâraketü		156, 157, 995, 997, 998	الْمُبَارَكَاتُ
El-ulemâü verâsetül enbi- yâi	Buharî, İlim: 656 10; Ebu Davud, İlim: ; Müsned, 5: 196.		الْعُلَمَاءُ وَرِثَةُ الْأَنْبِيَاءِ
El-yevme nüneccîke bibe- denike	Yunus Suresi: 956 92.		الْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِيَدِنَا
En ahric kavmeke mine'z- zulümâtı ile'n-nûri ve zek- kirhüm bieyyâmillâh	İbrahim Suresi: 1111 4.		أَنْ أَخْرِجَ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكَرَهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ
Ennazaru yüdhlü'l-ceme- le'l-kıdra verracüle'l-kabra	Keşfü'l-Hafâ, 511 2:72.		النَّظَرُ يُدْخِلُ الْجَمَلَ الْقَدِرَ وَالرَّجُلَ الْقَبِيرَ
Ennebiyyîne		962	النَّبِيِّينَ
Enneffâsâti fı'l-ukad	Felâk Suresi: 4. 419, 421		الْغَفَاتُ فِي الْعُقَدِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Enûhın biyemlûhın ve eb- rûhın uksimet. Bitemlîhın âyâtin şemûhın teşemme- hat	Celcelûtiye	1127	أَنُوحٌ يَّمْلُوحُ وَأَبْرُوحٌ أَقْسَمَتْ بِتَمْلِيحِ آيَاتِ شَمُوحٍ تَشَمَّخَتْ
Enzelnâ ileyküm nûran mübînen	Nisâ Suresi: 174.	1080	أَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا
Enzelnâhü	İbrahim Suresi: 1.	1104, 1106, 1107	أَنزَلْنَاهُ
Errahmânirrahîm	Fatiha Suresi: 3.	952, 955	الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
Errâsihûne	Nisâ Suresi: 162.	1079	الرَّاسِخُونَ
Errâsihûne fi'l-İlmi minhüm	Nisâ Suresi: 162.	1078, 1079	الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ
Essabru müftehü'l-fereci vessürûri	Keşfü'l-Hafâ, 2:21.	535	الصَّبْرُ مُفْتَاخُ الْفَرَجِ وَالسُّرُورِ
Essâdikîne		518	الْصَّادِقِينَ
Essalâvatü		156, 157, 995, 999	الصَّلَوَاتُ
Essalâvatü ettayyibâtü lillâh		995, 1000	الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ
Essebebü kelfâil		394, 969, 1037	السَّبَبُ كَالْفَاعِلِ
Esselâmü aleyke eyyühen- nebiyyü ve rahmetüllâhi ve berekâtühü		971, 985	السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ
Esselâmü aleyke eyyühen- nebiyyü		971, 985	السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ
Esselâmü aleyke ve aley- kesselâm		158	السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَيْكَ السَّلَامُ
Esselâmü aleyke yâ eyyü- hennebiyyü		158, 159	السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ
Esselâmü aleyküm ve rah- metullâhi ve berakâtühü ebebeden dâimen		426, 792	السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا
Esselâmü aleyküm ve rah- metüllâhi ve berakâtühü ebebeden dâimen selleme- kümullâhü fi'd-dâreyni		788	السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا سَلِّمَكُمُ اللَّهُ فِي الدَّارَيْنِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Esselâmü aleynâ ve alâ ibadillâhi's-sâlihîn		158	اَلْسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ
Eşhedü en lâ ilâhe illallah		67, 376, 967, 986	أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
Eşhedü en lâ ilâhe illallahü ve eşhedü enne Muhammeden resulüllah		158	أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
Eşhedü enne Muhammeden resulüllah		158, 376, 967, 981, 982, 985, 986	أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
Ettahiyyatü el-mübarekâtü essalavâtü ettayyibatü lillâh	Müslim, Salât: 56, 60, 62; Tirmizî, Salât: 100.	156	التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ
Ettahiyyatü el-mübarekâtü essalâvatü ettayyibatü		157, 995, 996, 997	التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ
Ettahiyyatü		156, 157, 159, 995	التَّحِيَّاتُ
ttahiyyatü lillâh		157, 996, 997	التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ
Ettayyibatü		995, 1000	الطَّيِّبَاتُ
Ettayyibatü lillâh		1000	الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ
Eûzü billâhi mineşşeytâni vessiyaseti		584, 670, 773	أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسَّيَاسَةِ
Ev kezulümâtin fi bahrin lücciyin yağsâhü mevcün	Nur Suresi: 40.	987	أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُّجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ
Evemen kâne meyten feahyeynâhü ve cealnâ lehü nûran yemşî bihî finnâsi kemen meselühü fizzulûmâtî leyse bihâricin...	En'am Suresi: 122.	1068, 1069	أَوْ مِّنْ كَانَ مِيتًا فَاحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَن مَّثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ
Evemen kâne meyten feahyeynâhü ve cealnâ lehü nûran yemşî bihî finnâs	En'am Suresi: 122.	535	أَوْ مِّنْ كَانَ مِيتًا فَاحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Evemen kâne meyten	En'am Suresi: 1068, 1069, 122.	1071, 1073	أَوْ مِنْ كَانَ مَيِّتًا
Evemen kâne meyten fe-ahyeynâhü ve cealnâ lehü nûran	En'am Suresi: 122.	1068, 1069	أَوْ مِنْ كَانَ مَيِّتًا فَاحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا
Evkezulümâtin fî bahrin cülliiyyin	Nur Suresi: 40.	989, 992	أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ
Ezzalimîn		383	الظَّالِمِينَ
Ezzemân	Ercûze	1125	الزَّمَانَ
Ezzulümât	En'am Suresi: 122.	1070, 1104, 1105, 1107	الظُّلُمَاتِ
Ezzücacetü keenneha kev-kebün dürriyün yûkadü	Nur Suresi: 35.	1058, 1059	الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَُا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ
- F -			
Fa'lem ennehü lâ ilâhe illal-lâh	Muhammed Suresi: 19.	16	فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
Fe'l-intizamâtü'l-mevzune-tü		1002	فَالْأَنْتِظَامَاتُ الْمَوْزُونَةُ
Feahyeynâhü vecealnâ lehü nûran yemşî bihî finnâsi	En'am Suresi: 122.	1068, 1069	فَاحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ
Fea'nd anhüm	Nisâ Suresi: 81; En'am Suresi: 68.	1086, 1101	فَاعْرِضْ عَنْهُمْ
Febieyyi âlâi rabbikümâ tû-kezzibân	Rahman Suresi: 13 v.d.	386	فَبَايَ الْآءِ رَبِّكُمْ تَكْذِبَانَ
Feemmellezîne şeku fefin-nâri lehüm fihâ zefîrun ve şehîkun	Hûd Suresi: 106.	1071	فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُّوا فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ
Feemmellezîne şekû	Hûd Suresi: 106.	1071	فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُّوا
Fees'elûke yâ mevlâyâ bifadlikelezi.	Celcelûtiye	1114, 1117	فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ بِفَضْلِكَ الَّذِي
Feeynemâ tüvellev fesemme vechullâhi	Bakara Suresi: 115.	1151	فَإِنَّمَا تُولَوْنَا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ
Fefi'l-cenneti hâlidîne	Hûd Suresi: 108.	1099, 1100	فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Fefi'l-cenneti	Hûd Suresi: 108.	1099	فَفِي الْجَنَّةِ
Fefi'n-nâri	Hûd Suresi: 106.	1071, 1072	فَفِي النَّارِ
Fefi'n-nâri lehüm fihâ zefi-run ve şehikun	Hûd Suresi: 106.	1071, 1072	فَفِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ
Fein tevellev fekul hasbi-yallâhü lâ ilâhe illâ hüve aleyhi tevekkeltü	Tevbe Suresi: 129.	1081	فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
Fein tevellev fekul hasbi-yallâhü lâ ilâhe illâ hüve aleyhi tevekkeltü ve hüve rabbü'l-arşi'l-azîm	Tevbe Suresi: 129.	626	فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
Fekad câe eşrâtühâ	Muhammed Suresi: 18.	902	فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا
Fekadi's-temseke bi'l-urveti'l-vüska	Bakara Suresi: 256; Lokman Suresi: 22.	1076	فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى
Feku lâ lehü kavlen leyyinen	Taha Suresi: 44.	717	فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا
Felebiste fissicni bid'a sinîne	Yusuf Suresi: 42.	302	فَلَيْتَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سَنِينَ
Feliümmihi's-südüs	Nisa Suresi: 11.	611	فَلِأَمِّهِ السُّدُسُ
Felizzekeri mislü hazzi'l-ünseyeyni	Nisa Suresi: 176.	611	فَلِلذِّكْرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيْنِ
Femen yekfur bittâğûti	Bakara Suresi: 256.	422	فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ
Feminhüm şakiyyün ve saîdün	Hûd Suresi: 105.	1065, 1098, 1099	فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ
Fenzur ilâ âsâri rahmetillâhi keyfe yühyi'l-arda ba'de mevtihâ inne zâlike lemüh-yi'l-mevtâ ve hüve alâ külli şey'in kadîr	Rum Suresi: 50.	182, 285, 329	فَإِنْظُرْ إِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
Fes'al limevlâke'l-azîmişşani yâ müdriken lizâlikezze-manı bien yukîke şerre til-ke'l-fitneti ve şerre külli kürbetini ve mihnetini	Ercûze	1124	فَاسْأَلْ لِمَوْلَاكَ الْعَظِيمِ الشَّانِ يَا مُدْرِكًا لِّذَلِكَ الزَّمَانَ بِأَنْ يُقَيِّكَ شَرَّ تِلْكَ الْفِتْنَةِ وَشَرَّ كُلِّ كُرْبَةٍ وَمِحْنَةٍ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Fesda' bimâ tü'meru	Hicr Suresi: 94.	217	فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ
Festakim kemâ ümirte	Hûd Suresi: 112.	1065	فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ
Fesübhânallâhi hîne tüm- sûne ve hîne tûsbihûn.	Rum Suresi: 17.	284	فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ
Feyâ hâmile'l-ismillezî cellâ kadrühü	Celcelûtiye	1130	فَيَا حَمِلَ الْأِسْمِ الَّذِي جَلَّ قَدْرُهُ
Fî nâru cehennem	Beyyine Sure- si: 6.	392	فِي نَارِ جَهَنَّمَ
Fî yevmin kâne mikdâruhü elfe senetin		921	فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ
Fî zücâcetın	Nur Suresi: 35.	1058, 1061	فِي زُجَاجَةٍ
- G -			
Gâsikin izâ vekab	Felâk Suresi: 3.	417, 422	غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ
Gayri'l-mağdûbi aleyhim veleddâllîn	Fatiha Suresi: 7.	162, 963, 965, 989, 991	غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ
- H -			
Hâ mîm	Fussilet Suresi: 1-2; Mü'min Suresi: 2.	1096, 1097	حَمْ
Halâkassemavati velardı	A'raf Suresi: 54; Hadid Su- resi: 4;	326, 389	خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
Halâlin bâzihin	Celcelûtiye	1122	جَلَّالٍ بَازِخٍ
Hâlidîne fihâ ebeden	Ahzab Suresi: 65.	364	خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
Hâlidîne	Hûd Suresi: 108.	1099, 1100	خَالِدِينَ
Hâlidûne	Bakara Suresi: 257.	423, 424	خَالِدُونَ
Hallisnâ minennâr	Cevşen	364, 386	خَلِّصْنَا مِنَ النَّارِ
Hamârûhın yeşrûhın bişer- hın teşemmeht	Celcelûtiye	1127, 1129	خَمَارُوحٍ يَشْرُوحُ بِشَرْخٍ تَشْمَخَتْ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Hasbî rabbî cellâllah		154	حَسْبِيَ رَبِّيَ جَلَّ اللَّهُ
Hasbiyallah	Tevbe Suresi: 129.	1082	حَسْبِيَ اللَّهُ
Hasbiyallahü lâ ilâhe illâ hüve aleyhi tevekkeltü ve hüve rabbü'l-arşı'l-azîm	Tevbe Suresi: 129.	445, 463, 547, 867, 583, 626	حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
Hasbünâ	Âl-i İmran Sûresi: 173.	99, 100, 104, 105, 107, 108, 109, 112, 115, 118, 119, 132, 133, 137, 139, 141	حَسْبُنَا
Hasbünallâhü ve ni'me'l-vekil	Âl-i İmran Sûresi: 173.	99, 100, 104, 105, 107, 108, 112, 115, 118, 119, 133, 137, 139, 141, 441, 446, 456, 463, 497, 547, 571, 578, 591, 595, 623, 704, 708, 717, 743, 867, 883	حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ
Hâsîdin izâ hased	Felâk Suresi: 5.	417, 419, 420	حَاسِدٌ إِذَا حَسَدَ
Hasire'd-dünyâ ve'l-ahirete	Hac Suresi: 11.	366	خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ
Hayrû'l-umûri ahmezühâ	Keşfü'l-Hafa, 1:155.	493, 497, 751	خَيْرَ الْأُمُورِ أَحْمَزُهَا
Hâzâ kâfirun		910	هَذَا كَافِرٌ
Hedânî ilâ sırâtin müstakîm	En'am Suresi: 161.	1075, 1085, 1087, 1101	هَدَيْنِي رَبِّيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
Hel etâke hadîsü'l-gâşiyeh	Gâsiye Suresi: 1.	290	هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ
Hel min mezîd	Kaf Suresi: 30.	183	هَلْ مِنْ مَزِيدٍ
Hurûfun libehrâmin alet ve teşâmehat	Celcelûtiye	1135	حُرُوفٌ لِبَهْرَامٍ عُلَّتْ وَتَشَامَخَتْ
Huzû min külli şey'in ahse-nehü		794	خُذُوا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ أَحْسَنَهُ
Hüve'l-ahir		341	هُوَ الْآخِرُ
Hüve'l-bâtın		341	هُوَ الْبَاطِنُ
Hüve'l-evvel	Hadid Suresi: 3.	58, 339, 342	هُوَ الْأَوَّلُ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Hüve'l-evvelü ve'l-ahiru ve'z-zahiru ve'l-batin	Hadid Suresi: 3.	58, 339, 342	هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ
Hüve'z-zahir		341	هُوَ الظَّاهِرُ
Hüvellezî ceale lekümûlar- da zelûlen femşû fi menâ- kibihâ ve külû min rızkihî	Mülk Suresi: 15.	989	هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ
Hüvellezî ersele resulehü bilhüdâ ve dîni'l-hakkı li- yüzhirahü aleddîni küllihî ve kefâ billâhi şehîda	Fetih Suresi: 28.	967	هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا
Hüvellezî halâka's-semavati velarda fi sitteti eyyâm	Hadid Suresi: 4.	246	هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
Hüvellezî yüsavvirüküm fi'lerhâmi keyfe yeşâû lâ ilâhe illâ hüvel azîzül ha- kîm	Al-i İmran Su- resi: 6.	266	هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
- İ -			
İhdinâ	Fatiha Suresi: 6.	957, 960, 962	اهْدِنَا
İhdina's-sırâte'l-müstakîm	Fatiha Suresi: 6.	960, 962	اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
İkra' bismi rabbike	Alâk Suresi: 1.	931	اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ
İkterabetis sâatü venşakkal kameru	Kamer Suresi: 1.	1116	اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ
İle'n-nûri biizni rabbihim	İbrahim Suresi: 1.	1104, 1107	إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
İllâ dâbbetülarđı te'külü minseetehü	Sebe Suresi: 14.	925	إِلَّا دَابَّةَ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَاتِهِ
İllallah		1072, 1078, 1079	إِلَّا اللَّهُ
İmânün biylevmi'l-ahir		292	إِيمَانُ بِالْيَوْمِ الْآخِرِ
İn kânet illâ sayhaten vâhi- deten feizâhüm cemîun le- deynâ mühdarûn	Yâsin Suresi: 53.	257	إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
İn kânet illâ sayhaten vâhi-deten	Yâsin Suresi: 53.	63	إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً
İnnâ a'taynâ	Kevser Suresi: 1.	838, 1123	أَنَا أَعْطَيْنَا
İnnâ fetahnâ leke fethan mübînâ	Fetih Suresi: 1.	689	أَنَا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا
İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn	Bakara Suresi: 156.	448	أَنَا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ
İnnallâhe alâ külli şey'in kadîr	Bakara Suresi: 20.	388	إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
İnnallâhe bikülli şey'in alîm	Ankebut Sure-si: 62.	388	إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ
İnnallâhe hüve'r-rezzâku zü'l-kuvveti'l-metîn	Zariyat Suresi: 58.	41, 274	إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ
İnnallâhe lâ yağfiru en yüş-rake bihî ve yağfiru mâ dû-ne zâlike	Nisâ Suresi: 48.	247	إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ
İnnallâhe lâ yağfiru en yüş-rake bihî	Nisâ Suresi: 48,116.	362	إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ
İnnallâhe lâ yahfâ aleyhi şey'ün filardı velâ fissemâi	Al-i İmran Su-resi: 5.	266	إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ
İnnallâhe yüdâfiu anillezîne âmenû	Hac Suresi: 38.	482	إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا
İnne fî halkı's-semavati ve-lardı vahtilâfilleyli vennehârî velfülkilletî tecrî filbahri bimâ yenfeunnâse vemâ enzelallâh	Bakara Suresi: 164.	71	إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرَى فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
İnne hâzihi'd-da'vete's-şerî-fete ve'l-vefka'l-azîme ve'l-kaseme'l-camia ve'l-isme'l-a'zame ve's-sirra'l-meknû-ne'l-muazzame bilâşekkin...		1126	إِنَّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ الشَّرِيفَةُ الْمُعْظَمَ وَالْوَفْقَ الْعَظِيمَ وَالْقَسَمَ الْجَامِعَ وَالْأَسْمَ الْأَعْظَمَ وَالسِّرَّ الْمَكْنُونِ بِلَا شَكٍّ
İnne hizballâhi hümu'l-gali-bûne	Mâide Suresi: 56.	536, 1083	إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ
İnne maa'l-usri yüsra	İnşirah Suresi: 6.	757	إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
İnne rabbeke lehüve'l-azî-zü'r-rahîm	Şuara Suresi: 9, 68, 104, 122, 140, 159, 175, 191. ayetler	385	إِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ
İnne rabbî alâ sırâtın müs-takîm	Hûd Suresi: 56.	1087, 1101	إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
İnne'l-ibrâra lefî naîm	İnfitar Suresi: 13.	991	إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ
İnne'l-hilâfete ba'dî selâsû-ne seneten sümme tekûne mülken adûden ve fesâden ve ceberûten	Sahih-i Cami-ü's-Sağir, hadis no: 3336; Tirmizî, Fiten: 48.	672	إِنَّ الْخِلَافَةَ بَعْدِي ثَلَاثُونَ سَنَةً ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا عَضُوضًا وَفَسَادًا وَجَبَرُوتًا
İnne'l-hilâfete ba'dî selâsû-ne seneten	Sahih-i Cami-ü's-Sağir, hadis no: 3336; Tirmizî, Fiten: 48.	659, 672	إِنَّ الْخِلَافَةَ بَعْدِي ثَلَاثُونَ سَنَةً
İnne'l-insâne lefî husrin	Asr Suresi: 2.	488	إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ
İnne'l-insâne leyetga	Alâk Suresi: 6.	426, 931, 1066, 1078, 1079	إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيْتَغَى
İnne'l-kâfirîne	Muhammed Suresi: 11.	392	إِنَّ الْكَافِرِينَ
İnne's-şirke lezulmün azîm	Lokman Suresi: 18.	24, 27	إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ
İnnehâ sâet müstekarran ve mükamen	Furkan Suresi: 66.	364	إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا
İnnellezîne âmenü ve ami-lüssâlihâti lehüm cennâtün tecrî min tahtihe'l-enhâru zâlike'l-fevzü'l-kebîr	Burûc Suresi: 11.	391	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ...
İnnellezîne fetenü'l-mü'minîne velmü'minâti sümme lem yetûbü felehüm azâbü cehenneme ve lehüm azâbü'l-harîk	Büruc Suresi: 10.	1073	إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ
İnneme'l-hiletü fî terki'l-hiyel		719	إِنَّمَا الْحِيلَةُ فِي تَرْكِ الْحِيلِ
İnneme'l-mü'minûne ihvetün	Hucurat Suresi: 10.	434, 495, 598	إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
İstekim kemâ ümirte		1065	اِسْتَقِمْ كَمَا اُمِرْتُ
İyyâke	Fatiha Suresi: 5.	232	اِيَّاكَ
İyyâke na'büdü ve iyyâke nestaîn	Fatiha Suresi: 5.	21, 956, 957, 958, 959	اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ
İyyâke nestaîn	Fatiha Suresi: 5.	960	اِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ
İzâ câe nasrullâhi ve'l-fethu	Nasr Sûresi: 1.	1132	اِذَا جَاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ
İzâ ülkü fihâ semiû lehâ şe-hîkan ve hiye tefûr		392	اِذَا الْقُوَا فِيْهَا سَمِعُوْا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُوْرُ
İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ	Zilzal Suresi: 1.	290	اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا
İze's-semâünfatarat	İnfitar Suresi: 1.	290	اِذَا السَّمَاءُ اِنْفَطَرَتْ
İze's-semâünşekkat	İnşikak Suresi: 1.	290	اِذَا السَّمَاءُ اِنْشَقَّتْ
İze's-şemsü küvvirat	Tekvir Suresi: 1.	290, 1114	اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ
- K -			
Kad câeküm	Nisâ Suresi: 174.	1080	قَدْ جَاءَكُمْ
Kad câeküm bürhânün	Nisâ Suresi: 174.	1080	قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ
Kad yünkirul mer'ü dav'eş-şemsi min ramedin ve yün-kirul femü ta'mel mâi min sekamin	Busayrî, Kasi-detü'l-Bürde	395	قَدْ يَنْكُرُ الْمَرْءُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ وَيَنْكُرُ الْفَمُّ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمٍ
Kâf hâ yâ âyn sâd	Meryem Suresi: 1.	1093	كَهَيْعَصَ
Kâlû belâ	A'raf Suresi: 172.	63	قَالُوا بَلَىٰ
Kem âlimin âlimin a'yet mezâhibühü. Ve câhilin câhilin telkahü merzûkan		276	كَمْ عَالِمٍ عَالِمٍ اَعْيَتْ مَذَاهِبُهُ ۖ وَجَاهِلٍ جَاهِلٍ تَلَقَّاهُ مَرْزُوقًا
Kemin mislehü fiz zulumâtî	En'am Suresi: 122.	1070	كَمَنْ مِثْلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Kemişkâtın	Nur Suresi: 35.	1058, 1059, 1061	كَمْشَكُوةٌ
Kemişkâtın fihâ misbâhun el misbâhu fî zücâcetin	Nur Suresi: 35.	1061	كَمْشَكُوةٌ فِيهَا مُصْبَاحٌ الْمُصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ
Kul eûzü birabbil felak	Felâk Suresi: 1.	417, 418	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ
Kul hasbiyallâhü lâ ilâhe il- lâ illâ hüve aleyhi teveke- keltü	Tevbe Suresi: 129.	1081	قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
Kul hüvallahü ehad	İhlâs Suresi: 1.	823	قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
Kul innenî hedânî rabbî ilâ sırâtın müstekîmin	En'am Suresi: 161.	1075, 1085	قُلْ أَنبِئْهُنِّي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
Kul lev kâne meahü âlihe- tun kemâ yekûlûne izen lebteğav ilâ zil'arşı sebîlen.	İsra Suresi: 42.	937	قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذَا لَا يَتَّبِعُونَ إِلَّا ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا
Kün feyekûn	Yâsin Suresi: 82.	46, 944	كُنْ فَيَكُونُ
- L -			
Lâ ikrahe fiddîni kad tebey- yene'r-rüşdü	Bakara Suresi: 256.	422, 424	لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ
Lâ ilâhe illâ hüve	Bakara Suresi: 182, 184, 186, 187, 189, 190, 163, 255; Âl-i İmran Suresi: 281, 547, 583, 626, 823, 867 2, 6; Kasas Su- resi: 88.		لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
Lâ ilâhe illallah	Muhammed Suresi: 19.	16, 20, 67, 154, 187, 328, 367, 369, 376, 393, 394, 740, 934, 935, 967, 986	لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
Lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke leh	Buharî, Ezan: 155.	244	لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
Lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuhyî ve yümîtü ve hüve hayyün lâ yemûtü biyedihi'l-hayru...	Buharî, Ezan: 155, 934 Teheccüt: 21; Müslim, Zikir: 28, 30; Ebu Davud Vitir: 24.		لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Lâ mehdî illâ îsâ		658	لَا مَهْدَى إِلَّا عِيسَى
Lâ şerîke leh		52, 934, 937	لَا شَرِيكَ لَهُ
Lâ takrabü's-salâte	Nisâ Suresi: 43.	453	لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ
Lâ ya'lemü'l-gaybe illallah		473, 907, 911, 914, 916, 918, 920, 924, 931, 932, 1072, 1146	لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ
Lâ yeseunî ardî velâ semâi ve yeseunî kalbü abdiye'l-mü'min	Hadis-i kudsî: Sözlere, Yeni Asya Neşriyat, 2004, s. 212; Müsnedü'l-Firdevs, 3: 174; Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 2:165.	153	لَا يَسْعُنِي أَرْضِي وَلَا سَمَائِي وَيَسْعُنِي قَلْبُ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ
Lâ yükellifüllâhü nefsen illâ vüs'ahâ	Bakara Suresi: 286.	735	لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا
Lâkini'r-râsihüne fi'l-ılmî minhüm	Nisâ Suresi: 162.	1078	لَكِنَّ الرَّاٰسِخُوْنَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ
Lehü'l-mülkü ve lehülhamdû		57	لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
Lehü'l-mülkü		934, 937	لَهُ الْمُلْكُ
Lehüm azâbün elîm	İbrahim Suresi: 22.	392	لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
Len tezâle'l-hilâfetü fi vele-di ammî sunvi ebi'l-Abbâsi hatta yüsellimühâ ile'd-deccâl	Kenzü'l-Ummal, 14:271, hadis no: 33436.	631, 789	الْعَبَّاسُ حَتَّى يُسَلِّمَهَا إِلَى الدَّجَالِ الْخِلَافَةُ فِي وَلَدِ عَمِّي صُنُو أَبِي لَنْ تَزَالَ
Lenehdiyennehüm	Ankebut Suresi: 69.	1066, 1067	لَنَهْدِيَنَّهُمْ
Lenfisâme lehâ vallahü semîun alîm	Bakara Suresi: 256.	422	لَا أَنْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
Lev kâne fihimâ âlihietün illallahü lefesedetâ	Enbiya Suresi: 22.	243	لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Lev kâne'l-bahrü midâden likelimâti rabbî	Kehf Suresi: 109.	203, 236	لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي
Levlâke levlâke lemâ ha- lâktü'l-eflâk	Hadis-i kudsi: Keşfü'l-Hafa, 2:164; hadis no: 2123.	968	لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ لَمَّا خَلَقْتَ الْأَفْلَاكَ
Leyse fi'l-imkâni ebdeu mimmâ kâne		54	لَيْسَ فِي الْإِمْكَانِ أَبَدٌ مِّمَّا كَانَ
Liküllü müsibetin "İnnâ lillâ- hi ve innâ ileyhi râciûn"		519, 533, 611, 704	لِكُلِّ مُصِيبَةٍ أَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ
Lillezîne âmenû hüden ve şefâün	Fussilet Suresi: 44.	1081	لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشَفَاءٌ
Littenezzülâtü'l-ilâhiyyeti ilâ ukulî'l-beşer		200	لِلَّتَنَزَّلَاتِ الْإِلَهِيَّةِ إِلَى عُقُولِ الْبَشَرِ
Lituhricennâs	İbrahim Suresi: 1104, 1105 1.		لِتُخْرِجَ النَّاسَ
Lituhricennâse minezzulü- mâti ilenûri biizni rabbihim	İbrahim Suresi: 1107 1.		لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
- M -			
Mâ esâbeke min hasenetin feminallâhi vemâ esâbeke min seyyietin femin nefsi- ke	Nisâ Suresi: 79.	412	مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ نَفْسِكَ
Mâ halkuküm velâ ba'sü- küm illâ kenefsin vâhidetin	Lokman Sure- si: 28.	257, 329, 367	مَا خَلَقْكُمْ وَلَا بَعَثْكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ
Mâ hüve şifâün ve rahme- tün lilmü'minîn	İsra Suresi: 82.	1084	مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ
Mâ min dâbbetin illâ hüve âhizün binâsiyetihâ.	Hûd Suresi: 56.	991	مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا
Mağdûbi	Fatiha Suresi: 7.	991	مَغْضُوبٍ
Mâlîki yevmiddîn	Fatiha Suresi: 4.	955	مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Mâşaallah		29, 414	مَا شَاءَ اللَّهُ
Mâü'l-hayâti bizilletin kece-hennem		741	مَاءُ الْحَيَاةِ بِذَلَّةٍ كَجَهَنَّمَ
Mekâlû aliyyin vebnü am-mi Muhammed. Ve sirru ulûmi lilhalâikü cümmiat	Celcelûtiye	1144	مَقَالُ عَلِيٍّ وَابْنِ عَمِّ مُحَمَّدٍ وَسِرُّ عُلُومٍ لِلْخَلَائِقِ جُمِعَتْ
Men âmene bilkaderi emi-ne mine'l-keder		409, 438, 466, 771, 794	مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ آمِنَ مِنَ الْكَدْرِ
Men rabbüke	Bakara Suresi: 147, 149.	407, 520	مَنْ رَبُّكَ
Men yeşâü	Nur Suresi: 35.	1060, 1076	مَنْ يَشَاءُ
Men yeşâühü		1060	مَنْ يَشَاءُهُ
Meselü nûrihî kemişkâtin fihâ misbahun	Nur Suresi: 35.	1058, 1059	مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ
Meselü nûrihî	Nur Suresi: 35.	1121	مِثْلُ نُورِهِ
Meyten	En'am Suresi: 122.	1068, 1069, 1071, 1073	مَيْتًا
Meyyit		1069, 1071	مَيْتٌ
Min fitneti'd-deccâli ve min fitneti âhirizzamân		913	مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ وَمِنْ فِتْنَةِ آخِرِ الزَّمَانِ
Min fitneti'l-mesîhid-deccâl	Buharî, Ezan: 149, Cenaiz: 88; Tirmizî, Du-a: 70, 76, 132; Müsned, 2:185, 186, 414, 416.	926	مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ
Min fûrkânin hakîm		1060	مِنْ فُرْقَانٍ حَكِيمٍ
Min şeceratin mübâraкетин	Nur Suresi: 35.	1061	مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ
Min şeceratin	Nur Suresi: 35.	1059, 1060, 1061	مِنْ شَجَرَةٍ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Min şerri mâ halâk	Felâk Suresi: 2.	417, 418, 420	مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ
Min şerri		417, 418, 420, 421	مِنْ شَرِّ
Minennebiyyîne vessıddîkî- ne veşşühedâi vessâlihîn		962	مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
Minezzulûmât	İbrahim Suresi: 1104, 1105, 1.	1107	مِنَ الظُّلُمَاتِ
Mişkâtin fihâ misbâhun	Nur Suresi: 35.	1059	مِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ
Muhammedün resulullâh	Fetih Suresi: 29.	158, 376, 394, 967, 968, 969, 981, 982, 985, 986	مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ
Muhammedür resûlüllâhi vellezîne meahü eşiddâhü ale'l küffârî ruhamâü bey- nehüm	Fetih Suresi: 29.	967	مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رَحِمَاءُ بَيْنَهُمْ
Mübînen	Nisâ Suresi: 174.	1080	مُبِينًا
Müdrîken	Ercûze	1125	مُدْرِكًا
Müsahhırûş şemsi vel ka- meri		992	مُسْحَرِ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ
- N -			
Na'büdü		956, 957, 958, 959, 965	نَعْبُدُ
Na'büdü...nestaînü		956, 965	نَعْبُدُ... نَسْتَعِينُ
Neam ve fi külli şey'in lehü âyetün tedüllü alâ ennehü vahid		263	نَعَمْ، وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ
Neccîna mine'n-nâr	Cevşen	364	نَجِّنَا مِنَ النَّارِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Nehû bismillâhirrahmânir-rahîm		285	نَحْمَدُكَ يَا رَبِّهِمُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ
Nestaînü		21, 956, 957, 958, 959, 960, 965	نَسْتَعِينُ
Neşhedü enne Muhammeden rasulullah		158, 376, 967, 981, 982, 985, 986	نَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
Ni'me'l-mevlâ ve ni'me'n-nasîr	Enfal Suresi: 40.	623, 743	نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ
Nûn velkalemi vemâ yesturûn	Kalem Suresi: 1.	810	ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ
Nur Muhammed sallâllah		154	نُورُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ
Nûrallâhi biefvâhihim vallâhü mütimmü nûrihî	Saf Suresi: 8.	1101	نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمِّمُ نُورِهِ
Nûrallâhi biefvâhihim ve ya'ballâhü illâ en yütimme nûrahü	Tevbe Suresi: 32.	1102	نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يَتِمَّ نُورُهُ
Nûran	Nur Suresi: 35.	1059, 1068, 1069, 1074, 1080	نُورًا
Nûrun alâ nûrin yehdillâhü linûrihî		1058, 1060	نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ
- R -			
Rabbenâ etmim lenâ nûrenâ vağfir lenâ	Tahrim Suresi: 8.	483	رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَا
Rabbenâ lâ tüâhiznâ in nesînâ ev ahta'nâ	Bakara Suresi: 286.	131, 473, 925, 1141	رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا
Rabbena'srif annâ azâbe cehenneme inne azâbehâ kâne garâmâ	Furkan Suresi: 65.	364	رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا
Rabbilâlemîn	Fatiha Suresi: 2.	623, 951, 955, 966, 990, 991	رَبِّ الْعَالَمِينَ
Rabbüke	Bakara Suresi: 30, 68, 147, 149, v.d	389	رَبُّكَ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Rabbülâlemîn	Casiye Suresi: 36.	366, 368, 389, 992	رَبُّ الْعَالَمِينَ
Rabbülardı	Casiye Suresi: 36.	366, 368	رَبُّ الْأَرْضِ
Rabbüssemavati velardı	Ra'd Suresi: 16; İsra Suresi: 102; Kehf Suresi: 14.	296, 326	رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
Rûhî bihi ihtedet ilâ keşfi esrârın bibâtınıhi intavet	Celcelûtiye	1144	رُوحِي بِهِ اهْتَدَتْ إِلَى كَشْفِ أَسْرَارِ بَيَاطِنِهِ النُّطُوتِ
- S -			
Saîdün	Hûd Suresi: 105.	1099	سَعِيدٌ
Seb'an mine'l-mesânî		1067	سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي
Sebbeha lillâhi mâ fi's se-mâvâti ve'l ardı	Hadid suresi: 1.	218	سَبِّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
Sırâtallezîne en'amte aley-him	Fatiha Suresi: 6.	161, 962	صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
Sırâtın müstakîm	En'am Suresi: 161.	1075, 1085, 1087, 1089, 1101	صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
Sirra kalbî zikrullâhi		154	سِرِّ قَلْبِي ذِكْرُ اللَّهِ
Sirran beyâneten	Celcelûtiye	1121, 1122, 1127	سِرًّا بَيَانَةً
Sirran tenevveret		755, 1122	سِرًّا تَنَوَّرَتْ
Sübhanallâh		74, 326, 367, 369, 370, 375, 412, 414, 973	سُبْحَانَ اللَّهِ
Sübhânehû ve teâlâ ammâ yekulûne kebîrâ	İsra Suresi: 43.	96	سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا
Sübhâneke lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke en-te'l-alîmü'l-hakîm	Bakara Suresi: 32.	98, 131, 162, 281, 328, 370, 399, 925, 949, 966, 986, 1032, 1106, 1136	سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ ente'l-emânü'l-emânü hal-lisnâ ve ecirnâ ve neccîna mine'n-nâr	Cevşenü'l-Ke-bir	386	سُبْحَانَكَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَمَانُ الْأَمَانُ خَلَصْنَا وَأَجَرْنَا وَنَجَّيْنَا مِنَ النَّارِ
Sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ ente'l-emânü'l-emânü nec-cîna mine'n-nâr	Cevşenü'l-Ke-bir, Bölüm: 86.	172	أَنْتَ الْأَمَانُ الْأَمَانُ نَجَّيْنَا مِنَ النَّارِ سُبْحَانَكَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا
Sübhâneke yâ men ceale mine'l-mâi külle şey'in hayyin	Enbiya Suresi: 30. ayetten ik-tibas.	92	سُبْحَانَكَ يَا مَنْ جَعَلَ مِنَ الْمَاءِ كُلِّ شَيْءٍ حَيٍّ
Süidû	Hûd Suresi: 108.	1071, 1098, 1099	سُودُوا
Sümme nûnin		809	ثُمَّ نُونٍ
Sümmestevâ ilessemâi fe-sevvâhünne seb'a semâvât	Bakara Suresi: 29.	992	ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّيْنَهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ
Süttirat testîran	Ercûze	1124, 1125	سُطِّرَتْ تُسَطِّيرًا
- § -			
Şeceratin	Nur Suresi: 35.	1058, 1059, 1060, 1061	شَجَرَةٍ
Şehidellahü ennehü lâ ilâhe illâ hüve ve'l-melâiketü ve ûlü'l-İlmi kâimen bilkıstı lâ ilâhe illâ hüve'l-azîzü'l-hakîm	Âl-i İmran Su-resi: 18.	237	شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَانِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
Şerantehin	Celcelûtiye	1122	شَرَنْطَخٍ
Şeyyebetnî suretü hûdin	Tirmizî, Tefsî-ru'l-Vusûl: 56.	1065	شَيْتَنِي سُورَةُ هُودٍ
Şücûnin ve gusûnin	Müsned, 9: 287; Taberanî, Mu'cemü'l-Ev-sat, 1: 236.	1091	شُجُونٍ وَعُغُوسٍ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
- T -			
Tâ sîn mîm	Şuara Suresi: 1	385	طَسَمَ
Tâ sîn tilke âyâtü'l-Kur'ân	Neml Suresi: 1.	1087, 1101	طَسَ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ
Tahiyyin tahûbin taytahû- bin tayyetahet	Celcelûtiye	1127	طَهِيَّ طَهُوبٍ طَيِّطُهُوبٍ طَيِّطَهَتْ
Talebete resâili'n-nûri's-sâ- dıkîn		518	طَلَبَةَ رَسَائِلِ النُّورِ الصَّادِقِينَ
Tayyibât		156, 157	طَيِّبَاتُ
Tefekkürü sâatin hayrun min ibadeti senetin	Keşfü'l-Hafâ, 1:1004.	265	تَفَكَّرُ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ
Tehallâku biahlâki resulillâ- hi		656	تَخَلَّقُوا بِأَخْلَاقِ رَسُولِ اللَّهِ
Tekâdü temeyyezü mine'l- gayz	Mülk Suresi: 8.	26, 392, 663, 945	تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ
Tenzîlü'l-kitâbi minâllâhi'l- azîzi'l-alîm	Mü'min Suresi: 2.	1096	تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ
Tenzîlü'l-kitâbi minâllâhi'l- azîzi'l-hakîm	Zümer Suresi: 1.	1090	تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ
Tenzîlü'l-kitâbi minellâhi'l- azîzi'l-hakîm	Zümer Suresi: 1, Casiye Sure- si: 2, Ahkâf Su- resi: 2.	1095	تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ
Tenzîlün mine'r-rahmânir- rahîm	Fussilet Suresi: 1-2.	1096, 1097	تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
Teşemmehat	Celcelûtiye	1129	تَشَمَّخَتْ
Tevekkelnâ alellah		727, 729	تَوَكَّلْنَا عَلَى اللَّهِ
Tilke âyâtü'l-kitâbi	Yunus Suresi: 1, Yu- suf Suresi: 1, Hicr Suresi: 1, Ra'd Sure- si: 1, Şuara Suresi: 2, Kasas Suresi: 2, Lok- man Suresi: 2.	1087, 1088, 1101	تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Tilke âyâtü'l-Kur'ân	Hûd Suresi: 56.	1087	تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ
Tûbâ lehüm	Ra'd Suresi: 29.	482, 483	طُوبَى لَهُمْ
Tükadü siracünnur	Celcelûtiye	1113, 1152, 1122, 1127, 1133, 1135	تَقَادُ سِرَاجُ النُّورِ
Tükâdü sirâcünîsirran beyâneten	Celcelûtiye	1113, 1121, 1127	تَقَادُ سِرَاجُ النُّورِ سِرًّا بَيَانَةً
Tükâdü sirâcüssürri sirran tenevveret	Celcelûtiye	1121, 1127	تَقَادُ سِرَاجُ السُّرُجِ سِرًّا تَنَوَّرَتْ
Tüsebbihu lehü's-semava-tü's-seb'u velardu ve men fihinne ve in min şey'in illâ yüsebbihu bihamdihî...	İsra Suresi: 44.	173, 1118	تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَأِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

– U –

Ülâike eshâbünnâri hüm fi-hâ hâlidûne	Bakara Suresi: 257.	423	أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ
Ulemâü ümmetî keenbiyai benîisrail	Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 2:64.	976	عُلَمَاءُ أُمَّتِي كَانِبِيَاءَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
Ulemâü ümmetî keenbiyai isrâile	Keşfü'l-Hafâ, 2:64.	160, 976	عُلَمَاءُ أُمَّتِي كَانِبِيَاءَ بَنِي إِسْرَائِيلَ

– V –

Vağfir lenâ	Tahrim Suresi: 8.	483, 518, 1083, 1084	وَاعْفِرْ لَنَا
Vahdehü		51, 934, 936	وَاحِدَهُ
Vahfeznâ		471	وَاحْفَظْنَا
Vallâhü a'lemü bissavab		932, 1146	وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ
Vasbir lihükmi rabbike fe-inneke bia'yününe ve sebbih bihamdi rabbike	Tur Suresi: 48.)	466	وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
Ve âhiru da'vâhüm eni'l-hamdülillâhi rabbilâlemîn	Yunus Suresi: 10.	98, 281	وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ve alâ âlihî ve sahbihî		649	وَعَلَىٰ آلِهِ وَصَحْبِهِ
Ve alâ âlihî		649, 663	وَعَلَىٰ آلِهِ
Ve bâzûhin ba'dehâ	Celcelûtiye	1128, 1145	وَبَازُخْ بَعْدَهَا
Ve bihî nesteînü		16, 547, 933, 967, 987, 1055	وَبِهِ نَسْتَعِينُ
Ve biikterabet liye'l-umûru tekarrabet	Celcelûtiye	1114	وَبِاقْتَرَبَتْ لِي الْأُمُورُ تَقَرَّبَتْ
Ve biikterabet liyel umûru tekarrabet	Celcelûtiye	1114, 1116	وَبِاقْتَرَبَتْ لِي الْأُمُورُ تَقَرَّبَتْ
Ve bikütübihî ve rusülihî	Bakara Suresi: 285.	375	وَبِكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ
Ve bilâyâtî'l-kübra eminnî mine'l-fecet		472	وَبِالْأَيَاتِ الْكُبْرَى أَمْنِي مِنَ الْفَجْتِ
Ve bilâyeti'l-kübrâ eminnî minel fecet	Celcelûtiye	118, 164, 935, 1136	وَبِالْأَيَاتِ الْكُبْرَى أَمْنِي مِنَ الْفَجْتِ
Ve bilâyeti'l-kübrâ eminnî minel fecet. Ve bihakki fe- kacin maa mahmetin yâ ilâhenâ ve biesmâike'l-hus- nâ ecirnî minesşsetet.	Celcelûtiye	1135	وَبِالْأَيَاتِ الْكُبْرَى أَمْنِي مِنَ الْفَجْتِ وَبِحَقِّ فَقَجِّ مَعَ مَخْمَةٍ يَا إِلَهَنَا وَبِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى أَجْرَنِي مِنَ الشَّتِّ
Ve bilâyeti'l-kübrâ	Celcelûtiye	1132	وَبِالْأَيَاتِ الْكُبْرَى
Ve bimelâiketihî ve bilka- deri hayrihî ve şerrihî mi- nellâhi teâlâ		300	وَبِمَلَكَّتِهِ وَبِالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى
Ve birusülihî		290, 375	وَبِرُسُلِهِ
Ve bisırrı havâmîme'l-kitâbi cemîihâ. Aleyke bifadli'n- nûri yâ nûra uksimet	Celcelûtiye	1120	وَبِسِرِّ حَوَامِيمِ الْكِتَابِ جَمِيعِهَا عَلَيْكَ بِفَضْلِ النُّورِ يَا نُورَ أَقْسِمَتِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ve bisûrati't-tehmîzi veş- semsü küvvirat	Celcelûtiye	1114	وَبِسُورَةِ التَّهْمِيزِ وَالشَّمْسِ كُورَتْ
Ve bisureti'd-duhâni fihâ sırran kad uhkimet	Celcelûtiye	1119	وَبِسُورَةِ الدُّخَانِ فِيهَا سِرًّا قَدْ أُحْكِمَتْ
Ve bisureti'l-kur'âni hizben ve âyeten	Celcelûtiye	1114, 1117	وَبِسُورَةِ الْقُرْآنِ حِزْبًا وَآيَةً
Ve bisureti't-tehmîz	Celcelûtiye	1114, 1146	وَبِسُورَةِ التَّهْمِيزِ
Ve bizzâriyâti zerven ven- necmi izâ hevâ	Celcelûtiye	1114	وَبِالذَّارِيَّاتِ ذُرُوءًا وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ
Ve bizzâriyâti zerven	Celcelûtiye	1115	وَبِالذَّارِيَّاتِ ذُرُوءًا
Ve cehennemü bi'l-izzî fah- ru menzîlî		741	وَجَهَنَّمَ بِالْعِزِّ فَخْرٌ مَنْزِلِ
Ve duribet aleyhimüz-zille- tü velmeskenet	Bakar Suresi: 61.	790	وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ
Ve elkaynâ fihâ ravâsiye	Kaf Suresi: 7.	185	وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَّ
Ve emmâ bini'meti rabbike fehaddis	Duha Suresi: 11.	726, 1143	وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ
Ve emmellezîne süidü fefil cennet	Hûd Suresi: 108.	1071, 1098	وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ
Ve emmellezîne süidü	Hûd Suresi: 108.	1071, 1098, 1099	وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا
Ve emnihnî yâ zelcelâlî ke- rameten.	Celcelûtiye	1144	وَأَمْنِحْنِي يَا ذَا الْجَلَالِ كَرَامَةً
Ve entüm sükârâ	Nisâ Suresi: 43.	453	وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ
Ve eşhedüenne muham- meden resulullâh		158, 376, 967, 981, 982, 985, 986	وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
Ve evhâ rabbüke ile'n-nahli enittehizî mine'l-cibâlî bü- yûtâ	Nahl Suresi: 68.	248	وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا
Ve fevka külli zîlmin alî- mün	Yusuf Suresi: 76.	390	وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ
Ve fihâ mâ teştehihi'l-enfü- sü ve telezzü'l-a'yünü	Zuhruf Suresi: 71.	359	وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ve hakkık maanîhâ bihe'l- hayru tûmmimet	Celcelûtiye	473	وَحَقِّقْ مَعْنِيهَا بِهَا الْخَيْرُ تَمَّتْ
Ve hasira hünâlike'l-kâfirûn	Mü'min Suresi: 85.	488	وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ
Ve hedâhü ilâ sırâtin müs- takîm	Nahl Suresi: 121.	1085	وَهْدِيهِ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
Ve helümme cerran		1151	وَهَلُمَّ جَرًّا
Ve hüve alâ külli şey'in ka- dîr	Mülk Suresi: 1.	182, 252, 285, 934, 945	وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
Ve hüve alîmün bizâtî's-su- dûr	Hadid Suresi: 6.	389	وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
Ve hüve hayyün lâ yemût		934, 941	وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ
Ve hüve'l-azîzü'l-hakîm	Nahl Suresi: 60.	388	وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
Ve hüve'l-azîzü'l-hakîm	Nahl Suresi: 60; İbrahim Suresi: 4.	1122	وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
Ve hüve'l-azîzü'r-rahîm	Ankebut Sure- si: 5.	388	وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ
Ve hüvellezî yebdeü'l-halka sümme yüüdühü ve hüve ehvenü aleyhi ve lehü'l- meselü'l-a'la fissemâvâti velardı ve hüve'l-azîzü'l-ha- kîm.	Rum Suresi: 27.	285	وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
Ve hüvellezî yünezzilü'l- gayse min ba'di mâ kanetü ve yenşûru rahmetehü	Şûra Suresi: 28.	179	وَهُوَ الَّذِي يَنْزِلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ
Ve idbâran nücûm	Tur Suresi: 49.	474	وَادْبَارَ النُّجُومِ
Ve ileyhi'l-masîr		934, 947, 955	وَالِيهِ الْمَصِيرُ
Ve in min şey'in illâ yüseb- bihu bihamdihî	İsra Suresi: 44.	426, 428, 510, 512, 736, 792, 794, 1118	وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَيْسَرُ بِحَمْدِهِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ve inne leküm fi'l-en'âmi leibraten nuskîküm mim- mâ fî bütûnihî min beyni fersin ve demin lebenen hâlisân saîgan lişşâribîn	Nahl Suresi: 66.	249	وَأَن لَّكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةٌ نَّسْقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهِ مِن بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَّبَنًا خَالصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ
Ve izessuhufü nüşirat	Tekvir Suresi: 10.	227, 338, 339, 341	وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ
Ve keeyin min dâbbetin lâ tahmilü rızkahallâhü yer- zûkuhâ ve iyyâküm ve hü- ve's-semiu'l'alîm	Ankebut Sure- si: 60.	275	وَكَأَيِّنْ مِن دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
Ve keeyin min dâbbetin lâ tahmilü rızkahallâhü yer- zûkuhâ ve iyyâküm	Ankebut Sure- si: 60.	991	وَكَأَيِّنْ مِن دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ
Ve kuli'l-hamdülillâhillezî lem yettehız veleden ve lem yekün lehü şerîkün fil- mülki ve lem yekün lehü veliyyün minezzulî ve keb- birhu tekbîrâ	İsra Suresi: 111.	993	وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبِّرَهُ تَكْبِيرًا
Ve küllünnâsi mecnûnün ve lâkin alâ kaderi'l-hevâ ihtelefe'l-cünûn		543	وَكُلُّ النَّاسِ مَجْنُونٌ وَلَكِنِ عَلَىٰ قَدَرٍ الْهَوَىٰ اخْتَلَفَ الْجُنُونُ
Ve kütübihî		290	وَكُتُبِهِ
Ve lehü men fissemavati ve'l-ardı küllün lehü kani- tun.	Rum Suresi: 26.	284	وَلَهُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ
Ve lehü'l-hamdü fissema- vati ve'l-ardı ve aşiyen ve hîne tuzhirun	Rum Suresi: 18.	284	وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ
Ve lehü'l-hamdü		934, 938	وَلَهُ الْحَمْدُ
Ve lekad âteynâke seb'an mine'l-mesânî	Hicr Suresi: 87.	1067	وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ve lekad kerramnâ benî âdeme	İsra Suresi: 70.	991	وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ
Ve lekad zeyyenne's-semâ-e'd-dünyâ bimesâbîha	Mülk Suresi: 5.	992	وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ
Ve lev lem temseshü nâ-run nûrun	Nur Suresi: 35.	1064	وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ
Ve lillâhi cünûdü's-semava-ti velardı	Fetih Suresi: 7.	243	وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
Ve mâ emrüssâati illâ ke-lemhi'l-besari ev hüve ak-rabü	Nahl Suresi: 77.	65, 257, 329	وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ
Ve mâ emrüssâati illâ ke-lemhi'l-besari	Nahl Suresi: 77.	63, 65, 257, 329	وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ
Ve mâ erselnâ min resule-nâ illâ bilisâni kavmihi liyü-beyyine lehüm	İbrahim Suresi: 4.	1110	وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ
Ve mâ halâktü'l-cinne ve'l-inse illâ liya'büdün	Zariyat Suresi: 56.	166	وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ
Ve mâ min dâbbetin fi'l-ar-di illâ alellâhi rızkuhâ ve ya'lemü müstekarrehâ ve müstevedeah küllün fı kitâ-bin mübîn	Hûd Suresi: 6.	274	وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ
Ve mâ rameyte iz rameyte velâkinnallâhe ramâ	Enfal Suresi: 17.	206, 972	وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى
Ve mâ überriü nefsi inne'n-nefse leemmâratün bissûi	Yusuf Suresi: 53.	730	إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ وَمَا أُبْرِيئُ نَفْسِي
Ve mâ ya'lemü te'vilehü il-lallâhü verrâsîhüne fi'l-ilmi	Âl-i İmran Suresi: 7.	902, 1078	وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ
Ve min âyatihi en halâka le-küm min enfüsiküm ezvâ-cen liteskünü ileyhâ ve cea-le beyneküm meveddeten ve rahmeten inne fı zâlike leâyâtın...	Rum Suresi: 21.	284	وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ve min âyâtihî en teku-me's-semâü velardu biem-rihî sümme izâ deâküm da'veten mine'l-ardı izâ entüm tahrücün.	Rum Suresi: 25.	284, 336	وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ
Ve min âyâtihî halku's-semavati velardı vahtilâfû el-sinetiküm ve elvânîküm inne fi zâlike leâyâtin lilâlemin.	Rum Suresi: 22.	284	وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ
Ve min âyâtihî menâmüküm billeyli vennehâri veb-tigâüküm minfadlihî inne fi zâlike leâyâtin likavmin yesmeûn.	Rum Suresi: 23.	284	وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِالْأَيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ
Ve min âyâtihî yürükümü'l-berka havfen ve tamean ve yünezzilü minessemâi mâen feyuhyî bihi'l-arda ba'de mevtihâ...	Rum Suresi: 24.	284	وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
Ve min âyetihî en halâka-küm min türâbin sümme izâ entüm beşerün tenteşirûn.	Rum Suresi: 20.	284	وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ
Ve min semerâtî'n-nahîli ve'l-a'nâbi tettehizûne min-hü sekeran ve rızkan hase-nen inne fi zâlike leâyeten likavmin ya'kılûn	Nahl Suresi: 67.	250, 284	وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
Ve min şerri gâsıkın izâ vekab	Felâk Suresi: 3.	417	وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ
Ve min şerri hâsîdin izâ hased	Felâk Suresi: 5.	417, 419, 420	وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ
Ve min şerri neffâsâtı fi'l-ukad	Felâk Suresi: 4.	417, 420	وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ve minelleyli fesebbihhü	Tur Suresi: 49.	474	وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ
Ve nünezzilü mine'l-kur'âni mâ hüve şifâün ve rahmetün ililmü'minîn	İsra Suresi: 82.	1084	وَنَزَّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ
Ve sehbara leküm mâ fil-berri velbahri	Hac Suresi: 65.	1155	وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
Ve sehbara lekümüşşemse velkamer	İbrahim Suresi: 33.	1155	وَسَخَّرَ لَكُم الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
Ve sirru ulûmin lilhalâiki cümmiat	Celcelûtiye	1144	وَسِرُّ عُلُومِ الْخَلَائِقِ جُمِعَتْ
Ve tasrîfûr riyâhu vessehâ-bül müsahhara beynes semâi vel arda	Bakara Suresi: 164.	178	أَلْمَسَخَرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ
Ve teşâmehat hurûfun li-behrâmin alet	Celcelûtiye	1139	وَتَشَامَخَتْ حُرُوفُ لِبَهْرَامٍ عَلَتْ
Ve tilke hurûfun nûri fecma' havâssahâ	Celcelûtiye	473	وَتِلْكَ حُرُوفُ النُّورِ فَاجْمَعْ خَوَاصَّهَا
Ve üfevvidü emrî ilellâhi innallâhe basîrun bi'l-ibâd	Mü'min Suresi: 44.	723	وَأَفْوَضُ أَمْرِى إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِصِيرِ الْعِبَادِ
Ve yebgûnehâ ıvecen	İbrahim Suresi: 3.	1108, 1109, 1110	وَيَعْبُوْنَهَا عِوَجًا
Ve yec'al leküm nûran temşûne bihî	Hadid Suresi: 28.	1074	وَيَجْعَلُ لَكُم نُّورًا تَمْشُوْنَ بِهِ
Ve yef'alüne mâ yû'merûne	Tahrim Suresi: 6.	416	وَيَفْعَلُوْنَ مَا يُؤْمَرُوْنَ
Ve yensurakellâhü nasran azîza	Fetih Suresi: 3.	689	وَيَنْصُرْكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا
Ve yesuddûne an sebîlillâh	İbrahim Suresi: 3.	1109	وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
Ve yetefekkerûne fî halkı's-semavati velardı rabbenâ mâ halâkte hâzâ...	Âl-i İmran Sû-resi:191.	364	وَيَتَفَكَّرُوْنَ فِى خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ve yüallimühümü'l-kitâbe velhikmete ve yüzekkîhim	Bakara Suresi: 129.	1076	وَيَعْلَمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ
Ve yühikkullâhü'l-hakka bi- kelimâtihi	Yunus Suresi: 82.	1075	وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ
Ve yü'min billâhi fekadî's- temseke bilurveti'l-vüska	Bakara Suresi: 256.	425	وَيُؤْمِنُ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى
Ve yü'min billâhi fekadî's- temseke	Bakara Suresi: 256.	422, 425	وَيُؤْمِنُ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ
Ve yümît		934, 940	وَيَمِيتُ
Ve yüsebbihurra'dü biham- dihî	Ra'd Suresi: 13.	179	وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ
Ve yüzekkîküm ve yüalli- mükümü'l-kitâbe velhik- mete	Bakara Suresi: 151.	1076	وَيُزَكِّيكُمْ وَيَعْلَمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
Ve zeymûhin ba'dehâ	Celcelûtiye	1127, 1128, 1145	وَذَيِّمُواْ بَعْدَهَا
Ve'l-ahir	Hadid Suresi: 3.	58, 339, 342	وَالْآخِرُ
Ve'l-asr	Asr Suresi: 1.	488, 489	وَالْعَصْرِ
Ve'l-batın	Hadid Suresi: 3.	58, 339, 340, 342	وَالْبَاطِنُ
Ve'l-cibâle ersâhâ	Naziat Suresi: 32.	185	وَالْجِبَالِ أَرْسِيَهَا
Ve'l-cibâle evtâdâ	Nebe Suresi: 7.	185	وَالْجِبَالِ أَوْتَادًا
Ve'l-ilmü indellâh	Mülk Suresi: 26.	913, 915, 917	وَالْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ
Ve's-semâi zâtî'l-bürüc	Büruc Suresi: 1.	1072	وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ
Ve's-siddikîne		962	وَالصِّدِّيقِينَ
Ve's-şemsü küvvirat	Celcelûtiye	1114	وَالشَّمْسِ كَوْرَتِ
Ve's-şühedâi		962	وَالشُّهَدَاءِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Ve's-şükrü lillâhi		414	وَالشُّكْرُ لِلَّهِ
Ve't-tayyibâtü		156, 157	وَالطَّيِّبَاتُ
Ve't-tîni ve'z-zeytûni	Tîn Suresi: 1.	931	وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ
Ve't-tûr	Tur Suresi: 1.	1116	وَالطُّورِ
Ve't-tûri	Necm Suresi: 1.	1114, 1115, 1116	وَالنَّجْمِ
Ve'z-zahir	Hadid Suresi: 3.	58, 339, 340, 342	وَالظَّاهِرِ
Ve'z-zâriyati zerven	Zariyat Suresi: 1.	1115	وَالذَّارِيَاتِ ذُرُوءًا
Ve'z-zâriyati	Zariyat Suresi: 1.	810, 1115, 1116	وَالذَّارِيَاتِ
Veb'ashü makamen mah-mûden ellezî veadtehû	Keşfü'l-Hafâ, 1:402.	160	وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ
Veffik		518	وَفِّقْ
Velâ teziru vâziratün vizra uhrâ	En'am Suresi: 164.	555	وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ
Vellezî nefsi muhammedün biyedihî	Müşned, 4:15.	16	وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ
Vellezîne âmenû maahû nûruhüm yes'â beyne ey-dîhim ve bieymânihim yekulûne rabbenâ etmim lenâ nûrenâ vağfirlenâ	Tahrim Suresi: 8.	1083	وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ لَنَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ
Vellezîne câhedû finâ le-nehdiyennehüm sübülenâ	Ankebut Suresi: 69.	1066	وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا
Vellezîne câhedû finâ	Ankebut Suresi: 69.	1066	وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا
Vellezîne keferû evliyâühüm mü't-tâğûtü	Bakara Suresi: 257.	423	وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ
Vennecmi izâ hevâ	Necm Suresi: 1.	1114, 1115	وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Venşakkal kameru	Kamer Suresi: 1.	206, 972, 1116	وَأَنشَقَّ الْقَمَرُ
Verhamnâ		471	وَأَرْحَمَنَا
Vesmü asâ mûsâ bihizzul-metü'n-celet	Celcelûtiye	1135	وَأَسْمُ عَصَا مُوسَىٰ بِهِ الظُّلُمَاتُ أُنْجِلَتْ
Vesmü asâ mûsâ bihizzul-metün celet	Celcelûtiye	1135, 1136, 1139	وَأَسْمُ عَصَا مُوسَىٰ بِهِ الظُّلُمَاتُ أُنْجِلَتْ
Vestekim kemâ ümirte	Şûra Suresi: 15.	1065	وَأَسْتَقِيمُ كَمَا أَمَرْتَ
Veylün yevmeizin lilmü-kezzibîne	Mürselât Suresi: 15, 19, 24, 28, 34, 37, 40, 45, 47, 49.	386	وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
Vezzâlimîne	İnsan Suresi: 31.	392	وَالظَّالِمِينَ

– Y –

Yâ eyyühe'l-müzzemmil	Müzzemmil Suresi: 1.	650	يَا أَيُّهَا الْمُزْمَلُ
Yâ eyyühe'n-nâsü kad câe-küm bürhânün min rabbi-küm ve enzelnâ ileyküm nûran mübînün	Nisâ Suresi: 174.	1080	يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا
Yâ ma'sere'l-cinni ve'l-insi elem ye'tiküm rusülün minküm	En'am Suresi: 130.	532	يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ
Yâ men lâ mülke illâ mül-kehü	Cevşenü'l-Ke-bir, Bölüm: 86.	172	يَا مَنْ لَا مُلْكَ إِلَّا مُلْكُهُ
Yâ men lâ tesifü halâiku celâlehü	Cevşenü'l-Ke-bir, Bölüm: 86.	172	يَا مَنْ لَا تَصِفُ الْخَلَائِقُ جَلَالَهُ
Yâ men lâ yahsi'l-ibâdi se-nâehü	Cevşenü'l-Ke-bir, Bölüm: 86.	172	يَا مَنْ لَا يُحْصِي الْعِبَادُ ثَنَاءَهُ
Yâ men lâ yeblüğü'l-efhâ-mü sıfâtehü	Cevşenü'l-Ke-bir, Bölüm: 86.	172	يَا مَنْ لَا يَبْلُغُ الْآفَهُامُ صِفَاتَهُ
Yâ men lâ yenâlü'l-efkâru kibriyâehü	Cevşenü'l-Ke-bir, Bölüm: 86.	172	يَا مَنْ لَا يَنَالُ الْآفَكَارُ كِبْرِيَاءَهُ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Yâ men lâ yenâlü'l-evhâmü künhehü	Cevşenü'l-Ke- bir, Bölüm: 86.	172	يَا مَنْ لَا يَنَالُ الْأَوْهَامُ كُنْهَهُ
Yâ men lâ yeruddü'l-ibâdü kadâehü	Cevşenü'l-Ke- bir, Bölüm: 86.	172	يَا مَنْ لَا يَرُدُّ الْعِبَادُ قَضَاءَهُ
Yâ men lâ yuhsinü'l-insanü nüûtehü	Cevşenü'l-Ke- bir, Bölüm: 86.	172	يَا مَنْ لَا يُحْسِنُ الْإِنْسَانُ نَعْوَتَهُ
Yâ men lâ yüdrükü'l-epsâru kemâlehü	Cevşenü'l-Ke- bir, Bölüm: 86.	172	يَا مَنْ لَا يُدْرِكُ الْأَبْصَارُ كَمَالَهُ
Yâ men zahera fî külli şey'in âyâtehü	Cevşenü'l-Ke- bir, Bölüm: 86.	172	يَا مَنْ ظَهَرَ فِي كُلِّ شَيْءٍ آيَاتُهُ
Yâ müdriken lizâlike'z-za- mâni	Ercûze	1124, 1125	يَا مُدْرِكَ لِدَلِّكَ الزَّمَانِ
Yâ Rabbi, bihakkı bismillâhirrah- mânirrahimi yâ Allâhü, yâ Rahmâ- nü, yâ Rahîmü! Sallî ve sellim alâ seyyidînâ Muhammedin ve alâ âli- hî ve sahbihî ecmaîne		281	يَا رَبِّ بِحَقِّ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ ﷺ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ
Yâ saîdü müdriken lizâli- ke'z-zamâni		1125	يَا سَعِيدُ مُدْرِكَ لِدَلِّكَ الزَّمَانِ
Yahlüküküm fî bütûni üm- mehâtiküm halkan min ba'di halkin fî zulümâtin se- lâsin zâlikümlâhü rabbü- küm lehü'l-mülkü lâ ilâhe il- lâ hüve feenne tûsrifüne	Zümer Suresi: 6.	266	يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثَ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّقُوا
Yekâdü senâ berkîhî yez- hebe bi'l-epsâr	Nur Suresi: 43.	179	يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ
Yekâdü zeytûhâ yudîü ve- lev temseshü nârun nûrun	Nur Suresi: 35.	1062	يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ
Yekâdü zeytûhâ yudîü	Nur Suresi: 35.	1058, 1062, 1064	يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ
Yekulüne rabbenâ etmim- lenâ nûranâ	Tahrim Suresi: 8.	1083	يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا
Yes'â nûruhüm beyne ey- dîhim ve bieymânihim	Hadid Suresi: 12.	482	يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ
Yevmi'd-dîn	Fatiha Suresi: 4.	955, 956	يَوْمَ الدِّينِ

Arapça metin Okunuşları	Arapça metin Konusu	Sayfa No	Arapça Metin
Yuhricûnehüm mine'n-nûri ile'z-zulûmâtî	Bakara Suresi: 257.	423	يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ
Yuhricü'l-hayye mine'l- meyyiti ve yuhricü'l-meyyi- te mine'l-hayyi ve yuhyi'l- arda ba'de mevthâ ve ke- zâlike tuhrecûn	Rum Suresi: 19.	284	يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ
Yuhricühüm mine'z-zulû- mâtî ile'n-nûri	Bakara Suresi: 257.	423	يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
Yuhyî		934, 939	يُحْيِي
Yûlicü'l-leyle fi'n-nehâri ve yûlicü'n-nehâra fi'l-leyli	Hac Suresi: 61; 246, 389 Hadid Suresi: 6; Lokman Su- resi: 29.		يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
Yurîdûne en yutfîû nûrallâ- hi biefvâhihim ve ya'ballâ- hü illâ yûtimme nûrehü ve- lev kerihe'l-kâfirûn	Tevbe Suresi: 32.	1102	يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ الْأَنَّ يُتَمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ
Yurîdûne en yutfîû nûrallâ- hi biefvâhihim	Tevbe Suresi: 32.	1072	يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ
Yurîdûne liyutfîû nûrallâhi biefvâhihim vallâhü mü- timmu nûrihî velev keri- he'l-kâfirûn	Saf Suresi: 8.	1101	يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمِّمٌ نُّورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ
Yünezzilü'l-kitâbi	Zümer Suresi: 1.	1092, 1095, 1096	تَنْزِيلُ الْكِتَابِ
Yü'ti'l-hikmete men yeşâü	Bakara Suresi: 269.	1076	يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ
- Z -			
Zeymûhın eşmûhın bihi'l- kevnü ummirat	Celcelûtiye	1129	ذَبْمُوحِ أَشْمُوحِ بِهِ الْكَوْنُ عُمِرَتْ
Zeytûnetin lâ şarkıyyetin velâ garbiyyetin	Nur Suresi: 35.	1062	زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ
Zikru ahmed sallallâhü		154	ذِكْرُ أَحْمَدَ صَلَّى اللَّهُ
Zücâcetin	Nur Suresi: 35.	1058, 1061	زُجَاجَةٍ

SUALAR HADİS İNDEKSİ

Hadisin meali

Sayfa no

- A -

- Ahir zamanda bir erkek kırk kadına nezaret eder. (Buharî, 1:31, 2:136, 7:47-48, 8:203; Müslim, hadis no: 58; İbni Mâce, 36:25; Müsned, 3:98, 120, ...) **915**
- Ahir zamanda deccal gibi bir kısım şahıslar ulûhiyet dava edecekler ve kendilerine secde ettirecekler. (Müsned, 3:211, 4:20, 5:372; Hâkim, Müstedrek, 4:508; Kenzû'l-Ummal, 14:310, 312; İbni Kesîr, Nihayetü'l-Bidaye ve'n-Nihaye, 1:125, 126.) **912**
- Ahir zamanda Allah Allah diyecek kalmaz. (Müslim, 1:131, 4:2268; Tirmizî, Fiten: 35; Müsned, 3:107, 201, 259; Kenzû'l-Ummal, 14:227, 228.) **911**
- Ahir zamanın dehşetli bir şahsı, sabah kalkar, alnında "Hâzâ kâfir" yazılmış bulunur." (Müslim, 2:373-375, 4:2248; Müsned, 2:228, 3:211.) **910, 1214**
- Ahir zamanın müstebit hâkimleri, hususan Deccalin yalanı Cennet ve Cehennemleri bulunur." (Cem'ü'l-Cevami, hadis no: 10662; Feyzû'l-Kadîr, hadis no: 4249; Müslim, Fiten: 104, 109; İbni Mâce, Fiten 33; Müsned, 5:397.) **911**
- Âlimler, peygamberlerin vârisleridir. ﴿الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ﴾ (Buharî, İlim: 10; Ebu Davud, İlim: ; Müsned, 5: 196.) **656**
- Allah'ım! İbrahim ve İbrahim'in ehl-i beytine rahmet ettiğin gibi, Muhammed'e ve Muhammed'in Ehl-i Beytine de rahmet eyle. ﴿اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ﴾ (Buharî, Enbiya: 10.) **1181**
- Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O tektir ve bir olur ve ortağı yoktur. ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ (Buharî, Ezan: 155.) **244**
- Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O birdir. Allah bir olur; ortağı yoktur. Mülk Onundur. Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet Ona mahsustur ve Ona lâ-yıktır. Hayatı veren ve devam ettiren yine Odur. Ölümü de yaratan ve bâkî âleme alan Odur. O ezeli ve ebedî hayat sahibidir. Her hayır Onun elindedir; yapılan her hayır da kaydeder ve karşılığını verir. Onun her şeye gücü yeter ve hiçbir şey Ona ağır gelmez. Dönüş yalnız Onadır. ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ﴾ (Buharî, Ezan: 155, Teheccüt: 21; Müslim, Zikir: 28, 30; Ebu Davud Vitir: 24.) **1222**
- Azamet ve kibriya has sıfatımdır. ﴿الْعِظْمَةُ إِزَارِي وَالْكِبْرِيَاءُ رِدَائِي﴾ (Ebu Davud, Libas: 225; İbni Mâce, Züht: 16.) **172**

- B -

- Bedbaht bir kısım insanlar, onlara bir nevi ulûhiyet isnat eder. (Kenzû'l-Ummal, 14:334; Muhtasar-ı Tezkiretû'l-Kurtubî, s. 149.) **927**

Ben ne arz, ne de semaya sığmam; fakat, mü'min bir kulumun kalbine sığarım.

﴿لَا يَسْعُنِي أَرْضِي وَلَا سَمَائِي وَيَسْعُنِي قَلْبُ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ﴾ (Hadis-i kudsi: Sözler, Yeni Asya Neşriyat, 2004, s. 212; Müsnedü'l-Firdevs, 3:174; Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 2:165.) **153**

Ben ve benden evvel gelen peygamberlerin en ziyade faziletli ve kıymetli sözleri 'Lâ ilâhe illâllah' kelâmıdır. ﴿أَفْضَلُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ (Keşfü'l-Hafâ, 1:153.) **20**

Benim amcam, pederimin kardeşi Abbas'ın veledinde hilâfet-i İslâmiye devam edecek, tâ deccale o hilâfeti –yani saltanat-ı hilâfet– deccalin muhrip eline geçecek. ﴿

لَنْ تَزَالَ الْخِلَافَةُ فِي وَلَدِ عَمِّي صُنُو أَبِي الْعَبَّاسِ حَتَّى يُسَلِّمَهَا إِلَى الدَّجَالِ﴾ (Kenzü'l-Ummal, 14:271, hadis no: 33436.) **789**

Benim küçük kardeşim veya arkadaşım öldü; Cennetin bir kuşu oldu, Cennette gezer, bizden daha güzel yaşar. (Süyutî, Dürerü'l-Mensur, 1:287, 288.) **290**

Bir adam kemal-i imanı kazandığına, avam-ı nâsın akıllarının tavr-ı haricindeki yüksek hâllerini mecnunluk, divanelik saymaları, onun kemal-i imanına ve tam itikadına delâlet eder. (Müsned, 3:86; Beyhakî, 9:153; Kenzü'l-Ummal, 1:414.) **545**

Bir müddet tefekkür, bir senelik nafilâ ibadetten daha hayırlıdır. ﴿خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ﴾ (Keşfü'l-Hafâ, 1:1004.) **265, 1188**

Bir şeye sebep olan onu işleyen gibidir. ﴿السَّبَبُ كَالْفَاعِلِ﴾ [“Hayrın yolunu gösteren, onu işleyen gibidir” (Feyzü'l-Kadir, c. 3, s 537, hadis no: 4250; Keşfü'l-Hafâ, c. 1, s. 399) hadisinden alınan bir kaide.] **394**

Bir tek adam seninle hidayete gelse, sahra dolusu kırmızı koyun, keçilerden daha hayırlıdır. (Buharî, 3:57.) **531**

Bir zaman Benîsrail âlimlerinden bir kısmı huzur-i Peygamberîde surelerin başlarındaki ﴿كَيْفَ عَصَى﴾ gibi mukattaat-ı hurufiyeyi işittikleri vakit, hesab-ı cifrî ile dediler: “Yâ Muhammed! Senin ümmetinin müddeti azdır.” Onlara mukabil dedi: “Az değil.” Sair surelerin başlarındaki mukattaatı okudu ve ferman etti: “Daha var.” Onlar sustular... (İbni Kesîr, Tefsîrü'l-Kur'ânî'l-Azîm: 1:3.) **1093**

Bir zaman gelecek, Allah Allah diyen kalmayacak.” (Müslim, 1:131; Müsned, 3:107, 201, 268; Kenzü'l-Ummal, 14:227, 228; Hâkim, Müstedrek, 4:494.) **905**

Bir zaman, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Hazret-i Ömer Radiyallahü Anha Yahudî çocukları içinde birisini gösterdi, “İşte sureti” dedi. Hazret-i Ömer Radiyallahü Anh, “Öyle ise ben bunu öldüreceğim” dedi. Ferman etti: Eğer bu Süfyan ve İslâm Deccali olsa, sen öldüremezsın. Eğer o olmazsa, onun suretiyle öldürülmez. (Buharî, 2:117-118; Müslim, 2:373-374.) **930**

Bu gürültü, yetmiş seneden beri Cehennem tarafına yuvarlanan bir taşın, bu dakikada Cehennem dibine yetişip düşmesinin gürültüsüdür..." (Müslim, 4:3184, hadis no: 2780; Müsned, 2:271, 3:341, 346, 360.) 904

Bütün canlıların manevî selâm ve hediyeleri, fitrî ibadetleri, bereket ve tebrike sebep olan canlıların hülâsası olan bütün mahlûk, tohum, çekirdek, dane ve yumurtaların kullukları; canlıların hülâsası olan ruh sahiplerinin hususî ibadetleri ve ruh sahiplerinin en mükemmelleri olan kâmil insan ve Allah'a yakın meleklerin nuranî ve yüksek ibadetleri Allah'a mahsustur ﴿التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ﴾ (Buhârî, Ezan:148,150; Müslim, Salât: 56, 60, 62; Ebu Davud, Salât:178; Tirmizî, Salât: 156, 100, Nikâh: 17; Neseî, Tatbik: 23, Sehiy: 41, 43-45, 56, 10-104; İbni Mâce, İkame: 24 995, Nikâh: 19.) 1180

- D -

Deccal çıktığı gün bütün dünya ıstıtır ve kırk günde dünyayı gezer ve harikulâde bir eşiği vardır. (Kenzü'l-Ummal, 14:330; İşaa, s.127; İbni Ebî Şeybe, Musannef, 7:495-500; İbni Kesîr, Nihayetü'l-Bidaye, 1:106.) 920

Deccal kırk günde dünyayı gezecek. (Müslim, Fiten: 34.) 1212

Deccal öldüğü zaman, şeytan, İstanbul'da Dikilitaş'ta, 'Öldü!' diye bağırarak; bütün dünya işitecek. (Müslim, Fiten: 34.) 1212

Deccal ve Süfyan gibi eşhas-ı müthişe, kendileri dahi kendilerini bilmiyorlar. (Hâkim, Müstedrek, 4:520.) 904

Deccalin bir gözü kördür. (Buhârî, Fiten: 26, Enbiya: 77; Müslim, Fiten: 100, 109; Ebu Davud, Melâhim: 14, Sünnet: 25; Müsned, 1:176, 182, 240, 311, 2:22, 27, 37, 39, 122, 124, 127, 131, 144, 149, 154, 3:79,103, 115, 173, 233, 333, 4:139-140, 5:13, 383.) 929

Deccalin birinci günü bir senedir, ikinci günü bir ay, üçüncü günü bir hafta, dördüncü günü bir gündür. (Müslim, 4:2252, hadis no: 110; Kenzü'l-Ummal, 14:325; Ebu Davud, hadis no: 4321, 4322.) 916

Deccalin dehşetli fitnessi İslâmlarda olacağını... (Süyutî, el-Örfî Va'di fî Ahbari'l-Mehdî, 2:233, 334.) 914

Deccalin fevkalâde büyük ve minareden daha yüksek bir azamet-i heykelde; ve Hazret-i İsa Aleyhisselâm ona nispeten çok küçük bulunduğunu... (Feyzü'l-Kadîr, hadis no: 4249; Mecmaü'z-Zevaid, 8:344; Süyutî, Cem'ü'l-Cevami, hadis no: 10662; Kenzü'l-Ummal, 14:330.) 919

Deccalin fitnessinden ve ahir zamanın fitnessinden [bizi koru.] ﴿مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ وَمِنْ فِتْنَةِ﴾

﴿أَخِرِ الزَّمَانِ﴾ (Buhârî, 1:211, 2:126, 8:97, 98,100, 9:75; Müslim, 2:2200; Müsned, 2:185, 186, 141, 288, ...) 913

Deccalin mühim kuvveti Yahudîdir. Yahudîler severek tâbi olurlar. (Müslim, 2:405, Fiten: 124; Müsned, 3:224, 292, 4:216-217; Kenzü'l-Ummal, 14:582, 618.) 918

Deccalin yırtıcı rejiminin ve teşkil ettiği komitesinin ve kurduğu hükûmetinin ve şahs-ı manevîsinin dehşetli icraatının, İsevilerde zuhur edecek hakikî bir dinin hakikat-i Kur'ân'a iktida edip ittihat etmesiyle... (Kenzü'l-Ummal, 14:334; Tirmizî, Fiten: 62.) ... **1213**

– F –

Fitne-i ahir zaman o kadar dehşetlidir ki, kimse nefesine hâkim olmaz. (Süyutî, Fethu'l-Kebir, 1:315, 2:185, 3:9; Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, 1:266.) **912**

– G –

Güneşin mağripten çıkması... (Buharî, 9:74, Fiten: 25, Tefsir-i Sure: 6:9. Rikak: 40; Müslim, Tevbe: 31, İman: 248, 249, Fiten: 30, 40, 118, 128, 129; Ebu Davud, Cihad: 2, Melâhim: 11, 12; Tirmizî, Fiten: 21, Tefsir-i Sure: 6:8. 9; İbni Mâce, Fiten: 25, 28.) **923**

– H –

Hamele-i Arş gibi, arzın hamelesinden olan “Sevr” ve Hut” namında ve misalinde iki me-lâike... (Beyhakî, s. 433; Süyutî, 6:124, 261.) **905**

Hayvanların ruhları bâkî kalacağı gibi, bazı efradı, hem ruhu, hem cesediyle bâkî âleme gideceği rivayat-ı sahihadan anlaşılmakla... (Müsned-i Firdevs, 5:476; Cem'ü'l-Fevaid, 2:748.) **91**

Hazret-i İsa Aleyhisselâm gelir, Hazret-i Mehdîye namazda iktida eder, tâbi olur. (Buha-rî, Enbiya: 49; Müslim, İman: 244, 245, 247; İbni Mâce, Fiten: 33; Müsned 2:336, 3:368; Fethu'l-Kebir, 2:143.) **917**

Her bir ayetin mana mertebelerinde bir zahiri, bir bâtını, bir haddi, bir muttalai vardır.

Bu dört tabakadan her birisinin, hadisçe شَجُونٌ وَعُسُونٌ tabir edilen fûruatı, işaret, dal ve budakları vardır. (İhya-i Ulûmiddin 1: 377; İtkan, 2:184, 174, 17.) **1091**

Hilâfet benden sonra otuz senedir. ﴿إِنَّ الْخِلَافَةَ بَعْدِي ثَلَاثُونَ سَنَةً﴾ (Sahih-i Camiü's-Sağir, hadis no: 3336; Tirmizî, Fiten: 48.) **659, 672, 1233**

Hilâfet benden sonra otuz senedir. Sonra ısırcı bir saltanat gelecek, daha sonra da ye-rini fesat ve zorbalığa bırakacak. ﴿إِنَّ الْخِلَافَةَ بَعْدِي ثَلَاثُونَ سَنَةً ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا عَضُوضًا﴾

وَفَسَادًا وَجَبْرُوتًا (Sahihü'l-Camiü's-Sağir, hadis no: 3336; Şîfa, 1:338,339.) **672**

Hûd Suresi beni ihtiyarlattı. ﴿شَيْبَتِي سَوْرَةُ هُودٍ﴾ (Tirmizî, Tefsîru'l-Vusûl: 56.) **1056**

– İ –

İsa Aleyhisselâm Büyük Deccali öldürür. (Tirmizî, hadis no: 2244; Müsned 4:226; Kenzü'l-Ummal, 14:334-335; Cem'ü'l-Cevami, 1:1006.) **917**

İslâm Deccali Horasan taraflarından zuhur edecek. (Kenzü'l-Ummal, 11:216, 301; Şerhü's-Sünne, Bağavî, 7:326.) **931**

İslâm Deccali öldüğü vakit, ona hizmet eden şeytan, İstanbul'da Dikilitaş'ta bütün dünyaya bağırarak. (Müslim, Fiten: 34.) 907

İslâm, Cahiliyetten kalma ırkçılık ve kabileciliği ortadan kaldırmıştır. ﴿العَصِيَّةُ الْجَاهِلِيَّةُ﴾

﴿الْإِسْلَامِيَّةُ جَبَّتِ﴾ [Hadislerden iktibastır. Meselâ "İslâm dini kendinden önceki batıl davranış ve âdetleri kökünden söküp atar" (Buharî, Ahkâm: 4, İmarâ: 36, 37; Ebu Davud, Sünnet: 5; Tirmizî, Cihad: 39, İlim: 16; Neseî, Bey'a: 26; İbn-i Mace, Cihad: 39; Müsned, 4:69, 70,199,204.) 721

İşlerin en hayırlısı, en zor ve en sıkıntılı olanıdır. ﴿خَيْرُ الْأُمُورِ أَحْمَرُهَا﴾ (Hadis: Keş- 493, 497, fû'l-Hafâ, 1:155.) 751

- K -

Kadere iman eden, gamlardan kurtulur. ﴿مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ آمِنَ مِنَ الْكَدْرِ﴾ (Hadis-i şerif: Ramuzü'l-Ehadis, 1:193.) 409, 438, 466, 771, 794

Kendi nefsinı tanıyan, Rabbini de tanır. ﴿مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ﴾ (Süyutî, el-Hâvî lil Fetavâ, 2:451.) 1161

Küfür ve dalâlet dışında her hâl üzere Allah'a hamd olsun. ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ﴾

﴿سِوَى الْكُفْرِ وَالضَّلَالِ﴾ (Feyzü'l-Kadîr, 1: 358, hadis no: 662.) 467

- L -

Leyle-i Kadri nisf-ı ahirde, hususan aşr-ı ahirde arayınız. (Buharî, 3:60; Müslim, 2:823.) ... 794

- M -

Mesih Deccalin fitnesinden [bizi koru Allah'ım] ﴿مَنْ فِتْنَةُ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ﴾ (Buharî, 926, 1215, 1:211, 2:126, 8:97, 98,100, 9:75; Müslim, 2:2200; Müsned, 2:185,186,141, 288, ...) 1218

- N -

Nazar deveyi tencereye, adamı da kabre sokar. ﴿النَّظَرُ يُدْخِلُ الْجَمَلَ الْقَدِرَ وَالرَّجُلَ الْقَبْرَ﴾ (Hadis: Keşfû'l-Hafâ, 2:72.) 511

- O -

O kadar kuvvetlidir ve devam eder; yalnız Hazret-i İsa (a.s.) onu öldürebilir, başka çare olamaz" (Kenzü'l-Ummal, 14:334; Tirmizî, Fiten: 62; Ebu Davud, Melâhim: 14; Müsned, 3:420, 4:226; Hâkim, Müstedrek, 4:529, 530.) 908

Onların deccali Süfyandır. İslâmlar içinde çıkacak, aldatmakla iş görecek. Kâfirlerin Büyü-
yük Deccali ayıdır. (Ahmed Zeynî Dahlan, *Fütuhâtü'l-İslâmiye*, s. 294; Berzencî, *el-İşaa fî Eşrati's-Saa*, s., 95-99.) 914

Onu, kendisine vaat ettiğin Makam-ı Mahmûda ulaştır. ﴿وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ﴾ (Kesfû'l-Hafâ, 1:402.) 160

- S -

Sabır, kurtuluş ve sevincin anahtarıdır. ﴿الصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ وَالسُّرُورِ﴾ (Hadis-i Şerif: "Sürur" kelimesi hariç Kesfû'l-Hafâ, 2:21, hadis no: 1590'da geçmektedir.) 565

Sen olmasaydın [yâ Muhammed], sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım. ﴿لَوْلَاكَ﴾ (Hadis-i kudsî: Kesfû'l-Hafâ, 2:164; hadis no: 2123.) 1223

Süfyan büyük bir âlim olacak; ilim ile dalâlete düşer. Ve çok âlimler ona tâbi olacaklar. (İmam-ı Gazalî, *İhya-i Ulûmiddin*, 1:59.) 913

- U -

Uzun zaman hilâfet-i Abbasiye devam edecek, sonra o saltanat deccal eline geçecek 968,
﴿لَنْ تَزَالَ الْخِلَافَةُ فِي وَلَدِ عَمِّي صُنُو أَبِي الْعَبَّاسِ حَتَّى يُسَلِّمَهَا إِلَى الدَّجَالِ﴾ (Kenzü'l-
Ummal, 14:271.) 631

- Ü -

Ümmetim istikametle gitse, ona bir gün var. (Ebu Davud, Melâhim: 18; Müsned, 1:170, 4:193. Süyûtî, *el-Havi lil Fetavî*, 2:248; Bursevî, *Tefsiri'l-Ruhü'l-Beyan*, 4:262.) 921

Ümmetimin âlimleri, Benîisrailin peygamberleri gibidir. ﴿عُلَمَاءُ أُمَّتِي كَأَنْبِيَاءِ بَنِي إِسْرَآئِيلَ﴾ 160,
(Kesfû'l-Hafâ, 2:64.) 977, 1182

- Y -

Ye'cüc ve Me'cüc hâdisatının... (Müslim, Fiten: 2; Cem'ü'l-Fevaid, 2:738; Kenzü'l-Ummal, 14:338, 343.) 918

Yüz binler sadık elçiler... (Hâkim, Müstedrek, 2:652; İbni Sa'd, *Tabakatü'l-Kübra*, 1:32; İb-
ni Hibban, *Sahih*, 2:77; Müsned, 5:265-266; Taberanî, *Mu'cemü'l-Kebir*, 8:217; Veliy-
yüddin Tebrizî, *Mışkâtü'l-Mesabih*, 3:122.) 294

Yüz yirmi dört bin peygamberler... (Müsned, 5:178, 179, 246; Zâdü'l-Meâd, 1:43-44.) 307

- Z -

Zeminden dabbetülarzın zuhurudur. (Müslim, İman: 249, Fiten: 39, 40, 118, 129; Ebu Da-
vud, Melâhim: 11, 1; Tirmizî, Fiten: 21, Tefsir-i Sure: 6:9; İbni Mâce, Fiten: 28, 31, 32;
Müsned, 2:164, 201, 295, 4:6, 7, 5:268, 357; *el-İşaa fî Eşrati's-Saa*, s.177.) 923

Zırhı çıkar, onun yerine bu Cevşen'i oku. (Mecmuatü'l-Ahzab, 1:231.) 974

ŞUALAR ŞAHİS İNDEKSİ

A

Abbas	789.
Abdülbâkî	510, 517.
Abdülhâkim	510, 517.
Abdülkadir-i Geylânî	850;
<i>Bakınız: Şeyh Geylânî, Gavs-ı Geylânî, Gavs-ı Azam.</i>	
Abdülkahir-i Cürcanî	217.
Abdullah (Molla)	486.
Abdullah Çavuş	727.
Abdülmecid	408, 468.
Abdülmecid Nursî	1158.
Abdülvehhab-ı Şaranî	646.
Abdurrahim	818.
Abdurrahman	408, 468, 824, 833.
Abdürrezzak	454.
Âdem (a.s.)	332, 963, 964.
Ahir Zaman Peygamberi	314, 404;
<i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
Ahir Zamanın Büyük Mehdisi	690.
Ahmed (a.s.m.)	155.
Ahmed Feyzi	650, 656, 833,
834, 835, 836, 878, 1036.	
Ahmed Hikmet	829.
Ahmed ibni Hanbel	<i>Bakınız: İmam-ı</i>
<i>Ahmed ibni Hanbel.</i>	
Ahmed Nazif	1036.
Ahmed-i Bedevî	977.
Ahmed-i Farukî	264.
Ahmed-i Rûfâî	977.
Ahmet Bey	757.
Ahmet Feyzi	634, 694, 836.
Ahmet Feyzi Kul	883.
Aişe-i Sıddıka	1120.
Aktab-ı Erbaa	922.
Ali	761.
Ali (Hafız)	407, 430, 492,
503, 519, 521, 522, 529, 533,	

534, 590, 629, 632, 798.

Ali (Homalı)	529.
Ali (r.a.)	962, 977;
<i>Bakınız: Hazret-i Ali.</i>	
Ali Gül	478.
Ali Osman	751.
Ali Rıza	526.
Ali Rıza (Mahkeme Reisi)	448.
Ali Savran	643.
Âlime Hanım	408.
Anglikan Kilisesi Başpapazı	627.
Antere	741.
Aşere-i Mübeşşere	445, 571.
Asım	534.
Azrail (a.s.)	403, 410, 414.

B

Bahira-i Rahip	975.
Bartınlı Seyyid	760.
Başpapaz	627, 713, 1077.
Bediüzzaman	514, 537, 649,
693, 694, 816, 817, 844, 854,	
855, 856, 858, 878, 880, 881,	
882, 884, 888, 890, 892, 893,	
894, 895, 1035, 1125, 1141,	
1143; <i>Bakınız: Said Nursî.</i>	
Bediüzzaman Hazretleri	869, 873.
Bediüzzaman Said Nursî	844, 848,
853, 859, 870, 887.	
Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri	434, 898.
Bediüzzamanü'l-Kürdî	656.
Bedriye	819.
Bektaşî	453.
Buharî	524;
<i>Bakınız: İmam-ı Buharî.</i>	
Bürhan	806.
Busayrî	395.

Büyük Deccal 914, 916,
917, 918, 929.
Büyük Mehdî ..... 909, 922, 923.

C

Cafer-i Sadık ..... 160, 1093.
Çalışkanlar ..... 558, 806.
Çarın dayısı ..... 816.
Cebrail (a.s.) 255, 403, 414, 974;
Bakınız: Hazret-i Cebrail.
Cengiz 421, 524, 630, 789,
790, 976, 1105.
Ceylan 433, 809,
818, 825, 829, 833, 836, 884,
966, 1036, 1039.
Ceylan Çalışkan ..... 886.
Cüneyd-i Bağdadî ..... 524.

D

Davud (a.s.) ... *Bakınız: Hazret-i Davud.*
Deccal 563, 630, 631,
789, 904, 907, 908, 911, 912,
913, 914, 916, 917, 918, 919,
920, 924, 926, 927, 928, 929;
Bakınız: şahs-ı deccal.
Büyük ~ ..... 914, 916, 917, 918, 929.
İslâm ~1 ..... 515, 630, 631, 653,
907, 909, 914, 916, 926, 928, 929,
930, 931.
Süfyanî ~ ..... 929, 931.
Doktor Duzi ..... 442, 456, 579, 653.

E

Ebrehe ..... 924, 975.
Ebu Bekir ..... 903.
Ebu Cehil ..... 903.
Ebü'l-Hasan-ı Şazeli ..... 977.
Ebubekir-i Sıddık ..... 962.
el-Kürdî 1125;
Bakınız: Said Nursî.

Emin ..... 575, 1071.
Emirdağlı Ali Hoca ..... 791.
Emirdağlı Mustafa ..... 894.
Enver Paşa ..... 711, 741.
Eski Said 285, 506, 509,
541, 554, 675, 678, 717, 718,
721, 722, 741, 773, 775, 812,
835, 837, 1040, 1054, 1070;
Bakınız: Said Nursî.
Eşref Edib ..... 699.
Ethem ..... 751, 806.
Eyyub (a.s.) ... *Bakınız: Hazret-i Eyyub.*

F

Fahr-i Âlem 213, 968;
Bakınız: Muhammed (a.s.m.).
Feyzi 526, 575, 632, 766, 769,
771, 777, 785, 787, 829, 834,
836.
Firavun 24, 26, 48, 161,
336, 383, 459, 924, 946, 964.
Ford ..... 693.
Fuat ..... 408, 833.
G.
Gavs-ı Azam 160, 213, 421,
435, 454, 524, 569, 625, 640,
668, 681, 703, 866, 922, 977,
1051, 1056, 1105, 1141, 1142;
Bakınız: Abdülkadir-i Geylânî.
Gavs-ı Geylânî 872;
Bakınız: Abdülkadir-i Geylânî.
Gazalî ..... *Bakınız: İmam-ı Gazalî.*
Gönüllü Alay Kumandanı 741,
772, 820, 856; *Bakınız: Said Nursî.*

H

Habib-i Zîşan 402;
Bakınız: Muhammed (a.s.m.).
Habibullah 213, 294, 863;
Bakınız: Muhammed (a.s.m.).

Hacı Seyyid	760.	Hazret-i İbrahim	97, 160, 1108;
Hacı Süleyman	517.	<i>Bakınız: İbrahim (a.s.).</i>	
Hafız Akif	534.	Hazret-i İmam	165;
Hafız Ali	407, 430, 492,	<i>Bakınız: Hazret-i Ali.</i>	
503, 519, 521, 522, 529, 533,		Hazret-i İmam-ı Ali	68, 282, 659,
534, 590, 629, 632, 798.		1114, 1115, 1116, 1117, 1118,	
Hafız Mehmed	478, 518, 521,	1120, 1121, 1122, 1123, 1127,	
522, 533, 534.		1129, 1130, 1131, 1132, 1133,	
Hafız Mustafa	475.	1134, 1135, 1136, 1137, 1138,	
Hafız Tevfik	475.	1139, 1141, 1142, 1144, 1145;	
Hakîm-i Lokman	312, 428.	<i>Bakınız: Hazret-i Ali.</i>	
Halid ibni Velid	977.	Hazret-i İsa	658,
Halil	632.	883, 903, 908, 917, 920, 926;	
Halil Çalışkan	896, 897.	<i>Bakınız: Şahs-ı İsa, İsa (a.s.).</i>	
Halil Hilmi	796.	Hazret-i İsrail	337;
Halime-i Sa'diye	975.	<i>Bakınız: İsrail (a.s.).</i>	
Hamza	527.	Hazret-i Mehdî	917, 922, 1103;
Hasan (r.a.)	160, 977.	<i>Bakınız: Mehdî.</i>	
Hasan Ağa	566.	Hazret-i Mikâil	<i>Bakınız: Mikâil (a.s.).</i>
Hasan Feyzi	629, 632, 681, 826.	Hazret-i Muhammed	98, 160,
Hasan Sabbah	665.	162, 196, 289, 862, 870, 1157;	
Hâtemül-Enbiya	533.	<i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
Hazret-i Ali	472, 524, 649,	Hazret-i Mûsa	97;
690, 850, 973, 980, 1051, 1056,		<i>Bakınız: Mûsa (a.s.).</i>	
1093, 1105, 1136; <i>Bakınız: İmam-ı</i>		Hazret-i Ömer	551, 930;
<i>Ali, Hazret-i İmam-ı Ali, Hazret-i</i>		<i>Bakınız: Ömer (r.a.).</i>	
<i>İmam, Ali (r.a.).</i>		Hazret-i Osman	976; <i>Bakınız:</i>
Hazret-i Azrail	<i>Bakınız: Azrail (a.s.).</i>	<i>Osman-ı Zinnureyn, Osman (r.a.).</i>	
Hazret-i Cebrail	158, 196, 300;	Hazret-i Peygamber	431, 868;
<i>Bakınız: Cebrail (a.s.).</i>		<i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
Hazret-i Davud	97;	Hazret-i Süleyman	97.
<i>Bakınız: Davud (a.s.).</i>		Hazret-i Yusuf	390, 1150;
Hazret-i Ebu Bekir	<i>Bakınız: Sıddık,</i>	<i>Bakınız: Yusuf (a.s.).</i>	
<i>Ebu Bekir, Ebu Bekir-i Sıddık, Sıd-</i>		Hazret-i Ziyaeddin	486.
<i>dık-ı Ekber.</i>		Hıfzı	760, 818.
Hazret-i Eyyub	428.	Hıfzı Bayram	892, 894.
Hazret-i Hasan	<i>Bakınız: Hasan (r.a.).</i>	Hilmi	575.
Hazret-i Hızır	312.	Hızır (a.s.)	<i>Bakınız: Hazret-i Hızır.</i>
Hazret-i Hüseyin	976;	Hoca Hasan	826.
<i>Bakınız: Hüseyin (r.a.).</i>		Hüccetül-İslâm İmam-ı Gazâlî	54,
		482, 1126.	

Hûd (a.s.)	336, 964.
Hülâgû	421, 524, 630, 789, 790, 976, 1105.
Hulefa-i Raşidîn	445, 571, 672.
Hüseyin (r.a.)	977; <i>Bakınız: Hazret-i Hüseyin.</i>
Hüseyin'in (r.a.)	160.
Hüseyin-i Cisrî	979.
Hüsrev	400, 401, 402, 426, 427, 431, 481, 492, 503, 512, 514, 515, 538, 632, 651, 689, 691, 757, 760, 761, 766, 771, 777, 786, 787, 805, 807, 818, 824, 829, 831, 833, 836, 841, 994, 1001.
Hüsrev Altınbaş	651.
Hüsrev Altınbaşak	843, 845.

I

İbn-i Abbas	413.
İbni Cevzî	658.
İbni Hanbel	524.
İbni Rüşd	977.
İbni Sina	977.
İbrahim	751, 825, 1039.
İbrahim (a.s.)	159, 161, 383, 964; <i>Bakınız: Hazret-i İbrahim.</i>
İbrahim Fakazlı	901.
İbrahim-i Dessukî	977.
İkrime ibni Ebu Cehil	977.
İmam-ı Ahmed ibni Hanbel	524, 630, 652.
İmam-ı Ali	43, 49, 68, 164, 213, 421, 435, 454, 472, 569, 596, 625, 640, 649, 668, 681, 703, 808, 866, 872, 909, 914, 935, 1059, 1112, 1113, 1118, 1119, 1120, 1121, 1124, 1125, 1126, 1128, 1137, 1138, 1144; <i>Bakınız: Hazret-i Ali.</i>
İmam-ı Azam	524, 654.

İmam-ı Buharî	630, 652; <i>Bakınız: Buharî.</i>
İmam-ı Gazalî	54, 455, 482, 524, 1126, 1130, 1133.
İmam-ı Mahfî	657.
İmam-ı Malik	524.
İmam-ı Muntazır	657, 658.
İmam-ı Nureddin	1126.
İmam-ı Rabbanî Ahmed-i Farukî	264.
İmam-ı Şafiî	497, 524, 658, 659.
İngiliz Başpapaz	713, 1077.
İsa (a.s.)	563, 904, 917, 919, 926; <i>Bakınız: şahs-ı İsa, Hazret-i İsa.</i>
İslâm Deccalı	515, 630, 631, 653, 789, 907, 909, 914, 916, 926, 928, 929, 930, 931.
İsmet (İnönü)	714.
İsrafil (a.s.)	63, 213, 403, 414; <i>Bakınız: Hazret-i İsrâfil.</i>

J

Japon Başkumandanı	562, 915.

K

Kâ'b ibni Lüeyy	979.
Kafkas Cephesi Başkumandanı	816.
Kahraman Tahir	829.
Kâmil Hoca	517.
Kaya Şükrü	555.
Kisra-i Fars	975.
Küçük İbrahim	899.
Kürelî Saatçi Nuri	682.
Kürt Gönüllü Kumandanı	741; <i>Bakınız: Said Nursî.</i>

L

Lebid	217.
Lenin	918.
Lokman	100.
Lütfü	534.

M

- Mahkeme Reisi Ali Rıza ..... 448.
Mahmut ..... 527.
Malik ..... *Bakınız: İmam-ı Malik.*
Mehdî 603, 658, 922;
    Bakınız: Hazret-i Mehdî.
    Büyük ~ ..... 909, 922, 923.
Mehdî-i Abbasî ..... 922.
Mehdî-i Resul ..... 689.
Mehmed ..... 632, 825.
Mehmed Ali ..... 529.
Mehmed Feyzi 785, 786,
    806, 819, 874.
Mehmed Feyzi Pamukçu ..... 877.
Mehmed Zühtü ..... 521, 522, 533, 534.
Mesih ..... 926.
Mesih Deccal ..... 926.
Mevlâna ..... 1158.
Mevlâna Celâleddin ..... 21.
Mevlâna Halid ..... 484, 1103.
Mevlâna Halid Zülçenaheyn ..... 1079.
Mikâil (a.s.) ..... 403, 414.
Molla Abdullah ..... 486.
Müceddid-i Elf-i Sâni İmam-ı Rabbanî
    Ahmed-i Farukî ..... 264.
Muhammed (a.s.m.) 16, 62,
    151, 155, 159, 160, 161, 194,
    216, 298, 333, 334, 342, 347,
    376, 377, 378, 379, 394, 398,
    656, 947, 955, 962, 968, 969,
    971, 973, 974, 977, 978, 979,
    980, 981, 983, 984, 985, 996,
    1000, 1093, 1121; *Bakınız: Zat-ı*
    Pak-i Risalet, Zat (a.s.m.), zat-ı Ah-
    mediye, zat-ı Muhammediye, Tercü-
    man-ı Zîşan, Seyyidü'l-Enbiya Haz-
    retleri, Resul-i Ekrem, Resulallah,
    Resul (a.s.m.), Peygamber-i Zîşan,
    Peygamber (a.s.m.), Nur Muham-
    med, Nebi-i Akdes, Muhbir-i Sadık,
    Muhammed-i Kureyşî, Muhammed-i
    Arabî, Muhammed Mustafa (a.s.m.),
    Hazret-i Peygamber, Hazret-i Mu-
    hammed, Habibullah, Habib-i Zîşan,
    Fahr-i Âlem, Ahir Zaman Peygambe-
    ri.
Muhammed Mustafa (a.s.m.) 656;
    Bakınız: Muhammed (a.s.m.).
Muhammed-i Arabî 205, 346;
    Bakınız: Muhammed (a.s.m.).
Muhammed-i Kureyşî 212;
    Bakınız: Muhammed (a.s.m.).
Muhbir-i Sadık 414;
    Bakınız: Muhammed (a.s.m.).
Muhiddin-i Arabî 646, 657;
    Bakınız: Muhyiddin-i Arabî.
Muhyiddin-i Arabî 1093;
    Bakınız: Muhiddin-i Arabî.
Mûsa (a.s.) 161, 334, 383, 964;
    Bakınız: Hazret-i Mûsa.
Müslim ..... 524.
Mustafa ..... 475, 529, 632, 825, 836.
Mustafa Acet ..... 895.
Mustafa Gül ..... 898, 899.
Mustafa Kemal 435, 438,
    460, 463, 564, 565, 568, 603,
    653, 677, 700, 839.
Mustafa Osman ..... 829, 887, 891.
Mustafa Sungur 666, 862, 867, 873;
    Bakınız: Sungur.

N

- Nadir Hoca ..... 935.
Napolyon ..... 774.
Nazif ..... 491.
Nebî-i Akdes 1035;
    Bakınız: Muhammed (a.s.m.).
Necati (Feylesof) ..... 542.
Necmeddin-i Kübra ..... 657.
Nemrut ..... 24, 48, 161, 946.
Nikola Nikolaviç ..... 816, 817.
Nuh (a.s.) ..... 161, 964.

Nur Muhammed	<i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>
Nureddin	682.
Nuri	682.
Nurî	682.
Nuri Benli	682.
Nuriye	682.

Ö

Ömer	527.
Ömer (r.a.)	962;
<i>Bakınız: Hazret-i Ömer.</i>	
Osman	836.
Osman (r.a.)	962;
<i>Bakınız: Osman-ı Zinnureyn, Hazret-i Osman.</i>	
Osman-ı Zinnureyn	683;
<i>Bakınız: Osman (r.a.), Hazret-i Osman.</i>	

P

Peygamber (a.s.m.)	330, 657, 697, 761, 878, 879, 904, 907, 962, 973, 975, 979, 999, 1126, 1130; <i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>
Peygamber-i Zîşan	1134;
<i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
Peygamberimiz Muhammed Mustafa (a.s.m.)	656.

R

Re'fet	806.
Re'fet Bey	473, 790, 799.
Resaili'n-Nur Müellifi	1103;
<i>Bakınız: Said Nursî.</i>	
Resul (a.s.m.)	156;
<i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
Resulallah	853, 904;
<i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
Resul-i Ekrem	16, 20,

71, 74, 80, 82, 85, 88, 90, 92, 93, 95, 102, 157, 158, 159, 292, 364, 366, 432, 862, 872, 930, 986;
<i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>

Resulullah	347.
Risale-i Nur Müellifi	859, 880, 1061, 1076, 1077, 1130;
<i>Bakınız: Said Nursî.</i>	
Risaletü'n-Nur Müellifi	1060, 1067, 1082, 1086; <i>Bakınız: Said Nursî.</i>
Rus Başkumandanı	700.
Rus Kumandanı	742, 815, 819.

S

Sabri	488, 766, 777, 786, 787, 796, 806, 829, 1071, 1073.
Sadık	575.
Sadık (Taşköprülü)	796.
Said	491.
Said (Nursî)	444, 452, 454, 468, 491, 507, 541, 542, 582, 583, 585, 603, 631, 641, 645, 648, 650, 654, 656, 658, 661, 662, 664, 665, 673, 677, 679, 688, 702, 736, 784, 798, 815, 828, 833, 1066, 1068, 1069, 1070, 1124, 1125, 1159.
Üçüncü ~	824.
Said el-Kürdî	1124;
<i>Bakınız: Said Nursî.</i>	
Said Nursî	15, 283, 399, 433, 436, , 441, 445, 446, 448, 450, 451, 453, 456, 458, 459, 460, 465, 468, 472, 480, 485, 486, 487, 489, 490, 492, 494, 498, 499, 502, 540, 542, 545, 578, 583, 591, 598, 602, 611, 615, 617, 628, 635, 636, 671, 672, 674, 689, 695, 708, 716, 743, 754, 756, 762, 763, 766, 770,

771, 776, 777, 778, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 793, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 818, 819, 824, 825, 826, 827, 829, 830, 831, 835, 836, 837, 838, 839, 841, 846, 852, 856, 857, 860, 874, 933, 1036, 1048, 1050, 1054, 1158; <i>Bakınız:</i> <i>Yeni Said, Üstat, Üstad-ı Ekrem, Üs-</i> <i>tad Bediüzzaman Hazretleri, Üçüncü</i> <i>Said, Saidü'n-Nursî, Saidi'l-Kürdî, Sa-</i> <i>id-i Kürdî, Risaletü'n-Nur Müellifi, Ri-</i> <i>sale-i Nur Müellifi, Resaili'n-Nur Mü-</i> <i>ellifi, Kürt Gönüllü Kumandanı, Gö-</i> <i>nüllü Alay Kumandanı, Eski Said, el-</i> <i>Kürdî, Said el-Kürdî, Bediüzzaman.</i>	
Said Nursî Hazretleri	898.
Said-i Kürdî	721;
<i>Bakınız: Said Nursî.</i>	
Saidi'l-Kürdî	656;
<i>Bakınız: Said Nursî.</i>	
Saidü'n-Nursî	689, 1068;
<i>Bakınız: Said Nursî.</i>	
Salih (a.s.)	336, 964.
Salim Bey	804.
Sami Bey	529.
Saraçoğlu	635, 694.
Satih	979.
Sekkakî	217.
Selâhaddin	1036.
Seyf ibni Zîyezen	980.
Seyyid Nur Muhammed	682.
Seyyid Şefik	518.
Seyyidü'l-Enbiya Hazretleri	1035;
<i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
Siddık (r.a.)	962.
Siddık Hoca	517.
Siddık Süleyman	1071.

Siddık-ı Ekber	445, 571.
Süfyan	515, 652, 653, 869, 904, 910, 911, 913, 914, 924, 926, 930.
Süfyanî Deccal	929, 931.
Süleyman	527, 727, 728.
Süleyman (a.s.)	<i>Bakınız: Hazret-i</i> <i>Süleyman.</i>
Süleyman (siddık)	728.
Sultan Abdülaziz	1105.
Sultan Abdülhamid	1105.
Sultan Hamid	772.
Sultan Reşad	564.
Sungur	836, 1036, 1039;
<i>Bakınız: Mustafa Sungur.</i>	

S

Şafîi	<i>Bakınız: İmam-ı Şafîi.</i>
Şah-ı Nakşibend	160, 922.
Şahs-ı Deccal	917.
Şahs-ı İsa	917.
Şefik	800.
Şehit Hafız Ali	430.
Şemsi	800.
Şems-i Tebrizî	130.
Şeref-i Benî Âdem	213, 1162;
<i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
Şeyh Abdülbakî	510, 517.
Şeyh Abdülhâkim	510, 517.
Şeyh Geylânî	169;
<i>Bakınız: Abdülkadir-i Geylânî.</i>	
Şeyh Said	436, 569, 712.
Şeyh Sinusî	460, 564.
Şeyh Süleyman	517.
Şeyhül-Cebel	665.
Şeyhülislâm	699.
Şık	979.
Şükrü Kaya	714;
<i>Bakınız: Kaya Şükrü.</i>	

T

Tabancalı	1036.
Tahir	766, 829.
Tahir Paşa	1086.
Tahiri	481, 503, 787, 805, 834, 836, 844, 846.
Tahsin Bey	564.
Taşköprülü Sadık Bey	796.
Tercüman-ı Zîşan	907; <i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>
Terzi Hamdi	769.
Tevfik	575, 800.
Troçki	918.
Tübba	980.

Ü

Üçüncü Said	824; <i>Bakınız: Said Nursî.</i>
Üstad Bediüzzaman Hazretleri	869; <i>Bakınız: Said Nursî.</i>
Üstad-ı Ekrem	432; <i>Bakınız: Said Nursî Üstad-ı Muhterem.</i>
Üstad-ı Muhterem	869; <i>Bakınız: Said Nursî.</i>
Üstat	400, 401, 426, 466, 487, 532, 537, 650, 679, 681, 716, 818, 820, 821, 822, 823, 831, 832, 841, 843, 844, 854, 864, 873, 874, 875, 876, 884, 885, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 1037, 1038; <i>Bakınız: Said Nursî.</i>

Y

Yeni Said	540, 541, 554, 555, 620, 717, 719, 721, 741, 773, 775, 824, 1050, 1070; <i>Bakınız: Said Nursî.</i>
Yeşil Şemsi	517.
Yusuf (a.s.)	302; <i>Bakınız: Hazret-i Yusuf.</i>
Yusuf (Feylesof)	542.
Yusuf Ziya (âlim)	542.

Z

Zat (a.s.m.)	206, 207, 209, 210, 211, 212, 221, 970, 972, 973; <i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>
Zat-ı Ahmediye	394, 656, 919, 984; <i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>
Zat-ı Muhammediye	397, 984, 998, 1121; <i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>
Zat-ı Pak-i Risalet	1034; <i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>
Zeliha	1150.
Zemahşerî	217.
Zembilli Ali Efendi	605.
Ziya	526.
Ziyaeddin	486.
Zübeyir (Gündüzalp)	693, 810, 825, 831, 833, 836, 847, 861, 1036, 1039.
Zübeyir Gündüzalp	693, 861.

SUALAR YER İNDEKSİ

A

Adana	691.
Afyon	434, 546, 548, 554, 555, 556, 559, 568, 572, 575, 577, 578, 579, 583, 593, 599, 600, 615, 616, 629, 632, 671, 672, 695, 696, 700, 716, 762, 774, 781, 783, 799, 800, 826, 831, 841, 844, 845, 847, 857, 861, 862, 873, 874, 877, 878, 883, 884, 886, 887, 891, 892, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 933, 1038.
Ahmed (a.s.m.)	155.
Almanya	918.
Amerika	300, 415.
Anadolu	432, 488, 512, 931.
Ankara	437, 438, 448, 451, 458, 461, 485, 515, 516, 517, 523, 528, 530, 532, 536, 538, 539, 547, 554, 557, 559, 564, 567, 576, 583, 585, 593, 600, 603, 604, 605, 606, 612, 617, 667, 677, 691, 697, 698, 699, 700, 706, 707, 710, 711, 716, 756, 762, 769, 772, 798, 803, 807, 839, 935, 1048.
Ankara Kalesi	667, 686.
Arabistan	593, 791, 914.
Arafat	366.
Asya	558, 560, 591, 919.
Avrupa	168, 265, 560, 591, 627, 683, 684, 709, 711, 721, 736, 879, 919, 1050, 1067, 1077, 1078, 1086, 1101, 1102, 1103, 1132.
Avusturya	817.
Ayasofya	620, 678, 711.
Ayasofya Camii	605, 678, 702.

B

Bab-ı Seraskeri	575.
Bağdat	721.
Bahr-i Muhit	915.
Bakü	816.
Balıkesir	556, 588.
Barla	736, 739, 1090.
Bayezid	893.
Bayezid Camii	957.
Bedre	736, 739.
Bitlis	566, 772, 773, 812, 816, 822.

C

Camiü'l-Emevi	1040.
Camiü'l-Ezher	613, 772, 785, 875.
Cebel-i Cudi	488.
Cebel-i Kamer	184.

Ç

Çin Seddi	Bakınız: Sedd-i Çini.
Çin-i Maçın	919.

D

Denizli	164, 302, 329, 381, 397, 400, 418, 434, 439, 441, 458, 461, 485, 487, 489, 522, 548, 554, 555, 556, 557, 559, 560, 567, 568, 572, 574, 575, 577, 580, 583, 585, 592, 595, 603, 604, 617, 658, 662, 667, 679, 695, 697, 706, 707, 715, 716, 748, 750, 751, 752, 756, 757, 759, 763, 774, 780, 782, 783, 799, 800, 811, 826, 844, 874, 877, 893, 900, 935, 1038.
~ mezaristanı	519.
Dikilitaş	563, 907.

E

Eğridir	555, 845.
Emirdağ	381, 554, 558, 575, 584, 606, 660, 662, 701, 702, 706, 752, 755, 758, 771, 797.
Erek Dağı	813.
Erzurum	495.
Eskişehir	15, 310, 311, 418, 442, 445, 448, 451, 452, 454, 455, 493, 505, 508, 513, 516, 517, 539, 551, 553, 554, 557, 567, 570, 572, 574, 575, 580, 584, 599, 604, 613, 617, 622, 637, 638, 651, 667, 672, 694, 698, 708, 715, 716, 774, 783, 885, 1051, 1065, 1114, 1136.
~ Hapishanesi	310.

F

Filistin	790.

G

Gölköy Enstitüsü	868.

H

Habeş	979.
Halep	595, 613, 618, 785, 914.
Haremeyn-i Şerifeyn	664.
Hicaz	523, 979.
Hindistan	593, 639, 1079.
Homa	487, 529.
Horasan	931.

İ

İnebolu	441.
İngiltere	627, 888.
Irak	523, 914.
İran	
~'in fethi	976.
İsparit	468.
Isparta	428, 432, 433, 441, 467, 468, 488, 492, 505, 512, 521, 533, 548, 549, 553, 554, 555, 567, 574, 642, 687, 692, 710, 714, 716, 756, 836, 844.
İstanbul	517, 562, 563, 639, 655, 664, 699, 710, 711, 721, 741, 772, 773, 824, 834, 836, 839, 844, 888, 907, 957, 1073, 1077, 1132.
~'un fethi	976.
İzmir	691.

J

Japonya	562, 888.

K

Kâbe	217, 924, 957, 975.
Kâbe-i Mükerrreme	791.
kabr-i Peygamberi	760.
Kafkas Cephesi	772.
Kastamonu	322, 329, 442, 451, 467, 488, 492, 501, 512, 517, 521, 547, 548, 549, 550, 551, 553, 554, 567, 572, 574, 575, 580, 662, 702, 774, 875.
~ Gölköy Enstitüsü	868.
Kastamonu Kal'ası	488.
Konya	810.
Kosturma	820.
Kudüs	1132.
Kürdistan	460.
Kütahya	556, 588.

M

Makber-i Saadet	760.

Medine	914.
Medine-i Münevvere	595, 613, 618, 760, 785.
Mekke	387, 957, 1132.
Mekke-i Mükerrreme	593, 595, 613, 618, 760, 785.
Meşihat	620, 678.
Meşihat Dairesi	605, 678.
Mısır	184, 595, 613, 618, 664, 785, 1150.
Muhammed (a.s.m.)	151, 155.

N

Nangün Adası	816.
Nil-i mübarek	184.
Nurs	588, 682, 772, 797.

O

Ortaklar Bucağı	883.

P

Port Artür	915.

R

Ravza-i Mutahhara	760.
Rusya	508, 741, 783, 820, 913, 915, 916, 918.

S

Şam	618, 664, 914, 1040, 1132.
~'in fethi	976.
Şam-ı Şerif	595, 613.
Şam-ı Şerifte	785.
Sava	478, 487, 488.
Sedd-i Çini	919.
Şehir Oteli	397.
Sibirya	816.

T

Türkiye	1102.

V

Van	452, 564, 566, 772, 773, 812, 813, 822, 843, 876.

Y

Yemen	979.
Yûşa Dağı	824.
Yûşa Tepesi	773.

Z

zemin-i Asya	507, 1159.

ŞUALAR GENEL İNDEKSİ

A

a'dâ	1044.	~lerin rızıklarının verilmesi	274, 952.
a'mal	108, 663.	âciz-i mutlak	108, 1052.
a'mal-i beşeriye	27.	acube-i hilkat	344.
a'mal-i salihâ	104, 315, 500.	acz	22, 31, 37, 38, 92, 100, 117, 201, 244, 253, 297, 327, 343, 675, 999, 1043, 1044, 1154.
Abbas	789.	~ ile kudrete âyinedarlık	117.
Abbasi		~ ve rızık	275.
~ Devleti	421, 976.	~den münezzeh	37.
~ halifeliği	<i>Bakınız: hilâfet-i Abbasiye.</i>	~den münezzeh kudret-i mutlaka	38.
~ler zamanı	524.	~e karşı nokta-i istinat	105, 1152.
abd	19, 143, 147, 212, 352; <i>bakınız: ibad, kul.</i>	~in tedavisi ve sırr-ı vahdet	32.
~lere hazırlanan ebedî ihsanlar	87.	~ini anlamak	705.
Gani-i Mutlak'ın ~i olmak	107.	Allah'ın kudretine ~ giremez	1017.
abdest	817.	Cenab-ı Hakkı ~den takdis	369.
sinекlerin ~ ihtarı	65.	acz-i beşer	387.
abd-i küllî	343.	~e deva	133.
abdiyyet	107.	acz-i mutlak	147.
Abdullah (Molla)	486.	açık bacak	686.
Abdullah Çavuş	727.	açlık	117, 1043.
Abdurrahim	818.	~tan vefat edenler	276.
Abdurrahman	408, 468, 824, 833.	Âd	26, 964.
Abdülbâkî	510, 517.	adalet	54, 293, 295, 297, 299, 331, 337, 340, 357, 362, 378, 439, 441, 443, 449, 464, 465, 511, 546, 555, 556, 557, 561, 566, 577, 579, 581, 592, 596, 597, 600, 613, 616, 619, 655, 674, 683, 695, 696, 698, 702, 708, 774, 840, 848, 872, 873, 877, 886, 895, 896, 901, 923, 983, 984; <i>bakınız: ayn-ı adalet, divan-ı adalet, hakikat-i adalet.</i>
Abdülhâkim	510, 517.	~ Cehennemi ister	362.
Abdülkadir-i Geylânî	850; <i>bakınız: Şeyh Geylânî, Gavs-ı Geylânî, Gavs-ı Azam.</i>	~ kanunları	439, 576.
Abdülkahir-i Cürcanî	217.	~ mahkemesi	674.
Abdülmecid	408, 468.	~ namına gadr	550.
Abdülmecid Nursî	1158.	~in güzelliği	125.
Abdülvehhab-ı Şaranî	646.	~li idare	272.
Abdürrezzak	454.	~li kudret-i mutlaka	256.
abes	398.	~li rububiyet	944.
abesiyet	299, 337.	Allah'ın ~i	212.
âb-ı hayat	59, 74, 175, 429, 1037.	beşer zulmünün altındaki ~	476.
Kur'ân'ın ~ı	1068.	ism-i Adl ve Hakem'in ~i	1129.
âb-ı Kevser	125, 250, 676, 953.	izzetli ve inayetli ~	336.
âbid	377.	kader-i ilâhî ~i	485.
âbid-i muhsin	969.	kaderin ~ tokadı	829.
Acaib-i Seb'a-i Âlem	919.	kaderin ~i	827, 830.
acaibü'l-mahlûkat	26.	zulm-i beşer içinde ~	477.
acı	<i>Bakınız: elem.</i>	adalet-i âliye	336.
~ veren	<i>Bakınız: elim.</i>	adalet-i beşeriye	364.
tatlı hayatın ~ bir hayata çevirilmesi	746.	adalet-i hakikiye	623.
acıklı	<i>Bakınız: elim.</i>	adalet-i ilâhî	677.
acıma	23, 425, 467, 495, 596, 1043.	adalet-i ilâhiye	256, 647.
kendi cinsine ~	<i>Bakınız: rikkat-i cinsiye.</i>	haşirde ~	522.
acibe-i sanat	1032.	adalet-i kaderiye	469.
âciz	37, 201, 203, 675, 1154.	adalet-i mutlaka	40, 297, 299.
~ biçareler ve âlemdeki yeknesak		adalet-i rahmet	497.
kanunlar	23.	adalet-i sermediye	332.
~ler, delikanlılar ve Cehennem fikri	288.	~ ahiretsiz olmaz	332.
~lerin işçeleri	1005.		

adaletsizlik	332.
adam	
Allah'a ve ahirete iman eden ~	1152.
asrın gayretsiz ~ları	683.
Beşinci Şua'nın haber verdiği ~	564.
bir tek ~in hidayete gelmesi	531.
bir-iki ~in hatasıyla yirmi otuz ~ı vurmak	464.
Cehennemden korkan ~ ve rahmet-i Rabbaniye	360.
dehşetli ~	534, 563.
felsefeci ~	1149.
fena ve fânî ~ın güzel ve bâkî sözü	737.
hacdaki ~	368.
hakikat ~ı	878.
haklı ~	508.
haksız ~	508.
hidayete gelen ~ ve tevhid nazarı	19.
hileli ~	729.
insafsız ve çok kusurlu ~	565.
israflı ~	563.
istidraçlı ~	931.
kabir kapısında bekleyen bir ~	1140.
kemal-i imanı kazanan ~a mecnunluk isnadı	543.
mevcudata gafletle bakan ~	1154.
millete menfaatlı ~	748.
mürtet ~	363.
mütedeyyin ~ların idaresi	304.
mükellimînin ve ilm-i kelâmın beklediği ~	265.
ruhen terakkî etmeyen ~ ve Fatiha	966.
semavata felsefe nazarıyla bakan ~	1149.
semavata iman nazarıyla bakan ~	1149.
serseri ve muzır ~	405.
serseriliğe alışan ~ları idare	304.
yağmurdan zarar gören tembel ~	55.
zekavetsiz ~ların zengin olmaları	275.
Adana	691.
adavet	741, 759, 764, 781.
~le nazar	512.
Allah'a karşı bir nevi ~	946.
ebedî bir ~	91.
İslâmiyete Nemrudâne ~	459.
rejimin sahibine ~	551.
Âdem (a.s.)	65, 332, 963, 964.
adem	45, 46, 48, 102, 114, 119, 130, 131, 141, 169, 339, 350, 361, 367, 368, 397, 398, 405, 411, 565, 943, 968, 982, 989, 1019, 1149.
~ âlemi	1150; <i>bakınız: âlem-i adem.</i>
~ âlemleri hesabına çalışanlardan korunmak	417.
~ âlemlerinin mahsulâtı ve Cehennem	406.
~ âlûd karanlıklar	104.
~ şerr-i mahzdır	130.
~ zulûmatı	27.
~den icat	45, 46.
~den ürkmek	139.
~den vücuda çıkış	1020.
~e taraftar olmak	361.

az fiille büyük ~	411.
bir şeyin ~ini ispat	167.
çirkinliklerin madeni ~dir	131.
iman gözüyle ~	112.
vücudun ~e gidişi	112.
vücut ve ~ âlemlerinin çarpışması	412.
ademî	565.
~ fiiller	411.
~ işler	411.
vücudî ve ~ sebep	226.
adem-i kabul	169, 170, 372.
adem-i mutlak	46.
~ menşe-i vücut olamaz	46.
adem-i müracaat	741.
adem-i müsaade	606.
adem-i tasdik	169.
adem-i zahirî	46.
ademistan	383.
âdet-i arzıye	184.
âdet-i İslâmiye	438, 576, 600.
âdet-i müstemirre	632.
âdetullah	56, 57.
adî	486, 501.
âdil	
~ hâkimler	891.
~ mahkemeler	613.
~ Rab	964.
Âdil	1044.
~ ismi ve ahiret	332, 338.
âdilâne	
~ idare	977.
~ kanunlar	242, 970.
Adil-i Hâkim-i Zülcelâl	696.
âdiliyet	
~ tabiri	125.
~in güzelliği	126.
adiyat	384.
Adl	1129, 1130.
~ ismi ve ahiret	332.
adliye	457, 459, 462, 465, 548, 553, 554, 556, 557, 565, 566, 581, 583, 592, 594, 596, 600, 607, 612, 634, 655, 674, 698, 762, 812, 901, 1110.
~ kanunu	445.
~ memurları	586.
~ memurları ve Risale-i Nur	618.
~ memuru	820.
~ reisi	596.
~lerin Nur Talebeleri aleyhine sevk edilmesi	594, 825.
~nin evhamlandırılması	469.
~nin şaşırtılması	447, 449.
~yi şaşırtanlar	443.
Adliye Vekâleti	449, 555.
adliyeci	750.
af	98, 303, 309, 522, 737.
~ kanunları	575, 624, 667, 673, 704.
~ kanunu	672.

Allah'tan ~ dilemek	<i>Bakınız: tevbe, istiğfar.</i>	~cın azalarının teşkil ve tedbiri	59.
düşmanı ~	759.	~cın bâtını	60.
küfrün ~fa kabiliyeti yoktur	362.	~cın çekirdeği ve ism-i Evvel	59.
afakî	317.	~cın evveli	60.
~ malâyanîyat ile işgal etmemek	318.	~cın halk ve inşaaı	43.
afat	435, 537; <i>bakınız: afet, belâ, musibet.</i>	~cın içi ve hafiziyet	340.
Risale-i Nur ve ~	512.	~cın içi ve ism-i Bâtın	59.
afat-ı arzîye	488.	~cın inşa ve idaresi	1026.
afat-ı semaviye	488.	~cın meyveleri	40, 113.
afet	<i>Bakınız: musibet, belâ, afat.</i>	~cın meyvesi ve ism-i Ahir	59.
Risale-i Nur ve ~ler	488.	~cın ölmesi	1006.
afetmek	402, 544.	~cın suret-i cismanîyesi ve hafiziyet	340.
zalımı ~ biçarelere merhametsizliktir	362.	~cın sureti ve ism-i Zahir	59.
afiyet	19.	~cın tarihçe-i hayatının çekirdekte	
Afyon	555, 556, 568, 593,	yazılması	940.
774, 781, 798, 799, 800, 826.		~cın vahdete şehadeti	43.
~ adliyesi	554, 831, 832.	~cın zahiri	60.
~ hapishanesi	900, 1038.	~lar Allah'ı tanıır ve tanıttırır	85.
~ hapsi	616, 632, 832, 861.	~ların erzakı	278.
~nde Said Nursî'ye yapılan		~ların ihyası	227.
gaddarâne muamele	696.	~ların rızıkları	275, 953.
~nde çıkan isyan	783.	~taki sikke-i tevhid	58.
~ni netice veren kanunsuz hadise	583.	Allah'ın emri, iradesi ve ~	1026.
~nin bir hikmeti	762.	kâinat ~ı	40.
~ kararnamesi		Tuba ~cı	379.
~ndeki sehivler	672.	zemin ~cı	340.
~nin bozulması	672.	ağır şerait	
~ mahkemesi	548.	~ altında iman hizmeti	492.
~ ve Beşinci Şua	559.	~teki ibadet zahmeti	749.
~nde Said Nursî'ye yapılan		Ağır Ceza Mahkemesi	567.
gaddarâne muamele	696.	~nin risaleleri tetkiki	585.
~nde Said Nursî'ye yapılan		Ağır Ceza Reisi	
haksızlık	695.	~ne beyan	615.
~ndeki iddianamenin yanlışları	629.	ağız	124.
~nin Risale-i Nur'u tetkiki	716.	~ rızık ister	277.
~ müdafaanamesi	762.	ağlama	357, 1000.
~ Müddeisi ve Mahkemesi	579.	ağleb-i hükema	591.
~ sorgusu	578.	ah	332.
~ tepeleri	857.	mazlumun ~ı	462.
~ zindanları ve Üstat	873.	ahali	<i>Bakınız: halk.</i>
Afyon Ağır Ceza Hâkimliği	847.	~ ve iman-ı ahiret	356.
Afyon Ağır Ceza Mahkemesi	841, 844,	~nin Said Nursî'ye teveccühü	815.
857, 862, 874, 884, 887, 892, 894, 898, 899.		semavata ve yıldızlara münasip ~	377.
~ne verilen müdafaanın itiraznamesi	599.	ahbap	102, 305, 391; <i>bakınız: dost.</i>
Afyon C. Savcılığı	844.	~bın fırakı	135.
Afyon C. Savcısı	845.	~bın idam-ı ebedîden kurtulması	135.
Afyon Cezaevi	671.	~bın saadetiyle mes'ut olma	361.
Afyon Mahkemesi	434, 575, 577, 600, 716.	mevcudatın ~ görünmesi	1153.
~inde Risale-i Nur Talebelerinin		ahfat	626.
Müdafaatı	840.	İslâm fedailerinin ~ları	811, 821.
~ne beyan	546, 599, 615.	Ahir	<i>Bakınız: ism-i Ahir.</i>
~nin cemiyet-i siyasiye ittihamı	572.	ahir	60, 340.
~nin iddianamesi	617, 624.	ahir zaman	512, 564, 923, 1144.
~ne karşı verilen itiraznamenin zeyli	617.	~ alâmetleri	655.
Afyon Sorgu Dairesi	844.	~nden Hazret-i Mehdi	922.
ağaç	40, 44, 48, 49, 58, 60,	~ fitneleri ve kadınlar	913.
61, 64, 67, 86, 87, 108, 114, 126, 187, 254, 256,		~ fitneleri ve nefisler	913.
259, 271, 273, 339, 340, 377, 940, 943, 1006,		~ fîtnesi	524, 1142; <i>bakınız: fitne-i</i>
1013, 1017, 1028, 1052, 1094.		<i>ahir zaman.</i>	
~ kurtları	925.		
~cın ahiri	60.		

~ hâdisatı	119.	~ medar-ı saadet ve medar-ı	350.
~ hâdisatına dair hadisler	902.	tesellidir	350.
~ şahısları	<i>Bakınız: eşhas-ı ahir zaman.</i>	~ nokta-i istimdattır	1152.
~da âl-i Beytten gelecek büyük şahıs	705.	~ ve ahlak	356.
~da Allah Allah diyecek kalmaz	911.	~ ve insan	352.
~da bir erkek kırk kadına nezaret eder	915.	~ ve ölüm	351.
~da gelecek müceddid-i ekber	688.	~ ve saadet	349.
~da gelecek zatın ve cemiyetinin üç		~ın aile hayatına faydası	356.
vazifesi	688.	~ın çocuklara faidesi	352.
~da ulûhiyet dava edecek şahıslar	912.	~ın fayda ve neticeleri	349.
~da zamanda meşru nikâh azalır	915.	~ın hayat-ı içtimaiyeye ait neticeleri	349.
~daki dehşetli şahıs	562.	~ın hayat-ı içtimaiyeye faidesi	352.
~ın büyük mehdîsi	690.	~ın hayat-ı şahsiyeye ait neticeleri	349.
~ın dehşetli şahsı	910.	~ın hayat-ı şahsiyeye faidesi	350, 351.
~ın eşhas-ı mühimmesi	910.	~ın ihtiyaçlara faidesi	353.
~ın hidayet edicisi	690.	~ın insana faydası	350.
~ın müstebit hâkimleri	911.	~ın musibetzedelere verdiği teselli	355.
~la ilgili rivayetler ve tevilleri	652.	~la geçmiş ve gelecek zaman	
Âl-i Beytin ~da gelen büyük mürşîdi	689.	genişler	352.
hadisin haber verdiği ~ şahısları	879.	~e inanıp sefahat ve dalâlette gidenler	
Ahir Zaman Peygamberi	404;	için ölüm	436.
<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>		~e inanmayanlar	307.
~ni inkâr etmek ve zincirinden çıkmak	314.	~e şahadet eden hüccetler	948.
ahiret	31, 65, 76, 110, 151, 269,	~i bilen	730.
299, 315, 329, 330, 366, 368, 379, 382, 385,		~i iktiza eden kudsî sıfatlar	293.
387, 389, 391, 428, 436, 441, 446, 453, 467,		~in fidanlığı	358.
486, 489, 492, 529, 542, 548, 570, 571, 574,		~in icadı	333.
597, 671, 731, 732, 735, 749, 763, 774, 775,		~in tahakkuku	348, 947.
802, 817, 852, 863, 868, 896, 897, 898, 906,		~na delâlet eden deliller	294.
929, 947, 948, 955, 968, 972, 1007, 1072, 1108,		~in vücudu	
1109; <i>bakınız: dâr-ı ahiret.</i>		~ ve tahakkuku	348.
~ akidesi		~nun delilleri	347, 947.
~ ve hayat-ı içtimaiye	286.	~ine çalışanlara ilişmemek	558.
~ ve hayat-ı şahsiye-i insaniye	286.	~ini dünyaya satanlar	677.
~ âlemi	<i>Bkz.: âlem-i beka, âlem-i ahiret.</i>	~ini zedelememek	477.
~ âlemleri		~ni dünyasına feda edenler	676.
~ ve melekler	300.	~ sofrası ve mü'min	1154.
~ ve yıldızlar	73.	~te beka-i daimiye iştiaq hissi	337.
~nin mezraası	26.	~te ceza ve belâlar	425.
~ azabından kurtaracak bir hakikat	758.	~te daimi azap	965.
~ dârü'l-kudrettir	65.	~te eşyanın bir anda inşası	65.
~ fikri	<i>Bakınız: fikr-i ahiret.</i>	~te kurulacak büyük mahkeme	<i>Bakınız: mah-</i>
~ hakikati	852.	<i>keme-i kübra.</i>	
~ hayatı	<i>Bakınız: hayat-ı bâkiye.</i>	~te parlak ve bâkî gençlik	321.
~ ile ilgili	<i>Bakınız: uhrevî.</i>	adalet-i sermediye ve hikmet-i	
~ iman	899.	ezeliye ~siz olmaz	332.
~ mes'ûliyeti	320.	Adl, Âdil ismi ve ~	332.
~ pazarı	341, 770.	Allah'ın isimleri ~i iktiza eder	347.
~ saadeti	459, 865, 949, 964;	Allah'ın isimleri ve ~	330, 338.
<i>bakınız: saadet-i uhreviye.</i>		Allah'ın isimleri ve sıfatları ~i ister	955.
~ ve Allah	330.	Allah'ın isimleri, sıfatları ve şe'nleri ~i	
~ ve melâike	346, 347.	iktiza eder	295.
~e ait işler	<i>Bakınız: umur-i uhreviye.</i>	arz, hafiziyet ve ~	341.
~e ait vazifeler	<i>Bakınız: vazife-i uhreviye.</i>	Cemîl, Rahîm isimleri ve ~	345.
~e bakan dualar	293.	dünya mezraasındaki hakikatlar ~te	
~e çalışmak	474.	sümbül verir	363.
~e dair şahadetler	293.	dünya ve ~ saadeti	<i>Bakınız: saadet-i</i>
~e iman	353, 371, 436;	<i>dâreyn.</i>	
<i>bakınız: iman-ı bilahiret, iman-ı ahiret.</i>		dünyasını ~ine feda edenler	676.
~ çocuk ve ölüm	353.	dünyaya dalıp, ~i düşünmeyenler	<i>Bakınız:</i>
~ gençler ve hayat-ı içtimaiye	354.	<i>ehl-i dünya.</i>	

dünyayı ~e tercih edenleri kurtarmanın çaresi	1042.	~ ders	820, 887.
eski zamanda ~i dünyaya tercih eden	474.	~ ıslah	900.
genç ve ~ saadeti	747.	~ öğütler	453.
Hafiz ismi ve ~	342.	Risale-i Nur'un ~ dersleri	896.
Hak, Hafiz, Hakim isimleri ve ~	345.	ahlâksız	207, 867.
Hakim, Hakem isimleri ve ~	332.	ahlâksızlık	592, 849, 865, 870, 882, 887.
hayat-ı dünyeviyyeyi ~e tercih edenler	1109.	~ cerayanlarına karşı Kur'an'la müdafaa	878.
Hayy, Kayyum isimleri ve ~	334.	ahmak	684, 685.
iman-ı billâh ~siz olmaz	373.	ahmaklık	336.
insanın hakikatleri ve istidatları ~e delâlet eder	360.	Ahmed (a.s.m.)	155.
Kadîr, Âlîm isimleri ve ~	334.	Ahmed Feyzi	650, 656, 833, 834, 835, 836, 1036.
Kerîm ismi ve ~	331.	~'nin istihracı	656.
Kur'an ve ~	301, 348.	~'nin Müdafası	878.
Kur'an'ın hakkaniyetinin hüccetleri ~e delâlet eder	947.	Ahmed Hikmet	829.
madem Allah var, elbette ~ vardır	295, 299.	Ahmed ibni Hanbel	<i>Bakınız: İmam-ı Ahmed ibni Hanbel.</i>
Mucîb, Semî, Rahîm isimleri ve ~	333.	Ahmed Nazîf	1036.
Muhammed'in (a.s.m.) ~e delâleti	348.	Ahmed-i Bedevî	977.
Muhammed'in (a.s.m.) delâli-i nübüvveti ~e şahadet eder	947.	Ahmed-i Farukî	264.
Muhyî, Mümît isimleri ve ~	334.	Ahmed-i Rüfâî	977.
peygamberlerin mu'cizeleri ve hüccetleri ~e şahadet eder	948.	Ahmet Bey	757.
Rabbül-Âlemin ismi ve ~	330.	Ahmet Feyzi	634, 694, 836.
Rahîm ismi ve ~	331.	~'nin istihracı	656.
saltanat-ı rububiyet ~e şahadet eder	373.	Ahmet Feyzi Kul	883.
Sultanü'd-Deyyan ismi ve ~	330.	ahval	108, 1147.
ahit		dünya ~i	671.
Allah'ın ~leri	317, 338.	ahval-i beşeriye	61.
Allah'ın haşre dair ~di	273, 295.	aile	538, 887.
ahkâm	388, 659, 926, 1033.	~ hayatı	288, 458.
ahkâm-ı diniye	732, 1033, 1034.	~ ve ahirete iman	356.
ahkâm-ı ilâhiye	1033.	~'nin hayatı ve saadeti	288.
ahkâm-ı Kur'âniye	689.	~ saadeti	900.
ahkâm-ı şer'îye	659.	~ ve ahirete iman	355.
ahlâk	303, 356, 454, 498, 589, 675, 693, 846, 850, 851, 863, 864, 872, 873, 881, 882, 884, 887, 892, 897, 898, 1033; <i>bakınız: mukaddesat-ı ahlâkiye.</i>	Aişe-i Sıddıka	1120.
~ dersi	<i>Bakınız: talim-i ahlâk.</i>	akarip	305, 349; <i>bakınız: akraba.</i>
~ ve hakikat-i haşriye	289.	akd-i uhuvvet	492.
~ta numune-i imtisal olmak	484.	akıbet	
ahirete iman ve ~	356.	~i görmeyen hissiyat	746, 954, 1042.
güzel ~	<i>Bakınız: ahlâk-ı hasene, seciye, hüsn-i ahlâk.</i>	his ve heves ~i görmez	746.
iman-ı ahiret ve güzel ~	356.	akıl	63, 93, 124, 171, 188, 197, 198, 199, 200, 208, 216, 247, 269, 287, 291, 309, 311, 313, 314, 337, 341, 351, 353, 357, 376, 379, 469, 513, 543, 556, 746, 870, 919, 923, 948, 949, 953, 964, 970, 988, 991, 992, 1016, 1042, 1044; <i>bakınız: kuvve-i aklıye.</i>
insan ~ı	<i>Bakınız: ahlâk-ı insaniye.</i>	~ alâkadarlığı	990.
kötü ~	887; <i>bakınız: sû-i ahlâk.</i>	~ hazine-i rahmetin anahtarıdır	277.
pest ~	675.	~ midesi	349.
ahlâk-ı hasene	207, 973.	~ rızık ister	277.
ahlâk-ı insaniye		~ sahibi	794.
~de en faydalı ve selâmetli yol	961.	~ ve hakîmiyet	1156.
ahlâk-ı Kur'âniye	887, 892.	~dan istifa	543.
ahlâk-ı Muhammediye	1033.	~i gözüne inen	169.
ahlâk-ı seyyie	887.	~i gözüne inenin münkirâne sözü	
ahlâkıyyun	289, 357.	maeviyatta kıymetsizdir	169.
ahlâkî			

~in nazarı ve esbap	411.
~ını imanla başına almak	314.
~lara istikamet ve nur	217.
~lı kişi	<i>Bakınız: âkıl.</i>
başlara~	685.
müstakim ~lar	199, 1032.
müstakim ~lar ve hakaik-i imaniyenin azameti	172.
müstakim ve münevver ~lar	197.
nazar-ı gaflet ~ ve Muhammed'in (a.s.m.) getirdiği nur	398.
nurlu ~ların madenleri	292.
nurlu, istikametli ~lar ve tevhid	197.
sırr-ı tevhid ile ~	32.
şirk ve küfre düşen ~	32.
zeminin ~ı	591.
âkıl	795.
akıllılık	543.
akılsızlık	318, 543.
akide	209, 453, 909.
~ uleması	993.
batıl ~ler	697.
İmam-ı Muntazır ~si	658.
akide-i avam	909.
akide-i avam-ı mü'minin	902.
akide-i haşriye	286.
akl-ı beşer	331.
akl-ı selim	959.
aklî	
~ ispatlar	851.
akraba	102, 351, 353, 361, 747, 758;
<i>bakınız: akarıp.</i>	
~lar içinde samimâne muhabbet	616, 840.
~lara hizmet	351.
~ların necatları	103.
~nın saadetiyle mes'ut olma	361.
~ya şefkat	<i>Bakınız: şefkat-i akraba.</i>
akrabalık	<i>Bakınız: karabet.</i>
aksü'l-amel	743.
aktab-ı erbaa	922.
aktap	213, 978.
~lar Muhammed'in (a.s.m.) risaletine şahadet eder	978.
~lar risalet-i Muhammediyeye şahadet eder	977.
~ların Risale-i Nur şakirtlerine iltifatı	1073.
aktâr-ı âlem	
~e yayılmış arzular ve sırr-ı vahdet	31.
Âl	102, 160, 211, 366.
~ hakkındaki duanın makbuliyeti	160.
âlâ-i illiyyin	871, 903.
alâka	102.
cinsine ve milletine karşı fedakârane ~	840.
milletine karşı fedakârane ~	616.
Nurculardaki harika ~	811, 821.
alâkadarlık	101.
alâka-i hayatiye	397.

alâka-i Kur'âniye	799.
alâmet	
ahir zaman ~leri	655.
imani zedeleyen ~ler	654.
küfür ~i	654, 655.
alâmet-i farika	58, 77, 1010.
alâmet-i Kıyamet	903, 923.
alâmet-i makbuliyet	1112.
alâmet-i tevhid	57.
âlâm-ı firak	139.
alât	88.
zihayatin ~ı ve hafiziyet	126.
alçak	
~ gönüllülük	<i>Bakınız: tevazu.</i>
~ tahripler	869.
vicdansız ~lar	684.
aldatma	729.
aldatmak	357.
âlem	76, 197, 263, 268,
324, 988, 990, 991, 997, 999, 1028, 1152;	
<i>bakınız: misafirhane-i âlem.</i>	
~ fânî ve hâdistir	226.
~deki güzelliğin kaynağı	128.
~deki makasid-i ilâhiye ve vahdet	25.
~deki tagayyür ve tebeddül	226.
~deki vahdet	52.
~deki yeknesak kanunlar ve biçareler	23.
~in dengesi	<i>Bakınız: muvazene-i âlem.</i>
~in idaresi ve tedbiri	272.
~in intizamlı vefatı	227.
~in medar-ı iftihar	213.
~lerin anahtarları	277.
~lerin idaresi ve tedbiri	951.
~lerin Rabbi	<i>Bakınız: Rabbülâlemîn.</i>
~nin hitabı	222.
~lerin tazelenmesi ve değişmesi	951.
adem ~i	1150.
adem ~leri hesabına çalışanlardan korunmak	417.
adem ~lerinin mahsulâtı ve Cehennem	406.
ahiret ~leri	300.
ahiret ~lerinin mezraası	26.
baharda ~in vücuda gelmesi	228.
bâkî ~	295, 305, 968.
bâkî ~ler	297.
bütün ~ler her an Allah'ın nazarındadır	951.
cev ~i	177.
dar mekanın geniş ~e inkılâp etmesi	1152.
duygular ve ~ler	110.
ebedî ~	91, 288.
ehl-i dalâlet dübünüyle insan ~i	1043.
ehl-i dalâlet gözüyle zihayat ~i	1043.
ehl-i dalâlet nazarıyla hayvanat ~i	1043.
Esma-i Hüсна ~i güzelleştirir	127.
eşcar ve nebatat ~i	186.
fânî ~deki ihşanatın istimrarı ve bekası	292.
felsefe gözlüğüyle küre-i arz ~i	1045.
felsefe gözüyle arz ~i	1149.

gaflet nazarıyla ~ in mevcudatı	1154.	âlem-i İslâm	421, 428, 429, 432,
geçici ~leri nurlandırmak	393.	449, 506, 511, 523, 533, 598, 608, 626, 627,	
güzde ve baharda ~in vefatı	227.	638, 652, 670, 707, 716, 762, 782, 834, 841,	
hava ~i	258.	968, 974, 978, 985, 1040, 1103, 1105.	
hayvanat ve insanlar ~i	990.	~ camiindeki muvahhidin cemaati	965.
hayvanat ve tuyur ~i	188.	~ mescidi	957, 966.
hikmet-i tabiiye gözlüğüyle hayvanat ve		~ Türkler ve Risale-i Nur	595.
insanlar ~i	990.	~ ve bin iki yüz doksan üç harbi	423.
icat ve ibda ~i	246.	~ ve Muhammed (a.s.m.)	971.
iman dübünüyle zîhayat ~i	1043.	~ı alâkadar eden hakikat	513.
iman nazarıyla hayvanat ~i	1043.	~in füyuzatı	973.
imanla bâkî ~in lezzetlerini hissetmek	312.	~in hastalıklarını tedavi	428.
insan ~i	1043, 1044.	~in iman esaslarını zedeleyen ses	775.
insanlar ~i	191.	~in kahraman bir kumandanı	596.
kabir ~i	427.	~in selâmeti	428.
Kur'ân'ın Nuruyla insan ~i	1044.	~in teveccüh ve muhabbetini kırmak	
maddî ~	277.	isteyenler	449.
manevî ~	1055.	~in Türkler aleyhine çevrilmeye	
maneviyat ve ruhaniyat ~	358.	çalışılması	595.
mübarekât ~i	997.	~in uhuvveti ve dostluğu	589.
nur ~i	446.	dehşetli adam ve ~	534.
nur ve saadet ~i	571.	kâfirler şimendiferle ~ı mağlûp eder	440, 577.
nuranî ~	311, 351.	Kur'ân aleyhindeki itiraz ve evhamların	
nuranî ~ ve kabir	1148, 1150.	~da yayılması	1078.
nur-i imanla dünya ve ahiret ~i	1154.	Muhammed'in (a.s.m.) memuriyeti ve ~	971.
rızka muhtaç hayvanat ~i	1043.	âlem-i İslâmiyet	943, 1040, 1067.
saadet ~i	446.	âlem-i mana	
semevat ~	1149.	~da çekirdekler	114.
seyyah ~ler	228.	âlem-i misal	
seyyal ~ler	942.	~de kurulan uhrevî sinemalar ve berzahî	
vücut ~leri	943.	fotoğraflar	948.
vücut ~lerinin mahsulâtı ve Cennet		âlem-i nur	430, 437.
vücut ve adem ~lerinin çarpışması	412.	âlem-i semavat	
zîhayat ~i	266.	iman nazarıyla ~	1149.
zîruh ve zîşuur ~i	999.	âlem-i şahadet	25, 30, 34, 110, 197,
âlem-i adem		199, 269, 398.	
~ pisliklerinin temizlenmesi	406.	~ esma-i İlâhiyeye dayanır	124.
âlem-i ahiret	300, 947, 1157.	~ lisanı	347.
âlem-i asgar	955.	~ ve âlem-i gayp arasında insanî	
âlem-i bâkî	162, 295, 947, 985.	berzahlar	197.
âlem-i beka	27, 91, 294, 300, 347, 362.	~te âlem-i gaybın lisanı	223.
~da ihsanat	97, 294.	âlem-i vücub	110.
~da ihsanat-ı uhreviye	79.	âlem-i vücut	
~nın vücuduna iman	300.	~un âlem-i adem pisliklerinden	
âlem-i berzah	197, 521.	temizlenmesi	406.
~takilere selâm	522.	âlet-i azap	353.
âlem-i cismanî	197.	alet-i belâ	32.
âlem-i ekber	110.	âlet-i işkence	353.
âlem-i ervah	300, 352, 406, 519.	Ali	761.
âlem-i gayp	30, 34, 110, 197, 199,	Ali (Hafız)	430, 492, 503, 519,
200, 210, 268, 269, 277, 300, 398.		521, 533, 534, 590, 798.	
~ arkasında tecellî eden mukaddes		~'nin vefatı	519, 521, 529.
cemal	124.	~ ve melâike-ı suale cevabı	407.
~ arkasındaki esma-i İlâhiye	124.	Ali (Homalî)	529.
~ın defterleri	398.	Ali (r.a.)	962, 977; <i>bakınız: Hazret-i Ali.</i>
~ın lisanı	223, 347.	Âl-i Beyt	690, 923, 976.
~ın tercümanı	1056.	~in ahir zamanda gelen büyük mürşidi	689.
~tan alınan ders-i marifet	205.	~in hanedanı ve cemaati	923.
âlem-i insaniyet	1067.		

~ten çıkan mehdîler	922.
ahir zamanda ~ten gelecek büyük zat	705.
manevî ~	649, 705.
Said Nursî ve ~	663.
Âl-i Beyt-i Nebevî	922.
Âlî bir Tefekkürname	1135.
Ali Gül	478.
Ali Hoca	
~nın küre-i arza dair suali	791.
Âl-i İbrahim	976.
âl-i Muhammed	
Nur Şakirtleri ve ~	690.
Âl-i Muhammed	160, 213, 976.
Ali Osman	751.
Ali Rıza	526.
Ali Rıza (Mahkeme Reisi)	448.
Ali Savran	643.
âlicenap	
~ müdebirler	515.
alim	608.
Âlîm	61, 177, 1010, 1045.
~ ismi ve ahiret	334.
âlim	167, 168, 316, 335,
437, 515, 539, 628, 630, 632, 634, 670, 694,	
856, 889, 894, 1063, 1110; <i>bakınız: ulema, hü-</i>	
<i>kema, ehl-i ilim, allâme.</i>	
~ler ve Nurlar	664.
~lerin fikirleri	<i>Bakınız: efkâr-ı ulema.</i>
~lerin Kur'ân'a karşı sükutu	222.
~lerin Risale-i Nur'a cephe alması	832.
~lerin Risale-i Nur'u takdir ve tahsini	785.
benî İsrail ~leri	1093.
bir din ~i ile görüşmek	878.
çok ~ler Süfyana tâbî olacaklar	913.
din ~i	657, 878, 885, 895.
din ~lerinin ittifakı	633.
hadis ~leri	<i>Bakınız: ehl-i hadis.</i>
İslâm ~leri	889.
İstanbul ~leri	888.
medrese ~leri	874.
muhakkik ~ olmak	1063.
Müslüman ~i	816.
Âlim	1158.
alîmâne	
~ fiil	944.
~ halk ve inşa	189.
~ işe, idare, himayet ve tedbir	1005.
~ istihdam	176.
~ yardım	1000.
Âlime Hanım	408.
Âlim-i Bâkî	133.
Âlîm-i Ezeli	
~nin vücub-i vücudu	1003.
Âlîm-i Hafız	
~in hikmetli kanunu	1007.
Âlîm-i Hakîm	
~in ilmi	998.

Âlîm-i İlayetkâr	
~'in vücub-i vücudu	1004.
Âlîm-i Kadîr	
~'in dergâhına iltica	999.
Âlîm-i Kerîm	359.
âlim-i küll	890.
Âlîm-i Külli Şey	226, 1010.
~'in mevcudiyeti	995.
Âlîm-i Külli Şey	178, 190.
Âlîm-i Mukaddir	
~'in vücub-i vücudu ve hadsiz ilmi	1006.
Âlîm-i Mutlak	999, 1005, 1010, 1011.
Âlîm-i Rahîm	378, 1005.
Allah	309, 314, 322, 327, 373,
387, 388, 402, 436, 453, 454, 569, 597, 629,	
648, 681, 722, 724, 737, 775, 846, 853, 864,	
865, 867, 870, 872, 879, 880, 882, 934, 1037,	
1045, 1046, 1133, 1149; <i>bakınız: Cenab-ı Hak,</i>	
<i>Hâlik.</i>	
~ adaletle iş görür	297.
~ Allah	684, 685.
~ bâkîdir	135, 137.
~ birdir	261.
~ birdir, faildir, muhtardır	261.
~ birdir, tektir	260, 262.
~ bize yeter, O ne güzel vekildir	99,
100, 104, 105, 107, 108, 112, 115, 119.	
~ büyüktür	367; <i>bakınız: Allahü ekber.</i>
~ cîlve-i esmasının güzelliklerini	
seyretmek ister	29.
~ dostu	<i>Bakınız: ehl-i velâyet, evliya, velî.</i>
~ ehaddir	260.
~ eserleriyle kemalâtını bildirmek ister	199.
~ fiilen ve hâlen teşekkürat ister	375.
~ her mekânda hazırdir	259.
~ her şeye yakındır	259.
~ hiçbir mekânda değildir	259.
~ hikmetle iş görür	297.
~ için sohbet	491.
~ ismi	<i>Bakınız: ismullah.</i>
~ kemalâtını bildirmek ister	199.
~ kendi hünelerini ve sanatkarlığının	
kemalâtını teşhir etmek ister	212.
~ kendi rububiyetine minnetkârâne ibadet	
ettirmek ister	212.
~ kendi sözleriyle kendini tanıttırır	201.
~ kendi ulûhiyetine iman ve itaat ettirmek	
ister	212.
~ kendine teşekkür ve hamd ettirmek	
ister	212.
~ kendini görmek ve göstermek ister	129.
~ kendini tanıttırmak ve sevdirmek	
ister	212.
~ kendini zîşuurlara tanıttırmak ve sevdirmek	
ister	41.
~ kerîm ve misafirperverdir	261.
~ manevî cemalini göstermek ister	374.
~ masnalarıyla kendini tanıttırmak	
ister	199.
~ nimetleriyle kendini sevdirmek ister	199.

~ rahmetini inkâr ettirmek istemez	87.	~'ın adıyla	417; <i>bakınız: Bismillâh.</i>
~ sanatını temaşa etmek ister	29.	~'ın âdiliyetinin güzelliği	126.
~ sanatıyla kendini tanıttırmak ve sevdirmek ister	374.	~'ın ahirete dair vaat ve ahitleri	338.
~ sevgisi uğrunda birleşmek	866.	~'ın âlem-i becadaki ihsanatı	294.
~ tarafından takdir edilen	<i>Bakınız: kader.</i>	~'ın amiriyeti	36.
~ taraftarı	<i>Bakınız: hizbullah.</i>	~'ın askerleri	<i>Bakınız: cünud-i Rabbaniye.</i>
~ Vacibü'l-Vücuttur	81.	~'ın azabı	161.
~ vahittir	258, 259, 260.	~'ın azameti	36, 172, 183, 245, 246, 247.
~ vahittir, ehaddir	262.	~ ve esbap	411.
~ ve ahiret	330.	~ ve haşir	293.
~ ve ilmi	398.	~ ve şirk	247.
~'a bağlanmak	865.	~nin vahdete şahadeti	37.
~'a bağlı olan topluluk	<i>Bakınız: hizbullah.</i>	~'ın azamet-i kemali Cehennemi ister	363.
~'a hamd	19, 1158; <i>bakınız: elhamdülillâh.</i>	~'ın azamet-i kibriyası	20, 21, 74, 80, 92, 96, 172.
~'a ibadet etmek	166.	~'ın azamet-i kudreti	
~'a iltica	19.	~ni inkâr ve Cehennem	363.
~'a iman	166, 180, 371, 1046; <i>bakınız: iman-ı billâh.</i>	~'ın bekası	100, 137.
~ eden hiç kopmayacak bir zincir-i nuranîyeye yapışır	1076.	~ insana yeter	104.
~ nokta-i istinatır	1152.	~ ve ahabın saadeti	135.
~ ve envar-ı vücut	139.	~ ve insan	101.
~'a intisap	48, 107, 114, 327, 870.	~ ve varlığı	102, 103, 104.
~ ve envar-ı vücut	139.	~na ve vücuduna iman	104.
~la mülküne münasebet peyda etmek	101.	~yla eşya bekâ bulur	135.
~'a istinat	48, 106.	~'ın beşerle konuşması	200.
~'a itaat	851.	~'ın bin bir esması ve zîhayat	22.
~'a karşı bir nevî adavet	946.	~'ın birliği	<i>Bakınız: Allah'ın vahdaniyeti, Allah'ın vahdeti, vahdet-i Hâlık.</i>
~'a mensubiyet		~'ın birliğine hizmet	776.
~ ve memlûkiyet	24.	~'ın birliğine inananlar	<i>Bakınız: muvahhidin.</i>
~le bir an yaşama	112.	~'ın birliğine inanma	<i>Bakınız: tevhid.</i>
~'a ortak koşanlar	<i>Bakınız: ehl-i şirk.</i>	~'ın celâli	330.
~'ı bildiren ve tanıtan sıfatlar	236.	~ ahireti iktiza eder	293.
~'ı bilme, isim ve sıfatlarıyla tanıma	<i>Bakınız: marifetullah.</i>	~ ve Cehennem	363.
~'ı eserleriyle tanımak	988.	~ ve saadet-i ebediye	369.
~'ı Esma-i Hüсна ve sıfât-ı kudsiye ile tanımak	232.	~nin haşmeti	270.
~'ı görme	<i>Bakınız: rû'yet-i lâhiye.</i>	~nin izzeti ve şirk	247.
~'ı inkâr	912.	~nin vahdete şahadeti	37.
~'ı isimlerinin cilveleriyle tanımak	988.	~'ın celâli isimleri	292.
~'ı kusurattan takdis ve tenzih	369.	~'ın cemali	130, 330.
~'ı sıfatlarının tecellileriyle tanımak	988.	~ ahireti iktiza eder	293.
~'ı sıfatlarıyla tanımak	993.	~ kendini görmek ve göstermek ister	129.
~'ı tanımak	166, 379.	~ ve haşir	96, 293.
~'ı tanımak ve ubudiyetle sevmek	946.	~ ve kâinattaki mahasin	143.
~'ı tanıyan ve itaat eden bahtiyardır	327.	~ ve saadet-i ebediye	369.
~'ı tezahüratından bilmek	200.	~nin hususî şefkati	270.
~'ı unutan bedbahttır	327.	~'ın cemal-i sanatı	86.
~'ı vaadinde tekzip	96, 293.	~'ın cemal-i sermedisini müşahade	124.
~'ın abdi olmak	107.	~'ın cemalli isimleri	292.
~'ın aczi ve kusuru yoktur	260.	~'ın daire-i ilmi	137, 1004.
~'ın adaleti	212, 299, 336; <i>bakınız: adalet-i âliye, adalet-i sermediye, adalet-i mutlaka, adalet-i lâhiye.</i>	~'ın dergâhı	<i>Bakınız: dergâh-ı ulûhiyet, dergâh-ı lâhiye.</i>
~ ahireti iktiza eder	295.	~'ın dergâhına iltica	999.
~ ve ahiret	299.	~'ın dostları	
~ ve Cehennem	362.	~ ve makbul masnuları	161.
~ ve haşir	96, 293, 299, 337.	~ ve muhatapları	298.
		~nin idam-ı ebediden kurtulması	299.
		~'ın dualara icabeti	203.
		~'ın düşmanları ve merdut mahlûkları	161.
		~'ın ef'ali	66, 121.

~'in ehadiyeti	78, 83, 89, 93, 94, 109, 111, 204, 239, 270, 271, 273, 299.	~nin vüs'ati	86, 94.
~'in elçiler göndermesi	374.	~'in hâkimliği	61.
~'in elçileri, dostları ve memurları	62.	~'in hakkaniyeti	212.
~'in elçileri, fermanları ve ahiret	330.	~'in hâlikîyeti	201.
~'in emir ve iradesi	372.	~'in hallâkiyeti	212, 416.
~'in emirleri	176.	~ ve şirk	242.
~'in emri	64, 73, 76, 88, 94, 97, 106, 177, 230, 257, 943, 947, 1026, 1149; <i>bakınız: emr-i İllâhî, emr-i Rabbânî.</i>	~'in haşmeti	
~ iradesi ve kuvveti	248.	~ ve esbap	947.
~ ve haşır	257.	~'in haşmet-i saltanatı fânî dünyaya yerleşmez	297.
~ ve ihya	256.	~'in haşmet-i ulûhiyeti	72.
~ ve unsur-i hava	946.	~'in haşre dair ahd ve vaadi	295.
~'in eseri	42.	~'in haşre dair vaadleri	293.
~'in eserleri	187.	~'in haşre dair vaat ve ahdi	273.
~'in Esmâ-i Hüsnası	42, 54, 57, 88, 93, 109, 120, 125, 127, 195, 232, 233, 1157, 1158.	~'in havli	76, 79.
~'in esması	94, 124, 137, 143, 224, 326, 332; <i>bakınız: Esmâ-i Hüsnâ, Al-lah'ın isimleri.</i>	~'in hayat sıfatı	235, 236.
~ ve Habibullah	213.	~'in hayat verici ismi	262.
~ ve insan	22, 145.	~'in hediyesi	41.
~ndaki güzellikler	128.	~'in her şeyde sikkesi vardır	259.
~ndaki hüsünlerin mevcudattaki cilveleri	125.	~'in hiddeti <i>Bakınız: hiddet-i Rabbaniye.</i>	
~nin bekası	135.	~'in hikmeti	41, 62, 65, 70, 74, 77, 79, 85, 88, 92, 97, 128, 147, 149, 186, 189, 226, 228, 229, 247, 251, 256, 261, 270, 299, 331, 333, 336, 345, 939, 945, 946, 1004, 1055; <i>bakınız: hikmet-i sermediye, hikmet-i şamile, hikmet-i ezeliye, hikmet-i Rabbaniye</i>
~nin icadı bâkidir	137.	~ ahireti iktiza eder	292, 295.
~nin vücudu	122.	~ herşeye şamildir	82.
~'in evsafı	137.	~ ve ahiret	299.
~'in evsafını ve şuunatını anlamak	117.	~ ve âlemlerin idaresi	952.
~'in evsafının vücudu	122.	~ ve Cehennem	362.
~'in faaliyeti	36, 212.	~ ve dâr-ı saadet	295.
~ ve şirk	242.	~ ve haşır	62, 299, 337.
~'in faaliyet-i kudreti	75.	~ ve insan	149.
~'in ferdiyeti	273.	~ne itimat	471.
~'in fermanı ve kuvveti	177.	~nin düsturları	1029.
~'in fiilen ve hâlen konuşması	374.	~nin ihatası	79.
~'in fiilen, hâlen, kavlen ve tekellümen konuşması	199.	~nin mu'cizeleri	227.
~'in fiili	251; <i>bakınız: fiil-i Rabbaniye.</i>	~nin şümülü	73, 84, 86, 90.
~'in fiilleri	41, 122, 260, 262; <i>bakınız: ef'al-i Rabbaniye.</i>	~'in hususî ihsanat	57.
~ birbirinde içinde ve ihatalıdır	261.	~'in hususî teveddûdâtı	57.
~ne işaret eden tabirler	125.	~'in huzuru <i>Bakınız: huzur-i İllâhî.</i>	
~nin hüsün ve cemali	121.	~'in huzuruna lââyık kelimeler	156.
~'in gazabı	<i>Bakınız: gazab-ı İllâhî.</i>	~'in hünerlerini teşhir etmesi	129.
~'in gazabını anlamak	118.	~'in icadı	229, 251, 253, 254, 259, 416.
~'in gınâ ve rahmetine âyinedarlık	117.	~ndaki kolaylık	257.
~'in gösterdiği hidayet yolu	<i>Bakınız: sırat-ı müstakim.</i>	~'in icraatı	212; <i>bakınız: icraat-ı celâliye.</i>
~'in hafiziyesi	<i>Bakınız: hafiziye-i Rabbaniye.</i>	~'in icraatlarının temsilcileri	413.
~nin tazammun ettiği nimetler	1157.	~'in idaresi	73.
~'in hak dinini koruma sıfatı	<i>Bakınız: gayretullah.</i>	~'in ihsanat mertebeleri	107.
~'in hakikatının mukaddes güzelliği	121.	~'in ihsanatı	88, 95, 292.
~'in hâkimiyeti	<i>Bakınız: hâkimiyet-i İllâhiye.</i>	~'in ihsanat-ı hususiyesi	56.
~'in hâkimiyeti	36, 37, 70, 78, 84, 97, 243.	~'in ihsanat-ı hususiyesi ve imdadat-ı hassası	23.
~ şirke müsaade etmez	243, 244.	~'in ihsanı	41, 57, 181, 276.
~nin genişliği	73, 75, 81, 90.	~na istediği fiyat	259.
		~ni enaniyetini bırakmayana ihsas etmemesi	501.
		~'in ihsanları	87.

~'in ihtiyarı	56, 261.	~nin cilve-i cemalleri	127.
~'in ihtiyarının daire-i tasarrufu	16.	~nin cilvesi	<i>Bakınız: cilve-i esma.</i>
~'in ihyasındaki kolaylık	257.	~nin hüsün ve cemali	121.
~'in ikramı	129.	~nin menbâı	234.
~'in iktidarı	118, 273.	~'in izzeti	330.
~nın daire-i tasarrufu	16.	~ azameti ve esbap	411.
~'in ilhamî kavillerle mahlûkatına imdat etmesi	203.	~ ve Cehennem	363.
~'in ilim sıfatı	235.	~ ve esbap	947.
~'in ilmi	22, 70, 79, 85, 97, 128, 189, 200, 201, 204, 270, 367, 398, 945, 993, 995, 996, 998, 1000, 1006, 1024; <i>bakınız: ilm-i ezeli, ilm-i ilâhî.</i>	~'in izzet-i celâli	293.
~ muhittir	82.	~ Cehennemi ister	363.
~ ve âlemlerin idaresi	952.	~ küfür ve Cehennem	363.
~ ve icat	36, 45, 1020.	~'in kabza-i tasarrufu	42.
~indeki daimî vücutlar	133.	~'in kaderî düsturları ve icat	46.
~ndeki plânlar, programlar ve manevî miktarlar	45.	~'in kelâm sıfatı	235.
~ni anlamak	117.	~'in kelâmı	66, 200, 223.
~ni fehmetmek	147.	~ hadsizdir	200.
~nin harikaları	227.	~ ve fermanı	377.
~nin ihatası	73, 79, 84, 86, 90, 95.	~yla münacat ve şükürlere mukabelesi	201.
~nin mizanları	1029.	~'in kelâm-ı ezelfisiyle konuşması	200.
~nin mu'cizeleri	<i>Bakınız: mu'cizat-ı ilmiye.</i>	~'in kemalâtı	129, 201, 242, 326, 948.
~'in in'amı	41, 66.	~ ve ahiret	299.
~'in inayeti	84, 90, 95, 295, 465, 945, 958; <i>bakınız: inayet-i daime.</i>	~ ve haşır	62, 299.
~ ahireti iktiza eder	292.	~nın mu'ciz lisanı	66.
~ ve haşır	337.	~'in kemali	100.
~'in insanı kendine dost ve muhatap etmesi	108.	~ ve istiğnası	36.
~'in insanın vücudunu, hayatını ve nefsinî satın alması	111.	~ ve kâinattaki kemalât	143, 147.
~'in irade-i şefkati ve rahmeti	129.	~ ve saadet-i ebediye	369.
~'in iradesi	16, 22, 56, 82, 87, 92, 97, 128, 189, 247, 248, 261, 372, 947, 993, 1012, 1013, 1024, 1026; <i>bakınız: irade-i ilâhî, irade-i Rabbaniye, irade-i ilâhiye.</i>	~'in kemal-i nimeti	86.
~ ve icat	1020.	~'in kendini	
~ ve unsur-i hava	946.	~ bildirmek istemesi	128.
~ni anlamak	117.	~ kavlen, huzuren ve sohbeten sevdirmesi	203.
~'in iradeti	79, 97.	~ mahlûkatına fiilen sevdirmesi	203.
~'in isimleri	58, 89, 95, 97, 122, 126, 260, 262, 270, 277, 292, 294, 416, 992, 1000, 1024, 1045; <i>bakınız: Allah'ın esması, esma, Esma-i Hüsna, esma-i ilâhiye.</i>	~ methûsena ettirmek istemesi	66.
~ ahirete şehadet eder	373.	~ sevdirmek istemesi	66, 129.
~ ahireti iktiza eder	295, 347.	~ sevdirmesi	61, 374.
~ ahireti ispat eder	338.	~ tanıttirmek istemesi	66, 128, 129, 377.
~ ahireti ister	955.	~ tanıttirmek ve bildirmek istemesi	129.
~ birbiri içinde ve ihatalıdır	261.	~ tanıttirması	61.
~ haşrı ispat eder	345.	~ tanıttirması ve sevdirmesi	199, 375.
~ ve ahiret	330, 331, 332, 333, 334, 338, 341, 345.	~'in keremi	312.
~ ve haşır	342, 344, 345.	~'in kerîmiyeti	<i>Bakınız: kerîmiyet-i Rabbâniye.</i>
~ ve hayat	116.	~'in kibriyası	36, 172, 245, 246, 247, 368.
~ ve icad-ı eşya	65.	~ şirke müsaade etmez	247.
~ ve icat	36.	~ ve haşır	293.
~ ve insan	91.	~nın vahdete şahadeti	37.
~ne işaret eden tabirler	125.	~'in konuşmaları	66.
		~'in konuşması	66, 199, 200; <i>bakınız: mukâleme-i Rabbaniye.</i>
		~'in kudret sıfatı	235.
		~'in kudreti	16, 22, 65, 70, 73, 74, 76, 77, 78, 79, 82, 85, 87, 92, 95, 97, 108, 143, 183, 186, 200, 204, 226, 228, 229, 251, 256, 261, 273, 325, 333, 334, 367, 945, 946, 948, 993, 1013, 1017, 1018, 1021, 1024, 1028, 1055; <i>bakınız: kalem-i kudret, kudret-i sermediye, kudret-i ezeliye, kudret-i mutlaka, kudret-i Sübhaniye, kudret-i Rabbaniye, kudret-i ezeli, kudret-i ilâhiye.</i>
		~ ahireti iktiza eder	292.

~ her şeye nüfuz eder	149.
~ kayıtsızdır	254.
~ şirke müsaade etmez	247.
~ şirki kabul etmez	40.
~ ve esbap	947.
~ ve feth-i suver	267.
~ ve haşır	62, 257, 273, 299, 334, 367, 1016, 1017, 1025, 1031.
~ ve icat	36, 45, 1016, 1021, 1026.
~ ve ihya	256.
~ ve insan	149.
~ zatıdır	1017.
~ zatiyedir	253.
~nde mertebeler bulunmaz	253, 1017.
~ndeki hikmet ve mizan	256.
~ne acz arız olamaz	253.
~ne acz giremez	1017.
~ne âyinedarlık	117.
~ne dayanmak	106.
~ne her şey kolaydır	1020, 1025.
~ne hiçbir şey ağır gelmez	1031.
~ne nispeten her şey kolaydır	1017.
~ni acz ve zaafıla bilmek	117.
~ni anlamak	117.
~nin azameti	75, 81, 84, 86, 89, 94, 109.
~nin harikaları	227.
~nin harikaları ve mu'cizeleri	77.
~nin izzeti	Bakınız: <i>izzet-i kudret</i> .
~nin izzetinin perdesi	Bakınız: <i>perde-i iz-zet-i kudret-i İlâhiye</i> .
~nin kanunları ve icat	46.
~nin mu'cizelerini mütalâa	1150.
~nin mu'cizesi	Bakınız: <i>mu'cize-i kudret</i> .
~nin mübaşeret-i	410.
~nin şümülü	75.
~nin vücudu	1016.
~yle icadı ve ehl-i dalâlet	1031.
~'in kudsî cemali	124, 234.
~'in kudsî kemali	234.
~'in kudsî sıfatlarının hüsün ve cemali	121.
~'in kudsiyetine muvafık güzelliklerine şahadet	122.
~'in kullarının akıllarına ve fehmlerine göre konuşması	200; bakınız: <i>tenezzül-i İlâhî</i> .
~'in kuvveti	76, 79, 82, 85, 87, 230.
~ne dayanmak	106.
~'in lezzetlendirmesi ve nimetlendirmesi	129.
~'in lütfkârlığı	118.
~'in lütfılarına mazhar olmak	964.
~'in mahiyet-i mukaddesesi	1025.
~'in mahiyetinin kudsî kemali	121.
~'in mahlûkatını konuşturması ve onlarla konuşması	376.
~'in maksatları	Bakınız: <i>makasid-i İlâhiye</i> .
~'in masıvası mahlûkudur	227.
~'in merhameti	75, 118, 129, 276, 1007.
~ne iman	119.
~'in meşiet-i	56, 1004, 1012, 1013.
~'in mevcudatı icat etmesi	251.

~'in mevcudiyeti	19, 72, 74, 77, 226, 233, 942, 951, 995, 999; bakınız: <i>Allah'ın varlığı</i> .
~ ahireti iktiza eder	295.
~ ve vahdaniyeti	936, 946, 993.
~ ve vahdeti	226, 236, 937.
~ne hadsiz şehadet	959.
~'in misli muhaldır	227.
~'in misli yoktur	260.
~'in muhabbeti	
~ni anlamak	118.
~nin belîğ lisanı	985.
~'in muhatabı ve dostu	31.
~'in mukâlemesi	Bakınız: <i>mukâleme-i Rabbaniye</i> .
~'in mukâleme sıfatı	201.
~'in mukâlemesi	202, 204.
~'in mülkü ve devair-i saltanatı	377.
~'in mülküne münasebet peyda etmek	101.
~'in nazar-ı şuhudu	137.
~na görünmek ve mazhar olmak	29.
~'in naziri mümtendir	227.
~'in naziri yoktur	260.
~'in nimetleri	
~ne karşı nankörlük	Bakınız: <i>küfran-ı nimet</i> .
~nin fiyatı	259, 951.
~'in nuranî kudreti	1018.
~'in öfkesi	Bakınız: <i>gadab-ı İlâhî</i> .
~'in rahîmiyeti	19, 61, 203; bakınız: <i>rahîmiyet-i Rabbâniye</i> .
~ ile zihayâtın beslenmesi	275.
~'in rahmaniyeti	61, 62, 203; bakınız: <i>rahmâniyet-i İlâhiye</i> .
~'in rahmeti	52, 65, 70, 74, 78, 88, 92, 95, 97, 103, 107, 126, 129, 147, 149, 181, 230, 261, 269, 270, 271, 273, 312, 330, 331, 333, 336, 369, 946, 958, 995, 1000; bakınız: <i>rahmet-i Rabbaniye, rahmet-i amme, rahmet-i Rahman</i> .
~ ahireti iktiza eder	292, 295.
~ kâinat ve insan	269.
~ ve ahiret	299.
~ ve âlemlerin idaresi	952.
~ ve Cehennem	362.
~ ve haşır	62, 96, 293, 299, 337.
~ ve zihayâtın rızıkları	952.
~ne itimat	471.
~ni acz ve zaafıla bilmek	117.
~nin genişliği	73, 75, 81, 84, 86, 94.
~nin hazineleri	97; bakınız: <i>hazine-i rahmet</i> .
~nin hazinelerindeki hediyeleri tartmak ve bilmek	109.
~nin hediyeleri	268.
~nin ihatasını muhafaza	410.
~nin mu'cizeleri	227.
~nin vahidiyeti	270.
~nin vüs'atı	90.
~'in rızası	402, 867.
~na uygun hayırlı amel	Bakınız: <i>a'mal-i salih, amel-i salih</i> .

~'in rububiyeti	66, 70, 72, 74, 84, 89, 92, 111, 149, 174, 203, 212, 230, 244, 277, 378, 382, 416, 948, 951, 952, 958, 983; <i>bakınız: saltanat-ı rububiyet, rahmet-i rububiyet.</i>
~ ahireti iktiza eder	295.
~ şirke müsaade etmez	241.
~ şirki kabul etmez	241.
~ ve âlem-i beka	294.
~ ve âlemlerin idaresi	952.
~ ve dâr-ı saadet	295.
~ ve haşır	62.
~ne karşı mahlûkâtın geniş ubudiyeti	958.
~ne karşı mevcudatın ubudiyetleri	958.
~ni sevdirmesi	62.
~nin azameti	38.
~nin haşmeti	73, 75, 78, 83, 94.
~nin izzeti	<i>Bakınız: izzet-i rububiyet.</i>
~nin kanunları ve mü'minin vücudu	110.
~nin şuanatı ve tasarrufatı	234.
~nin vahdaniyetteki haşmeti	86.
~'in sahaveti	118.
~'in saltanatı	36, 325.
~ ve haşır	299.
~ ve saadet-i ebediye	369.
~na iman ile intisap	330.
~nı küfür ve isyanla inkâr	330.
~nın bâkî makarrı	373.
~'in saltanat-ı rububiyeti	81, 293.
~'in saltanat-ı ulûhiyeti	72, 73, 87.
~'in samediyeti	111.
~'in sanatı	29, 42, 61, 149; <i>bakınız: sanat-ı ilâhiye.</i>
~nı beğendirmek istemesi	128.
~nın i'cazı	1031.
~'in sanatkârlığı	118.
~'in sermedi cemali	131.
~'in sermediyet-i hâkimiyeti fâni dünyaya yerleşmez	297.
~'in sıfâtı	94, 200, 224, 326; <i>bakınız: sıfât-ı ilâhiye.</i>
~ haşır iktiza eder	293.
~ ve Habibullah	213.
~ ve haşır	96.
~yla icat	36.
~'in sıfât-ı kudsiyesi	88, 196.
~'in sıfât-ı seb'ası	189.
~'in sıfatları	88, 94, 96, 121, 122, 124, 171, 968, 988, 1024.
~ ahireti iktiza eder	293, 295.
~ ahireti ister	955.
~ ve ahiret	330.
~na âyinedarlık	117.
~na işaret eden tabirler	125.
~nı fehmetmek	147.
~'in suretleri açması	190, 267, 271.
~'in şanını yüceltme, noksan sıfatlardan uzak tutma	<i>Bakınız: tesbihat, tesbih.</i>
~'in şe'nleri	96, 122, 125.
~ ahireti iktiza eder	293, 295.
~ birbiri içinde ve ihatalıdır	261.

~'in şefkati	19, 129, 276, 330, 331; <i>bakınız: şefkat-i ulûhiyet.</i>
~ ve dâr-ı saadet	295.
~ne iman	119.
~ni anlamak	118.
~nin belîğ lisanı	985.
~nin genişliği	75.
~'in şeriki yoktur	260, 270.
~'in şuanatı	
~ haşır iktiza eder	293.
~ ve haşır	96.
~na âyinedarlık	117.
~'in şuanat-ı zatiyesi	121, 122.
~ne insanın hayatının mazhariyeti	145.
~'in takdiri	<i>Bakınız: takdir-i Hudâ.</i>
~'in tasarrufatı	212.
~'in tasarrufu	61, 174, 259, 385, 416, 939.
~'in tedbiri	73, 82, 177, 943.
~'in tekellümü	200, 201.
~'in uhrevî rahmet hazineleri	294.
~'in ulûhiyeti	41, 149, 201, 212, 244.
~ ahireti iktiza eder	295.
~ âlem-i beka	294.
~ şirki kabul etmez	241.
~nin kibriyası	38.
~'in vaadleri ve tehditleri	291.
~'in vaadleri, tehditleri ve ahiret	292.
~'in vaat ve ahdları	317.
~'in vacibiyetine muvafık güzelliklerine şahadet	122.
~'in vahdaniyeti	70, 72, 93, 189, 210, 214, 267, 273, 278, 279, 936, 946, 993; <i>bakınız: vahdaniyet-i ilâhiye.</i>
~'in vahdeti	43, 57, 72, 74, 75, 77, 80, 81, 83, 86, 89, 93, 94, 109, 189, 193, 196, 200, 201, 204, 213, 224, 226, 234, 236, 239, 249, 251, 262, 268, 271, 279, 299, 416, 937, 942, 952, 999, 1094; <i>bakınız: vahdet-i Hâlık, vahdet-i Rabbaniye.</i>
~ ve nuranî kalplerin icması	198.
~ne şahadet eden otuz üç hakikat	279.
~ni istilzam eden dört hakikat-i kudsiye	240.
~ni tasdik etmek	166.
~'in vahdeti	78.
~'in vahidiyeti	270.
~'in varlığı	81, 100, 849, 870; <i>bakınız: Allah'ın mevcudiyeti, Allah'ın vücudu.</i>
~ enva-ı mahbubata bedeldir	137.
~ sonsuz nimetleri havidir	1155.
~ ve bekası	102.
~ ve birliği	77, 78, 80, 93, 94.
~ ve saadet-i sermediye	135.
~nın bilinmesi	101.
~nın zorunlu oluşu	<i>Bakınız: vücub-i vücud.</i>
~'in varlığı ve bekası	133.
~'in vasıfları	
~ ahireti iktiza eder	295.
~'in vedûdiyeti	203.
~'in veziri ve muini yoktur	260.

~'in vücub-i vücudu ..70, 72, 74, 75, 77, 80, 86, 88, 93, 94, 122, 189, 193, 196, 204, 228, 229, 234, 267, 942, 952, 1004, 1009, 1013.	hiçbir şey ~'a ağır gelmez	229, 253, 255, 1031.
~ ve nuranî kalplerin icmai	ilm-i gayp ~'a mahsustur	659.
~na dair üç icma	insan sıfatlarıyla ~'in evsafına şahadet eder	22.
~na şahadet eden otuz üç hakikat	istiane ve duaların kabulü ~'a şahadet eder	960.
~nun hüccetleri, ahirete şahadet eder	kâinattaki güzellikler ~'in cemalini tavsif ve tarif eder	123.
~'in vücudu ..75, 77, 200, 201, 213, 224, 226; <i>bakınız: Allah'ın varlığı.</i>	kalpteki hatırat ~'tan gizlenmez	259.
~na delâlet eden sıfatlar	kimin için ~ var, ona her şey var	399.
~nu tasdik etmek	madem ~ var, elbette ahiret vardır	295, 299.
~nu tekellümü ile iş'arı	rızık, hidayet ve şifa vermek ~a mahsustur	41.
~nu, huzurunu ve himayetini ihsas etmesi	sonsuz kudret sahibi ~ <i>Bakınız: Kadîr-i Mutlak.</i>	
~'in yardımı .. <i>Bakınız: inayet-i Rahmaniye, inayet-i Rabbaniye, inayet-i İlâhiye, inayet-i İlâhî.</i>	şeytandan ve siyasetten ~'a sığınmak	773.
~'in yardımı ve başarıya ulaştırması .. <i>Bakınız: tevfik-i İlâhî.</i>	Vacibü'l-Vücut olan ~'in vahdet bürhanları	240.
~'in yedi kudsi sıfatı ..233, 234; <i>bakınız: sıfat-ı seb'a-i kudsiye.</i>	zîruhun salâvat ve ubudiyetlerini ~'a takdim	1000.
~'in yedi sıfat-ı sübutiyesi	Allah-ı Zülkemat	948.
~'in yedi sıfatı .. <i>Bakınız: sıfat-ı seb'a.</i>	Allahü Ehad	15, 16.
~'in Zati ..	Allahü ekber ..366, 367, 368, 370, 993, 1032; <i>bakınız: Allah büyüktür.</i>	
~na mahsus kemalatı ve cemali	~ şeytanların desiselerini keser	368.
~ndaki güzellikler ve kâinat	~in kesretle tekrarı	172.
~nın hüsn ve cemali	allâme ..606, 633, 832, 977.	
~'in Zat-ı Akdesi	~lerin Nurları tetkik ve takdiri	618.
~'in Zat-ı Akdesine lââyık hüsn-i cemali	meşhur bir ~	755.
~'in zıddı olamaz	allâme-i bîadil	1035.
~'in zihayat ile konuşması	allâme-i zaman	876, 885, 894.
~'in zîşuurları kendine dost etmek istemesi	Allâmü'l-Guyüb	200, 395, 995, 997, 998, 1010.
~'in zîşuurlarla konuşması	~'un daire-i ilmi, hikmeti ve meşietî	1004.
~'ta bulunan mukaddes hüsn ve cemalin gölgeleri	~'un ilmi	1130.
~'tan af dilemek .. <i>Bakınız: tevbe, istiğfar.</i>	~'un kelâmı	223.
~'tan maadası mümkündür	Alman	317, 561, 572.
~'tan şekva	~ zabitleri	817.
ahir zamanda ~ Allah diyecek kalmaz	Almanya	918.
bir şeyi sırf ~ rızası için yapma .. <i>Bakınız: ihlâs.</i>	altı cihet	1147; <i>bakınız: cihat-ı sitte.</i>
bir zaman gelecek ~ Allah diyen kalmayacak	~ ve sırr-ı tevhid	33, 34.
bütün âlemler her an ~'in nazarındadır	altı erkân-ı imanî	1067.
Cennette mü'minlerin ~'ı görmeleri .. <i>Bakınız: rû'yetullah.</i>	altı esma-i ilâhiye	1065.
duaların kabulü ~'a şahadet eder	altı nükte-i esma risalesi	1135.
en büyük şeyler ~'a ağır gelmez	amel ..339, 344, 490, 745, 751, 948, 1033.	
esbap silsileleri ~'a dayanır	~ defteri .. <i>Bakınız: defter-i a'mal.</i>	
fenler ~'ı tanıttırır	~ etmemek ..551, 557, 561, 620, 678.	
fünunun dilleriyle ~'ı tanıtan ders	~ler kaydedilir	67, 344.
gaybı ~'tan başkası bilemez	~ler muhafaza edilir	377.
halk ve icat ~'a mahsustur	~ler yazılır	378.
hamd ve şükür ~'a mahsustur'	~leri yazan melekler	403;
hayaller ~'in Cemalinin akisleridir	<i>bakınız: Kiramen Kâtibin.</i>	
her şey ~'a kolaydır	~lerin faziletleri .. <i>Bakınız: fezail-i a'mal.</i>	
her şey ~'in irade ve meşietiyile olur	~lerin hıfzı	1157.
her şey ~'tan uzaktır	~lerin tartılıp hesabedilmesi .. <i>Bakınız: muvazene-i a'mal.</i>	
her şeyin anahtarı ~'in elindedir	hayırlı ~ .. <i>Bakınız: hasenat, hasene.</i>	
her şeyin tedbirini bizzat ~ görür	ruhsatla ~	518.
hiçbir şe'n ~'tan gizlenmez		

amelî ubudiyet	410.	~ makamâtı	437, 448, 451, 600, 762.
amel-i salih	455, 512, 788.	~ makamâtına gönderilen müdafaat	769.
~ dinin ikinci cüz'üdür	455.	~ makamâtına verilen müdaafanın itirazname tetimmesi	599.
~te iyiler fail değil, kabildir	412.	~ makamâtının Nurlara ilişmemesi	603.
Amerika	300, 415.	~ reisleri	699.
âmî	167, 486, 501.	~'da Maarif dairesinin yanması	691.
~ adam ve Fatiha	966.	~'daki ehl-i vukuf	516.
~ adamların zenginlikleri	275.	~'nın altı makamâtı	605, 606.
âmin	957, 965.	~'nın yedi makamâtı	583.
~in külliyyet kesb etmesi	966.	Said Nursî'nin ~'ya celbedilişi ve yapılan teklifler	564.
Âmir	177, 1023.	Said Nursî'nin ~'ya gitmemesi	699.
~in emri	177.	Ankara Ağır Ceza	604, 798.
amirâne hükümler	243.	Ankara Ağır Ceza Mahkemesi	567, 604.
amiriyet	36.	~nin risaleleri tetkiki	585.
~in vahdete şahadeti	36.	Ankara Ceza Mahkemesi	697.
amiriyet-i külliye	243.	anlam	<i>Bakınız: mana.</i>
amud-i nuranî	791.	anlaşmazlık	<i>Bakınız: tefrika, ihtilâf.</i>
an'ane		anlayış	<i>Bakınız: telâkki.</i>
~li hadis	630.	~ nimeti	1151.
~li senet	658.	anne	353, 953, 1156.
ana	287, 353, 900; <i>bakınız: valide.</i>	~ler ve rahîmiyet	125.
~ların şefkatleri	275.	Antere	741.
Anadolu	432, 512, 931.	anudâne.	
Risale-i Nur ve ~	488, 512.	mukaddesata karşı ~ mücadele	459.
anahtar		Arabî	1110, 1111.
gaybî ~lar	1094.	~ kamet	684.
anahtar-ı gaybî	1094.	~ kitaplar ve Kur'ân	218.
anaşî	449.	Arabistan	593, 791, 914.
anaşîlik	549, 558, 559,	Arafat	366.
573, 593, 594, 608, 621, 781, 889.		Arap	
~i yetiştiren cemiyetler	592.	~ edipleri ve Kur'ân	222.
~ten kurtulmak için beş esas	549.	~ harfleriyle yazılan risalelerin suç sayılması	651.
anaşîst	459, 607, 697, 805, 919.	Arapça	<i>Bakınız: lisan-ı Arabî.</i>
Müslüman Bolşevik olamaz belki ~ olur	805.	arefe	
anaşîstlik	357, 457, 592,	~ günü bin İhlâs-ı Şerif okumak	474.
616, 840, 919, 926, 927.		arı	248, 249.
~ fikri	919.	~lar cumhuriyetçidir	445, 570.
dinsiz ~e karşı kırılmaz kılıç	936.	~nın iğnesi ve hafiziyet	126.
hayat-ı içtimaiyye ~ tavrıyla husumet	459.	arızî	
Ye'cüc ve Me'cüc'ün ~i	924.	~ vücut	1025.
anasır	26, 45, 46, 385; <i>bakınız: unsur.</i>	arif	195, 979.
~ beşerin küfrüne hiddet eder	392.	~lerin Muhammed'in (a.s.m.) risaletine şahadeti	980.
anasır-ı arziye	258.	ârif	974.
Anglikan Kilisesi	888.	ârif-i billâh	979.
Anglikan Kilisesi Başpapazı	627.	arkadaşâne	
Ankara	438, 461, 485, 515, 516, 523, 528, 530, 532, 536, 538, 539, 547, 576, 593, 600, 617, 698, 700, 710, 711, 756, 803, 807, 839, 935.	~ münasebet	288.
~ ağırcezasının beraati	706.	arkadaşlık	113.
~ ehl-i vukufu	458, 557, 1048.	daimî ~	288.
~ hükûmeti	772.	ebedî ~	288.
~ Kalesi	667, 686.	hakikat yolunda ~	459.
~ mahkemelerinin risaleleri iadesi	567.		
~ mahkemesi	554, 707, 716.		
~ mahkemesi ve Beşinci Şua	559.		

arş	791.	asa-i Mûsa	393, 1136.
emir ve irade ~	823.	asap	1094.
emir ve irade-i İlâhînin ~ı	946.	âsâr	246.
kudret-i İlâhiyenin ~ı	823.	evliyaullahın ~ı	1034.
Arş	462, 924.	âsâr-ı bergüzide	1034.
Arş-ı Azam	94, 169, 213, 435, 569, 1001.	âsâr-ı kudsiye	876, 1034.
arş-ı hakikat	232.	âsâr-ı nâma'dut	263.
arş-ı marifet-i Rabbaniye	198.	Asa-yı Mûsa	589, 651, 845, 859, 885, 1136, 1138, 1139.
arz	77, 78, 93, 174, 181, 182, 183, 277, 279, 299, 330, 337, 343, 382, 385, 394, 924, 936, 988, 1020, 1023, 1155; <i>bakınız: küre-i arz, yer, dünya, semavat ve arz.</i>	~'nın gizli satıldığına dair ittiham	639.
~ Allah'ı tanı ve tanıttırır	85.	~'nın kabri-i Muhammedîde görülmesi	761.
~ hafiziyet ve ahiret	341.	~'nın kabri-i Peygamberîde görülmesi	589, 760.
~ senevî hayatı cihetiyle bir ağaçtır	341.	İmam-ı Ali ve ~	164.
~ ve Kur'ân	591.	asayış	304, 357, 449, 453, 489, 547, 549, 551, 556, 558, 559, 561, 573, 574, 586, 587, 588, 589, 603, 604, 607, 619, 622, 623, 626, 628, 697, 730, 779, 805.
~ ve nev-i benî Âdem	296.	~e bilfilî ilişmeyenlere ilişilmez	590.
~ ve semavat	76, 386.	~e menfaatlı insanlar himaye edilmeli	558.
~ın sanatkârına intisap	114.	~i bozma ittihamına cevap	699, 701.
~ın yaratıcısı	<i>Bakınız: Hâlık-ı Arz ve Semavat.</i>	Nur şakirtleri ~ ihlâl etmez	700.
~dan çıkıp musallat olacak hayvan	924.	Nur şakirtleri ~e dokunmaz	779.
~ın çizdiği daire	180.	Nur Talebelerinin ~i bozmaması	620.
~ın deveranındaki intizam	260.	Risale-i Nur ~i muhafaza eder	549.
~ın ehemmiyeti	296.	asfiya	33, 93, 95, 102, 111, 193, 294, 298, 304, 681, 977.
~ın ehemmiyeti ve merkezîyeti	299.	~ ve Kelime-i Tevhid	20.
~ın halifesi	67, 242, 296, 359, 375; <i>bakınız: insan, halife-i arz.</i>	~ ve Kur'ân	220.
~ın hamelesi	905.	~nın vücub-i vücuda dair ittîfakı	195.
~ın ihyası	257.	asfiya-i müdakkikîn	
~ın iki hareketi	180.	~in Resul-i Ekrem'in sadıkiyetine şahadeti	210.
~ın kıyameti	591.	Ashab	102, 976; <i>bakınız: Sahabe-i Kiram, Sahabeler, Sahabe.</i>
~ın semavata denk tutulması	296.	~in Resul-i Ekrem'in sadıkiyetini tasdiki	211.
~ın yuvarlaklığı	<i>Bakınız: küreviyet-i arz.</i>	velîler ~a yetişemez	502.
felsefe gözüyle ~ âlemi	1149.	ashab-ı Cennet	1100.
iman nazarıyla ~	1149.	Ashab-ı Kehf	
arzî		~'in köpeği	<i>Bakınız: kelb-i Ashab-ı Kehf.</i>
~ belâlar	458.	ashab-ı tahkik	336.
~ mevcudatın tebdil ve tecdit edilmesi	232.	ashab-ı vicdan	509.
arzu	31, 90, 343, 345, 353, 374, 731; <i>bakınız: emel.</i>	Asım	534.
~lar ve ahirete iman	350.	asır	383.
~lar ve ebedî saadet	350.	~a meydan okuyan kahramanlar	509.
beka ~su	344.	~ın dehşeti	1142.
beşerin ~ları ve sırr-ı vahdet	31.	~ın dört büyük şerli inkılâpları	421.
ebede uzanan ~lar	1043.	~ın dört maddî ve manevî şerri	417.
ebede uzanan ~lar ve haşır	345.	~ın gayretsiz adamları	683.
ebedî ~lar	360.	~ın manevî hastalıkları ve Risale-i Nur	1084.
fitrî ~	102.	~ın zulüm ve istibdat düsturu	568.
hevaî ve nefsi ~lar	869.	altıncı ~	1105.
insanın beka ~su	349.	dehşetli ~ ve Risale-i Nur	1037.
arzuahâl		fetret ~ı	214.
mahkeme-i kübraya ~	695.	her ~ başında geleceği tebşir edilen dinin hadimleri	1033.
arzu-i beka		muannit ve mülhit ~	215.
~ ve sırr-ı vahdet	31.		
arzu-i merhamet	129.		
asabîlik	490, 522.		
asabiyyet	504, 508.		
asabiyyet-i unsuriye	464.		

on dördüncü ~daki zulûmat	1104.	avam	390, 413, 525, 556, 562, 690, 905.
on üçüncü ve on dördüncü ~	1063, 1105.	~ın akidesi	909.
saadet-i beşeriye ~ı	206.	hakaik-i imaniye ~ ve siyaset	720.
yirminci ~	852.	iğfal olunabilen ~	720.
asi	363, 870; <i>bakınız: serkeş.</i>	Nur Talebelerinin tesanüdü ve ~ ehl-i	
~ milletler	336.	iman	507.
asker	590, 606, 920.	avam-ı ehl-i iman	606, 814, 823.
asl	361.	~ ve şapka	605.
aslan	953.	avam-ı mü'min	
asma	250.	~in istinadgâhları	283.
Asr Suresi	<i>Bakınız: Sure-i Ve'l-Asr.</i>	avam-ı nas	543, 929.
asr-ı ahir	928.	Avrupa	560, 591, 737, 919.
Asr-ı Saadet	214, 431, 977, 1084, 1087, 1092.	~ dinsizlerinin Kur'an'a hücumu ve	
Muhammed Arabî ve ~	205.	Risale-i Nur	1132.
asuman	175; <i>bakınız: semavat, sema, gökyüzü, gök.</i>	~ dinsizliği	879.
Asya	558, 560, 591, 919.	~ feylesofları	627, 1050.
~ kıtası	<i>Bakınız: zemin-i Asya.</i>	~nın itiraz ve şüpheleri	265.
~da din hâkimdir	591.	~nın nefiy ve inkârları	168.
~da hüküm süren dindar olmalı	591.	~ filozofları	709.
Aşere-i Mübeşşere	445, 571.	~ hükeması	711, 1077.
aşı		~ kâfirlerinin devlet-i İslâmiyenin nurunu	
Said Nursî'nin ~lanarak zehirlenmesi	662.	söndürmeye çalışmaları	1103.
Said Nursî'nin ~lanması	485, 751.	~ meftunları	168.
âşık	130.	~ zalimlerinin sû-i kastı	1102.
âşinenin bekasına ~ olmak	100.	~nın bir müstemlekât nazırı	1101.
aşırı	<i>Bakınız: ifrat.</i>	~nın firenk illeti	721.
âşiret	566, 737, 913.	~nın ilerlemesi	684.
aşk	1122.	~nın insaniyetperver maskesi	683.
din, vatan ve millet ~ı	850.	~nın itiraz ve evhamlarının âlem-i	
fitrî ~	105.	İslâm'da yayılması	1078.
varlığa karşı fitrî ~ın teskin edilmesi	101.	~nın Kur'an'a karşı sû-i kastı	1086.
aşk-ı beka	33, 100, 104, 105, 397.	~nın mağrur ve cebbarları	1067.
aşk-ı ilmi	640, 874, 875.	~nın vahşi reisleri	683.
aşk-ı imanî	640.	Said Nursî'nin ~ya meydan okuması	736.
aşk-ı İslâmî	864.	Avrupaperest	
aşk-ı lâhutî	130.	~ sarhoşların kıyafetleri	463.
aşk-ı mecazî	119.	Avusturya	
ata	<i>Bakınız: ecdat.</i>	~ zabitleri	817.
atalet	278.	ay	167, 916.
ateş	77, 97, 954.	~ların teshir ve tanzimi	73.
~e tapan	<i>Bakınız: Mecusî.</i>	ibadet ~ları	770.
yaşama ~ı	175.	ayak	1094.
ateşperest	<i>Bakınız: Mecusî.</i>	Ayasofya	620, 678, 711.
atiyye	1155.	~ Camii	605, 678, 702.
hikmet ve rahmet ~leri	110.	âyât	224, 242, 262,
Rahmanî ~leri tartmak ve bilmek	109.	290, 373, 657, 1004, 1053, 1082, 1091;	
atmosfer	<i>Bakınız: cevvi-i sema, cevvi-i hava.</i>	<i>bakınız: ayet.</i>	
bulutların ~ sıcaklığını dengelemesi	175.	~in belâgatı	217.
atom	<i>Bakınız: zerrat, zerre.</i>	~in manalarının tabakaları	657.
~ bombası		~in sevapları	224.
~ gibi bir ders	806.	~in tabakatı	1051.
~ gibi bir hakikat-i kudsiye	1046.	otuz üç ~	1098.
Atuf-i Bâkî	135.	tekvinî ~ ahirete delâlet eder	360.
		âyât-ı celile	1036.
		âyât-ı Furkaniye	215.
		~nin bürhanları ve hakkaniyetinin	
		âlâmetleri	1088.
		âyât-ı haşriye	290.
		âyât-ı kâtia	95, 292.

âyât-ı kemal	143.
âyât-ı kerîme	
otuz üç ~	866.
âyât-ı Kur'âniye	173, 275,
454, 569, 643, 673, 703, 872, 995, 1004, 1088,	
1127.	
~nin adedi	282.
~nin Risale-i Nur'a işaretleri ve	
tevafuları	1057.
otuz üç ~	435, 850.
âyât-ı kübra	285.
âyât-ı meşhure	438, 576, 1093.
Risale-i Nur'a işaret eden ~	1057.
âyât-ı tekviniye	981.
âyât-ı vücup	93.
âyât-ı zulûmat	382.
aydın	Bakınız: münevver.
ayet	106, 389, 423, 856, 1052,
1071, 1073, 1074, 1079, 1080, 1083, 1089,	
1090, 1099; bakınız: âyât.	
~in belâgatı	217, 218.
~in derece-i belâgatı	219.
~in mana mertebeleri	1091.
~in manasının tabakaları	1066.
~in müteaddit manaları	420.
~in tevili	608.
~lerin fezlekeleri ve hatimeleri	388.
~lerin manaları	966.
~lerin manaları ve manalarının	
mertebeleri	474.
~lerin tekrarı	400.
~lerin tekrarı	385.
~lerin tekrarinin hikmeti	385, 386, 387.
cismanî ~	936.
haşre işaret eden iki ~	285.
irsiyet ve tesettür ~lerinin tefsiri	552, 667.
istikbale bakan ~ler	421.
kâinatı ışıklandıran ~	218.
Medeniye ~ler	388.
Medine ~ler	388.
Mekkiye ~ler	388, 389.
otuz üç ~	382, 428, 1089.
Risale-i Nur'a işaret eden ~ler	382,
1057, 1058.	
Risale-i Nur'un mesleğine ve şakirtlerine	
bakan ~	1071.
Risale-i Nur'un şakirtlerine işaret	
eden ~	1066.
Risale-i Nur'a ve elektrige işaret	
eden ~	1062.
Risale-i Nur'a ve müellifine	
bakan ~	1069.
şifadar ~	1081.
şifalı ~	1081.
tehdit ~leri	392.
tesettür ~i	600.
tevhide delâlet eden üç ~	251.
Ayete'l-Kürsî	342, 422.
ayet-i berî	937.

ayet-i Fetih	
~ risalesi	1132.
ayet-i hasbiye	111, 112, 119.
~nin nüktesi	99.
ayet-i Hasbiye	120.
Ayet-i Hasbiye Risalesi	1146.
ayet-i hasbiye-i nuriye	131.
ayet-i kudsiye	1064, 1091.
ayet-i Kur'âniye	111.
otuz üç ~nin Risale-i Nur'a işaretleri	1135.
ayet-i kübra	342.
Ayet-i Kübra	165.
İmam-ı Ali ve ~	164.
ayet-i meşhure	
otuz üç ~	1092.
ayet-i muazzama	173, 237.
Ayet-i Nur	120, 1043, 1120.
Ayet-i Nuriye	1064.
~ ve Risale-i Nur	1058.
ayet-i tekviniye	373.
ayet-i tevhidiye-i kâta	94.
Ayeti'n-Nur	1058, 1092.
~ ve Risale-i Nur	1058.
Ayetü'l-Kübra	163, 164, 282, 428, 470,
471, 472, 483, 706, 809, 935, 936, 937, 1112,	
1113, 1118, 1136, 1138.	
~ risalesi	
~nin ehemmiyeti	165.
~ Şuâi	
~nin madeni	937.
~ ve Hazret-i Ali	282.
~ ve İmam-ı Ali	935.
~ yüzünden gelen musibet ve Hazret-i Ali'nin	
niyazı	472.
Hazret-i Ali'nin ~ya işareti	472.
Hazret-i Ali'nin Yedinci Şuâa ~ namını	
vermesi	1118.
ayetü'l-kübra-i tevhid	1138.
Ayetü'n-Nur	382.
~'un Risale-i Nur'a işareti	1132.
âyine	
cilde-i esma ve ~leri	948.
insan her şeyi kendi ~sinin renginde	
görür	954.
maddî ve manevî in'ikâs ~leri	338.
âyinedarlık	25, 34, 130.
Esma-i Hüsnaya ~	120.
Hâlık'ın sıfatlarına ~	117.
Hâlık-ı Hayata ~	117.
mevcudatın cemale ~i	123.
sermedî güzelliğe ~	120.
vücdî ~	113.
âyine-i camia	
tecelliyat-ı ulûhiyetin ~sı	984.
âyine-i cema-i İlâhî	21.
âyine-i ekber	235.

âyine-i hayat	393.
âyine-i kemâlât	242.
âyine-i Samedâniye	198.
âyine-i zîşuur	91, 242.
aynelyakin	93, 96, 100, 169, 194, 195, 204, 210, 233, 280, 293, 294, 346, 519, 963, 973, 977, 988, 1016, 1032.
~ iman	993.
~ ulûm-i imaniye	704.
ayn-ı adalet	274, 291, 393, 477, 941.
ayn-ı hak	220, 1032.
ayn-ı hakikat	327, 681, 694, 839, 880, 905, 988, 1075.
ayn-ı hikmet	261.
ayn-ı inayet	261, 466.
ayn-ı istibdat	926.
ayn-ı lezzet	949.
ayn-ı lezzet-i sefihâne ~de elemeleri göstermek	479.
ayn-ı merhamet	477.
ayn-ı rahmet	179, 770.
ayn-ı şer	421.
ayn-ı şuur	1082, 1088, 1092.
ayn-ı zarar	489.
ayrılık	<i>Bakınız: firak, müfarakat, tefrika.</i>
~ elemeleri ve nur-i iman	1153.
ebedî ~	<i>Bakınız: firak-ı lâyezalî.</i>
ayrılma	<i>Bakınız: iftirak.</i>
~ların elemelerini izale	1153.
aza	26, 43, 109, 149, 230, 413, 870, 942, 1002, 1005, 1006, 1012, 1013.
~lar muhit bir ilme şahadet eder	1002.
~lardaki tenasüp nihayetsiz ilme şahadet eder	1003.
~lardaki tevafuk	1094.
~ların şükûr ve ibadetinin mükafatı	359.
hayvanatın ~ları	189.
azab-ı kabir	676, 913; <i>bakınız: kabir azabı.</i>
aza-i cinsiye	
~deki tevafuklar	1013.
aza-i insanî	360.
aza-i nev'iye	
~deki tevafuklar	1013.
azamet	36, 37, 96, 171, 172, 183, 246, 247, 293, 411, 415, 1045, 1122, 1123.
~in vahdete şahadeti	37.
~li meseleleri akıl ve kalplerine sığıştıramayanlar	171.
~li tasarrufat	212.
Allah'ın ~i	245.
hakaik-ı imaniye ve İslâmiyenin ~i	172.
azamet-i heykel	213.
Deccalın ~i	920.
azamet-i İlâhiye	1052.
azamet-i kemal	363.

azamet-i kibriya	20, 21, 74, 80, 92, 96, 172.
azamet-i kudret	71, 247, 340, 363, 999.
azamet-i tevhîh	882.
azap	27, 31, 192, 296, 310, 354, 357, 364, 407, 720, 747, 911, 945, 946, 952, 962, 963, 1042.
~ memurları	315.
~lı manalar	992.
ahirette daimî ~	965.
Cehennem ~i	393.
Cehennem ~ini ihtar	1046.
Cehenneme gitmeden Cehennem ~i	956.
Cehennemin ~i	362.
daimî ~	113.
ehl-i şekavetin ~i	1072.
hadsiz ~	364.
kabir ~i	320, 666; <i>bakınız: azab-ı kabir.</i>
kâfire Cehennem ~i vermek güzeldir	55.
kavimlerin ~ları	386.
küfr-i mutlakın ~i	552.
küfrün manevî ~ları	363.
küfrün verdiği ~	955.
manevî ~	1046.
sonsuz ~	871.
vicdanî ~	961.
zalim kavimlerin ~i	386.
azil	596.
azîm	
~ cemaat	958.
azimet	518.
azimet-i şer'iye	463.
aziz	
~ Rab	964.
Aziz	723.
Aziz-i Cebbar	724.
azot	178, 1013.
Azrail (a.s.)	403, 410, 414.
~i sevmek	403.
~in münacatı	410.
~in vazifesi	<i>Bakınız: kabz-ı ervah.</i>
~ perdedir	410.
~ ve musibetler	410.

B

ba'sû ba'de'l-mevt	64.
baba	287, 351, 352, 353, 900, 1157; <i>bakınız: peder.</i>
Bab-ı Seraskerî	575.
bağ	58.
Bağdat	721.
bağış	<i>Bakınız: teberru.</i>
bağışlanma	
Allah'tan ~ yı dilemek	<i>Bakınız: istiğfar.</i>
bağistan	
bâkî ~	306.
bağistan-ı Cinan	34.

bağlılık	840.
baha-i Rahmanî	17.
bahar	27, 44, 54, 60, 64,
65, 67, 106, 107, 108, 127, 181, 187, 188, 227,	
246, 258, 268, 272, 273, 295, 312, 324, 330,	
331, 333, 334, 337, 338, 339, 340, 937, 938,	
939, 940, 944, 1002, 1008.	
~ çiçeklerinin mahvolmaları	114.
~ haşri	339, 340.
~ mevcudatı	227.
~da haşr-i azamın misali	273.
~da ihya	257.
~da taze bir âlemin vücuda gelmesi	227.
~da yazılan tevhid fermanı	273.
~in ibdai ve idaresi	43.
~in idaresi	272.
~lardaki mevcudatın itibarî farkları	114.
~lardaki tevafuk	1094.
bâkî ~	342.
haşrin ~ı	956.
istikbal ve mazi ~larındaki tevafuk	1094.
bahçe	58, 944.
bahir	80, 93.
Bahr-i Muhit	915.
bahtiyar	31, 276, 327, 343, 735, 749, 795.
~ mazlum	328.
~ misafir	352.
bahtiyarlık	866, 867.
Bâis	137, 1044.
Bâis-i Bâkî	135.
Bakanlar Kurulu	<i>Bakınız: Heyet-i Vekile.</i>
bakış	<i>Bakınız: nazar.</i>
bâkî	<i>Bakınız: sermedî, ebedî, sonsuz.</i>
~ âlem	91, 92, 295, 305, 968.
~ âlemler	297.
~ ve yıldızlar	73.
~ bağıstan	306.
~ bahar	342.
~ bir gençliği kazanmak	320.
~ bir isim ve insan	101.
~ dâr-ı saadet	79.
~ dünya	19.
~ esma	135.
~ fakat adî ve meşakkatli bir vücut	350.
~ gençlik	321, 357.
~ hakikatler fânî şahıslara bina edilmez	885.
~ hayat	309, 415, 685;
<i>bakınız: hayat-ı bâkiye.</i>	
~ hüsn-i sermedî	21.
~ isim ve sıfatlar	133.
~ memlekette daimî saadet	107.
~ meyveler	104, 105, 119.
~ mülkû kazanmak yada kaybetmek	317.
~ müteaddit vücutlar	112.
~ ömür	309.
~ ruhlar	311.
~ salonlar	346.
~ saltanatın ~ makarrı	373.

~ vücutlara sahip olmak	114.
~nin âyine-i zişuuru ~ olmalı	91.
cismanî ~ lezzetler	360.
fânî hayatın ~ meyveleri	104.
fânî menzilden ~ menzile göç	1150.
fânî saati ~leştirmek	303, 744, 810.
fânî zahmeti ~ rahmete tebdil	469.
fiillerin ~ meyveleri	404.
imanla ~ âlemin lezzetlerini hissetmek	312.
sözlerin ve fiillerin ~leşmesi	404.
Bâkî	
~ ismi ve insan	137.
Bâkî-i Hakikî	
~nin bekası ve varlığı	102.
Bâkî-i Sermedî	139.
~nin bekasına ve varlığına ait şuur-i iman	101.
~nin varlığı ve bekası	102.
~'ye bir intisap	101.
~'ye intisap	133.
Bâkî-i Zülcelâl	
~in bekasına ve vücuduna iman	104.
Bâkî-i Zülkernal	
~in bekası	
~ ve varlığı	135.
~in bekası ve insan	101.
~in bekası ve varlığı	102, 103, 104.
bâkiyat-ı salihat	367.
Bakû	816.
bal	248, 250, 331, 797, 811.
~ arısı	248.
balık	81, 413.
~ların iâşesi	81.
Balikesir	556, 588.
Balkan	
~ Harbi	419.
bani	260.
banka	627.
bâr	738.
bardak	769, 771, 777.
barış	<i>Bakınız: sulh.</i>
barışma	758, 759, 782; <i>bakınız: musalâha.</i>
Barla	736, 739, 1090.
Bartınlı Seyyid	760.
basar	22, 117, 235.
basirâne	
~ fiil	944.
~ fiiller	248.
~ iâşe, idare, himayet ve tedbir	1005.
~ tasarrufat	36.
baskı	<i>Bakınız: istibdat, tahakküm.</i>
baş	565, 928.
~a gelen şeylerin setredilmesi	313.
~a gelenleri rıza ile karşılamak	471.
~lara akıl	685.
~ları zındıkaya eğmemek	553.

~ların feda olduğu hakikat	447, 535, 680, 696, 812, 821.
~taki sarhoş ~lar ve Nurlar	686.
~takilerin ~larına akıl ve kalplerine iman	685.
aklını imanla ~ına almak	314.
imansız ~	311.
başarı	<i>Bakınız: muvaffakiyet.</i>
Başpapaz	627, 713, 1077.
Başvekâlet	
~in kabul ettiği müdafaaname	451.
batı	<i>Bakınız: mağrip.</i>
batıl	<i>Bakınız: ebatıl.</i>
~akideler	697.
bâtın	60, 341, 1006.
ayetin ~ı	1091.
Bâtın	<i>Bakınız: ism-i Bâtın.</i>
bâtınen	
~talib-i dünya	730.
bâtını	
~ duygular	1154.
~ duyguları	124.
~ hassalar	109.
~ ihtiyaçlar	327.
Bâtıniyyun	665.
Bayezid	893.
Bayezid Camii	957.
bayrak	839.
bayraktar	
Kur'ân'ın ~ı	590, 596.
bayram	466.
bedbaht	31, 32, 168, 276, 287, 308, 327, 343, 364, 425, 444, 446, 447, 449, 454, 462, 572, 582, 609, 675, 685, 736, 743, 795, 870, 871, 927, 940, 964, 1108, 1109; <i>bakınız: kötü, fena.</i>
~ kadınlara çobanlık	915.
~ zalimler	328.
ahiretini dünyaya satan ~lar	677.
beddua	462.
Said Nursî'nin ~ etmemesi	586, 618, 701.
beden	276, 942.
~ hücreleri	<i>Bakınız: hüceyre-i beden.</i>
zihayatin ~indeki nizam ve mizan	88.
bedevî	206, 214, 977.
~ edip	217.
bedeviyet	
~ devri	347.
bedî	54, 1134, 1141.
Bedî	649.
Bediülbeyan	1141.
Bediüzzaman	514, 537, 693, 694, 817, 844, 856, 858, 878, 880, 881, 884, 888, 892, 893, 894, 895, 1035, 1125, 1141; <i>bakınız: Said Nursî.</i>
~ esir düşmesi ve Sibiryaya gönderilmesi	816.

~ ile Nikola Nikolaviç arasında geçen hadise	816.
~ ismi	649, 1143.
~ lâkabı	1141.
~ ve eserleri	858, 882.
~'a karşı bağlılık ve itimat	855.
~'a olan hürmetin diğer müfessirlerde görülmemesi	855.
~'daki yüksek hakikat	855.
~'ın dinî salâhati	817.
~'ın eserleri	855.
~'ın eserlerinin okunmasının ve dağıtılmasının suç olarak isnadı	892.
~'ın hayret veren bir seciyesi	816.
~'ın manevî mücahadesi	888.
~'ın resimlerinin taşınmasının suç olarak isnat edilmesine cevap	890.
komünist ve masonların ~'ın tanınmasını engellemeleri	855.
Bediüzzaman Hazretleri	869, 873.
Bediüzzaman Said Nursî	844, 848, 853, 870.
~'nin din aleyhindeki plânları akim bırakması	859.
~'nin feragat-i nefsi ve fedakârlığı	859.
~'nin sabrı	859.
~'nin şakirdi olmak	848.
Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri	
~ gizli cemiyet kurmamıştır	898.
Bediüzzaman-ü'l-Kürdî	656.
Bedre	736, 739.
Bedriye	819.
behiye	682.
beka	32, 91, 100, 101, 102, 103, 105, 113, 137, 139, 343, 906.
~ âlemi	<i>Bakınız: âlem-i beka.</i>
~ arzusu	344, 349.
~ aşkı	<i>Bakınız: aşk-ı beka.</i>
~ duası	91, 345.
~ yurdu	<i>Bakınız: dâr-ı beka.</i>
~nın lezzet ve saadeti	101.
~ya terakki	339.
Bâkî-i Sermedî'nin ~sı	102.
Bâkî-i Zülcelâl'in ~sı	104.
Bâkî-i Zülkema'l'in ~sı	104.
Cehennem de olsa ~	350.
dil ~sı	100.
dostların ~ları	102.
dünyanın ~sı	137.
ebedî ~	104.
ebedî ~nın vesileleri	104.
eşyanın ~	135.
hayatın ~ bulması	119.
ihsanatın ~sı	292.
insanın ~sını akrabalarına feda etmesi	102.
Kâmil-i Mutlak'ın ~sı	100.
mevcudatın ~sı	139.
midenin ~ duası	358, 359.
ruhların ~sı	414.
beka-i ahiret	
~ saadeti	949.

beka-i daimî		mahkemelerin Nur Talebelerine ~	
~ye iştîyak hissi	337.	vermesi	599, 604.
beka-i dünyevî	104.	mahkemelerin risalelere ~ vermesi	462.
beka-i lâhî	104, 105.	Nur Talebeleri hakkında verilecek ~	
beka-i nev'î	61.	kararı	858.
beka-i ruh		Nur Talebelerinin ~i	857.
~a inanan ve sefahatte gidenler	307.	risalelerin ~i	706.
beka-i uhrevî	334, 335.	üç mahkemenin ~i	596, 604, 612, 613, 614, 616.
Muhammed'in (a.s.m.) ~ için duası	333.	berahin-i tevhiidiye	240.
beka-i uhreviye		berahin-i uzma	
~ye ait dualar	333.	haşri ispat eden ~	285.
Bektaşî	453.	berahin-i vahdet	93.
belâ	356, 432, 464, 496, 549, 597, 744, 748, 962; <i>bakınız: musibet, afat, afet.</i>	Berat Gecesi	<i>Bakınız: Leyle-i Berat.</i>
~lı belâhet	961.	bere	654.
~ya uğrayan	<i>Bakınız: musibetzedede.</i>	bereket	157, 435, 481, 513, 687, 725, 726, 728, 757.
ahirette ~	425.	gizli ~i izhar etmek	726.
gelecek ~ günlerinden elem almamak	744.	iktisadın ~li menfaati	728.
harp ~sı	685.	iman ~i	925.
Nurlar ~ların def'ine vesiledir	603, 631, 664.	rızıkta ~	680.
Nurlara hücum ~lara sebep olur	691.	Said Nursî ve iktisat ~i	692.
Nurlara hücum zamanında gelen ~lar	603.	Said Nursî'nin mazhar olduğu ~	725, 726, 728.
Risale-i Nur ~ların def'ine vesiledir	489, 647, 691, 692.	bereket-i lâhiye	728.
Risale-i Nur'a ilişmek ~lara sebep olur	537.	berk	75, 76, 179; <i>bakınız: şimşek.</i>
semavî ve arzî ~lar	458.	berr	93.
zeval ve firak ~sı	1044.	berzah	310.
belâgat	387, 389, 390.	~ âlemi	<i>Bakınız: âlem-i berzah.</i>
~ ilmi	<i>Bakınız: ilm-i belâgat.</i>	insanî ~lar	197.
ayetin ~i	217, 218.	berzahî	
kelâmın ~i	222.	~ fotoğraflar	948.
Kur'ân'ın ~i	217, 222, 385, 386.	~ haps-i münferit	434, 573.
belâgat-i beyan	387.	berzah-i haps-i münferit	495.
belâgat-i mu'cizekârâne	1051.	beslenme	90, 230, 297, 331, 337, 345; <i>bakınız: iâşe.</i>
belâhat	961.	nev-i insanın ~si	297.
beliğ	217.	Rahîmâne ~	268.
~ler ve Kur'ân	217, 222.	şefkatkârâne ~	118.
belirli	<i>Bakınız: muayyen.</i>	zîhayatın ~si	271, 275.
belirsiz	<i>Bakınız: gayr-i muayyen, müphem.</i>	besmele	1140.
beliyye	54, 203.	besmele-i hayat-ı dünyeviye	1098.
~lere giriftar olan eşhas ve imdadat-ı Rahmaniye	56.	beşaret-i Furkaniye	1073.
bencil	<i>Bakınız: hodgâm.</i>	beşaret-i Kur'âniye	1100.
benîâdem	65, 382, 383, 394.	beşaret-i semaviye	1100.
~in medar-ı şerefi	213.	beşer	192, 358, 391, 577, 663, 863, 948, 963, 964, 968, 984; <i>bakınız: insan, nev-i beşer.</i>
Benîisrail		~ dünyası	191.
~ âlimleri	1093.	~ tarihi	<i>Bakınız: tarih-i beşer.</i>
~in eski peygamberleri ve Sahret	413.	~ ve iman-ı billâh	191.
benlik	433, 494, 648, 690, 705, 787, 1052; <i>bakınız: ene, enaniyet.</i>	~ ve komünizm musibeti	747.
~i bırakmak	587.	~ ve peygamberler	191.
~ini bırakmayan	477.	~ zulmünün altındaki adalet	476.
beraat	429, 555, 597, 672, 673, 706, 707, 858, 877, 891, 893, 899.	~i dalâletten ve küfr-i mutlaktan kurtarmak	532.
cemiyetçilikten ~	622.	~in aczini ve fakrını tedavi	31.

~in amellerinin hıfzı	1157.	hapis musibetine düşen ~ler	749.
~in arzuları ve sırr-ı vahdet	31.	bid'a	518, 913.
~in bedeviyet ve tufuliyet devri	347.	bid'akâr	870.
~in idaresi, ahlâkı, içtimaiyatı ve haşır	289.	~ hocalar	789.
~in kâfirâne tecavüzü	392.	bid'at	673.
~in kalbinin selâmeti ve istirahati	32.	~ zamanında çıkan Bediülbeyan ve Bediüzzaman	1141.
~in kemalâtının menbâı	147.	bid'atçı	Bakınız: ehl-i bid'a.
~in kudsi kumandanları	308.	bidayet-i Hürriyet	713.
~in Kur'ân tercümeleri	396.	bilen	her ~in üzerinde daha iyi ~ vardır
~in küfrü	392.	bilgi	her ~in üzerinde daha iyi ~ vardır
~in maksatlarını verecek Zat	32.	bilici	dinî ~ler öğrenmek
~in matlâplarını verecek Zat	32.	bilinmeyen	22.
~in medar-ı saadeti	862.	bilirkişi	Bakınız: gayp.
~in melekîyet derecesine çıkması	191.	bilmek	Bakınız: ehl-i vukuf.
~in musibetleri	496.	bir	117, 236.
~in mükâfat ve mücazâtı	391.	~ birden gelir	51, 936; bakınız: vahit.
~in ruhunun bekası ve saadeti	32.	~ birlerin Sânie şahadeti	51.
~in şükürsüzlüğü	440.	biraderzade	261.
~in ulvî maksatları ve tevhid	31.	Birinci Cihan Harbi	408.
~in zalimâne cinayeti	392.	Birinci Harb	816.
Allah'ın ~le konuşması	200.	Birinci Söz	772.
beşeriyet	684, 848, 869, 892, 971;	Hazret-i Ali'nin ~e işareti	1138, 1140.
bakınız: insaniyet, insanlık.		Birinci Şua	1131.
~i ıslah	851.	birlik	382, 535, 1098, 1107, 1135.
~in saadeti	871.	âlemdeki ~	51, 60, 257, 936; bakınız: vahdet.
~teki iki cereyan-ı azîm	964.	Bismillâh	52.
Beşinci Lem'a	99, 1146.	Bismillâh Risalesi	259, 369, 951.
Beşinci Mektup	1146.	Bismillâhirrahmanirrahim	1131, 1138.
Beşinci Söz	1146.	bit	385.
Beşinci Şua	439, 469, 470, 499, 515, 516, 524, 538, 556, 559, 562, 565, 575, 604, 606, 608, 627, 628, 653, 656, 660, 695, 707, 789, 808, 845, 888, 902, 903.	bîtaraf	924.
~'daki rivayetler	630.	~ kalmak	446.
~'daki teviller	608.	bitki	Bakınız: nebatat, nebat.
~'nın aslı	562, 564, 707.	bitkisel	Bakınız: nebatî.
~'nın haber verdiği adam	564.	Bitlis	772, 773, 812, 816, 822.
~'nın maksadı	562.	~ hâdisesi	566, 812.
~'nın tanzimi	562, 564.	boğulma	Bakınız: gark.
ehl-i vukufun ~'yı tetkiki ve tenkidi	629.	ehl-i şirkin ~sı	26.
beyanat		Bolşevik	561, 775.
Kur'ân'ın ~ı	390.	~ baykuşları	775.
beyanat-ı Kur'âniye		~ler ve gençler	775.
Cehenneme dair ~	360.	~lerin iman esaslarını zedelemesi	775.
beyanat-ı methiye	1066.	Müslüman ~ olamaz belki anarşist olur	805.
beyanat-ı Muhammediye	882.	Bolşeviklik	679, 896, 919.
beyaz		Bolşevizm	532, 619, 622, 697, 781, 783, 885, 895.
~ kürecikler	1002.	boş	
beyin	1027.	~ iş	Bakınız: malâyaniyat, malâyani.
biat	985.	~ vakitleri değerlendirmek	315.
bıçare	31, 105, 362, 464, 525, 549, 586, 675.	bozguncu	867.
~ cüz'i fertlerin musibet ve şerlere müptela edilmesi	56.	bozma	Bakınız: ifsat.
~ mazlum ve zalim	297.	bozmak	405.
~ zayıflar, delikanlılar ve Cehennem fikri	288.		
~ zihayatlar ve erzakı	323.		
~ler ve âlemdeki yeknesak kanunlar	23.		
~lerin rızıkları	275.		

böcek	
deniz dibindeki ~lerin infakları	275.
elsiz ~	331.
bu'd-i mutlak	1010.
budak	62, 340.
Buharî	524; <i>bakınız: İmam-ı Buharî</i> .
Buheyra-i Rahip	975.
bulut	74, 75, 76, 176, 178, 179, 230.
~ların atmosfer sıcaklığını	
dengelemesi	175.
zulümlü ve rahmetsiz ~ların izalesi	685.
burudet	
hararet~	365.
Busayrî	395.
bürhan	806.
tevhide dair ~	49.
bürhan-ı azam	1118.
bürhan-ı bâhir	189.
bürhan-ı ilâhî	1080.
bürhan-ı kudsi	1080.
bürhan-ı vahdaniyet	326.
bürhan-ı vahdet	50.
bürhan-ı vücub-i vücud	934.
büyücü	417.
Büyük Deccal	926.
~ şimalden tecavüz eder	916.
~in bir gözü kördür	929.
~in ceberut-i mutlakı	914.
~in komitesi	918.
~in üç devre-i istibdadı	916.
~in zuhur yeri	916.
İsa (a.s.) ~ı öldürür	917.
büyük günah	<i>Bakınız: kebair</i> .
~lardan korunmak	871.
Büyük Mehdî	909, 922.
~nin kemal-i adaleti ve hakkaniyeti	923.
~nin vazifeleri	922.
büyükleme	<i>Bakınız: tecebbür</i> .
büyüklik	737, 855.
enaniyetsiz ~	357.

C

cadde-i kübra	456, 457.
cadde-i kübra-i Muhammedî	194.
Cafer-i Sadık	160, 1093.
cahil	429.
camî	316, 396, 868, 931, 992.
~ istidatlar	1001.
âlem-i İslâm ~indeki muvahhidin	
cemaati	965.
camidat	383.
camî-i ekber	
kâinat ~i	958.

camî-i kebir	219.
camiiyet	111.
Camiü'l-Emevî	1040.
Camiü'l-Ezher	772, 875, 876.
~ âlimleri ve Risale-i Nur	785.
~ uleması ve Nurlar	613.
can	
âlem-i şahadet esma ile ~lanır	124.
canavar	362.
~ hayvan	354.
~a merhamet	362.
dehşetli ve gaddar ~lar	919.
canavarlık	924.
canî	309, 315.
canlandırma	<i>Bakınız: hayat verme, diriltme, ihya.</i>
canlı	<i>Bakınız: zevi'l-hayat, zîhayat.</i>
felsefe nazarıyla ~ mahlûkat	1149.
iman nazarıyla ~ mahlûkat	1154.
cansız	<i>Bakınız: cematat, camidat.</i>
casus	498, 508, 517, 766, 826.
cazibe	130.
cazibedar	
~ sefahat	479.
kâinattaki ~ hakikatler	130.
cazibe-i umumîye	592.
cebânet	961; <i>bakınız: korkaklık.</i>
cebbar	48.
~ hükûmet	697.
~ kumandanlar ve Eski Said	678.
Avrupa'nın ~ları	1067.
Cebbarâne	
~ idare	272.
Cebel-i Cudi	488.
Cebel-i Kamer	184.
Ceberî	524.
ceberut	673.
ceberutiyyet-i mutlaka	36.
ceberut-i mutlak	
Büyük Deccalin ~ı	914.
cebir	620, 911.
Büyük Deccalin ~rı	914.
Deccalin ~rı	928.
Cebraîl (a.s.)	255, 403, 414, 974;
<i>bakınız: Hazret-i Cebrail.</i>	
cebrî	
~ serbestiyet	926.
cebr-i kanunî	463.
cebr-i keyfî-i küfrî	594, 679.
~ye kanun namını takmak	457.
cebr-i mutlak	913.
cehalât	172.
cehalet	193, 879.
cehd	881.

Cehennem	24, 27, 96, 98, 241, 274,
289, 291, 293, 300, 309, 356, 360, 361, 362,	
363, 364, 365, 378, 393, 412, 552, 599, 609,	
663, 793, 819, 863, 871, 899, 904, 921, 943,	
945, 968, 1042, 1072, 1146; <i>bakınız: sakar.</i>	
~ adem âlemlerinin mahsulâtını	
kavurur	406.
~ âlem-i vücudu âlem-i adem	
pisliklerinden temizler	406.
~ ayn-ı adalettir	941.
~ azabı	354, 362.
~ azabı gibi elemeler	990, 1042.
~ azabını ihtar	1046.
~ çukurundan bir çukur	430.
~ fikri	360.
~ ve gençler	354, 357.
~ gibi çirkin ve azaplı manalar	992.
~ hapsi	455.
~ hapsini netice veren yolu ihtiyar	308.
~ kâfirlere bir nevi merhamettir	361.
~ ve mülhit	361.
~de olsa beka	350.
~deki zihayat	362.
~den hıfz	365.
~den korkan adam ve rahmet-i	
Rabbaniye	360.
~e dair beyanat-ı Kur'âniye	360.
~e gitmeden Cehennem azabı	956.
~e yuvarlanan taş	904.
~i müşahede edenler	365.
~in aleyhinde bulunmak	361.
~in bir ambarı	943.
~in dehşeti	365.
~in ehl-i şirk ve küfre kızması	26.
~in en aşağı tabakası ... <i>Bakınız: esfel-i safilîn.</i>	
~in hikmetleri ve vazifeleri	361.
~in öfkesi	392.
~in vazifeleri ve hikmetleri	363.
~in vücudu	
~ idam-ı ebediden hayırlıdır	361.
~ ve azabı	362.
~na iman	300.
~na taraftar olmak	361.
~siz Cennet	365.
dalâletteki manevî ~	1041, 1045.
Deccalin yalancı ~i	911.
ehl-i dalâletin manevî ~i	1046.
gençler ve ~ fikri	288.
izzet-i celâl ~i ister	363.
kâfire ~ azabı vermek güzeldir	55.
kâfir-i mutlakın küfrü ve ~	362, 363.
küfür ve ~	1047.
maddî ve manevî ~	372.
manevî ~	398, 399, 955, 965.
nev-i beşerin en büyük meselesi ~den	
kurtulmaktır	365.
rahmet, adalet ve hikmet ~i ister	362.
semavî ~	401.
şerler ve çirkinlikler ~e yağar	365.
yaşasın ~	683, 700, 941.
zalimler için yaşasın ~	700.

Cehennemî

~ hâlet	552.
~ hâletler	1044.
dinsizlerin ~ azapla tokatlanmaları	401.
cehil	22, 169.
cehl-i mutlak	169.
celâl	38, 95, 96, 149, 293, 330, 369, 1122.
~in haşmeti	270.
~in izzeti ve şirk	247.
~in vahdete şahadeti	37.
~li i'caz	386.
~li isimler	292.
dehşetli ve ~li ülke	361.
celâldarâne	
~ mesken	362.
celâlî	
~ isimler	95.
~ sıfatlar ve isimler ahreti ister	955.
celâl-i Sübhânî	20.
celbül-menafi	1151.
Celcelûtiye	472, 809, 1034,
1113, 1126, 1133, 1134, 1137, 1141, 1145;	
<i>bakınız: kaside-i Celcelûtiye.</i>	
~ şerhleri ve nüshaları	1133.
~ vahiyyir	1134.
~ vahiyle Peygamber'e (a.s.m.) nazil	
olmuştur	1130.
~ ve Risale-i Nur	668, 1130, 1138, 1144.
~nin aslı vahiyyir	1137.
İmam-ı Ali'nin ~'yi nazmetmesi	1126.
İmam-ı Gazalî ve ~	1126.
Risale-i Nur'un ~deki mühim mevkisi	1141.
Said Nursî ve ~	1144.
Celcelûtiye Kasidesi	649.
Celîl-i Bâkî	135.
cellât	
ecel ~ı	305, 311.
cemaat	316, 504, 565, 724, 742,
831, 908, 927, 957.	
~ten meydana gelen manevî	
şahıs	<i>Bakınız: şahs-ı manevî.</i>
Âl-i Beytin ~i	923.
azim ~	958.
cesetteki zerrelere ~i	960.
dalâletin ~le hücumuna mukavemet	1142.
İslâm camiindeki muvahhidin ~i	965.
ittihad-ı ehl-i iman ~i	830.
kardeşane ~	459.
mahlûkatın ~ halinde ibadeti	958.
Mehdî-i Resulün temsil ettiği kudsî ~	689.
menfi ~ler	821.
müspet mehasin ve şeref ~e taksim	
edilir	927.
namazda ~in menfaati	958.
namazdaki ~in azim sırrı ve menfaati	957.
namazdaki ~in kudsî sırrı	958.
sarsılmayan ~	507.
uç ~	959, 960.
cemaat-i İslâmiye	444.
cemaat-i meşhure	214.

cemaat-i azîme	308.	cemal-i rahmet	337, 340, 374.
nun daki üç ~	965.	cemal-i Rububiyet	34.
cemaat-i İslâmiye	450.	cemal-i sanat	86, 1008.
~ hey'etleri	582.	cemal-i sermedî	1001.
cemaat-i musallin	965.	~nin derece-i haşmeti	127.
cemaat-i muvahhidin	965.	~ye iman ve ubudiyetle mukabele	127.
cemaat-i nuraniye	213.	~yi müşahede	124.
cemaat-i ruhaniye-i mücahidin	920.	cemal-i şefkat	18.
cemaat-i uzma	161, 214, 958.	cemal-i şuaât	123.
cemadat	413.	cemalperest	
~in fitrî hizmetleri ibadet hükmündedir	240.	~ erkekler	913.
cemal	18, 30, 53, 54, 95, 96, 120, 121, 122, 123, 125, 127, 128, 130, 143, 234, 270, 277, 278, 293, 330, 332, 369, 1000, 1001.	cemalperestlik	119.
~ cemilden gelir	123.	cemil	123.
~ kendini göstermek ister	127.	Cemil	135, 143.
~lerin kaynağı	123.	~ ismi ve haşır	345.
~li i'caz-ı belâgat	386.	Cemil-i Mutlak	56.
~li isimler	292.	~'in hadsiz cemal ve güzelliikleri	1000.
~li mevcudat	120.	~'in isimlerinin daimî güzelliikleri	1000.
Allah manevî ~ini göstermek ister	374.	Cemil-i Zülcelâl	120, 968.
Allah'ın ~inin akisleri	23.	~'in Esma-i Hüsnâsının güzelliikleri	125.
Allah'ın kudsiyetine muvafık ~lerine		~'in esmasındaki hüsünlerin mevcudattaki	
şahadet	122.	cipleri	125.
Cennetin ~i	124.	cemiyet	434, 444, 450, 455, 457, 509, 541, 572, 573, 585, 597, 614, 621, 801, 811, 821, 829, 830, 840, 864, 866, 897, 908.
eserin ~i	122.	~ hayatı	887.
Esma-i Hüсна ~i âlemi güzelleştirir	127.	~ ittihamına cevap	573.
Esma-i Hüsnanın ~leri	54.	~ kurmak ittihamını kıran rapor	452, 453.
fiilin ~i	122.	~ vehmi	614.
Güzelin ~i	123.	~i islah	847.
hafiziyet-i Rabbâniyenin ~i	126.	~li istidatlar	351.
ism-i Rahim ve Rezzak'ın ~i	278.	Âl-i Beytin ~i	923.
kerîmiyet-i Rabbâniyenin ~i	126.	anarşiliği yetiştiren ~ler	592.
kudsi ~	20, 21, 124, 234.	dünyevî ve siyâsî ~	840.
kusurdan uzak ~	131.	gizli ~ ittihamına cevap	614, 637, 638, 643, 659, 660, 847, 857, 876, 887, 893, 897.
maddeden mücerred, mukaddes ~	124.	İslâmiyet ~i	862.
mukaddes hüsün ve ~in gölgeleri	123.	mukaddes ~	434, 494, 495, 598.
musavviriyet-i İlâhiyenin ~i	126.	mübarek ~	866.
rahîmiyet-i Rabbâniyenin ~i	125.	Nur Şakirtlerine ~ isnadıyla	
rahmâniyet-i İlâhiyenin ~i	125.	zulmedilmesi	830.
sermedî ~	131, 1008.	Nur Talebeleri gizli bir ~ değildir	857.
sermedî ~in ışıkları	123.	Nur Talebeleri hakkında ~ vehmi	597.
sermedî ve mukaddes ~ âyinedarlık	120.	Nur Talebeleri hakkında siyâsî ~	
ubudiyet ~i	127.	vehmi	443.
zâtın ~i	122.	Nur Talebeleri nasıl bir ~tir?	494.
cemal ilâhî	20.	Nur Talebeleri siyâsî ~ değildir	638.
cemalî		Nur Talebelerine karşı siyâsî ~ vehminin	
~ isimler	95.	sebepleri	581.
~ sıfatlar ve isimler ahireti ister	955.	Nur Talebelerinin ~ isnadıyla tazip edilmesinin	
cemal-i bîmisal	125, 129.	hikmeti	829.
cemal-i fitrat	29.	Nur Talebelerinin ~lerle alâkası yoktur	434, 495, 598, 835.
cemal-i hikmet	340.	Nurcular ~ değildir	811, 862.
cemal-i ilâhî	17, 20, 21.	Risale-i Nur'un ~lerle alâkası yoktur	461.
cemal-i ilâhiye	17.	siyâsî ~ ittihamına cevap	441, 457, 572, 579, 597.
cemal-i kemal	1008.	siyâsî ~ kurma isnadına cevap	774.
cemal-i kudsi	130.	uhrevî ~	459.
mevcudatın ~ye âyinedarlığı	120.	üç yüz elli milyon mensubu olan ~	598.
cemal-i lâyezalî	18, 20.		
Cemal-i Mutlak	62.		

cemiyetçilik	434, 494, 546, 567,	rızıklar ~kın taahhütü altındadır	274.
584, 585, 598, 621, 643, 806, 821.			
~ ittihamına cevap	458.	cenaze	
~ten beraat	622.	her gün otuz bin ~	536.
ehl-i vukufun ~ ittihamını reddetmesi	628.	cengâver	
Nur Şakirlerinin çalışmaları ~ değildir	857.	~ Türk milleti	850.
cemiyet-i hayatiye	270.	Cengiz	789, 790, 976, 1105.
cemiyet-i Nakşiye	450.	~ fitnesi	421, 524.
cemiyet-i siyasiye	444, 450, 459, 572, 582.	~ fitnesinden haber veren hadis	630.
~ vehmi	456.	cennet	184, 356, 991.
Cenab-ı Erhamürrâhimin	466, 469,	Deccalın yalancı ~i	911.
519, 520, 534, 760.		dünya ~inin cehenneme çevrilmesi	289.
Cenab-ı Hak	64, 157, 160, 192,	fânî ~	677.
368, 372, 400, 401, 402, 410, 439, 478, 489,		gaybî ~	184.
491, 502, 503, 505, 506, 514, 519, 537, 569,		manevî bir ~	964.
576, 577, 587, 623, 675, 706, 717, 720, 722,		yalancı ~	921.
726, 728, 742, 792, 835, 842, 853, 866, 873,			
874, 875, 896, 1038, 1039, 1042, 1044, 1047,		Cennet	20, 87, 94, 111, 127, 153,
1054, 1148; <i>bakınız: Zat (Allah), Allah, Hâlık.</i>		162, 287, 293, 300, 312, 315, 333, 352, 353,	
~ ile Resulünün mükâlemeleri	156.	360, 361, 363, 364, 366, 369, 378, 403, 407,	
~ka iman	<i>Bakınız: iman-ı billâh.</i>	409, 412, 413, 493, 609, 793, 863, 865, 871,	
~ka vuslat	402.	943, 954, 1044, 1073, 1146; <i>bakınız: dâr-ı sa-</i>	
~kı kusurattan takdis ve tenzih	369.	<i>adet-i bâkî, dâr-ı saadet, dâr-ı saadet.</i>	
~kı takdis	411.	~ bahçesinin bir kapısı	430.
~kın beka-i uhreviye dair vaat ve		~ çukurundan bir çukur	430.
ahitleri	335.	~ fikri ve çocuklar	357.
~kın büyük nimetlerine şükretmek	440.	~ gibi memleket	992.
~kın dergâhına iltica	405.	~ Helvası	250.
~kın esması	135, 137, 143, 145, 149, 153.	~ kazandıran yolu bırakmak	308.
~kın ezeliyetini azameti için kabul		~ kuşu	353.
edemeyen	171.	~ lezaizi gibi manevî lezzetler	1041.
~kın hafiziyyetinin tazammun ettiği		~ lezzeti	552.
nimetler	1157.	~ ucuz değil	471.
~kın Hak ismi ve insan	344.	~ vücut âlemlerinin mahsulâtını taşır	406.
~kın ilmi	367.	~i ihsan	111.
~ndeki daimi vücutlar	133.	~i ispat ve nefiy	335.
~ni fehmetmek	147.	~in fidanlığı	358.
~kın inayeti	435.	~in hüsün ve cemali	124.
~kın isim, fiil, sıfat ve şe'nlerine işaret		~in lezzetleri	359.
eden tabirler	125.	~in tarlası ve deposu	943.
~kın isimleri		~in vücuduna iman	300.
~ ~ haşrı ispat eder	345.	~te cismanî lezzetler	359.
~ ve ahiret	347, 373.	~te devam ~in fevkindedir	1157.
~kın izzet ve mahmudiyyetini gösteren		~te mü'minlerin Allah'ı görmeleri	<i>Bakınız:</i>
bir yol	1104.	<i>rü'yetullah.</i>	
~kın kemali ve kâinattaki kemalât	143, 147.	~ten gelen nehirler	184.
~kın kudreti	367.	~ten getirilen uhrevî madde	413;
~kın Miraçta Resul-i Ekrem'e selâmı	158.	<i>bakınız: Sahret.</i>	
~kın rububiyetinin azameti	38.	Cehennemsiz ~	365.
~kın saltanat-ı rububiyeti		çocuklar, ölüm ve ~ fikri	286.
~ ve ahiret	373.	ehl-i imanın manevî ~i	1046.
~kın sıfatları		fiillerin ~te bâkî meyveleri	404.
~ni fehmetmek	147.	hayatta iken ~le müjdelenen on	
~ni azameti için kabul edemeyen	171.	Sahabe	<i>Bakınız: Aşere-i Mübeşşere.</i>
~kın şeytana karşı ehl-i imana yardım		hayırlar ve güzellikler ~e akar	365.
etmesi	405.	iman ve ~	1047.
~kın vücut-ı vücudunu azameti için kabul		imandaki manevî ~	1041, 1044.
edemeyen	171.	manevî ~ lezzeti	1046.
Azrail'in (a.s.) ~ka münacatı	410.	Cennet-i Âlâ	27.
		Cennet-i daime	265.
		Cennet-i hususî	363.
		Cennet-i hususiye	
		imandaki ~	313.

Cennetü'l-Firdevs	98, 469.	Ceylan	433, 809, 818, 825, 829, 833, 836, 966, 1036, 1039.
ceph-i harp	711.	~'in Müdafaası	884.
cerbeze	576, 961.	Ceylan Çalışkan	886; <i>bakınız: Ceylan.</i>
cereyan	568.	ceza	126, 362, 411, 437, 709, 710, 711, 714, 721, 735, 848, 864, 883, 954, 964; <i>bakınız: mücazat.</i>
dalâlet ~ları	507.	ahirette ~	425.
dehşetli bir ~	1072.	fânî ~lar	879.
dünya ~larına tenezzül etmemek	424.	kısas ~sı	596.
ıfsat ~ları	614.	cezalet	385, 389.
imanın ~ı	734.	cezbe	130, 540, 541.
imansızlık ~ı	734.	~ hâlinde söylenen şeriata aykırı sözler	<i>Bakınız: şatahat.</i>
imansızlık ~larına karşı Kur'an'la müdafa	878.	~darâne harekât	130.
küfrî ve gayr-ı ahlâkî ~ı tenkit	878.	Said Nursî'nin ~ isnadına cevabı	540, 541, 543.
muzır ~lar	783.	ciddî	854.
perde altındaki ~lar	530.	~ merhamet	357.
cereyan-ı azîm		~ sadakat	352.
beşeriyetteki iki ~	964.	cifir	657, 1057, 1080, 1092, 1093.
Fatiha-i Şerifede ders verilen iki ~	965.	cifrî	1095.
cesaret	208, 913, 929; <i>bakınız: cür'et.</i>	cihad	424, 605, 678, 922; <i>bakınız: mücahede.</i>
ceset	46, 123, 316, 519, 944, 1003, 1020; <i>bakınız: ecsat.</i>	~ eden	<i>Bakınız: mücahit.</i>
~in azalarında tenasüp nihayetsiz ilme şahadet eder	1003.	manevî ~	<i>Bakınız: mücahede-i maneviye.</i>
~in hüceyratı muhit bir ilme şahadet eder	1002.	cihad-ı dinî	
~in muhafazası ve iâşesi	49.	manevî ~	424.
~in teşekkülü	89.	cihad-ı manevî	
~leriyle bâkî hayvanlar	92.	~ mübarezesi	424.
~teki hüceyreler	50.	cihan	
~teki zerrelere, kuvveler ve duygular	958.	iki ~ saadeti	384, 964; <i>bakınız: saadet-i dâreyn.</i>
~teki zerrelere cemaati	960.	iki ~in güneşi	394.
haşirde ~lerin ihyası	64.	iki ~in medar-ı saadeti imandır	358.
haşirde ~lerin ihyası ve inşası	63.	Cihan Harbi	
haşirde ruhların ~lere gelmesi	63.	~nden büyük hâdise	317.
cesur		Birinci ~	816.
~ Türk gençliği	850.	cihan-ı ilim	1035.
cesurane	834.	cihan-ı irfan	880.
cetvel		cihat-ı sitte	1151.
hata-savab ~ı	636.	iman ~'yi tenvir eder	1151, 1152.
cev	75, 176, 177, 179, 180, 183.	insan, iman ve ~	1151.
cevab-ı red	739.	cihaz	1001, 1012, 1020, 1027.
cevab-ı savab	1066.	hayvanatın ~ları	189.
cevabü'l-ahmak es-sükût	685.	maslahatlı ~lar	228.
cevarih	109, 151.	zihayatın ~ları	126.
cevher	183.	cihazat	26, 28, 44, 48, 59, 77, 78, 79, 84, 106, 109, 149, 151, 258, 270, 272, 273, 323, 324, 339, 870, 943, 998, 1002, 1008, 1010, 1013, 1026.
cevher-i fert	1030, 1031.	insanın ~ı	336, 1003.
ceviz-i Hindî	335.	insanın ~ı ve haşır	331, 337.
Cevşen	974, 975, 984.	insanın ~ı ve ilm-i ezeli	1006.
~in misli yoktur	208.	insanın ~ı ve rahmet hazineleri	149.
Cevşenü'l-Kebir	98, 172, 208, 386, 970.	insanın ~ı ve sırr-ı tevhid	32.
Resul-i Ekrem ve ~	208.	nefs-i emmarenin ~ı	525.
Cevşenü'l-Kebir Münacatı		zihayatın ~ı ve hafiziyet	126.
~ ve Muhammed'in (a.s.m.) risaleti	974.		
cevv-i feza	76, 77.		
cevv-i hava	685, 1062.		
cevv-i sema	74, 175.		

zihayatın ~ı ve kudret-i mutlaka	38.	insanın ~i	1159.
zihayatın ~ı ve vahdet	44.	cismanî	
cihazat-ı bedeniye	88, 230.	~ âlem	268.
cihazat-ı beşeriye	33.	~ âlem esma-i ilâhiyeye dayanır	124.
cihazat-ı insaniye	344.	~ âlem-i şahadet	199.
cihazat-ı maneviye	91.	~ bâkî lezzetler	360.
cihet		~ Kur'ân	225, 373, 936.
altı ~	1147; <i>bakınız: cihat-ı sitte.</i>	~ lezzetler	359.
altı ~ ve sırr-ı tevhid	33, 34.	~ mahsulât	358.
Kur'ân'ın altı ~i	220.	~ melâike	27.
cilve-i cemel	127, 865.	Cennette ~ lezzetler	359.
cilve-i esma	18, 29, 948.	saadet-i ebediyenin nimetleri ~dir	359.
~ ve âyineleri	948.	cismaniyet	358, 359.
cilve-i esma-i ulûhiyet	39.	cism-i zihayat	
cilve-i inayet	533, 538.	~in teşkil edilmesi	47.
cilve-i inayet-i Rabbaniye	538, 539.	civanmert	781.
cilve-i irade	1026.	coğrafya	989.
cilve-i irade-i ilâhiye	1026.	Cudi Dağı	<i>Bakınız: Cebel-i Cudi.</i>
cilve-i merhamet	85.	Cuma	
cilve-i Rabbaniye	1037.	~ gecelerinde hasenenin sevabı	770.
cilve-i rahmet	181.	iki ~ gününde telif edilen risale	437.
cilve-i şefkat	278.	cumhurbaşkanı	<i>Bakınız: reis-i cumhur.</i>
cilve-i zatiye	270.	cumhuriyet	582, 679, 772.
cin	383, 386, 394, 533, 777, 979, 996, 1000.	~ hükûmeti	<i>Bakınız: hükûmet-i cumhuriye.</i>
~ ve ins	94, 96, 98, 300, 383, 403.	~ kanunları	444.
~ ölülerinin diriltilmesi	1029.	~ prensipleri	558.
~in şeyhülislâmı	605.	~in ilânı	1102.
~in yaratılması ve haşirde ihyası	1016.	~teki hürriyet-i vicdan düsturu	560.
~ler ve Kur'ân	221.	dindar ~çı	570.
~lerden peygamber gelmiş midir?	532.	dindar ~in reisleri	446.
~lerle muhabere	533.	istibdat-ı mutlaka ~ namı verilmesi	457.
ins ve ~	257.	istibdat-ı mutlaka ~ namı verilmesi	594.
cinayet	963.	lâik ~	424, 446, 571.
beşerin zalimâne ~i	392.	mana-i dindar ~	571.
hadsiz ~	364.	Said Nursî'nin ~ hakkındaki fikri	445, 570.
küfür ~i	26, 362, 392.	Cumhuriyet	875.
şirk ~i	26, 27.	Cumhuriyet Bayramı	310.
cinayet-i amme	392.	Cumhuriyet Hükûmeti	876.
cinnet-i muvakkata	543.	cumhuriyetçi	
cinnî	533.	dindar ~	445.
~ ve insî şeytanlar	405, 411.	karıncalar ve arılar ~dir	445, 570.
insî ve ~ şeytanlardan korunmak	417.	cumhuriyetperver	445.
cins	153, 1013, 1029.	cumhuriyetperverlik	570.
~in efradının aza-i cinsiyede		cumhur-i muhaddis	652.
tevafuku	1013.	cûşuhuruş	219.
~ine karşı fedakârane alâka	840.	cûbbe	
cinsî		Mevlâna Halid'in ~si	484.
~ isteksizlik	<i>Bakınız: humut.</i>	cümle-i imaniye	388.
~ sapıklık	<i>Bakınız: fûcur.</i>	cümle-i Nuriye	1059.
cins-i hayvan	905.	cümle-i tevhiyeye	388.
cirim		cümle-i uhreviye	388.
~lerin tesbihatı	1154.	Cüneyd-i Bağdadî	524.
cisim.		cünud-i Rabbaniye	243.
~deki hüceyrelerin idaresi	50.	cür'et	
~lerin teşkili	48.	Muhammed'in (a.s.m.) ~i	970.
		cür'etkâr	517.

cürm-i meşhut	740.
cürüm	774, 868, 886; <i>bakınız: suç.</i>
cüz	1028.
cüz'î	1028.
~ fiil	18.
~ fiiller	41.
~ neticeler	56.
~ sıfatlarla muhit sıfatları fehmetmek	147.
~ şer ve çirkinlik	954.
~ şer ve küllî hayır	55.
~de itlak	39.
bîçare ~ fertlerin musibet ve şerlere müptela edilmesi	56.
cüz'iyat	18, 20, 22, 41, 241, 388, 1029.
~ın cüz'iyat-ı ahvali ve keyfiyatı	41.
cüz'iyat-ı ahval	20, 41.
cüz'-i ihtiyarî	350.
cüz-i ihtiyar	410.
cüz-i hakikat-i imaniye	
~yi inkâr eden kâfir olur	371.

Ç

çağ	<i>Bakınız: asır.</i>
son ~	<i>Bakınız: kurun-i uhra.</i>
Çalışkanlar	558, 806.
çalışkanlık	851.
çalışma	276.
çam	1052.
çapulcu kabileler	919.
Çar	817.
~ın dayısı	816.
çare-i necat	167, 171, 512.
çare-i yegâne	1042.
çay	183.
çekirdek	40, 48, 49, 59, 60, 61, 64, 67, 77, 87, 95, 104, 106, 108, 126, 157, 181, 187, 227, 250, 258, 259, 271, 274, 300, 326, 331, 338, 339, 340, 377, 940, 943, 952, 997, 1006, 1013, 1017, 1027, 1028, 1029, 1052, 1140; <i>bakınız: tohum.</i>
~ hafiziyeti ispat eder	339.
~ ve hafiziyet	126.
~ ve ism-i Ahir	59.
~ ve ism-i Evvel	59.
~in vahdete şehadeti	43.
~lerin açılması	943.
~lerin duaları	960.
~lerin suretlerinin inkişafı	998.
~ten yetişme	59.
âlem-i manada ~ler	114.
iman ~i	313.
kavun ve ~i	270.
kudsî ~	788.
manevî ~	49.
namazın ~leri	369.

şecere-i kâinatın manevî ~i	42.
çekirdek-i aslî	342, 985.
çekirge	924.
çekişme	<i>Bakınız: münakaşa.</i>
çeşme	80.
çeşm-i dil erbabı	262.
çete	
~ reisleri	684.
çıban	
Said Nursî'deki zehir ~ı	662.
çıplak	622, 747, 913.
çiçek	21, 29, 44, 54, 58, 59, 64, 114, 127, 187, 246, 254, 331, 340, 377, 941, 943, 944, 1008.
~in hüsnü	125.
~lerin mahvolmaları	114.
çiçek-i ekber	338.
çile	525.
çilehane	474, 551, 751, 802.
ihtiyarî ~ler	470.
çilehane-i uzlet	748.
Çin Seddi	<i>Bakınız: Sedd-i Çini.</i>
Çin-i Maçın	919.
çirkin	288, 943, 954, 965, 1147.
~ bir mahlûk olmak	127.
~ manalar	992.
~ şeylere ehemmiyet vermemek	795.
~ şeylere hasr-ı nazar etmemek	795.
~hâllerle meşgul olmamak	794.
~in icadı çirkin değil, güzeldir	55.
çirkinlik	30, 54, 56, 293, 365, 954, 1017; <i>bakınız: kubuh.</i>
~ler Cehenneme yağar	365.
~ler ve rahmet	953.
~lerin madeni ademdir	131.
~lerin olmaması çirkinliktir	55.
cüz'î ~ ve küllî güzellik	55.
dalâletin ~i	127.
güzellik~	365.
güzellikleri intaç eden ~ dolayısıyla	
güzelliktir	55.
küfürdeki ~	392.
zahiri ve cüz'î ~	954.
çocuk	357, 549, 840, 1156.
~ ölüm ve ahirete iman	353.
~lar ve Cennet fikri	357.
~lar ve Kur'ân	384.
~lar ve Risale-i Nur	688.
~lar, ölüm ve Cennet fikri	286.
~ların Said Nursî'ye karşı alâkaları	688.
ahirete imanın ~lara faidesi	352.
çoluk ve ~	497.
kardeşi vefat eden ~a teselli	407.
rahm-ı maderden dünyaya gelen ~	1150.
Yahudi ~ ve Hazret-i Ömer	930.
çorba	445, 570.
yakıcı ~	484.

D

daavat	970; <i>bakınız: dua.</i>	daire-i ders	978.
daavat-ı insaniye	162, 332.	daire-i esma	30, 113.
dabbe	924.	daire-i esma-i ilâhiye	110.
dabbetü'l-arz	563, 923, 924, 925.	daire-i haşir ve neşir	337.
~ ve mü'minler	925.	daire-i huzur	947.
dağ	52, 82, 83, 84, 97, 106, 184, 185, 186, 943, 1005.	daire-i ilim	133, 137, 367, 1004.
~ Allah'ı tanıır ve tanıttırır	85.	~deki manevî vücut	1019.
~lar ve zemin	185.	daire-i imkân	54, 391.
~lar ve zihayat	84.	daire-i irade	384.
~lar zemin sefindesinin hazineli		daire-i irşad	1079.
direkleridir	185.	daire-i istifade	1155.
~lardaki ihtiyatı iddiharlar	186.	daire-i kader	67.
~lardaki masnuların icat edilmeleri	83.	daire-i Kehkeşan	258, 259.
~ların hizmetleri	82.	daire-i kesret	20, 22, 41, 43.
~ların vazifeleri		daire-i mümkinat	41, 110.
~ ve hikmetleri	186.	~ı tezyin eden mukaddes güzellik	121.
~ ve hizmetleri	185.	daire-i Nur	797, 828, 829.
~ların ve içindeki mahlûkatın tanzif ve teshiri	85.	daire-i Nuriye	
dağdağa	486, 1044.	~den çekinmemek	784.
dağdağa-i kalbî	287, 353.	daire-i tasarruf	16.
dâhî	193.	daire-i tedbir	384.
~ hükema-i mü'minin	210.	daire-i terbiye	619.
~ imamlar ve Kur'an'ın belâgatı	217.	daire-i vataniye	839.
ilm-i belâgat ~leri ve Kur'an'ın belâgatı	217.	daire-i vücut	361, 398.
İslâm ~si	853.	ezelden ebade kadar bir ~	352.
kudsi ~ler	195.	daire-i zikir	370.
Dahiliye Nazırı	714.	dal	62, 340.
Dahiliye Vekâleti	555.	dalâlet	19, 171, 311, 361, 437, 444, 446, 482, 507, 532, 552, 571, 582, 666, 673, 697, 829, 848, 851, 869, 871, 964, 1038, 1041, 1042, 1046, 1047, 1136, 1138.
Dahiliye Vekili	589, 753.	~ firkaları	<i>Bakınız: fırak-ı dalle.</i>
daimî		~ fitnessinden gelen şübehâtı izale	1057.
~ arkadaşlık	288.	~ gözlüğü	1044.
~ azap	113.	~ hücumu	1053.
~ bir vücut	133.	~ mesleği	<i>Bakınız: meslek-i dalâlet.</i>
~ faaliyet-i müthişe	28.	~ narı ve Risale-i Nur	1123.
~ haps-i münferit	446, 536, 573.	~ nazarı	<i>Bakınız: nazar-ı dalâlet.</i>
~ hayat	104, 166, 730.	~nda mazi, istikbal ve zaman-ı hâl	1154.
~ lezzet	119.	~nda zevî'l-hayatın daire-i istifadesi	1155.
~ lezzetler	467.	~yla eşya	1154.
~ mükâfat	404.	~yla insan	1154.
~ mükâfat ve mücazat	301.	~yla kâinat	964.
~ mülkü kazanmak yada kaybetmek	317.	~ ordularına karşı kudsi ders	806.
~ refakat	288.	~e teslim-i silah etmemek	701.
~ refika-i hayat	288.	~i tervîç eden sahs-ı manevî	311.
~ saadet	107, 871.	~in cemaatle hücumuna mukavemet	1142.
~ saltanatın ~ medarı	373.	~in çirkinliği	127.
~ tecelli eden mücerret hüsün	120.	~in hükmü	
~ visal	112.	~yle istikbal	311.
Daim-i Bakî	865.	~yle mazi ve istikbal	311.
daire		~yle zaman-ı hâzır	311.
haram ~si	321.	~yle zaman-ı mazi	311.
helâl ~si	321.	~in mahiyeti	171.
mütedahil ~ler ve vazifeler	316.		
Nur ve gül ~si	523.		
resmî ~	732, 733.		

~in ürkütücü neticelerini göstermek	1042.
~te gidenler için ölüm	436.
~te olanlar	<i>Bakınız: ehl-i dalâlet.</i>
~teki manevî Cehennem	1041, 1045.
~ten çıkan merhametsizlik	464.
ahirete inanıp ~te gidenler için ölüm	436.
dünyayı ahirete tercih edenlerin ~i	1109.
fen ve felsefeden gelen ~	1109.
fenden gelen ~	1042.
hidayet ve ~ mukayeseleri	1047.
hidayet~	365.
küfr-i mutlak ve fenden gelen ~ler	1046.
dalkavukluk	496, 617, 841, 878.
dâllin	992; <i>bakınız: ehl-i dalâlet.</i>
dam	
Süfyanın ~ı	910.
damar	525, 675.
gençlik ~ı	746.
insanların zayıf ~ları	910.
kahramanlık ~ı	764, 781, 930.
dane	157.
danışma	<i>Bakınız: meşveret.</i>
dans	913.
darağacı	305, 710.
ecel ~	307.
dâr-ı ahiret	301, 337, 356, 369, 373, 955;
<i>bakınız: ahiret.</i>	
~in bir mahzeni dünyadır	943.
~in vücudu ve tahakkuku	360.
~in vücuduna iman	300.
~teki hayat-ı bâkiyeye inananın	
insan	955.
~teki lezzetler	359.
esma ~i ispat eder	345.
dâr-ı beka	344, 872.
~da cismanî lezzetler	359.
mevcudat ~ya akıp gidiyor	365.
dâr-ı ebedî	
~de beka arzusu	349.
dâr-ı fânî	365.
dâr-ı mücazat	299, 949.
dâr-ı mükâfat	299.
~ ve mücazat	949.
dâr-ı saadet	34, 42, 62, 79, 95, 97,
162, 292, 294, 295, 300, 334, 352, 947, 948,	
968, 986; <i>bakınız: Cennet.</i>	
~ tabakaları	27.
~i ispat ve nefiy	335.
~in açılmasını istemek	162.
dâr-ı saadet-i bâkî	<i>Bakınız: Cennet.</i>
~ye imanla gidebilmek	872.
dâr-ı tekliif	903.
dârülfünun	573, 638, 689, 695, 711;
<i>bakınız: üniversite.</i>	
Said Nursî'nin ~u	564.
Şark ~u	843, 876.
Üstadın ~u	843, 876.
Van'daki ~	843.

dârülhikmet	65.
Dârülhikmet	562, 563, 564, 627, 824, 1107;
<i>bakınız: Dârülhikmet-i'l-İslâmiye.</i>	
Dârülhikmet-i'l-İslâmiye	556, 687, 711,
725, 772, 1077; <i>bakınız: Dârülhikmet.</i>	
dârülkudret	65.
dava	
~ vekili	318.
bâkî mülkü kazanmak yada	
kaybetmek ~sı	317.
herkesin başına açılan ~	317.
iman ve Kur'ân ~sı	872.
insanların en büyük ~sı	872.
peygamberlerin ~larının esasları	378.
davet	209, 384, 733.
dine ~	970.
hakka ~	208.
Resul-i Ekrem'in ~i	207, 208, 209.
davranış	<i>Bakınız: muamele.</i>
Davud (a.s.)	<i>Bakınız: Hazret-i Davud.</i>
dayanak noktası	<i>Bakınız: nokta-i istinat.</i>
dayanışma	<i>Bakınız: tesanüt.</i>
deccal	563, 630,
631, 789, 790, 904, 914, 919, 920, 924, 926;	
<i>bakınız: şahs-ı Deccal.</i>	
~ çıktığı gün bütün dünya işitir	920.
~ hakkındaki rivayetlerin iltibası	908.
~ istibdat, zulüm, şiddet ve dehşetle	
hareket eder	928.
~ kırık günde dünyayı gezer	920.
~ ve Yahudiler	918.
~ zamanında vasıta-i muhabere ve	
seyahat	920.
~den haber veren hadis	789.
~e dair ihbar-ı gaybî	789.
~e Mesih namı verilmesi	926.
~in azamet-i heykeli	919.
~in bir gözü kördür	929.
~in dehşetli fitnesi ve İslâmlar	914.
~in dehşetli icraatı	908.
~in dört günü	916.
~in dünyayı gezmesi	920.
~in düşmanlarına ve dostlarına	
muamelesi	921.
~in eşiği	920.
~in gözündeki manyetizma	929.
~in istibdadı	928.
~in istidracî harikaları	917.
~in kendine secde ettirmesi	912.
~in merkebi ve himarı	921.
~in rejimi, komitesi ve hükûmetine ait	
garip hâller	908.
~in teshir edici hassaları	929.
~in ulûhiyet dava etmesi	912.
~in yalancı Cennet ve Cehennemleri	911.
~lerin harikâlâde icraatları	927.
~lerin iktidarlarının fevkalâde görülmeginin	
sebepleri	927.
Büyük ~	926.
Büyük ~ şimalden tecavüz eder	916.

Büyük ~in bir gözü kördür	929.	~li canavarlar	919.
Büyük ~in cebir ve ceberut-i mutlakı	914.	~li ceza	437.
Büyük ~in komitesi	918.	~li dalâletler	1046.
Büyük ~in üç devre-i istibdadı	916.	~li faaliyet ve hallâkiyet	959.
Büyük ~in zuhur yeri	916.	~li gemi	989, 1045.
iki ~	907, 908.	~li hasarat	399.
İsa (a.s.) Büyük ~ı öldürür	917.	~li hasetler ve rekabetler	419.
İsa'nın (a.s.) ~e nispeten çok küçük oluşunun tevili	919.	~li inkılâplar	391, 392.
İslâm ~ı	515, 653, 789, 907, 909, 926, 929, 930.	~li istibdat	928.
İslâm ~ı Horasan taraflarından zuhur edecek	931.	~li komiteler	812.
İslâm ~ı ve avam-ı nas	929.	~li kumandan	595, 700.
İslâm ~ı ve mason komitesi	928.	~li manevî bir musibet	989.
İslâm ~ının bir sureyi sorması	931.	~li matemhane	982.
İslâm ~ının üç devre-i istibdadı	916.	~li muahedeler	423.
İslâmların ~ı	914.	~li sualler	981.
kâfirlerin büyük ~ı	914.	~li şahıs	439, 562.
Said Nursî ve İslâm ~ı	929.	~li tahribat	283.
Süfyanî ~	929, 931.	~li tahribatı tamir	930.
terakkiyat ve iyiliklerin ~a isnat edilmesi	927.	~li tasavvurat ve Risale-i Nur	1123.
üç ~	789.	~li tehlike	308.
ümmetin ~in fitnesinden istiazesi	914.	~li vahşetgâh	311.
Yahudinin gizli komitesi ve ~	928.	~li ve celâli ülke	361.
yalnız Hazret-i İsa ~ öldürebilir	908.	~li ve hikmetli faaliyet	212.
deccallik	920.	ahir zamanın ~li şahsı	910.
def-i belâ	1151.	asrın ~ı	1142.
define-i ilmiye	1145.	asrın ~li şerhleri ve inkılâpları	417.
defter		Cehennemin ~ı	365.
âlem-i gaybın ~leri	398.	Deccalin ~li fitnesi	914.
amel ~ı	Bakınız: defter-i a'mal.	feleğe karşı ~li sualler	28.
mukadderat ~ı	1007.	fitne-i ahir zamanın ~ı	912.
defter-i a'mal	113, 227, 296, 475, 519, 1037.	iki ~li hâl	1041.
~in bir küçük senedi	331.	kıyametin ~ı	912.
~ler elvah-ı mahfuzada tespit edilir	300.	Kur'an'a karşı ~li bir plân	396.
Resul-i Ekrem'in ~ı	395.	vatandaki ~li bir hadise	839.
defter-i hasenat	745, 760.	dehşet-i hücum	1142.
Muhammed'in (a.s.m.) ~ı	394, 863, 969.	dehşet-i mutlaka	906.
defter-i hidemat	340.	dekaik-i ilmiye	657, 1001.
defter-i kavanin-i emriye	1028.	delâil-i aklîye	264, 1115.
değişim	952.	delâil-i haşriye	285.
kâinatın ~ı	941.	delâil-i nübüvvet	216, 289, 947.
deha		delâlet	1057, 1089.
harika ve mağlup olmaz ~	461.	gizli manalara ~	1117.
deha-i kudsi	169.	işarî ~	1137.
dehan-ı hakikat	1036.	işarî ve zımnî ~	1134.
dehşet	34, 287, 928, 992, 1148, 1149, 1154.	delikanlı	288.
~engiz tahavvülât	25.	~lar ve Cehennem fikri	287.
~li adam	534, 563.	delil	852, 1145.
~li adem âlemleri ve Cehennem	406.	ahiretin ~leri	294.
~li anarşistlik	927.	delilik	Bakınız: divanelik, mecnunluk.
~li asır ve Risale-i Nur	1037.	dellâl	985.
~li bir cereyan	1072.	Kur'an'ın ~ı	621.
~li bir enaniyet	1109.	Kur'an'ın ~lığı	675.
~li bir hasaret	1140.	saltanat-ı ulûhiyetin ~larının hamdleri	1001.
~li bir taife-i hayvaniye	925.	dellâl-ı saltanat	96, 294.
~li bir zulüm	595.	demir	97.
		demokrasi	891.
		denge	Bakınız: muvazene.

deniz	82, 97, 183, 375, 791.	derece-i tavsif	208.
~ Allah'ı tanı ve tanıttırır	85.	dergâh	194.
~ dibindeki böceklerin infakları	275.	Alîm-i Kadîrın ~ına iltica	999.
~deki cevherler	81.	dergâh-ı adalet	696.
~lerdeki balıkların iâşesi	81.	dergâh-ı İlâhî	675, 999.
~lerdeki mahlûkâtın idare ve terbiyesi	82.	ibadat-ı mahsusaları ~ye arz	157.
~lerdeki mevcutların intizamları ve rızıkları	80.	tezellül ile ~ye iltica	675, 705.
~lerin hakikatleri ve şehadetleri	184.	dergâh-ı İlâhiye	19, 413, 695, 1090.
~lerin idare ve tedbiri	81.	dergâh-ı Kadiü'l-Hacat	883.
ebedî rahmet ~leri ve numuneleri	82.	dergâh-ı ulûhiyet	1001.
feza ~i	180.	dergâh-ı Vahid-i Ehad	68.
kâinat ~nin değişimi	941.	derman	18, 19, 519.
Denizli	461, 519, 522, 555, 556, 568, 574, 575, 583, 595, 658, 706, 752, 756, 757, 774, 780, 799, 800, 826.	ders	427, 467, 503, 520, 854.
~ adliyesi	560.	~ müzakeresinde zeki muhatap olmak	484.
~ Ağır Ceza Mahkemesi	604, 893, 900.	ahlâk ~i	<i>Bakınız: talim-i ahlâk.</i>
~nin bir meyvesi	302.	din ~lerinden tecerrüt eden maarif	914.
~ Ağır Cezasının beraati	706.	dinî ~	574.
~ beraatini gören mektuplar	575.	dinî ve ahlâkî ~	820.
~ ehl-i vukufu	557, 603.	dinsizlerin ~leri	868.
~ hâdisesi	164, 874.	ecnebi hurufunun tamimi ve gece ~leri	1124.
~ Hapishanesi	329, 458.	ef'alle ~	485.
~ ve mahpusların ıslahı	783.	enbiyanın ~leri	193.
~nde Risale-i Nur'un hüsn-i tesiri	900.	eski İslâm muhakkiklerinin ~leri	1046.
~ hapsi	329, 381, 397, 487, 750, 751, 935, 1038.	fazilet ~i	847.
~nde mahpusların kardeş olması	759.	fünunun dilleriyle Hâlık'ı tanıtan ~	329.
~nde Said Nursi'nin tesemmümü	662.	hakikat ~i	690.
~deki zatların ahlak dersi almaları	748.	hususî ~	742.
~nden beraatin bir vesilesi	400.	hüsn-i ahlâk ~i	748.
~nden kurtuluş	418.	içtimaî ~	<i>Bakınız: ders-i içtimaî.</i>
~nin meyvesi	489.	içtimaî ~ler	454.
~ kahramanı	826.	ihlâs ~i	470, 482.
~ Mahkemesi	548, 554, 572, 575, 576, 580, 585, 592, 604, 617, 667, 679, 695, 697, 707, 715, 716, 811, 844, 877, 935.	ilmî ~ler	793.
~ müdafaanamesi	434.	ilm-i dinin ~i	673.
~ müdafaatı	434.	iman ~i	407, 865.
~ ve Beşinci Şua	559.	iman ~inden istifade	624.
~ ve müdde-i umumîsi	441.	iman ve İslâmiyet ~i	853.
~nin Risale-i Nur'u tetkiki	716.	iman ve Kur'ân ~nde dostluk	459.
~nin risaleleri iadesi	567.	imani kurtarmak ~i	864.
~ mahpusları	782.	iptidai ~	347.
~ mahpuslarının kardeş olmaları	763.	İslâmî ~	892.
~ Medrese-i Yusufiyesi	485.	istiğfar ~i	1084.
~ Meyvesinin Onuncu Meselesi	400.	kudsî bir ~	806.
~ Müdde-i Umumîsi ve Mahkemesi	439, 577.	Kur'ân ve Nur ~leri	834.
depo		Kur'ân'ın ~i	221, 383, 384, 385, 389, 390, 391, 392.
Cennetin ~su	943.	Kur'ân'ın kâinata dair verdiği ~	219.
maddî ve manevî ~ların açılması	944.	lisan-ı halle ~	485.
deprem	<i>Bakınız: zelzele.</i>	muallimlerin dinsizlik ~i	868.
derd-i maişet	769, 770.	Nur ~leri	793, 835.
derecat-ı rahmet	147.	Risale-i Nur ~i	429, 479, 888, 889, 896.
derece		siyasî ~	742, 820.
orta ~	<i>Bakınız: hadd-i vasat.</i>	terbiyekârâne ~	970.
derece-i belâgat	219.	dershane	503, 748.
derece-i ic'az	223.	hapishanelerin ~ye dönüşmesi	429.
derece-i iman	355, 1046.	hapishanenin ~ olması	309.
		dershane-i Yusufiye	
		~deki sıkıntılar	467.

ders-i din		bir ~in yönetim biçimi	<i>Bakınız: rejim.</i>
~de lazım olan şahıslar	624.	şimaldeki ~	746.
~de nefesine hisse vermemek	624.	devlet-i İslâmiye	1103.
ders-i hikmet	962.	~ye karşı suikast	1102.
ders-i içtimâî	1040.	devre-i hükûmet	
ders-i iman		Deccalin ~i	916.
~da toplanmaya cemiyetçilik ittihamı	459.	devre-i istibdat	
ders-i imanî	231.	Deccallerin üç ~dî	916.
ders-i imaniye	892.	Devr-i Meşrutiyet	889.
ders-i İslâmî	1040.	dikenli çiçekler ve hafiziyet	126.
ders-i Kur'ân	382.	Dikilitaş	563, 907.
ders-i marifet	205.	dikkatsiz	954.
ders-i tevhid	224.	diktatör	<i>Bakınız: müstebit.</i>
ders-i umumî	386.	diktatörlük	<i>Bakınız: istibdat.</i>
dert	19, 23, 24, 99, 999.	dil	66, 109, 189, 520, 953, 1004;
devasız ~	100.	<i>bakınız: lisan.</i>	
mane'vî ~lere şifa	1081, 1084.	~ bekası	100.
dertli	332.	binler ~ ile istiğfar ve ibadet	762, 788.
derya-i iman	881.	hakkin ~i	681.
desatir-i İslâmiye	863.	kâl ~i	996.
desise		kırk bin ~le tesbih	778.
Nur Talebeleri aleyhindeki ~	834.	mahlûkatın hâl ~iyle ibadeti	958.
şeytanın ~leri	405.	söz ~i	<i>Bakınız: lisan-ı kâl.</i>
despot	<i>Bakınız: müstebit.</i>	dilencilik	
despotizm	<i>Bakınız: istibdat.</i>	ediplerin ~i	275.
dessas		dimağ	109, 331, 337, 338,
~ zındık	594.	352, 944, 1003, 1027.	
destgâh-ı Levh-i Mahfuz-i hakikat	263.	din	153, 379, 415, 453, 455,
dest-i gaybî	272, 176, 241, 332, 942, 944.	533, 540, 560, 566, 591, 595, 606, 609, 614,	
~ tarafından rızıklar verilmesi	274.	616, 623, 634, 635, 647, 659, 662, 670, 694,	
dest-i hikmet	178, 341;	697, 791, 808, 813, 842, 851, 853, 862, 870,	
<i>bakınız: hikmet eli.</i>		879, 880, 892, 990.	
dest-i inayyet	467.	~ alet edilmez	441, 578.
deva	19.	~ aleyhindeki dehşetli tasavvurat ve	
~sız dert	100.	Risale-i Nur	1123.
imanî ~lar	495.	~ aleyhindeki eserlere ilişilmemesi	456.
devair-i saltanat	377.	~ aleyhindeki plânlar ve Said Nursî'nin	
devam-ı kemalât	102.	eserleri	859.
devam-ı vücut	133.	~ âlimi	657, 878, 885, 895.
devamlılık	<i>Bakınız: beka.</i>	~ âlimlerinin ittifakı	633.
deve	249.	~ aşkı	850.
devekuşu	356.	~ derslerinden tecerrüt eden maarif	914.
deveran	130.	~ düşmanları	662.
baş döndürücü ~	28.	~ hakikatleri	882.
devir		~ hakikatlerini dalkavukluk yapmadan	
~ ve teselsül	226.	beyan	878.
eski ~ler	347.	~ hükme ve kanuna bağlanmaz	454.
devlet	679.	~ hürriyeti	878; <i>bakınız: hürriyet-i diniye.</i>
~ mefhumu ile mübareze ithamına		~ için silâhla cihad	424.
cevap	882.	~ işleri	<i>Bakınız: emr-i din.</i>
~in emniyetini bozma ittihamına cevap	844.	~ kahramanı	855.
~in emniyetini ihlâl ittihamına cevap	451.	~ kardeşlerinin imanlarını kurtarmak	884.
637, 638, 641, 644, 847, 876, 887, 890, 892,		~ kardeşliği	<i>Bakınız: uhuvvet.</i>
893.		~ saadeti	459.
~in emniyetini ihlâl ittihamını kıran		~ terbiyesi	805.
rapor	452.	~de ikrah ve icbar	424.
Abbâsî ~i	421.	~de tahrifat muahezesi	438.
		~de tahrifat muahezesine cevap	576.
		~deki rüşd-i irşat	424.

~den çıkan	Bakınız: mürtet.	~ feylesoflar	1054.
~den çıkarmak için telif edilen eserler	860.	~ millet ve istidraçlı kumandan	930.
~den insilâh	528.	~ nasihatçılara şamil lastikli kanun	447.
~den pişmanlık	739.	~ Türk milleti	850.
~e davet	970.	~ ve müttakîyi lakayda tercih	590.
~e hizmet	Bakınız: hizmet-i diniye.	~lara ilişmemek	558.
~e itaat etmeyen felsefe	1045.	~ların cemiyetçilikle suçlanması	457.
~e karıştırılmak istenilen ebatılı ref' ve		felsefenin tahakkümüyle ~ millette	
iptal	1033.	tahavvüller	419.
~e merbutiyet	739.	iman düşmanlarına karşı ~larla el ele	
~e sokulmaya çalışılan fitne	Bakınız: fitne-i di-	vermek	775.
niye.		dindarâne	
~e vâkî tecavüzleri red ve imha	1033.	~ kahramanlık	626.
~en terbiye	846.	dindarlık	
~i alet etme ithamına cevap	449, 614, 636,	~ta çok ileri olma hali	Bakınız: salâhat.
876.		dindaş	742.
~i alet etme ithamını kıran rapor	452, 453.	~ların selâmeti ve menfaati	813, 822.
~i dinlemeyen felsefe nazarı	991.	dinî	799.
~i dünyadan tefrik	424, 1123.	~ bağlar	Bakınız: rabita-i diniye.
~i kitapları okumak	878.	~ bilgileri öğrenmek	865.
~i takvim ve tahkim	1033.	~ ders	574, 820, 887.
~i ve emirlerini korumadaki ciddiyet ve		~ fitnelerden bahseden müteşabih	
kararlılık	Bakınız: salâbet-i diniye.	hadisler	523.
~in esasları	Bakınız: esasat-ı diniye.	~ hakikatler	879.
~in evamir-i kudsiyesi	866.	~ hastalıkların tedavisi	693.
~in evamirine itaat	865.	~ hissiyat	489, 573;
~in hakikat ve asliyetini izhar	1033.	bakınız: hissiyat-ı diniye.	
~in menbalarını kurutmak ve esasatını bozmak		~ hissiyatı alet etme ithamına	
isteyenler	1109.	cevap	844, 876, 887, 892.
~in saadet ve selameti	850.	~ hizmet	Bakınız: hizmet-i diniye.
~in tahtı ve makamı vicdandır	454.	~ hürriyet	Bakınız: hürriyet-i şer'iyye.
~in tilsimleri	1047.	~ kargaşa	Bakınız: fitne-i diniye.
~in yasak ettiği şeylerden kaçınmak	Bakınız:	~ kaynak	Bakınız: menba-ı dinî.
takva.		~ mukaddesata karşı mürtedane	
~in yüceliği, kıymeti	Bakınız: izzet-i diniye.	mücadele	459.
~in yüksek hadimleri	1033.	~ neşriyat	Bakınız: neşriyat-i diniye.
~in yüksek usulü	388.	~ salâhat	817.
~ine hizmet	878.	~ telkinat	888.
~ini dünyasına feda edenler	676.	~ terbiye	892.
~ini dünyaya satanlar	447, 677.	~ vazifeler	862.
~ini muhafaza etmek ve öğrenmek	887.	sefahat-i hayatı ~ hissiyata tercih	
~le ilgili hükümler	Bakınız: ahkâm-ı diniye.	edenler	1109.
Asya'da ~ hâkimdir	591.	din-i İsevî	917.
bir ~ âlimi ile görüşmek	878.	din-i İslâm	534, 869.
diğer ~lerden İslâmiyete girilmesinin		din-i Muhammedî	1035.
sebebi	314.	dinperver	850.
dünyasını ~ine feda edenler	676.	dinsiz	283, 314, 446, 549,
hakikat-i İslâmiyete tarikat namını		552, 558, 560, 571, 736, 737, 759, 805, 858;	
takip ~e taarruz	585.	bakınız: zındık, imansız, mülhit, ehl-i ilhat.	
hayat-ı dünyeviyeyi ~e tercih edenler	1109.	~ anaarşistliğe karşı kırılmaz kılıç	936.
İsevî ~i	908; bakınız: din-i İsevî.	~ bir Müslüman	560.
İsevîlerde zuhur edecek ~	908.	~ feylesoflar	737, 1075.
mekteplerde ~ derslerinin kaldırılması	673.	~ komitelerin neşriyatları	859.
Muhammed'in (a.s.m.) ~i	298,	~ meslek	908.
969, 973, 983.		~ millet yaşayamaz	552, 560.
semavî ~ler	Bakınız: edyan-ı semaviye.	~ serserilerden terakki beklemek	684.
siyasetle ~e hizmet	718, 773.	~ zalimler	703.
dindar	446, 455, 486, 558,	~ce tabirler	540.
560, 566, 571, 587, 591, 797, 849, 878; bakınız:		~cesine tecavüz	683.
mütedeyyin.			
~ cumhuriyetçi	445, 570.		
~ cumhuriyetin reisleri	446.		

~ler tarafından öldürülen dindar Hristiyanlar	545.	Diyanet Riyaseti Dairesi	564.
~lerin dersleri	868.	diyar-ı gurbet	731.
~lerin kitapları	589.	doçent	856.
~na ilişilmemesi	622.	doğru	<i>Bakınız: sadık, müstakim.</i>
~lerin Kur'ân aleyhindeki itirazları	1119.	~ yol	<i>Bakınız: sırat-ı müstakim.</i>
~lerin Kur'ân'a hücumu ve Risale-i Nur	1132.	~ yolda olanlar	<i>Bakınız: ehl-i hidayet.</i>
~lerin neşriyatları	592.	~ yoldan sapmış olanlar	<i>Bakınız: ehl-i dalâlet, dâllîn.</i>
~lerin tokatlanması	401.	~ yolu gösteren	<i>Bakınız: mürşit.</i>
bir gencin ~ olması	857.	doğruluk	220, 864; <i>bakınız: istikamet.</i>
ecnebi ~leri	314.	doğum	<i>Bakınız: tevellûdat.</i>
ecnebi ~leri gibi yaşama	314.	doksan üç muharebe-i meş'umesi	1103.
Said Nursî'nin ~lere meydan okuması	736.	Doktor Duzi	442, 579.
dinsizlik	446, 457, 552, 566, 571, 592, 644, 654, 853, 858, 860, 864, 870, 924; <i>bakınız: zındıka, imansızlık, ilhat, meslek-i zındıka, irtidat-ı mutlak.</i>	~'nin İslâmiyet aleyhindeki eseri	456.
~e teşvik	869.	~'nin kitabı	653.
~in şahs-ı manevîsinin öldürülmesi	917.	Dokuzuncu Lem'a-i Harika-i Arabiye	1138.
~le iftihar edenler	1109.	Dokuzuncu Şua	286.
Avrupa ~i	879.	dolu	178, 179.
muallimlerin ~ dersi	868.	dost	311, 351, 491, 496, 521, 552, 618, 735; <i>bakınız: ahbap, yâr.</i>
siyaseti ~e âlet edenler	449.	~ların bekaları	102.
diplomat	214, 977.	~ların ebedî ölümlerden kurtulması	351.
~ların tahribata ait işleri	421.	~ların idam-ı ebedîden kurtulmaları	102.
siyasî ~lar	419.	~ların saadeti	102, 361.
direk		~ların vücutlarının bekası	135.
hazinelî ~ler	185.	~larla görüşmek	491.
dirilik	236.	kâinat Sahibinin ~ları	161.
dirilme	227, 333.	Rabbin ~ları	299.
dirilmemek		şefkatli ~	102.
~ üzere ölüm	337.	dostâne	
insan ~ üzere öldürülmeyecektir	91.	~ arkadaşlık	113.
diriltirme	252.	~ mükâleme	129.
diriltme	256, 257, 414, 939, 1017, 1025, 1029, 1031; <i>bakınız: hayat verme, ihya.</i>	dostluk	102, 459.
divanelik	543.	âlem-i İslâmın ~u	589.
divan-ı adalet	681.	iman ve Kur'ân dersinde ~	459.
Divan-ı Harb-i Örfî	435, 568, 700, 729.	samimî ~	<i>Bakınız: uhuvvet.</i>
Divan-ı Harp	729, 817.	Dördüncü Şua	99, 1146.
divan-ı riyaset	435, 568, 677, 700, 711.	dua	117, 159,
diyanet	561, 739, 922.	160, 162, 207, 208, 209, 307, 332, 358, 384, 403, 428, 434, 456, 488, 495, 520, 598, 680, 731, 759, 762, 819, 872, 949, 957, 958, 960, 962, 965, 968, 999, 1007, 1008, 1125, 1132; <i>bakınız: münacat, daavat, evrat.</i>	
~ âlemi	922.	~lara cevap verilmesi	959.
~e merbutiyet	739.	~lara Rahîmâne mukabele	129.
Diyanet Dairesi	799.	~ların kabulü Hâlık'a şahadet eder	960.
Diyanet Kütüphanesi		ahirete bakan ~lar	293.
risalelerin ~ne konulması	589.	Allah'ın ~lara icabeti	203.
Diyanet Reisi	767.	beka ~sı	91, 345.
Diyanet Riyaseti	573, 639, 655, 697, 757, 798, 803, 889.	beka-i uhreviyyeye ait ~lar	333.
~ ve mu'cizatlı Kur'ân	785.	fitrî ~	395, 999.
~ndeki ehl-i vukufa teşekkürnâme ve tenkitlerine tashih	628.	fitrî ihtiyaç diliyle ~lar	960.
~nin âlimleri ve Nurlar	613.	fiilî ~	276.
~nin hocalarının Nurları tetkik ve takdiri	618.	fiilî ve hâlî ~lara cevap verilmesi	960.
~nin raporu	631, 798.	havas ve nebîlerin ~larının makbuliyeti	332.
~nin risaleleri tetkiki	589.	ihtiyacat-ı fitriye için ~lar	374.
		ihtiyac-ı fitrî diliyle ~lar	394.
		istidat lisanıyla ~lar	394.

kırk bin lisanla ~	778.
lisan-ı kâl ile edilen ~lar	960.
mağfiret ~sı	592.
mahlûkatın üç nevi ~larının kabulü	960.
midenin beka ~sı	358, 359.
Muhammed'in (a.s.m.) beka-i uhrevî için ~sı	333.
saadet-i ebediye ~sı	344.
umumî beka ~ları	359.
duhan	1119.
duygu	88, 109, 110, 260, 268, 951, 953, 958, 1020; <i>bakınız: letaif, lâife, hissiyat.</i>
~lar rızık ister	277.
~lar ve tecelliyat-ı esma	110.
hayvanatın ~ları	189.
kemalâta meftun ~lar ve zihayatın zevali	28.
önceden hissetme ~su	<i>Bakınız: hiss-i kablelvuku.</i>
zahirî ve bâtinî ~lar	124, 1154.
Duzi	442, 456, 579, 653.
düğüm	417.
dükkân-ı Rabbanî	323.
dülger	233.
dünya	76, 91, 110, 128, 151, 261, 269, 287, 296, 315, 316, 324, 325, 342, 349, 366, 382, 385, 391, 428, 444, 467, 525, 528, 564, 582, 665, 730, 734, 735, 749, 802, 882, 906, 919, 929, 964, 984, 988, 1045, 1072; <i>bakınız: küre-i arz, yer, arz.</i>
~ ahvali	671.
~ azabından kurtaracak bir hakikat	758.
~ cennetinin cehenneme çevrilmesi	289.
~ dârlühikmettir	65.
~ hayatı	491; <i>bakınız: hayat-ı dünyeviye.</i>
~nda başa gelenleri hoş görmek	531.
~nın lezzeti ve saadeti	118.
~ lezzeti	350, 425.
~ mahkemesi	828.
~ memleketine geliş ve gidiş	1150.
~ mezraasındaki hakikatlar ahirette sümbül verir	363.
~ misafirhanedir	685, 738.
~ misafirhanesi	173; <i>bakınız: misafirhane-i dünya.</i>
~ misafiri	214, 240, 263.
~ saadeti	349, 459, 1150; <i>bakınız: saadet-i dünyeviye.</i>
~ saltanatı	350.
~ savaşı	<i>Bakınız: Harb-i Umumî.</i>
~ servet ve saltanatı	693.
~ siyasetine tenezzül etmemek	424.
~ sofrası ve mü'min	1154.
~ umuru	470.
~ ve ahiret saadeti	<i>Bakınız: saadet-i dâreyn.</i>
~ ve zahmetleri	793.
~da icad-ı eşyanın tedrici ve zamanla olması	65.
~daki en büyük ahmak	684.
~daki vefiyat ve huduslar	228.

~dan alınan sermedî manzaralar	27.
~dan küsenlere kanunen ilişilmez	619.
~dan tecerrüt	733.
~nın bekası	137.
~nın buhar kazanları	80.
~nın eceli	<i>Bakınız: kıyamet.</i>
~ ve sekeratı	906.
~nın perde-i gaybda bırakılması	1007.
~nın fenâ ve zevali	119.
~nın gamlarına karşı medar-ı teselli	350.
~nın hakikatını keşfeden	730.
~nın imtihanları	784.
~nın kıyamete yakın son devresi	<i>Bakınız: ahir zaman.</i>
~nın malı, evladı ve istirahatı	477.
~nın nimetleri	369.
~nın ölümü	<i>Bakınız: kıyamet, mevt-i dünya.</i>
~nın rûbeleri	701.
~nın sekerat ve mevti olan kıyametin gizlenmesinin hikmeti	905.
~nın tamiri ve tahripten kurtulması	1129.
~nın yedi harikası	<i>Bakınız: acaib-i seb'a-i âlem.</i>
~nın yetiştirdiği tohumlar	406.
~nın yuvaraklığı	<i>Bakınız: küreviyet-i arz.</i>
~nın zîşuurlarla şenlendirilmesi	377.
~sını dinine feda edenler	676.
~ya ait hal, durum	<i>Bakınız: vaziyet-i arziye.</i>
~ya dalıp, ahireti düşünmeyenler	<i>Bakınız: ehl-i dünya.</i>
~ya tapma derecesinde düşkünlük	<i>Bakınız: dünyaperestlik.</i>
~yı ahirete tercih edenleri kurtarmanın çaresi	1042.
~yı kaplayan rahmet	269.
~yı terk eden	<i>Bakınız: tarik-i dünya.</i>
ahirete iman ve ~ saadeti	349.
bâkî ~	19.
beşer ~sı	191.
dâr-ı ahiretin bir mahzeni ~dır	943.
dinini ~sına feda edenler	676.
ebedî ~da daimî saadet	107.
ehl-i dalâletin ~ları	404.
ehl-i imanın ~sı	398.
fânî ~	79, 730.
fânî ~da safî lezzetleri kazanmak	314.
fânî ~nın bâkî baharı	342.
fânî ~ya riyakârâne bakmak	1140.
genç ve dünya ~ istikbali	747.
hikmet-i Kur'âniye ile insan ve hayvan ~sı	991.
hususî ~ ve iman	399.
hususî ~ ve küfür	399.
insan ~sı	1044.
insanın ~ya gönderiliş hikmeti	166.
İslâm ~sının kurtuluşu	857.
kâfirlerin ~ları	398.
öbür ~	<i>Bakınız: ahiret.</i>
seyyar ~lar	228, 942, 948.
seyyar müteceddit ~	948.
dünyaperestlik	444, 582, 790.
gaflet ve ~ten çıkan enaniyet	504.

dünyevî	984, 1042.
~ cemiyet	455, 840.
~ ve komiteler	434.
~ dostlar ve rütbeler	735.
~ hapis	304, 366.
~ hayat	<i>Bakınız: hayat-ı dünyeviye.</i>
~in mukaddes hazinesi	673.
~ hukuk-ı hayatiye	117.
~ lezzet	749.
~ menfaat karışmayarak yapılan hizmet	823.
~ mesele	<i>Bakınız: mesele-i dünyeviye.</i>
~ musibetler	493.
~ rütbeler	665.
~ saadet	288.
zîrhun ~ neticeleri	113.
düstur	684.
Allah'ın kaderî ve ilmî ~ları	46.
eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdat ~u	568.
gaybı Allah'tan başkası bilemez ~u	907.
hatt-ı hareket ~ları	1020.
hayat-ı şahsiye ve içtimaiye ~ları	61.
hikmetin ~ları	1029.
hürriyet-i fikir ve serbestiyet-i vicdan ~u	551.
hürriyet-i vicdan ~u	446, 560, 571.
ihlâs ~ları	544.
ihtiyacatın ~ları	296.
ilmî ~lar	49.
ilm-i ezeli ~ları	1019.
kaderden gelen ~lar	340.
kaza ve kaderin ~ları	61, 1005.
küfrî ~lar	697.
küllî âdetullah ~ları	57.
Lem'a-i ihlâsın ~ları	780.
riyazî bir ~	657.
şirket-i maneviye ~u	471.
vahşiyane ~lar	619.
düstur-i adalet	561.
düstur-i cifrî	1052.
düstur-i esasî	335, 568.
düstur-i esasiye	928.
düstur-i faaliyet	220.
düstur-i hayat	586.
düstur-i ilâhî	674, 698.
düstur-i ilmî	1093.
düstur-i kudsi	438.
düstur-i nizam	1094.
düstur-i riyazî	1052, 1094.
düstur-i siyasi	424.
düşman	31, 106, 343, 499, 618, 738, 758, 999, 1153.
~ endişesi	746.
~ı af	759.
~ın dehşet-i hücumunda nöbet	1142.
~lara karşı nokta-i istinat	327, 1152.
~ları def	117, 1152.
~ağır şeraitte ~ karşısında nöbet	749.
din ~ları	662.

ehl-i imanın ~ları	406.
iman ~larına karşı dindarlarla el ele vermek	775.
İslâm ~ları	860.
mevcudatın ~ olarak görünmesi	1154.
millet ve vatan ~	805.
muzır ~lar	990.
Nur Talebelerinin ~ları	569, 571, 581, 594, 601, 603, 608, 619, 642, 644, 656, 662, 765, 777, 793, 801, 807, 825, 826, 832, 852.
Risale-i Nur'un ~ları	901.
Said Nursî'nin ~ları	644, 661, 662, 679, 848.
vatan ve millet ~ları	805.
zalim ~a hiddet yerine acımak	425.
düşmanlık	764; <i>bakınız: adavet.</i>
insaniyete vahşiyane ~	459.
düşünce	
bir kimse hakkında kötü ~ye sahip olma	<i>Bakınız: suizan.</i>
düzen	<i>Bakınız: nizam, intizam.</i>
kâinatın ~i	<i>Bakınız: intizam-ı kâinat.</i>

E

eazım-ı İslâmiye	524.
eb'ad-ı namahdud	263.
ebabil	924, 975.
ebatıl	
~ı ref' ve iptal	1033.
ebcet	657.
~ hesabı	<i>Bakınız: hesab-ı ebcedî.</i>
ebed	292, 344, 382, 862.
~ tarafı	63.
~ yolunda beraberlik	470.
~e kadar uhuvvet	352.
~e uzanan arzular ve emeller	1043.
~e uzanan arzular ve sırr-ı vahdet	31.
~e uzanan arzular, emeller ve haşır	345.
~e uzanan sofralar	349.
ezelden ~e hamd	368, 369.
ezelden ~e kadar daire-i vücud	352.
ezelden ~e uzanan hayat nuru ve insan	1152.
ebedî	<i>Bakınız: sermedî, bâkî, sonsuz.</i>
~ âlem	288.
~ âlemde ~ ihsanlar	84, 87.
~ arkadaşlık	288.
~ arzular	360.
~ ayrılık	<i>Bakınız: firak-ı lâyezalî.</i>
~ beka	104.
~ bekanın vesileleri	104.
~ bir adavet	91.
~ bir gençliği kazanmak	320.
~ bir nur	863.
~ Cennetler	87.
~ dâr-ı saadet	42.
~ dünyada daimî saadet	107.
~ eşcar	87.

~ felâketler	854.	~in gizlenmesindeki hikmet ve maslahat	905.
~ firak	288, 312.	~in müphem olmasının hikmeti	1007.
~ gençlik	353.	dünyanın ~i	906; <i>bakınız: kıyamet.</i>
~ güzellik	288.	echeliyet	193.
~ hakikat-ı cazibedar	130.	ecnebi	449, 552.
~ hapis	<i>Bakınız: haps-i ebedî.</i>	~ dinsizleri	314.
~ hapisten necat	366.	~ dinsizleri gibi yaşama	314.
~ haps-i münferit	436, 443, 581, 853.	~ gaddarları	419.
~ hayat	91, 730, 894; <i>bakınız: hayat-ı ebediye, hayat-ı bâkiye.</i>	~ hesabına darbeler	457.
~ta daimi refika-i hayat	288.	~ hesabına Kur'ân ve iman hakikatlarına hücum	460.
~ hazine	84, 307.	~ hesabına mukaddesatla mücadele	459.
~ helâk	879.	~ hurufunun tamimi ve gece dersleri	1124.
~ idam	62, 337; <i>bakınız: idam-ı ebedî.</i>	~ kanunları	699, 1110.
~ ilmin cíveleri	995.	~ komitesi	781.
~ mahvoluş	<i>Bakınız: helâk-i ebedî.</i>	~ muahedeleri	419.
~ manzaralar	404.	~ parmağına alet olmak	718.
~ mutluluk	<i>Bakınız: saadet-i ebediye.</i>	~ rejimi	891.
~ müfakat	351, 552.	dalâlet nazarıyla eşyanın ~ görünmesi	1154.
~ nebatlar	87.	ecram	73, 130, 1154.
~ nimetlerin vesilesi	369.	~ın bir nevi hayatı ve ruhu	1154.
~ ölüm	311, 940.	iman nazarında ~	1154.
~ ömür	79.	ecram-ı semaviye	72, 174.
~ rahmet denizleri ve numuneleri	82.	~nin idaresi	271.
~ rahmet hazineleri	87.	ecram-ı süfliye	126.
~ saadet	350, 443; <i>bakınız: saadet-i ebediye.</i>	ecram-ı ulviye	126.
~ saadet ve kurtuluş davası	872.	~nin tesbih ve tekberi	74.
~ saadet ve rahmet	581.	ecsad-ı insaniye	
~ saadet ve selâmet	848, 862.	kıyamette ~nin inşası	65.
~ saadetleri mahvetmeye çalışanlar	869.	ecsat	<i>Bakınız: ceset.</i>
~ saltanat	391.	haşırde ~nin inşası	64.
~ saltanatın ~ makarrı	373.	ecza	26, 1013, 1029.
~ şekavet ve helâket	879.	eczahane	322.
~ vücut	1025.	küre-i arz ~si	322.
~ yaşama	166.	eczahane-i ekber	18.
~ zulûmat	677.	eczahane-i kübra	322.
~nin sadık dostu ~ olacaktır	91.	eczahane-i kübra-i ilâhiye	1081.
dostların ~ ölümünden kurtulması	351.	Eddâî	507, 1159.
ezelî ve ~	131, 234.	edebî	
fânî gençlikle ~ gençliği kazanmak	747.	~ bir kanun-ı letafet	1094.
mahbupların ~ firakları	33.	~ ders	888.
edebiyet		~ sanat	849.
~ mahiyet-i insaniye ve ~	350.	edebiyat	
edebî'l-abidin	112.	~ın mu'cize-i kübrası	1094.
edebülâbâd	95, 292.	edep	851.
Ebrehe	975.	edepsiz	363.
Ebu Bekir	903.	edepsizlik	622, 740.
Ebu Bekir-i Sıddık	962.	edip	217, 670, 1092, 1094.
Ebu Cehil	903.	~lerin dilenciligi	275.
Ebü'l-Hasan-ı Şazeli	977.	Arap ~leri ve Kur'ân	222.
ecdat	24, 585, 619, 626, 674, 697, 813, 821, 830, 872, 887.	bedevî ~	217.
~a ihanet	699.	enaniyetli ~ler ve Kur'ân	217.
ecel	34, 168, 225, 327, 491, 620, 748, 759, 813, 822, 905, 906, 1006, 1007.	edviye-i Kur'âniye	733.
~ cellâdı	305, 311.	edyan-ı semaviye	
~ darağacı	307.	~ ve Muhammed'in (a.s.m.) dini	969.
~ mukadder ve muayyendir	1006, 1007.		

ef'al	16, 66, 245.	ehl-i akd	708.
~le ders	485.	ehl-i akıl	46, 130, 730.
hakîmâne ~	36, 940.	Ehl-i Beyt	
hikmetli ~	968.	~in on iki imamı	977.
insanın ~i kaydedilir	67, 344.	ehl-i bid'a	684.
kâinattaki ~de iştirak muhaldir	39.	ehl-i bid'iyat	541.
ef'al-i Rabbaniye	233, 234, 247, 251.	ehl-i Cennet	
ef'al-i Rahmaniyyet	982, 983.	~in cemel-i sermedîyi müşahedesi	124.
ef'al-i rububiyet	984.	ehl-i dalâlet	96, 192, 293, 381, 485, 524, 541, 609, 823, 987, 1041, 1042, 1047, 1053, 1078, 1109; <i>bakınız: dâllîn.</i>
ef'al-i umumiye	39.	~ dürbünüyle insan âlemi	1043.
ef'al-i umumiye-i ilâhiye	51.	~ gözüyle zîhayat âlemi	1043.
efdal	816.	~ hakkında mevt	536.
efendi		~ hakkında ölüm	749.
~nin şerefi	24.	~ için Cehennem	293.
efkâr	209, 1044; <i>bakınız: fikir.</i>	~ nazarı	
efkâr-ı amme	667, 709, 713, 725, 887.	~yla hayvanat âlemi	1043.
~yi tedavi	283.	~yla küre-i arz	989.
efkâr-ı siyasiye	214.	~ ve mevt	1070.
efkâr-ı ulema	711.	~e karşı manen mücadele	679.
efrad-ı millet	732, 1021.	~e mağlup olmayan hakikat	507.
efrat	187, 927; <i>bakınız: fert.</i>	~in dünyaları	404.
~dın aza-i nev'îye ve cinsiyede		~in galebesinin sebebi	405.
tevacuku	1013.	~in istikbali	310.
~dın imtiyazla yaratılması	1010.	~in Kur'ân'a hücumu ve Risale-i Nur	1132.
~dın simalarındaki sikke-i hikmet	89.	~in manevî azabını hissetmemesi	1046.
~dın suretlerinin açılması	181, 187.	~in manevî Cehennemi	1046.
~dın yaratılması ve cihazatının		~in uhuvvetleri	1154.
verilmesi	258.	mahlûkatın vücuda gelişi ve ~	1031.
musibete düşen ~ ve imdadat-ı		Risale-i Nur'un ~e mevt ile	
Rahmaniye	56.	mukabelesi	1070.
efsane	871.	ehl-i dikkat	664, 1050.
Eğirdir	555, 845.	ehl-i dirayet	664.
~ Adliyesi	845.	ehl-i diyanet	448.
eğitici	<i>Bakınız: mürebbî.</i>	ehl-i dünya	103, 105, 470, 486, 507, 523, 543, 554, 558, 562, 570, 574, 588, 717, 723, 724, 725, 729, 731, 732, 733, 736, 738, 739, 741, 757, 764, 905, 1082.
eğitim	<i>Bakınız: maarif.</i>	~ ile uğraşmamak	835.
ahlâk ~i	<i>Bakınız: talim-i ahlâk.</i>	~ Nur Talebelerine karışmamalı	436.
eğitimci	<i>Bakınız: ehl-i maarif.</i>	~nın evhamı	477.
eğlence	356.	~nın ıslahı	731.
~lerle yaşama	313.	~nın Said Nursî	
haram ~ler	<i>Bakınız: lehviyat.</i>	~ ile muhalefeti	676.
ehad	260, 262, 1013.	~'den tevehhümü	736, 737.
ehadis		~'nin ahiretine karışması	687.
sahih ~	658.	~'ye tazyiki	724.
ehadis-i Muhammediye	872.	~'ye usul-i medeniyetini teklif	
ehadiyet	21, 58, 60, 71, 78, 83, 86, 93, 94, 109, 111, 204, 239, 258, 269, 270, 273, 299, 389, 1024, 1027.	etmesi	731.
~ sırrı	416.	~'ye verdiği sıkıntı	739.
~ ve esbap	411.	~'yi kendilerini sevmemekle	
~ ve rahmet	269.	suçlaması	730.
~e bir misal	269, 1024.	~'yi serbest bırakmama sebebi	736.
~teki kolaylık	1024.	~'yi tecrit etmesi	99, 404.
vahdet içinde ~	271.	~'yle uğraşması	720.
vahidiyet içinde ~	89.	~nın yeni usulü	551.
ehadiyet-i Rabbaniye	21.	~ya müracaat	739, 740.
ehl-i ahiret	731.		

ehl-i gâflet	548, 549, 928, 1044.	hapisteki ~ın haps-i ebediden kurtulması	744.
~ gözûyle zîhayat âlemi	1043.	imanî hakikatleri ~a bildirmek	434.
~ için kabir	426.	Kur'ân'ın hakikatlerini ~a bildirmek	495, 598.
ehl-i garaz	470.	Nur Talebelerinin tesanüdû ve avam ~	507.
ehl-i hadis	630, 659, 707.	ehl-i inkâr	194.
ehl-i hak	405, 430, 464.	ehl-i insaf	715.
~ mukabele-i bilmisil yapmamalı	464.	ehl-i inzibat	465.
~kın hakkını müdafaası	464.	ehl-i İslâm	595.
ehl-i hakikat	122, 169, 336, 405, 430, 484, 509, 618, 630, 646, 770, 784, 872, 922, 970, 978, 1052, 1053.	ehl-i istikamet	987.
~ enaniyet ve hodfûruşluktan vazgeçmeli	504.	ehl-i kalp	130.
~ ve Cehennem	364.	ehl-i kemal	102.
ehl-i hall	708.	ehl-i kemalât	33.
ehl-i hidayet	987, 1032, 1047.	~a karşı uhuvvet	101.
~ için Cennet	293.	ehl-i keramet	
~ ve gâflet	1046.	~ mürşitler	194.
~ın mağlup olma sebebi	405.	ehl-i keşf-i kubur	520.
ehl-i hükûmet	465, 551.	ehl-i keşfi'l-kubur	520.
ehl-i hükûm	717.	ehl-i keşif	265, 266, 317, 630.
ehl-i ibadet	473, 984.	~ mürşitler	194.
ehl-i içtihat	630, 631.	~ın Cehennemi müşahedesi	365.
ehl-i idare	465, 1049.	ehl-i kitap	388.
ehl-i ihtisas	335, 336.	ehl-i Kur'ân	706.
ehl-i ilhat	684, 1070; <i>bakınız: mülhit.</i>	ehl-i küfür	96, 169, 293, 423, 663;
~da mevt ile mukabele	1070.	<i>bakınız: kâfir.</i>	
~dın tecavüzleri	683.	Cehennemin ~e kızması	26.
ehl-i ilim	632, 652, 655, 716, 875, 922, 1040, 1108.	kâinatın ~e kızması	26.
ehl-i iman	20, 224, 265, 304, 307, 383, 405, 415, 450, 485, 592, 609, 661, 703, 706, 707, 756, 759, 788, 806, 822, 823, 832, 864, 869, 872, 964, 969, 985, 999, 1000, 1037, 1042, 1049, 1070, 1082, 1108, 1143; <i>bakınız: mû'min.</i>	ehl-i maarif	698.
~ hakkında ölüm	749.	ehl-i makamat	814.
~ için kabir	430.	ehl-i marifet	208, 1000.
~ için ölüm	34, 430.	ehl-i medrese	751.
~ ve hakikat-i Muhamediyenin getirdiği nur	397.	ehl-i namus	354, 448, 747.
~ ve mevt	1070.	ehl-i nübüvvet	964.
~ ve Risale-i Nur	514, 518.	ehl-i saadet	1100.
~ ve Risale-i Nur şakirtleri	1143.	ehl-i sadakat	506.
~ ve şuhur-i selase	770.	ehl-i salâhat	964.
~ ve tevhid	245.	~ın manevî Cenneti	1046.
~a nokta-i istinat olan bir nur	423.	ehl-i salât	931.
~a numune-i imtisal olmak	477.	ehl-i sefahat	310, 507.
~a zalimane ve dinsizcesine tecavüz	683.	~ hakkında ölüm	749.
~ı fitnelere düşüren şakiler	1072.	~i sefahatten kurtarmanın çaresi	1042.
~ın birliği	<i>Bakınız: ittihad-ı ehl-i iman.</i>	~ın manevî Cehennemi	1046.
~ın dünyası	398.	ehl-i siyaset	465, 543, 558, 562, 584, 624, 690, 758, 921, 1103.
~ın düşmanları	406.	~in evhamı	477.
~ın imanını takviye	1051.	~in Said Nursî	
~ın ittiadı	829.	~'yi hukuk-i hayattan iskat etmesi	601.
~ın manevî Cenneti	1046.	~'yi siyasete temas ettirmeye çalışması	874.
~ın uhuvveti	450.	Ehl-i Sünnet	502, 665.
bir Fatihanın ~ emvatına yetişmesi	1055.	~ gazetesi	816, 825, 826.
		~ mecmuası	816.
		~ ve Cemaat	
		~ın ilk rehberleri	<i>Bakınız: Selef-i Salihîn.</i>

~ ve İmam-ı Muntazır akidesi	658.	~nın alâmet-i kübrası ve tefsir-i azamı	1118.
~e göre İmam-ı Mahfi ve İmam-ı Muntazır akidesi	657.	el-Bakara Suresi	1068, 1076.
~ten ayrılan gruplar	<i>Bakınız: firak-ı dalle.</i>	elbise	57, 928.
ehl-i şekavet		el-Cennetü Hakkun	331.
~in azabı	1072.	elçi	373, 374, 377, 985, 995.
ehl-i şirk		sadık ~ler	294.
~in boğulması	26.	son ~	346.
Cehennemin ~e kızması	26.	elek	822.
kâinatın ~e kızması	26.	elektrik	64, 74, 176, 223, 324, 1059, 1062, 1063, 1064.
Kur'ân-ı Hakîmin ~e hiddeti	37.	~e işaret eden ayet	1062.
ehl-i şuhut		~in metâi	1062.
~un Cehennemi müşahedesi	365.	~in taammümü	1064.
ehl-i taat	307.	~in zaman-ı zuhuru	1063.
ehl-i tahkik	130, 193, 317, 335, 866, 914, 973, 977, 978.	manevî ~	1055, 1062, 1063.
~in Cehennemi müşahedesi	365.	elem	19, 31, 102, 103, 130, 166, 168, 276, 311, 312, 320, 327, 343, 365, 495, 552, 720, 747, 748, 749, 949, 956, 961, 964, 990, 1038, 1042, 1153, 1156; <i>bakınız: keder, acı.</i>
ehl-i takdir	29.	~in gitmesi, kaybolması	<i>Bakınız: zeval-i elem.</i>
ehl-i takva	501, 649, 654.	~in zevali lezzettir	744.
ehl-i tarikat	479, 1070.	~lerde bâkî lezzetleri aramak	479.
~ ve tevhid	245.	~lerden kurtulmak	101.
zındıkların ~ mağlûp eden plânları	478.	~siz lezzet	119, 749.
ehl-i temaşa	27.	~siz lezzet imandadır	312.
ehl-i tuğyan	987.	ayrılık ~leri ve nur-i iman	1153.
ehl-i velâyet	208, 209, 872, 922, 928.	Cehennem azabı gibi ~ler	1042.
~in beka-i uhreviye'yi tasdiki	335.	firak ~i	320.
ehl-i vukuf	453, 458, 515, 516, 539, 541, 558, 629, 658, 762, 801, 802, 803, 832, 876.	firak ~lerinden kurtulmak	112.
~ âlimleri	632.	geçmiş ~ler	744.
~ raporu	452, 631.	geçmiş ve gelecek ~ler	745.
~a teşekkürname ve tenkitlerine tashih	628.	geçmişten gelen ~ler	313.
~ların safhî tahkikatları	617.	hapis ~leri	746.
~un Beşinci Şuayî tetkiki ve tenkidi	629.	iman ~leri izale eder	1153.
~un Nur Talebeleri lehindeki kararı	541.	kıskaçlık ~i	320.
~un Risale-i Nur'u tenkitten vazgeçmesi	539.	küfrün ~leri	363.
~un risaleler lehindeki raporu	545.	lezzet~	365.
~un risaleleri tasdik ve takdirleri	545.	lezzet-i sefihânedeki ~leri göstermek	479.
~un Said Nursî ve eserleri lehinde verdiği rapor	453.	lezzetin zevalinden gelen ~ ve iman	1153.
~un Said Nursî'yi ittihamı	452.	manevî elim ~ler	1041.
~un Said Nursî'yi tebrie etmesi	542.	mukabele görmemek ~i	320.
~un tahrifi	452.	muvakkat ~	744.
~un tenkitleri	808.	nur-i iman ~leri izale eder	1153.
Ankara ~u	1048.	ölümü düşünmekten gelen ~	351.
Said Nursî'nin ~a üç suali	633.	yoktan ~ almamak	495, 744.
üç ~	546, 583.	zeval-i lezzet ~dir	744.
vukufsuz ~	437.	elem-i manevî	744.
ejder		eleştiri	<i>Bakınız: tenkit.</i>
kızıl ~	851.	el-hamdülillâh	259, 367, 369, 370, 379, 744, 951, 1147, 1148, 1149, 1151, 1152, 1156, 1157.
el	551, 563, 596, 730, 1094.	~ haşri ihtar eder ve ister	368.
~i delik	910.	~ı dedirten imanın faide ve nurları	1147.
~siz böcek	331.	el-hannas	459.
gaybî ~	<i>Bakınız: dest-i gaybî.</i>	El-Hutbetü's-Şamiye	1040.
hikmet ~i	331.	Elhüccetüzzehra	698.
kahhar ~	677.	elif	412, 1104.
el-ayetü'l-kübra	165, 1116, 1118, 1123, 1134, 1136.		

elîm	287, 312, 383, 406, 408, 425, 1043, 1044, 1110.	emniyet	309, 447, 449, 549, 573, 607, 779, 897.
~ ahval	887.	~ bozma ittihamına cevap	844.
~ azap	113.	~e hizmet	447.
~ elemeler	168.	~i ihlâl ittihamına cevap	451, 604, 606, 607, 614, 637, 638, 641, 644, 659, 665, 699, 701, 847, 887, 890, 893.
~ endişe	311, 355.	~i ihlâl ittihamını kıran rapor	452, 453.
~ endişeler	352.	~i ihlâl ittihamının reddedilmesi	628.
~ fakrın leziz iştiha olması	107.	~li seyahat gemisi	1045.
~ firaklar	313.	emniyet-i dâhiliye	447, 573.
~ haller	34.	emr-i din	1033.
~ hüzünler	32.	emr-i lâhî	254, 663, 862, 916, 924, 926, 1018.
~ keyfiyetler ve kader	28.	~ ve unsur-i hava	946.
~ me'yusiyet	354.	emr-i lâhiye	958.
~ musibetlerde kadere iman	409.	emr-i kün feyekûn	46, 944.
~ neticeler	56.	emr-i Peygamberî	913.
~ ve canhıraş me'yusiyet	984.	emr-i Rabbanî	66, 177, 185, 251, 1020.
ademden gelen ~ endişe	112.	emr-i tekvinî	257, 1026.
dalâletin ~ neticelerini göstermek	1042.	emvat	64.
küfr-i mutlakın ~ azabı	552.	bir Fatiha'nın ehl-i iman ~ına yetiştmesi	1055.
lezzet-i sefihânedeki ~ elemeleri göstermek	479.	en'am	438, 576.
manevî ~ elemeler	1041.	enâm	507, 1159.
el-Kürdî	1125; <i>bakınız: Said Nursî.</i>	enaniyet	104, 130, 433, 503, 508, 540, 544, 725, 814, 823, 1052, 1109; <i>bakınız: ene, benlik.</i>
elma	278.	~i şahs-ı manevide eritmek	504.
elvah-ı mahfuza	30, 103, 113, 139, 300.	~i terk etmek	<i>Bakınız: terk-i enaniyet.</i>
elvah-ı misaliye	139, 300, 398.	~ini bırakanın nefs-i emmareden şikayeti	525.
elvan-ı seb'a	120; <i>bakınız: yedi renk.</i>	~le ittiham etmemek	524.
emanet	111.	~li edipler ve Kur'ân	217.
emanet-i kübra	334, 343, 391.	~siz büyüklük ve meziyet	357.
emanet-i tebliğ	883.	~ten tahaffuz	494.
emarat-ı haşriye	285.	~ten vazgeçmek	504.
emare	1117, 1131, 1145.	gaflet ve dünyaperestlikten çıkan ~	504.
emel	166; <i>bakınız: arzu.</i>	ihsanın ~ini bırakmayana ihsas edilmemesi	501.
~ler ve ahirete iman	350.	muvaqqat ~	544.
ebede uzanan ~ler	1043.	Said Nursî'nin ~ ittihamına cevabı	649.
ebede uzanan ~ler ve haşır	345.	enaniyet-i nefsiye	130.
Emin	575, 1071.	enbiya	33, 62, 93, 95, 102, 111, 160, 191, 192, 193, 211, 273, 294, 298, 304, 347, 401, 404, 872, 959, 977, 979; <i>bakınız: elçi, peygamber.</i>
emir	64, 106, 256, 257, 943, 946, 947, 982, 1021, 1026.	~ hayat-ı bâkiyeye şahadet eder	955.
~ arşı	823.	~ Muhammed'in (a.s.m.) risaletine şahadet eder	979.
~ dinleme sırrı	1020.	~ Resul-i Ekrem'in doğruluğunu şahadet eder	209.
~e itaat	337.	~ların dualarının makbuliyeti	960.
~leri imtisal	255.	~nın dersleri	193.
inkışaf ~i	944.	~nın hakkaniyeti	192.
keyfî ~	620.	~nın kudsî kitap ve suhurları	192.
keyfî kanun namındaki ~ler	678.		
Kumandanın ~i	177.		
mukaddesatın ~i	816, 817.		
tekvinî ~ler	243.		
uyan! ~i	943.		
Emirdağ	554, 558, 575, 584, 606, 660, 662, 701, 702, 706, 752, 755, 758, 771, 797.		
~ Çiçeği	400.		
~'nin nurlu küçük çiçeği	381.		
Emirdağlı Ali Hoca	791.		
Emirdağlı Mustafa			
~'nin Müdafaası	894.		
emn ü emân ü emniyet	507, 1159.		

~nın kudsî sıfatları, mu'cizeleri ve Resul-i Ekrem	209.	envar-ı imanî	736.
~nın kuvvet-i imanları, ciddiyetleri ve fedakârlıkları	192.	envar-ı imaniye	280, 1082.
~nın mu'cizatları	192.	envar-ı İslâmiye	62.
~nın müspet meselelerde icmaı ve ittifakı	192.	envar-ı Kur'âniye	881, 1082.
~nın necatları	383, 386.	envar-ı Muhammediye	1036.
~nın nübüvvetleri ve Muhammed'in (a.s.m.) risaleti	393.	envar-ı vücüt	139.
~nın nübüvvetlerinin delilleri ahirete delâlet eder	294.	Enver Paşa	711, 741.
~nın Resul-i Ekrem'in doğruluğuna şahadeti	209.	erbab-ı ırfan	1035.
~nın şahsî kemalâtları ve hakikatî talimatları	192.	erbab-ı ulûm	1035.
~nın tilmizleri	192.	Ercûze	1105, 1124; <i>bakınız: kaside-i Ercûze.</i>
~nın vücub-i vücuda dair icmaı	195.	Erek Dağı	813.
~nın vücüt ve vahdaniyet-i lâhiyeye dair icmaı	209.	erham	
~ya refakati tahattur	161.	~da suretlerin açılması ve yaratılması	267.
~yı tasdik	192.	Erhamerrâhimîn	986, 1039.
ekser ~nın Şarkta ve Asya'da zuhuru	591.	Erhamürrâhimîn	405, 408, 776, 1065, 1106.
evliya ~ya yetişemez	160.	erkân-ı azîme-i kâinat	413.
Kur'an'da ~ kıssalarının tekrarı	393.	erkân-ı hükûmet	
enbiya-i Benîsrailiye	790.	~i iğfal	447.
endişe	311, 352, 353, 355, 356.	erkân-ı imanî	1067.
ademden gelen ~	112.	erkân-ı imaniye	193, 265, 279, 371, 379, 387, 394.
düşman ~si	746.	~ tefrik kabul etmez	372.
gelecekte gelen ~ler	313, 314.	~ ve haşir	289, 299, 372, 948.
endişe-i istikbal	201.	~ ve sırr-ı tevhid	61.
ene	109; <i>bakınız: enaniyet, benlik.</i>	~nin çekirdekleri olan kelimat-ı mübareke	369.
enmuzec-i kemal	881.	~nin hülâsaları	369.
ensâl	59.	~nin meyveleri	409.
entrika	709.	feylesofun inkârıyla ~de şüpheye düşmemek	336.
~lı cemiyet ve komiteler	434, 598.	selim, nuranî kalpler ve ~	198.
hükûmeti iğfale çalışan ~cılar	712.	erkek	673, 915, 916.
Said Nursî aleyhindeki ~lar	712.	ahir zaman fitneleri ve ~ler	913.
Said Nursî'nin ~ ithamına cevabı	435, 568, 578, 585, 671, 701, 702.	ahir zamanda bir ~ kırk kadına nezaret eder	915.
enva	50, 66, 125, 187.	cemalperest ~ler	913.
~daki sikke-i tevhid	57.	kadın ve ~in müsavâtı	653.
~ın fertlerinin suretlerinin açılması	181.	Ermeni	
~ın muhtasar bir fihristesi	42.	~ fedaileri	813, 822.
~ların teksiri	67.	~ komitesi	812.
enva-ı hacat	149.	~nin Eski Said ve talebelerinden korkması	813.
enva-ı ihsanat	66, 270.	~ Taşnak fedaileri	822.
enva-ı mahubbat	137.	ervah	63, 277; <i>bakınız: ruh.</i>
enva-ı mahlûkat	51, 67, 995, 1003.	ervah-ı neyyire	95.
~ı icat edilmesi	1026.	ervah-ı tayyibe	196.
enva-ı mevcudat	988.	erzak	49, 53, 57, 67, 106, 180, 181, 183, 230, 268, 278, 323, 324, 726, 938, 943, 989; <i>bakınız: rızık.</i>
enva-ı nimet	38, 149.	~lar ve rahmâniyet-i lâhiye	125.
enva-ı zevî'l-hayat	296.	ağaçların ~ı	278.
envar	194, 525, 860; <i>bakınız: nur.</i>	erzak-ı mâneviye	984.
hadsız vücüt ~ı	113.	Erzurum	495.
marifet-i lâhiyenin ~ı	191.		
Risale-i Nur'un ~ı	99.		
envar-ı cemal	143.		

esaret	861.	eski zaman	908, 1046.
Said Nursî'nin Rusya ~i	741.	~da ahireti dünyaya tercih eden	474.
esas		~lardaki fedakâr dostlar	521.
anarşiyi kesen beş ~	549.	Eski Said	285, 509, 541, 554, 558, 717, 718, 721, 722, 741, 775, 835, 837, 1040, 1054; <i>bakınız: Said Nursî.</i>
peygamberlerin davalarının ~ları	378.	~ ve gazete	718.
yedi ~	1067.	~ ve mevt	1070.
esasat-ı diniye	1033.	~ ve talebelerinin kuvveti	813.
esasat-ı imaniye	71.	~'den kalan şahsiyet	675.
esasat-ı Kur'âniye	732.	~'in Ermeni komiteleriyle mücadelesi	812.
esbab-ı zahiriye		~'in imzası	506.
~nin vazifesi	410.	~'in siyaseti terketmesi	718.
esbap	18, 20, 44, 45, 47, 48, 241, 248, 275, 823, 944, 1005, 1008, 1019, 1021, 1022, 1023, 1024, 1026; <i>bakınız: sebep.</i>	~'in talebelerinin ~le şiddet-i alâkaları	812.
~ hiçten icat edemez	46.	~'in Van'daki medresesi ve talebeleri	812.
~ perdedar-ı dest-i kudret olmalı	411.	~'in Yeni Said'e dönüşümü	773.
~ perdedir	410.	cebbar kumandanlar ve ~	678.
~ silsileleri Allah'a dayanır	947.	Ermeni komitesinin ~ ve talebelerinden korkması	813.
~bın icatta tesiri yoktur	947.	Eskişehir	455, 493, 517, 539, 574, 774, 885.
eşyanın ~a havale edilmesi	47.	~ Adliyesi	448.
kör, sağır, şuursuz, camit ~	940.	~ Ağır Ceza Mahkemesi	1114.
kudret-i kudsiye ve ~	947.	~ Emniyet Müdürlüğü	638.
tevhid ve ~	411.	~ hapishanesi	15, 310, 311, 1051, 1065, 1136.
zahiri ~	184, 1005.	~ ve mahpusların ıslahı	783.
esbapperest	275.	~ hapsi	508.
esef	321, 747.	~nden kurtuluş	418.
eseflenme	<i>Bakınız: teessüf.</i>	~ imtihan ve mahkemesi	505.
eser	48, 121, 122, 199, 235, 854, 856, 880.	~ mahkemesi	442, 452, 454, 513, 516, 551, 553, 554, 557, 567, 570, 572, 574, 575, 580, 584, 599, 604, 613, 617, 622, 637, 651, 667, 672, 694, 698, 708, 715.
~ fiilsiz olmaz	121.	~nde Said Nursî'nin Cumhuriyet hakkındaki görüşü	445.
~in güzelliği	120.	~nin risaleleri tetkiki	580.
~in kemal ve cemali	122.	~nin tetkikinden geçen risaleler	451.
beşeriyeti ıslah eden ~ler	851.	~nin Risale-i Nur'u tetkiki	716.
dinden çıkarmak için telif edilen ~ler	860.	esliha	57.
feylesofun ~i	856.	esma	51, 94, 124, 137, 143, 145, 149, 213, 224, 326, 332, 343, 362, 398; <i>bakınız: daire-i esma, tecelliyat-ı esma.</i>
güzel ~	127.	~ haşrı ispat eder	345.
Hâlık'ı ~leriyle tanımak	988.	~ risalesi	1137.
insandaki mu'cizâne ~ler	118.	~ ve âlem	128.
mu'cizeli ~ler	199.	~ ve güzel şeyler	135.
muzır ~ler	579.	~ ve insan	22, 145, 153.
vahit ~ vahit Sâni'den sudûr eder	51.	~daki hüsnlerin mevcudattaki cilveleri	125.
zındıkların ~leri ve şakirtleri	457.	~nın bekası	135.
zındıkların muzır ~leri	442.	~nın cilvesi	<i>Bakınız: cilve-i esma.</i>
eser-i âlişan	1034.	~nın vücudu	122.
eser-i mu'cizane	862.	bâkî ~	135.
eser-i sanat	114.	Süryanice ~	1126.
eser-i tereddüt	208.	esma-i bâkî	137.
esfel-i safilîn	599, 677, 871, 1032.	Esma-i Hüsnâ	34, 42, 57, 88, 93, 145, 149, 195, 233, 683, 1113, 1157, 1158.
Esfel-i Safilîn	903.	~ ve kâinat	54.
esir	723, 816.	~da sonsuz nimetler vardır	1157.
Süfyana ~ olmak	910.	~nin cemali âlemi güzelleştirir	127.
esîr	<i>Bakınız: madde-i esîriye.</i>	~nin definelerini açmak	109.
eski devirler	347.		
eski günahlardan tevbe	366.		
eski İslâm muhakkiklerinin dersleri	1046.		
eski semavî kitaplar ve Kur'ân	974.		

~nın güzelliikleri		eşhas-ı mühimme	910.
~ne âyinedarlık	120.	eşhas-ı müthişe	904.
~ne iman ve ubudiyetle mukabele	127.	eşkiya	309.
~nın güzelliikleri ve mevcudat	125.	eşraf	167.
~nın hüsün ve cemallerinin cıvırları	54.	eşrat-ı Kıyamet	902.
~nın Rahîmâne ve Kerîmâne cıvırları	235.	eşrat-ı saat	903.
Hâlık'ı ~sıyla tanımak	232.	Eşref Edib	699.
insan ve ~	109.	eşref-i mahlûkat	969.
esma-i ilâhî	338.	eşya	46, 1024.
esma-i ilâhiye	113, 139, 153, 233, 234, 340, 358, 406, 870, 970, 974, 990, 1028.	~ bekaya terakki için yaratılmıştır	338.
~ adedince uhuvvet rabitaları	112.	~ Kudret-i Ezeliye musahhardır	255.
~ ve zihayat	22.	~ ve kudret-i Rabbaniye	256.
~nin feyzi	124.	~nın icadı	45, 255.
~nin hâkimiyeti, ihatası ve vahdet	39.	~ ve tedbiri	43.
~ye âyinedarlık	118.	~nda esbap ve tabiata hisse verilmesi	45.
âlem-i şahadet ~ye dayanır	124.	~nın bir tek Zata verilmesi	43, 45, 47.
altı ~	1065.	~nın esbaba ve tabiata verilmesi	46.
bin bir ~	234.	~nın mahiyeti ve hakikati	255.
insanın hafızası ~nin âyinesidir	42.	~nin melekûtiyet vechi	255.
insanın hayatının mahiyeti ve ~	116.	~nin yaratılış hikmeti	338.
küfür ~nin hukukuna tecavüzdür	362.	~nin yaratılışı	<i>Bakınız: icad-ı eşya, eşyanın icadı, hilkat-i eşya.</i>
Esmâ-i Sitte Risalesi	1139.	~ya vücut-i haricî vermek	45.
esma-i sitte-i meşhure	1124, 1135.	~yı ihata eden kudret	1017.
esnaf	455.	~yı zapt eden kuvvet	40.
esrar	120, 732.	ahirette ~nın bir anda inşası	65.
esrar ü envar	224.	bütün ~nın idaresi	944.
esrar-ı gaybiye	1093.	dalâlet nazarıyla ~	1154.
esrar-ı huruf	1093.	dalâlet nazarıyla ~nın ecnebi görünmesi	1154.
esrar-ı huruf-i Kur'âniye	1132.	eşya-i müstahsene.	
esrar-ı ilmiye	1144.	~nin bekası	135.
esrar-ı imaniye	15.	et	106.
esrâr-ı kâinat	1035.	et'ime	181.
esrar-ı Kur'âniye	521, 676, 706, 863, 1082.	Ethem	751, 806.
eş	<i>Bakınız: refika-i hayat.</i>	evamir-i kudsiye	862, 866.
eşcar	87, 88, 106, 187.	evamir-i Kur'âniye	1111.
~ âlemi	186.	~ye ittiba ve intisap	871.
~ın Sâniin vücub-i vücuduna şehadeti	85.	evamir-i Rabbaniye	78, 1033.
~ın şekilleri ve miktarları	1005.	evham	381, 485, 489, 518, 556, 587, 591, 597, 734, 830, 831; <i>bakınız: tevehhüm, vehim.</i>
dünyadaki ~ numunedir	87.	~lı memurlar	664.
ebedî ~	87.	ehl-i dünya ve siyasetin ~ı	477.
eşedd-i istibdadat	464.	vahşi ~lardan kurtulmak	112.
eşedd-i istibdat	568, 618, 669.	evham-ı seyyie	
eşedd-i zulüm	464, 568, 618, 620, 644, 669, 763, 829.	~den kurtulmak	161.
Said Nursî'ye yapılan ~	620, 669.	evlât	312, 353, 354, 356, 477, 882.
eşek		~ katli	244.
deccalin ~i	920, 921.	~ın saadetiyle mes'ut olma	361.
eşhas		İslâm fedailerinin ~ları	821.
beliyyelere giriftar olan ~ ve imdatat-ı Rahmaniye	56.	İslâm milletinin ~larını dinsizliğe teşvik	869.
muzır ~	740.	milletin ~ları	864.
tabiiyyun ve maddiyyunun başına geçen ~	912.	vatan ~ını tenvir ve irşat	454.
eşhas-ı ahir zaman	631.	evlilik	
~ın fevkalâde iktidarları	915.	çok ~	<i>Bakınız: taaddüt-i zevcat.</i>
~ın icraatları	915.		

evliya	33, 93, 95, 102, 111, 160, 294, 298, 304, 307, 347, 502, 525, 544, 566, 625, 681, 690, 703, 756, 872, 977, 980, 1051, 1052;
<i>bakınız: velî, ehl-i velâyet.</i>	
~ enbiyaya yetişemez	160.
~ ve hayaller	23.
~ ve kelime-i tevhid	20.
~ ve Kur'ân	220.
~nın Resul-i Ekrem'in sadıkiyetine	
şahadeti	210.
~nın vücub-i vücuda dair tevafuku	195.
~ya refakati tahattur	161.
nefs-i emmareden şikayet eden ~	525.
evliya-i azîme	213, 522.
evliyaullah	
~ın âsârı	1034.
evrak-ı muzırıra	587, 589.
evrat	307, 527, 793;
<i>bakınız: virt.</i>	
~ı izhar ve ihfa	482.
evsaf-ı celâliye	1158.
evsaf-ı cemal	1158.
evvel	60.
Evvel	340;
<i>bakınız: ism-i Evvel.</i>	
eyvah	747.
Eyyub (a.s.)	<i>Bakınız: Hazret-i Eyyub.</i>
ezan	160, 655, 911.
~da Allahü ekberin kesretle tekrarı	172.
gizli ~	684.
gizli ~a müdahale	684.
Türkçe ~	545, 673, 905.
ezan-ı Muhammedî	1055.
ezel	382, 862.
~ canibi	63.
~den ebede	
~ hamd	369.
~ kadar daire-i vücut	352.
~ uzanan hayat nuru ve insan	1152.
~den ebede hamd	368.
ezelî	226.
~ bir nur	863.
~ hakikat-ı cazibedar	130.
~ hikmet	331.
~ hüsn-i lâyezalî	129.
~ hüsün	130.
~ ilim	945;
<i>bakınız: ilm-i ezelf.</i>	
~min cilveleri	995.
~ kudret	1020.
~ nutuk	219.
~ ve ebedî	131, 234.
~ vücut	1025.
ezeliyet	171.
eziyet	724.
ezlem	464.
ezvak	194, 264, 265, 525.
marifet-i ilâhiyenin ~ı	191.

ez-zaman	1125.

F

fa'al	
~ Zâtın harika işleri	179.
Fa'al-i Hallâk	78.
Fa'alün Lima Yürüd	76.
faaliyet	39, 234, 1003.
hikmet medar ~ hakikati	232.
kâinattaki daimi ~	959.
tâğiyâne ~	1072.
zemindeki sür'atlı ve dehşetli ~	358.
faaliyet-i daim	122, 141, 233.
faaliyet-i kudret	75.
faaliyet-i müsteviye	232.
faaliyet-i müthişe	28.
faaliyet-i Rabbanîye	255.
fahir	143, 710, 728, 1056.
Fahr-i Âlem	213, 968; <i>bakınız: Muhammed</i>
(a.s.m.).	
faide	1003.
~li insan	888.
~li menkıbeler	453.
~li uzuv	887.
faide-i maneviye	751.
fail	121, 122, 233, 412, 940.
~ muktedirdir	252.
seyyiatla fenalar ~dir	411.
şerir ~ler	411.
Fail	122.
fail-i Alîm	233.
fail-i Ferd-i Samed	233.
fail-i Kadîr	233.
Fail-i Muhtar	56, 1013.
Fail-i Zülcelâl	
~'in emri, iradesi ve kuvveti	248.
~'in kibriya ve azameti	247.
fakir	201, 203, 354, 484, 675, 746, 747, 748.
fakir-i mutlak	1052.
fakirlik	<i>Bakınız: fakr.</i>
fakr	22, 31, 100, 107, 117,
201, 297, 327, 343, 675, 999, 1096, 1152;	
<i>bakınız: şiddet-i fakr.</i>	
~ ile rahmete âyinedarlık	117.
~a nokta-i istimdat	107.
~ın tedavisi ve sırr-ı vahdet	32.
~nı anlamak	705.
fakr-ı insan	
~na deva	133.
fakr-ı mutlak	147, 350.
fânî	<i>Bakınız: muvakkat, geçici.</i>
~ âlemdeki ihsanatın istimrarı ve	
bekası	292.
~ cennet	677.
~ cezalar	879.
~ dünya	79, 730.

~ dünya hayatı	813, 822.	bir ~nın ehl-i iman emvâtına	
~ dünyada safî lezzetleri kazanmak	314.	yetişmesi	1055.
~ dünyanın bâkî baharı	342.	namazda ~ kelimelerinin manalarını	
~ dünyaya riyakârâne bakmak	1140.	düşünmek	966.
~ gençliği hayrata sarf etmek	320.	Fatiha Suresi	1067, 1068.
~ gençlikle ebedî gençliği kazanmak	747.	fatiha-i hayat-ı ilmiye	1098.
~ güzellik	21.	Fatiha-i Şerife	232, 950, 1038.
~ hayat imanla bâkiyâne hayatlanır	117.	~de ders verilen iki cereyan-ı azîme	965.
~ hayat ve mevt	1070.	~nin muhtasar hulasası	950.
~ hayatın bâkî meyveleri	104.	ayda	86, 954;
~ hayvaniyet	425.	<i>bakınız: maslahat.</i>	
~ küre-i arzın bâkî temel taşı	413.	en ~lı yol	961.
~ lezzet-i sefihânedeki elemeleri		hilkat-i mevcudatın ~ları	42.
göstermek	479.	mahlûkatın ~ları	29, 30.
~ menzilden bâkî menzile göç	1150.	aydalı	<i>Bakınız: nafi.</i>
~ mevcudat	941.	~ insan	<i>Bakınız: uzv-i nafi.</i>
~ saati bâkîleştirmek	303, 744, 810.	aydasız	<i>Bakınız: malâyaniyat, malâyani.</i>
~ şahıslar	885.	fazilet	356, 471, 474, 587, 853, 863,
~ zahmeti bâkî rahmete tebdil	469.	864, 867, 870, 872, 873, 881, 884, 887, 892;	
~ zemin	297.	<i>bakınız: meziyet.</i>	
~ zevkleri aramamak	501.	~ dersi	847.
~nin bâkî kalması	139.	~ sahibi	<i>Bakınız: sahib-i kemal.</i>
âlem ~dir	226.	riyasız ~	357.
bâkî hakikatler ~ şahıslara bina		ruhî ve kalbî ~ler	471.
edilmez	885.	talebelik ~ini almak	680.
fena ve ~ adamın güzel ve bâkî sözü	737.	fazl-ı ilâhî	412.
fânîlik	398, 867.	fecir	
farfara		sabah, ~ sünneti	474.
~lı gazeteciler	531.	feda	508.
farika	108, 187, 189, 998, 1013.	fedai	860.
fariza-i fitriye	245.	Ermeni ~leri	813, 822.
fariza-i zimmet	166.	Nurculardaki müspet ~ler	812.
farmasonluk	858.	Taşnak ~leri	812, 822.
Fars	979.	fedailik	811, 812, 821, 822, 830.
farz	996.	fedakâr	477, 521, 776, 849.
~ namazını kılmak	746.	~ Müslüman gençliği	850.
~ namazları kaza etmek	315.	~ Üstat	875.
~ları eda	366.	Nurun ~ları	750.
beş ~ namaz	303.	fedakârane	
hapiste ~ namazını kılmak	744, 747, 748.	~alâka	616.
Fâtır	137, 145.	fedakârlık	288, 356, 519, 813, 822, 859.
Fâtır-ı Bâkî	133, 135.	müspet ve uhrevî ~	821.
Fâtır-ı Hakîm	1055, 1094.	Nur Talebelerindeki ~	821.
Fâtır-ı Kadîr	78, 88.	fehim	200.
Fâtır-ı Mutlak		Felâk Suresi	417.
~'in bekâsı ve varlığı	135.	felâket	514, 851.
Fâtır-ı Zülcelâl		büyük saadetler büyük ~lerin	
~ bâkîdir	135.	neticesidir	1150.
~'in nazar-ı Şuhuduna görünmek ve		ebedî ~ler	854.
mazhar olmak	29.	Risale-i Nur ve şakirtlerine ilişmek ~lere sebep	
Fatiha	162, 431, 950, 956,	olur	514, 537.
966, 967, 986, 987, 988.		felek	
~ bağışlamak	1055.	~e karşı dehşetli sualler	28.
~daki âmin'in külliyyet kesb etmesi	966.		
~daki sırat-ı müstakim ehli	161.		
~nın kelimelerinin hakikatleri	1000.		
~nın manalarını kasten hatıra			
getirmemeli	966.		

felsefe	252, 479, 591, 975,	~ edenleri Cenab-ı Hakka terk etmek ve affetmek	402.
1030, 1062, 1068.		~a iyilikle mukabele	428.
~ gözlüğü	1045.	~i izale	212.
~yle geçmiş zaman	1148.	~lar kaydedilir	354.
~yle gelecek zaman	1148.	~ların esası	405.
~yle kabir	1148.		
~yle küre-i arz	989, 1045.	fennî	
~ gözüyle arz âlemi	1149.	~ şübehat	1078.
~ herşeyi çirkin gösterir	1147.	fenn-i askerî	324.
~ hikmeti	988.	fenn-i beyan	1117, 1128.
~ nazarı		fenn-i elektrik	325.
~yla canlı mahlûkat	1149.	fenn-i hayvanat	267.
~yla insanların âleme geliş gidişleri	1150.	fenn-i hikmetü'l-eşya	326.
~yla kâinat	415.	fenn-i iâşe	323.
~yla sema	991.	fenn-i kiraat	326.
~yla semavat	1149.	fenn-i kitabet	326.
~yla zihayat âlemi	1043.	fenn-i makine	323.
~den çıkan zındıka hastalığının şifası	1081.	fenn-i mantık	1017.
~nin kanunları	413.	fenn-i nebatat	267.
~nin kavanin-i ilmiyeleri	1045.	fenn-i tıp	322.
~nin tahakkümüyle dindar millette vücuda gelen tahavviller	419.	feragat	881.
dini dinlemeyen ~nin nazarı	991, 1045.	feragat-i nefis	859.
fen ve ~den gelen dalâlet	1109.	ferah	493, 496, 497, 503,
kör ~	989.	757, 776, 803, 827.	
maddiyyun ~si	479.	~lı şeylerle meşgul olmak	795.
materyalist ~	849.	her şeyin ~ verecek tarafına bakmak	794.
felsefeci			
~ adam	1149.	ferahlık	
felsefe-i tabiiye	515.	imanın verdiği ~	1148.
fen	168, 221, 296, 326, 330, 335, 343,	feraset	505.
479, 913, 991, 1046.		Ferd	45.
~ gözlüğüyle küre-i arz	989.	ferd-i insan	1006.
~ ve felsefe nazarıyla kâinat	415.	ferd-i mütedeyyin	333.
~ ve felsefeden gelen dalâlet	1109.	Ferd-i Samed	233.
~den çıkan zındıka hastalığının şifası	1081.	ferdiyetçilik	
~den gelen dalâlet	1042, 1046.	~ fikri	Bakınız: fıkır-i infiradî.
~ler Allah'ı tanıtırır	322.	ferman	111, 296, 307, 308, 346, 375.
bir ~de o ~nin âlimlerinin sözü geçer	168, 335.	Kâinat Sahibinin ~ı	207.
pozitif ~ ilimleri	Bakınız: fûnun-i müspete.	memleket hâkiminin ~ı	307.
fenâ	506;	semavî ~lar	320, 321, 334, 347, 959.
bakınız: bedbaht.		semavî ~lar ve arz	296.
~ ve fânî adamın güzel ve bâkî sözü	737.	sermedî ~	219.
~ları izale	212.	ferman-ı Rahman	213.
~ların tokatlanması	983.	ferman-ı Sübhanî	58.
seyyiatta ~lar faildir	411.	ferş	791, 924.
sözlerin ~sına bakmamak	794.	fert	43, 44, 54, 888, 942, 1029;
fenâ	25, 28, 33, 55, 100, 117,	bakınız: efrat.	
137, 139, 242, 338, 398, 982.		~teki nimet	1156.
~ bulan	Bakınız: fânî.	bîçare cüz'î ~lerin musibet ve şerlere	
~ mahubut	137.	müptelâ edilmesi	56.
~nın güzellikleri bozması	119.	umumî kanunların tazyikinden feryat	
hak ~sı	100.	eden ~ler	57.
sırr-ı tevhidle ~	34.	ferzendâne	
fenâfilihvan	504.	~ münasebet	288.
fenâ-i mutlak	968.	fes	654.
fenalık	130, 332, 565, 566, 675,		
706, 735, 1041, 1042; bakınız: seyyie, şer.			

fesad-ı beşerî	673.	Feyzi	526, 575, 766, 769, 771, 777, 785, 787, 829, 834, 836.
fesahat	187, 385.	feyz-i envar-ı Muhammedî	1034.
fesat	666, 673, 924.	feyz-i ilâhî	412.
~ çıkarma	<i>Bakınız: ifsat.</i>	feyz-i ilim	880, 1035.
Hulefa-i Raşidinden sonraki ~	672.	feyz-i imanî	193, 262.
feth-i İstanbul	1132.	feyz-i ulvî	1034.
feth-i Kudüs	1132.	feza	73, 75, 76, 80, 93, 175, 180, 939, 941, 989.
feth-i Mekke	1132.	~ Allah'ı tanıır ve tanıtırır	85.
feth-i suver	267;	~ denizi	180.
~ <i>bakınız: suretlerin açılması.</i>		feza-i kâinat	415.
feth-i Şam	1132.	fezail-i a'mal	659.
fetih	<i>Bakınız: fûtuhat.</i>	fezail-i ilmiye	1035.
suretlerin ~i	187, 190.	fezleke	388.
Fetih Risalesi	1132.	ayetlerdeki ~ler	389.
Fetih Suresi	<i>Bakınız: Sure-i Fetih.</i>	fezleke-i tevhid	390.
fetret		fırak	955.
~ asrı	214.	fırak-ı dalle	524.
Fettah	126, 266.	fırka	700.
~ isminin tecellisi	266.	itilâfçı, ittihatçı ~ları	699.
~ ismiyle suretlerin açılması	111.	fırtına	178.
Fettah-ı Allâm	78.	asrın şerli ~ları	421.
fettahiyet	267, 271.	fısk	307, 720.
~ hakikati	266.	fıskı	18.
~in suret ve simalardaki cemali	126.	fitrat	145, 247, 278, 949.
fetva	655.	~ vazifeleri	118.
~ yeni icatlara ~ verenler	545.	~in tercüman-ı âyât-ı tekvinîyesi	1094.
fetvacı	913.	fitrat-ı acibe	1031.
fevka'l-kanun	738.	fitrat-ı beşeriye	
fevkalâde		~nin hacet-i zaruriyesi	458.
~ kuvvet	39.	fitrat-ı eşya	1094.
feyiz	164, 184, 194, 195, 209, 397, 427, 733, 970, 1092.	fitrat-ı selime	395.
~li kitap	681.	fitrî	
esma-i ilâhiyenin ~i	124.	~ arzu	102.
Kur'ân'ın ~i	738.	~ aşk	105.
feylesof	437, 539, 541, 548, 594, 627, 804, 856, 875, 969, 977, 1041, 1050.	~ aşk-ı beka	33.
~ Necatî	542.	~ aşk-ı ilmî	874.
~ Yusuf	542.	~ dua	395, 999.
~ların dinsizce tabirleri	540.	~ hacetler	278.
~ların imanî meselelerdeki muhalif fikirleri şüphe vermemeli	336.	~ hizmetler	240.
~ların inkârları ve itirazları		~ ibadet	240, 959; <i>bakınız: ibadet-i fitriye.</i>
~ ehemmiyetsizdir	169.	~ ihtiyacat	360.
~ların Kur'ân aleyhindeki şüpheleri	1119.	~ ihtiyaç	<i>Bakınız: ihtiyac-ı fitrî.</i>
~un eseri	856.	~ ihtiyaç diliyle dualar	960.
~un inkârıyla şüpheye düşmemek	336.	~ istidatlar	1044.
Avrupa ~larının itiraz ve şüpheleri	265.	~ kahramanlık damarı	764.
Avrupa ~larının nefiy ve inkârları	168.	~ kuvveler	1044.
dindar ~lar	1054.	~ libaslar	60.
dinsiz ~lar	737, 1075.	~ matlâpların verilmesi	332.
maneviyatta gâbileşen ~un münkirâne sözü maneviyatta kıymetsizdir	169.	~ meyl	1020.
muannit ~lar	308.	~ muhabbet-i zatînin tatmin edilmesi	101.
zındık ~lar	498.	~ mübarekiyetler	157.
Feyyaz-ı Müteal	75.	~ rızık	276.
		~ telsiz telefonlar	1055.
		~ tesbihat	113, 340.

~ vazife	92, 117, 338, 339.	fikren	
hayata ~ iştîyak	118.	~ kabul etmemek	699.
insanın ~ medeniyeti	1151.	~ muhalefet	674.
kemalâta karşı ~ meftuniyet	101.	~ musibet	496.
varlığa karşı ~ aşkın teskin edilmesi	101.	~ seyahat	240.
zihayâtın ~ hediyeleri	157.	~ sıkıntı	469.
fihî nazarun	608, 1051.	~ taraftar olmamak	620, 678.
fihriste-i kemalât	984.	fikr-i ahiret	906.
fiil	121, 122, 125, 233.	fikr-i batıl	372.
~ failsiz olmaz	121.	fikr-i inîradî	908.
~ ile ders ve irşat	485.	fikr-i küfrî	557, 917.
~in kemal ve cemali	122.	fikr-i mefsedet	892.
~ler kaydedilir	378.	fikr-i siyaset	714.
~lerin bâkîleşmesi	404.	Filistin	790.
~lerin Cennette bâkî meyveleri	404.	~ meselesi ve Yahudi milleti	790.
ademî ~ler	411.	filozof	709;
Allah'ın ~leri	260, 261.	<i>bakınız: ağleb-i hükema, feylesof.</i>	
az ~le büyük adem	411.	fırak	113, 133, 311, 313, 327,
az ~le büyük tahribat	405.	356, 397, 398, 429, 552, 984, 1044.	
cüz'î ~	18.	~ elemi	320.
cüz'î ve küllî ~ler	41.	~ elemi izale	1153.
ihatalı ~	190, 267.	~ elemelerinden kurtulmak	112.
kâinatı çeviren ~lerdeki birlik	51.	~lara karşı medar-ı teselli	491.
kâinattaki ~lerde iştirak muhaldir	39.	ahbabın ~ı	135.
muntazam, alîmâne, basîrâne,		ebedî ~	288, 312.
nihayetsiz ~	944.	kâinat dolusu ~lar	397.
Rabbânî ~ler	234, 248.	mahbupların ebedî ~ları	33.
Rahmânî ~ler	234.	muvakkat ~ta daimî visal	112.
şuurlu ~lerle Hâlik'in evsaf ve şüunatını		fırak-ı lâyezalî	749.
anlamak	117.	Firavun	24, 26, 48, 459, 946, 964.
fiilî		~'un kavmi	<i>Bakınız: kavm-i Firavun.</i>
~ dua	276.	firavunâne	
~ istiane ve dualara cevap verilmesi	960.	~ inkâr	1066.
fiil-i ilâhî	249.	~ temerrüt	461.
fiil-i Rabbaniye	249.	~ tuğyan	1066, 1067.
fiil-i rububiyet	39, 109.	firavunluk	1046, 1109.
fikir	188, 335, 718, 798, 848,	firavunmeşrep	
870, 991, 1042; <i>bakınız: efkâr.</i>		~ gizli komitenin başlarına sual	684.
~ alışverişi	<i>Bakınız: meşveret.</i>	firenk	
~ en muhalefet	607.	~ illeti	721.
~ hürriyeti	<i>Bakınız: hürriyet-i fikir.</i>	firkat	32.
~ ihtilâfı	780.	fitne	759, 921, 1073, 1124.
~ karanlıkları ve Risale-i Nur	693, 849.	ahir zaman ~si	524, 913, 1142;
~lerin neşri	697.	<i>bakınız: fitne-i ahir zaman.</i>	
anarşistlik ~i	919.	Cengiz ve Hülâgû ~si	421, 524, 630.
Cehennem ~i	360.	dalâlet ~sinden gelen şübehatı izale	1057.
çocuklar, ölüm ve Cennet ~i	286.	Deccalın dehşetli ~si	914.
ferdiyetçilik ~i	<i>Bakınız: fikr-i inîradî.</i>	dinî ~lerden bahseden müteşabih	
gençler ve Cehennem ~i	288.	hadisler	523.
imânî meselelerdeki muhalif ~ler şüphe		ehl-i imanı ~lere düşüren şakiler	1072.
vermemeli	336.	Süfyan ve deccalın ~leri	924.
kâfirâne ~ler	1102.	fitne-i ahir zaman	428.
kâfirâne ~ler ve Onuncu Söz	1120.	~ın dehşeti	912.
maddiyyunluk ~	533.	fitne-i diniye	524.
muzır ~ler	868, 896.	~ ve Risale-i Nur	1123.
pozitif ~ler	852.	fiyat	
unsuriyetperverlik ~i	721.	nimetlerin ~ı	259, 951.
zehirli ~ler	849, 868.		
zehirli ~ler ve Onuncu Söz	1120.		
zehirli ~ler ve Risale-i Nur	869.		

Ford	693.	~ veren lehviyatlar	33.
fotoğraf		~te olanlar	<i>Bakınız: ehl-i gaflet.</i>
berzahî ~lar	948.	gaflet-i mutlaka	905, 1007.
Fransız İhtilâli	<i>Bakınız: ihtilâl-i Fransevî.</i>	Gafûr	1044.
Fransız İhtilâl-i Kebiri	783.	Gafurü'r-Rahîm	1042.
Frenk		gaibâne	
~ serpuşu	911.	~ marîfet	232.
Fuat	408, 833.	~ medh ü sena	232.
fuhşiyat	747.	galat-ı his	198.
fuhuş	961.	galat-ı Şia	665.
Furkan	1080.	galibiyet	
Furkan-ı Hakîm		ümmetin ~i	921.
~ ve Risalei'n-Nur	1060.	gam	31, 103, 397, 471, 748, 763, 776;
fûcur	961.	<i>bakınız: hüzün, keder.</i>	
fûnun	326, 1062.	~lara karşı medar-ı teselli	350.
~un dilleriyle Hâlıkı tanıtan ders	329.	kadere iman eden ~dan kurtulur	409, 794.
Garbın ~u	1062.	Gani-i Mutlak	
fûnun-i müspet	736.	~'in abdi olmak	107.
fûrkan-ı cismanî	235.	ganimet	
fûruat	1157.	manevî ~	565.
fütuhât		müspet ~ cemaate taksim edilir	927.
Risale-i Nur'un ~ı	467, 513.	garabet-i hilkat	1027.
fütuhât-ı İslâmiye	976, 1132.	garaz	352, 356, 759, 781, 814, 823.
fütuhât-ı Nuriye	1098.	~sız hizmet	356.
Fütuhü'l-Gayp	1034.	garaz-ı siyasî	574.
fûtur	680.	garazkâr	
fütühât	566.	~ rapor	831.
fütühât-ı Kur'âniye	889.	gardiyan	745, 764.
fütühât-ı Nuriye	793.	garip	723, 746.
füyuzat	773, 860, 969, 1034.	gark	<i>Bakınız: boğulma.</i>
füyuzat-ı ilmiye	876.	ehl-i şirkin ~ı	26.
füyuzat-ı şem-i ilâhî	1036.	Garp	591.

G

gadab-ı ilâhî	161, 385, 663.	Gavs-ı Azam	160, 213,
gaddar	586.	421, 435, 454, 524, 569, 625, 640, 668, 681,	
~ canavarlar	919.	703, 866, 922, 977, 1051, 1056, 1105, 1142;	
~ medeniyet	464.	<i>bakınız: Abdülkadir-i Geylânî.</i>	
~ zalimler ve me'yus mazlumlardan	297.	~'in Risale-i Nur'a teveccühünün	
ecnebi ~ları	419.	hikmeti	1141.
vicdansız ~lar	683.	Gavs-ı Geylânî	872;
gaddarâne		<i>bakınız: Abdülkadir-i Geylânî.</i>	
~ muameleler	696.	gaybî	
gadr	411, 550.	~ anahtarlar	1094.
gadr-i mutlak	299.	~ cennet	184.
gafil	24, 179, 685.	~ el	<i>Bakınız: dest-i gaybî.</i>
gaflet	33, 99, 100, 112, 158, 171,	~ işler	533;
356, 397, 478, 482, 745, 869, 871, 879, 966,		<i>bakınız: umur-i gaybiye.</i>	
1046, 1068.		~ menba	184.
~ nazarı	<i>Bakınız: nazar-ı gaflet.</i>	~ pergâr	1006.
~yla mevcudat	1154.	~ tokatlar	161.
~ ve dünyaperestlikten çıkan enaniyet	504.	~ umur-i istikbaliye	1137.
		~ vücut	398.
		~ Zat	212.
		Kur'ân'ın ~ ihbarları	223.
		peygamberlere ~ imdat	963.
		gaybîlik	313.

gaye		farfaralı ~ler	531.
kudsî ~	865.	gece	916, 1023.
gaye-i hayal	107.	~nin şerri	417.
gaye-i hayat	710.	Cuma ~leri	770.
gaye-i hilkat	362, 998.	ecnebi hurufunun tamimi ve ~	
gaye-i ilmiye	1086.	dersleri	1124.
gayp	76, 107, 659.	kıymettar ~	778.
~ âlemi	<i>Bakınız: âlem-i gayp.</i>	meşhur ~ler	<i>Bakınız: leyali-i meşhure.</i>
~ ilmi	<i>Bakınız: ilm-i gayp.</i>	meşhur ve mübarek ~ler	788.
~ perdesi	<i>Bakınız: perde-i gayp.</i>	geçici	<i>Bakınız: muvakkat, fânî.</i>
~a ait bilinmeyen olaylar	<i>Bakınız: hâdisat-ı gaybiye.</i>	~ âlemleri nurlandırmak	393.
~a ait işler	<i>Bakınız: umur-i gaybiye.</i>	~ hâllerle meşgul olmamak	794.
~ı Allah'tan başkası bilemez	907.	~ şeylere ehemmiyet vermemek	815.
~ı bildirmemek rahmettir	313.	geçim	725;
~tan haber vermek	1114.	<i>bakınız: maişet.</i>	
~tan infak	275.	~ sıkıntısı	<i>Bakınız: derd-i maişet.</i>
~tan rızık	275.	Said Nursî'nin ~i	725.
gayr		geçmiş	310, 552, 955;
~in müdahalesini red	37, 42.	<i>bakınız: mazî.</i>	
gayret	543.	~ elemeler	744, 745.
asrın ~siz adamları	683.	~ hüznler	32.
gayret-i vataniye	465.	~ lezzetli, sefalı günlerini düşünmek	744.
gayretullah	547.	~ musibet	495, 744.
gayr-i ahlâkî		~ musibetli elemli günlerini tahattur	744.
~ cereyanları tenkit	878.	~ şeylere itiraz	511.
gayr-i ilmî	541, 888.	~ zaman	159, 191, 383.
gayr-i mahrem		~ ve ahirete iman	352.
~ kitapların tetkiki	575.	~ ve peygamberlere iman	404.
~ risaleler	515, 553, 567.	~e karşı sabır kuvvetini dağıtmamak	745.
gayr-i muayyen	1007.	~ten gelen elem ve teessûf	313.
gayr-i mütenahi		~ten gelen teessüfler ve firaklar	313.
~ hamd	1157.	felsefe gözlüğüyle ~ zaman	1148.
~ silsile-i hamdiye	1151.	iman gözlüğüyle ~ zaman	1148.
gayr-i resmî	683.	iman nazarıyla ~ zaman	191.
gayrimeşru	531, 870, 871.	sırr-ı tevhidle ~ zaman	34.
~ keyifler	310, 320, 321.	gelecek	552, 955;
~ lezzetler	320, 1042.	<i>bakınız: istikbal, müstakbel.</i>	
~ muhabbetin neticesi	741.	~ belâ günlerinden elem almamak	744.
~ müştehiyatın süslendirdiği hayat ve mevt	1070.	~ elemeler	745.
gayya-i cehil	881.	~ nesil	<i>Bakınız: nesl-i atî.</i>
gazab-ı ilâhî	455, 964.	~ zaman	687.
Gazalî	<i>Bakınız: İmam-ı Gazalî.</i>	~ ve ahirete iman	352.
gazap		~daki musibetlerden elem almamak	495.
münkirlere ~	964.	~ın hâdisatı	310.
gazat-ı muzır	83.	~ın korkuları	32.
gazete	561, 887, 934.	~ğe karşı sabır kuvvetini dağıtmamak	745.
~lerin Nur Talebeleri lehindeki yazılar	826.	~ten gelen endişeler ve korkular	313.
Ehl-i Sünnet ~si	816, 825.	dalâletin hükmüyle ~	311.
Eski Said ve ~	718.	felsefe gözlüğüyle ~ zaman	1148.
Posta ~si	671, 836.	iman gözlüğüyle ~ zaman	1148.
Said Nursî ve ~	530, 550, 561, 572, 584, 670, 718, 767, 818, 826, 1086.	iman nuruyla ~	312.
Son Posta ~si	667, 670.	gelişme	<i>Bakınız: terakkiyat, terakki.</i>
gazeteci		gemi	
		dehşetli ~	989, 1045.
		emniyetli seyahat ~si	1045.
		selâmetli bir ~	989.
		genç	320, 357, 453, 498, 643, 747, 775, 849, 850, 854, 934.
		~cin imanı	622.

~ler ve Cehennem fikri	287, 357.	ebede uzanan ~lar	349.
~ler ve Kur'ân hattı	859.	gıda-i kudsi	429.
~ler, ahirete iman ve hayat-ı içtimaiye	353.	gılman	
~lerin gençliği suiistimalinin cezası	321.	~in çirkin bir taklidi	911.
~lerin hakaik-ı imaniyeden mahrum bırakılması	1041.	gînâ	117, 123, 1067.
~lerin ıslahı	776.	girdab-ı inkâr	881.
~lerin vartaları	746.	giyinme tarzı	<i>Bakınız: suret-i telebbüs.</i>
bir ~in dinsiz olması	857.	gizli	<i>Bakınız: müphem, gayp.</i>
Bolşevikler ve ~ler	775.	~ bereketi izhar etmek	726.
Cehennem fikri ve ~ler	354.	~ cemiyet ittihamına cevap	614,
haylaz ~ler	481, 498.	637, 638, 643, 659, 660, 847, 857, 876,	
haylaz ~lerin yedikleri tokatlar	526.	887, 893, 897.	
iman-ı ahiretin ~lere faidesi	354.	~ entrika ittihamına cevap	671.
İslâm ve Türk ~leri	747.	~ ezan	684.
kahraman ~	747.	~ ve kamete müdahale	684.
kendini muhafaza eden ~	747.	~ görüşme isnadına cevap	642, 644.
üniversite ~leri	860.	~ hakikatler	903.
vatana, millete faydalı ~	747.	~ ifsat komitesi	460.
vatana, millete muzır ~	748.	~ inayet	496.
gençlik	320, 526, 527, 680, 693,	~ komite	517, 712.
849, 850, 853, 855, 860.		~ kutup	1143.
~ damarı akıldan ziyade hissiyatı		~ manalara delâlet	1117.
dinler	746.	~ mevfum	1117.
~ darbesini yiyenler Nurlara muhtaçtır	746.	~ münafıklar	680, 796, 799, 834.
~ hevesatı	746.	~in dine taarruzu	585.
~ nimeti	748.	~ neşriyat ittihamına cevap	638.
~ ve Risale-i Nur	860.	~ Süfyan komitesinin yıkıcılığı	869.
~ yazı	310.	~ zındıka komitesi	490, 539, 601, 621, 678.
~ği iffetle hayrata sarfetmek	320.	~ zındıklar	465, 771.
~ği istikamette sarf etmek	321.	~in plânları	494.
~ği Kur'ân ve ilimleriyle teşhiz etmeli	860.	Allah ~ kemalâtını bildirmek ister	199.
~ği sefahate sarfetmek	320.	en ~ sesleri işiten Zat	32.
~ği suiistimal	321, 747.	firavunmeşrep ~ komitenin başlarına	
~in cezası	320.	sual	684.
~ğin Risale-i Nur'a ihtiyacı	895.	komünistlerin ~ plânları	853.
~ğin Risale-i Nur'a sarılmasının hikmeti	859.	musibetlerin ~ bırakılmasının hikmeti	906.
~ğin taşkınlıkları	320, 321.	Nur Talebelerinin ~ düşmanları	569,
~te iffetini muhafaza	310.	571, 581, 594, 601, 603, 608, 619, 642, 644,	
ahirette bâkî ~	321.	656, 662, 765, 793, 801, 807, 825, 826, 832.	
bâkî ~	357.	Risale-i Nur ~ intişar eder	1122.
bâkî bir ~i kazanmak	320.	Risale-i Nur'un ~ düşmanları	901.
ebedî ~	353.	Said Nursî'nin ~ düşmanları	644,
fânî ~le ebedî ~i kazanmak	747.	661, 662, 679, 848.	
gayrimeşru dairedeki ~ keyifleri	320.	umur-i gaybiyenin ~ kalmasındaki	
İslâm ~inin kurtuluşu	857.	maslahat	905, 906.
istikamet dairesinde ~	321.	Yahudinin ~ komitesi ve Deccal	928.
Müslüman ~i	850.	gonca	53, 258.
Türk ~i	850, 858.	gök	72, 73, 74, 80, 174, 180, 246, 389;
Türk ~i ve Risale-i Nur	895.	<i>bakınız: semavat, sema, gökyüzü, asuman.</i>	
Türk-İslâm ~i	855.	~ gürültüsü	74, 175, 176;
Gençlik Rehberi	486, 552, 638, 747, 885.	<i>bakınız: ra'd.</i>	
genel çekim	<i>Bakınız: cazibe-i umumî.</i>	felsefe nazarıyla ~	992.
gerçek	<i>Bakınız: hakaik, hakikat.</i>	gökyüzü	<i>Bakınız: semavat, sema,</i>
gergedan	25, 331.	<i>asuman, gök.</i>	
gerginlik	544.	~ne ait hâl, durum	<i>Bakınız: vaziyet-i</i>
gericilik	<i>Bakınız: irtica.</i>	<i>semaviye.</i>	
gerileme	684.	Gölköy Enstitüsü	868.
gıda	984; <i>bakınız: taam.</i>	gönül	
		alçak ~lülük	<i>Bakınız: tevazu.</i>

gönüllü alay kumandanı	741, 772, 820, 856;	eski ~lardan tevbe	366.
bakınız: Said Nursî.		günahkâr	914.
görevden alma	Bakınız: azil.	gündüz	916, 1023.
görme	22.	güneş	37, 52, 53, 120, 174,
görmek	117, 235, 236.	177, 204, 325, 916, 945.	
görücü	22.	~ sistemi	Bakınız: Manzume-i Şemsiye.
görünen		~ ve seyyareleri	73.
~ âlem	Bakınız: âlem-i şahadet.	~in mağripte çıkması	903, 923.
görünmeyen	Bakınız: gayp.	~in ziyası	120.
~ âlem	Bakınız: âlem-i gayp.	~lerin teshir ve tanzimi	73.
~ işler	533.	~ten vahidiyet ve ehadiyete bir misal	1024.
gösteriş	Bakınız: riya.	iki cihanın ~i	394.
göz	109, 124, 149, 255, 258, 277, 1027.	kâinatın manevî ~i	213.
~ değmesi	Bakınız: nazar.	güven	Bakınız: itimat.
~ hazine-i rahmetin anahtarıdır	277.	güvenlik	Bakınız: emniyet.
~ rızık ister	277.	güvercin	433.
~ü veren Zat	22.	güz	60, 272, 339, 340, 397, 940.
~ün şükür ve ibadetinin mükafatı	359.	~de âlemin vefatı	227.
gaybın ~ler	213.	ihtiyarlık ~	310.
iman ~ü	312, 954.	güz el	54, 55, 123, 127, 954, 1009, 1147;
imanlı ~	1045.	bakınız: hasen.	
kalbî ~ler	21.	~ ahlâk	Bakınız: seciye, hüs-n-i ahlâk.
gözaltı	Bakınız: nezaret.	~ bir mahlûk olmak	127.
gözlem	Bakınız: müşahade.	~ dünyanın fena ve zevali	119.
gözlük		~ eser	127.
felsefe ve iman ~leri	1147.	~ esmanın güzellikleri	125.
gurbet	105, 107, 112, 158.	~ hasletler	1041.
~ vahşeti	404.	~ kelimeler ve hava	1001.
~te yaşayan	Bakınız: garip.	~ mahlûklar	1008.
beş çeşit ~	99.	~ mahlûklardaki güzellikler	123.
gurup	916.	~ mahlûklardaki hüsün ve cemal	121.
gurur	433, 501, 722,	~ örnek	Bakınız: hüs-n-i misal.
725, 726, 1046, 1056, 1109; bakınız: enaniyet.		~ özellikler	Bakınız: meziyet.
gurur-i ilmi	171.	~ sanat kendini takdir ettirmek ister	127.
gücenmek	517, 799, 807.	~ seciyelerden istifade etmek	492.
güç	Bakınız: iktidar, kuvvet.	~ seciyelerin in'kasında âyine olmak	484.
güçlük	Bakınız: müşkülât.	~ şeyler ve esma	135.
güçsüzlük	Bakınız: acz, zaaf.	~ şeylerin zevali	
gül	51, 53, 258, 400, 953.	~nden kederlenmemek	135.
~ dairesi	523.	~nden mahzun olmamak	135.
göldeste-i marifet	188.	~ şeylerle meşgul olmak	795.
gülme	357, 1000.	~lerdeki güzellikler	123.
gün		çirkinin icadı çirkin değil, ~dir	55.
Deccalın dört ~ü	916.	fena ve fânî adamın ~ ve bâkî sözü	737.
hazır ~	687.	her şeydeki en ~ vaziyetler	126.
hazır ~ ve sabır	745.	her şeyin ~ cihetine bakmak	794.
her ~	393.	iman-ı ahiret ve ~ ahlâk	356.
günah	320, 366, 474,	Muhammed'in (a.s.m.) ~ hasletleri	973.
531, 744, 747, 748, 913, 1041; bakınız: seyyie.		sözlerin ~ini dinleyip tâbi olmak	794.
~lardan men etmek	455.	güz el	
~ların bağışlanmasını dileme	Bakınız: tevbe,	kâinat ~'in cemalini tavsif ve târif eder	123.
istiğfar.		kâinatı güzelleştiren ~	123.
~ların esası	405.	güzelleştirmek	128, 129.
bütün ~lardan kendini korumak	Bakınız: takva.	~ güzelden gelir	123.
büyük ~	Bakınız: kebair.	güzellik	21, 30, 53, 54, 56, 122,
büyük ~lardan korunmak	871.	124, 125, 126, 130, 220, 242, 410, 411, 511,	
		954, 964, 1001, 1017; bakınız: cemal, hüsün.	
		~ sevdası	119.
		~çirkinlik	365.

~ler Cennete akar	365.
~ler muhtelifdir	124.
~ler mukaddes cemalin işaretleridir	124.
~lere müptelâ duygular ve zîhayatın zevali	28.
~leri intaç eden çirkinlik dolayısıyla ~tir	55.
~lerin menbaı vücuttur	130, 131.
âlemdeki ~lerin kaynağı	128.
âlem-i şehadetin ~i ve esma	124.
Allah'ın kudsiyetine muvafık ~lerine şahadet	122.
cüz'î çirkinlik ve küllî ~	55.
ebedî ~	288.
eserin ~i	120.
Esma-i Hüsnanın ~leri	125.
fenâ ve zevalin ~leri bozması	119.
güzellerdeki ~ler	123.
iman ~i	127.
ismin ~i	122.
kâinattaki ~lerin kaynağı	123.
kerîmiyet-i Rabbâniyenin ~i	126.
maddî ~lerin kaynağı	124.
manevî ~ler	124.
mevcudatın ~leri	120.
mukaddes ~	121.
sermedî ~	129.
sermedî ~lere âyinedarlık	120.
tebeddül etmeyen ~	123.
Zat-ı Akdes'in münezze ve mukaddes ~i	121.

H

habbe	77, 108, 126, 187, 944.
~lerden suretlerin açılması	111.
~nin kubbe yapılması	470, 591, 593, 766.
~yi kubbe yapmamak	531.
habbecik	939.
haber	407, 520, 1099.
gayptan ~ vermek	1114.
haberleşme	<i>Bakınız: muhabere.</i>
Habeş	
~ padişahları	979.
Habib-i Zîşan	402;
<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
Habibullah	294, 863;
<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
~ ve Hâlık	213.
hablullah	425, 592.
hablullahi'l-metin	924.
hac	804, 808, 829.
~daki adam	368.
Rusların ~la ilgili bir propagandası	595.
hacat	999, 1152;
<i>bakınız: ihtiyacat, ihtiyaç, hacet, kesret-i hacat.</i>	
~a medar bir nokta-i istimdat	327.
zîhayatın ~larının verilmesi	332.
hacet	<i>Bakınız: ihtiyacat, ihtiyaç, hacat.</i>
fitrî ~ler	278.

hacet-i zaruriye	392, 458, 558.
hacı	366.
~ların Asa-yı Mûsa'yı kabr-i Muhammedîde görmesi	761.
~ların Asa-yı Mûsa'yı kabr-i Peygamberîde görmesi	760.
Rusların ~larla ilgili bir propagandası	595.
Hacı Seyyid	760.
Hacı Süleyman	517.
had	
~ dini aşma	<i>Bakınız: tecavûzat, tecavûz.</i>
haddi	
ayetin ~	1091.
hadd-i istikamet	961.
hadd-i vasat	961.
hadim	
dinin yüksek ~leri	1033.
Kur'ân'ın ~i	738.
hâdimü'l-Kur'ân	1077.
hadis	524, 556, 629, 652, 657, 659, 673, 889, 908, 914, 1036.
~ âlimleri	<i>Bakınız: ehl-i hadis.</i>
~ kitapları	630, 652.
~in haber verdiği ahir zaman şahısları	879.
~in müteşabih hükmüne geçmesi	908.
~in tevili	608, 629.
~leri inkâr	652.
ahir zaman hâdisatına dair ~ler	902.
Beşinci Şua'daki ~ler	888.
hâdisat-ı kevnîye ve vukuat-ı istikbaliyeye dair ~ler	904.
hususî ~lerin küllî ve âmm telâkki edilmesi	905.
Mehdiye dair ~ler	658.
mevzu ~	652, 658.
muztarip ~	658.
mürsel ~	658, 659.
müteşabih ~	653;
<i>bakınız: hadis-i müteşabih.</i>	
müteşabih ~ler	523, 524, 556, 562, 564, 605, 707.
ravilerin tefsirlerinin ~ kelimelerine karışması	908.
senetli ~	630.
süfyana dair ~ler	652.
teşbih ve temsil suretinde rivayet edilen ~ler	905.
zaif ~	658.
zayıf ~	659.
hâdis	226.
~ vücut	1025.
âlem ~tir	226.
hâdisat	27, 862, 941.
ahir zaman ~ına dair hadisler	902.
geçmiş ~	310.
istikbal ~ı	310.
Ye'cüc ve Me'cüc ~ı	918.
hâdisat-ı cevviye	179.
hâdisat-ı gaybiye	909.
hâdisat-ı İslâmiye	659.

hâdisat-ı istikbaliye	904, 914.	hafız	203.
hâdisat-ı istikbaliye-i dünyeviye	907.	Hafız	990.
hâdisat-ı kevnîye	221.	~ ismi ve haşır	342, 344, 345.
~ye dair hadisler	904.	~ ismi ve insan	344.
hâdisat-ı kevnîye-i gaybiye	906.	hafızâne	
hâdisat-ı tarihiye	686.	~ kitabet	301.
hâdis	23.	Hafız-i Zülcelâl	940.
~ler muhafaza edilir	377.	~'in dest-i hikmeti	341.
~lerde beşer zulmü altındaki adalet	476.	~'in himayesi, hikmeti ve çekirdekler	227.
Cihan Harbinden büyük ~	317.	~in Hafız ismi ve insan	344.
her ~de iki sebep vardır	476.	Hafız-i Zülcelâli ve'l-İkram	340.
merhametsiz ~ler	990.	hafızıyet	338, 339, 340.
on vecihle kanunsuz ~	583.	~ nimeti	1157.
vatandaki dehşetli bir ~	839.	~ ve zihayatin cihazatı	126.
hâdis-i acibe-i cevviye	179.	~in cemali	126.
hâdis-i dünyeviye	721.	~in tazammun ettiği nimetler	1157.
hâdis-i istikbaliye	653.	ağacın içi ve ~	340.
hâdis-i Muhammediye	394.	ağacın suret-i cismaniyesi ve ~	340.
hâdis-i semaviye	923.	arz, ~ ve ahiret	341.
hâdis-i şer'îye	388.	çekirdek ~i ispat eder	339.
hadis-i kudsi		meyve ~e şahadet eder	339.
~nin muhkematı	904.	hafızıyet-i Rabbâniye	126.
hadis-i müteşabih	909.	hain	808.
hadis-i sahih	543.	~in hükmü merduttur	677, 700.
hadis-i şerif	453, 542, 659.	namaz kılmayan ~dir	677, 700.
Cengiz ve Hülâgû'den haber veren ~	630.	vatan ~i	854.
hadisiyet	658.	hainlik	Bakınız: gadr.
hads-i kat'î	36.	hak	192, 194, 210, 291,
hadsiz			294, 346, 424, 464, 508, 509, 510, 549, 566,
~ cinayet	364.		596, 658, 673, 693, 702, 708, 737, 758, 814,
~ ilim	1006, 1010.		822, 849, 850, 851, 873, 890, 896, 928.
~ kudret	1010, 1020, 1055.	~ ehli	Bakınız: ehl-i hak.
hadsizlik	36.	~ fenâsı	100.
hafız	383.	~ inhisar altına alınmaz	732.
Hafız Akif	534.	~ kelâmı	871.
Hafız Ali	430, 492, 503, 521,	~ kelâmullah	216, 377, 431.
533, 534, 590, 629, 632, 798.		~ kuvveti	464.
~nin Said Nursî'nin hastalığını alması	519.	~ mahkemesi	674.
~nin vefatı	519, 521, 529.	~ namına dehşetli bir haksızlık	464.
~ ve melâike-i suale cevabı	407.	~ Peygamber	431.
Hafız Mehmed	478, 518, 521, 522, 533, 534.	~ tarikatlar ve Kur'an	220.
Hafız Mustafa	475.	~ ve hakikatten gelen hizmet	823.
Hafız Tevfik	475.	~ yoldan sapmış olanlar	Bakınız: dâllin,
hafıza	30, 42, 103, 113;	fırak-ı dalle.	
bakınız: zahr-ı kalp.		~ka davet	208.
~ gücü	Bakınız: kuvve-i hafıza.	~ka karşı hürmetsizlik	739.
hafız-ı Kur'an	577.	~kın dili ve ilhamı	681.
milyonlar dilli bir küllî ~	440.	~sız tedbir	508.
radio havanın ~ olması	577.	haksızlığı ~ iddia edenlere karşı ~ dava etmek	739.
hafızıyet-i Rabbaniye		şahsî ~	799.
~nin zihayatin cihazatındaki cemali	126.	Hak	97.
hafi		~ ismi ve haşır	294, 344, 345.
~ zikir	265.	~ ismi ve insan	344.
hafiye	354, 455.	hakaik	67, 866;
		bakınız: hakikat.	
		Kur'an'ın ~ı	1089.
		hakaik-ı eşya	1035.
		hakaik-ı ilâhiye	682, 863.
		hakaik-ı ilmiye	879.

hakaik-ı iman	1046.
hakaik-ı imaniye	103, 169,
170, 456, 511, 521, 646, 668, 719, 725, 732,	
733, 734, 863, 866, 867, 871, 872, 892, 906,	
907, 1041, 1046, 1050, 1089, 1140, 1142;	
<i>bakınız: iman hakikatleri.</i>	
~ avam ve siyaset	720.
~nin azameti	172.
~nin inkişafı	264.
~ye girmeyen cüz'î hâdisat-ı istikbaliye	904.
~yi inkâr ve nefiy	130.
~yi kemal-i vüzhla ispat	264.
~yi mülhitlere karşı müdaafa	516.
~yi öğrenme	1119.
hakaik-ı İslâmiye	169, 170, 222, 264, 732.
~nin azameti	172.
hakaik-ı kudsiye	210.
hakaik-ı Kur'âniye	215, 725, 734,
869, 873, 892, 1016, 1142.	
~ avam ve siyaset	720.
~yi müdaafa	667.
hakaik-ı müberhene	879.
hakaik-ı şeriat	685.
~in ameli	1041.
hakaret	425, 816;
<i>bakınız: tahkirat, tahkir.</i>	
~li sözler	722.
Hakem	1077, 1129, 1130.
~ ismi ve ahiret	332.
hakikat	59, 92, 113,
116, 121, 122, 123, 162, 192, 194, 195, 198,	
210, 291, 301, 386, 390, 424, 443, 453, 456,	
476, 479, 509, 529, 549, 565, 566, 581, 596,	
616, 655, 658, 693, 758, 759, 793, 814, 822,	
830, 840, 849, 850, 851, 858, 860, 870, 882,	
896, 905, 928, 973, 984, 988, 1037, 1119;	
<i>bakınız: hakaik.</i>	
~ adamı	878.
~ dersi	690.
~ ehli	<i>Bakınız: ehl-i hakikat.</i>
~ ilmi	889.
~ inhisar altına alınmaz	732.
~ kahramanları	501.
~ mahkemesi	674.
~ mesleklerinin pirleri ve mürşitleri	160.
~ nazarı	998.
~ ve Hak ismi	294.
~ yolunda arkadaşlık	459.
~i hiçbir şeye alet ve feda etmemek	624.
~in güzelliği	125.
~leri nâehillere vermemek	686.
~lerin mercii ve güneşi	97, 294.
~li insaniyet	943.
~li tarikatlar	195.
ahiret ~i	852.
âlem-i İslâmî alâkadar eden ~	513.
bâkî ~ler fânî şahıslara bina edilmez	885.
başların feda olduğu ~	447, 535,
680, 812, 821.	
dinî ~ler	879.
dünya mezraasındaki ~lar ahirette	
sümbül verir	363.

dünya ve ahiret azabından kurtaracak	
bir ~	758.
gizli ~ler	903.
güneşten daha parlak ~	493.
hak ve ~ten gelen hizmet	823.
hakikî lezzet iman ~leri dairesindedir	749.
haşir ~i	291.
hayatın ~i	119.
hikmet medar faaliyet ~i	232.
hudus ve imkân ~leri	226.
iman ~i	371.
iman ~leri	390, 561, 594,
608, 851, 889, 964.	
iman ~leri ve mahpuslar	763.
iman-ı billâh ~i	378.
imanî ~ler	548, 704.
imanî ~leri ehl-i imana bildirmek	434, 495.
imkân ~i	229.
insanın ~i	360.
İslâmiyetteki ~ler	984.
kahraman başların feda oldukları ~	696.
kâinatın ~leri	394.
kâinatın en büyük ~i	394.
kâinattaki cazibedar ~ler	130.
kudsî ~ler	704.
kudsî ~ler ve sırr-ı tevhid	26.
kudsî ~ten hisse alma	966.
Kur'ân'dan alınan ~ler	498.
Kur'ân-ı Hakîm'in ~leri	693.
küfür kâinatın kudsî ~lerine tecavüzdür	26.
maddî güzelliğinin ~leri	124.
mağlup olmaz ~	507, 518.
muhbir-i sadıkların ispat ettikleri ~	192.
nefis ve şeytanı susturan ~	499.
Nur Talebelerinin hayatlarını	
vakfettikleri ~	493.
Risale-i Nur'daki ~ siyasetten	
mener	464.
Risale-i Nur'daki yüksek ~	855.
Risale-i Nur'un ~leri	499, 889.
sarsılmayan cemaatin bulduğu ~	507.
sıkıntılara karşı ~li teselli	827.
teşbihin ~ telâkki edilmesi	413.
tevhid ~i	<i>Bakın hakikat-i tevhid.</i>
hakikat-i adalet	446, 568, 571, 600, 838, 886.
hakikat-i âlem	298.
hakikat-i âliye	17, 93, 880.
hakikat-i arşiye	557.
hakikat-i azam	162.
hakikat-i cazibedar	130.
ezelî ve ebedî ~	130.
hakikat-i ekber-i haşriye	97, 294.
hakikat-i Furkaniye	923.
hakikat-i hadisiye	438, 556, 562, 576.
hakikat-i hâl	34, 929.
hakikat-i haşriye	290, 291, 301, 338, 347.
~ ve Hazret-i Muhammed'in risaleti	289.
~ ve insaniyet	289.
~ ve mukaddes kitaplar	291.

~nin tahakkuku ve vukuu	289, 290.	~ insaniyet	356.
erkân-ı imaniye ve ~	289.	~ insanlar	298.
Kur'ân ve ~	346.	~ kemalât	968.
Muhammed-i Arabî ve ~	346.	~ lezzet imandadır	312.
hakikat-i içtimaiye	653.	~ lezzet ve saadet	118.
hakikat-i iman	312.	~ malik	24.
hakikat-i imaniye	17, 30, 114, 442, 489, 579, 609, 665, 994.	~ malik ve sani	278.
~yi inkâr eden küfr-i mutlaka düşer	379.	~ mes'uliyet ve mahkûmiyet	536.
bir ~yi inkâr eden mürtet olur	371.	~ rızık	276.
cüz-i ~yi inkâr eden kâfir olur	371.	~ saadet	871.
hakikat-i İslâmiye	917.	~ sadakat	356.
hakikat-i İslâmiyet	160, 1067.	~ tesir	37;
~e tarikat namını takip dine taarruz	585.	bakınız: tesir-i hakikî.	
hakikat-i kemalât	242.	~ tevhid	245;
kâinatın ~ı	360.	bakınız: tevhid-i hakikî.	
hakikat-i kudsiye	200, 1047.	~ uhuvvet	776.
vahdeti istilzam eden dört ~	240.	~ vazifelerle iştigal etmek	503.
hakikat-i Kur'ân	701.	~ zevk	749.
~'a karşı mürtedane mücadele	594.	Kur'ân'ın ~ ne tefsiri	1056.
hakikat-i Kur'âniye	375, 442, 456, 489, 553, 579, 585, 626, 635, 694, 749, 754, 908, 923, 1047, 1134.	Hakîm	61, 65, 177, 186, 230, 261, 271, 279, 471, 723, 734, 1044, 1077, 1092, 1096, 1122.
~nin matbuiyeti ve hâkimiyeti	917.	~ ismi ve ahiret	332, 338.
hakikat-i kübra	1118.	~ ismi ve haşir	345.
hakikat-i mevt	391.	hâkim	206, 623, 742, 857, 891, 901, 1021.
hakikat-i mevtiye	536.	~ Rab	964.
hakikat-i muazzama		ahir zamanın müstebit ~leri	911.
tevhidî gösteren ~	266.	izzetli ~	363.
hakikat-i muazzama-i mevtiye		Risale-i Nur'u okuyan ~ler	694.
~ ve Risale-i Nur	1070.	Hâkim	324, 936.
hakikat-i Muhammediye	342,	~ ismi ve ahiret	338.
394, 395, 968, 985.		hakîmâne	77, 175, 183, 186.
~nin getirdiği nur	397.	~ cihazat	998.
hakikat-i muhîta		~ ef'al	36, 940.
tevhidî ispat eden ~	246.	~ faaliyet-i daima	233.
hakikat-i nev'îye		~ gayeler	242.
~nin tazelenen suretleri	114.	~ iâşe, idare, himayet ve tedbir	1005.
hakikat-i nuraniye	688.	~ icat	189.
hakikat-i Nuriye	625.	~ istihdam	176.
hakikat-i rahmet	271.	~ işler	177, 178, 1005.
hakikat-i remziye	1108.	~ muavenet	258.
hakikat-i risalet	986.	~ tağyir ve tahviller	226.
hakikat-i teavün	230.	~ takdir	300.
hakikat-i tevhid	963, 986.	~ tasarruf-i âmm	241.
hakikat-i tevhidiye	263.	~ temyiz ve tefrik	187.
~nin âlâmetleri	17.	~ yardım	1000.
hakikat-i umumiye-i uzma	162.	hâkimâne	
hakikat-i vahiy		~ faaliyet-i daima	233.
~in tahakkuku ve sübutu	200.	~ tekvinî emirler	243.
hakikî		hâkim-i adil	977.
~ din kitabı	880.	hâkim-i âdil	214, 596.
~ fedailer	812.	hâkim-i Azam	
~ fedakârlık	821.	~'a intisaptaki kuvvet ve kudret	1021.
~ iman	869.	Hâkim-i Ezeli	
		~nin haşmet-i saltanatı ve sermediyet-i hâkimiyeti	297.
		Hâkim-i Hakîm	378.
		~in sıfat ve isimleri	36.
		Hakîm-i Lokman	312, 428.

Hakîm-i Mutlak	260.	dağdağalı ~ler	486.
Hâkim-i Müdebîr		hazin ~ler	34.
~'in tedbiri	177.	kötü ~	Bakınız: sû-i hâl.
Hakîm-i Zülcelâl	322.	mahlûkâtın ~ diliyle ibadeti	958.
~'in kendini bildirmesi	1001.	midenin ~ diliyle duası	358, 359.
Hâkim-i Zülcelâl		sıkıntılı, çirkin ve geçici ~lerle meşgul	
~'in hapisanesi	361.	olmamak	794.
hakîmiyet		şiddetli ~ler	203.
~ nimeti	1156.	hâlât	
~ tabiri	125.	harikulâde ~	525.
~ ve akıl	1156.	halâvet	
hâkimiyet	36, 39, 70,	Kur'ân'ın ~i	219.
202, 268, 912, 919, 921.		Halep	595, 914.
~ kanunları	954.	~ âlimleri ve Nurlar	613.
~ makam-ı izzettir	244.	~ âlimleri ve Risale-i Nur	785.
~ rakip kabul etmez	244.	~ allamelerinin Nurları tetkik ve takdiri	618.
~'in izzeti	244.	hâlet	
~'in şe'ni istiklâliyet ve infirattır	37.	Cehennemî ~ler	1044.
~'in vahdete şehadeti	36.	hâlet-i ruhiye	767, 824, 1140.
~'in vahidiyeti	1021.	Halık	
Allah'ın ~i	243.	~'in kitabı	215.
Allah'ın ~inin genişliği	73.	Hâlık	64, 74, 80, 82, 85, 115, 116, 122,
insanlarda ~	37, 244.	137, 149, 158, 173, 202, 205, 206, 207, 212,	
rububiyet suretindeki ~	37.	213, 240, 242, 245, 250, 271, 299, 303, 313,	
ümmetin ~i	921.	322, 327, 330, 334, 338, 342, 345, 346, 358,	
hâkimiyet-i amme	40, 317.	375, 414, 471, 948, 949, 960, 970, 988, 990,	
hâkimiyet-i ilâhiye		991, 993, 995, 996, 997, 1028, 1029, 1148;	
~nin cema-i bîmisali	125.	bakınız: Allah, Yaratan, Yaratıcı.	
hâkimiyet-i İslâmiye	549.	~ birdir, faildir, muhtardır	261.
~ye ecnebi hesabına darbeler	457.	~ nev-i insan ve haşr-i cismanî	359.
~ye karşı mürtedane mücadele	459.	~ Vacibü'l-Vücud'dur	78.
hâkimiyet-i kudsiye	244.	~ ve Habibullah	213.
hâkimiyet-i mutlaka	243, 1022.	~ ve insan	91.
~ şirki kabul etmez	243.	~ ve Muhammed-i Kureyşî	212.
hâkimiyet-i nuraniye	224.	~'a iltica ve hamd	19.
hâkimiyet-i ulûhiyet	372.	~'a karşı hadsiz tayyibatlar	1000.
hâkimiyet-i umumîye	202.	~'a küfreden insan	871.
hâkimlik	61.	~'i eserleriyle tanımak	988.
hakkalyakin	93, 96, 101, 104, 159, 169,	~'ı Esmâ-i Hüsnâ ve sıfat-ı kudsiye ile	
210, 233, 240, 280, 294, 346, 493, 519, 963.		tanımak	232.
~ hüccetler	283.	~'ı isimlerinin cıvelleriyle tanımak	988, 991.
hakkaniyet	161, 923, 971.	~'ı sıfatlarının tecellileriyle	
Allah'ın ~i	212.	tanımak	988, 991.
hakkaniyet-i Muhammediye	977.	~'i takdis ve tesbih	80.
hakk-ı hayat	126, 345.	~'i tanımak ve bulmak	988.
haklı	508.	~'i tarif ve tavsif	970.
haksız	508.	~'in âyine-i kemalâtı	242.
~ itirazlar ve kudret-i Sübhaniye	411.	~'in bir oluşu	Bakınız: vahdet-i Hâlık.
~ sözlerle hakikati gizlemek	Bakınız: cerbeze.	~'in esması ve insan	145.
haksızlık	332, 708.	~'in evsafını ve şuunatını anlamak	117.
~'ı hak iddia edenlere karşı hak dava		~'in hallâkiyet ve kudsiyeti	416.
etmek	739.	~'in hikmeti	995.
hâl	16, 388;	~'in icat ve rububiyeti	416.
bakınız: ahval.		~'in ilmi ve hüsn-i hilkat-i insan	995.
~ dili	199.	~'in inayeti ve rahmeti	958.
~ dili ile edilen ilticalar	374.	~'in isimleri ve haşır	349.
~ ve kal dilleriyle edilen hamdler	951.	~'in kelâmı	66.
		~'in kemalâtı	242.
		~'in kemalâtı ve insanın hayatı	116.
		~'in kemal-i rahmaniyeti ve rahîmiyeti	999.

~'in kudret ve rahmetini bilmek	117.	arzin ~si	67, 296, 359, 375.
~'in mevcudiyeti	175.	doğru yolda olan dört büyük ~	<i>Bakınız: Hulefa-i Raşidîn.</i>
~'in rububiyeti	958.	üç ~	962.
~ne karşı mevcudatın ubudiyetleri	958.	zeminin ~si	963, 1028.
~'in sıfatlarına ve şuunatına		halife-i arz	343;
âyinedarlık	117.	<i>bakınız: arzin halifesi.</i>	
~'in sıfatlarını fehm etmek	147.	halife-i zemin	334.
~'in vahdet ve tasarrufu	416.	Halil	632.
~'in vahdeti	175.	Halil Çalışkan	897.
~'in vahdeti ve mevcudiyeti	999.	~'in Müdafaası	896.
~'in vücub-i vücudu	175.	Halil Hilmi	796.
~'in vücub-i vücudu ve vahdaniyeti	870.	Halime-i Sa'diye	975.
~'in vücub-i vücudu ve vahdeti	279.	halis	477.
~'in vücub-i vücudu, vahdeti ve sıfât-ı		~ fedakârlık	821.
kudsiyesi	196.	~ hizmet	823.
~'in vücudu	268.	~ niyet	732.
âlemlerin ~'inin hitabı	222.	~ Nur Talebeleri velîlerden ziyade	
ecramın ~'i tesbihatı	1154.	~ mevki alır	502.
fenler ~'i tanıttırır	322.	~ saadet	118.
fünunun dilleriyle ~'i tanıtan ders	329.	halisane	
insanın hayatının ~'a âyinedarlığı	117.	~ hizmet	822.
kâinattan ~'ını soran seyyahın		halisâne	
müşahedatı	173.	~ muhabbet	793.
Vacibü'l-Vücut ~'in vahdet bürhanları	240.	halk	420, 663, 897;
Hâlık-ı Âlem		<i>bakınız: ahali.</i>	
~'in muhatabı ve dostu	31.	~ tabakalarının Risale-i Nur'dan	
Hâlık-ı Arz ve Semavat	1045.	istifadesi	856.
Hâlık-ı Hakîm	358.	~'ı hükûmet aleyhine teşvik	853.
Hâlık-ı Hakîm-i Rahîm	62.	~ iftirası	865.
Hâlık-ı Hayat		~ ithamına cevap	863, 867.
~'in gınâ ve rahmetine âyinedarlık	117.	~'in şerrinden korunmak	418.
~'in kudretine âyinedarlık	117.	~'ları ifsât ittihamına cevap	454.
Hâlık-ı Kâinat	25, 62, 145, 191, 196, 862.	~'ların malını kabul etmemek	725.
~'i tanımak, iman ve ibadet etmek	166.	halk (yaratma)	40, 43, 49, 50, 56,
~'in kemalâtının mu'ciz lisanı	66.	109, 189, 234, 246, 254, 410, 1024, 1028.	
~'in kudretine hiçbir şey ağır gelmez	1031.	saadet-i ebediyyeyi ~	111.
~'in rububiyeti	382.	Halk Fırkası	539, 542.
Hâlık-ı Kerîm		Halk Partisi	532.
duaların kabulü ~'e şahadet eder	960.	halka-i kübra-i zikir	370.
Hâlık-ı Külli Şey	93, 97.	halka-i şükür	187.
Hâlık-ı Mevt ve Hayat	143.	halka-i zikir	186, 370, 397.
Hâlık-ı Rahîm	88, 147, 252, 285, 1140.	Hallâk	189.
~'in mübarek kelâmı	221.	Hallâk-ı Alîm	939.
Hâlık-ı Rahman	85.	Hallâk-ı Bâkî	942.
Hâlık-ı Zîşan	204.	Hallâk-ı Hakîm	940.
Hâlık-ı Zülcelâl	76, 326, 342, 990, 992.	hallâkiyet	212, 242, 416, 1003.
Hâlık-ı Zülcemal	279, 948.	~'in vüs'atı	254.
hâlikiyet	201.	kâinattaki daimi ~	959.
Hâlikî	97.	hallâkiyet-i müstemirre	141.
hâlî		hallâkiyet	1011.
~ istiane ve dualara cevap verilmesi	960.	hallûsinasyon	541, 542.
hâl-i âlem		hamakat	1140.
~'in salâhı	731.	hamam	
hâl-i hazır	61.	Rusya'da ~lara kadın-erkek beraber	
halîçe	50.	girilmesi	913.
Halid ibni Velid	977.		
halife	445, 571.		

hamd	19, 80, 92, 118, 153, 212, 240, 374, 666, 938, 946, 951, 1001, 1007, 1156, 1157, 1158.	~teki mahpuslar ve iman hakikatları	763.
~ dahi bir nimettir	1151.	~teki mahpusların ıslahı	748.
~lar ezeli hüsne bakar	130.	~teki ömrü ibadet hikmüne getirmek	366, 744.
Allah'a ~	<i>Bakınız: elhamdülillâh.</i>	~teki saatler	519.
ezelden ebede ~	368, 369.	~tekiler Nurlara muhtaçtır	746.
hâl ve kal dilleriyle edilen ~ler	951.	~tekileri dünya ve ahiret azabından	
hamd-i vahitten doğan ~	1151.	kurtaracak bir hakikat	758.
hamd-i vahit		Cehennem ~i	455.
~ten doğan hamdler	1151.	dünyevî ~	304, 366.
hamdüsena	88, 110, 189, 1155, 1156, 1158.	ebedî ~ten necat	366.
hamdüsena han	1158.	Nur Talebelerinin ~e girmelerinin iki	
hame-i zerrin-i kudret	262.	sebebi	477.
Hamele-i Arş	905.	zulmen ~	477.
hamele-i Kur'ân	832.	zulmen mahkum olanlar ve ~	748.
hami	203.	hapishane	305, 309, 315, 320, 747, 783, 911; <i>bakınız: medrese-i Yusufiye.</i>
hamî	24.	~ medrese-i Yusufiyedir	302.
hamil-i zîsaadet	1036.	~ memurları ve müdürleri	309.
hamiyet	351, 356, 734.	~ müdürleri	315.
hamiyet-i millîye	465.	~ müdürleri ve sergardıyanları	304.
hamiyetperver	875.	~ müdürleri, memurları ve Nurlar	319.
~lerin Hürriyeti ilânı	1102.	~leri ıslahhane yapmak	319.
Hamza	527, 528.	~lerin medreseye dönmesi	496.
Hanbelî		~lerin medreseye dönüşmesi	428.
~ mezhebi	633.	Cehennem ~si	362.
hancı	455.	Hâkim-i Zülcelâl'in ~si	361.
hane	288, 316, 349.	haps-i ebedî	873.
~de saadetin inkişafı	356.	~den kurtulmak	366, 744.
~nin hayatı ve saadeti	288.	haps-i münferit	306, 307, 436, 437, 443, 446, 457, 535, 536, 554, 572, 573, 581, 598, 703.
~nin saadeti ve iman-ı ahiret	355.	~ten kurtulmak	536.
millî ailenin ~si ve iman-ı ahiret	357.	berzahî ~	434.
hanedan	737.	ebedî ~	853.
Hanefî	590.	kabir ~i	305, 306, 406.
~ mezhebi	633.	Said Nursî'nin ~i	547, 550, 599.
bir kısım ~ uleması	658.	harab-ı âlem	1114.
hangâh	194.	harab-ı dünya	119.
Hannan-ı Mennan	78.	haram	307.
hapis	303, 309, 318, 320, 321, 329, 354, 355, 363, 364, 400, 486, 500, 508, 516, 531, 542, 709, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 758, 764, 779, 781, 808, 894; <i>bakınız: medrese-i Yusufiye.</i>	~ eğlenceler	<i>Bakınız: sefahat, lehviyat.</i>
~ edilen	<i>Bakınız: mahpus.</i>	~ helâl bilmeyenleri idare	304.
~ elemeleri	746.	~ lezzet	321, 1041.
~ korkusu	455.	~ sevmek	320.
~ musibeti	495, 749.	~dan çekinmek	549.
~ musibetinden intikam	309.	hararet	39, 117, 175, 176, 253, 365, 1017.
~ musibetine düşenlere teselli	744.	~ mahzeni	943.
~ sıkıntısı	780.	~burudet	365.
~ usulü tecrit	602.	~in mertebeleri	55.
~in hikmeti	303.	harb-i umumî	1040.
~in medreseye dönüşmesi	496.	Harb-i Umumî	316, 508, 566, 572, 584, 741, 813, 1067, 1072, 1078, 1081, 1082, 1086, 1102, 1104, 1120.
~te farz namazını kılmak	303, 744, 747, 748.	~ fitneleri ve neticeleri	1105.
~te geçen ömür günleri	744.	~ inkilâbı	929.
~te Nurlar dersini almak	749.	~nin dehşetli yangını	1073.
~te Risale-i Nur ile iştilal	503.	Birinci ~	418, 419, 423, 772.
~te sabır içinde şükretmek	749.	eski ~	566, 876.
~teki mahpuslar kardeş olması	763.	ikinci ~	418, 419, 512, 683.
		Said Nursî'nin ~yi merak etmemesi	670.
		Harbiye Nezareti	689.

harcama	~ rükünler	510.
israfa ve cimriliğe kaçmadan ~ yapma	~ sıfatlar	228.
..... <i>Bakınız: iktisat.</i>	~ların şahs-ı manevîleri	768.
harekât	Hasan (r.a.)	977.
16, 108, 982, 1023.	~ ve neslinden gelen evliya	160.
cezbedarâne ~	Hasan Ağa	566.
130.	Hasan Feyzi	629, 632, 681, 826.
imani zedeleyen ~	~nin takrizi ve methiyesi	681.
insanın ~ı kaydedilir	Hasan Sabbah	665.
67.	hasarat	
harekât-ı milliye	dehşetli ~	399.
699.	hasaret	276, 303.
Harekât-ı Milliye	dehşetli bir ~	1140.
711, 839.	hasaret-i azime-i harbiye	512.
harekât-ı ubudiyet	hasaret-i insaniye	512.
984.	hasbünallahü ve ni'me'l-vekîl	99, 100, 104, 105, 107, 108, 112, 115, 119.
harekât-ı zerrat	hasen	123; <i>bakınız: güzel.</i>
1115.	hasenat	405, 456, 475, 519, 592, 943, 969, 1037, 1041; <i>bakınız: iyilik, hasene.</i>
hareket	~ yazılır	378.
ihtiyatsız ~	müspet ~	928.
751.	ümmetin ~ı	394.
meşru ~	hasene	224, 431, 496, 522, 565, 595, 788, 1000; <i>bakınız: hasenat, iyilik.</i>
531.	~lerde iyiler fail değil, kabildir	411.
yapmacık ~	~lerin mübarek vakitlerdeki sevapları	770.
<i>Bakınız: tekellüf, tasannu.</i>	haset	417, 418, 419, 421.
Hareket Ordusu	hasetçi	417.
713.	hasım	425.
hareket-i fikriye	hasis	410.
1070.	hasit	421.
hareket-i mezbuhane	hasiyet-i isabet	512.
687.	haslet	352.
hareket-i mezbuhane	güzel ~ler	1041.
288.	Muhammed'in (a.s.m.) ~leri	213, 973.
Haremeyn-i Şerifeyn.	hasret	476; <i>bakınız: tahassür.</i>
~ âlimleri ve Nurlar	hasr-ı hayat	774.
664.	hasr-ı nazar	795.
harf	hassa	
hecaî ~ler	bâtınî ~lar	109.
473.	hassasiyet	797.
kudret ~leri ve manaları	hassasiyet-i fevkalâde	119.
114.	hasta	495, 549, 745, 748.
Kur'ân ~leri	~lar ve iman-ı ahiret	354.
651.	~lar ve Kur'ân	384.
Lâtin ~leri	birbirinin bedeline ~ olanlar	519.
651, 667.	hastahane	320.
Lâtin ~lerinin cebren kabulü	hastahane-i kübra	18.
673.	Hastalar Risalesi	495.
mu'cize ~	hastalık	19, 54, 99, 107, 112, 320, 354, 355, 519, 745; <i>bakınız: maraz.</i>
957.	~ ve sabır	745.
Türk ~leri	~ risalesi	646.
651.	~lar perdedir	410.
Türk ~leri kanunu		
651.		
yeni ~ler		
437, 470.		
harf-i Kur'ân		
~'ın sevabı		
788.		
harf-i Rahmanî		
189.		
haricî		
~ muzır cereyanlar		
783.		
harika		
~ deha		
461.		
kâinattaki ~ sanatlar		
374.		
medeniyet ~ları		
223, 440, 577.		
harika-i hikmet		
90, 250.		
harika-i ilmiye		
1035.		
harika-i sanat		
250.		
harik-ı kebir		
1073.		
harikulâde		
~ hâlât		
525.		
harp		
317, 418, 420, 801, 915.		
~ belâsı		
685.		
~ korkusu		
801.		
Balkan ve İtalyan ~leri		
419.		
bin iki yüz doksan üç ~		
423.		
kâfirlerin ~leri		
489.		
Risale-i Nur ve ~belâsı		
489.		
umumî ~ ve Said Nursî		
1068.		
umumî ~ler		
419.		
has		
768.		

~lar ve Azrail (a.s.)	410.	bahar ~i	339.
~tan şifa bulmak	18.	ebede uzanan arzular, emeller ve ~	345.
asrın manevî ~ları ve Risale-i Nur	1084.	elhamdülillâh ~i ihtar eder ve ister	368.
ıçtimâî bir nev'î ~	495.	erkân-i imaniye ve ~	289, 299, 372, 948.
ıçtimâî, ruhî ve dinî ~ların tedavisi	693.	Hafız ismi ve ~	342.
manevî ~	962.	iman-ı bilkader ve ~	300.
zındıkâ ~ının şıfası	1081.	imanın rûkûnleri ve ~	301.
haşır	27, 62, 63, 65, 66, 71, 96, 177, 227, 254, 257, 259, 273, 293, 300, 334, 339, 341, 345, 347, 349, 360, 367, 695, 698, 947, 955, 1079, 1114, 1119, 1120.	insanın ~de muhakemesi	331.
~ akidesi		Kadîr-i Mutlak'ın kudreti ve ~	1025.
~ ve hayat-ı içtimaiye	286.	kâinat ve ~	301.
~ ve hayat-ı insaniye	286.	kudret ve ~	1016.
~nin faideleri ve neticeleri	286.	kudret-i mutlaka ve ~	1017.
~ hakikati	Bakınız: hakikat-i ekber-i haşriye, hakikat-i haşriye.	Kur'ân ve ~	301, 348.
~ meydana	Bakınız: meydan-ı haşır.	Muhammed'in (a.s.m.) ~e dair duası	333.
~ ve Hak ismi	294.	rûsul ve kütübün ~e şahadeti	292.
~ ve Hak ve Hafız isimleri	344.	sinek kabilelerinin ~leri	65.
~ ve Hazret-i Muhammed'in risaleti	290.	Haşır Risalesi	
~ ve Kur'ân	290.	Hazret-i Ali'nin ~'ne işaretleri	1119.
~ ve neşir	295, 296, 299, 301, 334, 337, 344, 949, 956, 1016.	haşmet	
~ kolaydır	257, 367.	~li tasarrufat	212.
~re numune	273, 333, 334.	haşmet-i hilkat	390.
~de adalet-i ilâhiye	522.	haşmet-i rububiyet	71, 414, 415.
~de amellerin tartılıp hesabedilmesi	Bakınız: muvazene-i a'mal.	~ ve melekler	412.
~de cesetlerin ihyası	64.	haşmet-i saltanat	202, 297, 338.
~de cesetlerin ihyası ve inşası	63.	Kur'ân'ın ~ı	219.
~de ecdadın inşası	64.	haşmet-i saltanat-ı ilâhiye	386.
~de ihyâ	1016.	haşmet-i saltanat-ı maneviye	213.
~de insanların dirilmesi	1025.	haşmet-i ulûhiyet	72.
~de insanların ihyası	1031.	haşmetkârâne	
~de muvazene-i a'mal	300.	~ ordugâh ve talimgâh	173.
~de ölüleri ihyâ	1022.	haşr-ı azam	253.
~de ölülerin diriltilmesi	1029.	~in bir anda, zamansız vücuda gelmesi	63.
~de ruhların cesetlere gelmesi	63.	~in meydana	180.
~de zîruhlân ihyası	1017.	~in misalleri	227, 246, 273.
~deki ihyâ	1019.	~in numuneleri	181, 227, 939, 946.
~re dair risale	733.	~in tarfetûlaynda vücuda gelmesi	64.
~re iman	Bakınız: iman-ı haşrî.	haşr-ı cismanî	359.
~re işaret eden iki ayet	285.	Allah'ın kudreti ve ~	334.
~re şahadet eden hüccetler	948.	haşr-i ekber	257, 273.
~ri icat	111.	hat	
~ri inkâr	Bakınız: inkâr-ı haşır.	Kur'ân ~tı	651.
~ri inkâr eden münâfıklar ve Onuncu Söz	1120.	yeni ~	1053.
~ri ispat eden berahin-i uzma	285.	hata	464, 747, 759.
~rin cismaniyeti	358.	~lara kefare	303.
~rin delilleri	Bakınız: hüccet-i haşriye.	bir-iki adamın ~sıyla yirmi otuz adamı vurmak	464.
~rin gelmemesi	301, 337.	hata-i ilmî	634.
~rin gelmesi kat'idir	65.	Hata-Savap Cetveli	636, 660, 798, 836.
~rin ispatı	372.	hatem-i ehadiyet	58.
~rin misalleri	257.	hatem-i hikmet	258, 278.
~rin tahakkukunu istemek	162.	hatem-i samediyet	58.
~rin vukuu	948.	hatem-i vahdet	58, 60.
Allah'ın ~e dair ahd ve vaadi	296.	nev-i beşerdeki ~	61.
Allah'ın isimleri ve ~	345.	Hâtemü'l-Enbiya	533;
arz, hafiziyet ve ~	341.	bakınız: Muhammed (a.s.m.).	
bahar ~	340.	hatırat	390.
		kalplerin ~ları	247.

hatırat-ı gaybiye	93.	~ ve kıymet-i hayat	147.
hatif	979, 980.	~ ve lezzet-i hayat	147.
hatime	388.	~ verici ismi	262.
ayetlerin ~leri	389.	~ verme	256;
hatm-i Kur'ânî		<i>bakınız: ihya.</i>	
~ bağışlamak	1055.	~ yolcusu	214, 225.
hatt-ı hareket		~a fitrî iştıyak	118.
~ düsturları	1020.	~ı Allah'ın satın alması	111.
hatt-ı kadim	651.	~ı hayvan gibi keyif ve lezzetle	
hatt-ı Kur'ânî	689.	geçirme	313.
hatt-ı Kur'âniye	689.	~ın acz ve zaafı	117.
hava	39, 76, 77, 176, 177, 178, 180,	~ın esma-i ilâhiyeye âyinedarlığı	118.
258, 277, 663, 823, 825, 941, 944, 984, 1001.		~ın gayesi	865.
~ âlemi	258.	~ın gayesi ve hayatı imandır	215.
~ boşluğu .. <i>Bakınız: cev-v-i sema, cev-v-i hava.</i>		~ın hakikati	116, 119.
~ sahifesi	823, 946, 1002.	~ın hakikî hukuku	116.
~ zerreleri	176, 178, 946, 1001.	~ın hakikî lezzet ve saadeti	118.
~da zikreden zihayatlar	67.	~ın Hâlik'a bakan vazifeleri ve faideleri	117.
~daki dalgalanma	<i>Bakınız: temevvücat-ı</i>	~ın hayatı imandır	118, 168, 215.
<i>haviye.</i>		~ın her çeşit lezzetlerini tatmak	311.
~nın hizmetleri	177.	~ın hukuku	116, 119, 145;
~nın tasfiyesi ve dağlar	83.	<i>bakınız: hukuk-i hayatiye.</i>	
manevî ~	1055.	~ın lezzeti	749.
Risale-i Nur ve ~	753.	~ın mahiyeti ve hakikati	116.
havas	202, 814, 823.	~ın mutluluğu .. <i>Bakınız: saadet-i hayatiye.</i>	
~ların dualarının makbuliyeti	332, 960.	~ın vazifeleri, meziyetleri ve faydaları	115.
havâs	151.	~ın vazifesi ve lezzeti	119.
havf		~ını akrabalara feda etmek	102.
~ ve reca	906.	~ta başa gelenleri hoş görmek	531.
havz-ı müşterek	504.	~taki acz ve fakr	117.
hayal	119, 404, 988, 991, 992.	~taki saadet	749.
~ hazine-i rahmetin bir anahtarıdır	277.	aile ~ı	288, 356, 458.
~ kırıklığı .. <i>Bakınız: inkisar-ı hayal.</i>		aldatıcı, fânî ~ ve mevt	1070.
~ler Allah'ın cemalinin akisleridir	23.	âlem-i şahadet esma ile ~lanır	124.
evliya ve ~ler	23.	bâkî ~	309, 415, 685.
hayâsız	622, 686.	cemiyet ~ı	887.
hayat	22, 28, 30, 67, 91, 102, 103,	daimî ~	104, 166, 730.
105, 110, 115, 116, 119, 123, 141, 143, 145,		dünya ~ı	491;
147, 151, 157, 178, 195, 201, 217, 235, 236,		<i>bakınız: hayat-ı dünyeviye.</i>	
261, 268, 276, 277, 287, 305, 353, 357, 399,		dünyevî ve uhrevî ~ın mukaddes	
414, 453, 458, 474, 520, 535, 685, 747, 758,		hazinesi	673.
763, 939, 943, 960, 982, 996, 1007, 1044.		ebedî ~	91, 288.
~ âlemi ve rızkı	277.	ecramın bir nevi ~ı	1154.
~ arkadaşı .. <i>Bakınız: refika-i hayat.</i>		ezelden ebede uzanan ~ nuru ve	
~ düşümü .. <i>Bakınız: ukde-i hayatiye.</i>		insan	1152.
~ Hayy-ı Kayyum'un isimlerini bildirir	116.	fânî ~ imanla bâkiyâne hayatlanır	117.
~ için gerekli şeyler .. <i>Bakınız: levazimat-ı</i>		fânî ~ın bâkî meyveleri	104.
<i>hayatiye.</i>		haylaz ~	352.
~ lezzeti	352.	her şey ~a musahhardır	118.
~ macerası .. <i>Bakınız: sergüzeşte-i hayatiye.</i>		iki ~a lâzım şeyleri almak	303.
~ neticeleri	115, 118.	iki ~ı muhafaza	573.
~ sahibi .. <i>Bakınız: zevî'l-hayat, zihayat, canlı,</i>		iki ~ın medar-ı saadeti imandır	358.
<i>zihayat, canlı.</i>		iki ~ın saadet düsturları	557.
~ sermayesi .. <i>Bakınız: sermaye-i hayat.</i>		ikinci ~ .. <i>Bakınız: ahiret.</i>	
~ sevgisi .. <i>Bakınız: hubb-i hayat.</i>		iman ~a hayattır	119.
~ sıfatı	235, 236.	insanın ~ı Rabbanî bir mektuptur	116.
~ tarzı .. <i>Bakınız: tarz-ı hayat.</i>		insanın ~ı ve zîşuur mahlûkat	116.
~ vazifesi .. <i>Bakınız: vazife-i hayatiye.</i>		insanın ~ının Hâlık âyinedarlığı	117.
		insanın ~ıyla Halık'ın sıfatlarına	
		âyinedarlığı	117.
		insanın ~ıyla kudret ve rahmete	
		âyinedarlığı	117.

insanın ~yla Hâlık'ın evsafını ve şuuratını anlaması	117.	~de istikamet	962.
kabir âlemindeki nuranî ~	427.	~nin faydasına olan şey .. <i>Bakınız: maslahat-ı hayat-ı içtimaiye.</i>	
kâinat ve ~	91.	~nin hüsn-i cereyanı	288.
kâinata en kıymetli mahlûk ~tır	118.	~nin saadeti ve kemalâtı	286.
mahlûkata ~ verilmesi	939.	~nin temel taşı	458.
manevî bin ~	520.	~ye anarşilik tavrıyla husumet	459.
me'yusâne ~	303.	~ye hizmet	719.
mevt ve ~ münavebesi	78.	~yi anarşilikten kurtaran beş esas	549.
münkirin ~ı	168.	~yi temin eden rabitalar	616, 840.
nihayetsiz ~	353.	ahirete iman, gençler ve ~	354.
saadetkârâne ~	276.	ahirete imanın ~ye ait neticeleri	349.
sahtî ~	<i>Bakınız: hayat-ı şahsiye.</i>	ahirete imanın ~ye faidesi	352.
sermedî ~ı taşıyan Zat	201.	hayat-ı içtimaiye	571, 589, 608, 764, 824, 840.
sonsuz ~	<i>Bakınız: hayat-ı bâkiye, hayat-ı bâkiye.</i>	hayat-ı içtimaiye-i beşeriye	
tatlı ~in acı bir ~a çevirilmesi	746.	~nin safhaları	795.
tembelkârâne ve müştekiyâne ~	276.	hayat-ı içtimaiye-i insaniye	923.
uhrevî ~	461.	~nin üssü'l-esası	616, 840.
Zat-ı Hayy-ı Kayyum'a göre ~a bakmak	115.	iman-ı haşrî ve ~	289.
zelilâne ~	676.	hayat-ı ilmiye	
hayat-ı ahiret	1114.	Said Nursî'nin ~si	646.
hayat-ı bâkî	287.	hayat-ı insaniye	109.
hayat-ı bâkiye	265, 295, 536, 701, 747, 749, 813, 822, 889, 890, 906, 947, 948, 949, 968, 971, 984, 1049.	~ ve haşir akidesi	286.
~nin mukaddemesi	34.	hayat-ı maneviye	890, 984.
~ye inanan insan	955.	hayat-ı Nuriye	786.
~yi ispat eden deliller	948.	hayat-ı saniye	339.
hayat-ı beşeriye	926, 984.	hayat-ı siyasiye	214, 216, 446, 463, 571.
hayat-ı cinsiye	61.	hayat-ı şahsiye	216, 560, 636.
hayat-ı daime	985.	~ düsturları ve sikke-i tevhid	61.
hayat-ı dünyevî	735.	~de istikamet	962.
hayat-ı dünyeviye	105, 288, 292, 297, 303, 356, 460, 548, 550, 557, 619, 719, 749, 894, 906, 948.	ahirete imanın ~ye ait neticeleri	349.
~ vazifesinden terhis	331.	ahirete imanın ~ye faidesi	350, 351.
~deki hüsn-i cemal	865.	hayat-ı şahsiye-i insaniye	
~nin lezzetleri	1041.	~ ve ahiret akidesi	286.
~nin saadeti ve kadere iman	409.	~nin saadeti ve kemalâtı	286.
~ye hizmet	719.	hayat-ı şehriye	<i>Bakınız: şehir hayatı.</i>
~yi dine ve ahireti tercih edenler	1109.	~ ve iman-ı ahiret	357.
~yi hayat-ı uhreviyeye tercih edenler	399.	hayat-ı uhreviye	303, 560.
hayat-ı ebediye	548, 550, 557, 719, 720, 730, 734, 735.	hayat-ı dünyeviye'yi ~ye tercih edenler	399.
~nin üssülesası ve anahtarı	166.	kabir, ihtiyarlar ve ~	287.
~sini kurtaranlara karşı sarsılmaz rabita	840.	hayatperverâne	
~sini kurtaranlara sarsılmaz rabita	616.	~ istihdam	176.
hayat-ı fâniye	1049.	hayattar	
~de boğulan ehl-i ilhada mevt ile mukabele	1070.	~ haliçe	50.
hayat-ı içtimaiye	214, 216, 404, 446, 455, 458, 463, 474, 549, 554, 560, 561, 564, 616, 636, 654, 674, 698, 699, 740, 787, 865, 926, 984.	~ macunlar ve tiryaklar	322.
~ düsturları ve sikke-i tevhid	61.	hayattarâne	
~ gençler ve Cehennem fikri	287.	~ fiiller	248.
~ ve ahiret akidesi	286.	hayır	55, 130, 365, 420, 473, 492, 493, 495, 597, 724, 793, 943, 954, 969;
~ ve haşir akidesi	286.	<i>bakınız: hayrat.</i>	
~ ve iman-ı ahiret	357.	~ şer mücadelesi	412.
		~ ve şer	648.
		~lar Cennete akar	365.
		~larda iyiler fail değil, kabildir	411.
		~lı dualar	428.
		~lı iş	<i>Bakınız: hasenat, hasene, umur-i hayriye.</i>

~lı neticeler	751.	~ın rızıkları	953.
~şer	365.	~ın sinelerindeki makineler	50.
cüz'î şer ve küllî ~	55.	~ın suretlerinin açılması	111.
haylaz	509, 527.	~ın şekilleri ve miktarları	1005.
~ gençler	498.	~ın tevellüdât ve vefiyatları	183.
~ın yedikleri tokatlar	526.	~taki tevhid sikkesi	50.
~ hayat	352.	denizlerin ~ının halk edilmesi	81.
haylazlık	357, 526, 527.	ehl-i dalâlet nazarıyla ~ âlemi	1043.
hayrat	320, 490; <i>bakınız: hayır.</i>	hikmet-i tabiye gözlüğüyle ~ âlemi	990.
hayret	368, 992.	iman nazarıyla ~ âlemi	1043.
hayr-ı mahz	130, 361.	rızka muhtaç ~ âlemi	1043.
hayr-ı mutlak	56.	yavrulu ~	361.
haysiyet	354.	hayvanat-ı bahriye	80.
haysiyet-i ilmiye	875.	hayvanat-ı vahşiye	728.
hayva	313.	hayvancık	
hayvan	58, 93, 108, 190, 254, 313, 314, 552, 945; <i>bakınız: hayvanat.</i>	~ların vefatları	28.
~ gibi bir rikkat-i cinsiye	288.	hayvanî	257, 326, 334.
~ gibi yaşama	313.	~ iplerle dokunan halîçe	50.
~ taifelerinin ihyaları	64.	~ nevilir	272.
~ ve insan arasındaki fark	313.	~ taifeler	57.
~lar ve rızık	278.	hayvaniyet	191, 425, 964.
~lar ve zelzele	514.	süflî bir ~	288.
~lara gaybın bildirilmemesi	313.	hayvanlık	<i>Bakınız: hayvaniyet.</i>
~lardaki tevhid sikkesi	50.	Hayy	115, 1065.
~ların duyguları ve azaları	189.	~ ismi ve ahiret	334.
~ların idare ve tedbirleri	79.	Hayy-ı Kayyum	145, 159.
~ların ihyası	227.	~'a bakan cihetiyle hayat	116.
~ların infakları	275.	~'un isimleri ve hayat	116.
~ların rızıkları tekeffül-i Rabbanî		~'un mehasin-i rububiyetini izhar etmek	116.
altındadır	274.	Hayy-ı Lâyemut	940, 942.
~ların rızıkları ve cihazatları	77.	hâzâ kâfir	910.
~ların ruhları bâkîdir	91.	hâzâ kâfirun	562.
~ların suretlerinin açılması	190, 267.	hazf	387.
~ların tayinatları	278.	hazır gün	687.
~ların vücuda gelmeleri ve vahdet	44.	hazır lezzet	746, 1042.
arzdan çıkıp musallat olacak ~	924.	hazır saat, ~ gün ve sabır	745.
canavar ~	354.	hazır vakit	351.
cesetleriyle bâkî ~lar	92.	Hâzır ve Nazır'ın kelâmı hadsizdir	200.
felsefe nazarıyla ~	1149.	hâzırâne	
hikmet-i Kur'âniye ile ~ dünyası	991.	~ makam	232.
kesilen ~ elem hissetmez	313.	hazın	
hayvanat	28, 31, 40, 77, 89, 90, 106, 109, 128, 177, 189, 230, 243, 246, 258, 278, 289, 322, 324, 333, 349, 936, 938, 1006, 1018, 1028; <i>bakınız: hayvan.</i>	~ hâller	34.
~ âlemi	188, 990.	hazine	
~ ilhamları	203.	~lı direkler	185.
~da fettâhiyet ve musavviriyet-i İlâhiyenin cemali	126.	ebedî ~	307.
~ın bedenindeki nizam ve mizan	88.	maddî ve manevî ~lerin açılması	944.
~ın cihazatlarının verilmesi	78.	mukaddes ~	673.
~ın erzakı ve rahmaniyet	125.	nimet ~leri ve Hazret-i Muhammed	1157.
~ın işe ve idareleri	183.	uhrevî rahmet ~leri	294.
~ın icat edilmesi	251.	hazine-i âliye	
~ın ihtiyac-ı fitrî diliyle duaları	394.	Kur'an'ın ~sinin dellâllığı	675.
~ın ihtiyac-ı fitrî lisaniyla duaları	960.	hazine-i esrar	1131.
~ın intizamlı vefatı	227.	hazine-i ezeliye	17.
~ın nutfelerinin açılması	944.	hazine-i gaybiye-i rahmet	179, 278.
		hazine-i gayp	78, 181.

hazine-i hürriyet	880.	~'nin Risale-i Nur'u Allah'tan niyaz etmesi	1133.
hazine-i Kur'âniye	705.	~'nin risalelere işaret etmesi	1140.
hazine-i Rabbaniye	176.	~'nin Siracünnur'dan haber vermesi	1138.
hazine-i rahmet	56, 176, 183;	~'nin Siracünnur'u tarifi	1122.
<i>bakınız: rahmet hazinesi.</i>		~'nin Şakk-ı Kamer Risalesine işareti	1116.
~'in anahtarları	277.	~'nin Yedinci Şuaya işareti	1118, 1135.
~'ten rızıkların ihsan edilmesi	277.	~'nin Yirmi Dokuzuncu Söze işareti	1114, 1129.
hazine-i tevhid	881.	~'nin Yirmi Yedinci Söze işareti	1128.
hazine-i ulûm	1144, 1145.	~'nin Yirmi Dokuzuncu Lem'aya işareti	1137.
Hazret-i Ali	524, 649,	Hazret-i İsa	658, 883, 908, 917;
850, 973, 980, 1051, 1056, 1093, 1105, 1136;		<i>bakınız: İsa (a.s.).</i>	
<i>bakınız: İmam-ı Ali, Hazret-i İmam-ı Ali, Ali (r.a.),</i>		~ ve Hazret-i Mehdî	917.
<i>Hazret-i İmam.</i>		~'nin Deccale nispeten çok küçük oluşunun tevili	920.
~'nin On Dokuzuncu Mektuba işareti	1120.	~'nin nüzûlü	903.
~'nin Risale-i Nur'dan haber vermesi	472.	~'ya Mesih namı verilmesi	926.
Said Nursî ve ~	690.	yalnız ~ Deccali öldürebilir	908.
Hazret-i Allah	402.	Hazret-i İsrâfil	337; <i>bakınız: İsrâfil (a.s.).</i>
Hazret-i Azrail	<i>Bakınız: Azrail (a.s.).</i>	Hazret-i Kur'an	430, 868, 870.
Hazret-i Cebrail	196, 300;	~ ve Risale-i Nur	1034.
<i>bakınız: Cebrail (a.s.).</i>		~'a iftiralar	870.
~'in Miraçtaki şahadeti	158.	Hazret-i Mehdî	<i>Bakınız: Mehdî.</i>
Hazret-i Davud	97.	~ hakkındaki haberlerin ayrı ayrı olması	922.
Hazret-i Ebu Bekir	<i>Bakınız: Sıddık,</i>	~'nin şakirtleri	1103.
<i>Sıddık-ı Ekber, Ebu Bekir, Ebu Bekir-ı Sıddık.</i>		Hazret-i İsa ve ~	917.
Hazret-i Eyyub	428.	Hazret-i Mikâil	<i>Bakınız: Mikâil (a.s.).</i>
Hazret-i Hasan	<i>Bakınız: Hasan (r.a.).</i>	Hazret-i Muhammed	98, 160, 196,
Hazret-i Hızır	312.	862, 870; <i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
Hazret-i Hüseyin	976;	~ nimettir	1157.
<i>bakınız: Hüseyin (r.a.).</i>		~ ümmetinin saadetiyle âlâkadardır	162.
Hazret-i İbrahim	97, 160, 1108;	~ ve Makam-ı Mahmut	162.
<i>bakınız: İbrahim (a.s.).</i>		~ ve nev-i beşer	1157.
~'in hususî meşrebi	1108.	~'e hadsiz salavatların hikmeti	162.
Hazret-i İmam	<i>Bakınız: Hazret-i Ali.</i>	~'e iftiralar	870.
~ ve Ayetü'l-Kübra risalesi	165.	~'in delâil-i nübüvveti, hakkaniyeti ve haşir	289.
Hazret-i İmam-ı Ali	68, 1118, 1122,	~'in mu'cizeleri ve haşir	290.
1123, 1127, 1129, 1130, 1131, 1132, 1134,		~'in risaleti ve haşir	289.
1136, 1137, 1138, 1139, 1142, 1144, 1145;		~'in ümmetine şefaati	162.
<i>bakınız: Hazret-i Ali.</i>		Hazret-i Mûsa	97; <i>bakınız: Mûsa (a.s.).</i>
~ ve Ayetü'l-Kübra	282.	~'nin kıssası	<i>Bakınız: kıssa-i Mûsa.</i>
~'nin Birinci Söze işareti	1131.	Hazret-i Osman	976;
~'nin işaret-ı gaybiyesinin Risale-i Nur'a işaratı	659.	<i>bakınız: Osman-ı Zinnureyn, Osman (r.a.).</i>	
~'nin Kur'an'la âlâkalı gelecek hadisattan haber vermesi	1132.	Hazret-i Ömer	551, 930, 931;
~'nin Mektubata işareti	1117.	<i>bakınız: Ömer (r.a.).</i>	
~'nin Mu'cizat-ı Kur'âniye Risalesine işareti	1127.	~ dönemindeki İslâmî hükûmet	<i>Bakınız:</i>
~'nin On Dokuzuncu Söze işareti	1120.	<i>hükûmet-i İslâmiye-i Ömeriye.</i>	
~'nin On Dördüncü Mektuba işaret	1121.	~ ve Süfyan	930.
~'nin Otuz Birinci Söze işareti	1115, 1128.	~ ve Yahudî çocuk	930.
~'nin Otuz İkinci Söze işareti	1117, 1129.	Hazret-i Peygamber	431;
~'nin Otuz Üçüncü Söze işareti	1117.	<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
~'nin Otuzuncu Söz ve Zerrat Risalesine işareti	1115.	~ aleyhindeki zehirle fikirler	868.
~'nin Risale-i Nur'a işareti	1127, 1145.	Hazret-i Süleyman	97.
~'nin Risale-i Nur'a teveccühünün hikmeti	1141.	Hazret-i Yusuf	<i>Bakınız: Yusuf (a.s.).</i>
~'nin Risale-i Nur'dan haber vermesi	1139.	~'un kardeşini bir hile ile alması	390.

~'un Mısır azizliği	1150.	~in hüsnü muhtelifir	124.
Hazret-i Ziyaeddin	486.	~in mukadderatı kaydedilir	300.
hazz-ı nefis	502.	~in şekilleri ve miktarları nihayetsiz ilme delâlet eder	1005.
hecaî		felsefe ~i çirkin gösterir	1147.
~ harfler	473.	iman ~i güzel gösterir	1147.
hedaya-i hayatiye	159.	kimin için Allah var, ona ~ var	399.
hedaya-i rahmet	145.	hercümerç	27, 37, 243, 919, 991.
hedef		hesab-ı cifrî	1093.
Nur Talebelerinin ~i	573.	hesab-ı ebcedî	1093.
hedef-i ruh	107.	~ bir düstur-i ilmidir	1093.
hediye	682, 726, 951.	hesab-ı tevafukî	1094.
manevî ~ler	996.	heva	287.
Rahmanî ~leri tartmak ve bilmek	109.	hevaî	
Said Nursî ve ~	818, 837.	~ arzular	869.
hediye-i Kur'âniye	1053.	heves	90, 663; <i>bakınız: hevesat.</i>
helâk		his ve ~ kördür, akıbeti görmez	746.
ebedî ~	879.	hevesat	288, 353, 927, 1109;
helâket	879.	<i>bakınız: heves.</i>	
helâk-i ebedî	879, 882.	gençlik ~i	746.
helâk-i mutlak	882.	hodgâm ~	954.
helâl	722, 724, 747, 764, 926.	nameşru ~a müsait kanunlar	444, 582.
~ dairesi keyfe kâfidir	321.	hevesat-ı müteaffine	926.
~ rızık acz ve zaafa nispeten gelir	275.	hey'et	229.
~ yemekler	306.	hey'et-i fenniye	
haram ~ bilmeyenleri idare	304.	~nin Risale-i Nur lehinde verdiği rapor	452.
ne ~e nede harama iştihası		hey'et-i hâkime	857, 897.
olmamak	<i>Bakınız: humut.</i>	~ye beyan	623.
Said Nursî'nin hakkını ~ etmesi	586,	Hey'et-i Hâkime	842.
618, 661.		hey'et-i içtimaiye	450, 740.
helâlleşmek	544.	hey'et-i ilmiye	450.
her şey		~nin Risale-i Nur lehinde verdiği rapor	452.
~ Allah'ın irade ve meşietiyile olur	1012.	hey'et-i vekile	
~ Allah'ın kudret ve iradesiyle meydana gelir	261.	~ye gönderilen istida	627.
~ bir vazife ile meşguldür	243.	Hey'et-i Vekile	557, 627, 708.
~ gidiyor	476.	Hey'et-i Vekile Reisi	714.
~ hayata musahhardır	118.	heybet	368.
~ kuşatan ilim	<i>Bakınız: muhit ilim,</i>	heyecan	
<i>ilm-i muhit.</i>		şuurun ~i	541.
~ zıddıyla bilinir	365.	heyet	
~de bir güzellik ciheti vardır	511.	mübarekler ~i	475.
~de hükmeden hikmet	79.	Heyet-i Vekile	449.
~deki sanatkârâne hilkat	49.	heykel	912.
~deki vahdet sikkesi	57.	hıfz	
~deki vahdet vahide işaret eder	51.	amellerin ~i	1157.
~e ihata eden ilim	76.	Cehennemden ~	365.
~e kadir bir kudret	1017.	Hıfzı	760, 818.
~e muhit ilim	82.	Hıfzı Bayram	894.
~e şamil hikmet	76, 82.	~'in Müdafaası	892.
~e şamil irade	1013.	hıfz-ı ilâhî	461, 752.
~e taallûk eden ilim	79.	hıfz-ı ilâhiye	483.
~i icat eden kudretin azameti	73.	hillet	504.
~i ihata eden rububiyet	149.	hırkat	32.
~i kaplayan rahmet	269.	hırs	275, 276, 418, 419.
~i kuşatan ilim	<i>Bakınız: ilm-i muhit.</i>	Süfyan ve ~	910.
~in anahtarı Allah'ın elindedir	943.	hırsız	596, 710.
~in güzel cihetine bakmak	794.		
~in hakîki maliki ve hamîsi	24.		

hisset	675.	~li fiiller	248.
hiyanet	207, 549, 701.	~li intizam	251, 260.
Hızır (a.s.)	<i>Bakınız: Hazret-i Hızır.</i>	~li kanun	1007.
Hicaz	523, 979.	~li keyfiyetler	228.
Hicr Suresi	1088.	~li kudret-i mutlaka	256.
hiçlik	114, 350, 397,	~li Mutasarrıf ve nev-i insan	297.
398, 399, 968, 982, 989; <i>bakınız: adem.</i>		~li rububiyet-i mutlaka ve ahiret	295.
~ âlemlerinin mahsulâtı	406.	~li sanat	944.
~te mahvolmak	339.	~li suretler	235, 266.
masnucukların ~ karanlıklarına		~li şekiller	1005.
atılmaları	28.	~li tahavvülât	982.
hiçten gelen rızıklar	181.	~li tasarruf ve idare	944.
hiçten icat	46, 189, 242.	~li tefrik	1119.
hiçten rızık	275.	~li vazifeler	179.
hidayet	38, 41, 269, 650.	~li yol	961.
~ edici	690;	Cehennemın ~leri	362.
<i>bakınız: mehdî.</i>		dehşetli ve ~li faaliyet	212.
~ ihsanı ve tevhid nazarı	19.	ezelî ~	331.
~ ve dalâlet mukayeseleri	1047.	felsefe ~i	988.
~ vermek Allah'a mahsustur	41.	her şeyde hükmeden ~	79.
~dalâlet	365.	her şeye şamil ~	76.
~te olanlar	<i>Bakınız: ehl-i hidayet.</i>	insanın cihazatlarına takılan ~ler	331.
ahir zamanın ~ edicisi	690.	insanın dünyaya gönderiliş ~i	166.
bir tek adamın hidayete gelmesi	531.	ism-i Adl ve Hakem'in ~i	1129.
hidayet-i ilâhiye		Kur'an ~i	988.
~ye mazhar olanlar kimlerdir?	794.	Kur'an'ın ~ dersleri	383.
hiddet	161, 320, 425,	musibetlerin gizli bırakılmasının ~i	906.
509, 518, 522, 596, 758, 793.		sahraların ve dağların ~leri	186.
~ tokatları	512, 527.	sermedî ~	945.
anasır beşerin küfrüne ~ eder	392.	şirkle kâinatın ~lerini inkâr	26.
intikam ~i	355.	umur-i gaybiyenin gizlenmesindeki ~	905.
hiddet-i Rabbaniye	385.	zihayatların gelip gitmelerinin ~i	28.
hiddetli	722.	hikmet-i amme	299.
hidrojen	179;	hikmet-i ezeliye	
<i>bakınız: müvellidülmâ.</i>		~ ahiretsiz olmaz	332.
hikâye-i tarihiye	382.	hikmet-i hilkat	19, 25, 296.
hikemiyat-ı Kur'âniye	1077.	hikmet-i hükûmet	561.
hikmet	18, 25, 41, 51, 61,	hikmet-i ilâhiye	906, 1035, 1114.
62, 65, 70, 73, 77, 79, 82, 85, 86, 88, 90, 92, 95,		~nin muntazam kanunları	64.
97, 128, 147, 149, 177, 178, 181, 186, 187, 189,		hikmet-i iman	906.
190, 209, 226, 227, 228, 229, 234, 235, 242,		hikmet-i imaniye	111.
247, 248, 249, 250, 252, 256, 258, 261, 267,		~ ile küre-i arz	1045.
270, 273, 278, 292, 295, 297, 299, 301, 326,		hikmet-i İslâmiye	711.
333, 336, 337, 340, 345, 362, 372, 378, 398,		hikmet-i kudsiye	95, 1076, 1077.
410, 416, 471, 511, 938, 939, 941, 942, 944,		hikmet-i Kur'âniye	989, 1077.
946, 948, 952, 954, 960, 961, 983, 984, 1003,		~ dürbünüyle zihayat âlemi	1043.
1004, 1005, 1020, 1029, 1037, 1055, 1114,		~ ile insan ve hayvan dünyası	990.
1122, 1156.		~ ile küre-i arz	1045.
~ ahireti ister	955.	~ nazarıyla küre-i arz	989.
~ atıyyeleri	110.	~ nazarıyla zemin	989.
~ Cehennemi ister	362.	hikmet-i Rabbaniye	65.
~ eli	331;	hikmet-i sermediye	1020.
<i>bakınız: dest-i hikmet.</i>		hikmet-i şamile	336.
~ kelimeleri ve manaları	114.	hikmet-i tabiiye	
~ medar faaliyet hakikati	232.	~ gözlüğüyle zihayat âlemi	990.
~ mizanları	49.	dinden ruh almayan ~	990.
~in hüsnü	125.	hikmet-i teklif	907.
~li ef'al	968.		

hikmetperverâne		hilye-i Nebeviye	1033.
~ intizam	261.	himar	921.
~ tecditler	226.	himaye	1005.
hikmetsizlik	332.	iyileri ~	983.
hikmettarâne		himayet	23, 103, 203, 539, 983, 1004, 1005.
~ tezahürat	34.	himayet-i hıfz-ı ilâhiye	539.
Hikmetü'l-İstiaze	404.	himmet	428, 472, 1044.
hilâfet	505, 631, 659, 673, 789, 921.	Hindistan	593, 639, 1079.
~ komitesi	834.	his	17, 27, 35, 119, 268, 786, 1042, 1046.
~ merkezi	Bakınız: merkez-i hilâfet.	~ ve heves kördür, akıbeti görmez	746.
~ saltanatı	667, 672, 921.	~lerin iptal edilmesi	Bakınız: iptal-i his.
~ saltanatının vefatı	686.	beka-i daimiye iştıyak ~si	337.
~e ve deccale dair ihbar-ı gaybî	789.	önceden ~setme duygusu	Bakınız: hiss-i kab-
~i tatbik	688.	levvuku.	
Said Nursî'nin ~in ilgasını reddetme		hisse-i icat	647.
ittihamına cevabı	672.	hiss-i dinî	791.
hilâfet-i Abbasiye	631, 789, 921.	hiss-i kablelvuku	688, 838, 839,
hilâfet-i arziye	391.	928, 1040, 1159.	
hilâfet-i İslâmiye		hiss-i millî	791.
~ ve deccal	789.	hissiyat	32, 109, 151, 268, 269, 287, 336,
hilâfet-i Muhammediye	689, 690.	353, 464, 513, 525, 566, 596, 746, 1042.	
hilâfet-i Osmaniye	921, 922.	~ taşkınlıkları	747.
hilâf-ı adalet	439, 577.	~ ve tecelliyat-ı esma	110.
hilâf-ı akıl	303, 720.	akıbeti görmeyen ~	954.
hilâf-ı hakikat	595.	ehemmiyetsiz ~ feda etmek	786.
hilâf-ı hikmet	338, 720.	kör ~	747.
hilâf-ı kanun	584, 670.	hissiyat-ı beşeriye	33.
hilâf-ı şuur	713.	hissiyat-ı diniye	447, 573;
hilâl	167, 335.	Bakınız: dinî hissiyat.	
hile	207, 617, 719, 814, 841.	hissiyat-ı insaniye	
~li adam	729.	akıbeti görmeyen ~	1042.
~siz hizmet	357.	hitabat-ı Nebeviye	1036.
hilkat	211, 954, 1008, 1031.	hitabat-ı Sübhaniye	79, 110, 334, 343.
~ gayeleri	118.	hitab-ı ilâhî	995.
~ muammasının doğru keşşafı	985.	Hizb-i Kur'ân	471.
güzel mahlûkların ~leri	1008.	Hizb-i Kur'ânî	438, 576, 1083.
insanın ~i	1147.	Hizb-i Nur	471.
şirkle ~in hikmetlerini inkâr	26.	Hizb-i Nuri	499.
zihayatlardaki sanatkârâne ~	49.	~'nin fütuhâtı	475.
hilkat-ı kâinat	358.	hizbullah	450, 830, 1083.
hilkat-ı âlem	386.	Hizbü'l-Kur'ân	450.
~in muammaları	1047.	Hizbü'l-Mâsun	482.
hilkat-ı arziye	413.	Hizbü'n-Nurî	499.
hilkat-ı eşya	1017.	hizmet	436, 520, 540, 645,
hilkat-ı insaniye	38.	709, 720, 764, 765, 790, 807, 842, 843, 846,	
hilkat-ı kâinat	222.	854, 860, 863, 869, 880, 885, 896, 1066.	
~ın bir meyvesi	162.	~ çiftliğinden ücret dairesine göç	1150.
~ın gayesi ve bir hikmeti	277.	~ telaş etmemek	758.
~ın muammasının bilinmesi	252.	~ telâş etmemek	753.
~ın neticesi	414.	~e sebatkârane devam	492.
~ın tilsimi, muamması		~e zarar verenlere gelen tokatlar	512.
Muhammed (a.s.m.)	212.	~i bırakıp malayaniyatla iştigal	
hilkat-ı mevcudat		etmemek	318.
~ın neticeleri ve faydaları	42.	~i inkâr etmemek ve ~ten kaçmamak	517.
Hilmi	575.	~i zahiri inkâr	516, 518.

~in kudsiyeti ve siyaset	568.	~te me'yus olmamak	483, 530,
~ler tevakkuf etmez	475.	753, 757, 771.	
~ler zayı olmaz	471.	~te meşakkat	471.
~te bir kahraman	471.	~te meşrep ve fikir ayrılığına	
~te birbirinden çekinmemek	529.	düşmemek	798.
~te birbirinden gücenmemek	490, 510, 517,	~te meşrep ve fikir ihtilâfı	780.
529, 776, 777, 799, 807.		~te meşveret	517, 518, 833.
~te birbirinden küsmemek	780, 799.	~te metanet	478.
~te birbirinden şekva etmemek	510.	~te muhalefete düşmemek	787.
~te birbirine hiddet yerine hürmet		~te muvakkat tevakkuf me'yus	
etmek	518.	etmemeli	483.
~te birbirine itiraz yerine yardım etmek	518.	~te münakaşa etmemek	508.
~te birbirine nazlanmamak	776, 786.	~te sabır	438, 476, 477, 492,
~te birbirine teselli ve ferah vermek	776.	493, 509, 535, 751, 766, 783, 784, 787.	
~te birbirini enaniyetle veya sadakatsizlikle itti-		~te sadakat	517, 539.
ham etmemek	524.	~te sebat	478, 535.
~te birbirini tenkit etmemek	807.	~te şirket-i maneviye-i Nuriye	762.
~te birbirinin aleyhinde bulunmamak	807.	~te tahammül	476, 493,
~te birbirinin güzel seciyelerinden istifade et-		498, 509, 535, 787.	
mek	492.	~te tahkirkârâne nazarlara ehemmiyet	
~te birbirinin hüzn ve sıkıntılarına		vermemek	509.
merhem sürmek	776.	~te talebeliğini inkâr etmemek	793.
~te birbirinin kusuruna bakmamak	490, 518,	~te tarafgirlik yapmamak	776.
522, 777, 786.		~te tedbir	493, 498.
~te birbirinin kuvve-i maneviyesini		~te telâş etmemek	530, 680,
takviye etmek	531, 776.	757, 765, 771.	
~te düşmanlara karşı metanetle		~te tesanüt	490, 492, 498,
mukabele	499.	502, 506, 517, 777, 778, 807.	
~te ehemmiyetsiz hissiyatı feda etmek	786.	~dü muhafaza	493, 494, 499, 502, 515.
~te enaniyet, benlik ve rekabetten		~dün ehemmiyeti	507.
tahaffuz	494.	~te uhuvvet	498, 506, 522.
~te gelen musibetler	490, 510.	~ ve muhabbeti sarsmamak	780.
~e karşı kazaya rıza ve kader		~i bozmamak	797.
teslim	490.	~te vahdeti muhafaza	499, 502, 515.
~e karşı sabır ve şükür	490.	~te vazife-i ilâhîye karışmamak	751.
~i tevekkülle karşılamak	531.	~te yeni talebeler ve sırr-ı ihlâs	469.
~te herkese iyilik etmek	402.	~te yeni talebelerle meşgul olmak	836.
~te hillet, uhuvvet ve fena fi'l-ihvan	504.	~teki imtihandan çıkan ilânât	827.
~te ihlâs	621, 770.	~teki imtihanların hikmeti	814.
~te ihlâs düsturların istimal etmek	780.	~teki maddî zahmetler	469.
~te ihlâs düsturlarını muhafaza etmek	544.	~teki meşakkatler	
~te ihlâs ve tesanüt	477.	~e sabır içinde şükretmek	751, 784.
~te ihtilâfa düşmemek	544.	~e sabır ve şükürle mukabele	766.
~te ihtiyat	475, 493, 494, 498, 511,	~teki musibetler	
539, 686, 751, 758, 765, 778, 793, 826.		~e metanetle mukabele	499.
~te ihtiyat ve dikkat	795.	~teki sıkıntılar	467, 476,
~te ihtiyat ve temkin	796, 833.	492, 493, 500, 538, 543, 544, 763, 770,	
~te ihtiyatsızlık yapmamak	826.	776, 779, 780, 782, 783, 786, 787, 793,	
~te ikiliğe meydan vermemek	780.	794, 802, 804, 806, 808, 815, 827.	
~te inayet-i Rabbaniye	530.	~ ve iki kâr	762.
~te inkisar-ı hayale düşmemek	543.	~ ve sevapları	471.
~te irtibat	539.	~a aldirmamak	490.
~te itidal-i dem	493, 494, 498.	~a metanetle mukabele	499.
~te ittihadı muhafaza	502.	~a mücadele-i maneviye nazarıyla	
~te kardeşini terk etmemek	506.	bakmak	493.
~te kardeşinin kusurunu örtmek ve		~a sabır içinde şükretmek	751, 784.
affetmek	544.	~a sabır ve şükür	783.
~te kardeşlerin birbirinde fânî		~a sabır ve tahammül	476, 492.
olması	Bakınız: fenâfilihvan.	~a tahammül etmek ve muhalefete	
~te kusur edenlere gelen tokatlar	512.	düşmemek	787.
~te mahviyet	502.	~da birbirine tesellici olmak	484.
		~da şekva etmemek	494.

~ı sabır ile karşılamak	438.	~yi dost-düşman tefrik etmeden	
~ın hiçe inmesi	484.	yapmak	618.
~teki zahmetler	476, 477, 503, 513, 531, 581, 751, 754, 770, 779, 784, 786, 793, 802, 810, 814, 823, 826, 827, 876, 934.	~yi tarafgirliğe girmeden yapmak	618.
~ ayn-ı rahmettir	770.	hizmet-i İslâmiye	502.
~ ve iki kâr	762.	hizmet-i kudsiye	712, 713, 764.
~e ehemmiyet vermemek	511.	hizmet-i Kur'ân	719.
~e şükürle mukabele	766.	hizmet-i Kur'âniye	530, 544, 568, 709, 728, 780, 803, 861.
~teki zayıtlar	477.	~'de birbirinden gücenmemek	799.
~ten çekinmemek ve vazgeçmemek	539.	harp belâsı ~'ye zarardır	685.
~ten vazgeçmemek	500, 881.	hizmet-i milliye	664, 885.
ağır şerait altında iman ~i	486, 492.	Nurun ~si	595.
akrabalara ~	351, 356.	hizmet-i Nuriye	530, 553, 755, 780, 804.
az zahmetle pek çok ~	510.	~'de birbirinden gücenmemek	799.
çok kudsi ~te çok az zahmet	471.	~'yi lüzumsuz setretmemek	793.
dine ~	878;	hizmet-i vataniye	664.
<i>Bakınız: hizmet-i diniye.</i>		hizmetkâr	587.
emniyete ~	447.	hizmetkârlık	501.
fitri ~leri	240.	imana ve Kur'ân'a ~	724.
halisane ~	822.	imana ve Kur'ân'a ~ sıfâtı	723.
hayat-ı içtimaiye ve dünyeviye ~	719.	hoca	427.
hilesiz ~	357.	bid'akâr ~lar	789.
iman ~i	492, 609, 778.	kahraman ~	839.
imana ~	447, 719, 749, 754, 799.	kıskanç ~nın adliyyeyi	
inhiraf ~e zarar verir	785.	evhamlandırması	469.
kudsi ~	513, 531, 897.	Said Nursî şeyh değil ~dır	721.
kudsi ~ mücahitleri	502.	Hoca Hasan	826.
kudsi nura ~	720.	hocalar	496, 517, 633, 641, 699, 750, 780, 802.
Kur'ân ~inin kerameti	726.	~ın Nurları tasdikleri	664.
Kur'ân ve iman ~i siyasetten meneder	720.	aldatılmış ~la uğraşmamak	499.
Kur'ân'a ~	749, 778, 852.	resmî ~	835.
lillâh için ~	746.	hodbinlik	501, 1057.
mahpuslara ~	745.	hodfüruş	734.
menfaat karışmayarak yapılan halis ~	823.	hodfüruşâne	
mübarekler heyetinin ~leri	475.	~ şatahat	540.
Müslümanlara iman cihetinde ~	679.	hodfüruşluk	503, 533, 540, 587, 621, 632, 633, 1050.
Nur ~i	770.	~tan vazgeçmek	504.
Nurun ~i	745.	Said Nursî'nin ~ ittihamına cevabı	646.
Said Nursî'nin memlekete ~leri	711.	hodgâm	
Said Nursî'nin tecridinin ~e faidesi	814.	~ hevesat	954.
siyaset ~e mâni ve hatarlıdır	718.	hodgâmlık	357, 464.
şer'an ~	719.	Homa	487, 529.
vatânî ~	890.	Horasan	931.
hizmet-i diniye	477, 878.	İslâm Deccalı ~ taraflarından zuhur	
hizmet-i fitriye	410.	edecek	931.
hizmet-i ilmiye	843.	Hristiyan	540, 551, 561, 868, 926, 979;
hizmet-i iman	719.	<i>bakınız: Nasranî, Nasara, İsevi.</i>	
hizmet-i imanı	803.	~ aleyhindeki gizli Yahudî komitesi ve	
hizmet-i imaniye	531, 544, 553, 582, 609, 610, 629, 664, 751, 779, 780, 800, 802, 804, 842, 865, 1036, 1049, 1053, 1143.	Deccal	928.
~de birbirinden gücenmemek	799.	~ hükûmetleri	590.
~de halis kardeşlik	444.	~ların kiliseleri	868.
~de hazz-ı nefsinin bırakmak	502.	dinsizler tarafından öldürülen	
~de mahviyet ile tesanüt ve ittihadı		dindar ~lar	545.
~de mahviyet ile tesanüt ve ittihadı	502.	mağrur ~lar ve Kur'ân	1119.
~de musibeti tevekkülle karşılamak	530.	Hristiyanlık	560, 697.
~deki maddî zahmetler	469.		
~nin inkişafı	469.		

hubb-i cah	540, 675, 894.	~ dünya ve küfür	399.
hubb-i dünya	1042.	~ ibadet	684.
hubb-i hayat	790.	~ ibadete müdahele	683.
hubb-i mehasin	397.	~ inayetler ilm-i muhiti gösterir	1005.
hububat	60.	~ meziyetlerden istifade	496.
Hüd (a.s.)	964.	~ miktar	1020.
~ kavmi	Bakınız: kavm-i Hüd.	~ takriz	634.
~ Suresi	Bakınız: Sure-i Hüd.	~ tecelliyat	57.
Hudâ	262.	Nur Talebelerinin ~ mektupları	635.
hudus	226, 227, 228, 936.	hususiyet	228.
vefat ve ~	228.	Hut	
hudutsuz		Sevr ve ~	413, 905, 989.
~ sıfatlar	39.	hutbe-i ezeliye	473.
hukuk	361, 362, 448, 554,	Hutuvat-ı Sitte	564, 699, 711, 741, 839.
596, 696, 715, 732, 890.		huveynat	53.
hayatın ~u	116, 119.	huy	Bakınız: seciye, damar.
küfür esma-i ilâhiyenin ~una inkâr ile		huzur	203, 232, 245.
tecavüzdür	362.	huzur (Allah'ın huzuru)	966.
küfür kâinatın ~una tecavüzdür	26, 55, 392.	huzur-i âlî-i irfan	681.
küfür mahlûkatın ~una tecavüzdür	386.	huzur-i ilâhî	677, 995.
şahsî ~	554.	huzur-i manevî	792.
hukuk-i amme	364, 554, 622.	huzur-i Muhammedî	196.
hukuk-i dünyeviye	739.	huzur-i Peygamberî	1093.
hukuk-i hayat	145, 332, 601.	huzur-i Rahman	34.
hukuk-i hayatiye	117;	huzur-i Resulullah	817.
bakınız: hayatın hukuku.		huzuzat-ı nefسانيye	
hukuk-i hürriyet	601.	~den tecerrüt	733.
hukuk-i insaniye	345.	hüccet	168, 388, 507, 659.
hukuk-i medeniye	601, 669.	ahiretin ~leri	294.
hukuk-i medeniyet	732, 739.	hakkalyakîn ~ler	283.
hukuk-i müdafaa	602.	Nurların ~leri	664.
hukuk-i umumîye	554.	hüccet-i bâhire	52.
Hulefa-i Raşidîn	445, 571.	hüccet-i haşriye	292, 956.
~den sonraki fesat	672.	hüccet-i imaniye	70, 935, 951.
humut	962.	hüccet-i Kur'âniye	216.
hurafat	172.	hüccet-i külliye	936.
hürî	288, 408, 954.	hüccet-i risalet	211, 969.
~nin çirkin bir taklidi	911.	hüccet-i rububiyet	943.
hürî'l-îyn	53, 60.	hüccet-i tevhid	50, 962, 1038.
hurma		hüccet-i vahdaniyet	960.
~daki tevhid delili	250.	hüccet-i vahdet	943.
huruf		Hüccetü'l-Bâliğâ	499.
ecnebi ~unun tamimi ve gece		Hüccetü'l-İslâm İmam-ı Gazâlî	54, 482, 1126.
dersleri	1124.	hüccetü'l-kübra	
Kur'ân ~unun dersinin men'i	667.	tevhidin ~sı	1118.
Kur'ân'ın ~unun sevapları	395.	Hüccetüllahî'l-Baliğâ	545.
hurufat-ı kudsiye	1053.	hüceyrat	26, 1002, 1094.
huruf-i Kur'âniye	223, 1131.	~ muhit bir ilme şahadet eder	1002.
~ yerine Latin harflerinin cebren		hüceyrat-ı bedeniye	230, 244, 258.
kabulü	673.	hüceyre	937, 942, 943, 1005.
husumet		~lerin idaresi	50.
hayat-ı içtimaiyeye anarşilik tavrıyla ~	459.	hüceyre-i beden	952.
hususat-ı şahsiye	841.	hücre	Bakınız: hüceyre.
hususî		erkek ve dişi üreme ~lerinin birleşmiş	
~ ders	742.	şekli	Bakınız: nutfе.
~ dünya ve iman	399.		

Hücumat-ı Sitte	628, 801.	Said Nursî'nin ~le mübareze ile	
~ ve Zeyli	451, 683.	ittihamına cevabı	442.
~nin Zeylinin yazılma sebebi	683.	Said Nursî'nin hükûmet görüşü	446.
Hücumat-ı Sitte Zeyli	538, 545.	hükûmet-i cumhuriye	439, 446, 452, 558, 559, 560, 571, 576, 712, 714, 715, 876.
Hüdhüd-i Süleymanî	91.	~nin kanunları	709, 715.
hükema	209;	~nin mebusları ve risaleleler	319.
bakınız: <i>ağleb-i hükema.</i>		hükûmet-i İslâmiye	600, 905.
Avrupa ~sı	711.	hükûmet-i İslâmiye-i Ömeriye	561.
hükema-i İslâmiye	226.	hükûmet-i İttihadiye	711.
hükema-i mü'minin	210.	hükûmet-i millîye	740.
hükmetme	Bakınız: <i>tahakküm.</i>	hüküm	55, 168, 169, 245, 335, 454, 566, 699, 706, 738, 908; Bakınız: <i>ahkâm.</i>
hük-m-i kanun		~ çıkarmak	659.
~u icra	596.	~de vahidiyet	1021.
hükûmet	424, 439, 443, 447, 449, 453, 455, 457, 462, 463, 465, 470, 494, 504, 532, 541, 542, 551, 561, 567, 571, 576, 581, 582, 583, 592, 600, 601, 605, 607, 619, 674, 678, 679, 684, 697, 709, 710, 713, 714, 715, 762, 812, 850, 897, 918, 927, 929.	~e itaat	255.
~ dairesi	911.	amirâne ~ler	243.
~ ele bakar, kalbe bakmaz	444, 561, 583, 607.	din ile ilgili ~ler	Bakınız: <i>ahkâm-ı diniye.</i>
~ Nur Talebelerini himaye etmeli	805.	hainin ~ü merduttur	677, 700.
~ Nura talebeliği teşvik ve takdir etmeli	622.	zahiri sebeplere göre ~ etmek	476.
~ Risale-i Nur'a kanun cihetinden ilişmez	561.	Hülâgû	789, 790, 976, 1105.
~e karşı sù-i maksat ittihamını kıran rapor	452.	~ fitnesi	421, 524, 1105.
~i iğfal	318, 449, 459, 489, 494, 499, 570, 594.	~ fitnesinden haber veren hadis	630.
~i iğfal eden zındıklar	436.	hülâsa	
~i iğfale çalışan entrikacılar	712.	erkân-ı imaniyenin ve Kur'ân hakikatlerinin ~ları	369.
~in emniyetini ihlâl ittihamına cevap	845.	medenî ~lar	106.
~in faydası	Bakınız: <i>maslahat-ı hükûmet.</i>	Rahmanî ~lar	106.
~in faydasına olan iş	Bakınız: <i>maslahat-ı hükûmet.</i>	hülâsa-i camia	277.
~in icraatına karışmamak	568.	hülâsa-i Kur'âniye	950.
~in kanunları	444.	hüner	127, 506.
~in karar ve uygulamalarının gayeleri	Bakınız: <i>hikmet-i hükûmet.</i>	~ kendini teşhir etmek ister	127.
~in lâik cumhuriyete dönmesi	424.	hürmet	288, 289, 352, 354, 356, 357, 518, 549, 663, 725, 851, 852, 855, 919, 926.
~in nameşru hevesata müsait kanunları	444.	aile hayatında ~	288.
~ler ve muhalifleri	561.	Bediüzzaman'a olan ~	855.
~te olanlar	Bakınız: <i>ehl-i hükûmet.</i>	sun'î ~	289.
cebbar ~	697.	hürmetsizlik	
Deccalin ~i	908.	hakka karşı ~	739.
halkı ~ aleyhine teşvik	853.	hürriyet	448, 449, 500, 860, 888, 926.
halkı ~ aleyhine teşvik iftirası	865.	~ taraftarı	Bakınız: <i>taraftar-ı hürriyet.</i>
halkı ~ aleyhine teşvik ithamına cevap	863, 867.	din ve vicdan ~i	878.
Hristiyan ve Mecusî ~leri	590.	dinî ~	Bakınız: <i>hürriyet-i şer'iyye.</i>
İslâm ~leri	590.	kadın ~leri perdesi	928.
İslâm içinde deccalâne ~	789.	vicdan ve tefekkür ~i	694.
millî ~	772.	Hürriyet	562, 729, 772, 1067; bakınız: <i>bidayet-i Hürriyet.</i>
Said Nursî'nin ~e ilişme ittihamına cevabı	714.	~ in ilânı	1102.
Said Nursî'nin ~e müracaat etmemesi	741.	~ inkılâbı	1083.
		hürriyet inkılâbı	419.
		hürriyet-i diniye	448.
		hürriyet-i efkâr	1120.
		hürriyet-i fikir	442, 551, 579, 673, 697.
		hürriyet-i ilmiye	442, 448, 579, 622.
		hürriyet-i nisvan	916.
		hürriyet-i şahsiye	561, 703.

hürriyet-i şer'iyye	446, 571.
hürriyet-i vicdan	424, 439, 446,
447, 448, 571, 576, 673, 697.	
~ düsturu	560.
~ kanunu	558.
hürriyetperver	928.
hürriyetperverlik	919.
Hüseyin (r.a.)	977;
<i>bakınız: Hazret-i Hüseyin.</i>	
~ ve neslinden gelen evliya	160.
Hüseyin-i Cisrî	979.
hüs-n-i ahlâk	587, 666, 842.
~ dersi	748.
hüs-n-i aklî	124.
hüs-n-i cemal	121, 297, 865.
hüs-n-i cereyan	288.
hüs-n-i esma	374.
hüs-n-i ezeli	20.
hüs-n-i hatime	97, 294, 304, 307, 500.
hüs-n-i hilkat	83.
hüs-n-i hilkat-i insan	
Hâlik'in ilmi ve ~	995.
hüs-n-i lâyezalî	129.
hüs-n-i misal	491, 1033.
hüs-n-i niyet	775, 846, 895.
hüs-n-i Rabbanî	17.
hüs-n-i sanat	251, 258, 259, 332, 1027.
hüs-n-i sermedî	21.
hüs-n-i Sermediye	34.
hüs-n-i şefkat	374.
hüs-n-i taam	124.
hüs-n-i tesir	357, 900.
hüs-n-i zan	433, 486, 501, 506,
540, 544, 587, 593, 610, 645, 650, 662, 704,	
705, 768, 826, 878, 895.	
~ların ilave ettiği meziyetler	486.
Said Nursî'nin ~ları reddetmesi	587,
621, 648.	
hüsran-ı İslâm	507, 1159.
Hüsrev	400, 401, 402, 426,
427, 481, 492, 503, 512, 514, 515, 538, 632,	
651, 689, 691, 757, 760, 761, 766, 771, 777,	
786, 787, 805, 807, 818, 824, 829, 831, 833,	
836, 994, 1001.	
~'in itham edilmesi	841.
~'in Kur'ân'ı yazması	431.
~'in müdafaası	841.
~'in Nurlara hizmetindeki muvaffakiyetinin delili	842.
Hüsrev Altınbaş	651.
Hüsrev Altınbaşak	843, 845.
hüsün	54, 55, 121, 124, 125, 128,
130, 234, 277, 365, 943; <i>bakınız: güzellik.</i>	
~ hasenden gelir	123.
~ ve kubuh	55.

~ler muhtelifdir	124.
~lerin kaynağı	123.
~lerin menşei	135.
~ün mertebeleri	365.
Cennetin ~ü	124.
esmadaki ~lerin mevcudattaki cilveleri	125.
Esmâ-i Hüsnanın ~leri	54.
ezeli ~	130.
manevî ~ler	127.
mevcudattaki ~ler ve esma	125.
muhit ~	54.
mukaddes ~ ve cemalin gölgeleri	123.
mücerret ve münezzeh ~	120.
nihayetsiz ~	1000.
sermedî ~	1001, 1008.
Hüve Nüktesi	821, 825, 941.
hüviyet	30, 113, 229.
mevcudatın ~leri	25.
hüviyet-i misaliye	113.
hüzün	31, 397, 408, 763, 776,
1043, 1154; <i>bakınız: keder, gam.</i>	
geçmiş ~ler	32.
kadere iman eden ~den kurtulur	794.
kâinat dolusu ~ler	397.
hüzüngâh	27, 242, 964, 1001.

Irak	523, 914.
ırkçılık	<i>Bakınız: firenk illeti, unsuriyetperverlik.</i>
ırmak	80, 183.
ırz	354.
ıslah	425, 498, 506,
558, 643, 666, 701, 731, 882, 900.	
~ eden eserler	851.
cemiyeti ~	847.
gençlerin ~ı	776.
mahpusların ~ı	748, 783.
Risale-i Nur dersleri ~ eder	748.
süflî gidişatların ~ı	900.
şer tohumlarının mahsulünün ~ı	422.
ıslahat	
Risale-i Nur'un fevkalâde ~ı	900.
ıslahhane	319.
ıslah-ı hâl	523, 724.
Isparta	428, 432, 433, 441, 467,
468, 488, 492, 512, 521, 533, 548, 549, 554,	
555, 567, 574, 642, 687, 692, 710, 714, 756,	
836, 844, 1100.	
~ Adliyesi	567, 845.
~ hükûmeti	468, 553, 697.
~ kahramanları	505.
~ mahkemesi	846.
~nin Risale-i Nur'u tetkiki	716.
~ Sulh Mahkemesi	844.

ışık	21, 117, 365; <i>bakınız: ziya.</i>
sermedî cemalın ~ları	123.
ıtlak	36, 38, 39.
~ın mahiyeti ve manası	39.
cüz'ide ~	39.
ıtlak-ı hakikî	39.
ıztırap	857.
ıyd	366.

İ

iaşe	18, 51, 89, 181, 183, 212, 241, 246, 258, 323, 1005; <i>Bakınız: beslenme.</i>
~ler tekellüf-i Rabbanî altındadır	274.
âcizlerin ve yavruların ~leri	1005.
balıkların ~si	81.
cesetin ~si	49.
Malik-i Kerîm'in ~ defteri	107.
Rahmanî ~ ambarı	323.
yavruların ~leri ve rahîmiyet	125.
zihayâtın ~si	86.
iaşe-i Rabbanîye	266.
ibad	294, 1154; <i>bakınız: kul, abd.</i>
~ın ahirete bakan duaları	293.
~ın kabz-ı ervahtaki şekvası ve Azrail	410.
Allah'ın ~ının dualarına icabeti	203.
ibadat	367; <i>bakınız: ibadet.</i>
Resul-i Ekrem'in ~ı	208.
ibadat-ı fıtrîye	157.
ibadat-ı mahsusa	
~ları dergâh-ı İlâhiye arz	157.
ibadet	157, 166, 212, 240, 241, 276, 303, 309, 373, 377, 467, 477, 492, 497, 500, 519, 744, 745, 748, 749, 750, 770, 778, 779, 788, 957, 959, 968, 970, 1142; <i>bakınız: ibadat.</i>
~ ayları	770.
~ için mümtaz bir meşher	770.
~lere mukabele edilmesi	959.
ağır şeraitteki ~ zahmeti	749.
azaların ~lerinin mükafatı	359.
binler dil ile ~	762.
fıtrî ve ihtiyarî ~ler	959.
hapiste geçen saatler ~ yerindedir	519.
hapisteki ömrü ~ hükümüne	
getirmek	366, 744.
hususî ~	684.
hususî ~e müdahale	683.
kırk bin dil ile ~	789.
kırk bin lisanla ~	778.
mahlûkâtın cemaat halinde ~i	958.
Muhammed'in (a.s.m.) ~i	970.
seksen sene ~	794.
tefekkürî ~i	679.
ibadethane	415.
ibadet-i fıtrîye	373.
ibadet-i imaniye	245.
ibadet-i mahsusa	92.

ibadet-i tefekkürîye	98, 381.
ibahe	747, 1070.
ibda	43, 44, 189, 234, 246.
İbn-i Abbas	413.
İbni Cevzî	658.
İbni Hanbel	524.
İbni Rüşd	977.
İbni Sina	977.
İbrahim	751, 825, 1039.
İbrahim (a.s.)	159, 161, 383, 964; <i>bakınız: Hazret-i İbrahim.</i>
~'in ailesi ve soyundan gelenler	<i>Bakınız: Âl-i İbrahim.</i>
İbrahim Fakazlı	901.
İbrahim-i Dessukî	977.
ibret	
~li vak'alar	453.
ibretgâh	265.
icab-ı adalet	893.
icad-ı eşya	65.
icat	28, 37, 38, 41, 43, 44, 45, 46, 49, 50, 64, 73, 83, 89, 94, 106, 139, 178, 211, 226, 227, 228, 229, 234, 242, 246, 253, 254, 257, 258, 260, 272, 334, 367, 410, 416, 937, 1003, 1008, 1009, 1010, 1013, 1016, 1018, 1021, 1024, 1026, 1028, 1037; <i>bakınız: hisse-i icat.</i>
~ fiillerinde muvafakat	85.
~ kolaydır	257.
cin ve insan ~ edilmesi	1016.
çirkinin ~ edilmesi çirkin değil güzeldir	55.
esbabın ~ta tesiri yoktur	947.
eşyanın ~ı	45.
ezelî kudret ve ~	1020.
haşrî ~	111.
hiçten ~	46, 189.
Kudret-i Ezeli ve ~	255.
masnuatın ~ edilmesi	36.
mevcudatın ~ edilmesi	251.
sühuletle ~	259.
şeytanın ~ edilmesi dahi hayırdır	55.
yeni ~lar	539, 545, 655.
zihayâtın ~ edilmesi	181.
icaz	71.
~lı belâgat	386.
~lı i'caz	387.
i'caz	222, 377, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 400, 418, 431, 673, 956, 1094, 1095.
~lı belâgat	386.
sanatın ~ı	1031.
i'caz-ı belâgat	386.
i'caz-ı icazî	388.
i'caz-ı kat'î	381.
i'caz-ı Kur'ânî	431, 1143.
i'caz-ı Kur'âniye	215.
i'caz-ı manevî	283, 430, 872, 1064, 1076, 1086, 1091, 1098, 1143.

icbar	465.	idare	43, 44, 50, 73, 74, 181, 183, 211, 235, 243, 246, 258, 259, 271, 272, 291, 372, 453, 464, 489, 497, 549, 551, 558, 559, 561, 586, 587, 623, 655, 726, 730, 805, 890, 893, 919, 944, 951, 952, 970, 1005, 1021, 1023, 1026.
dinde ~	424.	~ eden	<i>Bakınız: müdebbir.</i>
icma	161, 192, 195, 210.	~ hakikati	271.
tevhidde ~	198.	~ye bilfiil ilişmeyenlere ilişilmez	590.
vücub-i vücuda ve vahdete dair ~lar	198.	~ye ilişmemek	549.
vücub-i vücuda ve vahdet-i Rabbaniyeye dair ~lar	194.	~ye karışmamak	568.
icma-ı azîm	298, 936.	adaletli ~	272.
icma-ı ulema	168.	âdilâne ~	977.
icra		âlemlerin ~si	951.
hük-m-i kanunu ~	596.	beşerin ~si ve hakikat-i haşriye	289.
icraat		bütün eşyanın ~si	944.
menfi ~	928.	denizlerin ~si	81.
icraat-ı celâliye	336.	hüceyrelerin ~si	50.
icraat-ı lâhiye.		kâinatın ~sindeki birlik	51.
~nin temsilcileri	414.	memleketin ~ müdebbirleri	304.
icraat-ı rububiyet	982.	mütedeyyinlerin ~si	304.
icra-i adalet	891.	namazsız ve itikatsızların ~si	304.
ıç		nebatat ve eşcarın ~leri	86.
~ miktarlar	1006.	Nur Talebelerinin ~ye ilişmemesi	620.
ıçtihat	908, 914.	ülkenin ~siyle meşgul olanlar	<i>Bakınız: ehl-i siyaset.</i>
~ yapma kabiliyeti olan alimler	<i>Bakınız: ehl-i ıçtihat.</i>	zeminin ~si	79.
ravilerin ~ları	918.	zihayat âlemindeki ~	266.
ıçtimâî		zihayatın ~ si	181.
~ bir nev'î hastalık	495.	zihayatın ~si	86.
~ ders	888;	idareci	883.
<i>bakınız: ders-i ıçtimâî.</i>		idare-i ezeliye	862.
~ dersler	454.	idare-i maişet	846.
~ hastalıkların tedavisi	693.	iddianame	448, 575, 578, 636, 645, 669.
~ ıslah	900.	Afyon mahkemesindeki ~nin yanlışları	629.
~ illetlerin tedavisi	693.	Afyon Mahkemesinin ~si	617, 618, 619, 624.
~ keşmekeşler	455.	garazkârâne ~	828.
ıçtimaiyat		müfteriyâne ~	828.
~ ve hakikat-i haşriye	289.	Nur Talebeleri aleyhindeki ~	669.
ıçtimaiyyun	289, 357.	Said Nursî aleyhinde yazılan ~	602, 603.
ıçtimaü'z-zıddeyn	253.	iddihar	186.
ıçtinap		ideoloji	
zahirî ~	500.	menfi ~	849.
ıdam	327, 328, 331, 339, 351, 361, 398, 399, 443, 446, 536, 571, 581, 710.	yabancı ~lerin tesiratından korunmak	887.
ebedî ~	62, 337.	ıfade	
kabirin ~ı ve münkir	168.	manası açık olmayıp, mecazî manalar taşıyan ~ler	<i>Bakınız: müteşabih.</i>
masnuların ~ edilmeleri	28.	ıffet	320, 881, 961; <i>Bakınız: namus.</i>
ölümün ~ından kurtulmak	443, 536, 581.	gençlikte ~	310, 321.
Rusya'da Said Nursî hakkında verilen ~ kararı	817.	ıffet-i mücesseme	1035.
Said Nursî'nin ~lara ehemmiyet vermemesi	700.	ıfrat	961, 964.
ıdamhane	351.	ıfsadat	661.
ıdam-ı ebedî	102, 135, 168, 225, 298, 299, 305, 307, 328, 361, 391, 399, 425, 430, 434, 436, 437, 443, 446, 457, 461, 495, 535, 536, 550, 572, 573, 581, 592, 598, 703, 749, 884, 968, 1070.	ıfsat	460, 479, 498, 781, 812, 882.
~den kurtulmak	536.	~ cereyanları	614.
dostların ~den kurtulmaları	102.	~ komitecilik	457.
		~ komitesi	662.
		gizli ~ komitesi	460.
		halkları ~ ittihamına cevap	454.
		irşada ~ ittihamına karşılık cevap	454.

iftihar	24.	hizmette ~	621.
iftira		Nur Talebelerinin ~ı	779.
halkı hükûmet aleyhine teşvik ~sı	865.	ihlâs	431.
Hazret-i Muhammed'e ve		ihlâs Lem'ası	797.
Kur'ân'a ~lar	870.	ihlâs Risalesi	544, 545, 885.
Nur Talebelerine ~	543, 758, 779, 828.	ihlâs-ı Şerif	
Risale-i Nur'a ~	641, 849, 852.	bin ~ okumak	474.
Said Nursî'ye ~	444, 582, 593,	ihlâs-ı tam	479.
638, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 651, 660,		ihşan	19, 21, 41, 87,
661, 696, 848, 890.		107, 129, 147, 149, 177, 181, 187, 234, 240,	
Zeliha'nın ~sı	1150.	268, 276, 295, 336, 344, 728, 951, 953, 996;	
iftirak	Bakınız: ayrılma.	Bakınız: ikram, ihşanat.	
~lara karşı medar-ı teselli	491.	~ gınadan gelir	123.
iftiraname	828.	~ın enaniyetini bırakmayana ihşas	
iğfal	729.	edilmemesi	501.
~ olunabilen avam	720.	~lar âlem-i bâkiyi gerektirir	295.
hükûmeti ~	318, 436, 447, 449,	bâkî âlemdeki ~lar	312.
459, 489, 494, 499, 570, 594.		Cenneti ~	111.
iğva	926.	ebedî âlemde ebedî ~lar	87.
ihamet	297, 433.	imandan neş'et eden ~lar	1155.
ecdada ~	699.	lüzumîyetlerin ~ edilmesi	129.
ihata	36, 38, 39, 163, 171, 267.	nihayetsiz ~ları havi kaynak	1155.
~ edilen ve muhit	1029.	riyasız ~	357.
~lı fettahiyet	271.	ihşanat	17, 95, 145, 374, 726, 946, 968;
~lı fiil	190, 267.	Bakınız: ikram, ihşan.	
~lı hafiziyet	338.	~ın bekası	292.
~lı hüsn	55.	âlem-i bekada ~	97, 294.
~lı ilim	76, 89, 945, 996, 1002,	Allah'ın hususî ~ı	57.
1003, 1004, 1005, 1008, 1010, 1026;		ebedî ~	84.
bakınız: muhit ilim, ilm-i muhit.		Rezzak-ı Rahîm'in ~ mertebeleri	107.
~lı imanî meseleler	171.	ihşanat-ı hususiye	23, 56.
~lı intizam ve insicam	54.	ihşanat-ı hususiye-i Rabbaniye	56.
~lı kanun-i mübareze	412.	ihşanat-ı ilâhiye	79.
~lı kayıt ve muhafaza	301.	Nurlara dair ~nın yazılmasının sebebi	664.
~lı manalar	156.	ihşanat-ı Rabbaniye	161, 358.
~lı rahmet	952, 953.	ihşanat-ı Rahmaniye	414.
~lı sıfatlar	117, 171.	ihşanat-ı rahmet	414.
~lı şefkat	330.	ihşanat-ı uhreviye	79.
ihata-i ilim	71.	ihşan-ı ekber	20.
ihata-i nazar	862.	ihşan-ı ilâhi	525.
ihbarat-ı gaybiye	976.	ihşan-ı ilâhî	501, 729, 832, 868, 875.
ihbar-ı gaybî	223, 454, 470, 956, 976, 1098.	ihşan-ı Rabbânî	871.
deccale ve hilâfete dair ~	789.	ihşan-ı Rahmanî	278.
ihbar-ı gayp	424, 1062.	ihşan-ı şahane	307.
ihdas	228.	ihşar	
~ edici	229.	manevî ~	796, 806.
ihfa		ihşar-ı gaybî	1113.
evradı ~	482.	ihşar-ı manevî	499, 767.
ihkak-ı hak	126.	ihlâf	544, 633, 699, 700, 781, 783.
ihlâl-i emniyet	547.	meşrep ve fikir ~ı	780.
ihlâs	351, 352, 356, 429, 467, 477,	ihlâf-ı meslek	787.
522, 568, 588, 609, 645, 663, 691, 705, 724,		ihlâf-ı meşrep	787.
739, 751, 797, 830, 882, 1033, 1050, 1083.		ihlâl	37, 460, 606.
~ dersi	470.	ihlâlci	594.
~ dersini alanlar	482.	ihlâl-i dimağiye	541.
~ düsturlarını istimal etmek	780.		
bir adamın ~ı yirmi adam kadar faide			
verebilir	770.		

ihtilâl-i Fransevî	919.	~ ibadet	959.
ihtilâl-i ruhiye	541.	~ ihsan ve imtinan	187.
ihtilât	732, 742.	~ ihsanlar ve hediyeler	951.
ihtilât-ı mutlak	251, 1010.	~ iktidar	236.
ihtisas		~ tezyin ve tasvir	187.
~ sahibi ..... <i>Bakınız: mütehasıs, ehl-i ihtisas.</i>		ihtiyarkârâne	
ihtiyacat	297, 358, 1043;	~ halk ve inşa	189.
<i>Bakınız: hacet, hacat, ihtiyaç.</i>		İhtiyarlar Risalesi	545, 651.
~in düsturları	296.	ihtiyarlık	99, 105, 112, 119, 320,
fıtrî ~	360.	355, 730, 747.	
ihtiyacat-ı fıtrîye	374.	~ güzû	310.
ihtiyac-ı fıtrî	561.	~ ve ahirete iman	353.
~ diliyle dualar	394.	ihtiyat	493, 494, 498, 539,
~ lisanı	958.	765, 778, 787, 793, 795, 796, 826, 833, 834.	
~ lisanıyla dualar	960.	~ kuvveti	47.
ihtiyac-ı ifham	387.	~ mahzeni	943.
ihtiyac-ı kat'î		~ rızkı	942.
ders-i dindeki bir ~	624.	~sız hareket	751.
ihtiyac-ı rızkî	277.	hizmette ~	475, 686, 758, 765.
ihtiyac-ı şedit	625, 1052.	Said Nursî'nin ~ tavsiyesi	685.
ihtiyac-ı zarurî	332, 443.	ihtiyâtî	
ihtiyac-ı zarurîsi	581.	~ iddiharlar	186.
ihtiyaç	19, 31, 201,	ihtiyatkarâne	186.
268, 269, 276, 289, 327, 385, 386, 393, 561,		ihtiyatsız	954.
880, 938, 958, 990, 999, 1004, 1043, 1044;		ihtiyatsızlık	511, 826.
<i>Bakınız: fakr, ihtiyacat, hacat, hacet.</i>		ihya	44, 64, 65, 189, 227,
~ ile rahmete âyinedarlık	117.	252, 256, 257, 334, 939, 1003, 1025, 1068;	
~lara nokta-i istimdat	107.	<i>bakınız: diriltme, hayat verme.</i>	
~lara nokta-i istinat	1152.	~ kolaydır	257.
~ları def'	1152.	haşirde ~	1016, 1017, 1019, 1022, 1031.
~ları izale	117.	haşirde cesetlerin ~sı	63, 64.
fıtrî ~ diliyle dualar	960.	ihya-i emvat	1114.
ümmetin fıtrî bir ~i	658.	ikan	101.
ihtiyar	288, 354, 357, 453,	ikaz	
549, 676, 745, 748, 903, 934.		Risale-i Nur muhaliflerini ~	438.
~lar, kabir ve hayat-ı uhreviye	287.	İki Mekteb-i Musibet Şahadetnamesi	711, 729.
~lara ebedî gençlik	353.	iki yüzlülük	<i>Bakınız: riya.</i>
ahirete imanın ~lara faidesi	353.	İkinci Lem'a	1146.
iman-ı ahiretin ~lara verdiği teselli	353.	İkinci Mektup	1146.
kabir, ~lar ve ahiret akidesi	287.	İkinci Söz	1146.
ihtiyar (irade)	16, 56, 249, 261, 275, 297,	İkinci Şua	15, 1146.
374, 906, 913, 923, 942, 952, 1013, 1024.		ikrah	
~ etmek	236.	dinde ~	424.
~ ve rızık	275.	ikram	126, 161, 187, 234,
~ın kötüye kullanımı ..... <i>Bakınız: sû-i ihtiyar.</i>		298, 715, 728, 951; <i>bakınız: ihsanat, ihsan.</i>	
~sız yavrular	18.	~ın izharı	1048.
~sızların rızıklarının verilmesi	275.	ikramat-ı İlâhiye	1048, 1049.
rızk-ı helâl ve ~	276.	Nurlara dair ~nin yazılmasının sebebi	664.
şamil ~	16.	ikram-ı İlâhî	603.
İhtiyar Lem'a	686.	ikram-ı İlâhî	726.
İhtiyar Risalesi	651.	ikram-ı Rabbanî	729, 1143.
ihtiyare		ikram-ı Sübhanî	668.
~ kariya muhabbet ve merhamet	288.	İkrime ibni Ebu Cehil	977.
ihtiyar-ı İlâhiye	1012, 1094.	iktidar	47, 48, 273, 275, 411,
ihtiyârî		908, 915, 927, 929, 942, 952, 999, 1031.	
~ çilehaneler	470.		
~ daavat-ı insaniye	332.		

~ ve rızık	275.	ilhamat-ı sadıka	93.
~sız yavrular	18.	ilham-ı ilâhî	625, 659, 773.
~sızların rızıklarının verilmesi	275.	ilhamî	
Deccallerin fevkalâde ~ları	927.	~ kaviller	203.
eşhas-ı ahir zamanın fevkalâde ~ları	915.	~ surette gelen şifadar nurlara	1084.
hadsiz ~	1022.	ilhat	460, 518, 528, 673, 812, 870;
ihtiyarî ~	236.	<i>bakınız: zındıka, imansızlık, dinsizlik.</i>	
muhit ~	16.	~a teslim olmak intihardır	528.
rızık-ı helâl ve ~	276.	~a teslimiyet ve tasannu faidesizdir	528.
iktidar-ı ilmi	767.	~ta olanlar	<i>Bakınız: ehl-i ilhat.</i>
iktidar-ı imanî	107.	~ta taassup edenler	528.
iktidarsızlık		ilim	22, 70, 79, 85, 90,
tevekkülvari ~	275.	117, 123, 128, 169, 189, 200, 201, 204, 222,	
iktisat	276, 675, 687, 725.	234, 235, 245, 248, 249, 261, 270, 398, 407,	
~ın bereketli menfaati	728.	453, 521, 719, 837, 851, 860, 874, 876, 877,	
Said Nursî ve ~ bereketi	692.	938, 952, 988, 993, 995, 996, 998, 1000, 1003,	
Said Nursî'nin ~ı	725, 728.	1004, 1005, 1006, 1012, 1014, 1020, 1022,	
iktiza-i makam	387.	1024, 1031, 1046, 1063, 1086.	
ilâç	18, 185, 943, 1005, 1081.	~ ehli	<i>Bakınız: ehl-i ilim.</i>
manevî ~lar	720.	~ hürriyeti	<i>Bakınız: hürriyet-i ilmiye.</i>
ilâh	89.	~ öğrenme	<i>Bakınız: tahsil-i ulûm.</i>
ilâh	101, 118, 137, 147, 149, 240.	~ sıfatı	235, 995, 997;
bir tek ~ı kabul etmemek	1031.	<i>bakınız: sıfat-ı ilim.</i>	
ilâhe		~ tahsil eden talebe	<i>Bakınız: talebe-i ulûm.</i>
zerreler adedince ~ler	1032.	~de rasih olanlar	903.
ilâhe'l-Evvelîne ve'l-Ahirîn	92.	~de rûsuhu bulunan bir taife	1078.
ilâhî	71, 647.	~min mizanları	1029.
~ adalet	<i>Bakınız: adalet-i ilâhiye.</i>	belâgat ~i	<i>Bakınız: ilm-i belâgat.</i>
~ bir nimetin inkişafı	371.	cifir ~i	1092.
~ defineler ve akıl	32.	esrar-ı huruf ~i	1093.
~ emirlerin mecmuaları	340.	ezelî ~	945;
~ gaye	228, 865.	<i>bakınız: ilm-i ezeli.</i>	
~ kanunları yanlış ve noksan bulmak		ezelî, ebedî ~in cilveleri	995.
isteyenler	1109.	hadsiz ~	1006, 1010.
~ kardeşlik	866.	hakikat ~i	889.
~ kasıdecikler	29.	her şeye taallûk eden ~	79.
~ maksatlar	<i>Bakınız: makasid-i ilâhiye.</i>	her şeyi kuşatan ~	<i>Bakınız: ilm-i muhit.</i>
ilâhlık	<i>Bakınız: ulûhiyet.</i>	ihatalı ~	76, 89, 996, 1002,
ilâm-ı ilâhî	659.	1003, 1004, 1005, 1008, 1010, 1026.	
ilânname-i hikmet	29.	insanın cüz'î ~i	147.
ilerleme	684;	İslâmiyetin ~leri ve Kur'an	220.
<i>bakınız: terakkiyat, terakki.</i>		kalemle ~i tahsil	679.
ilgi	<i>Bakınız: teveccüh.</i>	mahlûkattaki intizam ihatalı ~ şahadet	
ilham	93, 200, 202, 204, 235, 236,	eder	1002.
240, 440, 578, 681, 1075, 1085, 1092, 1096.		mu'cizatı ~	998.
~ çeşitleri	203.	muhit ~	45, 46, 1002, 1008, 1010.
~ gölgelidir, renkler karışır ve		nihayetsiz ~	1003, 1004,
umumîdir	202.	1006, 1008, 1009, 1010.	
~ ile vahyin farkları	202.	siyasetle ~e hizmet	718.
~ vesvese mücadelesi	412.	şaşırmaz ~	738.
~in ekseri vasıtasızdır	202.	illet	
~in mahiyeti, hikmeti ve şahadeti	203.	firenk ~i	721.
~ların vücub-i vücuda ve vahdete		içtimai ~lerin tedavisi	693.
şahadeti	204.	ilmelyakin	93, 96, 100,
manevî ~	1034.	104, 111, 112, 114, 117, 118, 122, 159, 169,	
sadık ~lar	204.	193, 194, 204, 210, 214, 233, 279, 293, 294,	
ilhamat	93.	346, 519, 963, 988, 993, 997.	
		ilmen	
		~ kabul etmemek	557, 699.

~ muhalefet	674.	İmam-ı Ali	43, 49, 164, 213,
~ taraftar olmamak	620, 678.	421, 435, 454, 569, 625, 640, 649, 681, 703,	
ilmî	634, 799, 854.	866, 872, 914, 935, 1059, 1113, 1118, 1120,	
~ dersler	793.	1121, 1122, 1124, 1126, 1128, 1137, 1144;	
~ düsturlar	49.	<i>bakınız: Hazret-i Ali.</i>	
~ hata	<i>Bakınız: hata-i ilmî.</i>	~ ve Ayetü'l-Kübra	164, 935.
~ hürriyet	<i>Bakınız: hürriyet-i ilmiye.</i>	~ yalnız İslâm Deccalından bahseder	909.
~ kalıplar	46, 47.	~'nin Celcelütiyeyi nazmetmesi	1126.
~ müzakere	<i>Bakınız: müzakere-i ilmiye.</i>	~'nin keramet-i gaybiyesi	164.
~ nokta-i nazar	890.	~'nin münacatı	68.
~ tenkit	800.	~'nin Nur Talebelerine duası	472.
~ vücut	398.	~'nin Nurlarla alâkası	808.
Allah'ın ~ düsturları	46.	~'nin Onuncu Söze işareti	1119.
Risale-i Nur ~ şüphelerden kurtarır	851.	~'nin Risale-i Nur'a dair bir kerameti	1113.
ilm-i belâgat	387, 1117, 1118, 1128.	~'nin Risale-i Nur'a işareti	1059, 1127.
~ dâhileri ve Kur'ân'ın belâgatı	217.	~'nin Risale-i Nuru haber	
ilm-i din		vermesi	668, 1113.
~in dersi ve neşri	673.	~'nin Sekine ile Said Nursî'ye işareti	1125.
ilm-i ezeli	113, 999, 1001,	~'nin Yahudiyle muhakemesi	596.
1005, 1006, 1011, 1019, 1020.		Risale-i Nur ~'nin iltifatına layıktır	1119.
~nin nuru	810.	İmam-ı Azam	524, 654.
ilm-i gayp	659.	İmam-ı Buharî	630, 652; <i>bakınız: Buharî.</i>
ilm-i hakaik-ı Kur'âniye	541.	İmam-ı Gazalî	54, 455, 482, 524,
ilm-i hakikat	649, 837, 1079.	1126, 1130, 1133.	
~te rasihâne çalışan taife	1079.	~ ve Celcelütiye	1126.
ilm-i huruf	1135.	İmam-ı Mahfî	657.
ilm-i ilâhî	994, 1012, 1013;	İmam-ı Malik	524.
<i>bakınız: Allah'ın ilmi.</i>		İmam-ı Muntazır	657, 658.
~nin delilleri	995.	İmam-ı Mübin	95.
ilm-i ilâhiye	993.	İmam-ı Nureddin	1126.
ilm-i imaniye	837.	İmam-ı Rabbanî Ahmed-i Farukî	264.
ilm-i kelâm	633, 1019, 1030, 1119.	İmam-ı Şafîî	497, 524, 658, 659.
~ uleması	226.	İmamlık	724, 733; <i>bakınız: imamet.</i>
~ ulemasının beklediği adam	264.	im'an	101.
~in muhakikeleri ve Kur'ân	221.	iman	15, 19, 22, 97, 101, 103,
ilm-i Kur'ânî	111.	104, 110, 111, 112, 113, 114, 118, 120, 123, 127,	
ilm-i mantık	245.	137, 139, 145, 147, 151, 153, 157, 166, 169,	
ilm-i muhit	1002, 1005;	171, 188, 192, 196, 197, 209, 212, 224, 240,	
<i>bakınız: ihatalı ilim, muhit ilim.</i>		244, 252, 265, 269, 277, 285, 293, 298, 312,	
ilm-i nahiv	520.	315, 317, 327, 351, 360, 365, 371, 378, 399,	
ilm-i sarf	520.	404, 409, 424, 441, 446, 453, 454, 455, 457,	
ilm-i tahkik	894.	461, 467, 470, 492, 496, 509, 512, 514, 515,	
ilmihal	407.	530, 531, 538, 540, 542, 548, 550, 552, 556,	
iltica	19, 117, 374, 405, 418,	559, 562, 563, 571, 574, 581, 597, 606, 609,	
467, 999, 1007, 1152.		627, 643, 648, 654, 655, 671, 681, 704, 716,	
tezellül ile dergâh-ı ilâhiye ~	675, 705.	720, 721, 731, 734, 738, 743, 762, 764, 774,	
iltizam	170, 840.	775, 812, 817, 821, 849, 850, 853, 860, 863,	
ima	1051.	864, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 876,	
İmam	217, 373, 750, 831, 977.	879, 882, 884, 889, 890, 892, 894, 895, 896,	
~lar risalet-i Muhammediyeye şahadet		897, 898, 903, 904, 907, 923, 925, 936, 946,	
eder	977.	947, 959, 961, 963, 974, 993, 1000, 1001, 1016,	
ehl-i imana ~ olmak	477.	1032, 1037, 1046, 1047, 1057, 1108, 1139,	
on iki ~	658, 922, 977.	1140, 1142, 1154; <i>bakınız: itikat.</i>	
İmamet	<i>Bakınız: İmamlık.</i>	~ aleyhinde çalışan zındıka komitesi	621.
Said Nursî'nin ~inin engellenmesi	742.	~ aleyhindeki itiraz ve şüpheler	265.
İmam-ı Ahmed ibni Hanbel	524, 630, 652.	~ bağı	<i>Bakınız: intisab-ı imanî.</i>
		~ bereketi	925.
		~ canibinden manevî yasakçı	455.
		~ Cennetin bir manevî çekirdeğidir	1047.

~ çekirdeği	313.	~yla insan, ölüm ve kabir	1150.
~ daimî saadeti telkin eder	107.	~yla mahlûkat	1154.
~ dersi	853, 865;	~yla semavat	1149.
<i>bakınız: ders-i iman.</i>		~yla zevî'l-hayatın daire-i	
~nde halis dostluk	459.	istifadesi	1155.
~nden istifade	624.	~ nimeti	42, 1148, 1149, 1151, 1155;
~ni alan çocuk ve vefat	407.	<i>Bakınız: nimet-i iman.</i>	
~ dersleri	456.	~ cihat-ı sitteyi tenvir eder	1151.
~ derslerinin halkları ifsat etmekle ittiham edil-		~ nokta-i istinat ve nokta-i istimdattır	1152.
mesine cevap	454.	~ nuru	408, 773, 1153;
~ dürbünüyle zihayat âlemi	1043.	<i>bakınız: nur-i iman.</i>	
~ düşmanlarına karşı dindarlarla el ele		~ elemeleri izale eder	1153.
vermek	775.	~yla kâinat	415.
~ eden	<i>Bakınız: mü'min, ehl-i iman.</i>	~yla zaman-ı mazi	311.
~ elemeleri izale eder	1153.	~ rabıtası	114.
~ esaslarını zedeleyen ses	775.	~ sevinç ve ferahlık verir	313.
~ gözlüğü		~ şapkeyi secdeye getirecek	606.
~yle geçmiş zaman	1148.	~ şecere-i kudsiyesinin meyveleri	403.
~yle gelecek zaman	1148.	~ tefrik kabul etmez	371.
~yle insanların bu âleme		~ ünsiyet ve muhabbet verir	1154.
geliş-gidişleri	1150.	~ ve Kur'ân davası	872.
~yle kabir ve sakinleri	1148.	~ ve küfür muvazeneleri	1047.
~ gözü	233, 312, 954.	~ ve şapka	654.
~yle adem	112.	~ ve teklif	903.
~yle insanın vücudu	112.	~ verdiği sürür ve ferahlık	1148.
~yle küre-i arz	1045.	~ vesikası	305.
~yle semavat	71.	~nı sağlam elde etmek	317.
~ hakikati	<i>Bakınız: hakikat-i iman,</i>	~ yolu	315, 961.
<i>hakikat-i imaniye.</i>		~da birleşmek	866.
~ hakikatleri	390, 460,	~ Zat-ı Zülcelâl'in nimetidir	42.
561, 594, 608, 748, 842, 851, 869, 889;		~ zayıflığı	<i>Bakınız: zaaf-i iman.</i>
<i>Bakınız: hakaik-i imaniye.</i>		~a bağlanmak	865.
~ ve mahpuslar	763.	~a çalışmak	719.
~ hayata hayattır	119.	~a davet	775.
~ hayatın hayatıdır	168.	~a hizmet	447, 719, 749,
~ herşeyi güzel gösterir	1147.	754, 799, 854, 885.	
~ hizmeti	609, 827, 860.	~a hizmetkârlık	723, 724.
~ siyasetten men eder	720.	~a karşı gelenlerin çokluğunun	
~nde tesanüdü bozmamak	778.	kıymeti yoktur	168.
~ndeki mücahede-i maneviye	492.	~da bir cennet-i hususiye vardır	313.
~ ihsanı ve tevhid nazarı	19.	~da mertebe kazanmak	225.
~ ile intisap	327.	~daki intisap	113.
~ ile kabre girmek	680.	~daki intisapla bâkî vücutları sahip	
~ ilimleri	<i>Bakınız: ulûm-i imaniye.</i>	olmak	114.
~ inhisar altına alınmaz	732.	~daki lezzet ve saadet	119.
~ istinat ve istimdat noktalarını		~daki manevî Cennet	1041, 1044.
havidir	1152.	~daki sühulet	1027.
~ kaynağı	849.	~daki şuurla bâkî vücutlara sahip	
~ kemalâtın menbaidir	147.	olmak	114.
~ kudsiyeti	192.	~daki yakîni sarsan iki varta	166.
~ kurtarıcısı	885.	~dan çıkarmak için telif edilen eserler	860.
~ kuvveti	193.	~dan neş'et eden ihsanlar ve	
~ mertebelerinde terakkiyat ve		in'amlar	1155.
inkîşafat	283.	~dan neş'et eden nimet	1149.
~ meselelerini nefiy ve inkâr	168.	~dan sonra en yüksek namazdır	700.
~ mesleğindeki kolaylık	823.	~ı ihsan etmek Allah'a mahsustur	41.
~ mevî terhis tezkeresine çevirir	1070.	~ı imar	859.
~ nazarı		~ı kazanmak	872.
~nda ecrām	1154.	~ı kurtarmak	450, 688, 689, 884.
~yla arz	1149.	~ı kurtarmak dersi	864.
~yla geçmiş zaman	191.	~ı kuvvetlendirip kurtarmak	618.
~yla hayvanat âlemi	1043.	~ı kuvvetlendirmek	265.

~ı olan ~ı olmayandan efdaldır	816.
~ı taklitten tahkike çevirmek	265, 279.
~ı takviye	773, 1051.
~ı zedeleyen alâmetler ve harekâtlar	654.
~ın altı rûknü	378.
~ın cereyanı	734.
~ın çekirdekleri olan kelimat	370.
~ın erkânı	192, 372.
~ın fayda ve neticeleri	312.
~ın gerektirdiği şerefli davranış	<i>Bakınız: izzet-i imaniye.</i>
~ın güzelliği	125.
~ın hadsiz lezzetlere medar olduğunu	ders vermek
~ın hikmeti	<i>Bakınız: hikmet-i imaniye.</i>
~ın hüccetleri ve dellalı	1112.
~ın ilâçları	283.
~ın inkişafı	108.
~ın insana kazandırdığı şeref ve kemal	115.
~ın kurtulması	696.
~ın kuvvetlenmesi	182, 195.
~ için lâzım olan şahıslar	624.
~ ve inkişafı	194.
~ın küllîleşmesi ve genişlemesi	404.
~ın lezzeti	312.
~ın mahiyeti	169, 363.
~ın menfî meselesi	169.
~ın meyveleri	403, 408.
~ın mükemmelliği ve sağlamlığı	<i>Bakınız: ke-mal-i iman.</i>
~ın rûknü	<i>Bakınız: rûkn-i imanı.</i>
~ın rûkûnleri	379, 388, 950;
~ <i>bakınız: erkân-ı imaniye.</i>	
~ birbirini ispat eder	378.
~ ve haşır	301.
~ni ilân etmek	1112.
~nin Muhammed'in (a.s.m.) risaletine ve hakkaniyetine şahadeti	971.
~ın sırları	<i>Bakınız: esrar-ı imaniye.</i>
~ın şuuru	114.
~ın verdiği manevî lezzet	312.
~ına çalışanlara ilişmemek	558.
~ına muhalif hareket etmemek	817.
~ını kuvvetlendirmek	851.
~ını muhafaza etmek ve öğrenmek	887.
~la ilgili	<i>Bakınız: imanı.</i>
~la ilgili vazife	<i>Bakınız: vazife-i imaniye.</i>
~la kabre girmek	429.
~la korkulardan kurtulmak ve lezzetleri kazanmak	314.
~la ölmek	<i>Bakınız: hüsn-i hatime.</i>
~ların kurtulması	618.
~ların şüphelerden kurtulması	532.
~lı Türk gençliği	850.
~nın rûkûnleri	<i>Bakınız: erkân-ı imaniye.</i>
ağır şerait altında ~ hizmeti	486.
ahiret âlemlerinin vücuduna ~	300.
ahirete ~	350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 371, 436, 899, 1152.
ahirete ~ın fayda ve neticeleri	349.

Allah'a ~	180, 371, 1046;
~ <i>bakınız: iman-ı billâh.</i>	
Allah'ın merhametine ve şefkatine ~	119.
Allah'ın saltanatına ~ ile intisap	330.
avam ehl-i imanın ~ı	507.
aynelyakin ~	993.
cemal-i sermedîye ~la mukabele	127.
cihat-ı sitteyi tenvir eden ~	1152.
dünyadan ~la gidebilmek	872.
elhamdülillâhı dedirten ~ın faide ve nurları	1147.
en kıymettar sermaye-i insaniye ~dır	225.
fânî hayat ~la bâkiyane hayatlanır	117.
gencin ~ı	622.
hakikat-i ekber-i haşriyeye ~	294.
hakikî ~	869.
hakikî lezzet ~dadır	749.
hakikî ve elemsiz lezzet ~dadır	312.
haşre ~	<i>Bakınız: iman-ı haşrî.</i>
hayatın gayesi ve hayatı ~dır	215.
hayatın hayatı ~dır	118.
iki hayatın medar-ı saadeti ~dır	358.
insan ~ ve cihat-ı sitte	1151.
insanın hususî dünyası ve ~	399.
kadere ~	378, 409, 794.
kadere ~ eden gamdan kurtulur	409.
kalplere ~	685.
kuvvetli ~	849, 851.
lezzet ve saadet ~dadır	118.
lezzetin zevalinden gelen elem ve ~	1153.
melâikeye ~	378, 403, 404, 409.
meleklerle ~	406, 407, 412.
memleketin ~ına hizmet	776.
Mutezileye göre ~	20.
mü'minin ~ı	408.
mü'minin ~ı ve feylesofların inkârı	168.
Müslümanın ~ı	379.
Müslümanlara ~ cihetinde hizmet	679.
Nurun sadık şakirtleri ~la kabre girecekler	762.
nurlu, istikametli akıllar ve ~	197.
peygamberlere ~ın	404.
peygamberlere ve mukaddes kitaplara ~	375.
Resaili'n-Nur Şakirtleri ~la kabre girecekler	1100.
Resul-i Ekrem'in ~ı	207, 209.
Risale-i Nur dairesine giren ~ını kurtarır	1073.
Risale-i Nur'a yapışanlar ~ını kurtarır	866.
Risale-i Nur'un ~ için tahşidatı	283.
sarsılmaz ~	849.
tahkikî ~	485, 850, 860, 870.
tahkikî ~ dairesinde olmayanlar	507.
iman-ı ahiret	355, 360;
~ <i>bakınız: iman-ı bilahiret, ahirete iman.</i>	
~ ve hanenin saadeti	355.
~ ve şehir hayatı	356.
~ın faideleri	358.
~ın gençlere faidesi	354.
~ın ihtiyaçlara verdiği teselli	353.
~ın meyveleri ve neticeleri	360.

~in musibetzedelere verdiği teselli	354.
hayat-ı içtimaiye ve ~	357.
memleket hayatı ve ~	357.
iman-ı bilahiret	355, 378;
bakınız: iman-ı ahiret, ahirete iman.	
iman-ı billâh ~i ispat eder	372.
iman-ı bilkader	
~ ve haşır	300.
~in meyveleri	409.
iman-ı billâh	147, 166, 182, 191,
195, 299, 322, 378, 388, 934, 1076, 1155.	
~ ahiretsiz olmaz	373.
~ iman-ı bilahireti ispat eder	372.
~ Kur'an'ın kelimullah olduğunu ispat eder	377.
~ peygamberlere ve mukaddes kitaplara imanı ispat eder	375.
iman-ı ekmel	294.
iman-ı haşrî	286, 291.
~ akidesinin hüccetleri	286.
~ ve hayat-ı içtimaiye-i insaniye	289.
iman-ı kâmil	97.
iman-ı tahkikî	110, 311, 318,
469, 500, 509, 512, 585, 654, 764, 1142.	
~ ile manevî cihad-ı dinî	424.
~ kılıcı	424.
~ medar-ı saadettir	469.
~yi taşıyan Nur Talebeleri nokta-i istinattır	1142.
imanî	854.
~ çalışmalar	865.
~ deliller	Bakınız: hüccet-i imaniye.
~ devalar	495.
~ eserler	859.
~ hakikatler	704.
~ hakikatleri ehl-i imana bildirmek	434, 495, 598.
~ hakikatleri nefiy ve inkâr	335.
~ hakikatlerle küfr-i mutlaka karşı mücadele	548.
~ hizmet	436, 869.
~ hizmetteki sıkıntılar ve sevapları	471.
~ ispatlar	851.
~ kitaplar	Bakınız: kütüb-i imaniye.
~ meselelerdeki muhalif fikirler şüphe vermemeli	336.
~ meseleleri akıl ve kalplerine sığdıramayanlar	171.
~ meseleleri nefiy ispat edilmez	170.
~ meslek	609.
~ şüpheleri izale	556.
~ vazifeler	862.
~ ihatalı ~ meseleler	171.
Kur'an'ın ~ hakikatlerini beyan ve izah	804.
Risale-i Nur ~ şüphelerden kurtarır	851.
Risale-i Nur'un ~ dersleri	896.
imanperver	628.
imsansız	817;
bakınız: zındık, dinsiz, mülhit, ehl-i ilhat.	
~ baş	311.

~ kitleye karşı mücadele	775.
gençlerin ~ yapılmaya çalışılması	775.
Nur Şakirtleri ~ vefat etmezler	1100.
imsansızlık	720, 734, 865, 882, 898;
bakınız: zındıka, dinsizlik, ilhat.	
~ cereyanı	734.
~ cereyanlarına karşı Kur'an'la müdafaa	878.
imaret-i dünya	906.
imdadat-ı hassa	23.
imdadat-ı hassa-i Rahmaniye	56.
imdad-ı gaybî	278.
imdat	57, 177, 258, 959, 960, 999.
peygamberlere gaybî ~	963.
imhal	296.
imkân	153, 226, 228, 229, 451, 936, 1019.
~ müsaviyü't-tarafeyndir	1019.
~ı vukuat yerinde istimal	644.
imkânât	228, 574, 590, 1012.
~ı vukuat yerinde istimal	451, 555, 599, 607, 699, 831.
imtihan	492, 903.
~ meydana	Bakınız: meydan-ı imtihan.
dünyanın ~ları	784.
Eskişehir ~ı	505.
hapis ~ı	500.
hizmetteki ~ların hikmeti	814.
iman hizmetindeki ~	827.
Nur Talebelerinin şiddetli ~ı	822.
imtinan	187.
imtisal	
~ sırrı	1020.
imtiyaz	228, 251, 267, 1010.
imza	455.
Eski Said'in ~sı	506.
in'am	41, 66, 86, 110,
129, 151, 187, 234, 295, 336, 374, 951.	
~lar âlem-i bâkiyi gerektirir	295.
imandan neş'et eden ~lar	1155.
nimette ~ı hissetmek	951.
umumî ~lar	951.
in'am-ı ilâhî	1143.
inanan	
beka-i ruha ~ ve sefahatte gidenler	307.
inanç	Bakınız: akide, itikat.
inançsızlık	Bakınız: imansızlık, dinsizlik, zındıka, ilhat.
inanmayan	
~larda görülen olağanüstü haller	Bakınız: istidraç.
hayat-ı bâkiye ~	955.
inat	193, 391, 463, 544, 781, 1046.
inatçı	Bakınız: mütemerrit, muannit.
mütemerrit ~lar	1046.
inayet	51, 90, 95, 108, 261,
292, 295, 337, 405, 435, 468, 496, 543, 675,	
802, 942, 945, 958, 983, 1004, 1005, 1135.	

~ler âlem-i bâkîyi gerektirir	295.	hakikat-i imaniyeyi ~ eden küfr-i	
~li adalet	336.	mutlaka düşer	379.
hususî ve umumî ~ler ilm-i muhiti		imanî hakikatleri ~ ispat edilmez	335.
gösterir	1005.	kesin ve tam bir ~	Bakınız: küfr-i mutlak.
tecessüm etmiş ~	1035.	mahlûkatın tesbihkârâne vazifelerini ~	362.
inayet-i daime	336.	Nur Talebesi olduğunu ~ etmemek	793.
inayet-i hassa	827, 832.	inkâr-ı haşir	273.
inayet-i ilâhî	629, 704, 745,	inkâr-ı mutlak	929.
750, 753, 755, 757, 758, 763, 766, 772, 779,		inkâr-ı ulûhiyet	917.
800, 807, 808, 831, 835, 837.		inkılâbat-ı dahiliye	185.
inayet-i ilâhiye	490, 715, 793, 1112, 1135.	inkılâbat-ı ruhî	824.
~ye itimat	784.	inkılâbat-ı zamaniye	689.
inayet-i Rabbanîye	461, 529, 530,	inkılâb-ı fikrî	1074, 1086, 1089, 1101.
668, 753, 764, 771, 778.		inkılâp	27, 229, 391, 392,
~nin Nur Talebelerine tazyike izin		605, 607, 614, 655, 679, 702, 714, 889, 929.	
vermesinin sebebi	814, 822.	~ aleyhinde olma ithamına	
inayet-i Rahmaniye	539.	cevap	653, 665.
inayetperverâne		~ hareketleri	673.
~ işa, idare, himayet ve tedbir	1005.	~a muhalefet ithamına cevap	714.
İncil	210, 907.	asrın dehşetli ~ları	418.
~ ve Muhammed'in (a.s.m.) nübüvveti	979.	asrın şerli ~ları	421.
incir	940.	Harb-i Umumînin ~ı	929.
incizap	130.	Hürriyet ~ı	1083.
İnebolu	441.	Kur'ân'ın ~ı	385.
inek	249.	inkiyat	212.
infak	275.	inkisarat	120.
~lar tekeffül-i Rabbanî altındadır	274.	inkisar-ı hayal	502, 543.
gayptan ~	275.	~e düşmemek	543.
infirât	37.	inkışaf	26, 64, 216.
İngiliz	317, 697, 699, 711, 741, 839.	~ emri	944.
~ başkumandanı	699.	hanede saadetin ~ı	356.
~ Başpapazı	713, 1077.	imanın ~ı	194.
~ müstemlekât nazırı	1086.	suretlerin ~ları	998.
İngiltere	627.	inkışafat	
~ Anglikan Kilisesi	888.	iman mertebelerinde ~	283.
inhiraf	785.	ins	394, 996, 1000, 1001;
inhisar		Bakınız: insan, cin ve ins.	
iman ve Kur'ân ~ altına alınmaz	732.	~ iman ve ubudiyetiyle Ma'bud'u	
inhisar-ı hizmet	683.	bildirir	1001.
inkâr	26, 96, 130, 167, 169, 170, 171, 192,	~ ve cin	296.
193, 293, 297, 314, 335, 362, 371, 379, 386,		~ şeytanlarının tahribatları	405.
391, 556, 673, 697, 699, 849, 912, 934, 938,		~nin diriltilmesi	257.
941, 945, 946, 963, 1016, 1037, 1066, 1109.		~nin haşir ve neşri	257.
~ dersleri	868.	insaf	465, 508, 702.
~ eden	Bakınız: kâfir, münkir.	insafsız	
~ edici	335.	~ müddeiler	580.
~ fikri	Bakınız: fikr-i küfrî.	insan	22, 23, 31, 40, 66, 79, 83,
~ ve Cehennem	363.	89, 91, 93, 94, 103, 106, 111, 115, 168, 197,	
~ yolu	961.	230, 242, 258, 270, 271, 289, 299, 300, 305,	
Ahir Zaman Peygamberi'ni ~	314.	327, 331, 334, 336, 344, 349, 351, 352, 359,	
Allah'ı ~	912.	367, 374, 391, 444, 458, 509, 582, 619, 693,	
Allah'ın saltanatını ~	330.	869, 870, 892, 912, 919, 924, 925, 927, 938,	
Avrupa feylesoflarının ~ları	168.	943, 945, 955, 966, 970, 995, 1001, 1002, 1005,	
cüz-i hakikat-i imaniyeyi ~ eden kâfir		1006, 1017, 1020, 1022, 1027, 1028, 1029,	
olur	371.	1043, 1108, 1147, 1148, 1150, 1152; bakınız:	
feylesofun ~ıyla şüpheye düşmemek	336.	nâs, nev-i insan,nev-i beşer, beşer, ins, arzin	
hadisleri ~	652.	halifesi, nev-i benîâdem.	
		~ acziyle âyinedarlığı	22.

~ ahlâkı	<i>Bakınız: ahlâk-ı insaniye.</i>	~ın amelleri yazılır	378.
~ âlemi	1043, 1044, 1109.	~ın arzuları, emelleri ve ahirete iman	350.
~ amelinden muhasebe ve sorguya		~ın arzuları, matlâpları ve ebedî saadet	350.
~ çekilecektir	344.	~ın bedenindeki nizam ve mizan	88.
~ amelleri kaydedilir	67.	~ın beka arzusu	344, 349.
~ dirilmemek üzere öldürülmeyecektir	91.	~ın beka duası	91, 345.
~ dünyası	1044.	~ın bekası	137.
~ ebed için yaratılmıştır	344.	~ın bütün esma-i ilâhiyeye mazhariyeti	153.
~ fıtraten ebedî yaşamak ister	166.	~ın camiiyeti	111.
~ hayatı	<i>Bakınız: hayat-ı insaniye.</i>	~ın cihazatı ihatalı ilme şahadet eder	1003.
~ hayvan gibi olamaz	313.	~ın cihazatı ve cevahihi	109.
~ her şeyi kendi âyinesinin renginde görür	954.	~ın cihazatı ve haşır	331, 337.
~ ilhamları	203.	~ın cihazatı ve ilm-i ezeli	1006.
~ iman ve cihat-ı sitte	1151.	~ın cihazatıyla rahmet hazineleri tartması	149.
~ ism-i umumîsi	1067.	~ın cihazatlarına takılan hikmetler	331.
~ kabir ve Münker ve Nekir	406.	~ın cismi	109, 1159.
~ küçük bir âlemdir	151.	~ın cismindeki mu'cizâne eserler	118.
~ nev'i	955.	~ın dimağı	331, 337.
~ nur-i iman ve mevcudat	1153.	~ındaki kuvve-i hafıza	338.
~ rububiyete medardır	111.	~ın duyguları	109, 110.
~ setr-i gaybdan mahrumdur	313.	~ rızık ister	277.
~ sıfatlarıyla Allah'ın evsafına şahadet eder	22.	~ ve rızıkları	953.
~ suretindeki şeytanlar	946.	~ ve tecelliyat-ı esma	110.
~ şefkati ve sırr-ı tevhid	32.	~ın dünyaya gönderiliş hikmeti	166.
~ türü	<i>Bakınız: nev-i beşer.</i>	~ın düşmanları	31.
~ ve akrabasının saadeti	361.	~ın düşmanlarına karşı nokta-i istinat	327, 1152.
~ ve ebedî hayat	91.	~ın ef'al ve harekâtı kaydedilir	67.
~ ve esma	22, 145.	~ın ef'ali kaydedilir	344.
~ ve Esmâ-i Hüsnâ	109.	~ın ehemmiyeti	108.
~ ve Hâlik	91.	~ın ehemmiyeti ve kıymeti	299.
~ ve hastalıklar	19.	~ın elemeleri	31.
~ ve hayat-ı ebediye	166.	~ın en büyük davası	872.
~ ve hayvan arasındaki fark	313.	~ın en büyük meselesi	305, 443.
~ ve kâinat	342.	~ın enva-ı hacatı ve Esmâ-i Hüsnâ	149.
~ ve mezaristan	351.	~ın fahri ve şerefi	143.
~ ve ölüm	581.	~ın fakr ve cehliyle âyinedarlığı	22.
~ ve Rab	297.	~ın fakr ve ihtiyacına nokta-i istimdat	107.
~ ve tecelliyat-ı esma	109.	~ın fakrı	31, 107.
~ ve vazifeleri	316.	~ın fakrı ve aczi	343.
~ ve zemin mevcudatı	79.	~ın fıtratı	105, 269, 350.
~ yavruları	275.	~ındaki aşk-ı beka	33, 104.
~ yavruları ve rızıkları	953.	~ındaki aşk-ı mecazi	119.
~ zihayatla alâkadardır	1156.	~ındaki cernalperestlik	119.
~a tecelli eden isimler	91.	~ındaki muhabbet-i fitriye	100.
~ca yaşama ve ahirete iman	352.	~ın fitrî medeniyeti	1151.
~da fettâhiyet ve musavviriyet-i ilâhiyenin cemali	126.	~ın fiilleri kaydedilir	378.
~da hâfiziyyetin cemali	126.	~ın gözü	22.
~daki arzu-i beka ve sırr-ı vahdet	31.	~ın hacatına medar nokta-i istimdat	327.
~daki aşk-ı beka	100.	~ın hafızası	42;
~ı şükre sevk eden nimetler	19.	<i>bakınız: kuvve-i hafıza, zahr-ı kalp.</i>	
~ın aczi	31, 92.	~ın hakikati ve kemâlâtı	360.
~ın aczi ve fakrı	100, 117, 327.	~ın hakikatleri ve istidatları ahirete delâlet eder	360.
~ın aczine nokta-i istinat	105.	~ın halife-i zemin edilmesi	334.
~ın akıbeti görmeyen hissiyatı	954.	~ın hamiyeti, muhabbeti, insaniyeti ve ahirete iman	351.
~ın akli ve hakîmiyet	1156.	~ın hanesinin saadeti ve iman-ı ahiret	355.
~ın akli ve kalbi	197.	~ın hasenâtı yazılır	378.
~ın altı ciheti	1147.		
~ın amelini yazan melekler	403.		
~ın amelleri kaydedilir	344.		

~in haşirde muhakemesi	331.	~in mahiyetindeki rikkat-i cinsiye ve şefkat-i nev'iyeye	33.
~in hayatı	115.	~in mahlûkatla alâkadarlığı	1147.
~ Rabbanî bir mektuptur	116.	~in mahlûkattan üstün kılınması	153.
~ ve bekası	102.	~in mahlûkiyeti arkasında Allah'ın manevî teşahhusu ve taayyünü	22.
~ ve kıymet-i hayatı	147.	~in makasadı	149.
~ ve lezzet-i hayatı	147.	~in maksatları ve arzuları	31, 343.
~ndaki hadsiz acz ve fakr	117.	~in manevî ömrü	1152.
~ndaki mu'cizâne eserler	118.	~in midesinin beka duası	358.
~nın fitrî vazifeleri ve manevî faydaları	117.	~in muhabbeti ve sırr-ı tevhid	33.
~nın hakiki lezzet ve saadeti	118.	~in nefsi	1156.
~nın Hâlîka âyinedarlığı	117.	~in nokta-i istinadî ve nokta-i istimdadî	1152.
~nın hukuku	145.	~in organları	<i>Bakınız: aza-i insanî.</i>
~nın mahiyeti ve hakikati	116.	~in ömrü	115.
~nın neticeleri	115.	~in Rabbi kimdir?	520.
~yla esma-i ilâhiyeye âyinedarlığı	118.	~in Rahmanî hediyeleri tartması ve bilmesi	109.
~yla Hâlîk'in evsafını ve şuunatını anlaması	117.	~in ruhu	100.
~yla Halîk'in sıfatlarına âyinedarlığı	117.	~in ruhu ve Azrail (a.s.)	403.
~yla kudret ve rahmete âyinedarlığı	117.	~in ruhu ve iman	1152.
~in hayat-ı içtimaiyesi ve ahirete iman	349, 352.	~in sair zihayatlar üstündeki tefevvuku	351.
~in hayat-ı şahsiyesi ve ahirete iman	349, 350, 351.	~in seciyeleri ve istidatları	351.
~in hayatının hakikî hukuku	116.	~in sermayesi	350.
~in hayatının mahiyeti ve esma-i ilâhiye	116.	~in seyyiatı yazılır	378.
~in hikmet-i hilkatî ve sırr-ı câmiyeti	19.	~in sıfatları	
~in hilkatî	1147.	~ ve esma-i bâkî	137.
~in hisleri	119.	~yla Hâlîk'in sıfatlarını fehm etmesi	147.
~in hodgâm hevesatı	954.	~in simasındaki intizam	260.
~in hukuk-i hayatı	145.	~in sözlerini ve fiillerini bâkileştirme arzusu	404.
~in hususî dünyası		~in sureti	149.
~ ve iman	399.	~in şefkati	103.
~ ve küfür	399.	~in şuuru	91.
~in icadı	1020.	~in terakkisi	964.
~in ihtiyacı ve arzuları	360.	~in uzuvlarındaki depolar	943.
~in ihtiyaçları	31.	~in vazife-ı hayatı	145.
~in ihtiyaçları ve hissiyatları	269.	~in vazife-i fitratî	166.
~in ilâhî ve Rabbi	149.	~in vazife-i fitratî ve farıza-i zimmeti	166.
~in kalbi	42, 91, 100;	~in vazifeleri	316.
<i>bakınız: kalb-i insanî.</i>		~in vücudu	110, 149.
~in kalbi vahdete şehadet eder	43.	~ ve vücudunun kemali	141.
~in kalbi ve iman	1152.	~ ve vücudunun kıymeti	141.
~in kalbi ve rahîmiyet	1156.	~ndaki aza ve aletler	109.
~in kemâlâtı	147, 242.	~nun zevali	137.
~ hasletleri ve ahirete iman	352.	~in yaratılışı	109.
~ seciyeleri ve ahirete iman	351.	~in yüzü vahdete şehadet eder	43.
~in kemali	147.	~in yüzündeki sikke-i vahdaniyet	58.
~in kendi cinsinden olana acıması	<i>Bakınız: rikkat-i cinsiye.</i>	~in zaaf ve acziyle âyinedarlığı	22.
~in kuvve-i hafızası ve hafiziyet	126.	~in zaafı	92.
~in küllî ubudiyetleri ve geniş vücudî daireleri	351.	~lar âlemi	191, 990.
~in lâtifeleri rızık ister	277.	~lar için haşir ve neşir olacaktır	344.
~in lezzetleri	31.	~lar ve ahir zaman fitneleri	913.
~in lisanı	95.	~lar ve rızık	278.
~in lisanının iki vazifesi	1003.	~lar zahiri sebeplere göre hükmeder	476.
~in mahiyeti	31, 100, 105;	~lara Fatiha, Yâsin ve hatm-i Kur'an bağışlanması	1055.
<i>bakınız: mahiyet-i insaniye.</i>		~larda hâkimiyet	37, 244.
~nin hakikati ve Bâkî ismi	137.	~ları afetlerden kurtarmak	865.
~in mahiyeti vahdete şehadet eder	43.	~ları fenalıktan vaz geçirmek	1042.
		~ları İslâmiyetle mes'ut etmek	865.

~ları terbiye	216.	kâmil ~lar	157.
~ların arzuları ve emelleri	1043.	Kur'ân'ın Nuruyla ~ âlemi	1044.
~ların defter-i a'malleri elvah-ı mahfuzada tespit edilir	300.	melekler ~larla âlâkadardır	415.
~ların dirilmesi	1025.	menfaatli ~ olmak	486.
~ların duaları	<i>Bakınız: daavat-ı insaniye.</i>	mükemmel ~	747.
~ların dünyaya gelişi ve gidişleri	1150, 1151.	rahmet, kâinat ve ~	269.
~ların ebedî saadet ve kurtuluşu davası	872.	sırr-ı vahdet ile, ~	31.
~ların erzakı ve rahmaniyet	125.	sırr-ı vahdetle ~ın cihazatı ve hissiyatı	32.
~ların hakaik-i imaniyeden mahrum birakılması	1041.	topluma faydalı ~	<i>Bakınız: uzv-i nafi.</i>
~ların haşır ve neşri kolaydır	257.	zevk ve lezzete mübtelâ ~	749.
~ların haşırde ihyalari	1019.	insan-ı ekber	51, 955, 958.
~ların ibadetlerine mukabele edilmesi	959.	insan-ı gafil	61.
~ların icat ve ihya edilmesi	257.	insanî	
~ların ilmi, irfanı kıt olan kesimi	<i>Bakınız: avam-ı nâs.</i>	~ berzahlar	197.
~ların isyanları ve felaketler	514.	~ istidadat	345.
~ların meleklerle muhavereleri	415.	~ vazifeler	444, 582.
~ların münacat ve şükürlerine mukabele edilmesi	201.	~ vazifelerde nokta-i istinat	459.
~ların rızıkları tekeffül-i Rabbanî altındadır	274.	insaniyet	110, 151, 269, 288, 289, 309, 311, 351, 353, 356, 357, 372, 425, 437, 758, 943, 964, 1046; <i>bakınız: beşeriyet, insanlık.</i>
~ların suretlerinin açılması	267.	~ hayatı	458.
~ların şekilleri ve miktarları	1005.	~ mide-i kübrası	359.
~ların tahsinleri	104.	~ midesi	350.
~ların teveccühü, ilgisi	<i>Bakınız: teveccüh-i nâs.</i>	~ ve hakikat-ı haşriye	289.
~ların zayıf damarları	910.	~e vahşiyane düşmanlık	459.
~larının imanlarının şüphelerden kurtulması	532.	~in hakikatleri ahirete delâlet eder	360.
~larla bir arada bulunma	<i>Bakınız: ihtilât.</i>	~in istidatları ve ahirete iman	352.
~nın icat edilmesi	1013.	~in tealisi	352.
~nın mahiyeti ve Bâkî-i Zülkemat	101.	insaniyetperv Avrupa'nın ~ maskesi	683.
ahirete imanın ~a faydası	350.	insanlık	850, 862, 890;
Allah'a intisap eden ~	870.	<i>bakınız: insaniyet, beşeriyet.</i>	
Allah'ın ~ı kendine dost ve muhatap etmesi	108.	~ seviye ve seciyesinde yükselmek	850.
Allah'ın ~ın vücudunu, hayatını satın alması	111.	~ tarihi	<i>Bakınız: tarih-i beşer.</i>
Allah'ın isimleri ve ~	91.	~ın saadeti	883.
dalâlet nazarıyla ~	1154.	insî	
ehl-i dalâlet dübünüyle ~ âlemi	1043.	~ bir şeytan	311.
faideli ~	888.	~ şeytanlar	306.
felsefe gözüyle bakan ~a göre arz	1149.	~ ve cinnî şeytanlardan korunmak	417.
felsefe nazarıyla ~	1149.	cinnî ve ~ şeytanlar	405.
gafil ~	179.	insicam	52, 54.
Hafiz ismi ve ~	344.	insicam-ı emel	52.
Hak ismi ve ~	344.	insicam-ı mizan	52.
hakikî ~lar	298.	inşa	43, 44, 64, 65, 189, 246, 252, 273, 1013, 1026.
Hâlîk küfreden ~	871.	~ suretinde icat	46.
Hâlîk'ın ilmi ve hüsn-i hilkat-i ~	995.	ahirette eşyanın bir anda ~sı	65.
haşırde ~ların ihyası	1031.	haşırde cesetlerin ~sı	63.
hayat-ı bâkiyeye inanmayan ~	955.	haşırde ecdadın ~sı	64.
hikmet-i Kur'âniye ile ~ dünyası	991.	kıyamette ecdad-ı insaniyenin ~sı	65.
hikmet-i tabiiye gözlüğüyle ~lar âlemi	990.	inşirah	
iman gözüyle ~ın vücudu	112.	ahirete imandan gelen ~	353.
imanın ~a kazandırdığı şeref ve kemal	115.	imanın verdiği ~	1148.
imanın ~lara verdiği sürur ve ferahlık	1148.	intibah	64, 536.
Kâinat Sultanı ve ~	343.	intibah-ı ruhî	33.
		intihar	620.
		ilhada teslim olmak ~dır	528.
		intiizam	<i>Bakınız: nizam.</i>
		intikam	309, 328, 354, 361, 446, 572, 676, 677, 758, 759.

~ besleyen muannit Yahudiler ve Kur'an	1119.	ipham	
~ hiddeti	355.	~ perdesi	1006.
~ lezzeti	746.	iptal-i his	33, 356, 1046.
Nur Talebelerinin ~ı	443, 581.	iptidai	
Yahudinin ~ besleyen gizli komitesi	928.	~ ders	347.
intisab-ı imanî	103, 104, 106, 141.	irade	56, 97, 117, 122, 128, 189, 234, 235, 236, 247, 248, 261, 374, 731, 906, 944, 946, 947, 982, 988, 993, 1004, 1011, 1012, 1013, 1014, 1020, 1024, 1026.
intisab-ı ubudiyet	104.	~ arşı	823.
intisap	25, 47, 48, 101, 1022.	Allah'ın ~ı	16.
~ kuvveti	1022.	her şeye şamil ~	1013.
Allah'a ~	114.	insanın cüz'i ~si	147.
Allah'ın saltanatına iman ile ~	330.	küllî ~lerin mümessilleri	56.
Bâkî-i Sermediye ~	101.	irade-i cüz'îye	1037.
iman ile ~	327.	irade-i ilâhî	1020.
imandaki ~	113.	~ ve unsur-i hava	946.
imandaki ~la bâkî vücutlara sahip olmak	114.	irade-i ilâhiye	958, 993, 1012, 1013, 1094.
Kadîr-i Zülcelâle ~	48.	~nin kanunu	1024.
Malik-i Kerîme ~	107.	irade-i Rabbanî	924.
Padişah-ı Zülcelâl'e ~	327.	irade-i Rabbaniye	1020, 1037.
sermedî hüsnâ ~	1001.	irade-i şefkat	129.
intişar		iradet	79.
kelimelerin havada ~ı	1055.	İran	976.
intizam	37, 52, 53, 54, 57, 60, 64, 77, 80, 108, 176, 178, 187, 189, 228, 235, 243, 244, 248, 250, 251, 255, 259, 260, 261, 262, 267, 325, 332, 333, 372, 937, 938, 942, 943, 944, 945, 959, 964, 997, 998, 1002, 1006, 1026, 1115, 1122.	irfan	1037.
~ sırrı	1019.	irhasat	975, 979.
~ vahdettir, şirki kaldırmaz	260.	irsiyet	552, 627, 653, 673, 675, 698, 714, 821.
~ vermek	261.	~ hakkındaki ayet	611.
~lı suretler	235.	~ hakkındaki ayetlerin tefsiri	667.
~lı vefat	227.	irşadat	977.
~lı vefiyatlar ve huduslar	228.	irşad-ı gaybî	418.
ism-i Adl ve Hakem'in ~ı	1129.	irşat	160, 382, 388, 428, 454, 498, 505, 851, 978.
kâinatın ~ı	297.	~ eden	Bakınız: mürşit.
kâinattaki ~	52.	~a ifsat ittihamına karşılık cevap	454.
kâinattaki ~ ihatalı ilme şahadet eder	1002.	lisan-ı halle ~	485.
mahlûkattaki ~ ihatalı ilme şahadet eder	1002.	irşatgâh	194.
sinek kanadının ~ı	345.	iritbat	539, 616.
intizamât		kabile ve taifeler içinde alâkadarane ~	840.
~ın menbaî ve medarı	256.	taifeler içinde ~	616.
intizamât-ı mahlûkat	261.	uhrevî ~	455.
intizam-ı acip	53.	irtica	666.
intizam-ı ekmel	52, 259, 1002.	Nur Şakirtlerine ~ ittihamına karşı cevap	666.
intizam-ı ilmî	1020.	Said Nursî'nin ~ suçlamasına cevabı	673.
intizam-ı irade	1020.	irtidad-ı mutlak	594, 679.
intizam-ı kâinat	937, 1077.	~ı rejim altına almak	457.
intizam-ı mutlak	251.	irtidat	363, 534, 552, 666.
intizar		irtidatkâr	
musibetin ~ı	906.	~ küfr-i mutlak	465.
inzibat	304, 465.	irtikâp	913.
inziva	841.	irtisam	103.
~ya çekilen	Bakınız: münzevî.	İsa (a.s.)	904, 920, 926;
Said Nursî'nin ~sı	645.	bakınız: şahs-ı İsa, Hazret-i İsa.	
ipek	331.		

~ Büyük Deccalı öldürür	917.	~ içinde deccalâne hükûmet	789.
~'nın Deccale nispeten çok küçük oluşunun te- vili	919.	~ içinde gelecek deccaller	630.
~'nın dini	Bakınız: <i>din-i İsevî.</i>	~ içinde üç deccal	789.
~'nın nüzülü	Bakınız: <i>nüzul-i İsa.</i>	~ içine atılan frenk illeti	721.
~'nın şeriatı	Bakınız: <i>şeriat-ı İsevî.</i>	~ içine gelecek deccal	631.
İsevî	Bakınız: <i>Nasranî, Nasarâ, Hristiyan.</i>	~ memleketindeki Bolşevik baykuşları	775.
~ dini	908; Bakınız: <i>din-i İsevî.</i>	~ millet-i kudsiyesi	822.
~ ruhanîleri	917.	~ milletin evlâtlarını dinsizliğe teşvik	869.
~lerde zuhur edecek din	908.	~ milliyet-i kudsiyesi	813.
İsim	122, 233.	~ mukadderatı	316.
~'in güzelliği	122.	~ müçtehitleri	673.
~ler müsemmasız olmaz	121.	~ müçtehitleri ve müfessirleri	667.
Allah'ın ~leri	36, 51, 58, 65, 89, 91, 95, 97, 116, 121, 122, 125, 126, 234, 260, 261, 262, 270, 277, 292, 294, 295, 330, 331, 332, 333, 334, 338, 341, 342, 344, 345, 347, 373, 416, 955, 992, 1000, 1024, 1045.	~ mütefekkir	855.
bâkî bir ~ ve insan	101.	~ tarihi	657.
celâli ve cemalî ~ler	95.	~ topluluğu	Bakınız: <i>ehl-i İslâm.</i>
cemallî ve cemallî ~ler	292.	~ uleması	654.
Hak ~i	97.	~ üniversitesi	772.
Hak ~i ve hakikat-i haşriye	294.	~'in fetihleri	Bakınız: <i>fûtuhat-ı İslâmiye.</i>
Hâlıkın ~leri	991.	~a sembol olmuş iş ve ibâdetler	Bakınız: <i>şei- air-i İslâmiye.</i>
hayat verici ~i	262.	eski ~ muhakkiklerinin dersleri	1046.
kâinatı çeviren ~lerdeki birlik	51.	kahraman ~ Türk milleti	850.
manasız ~ ve resim	445.	Türk ~ milleti	855.
Rabbânî ~ler	85.	İslâmî	
rububiyet ~leri	78.	~ ders	892.
Sâniin ~leri	85.	~ esasların, cereyanların ve şearlerin kırılması	283.
Sâniin ~leri ahireti ister	955.	~ ilimler	Bakınız: <i>ulûm-i İslâmiye.</i>
İslâm	440, 530, 577, 699, 996, 1086.	~ kitaplar	Bakınız: <i>kütüb-i İslâmiye.</i>
~ âlemi	Bakınız: <i>âlem-i İslâm.</i>	~ vazifelerde nokta-i istinat	459.
~ aleyhindeki gizli Yahudi komitesi ve Deccal	928.	Hazret-i Ömer dönemindeki ~ hükûmet	Baki- nız: <i>hükûmet-i İslâmiye-i Ömeriye.</i>
~ âlimleri	848, 889; bakınız: <i>ulema-i İslâm.</i>	İslâmiyet	110, 158, 207, 209, 221, 252, 269, 283, 458, 521, 560, 655, 699, 701, 721, 758, 759, 853, 860, 862, 864, 865, 866, 868, 870, 871, 887, 896, 897, 898, 923, 932, 970, 977, 983, 1046, 1126; bakınız: <i>hakikat-ı İslâmiye.</i>
~ birliği	Bakınız: <i>ittihad-ı İslâm.</i>	~ aleyhinde çalışan zındıka komitesi	621.
~ büyükleri	Bakınız: <i>eazım-ı İslâmiye.</i>	~ aleyhindeki eserlere ilişilmemesi	456.
~ camileri	868.	~ aleyhindeki taarruzlar	870.
~ dâhisi	853.	~ aleyhindeki tecavüzler	869.
~ Deccalı	515, 653, 789, 907, 909, 926, 929, 930.	~ cemiyeti	862.
~ Horasan taraflarından zuhur edecek	931.	~ dersi	853.
~ ve avam-ı nâs	929.	~ esaslarının yıkılmaya çalışılması	869.
~ ve mason komitesi	928.	~ hakikatleri	869.
~ ve Said Nursî	929.	~ hizmeti	860.
~nin bir sureyi sorması	931.	~ kahramanı	859.
~nin üç devre-i istibdadı	916.	~ medeniyeti	871.
~ Devletin başına geçecek Süfyanî Deccal	929.	~ milliyeti	616.
~ dini	Bakınız: <i>din-i İslâm.</i>	~ milliyeti ile mü'minlere muavenetkârâne uhuvvet	840.
~ dininin kanunları	Bakınız: <i>kanun-i şeriat.</i>	~ nimeti	1157.
~ dünyasının kurtuluşu	857.	~ nuru	863.
~ düşmanları	860.	~ sevgisi	851, 870.
~ fedailerinin ahfadlarının fedailiği	811, 821.	~ yerine milliyet esaslarının konulması	673.
~ gençleri ve komünizm tehlikesi	747.	~'in tesisi	384.
~ gençliğinin kurtuluşu	857.	~'in yetiştirdiği büyük zatlar	Bakınız: <i>eazım-ı İslâmiye.</i>
~ hükûmetleri	590.	~e karşı mürtedane mücadele	594.
~ hürriyetperverleri	928.	~e Nemrudâne adavet	459.
		~i zedeleyen fırak-ı dalle	524.

~in galibâne hâkimiyeti	921.	ism-i Zahir	60.
~in hakikatleri	973.	~ ve ağacın sureti	59.
~in ilimleri ve Kur'ân	220.	ismullah	911.
~in kahraman ordusu	931.	isnat	618.
~in uhuvveti	590.	İsparit	468.
~te erkân-ı imaniye hakkında tam izahat verilmiştir	379.	ispat	167, 168, 169, 170, 193, 335, 852.
~teki hakikatler	984.	~ edici	335, 336.
~ten çıkan	<i>Bakınız: mürtet.</i>	aklî ve imanî ~lar	851.
~ten pişman olmak	528.	bir şeyin ademini ~	167.
bir hakikat-ı imaniyeyi kabul etmeyen		imanî hakikatleri nefiy ve inkâr ~	
~ten çıkar	371.	edilmez	335.
diğer dinlerden ~e girilmesinin sebebi	314.	mahv ve ~	177.
Kur'ân, Resul-i Ekrem ve ~	222.	ispirtizma	917, 929.
İslâmlar	905, 1122.	ispirtizmacı	533.
~ içinde Kur'ân'a muhalif haletler	1103.	israf	276, 345, 910.
~ ve namaz aleyhindeki zehirli fikirler	868.	~ eden Süfyana esir olur	910.
~in Deccali	914.	~lı adam	563.
Deccalın dehşetli fitnesi ve ~	914.	~sız ölçüler	331.
Hülâgû, Cengiz fitneleri ve ~	524.	israfat	337, 563, 910.
ismet	881.	İsrafil (a.s.)	213, 403, 414;
İsmet (İnönü)	714.	<i>Bakınız: Hazret-i İsrâfil.</i>	
ism-i Adl	1129, 1130.	~ misal ubudiyet	26.
~ ve dünyanın tamiri	1129.	~'in Sur'u	63.
~'in rayiha-i tayyibesi	1129.	İstanbul	517, 562, 563, 639,
ism-i Ahir	60.	710, 711, 721, 741, 772, 773, 824, 834, 836,	
~ ve çekirdek	59.	839, 844, 907, 957, 976, 1077.	
~ ve meyve	59.	~ âlimleri	888.
ism-i Azam	15.	~ hocaları ve Nurlar	664.
İsm-i Azam	60, 163, 342, 343, 934,	~ hocalarının Said Nursî'ye sualleri	562.
1124, 1135, 1137.		~ uleması	655.
~ ve Risale-i Nur	1122.	~'un fethi	<i>Bakınız: feth-i İstanbul.</i>
'in mastarı ve medarı	236.	~'un iki harik-ı kebirî	1073.
altı ~in altı nüktesinin yedincisi	15.	~un meşcitleri	957.
ism-i Bâtın	60.	istek	<i>Bakınız: emel, arzu, matlûp.</i>
~ ve ağacın içi	59.	istemek	117.
ism-i Evvel	60, 340.	istiane	957, 965, 1038.
~ ve çekirdek	59.	~lere cevap verilmesi	959.
ism-i Ferd	45.	fiilî ve hâlî ~lere cevap verilmesi	960.
ism-i Hakem	1077, 1129, 1130.	istiaze	417, 418, 1142.
~ ve dünyanın tamiri	1129.	ümmetin fitne-i ahir zamandan ~i	913.
~ ve Risalei'n-Nur	1077.	istibdadat-ı askeriye	464.
~'in rayiha-i tayyibesi	1129.	istibdad-ı mutlak	448, 449,
ism-i Hakîm	271, 279, 1077.	679, 805, 861, 1040.	
~ ve Resaili'n-Nur	1092.	~a cumhuriyet namı verilmesi	457, 594.
~ ve Risale-i Nur	1122.	istibdat	700, 927, 928;
~ ve Risalei'n-Nur	1077.	<i>bakınız: eşedd-i istibdat, eşedd-i istibdadat.</i>	
~ ve semavat	71.	~ yapan	<i>Bakınız: müstebit.</i>
ism-i Hayy	1065.	Deccalın ~d-ı	928.
ism-i Kayyum	45, 1065.	Deccalların ~ devreleri	<i>Bakınız: devre-i istibdat.</i>
ism-i nuranî		dehşetli ~	928.
Nur ~si	683.	keyfî ~	684.
ism-i Rahîm	271, 279.	Said Nursî'ye yapılan ~	602.
~ ve Resaili'n-Nur	1092.	istida	
~ ve Risale-i Nur	1122.	hey'et-i vekileye gönderilen ~	627.
~in cemali ve vahdaniyete şehadeti	278.	Said Nursî'nin ~sı	560.
ism-i Rezzak			
~in cemali ve vahdaniyete şehadeti	278.		

istidadat	345; <i>bakınız: kabiliyet, istidat.</i>	~ semavatı zemin-i Asya	507, 1159.
~ lisanları	968.	~ ve mazi baharlarındaki tevafuk	1094.
istidad-ı fitrî	332.	~de gelecek mübarek heyetin	
istidat	79, 121, 339, 343, 345, 351, 360, 856, 949, 1001; <i>bakınız: istidadat, kabiliyet.</i>	şahs-ı manevisi	480.
~ lisanı	958.	~de gelecek nefret ve tahkirden	
~ lisanıyla dualar	394, 960.	sakınmak	683.
fitrî ~lar	1044.	~deki ehl-i imana numune-i imtisal	
insaniyetin ~ları ve ahirete iman	352.	olmak	477.
külfî ubudiyet ~ı	111.	~deki nesl-i ati	695.
istidrâcî		~deki saadet sarayları	311.
Deccalın ~ harikaları	917.	~e bakan ayetler	421.
istidrâç	927, 928.	~e inkılâp eden nuranî âlem	311.
~lı adam	931.	dalâlet nazarında ~	1154.
~lı kumandan	930.	dalâletin hükümüyle ~	311.
istifade	855.	genç ve dünya ~ı	747.
istigase	56.	iman nuruyla ~	312.
istiğfar	788, 1084; <i>bakınız: tevbe.</i>	istikbal-i erkân	791.
~ dersi	1084.	istikbal-i kible	791.
binler dil ile ~	762.	İstiklâl Harbi	711.
kırk bin dil ile ~	789.	istiklâliyet	37, 568.
Nur Talebeleri'ni ~a davet	484.	~i muhafaza	37.
istiğna	36, 881.	istilâ	
istiğna-i mutlak	1035.	~ kuvvetleri	772.
istihdam		istimdat	1152.
hakîmâne ve kerîmâne ~	176.	~lara cevap verilmesi	959.
istihdam-ı Rahmânî	230.	iman ~ noktasını havidir	1152.
istihfaf	386.	istinât	47, 48, 1152.
istihracat	93.	iman ~ noktasını havidir	1152.
istihracat-ı Kur'âniye	1096.	Kadîr-i Mutlaka ~	106.
istihraç	1075, 1085.	Kadîr-i Zülcelâle ~	48.
Ahmet Feyzi'nin ~ı	656.	istinsah	
istihzarat-ı Nuriye	1074, 1076, 1085.	risalelerin ~ı	773.
istikamet	217, 311, 320, 748, 749, 881, 921, 1085.	istirahat	32, 477, 754, 795.
~ dairesinde gençlik	321.	istirahathane	748.
~ nimetine mazhar dört taife	962.	istirahat-i kalbiye	287.
~ yolu	315.	istirahat-i şahsiye	759.
~ yolunu bırakanlar	964.	istirahat-i umumî	508, 759.
~ yolunu takip edenler	964.	istirham	835.
~te hareket etmek	964.	isyan	96, 293, 296, 297, 330, 514, 606, 871, 924, 964.
gençlikte ~	321.	~ eden	<i>Bakınız: asi, serkeş.</i>
hayat-ı şahsiyede ve hayat-ı içtimaiyede ~	962.	~nın menfur kubhu	127.
kuvve-i akliyenin ~i kaybetmesinin		Allah'ın saltanatına ~	330.
neticesi	961.	Said Nursî'nin ~ teklifini reddetmesi	566.
kuvve-i gadabiyenin ~i kaybetmesinin		zevale ~	33.
neticesi	961.	iş	52.
kuvve-i şehevîyenin ~i kaybetmesinin		~ yapabilme kuvveti	<i>Bakınız: iktidar.</i>
neticesi	961.	~lerde muvaffakiyet	680.
sırat-ı müstakimde ~	961.	~leri düzenleyen	<i>Bakınız: müdebbir.</i>
ümmetin ~i	921.	~lerin düzelmesi	685.
istikametli	<i>Bakınız: müstakim.</i>	boş ~	<i>Bakınız: malâyani, malâyaniyat.</i>
~ akıllar ve tevhid	197.	diplomatların tahribata ait ~leri	421.
~ yol	961, 1085.	gaybî ~ler	533;
istikbal	315, 486, 687, 747.	<i>bakınız: umur-i gaybiye.</i>	
~ hâdisatı	310.	hakîmâne ~ler	178.
		hakîmâne ve rahîmâne ~ler	177.
		hayırlı ~	<i>Bakınız: hasenat, hasene, umur-i hayriye.</i>

şerli ve ademî ~	411.	halkı hükûmet aleyhine teşvik ~ına	
iş'ar-ı Samedanî	201.	cevap	867.
işarat-ı cemal	143.	Nur Talebelerini ~	621.
işarat-ı gaybiye	640, 659, 668, 670, 1052.	ithamname	
~lerin izhar edilmesinin sebebi	669, 670.	Nur Talebeleri aleyhindeki ~	696.
işarat-ı hadisiye	659.	Said Nursî aleyhindeki	
İşarat-ı Huruf-i Kur'âniye Risalesi	1139.	garazkârâne ~	696, 698.
işarat-ı Kur'âniye	524, 668, 762, 1052, 1088.	itibarî	
İşarat-ı Kur'âniye	1107.	bahar mevcudatındaki ~ farklar	114.
işarat-ı riya ziye	1036.	itidal	856.
İşarat-ı Seb'a	684.	itidal-i dem	493, 494, 498.
işarat-ı gaybiye	664.	itikadat-ı imaniye	907.
İşaratü'l-l'caz	627, 711, 1082, 1104, 1107.	itikad-ı küfriye	
~'in intişar tarihi	1068.	~nin kısımları	170.
~'in tab'ı	711.	itikad-ı yakîne	93.
işaret	796, 806, 907, 1057, 1081.	itikad	170, 197, 293,
tevafukla ~	1057.	524, 543, 674, 813, 864, 879, 963, 1032.	
işaret-i Aleviye	1123.	~in istinat kal'aları sarsılması	1142.
işaret-i gaybiye	625, 647, 668,	menfi ~lar	169.
673, 1092, 1107.		Resul-i Ekrem'in ~ı	209.
işaret-i gaybiye-i örfiye	59.	taklidî ~	1142.
işaret-i Kur'âniye	540, 1073.	itikatsız	
işarî	1058, 1066.	~ların idaresi	304.
~ delâlet	1134, 1137.	itikatsızlık	307, 311.
~ mana	657, 1089, 1117, 1134;	itilâfçı	699.
bakınız: mana-i işarî.		itimat	814.
~ mefhum	1117, 1134.	itiraz	517, 518, 807.
işitici	22.	geçmiş şeylere ~	511.
işitme	22.	haksız ~lar ve kudret-i Sübhaniye	411.
işitmek	117, 235, 236.	iman ve Kur'ân aleyhindeki ~lar	265.
işkence	493.	kadere ~	29, 511.
işlemek	120.	Kur'ân aleyhindeki ~lar	1078.
iştiha	107, 212, 268, 277.	itirazname	452, 579.
iştirak	36, 37, 39, 40, 109; bakınız: şirk.	Said Nursî'nin ~sı	547, 602, 619, 669.
~i kabul etmeyen deliller	36.	itiyat	276.
~i red	37.	itminan	971, 1148.
kâinattaki ef'alde ~ muhaldir	39.	itminan-ı kalp	503, 1032.
piyangoya ~	303.	ittifak	
rububiyet-i mutlaka ~ kabul etmez	241.	din âlimlerinin ~ı	633.
ulûhiyet ~i kabul etmez	241.	ittihad-ı ehl-i iman	
iştiyak	201.	~ cemaatindeki uhuvvet-i İslâmiye	830.
hayata fitrî ~	118.	ittihad-ı İslâm	690.
iştiyak-ı hayat	100.	İttihad-ı Muhammediye Cemiyeti	702.
it'am	181, 212, 234.	ittiham	440, 442, 458, 565, 566, 567,
itaat	174, 212, 254, 255, 330,	568, 571, 573, 574, 575, 576, 578, 579, 580,	
549, 851, 862, 958.		581, 585, 586, 597, 604, 606, 608, 609, 613,	
~ sırrı	1020.	614, 618, 622, 632, 655, 660, 661, 662, 663,	
İtalyan		665, 666, 671, 699, 709, 715, 737, 846, 847.	
~ harbi	419.	enaniyetle ~ etmemek	524.
itap	468.	rahmeti ~	511.
itham	622, 841, 858, 874, 882;	ittihamname	702.
bakınız: sebeb-i itham.		Said Nursî aleyhindeki ~	707.
gizli cemiyet kurma ~ına cevap	897.	ittihat	502.
		ehl-i imanın ~ı	829.
		İttihat Terakki	843.
		İttihat ve Terakki	772.

~ Hükûmeti	876.
ittihatçı	699.
ittikan	251.
iyi kanaat	<i>Bakınız: hüsn-i zan.</i>
iyiler hayırlarda fail değil, kabildir	412.
iyileri himaye	212, 983.
iyilik	56, 130, 212, 220, 332, 353, 565, 735, 864, 927; <i>bakınız: hayır, hayrat, hasenat, hasene.</i>
~e karşı kendini borçlu hissetme	<i>Bakınız: minnet.</i>
fenalığa ~le mukabele	428.
herkese ~ etmek	402.
iz'an	63, 101, 137, 147, 166, 245.
izah	347, 388.
izahat	347.
izhar	
~ kitabı	1063.
evradı ~	482.
izhar-ı şadümanî	889.
İzmir	691.
izn-i ilâhî	924.
izn-i Rabbanî	255, 907.
izzet	24, 96, 293, 330, 363, 411, 415, 503, 509, 1104, 1122.
~li adalet	336.
~li hâkim	363.
~li icraat-ı celâliye	336.
izzet-i celâl	96, 293, 363.
izzet-i diniye	482.
izzet-i ilmiye	711, 875.
izzet-i imaniye	819.
izzet-i kudret	299.
izzet-i Rabbanîye	386.
izzet-i rububiyet.	
~in perdeleri	410.
izzetli	722.

J

jandarma	479, 555.
Japon	
~ Başkumandanının sureti	915.
Japonya	888.
~ Başkumandanının İslâm ulemasına bazı sualleri	562.
jurnal	597.
Nur Talebeleri aleyhindeki ~	834.

K

Kâ'b ibni Lüeyy	979.
Kâbe	217, 924, 957, 975.

namazda ~'ye yönelmek	<i>Bakınız: istikbal-i kible.</i>
Kâbe-i Mükerrerme	791.
Kab-ı Kavseyn	222, 1115.
kabil	412.
kabile	458, 913.
~ içinde alâkadarane irtibat	840.
~ler içinde irtibat	616.
çapulcu ~ler	919.
Mançur ve Moğol ~leri	918, 919.
müstebit ~	830.
kabil-i af	737.
kabil-i hata	908.
kabiliyet	54, 121; <i>bakınız: istidadat, istidat.</i>
kabiliyetsiz	954.
kabiliyetsizlik	411.
kabine	834.
kabir	24, 33, 104, 305, 306, 310, 406, 407, 426, 464, 519, 520, 537, 581, 620, 666, 685, 687, 703, 707, 735, 748, 762, 884, 1044; <i>bakınız: mezar.</i>
~ âlemi	<i>Bakınız: âlem-i berzah.</i>
~ azabı	98, 320; <i>bakınız: azab-ı kabir.</i>
~ haps-i münferidi	305.
~ ihtiyarlar ve ahiret akidesi	287.
~ kapısında bekleyen bir adam	1140.
~de Münker ve Nekir	406.
~de Münker ve Nekir'e cevap	407, 520.
~lerde olanları görebilen velî kimseler	<i>Bakınız: ehl-i keşf-i kubur.</i>
~re karşı tuğyan	33.
~rin haps-i münferidinden kurtulmak	536.
~rin idamı ve münkir	168.
ehl-i iman için ~	430.
felsefe gözlüğüyle ~	1148.
iman gözlüğüyle ~ ve sakinleri	1148.
iman nazarıyla ~	1150.
imanla ~e girmek	429, 680; <i>bakınız: hüsn-i hatime.</i>
medrese talebesinin ~de Münker ve Nekir'e cevabı	407.
Nur'un sadık şakirtleri imanla ~ girecekler	762.
nuranî âlem ve ~	1148, 1150.
Resaili'n-Nur Şakirtleri imanla ~e girecekler	1100.
Risale-i Nur dairesine giren imanla ~ girer	1073.
yalnız ~ine çalışanlara kanunen ilişilmez	619.
kabr-i Muhammedî	
Asa-yı Mûsa'nın ~de görülmesi	761.
kabr-i Peygamberî	589.
Asa-yı Mûsa'nın ~de görülmesi	760.
kabristan	320.
kabuk	126.

kabul		ahir zaman fitneleri ve ~lar	913.
kalben ~ etmemek	551.	ahir zamanda bir erkek ~a nezaret	
kabul-i adem	169, 170.	eder	915.
kabul-i Nebevî	103.	bedbaht ~lara çobanlık	915.
kabul-i Rabbaniye	509.	birden fazla ~la evlenebilme	<i>Bakınız: taaddüt-i zevcat.</i>
kâbus	748.	kadınlık	
kabza-i rububiyet	43.	~ şehveti	916.
kabza-i tasarruf	42.	kadim	226.
kabz-ı ervah	410.	Kadîr	177, 186, 247, 327, 1045, 1158.
kader	300, 378, 477,	~ ismi ve ahiret	334.
490, 492, 739, 740, 809; <i>bakınız: mukadderat, daire-i kader.</i>		Kadir Gecesi	<i>Bakınız: Leyle-i Kadir.</i>
~ adalet ve hikmetle iş görür	511.	Kadîrâne	
~ kalemi	234, 301, 810, 940;	~ istimal	228.
<i>bakınız: kalem-i kader.</i>		Kadîrî	682.
~den gelen düsturların listeleri	340.	Kadîr-i Cebbar	273.
~e bir nevî itiraz ve tenkit	511.	Kadîr-i Hakîm	96, 293, 999.
~e iman	378;	Kadîr-i Kayyum	92.
<i>bakınız: iman-ı bîlkader.</i>		Kadîr-i Külli Şey	85, 178, 190, 226.
~ eden gamdan kurtulur	409, 794.	Kadîr-i Külli Şey	685.
~ etmeyen nasıl yaşayabilir?	409.	Kadîr-i Mutlak	74, 145, 147, 260,
~ ve hayat-ı dünyeviye saadeti	409.	1010, 1011, 1016, 1019.	
~ ve musibetler	409.	~ ve feth-i suver	267.
~e itiraz	29.	~'a istinat	106.
~e teslim	490, 493, 530.	~'ın hâkimiyeti	37.
~i tenkit	491.	~'ın hâkimiyeti şirke müsaade etmez	244.
~in adalet tokadı	829.	~'ın irade ve meşietî	1013.
~in adaleti	830.	~'ın kudreti	108, 1020.
~ içinde rıza ve teslim ferahı	827.	~'ın kudretine her şey kolaydır	1025.
~in işareti	<i>Bakınız: remz-i kader.</i>	Kadîr-i Mürîd	
~in levhaları	378.	~'ın vücub-i vücudu	1013.
elim keyfiyetler ve ~	28.	Kadîr-i Rahîm	359.
kaza ve ~	1006.	Kadîr-i Zülcelâl	48, 74, 76, 82, 183.
kaza ve ~ kalemi	1006.	~'e intisap ve istinat	48.
kaza ve ~in düsturları	61, 1005.	~'i tavsif ve tarif	235.
kaza ve ~in vazifesine karışmamak	503.	Kadîr-i Zülcelâlî Velcema	414.
teşekkür ~e teslimdir	491.	kâf ve nun	143.
Kader Risalesi	648.	kâfir	
kaderî		hâzâ ~	910.
~ düsturlar	46.	kafîle-i kübra	161.
~ kalıp	46.	kafîle-i mahlûkat	25.
~ tarifeler	106.	kâfir	55, 56, 363, 563, 720, 911, 912, 914;
kader-i ezeli	1006.	<i>bakınız: münkir, ehl-i küfür, ehl-i küfür.</i>	
kader-i ezeliye	591.	~ feylesofların Kur'ân aleyhindeki	
kader-i ilâhî	438, 468, 470,	şüpheleri	1119.
476, 477, 497, 510, 523, 738, 739, 741, 750,		~ için ölüm	430.
754, 762, 764, 782, 792, 829, 830, 1037.		~e Cehennem azabı vermek güzeldir	55.
~nin adaleti	476, 485.	~in ruh ve kalbi	955.
~nin Nur Talebelerine tazyike izin		~ler şimendiferle âlem-i İslâmı	
vermesinin sebebi	814, 822.	mağlûp eder	440, 577.
kaza ve ~	793.	~lerin büyük Deccali	914.
kader-i ilâhiye	495, 759.	~lerin dünyaları	398.
kadın		~lerin kesretinin kıymeti yoktur	168.
~ hürriyetleri perdesi	928.	~lerin tahribatları ve harpleri	489.
~ ve erkeğin müsavâtı	653.	~likle itham	<i>Bakınız: tekfir.</i>
~lara erkekler derecesinde hak		Cehennem ~lere bir nevi merhamettir	361.
tanınması	673.		
~ların örtünmesi	<i>Bakınız: tesettür-i nisa,</i>		
<i>tesettür-i nisvan, tesettür.</i>			
~ların serbestliği	<i>Bakınız: hürriyet-i nisvan.</i>		

cüz-i hakikat-i imaniyeyi inkâr eden ~ olur	371.
kıyamet ~lerin başlarında patlar	912.
münafık ~den eşettir	743.
kâfirâne	
~ fikirler	1102.
~ fikirler ve Onuncu Söz	1120.
~ tecavüz	392.
kâfir-i mutlak	929, 1046.
~ın küfrü ve Cehennem	362, 363.
Kafkas Cephesi	772.
Kafkas Cephesi Başkumandanı	816.
kâf-nun	106.
kahhar	
~ el	677.
~ taarruzlar	870.
~ tahripler	869.
~âne fırtınalar	25.
Kahhar-ı Zülcelâl	96, 273, 293, 594.
kâhin	979; <i>bakınız: medyum.</i>
~lerin Muhammed'in (a.s.m.) risaletine şahadeti	979.
kahraman	447, 471, 519.
~ başların feda olduğu hakikat	535, 680, 696, 812, 821.
~ genç	747.
~ hoca	839.
~ İslâm Türk milleti	850.
~ millet	605, 678.
~ nur	424.
~ ordu	930, 932.
asra meydan okuyan ~lar	509.
din ~ı	855.
hakikat ~ları	501.
Isparta ~ları	505.
İslâmiyet ~ı	859.
kudsi ~lar	161, 923.
Kur'an'ın ~ları	1119.
manevî ~lar	750.
metin ~lar	492.
vatanın eski ~ları	811.
Kahraman Tahir	829.
kahraman-ı İslâm	1132.
kahramanlık	503, 764, 813.
~ damarı	764, 781, 930.
dindarâne ~	626.
kaide-i imaniye	497.
kaide-i Kur'âniye	497.
kaide-i nahviye	1099.
kaide-i Nuriye	497.
kaide-i zalimâne	464.
kâinat	25, 26, 31, 32, 33, 37, 42, 43, 44, 49, 53, 61, 62, 66, 70, 91, 93, 94, 97, 116, 121, 122, 159, 162, 195, 211, 220, 225, 229, 231, 234, 235, 241, 242, 245, 266, 270, 271, 277, 298, 325, 326, 330, 332, 334, 343, 344, 345, 359, 367, 372, 373, 374, 376, 383, 385, 386, 391, 394, 397, 411, 412, 417, 862, 870, 936,

938, 941, 942, 946, 948, 951, 952, 954, 955, 958, 961, 963, 964, 968, 980, 982, 983, 988, 989, 992, 993, 995, 996, 999, 1001, 1010, 1017, 1020, 1022, 1028, 1109, 1156, 1158; <i>bakınız:</i> <i>mevcudat.</i>	
~ ağacı	40, 279;
<i>bakınız: şecere-i kâinat.</i>	
~ ağacı ve insan	342.
~ ağacının çekirdek-i aslısi	342.
~ âyinedir	128.
~ camî-i ekberi	958.
~ cema-i sermedînin âyinesidir	1000.
~ dolusu firaklar	397.
~ fabrikası	358.
~ Hâlıkı	173, 196, 202, 212, 271.
~ halk ve icat cihetinde tecezzi	
~ kabul etmez	50.
~ kitabı	279, 377;
<i>bakınız: kitab-ı kâinat.</i>	
~ kitab-ı kebirî	326.
~ kitab-ı kebirinin kıraati	390.
~ Kur'an'ı ve insan	342.
~ Kur'an'ının ayet-i kübrası	342.
~ Muhammed'in (a.s.m.) hakkaniyetine şahadet eder	981.
~ Neşhedü Enne Muhammeden Resulullah der	982.
~ Risale-i Nur'la alâkadardır	754.
~ risalet-i Ahmediyeye şahadet eder	968.
~ Sâniine, Kâtibine ve Nakkaşına delâlet eder	981.
~ sarayı Allah'ın cema ve kemalini gösterir	127.
~ sarayı ve insan	342.
~ sergisi	1150.
~ seyyahı	263.
~ sofrası	953.
~ tecezzi kabul etmez bir külldür	258.
~ tilsiminin doğru keşşafı	985.
~ unsurları ve vahdet	52.
~ vahdet ve ehadiyet	299.
~ ve arz	296.
~ ve Esma-i Hüсна	54.
~ ve hakikat-i haşriye	290.
~ ve haşir	301.
~ ve hayat	91.
~ ve Kur'an	223.
~ ve Muhammed (a.s.m.)	298.
~ ve nev-i benî Âdem	296.
~'in harekâtındaki neticeler ve Resul-i Ekrem	211.
~'in mahiyetindeki kıymet ve Resul-i Ekrem	211.
~ı çeviren isim ve fillerdeki birlik	51.
~ı güzelleştiren mukaddes güzellik	121.
~ı istila eden dört hakikat-i kudsiye	240.
~ı istilâ eden hakikat-i muhita	246.
~ı istilâ eden kuvvet	40.
~ı kabzasında tutan kudret	945.
~ı kızdıran küfürler ve zulümler	386.
~ın çekirdek-i aslısi ve sebeb-i hilkati	985.
~ın değişimi	941.

~in değişmesi ve tazelenmesi	123.
~in düzeni	<i>Bakınız: intizam-ı kâinat.</i>
~in ehl-i şîrk ve küfre kızması	26.
~in en büyük hakikati	394.
~in en dehşetli hakikati Cehennemdir	365.
~in gaye-i hilkatî ve sebep-i vücudu	362.
~in güzelleştirilmesi	1000.
~in hakaikı	67.
~in hakikat-i kemalâtı ahirete delâlet eder	360.
~in hakikatleri	394.
~in hakikî kemalâtı	968.
~in hakîmâne tağyir ve tahvili	226.
~in Hâlıkı	250, 1028.
~in heyet-i mecmuası	225.
~in hikmet-i hilkatî ve neticesi	296.
~in hilkatindeki makasid-ı ilâhiye ve Muhammed (a.s.m.)	211, 981.
~in icadı	1020, 1026.
~in icadı ve tanzimi	1028.
~in icadı ve tedbirî	43.
~in icat edilmesi	1026.
~in idare ve tedbirindeki birlik	51.
~in idaresi	243.
~in intizamı	297.
~in kalbî ve merkezi	296.
~in kemalâtı	147, 242, 982.
~in kemalâtı ve mehasini	143.
~in kemalâtı ve vahdet	25.
~in kemalâtının bilinmesi ve bulunması	101.
~in mahiyeti, kıymeti ve kemalâtı	982.
~in manevî güneşi	213.
~in mevcudatı dâr-ı bekaya akıyor	365.
~in mevcudatının kemalâtı ve Resul-i Ekrem	211.
~in Mutasarrıfı	220.
~in mütemadiyen işlettilirilmesi	358.
~in netice-i hilkatî	385, 386.
~in Resul-i Ekrem'in hakkaniyetine şahadeti	212.
~in Sahibi	298.
~in sanatlarla süslenmesi	374.
~in sebep-i hilkatî	296.
~in sebep-i vücudu	863.
~in tahavvûlâtındaki hikmetler ve Resul-i Ekrem	211.
~in tanzimi ve temizliği	53.
~in tedbirî	260.
~in tedvir ve idaresi	259.
~in tekvinî âyâtı ahirete delâlet eder	360.
~in Vacibü'l-Vücud'a şahadeti	229.
~in vücudunu inkâr	171.
~in yaratılışı	<i>Bakınız: hilkat-i kâinat.</i>
~in zatı ve mahiyeti	25.
~ta âdiliyetin cilvesi	126.
~ta en kıymetli mahlûk hayattır	118.
~ta fıkren seyahat	240.
~ta görünen ef'al ve tasarrufat	36.
~ta hakîmiyet-i ilâhiyenin cemali	125.
~ta tasarruf eden isimler ve fiiller	260.

~ta zıtların biribiri içine girmesinin hikmeti	365.
~taki âlemlerin idaresi ve terbiyesi	951.
~taki birlik ve vahdet	936.
~taki cemal ve kemal sermedî hüsünden gelir	1001.
~taki cemaller ve güzellikler	30.
~taki çirkinlikler ve musibetler	54.
~taki daimi faaliyet ve hallâkiyet	959.
~taki ef'alde iştirak muhaldir	39.
~taki ef'al-i umumiye ve vahdet	39.
~taki faaliyet-i daime ~ve hallâkiyet-i müstemirre	141.
~taki faaliyet-i müstevliye	232.
~taki güzellikler mukaddes cemalin işaretleridir	124.
~taki güzelliklerin kaynağı	123, 128.
~taki hadsiz faaliyet	29.
~taki hadsiz rahmet	952.
~taki hallâkiyet, faaliyet ve tebeddülât	1003.
~taki hudus hakikati	227.
~taki imkân hakikati	228.
~taki incizaplar, cezabeler ve cazibedar hakikatlar	130.
~taki intizam	260.
~taki intizam ihatalı bir ilme şahadet eder	1002.
~taki intizam-ı ekmel	259.
~taki intizam-ı ekmel ve vahdet	52.
~taki intizamın haşmeti	52.
~taki kemalat hakikati	242.
~taki mahlûkatın mercii	947.
~taki mizan muhit ilme şahadet eder	1002.
~taki mizan ve muvazene	126.
~taki nimetler ve ihsanlar	240.
~taki rububiyet-i mutlaka ahireti gösterir	295.
~taki rububiyet-i mutlaka hakikati	241.
~taki teavün-i umumî	230.
~taki vahdet	51.
~tan Hâlıkını soran seyyahın müşahedatı	173.
dalâlet nazariyle ~	964.
iman nuruyla ~	415.
insan ve ~	342.
Kur'an'ın ~a dair verdiği ders	219.
Kur'an'ın dersiyile ~	383.
Kur'an'ın dürbünüyle ~	225.
Kur'an'ın ışığıyla ~	219.
küfür ~in hukukuna tecavüzdür	26, 55, 392.
Muhammed'in (a.s.m.) getirdiği nur ve ~	982.
Muhammed'in (a.s.m.) risaleti ve ~	984.
nazar-ı dalâletle ~	383.
rahmet ~ ve insan	269.
seyyal ~ların idaresi	952.
seyyar ~ları nurlandırmak	393.
sırr-ı vahdetle ~	26.
şirkle ~in kudsi vazifelerini inkâr	26.
teşehhütteki kelimeler ve ~	159.

vücut ~ları	412.	~en sıkıntı	469.
zîhayat ~lar	228.	~i zararlı ve çirkin hallerle meşgul etmemek	794.
Kâinat Hâikı	41, 981.	~in itminanı	108.
~'nı sıfatlarıyla tanımak	993.	~inde iman olan olmayandan efdaldır	816.
Kâinat Sahibi	296, 317, 968, 985.	~lere iman	685.
~nin fermanı	207.	~leri tasfiye	216.
~nin lütuflarına mazhar olmak	964.	~lerin hatıratları	247.
~nin risalet-i Muhammediyeye şahadetleri	985.	~siz feylesofun inkârıyla şüpheye düşmemek	336.
~nin dostları	161.	~te rahat ve sürur	680.
Kâinat Sultanı		~teki aşk-ı beka ve muhabbet-i vücut	100.
~ ve insan	343.	~teki hatırat ve Allah	259.
~nin emirleri	176.	beşerin ~inin selâmeti ve istirahati	32.
kâinat-ı suğra	955.	kâfirin ~i	955.
kâl		merhametsiz ~ kâinatı ağlar görür	954.
hâl ve ~ dilleriyle edilen hamdler	951.	mü'minin ~i	153.
kal'a		münevver ~ler	199.
Kur'ân'ın manevî ~ları	1119.	münevver ~lerin kutupları	292.
kal'a-i semaviye-i arziye	220.	nuranî ~ler	197, 198.
kalben		nuranî ~ler ve tevhid	198.
~ musibet	496.	selim ~ler	197, 220, 1032.
kalbî		selim ~ler ve hakaik-i imaniyenin azameti	172.
~ faziletler	471.	yanılmaz ~	738.
~ gözler	21.	zulme ~en taraftarlık	317.
~ mesleklerin en kısısı ve en kolayı	961.	kamer	52, 98, 174, 1155.
~ sıkıntılar	303, 745.	kamet	160, 655, 911.
kalb-i insanî	33, 919.	Arabî ~	684.
kalb-i mübarek	1038.	gizli ~e müdahale	684.
kalb-i umumî		Türkçe ~	673, 905.
~yi tedavi	283.	kâmil	966.
kalem		~ insanlar	157.
~le ilmi tahsil	679.	Kâmil Hoca	517.
~lerin aslı ve esası	810.	Kâmil-i Mutlak	147.
kader ~i	301, 810, 940.	~'in varlığı, kemali ve bekası	100.
kaza ve kader ~i	1006.	kamu hukuku	Bakınız: hukuk-i amme.
kalem-i kader	67, 951.	kamuoyu	Bakınız: efkâr-ı amme.
~le yazılan tevhid fermanı	273.	kan	18, 259, 260, 1002, 1020.
kalem-i kudret	145, 295, 951.	~ ve fıski içinden süt gönderilmesi	951, 953, 1007.
Kalem-i Kudret	333.	~ ve fıski ortasından gelen rızık	274.
kalıp		~daki kürecikler muhit bir ilme şahadet eder	1002.
ilmi ve kaderî ~lar	46.	~daki küreyvat-ı hamra ve beyza	1020.
manevî ve ilmî ~lar	47.	~daki zerrelerin vazifeleri	49.
kalp	17, 20, 21, 23, 32, 41, 42, 91, 93, 94, 103, 109, 124, 149, 171, 197, 198, 199, 200, 208, 216, 233, 249, 263, 269, 283, 287, 291, 309, 311, 313, 316, 320, 337, 353, 361, 376, 390, 406, 427, 469, 477, 496, 511, 513, 528, 551, 552, 730, 733, 738, 857, 944, 953, 988, 1003, 1042, 1044, 1152.	kanaat	276, 634, 687, 1084.
~ hazine-i rahmetin bir anahtarıdır	277.	iyi ~	Bakınız: hüsni-zan.
~ midesi	349.	şahsî ~	878.
~ rızık ister	277.	vicdanî ~	878.
~ telefonu	204.	kanaat-i imaniye	329.
~ ve iman	1152.	kanaat-i vicdaniye	462, 517, 585, 634, 637, 651, 667, 708.
~ ve rahîmiyet	1156.	kanun	61, 445, 446, 455, 457, 546, 550, 551, 554, 555, 556, 557, 558, 560, 561, 562, 565, 571, 582, 583, 584, 585, 587, 588, 589, 590, 591, 598, 605, 606, 607, 610, 614, 619, 655, 670, 679, 684, 694,
~e bağlı hassas duygu .... Bakınız: letaif, lâtife.			
~e ferah	757.		
~en kabul etmemek	551.		

698, 705, 709, 715, 732, 738, 739, 752, 763, 876, 878, 891, 911, 928, 952, 1021	kanun-i esasî	424.
~ hesabına kanunsuzluk	kanun-i hikmet	256, 945.
~ namına ~suz muaheze	kanun-i ilmî	1092, 1094.
~ namına kanunsuzluk	kanun-i insicam	1094.
~ namındaki keyfî emirler	kanun-i letafet	1094.
~a ters, kanun dışı	kanun-i medeniye	627.
<i>Bakınız: hilâf-ı kanun.</i>	Kanun-i Medeniye	470, 552.
~en muhaliflere ilişilmez	kanun-i medeniyet	611, 732.
~suz tazip	kanun-i mübareze	412.
~un 163'üncü maddesi	kanun-i siyaset	561.
<i>Bakınız: hükûm-i kanun.</i>	kanun-i şeriat	551.
adalet ~ları	kanun-i tevafukî	1094.
âdilâne ~lar	kanun-i vahdet	1094.
af ~ları	kaos	<i>Bakınız: keşmekeş.</i>
af ~u	kapı	
âlemdaki yeknesak ~lar ve biçareler	Said Nursî'ye nöbetarlık edenlerin ~larının ka- panması	479.
cebr-i keyfî-i küfriye ~ namı verilmesi	kar	179, 415, 954.
cebr-i keyfî-i küfriye ~ namı verilmesi	kâr	745.
cumhuriyet ~ları	az zahmetle çok ~	754.
ecnebi ~ları	iki kıymetkar ~	762.
felsefenin ~ları	kara	375.
hikmet-i ilâhiyenin muntazam ~ları	karaağaç	67.
hikmet-i sermediye ~ları	karabet	356, 616, 840.
hususî ibadetlere ~ karışamaz	karakol	702.
hükûmetin ~ları	karakter	<i>Bakınız: seciye.</i>
hürriyet-i vicdan ~u	yüksek ~	<i>Bakınız: meziyet.</i>
intizam-ı ilim ve irade ~u	karamsarlık	<i>Bakınız: me'yusiyet.</i>
irade-i ilâhî ~ları	karanlık	55, 117, 365, 417, 424.
irade-i ilâhiyenin ~u	~lar içinde ihsan edilen nur	1074.
keyfî ~ namındaki emirler	~ları izale	984.
kudretin ~	uç ~	267.
kudsî ~lar	karar	891.
küllî ~lar	kararname	450, 451, 669.
lâstikli ~	Afyon ~sî	672.
medenî ~lar	Nur Şakirtleri hakkındaki ~	450.
menfiler ~u	Said Nursî aleyhinde yazılan ~	669.
müstevli kudretin ~ları	karbon	1013.
nameşru hevesata müsait ~lar	kardeş	351, 352, 356.
Nur Talebeleri'nin ~ cihetinden mahkum edilememesi	~ kardeşinin kusurunu örter	544.
on vecihle ~suz hâdise	~ katli	244.
on vecihle ~suz muamele	~i vefat eden çocuğa teselli	407.
rahmaniyet, hâkimiyet ve r	mevcudatın ~ görünmesi	1153.
ububiyet ~ları	uhrevî ~	496, 841.
Resul-i Ekrem'in şeriatının ~ları	kardeşâne	
serbestiyet ~u	~ cemaat ve toplanmak	459.
Türk harfleri ~u	~ münasebet	288.
umum ~lar, fertler ve imdatat-ı hassa-i	kardeşlik	351, 593, 1154.
Rahmaniye	din ~i	<i>Bakınız: uhuvvet.</i>
umumî ~ların şüzuzatı	İslâm ~i	<i>Bakınız: uhuvvet-i İslâmîye.</i>
umumî ~ların tazyikatları	mukaddes ve uhrevî ~	866.
umumî ve küllî ~lar	uhrevî ~	585, 597.
vahşiyane ~lar	karı	351, 352, 622, 747;
zîruhun mahiyetinin ~ları	<i>bakınız: refika-i hayat.</i>	
kanunî	açık bacaklı ~	686.
~ hükûmet		
~ muamele		
kanunperest		
kanunsuzluk		
kanun-i adalet		
kanun-i edebî		

ihitiye ~ya muhabbet ve merhamet	288.
kâr-ı akıl	741.
karınca	24, 25, 48, 445.
~lar cumhuriyetçidir	445, 570.
karışık	965.
karışıklık	<i>Bakınız: keşmekeş.</i>
zahirî ~lar	61.
kariha-i ulviye	1034.
karine	1117, 1128, 1130, 1134.
karine-i lâtime	1132.
karn	383.
kartal	25, 258, 259.
Kasas Suresi	1088.
kasem	16; <i>bakınız: yemin.</i>
kasem-i cami-i muazzam	1138.
kasem-i istimdâf	1132.
kasem-i Muhammedî	16.
kasem-i Nebevî	16.
kaside	
ilâhî ~cikler	29.
kaside-i Celcelûtiye	68, 1093, 1113;
<i>bakınız: Celcelûtiye.</i>	
~ ve Risale-i Nur	472.
~'nin Risale-i Nura işareti	1059.
kaside-i Ercûziye	<i>Bakınız: Ercûze.</i>
~'nin Risale-i Nur ve müellifine dair işaret-i	
gaybiyesi	1124.
kaside-i Rabbanî	189.
kast	128, 234, 260, 374, 1013.
Kastamonu	329, 435, 467, 488, 492, 501,
	512, 517, 521, 523, 547, 548, 549, 550, 551,
	553, 554, 567, 574, 575, 580, 702, 774, 875.
~ hapsinde Said Nursî'nin	
tesemmümü	662.
~ hükûmeti ve zabıtası	567.
~ lise talebeleri	322.
~ zabıtası	572.
~ zabıtasının raporu	451.
~ Gölköy Enstitüsü	868.
kastî	
~ in'am ve ikram	187.
~ temyiz ve tefrik	187.
Kâtib	279, 326, 936, 981, 1158.
Kâtib-i Zülkernal	
~'in vücudu ve mevcudiyeti	226.
kâtibin-i kiram	344.
katil	309, 315, 596, 748, 759.
katl	320, 364, 451, 455, 596, 746, 759.
katre	108, 176, 178, 415, 1029.
~lerden suretlerin açılması	111.
~lerin açılması	944.
yağmur ~leri	178.
kavak	40, 67, 397, 398.
kavanin-i hayatiye	940.

kavanin-i içtimaiye	389.
kavanin-i ilâhiye	382.
kavi	357.
Kavi-i Mutlak	147.
kavil	
ilhamî ~ler	203.
kavim	684, 964.
~lerin azapları	386.
zalim ~ler ve adalet-i sermediye	332.
zalim ~lerin azabı	386.
kavm-i Âd	161, 336, 383.
kavm-i Ebrehe	924.
kavm-i Firavun	161, 336, 383, 924.
kavm-i Hûd	336.
kavm-i Nemrut	161.
kavm-i Nuh	26, 161, 336.
kavm-i Salih	336.
kavm-i Semud	161, 336, 383.
kavun	49, 258.
~ çekirdeği	1029.
~ ve çekirdeği	270.
kavuşma	<i>Bakınız: visal.</i>
Kaya Şükrü	555.
kaybolma	<i>Bakınız: zeval.</i>
mahlûkatın ~sı	28.
kayıt	301, 1007.
fenalıklar ~ edilir	354.
Kayyum	45, 1065.
~ ismi ve ahiret	334.
kaza	432, 468.
~ ve kader	1006.
~ ve kader kalemi	1006.
~ ve kader-i ezeli	1006.
~ ve kader-i ilâhî	793.
~ ve kaderin düsturları	61, 1005.
~ ve kaderin vazifesine karışmamak	503.
~ya kalmış namazları ~a etmek	315.
~ya rıza	490, 530.
kaza-i ilâhî	469, 759.
maddî ~	836.
kaza-i ilâhiye	759.
Kazak	742.
kazanç	
manevî ~	598, 762, 778.
manevî ~lar	434, 495.
kazan-ı erzak	340.
kebair	720, 913.
Kebir-i Kâmilin	
~'in ilim ve kudreti	36.
keçi	249.
keder	354, 356, 776, 1154;
<i>bakınız: hüzün, gam, elem.</i>	
~li şeylere ehemmiyet vermemek	795.
~siz sevinç	749.

kedi	514, 542, 728.	imanın kazandırdığı ~	115.
~nin mırımları	728.	Kâmil-i Mutlak'ın ~ı	100.
kefare	303, 701.	kudret-i mutlakadaki ~ vahdeti	
keffaretü'z-zünup	724.	istilzam eder	38.
Kehkeşan	230, 952.	kudsî ~	121, 234.
kelâm	235, 1092.	manevî ~ler	127.
~ ilmi	Bakınız: ilm-i kelâm.	ulvî ~	21.
~ sıfatı	235.	zâtın ~i	122.
~ın delâleti	1134.	kemalât	26, 101, 122,
~ın kıymeti, ulviyeti ve belâgatı	222.	127, 143, 166, 192, 210, 265, 286, 299, 314,	
hak ~ı	871.	326, 351, 352, 855, 898, 963, 968, 973.	
Hâlık-ı Rahim'in mübarek ~	221.	~a karşı fitrî meftuniyet	101.
Hâlıkın ~ı	66.	~a meftun duygular ve zihayatın zevali	28.
Hazır ve Nazır'ın ~ı hadsizdir	200.	~a meftuniyet	119.
sair ~lar ve Kur'ân	221, 1056.	~ın esası ve madenî	182.
şeaîrden olan ~lar	367.	~ın menbaî imandır	147.
kelâm-ı ezeli	200, 431.	Allah gizli ~ını bildirmek ister	199.
kelâm-ı ilâhî		Allah'ın ~ı	948.
~ nihayetsizdir	236.	Allah'ın kudsiyetine muvafık ~larına	
kelâm-ı kudsî	367.	şahadet	122.
kelâm-ı mecazî	1137.	Hâlıkın ~ı	242.
kelâm-ı tevhid	935.	insanın ~ı	242, 360.
kelâm-ı zımnî	1137.	kâinatın ~ı	147, 242, 982.
kelâmullah	216, 346, 377, 431.	kâinattaki ~ hakikatı	242.
Kelâmullah	1088.	Resul-i Ekrem'in ~ı	213.
kelb-i Ashab-ı Kehf	91.	şirk ~ları bozar	243.
kelimat	1075.	şirk ve küfür kâinatın ~ına tecavüzdür	26.
mücessem ~	1016.	kemalât-ı ilâhiye	17, 243, 299.
kelimat-ı Kur'âniye		kemalât-ı ilmiye	216.
~nin tabirleri	396.	kemalât-ı insaniye	243, 265, 863.
kelimat-ı mübareke	369.	~ ve tevhid	31.
kelimat-ı Rabbaniye	203.	~nin medarı vahdet ve tevhiddir	33.
kelime	254, 1003.	~nin menbaî ve esası	195.
~lerin havada intişarı ve tekessürü	1055.	kemalât-ı kevnîye	243.
~lerin neşri	1002.	kemalât-ı kudsîye	242.
güzel ~ler ve hava	1001.	kemalât-ı Muhammediye	973.
hikmet ~leri ve manaları	114.	kemalât-ı Rububiyet	337.
kudsî ~ler	369.	kemalî	
Miracın kudsî ~sı	999.	~ sıfatlar ve isimler ahireti ister	955.
mübarek ~ler	156.	kemal-i adalet	53, 340, 923.
kelime-i hikmet	112, 116.	kemal-i afiyet	811.
kelime-i kudsîye	366, 369, 823, 1000.	kemal-i aşk	830.
kelime-i Miraciye	997, 999.	kemal-i cema	1008.
kelime-i mübareke	370.	kemal-i cema-i Samedanî	17.
kelime-i Sübhanî	189.	kemal-i dikkat	341.
kelime-i tayyibe	1000.	kemal-i ferah	521.
kelime-i tevhid	20, 252, 967.	kemal-i hâkimiyet	273.
Risale-i Nur ~in delileridir	131.	kemal-i hikmet	109, 258,
kelimeler	473.	259, 273, 337, 340, 944, 948, 959.	
kemal	30, 31, 36, 127,	kemal-i hilkat	1028.
128, 143, 147, 234, 369, 964, 1001.		kemal-i hürmet	598.
~ kendini izhâr etmek ister	127.	kemal-i hüsn-i sanat	1010.
~ sahibi	Bakınız: sahib-i kemal.	kemal-i hüsn	90.
~in sırr-ı vahdete işareti	38.	kemal-i iftihar	509.
eserin ~ı	122.	kemal-i ihtiram	224.
fiilin ~ı	122.	kemal-i ilâhî	20.

kemal-i ilim	228.	kendi kendine vücut bulmak	1031.
kemal-i iman	543.	kendi keyfini düşünen	<i>Bakınız: hodgâm.</i>
kemal-i imtiyaz	67.	kendini aciz, fakir ve kusurlu görmek	675.
kemal-i inayet	959.	kendini beğendirmek	1050.
kemal-i intizam	52, 53, 67, 106, 109, 178, 181, 230, 246, 271, 272, 273, 341, 938, 939, 942, 943, 944, 945, 998.	kendini beğendirmeye çalışmak	<i>Bakınız: hodfûruşluk.</i>
kemal-i iştiyak	393.	kendini bütün günahlardan korumak	<i>Bakınız: tak-va.</i>
kemal-i itaat	1020.	kendini dünyada misafir telâkki etmek	735.
kemal-i iz'an	172.	kendini görmek ve göstermek	129.
kemal-i kudret	340.	kendini idam-ı ebedî ve berzah-ı haps-i münferitten kurtarmak	495.
kemal-i lezzet zihayâtı ~le mütalâa	29.	kendini inkâr edenler	171.
kemal-i mahviyet	780.	kendini muhafaza	747.
kemal-i metanet	432, 437, 499, 711.	kendini tanıttırmak ve bildirmek	129.
kemal-i mizan	332, 939, 943, 944, 945.	kendini tanıttırmak ve sevdirmek	412.
kemal-i musahhariyet	78.	kendini iyiliğe karşı borçlu hissetme	<i>Bakınız: min-net.</i>
kemal-i mutlak	100, 105.	kendini zındıkaya karşı muhafaza	573.
~ta bir kudret	38.	keramat	93, 94, 210, 264, 659, 668.
Kemal-i Mutlak ~'in varlığının bilinmesi	101.	keramat-ı Aleviye	540.
kemal-i muvazene	180, 271.	Keramat-ı Aleviye	1099.
kemal-i namütenahi	1034.	Keramat-ı Gavsîye	540, 1099.
kemal-i neşe	397.	keramat-ı gaybiye	164, 435.
kemal-i nimet	86.	keramet	194, 525, 603, 645, 647, 715, 963, 977, 978, 1048, 1071, 1143.
kemal-i nizam	180, 939, 944.	~i izhar	1143.
kemal-i Rabbanî	17, 20.	~li Nur	681.
kemal-i rahat-ı kalp	446, 491, 572.	Kur'an hizmetinin ~i	726.
kemal-i rahîmiyet	999.	Nurun ~i	662.
kemal-i rahmaniyet	999.	Risale-i Nur'a âit ~ler	1048.
kemal-i rahmet	944.	Risale-i Nur'un bir ~i	526, 678.
kemal-i rıza	532.	keramet-i Aleviye	428, 1118, 1124, 1135.
kemal-i rıza-i kalp	886.	keramet-i Celcelûtiye	1112.
kemal-i rububiyet	273, 338, 363, 374.	keramet-i Gavsîye	428.
kemal-i sabır	750, 755, 766, 793.	keramet-i gaybiye	164, 569, 690, 935.
kemal-i saltanat	369.	keramet-i ilmiye	880, 881.
kemal-i sanat	1017.	keramet-i kevniye	880.
kemal-i sevinç	811.	keramet-i Nuriye	664.
kemal-i sıdk	971.	zelzele hakkındaki ~	512.
kemal-i sühulet	1028.	Kerbelâ	976.
kemal-i şetâret	817.	kerem	295, 312, 330.
kemal-i şevk	19.	~ler âlem-i bâkiyi gerektirir	295.
kemal-i takdir	608, 613.	keremkârâne ~ ziyafetgâh	173.
kemal-i tam	1035.	kerîm	83.
kemal-i teslimiyet	543, 1037.	~ Rab	964.
kemal-i tevekkül	1037.	Kerîm	177, 734, 990, 1044.
kemal-i Zat	105.	~ ismi ve ahiret	331, 338.
kemik	64, 1094.	kerîmâne	186.
kendi cinsine acıma	<i>Bakınız: rikkat-i cinsiye.</i>	~ istihdam	176.
kendi cinsine ve milletine karşı fedakârane alâka	840.	~ muamele	129.
		~ rızık	78, 998.
		~ tedabir	84.

Kerîm-i Mutlak	126.	kismet	490, 492, 497, 510, 754.
kerîmiyet	341.	kıssa	382.
kerîmiyet-i Rabbâniye		Kur'ân'da ~ların tekrarı	393, 394.
~nin güzelliğinin cilveleri	126.	kıssa-i Mûsa	
kesb	410, 411.	Kur'ân'da ~'nın tekrarı	393.
kesret	41, 1017, 1023.	kıssa-i müdafaa	570.
~ dairesi	Bakınız: <i>daire-i kesret</i> .	kış	397, 597, 663, 831.
~e dalan ve sersemleşen feylosoflar	169.	berzah ~ı	310.
kesret-i hacat	1152.	Risale-i Nur ve ~	692, 754.
kesret-i mahlûkat	296.	yaz ~	76.
kesret-i mutlaka	251, 998.	kışla	812.
keşfe'l-kubur	430.	kiyafet	463, 703.
~ velîsi	407.	Avrupaperest sarhoşların ~leri	463.
keşf-i kat'î	571.	kiyam	816.
keşfiyat	93, 96, 194, 198, 210, 293, 963, 977, 978; bakınız: <i>keşif</i> .	kiyamet	53, 158, 177, 273, 299, 334, 385, 429, 592, 906, 921, 991, 1114, 1119.
keşfiyat-ı kat'îye	436.	~ alâmeti	879;
keşif	123, 265, 307, 335, 501, 505, 525; bakınız: <i>keşfiyat</i> .	bakınız: <i>alâmet-i kıyamet</i> .	
keşmekeş	1021.	~ kâfirlerin başlarında patlar	912.
içtimâî ~ler	455.	~ ve haşır	257.
keşşaf	985.	~e numune	272.
keyfi		~e yakın son devre	Bakınız: <i>ahir zaman</i> .
~ emirler	620.	~in dehşeti	912.
~ istibdat	684.	~in gizlenmesindeki hikmet ve	
~ kanun namındaki emirler	678.	maslahat	905.
~ muamele	738.	~in kopması	66, 924.
~ olarak küfre zorlama	Bakınız: <i>cebr-i keyfî-i küfriye</i> .	~in muayyen olmamasının hikmet ve	
keyfiyet	16.	maslahatı	906.
elim ~ler ve kader	28.	~in perde-i gaypta bırakılmasının	
hikmetli ~ler	228.	hikmeti	1007.
keyif	354, 476.	~in şartları, alâmetleri	Bakınız: <i>eşrat-ı kıyamet</i> .
gayrimeşru ~ler	310, 320, 321.	~in tahakkukunu istemek	162.
hayvan gibi hayatı ~le geçirme	313.	~te ecdad-ı insaniyenin inşası	65.
helâl dairesi ~e kâfidir	321.	~ten evvel mü'minlerin ruhlarının	
her çeşit ~i tatmak	311.	kabzedilmesi	912.
kendi ~ini düşünen	Bakınız: <i>hodgâm</i> .	vatanın ~i	456.
sefahat ~i	746.	kiyas-ı binnefs	525.
kible	791.	kiymet	18, 24, 25, 123, 234, 880.
~ye yönelmek	Bakınız: <i>istikbal-i kible</i> .	imanın kazandığı ~	115.
kılavuz	Bakınız: <i>mürşit</i> .	manevî ~	525.
kılıç	566.	kiymet-i hayat	147.
iman-ı tahkikî ~i	424.	kiymet-i şahsiye	25.
maddî ~	424.	kiymettar	
manevî ~	424.	~ eser	589.
şerefşiar, barikaasa bir ~	932.	kiymettarlık	44.
kıraat-i Kur'ân	395.	kız	310, 747, 916.
Kırgız		~lar lisesi	605, 620, 678.
~ kabileleri	919.	İslâm fedailerinin ~ları	811.
kırmızı kürecikler	1002.	kızgınlık	Bakınız: <i>hiddet</i> .
kısa manalar	966.	kızıl	
kısas	596.	~ ejder	851.
kıskançlık		~ kıvılcımlar	885.
~ elemi	320.	~ tehlike	616, 840, 889.
		~ tehlikeye set	641.
		~ veba	888.
		kibirli	Bakınız: <i>mütekebbir</i> .

kibriya	36, 37, 38, 39, 171, 172, 245, 246, 247, 293, 368, 1122, 1123.	mu'cize ~	217.
~nın vahdete şahadeti	37.	mukaddes ~lar	111, 291, 292.
kibriya-i azamet	88.	mukaddes ~lara iman	375.
kilise	868.	muzır ~lar	871.
kimsesiz	<i>Bakınız: garip.</i>	semavî ~lar	294, 321, 378, 415, 431, 907, 955, 979.
kimsesizlik	105.	semavî ~lar ve Kur'ân	974.
kin	759, 781.	zındıkların ~ları ve şakirtleri	457.
kir		koku	85, 109, 126, 998.
manevî ~ler	1076.	ism-i Adl ve Hakem'in ~su	1129.
Kıramen Kâtibin	404;	kolaylık	44, 1009, 1017, 1028;
<i>bakınız: amelleri yazan melekler.</i>		<i>bakınız: sühulet, yüs.</i>	
Kısra-i Fars	975.	ehadiyetteki ~	1024.
kişisel hayat	<i>Bakınız: hayat-ı şahsiye.</i>	iman mesleğindeki ~	823.
kişisel özgürlük	<i>Bakınız: hürriyet-i şahsiye.</i>	iman ve Kur'ân yolundaki ~	1027.
kitab		vahdetteki ~	43, 47, 1022, 1023.
hafizâne ~	404.	komiser	547, 702.
kitab-ı ahkâm	389.	komite	434, 661, 662,
kitab-ı akide	389.	811, 812, 821, 829, 928.	
kitab-ı âlem	263.	Büyük Deccalın ~si	918.
kitab-ı davet	389.	Deccalın ~si	908.
kitab-ı dua	389.	dinsiz ~lerin neşriyatları	859.
kitab-ı fikir	389, 390.	ecnebi ~si	781.
kitab-ı hikmet	389, 390.	Ermeni ~si	812, 813.
kitab-ı iman	389, 390.	fıravunmeşrep gizli ~nin başlarına	
kitab-ı irşat	390.	sual	684.
kitab-ı kâinat	262, 326.	gizli ~	517, 712.
~ ve haşır	301.	gizli ifsat ~si	460.
kitab-ı kebir	94, 174, 211, 326, 373, 390, 981, 1158.	gizli Süfyan ~sinin yıkıcılığı	869.
kitab-ı kebir-i hikmet	125.	gizli zındıka ~si	490, 539, 601, 621, 678.
kitab-ı marifet	398.	hilâfet ~si	834.
Kitab-ı Mübin	95, 1087, 1092, 1104, 1106.	ifsat ~si	662.
~deki ayetlerin ayetleri	1089.	komünist ~si	601, 678.
Kitab-ı Münzel	1106.	komünist ~si ve Yahudiler	918.
kitab-ı Rahmânî	58.	mason ~si	1123.
kitab-ı Samedanî	25, 373, 383.	masonların ~leri ve İslâm Deccalı	928.
kitab-ı Sübhanî	225.	Nur Talebelerinin ~lerle alâkası	
kitab-ı şeriat	389, 390.	yoktur	434, 495, 598, 835.
kitab-ı zikir	389, 390.	Nurcular ~ değildir	811.
kitabullah	<i>Bakınız: Kur'ân.</i>	Risale-i Nur'un ~lerle alâkası yoktur	461.
~'in tefsiri	1034.	Yahudînin gizli ~si ve Deccal	928.
kitap	375, 657.	komitecilik	489, 494, 830.
~lara konulan takrizler	632.	ifsat ~	457.
~ların aslı ve esası	810.	komşuluk	1147.
dinî ~ları okumak	878.	komünist	572, 593, 607,
dinsizlerin ~ları	589.	758, 812, 849, 859, 860; <i>bakınız: bolşevik.</i>	
dinsizlerin ~ları ilişmemesi	622.	~ komitesi	601, 662, 678.
dinsizliğin telkin edildiği ~lar	870.	~ komitesi ve Yahudiler	918.
feyizli ve rahmetli hak bir ~	681.	~ propagandası	595.
hadis ~ları	630.	~ Rusya	<i>Bakınız: şimaldeki devlet.</i>
hakikî ve rıyasız din ~ı	880.	~lerin gizli plânları	853.
kâinat ~ı	125, 377.	~lerin neşriyatı	589, 592.
kudsî ~lar	192.	~lerin Üstadın tanıtmamaya	
		çalışmaları	855.
		mürtet ~ler	797.
		komünistlik	457, 608, 776,
		858, 860, 864, 919.	
		komünizm	849, 853, 888.
		~ musibeti	747.
		kongre	764.

konuşma	178, 200, 204, 236, 941,
946, 1147; <i>bakınız: tekellüm, mükâleme.</i>	
~ dili	<i>Bakınız: lisan-ı kâl.</i>
âlemlerin Rabbinin ~sı	222.
Allah'ın ~sı	66, 199.
lisan-ı halle ~	486.
mahlûkâtın ~sı	376.
konuşmama	<i>Bakınız: sükût.</i>
Konya	861.
~ kahramanı	810.
korkaklık	356, 961; <i>bakınız: cebânet.</i>
korku	758, 759, 801, 992, 1149.
~lu menzil	427.
fânî cezalar ~su	879.
gelecek zamanın ~ları	32.
gelecekten gelen ~lar	313, 314.
hapis ~su	455.
harp ~su	801.
korkunç	1147.
~ mezaristan	1148.
korkutmak	478.
Kosturma	820.
koyun	249.
kozmoğrafya	324, 325.
~ nazarıyla sema	991.
kök	60, 61, 64, 181, 227, 339.
köpek	514.
kör	
~ felsefe	989.
~ hissiyat	747.
~ kuvvet	18, 27, 189,
248, 249, 251, 1005.	
kötü	<i>Bakınız: bedbaht, şerir.</i>
~ ahlâk	887; <i>bakınız: sû-i ahlâk.</i>
~ hâl	<i>Bakınız: sû-i hâl.</i>
~ye kullanma	<i>Bakınız: sulîstimal.</i>
kötülük	402; <i>bakınız: seyyie, şer.</i>
kral	
müstebit bir ~	920.
kubbe	
~yi habbe görmek	531.
kubh-i mutlak	62.
kubuh	
~ ve hüsn	55.
isyanın ~u	127.
kuddüs kuşu	433.
kudret	22, 37, 38, 47, 62, 65,
70, 74, 76, 77, 79, 82, 89, 92, 97, 108, 109, 117,	
122, 149, 183, 186, 200, 204, 226, 227, 228,	
229, 234, 235, 247, 249, 251, 254, 256, 257,	
261, 267, 272, 273, 292, 299, 325, 333, 334,	
338, 340, 367, 416, 833, 913, 938, 940, 945,	
946, 947, 948, 988, 993, 1004, 1010, 1013,	
1016, 1017, 1020, 1021, 1024, 1025, 1026,	
1028, 1031, 1055.	
~ harfleri ve manaları	114.
~ mu'cizelerini mütâlâa	1150.
~ sıfatı	235.
~ ve haşir	1016.

~ ve icat	1016.
~in azameti	73, 75, 81, 84, 86, 89, 94.
~in harikaları ve mu'cizeleri	77.
~in kanunu	945.
~in mu'cizesi	<i>Bakınız: mu'cize-i kudret,</i>
<i>mu'cize-i kudret.</i>	
~in mübaşeret-i	410.
~in mücessem kelimatı	1016.
~in şümülû	75.
~in vücudu	1016.
~li Zâtın harika işleri	179.
aciz ile ~e âyinedarlık	117.
Allah'ın ~i	16.
ezelî ve hadsiz ~	1020.
hadsiz ~e dayanmak	106.
insanın cüz'i ~i	147.
kâinatı istila eden ~	40.
kâinatı kabzasında tutan ~	945.
kemal-i mutlakta bir ~	38.
müstevli ~	45, 46.
nihayetsiz ~ ve vahdet	38.
nuranî ~	1018.
Zat-ı Akdes'teki ~	1017.
zatî ~	1017.
Kudret-i Ezeli	866.
~ ve icat	255.
eşya ~ye musahhardır	255.
kudret-i ezeliye	1019.
kudret-i fâtıra	266.
kudret-i ilâhî	1032.
~yenin arşı	823.
kudret-i ilâhiye	255, 993, 1018, 1052, 1140.
~ Zatiyedir	253.
~nin azamet ve kibriyası	37.
~nin ispatı	252.
~nin izzet ve kudsîyetini muhafaza	410.
kudret-i kudsîye	
~ ve esbap	947.
kudret-i mutlaka	38, 1018.
~ vahdeti istilzam eder	38.
~ ve haşir	1017.
~ ve ihya	256.
~da mertebeler bulunmaz	1017.
~daki kemal vahdeti istilzam eder	38.
~ya nispeten her şey kolaydır	1017.
hikmetli ve adaletli ~	256.
kudret-i Rabbaniye	663, 1018, 1024.
~ ve zahîrî sebepler	411.
~kayıtsız, nuranî, zatî ve sermedidir	256.
kudret-i sermediye	1026.
kudret-i Sübhaniye	
~ ve haksız itirazlar	411.
kudret-i Zatiye	253, 254.
~de mertebeler bulunmaz	253.
Kudret-i Zatiye	255.
Kudret-i Zatiye-i Ezeliye	
~ nurların nurudur	255.
kudsî	
~ cemiyet	862.

~ çekirdek	788.	~ın şükür ve ibadetinin mükafatı	359.
~ dâhiler	195.	casus ~lar	508.
~ defineler ve akıl	32.	kulluk	<i>Bakınız: ibadet, ubudiyet, abdiyyet.</i>
~ eserler	<i>Bakınız: âsâr-ı kudsîye.</i>	kulûb-i nuraniye	95.
~ gaye	865.	kum	81, 183.
~ hakikatler	704.	basit ~ ve sudan rızık verilmesi	80.
~ hakikatler ve sırr-ı tevhid	26.	kumandan	565, 566, 620, 678, 928.
~ hakikatten hisse alma	966.	cebbar ~lar ve Eski Said	678.
~ hizmet	513, 531, 897.	dehşetli ~	439, 595, 700.
~ hizmet-i milliye ve vataniye	664.	istidraçlı ~	930.
~ kahramanlar	161, 923.	kudsî ~lar	308.
~ kanunlar	750.	manevî ~lar	923.
~ kelime-i tayyibe	1000.	mu'cizekâr ~	323.
~ kelimeler	369.	ölmüş ~	604.
~ kitap ve suhullar	192.	Rus ~ı	815, 819, 820.
~ kumandanlar	308.	Kumandan	
~ manalar	22.	~'ın emri	177.
~ manaları tasavvur	156.	Kumandan-ı Akdes	324.
~ merkezler ve Risale-i Nur	595.	~'in vücub-i vücudu ve vahdeti ve mevcudiyeti	942.
~ meseleleri inkâr edenlerin sözleri		Kumandan-ı Azam	47, 324, 1023.
kıymetsizdir	169.	~'a intisaptaki kuvvet ve kudret	1021.
~ meseleleri nefiy ispat edilmez	170.	Kumandan-ı Azam	1023.
~ mihrap	957.	kumar	303, 455, 527.
~ mücahede	751.	kumistan	184.
~ mükâleme	996.	kundura	
~ mükâleme-i Miraciye	996.	~ boyacısı	622, 686.
~ mürşitler	194.	Kur'ân	639.
~ pazar	770.	Kur'ân	63, 66, 97, 98, 106, 205, 217, 218, 223, 224, 273, 291, 292, 298, 314, 330, 347, 357, 364, 375, 376, 378, 381, 386, 389, 391, 393, 394, 396, 402, 419, 428, 429, 435, 440, 442, 450, 457, 481, 509, 520, 521, 530, 540, 541, 550, 551, 557, 569, 577, 578, 579, 587, 592, 595, 597, 603, 605, 608, 611, 618, 619, 622, 628, 635, 639, 646, 652, 653, 656, 661, 662, 663, 667, 668, 681, 682, 683, 686, 696, 697, 698, 706, 733, 736, 758, 761, 764, 773, 775, 785, 788, 790, 794, 804, 832, 840, 841, 842, 853, 862, 864, 866, 868, 871, 879, 880, 882, 885, 889, 892, 894, 898, 900, 901, 918, 919, 924, 930, 936, 974, 975, 984, 987, 989, 1004, 1036, 1037, 1048, 1051, 1053, 1056, 1057, 1062, 1065, 1066, 1067, 1075, 1076, 1077, 1079, 1085, 1086, 1087, 1088, 1091, 1093, 1095, 1096, 1100, 1102, 1103, 1106, 1112, 1127, 1132, 1137, 1142, 1143; <i>bakınız: Kitabullah.</i>
~ program	434, 495, 598.	~ âlem-i gaybın lisanıdır	223.
~ rehber	673.	~ âlemlerin Rabbinin hitabıdır	222.
~ sıfat-ı ilim	997.	~ alet edilmez	441, 578.
~ sıfatlar	94, 95, 993.	~ aleyhinde teraküm eden Avrupa itirazları ve evhamları	1078.
~ sıfatların hüsn ve cemali	121.	~ aleyhindeki dehşetli tasavvurat ve Risale-i Nur	1123.
~ sıfatlarının tecellileriyle Hâlık'ı tanımak	988.	~ aleyhindeki itiraz ve şüpheler	265.
~ sohbet	156.	~ aleyhindeki taaruzlar	870.
~ şeyleri hadsiz ölü ve sağ insanlara bağışlamak	1055.	~ aleyhindeki tecavüzler	869.
~ teselli	668, 863.	~ aleyhindeki zehirli fikirler	868.
~ vazife	511, 864, 873, 897.		
~ yedi sıfât	995.		
ahireti iktiza eden ~ sıfatlar	293.		
Allah'ın ~ taayyünü	22.		
başların feda olduğu ~ hakikat	447, 535, 680.		
çok ~ hizmette çok az zahmet	471.		
manevî dertlere ~ şifa	1081.		
Mehdî-i Resulün ~ cemaati	689.		
Miracın ~ kelimesi	999.		
şirk ve küfür ~ hakikatlere tecavüzdür	26.		
yedi ~ sıfât	233, 234.		
kudsiyet	416.		
iman ~ı	192.		
kudsiyet-i hizmet	711.		
Kudüs			
~'ün fethi	<i>Bakınız: feth-i Kudüs.</i>		
kul	<i>Bakınız: ibad, abd.</i>		
kulak	109, 124, 149.		
~ hazine-i rahmetin bir anahtarıdır	277.		
~ rızık ister	277.		
~ı veren Zat	22.		

~ ayeti ve sarahati	1052.
~ Allâmül-Guyûb'un kelâmıdır	223.
~ ayetleri	<i>Bakınız: âyât-ı Kur'âniye.</i>
~ ayn-ı hak ve mecma-ı hakaiktir	220.
~ ayn-ı hak ve sadıktır	220.
~ beşer kelâmı değildir	216, 220.
~ bütün kitapların fevkindedir	218.
~ camiiyette harikadır	220.
~ çok kitapları ve dersleri tazammun eder	390.
~ dersinde halis dostluk	459.
~ dersiyle kâinat	383.
~ dersleri	834.
~ hak ve kelâmulahtır	346.
~ hakikatleri	460, 616, 842, 1040.
~ ne ve naşirlerine sarsılmaz rabıta	616, 840.
~'ni neşir	864.
~'nin değerini düşürmemek	548.
~'nin hülâsaları	369.
~ hakkaniyetlidir	221.
~ harfleri	651; <i>Bakınız: huruf-ı Kur'âniye.</i>
~ ve hattı	651.
~ harikadır	223.
~ hattı	
~ ve gençler	859.
~'nı bilmemek	860.
~ hayat-ı bâkiyeye şahadet eder	955.
~ hikmet-i kudsiyeyi bildirir	1076.
~ hikmeti	988.
~ hizmeti	656, 852;
~ <i>bakınız: hizmet-i Kur'âniye.</i>	
~ siyasetten meneder	720.
~'nde tesanüdü bozmamak	778.
~'ndeki mücahede-i maneviye	492.
~'nin kerameti	726.
~ hizmetkârları	1100.
~ hurufunun dersinin men'i	667.
~ ihbar-ı gaybî cihetinde mu'cizedir	223.
~ inhisar altına alınmaz	732.
~ iki cihanın saadetini kazandırır	384.
~ kal'a-i semaviye-i arziyedir	220.
~ kelâmulahtır	216, 377.
~ manevî kirlerden temizler	1076.
~ medeniyet harikalarından gaybî haber verir	440.
~ menba-ı hak ve maden-i hakikattir	222.
~ mevdi terhis tezkeresine çevirir	1070.
~ mu'cizedir	207, 216, 217, 222, 223.
~ Muhammed'in (a.s.m.) mu'cizesidir	216, 346.
~ nev-i beşerin umum tabakalarına ders verir	221.
~ nev-i beşerin umum tabakalarıyla konuşur	473.
~ nimeti	1157.
~ Resul-i Ekrem ve İslâmiyet	222.
~ semavidir	216, 221.
~ sevgisi	870.
~ siyasetten men eder	548.
~ takat-i beşerin fevkindedir	222.
~ taraftarı	<i>Bakınız: hizbül-Kur'ân.</i>

~ tefsirleri iki kısımdır	664, 804.
~ ve Arap edipleri	222.
~ ve eski peygamberlerin hakikatleri	220.
~ ve haşır	290, 291, 346, 348.
~ ve kâinat	223.
~ ve küre-i arz	591.
~ ve Resul-i Ekrem	221.
~ ve Resaili'n-Nur	1062.
~ ve Risale-i Nur	215, 1034, 1056, 1143.
~ ve sair kelâmlar	221, 1056.
~ ve Sözlür	1056.
~ ve tabakat-ı avam	384.
~ yıldızlarına perde çekilmez	725.
~ yolu	
~'nda birleşmek	866.
~ 'ndaki sühulet	1027.
~ zararına plânlar	1102.
~ zemini muhafaza eder	592.
~'a hizmet	548, 749, 852, 854, 878.
~'a hizmetkârlık	724.
~'a hizmetkârlık sıfâtı	723.
~'a karşı suikast	396, 1072, 1086.
~'da ~ların tekrarı	393.
~'da haşır ve ahiret	947.
~'da haşre işaret eden iki ayet	285.
~'da kıssaların tekrarı	394.
~'da zat-ı Ahmediyeye azim ehemmiyet verilmesi	395.
~'da zat-ı Ahmediyeye en büyük makam verilmesi	394.
~'daki meziyetler ve nükteler	223.
~'daki tekrar	396, 400, 401;
~ <i>bakınız: tekrarat-ı Kur'âniye.</i>	
~'a gelen itirazlara cevap	381.
~'daki tekrarlar	385, 391, 392, 393, 395;
~ <i>bakınız: tekrarat-ı Kur'âniye.</i>	
~'dan alınan ders-i tevhid ve iman	224.
~'dan alınan hakikatler	498.
~'dan bildiği sureleri okumak ve manalarını öğrenmek	315.
~'dan çıkan bir nur	424, 1108.
~'dan evvel mevcudat-ı âlem	218.
~'dan gelen bir nur	423, 1085, 1104, 1105.
~'dan gelen şifadar nurlar	1084.
~'dan ilham olunan Resaili'n-Nur şifadır	1084.
~'dan mülhem bir tercüman-ı hakikî	1112.
~'in âb-ı hayatı	1068.
~'in aleyhindeki itirazlar ve şüpheler	1119.
~'in altı ciheti nuranîdir	220.
~'in âyâtı, kelimatı, hurufatı ve tevhid	242.
~'in ayetleri	216.
~'in baştan sona okunması	<i>Bakınız: hatm-i Kur'âni.</i>
~'in bayraktarı	590, 596.
~'in belâğatı	217, 222, 385, 386.
~ takat-i beşer fevkindedir	217.
~'in beyanatı	390.
~'in bir mu'cize-i kübrası ve tefsir-i nuranîsi	866.
~'in cezaleti	385.
~'in çekirdekleri olan kelimat	369, 370.

~'in dellâli	621.	~'in kuvveti	465.
~'in dersi	383, 384, 385, 386, 389, 390, 392; <i>bakınız: ders-i Kur'an.</i>	~'in Levh-i Mahfuzdaki gibi yazılması	431.
~'in deki tekrarların hikmeti	391.	~'in maddî müdafaaadan men eder	435.
~'yle bahirler ve nehirler	80.	~'in mahiyeti	390.
~'in dostlarının yazdıkları kitaplar ve ~	218.	~'in makam-i hürmeti ve mertebe-i muvaffakiyeti	220.
~'in dürbünüyle kâinat	225.	~'in makbuliyeti	221.
~'in düşmanlarının yazdıkları kitaplar ve ~	218.	~'in manaları ve manalarının mertebeleri	473.
~'in el-Ayetü'l-Kübrası	1118.	~'in manevî i'cazı	1098.
~'in elmas kılıcı	1047.	~'in mazlumlari taltifleri	401.
~'in fesahati	385.	~'in Medeniye sure ve ayetleri	388.
~'in feyzi	59, 428, 738, 872.	~'in Medine sure ve ayetleri	388.
~'in gaybî ihbarları	223.	~'in Medine sureleri	387.
~'in gösterdiği doğru yol	<i>Bakınız: sırat-ı müs- takim.</i>	~'in Mekkî sureleri	387.
~'in haber verdiği bâkî gençlik	321.	~'in Mekkiye ayetleri	388, 389.
~'in hadimi	738.	~'in Mekkiye sureleri	388.
~'in hakaiki	1089.	~'in mertebe-i belâgati	218.
~'na bir anahtar	875.	~'in meziyetleri ve hasiyetleri	224.
~'in hakikatleri		~'in meziyetleri ve nükteleri	396.
~'ni alet etmemek	568.	~'in misli olamaz	222.
~'ni ehl-i imana bildirmek	434, 495, 598.	~'in misli yoktur	223.
~'ni ilân etmek	1112.	~'in mu'cizati, hakkaniyeti ve Resul-i Ekrem	216.
~'in hakikî bir tefsiri	849, 867.	~'in mu'cize harfî	957.
~'in hâkimiyet-i nuraniyesi ve saltanat-ı kudsiyesi	224.	~'in mu'cize oluşu	<i>Bakınız: i'caz-ı Kur'ânî, i'caz-ı Kur'âniye.</i>
~'in hakkaniyetinin delilleri ahirete delâlet eder	294.	~'in mu'cizeleri	956.
~'in hüccetleri ahirete delâlet eder	947.	~'in muhaveresi	390.
~'in halâveti	219.	~'in muhkematı	904.
~'in harflerinin sevapları	224.	~'in mükâlemesi	390.
~'in hasiyetleri, sırları ve âlî manaları	223.	~'in müteşabihâtı	<i>Bakınız: müteşabihat-ı Kur'âniye.</i>
~'in haşmet-i saltanatı	219.	~'in nazik ve basit kafalarda yerleşmesi	384.
~'in helâl etmemesi	723.	~'in nazmındaki vech-i i'cazı	388.
~'in hikmeti	<i>Bakınız: hikmet-i Kur'âniye.</i>	~'in nuru	428, 1085;
~'in hitabı	382.	<i>bakınız: nur-i Kur'an.</i>	
~'nin i'cazı ve şümülü	382.	~'nun söndürülmeye çalışılması	1101.
~'in hizmetkârları	418.	~'yla insan âlemi	1044.
~'in hizmetkârlarını istiazeyle davet	417.	~'in nüzülü	221.
~'in hurufatının sevabı	431.	~'in Risale-i Nura işaret eden âyetleri	1057.
~'in hurufunun sevaplarının Zata (a.s.m.) ba- ğışlanması	395.	~'in seb'a-i meşhuresi	1067.
~'in işiğiyle mevcudat-ı âlem	219.	~'in selâset-i fitriyesi	384.
~'in i'caz ve belâgati	1052.	~'in semavî dersleri	429.
~'in i'cazı	222, 283, 382, 383, 384, 385, 418, 1051, 1094.	~'in sıdk ve hakkaniyeti	220.
~'in i'caz-ı manevîsi	1086, 1098.	~'in sırları	<i>Bakınız: esrar-ı Kur'âniye.</i>
~'in ıcazlı i'cazındaki harikalar	400.	~'in siyasetten men emri	464.
~'in ilâçları	283, 704;	~'in sureleri	387, 388, 390;
<i>bakınız: edviye-i Kur'âniye.</i>		<i>bakınız: suver-i Kur'âniye.</i>	
~ ve Resaili'n-Nur	1081.	~'nin mislinin getirilememesi	217, 222.
~'in imanî hakikatlerini beyan ve izah	804.	~'in şaytanlara karşı tahşidatı	406.
~'in inkılâbı	385.	~'in şebabet ve garabeti	219.
~'in insanları terbiyesi	216.	~'in şeytanın desiselerine karşı tahşidatı	405.
~'in irşadı	428.	~'in şiddetle şirki reddetmesi	241.
~'in kâhramanları ve manevî kal'aları	1119.	~'in takdisatı, tesbihatı ve tevhid	242.
~'in kâinata dair verdiği ders	219.	~'in talimi ve nuruyla semavat	71.
~'in kanunları	376.	~'in tarz-ı beyanı	388.
~'in kelimeleri	<i>Bakınız: kelimat-ı Kur'âniye.</i>	~'in tazeliği	401.
~'in kudsî imtiyazları	384.	~'in tazeliği ve gençliği	219.
~'in kuvve-i kudsiyesi	429.	~'in tebdil-i hayat-ı içtimaiyesi	216.

~'in tehdit ayetleri	392.
~'in tehditleri	<i>Bakınız: tehdidat-ı Kur'âniye.</i>
~'in tekrarı	131, 384, 395.
~yla usandırmaması	383.
~'in tenezzülât-ı kelâmiyesi	384.
~'in terbiyesi ve tezkîyesi	376.
~'in tercümanının ~'a itikadı ve ihtirâmı	221.
~'in tercümesi	396, 400.
~'in tesettür ayeti	600.
~'in tevhîde irşadı	242.
~'in tilsiminin açılması	252.
~'in tilâveti ve ruhanîler	221.
~'in ulviyeti	401.
~'in usandırmaması	219, 393.
~'in uzun ve mutavassıt sureleri	390, 394.
~'in üslûb-ı ifadesi ve tarz-ı beyanı	219.
~'in üslûbu	388, 389.
~'in vech-i i'cazı	216, 222, 388.
~'in verdiği terbiye	<i>Bakınız: terbiye-i Kur'âniye.</i>
~'in yaptığı inkılâp	216.
~'in zalimlere karşı tehditleri	401.
~'in zemzeme-i belâgati	219.
~'in i'cazı	386.
~'in sureleri	394.
~'in tercümanı	384.
~'la muaraza edilmez	218, 222.
âlimlerin ~'a karşı sükûtu	222.
Arabî kitaplar ve ~	218.
Avrupa'nın ~'a karşı sû-i kastı	1086.
beşerin ~ tercümeleri	396.
dinsizlerin ~'a hücumu ve Risale-i Nur	1132.
enaniyetli edipler, belîğler ve ~	218.
evliya, asfiya ve ~	220.
gençliği ~ ve ilimleriyle teçhiz etmeli	860.
hakikî ~ tefsiri	880.
hastalar, sekeratta olanlar ve ~	384.
hurdebini ~	1031.
iman ve ~ davası	872.
iman-ı billâh ~'in kelimullah olduğunu ispat eder	377.
imansızlık cereyalarına karşı ~'la müdafa	878.
kâinat kitab-ı kebirinin kıraati olan ~	390.
küre-i arz ve ~	924.
maddî müdafaadan ~ meneder	569.
mu'cizatlı ~	785.
mu'cizeli ~	586.
muannit Yahudiler, mağrur Hıristiyanlar ve ~	1119.
Muhammed (a.s.m.) ~'in mu'cizesidir	216, 346.
Risale-i Nur ~'dan çıkan bürhanî bir tefsirdir	131.
Risale-i Nur ve ~	103, 569.
risalelerin ~'a hizmeti	104.
tevafuklu ~	716.
Risale-i Nur ~'in hakikî bir tefsiridir	1056.
Risale-i Nur ve ~	1091.
Risale-i Nur ve ~	863.

Risale-i Nur'u ~ kabul eder mi?	1051.
Risale-i Nur'un ~'in işaretine mazhariyetinin hikmeti	1141.
Risaletü'n-Nur ~'dan mülhemdir	1091.
Kur'ân-ı Azîm ve Kebir	1031.
Kur'ân-ı Azîmüşşan	430, 431, 592, 773, 799, 1067, 1158.
~ hak kelâmullahtır	431.
~ harikadır	207.
~ Muhammed'in (a.s.m.) risalet ve sıdkına şahadet eder	974.
~'in gıda-i kudsi	429.
~'in harflerindeki sevap	383.
~'in hikmet dersleri	383.
zerrelerle yazılan ~	1031.
Kur'ân-ı ekber-i âlem	326.
Kur'ân-ı Hakîm	85, 90, 92, 95, 292, 318, 412, 676, 736, 847, 848, 856, 1041, 1081, 1084.
~ zeminin aklı ve kuvve-i müfekkiresidir	591.
~'in Cennet ve Cehennem hakkındaki izahatı	364.
~'in dellâllığı	675.
~'in dersi	292.
~yle cevvi-sema	74.
~yle dağlar	82.
~yle nebatat ve eşcar	88.
~'in ehl-i şirke hiddeti	37.
~'in hakikatleri ve illetlerin tedavisi	693.
~'in hakikî bir tefsiri	848.
~'in mu'cize-i maneviyesi	1053.
~'in mu'cize-i maneviyesinin bir âyinesi	625.
~'in talimiyle semavat	76.
Kur'ân-ı Kebir	1031.
cismanî ~	936.
Kur'ân-ı Kerîm	657, 773, 849, 896.
~'e nazire yapma ithamına cevap	639.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan	65, 66, 94, 185, 196, 213, 237, 247, 283, 290, 326, 349, 377, 382, 392, 401, 430, 673, 747, 872, 907, 1050, 1051, 1074, 1087, 1155.
~ ahiretteki cismanî lezzetlere dair beyanı	360.
~ ve haşır	301.
~ ve kanun-i tevafukî	1094.
~'da haşır ve ahiret	301.
~'in bir mu'cize-i maneviyesi	1047.
~'in derece-i i'cazı	223.
~'in dersi	383.
~'in Halıkın kitabı olduğunun ispatı	215.
~'in i'cazı	429, 431.
~'in mislini getirmek mümkün değildir	223.
~'in Muhammed'e (a.s.m.) verilmesi	983.
~'in sureleri	387.
~'nın Mekke ve Medine sureleri	387.
Muhammed'in (a.s.m.) risaleti, sadıkiyeti ve ~	973.
Kur'ân-ı Rabbânî	982.
cismanî ~	225.

Kur'ân-ı Samedanî	373.	331, 338, 377, 398, 940, 1001, 1025, 1027.
Kur'ân-ı Sübhanî		~ ve hafiziyet .....
cismanî ~	373.	kuvve-i hayaliye .....
Kur'ânî	681.	kuvve-i imaniye .....
dalâlet şübehatını izale eden ~		kuvve-i kudsiye .....
bürhan	1057.	kuvve-i manevî .....
iman-ı billâhın ~ bürhanı	1076.	kuvve-i maneviye .....
Kurban Bayramı	366.	287, 484, 491, 507, 531, 543, 610, 668, 776,
Kureys		810, 922, 1048, 1049, 1083, 1090, 1143.
~ müşrikleri, ümmîleri ve Kur'ân	387.	kuvve-i maneviye-i imaniye .....
kurnazlık	729.	kuvve-i maneviye-i itikat .....
aldatıcı ~	Bakınız: cerbeze.	kuvve-i müfekkire .....
kurt		kuvve-i şehevîye .....
ağaç ~ları	925.	~nin istikameti kaybetmesinin neticesi .....
kurtuluş	739; Bakınız: selâmet, necat.	kuvvet .....
insanların ebedî ~ davası	872.	37, 39, 40, 47, 253, 411,
Kurtuluş Bayramı	839.	718, 738, 908, 913, 982, 1067.
kurun-i uhra	906.	~li iman .....
kurun-i ûlâ	906.	cüz'î ~le büyük adem .....
kurun-i vusta	906.	fevkalâde ~ .....
kusur	356, 411, 544, 565, 722, 927, 1053;	hadsiz ~ .....
Bakınız: kusurat.		hadsiz ~e dayanmak .....
~dan müberra sıfatlar	39.	hak ~i .....
~ları örtmek ve affetmek	544.	intisap ~i .....
~lu şahıs	605.	kâinatı istila eden ~ .....
~u kendine almak	781.	kör ~ .....
~unu bilmek	675, 705.	küllî ~ .....
Allah'tan ~ların bağışlanmasını dileme	Baki-	manevî ~ .....
niz: tevbe, istiğfar.		manevî ~lere inanmamak .....
birbirinin ~una bakmamak	490,	mensubiyet ~i .....
518, 522, 777.		şahsî ~ .....
kusurat	411; bakınız: kusur.	kuvvet-i iman .....
~ın mercileri	411.	kuvvet-i imaniye .....
kuş	108, 189, 258, 433,	~nin ziyadeleşmesi .....
728, 937, 939, 1008, 1013.		kuvvet-i maddiye .....
~ların duyguları ve azaları	189.	kuvvet-i Rabbaniye .....
~ların nutfelerinin açılması	944.	kuvvet-i sadakat .....
Cennet ~u	353.	kuvvet-i şahsiye .....
yavru ~lar ve rızıkları	953.	kuvvetsizlik .....
kutb-i imanî	373.	Bakınız: acz, zaaf.
kutb-i şimalî	916.	kuyruklu yıldız .....
kutsal	Bakınız: mukaddesat, mukaddes.	kuzey .....
~ kitaplar	Bakınız: kütüb-i mukaddese.	kuzey kutbu .....
kutup	486.	Küçük İbrahim .....
gizli ~	1143.	~'in Müdafaası .....
kuva		küfran .....
hayvanatın ~ları	189.	küfran-ı nimet .....
kuva-i hafıza	338.	küfrî .....
kuvve	336, 958.	~ cereyanları tenkit .....
fitrî ~ler	1044.	~ düsturlar .....
kuvve-i aklıye	961, 988.	küfr-i inadî .....
~nin istikameti kaybetmesi neticesi	961.	~den gelen temerrüt .....
kuvve-i bâzu	737.	küfr-i mağrurane .....
kuvve-i gadabiye	961.	küfr-i meşkûk .....
~nin istikameti kaybetmesinin neticesi	961.	küfr-i mutlak .....
kuvve-i hafıza	41, 95, 250, 300,	364, 371, 372, 399, 447,

~a karşı Risale-i Nur'un müdafaanamesi	302.	~ şuur	1000.
~a Risale-i Nur'la mukabele	550.	~ tahribat	283.
~i müdafa eden gizli komite	517.	~ ubudiyet istidadı	111.
~ı yerleştirenler	449.	~ ubudiyetler	1000.
~in elemeleri ve azapları	363.	cüz'î şer ve ~ hayır	55.
~tan gelen dalâlet	1046.	tecezzi kabul etmez bir ~	258.
başları ~a eğmemek	553.	külliyat	1029.
hakikat-i imaniyeyi inkâr eden ~a düşer	379.	külliyat-ı ilmiye	880.
küfür	32, 96, 130, 169, 171, 172, 293, 296, 297, 330, 361, 363, 364, 365, 460, 829, 882, 924, 941, 943, 961, 1038; <i>bakınız: itikad-ı küfriye.</i>	Kürd	1125.
~ alâmeti	654, 655.	Kürdî	650.
~ Cehennem zakkununun bir tohumudur	1048.	Kürdistan	460.
~ cinayeti	26, 362.	küre	
~ dersleri	868.	kırmızı ve beyaz ~cikler	1002.
~ ehli	<i>Bakınız: ehl-i küfür.</i>	küre-i arz	53, 62, 97, 182, 278, 297, 298, 316, 323, 324, 325, 333, 340, 366, 375, 413, 414, 469, 924, 945, 990, 991; <i>bakınız: yer, arz, dünya.</i>
~ esma-i İlâhiyeyi inkâr ile tecavüzdür	362.	~ eczahanesi	322.
~ fikri	<i>Bakınız: fikr-i küfrî.</i>	~ kürevidir	791.
~ hadsiz hukuka tecavüzdür	364.	~ sefinesi	989.
~ kâinatın hukukuna		~ ve Kur'ân	591, 924.
tecavüzdür	26, 55, 392.	~ ve nev-i insan	297.
~ mahlûkâtın hukukuna tecavüzdür	386.	~ ve Sahret	413.
~ ve Cehennem	362, 363.	~a ateş atan üfleyiciler	421.
~ ve insanın hususî dünyası	399.	~daki dertlere derman veren Şafîi Hakikî'dir	19.
~ yolu	961.	~in bâkî bir temel taşı	413.
~deki çirkinlik	392.	~in bir seyyareye çarpması	924.
~deki müşkülât	1027.	~in kıyameti	591.
~den neş'et eden manevî Cehennem	955.	~in Sultan-ı Ezeli'nin emrine itaati	337.
~le itham etmek	<i>Bakınız: tekrîr.</i>	~in tesbihâtının temsili	413.
~re düşen akıl	32.	~in vazifeleri	180.
~re düşen insanın muhabbeti	33.	felsefe gözlüğüyle ~	1045.
~re düşenlerin Risale-i Nur'a ilişkileri	489.	felsefe gözüyle ~	1149.
~rûn affa kabiliyeti yoktur	362.	fen ve felsefe gözlüğüyle ~	989.
~rûn iç yüzü	171.	hikmet-i Kur'âniye nazarıyla ~	989.
~rûn mahiyeti	169;	iman gözüyle ~	1045.
<i>bakınız: mahiyet-i küfür.</i>		küre-i hava	577.
~rûn ürkütücü neticelerini göstermek	1042.	küre-i zemin	196.
anasır beşerin ~e hiddet eder	392.	Kürelî Saatçi Nuri	682.
Hâlîka ~ eden insan	871.	küreviyet	
iman ve ~ muvazeneleri	1047.	yerin ve zeminin ~i	791.
keyfi olarak ~e zorlama	<i>Bakınız: cebr-i keyfî-i küfrî.</i>	küreviyet-i arz	791.
meşkûk ~	535.	küreyvat	259, 260.
ömrünü ~de geçiren	364.	küreyvat-ı beyza	49, 1002, 1020.
sarih ~	662.	küreyvat-ı hamra	49, 1002, 1020.
külfet-i tahsil	1063.	Kürt	590.
küll	1029.	Kürt Gönüllü Kumandanı	741; <i>bakınız: Said Nursî.</i>
tecezzi kabul etmez bir ~	258.	küsmek	759, 780, 799.
küllî		küsmemek	759.
~ âdetullah düsturları	57.	Kütahya	556, 588.
~ fiiller	41.	kütüb-i Arabiye	874.
~ itlak-ı hakikî	39.	kütüb-i hadisiye	790.
~ iradelerin mümessilleri	56.	kütüb-i ilmiye	874.
~ kanunlar	56, 388.	kütüb-i imaniye	1041.
~ kuvvet	40.	kütüb-i İslâmiye	1041.
~ maslahatlar ve şerhî cüz'î neticeler	56.		

kütüb-i kelâmiye	654.
kütüb-i mukaddese 66, 95, 200, 292, 963; <i>bakınız: mukaddes kitaplar.</i>	
~ Resul-i Ekrem'i tasdik eder	210.
kütüb-i mukaddese-i semaviye	237.
kütüb-i semaviye	974; <i>bakınız: semavî kitaplar.</i>
kütüp	747.
~ün haşre şahadeti	292.
kütüphane	457.

L

lâ ilâhe illâllah	21, 369.	lem'a-i i'caz-ı gaybî	419.
~ seyyar âlemleri aydınlatır	393.	lem'a-i i'caz-ı manevî	1056.
lâfız	123.	lem'a-i i'caz-ı Nebevî	909.
lâfz-ı manidar	263.	lem'a-i i'caziye	420.
lâfzullah	1075, 1095.	lem'a-i ihbar-ı gaybî	630.
lâik		Lem'a-i İhlâs	
~ cumhuriyet	424, 446, 571.	~in düsturlarını istimal etmek	780.
~in manası	446, 571.	lem'a-i mu'cize-i Kur'âniye	664.
lâiklik	673.	lem'a-i muhabbet	865.
lâkayt		Lem'alar	682, 1089, 1097, 1116, 1118, 1133, 1136, 1138, 1139.
dindar ve müttakîyi ~a tercih	590.	Lenin	918.
lâmba		letaif	195, 287; <i>bakınız: duygu, lâtife.</i>
semavî ~lar	1063.	manevî ve ruhî ~	1154.
lâm-ı aslî	1097.	letaif-i insaniye	1044.
lâm-ı istiğrak	1156.	levazimat	271, 273, 942.
lâstik		zîhayatın ~ının gönderilmesi	181.
~li kanun	447, 574, 599, 812.	levazimat-ı hayatiye	268, 939.
Lâtif	135.	levazimat-ı insaniye	268.
lâtife	<i>Bakınız: letaif, duygu.</i>	levha	
~ler hazine-i rahmetin birer anahtarıdır	277.	kaderin ~ları	378.
~ler rızık ister	277.	misalî ~lar	338.
kemalâta meftun ~ler ve zîhayatın		levha-i imaniye	584.
zevali	28.	Levh-i Mahfuz	95, 103, 378.
manevî ~ler	109.	~un numuneleri	338.
Lâtin		Kur'ân'ın ~daki gibi yazılması	431.
~ harfleri	651, 667.	Levh-i Mahv ve İspat	75.
~ harflerinin cebren kabulü	673.	levs-i fânî	881, 882.
Lâtini		leyali-i meşhure	788.
~ huruflarına gece dersleriyle cebren		leyle-i aşere	487.
çalıştırılması	1125.	Leyle-i Berat	788, 1119.
lâyemut	681.	Leyle-i Kadir	432, 466, 778, 788, 792, 794, 795, 837, 1158.
lâyiha-i tashihi	599, 600.	~ ve ümmet	795.
lâyiha-i temyiz	695, 698.	~de hasenenin sevabı	770.
lâzime-i medeniyet	879.	Leyle-i Miraç	778, 779.
Lebid	217.	Leyle-i Regaib	771.
ledünniyat	1035.	lezaiz-i cennet	1047.
lehviyat	910, 913.	lezaiz-i meşrua	1153.
gaflet veren ~lar	33.	leziz	
Lemaat	506.	~ nimetler	374.
lem'a-i i'caz	424, 962.	~ nimetlerin ihsan edilmesi	129.
lem'a-i i'caziye	659.	~ taamlar	106.
		~iştihâ	107.
		lezzet	31, 101, 130, 311, 313, 314, 320, 327, 343, 344, 354, 359, 365, 368, 399, 476, 491, 535, 730, 746, 890, 949, 951, 998, 1042, 1070, 1152, 1153.
		~ dereceleri	117.
		~e müptelâ insan	749.
		~elem	365.
		~in bekası ~ten lezizdir	1157.
		~in gitmesi, kaybolması	<i>Bakınız: zeval-i lezzet.</i>

~in zevalinden gelen elem ve iman	1153.
~lerin teceddüdü	1153.
~li zehirler	479.
ahbabın ~leriyle lezzetlenme	361.
aynı ~ içinde ~ten ziyade elem	320.
bekanın ~i	101.
Cennette cismanî ~ler	359.
cismanî ~ler	359.
cismanî bâkî ~ler	360.
daimî ~ler	467.
dar-ı ahiretteki ~ler	359.
dostun saadetiyle ~lenmek	102.
dünya ~i	350.
dünyevî ~	749.
elemın zevali ~tir	744.
elemlerde bâkî ~leri aramak	479.
elemsiz ~	749.
elemsiz ve daimî ~	119.
gayrimeşru ~ler	320, 1042.
geçmiş ~li günleri düşünmek	744.
hakiki ve elemsiz ~ imandadır	312.
haram ~	321, 1041.
hayat ~i	352.
hayat-ı dünyeviye'nin ~leri	1041.
hayatın ~i	749.
hayatın hakîkî ~i	118.
hayatın manevî ~i	119.
hayvan gibi hayatı ~le geçirme	313.
hazır ~	746, 1042.
her çeşit ~i tatmak	311.
imandaki ~	119.
imanın ~i	312.
imanın hadsiz ~lere medar olduğunu ders ver- mek	479.
imanın verdiği manevî ~	312.
imanla bâkî âlemin ~ini hissetmek	312.
imanla safî ~leri kazanmak	314.
intikam ~i	309, 746.
maddî ~ler	1155.
manevî ~	1041.
manevî ~ler	182.
manevî bir cennet ~i	1046.
meşru ~ler	Bakınız: lezaiz-i meşrua.
musibetlerdeki ~ler	496.
muvakkat ~	744.
nimetlerdeki ~lerden mahrumiyet	962.
sefahat ~i	309.
sefihâne ~	311.
teceddüt ~tir	1153.
zeval-i elem ~tir	744.
lezzet-i beka	137.
lezzet-i hayat	147, 343, 552.
lezzet-i ömür	408.
lezzet-i ruhaniye	351.
lezzet-i şeytaniye	720.
lezzetlendirmek	129.
libas	703.
lillâh	
~ için hizmet	746.
limon tuzu	83.

lisan	95, 149, 953, 1028; bakınız: dil.
~ iki vazifesi	1003.
~in şükür ve ibadetinin mükafatı	359.
âlem-i gaybın ~i	223.
istidat ve ihtiyac-ı fitrî ~i	958.
kırk bin ~la ibadet ve dua	778.
kırk bin ~la tesbih	788.
mu'ciz ~	66.
yüzer ~la dua ve tesbihat	488.
lisan-ı Arabî	396.
lisan-ı gayp	1051.
lisan-ı hâl	74, 87, 92, 108, 116, 129, 180, 183, 187, 189, 197, 313, 338, 398, 514, 552, 958, 996.
~ ile yapılan tesbihatlar ve melekler	416.
~ lisan-ı kâlden tesirlidir	486.
~le ders ve irşat	485.
~le tesbihat	1154.
~le yapılan hamdlar ezeli hüsne bakar	130.
lisan-ı kâl	74, 87, 92, 108, 116, 183, 189, 210, 958.
~ ile edilen dualar	960.
~le yapılan hamdlar ezeli hüsne bakar	130.
lisan-ı hâl ~den tesirlidir	486.
lisan-ı Kur'ân	1111.
lisan-ı mahsus	322.
lisan-ı nahvî	396.
lisan-ı risalet	1036.
lisan-ı semavî	918.
lisan-ı ubudiyet	116.
lisanü'l-gayp	1094.
~daki i'caz-ı manevî	1091.
lise	849.
~ mektebi	310, 911.
~ talebeleri	322, 329.
kızlar ~si	605, 620, 678.
liseli	856.
Lokman	100.
Lokman Suresi	1076, 1088.
lûtf-i ilâhî	865, 869.
lûtf-i irşat	384.
lûtf-i Rahmân	29.
Lütfü	534.
lütuf	20, 149, 295.
~lar âlem-i bâkiyi gerektirir	295.
lüzum-i zatî	1017.

M

mâ	984.
Maarif	539.
~ Dairesi Nura telebeliği teşvik ve takdir etmeli	622.
~ Dairesinin yanması	691, 692.
~ yangını	691.

din derslerinden tecerrüt eden ~	514.	~ musibetler ve merak	511.
Maarif Vekili	542.	~ mübareze	568.
~ ve küfr-i mutlak	528.	~ mübarezeeye karışmamak	569.
~nin hücumu	538, 539.	~ müdafaa	435, 569.
maarif-i Ahmediye	1036.	~ nimetlerin fihristesi	1157.
maarif-i Muhammediye	881.	~ rabitalar	926.
maarizü'l-kelâm	1118.	~ rızıklar	274.
maaş	687, 725.	~ sıkıntılar, hastalıklar ve sabır	745.
Ma'bud	19, 41, 92, 135, 137, 157, 241, 1001.	~ sıkıntılarda birbirine tesellici olmak	484.
ma'budiyyet	41, 42, 240, 241.	~ şerler	418.
ma'budiyyet-i amme	959.	~ taamlar	359.
ma'budiyyet-i mutlaka		~ terakki	970.
~nin haysiyeti	38.	~ ve manevî hazinelerin açılması	944.
Ma'bud-i Bilhak	373.	~ ve manevî rızık	953.
Ma'bud-i Mahmûd		hizmetteki ~ zahmetler	469.
~un mevcudiyeti ve rububiyeti	951.	maddiyat	169, 171, 854.
Ma'bud-i Mukaddes		~ta tavaggul edenin sözü maneviyatta	
~in mevcudiyetine hadsiz şahadet	959.	kıymetsizdir	169.
Ma'bud-i Zülcelâl	1001.	~tan münezzehten ve mücerret	1025.
~in rububiyetine karşı mahlûkatın geniş		maddiyyun	318, 479, 823, 849, 1115;
ubudiyyeti	958.	bakınız: materyalist, maddecî.	
ma'budiyyet	373.	~un başına geçen eşhas	912.
~e karşı şakirâne mukabele	959.	maddiyyunluk	395, 465, 533, 848, 917.
madde		~ taunu	317.
~den mücerred, mukaddes cemal	124.	maden	83, 185, 297, 943, 1005.
~den münezzehten sıfatlar	39.	maden-i esrar	1094.
~nin ezeli ve ebedî olduğuna inanan	Bakınız:	maden-i hakikat	222.
maddiyyun.		maden-i ilm-i hakikat	1056.
muzır ~ler ve umur-i şerriye	411.	maden-i terakkiyat	208.
müteaffin ~ler	414.	madeniyat	83.
pis ~ler	943.	madum	Bakınız: yok.
uhrevî bir ~	413.	~dan elem gelmez	745.
zararlı ~ler Cehenneme yağar	365.	mağara	474, 748.
maddecî	849;	mağfiret	
Bakınız: materyalist, maddiyyun.		~ duası	592.
madde-i esriye	1031.	mağlûbiyet	112.
madde-i kanunî		mağlûp	464, 566.
163'üncü ~	637.	~ olmaz hakikat	507, 518.
madde-i kanuniye	556.	mağrip	
madde-i tenkit	714.	güneşin ~ten çıkması	903, 923.
maddî	39, 197.	mağrur	
~ âlem	269, 277.	~ Hristiyanlar ve Kur'ân	1119.
~ âlem esma-i ilâhiyeye dayanır	124.	Avrupa'nın ~ları	1067.
~ âlemler ve duygular	110.	mahalle	37, 316.
~ Cehennem	372.	maharet	251, 998.
~ dertler ve dermanları	19.	maharet-i ilmiye	996, 1009.
~ felâketlerden kurtulmak	851.	mahbubât	133.
~ felsefe nazarıyla zihayat âlemi	1043.	~tan fırak-ı lâyezalî	749.
~ feylesof	539.	mahbubiyet-i ilâhiye	151.
~ güzelliklerin kaynağı	124.	Mahbub-i Bâkî	135.
~ in'ikas âyineleri	338.	Mahbub-i Hakikî	135.
~ kaza-i ilâhî	836.	mahbub-i mutlak	101.
~ kılıç	424.	mahbup	Bakınız: sevilen.
~ lezzetler	1155.	~ abd	352.
~ menfaat	854.	~ların ebedî fırakları	33.
~ mertebeler	609.	kemal-i mutlak sahibi ~	100.
~ musibet	511.		

mecazî ~ların zevali	135.	merdut ~lar	161.
mahdut	39.	sırr-ı tevhid ile ~ların neticeleri ve faydaları	29.
mahiyet	229, 1013, 1018.	zîşuur ~lar	374.
~lere mübayin mahiyet-i mukaddese	1025.	mahlûkat	16, 25, 31, 33, 62, 108, 145, 219, 333, 361, 376, 382, 387, 942, 946, 948, 960, 990, 996, 998, 1147, 1151; <i>bakınız: mahlûk.</i>
masnuatın hususî ~i	1012.	~ kudretin mücessem kelimatıdır	1016.
mahiyet-i hayat	116, 143.	~ mümkündür	1019.
mahiyet-i insaniye	350, 361.	~ türleri	<i>Bakınız: enva-ı mahlûkat.</i>
~ ve ebediyetle fitraten alâkadardır	350.	~ ve nev-i benî Âdem	296.
mahiyet-i küfür	363.	~a hayat verilmesi	939.
mahiyet-i mukaddese	1025.	~ın cemaat halinde ibadeti	958.
mahiyet-i şahsiye	113.	~ın çokluğu	<i>Bakınız: kesret-i mahlûkat.</i>
mahiyet-i vahit	260.	~ın diriltilmesi ve hayat verilmesi	939.
mahkeme 439, 441, 447, 453, 509, 515, 546, 554, 555, 557, 559, 567, 571, 590, 596, 670, 674, 697, 698, 702, 708, 767, 848, 890, 891.		~ın en eşrefi	394.
~lerin haysiyeti	546.	~ın fenâ ve zevali	119.
~lerin Nur Risalelerini tetkiki ve beraat vermesi	599.	~ın hüsünleri	124.
~lerin Risale-i Nur'u tetkiki	716.	~ın ibadetlerine mukabele edilmesi	959.
~lerin risalelere beraat vermesi	462, 775.	~ın icadı	1026.
âdil ~ler	613.	~ın kısa bir zamanda görünüp kaybolmaları	28.
ahirette kurulacak büyük ~ <i>Bakınız: mahkeme-i kübra.</i>		~ın konuşması	376.
dünya ~si	828.	~ın mercii	947.
hak ve adalet ~si	674.	~ın mütemadiyen akıp gitmesi	941.
Said Nursî'nin ~de konuşturulmaması	767.	~ın netice-i hilkatî ve vahdet	25.
üç ~	546, 583, 585, 589, 593, 596, 597, 604, 605, 612, 613, 614, 616, 622, 637, 641, 660, 701, 703, 811, 821, 828, 840.	~ın rububiyete karşı geniş ubudiyeti	958.
Mahkeme Reisi Ali Rıza	448.	~ın sevk ve idareleri	78.
mahkeme-i adile	612, 841, 877, 886.	~ın tesbihkârâne vazifelerini inkâr	362.
mahkeme-i kübra	456, 592, 599, 698, 701, 703, 707, 708, 741, 743, 793, 828.	~ın üç kısım neticeleri ve vazifeleri	398.
~da muhakeme	301.	~ın üç nevi dualarının kabulü	960.
haşirdeki ~ya arzuhal	695.	~ın vücuda geliş ve ehl-i dalâlet	1031.
mahkeme-i kübra-i haşir	698.	~ın vücutları	
Mahkeme-i Temyiz	599, 672, 695, 697, 698, 716, 838.	~nın devamı	133.
mahkûm	596, 622, 672, 674, 698, 701, 708, 710, 711, 721, 732, 738, 752, 792.	~ın vücutlarının ademe gidişi	112.
zulmen olanlar ~ ve hapis	748.	~ta tasarruf eden kudret	40.
mahkûmiyet	458, 600, 613, 651, 694, 699, 702, 709, 713, 834, 843, 883.	~taki intizam ihtatalı ilme şahadet eder	1002.
hakikî ~	536.	~taki teavün hakikatı	230.
mahlûk	24, 53, 122, 147, 157, 174, 227, 229, 331, 955, 998; <i>bakınız: mahlûkat.</i>	felsefe nazarıyla canlı ~	1149.
~lardaki güzellikler	123.	iman nazarıyla ~	1154.
~lardaki hatem-i ehadiyet	58.	insanın ~la alâkadarlığı	1147.
~lardaki hüsün ve cemaller	121.	insanın hayatı ve zîşuur ~	116.
~ların cemal-i kadsîye âyinedarlıkları	120.	küfür ~ın hukukuna tecavüzdür	386, 392.
~ların şuarsuz ibadetleri ve melekler	416.	şirk ~ın hukukuna tecavüzdür	24.
çirkin bir ~ olmak	127.	zeminin ~ı	79.
denizlerdeki ~ların rızıkları	80.	zîhayat ~	28.
en kıymetli ~ hayattır	118.	zîruh ~ın konuşması	200.
en sevgili ~	212.	mahlûkat-ı arziye	271, 375.
güzel ~lar	1008.	mahlûkat-ı semaviye	
güzel bir ~ olmak	127.	~nın tanzimi	73.
		mahlûkiyet	1028.
		mahmudiyet	1104.
		Mahmut	527.
		mahpus	309, 327, 329, 437, 485, 498, 701, 748, 780, 781, 782, 783, 900.
		~lar birbirine adavet etmemeli	781.
		~lar kardeş olmalı	763.
		~lar Risale-i Nur'a muhtaçtır	746.
		~lar ve iman-ı ahiret	354.

~lar ve Nurlar	319, 763.	manevî ~	525, 587.
~lara hizmet sadaka hükmündedir	745.	resmî ~	601, 678.
~lara yardım	746.	şahsî ~lar	486, 690.
~ların ıslahı	748, 783.	şahsî ~ları arzu etmemek	705.
~ların Nurlar dersiyle kardeş olması	759.	makamat	Bakınız: makam.
~ların piri	302.	~ı kabul etmemek	621.
~ların terbiyesi ve Risale-i Nur		Said Nursî'nin ~ı hizmete feda etmesi	621.
Şakirtleri	486.	uhrevî ~	691, 705.
Nurun ~lar içinde intişarı	770.	makam-ı cifrî	483.
Said Nursî'nin ~lara ihtar ve nasihati	781.	makam-ı ebcedî	1092.
mahrem		makam-ı hürmət	220.
~ Beşinci Şua	439.	makam-ı iddia	451, 452, 453,
~ kitapların tetkiki	575.	454, 455, 458, 576, 604, 608, 612, 613, 614,	
~ mektuplar	574.	615, 655, 658, 842, 884.	
~ risale	605, 628.	~nın dikkatsizliği ve sathîliği	651.
~ risaleler	442, 451, 513, 515,	makam-ı izzet	244.
516, 528, 538, 539, 541, 543, 551, 553,		makam-ı kudsi	237, 394.
567, 579, 668, 672, 694, 697, 699, 830.		Makam-ı Mahmut	162.
~ risaleleri herkese göstermemek	656.	makam-ı şan-ı şeref	608.
~ tenkitlerin medar-ı mes'uliyet		makam-ı şeref	983.
yapılması	576.	makarr-ı saltanat-ı ebediye	82.
mahremiyet	673.	makasid-ı ilâhiye	25, 211, 358, 375, 376, 981.
mahrumiyet		makasid-ı ilmiye	843.
nimetlerdeki lezzetlerden ~	962.	makasid-ı irşadiye-i Kur'âniye	389.
mahsulât		makasid-ı Rabbaniye	37, 41.
cismanî ~	358.	makasid-ı rububiyet	41, 298.
vücut ve adem âlemlerinin ~ları	406.	Makber-i Saadet	760.
mahsus		makbul	
~ zat	228.	~ abd	352.
maşşer-i acayip	75, 175, 266.	~ sadaka	603.
mahv	102, 114, 398.	makbul-i Nebevî	760.
~ ve ispat	177.	makine	398, 757, 996.
mahv ü ispat	226.	bal ~si	248.
mahviyet	498, 501, 502, 503, 587, 780.	hayvanatın içindeki ~	50.
mahviyetkârâne		teksir ~si	707.
~ meşrep	663.	zihayat ~ler	997.
mahvolmak		makine-i acibe	44.
hiçlikte ~	339.	makine-i Rabbaniye	323.
mahzen		maksad-ı dünyevî	843.
dâr-ı ahiretin bir ~i	943.	maksad-ı siyasî	843.
ihtiyat ~i	943.	maksat	31, 32.
mahz-ı hak	1075.	büyük ~lara karşı teselli	367.
mahz-ı irade	1093.	ilâhî ~lar	Bakınız: makasid-ı ilâhiye.
mahzun	990.	maktûl	758, 759.
mâ-i Zemzem	384.	mal	354, 477.
mâide	1148.	halkların ~ını kabul etmemek	725.
Maidetü'l-Kur'an	833.	malâyani	317, 537, 735;
maîşet	513, 939, 1044; bakınız: geçim.	bakınız: malâyaniyat.	
~te suhulet	680.	~ şeylerle iştigal etmemek	503.
Said Nursî'nin ~i	692.	malâyaniyat	Bakınız: malâyani.
maîşet-i dünyeviye		afakî ~ ile iştigal etmemek	318.
~ için minnet altına girmemek	726.	malik	16, 23, 24, 40, 43, 203.
makam	24, 501, 505, 525, 609;	hakiki ~	278.
bakınız: makamat.		Malik	52, 137, 205, 279, 1044.
~ sevgisi ve hırsı	Bakınız: hubb-i cah.		
hâzırâne ve muhatabâne ~	232.		
Kur'an'a dellâllik ~ı	675.		

Malik (İmam)	<i>Bakınız: İmam-ı Malik.</i>
Malikî	
~ mezhebi	633.
Malik-i Bâkî	133.
Malik-i Kerîm	
~'e intisap	107.
Malik-i Rahîm	938.
Malik-i Yevmiddin	90.
Malik-i Zülcelâl	279.
~'e mensubiyet ve memlûkiyet	24.
malikiyet	40, 133.
hadsiz mülke bir nev'î ~	101.
mana	123, 398.
~ların inkişafı ve sırr-ı tevhid	26.
~sı açık olmayıp, mecazî ~lar taşıyan ifadeler	<i>Bakınız: müteşabih.</i>
~sız hâllerle meşgul olmamak	794.
~sız isim ve resim	445, 571.
~yı dindar cumhuriyetin reisleri	446.
ayetlerin ~ları	966.
çirkin ve azaplı ~lar	992.
gizli ~lara delâlet	1117.
hikmet kelimeleri ve ~ları	114.
ihatalı ~lar	156.
ince bir ~	22.
işarî ~	657, 1089, 1117, 1134;
~ <i>bakınız: mana-i işarî.</i>	
kudsi ~ları tasavvur	156.
maddî güzelliklerin ~ları	124.
mecazî ~	1128.
mücmel ve kısa ~lar	966.
mana-i dindar cumhuriyet	571.
mana-i hakikî	1129.
mana-i işarî	417, 420, 421, 423,
424, 466, 629, 633, 640, 650, 657, 1051, 1052,	
1064, 1084, 1088, 1091, 1092, 1100, 1128,	
1129, 1131, 1140; <i>bakınız: işarî mana.</i>	
mana-i işarî-i küllî	657.
mana-i kudsi	1099.
mana-i küllî	657, 1074.
mana-i mecazî	1129, 1130, 1136.
mana-i remzî	418, 1052, 1062, 1065, 1108.
mana-i sarîh	657, 1051, 1052.
mana-i sarîhî	657.
mana-i zahîrî	360, 1118.
mana-yı ubudiyet	
~in esası	675.
Mançur	
~ ve Moğol kabileleri	918, 919.
manen	
~ mücahede	679.
manevî	
~ acı	<i>Bakınız: elem-i manevî.</i>
~ akrabalar	102.
~ âlem	269, 1055.
~ âlemler ve duygular	110.

~ Âl-i Beyt	649, 705.
~ azap	1046.
~ bin hayat	520.
~ bir cennet	964.
~ bir muhavere	283.
~ bir musibet	906.
~ cehennem	372, 398, 399, 955, 965.
~ cennet lezzeti	1046.
~ cennetin hazinesi ve nehirler	184.
~ cihad	<i>Bakınız: mücahede-i maneviye.</i>
~ cihad-ı dinî	424.
~ çekirdek	49.
~ dertler ve dermanları	19.
~ dertlere şifa	1081, 1084.
~ elektrik	1055, 1062, 1063.
~ elim elemeler	1041.
~ felâketlerden kurtulmak	851.
~ ganimet	565.
~ güzellikler	124.
~ harikulâde hâlât	525.
~ hastalık	962.
~ hastalıkları izale eden nuranî tefsir	864.
~ hediyeler	996.
~ hüsünler ve kemaller	127.
~ ihtar	781, 796, 806.
~ ilâçlar	720.
~ ilham	1034.
~ kahramanlar	750.
~ kahramanlık	764.
~ kalıp	46, 47 1020.
~ karanlıkları izale eden nuranî tefsir	864.
~ kazanç	598, 762, 778.
~ kazançlar	434, 495.
~ kazançların Zata (a.s.m.)	
~ bağışlanması	395.
~ kılıç	424.
~ kıymet, makam ve meziyet	525.
~ kirler	1076.
~ kumandanlar	923.
~ kuvvet	504;
~ <i>bakınız: kuvve-i manevî.</i>	
~ kuvvetlere inanmamak	1037.
~ lâtifeler	109.
~ letaif	1154.
~ lezzet	744, 1041.
~ makam	587.
~ mertebe	609.
~ meseleleri inkâr edenlerin sözleri	
~ kıymetsizdir	169.
~ miktarlar	45.
~ musibet	511.
~ mücahede	888.
~ mücahit	888.
~ nimetlerin fihristesi	1157.
~ rabitalar	926.
~ radyolar	966, 1055.
~ reisler	375.
~ rızık	20, 274;
~ <i>bakınız: erzak-ı maneviye.</i>	
~ sadaka	<i>Bakınız: sadaka-i maneviye.</i>
~ sarhoşluk	<i>Bakınız: şatahat.</i>
~ sıkıntılar, hastalıklar ve sabır	745.

~ silâhlar	459.	maraz	<i>Bakınız: hastalık.</i>
~ sinema	310.	maraz-ı kalp	395.
~ şahıs	<i>Bakınız: şahs-ı manevî.</i>	maraz-ı vicdan	395.
~ şahsiyet	915.	marifet	110, 182, 188,
~ şerhler	422.	205, 245, 265, 992, 995, 1000, 1001.	
~ şirket	<i>Bakınız: şirket-i maneviye.</i>	~ nuru	<i>Bakınız: nur-i marifet.</i>
~ şükür	<i>Bakınız: şükr-i manevî.</i>	~ yolu	118.
~ tahiyyeler	996.	~in inkişafı	195.
~ tehlike	<i>Bakınız: tehlike-i maneviye.</i>	gaibâne ~	232.
~ terakki	666, 970, 978.	marifet-i ilâhiye	191, 210.
~ terakkiyat	182, 970.	marifet-i imaniye	199.
~ terakkiyat-ı beşeriye	55.	marifet-i Rabbaniye	208.
~ vücut	114, 398, 1019;	marifet-i tasavvuriye	245.
<i>bakınız: vücut-i manevî.</i>		marifetullah	166, 195, 390, 970.
~ vücutlara sahip olmak	114.	~ta terakki	974.
~ yangınlar	405.	marzî-i ilâhî	103.
~ yaralara teselli	745.	masarif	59.
~ yardım	496, 593.	masdar	127.
~ yasakçı	455.	masiva	227.
~ yazılar	338.	masiyet	130, 171.
~ yollar	961.	maslahat	86, 95, 261, 364,
~ zevkler ve lezzetler	182.	410, 550, 587, 590, 591, 600, 606, 698, 721,	
~i'caz-ı Kur'âniye	215.	758, 759, 954; <i>bakınız: fayda.</i>	
~in'ikâs âyineleri	338.	~lı cihazlar	228.
Allah ~ cemalini göstermek ister	374.	~lı sıfatlar	229.
asrın ~ hastalıkları ve Risale-i Nur	1084.	küllî ~lar ve şerhî cüz'î neticeler	56.
asrın dört ~ şerhî	418.	umur-i gaybiyenin gizli	
dalâletteki ~ Cehennem	1041, 1045.	kalmasındaki ~	905, 906.
dehşetli ~ bir musibet	989.	maslahat-ı hayat-ı içtimaiye	684.
ehl-i dalâletin ~ Cehennemi	1046.	maslahat-ı hükûmet	559.
ehl-i imanın ~ Cenneti	1046.	maslahat-ı millet	655.
hayatın ~ lezzeti	119.	maslahatkârâne	
imandaki ~ Cennet	1041, 1044.	~ intizam-ı mahlûkat	261.
imanın verdiği ~ lezzet	312.	~ tebdiller	226.
Kur'ân'ın ~ kal'aları	1119.	masnu	53, 83, 118,
küfrün ~ azapları	363.	122, 128, 147, 199, 200, 229, 242, 262, 1008,	
maddî ve ~ hazinelerin açılması	944.	1010, 1012, 1013; <i>bakınız: masnuat.</i>	
maddî ve ~ musibet	532.	~lardaki hüsn ve cemal	121.
maddî ve ~ rızık	953.	~ların cemal-i kudsiye âyinedarlıkları	120.
mü'minin uzun, ~ ömrü	1152.	~ların ibadetleri ve melekler	416.
mü'minlerin ~ bir nokta-i istinad	1143.	~ların idam edilmeleri	28.
şecere-i kâinatın ~ çekirdeği	42.	~ların simaları, şekilleri ve suretleri	189.
maneviyat	169, 209.	~ların yüzlerindeki sikke-i tevhid	58.
~ âlemleri	358.	makbul ~lar	161.
~ı öldüren dersler	868.	zîhayat ~lardaki sanatkârâne hilkat	49.
~ta ölmüş kalpler	171.	zîşuur ~	66.
~taki yollar	961.	zîşuur ~lar ve mukâleme-i Rabbaniye	203.
~tan gelen dayanma gücü	<i>Bakınız: kuvve-i manevî.</i>	masnuat	25, 62, 110, 128, 143, 212,
~tan uzak feylesofun inkârıyla şüpheye		233, 235, 262, 296, 332, 375, 1004, 1012;	
düşmemek	336.	<i>bakınız: masnu.</i>	
maddiyatta tavaggul edenin sözü ~ta		~ın ademden vücuda çıkışı	1020.
kiymetsizdir	169.	~ın devam-ı vücuda	133.
mânidar		~ın icat edilmesi	36.
~ suretlerde fettâhiyetin cemali	126.	~ın irade-i ilâhiyeye şahadeti	1013.
manyetizma	917, 929.	~ın kıymeti vahdetle bilinir	25.
manzara		~ın melekûtiyet ve mahiyet yüzleri	1018.
ebedî ~lar	404.	~ın suretlerinin açılışı	187.
sermedî ~lar	27, 113.		
Manzume-i Şemsiye	230, 258,		
259, 937, 945, 952, 1002, 1003, 1020.			

~in zevali				hizmette muvakkat tevakkuf ~			
~nden mahzun olmamak	133.			etmemeli	483.		
~ın ziynetlendirilmesi ve				me'yusâne			
güzelleştirilmesi	129.			~ elim ebedî firak	312.		
~ta cilveleri görünen isimler ve sıfatlar	122.			~ hayat	303.		
~taki güzelliğler	122.			~ zindan	353.		
~taki hassas mizanlar	331.			me'yusiyet	24, 287, 303, 354, 355,		
~taki hikmetler, faideler ve vazifeler	1003.			406, 518, 617, 745, 777, 922, 1090, 1148.			
~taki mizan muhit ilme şahadet eder	1002.			~lere çare	776.		
~taki nizam ve mizan	1012.			elim ve canhıraş ~	984.		
masnuiyet	22, 1027.			mebadi-i ulûm	1098.		
mason	476, 478, 493, 498,			mebde	67.		
812, 849, 859.				mebus	319, 718.		
~ komitesi	662, 1123.			~ların Şark dârülfünununa tahsisatı	876.		
~ların komiteleri ve İslâm Deccalı	928.			163 ~un Said Nursî'nin medresesine			
~ların plânlarının akim kalması	478.			tahsisatı	711.		
~ların Üstadı tanıtmamaya çalışmaları	855.			163 ~un Van'daki dârülfünuna			
masonluk	849, 858.			tahsisatı	452.		
masum	362, 464, 549,			yüz altmış üç ~	843.		
568, 586, 648, 676, 701, 928.				mebzuliyet	44, 251, 254.		
~lar taifesi ve Risale-i Nur	688.			mebzuliyet-i mutlaka	251.		
~lara yapılan hiddetli muameleler	597.			mecâlis-i münevvere	34.		
matbah				mecazî			
Rabbânî ~lar	60.			~ mahbupların zevali	135.		
matemhane	27, 982.			~ mana	1128, 1134.		
matemhane-i umumî	964.			~ merhamet	289.		
materyalist	Bakınız: maddeci, maddiyyun.			~ rızık	276.		
~ felsefe	849.			manası açık olmayıp ~ manalar taşıyan			
materyalizm	848.			ifadeler	Bakınız: müteşabih.		
matlap				Meclis-i Mebusan	449, 711.		
fitrî ~ların verilmesi	332.			meclis-i tehlil	186, 189.		
matlâp	32.			meclis-i tevhid	186.		
~lar ve ebedî saadet	350.			mecma-ı ahbap	34.		
matlup	97, 960, 999, 1154.			mecma-ı garaip	266.		
mazhar	248.			mecma-ı hakaik	220.		
mazhar-ı enbiya	558.			mecmua	887.		
mazhariyet-i ulya	1035.			ilâhî emirlerin ~ları	340.		
mazi	61, 552, 687, 1152.			mecmua-i kâinat	326.		
~ mezaristanı	312.			mecmua-i mektubat-ı Sübhaniye	25.		
dalâlet nazarında ~	1154.			mecmua-i vâhiye	27.		
felsefe gözlüğüyle ~	1148.			mecmu-i kâinat	270, 960.		
hayvan için ~	313.			~taki sikke-i tevhid	57.		
iman gözlüğüyle ~	1148.			mecnunluk	543.		
insan için ~	313.			Mecusî	314, 561, 697, 975.		
istikbal ve ~ baharlarındaki tevafuk	1094.			~ hükûmetleri	590.		
mazlum	23, 328, 332, 362, 401, 545, 919.			meczip			
~lar ve iman-ı ahiret	354.			~ Mevlevî	945.		
~un ahl	462.			med	483.		
gaddar zalimler ve me'yus ~lar	297.			medar'ı ittiham	603.		
mazlûmiyet	107.			medar-ı azamet	368.		
Me'cûc				medar-ı bereket	157.		
Ye'cûc ve ~	563, 902, 918, 924, 926.			medar-ı elem	103, 276.		
me'külât	1148.			medar-ı fahir	1052, 1143.		
me'yus	353, 990.			medar-ı gam	103.		
~ mazlumlar	297.						
~ olmamak	530, 543, 753, 757, 771.						
gaddar zalimler ve ~ mazlumlar	297.						

medar-ı gurur	1052, 1143.
medar-ı hamd	951.
medar-ı hasaret	276.
medar-ı hayret	368, 459, 618, 680, 819.
medar-ı ibret	819.
medar-ı iftihar	213, 531, 862, 969.
medar-ı ihtilâf	388.
medar-ı inkişaf	208.
medar-ı irtica	666.
medar-ı istihracat	1092.
medar-ı istimdat	350.
medar-ı itiraz	670, 707.
medar-ı ittifak	1094.
medar-ı ittiham	434, 597, 598, 606, 628, 666, 800.
medar-ı kemalât	525.
medar-ı kibriya	368.
medar-ı lezzet	276, 350.
medar-ı maişet	733.
medar-ı mes'uliyet	438, 439, 576, 588, 589, 590, 593, 599, 650, 653, 655, 656, 670, 831, 835, 840, 874.
medar-ı muhabbet	133.
medar-ı münakaşa	168, 633.
medar-ı nazar Muhammed	922.
medar-ı rahat	801.
medar-ı saadet	276, 350, 469, 862.
iki hayatın ~i imandır	358.
medar-ı senevî	1020.
medar-ı sual	621.
medar-ı şekavet	276.
medar-ı şeref	213, 469, 605, 678.
medar-ı şükran	368.
medar-ı şükür	531, 951.
medar-ı tebrik	157.
medar-ı teessüf	684.
medar-ı teklif	907.
medar-ı tenasüp	1094.
medar-ı tenkit	686, 691, 714.
medar-ı teselli	350, 459, 509.
~ bir nur	1057.
firak ve iftiraklara karşı ~	491.
medar-ı teşvik	1112.
medar-ı zarar	458.
meddah	929.
medenî	106.
~ hukuk	Bakınız: hukuk-i medeniyet.
~ hülâsalar	106.
~ kanunlar	653.
~ şehir	53.
~ce nameşru hevesata müsait kanunlar	444, 582.

Medeni Kanun	Bakınız: Kanun-i Medeniye.
Medeniye	
~ sure ve ayetler	388.
medeniyet	535, 552, 561, 577, 600, 611, 679, 698, 851, 868, 919; bakınız: kanun-i medeniyet, usul-i medeniyet.
~ harikaları	223, 440, 577.
~ terakkiyatını mahveden şerhler	419.
~in sefahati ve lezzetli zehirleri	479.
~in seyyiatı	439.
gaddar ~	464.
insanın fitrî ~i	1151.
İslâmiyetin ~i	871.
sefahat-i mutlaka ~ ismi verilmesi	457, 594.
sefihâne ~	619.
medeniyet-i beşeriye	616, 840.
medeniyetperest	
mim'siz ~ler	683.
medet	22, 33, 99, 472.
medh ü sena	41, 341, 587, 610, 675, 1157.
gaibane ~	232.
medih	38, 41, 587, 633, 634, 650, 663, 705, 996, 1001.
Said Nursî hakkındaki ~lere itiraz	634.
Said Nursî'nin ~leri reddetmesi	648.
Said Nursî'ye yapılan ~lerden tevehhüm edilmesi	610.
Said Nursî'yi ~leri kabul etmekle ittiham	650.
Medine	914.
~ sure ve ayetler	388.
~ sureleri	387.
Medine-i Münevvere	595, 760.
~ âlimleri ve Risale-i Nur	785.
~ allamelerinin Nurları tetkik ve takdiri	618.
~ hocaları ve Nurlar	613.
medlûl-i mecazî	1131, 1140.
medrese	194, 497, 520, 655, 711, 812, 837, 1066, 1119.
~ âlimleri	874.
~ talebeliğini muhazafa	874.
~ talebesinin Münker ve Nekire cevabı	407.
~ ulemaları	876.
~ usulünce okunan kitaplar	1063.
~lerin kapanması	911.
~lerin kapatılması	673.
nuranî ~	191.
Said Nursî'nin ~si	452, 812.
medrese-i kübra	876.
medrese-i nuraniye	214.
Medrese-i Yusufiye	302, 315, 355, 366, 470, 485, 492, 496, 542, 745, 751, 755, 757, 762, 770, 781, 783, 784, 792; bakınız: hapıs.
~ kongresi	764.
~ ve Nur Talebeleri	754.
~deki şiddetli imtihanda sarsılmayanlar	484.
~dekiler Nurlardaki teselliye muhtaçtır	750.

~nin hikmeti	750.	Mekkiye	
zindanların ~ye dönüşmesi	429.	~ ayetler	389.
Medresetü'z-Zehra	496, 564,	~ olan sure ve ayetler	388.
757, 772, 797, 818, 843, 876.		mektep	920.
~'nin şakirtliği	492.	~lerde din derslerinin kaldırılması	673.
medyum	979; <i>bakınız: kâhin.</i>	lise ~i	911.
meftum	1128.	Nur ~i	680.
gizli ve işarı ~	1117.	Mektubat	1116, 1117, 1118, 1136, 1139, 1145.
meftum-i işarı	1130, 1136.	~taki hakikatların anahtarları	473.
meftun		Hazret-i Ali'nin ~a işareti	1117.
Avrupa ~ları	168.	mektubat-ı ilâhiye	982.
meftuniyet		mektub-i Rabbanî	58.
kemalâta karşı fitrî ~	101.	mektup	551, 557, 612, 627.
mehasin	17, 127, 143.	Nur Talebelerinin ~ları	643.
müspet ~ cemaate taksim edilir	927.	Nur Talebelerinin hususî ~ları	635.
mehasin-i hakikat-i Muhammediye	62.	tesselliye dair ~lar	497.
mehasin-i Rahîmiyet	18.	Üstadın talebelerine gönderdiği ~lar	466.
mehasin-i rububiyet		Mektup	1089.
~i izhar etmek	116.	mektuplar	567, 575, 666, 697, 699.
mehdî	658, 690, 909.	~ın beraati	706.
ahir zamanın büyük ~si	690.	mahrem ~	574.
Âl-i Beytten çıkan ~ler	922.	Mektuplar	643, 682, 1130, 1132, 1133, 1138.
Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsinin ~		mel'abegâh	27.
telâkki edilmesi	690.	melâike	26, 67, 196, 202, 277, 330,
Mehdî	603, 658, 922;	341, 347, 354, 405, 407, 410, 414, 427, 484;	
<i>bakınız: Hazret-i Mehdî.</i>		<i>bakınız: melek.</i>	
~ hakkındaki rivayetlerin ihtilâfı	922.	~ ilhamları	203.
~ye dair hadisler	658.	~ ve ahiret	346, 347.
Büyük ~	909, 922, 923.	~leri görmek ve konuşmak	196.
Büyük ~nin vazifeleri	922.	~lerin vücutları ve ubudiyetleri	346.
Hazret-i İsa ve ~	917.	~nin ahirete dair ihbaratı	300.
Mehdî-i Abbâsî	922.	~nin vücudunun delilleri ahirete	
Mehdî-i Resul		delâlet eder	300.
~ün cemaatinin şahs-ı manevîsinin üç		~ye iman	378, 403, 404.
vazifesi	689.	~in bir meyvesi	409.
Mehdîlik		cismanî ~	27.
Said Nursî ve ~	603, 608, 648,	Münker ve Nekir ismindeki ~	430.
691, 884, 885, 893, 897.		Sevr ve Hut namındaki ~	905.
Mehmed	825.	melâike-i mukarrebîn	157, 300.
Mehmed Ali	529.	melâike-i sual	407.
Mehmed Feyzi	632, 785, 786, 806, 819.	melce	288.
~nin Müdafaası	874.	melek	67, 257, 377, 383, 394,
Mehmed Feyzi Pamukçu	877.	404, 407, 408, 411, 413, 416, 509, 519, 520,	
Mehmed Zühütü	521, 522, 533, 534.	706, 778, 788, 991, 992, 996, 1000, 1001;	
mekan		<i>bakınız: Sevr ve Hut, melâike.</i>	
dar ~in geniş âleme inkılâp etmesi	1152.	~ şeytan mücadelesi	412.
Mekke	387, 957.	~ler Allah'ın icraatlarının temsilcileridir	413.
~ sureleri	387.	~ler iman ve ubudiyetleriyle Ma'budu	
~nin fethi	<i>Bakınız: feth-i Mekke.</i>	bildirir	1001.
Mekke-i Mükerreme	593, 595, 760.	~ler insanlarla alâkadardır	415.
~ âlimleri	785.	~ler şursuz tesbihatı temsil eder	416.
~ allamelerinin Nurları tetkik ve takdiri	618.	~ler ve ahiret âlemleri	300.
~ hocaları ve Nurlar	613.	~ler ve Kur'ân	221.
Mekkî		~lere iman	406, 412.
~ sureler	387.	~ ve saadet-i dünyeviye	407.
		~lerin derecesine terakki	964.
		~lerin hilâf-ı emir hareketi yoktur	416.
		~lerin mahiyetleri	414.
		~lerin nevileri	415.

~lerin nezareti	413.
~lerin ubudiyeti	415.
~lerin ubudiyetkârâne dilleri	416.
~lerin vazifesi	410, 412, 413.
~lerin vücudu	412, 414, 415.
~lerle muhavere	415.
amelleri yazan ~ler	403.
haşmet-i rububiyet ve ~ler	412.
Sevr ve Hut ~i	413.
Sevr ve Hut namındaki iki ~	413, 989.
meleke-i ilmiye	1008.
melek-i müekkel	
~ler ve tesbihatları	414.
melek-i ra'd	337.
melek-i sual	520;
<i>bakınız: Münker ve Nekir.</i>	
melekiyet	191.
melekûtiyet	255, 1018.
Melik	133.
memat	982.
meme	249, 938, 953, 1007.
memleket	37, 243, 316,
449, 538, 553, 598, 674, 762, 781, 782, 801,	
839, 878, 892, 900, 1021.	
~ hayatı ve iman-ı ahiret	357.
~ ve Risale-i Nur	569, 593.
~in idare müdebbirleri	304.
~in imanına hizmet	776.
~in selâmeti	871.
~te hükmedenler Risale-i Nur'dan	
istfiade etmeli	594.
~teki işlerin düzelmesi	685.
Cennet gibi ~	992.
dünya ~ine geliş ve gidiş	1150.
ebedî ~	87.
Risale-i Nur ~te belâların def'ine	
vesiledir	692.
Risale-i Nur ve ~	435.
Risale-i Nur'un ~e zararı yoktur	701.
Sultan-ı Ezeli'nin ~ine dönüş	1151.
zahmet ~inden rahmet ~ine göç	1150.
memleket-i Rabbaniye	277, 383, 990, 1045.
memleket-i vâsia	259.
memlûk	118.
memlûkiyet	24.
~ intisabı	107.
memur	460, 494, 596, 661,
684, 718, 750, 780, 829, 1154.	
~lar ve Risale-i Nur	487.
~ları Said Nursî'ye adavete teşvik	601.
~ların aldatılması	465.
~ların Said Nursî'yi taciz etmesi	742.
~ların Said Nursî'yle görüşmekten	
kaçınması	740.
~un vazifesi	740.
adliye ~ları ve Risale-i Nur	618.
adliye ~u	596, 820.
evhamlı ~lar	664.

garazkâr ve vehham ~lar	441.
garazkâr ve vehham ~lara itiraz	579.
hapishane ~ları	309.
hapishane ~ları ve Nurlar	319.
resmî ~	705.
resmî ~lar	610, 819.
Said Nursî'nin ~lara hakkını helâl	
etmesi	661.
Said Nursî'nin ~ları tekfir ittihamına	
cevabı	661.
vazifeperver ~lar	25.
vehham ~lar	496, 835.
memurin-i Rabbaniye	1033.
memuriyet	230.
menazır-ı nuraniye	34.
menazır-ı sermediye	139.
menba	185.
gaybî ~	184.
menba-ı dinî	880.
menba-ı hak	222.
menba-ı ulûm	1094.
menba-ı vahy	1034.
Menemen Hâdisesi	436, 569, 712.
menfaat	309, 352, 357, 508, 759, 822.
~ karışmayarak yapılan hizmet	823.
~ini bırakmayan	477.
~li insan olmak	486.
cüz'î zarar ve küllî ~	55.
dindaşların ~i	813, 822.
maddî ~	854.
millete ~li	748.
menfaat-i azîme	894.
menfaat-i imaniye	742.
menfi	565.
~ arzular	31.
~ cemaat ve komiteler	821.
~ icraat ve seyyiat	928.
~ ideoloji	849.
~ itikatlar	169.
~ meselelerde inat ve göz kapamak	193.
~ milliyet	721, 813, 822.
~ propaganda	853.
~ seyyieler	595.
~ tedbirler	928.
~ Turancılık	457.
menfi	550, 704, 707, 723, 732, 733.
~ler kanunu	738.
menfur	
~ kubuh	127.
mevcudatın ~u olmak	127.
menhus	
~ lezzetler	1042.
menkibe	453.
mensubiyet	24.
~ kuvveti	24.
~ şerefi	24.
menşe-i aslî	59.

menşe-i vücut	46.	mertebe-i ilmiye	210.
menzil		mertebe-i iman	209, 863, 970, 1033.
ahiret ~lerinin mezraası	26.	mertebe-i imanı	864.
bâkî ~ler	346.	mertebe-i imaniye	265.
fânî ~den bâkî ~e göç	1150.	mertebe-i kemal	873.
korkulu ~	427.	mertebe-i kemalât	978.
menzil-i beka	62.	mertebe-i marifet	208.
merak	188, 316, 317, 519, 771, 795.	mertebe-i muvaffakiyet	221.
~ musibeti ikileştirir	511.	mertebe-i tevhid	180.
~ı tahrik	183.	mertebe-i tevhid	252.
meratib-i imaniye	209.	mes'udiyet	
meratib-i kudret	147.	dostların ~i	102.
merci	350.	mes'ul	451, 555, 566.
dalâlete karşı yılmaz ~	507.	mes'uliyet	
mahlûkatın ~i	947.	ahiret ~i	320.
merdut	700.	hakikî ~	536.
merhamet	22, 23, 28, 129,	mes'ut	31, 865.
181, 288, 289, 352, 353, 357, 412, 549, 851,		~ hayatın azaplara çevirilmesi	747.
873, 919, 926, 945, 952, 954, 1037, 1122;		~ Müslüman	747.
bakınız: şefkat.		ahbabın saadetiyle ~ olma	361.
~in hüsnü	125.	mesail-i âliye	880.
~li ikramlar	951.	mesail-i ilmiye	880.
aile hayatında ~	288.	mesail-i imaniye	94, 196, 1016.
canavara ~	362.	~yi ispat	193.
ihtiyare karıya ~	288.	mesail-i Nuriye	792.
mecazî ~	289.	mesamat	1094.
yersiz ~	362.	mescid-i ekber	97, 373, 415.
Merhamet	276.	mescid-i Rahmanî	373.
merhametkârâne		mescit	992.
~ iâşe, idare, himayet ve tedbir	1005.	âlem-i İslâm ~i	957, 966.
~ rububiyet-i mutlaka	959.	İstanbul'un ~leri	957.
merhametsiz		mesele	
~ kalp kâinatı ağlar görür	954.	namus ~si	746.
~hâdiseler	990.	mesele-i ahiret	723.
merhametsizlik	337, 362, 954; bakınız: gadr.	mesele-i dünyeviye	537.
Cenab-ı Hakkı ~ten takdis	369.	mesele-i imaniye	723.
dalâletten çıkan ~	464.	~nin inkişafı	264.
merkep		mesele-i insaniye	395, 437.
deccalın ~i	921.	mesele-i kudret	1015.
merkez		mesele-i kudsiye	94.
kudsî ~ler ve Risale-i Nur	595.	mesele-i Nuriye	754.
merkez-i hilâfet	905, 914.	mesele-i siyasiye	537.
merkez-i hükûmet	622, 638, 686.	meserret	513.
merkez-i hükûmet-i İslâmiye	914.	Mesih	
merkez-i intişar	512.	~ Deccal	926.
merkez-i şuunat	277.	Hazret-i İsa'ya ve Deccale ~ namı	
mert		verilmesi	926.
~ mü'min	759.	meskat-ı re's	797.
mertebe	253, 1017.	mesken	
maddî ve manevî ~	609.	celâldarâne ~	362.
uhrevî ve manevî ~	609.	meskenet	790.
mertebe-i arşî	1062.	meslek	122, 195, 1053.
mertebe-i arşîye	1092.	~ ihtilâfı	Bakınız: ihtilâf-ı meslek.
mertebe-i belâgat	218, 391.		
mertebe-i hakkaniyet	978.		
mertebe-i ilim	1034.		

dinsiz ~	908.	metalip	149.
iman ~indeki kolaylık	823.	metanet	208, 355, 472, 478, 503, 522, 529, 750; <i>bakınız: kemal-i metanet.</i>
imanî ~	609.	Muhammed'in (a.s.m.) ~i	970.
kalbî ~lerin en kısası ve en kolayı	961.	metanet-i ahlâkiye	1035.
Nurun ~i	784.	methiye	610, 632, 634, 681.
tarikat ~i	479, 585.	methüsena	66, 80, 129, 705, 1000. Said Nursî'nin ~ları Nurlara çevirmesi
meslek-i dalâlet		metin	
~teki müşkülât	823.	~ kahrâmanlar	492.
meslek-i Risale-i Nur		mevcudat	25, 26, 31, 40, 41, 45, 46, 48, 95, 112, 130, 139, 171, 188, 195, 234, 242, 261, 266, 345, 358, 552, 870, 936, 1010, 1157; <i>bakınız: kâinat.</i>
~ tarikatlere kıyas edilmez	479.	~ dâr-ı bekaya akıp gidiyor	365.
meslek-i zındıka	739.	~ neticeleri ve hüviyetleri	25.
Mesnevî-i Şerif	1034.	~a karşı tahkir ve tecavüz	941.
mesruriyet	24.	~î güzelleştiren mukaddes güzellik	121.
meş'ale-i ilâhiye	1034.	~î hükmü altına alan kuvvet	40.
meşahid-i ilmiye	139.	~ın ahab ve kardeş görünmesi	1153.
meşahir-i asfiya	33.	~ın Allah'ın cemaline âyinedarlığı	123.
meşahir-i enbiya	33.	~ın bekası	139.
meşahir-i evliya	33.	~ın cemel-i kadsîye âyinedarlığı	120.
meşahir-i insaniye	161, 191, 308, 317, 963, 983.	~ın düşman ve muzır görünmesi	1154.
meşakkat	297, 471, 491, 497, 500, 501, 510, 543, 751, 766, 784, 876, 1063, 1150; <i>bakınız: sıkıntı, zahmet.</i>	~ın en mükemmeli	205.
meşher		~ın güzelliği	120.
ibadet için mümtaz bir ~	770.	~ın hamd ve senaları	130.
ihsanat mertebelerinin ~i	107.	~ın hüs-ni Sermediye karşı âyinedarlığı	34.
muvakkat ~	79.	~ın icadındaki makasid-i Rabbaniye	41.
zemin ~indeki faaliyet	358.	~ın icat edilmesi	251.
meşher-i acaip	128.	~ın kemalâtı	211.
meşher-i asar-ı Sübhaniye	982.	~ın kemalâtı ve Muhammed (a.s.m.)	981.
meşher-i azam-ı kâinat	325.	~ın kısa bir zamanda görünüp kaybolmaları	28.
meşher-i sun'î Rabbânî	383.	~ın mânen menfur olmak	127.
meşiet	56, 944, 1004, 1012, 1013.	~ın suretlerinin açılması	271.
meşiet-i ilâhiye	1012.	~ın tebdil ve tecdit edilmesi	232.
Meşihat	620, 678.	~ın ulvî vazifeleri ve vahdet	25.
Meşihat Dairesi	605, 678.	~ın üç kısım neticeleri ve vazifeleri	398.
Meşihat-ı İslâmiye	627.	~ın vazifeleri, neticeleri, memuriyetleri ve kıymetleri	982.
meşkûk.		~ın vücub-i vücuda ve vahdete şehadeti	942.
~ küfür	535.	~ın vücutları ve zuhurları	257.
meşrep	122, 195, 630, 787, 798, 1053, 1122.	~ın zevalinden müteessir olmamak	133.
~ ihtilâfı	780; <i>Bakınız: ihtilâf-ı meşrep.</i>	~taki cemaller ve kemaller	234.
mahviyetkârâne ~	663.	~taki hüsün ve cemel	123.
Nur'un ~i	784.	~taki hüsünler ve esma	125.
meşru.		~taki hüsünlerin ayrı ayrı olması	125.
~ hareket	531.	~taki mizan ve muvazene	126.
~ lezzetler	<i>Bakınız: lezaiz-i meşrua.</i>	~tan firak-ı lâyezalî	749.
~ nikâhın azalması	915.	bahar ~i	227.
~ olmayan	<i>Bakınız: gayrimeşru.</i>	baharlardaki ~in itibarî farkları	114.
meşrubat	1148.	esmadaki hüsünlerin ~taki cilveleri	125.
meşrutiyet	700.	fânî ~	941.
Meşrutiyet	875.	insan, nur-i iman ve ~	1153.
~ devri uleması	888.	küfür ~in hukukuna tecavüzdür	362.
ikinci ~	<i>Bakınız: Hürriyet.</i>	Muhammed'in (a.s.m.) getirdiği nur ve ~	982.
meşveret	517, 518, 593, 634, 767, 768, 833.	şuur-i imanî ile ~a alâka peyda etmek	101.

uhuvvet rabitalarıyla ~a münasebet peyda etmek ..... 112.	mevduat-ı hayat ..... 256.
zîhayat ~ ve nev-i benî Âdem ..... 296.	mevduat-ı imtihan ..... 814, 948.
zîşuur ~ ..... 958.	mevduat-ı intişar ..... 1095.
mevduat-ı âlem	mevduat-ı mücadele-i manevîye ..... 1078.
Kur'ân'dan evvel ve Kur'ân'ın	mevduat-ı meyhane ..... 320.
ışığıyla ~ ..... 218.	mevduat-ı meyl
mevduat-ı seyyale ..... 139.	fitrî ~ ..... 1020.
~nin fenâ ve bekası ..... 139.	mevduat-ı seyyale 21, 40, 42, 49, 58,
mevduat-ı mevlâ	60, 64, 67, 87, 114, 187, 188, 254, 271, 278,
Vacibü'l Vücud'un ~i ..... 936.	279, 340, 413, 944, 998, 1008.
mevduat-ı ilâhiye ..... 934.	~ hafiziyete şahadet eder ..... 339.
Mevduat-ı Bâkî ..... 133.	~ ve ism-i Ahir ..... 59.
mevduat-ı ..... 123, 263, 952, 953.	~nin çekirdeği ve ism-i Ahir ..... 59.
~ ve imkân hakikati ..... 228.	~nin vahdete şahadeti ..... 43.
~un şahsiyetini tahsis ..... 228.	bâkî ~ler ..... 104, 105, 119.
mevhibe-i ilâhî ..... 732.	imanın ~leri ..... 408, 409.
mevhibe-i mutlaka ..... 1035.	şuur-i imanının ~leri ..... 105.
mevki ..... 854.	Mevduat-ı ..... 426, 497, 506, 526, 527, 747.
mevki-i mer'iyet ..... 679.	~ hakikatleri ..... 407.
Mevlâ ..... 737.	~nin dokuz meselesi ..... 400.
~ görelim neyler, neylerse güzel eyler ..... 469.	~nin güzelliği ..... 427.
Mevlâ-i Azîm ..... 1124.	~nin meseleleri ..... 476.
Mevlâna ..... 1158.	mevduat-ı risalesi ..... 302.
Mevlâna Celâleddin ..... 21.	Mevduat-ı Risalesi 407, 429, 437, 448, 449,
Mevlâna Halid	490, 503, 515, 519, 523, 541, 542, 1038.
~in cübbesi ..... 484.	mevduat-ı bâkî ..... 224.
~in şakirtleri ve Ruslar ..... 1103.	mevduat-ı imaniye ..... 933.
Mevlâna Halid Zülcenahayn ..... 1079.	mevduat-ı münevver ..... 1036.
Mevlevî ..... 130, 180, 1023.	mevduat-ı tevhid ..... 16, 243.
mevsim ..... 212, 278, 279, 333, 340, 945, 1023.	mevduat-ı meyyit ..... 1068.
mevsuf ..... 121, 122, 233, 234.	mezar ..... 406; <i>bakınız: kabir.</i>
mevsuf-i Vacibü'l-Vücud ..... 233.	~ taşları ..... 1092.
mevt 28, 55, 119, 139, 141,	mezar-ı ekber ..... 34.
168, 272, 287, 536, 1070; <i>bakınız: ölüm.</i>	mezaristan ..... 311, 320, 351, 383, 1044.
~ ve hayat münavebesi ..... 78.	enbiya-i Benîsrailiyyenin ~ı ..... 790.
~ ve Risale-i Nur ..... 1070.	korkunç ~ ..... 1148.
~ ve Said Nursî ..... 1070.	mazi ~ı ..... 311, 312.
~i sevmek ..... 34.	mezâyâ-i âliye ..... 1035.
~in gizlenmesindeki hikmet ve	mezbaa ..... 27, 965.
maslahat ..... 905.	mezheb-i selef ..... 1079.
~in terhis tezkeresine çevrilmesi ..... 1070.	mezhep ..... 630, 633.
~ten ürkemek ..... 139.	Bâtîniyyun ~i ..... 665.
dünyanın ~i olan kıyametin	on iki ~ ..... 633.
gizlenmesinin hikmeti ..... 905.	mezîyet ..... 486, 851; <i>bakınız: seciye.</i>
ehl-i dalâlet ve ~ ..... 1070.	enaniyetsiz ~ ..... 357.
ehl-i dalâlete ~ ile mukabele ..... 1070.	hususî ~lerden istifade ..... 496.
Said Nursî'nin ~i ..... 677.	hüsnü zanların ilâve ettiği ~ler ..... 486.
zahîrî ~ ..... 30.	manevî ~ ..... 525.
mevt-i dünya ..... 66, 1114.	mezraa
mevt-i zahîrî	ahiret âlemlerinin ~sı ..... 27.
ehl-i ilhada ~ ile mukabele ..... 1070.	dünya ~sı ..... 363.
mevzu ..... 629, 630, 631, 658, 888.	mıntika-i harre ..... 184.
~ hadis ..... 652, 658.	mırmır ..... 728.
süfyanı dair hadislerle ~ denilmesi ..... 652.	mısır ..... 258, 953.
mevduat-ı haşîr ..... 257.	Mısır
	~ âlimleri ve Nurlar ..... 664.

~ allamelerinin Nurları tetkik ve takdiri	618.
~ azizliği	1150.
~ Camiü'l-Ezher uleması ve Nurlar	613.
~ Camiü'l-Ezher'deki âlimler ve Risale-i Nur	785.
~'ın kumistanı ve Nil-i mübarek	184.
mi'rac-ı marifet	59.
mide	268, 316, 349, 360, 944, 951, 1003, 1005.
~ rızık ister	277.
~nin beka duası	358, 359.
akıl, kalp, ruh ve insaniyet ~leri	350.
mide-i kübra	
insaniyet ~sı	359.
medevî	
~ rızıklar	274.
Miftah	499.
Miftahü'l-İman	470, 499.
Mihmandar-ı Kerîm	991.
mihrab-ı fazilet	882.
mihrap	
kudsî ~	957.
Mikâil (a.s.)	403, 414.
mikrop	25, 48, 331.
miktar	
dış ve iç ~lar	1006.
her şeyin ~ları nihayetsiz ilme delâlet eder	1005.
miktar-ı muayyen	46.
millet	309, 314, 315, 351, 435, 439, 449, 457, 458, 459, 460, 461, 463, 486, 548, 549, 556, 558, 559, 560, 561, 569, 573, 576, 585, 589, 592, 596, 598, 600, 607, 609, 614, 616, 622, 626, 628, 664, 670, 678, 697, 701, 703, 704, 762, 775, 781, 808, 817, 841, 842, 843, 850, 853, 870, 875, 876, 884, 885, 887, 888, 889, 890, 892, 893, 896, 927, 928, 1021.
~ aşkı	850.
~ düşmanları	805.
~ karşı mürtedane mücadele	459.
~ sevgisi	851.
~ ve fedakâr Üstat	875.
~ ve Risale-i Nur	593.
~e ecnebî hesabına darbeler	457.
~e faydalı genç	747.
~e menfaatli	748.
~e menfaatli insanlar himaye edilmeli	558.
~e muzır genç	748.
~i anarşilikten kurtaran beş esas	549.
~i idare edenler	Bakınız: ehl-i hükûmet.
~in başına geçen acip şahıs	563.
~in dinine taarruz	585.
~in en büyük kuvveti	449.
~in evlâtları	864.
~in gençliğini Kur'ân ve ilimleriyle teçhiz etmeli	860.
~in hakikî bir nokta-i istinadı	589.
~in iki hayatının saadet düsturları	557.
~in mukadderatı	684.

~in saadeti	696, 805, 843, 850.
~in selâmeti	781, 850, 853, 871.
~in terakki ve tealisi	860.
~ine karşı fedakârane alâka	616, 840.
asi ~ler	336.
dindar ~ ve istidraçlı kumandan	930.
dinsiz ~ yaşayamaz	552, 560.
felsefenin tahakkümüyle dindar ~te tahavvüller	419.
hayvanat ~leri	189.
kahraman ~	605, 678.
Risale-i Nur'la mübareze ~e zarar verir	626.
Said Nursî'nin şahsını çürütmek ~e zarardır	623.
şanlı ve kahraman bir ~	930.
tehlikelere karşı ~e bir set	622.
Türk ~i	590, 593, 595, 850, 931, 932.
Türk-İslâm ~i	855.
Yahudi ~i	790, 918.
millet-i İslâmiye	
~'nin üssü'l-esası	616, 840.
millet-i kudsiye	822.
millî	
~ ailenin hanesi ve iman-ı ahiret	357.
~ hükûmet	772.
~ şiar	887, 892.
Millî Hükûmet	772.
milliyet	616, 840.
İslâmiyet ~i	616, 840.
İslâmiyet yerine ~ esaslarının konulması	673.
menfi ~	721, 813, 822.
milliyetçi	875.
milliyet-i kudsiye	813.
milliyetperver	843, 876.
~lerin cumhuriyeti ilânı	1102.
mim	1102, 1103.
~siz medeniyetperestler	683.
minnet	463, 725, 746, 855.
maişet-i dünyeviye için ~ altına girmemek	726.
minnettarlık	41, 66, 277, 855.
mir'at-ı mücellâ	1036.
mirac-ı Ahmedî	194.
Mirac-ı Ahmedî	1115.
Mirac-ı asgar	1000.
Mirac-ı Ekber	997, 1000.
Mirac-ı Ekber-i Muhammed	156.
Mirac-ı Ekber-i Muhammedî	999.
mirac-ı imanî	232.
Mirac-ı Muhammedî	995, 1000, 1115.
miraç	
Miraç	999, 1000, 1127, 1128.
~ta söylenen kelime	Bakınız: kelime-i Miraciye.
~taki mukâleme-i kudsiye	158.

namaz mü'minin ~cıdır	997.	Molla Abdullah	486.
Miraç Gecesi	156, 996, 998;	moral	<i>Bakınız: kuvve-i manevî.</i>
<i>bakınız: Leyle-i Miraç.</i>		mu'ciz lisan	66.
Miraç Risalesi	1116, 1121.	mu'cizâne	
mirasçılık	<i>Bakınız: irsiyet.</i>	insandaki ~ eserler	118.
misafirhane-i dünya	945.	mu'cizat	93, 94, 109, 191, 192, 346,
misafir		377, 659, 955, 975, 977; <i>bakınız: mu'cize.</i>	
~ vaziyetler	393.	~lı ilim	998.
kendini dünyada ~ telâkki etmek	735.	~lı Kur'ân	785.
misafirhane	738.	Resul-i Ekrem'in ~ı	206.
dünya ~dır	685, 738.	mu'cizat-ı Ahmediye	430.
dünya ~si	173.	Mu'cizat-ı Ahmediye	206, 703, 845,
Misafirhane Sahibi		972, 976, 1081, 1095.	
~'nin rahmeti	738.	~ Risalesi	455.
misafirhane-i âlem	948.	mu'cizat-ı bâhire	93, 95, 207, 292.
misafirhane-i dünya	82, 261, 734.	mu'cizat-ı enbiya	62.
misafirhane-i Rahmaniye	325.	mu'cizat-ı ilmiye	997.
misal	113.	mu'cizat-ı kudret	384.
~ âlemi	<i>Bakınız: âlem-i misal.</i>	Mu'cizat-ı Kur'âniye	611, 845.
güzel ~	<i>Bakınız: hüsni misal.</i>	~ Risalesi	223, 1095, 1126.
misalî		Hazret-i Ali'nin ~'ne işareti	1127.
~ levhalar	338.	mu'cizat-ı sanat	414.
misal-i musağğar	90, 110, 257, 258.	mu'cize	114, 161, 192, 209, 210,
misal-i musağğara	49.	213, 289, 298, 307, 335, 346, 348, 373, 377,	
misil		940, 947, 948, 963, 1116; <i>bakınız: mu'cizat.</i>	
~i muhal	227.	~ harf	957.
mişvar-ı Ahmediye	1033.	~ kitap	217.
mizac-ı ruh	287.	~ oluş	<i>Bakınız: i'caz.</i>
mizaç	287.	~ler ahirete delâlet eder	294.
mizan	52, 53, 54, 59, 60, 67, 85, 88, 108,	~ler ahirete şahadet eder	948.
178, 187, 189, 228, 234, 235, 246, 249, 250,		~lerin seyrek ve nadir verilmesinin	
251, 256, 267, 300, 331, 341, 372, 942, 943,		hikmeti	903.
944, 945, 995, 997, 998, 1002, 1017, 1019.		~li eserler	199.
~lı fiiller	248.	~li Kur'ân	586.
~lı intizam	1002.	~li makineler	996.
~lı suretler	235.	~li saray	127.
~lı tasarruf	944.	~li tasarruf ve idare	944.
~lı tasarruf ve idare	944.	kudret ~leri	77.
~lı vefiyat ve huduslar	228.	kudret ~lerini mütalâa	1150.
hikmet ~ları	49.	Kur'ân ~dır	207, 216, 222, 223.
ism-i Adl ve Hakem'in ~ı	1129.	Kur'ân'ın ~leri	956.
kâinattaki ~	126.	nun'un ~si	956, 958.
kâinattaki ~ muhit ilme şahadet eder	1002.	Sâniin ~li sanatlarını teşhir ve tanzim	296.
masnuattaki ~	1012.	tevacuf ~si	716.
mizan-ı adalet	53.	mu'cize-i azhar	110.
mizan-ı âdil	52.	mu'cize-i fitrat	1035.
mizan-ı azam	257.	mu'cize-i gaybiye	417, 672, 921, 967.
mizan-ı ekber		mu'cize-i hikmet	190.
~de muvazene-i a'mal	300.	mu'cize-i kudret	29, 248, 250.
Mizan-ı Ekber	378.	mu'cize-i kudret-i Samedâniye	344.
mizan-ı ilim	946.	mu'cize-i Kur'ân	863, 871.
mizan-ı nizam	944.	mu'cize-i Kur'âniye	592, 705, 1135, 1143.
mizanî		mu'cize-i kübra	389, 754, 866.
~ düzgünlük	1002.	edebiyatın ~sı	1094.
Moğol		mu'cize-i maneviye	318, 395, 622, 625,
Mançur ve ~ kabileleri	918, 919.	639, 668, 1037, 1047, 1048, 1051, 1053, 1092.	

mu'cize-i maneviye-i Kur'âniye	1143.
mu'cize-i Nebeviye	789.
mu'cize-i sanat	90.
mu'cizekâr	
~ iktidar	48.
~ kumandan	323.
~ usta	115, 324.
Mu'cizûlbeyan-ı Kur'ân	
~'da haşır ve ahiret	947.
mû'tezile	
~ye göre iman	20.
muahede	
dehşetli ~ler	423.
ecnebi ~leri	419.
muaheze	576.
kanunsuz ~	567.
Muallâkat-ı Seb'a	217.
muallim	208, 322, 496, 681, 696, 831, 977.
~lerin dinsizlik dersi	868.
Süfyan ~leri kendine taraftar eder	913.
muallim-i ekber	211.
muamele	
fevka'l-kanun ~	739.
masumlara yapılan hiddetli ~	597.
on vecihle kanunsuz ~	591.
Said Nursî'ye yapılan haksız ~	620.
muamele-i imanî	99.
muamma	305, 985.
hilkat-i kâinatın ~sı	252.
hilkat-i kâinatın ~sı ve Muhammed (a.s.m.)	212.
muannit	313, 314, 389,
396, 482, 758, 804, 823, 999, 1042, 1047;	
bakınız: inatçı.	
~ asır	215.
~ belâğler ve Kur'ân	217.
~ dinsiz	283.
~ feylesoflar	308, 1041.
~ münkir	947.
~ vesveseli	814.
~ Yahudîler ve Kur'ân	1119.
muaraza	
Kur'ân'la ~a edilmez	218, 222.
muarız	800.
muaşeret	357.
muavenet	37, 230, 258, 960, 1026;
bakınız: teavûn, yardım.	
rüşvetsiz ~	357.
muavenet-i gaybiye	161.
muavenetkârâne	
~ uhuvvet	616, 840.
muayyen	1006, 1007.
~ suret	228.
Mucib	332.
~ ismi ve ahiret	333.
mucib-i mes'uliyet	462.

Mucib-i Muğîs	1000.
mucib-i teessür	1153.
Mucid	133, 137.
mucip	
zeki ~ olmak	484.
mucit	127.
muhabbet	33, 41, 91, 105, 110, 130,
151, 161, 201, 351, 355, 356, 486, 522, 593,	
777, 780, 781, 793, 985, 1122, 1149, 1154;	
bakınız: sevgi.	
~ edilen	Bakınız: sevilen,
mahbubât, mahbup.	
akrabalar içinde samimâne ~	616, 840.
âlem-i İslâmın ~i	449.
dehşetli adamın ~i	534.
gayrimeşru ~in neticesi	741.
ihtiyare karıya ~	288.
insanın ~i ve sırr-ı tevhid	33.
Müslümanların birbirine ~i	590.
rüşvetsiz ~	357.
muhabbethane	748.
muhabbet-i fitriye	100.
muhabbet-i hayat	1109.
muhabbet-i imaniye	153.
muhabbet-i Rabbaniye	130.
muhabbet-i umumiye	928.
muhabbet-i vücüt	100, 397.
muhabbet-i zatî	
~nin tatmin edilmesi	101.
muhabbetullah	195.
muhabere	732.
cinlerle ~	533.
muhaddis	658.
muhafaza	49, 301, 338, 405.
kendini ~	747.
zındıkaya karşı kendini ~	573.
muhafaza-i şamile	230.
muhafız	
asayiş ~ları	304.
Muhakemat	285, 902.
Muhakemat-ı Bedi'îye	902.
muhakeme	596, 695, 706.
mahkeme-i kübrada ~	301.
muhakeme-i hissî	99.
muhakkik	193, 214, 221, 308.
~ âlim olmak	1063.
~ âlimler ve Nurlar	664.
eski İslâm ~lerinin dersleri	1046.
muhakkikin-i kelâmiye	228.
muhalefet	787.
fikren ~	607.
fikren ve ilmen ~	674.
muhalif	444, 463, 551,
583, 590, 607, 619, 697, 714, 718, 737.	
hükûmetler ve ~i	561.
siyasî ~	463.

muhalif-i akıl	713.	~'in memuriyeti ve âlem-i İslâm	971.
Muhammed (a.s.m.)	62, 151, 155, 159, 160, 161, 298, 334, 347, 376, 377, 962, 968, 977, 980, 1121; <i>bakınız: Hazret-i Muhammed, Resulullah (a.s.m.), Hazret-i Peygamber, Resul-i Ekrem, Resulallah, Resul (a.s.m.), Peygamber-i Zîşan, Peygamber (a.s.m.), Nur Muhammed, Muhammed-i Kureyşî, Muhammed-i Arabî, Muhammed Mustafa (a.s.m.), Nebi-i Akdes, Seyyidü'l-Enbiya Hazretleri, Zat-ı Pak-i Risalet, zat-ı Ahmediye, Tercüman-ı Zîşan, Habibullah, Hâtemü'l-Enbiya, Muhbir-i Sadık, Habib-i Zîşan, zat-ı Muhammediye, Ahir Zaman Peygamberi, Şeref-i Benî Âdem, Fahr-i Âlem, Zat (a.s.m.).</i>	~'in mu'cizati	216, 973, 975.
~ diriltilecektir	298.	~'in mu'cizati, kemalâtı ve güzel ahlâkı	972.
~ hayat-ı bâkiyeye şahadet eder	955.	~'in mu'cizeleri ahirete delet eder	348.
~ kelimesinin bir tavafuku	656.	~'in nefsi kendine malik değildir	16.
~ Kur'ân'ın mu'cizesidir	216.	~'in nuru	298; <i>bakınız: nur-i Muhammedî.</i>
~ tasdik etmeyen	379.	~'in nübüvveti	978, 979, 980.
~ ve âlem-i İslâm	971.	~ ve irhasat	975.
~ ve Dört Halifenin yaşadığı devir	<i>Bakınız: Asr-ı Saadet.</i>	~ ve sıdkı ahirete delâlet eder	348.
~ ve kâinat	298.	~ ne şahadet eden haletleri	971.
~ ve Miraç Gecesi	996.	~ ni önceden haber veren hâdiseler	975.
~ e rahmet duaları	395.	~'in peygamberliğinden önce meydana gelen harika haller	<i>Bakınız: irhasat.</i>
~ e salât ve selâm	395.	~'in risalet hayatının şahsiyet-i maneviyesi	972.
~ e tebaiyet	395.	~'in risaleti	968, 969, 971, 972, 973, 974, 975, 977, 978, 979, 980, 984; <i>bakınız: risalet-i Ahmediye, risalet-i Muhammediye.</i>
~'in ailesi ve soyundan gelenler	<i>Bakınız: Âl-i Muhammed.</i>	~ kâinatın manevî güneşidir	984.
~'in beka-i uhrevi için duası	333.	~ ve imanın rükünleri	971.
~'in bidayetteki vaziyet-i insaniyesi	395.	~ ve irhasat	975.
~'in bir hüccet-i risaleti	969.	~ ve Kur'ân	973.
~'in daavati, münacatı ve ricaları	970.	~ ne dair küllî şahadetler	985.
~'in davalarının esası ve mahiyet-i nübüvveti	972.	~ ni tebliği	970.
~'in davalarının esasları	378.	~'in sadikiyeti	972, 975, 976, 977, 978, 980, 984.
~'in defter-i hasenatı	969.	~ ve Kur'ân	973.
~'in delâil-i nübüvveti ve kemalât-ı ilmiyesi	216.	~'in sıdkı	974.
~'in delâil-i nübüvveti ahirete şahadet eder	947.	~'in sıdkına şahadet eden haletleri	971.
~'in dini	969, 973, 983, 984.	~'in soyundan gelenler	<i>Bakınız: âl-i Beyt.</i>
~'in dini ve Kur'ân'ı	298.	~'in söz, fiil ve hâllerinden çıkan İslâmiyet	970.
~'in doğuşu	<i>Bakınız: velâdet-i Peygamberiye.</i>	~'in sünneti	<i>Bakınız: sünen-i Muhammediye.</i>
~'in ef'ali ve harekâtı	16.	~'in sünnetine ittiba	395.
~'in getirdiği nur	394, 397, 398.	~'in şahsiyeti	983.
~'in getirdiği nur ve kâinat	982.	~'in şahsiyet-i beşeriyeti	395.
~'in hakkaniyeti	971, 974, 976, 978, 980, 981.	~'in şahsiyet-i maneviyesi	394, 984; <i>bakınız: şahsiyet-i maneviye-i Muhammediye.</i>
~ ve imanın rükünleri	971.	~'in şefaati	395.
~ ne delâlet eden vakat-ı istikbaliye	976.	~'in şeriatı	970, 984; <i>bakınız: şeriat-i Muhammediye.</i>
~'in harika makamı	394.	~'in ubudiyeti ve ibadeti	970.
~'in hasletleri ve ahlâk-ı hasenesi	973.	~'in ümmeti	<i>Bakınız: ümmet-i Muhammediye, ümmet-i Muhammed.</i>
~'in himaye ve muhafaza edilmesi	983.	~'in müddeti	1093.
~'in ihbarat-ı gaybiyesi	976.	~'in zatı kendi risaletine şahadet eder	973.
~'in ihbar-ı gaybî mu'cizati	976.	aktaflar ~'in risaletine şahadet eder	978.
~'in kemalâtı	973; <i>bakınız: kemalât-ı Muhammediye.</i>	aktaflar ve imamlar ~'in risaletine şahadet eder	977.
~'in kuvvet-i imaniyesi	970.	ariflerin ~'in risaletine şahadeti	980.
~'in makam-ı kudsîsi	394.	Cevşen ~'in risaletine şahadet eder	974.
		enbiya ~'in nübüvvetine şahadet eder	979.
		enbiya, arifler, kâhinler ve hatifler ~'in risaletine şahadet eder	979.

hatifler ~'in risaletine şahadet eder	980.	~ ilim	45, 46, 1002, 1008, 1010;
istikbal ~'in risaletine şahadet eder	975.	<i>bakınız: ihatalı ilim, ilm-i muhit.</i>	
kâhinlerin ~'in risaletine şahadeti	979.	~ kader	300.
kâinat ~'in hakkaniyetine şahadet eder	981.	~ kal'a	283.
kâinatın hilkatindeki makasid-i		~ sıfatları fehmetmek	147.
ilâhiye ve ~	211, 981.	ihata edilen ve ~	1029.
Kur'ân ~'in mu'cizesidir	216.	muhkem	918.
Kur'ân ~'in risalet ve sıdkına		necat veren ~ bir zincir	425.
şahadet eder	974.	muhkemat	902, 918.
Kur'ân'da ~'e azim ehemmiyet		Kur'ân'ın ve hadis-i kudsînin ~ı	904.
verilmesi	395.	muhlis	477.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'ın ~'e		Muhsin	1044.
verilmesi	983.	~ Rab	964.
mu'cizelerin ~'e verilmesi	983.	Muhsin-i Kerîm	938.
müctehitler ve allâmeler ~'in risaletine		muhtac-i ilm-i hakikat	641.
şahadet eder	977.	muhtaç	52, 332, 938, 942.
Resaili'n-Nuriye ~'in risaletine		muhtar	22, 37.
şahadet eder	975.	muhtemel	1019.
Sahabeler ~'in risaletine		muhterem	287.
şahadet eder	977.	~ misafir	871.
zaman-ı mazi ~'in risaletine		muhteri	127.
şahadet eder	975.	Muhyî	261, 1044.
Muhammed Mustafa (a.s.m.)	656;	~ ismi ve ahiret	334.
<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>		Muhyiddin-i Arabî	1093;
Muhammed-i Arabî	<i>Bakınız:</i>	<i>Bakınız: Muhiddin-i Arabî.</i>	
<i>Muhammed (a.s.m.).</i>		mukabele-i bilmissil	464.
~ ve Asr-ı Saadet	205.	mukabele-i Rahmanî	201.
~ ve hakikat-i haşriye	346.	mukaddemat	67.
~'nin getirdiği nur	206.	mukaddemat-ı Nuriye	1061.
~'nin mu'cizatu	346.	mukadder	492, 1006.
Muhammed-i Kureyşî	212;	mukadderat	943, 997.
<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>		~ defteri	1007.
~ ve Hâlik	212.	~ kaydedilir	300.
muharebe-i meş'ume		mukadderat-ı beşer	419.
doksan üç ~si	1103.	uhrevî ~ piyangosu	304.
muharrir	805.	mukadderat-ı beşeriye	
muhatabâne		~ ve Leyle-i Berat	788.
~ makam	232.	~nin programı	788.
muhatab-ı has	343.	mukadderat-ı hayatiye	28, 61, 67, 1006.
muhatab-ı Samedâniye	222.	mukadderat-ı nev-i beşer	
muhatap		~ piyangosu	307.
zeki ~ olmak	484.	mukaddes	
muhavere		~ cemaat-i İslâmiye	450.
Kur'ân'ın ~si	390.	~ cemalet	123, 124.
manevî bir ~	283.	~ cemiyet	434, 494, 495, 598.
meleklerle ~	415.	~ din	862.
muhazafaza	1125.	~ güzellik	121.
muhbir	579.	~ hazine	673.
sadık ~ler	304.	~ hüsn	123.
muhbir-i sadık	94, 192, 336.	~ kardeşlik	866.
Muhbir-i Sadık	414;	~ kitaplar	292, 330;
<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>		<i>bakınız: kütüb-i mukaddese.</i>	
Muhiddin-i Arabî	646, 657;	~ suhufar ve fermanlar	111.
<i>bakınız: Muhyiddin-i Arabî.</i>		~ ve hakikat-i haşriye	291.
muhit	1029.	~ ve Muhammed'in (a.s.m.)	
~ ef'alde iştirak muhaldir	39.	nübüvveti	979.
~ hüsn	54.		
~ iktidar	16.		

~a iman	375.
~ mahiyet	<i>Bakınız: mahiyet-i mukaddese.</i>
~ şeyleri alet etme ittihamına cevap	638.
~ vücut	1025.
~ zatlar	<i>Bakınız: zevat-ı mukaddese.</i>
mevcudatın ~ cemale âyinedarlığı	120.
mukaddesat	919, 928, 929.
~a karşı mütedane mücadele	459.
~ı alet etme ittihamını kıran rapor	452.
~ın emri	816, 817.
Said Nursî'ye ~ı alet etme ittihamı	665.
mukaddesat-ı ahlâkiye	919.
mukaddesat-ı insaniye	919.
mukaddesat-ı kalbiye	919.
mukâleme-i Rabbaniye	203.
mukannen	
~ taam	274.
~ tayinatlar	278.
mukattaat	1093.
mukattaat-ı hurufiye	1093.
mukavemet	253.
muktedir	22, 411.
mukteza-i belâgat	388, 394.
mukteza-i hâl	385.
muntazam	1013.
~ fiil	944.
~ fiiller	248.
~ kanunlar	61.
murakabe	520.
Mûsa (a.s.)	161, 334, 383, 964;
~ <i>bakınız: Hazret-i Mûsa.</i>	
~nın şeriatı	<i>Bakınız: şariat-ı Mûseviye.</i>
musaddak	963.
musaffi	208.
musahhar	910.
Musahhirü'ş-Şemsî ve'l-Kamer	1045.
musalâha	758.
musallin	<i>Bakınız: cemaat-i musallîn.</i>
Musannif	226, 325, 936.
Musavvir	126, 149, 261.
musavviriyet-i lâhiye	
~nin suret ve simalardaki cemali	126.
musibet	32, 33, 54, 56, 130, 303, 309, 354, 355, 368, 428, 467, 468, 488, 496, 497, 499, 503, 509, 510, 511, 515, 537, 549, 597, 648, 733, 747, 759, 763, 779, 1037, 1044;
~ <i>bakınız: belâ, âfet, âfat.</i>	
~ tokatları	964.
~ ve sabır	745.
~ zamanında sabır, tahammül ve itidal	856.
~e düşen efrat ve imdadat-ı Rahmaniye	56.
~e düşenlere çare	776.
~e giriftar olanlar	23.
~e şükür	476.
~e uğrayan	<i>Bakınız: musibettede.</i>
~i tevekkülle karşılamak	531.
~in intizarı	906.
~ler perdedir	410.

~ler ve Azrail (a.s.)	410.
~ler ve rahmet	953.
~ler ve Risale-i Nur	537.
~lerde kadere iman	409.
~lerin gizli bırakılmasının hikmeti	906.
~lerin nimetlere inkilâbı	495.
~lerin perde-i gaybda bırakılmasının hikmeti	1007.
~li fücür	961.
~teki uhrevî ve dünyevî faydalar	476.
beşerin ~leri	496.
bîçare cüz'î fertlerin ~ ve şerlere müptela edilmesi	56.
büyük ~lere karşı teselli ve nokta-i istinat	367.
cüz'î ~ ve küllî hayır	55.
dünyevî ~ler	493.
geçmiş ~	495, 744.
geçmiş ~li günleri tahattur	744.
gelecek zamandaki ~ler	495.
hapis ~i	303, 309, 318, 429, 495, 503, 531, 749.
hapis ~inden intikam	309.
hapis ~ine düşenlere teselli	744.
komünizm ~i	747.
maddî ~	511.
maddî ~ler ve merak	511.
manevî ~	511.
manevî bir ~	906.
merak ~i ikileştirir	511.
Nur Talebelerinin ~i	496.
Nurlara hücum ve ~ler	632.
Risale-i Nur'un tevakkufu ve ~ler	532.
Said Nursî'nin on işkenceli ~i	696.
semavî ~	964.
sıkıntılı ~lere teselli	827.
Sıracünnur ~lerin def'ine vesiledir	801.
zalimlerin ~i	839.
musibet-i arziye	383.
musibet-i semaviye	161, 383.
musibettede	327, 745.
~ler ve iman-ı ahiret	354.
Mustafa	529, 632, 825, 836.
Mustafa Acet	895.
Mustafa Gül	899.
~'ün Müdafaası	898.
Mustafa Kemal	435, 438, 460, 463, 564, 565, 568, 603, 653, 677, 700, 839.
Mustafa Osman	829, 891.
~'in Müdafaası	887.
Mustafa Sungur	666, 867, 873;
~ <i>bakınız: Sungur.</i>	
~'un Müdafaası	862.
~'un Temyiz Lâyihası	867.
mutabık-ı makam	388.
mutasarrıf	964.
Mutasarrıf	220, 317, 323, 333, 938, 984.
~ ve nev-i insan	297.
Mutasarrıf-ı Fa'al	75.

Mutasarrıf-ı Hakîm	938.
~'in adaleti, hikmeti, rahmeti,	
saltanatı ve haşır	299.
~'in maddî ve manevî hazineleri	
açması	943.
Mutasarrıf-ı Rahîm	944.
mutavassıt	
~ sureler	390, 394.
Mutezile	524.
mutlak	
~ ef'alde iştirak muhaldır	39.
mutlu	<i>Bakınız: mes'ut.</i>
mutluluk	<i>Bakınız: saadet, mes'udiyet.</i>
dünya ve ahiret ~u	<i>Bakınız: saadet-i dâreyn.</i>
muttali	
ayetin ~	1091.
muvafakat-i maneviye	1111.
muvafakat-i mefhumîye	1108.
muvaffakiyet	297, 680, 751.
muvafık	718.
muvaahhidîn	
âlem-i İslâm camiindeki ~ cemaati	965.
muvakkat	<i>Bakınız: fânî, geçici.</i>
~ elem	744.
~ enaniyet	544.
~ fırtınalar ile sarsılmamak	543.
~ firakta daimî visal	112.
~ lezzet	744.
~ meşher	79.
~ sıkıntılar	467.
~ zemin	297.
muvazene	53, 88, 178,
228, 248, 255, 272, 297, 332, 1003.	
~lerin menbâi ve medarı	256.
âdiliyet ve kâinattaki ~	126.
muvazene-i a'mal	300.
muvazene-i âlem	53.
muvazene-i amme	230.
muvazene-i hakimane	906.
muvazene-i Kur'âniye	1071.
muvazene-i maslahatkârâne	906.
muvazene-i vasia	184.
muvazzaf	1154.
muzafferiyet	
nebilerin ~leri	964.
muzır	314, 405, 748, 888;
<i>bakınız: şerir, zararlı.</i>	
~ cerbeze	961.
~ cereyanlar	783.
~ dinsizler	858.
~ dinsizlerin dersleri	868.
~ dinsizlerin kitaplarına ilişilmemesi	622.
~ düşmanlar	990.
~ eserler	442, 579.
~ eşhas	740.

~ fikirler	868, 896.
~ kitaplar	871.
~ maddeler ve umur-i şerriye	411.
~ maddelerin umur-i şerriyede	
istimalleri	411.
~ şeylerin tehacümüatı	34.
~ zındıklar	771.
mevcudatın ~ görünmesi	1154.
vatana ~	309.
muztarip	
~ hadis	658.
mü'min	20, 151, 158,
331, 369, 370, 619, 720, 863, 1142, 1155;	
<i>bakınız: ehl-i iman, Müslüman.</i>	
~ için dünya ve ahiret sofraları	1154.
~ üç günden fazla küsmemeli	759.
~ ve iman nazarı	1150.
~in daire-i istifadesi	1155.
~in hususî Miracı	999.
~in imanı	408.
~in istifade dairesi	153.
~in kalbi	153.
~in namazı	156.
~in uzun, manevî ömrü	1152.
~in vazifesi ve hakkı	878.
~in vücudu	110, 113.
~in yakîni, imanı ve feylesofların	
inkârları	168.
~ler ve Risale-i Nur şakirtleri	1143.
~lere karşı muavenetkârâne	
uhuvvet	616, 840.
~leri müdafa	483.
~lerin Cennette Allah'ı görmeleri	<i>Bakınız: rû'yetullah.</i>
~lerin manevî bir nokta-i istinadı	1143.
dabbetülarz ve ~ler	925.
kiyametten evvel ~lerin ruhlarının	
kabzedilmesi	912.
mert ve vicdanlı ~	759.
namaz ~in miracıdır	997.
nur arayan ~ler ve Nur Şakirtleri	1083.
mübarek	157, 997, 998.
~ cemiyet	866.
~ geceler	<i>Bakınız: leyali-i meşhure.</i>
~ kelimeler	156;
<i>bakınız: kelimat-ı mübareke.</i>	
~ şerbetler	306.
~ vakitlerde hasenelerin sevapları	770.
~ler heyeti	475.
mübarekât	157.
~ âlemi	997.
mübarekiyet	157.
mübareze	442, 568.
~ etmemek	835.
~ kanunu	<i>Bakınız: kanun-i mübareze.</i>
asrın dehşetli ~leri	418.
cihad-ı manevî ~si	424.
maddî ~ye karışmamak	569.
mübarezekârâne	
~ müdafaat	835.

mübaşeret		Müdafaa Risalesi	503, 541.
yanlış ~	954.	müdafaaname	448.
mücadele		denizli Hapishanesinin ~si	302.
dünyanın maddî ~lerine karışmamak	425.	Reisicumhura gönderilen ~	451.
hayır-şer ~si	412.	Müdafaaname Risalesi	429.
ilham-vesvese ~si	412.	müdafaat	449, 516, 517,
İslâmiyete ve hakikat-i Kur'ân'a karşı		523, 528, 538, 539, 554, 578, 696.	
mürtedane ~	594.	Ankara makamatına gönderilen ~	769.
melek-şeytan ~si	412.	Said Nursî'nin ~ı	560.
mukaddesata karşı mürtedane ~	459.	siyasî ~	836.
mücadele-i ilmiye	665.	Müdafaat	506.
mücahede		Müdafaat Risalesi	515.
Risale-i Nur'un ~ı	466.	müdafaat-ı kat'îye	554.
mücahede	55, 525, 543, 754;	müdahale	
<i>bakınız: cihad.</i>		gayrin ~sini red	37.
ehl-i dalâlete karşı manen ~	679.	müdahale-i gayr	37.
kudsî ~	751.	müdakkik	193.
manevî ~	888.	müddei	652, 656, 696, 742.
mücahede-i diniye	424.	~lerin ithamları	442.
mücahede-i fikriye	478.	müddei	566.
mücahede-i maneviye	423, 492, 494, 1067.	insafsız ~ler	580.
mücahede-i nefsiye		müdde-i umum	448, 480, 494, 601;
~nin sevaptar devamı	525.	<i>bakınız: savcı.</i>	
mücahidâne		müdde-i umumî	439, 441, 480,
~ tesanüt	614.	516, 547, 554, 555, 562, 565, 566, 568, 571,	
mücahit	492, 502, 878.	575, 577, 579, 600, 785; <i>bakınız: savcı.</i>	
~ ordu	930.	ordunun şerefini kıran ~	596.
manevî ~	888.	Müdde-i Umumî	577.
mücazat	273, 295, 320, 330, 378, 391;	müddeiumumî	669.
<i>bakınız: ceza.</i>		müddet-i hapis	309.
daimî ~	301.	müdebbir	203, 515.
müceddid-i ekber		hapishane ~leri	309.
ahir zamanda gelecek ~	688.	memleketin idare ~leri	304.
Müceddid-i Elf-i Sâni İmam-ı Rabbanî		Müdebbir	65, 260, 261,
Ahmed-i Farukî	264.	323, 324, 325, 734, 960, 984, 1023.	
müceddidlik	884.	~ birdir, faildir, muhtardır	261.
Said Nursî'ye ~e dair ittiham	649.	müdebbirâne	186.
müceddit	663, 690, 846.	~ ef'al-i Rabbaniye	233.
mücedditlik	540, 885, 897.	~ idare	181.
mücerret		~ rububiyet-i mutlaka	959.
~ hüsün	120.	Müdebbir-i Hakîm	88, 179.
maddiyattan ~	1025.	müdebbiriyet	
mücessem		~ hakikati	271.
~ kelimat	1016.	müderis	496.
~ Kur'ân-ı ekber-i âlem	326.	müdür	37.
~ Kur'ân-ı Rabbanî	982.	hapishane ~leri	304, 309, 315.
~ lâfz-ı manidar	263.	hapishane ~leri ve Nurlar	319.
mücmel		müellif	632.
~ manalar	966.	müellif-i muhterem	888, 889, 890;
mücrim-i siyasî	540.	<i>bakınız: Said Nursî.</i>	
müçtehit	193, 221, 308,	müessir	412.
652, 654, 667, 673, 703, 791, 795, 977.		müfarakat	397, 984; <i>bakınız: ayrılık.</i>
müdafaa	598, 617, 696, 835, 841.	~ elemelerinden kurtulmak	112.
ehl-i hakkın hakkını ~sı	464.	ebedî ~	288, 351, 552.
maddî ~	435, 569.	müfarakat-ı hususiye	119.
mü'minleri ~	483.		
Nur Talebelerini ~	482.		

müfarakat-ı umumiye	119.	~ın hâdis ve arızî vücutları	1025.
müfessir	373, 473, 667, 855.	~ın sıfatları ve hüsünleri	124.
müflis	525.	mümkün	229, 1019.
müfsit	781.	mümtaz	
müfteri	220.	~ şahsiyet	228.
müftü	750, 1107.	mümteni	1019.
mühr-i ehadiyet	58, 60.	mün'im	42.
mühr-i rahmet	278.	zahirî ~lerin zevali	135.
mühr-i vahdaniyet	61.	Mün'im	990.
mühr-i vahdet	279.	mün'imâne	
müjde	306, 320, 321, 863.	~ rızık	278.
saadet-i ebediye ~si	985.	Mün'im-i Rahîm	
müjde-i Kur'âniye	1100.	~'in mevcudiyeti ve rububiyeti	951.
müjde-i saadet-i ebediye	391.	münacat	208, 386, 966, 970, 974, 1132;
mükâfat	273, 295, 330, 353, 378, 391, 412.	<i>bakınız: dua.</i>	
azaların şükür ve ibadetlerinin ~ı	359.	~lara mukabele edilmesi	201.
daimî ~	301, 404.	Azrail'in (a.s.) münacatı	410.
uhrevî ~lar	1157.	İmam-ı Ali'nin tevhidi ~ı	68.
mükâleme	<i>Bakınız: tekellüm, konuşma.</i>	tevhidi ~	68.
~ sıfatı	201.	Münacat	68, 1146.
Allah'ın ~si	202, 204.	münacat-ı Ahmediye	172.
dostâne ~	129.	münacat-ı Nebeviye	98.
kudsi ~	996.	münacat-ı Peygamberî	386.
Kur'an'ın ~si	390.	münafik	396, 436, 457,
mükâleme-i ezeliye	862.	506, 570, 585, 653, 661, 697, 759, 771.	
mükâleme-i kalbî	99.	~ için ölüm	430.
mükâleme-i kudsiye	158.	~ kâfirden eşettir	743.
mükâleme-i Miraciye	996.	~lar için ölüm	430.
mükâleme-i Rabbaniye	202.	~ların bir plânı	504.
mükâleme-i Sübhanî	201.	~ların Kur'an'a hücumu ve	
mükemmel		Risale-i Nur	1132.
~ insan	747.	~ların Nur Talebelerine iftiraları	828.
mükemmellik	<i>Bakınız: kemal.</i>	~ların Risale-i Nur'a ilişmeleri	489.
mükevvenat	54.	~ların tokatları	504.
mükteda	984.	~larının plânlarının akim kalması	478.
mülhit	516, 524, 532, 537, 909, 999;	gizli ~lar	680, 797, 799, 834.
<i>bakınız: imansız, ehl-i ilhat, dinsiz.</i>		yetmiş yaşındaki ~ın vefatı	904.
~ asır	215.	münafıkane	
~ ve Cehennem	361.	~ plân	504.
~lerin mesleği	1108.	münafıklık	644.
mülk	133.	münakaşa	499, 508;
bâkî ~ü kazanmak yada kaybetmek	317.	<i>bakınız: medar-ı münakaşa.</i>	
hadsiz ~e bir nev'î malikiyet	101.	münakaşa-i lisaniye	555.
mülk-i Mısır	24.	münasebat-ı maneviye	1108.
mülk-i bâkî	19, 225.	münasebat-ı mefhumîye	1111.
mülk-i ten	100.	münasebat-ı Rabbaniye	414.
mümessil		münasebet	101, 102, 288, 356.
küllî iradelerin ~leri	56.	akrabalık ~leri	356.
Mümît		münasebet-i adediye	1094.
~ ismi ve ahiret	334.	münasebet-i intisap	101.
mümkün	1019.	münasebet-i maneviye	417, 425,
~e vücut verilmesi	1019.	1057, 1062, 1064, 1066, 1068, 1074, 1075,	
mümkinat	124, 229.	1081, 1082, 1092, 1095, 1102.	
~a vücut giydirilmesi	1019.	münevver	698, 715, 856.
		~ akıllar	197.
		~ kalpler	199.

~ kalplerin kutupları	292.	kudsî ~ler	194.
münevverlik	1037.	mürteci	700.
münevvir	208.	mürtedane	
Münevvir	325.	İslâmiyete ve hakikat-i Kur'ân'a karşı ~ mücadele	594.
münezzeh		mukaddesata karşı ~ mücadele	459.
~ güzellik	121.	mürtet	363, 516, 697.
~ hüsün	120.	~ komünistler	797.
maddiyattan ~	1025.	bir hakikat-i imaniyeyi inkâr eden ~ olur	371.
münezzehiyet	411.	mürur-i zaman	624, 667, 672, 673, 704, 905.
Münker		müşabaka	55, 903.
~ ve Nekir	406, 407, 430, 520;	müşadere	683, 684, 686.
~ <i>bakınız: melek-i sual.</i>		risalelerin ~si	703, 704.
~ ve Nekir suallerine Risale-i Nur'la cevap	430.	müşavat	
münkir	45, 193, 379, 393, 929, 947, 964, 978, 999, 1116; <i>bakınız: kâfir.</i>	kadın ve erkeğin ~ı	653.
~ için kabir ve ölüm	168.	müşaviyü't-tarafeyn	1019.
~âne söz	169.	müşbit	336.
~in hayatı	168.	müsebbihane	
~ler için yaşasın Cehennem	941.	~ şahadet	187.
~lere semavî musibetler gelmesi	964.	müsemma	121, 122, 233.
~lerin kesretinin kıymeti yoktur	168.	müsemma-i Vahid-i Ehad	233.
~lerin küfür ve zulmü	392.	müsenna	1067.
Cehennemin ~lere öfkesi	392.	müslim	888.
müntakim	748.	~ olmayan, tarikatten hilafet alan zat	505.
münteha	67.	Müslim	524.
münzevî	548, 551,	Müslüman	217, 314, 456, 486, 561, 563, 590, 661, 674, 693, 697, 698, 775, 853, 858, 896, 957, 1090; <i>bakınız: ehl-i iman, mü'min.</i>
~ 558, 584, 588, 590, 606, 671, 703.		~ âlimi	816.
~ salihler	748.	~ Bolşevik olamaz belki anarşist olur	805.
müphem	1007.	~ gençliği	850.
ecelin ~ olmasının hikmeti	1007.	~ hakikî olarak başka dine geçemez	314.
müpteda	407, 520, 1099.	~ kisvesindeki propagandacılar	460.
müptedi	1033.	~ Türk milleti	901.
müracaat	738, 739, 742.	~ uleması	1050.
ehl-i dünyaya ~	739, 740.	~ Yahudî ve Nasranî olmaz, belki dinsiz olur	805.
Said Nursî'nin vesika için ~ etmemesi	738.	~ yüzbaşı	815.
mürebî	208, 681.	~ın imanı	379.
Mürebî	65, 260, 261.	~ın irtidadı	552.
Mürebî-i Rahîm	88.	~lar için şayan-ı misal bir salâbet-i diniye	818.
mürebbiyâne		~lar ve zat-ı Ahmediye	985.
~ cülve-i rahmet	181.	~lara iman cihetinde hizmet	679.
~ ef'al-i Rabbanîye	233.	~ların başına açılan dava	317.
Mürettip	65.	~ların birbirine muhabbeti	590.
mürî	504, 505.	~ların imanlarını takviye	773.
~ bazen ~ şeyhinin şeyhi olur	506.	~ların imansızlıktan kurtarılması	898.
~ bir buçuk ~	504, 505.	cüz-i hakikat-ı imaniyeyi kabul etmeyen ~ olmaz	371.
~ şeyhini kurtaran ~	506.	din terbiyesi almayan bir ~	805.
mürsel		dinsiz bir ~	560.
~ hadis	658, 659.	hakikat-i imaniyeyi inkâr eden ~ küfr-i mutlaka düşer	379.
mürşid-i ekber	198.	mes'ut ~	747.
mürşid-i hakikî	506.	Muhammed'i (a.s.m.) inkâr eden ~	379.
mürşit	160, 208, 317, 505, 676, 681, 963, 1110.		
~ gibi uhrevî kardeşler	496.		
dalâlet karşı yılmaz bir ~	507.		
ehl-i keşif ve keramet ~ler	194.		

Risale-i Nur ~ların kardeşlik ve muhabbetini kazandırır	593.	müşkülât-ı azîme	1082.
Risale-i Nur ~ların nokta-i istinadını temin eder	593.	müşrik	241.
Risale-i Nur ~ların vahdetini temin eder	593.	Kureyş ~leri ve Kur'ân	387.
Müslümanlar	<i>Bakınız: İslâmlar, ehl-i İslâm.</i>	müştak	292.
Müslümanlık	852.	iman hakikatlerine ~	748.
~tan çıkan	<i>Bakınız: mürtet.</i>	müştehiyat	915, 926, 1070, 1109.
müspet	565.	müştekiyâne	276.
~ arzular	31.	~ hayat	276.
~ fedailer	812.	mütalâa	15, 173, 197, 497, 809.
~ fedakârlık	821.	kudret mu'cizelerini ~	1150.
~ mehasin ve şeref cemaate taksim edilir	927.	zîhayatı ~	29.
~ terakkîyat ve hasenat	928.	mütalâacı	1151.
müsrif	910.	mütalâagâh	116, 173, 398.
Müstağni-i Mutlak	129.	mütareke	772.
müstakbel	34, 61, 552, 1152.	müteaffin	414.
~ hayat	30.	~ maddeler	414.
hayvan için ~	313.	mütebahhir	193, 194, 214.
insan için ~	313.	mütecâviz	126.
müstakim	961, 963.	müteceddit	948.
~ akıllar	197, 199, 1032.	~ dünya	948.
~ akıllar ve hakaik-i imaniyenin azameti	172.	mütedahil	316.
~ yol	961.	~ daireler ve vazifeler	316.
en ~ dört taife	963.	mütedeyyin	316; <i>Bakınız: dindar.</i>
müstebit	920.	~lerin idaresi	304.
~ bir kral	829.	mütefekkir	180, 182, 191, 194.
~ kabile	911.	İslâm ~i	855.
ahir zamanın ~ hâkimleri	911.	mütefennin	217.
müstemlekât	1086, 1101.	~ edipler ve Kur'ân'ın belâgatı	223.
~ nazırı	1118, 1136.	~ ulema	335, 336.
müstetbeatü't-terakip	39.	mütehassıs	513.
müstevli	45, 46.	mütekebbir	374.
~ kudret	46.	Mütekellim-i Alîm	382.
~ kudretin kanunları	54.	Mütekellim-i Ezelî	377.
~ mizan	193, 96, 163, 182, 198, 210, 262, 977, 978, 992.	~'nin kelâmı ve fermanı	236.
müşahadat	173.	~'nin mevcudiyeti ve vahdeti	471.
kâinattan Hâlıkını soran seyyahın ~ı	963.	mütekellim-i maalgayr	264.
müşahade	194, 210, 293, 300, 520, 778, 992.	mütekellimin	264.
cemal-i sermediyi ~	124.	~in beklediği adam	264.
müşevveş	61.	mütemerridane	459.
~ ahval-i beşeriye	61.	mukaddesata karşı ~ mücadele	459.
müşfik	496.	mütemerrit	314, 315, 499, 534, 1047; <i>bakınız: inatçı.</i>
~ dostlar	135.	~ dalâlet	1047.
zahirî ~lerin zevali	181.	~ inatçılar	1046.
müşfikane	181.	~ zındıklar	308.
~ cilve-i rahmet	823.	mütenahi	38, 39.
~ iâşe ve it'am	1027.	mütesanidâne	793.
müşkülât	823.	~ muhabbet	918.
küfür ve şirkteki ~	43, 47.	~ hadis	653; <i>bakınız: hadis-i müteşabih.</i>
meslek-i dalâlettteki ~	523, 524, 556, 562, 564, 605, 707.	~ hadisler	907.
şirkteki ~	908.	~ rivayet	908.
		hadisin ~ hükmüne geçmesi	908.

rivayetin ~ olması	908.
müteşabihat-ı Kur'âniye	902, 903, 1078.
müttaki	566.
müttakî	
dindar ve ~yi lakayda tercih	590.
zahirde ~lerle uğraşmamak	499.
müttebi	1033.
müvellidülhumuza	178, 179, 1013;
bakınız: oksijen.	
müvellidülmâ	179, 1013;
bakınız: hidrojen.	
müzakere	484, 764.
Risale-i Nur'u ~ talebe-i ulûmun	
şerefini kazandırır	497.
müzakere-i ilmiye	810.
müzekkî	208.

N

na'büdü	950.	~ tesbihatına dair ders	370.
Nadir Hoca	935.	~ teşehhüdü	999.
naehil		~da Allahü ekberin kesretle tekrarı	172.
Nurları ~lere vermemek	686.	~da cemaatin menfaati	958.
nafaka		~da istikbal-i kible	791.
yavruların ~ları	275.	~da teşehhüt ve Fatihanın manasını	
nafi	740.	düşünmek	966.
~ eser külliyyatı	850.	~daki cemaatin azîm sırrı ve menfaati	957.
vatana ~ uzuv	895.	~daki cemaatin kudsî sırrı	958.
nahiv	407, 520.	~daki Fatiha	950, 967.
sarf ve ~	407.	~daki teşehhüt	156, 967.
nahiye	37.	~î rükünlerini ve esaslarını yerine	
naip	1111.	getirerek kılmak	Bakınız: tadil-i erkân.
naka-i Salih	91.	~in çekirdekleri olan kelimat	369, 370.
nakiş		~in çekirdekleri ve hülâsaları	367.
insandaki mu'cizâne ~lar	118.	~in manasını takviye	367.
Nakkaş	326, 981, 1158.	~in tesbihatı	265.
Nakkaş-ı Zülcelâl	226.	~î tadil-i erkânla kılmak	485.
nakş-ı sanat	258.	baş açık ~ kılmak	545.
Nakşî	479, 682, 1070.	Bektaşî ve ~	453.
~ tarikati	478, 834.	farz ~ını kılmak	746.
~ tarikati ve hafî zikir	265.	farz ~ları kaza etmek	315.
nam	233.	hapiste farz ~ını kılmak	744, 747, 748.
namahrem		iki rekât ~	817.
mahrem risalelerin ~lerin eline		imandan sonra en yüksek ~dır	700.
geçmesi	513.	teheccüt ~ı	474.
namaz	156, 159, 160, 303,	teşehhütteki salâvatın ~a tahsis-i	
369, 370, 434, 526, 527, 598, 677, 700, 711,		hikmeti	161.
724, 950, 957, 958, 965, 966, 999, 1000.		namazsız	
~ aleyhindeki zehirli fikirler	868.	~ sefahatçılar	797.
~ kılanlar	Bakınız: cemaat-i musallîn,	~ların idaresi	304.
ehl-i salât.		nameşru	
~ kılmayan haindir	677, 700.	~ hevesata müsait kanunlar	444, 582.
~ Mirac-ı Ekberin cilvesine mazhardır	997.	namus	354; bakınız: iffet.
~ mü'minin miracıdır	997.	~ meselesi	746.
~ tesbihatı	19, 1000.	~ sahipleri	Bakınız: ehl-i namus.
		namus-ı fıtrî	1094.
		namus-ı hüsün	1094.
		namus-ı ittisak	1094.
		Nangün Adası	816.
		Napolyon	774.
		nâs	Bakınız: insan.
		~ı hakka davet	208.
		Nasarâ	388; bakınız: Nasranî, İsevî,
		Hristiyan.	
		nasih	798.
		nasihat	508.
		Nasr	
		~ risalesi	1132.
		Nasranî	314, 697, 805; bakınız: İsevî,
		Nasarâ, Hristiyan.	
		naşir-i efkâr	668.
		nazar	511; bakınız: hasr-ı nazar.
		adavet ve takdirle ~	512.
		dalâlet ~ı	1155.
		dalâlet ~ında mazi ve istikbal	1154.
		dalâlet ~ıyla insan	1154.
		dini dinlemeyen felsefe ~ı	991.

ehl-i dalâletin ~ı	1043.
felsefe ~ı	1150.
felsefe ~ıyla kabir	1148.
felsefe ~ıyla gelecek zaman	1148.
hakikat ~ı	998.
iman ~ı	1043, 1150.
iman ~ında ecrâm	1154.
iman ~ında zevî'l-hayatın daire-i istifadesi	1155.
iman ~ıyla geçmiş zaman	1148.
iman ~ıyla gelecek zaman	1148.
iman ~ıyla mahlûkat	1154.
sathî ~lar	390.
tahkirkârâne ~lar	509.
tevhid ~ı	18, 19, 20.
nazar-ı amme	594.
nazar-ı dalâlet	<i>Bakınız: dalâlet nazarı.</i>
~le kâinat	383.
~te geçmiş zaman	383.
nazar-ı dikkat	794.
nazar-ı gaflet	397.
~le geçmiş zaman	383.
nazar-ı istihsan	296.
nazar-ı merhamet	384.
nazar-ı müsamaha	875.
nazar-ı Nübüvvet	904.
nazar-ı Rabbaniye	103.
nazar-ı şuhut	29, 137, 145.
nazar-ı zahîrî	410.
nazariye	
materyalist felsefenin ~leri	849.
Nazım	1158.
nazır	67, 377.
müstemlekât ~ı	1086, 1101.
Nazır	200.
Nazif	491.
nazir	
~i mümteni	227.
nazlanmak	797, 798.
nazzam	260.
nebat	58, 67, 86, 87, 93, 108, 126, 187, 330, 331; <i>bakınız: nebatat.</i>
~lardaki tevhid sikkesi	50.
~ların suretlerinin açılması	267.
dünyadaki ~lar numunedir	87.
ebedî ~lar	87.
nebatat	28, 40, 77, 83, 87, 88, 106, 108, 128, 178, 187, 230, 243, 246, 258, 278, 322, 324, 333, 339, 936, 944, 1006; <i>bakınız: nebat.</i>
~ âlemi	186.
~ Allah'ı tanıır ve tanıtırır	85.
~ cihazatlarının verilmesi	78.
~ şekilleri ve miktarları	1005.
~ın hikmet ve intizamları	83.
~ın icat edilmesi	251.
~ın idare ve tedbirleri	79.

~ın intizamlı vefatı	227.
~ın istidat lisânıyla duaları	394.
~ın Sâniin vücub-i vücuduna şahadeti	85.
~ın sinelerindeki makineler	50.
~ın suretlerinin açılması	111.
~ın telkihi	176.
~ın tohumları	937.
~taki tevhid sikkesi	50.
nebatî	326, 334.
~ iplerle dokunan haliçe	50.
~ nevilir	272.
~ taifeler	57.
nebi	<i>Bakınız: elçi, enbiya, peygamber.</i>
~lerin dualarının makbuliyeti	332.
~lerin muzafferiyetleri ve necatları	964.
Nebi-i Akdes	1035;
<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
necat	461; <i>bakınız: kurtuluş.</i>
~ veren muhkem zincir	425.
akrabaların ~ları	103.
ebedî hapisten ~	366.
enbiyanın ~ları	383, 386.
nebirin ~ları	964.
Nur Talebelerinin ~lara mazhar olmaları	401.
peygamberlerin ~ları	386.
Necati (feylesof)	542.
Necmeddin-i Kübra	657.
nefes	75, 176.
nefis	16, 20, 97, 98, 104, 105, 107, 109, 208, 216, 263, 287, 291, 329, 336, 367, 376, 499, 501, 513, 621, 657, 663, 719, 722, 724, 726, 730, 733, 745, 783, 814, 822, 912, 913, 915, 926, 951, 970, 1016, 1017, 1029, 1109, 1140.
~ cümleden edna	676, 706.
~ ve rahmaniyet	1156.
~i Allah'ın satın alması	111.
~i susturan hakikat	499.
~in hoşuna giden şeyler	<i>Bakınız: müştehiyat.</i>
~in kemalâtı	147.
~in terbiyesi	722.
~in tuğyanından kurtulmak	393.
~in vârisi	525.
~le mücadele	<i>Bakınız: mücadele-i nefsiye.</i>
~leri tezkiye	216.
ahir zaman fitneleri ve ~ler	913.
ders-i dinde ~ine hisse vermemek	624.
Muhammed'in (a.s.m.) ~i	16.
serkeş ~ler	455.
nefisperest	913, 1042.
nefiy	130, 167, 168, 169, 170, 171, 335, 734.
~ edici	335.
~in kısımları	170.
Avrupa feylesoflarının ~leri	168.
hususî cihette ~	170.
imanî hakikatleri ~ ispat edilmez	335.

imanî ve muhit meseleleri ~ ispat edilmez	170.
nefiy (sürgün)	732.
Said Nursî'nin ~yi	733.
nefret	
istikbalde gelecek ~ten sakınmak	683.
nefret-i amme	928.
nefsî	
~ arzular	869.
nefs-i emmare	525, 544, 587, 621, 624, 643, 648, 663, 730, 793, 1052, 1112, 1140.
~nin cihazatını damarlara ve hissiyata devretmesi	525.
~si kalmamış evliyanın ~den şikayeti	525.
nefs-i hakikat	1032.
nefs-i ilim	1092.
nefsülemir	167.
nehir	80, 183.
~ler hazine-i rahmetten akıyorlar	183.
~lerin hakikatleri ve şehadetleri	184.
~lerin iddiharları ve sarf edilmeleri	184.
~lerin menfaatleri ve vazifeleri	183.
~lerin varidat ve sarfiyatları	183.
Cennetten gelen ~ler	184.
Nekir	
Münker ve ~	406, 407, 430, 520.
neml	91.
Nemrudâne	
İslâmîyete ~ adavet	459.
Nemrut	24, 48, 946.
~laşmış reisler	677.
nesebî	102.
nesil	361, 616, 840.
gelecek ~	Bakınız: nesl-i atî.
tehlikelere düşen ~	879.
neslî	102.
nesl-i atî	59, 484, 599, 687, 695.
Neşhedü enne Muhammeden resulullah	982.
neşir	64, 227, 273.
fikirlerin ~i	697.
haşır ve ~	257, 273, 295, 296, 299, 301, 333, 334, 337, 344, 367, 949, 956, 1016.
neşr-i azam	27.
neşr-i hakikat	679.
neşr-i suhuf	300.
neşriyat	603, 667.
dinsiz komitelerin ~ları	859.
dinsizlerin ~ları	592.
gizli ~ ithamına cevap	638.
komünistlerin ~ı	589.
zehirli ~lar	849.
neşriyat-ı diniye	732.
neşvünema	823.
netice	55.
hayırlı ~ler	751.
hilkat-i mevcudatın ~leri	42.

mahlûkatın ~leri	29, 30.
mevcudatın ~leri	25.
zîhayatın cüz'iyatındaki ~ler	38.
netice-i faaliyet	242.
netice-i fitrat	107.
netice-i hallâkiyet	242.
netice-i hayat	103, 1086.
netice-i hilkat	29, 41, 385, 386, 963.
~ vahdetle takarrür eder	25.
nev	44, 50, 54, 61, 153, 187, 413, 939, 946, 953, 1002, 1013.
~'in efradının aza-i nev'iyede tevafuku	1013.
~'in efradının imtiyazla yaratılması	1010.
~'in terbiyesi	43.
~lerin efradının simalarındaki sikke-i hikmet	89.
her ~ bir vazife ile meşguldür	243.
insan ~'i	955.
nevi	49, 52, 260, 262, 414.
~lerin suretlerinin açılması	111.
~lerin vefiyatları ve hudusları	228.
nev-i benî Âdem	297; bakınız: insan.
~ mahiyeti	297.
~ ve arz	296.
~in aczi ve fakrı	297.
~in ehemmiyeti ve kıymeti	296.
~in imhal edilip muvaffakiyet görmesi	297.
nev-i beşer	62, 64, 191, 200, 207, 211, 219, 222, 240, 286, 288, 316, 317, 334, 339, 349, 354, 366, 375, 376, 382, 383, 391, 473, 635, 862, 864, 963, 964, 968, 969, 970, 973, 979, 983, 984, 1067, 1149; bakınız: insan.
~ ve Hazret-i Muhammed	1157.
~de istikamet nimetine mazhar dört taife	962.
~deki sikke-i tevhid	61.
~in aczi ve düşmanlarına nokta-i istinat	1152.
~in ecel ve mevî olan kıyametin gizlenmesinin hikmeti	905.
~in en büyük meselesi Cehennemden kurtulmaktır	365.
~in haşri ve neşri	367.
~in hayat-ı içtimaiyesi ve iman-ı ahiret	357.
~in hırsı, haseti ve Harb-i Umumî	418.
~in küfür ve zulmü	386.
~in tabakaları ve Kur'ân	221.
~in zulümleri ve Kur'ân	385.
nev-i insan	130, 221, 287, 297, 298, 308, 333, 352, 353, 376, 387, 949, 1045, 1066, 1067; bakınız: insan.
~ beka-i uhreviye ait duaları	332.
~ bekaya terakki için yaratılmıştır	338.
~ ve haşr-i cismanî	359.
~ ve küre-i arz	297.
~a bakılması ve beslenmesi	297.
~in insaniyet mide-i kübrası	359.
~in kemalatının bilinmesi ve bulunması	101.

~in kuvveti ve ihtiyarı	297.
~in yaratılış hikmeti	338.
~in zulümleri ve isyanları	297.
Nevruz	692.
neyyir-i saadet	1034.
nezafet	53; <i>bakınız: temizlik.</i>
sineklerin ~ ihtarı	65.
umumî ~	54.
nezahet-i lisaniye	545.
nezaret	103, 740, 938.
ahir zamanda bir erkek kırk kadına ~ eder	915.
meleklerin ~i	413, 414.
ubudiyetkârâne ~	414.
nifak	363.
nihayetsiz	38.
~ fiil	944.
~ hikmet	1055.
~ ihsanları havi kaynak	1155.
~ ilim	1003, 1004, 1006, 1008, 1009, 1010.
~ kudret ve vahdet	38.
~ ömür	353.
nihayetsizlik	36, 38, 171.
nikâh	
meşru ~in azalması	915.
Nikola Nikolaviç	816, 817.
~ ile Bediüzzaman arasında geçen hadise	816.
Nil-i mübarek	184.
nimet	19, 21, 42, 56, 61, 80, 87, 92, 109, 110, 147, 153, 168, 199, 212, 240, 268, 270, 278, 295, 312, 359, 369, 374, 379, 497, 577, 867, 938, 951, 953, 964, 1007, 1042, 1153, 1155, 1156, 1157.
~ hazineleri ve Hazret-i Muhammed	1157.
~ vermek	<i>Bakınız: in'am.</i>
~i izhar	1143.
~i nimet yapan saadet-i ebediyedir	368.
~in devamı ~in zatından kıymetlidir	1157.
~lerdeki lezzetlerden mahrumiyet	962.
~lere iki sofrâ	1154.
~lere karşı nankörlük	<i>Bakınız: küfran-ı nimet.</i>
~lere şükretmek	440.
~lerin fiyatı	259, 951.
~lerin ihsan edilmesi	129.
~lerin menbâi	1153.
~te in'amı hissetmek	951.
anlayış ~i	1151.
cüz'î zarar ve küllî ~	55.
ebedî ~lerin vesilesi	369.
Esmâ-i Hüsnâ'da sonsuz ~ler vardır	1157.
fertteki ~	1156.
gençlik ~i	321, 748.
hafiziyet ~i	1157.
hafiziyyetin tazammun ettiği ~ler	1157.
hakimiyet ~i	1156.
hamd dahi bir ~tir	1151.

hayat ~i	151.
Hazret-i Muhammed ~tir	1157.
İlâhî bir ~in inkışafı	371.
iman ~i	42, 151, 1148, 1149, 1151, 1155; <i>bakınız: nimet-i iman.</i>
imandan neş'et eden ~	1149.
insaniyet ~i	151.
İslâmiyet ve Kur'ân ~i	1157.
istikamet ~ine mazhar dört taife	962.
maddî ve manevî ~lerin fihristesi	1157.
musibetlerin ~lere inkılâbı	495.
rahîmiyet ~i	1156.
rahmaniyet ~i	1156.
saadet-i ebediyenin ~leri cismanîdir	359.
sonsuz ~leri havi kaynak	1155.
şükûr maksadıyla ~i anma	<i>Bakınız: tahdis-i nimet.</i>
tayyare, şimendifer ve radyo ~leri	440.
validelerin şefkatleri ~tir	1156.
vücut ~i	110; <i>bakınız: nimet-i vücut.</i>
nimet-i azîme	868.
nimet-i İlâhî	577, 592.
nimet-i İlâhiye	321, 577.
nimet-i İlâhiyye	440.
nimet-i iman	1157; <i>bakınız: iman nimeti.</i>
nimet-i vücut	110.
nimetlendirmek	129.
nişane-i tasdik	192, 307, 346.
niyaz	467, 999.
niyet	115, 119, 157, 402, 804.
halis ~	733.
niyet-i halise	511.
nizam	85, 88, 180, 228, 234, 300, 944, 995, 998, 1017, 1020; <i>bakınız: intizam.</i>
~ların menbâi ve medarı	256.
masnuattaki ~	1012.
nizam-ı hikmet	256, 946.
nizam-ı kâinat	1077.
nokta	1029.
nokta-i imaniye	198.
nokta-i istimdat	107, 327, 1152.
nokta-i istinat	105, 106, 201, 327, 423, 459, 490, 507, 523, 777, 1152.
büyük musibetlere karşı ~	367.
milletin ~i	589.
mü'minlerin manevî bir ~i	1143.
Müslümanların ~i	593.
nokta-i muzlim	262.
normal	
~in altı ve üstü	<i>Bakınız: ifrat ve tefrit.</i>
nöbet	1142.
ağır şerait altında ~	749.
Nuh (a.s.)	161, 964.
~'un kavmı	<i>Bakınız: kavm-i Nuh.</i>
numune-i ekber	257, 258.
numune-i haşır	76.

numune-i iktida	432, 1033.	~nde birbirinin kusuruna bakmamak	786.
numune-i imtisal	484.	~ndeki manevî ortaklık	<i>Bakınız: şirket-i maneviye-i Nuriye.</i>
ehl-i imana ~ olmak	477.	~nden ayrılmak	786.
numune-i kıyamet	76.	~ dersleri	781, 793, 834, 835.
nun	950, 956, 959, 1097, 1104.	~nin intişarı	770.
~ kapısıyla açılan seyahat-ı hayaliye	957.	~ eczaları	663.
~ kelimesi	810.	~nin kanunsuz olarak toplanması	589.
~'un mu'cizesi	956, 958.	~ eserleri	842.
~daki üç cemaat-i azîme	965.	~ hizmeti	609, 770;
nun-i mütekellim-i maa'l-gayr	957.	<i>bakınız: hizmet-i Nuriye.</i>	
nun-i na'büdü	987.	~ndeki imtihandan çıkan ilânât	827.
nur	37, 39, 77, 123, 130, 156, 164, 192, 194, 217, 255, 262, 381, 423, 496, 501, 685, 810, 869, 870, 943, 987, 992, 1044, 1076, 1104; <i>bakınız: envar.</i>	~ isimli has şakirtler	682.
~ âlemi	446, 571; <i>bakınız: âlem-i nur.</i>	~ isimli talebeler	682.
~ arayan mü'minler ve Nur Şakirtleri	1083.	~ ism-i nuranîsi	683.
~ lafzı	1104.	~ kaideleri	750.
~ nuranîden gelir	123.	~ karyesi	810.
~ ve zulûmat	424.	~ mecmuaları	638.
~lar hazinesi	943.	~ mecmualarının kıymetli hizmet-i milliyesi	595.
~ların nuru	255.	~ medresesi	689, 870.
~lu akıllar ve tevhid	197.	~ mektebi	680.
~lu akılların madenleri	292.	~ naşiri	826.
~un alâ nur	429.	~ naşirlerinin tahliyeleri	806.
~un hüsnü	125.	~ nüshaları	750, 884.
elimizde ~ var, siyaset topuzu yok	442, 580.	~ Risaleleri	662.
ezelden ebede uzanan hayat ~u		~ Şakirtleri	690, 695, 701.
ve insan	1152.	~ asayîşi ihlâl etmez	700.
geçici âlemleri ~landırmak	393.	~ için kabir	426.
hakikat-i Muhammediyenin getirdiği ~	397.	~ ve âl-i Muhammed	690.
ilm-i ezelinin ~u	810.	~ ve Nur ismi	682.
iman ~u	408, 773, 1153; <i>bakınız: nur-i iman.</i>	~ne telâş ve fütür verilmeye çalışılması	680.
iman ~uyla zaman-ı mazi	311.	~nin şahs-ı manevîsi	587, 787.
İslâmiyet ~u	863.	~nin takrizlerinin Said Nursî aleyhinde kullanılması	632.
kahraman ~	424.	~ Talebeleri	756.
karanlıklar içinde ihsan edilen ~	1074.	~ talebeliğini inkâr etmemeli	793.
kudsi ~a hizmet	720.	~ne gizli görüşme isnadı	642.
Kur'ân'dan çıkan bir ~	424, 1108.	~nin fedakârlığı	822.
Kur'ân'dan gelen bir ~	423, 1085, 1104, 1105.	~nin gaye ve hizmetleri	897.
medar-ı teselli bir ~	1057.	~ temsilieri	682.
Muhammed'in (a.s.m.) ~u	298.	~a ilmi itiraz	613.
Muhammed'in (a.s.m.) getirdiği ~	206, 394, 398, 982.	~a talebe olmak teşvik ve takdir edilmeli	622.
Nur Talebeleri'nin ~u	484.	~daki ihlâsı bozmamak	691, 705.
nur-i Kur'ân'dan gelen ~	863.	~la imana hizmet	754.
Risale-i Nur'daki ~ lâfzı	1104.	~u okumak ve dinlemek	761.
Said Nursî'nin haber verdiği ~	839.	~un akideye muhalif gitmekle ittiham edilmesine karşı cevap	664.
sönmez ~	738.	~un ders dairesinin genişlemesi	802.
şifadar ~lar	1084.	~un dersi	779.
Nur	432, 607, 608, 635, 669, 681, 685, 753, 760, 770, 812, 821, 824, 832, 834, 842, 1044, 1095; <i>bakınız: Risale-i Nur.</i>	~un dersleri ve mahpuslar	783.
~ dairesi	523; <i>bakınız: daire-i Nur, daire-i Nuriye.</i>	~un eczaları	935.
~inde ehemmiyetsiz hissiyatı feda etmek	786.	~un erkânları	765.
		~un erkânlarını birbirinden soğutma plânı	786.
		~un fedakârları	750.
		~un fütûhatının engellenmeye çalışılması	771.

~un hakikatleriyle kendini muhafaza	747.	~nin emniyeti ihlâlle ittiham edilmesine	
~un hizmeti	745.	karşı cevap	604.
~un intişarı	432.	~nin serbestiyeti	886.
~un kerameti	662;	~nin tetkikati	551.
bakınız: keramet-i Nuriye.		mahkemelerin ~ni tetkiki ve beraat	
~un kerametlerinden tokat tarzındaki		vermesi	599.
bir kısmı	603.	Türk milleti ve ~	593.
~un mahpuslar içinde intişarı	770.	Nur Suresi	<i>Bakınız: Sure-i Nur.</i>
~un mahrem parçalarındaki		Nur Şakirtleri	430, 608, 609, 645, 839,
tevafulat-ı gaybiye	668.	840, 934, 935, 950; <i>bakınız: Nur Talebeleri.</i>	
~un mecmuaları		~ arasındaki şirket-i maneviye	788.
~nın başka lisanlara tercümesi	593.	~ aşâyîse dükunmaz	779.
~nın Makber-i Saadetde görülmesi	760.	~ emniyet-i dahiliyeye ilişmez	573.
~nin makbuliyeti	760.	~ hile, dalkavukluk ve yalanlarla	
~nin tercümesi	760.	müdaafaya tenezzül etmez	617.
~un mesleği	784.	~ idare ve asayîşi muhafaza eder	586.
~nde mübareze etmek yoktur	835.	~ ilm-i hakikati ve ilm-i imaniyeyi kısa	
~nde şahsî makamları arzu		zamanda kazanır	837.
etmek yoktur	690, 705.	~ kendilerini hile ve yalanla müdafaa	
~un meşrebi	784.	etmez	841.
~un muarızları	688.	~ manevî Âl-i Beytten sayılabilir	705.
~un muhtaç ve muarızlara ders verme		~ manevî zabıtabdır	586.
mesleği	784.	~ndeki sıkıntı ve me'vsiyetlere çare	776.
~un müsaderesinin zelzele ve harp		~ne cemiyet isnadıyla zulmedilmesi	830.
korkusuna sebep oluşu	801.	~ne cemiyet namı verilmesine karşı	
~un risaleleri	640.	cevap	616.
~ne yanlış mana verilmesi	704.	~ne irtica ittihamına karşı cevap	666.
~nin müsaderesi	704.	~nin cemiyetçilik ve komitecilğe	
~un rükünleri birbirine nazlanmamalı	776.	ihtiyacı yoktur	830.
~un sadık şakirtleri imanla kabre		~nin Denizli hapsinden kurtulmaları	418.
girecekler	762.	~nin elmas kalemleri	431.
~un şahs-ı manevisi ve tesanüt	777.	~nin gizli cemiyetle ittiham edilmesine	
~un tefsir olmamakla ittiham edilmesine		karşı cevap	897.
karşı cevap	664.	~nin haslarının şahs-ı manevileri	768.
~un tokatları	603.	~nin imha plânlarından kurtulmaları	418.
~un uhrevî taamı	429.	~nin irtibatları	616.
âlimlerin ~u tahsin ve tasdiki	613.	~nin kanunsuz olarak hapse	
allâmelerin ~ mecmualarını tetkik		sokulması	599.
ve takdiri	618.	~nin Kur'ân hakikatlerine karşı	
Ankara makamâtının ~lara ilişmemesi	603.	alâkaları	616.
inhiraf ~ dairesine zarar verir	785.	~nin mahpusların ıslahına çalışması	783.
kerametli ~	681.	~nin medrese-i Yusufiye	
nazar-ı dikkatleri ~lara celp	782.	toplannmaları	784.
Risale-i Nur'a ~ namı verilmesi	987.	~nin methiyelerinin suç sayılması	634.
safdil ve cür'etkâr ~ talebeleri	517.	~nin Nurlara karşı alâkalarına cemiyet	
Said Nursî'nin hayatında ~ kelimesi		ittihâmı	840.
vazife-i müdaafatın ~ erkânlarına		~nin Nurlara ve tercümanına alâkasına	
bırakılması	766.	siyasî cemiyet namı verilmesine	
zelzeleler ve ~	631.	karşı cevap	616.
Nur Muhammed	<i>Bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	~nin Said Nursî'ye karşı medihlerinin	
Nur Risaleleri	541, 609, 640, 642,	suç sayılmasına karşı cevap	704.
840, 869, 887, 890; <i>bakınız: Risale-i Nur.</i>		~nin Said Nursî'ye Mehdiilik tevcih	
~ başka derslere ihtiyaç bırakmaz	820.	etmekle ittiham edilmesine cevap	648.
~ uhuvvet-i İslâmiyeyi temin eder	593.	~nin siyasî cemiyetle ittiham edilmesine	
~ ve talebeleri başka tefsirlere ilişmez	642.	karşı cevap	616.
~ne perakende namı verilmesine		~nin uhuvveti	617, 841.
karşı cevap	640.	~nin vatan ve millete yaptığı hizmet	890.
~ni okuma ve yazmanın suç sayılmasına		Nur Talebeleri	621, 629,
karşı cevap	867.	654, 763, 792, 844, 887, 900, 1037; <i>bakınız: Ri-</i>	
~ni okutmak	888.	saletü'n-Nur Şakirtleri, Risale-i Nur Talebeleri,	
~nin beraati	706.	Risale-i Nur Şakirtleri, Resali'n-Nur Şakirtleri,	
~nin cemiyetçilikten beraati	622.	Nurcular, Nur Şakirtleri.	

~ aldatılmış hoca ve şeyhlerle uğraşmamalı	499.
~ aleyhinde propaganda	714.
~ aleyhindeki gizli zındıka komitesi	490.
~ aleyhindeki propaganda ve entrikalar	712.
~ aleyhine hazırlanan plânlar	468, 478, 489.
~ arasındaki şirket-i maneviye	778.
~ bir cemaattir	573.
~ birbirine nazlanmamalı	776.
~ daima beraberdir	470.
~ dairesi	782.
~ ehl-i dalâlete mağlûp değil, galiptir	536.
~ gizli bir cemiyet değildir	857.
~ hakikat-i imaniyeyi hiçbir şeye değişmez	665.
~ hakkında bir inayet-i Rabbaniye	668.
~ hakkında cemiyet vehmi	597.
~ hakkında siyasî cemiyet vehmi	443.
~ hakkında verilecek beraat kararı	858.
~ hakkında zahmetin rahmete dönmesi	827.
~ için ölüm terhis tezkeresidir	436, 443, 581.
~ içine casus sokulması	517.
~ idare ve asayişe çalışır	805.
~ inayet altındadır	542, 755, 766, 802.
~ mabeynindeki uhuvvet gücenmek ve tarafgirlik kaldırmaz	776.
~ mabeynine yabanilik atılmaya çalışılması	786.
~ nasıl bir cemiyettir?	494, 598.
~ Risale-i Nur'dan vazgeçmemelidir	500.
~ siyasetçi değildir	882.
~ siyasî cemiyet değildir	638.
~ vatan ve millete zararlı hadiselere katılmaz	893.
~ vatan ve milletin saadetine çalışır	805.
~ vatana ve millete menfaatlidir	596.
~nde dünyaya karışma arzusu yoktur	567.
~ndeki fedakârlık	821.
~ndeki hak kuvveti	464.
~ne beraat verilmesi	604.
~ne cemiyetçilik ithamı	621.
~ne cemiyetçilik ve komitecilik isnad edilmesine karşı cevap	494.
~ne cumhuriyet aleyhinde çalışma bahanesiyle hücum	489.
~ne dini alet etme bahanesiyle hücum	489.
~ne gelen bir musibet	777.
~ne gelen musibette, kader-i ilâhî ciheti	476.
~ne hücum	447, 499, 771, 830, 831, 834.
~ne idare ve asayişe işleme bahanesiyle hücum	489.
~ne iftira	543, 758, 779, 828.
~ne isnat edilen suç	899.
~ne kanun cihetinden ilişilemez	561.
~ne karşı cemiyet-i siyasiye vehmi	456.
~ne karşı gelen istibdad-ı mutlak	448.

~ne karşı kanunsuz muamele	838.
~ne karşı siyasî cemiyet vehminin sebepleri	581.
~ne siyasetçilik ithamı	621.
~ne taarruz ve hücum	753.
~ne tarikatçılık ve komitecilik bahanesiyle hücum	489.
~ne yapılan ihanetler ve hiddetli muameleler	597.
~ne yapılan kanunsuzluk	550.
~ne zulmedenler	535.
~nesebi kardeşten ziyade kardestir	544.
~nın arasının bozulmaya çalışılması	795.
~ni birbirinden soğutma plânı	798.
~ni birbirinden ve Nurlardan kaçırmak plânı	771.
~ni dalâlet hesabına mahkûm edenler	437.
~ni himaye etmek elzemdir	559.
~ni ihbar eden ve ceza verdirenlerin yanırları	667.
~ni istiğfara davet	484.
~ni mahkum etmek isteyenler ve mahkeme-i kübra	592.
~ni müdafaa	482.
~nin aleyhine sevk edilen şeyhler	517.
~nin asayişe ve idareye ilişmemesi	620.
~nin bahanelerle sıkıştırılması	559.
~nin beraati	583, 857.
~nin cemiyet isnadıyla tazip edilmesinin hikmeti	829.
~nin cemiyet ve komitelerle alâkası yoktur	434, 495, 598, 835.
~nin cemiyetçilik ve tarikatçılıktan beraati	585.
~nin cemiyetçilikle ittiham edilmesine karşı cevap	458.
~nin cemiyet-i siyasiye ile ittiham edilmesine cevap	582.
~nin cemiyetle ittiham edilmesine karşı cevap	573.
~nin cemiyetlerle alâkası yoktur	893.
~nin ders arkadaşlıklarına gizli cemiyet ittihamı	614.
~nin devlet mefhumu ile mübareze ithamına cevabı	882.
~nin dini alet etmekle ittiham edilmesine karşı cevap	578, 614, 876.
~nin dinî hissiyatı alet etmekle ittiham edilmesine karşı cevap	844, 887.
~nin düşmanı gizli münafıklar	797, 799.
~nin düşmanları	569, 571, 581, 594, 601, 603, 608, 619, 642, 644, 656, 662, 765, 777, 793, 801, 807, 825, 826, 832, 852.
~nin ehl-i dünyanın medeniyetinde ve hayatına ehemmiyet vermemekle ittiham edilmesi	536.
~nin emniyeti ihlâl ittihamına cevabı	845, 887.
~nin emniyeti ihlâl ittiham edilmesine karşı cevap	607, 641, 847, 890.

~nin gizli cemiyetle itham edilmesine karşı cevap	614, 637, 643, 847, 876, 887, 893.
~nin gizli cemiyetlerle münasebeti yoktur	434.
~nin haksız yere mahkûm edilmesi	698.
~nin halkı devlet aleyhine teşvik ittihamına cevabı	884.
~nin halkı hükûmet aleyhine teşvik ittihamına cevabı	863.
~nin hapis musibetine karşı buldukları bir teselli	531.
~nin hapisanelerde görüşmeleri	496.
~nin hapse girmelerinin bir hikmeti	485.
~nin hapse girmelerinin iki sebebi	477.
~nin hapse sokulmak istenmesinin bir sebebi	536.
~nin hayatlarını vakfettikleri hakikat	493.
~nin hedefi ve programı	573.
~nin hususî mektuplarına siyaset ittihamı	635.
~nin hususî vazifesi	434, 495, 598.
~nin hücumdan muhafaza edilmesi	483.
~nin ihlâsı	
~nin ehl-i dünyanın evhamına dokunması	477.
~nin imana ve emniyete hizmeti	447.
~nin intikamı	443, 581.
~nin kalplerindeki tahkiki iman	485.
~nin kanun cihetinden mahkum edilememesi	792.
~nin kanunsuz olarak tevkif edilmesi	555, 556.
~nin mabeynine soğukluk verme plânı	807.
~nin mahkemelerinin uzatılması	780.
~nin mahkemesinin tehiri	782.
~nin mahkemeye süngülü neferatla sevki	509.
~nin mahpusları irşat ve ıslahı	498.
~nin maksadı	
~ ehl-i dünya ile mübareze değildir	574.
~ iman ve ahirettir	574.
~nin medrese-i Yusufiye'de toplanmalarının faidesi	764.
~nin mektupları	643.
~nin meselesi	
~ dini ve ilmîdir	799.
~nin uzatılması	806.
~nin genişletilmesi	802, 803.
~nin tehiri	810.
~nin mesleği	540.
~nin metaneti	478.
~nin muarızları	457.
~nin muhabere ve münasebetleri	899.
~nin musibeti	496.
~nin müdafaası	763.
~nin namazlarını tadil-i erkânla kılmaları	485.
~nin nokta-i istinadı	777.
~nin nuru	484.
~nin perde altındaki cereyanlarla alâkadar tevehhüm edilmesi	530.

~nin rejim aleyhinde faaliyeti ittihamına cevabı	887.
~nin resmî ve gayr-i resmî muarızları	594.
~nin Risale-i Nur'u okumak ve dağıtmakla suçlanması	892.
~nin sadakat ve ihlâsının bir kerameti	779.
~nin sadakatleri	428.
~nin Said Nursî'ye hürmetlerinden tevehhüm edilmesi	621.
~nin Said Nursî'ye karşı şiddetli alâkadarlığı	444.
~nin sebatı	478, 486.
~nin siyasete dair bir düstur-i esasîsi	568.
~nin siyasetle alâkası yoktur	878, 899.
~nin siyasetten men edilme sebebi	549.
~nin siyasi cemiyetle itham edilmesine karşı cevap	597, 840.
~nin siyasi maksadı yoktur	877, 898.
~nin şahs-ı manevîsi	777.
~nin şapka giymemekle itham edilmesine karşı cevap	654.
~nin şekvalarının dinlenmemesi	559.
~nin şiddetli imtihanı	822.
~nin tesanüdü	490, 502, 898.
~ ve avam ehl-i iman	507.
~ne gizli cemiyet namının verilmesi	614.
~nün ehl-i dünyanın evhamına dokunması	477.
~nin tevkif edilmesi ve muhakemelere verilmesi	891.
~nin tevkifi	556.
~nin tevkifinin bahanelerle uzatılması	838.
~nin vahdeti	502.
~nin vazifesi Nurlarla ıstıgaldir	815.
~yle münasebeti olanların tevkif edilerek mağdur edilmesi	554.
adliyelerin ~ aleyhine sevk edilmesi	594, 825.
Afyon hapsindeki isyan ve ~	783.
asılsız bahanelerle ~ne hücum	489.
bolşevizm namına ~yle mücadele	622.
ehl-i dünya ~ne karışmamalı	436.
ehl-i vukufun ~ lehindeki kararı	541.
ehl-i vukufun ~ne yapılan ittihamları reddetmesi	628.
ehl-i vukufun ~ni tebrîe etmesi	542.
gazetelerin ~ lehindeki yazılar	826.
halis ~ velîlerden ziyade mevki alır	502.
hükûmet ~ni himaye etmeli	805.
ithamnamenin ~ne cebren dinletilmesi	696.
Kur'ân ~ni siyasetten men eder	548.
mahkemelerin ~ne beraat vermesi	599, 604.
medrese-i Yusufiye ve ~	754.
münafıkların ~ aleyhindeki jurnalleri ve desiseleri	834.
üç mahkemenin ~ne beraat vermesi	546.
zındıka hesabına ~ne hücum	447.
zındıkların ~ aleyhine adliyei şaşırtmaları	447.

Nur Talebesi		~la dünya ve ahiret âlemleri	1154.
Üstat kendisini ~ olarak gördü	885.	insan, ~ ve mevcudat	1153.
nura	169.	nur-i Kur'ân	29, 866, 869, 1096.
nuranî	123, 496.	~'a muhalif haletler	1103.
~ âlem	311, 351.	~'dan gelen nur	863.
~ âlem ve kabir	1148, 1150.	nur-i Kur'ânî	1064.
~ arifler	195.	~nin misali	1059.
~ bağıştan	306.	nur-i mahz-ı Kur'ân	1034.
~ Cennete girmek	366.	nur-i marifet	59.
~ çiçek	400.	nur-i Muhammedî	977, 1064.
~ gözlük	1147.	~den gelen nur	863.
~ hakikatler	984.	~nin misali	1059.
~ kalpler	197, 198.	nur-i velâyet	210.
~ kalpler ve tevhid	198.	nur-i vücut	114.
~ kudret	1018.	Nuriye	682.
~ kudret-i Rabbanîye	256.	nurlanmış	<i>Bakınız: mûnevver.</i>
~ medrese	191.	Nurlar	593, 603, 607,
~ ruhanî	255.	608, 609, 610, 616, 628, 629, 632, 661, 664,	
~ ruhlar	292.	666, 705, 706, 756, 757, 762, 765, 784, 786,	
~ tefsir	864.	799, 801, 805, 807, 808, 819, 825, 828, 835,	
~ zincirler	926.	836, 880, 965; <i>bakınız: Risale-i Nur.</i>	
kabir âleminin ~ hayatı	427.	~ belâların def'ine vesiledir	603, 631, 664.
nuranîyet	254, 1018.	~ hak ve hakikattir	428.
Nurcu	670, 800, 802, 899.	~ inayet altındadır	755.
Nurcular	629, 780, 827;	~ mağlûp olmaz	755.
<i>bakınız: Nur Talebeleri.</i>		~ parlayacaklar	487.
~ cemiyet değildir	862.	~ rıza-i Muhammedî dairesindedir	760.
~ cemiyet ve komite değildir	811.	~ telkinatı	888.
~ dağıtılmaz	812, 821.	~ ve kahraman şakirtleri	824.
~a hücum zamanında kışın hiddeti	692.	~ ve mahpuslar	763.
~a siyasî cemiyet ittihamı	638.	~ ve talebeleri	765.
~daki harika alâka	811, 821.	~ yazmak ve mütâlâa etmek	810.
~daki müspet fedailer	812.	~a dair ikramat-ı İlâhiyenin yazılmasının	
~daki uhuvvet-i İslâmiye	830.	sebebi	664.
~ın başka tefsirlere ilişmekle ittiham		~a dair işaret-ı gaybiye	664.
edilmesine karşı cevap	642.	~a dair işaret-i gaybiye	668.
~ın cemiyetçilikten beraati	622.	~a dair kerametlerin yazılmasının	
~ın emniyeti ihlâlle ittiham edilmesine		sebebi	664.
karşı cevap	604.	~a gelen mevhum suç	884.
~ın gizli görüştüklerine dair isnada		~a hücum	
cevap	642.	~ belâlara sebep olur	632, 691.
~ın uhuvvet ve muhabbetinin		~ zamanında gelen belâlar	603.
sarsılmaya çalışılması	780.	~ zamanında gelen	
Nureddin	682.	zelzeleler	631, 632, 662.
Nuri	682.	~ zamanında meydana gelen	
nur-i azam	1102.	hâdiseler	663.
Nuri Benli	682.	~ zelzele ve harp korkusuna	
nur-i hikmet	1035.	sebeb olur	801.
nur-i İlâhî	871, 872, 1064, 1101.	~a ilişmek ~in dairesini genişletir	755.
~nin misali	1059.	~a meşguliyet sıkıntıları azaltır	815.
nur-i iman	24, 196, 210, 904,	~a nazar-ı dikkatin celbedilmesi	806.
920, 930, 1154; <i>bakınız: iman nuru.</i>		~a tarikat noktasında beraat verilmesi	585.
~ elemeleri izale eder	1153.	~a zarar gelmemesi için cesurane ve	
~ gözlüğüyle insanların bu âleme		ihtiyatsız hareketten çekinmek	834.
geliş-gidişleri	1150.	~daki teselli	750.
~ ile Allah'ın varlığı	1155.	~daki zenginlik	895.
~ mevcudatı ahbab ve kardeş		~ı mübarezekârane ve siyasetvarî	
gösterir	1153.	müdafa etmemek	835.
~ ve ruh-i beşer	1153.	~ı nâehillere vermemek	686.
		~ı okumanın faydaları	757.

~ı okuyup yazan kabre imanla girer	429.
~ı sarsmak için plân	798.
~ı yazan kalemler	640.
~ı yazmak ve okumak	803.
~ın dersi	806.
~ın dersiyle mahpusların kardeş olması	759.
~ın esası ve hedefi, iman-ı tahkiki ve hakikat-i Kur'âniyedir	585.
~ın hüccetleri	664.
~ın hüsn-i ahlâk dersi	748.
~ın ilânâtı	825.
~ın iman hüccetleri	704.
~ın intişarı yasak değildir	806.
~ın intişarına mani olunmaya çalışılması	680.
~ın kıymeti	680.
~ın makbuliyeti	664, 668.
~ın mübarek makamları ziyareti	760.
~ın selâmeti	786.
~ın tashihi	760.
~la iştilal	815.
~la meşguliyet sıkıntıları izale eder	779.
~lar ve mahpuslar	319.
âlimler ve ~	664.
hapishane müdürleri memurları ve ~	319.
hapiste ~ dersini almak	749.
hocalar ve ~	664.
mahpuslar ~a muhtaçtır	746.
Nur Şakirlerinin ~a karşı alâkalarına cemiyet ittihamı	840.
Nur Talebelerini ~dan kaçırmak plânı	771.
Nurs	588, 682, 772, 797.
nutfe	939, 944.
~lerden suretlerin açılması	190.
~lerin açılması	944.
~lerin suretlerinin inkişafı	998.
nutuk	
ezelî ~	219.
nübüvvet	210, 393;
<i>bakınız: risalet, peygamberlik.</i>	
~ ehli	<i>Bakınız: ehl-i nübüvvet.</i>
~ naibleri ve vekilleri	1111.
~ın Şeriatı	656.
~lerin delilleri ahirete delâlet eder	294.
Muhammed'in (a.s.m.) ~ı	971, 975, 978, 979, 980.
Muhammed'in (a.s.m.) ~ı ve ahiret	348, 947.
nübüvvet-i Ahmediye	979.
nüfus	75, 176.
nüfuz	737.
nükte-i esma	
altı ~ risalesi	1135.
nükte-i i'caziye	417, 1053.
nükte-i Kur'âniye	665.
nükte-i tevhid	823.
nüşa-i enver	110.
nüzul-i İsa	563.
nüzul-i Kur'ân	1084.

O

oğul	
İslâm fedailerinin ~ları	811.
oksijen	178, 179; <i>bakınız: müvellidülhumuza.</i>
okul	<i>Bakınız: mektep.</i>
olağanüstü	
inanmayanlarda görülen ~ haller	<i>Bakınız: istidraç.</i>
olgunluk	<i>Bakınız: kemal.</i>
On Altıncı Lem'a	685.
On Altıncı Mektub	715.
On Dokuzuncu Mektub	
Hazret-i Ali'nin ~a işareti	1120.
On Dokuzuncu Mektub	216, 1120.
On Dokuzuncu Söz	1120.
Hazret-i Ali'nin ~e işareti	1120.
On Dördüncü Mektub	1120.
Hazret-i Ali'nin ~a işaretatı	1121.
On Dördüncü Şua	434.
on iki imam	922.
on iki Söz	1133, 1134.
Onuncu Mesele	381, 396, 400.
Onuncu Söz	285, 1079, 1095, 1120.
~'ün zındıkların fikirlerini kırması	1120.
İmam-ı Ali'nin ~e işareti	1119.
Onuncu Şua	301.
ordu	439, 565, 566,
595, 596, 604, 605, 817, 920, 927, 929.	
~nun şerefi	596.
kahraman ~	932.
kahraman ve mücahit ~	930.
Ordu Kumandanı	741.
ordugâh	173, 992.
bahar ~ı	324.
zemin ~ı	324.
ordugâh-ı zemin	79.
ordu-yı Rabbanî	25.
ordu-yı Sübhanî	57, 63, 273, 324, 939.
organ	<i>Bakınız: uzuv, aza.</i>
~lardaki tevafuk	1094.
orta derece	<i>Bakınız: hadd-i vasat.</i>
Ortaklar Bucağı	883.
Osman	836.
Osman (r.a.)	962; <i>bakınız: Osman-ı Zinnureyn, Hazret-i Osman.</i>
Osman-ı Zinnureyn	683;
<i>bakınız: Osman (r.a.), Hazret-i Osman.</i>	
Osmanlı	
~ Devleti	686.
~ halifeliği	<i>Bakınız: hilâfet-i Osmaniye.</i>
~ ordusu	566.
~ siyasiyyunları	921.
ot	377, 941.

otomobil	921.
Otuz Birinci Lem'a	1097, 1116, 1135.
Otuz Birinci Mektup	99, 1097, 1116.
Otuz Birinci Söz	1140.
~'ün zeyli	1145.
Hazret-i Ali'nin ~e işareti	1115, 1128.
Otuz İkinci Söz	1116, 1126, 1130, 1140.
Hazret-i Ali'nin ~e işareti	1116, 1129.
Otuz Üçüncü Mektup	542.
Otuz Üçüncü Söz	542, 1116, 1117.
Hazret-i Ali'nin ~e işareti	1117.
Otuzbir Mart	568.
Otuzbir Mart Hâdise-i meşhuresi	539.
Otuzbir Mart Hâdisesi	575, 700, 711.
Otuzbir Mart Vak'ası	772.
Otuzuncu Lem'a	1065, 1135, 1137, 1139.
Otuzuncu Söz	823, 1140.
Hazret-i Ali'nin ~e işareti	1115.
oyun	
haram ~lar	<i>Bakınız: lehviyat.</i>

Ö

öç	<i>Bakınız: intikam.</i>
öfke	<i>Bakınız: hiddet.</i>
Cehennem'in ~si	392.
öfkelenme	<i>Bakınız: tehevvr.</i>
öğrenci	<i>Bakınız: talebe.</i>
öğretmen	<i>Bakınız: muallim.</i>
öğüt	
ahlâkî ~ler	453.
öküz	413.
ölçü	998, 1003.
~lû düzgünlük	1002.
~yü aşma	<i>Bakınız: ifrat.</i>
israfsız ~ler	331.
kâinattaki ~ muhit ilme şahadet eder	1002.
masnuattaki ~	1012.
ölçülülük	<i>Bakınız: muvazene.</i>
öldürme	758; <i>bakınız: katl.</i>
ömürünü kıymetsiz şeylerle ~	317.
öldürülen	<i>Bakınız: maktül.</i>
öldürülme	
insan dirilmemek üzere ~yecektir	91.
ölme	333.
ölmüş	
~ dehşetli adam	534.
~ kumandan	604.
~ reis	614.
~ şahıs	559, 562, 576, 604.
ölü	104, 313; <i>bakınız: emvat.</i>
~lerin diriltilmesi	1029.
hadsiz ~lere Fatiha ve Yâsin	
bağışlamak	1055.

haşırde ~leri ihya	1022.
ölüm	28, 33, 54, 168, 286, 305, 311, 312, 320, 332, 352, 354, 356, 399, 410, 414, 425, 464, 536, 537, 550, 552, 592, 685, 687, 703, 748, 1007, 1044; <i>bakınız: vefiyat, vefat, terhis tezkeresi, mevt.</i>
~ gerçeği	<i>Bakınız: hakikat-i mevtiye, hakikat-i mevt.</i>
~ kat'i ve zahirdir	305.
~ ya idam-ı ebedidir yada terhis	
tezkeresi	305.
~ zamanı	<i>Bakınız: ecel.</i>
~den sonra dirilme	<i>Bakınız: haşır.</i>
~ü sevmek	34.
~ün idam-ı ebedisinden kurtulmak	536.
~ün idamından kurtulmak	443, 536, 581.
~ün istediği	305.
ahirete iman ~	351.
çocuk, ~ ve ahirete iman	353.
çocuklar, ~ ve Cennet fikri	286.
dalâlette gidenler için ~	436.
dirilmemek üzere ~	338.
dostların ebedî ~lerden kurtulması	351.
ebedî ~	311, 940.
ehl-i dalâlet hakkında ~	749.
ehl-i iman hakkında ~	749.
ehl-i iman için ~	34, 430.
iman nazariyla ~	1150.
imanlı ~	<i>Bakınız: hüsn-i hatime.</i>
kâfir ve münafıklar için ~	430.
kâfir ve zındıklar için ~	430.
Nur Talebeleri için ~ terhis tezkeresidir	436, 443, 581.
Risale-i Nur'un keşf-i kat'isiyle ~	430.
Risale-i Nur'un keşfiyat-ı kat'iesiyle ~	436.
Said Nursî'nin ~ü	677.
sırr-ı tevhid ile ~	34.
ölümsüz	<i>Bakınız: lâyetmut.</i>
Ömer	527.
Ömer (r.a.)	962; <i>bakınız: Hazret-i Ömer.</i>
ömr-i beşer	297.
ömrü-i maktül	
seksen sene ~	792.
ömür	115, 119, 350, 500, 730, 734, 735, 758, 802, 813, 822, 905, 1007, 1044.
~ sermayesi	316.
~rûn kısalığı ve uzunluğu	119.
~rûn saadeti	746.
~rünü hapiste geçirenler Nurlara	
muhtaçtır	746.
~rünü kıymetsiz şeylerle öldürmek	317.
~rünü küfürde geçiren	364.
ahir ~e kadar mücahede-i nefsiye	525.
bâkî ~	309.
ebedî ~	79.
hapiste geçen ~ günleri	744.
hapisteki ~ü ibadet hükmüne	
getirmek	366, 744.
mü'minin uzun, manevî ~ü	1152.
nihayetsiz ~	353.

seksen sene ~	770, 794.
önsezi	<i>Bakınız: hiss-i kablelvuku.</i>
örnek	
güzel ~	<i>Bakınız: hüsn-i misal.</i>
örtünme	<i>Bakınız: tesettür.</i>
övgü	<i>Bakınız: medih, methiye.</i>
övmeye	<i>Bakınız: takriz, sena.</i>
özlem	<i>Bakınız: tahassür.</i>
özür	<i>Bakınız: tarziye.</i>

P

padişah	37, 913.	~lerin mu'cizeleri ve hüccetleri ahirete	
~ın iki suretle konuşması ve emri	202.	şahadet eder	948.
Padişah	327.	~lerin necatları	386.
Padişah-ı Bîmisal	116.	~lerin zuhur ettiği yer	<i>Bakınız: mazhar-ı enbiya.</i>
Padişah-ı Ezel ve Ebed	343.	benî İsrail ~leri ve Sahret	413.
Padişah-ı Ezeli	202.	cinlerden ~ gelmiş midir?	532.
~nin tehditleri	393.	eski ~lerin hakikatleri ve Kur'ân	220.
Padişah-ı Zülcelâl	354.	eski ~lerin Kur'ân gibi izahat	
~'e intisap	327.	vermemesi	347.
para	1067.	Peygamber (a.s.m.)	330, 417, 431,
paramak	1094.	540, 657, 697, 761, 879, 904, 907, 962, 979,	
pazar		999, 1126; <i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
ahiret ~ı	770.	~ ve Celcelütiye	1130.
kudsi ~	770.	~'e bildirilen umur-i gaybiye	904.
peder	102, 356; <i>bakınız: baba.</i>	~'in belîğâne kelâmı	904.
pederâne		~'in kabri	<i>Bakınız: kabir-i Peygamberi.</i>
~ münasebet	288.	~'in kahinler ve arifler tarafından	
pederlik	352.	haber verilmesi	979.
perde		~'in şecaati	973.
~ altındaki cereyanlar	530.	~'ine hizmet	878.
şeytanî ve şerli ~ler	411.	Peygamber-i Zîşan	1134;
perdedar-ı dest-i kudret	411.	<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
perde-i gayp	53, 199, 213, 295,	Peygamberimiz Muhammed	
486, 995, 1007.		Mustafa (a.s.m.)	656.
~ arkasındaki sanatkâr	128.	peygamberlik	378; <i>bakınız: risalet, nübüvvet.</i>
~tan gelen erzaklar ve rahmaniyet	125.	~ hüccetleri ahirete şahadet eder	948.
perde-i izzet-i kudret-i lâhiye	1005.	peyk	72.
perde-i kudret	248.	pınar	183.
perestiş	41, 201, 240.	pir	160.
perestişlik	41, 277.	mahpusların ~i	302.
pest		pis	
~ ahlâk	675.	~ maddeler ve taifeler	943.
peygamber	191, 196, 200, 290, 292,	~ şeylere hasr-ı nazar etmemek	795.
307, 314, 330, 333, 453, 533, 659, 790, 917,		pişman	730.
964; <i>bakınız: elçi, resul, nebî, enbiya.</i>		pişmanlık	<i>Bakınız: esef.</i>
~lere gelen gaybî imdatlar	963.	piyango	303, 304, 306, 307.
~lere iman	375, 404.	mukadderat-ı nev-i beşer ~su	307.
~lerin ahireti bildirmeleri	292.	uhrevî mukadderat-ı beşer ~su	304.
~lerin beka-i ihreviyi ilan ve ispatı	334.	plân	
~lerin davalarının esasları	378.	Avrupa zalimlerinin sû-i kast ~ı	1102.
~lerin efdali ve seyyidi	431.	din aleyhindeki ~lar	859.
~lerin en faziletli sözleri	21.	eşyanın ~ları	45.
		gizli zındıkların ~ları	494.
		komünistlerin gizli ~ları	853.
		Kur'ân zararına ~lar	1102.
		Kur'ân'a karşı dehşetli bir ~	396.
		münafıkane ~	504.
		münafıkların bir ~ı	504.
		Nur Talebeleri aleyhine	
		hazırlanan ~lar	468, 478, 489.
		Nur Talebelerini birbirinden	
		soğutma ~ı	798.
		Nurun erkânlarını birbirinden	
		soğutma ~ı	786.
		Resaili'n-Nur Şakirtlerini imha ~ı	1083.
		Risale-i Nur aleyhindeki ~	516.
		Said Nursî aleyhine çevrilen ~	712.
		tarikatlari mağlup eden ~lar	478.

zındıkların ~larının akim kalması	478.
zındıkların ~ları	569.
polis	455, 547, 702.
Port Artur Kal'ası	915.
Posta Gazetesi	671, 836.
pozitif	
~ fikirler	852.
~ ilimler	<i>Bakınız: fûnun-i müsbete.</i>
prensip	
cumhuriyet ~leri	558.
profesör	856.
program	
eşyanın ~ları	45.
harekât-ı ubudiyete sağlam bir ~	984.
kudsi ~	434, 495, 598.
mukadderat-ı beşeriyenin ~ı	788.
Nur Talebelerinin ~ı	573.
saadetlerin ~ı	673.
propaganda	
komünist ~sı	595.
Müslüman kisvesindeki ~cılar	460.
Rusların hacılarla ilgili ~sı	595.
Said Nursî aleyhindeki ~	590, 712, 714, 853.
propaganda-i siyaset	548, 568, 720.
psikolog	856.
put	<i>Bakınız: sanem.</i>
puthane	605, 620, 678.
pürrahm ü şefkat	881.

R

ra'd	75, 76, 176, 179;
<i>bakınız: gök gürültüsü.</i>	
Ra'd Suresi	1088.
ra'dat	74.
Rab	71, 101, 111, 118, 149, 155, 157, 181, 202, 240, 245, 271, 294, 299, 324, 327, 330, 333, 346, 418, 448, 472, 521, 854, 868, 964, 974, 995, 1028, 1044, 1045, 1090, 1136, 1137.
~ bâkîdir	297.
~ insanı sever	297.
~ kendini insana sevdirebilir	297.
~bi tanımak	951.
~bi tavsif	208.
~bin dostlarının idam-ı ebedîden kurtulması	299.
~bin kimdir?	407, 520.
âlemlerin ~binin hitabı	222.
insan ve ~	297.
şerhlerden ~be sığınmak	417.
Rabbânî	681.
~ fiiller	234.
~ hikmetler	211.
~ hikmetler ve Muhammed (a.s.m.)	981.
~ isimlerde muvafakat	86.
~ it'amlar ve ziyafetler	212.

~ maksatlar	222, 228.
~ matbahlar	60.
~ sanatlar	178.
~ tesbihat	139.
havanın ~ hizmetleri	178.
insanın hayatı ~ bir mekuptur	116.
Rabbe'l-Âlemîn	92.
Rabbe's-Semavati ve'l-Aradîn	92, 97.
Rabb-i Rahîm	118.
Rabbî	97, 403.
Rabb-i Hakîm	944.
Rabb-i Kerîm	147.
Rabb-i Rahîm	57, 85, 98, 292, 909, 1090, 1135.
Rabb-i Rahîm ve Mucib.	
duaların kabulü ~'e şahadet eder	960.
Rabb-i Zülcelâl	230.
Rabb-i Zülcelâli ve'l-İkram	178.
Rabbü'l-Âlemîn	
~ ismi ve ahiret	330.
~'in rububiyeti	230.
Rabbü'l-Âlemîn	
~'in vücub-i vücudu ve vahdeti	952.
Rabbü'l-Berri ve'l-Bahr	80.
Rabbü'l-Enbiya ve's-Sıddîkîn	97.
Rabbüssemavati ve'l-Ard	1045.
rabita	458.
esma-i İlâhiye adedince uhuvvet ~ları	112.
hayat-ı beşeriyenin ~ları	926.
hayat-ı içtimaiyeyi temin eden ~lar	616, 840.
iman ~sı	114.
uhuvvet ~ları	113.
uhuvvet ve kardeşlik ~sı	1154.
rabita-i diniye	866.
rabita-i vahdet	966.
radio	178, 316, 419, 439, 440, 563, 577, 907, 920, 941, 1055.
~ havanın hafız-ı Kur'ân'ı olmalı	577.
~ya mukabil şükür	440.
manevî ~lar	966, 1055.
Rafizî	524.
rağbet	880.
rahat	354, 513, 680, 757.
en ~ yol	961.
rahat-ı kalp	355, 503.
rahim	<i>Bakınız: erham.</i>
rahîm	83.
Rahîm	23, 61, 143, 177, 230, 261, 271, 278, 279, 327, 332, 417, 471, 542, 990, 1043, 1044, 1092, 1096, 1098, 1122, 1148, 1158.
~ ismi ve ahiret	331, 333.
~ ismi ve haşır	345.
rahîmâne	175, 183.
~ işler	177.
~ muavenet	258.

~ rızık	77, 78, 181.
~ tasarruf-i âmm	241.
~ tedabir	84.
~ terbiye	181.
~ tezyin ve tasvir	187.
~ yardım	1000.
Rahîmâne	
~ beslenme	268.
~ ihsanatın istımrarı ve bekası	292.
~ istihdam	228.
~ rububiyet	230.
dualara ~ mukabele	129.
Rahîm-i Kerîm	953, 1000.
Rahîm-i Mutlak	18, 56, 147, 410.
Rahîm-i Zülcemal	865.
~'in idare ve işesi	183.
Rahîm-i Zülcemal Hazretleri	1038.
rahîmiyet	61, 203, 268, 275, 341, 999, 1123, 1156.
~ hakikati	274, 279.
~ nimeti	1156.
~ tabiri	125.
~ ve kalp	1156.
kudsi ~	19.
rahîmiyet-i İlâhiye	386.
rahîmiyet-i Rabbâniye	125.
Rahman	23, 270, 417, 990, 1043, 1044, 1092, 1096, 1098, 1148, 1158.
~ ismi ve ahiret	338.
~'a Rezzak manası verilmesi	952.
~'in ehadiyeti	270.
~'in isimleri	270.
~'in vahidiyeti	270.
Rahmanâne	
~ idare	272.
Rahman-ı Rahîm	96, 126, 179, 293, 952, 995, 1005.
~'i tanımak ve ubudiyetle sevmek	946.
~'in rahmeti	181.
Rahman-ı Rahîm-i Zülcelâl-i Ve'l-İkram	
~'in ziyafetleri ve ihsanları	312.
Rahman-ı Rezzak	953.
Rahman-ı Zülcelâl-i ve'l-İkram	
~'in hazine-i rahmeti ve nehirler	183.
Rahman-ı Zülcemal	
~'in rahmeti	270.
Rahmanî	
~ fiiller	234.
~ hediyeler ve vazifeler	176.
~ hediyeleri tartmak ve bilmek	109.
~ hizmetler	228.
~ hulâsalar	106.
~ işe ambarı	323.
~ işler	178.
~ kazanlar	60.
~ sefine	1149.
yağmurdaki ~ cilveler	178.

Rahmanirrahîm	90.
rahmaniyet	61, 62, 203, 268, 271, 341, 999.
~ hakikati	268.
~ kanunları	954.
~ nimeti	1156.
~ ve nefis	1156.
Rahmaniyet	271.
rahmâniyet	
~ tabiri	125.
rahmâniyet-i İlâhiye	
~ ve erzaklar	125.
Rahmanürrahîm	135.
rahmet	25, 52, 55, 62, 65, 70, 74, 75, 76, 78, 82, 84, 88, 92, 95, 96, 98, 103, 117, 126, 129, 135, 147, 149, 159, 176, 181, 227, 230, 234, 249, 261, 270, 271, 273, 278, 292, 293, 295, 299, 312, 313, 330, 331, 333, 336, 337, 340, 362, 369, 378, 410, 414, 443, 464, 495, 500, 511, 520, 543, 685, 738, 766, 802, 810, 934, 938, 944, 946, 952, 954, 958, 983, 984, 995, 1000, 1043, 1045, 1156.
~ ahireti ister	955.
~ atıyyeleri	110.
~ Cehennemi ister	362.
~ hazineleri	97, 149.
~ hazinelerindeki hediyeleri tartmak ve bilmek	109.
~ hazinesi	728;
~ bakınız: hazine-i rahmet.	
~ hazinesi ve elektrik	1062.
~ kâinat ve insan	269.
~ sözleri ve manaları	114.
~ taamları	107.
~ ve rızık	952.
~e itimat	471.
~i ittiham	511.
~in genişliği	73, 86, 94.
~in hediyeleri	268.
~in himayetiyle akrabaların necatı	103.
~in ihatasını muhafaza	410.
~in misali	985.
~in nezaret ve himayeti	103.
~in vahidiyeti	270.
~in vüs'atı	90.
~ler âlem-i bâkiyi gerektirir	295.
~li kitap	681.
~siz bulutların izalesi	685.
ebedî ~	581.
ebedî ~ denizleri ve numuneleri	82.
ebedî ~ hazineleri	87.
fakr ile ~e âyinedarlık	117.
fânî zahmeti bâki ~e tebdil	469.
Hazret-i Muhammed'e hadsiz ~	
~ dualarının hikmeti	162.
kâinatı hadsiz ~	952.
Muhammed'e (a.s.m.) ~ duaları	395.
musebetler, çirkinlikler, şerler ve ~	953.
uhrevî ~ hazineleri	294.
umumî ~	55.
vahidiyet, ehadiyet ve ~	269.

zahmet ~e dönmesi	827.	realist	859.
zahmet memleketinden ~		reca	
memleketine göç	1150.	havf ve ~	906.
zahmetin ~e çevrilmesi	513.	Receb-i Şerif	771.
zahmetin ~e inkılâbı	476.	~'te hasenenin sevabı	770.
zahmetlerde ~i aramak	479.	reddetmek	551, 557, 561.
zahmetlerin ~lere çevrilmesi	749.	refakat	292.
rahmetenli'l-âlemîn	432.	daimî ~	288.
rahmet-i amme	336.	sûrî ~	288.
rahmet-i ilâhî	520, 728, 732.	refika-i hayat	352.
rahmet-i ilâhiye	353, 415,	daimî ~	288.
471, 487, 509, 677, 789, 906, 922, 1053.		rehber	208, 214, 315, 432, 848, 1037.
~ matbahlarının müfettişi	1003.	kudsî ve semâvî ~	673.
~nin tebessümü	407.	Rehber	686, 825.
rahmet-i Rabbanî	909.	rehber-i ekmel	198.
rahmet-i Rabbaniye	360, 837.	rehber-i saadet	869.
rahmet-i Rahman		reis	122, 209, 565, 566, 576, 963, 984.
~'in cemal-i lâyezalîsi	18.	adliye ~i	596.
rahmet-i rububiyet	204.	Ankara ~leri	699.
rahmet-i vâsia	299.	Avrupa'nın vahşi ~leri	683.
rahm-ı mader	67.	büyük ~	585.
~den dünyaya gelen çocuk	1150.	çete ~leri	684.
raiyet	363, 732.	dindar cumhuriyetin ~leri	446.
raiyyet	912.	istikamete mazhar taifenin ~leri	962.
rakı	563.	manevî ~ler	375.
raks	130.	Nemrutlaşmış ~ler	677.
Ramazân (ay)	164, 466, 467,	ölmüş ~	518, 614.
468, 703, 724, 726, 727, 729, 782.		seyyiat, tahribat ve zayıat ~e verilir	927.
~ hilâlî	335.	Reis	456.
Ramazân-ı Mübarek		reis-i hükûmet	834.
~'te hasenenin sevabı	770.	Reisicumhur	445, 571, 711.
Ramazân-ı Şerif	382, 432,	~'a gönderilen müdafaaname	451.
729, 792, 793, 1050, 1118.		rejim	457, 551, 557, 679, 714, 889, 893.
~in hilâlî	167.	~ aleyhinde faaliyet ittihamına cevap	887.
rapor		~e aykırı fikirler neşretme isnadına	
Diyanet Riyasetinin ~u	631, 798.	cevap	774.
ehl-i vukuf ~u	452, 631.	~e muhalefet ittihamına cevap	714.
garazkâr ~	831.	~i ilmen kabul etmemek	551.
Risale-i Nur aleyhindeki ~	832.	~in sahibine adavet	551.
Risale-i Nur Külliyyatı hakkında		Deccalın ~i	908.
verilen ~lar	848.	ecnebi ~i	891.
rasih		irtidad-ı mutlakın ~ altına alınması	594.
ilimde ~ olanlar	903.	rekabet	419.
ratıba-i mevt	1070.	hizmette ~ten tahaffuz	494.
Rauf	1122.	remiz	489, 1057, 1081, 1089, 1095.
Rauf-i Bâkî	135.	remzî	1058, 1059, 1066.
ravi	908, 914.	remz-i gaybî	472.
~lerin içtihatları	918.	remz-i kader	591.
Ravza-i Mutahhara	760.	remz-i Kur'ânî	1083.
rayiha-i tayyibe		renk	109, 126.
ism-i Adl ve Hakem'in ~si	1129.	resail	103; <i>bakınız: risaleler.</i>
re'fet	149, 1123.	Resail-i Nur	103.
Re'fet	766, 806.	Resaili'n-Nur	49, 1058, 1059,
Re'fet Bey	790, 799.	1060, 1062, 1063, 1064, 1065, 1077, 1080,	
~'in sualleri	473.	1081, 1082, 1084, 1088, 1089, 1096, 1097,	
		1103, 1104, 1105; <i>bakınız: Risale-i Nur.</i>	

~ ayetlerdeki hakaik-i imaniyenin hücetleridir	1089.	~ hocalar	834.
~ bürhan-i ilâhînin kuvvetli bir bürhanıdır	1080.	~ makam	601, 678.
~ cüzlerinin telifi	1061.	~ memur	705.
~ ism-i Hakîm ve Rahîm'in mazharıdır	1092.	~ memurlar	610, 780, 819.
~ işaret-i Kur'âniyeye medar-ı nazardır	1088.	~ memurların aldatılması	465.
~ Kur'ân'dan iktibas edilmiştir	1062.	~ olmayan	<i>Bakınız: gayriresmî.</i>
~ Müellifi	1103;	resm-i küşat	116, 372.
<i>bakınız: Said Nursî.</i>		resmiyet	559.
~ tahsil külfeti çekmeden kendi kendine âlim olur	1063.	resul	578, 986.
~'nin geçirdiği inkılâb-ı fikrî	1089, 1101.	Resul	879, 880, 882.
~'nin her suale cevap vermesi	1066.	Resul (a.s.m.)	376;
~'nin meşhûrüne ilişilmesi	1090.	<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
~'nin tahsili	1063, 1066.	~'ün ef'al ve ahvali	432.
~'ne başladığı tarih	1065.	Cenab-ı Hak ile ~'ünün mükâlemeleri	156.
~'nin tedristen telif vazifesine başlaması	1074.	Resulallah	853, 904;
~'nin ulûm-i Arabiyye başladığı tarih	1061.	<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
~'nin veladeti	1063, 1064.	Resul-i Ekrem	20, 85, 90, 92, 93, 95, 102, 157, 292, 366, 431, 862, 872, 930, 986;
~ nereden iktibas edilmiştir?	1062.	<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
~ Şakirtleri	1081, 1084, 1090, 1099, 1103; <i>bakınız: Nur Talebeleri.</i>	~ doğru sözlüdür	207.
~ hizb-i Kur'ân'ın efradındandır	1083.	~ ve Cevşenü'l-Kebir	208.
~ imanla kabre girecekler	1100.	~ ve Kur'ân	221.
~ni imha plânı	1083.	~'de yalan olamaz ve bulunamaz	207.
~'nin ihlâsları ve kuvve-i maneviyeleri	1083.	~'i inkâr etmek ve zincirinden çıkmak	314.
~'nin istiğfar dersi	1084.	~'in ahlâk-ı hasenesi ve kemalâtı	207.
nur arayan mü'minler ve ~	1083.	~'in daveti	207, 208, 209, 314.
~ şifadır	1084.	~'in defter-i a'mali	395.
~ ve Kur'ân	216.	~'in defter-i hasenatı	394, 863.
~ ve müellifine dair tevafukat-ı Kur'âniye	1062.	~'in dersi	
~ ve şakirtleri		~yle semavat	71, 76.
~'nin envâr-ı Kur'âniyyi neşri	1082.	~'in dini	314.
~'nin meydan-ı mücahede-i maneviyeye atılmaları	1078.	~'in dua ve münacatı	208.
~'un başlangıcı	1082.	~'in duası	207.
~'un fatıhası	1104.	~'in dünyaya meydan okuması	209.
~'un intişarı, iştiharı ve parlaması tarihi	1061.	~'in hâdisat-ı kevnîyyeyi gaybiyâne beyan etmesi	221.
~'un meydana çıkması	1063.	~'in hakka davetteki sebatı	208.
~'un risaleleri ve Kur'ân	1102.	~'in ibadatı	208.
~'un şifadarâne intişarı	1081.	~'in imanı	207, 222.
~'un telif ve tekemmülü	1097.	~'in imanı ve itikadı	209.
~'un telifi	1104.	~'in kabri	<i>Bakınız: kabri Muhammedî, Makber-i Saadet.</i>
otuz ayet-i meşhûrenin ~ işareti	1092.	~'in kemalâtı ve hasletleri	213.
tahsil külfeti çekmeden herkes ~u anlayabilir	1063.	~'in mertebe-i imanı	209.
zişuur mahlûkat, ruhanîler ve ~	103.	~'in mertebe-i marifeti	208.
Resaili'n-Nuriye	<i>Bakınız: Risale-i Nur.</i>	~'in metanet, sebat ve cesareti	208.
~ risalet-i Muhammediyyeye şahadet eder	975.	~'in Miraçta selâm-ı ilâhiye mukabelesi	158.
resmî		~'in mu'cizatı	206, 346.
~ adamların Nur Talebelerini sıkıştırması	559.	~'in Rabbini tavsifi	208.
~ daire	732, 733.	~'in risaleti	394; <i>bakınız: risalet-i Muhammediye, risalet-i Ahmediye.</i>
		~'in riyaseti	159.
		~'in saadet-i ebediye için duası	333.
		~'in sadakati	211.
		~'in sıdkı	213.
		~'in soyundan olan	<i>Bakınız: Seyyid.</i>
		~'in sözlerinin hakkaniyeti ve ihbaratının doğruluğu	206.

~'in şahsiyeti-i maneviyesi	Bakınız:	rızık	21, 38, 41, 60, 75, 77, 90,
hakikat-i Muhammediye.		273, 275, 276, 277, 278, 414, 492, 728, 750,	
~'in şeriatı	207.	938, 951, 960, 989, 998, 1005, 1006, 1007,	
~'nin kanunları	207.	1045; bakınız: <i>erzak, taam</i> .	
~'in takvası	208.	~ için fiilî dua	276.
~'in talimi	292.	~ ikidir	276.
~yle bahirler ve nehirler	80.	~ Rezzak-ı Rahîm'i gösterir	952.
~yle cev-v-i sema	74.	~ verici ismi	262.
~yle dağlar	82.	~a bereket	757.
~yle nebatat ve eşcar	88.	~a muhtaç hayvanat âlemi	1043.
~'in tebliği	209.	~ı ihsan etmek Allah'a mahsustur	41.
~'in ubudiyeti	207, 208.	~'in müphem olmasının hikmeti	1007.
~ni iptida ve intihayı birleştirerek		~'in zevki	278.
yapması	208.	~lar tayin ve tahsis edilmiştir	1006.
~'in vahdaniyete şahadeti	214.	~lar tekeffül-i Rabbanî altındadır	274.
~'in vüs'at-i imanı	222.	~ların verilmesi	274.
~'in yakîni	209.	~ta bereket	680.
~'in yemini	16; bakınız: <i>kasem-i Muhammedî, kasem-i Nebevî</i> .	ağaçların ~ları	275, 953.
asfiya-i müdakkikinin ~'in sadıkiyetine		basit kum ve sudan ~ verilmesi	80.
şahadeti	210.	bîçarelerin ~ları	275.
Ashabın ~'in sadıkiyetini tasdiki	211.	denizlerdeki mahlûkların ~ları	80.
enbiya ~'in doğruluğunu şahadet eder	209.	fitrî ~	276.
evliyanın ~'in sadıkiyetine şahadeti	210.	hakikî ve fitrî ~	276.
kâinatın ~'in hakkaniyetine şahadeti	212.	hayat âlemi ve ~	277.
Kur'ân, ~ ve İslâmiyet	222.	helâl ~ acz ve zaafa nispeten gelir	275.
Kur'ân'ın ~e nüzulü	221.	ihtiyat ~ı	942.
Resulullah (a.s.m.)	347;	maddî ve manevî ~	953.
bakınız: <i>Muhammed (a.s.m.)</i> .		manevî ~	20;
revaih-i tayyibe	1000.	bakınız: <i>erzak-ı maneviye</i> .	
rezalet	887.	mecazî ve sunî ~	276.
~li fûcür	961.	rahmet ve ~	952.
Rezzak	81, 189, 725, 990.	yavruların ~ları	953.
~ burcu	1043.	yavrunun ~ı	1007.
Rahman'a ~ manası verilmesi	952.	zîhayatın ~ları	78, 181.
rezzakane		rıziksızlık	276.
~ rızıklar	181.	rızık-ı acaip	995.
Rezzak-ı Alîm-i Rahîm		rızık-ı helâl	
~'in şefkatli düsturu	1007.	~ iktidar ve ihtiyar kuvvetiyle	
Rezzak-ı Hakikî	497.	kazanılmaz	276.
Rezzak-ı Hakîm	943.	rica	968, 970, 1007, 1008, 1090.
Rezzak-ı Kerîm	106.	rikkat	23, 32, 467.
~'in dergâhına iltica	1007.	rikkat-i cinsiye	33, 102, 288, 990.
Rezzak-ı Rahîm	277, 278, 938.	risale	888.
~'in ihsanat mertebeleri	107.	esma ~si	1137.
~'in işleri	938.	Fetih ve Nasr ~si	1132.
rızık ~'i gösterir	952.	haşre dair ~	733.
Rezzak-ı Zülcelâl	80.	küçük mektuplar ~si	509.
~'in rahîmiyeti ile zîhayatın		mahrem ~	605, 628.
beslenmesi	275.	müşâbâh hadislerin tevillerini	
rezzakîyet	341.	beyan eden ~	605.
rezzakîyet hakikati	274.	tesettür-i nisa hakkındaki ~	622.
rıza	402, 471, 827.	risale-i esma	1135, 1137.
kazaya ~	490, 530.	risale-i esma-i sitte	1138.
rıza-i İlâhî	103, 356, 597,	risale-i harika	1081, 1138.
812, 821, 866, 882, 897.		risale-i hurufiye	1136.
rıza-i Muhammedî	760.	risale-i işaret-ı huruf-i Kur'âniye	1138.
rıza-i Nebeviye	761.	Risale-i Kader	809, 810.
		Risale-i Miraç	
		Hazret-i Ali'nin ~'a işareti	1115.

Risale-i Nur	17, 68, 97, 98,	~ hadimi	59.
211, 223, 228, 265, 283, 302, 308, 315, 318,		~ harp belâsının ref'ine bir sebeptir	489.
355, 364, 382, 400, 424, 427, 428, 429, 431,		~ hayat-ı içtimaiyeyi anarşilikten korur	549.
437, 440, 446, 447, 449, 453, 461, 466, 467,		~ herkesin başında bir yasağı bırakır	455.
473, 475, 484, 488, 489, 492, 503, 512, 516,		~ hiçbir kitaptan alınmamıştır	681.
518, 519, 520, 521, 523, 525, 528, 529, 530,		~ hiçbir şeye alet edilmez	548.
531, 533, 534, 535, 540, 541, 542, 546, 549,		~ hikmet-i kudsiyeyi ders verir	1077.
550, 552, 553, 554, 558, 559, 562, 566, 569,		~ hizmeti	<i>Bakınız: vazife-i Nuriye.</i>
573, 578, 580, 587, 594, 599, 618, 620, 625,		~ hizmetinde inayet-i Rabbaniye	530.
627, 633, 636, 639, 643, 645, 646, 647, 648,		~ hizmetinde sıkıntıları sabırla	
649, 654, 656, 668, 670, 689, 690, 696, 697,		karşılama	438.
703, 705, 706, 708, 747, 749, 753, 756, 782,		~ ile dünya menfaatlerini arzu	
791, 792, 793, 804, 806, 807, 824, 839, 841,		etmemek	469.
843, 846, 847, 850, 851, 853, 854, 855, 856,		~ ile iştigal sıkıntısı hafifletirir	503.
858, 862, 863, 865, 867, 868, 869, 871, 872,		~ ile mübareze edilmez	622.
873, 874, 876, 880, 885, 892, 893, 894, 896,		~ ilham ve istihraçtır	1075, 1085.
898, 900, 987, 1004, 1037, 1042, 1046,		~ ilm-i hakikati ve ilm-i imaniyeyi	
1047, 1049, 1050, 1051, 1052, 1054, 1056,		kısa zamanda kazandırır	837.
1058, 1059, 1065, 1066, 1070, 1074, 1076,		~ ilmî ve imanî şüphelerden kurtarır	851.
1077, 1097, 1098, 1102, 1108, 1110, 1111,		~ İmam-ı Ali'nin iltifatına layıktır	1119.
1112, 1113, 1116, 1120, 1121, 1126, 1127,		~ imanı kuvvetlendirir	851.
1128, 1131, 1132, 1133, 1136, 1137, 1141,		~ iman-ı tahkikiyi kazandırır	318.
1142, 1145, 1155;		~ iman-ı billâhtan bahseder	1155.
<i>bakınız: Risaleü'n-Nur, risaleler, Risalei'n-</i>		~ imanları ispatçılıkla imar eder	859.
<i>Nur, Resailü'n-Nur, Resaili'n-Nuriye, Resa-</i>		~ insanların en büyük davasını	
<i>ilü'n-Nur, Nur Risaleleri, Nurlar, Nur, Siracüs-</i>		kazandırır	872.
<i>sürç, Siracünur.</i>		~ irşat ve islâh eder	851.
~ afatın def'ine vesiledir	537.	~ ism-i Rahîm ve Hakîm'e	
~ afatlardan muhafazaya vesiledir	488.	mazhardır	271, 1122.
~ ağacı	<i>Bakınız: şecere-i Risale-i Nur.</i>	~ iştiaq ve alâka ile okunmaya	
~ alet edilmez	441, 548, 578.	devam edecektir	859.
~ aleyhindeki rapor	831, 832.	~ kalb-i umumiyyi ve efkâr-ı ammeyi	
~ anarşiyi keser	549.	tedavi eder	283.
~ asayiş muhafaza eder	549.	~ karanlıklar içinde ihsan edilen	
~ başta perdeli gider, sonra		bir nurdur	1074.
inkışaf eder	99.	~ kelime-i tevhidin delilleridir	131.
~ belâların def'ine		~ kızıl tehlikeye karşı bir settir	641.
vesiledir	432, 489, 647, 691, 692.	~ Kur'an'a bağlıdır	435.
~ dairesi içine giren		~ Kur'an'dan çıkan bürhanî bir tefsirdir	131.
~ imanını kurtarır	1073.	~ Kur'an'ın hakikî bir tefsiridir	867, 1056.
~ imanla kabre girer	1073.	~ Kur'an'ın imanî hakikatlerini beyan	
~ dalâletteki manevî Cehennemi ve imandaki		eden bir tefsirdir	804.
manevî Cenneti ispat		~ Kur'an'ın malıdır ve manasıdır	1143.
eder	1041.	~ Kur'an'ın mu'cize-i maneviyesinin	
~ dersi	429, 469, 759.	bir âyinesidir	639.
~ dersi islâh eder	748.	~ Kur'an'ın nuranî bir tefsiridir	864.
~ dersi ve asayiş	304.	~ Kur'an-ı Hakîm'in mu'cize-i	
~ dersinin umumî dairelerde okunması	538.	maneviyesidir	1053.
~ dersleri	782.	~ küfr-i mutlakı kırar	449.
~ derslerinin halkları ifsat etmekle		~ küfür ve dalâletin dünyadaki	
ittiham edilmesine cevap	454.	neticelerini gösterir	1042.
~ din, vatan ve millet aşkı aşılır	850.	~ Külliyyatı	848.
~ doğru ve hakır	1140.	~ hakkında verilen raporlar	848.
~ doğrudan Kur'an'a bağlanmıştır	569.	~ imanî ve uhrevî mahiyettedir	716.
~ eczaları	529, 564, 681.	~ siyasi ve dünyevî maksatlardan	
~na kaside-i Celcelütiye'nin işareti	472.	arılır	715.
~nın tetkik edilmeleri	452.	~na ~ denilmesinin sırrı	682.
~nın tetkiki ve iadesi	553, 567.	~nı okumak	888.
~ emniyet, asayiş, hürriyet ve adaleti		~ lehinde verilen heyet-i ilmiye raporu	452.
temin eder	449.	~ maddî ve manevî felâketlerden	
~ eski medreselerin faydasını verir	837.	kurtarır	851.
~ gizli intişar eder	1122.	~ mağlup olmaz	553, 594, 626.

~ manevî bir tefsirdir	804.
~ manevî hastalıkları ve karanlıkları izale eder	864.
~ mecmuaları	785.
~ mecmualarının bedelleri	846.
~ mecmualarının kabri Peygamberîde görülmesi	760.
~ mesleği	540;
<i>bakınız: meslek-i Risale-i Nur.</i>	
~ mesleğinin bir hulâsası	448.
~ muhaliflerini ikaz	438.
~ Muhammed'in (a.s.m.) risaletine şahadet eder	978.
~ Müellifi	693, 859;
<i>bakınız: Said Nursî.</i>	
~nin Kur'an dersini aldığı tarih	1077.
~nin mukaddemat-ı Nuriyeye başladığı tarih	1061.
~nin tedrisi	1076.
~nin velâyeti ve keramet-i ilmiyesi	880.
~ Celcelûtiyenin ~'ne işareti	1130.
~ Müslümanların kardeşlik ve muhabbetini kazandırır	593.
~ müteşabih hadislerin tevillerini beyan eder	524.
~ neden mağlûp olmuyor?	1041.
~ nedir?	1033.
~ nur-i İlâhînin bir lem'asıdır	1101.
~ okuyan hakimler	694.
~ okuyanlar	849.
~ okuyucularının tesanüdü	852.
~ okuyucusu okuduğunu gizlemez	847.
~ Rabbanî ve Kur'ânî'dir	681.
~ sadaka-i makbule hükmündedir	647.
~ semavî ve arşidir	863.
~ söndürülmez	866.
~ şahsî kusurlardan dolayı mes'ul olamaz	435.
~ şakirdi olmak	848.
~ Şakirtleri	302, 318, 428, 474, 496, 503, 535, 544, 856, 857, 898, 1099;
<i>bakınız: Nur Talebeleri.</i>	
~ az zahmetle pekçok sevap kazanırlar	510.
~ dağıtılmaz	626.
~ dünya siyasetine ve cereyanlarına tenezzül etmez	424.
~ emniyeti ihlâl etmez	447.
~ emniyet ve asayiş için çalışır	573.
~ enaniyetlerini sahs-ı manevîde eritmeli	504.
~ gibi çok kudsî hizmette çok az zahmet çeken olmamıştır	471.
~ inkisar-ı hayale düşmemeli	543.
~ kabirdeki suallere Risale-i Nurla cevap verir	407.
~ kalben, ruhen ve aklen sıkıntı çekmezler	469.
~ lehinde verilen ehl-i vukuf raporu	453.
~ lehinde verilen heyet-i ilmiye raporu	452.
~ mağlûp edilmez	435.

~ manevî birer nokta-i istinattır	1142.
~ milletin can damarı hükmündedir	569.
~ Risale-i Nur'dan kaçmamalı	518.
~ Risale-i Nur'u alet etmez	548.
~ Risale-i Nur'u terk etmez	626.
~ siyaset, idare ve hükûmet icraatına karışmaz	568.
~ siyasi cemiyet değildir	572.
~ talebe-i ulûm sınıfındandır	430.
~ ve Ayetü'l-Kübra	1118.
~ ve Eskişehir imtihanı	505.
~ ve hizmetleri	790.
~ ve mahpusların terbiyesi	486.
~ ve münafıkların plânları	504.
~ne bakan ayet	1071.
~ne hücum eden pişman olur	436.
~ne istiaze emri	418.
~ne taarruz zamanında zelzeleler meydana gelmesi	457.
~ne temas eden bir müjde-i Kur'âniye	1100.
~ne zulüm zamanında zelzelelerin tevacuku	647.
~ni asayiş, idare ve siyasete ilişmekten meneder	561.
~ni bahanelerle ittiham edenler	581.
~ni incitmek vatana zarardır	623.
~nin bahanelerle ittiham edilmesi	443.
~nin cemiyet zannedilmesi	444, 582.
~nin cemiyet-i siyasiye ile ittiham edilmesine cevap	450.
~nin çalışmaları cemiyetçilik değildir	857.
~nin derslerine cemiyet-i siyasiye ittihamı	459.
~nin emniyeti ihlâlle ittiham edilmesine karşı cevap	614.
~nin Eskişehir hapsinden kurtuluşu	418.
~nin hasımlarına karşı hareket tarzı	425.
~nin ihlâsı	429.
~nin iştiyakları	429.
~nin kanunsuz muahazeleri	567.
~nin Kur'an hesabına fevkalâde hizmetleri	1100.
~nin kuvve-i maneviyeleri ve ikramat-ı İlâhiye	1049.
~nin lisan-ı hâlle mahpuslara ders vermeleri	485.
~nin mahviyet ve tevazuları	501.
~nin rejime muhalefetlerine kanunen ilişilmez	551.
~nin siyasete ve maddî mübareze karışmamasının sebebi	569.
~nin şahs-ı manevîsi	678, 1036.
~ şimalden gelen tehlikeye karşı seddir	622.
~ tahsili	854.
~ Talebeleri	98, 681, 860, 864, 897;
<i>bakınız: Nur Talebeleri.</i>	
~ Risale-i Nur'u dünya saltanatına değiştirmez	693.

~ terqip edilmelidir	622.
~ndeki uhrevî kardeşlik	597.
~ne gelen musibet ve Hazret-i Ali'nin niyazi	472.
~nin Afyon Mahkemesindeki Müdafaaatı	840.
~nin başına gelen bir musibet	468.
~nin bir şıarı	402.
~nin dualarına hissedar olmak	680.
~nin hapishanelerdeki muallimliği	496.
~nin maksadı Cenab-ı Hakkın rızasıdır	873.
~nin medrese-i Yusufiyyeye girmesinin bir hikmeti	470.
~nin necatlara mazhar olmaları	401.
~nin siyasi cemiyetle ittihamına karşı cevap	441, 579, 597.
~nin şahs-ı manevîsine işaret-i gaybiye	625.
~nin tesanüdü ve avam ehl-i iman	507.
~ talebeliği	868.
~ talebeliğini bırakmayanlar	484.
~ talebesi olduğuna inkâr etmemek	847.
~ tercümanına işaret eden ayet	1069.
~ tesmiyesinin sebepleri	682.
~ umum memleketle alâkadardır	538.
~ vatanın bir medar-ı rahatıdır	801.
~ ve afat	512.
~ ve Anadolu	488, 512.
~ ve ayet-i Nuriye	1059.
~ ve ayeti'n-Nur	1058.
~ ve Bediüzzaman ismi	1143.
~ ve Celcelütiye	668, 1130, 1138, 1144.
~ ve ehl-i iman	514, 518.
~ ve gençler	860.
~ ve hadimlerinin maksadı	897.
~ ve hocalar	750.
~ ve kış	692.
~ ve Kur'ân	103, 215, 863, 1034, 1056.
~ ve memleket	435, 569.
~ ve memurlar	487.
~ ve mevt	1070.
~ ve müellifi	899.
~ne dair işaret-ı gaybiye	1124.
~ne dair işaretler	1131.
~ne şenî ithamlar	858.
~ ve şakirtleri	382, 485, 624, 657.
~ne dini siyasete alet etme ithamı	449.
~ne ilişmek felâketlere sebep olur	514, 537.
~ne taarruz zamanında belâlar gelmesi	692.
~ne taaruz zamanında gelen zelzeleler	512.
~ni itham	622.
~ni mahkûm etmek	456.
~nin beşaret-i Furkanîyeye mazhariyeti	1073.
~nin şahs-ı manevîleri	768.
~nin tarikatte kıyaslanarak hücum edilmesi	478.
~ ve talebeleri	792.

~ aleyhindeki bir plân	516.
~ himaye edilmeli	592.
~nin beraat etmesi	592.
~ ve tercümanı	266, 1034.
~ ne mahiyettedir?	1033.
~ ve Türk gençliği	895.
~ ve zelzele	488, 489, 514.
~ ve zemin	832.
~ Yaratıcının ihtarıyla yazılmıştır	693.
~ yasak olmaz	319.
~ yüksek meziyetleri kazandırır	851.
~ zehirli fikirlerin yayılmasına mânîdir	849.
~ zinciriyle kuvvetli uhuvvet	522.
~'a ait dava ve itiraz ehemmiyetlidir	449.
~'a ait keramet ve işaret-i gaybiyelerin izharı	1048.
~'a dair işaretler ve evliyanın imalı haberleri	1052.
~'a dair kabul-i Nebvî	103.
~'a dair kerametlerin izhar edilmesinin sebebi	1048, 1143.
~'a hizmet bereket ve meserret vesilesidir	513.
~'a hizmetin suç sayılması	841.
~'a hücum edenler pişman olur	436.
~'a hücum edenlerin amacı	449.
~'a hücum zamanında gelen zelzele	631, 692, 801.
~'a iftira	641, 849, 852.
~'a ilişkin hasaret eder	489.
~'a ilişkinler	549.
~'a ilişmek afetlere sebep olur	488.
~'a ilişmek belâlara sebep olur	537.
~'a işaret eden ayetler	382, 1057, 1058.
~'a itiraza çalışanlar ve ~'un tevilleri	608.
~'a kanun cihetinden ilişilemez	561.
~'a karşı çevrilen plânlar ve hücumlar	435.
~'a karşı rağbet ve şiddetli alâka	856.
~'a keramete dair bir ittiham	647.
~'a Nur namı verilmesi	987.
~'a perde altından hücum edenler	449.
~'a sadakat ve sebatkârlık	500.
~'a taarruz edenler	514, 538.
~'a taarruz zamanında başlayan yangınlar	691.
~'a talebelik faziletini almak	680.
~'a tevehhümle ilişilmesi	462.
~'a ve şakirtlerine bakan ayetler	382.
~'a verilen ehemmiyetin hikmeti	1142.
~'a yapışan necat bulur	425.
~'a yapışanlar imanını kurtarır	866.
~'a zulüm zamanında zelzelelerin tevafuku	647.
~'da çekirdek ve çiçeğin ziyade tekrarının hikmeti	59.
~'da tecelli eden hakikat-i Kur'âniye	1047.
~'daki hakaik-i imaniyenin keramâtı	668.
~'daki mizanlar ve muvazeneler	408.
~'daki muvazeneler	424, 961.
~'daki muvazenelerin menbâi ve esası	965.
~'daki nur lafzı	1104.

~'daki şefkat ve hakikat siyasetten meneder	464.
~'daki yüksek hakikat	855.
~'dan ayrılmamak	852.
~'dan bir nev'i küsmek	510.
~'dan çekilmek	510.
~'dan çekilmemek	529.
~'dan çekinmemek ve vazgeçmemek	538.
~'dan istifade	856.
~'dan pişman olmamak ve vazgeçmemek	500.
~'dan vazgeçmemek	500.
~'in hedefi	867.
~'in kıymet-i diniyesi	454.
~'in telifi	847.
~'la meşgul olmak	521.
~'la mübareze	
~ edilemez	594, 626.
~ millete ve vatana zarar verir	626.
~'u bahanelerle itham edenler	581.
~'u çürütmeye çalışan insafsız zalimdir	549.
~'u dünya saltanatına değişmemek	693.
~'u gizli çoğaltma ve dağıtma ithamı	642.
~'u halkı hükûmet aleyhine teşvikle itham	867.
~'u ilmi mahiyet taşımamakla itham	641.
~'u Kur'ân kabul eder mi?	1051.
~'u müdafa	598.
~'u müzakere talebe-i ulûmun şerefini kazandırır	497.
~'u neşredenler	475.
~'u neşretmek	850.
~'u okumak	850.
~'u okumak ve istinsah etmek	863.
~'u okumanın faydaları	757.
~'u okumanın suç sayılması	442, 579, 866, 871.
~'u okuyan ve yazarın suçlu sayılması	580.
~'u okuyan ve yazarların mahkemeye verilmesi	441.
~'u okuyanlar	898.
~'u okuyanlara cemiyetçilik namı verilip ilişilmesi	457.
~'u okuyanlara siyasî cemiyet suçlaması	579.
~'u tenkit	634.
~'u yazıp okuyanların sebatları	854.
~'u yazmanın dünyevî ve uhrevî faydaları	679.
~'u yazmanın suç sayılması	442, 579, 580, 866, 871.
~'un aldığı kudsi takdir ve tahsinlerin sırrı	1073.
~'un ayetleri Türkçeye tefsiri	856.
~'un azamet ve izzeti	681.
~'un bahanelerle itham edilmesi	443.
~'un başka lisanlara tercümesi	593.
~'un bazı risalelerinin müsaderesi	703.
~'un bedliği	1141.
~'un beraati	432.

~'un bereketi	435.
~'un beş devresi ve beş vaziyeti	1111.
~'un bir kerameti	537, 678, 1071.
~'un bir müdafaaanamesi	437, 448.
~'un bir şehit kahramanı	407.
~'un bürhanları	429.
~ ve şakirtlerinin gayreti	428.
~'un büyük haseneleri	557.
~'un büyük makamlar tarafından okunması	467.
~'un Celcelûtiye'deki mühim mevkisi	1141.
~'un cemiyetçilik ve tarikatçılıktan beraati	585.
~'un cemiyetlerle alâkası yoktur	461.
~'un cereyanına muhalif gidenler	1108.
~'un cümlelerine yanlış mana verilmesi	699.
~'un cüzleri	223.
~'un defalarca okunması	854.
~'un dersi	757, 768.
~'un dersleri ve tesirâtı	1040.
~'un dinî, ahlâkî ve içtimâî dersleri	888.
~'un düşmanları	901.
~'un ehemmiyeti	537, 1073.
~'un ehemmiyetli vazifesi	1111.
~'un ehl-i dalâlete mevt ile mukabelesi	1070.
~'un ehl-i ilhada mevt ile mukabelesi	1070.
~'un en ehemmiyetli vazifesi	532.
~'un esas mesleği	549.
~'un esasları	1122.
~'un fatıhası	1107.
~'un fevkalâde ıslahatı	900.
~'un feyzi	1038.
~'un fütuhâtı	467, 483, 513.
~'na karşı hücum	755.
~'un gayesi	872.
~ ve hizmeti	897.
~'un genç Saidleri	491.
~'un gençleri zehirlemekle itham edilmesine cevap	860.
~'un hadimi ve tercümanı	681.
~'un hakaikleri	866.
~'un hakikati	427, 428, 625.
~ne işaret-i gaybiye	625.
~'un hakikatleri	498, 499, 1000.
~ ve dersleri	889.
~nin anahtarları	473.
~nin çekirdekleri	370.
~yle Kur'ân'a hizmet	548.
~yle küfr-i mutlaka karşı mücadele	548.
~'un hakikî sahipleri	750.
~'un hakkaniyeti	864, 1038.
~ne bir nümune	715.
~'un hapis zahmetini çekenlere kazandırdığı neticeler	500.
~'un harikulâdeliği ve telif sanatındaki üstünlüğü	856.
~'un has ve halis talebeleri	681.
~'un haylaz gençlerle ilgili kerameti	526.
~'un hedefi	
~ ahiret saadeti ve Allah rızasıdır	865.

~ ahirettir	574.
~'un hidayet ve dalâlet mukayeseleri	1047.
~'un hizmet-i imaniyesi	1049.
~'un hizmetine zarar verenlere gelen tokatlar	512.
~'un hususî menbaları	438.
~'un hüccetleri	618.
~yle kabir	430.
~'un hüs-n-i tesiri	900.
~'un içtimâî derslerine ilişilmek istenmesi	454.
~'un ilmî kıymet taşımadığı iddiası	619.
~'un ilmî tahkikatı	767.
~'un iman ve küfür muvazeneleri	1047.
~'un iman ve tevhid için tahşidatı	283.
~'un imani hakikatlerden başka maksadı yoktur	572.
~'un imani ve ahlâkî dersleri	896.
~'un intişarının engellenememesinin hikmeti	1041.
~'un irşatlarına ifsat ittihamına karşılık cevap	454.
~'un isimleri	68.
~'un ispatçılığı	859.
~'un istikameti	1066.
~'un işaret-i Kur'âniyeye mazhariyeti	1073.
~'un iştiyakla kendini okutturmasının hikmeti	1041.
~'un keşf-i kat'îsiyle ölüm	430, 571.
~'un keşfiyat-ı kat'îyesiyle ölüm	436.
~'un kıymet ve ehemmiyeti	1051.
~nin beyan edilmesinin sebebi	1112.
~'un kıymeti	847.
~'un komitelerle alâkası yoktur	461.
~'un komünist propagandasını kırması	595.
~'un Kur'an'a karşı dehşetli bir plânı akim bırakması	396.
~'un Kur'anın işaretine mazhariyetinin hikmeti	1141.
~'un küfr-i mutlakı kırdığına bir emare	538.
~'un mahrem parçalarının namahremlerin eline geçmesi	513.
~'un makbuliyeti	603, 647, 668, 760, 1051, 1056, 1106.
~'un manevî elmas kılıcı	424.
~'un mebde-i zuhuru	1107.
~'un mecmuaları	618.
~'un mecmuundan haber veren sarih fıkralar	1117.
~'un memlekete hizmeti	435.
~'un memlekete zararı yoktur	701.
~'un menbaları olan âyâtın Hizb-i Kur'ânî yapılmasının muaheze edilmesi	576.
~'un mesleği	1096, 1108.
~'un mesleğinde şefkat esası	586.
~'un mesleğine bakan ayet	1071.
~'un meslek-i esası	479.
~'un meşrebi tefekkür ve şefkattir	1108.
~'un meşrebi ve mesleği	784.
~'un meşrebinde şefkat ve merhamet	1122.
~'un mevzuu ve neticesi hikmet-i Kur'âniyedir	1077.

~'un meydana çıkışı	875.
~'un meydana gelmesi	461.
~'un meziyetini beyan	1056.
~'un muarızları	1110.
~na bakan âyât	382.
~na işaret eden ayet	1071.
~nı mağlûp etmesi	545.
~'un muvazenelerinin menbai	987, 1038.
~'un muzır olarak tavsif edilmesine karşı cevap	852.
~'un mücahedatı	466.
~'un müdafaanamesi hükmündeki risale	449.
~'un müellifi	848.
~ imanları kurtarmakla tavzif edilmiştir	864.
~'un müsaderesi belâlara sebep olur	647.
~'un namları ve sebeb-i tesmiyesi	1058.
~'un nazar-ı Rabbaniyeye mazhariyeti	103.
~'un neşri	860.
~'un okunması	643.
~ ve yazılması	899.
~nın ve dağıtılmasının suç olduğu isnadı	892.
~'un ortadan kaldırılmak ve okutulmamak istenmesi	849.
~'un resmî makamlarca tetkiki	697.
~'un risaleleri ve İmam-ı Ali	164.
~'un ruhu ve hayatı	1122.
~'un sadık şakirtleri kabre imanla girecekler	762.
~'un sahibi Sultan-ı Zülcelâldir	866.
~'un sahs-ı manevisi içtimâî, ruhî ve dinî hastalıkları tedavi eder	693.
~'un salâbet-i imaniye dersleri	819.
~'un selâmeti ve şerefi	753.
~'un serbestiyeti	600, 858.
~'un seyl-i dalâlete mukavemeti	1132.
~'un siyasetle alâkası yoktur	449.
~'un Sözleri	1145.
~'un sünuhâtı	370.
~'un şahs-ı manevîsinin mehdî telâkki edilmesi	690.
~'un Şakirtleri	
~ mağlûp edilmez	569.
~ne işaret eden ayet	1066.
~nin şahs-ı manevisi	625.
~'un şefkat, hak, hakikat ve vicdan esasları siyasetten men eder	549.
~'un şiddetli tokatları	461.
~'un tahakkuku, tekemmülü ve fûhuâtı	425.
~'un talebesi olmak	867.
~'un tarz-ı beyanı	513.
~'un tatili belâları celp eder	489.
~'un tekraratı	131.
~'un telif süresi	640.
~'un telif ve tekemmül zamanı	423.
~'un telifi ve insanları irşad etmesi	850.
~'un telifi ve risalelerin numaraları	564.
~'un telifi ve tashihi	637.
~'un tenkit edilmesi	640.

~'un tercümanı	1098.
~ Rahman ve Rahîm isimlerine mazhardır	1098.
~nın muhafaza ve terbiye edilmesi	1098.
~'un teselli verici envarı	99.
~'un tesellisi	429.
~'un tetkik edilmesi	848.
~'un tetkiki	585.
~'un tetkiki ve beraati	583, 585.
~'un tevakkufu musibetlere sebep olur	532.
~'un tılsımları keşfetmesi	424.
~'un Tükçe olması	1110, 1111.
~'un umdeleri ve esasları	437.
~'un umumî dairelerde okunması	538.
~'un üç ehemmiyetli vaziyeti	1121.
~'un üstadı olan Kur'ân semavidir	215.
~'un vazifesi	548, 618.
~'un verdiği fazilet dersi	847.
~'un yüksek makamâtı	539.
~'un zındık ve küfr-i mutlaka karşı bir müdafaanamesi	302.
~'un zındıkların plânlarını akim bırakması	479.
adliye memurları ve ~	618.
âlimlerin ~'a cephe alması	832.
âlimlerin ~'u takdir ve tahsini	785.
âyât-ı Kur'âniyenin ~'a işaretleri ve tevafukları	1057.
Ayetü'n-Nur'un ~'a işareti	1132.
Bediülbeyan ve Bediüzzaman olan ~	1141.
Bediüzzaman lâkabı ve ~	1141.
Celcelûtiyenin ~ işareti	1130.
Celcelûtiyenin ~la münasebeti	1144.
çocuklar ve ~	688.
dalâlet narı ve ~	1123.
dehşetli asır ve ~	1037.
dinsizlerin Kur'ân'a hücumu ve ~	1132.
düşmanların ~'a ilişmemeleri	318.
ehl-i imanın imanını ~ ile takviye	1051.
ehl-i vukufun ~ lehindeki kararı	541.
ehl-i vukufun ~'u tasdik ve takdirleri	545.
ehl-i vukufun ~'u tenkitten vazgeçmesi	539.
fikir karanlıkları ve ~	693, 849.
gençliğin ~'a ihtiyacı	895.
gençliğin ~'a sarılmasının hikmeti	859.
hakikatler muvacehesinde ~	1033.
Hazret-i Ali ve Gavs-ı Azam'ın ~a teveccühlerinin hikmeti	1141.
Hazret-i Ali'nin ~'a işareti	1145.
Hazret-i Ali'nin ~'dan haber vermesi	472, 1139.
Hazret-i Ali'nin ~'u Allah'tan niyaz etmesi	1133.
Hazret-i Ali'nin işaret-ı gaybiyesinin ~'a işaretini	659.
herkes istidadı nispetinde ~'dan istifade eder	856.
İmam-ı Ali'nin ~'a dair bir kerameti	1113.
İmam-ı Ali'nin ~'a işareti	1059, 1127.
İmam-ı Ali'nin ~'dan haber vermesi	668, 1113.

insanların ~'dan uzaklaştırılmak istenmesi	849.
kabirdeki suallere ~'la cevap	407.
kaside-i Ercuziye'nin ~'a dair işaret-ı gaybiyesi	1124.
Kur'ân aleyhindeki dehşetli tasavvurat ve ~	1123.
küfr-i mutlaka ~'la mukabele	550.
mahkemelerin ~'a beraat vermesi	462.
mahkemelerin ~'a ilişmemesi	572.
mahkemelerin ~'u tetkiki	716.
mahpuslar ~'a muhtaçtır	746.
mecburiyet-i kat'iye derecesinde ~'a hücum edilmesi	570.
memlekette hükmedenler ~'dan istifade etmeli	594.
münafıkların ve küfre düşenlerin ~'a ilişmeleri	489.
Münker ve Nekir suallerine ~'la cevap	430.
Müslümanların eski muhabbetini kazandıracak ~dur	593.
Nur Talebeleri ~'dan vazgeçmemelidir	500.
otuz üç adet âyâtın ~'a imaları	1098.
otuz üç ayet-i Kur'âniyenin ~'a işaretini	1135.
risalelere ~ isminin verilmesi	773.
Said Nursî'nin ~'u senadan maksadı	1140.
Said Nursî'nin ~'un ehemmiyetini zikretme sebebi	1112.
Said Nursî'yi çürüterek ~'a zarar verilmek istenmesi	594.
Sure-i İbrâhim ve ~	1108.
şahısların kusurlarıyla ~ mes'ul olmaz	569.
zehirli fikirler ve ~	869.
zemin ve kâinat ~'la âlâkâldır	754.
Risale-i Zerrat	1115.
Risale-i'n-Nur	1058, 1059, 1067, 1076, 1080, 1085; <i>bakınız: Risale-i Nur.</i>
~ bir urvetü'l-vüskadır	1076.
~ eczalarındaki kudsî şifa	1081.
~ ism-i Hakem ve Hakîm'in mazhardır	1077.
~ Müellifi	<i>Bakınız: Said Nursî.</i>
~ ve İngiliz Başpapazı	1077.
~'nin Dârülhikmeti'l-İslâmiyede hikmet-i Kur'âniyeyi müdafaası	1077.
~'nin hâdimül-Kur'ân vaziyetini alması	1077.
~'nin inzivaya girdiği tarih	1077.
~ ve müellifine bakan ayet	1068.
~ ve şakirtleri	
~nin Kur'ân aleyhindeki itirazları defetmesi	1078.
~'a işaret eden ayet	1062.
~'un fatıhası	1068.
~'un makbuliyeti	1093.
~'un şecere-i mübareki Furkan-ı Hakîmdir	1060.
~'un tarih-i telifi ve tekemmülü	1060.
âyât-ı meşhurenin ~'a işaretleri	1093.
risaleler	43, 355, 453, 462, 477, 489, 515, 530, 536, 545, 551, 552, 553, 554, 567, 575,

612, 668, 706, 709, 710, 774, 798, 866, 888, 893, 897, 1053, 1054, 1070, 1090, 1113, 1123, 1132, 1134, 1136, 1138, 1139, 1140; <i>bakınız: Risale-i Nur, resail.</i>	
~ lehinde verilen ehl-i vukuf raporu	453.
~ siyasetten ve dünyadan kasten bahsetmez	774.
~ ve Kur'an	1102.
~ ve mebuslar	319.
~ ve Said Nursî	103.
~de siyasi ve dünyevi maksat yoktur	775.
~deki dokunaklı cümleler	574.
~deki tekrarların hikmeti	282.
~e el uzatmak kanunsuzdur	583.
~e Risale-i Nur isminin verilmesi	773.
~e yanlış mana verilmesi	704.
~i çürütmek	549.
~i halkı devlet aleyhine teşvikle ittiham	651.
~i okumak ve dinlemek	761.
~i okuyan mühim bir âlim olabilir	694.
~in bekası	103.
~in beraati	583, 706.
~in birlikteliği tetkikatından geçmesi	694.
~in Diyanet Kütüphanesine konulması	589.
~in hedefi ahirettir	574.
~in hiç bir zararı yoktur	462.
~in idare ve asayişe ilâşecek ciheti yoktur	453.
~in istinsahı	773.
~in müsaderesi	703, 704.
~in neşri	707.
~in okunması	1038.
~in teksiri	707.
~in tetkik edilmesi	580.
~in tetkiki ve iadesi	567.
~in tetkiki ve takdir edilmesi	589.
~in vücuda gelmesi	773.
~in yazılması	1112.
Arap harfleriyle yazılan ~in suç sayılması	651.
Celcelûtiyenin ~e işareti	1130.
ehl-i vukufun ~ lehindeki kararı	542.
ehl-i vukufun ~i tasdik ve takdirleri	545.
Hazret-i Ali'nin ~den haber vermesi	1139.
Hazret-i Ali'nin ~e işaret etmesi	1140.
ilişmek belâlara vesile olur	691.
İmam-ı Ali'nin ~e dair remizleri	1113.
kaside-i Celcelûtiyenin ~e işareti	473.
mahkemelerin ~e beraat vermesi	462, 775.
mahrem ~	442, 451, 513, 515, 516, 528, 538, 539, 541, 543, 551, 567, 580, 668, 672, 694, 697, 699, 830.
mahrem ~i herkese göstermemek	656.
risalet	209, 440, 578, 1036;
<i>bakınız: peygamberlik, nübüvvet.</i>	
~in naibleri ve vekilleri	1111.
Hazret-i Muhammed'in ~i ve haşır	289.
Muhammed'in (a.s.m.) ~i	394, 968, 969, 972, 973, 978, 980, 984.
risalet-i Ahmediye	968, 1121;
<i>bakınız: Muhammed'in (a.s.m.) risaleti.</i>	
~nin hakkaniyeti	393.

enbiyanın nübüvvetleri ~ye hüccettir	393.
~nin saltanat-ı maddiye ve meneviyesi	62.
risalet-i Muhammediye	394, 967, 975, 976, 977, 980, 985, 1038, 1120, 1121;
<i>bakınız: Muhammed'in (a.s.m.) risaleti.</i>	
ariflerin ~ye şahadetleri	980.
Kâinat Sahibinin ~ye şahadetleri	985.
Zat-ı Vacibü'l-Vücudun ~ye mukaddes şahadeti	982.
Risaletü'n-Nur	216, 252, 422, 426, 1058, 1059, 1060, 1061, 1075, 1080, 1084, 1085, 1086, 1087, 1090, 1091, 1106;
<i>bakınız: Risale-i Nur.</i>	
~ başka kitaplardan alınmamıştır	1091.
~ bir urvetü'l-vüskadır	425.
~ ekseriyetle sünihat ve istihracat-ı Kur'aniyedir	1096.
~ intişarı	1076.
~ ismine yanlış mana verilmesi	440.
~ Kitab-ı Münzel'in tam bir tefsiridir	1106.
~ Kur'an'dan mülhemdir	1091.
~ manevî dertlere şifadır	1084.
~ Müellifi	1060; <i>bakınız: Said Nursî.</i>
~ne işaret eden ayet	1069.
~nin besmele-i hayatı	1067.
~nin gaye-i ilmiyesi ve netice-i hayatı	1086.
~nin geçirdiği inkılâb-ı fikrî	1086.
~nin mücahede-i maneviyesi	1067.
~nin ulûm-i mütenevviyayı Kur'a basamak yapması	1086.
~nin vird-i husisîsi	1082.
~nin istihzarât-ı Nuriyesi	1085.
~ sair telifat gibi ulûm ve fûnundan ve başka kitaplardan alınmamıştır	1091.
~ semavî bürhan-ı kudsinin bir bürhanıdır	1080.
~ sırat-ı müstakimin efradına dahildir	1085.
~ Şakirtleri	<i>Bakınız: Nur Talebeleri.</i>
~nin ilimleri ve imanları	1079.
~ tabirine yanlış mana verilmesi	578.
~ ve şakirtleri	
~nin envâr-ı imaniyeyi neşri	1082.
~nin ilm-i hakikatte rasihâne çalışması	1079.
~ zulmetleri dağıtır ve istikamet yolunu tenvir eder	1085.
~a işaret eden ayet	1069.
~daki tekrarların hikmeti	282.
~un cüzlerinin meydan-ı intişara çıkmaları	1095.
~un eczalarının Sözler namıyla ihtiharı	1075.
~un ismi	425.
~un istikameti	1085.
~un Kur'an'dan başka mehzâı yoktur	1091.
~un mebbei	1069.
~un müellifi ve ~un telifi	1091.
~un suret-i mücahadesi ve tahakuku	423.
~un telif ve intişarı	1095.
~un telifi	1087, 1091.
~un ve şakirtlerinin mesleği	1096.

Saidü'n-Nursî'nin ~la ihya edilmesi	1068.	469, 478, 496, 520, 592, 733, 880, 882, 886, 912, 949, 953, 965, 970, 991, 1003, 1042, 1044, 1131, 1152; <i>bakınız: ervah.</i>	
rivayat-ı sahiha	794.	~ midesi	349.
rivayet	629, 630, 631.	~ rızık ister	277.
~in müteşabih olması	908.	~ sahibi	<i>Bakınız: zevî'l-ervah, zîruh.</i>
ahir zamanla ilgili ~ler ve tevilleri	652.	~ ve iman	1152.
Beşinci Şuadaki ~ler	630.	~a rahat	757.
deccal hakkındaki ~lerin iltibası	908.	~lar âlemi	<i>Bakınız: âlem-i ervah.</i>
Mehdî hakkındaki ~lerin ihtilâfı	922.	~ların alınması	<i>Bakınız: kabz-ı ervah.</i>
müteşabih ~	907.	~ların bekası	414.
riya	357, 482, 675, 722, 724, 726, 733.	~ların inkişaf ve terakkisi	216.
~sız din kitabı	880.	~taki aşk-ı beka ve muhabbet-i vücud	100.
~sız ihsan ve fazilet	357.	~u emin bir ele teslim	403.
riyakâr	740.	~un bekası ve saadeti	32.
riyakârâne		~un cemali	125.
fânî dünyaya ~ bakmak	1140.	~un nokta-i istimdadı	1152.
riyakârlık	587, 739.	bir Yâsin-i Şerifin milyonlar ~lara hediye edilmesi	1056.
riyaset	576.	ecramın bir nevi ~u	1154.
riyasızlık	929.	haşırde ~ların cesetlere gelmesi	63.
riyazet	474.	hayvanların ~ları bâkîdir	91.
riyazî		kâfirin ~u	955.
~ bir düstur	657.	nuranî ~lar	292.
roman	871.	ruhanî	67, 255, 257, 277, 395, 404, 415, 484, 509, 533, 979, 1000, 1001.
rububiyet	50, 62, 66, 70, 72, 74, 80, 84, 89, 92, 111, 149, 174, 200, 203, 212, 230, 241, 244, 258, 273, 277, 295, 378, 382, 387, 416, 912, 937, 943, 948, 951, 952, 954, 983, 1011, 1045; <i>bakınız: saltanat-ı rububiyet, kabza-ı rububiyet, fiil-i rububiyet.</i>	~ reisler	209.
~ ahireti ister	955.	~ler ve ahiret	346.
~ isimleri ve fiilleri	78.	~ler ve Kur'ân	221.
~ kanunları	954.	~ler ve Risale-i Nur	103.
~ suretindeki hâkimiyet	37.	~lerin vücutları ve ubudiyetleri	346.
~ şirke müsaade etmez	241.	İsevî ~leri	917.
~ ve âlem-i beka	294.	ruhaniyat	347.
~e karşı mahlûkatın geniş ubudiyeti	958.	~ âlemleri	358.
~e karşı mevcudatın ubudiyeti	958.	ruhen	
~in azameti	38.	~ musibet	496.
~in haşmeti	73, 75, 78, 83, 94.	~ sıkıntı	469.
~in izzeti	<i>Bakınız: izzet-i rububiyet.</i>	~ terakki eden ve Fatîha	966.
~in kâinattaki maksatları ve gayeleri	42.	ruhî	
~in kanunları ve mü'minin vücudu	110.	~ faziletler	471.
~in mahiyeti	241.	~ hastalıkların tedavisi	693.
~in şunatı ve tasarrufatı	234.	~ letaif	1154.
~in tekvinî emirleri ve hava	1115.	~ sıkıntılar	303, 745.
~in vahdaniyetteki haşmeti	86.	ruhlandırmak	189.
adaletli ~	944.	ruhsat	
insan ~e medardır	111.	~la amel	518.
küllî umumî ~e mukabele	965.	ruhsat-ı şer'îye	463.
zemindeki ~in idare ve tedbiri	79.	ruh-i aslî	1033.
rububiyet-i amme	36, 382, 386.	ruh-i bâkî	940.
rububiyet-i hususiye	24.	ruh-i beşer	
rububiyet-i lâhiye	366, 390.	~ ve nur-i iman	1153.
rububiyet-i mutlak	241, 242, 330, 946, 959.	rumuz	1051.
~ şirki kabul etmez	241.	Rumuzat-ı Semaniye	1131, 1132.
~ ve dâr-ı saadet	295.	Rus	741, 743, 817, 918, 934.
ruh	20, 23, 25, 30, 63, 67, 91, 105, 113, 114, 123, 124, 139, 208, 216, 287, 291, 309, 311, 320, 347, 353, 361, 376, 407,	~ komünisti	<i>Bakınız: Bolşevik.</i>
		~ kumandanı	819, 820.
		~ kumandanı ile Said Nursî arasında geçen hadise	815.
		~ların hacla ilgili bir propagandası	595.

~ların tahrik edilmesi	1103.
~ların Türkler ve kardeşleri aleyhindeki propagandası	595.
~un başkumandanı	700.
~un doksan üç muharebe-i meş'umesi	1103.
Rus Kumandanı	742.
rusûl	
~ün haşre şahadeti	292.
Rusya	783, 820, 915, 916, 918.
~ Yahudiler ve komünizm	918.
~da hamamlara kadın-erkek beraber girilmesi	913.
~da Said Nursî hakkında verilen idam kararı	817.
~nın bin senelik mahsulatının yanması	918.
~nın şimali	508.
Said Nursî'nin ~ esareti	741.
rûy-i zemin	86, 262, 267, 939.
ruzname	110.
rû'yet-i ilâhiye	409.
rû'yetullah	403.
rûkn-i imanî	300, 371, 627, 947.
rûkû	791.
rûkûn	
imanın ~leri	371, 378, 379, 388.
rûsuh	1078.
rûşd-i irşat	424.
rûşvet	357.
~siz muhabbet	357.
rûşvet-i mutlaka	805.
rûtbe	735.
dünyevî ~ler	665.
rûtbe-i makbuliyet	983.
rûya	487.
rûya-i sadıka	1100.
rûzgâr	75, 176, 177, 178, 179.

S

saadet	32, 102, 182, 217, 286, 328, 356, 357, 473, 688, 749, 848, 862, 863, 865, 866, 867, 869, 870, 871, 872, 886, 890, 1150, 1156.
~ âlemi	446, 571.
~ asrı	Bakınız: Asr-ı Saadet.
~ sarayı	305.
~ yurdu	Bakınız: dâr-ı saadet.
~lerin programı	673.
ahbabın ~leriyle mes'ut olma	361.
ahiret ~i	349, 865, 964.
aile ~i	900.
aile hayatının ~i	288.
beka-i ahiret ~i	949.
bekanın ~i	101.

beşeriyetin ~i	871.
büyük ~ler büyük felâketlerin neticesidir	1150.
daimî ~	107.
din, vatan ve milletin ~i	850.
dostların ~i	102, 361.
dostun ~iyle saadetlenmek	102.
dünya ~i	349, 1150.
dünya ve ahiret ~i	459.
dünyevî ~	288.
ebedî ~	350, 443, 581.
ebedî ~leri mahvetmeye çalışanlar	869.
ehl-i imanın ~i	514.
genç ve ahiret ~i	747.
hanede ~in inkişafı	356.
hanenin ~i ve iman-ı ahiret	355.
hayatın hakîki ~i	118.
iki cihan ~i	384, 964.
iki hayatın ~ düsturları	557.
imandaki ~	119.
insanîyet ~i	425.
insanların ebedî ~ davası	872.
insanlığın ~i	883.
istikbaldeki ~ sarayları	311.
kadere iman ve hayat-ı dünyeviye ~i	409.
milletin ~i	696.
ömrün ~i	746.
sonsuz ~	870.
uhrevî ~	357.
vatan ve milletin ~i	805, 843.
saadet-i beşeriye	
~ asrı	206.
saadet-i dâireyn	220, 222, 409, 456, 964.
saadet-i dünyeviye	408, 614.
ahirete iman ve ~	349.
meleklerle iman ve ~	407.
saadet-i ebediye	19, 94, 96, 111, 168, 265, 293, 312, 334, 337, 344, 356, 367, 368, 369, 391, 403, 408, 409, 469, 489, 493, 719, 730, 735, 743, 853, 862, 896, 898, 971, 984, 985, 1037, 1044.
~nin nimetleri cismanîdir	359.
~nin olmaması	369.
~ye giden yol	308.
~yi halk	111.
~yi ispat eden deliller	948.
~yi kazandıran yolu bırakmak	308.
Muhammed'in (a.s.m.) ~ için duası	333.
nimeti nimet yapan ~dir	368.
saadet-i hayatiye	408, 684.
saadet-i sermediye	102, 135, 225.
saadet-i uhreviye	408, 614.
ahirete iman ve ~	349.
saadetkârâne	
~ hayat	276.
saat	
fânî ~i bâkileştirmek	303, 744, 810.
hapisteki ~ler	519.
hazır ~ ve sabır	745.
yirmi dört ~	303.

saat-i ekber	342.	hayatta iken Cennetle müjdelenen on ~	<i>Bakınız: Aşere-i Mübeşşere.</i>
sabah		Sahabe-i Kiram	445, 571;
~ sünneti	474.	<i>bakınız: Sahabeler, Sahabe, Ashab.</i>	
~in Rabbine sığınmak	417.	Sahabeler	196, 209, 525;
haşrin ~ı	956.	<i>bakınız: Sahabe-i Kiram, Sahabe, Ashab.</i>	
sermedî ~	342.	~ hakkındaki zeyil	1128.
sabır	438, 465, 469, 471, 476, 477, 490, 493, 509, 529, 531, 532, 535, 543, 597, 724, 744, 771, 782, 783, 787, 793, 803, 815, 835, 856, 859, 1037; <i>bakınız: kemal-i sabır.</i>	~ Muhammed'in (a.s.m.) risaletine şahadet eder	977.
~ içinde şükretmek	749, 751, 755, 784.	sahâbet	23.
~ kuvvetini dağıtmamak	745.	Sahabî	366, 384.
~da numune-i imtisal olmak	484.	sahâif-i a'mal	340.
sıkıntılara karşı ~la mukabele	492.	sahavet	118.
sabırsızlık	745.	sahavet-i mutlaka	44.
Sabri	488, 766, 777, 786, 787, 796, 806, 829, 1071, 1073.	sahhar	
~nin bir kerameti	1071.	~ Rab	964.
sadaka	432, 477, 500, 537, 648, 745.	sahib-i iman	774.
makbul ~	603.	Sahib-i Kâinat	298, 352.
Said Nursî'nin ~ alması	682.	sahib-i kemal	675, 705.
sadaka-i makbule	631, 664, 801.	Sahib-i Kur'ân	723.
Risale-i Nur ~ hükmündedir	647.	Sahib-i Şeriat	790.
sadaka-i maneviye	746.	sahife-i a'mal	338.
sadakat	351, 352, 356, 500, 517, 518, 522, 539, 733, 746, 777, 786, 1071.	sahife-i amel	340, 940.
~ ehli	<i>Bakınız: ehl-i sadakat.</i>	sahife-i hayatiye-i bahariye	181.
Nur talebelerinin ~ı	779.	sahife-i ibret	383.
sadakatsizlik		sahife-i tevhid	173.
~le itham etmemek	524.	sahih	889.
sâdat	102.	~ ehadis	658.
Sadat-ı Ehl-i Beyt	658.	Sahip	24, 52, 135, 260, 296, 298, 323, 738, 862, 936.
sadık	963.	~ birdir	261.
~ elçiler	294.	kâinat ~inin dostları	161.
~ ilhamlar	204.	sahra	106, 185, 186.
~ muhbirler	304.	~ların vazife ve hikmetleri	186.
Sadık (Taşköprülü)	575, 796.	sahret	413.
sadıkıyet-i Muhammediye	977.	sahsî	
Sadıkul'-Va'di'l-Emin	90.	~ hayat	<i>Bakınız: hayat-ı şahsiye.</i>
Sadıkul'-Va'di'l-Kerîm	96, 293.	sahtekâr	220.
sadrazam		sahtekârlık	357.
Süfyanın ~ı	929.	saîd	1156.
saf		Said	439, 658.
~ lezzet	118.	Risale-i Nur'un genç ~leri	491.
safa	126, 795.	Said (Nursî)	491, 507, 585, 631, 648, 650, 654, 656, 662, 677, 784, 798, 828, 1054, 1066, 1124, 1125, 1159.
safdil	517, 765.	~ elli bin nefer kuvvetindedir	736.
safta-i rengin	262.	~ ve mevt	1070.
safî		~in başına gelen elim hadiseler	662.
~ lezzetleri kazanmak	314.	~in beraati	583.
sağ		~in cemiyetçilik ve tarikatçılıktan beraati	585.
hadsiz ~ ve ölü insanlara Fatiha ve Yâsin başışlamak	1055.	~in cemiyet-i siyasiye ithamına cevabı	444.
sağlam kulp	<i>Bakınız: urvetü'l-vüska.</i>	~in düşmanları	661, 662, 679.
Sahabe	214, 525;	~in eserleri hakkında ehl-i vukufun kararı	542.
<i>bakınız: Sahabe-i Kiram, Sahabeler, Ashab.</i>			
~nin Zatı (a.s.m.) tasdiki	214.		

~'in gizli çalışma ittihamına cevabı	702.	~ ve Mehdilik	603, 608, 648, 691, 884, 885, 893, 897.
~'in medihleri tasdikle ittiham edilmesi	833.	~ ve Mevlâna Halid'in cübbesi	484.
~'in mevten kurtulması	1068.	~ ve risaleler	104.
~'in mücadele-i ilmiyesi	665.	~ ve Rus başkumandanı	700.
~'in serbest bırakılmamasının sebebi	736.	~ ve şakirtlerinin siyasetle iştigal etmemesi	694.
~'in tekdirden çekinmesi	661.	~ ve şecere-i Risale-i Nur	1143.
~'nin siyasetle ilgili bir ittihama cevabı	665.	~ zahmetlere ve sıkıntılara nasıl tahammül ediyor?	722.
ahalinin ~'e teveccühü	815.	~'de tefahür yoktur	885.
bir ayetin ~'e işareti	1069.	~'deki üç şahsiyet	674.
ehl-i vukufun ~ lehindeki kararı	541.	~'deki zehir çıbanı	662.
İmam-ı Ali'nin Sekine ile ~'e işareti	1125.	~'den ayrılmamak	852.
üçüncü ~	824.	~'nin âlimlerle mücadelesi	772.
Said el-Kürdî	<i>Bakınız: Said Nursî.</i>	~'nin Ankara'ya celp edilişi ve yapılan teklifler	564.
~ ve asrın fitneleri	1124.	~'nin Ankara'ya çağırılması	839.
Said Nursî	15, 165, 302, 433, 468, 472, 485, 615, 674, 689, 708, 776, 824, 846, 874; <i>bakınız: Üstad Bediüzzaman Hazretleri, Üçüncü Said, Bediüzzaman, gönüllü alay kumandanı, Yeni Said, Üstat, Said'i'l-Kürdî, Said-i Kürdî, Risaletü'n-Nur Müellifi, Risale-i Nur Müellifi, Risale-i Nur Müellifi, Eski Said, el-Kürdî, Said el-Kürdî, Saidü'n-Nursî, Resailü'n-Nur Müellifi, tercüman-ı Nur, müellif-i muhterem, Üstad-ı Muhterem, Kürt Gönüllü Kumandanı, Üstad-ı Ekrem.</i>	~'nin Ankara'ya gitmemesi	699.
~ aleyhinde yazılan iddianame	602, 603.	~'nin asayişe zarar verme ittihamına cevabı	702.
~ aleyhinde yazılan kararname	669.	~'nin asayiş bozma ittihamına cevabı	699, 701.
~ aleyhindeki garazkârâne ithamname	696, 698.	~'nin asılsız isnatlarla suçlanması	707.
~ aleyhindeki gizli komite	712.	~'nin aşılansız zehirlenmesi	662.
~ aleyhindeki ittihamname	707.	~'nin aşılansız	485, 751.
~ aleyhindeki propaganda	590, 714.	~'nin atfedilen makamları kabul etme ittihamına cevabı	649.
~ aleyhindeki propaganda ve intrikalar	712.	~'nin Avrupa'ya meydan okuması	736.
~ aleyhine çevrilen plân	712.	~'nin âyâtı tefsirden dolayı suçlanması	698, 699.
~ dindar bir cumhuriyetçidir	445, 570.	~'nin bahanelerle mahkum edilmek istenmesi	443.
~ hakkında asılsız ittihamları yapanlar	608.	~'nin başkasının yemeğini yemekten menedilmesi	726.
~ hakkında -iman hakikatlerini alet ediyor tevehhümü	608.	~'nin beddua etmemesi	586, 618, 701.
~ hakkında siyasî cemiyet vehmi	443.	~'nin Beşinci Şua ile ilgili ittihama cevabı	439.
~ hakkında zahiren tarik-i dünya şüphesi	729, 730.	~'nin Beşinci Şua ile suçlanması	656, 708.
~ hakkındaki evhamlı sualerin cevapları	725.	~'nin bir aylık erzakı	681.
~ İspartalıdır	468.	~'nin Bitlis'te esir düşmesi	772.
~ ile Nikola Nikolaviç arasında geçen hadise	816.	~'nin Bolşeviklerle mücadelesi	775.
~ ile talebelerinin şiddetli alâkadarlığı	582.	~'nin büyük ve soğuk bir koğuşta yalnız bırakılması	601.
~ lehinde verilen ehl-i vukuf raporu	453.	~'nin cemaat sevabından mahrum bırakılması	742.
~ lehinde verilen heyet-i ilmiye raporu	452.	~'nin cemiyetçilik ittihamına cevabı	458.
~ şeyh değil hocadır	721.	~'nin cemiyet-i siyasiye ittihamına cevabı	450, 572, 582.
~ ve Âl-i Beyt	663.	~'nin cemiyet-i siyasiye vehmine karşı cevabı	456.
~ ve Celcelütiye	1144.	~'nin cezbeye isnadına cevabı	540, 541, 543.
~ ve eserleri aleyhinde propaganda yapılması	853.	~'nin cihan-ı ilme meydan okuması	1035.
~ ve gazete	530, 550, 561, 572, 584, 670, 718, 767, 818, 826, 1086.	~'nin cinnet-i muvakkata isnadına cevabı	543.
~ ve Hazret-i Ali	690.	~'nin cumhuriyet hakkındaki fikri	445, 570.
~ ve hediye	818, 837.	~'nin cumhuriyet karşıtlığı ittihamına cevabı	571.
~ ve İsparta	468.	~'nin çalışmaları cemiyetçilik değildir	857.
~ ve iktisat bereketi	692.	~'nin çektiği sıkıntı ve azap	493.
~ ve İslâm Deccalı	929.	~'nin çektiği sıkıntılar	476.
~ ve Medrese-i Yusufiye	355.	~'nin çektiği zahmet ve sıkıntı	741.

~'nin dârülfünununa mebusların tahsisatı	711.
~'nin Dârülhikmeti'l-İslâmiyeden aldığı maaş	687.
~'nin dersleri	
~'nin engellenmesi	820.
~'nin hiç bir zararı yoktur	462.
~'nin devletin emniyetini ihlâl ittihamına cevabı	451.
~'nin diğer mahpuslarla görüşmesinin engellenmesi	765.
~'nin dindar ve müttakiyi lakayta tercih etmesi	590.
~'nin dinde tahrifat muahezisine cevabı	438, 576.
~'nin dini alet etme ittihamına cevabı	578, 636.
~'nin dinî hissiyatı alet etme ittihamına cevabı	644.
~'nin dinsizlere meydan okuması	736.
~'nin divanellik isnadına cevabı	544.
~'nin divan-ı harb-i örfideki savunması	700.
~'nin dostlarının ~'den zahiren teberrisi	733.
~'nin duasından "sadık olanlar" kelimesini kaldırması	518.
~'nin dünya cereyanlarıyla alakası yoktur	734.
~'nin dünya rütbelerine ehemmiyet vermemesi	701.
~'nin dünyadan çekilmesi	730.
~'nin dünyadan yüz çevirmesi	773.
~'nin dünyanın mertebelerine ehemmiyet vermemesi	671.
~'nin dünyaya karışmaması	712.
~'nin dünyayı, siyaseti ve hayat-ı içtimaiyeyi terk etmesi	564.
~'nin dünyevî rütbelere yüz çevirmesi	665.
~'nin düşmanları	601, 608, 619, 644, 765, 832, 848.
~'nin Risale-i Nur'a ilişmemesi	318.
~'nin ehl-i dünyanın dünyasına karışmaması	731.
~'nin ehl-i dünyanın medeniyetini ve keyfini bozma ittihamına cevabı	552.
~'nin ehl-i dünyanın usulüne muhalefet ittihamına cevabı	551.
~'nin ehl-i dünyayı sevmemekle ittiham edilmesine karşı cevabı	730.
~'nin ehl-i vukufa üç sualı	633.
~'nin emniyeti bozma ittihamına cevabı	636.
~'nin emniyeti ihlâl ittihamına cevabı	604, 606, 607, 637, 638, 641, 644, 659, 665, 699, 701.
~'nin enaniyet ittihamına cevabı	649.
~'nin entrika ittihamına cevabı	435, 568, 578, 585, 671, 701, 702.
~'nin Ermeni komiteleriyle mücadeleşi	812.
~'nin esaretten kurtularak İstanbul'a gelişi	772.

~'nin eserleri	608, 859.
~'nin Eski Said'den kalma şahsiyeti	675.
~'nin fânî makamâtı ve uhrevî mertebeleri feda etmesi	609.
~'nin fazileti ve tevazusu	884.
~'nin fenalığa iyilikle mukabelesi	428.
~'nin fesat saçma ittihamına cevabı	454.
~'nin fitratı	615.
~'nin fikirleri hükûmet aleyhine çevirme ittihamına cevabı	710.
~'nin garazkâr ve vehham memurlara itirazı	579.
~'nin gayesi	898.
~'nin geçimi	725.
~'nin gençleri zehirlemekle ittiham edilmesine cevap	860.
~'nin gizli cemiyet ittihamına cevabı	637, 638, 659, 660.
~'nin gizli düşmanları	859.
~'nin gizli ezan ve kametine müdahale	684.
~'nin gizli görüşme isnadına cevabı	644.
~'nin gizli neşriyat ittihamına cevabı	638.
~'nin gizli siyaset çevirme ittihamına cevabı	702.
~'nin gönüllü alay kumandanlığı	741, 772, 820, 856.
~'nin haber verdiği nur	839.
~'nin hadis tevillerinin yanlışlıkla ittiham edilmesine cevap	652.
~'nin hakaik-ı imaniyeyi beyanı	646.
~'nin hakkını helâl etmesi	461, 586, 618, 661, 670.
~'nin haksızlıklara karşı sabır ve tahammülü	724.
~'nin halkı fesada teşvik ittihamına cevabı	665.
~'nin halkın hürmetinden çekinmesi	590.
~'nin halkların malını kabul etmemesi	725.
~'nin halklarla görüşmemesi	590.
~'nin hapisteyken camilerde görülmesi	756.
~'nin hapse atılmasının bir hikmeti	523.
~'nin haps-i münferidi	547, 550, 599.
~'nin Harb-i Umumiyyi merak etmemesi	316, 670.
~'nin hayatı	772.
~'nda Nur kelimesi	682.
~'nı iman hakikatlerine sarf etmesi	671.
~'nı milletin saadetine vakfetmesi	696.
~'nı risalelerin bekasına feda etmesi	103.
~'nin gayesi	874.
~'nin hayat-ı içtimaiyeden çekilmesi	561.
~'nin hayat-ı içtimaiyeye karışmasından tevehhüm edilmesi	462.
~'nin hayat-ı içtimaiyeye ve siyasete temas etmemesi	589.
~'nin hayat-ı ilmiyesi	646.
~'nin hayat-ı maddiyesi ve hayat-ı maneviyesi	1069.
~'nin hayır ve şerrin Allah'tan olduğunu inkâr etmekle ittiham edilmesine cevabı	648.

~'nin haysiyetinin kırılmaya çalışılması	680.	~'nin ilmini ve zekasını methetmekle	
~'nin hediye ve behiye almaması	682.	ittihâm edilmesine karşı cevabı	646.
~'nin hediyeleri kabul etmemesi	726.	~'nin imametinin engellenmesi	742.
~'nin her şeyden men edilmesi	724, 737.	~'nin iman hakikatlerini kaleme alması	704.
~'nin hey'et-i hâkimeye beyanı	623.	~'nin imana hizmeti tercih sebebi	719.
~'nin hileye tenezzül etmemesi	729.	~'nin İngilizlerin plânlarını bozması	699.
~'nin hizmet-i diniyesi	878.	~'nin inkılâba hücum ittihamına cevabı	605.
~'nin hizmet-i imaniyesi	1036.	~'nin inkılâbat-ı ruhîsi	824.
~'ni zararlı görenlere cevap	865.	~'nin inkılâp aleyhinde olma ittihamına	
~'nin hizmetteki ihlâsı	621.	cevabı	607, 655, 702.
~'nin hodfûrşluk ittihamına		~'nin insanlardan tevahhuşu	934.
cevabı	632, 646.	~'nin insanlarla görüştürülmemesi	767.
~'nin hukuk-i hayattan ıskat edilmesi	601.	~'nin intikamı	677.
~'nin hukuk-i medeniyetten ıskat		~'nin alınmasını yasaklaması	676.
edilmesi	669, 732, 739.	~'nin inzivası	606, 645.
~'nin hukuk-i müdafaasının ıskat		~'nin ittiham edilmesine cevap	645.
edilmesi	602.	~'nin irsiyet ve tesettür hakkındaki	
~'nin hukukunu müdafaâ niyetiyle		tefsiri	667.
sorduğu üç sual	555.	~'nin irtica suçlamasına cevabı	673.
~'nin hukukunu müdafaası	560.	~'nin İstanbul'a gelişi	562, 772.
~'nin hukukunu müdafaasının		~'nin istidası	601.
engellenmesi	696.	~'nin istidası ve müdafaatı	560.
~'nin hususî dersinden men edilmesi	742.	~'nin isyan teklifini reddetmesi	566.
~'nin hususî ibadetine müdahale	683.	~'nin işkenceli esareti	620.
~'nin Hutuvat-ı Sitte ile yaptığı		~'nin itiraznamesi	547.
hizmet	699, 741.	~'ni yazdırmasına izin	
~'nin hükûmet erkânını merak		verilmemesi	602, 669.
etmemesi	442.	~'nin okutulmaması	619, 669.
~'nin hükûmete işleme ittihamına		~'nin karyesi	682.
cevabı	714.	~'nin kayıtlar altına alınması	736.
~'nin hükûmete müracaat		~'nin keramet ve velîliğe dair ittihamı	
etmemesi	584, 741.	cevabı	645.
~'nin hükûmetle mübareze		~'nin keramete dair bir ittihamı cevabı	647.
ittihamına cevabı	442, 580.	~'nin keramet-i ilmiyesi	880.
~'nin hürmet ve medihlerden çekilmesi	663.	~'nin kıyafeti için suçlanmasına	
~'nin hürriyet-i vicdana muarız gitme		karşı cevabı	703.
ittihamına cevabı	576.	~'nin kızkardeşi	Bakınız: Âlime Hanım.
~'nin hüsn-i zan ile hareket etmesi	662.	~'nin kitaplarına yanlış mana verilmesi	624.
~'nin hüsn-i zanları tamamen		~'nin kitaplarını mütaaladan mahrum	
reddetmeyişinin sebebi	705.	edilmesi	601.
~'nin idamını yada serbestiyetini		~'nin kitaplarının tetkiki ve beraati	546.
istemesi	709.	~'nin koğuşuna bayrak takılması	839.
~'nin idamlara ehemmiyet vermemesi	700.	~'nin koğuşunun penceresinin	
~'nin idareye karışmaması	620.	kapatılması	602.
~'nin ifadeleri	757.	~'nin kudsi vazifesi	864.
~'nin iffet ve ismeti	881.	~'nin Kur'ân'a ait dellâllığı	736.
~'nin ihanet ve işkencelerle tazip		~'nin Kur'ân'a ait şahsiyeti	675.
edilmesi	765.	~'nin Kur'ân-ı Kerim'e nazire yapma	
~'nin ihlâssızlık isnadına cevabı	609.	ittihamına cevabı	639.
~'nin ihtilâttan men edilmesi	732, 742.	~'nin Kur'ânı ve hadisleri alet etme	
~'nin iki akrabasının ölümü	408.	suçlamasına cevabı	657.
~'nin iki hayatını hizmet-i imaniyeye		~'nin kusurlu adamı sevmeme	
feda etmesi	609.	ittihamına cevabı	565.
~'nin iki hayatını ve saadetini feda		~'nin küfr-i mutlaka Risale-i Nur'la	
etmesi	514.	mukabelesi	550.
~'nin iki hiss-i kablelvukusundaki		~'nin lâik cumhuriyet hakkındaki	
iltibası	838.	görüşü	446.
~'nin ikramat-ı ilâhiyeyi yazmasının		~'nin maaş kabul etmemesi	725.
sebebi	664.	~'nin maddî ve manevî mertebelerden	
~'nin iktisadî	728.	kaçması	609.
~'nin iktisat ve bereketi	725.	~'nin mahkemede konuşutulmaması	697,
~'nin ilmi	880, 1035.	702, 767, 838.	

~'nin mahkemelerde başını açmaması	463.	~'nin neşriyatını gizleme ittihamına cevabı	603.
~'nin mahkûmiyetinin bir sebebi	834.	~'nin Nurlara dair ihtiyat tavsiyesi	685.
~'nin mahpuslara ihtar ve nasihati	781.	~'nin odasının kanunsuz olarak taharri edilmesi	588.
~'nin mahrem risalelerle ilgili ittihama cevabı	442.	~'nin on işkenceli musibeti	696.
~'nin mahrem tenkitlerinin medar-ı mes'uliyet yapılması	438, 576.	~'nin orduyu itaatsizliğe sevk etme ittihamına cevabı	439.
~'nin mahrumiyetlere göğüs germesi	881.	~'nin pencerelerinin mihlanması	765.
~'nin mahviyetkârâne meşrebi	663.	~'nin Peygambere (a.s.m.) benzetilmekle suçlanmasına karşılık cevabı	656.
~'nin maişeti	692, 726, 733.	~'nin Peygambere (a.s.m.) verasetlikte bulunma isnadına cevabı	540.
~'nin makam ve şöhrat kazanmaya çalıştığına dair ittihama cevabı	609.	~'nin peygamberlik davasında bulunma isnadına cevabı	650.
~'nin makamâtı hizmete feda etmesi	621.	~'nin Reisicumhurla görüşmesi	711.
~'nin manevî bir muhaveresi	283.	~'nin rejime aykırı fikirler neşretme isnadına cevabı	774.
~'nin manevî makamları reddetmesi	648.	~'nin rejime muhalefet ittihamına cevabı	551, 714.
~'nin mazhar olduğu bereket	481, 726, 728.	~'nin Risale-i Nur'u senadan maksadı	1140.
~'nin medihleri kabul etmekle ittiham edilmesine karşı cevabı	650.	~'nin Risale-i Nur'un ehemmiyetini zikretme sebebi	1112.
~'nin medihleri reddetmesi	648.	~'nin risalelere dair kerametleri izhar sebebi	1049, 1143.
~'nin medihleri tamamen reddetmeyişinin sebebi	705.	~'nin Risale-tü'n-Nur ismine dair ittihama cevabı	440.
~'nin medresesi	452.	~'nin Rusya esareti	508, 741.
~'nin medresesine mebusların tahsisatı	711.	~'nin Rusya'da zabıtlara ders vermesi	820.
~'nin mektuplarına yanlış mana verilmesi	624.	~'nin saadeti	104.
~'nin mektuplarının tetkiki ve beraati	546.	~'nin saltanat ve hilâfetin ilgasını reddetme ittihamına cevabı	672.
~'nin memlekete hizmetleri	711, 741.	~'nin sekiz taburu itaate getirmesi	700, 701, 711.
~'nin memurları tekfir etmekle ittiham edilmesine karşı cevabı	661.	~'nin selef-i salihine muhalefet ittihamına cevabı	445.
~'nin menzilin kanunsuz olarak basılması	546, 584, 586.	~'nin senaları Risal-i Nur'a vermesi	646.
~'nin menzilin taharri edilmesi	547, 548.	~'nin serbestiyetten sonra memlekete gitmemesinin sebebi	589.
~'nin mesleği	624, 736.	~'nin sergüzeşte-i hayatı	662.
~'nin mesleğinde şefkat esası	586.	~'nin sıkıntılı esareti	742.
~'nin metanet-i ahlâkiyesi	1035.	~'nin sırr-ı innâ a'taynâyı yanında bulundurmama sebebi	838.
~'nin methedilmesinden tevehhüm edilmesi	621.	~'nin siyaset yoluyla dine hizmeti bırakması	773.
~'nin methiyeleri reddetmemesinin bir hikmeti	632.	~'nin siyasete karışma ittihamına cevabı	623, 714.
~'nin methüsenaları Nurlara çevirmesi	705.	~'nin siyasete karışmaması	588, 607, 609, 620, 665, 707.
~'nin mevî	677.	~'nin siyaset-i dünyeviye ittihamına cevabı	671.
~'nin minnet almaması	725.	~'nin siyaseti terketmesi	718.
~'nin minnet altına girmeme düsturu	726.	~'nin siyasetle alâkası yoktur	572, 734.
~'nin mukaddes şeyleri alet etme ittihamına cevabı	638.	~'nin siyasetle alâkasının bulunamaması	548.
~'nin mukaddesatı alet etme ittihamına cevabı	665.	~'nin siyasetten çekilme sebebi	717.
~'nin musibetlere karşı sabırla sükûnunun sebebi	722.	~'nin siyasetten kaçınması	609, 739.
~'nin müceddidliğe dair ittihama cevabı	649.	~'nin siyasetten tecennüp sebebi	719.
~'nin müdafaanamesi	451.	~'nin siyasetten uzak durması	464.
~'nin müdafaatı	448, 464, 560.	~'nin siyâsî cemiyet kurma isnadına cevabı	774.
~'nin müdafaatını yazdırmasına izin verilmemesi	696.		
~'nin müdafaatları	767.		
~'nin müşahedatı	163.		
~'nin nazardan müteessir olması	511.		
~'nin nefyi	733.		
~'nin neşrettiği envâr-ı imânîye	736.		

~'nin siyasî cemiyetçilik ittihamına cevabı	572, 585.
~'nin siyasî gaye peşinde olma isnadına cevabı	774.
~'nin siyasî muhalefet tevehhümüne cevabı	463.
~'nin sobası	769, 771.
~'nin şahsı	625.
~ aleyhindeki propaganda	669.
~ hakkındaki medihlere itiraz	634.
~ hakkındaki medihleri kabul etmemesi	634.
~ ve hizmet	625.
~na evliyanın işaret-i gaybiyeleri	625.
~na gelen tahkir ve ihanetlere katlanması	624.
~na gelen zahmetleri kabul etmesi	793.
~na gösterilen teveccühün hikmeti	625.
~na karşı fazla hürmetleri kabul etmemesi	725.
~na karşı hüs-ni zanları r eddetmesi	587, 621, 645.
~na karşı olan zulümlere aldirmaması	735.
~na yapılan eşedd-i zulüm	620.
~na yapılan eziyetler ve ihanetler	753.
~na yapılan haksız muameleler	620.
~na yapılan ihanetlere tahammülü	618.
~na yapılan iltifatların bir kısmını kabul etmesinin hikmeti	626.
~na yapılan işkencelerin bir sebebi	608.
~na yapılan medihlerin suç sayılması	705.
~ndan korkulması	736.
~nı çürüterek Nurlara zarar verilmek istenmesi	594.
~nı çürütmek vatan zarardır	623.
~nı temeddüh etmekle itham edilmesi	646.
~nın çürütülmeye çalışılması	624, 792.
~yla meşgul olunmasındaki maslahat	765.
~'nin şahsiyeti	674.
~nin çürütülmeye çalışılması	624.
~nin çürütülmeye çalışılmasına karşı beyanı	623.
~'nin şapka konusundaki ittihama cevabı	654, 655, 702.
~'nin Şark Dârülfünunu	564.
~'nin şevk-i ilmişi	874.
~'nin şiddet-i şefkati	701.
~'nin tahkir edilmesi	722.
~'nin tahsili	880, 1034.
~'nin takke giymemesi	462.
~'nin talebeleri	
~ne sabır, tahammül ve itidal telkini	856.
~nin sıkıntılarıyla alâkadarlığı	472.
~yle görüşmemesinin bir maslahatı	755.
~yle görüşmesinin yasaklanması	669.
~yle görüştürülmemesi	785.

~'nin tarassut edilmesinin bir sebebi	462.
~'nin tarihçe-i hayatı	445.
~'nin tazip edilmesinin sebebi	739.
~'nin tecridi	480, 481, 623, 732.
~'nin hizmete faidesi	814.
~'nin tecrid-i mutlakı	448, 599, 601, 602, 608, 620, 662, 669, 671, 696, 698, 702, 751, 752, 755, 785, 838, 859, 933.
~'nin tecziyesini talep etmesi	620.
~'nin tefahur ittihamına cevabı	645, 647, 649, 663.
~'nin tefahur ve hodfuruşluk ittihamına cevabı	603.
~'nin tek gayesi	775.
~'nin Temyiz Mahkemesine itiraznamesi	671.
~'nin terakkiyat-ı hâzıra aleyhinde bulunma ithamına cevabı	439.
~'nin terakkiyat-ı hâzıra aleyhinde bulunma ittihamına cevabı	440, 577.
~'nin tesemmümleri	662.
~'nin teveccüh-i ammeden kaçınması	724.
~'nin tevîl ettiği hadislerle zaiflik isnadına cevap	652.
~'nin tevkif edilerek Afyon'a getirilmesi	774.
~'nin tezellüle tenezzül etmemesi	729.
~'nin timarhaneye sevk edilmesi	543, 772.
~'nin Türk milletine sevgisi	590.
~'nin ubudiyet vaktindeki şahsiyeti	675.
~'nin uhrevî makamâtı kabul etmemesi	705.
~'nin uhrevî makamları bırakması	691.
~'nin unsuriyetperverlik ittihamına cevabı	721.
~'nin üç dehşetli kumandanlardan korkmaması	699, 701.
~'nin vatana hizmetleri	772.
~'nin vatanperverliği	773.
~'nin vazife-i müdafaatı erkânlara bırakması	766.
~'nin vesika için müracaat etmemesi	738.
~'nin yapılan medihlerden dolayı suçlanması	706.
~'nin yapmadığı büyük bir vazife	616.
~'nin yokluk içinde tükenmez varlığa kavuşması	681.
~'nin zehirlediğinin inkâr edilmesi	661, 662.
~'nin zehirlenmesi	601; <i>Bakınız: Said Nursî'nin tesemmümleri.</i>
~'nin zehirli hastalığı	523.
~'nin zekât kabul etmemesi	725.
~'nin zekât ve sadaka almaması	682.
~'nin zındıkaya teslim-i silâh etmemesi	701.
~'ye arız olan bir hâlet-i ruhiye	824.
~'ye asılsız suçlar isnat edilmesi	615.
~'ye bahanelerle sıkıntı verilmesi	721.
~'ye beraat verilen meselelerden sual edilmesi	593.
~'ye eziyet verip rakibâne ilişilmesi	734.
~'ye iftira	444, 582, 593, 638, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 651, 660, 661, 696, 848, 890.

~'ye ilişilmesi	548, 550.	gizli zındıka komitesinin ~'yle mücadelesi	601.
~'ye kanun namına kanunsuzluk edenler	715.	Hafız Ali'nin ~'nin hastalığını alması	519.
~'ye kanunsuz olarak ilişilmesi	589.	haps-i münferitte ~	456, 458.
~'ye karşı emsalsiz adavetler ve ihanetler	702.	insanların ~'den çekindirilmeye çalışılması	590.
~'ye karşı hüsn-i zanların suç sayılmasına karşı cevap	704.	insanların ~'yle temas ettirilmemesi	494.
~'ye karşı keyfi ve fevka'l-kanun muamele	738.	İstanbul hocalarının ~'ye sualleri	562.
~'ye nöbetarlık edenlerin kapılarının kapanması	479.	ithamnamenin ~'ye cebren dinlettirilmesi	696.
~'ye sıkıntı veren münafıklar	743.	lise talebeleri ve ~	322.
~'ye sıkıntı verilmesi	588.	memurları ~'ye adavete teşvik	601.
~'ye şapka giydirilmeye çalışılması	590.	memurların ~ aleyhinde sevk edilmesi	586.
~'ye tarafgirâne ve rakibâne nazarla bakılması	734.	memurların ~ ile görüşmekten kaçınması	740.
~'ye tevehhümle ilişilmesi	462.	memurların ~'ye sıkıntı vermesi	494.
~'ye verilen Bediüzzaman lâkabı	1141.	memurların ~'yi taciz etmesi	742.
~'ye yapılan emsalsiz işkence	602.	Rus kumandanı ile ~ arasında geçen hâdise	815.
~'ye yapılan eşeddi-zulüm	620, 669.	Rusya'da ~ hakkında verilen idam kararı	817.
~'ye yapılan gaddarâne muamele	696.	talebelerinin ~ ile şiddetli alâkadarlığı	444.
~'ye yapılan haksız muamele	723.	Said Nursî Hazretleri	434, 898.
~'ye yapılan haksızlık	695, 708.	Said-i Kürdî	721; <i>bakınız: Said Nursî.</i>
~'ye yapılan hilâf-ı kanun muamele	584.	Saidi'l-Kürdî	656; <i>bakınız: Said Nursî.</i>
~'ye yapılan istibdat	602.	Saidü'n-Nursî	689, 1068, 1071; <i>bakınız: Said Nursî.</i>
~'ye yapılan işkenceler	493.	~'nin Risaletü'n-Nurla ihya edilmesi	1068.
~'ye yapılan kanunsuz muamele	546, 591.	sakar	676, 707; <i>bakınız: Cehennem.</i>
~'ye yapılan kanunsuz taarruz	591.	salâbet-i diniye	518, 560, 818.
~'ye yapılan kanunsuzluk	550.	salâbet-i imaniye	819, 1033.
~'ye yapılan medihlerden tevehhüm edilmesi	610.	salâh	
~'ye yapılan Mehdîlik isnadına cevap	893.	hâl-i âlemin ~ı	731.
~'ye yapılan on vecihle kanunsuz hadise	583.	salâhat	558, 561.
~'ye yapılan tahakküm	615, 620.	~ ehli	<i>Bakınız: ehl-i salâhat.</i>
~'ye yapılan tazip ve tarassutlar	547.	dinî ~	817.
~'ye yapılan tazipler	696.	salâhiyet	732.
~'ye zarar veren iki cereyan	588.	salât	
~'yi hiçbir iş ile meşgul olmamakla ittiham	637.	~ ve selâm	395.
~'yi hükûmetin işine karışmaması	713.	salât-ı kübra	958.
~'yi ihanetlerle çürütme plânı	807.	salâvat	18, 19, 157, 333, 788, 984, 999.
~'yi insanlarla görüştürmemek için kapısının kapatılması	480.	~in teşehhütte tahsisinin hikmeti	159.
~'yi mahkûm eden haksız karar	698.	Hazret-i Muhammed'e hadsiz ~in hikmeti	162.
~'yi perişan etmek için asılsız bahaneler icat edilmesi	580.	teşehhütteki ~in namaza tahsis-i hikmeti	161.
~'yle mücadele eden zındıka komitesi	678.	zîruhun ~larını Allah'a takdim	1000.
büyük reis ve ~	585.	salâvat-ı şerife	19.
çocukların ~'ye karşı alâkaları	688.	salhane	965.
ehl-i dünyanın ~ ile muhalefeti	676.	salih	158.
ehl-i dünyanın ~'den tevehhümü	736, 737.	münzevi ~ler	748.
ehl-i dünyanın ~'nin ahiretine karışması	687.	Salih (a.s.)	964.
ehl-i dünyanın ~'ye tazyiki	724.	salihlik	817.
ehl-i dünyanın ~'ye verdiği sıkıntı	739.	Salim Bey	804.
ehl-i dünyanın ~'yi tecrit etmesi	99, 404.	salon	
ehl-i dünyanın ~'yle uğraşması	720.	bâki ~	346.
ehl-i dünyanın usul-i medeniyeti ve ~	731.	saltanat	51, 325, 330, 693, 922.
ehl-i vukufun ~'yi ittihamı	452.		
ehl-i vukufun ~'yi tebric etmesi	542.		

~ vasıtası	<i>Bakınız: vasıta-i saltanat.</i>	kâinattaki harika ~lar	374.
~ın vefatı	667.	sanat-ı acibe	77.
Allah'ın ~ı	36, 369.	sanat-ı ilâhiye	249, 415.
Allah'ın ~ı ve haşır	299.	sanat-ı Rabbaniye	90, 249.
Allah'ın ~ının makarrı	373.	sanatkâr	121, 168, 234.
cihan ~ından daha kıymetli bir müjde-i Kur'âniye	1100.	perde-i gayp arkasındaki ~	129.
dünya ~ı	350.	Sanatkâr	375.
ebedî ~	391.	sanatkârâne ~ hilkat	49.
hilâfet ~ı	667, 672, 921.	~ işler	177.
Said Nursî'nin ~ın ilgasını reddetme ittihâmına cevabı	672.	~ teşhîrgâh	173.
saltanat-ı hilâfet	789.	Sanatkâr-ı Zülcelâl ~'in fiillerinin hüsün ve cemali	121.
~ ve deccal	789.	sanatkârlık	121.
saltanat-ı kudsiye	224.	sanatperverâne ~ ibda	189.
saltanat-ı maddiye Risalet-i Ahmediye'nin ~si	62.	sanem	975.
saltanat-ı maneviye	863.	Sâni	233.
Risalet-i Ahmediye'nin ~si	62.	hakikî ~	278.
saltanat-ı mutlak-ı rububiyet-i Samedâniye	20.	Sâni 22, 52, 62, 84, 92, 122, 133, 137, 157, 226, 260, 279, 325, 981, 998, 1028, 1029.	
saltanat-ı rububiyet	41, 96, 293, 336, 337, 372, 373, 377, 413, 414.	~ birdir	261.
~in dellâli	985.	~ sanatına takdir ve tahsin arzu eder	374.
~in umumî ve küllî kanunları	56.	~ sanatını sever, beğendirmek ister	374.
saltanat-ı sermediye	330, 337.	~ vahit ve ehaddir	1013.
saltanat-ı ulûhiyet	72, 73, 87, 295.	~ vahittir	258.
~in dellârının hamdleri ve senaları	1001.	~i takdis ve tesbih	26.
~in dellârının marifet ve tasdikleri	1001.	~i tavsîf ve hamdüsena	189.
Samanyolu	952.	~i tebrikler	998.
Samed	1158.	~in elçileri, dostları ve memurları	62.
Samedanî ~ fabrikalar	60.	~in faaliyeti ve saltanatı	36.
samediyet	58, 111, 278, 1027.	~in hâkimiyeti ve amiriyeti	36.
Sami Bey	529.	~in ilmi ve icat	45.
samimâne ~ muhabbet	793.	~in isimleri	85.
samimî ~ dostlarla görüşmek	491.	~in kemali ve istiğnası	36.
~ dostluk	<i>Bakınız: uhuvvet.</i>	~in kibriyası ve azameti	36.
~ hürmet	356, 357.	~in kudretiyle icadı ve ehl-i dalâlet	1031.
~ ihlâs	352, 356.	~in mahlûkatını konuşturması ve onlarla konuşması	376.
samimiyet	356, 781.	~in mevcudiyeti ve vahdeti	226.
sanat	28, 44, 48, 61, 85, 114, 120, 121, 127, 128, 168, 233, 234, 251, 259, 267, 296, 335, 416, 764, 939, 995.	~in rububiyeti ve rahmeti ahireti ister	955.
~ın i'cazı	1031.	~in sanatı	29.
~la yapılmış varlık	<i>Bakınız: masnuat, masnu.</i>	~in vahdeti ~ ve ehadiyeti	83, 86.
~la yaratan	<i>Bakınız: Sâni.</i>	~in vücub-ı vücudu	83, 85.
~lı haliçe	50.	vahit eser vahit ~'den sudûr eder	51.
~lı suretler	266.	Sâni-i Âlem	296.
~lı surette ihyalar	65.	Sâni-i Alîm	1006.
bir ~ta o ~ın mütehasşısının sözü geçer	335.	Sâni-i Alîm-i Zülcelal ~'in vücub-ı vücudu	1009.
bir ~ta o ~ın sanatkârının sözü geçer	168.	Sâni-i Hakîm	22, 66, 88.
güzel ~ kendini takdir ettirmek ister	127.	~'in eserleri	187.
hikmetli	944.	~'in hikmeti ve kudreti	77.
insandaki mu'cizâne ~lar	118.	~'in vücudu ve vahdeti	77.
		Sâni-i Hakîm-i Müdebber	67.
		Sâni-i Hakîm-i Zülcelal ~'in vahdeti	1094.

Sâni-i Kadîr	61, 1022.	Savcı	858.
Sâni-i Musavvir	1006.	sa'y	276.
Sâni-i Rahîm	374.	sa'y-i helâl	276.
Sâni-i Sermedi	377.	saygı	<i>Bakınız: hürmet.</i>
Sâni-i Vahid-i Ehad	60, 1013.	sayha	257.
Sâni-i Zülcelâl	948.	seb'a-i meşhure	1067.
~'in esması	398.	sebat	208, 406, 467, 472, 478, 486, 535, 854.
~'in fiilleri, isimleri, sıfatları ve şe'nleri	122.	sebatkârane	
~'in ilmi	996.	hizmete ~ devam	492.
~'in ilmi, iradesi ve kudreti	1024.	sebatkârlık	500.
~'in varlığı ve bekası	133.	sebatsız	477.
Sâni-i Zülcemal		sebeb-i beka	362.
~'in Zat-ı Akdesine lâayık hüsn-i cemali	121.	sebeb-i hilkat	985.
sansür	551, 557.	sebeb-i hilkat-i âlem	968.
sapıklık		sebeb-i hüsrân	275.
cinsî ~	<i>Bakınız: fücür.</i>	sebeb-i itham	888, 889, 892, 893; <i>bakınız: itham.</i>
Saraçoğlu	635, 694.	sebeb-i ittiham	440, 577, 578, 605, 606, 890.
sarahat	1059, 1089, 1101.	sebeb-i mahkûmiyet	651.
saray		sebeb-i mes'uliyet	585.
bâkî ~lar	346.	sebeb-i necat	886.
istikbaldeki saadet ~ları	311.	sebeb-i saadet	103.
mu'cizeli ~	127.	sebeb-i taciz	32.
saadet ~ı	305.	sebeb-i vücut	362, 863.
saadet-i ebediye ~ları	312.	sebepe	251, 410, 1019; <i>bakınız: esbap.</i>
semavî ~lar ve ahalisi	377.	~ler hiçten icat edemez	46.
saray-ı âlem		her hâdisede iki ~ vardır	476.
~deki güzelliklerin kaynağı	128.	vücudî ve ademî ~	226.
saray-ı muhteşem	128.	zahirî ~ler	411, 941, 942, 947.
saray-ı Samedanî	226.	Sebilürreşad	826.
sarf		sebzevat	60.
~ ve nahiv okuyan talebenin Münker ve Nekire cevabı	407.	secde	563, 606, 655, 791, 911.
sarfiyat	50, 53, 343.	deccalin kendine ~ ettirmesi	912.
sarhoş	926.	seciye	32, 314, 315, 351, 503, 675, 850; <i>bakınız: meziyet, huy.</i>
baştaki ~ başlar ve Nurlar	686.	Bediüzzaman'ın hayret veren bir ~si	816.
sarhoşluk	357.	güzel ~lerden istifade etmek	492.
sarih	1117.	güzel ~lerin in'ikasında âyine olmak	484.
~ âyât-ı Kur'âniye	673.	yüksek bir ~	818.
~ küfür	662.	Sedd-i Çinî	919.
sarkıntılık	622, 686.	Sedd-i Zülkarneyn	563, 902.
sarsıntı	185; <i>bakınız: zelzele.</i>	sefa	
~lı hâller	486.	geçmiş ~lı günleri düşünmek	744.
vatandaki ~lar	419.	sefahat	307, 309, 311, 356, 479, 482, 666, 747, 848, 849, 871, 887, 910, 925, 1041, 1042, 1046.
sathî		~ ehli	1041.
~ nazarlar	390.	~ keyfi	746.
~ zabıtnamelerdeki yanlışlar	575.	~ı terviç eden sahs-ı manevî	311.
sath	791.	~la yaşama	313.
Satih	979.	~tan kurtarmanın çaresi	1042.
Sava	478, 487, 488.	~teki tiryakiliğin inadı	1042.
savaş	<i>Bakınız: harp.</i>	ahirete inanıp ~ gidenler için ölüm	436.
savcı	<i>Bakınız: müdde-i umumî, müdde-i umum.</i>	beka-i ruha inanan ve ~te gidenler	307.
~nın Nur Talebeleri hakkındaki bir tenakuzu	857.		
~nın Said Nursî'yi ittihamı	860.		

gençliği ~e sarfetmek	320.
sefahatçı	309, 446, 560, 571.
namazsız ~lar	797.
sefahathane	320.
sefahat-i hayat	
~ı dini hissiyata tercih edenler	1109.
sefahat-i mutlak	679.
~a medeniyet ismi vermek	457, 594.
sefih	509, 1042.
sefihâne	
~ lezzet	311;
bakınız: ayn-ı lezzet-i sefihâne.	
~ medeniyet	619.
sefil	
yalancı ~ler	870.
sefine	185.
Rahmanî ~	1149.
zemin ~si	185.
sefine-i Rabbanîye	181.
sefine-i Sübhaniye	323.
sefine-i tüccariye	278, 938.
sehâvet	
~ servetten gelir	123.
sehv	1107.
sekenat	108, 982.
sekene	
semavattaki ~ler	415.
sekene-i arz	279.
sekerat	
~ta olanlar ve Kur'ân	384.
dünyanın ~ı	906.
dünyanın ~ı olan kıyametin gizlenmesinin	
hikmeti	905.
Sekîne	1124, 1125, 1135.
İmam-ı Ali'nin ~ ile Said Nursî'ye işareti ..	1125.
Sekizinci Söz	795.
Sekizinci Şua	1112, 1116.
Sekkakî	217.
Selâhaddin	1036.
selâm	985, 995.
âlem-i berzahtakilere ~	522.
salât ve ~	395.
selâmet	32, 496, 735,
822, 848, 862, 869; bakınız: kurtuluş.	
~li bir gemi	989.
~li yol	961.
din, vatan ve milletin ~i	850.
dindaşların ~i	813, 822.
memleket ve milletin ~i	871.
milletin ~i	781.
vatan ve milletin ~i	853.
selâm-ı ilâhî	158.
selâset-i fitriye	384.
selef-i salihin	445.
Selef-i Salihîn	533, 570.

selim	
~ kalpler	197, 220, 1032.
~ kalpler ve hakaik-i imaniyenin	
azameti	172.
~ kalpler ve tevhid	198.
sem	22, 117, 235.
sem'	117.
sem' ü basar	541.
sema	93, 130, 183, 384.
~ ve arz	384.
~Allah'ı tanıır ve tanıtırır	85.
felsefe nazarıyla ~	991.
sema-i Kur'ânî	1091.
semavat	67, 71, 73,
77, 175, 195, 277, 330, 366, 382, 385, 386, 394,	
415, 936, 988, 991, 992, 1062, 1155; bakınız:	
sema, gökyüzü, gök, asuman.	
~ boş ve hâlî değildir	377.
~ ehli	190, 196, 296.
~ kandilleri	244.
~ ve arz	32, 62, 115, 219, 342, 392.
~ın ehl-i şirk ve küfre kızması	26.
~ın hilkatî kudret-i mutlaka ister	38.
~ın ahalisi ve sekenesi	196.
~ın ruhanîlerle şenlendirilmesi	415.
~ın Sultan-ı Ezeli'nin emrine itaati	337.
arzın ~a denk tutulması	296.
felsefe nazarıyla ~	1149.
iman nazarıyla ~	1149.
istikbal ~ı zemin-i Asya	507, 1159.
sahife-i tevhid olan ~	173.
Semavat Hâlıkı	175.
semavî	
~ belâlar	458.
~ bürhan-ı kudsinin bir bürhanı	1080.
~ cehennem	401.
~ dinler	Bakınız: edyan-ı semaviye.
~ fermanlar	320, 321, 334, 347, 959.
~ fermanlar ve arz	296.
~ kitaplar	378, 415, 907, 955;
bakınız: kütüb-i semaviye.	
~ ve Kur'ân	974.
~ ve Muhammed'in (a.s.m.) nübüvveti	979.
~ın en büyüğü ve ifdali	431.
~ın haber verdiği bâkî gençlik	321.
~ın hakkaniyetinin delilleri ahirete	
delelet eder	294.
~ lâmbalar	1063.
~ mevcudatın tebdil ve tecdit edilmesi	232.
~ musibet	964;
bakınız: musibet-i semaviye.	
~ rehber	673.
~ saraylar ve ahalisi	377.
~ suhufiar	Bakınız: suhuf-i semaviye.
~ ve hakikat-i haşriye	291.
~ tokatlar	192, 298.
~ tokatlarla zalimleri ve yalancıları	
imha	212.
~ vahiyler	201.

semere	40, 61, 1153.	~ sabah	342.
imanın ~leri	409.	~ saltanatın ~ mazharı	373.
semere-i Kur'âniye	933.	~ vazife	339.
Semî	332.	~ vücut	1025.
~ ismi ve ahiret	333.	mevcudatın ~ cemale âyinedarlığı	120.
Semud	26, 964.	sermediyet	
sena	38, 632, 650, 1001, 1156.	hayatın ~ cilvesini alması	119.
~lar ezeli hüsne bakar	130.	sermediyet-i hâkimiyet	297.
senahan	1158.	serpuş	703, 911; <i>Bakınız: şapka.</i>
sena-i Kur'âniye	590.	frenk ~u	911.
sene	916.	sersem	926.
senet		serseri	309, 363, 405, 509, 747, 748, 759, 783, 867, 888.
~li hadis	630.	dinsiz ~lerden terakki beklemek	684.
an'aneli ~	658.	serserilik	549, 573, 890.
senevî		~e alışanları idare	304.
~ mevsimler	340.	servet	123, 693, 913.
serasker		ses	176, 178.
Süfyanın ~i	929.	~lerin neşri	1002.
serbestiyet	709, 748, 858, 886, 891.	~siz kalma, konuşmama	<i>Bakınız: sükût.</i>
~ kanunu	589, 592.	en gizli ~leri işiten Zat	32.
cebrî ~	926.	iman esaslarını zedeleyen ~	775.
kadınların ~leri	916.	set	
Said Nursî'nin tahakküm altındaki ~i	620.	kızıl tehlikeye ~	641.
serbestiyet-i vicdan	551.	şimalden gelen tehlikeye ~	622.
serçe	352.	setr-i gayp	313.
sergardıyan	304.	sewab-ı uhrevî	356.
sergüzeşte-i hayat		sevap	103, 113, 224, 370, 431, 467, 469, 470, 471, 482, 490, 492, 493, 495, 501, 724, 742, 744, 746, 751, 765, 766, 771, 778, 784, 794, 804, 827.
Said Nursî'nin ~ı	662.	az zahmetle pekçok ~	510.
sergüzeşte-i hayatiye	377.	evradın ~ı	482.
sergüzeşt-i hayatiye		harf-i Kur'ân'ın ~ı	788.
zîhayatın ~lerinin yazılması	300.	hasenelerin mübarek vakitlerdeki ~ları	770.
seriû't-teessür	287.	Kur'ân harflerinin ~ı	383, 395.
serkeş	926; <i>Bakınız: asi.</i>	musibetteki ~	476.
~ nefisler	455.	sevgi	852; <i>bakınız: muhabbet.</i>
sermaye		hayat ~si	<i>Bakınız: hubb-i hayat.</i>
hayat ~si	303.	İslâmiyet, vatan ve millet ~si	851.
ömür ~si	316.	sevgili	
sermaye-i hayat	303, 317.	en ~ mahlûk	212.
sermaye-i insaniye	225.	sevilen	<i>Bakınız: mahbup.</i>
sermedî	<i>Bakınız: ebedî, bâkî, sonsuz.</i>	sevinç	353, 408, 471, 509, 872, 1043; <i>bakınız: sürur, meserret.</i>
~ beraberlik	288.	kedersiz ~	749.
~ bir isim ve insan	101.	sevk	60.
~ cemal	131, 1008;	sevk-i ilâhî	774.
<i>bakınız: cemal-i sermedî.</i>		sevmek	
~ cemalin ışıkları	123.	haram ~	320.
~ Cemil-i Mutlak'ın cemal ve		ölümü ~	34.
güzellikleri	1000.	Sevr	
~ ferman	219.	~ ve Hut	413, 905, 989.
~ güzellik	129.	~ ve Hutun nokta-i istinatları	413.
~ güzelliklere âyinedarlık	120.	Sevr Muâhedesi	1102.
~ hayatı taşıyan Zat	201.	~ gibi muâhedelerin vahim neticeleri	1103.
~ hikmet ve inayet	945.		
~ hüsün	1001, 1008.		
~ kudret-i Rabbanîye	256.		
~ manzaralar	27, 113.		
~ rububiyet ve rahmet ahreti ister	955.		

seyahat	
fikren ~	240.
seyahat-ı hayaliye-i fikriye	823.
seyahat-i fikriye	180, 185, 188.
seyahat-i hayaliye	950, 956,
957, 987, 988, 1043, 1045.	
Seyf ibni Zîyezen	980.
seylâp	647, 648.
seyl-i dalâlet	1132.
seyl-i mevcudat	25.
seyrangâh	159, 173, 374.
seyrangâh-ı kâinat	28.
seyyah	
kâinat ~ı	263.
kâinattan Hâlıkını soran ~ın	
müşahedatı	173.
seyyah-ı âlem	264.
seyyah-ı talip	193.
seyyal	
~ âlemler	942.
~ dünyalar	948.
~ kâinatların idaresi	952.
seyyar	
~ dünyalar	942, 948.
~ yıldızlar ve melekler	415.
seyyarat	25, 230, 244, 366, 372,
944, 948, 982, 1003.	
~ yıldızları	945.
~taki tevhid sikkesi	57.
seyyare	66, 924.
on iki ~	72.
seyyiat	1042.
~ reise verilir	927.
~ yazılır	378.
~ta fenalar faildir	411.
menfi ~	928.
Seyyid	603, 649.
Seyyid Nur Muhammed	682.
Seyyid Şefik	518.
Seyyidü'l-Enbiya Hazretleri	1035;
bakınız: Muhammed (a.s.m.).	
seyyie	27, 522, 595, 930;
bakınız: günah, fenalık, kötülük.	
menfi ~ler	595.
sıddık	477, 720.
Sıddık (r.a.)	962.
Sıddık Hoca	517.
Sıddık Süleyman	1071.
Sıddık-ı Ekber	445, 571.
sıddıkîn	93, 193, 308, 977.
~lerin ahireti bildirmeleri	292.
sıddıkîn-i muhakkıkîn	210.
sıdk	
Muhammed'in (a.s.m.) ~ı	971.

sıfat	122, 1003.
~ mevsufsuz olmaz	121.
Allah'ın ~ları	88, 94, 96,
117, 121, 122, 124, 125, 171, 293, 295,	
330, 955, 968, 988.	
bütün ~ların esası ve menbâi	236.
Hâlıkın ~ları	991, 993.
has ~lar	228.
hayat ~ı	235, 236.
hudutsuz ~lar	39.
ihatalı ~lar	171.
ihatalı ~lara âyinedarlık	117.
ilim ~ı	235, 995, 997;
bakınız: sıfat-ı ilim.	
kelâm ~ı	235.
kudret ~ı	235.
kudsî ~lar	993.
kudsî ~ların hüsn ve cemali	121.
kudsî ~larının tecellileriyle Hâlıkı	
tanımak	988.
maslahatlı ~lar	229.
muhit ~ları fehmetmek	147.
Sâniin ~ları ahireti ister	955.
yedi ~	Bakınız: sıfât-ı seb'a.
Zat-ı Akdes'i bildiren ve tanıtan ~lar	236.
Zat-ı Zülcelâl'in vücuduna delâlet	
eden ~lar	236.
sıfât	121, 122, 198,
228, 229, 233, 234, 235.	
Allah'ın ~ı	36, 94, 96,
200, 213, 224, 293, 326.	
kudsî yedi ~	995.
Kur'an'a hizmetkârlık ~ı	723.
masnuatın mahsus ~ı	1012.
mükâleme ~ı	201.
yedi ~	235.
yedi kudsî ~	233, 234.
sıfat-ı azîme	908.
sıfât-ı cemaliye	1158.
sıfat-ı hayat	235.
sıfât-ı ilâhiye	333.
sıfat-ı ilim	995, 997.
sıfat-ı kelâm	
~dan gelen tekellüm-i ilâhî	236.
sıfât-ı kemaliye	1158.
sıfât-ı kudsîye	88, 93, 196.
Hâlık'ı ~siyle tanımak	232.
sıfât-ı Samedâniye	234.
sıfât-ı seb'a	21, 189, 993.
sıfât-ı seb'a-i kudsîye	233;
bakınız: Allah'ın yedi kudsî sıfatı.	
sıfât-ı Sübhaniye	
yedi ~	234.
sıfât-ı sübutiye.	
yedi ~	235.
siğınma	
şerlerden Rabbe ~	417.
sıhhat	496, 757.

sıkıntı	315, 320, 354,	sırr-ı şefkat	586.
355, 469, 476, 477, 485, 493, 497, 498, 499,		sırr-ı teklif	904, 906.
503, 504, 518, 522, 531, 550, 584, 631, 713,		sırr-ı tevhid	22, 23, 34.
722, 724, 735, 739, 745, 746, 776, 777, 783,		~ ile akıl	32.
784, 785, 795, 853, 864, 873, 894, 1037;		~ ile altı cihet	34.
<i>bakınız: zahmet, meşakkat, dağdağa.</i>		~ ile zihayatın neticeleri ve faydaları	29.
~dan gelen gaflet	99.	~ ve erkân-ı imaniye	61.
~dan gelen titizlik	508, 517, 522, 780.	~ ve insanın muhabbeti	33.
~lara aldırmamak	490.	~ ve insanın şefkati	32.
~lara çare	776.	~le kâinat	26.
~lara sabır içinde şükretmek	751.	~le ölüm	34.
~lara sabır ve şükür	783.	~le zeval ve fenâ	34.
~lara tahammül	722.	tılsımlı sualler ve ~	26.
~larda birbirine tesellici olmak	484.	sırr-ı vahdet	22, 25.
~larda birbirinin kusuruna bakmamak	522.	~ ile insan	31.
~ları hiçe indiren teselli	827.	~ nazarıyla mahlûkat	29.
~ları sabır ile karşılamak	438.	~ ve beşerin ulvî maksatları	31.
~lı hâllerle meşgul olmamak	794.	~le insanın cihazat ve hissiyatı	32.
~lı hapiste Risale-i Nur ile iştilal	503.	~le kâinat	26.
~lı şeylere ehemmiyet vermemek	795.	beşerin arzuları ve ~	32.
~lı vakar	487.	kemalin ~e işareti	38.
dershane-i Yusufiyedeki ~lar	467.	Sibiryâ	816.
geçim ~sı	<i>Bakınız: derd-i maişet.</i>	sihir	917.
hapis ~sı	780.	sihirbaz	
hizmetteki ~lar	471, 476, 484, 492,	~ diplomatların tahribata ait işleri	421.
493, 500, 538, 543, 544, 762, 763, 770,		sikke	
776, 779, 780, 782, 783, 784, 786, 787,		tevhid ~si	50, 57.
793, 794, 802, 804, 806, 808, 815, 827.		sikke-i azam	60.
kalbî ve ruhî ~lar	303, 745.	sikke-i fıtrat	174, 258, 278.
muvakkat ~	467.	~ta birlik	89.
Nurlarla meşguliyet ~ları izale		Sikke-i Gaybî	756.
eder	779, 815.	Sikke-i Gaybiye	664.
Risale-i Nur ile iştilal ~yı hafifleştirir	503.	sikke-i hikmet	89.
vesveselerin verdiği ~lardan		sikke-i hilkat	81.
kurtulmak	851.	~te müşâbehet	85.
zalimlerin ~ları	523.	sikke-i i'câz	220.
sır	<i>Bakınız: esrar.</i>	sikke-i sanat	258.
tevhid ~rı	21.	sikke-i tevhid	58, 60.
Sırat	378.	ağaçtaki ~	58.
sırat-ı müstakim	308, 962, 1085, 1087, 1124.	nev-i beşerdeki ~	61.
~ ehline gelen gaybî imdatlar	963.	sikke-i vahdaniyet	58.
~ ve ehli	161.	sikke-i vahdet	57.
~de gitmeyenler	308.	silâh	
~de istikamet	961.	~la cihad	424.
~deki cemaat-i uzmaya iltihak ve		manevî ~lar	459.
refakatı tahattur	161.	silsile-i hamdiye	
sırran tenevveret	513.	gayr-i mütenahi ~	1151.
sırr-ı azim	839.	sima	189, 260, 1012.
sırr-ı azîm	424.	~lar Sâniin iradesine şahadet eder	1013.
sırr-ı câmiyet	19.	~larda fettâhiyetin cemali	126.
sırr-ı ehadiyet	1027.	~lardaki sikke-i hikmet	89.
sırr-ı i'câz	1041.	sima-i Rahmanî	21.
sırr-ı icat	25.	simurga	331.
sırr-ı ihlâs	461, 469, 770.	sine	
sırr-ı iman	29.	hayvanat ve nebatatın ~leri	50.
sırr-ı innâ a'taynâ	838.		
sırr-ı kader	648.		
sırr-ı Kur'ân	24.		
~ ile ölüm	436.		
sırr-ı samediyet	1027.		

sinek	24, 29, 48, 67, 108, 256, 258, 259, 331, 372, 937, 939, 1002, 1008.	siyasetçi	<i>Bakınız: ehl-i siyaset.</i>
~ kabilelerinin haşrı	65.	siyasetçilik	621.
~ kanadının intizamı	244, 345.	siyaset-i diniye	506.
~lerin abdest ve nezafet ihtarı	65.	siyaset-i dünya	734.
~lerin nutfelerinin açılması	944.	siyaset-i dünyeviye	
ejderhalara ehemmiyet vermeyip		Said Nursî'nin ~ ittihamına cevabı	671.
~lerle uğraşmak	308.	siyasetvari	
zehirli ~	331.	~ müdafaat	835.
sinema	404.	siyasî	459.
manevî ~	310.	~ cemiyet	840.
uhrevî ~lar	948.	~ cemiyet ittihamına cevap	441, 457, 572, 579, 597.
Siracünnur	17, 43, 49, 68, 403, 627, 628, 635, 646, 694, 707, 801, 802, 829, 845, 1113, 1122, 1123, 1126, 1127, 1128;	~ cemiyet kurma isnadına cevap	774.
<i>bakınız: Risale-i Nur</i>		~ cemiyet ve komiteler	434.
~ musibetlerin def'ine vesiledir	801.	~ cereyanlar	621.
~ nurunu kibriya, azamet, re'fet ve		~ ders	742, 820.
rahîmiyetten alır	1122.	~ diplomatlar	419.
~'un esasları	1122.	~ mesele	<i>Bakınız: mesele-i siyasiye.</i>
Hazret-i Ali'nin ~dan haber vermesi	1138.	~ muhalif	463.
Hazret-i İmam-ı Ali'nin ~u tarifi	1122.	~ müdafaat	836.
Siracüssürc	49, 68, 1127;	~ sarsıntı	665.
<i>bakınız: Risale-i Nur.</i>		~ taife	688.
sirkat	455, 477.	~ zındıkların kitaplarına ilişilmemesi	622.
siyah		Nur Talebeleri ~ cemiyet değildir	638.
~ gözlük	1147.	Nur Talebeleri hakkında ~ cemiyet	
siyaseçilik	718.	vehmi	443.
siyaset	426, 444, 457, 489, 504, 524, 530, 540, 548, 549, 552, 556, 561, 568, 569, 572, 582, 588, 589, 590, 591, 598, 603, 608, 609, 610, 635, 638, 650, 699, 713, 718, 720, 737, 764, 875, 882, 898, 900, 919, 922.	Nur Talebelerine karşı ~ cemiyet	
~ âlemi	922.	vehminin sebepleri	581.
~ bataklığı	734.	Nur Talebelerinin ~ maksadı yoktur	877.
~ propagandası	<i>Bakınız: propaganda-i siyaset.</i>	Said Nursî'nin ~ cemiyetçilik	
~e girmemek	835.	ittihamına cevabı	585.
~e karışmamak	568.	siyasiyyun	289.
~i dinsizliğe âlet edenler	449.	Osmanlı ~ları	921.
~le dine hizmet	773.	soba	769, 771, 777, 778, 796, 807.
~le dine ve ilme hizmet	718.	Sofestaî	171, 198, 938.
dini ~e âlet etme ittihamına cevap	449.	sofra	
dünya ~ine tenezzül etmemek	424.	dünya ve ahiret ~sı	1154.
elimizde nur var, ~ topuzu yok	442, 580.	ebede uzanan ~lar	349.
Eski Said'in ~i terketmesi	718.	kâinat ~sı	953.
hakaik-i imaniye, avam ve ~	720.	zemin ~sı	107.
iman hizmeti ~ten men eder	720.	sofra-i erzak	953.
Nur Talebelerinin ~le alâkası		sofra-i nimet	268.
yoktur	878, 899.	sofra-i Rahmanî	1148.
Nur Talebelerinin ~ten men edilme		soğuk	55, 117, 253, 365, 954, 1017.
sebebi	549.	soğukkanlılık	<i>Bakınız: itidal-i dem.</i>
Risale-i Nur'un ~le alâkası yoktur	449.	sohbet	793, 810, 825.
Said Nursî ve ~	464, 548, 572, 588, 607, 609, 620, 665, 707, 717, 718, 719, 734, 739, 773.	Allah için ~	491.
Said Nursî'nin ~e karışma ittihamına		kudsî ~	156.
cevabı	623, 702, 714.	sohbet-i dünyeviye-i siyasiye	718.
Said Nursî'nin ~i terketmesi	564.	son	
şeytandan ve ~ten Allah'a sığınmak	773.	~ bulma	<i>Bakınız: zeval.</i>
		~ çağ	<i>Bakınız: kurun-i uhra.</i>
		~ elçi	346.
		Son Posta gazetesi	667, 670.
		sonsuz	<i>Bakınız: sermedî, bâkî, ebedî.</i>
		~ ayrılık	<i>Bakınız: firak-ı lâyezalî.</i>
		~ azap	871.

~ boşluk	1149.	sû-i ahlâk	622.
~ hayat	<i>Bakınız: hayat-ı bâkiye.</i>	sû-i hâl	675, 706.
~ mutluluk	<i>Bakınız: saadet-i ebediye.</i>	sû-i ihtiyar	954.
~ nimetler	1157.	sû-i itiyat	276.
~ nimetleri havi kaynak	1155.	sû-i tefsir	891.
~ saadet	870.	suiistimal	533.
~ yok oluş	<i>Bakınız: fenâ-i mutlak, idam-ı ebedî.</i>	gençliği ~	320, 321, 747.
sonsuzluk	<i>Bakınız: beka, ebed.</i>	suiistimalât	276, 478, 925.
sorgu	575.	suikast	644.
sosyal		Avrupa zalimlerinin ~ı	1102.
~ hayat	<i>Bakınız: hayat-ı içtimaiye.</i>	Avrupa'nın Kur'ân'a karşı ~ı	1086.
sosyalistlik	919.	Kur'ân'a karşı ~	396, 1072.
sosyolog	856.	suizan	525.
soy	882.	sukut	501, 505.
söylemek	117.	sulh	759.
söz		sultan	204, 260, 325.
~ dili	<i>Bakınız: lisan-ı kâl.</i>	~'a istinat	106.
~lerin bakileşmesi	404.	~'in eseri olan filler	41.
~lerin güzeline dinleyip tâbi olmak	794.	~'in fermanı ve kuvveti	177.
fena ve fânî adamın güzel ve bâkî ~ü	737.	~'in kuvveti, kanunu ve memurları	46.
hakareti ~ler	722.	~'in vaatleri ve tehditleri	291.
münkirâne ~	169.	zihayata ~ olmak	747.
rahmet ~leri ve manaları	114.	Sultan Abdülaziz	1105.
susmaz ~	738.	Sultan Abdülhamid	1105.
Söz	1089.	Sultan Hamid	772.
Sözler	473, 682, 863,	Sultan Reşad	564.
1057, 1075, 1097, 1116, 1130, 1132, 1133,		Sultan-ı Ezel ve Ebed	1022.
1138, 1139, 1140, 1145.		Sultan-ı Ezeli	25, 145, 1150.
~ ve Kur'ân	1056.	~'nin azameti	1151.
~in üç ismi	1080.	~'nin emri	337.
su	39, 77, 80, 109, 177,	~'nin memleketine dönüş	1151.
179, 181, 183, 185, 563, 939, 944, 1020.		Sultan-ı Kâinat	46, 392.
~ dan açılan suretlerde fettâhiyetin		Sultan-ı Sermedî	
cemali	126.	~'nin kemalâtı, kudreti, hikmeti,	
~ dan suretlerin açılması	190.	adaleti ve haşir	299.
~ katreleri	952.	Sultan-ı Zîşan	291.
~yun iddiharı ve dağlar	83.	Sultan-ı Zülcelâl	377, 866.
basit ~dan zihayatın yaratılması	149.	Sultanü'd-Deyyan.	
basit kum ve ~dan rızık verilmesi	80.	~ ismi ve ahiret	330.
sual	117, 473.	sun'	234.
feleğe karşı dehşetli ~ler	28.	sun'î	
kabirdeki ~ler	407.	~ hürmet	289.
tılsımlı ~ler ve sır-ı tevhid	25.	~ rızık	276.
sual-i umumî	376.	Sungur	836, 1036, 1039;
suç	557, 567, 606, 607,	<i>bakınız: Mustafa Sungur.</i>	
613, 614, 618, 673, 679, 681, 687, 688, 695,		Sur	63.
699, 701, 708, 774, 843, 846, 863, 866, 878,		sure	217, 224, 290.
888, 890, 893, 896, 899; <i>bakınız: cürüm.</i>		~lerdeki mukattaat-ı hurufiye	1093.
suçlama	<i>Bakınız: ittiham.</i>	~leri okumak ve manalarını öğrenmek	315.
suçlu		~lerin mislinin getirilememesi	217, 222.
~yu işlediği suçun misliyle		~lerin sevapları	224.
cezalandırma	<i>Bakınız: kısas.</i>	kudsî ~	420.
suçsuz	<i>Bakınız: masum.</i>	Medeniye ~ler	388.
suhuf	95, 111, 192,	Medine ~ler	388.
210, 291, 375, 378, 955.		Mekke ve Medine ~leri	387.
suhuf-i semaviye	200, 292, 747, 974.		

Mekkî ~ler	387.
Mekkiye olan ~ler	388.
uzun ve mutavassıt ~ler	390, 394.
Sure-i Ahkâf	1090, 1095.
Sure-i Alâk	1066.
sure-i azime-i harika	417.
Sure-i Casiye	1090, 1095.
Sure-i Fetih	223, 956, 967, 1132.
Sure-i Hüd	1065, 1071, 1098.
Sure-i İbrahim	1104, 1107.
Sure-i İbrâhim	
~ ve Risale-i Nur	1108.
Sure-i İhlâs	1027.
sure-i Kur'âniye	325.
Sure-i Mü'min	1096.
Sure-i Mürselât	386.
Sure-i Nahl	248.
Sure-i Nur	120, 382, 1058, 1120, 1121, 1132.
Sure-i Rahman	386.
~'ı tefsir	533.
Sure-i Saf	1101.
Sure-i Şura	1065.
Sure-i Tevbe	1102.
Sure-i Ve'l-Asr	488, 512.
Sure-i Zümer	1090, 1095.
suret	30, 45, 59, 113,
149, 187, 189, 228, 229, 235, 266, 338, 398,	
939, 948, 1006, 1008, 1013.	
~en görüşme	470.
~lerde fettâhiyetin cemali	126.
~lerin açılması	111, 181,
187, 190, 267, 271; <i>bakınız: feth-i suver.</i>	
~lerin hakimâne yapılması	1006.
~lerin inkişafı	998.
~lerin teşkili	48.
hakikat-i neviyenin tazelenen ~leri	114.
masnuatın mümtaz farikalı ~i	1012.
muayyen ~	228.
ölmüş reisin ~i	518.
Süfyanın ~i	930.
Suret	123.
~in cemali	125.
suret-i cismaniye	340.
suret-i mevzune	266.
suret-i muntazama	261.
suret-i mümtaze	266.
suret-i müzeyyene	266.
suret-i telebbüs	731.
suret-i zahire	1007.
Suretün-Nur	1120.
sûrî	
~ refakat	288.
~ vücut	398.

susma	<i>Bakınız: sükût.</i>
sutur-i hikmet	384.
suubet	1023.
şirkteki ~	43.
suver-i Kur'âniye	1113.
Sübhanallah	367, 369, 370.
süfli	
~ bir hayvaniyet	288.
~ gidişatların ıslahı	900.
~ hevesat	1109.
~ hissiyat	954.
süfyan	515, 563.
~a dair hadisler	652.
Süfyan	652, 653, 904, 924, 926, 930.
~ aldatmakla iş görecek	914.
~ büyük bir âlim olacak	913.
~ fevkalâde icraatları şahsına	
isnat eder	929.
~ ile ilgili olaylar	<i>Bakınız: vukat-ı Süfyaniye.</i>
~ ilim ile dalâlete düşer	913.
~ muallimleri kendine taraftar eder	913.
~ ve Hazret-i Ömer	930.
~ ve serpuş	911.
~in dâmi	910.
~in eli delinecek	910.
~in insanları kendine musahhar	
etmesi	910.
~in israfı teşvik etmesi	910.
~in meddahları	929.
~in sadrazamı ve seraskeri	929.
~in sureti	930.
çok âlimler ~a tâbî olacaklar	913.
gizli ~ komitesinin yıkıcılığı	869.
israf eden ~a esir olur	910.
Süfyani	
~ Deccal	929, 931.
süfyaniyet	
~in rûkûnleri	1123.
sühulet	43, 44, 823, 1009,
1021, 1022, 1028; <i>bakınız: yûsr, kolaylık.</i>	
~le icat	259, 1016.
ehadiyetteki ~	1024.
iman ve Kur'ân yolundaki ~	1027.
maişette ~	680.
vahdetteki ~	43, 44, 1022, 1023.
sühulet-i mutlak	1017.
sühulet-i mutlaka	251.
sükût	437, 438, 465,
597, 599, 625, 633, 685, 708.	
süleha-i ümmet	395.
Süleyman	527, 727, 728.
Süleyman (a.s.)	<i>Bakınız: Hazret-i Süleyman.</i>
Süleyman (sıddık)	728.
sülfato	83.
sülûk	973.
sünen-i Muhammediye	1033.

sünnet	474, 657, 665, 922.
~e ittiba	432, 656.
sabah, fecir ~i	474.
sünnet-i Ahmediye	923.
sünnet-i müekkede	473.
sünnet-i Nebeviye	1033.
sünnet-i seniye	
~ye ittiba	395, 432.
sünühat	370, 1096.
sür'at-i harika	44.
sür'at-i mutlaka	251, 998, 1010, 1017.
sürgün	<i>Bakınız: menfî.</i>
sürur	35, 397, 522, 680, 1038;
<i>bakınız: sevinç, meserret.</i>	
imanın verdiği ~	1148.
Süryanî	
~ kelimeler	1133.
~ lisanı	1113.
Süryanice	
~ esma	1126.
süslemek	128, 998.
süt	18, 125, 181,
249, 275, 819, 951, 953, 1007.	
~ tulumbackıları	181.
sütur-i hâdisat-ı dehir	263.

Ş

Şaban (ay)	782.
Şaban-ı Muazzam	
~da hasenin sevabı	770.
Şafîî	590, 658;
<i>bakınız: İmam-ı Şafîî.</i>	
~ mezhebi	633.
Şafîî Hakikî	
~nin mevcudiyeti ve şefkati	19.
Şafîîler	19.
şahadet	200, 811, 821, 974.
~ âlemi	<i>Bakınız: âlem-i şahadet.</i>
~ ve ümmet	158.
müsebbihane ~	187.
vücub-i vücuda ve vahdete ~ler	942.
şahadet-i tevhid	200.
şahadet-i vücut	200.
şaheser-i ismet	881.
şaheser-i istikamet	881.
Şah-ı Nakşibend	160, 922.
şah-ı velâyet	1132.
şahıs	908.
ahir zamanda ulûhiyet dava	
edecek ~lar	912.
ahir zamanın dehşetli ~ı	910.
bâkî hakikatler fânî ~lara bina edilmez	885.

bîçare cüz'î ~ların musibet ve şerlere müptela	
edilmesi	56.
dehşetli ~	439, 562, 596.
fânî ~lar	885.
hadisin haber verdiği ahir zaman ~ları	879.
imanın kuvvetlenmesi için lâzım	
olan ~lar	624.
kusurlu ~	605.
manevî ~	<i>Bakınız: şahs-ı manevî.</i>
ölmüş ~	559, 562, 576, 604.
Şahid	133, 137, 167.
Şahid-i Ezelfî	
~nin daire-i ilmi ve nazarı	133.
şahid-i vahdaniyet	1094.
şahs-ı Deccal	917.
şahs-ı İsa	917.
şahs-ı manevî	472, 504,
587, 625, 777, 784, 787, 908, 915, 1036.	
dinsizliğin ~sinin öldürülmesi	917.
istikbalde gelecek mübarek	
heyetin ~si	480.
Mehdî-i Resulün kudsi cemaatinin ~si	689.
Nur şakirtlerinin ~leri	768.
Risale-i Nur'un ~sinin mehdî telâkki	
edilmesi	690.
sefahat ve dalâleti terviç eden ~	311.
şakirtlerin ~si	678.
şahsî	
~ hak	799.
~ hayat	<i>Bakınız: hayat-ı şahsiye.</i>
~ hukuk	554.
~ hürriyet	<i>Bakınız: hürriyet-i şahsiye.</i>
~ kanaat	878.
~ kuvvet	1022.
~ makamlar	486, 690.
~ makamları arzu etmemek	705.
şahsiyet	675, 690, 705, 706, 915.
Kur'ân'a dellâllik vaktindeki ~	675.
manevî ~	915.
mevcutun ~nî tahsis	228.
mümtaz ~	228.
ubudiyet vaktindeki ~	675.
şahsiyet-i beşeriyet	
Muhammed'in (a.s.m.) ~i	395.
şahsiyet-i ilâhiye	21.
şahsiyet-i maneviye	625, 705.
Muhammed'in (a.s.m.) ~si	394, 395,
972, 984.	
şahsiyet-i maneviye-i Muhammediye	985.
şahsiyet-i Muhammediye	
~nin mazhar olduğu ubudiyet ve	
füyuzat	969.
şahsiyet-i mümtaze	266.
şaki	
ehl-i imanı fitnelere düşüren ~ler	1072.
şakirtler	382, 384, 407, 418,
425, 426, 428, 429, 430, 431, 435, 436, 452,	
456, 457, 501, 504, 505, 514, 515, 518, 534,	

535, 537, 544, 551, 561, 568, 569, 582, 586, 622, 623, 625, 626, 657, 680, 682, 690, 695, 770, 784, 787, 790, 824, 834, 898, 935, 1048, 1071, 1073, 1078, 1079, 1082, 1093, 1096, 1100, 1103, 1118, 1142.	
~in şahs-ı manevîsi	787.
Hazret-i Mehdînin ~i	1103.
Mevlâna Halid'in ~i	1103.
şakk-ı kamer	1116.
~in zeyli	1128.
Şakk-ı Kamer	1116, 1127.
~ Risalesi	
Hazret-i Ali'nin ~'ne işareti	1116.
Şam	914, 976, 1040.
~ âlimleri ve Nurlar	664.
~ allamelerinin Nurları tetkik ve takdiri	618.
~ uleması	1040.
~in fethi	Bakınız: feth-i Şam.
Şam-ı Şerif	595.
~ âlimleri ve Nurlar	613.
~ âlimleri ve Risale-i Nur	785.
şamil	
~ ihtiyar	16.
şan	587, 690, 705, 929.
şan ü şeref	609.
şap	83.
şapka	563, 567, 590, 605, 606, 637, 654, 655, 702, 703; bakınız: serpuş.
~ giyilmesi	673.
~ ve iman	654.
iman ~yı secdeye getirecek	606.
Said Nursî'yi ~ giymemekle itham	702.
şarab-ı Kevser	429.
şarap	455, 926.
şark	931.
Şark	591.
~ Dârülfünunu	564, 843, 876.
~in mâlûmât ve ulûmu	1062.
şarkı	527.
şarlatan	533.
şarlatanlık	533.
şatahat	540.
şayan-ı misal	
~ salâbet-i diniye	818.
şayan-ı takdir	817.
şayan-ı temaşa	991.
şe'n	16, 122, 125, 293.
Allah'ın ~leri	261.
şear	283, 911, 932.
~den olan kelâmılar	367.
şear-i Ahmediye	1142.
şear-i diniye	
~nin muhafazası	673.
şear-i İslâm	790.
şear-i İslâmiye	482.
~de Allahü ekberin kesretle tekrarı	172.

~yi ihya	689.
şecaat	961.
Peygamberin (a.s.m.) ~i	973.
şecaat-ı harika	1035.
şecer	93.
şecere-i hilkat	17, 21, 162.
~in ahval ve semeratının tevhide işareti	42.
şecere-i kâinat	16.
~ manevî çekirdeği	42.
şecere-i kudsiye	403, 1062.
şecere-i mübarek	1060.
şecere-i mübareke	220.
şecere-i Risale-i Nur	1143.
~ ve Said Nursî	1143.
şecere-i risalet	1036.
şecere-i Tuba	313, 395.
şecere-i Tuba-i Cennet	395.
şecere-i tuba-i hilkat	51.
şedde	
~li harf	1080.
şefa	294, 403, 472, 872, 965.
meleklerin ~i	416.
Muhammed'in (a.s.m.) ~i	395.
şefaâtçi	957, 958, 970.
şefaât-i kübra	162.
şeffafiyet	254, 1018.
Şefik	800.
şefkat	23, 103, 128, 129, 181, 212, 234, 249, 287, 295, 297, 330, 331, 332, 353, 354, 355, 356, 425, 586, 691, 746, 776, 777, 852, 873, 985, 1004, 1096, 1108, 1122; bakınız: mer- hamet, şiddet-i şefkat, sır-ı şefkat.
~ burcu	1043.
~ siyasetten men eder	549.
~ tokadı	512, 526.
~in güzelliği	125.
~li dest-i gaybî	332.
~li dost	102.
~li düstur	1007.
~li kardeş olmak	484.
~li Mutasarrıf ve nev-i insan	297.
~li Müdebber	960.
~li rehber	315.
~li rububiyet-i mutlaka ve ahiret	295.
Allah'ın cemalinin hususî ~i	270.
anaların ~leri	275.
ihtiyare karıya ~	288.
insanın ~i ve sır-ı tevhid	32.
Risale-i Nur'daki ~ siyasetten mener	464.
Said Nursî'nin ~i	586.
Şafîî Hakikî'nin ~i	19.
validelerin ~leri	953, 1156.
Şefkat	276.
şefkat-ı ilâhiye	313.

şefkat-i akraba	102.	420, 421, 943, 954; <i>bakınız: kötülük, fenalık.</i>
şefkat-i cinsiye	397.	~ler Cehenneme yağar
şefkat-i imaniye	688.	~ler ve rahmet
şefkat-i nev'îye	33.	~lerden muhafaza
şefkat-i neviye	990.	~lerden Rabbe sığınmak
şefkat-i rububiyet	96, 293.	~lerin esası
şefkat-i ulûhiyet	204.	~lerin tohumları
şefkatkârâne	230, 274.	asrın dehşetli ~leri
~ beslenme	118.	biçare cüz'î fertlerin musibet
~ hizmet	745.	ve ~lere müptela edilmesi
şehadet	581, 676.	cüz'î ~
şehîk	1072.	cüz'î ~ ve küllî hayır
şehir	316.	gecenin ~ri
~ hayatı	<i>Bakınız: hayat-ı şehriye.</i>	hayır ~ mücadelesi
~ ve iman-ı ahiret	356.	hayır ve ~
medenî ~	53.	hayır~
Şehir Otelî	397.	küllî maslahatlar ve ~li cüz'î neticeler
şehit	520, 521,	manevî ~ler
529, 545, 566, 648, 861, 1142.		medeniyet terakkiyatını
üç ~	962.	mahveden ~ler
yüz ~in ecrini kazanmak	432.	zahirî ve cüz'î ~
Şehit Hafız Ali	430.	şer'an
şehr-i muhteşem	325.	~ hizmet
şehr-i mübarek	467.	şerait
şehr-i Rahmanî	226, 383.	ağır ~
şehvet		ağır ~ altında iman hizmeti
kadınlık ~i	916.	şerait-i hayat
şek	498.	şerait-i hayatiye
şekavet	276, 391, 879.	şerbet
şekavet-i daime	308.	mübarek ~ler
şekâvet-i daime	344.	şeref
şekavet-i ebediye	307, 387.	24, 143, 327, 471,
şeker	106.	565, 587, 636, 690, 705, 887, 929.
şekil	59.	imanın kazandırdığı ~
her şeyin ~leri nihayetsiz ilme		mensubiyet ~i
delâlet eder	1005.	müspet ~ cemaate taksim edilir
şekva	410, 490, 494, 497, 500, 501,	talebe-i ulûmun ~i
510, 531, 742, 745, 795, 808, 835, 1043.		Şeref-i Benîâdem
haksız ~lar ve kudret-i Sübhaniye	411.	<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>
kabz-ı ervahtaki ~lar ve Azrail	410.	şeref-i manevî
şem-i ilâhî	1036.	şeriat
şems	98, 924, 1155.	~ı ihya
Şemsi	800.	~in kanunları
Şems-i Ezel ve Ebed	57, 120.	<i>Bakınız: kanun-ı şeriat.</i>
Şems-i Ezelfî	195.	cezbe halinde söylenen ~a
~nin huzuru, vücub-i vücudu		aykırı sözler
ve vahdeti	204.	<i>Bakınız: şatahat.</i>
şems-i hakikat	198.	Kur'ân'ın ~ dersi
şems-i hidayet	869, 1034.	Muhammed'in (a.s.m.) ~ı
Şems-i Sermedî	862, 942.	Şeriat
~nin mükâlemesi	204.	~in tesisi
Şems-i Tebrizî	130.	nübüvvetin ~ı
şer	56, 130, 365, 411, 417, 418,	şeriat-ı İsevî
		şeriat-ı İslâmiye
		Şeriat-ı Kübra
		şeriat-ı Muhammediye
		şeriat-ı Museviye
		şeriatın
		şeriat-i Muhammediye
		şerik
		~lerin muhaliyeti ve madumiyeti

zulme ~ olmak	317.
şerik	244.
şerir	405; <i>bakınız: şerli, zararlı, muzır.</i>
~ failler	411.
~ler hakikî faildirler	411.
~lerden korunmak	417.
şerli	<i>Bakınız: şerir.</i>
~ cüz'î neticeler	57.
~ işler	411.
~ perdeler	411.
şerr-i mahz	130, 361.
şevahid-i kevnîye	275.
şevk	105, 131, 188, 471, 543.
~şuur-i imanînin verdiği ~	105.
talebîlik ~i	874.
şevket	738.
şevk-i ilim	874.
şeyh	721.
~ ve bir buçuk mürit	504.
~ini kurtaran mürit	506.
aldatılmış ~lerle uğraşmamak	499.
bazen mürit ~inin ~i olur	506.
Said Nursî ~ değil hocadır	721.
Şeyh Abdülbâkî	510, 517.
Şeyh Abdülhâkim	510, 517.
Şeyh Geylânî	169;
<i>bakınız: Abdülkadir-i Geylânî.</i>	
Şeyh Said	712.
~ Hâdisesi	436, 569.
Şeyh Sinusî	460, 564.
Şeyh Süleyman	517.
şeyhlik	737.
Şeyhül-Cebel	665.
şeyhülislâm	575, 605, 654, 673, 699, 703.
cin ve insin ~ı	605.
şeytan	56, 98, 329, 396,
404, 405, 459, 499, 563, 777, 907, 926.	
~dan ve siyasetten Allah'a sığınmak	773.
~ı susturan hakikat	499.
~ın desiseleri	405.
~ın icat edilmesi	55.
~ları tahribatları	405.
Allahü ekber ~ların desiselerini keser	368.
insan suretindeki ~lar	946.
insî ~lar	306.
insî bir ~	311.
insî ve cinnî ~lar	411, 417.
melek ~ mücadelesi	412.
şeytan-ı racim	720.
şeytanî	
~ perdeler	411.
~ vesveseleri tart	958.
Şıkk	979.
şiar	
millî ~	887, 892.
şiar-ı irfan	879.

şiar-ı İslâm	402.
şiar-ı medeniyet	1037.
şiddet	928.
~li hâller	203.
şiddet-i ateş	177.
şiddet-i beyan	882.
şiddet-i fakr	1152.
şiddet-i ihtiyaç	625, 929.
şiddet-i rabita	822.
şiddet-i şefkat	701.
şiddet-i şevk	683.
şiddet-i zuhur	74, 80, 88, 92.
şifa	18, 19, 38, 41, 61, 99, 519, 1081.
~ bulmaya tevhid nazarıyla bakmak	18.
~ verme	18.
~ vermek Allah'a mahsustur	41.
~lı ayet	1081.
manevî dertlere ~	1081, 1084.
zındıka hastalığının ~sı	1081.
şifadar	
~ ayet	1081.
~ nurlar	1084.
Şiî	
~lerin on iki imam akidesi ve Mehdî	658.
şiiir	404.
şimal	916.
~deki devlet	746.
~deki kızıl tehlike	616, 840.
~den gelen tehlikeye set	622, 641.
Büyük Deccal ~den tecavüz eder	916.
şimendifer	223, 439, 440,
577, 907, 920, 921.	
kâfirler ~le âlem-i İslâmı mağlûp eder	440, 577.
şimşek	74, 176, 179;
<i>bakınız: berk.</i>	
şirk	27, 30, 32, 37, 39,
40, 44, 47, 49, 241, 242, 243, 244, 247, 260,	
267, 871, 961, 1136; <i>bakınız: iştirak.</i>	
~ cinayeti	26, 27.
~ kâinata karşı tahkir ve tecavüzdür	26.
~ kâinatın hukukuna tecavüzdür	26.
~ kemalatları bozar	243.
~ mahlûkatın hukukuna tecavüzdür	24.
~ yolu	48.
~e düşen akıl	32.
~e düşen insanın muhabbeti	33.
~i kabul etmeyen deliller	36.
~in hakikati yoktur	30.
~teki müşkilât	43, 1027.
~teki zulüm	24.
Allah'a ~ koşan	<i>Bakınız: ehl-i şirk.</i>
kâinattaki ef'alde ~ muhaldir	39.
Kur'an'ın şiddetle ~i reddetmesi	241.
şirket-i maneviye	471, 487, 500, 778, 788.
şirket-i maneviye-i duaiye	493.
şirket-i maneviye-i Nuriye	762.

şöhret	24, 609, 724, 854.
~ düşkünlüğü	<i>Bakınız: hubb-i cah.</i>
şöhret-i kâzibe	722, 724.
şöhretperestlik	587, 621, 929.
şöhretşiar-ı âlem	213.
Şua	864, 1138.
Şualar	682, 863, 1116, 1118, 1138.
Şuarâ Suresi	1088.
şuhur-i selase	770, 788;
<i>bakınız: üç aylar.</i>	
Şura-i Devlet	449.
şuunat	96, 293.
ihatalı ~a âyinedarlık	117.
şuunat-ı rububiyet	
~ ve rızık	278.
şuunat-ı sermediye	76.
şuunat-ı Sübhaniye	234.
şuunat-ı zatiye	122.
~nin hüsün ve cemali	121.
şuur	114, 119, 137, 145, 147, 948, 995.
~ sahibi	<i>Bakınız: zîşuur.</i>
~lu fiillerle Hâlîk'ın evsaf ve şuunatını	
anlamak	117.
~suz şükürleri ~ ile temsil	414.
~suz tabiat	18.
~suz tesadüfler	27.
~suz tesbihat ve melekler	416.
~suz ubudiyet-i fitriyeleri ~darâne	
temsil	413.
~ın heyecanı	541.
imandaki ~la bâkî vücutlara sahip	
olmak	114.
imanın ~u	114.
küllî ~	1000.
şuurkârâne	
~ istihdam	176.
şuurkârâne işler	49.
şuur-i iman	101, 112.
Bâkî-i Sermedî'nin bekasına ve varlığına	
ait ~	101.
şuur-i imanî	101, 102, 103, 104, 120.
~ ile mevcudata alâka peyda etmek	101.
~nin meyveleri	105.
şübehat	485, 902, 1078, 1079.
dalâlet fitnesinden gelen ~ı izale	1057.
Kur'ân aleyhindeki ~	1078.
şübehat-ı şeytaniye	
~den kurtulmak	161.
şükran	855.
şükretmek	492, 532,
744, 748, 783, 795, 808, 815.	
sabır içinde ~	749, 751, 755, 784.
şükri-i manevî	726.
Şükrü Kaya	714; <i>bakınız: Kaya Şükrü.</i>
şükri-i manevî	433.
şükür	19, 35, 41, 61, 66, 92, 118, 153,

189, 240, 241, 321, 374, 412, 440, 465, 469,	
471, 476, 490, 497, 500, 509, 577, 646, 666,	
744, 750, 766, 771, 793, 835, 938, 946, 951,	
985, 1007, 1043, 1048, 1056, 1143, 1156.	
~ maksadıyla nimeti anma	<i>Bakınız:</i>
<i>tahdis-i nimet.</i>	
~lere mukabele edilmesi	201.
azaların ~lerinin mükafatı	359.
ezelden ebade ~	368, 369.
musibete ~	476.
şuursuz ~leri şuur ile temsil	414.
şükürsüzlük	
beşerin ~ü	440.
şumul-i hikmet	71.
şumul-i iradet	999.
şüphe	498, 532, 556, 562, 627, 859.
~leri izale	391.
~siz itminan-ı kalp ve itikat	1032.
feylesofların imanî meselelerdeki	
muhallif fikirleri ~ vermemeli	336.
feylesofun inkârıyla ~ye düşmemek	336.
iman ve Kur'ân aleyhindeki ~ler	265.
imanî ~leri izale	556.
kâfir feylesofların Kur'ân	
aleyhindeki ~leri	1119.
Risale-i Nur ~lerden kurtarır	851.
şüzuzat	57.

T

taaddüd-i zevcat	673, 698.
taahhüd-i Rabbanî	276.
rızıklar ~ altındadır	274.
taam	106, 107, 126, 268, 278,
297, 323, 331, 359, 938, 944, 953, 1003.	
mukannen ~	274.
Nurun uhrevî ~ı	429.
taarruz	464, 514.
Kur'ân ve İslâmiyet aleyhindeki ~lar	870.
taat	330, 748.
taayyün	
Allah'ın kudsî ~ü	22.
taayyünat-ı itibariye	139.
tabaka-i avam	382.
tabaka-i işâriye	1083.
tabaka-i nâs	377.
tabaka-i türabiye	104.
tabakat-ı avam	
Kur'ân ve ~	384.
tabakat-ı kuvvet	147.
Tabancalı	1036.
tabiat	18, 27, 44, 45, 88, 189,
242, 248, 251, 736, 944, 1005, 1037, 1038.	
~ hiçten icat edemez	46.
~ tağutu	825.
~a hisse-i icat vermek	647.

eşyanın ~a havale edilmesi	47.	tahkik	279.
Tabiat Risalesi	823.	tahkikî	
tabiatçı	<i>Bakınız: tabiiyyun.</i>	~ iman	434, 485, 495, 507, 598, 850, 860, 870; <i>bakınız: iman-ı tahkikî.</i>
tabiatperestlik	848.	~ iman dairesinde olmayanlar	507.
tabib-i kulûb	1084.	tahkir	722, 723, 817.
tabiî	647.	istikbalde gelecek ~den sakınmak	683.
tabiiyyun	557, 823.	mevcudata karşı ~	941.
~un başına geçen eşhas	912.	tahkirat	723.
tabiiyyunları	59.	tahkirkârâne	
tabir	918.	~ nazarlar	509.
Cenab-ı Hakkın isim ve sıfatlarına işaret		tahmit	97, 324, 387, 1038, 1158.
eden ~ler	125.	tahribat	287, 565, 915, 927.
feylesofların dinsizce ~ler	540.	~ reise verilir	927.
tabur	575, 700.	az fiille büyük ~	405.
tadil-i erkân	485.	dehşetli ~ı tamir	930.
tafsil	388.	diplomatların ~a ait işleri	421.
tafsilât	966.	kâfirlerin ~ları	489.
tagayyür	226, 936.	küllî ~	283.
tâgî		küllî ve dehşetli ~	283.
~ kavimler ve adalet-i sermediye	332.	şeytanların ~ları	405.
tağiyâne		tahrîbî	565.
~ faaliyet	1072.	tahrifat	
~ tecavüz	931.	dinde ~ muahezesine cevap	576.
tağut	426.	tahrik	256.
tabiat ~u	825.	tahrip	405, 411, 498.
tağyir	226.	~ kolaydır	915.
tahabbüp	129.	~çi işler	411.
tahaddüs-i visal	1153.	alçak ve zalimâne ~ler	869.
tahakküm		tahrir	262.
Said Nursî'nin ~ altındaki serbestiyeti	620.	tahsil	837, 849, 854.
Said Nursî'ye yapılan ~	615, 620.	kalemle ilmi ~	679.
tahammül	355, 476, 477, 492, 493, 498, 509, 531, 535, 597, 722, 724, 771, 782, 787, 796, 803, 856.	Risale-i Nur ~i	854.
kabre karşı ~	287.	tahsil-i ulûm	
taharri	579.	~ anında vefat eden	520.
taharri-i hakikat	197.	tahsin	104, 509, 1008.
tahassungâh	288.	Tahsin Bey	564.
tahassür	744.	tahsis	228.
tahattur	156.	~ edici	229.
tahavvül	77.	tahsisat	
felsefenin tahakkümüyle dindar		Üstadın dârülfünununa ~	876.
millette ~ler	419.	tahşidat	
tahavvülât	25, 211, 229, 982, 1023.	iman ve tevhid için Risale-i Nur'un ~ı	283.
yevmî ve senevî ~	1023.	taht-ı hâkimiyet	551.
tahavvülât-ı zerrat	823, 1115.	taht-ı muhakeme	890.
tahdis-i nimet	646, 1112, 1143.	taht-ı tevkif	558.
Tahir	766, 829.	tahvil	226, 234.
Tahir Paşa	1086.	taife	
Tahirî	481, 503, 787, 805, 834, 836, 846.	~ler içinde alâkadarane irtibat	840.
~nin müdafaası	844.	~ler içinde irtibat	616.
tahiyyat	116, 145, 157.	hayvanat ~leri	189.
tahiyye	159, 995, 996, 997.	ilimde rûsuhu bulunan bir ~	1078.
		ilm-i hakikatte rasihâne çalışan ~	1079.
		istikamet nimetine mazhar dört ~	962.
		kuvvetli iman eden bir ~	1079.
		mahlûkat ~leri	25.

pis ~ler	943.	talimgâh	173.
tuğyanlı ~	1110.	talimgâh-ı dünya	79.
taife-i azîme	211.	talim-i ahlâk	962.
taife-i dâlile	1109.	taltif	484.
taife-i ehl-i hakikat	308.	Kur'ân'ın ~leri	401.
taife-i hayvaniye	925.	tama	
taife-i ilmiye	219.	Süfyan ve ~	910.
taife-i insaniye	197.	tanzif	174.
taife-i mahlûkat	58.	tanzim	53, 74,
takaddüs	299.	128, 174, 230, 270, 296, 985, 998, 1028.	
takat-i beşer	713.	~ etmek	261.
takdim	387.	Sâniin mu'cizeli sanatlarını ~	296.
takdir	33, 104, 211,	semavatın ~i	73.
234, 300, 492, 509, 880.		tanzimat	51, 59.
~ ile nazar	512.	tapınma	<i>Bakınız: ubudiyet, ibadet.</i>
~ olunmuş	<i>Bakınız: mukadderat,</i>	tarafgirlik	464, 566, 776, 781.
<i>mukadder.</i>		tarafıtar-ı hürriyet	448.
takdir-i Hudâ	737.	tarassut	462, 547, 548, 554, 572.
takdis	26, 80, 88, 97,	tarfetülayn	64.
118, 369, 387, 411, 413, 1158.		tarif	387.
takdisat	325.	tarih	
takke	462.	insanlık ~i	<i>Bakınız: tarih-i beşer.</i>
taklîdî		İslâm ~i	657.
~ itikad	1142.	tarihçe-i hayat	126, 250, 331, 377.
taklit	279.	ağacın ~i	940.
takriz	610, 632, 634, 681.	Tarihçe-i Hayat	570, 1063.
taksim	60.	tarihçe-i hayat-ı sâniye	126.
taksim-i umur	1119.	tarih-i beşer	963.
takva	463, 558.	Tarih-i İslâm	456.
~ ehli	<i>Bakınız: ehl-i takva.</i>	tarikât	195, 265,
takvacı	446, 560, 571.	505, 541, 585, 721, 801, 1053.	
takvim	110.	~ ehli	<i>Bakınız: ehl-i tarikât.</i>
talebe	427, 520, 610, 831.	~ mesleği	479.
medrese ~sinin Münker ve		~ mesleği sebeb-i mes'uliyet olamaz	585.
Nekire cevabı	407.	~ zamanı değildir	721.
yeni ~ler	469.	~ları mağlup eden plânlar	478.
talebe-i ulûm	430, 521.	~lerin en mühim neticesi	264.
~un uykusu ibadet sayılır	497.	~lerin pîrleri ve mürşidleri	160.
Risale-i Nur'u müzakere ~un şerefini		hak ~lar ve Kûr'an	220.
kazandırır	497.	hakikat-i İslâmiyete ~ namını takıp	
tahsil anında vefat eden ~	520.	dine taarruz	585.
talebe-i ulûmun	520.	meslek-i Risale-i Nur ~lere kıyas	
talebeler	696.	edilmez	479.
talebelik	497.	Nakşî ~i	834.
~ faziletini almak	680.	tarikâtçilik	489, 547, 567, 584, 585.
~ şevki	874.	ehl-i vukufun ~ ithhamını reddetmesi	628.
medrese ~ini muhazafa	874.	tarikât-i Muhammediye	
talep		~nin virdi	370.
~ edilen	<i>Bakınız: matlûp.</i>	tarik-ı hakikat	160.
talib-i dünya	730.	târik-i dünya	729, 730, 824.
talim	372, 376, 1119.	tarla	
tâlim		Cennetin ~sı	943.
~ ilimden gelir	123.	tartışma	<i>Bakınız: münakaşa.</i>
talimat	57.	tarz-ı belâgat	389.
		tarz-ı beyan	219, 388, 513, 881.

tarz-ı hayat	521, 535, 731, 803.	tayinat	183.
tarz-ı ihsanat-ı ilâhiye	646.	hayvanların ~ları	278.
tarz-ı kıyafet	590.	mukannen ~lar	278.
tarz-ı maişet	787.	tayin	492.
tarz-ı muntazam	266.	~ edici	229.
tarz-ı müdafa	554.	tayinat	938.
tarz-ı mükâleme	202.	tayyare	223, 439, 440, 577, 907, 920, 921.
tarziye	678, 700, 815, 817, 819.	~lerle bomba yağması	440.
tasannu	357, 482, 487, 496, 587.	tayyare-i cevviye	937.
ilhada ~ faidesizdir	528.	tayyibat	1000.
tasarruf	61, 385, 938, 939, 944, 946.	tayyibe	1000.
mizanlı ~	944.	tazelenme	952.
tasarruf u kudret	367.	tazelenmek	34.
tasarrufat	659.	tazim	118, 851, 855.
~ emri	982.	tazip	298.
azametli ve haşmetli ~	212.	~ aleti	398.
basîrâne ~	36.	zalimâne ~ler	696.
zemin tarlasındaki ~	938.	taziye-name	519.
tasarruf-i âmm	241.	tazyik	724, 822.
tasarruf-i hallâkiyet	109.	tazyikat	23, 115.
tasarruf-i kudsî	1034.	teali	860.
tasavvur	115, 119, 156, 157, 245.	tearrûf	129.
kudsî manaları ~	156.	tearrûf-i Rabbanî	201.
tasavvurat	1044.	teavün	57, 230;
dehşetli ~ ve Risale-i Nur	1123.	<i>bakınız: yardım, muavenet.</i>	
tasdik	118, 245, 993, 1001.	~ hakikati	230.
tasdik-i adem	169.	teavün-i umumî	230.
tasfiye	216, 376.	tebârüz-i kemalât-ı ilâhiye	29.
tashih	760.	tebarüz-i Ulûhiyet	233.
tasni	1037.	tebdil	226, 232, 234.
tasrif	179.	tebdil-i hava	739.
tastîr	810.	tebdil-i hayat-ı içtimaiye	216.
tasvir	187, 189,	tebdil-i mekân	34.
211, 234, 246, 261, 262, 998, 1008.		tebeddül	77, 226.
~ edici ismi	262.	~ etmeyen güzellik	123.
taşkınlık		tebeddülât	1003, 1023.
hissiyat ~ları	747.	tebeddül-i saltanat	419.
Taşköprülü Sadık Bey	796.	teberru	682.
Taşnak	812.	teberrük	682.
~ fedaileri	812, 822.	tebliğ	<i>Bakınız: emanet-i tebliğ.</i>
~ komitesi	662.	Muhammed'in (a.s.m.) risaletini ~i	970.
tat	83, 109, 126, 998, 1003.	Resul-i Ekrem'in ~i	209.
~lı hayatın acı bir hayata çevirilmesi	746.	tebliğ-i risalet	208.
tatlı		tebrîk	995, 996.
zehirli ~lar	306, 307.	tecaviüz	354, 361, 684;
taun		<i>bakınız: tecaviizat.</i>	
maddiyyunluk ~u	317.	Büyük Deccalın ~ü	916.
taun-i beşerî	465, 533.	ehl-i ilhadın ~leri	683.
tavr-ı akıl	252, 367, 1055.	hadsiz ~	392.
tavr-ı esasi	1033.	hakaretli ~	425.
tavuk	728.	kâfirâne ~	392.
tavzif	74, 85, 174, 230.	Kur'ân ve İslâmiyet aleyhindeki ~ler	869.
tavzifat	372, 1003.	küfür esma-i ilâhiyenin hukukuna	
		inkâr ile ~dür	362.

küfür hadsiz hukuka ~dür	364.	tedbirlik	<i>Bakınız: ihtiyat.</i>
küfür kâinatın hukukuna ~dür	26, 55.	tedbirsizlik	927.
küfür mahlûkâtın hukukuna ~dür	386, 392.	tedric	
mevcudata karşı ~	941.	icad-ı eşyadaki ~	65.
şîrk kâinatın hukukuna ~dür	26.	tedris	1066.
şîrk mahlûkâtın hukukuna ~dür	24.	tedvin-i Şariat	384.
tağiyâne ~	931.	tedvir	59, 174, 234, 256, 259, 261.
zalimâne ve dinsizcesine ~	683.	âlemlerin ~i	951.
tecavüzat	287;	teellûmat	102, 297.
<i>bakınız: tecavüz.</i>		teessûf	320, 744, 793.
~ı durduran hakikat-i kudsiye	1047.	geçmişten gelen ~ler	313.
tecdit	226, 232.	teessür	119, 857, 1150.
tecebbür	961.	teessûrat	99.
teceddüd-i emsal	34, 1153.	tefahur	621, 646.
teceddüt	120, 929.	Said Nursî'nin ~ ittihamına cevabı	645, 647, 649, 663.
~ lezzettir	1153.	tefekkür	265, 950, 969, 1096, 1108.
lezzetlerin ~ü	1153.	~ eden	<i>Bakınız: mütefekkir.</i>
tecelli-i hâkimiyet	439, 576.	~ hürriyeti	694.
tecelli-i rahmet	255.	tefekkûrat-ı imaniye	265.
tecelliyat		tefekkûrat-ı ruhiye	1144.
hususî ~	57.	tefekkûrî	
tecelliyat-ı esma	149.	~ ibadet	679.
~ ve insan	109.	~ virt	993.
tecelliyat-ı rububiyet	79.	tefekkür-i Arabî	967.
tecelliyat-ı ulûhiyet		teferruat	388, 633.
~in âyine-i camiası	984.	teferruat-ı şer'îye	389.
tecerrüt	733.	tefrik	187.
tecessüm		hikmetli ~	1119.
~ etmiş inayet	1035.	tefrika	721.
tecrîd-i mutlak	437, 448.	tefrit	961, 962, 964.
kabir ~ı	406.	tefsir	600, 622, 657, 674, 804, 856, 902, 908.
Said Nursî'nin ~ı	599, 601, 602, 608, 620, 662, 669, 671, 696, 698, 702, 751, 752, 755, 785, 838, 859, 933.	~ iki kısımdır	664, 804.
tecrit	99.	irsiyet ve tesettür hakkındaki ~i	667.
hapis usulü ~	602.	Kur'ân'ın hakikî ~i	1056.
Said Nursî'nin ~i	404, 480, 481, 623, 732, 814.	nuranî ~	864.
tecrûbe	307, 453, 903.	tefsir-i azam	1118.
tecrûbeli	748.	tefsir-i ekber	1118, 1134.
tecziye	928.	tefsir-i Kur'ânî	642, 1058.
teçhiz	44, 372.	tefsir-i nuranî	866.
tedabir		teharrük	120.
rahimane ve kerîmâne ~	84.	tehcir	928.
tedahül	57.	tehdidat-ı Kur'âniye	393.
tedbir	24, 28, 40, 43, 44, 50, 59, 72, 73, 79, 81, 82, 92, 97, 149, 174, 177, 180, 211, 234, 235, 260, 271, 382, 493, 943, 1005.	tehdit	
~ ve idarede münasebet	85.	~ ayetleri	392.
âlemlerin ~i	951.	Allah'ın ~leri	291, 292.
denizlerin ~i	81.	Kur'ân'ın ~leri	401.
haksız ~	508.	Padişah-ı Ezelînin ~leri	393.
hizmette ~	498.	teheccüt	474.
kâinatın ~indeki birlik	51.	tehevvür	961.
menfi ~ler	928.	tehir	387.
zeminin ~i	79.	tehlike	356, 625, 961;
		<i>bakınız: varta.</i>	

~li dinsizlerin dersleri	868.	rububiyetin ~ emirleri ve hava	1115.
~li kitaplar	871.	tekye	655;
~li yol	961.	<i>bakınız: tekke.</i>	
~li zaman ve ~lere düşen nesil	879.	~lerin kapanması	911.
dehşetli ~	308.	telâhuk-i effkâr	208, 218, 970.
kızıl ~	616, 840, 889.	telâkki	1154.
kızıl ~ye set	641.	telâş	208, 617, 831, 970, 1149.
komünizm ~si	888.	~ etmemek	503, 530, 680,
şimalden gelen ~ye set	622.	753, 757, 758, 771.	
tehlike-i maneviye	688.	telefon	178, 920, 941.
tehlil	97, 118, 415, 934.	fitrî telsiz ~lar	1055.
tehzib-i ahlâk	888.	kalp ~u	204.
tekâlif	926.	telgraf	178, 563, 920.
tekbir	74, 97, 118, 415.	telif	856.
Tekbiratü'l-Huccac	689.	telkih	176, 178.
Tekbiratü'l-Huccac fî Arafat	689.	telkin	856.
tekdir	634.	telkinat	
tekeffül-i Rabbanî		dinî ~	888.
rızıklar ~ altındadır	274.	Nurların ~ı	888.
tekel	<i>Bakınız: inhisar.</i>	telsiz	178.
tekellûf	487.	fitrî ~ telefonlar	1055.
tekellüm	236;	temaşagâh	173.
<i>bakınız: mükâleme, konuşma.</i>		tembel	55.
Allah'ın ~ü	200, 201.	tembelkârane	
tekellüm-i lâhî	236.	~ hayat	276.
tekessür		tembellik	278.
kelimelerin havada ~ü	1055.	temcit	1158.
tekfir	661.	temeddüh	710, 1050, 1056.
tekke	194, 195;	Said Nursî'nin ~le ittiham edilmesi	646.
<i>bakınız: tekye.</i>		temellük	130.
~lerin kapatılması	673.	temerküz-i esmaî	21.
teklif	903.	temerrüd-i irtidâdî	825.
~in hikmeti	<i>Bakınız: hikmet-i teklif.</i>	temerrüt	461, 1109.
iman ve ~	903.	küfr-i inadîden gelen ~	1046.
teklif-i mâlâyutak	735.	temerüt	1046.
tekmil	234.	temessül	196.
tekrar	219, 384, 385, 386;	temevvücat-ı havaiye	1115.
<i>bakınız: tekrarat.</i>		temeyyüz	77.
ayetlerin ~ı	385, 386, 387.	temizlik	<i>Bakınız: nezafet.</i>
Kur'ân'da kıssaların ~ı	393, 394.	kâinatın ~i	53.
Kur'ân'daki ~lar	385, 391, 392, 393, 395.	temkin	357, 503, 543, 796, 833.
tekrarat	131, 381; <i>bakınız: tekrar.</i>	temlik	40.
Kur'ân'daki ~	395, 396, 401.	temsil	453.
Kur'ân'daki ~ı	400.	~ suretinde rivayet edilen hadisler	905.
tekrarat-ı Kur'âniye	387, 607;	icraat-ı lâhiyenin ~cileri	414.
<i>bakınız: Kur'ân'daki tekrarlar, Kur'ân'daki tekrarat.</i>		şuursuz şükürleri şuur ile ~	414.
~nin bir hikmeti	381.	şuursuz ubudiyet-i fitriyeleri	
teksir		şuurdarâne ~	413.
~ makinesi	707.	temyiz	187, 189, 235, 246, 845, 998, 1017.
envaların ~i	67.	Temyiz	706.
tekvini		~ mahkemeleri	706.
~ âyât ahirete delâlet eder	360.	~ mahkemesi	667.
~ ayet	<i>Bakınız: ayet-i tekviniye.</i>	Temyiz Mahkemesi	
~ emirler	243.	Said Nursî'nin ~ne itiraznamesi	671.
~ emr-i Rabbanî	1020.		

tenasüp	126, 332.	~ ders	970.
azalardaki ~ nihayetsiz ilme		terbiyeli	748.
şahadet eder	1003.	terbiyename	306.
teneffüs	177.	tercih	
tenevvür	269, 1152.	~ edici	229.
tenezzülât-ı kelâmiye	384.	tercüman-ı âyât-ı tekviniye	1094.
tenezzül-i ilâhî	200, 201.	tercüman-ı hakikî	1112.
tenkir	387.	tercüman-ı Nur	1035;
tenkit	504, 634, 807, 878.	<i>bakınız: Said Nursî.</i>	
~ etmemek	503.	Tercüman-ı Zîşan	907;
ilmî ~	801.	<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
kaderi ~	491, 511.	tercüme	
tenvin	483, 1061, 1068, 1069, 1097.	beşerin Kur'ân ~leri	396.
tenvir	454, 1151, 1152.	tercüme-i maneviye	1056.
tenzih	369.	tereddüt	498.
tenzil	179, 234.	tereşşuhat-ı gaybiye	240.
terakki	188, 216, 501,	terhis	30, 328, 446, 948.
505, 506, 860, 876, 992; <i>bakınız: terakkiyat.</i>		~ tezkeresi	34, 306, 327,
dinsiz serserilerden ~ beklemek	684.	430, 436, 437, 443, 550, 581, 749.	
iman ve marifette ~	195.	hayat-ı dünyeviye vazifesinden ~	331.
imanda ~	194.	mahlûkatın ~i	942.
insanın ~si	964.	mevtin ~ tezkeresine çevrilmesi	1070.
maddî ve manevî ~	970.	zihayatin ~i	940.
manevî ~	666, 978.	terhisat	57, 1003.
marifetullahta ~	974.	terk-i âdet	276.
ruhen ~ eden ve Fatiha	966.	terk-i enaniyet	479, 498, 501, 540, 797.
terakkiyat	561, 850, 927, 929;	terkip	
<i>bakınız: terakki.</i>		~ suretinde icat	45, 46.
iman mertebelerinde ~	283.	tertip	128, 211.
manevî ~	182, 970.	Terzi Hamdi	769.
medeniyet ~ını mahveden şerler	419.	tesadüf	18, 27, 83, 85, 88,
müspet ~	928.	128, 129, 187, 189, 242, 248, 249, 341, 512,	
terakkiyat-ı beşeriye		944, 1005, 1007, 1008.	
manevî ~	55.	tesadüfî	1115.
terakkiyat-ı hâzıra	439, 440, 577.	tesanüd-i manevî	788.
terbiye	28, 43, 44, 50, 64,	tesanüt	57, 477, 479,
147, 149, 181, 212, 241, 246, 261, 291, 302,		484, 490, 492, 493, 498, 499, 502, 506, 507,	
303, 309, 315, 376, 486, 505, 525, 666, 748,		517, 777, 778, 830, 852, 898.	
846, 851, 938, 952, 954, 998.		~ü muhafaza	494, 515.
~ edici	<i>Bakınız: mürebbî.</i>	~ün ehemmiyeti	507.
âlemlerin ~si	951.	~ün kuvveti	502.
din ~si	805.	mücahidâne ~	614.
dinî ~	892.	Nur Talebelerinin ~ü	898.
Kur'ân'ın insanları ~si	216.	uhrevî ~	444, 582.
mahpusların ~si ve Risale-i Nur		zararlı şeylere karşı ~	459.
Şakirtleri	486.	tesanütsüzlük	807.
nefsin ~si	722.	tesbih	74, 80, 118,
terbiyegerde	118.	219, 324, 370, 387, 542.	
terbiyehane	309, 748.	~ eden	1153.
terbiye-i ahlâkiye	892.	kırk bin lisanla ~	778, 788.
terbiye-i diniye	892.	tesbihat	25, 26, 74, 116, 254,
terbiye-i Kur'âniye		325, 338, 340, 370, 377, 488, 967, 1154.	
~ ile kendini muhafaza	747.	fitrî ~	113.
terbiye-i medeniye-i diniye	887.	küre-i arzın ~ının temsili	413.
terbiye-i Muhammediye	635, 694.	melek-i müekkellerin ~ları	414.
terbiyekârâne		namaz ~ı	19, 265, 1000.

namaz ~ına dair ders	370.	teşahhus-i ehadiyet	22.
namaz ~ındaki kelimeler	367.	~in esasları	159.
Rabbânî ~	139.	teşbih	663.
şuursuz ~ ve melekler	416.	~ kaidesi	159.
tesbihat-ı Ahmediye	62.	~ suretinde rivayet edilen hadisler	905.
tesbihat-ı hayatiye	157.	~in hakikat telakki edilmesi	413.
tesbihat-ı Rabbaniye	411.	teşehhüt	156, 159, 966,
tesbihhan	1153, 1154.	967, 971, 984, 985, 986, 996, 999, 1000.	
tesbih-i ilâhî	411.	~teki salâvatın namaza tahsis-i hikmeti	161.
teselli	33, 99, 355, 492,	~ün kelimatı	156.
496, 501, 522, 776, 803, 984.		~ün kelimelerinin hakikatleri	1000.
~ye dair mektuplar	497.	namazda ~ kelimelerinin manalarını düşünmek	966.
ahiret akidesinden gelen ~	287.	salâvatın ~te tahsisinin hikmeti	159.
ahiret imandan gelen ~	353.	teşekki	
büyük musibetlere karşı ~	367.	~ kaderi tenkittir	491.
hapis musibetine düşenlere ~	744.	teşekkül	1031.
kudsî ~	863.	cesedin ~ü	89.
mahpuslara ~ vermek	745.	kendi kendine ~	89.
Nurların ~leri ve muhpuslar	763.	teşekkür	277.
sıkıntılarda birbirine ~ci olmak	484.	~ kadere teslimdir	491.
sıkıntılı musibetlere ~	827.	teşekkürat	41, 358, 375.
tesellikârâne		teşhir	296.
~ muhabbet	793.	Sânîin mu'cizeli sanatlarını ~	296.
teselsül		teşhîrgâh	173, 374.
devir ve ~	226.	teşkil	48, 59.
tesemmüm		cism-i zîhayatın ~ edilmesi	47.
Said Nursî'nin ~leri	662.	zîhayatın vücudunu ~	46.
tesettür	552, 622, 627,	teşkilât	941.
637, 673, 686, 698, 714.		teşkil-i ceset	89.
~ ayeti	600.	teşrik	244.
~ hakkındaki ayetlerin tefsiri	667.	tetabukat-ı ebcediye	668.
~ün kaldırılması	673.	tetabukat-ı riyaîye	668.
Tesettür Risalesi	438, 451, 576,	tetkikat	551.
580, 585, 637, 651, 667.		tetkikat-ı amika	193.
tesettür-i nisa	599.	tevfuk	282, 418,
~ hakkındaki risale	622.	423, 483, 484, 512, 650, 657, 1057, 1060, 1081,	
tesettür-i nisvan	611, 613.	1087, 1102, 1137.	
teshilât	1021.	~ mu'cizesi	716.
teshir	73, 85, 174, 179.	~la işaretler	1057.
teshir-i Rabbânî	230.	~lu Kur'ân	716.
tesir	410, 411.	âyât-ı Kur'âniyenin Risale-i Nur'a ~ları	1057.
esbapın icatta ~i yoktur	947.	aza-i nev'îye ve cinsiyedeki ~lar	1013.
hakikî ~	37.	baharlardaki ~	1094.
tesir-i hakikî	411.	Muhammed (a.s.m.) kelimesinin bir ~	656.
tesis-i İslâmiyet	384.	organlardaki ~	1094.
teslim	212, 298, 497, 503, 793, 827.	Risale-i Nur'a zulüm zamanında zelzelelerin ~u	647.
ilhada ~ olmak intihardır	528.	tevfukat	603.
kadere ~	490, 493, 530.	tevfukat-ı gaybiye	668.
teşekkür kadere ~dir	491.	tevfukat-ı Kur'âniye Resaili'n-Nur ve Müellifine dair ~	1062.
teslim-i ruh	446, 572.	tevfuk-i cifrî	1094, 1100, 1109, 1111.
teslim-i silâh	465, 701.	tevfuk-i ebcedî	1094.
teslimiyet	172, 781, 1037.		
ilhada ~ faidesizdir	528.		
teşabüh	57.		
teşahhus	1010, 1012.		
Allah'ın manevî ~u	22.		

tevafuk-i hesâbî	1094.	~nin muktazileri	17.
tevafuk-i remzî	1060.	~ kelâmı	<i>Bakınız: Kelâm-ı Tevhid.</i>
tevahhuş	406, 787, 1152.	~ kemalât-ı insaniyenin medarıdır	33.
tevakkuף		~ nazarı	18.
hizmette muvakkat ~		~ ve şifa	18.
me'yus etmemeli	483.	~yla hidayet ihsanı	19.
tevatür	161.	~yla iman ihsanı	20.
tevazu	433, 498, 501, 503, 781, 884.	~yla yavruların işşeleri	18.
tevazu-i tam	797.	~ sayfası	<i>Bakınız: sahife-i tevhid.</i>
tevbe	307, 361, 744,	~ sırrı	21; <i>bakınız: sırr-ı tevhid.</i>
747, 748, 759, 903, 1042; <i>bakınız: istiğfar.</i>		~ sikkeleri	57.
~ kapısının kapanması	903, 923.	~ ve beşerin ulvî maksatları	31.
eski günahlardan ~	366.	~ ve esbap	411.
tevbekâr	748.	~ ve feth-i suver	267.
teveccüh	509, 895.	~ yolu	48, 961.
Said Nursî'nin şahsına gösterilen ~	625.	~de cemal-i lâhî ve kemal-i Rabbanî	
teveccüh-i amme	624, 702, 724, 815.	tezahür eder	17.
Said Nursî'ye olan ~nin hikmeti	625.	~e dair bürhanlar	49.
teveccüh-i emr-i Rabbanî	1026.	~e dair hakikat	<i>Bakınız: hakikat-i tevhidiye.</i>
teveccüh-i nas		~e delâlet eden üç ayet	251.
Said Nursî'nin ~ı kabul etmemesi	587.	~e inananlar	<i>Bakınız: muvahhidîn.</i>
teveddüdât		~i gösteren dört hakikat-i muazzama	266.
Allah'ın hususî ~ı	57.	~i iktiza eden deliller	36.
teveddüd-i lâhî	203.	~i ispat eden hakikat-i muhita	246.
tevehhüm	495, 523, 1153;	~in bürhanları	39.
<i>bakınız: vehim, evham.</i>		~in delili	<i>Bakınız: hüccet-i tevhid.</i>
ehl-i dünyanın Said Nursî'den ~ü	737.	~in hüccet ve alâmetleri	54.
tevekkül	465, 529, 530,	~in hüccetü'l-kübrası	1118.
531, 717, 758, 771, 793, 1037.		~in ispatı	16.
~ ve rızık	275.	~in mertebeleri	245.
tevekkülvari		~in muktazisi	49.
~ iktidarsızlık	275.	~in üç külli alâmeti	51.
tevellüdât	183, 916.	cüz'î ahval ve semeratın ~e işareti	42.
tevfik-i Rabbanî	909.	hakikî ~	245; <i>bakınız: tevhid-i hakikî.</i>
tevfik	298, 405.	Kur'ân'ın ~ dersi	389.
Tevfik	575, 800.	Kur'ân'ın ~e irşadı	242.
tevfik-i lâhî	696.	nurlu, istikametli akıllar ve ~	197.
tevhid	118.	Risale-i Nur'un ~ için tahşidatı	283.
Tevhide Dair Yüksek Bir Marifetname	1135.	selim, nuranî kalpler ve ~	198.
tevhidî		üzüm ve hurmadaki ~ delili	250.
~ bir münacat	68.	zeminde yazılan ~ fermanı	273.
~ meseleleri inkâr edenlerin sözleri		tevhid-i rububiyet	16.
kıymetsizdir	169.	tevil	360, 556, 629, 652, 774, 902, 918.
tevhid-i hakikî	163, 245.	~in manası	608.
tevhid-i muazzam	934.	ahir zamanla ilgili rivayetler ve ~leri	652.
tevhid	15, 16, 20, 21, 26, 29, 57,	hadisin ~i	608.
58, 59, 60, 61, 186, 191, 198, 200, 243, 245,		tevilât	652.
252, 254, 258, 265, 384, 386, 387, 389, 390,		tevilât-ı faside	1053, 1079.
391, 410, 958, 961, 963, 1038, 1118, 1139;		tevkif	555, 838; <i>bakınız: taht-ı tevkif.</i>
<i>bakınız: sırr-ı tevhid.</i>		Tevrat	209, 907.
~ bürhanları	239;	~ ve Muhammed'in (a.s.m.) nübüvveti	979.
<i>bakınız: berahin-i tevhidiye.</i>		tevvahhuş	1154.
~ delilleri	<i>Bakınız: berahin-i tevhidiye.</i>	tevzi	60.
~ hakikati	<i>Bakın hakikat-i tevhid,</i>	tevzin	998.
<i>hakikat-i tevhidiye.</i>		tezahûrat	
		hikmettarâne ~	34.
		tezahûrat-ı maneviye	240.
		tezahûrat-ı rububiyet	375.
		tezahür-i rahmet	374.

tezahür-i rububiyet	29, 174, 232, 235, 968.
tezahür-i rububiyet-i ilâhiye	362.
tezellül	117, 729, 739.
~ ile dergâh-ı ilâhiye iltica	675, 705.
tezkiye	216, 376.
tezyif	566, 634.
tezyin	128, 187, 189,
230, 235, 246, 296, 998, 1008.	
daire-i mümkinatın hüsün ve cemalle ~i	121.
tılsım	424, 985.
~lı sualler ve sırr-ı tavihit	25.
hilkat-i kâinatın ~sı ve Muhammed (a.s.m.)	212.
tımarhane	543, 772.
ticaret	764.
ticaretgâh	467.
ticaret-i uhreviye	770.
tilka-i nefis	1034.
tilmiz	192.
tiryaki	276.
tiryakilik	
sefahatteki ~in inadı	1042.
titiz	508.
titizlik	780, 797.
sıkıntıdan gelen ~	508, 517, 522.
tiyatro	913.
tohum	30, 60, 61, 106, 157, 181,
227, 254, 331, 339, 340, 377, 823, 937, 939,	
940, 997, 1010, 1029; bakınız: çekirdek.	
~ların açılması	943.
~ların suretlerinin inkişafı	998.
anarşistlik ~u	840.
şerhlerin ~ları	422.
tohumcuk	64, 338.
tohumlar	
~in duaları	960.
tohumluk	40.
tokat	161, 500.
asi milletlere vurulan ~	336.
dinsizlerin ~lanması	401.
fenaların ve yalancıların ~lanması	983.
gaybî ~lar	161.
haylaz gençlerin yedikleri ~ler	526.
hiddet ~ı	527.
kaderin adalet ~ı	829.
musibet ~ları	964.
münafıkların ~ları	504.
semavî ~lar	192, 298.
şefkat ~ı	526.
şefkat veya hiddet ~ları	512.
taği ve zalim kavimlere vurulan ~lar	332.
zillet ve meskenet ~ı	790.
top	
~ tüfek	684, 685.
toplanma	805.

toplum	
~ hayatı	Bakınız: hayat-ı içtimaiye.
~a faydalı insan	Bakınız: uzv-i nafi.
toprak	77, 83, 107,
181, 183, 184, 823, 825, 939, 940.	
~ altı	427.
~ habbecikleri	953.
~ perdesinin arkasının ışıklanması	104.
torun	Bakınız: ahfat.
tren	Bakınız: şimendifer.
Troçki	918.
Tuba Ağacı	379.
tufan	392.
tufuliyet	
~ devri	347.
tuğyan	924, 1066, 1067.
~lı taife	1110.
kabire ~	33.
nefsin ~ından kurtulmak	393.
tulû	
güneşin mağripte ~u	923.
tulumbacık	125, 181, 275.
Turancılık	
menfi ~	457.
turra-i ehadiyet	258.
turra-i samediyet	58, 278.
turra-i vahdaniyet	60.
tutumluluk	Bakınız: iktisat.
tuyur	106.
~ âlemi	188.
tuz	83.
Tübbâ	980.
tüfek	
top ~	684.
tür	Bakınız: nevi.
insan ~ü	Bakınız: nev-i beşer.
türbe	445.
Türk	590, 896.
~ gençleri ve komünizm tehlikesi	747.
~ gençliği	850, 858.
~ gençliği ve Risale-i Nur	895.
~ gençliğinin Risale-i Nur'a ihtiyacı	895.
~ harfleri	651.
~ harfleri kanunu	651.
~ hürriyetperverleri	928.
~ milleti	590, 850, 897, 901, 931, 932.
~nin hatt-ı kadimi	651.
~ milleti ve kardeşleri dinine sahiptir	595.
~ milleti ve Nur Risaleleri	593.
~ milliyetperverlerinin cumhuriyeti ilânı	1102.
~ uleması	875.
~ zabitleri	817.
~İslâm milleti	855.
Rusların ~ler ve kardeşleri aleyhindeki propagandası	595.

Türkçe	856, 1110.
~ ezan	545.
~ ezan ve kamet	673, 905.
Risale-i Nur'un ~ olması	1110, 1111.
Türkçülük	932.
Türkiye	
~ hamiyetperverlerinin Hürriyeti ilânı	1102.
Türklük	887.

U

ubudiyet	26, 41, 117, 157, 209, 327, 343, 362, 375, 387, 413, 415, 870, 906, 946, 962, 965, 966, 968, 969, 970, 995, 1000, 1001, 1007, 1008; <i>bakınız: mana-i ubudiyet.</i>	~ mükâfat	1157.
~ intisabı	107.	~ rahmet hazineleri	294.
~ vaktindeki şahsiyet	675.	~ saadet	357.
~ vazifesi	<i>Bakınız: vazife-i ubudiyet.</i>	~ sinemalar	948.
amelî ~	410.	~ tesanüt	444, 582.
cemal-i sermediye ~le mukabele	127.	~ ticaret	<i>Bakınız: ticaret-i uhreviye.</i>
geniş ve küllî bir ~	366, 375.	~ uhuvvet	776.
küllî ~ istidadı	111.	Nurun ~ taamı	429.
küllî ~ler	1000.	zîruhun ~ semereleri	113.
melâike ve ruhanilerin ~leri	346.	uhuvvet	102, 112, 466, 468, 498, 504, 506, 540, 617, 777, 780, 797, 1154.
meleklerin ~i	415, 416.	âlem-i İslâmın ~i	449, 589.
Muhammed'in (a.s.m.) ~i	970.	ebede kadar ~	352.
muhlûkâtın rububiyete karşı geniş ~i	958.	ehl-i dalâletin ~leri	1154.
Resul-i Ekrem'in ~i	208.	ehl-i imanın ~i	450.
zîruhun ~lerini Allah'a takdim	1000.	ehl-i kemalâta karşı ~	101.
ubudiyet-i beşeriye	162.	esma-i ilâhiye adedince ~ rabitaları	112.
ubudiyet-i fitriye		İslâmiyetin ~i	590.
~ şuuruz ~leri şuurdarâne temsil	413.	mevcudata ~ rabitalarıyla münasebet	
ubudiyet-i fikriye	531.	peyda etmek	112.
ubudiyet-i Muhammediye	370.	mü'minlere karşı muavenetkârâne ~	616, 840.
ubudiyetkârâne		Nur Şakirtlerinin ~i	841.
~ nezaret	414.	Nur Talebeleri mabeynindeki ~	776.
~ resm-i küşat	372.	Risale-i Nur zinciriyle kuvvetli ~	522.
~ serfûru	912.	uhrevî ~	459.
ucb	501.	uhuvvet-i imaniye	831, 965.
ucuzluk	44.	uhuvvet-i İslâmiye	585, 764, 830, 866.
uçak	<i>Bakınız: tayyare.</i>	Risale-i Nur ~yi temin eder	593.
uhrevî		ukalâ	969.
~ bir madde	413.	ukde-i hayatiye	1026, 1028.
~ cemiyet ve uhuvvet	459.	ukul-i münevvere	95.
~ faideleri kazandıran ticaret-i		ukul-i müstakime	220.
uhrevîye	770.	ulema	193, 575, 608, 646, 652, 654, 655, 657, 658, 832, 876, 1050, 1052, 1066, 1092; <i>bakınız: âlim.</i>
~ fedailer	812.	~nın Zatı (a.s.m.) tasdiki	214.
~ fedakârlık	821.	akide ~sı	993.
~ hayat	461.	bir kısım Hanefî ~sı	658.
~ hayatın mukaddes hazinesi	673.	ilm-i kelâm ~sı	264.
~ ıslah	900.	İstanbul ~sı	655.
~ irtibat	455.	mütefennin ~	223.
~ kardeş	496, 841.	Türk ~sı	875.
~ kardeşlik	585, 597, 866.	ulûm-i riyaziye ~sı	1094.
~ makamat	691, 705.	ulema-i ilm-i kelâmı	993.
~ mertebe	609.	ulema-i İslâm	605, 622, 655, 791.
~ meyve	501.	ulema-i müteahhirîn	1078.
~ mukadderat-ı beşer piyangosu	304.	ulûhiyet	41, 96, 149, 171, 201, 212, 241, 244, 293, 295, 373, 927, 968, 984; <i>bakınız: saltanat-ı ulûhiyet.</i>
		~ iştiraki kabul etmez	241.
		~ ve âlem-i beka	294.
		~i inkâr	<i>Bakınız: inkâr-ı ulûhiyet.</i>
		~in kibriyası	38.
		~in mahiyeti ve kudsi maksatları	241.
		~in şefkati	<i>Bakınız: şefkat-i ulûhiyet.</i>
		~in tebarüz hakikati	235.
		ahir zamanda ~ dava edecek şahıslar	912.
		ulûhiyet-i mutlaka	36, 240, 959.
		~ vahdeti istilzam eder	240.

ulûm	1062, 1065.
ulûm-i ahîrîn	1035.
ulûm-i âliye	210, 1063, 1077.
ulûm-i Arabiye	1062.
ulûm-i diniye	
~ ehlini himaye	798.
ulûm-i evvelîn	1035.
ulûm-i imaniye	704, 974.
ulûm-i İslâmiye	221, 291, 874, 974.
ulûm-i mütenevvia	1086, 1089.
ulûm-i riyaziye	1094.
ulvî	
~ belâgat	386.
~ bir zevk	102.
~ hakikatler ve sırr-ı tevhid	26.
~ kemal	21.
~ manevra	372.
~ vazifeler	25.
şîrk ve küfür ~ hukuklara tecavüzdür	26.
umman-ı hikmet	881.
umum	
~ kanunlar, fertler ve imdadat-ı	
hassa-i Rahmaniye	56.
~un fikirleri	<i>Bakınız: efkâr-ı amme.</i>
~un nazarı	<i>Bakınız: nazar-ı amme.</i>
umumî	
~ beka duaları	359.
~ harpler	419.
~ in'amlar	951.
~ inayetler ilm-i muhiti gösterir	1005.
~ kanunlar	56.
~ kanunların şüzuzatı	57.
~ kanunların tazyikatları	23.
~ meseleler	167.
~ nezafet	54.
~ rahmaniyet	62.
~ rahmet	55.
~ terbiye ve işe	212.
~ vahiyler	201.
Umumî Harp	464.
umumiyyet-i hâkimiyet	71.
umur	
dünya ~u	470.
umur-i ademiye	411.
umur-i gaybiye	
~den haber verenler	907.
~nin gizli kalmasındaki maslahat	905, 906.
Peygambere (a.s.m.) bildirilen ~	904.
umur-i hayriye	411.
umur-i istikbaliye	1137.
umur-i şerriye	
muzır maddeler ve ~	411.
umur-i uhreviye	907.
umur-i vücudiye	411.
unsur	23, 40, 230, 248, 249, 260, 262, 953, 954, 1005, 1012; <i>bakınız: anasır.</i>

~ların idaresi	271.
kâinat ~ları ve vahdet	52.
unsuriyetperverlik	721.
unsur-i hava	
~da kelimelerin intışarı ve tekessürü	1055.
~nın vazifelerde istihdam edilmesi	946.
urvetü'l-vüska	425, 1076.
us	<i>Bakınız: akıl.</i>
usta	120, 398, 996.
mu'cizekâr ~	115.
Usta	226.
ustalık	120.
usul	193, 684, 1157.
ehl-i dünyanın yeni ~ü	551.
usul-i edebî	1094.
usul-i medeniyet	731, 732.
usulü'd-din	221, 633.
~ uleması	226.
uyan! emri	943.
uyku	
talebe-i ulûmun ~su ibadet sayılır	497.
uyuşmazlık	<i>Bakınız: ihtilâf.</i>
uzman	<i>Bakınız: ehl-i ihtisâs.</i>
uzuv	943, 1012.
~ların şükür ve ibadetlerinin mükafatı	359.
faideli ~	887.
vatana nafi ~	895.
uzv-i nafi	549, 884.

Ü

ücret	
hizmet çiftliğinden ~ dairesine göç	1150.
üç	
~ aylar	770; <i>bakınız: şuhur-i selase.</i>
~ cemaat	959, 960.
~ deccal	789.
~ ehl-i vukuf	583.
~ karanlık	267.
~ kudsî kelime	369.
~ mahkeme	546, 583, 589, 593, 596, 597, 604, 605, 612, 613, 614, 616, 622, 637, 641, 660, 701, 703, 811, 821, 828, 840.
~nin tarikat noktasında beraati	585.
~ muazzam hakikat	367.
~ şehit ve üç halife	962.
mahlûkatın ~ nevi dualarının kabulü	960.
nun daki ~ cemaat-i azîme	965.
Üçüncü Said	824; <i>bakınız: Said Nursî.</i>
Üçüncü Şua	1146.
üfleyici	
~ diplomatların tahribata ait işleri	421.
ülfet	793.

ülke	<i>Bakınız: memleket.</i>	üreme	
~deki işlerin düzelmesi	685.	erkek ve dişi ~ hücrelerinin birleşmiş	
~nin idaresiyle meşgul olanlar	<i>Bakınız: ehl-i siyaset.</i>	şekli	<i>Bakınız: nutf.</i>
dehşetli ve celâlli ~	361.	ürkütme	478.
ümem-i salife	401.	üslûb-i âlî	387.
ümit	1090.	üslûb-i belâgat	388.
~in hilâf-ı zuhuruyla me'yus olmamak	543.	üslûb-i ifade	219.
ümitsiz	<i>Bakınız: me'yus.</i>	üslûp	
ümitsizlik	<i>Bakınız: me'yusiyet.</i>	Kur'ân'ın ~u	388.
ümme	158, 160, 192, 333, 347, 417, 630, 652, 659, 863, 917, 921, 977, 978, 984, 1000, 1142.	üssü'l-esas	616, 840.
~ ve Âl-i Beyt	923.	Üstad Bediüzzaman Hazretleri	<i>Bakınız: Said Nursî.</i>
~ ve leyle-i Kadir	795.	üstad-ı azam	211.
~ ve mehdi	658.	üstad-ı ekber	968.
~ ve şahadet	158.	Üstad-ı Ekrem	432; <i>bakınız: Said Nursî.</i>
~in başına gelen fitnelerden bahseden müteşabih hadisler	523.	üstad-ı kudsi	1132.
~in Deccalın fitnesinden istiazesi	914.	Üstad-ı Muhterem	869; <i>bakınız: Said Nursî.</i>
~in fitrî bir ihtiyacı	658.	Üstad-ı Zülcelâl	1134.
~in fitne-i ahir zamandan istiazesi	913.	üstat	206, 214, 315, 373, 610, 634, 768, 831, 977, 984.
~in galibiyeti ve hâkimiyeti	921.	~ları ihanetlerle çürütmek	479.
~in geçireceği safahatla ilgili hadisler	524.	muhterem ve mütebahhir ~lar	194.
~in hasenatı	394.	Üstat	401, 427, 487, 681, 818, 821, 823, 831, 832, 833, 841, 843, 844, 853, 855, 869, 874, 875, 876, 884, 894, 896, 898, 1037, 1038; <i>bakınız: Said Nursî.</i>
~in Hazret-i Muhammed'e hadsiz salavatının hikmeti	162.	~ kendisini Nur Talebesi olarak görürdü	885.
~in istikameti	921.	~ kimseye baş eğmezdi	875.
~in manevi kazançlarını Muhammed'e (a.s.m.) bağışlaması	395.	~ talebeleri ve Ermeni fedaileri	822.
~in salihleri	158.	~ ve talebelerindeki harika kuvvet	822.
~in telâkkisine ihanet	652.	~ ve Türk gençliği	895.
~in virdi	<i>Bakınız: vird-i ümme.</i>	~'a hizmetin suç sayılması	896.
Hazret-i Muhammed ~inin saadetiyle alâkadar	162.	~'a hücum zamanında gelen zelzele	832.
Hazret-i Muhammed'in ~ine şefaati	162.	~'a intisap	402.
Muhammed'in (a.s.m.) ~inin müddeti	1093.	~'ın dârülfünunu	843, 876.
ümme-i İslâmiye	653, 879.	~'ın eserleri	853.
ümme-i Muhammed	1033.	~'ın gayesi ve hizmeti	897.
ümme-i Muhammediye	418, 652, 879.	~'ın gittiği meslek	841.
~nin ömrü	879.	~'ın haysiyet-i ilmiyeyi muhafazası	875.
ümmî	206, 214, 977.	~'ın hizmet-i ilmiyesi	843.
~ Zâtın (a.s.m.) İslâmiyeti	207.	~'ın ilme hizmeti	875.
~ Zatta (a.s.m.) zuhur eden şariat ve kanunları	207.	~'ın imanları kurtarmaya çalışması	864.
Kureyş ~leri ve Kur'ân	387.	~'ın izzet-i ilmiyeyi muhafazası	875.
ümmyet	390.	~'ın kudsi hizmeti	843.
üniversite	680, 689, 849; <i>Bakınız: dârülfünun.</i>	~'ın kudsi hizmetleri	843.
~ gençleri	860.	~'ın sadaka ve hediye kabul etmemesi	875.
İslâm ~si	772.	~'ın talebelerine gönderdiği mektuplar	466.
serbest bir ~	854.	~'ın vatan ve millete hizmetleri	843.
üniversiteli	856.	~'ına neşr-i hakikatte yardım etmek	679.
ünsiyet	1147, 1149, 1152, 1154.	~'taki fitrî aşk-ı ilmi	874.
~li seyrangâh	159.	Afyon zindanları ve ~	873.
ünvan	120, 122, 233.	ehl-i siyasetin ~'ı siyasete temas ettirmeye çalışması	874.
ünvan-ı celîl	1035.	fedakâr ~	875.
		Üstat Bediüzzaman Hazretleri	869.
		üzülme	<i>Bakınız: teessüf.</i>

üzüm	250.
~deki tevhid delili	250.
üzüntü	<i>Bakınız: hüzün, gam, elem, esef.</i>
~ veren	<i>Bakınız: elim.</i>

V

vaad-i ilâhiye	160.	~ ve beşerin ulvî maksatları	31.
vaat		~e şahadet eden otuz üç hakikat	279.
Allah'ı ~inde tekzip	293.	~i iktiza eden deliller	36.
Allah'ın ~leri	291, 292, 317.	~i istilzam eden dört hakikati kudsiye	240.
Allah'ın haşre dair ~i	273, 295.	~in bürhanları	39.
Allah'ın haşre dair ~leri	293.	~in delili	<i>Bakınız: bürhan-ı vahdet.</i>
Vacibü'l-Vücut	73, 78, 86, 93, 112, 133, 139, 141, 178, 233, 996, 998.	~in delilleri ve alâmetleri	51.
~ Hâlık'ın vahdet bürhanları	240.	~in hüccet ve alâmetleri	54.
~ ve Habibullah	213.	~te cemal-i ilâhî ve kemal-i Rabbanî	
~un kudret-i ezeliyesi	1019.	tezahür eder	17.
~un marifeti	992.	~teki kolaylık	43, 44, 1022, 1023.
~un mevcudiyeti	227.	âlemdeki ~	52.
~un mevcudiyeti ve vahdaniyeti	936, 993.	cüz'î ahval ve semeratın ~e işareti	42.
~un mevcudiyeti ve vahdeti	937.	hâkimiyet ve amiriyetin ~e şahadetleri	36.
~un sermedî cemali	131.	hizmette ~i muhafaza	515.
~un sîfât ve esması	213, 224.	ıtlak, ihata ve nihayetsizliğin ~e	
~un vücub-i vücudu, kudreti ve		şahadetleri	38.
hikmeti	229.	intizam ve mizan ~le olur	52.
~un vücudu ve vahdeti	201, 213, 224, 294.	kâinattaki ~	51.
~un Zat-ı Akdesi ve sıfatları	124.	kibriya, azamet ve celâlin ~e şahadeti	37.
hudus hakikatının ~'a şahadeti	227.	kudret-i mutlaka ve ~	38.
imkân hakikatının ~'a şahadeti	229.	nuranî kalplerin ~e dair icmaları	198.
vacip	226, 1019.	vahdet-i cinsiye	89.
~ vücut	131, 1025.	vahdet-i Hâlık	963.
vahdanî		vahdet-i idare	83, 89.
~ hakikat	371.	vahdet-i İslâmiye	965.
vahdaniyet	58, 60, 61, 70, 72, 93, 189, 210, 267, 273, 279, 290, 347, 870, 936, 946, 993, 1118.	vahdet-i mesele	516, 517.
~i iktiza eden deliller	36.	vahdet-i nev'îye	89.
~in delilleri	<i>Bakınız: hüccet-i vahdaniyet.</i>	vahdet-i Rabbanîye	934.
~in muktazisi	43.	~ye dair üç icma	195.
~teki haşmet	86.	vahdet-i tedbir	83, 89.
ism-i Rahim ve Rezzak'ın ~e		Vahib-i Hayat	145.
şahadetleri	278.	Vahid	247, 1158.
Resul-i Ekrem'in ~e şahadeti	214.	~ Zatın kudreti	251.
vahdaniyet-i ilâhiye	209, 244, 934, 1047.	Vahid-i Ehad	52, 73, 78, 233, 251, 267, 823, 1023.
vahdet	17, 22, 25, 26, 36, 43, 51, 57, 58, 60, 71, 72, 74, 75, 77, 78, 80, 81, 83, 86, 89, 109, 166, 175, 189, 193, 196, 200, 201, 204, 213, 234, 236, 239, 249, 251, 254, 258, 260, 262, 267, 271, 279, 294, 299, 416, 499, 502, 936, 937, 942, 943, 952, 999, 1094; <i>bakınız: birlik, sırr-ı vahdet.</i>	Vahid-i Kadir	
~ bürhanları	240.	~'in masnuları ve hizmetkârları	262.
~ içinde ehadiyet	271.	vahid-i kıyasî	55.
~ kemalât-ı insaniyenin medarıdır	33.	vahidiyet	270, 389, 1024.
~ sırrı	416.	~ içinde ehadiyet	89.
~ sikkeleri	57.	~ ve rahmet	269.
~ vahide delâlet eder	51.	~e bir misal	269, 1024.
		hâkimiyetin ~i	1021.
		hükümde ~	1021.
		rahmetin ~i	270.
		vahidiyet-i saltanat	1022.
		vahit	259, 260, 262, 936, 1013; <i>bakınız: bir.</i>
		~ eser ~ Sâni'den sudûr eder	51.
		vahdet ~e delâlet eder	51.
		vahiy	200, 201, 202, 235, 236, 240, 1075, 1085, 1096, 1134, 1137.
		~ gölgesiz, safî ve havassa hasır	202.
		~in ekserisi melaike vasıtasıyladır	202.
		~in hakikati	200.
		ilham ile ~in farkları	202.

vahşet	357, 404, 992, 1148, 1149, 1154.	vatan	309, 314, 315,
gurbet ~i	404.	316, 351, 457, 459, 460, 461, 469, 486, 547,	
vahşetgâh	159, 311, 312.	548, 549, 556, 558, 559, 560, 561, 589, 592,	
vahşetzar	159.	593, 596, 598, 600, 607, 614, 616, 621, 622,	
vahşi		623, 626, 628, 664, 670, 678, 691, 697, 701,	
~ evhamlardan kurtulmak	112.	703, 704, 738, 775, 781, 808, 839, 841, 842,	
~ korkular	32.	843, 845, 850, 858, 860, 875, 876, 884, 885,	
Avrupa'nın ~ reisleri	683.	887, 888, 889, 890, 893, 895, 896, 901.	
vahşiyane		~ aleyhindeki eserlere ilişilmemesi	456.
~ kanunlar	619.	~ aşkı	850.
vahy-i ilâhî	200.	~ düşmanları	805.
vahy-i meşhut	200.	~ evlâdını tenvir ve irşat	454.
vahy-i semavî	220.	~ haini	854.
vait	338.	~ sevgisi	851.
vaiz	573, 733, 750.	~ ve fedakâr Üstat	875.
vaiz-i umumî	460, 564.	~a ecnebî hesabına darbeler	457.
vaizlik	724, 733.	~a karşı mürtedane mücadele	459.
vakar		~a menfaatli insanlar himaye edilmeli	558.
sıkıntılı ~	487.	~a muzır	309.
vakiat-ı istikbaliye	976.	~a muzır genç	748.
vakıf	1061.	~a nafi uzuv	895.
vakit	<i>Bakınız: zaman.</i>	~daki dehşetli bir hadise	839.
boş ~leri değerlendirmek	315.	~daki hayat ve iman-ı ahiret	357.
hazır ~	351.	~daki milletin en büyük kuvveti	449.
mübarek ~lerde hasenelerin sevapları	770.	~daki sarsıntılar ve dindar milletteki	
vali	37.	tahavvüller	419.
valide	18, 102, 103, 181,	~e faydalı genç	747.
249, 258, 353, 356; <i>bakınız: ana.</i>		~ı anarşilikten kurtaran beş esas	549.
~ler ve yavruları	249.	~in eski kahramanları	811.
~lerin erhamında suretlerin açılması	267.	~in kıyameti	456.
~lerin memeleri	249.	~in medar-ı rahatı	801.
~lerin şefkati	249.	~in saadeti	805, 843, 850.
~lerin şefkatleri	953.	~in selâmeti	850, 853.
~lerin şefkatleri nimettir	1156.	Risale-i Nur'la mübaraze ~a zarar	
yavrusunu ebedî kaybeden gafil ~	32.	verir	626.
Van	564, 566, 773, 812, 813, 822, 876.	Said Nursî'nin şahsını çürütmek ~	
~da üniversite açılması teklifi	773.	zarardır	623.
mebusların ~daki dârülfünuna		tehlikelere karşı ~a bir set	622.
taahsisatı	452.	vatandaş	461, 573, 592, 742, 845.
Said Nursî'nin ~daki medresesi	772.	~ların imansızlıktan kurtarılması	898.
var olan her şey	<i>Bakınız: mahlûkat, kâinat, mevcudat.</i>	vatanî	
varidat	50, 53, 59, 343.	~ hizmet	890.
nehirlerin ~ ve sarfiyatları	183.	vatanperver	843, 849, 875, 876, 885.
Vâris	135, 1044, 1157.	vatanperverlik	773.
varislik	<i>Bakınız: irsiyet.</i>	vaveylâ-i ruhî	28, 287, 353.
varlık	<i>Bakınız: vücut.</i>	vazife	731, 734, 764, 953, 954, 1003.
~a karşı fitrî aşkın teskin edilmesi	101.	~ cümleden âlâ	676, 706.
~ların yaratılışı	<i>Bakınız: hilkat-i eşya.</i>	~ perver memurlar	25.
ezelî ve ebedî ~	131.	~ yapmamak	411.
sanatla yapılmış ~	<i>Bakınız: masnu, masnuat.</i>	ahir zamanda gelecek müceddidin	
yokluk içinde tükenmez bir ~a		~leri	688.
kavuşmak	681.	dinî ve imanî ~ler	862.
varta	171.	esbab-ı zahiriye'nin ~si	410.
gençlerin ~ları	746.	fitrî ~ler	92, 117.
yakın-ı imaniyi sarsan iki ~	166.	hakikî ~lerle iştigal etmek	503.
vasita-i hayrat	321.	hava zerrelere'nin ~lerde istihdam	946.
vasita-i muhabere		hayatın ~leri	119.
deccal zamanındaki ~	920.	her şey bir ~ ile meşguldür	243.
vasita-i saltanat	913.	hikmetli ~ler	179.
vasita-i seyahat		insan ve ~leri	316.
deccal zamanındaki ~	920.	insanın ~leri	316.
		insanî ~ler	582.

insanî ve İslâmî ~lerde nokta-i istinat	459.
kandaki zerrelere ~leri	49.
kudsi ~	511, 864, 873, 897.
Kur'ân'a dellâlik ~si	675.
mahlûkâtın tesbihkârâne ~lerini inkâr	362.
Mehdî-i Resulün cemaatinin şahs-ı	
manevîsinin üç ~si	689.
memurun ~si	740.
mevcudatın üç kısım ~leri	398.
mütedahil daireler ve ~ler	316.
Nur Talebelerinin hususî ~si	495, 598.
Said Nursî'nin yapmadığı büyük bir ~	616.
sermedi ~	339.
ulvî ~ler	25.
vazife-i devriye	185.
vazife-i diniye	865.
vazife-i fitrat	30, 103, 166, 1006.
vazife-i fitriye	258.
vazife-i hakikiye	615.
vazife-i hayatiye	377, 1022.
vazife-i ilâhî	
~ye karışmamak	751, 827.
vazife-i ilâhiye	
~ye karışmamak	808.
vazife-i imaniye	485, 522, 534, 670.
vazife-i irsiyet	1111.
vazife-i kudsiye	245.
vazife-i Kur'âniye	670.
vazife-i müdafaat	766.
vazife-i Nuriye	522, 594, 781.
vazife-i teşekkürîye	374.
vazife-i ubudiyet	300, 374.
vazife-i uhreviye	485, 767.
vazife-i uzma	689.
vazife-i vataniye	558.
vazife-i zaruriye	798.
vazife-i zaruriye-i insaniye	537.
vazifesizlik	398.
vaziyet	
her şeydeki en güzel ~ler	126.
misafir ~ler	393.
vaziyet-i acip	1001.
vaziyet-i arziye	1023.
vaziyet-i elimane	873.
vaziyet-i fitriye	413.
vaziyet-i insaniye	
Muhammed'in (a.s.m.) ~si	395.
vaziyet-i mahsusa	261.
vaziyet-i nâimâne	221.
vaziyet-i semaviye	1023.
veba	
kızıl ~	888.
vech-i i'caz	216, 376, 388, 430.
Vedûd	135.

vedûdiyet	203.
vefasızlık	Bakınız: <i>gadr.</i>
vefat	227, 272, 286, 297, 407, 408, 430, 520, 940, 941, 942; bakınız: <i>ölüm.</i>
~ ve hudus	228.
açlıktan ~ edenler	276.
güzde ve baharda âlemin ~ı	228.
hayvancıkların ~ları	28.
intizamlı ~	227.
tahsil-i ulûm anında ~ eden	520.
vefiyat	183, 228, 317; bakınız: <i>ölüm.</i>
Vehhâb-ı Rezzak	78.
Vehhabîlik	800, 808.
vehham	
~ memurlar	465, 496, 835.
vehim	Bakınız: <i>tevehhüm, evham.</i>
cemiyet ~i	614.
cemiyet-i siyasiye ~i	456.
Nur Talebeleri hakkında cemiyet ~i	597.
Nur Talebeleri'ne karşı siyasî cemiyet ~inin sebepleri	581.
vekil	1111.
~ler heyeti	Bakınız: <i>Heyet-i Vekile.</i>
dava ~i	318.
ilhadda taassup taşıyan ~	528.
velâdet-i Peygamberiye	975.
velâyet	566, 1142.
~in hak tarikatleri ve Kur'ân	220.
velâyet-i Ahmediye	370.
veled-i manevî	690.
velet	103, 916.
velî	368, 486, 525, 659; bakınız: <i>evliya, ehl-i velâyet.</i>
~ler Ashaba yetişemez	502.
~lerin ahireti bildirmeleri	292.
halis Nur Talebeleri ~lerden ziyade	
mevki alır	502.
keşfe'l-kubur ~si	407.
velîlik	645; bakınız: <i>velâyet.</i>
veraset	Bakınız: <i>irsiyet.</i>
veraset-i Nübüvvet	656.
vesik	742.
vesika	733.
iman ~sı	305, 317.
Said Nursî'nin ~ için müracaat etmemesi	738.
vesile	
ebedî bekanın ~leri	104.
vesile-i azap	964.
vesile-i def-i belâ	537.
vesile-i hamd	938.
vesile-i nuraniye	1076.
vesile-i saadet	869.
vesile-i şükran	938.

vesvese	336, 859, 970.	~a dair üç icma	194.
~lerden kurtulmak	851.	~a şahadet eden otuz üç hakikat	279.
~siz itinan-ı kalp ve itikat	1032.	~un delileri	<i>Bakınız: bürhan-ı vücub-i vücud.</i>
ilham ~ mücadelesi	412.	~un delilleri	239.
şeytanî ~leri tart	958.	nuranî kalplerin ~a dair icmaları	198.
vesveseli	823.	vücudî	169, 565.
muannit ~	814.	~ âyinedarlık	113.
vicdan	220, 283, 454, 528, 549, 882, 900, 928, 965, 1044.	~ ve ademî sebep	226.
~ hürriyeti	694, 878;	vücud-i ef'al	122.
<i>bakınız: hürriyet-i vicdan.</i>		vücud-i haricî	45, 46, 1025.
~ sahibi	1156.	vücud-i ilâhî	879.
~ ve iman	1152.	vücud-i ilâhiye	209.
~en hür ve serbest olmak	<i>Bakınız: serbestiyet-i vicdan.</i>	vücud-i ilmî	45.
~in mutmain olması	1152.	vücud-i manevî	1025.
~in nokta-i istimdadı	1152.	vücud-i misalî	1025.
~lı mü'min	759.	vücud-i şahsî	101.
~siz alçaklar	684.	vücup	153, 198, 963, 1025.
~siz gaddarlar	683.	vücut	25, 44, 110, 113, 114, 122, 130, 131, 139, 141, 145, 149, 151, 236, 239, 261, 361, 405, 412, 565, 963, 1010, 1019.
vicdan-ı umumî		~ âlemi	<i>Bakınız: âlem-i vücud.</i>
~yi tedavi	283.	~ âlemleri	943.
vicdanî		~ âlemlerinin mahsulâtı ve Cennet	406.
~ azap	961.	~ hayr-ı mahzûr	130.
~ kanaat	878;	~ mertebeleri	1025.
<i>bakınız: kanaat-i vicdaniye.</i>		~ mevcuttan gelir	123.
vicdansızlık	733.	~ nimeti	110; <i>bakınız: nimet-i vücud.</i>
vilâyat-ı garbiye	712.	~ tabakaları	1025.
vilâyat-ı şarkiye	460, 564, 712, 1110.	~ ve adem âlemlerinin çarpışması	412.
vilâyet	37.	~a getirme, getirilme	<i>Bakınız: icat.</i>
vilâyet-i şarkiye	714.	~a sıhhat	757.
virane	982.	~u Allah'ın satın alması	111.
vird-i hususî	1082.	~u olmayan ademî fiiller	411.
vird-i ümmet	913.	~un ademe gidişi	112.
virt	967, 969; <i>bakınız: evrat.</i>	~un en kuvvetlisi ve en yükseği	131.
~leri hadsiz sağ ve ölü insanlara		ademden ~a çıkış	1020.
bağışlamak	1055.	bâkî, fakat adı ve meşakkatli bir ~	350.
tarikât-i Muhammediyenin ~i	370.	daimî bir ~	133.
tefekküri ~	993.	ezelî ve ebedî ~	1025.
visal		ezelî, sermedî ve vacip ~	1025.
muvakkat firakta daimî ~	112.	güzelliklerin menbâi ~tur	130, 131.
vukuat	451, 574.	hâdis ve arızî ~	1025.
imkânâtı ~ yerinde istimal	555, 599, 607, 699, 831.	hadsiz ~ları kazanmak	112.
imkânı ~ yerinde istimal	644.	hadsiz ~ların envarını kazanmak	113.
vukuat-ı istikbaliye		hadsiz bir ~a kavuşmak	101.
~ye dair hadisler	904.	iman gözüyle insanın ~u	112.
vukuat-ı Süfyaniye	914.	insanın ~u	109.
vukufsuz		kendi kendine ~ bulmak	1031.
~ ehl-i vukuf	437.	mahlûkatın ~a gelişi ve ehl-i dalâlet	1031.
vuslat		manevî ~	114, 1019;
Cenab-ı Hakka ~	402.	<i>bakınız: vücud-i manevî.</i>	
vücub-i vücud	70, 71, 72, 74, 75, 77, 80, 83, 85, 86, 88, 93, 122, 171, 175, 189, 193, 196, 204, 228, 229, 234, 239, 240, 267, 373, 870, 942, 952, 1003, 1004, 1006, 1009, 1013.	manevî ve ilmî ~	398.
		mazhar ve münevver bir ~	141.
		mukaddes ~	1025.
		mü'minin ~u	110, 113.
		mümkinata ~ giydirilmesi	1019.
		mümkine ~ verilmesi	1019.
		surî ~	398.

vacip ~	131.
zahirî ~	113, 114, 1019.
zihayata ~ verilmesi	1021.
zihayatin ~a gelişlerindeki kolaylık	44.
zihayatin ~u	113, 1002.
zihayatin ~unu teşkil	46.
zihayatin ~unun gitmesinden sonra kalan ~lar	113.
vüs'at-i mutlaka	998, 1010.
vüs'at-i rahmet	71, 75.
vüs'at-i rahmet-i lâhiye	1052.

Y

yâ Hû	783.	~ların tokatlanması	983.
yâ Rabbena	333.	Deccalın ~ cenneti	911.
yâ Rahîm	542, 728.	yalancılık	718.
yabancı		yalvarmak	19, 1007.
~ ideolojilerin tesiratından korunmak	887.	yamyam	684.
yâd	108.	yangın	
yadigâr-ı harp	711.	Maarif ~ı	691.
yağ	276, 819.	manevî ~lar	405.
yağmur	52, 55, 74, 75, 76, 176, 177, 178, 179, 184, 415, 954.	Risale-i Nur'a taarruz zamanında başlayan ~lar	691.
~ hazine-i gaybiye-i rahmette yapıyor	179.	yanlış	207.
~ katreleri	178.	~ mübaşeret	954.
~a rahmet namı verilmesi	176.	yaprak	58, 64, 114, 187, 188, 413.
~un atmosfer sıcaklığını dengelemesi	175.	yâr	738.
zemin ve ~	944.	yaramaz	Bakınız: haylaz.
Yahudî	314, 388, 561, 590, 697, 805, 918, 930, 979.	yararlanma alanı	Bakınız: daire-i istifade.
~ çocuk ve Hazret-i Ömer	930.	yararlı	Bakınız: nafi.
~ milleti	790, 918.	yararsız	Bakınız: malâyanîyat, malâyani.
~ ve Filistin meselesi	790.	Yaratan	81, 116, 232; bakınız: Hâlik.
~nin gizli komitesi ve Deccal	928.	~ı bildiren bir mütalâgah	116.
Deccal ve ~ler	918.	yaratıcı	
İmam-ı Ali'nin ~yle muhakemesi	596.	~ ismi	262.
komünist komitesi ve ~ler	918.	Yaratıcı	72, 693; Bakınız: Hâlik.
muannit ~ler ve Kur'ân	1119.	~nın bir oluşu	Bakınız: vahdet-i Hâlik.
yâ-i nidai	1125.	yaratılış	77.
yakıcı		~ın neticesi	Bakınız: netice-i hilkat.
~ çorba	484.	~tan olan ihtiyaç	Bakınız: ihtiyac-ı fitrî.
~ haller	486.	eşyanın ~ hikmeti	338.
yakîn	166, 168, 198, 209, 1145.	yaratılmış	Bakınız: mahlûkat, mahlûk.
mü'minin ~i ve feylesofların inkârları	168.	yaratma	246, 250, 258, 414, 1001, 1013, 1018, 1020, 1022, 1024, 1028, 1029, 1031; bakınız: halk (yaratma).
Resul-i Ekrem'in ~i	209.	Allah'ın suretleri ~sı	267.
yakînî	308.	yardım	230, 258, 352, 495, 518; bakınız: teavün, muavenet.
~ bürhanlar	93.	~ alınacak nokta	Bakınız: nokta-i istimdat.
yakîn-i imanî		~ dileme	Bakınız: istiane.
~yi sarsan iki varta	166.	mahpuslara ~	746.
yalan	207, 617, 709, 722, 841.	manevî ~	496, 593.
~cı sefiller	870.	zîruha ~	1000.
sefillerin ~ları	870.	yardımlaşma	Bakınız: tesanüt.
yalancı	498.	yasak	820.
~ cennet	921.	yasakçı	
~ları imha	212.	manevî ~	455.
		Yâsin	
		~ bağışlamak	1055.
		Yâsin-i Şerif	
		bir ~in milyonlar ruhlara hediye edilmesi	1056.
		yaşama	75, 77, 91, 115, 178, 258, 1044.
		~ ateşi	175.
		~ ve rızık	276.
		Allah'a mesubiyetle bir an ~	112.
		ebedî ~	166.
		ecnebi dinsizleri gibi ~	314.
		hayvan gibi ~	313.

insanca ~	352.	555, 620, 717, 721, 741, 773, 824, 1070;
yaver	377.	<i>bakınız: Said Nursi.</i>
yavru	18, 90, 181, 230,	~ ve mevt 1070.
249, 258, 275, 953, 997, 1043.		~'in hakaik-ı imaniyeye dair
~lar ve rahîmiyet	125.	bürhanları 1050.
~ların işşeleri	1005.	~'in siyasetle işşigal etmemesi 775.
~ların işşeleri ve rahîmiyet	125.	~'in siyasetten tecennüp sebebi 719.
~ların işşelerine tevhid nazarıyla		Eski Said'in ~'e dönüşümü 773.
bakmak	18.	yer 175, 738;
~ların infakları	275.	<i>bakınız: küre-i arz, arz, dünya.</i>
~ların nafakaları	275.	~ altı 104.
~ların rızıkları	274, 952, 953.	~ sarsıntısı <i>Bakınız: zelzele.</i>
~lu hayvanat	361.	~ yüzü <i>Bakınız: rûy-i zemin.</i>
~nun rızkı	1007.	~in küreviyeti 791.
~sunu ebedî kaybeden gafil valide	32.	~siz merhamet 362.
sütün ~lara gönderilmesi	951.	yeryüzü <i>Bakınız: zemin.</i>
yaz	60, 107, 312, 753, 916.	~ndeki bahar 938.
~ kış	76.	Yeşil Şemsi 517.
gençlik ~ı	310.	yetenek <i>Bakınız: istidadat, kabiliyet, istidat.</i>
yazar	<i>Bakınız: muharir.</i>	yetki <i>Bakınız: salâhiyet.</i>
~ bozar tahtası	946.	yevmi
dürüst fikirli ~lar	693.	~ ve senevî tahavvülât ve vahdet 1023.
yazı		yevm-i şek 335.
manevî ~lar	338.	yıldız 49, 53, 72, 73, 74, 81,
yazık	28, 114.	243, 246, 256, 324, 325, 415, 519, 936, 944,
Ye'cüc		989, 991, 1021, 1023, 1027, 1149.
~ ve Me'cüc	563, 902, 918, 924, 926.	~lar boş ve hâli değildir 377.
yedi		~lar hayatsız ve boş değildir 67.
~ esas	1067.	~lar ve ahiret âlemleri 73.
~ kudsi sifât	233, 234.	~lardaki intizam-ı ekmel ve vahdet 52.
~ renk	120, 1024; <i>Bakınız: elvan-ı seb'a.</i>	~ların hararet mahzeni 943.
~ sifât	<i>Bakınız: sifât-ı seb'a.</i>	~ların hareketleri ve vahdet 1023.
~ sifât-ı Sübhaniye	234.	~ların tesbih ve tekbiri 74.
~ sifât-ı sübutiye	235.	~ların teshir, tanzim ve tevfizi 73.
kudsi ~ sifât	995.	~larla yazılan Kur'ân 1031.
yed-i beyza-i İslâm	507, 1159.	ebedî âlemde ~lar 84.
yed-i hikmet	940.	kuyruklu ~ 66.
Yedinci Rica	651, 667.	seyyarat ~ları 945.
Yedinci Şua	163, 165, 470,	Yirmi Altıncı Lem'a 686.
471, 844, 1112, 1113, 1118, 1134, 1136.		Yirmi Altıncı Söz 648.
Hazret-i Ali'nin ~ya işşareti	1118, 1135.	Yirmi Altıncı Söz Risalesi 682.
yeknesak		Yirmi Beşinci Söz 216, 611, 1079.
âlemde hükmeden ~ kanunlar ve		~'ün ehemmiyeti 1128.
bîçareler	23.	Hazret-i Ali'nin ~e işşareti 1128.
yemek	107.	Yirmi Dokuzuncu Arabî Lem'a 1135.
~in lezzet dereceleri	117.	Yirmi Dokuzuncu Lem'a 1135, 1136, 1137.
helâl ~ler	306.	İmam-ı Ali'nin ~'ya işşareti 1137.
Yemen		Yirmi Dokuzuncu Mektup 1132.
~ padişahları	979.	Yirmi Dokuzuncu Söz 285, 1127, 1140.
yemin	<i>Bakınız: kasem.</i>	Hazret-i Ali'nin ~e işşareti 1114, 1129.
Resul-i Ekrem'in ~ı	16.	Yirmi Dördüncü Lem'a 613, 686.
yemin-in yümn-i iman	507, 1159.	Yirmi Dördüncü Mektup 1095.
yeni		Yirmi Dördüncü Söz 524.
~ harfler	437.	Yirmi İkinci Lem'a 687.
~ hat	1053.	Yirmi Sekizinci Lem'a 1132.
~ icatlar	539, 545, 655.	Yirmi Sekizinci Söz 1146.
Yeni Said	540, 541, 554,	

Yirmi Üçüncü Lem'a	823.
Yirmi Yedinci Söz	
~'ün zeyli	1145.
Hazret-i Ali'nin ~e işareti	1128.
yirminci asır	852.
~in en büyük İslâm mütefekkeri	855.
Yirminci Mektup	935, 1095.
yiyecek	<i>Bakınız: taam.</i>
yoğurt	819.
yok	<i>Bakınız: madum.</i>
~ olma	<i>Bakınız: zeval.</i>
~tan elem almamak	495, 744.
~tan var etme	<i>Bakınız: icat.</i>
yokluk	<i>Bakınız: adem.</i>
~ içinde tükenmez bir varlığa kavuşmak	681.
yoksulluk	<i>Bakınız: fakr.</i>
yoksunluk	<i>Bakınız: mahrumiyet.</i>
yol	
doğru ~	<i>Bakınız: sırat-ı müstakim.</i>
doğru ~u gösteren	<i>Bakınız: mürşit.</i>
iman ve istikamet ~	315.
iman ve tevhid ~u	961.
istikamet ~unu bırakanlar	964.
istikamet ~unu takip edenler	964.
istikametli ~	1085.
küfür ve iman ~ları	961.
manevî ~lar	961.
marifet ~u	118.
müstakim ~	961.
saadet-i ebediyeye giden ~	308.
selâmetli ~	961.
zararsız ~ zararlı ~a müreccaktır	735.
yönetim	
bir devletin ~ biçimi	<i>Bakınız: rejim.</i>
yumurta	30, 77, 108,
157, 227, 728, 939, 1013.	
~lardan suretlerin açılması	190.
~ların suretlerinin inkişafı	998.
yumurtacık	939.
Yunan	699, 839.
Yunus Suresi	1088.
yurt	<i>Bakınız: memleket.</i>
Yusuf (a.s.)	<i>Bakınız: Hazret-i Yusuf.</i>
~ mahpusların piridir	302.
Yusuf (feylesof)	542.
Yusuf Suresi	1088.
Yusuf Ziya (âlim),	542.
Yusufiye medresesi	795.
Yûşa Dağı	824.
Yûşa Tepesi	773.
yüce	
~ gaye	865.
~ zatlar	<i>Bakınız: zevat-ı mukaddese.</i>
yük	<i>Bakınız: bâr.</i>
yüksek	

~ bir seciye	818.
~ meziyetler	851.
Yüksek Yargıtay	900.
yükselme	<i>Bakınız: terakkiyat, terakki.</i>
yüsr	1022; <i>bakınız: sühulet, kolaylık.</i>
yüz	43, 50, 1012.
~lerin simaları Sâniin iradesine şahadet eder	1013.
iki ~lülük	<i>Bakınız: riya.</i>
zihayatın ~leri	89.
yüz altmış üç	
~ mebusun Şark dârülfünununa tahsisatı	876.
~ mebusun Van'daki dârülfünununa tahsisatı	452.
~üncü madde	447, 452, 637.
yüzbaşı	815.

Z

zaaf	22, 92, 999, 1043, 1044.
~ ile kudrete âyinedarlık	117.
~ ve rızık	275.
zaaf-ı iman	1112.
zaaf-ı mutlak	147.
zabıta	465, 548, 901.
Nur Şakirtleri manevî ~dır	586.
zabıtname	579.
~lerin evhamları	577.
garazkârâne ve sathî ~	452.
sathî ~lerdeki yanlışlar	575.
zabit	67, 344.
zafer	565, 833; <i>bakınız: fütuhât.</i>
zahir	60, 341, 410, 1006, 1117.
~ ayetin ~i	1091.
Zahir	<i>Bakınız: ism-i Zahir.</i>
zahiren	
~ tarik-i dünya	730.
~ teberri	733.
zahiri	
~ mevt	30.
zahiri	
~ duygular	124, 1154.
~ esbap	184, 1005.
~ içtinap	500.
~ ihtiyaçlar	327.
~ karışıklıklar	61.
~ mün'im ve müşfiklerin zevali	135.
~ sebepler	411, 941, 942, 947.
~ şer ve çirkinlik	954.
~ vücudun gitmesinden sonra kalan vücutlar	113.
~ vücut	113, 114, 1019.
hâdiselerdeki ~ sebepler	476.
zahmet	55, 443, 464, 476, 485,
500, 510, 631, 721, 781; <i>bakınız: sıkıntı, meşakkat.</i>	
~ memleketinden rahmet memleketine göç	1150.

~ ve saadet	1150.	iman gözlüğüyle geçmiş ~	1148.
~i rahmete tebdil	469.	iman gözlüğüyle gelecek ~	1148.
~in rahmete çevrilmesi	513.	iman nazarıyla geçmiş ~	191.
~in rahmete dönüşü	827.	mazi ve müstakbel ~ları	1152.
~in rahmete inkılâbı	476.	sırr-ı tevhidle geçmiş ~	34.
~lerde rahmeti aramak	479.	tehlikeli ~	879.
~lere tahammül	722.	zaman-ı Âdem	161, 346, 415.
~lerin rahmetlere çevrilmesi	749.	zaman-ı hâl	1152.
~li mücahede	754.	dalâlet nazarında ~	1154.
ağır şeraitteki ibadet ~i	749.	zaman-ı hâzır	
az ~le çok kâr	754.	dalâletin hükmüyle ~	311.
çok kudsi hizmette çok az ~	471.	zaman-ı istikbal	34.
dünya ve ~leri	793.	~ risalet-i Muhammediyeye	
hizmetteki ~ler	469, 476, 477,	şahadet eder	976.
503, 511, 531, 581, 751, 754, 762, 766,		zaman-ı mazi	33, 975.
770, 779, 784, 786, 793, 802, 810, 814,		dalâletin hükmüyle ~	311.
823, 826, 827, 876, 934.		iman nuruyla ~	311.
zahr-ı kalp	41, 42.	Zaman-ı Saadet	438, 576.
zaif		zarar	55, 759, 961, 999;
~ biçareler ve âlemdeki yeknesak		<i>bakınız: hasaret.</i>	
kanunlar	23.	~sız yol ~lı yola müreccaktır	735.
~ hadis	658.	cüz'î ~ ve küllî menfaat	55.
zakir	1154.	zarar-ı muhtemel	655.
zakkum	363, 364.	zararlı	<i>Bakınız: muzır, şerir.</i>
zalim	328, 332, 354, 357, 362,	~ hâllerle meşgul olmamak	794.
401, 402, 586, 596, 599, 648, 709, 964.		~ maddeler Cehenneme yağar	365.
~ düşmana hiddet yerine acımak	425.	~ şeylere karşı tesanüt	459.
~ imha	212.	zaruret	276.
~ kavimler ve adalet-i sermediye	332.	zaruriyet-i naşie	1017.
~ kavimlerin azabı	386.	zat	121, 233.
~i affetmek biçarelere		~in kemal ve cemali	122.
merhametsizliktir	362.	mahsus ~	228.
~ler için yaşasın Cehennem	700.	masnuatın muayyen ~ı	1012.
~lere baş eğmemek	701.	Nurların ilmi kıymet taşımadığını	
~lerin musibeti	839.	iddia eden ~	619.
~lerin sıkıntıları	523.	yüce ~lar	<i>Bakınız: zevat-ı mukaddese.</i>
~lerin tokatlanması	392.	zekâvetli ~	618.
Avrupa ~leri	683, 1102.	Zat (a.s.m.)	206, 250;
Cehennemin ~ münkirlere öfkesi	392.	<i>bakınız: Muhammed (a.s.m.).</i>	
dinsiz ~ler	703.	~ doğru sözlüdür	207.
gaddar ~ler ve me'yus mazlumlara	297.	~ kendi kendine delildir	972.
zalimâne		~ ve Kur'an	207.
~ hayat	276.	~'i teyit ve tasdik eden üç icma	213.
~ tahripler	869.	~'in ciddiyeti ve itminanı	971.
~ tazipler	696.	~'in davalarının esası ve hayatının	
~ tecavüz	683.	gayesi	213.
zaman	65, 159, 955; <i>bakınız: vakit.</i>	~'in davası	210.
~ aşımı	<i>Bakınız: mürur-i zaman.</i>	~'in derece-i hakkaniyeti	210.
~nehri	941.	~'in dini	213.
dar ~in genişlemesi	352.	~'in doğruluğu	209.
eski ~	908, 1046.	~'in düsturları, terbiyesi ve tebaiyeti	210.
felsefe gözlüğüyle geçmiş ~	1148.	~'in ef'al, akval ve ahvali	207.
felsefe gözlüğüyle gelecek ~	1148.	~'in hakkaniyeti	211, 212.
geçmiş ~	191, 383.	~'in huyları ve hasletleri	206.
geçmiş ~lar ve peygamberlere iman	404.	~'in hüccet-i risaleti	211.
geçmiş ve gelecek ~lar	352.	~'in imanı ve itikadı	970.
gelecek ~	687.	~'in İslâmiyeti	207.
gelecek ~in hâdisatı	310.	~'in kemalâtı ve hasletleri	213.
hazır ~	351.	~'in kemal-i sıdka ve hakkaniyeti	971.
her ~	393.		

~'in kıymeti	206.	~'e lââyık hüsn-i cemal	121.
~'in kudsî sıfatları ve mu'cizeleri	209.	~'i bildiren ve tanıtan sıfatlar	236.
~'in Kur'âna ihtiramı	221.	~'i takdis, tahmit ve temcit	1158.
~'in mu'cizati	206.	~'in kudsî cemali ve kemali	234.
~'in mu'cizeleri	213.	~'in sıfât-ı cemaliye ve kemaliyesi	1158.
~'in risaleti	209, 210.	~'in vücub-i vücudu	122.
~'in sadakati	211.	~teki kudret	1017.
~'in sadıkiyeti	210, 211.	Zat-ı Alîm	
~'in sıdkı	213.	~'in mevcudiyeti	1003.
~'in sözlerinin hakkaniyeti ve ihbaratının doğruluğu	206.	Zat-ı Bâkî-i Hayy-ı Kayyum	119.
~'in sünnetine ittiba	432.	Zat-ı Ehad	32.
~'in şahsiyet-i maneviyesi	395.	Zat-ı Ezeliye	116.
~'in şeriati	207.	Zat-ı Ganî-i Alelittlak,	56.
~'in ümmillîği		Zat-ı Hayy ve Muhyî	115.
~yle beraber getirdiği hakaik-ı kudsiye	210.	Zat-ı Hayy-ı Kayyum	159, 235.
~'in üssü'l-esas davası vahdaniyettir	210.	~'a göre hayata bakmak	115.
~'in Vacibü'l-Vücut'a delâlet ve şahadeti	213.	~'un vücub-i vücudu, sıfât-ı seb'ası ve vahdeti.	189.
~'in vahdaniyete şahadeti	214.	Zat-ı Hayy-ı Kayyum ve Muhyî	939.
cemaat-i nuraniyenin ~'ı tasdiki	213.	Zat-ı Kadîr	
kütüb-i mukaddese ~i tasdik eder	210.	~'e acz arız olamaz	253, 1017.
manevî kazançların ~'a bağışlanması	395.	Zat-ı Kadîr-i Hakîm	
muhakkik ulemanın ~'ı tasdiki	214.	~'in maksatları, isimleri ve hayat	277.
Sahabenin ~'ı tasdiki	214.	Zat-ı Kerîm	20.
salât ve selâmların ~'a bağışlanması	395.	zat-ı kerîmü's-sıfat	1035.
Zat (Allah)	141, 149, 151, 262, 344, 1024.	zat-ı Muhammediye	397, 998, 1121;
~ hayattar ve diridir	236.	Bakınız: Muhammed (a.s.m.).	
~ ve mükâmele sıfâtı	201.	~'nin getirdiği erzak-ı maneviyeye	984.
~'a intisap		Zat-ı Muhsin	20.
~ ve envar-ı vücud	139.	Zat-ı Nurü'l-Envar	
~'in abdi olmak	143.	~'in nuranî kudreti	1018.
~'in cilve-i taayyünü ve teşahhusu	21.	Zat-ı Pak-i Risalet	1034; bakınız:
~'in daimî nimetlerinin teceddüdü	143.	Muhammed (a.s.m.).	
~'in emri ve kuvveti	183.	~'in manevî ilham ve telkinatı	1034.
~'in envar-ı cemali ve âyineleri	143.	Zat-ı Rahîm	87.
~'in icadı		Zat-ı Rahman-ı Rahîm	295.
~'nin mazharları	139.	Zat-ı Vacibü'l-Vücut	1017.
~'in kudreti	143, 267.	~'da bulunan mukaddes hüsün ve cemalin gölgeleri	123.
~'in malî, fiilî ve eserî	42.	~'un mevcudiyeti, isimleri ve sıfatları	
~'in marifeti		ahireti iktiza eder	295.
~ ve envar-ı vücud	139.	~'un risalet-i Muhammediyeye mukaddes şahadeti	982.
~'in sözü ve kelâmı	215.	rızık, hidayet ve şifayı vermek ~a mahsustur	41.
beşerin matlaplarını ve maksatlarını verecek ~	32.	Zat-ı Vahid	299.
bir tek ~in eseri ve sanatı	51.	Zat-ı Vahid-i Ehad	45, 47.
fa'al ve kudretli bir ~'in harika işleri	179.	~'in kudreti ve iradesi	16.
gaybî ~	212.	zat-ı zihavarık	1035.
gizli kemalâtını bildirmek isteyen ~	199.	Zat-ı Zülcelâl	23, 135, 153, 862.
gözü ve kulağı veren ~	22.	~'in vahdeti	251.
insanı ve zîhayatı yaratan ~	149.	~'in vücub-i vücudu ve vahdeti	234.
insanın maksatlarını ve arzularını yerine getirecek ~	31.	~'in vücub-i vücudu, kudreti ve hikmeti	228.
zîhayatın masnuiyeti arkasında ~'in manevî teşahhusu ve taayyünü	22.	~'in vücuduna delâlet eden sıfatlar	236.
zat-ı Ahmediye	394, 656, 919, 984;	iman ~'in nimetidir	42.
bakınız: Muhammed (a.s.m.).		Zat-ı Zülcelâl ve'l-İkram	111.
Kur'ân'da ~'ye en büyük makam verilmesi	394.		
Zat-ı Akdes	25, 80, 92, 124, 235, 253, 995.		

Zat-ı Zülcemal	100.	Risale-i Nur'a zulüm zamanında	
~'in esmasının bekası	135.	~lerin tevafuku	647.
Zat-ı Zülkemal	100.	zelzele-i muzırır	185.
zaîf	253.	Zemahşerî	217.
~ kudret	1017.	Zembilli Ali Efendi	605.
~ kudret-i Rabbaniye	256.	Zemherir	692.
zaviye	194.	zemin	18, 27, 50, 52, 60,
~lerin kapatılması	673.	73, 75, 77, 78, 80, 106, 175, 177, 189, 190, 246,	
zayıf	203, 354, 629, 631; <i>bakınız: zaif.</i>	260, 268, 270, 271, 278, 297, 298, 305, 326,	
~ hadis	659.	333, 343, 377, 389, 413, 595, 632, 662, 666,	
~ kuşlar ve rızıklar	953.	691, 692, 924, 937, 938, 939, 943, 944, 945,	
~ların rızıklarının verilmesi	274.	951, 952, 1002, 1008.	
biçare ~lar, delikanlılar ve Cehennem		~ ağacı	
fikri	288.	~nın ahiri	340.
zayıflık	<i>Bakınız: acz, zaaf.</i>	~nın bâtını	341.
zayıat	477.	~nın zahiri	341.
~ reise verilir	927.	~ ahirete fidanlık hükmündedir	358.
zayıat-ı maliye	491.	~ mevcudatı ve insan	79.
zebani	315, 362.	~ ordugahı	324.
Zebur	210, 907.	~ Risale-i Nur'la alâkadırdır	754.
~ ve Muhammed'in (a.s.m.) nübüvveti	979.	~ sefinesi	185.
zefir	1072.	~ sofrası	107.
zehir	399, 860.	~ tarlasındaki tasarrufat	938.
~li fikirler	849, 868.	~ ve dağlar	185.
~li fikirler ve Onuncu Söz	1120.	~ ve rahîmiyet	274.
~li fikirler ve Risale-i Nur	869.	~ ve sekenesi Halık'ı takdis ve tesbih	
~li neşriyatlar	849.	eder	80.
~li sinek	331.	~ ve yağmur	944.
~li tatlılar	306, 307.	~ yüzü	<i>Bakınız: rüy-i zemin.</i>
lezzetli ~ler	479.	~ yüzünde görülen rahmet ve şefkat	330.
Said Nursî'deki ~ çıbanı	662.	~ yüzündeki sikke-i tevhid	57.
Said Nursî'nin ~lendiğinin inkâr		~de kerîmiyeti Rabbâniyenin cemali	126.
edilmesi	661, 662.	~de yazılan tevhid fermanı	273.
zehr-i katil	721.	~deki daimi faaliyet ve hallâkiyet	959.
zekât	725.	~deki enva-ı mahlûkatın icat edilmesi	1026.
Said Nursî'nin almaması	682.	~deki mahlûkat	79.
zekâvet	275, 913, 919.	~in sevk ve idareleri	78.
~li zat	618.	~deki süratlı ve dehşetli faaliyet	358.
zekâvetsiz	275.	~deki zihyatın yaratılması	1009, 1010.
zeki		~deki zihyatların rızıklarının verilmesi	274.
~ muhatap ve mucip olmak	484.	~den dabbetü'l-arzın zuhuru	923.
zekilik	<i>Bakınız: zekâvet.</i>	~i zirüzeber eden hâdis	673.
Zeliha	1150.	~in akli ve kuvve-i müfekkiresi	591.
zellilâne		~in halifesi	963, 1028.
~ hayat	676.	~in idaresi	272.
zelzele	82, 514, 553, 647, 648, 691, 801.	~in ihyası	257.
~ hakkındaki keramet-i Nuriye	512.	~in küreviyeti	791.
~ ve hayvanlar	514.	~in sükûneti	82.
~ ve Risale-i Nur	514, 537.	~in takdisat ve tesbihatı	80.
~ler ve Nur	631.	esmanın hüsünlerinin ~deki cilveleri	125.
Nurlara hücum zamanında		hikmet-i Kur'âniye nazarıyla ~	989.
gelen ~ler	603, 631, 632, 662.	Kur'an ~i muhafaza eder	592.
Risale-i Nur ve ~	457, 488, 489, 832.	Nur'lara hücum edilmesine ~ hiddet	
Risale-i Nur, Şakirtleri ve ~	512.	eder	801.
Risale-i Nur'a hücum zamanında		Nurlara hücum zamanında ~in	
gelen ~	692, 801.	hiddeti	631, 662.
		Risale-i Nur ve ~	832.
		rububiyetin ~deki idare ve tedbir	79.
		zemin-i Asya	507, 1159.
		Zemzem	808, 810, 811, 829.

zemzeme-i belâgat	219.
zengin	747.
zenginlik	275.
zer	343.
zerrat	72, 93, 243, 255, 372, 941, 944, 945, 948, 952, 982, 1003, 1013, 1021, 1026; <i>bakınız: zerre.</i>
~ tarlası	942.
~ın tahavvülâtı ve harekâtı	1115.
~taki tevhid sikkesi	57.
Zerrat Risalesi	810.
Hazret-i Ali'nin ~ne işareti	1115.
zerrat-ı bedeniyeye	230.
zerrat-ı taamiye	230, 258.
zerrat-ı vücut	105.
zerre	46, 47, 48, 63, 86, 89, 171, 256, 940, 941, 945, 946, 947, 952, 1020, 1021, 1026, 1027, 1028, 1030, 1031, 1115; <i>bakınız: zerrat.</i>
~ler adedince ilâheler	1032.
~ler âlemi	63.
~lerdeki intizam ihatalı ilme şahadet eder	1002.
~lerdeki intizam-ı ekmel ve vahdet	52.
~lerin cism-i zîhayatı teşkil etmeleri	47.
~lerin hareketleri	<i>Bakınız: harekât-ı zerrat.</i>
~lerin hareketleri ve faaliyetleri	<i>Bakınız: tahavvülât-ı zerrat.</i>
~lerin icadı	1018.
~lerin zîhayatın vücudunu teşkil etmeleri	46.
~lerle yazılan Kur'ân-ı Azîmüşşan	1031.
cesetteki ~ler	958.
cesetteki ~lerin cemaati	960.
hava ~leri	176, 178, 946, 1001, 1002.
hava ~si	177.
kandaki ~lerin vazifeleri	49.
zeval	25, 28, 30, 33, 55, 133, 137, 139, 242, 287, 327, 356, 491, 941, 955, 965, 982, 984, 1044, 1153; <i>bakınız: kaybolma.</i>
~ bulan.	
~ mahubut	137.
~bulan	<i>Bakınız: zail.</i>
~den teessüf	139.
~e isyan	33.
~in güzelliikleri bozması	119.
elemnin ~i lezzettir	744.
güzel şeylerin ~i	135.
kâinat dolusu ~ler	397.
lezaiz-i meşruanın ~i	1153.
sırr-ı tevhide ~	34.
zeval-i elem	
~ lezzettir	744.
zeval-i lezzet	
~ elemdir	744.
zevat-ı âlişan	1034.
zevat-ı kudsiye	1034.

zevat-ı mukaddese	1034.
zevi'l-ervah	296.
zevi'l-hayat	296, 1156; <i>bakınız: canlı, zîhayat.</i>
~in daire-i istifadesi	1155.
zevk	17, 27, 35, 99, 101, 122, 124, 126, 131, 188, 212, 307, 311, 335, 501, 913, 998, 1152, 1156.
~e müptelâ insan	749.
fânî ~leri aramamak	501.
hakikî ~	749.
manevî ~ler	182.
nimetlerdeki ~lerden mahrumiyet	962.
rızkın ~i	278.
şuur-i imanının verdiği ~	102, 103, 105.
tecelliyat-ı esmayı ~ etmek	110.
zevkî	
~ mizancıklar	95.
zevk-i hakikat	193.
zevk-i rızkî	277.
zevk-i ruhanî	102.
zevk-i tevhidî	262.
zeyil	1129.
Sahabeler ve şakk-ı kamer hakkındaki ~ler	1128.
zımnî	
~ delâlet	1134.
zındık	308, 318, 396, 436, 457, 499, 514, 524, 537, 548, 569, 570, 600, 661, 720, 758; <i>bakınız: dinsiz.</i>
~ feylesoflar	498.
~ için ölüm	430.
~ların eserleri	442, 579.
~ların hükûmeti iğfal etmesi	447.
~ların kitaplarının serbest okunması	457.
~ların plânları	478.
~ların Risale-i Nur'a karşı plânları ve hücumları	435.
dessas ~	594.
el-hannas ~	459.
en dehşetli ~in Kur'ân'a sû-i kastı	396.
gizli ~lar	465, 771.
gizli ~ların plânları	494.
Nur Talebelerinin ~ düşmanları	825.
Nur Talebelerinin düşmanı ~lar	826.
Onuncu Söz'ün ~ların fikirlerini kırması	1120.
siyasî ~ların kitaplarına ilişilmemesi	622.
zındıka	443, 465, 503, 532, 581, 734, 739, 812; <i>bakınız: imansızlık, dinsizlik, ilhat, meslek-i zındıka.</i>
~ hastalığının şifası	1081.
~ hesabına Nur Talebelerine hücum	447.
~nın mahpusların ahlâkını bozmaya çalışması	498.
~ya karşı kendini muhafaza	573.
~ya karşı Risale-i Nur'un müdafaanamesi	302.
~ya teslim-i silah etmemek	465, 701.

başları ~ya eğmemek	553.
gizli ~ komitesi	490, 539, 601, 621, 678.
zındıklık	644.
zıt	253, 1017.
~ların birbiri içine girmesinin hikmeti	365.
her şey ~yla bilinir	365.
zigot	<i>Bakınız: nutfе.</i>
zihayat	21, 22, 23, 29, 31,
38, 43, 49, 50, 58, 66, 67, 73, 74, 75, 83, 87, 91,	
92, 93, 94, 95, 119, 157, 159, 176, 178, 180,	
195, 196, 202, 230, 235, 236, 240, 241, 242,	
261, 270, 271, 295, 316, 327, 332, 334, 336,	
338, 339, 341, 351, 374, 375, 377, 394, 397,	
398, 414, 938, 939, 940, 943, 944, 951, 963,	
965, 989, 995, 996, 997, 1003, 1004, 1006,	
1007, 1012, 1022, 1023, 1024, 1031; <i>bakınız:</i>	
<i>zevî'l-hayat, canlı.</i>	
~ âlemindeki idare ve işe-i	
Rabbaniye	266.
~ bekaya terakki için yaratılmıştır	339.
~ kâinatlar	228.
~ macunlar ve tiryaklar	322.
~ makineler	997.
~ mevcudat ve nev-i benî Âdem	296.
~ vahdete şahadet eder	43.
~ ve dağlar	84.
~ ve erzakı	323.
~ ve rahîmiyet	274.
~ı mütalâa	29.
~ın ademden vücuda çıkışı	1020.
~ın basit sudan yaratılması	149.
~ın bedenindeki nizam ve mizan	88.
~ın beslenmesi	271, 275.
~ın cihazatı ihatalı ilme şahadet eder	1003.
~ın cihazatı ve hafiziyet	126.
~ın cihazatı ve kudret-i mutlaka	38.
~ın cihazatı ve vahdet	44.
~ın cihazları	126.
~ın cüz'iyatındaki ahval ve neticeler	38.
~ın dirilitilmesi	939.
~ın ehemmiyeti ve kıymeti	24.
~ın erzakının verilmesi	230.
~ın evveli, ahiri, zahiri, bâtını ve	
sikke-i tevhid	60.
~ın hacatlarının verilmesi	332.
~ın hikmet-i hilkati ve vahdet	25.
~ın işe ve idaresi	86.
~ın ibadat-ı fıriyeleri	157.
~ın ibadetlerine mukabele edilmesi	959.
~ın icat edilmesi	1021.
~ın icat ve idaresi	181.
~ın intizamlı vefatı	227.
~ın istîmdat ve dualarına cevap	
verilmesi	959.
~ın kısa bir zamanda görünüp	
kaybolmaları	28.
~ın kolaylıkla vücuda gelmeleri	
ve vahdet	44.
~ın levazımının gönderilmesi	181.
~ın Malik-i Zülcelâle mensubiyeti ve	
memlûkiyeti	24.

~ın masnuiyeti arkasında Allah'ın manevi	
teşahhüsü ve taayyünü	22.
~ın mezbahası ve hüzüngâhı	27.
~ın rızıkları	78, 181.
~ın rızıklarının verilmesi	274, 952.
~ın Sâniin sanatını teşhir etmesi	29.
~ın sergüzeşt-i hayatiyelerinin	
yazılması	300.
~ın suretleri	266.
~ın şıfası, rızkı ve hidayeti	38.
~ın tahiyyat ve tesbihatlarını anlamak	
ve ilan etmek	116.
~ın tahiyyeleri	997.
~ ve tebrikleri	996.
~ın tahiyyeleri, tebrikleri ve	
ubudiyetleri	995.
~ın teksir edilmesi	22.
~ın terbiye ve işeleri	241.
~ın tesbihat-ı hayatiyeleri	157.
~ın vücudu	113.
~nın gitmesinden sonra kalan vücutlar	
~ın vücudundaki intizam ihatalı ilme	
şahadet eder	1002.
~ın vücudunu teşkil	46.
~ın yaratılış hikmeti	338.
~ın yaratılması ihatalı ilme delâlet	
eder	1010.
~ın yaratılması ilm-i ezeliye delâlet	
eder	1010.
~ın yaratılması nihayetsiz ilme	
şahadet eder	1009.
~lara sultan olmak	747.
~ların gelip gitmelerinin hikmeti	28.
~ların tahiyyatlarını fehmetmek	145.
~ta âdilîyetin cilvesi	126.
~ta hafizîyetin cemali	126.
~ta kerîmiyet-i Rabbâniyenin cemali	126.
~taki sikke-i tevhid	58.
~taki zevk-i rızkî	277.
Allah'ın ~ ile konuşması	375.
Cehennemdeki ~	362.
ehl-i dalâlet gözüyle ~ âlemi	1043.
esma-i ilâhiye ve ~	22.
hikmet-i tabiiye gözlüğüyle ~ âlemi	990.
iman dürbünüyle ~ âlemi	1043.
insan ~la alâkadardır	1156.
kâinatın ~a hizmetkâr yapılması	66.
sırr-ı tevhid ile ~ın neticeleri ve	
faýdaları	29.
zikreden ~lar	67.
zikir	183, 191, 219, 384, 387, 728;
<i>bakınız: evrat.</i>	
~ halkası	<i>Bakınız: halka-i zikir.</i>
hafi ~	265.
havada ~ eden zihayatlar	67.
zikirhane	189, 194.
~lerin kapanacak	905.
~lerin kapanması	911.
zikirhane-i azam	97.
zikrullah	673, 698.
zillet	739, 741, 790, 961.

zina	455.	~li suretler	235.
zincir		ziynetlendirmek	129.
necat veren muhkem bir ~	425.	zorbalık	<i>Bakınız: tecebbür, tahakküm.</i>
zincir-i nuranî	198.	zorluk	<i>Bakınız: zahmet, sıkıntı, meşakkat, müşkülât.</i>
zincir-i nuraniye	1076.	zulmeden	402.
zindan	911.	zulmen.	
~ların medreseye dönüşmesi	428.	~ hapis	477.
zindan-ı dünya	34, 306.	~ mahkûm olanlar ve hapis	748.
zir ü zeber	919, 924.	zulmet	130, 253, 365, 399, 720, 870, 1085.
zîruh	91, 92, 94, 139, 157, 189, 195, 196, 277, 300, 414, 997, 999, 1005, 1007.	~leri izale eden iman nimeti	1151.
~ âlemi	999.	ziya~	365.
~un ibadat-ı mahsusalarını dergâh-ı ilâhîye arz	157.	zulm-i beşer	477.
~un konuşması	200.	~ içinde adalet	477.
~un rızıklarının verilmesi	274.	zulûm	287, 293, 297, 354, 357, 383, 386, 462, 464, 476, 522, 595, 596, 644, 720, 735, 737, 793, 928, 954, 961, 964; <i>bakınız: eşedd-i zulûm, gadr.</i>
~un rızıkı tayin ve tahsis edilmiştir	1006.	~e kalben taraftarlık	317.
~un salâvat ve ubudiyetlerini Allah'a takdim	1000.	~e şerik olmak	317.
~un suret ve hüviyetinin elvah-ı mahfuzalarda kalması	30.	~süz mizan-ı âdil	52.
~un vücudu	113.	~süz rububiyet	944.
~un vücudunun gitmesinden sonra kalan vücutlar	113.	beşer ~ünün altındaki adalet	476.
haşirde ~ların ihyası	1017.	Cenab-ı Hakkı ~den takdis	369.
zirve-i bâlâ	863.	Deccalın ~ü	928.
zişuur	23, 31, 38, 66, 91, 92, 95, 128, 129, 195, 196, 219, 241, 242, 368, 374, 377, 398, 410, 411, 509, 730, 945, 968, 984, 995, 996, 1004, 1008.	küfür ~dür	362.
~ âlemi	999.	münkirlerin ~ü	392.
~ mahlûkat ve Risale-i Nur	103.	nev-i beşerin ~leri ve Kur'ân	385.
~ masnular ve mukâleme-i Rabbaniye	203.	şirkteki ~	24.
~ mevcudat	958.	zulûmat	423, 954, 1044, 1076.
~un hikmet-i hilkati ve vahdet	25.	adem ~ı	27.
~un matemhanesi ve hüzüngâhı	27.	ebedî ~	677.
~un zihayâtı mütalâası	29.	nur ve ~	424.
Allah ~ları kendine dost etmek ister	129.	on dördüncü asırdaki ~	1104.
insanın hayatı ve ~ mahlûkat	116.	zulûmat-ı adem	139.
ziya	39, 120, 176, 253, 365, 984; <i>bakınız: ışık.</i>	zulûmat-ı ebediye	1044.
~nın dereceleri	55.	Zübeyir (Gündüzalp)	693, 810, 825, 831, 833, 836, 861, 1036, 1039.
~zulmet	365.	~'in Müdafası	847.
Ziya	526.	~'in tahlîyesi	861.
Ziyaeddin	486.	Zülcelâl Sanatkâr	375.
ziyafet	951.	Zülcelâl Sultan	204.
bâkî âlemdeki ~ler	312.	Zülcemal Hâlık-ı Zîşan	204.
ziyafetgâh	67, 173, 268, 374.	Zülfikâr	552, 557, 580, 589, 611, 612, 627, 651, 703, 829, 845.
bâkî ~	306.	~'in gizli satıldığına dair ittiham	639.
ziynet	54, 85, 128, 267, 1070.	Zülkarneyn	
		~'in yaptırdığı set	<i>Bakınız: Sedd-i Zülkarneyn.</i>
		zünnar	654.

Tarihsel Gelişim ve Olaylar İçinde Bediüzzaman Said Nursî

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Osmanlı Devletindeki Olaylar	Dünyadaki Olaylar
1878	• Bitlis'in Hizan Kazasına bağlı Nurs köyünde doğdu.	• II. Abdülhamit Kanun-u Esasi'nin 113. madde'si gereğince meclisi tatil etti ve 1. Meşrutiyet dönemi sona erdi. (14 Şubat). • Ali Suavi Vak'ası (20 Mayıs). • Prizren'de Arnavut birliği kuruldu. (10 Haziran). • Osmanlı Devleti Halep Fermanını ilan etti. (23 Ekim)	• Arnavutların toprak bütünlüğü ve özerklikleri Osmanlı Devletince tanındı. • Kars, Ardahan ve Batum Rusya'ya bırakıldı. • Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsızlığına kavuştu. • Doğu Bayazıt tekrar Osmanlılara geçti. • Ruslar Sofya ve Edirne'yi işgal etti. (20 Ocak). • Osmanlı Devleti ile Rusya arasında Ayestafanos Antlaşması imzalandı. (3 Mart). • Kıbrıs'ın İngiltere tarafından yönetilmesini öngören Kıbrıs Antlaşması imzalandı. (4 Haziran). • Berlin Kongresi sona erdi ve Berlin Antlaşması imzalandı. (13 Temmuz). • Haleppa Fermanına bağlı olarak Girit adasında Rum çoğunluğu olan bir temsilciler meclisi kuruldu. (Ekim)
1879		• Osmanlı Devleti Bosna-Hersek bölgesinde Avusturya egemenliğini kabul etmek zorunda kaldı. (21 Nisan)	• Almanya Avusturya ile ittifak kurarak Rusya'yı yalnız bıraktı. • Matematikçi Albert Einstein doğdu. • Rusya'da Stalin ve Troçki doğdu.
1880		• Ünlü devlet adamı ve şair Ziya Paşa öldü. (18 Mayıs). • Ülgün şehri Karadağ'a terk edildi. (27 Kasım)	• İngiltere'de liberal parti seçimleri kazandı ve William Gladstone hükümeti kuruldu.
1881		• Yıldız Mahkemesi (27 Haziran). • Teselya Yunanistan'a terk edildi. (2 Temmuz). • Mısır'da Vatanîler isyan çıkardı. (9 Eylül). • Düyun-u Umumiye İdaresi kuruldu. (20 Aralık)	• Rus Çarı 2. Aleksandr öldürüldü. • Almanya, Avusturya ve Rusya arasında Üç İmparatorlar Ligi Antlaşması imzalandı. • Fransızlar Tunus'u işgal etti. (12 Mayıs)
1882		• İskenderiye'de Müslüman ve Hristiyan mücadelesi başladı. (12 Haziran)	• Bismark'ın girişimleriyle Almanya, Avusturya ve İtalya arasında İngiltere'ye yönelik Üçlü İttifak imzalandı. (20 Mayıs). • İngiltere Mısır'ı işgal etti. (13 Eylül). • İlk hidroelektrik santral inşa edildi. (ABD)
1883			• Rusya'da Komünist Parti kuruldu.

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Osmanlı Devletindeki Olaylar	Dünyadaki Olaylar
1884		• Mithat Paşa Taif zindanında öldürüldü. (7 Mayıs)	
1885			• Hindistan'da Ulusal Kongre kuruldu. • Almanya'da Benz motor üzerine çalışmalar yapıldı. • Bulgaristan özerk Osmanlı vilayeti olan Doğu Rumeliyi işgal etti (18 Eylül). • Bükreş antlaşması imzalandı. (19 Ekim)
1886	• Molla Muhammed Emin Efendinin medresesinde öğrenim hayatına başladı. • Nurs'a geri döndü.	• Doğu Rumeli buhranı yaşandı.	• Doğu Afrika İngiltere ve Almanya arasında paylaşıldı.
1887	• Öğrenim için Pirmis köyüne gitti. • Öğrenim için ağabeyi Molla Abdullah ile Nurşin köyüne ve Seyhan yaylasına gitti. • Tağ medresesinde öğrenime devam etti.	• Pozitivist ve materyalist Beşir Fuad'ın deneysel intiharı. (6 Şubat)	• İsviçre'de Ermeni Hınçak Örgütü kuruldu. • Bismarck Almanya ve Rusya'nın ortak politikalar üzerinde anlaşmasını sağlayan ittifak antlaşmasını Rusya'ya kabul ettirdi.
1888		• Deutsche Bank ile yapılan anlaşma sonucu Osmanlı Devleti üzerindeki İngiliz, Fransız ve Avusturya'nın mali baskısı azaltıldı. (27 Eylül). • Almanlar Anadolu Demiryolları Kumpanyasını kurdu. (6 Ekim). • Namık Kemal öldü. (2 Aralık)	• Brezilya'da kölelik kaldırıldı.
1889		• İbrahim Temo, Abdullah Cevdet ve İshak Sükuti önderliğinde İttihad-ı Osmani Cemiyeti kuruldu. (21 Mayıs). • Yemen'de Zeydiler isyan etti. • II. Abdülhamit tarafından Uzakdoğu'ya gönderilen Ertuğrul Fırkateyni Japonya sularında battı. 581 kişi öldü. (16 Eylül)	• Japon İmparatoru Meiji, Bismarck Almanya'sını örnek alan bir Anayasa çıkardı. • Alman İmparatoru II. Wilhelm İstanbul'u ziyaret etti.
1890	• Molla Muhammed'in refakatinde Doğubayezit'a hareket etti.	• Erzurum'da Ermenilerle Türkler arasında çatışma yaşandı. (Haziran)	• Almanya Başbakanı Bismark görevinden ayrıldı.
1891	• Doğubeyazıt'ta Şeyh Mehmet Celali Medresesine geldi	• Ahmet Vefik Paşa öldü (1 Nisan). • Servet-i Fünun dergisi çıkmaya başladı.	
1892	• Öğrenimini Şeyh Mehmet Celali medresesinde tamamladı, icazet aldı ve Siirt'e gitti. • Molla Fethullah Efendi tarafından Bediüzzaman lakabı verildi		• Herbert J. Gladstone İngiltere'de müstemlekeler bakanı oldu.
1893	• Siirt'te alimlerle münazara etti. • Tillo'ya gitti. • Miran aşireti reisi Mustafa Paşayı zulümden men etti. • Cizre alimleriyle münazara etti.		

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Osmanlı Devletindeki Olaylar	Dünyadaki Olaylar
1894	• Mardin'e gitti.	• Büyük İstanbul depremi yaşandı. (10 Temmuz). • Sason kasabasında ilk Ermeni isyanı meydana geldi.	• Rusya'da tahta Çar II. Nikola geçti. • Rusya-Fransa ittifak yaptı.
1895	• Bitlis'e sürgün edildi. • Bitlis valisi Ömer Paşa'nın konağında kalmaya başladı.	• Yemen'de Zeydiler ikinci kez isyan etti. • Mehmed Murat Efendi Mizan gazetesini çıkarmaya başladı. • Ermeniler İstanbul'da bir protesto yürüyüşü düzenlediler (30 Eylül). • İttihad-ı Osmani Cemiyeti Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti adını aldı.	• Çin-Japon savaşı başladı. • Rusya'da Lenin İşçi Sınıfının Kurtuluşu İçin Mücadele Birliği'ni kurdu. • Ahmet Rıza Paris'te Meşveret gazetesini çıkardı. • Röntgen X ışınlarını keşfetti. • Marconi telsiz telgrafı icat etti. • Sinema ilk kez halka gösterildi.
1896		• Ermeniler Osmanlı Bankasının İstanbul şubesine saldırdılar. • Bağdat demiryolu Konya'ya ulaştı.	• Theodor Herzl Yahudilerin ulusal yurt isteklerini dile getiren Yahudi Devleti (Judenstaat) eserini yazdı.
1897	• Van valisi Hasan Paşanın daveti üzerine Van'a gitti. • Tahir Paşanın konağında ikamet etmeye başladı. • Pozitif bilimlere ait eserleri incelemeye başladı. • Horhor Medresesini kurdu ve ders vermeye başladı.	• Servet-i Fünun dergisi kapatıldı. • Hasan Paşanın yerine Van Valiliğine Tahir Paşa atandı.	• Radyum keşfedildi. • Theodor Herzl Dünya Siyonist Teşkilatını kurdu. • Osmanlı-Yunan Savaşı başladı (18 Nisan). • Batılı Devletlerin Osmanlı-Yunan savaşına müdahalesiyle Girit Yunanlılara bırakıldı. • Girit'e iç işlerinde bağımsızlık verildi. (18 Aralık).
1898		• Alman İmparatoru II. Wilhelm İstanbul'u ikinci kez ziyaret etti. • Girit terk edildi. (5 Kasım). • Girit'teki Türkler Anadolu'ya göç etti. (21 Aralık).	• Girit'te isyan çıktı ve büyük devletler Osmanlılardan adadaki askerlerini çekmesini istedi. (4 Ekim). • Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi kuruldu.
1899	• Kızıl İ'caz isimli Arapça eserini telif etti.		• İngiltere'de Avam Kamarasında sömürgelerle ilgili görüşmeler yapıldı ve Müstemlekeler Bakanı Herbert J. Gladstone, "Kur'an'ı ortadan kaldırmalıyız" dedi.
1900		• Hicaz demiryolunun inşasına başlandı. • İstanbul'da Darülfünun açıldı. (15 Ağustos).	• Çin'de Boxer ayaklanması. (Haziran). • Batılı Devletlerin gönderdiği uluslararası birlik Pekin'i ele geçirdi.
1902		• Osmanlı Liberal Kongresi Prens Sabahaddin öncülüğünde toplandı. (4-9 Şubat). • Bağdat Demiryolları inşası yapılan ihale anlaşmasıyla Almanlara verildi. (18 Mart). • Prens Sabahaddin Teşebbüs-ü Şahsî ve Adem-i Merkeziyet Cemiyetini kurdu.	• II. Abdülhamit'in yönetimine karşı örgütlenen Jön Türkler, Paris'te I. Jön Türk Kongresini topladı, Terakki ve İttihat Cemiyeti kuruldu. (4 Şubat).

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Osmanlı Devletindeki Olaylar	Dünyadaki Olaylar
1903	Tahir Paşa ile münakaşa etti ve Hizan'a döndü.	- Makedonya'da 30 bin civarında Bulgar çeteci Osmanlı yönetimine karşı ayaklanma başladı. (2 Ağustos). - Makedonya'daki Osmanlı yönetimine karşı gelişen şiddet olayları nedeniyle Sadrazam Said Paşa azledildi, yerine Rumeli Islahat Komisyonu Başkanı Mehmet Ferit Paşa getirildi. (10 Ocak).	- Avrupa'da ekonomik kriz başladı. - Rus Sosyal Demokrat Partisi Belçika'da toplantı yaptı. - Wright Kardeşlerin yaptığı ilk motorlu uçak uçtu. (17 Aralık).
1904		V. Murat vefat etti. (29 Ağustos). - ABD ve İngiltere'deki tersanelerde yapılan Mecidiye ve Hamidiye kruvazörleri, İstanbul'a getirildi ve donanmaya dahil edildi. Kruvazörler, Abdülhamid döneminde donanmaya katılan ilk modern gemilerdi. (1 Eylül). - İkinci Sason isyanı başladı. - Yusuf Akçura'nın Üç Tarz-ı Siyaset yazısı yayınlandı.	Pasifik'te Rus-Japon Savaşı başladı. (10 Şubat).
1905		Ermeni Komitesi 2. Abdülhamit'e bombalı saldırı tertipledi. (21 Temmuz).	1. Rus Devrimi başladı. (21 Ocak). - Rus-Japon savaşı Japonya'nın sürpriz galibiyeti ile sonuçlandı. (1904-1905). - Japonya ve Rusya arasında yapılan Portsmouth Barışından sonra Mançurya bölgesi Japonların kontrolüne geçti, Rusya Kore'nin bağımsızlığını tanımak zorunda kaldı. - Rusya'da Meşrutiyet ilan edildi.
1906		Selanik'te Osmanlı Hürriyet Cemiyeti kuruldu.	İran'da Meşrutiyet ilan edildi.
1907	Bediüzzaman İstanbul'a gitti.	- Erzurum ayaklanması, Bitlis ayaklanması, Diyarbakır ayaklanması. - Osmanlı Hürriyet Cemiyeti ile Jön Türklerin Paris kolu İttihat ve Terakki Cemiyeti adı altında birleşti. (27 Eylül).	- Paris'te II. Jön Türk Kongresi yapıldı. (27-29 Aralık). - Einstein izafiyet teorisini geliştirdi.
1908	- Şekerci Hanı'nda "her suale cevap verilir; fakat sual sorulmaz" diye ilan etti. (Şubat-Mart). - Mısır El-Ezher Üniversitesi öğretim görevlilerinden Şeyh Bahid Efendi ile görüştü. - Hükümet tarafından Toptaşı Tımarhanesine gönderildi. - Tımarhane doktorunun "Bediüzzaman'da zerre kadar mecnunluk eseri varsa, dünyada akıllı adam yoktur" şeklindeki raporu üzerine alelacele tımarhaneden çıkarılıp tevkifhanede nezaret altına alındı.	- Kolağası Resneli Niyazi ve Binbaşı Enver Beyler isyan ederek dağa çıktılar. (3 Temmuz). II. Meşrutiyet ilan edildi. (23 Temmuz). - Osmanlı Ahrar Fırkası kuruldu. (14 Eylül). - Meclis-i Mebûsan açıldı (17 Aralık). - Sırat-ı Müstakim dergisi yayınlandı. - Avusturya mallarına karşı boykot başladı.	- Reval Mülakatı yapıldı. (9 Haziran). - Bulgaristan bağımsızlığına kavuştu. (5 Ekim). - Avusturya Bosna-Hersek'i ilhak etti. (5 Ekim). - Girit Yunanistan'a bağlandı.

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Osmanlı Devletindeki Olaylar	Dünyadaki Olaylar
	• Meşrutiyetin ilanı ile serbest bırakıldı. • II. Meşrutiyet ilanının üçüncü gününde İstanbul'da, daha sonra Selanik'te meşrutiyete dair bir nutuk verdi. • Mizancı Murad'ın, Şehzadebaşı'nda Ferah Tiyatrosunda verdiği konferansta çıkan kargaşayı yatıştırdı. • Hamallarla konuşarak boykotun daha etkili hale getirilmesine çalıştı. • Nutuk 1 isimli eserini yazdı. (1908-1909).		
1909	• Bayezid Talebe İhtimainda talebeleri yatıştırdı. (27 Şubat). • Ayasofya Mevlidi'nde heyecanlı kalabalığı yatıştırdı. (3 Nisan). • 31 Mart olayında askerlere hitap ederek isyandan vazgeçmelerini sağladı. (16 Nisan). • 31 Mart Ayaklanmasında, herkesi sükunete ve soğukkanlılığa davet ettiği makalelerini neşretti (Serbesti gazetesinde) (17 Nisan). • 31 Mart Vak'asına karıştığı iddiasıyla tevki edildi, Divan-ı Harb-i Örfi'de yargılandı ve beraat etti (30 Nisan - 25 Mayıs). • <i>İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi (Divan-ı Harb-i Örfi)</i> eserini telif etti.	• Osmanlı Demokrat Fırkası kuruldu (6 Şubat). • Bayezid Talebe İhtimai. (27 Şubat). • Serbesti gazetesi başyazarı Hasan Fehmi öldürüldü. (7 Nisan). • 31 Mart Vak'ası patlak verdi. (13 Nisan). • Adana'da Ermeni olayları vuku buldu. Yaklaşık 30.000 kişi öldü. (14 Nisan). • Hareket Ordusu Yeşilköy'e ulaştı; İstanbul'da sıkıyönetim ilan etti. (19 Nisan). • II. Abdülhamid tahttan indirildi. (27 Nisan). • V. Mehmed Reşad padişah oldu. (27 Nisan). • 31 Mart olayı ile ilgisi olanlar sıkıyönetim mahkemelerine çıkarıldılar. • 1876 Anayasasında (Kanun-ı Esasî) değişiklik yapıldı. (21 Ağustos).	• Lenin'in Materyalizm ve Ampirikritisizm eseri yayınlandı.
1910	• İstanbul'dan ayrılarak İnebolu, Batum ve Tiflis'e gitti. (Mart). • Van'a gitti. • Meşrutiyet ve anayasa ile ilgili olarak şark aşiretlerini ziyaret etti, sorularına cevap verdi. • Reçetetü'l Avam, Reçetetü'l-Ulema veya Saykalü'l-İslam isimli eserlerini yazdı.	• Çırağan Sarayı yandı. (19 Ocak). • Ahali Fırkası kuruldu. (21 Şubat). • İttihad ve Terakki Fırkası bölünmeye başladı. (Şubat). • Arnavutluk isyanı başladı. (1 Nisan). • Gazeteci Ahmed Samim öldürüldü. (fail-i meçhul) (9 Haziran). • Osmanlı Sosyalist Fırkası kuruldu. (Eylül).	• Japonya Kore'yi ilhak etti. • Meksika'da halk ayaklanması başladı.
1911	• Şam'a gitti. Şam Emeviye Camii'nde, kalabalık bir topluluğa hitap etti. • İstanbul'a gelerek Sultan Reşad'ın Rumeli seyahatine katıldı. (5 Haziran). • <i>Hutbe-i Şamiye, Münazarat, Muhakemat, Devaü'l-Ye's</i> isimli eserlerini yazdı.	• Rumeli seyahatine çıkan Sultan Reşad İstanbul'dan hareket etti. (5 Haziran). • Abdullah Cevdet İçtihat dergisini çıkardı. • Türk Yurdu dergisi çıktı. • Selanik'te Genç Kalemler dergisi çıktı.	• Panço Villa ve Emiliano Zapata'nın, bir yıl önce başlattığı ayaklanmanın ardından Meksika'da darbe oldu. (10 Nisan). • İtalya, Trablusgarp ve Bingazi'nin tahliyesi için Osmanlı Devletine ultimatom verdi. (28 Eylül). • İtalyanlar Trablusgarp ve Bingazi'ye saldırdı ve işgal etti. (29 Eylül).

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Osmanlı Devletindeki Olaylar	Dünyadaki Olaylar
			- Çin'de Sun Yat-San liderliğindeki devrimciler, Manchu hanedanını yıktı. (10 Ekim). - İtalya Trablusgarp ve Bingazi'yi topraklarına kattığını dünyaya duyurdu. (5 Kasım). - Marie Curie, radyoaktiflik konusunda kendi başına yaptığı çalışmalardan dolayı Nobel Ödülü aldı; böylece bu ödülü iki kez alan ilk kişi oldu. - Ernest Rutherford, atomun merkezinde bir çekirdek olduğunu gösterdi.
1912.	- Batum, Tiflis yoluyla Van'a gitti. - <i>Teşhisü'l-İllet</i> isimli eserini yayınladı.	V. Mehmed Reşad meclisi dağıttı (18 Ocak). - Türk Ocakları kuruldu. (25 Mart). - Milli Meşrutiyet Fırkası kuruldu (15 Temmuz). - İttihat ve Terakki komitesi hükümetten düştü. (16 Temmuz).	- İlk seferinde buz dağına çarparak batan, dönemin en büyük transatlantik Titanik'te 1517 yolcu yaşamını yitirdi. (15 Nisan). - İtalyanlar Rodos, On iki Ada ve Çanakkale Boğazına saldırdı. (18 Nisan). 1. Balkan Savaşı başladı. (8 Ekim). - Osmanlı Devleti ile İtalya arasında Uşi Antlaşması imzalandı. (15 Ekim). - Arnavutluk bağımsızlığını ilan etti. (28 Kasım).
1913	- Van'da Medresetü'z-Zehra'nın temelini attı. - Şeyh Selim isyanına engel olmaya çalıştı. - Talikat isimli eserini yazdı.	- Babîâli baskını yapıldı (23 Ocak). - İttihat ve Terakki yeniden iktidar oldu. - Sadrazam Mahmud Şevket Paşa öldürüldü. (11 Haziran). - İttihat ve Terakki'nin siyasi terör devri başladı. - Said Halim Paşa sadrazamlığa atandı. (12 Haziran). - Edirne geri alınarak Garbi Trakya Türk Cumhuriyeti kuruldu. (21 Temmuz).	- Londra Barış Antlaşması imzalandı. (30 Mayıs). II. Balkan savaşı başladı. (29 Haziran). - Osmanlı-Bulgar barışı: İstanbul Antlaşması imzalandı. (29 Ağustos). - Osmanlı-Yunan barışı: Atina Antlaşması imzalandı. (14 Kasım).
1914	- Birinci Dünya savaşında talebeleriyle birlikte Gönüllü Milis Alayı kurarak Ermeniler ve Ruslarla mücadele etti. - <i>İşaratü'l-İcaz</i> isimli eserini yazmaya başladı.	- Binbaşı Enver Bey Harbiye Nazırı oldu ve Paşa unvanını aldı. (3 Ocak). - Meclis-i Mebusan süresiz tatil edildi. (2 Ağustos). - Osmanlı Devleti, Almanya ve Üçlü İttifak ülkeleri ile birleşme kararı aldı (2 Ağustos). - Kapitülasyonlar kaldırıldı. (9 Eylül). - Cihad-ı Ekber ilan edildi. (14 Kasım). - Enver Paşa kumandasındaki Osmanlı kuvvetlerinin Sarıkamış harekatı başladı. (22 Aralık).	- Panama Kanalı açıldı. - Avusturya Macaristan veliahdı Fransios Ferdinand Saraybosna'da Sırp milliyetçisi Princip tarafından katledildi (28 Haziran). - Avusturya Sırbistan'a savaş açtı (28 Temmuz). 1. Dünya Savaşı başladı. (1 Ağustos). - Almanya Rusya'ya savaş ilan etti. (1 Ağustos). - Almanya Fransa'ya savaş ilan etti. (3 Ağustos). - İngiltere Almanya'ya savaş ilan etti. (4 Ağustos). - Avusturya Rusya'ya savaş ilan etti. (6 Ağustos).

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Osmanlı Devletindeki Olaylar	Dünyadaki Olaylar
			- Japonya Almanya'ya savaş ilan etti. (23 Ağustos). - Ruslar Doğu Bayazıt'da saldırı. (31 Ekim). - Rusya Osmanlı Devletine savaş ilan etti. (3 Kasım). - İngiliz ve Fransız savaş gemileri Çanakkale tabyalarını topa tutmaya başladı. (3 Kasım). - İngiltere ve Fransa Osmanlı Devletine savaş ilan etti. (5 Kasım). - Osmanlı Devleti İtilaf Devletlerine savaş ilan etti. (11 Kasım). - Rus donanması Trabzon'u bombaladı. (17 Kasım).
1915		- Cemal Paşa kumandasındaki Osmanlı kuvvetlerinin Mısır Seferi yapıldı: Kanal Hezimet. (Ocak-Şubat). - Van'da Ermeni isyanı başladı. (15 Nisan). - Doğu Anadolu'da Ruslarla işbirliği yapan Ermeni nüfus iç bölgelere taşındı: Tehcir uygulaması. (27 Mayıs).	- İngilizler Adana'yı işgal etti. (23 Ocak). - Müttefikler Çanakkale Boğazını geçmeye çalıştı: Çanakkale Savaşı (19 Şubat). - Bulgaristan, Türkiye ve Almanya'nın yanında savaşa katıldı. (6 Eylül).
1916	Bitlis savunması sırasında Ruslara esir düştü ve Kostroma'ya götürüldü (2 Mart).	- İngilizler ve Fransızlar Gelibolu'yu terk etti. - Rus taarruzu başladı, Erzurum, Rize, Trabzon ve Erzincan işgal edildi. (11 Ocak). - Hicaz Emiri Şerif Hüseyin isyan başlattı. (27 Haziran). - Şerif Hüseyin krallığını ilan etti (6 Kasım). - Hicaz ve Mekke kaybedildi.	- Sykes-Picot Anlaşması imzalandı. (16 Mayıs). - Romanya İtilaf Devletlerine katıldı. (17 Ağustos). - Einstein'in izafiyet teorisi yayınlandı.
1917	Rusya'daki Çarlık Rejimini yıkan ayaklanma ve devrim sırasında esir kampından firar etti.	- Vehid Vahdetin Almanya'yı ziyaret etti. - Yıldırım Orduları Grubu kuruldu. - Irak ve Suriye Cepheleri çöktü. - Filistin Osmanlı hakimiyetinden çıktı. (9 Aralık).	- ABD İtilaf Devletlerine katıldı ve Almanya'ya savaş ilan etti (6 Nisan). - Rusya'da Bolşevik ihtilali yapıldı. - St. Jean de Maurienne Anlaşması imzalandı. (17 Nisan). - Rusya'da yeni bir ayaklanma çıktı. Sosyalistler Bolşevik Hükümetini devirerek, 1. Dünya Savaşından çekildiler. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği kuruldu. (9 Ekim). - Balfour Bildirgesi ile Filistin'de Yahudiler'e yurt vaat edildi. (2 Kasım).
1918	- Varşova, Berlin, Viyana üzerinden İstanbul'a geldi. - Darü'l-Hikmet-ül İslamiye üyeliğine atandı. (26 Ağustos).	II. Abdülhamid vefat etti. (10 Şubat). - Sultan Reşad vefat etti. (3 Temmuz). - İttihat ve Terakkinin ileri gelenleri ülkeyi terketti. (2/3 Kasım). - İtilaf Devletleri İstanbul'u işgal etti. (13 Kasım).	- Wilson Prensipleri yayınlandı. (8 Ocak). - İttifak Devletleri ile Rusya arasında Brest-Litovsk Anlaşması imzalandı. (3 Mart). - Mondros Mütarekesi imzalandı. (30 Ekim). I. Dünya Savaşı sona erdi. - Çekoslovakya Devleti kuruldu.

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Türkiye Cumhuriyeti Olayları	Dünyadaki Olaylar
1919	• <i>Nokta</i> risalesini yazdı. • Abdurrahman Nursî tarafından Bediüzzaman Said Nursî'ye ait ilk Tarihçe-i Hayat yazıldı.	• Damat Ferit Paşa kabinesi kuruldu. Hürriyet ve İtilaf Fırkası iktidara geçti (4 Mart). • İzmir işgal edildi. (15 Mayıs). • Mustafa Kemal İstanbul Hükümeti tarafından Anadolu'ya gönderildi. (19 Mayıs). • Erzurum Kongresi yapıldı. (23 Temmuz-7 Ağustos). • Sivas Kongresi yapıldı. (4-12 Eylül). • Sivas Kongresi Heyeti Temsiliyesi ile Ali Rıza Paşa Hükümeti temsilcileri görüştü: Amasya Mülakatı(22 Ekim).	• Komünist Enternasyonal'in (II. Enternasyonal) kuruluşu. (4 Mart). • İtilaf Devletleri Almanya ile Versailles Antlaşması imzalandı. (28 Haziran). • İtilaf Devletleri Avusturya ile St. Germain Antlaşması'nı imzaladı. (10 Eylül). • İtilaf Devletleri Bulgaristan ile Neuilly Antlaşması'nı imzaladı. (27 Kasım). • Mısır'da milliyetçi ayaklanma meydana geldi. • Rutherford alfa parçacıklarını kullanarak bir elementin başka bir elemente yapay dönüşümünü gerçekleştirdi. • Atlas Okyanusu uçakla aşıldı.
1920	• Bediüzzaman'ın da içinde bulunduğu birçok aydın tarafından Yeşilay Cemiyeti kuruldu. • İngilizlere karşı Hutuvat-ı Sitte isimli eserini neşretti. • Hakikat Çekirdekleri 1 ve Sühuhat isimli eserlerini yazdı.	• İstanbul'da son Meclis-ı Mebusan açıldı. (12 Ocak). • Son Osmanlı Mebusan Meclisince Misak-ı Milli kabul edildi. (28 Ocak). • İstanbul İtilaf Devletleri tarafından işgal edildi (16 Mart). • T.B.M.M. açıldı. (23 Nisan). • Türkiye Komünist Partisi kuruldu.	• San Remo Konferansı yapıldı. (24 Nisan). • İtilaf Devletlerinin Macaristan ile Trianon Antlaşması imzalandı. (4 Haziran). • Osmanlı ile İtilaf Devletleri arasında Sevr Antlaşması imzalandı. (10 Ağustos). • Bakü'de Doğu Milletleri Kongresi toplandı. (1-8 Eylül). • Milletler Cemiyeti kuruldu. • İtalya'da Benito Mussolini, Ulusal Faşist Partisini kurdu. • Dünyada ilk genel radyo yayınları yapıldı. • Ermenistan ile Osmanlı arasında Gümrü Antlaşması imzalandı. (2 Aralık).
1921	• Anglikan Kilisesinin suallerine cevap verdi. • Şeyhülislam Dürrizade Abdülâh Efendinin Kuvay-ı Milliye aleyhine verdiği fetvaya karşı Anadolu hareketini destekleyen bir fetva yayınladı. • <i>Hakikat Çekirdekleri 2, Lemaat, Şuaat, Rumuz ve Tuluat</i> isimli eserlerini yazdı. • 1921-1923 yılları arasında Mesnevi-i Arabi (33. Lem'a) isimli eserini yazdı.	• I. İnönü Muharebesi yapıldı. (6/10 Ocak). • Londra Konferansı yapıldı. (21 Şubat-11 Mart). • Türk-Rus Dostluk ve Kardeşlik antlaşması imzalandı. (16 Mart). • İstiklal marşı kabul edildi. (12 Mart). • II. İnönü Muharebesi yapıldı. (31 Mart/1 Nisan). • Sakarya Meydan Muharebesi yapıldı. (23 Ağustos/13 Eylül). • Fransa ile Barış (20 Eylül).	• Yunan kralı I. Aleksandros bir maymunun ısırması sonucu öldü, yerine Konstantin kral oldu. • İran'da Rıza Han iktidara geldi. • Çin Komünist Partisi kuruldu.
1922	• T.B.M.M. hükümeti ileri gelenlerinin daveti üzerine Ankara'ya gitti ve resmi merasimle karşılandı (19 Kasım). • Ankara'da Katre, Zeylül'l-Katre, Habbe, Zeylül'l-Habbe, Zerre, Şemme, Zeyl eserlerini yazdı.	• Büyük Taarruz başladı. (26 Ağustos). • Yunan Başkumandanı Trikopis esir edildi. (30 Ağustos). • İzmir işgalden kurtarıldı. (9 Eylül).	• İtalya'da Mussolini iktidara geldi. • İrlanda bağımsızlığını ilan etti. • Lenin yeni ekonomik politikasını ilan etti.

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Türkiye Cumhuriyeti Olayları	Dünyadaki Olaylar
		- Mudanya Mütarekesi. (11 Ekim). - Saltanat kaldırıldı. (1 Kasım). - Abdülmecit Efendi Halife oldu. (16 Kasım). - Sultan Vahdettin bir İngiliz zırhlısı ile İstanbul'dan ayrıldı. (17 Kasım). - Lozan Barış Konferansı başladı. (20 Kasım). - Çanakkale işgalden kurtuldu. (26 Kasım).	
1923	- Mecliste milletvekillerinin namazda gösterdikleri ihmal dolayısıyla 10 maddelik beyanname yayınladı. (1 Şubat). - Ankara'dan ayrılarak Van'a gitti. - Tedrisat Umum Müdürlüğüne Van'da vaizlik kadrosu verildi. - Zühre, Zührenin Zeyli, Habab, Zeylül Habab, isimli eserlerini yazdı.	- Büyük Millet Meclisinde Medresetü'z-Zehra hakkında kanun teklifi verildi. (2 Mart). - Lozan Barış Antlaşması imzalandı. (24 Temmuz). - Cumhuriyet ilan edildi. (29 Ekim). - Ziya Gökalp'in Türkçülüğün Esasları isimli kitabı yayınlandı. - Ankara başkent kabul edildi. (13 Kasım).	- Fransa, Almanya'nın Ruhr bölgesini işgal etti. - İran bağımsızlığına kavuştu.
1924	Şeyh Said'in isyana davetini reddetti.	- Hilafet ilga edildi ve Osmanlı hanedan mensupları yurt dışına çıkartıldı. (3 Mart). - Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edildi. (3 Mart). - Şer'îye ve Evkaf Bakanlığı kaldırıldı. (3 Mart). - Türkiye İş Bankası kuruldu. (26 Ağustos).	- Lenin öldü. - Hicaz Emiri Hüseyin kendisini halife ilan etti. (7 Mart).
1925	- Van'dan alınarak mecburi ikamete tabi tutulmak üzere Burdur'a gönderildi. - Nur'un İlk Kapısı'nı yazdı.	- Şeyh Said Ayaklanması meydana geldi. (13 Şubat). - Aşar vergisi kaldırıldı. (17 Şubat). - Takrir-ı Sükun Kanunu çıktı. (4 Mart). - İstiklal Mahkemeleri yeniden toplandı. - Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatıldı. (3 Haziran). - Şapka kanunu çıkarıldı. (25 Kasım). - Tekke ve zaviyeler kapatıldı. (30 Kasım). - Türkiye ve Sovyet Rusya arasında saldırmazlık paktı imzalandı. (17 Aralık).	- Almanya'da Hindenburg Cumhurbaşkanı oldu. - Avrupa'da Lokarno Dönemi başladı. (Almanya, Belçika, Fransa, İngiltere ve İtalya arasında akdedilen antlaşmalarla sınır tayinleri) (16 Ekim).
1926	- İsparta'ya sürgüne gönderildi. (25 Ocak). - İsparta'nın Barla köyünde mecburi ikamete tabi tutuldu. (20 Şubat). - Risale-i Nur'un telifine başladı. - Onuncu Sözü yazdı. - Birinci, İkinci, Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci, Sekizinci, Dokuzuncu, Yirminci, Yirmi Birinci ve Yirmi İkinci Sözleri yazdı.	- Medeni Kanun kabul edildi. (17 Şubat). - Yeni Ceza Kanunu kabul edildi. (1 Mart). M. Kemal'e karşı düzenlenecek suikast ortaya çıkarıldı. (İzmir Suikastı) (15 Haziran).	Almanya Milletler Cemiyetine kabul edildi.

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Türkiye Cumhuriyeti Olayları	Dünyadaki Olaylar
1927	On Sekizinci ve Yirmi Beşinci Sözleri yazdı.	- İstiklal Mahkemeleri kaldırıldı. (7 Mart). M. Kemal 2. CHF kurultayında nutkunu okudu. (15-20 Ekim).	- İbni Suud kendisini Hicaz ve Necid kralı ilan etti. - İlk sesli film yapıldı.
1928	1928-1930 arasında Yirmi Dokuzuncu, Otuzuncu, Otuz Birinci, Otuz İkinci, Otuz Üçüncü Sözleri yazdı. - Yirminci ve Yirmi Dördüncü Mektupları yazdı.	- İstanbul'da Türkçe hutbe okunmaya başlandı. (3 Şubat). - Anayasanın dinle ilgili hükümleri kaldırıldı. (10 Nisan). - Uluslararası Sayıların Kabulü Hakkındaki Kanunun kabulü. (20 Mayıs). - Yeni Türk Harfleri kabul edildi. (1 Kasım).	- Kellog Paktı ile ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Polonya, Belçika ve Çek Cumhuriyeti diplomaside barış ve güvenlik siyaseti üzerinde anlaştı. - Yunanistan'da Elefterios Venizelos başbakan oldu. - İskoç bakteriyolojist Alexander Fleming, pek çok zararlı bakteriyi yok ettiği bilinen bir 'küf' buldu. Bu küfe 'Penicillium Notatum' adını verdi. (15 Eylül).
1929	- Birinci, On Üçüncü, On Dokuzuncu, Yirmi Yedinci ve Otuz Üçüncü Mektupları yazdı. - Yirmi Yedinci Sözü yazdı.	- Ticaret Kanunu kabul edildi. (13 Mayıs). - Türkiye gümrük bağımsızlığına kavuştu.	- New York Borsasının çökmesiyle ABD'nin hızlı yükselişi kesintiye uğradı. - Dünyada ekonomik bunalım başladı.
1930	İkinci, Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Dokuzuncu, On Altıncı ve On Yedinci Mektupları yazdı.	- Serbest Cumhuriyet Fırkası kuruldu. (12 Ağustos). - İrtica iddiaları yüzünden Serbest Cumhuriyet Fırkası kendini feshetmek zorunda bırakıldı. (17 Kasım). - Menemen Olayı meydana geldi. (23 Aralık).	- Hint Ulusal Kongresi ilk defa tam bağımsızlık isteğiyle ortaya çıktı. - Gandhi ikinci sivil itaatsizlik girişimini başlattı. - Londra'da ABD, İngiltere ve Japonya silahsızlanma girişimlerine yönelik anlaşmalar yaptı. (Ocak).
1931	On Altıncı Mektubun Zeyli, Yirmi Altıncı Mektubun İkinci Kısım ve Yirmi Sekizinci Mektubun Birinci Parçasını yazdı.	- Türk Tarih Kurumu kuruldu. (12 Nisan). - T.B.M.M'nin 6. Dönemi fevkalade toplantısında Mustafa Kemal 3. kez cumhurbaşkanı seçildi. (4 Mayıs).	- Viyana'daki Kredit-Anstalt Bankasının iflası ile uluslararası ödemeler mekanizması çöktü. İflaslar dünya ekonomisini daha da fazla bunalıttı. - İspanya'da cumhuriyet ilan edildi.
1932	- Birinci, İkinci, Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Lem'aları yazdı. - Yirmi Altıncı Mektupları yazdı.	- İstanbul'da Yerebatan Camiinde Hafız Yaşar Okur tarafından ilk kez Türkçe Kur'an okundu. (22 Ocak). - Halkevleri kuruldu. (19 Şubat). - Türk Dil Kurumu kuruldu. (12 Temmuz). - Türkiye, Milletler Cemiyetine üye oldu. (18 Temmuz). - Ayasofya Camii kapatıldı. - Kadro dergisi çıkmaya başladı.	- Japonlar Mançurya'yı işgal etti. (Mart). - Japonya Rusya ile komşu oldu. - Irak bağımsız krallık oldu. - İbni Suud tarafından Suudi Arabistan Krallığı kuruldu.
1933	- Sekizinci, On Birinci ve On Yedinci Lem'aları yazdı. - On Dördüncü Sözün Zeyli, Yirmi Üçüncü Mektup ve Yirmi Sekizinci Mektubun İkinci Parçasını yazdı.	- İstanbul'da camilerde ezan ve kamet Türkçe okunmaya başlandı. (7 Şubat). - Yeni İstanbul Üniversitesi açıldı. (18 Kasım). 1. Beş Yıllık Sanayi Planı hazırlandı.	- Almanya'da Nazi Partisi iktidara geçti. - Avrupa'da silahsızlanma politikaları gündeme gelmeye başladı. - Alman cumhurbaşkanı Von Hindenburg Hitler'i şansöyeliğe getirdi.

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Türkiye Cumhuriyeti Olayları	Dünyadaki Olaylar
1934	- Barla'daki ikametine son verilerek Isparta'ya getirildi. - Yirmi Dokuzuncu Mektubun Birinci Kısmı, Onuncu, On İkinci, On Dördüncü, On Altıncı, On Sekizinci, Yirminci, Yirmi Birinci, Yirmi İkinci, Yirmi Dördüncü, Yirmi Beşinci ve Yirmi Altıncı Lem'aları yazdı. - İktisad Risalesi, Hastalar Risalesi ve İhtiyarlar Risalesini yazdı.	- Balkan Antantı kuruldu. (9 Şubat). - Soyadı Kanunu çıktı. (21 Haziran). - Ayasofya Camiinin müzeye çevrilmesi için kanun çıktı. (24 Kasım). - Kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanındı. (5 Aralık).	Almanya'da Hitler devlet başkanı oldu.
1935	- Talebeleri ile birlikte tutuklanarak Eskişehir hapisanesine getirildi. - Yirmi Yedinci, Yirmi Sekizinci, Yirmi Dokuzuncu ve Otuzuncu Lem'aları yazdı.	- Kapatılan Ayasofya Camii müze olarak açıldı. (1 Şubat). - Atatürk 4. kez cumhurbaşkanlığına seçildi.	- İngiltere ve Almanya Deniz Silahlarının Kısıtlanmasına Yönelik Antlaşma imzalandı. - İtalya Habeşistan'ı işgal etti. (5 Ekim).
1936	- Kastamonu'ya sürgün edildi. - Birinci ve İkinci Şu'at yazdı. - Kastamonu Lahikasını yazdı.	- Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi açıldı. (9 Ocak). - Ankara'da Devlet Konservatuarı kuruldu. (6 Mayıs). - Montreux Boğazlar Sözleşmesi imzalandı. (20 Temmuz). "İstiklal Marşı" şairi Mehmet Akif Ersoy vefat etti. (27 Aralık).	- Japonya ile Almanya Anti-Komintern Patkı imzalandı. (25 Kasım). - Filistin'de Yahudi göçüne karşı Araplar isyan etti. - İspanya'da General Franco önderliğinde iç savaş başladı.
1937	Üçüncü Şu'at yazdı.	- Altı Ok anayasaya girdi. (5 Şubat). - Karabük Demir ve Çelik Fabrikasının temel atma töreni yapıldı. (3 Nisan). - Hatay'ın Bağımsızlık Antlaşması TBMM tarafından onaylandı. (14 Haziran). - Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında Tahran'da Sâ'dâbat Paktı imzalandı. (8 Temmuz). - İnönü Başbakanlıktan çekildi. Görevi Celal Bayar devraldı. (25 Ekim).	- Cenevre'de yapılan Milletler Cemiyeti toplantısında, Hatay'ın bağımsızlığı kabul edildi. (27 Ocak). - Türkiye-Mısır Dostluk, İkamet ve Tabiiyet Antlaşması yapıldı. (7 Nisan).
1938	Dördüncü, Beşinci ve Yedinci Şu'atları (Ayet'ül Kübra) yazdı.	- Sadabat Paktı TBMM tarafından onaylandı. (14 Ocak). - Hatay Millet Meclisi açıldı ve Tayfur Sökmen devlet başkanlığına seçildi. (2 Eylül). - Ankara Radyosu yayına başladı. (28 Ekim). M. Kemal öldü. (10 Kasım). - İsmet İnönü cumhurbaşkanı seçildi (11 Kasım).	- Almanya Avusturya'yı ilhak etti. (12 Mart). - Japonya Çin'i işgal etti. - Türkiye ve Fransa, Hatay'da eşit sayıda asker bulundurmaları konusunda anlaşma yaptı. Birlikler Hatay'a girdi. (3-4 Temmuz).
1939		- Hatay Türkiye'ye katıldı. (29 Haziran). - Türk-İngiliz ve Fransız İttifakı, Ankara'da imzalandı (Ankara Paktı). (19 Ekim). 33.000 kişinin öldüğü Erzincan Depremi yaşandı. (27 Aralık).	- Almanya Çekoslovakya'yı işgal etti. - Almanya, İtalya ile ittifak antlaşması imzalandı. (22 Mayıs). - Almanya-Sovyet Saldırmazlık Paktı imzalandı. (23 Ağustos). - Almanya, Polonya'ya saldırdı. (1 Eylül). 2. Dünya Savaşı başladı. (1 Eylül). - İngiltere ve Fransa Almanya'ya savaş ilan etti. (3 Eylül).

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Türkiye Cumhuriyeti Olayları	Dünyadaki Olaylar
1940	• Onuncu Şuâ yazdı.	• Köy Enstitüleri Kanunu TBMM'de kabul edildi. (17 Nisan).	• Almanya Paris'i işgal etti. (14 Haziran). • Alman-Fransız Silah Bırakma Antlaşması imzalandı. (22 Haziran). • Almanya, Londra'yı havadan bombaladı. (7 Eylül). • İtalya, Fransa ve İngiltere'ye savaş ilan etti.
1941		• Türkiye ve Rusya arasında Saldırmazlık Deklarasyonu imzalandı. (24 Mart). • Türkiye ve Almanya arasında Saldırmazlık Deklarasyonu imzalandı. (18 Haziran). • Refah gemisi Kıbrıs yakınlarında bir torpille batırıldı. (23 Haziran). • Varlık Vergisi Kanunu çıkarıldı. (11 Kasım).	• Japonya, ABD'nin Pearl Harbour üssüne saldırdı. (7 Aralık). • Almanya ABD'ye savaş ilan etti. (11 Aralık).
1942	• Sekizinci Şuâ yazdı.	• Almanya'nın Türkiye Büyükelçisi Von Papen'e suikast düzenlendi. • Varlık Vergisi uygulaması başladı.	• İngiltere ve ABD arasında Birleşmiş Milletler ittifakı kuruldu. Daha sonra bu ittifaka 22 devlet daha katıldı. (Ocak).
1943	• Kastamonu'dan Isparta'ya sevk edildi. • Isparta'da sorgulamadan sonra talebeleriyle Denizli Ağır Ceza Mahkemesine sevk edildi. • On Birinci ve On Üçüncü Şuâları yazdı.	• Amerikan başkanı Roosevelt, İngiltere başbakanı Churchill ve Türkiye'yi temsilen İsmet İnönü Kahire'de buluştular. (7 Aralık).	• Afrika'da İtalyan ve Alman birlikleri teslim oldu. (Mayıs). • Müttefikler Sicilya'ya saldırdı. Mussolini iktidarı düştü. (Haziran). • Alman ordusu Stalingrad'da teslim oldu.
1944	• On İkinci Şuâ yazdı. • Denizli Ağır Ceza Mahkemesi, talebeleriyle birlikte beraatına karar verdi. (15 Haziran). • Denizli'den Emirdağ'a sürgün edildi. (1 Ağustos). • Temyiz mahkemesi beraat kararını onayladı. (30 Aralık).	• Irkçılık-Turancılık davası başladı. (7 Eylül).	• II. Dünya savaşında müttefikler Normandiya çıkartmasını yaptı. • Arjantin'de Peron iktidarı başladı.
1945		• Türkiye Almanya ile Japonya'ya kağıt üzerinde savaş ilan etti. (23 Şubat). • Dörtlülük kararları ilan edildi. (7 Haziran). • Tan Gazetesi öğrenciler tarafından basıldı. (4 Aralık). • Anayasanın dili sadeleştirildi.	• Yalta Konferansı başladı. (4 Şubat). • İtalya müttefiklere teslim oldu. (29 Nisan). • Almanya kayıtsız şartsız teslim oldu. (7 Mayıs). • A.B.D. Hiroşima'ya atom bombası attı. (6 Ağustos). • A.B.D. Nagasaki'ye atom bombası attı. (9 Ağustos). • Japonya silah bırakma antlaşmasını imzaladı. (2 Eylül). • ABD Başkanı Truman zafer ilan etti ve İkinci Dünya Savaşı sona erdi. (2 Eylül). • Birleşmiş Milletler Örgütü kuruldu. (24 Ekim).

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Türkiye Cumhuriyeti Olayları	Dünyadaki Olaylar
1946	Risale-i Nur'lar teksir ile çoğaltıldı.	- Demokrat Parti kuruldu. (7 Ocak). - Amerikan filosu İstanbul'u ziyaret etti. (5-9 Nisan). - Tek dereceli milletvekili seçim kanunu kabul edildi. (5 Haziran). - İlk çok partili seçim yapıldı. (21 Temmuz). - Demokrat Parti 63 milletvekili ile meclise girdi. (21 Temmuz).	İlk elektronik bilgisayar yapıldı.
1947	Risale-i Nur'lar ilk defa Avrupa ülkeleri ve ABD'ye gönderildi.	Türkiye IMF'ye katıldı. (11 Mart).	- Truman Doktrini ile ABD Avrupa devletlerini tekrar kalkındırma politikasını hayata geçirdi. (12 Mart). - Pakistan bağımsızlığına kavuştu. - Yunanistan'da iç savaş başladı.
1948	- Talebeleri ile Afyon Ağır Ceza Mahkemesine sevk edildi. (28 Ocak). - On Dördüncü Şuayı yazdı.	Kurtuluş Savaşı komutanlarından Kazım Karabekir vefat etti. (25 Ocak).	- Gandhi öldürüldü. (30 Ocak). - İsrail devleti kuruldu. (14 Mayıs). - Çekoslovakya, Polonya ve Macaristan'da komünistler iktidara geldi.
1949	- Afyon'da talebeleriyle beraber tevkif edildi. - Afyon Hapishanesinden tahliye oldu. (20 Eylül). - Emirdağ'a gitti. (2 Aralık). - On Beşinci Şuayı yazdı.	- İlkokullara seçimli din dersi konuldu. (1 Şubat). - Ankara'da İlahiyat Fakültesi kuruldu. (4 Haziran). - Türkiye Avrupa Konseyine kabul edildi. (8 Ağustos).	- Çin'de komünist devrim başarıya ulaştı. - Endonezya bağımsızlığını kazandı. - NATO kuruldu. (4 Nisan). - Ürdün bağımsızlığına kavuştu.
1950	Seçim başarılarından dolayı Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ı tebrik etti.	- Demokrat Parti iktidara geldi. (14 Mayıs). - Celal Bayar cumhurbaşkanı oldu. - Adnan Menderes başbakan oldu. - Arapça ezan okuma yasağı kaldırıldı. (16 Haziran). - Radyoda Kur'an ve dini program yayın yasağı kaldırıldı. (5 Temmuz). - Genel af kanunu çıkarıldı. (14 Temmuz). - DP hükümeti komünistlere karşı savaşmak üzere 4500 kişilik bir tugayı Birleşmiş Milletler emrinde Kore'ye gönderdi. (25 Temmuz). - İlkokullara mecburi din dersi konuldu. (21 Ekim).	Kore savaşı başladı.
1951	- Hristiyan âleminin bir nevi ruhani lideri olan Papa'ya <i>Zülfikar</i> kitabı gönderildi. (22 Şubat). - Şapka Kanununa muhalefet gerekçesiyle Emirdağ'da mahkemeye verildi.	Türkiye, NATO'ya katılma protokolünü imzaladı. (17 Ekim).	- İlk nükleer santraller kuruldu. - Libya bağımsızlığına kavuştu.

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Türkiye Cumhuriyeti Olayları	Dünyadaki Olaylar
1952	- Gençlik Rehberi Mahkemesinden dolayı İstanbul'a gitti. (22 Ocak). - Emirdağ'a döndü. - Afyon Mahkemesi duruşmasına katıldı. (30 Mayıs). - Samsun'da Büyük Cihad Gazetesinin yayını sebebiyle dava açıldı. - İngiliz asıllı müsteşrik bir yabancı Seb'a Semavat hakkında yedi günlük bir konferans vermeye başladı. Bediüzzaman'ın cevabı ve Nur Talebelerinin faaliyetleriyle konferansın ikinci günü Türkiye'yi terketti.	- Türkiye NATO'ya üye oldu. (18 Şubat). - Osmanlı hanedanının kadın üyelerine Türkiye'ye gelebilmeleri için izin verildi. (16 Haziran). - Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) kuruldu. (31 Temmuz). - Köy Enstitüleri kapatıldı. (10 Ağustos).	Mısır'da krallığa karşı askeri darbe yapıldı ve Cemal Abdünnasır başkan oldu. (23 Temmuz).
1953	- İstanbul'da Rum Ortodoks Patriği Althenagoras ile görüştü. - Isparta'da hakkında yeni bir dava açıldı ve Isparta'ya gitti. - Isparta'ya yerleşmek üzere geldi. (23 Ağustos).	- Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya arasında dostluk işbirliğini öngören antlaşma imzalandı. (Şubat). - Dumlupınar denizaltısı, Çanakkale Boğazında Naboland isimli İsveç şilebiyle çarpıştı. (4 Nisan).	- Jeoseph Stalin öldü. (5 Mart). - Cemal Abdünnasır Mısır'da cumhuriyet rejimini hayata geçirdi. - Kore Savaşı ateşkesle sonuçlandı. - Francis Crick ile James Watson DNA molekülünün yapısını keşfetti.
1954		- Türkiye Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imzaladı. (20 Mart). - Genel seçimler DP'nin zaferi ile sonuçlandı. (2 Mayıs).	- Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya arasında "İttifak, İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması" (Balkan Paketi) imzalandı. (9 Ağustos). - Cenevre Konferansı yapıldı. - Cezayir'de bağımsızlık mücadelesi başladı. - Tunus ve Cezayir bağımsızlığına kavuştu.
1955	CENTO'nun kuruluşundan dolayı Cumhurbaşkanı ve Başbakanı tebrik etti.	- İstanbul'da gayrimüslimlere yönelik saldırılar başladı. (6-7 Eylül Olayları). - Hürriyet Partisi kuruldu. (20 Aralık).	- Türkiye ve Irak arasında ortak güvenlik ve savunmayı öngören Bağdat Paketi imzalandı. (24 Şubat). 4 Nisan'da İngiltere, 23 Eylül'de Pakistan, 3 Kasım'da İran bu pakta üye oldu. - Varşova Paketi imzalandı.
1956	- Afyon mahkemesi bütün Risale-i Nur'ların beraatine ve sahiplerine iadesine karar verdi. (Haziran). - Risale-i Nurlar'ın yayınlanması serbest bırakıldı.	Hükümet ortaokullarda din derisi okutulmasını kararlaştırdı. (13 Ağustos).	- Süveyş Kanalı bunalımı. - Polonya'da ayaklanma başladı. - İngiliz Hükümeti Başpiskopos Makarios'u sürgüne gönderdi. - Fas bağımsızlığına kavuştu.
1957	- Yapılan davet üzerine Isparta Askeri Tugay Camiinin temelini attı. (Nisan). - Genel seçimde DP'yi desteklediğini belirtti.	- Sanayi Bakanlığı kuruldu. (27 Mayıs). - Genel seçimleri DP kazandı. (27 Ekim).	- ABD'de Eisenhower doktrini kabul edildi. (5 Ocak). - Avrupa Ekonomik Topluluğu kuruldu. (25 Mart). - İlk uzay uydusu Sputnik fırlatıldı. (4 Ekim). - Vietnam'da iç savaş başladı. - Makarios serbest bırakıldı.

Tarih	Bediüzzaman Said Nursî	Türkiye Cumhuriyeti Olayları	Dünyadaki Olaylar
1958		• Erzurum'da Atatürk Üniversitesi açıldı. (17 Kasım).	• Suriye ve Mısır Birleşik Arap Cumhuriyetini oluşturdu. (1 Şubat). • Irak, Ürdün'le Arap esasına dayalı bir federasyon kurdu. (14 Şubat). • Irak'ta kraliyet devrildi ve yerine cumhuriyet rejimi ilan edildi. (14 Temmuz).
1959	• Nur talebelerinin davetleri üzerine Konya ve Ankara'ya ziyaretlerde bulundu.	• Menderes uçak kazası geçirdi. (17 Şubat).	• Kıbrıs'ı bağımsız bir devlete dönüştüren Londra Anlaşması imzalandı. (19 Şubat). • Türkiye-ABD ikili anlaşması imzalandı. (5 Mart). • Nijerya bağımsızlığına kavuştu.
1960	• İstanbul'daki Nur talebelerinin daveti üzerine İstanbul'a gitti. (1 Ocak). • Ankara'ya son ziyaretini gerçekleştirdi. (11 Ocak). • Ankara'ya gitmesini yasaklayan hükümet kararı üzerine Emirdağ'a gitti. • Emirdağ'dan Isparta'ya geçti. (20 Ocak). • Isparta'dan ayrılarak Urfa'ya gitti. • Urfa'da İpek Palas Otelinde vefat etti. (23 Mart). • Halilü'r-Rahman Camii avlusundaki mezarına defnedildi. (24 Mart). • Naaşı kabrinden alınarak bilinmeyen bir yere götürüldü. (12 Temmuz).	• Tahkikat komisyonu kuruldu. (18 Nisan). • Ankara ve İstanbul'da öğrenci yürüyüşleri oldu. (28 Nisan). • Milli Birlik Komitesi hükümete darbe yaptı. (27 Mayıs). • Devlet Planlama Teşkilatı kuruldu. (1 Ekim). • DP'li yöneticilerin yargılandığı Yassıada mahkemesi başladı. (14 Ekim). • Milli Birlik Komitesi 14 üyesini ihraç etti. (15 Kasım).	• Willard Frank Libby, arkeoloji, jeoloji, jeofizik ve bilimin diğer dallarında, yaş tayini için karbon 14 yönteminin kullanımının keşfettiği için Nobel Ödülü'nü kazandı. • Rusya'ya iltica eden iki NSA görevlisi ABD'nin 40 ülkenin haberleşmesini dinlediğini açıkladı.

